शान्तकुटी-वैदिकग्रन्थमाला

तस्यां च शास्त्र्यादिविरुदालङ्कृतेन

विश्वबन्धुना

कर्मिष्ठसंघघटकानां लम्भितप्रौढिविशेषाणामुपत्रिंशानां विदुषां सहयोगतश्च
परामर्शकसंघघटकानां नानादेशीयानामुपत्रिंशानां
विपश्चिदपश्चिमानां सन्निर्देशतश्च

संपादितायाम् अयम्

११शो ग्रन्थः

होशिआरपुरे

विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानेन प्रकाशितः

२०१६ वि०

THE SHANTAKUTI VEDIC SERIES

Edited

with the co-operation of a Staff Organisation of about thirty specially Trained Scholars and under the general guidance of an international Advisory Board

By

VISHVA BANDHU, *Shastri, M. A., M.O.L., O.d'A. Fr.*

VOLUME XI

HOSHIARPUR

Published by the V. V. R. Institute

1959

The Shantakuti Vedic Series, Vol. XI. *VVRI. Publication, 169*

A VEDIC WORD-CONCORDANCE

Being a ***universal vocabulary register*** of about ***500*** Vedic works, with complete textual reference and critical commentary bearing on phonology, accent, etymo-morphology, grammar, metre, text-criticism, and ur-Aryan philology

In five Volumes, sub-divided into sixteen Parts

By

VISHVA BANDHU

Director, the Vishveshvaranand Vedic Research Institute and the D. A.-V. College Research Department, formerly, Principal, Dayānanda Brāhma Mahāvidyālaya.

In collaboration with

BHIM DEV, RAMANAND & AMAR NATH

Vol. I in Six Parts

(Saṁhitās)

PART IV

प–ळ

Pages I-IV and 1873—2708.

HOSHIARPUR

PUBLISHED BY THE V. V. R. INSTITUTE
1959

वि. वै. संस्थान-प्रकाशन, १६६

शान्तकुटीवैदिकग्रन्थमाला, ग्रं. ११

वैदिक-पदानुक्रम-कोषः

स च

संहिताब्राह्मणोपनिषद्वेदाङ्गसूत्रवर्गीयोपपञ्चशत[५००]वैदिकग्रन्थस्थ-सकलपदजात-संग्रहस्वरूपः

प्रतिपदप्रतियुक्त-श्रुतिस्थलसर्वस्व-निर्देशैः समवेतश्च यथासंगत-तत्तत्प्रागर्वागूलक्षण-

विचारसमन्वितटिप्पणैः सनाथितश्च

संभूय षोडशखण्डात्मकैः पञ्चभिर्विभागैर्व्यूढश्च

सन्

दयानन्दब्राह्ममहाविद्यालयीयाचार्यपदप्रतिष्ठितपूर्वेण, विश्वेश्वरानन्दवैदिकशोधसंस्थानस्य

च दयानन्दमहाविद्यालयीयाऽनुसंधानविभागस्य च संचालकेन

सता

विश्वबन्धुना

भीमदेव-रामानन्द-अमरनाथ-शास्त्रिणां

नान्तरीयेण साहाय्यकेन

संपादितः

अयं च तत्र

(सांहितिकस्य)

षट्खण्डात्मकस्य १मस्य विभागस्य

४र्थः खण्डः

प–ल

पृष्ठानि, I-IV च १८७३–२७०८ च

होशिआरपुरे

विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानेन प्रकाशितः

२०१६ वि०

Printed and Published by Dev Datta Shastri,
at the V. V. R. I. Press, Hoshiarpur.
First edition, first issue, 1959. Quality III, 250 Copies.
Price Rs. 20/-.

होशिआरपुरे वि. वै. शो. सं. मुद्रागृहे
देवदत्तशास्त्रिणा मुद्रापितः प्रकाशितश्च ।
प्रथमं संस्करणम्, प्रथमः प्रकाशः, २०१६ वि. । ३या कोटिः, २५० प्रतिकृतयः ।
मूल्यम् २०) रु. ।

Prepared and published under the patronage of the Governments of the Indian Union and the States of Panjab, Jammu-Kashmir, Himachal, Uttar Pradesh, Bihar, Assam, Orissa, Madhya Pradesh, Bombay, Mysore, Kerala, Rajasthan and Madras, the former Princely States of Hyderabad, Travancore, Baroda, Indore, Kolhapur, Sangli, Patiala, Nabha, Jodhpur, Bikaner, Idar, Alwar, Udaipur, Shahpura, Sirmur and Keonthal, the former Princely Estates of Awagarh and Vijayanagaram, the Universities of Panjab, Poona, Andhra and Calcutta and the Trusts and Charities of Swami Vishveshvaranand, Shri Vishva Bandhu, Shri Moolchand Kharaitiram, D.B. Krishna Kishore, Shri Dhani Ram Bhalla, Shri Jai Dayal Dalmia, R. B. Jodha Mal Kuthiala and other donors.

अथ

वैदिक-पदानुक्रम-कोषे

सांहितिके प्रथमे विभागे

चतुर्थः खण्डः

प

पक्त–, पुक्तवे, १पुक्ति–, २पक्ति– √पच् द्र.

?पक्तुरास्सृप्यन्तःशेर[a] पै १२, ३, ८.

१पुक्तृ–, २पक्तृ–, पक्तोस्(ः) √पच् द्र.

?पक्तूीविंथ्वी[b] पै २,२०,३.

पक्त्वा √पच् द्र.

१पक्थ[c]– -क्थम् ऋ ८, २२, १०; –क्थासः[d] ऋ ७,१८, ७; –क्थे ऋ ८,४९,१०[e]; खि ३,१,१०.

२पक्थ[f]– -क्थे ऋ १०,६१,१.

३पक्थ–, पक्थिन्–, पक्व–, प्रभृ. √पच् द्र.

?पक्वो पै ७,१९,६.

पक्ष[g]– -क्षः ऋ १०, ११९, ११; तै ४,३,१२,३; ¶५,६,४,३;४; ७,६,६[2]; मै २,८,७; काठ २२, ९[2]¶; क ३५, ३[2]¶; शौ १३, ३,१२; –क्षम् ऋ १०,११९,७; तै ५,५,८,२[h]; ३; ६,१०,१[4]¶; मै २,८,११[4h]; ३,४, ८[2]¶; ४, ९,१८[i]; ¶काठ २०, १२; २२, ४[2]; क ३१, १४¶; –¶क्षयोः तै ५,३,१, ५; मै ३,२,४; १०; काठ २०, ३; १०; १२; क ३१, ५;१२;१४; –¶क्षस्य काठ २१, ६; क ३१,२१; –†क्षा ऋ १, १६३,१; ८,३४, ९; ४७,२; ३; १०,१०६,३; मा २९,१२; का ३१,३,१; तै ४,२,८, १;६,७,१; मै १,६,२; काठ ३९,१; पै २०, २२,४; –¶क्षाः मै १,१०,१३; काठ ३६,७; –क्षाणाम् शौ ९, ३,४; पै १६,३९,५; –क्षान् ऋ १,१६६, १०; ¶मै १,१०,१३; ४,५,६; काठ ३६,७¶; –क्षाभ्याम् पै १९,१९,१४; –क्षासः पै ७,६,८; –क्षे ऋ १०, १२३, ५; तै ५,३,१,५¶; काठ २०, १०¶; क ३१,१२¶; –क्षेण तै ५,५, ८, २; ३; मै २,८,११[2]; –क्षेभिः ऋ १०,१३४,७; –क्षौ मा १२,४; १८, ५२; का १३, १,४; २०, ३, २; तै ४,१,१०, ५;३;११,२; ७,१३,१; ¶५,२, ५,१[2];५,८,१; ¶७,२,९,२; ३; मै २,७,८;१२,३; १३, १०; ३, ३,५[2]¶; काठ १६,८; १८, १५; २१,५¶; ३४,८[2]¶; ३९, १०; क २९, ४; ३१, २०¶; शौ ४, ३४,१; ६,८,२; ८,९,१४; १०, ८,१८; ९,२५; १३, २,३८; ३, १४; पै ३, ३८, ६; ६,२२, १; १४, ३, १२; १५,१२, ४; १६, १९,४; १३८,६;१८,२४,६.

पक्ष-ति[j]– -तिः मा २५,४;५; का २७,४-५,१; तै ५, ७, २१-२२, १; मै ३,१५, ४; ५; काठ ५३, ११;१२.

¶पक्ष-प्रवयस्[k]– -यांसि तै ५,२, ५,१; काठ २०,३; क ३१,५.

¶पक्षं-बृहत्[k,l]– -हत् मै ३,२,४.

¶पक्ष-संमि(त>)ता[m]– -ताम् तै ५,६,८,१; मै ३, ४, ८; काठ २२,७[2]; क ३५,१[3].

पक्षिन्[n]– -क्षिणः ऋ १,४८,५; ८, २०,१०; १०,१२७,५; तै ५,७, ६,१¶; ¶मै १,१०,१३; ३,४, ८;४,५,६; ¶काठ ३४, ८[2];३६, ७; शौ १,११,६; ११,७,२१;८, ८;१२, ८; १२,१,५१; पै १५, १३,८; १६,१५५,१; १७,५,९; –क्षिणम् ऋ १,१८२, ५; काठ २१, ४[3]¶; क ३१, १९[3]¶; -क्षिणौ पै २०, ४६, ६; –क्षी तै ५, २, ५, १¶; काठ २१,४¶; क ३१, १९¶; शौ ४, ३४, ४; ७,८०,४; १३,२, ३३;

---

a) पाठः? (√पच्>) पच्–+(√तुर्>) तुर–> (तस.) पक्तुर–> -रासः, (√सृभ् [हिंसायाम्]>) सृभ्यत्–>–भ्यन्तः, (√शी>लटि प्र ३) शेर इति त्रिपदः शोधः।

b) पाठः? (पक्तृ–>) पक्ती,पृथिवी इति शोधः।

c) व्यप. ([तदाख्यजनतायाः] राजन्-)। व्यु.?।

d) =तदाख्य-जनता- (वैतु. वें. [इन्द्रस्य] शराः इति, सा.हविषां पाचकाः [<√पच्] इति)। वहु.<*पाक्थ–।

e) वें. सा. विप. इति।

f) अर्थः व्यु. च ? <√पच् [परिपाके, पूर्तौ] इति कृत्वा विप. (अहन्-) इति वें. सा., =१पक्थ- इति GW. GRV. प्रभृ., च१ स्थाने सप्त १ इति PG [१,७५]।

g) नाप.। अर्थः व्यु. च?। <√पण् इति पाउ ३, ६९, <√पक्ष् [परिग्रहे] इति अभा. PW. प्रभृ., <√पत् इति वें [३,५३,१६] पाउश्वे [३,६६]।

h) सपा. पक्षम्<>पार्श्वम् इति पामे.।

i) सपा. तैब्रा ३,१०,४,१ तैआ ४,१९,१ पक्षः इति पामे.।

j) नाप. (पार्श्वास्थि- [=वङ्क्रि-])। तिः प्र. (पा ५,२, २५)।

k) विप. (वयस्-)। वस. [वैतु. भा. सस.]।

l) पूप. मुम्- आगमः उसं. (पावा ६,३,७०)।

m) विप.। तृस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

n) विप., नाप.। मत्वर्थीयः इनिः प्र.।

पै ६,२२, ४; ७,५,६;१८,२३, ९; १९,४०,८.

†पक्षिणी- -णी ऋ १०,१६५, २; ३; काठ २१, ४¶; क ३१, १९¶; शौ ६,२७,२;३; पै १९, १३,१४;१५.

प(क्ष्य>)क्ष्या[a]- -क्ष्या ऋ ३,५३, ⌊१६ (७,८०,२)⌋.

?पक्षणा पै ७,८,१०.

पृक्षस्[b]- -क्षस् ऋ ६,४७, १९[c]; -क्षसः मै ४,८, १०¶; -क्षसि पै २०,५५, १०; -क्षसी ¶मै ४,६, ८; ८, १०[d]; काठ ३०, ५[5]¶; शौ ८, ८, २२; पै १६, ३१,२; -क्षोभिः खि ५,७,१, ६; मा २९,५; का ३१,१,५; तै ५,१, ११, २; मै ३,१६, २; ४,१३,२; काठ १५,१२;४६,२.

पक्षिन्- पक्ष- द्र.

पृक्ष्मन्[d]- -क्ष्मभ्यः[e] तै ७,३,१६, १; काठ ४३,६[2]; -क्ष्माणि मा १९, ८९; २५,१[2e]; का २१,६, १०; २७,१,२[2e]; तै ६,२,१,५¶; मै ३,७,९¶;११,९; १५,१[2e]; काठ २४,८¶; ३८,३; क ३८,१¶.

?पगौ वस्योथ पै २०,३७,२.

पङ्क्ति[f]- -ङ्क्तयः[g] मै १, ७, ५[2]¶; -ङ्क्तिः मा १०, १४; १३, ५८; १४, १०; १८; २१, १६; का ११, ५, ५; १४, ७, ९; १५, ३, ४; ५,२; २३, २, ५; तै १, ८,१३,२; ३, १,६, २; ४, ३,१,१; २,३;५,१; ७,१; ६,१, १,६;८;२,१;५,२;९,५;२,१,३; २,२; ८,३; ३,३,५;४,४,२; ५, ११,४[2]; ¶७,१,१०,४;३,८,१; ४, ५,२; मै १, ९,२; ११,१०; २, ३,७¶;६,१०;७,१९;२०;८, २;३; १३,१४; ¶३, ३,९;६,५; १०,५; ११,११§; काठ ९,१०; ११,२¶; १२,५[3]¶; १४, ४¶; १५,७; १६,१९; १७,२;३;२३, २¶;२९,१¶; ३८, १०; ३९,४; ७;क २५,९;२६,१;२;३५,८¶; ४५,२¶; शौ ९,१५,२१‡[h];१३, १,१५; ४२‡[h]; १९,२१, १; पै १५,२,२; १६,६९,११‡[h]; १७, ३६, १०[i]; १८, १६, ५; १९, २‡[h];-¶ङ्क्तिभिःकाठ२१,४; क ३१,१९; -ङ्क्तिम् मा २८,२८; का ३०,३,५; ¶तै १,६,११,३; ७,११, १§[j]; २,६,१०,४[2]; ५, ७,९,४;७,३,२,१;¶मै२,३,७; ३,९,८;१०,५;४,५,३;९,२§; ¶काठ १४,४[k]; २६,९; २९,१; ३८,१४§; ¶क ४१,७; ४५,२; शौ १३, ३, २५‡[l]; -ङ्क्ती मै २, ३, ६¶; -ङ्क्तीः ऋ १०, ११७,८[l]; तै ५, ३, ८, २¶; मै ३, ३, २¶; पै ९, १६, ३; -ङ्क्त्यः[g] तै १, ५, २, १¶; -ङ्क्त्या[m] मा २३, ३३[n]; २८, ३९; का २५, ७,१[n]; ३०,४,५; ¶तै ५,४,५,१;७,१,१; ४,१[2]; ६,४,३,२; ¶मै ३,३,९; ९,२; १२,२१§;४,५,३; ¶काठ २१, ७; २२, ८; २६, ४; ३६, १३; ५०,५§[n]; ¶क ३५,२; ४१,२; शौ १३,३,५; -ङ्क्त्या[n] तै ५, २,११, १; -ङ्क्त्याः तै ७, ५, ५,१[o]; मै २,७,१९[p]; काठ १६, १९[p]; क २५, ९[p]; -ङ्क्त्यै मा १३,५८[p]; २४,१३; का १४,७, १०[p]; २६,३,३; तै ४,३,२,३[p]; मै ३, ३, ९¶; १३, १८; काठ

---

[a]) अर्थः ? विप. [सूर्य-दुहितृ- (=वाच् ⌊तु. वें. सा.⌋)]। तत्रभवीयः यत् प्र. तित्स्वरश्च । यद् इह पक्ष- =अर्ध-मास- इति PW. आह, तच् चिन्त्यम् ।

[b]) =पक्ष- । असुन् प्र. इति ततो विशेषः ।

[c]) सस१ लुक् (तु. सा. GRV. ORN. प्रभृ.; वैतु. सा. ⌊पक्षे⌋ प्र१ =पाचकः ⌊बाधकः⌋ इति) ।

[d]) नाप. (अक्षि-लोमन्-)। व्यु. ? <√पच्च् इति पाउभो २,१,२८५, √पक्ष् इति अभा. ।

[e]) सपा. °क्ष्मभ्यः<>°क्ष्माणि इति पाभे. ।

[f]) नाप. [श्रेणि-, छन्दोभेद- (=पञ्च-पदा- ⌊या ७,१२⌋) प्रभृ.]। व्यु. ? <पञ्चन्- + तिः प्र. इति पा ५, १, ५९, <√पच् ⌊विस्तारे वा व्यक्तीकरणे⌋ इति अभा. प्रभृ. ।

[g]) सपा. °ङ्क्तयः<>°ङ्क्त्यः इति पाभे. ।

[h]) भुवनस्य पङ्क्तिः इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १,१६४, ४१ तैआ २,६,४,११ परमे व्योमन् इति विभे. ।

[i]) सपा. पङ्क्तिः<>पाङ्क्तम् इति पाभे. ।

[j]) पाभे. पृ १०११ b द्र. ।

[k]) सपा. मै १,११,१० अक्षरपङ्क्तिम् इति पाभे. ।

[l]) सपा. पङ्क्तिम्<>पङ्क्तीः इति पाभे. ।

[m]) विभक्तेरुदात्तत्वस्य विकल्पः उसं. (पा ६,१,१७४) ।

[n]) सपा. पङ्क्त्या<>पङ्क्त्या इति पाभे. ।

[o]) =सपा. आपश्रौ १४,१९,१ । तांब्रा ९,४,६ शांश्रौ १३,५,४-६ काश्रौ २५,१४,१६ तु विभे. ।

[p]) सपा. पङ्क्त्याः<>पङ्क्त्यै (माश ८,१,२,८ च) इति पाभे. ।

५१,५; -¶ङ्क्त्यौ तै २,३, २, ९?[a]; ३,५,४,४?[a].

१पाङ्क्त[b]- -¶ङ्क्तः तै १,५,२, १[3]; २, ३,२,९; ३, ५, ४,४[2]; ५,२,३,६; ७, ५; ३, १,१;१०, ४;४,७, २;६,१०,३; ६, १,१, ६;८; २,१;५, २; ९,५;२,१,३; २,२;८,३;३, ३,५; ४,४,२; ७, १,१०,४; ३,८, १;४, ५,२; मै १,४,९;७,४;१०, १८; १९; २, ३,५;६; ३,१,६; २,३;६; ९[2]; ३,३;६;९; ४,४; ५,२; ६,४;५; ७, १; ४; ९; ४, ८, ५;६; काठ ८,२; ९,३; ११,३;८[2]; १२,५; १४,६; १९,६; २०, १;५; १०; २१,९; २३, १[2];२;५; ८; २४, ८; २९,१[2];४[2]; ३२, ६; ३३,८; ३५,१६; ३६, १३; क ६,७; ८, ६; ३१,३;७; १२; ३५, ७[2]; ८; ३८,१; ४५,२[2]; ५[2]; ४८, १४; -ङ्क्तम् मै ३,३,२¶;शौ १२,३, १०[c]; पै ९, २०,१२; -ङ्क्तस्य मै २, ८, ११[d]; -¶ङ्क्ताः तै १, ५, २, १; २,३, २, ८; ९; ३,१,५,१; ५, २,३,६; १०, १; मै २,३,६[2]; ३,३,३; काठ १३, १२; २०,१;९; २१, ४; ३०,९; क ३१, ३; ११;१९; -ङ्क्ताय मा २९, ६०; का ३१, ५,१; तै ७, ५,१४, १; मै ३, १५, १०; काठ ४५, १०; -¶ङ्क्ते[e] काठ २९, ४; क ४५, ५; -ङ्क्तेन मा १३; ५३; का १४, ६, १; तै ४, १, ५,४; ५, ५,८,३[d]; ७, १,१८,२; मै २,७,१८; ८,११; ४,२,११; काठ २,११; १६,१८; २२,५[2d];४१,९; क २,५;२५,९.

पाङ्क्ती- -ङ्क्ती काठ २३,५¶.

¶पाङ्क्त-त्व- -त्वम् तै ६, ५,११,४[2]; -त्वाय मै ३,७,१; ९; काठ ८,२; क ६,७.

¶पङ्क्ति-प्रायण[f]- -णः तै २, ६, १०,४; मै ३, ६; ५; -णम् मै ३,६,५.

पङ्क्ति-मंत्[g]- -मन्ति मै ३, १,८.

†पङ्क्ति-राधस्[f]- -धसम् ऋ १, ४०, ३; मा ३३, ८९; ३७, ७; का ३७, १,७; मै ४, ९, १; कौ १,५६; जै १,६,२.

पङ्क्त्यु(ङ्क्ति-उ)दयन[f]- -नः तै २,६,१०,४; मै ३, ६,५; -नम् मै ३,६,५.

√पच्, पचते शौ १२, ४, ३८;५३; पै १३,५,१; १७, १९,८;२०,१३; पचति मै १, १०, १५¶; शौ १०, ९, ४; १२, ३, ४;५; ३९; पचति ऋ १०, ८८, १०; ¶तै ५,१,७,२;३[2]; २,५,५; ¶मै ३, १,८[4]; ६,५; ४,३,२; ¶काठ ८, १३; १२,७; १९,७[4];१३; २०, ३; ¶क ८, १; ३०, ५[4]; ३१, २;५; शौ ११, १,१; पै ५,१३, २; ९,१९,६; १६, ८९,१; ९६, २;३; ६; १२६, ४; १७,३६,४; ५; ३९, ९; पचतः शौ १२, ३, १२; पै ८, १९,१०[h]; १७, ३७, २; पचन्ति ऋ १०,२८,३; ८६, १४; तै ५,७, २,५¶; मै १, ४; ८¶; शौ ४,३४,३;४;९,७,१३; २०, १२६,१४†; पचन्ति मै २, १,८¶; ¶काठ ८,९[2];१३; ¶क ७, ५[2]; ८,१; पै ६, २२, ३;४; १३; पचसि पै ६,२२,९[i]; १६, ७१,६; पचामि शौ ४, ३५, ७; ६,१२३,४; १२, ३, ४७; पै ५, ४०,२; ९,२२, २८; १६, ९२, ७; १७, ४०, ८; पचत् ऋ ६, १७, ११; पचाति ऋ ८, ३१, १; १०,२७, १८; पचात् ऋ ४, २४,७; पचताम् मै २,७,६; ३, १,८; पचन्तु तै ५, १, ७, ३; पचन्तु ऋ १, १६२, १०; मा ११, ६१[2j]; २५,३३; का १२, ६,२[j]; २७,१३,२; तै ४,१,६, ३; ६, ८,४†; मै २,७,६; ३,१, ८; १६, १†; काठ १६, ६[2j]; १९, ७; ४६, ४†; क ३०,५; पच[k] म १,६, २; पच तै ४,१, ६,२; मै १,१,३; काठ ७, १४[k]; ४०,१२; क ६,४[k]; पचत,>ता ऋ ५,३४,१; ७, ३२, ८; मै १, १०, १५[2]¶; कौ १,२८५†; जै १, ३०, ३†; शौ ९, ५, ३७; पचत,>ता काठ ३६, ९[2]¶; शौ १२,३,२७; पै ३, ३८, ११;

a) पाठः ? पाङ्क्ती-> -ङ्क्त्यौ इति शोधः (तु. WAG [३,६८[a]])

b) विप. (पशु-,पुरुष- प्रमृ.)। प्राग्दीव्यतीयोऽञ् प्र. (पा ४,१,८३) तित्स्वरश्च ।

c) पामे. पृ १८७६ i द्र.।

d) सपा. पाङ्क्तस्य<>पाङ्क्तेन इति पामे.।

e) पाठः ? पाङ्क्त्यौ इति शोधः (तु. a टि.)।

f) विप. (यज्ञ-)। बस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

g) पु° इति स्वरः ? यनि. शोधः द्र.।

h) पामे. पृ १५५५ h द्र.। i) पामे. पृ १८०५ a द्र.।

j) सपा. पचन्तु (माश ६, ५, ४,७ च)<>श्रपयन्तु इति पामे.।

k) पामे. पृ ११३६ f द्र.।

१६, ९८, ८; १९, ४३, १५[a]; पचानि ऋ १०, २७,२; अपचत काठ १०, ६¶; अपचत् शौ ४, ३५,१; अपचत् ऋ ५,२९, ७; ¶तै ६,५,६,१[2];२; ¶मै १, ६, १२[4]; २,१,१२; ¶काठ ७,१५; ११, ६[3]; ३७, १; क ६, ५¶; अपचन्त ऋ १,१६४,४३; १०, २७, १७; ¶काठ ३६, ९[3]; शौ ९, १५, २५†; अपचन् ¶मै १, १०,१५[3]; ३, १, ८; ¶काठ ८, १३[b]; १९, ७[2]; क ३०, ५¶; पचेत काठ ३६,९¶; ¶पचेत् तै ५,७,३,४; मै १, १०, १५; ४, २,७; काठ ८, १३; क ८,१; ¶पुचेयुः मै १, ४, ८; २, १, ८; पचेयुः मै १, ४,८¶.

पेचे ऋ ४, १८, १३; पपाच शौ ४, ३५, २; पै १९, ४०, १५; अपेचिरन्[c] शौ ५, १८, ११; पै ९, १८,६; पुक्षत् ऋ १०, २७, १८; †पक्षत् ऋ ८, ६९, १५; शौ २०, ९२,१२.

पुच्यते[d] ऋ १,१३५,८; पच्युते[d] ऋ ६, २९, ४; पच्यते खि ५, २२, ३[e]; मा २१, ५६; का २३,६,९; ¶तै ५, १, ७,३; ५, ३,१; मै ¶१, ६,५;८,१; २,५, १¶; ३, ११, ५; ¶काठ ६, १; ७,१५[2]; ८,१३[2]; १२, ९; १९, ७[2]; २३,४; ¶क ३,१२; ६,५[2]; ८,१[2]; ३०, ५[2]; ३६, १; पै ५, १३,४; १९, ४०, १५; पच्युन्ते मै १, ६,५¶; ¶पच्यन्ते तै ६, १,३,७; मै ३,७,८[2]; काठ २४, ६; २५,४; २६, ५; क ३७,७; ३९, १; ४१, ३; पच्यताम् पै ५, १५, ७; पच्यन्ताम् मा २२,२२; का २४, ८,३; तै ७, ५,१८,१; मै ३, १२, ६; काठ ४५,१४; पच्यस्व मा १०,३१[3]; १९, १[3]; का ११, १०, १[3]; २१,१,१[3]; तै १, ८,२१,१[3]; मै २,३,८[3]; ३, ११,७[3]; काठ १२, ९[5];३७, १८[3]; ¶पच्येरन् मै ३, ७,८; काठ २४, ६; क ३७,७.

पक्त[f]– -क्तम् पै १६, ९२,३[g].

पुक्तवे शौ ११,१,३[h].

१पुक्ति[i]– -क्तये पै १६, ८९,३[h]; –क्तीः खि ५,७,२, ११;४,१५; मा २१, ५९[j]; २८, २३; ४६; का २३, ६, १२[j]; ३०, २,१२; ४,१२; काठ १९, १३.

२पक्ति[k]– -क्तये ऋ ४, २५, ७; –क्तिः ऋ ४,२४,५; ६,२९,४; –क्तिम् ऋ ४, २५, ६; –क्तीः ऋ ४, २४,७; ५, २९, ११; ७, ३२, ८; मै ४, १३,९[j]; कौ १, २८५†; जै १, ३०,३†.

१पुक्तृ– -क्ता तै ७, ५,२०,१.

२पक्तृ– -क्ता शौ ११, १, १७; १९[l]; पै १६, ९०, ७; –क्तारः शौ १०, ९,७; ११, ३, १७; पै १६, ५३, १८; १३६, ५; –क्तारम् शौ १०, ९, ११; २५; १२, ३,४८; पै १६, १३७, १; १७,४०,७.

¶पक्तोस्(:) काठ १९,६; क ३०, ४.

पक्त्वा ¶तै ३,३,८, ४; ४, ८, ७; ¶मै १,६,११;१२; शौ ४, ३४, ५; ११, १,१८;३७; पै ३, ३८, ११; ८, १९, ४; १६, ९०, ८; १०[l]; ९२,७;९८,९.

३पक्थ[m]– > पक्थिन्[n]– -क्थी ऋ ६,२०,१३.

पक्व,क्वा– -क्वः ऋ १, ६६, ३; ४, २०, ५; १०, ११६, [(२, ३६,५) ७]; खि ५,१०,४; २२, १०[o]; शौ ९, ५,१८;१२,३,४८; २०,१२७,१०; पै १७, ३६, ७; ४०, ७; –क्वम् ऋ १, ६२, ९; १६२, १२; १८०, ३; २, ४०, [२; ६,७२,४]; ३,३०,१४;४५, ४; ४, ३, ९; ६, १७, ६; ४४, २४; ८, ३२,२५; ७७, ६; ८९, ७; ९, ९७, ५३; १०, ७९, ३;

a) सपा. शौ १९,१,१ अवत इति पाभे.।
b) सपा. अपचन्<>अपश्यन् इति पाभे.।
c) धा. एत्वम् (पावा ६,४,१२०), झ> इरन् उसं. (पा ३,४,१०५) च।
d) विकल्पेनादयुदात्तः उसं. (पा ६,१,१९५; वैतु. MGS दिवा. रूपम्)।
e) सपा. पच्यते<>पुद्यते इति पाभे.।
f) क्तस्य वत्वाभावः उसं. (पा ८,२,५२)।
g) सपा. पक्तम्<>पक्वम् इति पाभे.। शिष्टं पृ ७९८ h द्र.।
h) सपा. पुक्तवे<>पक्तये इति पाभे.।
i) भावे क्तिन् प्र. नित्स्वरश्च।
j) सपा. पुक्तीः [तु. मै. पपा.]<>पक्तीः इति पाभे.।
k) नाप. (अन्न-)। क्तिन् प्र. स चोदात्तः उसं. (पा ३,३, ९७)।
l) सपा. पक्ता<>पक्त्वा इति पाभे.।
m) नाप. (पक्वान्न-)। कर्मणि थक् प्र. (पाउ २,७)।
n) विप. (दधीति- [तु. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. MW. नाप.])।
o) सपा. पक्वः<>भद्रः इति पाभे.।

१०१,३; १०६,११; खि ५,२१,२; मा १२,६८†; २५,३५; का १३,५,७†; २७,१३,४; तै ¶१,६,१२,२; ८,२२,५; †४,२,५,६; ६,९,१; ६,५,६,४¶; ७,३,११,१; मै २,७,१२†; ३,१०,२¶; १६,१†; ४,६,९;११,२¶; काठ †८,१६; १७; १६,१२†; २८,६¶; ४३,१; ४६,५†; क २५,३†; ४४,६¶; †कौ २,४५५; ७८१; जै ३,३४,१३†; शौ ३,१७,२†; ६,१२२,३; ११,१,२८; ३३[a]; १२,३,७;११; २०,१३५,१२; पै २,२२,१†; ६,२२,२४; ७,३,४; ८,११,७; १४,३,२३; १६,९१,८; १७,३७,१; १९,४७,८; –का ऋ १,८,८; ६,६३,९; मै १,४,१३¶; शौ १२,८,५; †२०,६०,४; ७१,४; –काः ऋ ४,४३,५; ५,७३,८; –कात् शौ ४,३५,६; १२,३,२[b];९[b]; –कानि पै १४,३,२; –काम् खि २,६,१३[c]; पै ६,१५,७; –काय शौ १२,३,८; पै १७,३६,८; –¶कासु मै १,११,७; ३,४,३; ४,३,२; काठ १२,७; १४,७; –के ऋ १०,९४,३; खि ५,९,१; शौ २०,१२७,४; –क्केन तै १,७,३,३¶; शौ ६,११९,२; १२,३,३४; ५५-६०; पै १६,५०,८; १७,३६,२[b]; ९[b];३९,५;४१,५-१०.

पक्क-कृ[d]– -कम् खि ५,१५,७[e]; शौ २०,१३०,६.

पक्क-गन्ध[f]– -न्धेन तै ५,७,२३,१; काठ ५३,१३.

?पक्कारोहस्[g] पै १६,९३,१-१०; ९४,१-७; ९५,१-९.

पच[h]– -चम् पै ५,४०,३.

पचत्– -चतः शौ ११,१,३०; १२,३,५०; पै १६,९१,१०; –†चते ऋ २,१२,१५; शौ २०,३४,१८; पै १३,७,१६; –चन् ऋ ५,२९,११; खि ५,७,२,११[2]; ४,१५[2]; मा २१,५९[2]; २८,२३[2]; ४६[2]; का २३,६,१२[2]; ३०,२,१२[2];४,१२[2]; मै ४,१३,९[2]; काठ १९,१३[2]; शौ १२,३,२४; पै १७,३८,४; –†चन्तम् ऋ २,१२,[१४; २०,३]; शौ २०,३४,१५; पै १३,७,१५.

पचत[i]– -तः ऋ ३,२८,२[j]; –†तम् ऋ १,६१,७; शौ २०,३५,७; –ता ऋ १०,११६,८; खि ५,७,२,११; ४,१५; मा २१,६०; २८,२३; ४६; का २३,६,१३; ३०,२,१२;४,१२; मै ४,१३,९†; काठ १९,१३; –ताः तै ४,७,८,१; –तैः मा २३,१३; का २५,४,१; तै ७,४,१२,१; काठ ४४,१.

पचत-वाहस्[k]– -हसः खि ५,५,७.

पचत्य[l]– -त्यम् ऋ ३,५२,२.

पुचन[m]– -†नम् ऋ १,१६२,६; मा २५,२९; का २७,१२,६; तै ४,६,८,२; मै ३,१६,१; काठ ४६,४; –नाय पै ९,२२,२८.

¶पचमान– -नः,-ने काठ १०,६.

पच्यमान,ना– -नम् ऋ ८,६९,१४; शौ २०,९२,११†; –नस्य पै ६,१५,५; –ना शौ ५,१९,४; १२,८,५; पै ९,१९,१;६; १६,१४४,७; –नाः काठ २३,८¶; –†नात् ऋ १,१६२,११; मा २५,३४; का २७,१२,३; तै ४,६,८,४; मै ३,१६,१; काठ ४६,५.

१पाक[n]–> ?पाक-व[,व]लि– -लिः[o] खि ५,१५,१३; शौ २०,१३१,१५?.

---

a) पाभे. पृ १८७८ g द्र.।

b) सपा. °क्त्वात् <> °क्केन इति पाभे.।

c) आर्द्राम् इति खिसा ११,१३ पाभे.।

d) स्वार्थे कः प्र.। e) पु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

f) षस.। अन्तोदात्तः।

g) पाठः? (√पच्>पक्तृ->[पुं. द्वि १]) –क्तारम्, (आ√रुह्>रोहि>[लोटि मपु १]) आरोहय इति द्विपदः शोधः (तु. मूको.)। ब्रह्मौदनं नाम पिण्डविशेषं संबोध्येवाऽऽह (तु. पै १६,९२,७)।

h) =पक्क–। कर्मणि अप् प्र.।

i) नाप.। कर्मणि अतच् प्र. (पाउ ३,११०)। चित्स्वरः।

j) विप. (पुरोडाश-)।

k) विप.। उस. उप. <√वह् [धारणे]।

l) विप. (पुरोडाश-)। तत्रसाधवीयः यत् प्र. (पा ४,४,९८) तित्स्वरश्च।

m) करणाद्यर्थे ल्युट् प्र. लित्स्वरश्च।

n) नाप.। घञन्तस्याऽऽद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६,१,२०३)।

o) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. पाक बलिः इति द्विस्वरः पाठः?। °व° इति खि. पाठः।

¶पाक-यज्ञ[a]– -ज्ञः तै १,७,१,१; काठ ३६,९; –ज्ञम् तै १, ७,१, १; –ज्ञस्य तै ६, २, ५, ३; ४; मै १, १०, १५; काठ ३६, ९; –ज्ञेन तै १,७,१,३.

?पज्ञाडिङ्गम् पै १९, ३०,१०.

१पज्र,ज्रा[b]– -†ज्रः ऋ १,१५८,३;८, ६३,१२; मा ३३,५०; का ३२, ४,७; –ज्रा ऋ १०,१०६,७?; –ज्राः ऋ १,१९०,५; –ज्राम् ऋ १, १६७, ६; –०ज्रायाः[c] ऋ ९,८२,४.

*पज्र-होप[d]–>पज्रहोपिन्[e]– -०पिणा ऋ ६,५९,४.

२पज्र[f]– -ज्राः ऋ १, १२६, ४; ५; –ज्राय ऋ ८, ४, १७; ६,४७; –ज्रासः ऋ १,११७,१०; –ज्रे ऋ १, १२२, ७; –ज्रेभ्यः ऋ १,१२२,८; –ज्रेषु ऋ १, ५१, १४.

पज्रिय[g]– -यः ऋ १, १२०, ५; –याय ऋ १, ११६,⌊७(११७, ६; ७)⌋; –येण ऋ १,⌊(११६,७) ११७,६(७)⌋.

प्रश्नन्[h]– -श्न ऋ १, ७, ९; ८९,१०; १०५, १०; १२२, १२; १७६, ३; २, २, १०; १३, १०; ३४, १४; ३, ५९,८; ४, ६,८; ३०, १५; ३८,⌊१०; १०, १७८, ३⌋; ५, ३५,⌊२; ६,४६,७⌋; ८६,⌊२; ७, १५, २; ९, १०१, ९⌋; ६,११, ४; ५१, ११; ६१, १२; ७, ६९,२; ७५, ४; ७९, १; ८, ९,२; ३२,२२; ७२, ७; ९,१४, २; ८६,२९; ९२,३; ९८,६; १०, १३,३[i]; ४५,६; ५३,५; ५५,२; ३; ६०,४; ९३, १४; ११९, ६; खि २,१,७; ४, ११,७; मा १, ९; ९,३२[j]; १०,२८; १२,२३†; १७,५४; १८,२४[2]; २५,२३†; ३४,११; का १, ३,६; १०, ६, २[j]; ११,८,३; १३, २,६†; १८, ५,५; १९,८,१[2]; २७,११,१०†; ३३,१,५; ¶तै १,५,१,४; ११, ४†; २,६, १,५; १०,४; ३, १, ५,१;५, १०,२[4]; ४, २, २,३†; §३, ११, २; ४[4]; ६, ३, २§; ७,११,१§; ५, १,१०,३;२,३, ७; १०, १[3]; २[3]; ३, १,१; २[2]; ५[2]; १०, ४; ४,२, २; ६, २§; ९,३; १२,२;५, ९,१; ६, ७,२; १०,३[2]; ६, १,१,६; ५,१[2]; ९, ५[2]; २,१,३; २,२; ८,३; ३,७, १; ४,४, १; २; ७, १, १०, ३; २,६, ३[2]; ३,७, ४[2]; ८,१;१०, ५; ४,५,२; ५, ८, ४; ¶मै १, १,५;४,९[2]; ५,८[4]; १३[3]; ७,३; १०, ५[2]; १०; १६; १८; ११, १०§[k];२,२, २[3]; ७,९§; १०, ५§; १३,१०[5]§;२३‡[l]; ३, २, ९[2]; ३, ३[4];८[2]§; ५,२; ७, २; १०,५[2]; ४, १,५[3];§[2]; ३,२;३; ४[2];४,६[2]; ५, ८; ११,५; †१४, ४; १०;१५;¶काठ १, ४§; ८, २[3]; ९,१;३[2];१६; ११, २;४[2]; ८[2]; १२,६; १३,१२;१४,४[k]§; ६; १६,९†; १८,३§; २०,१[5]; ९[5]; १०[3]; २१,४;७; ८§; २२, ८[2]; २३,२[2];८[5]; २४, ८[2]; २६, ११§; २९, १[2]; ३०, ९; ३१, ३[2];§;१५; ३२,६[2]; ३३,३;६[2]; ८[2]; ३५,१६;२०[2]; ३६,५;१०; १३; §३७,९;१०; ३९.१०[5]§; ४०,१‡[l]; ११§; ¶क १, ४§; ६,७[3]; ८,४;६[2]; २८,३§; ३१, ३[2]; ११[5]; १२[3]; १९; ३५, २[2]; ८[2]; ३८, १[2]¶; ४५, २[2];४७, ३[2]; §; ४८, ६§; १४; १८[2]; †कौ १, २६२; २,१७०; ६८०; †जै १,२७, १०; ३,१६,८;५६, ८; शौ १, ३०,४; ३, ४,२;२०, ९; २१,५; २४,३[2];५,१५,५†; ६,२५,१; ७५,३; ७,६,१†; ८, ९, ४; १५[4]; २३; ९, ५, २५[3]; २६; ३७; १०, ८, ३५; ११,२, ९; ८, १५; २२; १२, ५, १५; ४२; १३, १,१८; ३,६; १८,४,

[a]) नाप. । कस. अन्तोदात्तः ।

[b]) विप. (⌊वलवत्-, दृढ-⌋ पाप-, युवति- प्रमृ.) । व्यु.? <√*पज् ⌊दार्ढ्ये⌋ इति PW. GW. प्रमृ. ।

[c]) अर्थः? नाप. (पृथिवी- वा ⌊माध्यमिका-⌋वाच्- वेति वें. सा.) । <√पज् ⌊गतौ⌋ ।

[d]) कस. उप.< √हु इति (तु. स्क. PW.GW. प्रमृ.; वैतु. सा. <√ह्वे इति) । पूप. =प्रार्जित- इति या ५, २२ । [e]) विप. (⌊प्रभूतहविस्-⌋ इन्द्राग्नि-) ।

[f]) व्यप. (ऋषि- ⌊=कक्षीवत्-⌋) । व्यु.? । वहु. <*पाज्रय– ।

[g]) =२पज्र– । स्वार्थे घच्>इयः प्र. उसं. (पा ४, २, ९३) चित्स्वरश्च ।

[h]) संख्या-विशेष- । व्यु.? <√पृच् इति या ३,८, <√पञ्च् इति सा.(ऋ १, ७, ९ ⌊तु. प्रपञ्च-⌋) WAG ⌊१,१२४⌋ प्रमृ. । [i]) पाभे. पृ १५०८ a द्र. ।

[j]) सपा. प्रश्न<>पद् इति पाभे. ।

[k]) सपा. पञ्च<>पद् इति पाभे. ।

[l]) सपा. ऋ १०,१२१,४ मा २५,१२ तै ४,१,८,४ शौ ४,२,५ विभे. ।

५५; १९, ९,५; २२,१; ४७,४; †२०, ७०,१५; १३९,२; पै १, १४,४; २७, ३; १०२,३;१०६, २; २,७४,१†; ३, १,२;१२,५; ३४,१०; ३८,११[२];४, १,६‡[a]; ३,४; ५,६,४; १५,८; ३०, ६[२]; ६,२०,४; ८, ५, ५; १६,३; ९, २०,५[३]; ११, ५, १२; १२, ६, १२; १५,१३,७; १४,१०; १६, १८,४; १९,५[४]; २०,२; ९७,६; ९८,९[३]; १०; १००,४[३]; १०४, ९; १७,२,६; ४, ११; १८,१६, ८; २६,३; १९, ५,६; १५,८†; ३८,९[२]; २०,१,५†;–ञ्चऽ-ञ्च ऋ ३,५५,१८; तै ४, ३,११,२; मै १,११,१०; २, १३, १०; ३,२, ९¶; ¶काठ १६, ४; २०, १०; ३६. १३; ३९, १०$; क ३१, १२¶; –ञ्च ऋ. १०,५३, ४[b]; –ञ्चुभिः[c] ऋ ३,७, ७;५,३४, ५; मा १४,२८; का १५, ९,१; तै ४,३,१०, १; ११, २; ¶५, २,३,७;७,५; ४,७,२; १०, १; ६, १०,३; ६, १,१,७¶; ७,५, ८,४[२]¶; मै २, ३, ५¶; ८,६; १३,१०; ¶३, १-२,६; ३,६;९; ४,४; ६-७,४; काठ १७,५;२१, ९¶;¶२३,१;४;३३,६[२]¶; ३७, १¶; ३९,१०; क २६,४; ३५, ७¶; ३६,१¶; शौ ४,१४, ७; १७, १,१७; पै १६, ९८, १०; १५१,४;१९,३०,५; –ञ्चुभ्यः[c] तै ७,२,११-१२,१; १४,१;१६, १; १९,१; काठ ४२, १; २;४; ६;९; शौ ५,१७,९; पै ९,१६,७; –†ञ्चुसु[c] ऋ ३,३७,९; ९,६५, २३; मा २३,५२$; का २५,९, ८$; तै १,६,१२,१; मै ४,१२, २; काठ ८, १६; कौ २, ५१४; जै ३,४०,१०; शौ २०; २०,२; ५७,५; –ञ्चानाम् तै १, ६, १, २[४]; मै १, ४, ४[५];९[५]; काठ ५, ६[५]; १४,९¶; ३२,६[५].

¶पुञ्च-कपाल[d]– -लः तै १, ५, १, ४;२,१; मै १,७,४[४]; २, ३, ६; ४,८,६; काठ ९, ३[६]; क ८,६[६]; –लम् तै ३, ५,४, ३;४; मै २, ३, ६; काठ २९, ४[२]; क ४५, ५[२].

¶पञ्च-गृहीत[e]– -तम् तै २,३,२,८; –ते काठ २१,७.

पञ्च-चत्वारिंशत्– -शते काठ ४२, ६.

¶पुञ्च-चितिक[f]– -कः मै ३, २, ३; ३,३[५].

¶पुञ्च-चितीक[g]– -कः तै ५,३,११, ३; ६,१०,२;७,५,७; काठ २२, ४; –कम् तै ५, २, ३, ६; काठ २०,१; क ३१,३.

¶पुञ्च-चू(ड>)डा[h]– -डाः[i] मै ३, ३, १; काठ २१, २[२]; क ३१, १७[२].

पञ्चचूड[j]– काठ पुष्पि २१.

¶पञ्च-चो(ड>)डा[k]– -डाः[i] तै ५,३,७,२.

पञ्च-जन[l]– -नम्[m] मै १,४,४[n];–नाः मै १,४,९¶; काठ ३२, ६¶; पै २,७४,७[o]; –नान्[p] काठ ५,६[n]; –नानाम् तै १, ६, १,२; मै १, ४,४;९; काठ ५,६; ३२,६.

पाञ्चजन्य,न्या[q]– -न्यः ऋ १,१००, १२; ९, ६६, २०; मा २६,९; का २८,१०, १; २९,५, ३; तै ५, ३,११,३¶[r]; मै १,५, १; कौ २,८६९; जै ४,४,१;१२, ८; –न्यम् ऋ १, ११७, ३; ५, ३२,११; तै ४,७,१५,१[s]; मै ३, १६,५[t]; काठ २२,१५[s]; –न्यया ऋ ८, ६३, ७; –न्यस्य शौ ४, २३,१[s]; पै ४, ३३,१[s]; –न्याः मा १८, ६७; का २०, ४, ९; –न्यासु ऋ ३, ५३,१६; –न्येन ऋ ७, ⌊७२-७३, ५⌋; –न्येषु[t] तै ४,४,७,२; ५, ३,११,३.

---

a) पाभे. पृ १८८० I द्र. ।

b) वैतु. GW. प्र ३ इति ।

c) उपोत्तमस्वरः (पा ६,१,१८०) ।

d) विप. । तद्धितार्थे द्विस. पूप. स्वरः ।

e) मध्यमपदलोपी कस. अन्तोदात्तश्च ।

f) विप. । बस. समासान्तः कप् प्र. ।

g) त्रि-चितीक– टि. द्र. ।

h) नाप. इष्टका- ⌊वैतु. भा. =अप्सरस्-⌋ । बस. पूप. प्रकृतिस्वरः । i) सपा °चूडाः<>°चोडाः इति पाभे. ।

j) नाप. (स्थानक-) । मत्वर्थीयस्य प्र. लुक् (पा ५, २,६०) । k) बस. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२, ११९ ⌊वैतु. भा. सा. कस. इति⌋) उप. चोडा– ।

l) कस. अन्तोदात्तः । m) समाहारे द्विस. ।

n) सपा. °नम्<>°नान् (आपश्रौ ९,१०,१६ च) इति पाभे. । o) सपा. पञ्चजनाः<>प्रतिजनाः इति पाभे. ।

p) द्वे पदे इति SI. ।

q) विप. । तात्रभविकेऽर्थे ञ्यः प्र. (पावा ४,३,५८) ञित्स्वरश्च । r) =अग्नि-विशेष- ।

s) सपा. °न्यम्<>°न्यस्य इति पाभे. ।

t) स्वार्थिकः प्र. उसं. ।

पञ्चजनीन[a]– -नाः तै १, ७, १२,१.

पञ्चज(न्य>)न्या[b]– -न्याः पै १५,१८,२.

पञ्च-त्रिंशत्– -शते काठ ४२,६.

पञ्चत्रिंश[c]– -शात् खि १, २, १३.

¶पञ्च-थ[d]– -थः, -थात् काठ ९,३; क ८, ६; —थानि काठ ८, २; क ६,७.

पुञ्च-दशन्[e]– -श ऋ १०,८६,१४; मा १८, २४^{2}; का १९, ८, १^{2}; ¶तै २,५,८,२^{2}; १०,१; ४,७, ११, १S; ५, ६,७, २^{2}; ७, ३, ७,२^{2};४; ¶मै १, ७, ३^{3}; २,१, ११[f]; ३, ७,२; ¶काठ ९, १^{4}; २०, १३; २१, ५^{2}; २५, १०; ३३,८^{2}; ३४, ९^{2}; ४०, ११S; ¶क २,४^{4}; ३१, २०^{2};४०, ३; शौ २०, १२६, १४†; शुभिः[g] मा १४,२९; १५, ९, २; तै ४, ३, १०, २; मै २, ८, ६; काठ १७, ५; क २६,४; —शुभ्यः[g] तै ७,२,११-१२,१; १४, १; १६, १; काठ ४२, ६; —शानाम् पै ८,१५,७.

पञ्चदश[h]– -शः मा १०, ११; १३, ५५; १४, २३; २४; १५, ११; का ११, ५,२; १४, ७,४; १५,७-८,१; १६, ३, ५; तै १, ८,१३;१; २,५,१०,१¶; ४,३, २-३,१; ८-९,१; ४, २, १; ५, ३,३,२^{2}; ४,२; ६, २, १०, ६; ३,३,६; ¶७, १, १, ६;१०,४; २,१-३, २; ५,३^{2}; ५; ३, ६,२; ४,३,३; ७,१; मै १, ९, ३^{2}¶; २,६,१०; ७,१९; २०; ८,४;५; ९; ३, २,१०^{2}; ¶४,४,१०^{2};७, ६^{3}; ¶काठ ९, ११^{2}; १५, ७S; १०^{2}; १६,१९S; S१७, ४^{2};८; २०,१२;१३^{2}; २१,१;२५,१०; २६,४; २८, ३; ३७, ८^{2}; ३९, ७S; क २५, ९; २६, ३^{2}; ७; ¶३१, १४; १५; ४०, ३¶; ४१,२¶; ४४,३¶; शौ ११,१, १९; पै १६, ९०, १०; —शम् ऋ १०,२७, २; मा ९, ३४; का १०,६,४; तै १, ७, ११,२;¶७, १, १,४; ३,१; ५, ८,२; मै १, ११,१०^{2};४,४,१०^{2}¶; काठ ६, ७¶[i];१०,५;१४,४^{3}; क ४,६¶; —शाः तै ७,४, ७,१¶; —शात् मा १३,५५; का १४, ७, ४; तै ४,३,२,१; मै २, ७, १९; काठ १६,१९; क २५,९; —शानि ऋ १०, ११४,८; काठ १५, १०^{3}; —शाय मा २९, ६०; का ३१, ५,१; तै ७,१,२,१;५,१४,१; मै ३,१५,१०; काठ ४५,१०; ५१, २; —शे मा २१, २४; का २३, ३,२; मै ३, ११, १२; काठ ७, १४; ३८,११; क ६, ३; —शेन तै ३,५,३,१; ४, ३,११,४; ४, १२,२; ७,१, २,१; मै २, १३, १०; ३,८,९¶; ९, २¶;१६,४; काठ २२, १४; २५,१०¶; २६, ४¶; ३६,१५¶; ३९,१०; ¶क ४०,३;४१, २; शौ ८, ९, १५; २०; पै १५,१,४; १६, १९,५; —शौ काठ ३९, २^{2}.

पञ्चदशी[j]– -शी काठ १५,१०.

¶पञ्चदश-व(त्>)ती[k]– -तीम् मै ३, २,१०^{2}; काठ २०, १२$^{2?}$[l]; १३; क ३१, १४^{2}; १५.

पञ्चदश-वर्तनि[m]– -निः तै ४, ३, ३, १; मै २, ७, २०; काठ ३९,७.

¶पुञ्चदश-छदि[n]– -दि तै ६, २,१०,६.

पुञ्चदश-छदिस्[n]– -दिः मै ३, ४,९.

¶पञ्चदश-रात्र[o]– -त्रः तै ७,३, ६,२; —त्रम् तै ७, ३, ६, १^{2}; ७, १^{2}; —त्रेण तै ७, ३, ७, १; २.

पञ्चदश(श-ऋ)र्च[p]– -र्चम् खि २, ६^{2}, १६; —र्चेभ्यः शौ १९, २३,१२.

---

a) विप. (ग्रह-)। तस्मैहितीयः ख>ईनः प्र. (पावा ५,१,९) तत्स्वरश्च।

b) विप. (अप्सरस्-)। तस्येदमीयः यत् प्र.।

c) पूरणे डट् प्र. तत्स्वरश्च। °ञ्च° इति स्वरः? यनि. शोधः द्र.।

d) पूरणे थट् प्र. (पा ५,२,५०)।

e) द्वस. पूप. प्रकृतिस्वरः (पा ६,२,३५)।

f) °श इति स्वरः? यनि. शोधः द्र.।

g) उपोत्तमस्वरः (पा ६,१,१८०)।

h) एकविंश– टि. द्र.।

i) °श इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ४, ६)।

j) विप. (रात्रि-)। k) नाप. (इष्टका-)।

l) सकृत् °तीः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मै. क.)।

m) विप. (स्तोम-)। वस.।

n) विप.। वस.। o) एकरात्र– टि. द्र.।

p) विप.>नाप. (सूक्त-,तद्द्रष्टृ-वा)। एकर्च– टि. द्र.।

पुञ्चदशा(श-अ)क्षर,रा[a]– -रया[b] मै १,११,१०[2]; –राम् ,-राय मै १,११,१०; –रेण[b] मा ९,३४; का १०,६,४; तै १,७,११,२.

¶पुञ्चदशा(श-अ)रत्नि[c]– -त्निः मै ३,९,२; काठ २६,४; क ४१,२; –त्निम् तै ६,३,३,६.

पञ्चदशिन्[d]– -शिनः तै ७,५,२०,१; काठ ४५,१७.

पञ्च-धा मा ३४,११; का ३३,१,५; ¶तै ६,२,२,१; २; ७,५,८,४; शौ ४,१४,७; ९,५,८; पै १६,९७,६.

पुञ्च-नवति[e]– -त्यै तै ७,२,१६,१; काठ ४२,६.

पुञ्च-ना(मन्>)म्नी[f]– -म्नीम् तै ४,३,११,४; मै २,१३,१०; काठ ३९,१०; शौ ८,९,१५; पै १६,१९,५.

?पञ्चपञ्चा-दशतम् खि ४,११,८[g].

पञ्च-पञ्चाशत्– -शते काठ ४२,६.

पञ्च-पद्– -पद् पै ४,२४,३?[h].

¶पञ्चपदा[i]– -दा काठ ६,८; क ४,७.

पुञ्चपदी– -दी तै ३,३,१०,२.

पुञ्च-पाद्[j]– -दम् ऋ १,१६४,१२; शौ ९,१४,१२; पै १६,६७,२; –दात् शौ ८,६,२२; पै १६,८१,४.

¶पुञ्च-पु(त्र>)त्रा[k]– -त्रा मै १,५,८.

पुञ्च-बिल[l]– -¶लः मै १,४,९; काठ ३२,६; –लम् शौ ११,३,१८; पै १६,५३,७; –लस्य तै १,६,१,२; मै १,४,४;९; काठ ५,६;३२,६.

पञ्च-म– मः तै ५,५,९,२¶; ७,१८,१; मै १,७,४¶; काठ ५३,८; शौ १३,५,४; १५,१५,७; १६,५;१७,५; पै ८,१९,२;९; –¶मम् तै २,६,१०,४; ७,२,८,२;६; मै १,९,४[8]; ४,१,८; काठ ९,१२[8]; ३१,६; ३४,६; क ४७,६; –मात् मै १,७,४¶; –मे मा ३९,६; का ३९,४,१; तै ७,२,८,२¶; ¶काठ ३०,२;३३,४; क ४६,५¶; –¶मेन तै ७,३,२,१; काठ ३४,१०;३७,१२.

पञ्चमी[m]– -मी खि ४,२,११[n]; मा २५,४;५; का २७,४-५,१; तै ५,६,१०,२¶; ७,१७,१; २१-२२,१; मै ३,३,३[2]¶;१०,५¶;१५,४;५; ४,८,५¶; काठ २२,४¶; ५३,७;११; १२; –¶मीम् तै ५,७,१,१; ६,१,२,१; मै १,८,१; काठ २२,८; ३४,१०; क ३५,२; –म्या पै ९,२०,५[2].

पञ्च-मयूख[o]– खम् पै २,८७,५.

पञ्च-मूर्धन्[o]– -र्धा, –र्धानम् पै ९,२१,५.

पुञ्च-याम[p]– -मम् ऋ १०,५२,[४;१२४,१].

पञ्च-योजन[q]– -नम् शौ ६,१३१,३.

¶पुञ्च-रश्मि[r]– -श्मिम् ऋ २,४०,३; मै ४,१४,१.

पञ्च-रात्र[s]– -त्रः तै ७,१,१०,३[2]¶; शौ ११,९,११; पै १६,८३,१; –त्रम् ¶तै ७,१,१०,१[2];२[2]; –त्रेण ¶तै ७,१,१०,१;२[2];३[2].

पञ्च(ञ्च-ऋ)र्च[t]– -¶र्चम् काठ २०,५; क ३१,७; –र्चेभ्यः शौ १९,२३,२.

पञ्च-वाह[u]–

पञ्चवाहिन्[v]– -ही मै २,६,३; ४,३,४¶; काठ १५,२; शौ १०,८,८; पै १६,१०१,३.

पुञ्च-विंशति[e]– -तिः मा १८,२४[2]; का १९,८,१[2]; तै ४,७,११,१; मै ३,१०,३¶; –तीः पै १५,१८,१०; –त्या मा १४,३०; का १५,९,४; तै ४,३,१०,२; मै २,८,६; काठ १७,५; क २६,४; –त्यै काठ ४२,६.

पञ्चविंश[w]– -शः मा १४,२३; २५; का १५,७,२; ८,३; तै ४,३,८,१;९,२; ¶५,३,३,४[2]; ४,

---

[a]) विप.। बस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

[b]) सपा. परस्परं पाभे.।

[c]) विप.। तद्धितार्थे द्विस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

[d]) विप. (अर्धमास-)। डिनिः प्र. (पावा ५,२,३७)।

[e]) द्वस. पूप. प्रकृतिस्वरम् (पा ६,२,३५)।

[f]) विप. (गो-) बस. पूप. स्वरः।

[g]) पाठः? पुञ्च, पञ्चादशुतम् इति द्विपदः शोधः (तु. सपा. खिसा [३३,७] पुञ्चपञ्चाशुतः इति पाभे.)।

[h]) तु. टि. ?असूयेकप्सु। [i]) विप. (विराज्-)। बस.।

[j]) विप. (संवत्सरचक्र-, कृमि-)। बस.।

[k]) विप. (मनु-जाया-)। बस.। [l]) विप. (चरु-)। बस.।

[m]) विप. (देवी- [खि.], आहुति- प्रभृ.)।

[n]) °ञ्च° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[o]) बस.। [p]) विप. (यज्ञ-)। बस. उप. <√या।

[q]) समाहारे द्विस.। [r]) विप. (रथ-)। बस.।

[s]) एक-रात्र– टि. द्र.। [t]) पृ १८८२ q द्र.।

[u]) कस.। उप. = अङ्ग-। [v]) विप. (रथ-)।

[w]) एकविंश– टि. द्र.।

३; ¶७,१,१०, ४; २,२,२;३, २; मै २,८,४; ५; काठ १७,४[२]; २०, १३[२]; ¶; २१,१¶; ३३, ८¶; क २६,३[२]; –¶शम् तै ७, ५,८,३; काठ ३३, ८; –¶शेन मै ३,९,२;१०,३.

पुञ्चविंशत्य(ति-अ)रत्नि[a]– -त्निः मै ३,९,२¶.

पञ्च-वृप[b]– -पः शौ ५, १६, ५; पै ८,४,५.

पुञ्च-शराव[c]– -वम् काठ ३५,१८¶; क ४८,१६¶; पै ९,२१,५.

पुञ्च-शल[d]– -लात् शौ ८, ७, २८; पै १६,१४,७.

पञ्च-शा(खा>)ख[e]– -खेन पै २०,४६,३.

पञ्च-षष्टि– -ष्टयै काठ ४२,६.

¶पुञ्च-सवन[f]– -नः मै ४,८,५.

पुञ्च-होतृ[g]– -ता ऋ ५, ४२, १[h]; ¶मै १, ९, ४; ५[२]; काठ ९, १३[२]¶; –तारः मै १, ९, ४¶; –तारम् ¶मै १, ९, ५[२]; ६[३]; ¶काठ ९,१४[२]; १६[३]; –¶त्रा मै १,९, ५[३]; ६[६]; काठ ९, ११[२i]; १४[८];१६.

पुञ्चा(च-अ)क्षर,रा[f]– -¶रम् तै १, ६,११,१; मै १, ४,११; –रया[j] मै १, ११,१०[२]; काठ १४, ४[२]; –¶रा तै ६, १,१,६; ८; २,१; ५,२;९,५; २,१,३;२,२; ८,३; ३,३,५; ४,४, २; ७, १,१०,४; ३,८,१; ४,५, २; –राम् तै ७, ३,२,१¶; मै १, ११,१०; काठ १४, ४¶; –राय मै १, ११, १०; –रेण[j] मा ९,३२; का १०, ६,२; तै १,७,११,१.

पुञ्चा(च-अ)ङ्गुरि[f]– -रिः[k] शौ ४, ६,४.

पञ्चा(च-अ)ङ्गुलि– -लिः[k] पै ५, ८,३.

प(च>)ञ्चा-पञ्चु– >°ञ्ची (न>)ना[l]– -नाः मै ३,५,२[२].

पुञ्चा(च-अ)पूप[f]– -पम् शौ ३, २९,४; ५.

†पुञ्चा(च-अ)र[f]– -रे ऋ १, १६४, १३; शौ ९, १४, ११; पै १६, ६७,३; १५१,३.

¶पुञ्चा(च-अ)रत्नि[a]– -त्निः मै ३, ९,२; काठ २६, ४; क ४१, २; –त्निम् तै ६,३,३,५.

पुञ्चावि[m]– -वयः मा २४,१२; का २६,३,२; मै ३, १३,१७; –विः मा १४, १०; १८, २६; २१, १४; का १५, ३,५; १९, ८,३; २३,२,३; तै ४,३,५,१;७,१०, १; मै २,८,१; ११,६; ३,११, ११; काठ १७, २; १८, १२; ३८, १०; क २६, १; २९, १; –विम् मा २८, २६; का ३०, ३,३; –वीः[n] तै ५, ६, १६,१; –व्यः[n] काठ ४९, ६.

पञ्चावी[o]– -वी मा १८, २६; का १९,८,३; तै ४, ७, १०,१; मै २,११, ६; काठ १८, १२; क २९,१.

¶पुञ्चा(च-आ)वृत्[e]– -वृत् काठ २३,४; क ३६,१.

पञ्चा-शत्[p]– -शत् ऋ ४, १६, १३; तै ७, ४, ७, १¶; शौ ५, १५,५; ६, २५,१; १९, ४७,४; पै ६,२०,४; ८,५, ५; १६, ३; १९,५,६; –शतः ऋ १, १३३, ४; –शतम् ऋ ५, १८, ५; ८, १९,३६; मै ४, ४,३¶; –शता ऋ २,१८,५; –शते तै ७, २,

---

a) पृ १८८१ d द्र. ।

b) उस. वा कस. वा । शिष्टम् अष्टवृष– टि. द्र. ।

c) पुञ्च-कपाल– टि. द्र. ।

d) दुश-शल– टि. द्र. ।

e) विप. (१हस्त-) । बस. ।

f) विप. । बस.पूप. प्रकृतिस्वरः ।

g) चतुर्-होतृ– टि. द्र. ।

h) विप. (असुर- इति GW. GRV. प्रभृ.), नाप. (वायु- इति सा.; अर्यमन्– इति [पक्षे] GRV. [तु. ऋ १०,६४,५]) ।

i) °होत्र–>-त्राः इति SI. विमृश्यः ।

j) सपा. °क्षरया (सकृत्)<>°क्षरेण इति पाभे. ।

k) सपा. °रिः<>°लिः इति पाभे. ।

l) =(पञ्चगणात्मिकाः) पञ्च इष्टकाः । कस. पूप. आत्त्वम् उसं. (पा ६,३,४६ [तु. सप्र. माश्रौ ६,२,३,६]) । स्वार्थे ख>ईनः प्र. उसं. (पा ५,४,७) तत्स्वरश्च ।

m) नाप. (पञ्चमषण्मास-वर्ति-वयस्क-गो-) । व्यु. ? पुञ्चम– + वृत्ति–>(बस.) *पुञ्चम-वृत्ति–>(नैप्र.) यनि. । पुञ्चम– इत्यत्र स्वार्थे अन् प्र. (पा ५, ३, ४९) । यद्वा पुञ्चन्– इत्येव पूप. स्यात् । वृत्तिः सूर्यस्य षाण्मासिकं वर्तनमिति यावत् ; (वैतु. पपा. प्रभृ. अवि– इति उप. इति ?) । षष्ठ-वाह्– इत्यत्रत्यं टि. अपि द्र. ।

n) सपा. °वीः<>°व्यः इति पाभे. ।

o) त्र्यवी– टि. द्र. ।

p) तु. टि. त्रिं-शत्–

१७,१;१९,१; काठ ४२,१; ३; ६;७;९,

पञ्चा(श्च-अ)शीति- -त्यै काठ ४२,६.

¶पञ्चा(श्च-अ)ह[a]- -हः तै ७, ३, ८,१; -हाः तै ७,४,५,२.

¶पञ्चे(श्च-इ)ष्ट(का>)क[b]- -कः तै ५, ६, ४, ४; काठ २२, ९; क ३५,३.

पञ्चो(श्च-उ)द्धि[b]- -द्धिम् काठ १९, ६.

पञ्चौ(श्च-ओ)दन[b]- -नः शौ ९, ५, ८-१०; १८; २१; ३१-३६; पै ८,१९, १;३; ८; १६, ९७, ६; ८-१०; ९८,२; ९९,६;८; -नम् शौ ४,१४,७[c]; ९, ५, ११;१२; २२; २४-२८; ३१-३६; पै ८, १९, ४; ७; १०; ११; १६, ९७, ८; ९८, १; १०; १००, २;४.

?पञ्चवाजा[d] काठ ३५,५.

?पञ्चशते[e]- पै ४, २७, १.

पञ्चाल[f]- -¶लाः[g] काठ ३०, २; क ४६, ५; -०लाः[g] का ११, ३, ३; ६, ३; -¶लान्[g] काठ २६, ९; क ४१, ७.

पटर[h]- -रैः शौ १३,३,१६.

पटूर[i]- -रौ शौ ११, ११,१४.

√पठ्[j], पठन्ति खि ३, १०[2], १८; पठेत् खि ४, २,१३; ७, २, ४; ३,३.

पठ्यते खिसा २३,१८.

पठत्- -ठताम् खिसा १८,२१.

पठर्वन्[k]- -र्वा ऋ १,११२,१७.

?पड्[l](ट्,ड्,श्)- पड्भिः[m,n] ऋ ४,२,१२;१४; ३८, ३; ५, ६४, ७; १०, ७९, २; ९९, १२; मा २३, १३; का २५,४,२.

पड्-गृभि[o]- -भिम् ऋ १०,४९, ५.

पड्-वी[,वी]श[p]- -†शम् ऋ १, १६२,१४;१६; मा२५,३८;३९; का २७, १३, ७; १४,१; तै ४, ६,९,१; २; मै ३, १६,१[2]; काठ ४६,५[2]; शौ ८,१,४; पै १६,१, ४; -शात् ऋ १०,९७,१६[q]; मा १२,९०†[q]; का १३, ६, १६[q]†; शौ ६, ९६, २†[q]; ७, ११७, २†[q]; ८,७,२८†[q]; १६,८,३२; †पै ३, १७, ४[q]; १६, १४,७[q]; १७, २३, ३[q,r]?; १९,१२,५[q]; -शे शौ १२,७,४; पै १६,१४२, ४[s]?.

√पण्[t], पणते काठ २४, ६[u]; क ३७,

---

a) नाप. (याग-)। तद्धितार्थे द्विस., समासान्तप् टच् प्र.।
b) विप.। बस. पूप. प्रकृतिस्वरः।
c) वैतु. सा. कस. इति?।
d) पाठः? पञ्च वाजाः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. क ४८, ६; आपश्रौ १४,३०,५ च)। सस्थ. अश्विना इति? (√अश् [भोजने] >२*अश्विन- [=तृप्तिकारक- इति वाज- इत्यस्य विप.]) > -नाः इति शोधः (वैतु.C. [आपश्रौ] अश्विन्- इत्यस्य सं२ एतदिति?)।
e) पाठः? पञ्च ईशते इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः)।
f) व्यप. (जनपद-)। व्यु.? <√पञ्च् इति (पाउ ४,११८), < पञ्चन्- इति MW.।
g) बहु.<*पाञ्चाल- इति तदविवास्यर्थीयस्य प्र. लुक्।
h) नाप. (दीप्ति-समूह-)। *भृष्ट-भर- > नैप्र. यनि.?।
i) नाप (ऊरु-)। <√पट् (गतौ [तु. पंजा. पट]) तु. W. प्रमृ.; वैतु. वक्षः-प्रदेश- इति सा.?; ऊरुसंनिहिताऽस्थि-विशेष- इति CA.?।
j) √प्रथ् इति WAG [१,१४६ a] प्रमृ.।
k) व्यप. (राजर्षि-)। व्यु.?।
l) नाप.। अर्थः व्यु. च? दृष्टि-पाद-पाशाऽऽदिवाचकमिति कृत्वा √पश्<√स्पश् [दृष्टौ बन्धने वा (तु. या [५,३] सा [ऋ १,१६२,१४] WAG [१,१४८ a] PG [१,२२९; २३१-२] WW [२, २] प्रमृ. SEY [१५,४७])] इति, <√पद् [गतौ (तु. प्राञ्चः, GW. GRV., ?ORN., PG. L [४७५] B [AGPL ११, ३५०] प्रमृ.)] इति विविधं मतम्?।
m) पड्ऽभिः [तु. पपा.] इत्यत्र वि. स्वरः।
n) पाभे. शौ ३,७,२ पङ्क्तिः टि. द्र.।
o) व्यप.। अर्थः व्यु. च?। पड्ऽगृ° इति पपा.। बस. उप. √ग्रभ्+भावे किन् प्र.।
p) नाप.। अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। बस. पूप. पद्- इति सा. उ. म. GW. GRV. प्रमृ., पश्- (=बन्धन-) इत्यन्ये, उप. भाप. <√वि[वि(तु. ऋ. तै. पै. लैवि.)] श्?।
q) यत्तु लाश्रौ [२,२,११] पड्-विंशात् (= २६ तमात्) इति च PW.BC. WAG [१, १४८ a] प्रमृ. पड्-विं° इति च पाभे. अभिप्रेयुस्तच्चिन्त्यम् पड्-वीश- इत्यस्यैव लेखकप्रमादजाद् भ्रेषात् (तु. Edgerton [JAOS. ५१, १७०-१])। एतदनु पड्विंशः [मं १,२,१०] इत्यपि शोध्यम्।
r) °पा° इति पाठः? यनि. शोधः द्र.।
s) °पे इति पाठः? यनि. शोधः।
t) धा. व्यवहारे वृत्तिः।
u) पणेत इति SI.?।

७[२]¶[a]; ¶पुणेत तै ६, १, १०, १; काठ २४,६[a].

पणयन्तु पै १४, १,१६?.

पर्णु[b]- -णः[c] पै १९,४९,२; -णेन पै १९,४९,३[d].

√पणाय[e]>पणायत्- -यन् पै ५,१०,९.

पुण्य[f]- -ण्यात्[g] मै १,४,१.

पुण्य-त(र>)रा- -रा[h] मै १, ४,१.

पण्यमान- -नः मा ८, ५५[i]; का ९,७,२[i]; काठ ३४,१४.

पणि[j]- -णयः ऋ १,१२४, ⌊१०; ४, ५१,३⌋; १५१, ९; ६, २०, ४; १०,१०८,७;८; मा ३५, १; का ३५,४,१; शौ ५, ११, ६; १९, ४६,२; पै ४,२३,२; ८, १, ६; १६,१४९,११; -०णयः ऋ १०, १०८,२; ४; ६;१०; ११; -णिः ऋ १,३३,३; १८०, ७; ५,६१, ८; खि ५, १२, ४; शौ २०, १२८, ४[k]; -णिना ऋ १, ३२, ११; ४,२५,७; पै १३,६,११†; -णिभिः ऋ ४,५८,४[l]; मा २, १७; १७, ९२†[l]; का २,४, ४; १९,१, ६†[l]; तै १, १,१३, २; मै ४,१,१४; काठ १,१२; ३१, ११; ४०,७†[l]; क १,१२; ४७, ११; पै ८, १३, ४†[l]; -णिभ्यः ऋ ९, २२, ७; -†णिम् ऋ १, ९३,४; ६,४४, २२; ५१, १४; ६१, १; ८, ४५, १४; ७५, ७; १०,६७,६; १५६,३[m]; तै २,६, ११,२; मै ४,११,६;१४, ५;७; काठ ४, १६; ७, १७; शौ २०, ९१,६; -णीन् ऋ १, १८४,२; ६, ३३, २; ३९, २; ७, ६, ३; १९,९; ८,२६,१०; ६४,२;६६, १०; १०,६०,६; मै ४, १२, ३; कौ २,७०५†; जै ४, ७, १०†; शौ ४,२३,५; ५, ११,७; †२०, ३७,९; ९३,२; पै ४,२३,५; ८, १,७; -†णीनाम् ऋ २,२४,६; ६,४५,३१; ५३,⌊५;७⌋; ७, ९, २; ९,१११,२; कौ २, ९४२; जै ४, १, ३; -णेः ऋ १, ८३, ४; १८२,३; ३, ५८, २; ५,३४,७; ६,१३,३; ५३,३; ६; १०, ९२, ३[n]; शौ २०,२५, ४†; -णौ ऋ ८,९७,२; शौ २०,५५,३†.

?पणिष्पदा[o] पै ९,१४,६.

¶पुण्डक[p]- -कः काठ २८, ८[२]; क ४४, ८[२]; -कम् मै २,५,५.

पण्डक-त्व- -त्वात् काठ १३,७¶.

पुण्डग[q]- -गाः शौ ८,६,१६; पै १६, ८०,७; -गाय मै ४,४,४¶.

?पण्डुगिर्याम् पै १७,१२,४.

√पत् (वधा.), >पति,पाति, पुतति शौ ४, २०, ९; १०, ८, ११; पतति ऋ ६,७५,११; १०,१४, १६[r]; १३६,⌊(१, ३५ ७; ८,७, ३५)४⌋; खि ४, ७, ६; मा २९, ४८†; का ३१,२,८†; तै ४,६, ६,४†; ५, ४, ११,१¶; मै ३, १६,३†; काठ ४०, ११[r]†; ४६, १; क ४८, ९‡[s]; शौ ६, ८०, १†; ७, ८०,४; पै १, ९१, ३; ५,३८,४†; ८,६,१०; १५,११, २†; १९, १६,१२†; २०, ११;

---

a) सपा. परस्परं पाभे.। b) भावे कः प्र. (तु. पासि. ⌊४,२,६४⌋)। c) सपा. शौ ३,१५,४शुनम् इति पाभे.। d) पाभे. पृ १६९७ o द्र.। e) पा ३,१,२८। f) धा. स्तुतौ वृत्तिः। कर्मणि यत् प्र. (वैतु. पा ३,१, १०१ पण्ये पदार्थे निपातनमिति)। यतोनावीयः स्वरः। g) सपा. काठ ५, ३;३२,३[२] पन्यात् इति पाभे.। h) सपा. काठ ५,३;३२,३[२] पन्य° इति पाभे.। i) पाभे. पृ ११८२ g द्र.। j) नाप. व्यप. च?। व्यु.? वणिगर्थे < √पण् इति या (२,१७)। k) पणि इति पपा.?। l) सपा. मना २,१२,३ पाणिभिः इति पाभे.। m) सपा. पणिम् <> पविम् इति पाभे.। n) पाठः? पपा. अनुसारिणः वें. सा. विप. ⌊स्तोतव्य-अग्नि-⌋ इति, PW. GW. प्रभृ. च नाप. इति। करणे प्र. इति कृत्वा *पण- > -णैः इति शोध इति मतम् (तु. सप्र. ऋ ⌊४,३,१६⌋ मतिभिः, उक्थैः)। o) विप. (जिह्वा-)। पाठः? [√स्पन्द् (*हिंसायाम् ⌊तु. √स्पृ, √स्पृध्⌋ >⌊यङ्लुकि⌋) √पनिष्पद् >⌊कर्तरि अचि⌋)] पनिष्प(द>)दा- > -दा इति सपा. शौ ⌊५, ३०,१६⌋ अनु शोधः। p) नाप. (नपुंसक-)। व्यु.? °ण्डक- <> °ण्डग- (तु. या ६,३२) इति। पण्ड- + स्वार्थे कन् प्र. इतीव PW. MW.। q) अर्थः व्यु. च? पपा. नावग्रहः। = पुण्डक- इति PW. प्रभृ., = रक्षो-विशेष- इति (पक्षान्तरे) = सर्प- इति च कृत्वा पन्नग- (= पद्- + न- + ग-) इति सा. पाठुकः। पण्ड- + ग- इति दु. (या ६, ३२)। r) = सपा. तैआ ६,५,३ आपश्रौ १७,२,१८। शौ १८, २, ६ तु पवते इति पाभे.। s) सपा. ऋ १०, १७,१२ काठ ३५, ८ स्कुन्दति इति पाभे.।

४०,८; †पुतन्ति ऋ १,७९,२; ७, ८५, २; १०, ३८, १; तै ३,१,११,५; मै ४, १२,५; काठ ११, १३; शौ १, ११, ६§; †पतन्ति ऋ ४,४, २; मा १३, १०; का १४,१, १०; तै १, २, १४,१; मै २,७,१५; काठ १६, १५; क २५,६; §पै १,८९,२[2]; ३,३७,१; ७, १३,५; पुतसि ऋ २,१६,३; पुतथः ऋ ८, १०,६; पतथः ऋ १, १८३,१; ८, ३५, ८;९; पुताति ऋ १, २९, ६; ४,१६, १७[a]; शौ ५, २९, २; ३; २०,७४,६†; पै १३, ९, ३; ४; पुतात् ऋ १,४६, ⌊३; ८, ५, २२⌋; कौ २, १०८०†; पै १३, १०, १०; पतत् ऋ ४, २७, ४[a]; पताः पै ३, १०, ३?; पतन् पै ७,७, ९; पततु शौ ५, १४,१२; पै ७, १,४; पतन्तु शौ १,१९,२; २,३,६; पै १,२०,२; २,३०,४; ७०,२?; ८७, ३; पत मा १२,४; का १३,१,६; तै १, ४,४३, १; ४-५, १, १०, ५; ६,६,१, १¶; मै २, ७, ८; ३, २,१; काठ १९, ११; क ३१, १; शौ १, ११,६‡[b]; पततम् पै २०, २२, ८; पताम खि ७, ६, १; ¶अपतत् मै ३,४,७; ८,१; ¶अपतत् तै २,४,९,२; मै २,२, १३; ४, १; काठ ११, १०;१३, ४; २१,४[2]; २३,१०[3]; ३१,८; क ३१,१९[2]; ३७, १[3]; ४७,८; §पै १९, ३७,१४; पुतेत् मै १, १०,७¶; पै ६, २१, ३[c]; पतेम मा १८,५२[d]; का २०,३,२[d]; तै ४,७,१३, १[2e]; मै २,१२,३[2e]; काठ १८, १५[2e]; क २९, ४[2e].

पप्तुः ऋ ५, ५९, ७; पप्तुः ऋ २,२८,४; पेतथुः ऋ १, १८२, ५; ८, ७३, ४; अुपप्तत् शौ ७, १०१,१; पै २०,३३, ४; पप्तत् मै ४,१,१०[2]; काठ १, ९; २५, ४; ३१,८[2]; क १, ९; ३९, १; ४७,८[2]; शौ ७, ५४,२; पै १९, १५,१; पप्तः मा १,२६; का १, ९,४.

†पुत्यते[f] ऋ २,३७,२;६,१३,४; २२,१; ४५,२०; १०, १४४,१; शौ २०,३६,१;६७,७; †पत्यते[f] ऋ १,८४,९; १२८,७; ३, ३६, ४; ५४,८;५६,३;६, २५,६; ८, १,२६; ९, ४५, ⌊(८, १०२,९) ४⌋; १०, २३,२; कौ २, ६९२; ७४३; जै ३, ५६,१९; शौ २०, ६३, ६; पुत्येते[f] मा ८,५९; का ९,७,८; मै ४, १४, ६; शौ ७, २६, १; पै २०, १४, १०; †पुत्यसे[f] ऋ ६,२, १; कौ १, ८४; जै १,९,४; पत्यसे[f] ऋ २, १,८; अपत्यत[f] ऋ १०,११३, ५;७.

पत्यते पै १६,१३४,१[g].

पतुयति शौ १९, ४८, ३[c]; †पतुयन्ति ऋ १,१३५,९[a]; ५, ८३,४; ६,४६, ११; ७, १०४, १८; मै ४, १२, ५; शौ ८, ४, १८; †पतयन्ति ऋ ४, ५८, ७; ७,१०४, २०; मा १७, ९५; का १९,१,८; काठ ४०, ७; शौ ८, ४,२०; पै ८,१३, ७; १६, १०, ८;९; पतयत् ऋ १, १५२, ५; ५,४५,९[h]; १०,४३,८; शौ २०, १७, ८[i]†; पतुयन्त ऋ १, १६९,७.

पातुयन्ते ऋ ८, ४६, १८; पातयन्ति पै १५, २२, ८; पातयामि खि २, ११, ५; पै १९, ४७,७; पातयेः[j] पै ४,२१, ५; पातय शौ १,१९,१; ११,२, २६; पै १,२०,१; १६,१०६,६. अपीपतत् शौ ७,६६,१.

पत्तुँ–

पुतिष्ठ– -ष्ठः ऋ १०, १६५, ५; तै ५, ४, ११,१¶; शौ ६, २८, १?[k]†; पै १९, १३,१६†.

पुतत्– -तत् ऋ ३,३९,३; –ततः ऋ ६,४,५; ८, ७,(३५; १, २५, ७; १०, १३६, ४); शौ १०, ८, १८; १३, २, ३८; ३, १४;

a) तु. सस्थ. टि. अन्तर् ।

b) सपा. ऋ ५,७८,८ अुवेहि इति, माश १४,९,४,२२ बृउ ६,४,२३ अुवैतु इति, हिगृ २,३,१ अवसर्पतु इति पामे., आपमं २,११,१६ निष्क्रम्य प्रतितिष्ठतु इति च विमे. ।

c) सपा. पतेत् <>पतुयति इति पामे. ।

d) सपा. माश ९,४,४,४ । कौसू ६८,२६ तु पथ्यास्म इति पै ३,३८,६ पत्यास्मि? इति च पामे. । e) पामे. पृ १२०७ c द्र., पै ३,३८,५ गेष्म इत्यपि द्र. ।

f) धा. ऐश्वर्ये वृत्तिः । g) सपा. शौ ८,१२,२ वृश्चते इति पामे. । h) तु. सस्थ. टि. अुच्छ ।

i) तु. टि. आ ऋ १०, ४३,८ ।

j) ध्ये इति पाठः? यनि. शोधः । सस्थ. ?निपद्य> विपाऽद्य इति द्वि-पदः शोधः । एवं च सस्थ. ?रथो वाय> अयो(थ-उ)द् वा यत् इति चतुष्पदोऽपरः शोधः ।

k) पुथिष्ठः इति पाठः (तु. पपा.)? यनि. शोधः (तु. ऋ. पै. माग़ २,१७,१ सा. PW. प्रमृ. च) ।

–ततान् ऋ १, २५, ⌊७ (८,७, ३५; १०, १३६, ४)⌋; –तन्तः ऋ १०, ८०, ५; पै १३, १०, १२; –†तन्तम् ऋ १०, ८७, ६; शौ ८, ३,५†; १३, २, ३६; पै १६,६,६†; १८,२४,३.

पतन्ती– –न्ती ऋ १०, ९५, १०; –न्तीः ऋ ५, २९, ५; पै १५, ११,३†; –न्त्याः ऋ १०, १५८,२; मै ३,९,३¶.

? पततु– –तुम् जै २,१,९.

†पतत्र[a]– –त्रैः[b] ऋ १०,८१,३; मा १७, १९; का १८, २,४; तै ४, ६,२,४; मै २, १०, २; क २८, २; शौ १३, २, २६; पै १८, २३,३.

पतत्रिन्[c]– –त्रि ऋ १, १६३, ६; ३,५४, ८; ४, २७, ४; १०, ८८,४; मा २९, १७†; का ३१, ३, ६†; तै ४, ६, ७, २†; काठ ४६,३†; पै १३,१२,८; –त्रिणः ऋ १,४९,३; ५८,५; ९४, ११; १५५,५; का २०, ३,२[d]; तै ४, ७,१३,१[d]; ७, ३, १४,१; काठ १८,१५[d]; ३५, १५; ४३,४; कौ १,३६७†; जै १, ३८, ८†; शौ १,१५,१; ५, २१,६; ८,७,२४; ११,११,९; १२, २४; १९,१,९; पै २,७६,२; ५, २०, ५; ७, ८, १०; ८, १०, ८; १२, १, ११; १६,१४,३; १०६, ४; १७,२२, १४; १९, ३५, ७; ४३, १३; –त्रिणम् मा १९, १०; का २१, १,९; मै ३,११,७; काठ ३७,१८; –त्रिणाम् पै २०, ५२,११; १२; –त्रिणी[e] ऋ १,१५८,४; –त्रिणौ[d] मा १८,५२; मै २, १२, ३; क २९, ४; पै ३,३८,६; –त्रिभिः ऋ ६,६२, ६; ७, ६९, ७; १०, १४३,५; मै ४, १४, १०†; शौ १०, १०, १४; पै ५, ११, ९; १६,१०८,५; –त्रिषु पै १,९१, ३; –त्री तै १,७,७,२[f]; शौ १४, २,४४; पै ७,५,६; ७; १५,११, ३; १८,१,१४.

पतत्रिणी[g]– –णी शौ ५, ५, ९; ६,२९,१; पै ६,४,९; –†णीः ऋ १०,९७, ९; मा १२, ८३; का १३,६,९; तै ४, २, ६, २; मै २, ७, १३; काठ १६, १३; क २५, ४; पै ११,६,५; –णीम् पै ९,४,७.

पतन– –नम् पै १९, ३५,१२?[h]; –ने ऋ ६,२०,५.

१पतयत्– –यत् ऋ ६, ७१, ५; १०,४०,९; –यते[i] मा २२,३०; का २४, १७, २; –यत्सु ऋ ६, ९,५; –यद्भिः ऋ १, १५८, ३; –यद्भ्यः काठ १५, ३; –यन् शौ १३, २, ३१; पै १८, २३, ८; –यन्तः ऋ १, २४,६; १५५,५; ४, ५४, ५; –†यन्तम् ऋ १, १६३, ६; ९, ८६, ४३; १०, १६२, ३[j]; मा २९, १७; का ३१,३,६; तै ४, ६, ७,३; काठ ४६,३; कौ १, ५६४; २, ६६४; जै १, ५७,११; ४, २०, ८; शौ १३,२,२S; १८, ३, १८; २०, ९६,१३; पै १,१०७,५S; १८, २०,६S.

२पतयत्[k]– –यत्[l] ऋ १, ४,७; शौ २०,६८,७†.

पतया(लु>)लू[m]– –ल्वः शौ ७, १२०,२; पै २०,१७,८.

†पतयिष्णु– –ष्णवः ऋ ८, २७,

---

a) =⌊व्यजन-साधन-⌋ पक्ष-। अत्रन् प्र. (पाउ ३, १०५)। b) =सपा. तैआ १०, १,३ श्वे ३, ३ मना १,३। काठ १८, २, तु युजत्रैः इति पाभे.।

c) विप. (पर्ण-, वि-, शिरस्- प्रमृ.)। नाप. (पक्षिन्-)।

d) सपा. °त्रिणः<>°त्रिणौ (माश ९,४,४,४ च) इति पाभे.।

e) =अहोरात्रे। न. इति वें. सा., स्त्री. इति GW.।

f) =सपा. तैब्रा २,७,१६,१ तां १,७, ५ आपमं २,११, १७। पागृ ३,१४,६ तु °त्रिः? इति कागृ २६,२ पतत्रिणी इति च पाभे.।

g) विप. (⌊पक्ष-पत्र-वती-⌋ इषु- ओषधि-, हेति- प्रमृ.)।

h) ϕउद्-हर्मि पतनम् इति पाठः? (उद्√हन्>) उद्धन्मि सपत्नीम् इति शोधः। सस्थ. ?सतः पृक्षता> स्वतः भिक्षतां (=स्वयं भिक्षमाणानां ⌊दरिद्राणाम्⌋) इति च ? साधवः>(√साधि ⌊गतौ⌋>) साध(य>)या इति च शोधान्तरे अपि द्र.।

i) पाभे. पृ १५७६ i द्र.। j) पाभे. पृ १३१४ j द्र.।

k) √पत्>(चुरा.) √पति (=पतय् +कर्तरि)+ शः प्र. उसं. (पा ३, १, १३७) > *पतय– > (आचारे) √पतय् + शता. प्र. ⌊तु. पा ३, २, १३० पाम. च⌋ > यनि. वा. न. द्वि १ (तु. ORN.; वैतु. वें. स्क. सा. ईम् (=सोमम्) इत्यन्वयि विप. इति; GW. Gri. पतयत्-सख– > नैप्र. यनि. इति कृत्वा सोमस्य विप. इति; GRV. च उभयकोटि-स्पृक् ?)। तु. अर्चत्-, तृपत्-, धारयत्- प्रमृ.। l) क्रिवि. (क्षिप्रम्)।

m) विप. (लक्ष्मी-)। क्षालुच् प्र. स्त्री. ऊङ् प्र. च।

१२; –ष्णु ऋ १, १६३, ११; मा २९,२२; का ३१, ३, ११; तै ४,६,७,४; काठ ४६,३.

पतयिष्णु-क[a]– -कम् शौ ६,१८, ३; पै १९,७,१५.

पतर[b]– -रम् ऋ २, २,४; –रा ऋ १०,१०६,८; –रैः ऋ १०,३७, ३; पै १७,२५,६†.

पतरु[c]– -रोः ऋ १,१८२,७.

पतित– -तः तै ३, १, १०,१; काठ ३५,८; क ४८, ९; पै २०, १२, ९‡[d]; १०.

¶पतितुम् तै ५,२, ५,१; ५, ३,२; ५,४.

पतित्वा शौ ४,१२, ७; पै ४, १५, ६.

पत्मन्[e]– -त्म ऋ १०, ५६, ३; –त्मन् ऋ १,१४१,७; ५,५,७; ४१, ३; ६, ४, ६; ७, ३४, ५; १०,८,३; मा ८, ४८[f]; का ८, २२,२[f]; तै ३,५,६, ३; ५, ५, ४,३[f]; मै १,३,३६[g]; २,१०,६; काठ ३, ९[h]; ३०,६[h]; ७; ३९, ३; –त्मना ऋ ६,३,७; मै १,३,१[h]; क २, १६[h]; –त्मने[i] काठ ३९, २; –त्मभिः ऋ ८,८,२३.

पत्यमान[j], ना– -नः ऋ ३,५४, [११[k] (५६,५)]१५; ६, ४९,४; ७,१८,८[l]; १६; मा ३३,५५[l]; का ३२,५,१; मै ४,१०,६; –नम् ऋ ६, ६६, १; –नाः ऋ ३, ५६, [(५४,११)५]; ६,२७, ६; ६५, ३; मा २७,१६; का २९, २,६; तै ४,१, ८, २; मै २, १२, ६; काठ १८,१७; क २९, ५; पै ९, १,६[m]; –नान् ऋ १०,२७, ६; –ने[m] शौ ५,२७,८.

प(त्न>)त्र[n]– -त्रम् मा १९, ८६; का २१, ६, ७; मै ३, ११, ९; काठ ३८,३.

१पत्वन्[o]– -त्व[p] मा २२,१९[q]; का २४,६,१; तै ७, १, १२,१; मै ३,१२,४; काठ ४१,३; –त्वभिः ऋ ५,६,७.

२पत्वन्[r]– -त्वने तै ३, २, ८, १; –त्वा ऋ ९, ९६, २३; मा ११, ४६; का १२,४, ९; तै ४, १, ४, ३; ५, १, ५, ६; मै २, ७,४; काठ १६,४; क ३०,३.

पत्व(र>)री[s]– -रीः पै २, ८७, ३[?].

पतिवस्– -वांसः ऋ १,४८,६.

पतङ्ग[t]– -ङ्ग शौ ६,५०,२; १३, २, ३०; पै १८, २३, ७; १९, ३०, ६; –ङ्गः ऋ १०, १७७, २; शौ ६,३१,३‡[u]; १३,२, ३१; ३,१; २०,४८,६‡[u]; पै ५,६,१०; १८, २३,८; –ङ्गम् ऋ १, १६३,६; १०,१७७,१; मा २९, १७; का ३१,३,६; तै ४, ६,७, ३; काठ ४६, ३; पै १९, २०, ५$[v]; –ङ्गस्य पै १,५९,२?; १९, ४१, १५; –ङ्गाः ऋ १, ११८, ४;५; काठ ७, १३‡[u]; क ६, ४‡[u]; –ङ्गान् ऋ ४, ४, २; मा १३, १०; का १४, १,१०; तै १, २, १४,१; मै २, ७,१५; काठ १६, १५; क २५, ६; –ङ्गाय[u] ऋ १०, १८९, ३; मा ३, ८; का ३,१,८; तै १,५,३,१; मै १,६, १; कौ २, ७२८; ३, ५, ६; जै २,६,५; ३,५९,२०; पै १९, ४५,१३; –ङ्गैः ऋ १,११६,४.

पतङ्ग-र[w]– -रः ऋ ४,४०,२.

पतत्– √पत् द्र.

---

a) स्वार्थे कः प्र.(तु. पपा. W.; वैतु. सा. कम् इति नि.)।

b) विप. (अग्नि-, एतश-)। अरच् प्र. उसं. (पाउ ३, १३२)। c) विप. (मृग-)। अरुः प्र. उसं. (पाउ ४,७९)।

d) सपा. ऋ १०, १७, १३ स्कन्नः इति वैताश्रौ १६, १७ ?पाती इति च पाभे.। e) भाप.। मनिन् प्र.।

f) सपा. मा १७,७८ विभे.। g) सपा. तै ३,३,३,१ विभे.।

h) सपा. पत्मन् <> पत्मना इति पाभे.।

i) सपा. आपश्रौ १६,२९,२ पत्वने इति पाभे.।

j) धा. ऐश्वर्ये वृत्तिः। k) तु. सस्थ. टि. आ।

l) वैतु. सा. उ. म. गत्यर्थस्य रूपमिति।

m) सपा. °नाः <> °ने इति पाभे.।

n) नाप. (पक्ष-)। ष्ट्रन् प्र. (पा ३,२,१८२)।

o) भावे वनिप् प्र.।

p) =सपा. माश १३,१,६,२ तैब्रा ३,८,९,३ आपश्रौ २, २१,३०। तांब्रा १,७,२ तु पत्म इति पाभे.।

q) तु. पपा. pw प्रमृ.; वैतु उ. म. °त्वा इति चिन्त्यम्।

r) विप. (अश्व-, श्येन-)। कर्तरि वनिप् प्र.।

s) पाप्र. <°त्वन्– इति।

t) विप. (अश्व-), नाप. (सूर्य- प्रमृ.)। व्यु. ? पपा. नावग्रहः। < √पत् [गतौ] + अङ्गच् प्र. इति पाउ १, ११९, पतं-ग– (< √गम्) इति सा. [शौ.] उ. म. GW. WAG [२,२८ b] प्रमृ. च।

u) सपा. °ङ्गः <> °ङ्गाः <> °ङ्गाय इति पाभे.।

v) सपा. शौ ६,५०,१ विभे.।

w) विप. (दधिक्रावन्-)। व्यु.? पपा. नावग्रहः। स्वार्थे रः प्र. उसं. [पावा ५,२,१०७ (वैतु. वें. सा. °ङ्ग– [भाप.] +

?पततिन् खि ४,७[२],९[a].

?पततु–, पुतत्र–, पतत्रिन्–, पुतन– √पत् द्र.

?पतन्यण्यां पै १९, २९, ७.

?पतम् पै ८, १६,८.

?पतायतः पै १,२९,२.

पुति[b]– -तयः ऋ ४,४१, ⌊१०; ७,४, ७⌋; ५०, ⌊६; ५, ५५, १०; ८, ४०,१२; ४८,१३; १०, १२१, १०⌋; ५१,⌊१०; ६,४७,१२;९, ८९,७; ९५,५; १०, १३१, ६⌋; ५७,२; ५,४९,४; ७, ८,३;३५, १२; खि ३, ११, २; †मा १०, २०; १९, ४४; ५४; ६१; २०, ५१; २३, ६५; †का ११,६,५; २१,३,१५; ४, ४;११; २२, ५, ५; २५,१०,१३; २९,४,४; †तै १,१,१४,३;६,६,४; ७, १३,५; १४,२; २२,२; २, ६, १२, २; ३,२,५,७;७,२; †मै २, ६,१२; ११,२; ३,११,१०; ४, १०, ६; १२,५; १४, १; †काठ ४, १५; ८,१६; १७; १५, ८; १७, १८; १९; २१,१४; ३०, ४;६; ३८, २; क ४६, ७†; शौ ३, १०,५; ४,३७,१२; ५, १७,८; ६,६२, २; ७,८४,४; ८५,३†;९६,१†; १४४,६;९,१२,१४;१०,१,२२; ९,२७;१९,११,१;†२०,८८,६; १२५,६;पै१,१०५,१; २,३९,५; ४,९,१; ५, ३१,७?[c]; ९,१६,६; १३,४;१२;८,११†;१६,३७,१; १३८,८; १३९,१७; १८, २६, २; १९, १,१२; ३०, ६†; २०, ३१,१०†; –तये मा २,२;७,१; ९, २०; १६, १७[d]-२१[d]; २२; १८, २८; २२, ३२; २४, ३४; का २,१,३; ७, १,१; १०,४,१; १७, २,१[d]–५[d]; ३,१; १९, ९, १; २४,१९,१; २६,७,४; तै १, ४,२,१; ८, १०, १¶; १३, ३; २,६, ६,४; ८, १[२]; २[२]; ३, १, १०,१[d]; २, ४,४; ४, ५,२,१[e]; २[e]; ३,१[c]; ६,२,६; ६,४,५,३; मै १,३,४; ११,३[e]; २, १,१¶; २,५¶; ६, ६[२]¶; ११; १३; ९, ३[२१]; ३,८,६; १४,१६; ४,५,५; ९,२; काठ ४,१; ९,१७¶;१४, १; १५,५[२];७;९¶; १७, १२[२१]; २५,७[२]; २७,१[२]; ३५,८; १०[f]; क ३, १; २७, २[२१]; ३९, ५[२]; ४२,१[२]; ४८,८[f]; ९; शौ २, ८, ५; ३,१०,९; १०; १९, ३७,४; पै १,१०५,४; १९,१२,११;३५, ९; -तिः ऋ १,१८,४;४०,३;५; ४४, ९; ५२,१३; ५३, २;६६, ४; ६८,४; १०१,५; ११६,२५; १४५, १; १४९,⌊१ (१०, ९३, ६)⌋; १५३,४; २,२३,१७; २४, २;४;५;८; ९; ११;१३; २५,१- ५; २६,४; ३,७,३;३१,४; १८; ४,१६, ७; ५५, ४; ५; ५७, ३; ५,४१, १२; ५१, १२; ६, ३६, ४; ४५,१६; ५८,४; ७५,१७[g]; ७, २६, ३; ३५, ५; १०; ८, १३,८;९; १९, ३७; ४४, १६; ७५,४;८०,९; ९५,⌊३;९८,६⌋; ९८,४;५; ९,५,१; ११,⌊८;२८, १⌋; १५,५; ३१, २;७२,४;७५, २; ८६,५;११;३२;३३; ९९,६; १०१,५; ६;७[h]; ११४,२; १०, १०,३; २२,३; २३,३; २४,३; २६,६;७;४८,१; ५३,९;६५,१; ६७,७;७२,२; ७४, ६;८५,२८; ३०;३९;४०; ८६, ११; ९९,६; १०५, २; १११, ३; १२१, १; १२८, ७; १४९, ४; १५२, २; १५९, २; १६२, ५; १७३, ३; १८०,१; खि १,४,९; ५, ४,४; १०,२; मा ३,१२†; ९,१; १०, ३[२];२९[२];११,७;१३,४†;१४†; ३१;१४,२८[२]; १५, २०; २१†; १७,५२; २३, १†; २५, १०†; ३०,१;३३, ८९†; ३४, ५७†; ३६,२; ३७;७; १४; का ३, ३, २†; १० १,१; ११, २,३[२]; ८, ६[२]; १२,१,७; १४,†१,४;१४; ३,५; १५,९,१[२]; †१६,५,१;२; १८,५,३; २५,१,१;२७,१०,१; ३३,३,२०;३४,१,१; ३६,१,२; ३७,१,७;३,१; तै १, ५,५,१†; ७,७,१;१३,२†;८,११,१;२,२, १,५¶; ४,५,१; ६,११,१†; ३,

मत्वर्थे, PW.GW. °ज्ञ- ⌊नाप.⌋ +सादृश्ये प्र. इति)]।

[a]) पाठः ? पतत्रि (न् >)णी इति शोधः (तु. सपा. शौ ५,५,९; पै ६,४,९)। [b]) नाप. । व्यु. ? <√पा ⌊रक्षणे⌋ इति पाउ ४,५७, GW.; <√पत् ⌊ऐश्वर्ये⌋ इति PW. प्रभृ. ?। अहर्पुति– टि. अपि द्र. ।

[c]) पाठः? √पथ् >पथि–>पथयः इति शोधः।

[d]) सपा. पुतये (जैमि १,८२ गोब्रा २,२,१७ आश्रौ ३,१,१४ काश्रौ ९,८,१६ वैताश्रौ १८,५ च)<>पुतिः <>शांब्रा १०,६ शांश्रौ ६,९,१७ पतेः इति पाभे. ।

[e]) सपा. भुवनस्य पुतये<>भुवनस्य पुतिः<>भुवनस्पतिः इति पाभे. । [f]) पाभे. पृ १५७६ i द्र. ।

[g]) ब्रह्मणस्पतिः इत्यस्य स्थाने सपा. मा १७, ४८ का १८,४,१६ तै ४,६,४,५ बृहस्पतिः इति पाभे.

[h]) सपा. पुतिः<>पुत्ये(माश ९,२,३,४२ च)इति पाभे.

३,८,६¶; ९; २; ११,२; ४,८, ६¶;११,४†; ४,१,१,३;८,३†; २,८,२†;३,१०,१[2];४,४,१[2]†; ६, ३, १; ७,१४, ३†; ५,५,५, १;६,१,११,५¶;७,१,१०,३¶; मै १,२,१; ३,१[a]; †५,१; ५;६, २†;९,१[3]¶;११,१;२,२,३[2]¶; ५;५,७[2]¶; ९¶; १०[2b]; ६,७; ७, १५[2]†; १६; ८; ६[3c]; १०, ४;१३, २३‡[d]; ३, ६,३[2]¶; ७, ८¶; ८,६¶; १२,१६†;१७‡[d]; ४,२, १०; ९,१†; ६;†११,१; २; १२,१; ३†; १४, १†; १२; १४; १६†;काठ ४, १६‡[d]; ६, ४¶; ९†; ७,१४†; †८,७;१७; ९,८[3];११¶;१७¶;१९†[e];११, ४¶; १३,४¶;८¶; ९[2e], १४; १५,६;११;१६,१५[2]†;१७,५[2]; १८; १८, ३; १२[f]; २४, ७¶; २५,७¶; २६-२७, १¶; ३०, ४¶; ३५,७†; ३८,७†; ३९,३; ४[2];४०,१[2];‡[d];१०;४५,११;क ४,३¶;८†;७,४†;८,११[3];२५, ६[2]†; २६,४[2]; २८,३; ३७,८¶; ३९,५¶; ४०, ४¶; ४२,१¶; ४६,७¶; ४८,९†; †कौ १,२७; ५६; २४८‡[g]; २९९§; ३९३; ५४६[e]; २, ५१; १६८[e]; २२३; २२४;२३८; ३८२;५९७;५९८;

५९९; ६२०; ६३०; ६३५‡[h]; ७६१‡[g], ७९८;८८२; १२१६[i]; ४; ४; †जै १, ३,७; ६,२; २६, ६‡[g]; ३१,७§; ४४,१;५६,२; २,७,२; ३,५,१०;१६,६; २०, ७; ८; २१,३; ३१,२; ४८,१३-१५; ५०,७; ५१,८; शौ १,१, १;३;४[2]; २१,१†; २,२,१;२; ३६,८[j]; ३,४,१; १०,८; ४,२, ७†; ५,३,९†; १७,८;९; ६, ४,१;५,३; ३३,३; ७३,३; ७४, १;७९,१[k]; ८७,३; ७,१८,१; ३१,१; ८,५,२२; ९,४,२;४; १७;५,२८; ११,११,२५; १२, २,६; ३९; ३,३९; १३,१,५१; ३,७[2]; ८,२; १४,१, २६†; २७†; २,२†;३[2]‡[l]; ६३; १६, ६,६[2];१८,१,३†;१९,१०,५†; १०†; २०,२;†२०,२१,२;६४, १; २;३; ७३, ४; ७७, ७; ९१, ७; ९६,१५; १२६, ११; १२७, ८§; १३७, ५; ६; १४३,८; पै १,६,१;४; ७,१;२; ३९,४;५०, १;८७,१;१०६,१;१०७-१०८, २; २,२१, ५;२६,५; ४१,२†; ७३,२; ८८,४†; ३,१,१; २८, १; ३९, २; ४, १, १†; ३‡[d]; ५,४, ८†,८, १९,११; ९,१६, ६; ७; १२,३,७; १३, †८,५;

१०;१४,२; १५;१४,११; १६, २४,२; ५; २५,७; १७,३०,६; ३३,९; ३९,९; †१८, ३,५-७; ७, २; ३[2];‡[l]; १३, २§; १९, ११; १९, २, १; ३, १५†; ६, ७†; १०,१०; १४-१५,८;१६, १७; १८[m];२६,३;२८,३;३७, ९; ३९, १;४३, ८;२०, १०, ४[4]; १४, ५; ४७, २; –†तिना ऋ ४,५७, १; तै १, १, १४,२; मै ४, ११, १; काठ ४, १५; शौ १६, ६; ६[2]§; –†तिभ्यः १०,४०, १०; ८५,३८; ११०, ५; खि ५, ७,१,७[n]; मा २९, ३०; का ३१,४,६; मै ४,१३,२; ३; काठ १५, १३§; १६,२०; शौ २, ३६, ७§; ५, १२, ५; १४, १, ४६; ६१‡[o]; २, १§; १२§; पै २,२१,६; १८,५,३†; ६, १०‡[o]; ७,१; ८, ३; –तिम् ऋ १,९,४;११,१; १८,६;३८, १३; ५६, २; ६०,५; ६२,११; ७१,१; ८९,५; १०५,२;११६, १०; ११७,७; १२७,८; २,९, ५;२६,३; ३,३९,१;४१,५; ५, १२, ३; ३७, ३;४१, ८; ४२, १४;४६,३; ६,१५,१; ४४, ४; [(५,८६,४; ६,६०,५)५]; ७,५, ५; ४१,१; ४४,१;६६,१५;९७,

---

a) पाभे. पृ १८९० d द्र.। b) पाभे. पृ १२१७ i द्र.।

c) सपा. प्रजानां पतिः (सकृत्)<>प्रजापतिः (माश ८,४,३,२ च) इति पाभे.। d) पाभे. पृ १०२८ a द्र.।

e) पाभे. पृ १८९० h द्र.।

f) पाभे पृ १८९० e द्र.।

g) सपा. ऋ ८,९०,५ पते इति पाभे.।

h) सपा. पतिः<>पतिम् इति पाभे.।

i) पाभे. पृ १८९० g द्र.। j) पतिर्यः इत्यस्य स्थाने सपा. पै २०,२४,५ बृहस्पतिः इति पाभे.।

k) =सपा. गोब्रा २, ४,९ वैताश्रौ ३१, ४ कौसू २१,७ च। तै ३, ३,८,२;५; आपश्रौ १३,२४,१९ तु पुरः इति पाभे.। l) पाभे. पृ ८८४ i द्र.।

m) सपा. शौ ६,७९,२ पते इति पाभे.।

n) पाठः? (√पा [रक्षणे] >कर्तरि तृनि) पातृ-> -तृभ्यः इति शोधः (तु. सस्थ. नून् इति द्विः [तु. पात्र-> -त्रम् ऋ १,१२१,१ टि.]) ।

o) सपा. ऋ १०, ८५,२०; मंत्रा १,२,११ आपमं १, ६,४ माश १,१३,६ या १२,८ पत्ये इति पाभे.।

३; ८,२४, १४;[(६,४५, १०) १८]; २७,१[a]; ६८,४;६९,२;९, १४,७;२६,४[b]; ६५,१; ८९,३; ९७, २२; १०, १०, १०; ३२, ३;४३,१; ४४,४; ६१,७; ६६, १३; ८१, ७; ८५, [७ (१२)]; २९; ४५; ९२, १४; १०२,७; १४५,१; २; १५९,१; खि १,५, ७;४,८, ७; ५, १०, ३; मा ८, ४५†; १२, ५६†; १५, ६१†; †१७, २३; ६१; २१,३१; ४०; २५, १८†; २६, ६; २८, १८; ३१;४१; ३२,१३†; ३३,४९†; ३४,३४†; का ८,१९,१†; १३, ४, १२†; १६,७, ४†; †१८,२, ७; ५,१२; २३,४,३; १२; २७, ११,५†;२८,४-५,१;३०,२,७; ३,८; ४,७; ३२,४,६†; ३५,३, १०†; †तै १,५,११,१S;२,१, ५,७¶;३,३, ५¶;१४,४; ४,६, २,५;३, ४; ५,४, ६, ५; मै २, १०,२;५;१३,१६[५];३,११,२[२]; ४,२, १२¶;१०,५;११,१;१२, १[a]; १४, १; १०†; †काठ ४, १६S;१०,१३[a];१८,२;३; १९, १४;२१,१३; ३०,५; ३६,१५; ३७,९S; ३९,९[२]; क २८,२;३; †कौ १,१७१;२०५;३४३;३५७; ३६४; ३७२S ; ३७५; ५३७; २, १७७; २५४; ८६०; ८६२; १०३६; १०५८S; †जै १,१८, ७;२२,२; ३६,२;३७,६;३८,३; ३९,३S;६; ५५,५; ३,१६,१५; २१,१९;४,१९,९;२५,२; शौ२, ३६,३[२]; ३,१६,१†; †१८,१;२; ५, १, ४; ६,३६,१; ६०,१; ३; ७८,३; ७,२२,१;४८,३; ९, ५, २७; ११,७,१८; ८,४; ११, ८; १२,३,२९; १४,१,६†;१०‡[d]; १२†;२५†; ३१; ५९; २, २२; ५२[e]; १८,१,११†; २,५१;१९, ३०,३;†२०,१७,१;२३,५;६४, ६; ७१,१०; ९४,४; १२७,९S; पै२,२,१;२१,२[२]; ४१,१†;६६, १-४;५[२];७९,४; ४,३१,१†;५, ३४,९; ६,२,४; ७,१२, १०†; ८,१०,१२[४];१९,१०; १३,११, २१;१४,१७; १४,३, २५; १५, १३,३;१६,२७,६;१५४,८;१७, ३८,८; १८,१,६†; १०‡[d]; २, १†; ३,४†; १०; ६,७; ९, ४; १२,१[e]; १९,१,१३†;४,१;१४, ४;६;१६,११; ४१, १२; १३[e]; २०, ५, २; १०, १३; ३०, ७; –ती ऋ १,२२, ३;५;११९, ५; १३६,[३;२,४१,६]; २,३१, ४; ४,४३, ६; ५, ६३, ३; ६८, ५; ८६,[४ (६. ४४,५;६०,५)]; ८, ५,५;२२,१४;२६, ६;१०, ४०, १४;९३,६; खि ३,२२,७; ५,६, २[f]; तै ६,६,४, ३¶; मै ४,१४, १२†; काठ ४, १५†; †कौ २, १४४;२६२[g];८१७; †जै ३,१४, ५; २२,९;५७,७; शौ ६, ३,३; –०ती ऋ १, ३,१;३४,६; ४७, [५; ८,५९,३];१२०,६; ४,४७, ३; ५,७५,८; ८, ५,११;८,१६; २२,४; ६; ५९,५; ८७,५; १०, ४०,४;१२;१३; ८५,१५;१३१, ४[h];खि १,२,५;६,३;५; मा१०, ३३†[h]; का ११, १०, ३†[h]; तै ३,२,१०, २; †काठ १७, १९[h]; ३८,९; कौ २,९८८†; जै४, २४, १†; शौ ६,६९,२;९, १, १९; †१४, १,१५;२,५;६;२०, १२५,४†[h]; पै १६,३३,९;१८, २,४†;७,५†;६†;७; १९, ३२, १४; –तीन् खि ५, ७, ४, १३; काठ २९, ८¶; –तीनाम् पै ३, २३,६; १५,८,९; –०ते ऋ १, ११,२;१८,१;३;५;२६,१;२९, [२; ६, ४५,१० (८, २४,१८)]; ३०,५;४०,१;१३१,४; २,१,३; २३,१;५;९;११;१९; २४,१५; १६;३,५१,१०; ४,५७,२;५,६, ५;९;३५,५;६,५३,१ ; ७, ५४, १-३;५५,१; ९७,९;८, ६, २१; १७,१४;१९,७; २३, १२; ४५, २०;६०,९;९०, ५[i]; ९२, ३०; ९३,३१;९७,६;९, ३१,६; ३६, ६; ८३,१; १०४, ५; १०५, ५; १०८,९; ११३,२; १०, १४१, १[j];१५५,२;१६४,१[k];४;१६६,

a) सपा. कौ १, ४८ जै १, ५, ४ पते इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ. १८९१ h द्र. । c) सपा. मंब्रा १,२,५ आपमं १,४,४ पतिलोकम् इति पाभे. ।
d) सपा. ऋ १०,८५,१० गृहम् इति पाभे. ।
e) सपा. शौ २, ३६,६ वरः इति पाभे. ।
f) °ती (तु. मूको. पद़ी) इति स्वरः ? यनि. शोधः द्र. ।
g) पुति इति S. ।
h) शुभस्पती इत्यस्य स्थाने सपा. मा २०,७६ का २२, ७, १० सरस्वती इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ १८९१ f टि. द्र. ।
j) सपा. विशस्पते<>विशां पते<>सहस्रजित् (माश ५,२,२,१० च)<>भुवस्पते इति पाभे. ।
k) सपा. मनसः पते<>मनसः पाप<>मनस्-पाप इति पाभे. ।

३; १७४, १; खि ५,३-४, १; खिसा २७, ११; मा २, २१; †३, २८; ३०;४,३४[a]; ८, २१; १५, ४३†;१६, ४७; १८, ४४; २७, ४३†; †२४, ५६; ५८; ३७,१८[4]; का २,५,४; †३,३, २०; २२; ४, १०, ५[a]; ९, ३, ७; १६, ५, २५†; १७, ८, १; २०, २, ७; †२३, २,१९; २१; ३७, ३, ५[4]; तै १, १, १३,३; †१४,२; ३; २, ९, १[a];४,४४, ३; †५, ६, ४; ८, ४; ७,१०, २†[b]; †२, २, १२, ७; ३, १४, ३; ३,३,८,३[c]; ६;४,७,२;३;८, ६†;१०,१[2]†; ४,†४,४,६; ७; ५,१०,१;५,४;९,३; ६,१,११, ४[a]; मै १,१, ३; ३, ३८; ५,२; ४†; ९; ¶९, १[2]; ४[2]; ११,४; २, ९,९; १२,२; १३,५; ४,१, १४; ९, १†; ६[4]; १२, १[4]; †[3];१४,१०[2]†; काठ १,१२; ४, १२;१५†;६,९;७,२[2]†; ६;९†; ९,८[2];९; †१०,१२;१३[2]; १४, २†[b]; १७, १६; १८,१४; ३०, ४[2]†; ३९,१४; क १,१२; ३, १०; ४, ८; ५, २[2]†; ८, ११[2]; १२; २७,६; २९,३; ४६,७[2]†;

†कौ १, ३६; ४८‡[d]; १३९; १५०; १६५; २७५; ५६५; ५७९; २, ५७‡[e]; ८७; १७६; १७८; २२५; ३६१; ३७३; ३७४; ६७२; ८१३; ८९४; ९५०; ९६२; ११९९$; ११४०; ४,१$; †जै १, ४,२; ५,४‡[d]; १५,५;१६,६; १८, १; १९, ३; ५७,१२; ५९, २; २, ७,१; ३, ६,३‡[e];९,१;१६,१४;१६;२०, ९; ३०,४;१६; १७; ५५, १३; ४,३,७; ६,१०;१४,१; शौ१,१, २[2];२९,१†; ३,२०,२†[b]; ४,४, ६; १९, ८; ६, ६, १; ४५, ३; ७९,२[f]; १०१,२; १४०, १; ७, ५८,४[g]; ७८, ३; ८६, ३;१०२, ८; ८,६,१५; १०,५,४५[2];१३, १, १७; १८; १९; १४, १,३१; १९,८,६;२४,१; ६३,१; †२०, ४५, २; ६०, ३; ७४, २; ७५, २; ९६,२४; पै १,६,२[2];११,१; ६३,१[2]; ८६,३; ३,३४, ३†[b]; ४,५,८; ५, ९,४†; २५, ८; ७, ६,१०†; १०, २, ३?[h]; १५,५, ८; १६,१३२,७[2]; १७, १४,६; १८,३,१०; १६, ७-९; १७,१; १९,३,१०; १३,११; ३६,४†[i];

६†; ९; ३९, ९; ४९, ९; २०, २१, ४; २२, १; २†; ३४, ७; ४८,४†; –तेः ऋ २, २४,१४; २६,[२(१०, ३५,२)]; ९, ३५, ६; मै ४,१४,१०†; पै २,८५,५; –तौ[j] शौ ३,१८,३‡[k]; पै ६,२२, २४?; –त्या ऋ १०, ८५,२२; २४[l]; २७;३६; खि ३, १७, १; तै १,१,१०,२[2]; ३, १, ११,८[2]; ५,६, २; मै १,४,३;८¶; ३,८, ४;४,२, १; काठ ५,४; ८,१७†; ३२,४; शौ २,३६,१;४; ६,२२, ३; १०, १, ३; ११, १, १४; १४, १,२१†; ४०; ५०†; ५२; २,३२; पै २,२१,१;४;१६,३५, ३; ९०,४; १८, २,१०†; ४,९; ५,६†; ९;१०,२; १९,२२,१२; २०,१८,५; –त्याम् पै ४,१०, २[m];३[n];६[n]; –त्युः ऋ १०,१८, ८; मै १,१०,११¶; काठ ३६, ५¶;शौ १४, १,४२[o];४३; १८, ३,२†; पै १,६,४; २,४१,३‡[p]; १८,४,१०; –त्ये ऋ १,६१, २; १२४,[७; ४,३,२; १०, ७१,४; ९१,१३]; १०, १०,७; ८५, ९; २०[q]; मा १७, ७८; का १८,६, १४; शौ ३,३०,२; ८, ६, २१;

---

[a]) सपा. भुवस्पते (माश ३,३,४, १४[2] आपश्रौ १०, २९,१ च) <>भुवनस्पते (माश्रौ २,१,४,३१ च) इति पाभे.।　[b]) पाभे. पृ १८९२ j द्र.।

[c]) सपा. गोब्रा २,४,९ पतिः इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ १८९२ a द्र.।

[e]) सपा. ऋ ६, १६, १८ काठ २०, १४ वसो इति पाभे.।　[f]) पाभे. पृ १८९१ n द्र.।

[g]) पाभे. पृ १५८९ l द्र.।

[h]) पाठः? पती इति शोधः (तु. सस्थ. टि. वाहू)।

[i]) पाभे पृ १८९२ k द्र.।

[j]) असमासेऽपि घि-संज्ञा उसं. (पा १,४,८)।

[k]) पाभे. पृ १३४९ e द्र.।

[l]) =सपा. तैब्रा ३,३,१०,२ काश्रौ ३, ८,२ माश्रौ १, ३,५,१७ आपमं १, ५,१६;१७ माग़ृ १, ११,२० । सहु पत्या इत्यस्य स्थाने शौ १४,१,५८ सहुपत्न्यै इति पाभे.।

[m]) शोधार्थं पृ ४४० b द्र.।

[n]) पाठः? पत्या इति शोधः (तु. पूर्वं टि.)।

[o]) सपा. पुत्युः <> इन्द्राण्याः (पृ ८२२ g द्र.) <>अग्नेः (तैब्रा ३,३,३,२ माश्रौ १,२,५,१२ आपमं १, २,७ च [परि.]) इति पाभे.।

[p]) =सपा. आपमं १, १६,३। ऋ १०, १५९, २ तु पुत्यौ इति पाभे.।　[q]) पाभे. पृ १८९१ p द्र.।

१४,१,९†; ४९;५५;२,७[a];२४; २६; २७; ३१; १८,१,८†;२०, ३५,२†; पै २,९,४; ५, १९,२; १६,८१,३; १७, २२, ५; १८, १,९†; ५,५; ६, ३; ७, ८; ९, ६;७; १०,१;१४, ७; १९, ३५, १३; –त्यौ ऋ ९, ८२, ४; १०, १५९,३[b].

पत्नि,त्नी[c]– -त्नयः ¶तै २,५,६, ४; ५,१, ७, २; २,११, २ऽ[d]; ५,४,१; ७, ५,८,३; मै ३, १२, २१[३e]; काठ ५०,५[d]; –०त्नि[f] का ८,६,३; –०त्निऽ-त्नि मै १,४,३; ८; काठ ३२, ४; –०त्नि तै ४, ४, १२, ४; काठ २२, १४; शौ ३,१२,५[g]; ७,४८,३; ९, ३,९; पै ३,२०, ५[g]; ७, ६,७; १५,२, १; १६,३९, ४;६; ९; २०,१०, १३;–त्निः पै ७,६,९[h]; –¶त्निया तै ६,२,१;१;६,६,१; –¶त्नियाः तै ६, २,१,१[i]; ९,२; –त्नियाम् तै ६, ५, ८, ६¶; –त्निये तै ६, १, ८, ५¶; –त्नी ऋ १, १२२, २; ३, ६१; ४;४, २४, ८; ७, ७५,४; खिसा ३, २; मा १९, ९४; का २१, ६,१५; तै १,१, १०,२; ३,३,११, ५; ५, ६,१; ४, ३,११, ५; ५, ३, ७, ३¶; ¶६, १,८,५; २, १,१[३]; ९, १; २[२]; ३,८,३; ७, ४, ८, १¶; मै १,४,३;८[२];¶;८,४; ९,२;८¶; १०,७¶; २, १,१¶; १३, १०; ¶३, ३,१; ६, ७[३]; ७, ९[२]; ८, ७[४]; ९,१; १०, १[२]; ११, ९ऽ; १६,४[२j]; ¶४, १,१२[३]; ३,१;५, ४; ६,३; ७, ४; १२, ६ऽ; १४, ११ऽ; काठ ५, ४; ९, १५¶; १३,१६; २१, २¶; २४, ८¶; २५,८¶; २६,१[२]¶; ३०, १¶; ३१, ९¶[४]; ३२, ४[२]; ¶; ३४, १६¶; ३५,१८¶; ३६,१०[२]¶; ३८,३; ३९,१०; ¶क ३१,१७; ३८,१;४०,१;४[२];४६,४; ४७, ९[४]; ४८,१६; शौ २,१२,१; ३, १०, २; ७, ४९, २; ९, ३, ६[२j]; १२, १, १; १४, १, ५१; २०, १३५, ५[२]; पै १, १०४, २; २, ५, १; ६१, १; ६, १०, १; १०, ६, ११; ११, १, ६; १७, १, १; १८, ५, ८; २०, ५,४;४९,१[२k]; –०त्नी तै ४, ७, १५,६; मै ३,१६,५; काठ २२, १५; –०त्नीः३ काठ १४, १;८[l]; –त्नीः ऋ १, २२, ९[m]; ६२, १०;११; १०३, ७; ११२, १९; १४०,६; १७९, १;२; १८६,७; ४,५,१३; ५, ४१, ६; ४२,१२; ४४,५; ४६,७; ५०,३; ७,३४, २०; १०,३०,१०;१२; खि २, ९,५; ५,५, ७; ७, ४, १६; मा ६,३४; ११,६१; २०,४३; २६, २०†[m]; का ६,८,५; १२,६,२; २२, ४, ८; तै १, ४, १, १; ६,४, ४[n]; ७,४,५; २, ६, १०, ३¶; ४, १, ६, १; ५,१, ७,१; २¶; २,११,२[e]; ¶६,५,८,१[२]; ४; मै १,३,३; ९,८[२]¶; २, ५, ५¶; ७,६; ३,१,८[२];¶; ३,१¶; ११,१; ४, ७, ४¶; ९,१; १३, १०†; १४,९[२]; काठ ३,१०;५, ४[n]; ६,८¶; ९, १५[२]¶; १६,६; १९, ७[४]; ¶[२]; २८, ८¶; ३२, ४[n]; ३८, ६; ३९,१†; ५०,५[e]; क २, १७; ४, ७¶; ३०, ५[२]; ¶[२]; ४४, ८¶; शौ २, २६, ५; ७, ५१, १†; ९, १२, ६; १४, २,३२; पै १, ५०, ३; ६, १०,२; १६, १३९,९; १८,१०,

---

a) पुत्न्ये रक्षन्तु इत्यस्य स्थाने सपा. आपमं १, ७, ९ प्र त्वे मुञ्चन्तु इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १८९३ p द्र.।

c) स्त्री. ङीप् प्र. नकारान्तादेशश्च (पा ४,१,३३)। तु. नृ–>२नारि,री– (तु. L[३७२])।

d) सपा. मा २३, ३६; का २५, ७, ४ पुत्न्यः इति पाभे.।

e) सपा. पुत्नयः <> पत्नीः <> पुत्न्यः इति पाभे.।

f) सपा. वाक् पुत्नि<>पुत्नीवन् (माश ४,४,२,१५ च) <>पत्नीवा३न्<>पत्नीवा३ः इति पाभे.।

g) मानस्य पत्नि इत्यस्य स्थाने सपा. हिगृ १,२७,८ मा नः सपत्नः इति पाभे.।

h) अस्य प° इति पाठः ? मानस्य पत्निम् इति शोधः।

i) पाठः ? पुविन्त्रि इति पपा. च ? पत्नि इति शोधः (तु. सपा. तै ४,४,१२,४ काठ २२, १४)।

j) पाठः ? पत्नि इति शोधः (तु. RW.)।

k) पाठः ? व्रतिन्– >-ती इति शोधः ? (तु. मं १, ६,१५; भागृ १,७: १०-११ प्रमृ.)।

l) सप्र. तै १,७,९,१ जाये इति पाभे.।

m) पाभे. पृ १६०० l द्र.।

n) सपा. माश्रौ १,४,३,१ पत्नीनाम् इति पाभे.।

२; १९, ३८, १३; –०त्नीः काठ १,१०; –त्नीनाम् शौ ९, ३, ७; पै ५, ११, ५; १६, ३९, ७; –०त्नीनाम् शौ १९, ५७,३[a]; पै ३,३०,३; –त्नीभिः ऋ २, १६, ८; खि ५,७;५,२; मा १५,५०; का १६,६,२; तै ४, ७, १३,३; मै १,९,८[२]¶; २, १२,४; ३,२, १¶; ४,१४,९[४]; काठ ९,१५¶; १८,१८; क २९,६; शौ ५,२६, ४; ११, ८, १९; २०; १४, २, ५१; १९, ५८,६; पै ९, २, ५; १५, १४, ५; १८, ११, १०; –त्नीभ्यः मा २४,५; ९;२४; का २६,१,९; २, ४; ५, ४; मै २, ५,५[२]¶; ३,१३,६; १०;१४,५; काठ २८, ८¶; क ४४, ८¶; पै २,६६,१; –त्नीम् ऋ १०, ८५, ३९; मा २१,५; का २३, १, ५; ¶तै १,५,११,५; ६, ९, ४; ३, १,३,१; ६,१,३,५; ३,२,३; ५, ८,६§; ७, १,१८, २§; मै ३, ¶७, ७; १०; ४,१०,१; ¶काठ ९, १५; १४, ६; २३, ९[२b]; २४, ४; ८; २६, १; २; ३०, ४; ५§; ३१, १२; ३२, ६; ४१,९§; ¶क ३६, ६[२]; ३७, ५; ३८,१; ४०, ४; ५; ४६, ७; शौ ७,६,२; ९,३, २१; १४, १, ४९;२,२†; पै २,१२,५; ११, ५,२; १६, ४०,८; १८, ५, ५; ७,२†; २०,१,८; –त्नीषु तै ६, ६, ६, २¶; –त्न्यः मा २३, ३६[२c/d]; का २५,७,४[२c/d]; ¶काठ ९,१५; २१,२[२]; ३७, ११; ¶क ३०,५; ३१, १७[२]; –त्न्या ऋ १,८२, ६; १०, ३९, ११; ¶मै १,११,८; ३,७,९; ४,८,१[२]; ४; ¶काठ १४, ८; ३०, १; क ४६, ४¶; पै २०, १८, ५; –त्न्याः ¶मै १,४, ८; ८, ४; ११, ८[२e]; ३,७,९[४]; ८,७; ४,१,१२;४,५; ५,४[२]; ¶काठ १४, ८; २४, ४; ८; २५,८; २६,१; ३१,९; ३२, ४; ¶क ३७,५;३८,१; ४०, १; ४; ४७,९; शौ ९, ३,५; पै १९, ४८,१६; –त्न्यै ¶मै १, ४, ८; ४, ४, ५; काठ ३५, १८¶; क ४८,१६¶; शौ १४, १, ५८; पै १९,३५,९; –त्न्यौ मा ३१,२२; का ३५,२,६.

पत्नी-वत्,*वस्– -०वः तै ६,५,८, ४; –वतः ऋ १, १४, ७; ३,६,९; मा ८,९[f]; का ८, ६, १[f]; काठ ४,११[f]; क ३,९[f]; शौ २०, १३,४; –वद्भिः ऋ ४, ५६, ४; –०वन्[g] मा ८, १०; –वन्तः ऋ १,७२,५; ८,२८,२; ९३, २२; पै २०, ११, ५†; –वन्तम्[f] तै १,४,२७,१; मै १, ३, २९; –०वा ३ः तै १,४, २७,१[g]; –वान् पै २०,१०, ४; –०वा३न्[g] मै १,३,२९;४,७,४; काठ ४, ११; २८, ८[h]; क ३, ८; ४४, ८[h].

पात्नीवत[i]– काठपुष्पि ३०[j]; –तः मा १८, २०; का १९,७,२; तै ४,७,७,२; ६,५, ८,२¶; मै २,११,५;४,८,१[२]¶; काठ १८,११; २८, ८[२]¶; ३०, १[२]¶; क २८, ११; ४४, ८[२]¶; ४६,४[२]¶; –¶तम् तै ६.५,८, १-३; ६,४, ६; ६,१; मै ४, ७, ४[५]; काठ २८, ८[२]; ३०, १[२]; क ४४, ८[२]; ४६, ४[२]; –¶तस्य मै १,९,८; काठ ९,१५; –ते तै ६, ५,८,५¶; –तेन तै ६, ६, ६, २¶.

पात्नीवन्त[k]– –न्ता मै पुष्पि ३,१०.

पत्नी-शाल[l]– –लम् मा १९, १८; का २१,२,७.

पत्नी-संयाज[m]– –जाः तै २, ६, १०, ४[२]¶; –जान् मा १९, २९; का २१, २,१८; तै ७, ३, ११,३; काठ ४३, १; –जानाम् तै २,६,१०,४¶.

---

a) सं३ (तु. पपा. शंपा. सात. सा. RW.; वैतु. W. WI. देवानां प° इति पाठस्य स्थाने देवपत्नीनाम् इति पिपठिषवः)।

b) सकृत् पत्नी इति निर्दिशन् SI. चिन्त्यः।

c) पामे. पृ १८९४ d द्र.। d) पामे. पृ १८९४ e द्र.।

e) °त्न्या इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. तै ६, २,१,१ °त्नियाः इति पामे.)।

f) सपा. °वतः (माश ४,४, २, १२ च)<>°वन्तम् इति पामे.।

g) पामे. पृ १८९४ f द्र.। h) विप्लुतिकः पाठः?।

i) नाप. [(पत्नीवत्- [=अग्नि-] तत्संबन्धिन्-) ग्रह-]। तस्येदमीयः अण् प्र.।

j) नाप. (स्थानक-)। पात्नीवत–>मत्वर्थे अण् प्र. (पा ५,२,६१)।

k) नाप. (प्रपाठक- [पात्नीवत-])। व्यु. ?।

l) नाप.। तस. उत्तरपदाद्युदात्तः (पा ६, २, १२३)।

m) नाप. (याग-)। उस. उप.<सं√यज् + अधिकरणे घञ् प्र., थादिस्वरः, कुत्वाभावश्च उसं. (पाका ७,३,६२)।

प्रति-का(म>)मा[a]- मा मै १, १०,२०[२]¶; काठ ३६,१४[२]¶; शौ २, ३०, ५; पै २,१७,२; -मायाः मै ४,२,१३¶.
प्रति-जु(ष्ट>)ष्टा- -ष्टा ऋ १, ७३,३.
पति-त्व- -त्वम् ऋ १,११९,५.
पति-त्वन[b]- -नम् ऋ १०,४०,९.
पति-द्विष्[c]- -द्विषः[d] ऋ ८,९१,४; पै ४,२६,३†.
पति-रिप्[e]- -रिपः ऋ ४,५,५.
पति-लोक- -कम् ऋ १०, ८५,४३; शौ १४, २, ४०†; १८, ३, १; पै १८,१०,८†; -के खि २,११, ३; शौ १४, १,६४; पै १८, ६, १२.
पति-व(त्>)ती- -ती ऋ १०, ८५, २१; पै १८, १०, ३†; -तीम् पै २,६६,५.
पति-विद्य[f]- -द्यम् ऋ १०, १०२, ११?; -द्याः पै १९, ३४, ८?[g]; -द्ये मै ३,८,४; काठ ८, १७; पै २०,३५,१.
१पति-वेदन[h]- -नम् मै १, १०, २०¶; काठ ३६, १४¶; शौ २, ३६,२; पै २,२१,३; २०,३७,९.
२पति-वेदन[i]- -[j]नम्[j] मा ३, ६०; का ३, ८,५; शौ १४, १,१७; पै १८,२,७; -नौ[k] शौ ८, ६, १; पै १६,७९,१.
पति-व्रता[l]- -ता खि ३.१७[२],१;३.
पति-(हन्>)घ्नी- -घ्नी पै २०, २०,४.
पत्य[m]- -त्यस्य पै ७,६,१.
?पति पै ८,१०,७.
?पतिकः[n] पै ७,५,६.
पतित-, पतितुम्, पतित्वा √पत् द्र.
?पतिविस्यसः[o] पै ८,१०,१०.
पतिष्ठ- √पत् द्र.
?पतुनाम्[p] पै ५,२९,६.
पत्ततस्, पत्तवे, पत्तस्, पत्ति- √पद् द्र.
?पत्त्रियादुआत्तस्[q] पै ६,८,९.
पत्मन्- पत्यमान- √पत् द्र.
?पत्याम्[r] पै १३, ५,१२.
?पत्यास्मि[s] पै ३,३८,६.
?पत्ये स्सि यक्षाराय पै ४,२०,१.
?पत्यो पै २०,१८,९.
?पत्योः पै १,६०,२.
पत्र- √पत् द्र.
?पत्राणी पै ११,२,१२.
१-२पत्वन्- √पत् द्र.
३पत्वन्- ?पतुनाम् टि. द्र.
पत्व(र>)री- √पत् द्र.
पत्सङ्गिनी-, पत्सुतः-शी-, पत्सुतस्(:) √पद् द्र.

---

a) अक्ष-काम- टि. द्र.।
b) जनि-त्वन- टि. द्र.।
c) भाप. (पतिकर्तृकद्वेष-)। कास. उप. प्रकृतिस्वरः (वैतु. वें., सा. पति-द्विष्टाऽर्थे उप. कर्मणि क्विब् इति कृत्वा उस. इति, PW. GW. Sch. [WZKM २२, २२५] पति-द्वेषिण्यर्थे उप. कर्तरि क्विब् इतीव च?)।
d) पा २,३,२५ इत्यत्र 'विभाषा' इत्यस्य योगविभागात् सुलभा हेत्वर्थे पं. (वैतु. अन्ये यतीर् इत्यस्य विप. इति कृत्वा स्त्री. प्र३ इति?)।
e) विप. ([पति-द्वेषिणी-] जनि-)। उस. उप. क्विबन्तम्।
f) भाप.। उस. उप. √विद् [लाभे] + भावे क्यप् प्र. उसं. (पावा ३,१,१०७ [तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. कस.?])।
g) पाठः? °विद्य-तस्(:) इति शोधः। सस्थ. अग्रुवः इति प१ द्र.।
h) भाप.। उस. उप. <√विद् [लाभे]।
i) विप. (त्र्यम्बक-)। उस. उप. <√विद् [लाभे] कर्तरि ल्युः प्र.।
j) सपा. पतिवेदनम् (माश २,६,२,१४ आपश्रौ ८, १८,३ च)<>पुष्टिवर्धनम् (माश २,६,२,१२ तैआ १०,५६ लाश्रौ ५,३,७ वैताश्रौ ९,१९ या १४, ३५ च) <>रयिपोषणम् इति पाभे.।
k) अर्थः?। नाप. (अङ्ग-विशेष- [कुच- इति W. प्रमृ.])।
l) नाप. (कल्याणी-)। बस.। °ति° इति पाठः? यनि. शोधः। m) भावे यः प्र. उसं. (पा ५,१,१२६)।
n) पाठः? पतकः इति BKA. शोधः?।
o) पाठः? पतिं वशिनी असः इति त्रि-पदः शोधः।
p) पाठः? √पत्>३पत्वन्- (=पक्षिन्-)>पत्वनाम् नैप्र. पतूनाम् इति शोधो विमृश्यः।
q) (√वृध् [*हिंसायाम्]>करणे कृति)*वर्ध->नैप्र. पत्र->(मतुबर्थे तद्धिते) *पत्रि(य>)या->-या [प्र१] इति च अथ इति च द्वि-पद शोधः द्र.। शिष्टं भ्रेषतः पुनरुपात्तमिति कृत्वाऽपाठ्यम्।
r) पाठः? अपत्यम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. दुहितृ->-तरः)।
s) पाठः? पत्तास्मि (<√पद्) इति शोधः स्यात्। पाभे. पृ १८८७ d टि. द्र.।

√पथ्,न्थ्,>पथि>पथ्[a]–पथः[b] ऋ १,४२,२;८३,५; ९०,४; १०५, ११; २,१३,५; २३,७; २४,७; ३०,३; ३,३०,१०; ४,३७, ७;४५,३;६;५,४६,१; ८०,२; ३; ६,१६,३;५३, ४; ७, ४,७; १८,१६; ३९,३; ८७,१; ८,५, ९; २९,६;३०,३; ५५,५; ९,९, ८;२२,४; ९१,५; १०१,८; १०, ५१,५; ५३,६; ५७, १; ७३,७; ७५,२; ९८, ११;११०,२; खि ३,७,५; ५, ७, १, २; १०, ४; मा १५,५३; २७, १२; २९, २; २६†; का १६,६,५; २९,२,२; ३१, १,२; ४,२†; तै २,२,२, १¶; ४,५,२;३,४,२,२†;४,१, ८,१; ७,१३,४; ५, १,११,१¶; ७,७,२; ७, २, ८,५¶; मै ¶१, ६,१२; ८,७; २, ९, १०; १२; ४[२]; ६; ३, ¶७, २; ७; १६, २; ४, ८, ५¶; १३, २; ३†; काठ ६, १०†; ७, १३¶; १२, १५†; †१३, ११; १२; १५, १३; १६,२०†; १८,१७; १८; २३, ९¶; ३१, १४; ४६, २; क २९, ५; ६; ३६, ६¶; †कौ २, १६९; ८२६; †जै ३, १६, ७; ४, ४, ७; शौ ५, १२, २†; २७, २; ३०, ७; ६, ११७, ३[c]; १२१, ४; ८, २, १०; १०, ४, ६; ११, १, ३६; १३, १, ५९†; १५,११, ३; २०, २५, ५†; १२७, १०[d]; पै १, ५१,३†; ५, २७, २; ९, १, २; १३, ७; १६, ३, १०;१५,६;५०,२[c];५१,४;९२, ६; १७, २५, २†; २९,२; १९, १९,३[e];२६, ९; ३१, ७[f]; ५२, ४; †पथःऽपथः ऋ ६,४९,८; मा ३४,४२; का ३३, २, ५; तै १, १,१४,२; ॰पथः ऋ ६, ५३, १; तै १,१, १४, २†; पथम् मै २, ९, १०[२]; पै १९, १९, १४; ३४,२; पथा ऋ १, ३८,५; ४१, ५; ८७; २; १०५, ६; १८; १२८,[२; १०,३१, २; ७०,२]; १२९, ९;१३९,४; २, ४,६; ४, २६,५; ५,४५,८; ४७, ६; ६४, ३; ७,६५,३; ८, ५,३९; ९, ७, १; १५, ३; ८६,१६; १०, १४, १०;२२,४; ५०,७; ५२,१;८६, २१; ९३, १४; ११४,७; १३३, ६; १४५, ६; मा ७, ४५; २१, ३०; २३,७; का ९, २, ५; २३, ४,२; २५,३,३; तै १, २,४, २; ४,४३,२[४]; ४,३, १३, ८†; ५, ७,७,३; ६, १, ७, ८; ६,१,३[४]; ७,४,२०,१; ¶५,१,५; ६; मै १, ३,३७[३]; ४,९¶; २, ९, १०; ३, ११,२;१२,१८; ४, ८,२[३]; काठ ४, ९[३]; १५, ११‡[g]; २८, ४[४]; ¶[२]; ३२,६¶; ४०,१३; ४४,९; क ३, ७[३]; ४४, ४[४]; ¶[२]; †कौ १, ९२§[h]; ४५३§[i]; ५५७; २, ४७८; ५०२; ६१९; ११२०§[i]; †जै १, १०,२§[h]; ४७, ८§; ५७, ४; ३, ३६, ३; ३९,१; ५०,६; शौ ३, १८, ६†; ४,३,२; ५,३१, १०; ६, ७, १; ८२,२; १८,१, ६१; २, ११†; ४६;४,६०†; २०, १२६,२१†; पै १,८७,४;२,८,२;९,४;८७,३; ५,६,१;६;७; ३१,३; ६, ३, १; १५, २२,९; १९, २,७; १७, ५; ३४, १५; ३९, ६; २०,२४, ७; पथाम् ऋ ४,४०, ४; ७,७३, ३; १०,५, ६[j]; १७,६; मा ९, १४†; १६,६०; का १०,३,७†; १७,८,१४; तै १,७,८,३†; २, ५,११,२¶; ४, ५, ११, १; मै १,११, २; २, ९, ९; ४, १४, १६†; काठ १३,१४†; शौ ४, ३,५; ५,१,६†; ६,२६,२[e]; ७, १०,१†; पै ७,८,३; पथि[b] ऋ ३, ५४,९; ६,४४,८; ४६,१३; मा ५,३३; शौ १४,१,६३; पै १८, ६,११; १९, २, १२; पथे मा १८,५४; का २०, ३, ४; तै ४,७,१३,२; मै २,१२,३; काठ १८, १५; ३९, १; क २९, ४.

---

[a]) नाप. । अधिकरणे क्विप् प्र. (तु. या २,२८ अपथ– इत्यत्र टि. च; वैतु. पाउ ४,१२ < √पत् [गतौ] इति, या [पक्षे] < √पत् [गतौ] वा < √पद् वेति) ।

[b]) वि. स्वरार्थं पृ ८४१ C द्र. ।

[c]) =सपा. तैब्रा ३, ७, ९,९ तैआ २, १५,१ आपश्रौ १३,२२,५ । माश्रौ २,५,५,२२ तु लोकान् इति पाभे. ।

[d]) तु. खि ५,१०,४; वैतु. RW. परः इति ।

[e]) सपा. पथः<>पथाम् इति पाभे. ।

[f]) सपा. शौ १,२७,४ पुरः इति पाभे. ।

[g]) सपा. ऋ १०,१३,१ प्रमृ. पथ्या इति पाभे. ।

[h]) पथोद्याम् > पथा, उद्, द्याम् इति पद-विभागः द्र. (तु. पपा. सा. विव. भ. BS. प्रमृ.; वैतु. भव. अन्यथादर्शी) । [i]) पाठः (तु. BI. BS.)? पथः इति शोधः (तु. पपा. सा. भ. विव. च) ।

[j]) *स्तृत्– [=नाप. (तारका– [<√स्तृ 'उपतापे'])] >नैप्र. यनि. इति मतम् (तु. सस्थ. नील– इत्यत्र टि.,

पथि-पुदि[a]- -दी शौ १८,२, १२[b].

‡पथि-(स्था>)ष्ठा[c]- -ष्ठाम्[d] शौ १४,२,६; पै १८,७,६?[e].

१पृथ्य,थ्या[f]- -¶थ्यया काठ२३, ८;९[2]; -थ्या मै १,९,२; ३,७, १[3];¶; काठ९,१०; २३,८;९[2]; -थ्याः मा ६,१२; का ६,३,१; -¶थ्याम् तै ६,१,५,२[3];मै ३,७, १[4]; काठ २३,८[4];९; क ३६,५; -थ्याय मा १६,३७; का १७, ६,१; तै ४,५,७,१; मै २,९,६; काठ १७,१५; क २७,५; -थ्यायै मै ३,७,१¶.

२†पथ्य,थ्या[g]- -थ्या ऋ ३, ५४,५; ५५,१५; ७,१८,३; ७९, १?[h]; १०,१३,१[i]; मा ११,५[i]; का १२,१,५[i]; तै ४,१,१,२[i]; ७,१,१८,१S; मै २,७,१[i]; काठ ४१,९[6]S; शौ १८,३,३९[i]; -थ्याः ऋ ३,१२,७; ३५,८; ५,५४,९; ६,१९,५;६६,७; ७, ७,२;७५,१; १०,१४,२; मै ४, १४,१६; कौ २,९२७; १०४४; जै ४,२,८;२२,१०; शौ ३,४, ७S; १८,१,५०; पै ३,१,७S; -थ्याभिः ऋ ३,१४,३; ७, ६७,३;९,८९,१; -थ्याम् ऋ ३, ३१,५;७,४४,५;९,९५,२; १०, ५९,७;८०,६; पै १९,२९,३; -थ्यासु ऋ १०,६३,१५; -०थ्ये ऋ ५,५१,१४[j]; पै २०, ५८,१S.

पथे-(स्था>)ष्ठा[k]- -ष्ठाम् ऋ५, ५०,३; १०,४०,१३[d].

पथयिष्णु- -ष्णवः पै ८,८,२; -ष्णुना पै ९,८,१.

पथि[l]- -थयः तै ५,७,२,३[m]; -थिभिः ऋ १,३५,११; ५८, १;७९,३; १६२,२१; १६३,६; १६४,[३१; १०,१७७,३]; १८३,[६; १८४,६; ३,५८,५; ४,३७,१; ७,३८,८]; २,१५, ३;३४,५; ५,४३,६; ६,४,८; १८,११;६९,१; ७,६४,३; ८, २२,७; १०१,१०; ९,८६,३३; ९१,३; ९७,२८; १०६,६; १०, १४,७;८७,६[n]; १६८,३; खि २,१४,६; ५,७,२,७; मा ९, १८†; १८,६०; १९,५८;२०, ५६; २१,११†; २३,१६†; २५,४४; २८,२; १०; २९, १७†; ३४,२७†;३७,१७†; का १०,३,११†; २०,४,३; २१,४,९; २२,६,२; २३,१, १२†; २५,४,५†; ३०,१,२; १०; ३१,३,६†; ३३,१,२१†; ३७,३,४†; †तै १,७,८,२;८, ५,२¶; २,३,१४,५; ३,१,४, १¶; २,११,२; ४,६,७,३; ९, ४; ७,१२,२;५,७,७,२S; ७, ५,२४,१; मै १,२,१५; १०,३; ११,२†; २,५,१०; ३,११,३; †४,९,६;१२,५;१३,७S;१४, १६; काठ ९,६; १०,१३; १२, १४†; १३,९; १४†; १८,२१; ३०,८; ३८,८; ४०,१३; ४१, १†; †४६,२;५; क ८,९; जै ४, १६,४†; शौ २,३४,५; ९,४,३; १५,११†; १२,२,१०; २९; ४१; १८,१,५४†; २,५३;४, २;३;६२;६३; १९,२७,९; ४७,७; पै १,१०७,४; २,३१, २; ३,३२,७; ६,२०,७; १०, ७,९; १३,५,८†; १६,२४,३; ६८,१०†; १७,३०,१०[20];३४, २; -थिषु ऋ ५,७,५; पै १७, २९,२; -थीनाम् ऋ ५,१,११;

[अंशतः] वें. सा. च; वैतु. GW. प्रभृ. यनि. एवेति)।

[a]) विप. (यम-श्वन्-)। उस. उप. √सद् + इन् प्र.। उत्तरपदप्रकृतिस्वरः।

[b]) सपा. ऋ १०,१४,११ तैआ६,३,१ °रक्षी इति पाभे.।

[c]) विप. (स्थाणु-)। उस. उप. स्वरः (तु PW. प्रभृ.; वैतु. शंपा. सात. पपा. RW.WI. पु° इति?)।

[d]) सपा. पथिष्ठाम् <> पथेष्ठाम् (आपमं १,६,१२ च) इति पाभे.। [e]) °ष्टाम् इति पाठः? यनि. शोधः।

[f]) विप. (घृतकुल्या-, रुद्र-), नाप. (स्वस्ति-,मार्ग-)। अनपेतायर्थे यत् प्र. (पा ४,४,९२)। तु. टि. १कक्ष्य-।

[g]) =१पृथ्य-। तु. टि. २कक्ष्य-।

[h]) पाठः? -थ्याः (द्वि३) इति शोधः (तु. वें., GW., GRV. प्रभृ.; वैतु. पपा. सा. यनि. इति)।

[i]) पाभे. पृ १८९७ g द्र.।

[j]) अप्राय १,४ °थ्या इति पाभे.।

[k]) =पथि-ष्ठा-। उस. उप. विजन्तम्। रथे-ष्ठा- इत्यस्याऽनुरूपत इति L. [४६८]।

[l]) नाप. (मार्ग-)। अधिकरणे इः प्र. उसं. (पाउ ४, १४०)।

[m]) =सपा. मंब्रा २,१,१० पागृ ३,१,२ बौध २,६, ११। काठ १३,१५ शौ ३,१५,२;६,५५,१ तु पन्थानः इति, पै १९,९,२;४९,४ पन्थाः इति च पाभे.।

[n]) सपा. शौ ८,३,५ यातुधानम् इति विभे.।

[o]) सपा. शौ १२,२,१० पुनः इति पाभे.।

मा १२, ६६‡[a]; १६, १७; का १३,५,५‡[a]; १७,२,१; तै ४,२, ५,५‡[a];५,२,१; मै२,७,१२‡[a]; ९,२; काठ १६,१२‡[a]; १७,१२; १६[b]; क २५,३‡[a]; २७,२;६[b]; शौ ९,५,१९; पै २, ३९, ४; ५, ३६,१; १६,९९,५.

पथि-कृत्[c]– -कृत् ऋ २,२३,६; ६,२१,१२; ९, १०६, ५; १०, १११,३; ¶मै १, ८, ९; २, १, १०; काठ १०,५¶; पै ५, ६,७; १९, ४३,१०[d]; –कृतः शौ १८, ३,२५-३५; ४,१६-२४; –कृतम् तै २,२,२,१¶; –०कृता शौ १८,२,५३; –¶कृते तै २,२,२, १; मै १,८,९; २, १,१०; काठ १०, ५[2]; –कृद्भ्यः ऋ १०, १४, १५; शौ १८,२,२†.

पथि-पा[e]– -पाः[f] मै १, ५, ४; ११.

पथि-रक्षि[g]– -क्षयः मा १६, ६०[h]; तै ४,५,११,१[h]; मै २,९, ९[h]; काठ ७,१५¶;१७,१६[h]; क ६,५¶; २७,६[h]; –क्षी ऋ १०, १४,११[i]; खि १, २,११; शौ ८, १, ९; पै १६,१,९.

पथि-रक्षिन्[j]– -क्षिणः[s] का १७, ८,१४.

पन्थन्[k]– -न्थानः खि ४, ५, १३; ¶तै २,३, १४,४$; ५, ११,२; ६; ६,१,२; ७, ५,२४, १‡[l]; मै ४,१२, ४; काठ १०, १३; १३, १५[m]; १४,९¶; ४१, १‡[l]; शौ ३,१५,२[m];३१,४; ५,४,५[n]; ६, ५५,१[m];७,५७,२[o]; १२,१,४७; १४, १, ३४‡[p]; पै १७,५, ५; १८,४,३‡[p]; पन्थानम् मा २५, १[q]; का २७,१,२[q]; शौ १२, १, ४७; पै १७, ५, ५; –¶न्थानौ काठ ६,६; क ४,५.

पन्था[r]– -न्थाः ऋ १, ३५, ११[l]; ४१, ४; ४६, ११; १०५, १६; १३६, २; १९०, ६; २, २७,६; ३,५४,२१; ४, १८,१; ५, ४७, २; ७,७६, २; ८, १८, २; ३१, १३; १०,८५,११; २३[p]; १०७, १; १०८,६; मा १९, ९०; ३१, १८; ३४, २७†[l]; का २१, ६, ११; ३३, १,२१†[l]; ३५,२,२; ¶तै १,६,२,२$; २, ५,६,२[2]; ६,१,७,२[2]; ७, १,२०,१$; २, १,४; ५,१,५; मै २, १३, २२; ३,७,७¶; ८, ४¶;११,९; ¶४, ८, २[2]; ५; काठ ५, ३; १३, १५†; २४,६¶; २५,२[2]¶;२८, ४; ३२,३[2];¶; ३८,३; ३९, २; ४०,१२; ४१,११; ¶क ३७,७; ३८,५[2]; ४४,४; कौ १, १७२[o]; जै १, १८, ८[o], शौ ४, २, ३[s]; १०,१,१५; १३,१,२३; १४,१, ११†; १८,४,१४; पै १,५१,१; २,४०,१; ५,२०,२; ९,२२,१; १०,६,३; १६, ३६, ५; ७२,६; १८,१, ११†; १७, ३; १९, ८, १३[n];९,२[m];२१,४;४९,४[m];७; पन्थाम् ऋ १, २४,⌊८; ७,४४, ५⌋;९१,१;११३,१६; १२४,⌊३; ५,८०,४; १०,६६,१३⌋; १२७, ६[2]; ४,३५,३; ५५, ४; ५, १०, १; ५१,१५; ६, १७,१२; ४७, २०; ५१,१६; ७, २९, १; ७१, १; ८,७,८; १२, ३; ६८, १३; ९,७३,६; ९७, ३२; १०, २,३; ७;.१४,१;१८,१; ७१,६;११७, ५; १३०, ७; १४२, ७; मा ४, २९†; ८,२३; १९, ५२†; ३३, ५५; ५६; ३४, ४९†; ३५,७†; का ४,९,६†; ९,४, १; २१, ४, २†; २५, १०, ३; ४; ३३, २, १२†; ३५, ४,६†; तै †१, १, १४,३;२,९,१; ४, ४५, १; २,

a) पाभे. पृ १६९६ i द्र. ।

b) सपा. मा १६,६० प्रभृ. पथाम् इति पाभे. ।

c) विप. (अग्नि-, इन्द्र- प्रभृ.) । उस. ।

d) सपा. शौ ६,४७,१ विश्वकृत् इति पाभे. ।

e) विप. (पूषन्-) । उस. उप. <√पा ⌊रक्षणे⌋ ।

f) =सपा. आपश्रौ ६,१८,३;७,२३,६ माश्रौ १,६, २,१३ । काठ ७,२;९ तु प्रपथे इति पाभे. ।

g) विप. (रुद्र-,श्वन्-) । उस. उप. कर्तरि इन् प्र. ।

h) सपा. ०रक्षयः<>०रक्षिणः इति पाभे. ।

i) पाभे. पृ १८९८ b द्र.। j) विप.उस.उप. णिनिः प्र.।

k) नाप. । अधिकरणे कनिन् प्र. उसं. (पाउ १, १५६) नित्स्वरश्च ।

l) सपा. ०न्थानः<>०न्थाः इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ १८९८ m द्र. ।

n) सपा. ०न्थानः<>०न्थाः इति पाभे. ।

o) सपा. ०न्थानः<> ०न्थाः इति पाभे. ।

p) सपा. ०न्थानः<>०न्थाः (आपमं १,१, २ च) इति पाभे. ।

q) सपा. ०न्थानम<>०न्थाम् इति पाभे. ।

r) अधिकरणे आन् प्र. उसं. (पाउ ४,१२) । नित्स्वरः (वैतु. पा ६,१,१९९;७,१,८५;८६) ।

s) सपा. मा ३२,६ त्रिभे. ।

२,२,१¶; ३, १०, २; ११, ३; ६,१२,१†; ३, ५,५,३; ४, ३, ११,१; ५, ७,२३, १; ६, २,६, १¶; ७,२,८,६¶; मै १,२,५†; ३,३९†; ८,९[2]¶;२,१,१०[2]¶; ३, ४; १३, १०; २२; ३, १५, १[a]; ४,२,१[2]¶; ८,३¶; †१०, २; ६; १२,५†; १४, १४; १६; काठ २, ६†; १५[2];†; ४,१३†; १०,५[2]¶; ११, ७; २१, १४†; २४, ६†; ३९, १०; ४०, १२; ५३,१३; †क १, १९; ३, ११; ३७,७; कौ १, ८१†; जै १, ९, १†; शौ ३,३,४;६, २८,२; ८, १,१०; ९, १३;१२, ४;६; ११, १, २८; ३०; ३१; १२, १६; १२,२,२१†; ५५; १४, १,५८; २,८; ७४; १५, १२,५; ९;१७, १,१६; १८,१,४९†; ३, ४; ४, ३; १९,५९, ३†; २०,६३,९†; पै २,३१,३; ४०, २; ७४, ४; ६,११,३†; ८,१५.१३; १६,१, १०; १९, ३; ९१, ८; ९२, १; १३४,२;३; १७, ३२, १†;३५, ४; १८,२,६;७, ९;१४, ४;३१, ८; १९, २७, १३†; ३६, १४; ३८, १६; ४६, ४; ४७, ६†; —न्थासः ऋ १,१००,३.

पन्था(न्था-अ)नुवचन— काठपुष्पि ४१.

?पथ स्स त्सत्तरे पै ६,८,५.

?पथिकामसु[b] खिसा ३१,१०.

?पृथिष्ठः √पत् > पृतिष्ठः टि. द्र.

?पथे[c] पै २, ६१,१.

?पथैतश्वान्[d] पै २०,४०,७.

√पद्,>पादि, पद्यते शौ २०,१३६, ३[e]; पद्यते मै १, ५, ११¶; पै ९,१६, ४; पद्यताम् मै १, २, १५; पद्यन्ताम् शौ ३, १९, ३; १३, १,३१; पै ३, १९, ४; ८, ७,७; १८, १७, १०; ¶अपद्यत मै २, ५,३; ३, २, १; ७; काठ १२, १०; पद्येत मै १, १०, ७¶.

पपाद ऋ १०,३४,११; पदीष्ट[f] ऋ १, ३८,६;७९, ११; पदीष्ट[f] ऋ ३, ५३, २१; ७,१०४,[(५, ३२, ७) १६]; काठ ३०, ८;९; †शौ ७, ३२, १; ८, ४, १६; पै १६, १०, ६†; पादि ऋ ६, २०, ५; पादि मा ११, ४६; का १२,४,९; तै ४, १,४,३; ५,१, ५,७; मै २,७,४; ३, १,६; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०, ३; अपद्रन् ऋ ६,२०,४.

पादयामि तै ३, २, १०,२; ५, ३,१; मै ४, ५, ८; शौ १०, ५, ३६; ११,१,१२[g]; २१; १६,८, ४-२९;३३; पादयाति[h] शौ १०, ३, ३; पादयाथः (?तः!) शौ ९, २,९; पै १६, ७६, ८; पादयस्व शौ ६, ८८,३; पादय शौ १०,१, १७; पादय शौ ९,२,१; १३,१, ३१; पै १६,३६,७; ७६,१; १८, १७, १०; पादयेम पै १६, ९०, १[g]; ९१,२.

पत्तवे[j] ऋ ४,१८,१.

पत्ति[k]– -त्तीन् शौ ७,६४,१; पै २०, ८, ६; –त्तीनाम् मा १६, १९; का १७,२,३; तै ४, ५, २, २; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७,२.

पद्[l]– पत्सु ऋ ५, ५४, ११; मा ९, ८; का १०, २, ५; शौ ६, ९२, १; पै १९, ३४, १०; पदः ऋ १, १४६, २; खि २, १६,१; मा २३, २०; का २५, ५, ३; तै ५, ४, १२, १¶; ७, ४,१९,१;५,१०,१[2]¶; मै ¶१, ५,११; ६,४; ३, १२, २०; ४, १३, ४; काठ १६, २१; ४४,८; क ३१,११; शौ ४,१५,१४; ९, ४,१४; ५, ३; पै ५,७, १३; ७, १५,८; १६,२५,४; ९७,२;१७, ११, ३[m]; १४, ६; १८, ६,८[n]; पदा ऋ १,४२,४; ५१, ६; ८४, ८;१३३, २[3]; १६४,७; १७; ४, ३१,५; ८,४१,८; ६४, २; ८२, ९; १०,६१,८; १३४, ६;१४४, ५; खि ३, १६, ५; ४, ५, २०;

[a]) पाभे. पृ १८९९ p द्र. । [b]) पाठः? खि [४,८]टि. पथिकाम् असु इति ? । सपा. मा [१२,९७] उपचितामसि इति । [c]) पाठः? नाभि-(र>)ल->-लम् ते (तुभ्यं) घृतश्च्युतं नदीनां पत्ये (वरुणाय) सुसुतं जुहोमि इति त्रि-शोधोऽर्धर्चः द्र. । [d]) पाठः? पथा एतु अस्मान् इति त्रि-पदः शोधः (तु. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रः) ।
[e]) पाभे. पृ १८७८ e द्र. । पृ° इति शंपा.सात. ।
[f]) *पत्सीष्ट> नैप्र. यनि. ।

[g]) सपा. पादयामि<>पादयेम इति पाभे. ।
[h]) सपा. पै १६,६३,३ यातयाति इति पाभे. ।
[i]) शोधार्थं तु. सस्थ. टि. ?काम सरथम् ।
[j]) तुमर्थीयः तवेन् प्र. (तु. PW.GW.; वैतु. वें.सा.< √पत [गतौ] इति) । [k]) नाप. (पदाति–) । तिः प्र. उसं. (पाउ ४,१८३) । [l]) नाप. (पाद-) । क्विबन्तम् ।
[m]) पं.१ (तु. सस्थ. टि. ?न्ययत्) ।
[n]) सपा. शौ १४,१,६० पादान् इति पाभे. ।

३२[a]; ५, ५,२; मै ३,७, ७; ८, ७¶; काठ २४,४¶; क ३७,५¶; †कौ २,४४१; ६९३; ७०५; †जै ३,३३, १६; ३५, १; ५६, २०; ४,७,१०; ९,१; शौ ८, ६, १७; ९,१४,५; १७; १०,४,३; १३, १,४१; ५६; २०,६३,५†; ९३, २†; पै १६, १५, ४; ६६-६७, ७†; ८०,८; १८, १९,१†; २०, २४,९; पदि ऋ ४,१२,[६; १०, १२६,८]; मा ४, १९; का ४,६, ४; तै १, २,४, २; ४, ७, १५, ७¶; ६, १,७,६[२]; मै १, २, ४; ३, ७,६[२]; १६,५†; काठ २,५; १५†; २४, ३[४]; ¶[२]; क १, १७; ३७, ४[४]; ¶[२]; पै ५, २९, ८†; पदोः ऋ १०, १६६, २; मै १, ६, १३¶; शौ १, १८, २; १२, ४, ५; पै १३, ३, ११†; १४, १, १७; १६, १७, ६[b]; १७, १६, ६; १९, ३७, ४; २०, १७, ९; ५२, ५; पद्भिः तै ३, १, ४,३; शौ ३, ७,२[c]; ४,११,१०; १४,९; १९, ६, २‡[d]; पै ३, २, २[c]; २५, ११; ९, ५, २‡[d]; १६, ९१, २; ३; १९, ४१, ९; पद्भ्यः तै ७, ३, १६, २; मै ४, २, १३¶; काठ ४३, ६; पद्भ्याम् ऋ १०,९०,१२; १४; मा २०, ९; †३१, ११;१३; का २१, ७, ९; †३५, १, ११;१३; तै ६,१, ६,४¶; मै ३, ११,८; काठ २३, १०¶; ३८,४; क ३७, १¶; शौ ५,३०, १३; १२,१,२८; †१९, ६,६; ८; पै १, २१,५; ९, ५, ६†; १४,३; १६, ५५-५७,१६; १७,३,९.

पत्-तस्[e] (:) ऋ १०,२७,१३; ¶तै ७, १, १, ५; ६; पै १९, ३७,२.

पत्ततस् (:)[f] शौ ६, १३१, १.

पत्-सङ्गि(न्>)नी[g]- -नीः शौ ५,२१,१०.

पत्सु-तस्[h] (:) ऋ ८, ४३, ६; मै २, १३, १२; काठ ७,१६†.

पत्सुतः-शी[i]- -शीः ऋ १, ३२,८; पै १३,६,८†.

पदि-व(द्ध>)द्धा[j]- -द्धा तै ६, १,७,५¶.

पद्-वोप- -पैः शौ ५,२१,८.

पद्य,द्या[k]- -द्यम् पै २,९०, १; -द्या ऋ ३, ५५,१४[l]; -¶द्याः तै ६,१,१,८[m]; ७,३,९,२; काठ २३, १; ३३, ३; ८; ३६, ७[n]; -द्याभिः ऋ २, ३१, २[o]; ३२, ३[o]; १०,१०२, ७[o]; खि ५,२०, ३; शौ २०, १३५, ८; -द्यासु[o] ऋ ८,६,१६; -द्येन ऋ ७,५०, [१-३].

पद्-वत्[p]- -वत् ऋ १, ४८, ५; ३,२९,६; मै ४,९,११; पै ४,२२, २; -वतः पै २०, ३०,३?‡[q]; -वता शौ १०, १०,१३; पै ९, ८,१; १६, १०८, ४; -वते ऋ १,१४०, ९; १०, १६९, १; तै ७,४,१७,१†; ५,१२, १[r]; काठ ४४, ६†; पै १९, ५१, ५†; -वन्तः ऋ १०, १२७, ५; -वन्तम् ऋ १,१८५, २; मै ४, १४,१†.

पद्वती- -ती ऋ १०, ८५, २९; शौ ९, ३, १७; १४, १, २५†; पै १६, ४०,७; १८, ३, ४†; -†तीनाम् ऋ १, १५२, ३; शौ ९,१५,२३; पै १६, ६९, १२; -†तीभ्यः ऋ ६, ५९, ६; मा ३३, ९३; कौ १, २८१; जै १, २९,९; -तीम् ऋ १,१४०, १२.

---

a) पादो इति खिसा २९,३३ पाठः ।

b) सपा. शौ १०,४,२४ पदुम् इति पाभे. ।

c) सपा. आपश्रौ १३,७,१६ पड्भिः इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ १५०७ c द्र. ।

e) तसिः प्र. । f) = पत्तस(:) । तकारोपजनः इति सा. ।

g) नाप. ([पादबन्धनी-] रज्जु- [तु.LR.; वैतु.PW.प्रभृ. विप.]) । उस. उप. √सन्ज् + घिनुण् प्र. उसं. (पा ३,२, १४२) । h) सप्तम्यन्तात् तसिः प्र. (स्क. सा. [ऋ १, ३२,८] PW. प्रभृ.; वैतु. पपा. नावग्रहः, सा. [पक्षे गतपूर्वे स्थले] सकारोपजन इति ?, मै. पपा. पत्-सुतः इति ?) ।

i) विप. (अहि- [=वृत्र-]) । व्यु.? । उस. उप. क्विबन्तम् । शेषं परि. द्र. ।

j) विप. (अनुस्तरणी-) । उस. थादि-स्वरः ।

k) विप. (अङ्गुलि-, रपस्-) । तद्धितः यत् प्र. ।

l) नाप. ([पदनिधानयोग्या-] पृथिवी-) इति वें. सा.; वैतु. GW. प्रभृ. विप. इति ।

m) सपा. मै ३, ६,३ क ३५, ७ पाद्याः इति पाभे. ।

n) सपा मै १,१०,१३ पाद्याः इति पाभे. ।

o) नाप. (पादगति-, सरणि- [तु. सा. GW. प्रभृ.]) ।

p) मतुपः स्वरः उसं. (पावा ६,१,१७६) ।

q) पाठः? सपा. ऋ १०, १३,५ ऋतम् इति पाभे. ।

r) सपा. काठ ४५,३ पादवते इति पाभे. ।

पन्-नेज(न)नी[a]- -नीः तै ३,५, ६,२[२]; मै १, ३, १[२]; ४,५,४¶; काठ ३,९[२]; क २, १६[२]; -नीषु काठ ३४,१५¶.

पद्[b]- -दम् ऋ १, २२, ५; १७[c]; २०;२१; २५,७;४८, ६; १०५, १; १४६,४; १५४,६; १५९,३; १६४, ७; २३; ३, ५, [५; ४, ५,८];६;७,७;४, ५,३;५; १२[d]; ५,३,२; १५, ५; ३०, २; ६,१, ४; ८, १३, २९; ४१, ४; ७२, १८; १०२,१४;१५; ९, १०,७; ९; २३,२;६४,१९;६८, ४;७१, ५;८३, ४; ८६, १५; १०२, २; १०, ५,१; [२(१७७,२)];१८, २; ३३, ५; ६७, २; १०८, ७; १६५, ३; ४; १७७, १; खि ३, १२,३; ४,५,२५;१०[२],१; खिसा २९, ४४; ३३, २५; †मा ४, २२§;५, १५[c]; ६,३; ५; ३२, १०; ३४,४४; †का ४,७,२§; ५,५,२[c]; ६,१,३;६; २४,४,२; ३३,२,७; †तै १, २,१३,१;३, ६,२[२]; ४,२५,१; २, २, १२,२; ३,१,२¶; ५, ८, ४¶; ३,१,२, १¶; ४,२,९,४; ५, १, ९,१¶; ६,१,२,६; ७[२]; ८, २; ४; ¶मै १,२,१४[२]†; ५,५;८,९; २, २, १; ३, ७,६; ७[६]; ९, ४†; †४, १२,२; १३,६; †काठ २,१०§; ३, ३[२]; ११, ६¶; १८, २०; ¶२३,२;८; ¶२४,४[६];६[२]; २६, ५; ३५,१३§; ४०, १४¶; ¶क †२, ४; १०[२]; ३५, ८; ३७, ५[४]; ७[२];४१, ३†; ४८, १३§; †कौ १,२२२; ४१७; ४४१§; ५०२; २, ३६४; ४७५; ४७७; ९२१; ९२२; १०१९; १०२२; १०२३; ३,३,१३; †जै १, २३, ९; ४०,९; ४६, ५§; ५२, ६; २,२,८; ३, ३०, ८; ३६,१; २; ४,६,६;७; ८,१०; ९,३; शौ २, १२, ८; ३, १०, ६[c]; ६, २७, ३†; २९,१†; ७०,२;७६,२;३; ७,२७,७†; ९, १४, ५†; १५, १†; १९; १०,१,२६; ४, २४[f]; ८, ६; १२, २, ३०†; १८, ४, ८९†; २०, ९१,२†; पै १, ६४, १[g]; १०५,२[c]; २, ५,७; ६, १; ३५,४;८९,५; ५,१३,९†; ३४, ६; ७,५,१०; १३, ५.१६; १६, २७,६; ६६,७†; ६८,१†; ६९, ९; १०१, ९; १५१, १०; १७, २२,१०†; १८,३२,१४†; १९, १०,१४; १३, १५†; १५, १३; १४; २६,८[२]; २७,११†;३७,२; ३९, १०; ४८, ३†; -दस्य ऋ ७, ८७, ४; -दा ऋ १, २२, [१८; ८, १२, २७]; ७२,६; ५, ६७, ३;६, ५९,६; ८, १२,३१; ५२, ३;९, १२, ८[h]; ९७, ७; १०, ५३, १०; ६१, ८; खि ३, ४, ३; †मा ३३, ९३; ३४,४३; का ३३, २,६†; तै ५, ६,८, ६; ‡मै १, २, ९[c]; ४,१, १२[c]; काठ ४०, ६[२]; †कौ १, २८१; ५२४; २,४६६; १०२०; †जै १, २९, ९; ५४,२; शौ ७, २७,४‡[c];५†; १०,४,७; पै १६, १५,७; -दात् ¶तै २, ६,७,४; ६,१, ८,२; -दानि ऋ १, ६७, ३;१५४, ४; १६४, ५; ४५; ८, ८,२३; १०, ८,४; १३, ३; खि ४,१०,२;१०[२], २;मा ३२, ९[i]; का ३५,३,६[i]; ¶तै ६, १,८,१; २,४,५; ¶मै ३, ६, ५, ७, ६; ¶काठ २४, ४[२]; २५, ६; ¶क ३७,५[२]; ३९, ३; शौ २, १, २; ६, २८, १‡[j]; †९, १४, ६; १५, २७; १२,२,२८[k]; १८,३, ४०†; पै २, ६, २; १६, ६६, ५†;१९, १३,१६‡[j]; -†दाय ऋ ७, ४१, ६; मा ३४, ३९;शौ ३, १६, ६; पै ४, ३१, ६; -दे ऋ १,२१,६;२२, १४; ४६, ९; ७२,२; [४; २,३५,१४]; १२८, १[२]; १४९,१; १५४, ५; १५८, २; १६३,७; २,१०,१;३, २३, ४; २९,४; ५४, ७; ५५,१;१५; ४,५,९; १०; ५, ४३, १४;७४, ४; ६,१,२; ८,२३, ९; ५१,४; ६९, ७; ९, ८३, २;९७, ५७; १०, १, ६;७०, १; ९१, १;४;

a) नाप. (१अप्-)। उस. उप. √निज्+करणे ल्युट्।
b) नाप. (चरण-, स्थान- प्रभृ.)। कर्माद्यर्थे अच् प्र.।
c) सपा. पदम् <> पदा इति पाभे.।
d) =स्थान- इति वें. सा. GW. प्रभृ. च। =धन- इति कृत्वा धा. "ऋद्धौ वृत्तिरिति मतम्।
e) =सपा. मंत्रा २,२,१४ आश्रौ २,२,१७ आपश्रौ ६,५,७ माश्रौ १,६,१,१५। तैआ ३,११,१२ हिगृ २,१७,२ तु सप्तम् इति पाभे.।
f) पाभे. पृ १९०१ b द्र.।
g) पाठः? वत्->-तम् इति शोधः।
h) पाभे. पृ ११०१ c द्र.।
i) पाभे. पृ १८०६ m द्र.।
j) पाभे. पृ १६४८ b द्र.।
k) पाभे. पृ १६४८ c द्र.।

१७७,[(५,२) २]; १९१,१; खि ३, ३,४;११,१; १५,१३?[a]; ५, ७,१,१; मा१५,३०†; २१,२९; २८,१; २९, १८†; ३४, १५†; का १६, ५, ११†; २३, ४, १; ३०,१,१; ३१, ३,७†; ३३, १, ९†; तै१,२,५,१;२,६,११,४†; ३,५,११,१†;४,१,५,३; ४,४, ४†;६,७,३†;५,१,६,३;४; ६, १,८,१¶;२; मै १, २, ४; †६, २;७; २, १३,७†; ¶३, १, ४; ६,५;७,६[२]; ११, २$; †४, ९, १$; १०, ४; ११, १; १२, १; १३,२$; ६; काठ २, ५; १५†; १५,१२†;१३; १८,२०†; २४, ४; ३९, ६[२]; ४६, ३†; क १, १८; ३७, ५; कौ १, ६३; २, २२६†; जै १,७,१;३,२०,१०†; शौ ६,६३,४†; ७, २८, १;२०, ९२,४†; पै १, ६४,१?[b];१९,७, १†;२०,१२,६; –†देऽ-दे ऋ ५, ४१,१५; ९, ७३, ४; काठ ३८, १४; शौ ५,६, ३; पै ६, ११,४; १३, ५, २०$; –देन ऋ १, १३९,९; खि ३,१५, १४[a]; ¶तै ५,३,१,२; ७, ५,२,२[२]; ¶काठ १०, ११[२]; ३३, १[२]; शौ ६, ७०,२; पै १,६४,२?[c];२,३५,४; ४,११,४; १९,२६,८[२]; –देभिः ऋ १, १५४,३; –देभ्यः ऋ ८, २,३९; –देषु मा २३, ४९;५०; का २५, ९, ५; ६; –दैः ऋ १, ६५, १; १०, ४६, २; मा १९, २५; का २१, २, १४; –दौ पै ९,२२,११?.

†पद-ज्ञ,ज्ञा[d]– -ज्ञाः ऋ १,६२, [२;९,९७,३९]; ३, ५५,२; मा ३४, १७; का ३३, १, ११; कौ २,७०९; जै ३; ५८, ६; शौ ७, ७९,२$.

पद-नी[e]– -नीः[f] शौ ११,२,१३; पै १६,१०५,३.

पद-पङ्क्ति[g]– -ङ्क्तिः मा १५, ४; का १६,१,६; तै ४, ३, १२, ३; मै २, ८,७; काठ १७, ६; क २६,५.

१पद-योपन[h]– -नेन शौ १२,२, २९; पै ५,१३,९; १७, ३२, ९; २०,३३,३.

२पद-योप(न>)नी[i]– -नीम् शौ ५,१९,१२.

पद-वायु[j]– -यः शौ ५,१८,१४; पै ९,१७,९; –यम् शौ १२, ५, ४; पै १६, १४०, ४; –याः पै २०,२८,८.

पद-वी[k]– -†वीः ऋ ३, ५, ९; ३१,८; ५६, ४; ७, ३६, २; ९, ९६,६[1];१८; तै ३,४,११,१[1]; मै ४,१२, ६[1]; काठ २३, १२[1]; कौ २, २९४[1]; ५२६; जै ३, २४, १०[1];४१,२; शौ १२,१०,१२$; –व्यः ऋ १, ७२, २; पै १९, २, ६.

पद-वीय[m]– -यम् ऋ १०, ७१,३.

पदि[n]– -दिम् ऋ १, १२५, २.

¶पद्यमान– -नः मै २, ५, ३; ३, ३,७.

पन्न– -न्नम् मै ४, २, १४[२]¶; –न्नाः काठ १३,२¶; –न्नानाम् शौ ९,२,९.

पाद्[o]– ‡पात् शौ १९, ६, २[p]; पादोः पै २,९०,१[q].

पाद[r]– -†दः ऋ १०,९०,३;४[p]; मा ३१,३; ४[p]; का ३५, १, ३;

---

[a]) पु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः।

[b]) पाठः? व्रते इति शोधः (तु. सस्थ. टि. पदम्)।

[c]) पाठः? व्रतेन इति शोधः (तु. सस्थ. टि. पदम्, पदे)। [d]) विप. (पितृ-, अघ्न्या-)। उस.।

[e]) नाप. (पद-चिह्नाऽनुसर्तृ-, अनुपदिन्- [वैतु. PW. विप].)। उस. उप. क्विबन्तम्। पपा. नावग्रहः।

[f]) सपा. काय ११५: १४ ॰दवीः इति पाभे.।

[g]) नाप. (छन्दस्-)। बस.।

[h]) भाप.। उस. उप.<√युप्।

[i]) विप. (ब्रह्मगवी-)। उप. कर्तरि प्र. इति पूर्वाद् विशेषः।

[j]) नाप. (नायक-, वाहक- [=गति-कारक-])। उस. उप. <√वायि (<√वी [गतौ, कृतौ वा])।

[k]) पुं. नाप. (नेतृ-,मार्गदर्शक-)। उस. उप. √वी + कर्तरि क्विप् प्र. (तु. ऋ १,४८,६;६,१,४)।

[l]) =सपा. तैआ १०,१०,१;५०,१ मना २,१२,१;२,४० आश्रौ ४,११,६ विध ४८,६ या १४,१३। वपू. १,१ तु सवितुः इति पाभे.।

[m]) नाप. (पन्था-)। उस. उप. √वी + कर्मणि क्यप् प्र.। [n]) नाप. (गन्तृ-)। कर्तरि इन् प्र. (पाउ ४, ११९ [तु. या ५,१८; वैतु. दे ४,२< √पत् इति])।

[o]) नाप. (चरण-)। करणे ण्विः प्र. उसं. (पा३,२,६३)। सा.[शौ.] पादः इति।

[p]) सपा. पात्<>पादः (तैआ ३,१२,२ छां ३,१२,६ च) इति पाभे.। [q]) पदोः इति मूको.।

[r]) =पाद्–। करणे (तु. दु. स्क. [या २,७]), कर्तरि (पा ३,३,१६) वा घञ् प्र.। आद्युदात्तः (पा ६,१,२०३)।

४[a]; तै २,५,११,२¶; मै ४,२,
२[a]¶; कौ ३,४,४[a];५; जै २,३,
७[a]; ८; शौ १९,६,३; पै ९, ५,
२[a]; ३; –दम् ऋ ७, ३२,२; मै
२,५,६¶; ¶काठ १३,२; २३,
३; क ३५,९¶; कौ २,१०२६†;
जै ४, २६,५†; शौ ४, १८, ६;
५,३१, ११; ११, ६, २१; २०,
१३५,२[b]; पै १,९४,२; ५,२४,
५; ९,६,५; १६,२३,१; –दयोः
शौ १९, ६०,२; पै १६, १४९,
१; –†दा ऋ १,२४,८; २,३९,
५; ६,२९,३; १०,७३,३;१०६,
९; मा ८,२३; का ९, ४, १; तै
१,४,४५,१; मै १, ३,३८; काठ
४,१३; क ३,१; –†दाः ऋ १,
१६३, ९; ४, ५८, ३; मा १७,
९१; २९, २०; का १९, १, ५;
३१,३,९; तै ३,२,२,१S[c];४,६,
७,४; ७,५,२५, १¶; मै १, ६,
२; काठ ४०,७; ४५, ५S; ४६,
३; पै ८,१३,३;१७,२९, १७S;
–दान् शौ १४,१,६०[d];–दाभ्याम्
शौ ९,१३,२१; १०,७,३९;११,
४,१५[२]; पै १६, ७५,११; –दौ
ऋ ६,४७, १५; १०,९०, ११;
मा ३१,१०†; का ३५,१,१०†;
तै ७,१,१, ६¶; ¶मै २,५,१;
४,२, ८; ¶काठ १३,१;२२,६;
क ३४,१¶; शौ ६, ९, १; १०,
१,२१; ११, १०, १४; १५,३,
४; १९,६, ५†, ४९, १०; पै २,
३१,१; ३३,२; ८४,९; ९०,२;
९,४,१२; ५,५†; १४, ४, १०;
१६, ३६, १०; ८६, ५; १९,
३४, ४; २०, ४६, ७?[e]; –०दौ
शौ १, २७, ४; पै १९, ३१,७.

१पाद-क[f]– -कौ ऋ ८,३३,१९.

पाद-गृह्य[g] ऋ ४,१८,१२; १०,
२७,४.

पाद-वाति(न>)नी– -नीः पै
७,१३,५.

पाद्-तस् (:) खि ३,१६,१.

पाद-वत्– -वत् शौ ११,१०,११;
पै १६,८६,२; -वते काठ ४५,
३[h].

¶पा(दय>)दया[i]– -दयाः मै
१,१०,१३[j]; ३,६,३[k]; क ३५,
७[k].

पादुयत्– -यन्तम् शौ ११, २, १८;
पै १६, १०५,८.

पद्–, पद्- √पद् द्र.

?पदावागामुपेदिम[l] पै ९,२२,११.

पदि–, पदि-बद्धा– √पद् द्र.

?पद्रे[m] ऋ २,२३,१६.

?पद्रेना शम्बराः[n] पै १, ६४,२.

पद्योपु– √पद् द्र.

पद्म[o]– >पद्म-दला(ल-आ)यता(त-
अक्ष>)क्षी[p,q]– -०क्षि खि २,६[३],
२५[r]; –०क्षि खि २,६[३],२७.

पद्म-नेमि[p,s]– -मिम् खि २,६,५[t].

पद्म-प(त्र>)त्रा[p]– -०त्रे खि २[u],
६[३],२७;

पद्म-पत्रा(त्र–आ)यता(त-अक्ष>)
क्षी[p,q]– -क्षी खि २,६[३],२६.

पद्म-प्रि(य>)या[p]– -०ये खि २,
६[३], २५;–० ये खि २, ६[३],२७.

पद्म-माला–>पद्ममालिनी[v]–
-नीम् खि २,६,११;१३.

पद्म-व(र्ण>)र्णा[p]– -र्णाम् खि २,
६,४[r].

पद्म-संभ(व>)वा[p,w]– -०वे खि २,

a) पाभे. पृ १९०२ p द्र. ।
b) ०दु० इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. RW. शौ २०, १३३,४) । c) अर्थः?। =ऊर्मि- इति भा., ?K. ।
d) पाभे. पृ १९०० n द्र. ।
e) सपा. कौसू ४६,५४ वा दावान् इति पाठः? ।
f) ह्रस्वार्थे कः प्र. (पा ५,४,८६) ।
g) तस. उप. ल्यबन्तम् (पा २,१,७२) ।
h) पाभे. पृ १९०१ r द्र. ।
i) विप. (अङ्गुलि-) । तात्रभविकः यत् प्र. ।
j) पाभे. पृ १९०१ n द्र. ।
k) पाभे. पृ १९०१ m द्र. ।
l) शोधार्थ पृ १८४३ k द्र. ।
m) स्वरूपम्? । ण्यर्थे √पद् [प्राप्तौ]+तुमर्थे केः प्र. उसं. (पा ३,४,१४) इति कृत्वा यनि. अव्य. (तु. सस्थ. निरामित्र्– इत्यत्र मा इत्यत्र च टि.; वैतु. अन्ये =पद्– >-दे[सप्त१] इति?) ।
n) पाठः? यतेन, *अक्षम्-भर- (=रथ-वाह- [गो-])> -राः इति द्वि-पदः शोधः ।
o) नाप. (कमल-) । व्यु.?। <√पद् इति पाउ (१, १४०) । p) विप. (लक्ष्मी-) । वस. ।
q) पस.>वस.>कस. ।
r) दु० इति स्वरः? यनि. शोधः ।
s) ०म० इति स्वरः? यनि. शोधः ।
t) पद्मिनीमीम् (=०नीम्, ईम्) इति खिसा ११,५ पाभे. ।
u) खिसा ११,१७ विभे. ।
v) पस. >मत्वर्थीयः प्र. ।
w) ०सं० इति स्वरः? यनि. शोधः द्र. ।

६[2],१७.
पद्म-ह(स्त>)स्ता[a]- -स्ता खि २, ६[3],२७; -०स्ते खि २,६[3],२५.
पद्मा(द्म-अक्ष>)क्षी[a,b]- -क्षी खि २,६[2],१७[2c].
पद्मा(द्म-आ)न(न>)ना[a]- -०ने[d] खि २,६[2], १७;६[3],२५; -०ने खि २,६[2],२७.
१पद्मा(द्म-आ)सन-
पद्मासन-(स्थ>)स्था[e]- -स्था खि २,६[2],२६.
२पद्मा(द्म-आ)सन्[f]- -नाय मै २, ९,१.
पद्मि*(न्>)नी[e]- -०नि खि २, ६[3],२५;-०नि[g] खि २, ६[2],२७.
पद्मे-स्थि(त>)ता[e]- -ताम् खि २, ६,४.
पद्मो(द्म-उरु>)रू[a]- -०रु[h] खि २, ६[2],१७.
पद्य-, पद्वत्- √पद् द्र.
?पद्वद्[i] पै ६,२१,३.
√पन्[j], पनन्त ऋ १०,१०४,७.
†पप्ने ऋ ६, ६०, ४; कौ २, २०३; जै ३,१८, १०; पनिष्ट ऋ ७,४५,२.
पनयन्ति ऋ ६, ४,३; पनयन्ति ऋ ३, ३४, ६; ४, ३८,९; ६, १२,५; शौ २०,११,६†; पनयत ऋ ४,३३,५; पनयन्त ऋ ३,६, ७; ७,१,१०; †पनयन्त ऋ १, ८७,३; तै ४,३, १३,७; मै ४, ११,२; †पनय>या ऋ ५,२०, १; मा १९,६४; का २१,४,१४.
†पनायत ऋ ६, ७५, ६; मा २९,४३; का ३१,२,१०; तै ४, ६,६,३; मै ३,१६,३; काठ ४६, १; पै १५,१०,६.
*पुन्->पनिष्ठ[k]- -ष्ठः ऋ ६, ५९, २[l]; -ष्ठम् ऋ ३,१,१३[m].
पनीयस्- -यसे ऋ १, ५७, ३; कौ १,८१‡[n]; जै १,९,१‡[n]; शौ २०,१५,३†.
†पनीयसी- -सी ऋ १,३९, २;५,६,४; १०,६४,१५;९२,४; तै ४, ४, ४, ६; मै २, १३, ७; काठ ९,६; कौ १,४१९; २,३७२; जै १,४१,१; ३, ३०, १५, शौ १८,४,८८.
†पन्यस्[o]- -न्यसा ऋ ६, १८, ९; १०, २७, १२; -न्यसे ऋ ९,९,२[p]; कौ २,२८७; जै ३, २४,२; -न्यांसम् ऋ ८, ७४, ३; कौ २,९१६; जै ४,१५,९.
पन्यसी- -सीम् ऋ ६,३८,१.
पनयाय्य[q]- -य्यम् ऋ ६,६९,५.
पनस्[r]->√पनस्य, पनस्यते ऋ १०, ७५, [(८, १०१,११)९]; †पनस्यते ऋ १,५५,२; ३,५१, ३;८,१०१,[११[s](१०,७५,९)]; मा ३३, ३९[s]; का ३२,३, १०[s]; मै ४,१२,३[s]; शौ २०, ५८,३[s].
पनस्यु- -स्यवः ऋ १०, ७७,३; -†स्यवे ऋ ८,९८,१; कौ १, ३८८; २, ३७५; जै १, ४३,८; ३, ३०, १८; शौ २०, ६२,५; -स्युम् ऋ १, ३८,१५; ५,५६,९; -†स्युवः ऋ ९,८६, १७; कौ २,५०३; जै ३,३९,२.
पनाय्य[t]- -य्यम् ऋ १, १६०, ५; ८,५७,३; खि १,४,४; शौ २०, १४३;९†.
पनित- -तः ऋ ५,४१,९.
पनितृ- -तारः ऋ ३,५४,९;५७,१; -तारम् ऋ ५,४१,६.
†पनिप्नत्[u]- -प्नतम् ऋ ९,६७,२९;

a) विप. (लक्ष्मी-)। बस.।
b) यनि. शोधितः स्वरः द्र.।
c) उभयत्र पाठः? -०क्षि इति शोधः (तु. खिसा.)।
d) ०ने इति स्वरः? यनि. शोधः।
e) विप. (लक्ष्मी-)।
f) नाप. (ब्रह्मन्-)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२,१९७)।
g) सपा. खिसा ११,१७ विभे.।
h) ०रू इति पाठः? यनि. शोधः (तु. खिसा. [यत्रत्यः स्वरः शोध्यः])।
i) पाठः? (तु. सस्थ. टि. आ√सु>? आसुन्वन्)।
j) स्तुतौ [तु. निघ ३,१४], व्यवहारे चेति धा. वृत्तिः (तु. √पण् [तु. PG. १,१९९-२०१])।
k) विप. ([स्तुत्य-तम-]अग्नि-,महिमन्-)।
l) तु. सस्थ. टि. आ। m) धा. दीप्तौ वृत्तिः?।
n) सपा. ऋ५,१०,१ शांश्रा २१,३ पुरीणसा इति पाभे.।
o) <नैप्र. पुनीयस्- (तु. तव्यस्-, नव्यस्-)।
p) विप. [क्षय- (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. विप. [जन-] इति कृत्वा कर्तरि प्र. इति)]।
q) विप. (तद्-)। णिजन्ताद् आय्यः प्र. उसं. (पाउ ३,९६)। r) भाप. (स्तुति-)। असुन् प्र.।
s) सपा. कौ १,२७६; २,११३८ जै १,२९,४;४,३,२ पनिष्टम इति पाभे.।
t) विप. (ओजस्- प्रभृ.)। आय्यः प्र. (पाउ ३,९६)।
u) यङ्लुगन्तात् शतरि प्र. उपधालोपो निगागमश्च उसं. (पा ६,४,९८;७,४,८४)। अभ्यस्त-स्वरः।

८५, [११; ८६, ३१]; ४६; शौ ७,३३,१; पै २०,३०,५.

पुनिष्टि[a]– -‡ष्टये[b] कौ २, २८७; जै ३,२४,२.

पनिस्[c]–

‡पनिष्ट(स्-त)म[d]– -०म[e] कौ १,२७६; २,११३८; जै १,२९, ४; ४,३,२.

पनु[f]– -न्वा ऋ १,६५,२.

पन्य[g]– -न्यः ऋ ३,३६,३; ८,३२, १८; -न्यम्ऽ-न्यम् ऋ ८, २,२५; ७४,१०; कौ १, १२३; २, १००७; जै १, १३, ९; -न्यात्[h] काठ ५, ३;३२,३[2];¶; -न्ये ऋ ८,३२,१७[i].

पन्य-तम[j]– -माय ऋ ३, ५९, ५.

पन्य-त(र>)रा[j]– -रा[k] काठ ५,३; ३२,३; -राम् काठ ३२, ३¶.

पनिष्प(द>)दा[l]– -दा शौ ५, ३०, १६.

पन्थ्, पन्थन्– पन्था– √पथ्,न्थ् द्र.

?पन्था[m] काठ ४५, १७.

पन्नेजनी– √पद् द्र.

पन्यस्– √पन् द्र.

?पपतामि[n] पै २०,२३,१.

पपान–, पपि–, पपिवस्– √पा (पाने) द्र.

?पपुर[o] पै १,४६,३;४.

पपुरि– √पृ, पॄ द्र.

पपृक्षेण्य[p]– -ण्यम् ऋ ५,३३,६.

पपृचान– √पृच् द्र.

पप्तिवस्– √पत् द्र.

पप्र– √प्रा द्र.

?पप्रत पै १९,३,१.

पप्रथान– √*पृथ् द्र.

पप्रि– √पृ, पॄ द्र.

पवार[q]– -रः[r] पै ५,६,१०.

पस्फणत् √फण् द्र.

?पयन्ती[s]: पै ११,७,९.

?पयरः पै २०,३७,३.

पयस्[t]– -यः ऋ १,२२,१४; २३,१६; ६२,९; ६४,६; ६६,१;१०४,४; १०५, २; १२१, ५; [५; १०, ६१, ११]; १६०, ३;१६४,२७; १८०, ३; २, १३, १; २; ३, ३१, १०; ४, ५७, २; ५; ५, ४४, १३; ८५, २; ६, ४८,२२; ५२, १०; ६७, ७; ७, ७४, ३; ९५, २; १०१,३; ८, ९३,१३; ९, ६, ७; ११, २; १९,५;३१, ५; ३४, ३; ४२, ४; ५४, १; ६२, ९; २०; ६६, ३०; ७१,१

---

a) विप. (स्तुत्य-[वीति-])। अत्र (*वीत्यै अर्षे>*वीत्यां अर्षे>[आर्षेण सन्धिना] *वीत्यार्षे>नैप्र.) वीत्यर्षे> वीती अर्षे (=पपा.?) इत्येवं द्र.। कर्मणि इष्टिन् प्र. उसं. (पा ३,३,१ [वैतु. नविष्टि– इत्यत्र प्रक्रियान्तरम्; सा. PW. प्रभृ. भाप. इति च BS. <पुन्–+√इष् [इच्छायाम्] वा √यज् वा > इष्टि– इति च?])।

b) पाभे. पृ १३०६ *o* द्र.।

c) विप. (दीप्र-)। कर्तरि इसिः प्र. (पाउ २,१०८ [वैतु. विव. भ. स्तुतौ वृत्तिं कृत्वा कर्मणि प्र. इति])। धा. दीप्तौ वृत्तिः। प्र. स्वरः।

d) विप. (सूर्य-)। आतिशायनिकः तमप् प्र. (वैतु. पपा. नावग्रहः, BS. <पुनिष्ठ-तम– इति, सा. क्विप्. ?)।

e) पाभे. पृ १९०५ *s* द्र.। विव. भ. ०मः इति प्र१ इति चिन्त्यम्।

f) स्त्री. नाप. (स्तोत्र- [वैतु. स्क. अमृतरस-])। उः प्र. उसं. (पाउ १,१०)। PW. GW., L [४०८] प्रभृ. पक्षान्तरे ०नू– इति संकेतुकाः।

g) विप. (इन्द्र-)। कर्मणि यत् प्र.। यतोनावीयः स्वरः।

h) पाभे. पृ १८८६ *g* द्र.। i) विप. (आदित्य-)।

j) विप. (आशिस्-)। k) पाभे. पृ १८८६ *h* द्र.।

l) सपा. पै ९,१४,६ ?पणिष्पदा इति पाभे.। (तु. पृ १८८६ *o*; वैतु. PW. W. प्रभृ. <√स्पद् [किञ्चिच्चलने] ?)।

m) पाठः? तै ७,५,२०,१ पुक्का इति पाभे.।

n) पाठः? प्र-पतामि इति शोधः। वा. सम्-प्र √पत् इत्यस्य रूपं द्र. (तु. सस्थ. टि. ?संवत्सराय)।

o) पाठः? पपुरिः इति शोधः द्र.।

p) विप. ([अतिशौर्यवत्-] ओजस्-)। व्यु.? प्र√पृक्ष् [*शौर्ये]+ केन्यः प्र. उसं. (पा ३,४,१४) > उस. *प्र-पृक्षेण्य–> नैप्र. यनि. (तु. [अंशतः] GRV.; वैतु. सा. <√पृच् इति PW. प्रभृ. <√प्रच्छ् इति च?)।

q) व्यप. (सूर्य-)। व्यु.? (√भ्राज् [दीप्तौ]>भावे) *भ्राज्–+(√भृ [धारणे]>कर्तरि) *भार्– >उस. *भ्राड्-भार्–>नैप्र. यनि. इति मतम्।

r) सपा. तैआ १,७,१ पटरः इति पाभे.।

s) पाठः? √प्रथ् > प्रथत्– >प्रथन्ती– > -न्ती (विप. [रज्जु-]) इति शोधः।

t) नाप. (उदक-, क्षीर- प्रभृ.)। व्यु.? <√*पय् [[बधा.] "*उन्दने, *भरणे' (वैतु. या [२,५] पाउ [४,१९७] GW. प्रभृ. <√पा [पाने], या. [पक्षे] √प्याय् [वृद्धौ]) अक्षी. [गतौ]]

७४, ४; ८६,३७; ९१, ३; ९६, १५; ९७, ४३; ११०, ३; १०, १, ३; १७, १४; ६३, ३; ६४, ९; ६५,६;८; ७३,९; ८७, १७; ११४,१; खि ४,१२,२; ५,१५, ६^{२}; मा १, २०; २, ३४; ३, १६†; ४,३;३१†; १७, १; १८, ९; ३६^{४}; १९,२१;४८;७२-७४; ७५^{२}; ७६-७८; ७९^{२}; २१, २९-४०; २२,१८†; ३३,८८†; का १,७,४; २,७,७; ३, ३,६†; ४, २, १; १०, २†; १८, १,१; १९, ४, १; २०,१,७^{४}; २१,२, १०; ३,१९; ५, १; २^{४}; ३; ४; ५^{३}; २३,४,१-१२; २४,५,१†; तै १, १, १०, २; ३; १४, ३†; २,१, ९; ८,१; ५, ५,१†; १०, ३;†^{२};‡[a]; ७,३,४¶; ८,७,१¶; ¶२,३, १३, २^{२}; ४, १४, ५†; ५, २, ७; ५,१^{४}; ३,१,११,७†; २, ६,१; ४, ७,४, १; १२, २^{४}; ५, १, ७, ४¶; ¶६, १, ११, ३^{२};†; २,५,३^{४}; ११,४; ७,५, २१, १¶; मै ¶१, २,१$; ६†; ५,१†; ६,३^{३}; ४; ८; ८,२; ३^{३}; १०,१०; ¶२,१, ६^{३}; ७^{४}; ८; ३,१^{९}; ६^{३}; ११,४$; १२,१^{४}$; ३, १,८^{२}¶; ३,९¶; ४, १०¶; ६,१¶; २^{२}; ११,२^{१२}; ६^{०};१०; १५, ११; ४, १, ३^{२};¶; ¶२, १; १३; ¶३, १; २; ४; ¶४, १;८; ¶५,७; ८^{३};६,९¶; ९,३; १०; १०,३†; १२,११†; १४,

७†; काठ १, १०; २, १; ६†; †४,९; १५; ६,३^{४}¶; ४¶; ९; ८, ८¶; ¶१०, १^{२}; ११; ११, ५^{५}; ¶; ¶१२, १^{१३}; ४;७;१३, १५†; १५, २; १८, ९; १३^{४}; २२, १३¶; २४, ६¶; २७, ४^{३}¶; ३०,४†; ३१, २¶;१४^{४}; ¶३५, ४†; ६†; १६^{२}; १७^{२}; १८^{४}; ३६, १¶; ५¶;१५; ३८, १^{५}; २; ४०,५; ४५,१८; क १, १०; १३; १९†; ४,२^{५}¶;३¶; ८; ७, २¶; २८, ९; २९, २^{४}; ३७,७¶; ४२, ४^{३}¶; ४६, ७†; ४७,२¶; ¶४८, ५^{२};†;‡[a];७†; १४^{२}; १५^{२}; १६^{४}; †कौ १, ३३१; २, २; १०५; ११०; ३०७; ३३१; ७१५; ३, २, १; ३, १$; †जै १, ३४, ९; २,१, ४$; ५, ६; ३, १, ४; ११, १; ६; २५,३; २७,७; ५९, ७; शौ १, ४, १†; २, २९,५; ३,५,१; १७, ७†; २९,६; ४, ८,१;११, ४; २७, ३; ६, ६९, ३; ७, ७७, ४; ६; ८†; ८, २, १९;३, १७†; ९, १,२; ८, २; १५, ५; १०, ६, ३१; १०, १०; ३१; ११, ७,१४; १२,१,९; १०;६, ४; १४, २, ५७; १८,२, ३‡[b]; ३,५६^{२}; †;‡[a];१९,३१,५;४३, ५; ४४,५; २०, ४८, ३; १३०, २-४; पै १, १३, २; ९१, १^{४}; २^{४}; ३; ९६, ४; २, ७६, १^{३}; २^{४}; ४^{४}-६^{४}; ३, १३, १; २५,

२; २६, १; ४, २, १; ३५, ३; ५, १६,५; ३०,१; २; ९, १२, ८; १०, २, ६; ३, ४; ५, ५; १४, १, १०; १५, ३, ५; १६, ४, ९; ७, ७†; ३२, ३; ४३,५; ४४,८; ४७,५; ६८,५†; १०७, १०; ११०, १; ११३,९; १२०, ३; ४; १४१, ४; १५४,३; १७, १,७; २, १; १८,१२, ४; २३, १; १९,२२,६; ५१, १६^{२}; ५२, १†; २०, ८, २; ३; ११, २†; ८; १०; १३, १; २२, १०; २६, ७; ४०, १^{२}; ५०, १०^{४}; –यसः ऋ १,१५३, ४; १०, ६१, २६; १००, २; मा १९, २३; ३८, २८; का २१, २, १२; ३८,६, २; तै १, ५, १०, ३‡[c]; २, २, ११, ४¶; मै ३, ११, ९[d]; ४,४, १¶; काठ ३५, १७¶; क ४८, ५‡[c]; १५¶; शौ ७, ७७, ५; १८, ३,५६‡[c]; पै १५, ६, ६; १९, ३८, २; २०, ११, ९; –यसा ऋ १, ६४, ५; ७९, ३; १६६, ३; २, १४, १०; ३, ३३, १; ४; ५५, १३; ४, ३, ९; १०; ४१, [५[e]; १०, १०१, ९[e]]; ५, ४३, १; ६३, ५; ६, ६१, १४; ७, ३६, ६; ५०, ४; ९, ६८, ३; ७७, [१; १०, ७५, ४]; ८४, ५; ८६,२; ४; ९७; ९३,३; ९७, १४; ४३; १०७, १२; १०, ९९, ७; ६४, १२; १२२, ६;

a) =सपा. तैब्रा ३,७,४,७ माश्रौ १,४,१,५। ऋ १०, १७,१४ काठ ३५, ४ शौ ३,२४,१ तु वचः इति पाभे.।

b) सपा. ऋ १०,१४,१४ तैआ ६,५,१ हविः इति पाभे.।

c) =सपा. तैब्रा ३,७,४,७ माश्रौ १,४,१,५। पयसो युत इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०,१७,१४ काठ ३५,४ क ४८,५ पयस्वद् हुत इति, पै ५,३०,१ पयस्वताम् इति, शौ ३,२४,१ पयस्वतीनाम् इति पाभे.।

d) सपा. पयसः<>पयसा (तैब्रा २,६,४,२ च) इति पाभे.। e) =सपा. माश ९,२,३,३८। शौ ७,१५,१ तु महिषः इति पाभे.।

१३३, ७; १६९, ३[a]; मा २, २४; ८, १४; १६; १२, ७०[२]; १०३; १३, ४१; १७, ७४†[b]; १८, ३५; १९, २५; ८४[c]; ९५; २०, ४३; २८, १६; ३९; का २, ६, १; ९, ३, २; १३, ५, ९[२]; ७, २; १४, ४, ४; १८, ६, १०†[b]; २०, १, ६; २१, २, १४; ६, ५[c]; १६; २२, ४, ८; ३०, २, ५; ४, ५; तै १, ४, ४४, १; २, ५, ५, १¶; ३, ५, ६, १; ४, २, ५, ६[२]; ७, १; १०, १; ६, ५, ५†[b]; ७, १२, २; ¶५, १, ७, ४; ४, ३, २; ९, ३; ६, १, १ऽ; ¶६, २, ५, ३; ४, ८, १[२]; २; ७, ४, १७, ४†; मै १, ३, ३८; २, ¶१, ६-८; ¶ ३, १[२]; ६; ७, १२; १४; १७; १०, ६†[b]; १२-१३, १; ३, १, ८[२]¶; ३, ९¶; ११, १; ९; १०; ४, १, ३‡[d]; २, १०; ३, १[२]¶; ४, १¶; ५, ८[b]¶; ११, २†; १४, १७; काठ ४, १२; ६, ३¶; १०, ११¶; ११, ५¶; १२, १[४]¶; १६, १२; १४; १७; १७, १८†; १८, ४†[b]; १३; १९, ७¶; २१, ९¶; २७, ४[४]¶; ३०, ३†; ३५, १८¶; ३६, १५[२]; ३७, ९[२]; ३८, ३[२c]; ६; ४४, ६†; क ३, १०; ४, २¶; २५, ३; ५; २८, ४; २९, २; ३०, ५¶; ४२, ४[४]¶; ४६, ६†; ४८, १६¶; कौ †१, ५१४; ५५६; †२, ११७; १५७; २३६; ५०३; ७७०; ३, ४, १; जै †१, ५३, ४; ५७, ३; २, २, ९; †३, १२, ४; १५, ५; २१, १; ३९, २; शौ १, ३५, ४; ३, १५, २; १७, ९; ४, ८, ५; १४-१५, ६; ५, १, ९; २८, ३; ६, ५३, ३; ६२, १; ७८, २[c]; १२४, १[f]; ७, ७७, ६; ८४, ३; १०, १, १२; ६, २६; ११, १, ७; १२, १, ५९; १३, १, ८; ९; १४, २, ७०[२g]; पै १, ८३, ४; ९८, १; १०३, १; २, ३३, १; ३९, ५; ५९, १; ४, २, ६; ७; ५, ७, ३; ७; ८, १०, १०; १०, १, १०; ९, ५; १४, ३, १; १५, २, ६; १६, ३६, २; ७१, ३; ८; ८९, ७; १७, ४, १०[h]; ६, ७; १८, १३, १०[२]; १५, ८; ९; १९, ८, ३; २१, १६†; ३०, ४; ३१, ९; ४०, ४[f]; ५[f]; ५२, ८; २०, ११, १०; ३४, १; ५७, ५; —यसाम् पै १५, ८, ४; —यसि ऋ १, १८६, ४; मा ३९, ५; का ३९, ३, १; तै १, ८, ९, ३¶; ४, ४, ६, २; ¶मै २, १, ८; २, ३; ३, ५; ६; १३, १८ऽ; ३, ४, १०; ७, २[२]; ४, ३, २; काठ ११, ५[२]¶; १२, ७¶; ३९, ९; —¶यसी मै १, १०, ५; काठ ३५, २०; क ४८, १८; —यसे तै ३, २, ८, १; —यांसि ऋ १, ९१, १८; ८, १००, १०; १०, ११, १; ३०, १३; १०८, १; २; खि १, ११, ६; १२, १; मा १२, ११३†; का १३, ७, १२†; तै ३, ५, ४, २; ४, २, ७, ४†; मै १, ४, ३; २, ७, १४†; ¶४, ४, ८; ५, ७; १३, १०†; †काठ ५, ६ऽ; १६, १४; ३५, १३; ३७, ५; †क २५, ५; ४८, १३; कौ ३, ३, २†; जै २, १, २†; शौ १, ९, ३; ५, २६, १०; १८, १, १८†; पै १, १९, ३; ९१, ४; ९, २, १०; १४, १, १८; ३, २०; २०, ५१, ६†; —योभिः ऋ १, १६४, २८; ४, २१, ८; ५७, ८; ७, ६८, ९; ९, ६२, ५; तै ४, २, ५, ६†; मै ३, ११, १०[i]; कौ २, ३५९†; जै ३, ३०, २†; †शौ ९, १, ८; १५, ६; पै २, ७२, १; †१६, ३२, ८; ६८, ६; २०, ११, ३†.

पयस्[j]– -सः पै १६, ४७, ५?; —‡सम्[k] शौ ४, १४, ६[l]; ७, ४०, १; पै ३, ३८, ५; २०, ९, ८.

पयस्-पा[m]– -पाः ऋ १, १८१, २.

---

a) सपा. पै १९, ५१, ७ वहुलाः इति पाभे.

b) पाभे. पृ १९०७ *e* द्र. ।

c) पाभे. पृ १९०७ *d* द्र. ।

d) =सपा. माश्रौ १, १, ३, ३२ । ऋ १, २३, १६ शौ १, ४, १ ऐब्रा २, २० काश्रौ ४, २, ३२ शांगृ १, २८, ८ तु मधुना इति, शौ २०, ४८, २ वर्चसा इति पाभे. ।

e) सपा. पै १९, १६, १० प्रजया इति पाभे. ।

f) सपा. आपमं २, २२, १३ हिगृ १, १६, ६ मनसा इति पाभे. ।

g) एकतरत्र पयसा<>अपः (परि.) इति पाभे. ।

h) सपा. शौ १२, १, ३९ तपसा इति पाभे. ।

i) =सपा. तैब्रा १, ४, ८, ३ च । शौ ६, ६२, १ तु पयस्वती इति पाभे. ।

j) विप. (अज-) । अर्शआदित्वाद् अच् प्र. ।

k) सपा. पयसम्<>वयसा (माश ९, ४, ४, ३ सु. १७, ४ च)<>वयसम्<>वायसम् (आश्रौ २, ८, ३; ३, ८, १ च) इति पाभे. ।

l) वयसम् इति सा. ।

m) विप. (अश्व-) । उस. उप. < √पा (पाने [तु. सा. PW. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें. रक्षणे]) इति ।

पय[,यस् पै.]-स्फाति[a]- -तिम् शौ १९, ३१, १०[b]; पै ३, २२,३; १०,५,१०[b].

पय(स्यं>)स्यां[c]- -¶स्यया काठ १२,१[४];२९,५; क ४५,६; -स्या खि ५, ७, ४,१; मा २९, ६०[d]; का ३१, ५,१[d]; तै २, ३, १३, २[२]¶; ६, ५ ११, ४¶; ७, ५, १४,१[d]; २२, १[e]; ¶मै २, ३, १; ३, १०, ५; ६[३]; $; काठ १२, १[८]¶; २९,१[३]; ¶[२]; ४५, १०[d]; १९[e]; क ४५, २[३]; ¶[२]; -¶स्याम् तै २,३, १३, २; मै २,१,७; ३, १; ३,१५,१०$[d]; ११$[e]; ४, ६,२; काठ २७, ५; क ४२,५; -स्यायाम् तै २,३, १३,२¶.

पयस्-वत्- -वत् ऋ १०, १७, १४[२f]; तै १, ५, १०, ३†; काठ ३५,४[२]†[f]; ३६, १५[२]; क ४८, ५†[f]; †शौ ३, २४,१; १८, ३, ५६; पै २, ७६,१; ३[२]; ५,३०, १†; १९, ५२, ५[२]; २०, १३, १†; -वता पै १९, २२, ५; -‡वताम् पै ५,३०,१[f];२०,१३, १; -वते काठ ३६,१५; -वन्तः मा २१,४२; का २३, ५, २; मै ३,११,४; शौ ७, ६२,२; पै ३, २६, २; -वन्तम् मा ६, ३०; का ६, ८,१; तै १, २, ७, १[g]; ४, १,१; मै १, ३,३; ४, ५,४; काठ २,६; ३, १०; ३६, १५; क १,१९; २, १७; शौ ३, २४, २; ६,५९,२; पै १९, १४, ११; ५२,३;१४; -वान् ऋ १, २३, [२३; १०,९,९]; मा २०,२२†; का २, ३,७; २२,१,७†; तै १, †४, ४५,३; ४६, २; ६,३,३; ७,३,४; मै १,३, ३९; काठ ४, १३†; १४; ५,५; ८,१३; ३६, १५; ३८, ५†; शौ ७, ७७, ५; ९४,१; ९,१, १४; ४, १;३;९; १०, ५, ४६; १९, ३३,१; २[h]; ४६,६[२h]; पै १,३३,१; २,३८, २;७६,३;४,२३,३[२h];१२,५,१; २[h]; १६,२४,१; ३;९;३३,४†; १९,५२,५; १४[२]; २०, ११,९.

पयस्वती- -ती ऋ २, ३, ६; ४, ५७, ७; ६, ७०,२; खि ५, ५,५; मा १, २७; ८,४२; २०, ४१; का १, ९, ५; ९, ६, १; २२,४,६; तै ४, ३, ११,५; ४, १२, ४; ५; ७, १, ६, ६¶; मै २, १३,१०; ३, ११, १; १६, ४[२]; ४,१३,९; काठ २२, १४[२]; ३८, ६; ३९, १०; शौ ३, १०, १†; १२,२; १७,४†; ४, ३८, ३; ६, ६२,१[i]; ९,३,१६; १२, १,५९; पै १, १०४,१; २,२२, ५†; ३,२०,२; १०, २, १; ९, ५[i]; १५, १, १०; २,१; १७, ६, ७; १९, ३०, ४[i]; ५२, ५; -०ती शौ २,२९,५; पै १, १३, २; -तीः ऋ १०, १७,१४; खि ४,१२,१; मा १८,३६; का २०, १,७; तै १, १, १,१[j]; ५, १०, २†; ३, १, ११,८; ४, ७, १२, २; मै २,८,१४[j]; १२,१; ३,३, ४[२j]; ¶; काठ १८, १३; ३१, १४; ३५,४†; ३७, ९; क २९, २; ४८, ५†; शौ ३, २४, १; ४, ८,४[k];६[k]; ६,२२,२; ८,२, १४[k]; ७, १७; १८,३, ५६†; पै २, ७६,३;६; ४,२,५[k];२७,५[k]; ५,३०,१†; ८, १८,३; १६,४, ४; १३,९; १९, २२, ११; २०, १३, १†; -तीनाम् शौ ३, २४, १[f]; -तीम् शौ १३, १, २७; पै १८,१७,७.

पयस्-विन्- -वी मै ४, ४,६¶; ९, १०.

पयस्विनी- -नीः मै ३,१०, ४¶.

पयस्वि-तम- -मे मै ४,५,८¶.

पयस्-स्थानक- काठपुष्पि १२.

प(यस्>)यो-दा[l]- -दाम् तै ४,४, ६,२;मै २,१३,१८; काठ ३९,९.

प(यस्>)यो-दुह्- -दुहम् कौ २, ७४५‡[m].

†पयो-धा[n]- -धाः ऋ ७, ५६, १६;

[a]) पस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४२)।
[b]) गयस्फा° इति RW.।
[c]) नाप. (हविस्-)।
[d]) सपा. °स्यां<>°स्याम् इति पाभे.।
[e]) सपा. °स्यां<>°स्याम् इति पाभे.।
[f]) सकृत् पाभे. पृ १९०७ c द्र.।
[g]) =सपा. आपश्रौ १०,२५,४। मे ३, ७,७ तु विभे.।
[h]) सपा. खि ४, ६,९ सुवर्णम् इति, शौ ५,२८, १४ समक्तम् इति पाभे.।
[i]) पाभे. पृ १९०८ i द्र.।
[j]) =सपा. तैब्रा ३,२,१,५। तै ४,४,११,४ तु स्वधाविनीः इति, काठ १७,१० स्वधायिनीः इति पाभे.।
[k]) आपो दिव्याः पयस्वतीः इत्यस्य स्थाने सपा. तैब्रा २,७,१५,४ दिव्येन पयसा सह इति विभे.।
[l]) विप.>नाप. (इष्टका-)। उस.।
[m]) सपा. ऋ ९,१०८,८ पयोवृधम् इति पाभे.।
[n]) विप. (मरुत्- [वैतु.GW. वत्सु- इत्यस्य विप.]) उस.।

तै ४,३,१३,७; मै ४, १०, ५; काठ २१,१३.

पयो-वृध्[a]- -वृधः ऋ १, ६४,११; -वृधम् ऋ ९,८४,५; १०८,८[b]; -वृधा ऋ ८, २, ४२; ९, ७४,१.

?पयौ पै २, ५८, १.

१पुर,रा[c]- -रः ऋ १,१६४,३५[d]; २, ४१, [८; ६, ६३, २ (८, १८, १४)]; १०, ८८, १७; खिसा ३३,२६; मा ८,३६; २०,८२†; २३,६२†[d]; का८,११,१;२२,८, ३†; २५, १०,१०†[d]; तै ५,६, ५,३¶[e]; ¶काठ १९,९;२२,३[e]; शौ ९,१५,१४†[d]; १८,२,३२[f]; पै १६, ६९, ४†; -रम् ऋ १, ३३,१; १४०, ८;१५५, [३(९, ७५, २)]; १६४, ३४; १६८, ६; ७, ९९, २; १०, १८, १; ८७,३; १२०,७[g]; खि ३,१०[2], १८; २०; ४, ११, ७; खिसा ३२, २४; २६; मा १०, २०; २३, ६१†; ३५, ७†; का ११, ६, ६; २५, १०, ९†; ३५, ४,६†; तै १, ८,१४,२; ४, ४, ७, २; ५, ३, ११, ३; ७, ४, १८, २[2]; †; ‡[d]; ¶मै १, ६, १०; १०, १६; ११, ९; २, २, ३; ४, ५, २; ७, ३; ९, १२§; ¶काठ ११, २; १४, ६;९; १५, ६§; २९, २;७; ३६,१०; ४४, ७[2]; †; ‡[d]; ¶क ४५,३; ८; शौ १, ८, ३; ७, ३६, ३; ८, ३, ३†; ९, १५,१३†;१०, ७,३१; ८,८; ११, १, ३०; १२, २, २१†; १८,२, ३२; १९, ५३, ४; पै ३, ३९,२; ४, ४, ९; ६, १,७†[g]; १२,२,४; १५,२१, २; १६, ६, ३†; ६९, ३†; ९१, १०; १०१, ३; १७, १०, २; ३२, १†; १८, २५, १; १०[h]; २६,१; -रस्मात् ऋ ७, ६, ७; मा १३, ४४; का १४, ४, ७; तै ४, २, १०,३; मै २, ७, १७; १३, २२; काठ १६, १७; २४, ७¶; ४०, १२; क ३७, ८¶; शौ ३, ३, ४; पै २, ७४, ४; -रस्मिन् ऋ १, ४३,९; शौ ६, ११७, ३; पै १६,५०,२; -रस्मै शौ १, १२,४[l]; पै १, १७, ४[l]; १३,१,१६; -रस्य ऋ ३, १८, २; ६, १५, [३ (६, १६, ३३) १०, ११५,५]; १०, ८,७; काठ ३५, १४†; क ४८, १३†; शौ १३,३,५; २०, ३४,१६; पै १३, ७, १७; -†रस्याः ऋ ८, ७५, १५; १०, ५५, ४; १८०, २; १८७, २; मा ११, ७१; १८, ७१; का १२,७,६; २०, ५, ४; तै १, ६,१२,५; २, ६, ११,३; ४, १,९,३; मै २, ७,७; ३, १, ९; ४, १२,३; काठ ७,१७; ८, १६;१६,७, १९,१०; क ३०,८; कौ २, १२२३; जै ३, ३२, २; शौ ६, ३४,३; ७, २७, २; ८९, ३; पै १,७७,२; १९,४५, २; -रा ¶मै १, ८, ५; ४, १, १२[2];५, २; पै १, ५९, ५[2]?; ८४, १०‡[k]; -राऽरा ऋ १, ३८,६; मै १, ८, ५¶; -राः ऋ १०, ५८,११[k]; पै १९, २३, ६; -¶राणाम् तै ३, ३,६,१[l]; काठ ३३,६[m];-राणि ऋ ३,३८,१;६, २१,६;१०,५,२; मै ४,५, २¶; काठ ३३, ६[4]¶[m]; पै २,७२,५; -रात् खिसा ३३, २३[3]; २६; पै १८,२५,१; -रान् खि ३, १६, ५; ¶तै २, २, २,४; ३, ३, ६, ३; ¶मै १, १०, ८[2]; १८; ¶काठ ३६, २[2]; १३; -राम् ऋ १०, १४५, ४; ¶तै २, ५, ३, ६; ४, ४; ५,४, १२, ३; ६, ५, ५, २; शौ ३, १८, ३†; पै २०, ५८, १; -†रासः ऋ ४, २, १६; १०, १५, १; मा १९, ४९; ६९; का २१, ४, १; १९; तै २, ६, १२, ३; ४; मै ४, १०, ६; शौ १८, १, ४४; ३, २१; -रे ऋ १, १६४, १२; १६६;

---

a) विप. (मरुत्-, सोम-) । उस. ।

b) पामे. पृ १९०९ m द्र. ।

c) वप्रा. सद् विप. सना. नाप. व्यप. च । व्यु.? । <√पृ [*वधा. (तु. काठ ३३, ६ भा [तैब्रा १,२,४३], अक्षी. प्रभृ.)] ।

d) सपा. पुरः (माश १३,५,२,२१ आश्रौ १०,९,२ लाश्रौ ९,१०,१४ च)<>परम् इति पामे. ।

e) व्यप. (ऋषि- [=आट्णार-]) ।

f) <परस्(:) इति w1.? ।

g) सपा. शौ ५,२,६; २०,१०७,९ पुरे इति पामे. ।

h) सपा. ऋ १०,१२९,२ परः इति पामे. ।

i) सपा. मा २३, ४४ का २५, ८, ६ प्रभृ. पुरेभ्यः इति पामे. ।

j) पाठः? पराः इति शोधः (तु. पृ १२६९ k) ।

k) सपा. °रा<>°राः इति पामे. ।

l) नाप. (ग्रह-) । m) नाप. (सामन्) ।

१३; २,१२,८; ४, २५, ८; तै
३,३,६,१¶[a]; ४,३, ३,२; ¶६,
४, ६, २; ३; ७, ३,१०, २¶[b];
¶मै १,१०, १८[2]; २, ५, ११;
७,२०[4]$; ४,३,५; ५,२; ¶काठ
१२,८; २७,५; ३६, १३; ३९,
७$; क ४२,५¶; शौ ५,२,६‡[c];
२४,१५; ९,१४, १२†; १३,१,
४०; २०,३४, ८†; १०७,९‡[c];
पै १३,७,८†; १५, ९, ४; १६,
६७,२†; १८, १८, १०; –०रे
तै ३,४,५, १; शौ १, १७, २;
२०,१३६,१३?[d]; पै १९,४,१६;
–रेण ऋ १, १६४, १७; १८;
काठ १,३[e]; १४,६¶; २९,२¶;
३१, २; क १, ३[e]; ४५, ३¶;
४७,२; कौ १, ९०; जै १,९,
१०; शौ ४,३, २[3]; ५, ११, ५;
९,१४,१७†; १८[2];†; ‡[f]; १०,
१,१६; १३,१, ४१; १९, ४७,
७[2]; पै २, ८, २; ६, २०, ७[2];
१६,३६,६[2];†६७,७‡;८[f]; १८,
१९,१†; १९, ३९, ४; –रेभिः
शौ १२,२,२९; पै १७, ३२, ९;
–रेभ्यः मा ५, ४२[g]; २३,४४[h];
का ५, १०,२[g]; २५, ८, ६[h]; तै
५, २, १२,२[h]; मै १, २, १४[g];
३, ९, २[2g];¶; काठ ३,२[g];२६,
३[2g]; ¶; ५०, ६[h]; क २, ९[g]; पै
१७,१४,१०[i]; –रेपाम् ऋ १०,
१२८,६[j]; खि ३,२१,१;७,७,९;
मा १७, ४७; का १८, ४, १५;
तै २, २,२,४¶; कौ २,१२१०;
शौ ३, १,१;२,१; ६; ५,३,२†[j];
२०,३; पै ३, ५,१;६;६,१;५,
४,२†[j]; ९,२४, ४; –रेषु ऋ १,
१२८,३; ३,५४, [५;१०,११४,
२ (१२९, ६)]; १०, ५६, ७;
काठ ३९,१५†; शौ ६, ३६,३[k];
–रैः ऋ १०, १५, १०; मा ७,
५; का ७, २, २; तै १, ३, ५,
१[g]; ४, ३, १; ३, ३, ६, १¶[a];
६, ३,३,१[2g]; ४,६,२;३; ¶७[b],
३,१०,१[4];२; मै १, ३,५; काठ
४,१;३३,६¶[b]; क ३,१; शौ १८,
३, ४८†; –¶रौ मै १, १०, ८;
काठ २९,८; ३६,३.

!पर-जाताम्[l] पै १९,४२,१६.

पुर-तर– -रम् खिसा ३३, २३;
–रे ऋ १०,९५,१.

पर-तुस्(:) खिसा ३३,२३.

¶पर-त्व– -त्वम् तै ३, ३, ६, १;
काठ ३३,६.

पर-म, मा[m]– -मः ऋ ५,३०,५;६,
२७,४; ९, ७९,४; खि ५, १५,
१४; ¶तै ५,४,१२,१[3]; ५,१,४;
७,:१, ३, ३; ४, १०, १; मै १,
३, १२[n]; ¶काठ ४, ४$[n]; २२,
१३; २४, ६; ३३, २; ३७,
१६; क ३, ३[n]; ३७, ७¶; शौ
१९, ५४, ५[o]; पै १२,२,१५[o];
१७,३०,८[p];३४,६; –मम् ऋ १,
२२,२०;२१;३१,१४; १०३,१;
१५४,६; १६३, ४; १३; १६४,
३४; ३५; २, २४, ६; ३, ५५,
१०; ४,५,१२; ८, १००, १०;
१०,१,३;१०,४;४५,२; १८१,
२; खि ३,१२,३; ४,४,३;१०[2],
१; २; †मा ६, ३; ५; ८, ९$;
११, १२$; १२,१९; २३,६१;
६२; २९, १५; २४; ३४, ४४;
†का ६,१,३;६; ८,६,२$; १२,
२,१$; १३,२,२; २५, १०,९;
१०; ३१,३,४; १३; ३३,२,७;
†तै १,३,६,२[2]; ४,१, २, १$;
२,२,१; ९,३; ६,७,२;५; ५,१,
७,४¶; ७,४,१८, २[2]; ५, १०,
१[2]; मै १,२, १४[2]†; २,७,२;९;

a) नाप. (अतिग्राह्य-ग्रह-)। b) नाप. (सामन्-)।

c) पाभे. पृ १९१० *g* द्र.।

d) पाठः? शंपा. अग्रतं परे इत्यस्य स्थाने RW. वनं-करम् इति पाभे.।

e) सपा. मा १,२ का १, २,१ तै १, १,३,१ परमेण इति पाभे.।

f) सपा. ऋ १,१६४,१८ पाठाऽभावः।

g) सपा. पुरेभ्यः (माश ३,६,४,६ च)<>पुरैः इति पाभे.। h) पाभे. पृ १९१० *i* द्र.।

i) पाठः? परा(रा-आ)भ्यः इति द्वि-पदः शोधः।

j) सपा. तै ४,७,१४,१ काठ ४०,१० पुरस्तात् इति पाभे.।

k) =सपा. शांश्रौ ३,५,८; ९, २३,१२; १०, ११,९। परेषु धामसु इत्यस्य स्थाने मा १२,११,७ का १३,७,१६ कौ २,१०६० माश ७, ३, २,८ प्रियेषु धामसु इति, पै १९, ४,३ पीयूषधामसु इति, आश्रौ ८, १०, ३ प्रत्नेषु धामसु इति च पाभे.।

l) पाठः? °जातम् इति मूको.। m) विप. (पद-, धामन्- प्रमृ.)। पपा. अनवग्रहः। मः प्र. उसं. (पावा ४,३, ८)। प्र, स्वरः। शेषं पृ २८० *g*, ४५७ *g* च द्र.।

n) सपा. परमः<>प्रथमः (माश ४, २,१,२७ तैब्रा १, १,१,५ आपश्रौ १२, २३,८ च)<>मध्यमः इति पाभे.।

o) सपा. शौ १९, ५३,२ प्रथमः इति पाभे.।

p) सपा. शौ १२, २,९ विभे.।

३,१, ३; ८[३]¶; ९,४†; ४,१४, १४; †काठ ३,३[२]; ९,१९;१४, ६¶; १६,१; ९; २६,५; ४०,६; ४४,७[२]; ४६,३†; †क २,१०[२]; ४१,३;†कौ २,१०२२; १०२३; ३, ३, ५‡[a]; जै २,.१, ७‡[a]; ४, ९,३†; शौ १, १३, ३; २५, १; २,१,१[b]; २[c]; ५,११,११[d]; ७,२७,७†; ९,१५,१३†; १४†; १०, ७, ८; २१; २८; ११, १, ३०; १४,२, ३६; १८, १,४†; १९,५४,५; पै १, ३२,१; २,६, १[b];२[c]; २,८२, ५; १२,२,१५; १६,†६९,३; ४; ९१, १०; १७, ७, ९; ९, २; ९; १८,१०, ६; १९,३,५†; -मया ऋ ६,३८,३; -†मस्य ऋ ४,१२, [३;७,६०, ११]; ७,३२,१६; ९९,१; मै ४, १४,५; कौ १,२७०; जै १, २८, ८; शौ १३, ३, ५§; -मस्याः ऋ ५,६१,१[e]; मा ११,७२[e]; का १२, ७, ७[e]; तै ४,१,९, ३[e]; मै २, २,११;७, ७[e]; ३, १, ९; काठ १६,७[e]; १९,१०; क ३०, ८; शौ ३, ४, ५; पै ३, १, ५; -मस्याम् ऋ १, १०८, ९;१०; खि ५,५,२; मा १, २५; २६[२]; का १, ९, ३; ४[२]; तै १, १, ९, १; २; मै १, १, १०[३]; ४, १, १०[२]¶; काठ १,९[३]; ३१,८[२]; क १, ९[३]; ४७,८; पै १,९४, ३‡[e]; १३,१,१६; -मा ऋ २,२७,३; ३,३०,२; ४, १, ७; ५०,३; ६, २५,१; १०,८२,२?[f]; †मा १७, २६[f];३४,१९; †का १८,३,२?[f]; ३३, १,१३; †तै ४, ६,२,१[f]?; ५, ४,१२,१¶;७,४,३?[f]; ७,५, ९, २¶; मै २,१०,३?†[f]; काठ ८, ५¶; १८,१?†[f]; क ७,१¶; २८,२?†[f]; शौ २०, ८८,३†; पै १, ५३, २?†[f]; -माः ऋ १, १६७,२; ५, ४७, ४; -माणाम् पै ९, २२,२१; -†माणि ऋ ४, १,१६[g]; १०, ८१, ५; मा १७, २१; का १८,२,६; तै ४,६,२, ५; मै २, १०,२; काठ १८, २; क २८,२; -†मात् ऋ १,१४१, ४[h]; ८,११, ७; ९,८७, ८; मा १२, ११५; का १३, ७, १४; कौ १,८; २, ५१६; जै १,१,८; ३,४०, १२; शौ ७, ६५, १§; पै २०,३२,८§; -मान् शौ ६, १०३, २; पै १९, १८, १२; -माभिः ऋ ६,६२,११; -माम् ऋ १०, ९५, १४; खिसा १८, २१; ¶तै १,६,९,२[४]; ३; ७,५, ९, २; शौ ६, ७५, २; १५, ६, १३; पै ४,१२,७‡[i]; १०, १,९; १९, १५, ९; -मायाः पै ४, ३०,८; -मे ऋ १,६२,७; ७२, २; [४; २, ३५, १४]; १०१, ८; १४३, [२; ६, ८, २; ७, ५,७]; १५४, ५; १६४, ३९; ४१[j]; २, ९,३; ३, ३२,१०; ४, ५, १०; २३,१०; ५०, ४; ५, १५, २; ४५, ८; ६३, १; ७, ८२,२; ९,८६, १५; १०,५,७; १४,८; १६,१०;५६,१; १०९, ४; १२३, ५; १२९, ७; मा १३, ४२; ४४; ४९; ५०; १६, ५१; १७,७५†; १८,५९; ६०; १९,७; का १४, ४, ५; ७; ५, ३; ४; १७, ८, ५; १८, ६, ११†; २०, ४, २; ३; २१, १,६; तै ४, २,१०, २; ३[३]; ५, १०, ४; ६,५, ४†; ५, ४, ७, ४¶; ७, ७, १[२]; मै २,३, ८;७, १७[४]; १०,६†; ३, ३,९†; †४, ११,१; १२, १[३]; ४; १४, १२; काठ ११,१३†; १६,१७[३]; १७, १६;१९; १८, ४†; ३५; १७†; ३७, १८; ४०, १३[२]; क २५, ८[२]; २७, ६; २८, ४†; ४८, १५†; †कौ १, ६५; ५६०; २,

[a]) पाभे. पृ १७९१ *m* द्र. ।

[b]) पाभे. पृ १८०६ *j* द्र. ।

[c]) **परमं गुहा यत्** इत्यस्य स्थाने सपा. मा ३२,९ का ३५,३,६ विभृतं गुहा सत् इति, तैआ १०,१,३ मना १, ३ निहितं गुहासु इति पाभे. ।

[d]) सपा. पै ८,१,११ वरुणः इति पाभे. । [e]) सपा. °स्याः <>°स्याम् <>पै १९,३९,८ आ परस्याः इति पाभे. ।

[f]) पपा. अनु निर्देशः ? -मः (प्र१) इति पपा. प्रकृते निर्देशे च शोधः स्यात् । परमैः उत>°म उ° इत्यत्र छान्दसः सन्धिः द्र. (तु. या. [१०,२६]; वैतु. सा. प्रभृ. -मैः>-मा (पुं. प्र१) इत्येवं विभक्तिविपरिणाम इति, GW., GRV. प्रभृ. -मा (स्त्री. प्र१) इत्येवं साम्यिति?) । सपा. काठ [१८,१] °मो नु इत्यत्रापि °मोतु इति शोधः स्यात् । शेषं सस्थ. संदृश्- इत्यत्र टि. द्र. ।

[g]) पाभे. पृ १७९१ *m* द्र. ।

[h]) नाप. (हर्म्य-), √पृ [रक्षणे] >पुर->पर-मय- >यनि. इति मतम् ।

[i]) पाभे. पृ १८२८ *d* द्र. ।

[j]) पाभे. पृ १८७६ *h* द्र. ।

७७३‡[a]; †जै १,७,३;५७,९‡[a]; शौ ५,१७,६†; ६, १२३, १;२; ७, ५, ३; ८, ९, ८; ९, १५, १८†; १२, १,८; २, ७†; १३, १, ४४; १७, १, ६-१९; २४; १८, †३, ७; ५८; ४, ३०; १९, ५३, ३; २०, ८८, ४†; पै ५.३१,४; ९, १५, ६†; २२, २६; ११, ५, ८; १२, २, ३; १६, १८,८; ६९, ८†; ७१, ६; ७२, १;५; ७; ९;१०; ७३, १; ९०, ९; १७, १, ९; ३०, ७†; १८, १९, ४; ३१, १-८; ३२, १-३; २०, ५३, ११; –मेण मा १, २[b]; ४,२६[c]; का १,२,१[b]; ४, ९,२[c]; तै १,१,३,१[b]; ¶५, १,७, ४; ४, १२, १; मै १,२, ५[c]; ३,१,८¶; काठ २,६[c]; १९, ७¶; २४,६[c]; क १,१९[c]; ३०, ५¶; ३७,७[c]; शौ ४,३,२; १९, ५६,५; पै २, ८,२[?]; ३, ८, ५; २०, ४, ७; –मेभिः शौ १९, ४७, ७; पै ६, २०, ७; –†मेषु ऋ १, २७,५; कौ २, ८४९; जै ४,१२,१.

परम-च्छुद्[d]– -च्छत् काठ १८, १‡[e]; –च्छदः तै ४,६,२,१‡[e].

परम-ज्ञा[f]– -जाः तै १, ७,१२, १; काठ १४,३.

†परम-ज्या[g]– -ज्याः ऋ ८, १, ३०; ९०, १; कौ १, २६९; २, ८४२; जै १, २८,७; ४,१८,९; शौ २०,१०४,३.

¶परम-ता– -ताम् तै ५, ४, १२,१; ७,१,३,३[?].

परमा(म-आ)त्म[h]– -त्माय मै २,९,१.

परमा(म-आ)त्मँन्[i]– -त्मानम् खिसा ३३,२१.

परमा(म-आ)प्य[j]– -प्यम् [k] खिसा २०,२.

परमे-ष्ठि[l]– -ष्ठिः पै १७,२९,१७

परमे-ष्ठिन्[m]– -० ष्ठिन् शौ १,७, २; १३, १, १७; १८; १९; पै ३,३१,८; ४,४,२; १०,१४,९; १२, ७, १४[n]; १७, २६, २०; १८, १६, ७-९; –ष्ठिनः तै १, ६, ९, २¶; मै २, ३, ४; काठ ११, ७; शौ १०, ५, ४२; १५, ६,२६; पै १.६३,२; १६,१३२, ८; –ष्ठिनम् तैं ५, ७, ५, ६¶; मैं २,२,५¶; शौ १०, २, २०; २१; ७, १७[?]; ११, ७,७; १९, ५३,९; पै ५, ५,७; १२, २,९; ७,१४; १६, ६१,६; १५३, ७; १७, ८, ८; २८, ४; –ष्ठिना काठ ३५,१५¶; पै ४, ३०. ८; –ष्ठिनि शौ १०, ३, २४; –ष्ठिने तैं ५, ६,१३,१; मैं २, २, ५¶; काठ ४९, ३; पै १७, २१, ५; –ष्ठिनो पै ५, १४,४; १७. ११, ३[o]; –ष्ठी मा ८, ५४; १४, ९[p]; ३१; १५,५८[q]; ६४[q]; का ९,७, १;१५,३,१[p]; ९,४; १६,.७,१[q]; ६[q]; तै ३,४,७,२; ४,३,५,१[p]; १०,३; ४,३,३[q]; ६,१; ५,७,४, ३; ४; ५,५¶; मै २,२,५[r]¶;७, १६[q]; ८,२[p]; ६;१४[q]; १२,२[r]; १३,१४; २२; काठ १७, २[p];५;

[a]) सपा. ऋ ९,७०,१ पूर्व्ये इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ १९११ *e* द्र.। [c]) पाभे. पृ १३१५ *d* द्र.।

[d]) विप.। उस. उप. <√छद्।

[e]) सपा. °च्छुद् अवरान्<>°च्छुदो वरे<> प्रथमः स नो वरे<>प्रथमच्छुद् अवरान् इति पाभे.।

[f]) नाप. (प्रकृति- [तु. भा. सा.])। उस.उप.<√जन्।

[g]) विप.। उस. उप. √ज्या + विच् प्र. प्रकृतिस्वरश्च (तु. सा., भ [कौ.] PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. विव. [पक्षान्तरे] वस. उप. धनुः-पर्याय इति, वें. GRV. GR. [ऋ ८,१,३०] व्यप. [राजन्-] इति)।

[h]) व्यप.। कस. समासान्तप् टच् प्र. उसं. (पा ५,४,९१)।

[i]) कस. अन्तोदात्तः।

[j]) विप. (ब्रह्मन्-)। वस. पूप. स्वरः। उप. भाप.।

[k]) खि ३,१२,२ [संटि.] ?परमाप्यम् इति पाभे.।

[l]) =परमेष्ठिन्-। शेपं पृ १९१४ *d* द्र.।

[m]) व्यप.। शेपं पृ १९१४ *d* द्र.।

[n]) पाठः? °ष्ठिनम् इति शोधः स्यात्।

[o]) पाठः? –ष्ठिनं (द्वि१) नो (अव्य.) इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः, वा. च)। [p]) नाप. (छन्दस्-)।

[q]) सपा. परमेष्ठी (माश ८,७,१,२१;३,१४ काश्रौ १७,१२,२२ आपश्रौ १७,३,८ माश्रौ ६,२,२,८;३,१३ च)<>प्रजापतिः (माश ७,४,२,६;२७ तैब्रा ३,१०,२, १;११,१,१-२१ तैआ ४,१७-१९,१; ६,७,३;८,१ काश्रौ १७,४,२३ आपश्रौ १६,२१,६;२३,१; १७,४,४; २५,१; १९,११,७ माश्रौ ६,१,७,९ च)<>बृहस्पतिः (आपश्रौ १६, २४, ७ माश्रौ ६, १, ७, १९ च) इति पाभे.।

[r]) =सपा. माश्रौ ६,२,५,२२। मा १८,४३ का २०, २,६ तै ३, ४,७,१ काठ १८, १४ माश ९, ४, १, १२ तु विश्वकर्मा इति पाभे.।

१०[a];३५,१५¶; ३७,६¶; ३९, ४; ४०,५[a]; १२; क २६,१[b]; ४; कौ ३,३,१; जै २, १,४; शौ ४, ११, ७; ८, ५,१०; ९, ३,११; १२, १; १२, ३, ४५; १३, १, ६; ३, ५; १५, ६, २५; ७, २; १४,२३; पै १, ५३, १; २; ३, २५, १३; ४,८,१३; २७,२; ९, २३, १७; १०, १०, १; १६, १०; १२, ७, १४[२]; १३,५,११; १२, ३; १६, २७,१०; ४०, ३; १३९,१;१७, २९,१७; ४०, ५; १८, १५,६; २०,४१,८.

परमेष्ठिनी[c]– -नी शौ १९, ९,३.

परमेष्ठिन[d]– -नम् शौ १९,९,४.

पर-राज-सभा– -भायाम् पै १२, ७,६.

¶पर-सामन्[e]– -मसु काठ ३३,४[२]; -मानः काठ ३३, ४[२]; ८; -म्नाम् काठ ३३,८.

परा(र-अ)र्धे[f]– -र्धः मा १७,२; का १८, १,३; तै ४, ४, ११,४; मै २, ८, १४; काठ १७, १०; क २६,९; –¶र्धात्[g] मै ४,८, १०; काठ २९,८; ३०, ५; –र्धाय तै ७, २, २०, १; काठ ४२, १०; –र्धे काठ ३९,६.

२परु[h]– -रे ऋ ८, ६१, १७; कौ २, ८०८.

? परणतो[i] पै ४, १७,१.

? परदेन[j] पै १,६४,२.

पर-म– प्रभृ. १पर– द्र.

? परमास्य वा[k] ऋ १०,६१,१८.

परमेष्ठिन्– १पर– द्र.

परशु[l]– -शुः ऋ १, १२७,३; ६, ३, ४; ७,१०४,२१; ९, ६७, ३०; १०, ४३, ९; तै ३, २, ४, १; कौ २,११६५†; शौ ७,२९,१[२m]; ८,४, २१†; २०, १७, ९†; पै १६, ११, १†; २०, ३०, ४[२]; –¶शुना मै २, ४,१; काठ १२, १०; –शुम् ऋ ३, ५३,२२; ४, ६,८; १०, ५३, ९; पै १७,३९, १[n];२०,६१,३; –शून् ऋ १०, २८,८; शौ ११, ११, १; –शोः ऋ ५, ४८, ४; शौ ३, १९, ४; पै ३,१९,३; –श्वा ऋ १,१३०,४.

परशु-मत्– -मान् ऋ ८, ७३,१७; पै ५,३,६;७.

परश्वत्[o]– -श्वतः पै १९,४७,१०;११.

१पुरस्[p]–

पुरः-सामन्[q]– -मानः तै ७,३,१०, २[३]; ३[२].

२परुस्[r]*– -रः ऋ १,८, ५[s]; ११,२; ८०, १५; १६४, १७;१८; ४३; २, १३, १०; २३, १६[t]; ३५,

a) पाभे. पृ १११३ q द्र. ।

b) नाप. (छन्दस्-) ।　c) विप. (वाच्-)

d) विप. (मनस्-) । व्यु. पद-विभागश्च (तु. तै. पपा. अनवग्रहः)? । <परम्– + वि√ष्ठा "व्याप्तौ" ⌊कर्तरि⌋ किनः प्र. उसं. ⌊पाउ २,४७⌋ >*वि-ष्ठिन्– > नैप्र. *इष्ठिन्– > कस. इति । °ष्टि–, °ष्टिन्– उप. यक्र. किः किनिश्च प्र. उसं. (पाउ ४,१०), सर्वत्र मूलतः सता वि इत्यनेन उपसर्गेण प्रयोजितं षत्वं च द्र. (वैतु. पपा. ⌊शौ.⌋, पावा ⌊८, ३, ९७⌋, PW. WI. L ⌊५४२⌋ प्रमृ. परम्– > ⌊सप्त१⌋ –मे + ⌊√स्था >⌋ *स्थि–, *स्थिन्–, *स्थिन– इतीव च –ष्ठिन्– > -ष्ठिन– इतीव ⌊तु. L.⌋ च?) ।

e) नाप. । बस. । सप्र. तैब्रा १,२,२,१;२;४;३,१;४,३ पुरःसा° इति पाभे. ।

f) नाप. (संख्या-) । व्यु. ? । कस. ।

g) = परान्त- (पराकाष्ठा-) ।　h) = १पुर– । व्यु. ? ।

i) पाठः (पर्ण- ⌊=पतत्र-⌋ >) पर्णतः, तव इति द्वि-पदः शोधः ।　j) पाठः? व्रत–>-तेन इति शोधः ।

k) पाठः ? । परमा, असि, (√अव् >) अ(व >)वा इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?तुद्-वन्धु–; वैतु. पपा. प्रमृ. अस्यु, वा इति द्वे उत्तरे पदे इति?) ।

l) नाप. (कुठार-, वज्र-) । व्यु. ? ।　१पुर– + शु– (<√शॄ) इति पाम १,१, ६१; ४,१,१ पाउ १,३३ (<√शॄ वा √शो वा) इति दे (२, २०) । पर्शु– इत्यत्र रेफादुत्तरं स्वरभक्तिरकारः इति भाशि ४ (तु. MW.) ।

m) वैतु. RW. WI. पुरशुः इति । सपा. सकृत् तै ३, २,४,१ पर्शुः इति पाभे. ।

n) सपा. शौ १२,३,३१ पर्शुम् इति पाभे. ।

o) नाप. (विषवज्-जन्तु-)? । व्यु. ? । परस्वत्– इति मूको.? ।　p) = १पुर– । नाप. (साम-भेद-) । व्यु. ? ।

q) नाप. । बस. पूप. स्वरः ।

r) व्यु. ? । शिष्टम् २अवस्- टि. द्र. । पाप्र. (५,१,३९) <पर– इति । मौस्थि. √पॄ + असिः प्र. इति मतम् ।

s) सपा. कौ १,१६६ पुरुः (:) इति पाभे. ।

t) निर्देशः? (√पॄ > *पर ⌊पूरणे⌋ > कर्तरि) *परु– >⌊प्र१⌋ यनि. = पूर्ण- ⌊साम्नः इत्यस्य विप.⌋; वैतु. अन्ये यनि. अव्य. इतीव?) ।

६; ५, ३, ५; १७, [२; ८, ७२, ३]; ३०, ५; ४४, २; ६, ९, २; ३; ४८, १८; ७, ९९,१; १०४, ११; ८, २,४१; ६,३०; ८,२३; २२, १४; २७,१८; २८,१; ६९, १४; ९, ६८, ५; १०७, २०[a]; १०, १७, १३; २७, [२१;३१, ८]; ५६, १; ६७, ४; ७१, ९; ८२, २; [५[२]; १२५, ८[२]]; ५; १२९, १; २[b]; १६४, १[२]; मा ३, ६१; ५, ४२; †१७, २६; २९[२]; २२,५[२]; का ३, ८,६; ५, १०,२; †१८, ३, २; ५[२]; २४, १,५[२]; तै १, ३,५,१; ८, ६,२; †४, ६, २, १; २[२]; ३; ६, ३, ३, १[२]; ७, ४, १५, १[२]; मै १, २,१४; ८, ८¶; १०, ४; २०; २, १०, ३[४]†; ३,८, ८[४]¶; ९, २[२]; ¶; १२, १[२]; ४, १४,५†; काठ २,१४†; ३ २; ९, ७;१०, ६¶; १६, ११‡[c]; १८, १[४]†; २५, ९[२]¶; २६, ३[२]; ¶; २७, ५¶; ३२, ४?¶[d]; †३५, ८; १७; ३६, १४; ४४, ४[२]; क २, ९;८,१०; २५,२‡[c]; २८,२[४]†; ४०, २[२]; ¶; ४२, ५¶; ४८, १५†; †कौ १, २०; ६५; २, २७३; †जै १, २, १०; ७, ३; ३, २३,५; शौ ३,८,४; ४,३०, ८[२]†; ५,७, ७; ११,५; ६[२]; ६, ४५,१; ७, ८,१; ८, २,१२; ४, ११†; ९, ४, २१; १४, १७†; १८†; १५,२५†; १०, ७, २५; ११, १, २९; २, ११[२]; ७,१०; १३, १,४१; १४, १,३२; १८, ३,७†; †२०, ७१,१; ९१, ४; ९२, ११;९६, २४[२]; पै १,१८, ४; २,८,६; ५, ९,३?; २०, ३; २२,१; ६, १७, २†; ७, ९,६; ८,१, ५; ६[२]; ८, १; ९, ३, ६; १६, ४, २; १०, १†; २६, १; †६७, ७; ८; ९१, ९; १०५, १[२]; १५३,१०; १७,९,६; ११, ४[२]; १८, ४,१; १९, १†; १९, ३७,८?[e]; ३८,४[२]†; २०, १,६; १२, ९†; ३८, १; ५८, ८; परःऽपरः शौ १२, ३, ३९; पै १७,३९,९.

¶परः॒श्र-शत॒[f]- -तानि मै १, १०, १२; काठ ३६,६.

परस्-तमस्[g]- -मः पै १९,३४,५.

*पर॒स्-तर-

परस्तरम्[h] ऋ १०, १५५, ३; पै ६,८,७†.

परस्तराम्[h] काठ ३५, १७¶; क ४८,१५¶; शौ ५, २२, ७;३०, ९; ६, ६७, १; पै ९, १३, ९; १३,१,१५; १९,६,१३.

पर॒स्-तात्[i] ऋ ३,२२,३[c]; ५५, ६; ६, ५४, १०; १०, ८८, १४; १२९,५; खि ४, ११,९; मा ८, ९; १२, ४९†; ३१, १८[j]; ३३, ७४†; का ८,६,२; १३, ४,५†; ३२, ६,५†; ३५,२,२[j]; ¶तै १, ५,७,३; २, १,४,२; २, ६, ३; ९,२; ३,१,३; ५,४,५; ८, ७[२]; ३, १,७,३; ५,५,१$; ४,२,४, २†; ६, १, ७, ८; २, ४, ३; १०, २; ३; ७, १, ६,५; २,५, ५; ३,१०, १; २[२]; ४,२, २;४; मै १, ३,२६; २,७,११†; ¶३, ७,६; ९, ४; ¶४, ३, १;८, १; ¶काठ १३, ५[२]; २०, ३[k]; २४, ३; ३३, ६५; क ३७, ४¶; शौ ४, १६,४; ५; ६, ७३,३[l]; १२२,१; ४; ७,१०,४†[l]; ८,१, १०; १०, ७, ४३; ८,३९;१३, २,८; ३१; पै २, ६०, १;२; ३, ८, ६[m]; ५, ३१-३२,५; ११,५, ७; १४, ३, १४; १६, १, १०; ५१,५; १८, २१, २; २३, ८; १९, ४४, २;३.

पर॒स्-स(त्य>)त्या[n]- -त्याम् काठ २४,९; क ३८,२.

परः॒स्-सहस्र[f]- -स्राः शौ ८, ८, ११; पै १६, ३०,१; -¶स्राणि मै १,१०,१२; काठ ३६,६.

---

a) सा. विप. (सूर्य-) इति व्याचक्षाणश्चिन्त्यः।

b) पाभे. पृ १९१० *h* द्र.।

c) वा परः इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ३,२२,३ पर॒स्तात् इति पाभे.।

d) नाप. (सामन्-)। सप्र. तैब्रा १,२,२,३ पुरम् इति पाभे.। e) पाठः? पुर(स्>): इति शोधः।

f) पंस. राजदन्तादित्वत् परनिपातः। अन्तोदात्तः। पाप्र. (पाप्रा २,१,३९ [तु. पाका.])<पर-श॰ इति। काठ. -परश्श॰ इति पाठ.। g) विप. (?भगस्- [=भर्गस्-])।

h) वा. क्रिवि.। प्र. स्वरः।

i) तातिल् प्र. उसं. (तु.पृ ४६५ *l*; वैतु. पा ५,३,२९ अस्तातिः प्र.)।

j) = सपा. तैआ ३,१३,१ स्त्रे ३,८ गौ ८,९। तैआ ३, १२, ७ तु तु पारे इति पाभे.।

k) सपा. क ३१, ५ पुरस्तात् इति पाभे.।

l) पुरस्तात् इति RW.।

m) सपा. शौ १९,५६,६ पुरस्तात् इति पाभे.।

n) वस.।

¶परो(रस्-अ)क्ष[a]– -क्षम् तै १, ७, ३,१[२]; २,५,१, १[२]; ६, ८, २; ५, १, ५,२; ४,५,१; ६, १,४, ५;४,५,५; मै ३,८,४[४];४,२,१; काठ १९,५; ३१,२; क ३०,३; ४७,२; –क्षात् शौ १९,१५,६[b].
परोक्ष-बन्धु[c]– -न्धु मै ४,८,८¶
प(रस्>)रो-गव्यूति[d]– -ति ऋ ८, ६०,२०; काठ ३७,११¶.
¶प(रस्>)रो-गोष्ठ[d]– -ष्ठम् मै १, १०,१३[२];२०[२]; ३,२,४[२]; ४,८, ५[२].
प(रस्>)रो-मा(त्रा>)त्र[e]– -त्रम् ऋ ८,६८,६.
¶१ग(रस्>)रो'-वरीयस्[f]– -यः काठ २४,९; क ३८, २.
?२परोवरीयस्[g]– >ॱयसी– -सी तै ६,२,३,५; मै ३,८,२; –सीम् तै ६,२,३,५.
परो-वात– -तम् पै १,८९,२.
?परस्तन्म परस्तरं[h] पै ५,२०,१.
परस्तमस्– प्रमृ. २परस्– द्र.
परस्प[i]– -पाय[j] मा ३८,१९; का ३८, ५,२; मै ४,९,१०[३].
परस्पा[k]– -पा ऋ ५,६२,६;८,९,११; शौ २०,१४१,१†; –पाः ऋ २, ९,२;६; ८,६१,१५; †तै ३,५, ११,३; ४, ३,१३,२; ६, १,५; मै १,५, २; ८[३];¶[२]; ४, १, १; †१०, ४; ५; १४, १; १३; काठ ६,९;१५,१२†; २१,१३†; ३७,१६¶; क ४,८; जे २, ३, ५†; पै ३, ३५, ३†.
?परस्फान:[l] शौ १९, १५, ३.
परस्वत्[m]– -स्वतः खि ५, १५,१५; मा २४, २८; का २६, ६, ३; मै ३,१४,१०, शौ ६,७२,२; २०, १३१, २२[n]; पै १९, २७, १६; –स्वन्तः पै २,७६,२; –स्वन्तम् ऋ १०, ८६, १८; शौ २०, १२६, १८†; –स्वान् तै ५, ५, २१,१; काठ ४७,११.
पारस्वत[o]– -तम् शौ ६, ७२, ३; पै १९,२७,१५.
पराक्– परा√अच्, ञ्च् द्र.
परा√काश्>परा-काश[p]– -शेन तै ५, ७,१४,१; काठ ५३,४.
परा√कृ,परा (कृण्वे)[q] शौ ७,१०५,१[r]

[a]) अस. समासान्तप् टच् प्र. उत्तरपदाद्युदात्तत्वश्च (पा ६,२,१२१; वैतु. पाम [३,२,११५] पूप. १पुर– इति)।
[b]) तु.RW.WI.; वैतु. पै ३,३५,६ शंपा.सात.च पुरो युः इति?। परो युः इति साधीय इति W.। [c])विप.(पात्र-)।वस.।
[d]) अस. अन्तोदात्तः। [e]) विप. (इन्द्र-)। वस.।
[f]) विप. = उत्तरोत्तरवर्धिन्- इति>वा. क्रिवि.द्र.। व्यु.? <२परस् + (√*वरीय [वृद्धिशीलतायाम्] >भावे) *वरीयस्– > वस. इति मतम् [वैतु. PW. प्रमृ. विप. उप.<उरु– इति]।
[g]) °रः-व° इति स्वरः पपा. च?। सा [तै १, २,११], PW. प्रमृ. उप. पपा. अनुसारम्, पूप. = १पुर– [ऊर्ध्व-भाग-, उपक्रम-] इति, भा. अन्यथा व्याख्यायुकश्च। २परस्– + अ-वरीयस्– [तु. f टि.] > विप.। वस.। *परोऽवरीयस्– इति स्वरतः शोधः इति मतम्।
[h]) पाठः? परस्तात्, तन् मत्तः (=अस्मत्तः) परस्तात्तराम् इति शोधः?।
[i]) भाप. (*परिपालन-)। व्यु. पद-विभागश्च ? (√स्पृ [पालने] > भावे) *स्पर्– >(द्विर्भावे [पा ८, १,३;४]) *स्पर्-स्पर– > नैप्र. यनि. स्यात् (वैतु. पपा. PW. प्रमृ. = परस्-प– इतीव च पुँस्त्व > नैप्र. परस्– इतीव [तु. उ.] च कृत्वा उप. <√पा [रक्षणे] इति ?)। सस्थ. प्रथमे पदे त्वा इति पाठः? त्वम् इति तत्र शोधः?।
[j]) सपा. तैआ ४,११,२;३; ५,९,१[२] आपश्रौ १५,१४, १[२] बौश्रौ ९,१४ : १;३ भाश्रौ ११,१३,१६[२] वैश्रौ १३, १६,२;४ परस्पायाः इति, तैआ ४,११,३;५,९,२ आपश्रौ १५,१४,१ बौश्रौ ९,१४ : ६ भाश्रौ ११.१३,१६ माश्रौ ४,४,१३ वैश्रौ १३,१६ : ५ परस्पायै इति पाभे.।
[k]) विप. ([परिपालक-] इन्द्र- प्रमृ.)। व्यु पद-विभागश्च ?: (√स्पृ [पालने]>भावे) *स्पर्– + (√*स्पा [पालने]> कर्तरि) *स्पा– > कास. (पालनं यथा स्यात् तथा पालकः इत्यर्थे) *स्पर-स्पा–> नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ. परस्प– इवाभिप्रयन्तः?)।
[l]) पाठः? परस्पाः, नः इति द्वि-पदः शोधः (तु. पाभे. [ऋ ८,६१,१५ पै ३,३५,३]; सा., मूको.; वैतु. पपा.यनि. इति, RW. गयस्फानः इति स्यादिति च?)। [m]) अर्थः व्यु. च?। नाप. (मृग- इति सा. [शौ] उ. म., वन्यगर्दभ- इति PW. प्रमृ., महिष-, गर्दभ- इति भा. [तै.])। < परस्वत्–<परशुवत्– इति CA.। [n]) °स्व° इति शंपा.।
[o]) तस्येदमीयार्थे अञ् प्र.। [p]) भाप. (अभ्यन्तर-रूप- [तु. तत्रैव प्रतियोगि प्रकाश–])। गस. घञन्ते थादि-स्वरः।
[q]) तु. W.; वैतु. सा: पुरा (भवन्तु) इति।
[r]) सपा. पुरा स्वप्नमुखाः शुचः इत्यस्य स्थाने पै २०, ३५,४ परा स्वप्नमुखा(:) सुवे इति, काश्रौ २५,११,२१ परः स्वप्नमुखा(:) कृधि इति च पाभे.।

परा√क्रम्, >क्राम्, पराक्रमते काठ ३७,१६¶; पुराक्रमे[a] काठ ३७, १५;१६; पुराक्रमध्वम् काठ ३८, १२[b].

¶पुराक्रंस्त मै २, १, २; काठ ३७,१६.

परा-क्रम्य शौ १०, ७, ११; पै १७, ८,२.

पुरा-क्रान्त– -न्तः शौ १०, ७, १६; पै १७,८,६.

परा√गम्>पुरा-गत, ता– -तम् तै ६, ६,७,२; शौ ७,१२,४; पै ६, ६,९; –ताः ऋ १०, ९७, २१; मा १२,९४† का १३, ६,२०†; तै ४,२,६,५†; काठ १६, १३†; शौ १८, ३, ७२; पै ८,१९,५.

परा√गा, पुरागात् ऋ १,१६४,१७; तै ५,७, ९,१[c]; काठ ७,१२[c]; क ६,२[c]; शौ ७, ५५, ४[c]; ९,१४, १७; १३, १, ४१; १६, ४, ३; पै १६, ६७,७†; १८,१९, १†; २०, १०, ७; पुरागाः ऋ ३, ५३,२; पुरागाम काठ ७,१२.

?पुरा गावः[d] ऋ ८,४,१८.

परा(रा√अ)च्, ञ्च्

परा(रा-आ)क्[e]– -कात् ऋ १, ३०,२१; ७, ७५,४; ८, ५,३१; १०, २२,६;७७,६; १०८,३;४; –कि ऋ १,१२९,९; ७,१००, ५; ८, ९, १५; सा ३५, २०§; का ३५, ४,१९§; तै २,२,१२, ५; मै ४, १०, १; काठ ६,१०; कौ २, ९७६; जै ४, २३,६; शौ २०,१४१,५.

पराकात् >पराकात्-तात् ऋ ८,९२,२७.

पुरा(रा-अ)च्,ञ्च्[f]– -राक् शौ १०, १,१६; पै १६, ३६, ६; –राङ्[g] खि ५,२,३; ¶तै १, ५, ९,७; ७, ६, ७; २,६, ९,१; ३, २,९, ७; ५, १, ८,५; २, १, २[२]; ५, ८, १; ६, १, २, ४; ५, ५; २, ३,३; ३,४, १; ८,३;५, ११,१; ¶मै १, ५,१०; ६,४; ८, १[२]; २,४,५; ३, ३,६[२]; ६,९; ८,१; ४, ६,३; ७, २; ७; ¶काठ ९, १४;१६; २३,५; २५, १; २६, १; २७, १; २८, १०; २९, २; ६[४]; ३०,१; ३२, ५; ¶क ३८, ४; ४०,४; ४२, १; ४५, १;३; ७[४]; ४६,४; शौ ६, २९,३;६७, ३;१७,१,१७; पै १८, ३२, १; १९, ६,१५;२०,२७,८; –राचः ऋ १, १६४, १९; ३, ३०, ६; ६, २५,३; ४४,१७; ७,८५,२; ¶तै ६, २,३,३; ७, ४,४,३; मै ४,७,३¶; ¶काठ २२, ७; २९, ७; ३३,६; क ३५, १¶; शौ २, २५, ५; ३, १, ४†; ९, १४, १९†; पै ३, ६, ४; १६, ६७, ९; १९,१६,८‡[h]; –राञ्चः ऋ १, १६४, १९; ¶तै २, ४, ४, २; ३, १, १०, ३; ३, ६, २[२]; ५, २, ५,४; ६, ६,८, ४[२]; ७, ३, ५,३; ७,४; ९, ३; १०, २; ४,२, ५; ४,३; ¶मै २, २,४[२]; ३, ८,२; ४, ६-७, ३; ८, १०; ¶काठ २२,११[२]; २९, ७; ३०, ५; क३५,५[२]¶; शौ४,४०,१-८; ९, १४, १९†; ११, ११, २२; पै १६, ६७, ९†; –राञ्चम् तै ६, ३,४, १¶; ¶मै १, ६, ४; १०, २०; ३,३,६; ¶काठ २५, १०; २६,५; ३३, २; ३६,१४; ¶क ४०, ३; ४१, ३; शौ ६, ६५, १; ११, ३, २६; २८; ४, १-१८; पै १६,५७,१-१८; १९, ११, ११; –राञ्चि,-राञ्चौ काठ ९,१६¶.

पुराची– -ची ¶तै २,१,१०, ३; ६, १, ७,७; ४,७,३; मै ३, ८, १¶; पै १५, २३, ८; –चीः ऋ १, १९१, १५[i]; ¶तै २, १,२,१; ४,४,१; ५, १, ८,५; २,४,३; ६,३, १,४; ४,१०,४; ¶मै २,५, ११; ३,२,४; ४,३, ५; ¶काठ ६,५; १२,८;२०,२; २४, ५; ७; २९, २; ३०, १; ¶क ४,४; ३१,४; ३७, ६; ८; ४५, ३; ४६,४; पै १, ३७, १;

---

a) सपा. शौ ५,९,७ विभे. ।

b) सपा. पै १५,९,५ प्रक्रमध्वम् इति पाभे. ।

c) सपा. मै १,६,१ परायत् इति पाभे. ।

d) पाठः? मूलतः (परा√गा > लुङि प्रपु१) परा-*गाद् + (√अव् > अवस्- > प्र१) अवः > °*गादवः>नैप्र. गा अवः>(छान्दसेन सन्धिना) गाऽवः >गावः इति मतम् । वें. सा. पुरा (गच्छन्तु) गावः इति, GW. पुरा (व्यन्तु) इति च ।

e) २उपाक्– इत्यनेन स-न्यायता द्र. । वा. क्रिवि. ।

f) गस.। उप. क्विबन्ते पूप. प्रकृतिस्वरः (पा ६,२,५२) ।

g) नलोपाऽभावः (पा ६,४,३०)

h) सपा. ऋ १०,१३१,१; शौ २०,१२५,१ ऐब्रा ६,२२, ८,१० शांब्रा २९, ४ तैब्रा २,४,१,२ गोब्रा २,६,४;१२ आश्रौ ७,४,७;८,३,२ शांश्रौ १२, ३, ५; १३, १ वैताश्रौ ३२,१३ प्राचः इति पाभे. । i) सपा. शौ६,२९,३ पै २०, २८,३ पुराचीम् इति, पै ४,१७,५ अपाचीम् इति पाभे. ।

–चीभिः तै ३, १, १०, ३¶; –चीम् ¶तै १, ७, १,३[२]; २, ५,१, ६; ५, २, ४, ४; ¶काठ ६, १; २०, २; ३०, १०; ¶क ३, १२; ३१, ४; ४६, ८; शौ ६, २९, ३‡[a]; पै १५, २३, ८; २०, २७,८‡[a]; –¶चीपु मै ४, ३, ५; काठ १२, ८; ३०,१; क ४६,४.

पुराङ्-मनस्[b]– -नाः शौ ८, १, ९.

पराचीन– -¶नम् तै १,५,४,४; मै १,८,५; १०,२०; ३, ८, ९; ४, २, ९; काठ २३, १; २५, १[२]; ३६, १४; ¶क ३५, ७; ३८,४[२]; –ना मा १६, ५३; का १७, ८, ७; तै ४, ५, १०, ५; मै २, ९, ९; काठ १७, १६; क २७,६; शौ ६, १०६,२; पै १९, ३३, ४; –नानि ¶तै ६,५,११, १[२]; २; ७, ३,४, १; ५, ३;७, ४; ९-१०,३; ४, २, ५; –नाय शौ ११, ६,८; पै १६, २१, ७; –नेन मै ४, ७, ७¶; –नैः पै १९,४१,९.

पराच्[c]– -चे पै १६,१५१, २[?d];–चैः ऋ १, २४, [९; ६, ७४, २]; ६३,४; १०३, १; १०, ५५, १; १०८,१; †तै १, ४,४५, १; ८, २२,५; †मै १,३,३९; ४, ११, २; †काठ ४, १३; ११, १२; ३९,१; क ३,११†; शौ २,१०, ५; ६, ९७, २†; १२४, २; ७, ४३, १†; ५५, ३; ८, ९, २; १८, २, २६; पै १, १०९, १; २, ३,३; ५, ३१,७; ३७, ५†; १४, १,२०; १५, १८, ७; ९; १६, १८,२; १९,१२,८†; २०, १०, ९.

परा√चर्, †पुरा (चरति) ऋ १०, १७,६; मै ४, १४, १६; शौ ७, १०, १; ¶परा (चरन्ति) काठ २७, ५; क ४२,५.

परा(चरत्)– -†रन्तम् ऋ १, १६४, [३१; १०, १७७,३]; मा ३७,१७;का ३७,३,४; मै ४,९, ६; शौ ९,१५, ११; पै १६,६८, १०.

परा√जि, पुराजयते मै ४, १२, ३; परा···जयते काठ १०, ३; २५, १?[e]; क ३८, ४; पुराजयन्ते काठ १०, ११¶; पराजयन्ते शौ ४,२२,५; पराजयन्ते काठ ३३, ८¶; पै ३, २१,५; †पुराजयेथे ऋ ६,६९,८; तै ३. २, ११,२; ७, १,६, ७; मै २, ४, ४; काठ १२, १४; शौ ७,४५,१; पै २०, १५, ३; ¶पराजयामहै काठ २४,१०; क ३८, ३; पुराजयातै तै २, ४,१४,२; शौ ६, ९८,१; पै १९, १२, १३; पराजयासै पै ३,३६, २‡[f]; पुरा···जयन्ताम् ऋ १०, ८७, १८; शौ ८, ३, १६†; ८,२४; पै १६, ७, ८†; ¶पराजयामहै काठ २९, १; क ४५, २; ¶पुराजयन्त तै ६, ३, १,१; मै ३ ८,१;१०, ५; काठ २४, १०; २९, १; क ३८, ३; ४५, २; पुराजयेरन् काठ १०, ११¶.

†पुराजिग्ये ऋ ६, ६९,८; १०, ४८, ५; तै ३, २, ११, २; ७, १, ६, ७; मै २,४,४; काठ १२, १४; शौ ७, ४५, १; पै २०, १५, ३.

परा-जिग्यान्– -नाः तै २, ३,७,१; मै ३,८,१०?[g].

पुरा-जित,ता– -तः पै २, ८५, १; –ता काठ १३,४¶; शौ ३,१, ६[h]; पै ३,६,६; –ताः शौ ५, २१, ९; ८,८, १९; पै ४,१२, ७‡[i]; १६,३०,९; १९,४१,७[h]; –†तासः[i] ऋ १०, ८४, ७; शौ ४, ३१,७.

पराजित-मनस्–>पराजित-मनस्-तर– -राः काठ १०, १०¶.

परा-जित्य तै ६,३,१,१¶.

परा-जिघांसत्– परा√हन् द्र.

परा√ण(<न)श् (अदर्शने)>नाशि, परा···अनीनशम् पै २०, २०, ७.

परा√णी(<नी),पुराणय शौ ५,१४, ४; पै २, ३८, ४; ७१, २.

परा-णीय मै २, १,६¶; शौ १२,४, ५२; पै १७, २०,१२.

---

a) पाभे. पृ १११७ *i* द्र. ।

b) विप. ([प्रकरणतः] पुरुष-) । बस. । पूप. स्वरः ।

c) विप. । व्यु. ? <पराच्- (=पुराञ्च्-) इति (तु. आच्–, उच्च्– टि.) ।

d) पाठः? पराचैः इति शोधः ।

e) °जयति इति पाठः? यनि. शोधः (तु.सपा. क ३८, ४; C [WZKM २६, १२५]) ।

f) पाभे. पृ १६९६ *f* द्र. ।

g) °जिज्ञा° इति पाठः? यनि. शोधः ।

h) सपा. °ता<>°ताः इति पाभे. ।

i) सपा. °ताः <> °तासः इति पाभे. । एतदनु पृ २७८ अप (स्वाअ.), पुरा° इति द्वि-पदः शोधः द्र. ।

परा√ (नु >)णु (शब्दे), परा···अन-विष्ट[a] ऋ ९,७१,७.

परा√(नु>)णुद्, ¶परा···नुदते काठ ३५, २०; क ४८, १८; पराणुदस्व ऋ ७, ३२, [(६, ४६, ४;) २५]; पराणुद शौ ३, १८, २‡[b]; परा···अनुदेथाम् ऋ १, ११६, ९; ¶परा···नुदेय काठ ३५, २०; क ४८, १८.

परा···नुनुदे ऋ ७,१८,१६.

परा-णुत्ति- -त्त्यै मै ३,९,७¶.

†परा-णुदे ऋ १,३९,२; ८,१४,९; शौ २०,२८,३; ३९,४.

¶परा-णुद्य मै ३, ८, १²; काठ ९, १४²; २१,२.

*पुरा-तर->परातरम् ऋ १०, ५९, [१-४].

परा√त्रस् > त्रासि, परा···अति-त्रसन् शौ ५,२१,७.

?**परादराणुदः**[c] पै १९,३२,१३.

परा√दा,>दी, परादुदाति ऋ १०, १६०, ३; शौ २०, ९६, ३†; परादुदाति ऋ १,८१,६; परादुदः ऋ ८,७०, १४; †परा···ददात ऋ १०, ८७, १८; शौ ८, ३, १६; पै १६, ७, ८; †परादेहि ऋ १०,८५,२९; शौ १४,१,२५; पै १८,३, ४; परा···देयाम् ऋ ८, १,५[d].

†परा···दीयसे[e] कौ १, २९१[d]; जै १, ३०,९[d].

परादुदुः खि ५,१२,५; शौ २०, १२८,५[f]; परा···ददाथ ऋ ६, २०,११; परादात् ऋ ५,३,१२; ६,२७,७; १०, ९९, ९; पराद्गुः मै ४, ९,२१[g]; †परादाः ऋ १, १०४,५; [८; ७,४६,४]; १८९, ५; ७, १,१९; ८,२,१५; ४८,८; ७१,७; १०, ५९, ४; १२८, ८; तै ४,७,१४, ४; काठ ४०, १०; कौ २, ११५६; शौ ५, ३, ८; पै ५,४,७; परादैः मै ४,९,१२[h].

φपरा-दद(त्>)ती- -ती शौ १२, १,३७; पै १७,४,७.

†परा-दद्रि[i]- -द्रिः ऋ १,८१,२; कौ २,३५३; जै ३,२९, १०; शौ २०,५६,२.

परा-दान[j]- -नम् मा १८, ६४; का २०, ४, ७; तै ५, ७, ७, २.

†परा-दै[k] ऋ ७, १९, ७; तै १, ६, १२, ६; मै ४, १२, ३[l]; शौ २०, ३७,७.

परा√दिश्, परा···दिदेश शौ १२, २,५५[m].

परा√दृश् >परा-दृश्य मै ४, ८, ५¶; शौ ८,८,२; पै १६,२९, २.

परा√धम्, पराधम ऋ १०, १४५, २[b].

¶**परा√धा**, पराधत्ते मै ४,३,५; काठ १२,४.

परा√धाव् (गतौ), परा···धावसि ऋ १०, ८६,२; शौ २०,१२६,२†.

परा√पत्(गतौ),>पाति, परापतति तै ६, ३, ३, २¶; परापतति मै ३, ९, ३¶; शौ ६, १०५, १; २; परापतति काठ २६, ३¶; क ४१, १¶; पै १९, २३, १०²; ११; १२; २०, ५४, ७; परा···पतति मै १, ८, ७¶; परापतन्ति शौ ६, १०५, ३; पै २०, ४०, २; परा···पतन्ति ऋ १, २५, ४; परापत ऋ ६, ७५,१६; खि ४,१३,१; मा ३, ४९;४,३४; १७, ४५†; का ३, ६,१;४,१०, ५; १८, ४, १३†; तै १,२,९,१; ८,४, १; ४,६,४, ४†; मै १,२,६;१०,२; काठ २, ७;९, ५; २४,७; क २,१;८,८; ३७, ८; कौ २, १२१३†; शौ ३,१०,७; १९,८; पै १, ५६,४; १०६, ५; २०, ५४, ७; परा(रा-अ)पतत् ¶तै २,१,७,१; ३,५,७,१;५,३, १२,१;५,४,१; ६,३,४; ६,१, १,५; ४,१०, ५; ¶मै १,८,२; ३,६,३;५; शौ ५,

---

a) वैतु. अन्ये अन्यथायोजुकाः। एतदनु पृ १८५३ शोधः द्र.।

b) सपा. पराणुद <> पराधम (आपमं १,१५,२ च) इति पाभे.।

c) पाठः? (पर,रा->) पराः (धरा->) धराः (=ताः प्रति) नुत्तः इति त्रि-पदः शोधः?।

d) सपा. °देयाम् <>°दीयसे इति पाभे.।

e) कर्तरि लेटि उपु१ इति (तु. सा. भ. BS.)।

f) तु. RW.। दृद्रिः इति शंपा. सात.?।

g) प्राद्गुः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. तैआ ४,१,१)।

h) सपा. तैआ ४,२०,२ परादाः इति पाभे.।

i) विप. (इन्द्र-)। गस. उप. किः प्र.।

j) गस. उप. भावे ल्युट् प्र.।

k) गस. उप. कैः प्र. उसं. पा (३,४,१०)।

l) परा-दैः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ. तै. शौ. च)।

m) सपा. पै १७,३५,४ प्र···दिदेश इति पाभे.।

२८,६; परापतत् ¶तै २,१,७, १[3]; २; ५,५,४, १; ¶मै २,५, ७[2]; ३,९,३; ४,२, १२; ६, ३; शौ १, ३, ९; परापतत् ¶काठ ६,३; ८,५; १९, ३; २३, १; २७,८; ¶क ४,२; ७, १; ३०, १; ३५, ७; पै २, ५९,४; १३, १४, १४; १९, २३, ११; १२; ¶पुरापतन् तै २,४, ९, २; काठ ११,१०; परापुतेत् तै ६, ३, ३, २¶.

परापपात पै २०, २६, ८; पुरापसत् मै १,६,१२¶.

पुरा···पातय शौ १, २३, २; पै ४,२१,३.

¶परा-पतत्– -तन्तम् काठ २६,३; क ४१,१.

पुरा-पतित– -तम् तै २,२,४,८[2].

¶परा-पातम् मै १, १०, १३; काठ ३४,८; ३६,७.

¶परा-पातुक,का[a]– -कम् मै ३,६, ७; –का तै ६,१, ३,८; –काः तै ६, १, ३,३; ७,२.

परापरे (रा√इ)

पुरापरै(रा-ए)तृ[b]– -ता शौ १८,४, ४८.

परा √पश्, पुरापश्यति शौ ४, २०, १[c]; परापुश्यति तै ६,२,४,४¶; परापश्यसि पै ८, ६, १[c]; पुरापश्यन् मै १, १०, १६¶; पराऽपश्यन् मै ३, ८, ३¶; पराऽपश्यन् काठ ३६, १०¶; ¶परापुश्येत् काठ ८,१२; क ७, ७.

परा-पुर्[d]– -पुरः मा २, ३०; का २, ७, २; शौ १८,२,२८.

परा √पू, परापुनीहि शौ ११,१,११; पै १६,९०,२.

पुरा-पूत,ता– -तम्[e] मा १,१६; का १, ५,६; तै १, १, ५,२; मै १, १, ७; ४, १, ७; काठ १, ५; ३१,४; क १, ५; ४७, ४; –ता[f] मै १, १,७; ४, १,७; काठ १, ५; ३१,४; क१,५;४७,४; –ताः[f] मा १, १६; तै १, १,५,२.

परा √बाध्, पराबाधस्व काठ ३९, १‡[g].

परा-भवत्– प्रभृ. परा √भू द्र.

परा √भिद्, ¶पराभिनत् काठ २५, २; क ३८,५; पराभिनः पै ११, ७,८.

परा √भू, >भावि, ¶पुराभवति तै ५,४, १०, ३; ५, १०, ६[2]; ६, १, ५,४;५; ६, ६,१[2]; मै १,५, ११; काठ १०, ७; ¶पराभुवति तै ५, ४, १०, ४; ५, १०, ६; ६, १, ५, ५; ¶पराभवति काठ ७,९; १२, २[2]; २८,३; क ४४, ३; ¶पुरा···भवति ¶तै १,७, ३, ३; २, १, ४, ५; ४, ३, ३;

---

[a]) गस. उप. उकञ् प्र.। कृत्स्वरः।

[b]) विप. >नाप. (⌊पर्यायतः परलोकं गन्तृ-⌋मानव-)। पुरा इत्युपसर्ग इह पर्यायवचनः सन् वीप्सायामाम्रेडितः। गस. ग. स्वरः [पा ६, २,५० (तु. PW. प्रभृ.; वैतु. सा. परापताः '=गताः' ⌊सं३⌋ इति?)]।

[c]) सपा. °ति<>°सि इति पाभे.।

[d]) विप. (⌊*गुप्त-प्रवेशिन्-⌋ असुर-,दस्यु-)। पुरा (*गुप्त्यर्थे ग.) + (√*पॄ ⌊प्रवेशे⌋ > कर्तरि) पुर्– (प्रवेशिन्-)>गस. उप. स्वरः (तु. सस्थ. टि. नि-पुर्–; वैतु. सा. ⌊का.⌋ उ. म. MW. पुरा ⌊=*परा-क्रान्त- = बृहत्-⌋ + पुर्– ⌊=शरीर-⌋ > कस. ⌊=बृहच्छरीर- इति⌋)।

[e]) सपा. परापूतम् (माश १,१,४,२१ तैब्रा ३,२,५, १० काश्रौ २,४,१८ आपश्रौ १,२०,७ बौश्रौ १, ६ : २३ भाश्रौ १,२२,३ माश्रौ १, २,२,१० वाश्रौ १,२, ४,५५ वैश्रौ ४,७ : ६ हिश्रौ १, ५, ६२ च)<>अन्तरितम् (तैब्रा ३,२,८,५ जैमि १,३९ आश्रौ २,३,७ काश्रौ २, ५,२२ आपश्रौ १,२५,८;६,६,८ बौश्रौ १,१० : ७; ३, ५ : ६ भाश्रौ १, २६,४; ६, १०, ९ माश्रौ १,६,१,२० वाश्रौ १,५,२,२० वैश्रौ २,३ : ३; ४,१० : ९ हिश्रौ १, ६,४९; ३,७,३५ वैगृ १,१२ : ७; १३ : ८ च)<>अपहतम् (माश १,१,२,१५;४,२१ काश्रौ २,३,१७;४, १९ च)<>अवधूतम् (माश १,१, ४, ४; २,१,१४ तैब्रा ३,२,५,५;६,१ काश्रौ २,४, २ आपश्रौ १, १९,३ बौश्रौ १,६ : १२; ७ : २ भाश्रौ १,२१,१ माश्रौ १, २,२, ६ वाश्रौ १,२,४,४० वैश्रौ ४,६ : ९ हिश्रौ १,५,४२ शुअ १,५२ च)<>अवबाढम् (आपश्रौ २,२,२ वैश्रौ ४,७ : १० हिश्रौ १,५,६६ च) इति पाभे.।

[f]) सपा. °ता<>°ताः (माश १,१,४,२१ तैब्रा ३,२, ५,१० आपश्रौ १,२०,७ बौश्रौ १,६ : २३ भाश्रौ १,२२,३ च)<>प्रतिपूताः<>अवधूता<>अवधूताः (माश १, १,४,४; २, १,१४ तैब्रा ३, २,५,५; ६,१ आपश्रौ १, १९, ३ बौश्रौ १, ६ : १२; ७ : २ भाश्रौ १, २१, १ च) इति पाभे.।

[g]) सपा. ऋ १,२४,९ बाधस्व दूरे इति, तै १, ४,४५, १ बाधस्व द्वेषः इति च पाभे.। पृ ६९२ j शोधः द्र.।

८,५; ११, ९; ३, २, २,३; ४, ६,२; ५, ३,३, १; ११, २; ४, १,१; ६, २,१; ६, २,२, २;७; ५,५; ३, १०, ६; ४, १०, १; ६, ९,१; ७, २,५,४; मै १,४, १०; ९, ३; ८[२]; १०,१५; ३, २-३,७; ६,१०; ८,१; ५; १०, ५; ६; ४,१,१०; ३, ४; ५, ६; ६,४; ७, ६; काठ ८, १३; १२, ३; १३, ४; ५; १९, ११; २०, ६; १३; २३, ७; २४, ९; १०; २५, २; ६; २६, १०; २७, ८; ३१, ४; ८[२]; ९; ३७, १२; १६; क ८, १; ३१, १; ८; १५; ३६, ४; ३८, २; ३; ५; ३९, ३; ४१, ८; ४७, ४; ८[२]; ९; ऽपै १६, ९९,८; १००, ५-११; ¶पराभवन्ति तै २,६,४, २; ६, २,४,५; ५, ११, १[a]; मै २, ३, २; ४, २, ९; काठ २५, ४; क ३९,१; ¶पुरा···भवन्ति मै ३, ७,१०; ४, ३, ६; काठ १२, ८; ?पराभव पै १३, ३, १३[b]; पराभवत् शौ १२, ४, ४९; पै १७, २०,९; पराभवन् तै ६,२, ५,४¶; ¶मै १,४,१०; २, ३, २; शौ ५, १८, १०; १२; १९, १; ११; पराभवन् खि २, १४, ११; ¶तै १, ७,१,१; पराभवन् ¶काठ १२, २[२]; ३०, १[३]; ३१, ४; ३२,७; ¶क ४६, ४[३]; ४७, ४; पै ९, १८, ५; ७; ११, ५; पुरा···अभवन् काठ ८, १३; १०, ७; १२, ३; १३, ४; ५; १९, ११; २०, ६[२]; १३; २३, ७; २४, ९; १०; २५, २; ६; २६, १०; २७,८; ३१, ८[२]; ९; ३७, १२; १६; क ८,१; ३१, १; ८[२]; १५; ३६, ४; ३८, २; ३; ५; ३९, ३; ४१, ८; ४७, ८[२]; ९; ¶पुरा(अभवन्) तै १, ७, ३,३; २, ४,१,३; ५, ४,२; ८, ५; ११,९; ३,२, २, ३; ३, ७,२; ४,६,२; ५, ३,३,१;११, २; ४, १, १; ६, ३, १०, ६; ४,१०,१; ६, ९, १; ७, २, ५, ४; मै १, ९, ३; ८[२]; १०, १५; २, ५,३; ३, २, ७; ६-७, १०; ८, १; ५; १०, ५; ६; ४, १, १०; ५, ६; ६, ४; ७, ६; पराभवेत् शौ १२, ४, ४५; पै १७, २०,५.

पराबभूवुः तै ६, ६, २, ३¶; ¶पुरा···भविष्यन्ति मै १, ६, १३; काठ ८,४; क ६,९; पराभूत् पै ३,३९,१; ५,३७,१; १४,३, ६; पराभूत्वम् तै २, ५, १, २¶; पराभूम तै २,५,१,४¶.

¶पराभावयति तै १,६,१०, २; ५, २, ८, ४[a]; काठ २०,६[a]; क ३१, ८[a]; शौ १२, ९, ५ऽ; ¶पुरा···भावयति मै १, ५, ८; ९; ९, ५; ६; पराभावयतु पै १६, १४५, ५; पराभावयन्तु पै १७, २२,७;९;११; १३; पुराभावयाम मै १, ५, ९¶; पुराभावयत् शौ ८, ५, ३; पै १६, २७, ३; ¶पुरा भावयन् तै १, ६, १०, २; ७, ३, १, २; मै १,५, ८; ९,६; काठ ९, १५; पुरा···अभावयन् मै १,९,५¶.

¶परा-भवत्- -वन्तम् तै ५, ५, १०,६; ६,१,५,४; ६,६,१[२].

¶पराभवन्ती- -न्तीः तै १, ७, २,३; ४.

¶पुरा-भवितोस् (:) तै १,५,२,२; काठ ३०,९.

परा-भविष्यत्- -ष्यन्तः तै २, ५, १,४¶.

पराभविष्यन्ती- -न्ती तै २, ५,१,२¶.

परा-भावुक- -कम् काठ २७,८¶.

परा-भाव्य तै ७,३,७,१[२]¶.

परा-भुवे[c] शौ १, २९,४[b].

¶परा-भूत- -तम् काठ २२, ७; क ३५,१.

पुरा-भूति- -तयः पै १७,२९,१४; -तिः शौ १२, ८, ८; पै १६, १४४, ७; -¶तिम् मै ४, २, १३; २३; -त्या शौ १६,७,१; पै १७,२४,२; -त्याः शौ १६, ५,७; ८,८.

परा √भृ, पराभरत् पै १९, ३७, १४; परा (भरामहे) पै १, ४९,४.

पुरा-भृत- -तः पै ५, ३७, ३; -तम् ऋ ८,४५,४१; †कौ १,२०७; २, ४२२; †जै १, २२,४; ३, ३२, १२; शौ ५, २९, ५; १२; ७, ४२, २; २०, ४३, २†; पै १३,९,६; १५; २०, ९,१०.

परा √मिक्ष्, पुरा[d]···मिमिक्षुः ऋ १,१६७, ४.

परा √*मृप्[e], परामृपः पै १,६४,३.

परा √मृश्, ¶परामृशत् मै ३, ३,४;

a) तु. पृ १९० g ।

b) सपा. ?पराभव<>परामुवे इति पामे. ।

c) तुमर्थीयः केन् प्र. ।

d) तु. सा.; वैतु. वें. ?, GW. MV. प्रमृ. स्वाप्र. ।

e) यनि. धा. √स्तृ [स्मरणे] इत्यत्र प्रवृद्धस्य स्यान्तस्य सतः √*स्मृप् इत्यस्य नैप्र. लुपादिः परिणामः द्र. (तु.

काठ २१,६; क ३१,३१.

पुरा-मृ(ष्ट>)ष्टा- -ष्टा शौ १२, ७,१३; पै १६,१४३,४.

परा(रा-अ)यण- परे(रा√इ) द्र.

?परायुति[a]- -तिः ऋ ९,७१,७.

परा-यत्-, परायती- परे(रा√इ) द्र.

परा√या, परायान्ति खि ४, ५, १३; परायाहि ऋ ३,५३,५; परायात शौ १८,३,१४;४,६३[b].

परार्ध- १पर- द्र.

परा√वच्>परा-वाक्[c]- -काय शौ ६,१३,२; पै १९,५,२.

परो(रा-उ)क्त- -क्तः पै १९, ३२, १३.

परो(रा-उ)च्य- -च्यः तै २, ५, ११,९¶.

परा-वृत्[d]- -†वत् ऋ ४,५०,३; शौ २०,८८,३; –वतः ऋ १,३४, ७; ३५, ३; ३६, १८; ३९, १; ४८,७; ७३, ६; ९२,३; १२८, २[2]; १३०,१;[९; ८, ७, २६]; ३,९,५;३७,[११; ४०, ८(९)]; ४, २१, ३; २६, ६; ३०,११[e]; ५, ५३, ८; ६१, १; ६, ८, ४; ४४, १५; ४५, १; ७, ९७, २; ८, ३, [१७ (४९-५०,७)]; ५, ८; ३०; ६, ३६; १२, ६; ३०, ३; ३२, २२; ८२, १; ९, ३९, ५; ६८, ६; १११, २; १०,५८, ११[f]; ६३,१; ७८, ७; १३७,२; १४४, ४; १८०, २; १८७, २; खि २, १२, १; ४, ९, १; ५, ७, ४, ९; मा ११, ७२†; १८, ३२; ७१†; ७२; २६, ८; का १२, ७,७†; २०, १,३; ५, ४†; ५; २८,६,१; तै १,५,११, १; ६,१२, ४†; ३, ३,३-४,३; ४, १,९, ३; ७, १२, १; मै २, २,११[2]¶; ७,७; १२,१; ३,१, ९; १६,४; ४,१२, ३[2]†; १४, १; काठ ४, १६; ८, १६†;१६, ७†; १८,१३;१९,१०†; क ३०, ८†; †कौ १,१२७;२०१;४५९; २, २५२;९४२;११०७;१२२३; †जै १, १४, ३; ३१, ९; ४८, ३; ३, २१,१७; ३२,२; ४, १, ३; शौ ३,४,५; ४, १३,२†; ५, ३०, १; ६,३४,३; ३५, १;७५, ३; †७, २७,२; ८९, ३; ८,५, ९; १०, १०, २; ३; १२, ११, ३; १८, ४, ४१; †२०, ६, ८; २०, ४; ५७, ७; पै १, ७७, २; ९४,३; ३, १,५; ५, १८, ३†; ९, १३,१[2]; १६, २७, ९;१०७, २;३; १७, १५, ४; १९, ९,४; १५,८†; २९,२; ३९, ८; ४१, ४;४५,२†;२०,२४,२;६१,११; –वतम् ऋ ३, ४०, [(३७,११; ४०, ८) ९]; १०, ९४, १४; १४५,४; खि ४, ५, १३[g]; ¶तै २, ५,३,६; ५, ४, १२, ३; ६, ५, ५, २; मै २, २, ११¶; ४, १२, ३†; शौ ३, १८, ३†; ६, ७५,२; ८, १,८; २०, ६, ९†; पै १, ८४, १०‡[i]; ४,१२,७‡[h]; ९, ७,१४; १६, १,८; १९,१५, ९; २०, २७, ८[i]; –वताम् पै २, ८२, ५; १०, १, ९; –वति ऋ १, ४७, [७; ८, ८, १४]; ५३, ७; ११२, १३; ११९, ८; १३४, ४; ५, ३०, ५; ७३, १; ८, १२,१७; १३, [१५;९७,४]; ३३, [(६,१४) १०]; ४५, २५; ५०,७; ५३, [३; ९३,६;९,६५, २२]; ९, ४४, २; खि ३, २,७; ५, ३; ५,५,२; तै १, १,९,१[j]; २[3j]; मै १,१,१०[3j]; ४,१,१०[j];

पृ २८१ *h,i*)। अप-पराभ्यां योगे धा. विस्मरणे वृत्तिरिति निगद-स्पष्टम्।

[a]) विप. (सोम- [तु. वें. सा. GW. GRV; वैतु. PW. MW. नाप. इति ?])। अर्थः व्यु. पाठश्च? छन्दस्तः सहस्रणीतिरिर्युतिः पराँऽर्युतिः इति पाद-शोधः। वेगवदर्थे (√*अर्य् [वेगे]>[भावे] *अर्यु- + [मत्वर्थे] तिप् प्र. उसं. [पा ५,२,१३८] >*अर्युति- > नैप्र. युति- इति सस्थ. प्राति.। एवं प्रकृते प्रवेगवदर्थे (परा-[रा√अ]र्य् > *परार्युति-> नैप्र. यनि.; वैतु. पपा. परा-युति- इति विभागः, PW. प्रमृ. प्रातिः <√यत् वा √यम् वेति च?)।

[b]) पाभे. पृ ६८३ a द्र.।

[c]) भाप.। गस. घजन्ते थादि-स्वरः।

[d]) तु. टि. उद्वत्-। यत्तु स्कन्दस्वामी [निघ २, १४ वहते इत्यत्र]<परा√वह् इत्याह, तच्चिन्त्यम्।

[e]) =प्रेरितवतः, परागताद् वेति या [११, ४८] व्यु. स्पष्टेतरा इति SEY [२४२]।

[f]) सपा. °वतः<>°वतम् इति पाभे.।

[g]) °रा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[h]) पाभे. पृ १८२८ d द्र.।

[i]) सपा. परावतम्<>परावद इति पाभे.।

[j]) सपा. तैब्रा ३,२,९,३। मा १,२५; २६[2] का १,९, ३;४[2] काठ १,९; ३१,८ माश १, २,४,१६; १७;१९ तु पृथिव्याम् इति पाभे.।

†क्रौ १, २६३; २६४; २, ५१३; ५५४‡[a]; †जै १, २८, १; २; ३,४०,९;४३, १०‡[a]; ४, ८,९; १०,१; १८, ७; २०, ३; †शौ २०, २१,७; १११,२; ११२, ३; पै १३,१,१६.

परा√वद्, परावद शौ ६, २९, ३[b].

परा√वध्, परावधीत् तै ७, ४, १९, २; काठ ४४, ८; शौ १०, ६,३; पै १६, ४२, ३; परावधीः पै १९,१६,१५.

परा√वप्, ¶परा···वपति तै १, ५, ३,१; ५, २,२,५²; मै १, ६,६; काठ १९, १२; क ३१, २; परा···वप मा १६,९[c]; का १७, १,९; तै ४, ५, १,४; मै २, ९, २; काठ १७,११; क २७, १; पै १४,२,१३.

परो(रा-उ)वप तै १,५,३-४, २; मै १,७,१; काठ ८,१४; क ८,२.

परो(रा-उ)प्त- -प्ताः शौ १८,२,३४.

परा√वम्, परावमीत् काठ ११,१¶.

परा√वल्>परा-वल्गत्- -ल्गते तै ७,१,१२,१; काठ ४१,४.

?परावसम्[d] पै ११,७,५.

परा√वह्, परा···वक्षत् ऋ १०, ६१,२३[e]; परावहन्तु शौ १०, ४, २०; १६, ६,७; ११; पै ९, ७, १४; १६, १६, १०; १९, १८, ९; परावह ऋ ५,६१,१७; ८, ४७, १४; शौ १६, ६, ३²; पै १७, २६, ९; १०; १२-२०; परावहतम् पै १७,२६, १-६; २१; परावहत पै १७,२६,७;८; ११; १२.

परा√वा, †परा···वातु[f] ऋ १०, १३७,२; पै ५,१८,३.

परा-वाक्- परा√वच् द्र.

¶**परा√विध्**(<व्यध्), पराविध्यति तै २, ४,१२, १; पराविध्यत् मै २, ४,३; पराविध्येत् काठ २५, १७; क ४८,१५.

परा√वृज्, परा···वृणक्ति ऋ ६, ४७,१७; †परावृणक् ऋ ८,९७, ७²; कौ १,२६०²; जै १,२७,८². परा···ववृजुः ऋ १, ३३, ५; †परावर्क् ऋ ८,७५, [(६, ५९, ७) १२]; १०, ८, ९; तै २, ६, ११, ३; मै ४, ११, ६; काठ ७,१७; कौ २,१०००; परावर्क्तम् ऋ ६, ५९,[(८,७५,१२)७].

परा-वृक्त[g]- -क्तम् ऋ ४,३०,१६.

परा-वृज्,-र्ज्[h]- -वृक्[i] ऋ २,१५,७; -वृङ्[j] ऋ १०, ६१,८; -वृजम् ऋ १,११२,८[k]; २,१३,१२.

परा√व्ये, पराव्ययामसि[l] पै ९, ७, १५.

?पराव्रजत[m] पै २,३१,४.

परा√शंस्

परा-शस्[n]- -‡शसा[o] शौ ६,४५, २; पै १९,३६,५.

परा√शॄ (हिंसायाम्), †परा···शृणन्तु ऋ १०,८७,१५; शौ ८, ३,१४; पै १६, ७, ४; †पराशृणीहि ऋ १०, ८७, १४; शौ ८, ३, १३; १०, ५, ४९; पै १६, ७, ३; †परा···शृणीहि ऋ १०, ८७, १४²; शौ ८,३, १३³; ‡[p]; १०, ५, ४९²; ‡[p]; पै १६,७,३³; ‡[p]; †पराशृणीतम् ऋ ७, १०४, १; काठ २३,११; शौ ८, ४, १; पै १६,९,१; परा···शृणीत पै ४, ३०,१-९.

परा(रा-अ)शरीत् शौ ६, ६६,२[q]; ७५,१; पै १९, ११,१२;१५,७.

a) सपा. हिन्वे परावति इत्यस्य स्थाने ऋ ९,१२,८ हिन्वानः अर्षति इति पाभे.।
b) पाभे. पृ १९२२ *i* द्र.।
c) सपा. नी २,९ परः···वप इति वदन् BC. चिन्त्यः।
d) पाठः? (परा√वच् >लङि उपु१) पराऽवचम् इति वा (परा√वश् [इच्छायाम्]>यथापूर्वं) पराऽवशम् इति वा शोधः। रुस्थ. ?मगः > मृगः इति ?तु>तम् इति चापि शोधौ द्र.।
e) तु. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. <परा√वच् इति।
f) =सपा. तैआ २,४,१,८ तैआ ४,४२,२ च। शौ ४, १३, २ तु वि···वातु इति पाभे.।
g) वैतु. वें. सा. -व्यप. इति?।
h) गस. उप. क्विबन्तम्।
i) न. द्वि१ रुद् वा. क्रिवि. (वैतु. अन्ये पुं. प्र१ इतीव? [तु. *j* टि.])।
j) नाप. [वहिष्कृत-(तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. प्रमृ. व्यप. [ऋषि-] इति?)]। वैतु. पपा. °वृक् इति, सा. =परावर्जयितृ- इति?।
k) पाभे. पृ १५४१ *o* द्र.।
l) सपा. शौ ६,१०६,२ परिव्य° इति पाभे.।
m) पाठः? पराव्रज ते किं तत्र, तत्र गां (वक्षण->√वक्षण> [शतरि]) *वक्षणत्- >-णन्न् इव इति पूर्वार्ध-शोधः।
n) तु. टि. निः-शस्-।
o) =सपा. तैआ ३, ७,१२,४। ऋ १०, १६४, ३ तु अभिशसा इति पाभे.।
p) सकृत् सपा. ऋ १०,८७,१४ विभे.।
q) तु. W. MVG. [५२९, ३]; वैतु. °रैद् इति PW. BW. WI. च।

परा-शर[a]- -०र शौ ६, ६५, १; पै १९,११,११; -रः ऋ ७, १८, २१[b]; १०४, २१; शौ ८, ४, २१; पै १६,११,१.

परा(रा√अ)स् (क्षेपणे), ¶परास्यति मै ४,६,४[२]; ७, ९; काठ २७, ९; ¶परास्यन्ति,परा'''अस्यन्ति तै ६, ५,१०, ३; †परा'''आस्यत् ऋ १०, ७२, ८; मै ४, ६, ९; परास्यः खि ५,१५,२; शौ २०, १२९, ६.

परास ऋ ४,१८,८.

परा√सिच्,ञ्च्, ¶परासिञ्चति तै ५, २, ६, ३; काठ २०, ४; क ३१, ६; परा'''सिञ्चति तै ७, ५,६,१¶.

परासिचः ऋ ९, ८१, ३; परासिचम् पै ४,१७,५‡[c].

परा'''सिच्यते तै २,५,५,१¶; शौ ५, १९, ६; परासिच्येत मै ३,५,३¶.

परासेचि पै २०, २६,७.

परा√सिध्, परा(सेधतम्)[d] पै ४, ३४,६.

परा√सू (प्रेरणे), परा'''सुवे पै २०, ३५,४[e]; ‡परासुवामि[f] पै ५, १८, २; १९,५५,४-७; परा'''सुवामि ऋ १०,१३७,४[f]; तै १, ३,१४,४†[f]; शौ ४,१३, ५†[f]; ७,५५,६†[f]; पै ५, १७,५; १९, ८, १२[g]; २०, १३, २; परा (सुवामि) पै १९,८,१२[g]; परा'''सुवामसि शौ ६, १२७, ३; पै १, ९०, ३; ४; परा (सुवामसि) पै १,९०,३; परासुव ऋ ५,८२, ५; मा १६, ५; ३०, ३†; का १७, १, ५; ३४, १, ३†; मै २, ९, २; काठ १७, ११; क २७, १; शौ ५, २२, ३; १९, ३९,१०; पै ७, १०, १०; १३, १,४; परा'''सुव[h] ऋ ५,८२,४; कौ १,१४१†; जै १, १५, ७†; शौ १९, ८,४; पै २०, ४६, १; ५०,६.

परा'''साविषत्,परा(साविषत्) खि ५,५,४; ७, ४,१४; परा'''सावीः ऋ २,२८,९; मै ४,१४, ९†.

परा√सृ,परा'''असरत् ऋ ४,३८,९.

परा√स्कन्द्>परा-स्कन्द[i]- -न्दः पै १९,३२,११.

परा√स्रु, ¶परास्रवति[j] काठ २२, २; २३,९; ३०, १; क ३६, ६; ४६,४.

¶परा(रा√आ)हृ, पराह, पराह तै २, ५,११,९.

परा√हन्,>जिघांस,पराहन्ति¶काठ ७, ७[२k];८; परा'''हथ ऋ १, ३९, ३; पराजहि पै ८,१८,११; पराहन् ऋ ४,१६,७; ६,२६,३; शौ २०,७७,७†.

पराजघान[l] का १, ४, ४; काठ १,५; क १,५; पराजघ्नुः[l] मा १, १३.

परा-जिघांसत्- -सन् पै ४,२०,७.

परा-ह(त>)ता- -ता ऋ ५, ५६, ३.

परा√हा (गतौ), पराजिहीत तै ५,४, ३,३¶.

¶परा√हृ>परा-हृत- -तम् मै १, ८,३.

परा-हृत्य काठ ३०, १; क ४६,४.

?पराह्ना पै १८, २५,१.

परि[m] ऋ १, ६,१[n]; ७, १०[o]; २३, १२[p]; २५, १३[q]; ३१, ४[r]; ५[s];

---

a) नाप. (इन्द्र-)। गस. उप. अजन्तम् (वैतु. [पक्षे] या ६,३० <परा√शद् इति)। b) व्यप. (ऋषि-)।

c) सपा. ऋ १,१९१,१५ प्रवावृते इति पाभे.।

d) सपा. शौ ४,२५,४ अप (सेधतम्) इति पाभे.।

e) पाभे. पृ १९१६ r द्र.।

f) परस्परं पाभे.। g) सपा. शौ ६,४२,३ विभे.।

h) सपा. मा ३५, ११ प्रभृ. अप'''सुव इति पाभे.।

i) १आ-स्कन्द- टि. द्र.। j) तु. सस्थ. टि. अनु।

k) सकृत् पाभे. पृ ७०१ d द्र.।

l) पाभे. पृ ७०१ l द्र.।

m) वप्रा. सत् पार्थक्याद्यर्थे अव्य.। व्यु. ?।

n) तस्थुषः (स्थितिमतः सत इन्द्रात्) इति पं. युक्तः पृथग्वचनः कप्र. (तु. [अंशतः] स्क. सा. [शौ.] ?ORN.; वैतु. वें. सा. भा [तैब्रा ३,९,४,१], उ. MV. Gri. व्याप्त्यर्थे अव्य. सत् प्र३ सता तस्थुषः इत्यनेन संबद्धम्, GW. प्रभृ. तस्थुषः इति द्वि. युक्तः कप्र. इति ?)।

o) पं. युक्तः कप्र.। p) पं. युक्तः कप्र. (तु. वें. स्क. PW. GW.; वैतु. सा. परि'''जाताः इति)।

q) स्वाअ. (तु. वें. GW.; वैतु. स्क. सा. PW., [पक्षे] GW. परि'''निषेदिरे इति योगः)।

r) पित्रोः इति सप्त. युक्तोऽधिकरणे कप्र.। 'यत् (यदा) पित्रोः परि (अरण्योः [*अधिकरणयोः सतोः]) श्वात्रेण (*दीप्त्या) मुच्यसे (*प्रज्वलसि)' इति वा. (वैतु. वें. सा. GW. परि'''मुच्यसे इति)। सस्थ. टि. (√मुच् [*ज्वलने] दिवा. >) मुच्यसे, श्वात्र- च द्र.।

s) स्वाअ. (वैतु. सा. प्रभृ. परि वेद इति)।

३४,७[a]; ४७,६[b]; ४९,३[b]; ५०,
१०[c]; ५४, ५[d]; ६१, ९[b]; ६२,
८[e]; ७२,२[f]; ८८,४[g];१०५,३[b];
१०८, ७[b]-१२[b];१२१, २[h];७[i];
१०[b]; १३५, २[j]; १४१, ४[k];
१४६, ५; १६४, ११[l]; १७८,
१[m]; २,१, १[b]; ६,[५; ९,६५,
२४][b]; १३, १[b]; २; १७, ६[b];
२३, १७[b]; ३१,१[b]; ३५,१०[b];
४१, १२[b]; ३,२, ६[n]; ५,१०[b];
७,६[o]; ९,५[p]; १२,७[b];३८,९[l];
५३,८[२q]; ४.१, १५[r]; ३१,८[s];
३६, २[b]; ८[b]; ३८,४[t];४०,३[u];
५२, १[b]; ५६, ७[v]; ५, ४१,
१२[w]; ५९, ७[x]; ६, १७,५[२y];

[a]) त्रिधातु इति द्वि. युक्तः कप्र. [वैतु. वें. स्क. GW. प्रमृ. परि···अशायतम् (<√अश् [व्याप्तौ]) इति, सा. क्लिउ. इति च] । [b]) पं. युक्तः कप्र. ।

[c]) तमसः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. वें. स्क. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. [तै ४,१,७,४] परिपश्यन्तः इति) ।

[d]) त्वा इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. स्क.सा. PW.GW.; वैतु. वें. परि [भवति] इति) ।

[e]) दिवम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें. PW. GW.; वैतु. सा. परि [चरतः] इति) ।

[f]) अस्मे [अस्मान्] इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. Gri; वैतु. वें. सा. GW. GRV. परि पन्तम् इति) ।

[g]) धियम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. वें., सा. GW. परि-आ···आऽअगुः इति, MV. GRV. Gri. परि···अगुः, आ···आ(अगुः) इति च योगः ?) । अहानि गृध्राः इति पपा. ? अहा (= अधा [अथ]) नि-गृध्र-(< नि √गृध् [कर्तरि कृति]) >-ध्राः (अति-गृध्नवः, अति-तृषिताः) इति शोधः । 'अहा (अथ [यस्मिन्नेव क्षणे]) वः (युष्माकं मध्ये [ये केऽपि]) निगृध्राः (सन्तः) इमां धियं परि लक्ष्य आगुः (तदैव) गोतमासः (तेषां मरुतां) उत्सधिम् (स्तोत्ररूपम्) पिबध्यै ऊर्ध्वं नुनुद्रे' इति वा. च द्र. (वैतु. अन्येऽन्यथादृशः) ।

[h]) परिवर्तनेऽर्थे द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. स्क. अनु···परि···चक्षत, वें. सा. क्लिउ.इति) ।

[i]) रोधना इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. ?GRV. परि (भवति) इति, सा. [पक्षे] स्वाअ. इति च) । वा. कृते सस्थ. टि. रोधन– द्र. ।

[j]) द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. अन्ये परि···अर्पति इति) ।

[k]) परमात् [= हर्म्यात्] इति पं. युक्तः कप्र. (तु. वें. सा. [पक्षे] च; वैतु. सा. PW. GW. च प्र···परि··· नीयते इति) । [l]) द्वि. युक्तः कप्र. ।

[m]) आपः (<आप्– [= प्राप्ति-]) इति पं. युक्तः कप्र. (तु. [अंशतः] GW. GRV.; वैतु. वें. सा. PW. परि··· अस्याम् इति) ।

[n]) अयम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें.; वैतु. सा. ?) ।

[o]) जरितुः इति पं. युक्तः कप्र. । 'यत्र (यदा) उक्षा (दीप्तः [अग्निः]) अनु स्वं धाम (स्वेन धाम्ना [तेजसा]) अक्तोः (रात्रेः) धानं (वितानं [छादनं]) जरितुः (अपादानभूतात्) परि (पृथक्-कारम्) ववक्ष (ववश्च [वियोजयामास])' इति वा. (वैतु. वें. अनन्वायुक्त इव, सा. PW. GW. प्रमृ. धानम् इति द्वि. युक्तः कप्र.) । पूर्वार्धस्य वा. कृते सस्थ. टि. यूप– द्र. ।

[p]) देवेभ्यः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. सस्थ. टि. आ√नी> आ···नयत्) ।

[q]) एकतरत्र तन्वम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें., स्क. [या १०,१७] PW. GW.; वैतु. सा. पं. अर्थे इति) । अन्यत्र दिवः इति पं. युक्तः कप्र. ।

[r]) स्वाअ. द्र. (वैतु. वें. सा. प्रमृ. परि पन्तम् इति) ।

[s]) स्वाअ. ।

[t]) आपः (< *आपस्– [= आपद्-]) इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. [योग-मात्रे] GW.?; वैतु. वें. परि···तिरः [करोति] इति, सा. स्वाअ. इति च) ।

[u]) अङ्कसम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. मा.सा.म.GW.; वैतु. वें. परि···अनुवाति इति, उ. परि [पश्यन्ति] इति च)।

[v]) यज्ञुस् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. सा. GW.; वैतु. वें. PW. BS. परि···निषेदथुः इति योगः) ।

[w]) स्रुचः इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. । स्रुचः इति पाठः ? (√स्रु>) *स्रवस्– (धारा- [तु. स्रवन्ती-])> (द्वि३) स्रवसः इति शोधः (तु. छन्दः) । 'अद्रेः (*सोमस्य) स्रवांसि परि (प्रति [तदर्थं]) पुरः (वास-यित्र्य इव [सत्यः = वसतीवर्यः]) आपः शृण्वन्तु' इति वा. (वैतु. सा. स्वाअ., GRV. प्रमृ. ¢परिवव्रहाणस्य इति, LB परिस्रुतः इति शोधुकः) ।

[x]) सानुनः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. स्क. PW. GW. प्रमृ.) ।

[y]) सदसः इति च गाः. इति च युक्तः कप्र. द्र. (वैतु. सा., GW. सक्थ्न् परि पन्तम् इति) ।

३९, २[a]; ४७, २७[3b]; ७०, ⌊३; ८, २७, १६; ९०, ६३, १३⌋[c]; ७, १, ११[d]; ३३, १[e]; १२[c]; ४६, ३[c]; ५०, ३[c]; ७६, ३[f]; १०४, ५[c]; ८,६, १०[g]; २०[h]; ८,३[i]; ४[i]; २३[c]; ४१,३[j]; ६६, ९[c]; ८०, ६; ८८,५[c]; १०१, १६[k]; ९,७, ४[l]; ९, १[c]; १०, ४[m]; १४,१[n]; १८,६[o]; ३९,१[o]; ४[c]; ४२, ⌊२[c]; ६५, २[c]⌋; ४९, १[c]; ५४, ४[p]; ५६, १[q]; ६३, २७[c]; ६४, ८[c]; ६७, १५[r]; ६९, २[s]; ७२, ⌊८[t]; १०७, २१; २४⌋[t]; ७३, ५[c]; ७५, ५[u]; ७६, ५[o]; ८०, १[c]; ८४, २[o]; ८६, ७[s]; २४[c]; २५[v]; २६[s]; ४६[s]; ८७, १[w]; ९६, २०[x]; २१[o]; ९७, १५[o]; १९[y]; १०३, २[q]; ३[z]; ४-६; १०७, ६[a1]; २६[b1]; १०९, १[c1]; ११०, १[c1]; ९०, १, २[d1]; १७, १२[e1]; १८, १३[c]; २२, १४[f1];

---

a) द्वि. युक्तः कप्र.।

b) सकृत् द्वि. युक्तः कप्र., अन्यत्र पं. युक्तौ कप्र. (तु. सा. GW.; वैतु. उ. ⌊मा २९,५३⌋ स्वाअ.; म. पुरि··· उद्भृतम्, पर्याभृतम् इति च)। c) पं. युक्तः कप्र.।

d) त्वा इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. पुरि··· निषदाम इति, अध्याहारमुखौ सा. PW. च)।

e) उपर्यर्थे अव्य. इति कृत्वा सस्थ. बर्हिषः इति प१ द्र. (वैतु. अन्ये पं१ इति ?)। 'बर्हिषः (यज्ञे देवाऽऽसनभूतस्य) उपरि उत्तिष्ठन् वोचे' इति वा. द्र.।

f) नैप्र. <प्रभृति इति कृत्वा तदर्थे युतः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. पुरि··· ददृक्षे इति)।

g) पितुः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. भ. GW. च; वैतु. सा. विव. PW. BS. पुरि··· जग्रभ इति)।

h) सूर्यम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. सा. GW.; वैतु. वें. पुरि··· अचक्रिरन् इति, सा. ⌊पक्षे⌋ परिधर्म इति च)।

i) पं. युक्तः कप्र. (यथायथं तु. सा.; वैतु. GW. पुरि··· आयातम्, पुरि··· आ··· यातम् इति)।

j) नैप्र. प्रति>यनि. इति मतम्। तृतीय-पाद-गतं आति. इह लक्ष्यम्।

k) देवेभ्यः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. सस्थ. टि. आ √वृज् > आ··· अवृक्त)।

l) द्वि. युक्तः कप्र. (तु. ऋ ९,६२,२३ अभि इति; वैतु. सा. GW. प्रभृ. पुरि··· अर्षति इति)।

m) ?सुताः (⌊=°तान्⌋ *जलानि) इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. गतिरिति)।

n) स्वाअ. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. MW. पुरि- आसिष्यदत् इति)।

o) द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. अन्ये गतिरिति)।

p) स्वाअ. (वैतु. अन्ये गतिरिति)

q) द्वि. युक्तः कप्र. (तु. ऋ ९,१७,३;३७,१; वैतु. अन्ये पुरि··· अर्षति इति)।

r) स्वाअ. (तु. सा. MW.; वैतु. वें. GW. पुरिप्र··· असर्जि इति)।

s) द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. अन्ये पुरि··· अर्षति इति)।

t) रुजः इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें. ?, PW. GW.; वैतु. सा. पुरि··· पवस्व इति)।

u) स्वाअ. (वैतु. वें. सा. प्रभृ. पुरि··· प्रधन्व इति)।

v) स्वाअ.।

w) कोशम् इति द्वि. युक्तः कप्र.। (तु. GW. भ.; वैतु. वें. सा. PW. BS. पुरि··· निषीद इति, विव. स्वाअ. इति च)। इह, ऋ ४,५६,७ इत्यत्र च नि√सद् इत्युपसृष्टस्य धा. गतौ वृत्तिः द्र.।

x) द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. गतिरिति)।

y) सानो इति सप्त. युक्त उपर्यर्थे कप्र. (तु. अधि ⌊इहैव १६ तमे मन्त्रे⌋, GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. पुरि··· धन्व इति)।

z) द्वि. युक्तः कप्र. (तु. सपा. ऋ ९,२३,४ अभि, भ ⌊कौ १, ५७७⌋; वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रभृ. पुरि··· अर्षति इति)।

a1) स्वाअ. (तु. भ. GW.; वैतु. वें. सा. विव. परि (क्षरसि)।

b1) कोशम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें. सा.)।

c1) स्वाअ. (वैतु. वें. सा. PW. GW. पुरि··· प्रधन्व इति)।

d1) तमांसि इति द्वि. युक्तः परिहरणार्थे कप्र. (वैतु. 'अक्तून् (रात्रिषु) मातृभ्योऽधि (समिधां सकाशाद्) गाः (ज्वालाः) प्रकनिक्रदत् (प्रज्वालयन्) ओषधीषु विभृतोऽसि' इति वा. द्र.।

e1) पं. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. सा. उ. म. पुरि ⌊स्कन्दति⌋ इति, भा. स्वाअ. इति च)।

f1) स्वाअ. (=परिवार्य ⌊वैतु. वें. सा. पुरि प्रदक्षिणित् इति, GW. प्रभृ. पुरि··· निशिश्रथः इति च योगः⌋) सस्थ. टि. प्रदक्षिणित् इत्यपि द्र.।

३०, ९[a]; ३७, ८[b]; ३८, ५[c]; ३९, ४[b]; ४०, ६[d]; ४५, १[2e]; ४८; २[f]; ६२, ५[b]; ६[2g]; ६३, २[b]; ७२, ३[h]; ४[b]; ८[i]; ९७, १७[j]; ११५, ४[k]; १३५, ४[l]; १५१, ५[m]; खि १, ७, १[n]; ३, ११, २[o]; ४, ६, ५[b]; ५, १५, २[p]; मा ७, २६†[q]; ९, १५†[r]; ११, २७†[s]; ४३†[t]; १२, १०[u]; १८[2]†[e]; ४१[u]; ९१†[j]; १३, २०[b]; ४५[b]; २०, २१†[v]; २३, ५†[w]; २७, १०†[v]; २९, ५३[2]†[x]; ३५, १४†[v]; ३८, २४†[v]; †का ७, ११, १[q]; १०, ३, ८[r]; १२, २, १६[s]; ४, ६†[t]; १३, १, ११§[u]; २, १[2e]; ३, १२§[u]; ६, १७[j]; १४, २, ५§[y]; ४, ८[b]; २२, १, ६[v]; २५, ३, १[w]; २९, १, १०[v]; ३५, ४, १३[v]; ३८, ५, ७[v]; तै १, १, ८, १[b]; ३, १४, ५[2]†[e]; ५, ३, ३[u]; ६, १२, १†[z]; ७, ८, ३†[r]; †२, १, ११, १[z]; ३, १४, १[z]; २[a1]; ४, १४, २[b1]; ¶३, १[b;c1], ४, १; ४; १०, १†[q]; २[b]; ११, ४†[z]; ३, ३, ३[b]; ४, १, ४, २†[t]; ७, ४†[v]; २, १, ३[u]; २, १[2]†[e]; ३, ४[u]; ६, ५†[i]; ९, २[y]; १०, ४[b]; ३, १३, ८†[z]; †६, ६, ५[x]; ६[x]; ५, १, ८, ६†[v]; ७, ४, २०, १†[w]; मै १, २, २५; ७, १[2u;d1]; ४[u]; ११, २†[r]; २, ७, २†[s]; ४†[t]; ९[2]†[e]; १३†[j]; १५[y]; १७[b]; १२, ५†[v]; १३, १†[e1]; ३, ४, ६†[v]; १२, ८†[w]; १६, ३[2]†[w;g]; ४, ६, ९†[i]; ९, २७†[v]; ११, ४†[z]; १२, २†[b1]; १३, ६†[f1]; १४, १५?[g1]; १८[a1]; काठ ४, १६†[a1]; ७, १३[2b1]; ८, १४[u]; १७[2]†[z;b1]; ९, १[u]; १३, १४†[r]; १६, २†[s]; ४†[t]; ८†[u]; ९[2]†[e]; १३†[t];

a) त्रितन्तुम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. GW.; वैतु. वें. पुरि (प्रीणयत), सा. स्वाअ. इति)।

b) पं. युक्तः कप्र.।

c) कुत्सात् (= बन्धनात्) इति पं. युक्तः कप्र. (तु. वें. ? सा.; वैतु. GW. पुरि ... प्रमुञ्चस्व इति)।

d) जरितुः इति पं. युक्तः कप्र. (वैतु. वें. सा. परिष्ठः इति)। 'हे अश्विनौ, युवां कवी स्थः [अतः] जरितुः परि (स्तोतृपार्श्ववर्जम्) स्वं रथं नशायथः (*धावयथः [= स्तोतृपार्श्वे तु तस्य वेग-निरोधं कुरुथः, हव्याशया तं प्रत्यवेक्षेथे]) यथा कुत्सः (*भिक्षुकः) विशः (जनान् [संपन्नान् सतः]) प्रत्यवेक्षेत, (स्तोताप्यसौ) युवयोः *आस (मुखं) *मध्वा [सोम्येन] परि-*अभरत् (प्रपूरयति) यथा योषणा मक्षिका (स्वं) निष्कृतं (गृहभूतं मधुकोषं) मधुना (माक्षिकेण) परिभरेत्' इति वा. इति मतम्।

e) पं. युक्तौ कप्र. द्र.।

f) दस्युभ्यः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. सा. GW.; वैतु. वें. PW. पुरि ... आददे इति)।

g) अग्नेः, दिवः इति पं. युक्तौ कप्र.।

h) उत्तानपदः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. तत् इति द्वि. युक्तः कप्र. इति)।

i) तन्वः इति पं. युक्तः कप्र.।

j) दिवः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. उ. म. GW.; वैतु. सा. पुरि ... अवदन् इति)।

k) स्वाअ. (तु. पृ. ३१९ *k,n*.; वैतु. वें. सा. वि ... परिसन्ति इति, GW. परिसन्ति इति च)। मूलतस्तु (√वृ [वरणे = वारणे, विहनने] > भावे) *वर- > (च१) -राय > नैप्र. यनि. (तु. छन्दः)। 'अच्युता अपि सन्तो वाता ज्वलतोऽग्नेर् न वराय (विघाताय) सन्ति (कल्पन्ते)' इति वा. द्र.।

l) त्रिप्रेभ्यः इति पं. युक्तः कप्र. (तु. सा. GW.; वैतु. वें. PW. पुरि ... प्रावर्तयः इति)।

m) मध्यंदिनम् इति द्वि. युक्तः कप्र.।

n) सप्त. युक्तः उपर्यर्थे कप्र.।

o) = ऋ ९,८७,१।

p) स्वाअ.।

q) = ऋ १०,१७,१२।

r) = ऋ ४,४०,३।

s) = ऋ २,१,१।

t) = ऋ १०,१,२।

u) विश्वतः इति पं. युक्तः कप्र.।

v) = ऋ १,५०,१०।

w) = ऋ १,६,१।

x) = ऋ ६,४७,२७[2]।

y) पुरुषः ऽपरुषः इति पं. युक्तः कप्र.।

z) = ऋ १,७,१०।

a1) = ऋ १,९३,६।

b1) = ऋ १,६१,९।

c1) सपा. माश्रौ १,८,३,३ अधि इति पाभे.।

d1) सकृत् हृदः इति पं. युक्तः कप्र.।

e1) = ऋ २,३५,१०।

f1) = ऋ १,३१,५।

g1) पाठः ? (तु. टि. परि√भू > पर्यभूत्)।

h1) पं. युक्तः कप्र. द्र.।

१६[a]; १७[a]; †१८, १६[b]; २०[c]; २२, १†[b]; ३५, ८†[d]; ३८, ५†[b], १२[e]; ३९, २[a]; ४४, ९†[f]; ४६, १[2]†[g]; क ६, २[a]; ८, २; ४[h]; २५, ४†[i]; ८[a]; २९,४†[b]; †कौ १,९५‡[a,j]; १५२[k]; २९८§[a]; ३१२‡[a,j]; ३६७[m]; ४२७[n]; ४२८[o]; ४७६[p]; ४८५[q]; ५१९[r]; ५२३[s]; ५७७[t]; २, २७[s]; २४८[u]; २५०[v]; २८५[p]; ३०९[w]; ४७२[q]; ४८१[x]; ५१५[y]; ७१४[o]; ७१७[n]; ७२१[z]; ७८५[a1]; ८१८[f]; ८५०[k]; ९२७[b1]; ९४८†[c1]; ९७०[d1]; १०४४[b1]; १०५०[e1]; १०७५[f1]; ११८३§[h]; †जै १, १६, ८[k]; ३१, ६§[a]; ३२,१०‡[a,j]; ३८,८[m]; ४२,१[n]; २[n]; ४९,१०[p]; ५०,९[q]; ५३,९[r]; ५४,१[s]; ५८,१२[t]; २,४, ७§[a]; ३,३,६[s]; २१,१३[u]; १५[v]; २४, १[p]; २५,५[w]; ३५,७[q]; ३६, ६[x]; ४०, ११[y]; ५७, ८[f]; ५९, ६[o]; ९[n]; १३[z]; ४, २,८[b1]; ६,१‡[a,j]; १२, ३[k]; २२, १०[b1]; शौ १, १०, १[g1]; ४[a]; २०,२[h1]; २,१४, ६[i1]; ३३, ३[a]; ३४, ५[j1]; ३,२, ४[k1]; २५,५[a]; ४,९, ९[l1]; १०, १[m1]; ४[n]; ११,१२[o1]; १५,१०[a]; ५, ४, २[a]; ६, ४[o]; १४, ३[a]; ३०,११[a]; ६,६१,२[p1]; ८९,१[a]; १०८, ५[q1]; १११, ३[r1]; ११६, ३[s1]; १२५, २[2]†[g]; १३७, २[a]; ३[a]; ७, ३९, २‡[t1]; ४६, १[a]; ५५,७†[b]; ५८,१[a]; ८,४, ५†[a]; ९, ४[a]; ५[2a]; ९,४,१०[a]; ५, ६[u1]; १३,८[a]; २१[a]; १४,१२†[v1]; १०, १, ३२[w1]; ७,२५[a]; ११,२,४[a]; १२, ३, ३५[a]; ४०[a]; ५३[a]; १३, १,२६[a]; २,३[x1]; ४५[2y1]; १४,२, ४४[w1]; १८, २,२७[a]; ३,५२†[z1]; १९, ३,१[a]; २६, १[a]; ३९,१[a]; ५[a]; ४४,८[w1]; ९[w1]; ५२,४[a2]; ५७, ५[a]; २०, २०, ७[a]†; २६,४[f]†; ३५,९[a]†; ३९,१[a]†; ४७,१०[f]†; ५७, १०[b2]†; ६९, ९†[f]; ७०,

a) पं. युक्तः कप्र. ।
b) = ऋ १,५०,१० । c) ऋ १, ३९, ५ ।
d) = ऋ १०,१७,१२ । e) स्वाअ. ।
f) = ऋ १,६,१ । g) = ऋ ६,४७,२७[2] ।
h) = मा १२,१० । i) = ऋ १०,९७,१७ ।
j) सपा. ऋ १०, ८७, २५ प्रति इति पाभे. ।
k) = ऋ ८,६,१० ।
l) सपा. ऋ ८,८८,५ अन्तेभ्यः इति पाभे. ।
m) = ऋ १,४९,३ । n) = ऋ ९,१०९,१ ।
o) = ऋ ९,११०,१ ।
p) = ऋ ९,९,१ । q) = ऋ ९,१०,४ ।
r) = ऋ ९,१०७,६ । s) = ऋ ९,८७,१ ।
t) = ऋ ९,१०३,३ । u) = ऋ ९,३९,१ ।
v) = ऋ ९,३९,४ । w) = ऋ ९,६४,८ ।
x) = ऋ ९,७,४ । y) = ऋ ९,६५,२४ ।
z) = ऋ ९,६९,२ । a1) = ऋ ९,४९,१ ।
b1) = ऋ ३,१२,७ । c1) = ऋ ४,५६,७ ।
d1) = ऋ १,७,१० ।
e1) = ऋ ९,६३,२० । f1) = ऋ ४,५२,१ ।
g1) पं. युक्तः कप्र. (तु. सा. WI.) ।
h1) पं. युक्तः कप्र. (तु. शौ १९, ४४,८) ।
i1) द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. सा. W. B. प्रभृ. परि॰॰॰ असरम्? इति) ।

j1) पं. युक्तः कप्र. (वैतु. सा. पर्याचरन्तम् इति) ।
k1) स्वाअ. (तु. WI.; वैतु. सा. MW. परिनिर्जहि इति) ।
l1) पं. युक्तः कप्र. । = सपा. तैआ ६,१०,२ । आपमं २, ८,११ हिश्र १,११,५ तु उपरि इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. छन्दः, Böht [ZDMG ५२,८३]) ।
m1) पं. युक्तः कप्र. (तु. सा.) ।
n1) पं. युक्तः कप्र. (वैतु. सा. पर्याभृतः इति) ।
o1) द्वि. युक्तः कप्र. (तु. सा.) ।
p1) वाचम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. PW. WI.; वैतु. सा. त्रिशः इति पदम् आख्यातीकृत्य परि॰॰॰विशम् इति) ।
q1) द्वि. युक्तः कप्र. द्र. ।
r1) पं. युक्तः कप्र. (तु. W., WI.; वैतु. सा. परि (प्राप्य) इति) ।
s1) पं. युक्तः कप्र. (तु. W., WI.; वैतु. सा. =परि-जन- इति) । t1) पाभे. पृ ११७२ *g* द्र. ।
u1) पं. युक्तः कप्र.; वैतु., स्वाअ. इति WI. ।
v1) = ऋ १,१६४,११ ।
w1) पं. युक्तः कप्र. (तु. WI. वैतु. सा. परि॰॰॰मुल्व इति) । x1) भूम इति युक्तः कप्र. ।
y1) द्वि. युक्तौ कप्र. । z1) = ऋ १०, १८,१३ ।
a2) प्रति इत्यस्य नैप्र. विपरिणामः द्र. । सपा. तैआ ३, १५,२ मृत्योः इति विभे. ।
b2) = ऋ २,४१,१२ ।

१६[a]†; ९६, ११[b]; ९७, ३†[c]; ११५,१[d]†; १२९, ८[e]; पै १,९, १[f]; ४[g]; ३०,४[h]; ४१,३[i]; ६६, ३[b]; ६७,४[b]; ९३,१[३b]; १००, २[j]; २, ४, ३[k]; २४, २; ३१, ६[j]; ३, ५, ४[l]; १०, १[½b]; ३०, ६[m]; ३२, ७[n]; ४, २४, ७; २५, १[o]; ६[p]; २६, ३‡[q]; ५,६, ९†[r]; ७,८[s]; १०, ३[j]–५[j]; ११, ८[b]; १७, १; २०, ३[t]; ३७, ८[½b]; ६, ११, ३‡[u]; ७, १, १०[v]; ७, ५[४w]; १०,१[x]; ५[y]; ८,३,१[z]; ८, २[b]; ६[b]; १२, ३[b]; ११[b]; ९,३, ९[b]; ११[b]; १२[b]; ७, ६[b]; १२, १२[b]; १४, १[a1]; २२, २८; १०, १, ६[k]; १२[l]; ६, ६[b1]; ११, २, ८[b]; १३, ५, ७[b]; १३, ८†[c1]; १४, २, १३[b,d1]; १५, ३, ८; ९; ११, ६[२]†[e1]; २०, ६[b,f1]; १६, ९,४†[g1]; १८, ४[h1]; ५[३i1]; २४, १०[j1]; ३८, ४; ६७, १†[k1]; ७४, ८[l1]; ७५, २[b]; ११[m1]; ९७, ५[n1]; १०४, ४[o1]; १७, ९, ६[p1]; ३९, ४[q1]; १०[r1]; ४१, ३[s1]; १८, ११, ४; १७, ६[t1]; २०, ७[u1]; २५, ५[३v1]; १९, ४,१४[b1]; ८, १४[w1]; १६, ६[x1]; १७,९[y1]; १९, ११[४z1]; २०, ९[b]; १६[b]; २३,१[a2]; २६,२[b1]; ६[b]; २९,२[b]; ३२,४[b]; ५[b]; ६[b]; ७[b]; ३३,१५[b]; ४७,१-३; २०, १०,३†[b2]; १२, ८†[c2]; १५, १०[b]; २०,१[d2]; २१, ८[b]; ५२,९[b].

†परिंश[e2]– -शम् ऋ १, १८७, ८; काठ ४०,८.

परि√कृ, पुरि···चकृतुः खि ५, २,२[f2].

परि√कृत् (छेदने) > परि-कृत्य शौ ५, १४,३.

परि-कृत्यमान– -नः काठ ४,१६;

---

a) =ऋ १,७,१० । b) पं. युक्तः कप्र. ।
c) =ऋ ८,६६,९ । d) =ऋ ८,६,१० ।
e) स्वाय. । f) =शौ १,१०,१ ।
g) =शौ १,१०,४ । h) =शौ १९,५२,४ ।
i) =मा १२,१० । j) वा.?
k) =शौ २,१४,६ । l) =शौ ३,२,४ ।
m) तन्वः इति युक्तः कप्र. । n) =शौ २,२४,५ ।
o) =शौ ४,१०,१ । p) =शौ ४,१०,४ ।
q) तन्वम् इति द्वि. युक्तः कप्र. । सपा. ऋ८,९१,६ मम इति पाभे. । r) =ऋ १,५०,१० । s) =शौ ४,१५,१० ।
t) त्वा इति द्वि. युक्तः कप्र. ।
u) सपा. ऋ ९,७३,६ अध्या इति पाभे.? ।
v) =शौ ५, १४, ३ ।
w) सकृत् पादपूरणश्चान्यत्र कप्र. ।
x) =शौ १९,३९,१ । y) =शौ १९,३९,५ ।
z) =शौ ४,९,९ । a1) =शौ ५,३०,११ ।
b1) द्वि. युक्तः कप्र. ।
c1) =ऋ १०,९७,१७ ।
d1) सपा. मा १६,९ त्वम् इति पाभे. ।
e1) =ऋ ६,४७,२८? ।
f1) 'अस्मत्तः परि (दूरं) निदाधिरे श्येन्यादयः (अनिष्टाः पदार्थाः)' इति वा. ।
g1) =ऋ ७, १०४,५ । h1) =शौ ८,९,४ ।
i1) =शौ ८,९,५? । j1) =शौ ९,४,१० ।
k1) =ऋ १,१६४,११ । l1) =शौ ९,१३,८ ।
m1) =शौ ९,१३,२१ । n1) =शौ ९,५,६ ।
o1) =शौ ११,२,४ । p1) शौ १०,७,२५ ।
q1) =शौ १२,३,३५ । r1) =शौ १२,३,४० ।
s1) =शौ १२,३,५३ । t1) =शौ १३,१,२६ ।
u1) =शौ १३, २,३ । v1) =शौ १३,२,४५? ।
w1) =शौ ५,४,२ । x1) =शौ १,३०,२ ।
y1) =शौ ६,१०८,५ ।
z1) यातुः, भ्रातुः, स्वसुः, ?तरीभ्यः ([शोधतः] स्त्रीभ्यः) इति पं. युक्तः कप्र. । सस्थ. नो योप्यध्य् इति पाठः? । अनु√युप् > योपि [गूहने] > (त्यपि) –प्याऽद्य इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. ?लसरम् इति पाठोऽपि? (आ√*सुर् [अपनयने] > [लङि उपु१]) आऽसुरम् इति शोधः (तु. मूको.) ।
a2) सहसः इति युक्तः कप्र. ।
b2) =ऋ १,५०,१० । c2) =ऋ १०,१७,१२ ।
d2) =शौ १९, ३,१ ।
e2) भाप. (सार-) । व्यु.? । < परि√शी इति वें., < पुरि + शम् इति ? सा., < परि + अंश– इति च PW. GW. ?GRV. WAG [२, ४०b] । परि√*रिंश् [विरेचने, रसनिष्कर्षणे] > कर्मणि *परि-रिंश– > नैप्र. यनि. इति मतम् ।
f2) सपा. शौ ६,६७,१ ॰सत्तुः इति, खिसा ३६, ६ ॰सुखतुः इति च पाभे. ।

शौ ४,१६,७[2a]; पै ५,३२,८.

परि√क्रन्द्, पुरि…अचिक्रदत् ऋ ९,८६,२०[b].

परि√क्रम्, >क्राम्, परिक्रामति तै ६, २, ४, ४¶; परिक्रामतः तै ६,४, १०, ३¶; परिक्रामाम मै ४,९,१०[3c]; पर्यक्रामत् तै ६, २,४,४¶.

परिचक्रमुः ऋ १०, ५६, ५; †परि…अक्रमीत् ऋ ४, १५, ३; मा ११, २५; का १२, २, १४; तै ४, १, २,५; मै १, १, ९; काठ १६, २; २१; ३८, १२; कौ १,३०; जै १,३,१०; शौ १,१७,४§; †परि(अक्रमीत्) मै २,७,२; ४,१३,४; काठ १९, ३; क ३०,१.

परि-क्रम्य तै ६, ४, १०, ३¶; शौ १२,४,१७; पै १७,१७,७.

परि-क्रामत्- -मन् शौ ८, ६, ८; पै १६,७९,७.

परि√क्री, ¶परिक्रीणीते मै १,११, ७[2]; ३,७,७; परिक्रीणाति ¶काठ १४, ८[2]; ३७, १[4]; पर्यक्रीणन् शौ ४,७,६; पै २,१,५.

परि-क्रीत- -तः काठ ३४, ३¶.

परि√क्रीड्>¶परि-क्रीडत्- -डन्तः मै १,१०,१६; काठ ३६,१०.

परि√क्रुश् > परि-क्रोश[d]- -शम् ऋ १, २९, ७; शौ २०, ७४, ७†.

परि√क्शा, परिक्शन् मै ३, १६, १‡[e].

परि√क्षर्, †पुरि…क्षर>रा ऋ ९, ६१,[(४०,४)३]; कौ २, ५६२; जै ३,४५,४; पर्यक्षरत् ऋ ९, ६४, ११; परि…अक्षरत् कौ १, ४७५‡[f]; २, ४४३‡[f]; ५९०‡[g]; जै १, ४९,९‡[f]; ३, ३४,१‡[f];४८,५‡[g].

†पुरि…अक्षाः[f] ऋ ९,१८,१; ८७,४[1]; ९८,३[g]; कौ १,५३१[1]; जै १,५४,७[1].

?परिक्षाय[j] पै ८,१८,९.

परि√क्षि(निवासे) > परि-क्षित्[k]- -क्षित्[1] खि ५, १०, २; शौ २०, १२७, ८[m]; -क्षितः[1] खि ५, १०, १;३;४; शौ २०, १२७, ७; ९; १०; -क्षिता ऋ ३,७,१; १०, ६५, ८; -क्षितोः ऋ १, १२३, ७.

परि√क्षु > परि-क्षव[n]- -वम् शौ १९,८,४;५; पै[o] २०,४६,१;२; -वात् शौ १०, ३, ६; पै १६, ६३,६.

परि√खन् >¶परि-खाय काठ २४, ४; क ३७,५.

परि√ख्या, परिख्यत् ऋ ७, ३६,७; †परिख्यन् ऋ १, १६२, [१ (५, ४१,२)][e]; ७,९३, ८; १०, १०,२; मा २५, २४[e]; का २७, १२,१[e]; तै ४,६,८,१[e]; काठ ४६, ४[e]; शौ १८, १, २; परिख्यतम् ऋ ५,६५,६.

परि√गच्छ्,गम्, †परि…गच्छति ऋ ९, ९८,७; कौ १, ५५२; २, ६७९; १०३१; जै १, ५८, ४; ३,५६,७.

परिग्मन् ऋ ४, ४३ , ६;

---

a) पाठः ? प्रति√ग्रथ् [ग्रन्थिभङ्गे] > प्रति-ग्रथ्यमान- > -मानः (धृतवस्तु-विरेचनार्थं भग्नग्रन्थितां नीयमानः)। यथा *अवन्ध्रः (जलपूर्णः) कोशः (दृतिः) जलनिष्कासनार्थं प्रतिग्रथ्यते, एवं कूटव्यवहारेण पूरितपृथूदरस्य जनस्योदर-ग्रन्थिभङ्गः क्रियतां येनासौ जाल्मः (जालमयः [सर्वग्रहणैक-दृक्]) विरेचितस्रस्तोदरो भूत्वाऽऽस्ताम् इति वरुणः प्रार्थ्यत इति मतम् । सा. W. B. प्रमृ. परि√कृत् [छेदने] इति, PW.<परि√कृत् [वेष्टने] इति । b) सपा. कौ २, १७२ जै ३,१६,१० °असिष्यदत् इति पाभे.।

c) अनु, परिक्रामाम इति पाठस्य स्थाने सपा. मा ३८, १९ का ३८,५,२ तैआ ४,११,२[3] अनुक्रामाम इति पाभे.।

d) नाप. ([आक्रोशक-] रक्षस्- प्रमृ.)। कर्तरि अच् प्र. (तु. हिग्ृ १,१४,४) थादिस्वरश्च ।

e) सपा. परिक्शन् <> परिख्यन् (या ९, ३ च) इति पाभे.।

f) सपा. °अक्षरत् <> °अक्षाः इति पाभे.।

g) सपा. °अक्षरत् <> °अक्षाः इति पाभे.

h) वैतु. PW. GW. अनुपसृष्टो योग इति ।

i) तु. वें. सा. विव. भ. GW.; वैतु. PW. अनुपसृष्टमिति ।

j) पाठः ? (परि√खन् > [ल्यपि]) परि-खाय (सेकार्थं परितः खननं कृत्वा) इति शोधः।

k) विप. । उस. उप. क्विबन्तम् ।

l) नाप. (नृपति-)।

m) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. WAG [१,१३५b] परि-च्छित् इति वावि. पाठ इति ।

n) गस. उप. भावे अप् प्र. थादिस्वरश्च ।

o) °क्षपम् (तु. आपमं १,१३,५ वौगृ ४,२,११) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. अप [१, २६४] W [टि.] आपमंभू [पृ २१])।

परि···अगमम् शौ ६, १२,१[a]; पै १९,४, ४.

परि-गत्य>त्या ऋ २,१५,४.

øपरि-जगन्वस्– -न्वांसा ऋ ५, ६४,१.

परि√गध्>परि-गाधि(त>)ता[b]– -ता ऋ १,१२६,६.

परि√गा, परि···जिगाति ऋ ७,७५, ४; ९, ९६, ९; परि···जिगासि ऋ ५, १५,[४ (७, ८४;१)].

पर्यगात् मा ४०,८; का ४०,१, ८; †परि···गात् ऋ २, ३३, १४[c]; ७, ६७,८; ६९, ४[d]; का १७, ८, ४[d]; मै ४, १४,१०[d]; परि···अगाम् शौ १, ३४,५; पै २,९,३; पर्यगाम पै १,५१,१.

परि√गृभ्,ह्,ग्रभ्,ह्, परिजग्रभत् मा ३२,२[e]; का ३५, ३,२.

परि···अगृभ्णाः ऋ ५, ३१,७.

परिजग्रभ शौ १९, ३१, ५; पै १०,५,५.

परिगृह्णीते मै ३, ८, ३¶; ¶परिगृह्णाति तै १,५,२,४; ४, ४; ६, ७, २; १०, ३[२]; ५; २, १,२, ९; २,११,४; ५, १०, १; २; ६,४, ३[२]; ५, १, ३, ५[३]; ४, ३; १०,५; २, ६,२; ८, ६; ५, ४, २; ६, ४,१,३; मै १,४,११; ५, ५; ११; २, १,४; ३, १,४; ५; २,१; ७,७[२]; ८,६; १०, ७; ४, १,१०[२]; २, ११; ७, ३; ८; ९; काठ २१,५;२४, ४; ¶परि-गृह्णाति तै १, ६,७, १;९,४; मै ४,१,१०; काठ ७,४; ११, १[२]; १९,३[४]; ११[४]; २०,४; ६; २५, ५[५]; २६, २; १०; २७-२८,१; २९, ७; ८; ३१, ८[३]; ३२, ४; ३६,७; क ५, ३; ३०,१[४]; ३१, १[४]; ६; ८; २०; ३९, २[५]; ४०, ५; ४१,८; ४२,१; ४५, ८;४७, ८[३]; परि···गृह्णाति तै ७,१,१, ३¶; ¶परिगृह्णन्ति तै ७, ३, १०, १; २[२]; परिगृह्णन्ति तै १, ६,१०, ५¶; शौ १२, १, १३[f]; परिगृह्णामि मा १, २७[3g]; ३८, ६; का १,९,५[3g]; ३८, १,६; तै ३, २, ८,५; मै १, २, २[h]; ४, ११; ३, ६,८[h];४,९,७; काठ ५, ४; ३२, ४; शौ १२, २, ३३[i]; परिगृह्णीमहे[i] तै ५,७,९,१; काठ ७,१२; क ६, २; परिगृह्णीमसि मै १,६,१[i]; परिगृह्णन्तु तै १,१, ९,३[3g]; मै १,१,१०[3g]; काठ १, ९[३];२५,५[3g]; क १,९[3g];३९,२[3g]; पै १७, २, ४[i]; ¶पर्यगृह्णात् तै ७, १,१,२; मै १,८,७; १०,७; २, ५, ३[२]; ९; ३, ३, ७[२]; काठ ६, ६; ३६,१; क ४,५; पै १९, ४०, १५$; पर्यगृह्णन् तै ७, ३, १०, १[२]¶; शौ १२, ३, १६; पै १७, ३७, ६; ¶परिगृह्णीयात् तै २, ५,९,५; काठ २६,१०; ३६, १३; क ४१,८.

परि-गृहीत,ता– -तः तै ७, ३,१०, १¶; –तम् खि ४, ११, १; मा ३४,४; काठ २०, ४¶; क ३१, ६¶; –ता मै १,६,३¶; शौ ११, ३,१५; –ताः तै ५, २, ६,२¶; –तानाम् तै ७, १,१, २¶; –ते तै ५, २,६,४¶.

¶परि-गृहीति– -त्यै तै २, २,१०, २; ७, १,५,७; २, ६,३; ३,४, २; ५,३; ६,२; ७,४; ८, २; ९, ३; १०,५; ४,१,३; २,५; ३,६; ४, ३; ५, ४; ६-७, ३; मै १, १०,७; २,१,५; ५,३; ३, २,३; ६; ४-५, ३; ९, १; १०, ३; ४; ४, २,१; ४, ९; काठ ११, ५; १३,३;२६,८;३६,१; क ४१,६;

परि-गृह्य मा १७, ५५;५६; का १८, ५, ६; ७; ¶तै २,२,१०,५; ४, ६,३,२; ३; ५,५,१,५; ७,३-४, १०,१; मै २,१,११¶;२,२[२]¶; १०,५[२]; ३, ३,८[२]; ४,४,४¶; ¶काठ ४,१६$; १०,२;७; ११, ४[२]; १४, ७; १८, ३[२]$; २०, १२; २२, १३; २६, १०; २७, ३; ३०, ७; ३३, २[२]; ¶क २८, ३[२]$; ३१, १४; ४१, ८; ४२, ३; ५[j].

a) विशेषः पृ १३५४ *b* द्र.।

b) आगधिता प° इति पाठः ? (आ√गृध् [अभिकाङ्क्षायाम्] >गर्धि>)*आ-गर्धिता,(प्र√गृध्>गर्धि>) *प्र-गर्धिता इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. इत्येव, ORN. पर्गधिता इति शोध इति च ?)।

c) सपा. मा १६, ५० तै ४,५,१०,४ मै २,९,९ काठ १७,१६ क २७,६ परि (वृणक्तु) इति पाभे.।

d) =सपा. या ६,४ । तैब्रा २,८,७,८ तु परि···गाम् इति पाभे.।

e) शत्रन्तम् इति ब्रुवाणः म. स्वरतश्चोद्यः।

f) सपा. °ह्णन्ति<>°ह्णन्तु इति पाभे.।

g) सपा. °ह्णामि<>°ह्णन्तु इति पाभे.।

h) पाभे. पृ ६९३ *o* द्र.।

i) सपा. °ह्णामि<>°ह्णीमहे<>°ह्णीमसि<>पै १७, ३३,४ प्रतिगृह्णामि इति पाभे.।

j) सपा. काठ २७,५ परिहृत्य इति पाभे.।

¶परिगृह्य-व(त्>)ती[a]- -ती तै ५, ४,६,३; काठ २१,८.
¶परि-ग्रह[b]- -हः मै ३,३,८; ८,९; ९,३; काठ ९,१४.
परि-ग्राह[c]- -हम् तै २, ६,४,३².
¶परि√गै, परिगायति तै ५,१,८,२²; काठ २१,५²; क ३१,२०².
परि-च(क्र>)क्रा[d]- -क्राम् पै १६, ४१, १.
परि√चक्ष्
परि-चक्षि[e]- -क्षि कौ २,९७५‡[f].
†परि-चक्ष्य- -क्ष्यम्[f] ऋ ७,१००, ६; तै २,२,१२,५; मै ४,१०, १; जै ४, २३, ७; -क्ष्याणि ऋ ६,५२, १४; कौ ३,३,९; जै २, २,४.
परि√चर्, परिचरति तै ६, १, ११, ६²¶; परि...चरति ऋ १,५२, ६; ३, ७, २; परि...चरतः ऋ १०,१२,७; शौ १८, १, ३५†; परिचरन्ति ऋ १,१२७, ९; ७, १,१५; १०, ११६, ९; परि... चरन्ति ऋ ५,४७,४;१०,११४, १०; परिचराणि ऋ ५,२९,१३.
परि-चर,रा[g]- -राः शौ १२, १, ९; पै १७,१,७; -राय मा १६,२०; का १७,२,४; तै ४,५,३, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २.
परि√चि(चयने), ¶परिचिनोति काठ २१, ४; क ३१, १९; †परि... चिनुपे ऋ १०, ९१, ५; कौ २, ३३२; जै ३,२८,४.
¶परि-चाय्य[h]- -य्यम् तै ५, ४, ११,३;काठ २१,४; क ३१,१९.
परि-चित्[i]- -चित् मा १२,५३; का १३,४,९; तै ४,२,४, ४; मै १, १,८; २,७,११; काठ १६,११; क २५,२; -चितः मा १२,४६; का १३,४,२; तै ४, २, ७, ४; मै २,७,११; ३,५, ३; ४,१,८; काठ १, ७; १६, ११; ३१, ६; ३८,१२; क १, ७; २५, २; पै १२,७,११²; २०,२८,६.
परि√चृत्>परि-चर्तन[j]- -नानि तै १,६,४,३; मै १,४,१; २,१२, ३; काठ ५,३; पै १८,१४,६.
परि√छिद्>परि-च्-छिन्न- -न्नाः ऋ ७,३३,६.
परि-जगन्वस्- परि√गच्छ् द्र.
परि√जन्, परिजज्ञिरे पै १९,२८,८.
परि-जा- -जाः शौ १९, ५६, ६; पै ३,८,६.
परि-जात[k]- -तः शौ ३,६,१; पै ३, ३,१.
परि-जायमान- -नम् पै १९, २८, १३?[l].
परि√जम्भ्>परि-जम्भन- -नम् पै १९,४७,१-३.
परि-जर्भुराण- परि√भृ द्र.
परि√जि, परिजय पै १६,७०,९.
परि√ज्ञा>जा, परिजानात् ऋ १०, १३९,६[m].
परि-ज्मन्[n]- -ज्मन् ऋ १, ६३, ८; ११७,६; २,२८, ४; ३८,२; ४, २२, ४; -०ज्मन् ऋ १, ६, ९; शौ २०, ७०, ५†; -ज्मनः ऋ ३,२,९; मै १,३,३५†; -†ज्मने ऋ ४,३,६; मै ४,११,४; काठ ७,१६, -ज्मनोः ऋ १,४६,१४; -ज्मा ऋ १,७९,[२(८,२७,१७) १०,९३,४]; ११२,४; १२२,३; ४,४५,१; ५,४१, १२; ६,२,८; १३,२; ७,१३,३; ४०, ६; १०, ३९,१; ९२, ५; ९३, ७; तै १,

a) विप. ([तच्छब्दवती-] ऋच्-)।
b) गस. उप. भावे अप् प्र.।
c) भाप. >नाप. ([वेद्याः] सीमा-निर्देश-)। घञ् प्र. (पा ३,३,४७)।
d) विप. (शाला-)। वस.।
e) गस. उप. कर्मणि इन् प्र. प्रकृतिस्वरश्च।
f) सपा. °चक्षि<> °चक्ष्यम् इति पाभे.।
g) विप. (२अप्-, रुद्र-)। गस. उप. अच् प्र.।
h) नाप. (अग्नि-स्थण्डिल-)। गस. उप. ण्यत् प्र. (पा ३, १,१३१)।
i) विप. [इष्टका-, शर्करा-]। उस.।
j) नाप. (अश्व-सज्जा-रज्जु-)। गस. उप. करणे ल्युट् प्र.।
k) विप. ग. स्वरः (पा ६, २, ४९ [तु. पपा. सा. WI.; वैतु. PW.W. परिः पं. युक्तः कप्र. इति ?])। सस्थ. अधि इति अव्य. अधिकारे सद् अथ-पर्यायः (वैतु. PW. W. पं. युक्तः कप्र. इति ?)।
l) पाठः ? °नः इति शोधः (तु. मूको-)।
m) = सपा. तैआ ४,११,८। मै ४,९,११ तु परिददात् इति पाभे.।
n) विप. क्रिवि. नाप. च। परि + ज्मन्- > वस. यनि.। उप. वप्रा. भाप. इति कृत्वा यथायोगं व्यु. द्र.। तु. पृ १३९२ k अपि। < √अज् इति भा [तै २, १, ११,१] सा [ऋ १,६,९] WAG [१,७१], < √जन् वा √ज्या वेति भा. [पक्षे], < √जम् इति सा [ऋ १, ६३,८] PW. प्रभृ. च [= √गम् इति कृत्वा])।

५,११,२†; २, १, ११,१†; ७, १,२०, १; मै ४, १०, ११; काठ २३, ११†; ४१, ११; शौ ७, १५,४; पै २०, ३, ३; –ज्मानः ऋ ५, १०, ५; –†ज्मानम् ऋ १,२०,३; १२७,२; ८,७२,१०; १०,४१, १; काठ ३९, १५; कौ २, ९५४; ११६४; –ज्माना ऋ १०,१०६,३.

?पुरि-त्रि[a]– -त्रयः ऋ १, ६४,५; ५, ५४,२[2].

परि√ण(<न)म्, ‡पुरि…नम शौ १,२,२; पै १,८६,७[2b]; २, ७०, ५.

?परिणयति[c] क ३०,३.

परि√ण(<न)श् (व्याप्तौ) प(रि>)री-णशे[d] ऋ १, ५४,१.

परि√ण(<न)ह् > पु(रि>)री-णह्[e]– -णहम् ऋ १,३२,८; मै ४, १,५¶[f]; काठ १३, ९; ३१, ३¶; क ४७, ३¶; –णहि शौ १९,४८,१; पै ६,२१,१.

¶पारीणह्य[g]– -ह्यस्य तै ६, २, १,१; मै ३,७,९; काठ २४, ८; क ३८,१.

परि√णी(<नी), ¶परिणयति तै २,३,४,३;४[3]; मै ४,३, ५; काठ ११, ४[3]; १२, ८[2]; १३, ३; ¶परिणयतः तै ७, २, ७, २; मै २, ५, ६; काठ १३, ६; ७; ३० , ३; क ४६, ६ ; परिणयन्ति ऋ ३, ५३, २४; परिणयन्ति मै ४, ३, ५¶; परिणयन्ति काठ ११, ४¶; पुरि…नयन्ति ऋ १, ९५, २; †पुरि…नयन्ति ऋ १,१६२, ४; मा २५, २७; का २७,१२, ४; तै ४,६, ८, २ ; मै ३,१६, १; काठ ४६, ४; पै ८,१४, २; पुरि…नयामि शौ ९, ५, २[h]; पुरि…नयामः शौ ६, २८,१‡[i]; पै ६,९,१०[h]; १९,१३, १६‡[i]; परिणयामसि पै १९, ५२, ४; पुरि…नयत् ऋ ६,४, ६[j]; पुरि…नयध्वम् ऋ १०, १६५,५[i]; पर्यणयत् तै २, ३, ४, ३[3]¶; पर्यणयन् तै ६, ५, ७, २¶. †पुरि…अनेषत ऋ १०, १५५, ५; मा ३५,१८; का ३५, ४, १७; शौ ६,२८,२; पै १०, १, १३. †परिणीयते ऋ ३,२,७; ४, ९, ३; १५, १; मा ३३, ७५; का ३२, ६,६; मै ४, १३, ४; काठ १६, २१; ३८, १२; पै ६, ९, ४§.

परि-णीति– -तिः पै १९,५२,४[2].

परि-णीयुमा(न)ना– -नाम् शौ १८,३,३.

परि√तंस् > तंसि > परि-तंसयुध्यै[k] ऋ १,१७३,७; ६, २२,७; शौ २०,३६,७†.

पुरि-तक्म्य, क्म्या[l]– -क्म्या ऋ ५,

a) विप. ([*वारिधर्जनशील-]१अप्-, मरुत्-) । व्यु.? । वारि- (जल-) + (√ध्रज् [गतौ]>[भावे]) *ध्रज्-> (वस.) *वारि-ध्रज्->नैप्र. 'त्रय्->-त्रयः इति मतम् । पपा. प्रमृ. पुरि इति निपातः पूप. इतीव च, त्रि– इति च उप. < √अज् इति स्क., < √त्रि इति सा., यद्वा <√तृ इति GW. (तु. उरु-त्रि-) ।

b) सपा. ऋ ६, ७५,१२ मा २९,४९ तै ४,६,६,४ मै ३,१६,३ आपश्रौ २०,१६,१२ परिवृङ्धि इति, काठ ४६, १ परिवृङ्धि इति च पाभे. ।

c) पाठः? मातृभ्यः इति पं. युक्तः परिः कप्र. (तु. सपा. काठ [१९,५] अधि इति पाभे.) इति पृथक् पदम् । अवशिष्टस्य ?णयति इत्यस्य स्थाने च (प्र√घृण् >घृणि [*प्रज्वालने>] प्र-घृणयति इति शोधः स्यात् ? (तु. टि. प्र√(नी>)णी>?प्रणयति [काठ १९,५], प्र√क्रद्,न्द् >प्रकुनिक्रदत् [ऋ १०,१,२] च) ।

d) गस. उप. तुमर्थीयः केन् प्र. ।

e) नाप. (आवरण-, गृह-) । गस. उप. क्विप् प्र. ।

f) सपा. तैब्रा ३, २,४,७ परीणहि इति पाभे. ।

g) नाप. (गृह-सामग्री-) । इह परीणह्– (गृह-) + तात्रभविकः व्यः प्र. (पा ४,३,५८) चित्स्वरश्च ।

h) सपा. °नयामि <> °नयामः <>आपश्रौ ७, १७,२ दधातन इति पाभे. ।

i) सपा. °नयामः<>°नयध्वम् (मागृ २,१७,१ च) इति पाभे. ।

j) सपा. ऋ १०,१,२ मा ११,४३ का १२,४,६ तै ४, १,४,२ मै २,७,४ काठ १६,४ विभे. ।

k) गस. उप. तुमर्थीयः अध्यैः प्र. ।

l) विप. (वप्रा.),नाप. (रात्रि-) । पुरि+*तक्म्य– (वप्रा. [= तमोभार- इति, धृतिभार- इति च]) > वस. यनि. । उप. प्रयोजितोऽर्थविवेकः यस्य. द्र. (वैतु. या [११, २५], स्क. ऋ. वें. GW. प्रमृ. गस. इति कृत्वा < परि√तक् [गतौ] इति; या [पक्षे], दे [४,१] वस. इति कृत्वा < पुरि + तक्म्या– इति, सा [ऋ १, ३१, ६] प्रास. इति कृत्वा < पुरि + [तक्मन्->] तक्म्य– इति च ?) ।

३०, १४[a]; १०, १०८, १[b]; –क्स्यायाः ऋ ५, ३०, [१३[a] (६, २४, ९)]; –क्स्यायाम् ऋ १,११६, १५[c]; ४,४१,६; ४३, ३; ५,३१,११; ६,२४, [(५,३०, १३) ९]; ७,६९,४; मै ४, १४, १०†; –क्स्ये ऋ १,३१,६[d].

परि√तन्, पुरि···अतनत् ऋ ८, ७२,१८.

¶पुरि-तत– -तः मै २,१,१२; ४,१, ९; काठ ३१,७; क ४७,७.

परि-तत्नु[e]– -त्नुना शौ १,३४, ५; पै २,९,२.

परि√तप्, परिताप्सीत् काठ ३९, ३[f].

पुरि-तप्त– -प्तम् ऋ १, ११९, ६; –प्ताः शौ १,७,५; पै ४,४,५.

परि-तुप्य ऋ १०,१६७,१.

परि-तस(:) तै ३, ३, ५, ४¶; शौ १०,७,३८; पै १७,१०,९.

परि√तुर्[g], पुरि···तुतूर्षति[h] ऋ १०, १००,१२.

परि√तृद्, पुरितृन्धि ऋ ६,५३,५.

परि√तृ, पर्यतरत् शौ २०, ३४, १२[i].

परि√दा, ¶पुरिदत्ते मै ४, १, १२; काठ ३७, १६; ¶पुरिददाति मै १,५,७[2]; ३, १, ५; ८; ४,१,१; काठ ७,५[2]; ११[4]; ११,५; १९, ७; २४, ३; ३०, १०; ३१, २; १५; ३७, ११[2]; १४[3]; १६[3]; क ५, ४[2]; ६, १[4]; ३०, ३[2j]; ५; ३१, ७[k]; ३७, ४; ४६, ८; ४७, २; ¶परिदत्तः काठ ७,५; क ५, ४; पुरिददे काठ ३७, १५[l]; १६; शौ १९, १७,१-१०; पै ७, १६, १-१०; १२, १०, १२; पुरिददामि मा ११, ६४; का १२,६,५; तै ४, १,६,२; ९, २; मै २, ७, ६; ३, १, ८; काठ १६, ६; १९,७; क ३०, ५; शौ १, ३०, २[m]; ३, ११, ७; ६, १२२, १[n]; ७, ५५, ४[o]; पै १, १३,१; १९,५३,१?; २०, ४९, २; ३; पुरि···ददामि मा १८, ५९; का २०, ४, २; तै ३, ३, ९, १[p]; काठ ४०, १३; शौ ६, १२३, १; परि (ददामि) पै १,१४, २[m]; परिदद्महे पै २०, १०, ५[o]; पुरिदद्मः शौ ६, ९९, २[q,r]; ३[q,s]; १२,३,४६[t]; ५५[u]-६०[u]; पुरिदद्मसि ऋ ८, ४७,१५; शौ १,१४,३; ५,२२, १४; ८,२,२०;२२; १९,४८,१; पै १, १५, ३[v]; ६,२१, १; १३, १, १२; †पुरिददत्[w] ऋ १०, १७, ३; शौ १८, २, ५४; पुरिददात् मै ४, ९, ११‡[x]; पुरिददातु शौ १९, ४८, २; पै ६, २१, २; पुरि···ददातु शौ

a) विप.। उप. नैप्र. <*तमस्मय–।

b) नाप.। उप. यथोक्तमेव।

c) नाप. (तु. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. आजि– इत्यस्य विप. इति, स्क. वें. अन्यथावादिनाविति च ?)।

d) विप. (धन-)। उप. नैप्र. <(√धृ [धृतौ]> धर्मस्–>) धर्मस्मय–।

e) विप. (इषु-)। गस. उप. उः प्र. धा. द्वित्वश्च उसं. (पाउ १,२१)।

f) सपा. आपश्रौ १६,२५,२ परी° इति, मा १२,३० का १४,३,४ मै २,७,१६ माश ७,५,१,८ अभिता° इति च पाभे.।

g) धा. बन्धने वृत्तिः।

h) 'गोः पशोः अग्रम् आ (इव) दुवस्युर् अग्नेरग्रं परिवघ्नाति' इति वा. (तु. सा. वें. GW. यनि. योगः इति; वैतु. PW. MW. अग्रम् इति द्वि. युक्तः परिः कप्र. इतीव ?)।

i) धा. हिंसायां वृत्तिः (तु. पै [१२,७,१२] मूको: ?पर्यचरक्षश् [= *पर्यवृश्चत्] इति पाभे; वैतु. RW. पर्यभवत् इतीव स्यादिति ?)।

j) सपा. काठ १९,५[2] °दधाति इति पाभे.।

k) सपा. काठ २०,५ °दधाति इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १८०४ e द्र.।

m) सपा. पुरिददामि<>पुरि (ददामि) इति पाभे.।

n) सपा. तैआ २,६,१ प्रतिगृभ्णीत इति पाभे.।

o) सपा. °ददामि<>°दद्महे इति पाभे.।

p) सपा. पै १६,२६,३ परिदध्मः इति, शौ ९,४,२४ प्रतिदध्मः इति, शांगृ ३,११,१४ पागृ ३,९,६ विध ८६, १६ पतिम्,ददामि इति च पाभे.।

q) °दध्मः इति सा. RW. WI.।

r) सपा. पै १९,१३,२ °दध्महे इति पाभे.।

s) सपा. पै १९,१३,३ °दध्मः इति पाभे.।

t) सपा. पै १७,४०,६ °दध्मः इति पाभे.।

u) सपा. पै १७,४१,५-१० °दध्मः इति पाभे.।

v) °ध्मसि इति मूको.।

w) = सपा. या ७,९। तैआ ६,१,१ आमिगृ ३,५,४ः २ बौपि १,३ः१३ तु °ददाव् इति पाभे.।

x) पाभे. पृ १९३२ m द्र.।

१२[a], ३, ५५-६०; पुरिदेहि ऋ १०,१४,११[b]; शौ ६, १०७, १-४; १९, ४८, २; ५०, ७; पै ५,१४,७;६,२१,२; १४,४,१७; १९, ४४, ७-१०; †पुरिदत्तात् ऋ १०,१६, २; शौ १८, २, ५; पुरिदत्त[c] तै ५, ७, २, ४; काठ १३,१५; पुर्यदत्त शौ १९, ४६, ३[d]; पै ४,२३,५.

परि-दाम् पै ५,१६,२.

परि-दाय ऋ १,१०५,२; मै १, ५, १४[४]¶.

परि-देय- -यः काठ ३७,११[२]¶.

पु(रि>)री-त्त[e]- -त्तः[f] मा ९, ९; शौ ६,९२,२.

?परि···दियापयन्[g] पै १५,५,८.

परि√दिश्, पुरिदिशति, परिदिशति मै ४, १, २¶; ¶परिदिशति, परिदिशेत् काठ ३१,१; क ४७, १.

परि√दिह्, पुरि···देहत् ऋ ७, ५०, २.

परि-दिग्ध- -ग्धम् पै २,३१,६.

परि√दी[h], पुरिदीयन्ति ऋ २, ३५, १४; †परिदीयसे[i] कौ २, ३१४; जै ३, २५, १०; परिदीयथः ऋ ८, ५, ८; २६, ६; पुरि···दीयथः ऋ ५, ७३, ३; पुरि···दीयत्[j] ऋ १,१८०, १; †पुरिदीय>या ऋ ५, ८३,[७; १०, १०३,४]; मा १७,३६; का १८, ४,४; तै ३, १,११,६; ४, ६, ४, १; मै २, १०, ४; काठ ११, १३; १८, ५; क २८, ५; कौ २,१२०२; शौ १९, १३,८; पै ७,४,८.

परि√दृश्, ¶पुरि···ददृशे मै १,१०, ६; काठ ८,९; ३६,१; क ७, ५; परिदृदृश्रे मै ४,४,१¶[k].

पुरि···ददृश्राम्? शौ १२, ३, ३३[l]; परि···ददृश्याम्? पै १७, ३९,३[l].

परि√दॄ, पुर्यदीर्येत तै २, ३, १२, १¶.

†पुरि···दर्षीष्ट ऋ १,१३२,६; मा ८,५३; का ९,६,५.

परि√द्रु, पुर्यद्रवत् ऋ ९, ९३,१; कौ १, ५३८; २, ७६८; जै १, ५५,६.

परि-द्रव- -वम् पै ६,१४,९.

†पुरि-द्वेषस्[m]- -षसः ऋ ८,७५,९; तै २,६,११,२; मै ४, ११, ६; काठ ७,१७.

परि√धा,>धापि, ¶पुरिधत्ते तै २, ४,९,१; मै १,५,११; ३, ६,२; ६; ४, १, १३; काठ १२, ४; २२,१३; २३,१; क ३५, ७;९; ¶पुरिदधाति तै १, ५,८,५; २, ३,९,३; ४,११, २[२]; ५, ८, ६; ६, ६,२; ३; ५, १,५,३; ६, २, १, ६; ८,३; मै २,४,४[२]; ३,८, ४; ४, १, १३[२]; ५, ३; काठ १२,२; ४; १९, ५[२n]; २०, ५[o]; २५, ६; ७; ३१, १०[४]; क ३९, ४; ५; ४७, १०[४]; पै १६, ५४, ६§; परि···दधाति पै २०, ६१, ९; पुरिदधे मा ४, २; का ४, १,३; पै १, ९७, २; ३; ६, १२, ५; पुरि···दधे ऋ १०, १९, ७; पै १९, २१, १६†; पुरिदधामि पै १, ४२, ३[p]; पुरि···दधामि शौ १३, १,१९; पै १८, १६,७[q];९; पुरिदध्महे पै १९, १३, २[r]; परिदध्मः पै १, ६१, ५; २, २३, ४; १६, २६,

a) सपा. पै १७, ४१,५-१० °दधातु इति पाभे.।
b) सपा. शौ १८,२,१२ पुरिधेहि इति पाभे.।
c) सपा. मंत्रा २,१,१० माश्रौ १,६,४,२१ वाश्रौ १,५, ५,७ बौध २,६,१२। शौ ६,५५,१ पै १९,९,२ पागृ ३, १,२ तु °धत्त इति पाभे.। d) सा. ?परि यत् इति।
e) ग. स्वरः (पा ६, २,४९ [वैतु. उ. उप. < √तन् इति]) । f) सपा. का १०, २, ६ पुरीतः इति पाभे.।
g) पाठः? सपा. शौ १९,२४,१ पुरि···अधारयन् इति पाभे.। परि-अधि√धा> परि···अध्यधापयन् (परि···अध्यवासयन्) इति शोधः। h) =√डी[गतौ]।
i) सपा. ऋ ९, २४,५ परिषिच्यसे इति पाभे.।
j) वैतु. GW. परि कप्र. आह। k) सात. °दृशे इति।
l) 'यथा लष्ट्रा (तक्षकेण) स्वधित्या (उपकरणेन) सुकृतं (सुनिर्मितं) रूपं (रूपवद् वस्तु) पात्रे परिददृश्येत (प्रतिबिम्ब्येत) एवम् (अग्निपूजायाम् उपयुज्यमानाः सन्तः) एनाः (= *आ-इन्धाः [प्रदीप्ताः]) एधाः (=एधाः* [समिधः]) पात्रे *परि-ददृश्रान्' इति वा. लेटि प्रपु३ द्र.)। परस्परं पाभे. सन् °श्राम् (प्रपु३ [तु. दुह्राम्]) इति च °श्याम् इति च पाठः? °श्रान् इति शोधः संभाव्येत।
m) नाप.। प्रास. उप. भाप. पूप. स्वरश्च।
n) पाभे. पृ १९३४ j द्र.।
o) पाभे. पृ १९३४ k द्र.।
p) सपा. मा ११,७७ पै १, ४२,१ अुपिदधामि इति पाभे.।
q) सपा. °धामि<>°धातु इति पाभे.।
r) पाभे. पृ १९३४ r द्र.।

३[a]; १७, ३९, ५[b]; ४०, ६[c]; ४१, ५[d]-१०[d]; १९, १३, ३[e]; परिदध्मसि शौ १, २२, १; ३; पै १, २८, १;३; १६, ४, १०; ५, २; परि···दध्मसि शौ १, २२,२; पै १, २८, २; परिदध्म पै १०,६,७; परिदधातु[f] मा २, ३; का २,१. ३; परि···दधातु ऋ ६,५४,१०; शौ ७, १०,४†; १३, १, १७[g]; १८; पै १७, ४१, ५[h]-१०[h]; १८, १६, ८; २०, ४३, ३†; परिधत्ताम् मा २,३; का २,१,४; तै १,१,११, २; मै १, १, १२; काठ १, ११; क १,११; शौ १४, १, ५३; पै १८, ५,१०; परिधत्स्व शौ १४, १, ४५; १९, २४, ५; पै १५, ६, २; ८; १८, ५, २; परिधेहि ऋ २,३०,९; शौ ७, १०४, १[i]; १८, २, १२‡[j]; परिधत्तम् तै २, ४, ७, १; काठ ११, १३; २७,४[k]; परिधत्त काठ ३१,१४; शौ २,१३, २; ६, ५५,१[l]; १९, २४, ४; पै १५, ६, १; १९, ९, २[l]; परि···धत्तन[m] शौ १९, २४, १-३; पै १५, ५, ८-१०; परिदधावहै तै १, ५, १०, १[n]; पर्यदधात् शौ १०, २, १५; पै १६,६०,६; परि···अदधात् ऋ १, ३३, ८; पर्यदधुः मै ३, ८, ४¶; पर्यधत्थाः मा २, १७; का २, ४, ४; तै १, १, १३, २; मै ४,१, १४; काठ १, १२; ३१, ११; क १,१२; ४७, ११; ¶परिदध्यात् तै २, ५, १०,१; २[2]; ६, ४, ३,२; ¶परिदध्यात् तै २, ४, ११, २; मै २, ४, ४; परिदध्यात् काठ १२,४¶. परि[o]···दधिरे ऋ ५, १८, ४; परि···दधुः ऋ ५,७९, ५; परि-···धात् शौ १३,१,२०; पै १८, १६, १०; परि···अधाताम् शौ १८, ३, १२; परि···अधिथाः[p] शौ २,१३,३;१९,२४,६; पै १५, ६,३?[q]. ¶परिधीयन्ते मै ३, ९, ५; काठ २६, ७; क ४१, ५; ¶परि-धीयन्ते तै २, ३,९,३; मै ३,८, ५.

परिधापयामः शौ १९, ४६, ४; पै ४,२३,६; परिधापयाथः[r] शौ १२, ३, ५१; परिधापयेथः[r] पै १७, ४१, १.

परि-धातवै[s] शौ २, १३, २[t]; १९, २४,४[s]; पै १५,६,१.

परि-धान[u]- -नम् शौ ८, २, १६; पै १३, १४,३; १६,४,६; -नेन पै ७,१५,५.

¶परिधानी(य>)या[v]- -यया मै १, ४,११; -या काठ २८,१; क ४४, १; -यायाम् मै ४, ६,६.

¶परि-धापयित्वा काठ ११,१०.

परि-धाय मै १, ९, ६¶; काठ ९, १४¶; शौ २, २९, ६; पै १, १३, ३.

परि-धि[w]- -धयः ऋ १०,९०,१५; मा ३१, १५†; का २, ४, ६[x]; ३५, १,१५†; ¶तै १, ५, १०,

---

a) पाभे. पृ १९३४ *p* द्र.।
b) सपा. शौ १२,३,३४ निधिपाः इति विभे.।
c) पाभे. पृ १९३४ *t* द्र.।
d) पाभे. पृ १९३४ *u* द्र.।
e) पाभे. पृ १९३४ *s* द्र.।
f) = सपा. माश १,३,४,२। तै १,१,११,१ मै १,१, १२ काठ १,११ तैब्रा ३, ३,६,८ आपश्रौ २,९,५ तु पाठाऽभावः।
g) पाभे. पृ १९३५ *p* द्र.।
h) पाभे. पृ १९३५ *a* द्र.।
i) = सपा. तैब्रा ३,७,५,१३ आपश्रौ ३,१३,५। तैब्रा ३,७,६,१ आपश्रौ १,१४,१२ तु परिधत्त इति पाभे.।
j) पाभे. पृ १९३५ *b* द्र.।
k) सपा. तै ६,४,९,१ क ४२,४ प्रतिधत्तम् इति पाभे.।
l) पाभे. पृ १९३५ *c* द्र.।
m) सपा. हिगृ १,४,८ °दध्मसि इति पाभे.।
n) तु. सस्थ. टि. वि। विपरिदधावहै इत्यस्य स्थाने सपा. काठ ७, ३ विभृवः इति पाभे.।
o) तु. PW. GW.; वैतु. सा. बर्हिः इति द्वि. युक्तः उपर्यर्थे कप्र. इति।
p) सपा. हिगृ १,४,३ आपमं २,२,८ °अधिधाः? इति, पागृ २,६,२० परिधास्यै इति, मागृ १,९,२७ परिधास्ये इति च पाभे.।
q) °धिधाः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ.)।
r) सपा. °पयाथः<>°पयेथः इति पाभे.।
s) युगपत् स्वरः (पा ६, २, ५१)। t) = सपा. आपमं २,२,६। हिगृ १, ४,२ तु °दातवै इति पाभे.।
u) नाप.। गस. उप. कर्मणि ल्युट् प्र.। v) विप.> नाप. (ऋच्-)। w) नाप.। गस. उप. किः प्र.।
x) सपा. परिधयः<>परिधेयाः (माश १, ८,३,२५ च)<>बर्हिपदः (कौसू ६,९ च) इति पाभे.।

४§; २, ३, ९, ३; ६, २, १, ६; ८, ६; ५, ९, २; ¶मै १,८, ७; २, २,३; ३, ७, ९; ९, ५[२]; ४, ५, २; ५; ९; ६, ८; ७, ४; ¶काठ ६, ६; २४, ८; २५, ७; २६, ७; २८, ९; ¶क ४, ५; ३८, १; ३९, ५; ४१, ५; ४४, ९[२]; जै २,४,२†; शौ ९,६,१०; १३, १, ४६; १९, ६, १५†; पै ९, ५, १३†; २३, ६; १६, ५४,७;१११,१०; १८,१,८‡[a]; १९, ६; –धये तै ३, २, ८, १; –धिः ऋ १, १२५, ७; १०, १३०,३; मा २, ३[३]; का २, १, ४[३]; तै १,१,११,१; २[२]; मै १, १, १२[३]; काठ १, ११[२]; क १, ११; शौ ४,९,१;५,२९,२;३;८, २, २५; १२,२,४४; पै ४, १४, ८; ८,३,८; १३, ९,३;४; १६, ५,५; १७, ३४, ५; –धिना मा १९, ६३; का २०, ४,६; तै ५, ७,७,२; काठ ४०,१३; –धिभिः मै ३, ९, ४¶; –धिभ्यः मै ४, ५,२[३]¶; –धिम् ऋ ३, ३३,६; ४, १८, ६; ७, ३३, [९; १२]; १०, १८, ४; मा २, १७; ३५, १५†; का २, ४, ४; ३५, ४, १६†; तै १, १, १३,२; ५,८, ५¶; २, ५,८, ६¶; मै ३, ८, ४[२]¶; ४, १,१४; ५,२¶; काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७,११; शौ ८, २, ९; १२, २, २३†; पै १६, ३, ८; १७, ३२, ३†; –¶धिषु मै १,४,५[३];१०, ९; ४,७,४[४]; काठ २८,९; ३१, १५; ३६, ४; क ४४, ९; –धी काठ ३५, १०; क ४८, १२; पै १५,५, ६[b]; –धीन् ऋ १,५२, ५; ९, ९६, ११; १०७, १९; १०, १२९, ४; मा १९, ५३†; का २१,४,३†; ¶तै २, ३, ९, २; ५,११,५; ६, ६, २; ९, १; १२,१†; ६,२,१,५; ८, ३; ३, ७,२; ५,९, २; ३; ¶मै ३, ९, ५; ४, १, १३; १४; ९, ११§; १०,६†; १२, ३†; ¶काठ १२, २;२१,१४†; २५,६; ३१,१०[२]; ११; १४§; ¶क ३९, ४; ४७, १०[२]; ११; †कौ १, ५१६; २, २७२; †जै १, ५३,६; ३, २३, ४; पै २०, १, ३; –¶धीनाम् काठ २७,१; क ४२, १; –¶धौ तै ६,४, ३, ४; काठ २७,१; क ४२,१.

परिधेय[c]– –याः[d] मा २, १८; काठ १, १२; क १, १२?[e].

परि-धीयमान,ना– –ना पै १६, १४४, ४; –¶नेषु मै १,४,५; काठ ३१,१५.

परि-हित,ता– –तः पै ४, २१,४[f]; ८, ११,४;२०,९; –तम् ऋ १, १२१,१०; पै १३, १४,१; –ता शौ १२, ५,३; पै १६,१४०,३; १४४,४.

परि√धाव् (गतौ), परिधावति खि ५, २२,८[g]; शौ २०,१३६,१०; परिधावसि ऋ ९, २४, ५[h]; परिधाव ऋ ९, ८६,४८; पै १, ४३, २?.

परि[i]···अदधावत् ऋ ९, ८७, ७.

परि√धी (=√धा), †परि···धीमहि ऋ १०, ८७, २२; मा ११, २६; का १२, ३, १५; तै १, ५, ६, ४; ४, १, २, ५; मै २, ७, २; काठ १६, २; ३८, १२; शौ ७, ७४, १; ८, ३, २२; पै १६, ८, २; १९, २७, ३; †परि(धीमहि) तै १, ५, ८, ५; काठ १९, ३; क ३०,१.

परि√धृ >धारि, परि···अधारयन् शौ १९, २४,१.

परि√नक्ष्, परि[j]नक्षति ऋ ४,४३, ५.

परि√निज्, परिनिज्मः खि ४, ५, १[k].

परि-नि√धा, परिनिदधाति, परिन्यदधुः काठ २५, ६¶; क ३९, ४¶.

---

a) सपा. ऋ १०,८५,८ शौ १४,१,८ प्रतिधयः इति पाभे.।

b) = सपा. आपमं २,२,४। काग्र ४१, ६ तु परिधे इति पाभे.।

c) विप. (देव-)। तत्रभवीयः ढ > एयः प्र. उसं (पा ४,४,१०६ [तु. बर्हिषद्-])।

d) पाभे. पृ १९३६ *x* द्र.।

e) °धी° इति पाठः? यनि. शोधः।

f) सपा. पै ४,२२,३ वरुणस्य इति पाभे.।

g) परिधा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

h) पाभे. पृ १९३५ *i* द्र.।

i) तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. स्वाअ. इति कृत्वा पृथगितीव?।

j) तु. वें. PW. GW.; वैतु. सा. ग्राम् इति युक्तः कप्र. इति।

k) सपा. खिसा २९,१ अपनिर्णुद्मः इति पाभे.।

परि√निन्द्>परि-निन्दित- -तम् पै ११,५,५.

परि-निर्√वप्, परिनिर्वपेत् काठ १०,६¶.

परि-नि√वेष्ट्>परिनि-वेष्टन- -नम् पै १९,३८,१२.

परि√नृत्, परिनृत्यति शौ ४,३८,३; परिनृत्यन्ति तै ७, ५, १०,१¶; शौ १२, १०, २; परिनृत्यन्ति शौ ८, ६, १०; परिनृत्यन्ति पै १६,७९,१०; १४५, १०.

परि-नृत्य(त्>)न्ती- -न्त्योः शौ १०,७,४३.

परि√पत् (गतौ) > ϕपरि-पत- (त्>)न्ती- -न्ती ऋ १०, १०८,५.

परि-पति[a]- -तये मा ५,५; का ५,२, १; तै १,२,१०, २; ६,२,२,३; मै १, २, ७; ३, ७, १०[२]; काठ २, ८; क २, २; -तिः तै ६,२, २,३¶; -†तिम् ऋ ६, ४९,८; मा ३४, ४२; का ३३, २,५; तै १,१,१४,२.

परि√पद्>परि-पद्[b]- -पदम् ऋ १०,२८,१०; -†पदाम् ऋ ८, २४,२४[c]; कौ १, ३९६; जै १, ४४,६; शौ २०,६६,३.

परि√पन्थ् (*बाधायाम्)>परि-पन्थिन्[d]- -न्थिनः ऋ १०,८५, ३२[e]; मा ४, ३४†[e]; का ४, १०, ५†[e]; तै १, २, ९, १†[e]; मै १,२,६†[e]; ३,७, ८†[e]; काठ २,७†[e]; क २,१†[e]; शौ १,२७, १;१२,१,३२†[e];१४,२,११†[e]; पै २,३१,५; १७, ४,२†[e];१९, ३१,४;६; -न्थिनम् ऋ १,४२, ३; शौ ३, १५,१; पै १९, ४९, १; -न्थी ऋ १,१०३,६.

परि-परिन्- परि√पृ द्र.

परि√पश्, परि···पश्यते ऋ ९, ७१, ९; परिपश्यति मै ४, ७, २[३]¶; परिपश्यति तै ६, ६, ७, २¶; ¶परिपश्यति काठ २९, २[२]; क ४५, ३[२]; परिपश्यन्ति[h] खिसा ३३, ८; मा ३१, १९; का ३५,२,३; †परिपश्यन्ति ऋ १, १६२,१२; मा २५,३५; का २७, १३,४; तै ४,६,९,१; मै ३,१६, १; काठ ४६,५; परि···पश्यन्ति ऋ ७, ८७, ३; परिपश्यसि शौ ११, २, २५; पै १५, २०, ७; १६, १०६, ५; परिपश्यामः तै ७,१,६,२¶; परि···पश्यामसि ऋ १, १५२, ४; परिपश्य[i] ऋ १०,८७, १०; शौ ८,३,१०†; पर्यपश्यत् ऋ १, १६४, २५; ३, २६,८; १०, ६८,८; तै २, ३, १०,२[j]; ७, १,६,१¶; †शौ ९, १५, ३; २०, १६, ८; †पर्यपश्यत् ऋ १०, ५१, २; १२१,८; मा २७,२६; का २९, ४,४; तै ४, १, ८,६; पै ४, १, ९?§[k]; ६,७,२§; १६,६८, ३; परि···अपश्यत् ऋ १०, १२९, ४[l]; परि···अपश्यताम्[m] ऋ ७, ३३, १०; पर्यपश्यन्त ऋ १, १४६, ४; पर्यपश्यन् ऋ १, १६८ [९; १०, १५७, ५]; ¶मै ४, २, १; १३; †शौ २०, ६३, ३; १२४, ६; ¶परिपश्येत् तै [६, ९, ७,२; मै ४, ७,२; ¶परि···पश्येत् काठ २९, २; क ४५,३.

परि√पा (रक्षणे), परिपाति ऋ ९,८९, ३; जै ४,१९,९†; परिपातः ऋ १, १३६,५; परिपासि ऋ १, ३१,१५; ७,५,७[n]; परिपाथ ऋ १०, १२६,४; पै ५, ३९,७†;

---

[a]) व्यु. पृ. ६६० q द्र.।

[b]) अर्थः?। नाप. (आनाय-)। गस. उप.< √पद् = √बध् इति (तु. PW. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. प्रभृ. अन्यथा व्याचक्षाणाः)।

[c]) = गर्त- इति Gri.।

[d]) नाप. (शत्रु-)। गस. उप. स्वरः (वैतु. पा ५,२,८९ <परि-पन्थ- इति)।

[e]) = सपा. माश ३,३,४,१४ मंत्रा १,३,१२ आपमं १, ६,१० आगृ १, ८,६ शांगृ १, १५, १४ गोगृ २,४,२। शौ १, १९, १ पै १, २०, १ तु अभिव्याधिनः इति पाभे.।

[h]) सपा. तैआ ३,१३,२ परिजानन्ति इति पाभे.।

[i]) सपा. पै १६, ६,१० प्रतिपश्य इति पाभे.।

[j]) सपा. मै २, ३, ४ काठ ११, ७, अन्वपश्यत् इति पाभे.।

[k]) पाठः? पर्यपश्यन् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?ऊडुर्)।

[l]) = सपा. तैआ ४,११,७। मै ४,९,११ तु परि··· अपोर्णु इति पाभे.।

[m]) तु. वें.; वैतु. सा. GW. परिसंजिहानम् इति द्वि-स्वरो योगः।

[n]) धा. माने वृत्तिः उसं. (वैतु. वें. सा [पाने] इति, Gri [गमने] इति, GW. GRV [रक्षणे] इति?)।

पुरि···पामि खि २,१,१[a]; पै २, २, ३[a]; पुरिपासति ऋ १०, १७, ४[b]; पुरिपासतः ऋ ७, ३४, २३; पुरिपातु ऋ ६,७५, १४; १०, ११, २; ३७, २; [४२-४४,११]; ६६,३; मा २६, १४; २९, ५१†; का ३१, २, ६†; †तै ३,३,११,१; ४,६,६, ५; मै ३, १६, ३†; †काठ १०, १३; ४०, १०‡[c]; ४६, १; शौ ७, ५३,१†; ८,६,२१; १०,३, १०; १७, १, ३०; १८, १, १९†; २, ५५?‡[b]; १९,२०,१; ३२, १०; ३३, १; ४५, ५; †२०,१७, ११; ८९, ११; ९४, ११; पै १, ४६, ४†, १०८, १; ७,१५,८; १२, ४, १०; ५, १; १५, ४,५; ११, १†; १६, ८, ११†; ६३, १०; ८१, ३; १७, २५, ५†; १८, ३२, १३; पुरि···पातु शौ २,४,२[a]; ८,२, २६; १९, ३४,५[a]; ३५,४[a]; पै २, ११,२[a]; ७,७, १[a]; ५;६;९; ८, ८; ११, ३, ५[a]; ४, ४; १६, ५, ६; पुरि(पातु) शौ १९,३५,४[c]; पै ७,७,५[c]; ८,८; ११,४,४[c]; परिपाताम् पै ५, ११, ३; परि···पान्तु खि ३, २०,१; पुरिपाहि ऋ १,१४३, [८(६, ८, ७)]; ६, ७१,३; १०, ८७,२१; १२८, ६[c]; †मा २७, ७; ३३, ६९; ८४; †का २९,१, ७; ३२, ५-६, १५; तै १, ४, २४,१†; ४, १,७, ३; ७, १४, ३†[c]; †मै १,३,२७; २,१२,५; काठ ४, १०†; १८, १६; ३७, १३[2]; १४[2]; क ३,८†; २९,४; शौ ४, १९,८; ५, ३, २†[c]; ६, ११०, २; ११२, १[d]; ७, ८९, १†; ८,३,२०†; ६, २२; १७, १,९; १८, ४,९; पै १, ४६,१; ३, ३३,७; ४, १८, ३; ५; ५, ४, २†[c]; २५, ८; १५,१५, १; १६,७,१०†; ८१,४; १८,३१, ४; पुरि···पाहि शौ २, ७, ३[a]; ४; १९, ४४,६[a]; पै ७, ११,९; ८,३,४; १५,३,६; पुरि (पाहि[2]) शौ २, ७, ४; पै ८, ३, ४; †पुरिपातम् ऋ १, ११२, २५; मा ३४,३०; का ३३, १, २४; पुरिपात शौ १२, २,४७; पै १, ४६, ३?[e]; १७,३४,८.

परि-पाण[f]– -णः शौ ८,५, १; १६; १९,३४,७; ३५,३; पै ११,३, ७; ४,३; १६, २७,१; २८, ६; –णम् शौ २, १७, ७[2]; ४, ९, २[2]; ३; ५, ८, ६[g]; ११,१२, १७; १९,३५,२; पै ८,३,२; ३[2]; ६,८[h]; ११, ४,२; १६, ८१,२; –णात् शौ ४, २०, ८[h]; –णानि पै ७,१८,७[g]; –णाय शौ ४,९, २; पै ८,३,३.

परि√पा(पाने)

परि-पान[i]– -नम् ऋ ५,४४,११.

परि√पिष् > ¶परि-पिष्ट[j]– -ष्टम् काठ २४,१[2]; क ३७,२[2].

परि√पू, पुरि···पवते ऋ ९, ६९,३[k]; कौ २, ७२०†; जै ३, ५९, १२†.

†पुरि···पुनन्ति ऋ ९,९८, ७; कौ १,५५२[l]; २, ६७९; १०३१; जै १, ५६,४; ३,५६,७.

पुरि-पूत– -तः ऋ १,१३५, [२(७, ९०,१; ८, ८२, ५)]; ८, २,२; खि १,११,१; कौ २,८५†; जै ३, ८,११†; –तस्य खि १,७,२.

परि√पृ, पुरि···पिपृत > ता ऋ १०,६३,८.

परि√पृ(*हिंसायाम् [<√स्पृ]) परि-परिन्[m]– -रिणः[n] मा ४, ३४; का ४,१०,५; मै १,२,६; ३,७, ८; ४, २,११; काठ २,७; क २, १; –री तै १,२,९,१[n].

परि-प्र√गा, प्र···पुरि···जिगाति ऋ ७,८४, [(५,१५,४) १].

परि√प्रथ्, पुरि···पप्रथे ऋ ६,७,७.

परि-प्र√धन्व्, †पुरि···प्रधन्व, > न्वा ऋ ९,७५,५; ११०,१; काठ ३८, १४; कौ १, ४२८; २, ७१४; जै १, ४२, २; ३, ५९,

---

a) सपा. °पामि<>°पातु<>°पाहि इति पाभे.।

b) सपा. °पासति (तैआ ६,१,२ आग्निगृ ३,५,४:१७ च) <>?°पातु (पाठः ? °पासति इति शोधः [तु. सा. छन्दश्च]) इति पाभे.।

c) सपा. पुरिपातु <>पुरिपाहि इति पाभे.।

d) सपा. पै १९,२१,१२ परिवृणक्ति इति पाभे.।

e) पाठः ? °तु इति शोधः। f) विप. भाप. च। गस.।

g) सपा. °णम्<>°णानि इति पाभे.।

h) सपा. °णम्<>°णात् इति पाभे.।

i) नाप. (पेयवस्तु- ?)। गस. उप. कर्मणि ल्युट् प्र.।

j) नाप.।

k) तु. वें. PW. GW.; वैतु. GW [पक्षे] स्त्राअ. इति।

l) तु. भ.; वैतु. विव. स्त्राअ. इति।

m) नाप. (शत्रु-)। गस. उप. कर्तरि इनिः प्र. उसं. (पा ३,२,१५७ [वैतु. पा ५,२,८९ <परि-पर– इति]) ।

n) सपा. °रिणः<>°री इति पाभे.।

६; शौ ५, ६, ४[a]; पै ६, ११, ५[a]; †परि(प्रधन्व,>न्वा) ऋ ९, ११०,१; काठ ३८,१४; कौ १, ४२८; २, ७१४; जै १, ४२,२; ३, ५९, ६; शौ ५,६,४; पै ६, ११,५.

परि-प्र √या, परिप्रयाथ ऋ ४,५१,५; प्र··· परियामि ऋ १०, ४९, ७[b].

परि-प्र √स्यन्द्, †परिप्रस्यन्दते ऋ ९,१०१,२; कौ २,४८; जै ३, ५,७.

परि √प्री > परि-प्री[c]- -प्रियः ऋ ९, ७२,१.

परि-प्रीत, ता- -तः ऋ १, १९०, ६; -ता ऋ १०,२७,१२.

परि √प्रुप् > परि-प्रुप्[c]- -प्रुषः ऋ १०,७७,५.

परि-प्रुष्णत्- -ष्णते तै ७,५,११,२; काठ ४५,२.

परि-प्रे(प्र √इ), परिप्रेहि पै ८,१२, ७.

परिप्र-यत्- -यन्तम् ऋ ९, ६८, ८.

परि √प्लु, प्लु, परिप्लवन्ते मै ४,६, ७¶; काठ २०, १२[d]; क ३१, १४[d]; परिप्लवताम् पै ६,२२, १९[e].

परि-प्लव[f]- -वः पै १५,१८, ८?; १९,१६, १६; -वेभ्यः मा २२, २९; का २४,१६,१; तै १,८,१३, ३; मै ३,१२,१०; काठ १५,३.

¶परि-प्लव्य काठ २५, ३; क ३८, ६.

परि √बन्ध्, परिबेधिरे शौ ६, १३३, ५; पै ५,३३,११.

परि √बाध्, ¶परिबाधते काठ २७, ४; क ४२, ४; †परि···बाधते ऋ ९,९७,१०; कौ १,५४०; २, ३६९; जै १, ५५, ७; ३, ३०, १२; ¶परिबाधन्ते तै २, १,५, ३; मै २, ५, ४; काठ १३, ४; परि···बाधस्व ऋ ६,१६, ३२; मा ४, २८[g]; का ४, ९,५[g]; ¶परिबाधेत मै ४, ६, २; काठ २७,४; क ४२,४.

परि-बाध्[h]- -बाधः ऋ १, ४३,८[i]; ५, २,१०; ८,२४,५; तै १, २, १४,७†.

†परि-बाधमान- -नः[j] ऋ ६, ७५, १४; मा २९, ५१; का ३१, २, ६; तै ४, ६,६,५; मै ३,१६,३; काठ ४६,१.

परि √ब्रू, परिब्रवीमि शौ १९, ३९, २-४; पै ७,१०,२-४; पर्यब्रवीत् पै ४,१६,२; ¶परिब्रूयात् मै ४, ८, ७; काठ २७,४; क ४२,४.

परि √भक्ष् > परि-भक्षित- -तेन पै ९,२२,१८.

परि-भरमाण- परि √भृ द्र.

परि-भवितुम्, परि-भु- परि √भू द्र.

परि √भुज्, परिभुजत् ऋ १, १००, १४; परिभुज मा १६, ११; का १७, १,१२; तै ४, ५, १,४; मै २,९,२; काठ १७, ११; क २७, १; पै १४,२,१७.

परि···अनुभोजीः ऋ १,३३,९.

परि √भू[k], ¶परिभवति काठ २८,७; क ४४, ७; †परिभवन्ति ऋ १, १६४, ३६; शौ ९, १५, १७; पै १६, ६९, ५; †परि···भवन्तु ऋ १, १०,१२[l]; मा ५,२९; का ५, ७,५; तै १, ३,१,२[l]; मै १, २, ११; काठ २, १२; परि (भवन्तु) तै ६, २, १०, ७†; पर्यभवत् काठ २८, ७¶; ३४, ७¶; ३९, ११[m]; क ४४, ७¶; शौ १०,२,१८; पै १३, ५,१०; १६ ६०,१०; परि···अभवत्[n] ऋ २, ५,३; तै ३, ३,३, ३†; परि···अभवः ऋ २, १३, १०; परिभवेयम् काठ ३४,७¶.

परि[o]···भूतः ऋ १०, २७, ७; परि···भूथः ऋ ६, ६७, ५;

---

a) वैतु. WI. परिः गत्यभाव इति ।

b) तु. वें. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. प्रं वहमानः इत्यनेन योजुकः । c) विप. । गस. उप. क्विबन्तम् ।

d) तु. सस्थ. टि. अनु ।

e) पृ १४२३ ताम् इति नेष्टम् ।

f) नाप. (अधिष्ठातृ-देव- [वैतु. MW. विप.]) । गस. उप. अच् प्र. ।

g) =सपा. माश ३, २, ३,१३ । तै १,१,१२,१ काठ १, १२; ३१,११ क १, १२; ४७, १२; तैब्रा ३, ३,७,९ आपश्रौ २, १४, १० माश्रौ १, ३, १, १८ तु पाहि इति पाभे. ।

h) भाप. > नाप. । गस. उप. भावे स्त्री. क्विप् प्र. ।

i) सोम-परि° इति पपा.? सोम (सं१), यनि. चेति द्वि-पदः शोधः (तु. वें. MV. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. GW. च पपा. अनुगाविति) । j) सपा. पै १५,११,४ अपबाधमानः इति पाभे. । k) उपसृष्टः बधा. द्र. ।

l) वैतु. [पक्षे] भा [तै.] परिः कप्र. ।

m) सपा. तै ४,४,८,१ परिभूः इति पाभे. ।

n) सपा. °अभवत् <> °अभुवत् इति पाभे. ।

o) वैतु. GW [पक्षे] तम् इति द्वि. युक्तः कप्र. इति ।

परि…भुवत्[a] ऋ ७,३१,८; †परि…भुवत् ऋ ९,१०२,१; कौ १,५७०; २,३६३; जै १,५८,५; ३,३०,६; परि…भुवत् ऋ १,६८,१; परिभूतु ऋ २,२,५; †परि…भूतु ऋ ७,१०४,६; शौ ८,४,६; पै १६,९,६. परिबभूव मे ३,६,५¶; परिबभूव ऋ १०,८८,१४; परिबभूव पै १६,१०२,२[b]; †परि…बभूव ऋ १,३२,⌊१५ (१४१,९)⌋; ३,३,९; १०,१२१,१०[c]; मा १०,२०[c]; २३,६५[c]; का ११,६,५[c]; २५,१०,१३[c]; २९,४,४[c]; तै १,८,१४,२[c]; ३,२,५,६[c]; मै २,६,१२[c]; ४,१०,६§; १४,१[c]; १३; काठ १५,८[c]; शौ १०,८,३०; ३६; परि…बभूव शौ १२,३,३१; १३,१,२५; २,४४; परि…बभूव पै १३,६,१५; १७,३९,१; १८,१७,५; २५-२६,४; परि (बभूव) शौ १३,१,२५; पै १८,१७,५; परि…बभूवतुः ऋ ५,१६,४; परि…बभूवुः ऋ ४,३३,१; परि…बभूथ ऋ १,६९,१; परि…बभूव[d] काठ ४०,९; पै १९,१४,९; परि…भूयासम् काठ १२,२[e]; †परि…अभुवत् मे २,१३,५[f]; कौ १,९४; जै १,१०,४; †?पर्यभूत[g] मै ४,१४,१५; पर्यभूवन् ऋ १,३३,१०.

परि-भवितुम् तै ७,३,१,४.

परि-भु- -भवः पै ९,२३,१५.

परि-भू[h]- -†भुवः ऋ १,१६४,३६; शौ ९,१५,१७; पै १६,६९,५; -भू मै ३,१६,५; शौ ४,२५,१[i]; पै ४,३४,१[i]; -भूः ऋ १,१,⌊४; ९७,६⌋; ५२,१२; ९१,१९; १४१,⌊(३२,१५) ९⌋; २,२४,११; ३,३,१०; ४,५३,५; ५,१३,६; १०,१२,२; मा ४,३०†; १५,४; ४०,८; का ४,१०,८†; १६,१,४; ४०,१,८; तै १,२,१०,१†; २,५,९,३[2]; ३,२,३,१[?]; ४,१,११,१†; ३,१२,२; ४,८,१[j]; ७,१५,३; ५,१,३,५¶; मै १,६,२¶; २,३,२[3e]; ८,७; १३,१३; ३,१,४¶; †४,१०,३; ११,६; १२,४; ¶काठ २,१४†; ११,१२†; १२,२; १७,६§; १९,३; २४,३; ४०,३§; क २६,५; ३०,१¶; ३७,४¶; शौ ३,२१,४; ४,३३,६†; ७,८४,४‡[c]; ८५,३‡[c]; १३,२,१०; १८,१,३०†, पै ३,१२,४; ४,२९,६; १८,२१,४; -भूपु मै ४,१४,७.

†परिभू-तम- -मम्[k] ऋ १०,९१,८; काठ ३९,१३; जै ३,२८,६.

परिभू-तर- -रम् कौ २,३३४‡[k].

परिभू-म(त्>)ती- -तीम् तै ४,४,३,३.

परि-भूति- -तिभिः ऋ ७,६६,१०.

परि-भूय पै १६,७१,११.

परि-भ्वे[l] ऋ २,१६,३.

परि√भूष् (वधा.)[m], परिभूषति ऋ ३,३,२; परिभूषति ऋ १,१३६,५; परि…भूषति ऋ ८,२२,५; †परिभूषन्ति ऋ १,९५,३[n]; १६२,१३; मा २५,३६; का २७,१३,५; तै ४,६,९,१; मै ३,१६,१; काठ ४६,४; परिभूषसि ऋ ६,३१,२; †परि…भूषथः ऋ ३,१२,९; ३८,६; तै ४,२,११,१; मै ४,१०,४; काठ ४,१५; कौ २,१०४३; जै ४,२,६; परिभूष ऋ १,१५,४; †परिभूषत

---

a) पादान्त्यस्य परेः पादाद्येन सह पठितेन भुवत् इत्यनेन संबन्धः (तु. वें. सा. GW. प्रभृ.)।

b) सपा. शौ १०,८,१३ विभे.।

c) पाभे. पृ १३४३ *g* द्र.।

d) सपा. शौ ६,६१,२ विभे.।

e) सपा. मै २,३,२ परिभूः…भूयासम् इति पाभे.।

f) पाभे. पृ १९४० *n* द्र.।

g) पाठः ? उपरि अभूत् इति द्वि-पदः शोधः स्यादिति कृत्वा उपरि इति मर्त्येषु इति सप्त. युक्तः कप्र. (= तदाश्रितो यथा स्यात्तथा)। वस्तुतस्तु सपा. (ऋ ६,४,२) उषर्भुद् भूत् इत्यस्य मूलतः सतः पाठस्य विकारमात्रमिति कृत्वा तत्पर एव शोधः स्यात्। एतदनु पृ ९७९ *f* अपि शोध्यम्।

h) विप. (वायु-, सवितृ- प्रभृ.)। गस. उप. क्विबन्तम्।

i) प्र२। सपा. काठ २२,१५ अधिपा इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १९४० *m* द्र.।

k) सपा. °तमम् (तैत्रा ३,११,६,३ आपश्रौ १६,३५,५ च) <> °तरम् इति पाभे.।

l) गस. उप. तुमर्थे केन् प्र. (पा ३,४,१४)। उदात्तयणोऽनुदात्तः स्वरितः।

m) अन्यत्र परिभवस्यार्थमाह अन्यत्र च भूषायाः। अत्र विवेकः वैश. अनुसंधेयः।

n) सपा. पै ८,१४,३ प्रतिभूषन्ति इति पाभे.।

ऋ ९, १०४, १; कौ १, ५६८; २, ५०७; जै १,५८,३; ३,२०, ५; ४०, ३; †पर्यभूषत् ऋ २, १२,१; तै १, ७,१३,२; मै ४, १२,३; काठ ८, १६; शौ २०, ३४,१; †पुरि···अभूषन् ऋ ३, ३८,४; ५१, ८; मा ३३, २२; का ३२,२,५; काठ ३७, ९; शौ ४, ८,३; पै ४,२,३.

परि√भृ, पुरि···भरते ऋ १०,७५, ७; पुरि···भरते ऋ ९, ९४, ३; पुरि···भरत ऋ १०, ४०, ६.

ϕपरि-भरमाण- -णः ऋ ९, ९७, १५; कौ २, १५८; जै ३, १५, ६.

परि-भ्वे परि √भू द्र.

परि-मण्डल- -लम् काठ ३४, ५¶.

परि√मथ् ,पुरि[a]···अमथ्नात् ऋ १, ९३,६.

पुरि···मथायत् ऋ ९,७७,२[b].

परि√मन्[c],>म्ना, †परिमंसते ऋ ७,५९, ३; कौ १, २४१; जै १, २५,९.

पुरि[d]···ममन्यात् ऋ १०, ३१,२.

परि···मन्यते पै १९,१०,१२.

परिमम्नाथे ऋ ७,९३,६.

परि√मन्(*हिंसायाम्) > परि-मन्यु[e]- -न्यवे ऋ १,३९,१०.

?परिमन्तः पै १,४३,२.

परि-मर्- परि√मृ द्र.

मरि-मृर्मशत्- परि√मृश् द्र.

परि√मा (माने), ¶परिमिमीते तै ६, २, ७, १; काठ २५, ४[f]; क ३७,६[f];३९,१[f].

पुरि···ममे ऋ ८, २५, १८; †पुरि···ममे ऋ ८, ७६, १२[g]; काठ ११,१३; कौ २, ३४०; जै ३,२८,१२; शौ २०,४२,१.

परि-मा- -मया, -मा मै १, ४, ११.

परि-मा(ण>)णा[h]- -णाः पै ६, ३,१.

पुरि-मित,ता- -¶तम् तै २,५,११, २; ३,१,७,३; ६,१,१,६; मै १, ६,१०; ३,७,४[2]; काठ २४,५[3]; क ३७, ६[3]; -¶तस्य काठ २६, ६; क ४१,४; -ता ऋ १,१६४, ४५; शौ ९,१५, २७†; -ताः तै ७, ३,१, ४¶; -तात् तै ३,१, ७, ३[2]¶; -तानि तै ७, ३, १, ४[2]¶.

?परि मा सृपः[i] पै १९,२,१३.

¶परि√मि (प्रक्षेपणे), परिमिनोति तै ५, २, ६, २; काठ २०, ४; क ३१, ६; पुरिमिनुयात् तै ५, २, ६,३[2]; काठ २०,४; क ३१,६.

परि-मित्[j]- -मितः पै १६, ३९, १; -मिताम् शौ ९,३,१[k].

¶परि-मित्य तै ५, २; ६, ४; काठ २०,४; क ३१,६.

परि√मी(हिंसायाम्) > परि-माय पै ७,१, १०[l].

परि√मुष् , पुरिमुष्णाति शौ ४,३४, ४; पै ६, २२, ३; परिमुष्णन्ति पै ५, ६, ६; पर्यमुष्णान् तै ६, १,६,५¶[m]; पर्यमुष्णात् तै ६, १,११,५¶; ¶पर्यमुष्णन् काठ २४,१; क ३७,२.

पुरि-मुषित- -तः तै ६,१,६,५¶.

परि-मोष[n]- -षः तै २,५,५,१¶.

?परिमूर्धन्या(:)[o] पै १९,१८,४.

परि√मृ>परि-मर्[p]- -रौ तै ५, ६, २१,१; काठ ५०,१.

---

a) तु. वें. भा. GW.; वैतु. स्क. सा. PW. अद्रेः इति युक्तः कप्र. इति। b) तु. वें. सा. GW. प्रमृ.।

c) उपसृष्टस्य धा. अवमनने उपेक्षणे च वृत्तिरिति (तु. वें सा. PW. GW. प्रभृ.)।

d) तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. पृथगिवान्वायुकः।

e) विप. (ब्रह्म-द्विष्-)। गस. उप. कर्तरि युच् प्र. उसं. (पाउ ३,२० [वैतु. स्क. वस. इति])।

f) सपा. काठ २४,५ प्रतिमिमीते इति पाभे.।

g) धा. *वयने वृत्तिः। सस्थ. इन्द्रात् इति पाठः ? इन्द्रस्य इति शोधः। 'अहं (कविः उपसंह्रियमाणामिमाम्) अष्टापदीम् (अष्टाक्षरमितपादवतीम्) वाचं (स्तुतिम्) *इन्द्रस्य तन्वम् (आच्छादनीमिव सतीम्) परिममे (परिवव्ये)' इति वा. (तु. वें. सा. BS. Gri.; वैतु. विव GW. च परिः पृथक् कप्र. इति)।

h) विप. (२अप्-)।

i) पाठः ? परि√सृप् >सासृप्>प्सन् (लङि प्रपु३) इति शोधः (तु. पृ ११२८ x)।

j) व्यु. उपमित्- टि. द्र.।

k) परस्परं पाभे.।

l) पा ६, १,५०। सपा. शौ ५,१४,३ परि-कृत्य इति पाभे.। m) पाभे. पृ ६७७ j द्र.।

n) गस. उप. भावे घञ् प्र.।

o) पाठः ? प्रति-मूर्धन्या- (विप. [धमनि-])> -न्याः (प्र३) इति शोधः।

p) विप. ([हिंसक-] ऋषभ-)। गस. उप. कर्तरि अच् प्र. थाथीयः स्वरश्च।

परि√मृज्,>मर्मृज्,परि…मृजन्ति ऋ ९,८६,२७[a]; ¶पर्यमृष्ट काठ ६, १; क ३, १२; पर्यमार्ट् मै १,८,१¶.
परिमृज्यन्ते[b] पै ४,२,४; ‡परि…मृज्यसे[c] कौ २, ३२०; जै ३, २६,६.
परिमर्मृज्यते ऋ १, ९५, ८; पै ८,१४,८†.
परि-मृज्य मै ४,५,५[?]¶.
†परि√मृध्, परिमर्धिषत् ऋ ८, ६१,६; कौ २, ९३०; शौ २०, ११८,२.
परि√मृश्,>मर्मृश्, परिमृशति तै ६, ३, ४, ३¶; परिमृशन्ति ऋ १०,३४,४; परि…मृशसे ऋ ९,२०,३[c].
परि-मामृशुः[d] ऋ ८, ९,३; शौ २०,१३९,३†.
परि…मर्मृशत् ऋ ८,४१, ७.
ϕपरि-मर्मृशत्- -शत् ऋ ९,१४,८.
†परि√यच्छ्, परि…अयच्छत् ऋ १,६१,११; शौ २०,३५,११.
परि√यज्, ¶परियजति काठ २९, २[?]; क ४५,३[?].
¶परीज्यन्ते मै १,७, ३; ४, ३, ३; काठ ९,१; क.८,४.
परि√यत्>परि-यत्त- -त्तः तै २, २,७,५¶; -त्ताय ऋ ७,८३,८.
¶प(रि>)री-यत्त- -त्ताः मै ३,४, ७; ८,१०.
परि√या, परियाति ऋ १०, ८०,५; मा ९,२५; का १०, ५,२; काठ १४, २; १७, १८†; परियाति ऋ ७, ६९, ५; ९, १११, १[e]; मै ४, १४, १०†; परि…याति ऋ ३, ५८, [८ (१, ११५,३)]; †परि…याति ऋ ४, १५, २; मै ४, १३, ४; काठ १६, २१; ३८, १२; परियातः ऋ १०, ८५, १८; खि ३, २२,६; १०; मै ४,१२, २†; शौ ७, ८६,१†; १३, २, ११†; १४, १, २३; †पै १८, ३, २; २१, ५; †परियासि ऋ ९, ८२,२; ८३, ५; ८७,९; कौ २, ६६८; जै ३, ५५,९; परियासि ऋ १, १२१, ९; ६, ३७, ४; ‡कौ[e] १,४६३; २,९४०; ‡जै[e] १, ४८,९; ४, १, १; शौ १३,२, ६; परियासि पै १८,२०, १०; परियायुः ऋ १, ११२, १३; परि…याथः ऋ ६, ६३,२; परि…याथः ऋ ४, ४५,७; परियामि ऋ १०,४९,७; परि…यात् ऋ ९, [(७, ६; ५०, ३) ५२, २ (१०७, ६)]; †परियाहि ऋ १०, ८७, ३; शौ ८, ३,३; पै १६, ६,३; परि… याहि ऋ ९, ६४,१८; १०३,५; परियातम् ऋ ८, २६, १४; परि…यातम् ऋ ५, ७५, ७; परि…याथन>ना ऋ ५, ५५, ७.
परि[f]…अयासीत् ऋ ९,९२, [६ (९७,१)]; पर्ययाः ऋ ९, ८२,५.
परि-यात्- -यान्तम् शौ १३, २,४; ५; पै १८,२०,८; ९.
परि√यु (अमिश्रणे) >युयूष, परि…युयूषतः ऋ ६,६२,१.
परि√रक्ष्, परिरक्षतु खि ४,२,११[?]; परि…रक्षतु पै २०, ६१, ९[g]; परिरक्षत शौ ८, २, २०; पै १६, ४, १०; पर्यरक्षत् पै १३, ७, १२?[h].
ϕपरि-रक्षत्[i]- -क्षन्तम् ऋ ५, ४४, ७.
परि-रथ्य[j]- -थ्यम् शौ ८, ८, २२; पै १६,२१,२.
परि√*राप् (बाधायाम्) > परि-राप्[k]- -रापः ऋ २,२३,३;१४; काठ २६,११.
परि-रापिन्[l]- -पिणः शौ १२, ४, ५१; पै ७, १९, २; १७,२०, ११; -पिणम् शौ ५, ७, २; पै ७, ९,२.
परिरापिणी- -णी पै ७,९,३.

---

a) धा. वेष्टने, उन्दने वा वृत्तिः। तु. वें. PW.; वैतु. सा. GW. ϕपरि-आवृत- >-तम् इति, GW [पक्षे] स्वाअ. इति च।

b) सपा. शौ ४, ८,७ मर्मृज्यन्ते इति पामे.।

c) सपा. परि…मृज्यसे <> परि…मृशसे इति पामे.। d) °मम्° इति पपा.।

e) सपा. परियाति<>परियासि इति पामे.।

f) तु. ऋ ९, ९७, १ वें., सा.?; वैतु. GW. पृथग् अन्वायुकः।

g) सपा. शौ १९, २७,२ माद्भ्युः…रक्षतु इति पामे.

h) पाठः? (परि√वृश्च् >) पर्यवृश्चत् इति शोधः (तु. परि√तॄ > पर्यतरत् इत्यत्र टि.)।

i) तु. GW.; वैतु. सा. परि…वनवत् इति।

j) नाप. (रथाङ्ग-)। प्रास. पूप. स्वरः (पा ६,२,२)।

k) नाप. (प्रतिबन्ध-, प्रतिबन्धक-शत्रु- वा)। गस. उप. क्विबन्तम् (तु. वें. सा.; वैतु. पपा. प्रमृ. परि-रपस्- इति, वें. सा [पक्षे] प्रास. इति च ?)।

l) विप. (पुरुष-)। गस. उप. णिन्यन्तम्।

परि√रिह् >ϕपरि-रिहृत्- -हन् ऋ १,१४०,९.

परि√रुज् >परि-रुजत्- -जन् शौ १६,१,२; पै १८,२८,२.

परि√रुह्,>रोपि, परि···रोहतु पै ९,७,३?

परिरोपय>या पै ५,१०,१०.

परि√लिख्,¶परिलिखति तै ५, १, ३,४[2]; ५[4]; मै ३,१, ४[3]; ४,७, ९; काठ २४, ४; परिलिखति मै ३,७,७¶; ¶परिलिखति काठ १९, ३[4]; २५, ९[2]; क ३०,१[4]; ४०,२[3a].

परि-लिखित,ता- -तम्,-ताः तै १, २,५,१; ३, १,१; ६, १,८, ३; २,१०,१.

परि√वच्,>वाचि>परि-वाचन- -नम् पै १९,३०,८.

पर्यु(रि-उक्त>)क्ता- -क्ता शौ ४, १९,२[b].

परि√वञ्च् > परि-वञ्चत्- -ञ्चते मा १६,२१; का १७,२,५; तै ४, ५,३,१; ७, ४, २२, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; ४५, १; क २७,२.

परि-चत्सर[c]- -रः मा २७, ४५; का २९,६,१; मै २, १३,२२[d]; ४, ९, १८; काठ ४०, ६; १२[d]; शौ ८, ८, २३; -रम् पै १६, ७२,४; -राः खि ४, ५,२८?[e]; मै ४, ९,१८; पै १७, २९,१५; -राय मा ३०,१५; का ३४,३, २; तै ५, ७, २, ४; काठ १३, १५; शौ ६,५५,३; पै १७,२१, ८; १९, ९,१; ५१, १; -रे ऋ १०, ६२,२; काठ २९,६; -रेण तै ५, ५,७,३¶.

¦परिवत्सरीण[f]- -णम्[g] ऋ ७, १०३, ८; शौ ३, १०,५; पै १, १०५,१.

परिवत्सरी(य>)या- -या काठ १३,१५.

परि√वद्, परिवदति मै ४, ४, ६¶; परिवदन्ति शौ १०, ८, १७; पै १६, १०३, ८; पर्यवदताम् तै १, ७, २, २; पर्यवदन् शौ १२,४,४९[h].

परि-वाद[i]- -दम्[j] शौ १९, ८, ४; पै २०,४६,१.

परि√वन्द्, परिवन्दे ऋ २, ३५, १२.

परि√वप्, परि···वपथाः पै २, ७२, ३; ४; परि···वपामसि पै १, ९४,४.

परि-वाप[k]- -पः खि ५, ७,४,१-३; तै ६,५, ११, ४¶; मै ३, १०, ५¶; ६; काठ २९, १; क ४५, २; -¶पम् तै ७, २, १०, ४; काठ ३४,११; -पात् तै ३, १, १०,१; काठ ३५,८.

¶परिवाप-पुरोडाश[l]- -शम् काठ २९,१; क ४५,२.

प(रि>)री-वाप[k]- -पः मा १९, २१; का २१, २, १०; पै २०, १२, १०; -पस्य मा १९, २२; का २१,२,११.

परिवर्ग-, परिवर्ग्य[l]- परि√वृज् द्र.

परि-वर्तमान- परि√वृत् द्र.

¶परि-वर्त्मन्[m]- -र्त्म काठ २५, २; क ३८,५.

परि-वर्धत्- परि√वृध् द्र.

ϕपरि-वव्रिवस्- परि√वृ (आच्छादने) द्र.

परि√वश्, परि···वशन्ति पै १२, ७,११.

परि√वस् (आच्छादने)

ϕपरि-वसान- -नः ऋ ३, १, ५; कौ २, ११९३; ११९५; शौ १३, २, ३२; पै १८,२३,१०.

परि√वह्, परिवहन्ति मै २,५,६¶; परि···वहन्तु ऋ १, ११८,५; परिवह क १, ७[4n]; ¦पर्यवहन् ऋ १०, ८५, ३८; शौ १४, २, १; पै १८,७,१.

---

a) सकृत् सपा. काठ २५,९ विपरिलिखति इति पाभे.।

b) सपा. पै ५,२५,२ प्रयुक्ता इति पाभे.।

c) प्रास. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२,१८४)।

d) =सपा. आपश्रौ १७,१२,२ हिश्रौ १५,७,१२। शौ ७,१९,१ तु प्रजापतिः इति पाभे.।

e) °वृ° इति स्वरः? यनि. शोधः।

f) निर्वृत्ताद्यर्थे ख>ईनः प्र. (पा ५,१,९२)।

g) =सपा. मंत्रा २,२,१३ आपमं २,२०, ३४ आग्निगृ ३,२,२ : ५ हिगृ २, १४,४ [आग्निगृ. हिगृ. °णाम् इति पाठः? यनि. शोधः द्र.]। मागृ २,८,४ तु °वत्सरीयम् इति पाभे.।

h) पाभे. पृ ९४० g द्र.।

i) गस. भावे घञ् प्र.।

j) =सपा. अप १,२६,४। आपमं १,१३,५ तु परीवादम् इति पाभे.।

k) नाप. (लाजा-)। गस. उप. कर्मणि घञ् प्र.। उपसर्गस्य वैकल्पिको दीर्घः।

l) कस.।

m) विप.>नाप. (देव-यजन-)। प्रास. वा बस. वा।

n) सपा. मै १, १, ८ माश्रौ १, २, ३, ४ परिवेशय इति, तै १,१,७,१ काठ १,७ पर्यूह इति च पाभे.।

पुरि···वक्षि[a] का ९,४,४; मै ४, ९, १०; पुरि···वक्ष्व मा ८, २६[a].

पुर्युह्यते ऋ १०,८५,१३[b].

परि-वृह(त्>)न्ती- न्तीभ्यः तै ७,४,१४,१.

परि-वाहि(न्>)णी- -णीः मा १०, ३[२]; का ११, २, ३[२]; मै २,६,७; काठ १५,६; -णीनाम् मै ४,४,१¶.

†पर्यु(रि-उ)ह्यमा(न>)ना- -ना ऋ १०, १७, १; शौ १८, १, ५३.

पुर्यू(रि-ऊढ>)ढा- -ढा शौ ११, ३, १५; १२, ५, ३; पै १६, १४०,३.

परि-वि√जन्, परिविजायते मै २, ५,१¶.

१पुरिवित्त-, २परि-वित्त-, ३परि-वित्त- परि√विद् (लाभे) द्र.

परि√विद् (ज्ञाने),>वेदि, पुरिवेद मा १२,६४; का १३, ५, ३; तै ४,२, ५, ४; मै २, २, १; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ ६, ८४,१; पै १९,५,११.

परि-वेदयत्- -यन् काठ ४६,४[c].

परि√विद् (लाभे) >१पुरि-वित्त[d]- -त्तः[e] शौ ६, ११२,३[f]; -त्तम् मा ३०,९; का ३४,२,१.

¶२परि-वित्त[g]- -त्तः,-त्ते मै ४, १,९.

३परि-वित्त- -त्तः काठ ३१,७¶; क ४७,७¶; पै १९,३३,१०.

परि-विद्य पै ९, २२,१८.

परि-विविदान[h]- -¶नः मै ४,१,९; काठ ३१, ७; क ४७, ७; -नम् मा ३०, ९; का ३४, २, १; -¶ने मै ४,१,९; काठ ३१,७; क ४७,७.

परि-वेदन- -नेन पै ९,२२,१८.

परि-वि√धाव् (गतौ), पुरि··· विधावति ऋ ९,१०३,[(३,९; ४२, २; ९९,७) ६[i]]; पुरि··· वि···धावति ऋ ९,१००,४[j].

परि√विश्,>वेशि, ¶परिविशन्ति काठ २१, ४; २७, ६; क ३१, १९; ४२,६; पुरिविशन्तु मै १, १, ८; पुरि[k]···विशत् ऋ ९, १०३,४[l]; ¶पुर्यविशन् तै २,४, १,२; ६, ३, १, २; मै ३,८,६; काठ १०, ७; पर्यविशन् तै ६, ३, १, ३¶; ¶पर्यविशन् काठ २६,१[२]; क ४०,४[२].

पुरिवेशय मै १, १, ८[l]; पुरि-वेशयेत् मै १,१०,१८¶.

परि√विष्, ¶पुरिवेवेष्टि मै १, १०, १३; काठ ३६, ७; पुरिवेवेष्मि, पुरिवेविष्यात् शौ १५, १३, १३.

परि-विष[m] ऋ १०,६२,१०.

पुरि-विष्ट- -ष्टम् ऋ १, ११६, २०; १०, ६८,६; शौ ६, १२२, ३[n]; १२,३,७; २०, १६, ६†; -ष्टाः तै १, ३, ८, २[o]; मै १, १०, १७¶; काठ ३, ६[o]; ३६,१२¶; क २,१३[o].

पुरि-विष्टि- -ष्टी ऋ ४,३३,२.

परि-विष्य शौ ९, ११, ५; पै १६, ११६,९.

परि-वेष[p]- -षात् शौ ९,६,१२.

परि-वेष्टृ[q]- -¶ष्टा मै १, १०, १३; ४,१,१३; काठ ३१, १२; ३६, ७; -ष्टारः मा ६, १३; का ६, ३,२; तै १, ३,८, २; मै १, १, ११; २,१६; काठ ३, ६; क २, १३; शौ ९, ११, ३; पै १६, ११६,४; -ष्टारम् मा ३०,१२; १३; का ३४,२,४; ५; तै ६,३, १,३¶.

परि-वी-, पुरि-वीत-, परि-वीय परि√व्ये द्र.

परि√वृ(वरणे), पुरि···वृणीमहे ऋ ४, ४१, ७; पुरि···अवृणीत ऋ ७,६९,४; मै ४,१४,१०†.

---

[a]) सपा. पुरि···वक्षि<>पुरि···वक्ष्व इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ १४,१,१३ व्युह्यते इति, आपग्र ३,२ व्यूह्यते इति पाभे.।

[c]) सपा. ऋ १,१६२,४ मा २५,२७ प्रमृ. प्रतिवेदयन् इति पाभे.।

[d]) नाप. [परिविविदानस्य ज्येष्ठ-भ्रातृ- (=परिवित्ति- [तु. मनु ३,१७१])]। [e]) वैतु. MW. विप. इति।

[f]) पाभे. पृ १५४२ k द्र.।

[g]) =१पुरिवित्त-। अन्तोदात्तः (पा ६,२,१४६)।

[h]) नाप. (अनूढे ज्येष्ठे कृतदार-कनिष्ठ- [=परिवेत्तृ-])। गस. कानजन्तम्।

[i]) सस्थ. पृ १९२६ पुरि इति नेष्टम् द्र.।

[j]) तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. वि इति पृथग् अन्वायुक्तौ। [k]) GW [पक्षे] क्रिवि. इति ?।

[l]) पाभे. पृ १९४४ n द्र.।

[m]) गस. उप. केनन्तम्।

[n]) सपा. पै १६,५१,७ प्रविष्टम् इति पाभे.।

[o]) सपा. मा ६,१३ का ६,३,२ मै १,१,११;२,१६ माश ३,८,२,३ सुपरिविष्टाः इति पाभे.।

[p]) गस. उप. भावे घञ् प्र.। [q]) नाप.।

परि√वृ(आच्छादने),>वारि, परि... वरन्ते ऋ ५,७३,५; परिवरत् ऋ ४,२, ९; परि...वरन्त ऋ ३, ३२,१६[a].

परिवारय शौ ११, ११,५; १२, १९.

ϕपरि-वव्रिवस्- -वांसम् ऋ ३, ३२,६.

परि-वृत,ता- -तम् ऋ ७,२७,२[b]; -ता पै १६,१४०,२[c]; -?ते[d] पै ९,७,१०.

पु(रि>)री-वृत,ता- -तः मै २,७, १२; काठ ३८, १४; कौ २, ८५४; शौ १७, १, २८[e]; पै २, २२,६; ९, ७, १; -तम् ऋ २, २३,१८; ४,४५, २; १०,११३, ६; काठ ४०,११†; -ता ऋ २, १७,१; शौ १०,८,३१; १२,५, २[c]; -ताः ऋ १, १२०, ३[2]; १४४,२.

परि-वृक्णु- परि √वृश्च् द्र.

१परिवृक्ता-, २परिवृक्ता, परिवृक्ती- परि √वृज् द्र.

परि√वृज्, परिवर्जति ऋ ८,१,२७. परि...वृज्यात् का १७,८,४‡[f]; परि...वृज्याः ऋ २,३३,[१४; ६, २८, ७; ७, ८४, २][f]; परि...वृज्याम् ऋ २, २७, ५; परि...वृज्याम ऋ ८, ४५, १०.

परि...अवृजम् काठ ३, २;२६, ३; क २,९.

परिवृणक्ति ऋ १, १२४,६; ३, २९,६; तै ६,१,२,४¶; मै ३, ९,४¶; ¶काठ ६, ५; २३, ६; ९; २४,५; २७, ६; ३०, १०; ¶क ४, ४; ३६-३७, ६; ४२, ६; ४६, ८; पै १९, २१, १२[g]; †परि...वृणक्ति ऋ ६,५१,१६; मा ४,२९; का ४, ९, ६; तै १, २,९,१; मै १, २, ५; काठ २, ६; २६, ३¶; क १, १९; ३८, ५¶; पै २, ३१, ४[h]; परि-वृञ्जन्ति मै ४,३, ८¶; पै १९, १४, १२[i]; परिवृणक्षि ऋ १०, १४२, ३; परिवृणक्षि ऋ १, १२९,३; परि...वृणजन् ऋ ८, ४७, ५; परिवृणक्तु ऋ ७, ४६, ३; शौ १, ३०,३; ११, २,८[2]; पै १६, १०४, ८[2]; परि...वृणक्तु ऋ ७,६०,९[f,i];८,६७,८; १०,१६५,२; मा १३,४५; १६, १२; ५०‡[f]; का १४, ४, ८; १७, १,११; तै १, १, १,१; ४, २, १०,४; ५,१,४; १०, ४‡[f]; मै २, ७, १७; ९,२; ९‡[f]; ४, १, १; काठ १, १‡[f]; १६,१७[2]; १७, ११; १६‡[f]; ३०, १०‡[f]; क १,१‡[f]; २५,८;२७,१; ६‡[f]; ४६,८‡[f]; शौ ४, २१,७‡[f]; ६, २७,२; ७, ७९,१‡[f]; ८, २,९; ९, २, ५; १६; पै १४, २, १६; १६, ३, ८; ७६, ४; ७७, १; १५०, ७; १९, १३, १४†; परि(वृणक्तु)[k] मा १६, ५०; तै ४, ५, १०, ४; मै २, ९, ९; काठ १७, १६; क २७, ६; परिवृञ्जन्तु शौ ६,९३, १[k]; परिवृङ्धि ऋ ६, ७५,१२[l]; का १४,४, ४; काठ १६, १७; ४६, ११†[l]; पै १, ३२, १-३; ५, २१, ६; १३,१, १०; परिवृङ्ग्धि मा १३, ४१; २९, ४९‡[l]; तै ४, २, १०, १; ६, ६, ४‡[l]; मै २, ७, १७; ३, १६, ३‡[l]; शौ १, २५, १-३; ५, २२, १०; ९,२, ५; १६; पै १६, ७६,४;७७, १; परि...वृङ्धि खि ४, ५, २२; परि...वृङ्ग्धि शौ ६, ३७, २; ११, २, २०; पै १६, १०५, १०; २०, १७, २; परिवृङ्क्त ऋ १,१७२,३; परिवृणक्त पै १, १४, ३[m]; पर्यवृञ्जन् मै २,१, ३¶; परि... अवृञ्जन् ऋ ३, ५६,४.

परिवर्क्तम् ऋ १, १८३,४[n].

परिवर्जय शौ १०, ४, २५; पै

---

a) तु. वें.; वैतु. सा. GW. परिसन्तः इति योग इति

b) सपा. तैत्रा २,८,५,८ परिवृतिम् इति पाभे.।

c) सपा. परस्परं पाभे.।

d) पाठः? °वृतेन इति शोधः।

e) पाभे. पृ ७१३ *d* द्र.।

f) सपा. °वृज्यात् <> °वृज्याः <> °वृणक्तु <> तैत्रा २, ८,८,१२ परि...वृञ्ज्यात् इति पाभे.।

g) पाभे. पृ १९३९ *d* द्र.।

h) सपा. शौ १४,२,८ विभे.।

i) सपा. °न्ति <> °न्तु इति पाभे.।

j) पाठः? °वृङ्क्तम् (लोटि मपु२) इति शोधः।. सस्थ. ?अर्यमा इत्यत्र अर्यमणा इति शोधः (तु. सस्थ. टि. द्वेपोभिः इति)।

k) पाभे. पृ १९३१ *c* द्र.।

l) पाभे. पृ १९३३ *b* द्र.।

m) सपा. शौ १, ३०,३ °क्तु इति पाभे.। सा. यनि... इत्येव।

n) लुङि मपु२ द्र.।

१६,१७,३;२०,६०,८?[a].

परि-वर्ग[b]– -र्गे ऋ १,१२९,८.

परि-वर्ग्य[c]– -र्ग्यः शौ ९, २, १४; पै १६,७७,४.

१परि-वृ(क्त>)क्ता[d]– -क्ता शौ ७, ११८,२; पै २०,१६,२.

२परि-वृ(क्त>)क्ता[e]– -क्ता ऋ १०, १०२,११; खि ५, १३, ५; शौ २०,१२८,१०[f].

¶परि-वृ((क्ति>)क्ती[g]– -क्ती काठ १०, १०; –क्त्याः[h] मै २,६, ५; ४, ३,८; काठ १५, ४; –क्त्यै[i] तै १,८,९,१[h,j].

†परि-वृज्[k]– -वृजम् ऋ ८, २४, २४; कौ १, ३९६; जै १, ४४, ६; शौ २०,६६,३.

ϕपरि-वृजध्यै[l] ऋ ३,३१,१७.

परि-वृज्य पै १,८७,४.

परि-वृज्यमान– -नस्य काठ१२,५¶

परि √वृत्,>वर्ति, परिवर्तते ऋ ४, ३६,१.

परिवर्तयाते ऋ ५,३७,३.

†परि-वर्तमान– -ने ऋ १, १६४, १३; शौ ९, १४, ११; पै १६, ६७,३; १५१,३.

परि-वृत– परि √वृ (आच्छादने) द्र.

परि √वृध्, परि···वावृधे[m] कौ २, १०९.

परि √वृश्च्>परि-वृक्णु[n]– -क्णवः[o] पै ७,२,८.

परि √वृष्>परि-वर्षत्– -र्षते तै ७, ५,११,१; काठ ४५,२.

परि-वेदन– परि √विद् (लाभे) द्र.

परि-वेदयत्– परि √विद् (ज्ञाने) द्र.

परि-वेशस्[p]– -शसः शौ २, ३२,५; ५,२३,१२; पै २, १४,३.

परि-वेष–, परि-वेष्टृ– परि √विष् द्र.

परि √व्ये,>वी, ¶परिव्ययते काठ २३,४; क ३६,१; ¶परिव्ययति तै ६, ३,४,५[2]; मै ३, ९, ४; काठ २३, ४[2]; ¶परिव्ययति तै ६,६,४,३[2]; ¶परिव्ययति काठ २६, ६[q]; क ३६, १[2]; ४१, ४; परिव्ययामसि खि ७, ७,१; मा १७,४;५; का १८, १, ५;६; तै ४, ६,१, १[2]; मै २, १०, १[2]; काठ १७,१७[2]; क २८,१[2]; शौ ६, १०६, ३[r]; पै १९, ३३, ६; परि···व्ययन्ताम्, परि (व्ययन्ताम्) मा ६, ६; का ६, १, ७; तै १, ३, ६,२; मै १,२, १४; काठ ३,३; २६, ६; क २, १०; ४१, ४; परि···व्ययस्व ऋ १०,१६,७; शौ १८,२,५८†; ¶परिव्ययेत् काठ २६, ६[2]; क ४१,४[2].

†परि···अव्यत ऋ ९, ८, ६; ६९, ४; ९८, २[s]; १०७, १८[t]; कौ २, ५३३; ७२२; जै ३,४१, ९; ५९, १४; परिव्यत ऋ ९, ६९, ५;७०,२; ८६,३२; कौ २, ७७४†; परिव्युत ऋ २,१७,२.

परि-वी[u]– -वीः मा ६,६; का ६,१, ७; तै १, ३, ६, २; मै १, २, १४; काठ ३,३; २६, ६; क २, १०; ४१,४.

†परि-वीत– -तः ऋ १, १२८, १; १६४,३२[v]; ३,८,४; ४, १,७[v]; २, २; १०, ६, १; ४६, ६; मै ४,१३, १; १४, १५; काठ १५, १२; शौ ९, १५, १०; पै १६, ६९,१; –तम् ऋ १,१३०,३.

---

a) पाठः? (परि √भृज्>भर्जि [भर्जने]>) परि-भर्जय (दह) इति शोधः।

b) गस. उप. भावे घञ् प्र.।

c) विप.। गस. उप. ण्यदन्तम्।

d) विप.। गस. अनन्तरगतिस्वरः।

e) नाप. ([उपेक्षिता-] जाया-)। गस. संज्ञायाम् अन्तोदात्तः (पा ६,२,१४६)।

f) शंपा. सात. परिवृक्ता इति?।

g) =२परिवृक्ता-। क्तिच् प्र.। स्त्री. ङीप् प्र. (पावा ४,१,४५)। h) सपा. °क्त्याः<>°क्त्यै इति पाभे.।

i) स्वरितः (पा ८, २,४)।

j) सपा. तैब्रा [१, ७,३,४] <°क्ति- इति भा.।

k) भाप.। गस.।

l) गस. उप. तुमर्थे कध्यैः प्र. [पा ३,४,९ (तु. वें. GW.; वैतु. सा. परि (प्रभवन्ति) इति क्रिउ.)]।

m) सपा. ऋ ९,४२,२ विभे.।

n) नाप. (कृमि-)। गस. क्नुः प्र. सलोपश्च उसं. (पा ३,२,१४०; ७,३,५३; ८,२,२९)।

o) सपा. शौ ५,२३,७ शिपवित्नुकाः इति पाभे.।

p) नाप. (प्रति-वासिन्-)। 'परिगतं (प्रतिबद्धं) वेशो निवासोऽस्ये'ति कृत्वा वस. पूप. स्वरः। सस्थ. टि. ?वेशस्- अपि द्र.। q) प्रतिपरि° इति SI. चिन्त्यः।

r) पाभे. पृ १९२३ *l* द्र.।

s) तु. वें. GW.; वैतु. सा. परि (पवते) इति क्रिउ. इति अव्यत (=परिव्ययति) इति च द्वे पदे।

t) तु. वें. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टमिति।

u) विप. ([प्रकरणतः] यूप-)। गस. उप. क्विप् प्र.।

v) तु. सस्थ. टि. अन्तर्।

परि-वीय मै ३,९,४[२]¶.

¶परि-व्ययत्- -यन् काठ २३, ४; क ३६,१.

परि√शक्>परि-शक्तवे[a] ऋ ८,७८, ५.

परि√शस्>परि-शस्- -शसा खि ५,५,७[b].

प(रि>)री-शास[c]- -सम् शौ ५, १४,३; पै ७,१,१०.

परि√शिष्, परि···शिष्यते शौ १५, १२,७.

परि-शिष्ट- -ष्टाय तै ७, ३, २०,१; काठ ४३,१०.

परि√शी,>शायि, ¶परिशये[d] तै ६, ३,७,५; ५, ६,५; मै ३, ९, ८[२]; ४, ८,९; काठ २६, ९[२]; क ४१, ७[२]; ¶परिशेरे[e] तै ६, २, ८, ६; ४,२,६; ९,५; परिशेरे[e] मै ४,६,२¶; ¶पर्यशयत् मै २, ४,३; ४,५, १; परि···अशेरन्[f] ऋ १,१३३,१; परिशयेत् मै ४, ७, १¶; परिशयेत मै ४, ६, ६¶.

पर्यशायत ऋ १०, ४३, ६; शौ २०, १७,६†.

φपरि-शयध्यै ऋ ६, ६२,३.

†परि-शयान- -नम् ऋ ३, ३२, [११; ४,१९,२; ६,३०, ४]; मै ४, १४,१८; काठ ३८,७.

परि√शॄ >¶परि-शी (र्ण>) र्णा- -र्णा काठ २३,१; क ३५,७.

परि√शुम्भ्, परिशुम्भति शौ १३, १,५१; पै १८,१९,११.

परि√श्रि, ¶परिश्रयति तै ६, १, १, १; मै ३,५,३;७,८; परिश्रयन्ति मै १, १०, १७[२]; ३, ६, १; ६; परिश्रयामहे पै १, ३७, ३; ४; परिश्रयस्व मै ४,९,४[g].

परिश्रीयस्व[g] मा ३७, १३; का ३७, २,३.

परिश्रयत्- -यन्तः मै ३,६,१.

¶परि-श्रित- -ते तै २,२,२,३;१०, २; मै २,१, ५; काठ १०-११, ५; २२,१३; २८,६[२]; ३६, १२; क ४४,६[२].

परि-श्रित्य तै ६,५,६,४[२]¶.

?**परिश्रितः** परिस्रुतः टि. द्र.

?**परिश्रुतः** परिस्रुतम् टि. द्र.

परि√ष(<स)ञ्ज्, परिषजस्व पै १९,१९,९.

परि√ष(<स)द्,>सीद, †परि··· सीदति ऋ ९, ७, [६ (५०, ३; ५१,२;१०७,६)]; कौ २, ४८३; जै ३, ३६,८; परिषीदन्ति शौ ६,७६,१; पै १९, १५,१२.

परिषदत् ऋ १०, ९९, ३; परिषदन् ऋ ४, ३, ११; परिषदाम ऋ ७,४,६.

परि-षद्[h]- -षदः[i] ऋ ३, ३३, ७; -षदम् शौ १८, ३,२२?!.

†परि-षदत्- -दन्तः ऋ ४, २, १७; काठ १३,१५.

परि-षद्य[k]- -०द्य मै १, ८,५; काठ ७, १३; क ६, ८; -द्यः मा ५, ३२; का ५, ८,४; तै १,३,३, १; मै १, २,१२; काठ २,१३; क २,७; -द्यम् ऋ ७, ४,७[l].

परि-षद्वन्[m]- -द्वानः ऋ १०, ६१, १३.

परि√षि(<सि)च्,ञ्च्, ¶परिषिञ्चति तै ५,४,४, १; मै ३,३,५; काठ २१,७[२]; ३६, १३; परिषिञ्चन्ति मा २०,२८; का २२,२, ५; परि···सिञ्चन्ति ऋ ९,७१,४; †परिषिञ्चत ऋ ९,१०८,७; कौ १,५८०; २,७४४; जै १,५९,३; ३,२०, ४; †परि···सिञ्चत,> ता ऋ ९,६३,१०;१९;१०७,१;

---

a) गस. तवेनन्ते अनन्तरस्य ग. स्वरः (पा ३,४,९;६, २,५०)।

b) सपा. शांश्रौ ८,२१,१ विशसा इति पाभे.।

c) नाप.। गस. उप. कर्मणि घञ् प्र.।

d) प्रपु१ त-लोपे रूपम्।

e) प्रपु३ त-लोपे रूपम् (पा ७,१,६;४१)।

f) तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. GW [पक्षे] द्वि. युक्तः कप्र. इति, सा. परितृळ्हाः इति च।

g) सपा. परिश्रयस्व (तैआ ४,५,१ च) <> परिश्रीयस्व इति पाभे.।

h) विप. नाप. च। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

i) विप. > नाप. [अवरुद्धाः (=आपः [तु. पूर्वो मन्त्रः GW. प्रभृ. च; वैतु. वें. =अहेः अनुचर- इति, सा. Gri. ='प्रतिबन्धकारिन्-' असुर- इति, GRV. HL =आवरण- इति])]।

j) पाठः? परि-षदत्->-दन्तः इति शोधः (तु. सपा. ऋ ४,२,१७)। सस्थ. उर्वीं गव्याम्>उर्वं गव्यम् इति द्विपद-शोधोऽपि द्र.। सस्थ. अक्रन् इति (√गम्> *अगमन् इत्यस्य विपरिणाम इति चापि द्र. (तु. सपा. ऋ अग्मन्न् इति पाठः)। अतः √कृ इत्यत्राऽस्य निर्देशो नानुमत इव द्र.।

k) विप. नाप. च। गस. यदन्ते उप. प्रकृतिस्वरः (वैतु. म [मा ५,३२] तद्धितान्तमिति)।

l) या [३,२]=परिहर्तव्यम् इति?।

m) गस. उप. कर्तरि वनिप् प्र.।

१०,३२,५; मा १९,२; का २१, १,२; मै ३, ११, ७; काठ ३७, १८; कौ १,५१२; २, ६६३; जै १, ५३, २; ३, ५५, ४; पुरि··· असिञ्चत् ऋ ३,४८,२ᵃ.

†पुरिषिच्यते ऋ ४,४९, २; ५, ५१, ४; ८,९, ४; ९,१७, [४; ४२, ४(६७, १४)]ᵇ; २७, २; ६२, १३; ८६, ३३; १०,१६७, १; खि ४, ११, १३; मा १९, १५§; का २१, २, ४§; तै ३, ३, ११, १; कौ २, ६३७; जै ३, ५१, ३; शौ २०, १३९, ४; परिपिच्युते शौ १०, ८, २९; परिषिच्यते पै ३, १०,५; १६, १०२,१; †पुरिषिच्यसे ऋ ९, ११, [८; ९८, १० (१०८, १५)]; ७८,२; कौ २,११०‡ᵇ; ६८१;७९८;१०२९; जै ३,११, ६‡ᵇ; ५६, ९; ४, १७, १; †परिषिच्युसे ऋ ९, ६५, ६; कौ २,१३५; जै ३,१३,११.

पुरि-षिक्त- -क्तः ऋ २, १८, ६; -†क्तम् ऋ ४,१,१९; ३५,९;६, ६८,११; १०,११६, ४; शौ ७, ६०,२; पै २०,६,६; -क्ता ऋ १, १७७, [३; ७,२४, २]; -क्तेभिः ऋ १,१०८,४.

†परि-षिच्यमान- -नः ऋ ९, ६८, [१०; ९७, ३६ (१०, ४५, ३२)]; ९७, १४; कौ २, १५७; २११; जै ३, १५, ५; १९, ६; -नाः ऋ ९,९७,२६.

¶परि-षिञ्चत्- -ञ्चन् तै ५, ४, ४, २; मै १,१०, १९; ३,२,४; ३, ५³.

? परिखुंᶜ पै २,५८,३: ६,२२,२१.

परि√षू(< सू)ᵈ > १पुरि-षू-(त>)ताᵉ- -†ताः ऋ १, ५३,८; शौ २०,२१,८.

२परि-षूतᶠ- -तम् तै १, १, २,१; मै १, १,२; ४,१,२¶; काठ १, २; २३, ६²¶; ३१,१²; ¶; क १,२; ४७, १²; ¶; शौ ११, ७, २३ᵍ.

पुरि-षूति- -तिः ऋ ९,८५,८; -तेः ऋ १,११९,६.

परि√ष्क(< स्क)द्,न्द्, > चनिष्कद्, पुरिचनिष्कदत् ऋ ८, ६९,९; शौ २०,९२,६†.

परि-ष्कन्दʰ- -न्दम् मा ३०, १३; का ३४,२, ५; -न्दाः शौ १५, ३, १०; -न्दौ शौ १५, २, ६; १४; २०; २६.

परि-ष(< स्)ⁱ √कृ, पुरिष्कृण्वन्ति ऋ ९, ६४, २३; कौ २, ४२७; जै ३, ३३, २; परिष्कृण्वन्ति ऋ ९,१४,२.

†परिष्-कृण्वत्- -ण्वन् ऋ ९,३९, २; कौ २,२४९; जै ३,२१,१४.

†पुरिष्-कृत, ता- -तः ऋ ३,२८, २; ८, ३९, ९; ९, ४३, ३; ९९,२; १०५,२;११२,४; १०, ३२,३; ११५,७; खि १, ७, १; ४, ९, २; तै ३,२,११,३; कौ २,४४९; ९८१; जै ३, ३४, ७; ४,२४,२; -तम् ऋ ९,६१,१३; ८६,२४; १०, ८५, ६ʲ; १०७, १०; कौ १, ४८७; २, ११२; ६८५; जै १,५१,१; ३, ११,८; ५६,१३; पै १६,२२,१३§;-तस्य ऋ ८, १, २६; कौ २, ७४३; -ता शौ ९,३, १०ᵏ§; १४,१, ७‡ʲ; पै १८,१, ७‡ʲ; -§ताःˡ मा २१, ४२; का २३, ५, २; -तासः ऋ ९,४६,२.

? परिष्कृतᵐ पै ८,११,५.

परि√ष्ट(<स्त)भ् >परि-ष्टभित- -तम् पै ५,११,३.

†पुरि-ष्टिⁿ- -ष्टिः ऋ १, ६५,२; ८, ८८,६; जै ४, ६, २; -ष्टिषु ऋ १०, १४७,३; -ष्टौ ऋ ७, १९, ७; तै १,६,१२,६; मै ४, १२, ३; शौ २०,३७,७.

ᵃ) तु. सस्थ. टि. आ।

ᵇ) सपा. °ते<>°से इति पाभे.।

ᶜ) पाठः? परुस्- > -रुषः इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?जने)?।　ᵈ) उपसर्गस्य धा. परिग्रहणे वृत्तिः (तु. आपश्रौ १,३,६ प्रमृ.)।　ᵉ) विप. (पुर्-)। गस. ग. स्वरः (पा ६,२,४९)।　ᶠ) विप. ([परिगृहीत-] बर्हिस्-)। प्रवृद्धादित्वात्स्वरः (तु. भा. प्रमृ.; वैतु. C. Old [ZDMG ६०,६९३] परि√पु [प्रसवे] इति)।

ᵍ) सपा. पै १६,१५५,४ पुरुहूतम् इति पाभे.।

ʰ) नाप. [परिचर- (तु. भा [तैब्रा ३, ४,७,१]; वैतु. म. अन्यथा व्याचक्षाणः)]। गस. उप. कर्तरि अच् प्र.।

ⁱ) संहितायां सुडागमः (ऋप्रा ४,८७ पा ६,१,१३७)। पपा. परि-कृ° इति।　ʲ) सपा. °तम्<>°ता इति पाभे.।

ᵏ) सपा. पै १६,३९,१० अपिनिष्ठिता इति पाभे.।

ˡ) सपा. पुरिष्कृताः (तैब्रा २,६,११, १० च)<> परिस्नुतम्<>परिस्नुता < > परिष्कृता तैब्रा २,६, १२,४ इति पाभे.।

ᵐ) पाठः? परिष्कुरुत (लोटि मपु३) इति शोधः। सस्थ. पदान्तराण्यपि भूयसे शोधाय यद्र.।

ⁿ) १अभि-ष्टि- टि. द्र.।

†परि√ष्टु(<स्तु), परिष्टुवन्ति मै ३,३,५¶.

†परि-ष्टुति- -तिः ऋ ५,८१, १; मा ५,१४; ११,४; ३७, २; का ५,५,१; १२,१,४; ३७,१,२; तै १,२,१३,१; ४,१,१, २; मै १, २,९;४,९,१; काठ २,१०; १५, ११; क २,४.

परि√ष्टु(< स्तु)भ्, †परिष्टोभन्तु ऋ ८,९२,१९; कौ १,१५८;२, ७२; जै १,१७,४;३,७,१०; शौ २०, ११०, १; परिष्टोभत ऋ १, ८०,९.

†परि-ष्टुभ्[a]- -ष्टुभः ऋ १,१६६, ११; ९,६२,२४; कौ २, ४१३; जै ३,३१,३३.

†परि-ष्टोभ(त्>)न्ती- -न्त्या ऋ ९,६४,२८; कौ २,४; जै ३,१,६.

परि√ष्ठा(<स्था),>तिष्ठ्, ष्ठापि, पर्यतिष्ठत् ऋ १,३२,८; पै १३, ६,८†.

†परितस्थुः ऋ २,३५,३[b]; तै २, ५,१२, २; मै २, १२, १; काठ ३५,३; †परिष्ठात् ऋ ३, १५, ६; ३६,९; ५, ५३,९; तै १,७, १३, ३; काठ ६, १०; परिष्ठुः ऋ १, १६७, ९; ५, १५, ३; परिष्ठाः ऋ ४, ३०,१२; शौ ५, ७,१; पै ७,९,१.

परि···स्थापयामसि शौ ४, ७, ५; परि···स्थापयामसि पै २,१, ३[c]; ४; परि (स्थापयामसि) पै २,१,४[d].

१परि-ष्ठा[e]- -ष्ठा शौ ११, २,२५; पै १५,२०,७; १६,१०६,५.

२†परि-ष्ठा[f]- -ष्ठाः ऋ १०, ९७, १०; मा १२, ८४; का १३, ६, १०; तै ४, २,६, ३; मै २, ७, १३; ४, १४,६; काठ १६, १३; क २५,४; पै ११,६,११; -ष्ठाम् ऋ ६,७२,३.

परि-ष्ठाय पै १५,१५,२.

परि-ष्ठित,ता- -तः ऋ ६, १७, १२; -ताः ऋ २, ११, [२; ७, २१,३]; ४,१९,८.

परि√ष्य(<स्य)द्, न्द्, ‡परि··· अस्यिष्यदत्[g] कौ २,१७२; जै ३, १६,१०.

परि√ष्व(<स्व)ज्, परिष्वजन्ते[h] ऋ १०,४३,१; शौ २०,१७,१†; परिष्वजे शौ १९, १,३; पै १९, ४३, १४; †परिष्वजामहे ऋ १०,१३३,२; कौ २, ११५२; जै ४,१,५; शौ २०,९५,३; †परिष्वजत् ऋ ६, ६०, १०; कौ २, ४९९; जै ३, ५७, ११; परिष्वजाते[i] ऋ १०, १०, [१३;१४]; ‡परिष्वजातै[i] शौ १८,१,१५; १६;‡परिष्वजन्त[h] कौ १,३७५; जै १,३९,६; परिष्वजस्व शौ ६, ८,१;१३,५;१४,२,३९; पै २, ७७,४;५,३३,११;१८,१०,१०; परिष्वजध्वम् ऋ १०,१०१,१०. †परिषस्वजेऋ ८,४१,३;९,१२, ५;कौ २, ५५०; जै ३, ४३,६; परिपस्वजे शौ६,८,१; पै२,७७, ४; †परिषस्वजाते ऋ १,१६४, २०; शौ ९,१४,२०; पै१६,६७, १०; पर्यषस्वजत् ऋ१,१८२,७.

परि-षस्वजान,ना- -नम् काठ ३७, ९[j];-†ना ऋ ६,७५,३; मा २९, ४०; का ३१,२,५; तै ४, ६,६, १; मै ३,१६,३; काठ ४६,१; पै १५,१०,३;-नाः मै २,१,९; शौ १, २,३;४,८,७[j]; पै ४, २,४[j].

*परि-ष्वज्->परि-ष्वजीय(स्>) सी- -सी शौ १०,८,२५; पै १६,१०३,२.

†परि-ष्वजे[k] ऋ १०, ४०,१०; शौ १४,१,४६; पै १८,५,३.

परि-ष्वञ्जल्य[l]- -ल्यस्य शौ ९,३,५;

---

a) पुं. स्त्री. विप. (इष्-,मरुत्-)। गस.।

b) पाभे. पृ ९५८ *e* द्र.।

c) सपा. शौ ४,७,४ प्र···स्थापयामसि इति पाभे.।

d) परि त्वा स्थापयामसि इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ४, ७,५ वचसा स्थापयामसि इति पाभे.।

e) गस. उप. भावे स्त्री. अङ् प्र.।

f) विप. (अहि-, ओषधि-)। गस. विजन्तम्।

g) पाभे. पृ १९३० *b* द्र.।

h) सपा. °जन्ते<>°जन्त इति पाभे.।

i) सपा. परिष्वजाते (या ६, २८; ११,३४ च)<> परिष्वजातै इति पाभे.।

j) सपा. परस्परं पाभे.।

k) गस. उप. केन् प्र.।

l) परि (गत)-+(वर्ष्मन्-+छर्दिस्->कस. *वर्ष्मञ्छर्दिस्-+[√घ>] घ्र-[=विधारक-वंशादि-]> षस. *वर्ष्मञ्छर्दिर्-घ्र->)नैप्र. *स्वञ्जल्य->प्रास. *परि-ष्वञ्जल्य- (=छर्दिषः प्रतिवंशः [तु. सपा. पै. मूको. परिष्वञ्जनद- इति पाभे., यत्र उप. छर्दिस्- इत्यस्य स्थाने तत्पर्यायभूतं छन्द- इत्यवान्तरम् उप. इति सुवेचम्; वैतु. CA. पै. शौ. परिष्वञ्जन-+√दा >द- इति शौ. च परिष्वञ्जन->-न्य- इति चोभयत्र उस. इतीव च?])।

पै १६,३९,४.

परि√ष्व(<स्व)न्, सनिष्वन्, परिसनिष्वणत् ऋ ८, ६९, ९; शौ २०,९२,६†.

!परिसद्यैति[a] पै १६,१५२,९.

परि-संतान[b]- -नेभ्यः तै ७,४, २१, १; काठ ४४,१०.

परि-सं√भू, परि[c]...संबभूवुः शौ १२,३,४०; १३,१,१८; पै १७, ३९,१०; १८,१६,८.

परि√सह् > φ परि(साह्वन्)[d]- -ह्वान् ऋ ९, १०५, ६; कौ २, ९६३.

परि√सृ, †परि...सर>रा ऋ ९, ४१, ६; कौ २, २४७; जै ३, २१, १२; परि...असरत् ऋ ९, ८७, ६; परि...असरम् पै १९, ३७,३.

परि...सस्रुतः[e] शौ ६, ६७, १; पै १९,६,१३.

परि√सृज्, परि...सृजम् पै १९, ३४,१.

परि...सर्जि ऋ ९, ९२,१[f].

परि-सृष्ट- -ष्टम् शौ ८, ६, २०; पै १६,८१,१.

परि√सृप्, परिसर्पति शौ ५, २३, ३[2]; पै ७, २, ३[2]; परिसर्पन्ति शौ ८,६,२४; पै ७,१२,६; १६, ८०, ४; पर्यसर्पत ऋ १,१६१, १२.

परि-स्तर(ण>)णा[g]- -०णे पै १९, ३४,१.

परि√स्तुभ् >परि-स्तुब्ध->

°स्तुब्धे(ब्ध-इ)ड[h]- -डम् काठ ३४,६¶.

परि√स्तृ, ¶परिस्तृणाति मै १, ५, ७; १०, १७; काठ २९, २; क ४५, ३; परिस्तृणन्ति पै १६, १११, ९[i]; परिस्तृणामि तै १, २, २, २; परिस्तृणीहि शौ ७, १०४, १[j]; पर्यस्तृणन् मै १, ५, ७¶.

परि-स्तरण[k]- -णम् शौ ९, ६, २; पै १६,१११,२.

परि-स्तरितवै[l] काठ ३२,७¶.

परि-स्तरीतवै[l,m] मै १,४,१०¶.

परि√स्पृध्>†परि-स्पृध्[n]- -स्पृधः ऋ ९, ५३, १; कौ २, १०६४; जै ४,७,१.

परि-स्रज्->°स्रजिन्[o]- -जी काठ ३७,७¶.

परि√स्रु, परि(स्रवति)[p] ऋ ९,१०७, २; कौ २,६६५; जै ३, ५५, ६; †परिस्रव ऋ ८, ९१, [३; ९, १०६,४]; ९, ८, [८; ३९, २]; ५५, १; ५६, ४; ६१, १; १२; ६२,९; २३; ८५,१; ९७, १९; २१; ४८; १०७,२; ११२,[१-४; ११३,१-११; ११४, १-४]; खि ३, १२, १-३; मा २६, १७; कौ १, ४९५; ५६१; ५६७; २, २३; २४९; ३२५; ३३१; ४१२; ५३६; ५६०; ६६४; ३, १, ७; जै १,५१,९; ५७,१०; ५८, २; २, ५,४; ३, ३, २; २१, १४; २७, १; ७; ३१, ३२; ४२, २; ४५,२; ५५,५; पै ४,२६,४.

परि-स्रव(ण>)णा- -णाः पै ८, १२,११.

परि-स्रुत्[q]- -स्रुत् मा १९, १५; का २१, २,४; -स्रुतः ऋ ८, ३९, १०; मा १९, ७५; ७९; का २१, ५, २; ५; मै ३, ११, ६[3]; ९[r]; काठ ३८,१[2]; शौ ३, १२, ७[s]; पै ३,२०,६[?sit]; -स्रुतम् ऋ ९,

---

[a]) पाठः? परि, सद्यः, एति इति त्रीणि पदानीति कृत्वा सद्यः पर्येति इति वा. द्र. सन्धिश्चार्षः (तु. खि ४, १०[2],५ शौ २,१,४)।

[b]) नाप. (नाडीनाम् उपशाखा-)। प्रास. पूप. स्वरः।

[c]) तु. PW. प्रमृ.; वैतु. WI. परिः पृथग् इति।

[d]) तु. टि. φअप-साह्वस्-> -ह्वान्।

[e]) पाभे. पृ १९२९ f^2 द्र.।

[f]) तु. वें. सा. GW.; वैतु. PW. अनुपसृष्टमिति।

[g]) विप. ([परितः स्तरणवती-] जिह्वा-[तु.उत्तरो मन्त्रः])। चस.। [h]) नाप. (सामन्-)। तस. (पा २,१,७२)।

[i]) सपा. शौ ९,६,८ उपस्तृणन्ति इति पाभे.।

[j]) सपा. परिस्तृणीहि (कौसू २,२० च)<>स्तृणीत (माश्रौ १,३,५,२६ च) <>अभिस्तृणीहि (तैब्रा ३, ७, ५,१३ आपश्रौ ३,१३,५) इति पाभे.।

[k]) नाप.। गस. उप. ल्युट् प्र.। [l]) सपा. परस्परं पाभे.।

[m]) इटो दीर्घत्व-विकल्पः (पा ७, २,३८)।

[n]) = शत्रु-सेना-। गस.।

[o]) नाप. (खलति-)। प्रास.>मत्वर्थीयः इनिः प्र. (तु. सा [तैब्रा २, ७,१,१])। [p]) तु. वें. सा.।

[q]) विप. (२अप्-, गर्भ- प्रमृ.), नाप. (सुरा-) च। गस.।

[r]) सपा. परिस्रुतः<>परिस्रुता इति पाभे.।

[s]) = सपा. शांगृ ३,२,९ पागृ ३,४,४ आपमं २, १५, ४। मागृ २, ११, १२ परिसृतः इति (तु. सा [शौ]), हिगृ १,२७,४ हिरण्मयः इति च पाभे.।

[t]) °श्रितः इति पाठः (आगृ २,८,१६ च)? यनि. शोधः (तु. पाभे., हरदत्तः Old[आगृ.] च)।

१,६; ६८,१; खि २, १३,२?[a]; ५,१०, ३; मा २,३४; १९,४†; का २,७,७; २१, १,४†; तै १, ८,२१,१†; †मै २, ३, ८; ३, ११, ७; काठ १२,९†; ३८,८[b]; कौ १, ५६३†; जै १, ५७,८†; शौ २०, १२७,९?[c]; पै ११,१, ८; –हुता मा १९, ८३[d]; ९५; २०, ५९; ६३; ६५; ६६[b]; २१,२९-४०; का २१, ६, ४[d]; १६; २२,६, ५; ९;११; १२[b]; २३, ४, १-१२; मै ३,११,२[12]; ३[4b]; ४[b]; ९; काठ ३८,३[2];८[2].

परि√हन्, †परि···जहि>ही ऋ ८, ४५, ४०[e]; कौ १, १३४[f]; २, ४२०; जै १,१४, १०; ३,२२, १०; शौ २०, ४३, १; परि (*जहि)[g] ऋ ९, १०५, ६; पर्यहन् काठ १३,४[2]¶.

परि-हत– -तः काठ १३,४¶.

परि-हर्तवै परि√हृ द्र.

परि-ह्व– परि√ह्वे द्र.

परि-हस्त[h]– -॰स्त शौ ६, ८१,२; पै १९,१७,२; –स्तः शौ ६, ८१, १; पै १९, १७, १; –स्तम् शौ ६,८१,३; पै १९,१७,३.

परि√हा (त्यागे)>परि-हाय काठ १०,११¶.

परि-हायम्[i] मै ४,५,८¶.

परि-हारम् परि√हृ द्र.

परि√हि, परि···हिन्वन्ति[j] ऋ ९, ५०, ‌[३ (७,६; ५२, २; १०७, ६)]; कौ २,५५७; जै ३,४४,३; परिहिणोमि पै १६, ९, ६‡[k]; †परिहिनोमि[k] ऋ ७, १०४,६; शौ ८,४,६.

परि√हु, परिजुहोति क ३७,५¶[l].

परि√हृ<>भृ, ¶परिहरते काठ २९,१; क ४५, २; ¶परिहरति तै २, ६,८,४[2]; ६, ३,६,३; ४, २,६; काठ ३१, ७; ३७,१६[m]; ¶परिहरन्ते तै ७, २,७,२; काठ ३०,३; क ४६,६; ¶परिहरन्ति मै ४, ५,१[2]; ३; काठ ११, ४; परि···हरन्तु पै २०, ८, ५; पर्यहरत काठ १२, १२¶; पर्यहरत् काठ ३४, ७¶; पर्यहरन्त मै ३, ४,४¶; ¶पर्यहरन् तै २, ६, ८, ४; ५; काठ २१, १२; २७,३; क ४२,३; ¶परिहरेत् मै ४, ७,४; काठ ८, ११; २८,८; क ७, ८; ४४, ८; परिहरेयुः मै १,६,८¶.

परि···जभ्रे ऋ १, ६१, ८; शौ २०, ३५, ८†; ¶परिजहार मै २,५,१; काठ १३,१; †परि··· अहृषत ऋ १०, १५५, ५; मा ३५, १८; का ३५, ४,१७; पै १०,१,१३; पर्यहाः शौ ६,१०३, २;३; पै १९,१८,१०-१२.

परिह्रियते काठ ३४, ७¶.

परि-जर्भुराण– -णः ऋ १, १४०, १०.

परि-हर्तवै ¶मै १,४,६; २,२,२.

¶परि-हारम्[i] तै ६, ४,९,४; मै ४, ६,१.

परि-हृत– -तम् मै १,५,१३¶.

¶परि-हृत्य काठ २६, ७; २७,५[n]; २९,८; क ४१,५.

परि-ह्रियमा(ण>)णा– -णासु काठ ३४,१५¶.

परि√ह्रु(<ह्रु)>परि-ह्रु(त>)ता– -ता शौ १२,९,२[o].

परि√ह्रु(=√ह्वृ) > परि-ह्रुत्[p]– -ह्रुत् ऋ ६, ४,५.

परि√हृ[q]>परि-हृता[r] ऋ८,४७, ६?.

परि-हृति– -तिः ऋ ७, ८२, ७; –तिम् ऋ ९,७९,२.

---

a) पु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः ।

b) पाभे. पृ १९४९ *l* द्र. ।

c) ॰श्रु॰ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. खि ५, १०,३) ।

d) पाभे. पृ १९५१ *q* द्र. ।

e) तु. वें. सा. PW.; वैतु. GW. अनुपसृष्टो योग इति ।

f) वैतु. विव. परित्राधः इति योगः ।

g) तु. वें. सा. GRV.; वैतु. GW., GRV ‌[पक्षे‌] परिवाधः–>-वाधः इति प्रस्तावुकौ ।

h) नाप. (कङ्कणादिरूप-प्रतिसर-) । प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६, २,१८४) ।

i) गस. उप. णमुलन्तम् ।

j) तु. वें. सा. BS.; वैतु. GW. प्रभृ. अनुपसृष्टमिति ।

k) परस्परं पाभे. ।

l) पाभे. पृ १८०८ *d* द्र. ।

m) प्रह॰ इत्येवं संकेतयमानः SI. चिन्त्यः ।

n) पाभे. पृ १९३१ *j* द्र. ।

o) सपा. पै १६,१४५,२ ?मलिन्वता इति पाभे. ।

p) विप. । गस. उप. क्विबन्तम् ।

q) धा. अ-प्रदाने (वैतु. अन्ये कौटिल्ये, कूटप्रबन्धे) वृत्तिः ।

r) पाठः? वें. सा. GW. GRV. WAG ‌[३,७ *d*‌] प्रभृ. ॰हृत–>-हृता(तृ१)इति?; L ‌[५०२‌] ?ORN. ॰हृवृति– ‌[तु. आ-सक्ति–, आ-सुति–‌]> -ता (सप्त१) इति च । ॰हृत–>-ताव (हेतौ पं१)>नैप्र. यनि. इति मतम् ।

परि√ह्वे> हू, पुरि…हुवामहे ऋ १०, १६७,२.

परि-हव[a]- -वम् शौ १९,८,४; पै २०,४६,१.

१परी(रि√इ), पुर्यैति ऋ १,९५,९[b]; १२८,३[c]; ३, २, १२[d]; ६,७५, १४; ९, ८२, १[e]; ९७,१; १०, ९४,८; मा २९, ५१†; का ३१, २,६†; तै १, ७,१०,१[f]; ४,६, ६,५†; ५,४,४, २[2]¶; ¶६,४, ११,१[2]; ६,११,३; ¶मै १,१०, १९[2]; २०; ३, २,४; ३,५[3]; ९, ७; १६,३†; †कौ १, ५२६; २, ७४९; जै १, ५४, ४†; पर्युति ऋ ९,७४,२; १०, ६, १; ६५, ६; ¶मै १, १०,१९; ३, ८,३; ४, १४, १५†; शौ ४, ३८, ५; ६,८,३; पर्यैति ¶काठ १२,७; २१, ७; २७, ९; २९, ७; ३३, ६; ३६, १२[3]; १३; ४६, १†; क ४५, ८¶; पै ३, ३९, ३; ७, ११,९; १५, ११, ४†; १५,१; १६, १५०, १०; १८, ४, ८[g]; पुरि…एति ऋ ४, ६,४;५; ८, ७२,९; पुरि…एति ऋ ६,४८, २१; ७, १, १६; परि…एति पै १२, ३, १०; २०, ६१, ९; पुरियन्ति ऋ १, १२३, ८; २, ३५,४;९; ८, ३९,१०; ९,८६, ५; ६; तै †२, ५,१२,१;२; ४, ३,११, ३; ७, ५,८,३¶; मै १, १०,२०¶; २, १३,१०; ४,६, ३¶; १२, ४[2]†; †कौ २,२३७; २३८; †जै ३, २१, २; ३; शौ १२, ४, ५२; १५, १७, ८; परियुन्ति मै ४, १२, १; शौ १, १,१[h]; परियन्ति ¶काठ ८,४[2]; ३४, ५; ३६, १४; ३९, १०§; क ६,९[2]¶; पै १,६,१;१७,२०, १२; पुरि…यन्ति ऋ १,११५, ⌊३ (३, ५८,८)⌋; ५, ४७, २; मै ४,१०,२†; पै १९,४२,१२; †पुर्यैषि ऋ ९, ८२,२; ८३, १; १०६,१४; काठ ३९,१५‡[c]; कौ १, ५६५; २, १२२; २२५; ६६८; जै १, ५७,१२; ३,५,४; २०, ९; ५५, ९; शौ १७, १, १५§; पै १६, १५०, ६; १८, ३२,१; पुर्यैमि ऋ ७, १८, २२; मा २३, ५०; का २५, ९, ६; शौ ६, ८, ३; परीमसि पै १, ६४, ३; पुर्यैतु मै १, ११, ४[f]; शौ १४, १, ३९[g]; पै ८, १४, ९‡[h]; पुरि (एतु)खि ५, २, १[i]; पुरीहि तै ६, ४, १०, ४; ५[j]; मै १, ३, १२; काठ ४, ४[3,j]; २७, ८[3,j]; क ३, ३[3,j]; पुर्यैद् ¶तै ६, १, ६, ४; ६,११, २; ७, ५, ८,३; मै ३,८,३¶; काठ ११,४¶; शौ १५,१,५; पै १८, २७, ५; ¶पुर्यैताम् तै ७, २,७, २; काठ १३,७; ३०,३; क ४६, ६; ¶पुर्यायन् तै ६, ४, ११,१; काठ १२,७; २७, ९[2]; २९, ७; क ४५,८; पुरि…आयन् शौ ८, ९,१८; पै १६, १९, ८; पुरि… आयम् खि ४, १०[2], ४;५[k]; शौ २, १, ४[k]; ५; पै २,६,४[k]; ५; पुरीयात् मै ३, ३, ५¶; काठ ११, ६; ३४, २; ३६, १४; परीयाताम् काठ २७, ८¶; पुरीयाम् तै ७,५,८,३¶. ¶पुरीयाय तै ५, १,८, २;२,३, १; ३,२, ४; ६, १, ६, ४; काठ २३, १०; क ३७, १; पुरि… ईयुतुः ऋ ८, ६८, ३; कौ २, ११२३†; ¶परीयुः काठ २५, २; क ३८,५; पुरि…ईयुः ऋ ३, ५८,८.

परि-युत्- -¶यत् तै ७, ४, ११, २; काठ ३३, ३; —यन् ऋ १,

'हे देवाः! युष्मादत्तस्य (वरस्य) परिहृत्ता (अप्रदानात्? व्याघातात् सतः) जनः अना (प्राणतः) इत् (खलु) वायति (शुष्यति ⌊शोषित-प्राणो भवति⌋), यं तु प्रति (युष्मादत्तं वरं) अहेतन (प्रेपितवन्तः स्थ) स (जनः) वः, अदभ्रं (संपन्न-भावम्) आश (प्राप्तवान्)' इति वा ।

[a]) गस. उप. भावे अप् प्र. थादिस्वरश्च ।

[b]) सपा. पुर्यैति<>पर्यैतु इति पाभे. ।

[c]) सपा. पुर्यैति<>पर्यैषि (पर्यैति इति BC.) इति पाभे. ।

[d]) =सपा. तांत्रा १, ७, ६। तैआ ३,१०,४ आपश्रौ १४, १२, १ तु पुरियाति इति पाभे. ।

[e]) सपा. पुर्यैति (आपश्रौ १६,२०,१४ च)<> अुत्येषि (परि.) इति पाभे. ।

[f]) मा ९,२५ का १०,५,२ काठ १४,२ माश ५,२, २,७ पुरियाति इति पाभे. ।

[g]) सपा. पर्यैति <> पुर्यैतु <> आपमं १, १,८ परियन्तु इति पाभे. ।

[h]) सपा. पै १९,३९,१ पुनर् एति इति पाभे. ।

[i]) पाभे. पृ ८३६ *b* द्र. ।

[j]) सपा. तैब्रा १,१,१,१२ आपश्रौ १२, २२,८ । मा ७,१८ का ७,७,३ माश ४,२,१,१७ अभि…पुरीहि इति, मै १,३,१२ अभिपुरीहि इति च पाभे. ।

[k]) सपा. पुरि…आयम् <>ϕपरीत्वा इति पाभे. ।

१७३, ३७[a]; ११; ९, ६८, २; ७१, ९; १०, ९२,५; १२२,३; ६; काठ १२,१४†; -यन्तः काठ २०, १०¶; क ३१, १२¶; शौ ४,३५,४; -यन्तम् ऋ ९, ६८, ६.

φपरियती- -ती ऋ १०,४०,५.

परी(रि-इ)त- -तः का १०, २,६[b].

परी(रि-इ)ति- -तिः काठ ७,६¶.

परी(रि-इ)त्य मा ३२, ११[3c]; का ३५, ३,८[3c]; तै ६, ३,१, ६¶; ¶मै २, २, १; ३, १०, २; ४, ८,८; काठ २१,७¶.

φपरी(रि-इ)त्वा[*d], परि (इत्वा)[3] मा ३२,१२; का ३५,३,९.

पर्या(रि-आ)य- >¶पर्याय-शस(:) काठ २५,२; क ३८, ५.

पर्यायिक[e]- -केभ्यः शौ १९, २२,७.

पर्या(रि-आ)यिन्[f]- -यिणः शौ ६, ७६,४; पै ५,६,६; ८, ३, १२; १९,१५,१५.

पर्यायिणी[g]- -णीम्[h] मा ३०, १५; का ३४,३,२.

†पर्ये(रि-ए)तवे ऋ ८, २४, २१; जै ४, १७, ९; शौ २०,६५,३.

पर्ये(रि-ए)तृ- -ता ऋ १,२७,८;६, २४, ५; ७, ४०, ३; कौ २, ७६६†.

२परी(रि√ई), परि···ईयते ऋ १, ३०, १९[i]; ८,२२, ४; परीयसे ऋ ५, ८१, ४; परीयसे ऋ ८, ४९-५०,८; खि ३,१-२,८.

φपरी(रि-इ)यान[j]- -नम् ऋ १, १८०,१०.

?परी पै १,१११,३.

परी(रि√ई)क्ष्, परीक्षेत काठ ३४, १८¶.

परी(रि√ई)ङ्ख्>°ङ्खि, परीङ्खयातै शौ १८,२,५८[k].

परी-णशे परि√णश् (व्याप्तौ) द्र.

†परीणस्[l]- -णसः ऋ १, ५६, २; १३३, ७; ८, २१, ७; ८४, ७[m]; शौ २०, ६७,१; -णसम् ऋ ३, २४,५; तै २,२, १२, ६; मै ४, १२, २; काठ ६, १०; जै ४, २४, १०; -णसा[n] ऋ १,१२९, ९; ४, ३१, १२; ८, ९७, ६ (१०, ९३,११)]; १६६,१४;५, १०,१[o]; ८,७७,९; -†णसि[m] कौ १,३४[p]; जै १,३,१४.

†परीणस[q]- -सम् ऋ ९, ९७, ९; कौ २,४६८; जै ३,३५,३.

परी-णह्- परि√णह् द्र.

परीत-, °ति- परी(रि√इ) द्र.

परीत्त- परि√दा द्र.

परीत्य परी(रि√इ) द्र.

?परीत्या[r] पै १३,५,१३.

परी(रि√इ)ध्, न्ध्, परि···इन्धाम् शौ १२, ३,२५; पै १७, ३८,६; पर्येन्द्ध मै ४,२,१२¶; परीन्धीत मै ३,४,७¶.

¶परी(रि-इ)ध्य- -ध्यः तै ५, ७, ५, १.

?परीध्या[s] काठ १९,१०; क ३०,८.

परीमन्[t]- -मणि ऋ ९,७१,३.

---

[a]) तु. सा. GW.; वैतु. वें. परि···नक्षत् इति ।
[b]) पाभे. पृ १९३५ *f* द्र. ।
[c]) = सपा. तैआ १०,१,४[3] मना १,४[3]। तैआ १,२३, ९ तु विश्राय इति पाभे. । [d]) पाभे. पृ १९५३ *k* द्र. ।
[e]) नाप. (सूक्त-, तद्द्रष्ट- च)। मत्वर्थीयः ठच् प्र. उसं. (पा ५,२,११५) ।
[f]) नाप. । गस. उप. णिनिः प्र. । [g]) विप. >नाप. ।
[h]) सपा. तैब्रा ३,४,११,१ पर्यारिणीम् इति पाभे. ।
[i]) तु. PW. GW.; वैतु. स्क. सा. GW [पक्षे] द्याम् इति द्वि. युक्तः परिः कप्र. इति ।
[j]) विप. (रथ-) । गस. शानजन्तम् ।
[k]) सपा. ऋ १०,१६,७ पर्यङ्खयाते इति पाभे. ।
[l]) विप., नाप. (परिवृद्ध-, स्वामिन्- [वैतु. PW. GW. प्रभृ. भाप. इति ?]) । परि+(√[इन्द्>] √*इन् 'वृद्धौ, ऐश्वर्ये च' > भावे) *इनस- >बस. यनि. (वैतु. तै. पपा. °रि-न° इतीव विभाग इति, अन्यत्र पपा. अनवग्रहश्च, सा. प्रभृ. <परि√नस् [गतौ, व्याप्तौ] इति, भा. < परि+नस्- [=नासिका-] इति GW. प्रभृ. <√पॄ इति च ?) ।
[m]) सपा. °णसः<>°णसि इति पाभे. ।
[n]) बहु-नामन्- इति निघ ३, १ । वा. क्रिवि. इति PW. प्रभृ. ।
[o]) पाभे. पृ १९०५ *n* द्र. । [p]) S. परणि° इति ? ।
[q]) भाप. (स्वामिवदाचरण-) । *परीणस्य- > नैप्र. यनि. (वैतु. PW. GW. प्रभृ. =परीणस्-) ।
[r]) पाठः? अ-परी(त्य>)त्या- > -त्या (अप्रतिगम्या, अपरिग्राह्या) इति शोधः ।
[s]) पाठः ? (प्र√वृज् [*भर्जने]>) प्रवृञ्ज्यात् इति शोधः (तु. सपा. मै ३, १,९) ।
[t]) नाप. (अग्नि- [तु. सा. अर्थान्तरे; वैतु. GW. प्रभृ. प्राचुर्येऽर्थे भरीमन्- इतिवद् भाप. इति]) । < √पॄ "*ज्वलने' (वैतु. सा. 'पालने', GW. प्रभृ. 'पूर्तौ' इति) ।

पुरी-यत्त- परि√यत् द्र.
परी-वाप- परि√वप् द्र.
?परीवालाम् पै ११, ५, १०.
पुरी-वृत- परि√वृ(आच्छादने) द्र.
परी-शास्- परि√शस् द्र.
परु[a]- -रुः पै २०, ५,२[b]; -रौ पै १, ४८,३; -रौऽ-रौ पै १,७०, ४[c]; १९,३३,१०[c].
परु-शस्(:) शौ ९, ५,४; पै १६, ९७,३.
पुरुच्छेप[d]- -पः तै २,५,८,३[2]¶.
परुप्,षा[e]- -षः शौ ५,२२,३; पै १३, १, ४; -षम् पै १३, ४, १६[f]; -षस्य[g] शौ १०,४,२; -षाः ऋ ५, २७,५; पै १२, ७, २; १७, १३,२; -षान् शौ ८, ८, ४; पै १६, २९, ३; -षे[h] ऋ ६, ५६,३.
पारुष्य[i]- -ष्यम् शौ १२, ८, ३; पै १६,१४४,३.
परुषा(ष-आ)ह्व[j]- -ह्वः शौ ८,८,४; पै १६,२९,३.
परुष्णी[k]- -ष्णि ऋ ८, ७४, १५; १०,७५,५[l]; -ष्णी शौ ६,१२, ३?[m]; -ष्णीम्[n] ऋ ४, २२, ⌊२ (५, ५२, ९)⌋; ७, १८, ८; ९; -†ष्णीपु[o] ऋ ८, ९३, १३; कौ ३, २,१; जै २, ५,६; -ष्ण्याम् ऋ ५, ५२, ⌊९(४,२२,२)⌋.
पुरुस्[p]- -रुः ऋ १०, १००, ५; मा २०,२७; का २२, २, ४; तै १, २,६,१; ५, २,१२, १[q]; मै ४, १,२; काठ १, २; २६, ३[2]¶; ८; ३१, १; ५०,६[q]; क १,२; ४१, १[2]¶; ४७, १; शौ ४,१२, २; ३; ७; पै ४,१५,१; ५-७;९, ११,१; १६, ९९,७[r]; -रुःऽ-रुः ऋ १, १६२, १८; १०, ९७, १२; खिसा २९, ७; †मा १२, ८६; २५,४१; का १३,६,१२†; तै ४, २, ६,४; ६,९, ३†; मै २, ७, १३†; काठ १६,१३†; ४६, ५†; क २५, ४†; शौ १, १२,३; ४, ९, ४†; ९, ३,१०; पै १, १७,३; ८, ३, ११†; ९, ७,४; ९,२; १३,१३,६†; १६, ३९,१०; २०,६१, २-४; -रुषः ऋ १०,५३,१; -रुषःऽ-रुषः मा १३,२०; का १४, २,५; तै ४, २, ९, २; मै २, ७, १५; काठ १६,१६; -रुषा ऋ ९, १५, ६;

[a]) =पुरुस्-। व्यु.?। <√पृ इति पाउ(१,१०) शक. PW. प्रमृ.।
[b]) =पृथु-। विप. (वर्तनि-)। सपा. शौ ७,२२,१ पुरु इति पाभे.।
[c]) सपा. शौ ६,११२,३ विभे.।
[d]) व्यप. (ऋषि-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। (पुर्व-वत्->) पुरुत्- इति वा (पुरुस्->) पुरुत्- इति वा + शेप->वस. इतीव या (१०,४२)?।
[e]) वप्रा. सत् विप. (⌊दारुण-⌋ गो-, तक्मन्- प्रमृ.), नाप. (*परशु- प्रमृ.) च। व्यु.?। <√पृ इति पाउ (४,७५),<पुर्वन्- इति या (२,६), <पुरुस्- इति PW. प्रमृ.।
[f]) क्रिवि. ⌊दारुणम्⌋। सस्थ. ?द्वैधीकृण्वानः>द्वैधी √कृ ⌊*पाटने⌋>द्वैधी-कृत्वन्->-त्वा, नः इति द्वि-पदः शोधः। [g]) CA. नाप. (उक्षन्-) इति। सपा. पै १६, १५,२ पुरुषस्य इति पाभे.।
[h]) या (२,६) = पर्ववति भास्वरे वेति।
[i]) भावे प्यञ् प्र. (पा ५,१,१२४)।
[j]) नाप. [⌊ग्रन्थियुत-⌋ पलाश-वृक्ष- (तु. दारिलः ⌊कौसू १६,१४⌋ B. च)]। कस. अन्तोदात्तः।
[k]) वप्रा. सत् विप. (गो-), व्यप. (नदी- ⌊=इरावती-?⌋) च। <*पुरुष्मती (पर्ववती) इतीव या (९, २६)। <परुप्- इति PW. प्रमृ.। शेषम् उत्तरे टि. द्र.।
[l]) तु. पपा. या ⌊९,२६⌋ सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वैप ३, ४९८ *h* ORN. सा ⌊तैआ⌋ द्र. Haskell ⌊JAOS ११,६०⌋ °ष्ण्या ⌊तृ१⌋, आ = °ष्ण्या इति। सपा. तैआ १०, १, १३ मना १, १३ पुरुष्णिया (=°रुष्णि, आ) इति पाभे.।
[m]) पाठः? (√वर्ष् ⌊वृष्टौ⌋ > भावे) *वृर्षुस्न- > नैप्र. *वुरुष्ण- > तद्धिते *वुरुष्ण्या- (=वर्ष्या>) -ष्ण्या इति शोधः। शेषं सस्थ. टि. ?पृष्टीः, शीपाला- द्र.।
[n]) तत्समीपदेश-पर्यायः इति ORN. PG ⌊२,२०८-१०⌋ प्रमृ.।
[o]) विप. [(श्वैत्य-रहिता-) गो- ⌊प्रकरणत आक्षेपः द्र.⌋]। वि + *रुष्णि- (भाप. ⌊दीप्ति-, श्वैत्य-⌋) > वस. *वि-रुष्णि->-ष्णी->नैप्र. यनि. द्र. (तु. सप्र. ऋ १, ६२, ९; वैतु. वें. = पर्ववती- इति?)।
[p]) नाप. (अवयव-,पर्वन्-)। व्यु.? < √पृ इति पाउ (२, ११७)।
[q]) सपा. मा २३, ४० का २५, ८,२ पुर्व इति पाभे.।
[r]) सपा. शौ ९,५,३१ शिरः इति पाभे.।

मा २०,२७; का २२, २, ४; तै १,२, ६,१; कौ २, ६२२†; जै ३,५०,९†; शौ ४,१२,२;३;७; पै ४, १५,१; ५; –रुषि ऋ ७, ५०,२; मै ३,९,२[3]¶[a]; पै १९, २८, १३; १५; –¶रुषिऽ-रुषि तै ५,५,६,३; मै १, ११,६; ३, २,८; काठ १४,६;२१,३;२५,८; क ३१, १८; ४०, १; –¶रुषी[b] काठ २६, ४; क ४१, २; –रूंषि खि ४,५,१०; ३३; मा १८,३; २३, ४१; का १९, २, ३; २५, ८, ३; तै ४,७, १, २; ५, २, १२, १; मै १, ६, ११¶; २, ११,२; काठ १८, ७; १९, १¶; ४०,६; ४५,५[c]; ५०,६; क २८, ७; २९,८¶; शौ ९,३,३; ६,१; १३, १८; १०, १, ८; २०; पै १,८७,२; २, ३९,६; ८४, ११; १४,३, ७; २९; १६, ३५, ८; ३६,१०; ३९,३; ७५, ८; १११, १; १७,२८,७.

¶परुः,श्र-शुस(:) मै ४, १, २; काठ ३१,१; क ४७,१.

परुः-स्रंसु[d]– -सम् शौ ६,१४,१; पै १९,१३,७.

परे(रा√इ),पराऽयत् मै १,६,१[e].

परैति मै ३,१०,२¶; परा···एति तै ३,३,४,२¶; परायन्ति ¶मै १,६,७; १०,१९; पै १७, १५, ४[f]; परा···यन्ति ऋ १, २५, १६; परा···युन्ति ऋ १,१२३, १२; पै २०,३३,२; परा(यन्ति) शौ २,२,३; पै १,७,३; परेथ पै १,५०, १; परैतु शौ ६, १४०, ३[g]; १८, ३,६२[h]; पै १७, १४, ७[h]; परायन्तु शौ ८, ५, ९; पै १६, २७,९; परेहि ऋ १, ४,४; १०, १८, १[i]; ३०, ५; ९५,२; १३; १०३, १२; खि ३, १९, १; ४, ५, २५; ३२; †मा १७, ४४; ३५,७; †का १८, ४,१२; ३५, ४,६; मै १, ६,१३[k]¶; कौ २, १२११†; शौ ३, २,५†; ४, ६[j]; ५, २२,२; ६,४५,१; १०, १,७; १६; २०; २४-२६; ११, १,१३; १२,२,१;२१†; १४[k], २, ३४; ३५;२०, ६८, ४†; पै ३, ५,५†; ५,९,५;२८,३; ३१, ५; १६, ३५, ७; ३६,१०; ३७, ४-६; ९[l]; ७२,७; ९०,३; १७, ३०,१; ३२, १†; १८,१०,४[k]; ५[k]; १९,१२,१२; ३६,४; ३८, २; परेतम् पै १, ८७,२-४; परेत तै १, ८, ५,२; मै १,६, २; ७; काठ ७,१४;९,६[m]; ३६,१३[m]; क ६, ३; ८, ९[m]; शौ ४, ३७, ३-५; पै १३, ४, ४-८; परेतन, >ना ऋ १०,८५,३३[n,o]; मै १, १०, ३[m,p];१९; पै १०,१, ५; परा···एतन[q] ऋ ५, ६१, ४; ¶परैत् तै २, ३, ३, १; मै १, ६, १३[3]; काठ ८, १०; क ७, ६.

परेयुः ऋ १०,६१,२१[l]; मै २, ३, २; परेयुः ऋ १०, १४, [२; ७][r]; खि २, ९, २; मै ४, १४,१६†; शौ २, २६,१; १८, २,४७; पै २,३०,३?‡[s]; परेयुः काठ १२,२[3]¶; पै २,१२,१.

परा(रा-अ)यण[t]– -णम् ऋ १०, १९,४;५;२४,६; शौ १,३४,३;

a) सकृत् परुषि इति पाठः? अपरुषि इति शोधः (तु. स्वरः)। b) सपा. मै ३,९,३ ब्रह्मणी इति पाभे.।
c) सपा. तै ५,७,२५,१ पर्वाणि इति पाभे.।
d) विप. (वलास-)। उस. उप. कर्तरि अण् प्र. (तु. पपा. RW. W.; वैतु. शंपा. सात. °रुस्रं° इति पाठः)।
e) पाभे. पृ १९१७ c द्र.।
f) छन्दस्तः सकृत् पाठः शोधार्हः।
g) सपा. पै १९,४९,११ अस्ति इति पाभे.।
h) =सपा. मं १,१,१५ शांश्रौ ४,१६,५। तैब्रा ३,७, १४,४ तैआ १०,४५ आपश्रौ २१,३,१२ पागृ १,५; ११ आमिगृ २, ४,२ : ३;५,४:७ हिगृ १, २८,१ तु अपैतु इति पाभे.।
i) तु. सस्थ. टि. अनु.।
j) सपा. पै ३,१;६ प्रेहि इति पाभे.।
k) तु. सस्थ. टि. अभि।
l) शोधितः पाठः द्र.(तु. टि. ?अपरेहि)। सपा. शौ १०, १,२८, अथेहि इति पाभे.।
m) सपा. परेत<>परेतन इति पाभे.।
n) वैतु. सा. PW. GW. विपरेतन इति।
o) सपा. वि, परेतन इत्यस्य स्थाने शौ १४, २, २८ पै १८,९,८ विपरेतन इति पाभे.।
p) वैतु. पपा. परा, इत, नः इति?।
q) मपु३ त>तनप् इति (वैतु. पपा. इतन इति [तु. ऋप्रा २,७२])।
r) सपा. परेयुः<>परेताः इति पाभे.।
s) परेयुः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ १०, १५,२ ईयुः इति पाभे.)।
t) गस. उप. भावे ल्युट् प्र.।

६, ७७,२†; १०, ४, ७; पै ६, ६,१; १६, १५, ७; १९, १६, २†; –†णे[a] ऋ १०,१४२, ८; शौ ६, १०६,१; पै १९,३३,५.

परा-यत्– -यतः शौ ७,३९,१; पै ३, २९, २;३; ६, ९,४; –यते शौ ११, २, १५; ६,७; पै १६, २१, ८; १०५, ५; –यद्भयः ऋ १०, ३४, ५; –†यन् ऋ १०, ४५, ६; मा १२, २३; का १३, २,६; तै ४, २, २,३; मै २, ७, ९; काठ १६,९.

परायती– -ती ऋ १, १९१, २; पै ४,१६, ३†; –तीः पै ९, ७,१४; –तीनाम् ऋ १,११३, ८; –तीम् ऋ ४,१८,३.

परे(रा-इ)त– -तः ऋ १०, ८३,५[b]; १६१, २; †शौ ३, ११, २; ४, ३२,५[b];१८,२,२६$; २०,९६, ७; पै १, ६२,२; ४, ३२,५†[b]; २०,१०,६[c]; –तम् शौ १८, ४, ५१; ५२; पै १९, २८,१४; –ताः मा १३,३१; का १४,३, ५; मै २, ७; १६;१२, ४‡[d]; ४, १४, १६‡[d]; काठ ३९, ३; शौ १२,२, २९; १८[d], १, ५०‡; ५४‡; ४, ४४‡; पै १, १०२, १[e]; १७,३२, ९; २०, ३३, ३; –तासः पै २, ३, ४?[f].

परेत-यातु– -तुः पै २०,४२,६.

परे(रा-इ)ति– -तौ ऋ १०, १७८,२.

परे(रा-इ)त्य खिसा २९, ७; ¶तै ६, २, ११, ४; ७, १, ६, ७; ¶मै १, ९, ७; २, २,१; ६,१[2]; ३; ३, ३,४; ४, ३,१[2]; ¶काठ ९, १६; १३, ५[2]; १५, १[2]; २; २६,३; शौ ५, २२, ८; १०, ४, १९;१४,१,४३;पै१३,१,६;१६, १६,९;१८,४,१०;१९,३९,३.

†परे(रा-ई)यिवस्– -वांसम्[g] ऋ १०, १४, १; मै ४, १४, १६; शौ १८,१,४९.

परे(रा√ई)क्ष्,परेक्षेत तै ३,२,४,५¶.

?परेतकस्तूपकंवः पै १०,१,४.

?परेतेन पै १९,२,६.

?परेपरः[h] पै ४,२४,१;५.

परेमन्[i]– -मणि कौ १, २०९; जै १, २२, ६.

परो(रा-उ)क्त– परा√वच् द्र.

परोक्ष– प्रमृ. २परस्–* द्र.

परोगुहा[j] खि ५,३,५.

परो(रा-उ)च्य– परा √वच् द्र.

१परो-*वरीयस्–, ?२परोव° २परस्*– द्र.

पर्जन्य[k]– -०न्य ऋ ५,६३,४; –०न्य ऋ ५, ८३, [५; १०, १६९,२]; ९; तै ७,४,१७,१†; काठ ४४, ६†; शौ ४,१५,४[l];६; पै ५,७, ३; ५; ११,१,१०; १५,२२,६; १९, ५१,६†; –न्यः ऋ १,३८, १४; ४,५७,८; ५, ६३,६; ८३, २-४; ६, ५२,६; ७, ३५, १०; १०२,२; ८,६, [१; ९, २, ९]; २१,१८; ९,८२, ३; १०, ६६, ६; खि २, १३,६; मा ७,४०†; २२,२२; ३६, १०; का ७,२२, १†; २४, ८, ३; ३६, १, १०; ¶तै १,४,२०,१†; ६, १०,५;

---

a) = विप्रकृष्टाऽऽश्रय- । शिष्टम् २आयुन– टि. द्र. ।

b) पृ २९७ f द्र. ।

c) य उ वाते परेतः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ७,५५,३ पुनरा तावितम् इति विभे. । d) पाभे. पृ १९५६ r द्र. ।

e) सपा. शौ ७, ८५,४ प्रविष्टाः इति पाभे. ।

f) सपा. शौ २,१०,८ निरेणसः इति, तैब्रा २,५,६,३ आपमं २,१२,१० हिगृ २,३,१० व्येनसः इति च पाभे. ।

g) = सपा. आश्रौ २,१९,२२ या १०,२० । तैआ ६, १,१ तु परेयुवांसम् ? इति पाभे. ।

h) पाठः? परे (परस्तात्) + (√वृत् [वर्तने] > भावे वृत्त–>नैप्र. वार्–>) वर्– > वस. *परे-वर्– (विप. [तक्मन्-]) > -रः इति शोधः । सस्थ. ?तृतीयेकः>तृतीयाह्निक–>-कः इत्यपि शोधः (वैतु. पृ १४९४ g) ।

i) = परीमन्– (तु. भ. BS. प्रमृ.) इति कृत्वा व्यु. चाऽभेदः (तु. महे-वृधे [कौ.] <>महि-वृधे [ऋ.]; वैतु. व्यु. विव. < १पुर– + [√इ>] इमन्– इतीव, सा. १पुर– + तद्धितः इमनिन् प्र. इतीव च ?) ।

j) पाठः ? पुरं, गुहा इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. RM. पुरोगुहा इति, मूको. पञ्चगुहा इति च ?) । सस्थ. अजुः इति पाठश्च ? √अर्ज् ("*दीप्तौ" [तु. अर्जुन–] > कर्तरि असुचि प्र.) अर्जस्– > अर्जुः (विप. [ज्योतिः]) इति शोधः ।

k) नाप. (मेघ-) । व्यु.? । < [√तृप्>] √*पृत् + √जन् इति, <पर– + √जन् वा √जि वेति, <प्रा [प्र√अ]र्जेवेति या [१०, १०] प्रमृ.; <√पृज् [ताडने]. इतीव WAG [१,५७] SEY [१९, ११४]; <√पृच्, ज् [संपर्के] इति GW. प्रमृ. च ? । < √पृज् [*सेचने]. (तु. पाउ [३,१०३] <√पृष् [सेचने] इति तु मतम् ।

l) पु° इति संकेतयन्तौ W. WI. चिन्त्यौ ।

२, १,७,३; ४, ९, ४; १०, १; ३, ४,३, ३; ७, २$; ४, २,५, ६†; ५,२,७,२; ४, १,४[2]; ६, २,४; ६, ३,४,६; ४,५, ५; ५, ६,५; ७, २,७,५[2]; $५,१८,१; २०,१; मै १,१,१०[3]; ३,२४†; १०, ७¶; २,४,७†; ८[3]¶; ७, १२; १३,१४; ३, ८, ९[2]¶; ९, ४[2]¶; १२, ६; ४, १, १०; ५, ५[2]¶; ६,९¶; ७,७¶; ८,८¶; १२, ५†; १४, १२†; काठ ४, ८†; ११,९†;१०[2]¶; ¶१३,८; १२; २२, १२¶; ३०, ३[2]¶; ३९, ४; ४५, १४;१७; ¶क ३, ६†; ३५,५; ४६, ६[2]; †कौ १, २९९$; २,३९६; ६५७; ६६७; †जै १, ३१, ७$; ३, ३१,१६; ५४, १०; ५५, ८; शौ ३, २१, १०; ४,११,४; ६, ४,१; ८,७, २१; १०, १०,७; १२, १,१२; १९, १०, १०†; ३०, ५; २०, १३८,१†; पै २, २२, ४; ७०, २†;३,१४,६[a];२५, २; ७,११, १; ८,१८, २; १०,१६,७; १२, ६,८; ७,९; १३, ८,१०†; ११, २३; १४,१, ११; १५, ८, ६; १६, १३, ११†; १०७, ७; १५४, ३[b]; १७, २, ३; १९, २,१; २६, ६; ५१, १४;

–न्यम् ऋ ५,५३, ६[c]; ८३, ⌊१ (८, ९६,१२)⌋; १०, ९८,१;८; ¶तै २, १,७, ३; ८,५; ४, ९, १[2]; १०,२;३; मै ४, ११,२†; काठ २, १५†; शौ १, २-३,१; १०, २, १९; ११, ८, ६; पै १२, ७, ९; १५, १३, ४; १६, ६१,२; –न्यस्य ऋ ९, २२,२; का २, ७,५; तै १, २, ८,१; मै १, २,६; काठ २,६; क १,१९; शौ ३, ३१, ११; पै ५, १५,७; १५, १२, ३; –न्याः ऋ १, १६४,५१; तै २, ४,८,१‡?[c,d]; –न्यात् मा १८, ५५; का २०, ३,५; तै २, ४,८,१; ४,७,१३, २; मै २,४,७[3]; १२, ३; ४, १, १०¶; काठ ११, ९[3]; १८,१५; क २९, ४; पै २०, ५८, ७; –न्याय ऋ ७, १०१,५; १०२, १; मा २४,२१; का २६, ५,१; मै ३,१४,२; ४, १२,५†; काठ २०, १५[2]†; –न्ये तै ४, ६,१, १; काठ ३६, १५; शौ ६, ३८, ३; पै २, १८,४; –न्येन ऋ १, ३८,९; तै २,४,८,१†; मै २,४, ७†; काठ ११, ९†; पै २, २५, ३; ७५,४.

पार्ज॑न्य॒[e]– –न्यः मा २४, ३४; का २६,७,४; तै ५, ५, २१,१; मै ३, १४,१५; काठ ४७, ११; –न्याः मा २४, ३; ६; का २६, १,६; २,१; तै ५, ६, १९, १; मै ३,१३,४;७; काठ ४९,९.

पर्ज॑न्य-क्रद्य॒[f]– -द्यम्[g] मै ४, ११,२‡.

†पर्ज॑न्य-क्रन्द्य॒[h]– -न्द्यम्[g] ऋ ८, १०२, ५; तै ३,१,११,८; काठ ४०,१४.

†पर्ज॑न्य-जिन्वि(त>)ता[i]– -ताम् ऋ ७,१०३,१; शौ ४,१५,१३; पै ५, ७,१२.

पर्ज॑न्य-पत्नी[j]– -त्नी शौ १०, १०, ६; पै १६, १०७,६; –त्न्यै शौ १२,१,४२; पै १७,४,११.

पर्ज॑न्य-रेतस्[j]– -तसे ऋ ६, ७५, १५; पै ११,२,५.

पर्ज॑न्य⌊,न्या⌋-वा॒त[k]– -०ता ऋ ६, ४९,६; –ता[l] ऋ ६, ५०, १२; १०,६५,९.

पर्ज॑न्य-वृद्ध[j]– -द्धम् ऋ ९, ११३, ३.

पर्ज॑न्या(न्य-आ)त्मन्[j]– -त्मभ्यः तै ३, ५,८, १; मै १, ३, ३५; काठ २९,५; क ४५,६.

पर्ण॒,र्णा॒[m]– -०र्णे शौ ३,५, ६; ७; पै ३, १३,७;८; –र्णः तै ¶३,५, ७, १; २[2]; ३; ७, ४, १२, १; ¶मै ३, ९,३; ४, १, १[4]; काठ

a) सपा. शौ ३,२३,६ द्यौः इति पाभे.।

b) सपा. शौ ११,७,१४ आचार्यः इति पाभे.।

c) सपा. पर्ज॑न्यम् <>पर्ज॑न्याः इति पाभे.।

d) पाठः? °न्यम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ ५,५३ ६ ORN.; वैतु. K. °न्यात् इतीव कृत्वाऽनुवादयन् ?)।

e) विप.। सास्यदेवतीयः अण् प्र.।

f) विप. (अग्नि-)। बस. उप. भाप. <√क्रन्द्।

g) सपा. °क्रद्यम् <>°क्रन्द्यम् इति पाभे.।

h) उप. भावे यत् प्र.। i) विप.। तृस. पूप. स्वरः।

j) विप.। बस. पूप. स्वरः।

k) देवताद्वन्द्वे वैकल्पिकः आनङ्-आदेशः उसं.। उभयत्र प्रकृतिस्वरः। l) °न्य° इति पाठः।

m) नाप. न. (पक्ष-,पत्र-), पुं. (पलाश-वृक्ष-)। पत्रार्थे <√*पृ (=√वृ 'आवरणे' ⌊वैतु. पाउ ३, ६<√पॄ 'पूर्तौ' इतीव, GW. <√स्पृ 'रक्षणे' इतीव च ?⌋)। अन्ययोर्द्वयोरप्यर्थयोः *पर्ण्य॒,र्ण्या॒– (=महापर्ण-वत्, °वती-)> नैप्र. यनिः इति विवेकः द्र.।

३०, १०^{३}¶; ४४, १; क ४६, ८^{३}¶; शौ ३,५,४; ८; १८, ४, ५३; पै ३,१३,४; –र्णम् ऋ १, ११६, १५; ४, २७, ४;४०,३; १०,१८,१४; खि ४, ७, ६; ७^{२}, ९[a]; मा ९,१५†; का १०, ३, ८†; ¶तै १,७,८,३†; ३, ५, ७,१; ५, ४, ३,३; ¶मै १, ११,२†; ३,३,४; ९, ३; ४,१, १; ¶काठ ११, ६; १३, १४†; २१, ६; ३०, १०; ¶क ३१, २१; ४६,८; शौ ५,२५, १; ८, ७, १२; पै ३,३९,५; ६,४,९[a]; ६, ६,४; १०,३, ३; १३,२,२; १६, १३, २; २०, ५६, १; –¶र्णस्य तै ३, ५,७,१; मै ३, ९,३; ४,१,१; ४,२; काठ ३०, १०; क ४६, ८; –र्णा ऋ १, १८२,७; १०,६८,१०; शौ २०, १६,१०†; पै २०, ३७, १०^{३}[b]; –र्णात् शौ ५, ५, ५[c]; १०, १, २९; पै १६, ३८, १; –र्णानि मै ३,८,२¶; काठ २५,१¶; क ३८,४¶; पै ९,११,७;२५,१६; १९, १९, १२;१३; –र्णाभ्याम् मै १,६,५¶;–र्णाय[d,e] मा १६, ४६; का १७, ७,५; मै २,९, ८; क २७,५; –र्णे ऋ १०, ९७,५; खि ४, ७,५; ७^{२}, ४[c]; मा १२,७९; ३५,४; †का १३, ६,५; ३५, ४,४; तै ४,२,६,२; मै २,७,१३†; काठ १६, १३†; क २५,४†; पै ६, ४,४[c]; ११, ६,६†; २०, ५२, १२; –¶र्णेन तै २,५, १, ७; काठ ३५, १८; ३६, १४; क ४८,१६; –र्णैभिः ऋ ९, ११२,२; –र्णेभ्यः तै ७, ३,२०, १; काठ ४३, १०; –र्णैः ऋ १,१८३,१.

¶पर्ण-त्व– -त्वम् तै ३, ५, ७,१; मै ४, १,१; काठ ३०, १०; क ४६,८.

पर्ण-धि[f]– -धेः शौ ४,६, ५; पै ५, ८,४.

पर्ण-मणि[g]– -णिः शौ ३,५,१;५[h]; पै ३,१३,१; ५[h]; –०णे शौ ३, ५,२; पै ३,१३,२.

¶पर्ण-मय– -यः मै ३, ९, ३; –यानि काठ ८, २; क ६, ७; –येन मै २,६,३; ४,४,२; काठ १५,२.

¶पर्णमयी– -यी तै ३, ५,७,१; २^{२};३.

¶पर्ण-वत्– -वन्तः काठ ३०,१०; क ४६,८.

पर्णवती– -ती मै ४,१,१¶.

पर्ण-वल्क[i]– -ल्कैः तै २, ५, ३, ५¶.

†पर्ण-वी[j]– -वीः ऋ ९, ३, १; कौ २,६०६; जै ३, ४९,४.

पर्ण-शद[k]– -दः[l] शौ २०, १३५, २[m]?; –दाय[n] मा १६,४६; का १७,७,५; क २७,५.

पर्ण-शद्य[o]– -द्याय तै ४, ५, ९, २[n].

¶पर्ण-शाखा– -खया मै ४, १, १^{२}; काठ ३०, १०; क ४६,८; –खा काठ ३०, १०; क ४६, ८.

पर्ण-शाद[k]– -दाय[n] मै २, ९, ८; काठ १७,१५.

?पर्ण-सादाम्[p] पै २०, ५५, २.

---

a) सपा. शौ ५,५,९ वृक्षान् इति पाभे. ।

b) व्यप. (वीरुध्-) ।

c) सपा. पर्णात् <>पर्णे इति पाभे. ।

d) विप. >नाप. (⌊तोदन-कर-⌋ रुद्र- ⌊वैतु. सा. उ. म. =पत्र-स्वरूप- इति⌋) । < √पृ ⌊*हिंसायाम्⌋ । पर्ण-शद्– टि. अपि द्र. ।

e) सपा. पर्णाय<>पर्ण्याय इति पाभे. ।

f) नाप. । उस. उप. अधिकरणे किः प्र. ।

g) नाप. । मलो. कस. अन्तोदात्तः । पूप. =पलाश- ।

h) पाभे. पृ १६२३ *d* द्र. ।

i) =पलाश-वल्कल- । षस. ।

j) नाप. (पक्षिन्- ⌊तु. वें. सा. GW.; वैतु. PW. GW. विप. इति⌋) । उस. उप. <√वी ⌊गतौ⌋ ।

k) विप. > नाप. (⌊शूलिन्-⌋ रुद्र-) । (√पृ ⌊हिंसायाम्⌋ करणे>पर्ण–⌊शूल-, तोद-⌋) + (√शद् >शादि ⌊हिंसायाम्⌋ > कर्तरि) यथायथं शद्–, शाद्–>तृस. यनि. (वैतु. सा. उ. म. = पतितपर्ण-देश-⌊=तद्रूप-⌋ इति कृत्वा उस. उप. अधिकरणे प्र. इति, PW. प्रभृ. = पर्ण-पात- इति च) ।

l) स्वरूपम् ? । = सपा. आश्रौ ८, ३, २३ वैताश्रौ ३२, २५ । शांश्रौ १२, २३,३ तु °र्णस° इति पाभे. ।

m) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. पर्णशफः इति ? ।

n) सपा. °शदाय<>°शद्याय<>°शादाय इति पाभे. ।

o) विप. >नाप. (रुद्र-) । 'पर्णेन (शूलेन) शदे (हिंसायां) साधुः' इति कृत्वा यत् प्र. ।

p) पाठः? °साद–>-दम् इति शोधः । 'पर्णेन (हिंसनेन) सादयति (क्लेशयति)' इति कृत्वा विप. (⌊प्रकरणतः⌋ वृश्चिक-) ।

पर्णिन्[a]- -र्णिनः ऋ ६, ४६, ११; ८,५,३३; ९, ८२,३; मै ४,१, १¶; कौ २, ६६७†; जै ३,५५, ८†; -र्णिनम् पै २,७०,५; १९, ३४, १६; -र्णिना ऋ ८, १, ११.

पर्ण्य[b]- -र्ण्याय[c] तै ४, ५, ९, २; काठ १७, १५.

पुर्णक[d]- -कम् मा ३०,१६; का ३४, ३,३.

पुर्णय[e]- -यम् ऋ १,५३,८; शौ २०, २१,८†.

पर्णय-घ्न[f]- -घ्ने ऋ १०,४८,८.

?पर्तिक्रा- -का खि ५,१५,८[g].

पर्त्- √पृ द्र.

पु(र्त्व>)र्त्वा[h]- -र्त्वा तै ७,५,१,२[i].

पर्फरत् √फर् द्र.

पर्फरी(क>)का[j]- -का ऋ १०, १०६,६.

¶पुर्य(रि-अ)ग्नि[k]- -ग्नि[l] तै ६, ३, ८,१[२]; -ग्निम् मै ३,९,७[४]; ४, १,९[२]; ८,१; काठ ३१,७; -ग्नौ तै ३,४,३,५.

पर्यग्नि√कृ > ¶पुर्यग्नि-कृत, ता- -तः काठ ३४, १५; -तम् तै ६, ६, ६, १; काठ ३०, १; क ४६, ४; -ता काठ ३०, १; क ४६, ४; -तान् तै ५, १,८, ३[२]; मै ३, १, १०; काठ १९, ८; क ३०, ६; -ताम् तै ६, ६, ६, १; काठ ३०, १; क ४६,४.

पर्यङ्क[m]- -ङ्के पै ५,९,६.

पर्य(रि√अ)ङ्ख् > °ङ्खि, पर्यङ्ख-याते ऋ १०,१६,७[n].

पर्य(रि√अ)च्, पुर्यचामि ऋ १०, ११९,५.

पर्य(रि√अ)ञ्ज्, पुर्यनक्ति मै ३, ९, २¶.

?पर्यदानम् पै ६, १४,९.

?पर्यन्दमि पै ६, १४, ३.

पर्य(रि-अ)पो(प√ऊ)र्णु, ‡पुरि··· अपोर्णु मै ४,९,११[o].

¶पर्य(रि√अ)म् (रोगे), पर्यमन्ति काठ १३, १[५p]; पर्यम्युः काठ १३, १.

पर्य(रि√अ)र्ष्, †पुरि···अर्ष ऋ ९, ५२, १[q]; ९७, १५; कौ १, ४९६[q]; २, १५८; जै १, ५१, १०[q]; ३, १५,६; ?पुरि···अर्षत शौ ६, २८, २‡[r]; पर्यार्षन्[s] काठ ३३,६¶.

पर्य(रि-अ)व√पश्, पर्यवापश्यत् पै ६,७,१.

पर्य(रि-अ)व√दो, ¶पर्यवद्यति तै २, ३,७,४.

पर्य(रि√अ)श् (व्याप्तौ), पुरि··· अश्याम ऋ ३,११,८.

†पुरि···अश्नोतु ऋ ४,९,८; मा ३, ३६; का ३, ३, २८; मै १, ५, ४; काठ ७, २; क ५, २; †पुरि(अश्नोतु) मै १, ५,५;११; काठ ७,४;९.

---

a) वप्रा.। यथा-योगमर्थः व्यु. च द्र.।

b) विप. (रुद्र-)। तत्रभवीयः यत् प्र. (तु. २कक्ष्य-)।

c) पाभे. पृ १९५९ *e* द्र.।

d) अर्थः व्यु. च?। =भिल्ल- इति म., =मत्स्यग्राहिन्- इति भा. सा (तैब्रा ३, ४,१२,१)।

e) व्यप. (असुर- [तु. वें. सा. GW.])। व्यु.?। <पर्ण- इति GW.।

f) उप. अधिकरणे कः प्र.। शिष्टं पृ १०९४ *b* द्र.।

g) पाभे. पृ १०६१ *f* द्र.।

h) विप. ([भरित-भरा-, सुहिता-] गो-)। (√पृ [*भरणे]>भावे) *पुर्थ- + (√पृ [*भरणे]>भावे) *प्र->बस. *पुर्थ- (प्र>)प्रा- > नैप्र. यनि. (वैतु. पाउ [४,१०५] √पृ [प्रीतौ] + त्वन् प्र. इति, भा. सा. [तु. K. अपि] <√पर् [=प्री] + क्त्वा प्र. इतीव; Böht [तु. K.] √पर्द् > *पर्त्वा इति वा √पृ> *पूर्त्वा इति वा शोध इतीव ?)। सस्थ. √चर् [भक्षणे] द्र.।

i) सप्र. काठ १९,१२ क ३१,२ प्रेत्वानः इति काठ ३३,१ प्रेत्वरीः इति च पाठः।

j) विप. ([*दीप्तिमत्-] अश्विन्-)। <√[*फर्>] पर्फर् 'दीप्तौ' (तु. GW.; वैतु. सा. <√फल् [विशरणे], √फर्व् वा √पृ वा)।

k) प्रास. पूप. स्वरः (वैतु. भा. वस. इति ?)।

l) द्वि१ सत् वा. क्रिवि. द्र.।

m) नाप. (शय्या-)। व्यु. ?। < परि√अङ्क् इति अभा.।

n) पाभे. पृ १९५४ *k* द्र.।

o) पाभे. पृ १९३८ *l* द्र.।

p) सपा. मै २,५,२[४] अभिशंसन्ति इति पाभे.।

q) तु भ. PW.; वैतु. वें. सा. GW. BS. पुरि··· भरत इति योगः। पृ ४३३ अर्ष इति नेष्टम्।

r) पाठः? (परि√हृ>[लुङि प्रपु३]) पुरि···अहृषत इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०, १५५, ५ मा ३५, १८ पाद-व्यत्यासेन आवितम् इति, पै. मूको (१०,१;१३) ?अहर्षत इति पाभे., यत्र च शोधः द्र.।

s) धा. आच्छादने वृत्तिः।

पर्य(रि√अ)स्(भुवि), परिष्टः ऋ १, ६१, ८; शौ २०, ३५, ८[1]; परिषन्ति ऋ ९,८९,५; परि[a]... असि ऋ ९, ६६,३?[b]; परि... स्थः ऋ १०, ४०, ६; परिष्ठ ऋ ७, १०३,७.

पर्य(रि√अ)स्(क्षेपणे), ¶पर्यस्यते मै ३,६,७[3]; ८,१०; परि...अस्यते शौ १३, २, ४३; ¶पर्यस्यति काठ १९,११; क ३१,१.

पर्यास ऋ ७, ३२,१०[c].

पर्य(रि-अ)स्त- >पर्यस्ता(स्त-अ)क्ष[d]- -क्षाः शौ ८, ६, १६; पै १६,८०,७.

पर्य(रि-अ)स्य पै २०, २९, ७.

पर्य(रि-अ)स्य(त् >)न्ती- -न्ती शौ १२,७,१०; पै १६,१४३,१.

?पर्याकारम्[e] खि ५,१५,१८.

पर्या(रि-आ)√कृ, > चिकीर्ष, ¶परि...आकरोति काठ ६,३;क ४, २; पर्याकुर्यात् मै ३, १०, ६¶.

पर्याक्रियते मै १,८,३¶.

पर्याचिकीर्षन् तै ६,५,२,२¶.

पर्या-कर्तवै मै ३,१०,६¶.

पर्या-कृ(त>)ता- -ता शौ १२, ८,६.

पर्या-क्रियमा(ण>)णा- -णा शौ १२,८,६; पै १६,१४४,६.

पर्या(रि-आ)√गम्, पर्याजगन् पै ९, ३,८.

पर्या-गत- -ते तै १, ६,१०,३[२]¶.

?पर्यागारम्[e] शौ २०,१३२,१२.

पर्या(रि-आ)√ण(<न)ह्, ¶पर्याणह्यति तै ६,१,११,२; मै ३,७,८; काठ २४,६; क ३७,७.

पर्या-णद्ध- -द्धम् शौ १४, २, १२; पै १८,८,३.

पर्या(रि-आ)√णी(<नी)> ¶पर्या- णीय तै ७,१,६,६.

पर्या(रि-आ)√धा, पर्यादधाति शौ १२, २, ५१; पै १७, ३५, १; पर्याधत्त शौ ९, ५, ५; पै १६, ९७,४.

पर्या(रि√आ)प्, ¶पर्याप्नुयात् मै ४, १, १३; काठ १९, ६; ३१, १०; क ३०,४; ४७,१०.

†परि...आप ऋ १, ७६, १; काठ ३९, १४; पर्यापत् मै ३, ८,८¶.

पर्या(रि-आ)सि- -¶प्त्यै तै ५,१,३, ५;४,१२,३; काठ ८,५; क ७,१.

पर्या(रि-आ)प्तुम् तै ७, ३, १, ४[२]¶.

पर्या(रि-आ)√प्लु >¶पर्या-प्लाव[f]- -वे तै ७,५,७,२; काठ ३३,७.

पर्या(रि-आ)√भृ >पर्या-भृत- -ताः पै १९,४२,१४.

?पर्यायणो[g] पै १८,८,२‡.

पर्याय-शस् (:) परी(रि√इ) द्र.

पर्या (रि-आ) √या, आ...आ... परि...याहि[h] ऋ ८,३४,१०.

पर्यायिक्-,°यिन्- परी (परि√इ) द्र.

पर्यारिन्- प(रि√ऋ)र्यृ द्र.

¶पर्या(रि-आ)√लभ्, पर्यालभ्यन्ते तै २, १,२,६;४,२; मै २,५,२; काठ १३,१;७.

पर्या-विवृत्सत्- पर्या√वृत् द्र.

पर्या(रि-आ)√वृत्,>वर्ति,विवृत्स, पर्यावर्तते ¶तै १, ७, ६, ३[41]; ५,२,१,३[41]; ७,१,७,४[1]; मै १, ४,७[21];८,५[21]; ३, २,१[21];१०, १[21];¶पर्याववर्तते तै २,४,१०,२; मै १,४,७; ८,५; ३,२,१; १०, १; काठ ११,१०; ¶पर्यावर्तते[k] काठ १९, ११; क ३१, १; पर्यावर्तते तै ३,२,२,१; ¶पर्या- वर्तन्ते तै ५,२,५,४[31]; ७,२,८, २[1]; ४;[1] ५[1]; ४, ११, ४[31]; मै ३, २, ४[1]; १०; ७, ६; काठ ३३,३[41]; पर्यावर्ते शौ ७,१०५,

---

a) तु. GRV. = पर्येषि ; वैतु. वें. सा. परि (भवन्ति), असि इति द्वे पदे; GW. धामानि इति द्वि. युक्तः कप्र. इति च । b) पाठः ? लेटि असति इति शोधः (तु. ऋ ९,८६,५ असः इति) ।

c) तु. वें. सा.; वैतु. PW.GW. पर्य(रि√अ)स् [भुवि]।

d) वस. समासान्तः षच् प्र. (पा ५,४,१३३) ।

e) सपा. परस्परं पाभे. (तु. C [शांश्रौ.]) । पाठः (तु. सात. पर्यागारम्) वा. च ? परि, आकारम् (तु.सपा. आश्रौ ८,३,१७) इति, परि, आगारम् (तु. RW. सपा. शांश्रौ १२, १८,१८) इति च यथायथं द्वि-पदः पद-विभागः । शेषं वैश. द्र. ।

f) गस. उप. भावे घञ् प्र. ।

g) पाठः ? परि√इ [°बाधने]>पर्यायिन्->-यिणः इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,८५,३२ परिपन्थिनः इति पाभे.) ।

h) आकारस्य द्विरुक्तिरादरार्था द्र. (वैतु. सा.परि इति च द्वितीये श्रवणे आ इति चोभावपि स्वाअ. इति, GW. अर्थः इति पं. युक्तः कप्र. आ इति) परि...आयाहि इति च योगः) । i) तु. सस्थ. टि. अनु ।

j) तु. सस्थ. टि. अभि । k) पाभे. पृ ७१३ *k* द्र. ।

l) पृ २०४ इत्यत्र अनुपर्या° इति सटिप्पणं नेष्टम् (तु. सात. मै १, ४,७ प्रभृ.) ।

१[a]; १२, १, ३४?[b]; पै १७, ४, ५; २०, ३५, ४; पर्यावर्त्तेथाम् शौ १२, ३, ८[c]; पै १७, ३६, ८; पर्यावर्तेत तै २, ५,८, ५¶[c]; पर्यावर्तेत मै ३,६, ९¶; ¶पर्यावर्तेत मै ३,३,१०; ६, ९[2]; पर्यावर्तेत काठ २१, १०¶.

पर्यावर्त[d] ऋ १०, १२४, ४; पर्यावृतः शौ ११, ६, २६; पै १६,२३,६.

परि···आ···ववृत्यात् ऋ १०, ८९,२.

पर्यावर्तयति तै ६, ४, १,१¶; पर्यावर्तयेथाम् पै १९, २५, ३[e]; ¶पर्यावर्तयेत् तै ६, ४, १, १; पर्यावर्तयेतम् पै २,५८,६[e].

पर्या-विवृत्सत्- -त्सन् ऋ ७, ६३,२.

?पर्यावैरथायनाम्[f] पै १३,३,८.

पर्या(रि√आ)स्, पर्यासते ऋ ८, ८, ८; †परि···आसते ऋ ३,९,३; ८, ३३,१; ९,७३, ३; ८६, १; १०,१७९, २; कौ १,२६१; २, २१४; जै १, २७, ९; ३, १९, ९; शौ ७, ७५,२; २०, ५२, १; ५७,१४; परि···आसते[g] ऋ १०, ४०,७; पर्यासीत ऋ ७, २०,७.

पर्या(रि-आ) √सिञ्च्, परि··· आसिञ्चत् ऋ ३,४८,२.

¶पर्या(रि√आ)ह्, पर्याहुः तै २, ३, ११,४[2]; मै २,३,५[2]; काठ ११, ८[2].

पर्युक्ता- परि√वच् द्र.

पर्युह्यमाना-, पर्यूढा- परि√वह् द्र.

पर्यू(रि√ऊ)र्णु, पर्यूर्णुवीत मै ३, ६, ६¶.

पर्यू(रि√ऊ)ह्, ¶पर्यूहते तै ५, २, १०,२[c]; ७, ३,२; ७, २, ५,३; ४; काठ १०, १; ¶पर्यूहति मै २, १, ९; ३, ७; काठ १२, ५; २५,९; क ४०,२; पर्यूहामि मा ५,२५;२७; ६,३; का ५, ६,५; ७,३; ६,१,४; तै १, ३, १-२, २; ६,२; मै १, २, ११[2]; १४; ३, ८,९; ९,३; ४, ९,१[3]; काठ २,११; १२; ३, ३; २५, ९; क २,५; ६; १०; ४०,२; शौ १९, ३७,३; पै १, ५४, ४; पर्यूह तै १,१,७,१[2h]; २[3]; काठ १,७[4h]; ¶पर्यौहत मै २, ४, २; काठ १२, १२; पर्यौहत् तै ५, ३, ६, २¶; पर्यौहन्त तै ७,२,५,४¶; पर्यौहन् तै ७,२,१०,१¶.

¶पर्यू(रि-ऊ)हम् मै २,१,९; ३, ७; काठ १२,५.

पर्यू(रि-ऊ)हमाण- -णः पै १६, १५२,११.

पर्यृ(रि√ऋ) > ¶पर्या(रि-आ)रिन्[i]- -रि तै २, १, ४, ७; मै २, ५, ४; -री काठ १३,५.

¶पर्यारिणी[j]- -णी तै २,१,४, ७; मै २,५,४; काठ १३, ५[2]; -णीम् मै २,५,४; काठ १३,५.

पर्ये(रि-आ√इ), पर्याऽयथ पै १९, ३५,१.

¶पर्ये(र्या-इ)त- -ते काठ ७, १५; १३,३; ७; २२,३[2]; क ६,५.

पर्येतवे, पर्येतृ- परी(रि√इ) द्र.

?पर्योरि पै १६,७३,४.

?*पर्वत्[k]- -र्वताम्[l] पै २,३२,२.

पर्वत[m]- -तः ऋ १, ३७,७[n]; ५२,२; ५४,१०; २, ११, ७; ८; २३, १८; ५, ४५,३; ६०,२; ३; ६, ४९, L(१, १०७, ३) १४]; ८, ७०,११[20]; १०,१५८,३;१७३, २; तै ३, १, ११, ५†; मै ४, १२, ५†; †काठ ३५, ७; ४०, ११; क ४८, ९†; शौ १, १४, १; ४,६,८; ६, ८७,२†; पै १, १५,१; ५,८, ७; १९, ६, ६†;

a) परि = प्रति इति ।

b) स्वरः ? °व° इति शोधः (तु. पा ८,१,३०)।

c) तु. सस्थ. टि. अभि ।

d) तु. GW. MW.; वैतु. वें. सा. विप. (राष्ट्र-) इति कृत्वा विजन्तं प्राति. इति ।

e) सपा. परस्परं पाभे. ।

f) पाठः ? पर्यैवैरयेथा अथैनान् इति शोधः संभाव्यते ।

g) लेटि. प्रपु१ इति । h) पाभे. पृ १९४४ n द्र. ।

i) विप. (Lदीर्घकालातिक्रमेण लभ्य-] राष्ट्र-)। पपा. नावग्रहः । गस. उप. णिनिः प्र. ।

j) विप. (Lप्रसवकालमतीत्य कृतप्रसवा-] धेनु-) ।

k) निर्देशः ? यथोपलब्धरूपौपयिकतया पर्वत- इत्यस्यैव लुप्तान्त्यः पर्यायः द्र. ।

l) निर्धारणेऽर्थे प३ । सस्थ. असि > अस्ति इति शोधान्तरम् ।

m) विप., नाप. (मेघ-,शिखरिन्-) । √वृष् L*उच्छ्रायोन्दनयोः] > वृष्मन्- L*शिखर-, *जल-] > नैप्र.) पुर्व(न्)- > तद्वदर्थे यनि. [वैतु. पाउ L३, ११०] < √पर्व् Lअर्थः ?]. इति, या L१,२० SEY ४७], पावा L५,२,१२२] < पर्वन्- (= सन्धि- Lतु. या.]) इति च ?] ।

n) विप. (L*समुच्छ्रित-] गिरि-) ।

o) वैतु. वें. सा. व्यप. (ऋषि-) ।

–तम् ऋ १, ५५, ३; ५७, ६; ८५,१०; २,२४,२; ५, ३२,१; ५६, ४; ८, ६४, ५; १०, ३९, १३; मै १, १०, १३¶; कौ १, ३१५†; जै १,३३,३†; शौ २०, १५,६†; पै १५,२३,५; –तस्य ऋ २, १५, ८; ३, ५७, ६; ४, २१, ८; ५५,५; ५,३२,२;३६, २;४५,३;५९,७; ६,२४,६;३०, ५; ७, ३७, ८; ७०, ३; ८, ३, १९; १०,६८,७; मा १०, १९; का ११,६,४; तै १, ८, १४,२; २,३, १४,५†; मै २, ६, ११; †४, १४, ५;१४; काठ १५,७; कौ १,६८†; जै १, ७, ६†; शौ ४,९,१; १२, २, ४१; २०,१६, ७†; पै ८, ३,८; १७, ३४, २; –ताः ऋ १, ६४, ३; २, १२, १३; ३,३५,८; ५६,१; ५,४१, ९; ५४,९; ५५, ७; ६, ३०,३; ७, ३४,२३; ३५, ८; ८, ७,२; ३४; ९६,५; १०, १७३,४; खि ४, ११, १२; मा १८, १३; का १९,५,१; तै ४,७,५,१; मै १, १०, १३¶; २, ११, ५; काठ १८,१०; ३५,७†; १५¶; ३६, ७¶; क २८,१०; ४८, ९†; शौ ३, २१,१०; ६,१२,३; ७७,१; ८८,१†; ७, १०१, १; ९,१२, १२; १२, १,११; १७, १,३०; १९, १०,८†; २०, ३४,१४†; पै ५,२१,३; ७, ११,१; ८, ९, ११; ९, २३,१५; १३,७,१४†; ८,८†; १२,१; १६, १३९,१३; १७, २,२; १८, ३२, १३; १९, ४,६; ६,९†; १६, १; २०,३३, ४; –०ताः ऋ १०, ९४, १; –तात् ऋ ४, ३०,१४; ५, ४३, ११; ७६,४; तै १, ८,२२,२†; मै ४, १०,१†; काठ ४, १६†; शौ २,३,१[a]; ५, २५,१; पै ३, ३९,५; १३,२,२; १५, २३,५; –तान् ऋ १, १९, ७; ३९, [५ (५,२६,९)८, ७,४]; ६४, ११; ११६, २०; १६६, ५; २, १२, २; १७,५; ३, २६,४; ५, ४६, ३; ५७,३; ६,२१,९; ८,७,२३; १०, ३५, २; ३६, १; ५८, ९; ६४,८; ६५,११; खि ५,५,११; १४,३; मा ३३, ४९†; का ३२, ४, ६†; मै २, ७, १३; शौ १, १२,३; ६,१७,३; १०, २,१८; ११,८,१०; १३, १, ४७; ५३; २०, ३४, २†; १२८, १४; पै १, १७,३; ५, २२,७; ६, १७, ७†; २२, १५; १३, ७, २†; १५,१४,३; १६,६०,१०; १८, १९, ७; २०, २; १९, १, १२; ४, ९; ७, ५[b]‡; ३९, ८; –तानाम् ऋ १, ३२, १; ३९, ३; १५५, १; १८७, ७; ३,५, ४; ३३, १; ४,१९, ४; ५,८४, १; ८, १८, [१६; ३१, १०]; १०,८९,१०; तै २,२,१२,२†; ३, ४, ५,१[c]; †मै ४, १२, २; १४,१३; †काठ १०,१२; ४०, ८; कौ ३, ३, ११†; जै २, ३, १†; शौ २, ५, ५†; ४, ९, ८; ५, २४,६[d]; पै ६, १६,७†; ८, ३,७; १३,६,१†; १४,१०; १५, ८, १[d]; २०, ५२, ९; –†तासः ऋ ३,३०,४; ५४,२०; ४, १७, २; ५, ४६,६; ८५, ४; ८७,९; ६, ३१, २; ५२, १;४; ८,१५, ८; २०, ५; ५४, ४; ६३, १२; १०, २७, ५; ८९, १३; खि ३, ६, ४; मा ३२, ५०; का ३२, ४,७; तै १, ७, १३, १; कौ २, ९९६; शौ २०, १०६, २; –ते ऋ १, ३२,२; ५१, ४; ५७,२; २,२८, ८; १०, २७,४; खि १, ७,१[e]; मा १७, १; का १८,१, १; तै ४,६,१,१; मै २, १०,१; ३,३,५¶; ४, १४, १३†; काठ १७, १७; २१, ७; क २८, १; †शौ २, ५, ६; २०, १५, २; पै १३, ६, २†; –†तेन ऋ ६, २२,६; ७, १०४,१९; १०,१८, ४; मा ३५, १५; का ३५, ४, १६; मै १,२,१;३,६,३[२];§;¶; शौ ८, ४, १९; १२, २, २३; २०, ३६,६; पै १४, ३, ४§; १६, १०, १०; १७, ३२, ३; –तेभिः ऋ ४, ३४,८; –तेभ्यः ऋ १,१९१,९[b]; ४, ५४,५; ७, १०४,४; ८, ३४,१३; १०,६८, ३; मा ३०,१६; का ३४, ३,३; शौ ३, ३,३; ६, ५२,१[b]†; ८, ४,४; २०,१६,३†; पै २, ७४, ३; ८,८,६; १२, ९; १६, ९, ५†; १९, २९, २; –तेषु ऋ १, ५९, [३; ९१, ४]; ८४, [१४; ५, ६१, १९]; १०८, ११; २, १२, ११; ६,६४,४; ८, ७, १; २०,२५; तै २, ३,१४,१†; †मै

[a]) सपा. तैब्रा २,५,६,४ गिरिभ्यः इति पाभे.।
[b]) सपा. अभि पर्वतान्<>पर्वतेभ्यः इति पाभे.।
[c]) =सपा. पागृ १, ५, १० । तैब्रा ३,११, ४,१ तु आशानाम् इति पाभे.।
[d]) पाभेः पृ १२११ *f* द्र.।
[e]) पर्वावे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

२,७,११‡[a]; १२, ६; ४, १०, ३; †काठ १३,१५; १६, ११‡[a]; ३९, १२; क २५, २‡[a]; कौ २, २६४†; जै ३, २२, ११†; शौ २, ३१,५; ४, ३६, ५; ८, ७, १७; ९,१,१८; †२०,३४,११; ४१,२; पै १,९१,२; २,१५,५; ३५,२; ४,१०,७; १३,७,११†; १५, २२,४; १६, १३, ९; ३३, ६; –तैः ऋ २,१६,३.

पार्व(त>)ती[b]– -तीं[c] मै १,१, ७[3]; काठ १,६[2]; ३१,५[2]; क १, ६[2]; ४७,५[2].

पार्वते(य>)यी[d]– -यी[c] मा १, १९; का १, ७,२; तै १, १,६, १; काठ १,६; ३१,५; क १,६; ४७,५.

पर्वत-च्युत्[e]– -च्युतः ऋ ५, ५४, ३; –च्युते ऋ ५,५४,१.

पर्व(त>)ता-वृध्[f]– -वृधः ऋ ९, ४६,१; –वृधम् ऋ ९,७१,४.

पर्वति,ती[g]– -तिः[c] तै १, १, ६,१; –ती[c] मा १, १९[2]; का १, ७, २[2].

पर्वतीय,या[h]– -यम् शौ १९,४५, ३[i]; –याः शौ १९,४४,६[j].

†पर्वते-ष्ठा[k]– -ष्ठाम् ऋ ६,२२,२; शौ २०,३६,२.

१पर्वत्य,त्या[l]– -त्यम् पै १५,४,३[i]; –त्या ऋ १०, ६९,६; –त्याः पै १,१००,१[j]; १५,३,६.

२पर्व(त्य>)त्या[m]– -त्या तै १,१, ६,१[c];

? पर्वतायासुत्वम्[n] शौ १९,४८,३.

पर्वन्[o]– -र्व ऋ १, ६१,१२; ४, १९, ९; ७,१०३,५; १०, ८९,८; मा २३,४०[p]; का २५,८,२[p]; तै १, १,२,१; मै ३, १,२¶; ४,१२, ३†; काठ ८, १६†; शौ १,१२, २; २०, ३५, १२†; पै १, १७, २; ४, १५, १; –र्वणः ऋ १०, ६८,९; शौ २०,१६,९†; –र्वणा पै ४, १६,८; –†र्वणाऽ-र्वणा ऋ १,९४,४; कौ २, ४१५; जै ३, ३२,५; पै १२,१,३; –†र्वणिऽ-र्वणि ऋ १०, १६३,६; शौ २, ३३, ७; २०, ९६, २३; पै ४, ७,७; –र्वन् शौ १२, ३, ३१; पै १७,३९,१; १९, ५०, १४; –र्वभिः ऋ १०, ७९, ७; मा १३, ४३; का १४, ४,६; तै ४, २,१०, २; मै २, ७, १७; काठ १६,१७; –र्वभ्यः तै ७,४,२१, १; काठ ४३, ९; ४४, १०; –र्वसु ऋ ८,४८,५; शौ २, ९, १; ६,१४,१; पै १, ५,४; १९, १३, ७; –र्वा शौ १२, ९, ४;

---

[a]) सपा. ऋ ३,२२,२ विभे.।

[b]) नाप. (शिला-)। <पर्वत– + तात्रभविकः अण् प्र.। मौस्थि. तु नैप्र. <*प्र-पर्वत–। उभयथा स्त्री. ङीप् प्र.।

[c]) सपा. पार्वती (माश्री १,२,२,२६[3] च)<> पर्वतिः (तैब्रा ३,२,६,३ च)<>पर्वती (माश १,२, १,१५;१७ च)<>पर्वत्या (तैब्रा ३,२,६,२ आपश्रौ १,२१,३ च)<>पार्वतेयी (माश १,२,१,१७ तैब्रा ३, २,६,३ आपश्रौ १,२१,३ च) इति पाभे.।

[d]) तस्येदमीयः ढक्>एयः प्र. (तु. सा [तै.]; वैतु. मा [तै.]<पर्वति–, उ.<पार्वती–, म.<पर्वती– इति)।

[e]) विप. (मरुत्-)। उस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

[f]) विप. ([ग्रावाऽभिषुत-] सोम-)। (पर्वत– [ग्रावन्-] >सप्त१) *पर्वता + (√वृध् [*अभिषवे]>कर्मणि) वृध्–> कास. अलुकि यनि. इति (तु. गिरा-वृध्– [तत्र पपा. च]; वैतु. पपा. °त-वृध्– इतीव)। एवं गिरा-वृध्– इत्यत्रापि गिरि–> सप्त१ *गिरा इति पूप. द्र.। एतदनु पृ १२२३ d यथावच् शोध्यम्।

[g]) नाप. (शिला-)। व्यु.?। पर्वत– + मत्वर्थे इः प्र. ढसं. (पावा ५,२,१०९) इति सा. म. PW. प्रमृ., <√पर्व् इति भा., <पर्व-वती– इति उ.। *पर्वत-मयु– [शिला-] > नैप्र. *पर्वतयु– > °ति– इति, पर्वतमयी– > नैप्र. *पर्वतयी > °ती– इति च मतम्।

[h]) विप. (आञ्जन-, ओषधि-)। छ>ईयः प्र. (पा ४, २,१४४)।

[i]) सपा. पर्वतीयम् <>पर्वत्यम् इति पाभे.।

[j]) सपा. पर्वतीयाः<>पर्वत्याः इति पाभे.।

[k]) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. विजन्तम्।

[l]) विप. (आञ्जन-,ओषधि-, वसु-)। तत्रभवीयः यत् प्र.।

[m]) = १पर्वत्या–। यः प्र. इति ततो विशेषः।

[n]) पाठः? पर्वत्– > -र्वतः (ष१), सुत्व– > -त्वम् इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. सा. पर्वताय असुत्वम् इति पदे इति, RW. W. पर्वण्यासक्तम् इति शोध इति च ?)। पृ ५२८ i अपि द्र.।

[o]) वप्रा.। नाप. (सन्धि- प्रमृ. [तु. टि. पर्वत–])। व्यु.?। <√पॄ (तु. पाउ ४,११३) वा √प्री वेति या (१,२०) दे (१,१०) प्रमृ.।

[p]) पाभे. पृ १९५५ q द्र.।

–र्वाणि ऋ ४,२२,२; १०,८७,
५; खि १,३,६; तै ५,७,२५,
१[a]; ७, ५, २५, १[f]; मै १,
११, १; ८ ३, ४[f]; ११, १०,
१२; १२, ११,१०; पै १६, ३,
४[f]; ८६,१; १३२, ११[b]; १७,
२१,४[c]; २०, ६०,७.

पर्व-शस्(:) ऋ १, ५७,६; ८,६,
[१३; ७, २३]; ७, २२; १०,
४३, ६; मा २३, ४२; का २५,
८, ४; तै ५, २, १२, १; कठ
५०, ६; कौ २०,१५,३[f].

[पुराणि[c]– –णाः ऋ ८, ७, ३४[c];
–र्णि ऋ ७,१०४,४[d]; ८,४५,
४१[d,e]; कौ[d,e] १, २०७; २,
४२२; जै[d,e] १,२२,४; ३,३२,
१२; शौ ८, ४, ४[d]; २०, ४३,
२[d,e]; पै १६,९,४[e].

१पर्शु[g]– –र्शवः ऋ १,१०५,[८[h]; १०,
३३, २ (३)]; तै ७, ५, २५,
१; कठ ४५,४[f]; शौ ९,१२,
६; १०, ९, २०; ११, ३, १२;
पै १६, ४४, ४; १३७, १०;
१३९, ९; –र्शुः तै ३, २, ४,
१[i,k]; कठ २५, १०[l]; क
२०, ३[f]; –र्शुम् शौ १२, ३,
३१; पै १७,३९,१; –र्शोः पै २,
८४, ५; –र्शौ पै २०,४९,१०.

पार्श्व[m]– –र्श्वम् मा २५,५; का २७,
५,१; तै ५, ७, २१-२२,१; ६,
३,११,१[f]; मै ३, १५,५; कठ
२२, ५[c]; ५३, ११; १२; शौ
४, १४, ७; ८; १२, १, ३४;
पै ३,२५, १२; १६, ९९, १[f];
१७,४,५; –र्श्वयोः मा २४, १;
का २६, १,२; मै ३, १०,३[f];
१३,२; पै १६, १४८, २; १०;
–र्श्वात् ऋ ४, १८, २; पै २०,
५०, ८; –र्श्वाभ्याम् तै ७, ३,
१६,१; कठ ४३,६; शौ २,३३,
३; २०, ९६,१९; पै ४, ७, ३;
९, ३, १२; –र्श्वे मा ३९, ३२;
का ३९,२,६; तै ७,३,१०,३[f];
मै ४,२,२[f]; शौ ९, ४, १२;४,
२०; १३, १५; ११, १०, १४;
१३, १४,१७; १४,३,१८; १६,
२५, २; ५४, ४; ७५, ५; ८६,
४; ९६, ८; ९९, ६; १४९, ४;
२०, ४७, ६; –र्श्वेन तै ६, ३,
११,१[f]; मै ३,१०,४[f]; कठ
२२,५[c].

पार्श्व-तस्(:) खि ५, ७,२,६;
मा २१, ४३-४५; का २३, ५,
३[f]; तै ६, ३,९,२[f]; मै ३, ९,
४[f]; ४,१३,७; कठ १८,२१.

२पर्शु– –र्शु[o] ऋ १०, ८६, २३; शौ
२०, १२६,२३[f]; –र्शो[p] ऋ ८,
६,४६.

१पर्पृ[q]– –र्पृन् ऋ १०,४८,७.

२पर्पृ[r]– > पुरिष्ठ[s]– –ष्ठाः ऋ १०,

a) पासे. द्र १९५६ c इ. ।
b) सपा. शौ ११, ६,१५ गृहाणि इति पासे. ।
c) वैप. । विप. नाप. च । अर्थः व्यु. च? । नाप. (कृतादि-नाशक-ग्रन्थि-) इति कृत्वा <√पृश् (=√स्पृश्) इति विश. BS. S. PW. प्रमृ. । शेषम् d टि. द्र. ।
d) =भेद- इति निघ (२, १० [द्र. स्कं.]) वें., सायनश्चेति सा. । विप. सत्, समुच्छ्र-स्थाय इति कृत्वा <√*पर्व [समुच्छ्राये] इति मतम् । 'समुच्छ्र-त्स्या अपि नित्यः निकिहेत्, पर्वाश्च निर्वेषिते' इति वा. ।
e) सा. = पर्व-स्थान- पर्वास्थि-भेदक- [सं.] इति । पाठः? पुराणिः इति शोधः । नाप. (*कुन्त-) इति <√*पर्व [छेदने] इति मतम् ।
f) सा. = विलक्षणस्थल-भेदक- । नाप. (*उच्चस्थान-) ! <√*पर्व [समुच्छ्राये] इति मतम् ।
g) नाप. ([प्राणान्तः] अस्थि-, अस्थि-विशेष- [पशुका-]) । प्रथमे अर्थे <√पृ [*व्याप्ति] इति द्वितीये अर्थे *पृ-पर्शु- >नैप. यनि. इति च? (तु. WAG १[2],१९० a; २०२ a] पृष्टि-, पृष्टि- इतिवत् व्यु. इतीव; वैतु. पाउ [५,२७] <√स्पृश् [तु. SEY ८९] इति, या [४,३] <√स्पृश् इति, पाउमो [२,१,१०७] <√पृ इति, पाउवृ [१,३३] <पृष्ट-?√पृ> इति, वा- इतीव?) ।
h) 'स्त दुःखितानि ... संतपन्ति मां यथा ... ' इति वा. (वैतु. या [४,६] प्रमृ. यनि. = कूप-पर्शवः इति ?) । i) पशवः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. वै.) । j) = शत्रु- इति सा., = वडु- इति E. (वाहू इति नका.) ।
k) पासे. द्र १९१४ m इ. । l) पशुः इति SI. चिन्त्यः ।
m) समूहे पन्स्. प्र. (पावा ४,२,४२) उसं. ।
n) एकतरत्र पासे. द्र १८०७ h इ. ।
o) व्यप. (वृषा- इति वें. सा., मृत-दुहितृ- इति PW. प्रमृ. [तु. बैश्वा ३,२,२,३]) । व्यु. ? ।
p) व्यप. (राजन्-) । व्यु. ? । q) नाप. । अर्थः व्यु. च ? । धान्यकृत्ये <√पर्व् वा √पृश् वेति PW. प्रमृ. ? ।
r) विप. । √पृ [पूरणे] + सः प्र. उसं. (पाउ ३,२२) ।
s) तु. वै. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. क्रिवि. इति । एतदनु द्र ८२ अति√पृ इत्यत्र शोधः द्र. ।

१२६,३; पै ५,२९,३¶.

पर्पुणि;पर्पुणि- √पॄ, पॄ द्र.

पल(क्ष>)क्षी[a]- -क्षी[b] मा २४, ४; का २६,१,७.

पल-द्[c]- -दान् शौ ९,३,१७; पै १६, ४०,७; -दानाम् शौ ९, ३, ५; पै १६,३९,४.

पलस्ति[d]- >पलस्ति-जमदग्नि[e]- -ग्नयः ऋ ३,५३,१६.

प(ल>)ला[f]- -लाम् पै १, २९, ४; ८९,३.

पला(ला < रा √अ)य्[g] (गतौ), पलायते तै ५, ४, १२, १¶; पलायताम् पै २०, ५२, १३; पलायेताम् मै ४, ८, १¶; पलायस्व पै ५,३४,६.

पला(ला-अ)यित[h]- -ताय तै ७,१, १३,१; १९,१; काठ ४१, ४; १०.

पला(ला-अ)यिष्यत्- -ष्यते[i] काठ ४१,१०.

पला(ला-अ)यिष्यमाण[h]- -णाय[i] तै ७,१,१९,१.

१पलाल[j]- >**पलाली**[k]- -ल्या शौ २,८,३.

पलालिन्[l]- -लिनः पै ९,११,१२.

२पलाल[m]-

पलाला(ल-अ)नुपलाल[n]- -लौ शौ ८,६,२; पै १६,७९,२.

पलाव[o]- -वान् शौ १२, ३, १९; पै १७,३७,९.

पलाश[p]- -०श खिसा ३१, ११; -शस्य खिसा ३१,१०![q].

पलिक्नी[r]- -क्नीः ऋ ५, २, ४; -क्नीम् मा ३०, १५; का ३४, ३, २.

पलित[s]- -तः ऋ १, १४४, ४; ३, ५५,९; १०,४,५; ५५,५; मै ४, ९, १२; कौ १, ३२५; २, ११३२; जै १, ३४, ३; शौ ९, १५,९; पै १६,६८,८; -तम् शौ १, २३, १;२; पै १९, ४०, १;

---

a) विप. ([*श्वेतरोमवती-] अजा- [तु. उ.])। पपा. अनवग्रहः। (√*पल् 'श्वैत्ये' [तु. पलित-]>) *पल- (श्वेत-)+(√*व्र(व्ल)क्ष [आच्छादने]>) लक्ष- (रोमन्-)> कस. *पल-लक्ष- > नैप्र. *पलक्ष- > मत्वर्थे *पलक्षि(ण्>)णी-> नैप्र. यनि. (तु. फल्गुन-, लोहितोर्णी-)। b) सपा. तै ५,६,१२,१ मै ३,१३,५ काठ ९,२ वलक्षी इति पाभे.।

c) नाप. (*परिधान-,[छद्यर्थ-] नडादि- इति B.)। अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। (√वृ [वरणे] भावे>)वर-+ (√धा>कर्तरि) ध->उस. *वर-ध->नैप्र. यनि.?।

d) विप. ([*वृद्ध-] जमदग्नि-)। व्यु.?। (√वृध् [वार्धके =सनातन-भावे]>भावे) *वृधस्-> (नैप्र. वरस्->) पलस्-+(√धा >√*ता > कर्तरि) ति->उस. यनि. इति?। अप° इति वें.?। e) कस. अन्तोदात्तः।

f) व्यप. (अप्सरस्-)। व्यु.?।<√पल् [दीप्तौ]?।

g) =प्र√*व्राध् (=√वृध् गतौ) इति मतम्।

h) पपा. नावग्रहः।

i) सपा. °यिष्यते<>°यिष्यमाणाय इति पाभे.।

j) नाप. (वृन्त- [नभा. पराल])। (√भृ [धारणे] कर्तरि>) *भराल->नैप्र. यनि. (वैतु. पाउ [१, ११८]<√पल् इति?)। k) स्त्री. ङीष् प्र. उसं. (पा ४,१,४१)। l) विप. (यव-)।

m) विप.>नाप. (राक्षस-)। पल- (मांस-)+(आ √हृ [भोजने]>कर्तरि) आ-हर->उस. पलाऽऽ-हर-> नैप्र. यनि.।

n) द्वस. अन्तोदात्तः। *अनु-पलाल- इति उप. प्रास.?।

o) =१पलाल-। (√भृ [धारणे] > कर्तरि) *भराव-> नैप्र. यनि.।

p) नाप. (पर्ण- [सु°-द्र.],एतदाख्य-वृक्ष-)। व्यु.?। (√वृ [आच्छादने])>*वराश->नैप्र. यनि.[=पर्ण-]>[तद्वदर्थे] *पलाश्य- > नैप्र. यनि. [=वृक्षनामन्- (वैतु. या १२, २९ [तु. SEY १३८] पर्णार्थे < पल- [अर्थः?]+ √अश् [अर्थः?]), WAG [१, २१८] < √*पल् [अर्थः?] इतीव?]। q) तु. खि ४,८ टि.। सपा. मा १२,९७ का १३, ६,२० वलासस्य इति पाभे.।

r) अर्थः व्यु. च?। =श्वेत-केशा- इति म.,(पलित- >)*पलिक्न- इतीव पावा ४, १,३९ [तु. WAG १, १३६]। नाप. (जीर्ण-स्त्री- [तु. सा. प्रमृ.])। (√ज्वृ [=√जृ] 'वयो-हानौ' > भावे) *ज्वरिस्- > नैप्र. परिस्- (जरा-) + (तद्वदर्थे) *परिष्-व (नि>) नी-> नैप्र. *परिष्-णी->यनि. इति मतम्।

s) विप., >नाप. (वृद्ध-, श्वेत-, तद्विशिष्ट- वा)। व्यु.?। <√(फ>) पल् [?परिणतौ] इति पाउ (५,३४), < √पाल् [पालने] इति या (४, २६), < √*पल् [श्वैत्ये] इतीव WW (२,५३ [तु. WAG १,२१८, SEY १०७)। (√ज्वल् [=√जृ [वयोहानौ] इति च √ज्वल् [दीप्तौ] इति च) > कर्तरि) ज्वलित-> नैप्र. *वलित-> यनि. इति मतम्।

–†तस्य ऋ १,१६४,१ᵃ; शौ ९, १४,१; पै १६, ६६,१; –ताः पै १९, २, ४; –तानि पै २०, २५,६; –तौ तै ७, १,९,१¶.

पालित्यᵇ– -त्यम् शौ ११,१०, १९; पै १६,८६,९.

पलितं-भावुकᶜ– -कः मै ४, १, ९²¶.

पली(लि < रि√इ [गतौ]), ¶पल्यायन्त काठ ७, १०; क ५,९.

पलीजकᵈ– -कम् शौ ८,६,२ᵉ.

पलीतक– -कम् पै १६,७९,२ᵉ.

?पले पै ७, १९,३.

?पुल्पवद्ध वयोᶠ शौ २०, १२९, १५.

√पल्पूलि(<*पुल्पूलᵍ-),पल्पूलयति काठ १४, ६¶; पल्पूलयेयुः तै २,५,५,६¶.

पुल्पूलनʰ– -नम् शौ १२, ४,९; पै १७,१६,९; –नेन तै २, ५,५, ६¶.

पल्वलⁱ– > पल्व(ल्य>)ल्याʲ– -ल्याभ्यः तै ७, ४,१३,१; काठ ४४,२.

?पवते,पुवन–, पुवमान- √पू द्र.

†?पवयाᵏ ऋ ९, ९७, ५३; कौ २, ४५५; जै ३,३४,१३.

पवयितृ–, पवयित्वा √पू द्र.

पवुस्तˡ– -स्ते ऋ १०, २७,७; –स्तैः शौ ४,७,६; पै २,१,५.

पुवाᵐ ऋ ९, ९७, ५२; कौ १,५४१; २, ४५४; जै १, ५५, ११; ३, ३४,१२.

पविⁿ– -†वयः ऋ १, ३४,२; १३९, ३; १८०, १; ५, ३१,५ᵒ; १०, २७,६; तै १, ६, १२,६; मै ४, १२,२; काठ ८, १६; –विः ऋ ५, ६२, २; ६, ५४, ३; मै ४, १४; १०†; पै १, ७८, १; ७, २, ९; १६, १२९, १९; –विना मा ६, ३०; का ६, ८, १; तै १, ४, १, १; काठ ३, १०; क २, १०; –विभिः ऋ १, ६४, ११; ७, ६९, १; मै ४,१४, १०†; –विभ्यः ऋ १, १६८, ८; –†विम् ऋ ९,५०, १; १०, १८०, २; मा १८, ७१; का २०, ५, ४; तै १, ६, १२,५; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; कौ २, ५५५; ८७९‡ᵖ;

ᵃ) = श्वेत- इति वें. PW. प्रभृ. SEY (१०७) च, = पालयितृ- इति या (४,२६) सा. प्रभृ. च ।

ᵇ) भावे ष्यञ् प्र. नित्-स्वरश्च ।

ᶜ) विप. । उस. उप. खुकञ् प्र. (पा ३,२,५७) ।

ᵈ) व्यप. (रक्षस्-) । व्यु. ? । = पलीचक- इति सा., <पलि(<रि) √ईज् (=√एज्) इति MW. ।

ᵉ) सपा. परस्परं पाभे. ।

ᶠ) पाठः ? सपा. खि ५,१५,४ व्रल्वब् अथो इति पाभे.?, BW. पक्वौ व्रीहियवौ इति शोधः ? ।

ᵍ) नाप. (क्षार-द्रव्य-) । व्यु. ? । <(√मृज् [शोधने]> [भावे] *मर्ज-> नैप्र. *पुल्य->*पुल्->) *पुल्- + (√पॄ [पारणे = साधने]>भावे) *पू (र>)ल-> वस. > यनि. शोधनार्थे नाधा. [तु. पाधा.] ।

ʰ) नाप. (क्षार-द्रव्य [=पुल्पूल-]) । करणे युच् प्र. उसं. (पाउ ५,४२) नित्स्वरश्च ।

ⁱ) नाप. (सरस्-) । व्यु. ? । < पुल्- [<वार्- ([जल-]; वैतु. पाउ [४,१०७] <√पल् [गतौ] इति, शक [पक्षे] √पा [पाने] इति ?)] ।

ʲ) विप. (२अप्-) । तत्रभवीयः यत् प्र. तित्स्वरश्च ।

ᵏ) निर्देशः ? । पपा. एना, पवया, पवस्व इति पदानि ?एना, (*आ√पव् > पवि>) *आ-पवय, *आ-पवस्व इति त्रि-पदः शोधः (वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. यनि. = प(व्>)वा (धारा-)-> तृ१ –वया इति, तथा सति WAG [३,५९ *a*, १४९ *b*] पवया इति R [ZDMG ४८,११७] पवा इति शोध इति च (पृ १४० j यनि. विशेषोऽनुसंधेयः) । एवं च पृ १०५५ एना इति नेष्टम् ।

ˡ) नाप. न. । अर्थः व्यु. च ? । <√पू [गतौ] इति वा <√पू [पवने=शोधने] + √अस् [क्षेपणे] इति वेति सा.; <अप√वस् [आच्छादने] इति वें.?, PW. प्रभृ. च । शेषं वैश. द्र. ।

ᵐ) पुव्->पवा (धारया) इति (वैतु. अन्ये यनि. =पवा-> तृ१ इतीव?, PW. <पो-[<पू√]इतीव च) । पवा, पवस्व इति पपा.? पवा, *आपवस्व इति शोधः ।

ⁿ) वप्रा. । नाप. (रथनेमि-, वज्र- प्रभृ.) । व्यु. ? । <√पू [पवने] इति या (५,५; १२,३०) पाउ (४,१३९) प्रभृ. ।

ᵒ) येऽपवयः (तु. सपा. अनश्वाः, अरथाः) इति Delbrück प्रभृ. (तु. ORN.) शोधः इन्द्रेषितानां पवीनामश्वरथैनैरपेक्ष्येण दस्युहन्तृत्वश्रावण एव श्रुति-चमत्कारात् ।

ᵖ) पाभे. पृ १८८६ *m* द्र. ।

१२२३; जै ३, ४४, १; शौ ७, ८९,३$; पै १,७७,२$; –विषु ऋ १, १६६, १०; –वी पै १५, १२,६; –व्या ऋ १,८८,२; ५, ५२,९; ६,८,५.

प(वि>)वी-नस्[a]– -सात् शौ ८, ६,२१; पै १६,८१,३.

१प(वि>)वी-र[b]– > १पवीर-वत्[c]– -वत्[d] शौ ३,१७, ३; पै १९,५१,१२.

२पवी-र[e]– > पवीर-व[f]– -वम्[d] तै ४,२,५,६; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; क२५,३; –वस्य ऋ १, १७४, ४[g]; –वान् ऋ १०,६०,३[h].

†पावीर(व>)वी[i]– -वी ऋ ६, ४९,७; १०, ६५, १३; तै ४, १,११,२; मै ४,१४,३; काठ १७,१८.

२पवीर-वत्[j]– -वत्[d] मा १२, ७१; का १३,५,१०.

पवितृ–, पवित्र–, पवीतृ– प्रभृ. √पू द्र.

†पवीरु[k]– -रवि ऋ ८, ५१, ९; खि ३,३,९; मा ३३,८२; का ३२, ६,१३; कौ २,९५९; जै ४,१९, १.

प(व्य>)व्या[l]– -व्यया ऋ ९, ८६, ३४.

√पश्(=√स्पश्), पश्यति ऋ ७, ५५,६; ८, ७८,५; ¶तै ३, १, १,२; ७, ५,१, २; ¶मै १, ५, १०[2]; २,३,६; ३,९,४[2]; शौ ४, २०,१[m]; ६,७६,२; ११,९,२३; पश्यति तै ६,४,९,४¶; मै ४, ३, ६¶; ६, ३; ¶काठ ८, २; १२, ८[2]; २०, ९; ३४, १८; ¶क ६, ७; ३१, ११; शौ ४, १६,१; २०,१; १०, ८, ३२; पै ३, २२, ५?[n]; १६, ८४, ३; १८, १८,९?[o]; २५, १; १९, १५,१३; पश्यतः ऋ ८, २५, ७[p]; पश्यन्ति ¶तै ५, ६, ८, ५[4q]; ¶मै २,३,६; ४,३, ५; शौ ८, ९, ९; ९, १, ३; १०, ८, १४[r]; पश्यन्ति ऋ १,२२, २०; २३, २; ८३, २; १३२, ३[s]; २, २७,३[s]; ३, ३८,९; ५, २, १; ७, ७८, ४; ८, ६, ३०; १०, १७७, १; मा ६, ५†; का ६, १,६†; †तै १, ३,६,२; ४, २,९,४; ६, ४,१०, ३[2]¶; ¶मै १, २,१४†; ५,१०[2]; ४,६,३[2]; ¶काठ २,१४†; ३,३†; ७,१०; १०-११,१; १२,८; २७,८[2]; क २,१०†; ५, ९¶; †कौ १,२०; २,१०२२; †जै १, २, १०; ४, ९,३; शौ ७, २७,७†; ८,९,९; १३, १, ३९; २,४[t]; २०, २५, ३†; पै १, १०७, ५; १३, ५, २४; १६, १८,९[2]; ३२,२; १८, १८,९; २५, ७†; †पश्यसि ऋ १, ५०, ६[u]; ७, ९८, ६; १०,

a) व्यप. (राक्षस-)। बस. समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,११८) चित्स्वरश्च। पूप. दीर्घः (पा ६, ३, १३७)।

b) नाप. (फाल-)। मत्वर्थीयः रः प्र. उसं. (पा ५,२, १०७ [वैतु. सा. <पवी– इति])।

c) विप. (लाङ्गल-)।

d) सपा. १पवीरवत् <> पवीरवम् <> २पवीरवत् इति पाभे.।

e) =१पवीर–। रन् प्र. उसं. इति ततो विशेषः।

f) मत्वर्थीयः वप् प्र. उसं. (पा ५,२,१०९)।

g) नाप. (वज्र-) इति वें. सा. GW. प्रमृ. (वैतु. [पक्षे] सा. = पवी-रव– इति ?)।

h) विप. (जन- [तु. ऋ १,१७४,४ ORN; वैतु. या १२,३० वें. सा. GW. प्रमृ. °र-वत्– [इन्द्र-] इति])। एतदनु पृ २८७ अ-पवीरव– > -वान् इति शोधः द्र.।

i) विप. (तन्यतु-, सरस्वती-)। प्राग्दीव्यतीयः अञ् प्र. उसं. पावा ४, १,८५ (तु. वें. स्क. प्रमृ.; वैतु. PW. GW. ?GRV. प्रमृ. <पवीरु– [वज्र- इति])]।

j) = १पवीर-वत्–। विप.। पपा. नावग्रहः (तु. शुप्रा ५, ३७)।

k) पवीर–+मत्वर्थे उप् प्र. उसं. [पावा ५,२,१०९ (तु. सा [कौ.] उ.; वैतु. अन्ये अन्यथादर्शिनः)]। °रवि इति सत१ (तु. सा. L ४११ प्रमृ.)।

l) नाप. (पवित्र-)। <√पू (तु. वें. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. GW [पक्षे] पव– > पव्यय– इति ?)।

m) सपा. पश्यति <> पश्यसि इति पाभे.।

n) पाठः ? शोधार्थं पृ १७६१ a द्र.।

o) पाठः ? °सि इति शोधः (तु. शौ १३,१,३९)।

p) तु. सस्थ. टि. अधि।

q) एकतरत्र पश्यन्ति इति सात.।

r) सपा. पै १६, १०१,१० पश्यन्तु इति पाभे.।

s) तु. सस्थ. टि. अन्तर्।

t) सपा. पै १८, २०, ८ पश्येम इति पाभे.।

u) तु. सस्थ. टि. २अनु।

८७, ६; १२; खिसा ३३, १५; मा ३३,३२[a]; का ३२,३,३[a]; मै ४,१४,५; कौ ३, ५, ११[a]; शौ ८,३,५;२१[b]; १३,२,२१[a];२०, ४७,१८; ८७, ६; पै १८, २२, ६†[a]; पश्यसि ऋ ६,५२,३; शौ १३; १,३९; १८,२,५०; पै ८, ६,१[c]; १६, ६, ६†; २०,४३, १; पश्यथः खि १, १२, ८; पश्यथ ऋ १, १०५, १६; पुश्यामि शौ ८,७,१८;१७,१,७; पश्यामि का ४०,१,१६; तै १, ५, ६, ३[२]; ८, ४; ५,६, १, ४; मै १, ५,३[२]; १०[२]; २, १३,१; काठ ७, १[२]; ८; ३५, ३; क ५, १[२]; ४८,४; शौ ३,१३,६; ४, २०, ४;८; पै ३,४,६; ४,४,५; ८,६,२[d]; ४; ८; ९,२१,१-१२; १०,१, ७; १६,१३,७; ६३,६; १८, ३१, २; २०, ३९, ३; पुश्यामः खि १, ११, ८; मै ४, २, १[४]¶; शौ १९, ५३, ३; ¶पश्यामः मै ४, २, १[४]; काठ ८;८;१०; क ७, ३; ६; पै १२, २,३$; †पुश्यत् ऋ १, १६४, १६; शौ ९,१४,१५; पश्यत् खि ४,१०,१[e]; मा ३२,८[e]; का ३५, ३,५[e]; शौ २,१,१[e]; पै १६,६७, ६†; पुश्यात् ऋ १०,७२, १; पश्यात् ऋ ४, २५, ⌊४ (६, ५२, ५; ७, १०४, २४; १०, ५९, ४; ६)⌋; पश्यन्त[e] खि ४, १०[२], १; पै २,६,१; पुश्यान् ऋ १, ११३,११; तै १,४,३३, १†; पुश्यासि शौ १०, ३, ६; †पश्यासि ऋ १०, १४, ७; मै ४; १४,१६; शौ १८, १, ५४; पै ३, २२, २$; १६, ८,१[b]; पश्याः शौ ४,२०,५; पश्यामहि पै १६, १५०,३; ?पश्यताम् पै २,३३,३; पश्यन्तु पै १६,१०१, १०[f]; १७,२२,१२; पश्यस्व ऋ ८,३३,१९; पुश्य ऋ ८, १००, ४; खि ३, १५, १०; शौ १३, ८, ३; ५; ६; ९, १; २; ४; पश्य ऋ १०,५५,५; ८५, ३५; १०२,९; खि ३, १५, १७[g]; तै ६, ४,३, ४¶; मै ४, ५,२; ९, १२†; †कौ १,३२५; २,११३२; जै १,३४,३†; शौ ९, १५,९†; १०,८, ३२; १४, १, २८†; पै ७,३,९; १६, ६८,८†; १८,३, ७†; २०, ३७, ४; †पुश्यत ऋ ४,२६,१; ६, ९,४; १०, ८५, ३३; शौ १४,२,२८; पश्यत,>ता ऋ १, २२, १९; १०३, ५; †मा ६, ४; १३, ३३; †का ६, १,५; १४, ३, ७; तै १, ३, ६, २†; ५, ६, ३[१]; ५, ६, १, २; मै १, २, १४†; ५, ३[२]; १०[२]; २,१३,१; ३, ९, ३†; काठ ३, ३†; ७, १[२]; ८; १६, १६†; २६,५†; क २, १०†; ५, १[२]; ४१, ३†; कौ २, १०२१†; जै ४, ९, २†; शौ १, ३३, ४[h]; ७, २७,६†; १६,१,१२; पै १,२५, ४; ३३,४; २, ३२,५; १४, १, ५; २,२; १८, ९, ८†; १९, ९, ११; पुश्यानि शौ ४, २०, २[d]; पुश्याम शौ १, ७, ५; १३, २, ३६; ?अपश्यत[i] पै २०, ६०, ८; अपश्यत् तै २, ६,७, ४¶; अपश्यत् ऋ ५, ३०, १; १०, ५१,१; मा १३, ५१; ३२,१२; का १४,५,५; ३५, ३, ९; ¶तै १, ५,४, १; २; ७, ३, २; २, १,३, १; ९, १; २, १, १; ३, १२,१; ५,३,१[२]; ६,८, ५; ३, १,१, १; ७,३; ३,५, २[२]; ४,३, १; ५,२,१; ४,२,१०,४$; ५, १,८, ३; १०,२; २, १, ३; ५, २; १०, ३; ३, ५, ५; १०, ४; ४,१,१; ५, ४;१०, ५; ११,३; ५,२,५; ६, ४,३; ७, ५, ३-५; ६, ५,५, २; ११,४; ६, ४, ५; ५,१; १०,१; ७, १, ५, १; ८, १;२; १०,१; २,३-५, १; ९,१; ३,८,१; ४, १,१; ३, १[२]; ७,१; ¶मै १,४,१४; ९, ४[५]; १०,५; २, १,३; ११; ५,३; १०[२]; ७, १७$; ३, १,८;२, २; ८[२]; ३, १[२]; ४; ४,६; ९, ६; ४,१,१२; २,९[२]; ३,१; ४, ९; ५, ७; ७, ८[२]; ८, ४[२]; ¶काठ ८, १३; ९, ११; १६[३]; १७; १०, ५; ९[२]; ११; ११,२; १२,५; १३,२;५;

a) तु सस्थ. टि. २अनु ।
b) सपा. पुश्यसि <> पश्यासि इति पाभे. ।
c) पाभे. पृ १९६८ *m* द्र. ।
d) सपा. पश्यामि<>पुश्यानि इति पाभे. ।
e) सपा. पश्यत् (शांश्रौ १५, ३,८ बृदे ८,६६ च) <>पश्यन्त <>तैआ १०, १; ३ मना १,३ पश्यन् इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ. १९६८ *r* द्र. ।
g) °श्यु इति स्वरः? यनि. शोधः ।
h) सपा. आपमं १,२,५ पश्यन्तु इति पाभे. ।
i) अपश्यत वयम् इति पाठः? अपश्यन्तम्, भयम् इति द्वि-पदः शोधः ।

१६,१७$; १९-२०, ११; २२, १; ९; २६,९; २८, २; २९, ३; ६; ९; ३१,२;९; ३२, २; ३४, ७; ३५, २०; ३७, १७; क ५, ४; ८, १; २५, ८$; ३१, १; १३; ३५, ३; ४१, ७; ४४, २; ४५,४; ७; ४७,२; ९; ४८, १८; शौ ४, १४,१; ९, १४,९; १५,१,२; १९, ५६, २[a]; पै ३, ३८, १; १८, २७, २; २०, १, ३; अपश्यताम् ऋ ७, ३३,१०; अपश्यताम् तै ७, १, ४, १¶; अपश्यन् ऋ १, ११३, ११; तै १, ४, ३३, १†; ¶अपश्यन् तै १,५,९,३; ६,११,३; ७, ३, ३; २,१, ९,४; ४, ३,१; ५,४, २; ६,१,६; २,३; ३, २, २,२; ४,६;१; ५,१, २; २,१; ५, २, ३,१; ३, २,२; ३,१; ४,७; ५, ४; ११,१; ४, १,२; ६, ३; ५, ५,४; ६, २,१,५; ३;४, ९; ४, ६,१; ११, १; ५,८,२; ६, ८, ३; ११, २; ७, १, १०, १; २, १,१; ५, ४; ६, १; ३, ४, १; ९,१;४,२,१; ४, १; ६, १; मै १,११,५[2]; ९; २, ५,३; ३,२, १[2]; ४, ७; ६, १०; ९, ४; ५, १[2]; ५; ६[2]; ६,८; ४,७,५; ७; काठ ७, १०; ९, १६; १०, ७; १२, २; १३, ५; १४, ५[2]; ९; १९;१०[3]; १२; २०, १;६;११; १३; २१,६; २२-२३, ७; २६, १०[3]; २७,२;९; २९, ७; ३०, ४;७; ३६;१०; ३७, १२; १४; १७; क ५,९;८, १[b]; ३०,८[2]; ३१, २; ३; ८; १३; १५; २१; ३५,१; ३६, ४; ४१, ८[3]; ४२, २; ४५,२;८; ४६,७; †अपश्यः ऋ १,३२,१४; पै १३, ६, १४; †अपश्यम् ऋ १,१८,९; १६४, [३१; १०, १७७, ३]; ३, ३८, ६; ४, १८,१३; ५,२,२; १०, २७, १९; ७९, १; १८३, [१; २]; मा ३७, १७; का ३७, ३, ४; मै ४,९,६; शौ ९, १५,११; १८,२,३$[c]; †अपश्यम् ऋ १, १६३, ५[d]; ६;७; १६४,१; ४३; ५, २,३;४;६२,१; ८,९६,१४; १०, २७,८; ११४,४; मा २९, १६[d]; १७;१८; का ३१,३, ५[d]; ६; ७; तै ४,६,७,२[d]; ३[2]; काठ ४६, ३[2]; शौ ९, १४, १; १५, २५; २०, १३७,८; पै १४, २, १[2]$; १६, ६६, १; ६८, १०; १८, २५, ८; २०, २४, १$; अपश्याम ऋ १,१३९,२; पश्येत् मै ३, ८,४¶; पश्येत् मै २, ३, ६¶; ¶काठ २९,३; ३४, १८; पै २, ८७,१; पश्ये: ऋ ४, २, १२; †पश्येम ऋ ६, ५२, ५; [(४, २५,४; ७, १०४, २४) १०, ५९, ४ (६)]; ७, ६६, १६; ८,४,७; खि १,१,३;५,६; मा ३६;२४; का ३६,१,२४; मै ४,९, २०; कौ १, ९५५; जै ४, २०,१; शौ ७,५,३$; १९,६७, १; †पश्येम ऋ १,८९,८;९,४,६; १०,५९, ६; खि ६, ३, ३; मा २५, २१; का २७, ११, ८; मै ४,१४,२; काठ ३५, १; कौ २, ४०२; १२२४; जै ३, ३१, २२; शौ ६, ६२,३; १२०, ३; पै १०, ६,२; १६,५१,१; १८, २०,८[e]; २४,३.

पश्य[f]- -श्यः पै २०,४०,९.

पश्यत्- -श्यतः मै ४, ८, ८¶; शौ १९, ६२, १; पै १, ९९, ४[?g]; १९, ३०,१५; -श्यताम् पै ८, २०,३; -श्यते तै ७,५,१२,१; काठ ४५, ३; -श्यद्भ्यः ऋ १, ११३; ५; -श्यन् ऋ १, ३५, २[h]; ५०,७; ८८,५; ११६,२५; १७४, ६; [४,१, १७; ६, ५१, २; ७, ६०,२]; ५, ५३, ३; ६, ९,३; ९, ९६, ७[i]; १०, १६, १०; ७१, ४; १२३, ८; १२४, ३; १३०, ६; †मा ३३, ४३[h]; ३४, ३१[h]; †का ३२, ३,१४[h]; ३३,१;२५[h]; तै ५,२,१०,३¶; ¶मै २,५,३; ४, २, १; ६, ५; ¶काठ ८,५;१३; १३, ३; १७, १८†; २०,९; २४,३[2]; २५,३[3]; ३८,१३$; ¶क ७-८, १; ३१, ११; ३७, ४[2]; ३८, ६[3]; †कौ २,२९५; ११९८; ३,५; १२; जै ३, २४, ११; †शौ १२, २, ७; १३, २, २२; १४, १, ५७$; २०, ४७,१९; पै १,६०,४; ३, २६,१; ९, १७, ५; १७, ३०,

a) सपा. पै ३,८,२ अवपश्यत् इति पाभे.

b) पाभे पृ १८७८ *b* द्र.।

c) सपा. तैआ ६,१२,१ अपश्याम इति पाभे.।

d) पाभे. पृ १२३६ *o* द्र.।

e) पाभे. पृ १९६८ *t* द्र.।

f) व्यु. अपश्य- टि. द्र.।

g) अपश्यतः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सस्थ. टि. ?आपोहृदम्)।

h) सप्र. भुवनानि पश्यन् इत्यस्य स्थाने तै ३, ४,११, २ मै ४, १२,६ भुवना विपश्यन् इति पाभे.।

i) तु. सस्थ. टि. अन्तर.।

७†; १८, ६, ५; २२, ७†; –श्यन्तः ऋ १, १४७, ⌊३; ४, ४,१३⌋; ४, ७,३; ८, २०,२६; तै १, २,१४,५†; ३, २, २,१; ५, २,८,५¶; ७,४,३[a]; ७, ५, ७,४¶; मै ३, २,७¶; ४, ११, ५; काठ ६, ११†; २२, ७¶; –श्यन्तौ मा २९, ७; का ३१, १,७; तै ५,१,११, ३¶; मै ३, १६,२; काठ ४६, २.

पश्यन्ती– -न्ती खि २, ११,३; पै १, ४५,१?; –न्तीः तै ५,३, ६,२¶.

पुश्यत[b]– -०त शौ १३,८,३[2]; ५[2]; ६[2]; ९,१[2]; २[2]; ४[2].

पश्यमान– -नः मै ४, २, ११[4]; पै १९, ५०, १५; –†नासः ऋ ७,८३,१; ९, ११०, ६; कौ २, ८४५; जै ३,५८,३.

√पश्(बन्धने)>पाशि, पाशयेत क ४८,१४¶[c].

पाश[d]– -शः मा ८,२२; का ९,४, १; तै १, ३; ८, २; ९, १; ४, ४५,१; ३[2]; ५; २,४; ३¶; ६, ६,३, २; ५; मै १; २, ६[2]; ३, ३९[2]; २,३,१[4]; ३[4]; ¶३,२,१; ९,६; ४,८, ५[2]; काठ २,७; ४, १३[3]; ११,११[2]; १२,६[2]; १७, १९[4]; २०, २¶; २३, ६¶; ¶२४, ३; ५; २६, ८¶; २९, ३[3]; ३७,१३[2]; ३८, ५[2]; क २, १; ३,११[2]; ३१, ४¶; ¶३७, ४; ६; ४१,६¶; शौ ९,३,२; पै १६, ३९,२; –शम् ऋ १,२४, १५; २५,२१;७,८८,७; मा १२, १२†;६५[e]; का १३,१,१३†;५, ४[e]; तै १, १,१०,२‡[f]; ५,११, ३†; ३,१,४,४[2g]; ५, ६, १‡[f]; ४, २,१,३†; ३, १३,४‡[h]; ५, २, १,३†; †मै १, २, १८; २, ७,८; १२S[e]; ३,२,१; ४,१०, ४; १४,१७; काठ ३,८†; १०, ३¶; १६,८†;१२[e]; १९,११†; २१, १३[3]; †[2];‡[h]; २४, ५¶; ३०,८[2]; ९[5]; ¶[3]; क २, १५†; २५, ३[e]; ३१, १†; ३७, ६¶; कौ ३,१,४†; जै २, ५, १†; शौ २,८,१; ३,७,४; ७,८८, ३†; ९,३,२४[l];१८,४,६९†; पै १८, ६,४[j]; ५[j]; ६‡[f]; १९, ४६, ४[k]; १५; –शाः ऋ २, २७, १६; २९,५; मै ¶२, ३,१[2]; ३; ४, १२, ६†; काठ ३८, १३[2]; शौ ४,१६, ६; १४, २, ४९; पै २, ८५,५; ५, ३२,१; ३६,१;१८, ११;९; १९,२३,५; ४६,४;४८, ४-६; ४९,५; –शात् ऋ ६, ७४, ⌊४[f]; १०, ८५, २४[f]⌋; मा ५, ३९; का ५,९,६; तै १,३,४,२; ३,१,४,४; ६,३,२,६; मै १,१, ५; २,१३; १५; ३, ९, १; ४, १,५; काठ ३,१; २६,२; क २, ८; ४०, ५; शौ २, १०, १-८; ४, ३६, १०; १४, १, १९†[f]; ५८†[f]; १६,८,३; ५-२९; ३२; पै १, ३३,५; २, ३, १; ४; ५; ५२, ५; ८०, ५[3]; ५, ३२,२[l]; १७,२३,३; १८, २, ६†; १९, १९, ५; २०, ७, ८; १४, ४[3]; –शान् ऋ १, २४, १३; ५, २, ७; ७,५९,८[h]; खि २,११,४[m]; तै ४,३,१३,४; मै १,२,१५[2g]; ४,१०, ५†[h]; १४, ४[g]; काठ ३०,८[2g]; ९[g]; ३८, १३; शौ ६, ११२,१; २[2]; ११७, १; ११९, २; १२१, १; ७, ८२, २†[h];३; ८८, ४; ९, ३, १३; १४; १३, ३,१-२५; १४, १, ५६[j]; ५७[j]; १६, ६, १०; १८, ४, ७०; पै २,३१,३;६१,१;८५,१;५[n]; ४, १४, ६; ५,३६, २?[o]; १६,४०, १;४१,२[l]; ५०,८; ५१,२; १९, ५,१३[2p];११,५[p];२१,१२;१३[2]; २३,४; ४४,२४; ४९, ८; २०,

a) पाभे. पृ ७५५ *b* द्र. ।

b) विप. । कर्मणि अतश् प्र. उसं. (पाउ ३,११०) ।

c) सप्र. काठ ३५,१६ स्पाशयेत इति पाभे. ।

d) नाप. (रशनात्मक-बन्धन-) । करणे वञ् प्र. (तु. स्क ⌊या ४, २⌋; शक. MW.) । आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६, १, २०३) । e) पाभे. पृ १५६३ *p* द्र. ।

f) सपा. पाशम् (तैब्रा ३,३,१०,१ माश्रौ १,३,५,१७ आपमं १,५,१७ च)<>पाशात् (आश्रौ १,११,३ काश्रौ ३,८,२ आगृ १,७,१७ आपमं १,५,१६ च) इति पाभे. ।

g) यथायथं सपा. पाशम् (आपश्रौ ७,१७,५ च)<> पाशान् (माश्रौ १,८,३,३६ च) इति पाभे. ।

h) सपा. पाशम् <>पाशान् इति पाभे. ।

i) सपा. पाशम्<>पाशान् इति पाभे. ।

j) सपा. पाशम् <> पाशान् इति पाभे. ।

k) सपा. आश्रौ १,३,२४ शांश्रौ १,६,३ आपश्रौ २४, १२,७ पाकम् इति पाभे. । l) सपा. शौ ४, १६,४ राज्ञः इति पाभे. । m) खिसा १०,४ पाशम् इति पाभे. ।

n) पाशां इति पाठः? यनि. शोधः ।

o) पाठः ? पाशाः इति शोधः (तु. पूर्वो मन्त्रः) ।

p) सपा. प्रमुग्धि पाशान् इत्यस्य स्थाने शौ ६,

१५, १०; ३१, ५†; ६; –शाय मै १, २,६; ३, ३९; ४, ८, ५; काठ ४, १३; २९,३; क ३,११; –शे शौ २,१२,२; पै २, ५,३; ३७, ५; १०,१०, ५?; १२, ८; १३,५,१; –शेन मा ६, ८; का ६,२,२; तै १,३, ८, १; ६, ३, ६,३; मै १, २,१५; २, १,२¶; ३,७, ६¶; ९, ६; काठ ३, ५; १०,३¶; २३, ६¶; २६,८; क २,१२; ४१,६; –शेभ्यः शौ १, ३१,२; ८, १,३; १९, ४४, ४; पै १,२२, २; १५, ३, ४; १६, १, ३; १९, ४२, ६; –शेषु शौ १२,४,३७; पै १७,१९,७; –शैः मा १,२५;२६^{२}; २०, ४५; का १, ९,३; ४^{२}; २२, ४, १०; तै १, १,९, १;२^{२}; मै १,१,१०^{३}; ३,११, १; ४,१, १०; काठ १, ९^{३}; ४,१६; ३१, ८^{२}; ¶; ३८, ६; क १, ९^{३};४७,८; शौ ३,६, ५;४,१६;७; ९; ६, ११२, ३; १९,६६,१; पै १, ७०,४; ३,३, ६; ५, ३२, ८; १६, १५०, ५; १९, ३३, १०; २०, २७, ६; –¶शौ मै ३, ९,६; काठ १२,६.

पाश-द्युम्न[a]– -म्नस्य ऋ ७, ३३, २.

†पाशिन्– -शिनः ऋ ३,४५,१; ९,७३,४; मा २०,५३; का २२, ५, ७; काठ ३८, १४; कौ १, २४६; २, १०६८; जै १, २६, ४; शौ ५, ६, ३; ७, १२२, १; १७,१,८$; पै ६,११,४.

१पशव्य[b]– -व्यम् ऋ ७, ९८,६; शौ २०, ८७,६†.

२पशव्य–, पशव्यतमा– २पशु– द्र.

१पशु[c]– -शु[d] ऋ ३,५३,२३; –†श्वे ऋ १,४३,२; ८, ५,२०; १०, ३५, [(३, ५३,१८) १२]; तै ३, ४, ११,२; मै ४,१२,६; काठ २३, १२.

२पशु[e]– -शवः ऋ ३,९,७; ८, १००, ११; खि २, ९, २;३; १५, १; ३,१५,११; मा १४,२९;३०^{३१}; १५, १५; १८, १४; २०, ६९; का १५, ९,३^{३१}; ४; १६, ४,१; १९, ५,२; २२, ७, ३; ¶तै १, ५,१, ३^{३}; २, १; ३; ६, ४; ७, १; ८,१; २; ९,३; ६, ५, २$; ७,३; ७, १,१^{२};३^{२};६;६,७; २, १;१,५; ६; ४,३; ५, १;२; ८, ४; २;७,१^{२}; १०, ३; ३,२,८^{२}; ९^{२}; १३, ३; ४,४, २;३; ६,२; ११,१; ५;३, ३; ४, ४; ५, २; १०, २-४; ६,१; १; ४,३;६,६; ७,२; ३; ६; ८, १^{२}; ९, १; ३, १,४, २$; ५,१^{२}; ९,५^{२}; ११, ३†; २, ६, २^{३}; ९,४^{३}; ३, ५, ३; ४,१,२;३,५; ८, १; ९, २; ५,५,२; ९,३; $४,३,१०,२^{४१}; ११, ३; ४,३, १; ७, ५,२; ५, १, १,१; २,३; ६;३,१^{२}; ४,३; ८, ३; ४; २, २, ६; ३; ५; ६; ४,४; ५, ३; ४; ६; ६, २; ३; ७, ४;५; ८,३; ५;७; ९; २;३; ४^{२}; ५; १०, १; २; ५; ३, १, ३^{२}; २,४^{२}; ५, ३; ८, १^{२}; २^{३}; ४,५, १; ३; ६; २; ६; ८, ६; ११,१; ४^{२}; १२,२; ५, १, १; ३; ६,२,२^{२}; ४,१^{३}; २२, १$; ७,१-२, १; ८,३; ९, २^{३}; १०, २; ६, १, २,७; ४, ७; ८, १^{२}; ४; ९,२; ७; २, ८, ३; ३,३,६; ६,२; ७, ५; १०, ६; ११, १;

६३,२; ८४,२ विचृता बन्धपाशान् इति, मा १२, ६३ का १३,५,२ तै ४, २,५, ३ मै २, ७, १२ माश ७, २, १, १० विचृता बन्धमेतम् इति, काठ १६, १२ विश्वता बन्धमेतम् इति च पाभे.।

[a]) व्यप. (नृप-)। बस. पूप. स्वरः।

[b]) विप. (दीप्ति-, [दृश्यमान-] विश्व-)। व्यु.?। वसु– + मत्वर्थे यत् > *वसव्य– > नैप्र. यनि. (वैतु. < पशु– इति कृत्वा समूहे प्र. इति GW. GRV. प्रभृ., तस्मै हितम् इत्यर्थे प्र. इति च सा. ?)। 'यद् इदं विश्वं सूर्यस्य चक्षसा (दीप्त्या, दीप्तिमत्तया) दृश्यते, तद् इन्द्रस्य वशं गतम्' इति वा.।

[c]) वप्रा.। नाप. (जीव-, वद्धक- प्रभृ.)। व्यु. ?। <√पश् [दर्शने] इति माश ६,२,१,४ या ३,१६ पाउ १, २७ (उन् प्र. उसं.); < √पश् [बन्धने] इति ?GW. (तु. पाश–), < √स्पश् इति पाउभो २, १, ३०। <√पश् [श्वसन-वहनयोः] इति तु स्यात्।

[d]) पाठः? पशुम् इति शोधः (तु. या [४,१४] वें. स्क.; वैतु. यनि. एव पाठः साधीयान् इति कृत्वेव साधारणे जीवार्थे सत्यपि पशु इति पदं निपात इति सा., ततः पृथगेवं सम्यगर्थे निपात इति (पा १,४,५७) तत्रैवं व्याचक्षाणान् पामाधा (३६६) प्रभृ. अनुवदमाना इव P.W. प्रभृ. ?)।

[e]) =१पशु–। उः प्र. (पाउ १,२७) तत्स्वरश्च।

[f]) =सपा. माश ८,४,३,१३। मै २,८,६ तु पाठाभावः।

२; ४[३]; ५[३]; ४,१,३; २,२[२]; ५;
३, २; ४, १;४; ८, १; २[२]; ९,
३; ५, ३,२; ६,४[३]; ९, ३; ४[५];
१०,१; ११,२[२]; ६, ३, ४; ४,
२; ११,३[२]; ७, १,९,१; २,२,
१[३]; ६,३; ३, ३,२; ५, १; २;
६-८, २; ४,१,२; २,३; ६, २;
३; ¶मै १,४,२[२]$[a]; ७[a]; ८;९;
१३; १४; ५, ६; ९-११; १४[२];
६, ३[३]; ४; ५; ६[२]; ७[३]; ८[२];
९;११[३]; ७,२[३]; ३;५; ८,१; २[५];
३[२]; ४; ५; ७[२]; १०, ५[२]; ७[८];
९[३]; ११[२]; १२; १५[२]; ११, ८;
९;२,१,५;२,४[७];८;३,१;२[२];$;
३;६[५];७[२]; ४,२;४[२];५,१[४];३[२];
५[२]; ७; ११; $८,६[३]; १०;११,
५$; १३,१०$; ३, १, ३; ५;
२,१[२]; २; ३[५]; ६[३];७[४]; ८[२];९[३];
१०;३,२[३]; ३[२]; ६;८; ९[२]; १०;
४,२[२]; ३; ४[३]; ५; ७; ८; ५,१;
६,८; ७,२;३; ४[२]; ५[३]; ६; ७[५];
८,४[३];५; ६;९, १; २; ५[२]; ६[३];
७[३]; १०,१[२];२[२];३[३];४;५[२];६[२];
११,४$; ४,१,१[४]; ६[२]; ७; ९;
१२[२]; २,१[२]; ३; ४[२]; ६[३]; ७[२];
८[३]; ९[५]; १०[२]; ११[२]; १२[२];
१४[४]; २,३; ५; ६[२]; ७[२]; ४,१;
३;७; १०; ५,१; ३; ७[६]; ८;६,
१[२]; ३; ६; ८[३]; ९[५]; ७, ४[२];५;
६; ९[२]; ८,१; २;५; ८;९; १०,
१$; ¶काठ ५,५$;६,२[४];४[२];५;
६;८[२]; ७,४; ६[२];७[८];८[५];१०; ८,
५; ८[२]; ९; १०[२]; १५; ९, १;
३; ११; १०,८; ११[५]; ११,२[६];
५; १२, १; ५; ८[२]; १२; १३,
१; ३; १२[२]; १४,८;९[२];$१७,
५[४b];९; १८,१०$; १९,२; ३[२];
८[४]; १०[२]; ११[२]; १२; १४†;
२०,१;३; ४[५]; ६; ७; ८[२]; ९[५];
१०[२]; ११[२]; २१, ४[५]; ७; ९[२];
१०; ११; २२,१;२; ६[३]; ७;८;
१३; २३,२[c]; २४, २[२]; ४[४];५[३];
६[२]; ७;८; २५,२[२]; ४;५[२];२६,
२; ३[२]; ६; ७[८]; ८[२]; २७, २[३];
४[२];५[२]; ६[३]; २८, १; २[२]; ४[२];
६[११]; ७[३]; ९[७]; १०; २९, १[२];
३; ८[४]; ९[३];१०; ३०, ८[२]$;९[४];
$; १०[२]; $; ३१, ४; ७; ३२,
१; २[२]; ५[२]; ६[२];३३, २; ४;७;
८[२]; ३४, १;२; ७[२]; ९; १२[२];
१४-१६;३५,१५[२d];१६[२];२०[२];
३६, १[५]; २[३]; ४[२];६[३];९[३]; ३८,
९$; $३९, २; ८; १०; ५०,
२$; ¶क ४, १[४]; ३[२]; ४; ५;
७[२]; ५,३; ५[२]; ९; ७, १; ३[२];
५; ६[२]; ८,३; ४;६; $२६,४[४b];
८; २८,१०$; २९,८; ३०,१[२];
६[२];८[२]; ३१,१[२];२;३;५;६[५];८;
९;१०[२];११[५];१२[२];१३[२];१९[४];
३४,१[३];३५,१; २; ६;८[d]; ३७,
३[२];५[३]; ६[३]; ७[२]; ८; ३८, १;
५[२]; ३९,१; २[२]; ४०, ५; ४१,
१[२]; ४; ५[८]; ६[२]; ४२,२[३]; ४[२];
५[२]; ६[३]; ४४, २[२]; ४[२]; ६[११];
७[३], ९[७]; ४५, १; २[२]; ४; ४६,
२; ३;८[२]; ४७, ४; ४८, १४[२];
१८[२]; शौ २, २६, १; २; ३[e];
३४,४; ३,१०,६; ३१, ३; ७,
४१, १; ६८,१; ९, १,२०;२,
५; १६; १२, २६; १०,६, ३३;
१०, २९; ११, २; ९; २४; ६,
५; ७,२१; ८,८; १२, १, ४९;
३, १६; ५१; ६, ४; १४, २,
२५; १५,२,१०; ६, १४; १५,
८; १६, ४, ७; ८, १; ५-३०;
पै १,७८,२; १०५,२; २, १२,
१;२; ३[e]; ३,३२,६;५, २२,५;
६,१९,७; ९, ४, ५; २१, १०;
१०, ४,६; १३, २,७; १२, ८;
१५, १३,८; १६, २१,५; ३३,
१०; ४५,३; ७६, ४; ७७, १;
१०४, ९; १०६, ४; १०९, ९;
१३९, २७; १४१,४; १५५,१;
४; १७, ५,७; २८, ७; ३७, ६;
४०,१; १८, ९,६; २८,५;१९,
४४, १५; ५३, ११; ५५, ११-
१४; २०, ९, ६; ३२, ९;
-शवा३ः मै १,८,२; -शवे ऋ
३, ६२, १४; तै ३, १, ९, ३[f];
काठ २६, ७; -शुः ऋ १, ६५,
५; २,४,७; ३८; ८; ५, ७,७;
९, [४; ६, २, ९]; ५०, ४; ७,
१८,८; ८७, २; ८,१, ३१;१०,
४, ३; मा ३; ५७; ६, ६; २३,
१७[३]; का ३,८,१; ६,१,७;२५,
४,६[३]; ¶तै १, ८,६,१$;२, १,
५,१; १०,२; ३, १,४,३$; ५,
१; २$; ११, ६†; ४, १, ४[२];
५, २,६,२; ८, २;,१०, १; ३;
३, १,५; ५,३; ४,३, ५; ४,३;
५, १,४; ७, ६, १[३];$; १०,२;
६, ३,५,१; २; ६,४; ७, ३;५;

a) सपा. तै १,६,६,२ काठ ५,५;३२,५ शांश्रौ ४,१२,९ रायुः, पोषः इति पाभे. ।

b) तु. पृ १९७२ *f* ।

c) सपा. तै ६,१,२,२ पृथिवी इति पाभे. ।

d) एकतरत्र सपा. तै ७, ३,१४,१ काठ ४३,४ पशून् इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ १७६४ *f* द्र. ।

f) सपा. काठ ३५, ७ क ४८,९ आपश्रौ १४, २७,७ माश्रौ २, ३,८,४ पशुभ्यः इति पाभे. ।

८,१;२; १०, ३;११,६; ६, ४, ४[२]; ५; ¶मै १;५,६; २,३,१[२]; ५, ५; ३,२, १[२]; ८; ९; ३,६[३]; ४, ७; ७, ८; ९, ५[३]; ६[२]; ८; १०, १[४]; २;३[६];४[३]; ७; ४, ३, ६[२]; ७,९[२]; §; ८, १०[२]; ¶काठ ६, ६; ७,४; १२,१[२]; १३, ५[२]; १०[२]; १२; १९,८[२]; २०,४;६; ९[८]; १०[२]; २१, ४; ६[२]; १०; २४, ७; ८[२]; २६, ७; ८[४]; ९; २९,१; ३०,५[२]; ९[५]; ३३,७[२]; ३४, १[३]; ३६, ४; ४५, ४[३]§; ¶क ४, ५; ५, ३; ३१, ६; ८; ११[७]; १२[२]; १९; २१[२]; ३७, ८; ३८,१[३a]; ४१,५;६[४];७;४५, २; शौ १,१५,२; ८,२,२५; ९, ६,६; पै १,२४, ४;५, २८,१; १३, ५,५; १६, ५,५;१११,६; —शूरः तै ६, ३, ८, १¶; —शुना ऋ १०,८७,१६; मा ४, २६; का ४, ९,२; तै १, २, ७, १; ३,१,४,३; ५,१; ३,९,२¶; ¶६, ३, १०, २; ११,६; मै १, २; ५; ¶३, ४, ५; ९, ३[२]; ६; ¶काठ २, ६§;८, १; १०, १; १२,१; १३,१०; २२, २; २४, ६§; ७; २६, ७[४];९; ३०,८§; ९[२]; §; ३७, ४; ¶क १,१९§; ६, ६; ३७,७§;८; ४१,५[४];७; शौ ८, ३,१५†; पै ७, १५, २; १६,७,६†; २०,४,७; —शुभिः खिसा ३३, १७; मा ५, २८; १०;३०; १९, २०; का ११,९, १; २१,२,९; ¶तै १, ५,२,४; ९,७[२]; ६,९,३; ४; २, १,२,३; ४; ४,३;९, ४; २,१०,३;४,६, १; २; ५,४, ३; ५, १; ७, ५; ११, ३;६, १,४; ५; ४, ३; ५, २; ३, १,९, ५; ४, १, २; ५, २,४, ४; ३,१, ४[२]; ४,४,१;५, ३; ६,२,३; ५, ३; १०, १; ७, १,१; ६,१,६,२; २, ५, २; ७, ३; ३,२,५; ४; ८, २[२]; ९, ४; ५,११,३[२]; ६, ४, २; ७, १,६, ६[२]; ७, २[२];§; ४,२, १;२; ६; ७,३; ¶मै १, §४, २[b]; ७[b];६, १[२]§;२[३]§; ६[३]; §; ७[२]; §;१३; ७,२[२]; ४; ८, ३; ४§; ९[२]; ९, ५[२]; ६[३]; ८[२]; १०, ५; ७[२]; २, १,५; ३,७; ५, २; ५; ३,१,३; २,१; २; ७; ३, ६; ४, ५; ८; ५,२; ७, ३;७; १०,६; ४, १, ७; २, ९; ११; १३; १४[४]; ३, ६; ५, ८; ६, १; ७,९; ८, ९[२]; ९,१§; ¶काठ ५,१§;६,५;७[२]; §;७, ६; १२§;१४[३]§;८,२;७; ९, १; १४[३]; १५; ११,५; १२, ३; ८; १३, ७; १९, १२; २१, ७[२]; २२, २;४;८; २३,९; २५, २[५]; २६,२; ३[२]; ६;७[३]; २७,१; ४-६; २९,९; ३०,१;१०; ३२, १[३]; §; ४; ३५, ७§; १०;१६; १९[२]; २०; ३६, १; ¶क ४,४; ६[२]; §; ५, ५; ६, ४[३];§; ७; ७-८,४; ३१, २; ३५, २; ३६, ६; ३८, ५[५]; ४०, ५; ४१,१[२]; ४; ५[३]; ४२, १; ४-६; ४६, ४; ८; ४८, ९§; १२; १४; १७[२]; शौ ४, ३६, ५; ७, ८६, ४; ५; ९,३, १४; ११, १,२२[c]; १२, ४,२; १७,१,६-१९;२१[d]; २४; पै १, १०६, ६; ४, २७,६; ७; ६, २१, ५[e]; १०, ४,१०; १६, ४०, १; ११९, १[२]–३[२]; १७, १६, २; २९, १६; १७; १८, ३१, १-८; ३२, १-३; ५; १९, ४४,१५;५५,१५-१८; —शुभ्यः ऋ १०, ८५, ४४[f]; खि ४, ४, २; मा ९, ३९[g]; ३६, २२; का ३६, १, २२; तै २, १, ५,२¶; ३, १,४, ४[h]; ५,२; ४; ४, ४, १,२; ¶५, २,९,५; ५, ५, २; ७,८,३; ¶६, १,८, ५; १०,३; ३,८, ३; ११, ५; ¶मै १, २, १५[४]§; ६, ५; ७; ११; ८, २; १०,७[२]; १५; २०; २, १, ८[२]; ८,८§; ३,३, ३[२]; ४,१,७;४,३; ६, ९;७, ६; ¶काठ ६, २; ९, ७§; १२,१; १७, ७§; २०,६; ८; २३, २[२]; २४, ७; २५, ५; २६,२; २८,६[२]; ३०, ८[h]; ३१, १[२]; ४; ३४, ३;१७; ३५,७§[i]; १८; ३६, १[२]; १४; ३७,१७§; ¶क ४, १; २६, ६§; ३१, ८; १०; ३५, ८; ३७, ८; ३९, २; ४०, ५; ४४, ६[२]; ४७, १[२]; ४;

a) सपा. काठ २४,८ पशुम् इति पाभे. ।

b) =सपा. शांश्रौ १७,१७,१ । तै १, ६,६,२;७,९,२ काठ ५,५;३२,५ शांश्रौ ४, १२,९ तु रायः, पोषेण इति पाभे. ।

c) सपा. पै १६, ९०,९ प्रजया इति पाभे. ।

d) पशुभिश्च ब्राह्मणवर्चसेन च इत्यस्य स्थाने सपा. मै ४,९,५ रुच्या इति पाभे. ।

e) सपा. शौ १९, ४८,५ पशुपु इति पाभे. ।

f) =सपा. मंत्रा १,२,१७ पागृ १,४,१६ हिगृ १, २०, २ मागृ १,१०,६ । आपमं १ १,४ तु पतिभ्यः इति पाभे. ।

g) सपा. का ११,३,१ मै २,६,६ काठ १५,५ पशूनाम् इति पाभे. ।

h) सपा. मै १,२,१५ पशोः इति पाभे. ।

i) पाभे. पृ १९७३ f द्र. ।

४८, ९$[a]; १६; शौ ४, ११, २; १४, २,१८†[b]; १५, २, ११; पै ३,२५,३; ९, १२,५; १६,१३, १०; १८, ६, ९; ८,९†[b]; २०, २०,१[c]; –शुभ्याम् पै १९,५३, ३; –शुम् ऋ १, २३, १३;८३, ४; ११६, २३; ५,७,१०; ६१, ५; ८, १८, ६; २७, २; ३४, १६; ४५, १६; ९, ८६, ४३; १०, २२, ६; २५, ६; ४६, २; ४८, ४; ९०,१५[d]; खि २, ६[२], २४; मा १३, ४७[२e]; ४८[f];३१, १५†[d]; का १४, ५,१[२e]; २[f]; ३५,१,१५†[d]; तै १,३,८,१[g];५, ११, २‡[h]; २, २,९,७¶;¶३, १,३,२[२]; ४,१; ४$; २,२,३[२]; ४, १,१; ¶६,१, ११, ६[२]; ३, ५, १; २;७,३; ४[२]; ५$[g];९,४; १०,१; ३; ११, २; ६[२]; ६, ४, ५;¶७,१,२०,१‡[h]; २,१०,४[i]; ५, ६, ३; ७, ४; मै १, २,१५; १०, ४; २०; ¶२, ५, १; ३; ६$; ७,१७[२]$[e,f]; ¶३,२,८;४, ७; ५,४;६,१०[२]; ७,८; ९,५[२]; ६[४]; ७[३]; १०, १; २;३[३];४[३]; ६; ¶४,१,९; ७, ९[२]; ८, ९[२]; काठ ३,६$[g]; ९,७$; १०,१[३]; १२, १; ८; १३,२$; १०;१६,१७[e]; २३, ७; २४,७; ८[j]; २६, ७[२]; ८[२]; २९,८; ३०, ९[२]; ३१, ७; ३४, १[२]; ३६, १४$; ¶क २, १३$[g];८,१०$;२५,८$[e];३६, ४; ३७, ८; ४१, ५[२]; ६[२]; †कौ १,१३६; ५६४; २, ९६४; †जै १,१५,२; ५७, ११; ४, २०,८; शौ ८,७, ११[k]; १८, ३, १८†; १९,६,१५†[d];७१,१[l];२०,२५, ४†; पै ५, ३५, १-११; ९, ५, १३†[d]; १६,१३,१[k]; –शुपु का १,१०,५; ¶तै २, ३,$१३,१; ३; ५,५,२; ६,२,६; ३,१,१०, २$; ५,२, ७, ४; ३, २,३; ५, ३; ४,४,३; ६, १,८,५; ९,७[२]; २, ८, ४; ३, ६, २; ११, १[२]; २; ४[२]; ६; ४,४,१;४;५, ८-९, ४; ७,२,६,३; ३, ३,२; ६, २; ८, २; ४, १, २; २, ४; ६, ३; ¶मै १,३,१२$; ४,७; ५,१०; ८,३; १०, ९; ११, ५[३]; ८; २, २, ११; ३, १$; ५, ४; ३, २, १०; ३,९; ७, ५; ७; ८-९, ५; १०,२; ४, २,३; ९[२]; ३-४, ७; ¶काठ ७, ७; ८; १०; १३[२]$; १४$; ८, ८; ११, ११$; १४, ५[३]; ८; १७, १९$; २०, ११; २१,२; २४,५; २५, ६; २७, २; २८, २; ६[३]; ९; २९, ९; ३२,२; ३४, ५; ¶क ५, ९; ६, ३$; ७, ३; ३१, १३; १७; ३७,६; ३९,४; ४२,२; ४४,२; ६[३]; ९; शौ १, ३०, ३; २, ३१,५; १०, ३, १६; १४, २, ६२; १९,३,२;४८, ५[m]; पै २, १५,५; १६, ६४,६; १४९, ५; १७,२९,६; १८,१३,१; –¶शू मै २,५,३[२]; ४,३,८; –शून् ऋ १,७२,६; ९२, १२; १८८, ९; ७,१३,३[h]; १०,९०,८; खि ४, ५,६; २९; मा १, १; ३,३७[n]; ६, ११[g]; ३१; ९, ३१; ३२[o]; १९, २०; ३१, ६†; ३७, २०; का १,१,२; ३,४,२[n]; ६,२,६[g]; ८,२; १०,६,१; २[o]; २१,२,९; ३५,१,६†; ३७, ३,६; ¶तै १, १,१,१$; ५,१, ४; २,१[२]; ७, १;२; ८, २; ९, ३[३]; ७; ६, ७, ४[३]; ७, १, १; ६[२]; ४, १[२]; ६; ६,७; ११,१$; २, १,१,४[३];५; ६[३]; ५,१; २[३]; ३; ८,४[२]; २,५, ३; ७, १[२]; २; ११, ५; ३, २, ८[२]; ९[२]; ४,३, १; २; ३[२]; ४, २; ३[२]; ११, ४[२]; ६; ५, ३, ३; ४,२; ४; १०, २-४; ११,२; ६, १, २; ७; २, २; ३; ६; ६, ६;

---

a) पाभे. पृ १९७३ *f* द्र.। b) पाभे. पृ १९७४ *f* द्र.।

c) सपा. वातात् पशुभ्यः इत्यस्य स्थाने शौ १९,३, १ वनस्पतिभ्यः इति पाभे.।

d) सपा. जै २,४,२ हविः इति पाभे.।

e) एकतरत्र = सपा. माश ७, ५,२,३२। तै ४,२,१०, १ काठ १६, १७ क २५, ८ तु पशूनाम् इति पाभे.। अन्यत्र पाभे. कृते पृ १३८३ *e* द्र.।

f) = सपा. माश ७, ५,२,३३। तै ४, २,१०,२ काठ १६, १७ क २५, ८ तु पशूनाम् इति पाभे.।

g) सपा. पशुम् (आपश्रौ ७,१४,११ च) <>पशून् (माश ३,८,१,५ माश्रौ १, ८,३,१८ च) इति पाभे.।

h) सपा. पशुम् <> पशून् इति पाभे.।

i) सपा. काठ ३४,११ पाशवम् इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १९७४ *a* द्र.।

k) सपा. खि २,६,२ अहम् इति, तैआ ६, ५,३; १०, १,५ मना १,५ आपमं १,९,१० हिगृ १,१८,५ जगत् इति, माश्रौ ६, १,२,२६ पशून् इति च पाभे.।

l) पाठः? पशून् इति RW. WI. शोधः।

m) पाभे. पृ १९७४ *e* द्र.।

n) पाभे. पृ १६९५ *m* द्र.। o) पाभे. पृ १२६७ *c* द्र.।

७-८,२; ९,१; ३, १,३, २; ५, १; ८,१$; २; ९, ६[३]; २,६,२; ९,२;४; ३,५,३; ४, ९,२[२]; ५, २,४[३]; $; ५,२[२]; ९, ३; ४, ४, १,२$; ५, १,१,१; २,४;३,१; ४,२[३]; ५, ५; ८,२[२]; ३[२];४; २, २,५[२]; ३,५;६; ५,६; ६, २;३; ९,३; ४[२]; ५; ६[२]; १०, १; २; ३,२,४; ६, १; ८, १[४]; २; ३; ४,३, २[३]; ५,३; ६,३; ६; ८,५; ६; ११, ४[२]; ५,२, ७; ५, १[२]; २; ७,१[२]; ६, ४, १; ७, ८, २; ६,१, २, ७; ४,७; ८; ८, १;२; ४; ९,२; ३; १०, ३; २, ४,१; ६, २; ३; ८, २[३]; ३, ३, ६; ६, २[२]; ८,३; ९,३$; ५;११,४;५; ४, १,३;२,२[२]; ५;३, २; ९,४; ५,३, २; ३; ६, ४[२]; ९, ४; ६, ४, ५; ५, ४; ११, ३; ४[३]; ६; ७, १,९,१; १०, २[३]; ३, २,१; ५, १[२]; ६,२; ८, २; $११, २; ३; १४,१$[a]; ४,१,२;२,३; ३, २; ६,२; ३;५,३,१; १५,१;२; ¶मै १,$१, १; ११; २,१५$[b]; ३, २$;४,७[३]; ८-१०; १२[२]; ५, ६; १२[५]; १४[३]; $[c]; ६, ४[३]; ६; ७, ८[२]; ९; ११[२]; ७, ४; ८,२[३]; ३; ४[३]; ५[५]; ६[२]; ९,४; ५[२];६[२]; ८[२]; १०,७[३];८; १४; २०; ११, १०$; २, १, ४; ६; ८; १०[२]; २, ४[६]; ८; ११; १२[२]; ३, ३; ६[२]; ७; ४, ३;५,१[६]; ३[२]; ५[२];

७[३]; ११; ८,८$; ३,१,३[४]; ५[२]; २,१[२]; २[२]; ३; ६[२]; ७[५]; ३,१; २[६]; ३[२]; ६[२]; ८; १०[२]; ४,२[२]; ३; ७; ८[२]; ६, ३; ७, २[२]; ३-५; ६[२]; ७[६]; ८[२][d]; १०; ८, ४; ५; ९, १; २; ४; ५[२]; १०, १[५]; २; ३; ५; ४, १, १[३]; ९[२]; १२; १३; २,१[२]; २[४]; ४[२]; ६[२]; ७[३]; ९[२]; १०[५]; ११[५]; १२[२]; ३, ५; ६; ७[३]; ४,६[२]; ५, १; ३;७; ६,१; ५; ७[३]; ९[२]; ७,४; ५[२];८, ५[२];८[२];९,५$; १२,६$; ¶काठ १, १$; ३, १०$; ५, २$; ६, २[२]; ३;४[३]; ८;७,८;१०;१४$; ८, १; ६[२]; ७; ८[२]; ९[३]; १०; ९, १; १४[६]; १५[२]; १०, ८; ११[५]; ११, २[१०]; ५; १२, १; २[२]; ५; ८[३]; १३; १३, २; ३[२]; ६; ७; १४, ४; १७, ७$; १९, २;३; ५[२]; ८[५]; १०; १२; २०, १;३; ४[३]; ५; ६[३]; ८[४]; ९; ११; २१,४[६]; ७; ९; १०; ११[२];२२, ६; ७[२]; २३,१०; २४, ४[१]; ५[२]; ६;७; २५, २[४]; ४; ५;६[२]; २६, २; ७[३]; ८; २७, ५;६[४]; २८,२; ३; ६[३]; ९[२]; १०; २९, ३; ९; १०[२]; ३०, १०[४]; $; ३१, ७[२]; १०; ३२, १;२[३]; ३[२]; ५[२]–७[२]; ३३, २[२]; ८[२]; ३४,१-३;७[२]; ९; १०; १२[४]; ३५, १७; ३६, २; ३;९; १४[२]; ३७, १०$; १४[२]; १५$; १७[४];$; ३९,४[३]$;४१,

११†[e]; $४३,१[२];४[a]; ¶क १, १$; २,१७$; ४, १[२]; २; ३[२]; ७; ५,९; ६,६; ७, २[२]; ३[२];४; ५[३];६; ८,४; २६; ६$; २९,८; ३०,१;३; ६[३]; ८; ३१, २;३;५; ६[३]; ७; ८[२]; १०[४]; ११; १३; १९[५]; ३४, १; ३५, १[२]; ३७, १; ५[५]; ६[२]; ७; ८; ३८, ५[४]; ३९, १; २; ४[२]; ४०, ५; ४१, ५[३]; ६; ४२,५; ६[४]; ४४, २;३; ६[३]; ९[३]; ४५,१; ४; ४६, २;३[२]; ८[४];$;४७,१०;४८,१५; शौ ३, २८,१; २; ४-६; ९,८,४; १०, ३, १२; ६, ३५; ११,१, १७; १५, ५,३; १६; १४,११; १९, ६, १४†; ४८, ५; ६३, १; पै १, ६३, ४; २, ६२,५; ४,२७, २; ५,२९,२; ६, १०, ६[f];२१, ५; ९,५, १२†; २०, १; २; ४; २१, १०; १२,७, ५; १५, १२, २‡[g]; १६,४५,४; ६४,१;९०,७; ११२,६; ११३;८; १७,४,१०; १९, ५२, ४-६; १०; १२;

–शून्ऽ-शून् पै ४, १२, ४‡[h];

–शुनाम् खि २, ६,१०; मा १२, ५०; १६, १७; ४७; १९, ९५; ३९, ४; का ११, ३, १[i]; १४,५, ४; १७, २, १; ८, १; २१, ६,१६; ३९, २, २; तै १, ५,७, ५; ६,४, ४[j]; ७,१¶; ७, ४,५[3j]; ८, ६, १; १०, १; १५, १[j]; ¶२, १,१,६; ८, ३;२,५,

a) पाभे. पृ १९७३ *d* द्र. ।
b) पाभे. पृ १९७५ g द्र. ।
c) पाभे. पृ १६९५ *m* द्र. ।
d) सकृत् पशुना इति शोधः प्रकरणतः द्र. (तु. सप्र. काठ २४,७) ।
e) पाभे. पृ १९७५ *h* द्र. ।

f) सपा. पै ६,१०,५ प्रजाम् इति पाभे. ।
g) सपा. ऋ ५, २१,१ पश्वः इति पाभे. ।
h) सपा. ऋ १०, ८४,४ विशंविशम् इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ १९७४ *g* द्र. ।
j) सपा. पशूनां रूपम् इत्यस्य स्थाने काठ ५,४ विश्वरूपम्, माश्रौ १,४,३,१ सर्वाणि रूपाणि इति पाभे. ।

२; ३,२,८; ४, ४, ३; ११, ३; ६, ६, ६; ८, १[२]; ¶३, १, ४, २$; ८,३; ४,३,५; ५,१$; ५, ७,३; ९,१; ४,२, १०,१[a]; २[b]; ३; ५,२, १; १०, १; ¶५, १, ४, २; ३;५,५[२]; ६,४; २,३,३; ७,२; ३; ८, १; ३; ५[२]; ९, २; ५; ३,१,५; ७,३; १२,२; ४,३, १; ५; ४,३; ८,५; १२, १; ५, १,२; ३; ५,१; ¶६, १, ८,५; ९, २; ३; २,३,२[२]; ४, १; ६, ३; ३,६,२; ९,५; ६[२]; १०,१[२]; २; ११, १[४]; ३; ४; ६; ४, ५, ७[२]; ५, ६, ४; ८; ४; १०, १; ¶७, १,१, ४; ५[२]; ६; ३,७,४; ¶मै १,२, ३$; ४, ६; ८; १०; ५, ९; ६, ३[२]; ४[२]; ६; ८[२]; ८, २; ३[२]; ४; १०, ६; १५; २,१, ४; २,४[२]; ३,६; ४, ४; ५,१[५]; ३; ५[३]; ९; ११[४]; ६, ६$[c]; ७, १०$; $९,३; ९; ३; १,३; ५; ६; १०; २,१; ३; ६-८; ३, ४; ४, २; ६,१०$; ७, ४;५[२]; ७[२]; ९,१; ५; ६; १०, १; २; ११, ९$; ४, १, १[२]; ३; २, १; ३; ४[५]; ८[२]; ९[४]; १०; ११[५]; $[४]; १२; १४[२]; ३, ३; ७; ५,८; ६, ४;५; ९[२]; ७, ४;९; ८, ५; ८; ९, १०$; १४, १$; ¶काठ ६, ४; ७, ७; ८; १०; ८, १; २[३]; १०,८;११; ११,२[३]; १३,३;४; १०; १५,५$[c]; १६,१०[३]$[a,b]; $१७, १२; १६; १९, २; ५[२]; ८[२]; २०,३[५]; ४[२]; ६[३]-८[३]; ९[२], १०[५]; २१,६; १०;११; २२,१; ६; ७; २३, ३; २४, ६[३]; २५, १[३]; २;५; २६, ३; ४; २७, ४; २८, ४[२]; ६[३]; १०[८]; २९, १;८; १०; ३०,८$; ९;१०; ३१, २; ३२, ६;७; ३३, ४; ३६, १;९; ३७, ४; ३८, ३$; ¶क ४, ३; ५,९;६,७[३];२५,८[३]$[a,b];$२७, २; ६; २९,८; ३०,३[२]; ३१,५; ६[२]; ८[३]-१०[३]; ११[२]; १२[५]; २१; ३४-३५,१; ३७,७[३]; ३८, ४[३]; ५; ३९,२; ४१,१; २;४२, ४; ४४, ४[२]; ६[३]; ४५, १[८]; २; ४६, ३;८; ४७,२; शौ २, २८, ३; ३४,१; ४, २२,४[d];५, २४, १२; २८, ३; ३१, ३; ९, ४,६; १०, ३; ५; ७; १०; ११, २, २८; १२, २, ५३; ३, २१; ४, २१; ४०; १३, १,३८; १५, २, १२; ६, १५; १७, १, ४; १९, ३१,१[c]; २; ५[२]; ६; पै १, १२, ४; २, ५९,१; ३. २३,६; ३२, २; ५; ५, २२,४; १०,५,१;२; ५[२]; ६; ११, १,१०; १२,६,७; १३, ५, ३; २४; १४, ६; १४, १, १९; १५, ८, ३; १६, २४, ६; १०६,८; ११५, १-४; १२०, ३; ४; १३९, २०; १७, १८,१;१९,१०;३५,३; ३८,१; १८,१८,८; ३०,३;२०, ३८,३; ५३,६; -शोः ¶तै ३, १,३,२; ४,१,३; ४[२]; ५, २, १०,१;६, ३, ७, ४; ५; ८, ३; ९, १; १०,१; २; ३[३]; ४[३]; ६; ११, ६; ४,१,४; ¶मै १, २,१५$[f]; २, १,३; २,६$; ३, १; ३,२, ७; ९[२]; १०; ४,६; ७, ७; ८; ९,३; ५[२]; ६[२];७[३]; ८[५];१०,१[५]; २[३];३[६]; ४[२]; ४, २, ९; ३,६; ¶काठ १०, १२$; १३, १०[२]; २०, ९;१०; २६, ४; ९; २७, ६; ३०, १;८$;९$; ¶क ३१, ११;१२; ४१, २;७; ४२, ६; ४६, ४; शौ १९, ३१, ८; पै १०, ५, ८; -शौ ऋ ९,९९, ६; ¶मै ३, २, ८; १०, २; ¶काठ २७, ३; ३४; १४; क ४२,३¶; -श्वः ऋ १, ६७, ३; १६६, ६; ३, ५४, १५; ४, २, [१८; (७, ६०,३; ८,२५, ७)]; ६, ३; ५,२, ५; ३०, १५;३१, १[g]; ६,१,१२; १३, ५; १९,३; ८, ४१, १; ६३, ९; ९६, १०; १०, १००,१२; मै ४,१३,६†; १४, ९; काठ १८, २०†; ३७, ९; शौ ७,१५,३; १८,३,२३†; पै २०, ३,१; -श्वा ऋ १, ६५, १; १०, ६१,१२.

पाशव[h]- -वम् काठ ३४, ११¶[i].

२पशव्य,व्या[j]- -¶व्यः तै ६,३,३, ५; मै १,१०,१५[२]; काठ ३३,४;

---

a) पाभे. पृ १९७५ *e* द्र. ।

b) पाभे. पृ १९७५ *f* द्र. ।

c) पाभे. पृ १९७४ *g* द्र. ।

d) सपा. पै ३,२१,४ तैब्रा २, ४,७,८ उताऽपाम् इति पाभे. ।

e) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. °शू° इति? ।

f) पाभे. पृ १९७४ *h* द्र. ।

g) पाभे. पृ १९७६ *g* द्र. ।

h) नाप. (पशु-, हविस्-) । स्वार्थिकी वा तस्येदमीयो वा अण् प्र. । i) पाभे. पृ १९७५ *i* द्र. ।

j) विप. (गायत्री-, तनू-, रात्रि- प्रमृ.)। तस्मैहितायर्थे यत् प्र. तित्स्वरश्च ।

-व्यम् ¶मै १, १०,१५; ३,२, ५; ४, ६; ४, २, ९; १४, ५†; ¶काठ ६, ३; ३६, ९; क ४, २[२]¶; -¶व्या मै १, ५, ५; ६; काठ ७,४[२]; क ५,३[२]; -¶व्याः तै ७, ३, ७, २[२]; मै ३,४,८.

¶पशव्य-त(म>)मा- -मा तै ६, १, ६,२; काठ २३, १०; क ३७,१.

¶पशु-काम- -मः तै २, १, १,५; ६; ५,१;८,३; २,७, १[२]; ३,२, ८; ४,४,३; ६, १[२]; ११, ४;५, ४,३; १०,२; ३, ४, ९, १; ५, ४, ११, १; २; मै १, ६, ८; ७,२;४; १०, ८; २, १,४; ५; ८; २, ३; ४[६]; ८; १२; ५, १[२]; २; ३; ५[२]; ७; ११; ३, ४, ७; ८, ४[२]; ४, २, १; ७[२]; ९; १०; ३, ७; काठ ८, १०; १५; १०, ८; ११[२]; ११, २; ५[२]; १२,१; २; ८; १३; १३,३; ६; ७; २१,४; २५, २[२]; २९, १०; ३४, ९; ३६,३; क ७,६; ८,३; ३१, १९; ३८, ५[२]; ४६, ३; -मम् तै ६, २,६, २; ३; मै १, ९,६; २,५,१; ३, ४,३; ४, २, ७; ३,५; काठ ९, १४; -मस्य तै २,५,१०,३; ४; ३, ५,९,३; ५, २,६,२; ६, ३,३, ६; ४, ३, २; ६,४,१; ११, ३; ४; मै १, ६,९;३,२,२;४,५,३[२]; काठ ६, ३[२]; ९,२; १२,५; २०,४; २२,

१३; क ४, २[२]; ८,५; ३१, ६; -माः तै ७,४,३,१;७,३.

¶पशु-चित्[a]- -चित् तै १, ५, ८, २; काठ २०, ७; क ३१, ९; -चितम् तै १,५,८,२.

¶पशु-जनन[b]- -नम् मै ४,३,७.

पशु-तृप्[c]- -तृपम् ऋ ७,८६,५.

पशु-पति[d]- -तये मा १६,२८;४०; २४,३; का १७, ४, २; ६, ४; २६, १,५; तै १, ८, १०,१¶; ३, १,४,४; ४, ५,५, १; ८,१; मै २,६, ६; ९, ५; ७; ३, १३, ४; काठ १५,५; १७,१३; १५; ३०, ८; क २७, ३; ५; पै ९, १२, ५; -तिः तै ३, १, ४, २; ¶मै १,४, ७[२]; ६, ४; ८, ५[२]; १०,२०; ३, १, ३; ४, २,१२; ¶काठ १०, ६; ३०, ८$; ३२, ५; ३६, १४; शौ २, ३४, १; ११, २,२८; ८, ९; १५, ५,७; पै ३, ३२, २; १४, १, १९; १५,१३,९; १६, ५, ७; १०६, ८; -तिना पै १५, १६, ९; -तिम् मा ३९,८; का ३९, ६, १; तै १,४,३६,१; शौ १५, ५, ६; -ꣳती शौ ११,२,१; पै १५, २१,१; २; १६,१०४,१; -ꣳते तै ३, १,४,१; शौ ११, २, २; ५; ९; ११; १९; २४; पै ७, १५, २; १६, १०४, २; ५; ९; १०५, १; ९; १०६, ४; -तेः मा ३९,९; का ३९,७,१; मै १,

२, १५; काठ ३०,८.

पशु-पा[e]- -पाः ऋ १, ११४, ⌊९; (१०,१२७,८)⌋; १४४, ६; ४, ६,४; ६, १९,३; ५८, २; १०, १४२,२; मै १, ५,४; ११; ४, १४, १६†; काठ १, १; ७, २; ९[२]; ¶; क ५,२;८¶.

पशु-बन्ध[f]- काठपुष्पि १३; -न्धाः शौ ११,९,१९; पै १६,८३,९.

पशु-मत्[g]- -मत् ऋ ४,३८,५; ९, ७२, ९; मै ३, ९, ५¶; ¶काठ २६,७[३]; २९,५[३]; ¶क ४१, ५[३]; ४५,६[३]; पै १०,४,११; -मन्तः तै ६, ६, ४, ४¶; -¶मन्तम् तै ६, १, ६, २; ८, ५; ४, २, ६; काठ २३, १०; क ३७, १; -मन्ति मै ३, ९, ५¶; ¶काठ २६,७[२]; २९,५[२]; ¶क ४१,५[२]; ४५, ६[२]; ‡कौ[h] १, ५२६; २, ७४९; जै १,५४, ४‡[h]; -मान् ऋ ३,५४,१८; ¶तै १, ५, ९, ३;६, ४,१$[i]; ७,१,४[३]; २,२; ४, १$[i]; २,१,५,१; २,५, ४; ७, १; २; ३, २, १, २;३; ५, २,६,४[२]; ९,४[२]; ३,१,४[२]; ५, ३; ४,११,१; २; ५, २, २; ३; ६,२,२; ६,१,८, ५[२]; ९, २;३; २, ६;२; ४; ३, ३,४; ५; ११, ५[२]; ४,२,५; ६; ६, ४, २; ३, ५[२]; ७, १,६, ७; ७,२; ९, १; १०,२; २,२, १; ¶मै १,५,६; ६,११; ८,२;३; ३, २, २; ७[२];

---

[a]) तु. टि. इष्टक-चित्-।

[b]) विप. (त्रिषंयुक्त-)। उस. उप. करणे ल्युट् प्र.।

[c]) विप. (⌊पशु-हर-⌋ तायु-)। पशु- + [√तृप् "बल-वद्धरणे, "चोरणे वा' (तु. GW. GRV. Burrow [सिभा १, १०७])>कर्तरि] तृप्-> उस. यनि. (वैतु. सा. PW. प्रभृ. उप. < √तृप् ⌊प्रीणने⌋ इति?)।

[d]) व्यप. (रुद्र-)। उस.। शिष्टं पृ ५८३ ḍ द्र.।

[e]) विप.>नाप.। उस. उप. √पा ⌊रक्षणे⌋।

[f]) नाप. (पशु-याग-)। उस. उप. √बन्ध्+अधिकरणे घञ् प्र.। थादि-स्वरः।

[g]) विप. (गातु-,यूथ-, सवन-प्रभृ.)।

[h]) सपा. ऋ ९,९७,१ °मान्ति इति पाभे.।

[i]) सपा. माश्रौ १,४,२,१५ इन्द्रियवान् इति पाभे.।

१०; ३,९; ७, ७; ८,४; ४, १, १; ११; २, ९[2]; १४[2]; ५, ३; ¶काठ ४, १४$; $५,१[2a]; ३; ८,८; २०, ४[2]; ८; १०[2]; २१, २; २९, १; ३१, १३; $३२, १[2]; ३; ३५, १६; ¶क ७, ३; ३१,६[2]; १०; १२[2]; १७; ४५, ३; ४८,१४; –मान्ति[b] ऋ ९, ९२,[६; ९७,१][c].

पशुमती– -तीः[d] काठ २२, १३¶; –त्यै ऋ ५,४१,१७.

पशु-यज्ञ– -ज्ञः काठ ९,१३¶.

पशु-याजिन्– -जी मै ३,९,५¶.

पशु-रक्षि– -क्षिः ऋ ६,४९,१२.

पशु-वत्– -वन्तम् पै १९, ५३, ३; –वन्तौ पै १९,५३,२.

पशु-वती– -तीः क ३५,६¶[d].

†पशु-वर्धन[e]– -नाय ऋ ९,९४,१; कौ १,५३९; जै १,५५,८.

पशु-विद्[f]– -वित् शौ ११,१,१५; पै १६,९०,५.

पशु-व्रत[g]– -तेन मै १,८,७¶.

¶पशु-शीर्ष– -र्षाणि तै ५, २, ९, ३[2]; ५; ५, ५, १; ७, १०, १; २[3]; ३; मै ३, २,७[3]; काठ २०, ८[2]; क ३१, १०[2]; –र्षैः तै ५, २,९,६.

१पशु-श्रपण[h]– -णम् काठ ३०,९¶

२¶पशु-श्रपण[i]– -णः काठ २२, ११; –णम् तै ३, १, ३, २[2]; –णस्य काठ २२, ११; –णात् मै ३,१०,४; –णे काठ १३,१०.

†?पशुषः[?j] ऋ ५, ४१, १; मै ४, १४,१०.

?पशुषे[k] ऋ १,१२७,१०.

पशु-(स्था>)ष्ठा[l]– -ष्ठाः मै १, ११,९; काठ १४,१०; ३४,१४.

पशु-सनि– -नि मा १९, ४८; का २१, ३, १९; मै ३, ११, १०; काठ ३८,२.

¶पशु-संमित[m]– -तः, –तम् काठ २६,४; क ४१, २.

पशु-साध(न>)नी[n]– -नी ऋ ६, ५३,९.

पशु-स्तोम[o]– -मः काठ ३७,६¶.

¶पश्वा(शु-आ)हुति– -तीः काठ २७,६[?p]; क ४२,६.

पश्वि(शु-इ)ष्[q]– -श्विषे ऋ १, १२१,७.

पश्वि(शु-इ)ष्टका[o]– -काः मै ३,२, ७¶.

३पशु[r*]– -शु खि ७, ७,७; मा २३, ३०; का २५, ६,१०; तै ७,४, १९,३; मै ३,१३,१; काठ ४४, ८.

पश्चा[s] ऋ १,१२३,५; २,२७,११; ४, १,१८; १०,६१, १२; १८; ६७, ११; १४९, ३; १७१, ४; ¶तै २, १, १०, १; ११, ५[†]; ७, २, ७,२; ¶मै १,६, ४;५[10];

---

a) =सपा. माश्रौ १, ४, २, ६ । एकतरत्र पुष्टिमान् पशुमान् भूयासम् इति पाठस्य स्थाने आपश्रौ ४, १०,१ प्रजनिषीय प्रजया पशुभिः इति पाभे. ।

b) सांहितिको दीर्घः (तु. ऋप्रा ९,५२) ।

c) पाभे. पृ १९७८ *h* द्र. ।

d) सपा. °मतीः<>°वतीः इति पाभे. ।

e) भाप. (*मैथुन-) । पशु–+(√वृध्>वर्धि> करणे) वर्धन– > उस. यनि. (वैतु. सा. पस. इति, PW. प्रमृ. उप. कर्तरि प्र. इतीव कृत्वा उस. इति?) । पाठः वा. च? (तु. सस्थ. टि. ?सन्म) ।

f) विप. (यज्ञ-) । उस. उप. <√विद् [लाभे] ।

g) विप. । बस. । h) पस. ।

i) नाप. (अग्नि-भेद-) । उस. उप. √श्रा>श्रपि + अधिकरणे ल्युट् प्र. ।

j) निर्देशः? । विप. ([*पशु-पुष्टिकृत-] =वाज-) । पश्वि-(शु-इ)ष्– > द्वि३ *पश्विषः> नैप्र. यनि. उदात्तनिवृत्तिस्वरश्च (वैतु. पपा. प्रमृ. पशु– [सा>]पा–> यनि. पशु-सः इत्येवं विभज्य उप. √सन्>सा इतीव ?) । *k* टि. अपि द्र. ।

k) पाठः? पश्वि(शु-इ)षे इति च सस्थ. ?न >अधुना इति च शोधद्वयं द्र. । प्रथमे शोधे तु. ऋ १,१२१,७ (तु. ORN.) । शेषं *j* टि. गतम् ।

l) विप. । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

m) विप. (यूप-) । तृस. । n) विप. (अष्ट्रा- [=आरा-]) । उस. उप. करणे ल्युट् प्र. । o) नाप. ।

p) °श्वा° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क.) ।

q) भाप. (पशु-लाभ-) । उस. उप. क्विबन्तम् । '(तदा) पशुलाभादिकं संसिध्येत्' इति वा. (वैतु. विप. कृत्वा वें. स्क. GW. प्रमृ. उप. < √इष् [इच्छायाम्] इति, सा. [गतौ] इति च) ।

r) अव्य. (सम्यक्-, बहु- [तु. पाग १,४, ५७]) । < √भृश ([*आप्यायने]; वैतु. उ. म., संटि [खि.] यनि. २पशु– इति) ।

s) पृष्ठतो वर्तिनि देशे वा उत्तरतो वर्तिनि काले वाऽभिधेये मूलतः क्रिवि. सद् अव्य. इवोपलक्ष्यते । (√पृ [यथायोगम् 'आवरणे' वा 'पूर्तौ' वा] >) परस्–+*चक्षास्–

२, ५;४[३]; ७,१९S[a]; ८,१०S[b]; ३,३,२;४,६,५;८,९; १४,४‡[c]; ११S[d]; १४†; ¶काठ ६, ४[२]; ८[e]; १०,११; २५,७[२]; २८,८; ¶क ४, ३[२]; ५;३९, ५[२]; ४४, ८; शौ १०, ४, ११[f]; ८, ७[g]; ११,६,२२[h]; २०,९१, ११†; पै ४,१७,६!‡[i].

¶पश्चा-ज्,ज्रा[j]- -जम् काठ २६, ९; क ४१, ७; -जा मै ३, ९, ८; काठ २६,९; क ४१,७.

पश्चा-तात्[k] ऋ ७,७२,[५;७३,५]; ८,४८,१५; १०,२७, १५;३६, १४.

पश्चात्[l] ऋ १,११५,२[c]; १२४, ९; १६३, १२; २, ४१, ११; ६, १९,९; ७५,६; ७,५६,२१; ८, ६१, १५; १६; ८०, ४; १००, १; १०, ३,३; ४२, [११; ४३, ११; ४४, ११] ८७, २०; [(७, १०४,१९)२१]; १०,५; ११७, ८; १३५,६; खि २, २, १; ४; ४,५,२४; मा ५,११;१३,५६[a]; १५, १७[a]; †२९, २३; ४३; ३१,५†; ३७, १२; का ३, २, ६; ७; ५,४,१;१४,७,५[a]; १६, ४, ५[f]; †२१,२, १०; ३, १२; ३५, १,५†; ३७, २, २; तै १, २,१२,२; ¶२, ४,१,३; ५, ५, ३; ६,१,५; ३, ३,११, १†; ५, १,१;४,३,२,२[a];४,३,१[a];१०, ३; १२, ४; †६, ६, ३; ७, ५; ¶५, १,२,३; २, ३,५[२]; ९, ४; १०,१; २[३]; ४[२]; S[a]; ३,१, ५; २, ४;५[२]; ३,२-५; ४, २;४-६; ५,१; ७,३[२]; ४, १,४; ५,७,३; ९,४[m]; १०,४;६, ४,३; ७, ३, १S; ४,४S; ६,१; ९,४; ¶६, २,४,५; ७,५; ३,१,४[२]; ११,६; ४,१०, ४[२]; ¶७, ५,८,२; २५, २; ¶मै १, २,८S; ४, ८[३]; ५, ११; ८,४; १०,१३; २, ४,२[२]; ५,८; १०[२]; ३,१,३; २, ३; ९; १०[३];३,१[२]; २[२]; ४,७[३]; ६, १[२]; ८; ८, १०[२]; ९, १; १६, ३†; ४S; ४,३, ५; ६,५[२]; ७, ३;४; ९[२]; ८, ९; S९, ३; ५; ११, ४†; ¶काठ २,९S; ६,४[२]-७, ९; ९, १९†; १०, ७[२]; ११[२]; १३†; १२, ८; १२[२]; १३, ३; ६[४]; १०[३]; १६, १९S[a]; १७, ९S[b]; १९, २; २०, १; ६[२];८; ९[४]; S[a]; १०;११[५];१२[३];१३[४]; २१, १[४]; २[४];४[२]; २२, ७[२];९; १०[३]; २३, ८; २५,३; ४[३];५[२]; ६; ८[३];९; २६, २[४]; २७,१०[४]; २८,८; २९,३; ३१, ११; ३२, ४; ३७, १०[२]S[n]; †४६, १;३; ¶क २,३S; ४, ३[२];७[o]; ५,८; २५, ९S[a]; २६,८S[b]; २९, ८; ३१, ३;८[३]; १०;११[४];S[a];१२; १३[५]; १४[१०]; १५; १६[२]; १७[४]; १९[२]; ३५, १[२]; ३; ४[३]; ३८, ६; ३९,१[२]; २[२]; ३; ४०, १[२]; २; ५[४]; ४४, ८; ४५, ४; ४७, ११; †कौ २, ८९८[p]; ३,४, ७; †जै २,३,५; १०; ४,१३, ११; शौ ४,४०, ३; ६, ४०,३; ७. ५३,१†; ८५,१; ८, †३, १९; २०; ५,१७; ६,१५; ९,९;१०, ८, १०; ९, ८; ११,२, १३; ८, १८; १२, १,३१[d]; ३२; १३,२,

---

(=वृक्षस्- [= प्रदेश-, काल-])>कस. *परस्वक्षास्- > नैप्र. *परसक्षास्->*पसछास्->*पश्चास्-> न. द्वि१ सत् क्रिवि. *पश्चाः>विसर्ग-लोपतः यनि. (वैतु. पा [५,३,३२;३३] अपर->यनि. इतीव)।

a) सपा. पश्चा<>पश्चात् (माश ८,१,२,१;४,२; ६,१,१८ च) इति पाभे.।

b) सपा. पश्चा<>पश्चात् इति पाभे.।

c) सपा. पश्चा<>पश्चात् (तैब्रा २,८,७,१ च) इति पाभे.।

d) सपा. पश्चा<>पश्चात् इति पाभे.।

e) सपा. पश्चा<>पश्चात् इति पाभे.।

f) सपा. पश्चा<>पश्चात् पाभे.।

g) सपा. पश्चा<>पश्चात् इति पाभे.।

h) सपा. पश्चा<>पश्चात् इति पाभे.।

i) पाठः? । पञ्च इति शोधः (तु. सपा. ऋ [१,१९१, १४] सप्त इति पाभे.)। सस्य. ?इमाः>त्रयः इति शोधः (तु. मूको. इमः इति यत्र *त्रयः >(तृ>ति> थि>हि>) इयः>इमः इतीव वावि. च लैवि. त्र द्र.)।

j) विप. (छन्दस्-, होत्रा-)। *पश्चा(स्ज्>)ज्ज्->यनि.।

k) अव्य. स्वार्थे तद्धितः (तु. टि. अधरात्> °रात्तात्)। = *पश्चास्तात्> नैप्र. *°श्चात् > यनि.।

l) = पश्चा । अव्य.। *पश्चास्- > नैप्र. यनि. शेषं पश्चा टि. गतम्।

m) सपा. माश्रौ ६,२,४,४ पुरस्तात् इति पाभे.।

n) = एकतरत्र सपा. माश्र २,१५,१। पाग्र ३,४,१५ तु दक्षिणतः इति पाभे.।

o) सप्र. सकृत् काठ ३०,१२ भवति इति पाभे.।

p) रेभन् इति S.।

२०†; ३, ११; २५†; ४, ७; १८, ४, ९; ११; १९, ६, ९†; १५, ३; ५; १६, १; २७, १४; ४८, ४; †२०, १७, ११; २०, ६; ५७,९; ८९,११; ९४, ११; १०७, १५[a]; पै १,२९,२; ३६, १;२; ५२,३; ५३,४; ७१,२?[b]; १०२-१०३, २; २, ३१,१;५६, ३; ८५, ३; ३, ३५, ३; ५; ४, १४,२; २१, ४; २२,३; ५,१०, ५; ६, ३, १; २१, ४; ७, १५, १; ८,११,८; ९, ५, ७†; १२, ९; १०, ८, ४; १३, ३, १५; १५, १,१०; १०,६†; ११,१†; १४, ८; १९, ४; १६, †७, ९; १०; ८,११†; १६,१[c]; १८, ९; २३,२[d]; २८,७; ८०,२; १०१, २[e]; १०२,४; १०५,३;१२३,३; १२७, ४; १३६, ८; १५१, ६; १७, ४,१; २; १८, २३, ४†; १९, ५, ९; ११, ८; ३७, ८; ११;४१,३;१४; २०,४६,८; ९.

¶पश्चाच्-चर[f]- -रः मै ४, ३, ५; काठ १२,८.

पश्चाच्-चरु[f]- -रुः मै ३,४,७.

¶पश्चात्-पुरोडाश[f]- -शाः मै ४, ३,६[?]; काठ १२,८.

पश्चात्-सद्[g]- -सदः मा ९,३६; का ११, १, २; तै १, ८, ७, १; मै २, ६, ३[h]; काठ १५, २; पै २,५३,३; -सद्भ्यः मा ९, ३५; का ११, १,१; मै २,६,३; काठ १५,२; पै २,५४,३.

पश्चात्-सृष्ट[i]- -ष्टम् तै ६, ३, ११, ६¶.

पश्चाद्-अन्ववसायि(न्>)नी[j]- -नीम् तै २,१,३,३¶.

पश्चादो(द्-ओ)पु[k]- -पाय[l] मा ३०,१७; का ३४,३,४.

पश्चाद्-वात[m]- -तः तै ४, ३,३,२; मै २, ७, २०; काठ ३९, ७; -तम् तै २,४,९,१¶.

पश्चाल्-लो(क>)का[n]- -का तै ६, ३,८,३¶.

?पश्चाचाने[o] पै १८,११,९.

पश्य-, पश्यत्-, *पश्यत-, पश्यमान- √पश् द्र.

?पश्यावती[p] पै २,६४,१.

?पश्यासो पै १,११२,२.

१पश्व[q]->पश्व-इष्टि[r]- -ष्टी[s] ऋ १, १८०,४.

२पश्व[t]- -श्वा[u] ऋ १०,१०६,३.

३पश्व- >?पश्व-यन्त्र[v]- -न्त्रासः ऋ ४,१,१४.

---

a) पामे. पृ १९८० *c* द्र. ।

b) पश्चादभिनुदत्यायती इति पाठः? पश्चाऽभिनुदत्याऽदितिः इति त्रिपदः शोधः ।

c) पामे. पृ १९८० *f* द्र. ।

d) पामे. पृ १९८० *h* द्र. ।

e) पामे. पृ १९८० *g* द्र. ।

f) विप. । बस. ।

g) विप. (देव-) । उस. ।

h) वैतु. सात. पश्चात् सदः इति चिन्त्यम् ? ।

i) उस. क्तान्ते थादि-स्वरः ।

j) विप. (विश्-) । उस. उप. <अनु-अव√सो ।

k) पपा. नावग्रहः । भाप. (पश्चात्ताप- [तु. Gri.; वैतु. PW. प्रमृ. = दोपायाः पश्चाद्भाग- इति]) । उस. उप. √उप् [दाहे] + वश् प्र. थादि-स्वरश्च । मा. सा. [तैत्रा पामे. अनु] °द्-दोषु- इति ।

l) सपा. तैत्रा ३,४,१४,१ °द्दोषाय इति पामे. ।

m) तु. टि. उत्तराद्-वात । n) विप. (पत्नी-) । वस. ।

o) पाठः? वहिश्च प्रयाणे इति शोधः (तु. सपा. शौ [१४,२,४९] ?उपवासने>[शोधानन्तरम्] उत् प्रवासने इति पामे.) ।

p) विप. ([श्यामवर्णकरी-] कृत्या-) । पाठः? प्रश्याम-वती->-तीः इति शोधः ।

q) नाप. (पशु-) । <√पश् + वन् प्र. । शेषं १पशु- इत्यत्र गतम् ।

r) भाप. (पशुपुष्टिकृत-समृद्धि- [वैतु. PW. पक्षे पश्विच्छा- इति]) । पश्व- + (√*मिष् [पुष्टौ]>भावे) *मिष्टि->बस. *पश्व-मिष्टि->नैप्र. मकारलोप आर्षः सन्ध्यभावः (तु. *अश्व-मिष्टि- [पृ ४८८ *e* टि. एतदनु शोधः द्र.]; वैतु. पपा. अनु पश्वः-इष्टि इतीव विभाग इति कृत्वा पूप. प१ इति वें. सा. च, द्वि३ इति च PW. प्रमृ., एवम् उप. <√यज् इति प्राञ्चः, <√इष् [इच्छायाम्] इत्यर्वाञ्चः ?) ।

s) च१ रूपम् (वैतु. पपा. -ष्टिः इति कृत्वा प्र१ इति वें. सा., यनि. अश्विनोः विप. सत् प्र२ इति GW. GRV. ORN. प्रमृ. च ?) ।

t) =२पशु- । वः प्र. इति पूर्वतो विशेषः ।

u) वैतु. वें. सा. GW. २पशु->यनि. इति ।

v) अर्थः व्यु. च? । विप. (*विपुल-वाच्-)पितृ- [=*दिवं-गत-स्तोतृ-]) । (√*स्पृश्>*पश् [बाहुल्ये] >कर्तरि) *पस्मु->*पश्व + (√धन्>*यन् [शब्दे]>भावे)

पश्वाहुति-, पश्विष्- २पशु- द्र.
पश्व-इष्टि- १पश्व- द्र.
पश्विष्टका- २पशु- द्र.
पषुः[a] पै २०, ३२, १.
पष्ठ[b]- > पष्ठ-वाह्[c]- -वाट्, ड् मा १४, ९[d]; १८,२७[e]; २१, १७; का १५,३,३[d]; १९,८,४[e]; २३, २,६; मै २ ७,२०[d]; ८,२[d]; ११, ६[e]; ३, ११, ११?[f]; काठ १७, २[d]; १८,१२[e]; ३८,१०; ३९,७[d]; क २६,१[d]; २९,१[e]; -वात्, द्[g] तै ४,३,३,२[d]; ५,१[d]; ७,१०,१[e]; -वाहः मा २४, १२; का २६, ३,३; मै ३, १३, १८; -वाहम् मा २८,२९; का ३०,३,६.
पष्ठौही[h]- -ही मा १८,२७; का १९,८,४; तै १, ८, १९, १¶; ४, ७,१०, १; ७, १, ६, ३¶; ¶मै २, ६, ४; ५; १३$; ११, ६$; ४, ३,५[२]; ४, ६; ९; काठ १२,८¶; ¶१५, ३; ४; ९; १८, १२; २४, १¶; क २९,१; ३७, २¶; -¶हीः तै १, ८, १८,१; मै ४, ४,८; -¶हीम् तै १, ८, १९,१; ७, १, ६, ३[२]; मै ४,४, ६; काठ ११, २; -ह्यः तै ५, ६,१७,१; काठ ४९,७.
पसस्[i]- -सः खि ५,२२,५; मा २०, ९; २३,२२; का २१, ७,८; २५, ६,२; तै ७, ४, १९, ३; मै ३, ११, ८; १३, १; काठ ३८, ४; ४४,८; शौ ४,४,६; ७; ६,७२, २[३]; ३; १०१,२; ३; २०,१३६, ९; पै ४, ५,८; १९, १३, ११; १२; २७,१५; १६[३]; -ससा खि ५, २२,२[j]; शौ २०,१३६,२.
पस्त्य,स्त्या[k]- -स्त्यम् ऋ १०, ९६, ११; शौ २०, ३२, १†; -स्त्यानाम् ऋ १, १६४, ३०; ६,४९,९; ७, ९७, ५; ९, ६५, २३; मै १, ३, ३६; काठ १७, १८†; कौ १, ६३; २, ५१४†; जै १,७,१; ३, ४०, १०†; शौ ९, १५,८†; पै १६, ६८, ९†; -स्त्याभिः ऋ १, ४०, ७[l]; -स्त्याम् ऋ ४, ५५, ३[m]; -†स्त्यासु ऋ १,२५,१०; ४,१, ११; १०,४६, ६; मा १०,७$; २७; २०,२; का ११,४,३$; ८,२; २१,७,१; तै १,८,१२,१$; १६, १; मै १,६,२; २,६,८$; १२; ७, १६; ४, ४, ६; काठ २, ७; ७, १४; ८,७; १५,६$; ८; ३८,४; क ७,४; -ऽस्त्ये[n] ऋ ८,२७,५;

*यन्त्र- > वस. यनि. । 'ते (पितरः ⌊इहत्य- जीवनकाले⌋), पश्व-यन्त्रासः (सन्तः) कारं (स्तवम्) अभ्यर्चन्' इति वा । पूप. = ३पशु- (वैतु. पूप. वें. सा. हितार्थे, ?OV. समूहेऽर्थे प्र. इति, PW. GW. = पश्वः ष१ इति, अन्येषाञ्च कृते OV.टि., ORN. द्र. ।

[a]) पाठः? √पुष् > पुषाण इति शोधः (तु. शौ ७, ८४,१ पिपृहि इति)।

[b]) = *पञ्चम- । *पु(पं)षन्- (=पञ्चन्-) + थड् प्र. उसं. (पा ५, २,५०, तस्वरश्च ⌊तु. पञ्चार्थे पङ्क्ति- इत्यत्र *पुङ्क्न्- इति प्राति.; वैतु. सा. म. PW. प्रभृ. पृष्ठ- > यनि. इति, WAG १,२०५ *b* तथा वा, <प्र-स्थ- इति वा ?⌋) ।

[c]) नाप. (⌊पञ्चवर्षवयस्क-⌋ गो- ⌊तु. म १४, ९⌋)। पष्ठ- + वर्ष- ⌊अब्द-⌋ + (√वह् >) वाह्- > मध्यमपदलोपे उस. यनि. ।

[d]) सपा. °वाट् (माश ८,२,४,६ आपश्रौ १७,१,८ च) <> °वात् (बौश्रौ १०,३८ : १८ हिश्रौ १२,१,६ च) इति पाभे. ।

[e]) सपा. °वाट् <> °वात् इति पाभे. ।

[f]) पृष्ठ° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मै. पपा.; सपा. मा २१,१७ तैब्रा २, ६,१८,३ च) ।

[g]) पदान्तस्य हकारस्य धत्वम् उसं. (पा ८,२,३४)।

[h]) नाप. (धेनु-)। स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४,१,६१)।

[i]) नाप. (प्रजननेन्द्रिय-)। व्यु.?। √पस (<√स्पृश- ⌊तु. या ५, १६ SEY ९२ < √सप्⌋) इति उ. म. । (√वृष् ⌊सेचने⌋ > करणे) *वृषस- > नैप्र. यनि. मतम् ।

[j]) °सा इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[k]) नाप. (२अप्-, गृह-, प्रजा-), व्यप. (तदाख्य-देवी-)। न. स्त्री. । गृहार्थे <(√पस ⌊= वस⌋ "निवासे"); प्रजार्थे <(√पस ⌊= वृध्, पृ⌋ 'वृद्धौ'); देव्यर्थे <√पस [अर्थः? (वैतु. दे ⌊३,४⌋ <√पद् वा ⌊तु. या ५, १५⌋, √पस् वा ⌊तु. ?MW.⌋ इति, शक. <अप√स्त्यै इति च ?)] ।

[l]) = सन्तति- (वैतु. अन्ये = विश्- प्रभृ.)।

[m]) = तदाख्य-देवी- (तु. GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. विप. इति)।

[n]) = तदाख्य-देवी- । यनि. सं१ (तु. GW.; वैतु. सा. सप्त१ इति)। ऋचा गिरा इति पदद्वयस्य पूर्वार्धेऽर्थतोऽन्तर्भाव इति कृत्वा मरुतः प्रभृ. आमन्त्रितानि पदात् पराणि नेव स्युरिति द्र. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. Gri. सप्त१ इति)।

–स्त्योः[a] ऋ १०,९६, १०; शौ २०,३१,५†.
पास्त्य[b]– -स्त्यस्य ऋ ४, ३१, ६.
पस्त्य-सुद्[c]– -सदः ऋ ६,५१,९.
पस्त्या-वत्[d]– -वत् ऋ २, ११, १६; –वतः ऋ १,१५१, २; ४,५४,५; –वति ऋ ८,७, २९; –वान् ऋ ९,९७,१८.
पस्पशान– √स्पश् द्र.
पस्पृधान– √स्पर्ध् द्र.
?पस्रवण[e]– -णाः पै ८,१५,२.
√पा(पाने),>पिब, पायि, पिपास, पिपीष, पी, पिबति ऋ ५,३७, ४; खि ४,७,२; मा २२,८; का २४,३,६; ¶तै २, १,५,६; ५, १,७[२]; ७, १, १९, ३; ¶मै १, १०,९; ११,५; २,४,२; ५,५[३]; ३,४,९; १२, ३$; ४, १, ३; शौ ५,५,२; पिबति खि ४,७[२], २; ¶तै २, ३,३, ३; ५, ५,५; ¶काठ ११, ८[२]; १२, १२[२]; १३,५[२]; १४,५; २६, १; २९, १०; ३४, १७[२]; ३६, ३; ४१, १०$; ¶क ४०, ४; ४६, ३; शौ ५,१८,४; पै ५, १०,९; ६, ४,२; ९,१७, ४; ५; पिबतः ऋ ८,१०,४; पिबन्ति ऋ १, २३, १८; ८, ९४, ४; ५; ९, ६४, २४[f]; १०९,१५; तै २,४, १४, १[g]; मै ४,९,२७[g]; १२,२; †कौ १, १७४; २, ११३५; ११३६; जै १, १८,१०; शौ १, ४, ३†; पिबन्ति ऋ १, ८४, १०; ४, २५,३; ¶तै १, ७, २, ४[२]; ८, १८,१; मै ३, ८,८¶; ४, १४, १४†; काठ २८,५¶;४४,६‡[h]; क ४४,५¶; †कौ १, ४०९; २, ३५५; †जै १, ४०,१; ३, २९, १२; शौ २०, १०९, १†; पै १, १०२,४[g]; १९, ४२, १४; २०, ४१,४[g]; पिबसि ऋ ६,४१,२; १०, २८,३; काठ ३४, १७¶; शौ ८, २, १९; पै १६, ४, ९; पिबामि ऋ १०, ८६, १९; शौ ६, १३५,२; २०, १२६, १९†; पै ५, ३३, ८; पिबत् ऋ ८, २, २३; पिबत् ऋ ५, २९, ७; †पिबाति ऋ ८, २४, ⌊१३[i]; (६,६०,१५; ७, ७४,२; ८, ५, ११; ८,१; ३५, २२)⌋; कौ १, ३८६[i]; २,८५९; पिबात् ऋ ९, १०८, १४; काठ ३५,५[j]; ४८, ६[j]; कौ २, ४४७†; जै ३, ३४, ५†; शौ ७,१५,४; पै २०,३,३; पिबातः[k] ऋ ५, ७७, १; मै ४, १२,६†; पिबासि ऋ ३,३५,१; पिबाथः ऋ ४, ४४,४; ६, ६३, २; ७,६७,४; ८,८,३; शौ २०, १४३,४†; पिबाथः ऋ ७,६९, ३; ८, ५७,१; खि १,४, २[l]; मै ४, १४, १०†; पिबतु ऋ १, ४४, १४; मा २३, ६४; का २५, १०, १२; मै ४,१२,५![m]; पिबतु ऋ २,३७,४; ३,५०,१; ५१, ९; ५, ३६,१; ९,११३,१; १०,१७०,१; खि २, ६[२], २१; ४, १२, २; ५, ५, २[२]; ३[२]; ४; ७, ४, ५; ९-१२; १४; ५, १; ३-५; ७-९;१०[२]; १२; मा ३३, ३०†; का ३२,३,१†; तै १,४, १, २; मै १, २, ८†; ९, १[४]; ३,८,५†; काठ २, ९†; ९,८[n]; २५,६†; २८, २[o]; क २, ३†; ८, ११[n]; ३९, ३†; ४४, २[o]; †कौ २,८०३; ३,५,२; †जै २, ३, २; ४, २, ९; शौ १३, १, २७; २०, २, २-४; पै १८,१७, ७; पिबताम् खि ५, ७,४-५,६; मा २०, ९०‡[p]; का २२, ८, ११‡[p]; शौ २,२९,६; पै १,१३,

a) पस्त्ययोः>नैप्र. यनि. (तु. एनोः, निण्योः प्रभृ., L[३४४] ORN.; वैतु. WAG ⌊३, ४८ a पक्षे⌋ < पुस्ति– इति)। b) शैषिकः अण् प्र. (पा ४,२,९२)। c) विप. (विश्वेदेव-)। उस.। d) °स्त्य-व° इति पपा.। विप. (रक्षय-, बर्हिस्-, सोम-, प्रभृ.)।
e) पाठः? प्र-श्रवण– (व्यप. ⌊ऋषि-⌋ इति शोधः?।
f) सपा. पिबन्ति<>पिबन्तु इति पाभे.।
g) सपा. काठ १०,१२ मदन्ति इति, शौ ७,८६,६ भक्षयन्ति इति पाभे.। h) सपा. पिबन्ति<>पिबन्तु <> मयोभुवः इति पाभे.।
i) सपा. पिबाति<>पिबत इति पाभे.।
j) सपा. काश्रौ २५,१२,४ पिबा इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. तैब्रा ३,७,८,३ आपश्रौ १४,३०,३)।
k) सपा. तैब्रा २,४,३,१३ पिबाथः इति पाभे.।
l) पि° इति स्वरः? (तु. ऋ.)।
m) पाठः? पिबन्तु इति शोधः (तु. सपा. काठ १७, १९ आश्रौ ३,९,३ च)।
n) सपा. तैआ ३,२,१ पिबति इति पाभे.।
o) सपा. आपश्रौ २१,७,१६;१७ पिबतम् इति, माश्रौ २,४,२,११ पिबताम् इति च पाभे.। p) सपा. पिबताम् (काश्रौ १९,७,८ च)<>पिबतम् (तैब्रा २,७,१२,१ आपश्रौ २१,७,१६ माश्रौ २,४,२,११ च) इति पाभे.।

३; पिबन्तु ऋ ७, ५१, २; मा २१,४२; का २३, ५, २; मै ३, ११, ४; कौ २,४२८‡[a]; जै ३, ३३, ३‡[a]; पिबन्तु ऋ १, १४, ८; १०,८७,१८[b];१६९,१[c]; खि ५, ७, ४, १३; ५, २; मा १७, १३[d]; का १८,१,१३[d]; तै ७,४, १७, १†[c]; मै २,१०, १[d]; काठ १७, १७[d]; १९; क २८, १[d]; कौ १,२४१‡[e]; जै १,२५,९‡[e]; शौ २०, २,१[f]; पै ५, १४, ७; १६,७,८†[b]; पिब,>वा ऋ १, १४,१०; १५, १; ३-५; १३०, २; १६४,४०; १७७,४;२,१६, ४; ३६, १; ४; ३७, [(१४, २) १-३]; ३, ३२, १-३; ५; ३५, १०; ३६,[२; ४३,७]; ३; ४०, २; ४७,१; ४; ५०,[३;७,२९, १]; ५१,[१०; ८,१, २६]; ५, ५१,[५ (६, १६, १०) ७,९०, १]; ६,१७, १;२३,७;४०,१; ४३,[१-४]; ७, २२, १; ८,२, १; ३, १; ४, ३; ८; १०; ६४, [१२;(५३, ४) १०]; १७,[१[g]; (१०, २४, १)]; ४; [११; ६४, १२]; ३२, १९; २०; ३६, [१-६];३७,[१-६]; ६५,५; ७६, [(३, ३७,८)७]; ९; ८२,[(१, २३,१)२]; [७-९]; ९५, २; ३; ९,८५,२;१०,९६,१२[h]; १०४, १; २; ११२, १;६; ११६, १[४]; [(२, ३६, ५)७]; १७९, ३;

मा ७,३८†; २३,१७[३]; २६, ४; ५;३१†; †३३, १०;६३; ७०; का २५,४,६[३]; २८,३,१;८,१†; †३२, १, १०; ५, ९; ६, १; †तै १, ४,१९,१; २, ४,१४,३; †मै १,३,२२; २,१३,९;४,१२, ३; काठ ३,१; २; ४,८†; ११; २८,८;क २,८;९;३,६†;९;४४, ८; †कौ १,१२४; १५९; १६२; १६५; १९१;२२९;२३९;२५२; ३९२; ३९८; २,१६; ७५;८४; ८७; २९७; ३०२$; ७४३; ७७१; ९५६; १०७१; ४, ३$; †जै १, १३, १०; १७, ५; ८; १८, १; २०, ७; २४, ५; २६, १०; ४४,२;८; २, ७, १$; ३, २; ७; ८, १; १०; ९, १; २३, ९; ४, २०, २; शौ २, ५, १; †७, ७६, १; ७७,११; ९, १५, २०[i];†२०,३,१[g];४,१[g];५,५;६, २; ७,४; ३२,२; ३३, १; ३८, १; ४७,७;६७, ५; ७;११७,१; पिबऽपिब>वा ऋ २,११,[११; १०, २२, १५]; पिब,>वा ऋ १, ४, २; १०, ११; १६,४-७; २३, [१ (८, ८२, २)]; ८४, [४; ८, ६, २६]; १०४, ९; ३, ३५, ९; ४२, ७; ४७, [२; ५२,७]; ४८,१; ४, ४६, १;५, ४०,[१; ८,२१,३]; ६०,८; ६, ४०, २; ४१, [(१,२३, ५)३]; ४७, ६; ८, २६,२०; ३२,२१;

४५, २४; ४९, ४; ६५,८; ९१, २;१०१,१०; १०,२४[(८,१७, १) १]; खि २, ६[३], २१; ३,१, ४; १४,१; ४, ५,१४; ५,४,३; ७, ४, १६; ७, ७, ७; खिसा २९, ४७; मा ५, ३८; ४१; ७, ३७†; ८, १०; का २, ६, ८; ५, ९, ४; १०, १; ७, २०, १†; ८, ६, ३; तै १, ३, ४,१; ४, २७, १; ४२, १†; ६, ५; ८, ४; मै १, २,१३; १४; ३, २३†; २९; ४, ७,४; १४, २†; †कौ १, २२३; ३४४; ४०२; २, ८३; २९९; ४३८; †जै १, २४,१; २५, ७; ३६, ३; ४५, ४; ३, ६,९$; ८,९; २४, १५; ३३, १४; ४, १६, ४; शौ ५, २५, ६; ७, २७, ३; ८१, २†; †२०, ८,२; २२, ३; २४, ७; ५७, २; ६८, २; पै २, ७, १; ३२,१; ४, २६; २†; १३, २, १६; १५,४,५; १६,६९,१०†; २०, ६,७; ११, ४†; ३१, ७†; पिबतम् ऋ १,१५,११[i];१३५, ४; २, ४१,३; ४,४६,[६; ४९, ६; ८, २२, ८]; ६, ६०, ७; [१५; ७, ७४,२; ८, ५,११;८, १ (२४,१३)३५, २२]; ६९,७; ७, ६६, १८; ८,३५,१०; ५७, ४; ८७,[२;४ (१०, ४०,१३)]; खि १, ४, ५; मै ४, ९,९[j]; काठ ३५, ५; †कौ २, १०४; ३४१;

---

a) पाभे. पृ १९८३ *f* द्र. । b) सपा. शौ ८, ३,१६ भरन्ताम् इति पाभे. । c) पाभे. पृ १९८३ *h* द्र. । d) = सपा. माश ९,२,१,१४ । तै ४,६,१,४ तु जुहुध्वम् इति पाभे. । e) सपा. पिबन्तु <> पिबत इति पाभे. । f) मरुतः इति कर्तृसंबन्धात् प्र३ एव संगतं द्र. (तु. BW.; वैतु. पपा. शंपा. सात. पिबतु इति?) ।

g) पपा. अनु छन्दस्त उत्तरेण सन्ध्यभावः । ? WAG [१,२६५ a]. °वाः इति संकेतुकः (वैतु. ORN) । h) पिबाः (लेटि) इति शोधः इति ORN. । i) पाभे. पृ १९८३ *o* द्र. । j) पाठः? पिबतम् इति शोधः । सपा. पिबतम् <> पातम् (माश १४,२,२,२० तैआ ४,९, २; ५,८,२ शांश्रौ

†जै ३, १०, ६; २८, १३; पिबतम् ऋ १, ३४, ⌊१०; ४, ४५, ३⌋; ४६, १५; ४७, १; १०८,⌊१; ६-१२⌋; ५; १३५,५; २,३७, ५; ३, ५८, ७; ४,५०, १०; ६,६८, १०; ७, ७४, ३; ८, ५; १४; १९; ३५, ⌊१-३⌋; खि १,७,२; मा ३३,८८†;३४, २८†; ३८, १०; का ३३, १, २२†; ३८, २,४; मै ४, ९,९; क ४८,६; कौ १,३०६†; जै १, ३२,४†; शौ ७, ६०,१†; ७७, ४; २०, १३, १†; पै २०, ६, ५†; ११,८; पिबत ऋ १,१५, २; ४,३४,४; जै १,४२, ६‡[a]; पिबत,>ता ऋ १, १६१, ८^{2}; २,३६,२[b]; ४१; १४;५,५१,२; ७, ३८,८;५९, ३[c]; मा ६,१९^{2}; ३४; ९, १८†; २१, ११; का ६,४,३^{2}; ८,५; १०, ३,११†; २३, १;१२†; तै १,३,१०,२^{2}; ४,१,१; ७;८, २†; ४, ७,१२, २†; मै १, २,१७^{2}; ३,३; ११, २†; काठ ३,७^{2}; १०; १३,१४; क २,१४^{2}; १७; शौ २०, ६७, ४†[b]; पै ५, १६, ६; पिबाव[d] ऋ १०, ८३, ७; शौ ४, ३२, ७†; अपिबत् ऋ ८, ४५, २६; ५२, ३; १०, १३६,७; खि ३,४,३; मा १९,३५; का २१, ३; ४; मै २, ३,८; ३, ११,७; काठ ३८, २; कौ १, १३१†; जै १,१४, ७†; शौ २०,३४,१२; अपिबत् ऋ १,३२, ⌊३; २, १५,१⌋; २, २२, १; ३,४८, ⌊(८,४,४)४⌋; ४, १८, ३; ८, ७७, ४; १०, १०२,४; ¶तै २, ३, २, ६; ४, १२,१; ५,२,१; ६, ५, ११,३; ¶मै २, २,१३; ४,१; काठ ११, १¶; १२, १०^{2}¶; १७, १९; †कौ १,४५७; २, ८३६; जै १, ४८,१†; †शौ २, ५, ७; २०, ९५,१; पै ५, ३८, ७†; †१३, ६,३; ७,१२; १४,१;१३; २०, २८, ३; अपिबन् मै १,११, ५¶; अपिबन् खि ३, १४, १; काठ १४, ५¶; शौ १०, १०, ३०; पै १६,१०९,१०; †अपिबः ऋ ३,३२,९; ३६, ३; ५१, ७; ५, २९, ११; ६, ४०, २; ८, ५१, ⌊१; ५२, १⌋; १०, १३८, २; खि ३, ३-४,१; मा ७,३५; का ७,१७,१[e]; तै १,४, १८,१; मै १, ३, १९; काठ ४, ८; †अपिबः ऋ ३, ३२,१०; ४८, २; ४,३५,७; ८,४, ⌊(३,४८,४) ४⌋; क ३, ६; कौ २,१०७२; पै २०,१८,५; पिबेत पै ८,१५,५; ¶पिबेत् तै २, ५, १, ७; मै २, ५, ५; ¶पिबेत् तै २, १, ५, ५; मै २, ४,२; ५,९; ४, २,१; काठ १३, ५; पै ५, ४०, २; पिबेताम् खि ५, ७, ४, ७; ८; १८; ५,११; पिबेव पै ४, ३२, ७‡[d].

पाथः[f] मै ४,१०,१; काठ ४,१६; शौ ७, २०, १; पै २०, ७, १; †पाथ>था ऋ १, ८६,१[g]; मा ८,३१; का ९, ५, ४; तै ४, २, ११,२; शौ २०, १, २; पाः ऋ ४,२०, ⌊४ (७, ९१, ६)⌋; पाहि ऋ ३,४०, ६; ८, ३३, ४; मा ७, ४[h]; का ७, २, १[h]; तै १,४, ३,१[h]; मै १,३, ५; काठ ४,१; क ३,१; †कौ १,१९५; २८९[i]; †जै १,२१,२;३०,७[i]; शौ २०, ६,६†; †पाहि ऋ १,२,१; २, ११, १५; १७; ३, ३५, ६; ८; १०; ३६,३; ३७, ८; ४७, ⌊३; ५१,८⌋; ४०,१;६; ५१, ७; ४, ३४,⌊७; ६, ४०,५[j]⌋; ५,४३,३; ६,१७,२; ३; ४१,२; ७,९८,२; ८,१३, २१; ९, ८८, १; १०, १६०, १; २; मा ७, ३५; २६, २३[k]; का ७, १७,१; तै १, ४, १८,१; मै १, ३, १९; काठ ४, ८; २७, २; क ३, ६; ४२, २;

८,१५, १२ लाश्रौ ५,७, ४ च)<>अपातम् <> अपाताम् इति पाभे. ।

[a]) पाभे. पृ १९८३ *i* द्र. ।

[b]) तु. सस्थ. टि. आ ।

[c]) पाभे पृ १९८४ *e* द्र. ।

[d]) सपा. पिबाव<>पिबेव इति पाभे. ।

[e]) °वम् इति सात. ? ।

[f]) सपा. तै १,८,२२,१ वीथः, वीतम् इति शांश्रौ २, ४,३ पातम् इति च इति पाभे. ।

[g]) तु. स्क. वें. सा. उ. म. K.; वैतु. GW. ORN. <√पा ⌊रक्षणे⌋ इति ।

[h]) तु. भा. सा. ⌊तै.⌋; वैतु. उ. म. Gri. <√पा ⌊रक्षणे⌋ इति ।

[i]) गाः (गोविकारं पयआदिकं) पाहि (पिब) इति (तु. भ.; वैतु. सा. विव. रक्षणार्थे वृत्तिरिति) ।

[j]) तु. वें. सा. GW. Gri (ऋ ४,३४,७); वैतु. सा. ⌊पक्षे⌋ Gri. च इह सपा. स्थले धा: रक्षणे वृत्तिरिति ।

[k]) म. < √पा ⌊रक्षणे⌋ इति चिन्त्यम् ।

कौ २,८२१; जै ४, ४, २; †शौ २०, १,१; ६, १;८,१; २०,१; ५७; ४; ८७, २; ९६, १; २; पातम् ऋ १, ४६,५; ४७, [३; ५; ३,६२,१८; ७, ६६,१९; ८, ८७,५]; १५३, ४; ७,९१, [६; (४,२०,४;)] ८, ५७,२;८७,१; खि १, ४, ३; कौ २, १५†; जै ३,२,६†; शौ ७, ७७,५; पातम् ऋ ३,१२,१;२; ५८,९; ७,९१, ४; मा ७, ३१†; ३८,१२ª; का ७,१३,१†;३८,२,६ª; काठ ४, ७†; क ३, ५†; †कौ २, १९; २०; †जै ३, २, १०; ११; पै २०,११,९†; पातु ऋ ४,३५, ४; पात ऋ १, ४५, १०; ४, ३४, ६; मा ३८, ६; का ३८, १,६; मै ४,९,७.

पपीयात् ऋ ६, ३७, २; १०, २८,१.

†पपौ ऋ १, १६२, १४; मा २५, ३८; का २७, १३, ७; तै ४, ६, ९, १; मै ३, १६, १; काठ ४६, ५; पपौ शौ ४, ६,१; पपिरे ऋ २, २४, ४; †पपुः ऋ ९, १०६, ८; कौ २, ६७७; जै ३, ५६,५; पपाथ ऋ ७, ९८, ३; शौ २०, ८७, ३†; पै १४, ३,२२; पपृथुः ऋ १, ४७,१०; पपिम>मा काठ १७, १९; पेयात् कौ २,७१९‡ᵇ; जै३,५९, ११‡ᵇ; पेयाः ऋ ५,२९,३; ९, १०९, २ᵇ; †अपात् ऋ २,३७, ४; ६, ३८, १ᶜ; ८, ६९, ११ᵉ; ९२,४; कौ १, १४५; जै १,१६, १; शौ २०, ९२,८ᵉ; अपात् खि ५, ७,४, १५; ५,१०ᵉ; मै १,९, १ᵉ; काठ ९, ८; क ८, ११; अपाताम् मा ३८,१३ª; का ३८, २,७ª; अपुः मा २१, ६०; का २३,६,१२; †अपुः ऋ १,१६४, ७; शौ ९,१४, ५; पै १६, ६६, ७; अपाः ऋ ३,५३,६; ५,२९, ८; ६, ३९, १; १०, ९६, १३; शौ २०, ३२, ३†; अपातम् मै ४,९,९ª; अपाम् ऋ १०,११९, [१-१३]; अपाम ऋ ८,४८, ३; तै ३,२,५,४†.

पीयुते शौ ५, १९, ५; पीयते काठ १२,३¶.

पपे ऋ ८, ३२,१६; अपायि ऋ १, १७५, १; २,१९,१; कौ २, ७८२†; अपायि ऋ ६, ४४, ८; १६.

पाययते ऋ १,५६,१; पाययति तै ६, ३, ६, ४¶; पाययामसि शौ ८,७,२२ᵈ; पायय>या° ऋ ३,५७,५; पायय,>या ऋ १, १४, ७; १२५, ३; २, ३७, ६; अपाययत् शौ १०, १०, ९; पै १६, १०७, ९; पाययेत् काठ १२,११¶.

पिपाययिषेत् काठ १३,६¶.

पिपासतिᶠ तै २, १,१०, १¶; पिपासति ऋ ८, ४,११; मै १, ११, ५¶; काठ १४, ५¶; कौ १, ३०८†; जै १, ३२; ६†; पिपासेत्ᶠ तै २,१,१०,१; काठ १३, ५; पिपीषति ऋ १, १५, ९; मा २६,२२†.

पपानᵍ– -नः ऋ ६, ४४, ७; कौ १, २९४; जै १,३१,२.

पपिʰ– -पिः ऋ ६,२३,४.

पपिवस्ⁱ– -पिवांसः मा ८, १९; का ९,३,५; तै १, ४, ४४, २; मै १, ३, ३८; काठ ४, १२; क ३, १०; शौ ७, १०२, ३; पै २०, ३४, ३; –पिवांसम् ऋ ३, ४३, ५; ५,२९, २; ६, ४७,१; शौ १८, १,४८†; –पिवांसा ऋ १,१०८,१३; –†पिवान् ऋ १, ६१, ७; २, ११,१०; ३, ५०, ३; ५, २९, [३; ३०, ११]; १०,८५,३; ९४, ९; ११२, ५; शौ १४, १, ३; २०, ३५, ७; पै ९,९,४; १८,१,३; –पुषः ऋ १०, ४४, २; शौ २०, ९४, २†.

पात्ʲ– पान्ता ऋ १,१२२,४.

पातवे ऋ १, २८, ६; १०८, २; ११६, २२; २,१६, ५; ६,५७, २; ८, ६९,[१०; ९, १, ९;४, ४; २४,३ᵏ];९, १,[१ (२९,४; ३०, ३; ६७, १३) १००, ५]; ११,[८; ९८,१०; १०८, १५]; १६, [३; ५१, १]; मा २०,

---

a) पामे. पृ १९८४ j द्र. ।

b) सपा. पेयात् <>पेयाः इति पामे. ।

c) वैतु. सा [पक्षे] < √पा [रक्षणे] ।

d) सपा. पै १६,१४,१ ?फलयामसि इति पामे. ।

e) संहितादीर्घः (तु. ऋप्रा ८,३३)।

f) सन्नन्ते यद्योगीयः नित्स्वरः ।

g) विप. (इन्द्र-)। कानजन्ते चित्स्वरः ।

h) विप. (इन्द्र-) । किः प्र. लिड्वद्भावश्च (पा ३,२, १७१) । i) = पपि- । क्वसुः प्र. इति ततो विशेषः ।

j) शत्रन्तम् ।

k) सपा. कौ २, ३१३ जै ३, २५, ९ मादनः इति पामे. ।

३१; ५९; २६, २५†; का २२, २; ८; ६, ५; मै २, ७, १६†; ३, ११, ३; काठ ३८, ८; †कौ १, ४६८; ४९९; २,३९; ४००; ५७५; ६८१; ७९८; १०२९; †जै १, ४९,२;५२,३; ३, ५, १; ३१;२०;४७,१;५६, ९; ४, ४,९;१७, १; शौ १२, १, ३८; २०,९२, ७†; पै १७, ४, ९†.

पातवे ऋ ३, ४६, ५; ¶काठ ११, १; १२,१०.

१पातृ– -ता ऋ ६, २३, [३; ४४, १५]; ८,२,२६; कौ २,१००९†.

२पातृ– -ता ऋ ८,९३,२३; तै ६, ३, ६, ४¶; कौ २, ११४२†; –तारः पै ५, १०, ७; –तारम् खि ५,७,४,५; १०; पै १, १२, ४[a]; –तॄन् शौ ३,१२,८[b]; पै १७, ३५,७[b].

१पान[c]– -ने शौ ५,२९,८; पै १३, ९, ७.

†१पान्त[d]– -न्तम् ऋ १,१२२,१[e]; १५५, १[f]; ९, ६५, [२८-३०][g]; १०, ८८,१; कौ १, ४९८; २, ४८७-४८९; जै १,५२,२.

पायन[h]– -नाय ऋ १,११६,९.

¶पाययितव्य[i]– -व्यः मै २,३,९.

पिपान[i]– -नः शौ ९, ४, २१; पै १६,२६,१.

†पिपीपत्[j]– -पते ऋ ६, ४२, १; कौ १, ३५२; २, ७९०; जै १, ३७,१.

पिपीपु[k]– -०पवः ऋ ७,५९,४.

पिब[l]– -बम् पै ५, ३३,८.

पिबत्– -†वत् ऋ १०, ३७, ११; पै २०, ६, २; –बतः मा १६, ६२; का १७, ८,१६; तै ४, ५, ११,१; मै २, ९, ९; काठ १७, १६; क २७, ६; –बते मै ३,८, १०¶; –बन् ऋ ४,२३,१; खि १,९,१?; मै १,९,६¶; ४,१२, ४[m]; काठ ९,१४¶; ११,१३[m]; ३५, १; क ४८, २; पै १५, ५, १[m]; –बन्तः ऋ ५,६१,११; तै ७, ४,१०,१¶; काठ ३३,२[२]¶; कौ १, ३५६†; जै १, ३१,५‡[n]; ३७,५†; –†बन्तम् ऋ ८, ३३, ७[n]; कौ १,२९७[n]; २, १०४६[n]; शौ २०, ५३, १[n]; ५७,११[n]; पै १८, १९, ३$[o]; –बन्तौ ऋ १, १८०,१[p].

†पिबन्ती– -न्तीः ऋ ६,२८,७; मै ४, १,१; शौ ४, २१,७; ७, ७९,१.

†पिबध्यै[q] ऋ १, ८८, ४; ३, ३२, १५; ४, २७,५[२]; ६, ४४,[१४; (८, ३२,२४)]; ७, ९२,२; ८, ५७,३; ५८, ३; ९, ९७, २०; खि १, ४,१; ४; शौ २०, ८,३; १४३, ९.

पि(ब>)बा[r]– -बा पै ५,४०,२.

पीत,ता– -तः ऋ ६, ४७, ३; ८, ४८,४; १०; १२; ९६, २१; ९, ४५, ६; ८६,४१; का ९,७,७[s]; तै २, २, १२, ३†; काठ ९,

a) मूको. अधिकः पाठः द्र.।

b) पाठः? इतीव कृत्वा पात्रीम् इति शोधः सा. अभिमत इव, न त्वसौ शोधोऽपेक्षितः स्यात् (तु. पृ ७९३ c)।

c) भाप.।

d) भाप. (पान-), विप. ([पेय-] अन्धस्- [=सोम-])। ल्युडर्थे क्षन् प्र. उसं. (पाउ ३, १२८ [तु. स्क [या ७, २५], वें. सा. GW. GRV. ORN. प्रमृ.)। आ-पान्त– इत्यत्र यद् उप., तदितः पृथगेव प्राति. द्र. (वैतु. SEY ७ [तु. PW.; वैतु. या.])।

e) = पातव्य- इति कृत्वा विप. (तु. सा. GW. GRV.; वैतु. [पक्षे] सा. <√पा [रक्षणे])।

f) भाप. (तु. वें.; वैतु. GW. GRV. नाप. इति सा. विप. इति च)।

g) तु. GRV.; वें. सा. GW. <√पा [रक्षणे]।

h) णिजन्तात् भावे ल्युट् प्र.। उदात्तनिवृत्तिस्वरेण मध्योदात्तः।

i) विप. (इन्द्र-)। शानजन्ते अभ्यस्त-स्वरः। अभ्यासस्य इत्वम् (तु. पा ७,४,७८)।

j) विप. (इन्द्र-)। शत्रन्तम्।

k) विप. (मरुत्-)। उः प्र.।

l) कर्तरि शः प्र. (पा ३, १, १३७)। सपा. शौ ६, १३५,२ विमे.।

m) सपा. पिबन् (आपमं २, २,१ हिगृ १,३,५ च) <>पीत्वा (माश १३, ८,४,९ तैआ १,२,१,११ तैआ २, ५,१ आश्रौ २, १०,४ शांगृ १, २५,७ च) इति पामे.।

n) सपा. °बन्तः<>°बन्तम् इति पामे.।

o) पामे. पृ १२७५ b द्र.।

p) °न्ता इति GW.।

q) तुमर्थीयः शध्यैन् प्र. (पा ३,४,९) नित्स्वरश्च।

r) = १पान–। स्त्री. भावे शः प्र. (पा ३, ३,१००)।

s) सपा. मा ८, ५८ वक्ष्यमाणः इति पामे.।

१९†; ३४,१७¶; –तम् ऋ १,१७९,५; –ता काठ १२, १२¶; –ताः ऋ ४,३७,२; ६,१७,४; ८,४८,५; १०, ११९,[२;३]; मा ४,१२[a]; का ४,५,४[a]; मै १,२,३; पै ५, १६,५?[b]; –तासः ऋ १,१६८, ३; ८,२,१२; जै ४,२२,१†.

पीता(त-अ)पीत[c]– –तस्य काठ ३५,५; क ४८,६.

१†पीति[d]– –तयः ऋ ४,३४,५; –तये ऋ १,५,६; १६,[३; ३, ४२,४; ८,१७,१५; ९२,५; ९७,११; ९,१२,२]; २२,[१; २३,२; ४,४९,५; ५,७१,३; ६,५९,१०; ८,७६,६]; ४७, [९; ८,८५,१-९]; ५५,[२; ८, १२,१२]; १३७,२;[२; ९,१७, ८]; ३;१६६,७; ३,४२,[८; ८,६८,७]; ९; ४,३६,२;४८, १; ४९,२; ५,५१,१; ७५,६; ६,४०,२; ६८,१०; ७,२२, ४; ५९,५; ८,१,[२५; ३५, २३]; ३२,२४; ३३,१३; ३४, १०; ४५,२२; ६५,३; ७६, [(१,२३,७) ६]; ८५,१; ९७, ८; ९,२५,१; ३०,[५; ४५, १;५०,५; ६४,१२]; ३२,[२; ३८,२; ४३,२; ६५,८]; ३७, १; ३८,६; ६२,८; ६५,१४; ७४,[९(९७,४४)]; ७८,४; १०,९,४; २९,६; १०४,६; मा ३६,१२; का ३६,१,१२; तै १,४,७,१; ३,२,११,१; ४, ११,४; मै ४,१२,६; काठ १३, १६; २३,१२; ३८,१३; कौ १, ३३; १६१; २९३; ४७४; २, ८१; १२१; २५३‡[e]; २६९; २८२; ३३०; ५४७; ६२५; ६२८; ६४२; ७४२; जै १,३, १३; १७,७; ३१,१; ४९,८; ३,८,७; २१,१८‡[e]; २३,१; १४; २७,६; ४३,३;५२,५;८; १०; ४,१८,६; २१,६; २७,६; २८,१०; शौ १,६,१;७,६०,१; २०,२२,१; २४,४;८; ९; ५४, २; ६९,४; ७६,६; पै २०,६,५; –ता ऋ ९,१०८,२[f]; –तिः ऋ ४,३५,२; ५,७६,३; कौ २, ११०४; –तिम् ऋ १,१३४, [६[2]; ४,४७,२; ५,५१,६ (८, ६,१९; ३२,२३)]; २,११, १७; १४,१;[२; ३७,१]; ४, ३३,११; ३४,१; ७,९८,२; ८,८२,६; ९,१८,३; १०, १००,२; १०४,३; कौ २, ४४५; ९१७; जै ३,३४,३; ४, २३,१०; शौ २०,२५,७; ३३, २; ८७,२; –ती जै १,५१,९‡[g]; –तौ ऋ ६,२७,१;२; –त्या ऋ १,४६,१३.

पीत्वा ऋ १,४,८; ८,६९,७; ९२,[६;९,२३,७]; ९,१०८, २; १०,४४,८; ९६,९; खि ३, १४,१; १६,४; मा ३५,१७[h]; का ३५,४,१५[h]; तै १,३,१४, ४[h]; ४,३०,१‡[i]; ३,३,८,१[h]; मै २,४,२¶; काठ १२,१२¶; कौ २,४३[2]; ‡[i];†;१३८‡[i]; जै ३,२८,१०‡[i]; ५९,२[2];‡[i]; †; शौ २,१३,१[h]; १०,१०,३१; †२०,६८,८; ९२,४; ९४,८; पै ७,८,४; १६,११०,१.

†पीत्वी[j] ऋ ३,४०,७; ८,७६, १०[j]; १०,५५,८; ११३,१; मा ८,३९[j]; का ८,१४,१[j]; शौ २०,६,७; ४२,३[j].

?*पीप्यान्[k]– >?पीप्यानेव[l] ऋ ३, ३३,१०.

पीयुमा(न>)ना– –नाः तै ६,४, ३,४¶.

¶पेय– –यः मै २,४,१; काठ ३४, १७.

√पा (रक्षणे), †पाति ऋ ३,५,५[3];

a) =सपा. माश ३,२,२,१९ काश्री ७,४,३० । विध ४८,१० तु प्रीताः इति पाभे. ।

b) पाठः? पितरः (प्र३) इति शोधः ।

c) विप. (सोम-) । कस. (पा २,१,६०) ।

d) भावे क्तिन् प्र. अन्तोदात्तः उसं. (पा ३,३,९६) ।

e) सपा. ऋ ९,३९,६ विभे. ।

f) सपा. पीता<>पीत्वा इति पाभे. ।

g) सपा. ऋ ९,६१,१ कौ १,४९५ वीती इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ १९८७ *m* द्र. ।

i) सपा. पीत्वा<>पीत्वी (माश ४,५,४,१० च) इति पाभे. ।

j) क्त्व ईकारान्तादेशः (पा ७,१,४९) ।

k) कानजन्ते चित्स्वरः (वैतु. GW. प्रमृ. √प्याय्> पी>पीप्या[न>]ना–) ।

l) पाठः?। पीप्यान्– >पीप्यानाय (वत्साय) + इव > पीप्यानायेव इति शोधः (तु. छन्दः [तु. RN]; वैतु. पपा. प्रमृ. पीप्याना-इव इति विभज्य ='पाययन्ती-इव' इति [तु. या २,२७ वें. स्क. दु. सा. प्रमृ. ?]) ।

[५; ४,५,८]; ८,५९, ३?[a]; ९, ८३,४; खि १,५,१?; ६,३; कौ ३, ३, १३[४]; जै २, २, ८[४]; पाति ऋ ३, ५५,१०; ४, १३, [५; १४, ५]; ५,१२, [(२)६]; ४७, ३; ९, ७१, १; मा १७, ६०†; का १८, ५, ११†; ¶तै २, ३,१२;३; ४, ६,३,४†; ६, २,२, ७; ¶मै १, ५, ८[४]; ९[३]; २, १०,५†; ४, १, १४[३]; काठ १८,३†;२५,६‡[b]; ३७,१६[२]¶; क २८, ३†; पै १६,१०३,७†; †पान्ति ऋ १, ४१ [२; ५, ५२,४; ६७, ३; (८, ३७, १६; १०, ६३, १३)]; १६७, ८; ५, १८,४; ८,२५,१३; ४६,४; कौ १,२०६; जै १, २२, ३; पान्ति ऋ ५, १२, ४; १९,२; ५२,२; मै ४,४,३¶; ¶काठ ७,६[c];९[d]; पासि ऋ ६,३, १; ७, २८, २; मै ४, १४, १५†; पासि ऋ १, १३४, ५[२]; २, १,६; ९; ५, ३, ३; ६, १५, ११; खि २, ३, १; तै १, ३,१४,१†; पाथः ऋ १, १८०,७; ७, ९१, २; पाथः ऋ १, १५९,३; पामि ऋ १०,२८, २; पात् ऋ ४,५५,५;८,३१,२; ?पात्[e] मै ३, ७, १०?; पातु तै ४,४,१२,१; मै ३,१६,४; शौ ६, ३,१; २[४]; पातु ऋ १,१८, ५; ९८, [२ (७, ५, २) १०, ८७,१]; ५,१५,५[f];५१,१३; ६, ६१, ११; ७५,१०; ७, १५,३; २३,६; १०१,६; १०४, [२३[२]; १०, ५३, ५[२]]; ८,१८, ६;६१, १५; १७, १५; १०, १७, ४; १८, १०; ३६, ३; ६४, १०; ११५, ५; १५८, १; १६४, ४; मा २, ५; ४, १५[g]; १९; ५, ११[४h];७,२०; १८,३८-४३;७३; १९, १०; २९, ४७†; का २, १,६; ४,५,७[g]; ६,४;५,४,१[४h]; ७, ८,३; २०, २, १-६; ५, ६; २१, १,१; तै १, १,११,२; २, ४, २; १२, २[४h]; १४, ६†; ४, १०, ४; ११, १; ५, ११, २†; ५¶; ६,३,१; ३,१,९,१; २,४, ३; ८,२; ४,७,१; ३;५,५,१[२]; ४, ४,१२,१[२]; ६, ६, ४†; ५, ५, ५, १[४]¶; ९,४[i]; ६, १,७, ६; २,७,४[h]; मै १,१,१२;२,४; ८; ३, ९[३j];१३; ३७; ३६; ५, ४[५]; ११[५]; २, १२, २[२]; १३, ११†; २२; ३, ७, ६; ११, ७; १६,३†; ४[२]; ४, ७,७; ८,७[८]; १२,६; काठ१,११;२,५;९[३h,k]; ४, ५; १६†; ७, २[३]; ९[३]; १८, १४[६]; २२, १४[३]; २४, ३; ३०, ६; ७; ३५,२[४]; ३७, ११; १८; ३९,४[६]; ४०, ३;१२; ४६,१†; क १, ११; १७; २, ३[२h]; ३, ४; ५,२[३]; २९,३[६]; ३७,४;४८, ३[४]; कौ १, २९९; २, ७३१†; जै १,३१,७;२,३,५†; शौ २,४, ३; २८,१; ४, १०,१;३;५; ५, २८, ५;९[३]; ६, ४, १;४५,३†; ४७,१; ५३,१; ८, ३, १†; ४, २३[२]†; ५,४; १६, ४, ४; १८, २, ५५†; ३, २५-२८; ४९†; १९, १७,१-५; ७-१०; २०,३; २७,१[४]; २[२]; पै १,१०,३; १२, १; ३१, ४[l]; ६९, ३; ९६, ४; १०८, ३; २, ११, ३; ३१, १; ५९, ३; ७[३]; ८५, ३[३]; ४, १८, ४; ६; २५,१;५; ५,४,११‡[m]; १३,२;७, ३,८; १५, १[३]; ७; १६,१-५;७-१०; ८, १४,९‡[n]; ९, २२, ३-२३; १०,७, १[४];

---

[a]) तु. सस्थ. टि. अभि । [b]) पाभे. पृ १८०९ *b* द्र.।

[c]) सपा. क ५,५ पान्तु इति पाभे. ।

[d]) सपा क ५,८ पान्तु इति पाभे. ।

[e]) तन्नुपात् इति पाठः? (तुद्- >) तुत्, (√तप् > लेटि]) तुपात् इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. सुम् > (तुद्- >) सु (:) इति शोधोऽपि द्र. । सप्र. काठ २४, ९ क ३८,२ विभे. ।

[f]) धा. *प्राप्तौ वृत्तिः ।

[g]) =सपा. माश २, २,२,२३ । मै १,२,३ वाश्रौ २, २,५, ७ तु अपबाधताम् इति, तैआ २,५, ३ आपश्रौ १०, १८,३ अवबाधताम् इति च पाभे. ।

[h]) यथायथं सपा. पातु (माश ३,५, २, ४-७ आपश्रौ ७, ५,१ च) <>पान्तु (माश्रौ १, ७,३,२९) <> तैआ १, २०,१[४] उपदधताम् इति पाभे. ।

[i]) =सपा. माश्रौ ६,२,४,१ । तैआ ४,६,२;५,५,२ तु रोचयतु इति पाभे. ।

[j]) एकतरत्र सपा. तै ३, २, १०, २ ऐब्रा २, २७[२] आश्रौ ५, ६,७;११ पाहि इति पाभे. ।

[k]) सकृत् सपा. आपश्रौ ७, ५,२ । तैआ १,२०,१ तु उपदधताम् इति पाभे. ।

[l]) विश्वतः पातु इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ५,४,१० सर्वे निष्करत् इति पाभे. ।

[m]) पाभे. पृ १७०८ *f* द्र. ।

[n]) सपा. ऋ १,९५,९ पाहि इति पाभे. ।

२[१]; १५,१;१[२]; २; १०, १०†; १६, ६, १†; ११, ३[२]†; २७, ४; १९, १; १४; १५[४]; २, १; २[a]; ८, १; १९, ४; ५[२]; २५, १४; ३०, १; ५; ३६, ६†; ३७, ११; ४३, १०; २०, १५, ८; २१, २; २२, ५; ४९, ५; पाताम् ऋ १, १८५, १०; शौ ६, ३, २; ३; पाताम् मै ४, ८, ७[४]; १३, ९; पै १०, ९, २; १९, १, १५; १६; २०, ४८,५; पान्तु शौ ६, ३, १;४, २[a]; पान्तु ऋ २, ३,८; ४, ४, १२; १०, १२८,७; मा ४,११; का ४, ५, ३; तै १, २, ३, १; १४,५†; ८,७,१; ३, ४, ७,१; ३; ४, ३, ३, २; ७, १४, ३†; ५, ५, ९, ४[२b]; ५; मै १,२,३; ८[२c]; २, ६, ३[५]; ७,२०[५]; १२, २[२]; ३,८,५[c]; ४,३,४;११,५†; काठ २, ४;९[२c]; ६, ११†;१५, २[५]; १७, ९[५]; ३७, १०; ३९, १;७;क १, १६; २, ३[२c];¶५, ५[d]; ८[d]; २६,८[५]; शौ ५,३,९†; ७, ६६, १; १०, ५, २२; १९, १७, ६; पै २, ५३, १-६; ७०, ४; ५, ४,८†; ७, १६,६; १६, १३०,१; १९, १,१४; ३०, २; २०, १५, ४; ७; पाहि ऋ १, ३६, १५; [१५[२]; ७, १, १३[२]]; ५४,[११; १०,६१,२२];१२१, १४; १२९, ९;११[f]; १७४, १; १८९,४; ४,४, १५; ५,१७,५; ३३,७; ७,५४,३[g]; ८,४८,१५; ६०,९[४]; १०; ७१, १; ९, ६४, १८; १०,६१,३;८३,२[h]; ११५, ९;११६,५,१५८,२; मा २,६[i]; २०[४]; ७, २०[२]; २०,६२; २७, ४३[४]†; का २,१,९[i]; ५,१[४]; ७, ८,२[२]; २२,६,८; तै १,१,११, २[j]; १२,१[j]; १३,३[५]; २,२,२; १४,६†; ३,३,१[k]; मै १,१,२[l]; १२[j]; २,१२[k]; ४,१२[m];३,११, ३; ४, १,१२[३]; ११, ५†; १४, १८†; काठ २, १३[k]; ६,११†; ३७, १६[३]; †कौ १,६; ३६[४]; २, ८९४[४]; ८९५; जै १,१,६;४,२[४]; ४, १४,१[४]; २; शौ २,३५,४; ४, ३२, २†[h]; पाहि ऋ १,७२, ६; ९५, ९[n]; १२९, [९; (४, ३१, १२; ८, १७,६) १०,९३,११]; १३०,१०; १४३,८; १४७, ५; १७१,६; २,२८, १०, ३५, ६; ३, २०,२; ३१,२०; ४,४,१५; ५, ४,६; ८; ६,८,[(१, १४३, ८)७]; १६,[३०; ७, १५, १५]; ३१[o]; २४, १०[२]; ४८, [८ (७, १६, १०)]; ८, ६०,८; ८४,३; ९,५६,४; ८८,१; १०, १२, ६; २४,३; २५,८; खि १,५,४; ५, ५, १०; मा १, १; २,६; १६; ३,१७; ३७[२p];४८; ४,१०; ७, १२[q]; १७; २०; ८, २७; १०, १५; १७; १२, ९; ४०; १३, ५२†; १४,८[४];१७[o]; १८,७७†; २०, २[२]; १८; २२, १; ३७, ११; १२[r];१३; १८; ३८, १९; का १, १,३; २, १,९; ३,८[३]; ४,४; ३, ३,७; ४,२[२p]; ५, ५; ४, ४,४; ७, ६, २[q]; ७-८, ३; ९, ४,४; ११,५,६; ६,१; १३, १, १०; ३, ११; १४, ५, ६†,

---

a) सपा. पातु<>पान्तु इति पाभे.।

b) सपा. माश्रौ ६,२,४,१[४]। सकृत् मै ४,९,५ तु रोचयन्तु इति पाभे.। c) पाभे. पृ ११८९ *h* द्र.।

d) पाभे. पृ ११८९ *c* द्र.। e) पाभे. पृ ११८९ *d* द्र.।

f) GW. छन्दःपूर्त्यर्थं नि पाहि इति शोध-प्रस्तावः? (तु. ORN.)।

g) =सपा. पागृ ३,४,७ मागृ २,११,१९। तै ३,४, १०,१ आपमं २,१५,१९ तु अवः इति पाभे.।

h) =सपा. तैब्रा २, ४, १, ११। मै ४,१२,३ तु अव>वा इति पाभे.।

i) का १, ७,३[३] काठ १,६[३] धिनुहि इति पाभे.।

j) पाभे. पृ ११४० *g* द्र.।

k) सपा. पाहि<>पात इति पाभे.।

l) पपा. पाहि इति?।

m) =सपा. माश्रौ १,४,२,११। तै १,६,३,३;७,१,६ काठ ५,२ तैब्रा ३,७,५,७ शांश्रौ ४, ९,२ काश्रौ ३,४, १३ आपश्रौ ४,१०,९ तु पिन्वस्व इति पाभे.।

n) पाभे. पृ ११८९ *n* द्र.।

o) सपा. कौसू ५८,१ पातम् इति पाभे.।

p) =सपा. माश २,४,१,४;५ आश्रौ २,५,२[३] [एकतरत्र गोपाय इति] शांश्रौ २,१४,२-४। तैब्रा १, १,१०,२[३];४[३]; २,१,२५[३] आपश्रौ ५,१८,२[३] तु गोपाय इति पाभे.।

q) =सपा. माश ४,२,१,९ आपश्रौ १२,१४,१३। मै १,३,१० काठ ४,३ माश्रौ २, ३,५,७ तु विभे.।

r) =सपा. माश १४, १,३,२४ तैआ ४,५,४। तै १,८,१२,३ तैब्रा १,७,६,८ तु पात इति, पागृ २,६, ३१ परिपाहि इति च पाभे.।

१५, २,२[३]; ३; ५, १[४]; २०,५, १०; २१, ७, १[२]; २२, १, ४; २४,१,१; ३७, २,१; २[a]; ३;३, ५; ३८, ५,२; तै १,१,१,१;२, २; ११, २; १३, २[२]; २, १, १; २[२]; २,२; ३; ११,२; ३, ८,२; ४,८, १[b]; ९-११,१; ४५, २[c]; ५, ३,३; ५;४; ७,४; ६,३, ३[३]; ७, ३,४[३]; ८, १४, १[३]; २; २, ६,९, ३[3d]; ३,१,७, १; २,४,२; १०, २[e]; ११,१†; ४,२,१,३; ३,४; ३,४, ३[३]; ६, २[७]; ४, ७, १[२]; २[४];५,७,६,२[३]; ६,१,१,३; ३, ८,२; मै १, १, १; १२; २, १; २[२]; ५-७; १२; ३, १३; २७[२]; ३९[c]; ५, २[५]; ८[२]; ९[३]; १४[f]; ७, १;४; २, ४, ४†; ६, १०[२]; ११; ७;१५[३]; ८,२[४];३[७]; १४[३]; १३, ११†; ३, ६,३; ४, १,१; १३; १४[३]; ४, ४[३]; ५;६, ३[३]; ९, ३[२a]; ४-६; १०[३]; १४, ९†; १७[f]; काठ १, १;११[४g]; १२[६h]; २, १; २[३]; ३[२]; ८; ४, ५; १३[c]; ५, ५[३]; ६, ९[३]; ७, ३[३]; ६[२]; ११[३]; १६†; ८, १३[३]; १४; ९, १; १९†; १५, ७[३];

१६,८; १७,१[४]; ३[७]; २०,११; ३०,१०; ३१,१०; ११[२h]; ३५, ७[२]; ३७, १५[५]; ३८, ५[c]; ७†; ८; ३९,३; ५; ४०, ३[२]; ५; क १,१;११[४g];१२[६h]; १३; १४[२i]; १५[२]; २,२;७[j]; ३, ४;११[c]; ४, ८[३]; ५,२[३]; ५[२];६, १[३]; ८, १[२]; २; ४;२५,१०[४]; २६,२[७]; ३१, १३; ४६, ८; ४७, १०;११[२h]; ४८, ९; कौ २, ५९६; ११८२; †जै ३, ४८,१२; ४,६,१०; शौ २, १६, ३-५; ४,९, ६; १०; ६, ४६, २[k]; ७, १११,१; १६, ५,३[k]-८[k]; १०; १८, १,३४†; १९, ४८, ३; ४; ५५,५[l]; ५६, ६; ६६, १[m]; पै १,४१,४;८८, ४; २, ४३,४; ५; ३,८,६; ४, १८,३; ३२, २†; ५, ५, १-९; ६, १२, ८[४]; ३१,३;४; ७,१९, ९; ८, ३, ६; १०; १९, ३७, १२[३]; ४२, ५; २०,७,९; १०[३]; ३६, २; †४८, ३; ४[४]; पातम् ऋ १,९३,८; १२०, ४; ७; ५, ७०, ३; ८, ४२, २; खि १,५, १; ८, ३; मा २०, ६२[२]; का २२, ६,८[२]; तै ३, २, ४, ४[n];

मै १, २, १३†; ३, ११, ३[२]; कौ २, ३३७†; जै ३, २८,९†; शौ ६,३,१; पातम् ऋ २, ३९, ४; ८, ४०; १२; १०, ९३,१[२]; मा २,१९; ४,९[l]; का २,४,६; ४, ४,१[l]; तै १, १,१३,३; २, २,२[l]; ४,१५, १†; ३, १,७,१; २, ४,३[o]; मै १, १,१३; २,२[l]; ३, १७†; काठ २, ३[l]; १७, १९†; ३८, ८[२]; क १, १५[l]; शौ २, १६,१; २; पै २, ४३, १-३; १९, १, १४; २६, १[h]; २०, ३६,३; ५०,८; पातु मा ५,३४[l]; १०, ८[३]; का ५, ८, ५[l]; ११, ४,५[१]; तै १, ८,१२,३[२]; मै २, ६,९[५]; ४,४,३[५]; पात ऋ ७, १, [२०;२५; ३,१०; ४,१०;७,७; ८,७; ९,६; ११,५; १२-१४,३; १९, ११; २०-२१,१०;२२,९; २३-२५, ६; २६-३०, ५; ३४, २५; ३५, १५; ३६,९; ३७,८; ३९, ७; ४०, ७; ४१, ७; ४२, ६; ४३, ५; ४५-४८, ४; ५१, ३; ५३, ३; ५४, ३; ५६, २५; ५७,७; ५८, ६; ६०, १२; ६१, ७; ६२-६३, ६; ६४-६५, ५;

a) पाभे. पृ १९९० *r* द्र. ।

b) पाभे. पृ १९९० *p* द्र. ।

c) तु. सस्थ. टि. आ ।

d) =सपा. गोब्रा २,१,४[२] आश्रौ १,१३,६[३] आपश्रौ ३,२०,८[३] वैताश्रौ ४,१६[३] । शांश्रौ ४,६,९[२] तु **पातु** इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ १९८९ *j* द्र. ।

f) =सपा. तैआ २,३,१ । तैब्रा ३,७,१२,२ तु **मुञ्चत** इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ १९९० *i* द्र. ।

h) पाभे. पृ १९४० *g* द्र. ।

i) सपा. **पाहि** (सकृत्) <> **पातम्** इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ १९९० *k* द्र. ।

k) **दुष्वप्न्यात् पाहि** इत्यस्य स्थाने संपा. पै १९,४६,१२ **सुष्वप्नान् देहि** इति पाभे. ।

l) =सपा. माश्रौ १,६,३,७[५] । तैब्रा १,१,१०,३;५;२, १,२६ आपश्रौ ५,१८,२ तु **गोपाय** इति, माश्रौ १,६,३,१४ **अजुगुपः** इति च पाभे. ।

m) **याहि** इति RW. WI (तु. सपा. पै १६, १५,५) ।

n) =सपा. आपश्रौ १२,२०,९ कौसू १३७,४१ । माश्रौ २,३,७,२ तु **मा संतासम्** इति पाभे. ।

o) =सपा. माश्रौ २,३,७,२ पागृ २, ६,३० । आपमं २,९,३ मागृ १, २,१६ हिगृ १,११,९ तु **मा संतासम्** इति पाभे. ।

६७, १०; ६८, ९; ६९,८;७०, ७; ७१,६; ७२-७३, ५;७५,८; ७६, ७; ७७, ६; ७८-७९, ५; ८०, ३; ८४-८५, ५; ८६, ८; ८७-८८, ७; ९०-९१, ७; ९२, ५; ९३, ८; ९५, ६; ९७, १०; ९८-९९,७; १००, ७; १०१,६; ९, ९०, ६; ९७, ३; ६; १०, ६५-६६, १५; १२२, ८]; †मा १०, ८$; २०, ५४; २७, २८; ३४, ४०; का ११,४,५†; २२, ५,८†; २९, ३,९†; †तै १,५, ११,२;८,१२,२[३०]$; २,२,१२, ५; ३, ४,१०, १; मै २, ६,९; ४, ४, ३; †१४, २; ७; १२; काठ ६,१०†; ८,१६†; १५,७[४]; ३७, १०; †कौ २,६५६; ७५१; ९७७; †जै ३,५४,६; ४, २३, ८; †शौ ३, १६, ७; १९, ११, ५; २०,१२,६; १७, १२; ३७, ११; ८७, ७; †पै ४, ३१, ७; १३, ८, १५; १९, ५४, २?;
पातन शौ ६,३,१; पै १९,१,१४;
पाथुन>ना ऋ १, १६६,८.
पास्यामि मै ४,३,४.
पा->पा-लु[b]->√पालि[c], पालयन्तु मै ४, ९, २; पालय खि ७,७,७.
१पातुम् पै १५,२०,३‡[d].
२पातृ- -ता ऋ २,२०,३.
१†पायु[e]- -यवः ऋ १, १४७, [३; ४, ४,१३]; ४, ४, १२; ५,१२, ४; ८,१८,२; तै १,२,१४, ५[२]; मै ४, ११, ५[२]; काठ ६, ११[२]; शौ ६,३,२$; पै १९,१,१५$; -यवे ऋ ६, ४७, २४; -युः ऋ १, ३१, १२; ८९,५; २, १, ७; ४, २,६; ४,३; ६, ४४, ७; ७, ३७, ८; ८, ६०, १९; १०, १००, ९; मा १३, ११; २५, १८; का १४, १;११; २७,११, ५; तै १, २,१४; १; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; क २५,६; कौ १,३९; जै १,४,५; -युभिः ऋ १, ३१, १२; ९५,९; १३०, १०; १४३; ८; १८९, ४; ५, ४१, १५; ७०,३; ६, ७१, ३; ७, ३८,३; ८,३५, [(२, ८,६) ९, ३५, ३; ११]; २७, ४; ६०, ८; मा ३३,६९; ८४; ३४,१३; का ३२, ५-६, १५; ३३, १,७; तै १, ४,२४; १; मै १, ३,२७; काठ ४, १०; क ३, ८; कौ २, ३३७; जै ३, २८, ९; शौ १९, ४७, ५$; पै ६, २०, ५$; ८, १४, ९; -युम् ऋ २, २, [४; (९,७०,३)]; ६,१५,८; कौ २, ९१८; जै ४, १६, १; -योः ऋ ३,१५,४.
पांसु[f]- -सुः शौ १२, १, २६; पै १७, ३, ७; -सुम् पै १९; २६, ९; -सून् तै २,६,१०,२¶; शौ ७, ११४,२; पै ४, ९, ३.
पांसव्य[g]- -व्याय मा १६,४५; का १७,७,४; तै ४, ५,९,१; मै २, ९, ८; काठ १७, १५; क २७, ५.
†पांसु-रु[h]- -रे ऋ १, २२, १७[i]; मा ५,१५[i]; का ५,५,२[i]; तै १, २, १३,२[i]; मै १, २,९[i]; ४,१, १२[i]; काठ २, १०[i]; क २,४[i]; शौ ७,२७,४[i]; पै ७,५,१०$.
‡पांसु-लु[h]- -ले[i] कौ १, २२२; २, १०१९; जै १, २३,९; ४, ८, १०.
१पाक- √पच् द्र.
२पाक,का[j]- -†कः ऋ १, १६४, ५; १०,७,६; २८,५; शौ ९,१४,६; पै १६;६६,५; १९, ५२,१०$; -†कम् ऋ १, ३१, १४;१६४, २१; शौ ९, १४, २२; १०,

---

a) सकृत् पाभे. पृ १९९० r द्र. । b) उस. उप. √ला+कः प्र. थादि-स्वरश्च । पूप. भावे क्विन्तम् ।

c) पाप्र. (पावा ७,३,३९) णिचि लुगागम इति ।

d) सपा. ऋ २,२३,२ पारुम् इति पाभे. ।

e) नाप. (रक्षक-) । उण् प्र. (पाउ १,१) तत्स्वरश्च ।

f) नाप. (रेणु-) । <√पंस [ध्वंसने ([= *भङ्क्त्वा पतने, *विशरणे] तु. या १२,१९, पाउ १, २७, WAG [१, १८५] SEY [११४]; वैतु. [पाठान्तरे] या. < √पिंस् इति, [पक्षान्तरे] < पाद- + √सू [प्रेरणे] इति च पन्न- + √शी इति च ?)] ।

g) विप. (रुद्र-)। तत्रभवीयः यत् प्र. तित्-स्वरश्च ।

h) मत्वर्थे र-लौ प्र. यथायथं द्र. ।

i) सपा. °रे (माश ३, ५,३,१३ या १२,१९ च) <> °ले इति पाभे. ।

j) वप्रा. । विप. (पवित्र- [अनघ-], अबोध- [मूर्ख-]) । <√पू + डाकन् प्र. उसं. (पाउ ५,५३) इति प्रथमा व्यु. । अ (= नञ्) + (√भा [*ज्ञाने]> कर्तरि) *भाक- (बुध-) > तस. *अ-भाक- > नैप्र. यनि. इति द्वितीया व्यु. द्र. (वैतु. या [३,१२] MW. SEY [४७] <√पच् ? इति, पाउ [३,४३] GW., MW [पक्षे] < √पा [पाने] इति, दे [३,८] <√पा [रक्षणे] इति च) ।

१,१८[a]§; पै १६, ६७, १२; –कस्य शौ ४, १९, ३; पै २, ३८, ५?[b]; ५, २५,३; ६,८,६; १९, ३९, २; –का पै १९,२९, ६†[c]; –काः पै १,९७,१;–काय ऋ ३,९,७; ४, ५, २; –†केन ऋ ७, १०४, ८; १०, ११४, ४; शौ ८, ४, ८; पै १६,९,८.

पाक-तर[d]– -रः तै ३,२,४,४.

?पाक-त्रा[e] ऋ ८,१८,१५[f]; १०,२,५[g].

पाक-सुत्वन्[h]– -त्वनः ऋ १०, ८६,१९; शौ २०,१२६,१९†.

पाक-स्थामन्[i]– -मा ऋ ८,३,२१; २२; –मानम् ऋ ८,३,२४.

१†पाक्या[j]– -क्या ऋ २,२७,११[k]; १०,२५,३[l]; तै २, १, ११,५[k]; मै ४,१४,१४[k].

३पाक[m]–>पाका(क-अ)रु[n]– -रोः[o] मा १२,९७; का १३,६,२१.

पाक-दूर्वा[p]– -र्वा ऋ १०,१६,१३[q].

पाकल[r]– -लाय तै ७,३,१८,१[s].

?पाक-वत्[t] ऋ १०,१००,३.

?†पाक-शंस[u]– -सम् ऋ ७,१०४,

[a]) सपा. पै १६,३६,८ पूर्णम् इति पाभे.।

[b]) पाठः?। २पाक- + स्व- (धन-)> पस. *पाक-स्व- (तु. मूको.)>-स्वम् (अनघस्य धनम्) इति शोधः।

[c]) सपा. ऋ १०,१४५,६ गौः इति पाभे.।

[d]) = अतिशयेनाऽज्ञ-।

[e]) निर्देशः (तु. पपा. अनु वें. सा. GW. प्रमृ. सप्तम्यर्थे त्रा प्र. ⌊पा ५,४,५६⌋)?। विशेषम् उत्तरयोः टि. द्र.।

[f]) विप. (⌊अनघ-त्रायक-⌋-देव-)। उस. उप. *त्र- इति (कर्त्रर्थे< √त्रा ⌊रक्षणे⌋) इति कृत्वा °त्र->-त्राः ⌊प्र३⌋ इति (तु. ⌊अंशतः पक्षान्तरे⌋ सा.)। संहितायां °त्राः स्थन इत्यत्र प्र३ विसर्गस्य लोपः (पावा ८, ३,३६) इति मतम्।

[g]) विप. (⌊पवित्र-जीविन्-⌋ मर्त्य-)। उस. उप. *ध्र- इति (कर्त्रर्थे< √धृ ⌊धारणे = जीवधारणे⌋>) नैप्र. त्र- इति कृत्वा °त्र- >-°त्राः इति द्र.। यद्वा, *पाक-ध्र->-ध्राः इति पाठ-शोधः द्र.। उभयथापि विसर्ग-लोपस्तु समानः *f* टि. द्र.।

[h]) विप. >नाप. (⌊दशापवित्रात् परिस्रुत-⌋ सोम-)। उस. पूप. उक्तार्थे नाप. उप. √सु ⌊अभिषवे⌋ + कर्मणि क्वनिप् प्र. (तु. वें. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. ⌊पक्षे⌋ सा. कस. इति)।

[i]) व्यप. (नृप- ⌊= कौरयाण-⌋)। बस.।

[j]) स्त्री. भाप. (पावित्र्य-, मौर्ख्य-)। *पाकिका- (पाक-भाव-)> नैप्र. *पाकिआ- > यनि. > तृ१ (तु. GW., वैतु. PW. प्रमृ. क्रिवि.)।

[k]) पावित्र्येणेत्यर्थः। 'हे वसवः(देवाः)युष्मानीतः (अहं) पावित्र्येण च धैर्येण च (युक्तः सन्) ज्योतिरश्याम्' इति वा.। पृ १७२६ कृतपूर्वे निर्देशे तदुपरि *f* टि. च सन्न्यायां व्यु. अनुसृत्य धीर->*धीरिका->धीर्या- >-र्या इति शोधः द्र. (वैतु. प्राज्ञः विप. प्र१ इति)।

[l]) मौर्ख्येणेत्यर्थः (वैतु. वें. पक्तव्यप्रज्ञः ⌊अहम्⌋ इति, सा. = परिपक्वप्रज्ञया इति ⌊पक्षे⌋ व्रतानि इत्यस्य च विप. इतीव?)।

[m]) नाप. (पूति-⌊< √पूय्⌋ वैतु.; अन्ये = १पाक- इति?)। व्यु.?।

[n]) नाप. (पूतियुक्त-विस्फोटक-)। मलो. कस. अन्तोदात्तः।

[o]) °रोरसि नाशनी इत्यस्य स्थाने सपा. खिसा ३१, १० ?अपापा रोगनाशिनी इति, खि ⌊४,८⌋ संटि. पाप-रोगनाशिनी इति च पाभे.।

[p]) नाप. (ओषधि-विशेष-)। व्यु.?। पूप. १पाक- इति कृत्वा वें. सस. इति, सा. कस. इति।

[q]) सपा. शौ १८,३,६ शाण्डदूर्वा इति पाभे.।

[r]) विप. (⌊*भ्राज-युक्त-⌋ अश्व- ⌊वैतु. अन्ये = कृष्ण-वर्ण- इति?⌋)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। भ्राजार्थे १पाक- + (मतुबर्थे) लच् प्र. उसं. (पा ५,२,९७)। वा. यनि. सुरूपाय इत्यनेन साहचर्यं द्र. न तु श्यावाय श्यामाय इत्येताभ्याम्। द्वाविंशतेः विप. एकादशसु पर्याययुग्मेषु समं विभागदर्शनात्।

[s]) सपा. काठ ४३,८ पालवाय इति पाभे.।

[t]) पाठः? भाग-वत् (यथा-भागम्) इति शोधः (वैतु. अन्ये<२पाक- इति?)। वतिः प्र. तत्स्वरश्च (तु. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. मतुबन्तम् इति?)।

[u]) विप.>नाप. (सत्य-भाषिन्- ⌊तु. वें. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. ORN. पस. इति कृत्वा = अनघ-वचन- इति, GRV. कस. इति कृत्वा = सरल-वाणी- इति⌋)। उस. उप. कर्तरि कृत् तत्स्वरश्च। सर्वथाऽपि पूप. = २पाक- इति तु संमतम्। अथवा, पाठः? इति कृत्वा पूप. = वाक्- (सूक्त-) इति-परः शोधः इति?।

१; शौ ८,४,९; पै १६,९,९.

१?पाकात्र[a] पै ५,१३,३.

१पाक्या- २पाक- द्र.

२पाक्या- -क्या ऋ १,१२०,४?[b].

१पाङ्क्त- पङ्क्ति- द्र.

२पाङ्क्त[c]- -ङ्क्तः[d] काठ ४७,८.

पाङ्क्त्र[e]- -क्त्रान्[d] मा २४, २६[f]; कौ २६,६,१; मै ३, १४,७.

१पाजस्[g]- -जः ऋ १,११५, ५; ३, १४, १; २९,३; ६१, ५; ४,४, १; ५, १,२; ६, २१,७; ७, ३, ४; १०,१; ९, ६८,३; १०,८४, ३; मा १३, ९; ३३, ३८; ३४, १४; का १४,१,९; ३२, ३, ९; ३३, १,८; तै १, २, १४,१; मै २, ७,१५; १३,७; ४, ११, ५; १४, ४; काठ ६, ११; १०, ५; १६, १५; क २५, ६; कौ २, १०९७; शौ ४, ३१,३[h]; २०, १२३, २; -जसः ऋ १०, ३७, ८; खि १, ७, २ऽ; -जसा ऋ १, ५८, ५; १५१, १; २, ३४, १३; ३, १५, १; ४, ४८, ५; मा ११, ४९; का १२, ४, १३; तै २, २,१२, ७; ५,१२,५; ४, १, ५,१; ५, १,६, १; मै २,७, ५; ३, १,६; ४,१४,२; काठ २, १५; ७, १६; १६, ४; १९, ५; क ३०,३; -जसी[i] ऋ १,१२१, ११; -जसे ऋ ८, ४६,२५; ९, १०९, २१; मै ४, १४, २; -जांसि ऋ ९, ७६,१; ८८, ५; कौ १, ५५८; २, ५७८; जै १, ५७,५; ३,४७,४.

पाजस्य[j]- -स्यम् मा २५, ८; का २७, ८, १; तै ५, ७, १६, १; मै ३, १५,७; काठ ५३, ६; शौ ४, १४, ८; ९, १२,५; पै १६, ९९,२; १३९,६- स्यात् शौ १०, १०, २०; पै १६, १०८, १०; -स्याय तै ७, ३, १६, १; काठ ४३,६.

पाजस-वत्- -वन्तः ऋ १०,७७,३.

पाञ्चजन्य- पञ्चन्- द्र.

पाटा[k]- -टा पै ७, १२, ९; -टाम् शौ २, २७,४; पै २, १६, ३; ७, १२, १; ७; ८; -०टे पै ७,१२, ४-६; -०टेऽ-टे पै ७,१२,५?.

पाट्टूर[l]- -रः[m] तै ५, ७,२१-२२,१.

पाटोर[l]- -रः[m] काठ ५३,११; १२.

पाणि[n]- -णिः मै १, ८, ३; -णिना मा १,१६[o];२०[o]; का १,५,७[o], ७,४[o]; शौ १२,१०, २; पै १६, १४५, १०; -णिभिः ऋ २, ३१,२; -णिभ्याम् शौ २, ३३, ६[p], २०,९६,२२[p], -णी ऋ ४, २१,९; ६,७१,१; मै ४,५,९¶; १२, ३¶; -णौ मै १, ८, १¶; -ण्योः ¶काठ ६, १; २; ¶क ३,१२;४,१; पै ४,७,४[p]; १६, १४७,८.

पाणि-घ्न[q]- -घ्नम्[r] मा ३०, २०; का ३४,४,२.

---

[a]) पाठः? 'पाकेन त्रायते' इति कृत्वा १पाक्–+(√त्रै [रक्षणे]>कर्तरि) त्र–>उस. पाक-त्र– >-त्रः इति शोधः (तु. ?पाक-त्रा इत्यत्र टि.)।

[b]) पाठः अर्थश्च? । तु. सस्थ. टि. ?प्र-घोषे; वैतु. विप. इति कृत्वा वें. प्र१, स्क. द्वि२, सा. द्वि३ ।

[c]) नाप. (मूषक-जाति-) । व्यु. ? ।

[d]) सपा. °ङ्क्तः <> °ङ्क्त्रान् <> °न्त्रः इति पाभे (तु. पृ ६१९ *f*) ।

[e]) नाप. (तदाख्य-जीव-जाति- [= आखु-पर्यायः?]) । व्यु. ? । <√*पन्ज् [= √भन्ज्] 'भङ्गे' इति मतम् ।

[f]) सपा. °ङ्त्रान् इति शुप्रा ५,३४; ६,३० ।

[g]) वप्रा. । भाप., *नाप. ? (दीप्ति-, बल-, पाद-, प्रभृ.) । <√पा [रक्षणे] इति या ६,१२ पाउ ४, २०३; < √पज् [दार्ढ्ये] GW. WAG [१, १३७ *e*] प्रमृ. ।

[h]) सपा. पै ४, १२,३ शर्धः इति पाभे. ।

[i]) = द्यावा-पृथिवी ।

[j]) अर्थः? । नाप. (शरीराङ्ग-विशेष- इति सा. PW. प्रभृ.) । तत्रभवीयः यत् प्र. उसं. (पा ४,३,५५) ।

[k]) नाप. (ओषधि- [पाठा इति नभा.]) । व्यु. ? ।

[l]) नाप. ([*पृष्ठगत-]तदाख्याऽङ्ग-) । <पृष्ठ–+(√भृ [धारणे]>कर्तरि)*भर्–>उस. *पृष्ठ-भर्–>नैप्र. यनि. ।

[m]) सपा. पाट्टूरः<>पाटोरः इति पाभे. ।

[n]) नाप. (हस्त-) । व्यु. ? । या [२,२६] पाउ [४, १३३]<√पण् इति, WAG [१,४०]<√पॄ (तु. SEY [८०]) इति ? । √भृ [धारणे]> *भर्णि->नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[o]) = सपा. माश १,१,४,२३;२,१,१९;२१ । तै १,१, ५,२;६,१ मै १,१,७;४,१,७ काठ १,६;३१,५ तैब्रा ३, २,५,११;६,४ आपश्रौ १,२०,११;२१,७ माश्रौ १,२, २, ३२ तु पाठाऽभावः ।

[p]) सपा. पाणिभ्याम् <> पाण्योः इति पाभे. ।

[q]) नाप. । उस. उप. टक् प्र. उसं. (पा ३,२,५५) ।

[r]) सपा. तैब्रा ३,४,१५,१ °णिसंघातम् इति पाभे. ।

¶पाणि-तस्(:) काठ ६, २; क ४,१

?पाण्डमुत्वं[a] पै १३, ५, २८.

पाण्डर[b]- -रम् मै ४,४,३.

प्रात्- √पा(पाने) द्र.

पातल्य[c]- -ल्ये ऋ ३, ५३, १७.

पातवे, पातवै √पा (पाने) द्र.

पातुम् √पा (रक्षणे) द्र.

१पातृ-, २पातृ -√पा (पाने) द्र.

३पातृ- √पा(रक्षणे) द्र.

पात्नीवत-, °वन्त- पति- द्र.

?पा त्म त्य भूर्जे[d] पै १९, ३३,१३.

?पात्यमंसत[e] पै १९,३९,४.

पात्र[f]- -त्रम् ऋ १, ८२,४; ११०,५; १२१,१[g]; १७५,३; २, ३७,४; ६,७, १[h]; ४४, १६; १०, ५०, ६; ११२,६; खि ५, ७,५, १०; †मा ७,२४[h]; ३३,८[h]; †का ७, १०,१[h]; ३२, १,८[h]; तै १, ४, १३,१†[h]; ३, १,६,२[५]; ३[५]; ५, १,७,४¶; ¶मै १,३,१५†[h]; ४, १०; ८,३; २, ६, ६[२]; ३,१,७; ८[४]; ८,५; ४,५,५; ६;८; ६,२[३]; ३[२]; ५;७,४;८,८;९; ¶काठ ४, ५†[h]; १३,१०; १५,५[२]; १९,७; २७, २[२];३;५[२];६;८; ३०,४; ७; ३१,१५; ३२,७; ¶क ३,५†[h]; ३०,५; ४२,२[२]; ३; ५[३];६; ४५-४६,७; †कौ १, ६७[h,i]; ४२४; २, ४९०[h,i]; ७८४; †जै १,७, ५[h]; ४१,६; ३,३८,४[h]; शौ ८, १३-१४, २;६; १०; १४; ११, ३, ९; १२,१,६०; ३, ८; ३७; ४८; पै ४, ४०,५; ५, २८, ५; १६, ५३,१४; ७१,२; ३;१३५, १-८; १७, ६, ९; ३६, ७; ८; ३९-४०,७; —त्रस्य ऋ १,१७५, १; खौ २,७८२†; पै १६,१२३, १-४; २०, ३७, १०; —†त्रा ऋ १, १०४, ८[j]; ६, २७, ६; ७, १०४, २१; ८, १०३, ६; १०, ५३, ९; कौ १, ४४; २, ९३३; जै १, ४, १०; ४, ११, ६; शौ ८, ४, २१; पै १६, ११, १; —¶त्राणाम् तै ५, १,६,२; ७, २,७,४; मै ४,६,२[२]; काठ २७, ५[२]; ७[२]; २८, ९; ३०, ३; क ४२, ५[२]; ४४, ९; ४६, ६; —त्राणि ऋ १, १६२, १३; १०, ४४, ५; मा १९, ८६; २५,३६; का २१,६,७; २७, १३,५; ¶तै ४, ६,९,१†; ५, १,६,२; ६,२, ३; ६,४,७,२; ३;९,५[२]; ५,११, १[२]; २; ७, २,१०,४[k]; ¶मै १, १०, ११[२]; १२; ३, ४,१;१०,

[a]) पाठः ? पाण्डरम्, उल्बम् इति शोधः (तु. सपा. मै ४,४,३)।

[b]) विप. (उल्ब-)। व्यु. ?। <√पण्ड् इति अभा.।

[c]) नाप. न.। व्यु. ?। आणि-पर्याय इति वें., कीलक-पर्याय इति सा. GG., =रथाऽवयव- इति GW. प्रमृ. च, सा. < √पत् ⌊गतौ⌋ इति च ?। =चक्र- इति कृत्वा √वृत् ⌊वर्तने⌋ > भावे) *वर्त्रि- + √कृ > कर्तरि) *कृ- > उस. *वर्त्रि-कृ- > स्त्री. *वर्त्रिका- > नैप्र. *वर्तरिका > *वातलिआ > यनि. इति मतम् (तु. ⌊अर्थतः⌋ ?GG.)

[d]) पाठः ? (मे>)म आत्माऽसि अभूः ऊर्जे इति पञ्च-पदः शोधः। सस्थ. प्रथमे पादे ?यस्>अथ इति, ?प्रतिदहत्>°हात् इति, २ये पादे ?यः>यत् इति, ?आभृतम्>आ-स्तृतम् इति, ?वाजपेयम्>मा तपेयम् इति च सस्थ. अन्येऽपि शोधाः द्र. (तु. ⌊मुख्यतः⌋ मूको.)।

[e]) पाठः ? प्रत्या(ति-आ)√मन्>प्रत्यामंसताम् इति शोधः।

[f]) वप्रा.। न. भाप. नाप. च (दीप्ति-, भाण्ड- प्रमृ.)। व्यु. ?। <√पा ⌊पाने⌋ इति या ५,१ पाउ ४,१५९; १७० प्रमृ.;<√पा ⌊रक्षणे⌋ सा. PW. प्रमृ.। दीप्त्यर्थे <√*पा (<√भा ⌊तु. मा ४०,१७⌋), भाण्डार्थे <√*पा [<√मा 'माने' (=√*भ्रा=√भृ 'धारणे' ⌊तु. ऋ १,८२,४ प्रमृ.⌋)] इति मतम्।

[g]) पाठः ? (√प्रा ⌊पूर्तौ⌋ >कर्तरि तृनि) *प्रातृ-> -तृणाम् इति शोधः (तु. छन्दः)। सस्थ. नृन् इति द्वि३ (पा २,३,६९)। सस्थ. देवयताम् इति पाठोऽपि ? *देव-यात्->-ताम् इति च तत्र शोधः स्यात्। देव- + (√ध्यै ⌊चिन्तायाम्⌋>कर्तरि) *ध्यात्>उस. *देव-ध्यात्- (देवपूजाकृत्-) > नैप्र. *देव-यात्-> *देव-युत्- (=पाप्र. देव->√देवय>देवयुत्-) इति च व्यु. विपर्येऽपि मतम् (वैतु. अन्ये यनि. एव पाठ इति ?)।

[h]) तु. सस्थ. टि. १आ।

[i]) वैतु. सा. भव. <√पा ⌊रक्षणे⌋ इति।

[j]) वीजधारणात् पत्न्यः पात्राणीत्येवमुपचरिताः द्र. (तु. GRV. Gri.; वैतु. वें. स्क. सा. अपत्य-पर्याय इति कृत्वा <√पत् ⌊गतौ⌋ इति, PW. GW. Gri मातृ-पर्याय इति च ?)।

[k]) नाप. (त्वच्-) इति कृत्वा <√*पा (<√*वा <√वृ ⌊आवरणे⌋) इत्येवं द्र.। गात्राणि इति पाभे. (तु.

५[२]; ११, ९$; १६, १†; ४,५, ६; ८; ६, २[३]; ३; ५; ८, १[२]; ८[३]; काठ १,५; १२,३¶; ¶२७, ३; ५[३]; ८; २८, १०¶; ३१,४; ३६, ६[३]¶; ३८, ३; ४६, ४†; ¶क १,५$; ४२, ३; ५[३]; ४५, १; ४७,४$; शौ ६, १४२, १; ९,६,१७; २०, ९४,५†; पै १, १०१, १;२; ४; १६, ११२,४; –त्रात् तै ५,६,२,३¶; –त्रान्?[a] शौ १०, १०,९; पै १६, १०७, ९; –त्राइम् मै ३, १०, ५[२]; –त्रे ऋ १०, १०५, १०; ¶तै १, ८, ९,३; ५, ६, २, ३[b]; ६, २,६,४[२c]; ¶मै ३,८,४; ५; ४, ५,५; ६[४]; ६,३; ¶काठ २५,३[२]; २७, ५; २८, २; ३०, ४; ¶क ३८, ६[२]; ४२, २; ५; ४४, २; ४६, ७; शौ ४, १७,४; ५,३१, १; १२,३,२५; ३३; ३६; ४०; पै ४, ४०,२; ५, २३, ६; १६, ७१, ६; १७, ३८, ६; ३९, ३; ६; १०; –त्रेण ऋ १०, १३६, ७; मा ४०, १७; का ४०, १, १५; ¶तै २, ५, १, ७; ७, २, १०,२; ¶मै १, १०,२०; ३,३, ४; ४, २, १[२]; १३[२]; ¶काठ १९,६; २१,४[b]; २७,२?[d]; २८, २; ८; ¶क ३०,४; ३१, १९[b,e]; ४४,२; ८; पै ५, ३८,७†; १५, १७,८; १६, ७१, ७; –¶त्रेभ्यः मै १, १०, ११[२]; काठ ३६,६[२]; –त्रेषु मा १६, ६२; का १७,८, १६; तै ४, ५,११, १; मै २,९, ९; ३, १०, ५¶; ४, ८, ७¶; काठ १७, १६; ३४, १६¶; क २७,६; शौ १०, १०, ११; १२; पै १६, १०८,१;२; –त्रैः मै ३, ४, १¶[b]; शौ १२,३,३०; पै १, १०१,३; १७,३८,९.

पात्र-मात्र[f]– –त्रः पै १६,७१,३.

पात्र-हस्त[g]– –स्ताः शौ ९,११,३.

¶पात्रिय[h]– –यः तै ३, २,३, ३[२i]; ४[२i]; मै ३,८,५; ४, ५,५.

पात्रीय[i]– –यः मै ४; ५,९[i]¶.

?पात्सत्य् एमम् पै १९, ३३,१४[k]; ५२,१६[l].

पाथस्[m]– –थः ऋ १, १५४,५;१६२, २; १८८, १०; २,३,[९; ३,८, ९; ७,४७,३]; ३, ३१, ६; ५५, १०; ६, १५,[१२; ७, ४, ९]; ७, ५, ७; ३४, १०; ६३, ५; १०, ७०, ९; १०; ९२, १५; ११०,१०; मा २,१७;८,५०[२n]; २१, ४०; २५,२५†; २९,१०; ३५†; ३३,५९†; का २, ४,५; ८, २२,४[२n]; २३,४,१२; २७, १२,२†; ३१,१,१०; ४,११†; ३२, ५,५†; तै १, १, १३,२; ३, १,४, ३[२]; ११, २†; ३, ३, १[२n]; ३[२n]; ४, ६, ९,१†; ५,१, ११,४¶; मै १, ३,३६; ३,११, २; १६,१†;२; †४,६,४; १२, १; १३, ३; १४, ८; काठ १, १२[२n];१६,२०†; २७,९†;३०, ६[२n]; ८; ४६, २; ४†; शौ २,

पृ १२२२ *e* टि.) अ पिएतत्पर्याय एवेति कृत्वा (√कट् [आवरणे]>नैप्र.) *√गट्>*गट्-ट्->नैप्र. गाट्->यनि. इति द्र.।

[a]) पाठः?। °त्राणि इति शोधः (तु. छन्दः, पै. मूको. =[*पात्राणि>*पात्राइ>]पात्रे इति च)।

[b]) पाभे. पृ १६८१ *b* द्र.।

[c]) नाप. (सह-पङ्क्तिभोजन- इति सा. K. प्रभृ. वा, श्राद्ध-भोजन- इति भा.)।

[d]) पाठः? पात्रे न इति द्वि-पदः शोधः (तु. सप्र. मै ४,५,५ क ४२,२ [तु. संस्कर्तुः टि.] OKP [२७] च)।

[e]) °त्रे इति मूको.।

[f]) विप. (ओदन-)। बस.।

[g]) विप. (परिवेष्टृ-)। बस.।

[h]) विप. (प्रजापति-, ब्राह्मण-)। तदर्हतीत्यर्थे घन्>इयः प्र. (पा ५,१,६८) नित्-स्वरश्च।

[i]) सप्र. पात्रियः<>पात्रीयः इति पाभे.।

[j]) छन्>ईयः प्र. उसं.(पा ५, १,६८) इति पूर्वतो विशेषः।

[k]) पाठः? यन् न (:) आ-भवाद् अभि यच्च (न>)ना भवात्, प्रसूम् अभि च पुष्पवत्, पूर्वा पश्चो(श्चा-उ) भे (पृ ९७३ *k* टि. नेष्टम्)। *पात् (<√पा [रक्षणे] (पस्त्य->) –स्त्ये, मम इति पाठ-शोधः द्र. (तु. [मुख्यतः] मूको.)।

[l]) अत्रापि तृतीयः पादः पूर्वे टि. उक्तप्रकारेण शोधितः द्र.।

[m]) नाप.। अर्थः व्यु. च?। =अन्तरिक्ष- इति पाका (४, ४, १११), अन्न- इति उदक- इति च या (६, ७) प्रभृ., =स्थान- इति वें [ऋ २, ३,९] GW. PW. प्रभृ.। <√पा ([पाने] तु. दे.निघ ४, ३) वा <√पथ् [तु. GW.] वेति या., <√पा [रक्षणे] इति पाउ ४,२०४; २०५ भा. तै १, १,१३,२।

[n]) द्विः पाभे. पृ १७१४ *j* द्र.।

३४, २; ५, १२, १०[f]; पै ३, ३२, ३; –थसि[a] मा १३,५३; का १४,६,१; तै ४, ३, १, १; मै २,७,१८; –थांसि खि ५,७, २; ८; १०; मा २१, ४६; ४७; का २३, ५, ४; ५; मै ४, १३, ७[२]; काठ १८,२१[२].

पाथिस्[b]– -थिपि[a] काठ १६, १८; क २५,९.

?पाथो[c] ऋ २,२, [४ (९, ७०,३)].

[पाथ्य][d]– -थ्यः ऋ६,१६,१५; मा११, ३४; का १२,३,७; तै ३,५,११, ४;४,१,३,३;५, १,४,४; मै २, ७,३; ४,१०,३; काठ १५,१२; १६, ३; १९, ४; क ३०,२.

पाद्–, पाद–, पादकु–, पादगृह्य, पाद्-घातिनी–, पाद-तस्(:), पादयत्–, पाद-वत्– √पद् द्र.

पादु[e]– -दुः ऋ १०,२७,२४.

पादया– √पद् द्र.

१पान– √पा(पाने) द्र.

?२पानु– -नः ऋ ९,७०,४[f].

?पानिजः पै १५,६,८.

१पान्त– √पा(पाने) द्र.

?२पान्त[g]– -न्तम् ऋ ७, ३३, २.

?पान्तो[h] ऋ ९,९८,८.

पान्त्र[i]– -न्त्रः तै ५,५,१८,१[j].

पापु,पा[k]– -०प शौ १९, ८,

a) सपा. °थसि <> °थिपि इति पाभे. ।

b) = पाथस्– । प्र. ततो विशेषः । c) पाठः? पाथु– (=√भा > नैप्र. पा [भाने] + थः प्र. इति कृत्वा नाप. [*सूर्य-]) > -थम् इति शोधः । 'यथा पाथो (भानुः) उभे जनसी (द्यावापृथिव्यौ) अनु अक्षभिश् चितयन्निव (वीक्षमाण इव) स्यादेवमग्निः (दीप्रः सन् द्यावापृथिव्यौ वाऽरण्यौ वाऽनु) भवति' इति वा. (तु. सस्थ. चन्द्रेण सहापि सादृश्यसंकेतः; वैतु. पपा. प्रभृ. पाथस्– > -थः इतीव कृत्वा नाप. इति संमताः सन्तोऽप्यर्थे विमताः, ORN. [पक्षे] पाथस्–>-थः इत्येवं पाठः स्यादिति च)। सस्थ. टि. पायु– द्र. ।

d) व्यु. ? । व्यप. (वृषन्- [= *ऋषि-] [तु. वें. भा. सा. GRV. C [वैताश्रौ ५, १४], K.; वैतु. PW. GW. प्रभृ. [Garbe वैताश्रौ. वृषा इति गवार्थे नाप. इति]। विप.सत्< पथिन्– इति वा पाथस्– इति वा?]) ।

e) अर्थः व्यु. च? । गमनार्थे भाप. इति सौ. दु. [या ५,१९]; पाद-पर्याय इति PW. GW. प्रभृ. । उभयथापि <√पद् [गतौ] इति तद्वादः? ।

f) व्रतानि पानः इति पपा.? व्रता, (नि√पा [*निर्वाहणे]>कर्तरि) *नि-पानु–(विप. [सोम-]) > -नः इति विभाग-शोधः द्र. । सस्थ. च ऋ ९,७०,२ इत्यत्र च चारुण–(*स्वाद-कृत्-)>–णः इति पदं द्र. । अतः चारु– इत्यत्र यदेतत् प१ इति कृत्वा निर्दिष्टपूर्व तच् छोध्यम् । 'व्रता (यज्ञ-कर्माणि) निपानः (निर्वाहयन्) अमृतस्य चारुणः (स्वादकरणः [च]) सः (सोमः) मृज्यमानः (सन्) मध्यमासु (*आर्द्रासु) मातृषु (*धारयित्रीषु [= वसतीवरीषु]) प्रमे (प्रमित्यर्थम्) नृचक्षाः (निरीक्षकः [सन्]) सचा (युगपद्) उभे विशौ (देवांश्च मर्त्यांश्च) अनु प्रपद्यते (उपरिष्टाच्चाऽधस्ताच्च [सर्वत्र] अप्सु प्रमितो भवति)' इति वा. ।

g) = *वान्त– > पान्त (= वात–) >–न्तम् (<√वा>√पा [*गतौ]+झन् प्र. उसं. [पाउ ३, १२६])। 'वैशन्तं (*जलवर्षणं) तिरः उग्रं वान्तं झञ्झावातं [च]) अति (क्रम्य, एवं सर्वा बाधा विगणय्य) वसिष्ठा इन्द्रं स्वस्य सुतस्य बलेन दूरदेशाद् आनयन्' इति वा. [वैतु. पात्–>–न्तम् इति कृत्वा वें. <√पा [रक्षणे] इति, सा. GW.<√पा [पाने] इति, GRV. =१पान्त– इति च) ।

h) पाठः? (√पा [पाने]>भावे) पान–+मतुप् > *पान-वत्–>*पानवताम् >नैप्र. *पान्वताम्>यनि. । सस्थ. ?दक्ष-साधनम् > (दक्षस्–>तृ१) *दक्षसा +(√अर्ध् [वृद्धौ] > भावे) *अर्धनम् > *दक्षसाऽर्धनम् इति द्वि-पदः शोधोऽपि द्र. । 'हे देवाः, यः (सोमः) सूरिषु श्रवो दधे, अस्य (तस्य) पानवतां (सतां) हि वः (युष्माकम्) अवसा दक्षसा (च) अर्धनं (भवति)' इति वा. (वैतु. पात्–>पान्तः [तु. पपा.] इति कृत्वा वें. सा. GRV. B. ORN. <√पा [पाने] इति, GW. √पा [रक्षणे] इति च) ।

i) नाप. (तदाख्य-जीव-जाति- [पक्षि-विशेष- इति सा.])। नैप्र. <पाङ्क्तु– यद्र. ।

j) पाभे. कृते पृ ६१९ f टि. द्र. ।

k) भाप., विप., नाप. (हिंसामालिन्यादिदोषयुक्तकर्मन्-, तद्वत्- वा)। व्यु. ? । <(*अ-पा– [=अ-पेय-] > नैप्र.) पा–+[√पा [पाने]>] पु– [= पातृ-] > उसं. वा [√पत् [पतने]>√पापत्]> *पापत्– >यनि. वेति या [५,२]; < √पा [रक्षणे] पाउ [३, २३]; <√पीय्

५[a]; पै १९,३८,४‡[b]; २०,४६, २[a]; -पः ¶मै २,५,४; ३,८,४; काठ१३,६¶; शौ५,१८,२;१९, ५७,३; पै ३, ३०, ३; ९, १७, २; १७, २४, १; ४-११; -पम् ऋ १०,१०,१२; खि ३, १०[2], १; ७-९; ४,५, ३८; ३९[2]; ¶तै २, २,५,१; ३, ५,७,२; शौ २, १२, ५; ४, ३६, ८; १०, १, १०; ३,६; १२, २, ५०[c]; १०, २; १८,१,१४†; १९,८, ५![d]; ९,१४; पै २, ५,५; ७, ७,२;४; १०, १२,८; १६,२५,१०;६३, ६; १४५,१०; १४९, १०; १७, ३४, १०; १९, ४२, १५; २०, ४६,२![d]; -पया[e] ऋ १, २९,५; ८, १९,२६; १०, ७१, ९; ८५, ३०; १३५,२; शौ ५, १७,१८; ७, ५८, ६; ६७, २; १४, १, २७†; २०, ७४,५†; पै १,४८, २; ९, १६,१; १८, ३,६†;१९, ४२, १५; २०, १५, ४; -पस्य ऋ १, १२९,११; -पा पै १९, ५०, ५; -पाः ऋ १, १९०, ५; -पात् ¶तै २, ३,५,३[2]; ६, ५, ८,२; शौ १०, १,११; ३, ४[f]; पै ७, ३, ९[g]; १६, ३६, १; -पाम् पै १९, ४६, १३; -पाय शौ १३, ७,१४; -पासः ऋ ४, ५, ५; ८, ६१, ११; -पेन का १०,१,६[h]; २१, १,११[h]; पै ७, ८, १; -पेभ्यः खि ३, १०[2], ६.

पापी[i]- -०पि[j] शौ ७, १२०,१; -पी मै ४, २,१४[2]¶; पै १६, १४९, ७; -पीः ऋ १०, १०८, ६; शौ ७, १२०,४; ९, २,२५; पै ४,१३, ५[k]; ५, ९,१; ६; ७; १६, ७८, ७; १९, ३६, १६; २०, १९,५; ७; २०,७.

पाप-क[l]- -०क पै १३, १३,५; -कम् खि ३,१०[2],४.

पाप-कृत्- -कृते[m] शौ १०,१,२३.

पाप-कृत्या[n]- -त्यया शौ ३,३१,२.

पाप-कृत्वन्- -त्वनः पै ७, ७, ६; -त्वने खि ४, ५, १२; पै १६, ३७, ३[m]; -त्वानम् शौ १९, ३५,३; पै ११,४,३.

?पाप-क्षुद्-अपमृत्यु[o]- -त्यवः खि २,६[2], २९.

पाप-चेतस्[p]- -तसः खि ४,५,३०.

पाप-जित्- -जितः पै १९,२५,५!.

पाप-त्व- -त्वम् मै २, ५, ३¶; -†त्वाय ऋ ७, ३२, १८; ९४, ३;८,१९,२६; कौ १, ३१०,२, २६८;११४६; जै १,३२,८; ३, २२,१५; शौ २०,८२,१.

पाप-धी[q]- -धीः खि ४, ५,३६[r].

⌊हिंसायाम्⌋ इतीव WAG [१, ७९a] SEY [१३८] च ? । (√*आ[आँ]पु[अष्टदुष्ट-भावयोः]>भावे तद्वदर्थे च) *आप्म->नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[a]) तु. सस्थ. टि. २नासिका->काम् ।

[b]) पाभे. १८९२ h द्र. ।

[c]) वा. क्रिवि. द्र. ।

[d]) अपपापुम् इति पाठः? अप पापुम् इति द्वि-पदः शोधः (तु. पृ २७८ n) ।

[e]) वहुप्रस्थाने रूपम् । यत्र पापया इतिमात्रं श्रूयते (शौ ५, १७,१८; ७, ६५,२) तत्र पापा-+(√वृत् [वृत्तौ, आचारे]>स्त्री. भावे) वृत्->कस. *पाप-वृत्- (दुराचार-)>[तृ१ (विभक्तिस्वराऽभाव-विकल्पे [पा ६, १, १६९])] *पापवृता> नैप्र. *पापधा>पापया इत्येका दिक् । यत्र तु ?पापयामुया इति द्वि-स्वरा श्रुतिः (ऋ १, २९,५ प्रमृ.) तत्र पापा- > -पया इति तावदेकं पदम्, वृत्- > *वृता इत्यपरं पदमिति कृत्वा संहितायां पापयावृता->नैप्र. *पापयावुधा- > पापयामुया इत्यपरा दिक् (वैतु. पपा. प्रमृ. अदस्- > अमुया इतीव प्रतिपन्नाः ?) । एतदनु च पृ ११२ h टि. यदुक्तं पूर्वं, तदपि शोध्यम् ।

[f]) सपा. पै १६, ६३,४ पाप्मानम् इति पाभे. ।

[g]) पापात इति पाठः ? यनि. शोधः । ?अहन्य्> √हन्>[लिङि प्रपु१] अहन् (नि >)न्य इति ?मेधिन >अ-मेधिनः इति ?इमाम्>इतः इति चाप्यपरे सस्थ. शोधाः द्र. ।

[h]) सपा. मा ९,४;१९,२० पाप्मना इति पाभे. ।

[i]) विप. (तनू-, लक्ष्मी-, गो- प्रमृ.) । स्त्री. ङीप् प्र (पा ४,१,३०) ।

[j]) सपा. पापि लक्ष्मि<>पापलक्ष्मि इति पाभे. ।

[k]) सपा. शौ २,२५,५ विभे. ।

[l]) स्वार्थे कः प्र. (पा ५,३,७४) ।

[m]) सपा. °कृते<>°कृत्वने इति पाभे. ।

[n]) कस. अन्तोदात्तः ।

[o]) द्वस. । खिसा ११, २८ पूर्वेण समस्त इव पाठः ।

[p]) विप. (कृत्याकर्तृ-) । वस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २,११९) ।

[q]) विप. । वस. । पा° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[r]) पापधीन् इति खिसा २९,३७ पाठः ।

?पाप-पूरुष[a]– -षः खि ५,१५,१४.
¶पाप-यक्ष्म[b]– -क्ष्मस्य तै २,३,५, २;५,६,५.
पापयक्ष्म-गृहीत– -तः तै २,३, ५,३¶.
पाप-रूपक[c]– -०क पै १३,१३,५.
पाप-रोगा(ग-आ)दि[d]– -दि खि ७, २,४.
पाप-लक्ष्मी[e]– -०क्ष्मि[f] पै २०, १७,७.
पाप-लोक[b]– -कान् शौ १२,११,३.
?पाप-वसीय[g]– -यस्य मै ३,७,४¶.
¶पाप-वसीयस्[h]– -सम् मै ३, १, ३[3]; ४, ६, २[3]; काठ २७, ५[3]; २९,८[3]; क ४२, ५[3]; -सस्य मै १; १०;१३; ३,१,३[1]; ४,६,५; काठ ८, ११; १९,३[1]; २९, ८; ३६, ७; क ७,८; २९,८[1].
¶पाप-वस्यस्[h]– -सम् तै ५,१,२, २; -सस्य तै २,२,५,६; ११, १; ५,१,२,३[1].
पाप-वात[j]– -तेन तै ५, ७, २३,१; काठ ५३,१३.
पाप-वाद[b]– -दात् शौ १०,३,६; पै १६,६३,६.
?पाप-सम[k]– -मम् तै३,३,८,५¶.
पाप-हर– -रम् खिसा १८,२१.
पापा(प-अ)वहीय[l]– -यम् तै ७,३, १,१¶.
पापि(ष्ठ>)ष्ठा– -ष्ठाः शौ ७,१२०, ३; पै २०,१७, १०; २०, ३.
¶पापीयस्– -यः मै ४, ६, २; -यसः काठ २७, ५; क ४२,५; -यसा तै ५, १,२,२; मै १,५, ११; काठ २७, ३; क ४२, ३; -यांसः मै १, ६,९[2]; काठ २४, ९[2]; २७, ९; क ३८, २[2]; -यांसम् काठ २०, ६; २१, २; ४; २२,१०; २३, ३; २७, ५; ३१, ११; क ३१,१९; ३५, ४; ४२,५; ४७, ११; -यान् तै १, ५, ७,४; ९,५; २, ३,५, २;४, १,४[2]; ५, ४,४; ५, ६; ६, ५; ३, १,६,१; ३, ७,३; ५, १,१, २[2]; २,२; ३; २,८, ४[2]; ५,२, ४; ७,१,१; ७,२, ७,३;४;४,५, १; मै १, ४, १०[2]; १२[6]; ६, ८[4]; ९; ८; ४; ९,६; २, २,९[2]; ३, १,१[2]; ३[3]; ३, २; ४,८;८, ४; ४, ४,१०; काठ ७, ६[2]; ८, १२[2]; ९, १४[3]; १०, ७; ११, ४; १३,६[2]; १८, १९; १९,२; २४, ६; २७,५[2]; ६[2]; ३०, ३; ३२,४; ७; ३४,२; ३५, १९; क ५,५[2]; ७,७[2]; २९, ७;८; ३७, ७; ४२, ५[3]; ६[2]; ४६, ६; ४८, १७; पै १६, ११९, १[2]$; -¶यान्‌ऽ-यान् काठ ७, ६; क ५,५.
¶पापीयसी– -सी तै ५, ६,८, २[2]; काठ २२, ७[3]; क५, ८; ३५,१[3].
?पापगम्[m] पै १७,१३,२.
पापजे ऋ १०,१०५,३[n].
?पापतन् ऋ ८,२०,४[o].
?पापात् स्वप्न्यात्[p] शौ ७,१०५,१;

[a]) पाठः ? शंपा. सात. [शौ २०,१३१,१७] व्याप, पूरुषः इति, RW. व्याप्तः, पूरुषः इति च शोधः स्यादिति ?।
[b]) कस. अन्तोदात्तः। [c]) विप.। वस.।
[d]) कस.>वस.। [e]) कस. पूप. पुवद्भावः।
[f]) पाभे. पृ १९९८ *j* द्र.।
[g]) पाठः ? °सीयस्->-सस्य इति शोधो विमृश्यः (तु. उत्तरं प्राति.)।
[h]) कस. परनिपातः (पा २,२,३१)। समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,८०)।
[i]) सपा. °वसीयसस्य<>°वस्यसस्य इति पाभे.।
[j]) नाप. (अपानवायु- [तु. सा.])। कस. अन्तोदात्तः।
[k]) निर्देशः (तु. पपा.) ?। अस. उत्तरपदाद्युदात्तः (पा २,१, १७; ६, २, १२१)। उप. =[वर्ष-पर्याय-] समा- (तु. भा. PW. K. प्रमृ.; वैतु. भा. [पक्षे], सा. =समान- इति)। मौस्थि. तु (पापवदर्थे) *पाप-स्-+समा->वस. *पापस्-सम- (पापकवर्षीय- [भाप. विप. च])>न. द्वि१ क्रिवि. सत् *पापस्समम्> नैप्र. पापसमम् इत्येवमनवग्रहं निर्देष्टव्यम्।
[l]) उस.। उप. अव√हा [त्यागे]+भावे क्यप् प्र. उसं. (पा ३,१,१०७) वा. क्रिवि.।
[m]) पाठः ? याः(?परुषाः>) पर्व-शः प्रा (प्र-अ)प-(√*घन्=√हन्>) हन्त्रीः इति प्रथम-पाद-शोधः। याश्च कुक्षा (=क्षौ)वि-सर्पतीः इति च द्वितीय-पाद-शोधः।
[n]) स्वरूपम्? √भञ्ज् > नैप्र. √पज् > पापज्- [भाप].>-पजे इति स्यात् (तु. सस्थ.टि. आ; वैतु. अप इत्यत्र सस्थ. टि. [यत्र च यथायोगं शोधः द्र.])।
[o]) पाठः ? तु. सस्थ. टि. १द्वीप->-पानि।
[p]) पाठः? पाप-स्वप्न्य- (भाप.)>-प्न्यात् इति शोधः (तु. सपा. वौश्रौ २८,९:२० पापस्वप्नात् इति)। यत्र कास. न्यन् प्र. उसं. (पा ३,३,९१)। कृत्स्वरः।

पै २०,३५,४.

?**पापाथ** पै ४,१४,२.

?**पापी जग्धि प्रसूः**[a] पै ४,२१,२.

?**पापी न नोभ्यमा**[b] पै १९,३६,८.

?**पापीयां शमिद्वतीम्**[c] पै ८, १६, ५; २०,४७,७.

पाप्मन्[d]- -०प्मन् शौ ६, २६,१[२];२; ११३, २[e]; पै १९, ११, १-३; -प्मनः ¶तै २, १,४,६;७,२, ७, ४; ५, ४, ५, ४[३]; ५[३]; ७, २, १०, ४; ¶मै १, ११, ६; २, ३, ९; ५, ३; ६; ३, २,४; ३, ७[४]; ¶काठ १२, ११; १३, २; ४[३]; १४, ६; २१, ८[९]; पै १६,१४९,११; १७,२४, १; -प्मना मा ९, ४[f]; १९,११[f]; ¶तै २, १,३, ५;४,६; २,१,२; ३,२; ७,४; ३, १३, २[३]; ६,२, ६, ४; ६,८,३; ७, १, १०, २; २,५,२; ३,६,१; ४, ५,१; ¶मै १, ११,६[२]; २,१, १२; ३, ९[३]; ४,२; ५,३; ५; ६[२]; ९[५]; ३, २, ५; ४,६; ८, ४[३];४,३,७; ¶काठ ८,६[२]; १२, ११[३];१२; १३,२[३]; ६; ७[२]; १४, ६[२]; २५, ३[२];३७, १८[f]; ¶क ७, २[२]; ३८, ६[२]; शौ ३,३१,१-११; १०, ७,४०; पै १७, ११,१; -प्मने मा ३०, ५; १८[g]; का ३४, १,५; ३,५[g]; शौ ५, १४, ६; पै ७, १, १२; -प्मा मा ६, ३५; का २, २,३; ६,८,६; ¶तै २, १,३,५; २,७, ४; ५. १,८,६; ¶मै १,११,६[२]; २,४,२; ४; ५,५; ६; ८[२]; ९[२]; ३, १,९; ४,१०; ६, ७; ४, ३, ४; ४, ४; ¶काठ १२, ११; १२; १३, २[३]; ३[२]; ४;६; ७[२]; १४,६[२]; १९, २; ११; २२, १; २३, ४; ¶क २९, ८?[h]; ३१, १; ३६,१; शौ ६, २६,२; १२, ८, ३; १७, १, २९; १९, ३२, ९; ३६,२; पै २,४,५[i]; २७,२; १२, ४, ९; १६, १४४, ३; १८,३२,१२; -प्मानः शौ ११, १०, १९; पै १३, १४, १७; १६, ८६, ९; -प्मानम् खि २, ११,४; मा १२, ९९; २६, १०; का १४,२,१३; २८,९,१; ¶तै १, ४,४१, १$; २, १,३, ४; ५; ४,७; १०,३[३]; ५, १,२, ३; ८,६; ३, १२, १[२]; ४,५,४; ६,६,९,२; ७, ३,७,१[२]; ४, २, १[३]; २; ३,३; ५,१०, १[२]; ¶मै १, ५,८;९; ९,६; २, ४,४; ५, ५[३]; ६[३]; ८[२]; ९[३]; ३, १, ९; ४, ६; ६,७; ४,३,४[३]; ४,४; ¶काठ १२,२; ३[२]; ६; ७[४]; १९, २; ११; १२; २२, १; २३, ४; ६; २८, ५; ३१, ११; ३७, १२; ३८, १३$; ¶क २९, ८; ३१, १; २; ३६,१; ४४,५; ४७, ११; शौ ४,१८,३; ८,१४, १२; १२, ३, १८; पै ४, १३, ४; ५, १९,७; २४,३; ७, ११, ६; १६,६३,४[j]; १७, ३७,८.

पाप्म-गृहीत- -तः काठ १३,४¶.

पामन्[k]- -म्ना शौ ५, २२, १२[l]; पै १३, १,११[l].

पाम-[m] >?¶पामं-भविष्णु[n]- -ष्णवः[o] मै ३,६,८.

¶पाम-न[p]- -नाः[o] काठ २३,४; क ३६,१.

---

a) पाठः? (पापिनी- >) पापि-जग्धि—प्रसू- (पापयुक्त-भक्षण-विशिष्ट-फलवती-) > -सूः असि इति पाद-शोधः। सस्थ. ?रुरुपः> (√*रुप् [=√रुह्] > √रोरुप्>) रोरुपः इति शोधः।

b) पाठः? यो नो (√द्रुह् > दोद्रुह् >)*दोद्रुह्य-धीः, (√रप्>) रुपात् इति प्रथम-पाद-शोधः। मनसा यश्च पापेन नो अभ्य (भि [√क्षम्>] अ) मात् इति द्वितीय-पाद-शोधश्च द्र.।

c) पाठः? पापीयसीम् अद्-व्रतीम् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?अनसूक्षाम्> अनु° इति, ?अहनेषु> अदनेषु इति चापरौ शोधौ द्र.।

d) = पाप-। प्र. ततो विशेषः (वैतु. अभा.<√आप् इत्यधिकम्)।

e) सपा. पै १९,३३,१२ ?वाचः इति पाभे.।

f) पाभे. पृ १९९८ *h* द्र.।

g) सपा. तैब्रा ३,४,१६,१ पिशाचेभ्यः इति पाभे.।

h) पापम् इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. सस्थ. टि. मशस्तिः काठ १९,२ च)।

i) सपा. शौ २,१४,३ सेदिः इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १९९८ *f* द्र.।

k) नाप. (कण्डू-रोग-)। व्यु.?। <√पै [शोषणे] इति PW. प्रमृ.?। (√पाटि [विदारणे] >कर्तरि) *पाड्मन्- >नैप्र. यनि. इति मतम्।

l) तु. RW. W. WI.; वैतु. शंपा. पाप्मा इति।

m) = पामन्-। मत्वर्थीयः अच् प्र. (पा ५,२,१२७) मत्वाद्विलोपश्च। n) विप. (प्रजा-)। उप. व्यु. पृ २९६ *l* द्र.।

o) सप्र. पामंभविष्णवः<>पामनाः<>पामनं-भावुकाः इति पाभे.।

p) विप. (गभ-)। मत्वर्थीयः नः प्र. (पा ५,२,१००)।

पामनं-भावुक[a]– -का:[b] तै ६, १,३,८¶.

पायन–, पाययितव्य– √पा (पाने) द्र.

१पायु– √पा(रक्षणे) द्र.

२पायु[c]– -यवे मा ३९, १०; का ३९, ८, १; –युः मा १९,८८; २०, ९; का २१, ६, ९;७, ८; तै १, ३,९,१; ७, ५,२५,२¶; मै ३, ११, ८; ९; काठ ३८, ३; ४; –युना मा २५, ७; का २७, ७, १; तै ५,७, १५,१; मै ३, १५, ९; काठ ५३,५; –युम् मा ६, १४; का ६, ३,३; मै १,२,१६; काठ ३,६; क २,१३.

३पायु– -युम् ऋ २,२,४[d].

पार[e]– -रम् ऋ १, ४६,११; ९२,[६; १८३-१८४, ६; ७, ७३, १]; १२१,१३; २,३३, ३[f]; ३, ३१, २०; ५, ५४, १०; ७, ६०, ७; ८, १९, ३४; ९६, ११; १०, २९,५; १६१, ३; खि ४, २,४; मा ३,१८; १२, ७३; का ३,३, १०; १३, ५, १२; तै १, ५,५, ४; ७,५; ¶७, ५, १, २;३; मै १, ५,२[2]; ९; २, ७,१२; ३,६, ६¶; काठ ६,९[2]; ७,६[3]; ¶;१३, १५; १६,१२; १७,१८†; क ४, ८[2]; ५, ५¶; २५, ३; शौ ३, ११,३†; ६, १३३,१; १९,४७, २[3]; †२०, ७६, ५; ९६, ८; पै १, ६२,३†; ५,३३,१; ६,२०, २[3]; –¶रात् काठ २३, ६; क ३६,३; –राय ऋ १, ४६, ७; मा ३०, १६[g]; का ३४, ३, ३[g]; –रे ऋ १, ३३, ७; ५२, १२; ११६, ४; १६७,२; २,११,८[h]; ६, ६९, १; ८, ५९, २; १०, २७, [७; १८७, ५]; ४९, ६; १४३, ५; १५५, ३[i]; खि १,६, २; तै ३, २, ११, २†; ४, २, ५,२; ७, ३, १६, १[j]; मै २,७, १२; ३, २,४; ८,३¶; ४,१२, ५†; काठ १२, १४†; १६, १२; २०, २; २५, २¶; ३४, १६¶; ४३, ६[j]; क २५, ३; ३१, ४; ३८, ५¶; शौ १, २७, १; ६, ३४,५†; पै २, १९, १; २; ५, २७, ८†; १९, ३१, ४; २०, ४०,४.

पार-तस् (:) ऋ ४,३०,१८; पै २, ४०,४.

¶पार-तीर्ति[k]– -र्तिः काठ ७,६; क ५,५.

पारीय[l]– -येभ्यः काठ ४३,६[m].

?पारेवस्यन्ती[n]– -न्त्याः मै ४,४,१.

१पार्य,र्या[o]– -र्यम् ऋ १,१२१,१२[p]; –र्याः ऋ ७, २७, १; मा २५, १[j]; का २७, १,२[j]; तै १,६,१२, १†; मै ४,१२,३†; कौ १,३१८†; जै १,३३,६†; –र्याणि[m] मा २५, १; का २७, १, २; –†र्यात् ऋ ३, ३२,१४; तै १, ६, १२, ३; मै ४, १२,३; काठ ८,१६; ३८, ७; –र्याय ऋ ४, १६,११;२५, १; १०, २७, १६; मा १६, ४२[q]; का १७, ७,१[q]; मै २,९, ८[q]; –†र्ये ऋ ६,१७, १४;२३, २; २६,१; ३३,५; ४०,५;६६, ८; ७, ३२, १४; ३१; ८३, ५; ८, ९२, ९; ९, १, ७; कौ १, २८०; २,२१८; ९९४; १०३२;

a) विप.। उस. उप. खुकञन्तम् (पा ३,२,५७)।

b) पाभे. पृ २००० *o* द्र.।

c) नाप. (गुद-) । व्यु.?। <√पै ([*पुरीपोत्सर्गे] तु. MW.; वैतु. पाउवृ [१,१]<√पा [रक्षणे] इति ?)।

d) त्रिप. ([दीप्यमान-] पाथुस्- [= सूर्य-])। < √पै 'भाने' (वैतु. अन्ये = १पायु– इति)।

e) नाप. (तीर-, परवर्ति-तीर-)। व्यु.?। प्रथमेऽर्थे < √*पृ (= √वृ [वारणे = प्रतिरोधे])। द्वितीयेऽर्थे पर– (दूर-) + पार्– (तीर-) > कस. *पर-पार्– > नैप्र. यनि. (तु. या [२, २४] परत्वेन विशेषणम्; वैतु. या. SEY [४८] < पुर्– इतीव ?; MW. प्रमृ. < √*पृ [पार-गमने] इति ? [पार्– > √पारि > √*पृ 'पार-गमने' इत्येवं सुवचतरत्वादिति दिक्])।

f) पाभे. पृ १९९२ *d* द्र.।

g) सपा. तैब्रा ३,४,१२,१ पार्याय इति पाभे.।

h) प्रथमोऽर्थः (तु *e* टि.) प्रान्तभागतया परिणतः द्र.।

i) सपा. पै ६,८,७ मध्ये इति पाभे.।

j) सपा. पारे<>पार्याः<>पार्याः इति पाभे.।

k) भाप. [पार-तरण-]। पस. उप. √तृ + क्तिन् प्र.।

l) तत्रभवीयः छ>ईयः प्र. उसं. (पा ४,४,११७)।

m) सपा. पारीयेभ्यः <> पार्याणि<>पार्याणि <>पार्येभ्यः इति पाभे.।

n) पाठः? पारे + (अव√स्यन्द् [स्रवणे] > कर्तरि) *अव-स्यन्दु– >उस. *पारे-ऽवस्य(न्दु–>)न्दी– > –न्त्याः (तादृश्याः नद्याः) इति शोधः।

o) विप. (वज्र-, धी- प्रमृ.)। तस्मैहितीयो वा तस्य-निमित्तीयो वा यत् प्र.। p) वैतु. स्क. कर्तरि प्र. इति ?

q) सपा. पार्याय <> पार्याय इति पाभे.।

जै १, २१,६; ३, ११, १३; ४, २७,३; ७.

२पार्य- -र्याः[a],-र्याणि[b] मै ३,१५,१; -र्याय[c] तै ४,५,८,२; काठ १७, १५; क २७,५; -र्येभ्यः तै ७, ३,१६,१[b].

?पारु: (?रे)[d] ऋ ५, ३१,८.

पारयत्- √पृ,पॄ द्र.

?पारयाधरा[e] पै १०,१२,१०.

पारयिष्णु,ष्णू- √पृ,पॄ द्र.

पारस्वत- परस्वत्- द्र.

पारावत[f]- -तम् ऋ ८, १००, ६; -तस्य ऋ ८, ३४, १८[g]; -ताः ऋ ५, ५२, ११[h]; -तान्[i] मा २४, २५; का २६, ५,५; मै ३, १४,६; -तेभ्यः[j] खि ५,२१,१; शौ २०,१३५,११.

पारावत-(घ्न्->)घ्नी[k]- -घ्नीम् ऋ ६, ६१,२; मै ४, १४, ७; काठ ४,१६.

पारीणह्य- परि√णह् द्र.

पारुष्णेय[l]- -यः शौ ५,२२,३[m].

पारुष्ण[n]- -ष्णान् मा २४, २४; का २६, ५, ४; मै ३, १४, ५.

पार्जन्य- पर्जन्य- द्र.

पार्ण[o]- -र्णः पै २०, ४०, १०.

पार्थ- पृथि- द्र.

पार्थव- २पृथु- द्र.

पार्थिव- पृथिवी- द्र.

पार्थुरश्म- √पृथ्>पृथुरश्मि- द्र.

पार्थ्य- पृथि- द्र.

पार्वती-, पार्वतेयी- पर्वत- द्र.

पार्श्व- १पर्शु- द्र.

?पार्श्वेय[p]- -यः पै १३,१,४[m].

पार्षद्वाण- पृषद्वाण- द्र.

---

a) पाभे. पृ २००१ *j* द्र.। b) पाभे. पृ २००१ *m* द्र.।

c) पाभे. पृ २००१ *q* द्र.।

d) निर्देशः? (पार्->√पारि ⌊पार-गमने⌋ >भावे) *पार्->पारे इति कृत्वा 'हे इन्द्र, यदुतुर्वशयोः कृते त्वं पारे (पारगमनार्थं) सुदुघाः (*सुदुर्लघाः ⌊=सुदुस्तराः⌋ अपि सतीः) अपः आऽरमयः' इति वा. द्र. [वैतु. पपा. अनु वें. GW. GRV. प्रभृ. पारु->-रः इति कृत्वा विप. (⌊पार-यितृ-⌋ इन्द्र-) इति, सा. Gri, पार्- (परवर्ति-तीर-)> -रे ⌊सप्त१⌋ इति कृत्वा नाप. इति च ?]।

e) पाठः? मारय, अधराक् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?सचिद् यद् > सं-छिद्य इति ?द्विपतो > द्विपताम् ⌊प३⌋ इति चापरौ शोधौ द्र.। 'मम भ्रातृव्यान् (शत्रून् सतः)द्विपताम् अपानान् प्राणांश्च संछिद्य' इति वा.।

f) विप. (⌊*महार्घ-⌋ वसु-)। व्यु.?। वार्य- + (आ√भृ >भावे) आ-भृत->वस. *वार्याऽऽभृत- > नैप्र. यनि. (वैतु. GW. प्रभृ. विप. < पुरा-वत्- इति; वें. सा. < पुरा-वत्- (व्यप. ⌊शत्रु-⌋) इति; GG. जनता-पर्यायो वा तद्राजपर्यायो वेति ?)।

g) षोडशे मन्त्रे इन्द्रश्च दुद्गहे इति पाठः? इन्द्राच् च दुद्महे इति शोधः। सप्तदशे मन्त्रे ?य (पपा. ये)>यद् इति शोधः (तु. षोडशः मन्त्रः)। अष्टादशे मन्त्रे ?तिष्ठं> तिष्ठाम इति शोधः। '(वयम्) यद् (यदा) वसुरोचिषः (*पं१) *इन्द्रात् (दातुः सतः) अश्व्यं पशुम् आददमहे। *यद् (यदा ⌊च इन्द्रेण दत्ताः सन्तस्तेऽश्वाः अस्माकं पार्श्वे⌋) सूर्या इव भ्राजन्ते, (तदा ⌊वयं कृतार्थाः सन्तस्तान-श्वान् रथेषु युक्त्वा तेषु⌋) द्रवच्चक्रेषु आशुषु (सत्सु) रातिषु (*रथेषु) पारावतस्य (*महार्घस्य) वनस्य (*धनस्य) मध्ये ∅आतिष्ठाम' इति वा. ⌊एवं पृ ६०३ *j* यदुक्तं, तन्नेष्टम्⌋ इति कृत्वा यनि. उक्तार्थे विप. द्र.।

h) विप. (⌊*जलाऽऽभृत्-⌋ मरुत्-)। पूर्ववत् वस. सति *पार्- इति पूप. नैप्र. = वार्- (जल-) इति द्र. (वैतु. सा. प्रभृ. < पुरा-वत्- इति ?, Gri. तदाख्यजनता-परं सत् व्यप. इतीव ?)।　i) नाप. (पक्षिन्- ⌊= कपोत-?⌋)। पूर्ववत् वस. सति *पार्- इति पूप. नैप्र.< *पत्र- वा *पतत्र- वा (=पक्ष-) इति द्र.।

j) नाप. (*दूर-देश-)।<पुरा-वत्- (तु. C. ⌊शांश्रौ १२, १६,४⌋ Gri. ⌊शौ.⌋ च; वैतु. C. ⌊पक्षे⌋ =कपोत-इति)।

k) विप. (⌊*कूलं-कषा-⌋ सरस्वती- ⌊नदी-⌋)। उस. पूप. पारावत- [नाप. (*कूल- ⌊तु. या २, २४ =पारावार-तीर-⌋)] इति पूर्ववदेव वस. सति *पार्- इति पूप. सत् नैप्र. = (√वृ> वारि ⌊वारणे⌋> भावे *वार्- इति; वैतु. सा. PW. GW. = दूरस्थ-वृक्षादि- इति, HL. GRV. ⌊पक्षे⌋ = जनता-विशेष- इति च)।

l) विप. (⌊शैत्यपूर्वक-कम्पनकृत-⌋ तक्मन्-)। *पारुष्- (=शैत्य- ⌊=नभा. पाला⌋) + (√एज् ⌊कम्पने अन्तर्भा-वितण्यन्तात्> कर्तरि⌋ एज- >कास. *पारुषेज- > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये <परुष्- इति ?)।

m) सपा. पारुषेयः <> पार्श्वेयः इति पाभे.।

n) नाप. (तदाख्यपक्षि-जाति-)। व्यु.?। < १पुरुष्णी- इति MW.।　o) नाप.। अर्थः व्यु. च?।

p) पाठः? पार्श्व- + (√व्यध् > विध् > कर्तरि) वेध- > उस. *पार्श्व-वेध-(विप. ⌊तक्मन्-⌋)> -धः इति शोधः।

पृष्टेय- १पृष्टि- द्र.

पार्ष्णि[a]- -र्ष्णिभ्याम् ऋ १०, १६३, ४[b]; †शौ २, ३३, ५[b]; २०, ९६, २१[p]; पै ४,७, ६†[b]; ८, १६, ४†[b]; ९, ३,१३†[b]; १९, ७, ९[c]; ८, १२[d]; २०,१९,५†[b]; –र्ष्णिम् पै २०, ५०, १; २; –र्ष्णिया तै ४,६,९,२‡[e]; –र्ष्णी मै ४,५,९¶; शौ १०, २, १; पै १६, ५८,१; ८०, २[f]; –र्ष्णीः शौ ८, ६,१५[f]; –र्ष्ण्यां ऋ १, १६२, १७[e]; मा २५, ४०†[e]; मै १,५,११¶; काठ ४६,५†[e]; शौ ६, ४२,३[d]; ८, ६,१७; पै १६, ८०,८; –र्ष्ण्योः शौ ६,२४,२[c].

पा-लु- √पा(रक्षणे) द्र.

?पालजतीम् पै १७,१२,४.

पालव[g]- -वाय काठ ४३,८[h].

पाला[i]- -ला पै १३, ४,३[j].

√पालि √पा(रक्षणे) द्र.

पालित्य- १पलित- द्र.

पावक-, पावन- प्रमृ. √पू द्र.

पावीरवी- २पवीर- द्र.

पाश-, पाश-द्युम्न- √पश्(बन्धने)द्र.

१पाशव- २पशु- द्र.

२पाशव[k]- -वाः पै १९,२९,४.

पाशिन्- √पश्(बन्धने) द्र.

?पाशु[l] पै १६,१५२,८.

?पाश्यु[m]- -०श्यवः पै २,९१,३.

पार्ष्य[n]- -ष्या[o] ऋ १, ५६, ६[p]; –†ष्योः[o,q] ऋ९,१०२,२[r]; कौ २,३६४; जै ३,३०,८.

पास्त्य- पस्त्य- द्र.

√पि,पी (=√प्याय्, √प्यै)>, पिपी,पीपि; †पृयते ऋ १,१६४, २८; शौ ९,१,८;१५,६; पै १६, ३२,८; ६८,६; २०,११,३. पिप्यताम्[s] ऋ ६, ५०, १२; †पिप्यतम्[s] ऋ २,३९, ६; ५, ७१, [२; ७, ९४, २; ९, १९, २]; कौ २, २६७; ३५१; जै ३, २२, १४; २९, ८; ४, १८, ४; पिप्यत[s] ऋ २, ३४,६; पीपिहि ऋ ६, १७, ३; ३५,४; मा १४, २[t,u]; का१५,१,२[t,u]; काठ १७, १[t]; क२५,१०[t]; शौ २०,८,१†; पिपीहि मै ४, ९, ९[v]; अपीपेत् ऋ १०, ३१, ११; पीपेः ऋ ४,

a) पु., स्त्री.। नाप. (पाद-मूल-)। व्यु.?। *पार् (पाद-)+आधारे स्निप् प्र. उसं. (पा ५, २,६५; वैतु. पाउ [४,५२] WAG [१,४३] प्रमृ. < √पृष् [सेचने] इति?)।

b) सपा. आपमं १,१७,४ जङ्घाभ्याम् इति पाभे.।

c) सपा. °र्ष्णिभ्याम् <> °र्ष्ण्योः इति पाभे.।

d) °र्ष्णिभ्याम् <> पार्ष्ण्यां इति पाभे.।

e) सपा. पार्ष्णिया <> पार्ष्ण्यां इति पाभे.।

f) सपा. °र्ष्णी <> °र्ष्णीः इति पाभे.।

g) तु. टि. पाकल-।

h) पाभे. पृ १९९३ ऽ द्र.।

i) व्यप. (अप्सरस्-)। व्यु. ?।

j) सपा. शौ ४,३७,३ पीला इति पाभे.।

k) नाप. (कृमि-भेद-)। व्यु. ?।

l) पाठः? (अपा [प√अ]स् [क्षेपणे]>)अपास्यतु इति शोधः। सस्थ. ?सुवर्णः> -र्णम् इति, ?हिरण्यवर्णः> हिरण्ययवर्णः इत्यपि शोधौ द्र.।

m) पाठः? (उपा[प √अ]श्>*उपाऽश्- [भोजन-] >√उपाश्य [जिघृक्षायाम्] > कर्तरि) *उपाश्यु- (विप. [यातु-])> -श्यवः इति शोधः (तु. छन्दः, सस्थ. हविष्यु- इति च)।

n) नाप. (पुर- [=निवास-])। व्यु. ?। √वस् [निवासे]> *वार्स्य-> नैप्र. यनि. द्र. (वैतु. अन्ये सर्वे =प्रस्तर- इति)।

o) तु. [रूपतः] PW. GW. WAG [१, २०८ b] प्रमृ.; वैतु. वें. सा. BS. ORN. MW. °ष्ठी-> यनि. इति।

p) 'त्वम् (हे इन्द्र!) वृत्रस्य समया (*सर्वाणि) पार्ष्या (पुराणि [वास-स्थानानि]) व्यरुजः' इति वा. द्र.।

q) पाठः? पार्ष्ययोः इति शोधः (तु. छन्दः)।

r) 'यद् (यदा, सोमः) त्रितस्य (ग्राव्णः [विकारे ष. द्र.]) पार्ष्ययोः (स्वस्य कृते कृतयोः निवासयोर् इव स्थितयोः सतोः [ष२]) गुहायां (तन्-मध्यवर्तिनि ताभ्यां गोपित इव स्थले) पदमुपाभक्त, अध (तदा) यज्ञस्य प्रियं (रसरूपं प्रियं वस्तु) धामभिः (*धाराभिः) सप्त (*सप्तम् [अभूत])' इति वा. द्र.।

s) लेट्यडागमः द्र.।

t) =सपा. माश ८, २, १,५। मै २, ८,१ तु पिपृहि इति पाभे.।

u) तु. सा. [का.] उ.; वैतु. म. < √पि [गतौ] इति।

v) सपा. मा ३८, १४[५] का ३८,२,८[५] माश १४, २, २,२७[५] पिन्वस्व इति, तैआ ४,१०,१[५] पीपिहि इति च पाभे.

१६-१७, [२१; १९-२४, ११]; †अपीप्यन् ऋ ८, ९९, १; कौ १, ३०२; २, १६३; जै १,३१, १०; ३, १५, ११; †अपीपेम ऋ ८, ६६,७; कौ १,२७२; २, १०४१; जै १,२८,१०; शौ २०, ९७,१.

पिप्ये ऋ ८, १२, १३; पीपाय ऋ १, १५३,३; ६, १०,३; ६६, १; ७, २७,४; †पीपाय ऋ १, १८१,८; २, ३,९; ३५, ७; ४, ३,९; ६, ४४, २१; ८, २९,६; काठ ३५,२; क ४८,४; †पिप्युः ऋ ७,२३,४; मा ३३, १८; का ३२, २, १; शौ २०, १२, ४; पीपेथ ऋ ८,५०,६; खि ३,२, ६; पिप्यथुः ऋ १, ११६, २२; ११९,६; ६, ६२,७.

पीपयत्[a] ऋ ३, ५७,६; ९,६,७; १०, १३३, ७; पीपयत् ऋ १, ७७,५; ८, १, १९; अपीपयत् ऋ १०, ६४, १६; पीपयतः ऋ २, २७, १५; पीपयन्त[a] ऋ १, ७३, ६; १८१, ५; ६; पीपयन्त ऋ १, १५३, ४; १६९, ४; ५, ३४,९; अपीपयन्त ७, ३६, ३; पीपयन् ऋ ७, ६५, २; पीपयः ऋ १, ६३,८; पीपयत ऋ १०, ६४,१२.

पिपिवस्->†पिप्युषी- -षी ऋ १, १८६, ५; २, १३,१; १६, ८; ५, ७३, ८; ८, १४, ३; ९, १६, ७; कौ २, ११८६; शौ २०, २७, ३; -षीः ऋ ८, ६, १९[b]; ७, १९; १०, १४३, ६; कौ १, १८७; जै १, २०, ३; -षीम् ऋ २, ३२, ३; ८, ६, ४३; ७,[३; १३, २५; ५४, ७; ९,६१,१५]; ७२, १६; ९५, ५; ९, ८६, १८; खि ३,६, ७; कौ २, २३४; ५०४; ६८७; जै ३, २०, १८; ३९, ३; ५६, १४.

पियान- -नः ऋ १,७९,३.

पीन,ना- -नः पै १३, ५, ७; -ना पै १, ११२,२.

†पीपिवस्- -वांसम् ऋ ५,७६,१; ७,९६,६; तै ३, १,११,२; काठ १९,१४; कौ २,११०२.

पीप्या(न>)ना[c]- -ना ऋ १०, १०२, ११; -नाः ऋ ३, १, १०.

पीवन्[d]- -¶वा मै २, ५, ११; ३, ७,८; काठ २४,७; ३४, ९; क ३७, ८; -वानः तै ३, २, ८,५; -वानम् ऋ १०, २७, १७; मा ३०, २१[e]; का ३४, ४, ३[e].

पीवर[d]- -रः खि ४, ९,५.

पीवरी- -री तै ३, २,८,५; शौ २०, १३६, १२[f]; १६[g]; -रीः ऋ ८, ५, २०; २२, ९; खि १, १२, १?[h]; -रीम् मा १२, ७१; का १३, ५,१०; तै ४, २,५,६; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; २५,३; कौ १,४५५; जै १,४७, ७; शौ ३,१७, ३[i]; पै १९, ५१, १२.

पिकु[j]- -कः मा २४,३९; का २६,८, ४; तै ५, ५,१५,१[k]; मै ३,१४, २०.

पिग- -गः काठ ४७, ५[k].

१पिङ्ग[l]- -ङ्गः[m] शौ ८, ६,२५; पै १६,८१,६; ८; -ङ्गः शौ ८, ६, ६[n]; १८; १९; २१; २४; पै १६,

---

a) उपोत्तमस्वरः (पा ६,१,२१८)।

b) विप. ([इन्द्रमातृ-भूता-] पृश्नि-)। यत्तु सा. प्रमृ. ऋतस्य पि° इति संबन्ध इति, तन्न, 'ऋतस्य एनां (=प्रापयित्रीम्)' इत्येवम् आशिर्- इत्यस्य विशिष्टत्वात्। एवं च (√इ [प्राप्तौ]>) *अय(न>)ना-> नैप्र. एना- इति विपरिणामः द्र.।

c) शानजन्ते अभ्यस्तस्वरः।

d) विप.। यथायथं क्वनिप्-करपौ प्र.।

e) सपा. तैब्रा ३,४,१७,१ अंसलम् इति पाभे.।

f) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. °रः इति।

g) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. °री इति।

h) °वु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

i) शंपा. सात. RW. °वरीम् इति वावि. (तु. मा १२, ७१)।

j) नाप. (कोकिल-)। व्यु.?। <√*स्पिह् [शब्दे] इति WAG [१, २३० c] < अपि√कै [शब्दे] इति शक. <√पि [गतौ] इति पाउभो [२,२,१५] च?)। स्वर- (शब्द->तत्कृदर्थे) *स्वारिकु-> नैप्र. यनि. इति मतम्। k) सपा. पिकुः<>पिगः इति पाभे.।

l) वप्रा.। विप., नाप.। व्यु.?। <√पिञ्ज् इति अभा. प्रमृ., <√पी इति पाउभो (२,२,५७)?।

m) नाप.। अर्थः?।

n) यनि. नाप. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. W. Gri. विप. इति?) इति कृत्वा वज- इति नाप. सदप्यन्यत्रेह विप. स्यात्?। अरायांछ्व° इति सस्थ. पाठः?। अरायान् च व° इति त्रि-पदस्तत्र शोधः द्र.।

७९,६;८०,४;९; १०;८१,३.

पिङ्ग-ल,ला[a]– -लः¶ मै २,५,१;५; ८; काठ १५,१¶; शौ ११,७, २६; पै १६,१५५,३; –¶लम् मै २,५,१; ५; ८; –लया तै ७, १,६,२[२]¶; –ला तै ७, १,६, २¶; –लाम् खि २,६,१३.

पिङ्ग(ल-क>)लिका[b]– -का शौ २०,१३६,१४;१६.

पिङ्गा(ङ्ग-अ)क्ष[c]– -०क्ष खि ७, ७, ४; –क्षम्[d] मा ३०, २१[२]; का ३४, ४,३[२].

पिङ्गाक्षी– -क्ष्या तै ६, १, ६, ७¶.

†२पि(ङ्ग>)ङ्गा[e]– -ङ्गा ऋ ८,६९,९; शौ २०,९२,६.

पिजवन[f]– > पैजवन[g]– -नस्य ऋ ७,१८,२२; २३; २५.

पिठीनस्[h]– -नसे ऋ ६, २६,६.

पिण्ड[i]– -¶ण्डान् तै २,३,८,२; काठ ११, १; –†ण्डानाम् ऋ १, १६२, १९; मा २५, ४२; तै ४, ९,९,३; काठ ४६,५.

पितु[j]– -तुः ऋ ८,३,२४[k]; शौ ४,६, ३; पै ५,८,२; ८,२०,२?; –तुम् ऋ १,६१,७; १८७, १; ८,३२, ८; मा २, २०; ३, ३७; १२, ६५[l]; ३४, ७†; का २, ५, १; १३, ५,४[l]; ३३,१,२†; तै १, १,१३,३; ४, २, ५,३[l]; मै १, ६,२; २,७,१२[l]; काठ १,१२; ७, १४; १६, १२[l]; ३१, १२; ४०,८†; क १,१२; ६,४; २५, ३[l]; ४७,११; शौ २०,३५,७†; पै ४, २१,५; ६, १५, २; १६, १†; १२, ३, १३; १५; १९, ११, ४[l]; २०, ७, ५; –तूनाम् ऋ १, ६९, २; ५, ७,६; –०तो ऋ १, १८७, २[२]; ३; ४;५[२];६; ७[२]; ११; तै ५, ७, २,४[m]; काठ १३,१५[m]; ४०,८[१०]†; जै २,३, ४[२]†; †पै ६,१६,२[२]; ३;४;५[२]; ६; ७[२]; ११; १२, ३, १५[२n]; –तोः पै २०, ७, ५; ३६, ५; –†त्वः ऋ १,१५२, ६; ५,७७, ४; ६, २०, ४; ७, १०४, १०; ८, २५, २०; १०, १५, ३; ११७,२; ४; १४७,५; मा १९, ५६; का २१, ४, ७; तै २, ६, १२,३; मै ४,१०,६; काठ २१, १४; शौ ८, ४, १०; १८, १, ४५; पै १६,९,१०.

पितु-कृत्– -कृत् पै ४,२१,५.

पितुकृत्-तर– -रेभ्यः ऋ १०, ७६,५.

पितु-भाज्– -भाजः ऋ १, १२४, [१२; ६,६४,६].

पितु-भृत्– -भृतः ऋ १०, १, ४; १७२,३.

पितु-भोजन[o]– -नः पै ६, ६, ५;

---

a) विप.। पिङ्ग–+लच् प्र. इति पा ५,२,९७)।

b) विप. (कुमारिका-)। स्वार्थे कः प्र. (पा ५,३, ७६)।

c) विप.। वस. समासान्तः षच् प्र. (पा ५,४,११३)। यद्वा *पीत– (हरितवर्ण-) + (√अङ्ग् [लक्षणे=दर्शने] >) *अङ्ग–(अक्षि-) >कस. *पीताङ्ग– > नैप्र. *पिङ्ग–+(√म्यक्ष् [धारणे] >कर्तरि) *म्यक्ष– >उस. *पिङ्ग-म्यक्ष– (पिङ्गल-)> नैप्र. यनि. इति स्यात्?।

d) सपा. तैब्रा ३,४,१७,१ पिङ्गलम् इति पाभे.।

e) नाप.। अर्थः व्यु. च?। वें. सा. GW. GRV. प्रमृ. १पिङ्ग– इत्यनेन (पिङ्गलवर्ण-वाचकेन [मृग्यनिगमेनाऽपि?] सता) संकरमिव कुर्वाणाः यनि. =तद्वर्णवर्ती-ज्या- इति?।

f) व्यप. (नृप-)। व्यु.?। (अभि>) अपि√जु (वैतु. या [२,२४] <√स्पृध् > *स्पृध्– [स्पर्धनीय-] >जवन– (जव-)>वस. *स्पृज्जवन– >यनि. इति वा, वि (अभिश्रीभाव- [=विशेष-]) +जवन– > वस. *विजवन– >यनि. इति वा?।

g) व्यप. ([पिजवन-पुत्र-] सुदास्-)।

h) व्यप. (मनुष्य-)। व्यु.?।

i) नाप. (संघात-)। व्यु.?। <√पिण्ड् 'संहनने' (तु. अभा. प्रमृ., वैतु. WAG [१, २३८ b] <√पिंश् [अवयवे] इति?)।

j) नाप. (अन्न-)। व्यु.?। या [९,२५] <√पा 'पाने' [तु. WAG १, ९८] इति वा< √पा [रक्षणे] इति वा <√प्याय्>पी >पि (तु. PW. GW. SEY [४८] प्रमृ.) इति वा ?। (√पिज् (चलादा [?धा]ने =पोषणे >) *पिक्तु– > नैप्र. यनि. इति मतम्।

k) तु. वें. सा. GW.; वैतु. सा (पक्षे) पितृ– > -तुः इति च?।

l) =सपा. माश ७,२,१,१५। शौ ६, ६३,१ तु अन्नम् इति पाभे.।

m) =सपा. तैब्रा २,४,८,७ आश्रौ २,९,१० शांगृ ३,८, ३ पागृ ३,१,४ कौसू ७४,१९। मंत्रा २,१,१३ तु पिता इति माश्रौ १, ६,४,२५ पितुः इति च पाभे.।

n) सकृत् पितो इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ १,१८७,३)।

o) विप.। उस. उप. कर्तरि कृत्।

–नम् पै ८, ३, २[a].

†पितु-मत्– -मत् ऋ १, १०१,१; कौ १, ३८०; जै १, ३९, ११; –मन्तम् ऋ ५, ४८,४; –मान् ऋ १, १४१,२; १४४, ⌊७ (८, ७४,७)१०, ६४,११⌋; ३, ५४, २१; काठ १३, १५.

पितुमती– -ती ऋ ४, १, ८; –तीम् ऋ १,११६,८.

पितु-वत्– -वान्[b] पै २०, ७, ५; ६[२]; ७.

पितु-प्(<स)णि[c]– -णिः ऋ १०, ७१,१०.

√पितूय[d]>पितूयत्– -यतः ऋ १०,१४२,२.

?पितुम्[e] पै १६,१३९,१२.

पितृ[f]– -ृतः ऋ १, १८५, ११; ६, ५१,५; †मै ४, १४,७;११; शौ ६, ४, ३; –०तः ऋ १, ११४, ९; २, ३३,१; तै ३, ३, ९, १; मै २, ५, १०; काठ १३, ९; पै ७, ३,१०†; १९, २,३; २०, ७, ८; –तरः ऋ १, ६२, ⌊२; ९,९७, ३९⌋; ७१, २; ८९, ९; ९१,१; १०६, ३; १०९,७; ३, ३९, ४; ५५,२; ४, १, १३;२, १६; ६, २२, २; ५२, ४; ५९, १[g]; ७५, ९; ७,१८, १; ३५, १२; ७६, ४; ९, ६९, ८; ८३, ३; ९६,११; १०, १४, ⌊२;७⌋; ६; ९; १५, १[२]; ५; ८; १३; १७, ९; १८, १३; ५६, ४; ६; ६२, २; ६८, ११; ९४, १२; १३०, १; ६; खि ४, ८,९; मा २, ३१; ८, ५८[h]; १२, ४५; १४, २९; १९, ३६[३]; ३७; ४५; ४९[२]†; ५०†; ५१†; ५२†; ५३†; ५७†; ५८; ६७†; ६९†; २५, २२†; २९, ४६†; ३२, १४; ३४, १७†; का २, २, ६; ७,३; ९,७,७[h]; १३,४,१; १५, ९, २; २१,३,६[३]; ७; १६; †४, १[२]; २; ३; ६; ९S; १८; १९; २७, ११, ९†; ३३, १, ११†; ३५, ३,११; तै १, ६,५,२; ८, ५, २[४]; ३†; २, ३, १०,३; ४, १,१¶; ¶५, ३,६; ६,६; ८,७; ९, ६; ६, ६, ५¶; †१२, १[२]; ३[२]; ४[२]; ६; ३, २, ४,५¶; ३, २,२; ४, २,४, १†; ३, ३, २; १०,१; ४,१०,१;२; ६,६,३†; ¶५, ४, ११,४; ५,९-१०, ४; ६, १,१, १¶; ३,११,३; मै १, २, ८[i]; ४, २; १०,३; १७[६]¶; १८[६]¶; १९[२]; २, ३, ९¶; ५, ३¶; ७, ११; २०[५]; ८,६; १२, ४[२j]; १३, २०; ३,२,३;४,४¶; ११, १०[२];१६,३†; ४,¶२,१[४]; १३; ७,१¶;९,२; ५; †१०,३; ६[५];१४,२†;१४[k]; १६[२]†; काठ २,९[l]; ५, ५; ९, ६; १०, ७¶; १२, ११¶; १६, ११; १७, ५; २१, १२¶; १४[३]†; २३, ४¶; ५¶; १२†[l]; ¶२६,१[२];६; २८, ७¶;२९,२[२]¶; ३४,१६[h]; ३५, १†; ५; १५; ¶३६,११[४];१२[७]; १३[५]; १४; ३७, १५; ३८, २[५]; ३९, ७; १३; ४६, १[२]†; क २, ३[l]; ८, ९; २५,२; २६,४; ३६, १¶; ४०, ४[२]¶; ४१,४¶;४४, ७¶; ४५, ३[२]¶; ४८, ६; †कौ २,२२७; ७०९; ३, २, २; †जै २, ५,१०; ३,२०,११; ५८,६; शौ १, ३०,२; ३,२७, २[m]; ५, २४, १५; ६, ११६,३; ८,१२, ३; १३,५; ८; ९, २, १९; १०, ६, ३२; ९,९; १०, २६; ११,१, १९; ७, २; ९, २७; १२, ३,

a) सपा. शौ ४, ९, ३ जीवभोजनम् ⌊पितृभो° इति W.⌋ इति पाभे.।

b) °वाँ इति संहितापाठस्य सतः °वाङ् इति प्रामादिकः मुद्रितः पाठः द्र. (तु. सस्थ. मधुवान्)।

c) विप.। उस. उप. कर्तरि कृत्।

d) क्यजन्तः नाधा.। e) पाठः? पित्त– > -त्तम् इति शोधः। सस्थ. ?हरिमा>घर्मः इत्यपि शोधः द्र.।

f) वप्रा.। नाप. (जनक- प्रभृ.)। व्यु.?। <√पा ⌊रक्षणे⌋ इति या ४,२१⌋ पाम ⌊१,२,७०⌋ प्रभृ.। जनकार्थे (√भृ ⌊*प्रजनने⌋ > कर्तरि) *भृतृ- > नैप्र. यनि. इति मतम्। शेषम् उत्तरत्र टि. द्र.।

g) नाप. (परिपन्थिन्-, प्रातिरोधक- ⌊तु. सा.⌋)। <√(वृ>) पि 'वारणे' (तु. वृत्र– इति; वैतु. सा. <√पीय् ⌊हिंसायाम्⌋, अन्ये च जनक-पर्याय एवेति कृत्वा व्यु. विशेषमचिन्तुकाः?)।

h) सपा. तै ४,४,९,१ पितृणाम् इति पाभे.।

i) सपा. मा ५,११, का ५,४,१ तै १, २,१२,२ माश ३,५,२,६ तैआ १,२०,१ पितृभिः इति पाभे.।

j) सपा. पितरः (सकृत्)<>पितरम् <>पितरा (माश ८,६,३,२२ च) इति पाभे.।

k) सपा. कौसू ८२,१३ पशवः इति पाभे.।

l) पाठः? पिता नः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. ऋ ५,४,२ प्रभृ.)।

m) सपा. पै ३,२४,२ वसवः इति पाभे.।

३४; १४,२,७३; १८, †१,४२; ४४[२]; ४७$; ५०; ५४; ५५; ५८; २, २६; २९; ४८; ४९; ३, १०; २१†; ४५†; ४६†; ५२†; ५९; ७२; ४, ३६; ४०; ४४; ४६; ५१; ५२; ६४[a]; ६८; ८६?[२b]; ८७?[c]; †१९, ११, १; ५६, ४; २०, १६, ११†; ३६, २; पै १,१४,२; ९५,४; २,२३, १;५; ५०, ४; ३,८,४; १०, ३; ४०, ४; ४, २८, ३†; ६, २२, १०; ८, १९,५; १३, ८,११†; १५, ९,४; १०,९†; १६, ४४, ९; ४९,९; ७२, ४; ७७,८;८४, ५; ९०, १०; १०९, ६; १३४, २; १३५,३[२]; १३७, २; १५२, १; १५३,३; १७, ३९,५; १८, १३,२; १४,३; १९, २,६; २०, ३३,२; –०तरः ऋ ६,७५,१०; मा २,३२; १९,३६;२९,४७†[d]; का २१,३,६; तै ३,२,५,६; ४, ५,१;४,६,६,४†; मै१,४,११[e]; ३, १६, ३†; ४, १०,६; काठ ४, १४[e]; २१, १४; शौ २,१२, ५; ६,१२३,३[२e]; १८,३,१६[f]; –०तरः ऋ ८, ४८, १२; १०,

१५,४;६; ७; ११; ५७,५;८८, १८; मा २, ३१; ३२[१०]; ३३; ३, ५५†; †१९, ५५; ५९; ६२; ६३; का २, २, ६; ७, ३; ४[८]; ६; ३,७,५†; †२१, ४, ५; ८; १२;१३; तै १, ८,५, १;२; २१,२¶; २,६,१२,२[२]†; ३,२, ४,५; ५,५[५]; ६[२]; ५, ७, ९, १; मै १,४,११[e]; ६,१; १०, ३[११]; †; १९[२]; ११,३[g]; ४,१०,६[२]†; काठ ४,१४[e]; ७,१२; ९,६[१२];†; २१, १४[२]†; ३१, १५[e]; ३६, १३[२]; ३८, २; ४६, १†; क ६, २; ८,९[१३]; †; शौ ४, १५,१५; ७,१३,१?[h]; ९,५,११; १२,२, ३३; १८, १, ५१†; ५२†; ३, १४; १९; ४३†; ४४†; ४,६२; ६३; ८१[२]–८५[२]; पै २, ५, ५; ३, ३१, ४; ५, २८, २; १०, १३, ८; १५, १०, १०†; १६, ५१, ८[२]; ९७, ८; १७, २६,८; ३३,४; १९, २४,१२†; –तरम् ऋ १, २४, १; २; ११४, ७; १३०,१; १६३, १३; १६४,८; १२; १८; २२; २,१,९;२६,३; ३३, १२; ३, २६,९[i]; २७, ९;

४, १८,१२; ५, ३,९[j]; ३४,४; ५२, १६; ६, ४९,१०; ७,१८, २५;२६, २; ३२,३; १०३, ३; ९, ८६,१४; १०, ७, ३; ४८, १; ५४,३; ८८,१५; ९५, १२; १२४, ४; १२७, ७; १८९, १; †मा ३, ६; १६, १५; १९,४७; २९,२४; †का ३, १,६; १७,१, १५; २१,३,१८; ३१, ३, १३; तै १,४,४६,२†;५,३,१†;८,५, ३; २, २,१२, १; ३, १४,३†; ४,५,१०,२†;६,७,५†; ७,१३, ५[k]; ६, ५, १०, २¶; मै १,६, १†; १०,३; २, ३,८†; ४, ८, १; ९¶; १४, ६; १०†; १७; काठ ७,१३†; ९,६; १७,१९†; २४,९¶; २७,९¶; ३०,१;३८, २†; ४६,३†; क ६, ४†;८,१०; ३८,२¶; ४६,४; †कौ १,४५९; २,७२६;८२९; ३,५,४; †जै १, ४८,३; २,६,३; ३,५९,१८; ४, २६, १०; शौ १, २,१;३,१-५; ४, १, ७; ३०, ७†; ५, १, ८; ११,११; १४, १०; ६,३१,१†; ११०, ३[l]; १२०, १; १४०, १-३; ७, १, २; २, १; ८,

---

[a]) RW. पितरः इति ।

[b]) प्रथमः पाठः? पितरः (सं३) इति शोधः ।

[c]) नान्तरीयपूर्वस्य टि. दिशा शोधः (तु. W.; वैतु. शंपा. प्रमृ. यनि. इति) ।

[d]) उ. म. च प्रथमान्तं मन्यमानौ स्वरविरोधाद् उपेक्ष्यौ।

[e]) सपा. ⌊शौ. सकृत्⌋ परस्परं पाभे. । काठ ३१,१५ सकृत् पाठ-भ्रेषः । [f]) पितरः इति LR. शोधः? ।

[g]) पितरो विश्वरूपाः इत्यस्य स्थाने सपा. मा ९, १९ तै १, ७, ८,३ काठ १४,१ माश ५, १, ५, २६ पितरा-मातरा च इति का १०, ३, १२ पितरा मातरा युवम् इति पाभे. ।

[h]) पाठः? (√वृध् ⌊*स्तुतौ⌋>भावे) *वृध्–+(√घृ ⌊क्रतौ⌋>भावे) *घ्र– >वस. वृद्ध्र–>नैप्र. *वृध्र–> *पित्र– (स्तोतृ-) >-त्रः इति शोधः (तु. i टि.) ।

[i]) विप. (⌊पाठक-⌋ आचार्य- ⌊तु. ऋअ. वृदे.⌋) । (√वृध् ⌊*शब्दे⌋>भावे) *वृध्– +(√घृ ⌊*क्रतौ⌋> भावे) *धर–>वस. *वृध-धर– > नैप्र. *पितर–> –रम् (तु. h टि.; वैतु. PG ⌊ ३,१५९ ⌋ सत्यपि जनकेऽर्थे संगतौ प्रयासः?) । वृक्ल– इत्यत्र सस्थ. टि. अपि द्र. ।

[j]) नाप. (स्तोतृ-) । i टि. उक्तैव व्यु. इहापि द्र. । शेषं सस्थ. टि. पुत्र– द्र. । पृ ९९३ k अपि द्र. ।

[k]) पाभे. पृ २००६ j द्र. ।

[l]) सपा. पितरम्, मातरम् <> पितरौ इति पाभे. ।

९, ७; ९, ५, ३०; †१४, ८; १२; १८; २१; १०, १, २५; ११, २, २९†; १४, १,१५‡[a]; १८, ४, ३५; २०, ४८, ४†; पै ५, २,७; ३१, ६; ६, २, ७; ७, १, ८; ८, १, ११; ९, २२, ६; १६, १८, ७; ३७, ५; ५०, ९; ६६, ८†; †६७,२;८; ११; १०६, ९; १८, २६, २; १९, २, १०; ४५, ११†; ४९, ९[2]; १०; ११; २०, १, २; ३; ३८,१; –तरा ऋ १, २०, ४; ११०, ८; १५९, २; १६१, १२; ३, ३, ११; ७, १; १८, १?[b]; ५४,१६; ५८,२?[c]; ४,३३, ⌊३; ३५, ५⌋; ३४,९; ३६, ३; ४१,७; ७,५३,२; ६७,१; १०, ११, ६; १२, ४; ३९, ६; ६१, १; ६५,८; १०६,४[d]; मा १५, ५३[e]; का १६,६,५[e]; †तै १,५, ११,१; ४,१,११,४; २,७,३‡[f]; काठ १६, १४‡[f]; १८, १८[e]; २३,११†; क २५,५‡[f]; २९,६[e]; †शौ १८, १, २३; ३१; –तरि ऋ १०, ६१, ६; –तरौ ऋ १, १२१,५; १६१, १०; १०, ८५, १४[a]; १३१,५; मा १०, ३४†; १९, ११; २०, ७७†; का ११, १०,४†; २१, १, १०; २२, ७, ११†; तै ६, १, ६,१¶; मै ३, ११,४; ४,१२,५†; †काठ १७, १९; २३, १०¶; ३८, ९; क ३७, १¶; शौ ६, १२०, ३[g]; २०, १२५,५†; पै १६, ५१,१; १८, २,४†; १९, २०,१[h]; २[h]; –०तरौ शौ १४,२,३७; पै १८, १०,७; –ता ऋ १, १,९; २६, ३; ३०, ९; ३१, १०; १४;१६; ३८, १; ४६, ४; ६९, १; ८०, १६;८९,४; १०; ९०, ७;१०४, ९;११४,२; ११६, ⌊१६ (११७, १७)⌋; १६०, २[2]; १६४, १६; ३३; १८५, १०; १९१, ६; २, ५, १; १०,१; १७, ६; २९, ५; ३३,१३; ३, ३,४; ३१,१; ४९, ३; ४,१,१०; १७, १७; ५, ३, १०[i]; ४, ⌊(३, २,२) २⌋; ४३, २; ६०, ५; ८३, ६; ६, १, ५; १२,४; १६, ३५; ५२, ६; ७०, ६; ७३, १; ७५,५; ७, २९,४; ३२, १९; २६; ५२, ३; ५४,२; ५५, ५; ९७, २; १०१, ३; ८, २१,१४; २२, १५; ४८,४;५२, ५; ६३,१; ९८, ११; ९, ७३, ३; ७६, ४; ८२, ३; ८६, १०; ८७, २; ८९,२; १०९,४; १०, १४,५;९; २२,३; २३, ५; २५, ३; ३३, ३; ३४, ४; ४९, ४; ६०, ७; ६१,७; ६४, ⌊(६,५०, १३) १०⌋; ६७, १; ६९, १०; ८१, १; ८२, १; ३; १००, ५; १३५, १; १३८, ६; १८६, २; खि १,१,२; १२,७; ३, ४, ५; २२, ३; ४, ७, १; ७[2], १; ८; १०,२; १०[2], २; ५, ५, ५; मा २,११[2];३,२४†;६३; ४,२०;६, ९; ८,९; १०,२०[j]; १३,२८†; १४, ३; †१७, १७; २५; २७; ३२§; २३, २४[2]; २५; †२५, १७; २३; २९, ४२†; ३२, ९; ३४, ५८; ३५, १७; ३७,१४[k]; २०[2]; का २, २, ८[2]; ३, ३, १६†; ४,६,४; ६, २,३; ८,६, २; १४, ३, २†; १५, १, ३; †१८, २,२; ३,१; ३;८§;२५, ६, ४[2]; ५; †२७, ११, ४; १०; ३१, २,७†; ३३,२,२१†; ३५, ३,६; ४, १५; ३७, ३,१[k]; ६[2]; तै १,२,४,२; ३,१४,४†; ५,६, २†; १०, १; २, ६, १, ६[2]¶; १२,६†; ३, १,११; ७†; ३,८,

[a]) सपा. पित॒रम् <>पित॒रौ इति पाभे.।

[b]) पाठः? पि॒त्रे इ॒व>(संहितायां) पि॒त्र इ॒व इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ Bollensen ⌊OO २, ४७३⌋, Kirste ⌊BB १६, २९७⌋; वैतु. वें. सा. GW. ORN. L ⌊४२५⌋ प्रमृ. =–रा इव इति प्र२ इति?)। अत्र साधु– इति नाप. (पुत्र-) इति।

[c]) =पित॒र (:) इव > (छन्दस्तः संहितायां) ºरेव इति पाठः। 'ऋतेन सुयुग् (*सुज्योतिषः ⌊सन्तः⌋) मेधाः (यज्ञाः) वां प्रति वहन्ति (*उद्वहन्ति ⌊उत्पतन्ति⌋), (अतस्ते) पितरः (नाप. ⌊नक्षत्राणि⌋) इव ऊर्ध्वा (उच्चैः स्थिताः) भवन्ति' इति चा.। सस्थ. सु-यु॒ज्- इत्यत्र √वह् >वहन्ति इत्यत्र च टि. द्र.।

[d]) यनि. प्र२ (वैतु. R ⌊ZDMG ४८,११३⌋= पि॒त्रे। व इति?)। अत्र *पु॒त्रान्>नैप्र. पु॒त्रा इति रूपमिति च द्र.।

[e]) पाभे. पृ २००६ *j* द्र.।

[f]) सपा. ऋ १०, १४०, २ मा १२, १०७ का १३, ७,६ मै २,७,१४ कौ २,११६७ माश ७, ३,१,३० मात॒रा इति पाभे.।

[g]) सपा तैआ २,६,२ काकू १३३:८ पित॒रम् इति पाभे.।

[h]) पाभे. पृ २००७ *l* द्र.।

[i]) तु. पृ २००७ *j*।

[j]) =सपा. माश ५,४,२,९। मै २,६,१२; ४,४,६ काठ १५,८ आपश्रौ १८,१६,५ तु पु॒त्रः इति पाभे.।

[k]) पाभे. पृ १३५३ *b* द्र.।

१; ९,२[२]; ४, ११, १†; ५, ५, १; ४, २,५, ४; ९, ३†; ३, ४, १; ५, १०,२†; ६, ३,१[२]†; ३; ४†; ६,२†; ५, ६,८, ४¶; ६; ६, १, ७,७; ¶५, ६, ३; १०, १[२]; ७,२, ७,३[२]¶; ३,१२,१; ४, १९, ३; ४; ५, ७, ४†; मै १, २, ४; १५; ३, २६; ५,३†; ६, ४¶; ¶१०, १०; १८; २, ५,५[४]¶; १०[२]; ७, १६†; ८,१; १०,२†; ३[३]; †[२]; ३, ७,६; ९, १¶; ६; १३, १; १६, ३†; ४, २,१[२]; १०[२]; ८,१;९¶; ९,६[२]; १२, ४; ६[२]†; १३,४; ६†;१४, १; ४†; १४; १५†; १६†; काठ २-३, ५; ६, ४¶; ७, १†; ३; ८†; ८,३[३]¶; ११,४[३]¶;१३[२]†; १३,५[४]¶; ९[२]; १६, २१; १७, १; १८,१[३]; †[२]; २†;२०†;२१, १४; २४, ३[२]; ¶; २६, ७¶; ८[२]; ¶; २७, ९¶; २९, ५[२]¶; ३०,१; ३[२]¶; ३३,७†; ¶३६, ५; १३; ३७,१५;१६; ३८,१३; ३९,३†; ४०,६; ११†; ४३,२; ४४,८[२]; ४६, १†; क १, १७; २, १२; ४,३¶; ५,१†; २; ६, ८[२]¶;२५,१०;२८,२[४];†[३]; ३७, ४[२]; ¶; ४१,५¶; ६[२]; ¶; ४५, ६[२]¶; ४६, ४; ६[२]¶; †कौ १, ९०§; २५९; ३५५; ४२९; २, २८; ९४; ३८१; ५२०; ५९१; ६६७§; ७४०; ७४७; ८०६; ११४७; ११९१; †जै १, ९, १०§; २७,७; ३७,४; ४२, ३; ३,३,७; ९,९; २२,२; ३१, १; ४०, १६; ४८, ७; ५५, ८; ४, १९,८; ३०,५; ६; शौ १, २४, ३; २, १, २; ३†; ९, २; १३, १; २८,४; ३,९,१; २३,६; ४, ५,६†; ९, ८; १५, १२†; १९, ५; ५, ४,९; ५,१; ८; १३, ७; २४, १२; ३०, ५; ६, १६, २; ४६,१; ११६,२;१२०,२;१३१, ३; ७, ६,१†; ८,६,७;७,२; ९, ४, २; ४[२]; १४, १५†; १५, १२[२]†; १०,३,८;६,५; ८,२८; ११, ६,१०; २०; ९,१५; १६; १०, १८; १२, १, १२; ३, ५; १२; १३,३,१९; १४, २, ३७; १५, ६, २५; ७, २; १८, १, ५९†; ३, ६७†; ४, ५६; १९, ३९, ३; ५३,४;८; †२०, ८,२; २६,३; ७३,६; ७९, १; ८२,२; ९०,१; ९१,१; १०८,२; ११४, २; पै १,१२,३; २६,३; ३१,३; ५१,४; ५४,१;२, ६,२;१०,४; २०,४;६४,१; ३, ७,२;१४,६; ४, ६,६; १४, ४; १६,५; २४, ७; ५, ६, ३; ७, १०; २१, १; २५,५; २७,५; ७; ४०, ४; ६, ४,१; ८;६,३; ७, १०,३; ८,२, ६; ३,७; १९,४; ९, ७,५;१२, २; १३,५; ११, २,३;६, ५‡[a]; १२, २,४; ८; १५,२,५; ५,१; १०,५†; १२,१०; १६,१२,२; २१-२२,१०; २४,२[२];५[२]; ४२, ५; ४६-४७, १-१०; ४८, १-५; ४९,८; ५०, १०; ६३,९; ६७, ६†; ६९,२[२]†; ७९,८; ८३,५; ६; ८६,८; ८८, ४;५; १०३,५; १७,२,३; ३६, ५; ३७,२; १८, १०;७;१९, ५,८;३९, ११;४५, ७†;४६,८†;१०; २०,१,५†;७, ६; ३०,३‡[b];४२,९;५४-५५,१; –तुः ऋ १, ३१,११; ६८, [५; ९, ९७,३०]; ७०, ५; ८७, ५; ११०, ६; ११९, ८; १२७, ८; १४०, ३; १४१, ४; १५५, [३ (९,७५, २)]; १५९, २; १६४, १६; २,१३, ४; ३, १,९; १०; ४८, २; ५३, २; ५४, ९; ४, ४, ११; १७, १२; ५, ४३, ७; ४७,३; ६, १६, ३५; ४४, २२; ७, १०१, ३; ८, १,६; ६, १०; ९, २१[c]; १९, २७; ७५, १६; ८६, ४; ९, ७१,२; ७३,५;८९, २; १०, ३, २; ८, ७; १०, १; ३३, ६; ७; ३९, १; खि ३, १७[२],३; ४,२,१[d];१०,२;१०[२], २; खिसा २९, ४४; मा १७, ६०†; ३२,९;३४,२२; का १८, ५, ११†; ३३,२,१; ३५, ३,६; †तै १,२,१४,५; २, ६,१,७¶; ११, ४; ४, ६, ३, ४; †मै २, १०,५; ४, ९,३; ११, ५; †काठ ६, ११; १८, ३; क २८, ३†; †कौ १, १५२; २९२; ३४०; २, ७४७; ८५०;८९७; †जै १, १६, ८; ३०, १०; ३५, ९; ३, २२, २; ४, १२, ३; १३, १०; १९,८; शौ १, १४,२; २,१,२; ३,२५, ५; ३०,२; ६,११६, ३; ७,२,१; ९, १४,१५†; १५, ६, २६; १८, १, १†; २, ४९; ३, ४६‡[e]; ५९; ४, ५६; १९,४७,

---

a) सपा. ऋ १०,९७,९ विभे.।
b) सपा. ऋ १०,१३,५ पित्रे इति पाभे.।
c) यनि. क्रत्वर्थे नाप. द्र.। 'पितुः (क्रतोः [वैतु. वें. = आदित्यस्य, सा. = द्युलोकस्य]) योना (यजनभूमौ)' इति मतम्। d) खिसा २६,१ पितरः इति पाभे.। e) सपा. ऋ १०,१५,८ पूर्वे इति पाभे.।

१; †२०, ११५, १; १४२, ६; पै १, १५,२; २,६,२; ५, १९, २; ६,२०,१; १६,४९,९; ६७, ६†; १९, २८,१३; २०, १,३; –तृणाम् तै १, ३,१, २[a]; ३,६, १[a]; ६, ७,१¶; ¶२, ५,८, ६; ११,१; ६, ६, ५; ३, ३,५, १; ११,५[b]; ४,४,९,१[c]; ११,२; ५, ५, १८,१[d]; ¶६,१,१,३;४; २, १०,३§; ३,२, ६; ४, २§; ६; ६, ७, १; ¶मै १, १०, ३‡[e]; १७[७]; १८[३]; ३,९, १; –तृभिः ऋ ८,४८, १३[f]; १०,१४, ४; ८; १५, ९[g]; १०[h]; १७, ८; ६४, १४; १०७, १;१६९, ४[i]; मा ५,११[i]; १९, ५४†[f]; का ५, ४,१[i]; २१,४, ४†[f]; तै १,२, १२,२[i]; †२,६, १२,२[f]; ६; ३, २,५,७[k]; ५,५,९,४¶; ६,२,७, ५¶; ७,४,१७,२†[l]; मै ४, ९, ५;१०,६[२]†[f,g]; १४,१६†; काठ २१,१४†[f]; शौ ६,६३,३[l]; ७१, २; ८४,४[l]; १२,३, ८; १८,१, ४३†; ६०†; २, २१; ३, ८; ५८†; ४,४७; पै २,२३,३;२४, २; ३, १०, २; ५, ३७, ४; ९, १२,३; १७, ३६, ८; १९, ११, ५[l]; –तृभ्यः ऋ १,११९,४; २, ५,१; ५, ४७,१; १०, १५, २; १२; १६, १[m]; २;५; ११;१७, ३; ४०, १०; खि १, ९,५?; मा २, ७; १९, ३६; ६५†; ६६†; ६८†; ८७; ३५, २०; ३८,१५; का २, २, १; २१, ३, ५; ४, १५-१७†; ६, ८; ३५, ४, १९; ३८, ३,१; तै १,१,११, १; ३, ४,२; ७, २, २¶; ८, ५,१[२]¶; २, ¶५,३,६; ६, ६; †६, १२, ४; ५[२]; ३, २,४, ४; ८, ३; ५, २,३; ४,४,१,२; ५, २,५,३¶; ६, ३,२, ५; १०, ५¶; ४, ३, १¶; ५,७,३¶; मैं १, १, ११; २,१३; १०,१८¶; २, ३,९¶; ८, ८; ३, ६, १¶; ९,१[२]; ¶; ११,९; ४, ७, १¶; ९, २; ९; १०,६†; ¶काठ ३,१§; ९,६[२]; १२, ११; १७, ७§; २०, ३; २१,१४†; २३,४; २४,१; २६, १; २[२]; §; २९, ३; ३१, १५; ३६, १३; ३७,१७§; §३८,२; ३; ¶क २, ८§; ८, ९[२]; २६, ६§; ३१,५; ३६, १; ३७, २; ४०,४; ५[३]; §; ४५, ४; जै ३, १,१; शौ ५, ३०,१२; ७, १५, ४[n]; ८, १२,४; १०,१,११;१२, २, ३२; ३४; ४, ३२; १४, १, ४६†; २,२०; १८,१,४६†; २, ५†; १०†; २७; ४९; ५४†; ३, ४२†; ४, ३९; ५०; ५१; ६५†; ७३; ७८-८०; पै २,३०, ३†; ९, १४, २; ११, ५, १४; १६, ३६,१; ९४, २; ११८, २; १२१-१२३,२; १२४,४; १३४, २; १७,१९,२; ३३,३; ५; १८, ५,३†; ९,१; १९, ३८,३; २०, ३,३; –तृभ्याम् ऋ १,१११,१; ३, ७,६; ४, ३३,२; पै ९,४,४; –तृषु काठ २३, ४¶; क ३६, १¶; शौ १, १४,१;३; ५, १९, ५; ७,४२, २; ११,१,२८;३१; १२, २,१०; १८,२,२५[o]; २८; ५२; ४, ४८; ४९; १९, ३, ३; पै १,१५, १; ३; २, ४९, १-५; १६, ९१,८; ९२, १; १३४, २; १७, ३०, १०; २०, ९, १०; ४७, ३; –तृणाम् ऋ १, १०९, ३; ४,१७, १७; ६, २१,८;४६, १२; ७, ३३, ४; ८, ४१, [२[e];

a) सपा. पितृणां सदनम् <> पितृपदनम् इति पाभे. ।

b) सपा. °तृणाम् <> °तॄणाम् इति पाभे. ।

c) पाभे. पृ २००६ *h* द्र. ।

d) सपा. पितृणाम् <> पितॄणाम् इति पाभे. ।

e) सपा. पितृणाम् <> पितॄणाम् (माश २,६,१,३९ लाश्रौ ५,२,११ कौसू ८९,१ या १०,५ च) इति पाभे. ।

f) =सपा. ऐब्रा ३, ३२ तैब्रा २,६,१६,१ आपश्रौ २, १९;२२; ५,१९,१ । काठ १७,१९ तु सुरया इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ १०२१ *a* द्र. ।

h) सकृत् पाभे. पृ १०२१ *b* द्र. ।

i) सपा. तै ५,७,२४,१ काठ ४४,६;४५,१६ तैब्रा २, ४,३,४ आश्रौ ४,२,३ यज्ञियैः इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ २००६ *i* द्र. ।

k) °तृभिर्भक्षंकृतस्य इत्यस्य स्थाने सपा. मा ३८, २८ प्रजापति-भक्षितस्य इति पाभे. ।

l) सपा. मा १२,६३ का १३,५,२ माश ७,२,१,१० यम्या इति, तै ४,२,५,३ मै २,७,१२ तैआ ६,४,२;७, २ यम्यां इति, काठ १६,१२ यम्या इति च पाभे. ।

m) =सपा. तैआ ६, १,४ आग्निगृ ३,६,१ : ३ । शौ १८,२,४ तु पितॄँरुप इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ १५३४ *a* द्र. ।

o) लोकं पितृषु वित्त्वा इति पाठस्य स्थाने सपा. तैआ ६,७,२ पितॄन् ह्यत्र गच्छासि इति पाभे. ।

१०,५७, ३⌋[a]; १०,७८,३; ८८, १५; खिसा ३,१[b]; मा ३,५३†[a]; १९, ४७†; २४, १८[३c]; ३८[d]; का ३,७, ३†[a]; २१, ३, १८†; २६, ४,३[३c];८,३[d]; तै १,८, ५, २[a]†; मै १, ४,१०¶; २, ३,४; ८†; ३, ¶६,१;२; ९,४¶;१४, १९[d]; ४, २,१[३]¶; ७,२[२]¶;१२, ६; १४, १[e]; ¶काठ १, ११$; ६,५; ९,६†[a]; ११, ७$; १३, १६$[b]; १७, १९†; २२, ५$; २३, १; २६,२;६; २८,७; २९, २[२]; ३२, ७; ३६, ११[४]; १२[३]; १३[२]; ३८, २†; ४७,८$[d]; ¶क १,११$; २,३$; ४,४;८,९†[a]; ३५, ७; ४०, ५; ४१,४; ४४, ७; ४५, ३[२]; शौ २, १२, ४; ३, २९,४; ५, २४,१४; ६,४४, ३; ७,७०,२; १०, ५,१३; ११, १,५; १२, २,९; ४५; १८, २, ६३; ७३; पै २, ५,४; २२, २; ३२, ४; ५, ४०,२; ९,१७,३[f]; १०, ४, ९; १५, ९, ३; १६, ७१, ६; ८९, ५; १२४, ४[२]; १२८,६; १७, ३०, ८; ३४,६; १९,२४,१०†[a]; २०,५,३; ४४, २; –तॄन् ऋ १,४२,५; १६४, १०;१०,१४,१०;१५, ३; १६, ११; १२; १५४, ⌊४(५)⌋; खि ३,१०[२], १६[२]; मा २, ३४; ८, ६०[g]; †१९, ५६; ६५; ७०; का २,७, ७; ९,७,९[g];†२१,४, ७; १५; २०; तै १, ७,¶२,१; २; ८,५,२†; †२,६,१२, १;३; ५; ३, ५,२,३[२]; ¶;४¶; ४,४, १,२; ¶५, ३,६,१; ४,११, ४; ६, ६,७,१¶; ७, ३,१४, १; मै १,४, ४; ८,५¶; ¶१०, १८[४]; †; १९; २, ३,९¶; ८, ८; ३, ९,१¶; ४, २,१[२]¶; १०, ६†; काठ ५,६; १२, ११¶; १७,७; २१, १४[३]†; २५,७; २६,२[२]¶; २९,२¶; ¶३६,११;१२;१३[६]; ३७, १७[२];¶; ४३,४; क २६, ६;३९,५; ४०,५[२]¶; ४५,३¶; शौ ५,३०,१[h]; ८, १,७;८,१५; १२,३; १३,५; ९, १४, १०†; ११,८,११;१६; ११,२४; १४, २, ६९; १५, १४, १३; १८,१, ४५†; ५६†;५७;२,४‡[i];११†; २३; ३४; ४६; ४,४०[j]; ४१; पै १, ७०,१; २, ५०,४; ५,६, ३; १५, १४,४; १६, १,७;३०, ५; ६६, १०†; ७२, ५; १३४, २; १३५, ३; १८, १३,९; –त्रा ऋ १,११७,⌊(११६,१६)१७⌋; ६, ९,२; मा २२, १९; का २४, ६,१; तै ६, ३,११,३¶; ७, १, १२,१; मै ३, ७,६¶; ९, ६¶; १२, ४; काठ ४१, ३; पै २०, ५१, १०[k]; –त्रे ऋ १, ७१, ५; ११४,६; ३,३१,१२; ४,५०,६; ५, २, १; ६, २०, ११; ८,६९, १५; १०,१३,५[l]; १२४,३; खि ३,२२,२[m]; मा ३८,९; का ३८, २,३; तै १,८,२२, २†; ४, ६, २,६; †मै ४, ११, २; १४, ४; काठ१७,१८†;३७,९;शौ१,३१, ४; ५,११,१; ७,१५,३†; ५९, २†[l]; †२०,८८, ६; ९२, १२; पै १,२२,४;५;२,१[m]; ८,१,१; १८,२५,७†; १९,४८,२; २०, ३,१†; –त्रोः ऋ १,३१,४;९; १२४, ५; १४०, ७; १४६, १; १६०, ३; १८५,२; ५; २,१७, ७; ३,५,८; २६, ९; ४,५,१०; ६, ७,४;५; ७, ६, ६; ९, ७५, ⌊(१,१५५,३) २⌋; १०, ८, ३; ७; ३१, १०; ३२, ३; मै ४, १४, ७†; †कौ २, ५१; ४९१; †जै ३, ५, १०; ३८, ५; शौ २०, ३४, १६; पै १३, ७, १७.

?पि(तृ>)तरा-मातृ[n]- -तरा मा

---

a) पाभे. पृ २०१० *e* द्र. ।

b) पाभे. पृ २०१० *b* द्र. ।

c) सपा. आपश्रौ २०,१४,१३[३] पितृभ्यः इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ २०१० *d* द्र. ।

e) सपा. तैब्रा २,८,१,४ आपश्रौ २०,२०,९ सुवीर्यम् इति पाभे. ।

f) सपा. शौ ५,१८,१३ पितृयाणम् इति पाभे. ।

g) =सपा. माश ४,५, ७,८ प. १,५ । ऐब्रा ७,५ शांश्रौ ३,२०,४ तु मनुष्यान् इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ १२०९ *d* द्र. ।

i) पाभे. पृ २०१० *m* द्र. ।

j) सपा. हिगृ २,१०,६ विभे. ।

k) सपा. नी ३,४ पिता इति पाभे. ।

l) पाभे. पृ २००९ *b* द्र. ।

m) =सपा. ऐब्रा १, १९ आश्रौ ४, ६, ३ शांश्रौ ५, ९,६; १८,१,२ । शौ ४,१,२ गोब्रा २, २,६ तु पित्र्या इति पाभे. ।

n) निर्देशः ? एते पृथग् द्वे पदे स्याताम् (तु.पपा.)। प्रथमं च पदं पित्रा (तृ१ सत्)>नैप्र. यनि. इति चाऽऽभाति । एवं सत्यपि पाप्र. अनुरोधमात्रेण द्वैस्वर्यविशिष्टदेवताद्वन्द्वा-

९,११[a]; तै १,७,८,३[a]; काठ १४,१[a]; -०रा क १०,३,१२.

पिता-पुत्र[b]- -त्राः मै ४,२, १२¶; -त्रौ शौ ६, ११२, २; पै १९, २१,१२.

पितामह[c]- -०ह तै १, ८, ५,१[d]; ३, २, ५, ५[d]; काठ ९,६; क ८, ९; -हः खि ४, ७, १; ७[2], १; तै ७, २, ७, २[2]¶; मै २, ५, ५[4]¶; ४,८,१; काठ १३,५[4]¶; ३०, १;३[2]¶; क ४६, ४;६[2]¶; शौ ५,५,१; ११, ९, १६; १५, ६, २५; ७, २; पै ५, ४०, ४; ६,४,१; १६, ८३, ६; -हम् शौ ९, ५, ३०; -हस्य शौ १५, ६, २६; -हाः मा १९, ३७[2]; का २१,३, ७; ८; तै ४, ३, ३, २; मै २, ७, २०[4]; ३, ११, १०[2]; काठ ३८, २[2];३९,७; शौ ११, १,१९; १८, २,४९; ३,४६‡[e]; ५९; पै ६, २२,११; १६, ९०, १०; -०हाः तै ३, ४, ५, १; -हान् शौ १८,४,३५; -हेभ्यः[f] मा १९, ३६; का २१, ३, ५; काठ ३८,२.

पितृ-कृत- -तस्य मा ८, १३; तै ३, २,५,७; -तात् शौ ५, ३०, ४; पै ९,१३,४.

पितृ-तम- -मः ऋ ४,१७,१७.

पितृ-त्व- -त्वम् मै ४,२,१[2]¶.

पितृ-देवता[g]-> ¶पितृदेवत्य, त्या[h]- -त्यः तै १,६,७,३; ६,३, ४,२; मै १,१०, १८; ३,७, ८; काठ २१,१०;३४,१५;३६,१३; -त्यम् तै ६, २,१०,३; ३, ४, २; मै १,४,१०; ३,६,५; ८,९; ४,१,३; काठ २४, ८; ३१, २; ३२, ७; क ३८,१; ४७, २; पै १६,१२०,२ऽ; -त्या तै २, ६, ४,२; ६, १,२,६; २, १०, ४; मै १,४,१२; ३, ७,४;६ऽ; काठ २३, २; २४, १[2]; ३; क ३५, ८; ३७, २[2]; ४[2]; -ऽत्याः तै ५, ६, ११, १; काठ ४९, १; -त्यानि तै १,६,८,२.

पितृ-पीत- -तस्य तै ३,२,५,२;३[2].

पितृ-बन्धु[i]- -न्धु शौ १२,९, ५; पै १६, १४५,५.

पितृ-मत्- -मतः मै ४,९,९[j]; -मते मा २, २९[k];३८,९[j]; का २,७, १[k]; ३८,२,३[j]; तै १,८,५,१; मै ४, ९,८; काठ ९, ६; क ८,९; शौ १८, ४, ७२; ७४; -मन्तम् मा ७,४५; का ९, २, ६; तै १, ४,४३, २; मै १, ३, ३७; १०, १८¶; ४, ८, २¶; काठ ४, ९; २८, ४; ३६, १३¶; क ३, ७; ४४,४; -मान् तै ३, २, ४, ५; मै ४, ८, २¶; काठ २८, ४¶; क ४४,४¶.

¶पितृमती[l]- -तीभिः मै २, ३,९; काठ १२, ११; -त्या मै ४,७,२.

पैतृमत्य[m]- -¶त्यः मै ४,८,२; काठ २८,४; क ४४, ४; -त्यम् मा ७,४६; का ९,२,६; तै १,४, ४३,२; मै १, ३,३७; ४, ८,२; काठ ४, ९; २८, ४; क ३, ७; ४४,४.

दिवदिहापि समास-निर्देशोऽयमादरः द्र. (तु. पाम [६,३, ३३] उ. म. द. प्रमृ.)।

[a]) पाभे. पृ २००७ *g* द्र. ।

[b]) द्वस. अन्तोदात्तः। पूप. आनङ्‌ङादेशः (पा ६, ३, २५)।

[c]) नाप. (पितुः पितृ-)। व्यु.?। *पितर्- (= पितृ-) + (√*भृध् [=वृध्]>√*मह् [प्रजनने]>कर्तरि) *मह्- (जनक-) > पस. *पितर्-मह्- > नैप्र. यनि.। पितामही- इत्यत्र पस. मही- इति उप. स्त्री.<मह्- इति, यद्वा नैप्र. *मात्रिका- (मातृ-) इति विमृश्यम्। व्यु. प्रकारान्तरं ततामह- इत्यत्र गतम् (यत्र तु. WAG [२,१०१ *d*])। पपा. नावग्रहः। <(पितृ->)*पितान्- + *महच् प्र. इतीव पाम (४, २, ३६); <पितृ- + डामहच् प्र. इति तु पावा (४,२,३६) इति पाप्र. अपि त्रिवेंकः द्र. ।

[d]) पाभे. पृ १४०३ *g* द्र. ।

[e]) सपा. ये पितामहाः इत्यस्य स्थाने ऋ १०,१५,८ सोम्यासः इति पाभे. ।

[f]) = सपा. माश १२,८,१,७ तैब्रा २,६,३,२ आपश्रौ १,९,९ कौसू ७३,६। आश्रौ ६,१२,९ माश्रौ २,५,४,११ तु पितामहाय इति पाभे. ।

[g]) कस. ।

[h]) विप. । तादर्थ्ये यत् प्र. (पा ५, ४,२४) तित्स्वरश्च ।

[i]) पस. अन्तोदात्तः । उप. भाप. ।

[j]) सपा. °मतः <> °मते इति तैआ ४, १०,५ पितुमतः इति च पाभे. ।

[k]) = सपा. माश २,४,२,१३ शांश्रौ ४,४,१। तैब्रा १, ३,१०,२ आपश्रौ १,८,३ बौध २,८,७ तु पितृपीताय इति पाभे. ।

[l]) विप. (ऋच्-) ।

[m]) विप. । अपत्यार्थीयः ण्यः प्र. (पावा ४, १, ८५) तत्स्वरश्च ।

पितृ-यज्ञ[a]– -¶ज्ञः मै १,१०,१७[4]; काठ ३६, ११[3];१२; –¶ज्ञम् तै ३,२, २,३; मै ३, ६, १०; काठ २३, ७; ३६, १२; १३[2]; क ३६, ४; –†ज्ञाय ऋ १०, १६, १०; शौ १२, २, ७; पै १७, ३०, ७; –ज्ञेन मै १, १०, १९¶.

पितृ-याण, न[b]– -णम् ऋ १०,२,७; मै ४,२,१¶; शौ ५, १८, १३[c]; ८, १२, ४; १५, १२,५; ९; पै १६, १३४, २; १७, ३६, ७[d]; –णाः[e] शौ ६, ११७, ३; –णैः शौ १२, २, १०[f]; १८, ४, १; ६२[g]; –नाः[e] पै १६, ५०, २; –नैः पै १७,३०,१०[f].

पितृ-लोक– -कम् ¶तै २,६,२, १; १०, २; ¶मै ३, ४, ७[2];९,५; ¶काठ २०,२; २३, ५; २६,७; ¶क ३१,४;४१,५; शौ १८, ४, ६४; –कात्[h] शौ १४, २,५२; पै १८,१२,१; –¶के तै ५,४, ११,३[2]; मै ३, ६,१[2]; ४, ५,४; ७,९[2]; काठ २१, ४[2]; २९, ८[2]; क ३१,१९[2].

पितृलोक-काम– -मस्य तै ६, ६,४,१¶.

पितृ-वत् ऋ ८, ४०, १२; १०, ६६,१४.

पितृ-वित्त[i]– -त्तः ऋ १, ७३, १; –त्तस्य ऋ १,७३,९.

†पितृ-श्रवण[j]– -णम्[k] ऋ १,९१, २०; मा ३४, २१; का ३३, १, १५; मै ४,१४,१.

†पितृ-ष(<स)द्[l]– -षदम् ऋ १०, ८५, [२१(२२)]; शौ १४, २, ३३; पै १८, १०, ३; –षदे ऋ १,११७,७[m].

पितृ-षदन[n]– -नः[o] तै १, ३, १,१; ६,१; –नम्[p] मा ५,२६; ६,१; का ५,७,२; ६, १,१; मै १, २, ११; १४; काठ २, १२; ३, ३; २५,१०; २६, ५; क २,६; १०; ४०-४१,३; –नाः[o] मा ५,२६; ६,१; का ५,७,२; ६, १, १; मै १, २, ११; १४; काठ २, १२; ३,३; २५, १०; २६, ५; क २, ६ ; १० ; ४०-४१, ३ ; शौ १८, ४, ६७; –ने शौ १८, ४, ६७.

पितृ-षद्य[q]– -द्यम् पै १६,१४९,८.

पितृ-ष्वसृ–> पैतृष्वसे(य>) यी[r]– -यी खि २,१४,६.

पितृ-हन्– -घ्ना पै ९, २२,७; –हा पै १९,४६,१४.

१पित्र्य,त्र्या[s]– -त्र्यम् ऋ ८, २०, १३; १०,५६,६; शौ ६, १२२, २[t]; पै ५, ४, १२; –त्र्यस्य ऋ ८, ४८, ७; काठ १७, १९†; –त्र्या ऋ ३,३९, २; ७, ८६,५;

---

a) नाप. । तस. अन्तोदात्तः ।

b) विप. (पथि-,पन्थस्-, लोक-), नाप. च । उस.उप. √या + करणाधिकरणयोः ल्युट् प्र. । संहितायां णत्वविकल्पः उसं. (पा ८, ४, २६) । पपा. सर्वत्र उप. °न– इति ।

c) पाभे. पृ २०११ f द्र. ।

d) °याणे इति पाठः? यनि. शोधः । 'स पक्वः (ओदनः) वां (युवयोः कृते) आ(आ-अ)मः (=आगतऽमः प्रवेगवान् [सन्]) पितृयाणमेति (तु. मूको.)' इति वा । सस्थ. आम– इति गताद् आम– इत्यतः पृथग् इति कृत्वा तत्रैतद्विषये शोधः द्र. ।

e) सपा. °णाः<>°नाः इति पाभे. ।

f) सपा. °णैः<>°नैः इति पाभे. ।

g) पाभे. पूर्याणैः शौ १८,४,६३ टि. द्र. ।

h) सपा. पितृलोकात् पतिम् इत्यस्य स्थाने मंब्रा १, २,५ आपमं १,४,४ पितृभ्यः पतिलोकम् इति पाभे. ।

i) विप. (रयि-, रै-) । पंस. थादि-स्वरः । उप. <√विद् [लाभे] ।

j) विप. (वीर-) । उस. उप. √श्रु + करणे ल्युट् प्र. ।

k) सपा. तैब्रा २,८,३,१ °तुःश्रवणम् इति पाभे. ।

l) विप. (घोषा-,जाया-) । उस. ।

m) तु. सा. प्रभृ.; वैतु. वें. स्क. विप. (दुरोण-) सत् °द–> -दे [सप्त१] इति ।

n) विप. (बर्हिस्-,लोक-) । उस. उप. √सद् + अधिकरणे ल्युट् प्र. ।

o) सपा. °नः (आपश्रौ ७,९,१० बौश्रौ ४,४ : १३;६, २७ : २ भाश्रौ ७,७,१३ वैश्रौ १०,८ : ४ हिश्रौ ४,२, ४१ च)<>°नाः (माश ३,६,१,१३;७,१,६ माश्रौ १, ८,२,७ च) इति पाभे. ।

p) पाभे. पृ २०१० a द्र. ।

q) उस. उप. भावे क्यप् प्र. ।

r) अपत्येऽर्थे ढक्>एयः प्र. (पा ४,१,१३३) । कित्स्वरः । सपा. या १४, ३१ पैतृष्वसे° इति स्वरः ? ।

s) विप. (सख्य-, वयस्-,लोक- प्रभृ.) । ततआगताद्यर्थे यत् प्र. (पा ४,३,७९) ।

t) सपा. पित्र्यम् <> पित्र्येण इति पाभे. ।

शौ ४, १, २[a]; –व्याणाम् पै ५, १६, ५; –व्याणि ऋ १, ७१, १०; ७, ५६,२३; ७२,२; १०, ८, ८; –व्यात् ऋ ८, ३०, ३; शौ ६, १२०, २[b]; १०, १, १२; पै १६, ३६,२; ५०,१०[b]; १७, १३, १; १४, ९; २०, ३७, ८; –व्यान् पै १४, ३,२०; –व्याम् ऋ २,४२,२; मै २, २, ५[2];¶; पै ५,३६,२; –व्यासः ऋ ७,१, ९; –व्येण पै १०, ४, ४; ५; १६, ५१,६[c].

पि(त्र्य>)त्र्या-व(त्>)ती[d]– -ती ऋ ९,४६,२.

२पि(त्र्य>)त्र्या[e]– -त्र्याः काठ ११,१०¶.

?पितृपन्ति[f] पै २०,१९,६.

?पितृपन्तीय[g] पै २०,१८,१०.

पित्त[h]– -त्तम् मा १७, ६; १९, ८५; का १८,१,७; २१, ६,६; तै ४, ६,१,२; मै २, १०,१; ३, ११, ९; काठ १७, १७; ३८, ३; क २८, १; शौ १, २४, १; १८,३,५; पै १, २६, १; –त्तेन मा २५, ७; का २७, ७, १; तै ५,७,२३,१; मै ३, १५,९; काठ ५३,१३.

पित्व[i]– -त्वः तै ५,५,१७,१[j].

पिद्ध[i]– -द्धः[j] मा २४, ३२; का २६, ७,२; मै ३,१४,१३.

पिनाक[k]– -कम् मा १६,५१; का १७, ८,५; तै ४,५,१०,४; मै २,९, ९; काठ १७, १६; क २७, ६; शौ १,२७,२; पै १९,३१,५.

पिनाक-हस्त[l]– -स्तः[m] तै १,८,६, २; मै १,१०, ४; २०; काठ ९, ७; क ८,१०.

पिनाका(क-अ)वस[n]– -सः[m] मा ३, ६१; का ३,८,६.

√पिन्व्, †पिन्वते ऋ १, ८, ⌊७(८, १२,५)⌋; ५,८३,४; १०, ६३, ३; मै ४, १२, १; ५; शौ २०, ७१,३; पिन्वते ऋ १, ५४, ७; १२५, ५; १८१, ८; २, ३४,८; ४,५०,८; ५, ६३, १; ८, १२, ⌊(१,८,७)५⌋; ५०, २; खि ३, २,२; मै ४,१४;१२†; शौ २०, ५१, ४†; पै १४, १, १६; पिन्वति ऋ ९, ७४,५; पिन्वतः ऋ १०, ६५, ८; पिन्वन्ति ऋ १,६४,६; ५,५४,८; ७,५७,१; तै ३, १,११,७†; पिन्वन्ति ऋ १,६४,५; †पिन्वसे ऋ ९, ६३, २; ६४,८; कौ २,३०९; जै ३, २५, ५; पिन्वसि ऋ १, १२९, ३; ७, ५, ८; पिन्वथः ऋ १, ११२, ३; पिन्वथः ऋ ५, ६२, २; मै ४, १४,१०†; पिन्वथ तै ३,१,११,८; पिन्वत् ऋ ९,६८, ३; पिन्वन्त ऋ ७, ३४, ३; पिन्वताम् ऋ १०, ३६, ५; पिन्वताम् ऋ ६,७०,६; पिन्वस्व मा १२, १०; ४१; का १३, १, ११; ३,१२; तै १,५,३, ३; ६, ३,३[o]; ७, १,६[o]; ४, २,१, ३; ३, ४; मै १, ७, १; ४; कौ २, ११८३†; पै १,४१,३; पिन्वस्व ऋ ३,३,७; मा ३८, ४[3];१४[4p]; का ३८,१,४[3];२,८[4p]; तै ३,१,

a) पाभे. पृ २०११ *m* द्र.।
b) सपा. तैआ २,६,२ पितृयात् इति पाभे.।
c) पाभे. पृ २०१३ *t* द्र.।
d) विप. (योषा-)। सांहितिको दीर्घः (तु. ऋप्रा ९,११)।
e) सास्यदेवतार्थे यत् प्र. (पा ४, २,३१) तित्स्वरश्च।
f) पाठः? अपा(सू>)श्र शीलं *पैतृकं तत् ते अपात् इति पाद-शोधः।
g) पाठः? वाम-सू- > -सुवं पैतृकं त्वदीयम् इति पाद-शोधः?।
h) नाप. (वाताद्यन्यतम-धातु-)। व्यु. ?। (√भृज् > नैप्र.) √पिच् (=√पच् ⌊पाके⌋>)*पिक्त->नैप्र. यनि. (वैतु. पाउभो ⌊२,२,१३४⌋<√*पिन्द् ⌊अर्थः ?⌋, शक.<अपि √दे ⌊पालने⌋ इति वा √दो ⌊अवखण्डने⌋ इति वा ?)।
i) = पशु-विशेष-। व्यु. ?।
j) सपा. पित्वः <> पिद्धः; काठ ४७, ७ बिद्धः इति पाभे.।
k) नाप. (त्रिशूल-दण्ड-)। व्यु. ?। (√*भिन्द् ⌊=√भिद्⌋ > नैप्र. √*पिन्द् >) √*पिन् ⌊भेदने = हिंसने⌋ > यनि. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ या ⌊३,२१⌋<√पिंष् ⌊पेषणे⌋ इति; वैतु. SEY ⌊११६ वृथेह दोषदृक्⌋, पाउ ⌊४, १५⌋ < √पा ⌊रक्षणे⌋, अक्षी. <अपि√नह् इति, शक. <√पन् इति च ?)।
l) विप. (रुद्र-)। वस.।
m) सपा. °कहस्तः (आपश्रौ ८,१८,९ लाश्रौ ५,३,१२ या ३,३१ च)<> °कावसः (माश २,६,२,१७ च) इति पाभे.।
n) विप. (⌊पिनाक-हस्त-⌋ रुद्र-)। वस. उप. *हस्तपर्यायः <√अव् *'धारणे ?' (वैतु. सा. ⌊का.⌋ म. अवस्- ⌊भोजन-⌋ इति वा आवस्- ⌊आच्छादन-⌋ इति वा उप. इति ?)।
o) पाभे. पृ १९९० *m* द्र.।
p) पाभे. पृ २००३ *v* द्र.।

९,३; मै ४,९,७[a]; काठ ५,२[६a]; ८,१४; ९,१; १६,८; ३२,२[४a]; ३५, ७; क ८, २; ४; ४८, ९; पिन्व ऋ ६, ३९, ५; ७, [२४-२५, ६]; मा १४, ८; १७; का १५,२,३; ५,१; तै ४, ३,४,३; ६,२; मै २,८,२;३[b]; काठ १३, १६;१७,१;३[b];३९,५; क २५, १०; २६, २[b]; पै २०, ४, ५; पिन्वतम् ऋ १, ११८,२;१५१, ६; ५,६२, ३; ७,८२, ३; ९९, ६; १०, ३९, २; पिन्वतम् ऋ १,३४, ३; ४; ६, ६३, ८; काठ १७,१८; शौ ६, ९७,२; पै १९, १२,८; पिन्वत कौ १,४५५[c]; जै १, ४७,७[c]; शौ ६, २२,२?[d]; पै १९, २२, ११; अपिन्वत ऋ ३, ५५,१३; अपिन्वत् ऋ १, ६२, ६; १०, ९९, १; अपिन्वत् खि ५,५,११; अपिन्वः ऋ २,११, २; †अपिन्वः ऋ ९, ९७, ३१; कौ १, ५३४; जै १, ५५, २; अपिन्वतम् ऋ १, ११७, २०; ११८,८; ७, ६८, ८; ८२, ३; १०, ३९, १३[e]; अपिन्वत ऋ १०, ७२, ७; अपिन्वम् ऋ ४, ४२,४.

पिपिन्वथुः ऋ १, ११२,१२.

१पिन्वत्- -न्वन् ऋ ९, ९७, ३३; तै ५,७,८,२.

२पिन्वत्- -न्वन्,-न्वन्तम् शौ ९,५,३४.

पिन्वती- -तीम्ऽ-तीम् शौ ९, ५,३४.

पिन्वमान,ना- -नः ऋ ४,५८,७;९, ९७,१४; मा १७,९५†;२९, १; का १९, १, ८†; ३१, १, १; तै ५,१,११,१; मै ३, १६, २; काठ ४०, ७†; ४६, २; कौ २, १५७†; जै ३,१५, ५†; शौ ४, ३४,८[f];१८,४,३५[g]; पै ८,१३, ७†; -नम् मा ११, २९; १३, २; का १२,३,२;१४,१, २; तै ४,२,८,१; मै २,७, ३; काठ १, १०[h]; १६,३;१५; क १, १०[h]; -नस्य[h] काठ १, १०; क १, १०; -ना ऋ ६, ५२, ६; ९, ७५,४; मा १२,७०; का १३,५, ९; तै ४,२,५,६; ५,४, ८,१¶; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; ३८, ३[i]; ३९, ६; क २५, ३; शौ ३,१७,९; पै ५,३१,२; १४, ३,१; -नाः ऋ ३,१,७; ३३,४; ६,५२,४; ७,५०,४; १०,१६९, ३; मा १९,८६[i]; का २१,६,७[i]; तै ७,४,१७,१†; मै ३, ११,९[i]; काठ १, ३; ३१, २; ४४, ६†; क ४७,२; शौ ४, ३४, ५-७; पै ६,२२,६?[j]; ८; †१९,५१,७;८; -नाम् पै १९,५२,२;-नाय काठ ३९,६; -ने ऋ ३,३३,२; काठ ३९,६[२]; -नेभ्यः काठ ३९,६.

पिन्वान,ना[k]- -नः पै १२,६, ८; -नाः ऋ ९, ९४,२.

?पिन्वे[l] पै १७,१,३.

पिपान- √पा(पाने) द्र.

पिपिष्वती[m]- -ती ऋ १,१६८,७:

१पिपीलु[n]- -लः ऋ १०,१६, ६; शौ १८, ३,५५†.

---

[a]) एकतरत्र पाभे. पृ १९९० *m* द्र., अन्यत्र ऐआ ५,३,२ काश्रौ ३,४,१० धुक्ष्व इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ १३७४ *a* द्र.।

[c]) सपा. ऐआ ५,२,२ कर्तन इति पाभे.।

[d]) सा. पिन्वथ इति, तच्च रुचिरतरमिति w.।

[e]) पाभे. पृ ११४९ *e* द्र.।

[f]) सपा. पै ५,४०,१;६,२९,९ इष्यमाणः इति पाभे.।

[g]) सपा. तैआ ६,६,१ पिन्वमाने इति पाभे.।

[h]) = सपा. माश्रौ १,२,३,२५। तै १,१,१०,२ तैब्रा ३,३,३,५ आपश्रौ २,६,१ तु पाठाऽभावः।

[i]) सपा. °ना (तैब्रा २,६,४,३ च) <> °नाः इति पाभे.।

[j]) °नः इति पाठः? विप. (कुल्या-) इति कृत्वा यनि. शोधः। [k]) चानशन्ते चित्स्वरः।

[l]) पिन्वे कृणोतु इति द्वि-पदः पाठः? पिन्वेत् इत्येक-पदः शोधः (तु. छन्दः)। सपा. शौ १२, १,४ गोष्व-प्यन्ने दधातु इति पाठः? तत्रापि गोषु अश्वेषु पिन्वेत् इत्येव शोधः?।

[m]) विप. ([अति-दीप्रा-] मरुतां साति- [= *दर्शन-, *वदन-])। व्यु.?। (√श्रेप् > नैप्र. *पिप् [दीप्तौ] > भावे) *पिप्- > (आभीक्ष्ण्ये द्विर्वचने) *पिप्-पिप्- > नैप्र. *पिपिष्- > मतुपि यनि. (वैतु. वें. सा. < √पिप् [पेषणे] इति PW. GW. GRV. < √[प्यै>] पि इति च)।

[n]) नाप. (पिपीलिका-)। व्यु.?। <√पेलं [गतौ] इति या [७,१३]. दै [३,९], < अपि √पील् इति अभा. शक.; <√पीड् इति PW. प्रभृ.। √व्रश्च् [छेदने] > *वृश्च् > विव्रिश्च् > भावे *व्रिव्रिश्चि- > नैप्र. *पिपी- + (तत्कृदर्थे) *पिपी-र- > यनि. इति मतम्।

२पिपी॒ल[a]- > पिपी॒(ल-क[b] >)लिका- -काः तै ५, ७, २३, १; मै ३, ६,७[2]; काठ ५३,१३; शौ ७, ५८,७; पै १,४८,४.
?पिपीलिकावटश्वसः[c] शौ २०, १३५,३[d].
पि॒पीपत्॒-,पिपीषु- √पा (पाने) द्र.
?‡पिपृता[e] पै ६,१,२.
पि॒प्प(क>)का[f]- -का मा २४,४०; का २६,८,५; तै ५, ५, १९, १; मै ३, १४,२१; काठ ४७,९.
?पि॒प्पति[g] शौ २०,१२६,७.
१पि॒प्पल[h]- -लम् ऋ १, १६४, २०; २२; ५,५४,१२[i]; †शौ ९,१४, २०; २१; पै ७, १९, ८; †१६, ६७, १०; ११; १९, २६, ६[j]; २०, १८, ५[k]; -?लैः[l] पै १९, ३१,११.
२पिप्प(ल>)ली[m]- -ली शौ६,१०९, १; पै १९,२७,९; -ल्यः शौ ६, १०९,२[n]; पै १९,२७,८.
पिप्युषी- √पि,पी द्र.
पि॒प्रत्- √पृ, पॄ द्र.
पिप्रियाण- √प्री द्र.
पि॒प्रु[o]- -प्रुम् ऋ १, १०१, २;१०३, ८; २,१४,५; ४, १६, १३; ५, २९, ११; ६, १८, ८; ८,३२, २; -प्रोः ऋ १, ५१, ५; ६, २०, ७; १०, ९९, ११; १३८, ३.
पिप्लु॒[p]->पिप्लु-क॒र्ण[q]- -र्णम् काठ १३,१३.
पिब-,पि॒बत्-,पि॒बध्यै, पिबा- √पा (पाने) द्र.
√पिव्द्॒ (वधा.)> पिव्द॒न॒[r]- -‡नः[s] कौ २,६२२; जै ३,५०,९; -ना ऋ ६, ४६, ६[t]; ९,१५,६[s]; शौ २०, ८०,२†.
पि॒यान- √पि,पी द्र.
पि॒यारु[u]- -रुः शौ १९,५७,५; -रुम् ऋ १,१९०,५; ३, ३०, ८; मा १८, ६९†; का २०, ५, २†; शौ १९, ५७,४; पै ३,३०,४;५; -रुणाम् शौ ११, २, २१; पै १६,१०६,१.

---

[a]) =१पिपील॒-। र>लप् प्र. इति ततो विशेषः।
[b]) स्वार्थे कप् प्र.।
[c]) पाठः? पिपीलिका-वट॒स्य (वल्मीकस्य) मृ॒दः (मृत्स्नाः) इति द्वि-पदः शोधः। वट॒- (*निवास-) इति नैप्र. <प्रस्थ॒-।
[d]) =सपा. आश्रौ ८,३,२१ शांश्रौ १२,२३,३ वैताश्रौ ३२,२५। RW (शौ २०,१३४,६) तु °पीलका° इति पाभे.।
[e]) पाठः? प्र॒-भृत- (नैवेद्य-)>-ता (न. द्वि३) इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,१२०,२ प्रमृ.)। सस्थ. ?नवन्तः >-न्त इत्यपि शोधः (तु. सपा. ऋ.)।
[f]) नाप. (पक्ष्यवान्तर-जाति-)। व्यु. ?।
[g]) पाठः? १पि॒प्प(ल>)ली->-लीः (द्वि३[फलानि]) इति शोधः (तु. पृ ३०८ *b*; वैतु. शंपा. सात. यनि. इति, RW. पिंपन्ति इति च?)।
[h]) वप्रा.। नाप. (फल- [भोजन-], वृष्टि- [तु. निघ १,१२])। व्यु.?। प्रथमेऽर्थे *पित्- (पुष्टि- [तु. पितु-]) + भ॒र- (भृति-)>षस.*पिद्-भर->नैप्र.यनि.। द्वितीयेऽर्थे पूप. =*वृ॒प्- (जल-) इत्येव विशेषः (वैतु. दे [निघ १, १२] <√पृ इति वा √प्लु इति वा, शक.<√पा [पाने] इति च?)। [i]) हे मरुतः! (यूयं) तं (तस्मात्) नाकमू (नाकात् [भर्गवतोऽपि सतः]) अगृभीतशोचिषम् (अततं [सदपि]) रुशत् (दीप्तिमत्) पिप्पलम् (उदकं) विधूनुथ (विधूय धरणीं प्रति प्रगमयथ)' इति वा.।
[j]) नाप. (जल-)। सस्थ. तुप्यात् (लेटि) <√*तुष् [वर्षणे]। [k]) नाप. (जल-)।
[l]) पाठः? पिप्पलीः (प्र३) इति शोधः।
[m]) नाप. (तदाख्य-ओषधि- [मघा इति पंजा.])। व्यु. ?। पि॒च्- (ताप- [तु. पित्त॒-]) + भर॒->उस. *पिग्-भर॒-> नैप्र. यनि. (वैतु. शक. <√पॄ इति?)।
[n]) सपा. ऋ १०,५७,२२ मा १२,९६ का १३,६,२३ ओ॒षधयः इति पाभे.।
[o]) व्यप.[असुर-(वैतु.BRV [२,३४९] देव- इति?)]। व्यु.?। <√पॄ वा √पृ वेति सा (ऋ १,१०३,८)।
[p]) नाप. (चिह्न-विशेष-, रोग-विशेष-)। व्यु. ?। अपि √प्लु इति अभा. अक्षी. शक. PW. प्रमृ.।
[q]) विप. (अज-)। वस. उप. आद्युदात्तता (पा ६, २,११२)।
[r]) विप. ([*रसात्मक-] सोम-)। धा. रसभावे वृत्तिरिति कृत्वा ततः कर्तरि युच् प्र. उसं. (पा ३,२,१५०)।
[s]) सपा. पिव्द॒नः<>पिव्द॒ना इति पाभे.।
[t]) विप. ([विच्छिन्न-] विधुर-)। धा. हिंसायां वृत्तिस्ततः कर्मणि कृद् द्र. (तु. [अंशतः] PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. नाप. न. [रक्षस्-])।
[u]) नाप. (अपवादिन्-)। व्यु.?। √पीय् [*अपवादे] >*पी॒यारु- [तु. कुणारु-]>नैप्र. यनि.। या ४, २५ =देव-पीयु- इति धा. च हिंसायाम् वृत्तिरिति?।

पिलिप्पि(ल>)ला[a]- -ला मा २३, ११;१२;५३;५४; का २५,३,८; ९; १०,१;२; तै ७,४,१८,१[2]; मै ३,१२,१९[2b]; काठ ४४,७[2].

√पिश् (वधा.),>पिंश्, पिश्>शा ऋ ७, १८,२[c].

पिंशते ऋ ८,१९,२२; पिंशति ऋ १, १६१, १०; पिंशतु ऋ १०, १८४, १; शौ ५, २५, ५†; पै ९, १२, ८; ११, १, ५; १३, २, ३; पिंश शौ १९, २८,९[4]; पै १३,११, ८[4]; १६, १४६, ११; †अपिंशत् ऋ १०, ११०,९; मा २९,३४; का ३१, ४,१०; मै ४,१३,३; काठ १६, १२; शौ ५,१२,९; अपिंशन् ऋ ४,३३,४; अपिंशत ऋ ३, ६०, २; अपिंशत ऋ १,१६१,९.

पिपिशे ऋ ६, ४९, ३; पिपिशे ऋ २,३३,९; ५,५७,६;९,६८, ४; मै ४,११,४†; पिपेश ऋ १, ६८,५; पिपेश शौ १४,१, ६०; पै १८, ६,८?[d]; पिपिशुः ऋ ७, १०३,६.

पिशित,ता- -तम् शौ ५,१९, ५[e]; ६, १२७, १[f]; पै १, ९०, १[f]; -ता[g] शौ १२, ८, ९; पै १६, १४४,८.

पिशुन[h]-, -नः, -नःऽ-नः पै १३, १०,६; -नम् मा ३०,१३; का ३४,२,५;-†नेभ्यः ऋ ७,१०४, २०; शौ८,४,२०; पै१६,१०,९.

पिश्यमा(न>)ना[g]- -ना शौ १२, ८,९; पै १६,१४४,८.

१पिष्ट[i]- -ष्टम् ऋ ५,५६,१.

२पिष्ट->पिष्ट-त(म>)मा[j]- -मया खि ५, ७, २, ८; ९; मा २१, ४६; का २३, ५, ४; मै ४, १३, ७[2]; काठ १८, २१[2].

पेपिशत्[k]- -शत् ऋ १०,१२७,७.

पेपिशा(न>)ना[k]- -ने तै ४,३, ११, १; मै २,१३, १०; काठ ३९,१०; शौ ८,९,१२; पै १६, १९,२.

१पेश[l]- -शः ऋ १,९२,५.

पेशन[m]- -नानि ऋ १०, १,६.

पेशनी[n]- -नीः शौ १०, २, १; पै १६,५९,१.

पेशल[o]- -लम् मा १९, ८३; का २१, ६,४; मै ३, ११, ९; काठ ३८,३.

पेशस्[p]- -शः ऋ १,६,३; २,३,६; ४,३६,७; ७, ४२, १; मा १९, ८२; ८९; २९, ३७†; का २१, ६,३;१०; ३१,२,१†; तै ७,४, २०,१†; मै ३, ११, ९[2]; १६,

---

[a]) विप. (⌊अर्थः ?⌋ अवि-)। व्यु. ?। नाप. (पृथिवी-) इति कृत्वा भा. < √पृ वा √पिलिप्पिल् ⌊तै.⌋ वा √प्री ⌊तैब्रा ३,९,५,३⌋ वेति।

[b]) पिलिप्पला इति मूको. (तु. MW.)।

[c]) धातोरभिग्रहणे (स्वीकारे) वृत्तिः (वैतु. यनि. ?*पिश- >-शा ⌊तृ१⌋ इति नाप. सत् = प्रजा- इति वें., रूप- इति सा., भूषण- इति GW. प्रमृ. ?)। सस्थ. गिरः = स्तुतीः द्र. (वैतु. वें. सा. = स्तोतृ- इति ?)।

[d]) ॰प इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. शौ.)।

[e]) नाप. (मांस-)। धा. भरणे (वस्तुभावे) वृत्तिः। सस्थ. तृष्ट- = *विप- इति, ?अस्यते >(√अश् ⌊भोजने⌋>) अश्यते इति शोधश्च द्र.।

[f]) नाप. (अवयव- ⌊= अल्पांश-⌋)। धा. अवयवे वृत्तिः।

[g]) विप. (ब्रह्मगवी-)।

[h]) नाप. (पृष्ठतो निन्दक-)। धा. आवरणे वृत्तिः (तु. ⌊अजायाः विप. सत्⌋ पिशङ्गिला- इति) इति कृत्वा पिश- (*पृष्ठ-) + (√वन् ⌊हिंसायाम्⌋ > भावे) *वन->वस. *पिश-वन->नैप्र. *पिशोन>यनि. (वैतु. या ⌊६,११⌋ पाउ ⌊३, ५५⌋ < √पिश् ⌊हिंसायाम् ?⌋, SEY ⌊८०⌋ < √पिश् ⌊उपालम्भे⌋ ?)।

[i]) विप. (⌊दीप्र- [मरुद्गण- ⌊तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. अन्यथा विकल्पग्रस्तः ?⌋)। प्रकृते धा. दीप्तौ वृत्तिः।

[j]) विप. (⌊सुवृत्ता-⌋ रशना- ⌊वैतु. उ. म. = सुरूपा- इति?⌋)। अत्र धातोः वर्तने वृत्तिः द्र.। शेषं i टि. गतम्।

[k]) विप. (तमस्-)। यथायथं शत्रन्ते वा शानजन्ते अभ्यस्तस्वरः।

[l]) नाप. [अलंकर्तृ- (वैतु. ORN. B.. प्रमृ. = अध्वर्यु- ⌊तु. ऋ ७,४२,१⌋)]। कर्तर्य् अच् प्र. आद्युदात्तश्च उसं. [पा ६,१,२०३ (तु. स्क., ⌊अंशतः⌋ ORN., Auf ⌊KZ २७,२१९⌋, MW.; वैतु. वें. सा. = रूप- इति)]।

[m]) विप. (⌊सुघटित-, सुन्दर-⌋ वस्त्र-)। कर्मणि ल्युट् प्र.। [n]) विप. (अङ्गुली-)। स्त्री. ङीप् प्र.।

[o]) विप.। पेश + लच् प्र. इति पाग ⌊५,२,९७⌋, तमनु PW. प्रमृ.। √पिश् + *अरच् (= वरच्) प्र. उसं. (पाउ १,१०६) इति कृत्वा मौस्थि. पेश्वर- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

[p]) भाप. (रूप-, सौन्दर्य-)। असुन् प्र.।

३¶; काठ ३८, ३[२]; ४४, ९†; कौ २,८२०†; जै ३, ५७,१०†; †शौ २०,२६,६; ४७,१२; ६९, ११; –शसा[a] मा २०, ४१; का २२,४,६; –शांसि ऋ १,९२,४.

पेशस्-का(र्>)री– -रीम् मा ३०,९; का ३४,२,१.

पेशस्-व(त्>)ती– -ती[a] मै ३, ११,१; काठ ३८, ६; –तीः मा २८,३१; का ३०,३,८.

पेशितृ[b]– -तारम् मा ३०,१२; का ३४,२,४.

पिश[c]– -शाः ऋ १,६४,८.

पिशङ्ग[d]– -०ङ्ग ऋ ७,५५,२; –ङ्गः मै २,६,१३;४,७,८¶;पै ५,३२,६; १९,१६,१६; –ङ्गम् ऋ ४,५३, २; ९, २१,५[e]; ७२, ⌊८;१०७, २१ (२४)⌋; मा ३३, ९०†; †कौ १,५१७;२,४२९; †जै १, ५३,७; ३, ३३,४; शौ १४, २, ४८; पै ५,९,७; ९, ३,६; १८, ११,८; –ङ्गा ऋ १०, १३६,२; पै ५, ३८,२†; –ङ्गाः तै ५, ६, १९,१; २३,१; मै ३,१३,१२[f]; २०[g]; काठ ४९, ९; ५०, ३; –ङ्गान्[g] मा २४, ११; का २६, ३,१; –ङ्गाय तै ७,३, १८, १; काठ ५३,८; –ङ्गे शौ ३, ९, ३; पै ३,७,४; –ङ्गैः ऋ १, ८८, २; –ङ्गौ मा २९, ५९; का ३१, ७, १; तै ५, ५, २४, १; काठ ४८,३.

पिशङ्गी[h]– -ङ्गी तै १, ८,१९,१; मै ४,२,४; काठ १५,९; पै १९, ५१,९.

पिशङ्ग-वाहु[i]– -ह्वै पै ५,१,१[j].

पिशङ्ग-भृष्टि[k]– -ष्टिम् ऋ १,१३३, ५.

पिशङ्ग-राति[i]– -०ते ऋ ५, ३१,२.

पिशङ्ग-रूप[i]– -पः ऋ १, १८१, ५; २. ३,९; तै ३, १,११,२†; मै ४, १४,८†; शौ ९, ४, २२; पै १६, २६, २; –†पम् ऋ ८, ३३,३; कौ २,२१६; जै ३,१९, ११; शौ २०, ५२, ३; ५७, १६.

पिशङ्ग-संदृश्[i]– -दृशम् ऋ २, ४१, ९; मा २०, ८३†; का २२,८, ४†; शौ ६,३३,३; पै १९, २८,३.

पिशङ्गा(ङ्ग-अ)श्व[i]– -श्वाः ऋ ५, ५७,४.

पिशाङ्गिला[m]– -ला मा २३,११;१२; ५३-५६; का २५,३,८;९; १०,

---

[a]) सपा. पेशसा<>पेशस्वती (तैब्रा २,६,८,३ च) इति पाभे.।

[b]) नाप. (पेशन-कार- ⌊तु. १पेश–⌋)।

[c]) अर्थः व्यु. च ?। =हस्तिन्- इति कृत्वा नैप्र. *पाणि-श– ⌊तु. टि. ?पींपु–⌋ >यनि. इति, यद्वा =वृषभ- इति कृत्वा <√पिश् ⌊*वर्षणे =सेचने⌋ इति [तु. सप्र. ऋ ५, ५९,५; वैतु. वें. =मांस-, स्क. =⌊पिङ्गलवर्ण-⌋ अग्नि-, सा. =रुरु- (मृग- ⌊तु. PW. GW. प्रमृ.⌋)]।

[d]) =दीप्रवर्ण-युक्त- । विप.। पिश– (विप. =दीप्र- ⌊धा. दीप्तौ वृत्तिः⌋+रङ्ग*– (वर्ण-) > वस. *पिश-रङ्ग–> नैप्र. यनि. [वैतु. < √पिश्+कङ्गः प्र. उसं. पाउभो (२,२,६१ ⌊तु. अक्षी. शक.⌋?)]।

[e]) वैतु. वें. सा. प्रमृ. रूपाऽऽयर्थे नाप. इति (तु. सस्थ. टि. वेन–)।

[f]) सपा. मा २४,१४ का २६, ३,४ आपश्रौ २०, १४,७;१५,३ वहुरूपाः इति पाभे.।

[g]) सपा. °ङ्गाः<>°ङ्गान् इति पाभे.।

[h]) स्त्री. ङीप् प्र. (पावा ४,१,३९)।

[i]) विप.। वस.।

[j]) °भावै इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मूको. BKA. च)।

[k]) विप. (⌊तीव्रहिंसा-कृत्-⌋ पिशाचि- ⌊=पिशाच-⌋)। व्यु.?। वस. पूप. <√पिश् ⌊*हिंसायाम्⌋ इति कृत्वा तीव्र-पर्यायम्, उप. च √*भृष् ⌊हिंसायाम्⌋ >भाप. द्र. (वैतु. उप. वर्ण-पर्याय इति सा., शूल-पर्याय इति PW. प्रमृ., समस्तं प्राति. व्यप. इति च वें. ?)। सस्थ. ?अम्भृणम् > (√भृण् ⌊हिंसायाम्⌋ > यङ्लुकि √मर्भृण् > *मर्भृण– (अतिशयेन हिंसक-) > -णम् इति शोधः स्यादिति कृत्वा पृ ३९२ *a* टि. एतद्-विषये यद् गतं तन्नेष्टम् (वैतु. पपा. प्रमृ. नैवं-दर्शिनः ?)।

[l]) विप. (रयि-)। वस. पूप. स्वरः।

[m]) विप. (⌊*दीप्ति-भञ्जनी-⌋ रात्रि-)। व्यु.?। (√पिश् ⌊*दीप्तौ⌋>भावे) पिश–+(√भञ्ज् ⌊भङ्गे⌋ > कर्तरि) *भङ्गि- (ल>)ला–>उस. *पिश-भङ्गिला–>नैप्र. यनि. (तु. पपा. अनवग्रहः; वैतु. भा. उ. म. द. पिश–+⌊√गिल् >⌋ गि⌊ल>⌋ला–>यनि. इति, भा. ⌊पक्षे⌋ पिशङ्ग–+मत्वर्थे इलच् प्र. ⌊तु. पा ५, २,१११⌋ इति च ?)। मा २३,५५;५६ अजा– इत्यस्य यत् पि° इति विप., तत्र पिश– = *पर्ण- इति कृत्वा

१-४; तै. ७,४, १८, १[2]; मै ३, १२,१९[2]; काठ ४४,७[2].

उपिशाच॒[a]– -चः शौ ५,२९,४;६; १२, ३,४३; पै १०, ११,५; १३,९, ३; ५; ९; १०; १०, ३; ५; ६; १४,३,९; १७, ४०, ३; –चम् शौ ४,२०,७; ९; ५, २९, १०; पै ८, ६,६; १०; १३, ९, ११; –चाः खि ४, ६, ७; मा ३४, ५१; का ३३, २,१४; तै २, ४, १, १¶; ¶काठ १०, ७; ३७, १४; शौ १,३५,२; ४, ३६, ७; ८;५, २९, ६-९; पै १,८३,२; २,६२,१; १३,९, ७; ८; १०, ११; –०चाः शौ ६, ३२, २; पै १९, ११, ७; –चान् खि २, ११,५; शौ ४,२०, ६; ३६, ४; ३७, १०[b]; ८, २,१२; १२, १, ५०; ३,१५; पै २, ६२, ३; ५; ५,४०, ३; ७,१९, २; १६,४, २; २८,७; ७६,५[c]; १७,५,८; ३७,५; –चानाम् शौ ४,३६, ६; पै २,६२,२; १३,१०,१०; –चेभ्यः मा ३०,८; का ३४,१, ८; –चैः खि ४,७[2],११; शौ ४, ३६,७; ५,२९,५; पै ५,३७,१[d]; ६, ४, ११; ७, १९, ८; १३, ९,६.

पिशाची[e]– -च्याः शौ १, १६, ३; पै १,१०,२;९,२२,२२[f].

पिशाच-क्षय॒ण[g]– -णम् शौ २, १८, ४; पै २,४६,१; १९,३०,११.

पिशाच-चात॒न[g]– -नम्[h] शौ २, १८,४.

पिशाच-जम्भन[g]– -नम्[h] पै २,४६, १; ७,१९,१०.

पिशाचज॒म्भनी– -नीः शौ ५, २९,१४.

पिशाच-हन्– -हनम् काठ ३९,५.

पिशाचो(च-उ)रग-राक्षस॒[i]– -सैः खिसा २६,१८.

पिश॒ाचि[j]– -चिम् ऋ १,१३३,५.

पिशित॒–, पि॒शुन–, पिश्य॒माना– √पिश् (वधा.) द्र.

√पिष्, पिन॒ष्टि ऋ १०, १३६, ७; खि ५,१५,८[k]; पिनष्टि ऋ १, १९१, २; †पै ४, १६, ३; ५, ३८,७; पिंषन्ति काठ २३,३¶; पिण्ड्ढ॒ शौ १९, २९, ६[4]; पै १३, ११, १५[4].

अ॒पीषन् शौ ४,६,७; पै ५,८,६.

†पिंष(त्>)ती॒– -ती ऋ १,१९१, २; पै ४,१६,३.

३पिष्ट॒,ष्टा॒– -ष्टम् पै २, २, ५; –ष्टाः शौ १२, २, ५३; पै १७, ३५,३; १९, २९,४[2]; –ष्टाम् पै ६,१५,५.

पिंष्यमान– -नस्य पै ६,१५,६.

१,२पिष्ट॒– √पिश् (वधा.) द्र.

?पिष्ट्वा[l] पै १७, ३१,१०.

√पी √पि द्र.

?पींपु॒[m]– -पस्य शौ १९,४९,४[n].

पीठ[o]–>पीठ-सर्पि॒न्[p]– -र्पिणम् मा

<√पिश् इत्यस्य आच्छादने वृत्तिः। सस्थ. कुरुपिशङ्गि॒ला– =कुरु– (*कुक्कुर-)+पिश॒– (मांस-)+ गिल॒ा– (*भङ्गिला-) इति कृत्वा कुक्कुरमांसभञ्जकार्थे श्वावि॒ध्– इत्यस्य विप.। एतद्विपये पृ ११२८ *f* इहोक्तदिशा विशेषः द्र.।

[a]) नाप. (भूत-प्रेतादि- ⌊=रक्षोयोनि-विशेष-⌋)। व्यु.?। पि- (पिशित-)+शाच (अश-) इति पा ६,३,१०९ प्रमृ.। (*अभि√पस्ज् ⌊आवेशे⌋>कर्तरि) *अभि-पस्ज॒–> नैप्र. यनि. इति तु मतम्।

[b]) सपा. पै १३,४,१४ गन्धर्वान् इति पाभे.।

[c]) सपा. शौ ९,२,६ सपत्ना॒न् इति पाभे.।

[d]) सविसर्गः शोधः द्र.।

[e]) स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४,१,६३) तत्स्वरश्च।

[f]) °पि शच्या इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको., पृ २९८ अपि इत्यत्र सस्थ. शोधः)।

[g]) विप.। उस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.।

[h]) सपा. °चा॒तनम् <> °ज॒म्भनम् इति पाभे.।

[i]) द्वस. अन्तोदात्तः। °श॒ाचोरगरा॒° इति स्वरः? यनि. शोधः। [j]) व्यप. (राक्षस-)। व्यु.?। < पिश॒–+ अचि–(<√अच्) इति वें.।

[k]) पाभे. पृ १०६१ *f* द्र.। [l]) पाठः? (√मृज् ⌊शुद्धौ⌋>)मृष्ट्व॒ा इति शोधः(तु. सपा. शौ १२,२,२०)।

[m]) पाठः अर्थश्च (तु. पिं°, पी° इति मूको. अनु शंपा.)?। व्यु.?। (√पिप्>)पिप॒– =गजयूथ- इति सा.। पाणि॒– (हस्त-)>(तद्वदर्थे) *पाणीक॒– (हस्तिन्-)> नैप्र. *पीक॒–>यनि. इति तु मतम् (तु. सपा. ⌊पै १४,४,४⌋ निपुं॒– =नैप्र. <पाणि-भ्र॒– इति, ऋ १,६४,८ इत्यत्र पिश॒– इति च ⌊तु. तत्र टि.⌋; वैतु. W. =मृग- इति)।

[n]) पाभे. पृ १८०८ *j* द्र.। [o]) नाप. (पृष्ठ- ?)। व्यु.?। < पृष्ठ॒– इति मतम्? (वैतु. < √पिठ् वा √पी ⌊पाने⌋ वेति पाउभो ⌊२,२,११३⌋ MW. प्रमृ. <अपि+ √सद् इति ⌊तु. WAG १, २३६ *a*; २३८ *b*⌋?)।

[p]) नाप. (*अनुचर- ⌊तु. पीठ-मर्द–⌋?)। उस. उप. <√सृप्।

३०,२१; का ३४,४,३.

√पीड्[,ळ्][a], >पीडि, पिपीळे ऋ ४, २२,८.

¶अपीड्यत तै २, ६,७, ४; ६, १, ८, ३; अपीड्यत तै २, ६, ७,१¶.

पीडय शौ १२,११,९.

पीडा- -डा पै १७, १३, ७.

पीत-,पीति- प्रमृ. √पा (पाने) द्र.

¶पीतु-दारु[b]- -रुः काठ २५, ६[२]; क ३९, ४[२]; -रौ काठ २५, ६; क ३९,४.

पीत्वा √पा (पाने) द्र.

?पीत्व् आहुः[c] पै ७,१९,९.

पीत्वी √पा (पाने) द्र.

पीन-, पीपिवस्- √पि,पी द्र.

?*पीप्यान- √पा (पाने) द्र.

पीप्याना- √पि,पी द्र.

पीवस्- पीवस्- द्र.

√पीय्[d], †पीयति[e] ऋ १, १४७,२; मा १२, ४२; का १३,३, १३[f]; तै ४, २, ३, ४; क २५, १; †पीयन्ति ऋ ८, २१, १४; कौ २,७४०[g]; शौ २०,११४,२.

पीयक[h]- -कान् शौ १६, ६, ८.

पीयत्- -यतः ऋ १०, ६८,६; शौ ५, १८, १५; २०, १६, ६†; पै ९, १८,१.

पीयत्नु[i]- -त्नवे ऋ ८, २, १५; कौ २,११५६.

पीयु[j]- -योः ऋ १, १७४, [८; २, १९,७].

पीयमान- √पा (पाने) द्र.

पीयूष[k]- -षः ऋ ९, १०९, ३; ६; तै ३,३,९,२; मै २,२,४;५,१०;४, ४,३¶; काठ १३,९; ३९, ८[५]; †कौ २, ५९२; ७१८; †जै ३, ४८,९; ५९, १०; शौ ९, ४,४; पै १६, २४, ५; -षम् ऋ २, १३,१; ३५,५; ३, ४८, २; ६, ४७, ४; ९, ५१, २; ८५, ९; ११०,८; १०, ६३,३; ८७,१७; ९४,८; मै ४,१२,१†; †कौ २, ५७७; ८४४; †जै ३, ४७, ३; ५८, १; शौ ८, ३, १७†; ९, २४;२०,१३१,२१[l]; पै ५,१६, ४; ११,५,९; ७,७; १६,७,७†; २०,१; -षस्य पै ५, १५,१.

पीयूष-क[m]- -कम् खि ५,१५,१४[l].

पीयूष-धामन्- -मसु पै १९, ४,३[n].

?पील मङ्गिसः[o] पै ७,१९,६.

पीला[p]- -ला शौ ४,३७,३[q].

१पीलु[r]- -लु[s] शौ २०, १३५, १२[t]; -लुम् पै ७, १९,९;१०; -०लो पै ७, १९, १; २; ६?[u]; ७; ८; -लोः पै ७,१९,५.

---

a) <(√पिष् [पिषणे] > २पिष्ट->) √*पिष्ट् (तु. [अंशतः] WAG [१,४०]; वैतु. BDG [२,३,१२३] <अपि√सद् इतीव ?)। b) नाप. (वृक्ष-भेद-)। पूप. अर्थः? । तु. पूतु-दारु- [वैप ४], १पूतु-द्रु-, २पूतु-द्रु- (तु. WAG [१,२०; २,३९])।

c) पाठः? *पीतुं (पीलुं) त्वाऽऽहुः इति त्रि-पदः शोधः (तु. छन्दः)।

d) धा. आक्रोशे वृत्तिः (तु. उ. म. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. या [४,२५] वें. सा. प्रभृ. हिंसायाम् इति)।

e) पाभे. पृ १८०२ *m* द्र.।

f) वैतु. सा. वृद्धौ वृत्तिरिति ?। g) पि॰ इति पपा.?।

h) नाप. (रक्षस्-)। कर्तरि ण्वुल् प्र. लित्स्वरश्च।

i) नाप. (आततायिन्- [तु. GW. GRV.; वैतु. वें. सा. PW. विप. इति])। अत्नुच् प्र. उसं. (पाउ ३,२९)।

j) नाप.। उः प्र. उसं. (पा ३,२,१६८)। प्र. स्वरः (वैतु. पाउ १,३६ <√पा [पाने वा रक्षणे वा] ?)।

k) विप., नाप. ([स्फीतरस-युक्त-,] तादृक्-सोमादि-)। (√स्फाय् [वृद्धौ = बहलीभावे] > कर्तरि) *स्फीति- (बहल-) + *यूष- (रस-) > बस. *स्फीति-यूष-> नैप्र. *पीऽऊष- > यनि. (तु. [तात्पर्यतः] GW. WAG [१, ८६*a*] प्रमृ. <पी <√प्याय् इति; वैतु. पाउ [४,७६] प्रमृ. <√पीय् [पाने, प्रीतौ] इतीव ?)।

l) पूपकम् इति शंपा. सात.?। सपा. ॰षम् <> ॰षकम् इति पाभे.।

m) स्वार्थे कन् प्र.।

n) पाभे. पृ १९११ *k* द्र.।

o) पाठः? (आङ्गिरसः'''पीलो! [तु. प्रथमो मन्त्रः] >) पीलवाङ्गिरसः इति शोधः।

p) विप. ([*पीडना-] गुल्गुलु- [वैतु. नाप. इति कृत्वा = होमीय-द्रव्य- इति सा., व्यप. = अप्सरस्- इति W. MW. B. प्रमृ.])। शेषं सस्थ. टि. प्रमन्दनी- द्र.।

q) पाभे. पृ २००३ *j* द्र.।

r) नाप. (वृक्षावान्तरजाति-,तत्फल-)। व्यु.?। <√पील् इति पाउव्र [१,३७];<√पी इति पाउभो [२,१,१०५]।

s) = सपा. शांश्रौ. १२, १६,१। पीलु च इत्यस्य स्थाने खि ५,२१,२ विरुजं इति पाभे.।

t) तु. RW.। पीलु इति शंपा. सात.।

u) पील इति पाठः? यनि. शोधः (तु. BKA.)।

२पीलु[a]–> पीलु-म(त्>)ती[b]– -ती शौ १८,२,४८.
पील्व[c]– -ल्वयोः मै २,७,१२[d].
√पीव्[e] > पीव[,व]स्[f]– -वः शौ ९, १२, १८[g]; -वः ऋ १, १८७, [८; ९;१०[2]][h]; १०, ८६, १४[i]; १००,१०; खि५,१५,१२[j]; काठ ४०,८[4]†[h]; शौ २०, १३१,१०[i]; पै †६, १६, ८[h]; ९[h]; १०[2h]; १६, १३९,१९; -वसा ऋ १०, १६,७; तै ५, ७, २०, १; काठ ५३, १०; शौ १८, २, ५८†; -वसि[k] शौ१,११,४; पै १,५,५.
पीवस्[l]– -सा ऋ १, १५२, १; मै ४,१४,१०†.
†पीवस्-व(त्>)ती– -तीः[m] ऋ १०, १६९, १; तै ७, ४, १७,१; काठ ४४,६.
†पी(वस्>)वो-अन्न[n]– -आन् ऋ ७,९१,३; मा २७,२३[o]; का २९,३,१[o]; मै ४,१४,२.
पीवो-अश्व[p]– -श्वाः ऋ ४, ३७, ४.
पीवो(वस्-उ)पवसन[q]– -नानाम् खि ५,७,२,६; मा २१, ४३-४५; का २३,५,३[3]; मै ४, १३, ७; काठ १८,२१.
पीवन्–, पीवर–, °री– √पि,पी द्र.
?पीवस्पाकु[r]– -कम्[h] शौ ४, ७,३; पै २,१,२.

---

[a]) नाप. (*तारका-)। (√भ्रस्ज् [दीप्तौ] > भावे भृष्टु–> √*भृष्ट् > कर्तरि) *भृष्टु–> नैप्र. यनि. (तु. उडु– [तु. तात्पर्यतः सा. W.]; वैतु. Gri. = १पीलु– इतीव?)।

[b]) नाप. (मध्यमा-द्यो-)। मतुप्स्वर-प्रतिषेधः उसं. (पावा ६, १,१७६)। [c]) अर्थः व्यु. च?।

[d]) °ल्वयोः इति मूको.। = सपा. माश्रौ ६,१,५,३८। आपश्रौ १६,१८,६ तु पिल्वयोः इति पाभे.।

[e]) धा. स्थौल्ये वृद्धौ च वृत्तिः। < √पी इति PW. प्रमृ.।

[f]) नाप. (मेदस्-, मज्जन्-)। कर्तरि असुन् प्र. निस्स्वरश्च (तु. वें. [ऋ १,१८७,१०] सा. PW. GW. GRV. प्रमृ.)।

[g]) तु. दंवि. २,४।

[h]) वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. विप. सत् पीव– इति प्राति.। सपा. ?पीवो वृक्कः <> ?पीवस्पाकम् इति पाभे.। [i]) वैतु. सा. पीव– इति प्राति.?।

[j]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. इव इति।

[k]) वैतु. सा. क्रिप. इति। सपा. पाय १,१६,२ पीवरीम् (BC. °रि) इति, आपमं २, ११, १९ स्त्रावसु इति च पाभे.।

[l]) विप. (वस्त्र-)। मत्वर्थे अच् प्र. (तु. वैप २,३खं.; सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विप. [युवम्] इति च सा. [पक्षान्तरे] °वस्– > -वसा इति च [तु. ऋ ५,६२,४, ७,६४,१] ?)।

[m]) सपा. पै १९,५१,५ मेदस्वतीः इति पाभे.।

[n]) विप.। वस. पूप. सन्ध्यभावः (पा ६, १,११५)।

[o]) °श्वा र° इति पाठे सांहितिको नकारलोपः (तु. तत्रत्यः पपा.)। [p]) विप. (ऋभु-)। मध्यमपदलोपी वस.।

[q]) विप. (अङ्ग-)। वस. उप. < उप√वस् 'आच्छादने' (तु. न्यासः [६, ३, १०९] PW. प्रमृ.; वैतु. उ. म. पूप. विप. इति कृत्वा उप. < उप√वस् [निवासे] इति)। °वः-उप° इत्यत्र पपा. विसर्गलोपः (तु. ऋप्रा २,७२ पाम ६,३,१०९ WAG [२,२६ *b*; ५५ *d*])।

[r]) विप. [करम्भ- (= अभ्रि-विशेष- [वैतु. सा. PW. प्रमृ. = भक्ष्य-विशेष- इति?])]। पाठोऽर्थः व्यु. च?। पीवस्– (वैतु. पीवस्– इति पपा. शौच [२, ६२]) + १पाकु– > उस. इति सा. [वैतु. शौच. (टीका [तु. WI.]) फाकु–] इति। पीवस्– + (√स्फाय् [वृद्धौ = विस्तारे] >) स्फाकु– > उस. (तु. पै [मूको.] पिवस्सा इति) इति PW. W. प्रमृ.। वारिदाख्यो वृक्षो विपात्मकः सन् नेष्यत इति कृत्वा करम्भेण विकल्प(?ल्य)ते (= विकृत्यते [तु. नापू. मन्त्रौ])। कर्मकृद् वारिद-वृक्षं संबोधयति, हे दुष्टन ([वैतु. पपा. °नो] < दुस् + √तन्), (अहं) त्वा क्षुधा (= √क्षुद् > भावे क्षुद्– > क्षुदा [क्षोदेन]) जक्षिवान् (< √*जस् 'हिंसायाम्' [= हिंसितवान्]) उ (= नैप्र. < *अस्मि)। कथमिति चेत्तर्ह्युक्तं भवति। करम्भं (√स्तृ [हिंसायाम्] > *स्तारिकं > नैप्र.) तिर्यं (तीक्ष्णं) कृत्वेति। कीदृशः करम्भो भवतीत्युक्त आह पीव° इति। तत्र भीम– (क्रिवि.) + (√स्फाय् [वृद्धौ = वर्धने, छेदने] >) *स्फाकु– > उस. *भीम-स्फाकु– इति शोधः द्र.। सस्थ. उदारथि– = (√वृध् [छेदने] > भावे) *वृधारु– [तु. धारा–, आरा–] > नैप्र. *उदारु– + (√धा > कर्तरि) *थि > उस. यनि. (= छेदन-कृत्-)। एतत् टि. अनु पृ ९०० *j* च पृ १४८० *n* च शोधः इष्टः।

?पीहता[a] पै ५,३७,१.

पुंश्च(लु>)ली[b]– -ली मा ३०,२२; का ३४,४,४; काठ ३४,५¶; शौ १५,२,५;१३; १९;२५.

पुंश्च(लु>)लू[c]– -ल्वम् मा ३०, ५; २०; का ३४, १,५; ४,२.

पुंस्[d]– पुंसः ऋ १, १२४, ७; १६२, २२; १६४, १६; ५, ६१, ६; ७, ६,१; १०, ३२,३; मा २५, ४५†; ¶तै २,६,५,५;४, ६,९, ४†; ६,५,८,२; मै ४, ७, ९¶; ¶काठ २३,४; २९,८; ४६,५†; क ३६,१¶; कौ १,७८†; जै १, ८, ६†; शौ ३, ६, १; ६, ७०, १-३; ९,१४,१५†; १२,३, १; पै ३,३,१; ४,१४, ३; ८, १०, ८; ९,२५,४; ११, २, ७; १६, ६७, ६†; ९६, १; १०३, ६?; १५२,३; १७,३६,१; २०,४२, १०; ५०, ५; पुंसा पै १९,५०, ८; पुंसाम् मै ४,५,४¶; शौ ४, ४,४; ७, १४,१; पै ४,५,७; ६, १०,९; ११, १,३; पुंसि शौ ६, ११,२; पै १९,१२,२; पुंसु खि १, ३, ५; काठ १३, ५¶; शौ १२, १, २५; पै १७, ३, ६; पुंसे काठ ३५,१८; क ४८,१६; शौ ५,३०,३; पै ४, २०,५; ९, १३,३.

†पौंस्य[e]– -स्यम् ऋ १, ८०, [१०[f]; ८, ६३, ३]; १०१, ३; १५५, ३; ४; २, १३, १०; ४, ३०,८; [२३;८,३,२०;२२,३]; ५,३५,४; ८, ६, ३१; ७, २२; १५,८; ४५, २६; ५१, ४; ६६, ९; ९३, १५; ९, ९९, १; १०, २३, ५; ७६, २; ११३, ४; खि ३, ३,४; कौ १,१३१; २३१[g]; ५५१; २, ९९६; जै १, १४,७; २४,९[g]; ५६, ३; शौ २०,७३, ६; ९७,३; १०६, २; –स्या ऋ १, ५,९[h]; १३९, ८; १६६, ७; ४,३२,११; ५, ५९,४; ६,४६, ७; ८,६३, ८; ९५,६; ९,१११, ३[h]; १०, ९३, १३[i]; कौ १, २६२; २, २३५; ९४१[h]; जै १, २७,१०; ३,२०,१९; ४,१,२[h]; शौ २०, ६७, २; ६९, ७; –स्यानि ऋ १, १६९, ६; ६, ३६,३; १०, ५५,७; मै ४,१४, १८; काठ ३८,७; कौ २,११३४; –स्याय ऋ ७, ३०,१; –स्ये ऋ १,५६,३; ४,४१,[६; १०,९२, ७]; १०, ५०, ३; –स्येभिः ऋ १, १००, ३; १०; १६५, ७; ६, ६६, २; मै ४, ११,३; १४, ११; काठ ९, १८; –स्यैः ऋ १०, २९,७; ५९, ३; शौ २०, ७६,७.

पुं-रू(प>)पा[j]– -पा मै २,५,५¶.

पुं-सवन[k]– -नम् पै ५,११,२; १९, १२,१[l]; ५०,९.

पुं-सुवन[m]– -नम्[l] शौ ६,११,१.

---

[a]) विप. (प्रजा-) । पाठः ? (प्र [ति>]ती√हन् >) प्रती-ह(त>)ता–>-ता इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. BKA [अपि√हन् > अपि-हता>] पिहता इति शोध इति?) । सपा. पै ३,३९,१ विहता इति पामे. अर्थतः समानं संगतोऽपि सन् मौस्थि. प्रतीहता इत्येवमेव शोध-सापेक्षः (तु. छन्दः) ।

[b]) नाप. (गणिका-) । पुरु–+(√*भ्रंश्च् [रञ्जने]> कर्तरि) *भ्रंश्च (र्>)री– >उस. *पुरु-भ्रंश्चरी–> नैप्र. यनि. [वैतु. अन्ये (तु. WAG [१,१९२ b] <पुंस– + √चर् इतीव?) ।

[c]) =पुंश्चली– । स्त्री. प्र. एव ततो विशेषः ।

[d]) नाप. (पुरुष-) । नैप्र. >पुमंस्– ।

[e]) भावे कर्मणि च ष्यञ् प्र. (पा ५, १, १२४) ।

[f]) वैतु. सा. √पुंस् + यत् प्र. इति ? ।

[g]) वैतु. स्क [पक्षे] विप. (इन्द्र-) इति ? ।

[h]) *विप. [पौंस्यकारक- (उक्थ- [तु. ऋ ८, ९३, २७])] । पाठः? °स्यानि इति पादान्त-शोधः (तु. [अंशतः] Old [ZDMG ६३, २८८] GRV.; वैतु. WAG [३,४२ a] °*स्याय>°स्या इतीव?) । सप्र. ऋ [८,९३,२७] अपि ?दधामी° (मि इ°)>[√धा>दध् (*भ्वा. [तु. ऋ ६, १,९ प्रमृ.] प्रपु ३)] *दधन्ती° (न्ति-इ°) इति शोधः द्र. ।

[i]) भाप. न. प्र३ इति संप्रदायः । वस्तुतः यनि. स्त्री. प्र१ । 'यंगां (स्तोतॄणाम्) राया [*राधा (स्तुतिः [स्त्री. प्र१])] नेमधिता (संग्रामे) पौंस्या (शूरता) न (इव) वृथा (अनायासेन) विष्टान्ता (स्पृष्ट-परमातिशया [भवेत्]), एषां (तेषां) हिरण्ययी (*धन-चितिः) युक्ता (प्राप्ता, अर्जिता [एव स्याद्])' इति वा. ।

[j]) विप. । वस. ।

[k]) नाप. (गृह्यकर्म-विशेष-) । उस. उप. √सू [प्रसवे] + करणे ल्युट् प्र. ।

[l]) सपा. पुंसवनम् <>पुंसुवनम् इति पामे. ।

[m]) =पुं-सवन । उप. क्युन् प्र. (पाउ २, ८०) इति ततो विशेषः ।

पुंस्-व(त्>)ती- -तीः तै २,५,८,५¶.

?पुंसायेवेन[a] पै १९,२२,५.

पुच्छ[b]- -च्छम् मा १२, ४; २५, ६; का १३,१,५; २७, ६,१; तै ४, १,१०,५; ¶५, २, ५, १; ५, ८,१; ३; ६,४, ३; १०, १[2];७, ६,६; मै २, ७,८; ८,११[2]; ३, ४, ८[2]¶; १५,६; ४, ९, १८[c]; काठ १६, ८; २२, ४[2]¶; ५[2]; ९¶; क ३५,३¶; शौ ९,४,१३; १२, ८; १०, ९, २२; १२, ७, १०; पै १६, २५, ३; १३८, २; १४३, १; २०, ५०, ३; ४; -¶च्छात् तै ५, ४,६, ५; काठ २१, ८; -च्छे मा २४, १; का २६,१,३; मै ३, १३, २; ¶काठ २०, ३; २१, ५; ¶क ३१, ५; २०; शौ ७,५८,६; पै १,४८,२; -च्छेन तै५,५,८,३¶;७,१५,१; मै २,८,११; काठ २२,५;५३, ५; शौ ७,५८,८; पै ४,१७,२.

पुच्छ-धि[d]- -धौ शौ ७,५८,८; पै ४,१७,२.

?पुच्छिलीयते[e] शौ २०,१३४,६.

पुञ्जिक[f]- >°क-स्थला[g]- -ला मा १५, १५; का १६, ४,१; तै ४, ४,३,१; मै २,८,१०; काठ १७, ९[h];क २६,८.

पुञ्जिष्ठ,ष्ठ[i]- -ष्ठेभ्यः तै ४,५,४,२; मै २, ९,५; -ष्ठेभ्यः मा १६, २७; का १७, ४,१; काठ १७, १३; क २७,३.

पुण्डरि-स्रजा[j]- -जाम्[k] तै १,८,१८, १¶.

पुण्डरीक[l]- -कम् मै ४, ४, ७¶; शौ १०, ८,४३; पै ६,२२,८[m]; -काणि? ऋ १०, १४२,८[n].

पुण्डरीक-वत्- -व्वान्[n] शौ ६, १०६,१; पै १९, ३३,५.

पुण्डरीका[o]- -का पै १३,४,४.

पुण्य,ण्या[p]- -¶ण्यः तै १, ६, ११,

---

[a]) पुंस्- + आयु- >*पुंसायु- >भावे *पुंसायव- ⌊पुरुषायुष-⌋>-वेन इति शोधः ?।

[b]) =लाङ्गूल-। व्यु. ?। <√पू इति पाउभो (२,२, ८४)?। < पुत्- ⌊गुह्यस्थान-⌋ + √छद् >छादि उस. इति कैयटनागेशौ ⌊पाम ६, ४,१९⌋।

[c]) सपा. तैब्रा ३,१०,४,१ तैआ ४,१९,१ उत्तरः पक्षः इति पाभे.।

[d]) नाप. (पुच्छ-) । उस. उप. √धा अधिकरणे किः प्र.।

[e]) पाठः ? अक्ष्लिली पुच्छिलीयते इति पाठस्य स्थाने सपा. खि ५,१७,४ सि(शि?)ली पुच्छो वि लीयते इति, तत्रैव (मूको.) स्यालीपाको वि लीयते इति, शांश्रौ १२, २३, १ श्लिलीपुष्लिलीयते इति, C. ⌊शांश्रौ.⌋ श्लिलीपुत् श्लिलीयते इति च पाभे., अदिश्लिश्लुं शिश्लिक्षते इति च RW. शोधः।

[f]) भाप. (दीप्ति-)। <√*पुञ्ज् (=√मुञ्ज् ⌊शुद्धौ⌋ इति वोपदेवः ⌊तु. MW.⌋)।

[g]) व्यप. (अप्सरस्-)। पस. अन्तोदात्तः। उप. स्थला- (राशि-) इति (वैतु. अन्ये पुञ्ज- ⌊समूह-⌋> पुञ्जिक- ⌊लक्षणया = सौन्दर्यगुण-⌋ इति पूप. ⌊तु. उ.⌋, स्थल- ⌊स्थान-⌋ इति च उप. इति?)। एतदनु कृत-स्थला-, क्रतु-स्थला- इत्युभयत्रापि पस. एवेति कृत्वा यस्थ. शोधः द्र.। तत्र कृत-क्रतु- इत्युभे अपि पूप. *घृत-वाचके च द्र.।

[h]) पुञ्जिग° इति पाठः ? यनि. शोधः।

[i]) नाप. (*पुञ्जाऽऽजीविन्-?)। व्यु. ?। पुञ्ज*- (= घरट्टाश्रम-?) + (√इष् ⌊*भोजने⌋ > भावे) इष्टु- (वृत्ति-) >वस. *पुञ्जेष्ट- >नैप्र. °ञ्जिष्ट- इति च, °ञ्जिष्ठ- इति च (वैतु. पपा. नावग्रहः, पा ⌊८,३,९७⌋ <पुञ्जि- ⌊अर्थः ?⌋ + ⌊√स्था>⌋ स्थ- इति च ?)।

[j]) नाप. (पुण्डरीवर्ती- स्रज्-)। कस. (*पुण्डरीकिणी-> ⌊पुंवद्भावे नकारलोपे निघाते च⌋ *पुण्डरीकि- >नैप्र. *पुण्डरी->) पुण्डरि- इति पूप. *स्रजा- (=स्रज्-) इति उप. च द्र. (वैतु. भा. सा. पुण्डरि- ⌊= पुण्डरीक-⌋ इति प्राति. पूप. इति, WAG ⌊२, १८ *b*⌋ *पुण्ड-रीक- >नैप्र. °रि- इति पूप. इति च ?)।

[k]) = सपा. तैब्रा १,८, २,१। आपश्रौ १८,२०, १४ तु द्वादशपुण्डरीकां स्रजम् इति पाभे.।

[l]) नाप. (श्वेत-कमल-)। व्यु. ?। <√पुण्ड् इति शक.; <√पुण् इति पाउ ⌊४,२०⌋, ?MW.।

[m]) पाभे. पृ ६३६ *o* द्र.।

[n]) पाठः ? (पुण्डरीक-वत्->) -*वन्तस् (नैप्र. =-*आनि) इति शोधः तु. छन्दः, सपा. शौ. पै. पुण्डरीकवान् (विप. ⌊ह्रदः⌋) इति पाभे.।

[o]) व्यप. (अप्सरस्-)। <*पुण्डरीक-भगा- इति ?।

[p]) विप. (⌊धर्म्य-⌋ लोक-प्रभृ.), नाप. (धर्म-)। व्यु. ?। < √पुण् ⌊तुदा.⌋ इति अभा. PW.प्रभृ., <√पृ >पृण् इति WAG ⌊१, १९;१७२ *a*⌋ MVG ⌊४७B*a*⌋ Michelson

४[२]; २, ५, ५,६; ७, ३,७, ३; मै २, २,१२; ५,४; ४, ४, ८; १०; काठ १२, १३; १३, ५[२]; ६[२]; ३०, ३[२]; क ४६, ६[२]; पै १७, २७, ४$; –ण्यम् ऋ २, ४३, २; खि ४, २, १३; खिसा १८,२१; २६,२१; मा २०,२५; २६; का २२, २, २; ३; मै ४, २,८[६]; ¶[४]; २३[२]¶; ¶काठ १९, २; २४,८; २७, १०; ¶क २९, ८; ३८,१; शौ ८,१४,७[a]; ८[a]; ९, ५, १६; १९, ७, ३; ४; ८, ५; ५६,५; पै ३, ८,५; ९, २२, २७; २०, ४६, २; –ण्यया पै १७, २८, ५; –ण्या मै ४, २, ८[२]; १४[२]¶; ३, १०¶; शौ १२, ५, ६; पै १६, १४०, ६; –ण्याः काठ ८, ४[२]¶; क ६, ९[२]¶; शौ ७, १२०, ४; १५, १३,२; ४; ६; ८;१०; १९,५४, ५; पै १२, २,१५; २०, २०,६; –ण्यान् खि ३,१०,६; तै ७,१, ७, १[२]; कौ २, ६५३; शौ १९, ५४,५; पै १२,२,१५; १७,२७, ४; –ण्यानाम् शौ १५, १३, ८; –ण्याम् मै ४, २, ८; –ण्येन मै १, ६,३¶.

१पुण्य-गन्ध[b]– -न्धम् पै १६, १३५,६[२a].

२पुण्य-ग(न्ध>)न्धा[c]– -न्धाः[d] ऋ ७,५५,८; खि ३, १०[२], ९?[e]; पै ४,६,३†.

पुण्य-गन्धि[f]– -न्धयः[d] शौ ४, ५, ३†; -न्धिः शौ ८, १४, ८; -ऽन्धे शौ ८, १४, ५; पै १६, १३५,६.

पुण्य-जन[g]– -नाः पै १६, ७८,३; १३५,७[२]; -नान् शौ ८,८,१५; ११,८, १६; ११, २४; पै १५, १४,९; १६, ३०,५; १३५,७.

पुण्य-जन्मन्[c]– -न्मानौ मै १, ६, १२[२]¶.

पुण्य-त्व– -त्वात् मै १,५,७¶.

पुण्य-ब्राह्मण[b]– -णः काठ २३,६¶.

पुण्य-मन्यु[h]– -न्याः मै १, ६, १३[३]¶.

पुण्य-लोक[b]– -काः पै १६, ५७, १८.

पुण्य-सम[i]– -मम् तै ३,३,८,५¶.

¶पुण्या(ण्य-अ)ह[j]– -हम् काठ ८, १;३[२]; क ६,६;८[२]; -हे मै १,६, ९; काठ ८,१;३[२]; क ६,६;८[२].

?पुण्यगश्च[k] शौ १९, ८, ५; पै २०, ४६,२.

?पुत्थगि,गी[l]– -गी पै ८, १६,६?[m]; २०,४७, ८; -गीन(?न्) पै ८, १६,४.

पुत्र[n]– -त्र ऋ १, ४०,२; ३, १४, ४; ६; १६, ५; १८,४; ४,१८, ११; ५,३, १; ६; ४,६; ८,७७, २; ९२, १४; १०,३३,७; तै १, ४,४६,१; ३, २, ११,३; मै ४, १२, ५; काठ ६, १०; शौ ४, १६,९$; -त्रः ऋ १, ३१, ११; ३२, ९; ६९, १; ३; ८९, १०; १५५, [३; ९, ७५, २]; १६०, ३; १६४, १६; १८१,४; २,१, ९; ७,६; ३, २,२; १४, १;२९, ३; ५३, २; ५८, १; ४, १८,

---

[AGP १९०९, २३-२९] < √पू इति, पाउ [५,१५] प्रभृ., < √पुप् इति Ben [KZ ८, ९] प्रभृ. च?। (वृप-[धर्म-] >*वृपमत्य->) नैप्र. पुहण्य-> यनि॰ नाप.>(*पुण्यमय->*पुण्यय->) यनि. विप. >√पुण् ([कर्मणि शुभे] पाधा. तुदा.) इति मतम्?।

a) सपा. पुण्यं, गन्धम् <> पुण्यगन्धम् इति पाभे.। b) कस. पूप. स्वरः।

c) विप. (२अप्-, स्त्री.)। वस.।

d) सपा. ॰गन्धाः<>॰गन्धयः इति पाभे.।

e) ॰न्धा इति पाठः? यनि. शोधः।

f) विप. (विराज्-, स्त्री-)। वस. समासान्तः इकारः।

g) नाप.। कस. अन्तोदात्तः।

h) विप. (असुर-, ऋषि-, देव-)। उस. उप. √मन्+यः प्र. उसं. (पाउ ४,११०)। उत्तरपद-प्रकृतिस्वरः।

i) पृ १९९९ *k* द्र.।

j) नाप.। कस. समासान्तप् टच् प्र. (पा ५,४,९१)।

k) पाठः? पुण्डक-(*अनिष्टजननाऽशक्त-)>-कस्य इति शोधः (तु. सा. पै. मूको. पण्णगस्य इति पाठश्च; वैतु. RW. WI. Gri. पुण्यगन्धीनि इति शोधः इति? [वैतु. W.])। 'हे पाप परिक्षव! ते (तव) पण्डकस्य (सतः [संबन्धिनीं]) नासिकां शिवा (शृगाली) अभिमेहताम् (लोटि प्रपु१ [तिरस्कुरुताम्])' इति वा.। एतदनु पृ १७९१ *m* शोधः द्र.। l) प्रत्थग- टि. द्र.।

m) पाठः? ॰गि (सं१) इति शोधः (वैतु. BKA. ॰गो इति?)।

n) नाप. (तनय-)। व्यु.?। < पुद्- (नरक- [तु. गोव्रा १,१,२ SEY २६ च]) + त्र- (<√त्रै) इति या २,११ WAG (१,९८ *a* [तु. Zd. पुथ्र-]); <√पू वा <पुरु-त्र- वेति [पक्षे]; या. <√पू [तु. पाउ ४, १६५] वा √प्री वेति पाम [१,२,७०]।

७; ४२, ४; ५, ३, ९[a]; ९, ४; २५,१; ४३,७; ६, ९, २; १६, १४; ७५,५; ७, ३२,३; १०१, ३; १०३, ३; ८, ८, [४; ८]; ११, २७; २७, २२; ९, १७, [(१,६८,५) ३०]; १०१, १४; १०,१, ७; ३१, १०; ३२, ३; ८५, १४; १४०, २; १४४, ४; खि २, १०, १;३; ३, १५,३२; ५, १,३; ५,५; १२, ३; १३,१; २; मा ५,४; ८, ५; †११,३३; ७०; १२, १०७†; १९, ११; २५,२३†;२९,४२†;३४,१४†; का २,६,१०; ५, १,४; ८,२,१; †१२,३,६; ७,५; १३, ७, ६†; २१, १, १०; २७, ११; १०†; ३१, २, ७†; ३३, १, ८†; तै १,३,७; २; ५,८, ५[३]¶; ७, ६, ५[३]¶; २,२,१२,१; ३, २,८,४; ५,११,४†; †४, १,३,२; ९,२; २,७,३; ६,६,२; ¶५, ६,८,४; ७,५,१; ¶६, ५,६,३; १०, १; २[b]; ७, ३,१२, १; ¶मै १, २, ७§; ६,१२; ८,४; १०,१८; २, ४,५; §६,९; ११;१२[३]§[c]; †७, ३;७; १४; ३, ४;७; १६, ३†; §४, ४, ३;५;६[२c];९,३†; १४, ४†; काठ ३, ४; ७, ९¶; ९, १४[२]¶; १२, १०¶; ¶१३, ३; ५; १५,७;८[२c];†१६,३;७;१४;

२५,५¶; ३६, १३¶; ४२, २; ४६, १†; क २, ११; ५, ८¶; २५,५†; ३९,२¶; †कौ २,५१; ७३७; ११६७; †जै ३, ५,१०; ४,२६,२; शौ १,२५,३; ३,२३, २; ३०, २; ४, ३९, ९; ५, १, ८; १४,१०; ६, ४६, २; ७,१, २; ६,१†; ९, १४,१५†; १०, ८, २८; १२, १, १२; ३, ४७; १३, २, ९[d]; ३, २६; १४, १, १५†; २,२४; १६, ५,१; ४;५; ६; ७; ८; १९, ५३,४; ५४, ३; २०, १२८,३;६;७; पै २, ५५, १; ५,१,३; ११,१; १९,२;३७, ६; ४०,५; ६, २,७; ७, १, ८; ९, ४,४; १०,१,२; १२; २,४; १३; १३, २,८;१८; ६,९†;९, १; १५,१०, ५†; २२, ३; १६, ६७; ६†; १७, २, ३; २४, १; ४-११; ४०,८; १८,२,४†; ९, ६; १९, २,१०; १९,७; २०,१, २; ५†; ४३,७; ५०, ४; —त्रम् ऋ १, ३८, १; ९६, ३; ११७, २४; १२५, ३; ३, ५७, ३; ४, १९,९; ३०,१६; ५,११,६;२५, ५; ६,७५,४; ७, ४१,२; ८,४, ६; १०१,६; १०, १८,११;२२, ३; ३१, ११; ६५, १२; ६९, १०; १०१,१२; ११९,४;१३१, ५; खि २,१०, ४;४, १३, ३[e];

५,१५, २;९; २२, ११; मा ९, ४०[२]; १०, १८[२]; ३४†; ११, ४७; १२, ३५; ६१; १५,२८†; २०, ७७†; २९, ४१†; ३४, ३५†; ३५, १७[f]; का ११, ३, २[२]; ६,२[२]; १०,४†; १२,५,८; १३,३, ६; ४, १७; १६,५,९†; २२,७,११†; ३१, २,४†; ३३, २, ३†; ३५,४,१५[f]; तै १, ३, ११,१; १४,४[f]; ¶२,४,१२,१; ५, २, १; ७[२]; ३, ३; ८,१[f]; १०-११;२; ४, १,५,३; २, ३, २; ५,२; ४; ४, ४, ३†; ६,६, २†; ५,२,४,२; ६,५,१०,२¶; मै २, ६,६¶ ७, ५; १०; ११; १३, ७†; ३, ३, ५; ११, ४; १६,३†; ४,६,२[२]; ३[२]; ७, ९; ११, १†; १२, ४; ५; काठ २, १५†; ३,८; ७, ९[२]¶; ८,३[३]¶; ९, १४¶; ११, ६¶; ११[२]¶; १३; ¶१२,३; ८; १३,९; १४, २;८; १६, ५; १०; ११; १७, १९†; २०, १; २१, ७; २२, ६¶; २७, ५[२]; २९, ८; ३१, १२¶; ३२,६¶; ३४, १८;३६, १५[४]; ३८,९†;१३; ३९,१४†; ४०, ९;४६,१†; क २,१५; ५, ८[२]¶; ६,८[३]¶; २५, १;२;३१, ३; ३४, १¶; ४२, ५[२]; कौ २, २५८†; जै ३, २२,५†; शौ १,

a) =*स्तोतृ- [विप.], इहेव पितृ- (=स्तोतृ- [नाप.]) । (√*वृध् >नैप्र. *व्रुध् [स्तुतौ]>कर्तरि) *व्रुध्र- नैप्र. -यनि. । '(हे) सहसः सूनो (अग्ने)! (त्वमात्मनस् तादृशं) पितरं (स्तोतारम्) अवस्पृधि (रक्षेः); यः विद्वान् पुत्रः (स्तोता [सन्]) ते (तुभ्यम्) अधि-ऊहे (अध्युदितवान् भवेत्)' इति वा. । अत्र (अधि√वद् >*वध् > [आत्म. कर्तरि लिटि. प्रपु१]) अधि- *ऊधे > नैप्र. अधि- ऊहे इति । शेषं सस्थ: पितरम् इत्यत्र पृ ९९३ k च गतम् ।

b) सपा. °त्रः<>°त्राः इति पाभे. ।

c) सकृत् पाभे. पृ २००८ j द. ।

d) सपा. °त्रः<>°त्रम् इति पाभे. ।

e) =सपा. मंत्रा १, ४,९ मागृ २,१८,४ । खिसा ३४, ३ तु पुत्रान् इति आपमं १,१२,६ गर्भम् इति च पाभे. ।

f) सपा. पुत्रम् (माश १३, ८,४,९ तैब्रा १,२,१,११ तैआ २,५,१ आश्रौ २,१०,४ शांगृ १,२५,७ च)<>पुत्रान् इति पाभे. ।

११;५; २८;४; २, २८, १; ३, १६; २†; २३, ३[a]; ४[b]; ५; ५, १,९;२०,५;२५,९;१०[c]–१३[c]; २६, ५; ६, ८१, २; ३; ९, ५, ३०; १०,५ ४४; ११, ६, १०; २०; ११,८; १३,२, ३७; १६, ८,२; ५-२९; ३१;१८,२,५०†; ३, ५०†; ४,३९[d]; २०, १२५, ५†; १२९, ५; १३०, १५; १३७,२†; पै १,१२,१;५५,२; ६३,३; २,३७,५; ३, १४,३-५; ४,३१,२; ५, ११,३;५; ६[3]; ७; ९; २७, ५; ३७, ४[2]; ७; ८; ६, २,९;७,१९,५; ८, १५, ५; ९, २, ४; २४,५; ११, १,२; १३; १३,२,१०-१४; १७; १५,५,१; १०, ४†; १६, २१-२२, १०; ४६-४७, १-१०; ४८,१-५;७७, ३; १३२,१०; १७, २१,२; ३; ४[e]; ५-९; २२, १-११;१३;१४; १८,२१,३[f]; २४,४; १९, १७, २;३; ४२,९; ५०, ७; ८; २०, २५, १०; २६, २; ३; ५०, ३; –त्रस्य ऋ १,१५९,३; ८, ४५, ३६; ९०, २; १०, ३४, १०; ¶तै १,५,८,५; ७,६,५; २, ६, १,७; मै १,४,७¶; ¶काठ ११, ४; २७, ९; कौ २, ८४३†; जै ४, १८, १०†; शौ ६,११, १[g]; २; १०, ५, ३६; १२, २, २५; २०, १०४,४†; पै १०, १०,४; ५; १७, २१, १; ३३, ६; १९, १२, २; २०, ५०, २; –त्रा ऋ १०, १०६, ४?[h]; –त्राः ऋ १, ६८, ⌊५ (९,९७, ३०)⌋; १६४, ११; ३, ५३, २४; ४, २, १५; ५, ५८, ५; ६, ६६,३; ६७, ९; ७, २६, २; ६०, ⌊(२, २८,३) ५⌋; १०, १३, १[i]; ११५, ९; १५९,३; खि १, ५,२; २, ६[2], २८; ११, ५; मा ११,५†[i]; का १२,१,५†[i]; तै १. ४, ४६,२†; ३,२,८,५; ४,१,१, २†[i]; ७,२, ६, १¶; मै २, ३,२[2]; ७,१†[i]; ४, ८,९¶[j]; १४, १८†; ¶काठ ६, ४[2]; १५, ११†[i]; २७,९; क ४,३[2]¶; शौ १, ३०,३; ३, ४, ३; ९,१४, १३†; १२, ३, ३४; ४०; पै १, १४,२; २, ४१,३†; ३, १,३; ६, २२,१०; १२, ३, १३; १६, ६७,११†; १७,३९,५; १०; –०त्राः ऋ २,२८,⌊३ (७, ६०,५)⌋; –त्राणाम् मै १, ३,९; काठ ६, ४[2]¶; क ४, ३[2]¶; शौ २, ९, २; ३, २३, ३[k]; ६, १३१,३; ७, ८,१; पै २,१०,४; ३,१४,३; २३, ६; १९, २०,९; ३९,११;२०,१,६; –त्रात् मै ३, ९,१¶; शौ ६,११६, ३; पै १६, ४९, ९; –त्रान् ऋ १, १६२, २२; ३, ३१, ३; ७, ५४, २; १०,५५,१; ८५,४१;४५;१८३, ३; खि २, १०,५; ७, ७,३;६[2]; खिसा २६,२२; मा २५, ४५†; ३७,२०; का ३७, ३, ६; तै ४, ६,९,४†; ५, ६,५,३¶; ६, १, ६, १¶; मै ४, ८, ९¶; ¶काठ ७, ९; २२, ३; २३, १०; ४६, ५†; क ३७, १¶; शौ २, १३, १[l]; ३६,३; ६,१२०, ३[m]; १२, ३, १२; ४, ३८; १४, २, ४†; पै २,२१,२; ६, ८,९; १०, १, ४; १६, ५१, १; १७, १९, ८; ३७,२; १८, ७,४†; –त्राय ऋ ५,४७,६; ७,१०२,१; १०,३७, १; ३९,६; मा ४, ३५†; का ४, १०,६†; तै १, २,९, १†; †मै १, २, ६; ४, १२, ५; काठ २, ७†; २०, १५†; ३५, १८; क २, १†; ४८, १६; शौ १२, १, १०; पै ५, ११,४; १२, ३,१२; १७, २, १; २५, ४†; ८; २६, १-२१; –त्रासः ऋ १, ८९,९; १२०,१; ३,५३, ⌊७; १०,६७, २ (७, १०३,१०)⌋; ७,४३,३; ८,१८,५; १०,१०,२; १३,५[n]; ७२, ८; ७७, २; १८५, ३; खि

a) =सपा. शांगृ १,१९,७। आपमं १, १३,२ तु पुत्रः इति पामे.।

b) =सपा. शांगृ १, १९, ६। आपमं १,१३, ३ तु पुत्रान् इति, हिगृ १,२५,१ गार्भिणी इति च पामे.।

c) पामे. पृ २०२५ *e* द्र.।

d) =सपा. कौसू ८८,२४। आपमं २,२०,२४ हिगृ २ १२;१० तु पुत्रान् इति पामे.।

e) पाठः? °त्रस्य इति शोधः (तु. सस्थ. ?प्रवृद्धया टि.)।

f) पामे. पृ २०२५ *d* द्र.।

g) पामे. पृ १४१५ *g* द्र.।

h) =*पुत्रान् (तु. पृ २००८ *d*)।

i) पामे. पृ १०४९ *g* द्र.।

j) पामे. पृ २०२५ *b* द्र.।

k) सपा. शांगृ १,१९,७ तेपाम् इति पामे.।

l) पामे. पृ २०२५ *f* द्र.।

m) सपा. तैआ २, ६, २ काकू १३३ : ८ पुत्रम् इति पामे.।

n) सपा. °त्रासः <> °त्रेभ्यः इति पामे.।

४,१,१; †मा ३, ३३; २५,२२; †का ३, ३, २५; २७, ११, ९; †मै १,५,४; ४, ६,९; १४, २; काठ ७, २†; १२, २; ३५, १†; क ५, २†; कौ १,४५९†; जै १,४८,३†; †शौ ७, ५९,२; १८,१,२; २०, ९१,२; पै ९,७, ७; –०त्रासः शौ १२,३,४[a]; पै १७, ३६, ४; –त्रे ऋ २,२९,५; तै २,२,५,३¶; मै २, ४, १¶; ४,१२, ६†; शौ १६, ७, ८; पै १७,२५,१; –¶त्रेण तै २,६,१, ६; काठ २४, ९; क ३८, २; पै १९, ४२, ७$; –त्रेभ्यः ऋ १,१६१,१०; ७, ३२, २६; १०, १५,७; खि १, १, २; मा ११, ५९; १९, ६३†; का १२, ५,१०; २१,४,१३†; तै ३, १, ९,४¶; ४, १,५, ४; ७, ५, ७, ४†; मै २, ७, ६; ३, १, ७¶; काठ १६, ५; २१,१४‡[b]; ३३, ७†; †कौ १, २५९; २, ८०६; †जै १, २७,७; ४, ३०, ६; शौ ६, ३०, ३; १०, ६,५‡[b]; ११, १०,१०; १२,३, ११; १८,†३, ४३; ६७; २०, ७९, १†; पै १६, ४२,५; ८५, ९; १७,३७, १; १९,२४,५; २०, ३०,३‡[c]; –त्रैः ऋ १,७२,९; २,२६, ⌊(१, ६४,१३) ३ (१०, १४७, ४)⌋, १०, ७२, ९; ८५, ४२[d]; खि २, २, २; मा १५,५०; का १६, ६, २; तै २, ३, १४, ३†; ४, ७,१३,३; मै २, १२,४; ४,१४, १०†; काठ १८, १८; क २९, ६; कौ १,२९९; जै १, ३१, ७; शौ ६, ४,१; १२, ३, ६; १७; १४, १,२२†; पै १७, ३६, ६; ३७,७; १८,३, १†; १९,२,१; –त्रौ मै २, १,८¶; काठ २९, ५¶; क ४५,६¶; शौ ८,७,२०; पै १६,१३,१०.

पौत्र[e]- -त्रः तै ५,६,८,४¶; ७, ३, १२, १; मै १, १०, १८¶; काठ ३६, १३¶; ४३, २; शौ ११,९,१६; पै ५, ४०,५; १६, ८३,६; –त्रम् खि २,११,१; २; शौ ९,५,३०; १२,३,१४; १८, ४, ३९[f]; पै १७, ३७, ४; २०, ५५,४-७; –त्राः पै ६,२२,११; –त्रान् शौ १२, ४, ३८; पै १७, १९, ८; –¶त्रेण काठ २४, ९; क ३८,२.

पौत्र-मर्त्य[g]- -र्त्यम् खि २, ११,४[h].

पौत्र-सद्य[i]- -द्यम् पै २, ६७, ५.

†पुत्र-क[j]- -काः ऋ ८, ६९, ८; कौ १,३६२; जै १, ३८, ५; शौ २०,९२,५.

पुत्र-काम,मा- -०म ऋ १०,१८३, ⌊(४, ३६, ९) १⌋; –मम् काठ ९,१४¶; –मा तै ६, ५,६,१¶; शौ ११, १, १; पै ३, ३९, ४; १६, ८९, १; १९, ४०, १५; –माय तै ७, १, ८,१¶; –मायै खि ४,१३, १; पै ११, १, १३; –मासु पै ३, ३९, ३; –०मे ऋ १०,१८३,२.

√पुत्र-काम्य > पुत्रकाम्या- -म्या[k] शौ ६,८१,३; पै १९,१७,३.

पुत्र-कृथ[l]- -थे ऋ ५,६१,३; –थेषु ऋ १०,६३,१५[m].

पुत्र-पौत्र[n]- -त्रम् खि २,६[2],१९[o].

पुत्र-वत्- -वते तै २,२,४,४¶.

---

[a]) आपः इत्येतत्-समानाधिकरणं द्र. (तु. सस्थ. टि. अभि-सम्-आ√इ > ϕअभिसमेत्य)।

[b]) सपा. ऋ १,१,९ मा ३,२४ का ३,३,१६, तै १, ५,६,२ मै १,५,३ काठ ७,१;८, माश २,३,४,३० सूनवे इति पाभे.। [c]) पाभे. पृ २०२६ *n* द्र.।

[d]) RN ⌊भू LXVI⌋ पुत्रैर्नप्तृभिः इति पदयोः स्थाने *पुत्र-नप्तृभिः इत्येकं समस्तं पदं पिपठिषति?।

[e]) नाप.। अपत्याद्यर्थे अण् प्र. (पा ४,१,१०४)।

[f]) = सपा. कौसू ८८, २४। आपमं २,२०,२४ हिगृ २,१२,१० तु पौत्रान् इति पाभे.।

[g]) षस. अन्तोदात्तः। उप. भाप. <√मृ।

[h]) =सपा. मंब्रा १,१,१४। शौ ८,६,२६ तु मार्तवत्सम् इति, खिसा १०,४ आपमं १,४,११ हिगृ १,१९,७ पौत्रमृत्युम् इति च पाभे.।

[i]) विप. (⌊सन्ततिच्छेदवत्-⌋ दौर्भाग्य-)। बस. उप. √सद् ⌊*हिंसायाम्⌋ >)भावे क्यबन्तम्। पूप. वप्रा., नाप. (पुत्रापत्य-), विप. =पुत्र-संवद्ध-। यक्र. अपत्यार्थे तस्येदमीयार्थे च तद्धितः।

[j]) अनुकम्पाद्यर्थे कः प्र. (पा ५,३,७६)।

[k]) तृ१ रूपम्। [l]) उस. उप. भावे थक् प्र. उसं. (पाउ २,७) थादिस्वरश्च।

[m]) विप. (योनि-)। उस. उप. अधिकरणे प्र.। =सपा. ऐब्रा १,९। मागृ २,१५,६ तु पथ्याकृतेषु इति पाभे.।

[n]) समाहारे द्वस. अन्तोदात्तः।

[o]) सपा. मागृ २,१३,६ पुत्रान् पशून् इति, खिसा ११, २० °त्रधनम् इति पाभे.।

पुत्रवती- -ती मा ३७,१२; का ३७,२,२; मै ४,९,३.
पुत्र-विद्य[a]- -द्याय शौ ३, २३, ६; पै ३,१४,६.
पुत्र-वेदन- -नम् पै ५, ११, २.
पुत्र-सेन[b]- -नस्य मै ४,६,६¶.
पुत्र-हत[c]- -तः काठ १२,१०¶.
पुत्रा(त्र-अ)द्[d]- >पौत्राद्य[e]- -द्यम् शौ १२, ८,१; पै १६,१४४,१.
पुत्रिन्- -†त्रिणम् ऋ ५, ४, ११; तै १,४,४६,१; काठ १०, १२; -त्रिणा ऋ ८, ३१, ८; -त्रिणे तै २, २,४,४¶; -¶त्री तै ६, ३,१०,५; मै ३,२,६.
पुत्रिणी- -णी पै ११, १, ७; २०, २२,४; -णीम् शौ १४, १,६२; पै ५,३७,५.
√पुत्रिय, पुत्रियन्ति[f] शौ १४, २, ७२‡[g]; पुत्रियन्तु पै १८, १४, २‡[g].
√पुत्रीय>पुत्रीयत्- -यन्तः[g] ऋ ७,९६,४; कौ २,८१०†.
?पुत्रोः[h] पै ५,१२,३.
?पुदित्यात्[i] पै ११,२,३.
पुनत्-, पुनती- √पू द्र.
पुनर् (:,श्)[j] ऋ १,६,४; २०,४; ६; २४,१;२; २५,१७; ३१,४;९४, १२; ११०, १; ८; ११७, १३; ११८, ६; १२३,१२; १२४,४; १४०,२;७; ८; १४७,४; १८९, ३; २, २४, ६; ७; ३८, ४; ३, ५८, ६; ४, २४, ९; १०; ३३,[३ (३५, ५)]; ३६, ३; ५, ३०,११; ४६,१; ५१, १५;७४, ५; ८०,६; ६, ५४, १०; ७,४, ८; ५८, ५; ७६, ३; १०४, ३; ८, १,[१२; २०, २६]; ४३,७; ९; ७२,१; १०१,४; १०,१,४; १४,८; १२; १६, ५; १३; १९, २[२]; ३; ६; २४, ५; ६;२८,१; ३९, ४; ८; ५६, ४; ५७,४;५; ५९,६[२]; ७[५]; ६१, ५; ७२, ९[k]; ८५, ५; १८[l]; ३१;३८[m];३९; ८६,२१[२];९०,४;९५,२; १०८, ९; १०९, २; ६[३]; १११, ७; १२८,६[n]; १३५,२; १३७, १[२]; १४३,१;३;१६१,४[o]; ५; १८२, १; खि १, ५, ३; १२, ७; ३, १९,१; २२,१०; ४, ७[२], ११; ९,४[२]; १३; १; खिसा २६,१४; ३३, २५; मा ३, ४९; ५४†; ५५†; ४,१४[p]; १५[६]; २०; ८, ४२[२]; १२,८[२q]; ९[३];३६†; ३८; ३९; ४०[३]; ४४[२]; १५,५३;२३, ९; १०; ४५; ४६; ३१, ४†; ३५,२२; का ३, ६,१; †७, ४; ५; ४, ५,६[p]; ७[६]; ६,५; ९, ६, १[२]; १२,७,१९[२]; १३, १,९[२q]; १०[३];३,७†;९; १०;११[३]; १५[२]; १६, ६,५; २५, ३,३; ६;७;९, १; २; ३५, १, ४†; ४, २१; तै १, १,१०,२; २, ३, १[p]; ४,२; ३;१४, ४†; ५,१,४¶; २,१¶; ३,१‡[r]; २; ३[३];४,२¶;४[२];¶९, ३; ४; १०,१[२]; ४; ७, ¶६,२[२]; ७[२]; ८,४,१; ५, ३[२]†; ¶२,१,

[a]) उस. उप. √विद् [लाभे] + भावे क्यप् प्र.।
[b]) व्यप.। वस. उप. सेना- द्र.।
[c]) विप. (त्वष्टृ-)। वस. निष्ठा-परनिपातः (पा २,२, ३७)।
[d]) विप.। उस. उप. कर्तरि अच् प्र. (तु. अप्रा ३,१, १७ W. WI.; वैतु. शौपा. पपा. ॰त्र-आ॰ इति)।
[e]) भावे ष्यञ् प्र.। पौत्राद्य- > यनि. लैवि. भ्रेप इति ?BW. ?MW. (तु. शौ १२,३,१४ पौत्रमद्यम् इति)।
[f]) तु. √भ्रत्रिय > भ्रत्रियत्- (पृ १०७ *d,e*)।
[g]) सपा. पुत्रियन्ति<>पुत्रियन्तु<>पुत्रीयन्तः इति पाभे.।
[h]) पाठः? पितृ- > [पर] पित्रोः इति शोधः (वैतु. BKA. पुत्रम् इति?)।
[i]) पाठः ?पुत्रा (:) अदित्या (:) आत् इति त्रि-पदः शोधः। आत् इत्यतः चतुर्थपादः द्र.।
[j]) अव्य. सत् समासे यथायोगं ग. (पावा १,४,६०) वा नि. वेति द्र.। व्यु.?। (√भ्रम् [अनवस्थितौ = *आवृत्तौ] > भावे) भ्रमण- + (√भृ [धारणे] > भावे) > भृत्- > वस. *भ्रमण-भृत्- (आवृत्तिमत्-) > नैप्र. *भुन-भर्- > यनि. (वैतु. अभा. WAG [१,१९] < √पन् [अर्थः ?] इति ?)।
[k]) पुनर्...आभरत् इत्यस्य स्थाने सपा. तैआ १,१३, ३ परा...आभरत् इति पाभे.।
[l]) पाभे. पृ १७७७ *m* द्र.।
[m]) पाभे. पृ १४४९ *e* द्र.।
[n]) पाभे. पृ १६४७ *a* द्र.। [o]) पाभे. पृ ७४४ *l* द्र.।
[p]) = सपा. माश ३,२,२,२२। काठ २,४ तु पुरः इति पाभे.।
[q]) = सकृत् सपा. कौसू ७२,१४। शौ ६,६५,१ तु अधा इति पाभे.।
[r]) = सपा. माश २,१,४,२९। ऋ १०,१८९,१ तु पुरः इति पाभे.।

२,१^{३}; २,६,५; ८,६; ३,५,१^{५}; १२,२; १३,३; ५,२,५; ३, १, १०, २; ३¶; २, ५, ४^{४}; ¶६, २^{२}; ३^{३}; ३, ६, २¶; ८, ३^{२a}; १०,१‡^{b}; ४,२,१,३^{५a}; ३,३^{४}; †; ४^{४}; ११, ३†; ७, १३, ५; १४,३†; ५,२, २,५^{३}; ¶; ६¶; ४, ४,२¶; ¶५, २-३, १^{२}; ७, २, १; ५,१¶; ¶६, १, ७,८^{२}; $; १०,३;४; २, ३,३; ४,५;३, १,१^{२}; २; २, ६; ९, ४; ४, ४, ४; ५, ३, २; ३^{२}; ९, ३; ११, १^{२}; २^{२}; ६,७,४; ७,१, ६,६¶; ७, २; ¶२, ८, २; ३; ५; ४, १८,१;२; २०, १; ५, ७, २¶; मै १,२,३^{५c}; ४; १३; ५,११¶; १२^{४}¶; १४^{१५}; ¶^{३}; ६, २; ७^{२}; १३^{३}¶; ७,१^{१०a}; २^{२}¶; ४^{५}; ¶; ५^{३}¶; ८,२¶; ३¶; ५; ९^{३}; ९, ६¶; १०,२; ३^{२}; †; ९¶; १५¶; १७¶; १९^{५}¶; २०¶; ¶२, १, १^{३}; ३;२,५; ७; ३,१^{३}; ३^{४}; ९; ४, २^{२}; ५,४; ६, १^{२}; ७, ८$; १०^{४}; †; $^{३}; १२, ४$; ¶३, १, ८; २, १^{४}; $; २^{३}; $; ३; ३,४; ५; ४, ५^{२}; ७; ६, २; ३; ८^{३}; १०; ७, ३^{२}; ६^{३}; $^{२}; ९?^{d}; ८,१०^{२}; ९,१^{३}; ३^{२}; ७; १०,१; २; ४^{२}; $१२,१८; १९^{२}; ¶४, १, १^{२}; $; ३,१^{२}; ४;६; ४,९^{२}; १०^{२}; ५,३; ६^{५}; ६,२; ३^{२}; ७, ५-७; ८, ३; ४^{२}; ६; ७^{३}; $; ८^{२e}; $९,११; १२^{२}; १२,२†^{e}; †१४, २^{२}; ३; काठ २,५; ८?^{f}; ६, ३¶; ७,३^{४g};९^{३}¶;११^{६};¶^{३}; १४; ८, ५¶; १०^{४}¶; १२¶; १४^{११h}; १५¶; ९,१^{४}; ¶; २¶; ३¶; ५; ६^{२}†; १५¶; १७^{२}¶; ¶१०,५;७; १०; ११^{५}; ¶११, ३^{५}; ४^{२}; ¶१२, २^{२}; ३; ५;८^{२}; १०; १२^{२}; ¶१३, ४; ५^{२}; ६; १६, ८^{५a}; १०^{४}; †; १८, १८; १९, ११^{२}; ¶; १२^{३}; ¶; २१, ७^{२}¶; २२, १२; ¶२३, ३; ४; ५^{२}; ¶२४, १^{५}; ३^{२}; $; ८; ¶२५,१^{२}; ४; ६;७; ¶२६, १; ६; ¶२७, १;२;९; ¶२८,२;४; १०; २९, ७^{२}¶; ¶३३, ७; ८; ¶३४, २; ३; ३५, ८; १३; १६^{२}¶; १९^{३}¶; ¶३६,९; ११; १२; १३^{४}; ३८,१२^{२}; ४०, २; १०†; ४४,७^{२}; ९; क १,१६^{c}; १७; २, ८; ४, २^{२}¶; ५, २^{५}; ६, १^{३}¶; ३; ¶७, १; ६^{४}; ७; ८,२^{११h}; ३¶; ४^{४}; ¶; ५¶; ६¶; ८; ९^{२}†; २५, १^{४}; †; २९, ६; ३१,१^{२}; ¶; २^{३}; ¶; ¶३६, १; २^{२}; ¶३७, २^{५}; ४^{२}; $; ८; ¶३८,१;४^{२}; ¶३९, १; ४; ५; ४०-४१, ४¶; ¶४२, १; २; ¶४४, २; ४; ¶४५, १; ८^{२}; ४८,१^{२}; १३^{२i}; १४^{२}¶; १७^{३}¶; †कौ १,२४४;२,२०१;११८२^{२}; ३,४,४; जै १, २६,२†; †२,३, ७; ४,७; ६, ३‡^{j}; ३,१८,८†; ४, १०, ३^{l}; २४, ८; शौ १, १, २^{k};२४,४;२, २४,१^{२}–८^{२}; ३, १, ६; ६, ७; ९, १; १०, ७; ११, ६; ४, १२, २; १३, १^{२}†; ५,८,७; ११,८; १४, ४; ५; ७^{l};८^{m}; १०;१२;१३; १७, २†; १०^{३}†; २२,४; ११; २९, ५^{n};३०, ७;३१,१-९; ६, ५३, १^{४}; ६३,२; ७५, २;३;७७, ३; ७८,१; ८४,३; १०९,३;१११, ४^{४h}; १३१,३; १३९,५; ७, ५, २; १०,४†; ५५,३^{२}; ६८,१; ६९, १^{३o}; ८,१,२०†; २,१;४, ३†; ९, २, १२; १०, १, २४; ३०; ४,४;११, १,१३; २५; ६, १४; २०;१२,२, ५; ६^{३}; १०^{p};

a) पाभे. पृ २०२८ *q* द्र. ।

b) पाभे. पृ १०५९ *d* द्र. ।

c) पाभे. पृ २०२८ *p* द्र. ।

d) स्वरहीनः पाठः (तु. सात.) ? यनि. शोधः ।

e) पाभे. पृ १७७७ *m* द्र. ।

f) पुनः इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

g) सकृत् उत्तरेण आगमात् इत्यनेन समासमिच्छुः SI. चिन्त्यः (तु. सपा. मै १,५,१४ द्वेस्वेर्यम्) ।

h) सकृत् सपा. माश १४,९,४,५ तैआ १,३०,१ मंब्रा १,६,३३ माश्रौ १,३,४,२३ आगृ ३,६,८ हिगृ १, १७,४ मागृ १,३,१ च । तै ३,२,५,४ तु बृहस्पतिः इति पाभे. ।

i) सकृत् सपा. काठ ३५,१४ शौ ६, ४९,१ स्त्रम् इति पाभे. । j) पाभे. पृ २०२८ *r* द्र. ।

k) पाभे. पृ ९३३ *i* द्र. ।

l) पुनर् णयामसि इत्यस्य स्थाने सपा. पै ७,१,११ प्रत्यक् प्रहिण्मसि इति पाभे. । m) पुनः···हरामसि इत्यस्य स्थाने सपा. पै ७, १,३ प्रति···हरामसि इति पाभे. । n) सपा. पै १३, ९१० पृथक् इति पाभे. ।

o) =सपा. माश १४, ९, ४,५ बृउ ६, ४,५ शांश्रौ ८, १०,१ । मागृ १, ३,१ तु अथो यथेमे, हिगृ १, १७,४ अथैते, आगृ ३, ६,८ इमे ये इति पाभे. ।

p) पाभे. पृ १८९८ *o* द्र. ।

५२; ३,२०;४८; १३, २, २५; †१४, १,४; २,२; १०; ४७; १८, २, १०†; १३†; २६; ३, ६†; ५८†; ७०; ४, ६३; ६४; १९, ६, २†; ८, ३; ४४, १०; ४६,४; ४९, ७; ५४,१; †२०, ४०, ३; ६९, १२; ९६, १०; १२६,२१[२]; पै १, ६,२;२६,५; ४१,२;४[३]; ४३,१;२;५०,१;४; ८५,१; २; १०६, ५; २, २,२; ३१, ६; ३८, ३; ४[२]; ४२, १[२]–८[२];६४, १; ७१,३;५;८०, १[३]; २;३;४[२]; ५[३]; ९१,१[२]–५[२]; ३,३,७; ६,६;७, २;१०,२[४];४; १३,६[३]; १६,६; १७,३[३];३९,१; ४, २३,६; ५, १२,२; ४; १७, ८[५]; १८, १†; २१,८; २२, ९[३]; ३७,३; ४०, ५; ६; ६,४, ११; ६,२; ७,१;६; ७; ३,६; ८,१०; ९, १; १८,५; १९,८; ८,१,८; १०,९; १५,९[२]; ९, ५,२†; ८, ७; ९,६; १३, ६;७; †१५, २; ९[२]; १६,३; ५; १०, १,४; ९, १०†; १२,१,१२; २,११;१३, १,५;१५; ९,६;१२[४];१३[४];१४; १०,१०;१४,१२; १५, ३,१०; १६,२,९; ३,१; ९,३†; १५,३; १७, ४; २२, १०; ३७, ४; ९; ३८,२; ७०,९; ७७, २;९०, ३; ९१,५; ११४, ५; १४९, ११[२]; १७,१४, ९; ३०, ५; ६[३]; ३४, ११;३७,१०;४०,७; †१८, १, ४; ३, २[a]; ७,२; ८,१; ११,७; २३, २S; १९, २,१०[३]; १५;८, २[४]; ११, ३; १३,१७;१५-१६, ९;२१,८; ९; ५५[२]†; २३, २; †२४,११; १२; २७, १०; २९, ३[५]†; ३०,५; ३४, ५; ३९,१[b]; ४१,७; ५५,८-१०; २०, २,३; १०,६; १३,२; २५,५; २६,८; २८,१[४]; ७; ८;३२, ९;३४, ३; ४; ३६, ९; १०[२]; ३७,६; ४०, ६; ४३, १; २; ३†; ४७, ५; ५०, ३; ५४, ५[४]; ५८, २;

पुनःऽपुनः ऋ १, ९२,१०; ३, ५,७; खि ५, १५,१८; ¶तै ६, ५,१,३; ११,१; शौ २०,१३२, १२; पै १९,१७,१५.

पुनर्-आगत– -तेपु काठ १४,७¶[c].

पुनर्-आगमन[d]– -नाय मै २, ९, १०[e].

पुनर्-आदाय[f] मै १,१०,७¶.

पुनर्-आधान– मैपुष्पि १,७.

¶पुनर्-आधेय[g]– -यः तै ३,४,१०, ५; ५,४,१०,४; काठ ८,१४S; ९, २[२]; ३; २२, २; क ८, ५[२]; ६; -यम् तै १, ५,१, २; ५,४, १०, ५; मै १, ७, २[२]; ४; ५[४]; ८,७; ३,४,५; काठ ८, १५; ९, ३; २२,२; क ८, ३; ६; -यस्य तै १, ५,१,३; ४; २, ४; मै १, ७, २; काठ ८, १५; क ८, ३; -यात् तै १, ५,४, ४; -येन मै १, ७, ५; काठ ९,२; क ८,५.

पुनर्-आलम्भ[h]– -म्भः, -म्भम् तै १,७,६,७¶.

पुनर्-आवर्तम्[i] मै ३,६,३¶.

पुनर्-आसृत[j]– -तेपु मै १, ११, ७¶[a].

¶पुनर्-उत्सृष्ट[k]– -ष्टः तै १,५,२, ४; २, १,५, ६[२]; मै १, ७, २; काठ ८,१५; क ८, ३; -ष्टम् तै २, १,५, ५; मै २, ५, ४; काठ १३,६.

¶पुनर्-उत्स्यूत[k]– -तम् तै १,५,२, ४; मै १, ७, २; काठ ८, १५; क ८,३.

१पुनर्-णव,वा[d,l]– -वः शौ ८,१, २०‡[m]; १०, ७, ३३; ८, २३; २०, ९६, १०‡[m]; पै १६, २, ९‡[m]; १०२,१०; १७, १०, ४; -वाः शौ ८,७,८; पै १६,१२,८.

२¶पुनर्-णव,वा[n]– -वः[o] मै १, ७, २; -वम् मै १, ५, ६[२]; काठ ७,

---

a) पाभे. पृ १७७७ m द्र.।

b) पाभे. पृ १५५३ h द्र.।

c) सपा. °रागतेपु<>°रासृतेपु इति पाभे.।

d) तस. पूप. स्वरः (पा ६,२,२)।

e) पुनरा° इति (तु. पपा. सात. च) पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

f) गस. उप. ल्यबन्ते लित्स्वरः। वैतु. सात. पुनरादा° इति।

g) नाप. (अग्नि-विशेष-)। गस.।

h) गस. उप. घञन्ते थादि-स्वरः।

i) गस. उप. आ√वृत् + णमुल् प्र.।

j) विप. (रथ-)। क्तान्ते अनन्तरगतिस्वरः (वैतु. सात. पुनरा° इति, MW. °सृत–? इति च)।

k) विप.। उस. (वैतु. पावा १,४,६० गस. इति)। क्तान्ते अन्त-स्वरः (पा ६,२,१४७)।

l) विप. (ओषधि-, चन्द्र- प्रभृ.)।

m) सपा. °र्णवः<>°र्नवं इति पाभे.।

n) विप. (रथ-, ओषधि-)। तस. (पा २,१,७२)। अन्तोदात्तः।

o) सपा. पुनर्णवः<>पुनर्निष्कृतः इति पाभे.।

४[2]; क ५,३[2]; -त्राः मै १,८,४.
पुनर्-दर्शन[a]- -नाय मै २, ९, १०.
पुनर्-दातृ- >पुनर्दातृ-म(त् >)-ती- -ती काठ ९,१७¶.
पुनर्-द्राय[b] ऋ १०,१०९,७; शौ ५, १७,११†; पै ९,१५,१०†;१६, ४.
१पुनर्-नव,वा[c]- -०व[d] ऋ १०, १६१,५; -०वे खि ४,५,५.
२¶पुनर्-नव[e]- -वम् तै १, ५, ४, १; ७,३.
¶पुनर्-नितु(न्न >)न्ना- -न्नाः काठ २२, ६; क ३४,१; -न्नाम् काठ ३४,६.
¶पुनर्-निष्कृत[f]- -तः[g] तै १, ५, २,४; काठ ८,१५; क ८,३.
पुनर्-भू[h]- -भुवः ऋ ९, ७२, ६; -भुवा ऋ १, ६२,८; शौ ९,५, २८; पै ८, १९,११; -भुवाः[i] शौ १, २७, २; पै २, ३१, ५; १९, ३१, ५[j]; -भूः ऋ १, १२३,२.
¶पुनर्-भोग- -गाय काठ २८, ४; क ४४,४.
पुनर्-मघ[k]- -घः तै २, २,१२,१; शौ ५, ११,२; ७, १, २; पै ८, १,२; २०, १, २; -घेषु शौ ५, ११,७; पै ८,१,७.
पुनर्मघ-त्व- -त्वम् शौ ५,११, ११; पै ८,१,१.
पुनर्-मन्यु[m]- -न्यौ ऋ १, ११७, १४.
¶पुनर्-यामन्[n]- -माणि मै ४, २, ५; ६; काठ १२,८[2].
¶पुनर्यामणी- -ण्णी काठ २४, ८; क ३८,१.
पुनर्-व(त् >)ती- -तीः मै ३, २,१¶.
पुनर्-वसु[o]- -सुः मै २,१३,२०[p]; काठ ८,१५¶; ३९,१३[p]; क ८, ३¶; -सू तै १,५,१,४¶; ४,४, १०,१[o]; शौ १९,७,२; -०सू[q] ऋ १०, १९, १; पै १९, २१, १४†; -सोः मै १, ७, २¶; -¶सौ मै १, ७, २; काठ ८, १५; क ८,३; -स्वोः तै १, ५, १,४¶.
पुनर्वसु-त्व- -त्वम् मै १, ७, २¶.
पुनर्-हन्[r]- -हणः ऋ १०, ३४,७.
¶पुनर्-हविस्[s]- -विः तै ६,५,१, ३; मै १, ३, १४; काठ ४, ६[4]; क ३,४[2].
पुनश्-चर,रा[s]- -रः पै १, ५७, २; -राम् पै ५,२३,२[t].
¶पुनश्-चिति[u]- -तिः तै ५,४,१०, ४[2]; मै ३,४,५; काठ २२, २; -तिम् तै ५, ४,१०,३; ४; ५[4]; मै ३,४,५[2]; काठ २२,२.
पुनः-सर,रा[v]- -०र ऋ ७,५५, ३; -रः शौ ६, १२९, ३; पै १९, ३२, २; -रम् शौ १०, १,

---

[a]) तस. पूप. स्वरः (पा ६,२,२)।
[b]) गस. ल्यवन्ते लित्स्वरः। [c]) पृ २०३० *l* द्र.।
[d]) पाभे. पृ २०३० *m* द्र.।
[e]) विप. (गार्हपत्य-)। शेपम् पृ २०३० *n* द्र.।
[f]) तु. पृ २०३० *k*। [g]) पाभे. पृ २०३० *o* द्र.।
[h]) वप्रा. सत् विप. (उपस्-, गो- प्रमृ.), नाप. (पुनरूढा-विधवा-)। गस. उप. कर्तरि कृत्।
[i]) नाप. सतः प१ आडागमः (तु. पपा. पाम १,४,३ L [४११]; वैतु. सा. °भवा इति कृत्वा विप. इति?, WI. °भुवा इति ?, W. Gri. °भुवः इति शोधुकौ ?)।
[j]) °भ° इति पाठः? यनि. शोधः।
[k]) विप. ([दत्तं प्रत्याददान- वरुण-])। पुनर् (पुनर्गृहीत- [आवर्तित-, प्रत्यात्त-])+मघ- (मंहन-, दान-)>वस. इति (तु. MST [१, ३९६] Gri.; वैतु. अन्ये ऽन्यथावादिनः?)। अत्र पूप. नैप्र. < *प्रति-पुनर् [प्रत्यावृत्ति-मत्-] इति।
[l]) तु. W.; वैतु. शंपा. पपा. BW. पुन°, त्वम् इति द्वे पदे इति।
[m]) विप. ([*अत्यन्त-वेगवत्-] अश्विन्-)। गस. उप. यः प्र. उसं. (पाउ ४,११०)। धा. *वेगे वृत्तिः (वैतु. अन्ये सा. प्रमृ. अन्यथादृशः?)। [n]) विप.। वस.।
[o]) व्यप. ([वहुदीप्ति-] नक्षत्र-)। वस. (तु. भा.)।
[p]) सपा. °सुः<>°सू इति पाभे.।
[q]) विप. (अग्नीषोमौ [तु. वें. सा.; वैतु. GW. GBV. प्रमृ. नक्षत्रवाचकं सदप्यत्राऽग्नीषोमयोः पर्यायभूतं पदमिति ?])। अनेकार्थविवक्षातो वहुवचने (पा ८,१,७३) द्विवचनमन्तर्भाव्य पूर्वस्य विद्यमानवद्भावविकल्पे निघातः।
[r]) विप. (२अक्ष-)। उस. उप. क्विबन्तम्।
[s]) विप. (मणि-, ओषधि-)। उस. कर्तरि कृत्।
[t]) सपा. शौ ४,१७,२ °सराम् इति पाभे.।
[u]) नाप.। तस. (पा २,१,७२)। अन्तोदात्तः। उप. <√चि [चयने]।
[v]) विप. (ओषधि-, भग-, सारमेय-)। उस. उप. टः प्र. उसं. (पा ३,१,१८)।

९[a]; -राम् शौ ४,१७,२[b].

?पुनर्दैदैते[c] काठ ७,३.

?पुनवत्[d] पै १५,२१,९.

पुनान- √पू द्र.

पुपुष्वस्- √पुष् द्र.

पुपूतनि[e] ऋ १०, १३२,६.

पुमं,मां,स्[f]- -०मः ऋ ९, ९, ७; -मांसः मै ४, ७, ४[2]¶; काठ १२, २¶; पै ५, २१, ४; १३, १०, २; -मांसम् ऋ ३, २९, १३; ६,७५,१४; ७, १०४,२४; खि ४, १३, ३; मा २९, ५१†; का ३१, २,६†; तै ४,६,६,५†; ६, ५, १०,३¶; मै १, ३, १२; ४, ८¶; ३, १६, ३†; ४, १, १२¶; २, ८[2]; ६, ३; ४¶; ७, ९¶; ¶काठ २७, ९; ३१, ९; ३८, १३†; ४६, १†; क ४७, ९¶; शौ ३, २३, ३[6]; ५, २५, १०-१३; ६,११,३; ८,४,२४†; ६,२५; ११, १, ३४; पै ३,१४, ३[6]; २८,४; ५,३७,७; ११,१, २; १३,२, १०-१४; १५, ११, ४†; १६, ११, ४†; ८१, ६; ९२,४; १९, १२, ३; ४२, ७; ५०,७; २०, ५०, ३; -मान् ऋ ४,३,१०; ५, ६१, ८; ६, ७५, १४; १०, १३०, २[2]; खि २, १०,१; ३[2]; ४, १३,१; मा ८, ५; २९,५१†; का ८,२,१; ३१, २,६†; तै ¶२,१,८,४;६,५,५; ३,२,८,४; ४, ६,६,५†; ६,६, ४,३[2]; मै २, ५, ५¶; ३, १६, ३†; ¶४, १, १३; ३,५; ६-७, ४; ¶काठ १२,८; १३,५; २०, ६[2]; ९; २३, ४[2]; २५,५[2]; २७, ९; २८,८[2]; ३१, १२; ३२, ६; ४६, १†; ¶क ३१, ८[2]; ११; २६, १[2]; २९, २[2]; ४४, ८[2]; ४७,११; शौ १,८,१; ३, ६,१; २३, २; ३; ५,१४,६; ७,१००, ३; ९, ४, ३; १०, ४, ८; ७, ४३[2]†; ८, २७; १२, ३, १; पै ३, ३, १; १४,३; ४, ४, ८; ७, १, १२; ९, ११, १[h]; ११, १, ३; १५,११,४†; १६, १५, ८; २४, ३; ९६, १; १०३, ४; ६; १५२, ३; १७,३६,१; १९, ५०,७[2]; २०,५०,५[i].

?पुमां[i] खि ५, १५, ४; शौ २०, १२९,१४[j].

१पुर्[k]- पुरः ऋ १, ३३, १३; ५१,५; ११; ५३, ८; ५४, ६; ६३, २; ७; १०३,३;८; १३०,७; १३१, [४; १७४, २; ६, २०, १०]; १७४, ८[l]; २, १४, ६; १९, ६; २०, ८; ३, १२, ६; १५, ४;

a) विप. ([प्रतिहिंसन-कृत-] शंमु- [=*भेषज-])। उस. उप. √ *सृ (=शृ [हिंसायाम्])+ कर्तरि कृत्। यद्वा पाठः? इति कृत्वा (√शृ>) शर्-> -रम् इति शोधः। सपा. पै १६,३५,९ प्रतिसरम् इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २०३१ *l* द्र.।

c) पाठः? पुनर् मे *दधायेर् इ(तः)तो इति शोधः (तु. मूको. सपा. क. [५,२] इत्यत्रत्यः मूको. च)। *दधायेः (धेयाः) इति √धा > लिङि मपु१ (तु. टि. ?मदैतोः [क ५,२]), अत्र मूलतः तत् त्वं गोपा(य >)या पुनर् मे *दधायेर् इति तृतीयः पादः, इतोऽहमग्रे विभराणि नाम इति च चतुर्थः पादः इति मतम्।

d) पाठः ? त्रि-पुण्ड्र-वत् इति शोधः (तु. मूको.)?।

e) रूपम्? (√पू>पूत- >√पूत>) √पुपूत + तुमर्थे कनिः प्र. उसं. [पा ३,४,९ (तु. सा. [अभिप्रायतः]; वैतु. ORN. Barth [KZ ४१,३३१] पू >√पुपू इति)]।

f) नाप. (पुरुष-)। व्यु.?। √*पृ = भृ [प्रजायाम्]> भावे *पुर्- + (तत्रास्यशक्त्यर्थे) मंसुप्-मांसुपौ प्र. उसं. (पा ४,२,३८)>*पुर्- मं, मांस्->नैप्र. यनि च पुंस्- इति च (तु. पुरन्धि-, पुरुष-, [तात्पर्ये] या [९, १५]<√*पुंस [प्रजायाम्?] इति; वैतु. या. एव<पुरु + मनस् इतीव, पा [७,१,८९] पुंस्->*पुमस्- इतीव [तु. SEY [२२;९७], पाउ [४,१७८] <√पा [रक्षणे] इति, पाम [१,२, ६४; ४, १, ३] <√सू > नैप्र. ? √पू [प्रसवे] इति [तात्पर्यतस्त्वत्राऽस्मदभ्युपगमः द्र.] ?)।

g) = सपा. शांगृ १,१९,७। आपमं १,१३,२ तु पुमान् इति पाभे.।

h) सपा. शौ ५,१९,४ वृषा इति पाभे.।

i) पाठः ? पुमांस्-> -मान् (सं१) इति शोधः। सस्थ. ?कुस्ते निम् > (*कुस्तेनि- [योनि-]> -निम् इति शोधोऽपि (पृ ११३२ *n* यदुक्तं, तत्रायं विशेषः द्र.)।

j) RW. पुंसाम् इति पाठः।

k) वप्रा.। नाप. (नगर- प्रमृ.)। व्यु. ?। <√पृ इति पा (३,२,१७७)।

l) विप. (रिक्त-गर्भ-, बुद्बुदवृत्ति-, निःसार-) इति कृत्वा < √*पुर् 'स्फुटने' (वैतु. अन्ये वसति-पर्याय इत्येव?)। 'हे इन्द्र ! त्वम् अदेवीः (आसुरीः) भिदः (पृतनाः) पुरो न (बुद्बुदीकारमिव) भिनत् (अभिनः)' इति वा.। प्रकारान्तर-मतान्तरार्थं पृ ६२६ *q* अपि द्र.।

४, १६, १३; २६, ३; २७, १; ३०, १३; ३२, १०; ५, ४१, १२; ६, १६, ३९; १८, ५; २०, ७; ३१, ⌊(४, ३०, २०) ४⌋; ३२, ३; ७३, २; ७, ५, ३; १८, १३; १९, ५; ३१, ४; ३६, ३; ९९; ५; ८, १, ८; ३३; ७; ९३, २; ९७, १४; ९, ४८; ३; ६१, २; १०, ८९, ७; ९९, ७; ११; १०१, ८; तै १, १,१४,१†; २, ३, १४, ६; ३, ३,११,३†; ¶६, २,३, १; २; ७,२,५, ३¶; मै ३,८,१¶; ४, १०,५†; ११,१†; १२,५; १४, ७$; १३; काठ ४,१५†; १६†; २४, १०[२]¶; २५, १[३]; २९, १[४]¶; ३७,१६; ३८,१३†; ¶क ३८, ३[२]; ४[३]; ४५,२[४]; †कौ १, २९७; २, १८७; ५६१; ८०१; ९२६; १०४६; १०५४; १०५७; †जै ३,४५, ३; ५४, ३; ४, २, ४; शौ १०,६,१०; २०; १२,१, ४३; १९, ५८, ४†; †२०, ७, २; २१, ८; ३७,५; ५३,१; ५७, ११; ७५,२; ९०,२; पै १,११०, ४†; ६,३,१[२]; १६,४३,२; ४४, ३; १७, ५, २; पुरम् ऋ १, ५३,७; १४९,३; ५, १९,२; ८, १,२८; ६,२३; ३२, ५; ६९, ८; ७३,⌊१८ (९, १०८,६)⌋; १००, ८; १०, ६७, ५; ८७,२२[a]; मा ११, २६†; का १२, २, १५†; †तै १, ५,६,४; ८,५; ४,१,२, ५; मै २, ७, २†; ३, ८, २¶; ४, १२, ५†; †काठ ९, १९; १६, २; १९, ३; ३८, १२; क ३०, १†; †कौ १, ३६२; २, ११२४; जै १, ३८,५†; शौ ५, २८, ११; ७, ७४, १†; ८, ३, २२†; १०, २,२८; २९[b]; ३०; ३३; १९, १७, १-१०; १९, १-११; †२०,२१,७; ९१-९२, ५; पै २,५९,९; ६, ३,२?; ७, १६, १-१०; ८, १७, १-११; १६,८,२†; ६१,९; १०; ६२, १[b]; २; ५; १९,२७,३†; पुरा ऋ १, ५३, ७; शौ २०, २१, ७†; पुराम् ऋ १, ११, ४; ६१, ५; ३, ४५, २; ४, ३०, ⌊२० (६; ३१, ४)⌋; ६, १८, ८; २०, ३; ८, १७, १४; ९८, ६; १०, ४६, ५[c]; खि ५, ५, ३[२]; ¶मै ३, ८, १; ३; ¶काठ २५, १; २; ¶क ३८,४; ५; †कौ १, ७४[c]; २७५; ३५९; २, ५९९; ६००; १०६९; †जै १, ८, २[c]; २९, ३; ३७, ८; ३, ४८, १५; १६; †शौ २०, ३५,५; ६४,३; ०पुराम् ऋ १, १३०, १०; †पुरि ऋ ६, २, ७; ९, १०७, १०; कौ १,५१३; २,१०३९; जै १,५३,३; पूः ऋ १, १८९, २; ७, १५, १४; ५२, १; ९५, १; ८, ८०,७; तै १, १, १४,४†; †मै ४, १०, १; १४, ७; काठ ११, १२†; ३५, १०; क ४८, १२; शौ १०, २, ३१; पै १६, ६२, ३; पूर्भिः ऋ १,५८, ८; १६६, ⌊(६४,१३) ८⌋; ६,४८, ⌊८; ७,१६,१०⌋; ७,३,७; पूर्षु ऋ २,३५,६.

पुरं-दर[d]– -†०र ऋ १,१०२,७; ८, १, ७; कौ १, २७१; जै १,२८, ९; ४,१०, ५; -रः ऋ २,२०, ७; ३,५४, १५; ५,३०, ⌊(२९, ३) ११⌋; ८, १, ८; ६१, १०; मा २०, ३८; २८, ३; का २२, ४,३; ३०,१,३; मै ३, ११, १; काठ ३८, ६; जै ४,१०,६†; शौ ८,८,१; पै १६,२९,१; -†रम् ऋ ६,१६,१४; ८, ६१, ८; मा ११,३३; का १२, ३, ६; तै ३, ५,११,४; ४, १,३,३; मै २,७, ३; काठ १६, ३; कौ २, ९३२; पै १,५१,२$; -रस्य ऋ ७,६, २; -०रा ऋ १,१०९,८.

पुरो-हन्[e]– -हा ऋ ६,३२,३.

पुर्य[f]– -र्यम् ऋ १०, १३८,४.

पूर्-जयन[g]– -नम् मै ३,८,२¶.

पूर्-पति[h]– -तिम् ऋ १, १७३, १०.

पूर्-भिद्[i]– -भित्,द् ऋ ३, ३४, १; ८,३३,५; ९, ८८, ४; १०,

---

a) तु. उ. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. भा. सा. प्रमृ. विप. (⌊पूरक-⌋ अग्नि-) इति ।

b) सपा. तैआ १,२७,३ पुरीम् इति पाभे. ।

c) नाप. (*इन्धनकाष्ठ-) । √भृज् > *भृष्ट- > नैप्र. यनि. । शेषं सस्थ. भूर्जयन्तम् इत्यत्र द्र. ।

d) नाप. (इन्द्र- प्रमृ.) । उस. उप. खच् प्र. (पा ३,२, ४१) ।

e) विप. (इन्द्र-) । उस. पूप. द्वि३ द्र. । f) विप. (वसु-) । तात्रभविकः यत् प्र. । यतोऽनावीयः स्वरः ।

g) नाप. (कर्म-विशेष-) । उस. उप. करणे ल्युट् प्र. । पूप. दीर्घः (पा ८,२,७७) ।

h) षस. पूप. प्रकृतिस्वरः (पा ६, २, १८) । रेफस्य रेफादेशः (पावा ८,२,७०) । i) विप. (इन्द्र-, सोम- प्रमृ.) । उस. उप. कर्तरि क्विप् प्र. ।

१०४, ८; १११, १०; शौ २०, ११,१†; -भिदम् ऋ ३, ५१, २; १०,४७,४; मै ४,१४,९†.
पूर्भित्-तम- -मम् ऋ ८, ५३, १; खि ३,५,१.
पूर्-भिद्य[a]- -द्ये ऋ १, ११२, १४.
पूर्-याण[b]- -णैः शौ १८,१,५४‡[c]; ४,६३[d].
२पुर्- √पृ, पृ द्र.
१†पुर(म्>)न्-धि[e]- -धये ऋ १०, ३९, ७; -धिः ऋ १, ११६, १३; ११७,१९; १८१, ९; २, ३१, ४; ३,६१, १; ४, २६, [७; २७,२]; ३४, [(१,२०,५) २]; ५,४२,५; ६,४९,१४; ७, ३५,२; ९,९३,४; १०,८५,३६; खिसा ३२,१; मा १४,२[f]; २२, २२[g]; का १५,१,२[f]; २४,८,२[f]; तै ७, ५,१८,१[g]; मै २, ८, १[f]; ३,१२,६[g]; काठ १७,१[f]; ४५, १४[g]; क २५,१०[f]; †शौ १४, १,५०; १९,१०,२; †पै १३,८, २; १८,५, ६; -धिम् ऋ १, ११६, ७; १३४, ३; १८०, ६; २, ३८, १०; ४, २७, ३; ६, २१,९; ७,९,६; ३६, ८[h]; ३९, ४; ९,९७, ३६; १०, ६४,[(५, ४१, ६) ७]; ८०, १; ११२, ५; खि ५,५,४[g]; मै ४,१४,६†; काठ २,१५; कौ २, २११†; जै ३, १९, ६†; -धी ऋ ९, ९०, ४; कौ २,७६०†; -धीः ऋ १, १२३, ६; १५८, २; ४, २२, १०; ५०, [११; ७,६४-६५,५; ९७,९]; ५, ४१, [६ (१०,६४, ७)]; ७, ६७,५; १०, ३९, २; -ध्या ऋ २,१,३; ३,६२,११; ५, ३५,८; ७, ३२,२०; ८,६९, १; ९२,१५; ९, ११०,३; १०, ६५, १३; १४; मा २२, १८†; का २४,५,१†; †कौ १, २३८; ३६०[i]; २, ९२‡[j]; २१७;७१५; †जै १,२५,६;३८,१; ३,९,६‡[j]; १९, १२;५९,७; -ध्याम्[j] ऋ १,५,३; शौ २०,६९,१†.
पुरंधि-वत्- -वान् ऋ ९,७२,४.
पुरय[k]- -यस्य ऋ ६, ६३,९.
पुरस्(:)[l] ऋ १,४१,३;४२,१;५४,३; १०२,९; १२९,९; १३१, [१; ५, १६,१; ८, १२, २२; २५]; १२९,१; १६२, ३; १६३,१२; १७०,४; २,३२,१;४१,११; ३, २,[५; १०, १४०,६];५३,२३; ४, ७,[(१,५८,४)९]; १५, ४; २०,[३; ५,३१,११];५०,१;५, २,१;२८,२; २९,५;८२,८;८६, ५; ६,१०,१[२]; १५,७;१७, ८; २५,७;७५,६; ७,१;३; ५३,१; ६२, २; ८,१७, ९; १५; ४१, ७[m];४४,३; ४५, ९; ६१, १५; १६;१०, १७,५; २०,५;९०,५; १०३, ८; १४२, २; १५२, २;

a) उस. उप. भावे क्यप् प्र.।
b) विप. (पथिन्-)। उस. उप. करणे ल्युट् प्र.।
c) सपा. पूर्याणैः <> पूर्वेभिः <> पूर्व्येभिः (आश्रौ ६,१०,१९ आगृ ४, ४,६ च) इति पाभे.।
d) सपा. पूर्याणैः <> पूर्वेभिः <> पूर्विणेभिः (मंत्रा २,३,५ आश्रौ २,७,९ च) <> पूर्व्यैः (बौश्रौ ३, ११ : २२ आग्निगृ ३,१,१ : ८; ३ : ३५ बौपि २,९,१३ भागृ २,११ : ५; १४ : १४ हिगृ २,१०,५;१३,२ च) <> शौ १८,४,६२ पितृयाणैः इति पाभे.।
e) वप्रा.। भाप. विप. नाप. च। व्यु. ?। ऋ. पपा. प्रभृ. यनि. विभाग इति कृत्वा पुरु- + धी- > वस. > यनि. इति वा [तु. SEY ४८] १पुर- + (√दृ [विदारणे] > कर्तरि) *द्रि- > उस. > यनि. इतीव वेति या [६, १३]; (√पृ>) *पुर, र- [=पुरु-] + [√धा > भावे] धि- > वस. > यनि. इतीव PW. GW. BSG. BR [२,४७७], PG [१,२०२-२१६], WAG [२,३ e] प्रभृ.। √पुर् ([वधा.], समृद्धि-दीप्त्यादिषु) + (भावे कर्तरि च क्तिन्-प्रकारकः) *कन्धिन् प्र. नित्-स्वरश्चेति मतम् (तु. तै. पपा. अनवग्रहः; तत्त्वतो नेदीय इव स्पर्शुकाः PW. प्रभृ.)।
f) = सपा. माश ८,२, १,५;१५। तै ४,३,४,१ तु वयोधाः इति पाभे.।
g) सपा. पुरन्धिः (माश १३,१,९,६ तैब्रा ३,८,१३,२ च) <> पुरन्धिम् (शांश्रौ ८, १८,१ च) इति पाभे.।
h) [उपचारतः] देवता-विशेष- इति PW. प्रभृ. (वैतु. सा. विप.)।
i) = दर्शपूर्णमासादि-कर्मन्- इति विव.।
j) सपा. °न्ध्या <> °न्ध्याम् (जैमि १, २२६ च) इति पाभे.।
k) नाप. (राज-विशेष-)। व्यु. ?।
l) न. द्वि१ सत् क्रिवि. अव्य. इति कृत्वा < पुरस्-* (*नाप. [*दृष्टि-क्षेत्र-,समक्ष-])। < √*पुर् (दीप्तौ [=दर्शने]) + अधिकरणे असुच् प्र. [वैतु. पा [५,३,३९] < पूर्व- इति, WAG [१,२१ c; ८९ c] L (४८८ [तदनु वैप ३ अपि]) √पृ [अर्थः ?] > *पुर- > पं१ यनि. इतीव ?]।
m) पृ १२१५ r द्र.।

१७१, ४; १८९, १[a]; मा ३, ६†[a]; ५, ३७; ७,४४; १२, १११†; १३, ५४; १५, १५; १७, ४०†; ६६; ७६†; २२, १७†; २५, २६†; †२९, २३; ४३; ३१, ५†; का ३, १, ६†[a]; २, ६; ५, ९,३; ९,२,४; १३, ७, १०†; १४, ७, १; १६, ४,१; १८, ४, ८†; ६,२; १३†; २४, ४, १०†; २७, १२,३; †३१,२, १०; ३, १२; ३५,१,५†; तै १,३, ४, १; ४, ४६,३; २, १,३,९¶; ६, ११, ४†; ३,३,८,२[b]; ५[b]; ६¶; ४, २,७,३†; ३,२, १; ४, ३, १; †६,४,३; ५,४; ६, २; ७, ५; ८,१; ¶५,२,१०,३; ४,७,३†; ५,७,२;१०,३; मै १, ३, ३७; ५, ११¶; ६,१†[a]; ४¶; ५[10]¶; ¶८,३; ४; २,२,३¶; ५,३[2]¶; ७,१४†; ११;८,१०;†१०,४;६; ३,१,६;३, २¶; ९†; ६, ८¶; †१६, १; ३; ¶४, १, ५; ६, ५; ७, ४[2]; ८, ७; १२, ५†; १४,१६†; काठ २,४[c]; १५†; ४,९; ६, ३¶;४[4]¶; ५¶; १०; ७, १३†[a]; ¶८, ४; ५[4]; ९, १९†; १३, ४¶; १६, १४†; १९¶; १७,९;१८†; १८,४†; ५†; १९,१४†; २०,९; १०¶; २१,९†; २२,१३¶; २३,८¶; २६,९¶; २८,८[2]¶; ३५, ७†; ३७,१०;३८,१४; †३९, १४[2]; १५; †४६,१; ३; ४; क ३, ७; ¶४,२;३[3];४;७[d]; ६,४†; ९¶; ७,१[4]¶; २५,५†; ९; २६, ८; †२८, ४; ५; ३१, ११; १२¶; ४१, ७¶; ४४, ८[2]¶; †कौ १, ८८; १६६‡[e]; ४५०§; ४६१; २, ७२५;७२६[a]; ९१७;११७१; १२०६;३,४,७;५,४[a]; †जै १,९, ८; १८,२‡[e]; ३१, ५;४७,४§; ४८,७; २,३,५;१०;३, १७,८; ५९,१६; १८[a]; ४,१०, ६; १५, १०; २२,९; शौ १, ३१, १†[f]; २७, ४[g]; ४,७, ७[h]; २७, २[h]; ५,६,२; ३०,१२[h]; ६,३१,१†; ४०,३; ५२,१‡[i]; ७, १०,२†[f]; ८,५,१७; ६, १५[2]; १०, ८,७; ११,६,२२; १४, १,५९[f]; १९, ४, २[b,j]; ६, ९†; १३, ९†[f]; १५, ६[k]; ४८, ४; †२०, ५, ३; २०,६; ४८,४; ५७,९; ८८,१; पै १, १०३, २; २,५६,१; ६९, २; ८१, १[l]; ८८, ४†; ३,३५, ६[l];३६, ६†; ४, २१, ४; २२, ३;३५,२; ५,६,४;९,२; ६,११, २; २१,४; ७,४,९†; ९,५,७†; १२, ९; १४, २; १२, २,१३[l]; १३,१२, १०?; १५,१०, ६†; १४, ८[m]; १६; २३, २; २८, ७; ८०, २[2]; १०१, २; १८, ६,७; २५, ७†; १९, ७, ५‡[i]; ११,८; २४,७[j]; ३४, २; ४५, ११†[a]; ४९,१[n]; ५०,१२; २०, ५६, १.

पुर-एतृ[o]— -ता ऋ १,७६,२;३,११, ५; ५,४६,१; ६,२१,१२; ४७, ७; ७,३३,६; ४१,५; ९, ८७, ३; ९७, २९; मा ३४,३८†; तै १,२,३,३; ३,१,१; ४; ४, ४, १२,४; मै ३, ९, ८,१६, ४; †कौ २,२९; ९०६; †जै ३,३,८; ४,१५,१; शौ ३, १५,१[n]; १६, ५†; ५, २०, १२[p]; ७, ९, १; १०,३,२; पै १, ५१, २; ७१, २[q]; ४,१०,१; ३१,५†; १५, १,१०; १६,६३, २; १९,२२, १३; ३८,१४; २०,३, २; २४, ८; -तारः मा १७,१४; का १८, १, १४; तै ४, ६, १, ४; मै २, १०, १; काठ १७, १७; क २८, १; -तारम् मा ३३, ६०; का ३२,५,६.

---

a) पाभे. पृ २०२८ *r* द्र.। b) पाभे. पृ १८९१ *k* द्र.।
c) पाभे. पृ २०२८ *p* द्र.।
d) सपा. काठ ६,८ पुरा इति पाभे.।
e) पाभे. पृ ११९४ *s* द्र.।
f) पुर् एतु इति WI. चिन्त्यः।
g) पाभे. पृ १८९७ *f* द्र.।
h) पुरोदधे इति WI. चिन्त्यः।
i) सपा. ऋ १,१९१,९ पुरु इति पाभे.।
j) पाभे. पृ १७०३ *f* द्र.।
k) पाठः? परः इति शोधः (तु. पृ ११९६ *b*)।
l) सपा शौ १९,५४,३ पुरा इति पाभे.।
m) सपा शौ ११,८,१८ पुरस्तात् इति पाभे.।
n) त्राता पुर एतु इत्यस्य स्थाने शौ ३, १५, १ एतु पुरएता इति पाभे. (पृ १५२५ *b* टि. यनि. शोधः)।
o) विप.। उस.।
p) सपा. पुरएता इत्यस्य स्थाने पै ९,२४,१२ पृतनाषाट् इति पाभे.।
q) पाठः? पुरः, एतद् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. एनम् इति पाठः? एनद् इति शोधः।

पुरः-प्रस्रवण[a]- -णाः ऋ ८,१००,९.
पुरस्-तात्[b] ऋ १, १२३, १०; १२४,⌊३; ५, ८०,४ (१०,६६, १३)⌋; ११; १९१, ८[c]; ३, ८, २; ९; २७,७; २९, ५; ४,५१, १; २;८; ५, ८३, ८; ६,१९,९; ७, ६७,२; ⌊७२-७३, ५⌋; ७६, २; ७८, ⌊(१,१९१,५) ३⌋; ८, १,३४; ३८, ३; ४८, १५; ५७, २; ८०,४; १००, १; १०,१७, ४; ३६, १४; ⌊४२-४४, ११⌋; ८७, ⌊(७, १०४, १९) २१⌋; १३५,६; १३९,१; खि १,४,३; २, २,१;४; ३, २२, १; ४, ५, २४; मा २;५; ५, ११; १३,३; १७,५८†; ७३; १८,३४; २४, १; ३६, २४; ३७, १२; का २,१,६; ३,२,७; ५,४,१; १४, १,३; १८, ५, ९†; ६,९; २०, १, ५; २६, १,१; ३६,१, २४; ३७,२,२; तै १, १,२, १; ११, २; २,१२,२; ¶६, १०, ४; ५; ७,४,३¶; ¶२,१,८, २; ४,१, २; ५,५,१; ६,१,५; ५,२; ४[२]; ६;३[२]; ¶३, १,२,१; ७, १; ३, ११,१†; ४,१, ३;३,१; ५, १, १§; ३; ४[२]; ४,२, ८,२;३, ४, १[d]; ६,३,३†; ५,३; ७,१२,२; १४,२‡°;¶५,२,३,४;५;८,६; ७; ९,४; १०, २; ४; ३,१, ४; ५; २, २; ३[४]; ५[२]; ३, १; २[२]; ४[२]; ५[२]; ४, १[२]; ३[२]; ४-६; ५, १; ८,१; ४,१, ४; ६, ३†; ७, ६; ५,१,६; ८, १; ९,४; ६,३, २[२]; ४,२; ३; ७,३, १§; ६,१; ९,४; ¶६, १, ४, २; २,१, ४; ६[२]; ३,२[२]; ४,५; ७,४[२]; ३,१, ४[२]; ४, ८[२]; ८, २; ९,४; ११, ६; ४,९,४[४]; १०, ३; ४; ५, २, ३[२]; ६,१,५; ४,६; ५,३[२];¶७, १,६,७; २,६, २; ४,५; ३; ६, २; ८,२; ५,१, ३; ८, १; २५, २; ¶मै १,§१,२;१२; २,८§; ५, १३; ६, ४[२]; १२[२]; ७, ४; ८,५[२]; ६; ७[२]; ९; ९, ८[२]; १०, ११[२]; २,१,७; २, १; ५; ३-४, २; ५,८[२]; ९[२]; ७, १५§; १०, ५†; ६§; १२,१§; १३,१०§; ३, २,३; ५; ६§; ९[४];१०[२]; ३, २[४]; ८[२]; †; ९§; ४,४; ७[४];८[२]; ६, १[२]; ४;८, ३;४[२]; ५§;१०[२]; ९,४; ७[२]; १०,१[२];६; १३,२§; ४,१, २§; १३[२]; २,४[४]; ३, ५; ८; ६,५[२]; ८; ७, ८; ९[२]; §९, ३;५; २०; ११,४†; १३, १†; १४, १४[२]§; काठ १, २; ११; २,९; ८, ११¶; ¶९, १; १४; १६[२]; १९†; १०, १¶; ७¶; १३†; ¶११,१; ६[२]; ¶१२, ८; १२; ¶१३,३[२]; ४; १०[२]; १५, १२†; १६, १५; १८, ३†; ४; १३; ¶२०, १; ५§; ८; ९[५]; १०[२];११[५]; १२[२]; १३[६]; ¶२१, १[४]; २; ५[२]; ९[२]; §; ¶२२, ७[२]; ९; १०[२]; २४,६¶; ¶२५, ३[२]; ४[२]; ६; ८[६]; ९; ¶२६, २[४]; ४; ८[२]; ¶२७, १; ३; ८[२]; ¶२९, २[२]; ७[२]; ८; ३०, १¶; ¶३१, १§; १०[२]; १२; ३४, ४¶; ३६, ६[४]¶; ३७,१०; ३८, १४; ४०,१०‡°; ¶क §१,२; ११; २,३§; ७, ८; ८,४; २५, ६§; २८, ३†; ४§; २९, २§; ३१, ३; ५[१]; ७§; १०; ११[५]; १२[२]; १३[५]; १४[२]; १५[२]; १६; १७; २०[२]; ३५, १[२]; ३; ४[२]; ३७,७; ३८, ६[२]; ३९, १[२]; ३; ४०, १[६]; २; ५[४]; ४१, २; ६[२]; ४२,१;३; ४५,३[२]; ८[२]; ४६,४; ४७, १§; १०[२]; कौ १, ३२१; २, ८२७†; जै १,१२,१०; ३३, ९; ४,२६,८†; शौ १, ७,५; ४, १, १; ११, ४; ४०, १; ५, ६, १; २३,६†°;२९,१; ६,६०,१; ७,५३,१†; ८५,१; †८,३,१९; २०; १०, ३, २; ८, १०; ११, १,३२;२,४;१७; ८,१८[g]; १२, १, १३; ३२; ५५[h]; ३, २४; ३७; १३, ३,११; १८,२,५५†; ३, ४९‡[i]; ४,९; ११; १९,१५, ३; ५; १६, १;२; १७, १;२७, १४; १५; ५६, ६[j]; †२०, १७, ११; ८९,११; ९४, ११; पै १,

a) अर्थः? । विप. > नाप. (अपां पूर- इति GR. GRV. Gri., सोम- इति GW.; वें. ?, सा. =शत्रु- इति?) । वस. उप. प्र√स्रु + भावे ल्युट् प्र. ।

b) स्वार्थे तातिल् प्र. उसं. (पा ४,४,१४२ ⌊तु. टि. अवस्-तात्; वैतु. पा ५,३,४० पूर्व- > पुर् + अस्तातिः प्र. इति⌋) लित्स्वरः । पपा. अनवग्रहः ।

c) पाभे. पृ १५७२ *h* द्र. । d) पाभे. पृ १३८५ *a* द्र. ।

e) पाभे. पृ १९११ *j* द्र. ।

f) पाभे. पृ १९१५ *k* द्र. ।

g) पाभे. पृ २०३५ *m* द्र. ।

h) सपा. काठ ७,१२ आपश्रौ ५,९,११ माश्रौ १,५, २,१२ पृथक् यत् इति पाभे. ।

i) पाभे. पृ ९४७ *m* द्र. ।

j) पाभे. पृ १९१५ *m* द्र. ।

२९,१; ३६,१; ५२,१; १०२, २; २,३१, १; ६९,१; ३, २५, २; ३५,३; ५; ४,४,४[a]; ५; ५, २,२; १३, १; १६,१; ६, ११, १; ७, १३,२; १६,१; ८, ११, ८; ९,११,५[२]; १०; १०, ६,२; ८,४; ५; १३, ३,१५; १६; ९, २; १५, ११,१†; १९,२; १६, †७,९; १०; ८, ११†; ६३, २; ९२, २; १०२, ४; १०४, ४; १०५, ७; १२३, १; १२६, १; १५०,१; १५१,६; १७, २, ४; ४, २; ६,३[b]; ३८, ४; ३९, ७; १९, १०, १०[c]; १४, ४; २१, ९; ३१,११; ३७, ११; ४१, १; ३; १४; ५१, २; २०, २२, ५; ३६,९; ४३,३†[d]; ४६,८; ९.

पुरस्तात्-पुरोडाश[e]– -शाः मै ४,३,६[२]; काठ १२,८[२].

¶पुरस्तात्-प्रवण[e]– -णः तै ५,३,१,५.

¶पुरस्तात्-स्वाहाकार[e]– -राः[f] मै ३,१०,१.

¶पुरस्तात्-स्वाहाकृति[e]– -तयः[f] तै ३,१,५,२.

¶पुरस्ताद्-उपयाम[e]– -माः तै ६,५,१०,३.

¶पुरस्ताद्-भा(ग>)गा[e]– -गाः तै ५,६,४,२; मै ३,४,४.

¶पुरस्ताल्-ल(क्ष्मन् >)क्ष्मा[g]– -क्ष्मा तै २,६,२,३; ४[२].

पुरः,स्-सद्[h]– -सदः ऋ १, ७३, [३; ३,५५,२१]; मा ९,३६; का ११,१, २; तै १,८,७,१; मै २, ६,३;४,३,४; काठ १५,२;पै २, ५३,१; –सदे[i] मै २,६,३; काठ १५,२; पै २, ५४,१; –सद्भ्यः[i] मा ९,३५; का ११,१,१.

पुरः-सर्[j]– -रौ शौ १५,२, ८; १४; २०; २८.

पुरः-स्थातृ[k]– -ता ऋ ८, ४६, [१३ (१०,२३,२)]; ¶मै १,६,३;५.

पुरो-अग्नि[l]– -ग्निः मा १७, ६६; का १८,६,२; तै ४,६,५,१; मै १,६,२?[m]; काठ[n].७,१३?; १८, ४?; क[n].६,३?.

पुरो-गु[o]– -गाणाम् तै ३,२,४,४.

पुरो-गव[p]– -वः ऋ १०, ८५, ८; शौ १२,१,४०; १४, १, ८†; पै ८,११,२; १७, ४, ८; १८, १, ८†;७,७; –वाः शौ १८,४,४४.

†पुरोगवी– -वी ऋ १०,१३७, ७; शौ ४,१३,७; पै ५,१८,८.

पुरो-गा[q]– -गाः ऋ १, १८८, ११; १०, ११०, [११ (३, २, ८; १०, १५०, ४)]; १२४, १; मा ८,४९[२]; २९,३६†; का ८,२२, ३[२]; ३१,४,१२†; तै ३, ३, ३, २[२]; मै ३,१६,२[r]; ४,१३,५†; १४, १३[s]; काठ ९, ८[u]; १६, २०†; ३०, ६[२]; क ८, ११[u t]; शौ ५, १२, ११†; –०गाः मा २९, ११[r]; का ३१, १, ११[r]; तै ५,१,११, ४[u]; काठ ४६, २; –गाम् काठ ७,१२.

पुरो-जिति[v]– -ती[w] ऋ ९,१०१,१;

---

a) सपा. शौ १,७,४ पूर्वः इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २०३६ *h* द्र.।

c) सपा शौ ६,७३,३ परुस्तात् इति पाभे.।

d) सपा. ऋ ६,५४,१० शौ ७,१०,४ परुस्तात् इति पाभे.।

e) विप.। वस.।

f) सपा. °काराः<>°कृतयः इति पाभे.।

g) विप. (पुरोनुवाक्या-)। वस.।

h) विप. (देव-, वीर-)। उस.। का. काठ. पै. °स्स° इति पाठः।

i) सपा. °सदे <> °सद्भ्यः इति पाभे.।

j) नाप.। उस. उप. <√सृ।

k) विप. (इन्द्र-)। उस.।

l) विप. ([पुरोगत-] उख्याऽग्नि-)। तस. पूप. स्वरः द्रसं. (पा ६,२,२ [वैतु. म. उस. इति?])।

m) पुरो अग्निः इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. पपा. पूर्वाणि स्थलानि च)।

n) पुरो अग्ने इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. पूर्वाणि स्थलानि)। एवं पृ २८-२९ अग्ने इत्यत्र शोध इष्टः।

o) विप. (सखि-)। उस. उप.<√गम् (पावा ३,२, ४८)।

p) नाप. (पुरोगन्तृ-)। उस. उप. √गु ('गतौ' [तु. निघ २,१४]) + कर्तरि अच् (ट्) प्र.। थादि-स्वरः।

q) विप.। व्यु. अग्रेगा- इत्यत्र द्र.।

r) सपा. पुरोगाः (प्र१)<>पुरोगाः (सं१) इति पाभे.।

s) = सपा. तैब्रा २, ८, ३,८। मै ४,१४,१२ तैब्रा २,८,४,२ तु पुरोहितः इति पाभे.।

t) सकृत् °गः इति पाठः?।

u) °गाः इति सात.?।

v) भाप. [प्रथम-जय- (तु. PW. GW.; वैतु. वें. सा. विप. [अन्धस्-] इति)]। गस. ग. स्वरः (पा १,४,६७;६, २,५०)।

w) 'अन्धसः सुताय (सोमरसलाभाय) वः पुरोजितिर् अभूत् (यूयं प्राथम्येन संप्राप्ताः स्थ) इति कृत्वा °तिर्

कौ १, ५४५[a]; २, ४७; जै १, ५६,१; ३,५,६.

पुरो[b] √धा, पुरोधत्से शौ ५, ७, २; पै ७,९,२.

पुरोदधिरे शौ ५, ८, ५; पै ७, १८,६.

पुरो-धा[c]- -¶धाम् तै ७, ४, १, १[3]; मै २, २, ३[2]; काठ २९, १०; ३४, ७; क ४६, ३; -धायाम् तै २,१, २, ९¶; ३, ४, ५, १; ४, ३, ३, २; मै २, ७, २०[5]; काठ ३८, १२; ३९, ७; शौ ५, २४, १-१७; पै १५, ७, १-१०; ८, १-९; ९, १-४; -धायै मै २,२,३¶.

पुरोधा-काम- -मः मै २, १, ४; २, ३; काठ १३, १२; २९,१०;३७,११; क ४६,३.

?पुरोधाइ हवामहे पै २०, १४,८[d].

पुरोधि[e]- -धिम् पै ७,९,७.

पुरोहित,ता[f]- -०त पै १, ९६, ३; -तः ऋ १, ४४, १०;१२; ५५, ३; ५८, ३; ९४, ६; १२८,४; २,२४, ९; ३,२, [८; १०,(११०,११)१५०, ४]; ३, २;११,१;८,२७,१;१०१,१२; ९, ६६, २०; १०, १, ६; ९८, ७;१५०,५[2]; मा ११,८१; २६, ९†;३१,२०;३३,४०†;का १२, ७,१६; २८, १०,१†; २९, ५, २†; ३२,३,११†; ३५, २,४; तै २,५,१,१¶;४,१,१०,३; ६,४, १०,१¶;७,३,११,१; मै १, ५, १†;११,५[2]¶;२, ७,७;४, १२, १†;१४, १२[6]; काठ २, १५†; १०,१२†; १४,५[2]¶; १६, ७; २७,८¶;४३,१;†कौ १,४८;२, ८६९; ११२९; †जै १, ५, ४; ४,३,३; ४,१; १२, ८; शौ ३, १९,१;४; ७,६४,१; १०,१,६; २०, ५८, ४†; पै ३, ९, ५; १९,१; ३; ४,२७, २; १२,१, ५†; १६, ३५, ६; १९, २५, १०;२९,९; ४२,५; २०,८, ६; -तम् ऋ १,१, १; ५, ११, [२; १०, १२२, ४]; १०, ९२, २; †तै ४,३, १२, ३; ४, ४, ३; मै २, ४; ८¶; ४, १०, ५†; †काठ २,१४; ३९,१४; †कौ२, २५९;३,३,४; †जै २,१,१०;३, २२,६; शौ ११,१२,१८; पै१६, ७२, ४; २०, ५८, २; -तस्य काठ १५, ४¶; -ता ऋ १०, ६६, [१३ (२, ३, ७; ३, ४,७; ७,८; १०, ११०, ७)]. पै ९, १२, १०; -ताः मा ९, २३; का १०, ५, १; तै १, ७, १०, १; मै १, ११,४; काठ १४, २; शौ ८, ५,५;६; पै १६, २७, ५; ६; -ते ऋ ६, ७०,४; -तौ ऋ १०, ७०, ७; मै ४, ६,३¶.

पुरो-हिति[h]- -तिः ऋ ७, ६०, [१२;६१,७];८३,४.

पुरो(रस्-अ)नुवाक्या[i]- -¶क्या तै १,६,१०;४; २,२,८;६;११,५; ३,५,३; ६,२,२;३; ४[3]-६[3]; मै १,४,११; -क्याः मा २०,१२; का २१,७,१३; ¶तै ६,१,५,५; २,३,४;७,५,१५,३; मै ३,११, ८; -क्याभिः मा २०, १२; का २१,७,१३; मै ३, ११, ८; -¶क्याम् तै ३, ४, १०, ४; ५, ४, ७, २; -क्यायाः तै १, ६, १०, ५¶; -क्यायाम् तै १,६,१०,४¶; -¶क्यायै तै २,६,३,२;५,१,१, १; -¶क्ये तै २,२, ९, २; मै २,१, ७.

पुरो-भू[j]- -भूः ऋ ३,३१,८.

†पुरो-यावन्[k]- -वानम् ऋ ५,३५, [७; ८,८४,८]; ९,५, ९; तै ३, ५, ११, ५; मै ४, १०,३; काठ १५,१२.

†पुरो-युध्[l]- -युधा ऋ १, १३२,

व:>नैप्र. °ती वः इत्येवं प्र१ स्यात् (वैतु. सा. प१ इति, विव. Gri. GRV. च१ इति, GW. तृ१ इति च?)। एवं तावत् °ती इति पपा.?। [a]) वैतु. भ. द्वे पृथक् पदे इति।

[b]) गतिः द्र. (पा १,४,६७)।

[c]) भाप. (पौरोहित्य-)। गस.। उप. √धा + अङ् प्र. उसं. (पा ३,३,१०६)।

[d]) पाठः? (पुरो √धा [*स्तुतौ])>पुरोदधीमहि इति शोधः। हवामहे इति शाखान्तरात् (मा ३३, ६१) पर्यायपाठः सत्रधिकः द्र.। सस्थ. (√मृड्>) ?मृळाति इत्यत्र ?वयद् इत्यत्र च टि. अपि द्र.।

[e]) भाप. (नेतृत्व-)। उप. <√धा। सस्थ. ?भाहं इत्यत्र टि. अपि द्र.।

[f]) विप. (अग्नि-, द्यावापृथिवी- प्रभृ.), नाप.। गस. अनन्तरस्य ग. स्वरः।

[g]) पामे. पृ २०३७ s द्र.।

[h]) गस. अनन्तरस्य ग. स्वरः (पा ६,२,५०)।

[i]) नाप. (ऋग्-विशेष-)। उस. (तु. टि. अरण्येनुवाक्य-)।

[j]) विप. (इन्द्र-)। उस.।

[k]) विप. (रथ-, त्वष्टृ-)। उस.। उप. <√या।

[l]) विप. (इन्द्रा-पर्वत-) उस.।

६; मा ८,५३; का ९,६,५.

†पुरो-योध[a]- -धः ऋ ७, ३१, ६; शौ २०,१८,६; -धा ऋ ७, ८२, ९.

†पुरो-रथ[b]- -थम् ऋ १०, ३९, ११[c]; १३३,१[d]; तै १,७, १३, ५[d]; मै ४,१२,४; कौ २,११५१; जै ४, १, ४; शौ २०,९५,२.

पुरो-रुच्[e]- -रुक्,ग् तै ७, ३, १३, १; ¶मै २,३,९; ४,७,६;८,७; ¶काठ १२,९; २७,१०; ४३,३; -¶रुचः काठ २८, ६; २९, २; क ४४,६; ४५,३; -रुचम् ऋ ९,९८,१२[f,g]; ¶तै ६,५,१०,३; ७,२,७,४; ¶मै ४,६,४;८[2]; ८, ७; -रुचा[h] मा २०, ३६; का २२,४, १; मै ३, ११, १; काठ २७,९¶;३८,६.

पुरो-वसु[i]- -सुः तै ३, २, १०, २; मै १,३, ९; जै १, २५, ३‡[j]; २६, २‡[k]; ३२, ७‡[l]; पै १८, ११, ७‡[k]; -सुम् जै ४, १४, ६‡[m]; -०सो तै ३,२,५, १; जै १, १६, २‡[n]; २०,९‡[o]; २६, ८‡[n];२,७,१;४,२०,६‡[n].

पुरो-वात[p]- -तः तै २, ४,७,१; ४, ३, ३,१; मै २,४,७?[q]; ७,२०; काठ ११, ९; ३९, ७; -¶तम् तै १, ६,११,३; २, ४,९,१; मै ३,१,५.

पुरोवात-सनि[r]- -निः तै ४,४, ६,१; ५, ३, १०, १; मै २, ८, १३; काठ २२,५.

¶पुरो-हविस्[s]- -विः तै ६, २, ६, १; मै ३, ८,४; -विषि तै ६,२, ६, १.

पुरा[t] ऋ १, २४,४; ३९, ७; ५३, ७; ७१, १०; ९६, ७; १०३, १; १०५, ७;११२, १६;११३,१३; १२१, १०; १२९, ५;१३९,८; १६७,११०;१६९, ५; २, १६, ८; २०, ४; २८, ५;८; ३०, ४; ३, ३०, १०; ३२, १४; ४, ३, १; २८, ३; ५१, ७; ५,५३,१; ७७, १; ६,२२,४; २७,१;३४, १; ४५, ११; ४८,१९; ६०,४; ६५, ४; ७, ५६, २३; ८८, ५; ९१, १; ८,१,१२[u];७, २१; ८, ६; २१, ७; ९; २४, १५; ४४, ३०[2]; ४६, १०;६६,५; ६७, ५; १६; २०; ७५, १६;७८,६;८०, २;९,७०,९; ९९,३; १०, १०, ४; ३९, ६; ५४, २; ७६, ३; ८६,१०; ९७,१; ११; ११७,२; खि १, ११,४; ५, ७, २, ६[2]; मा १, २८; ११, ४६; †१२, ७५; ८५; २१, ४३[2]-४५[2]; ३२,५[v]; का १,९,६; १२,४,९; †१३, ६, १; ११; २३, ५, ३[6]; ¶तै १,१,९,३§;३,१४,१†;५, १,२; २,१; ७, ५; ६,१२, ३†; २,२,२,५; ५,५; ९, ५;५,१,२; ३; ११,२; ६, १, ५; ११, ४†; ३, १,७,१; २,१,२; ३; ९, ५; ३,८,५; ५, १०,२; ४, १, ४, ३§; २, ६,१†; २†; ५, १,५,

---

a) विप. (इन्द्र-, इन्द्रा-वरुण-)। उस. उप. अच् प्र.।
b) = रथस्य पुरः [अग्रतः] इति कृत्वा अस.।
c) पत्न्या (*उपसा युक्तौ) अश्विनौ यं (स्तोतारं) स्वस्य रथस्य पुरः कुरुतः (यस्य स्तुतिभिः प्रेरितौ सन्तौ तदभिमुखीकृतरथौ भवतः)। सस्थ. अदिते इति पाठः? (√अर्द् 'हिंसायाम्-' > [भावे]) *अर्दितिः इति शोधः। अदिति- >०-ते इति कृतचरः सस्थ. निर्देशो नेष्टः (वैतु. अन्ये तथैवेति, सा. च = अदिती [अश्विनौ] इतीव?)। d) वैतु. सा. भा. च गस. इति?।
e) नाप. (मन्त्र-विशेष-)। उस.। f) सपा. कौ २, १०३० जै ४, १७, ३ पुरूरुचम् इति पाभे.।
g) विप. (सोम-)। h) भाप. (दीप्ति-) इति उ. म. Gri.।
i) विप. (इन्द्र-, अग्नि- प्रभृ.)। गस. वा उस. वा। उप. √वस् [निवासे] + उन् प्र. (पाउ १,१०)। प्रकृति-स्वरश्च (तु. भा.; वैतु. भा. [पक्षे] वस. इति)।
j) सपा. ऋ ८,४९,१ प्रभृ. पुरूवसुः इति पाभे.।
k) = सपा. तैआ ४,२०,१ आपमं १,७,१। ऋ ८,१, १२ कौ १, २४४ शौ १४,२,४७ तां ९,१०,१ काश्रौ २५, ५,३० पुरूवसुः इति, मै ४,९,१२ पुरुवसुः इति पाभे.।
l) सपा. ऋ ७,३२,२४ कौ १,३०९ पुरूवसुः इति पाभे.।
m) सपा. ऋ ८,७१,१० कौ २,९०४ पुरूवसुम् इति पाभे.।
n) सपा. ऋ ८, ३, ३ प्रभृ. शांब्रा २४,७ शांश्रौ ११, ११,११ वैताश्रौ ३९,९; ४१,१३ पुरूवसो इति, ऋ ६, ४५,२५ शतक्रतो इति पाभे.।
o) सपा. ऋ ८,४६,१ कौ १,१९३ पुरूवसो इति पाभे.।
p) नाप.। उस.। उप. √वा + कर्तरि क्तः प्र.। थादि-स्वरः। q) पुरोवात [सं?] इति पाठः?।
r) विप.। उस. उप. <√सन्।
s) विप. (देव-यजन-)। गस.।
t) = पूर्वम्। अव्य.। = पुरस्*- > तृ१ *-सा > नैप्र. यनिः। u) = त्वरया (तु. टि. √चित् > चेतीन्)।
v) सपा. तैआ १०,१०,२ पुरा इति पाभे.।

७[२]$; १०,१; २,४, १; ६, १, ३,३[२]; ८[२]; ४, ३[२]; ११, ६;३, २,४;५, ४; ४, ३, १; ८, २; ¶मै १, १,१०$; ४,५[२]; ६;६, ३;८-११;२,१,८;२,२; १२; ३, ५;५,४[३]; ७, ४$;१३[२]†; ३,२, ६; ४, ५[२]; ८, ७; ९, १; ४[२]; ४,१,१; २,१०; ५,२[२]; ३[२];६[२]; ८;९, १२†[a]; ११,४†; †१२, ३; ६; १२, ४[b]; ७[२]; १४, २†; ९[२]†; ¶काठ १, ९$; ६, १;६; ८[३०]; ७, १५[२]; १६†; ८, ३; १३[२]; १६†; १०, ८; १३, ६[३]; १६†; १६,४$; १३[२]†; २१$; १८, २१[२]$; १९, ५$; ६;१०; १२; २०,५; २३,२; २५, ५$; २६, ६; २७, १; ३; ४[२]; ६[२]; २९; ७; ३०,७;१०; ३१, १५; ३३, ५; ३४, १७; ३५, १०$; १६; ३७, १४; ३८, ७†; ¶क १,९$; ३, १२; ४, ५; ७[२]; ६, ५[२]; ८; ८, १[२]; २५, ४[२]†; ३०, ३$; ४; ८; ३१, २; ७; ३५,८[२]; ३९,२$; ४१,४; ४२, १; ३; ४[२]; ६[२]; ४५, ८; ४६, ८; ४८,१४; †कौ १,६९;१८६; २४४; ४००; २, २०३; ८६१; ९८२; †जै १, ७, ७; २०, २; २६,२; ४५,२; ३,१८,१०; ४, २४,३; शौ ५, ३०,१७; ६,१२, २; ३३, २; ९९,१; ७, २६,२; ७३,१; ९,६, १२; १०, २,३०; ३, १६[२]; ७, ३१[२]; ११, १,५[d]; १५; ५,७;१०,३;१०;१२, ३, ४६; १३, २,१३; १४,२,४७†; १८, १, ४†; २, ३८-४५; ५७; ३,३०-३५; ४, ५६; १९, ३४, ८; ५४,३[e]; ५६, २; †२०,१४, ३; ३६, ४; ६२, ३; ६७, ३; १२६, १०; पै ३,८,२;४०,४[२]; ६,३, १[२]; ९, १४, ७; २१, २; ११,३,८; †६, १; ७; १६,६२, १; ६४,६[२]; ८५,३; ९;१०, ५; १२५, ५; १७, १०, २[२]; २९, १४; १५;४०,६; १८,११,७†; २१,७; १९,४,५; १३,१; २७, १; २८,२; २०,२१,८.

पुरा-जा[f]- -जा ऋ ७, ७३, १; काठ १७, १८†[g]; -जाः ऋ १, ११८,[३; ३,५८,३]; ६,२१,५; ७,९७,५; १०,५,५; काठ १७, १८†; -जाम् ऋ ३, ३१, १९; ६,३८,३.

पुरा-पाह्[h]- -पाट्,ड् ऋ १०, ७४, ६.

? पुराजरस्[i]- -रसः पै १,९७,१.

पुराण[j]- -णः ऋ ४,१८,१; १०,४३, ५; मै २, ७, २०[k?l]; ४, १४, १¶; काठ ३९, ७[k?l]; शौ २०, १७,५†; -णम् ऋ ३, ५४, ९; ५८,६; खि १, ११,१; शौ १०, ७,२६[२]; ८, १७; ११,९,२४[m]; १५,६,११[m]; १८, ३,१; पै १, २३,५; १६, ८४,६[m]; १०३,८; १७, ९, ७[२]; -णस्य शौ १५,६, १२; -णा ऋ १०, ३९, ५; -णाः मा १२,४५‡[n]; १८,५२; ५८; का १३, ४,१‡[n];२०,३,२; ४,१; तै ४,२,४, १‡[n]; ७,१३, १; ५,७,७, १; मै २, ७,११‡[n] १२,३;४; काठ १६,११‡[n];१८, १५; ३१,१४; ४०,१३; क २५, २‡[n]; २९,४; पै ३, ३८, ६;१६, ९३, १-१०; ९४, १-७; ९५, १-९; -णान् ऋ १०, १३५,१[o]; २; -णे ऋ १०, १३०, ६; -णेन खि ५, ७, ३, ५; मा २८, १६; का ३०, २, ५; मै ४, १३,

---

a) तु. पृ २०३९ *u*। b) पुरः इति पपा.। c) सकृत् पाभे. २०३५ *d* द्र.। d) यः पुरा वः इत्यस्य स्थाने पै १९,८९,५ जातवेदः इति पाभे.। e) पाभे. पृ २०३५ *l* द्र.। f) विप. (अश्विन्-, इन्द्र- प्रमृ.)। उस. विडन्ते कृत्स्वरः। g) °ज->-जा इति SI. चिन्त्यः। h) विप. ([शीघ्र-हन्तृ-] इन्द्र-)। उस. पूप. पुरस्-> पुरसा> यनि. इति वा °रः-पा° इति स्थिते नैप्र. यनि. इति वा। उभयथाप्यर्थेऽभेदः (वैतु. वें. सा. PG [१, १८५] पूप. = पुर्- [दुर्ग-] इति)। i) पाठः? (पुरस्* >) पुरो अ-जरस्- ([निर्-जरस्-] देव-) > -रसः [प्र३] इति द्वि-पदः शोधः। वा. पुरः इत्यस्य उच्यमानाः (पाठः? यद्र.) इत्यनेनाऽन्वयः द्र.।
j) विप.। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। <पुरातन- इति पाकै [१, १,२६] पाशे [६,३,१०९]; <पुरा इति वा (तु. शक. GW.), पुरा+नव- [तु. या ३,१९] इति वा, पुरा√अण् वेति अभा.; पुरा√नी इति शक.।
k) व्यप. (ऋषि-)।
l) सपा. तै ४,३,३,२ प्रत्नः इति पाभे.।
m) नाप. (वाङ्मयीयविभाग-विशेष-)।
n) सपा. ऋ १०,१४,९ विभे.।
o) = सपा. या १२,२९। तैआ ६, ५,३ तु °णाः इति पाभे.।

८; काठ १९,१२.

पुराणी[a]– -णी ऋ १, ९२, १०; ३,६१,१; ४,५१,६; शौ १०, ८, ३०; -णीः[b] शौ १२, २, ४१; पै १७, ३४, २; -ण्या ऋ ९, ९९, ४; कौ २, ९८३; जै ४,२४,४.

पुराण-वत् ऋ ८, ४०, ६; ७३, ११; १०,४३, ९; शौ ७,९५, १[c]; २०, १७, ९; पै २०, २९,११.

पुराण-विद्– -वित् शौ ११,१०,७.

पुराण्य[d]– -ण्योः[e] ऋ ३, ५५,२.

पुरि,री-तत्[f]– -तत् मा ३९,९; का ३९,७,१; शौ ९, १२, ११; १०, ९, १५; पै १६, १३७, ५; १३९,१२; -तता[g] मा २५, ८; का २७,८,१; तै ५,७,१६,१.

पुरीकय[h]– -यः पै २०,५८,६; -याः शौ ११,२, २५[i]; पै १६,१०६, ५; १७,१५,६[j].

पुरीव[k] ऋ ६,२,७.

पुरीष[l]– -षम् ऋ ५,४५,६; १०,२७, २३[m]; मा ५,१२;१२,४६;१३, ३१; १४,४; १५, ३; ३८,२१; का ५,४,४; १३,४, २; १४,३, ५; १५,१,४; १६,१; ३; ३८, ५,४; तै १,२, १२,३; २,६,४, ३¶; ४,२,४,१; ३,४,२; १२, १; ¶५,३,५,२;६,६,४²; १०, २⁵; ३; ७,१, ३²; ६; ६; ६,२, ८,६²¶; ७,२, १०,४¶; मै १,२,८; ६,१; २³; ६; ७; २,७, ११; १६; ८,१;७; ¶३, १, ३; २,२³; ३$; १०²; ३, ३¹⁰; ८, ५²;$; ४,९,१०; काठ २,९;७, १४³; १६,११; १७,१;६; २०, १¶; २१,२³; ४¶; २२,४⁶¶; २५,४¶; ६²;¶; ३९,३; क २, ३; ८,४³; २५,२;१०; २६,५; ३१, ३¶; १७²; १९¶; ३९, १¶; ४²;¶; पै १,१३,४²; २ ७२,४; -षस्य मै १,६, ३¶; -षा ऋ १०,१०६,५; -षाणि ऋ ६,४९,६; तै ५,६,१०,३¶; मै ३,३, ३²¶; ¶काठ २०, १; २२, २; क ३१, ३¶; -षात् ऋ १,१६३,१; ४,२१,३; १०, २७,२१; मा २९,१२; का ३१, ३,१; तै ४,२,८, १; ६, ७, १; मै १,६,२; काठ ३९,१; -षे मा १३,५३; का १४,६, १; तै ४, ३,१,१; मै २,७,१८; काठ १६, १८; क २५, ९; -¶षेण तै ५, २,३,७; मै ३,४,५³; काठ २०, १; २२, २³; क ३१, ३; -षैः ¶ तै ५,२,३;७; ६,१०,३.

पुरीष-वत्– -वन्तम् तै २, ६, ४, ३¶.

¶पुरीषवती[n]– -तीम् तै २, ६, ४,३[o];५,३,५,२; मै ३,२, १०; काठ २५,४[o]; क ३९,१[o].

पुरीष-व्राहण,न[p]– -णः[q] मा ११,

---

a) विप. (उषस्-, गाथा- प्रमृ.)। स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४,१,४५) तत्स्वरश्च।

b) पाभे. पृ ७५१ y द्र.।

c) पक्षान्तरे द्वि१ इति सा.।

d) स्वार्थे यः प्र. उसं. (पा ५,४,२५) तत्स्वरश्च।

e) षर (तु. पाप्यी–>-प्योः, पस्त्य–>-स्त्योः प्रमृ.; वैतु. GW. ORN. L [३४४] प्रमृ. पुराण–> -णयोः>-ण्योः इति)।

f) नाप. (हृदय-मांस- वा आन्त्र- वा)। व्यु. ?। शौ. पपा. अवग्रहः। अन्यत्र नावग्रहः। पूप. १पुर्>स१ सत् उप. < √तन् इति भा.। तै. °रि° इति पाठः।

g) सपा. काठ ५३,६ पुलितता इति, मै ३, १५, ७ पुलीतता इति च पाभे.।

h) नाप. (वकवर्ग्य-पक्षिन्- [=कुलीकय-])। व्यु. ?। *बकु–>*बकुल–>*बकुलीकु– = नैप्र. *पु(*कु) लीकु–> °कु-मय–>°कुय– इति ?।

i) पुली° इति सा.।

j) °या इति पाठः ? यनि. शोधः।

k) निर्देशः ? *पुर– (पुर्–)>*पुरिन्– (पुरेश-) > पुरी, इव (रण्वः [रमणीयधर्मा] पुरीव [पुरस्वामीव =राजेव] जूर्यः [स्तोतव्यः] अग्निरिति भावः [वैतु. पपा. प्रमृ. पुरि-इव इति ?])।

l) वप्रा.। नाप. (उदक-,मृत्तिका-,मल-)। व्यु. ?। <√पॄ 'पूरणे' (तु. पाउं [४,२७]) वा √पूर् [आप्यायने] वेति या [२,२२] प्रमृ.। (√मृद् >*मुर् [मले>])√*पुर् >यनि. इति, √वृध् (> *वुर् [उन्दने]) > √*पुर् > यनि. इति तु प्रस्थान-भेदः सुचिन्त्यः (तु. [अंशतः] WAG [१,५१] <√पृष् [मले] इतीव ?)।

m) वैतु. सा. विप. <√प्री इति।

n) नाप. (इष्टका-विशेष-)।

o) विप. (वेदि-)।

p) विप.। उसं. उप. कर्तरि ल्युट् प्र. (पा ३,२,६५)।

q) =सपा. माश ६,४,४,३। मै २,७,४ तु पुरीष्य-वाहनः इति पाभे.।

४४; का १२,४,७; -नः[a] तै ४, १,४,२; काठ १६,४.

¶पुरीषा(ष-आ)यतन[b]- -नः तै ५, १,२,४; काठ १९,२; क २९,८.

पुरीषिन्- -षिणः काठ २२, १०; क ३५,४; शौ ११, १, ३२; पै १६,९२, २; -†०षिणः ऋ ५, ५५,५; तै २,४,८,२; मै २, ४, ७; काठ ११, ९; ३०, ४; क ४६, ७; -षिणम् ऋ १, १६४, १२; १०,४८, ४; ¶ मै १, ६, ६;७; शौ ९,१४,१२†; पै १६, ६७,२†; -षिणा ऋ १०, ६५, ९; -षी मै १,६,३[२]¶.

पुरीषिणी[c]- -णी ऋ ५,५३,९; -णीः मै ४,२,१०[d].

पुरीष्य[e]- -०ष्य मा ३, ४०; १२, ५८; का १३,४, १४; तै ४, २, ५,१; मै २,७,११; काठ ७,३[२१]; ११[२१]; १६,११; क ५, २[२१]; ६, १[२१]; २५, २; -ष्यः मा ३,४०; ११,३२;७२;१२,५९; का १२, ३,४; ७,७; १३,४, १५; तै ४, १,३,२; ९,३; २, ५, १; मै २, ७,३;७; ११; ३, १, ५; काठ १६,३;७; ११; १९, ४[३];¶[२]; क ६,१[२]¶; २५,२; ३०, २[३];¶[२]; -ष्यम् मा ११, ९; १६[३]; २८[२]; ३०; ४६; ४७; १२, ६१; का १२,१,९;२,५[२]; ३,१[२];३;४,९; १०;१३,४,१७; तै ४,१,१,४[२]; २,२[४]; ३,१[३];२; ४, ३[२]; २, ५, २; ५,१,२,४[२];५[२]; ५,७; २,४, २; मै २,७,१; २[५]; ३;४[२];११; १६[२]; ३,१, ३[३]; काठ १६, १[५]; ३[२]; ४; ११; १९, २[३]; ४; २०, १; २२,६; २९,३[२]; क २५,२; २९, ८[२]; ३०, २; ३; ३१, ३; ३४,१; -ष्याः तै ५, ५, ७, ५; -†ष्यासः ऋ ३, २२, ४; मा १२,५०; का १३,४, ६; तै ४, २,४,३; मै २,७,११; काठ १६, ११; क २५, २.

पुरीष्य-वाहन[g]- -नः मै २,७,४[a].

पुरु,>रू[h]- -†रु ऋ १,१४२,१०[२१]; १५०,१; १९१,९[i]; २,१६, ३; ३,३१,१५; ४,२०,९; ३७, ८; ५५,९; ५,२,४; २३,३;३४,७; ६,१६,५; ४४,१४; ६३,८; ७, ६२,१; ८१,३;८,१, २२; २३, [२७; ६०,१४]; २५, १६; ३९, ७; ४१,५; ८३,३; ९२, ९; ९, ६२, २; काठ २१,१३; कौ १, ९७;२४८$[k];२,१८१;७६१$[k]; ९९४; ११६५‡[l]; जै १,११,१; ३,१७,२; ४,६,४; २७, ३; शौ ७,२२,१[m]; १९,४९,४; पै १४, ४,४; १९,३१,१६‡[n]; २०,५५, १०; -रुः जै १, २६, ६$[k]; शौ १९,६१,१; -रू[o] ऋ १,६२, १०;८१,७;११७,९; १२७, ३[l]; १३९,१०; १४४, ४; १६६, ३; १२; ३,५१,५; ५८,५; ४,२८, ३; ३१,८; ५,३,४; ९, ४; ३३, ४; ३७,३; ७३,१; २; ७४, ८; ६,१८,१३; २९,६; ६२,२; ७, ९७,७; ८,२, [३३; १६,७]; ४, १; ६१,८; ९,१५,२; १०,१०, १; २३, ५; २८, [६; ४८, ४]; ६१,१३; ६४,१४; ७३,२; ९४, ५[n]; † मै ४,१२, ४[p]; १४, ४; †काठ १०,१२; १७,१८; ३५, १४[n]; क ४८, १३†; †कौ १, ३४०; २७९; २,५८१; ६१७[q]; ९३२; †जै १,३९, ५; ३५, ९; ३, ४७, ७; ५०, ५; †शौ ६, ४९, ३[n]; १८, १, १; २०, ५६, ४; ७३, ६; १२०, १;

a) पाभे. पृ २०४१ *q* द्र. ।

b) विप. (अग्नि-) । बस. ।

c) व्यप. (सरयु-, नद्यन्तर-विशेष- वेति PW. प्रमृ.) ।

d) पाभे. पृ १०९४ *l* द्र. ।

e) तस्मैहितार्थीयः यत् प्र. तित्स्वरश्च ।

f) सपा. मै १,५,१४[३] वुध्य इति, आपश्रौ ६,२४,३; ६;२६,२;५ वुध्न्य इति पाभे. ।

g) = पुरीष-वाहण,न- ।

h) = बहु- । विप. । व्यु. ? । <√पॄ(>पुर्) "संघाते, "महत्त्वे' (तु. निघ [३,१]; वैतु. 'पूर्तौ' इति पाउ [१,२३] WAG [१,२५ *b*] प्रमृ.) ? ।

i) न. द्वि१ सत् क्रिवि. (वैतु. PW. प्रमृ. पुरु-वार->-रम् इति शोधवदेकं पदमिति ?) । वा. क्ते √वृ> √वारि >*वार- (=*वृद्धिकर-)> -रम् इत्यत्र टि. द्र. । सपा. मा २७,२० विमे. ।

j) पाभे. पृ २०३५ *i* द्र. ।

k) सपा. पुरु<>पुरुः इति पाभे. ।

l) सपा. पुरु<>पुरू इति पाभे. ।

m) वा. क्रिवि. इति सा. W. प्रमृ. । °रुः (विप. [वर्तनिः]) इति शोध इति मतम् (तु. पृ १५५५ *b* पाभे.) ।

n) सपा. पुरु<>पुरू इति पाभे. ।

o) °रु इति पपा. । क्वचिद् वा. क्रिवि. द्र. ।

p) °रु इति पपा. ।

q) °रु इति S. ।

–†रूणाम् ऋ १,५,[२; ६,४५, २९]; ३६,१; ५,७४,७; कौ १, ५९; २,९१; जै १,६,५; ३, ९, ५; शौ २०, ६८, १२; –रूणि ऋ १,७२,[१; ७,४५,१]; ८४, १२; १२७,४; १४८,४; २,१९, ४; २५,[५; ३,१५,५]; ३,३०, [१३; ३२, ८; ३४, ६]; ३४,५; ३६,८; ३८,६; ४,१६,१६; २३, ९; २९, [१ (८,६६, १२)]; ५, ८,५; ६,१,१३[a]; ६,२; ४७,२; १४; ७२,३; ७,५३,३; ७०,४; ५; ८,७८,३; ९५,६; ९६,२१; ९,८८,२; १०७, १९; १०,४४, ७; ८०, २; ८९, १६; ९६, ६; १११,४; ११३,१०; १२०,७[a]; १२४,३; मा २०,४४; का २२, ४,९; †तै १,३,१४,४; २,२, १२,३; मै ३,११,१; †४,१२, ४; १३,६[a]; १४, ६; †काठ ८, १७; १७,१९; १८, २०[a]; ३८, ६$; †कौ १, ५१६; २, २३५; २७२; ३५७; ८२२; †जै १, ५३,६; ३,२०,१९; २३,४; २९, १४; ४,४,३; शौ ५,१,२; †२०, ११,५; ६; २१,१; ९४,७; १०९, ३; पै २, ३९, २; ६,१, ७†[a]; २,२.

पुरु-कुत्स[b]– -त्सम् ऋ १, ११२, ७; –त्साय ऋ १,६३,७; १७४, [२; ६,२०,१०].

पुरुकुत्सानी[c]– -नी ऋ ४, ४२,९.

पौरुकुत्स[d]– -त्सः काठ २२, ३¶[e].

पौरुकुत्सि[f]– -त्सिम् ऋ ७, १९,३; शौ २०,३७,३†.

पौरुकुत्स्यु[g]– -त्स्यः ऋ ८,१९, ३६; तै ५,६,५,३¶[e]; –त्स्यस्य ऋ ५,३३,८.

पुरु-कृत्[h]– -कृत् ऋ ८,६१, ६; कौ २,९३०†; शौ ७,७६,१‡[h]; २०, ११८,२†; –०कृत् ऋ १, ५३, ३; २,१३,८; ६,२१,५; ९,९१, ५; १०,१७९,३[h]; खि ३,९, १; शौ २०,२१,३†.

पुरु-कृत्वन्[i]– -त्वा ऋ ६,३२, ३.

पुरु-क्षु[j]– -†क्षु मा २७, २०[k]; का २९, २, १०[k]; तै ४,१, ८, ३[k]; ७, १४, ३[l]; मै २. १२, ६[k]; काठ १८, १७[k]; क २९,५[k]; शौ ५, २, ८[l]; २७, १०[k]; पै ९,१, १०[k]; –†क्षुः ऋ १,६८,५[m]; ६,१९,५[n]; १०, ७, ४; ७४,५; १२८, ८[l]; काठ ४०, १०[l]; पै ५, ४,७[l]; –क्षुम् ऋ २, ४०, ४; ४, ३४, [१० (१,१५९,५; ४,४९,४) ६,६८, ६; ७,८४,४]; ७, ५, ९; ८,५, [१५; ७, १३]; मै ४,१४, १†; –०क्षू खि १,२,१; –०क्षो ऋ ३,२५,२; ९,९१,५; –†क्षोः ऋ ३,५४,२१; ४,२९, ५; ६,२२, ३; ५०, ११; काठ १३, १५; शौ २०, ३६,३.

पुरु-क्षुत्[o]– -क्षुत् मै ४,१४,११[p].

पुरु-गूर्त[q]– -र्तः ऋ ६,३४,२.

पुरु-चेतन[r]– -नः ऋ ६,१६, १९; काठ २०,१४†.

†पुरु-जात[s]– -तः ऋ ७, ३५, २; शौ १९,१०,२; पै १३,८,२.

पुरु-णा(<ना)मन्[t]– -†०मन् ऋ ८,९३,१७; कौ १,१८८; जै १, २०, ४; –मानम् शौ ६, ९९, १; पै १९,१३,१.

---

a) सपा. शौ ५,२,६; २०,१०७,९ भूरि इति पाभे.।

b) व्यप. (राजन्-)। व्यु. ?।

c) स्त्री. ङीप् प्र. आनुगागमश्च उसं. (पा ४,१,४९)।

d) अपत्यार्थेऽण् प्र. (पा ४,१,११२)।

e) सपा. °कुत्सः<>°कुत्स्युः इति पाभे.।

f) अपत्यार्थीयः इञ् प्र. ञित्-स्वरश्च।

g) ण्यः प्र. उसं. (पा ४,१,१५१)।

h) सपा. °कृत्<>°कृत् इति पाभे.।

i) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. क्वनिबन्तम्।

j) विप. (अग्नि-, इन्द्र-, सोम- प्रमृ.)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६, २,१७५), उप. पृ ११९६ b द्र.। मा. तै. पपा. नावग्रहः।

k) सपा. ऋ १, १४२,१० या ६, २१ विभे.।

l) सपा. °क्षु<>°क्षुः इति पाभे.।

m) वैतु. वें. स्क. उप. (=शब्द-)<√क्षु [शब्दे]।

n) °क्षुः(वामस्य वसुनः)=मुक्त-हस्तः इति GW. प्रमृ.।

o) विप. ([बहु-निवेशनी-] भूमि-)। कस. उप. स्वरः। उप. च क्षय- (निवास-)+भृत्- > उस. *क्षय-भृत्- > नैप्र. यनि.। यद्वा <√क्षु [*निवासे] इति।

p) सपा. शौ १२, १,६ पै १७, १,६ कौसू १३७, २८ प्रतिष्ठा इति पाभे.।

q) पुरु (क्रिवि.)+(√गुर् [उद्यमने = शौर्ये]>कर्तरि) गूर्त- > उस. थादि-स्वरः।

r) विप. (अग्नि-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

s) विप. (अर्यमन्-)। उस. थादि-स्वरः।

t) विप. (इन्द्र-)। बस.।

पुरु-णी(<नी)थ[a]- -था ऋ ७, १, ६[b]; -थे ऋ १,५९,७.

†पुरु-तम,मा[c]- -मः ऋ ३, ६२,२; ६,६,२; तै १,३,१४, ४; -मम् ऋ ४,४४,१;५१,१; ५, ५६,५; १०,२३,६; ७४, ६; का २, ५, ८ऽ; शौ २०,१४३, १; -मस्य ऋ ३,३९,[७; ६,२१,१]; -मा ऋ १,१२४,६; ७,७३, १; काठ १७,१८; -मानि ऋ ६,२२,१; कौ १, ३२२; जै १, ३३,१०.

पुरु-त्मन्[d]- -त्मानम् ऋ ८,२,३८.

१पुरु-त्रा[e] ऋ १, ३२, ७; ७०, ५; १४६, ५; १६३, ११; २, १८,७; ३९,१; ३, ५५, ३; ४; ६१,७; ४,३२,२१; ६,४७,२९; ७,१,९;१६;६९,६;१०३,६; ८, १,७;५,१६; ११,[८; ४३,२१]; ३३,८; १०,२२,९;२५,६;४५, २;७१,[३; १२५,३]; ८०, ४; १०६,३;१२७, १; मा ८, ६२; ११,१७[f]; १२, १९†; १७,३२; २०, ४२; †२९, ३३; ५५; का १२,२,६[f]; १३, २, २†; १८, ३,८; २२,४,७; †३१,२, १२; ३,११; †तै २, २, १२, ६; ४, १,२,३ऽ[f]; २,२,१; ६,२, ४ऽ; ६, ६; ७,४; मै १, ८, ९[f]; २, ७,९†; १०,३; ३, ११,१; १६, ३†; ४,११,४†; काठ ९,१९†; १३,१६†; १६,२[f]; ९†; १८,१; ३८,६; †४६,१; ३; क २८,२; †कौ १,२७१;२,५१७;१०४७; †जै १, २८,९;३,४०, १३; ४, १०,५; शौ ४,३०,२†; ६,१२६, १†;१०,२,६;८,१२; †२०,५३, २; ५७,१२; पै १३,६,७†;१५, ११,९†; १६,५९,७;१०१,८.

२पुरु-त्रा[g]- -०त्रा ऋ ८,८,२२.

†पुरु-दंस[h]- -सम् ऋ ३, १, [२३; ५-७, ११[i]; १५, ७; २२-२३, ५]; मा १२, ५१; का १३, ४, ७; तै ४,२,४, ३; मै २, ७,११; काठ १६, ११; क २५, २; कौ १, ७६; जै १, ८, ४; -सा ऋ ७,७३,१; काठ १७,१८.

पुरु-दंसस्[j]- -ससा ऋ ८, ८७,६; -०ससा ऋ १, ३, ३; मै ४, १२, ६; -०ससा ऋ ६, ६३, १०;८,९,५; शौ २०,१३९,५†.

पुरु-दंत्र[k]- -०त्र ऋ ६,१८,९.

?पुरु-दम[l]- -मासः शौ ७, ७७,१; पै २०,११,७.

१पुरु-दस्म[m]- -स्मम् ऋ ३,५४,१४.

२पुरु-दस्म[n]- >पुरुदस्म-वत्[o]- -वत्[p] काठ १३,९;१०.

?पुरुदस्मो[p,q] मा ८, ३०; का ९, ५,३.

पुरु-दिन[r]- -नेषु ऋ १०, ३९, १; शौ २०,७६,१†.

---

a) नाप. ([बहुभिर्गेय-] स्तोत्र-)। उस. उप. <√नी (तु. सा. [अर्थतः], PW. प्रमृ.; वैतु. सा. कस. इति?)।

b) वैतु. वें., [पक्षे] सा. = रक्षस्- इति, अन्यत्र स्थले = राज-विशेष- इति ?।

c) वप्रा.। विप. ([अग्नि-, रय- प्रमृ.])। व्यु. ?। पुरु- + (वधा. √धा > *ता> कर्तरि) *त-> उस. *पुरु- त- + तमप् प्र. > *पुरुत-तम- > नैप्र. यनि. (वैतु. पुरु-तम- इति पपा. अनु वें. स्क. सा. *तम- इति उप. <√तम्, भा. GW. MVG. प्रमृ. तमः प्र. तमपः प्र. पर्याय इह उसं. इति, भा. [पक्षे] तमप् प्र. > [पूरणेऽर्थे ?] तमः प्र. इतीव च ?)।

d) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. √अत् > अतमन्- > नैप्र. यनि. (तु. टि. आत्मन्-), प्रकृतिस्वरः (वैतु. सा. [पक्षे] बस. इति)। e) क्रिवि.। त्रा प्र. (पा ५,४,७६)।

f) सपा. माश ६,३,३,६ तैब्रा १,२,१,२३ । शौ ७, ८७,५ तु पुरुत्रा इति पाभे.।

g) विप. (अश्विन्-)। उस. उप. √त्रै + विच् प्र.।

h) विप. (अश्विन्-, गो-सनि-)। बस. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,११९)। उप. = दंसस्- इति।

i) वैतु. सा. म. भ. <दंसस्- इति।

j) = पुरु-दंस-। विप. (अश्विन्-)।

k) विप. (इन्द्र-)। बस. उप. भाप.।

l) पाठः ? पुरु-तम- > -मासः इति शोधः (तु. सपा. आश्रौ ४,७,४ शांश्रौ ५,१०,८, R [ZDMG ४३,१०७] W. टि. च)।

m) विप. (विष्णु-)। उस. उप. मक् प्र. [पाउ १, १४५ (तु. सा.; वैतु. सा. [पक्षे] बस. इति)]।

n) भावे प्र. इति पूर्वस्माद् विशेषः। कस. अन्तोदात्तः। पूप. क्रिवि.।

o) विप. (इन्दु- [सोम-])। मतुप् प्र.।

p) सपा. °स्मवत् <> °?स्मो (माश ४,५, २,१२ च) <> तै ३, ३,१०,२; ४,१,२ आपश्रौ ९, १९,५. उरुद्रप्सो इति पाभे.।

q) पाठः ? पुरुदस्मवत् इति शोधः (तु. सपा. काठ.)।

r) नाप. (पूर्वाह्ण-)। बस. पूप. = पूर्व-, उप. = सूर्य-। प्रकृतिस्वरः उसं. (पा ६,२,११९)।

†पुरु-दष्ट–-ष्टः पै ५,३,१[a].
पुरु-द्रप्स[b]– -प्साः ऋ ५,५७,५.
पुरु-द्रुह्[c]– -द्रुहः ऋ ३,१८,१.
पुरु-व[d] ऋ ३, ५४, १९; ५६, ३; १०, ५६,५; ५९,२.
पुरुध-प्रतीक[e]– -कः ऋ ३, ७, २; ४८,३.
पुरु-घस्मन्[f]– -स्मानम् कौ १, ३२७; जै १,३४,५.
पुरु-धा[g] ऋ १,१२२,२; ३,५०,३; ५५, १९; ४, २, १९; ६, १, १३; १०, २७, २१; ५५, ३; ११२, ७; १७०, १[h]; खि १, १२,८; मा ३३,३०†[h]; का ३२, ३, १†[h]; मै ४, १३, ६†; काठ १८,२०†; शौ ७,५,५; ८७,५[i]; १८, १,२८.
†पुरु-निष्षिध्[j]– -ष्षिधे ऋ १, १०, ५; कौ १, ३६३; जै १, ३८,६.
पुरु-निष्षिध्वन्[k]– -ध्वानम् ऋ ४, ३८,२.
पुरु-निष्ठ[l]– -†ष्ठः[m] तै १,३,१४, १; मै ४,११,१; काठ २,१५.
पुरु-निःष्ठ[n]– -ष्ठः ऋ ५,१,६[m].
पुरु-निःष्ठा[o]– -ष्ठाः ऋ ८, २, ९; जै ४,१६,१०†.
पुरु-नृम्ण[p]– -म्णाय ऋ ८, ४५, ⌊(६,४५,२२) २१⌋.
पुरु-पन्था[q]– -न्थाः ऋ ६, ६३, १०.
†पुरु-पु(त्र >)त्रा[r]– -त्राम् ऋ १०, ७४, ४; मा ३३, २८; का ३२,२,११.
पुरु-पेशस्[s]– -शसम् ऋ ३, ३, ६; खि १,८,२.
पुरु-पे(श >)शा[t]– -शासु ऋ २, १०,३.
पुरु-प्रजात[u]– -तस्य ऋ १०, ६१, १३.
†पुरु-प्रशस्त[v]– -स्तः ऋ १, ७३, २; ६, ३४, २; ८, १०३, १२; कौ १, ११०; जै १, १२, ४; –स्तम् ऋ ८, १२, ⌊१४; ७१, १०⌋; कौ २, ९०४; जै ४, १४, ६; –स्ता ऋ १०,६६,७.
पुरु-प्रिय,या[w]– -†०य ऋ १, ४५, ⌊६ (१,५०,८)⌋; मा १५, ३१; का १६,५,१३; तै ४, ४, ४,३; मै २,१३, ७; ४, १०, ६; काठ ३९,१४; –यः ऋ ३,३, ४; ५, १८,१; मा ११, ७२; का १२, ७, ७; तै ४, १,९,३; मै २, ७, ७; काठ १६, ७; कौ १, ८५†; जै १, ९, ५†; –†यम् ऋ १, १२, २; ४४, ३; ८, ३१, १४; ४३,३१; ७४,१; तै १, ८, २२, ३; ४,३,१३,८; मै २, १३, ७; ४, १०, १; काठ ११, १२; कौ १, ८७; २, १४१; ९१४; जै १, ९, ७; ३, १४, २; ४, १५, ७; शौ २०,१०१,२; –या ऋ ८,५ ४;१२,१०;–०ये ऋ ८,१८,४.

[a]) सपा. ऋ १,१९१,९ शौ ६, ५२, १ विश्वदृष्टः इति पाभे.।
[b]) विप. [मरुत्- (= द्रप्सिन्- ⌊ऋ १,६४,२⌋)]। उस. उप. (द्रप्स– > नाधा.) √द्रप्स् + कर्तरि अण् प्र.।
[c]) विप. (क्षिति-)। उस. उप. क्विबन्तम्।
[d]) = पुरुधा। अव्य.। धा इत्यस्य प्र. स्वार्थे डः उसं. (पावा ५,३,४५)। पपा. नावग्रहः। [e]) विप. (अग्नि-)। वस.।
[f]) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. कर्तरि <√*घस्(<√धा इति ⌊तु. भ.⌋; वैतु. विव. सहने वृत्तिः, <√दस् ⌊उपक्षये⌋ इति सा. ?, √हस् इति BS. प्रमृ.)। उप. स्वरः।
[g]) = पुरुध। अव्य.। पपा. नावग्रहः।
[h]) सपा. मै १,२,८ काठ २,९ क २,३ कौ २,८०३; ३, ५,२ जै २, ३,२; ४, २, ९ आपश्रौ ७, ४,५ बहुधा इति पाभे.। [i]) पाभे. पृ २०४४ *f* द्र.
[j]) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. निष् √षिध् + क्विप् प्र.।
[k]) विप. (दधिक्रा-)। उस. उप. क्वनिप् प्र.।
[l]) विप. (अग्नि-)। उस. उप. निस(>:) √ष्ठा (<स्था) + कः प्र. थादि-स्वरश्च (तु. मै. पपा.)।
[m]) सपा. °निष्ठः <> °निःष्ठः इति पाभे.।
[n]) = पुरुनिष्ठ–। विसर्गस्य लोपाभाव इति ततो विशेषः।
[o]) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. निस् √स्था + विच् प्र.।
[p]) विप. (⌊बहु-बल-⌋ इन्द्र-)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२,१७५)। [q]) व्यप. (राजन्-)। व्यु.?। बस. उप. स्वरः उसं. (पा ६, २, ११९)।
[r]) विप. (मही-)। उस. उप. (पुत्र– > नाधा.) √*पुत्र ⌊प्रजनने⌋ + कर्तरि प्र.। उप. स्वरः (वैतु. अन्ये बस. इति ?)
[s]) विप. (यज्ञ-)। शेषं *q* टि. द्र.।
[t]) विप. > नाप. (समिध्- ⌊तु. GRV.; वैतु. वें. सा. ओषधि-⌋)। बस. उप. भाप. (= पेशस्–) <√पिश् ⌊*दीप्तौ⌋। उप. स्वरः उसं. (पा ६, २,११९)।
[u]) विप. (शुष्ण-)। उस. थादि-स्वरः। पूप. क्रिवि. इति।
[v]) विप. (अग्नि-, अग्नीषोम- प्रमृ.)। व्यु. *u* टि. द्र.।
[w]) विप. (अग्नि-, अश्विन्- प्रमृ.)। षस. अन्तोदात्तः।

पुरु-प्रैष[a]- -षः ऋ १,१४५,३.
पुरु-प्रैषस्[b]- -षाः ऋ १,१६८,५.
पुरु-भुज्[c]- -भुजा खि १, १०, २; -०भुजा[d] ऋ १, ३, १; खिसा ३२,१; -०भुजा ऋ १, ११६, १३[e]; १४; ५, ४९,१; ७३, १; ६, ६३,५; ८; ८, ८, १७; १०, ६; ८६,३.
पुरु-भू[f]- -०भू ऋ ४,४४; ४; शौ २०, १४३, ४†; -भूषु ऋ ९, ९४,३.
पुरुभू-तम- -मा ऋ ५, ७३, [२; ८,२२,३]; ८,२२,१२.
†पुरु-भोजस्[g]- -जः ऋ ७,७५,८; -जसः ऋ ८, ४९, २; खि ३, १,२; कौ २, १६२; जै ३, १५, १०; शौ २०, ५१, २; -जसम् ऋ ३,३४,९; ७,९,२; ८, ८८, २; कौ २, ३६; जै ३, ४, ७; शौ २०, ९, २; ११, ९; ४९, ५; -०जसा ऋ ८,२२,१६.
पुरु-मन्तु[h]- -न्तू ऋ १,१५८,१.
पुरु-मन्द्र[i]- -न्द्रा ऋ ८,५, [४;८, १२].
†पुरु-मायु[j]- -यः ऋ ३, ५१, ४; ६, २२, १; शौ २०, ३६, १; -यम् ऋ १, ११९, १; -यस्य ऋ ६, १८,१२; २१,२.
†पुरु-माय्य[k]- -य्यम् ऋ ८, ६८, १०; जै ४,२७,९.
पुरु-मित्र[l]- -त्रस्य ऋ १, ११७, [२०; १०,३९,७].
पुरु-मीढ्,ळ्ह[m]- -०ळ्ह ऋ ८,७१, १४; -†०ढ कौ १,४९[n]; जै १,५, ५; ४,१४,८; शौ २०,१०३, १; -ळ्हः ऋ १,१८३,५; -ढः खि १, २,८; शौ १८,३, १५; -ढम् शौ ४,२९,४; पै ४,३८,५; -ळ्हस्य ऋ १,१५१,२[o]; -ळ्हाय ऋ ५, ६१,९.
पुरु-मेध[p]- -धः ऋ ९,९७,५२[q].
†पुरु-मेधस्[r]- -धाः[q] कौ १, ५४१; २, ४५४; जै १, ५५, ११; ३, ३४,१२.
पुरु-रथ[s]- -थः ऋ १०,६४,५.
पुरु-रावन्[t]- -राव्णः[u] मा ३,४८;८, २७; २०,१८; का ३, ५,५; ९, ४,४; २२,१,४.

---

a) विप. (अग्नि-)। उस. उप. प्र√इष् [*दीप्तौ' [वैतु. अन्ये 'प्रेरणे'] + कर्तरि अच् प्र. थादि-स्वरश्च।

b) विप. [एतश-(सूर्य- [वैतु.वें. GW. प्रमृ. = मरुत्-])]। बस. उप. प्र + √इष् [*दीप्तौ] + भावे असुन् प्र.। प्रकृतिस्वरः उसं. (पा ६,२,११९; वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. उप. <प्र√इष् [प्रेरणे] इति कृत्वा °ष- >-षाः इति)।

c) विप. (अश्विन्-)। उस. उप. <√भुज् [अभ्यवहारे]।

d) वैतु. सा. [पक्षे] बस. उप. = भुजा- इति।

e) वैतु. पक्षान्तरे स्क. सा. धा. पालने वृत्तिः।

f) विप. (देव-, अश्विन्-)। उस. उप. कर्तरि <√भू (=*भुज्)।

g) विप. (अश्विन्-, इन्द्र- प्रमृ.)। बस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,११९)।

h) विप. (अश्विन्-)। बस. उप. भाप. (तु. अ-मन्तु-; वैतु. वें. सा. उस. इति)। शेषं g टि. द्र.।

i) विप. (अश्विन्-)। उस. उप. √मन्द् [कान्तौ] + कर्तरि कृत्।

j) विप. (इन्द्र-, रथ-)। उस. उप. √मा (बधा.) + कर्तरि क्षण् प्र. (वैतु. अन्ये बस. उप. माया- इति?)।

k) विप.। वा. किवि.। 'हे इन्द्र, त्वं यथाचिद् (यथाकथमपि [*सर्वदा], यतोऽस्मान्) वाजेषु (*बाधेषु) पुरुमाय्यम् (यथा स्यात्तथा) आविथ, अतस्तं त्वे'ति पूर्वार्धेऽन्वयः इति कृत्वा बस. परादिस्वरः उसं.। *माया->स्वार्थे *मायिक- (चमत्कार-)> नैप्र. *माय्य- इति उप. द्र. (तु. [अंशतः] वें. सा. ORN.; वैतु. PW. GW. GRV. व्यप. [राजन्-] इति)।

l) व्यप. (राजन्-)। बस. अन्तोदात्तः (पा ६,२, १६५)।

m) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?। उस. उप. <√मिह्।

n) वैतु. भ. [पक्षे] विप. (अग्नि-) इति।

o) वैतु. सा. [पक्षे] विप. (सोमिन्-) इति।

p) विप. (सोम-)। शेषं g टि. द्र.।

q) सपा. °धः<>°धाः इति पाभे.।

r) = पुरु-मेध-।

s) विप. (अर्यमन्-)। शेषं g टि. द्र.।

t) विप. [रिष्- =वध- (तु. स्क. [आ ५,१८] उ. म. दु. च; वैतु. PW. प्रमृ. = असुर- इति कृत्वा व्यप. इति ?)]। उस. उप. √रै (*हिंसायाम् [वैतु. अन्ये ऽन्यार्थदृशः?]) + कर्तरि कृत्।

u) पाठः ? *पुरोरा(र् आ) नः इति त्रि-पदः शोधः (तु. पृ ९६८ d इत्यत्र मूलभूतः पाभे.)। एवं ह्याकाङ्क्षितस्य सतो नःइत्यस्य कर्मणो लाभः।

पुरु-रुच्[a]– -रुचः ऋ १०,१०४,५.

पुरु-रूप,पा[b]– -पः ऋ २, ३३, ९; ५; ८,५; ६,४७,१८[c]; –पम् ऋ २,२,९; ५,८,२; ८,१,⌊४; ६०, १८⌋; खि ५,७,१,१०; मा २८, ९; का ३०, १, ९; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; शौ ९, १५, १९; १८,१,१७; २०, ८५,४†; पै १५,६,६; १६, ६९, ९; –पा ऋ ३, ५५, १४; पै १४, ३, ६; –पाः ऋ ६, २८,१; शौ ४,२१, १†; –पात् पै २०, ५९, १; –पाय मा २२, २०; का २४, ७, ३; तै ७, ३, १५, १; मै ३, १२,५[d]; काठ ४३,५.

पुरु-रेजमा(न>)ना[e]– -ना खि १, ७,३.

पुरु-वर्त्मन्[f]– -‡र्त्मानम्[g] शौ ५, २,७; २०,१०७,१०[h].

पुरु-वर्पस्[f]– -र्पसम्[g] ऋ १०, १२०,६; पै ६,१,६†.

पुरु-वसु[i]– -सुः मै ४,९,१२‡[j].

पुरु-वा(ज>)जा[i]– -जाभिः ऋ ६,१०,५[k].

†पुरु-वार[l]– -०र ऋ २,२, २; ४, २,२०; ६,१,१३; मै ४,१३,६; काठ १८, २०; -रः ऋ ४, ५, १५; २१,५; ६,५,१; ९[m],१३,२; ९६, २४; कौ २,७६९; –रम् ऋ १,११९,१०[m]; २,४०,४; ६, १५,⌊७ (८, ४४, १०)⌋; मै ४, १४,१; कौ २,९१७; जै ४,१५, १०; –रस्य[m] ऋ ४,३९, २[n]; काठ ७, १६; –रेभिः[m] ऋ १, १३९,१०.

पुरुवार-पुष्टि[o]– -ष्टिः ऋ १,९६, ४.

†पुरु-वीर,रा[p]– -रम् ऋ ४, ४४, ⌊६; ६,६,७⌋; ६, ४९, १५; ८, ७१,६; शौ २०,१४३,६; –रस्य ऋ २,२८,३; ६,२२,३; शौ २०, ३६, ३; –राः ऋ २, २७, ७; –राभिः ऋ ६,२२, ४[q]; –राम् ऋ १०,१६७,१.

पुरु-वेपस्[r]– -पसम् ऋ ८,४४,२६.

†पुरु-व्रत[s]– -तः ऋ ९, ३, १०; कौ २,६१५; जै ३,५०, ३.

पुरु-शाक[t]– -०क ऋ ६,२१, १०; २४,४; ७,१९,६; शौ २०,३७, ६†; –कः शौ १३, ३, १५[u]; –काय ऋ ३,३५,७.

पुरुशाक-तम– -मा ऋ ६, ६२, ५.

†पुरु(स्>)श्च-चन्द्र[v]– -न्द्रः ऋ १,२७,११; ३,२५, ३; खि १, १०,३; कौ २,१०१४; जै ४,९, ५; –न्द्रम् ऋ ५,८, १; ९,६२,

---

a) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. √रुच् + कर्तरि कृत्।

b) विप. (अग्नि-, इन्द्र-, रुद्र- प्रभृ.)। बस. उत्तरपदाद्युदात्तः (पा ६,२,११९)।

c) = सपा. माश १४, ५, ५,१९ जैउ १,१४,३,१;४ बृउ २,५,१९। वपू २,३ तु पुरुहूतः इति पाभे.।

d) परु° इति Sch.।

e) विप. (मनीषा-)। उस. उप. <√रेज्।

f) विप. (इन्द्र-)। शेषं *b* टि. द्र.।

g) सपा. °वर्त्मानम् <> °वर्पसम् (या ११, २१ च) इति पाभे.।

h) °वर्पसम् इति RW.।

i) विप.। बस.। शेषं *b* टि. द्र.।

j) पाभे. पृ २०३९ *k* द्र.।

k) सस्थ. ऊती इति पाठः? –*तीभिः > नैप्र. –*तीः (तृ३) इति शोधः। यद्वा –ती इत्येव तृ३ इति द्र.।

l) विप. (⌊बहुभिर्वरणीय-⌋ अग्नि-, अश्व, प्रभृ.)। शेषं *b* टि. द्र.।

m) तु. स्क. वें. सा. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW. उप. =वाल- इति?।

n) वैतु. वें. उस. √वृ ⌊प्रतिघाते⌋ + कर्तरि प्र. इति।

o) विप. (अग्नि-)। बस.।

p) विप. (अस्मद्-, रयि- प्रभृ.)। बस. उत्तरपदाद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,१२०)।

q) विप. (⌊बहुवृद्धिकारिका-⌋ नीव्या ⌊*निद्रविदा-⌋)। उस. उप. स्वरः। (√वृध् ⌊वृद्धौ⌋ > कर्तरि) *वृ(ध>) ध्रा– > नैप्र. यनि. इति मतम्।

r) विप. (अग्नि-)। शेषं *b* टि. द्र.।

s) विप. (सोम-)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६, २, १७५)।

t) विप. (आदित्य-, इन्द्र- ⌊तु. सा. GW.; वैतु. MW. नाप. इति⌋)। बस.। शेषं *b* टि. द्र.। उप. <√शक् यद्र. (वैतु. सा. ⌊ऋ ३, ३५, ७⌋ उस. इति)।

u) Henry, W. पुरुशाखः इतीव शोधुकौ।

v) विप. (अग्नि-, रथ- प्रभृ.)। उस. उप. √*श्चन्द् (= चन्द् ⌊*दीप्तौ⌋) + कर्तरि कृत् (वैतु. पपा. पा ⌊६, १,१५१⌋ उप. चन्द्र– इति कृत्वा संहितायां सुडागम इति?)।

१२; –न्द्रस्य ऋ २,२,१२; ६, ३६,४; ७,१००, २; ९,८९,७; –न्द्रा ऋ ८,५,३२; –न्द्राः[a] ऋ ५,६१, १६; –न्द्रेण ऋ ७, ७२, १; –न्द्रैः ऋ १, ५३, ५; मै २,२, ६; काठ १०, १२; शौ २०,२१,५.

†पुरु-पुन्ति[b]– -न्तिम् ऋ १,११२, २३; –न्त्योः ऋ ९,५८,३; कौ २,४०९; जै ३,३१,२९.

†पुरु-ष्टु(<स्तु)त,ता[c]– -॰त ऋ ४,२१,१०; ८,९३,१७; कौ १, १८८; जै १, २०, ४; –॰त ऋ १,५७,४; १०२,३; ३, ४०, २; ४५,५; ५२,६; ६०,६; ५,८,५; ६,५६,४; ८,६,[४५; ३२,१०]; १३,२५; १५, ३; ११; ६२, ७; ६६,५; ७६,७; १०,३२,२;३८, ३; कौ १,३७३; जै १,३९, ४; शौ २०,६,२; ७,४; १५,४;६१, ६;६२,१०; –तः ऋ १,११, ४; १४१,६; ८,३३, ६; ४६, १२; ९,७७,४; कौ १,३५९;२,६००; जै १,३७, ८; ३,४८, १६; शौ ६,२,३S; पै १९,१,५S; –तम् ऋ ८,१३,२४; १५,[१; ९२, २ (५)]; कौ १, ३८२; २, ६४; जै १,४३,२; ३,७,२; शौ २०, ६१,४; ६२, ८; –तस्य ऋ ३, ३७,४;९,७२,१; मै ४,१२,३[d]; शौ २०,१९,४; –ता ऋ ५,८०, ३; –ताय ऋ ५,३४, १.

पुरु-संभृत[e]– -तम् ऋ ८, ६६, ४; १००,६.

पुरु-स्पार्हु[o]– -र्हम्[f] खि ५, ७, ३, १०; काठ १९,१३.

†पुरु-स्पृह्[g]– -स्पृक्, ग् ऋ १०, ५५,२; –स्पृहः ऋ १, १४२, ६; ४,८, ७; ४७,[४; ६, ६०, ८]; ८, २२, २७; ९, ९८, ५; १०, ४६, १०; मै ४, ११, १; काठ ४, १५; कौ २, ३४२; ५८९; जै ३,२८, १४; ४८,६; –॰स्पृहः ऋ ८,२०, २; –स्पृहम् ऋ १,४७,६; २,७,१; ५,७,६; ८, २२, २; ६०, ११; ९,१४, १; ३०, ३; ६२, १२; ६५, [२८-३०]; ९८, १; १०२, ६; [१०७ (७२ ,८) २१(२२)]; खि १,५,८; ८,१; मा ३३,९०; तै १,३,१४,४; मै ४, ११, ४; कौ १,४३;२९८S; ४८६;४९८; ५१७; २, ४२९; ४८७-४८९; जै १,४,९; ३१,६S; ५०, १०; ५२,२; ५३,७; ३,३३,४; ३७, २-४; –स्पृहा ऋ ८, ८, २२; ४६, ५.

पुरु-स्पृह्[h]– -हः खि १,१०,४.

†पुरु-हन्मन्[i]– -॰न्मन् ऋ ८,७०, २; कौ २, २८४[j]; जै ३, २३, १६; शौ २०,९२,१७;१०५,५.

†पुरु-हूत,ता[c]– -॰त ऋ ६,२२,४; ९,५२,[४; ६४, २७(१०,१३४, २)]; शौ २०, ३६, ४; –॰त ऋ १, ३०, १०; ४४, ७; ६३, २; १०४, ७; १२१, ९; १७४, ३; २, ३२,३; ३,३०, ५;७; ८; ३२,१६;५१, ८; ५४, १७; ४, १६,८;२०,७; ५,३१,४;३६,२; ३;६,१८,११;१९, १३; २१,५; २२,११;२४,३; २७,६; ७,२४, १; २७, २; ३२, १७; २६; ८, ४,१५;२१, १२; २४,८;९;४६, १५;६६,६;११;[(१, ८४, १९) १३]; ९८, १२; १०, ४२, ७; [१०;४३-४४,१०];४३,२; ८४, ६; ९८, ९; १०२, १; १०४, १; १४७, ३; १८०, १; खि ३, २२,१०; मा १८, ६९; का २, ५,८S; २०,५,२; तै १,६,१२, ६; ३,४, ११, ४; ७,५, ७, ४; मै ४,१२, २; ३; १४, ५; १८; काठ ८, १६; ३३,७; ३८,७; कौ १,२५९; ३१४;४४०; २,५२१; ८०६; जै १, २७, ७; ३३, २; ४६,४;३,४०,१७;४,३०,६; शौ ४,३१,६; ७, ५२, ७; १८, ३,

a) यनि. पपा. ? ॰न्द्रा (विप. [वसूनि] इति शोधः [तु. GW. MV. प्रमृ.; वैतु. वें. स्क. सा. यनि. इति ?]) ।

b) व्यप. (राजन्- [वैतु. स्क. =वेश्या-, वें. =ध्वसन्ति-भार्या-?]) । व्यु. ? । सा. उस. उप. <√सन् इति) ।

c) विप. । उस. थादि-स्वरः । पूप. किवि. इति ।

d) परु॰ इति Sch. पाठः? ।

e) विप. । तस. उप. विप. ।

f) =सपा. तैब्रा ३,६,१३,१ । मै ४,१३,८ तु ?पुरुपस्पार्हम् इति पामे. ।

g) विप. (रयि-, वसु- प्रमृ.) । उस. कृत्स्वरः । उप. कर्मणि क्विन् प्र. उसं. (पा ३,२,५९) ।

h) विप. (रथ-) । कर्मणि कः प्र. । ॰स्पृ॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

i) व्यप. ([*बहुस्तुति-] ऋषि-) । बस. उप. भाप. <√हन् (<√*धन् =धण् [शब्दे]), परादिस्वरः उसं. (पा ६,२,११९) ।

j) ॰हु॰ इति S. ? ।

६७; १९,५५,६§[a]; २०,१७,२; १०;३६, ११;७७, ८; ७९, १; ८९,७; १०;९४,१०;१०८, ३; पै ४,१२,६; १७, ३५, ६; –तः ऋ १,१००,६;११; १८; १७७, [१; ४,१७, ५]; ५,३०, १; ६, १८,१; ३४,२;८,२,[२२; १६, ७];१६, ११; ९, ८७, ६; १०, १२८,८; तै २, ३, १४, ४§; ४,७, १४, ३; मै ४, १४, १८; काठ ३८,७[b]; ४०, १०; जै ४, ५,४; शौ ५,२,८;१७,१,११§; २०, ४६, २; पै ५,४;७; १८, ३१, ६§;–तम् ऋ १,५१, १; ३, ३०, १०; ३७, ५; ५१, १; ४,२०, ५; ६, २३,८; ४७,११; ७; ३२, २०; ८, १५,[१; ९२, २.(५)]; १०, ४१, १; १०४, १०; खि १, १, ४; मा २०, ५०; का २२, ५, ४; तै १, ६, १२,५; मै ४, ९,२७; १२,३[२], १४, १२§; काठ १७, १८; कौ १, ३३८; ३३३; ३७४; ३७६; ३८२; २,६४; २१७; जै १,२५, ६; ३५,२; ३९, ५; ७;४३, २; ३,७,२; १९, १२; शौ ७, ९१, १; २०,१९,५; ६१,४; ६२, ८; पै ५,४, ११; १६,१५५, ४§[c]; –ता ऋ ६, ६३, १; –ताय ऋ ३,३५, २; ६,४५, २२; कौ १, ११५; २,१०१ ६; जै १,१३, १; ४,९, ७; शौ २०, ७८,१; –ते ऋ ७,२,६.

पुरू[d]->पुरु-च्युत्[e]- -च्युतः[f] पै १६,६०,३.

†पुरु-तम[g]- -मम् ऋ १, ५, [२; ६,४५, २९]; ८, १०२, ७; कौ १, २१; २, ९१; २९६; जै १,३, १; ३, ९, ५; २४, १२; शौ २०,६८, १२; –मासः ऋ ८,६६,११.

पुरु-रवस्[h]- -०वः ऋ १०,९५, २; ५; १५; खि ३, १९, १; –०वः ऋ १०, ९५, ७; ११; –वसि[i] काठ ८, १०¶; क ७, ६¶; –वसे ऋ १, ३१, ४[j]; –वाः मा ५, २; का ५, १, १; तै १,३,७,१; मै १, २, ७; ६, १२¶; ३,९,५; काठ ३,४; २६, ७[२]¶; क २,११;४१,५[२]¶.

†पुरु-रुच्[k]- -रुचम्[l] कौ ९, १०३०; जै ४,१७,३.

†पुरु-वसु[m]- -सुः ऋ २,१ ,५; ५,३६,३[n]; ४२,७; ७,३२,२४[o]; ३८,१; ८,१, १२[p]; ३२, ११; ४६, १३; ४९,१[q]; ५२, ५; खि ३,१,१[q]; ४, ५; कौ १, २३५[q]; २४४[p]; ३०९[o]; २, १६१[q]; जै ३,१५,९[q]; शौ १४,२,४७[p];२०, ५१,१[q]; –सुम् ऋ १, ८१, ८; ८,४,१५; ४६,७; ७१,१०[r]; कौ २,९०४[r]; शौ २०, ५६,५; –सू ऋ १,४७, १०; ८, ५, [४; ८, १२]; –०सो ऋ ६,२२, ४; ८, ३, ३[s]; ४६,१[t]; ६१,३; १०३, ५; १०,२४,१; खि ५,४,१; मा ३३,८१[s]; का ३२, ६,१२[s]; †कौ १, १४६[s,u]; १९३[t]; २५०[s]; २,९५७[s]; ४,१§; शौ २०,३६, ४; १०४,१[s].

पुरु-वृत्[e]- -वृतः शौ १०, २, ११[f].

†पुरु(रु-उ)रु[v]- -?रुणा[w] ऋ ५, ७०, १; कौ २, ३३५; जै ३, २८,७.

---

[a]) °हूय इति LR. शोधः विमृश्यः।

[b]) °हु° इति SI.? ।

[c]) पाभे. पृ १९४९ *g* द्र. ।

[d]) पुरु-> सांहितिको दीर्घः (ऋप्रा ९,१)।

[e]) विप. (२अप्-) । उस. ।

[f]) सपा. पुरूच्युतः<>पुरूवृतः इति पाभे. ।

[g]) °रु-त° इति पपा. ।

[h]) विप. (तु. K टि.) व्यप. (राजन्-) च। वस. उप. √रु [*वधा.] + भावे कृत्। परादिस्वरः उसं. (पा ६,२, ११९) । पपा. नावग्रहः।

[i]) उर्वशी वै (देवेभ्यः) पुरूरवसि, ?आसीत्> *अयासीत् इति शुद्धः पाठः द्र. ।

[j]) विप. (मनु- [तु. PW. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. स्क. सा. व्यप. इति]) ।

[k]) विप. (इन्द्र-) । उस. ।

[l]) पाभे. पृ २०३९ *f* द्र. ।

[m]) विप. (अग्नि-,अश्विन्- प्रमृ.) । स्वरसमासौ पुरोवसु- टि. दिशा द्र. ।

[n]) व्यप. (ऋषि-[=प्रभूवसु-]) इति सा. GRI. GRV. प्रमृ. (वैतु. PW.GW. प्रमृ. विप. इति) ।

[o]) पाभे. पृ २०३९ *l* द्र. । [p]) पाभे. पृ २०३९ *k* द्र. ।

[q]) पाभे. पृ २०३९ *j* द्र. । [r]) पाभे. पृ २०३९ *m* द्र. ।

[s]) पाभे. पृ २०३९ *n* द्र. । [t]) पाभे. पृ २०३९ *o* द्र. ।

[u]) °रु° इति सात.? ।

[v]) विप. (अवस्- [तु. सा.]) । कस. [वैतु. सा [कौ] [GRV. च) पंस. इतीव ?] ।

[w]) °णा चित् इति पाठः? °रु न(स्>)श् चित् इति

पुर्व(रु-अ)च्,-ञ्च्->पुरूची[a]- -चीः ऋ ३, ५८, ८; १०, १८, ४; मा ३५, १५†; का ३५, ४, १६†; शौ २, १३, ३; १२, २, २३†; १८,२,२९; १९,२४, ५[b]; ६; पै १५, ६;३; १७,३२, ३†; १९,५१, ८; -चीम् शौ १०,२,७; पै १६,५९,८.

†पुर्व(रु-अ)णीक[c]- -क ऋ १, ७९,५; ६,५, २; १०,२; ११, ६; ७,४२,३; मा १५, ३६; का १६,५,१८; तै १,३,१४,२; ४, ४,४,५; मै २,१३, ८; काठ ७, १६[d]; ३९, १५; कौ २, ९१२; जै ४,१५,५.

पुरु-शाक-, पुरुश्चन्द्र- पुरु- द्र.

पुरुष[e]- -०ष शौ ५,३०, ६; १७; ८, १,४; ६; १०; १८,४, ५१; पै ९,१४,७; ११,२, ९; १६,१,४; ६; १०; -षः ऋ १०, ९०, १; २; ४[f]; मा २, ३३; १४, ९; २३,५१; ५२; †३१,१; २;४[f]; ४०,१७; का २,७,६; १५,३,२; २५,९,७; ८; †३५,१,१;२;४[f]; ४०,१,१६; ¶तै १,५,२,१;२; ७,३; ६; २,१,४,३; ५,४;६,५; २,१०,३; ४; ३,२,१;९;११,५; ३,२,६,३; ३,४, ३; ४, ३, ५, १§; ५,१,३,२; ३; ८,१; २,४, ३[२]; ५,१[२]; ९,२; ३,१,५[३]; ९, १; १०,४[२]; ६,९, २; १०, ३[३]; ६,१,१,८; २,२[२]; ४, २; २,६, ४; ४,५,७; ६,१०,२; ७,२,१, ४; ३,९,१[२]; ४,११,३;५,८-९, २; ¶मै १,५, १०; ६,४[३]; ११; ७,५; ८, १[३];§; १०, ८; १३; २०; ११, ६; ८[२]; २, १, ६-८; २,२; ३, १[३]; ५[३]; ६[३]; ९; ४,१; ५,९; ८,२§; १३,१४§; ३,२, ४[३]; ६-८; ५,१; ६,१;२;७[२];७, ८; ९,२[२]; १०,४; ४, ४, ३; ४; ५,३; ७[३]; ६,४;५; ६[३]; ८[२]; ७, ५[४]; ८, ५; ७; ¶काठ ६, २[२]; ७,४;७;८; १५; ८,११;१२; ९, २;१०,४;११,२;४;५;८[३]; १२, १[३]; १०[८]; ११; १४,६;८[२];१७, २§; १९,२; २०,२;३;५; ८[२]; १०[२];§;१२[२]; २१, ८; २२, ६; ८; १३; २३,१[२]; २४,१[२];२५, १०[३]; २७,१; २[३]; ३; ५[२]; १०; २८,१[२]; ३३, ३; ३४, ५; ३६, ३; ७[२]; ३७, १६; ¶क ४, १[२]; ६,५; ७,७;८; ८,५; २६, १§; २९, ८; ३१, ४; ५; ७; १०[२]; १२[२];§; १४[२]; ३४,१; ३५,२; ७[२]; ३७,२[२]; ४०,३[३]; ४२, १; २[२];३; ५[२]; †कौ ३,४, ३; ४[f]; ५; †जै २,३,६;७[f];८; शौ ४, ३, १; ५, ३०, २; ८,१,१; २, २५; १०, २, २८[२]; ३०; ११, ६, १४; ७, १३; १२, ३, १०; १९, †६, १; ४; ३९, २-४; पै २, ८,१; ४,१९, १-६; २२, ५; ५,१२,१;२; ७, ७, ६;१०, २-४; ८, ९, ७; ९, †५, १; ४; १०,६;१३,२; ११,७,११; १२, ७,१३; १३,१२,४; १४,३, ७; १५,३,८; १६,१,१; ५,५; २२, ४; ६१,२; ५; ६२,१; १५४,४; १७,८,७[g]; १६,१०; १९, २५, २; २०, ४५, १; -षः-षः तै ६,६, ३, २[२]¶; -षम् ऋ १०, ५१,८; ९०, ७; ११; १५; खि १,४,६; ४,७, २; ७[२], २; ११, ९; खिसा २९, ३०; मा १६, ३; ३१,९†; १०†; १५†; १८; का १७,१,३; ३५,†१,९; १०; १५;२,२; ¶तै २,२,६, ३; ३, ३,५,४; ४,५,१,२§; ५,२, ७, २; ७,१०,१; ७,४; ११; ४; मै २,९,२; ¶३,९,४; १०, २; ७; ¶४,८,६; ८[२]; ¶काठ ८,९;९, ९§; ११; १२[२]; १०, १; ४[२]; ११, ८[२]; १२, १; १७, ११§;

त्रि-पदः शोधः (वैतु. पपा. तदनु सर्वेऽप्यन्ये यनि. इत्येव ?)। *नश्चित् > *नच्छित् > *नचित् > नाचित् इति चात्र श्रेषप्रकारः द्र. (वैतु. वें. GW. ORN. प्रभृ. यनि. तृ१ सत् क्रिवि. इति, सा. [ऋ] यनि. प्र१ इति, [कौ] तदर्थकं सत् तृ१ इति च ?)।

[a]) विप. । व्यु. ९अनूची- टि. द्र. ।

[b]) सपा. पै १५,६,२ मंत्रा १,१,६ पागृ १,४, १२ हिगृ १,४,२ आपमं २,२,७ सुवर्चाः इति पाभे. ।

[c]) ०रु-अनीक- इति पपा. । विप. (अग्नि-) । बस. ।

[d]) पू° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ ६,५,२) ।

[e]) वप्रा. । नाप. (पुमंस्-, मनुष्य- प्रभृ.) । व्यु. ? । <१पुर्- [= नगर-, शरीर-] + √शी इति वा √सद् [वैतु. स्क [या २,३] = √शद्] वेति माश १३, ६, २, १ या [१,१३] प्रभृ.; <पुर्- [=पूर्व-] + √उष् [दाहे] इति माश १४, ४, २, २; <√पॄ [पूरणे] इति या [२,३]; PW. प्रभृ.; <१पुर्- [= दुर्ग-] इति ? WAG [१,५१]; √पुर् [अग्रगमने-] इति पाउ ४,७४ । <√पुर् (वधा. 'निवासप्रजननादिषु' [तु. २पुर्-, पुरन्धि- प्रभृ.]) इति मतम् ।

[f]) = सपा. तैआ ३,१२,२ । शौ १९,६,२ तु विभे. ।

[g]) सपा. शौ १०,७,१५ पुरुषे इति पाभे. ।

१९,८; २०,५; २३,१; २४,७; २९,३; ३३, ३[२]; ३४,८[२]; ११; ३६,१४; ३७,१७; ¶क ७, ५; २७,१ऽ; ३१,७; ३५, ७; ३७, ८; जै २,४,२†; शौ ५, ५, २; ७,२; २९,१; ६,३०,२; १११, १; १३३,३; ८,२,५; ७,२; ५; ७; ११; १९; २२; १०,१,१७; २९; ११, १०, १३; १८; २९; ३२; १२,४,१३[a]; †१९,६,५; ११; १५; पै २,५५,५; ४,१४, २; ५,१७,६; ३३, ३; ३६, ६; ६,४,२; ७, ९, २; ९, †५, ५; ९;१३; १२,४; १०,३,१; ११, २,११; १३,९,२; १४,८; १४, २,५; १५,१६, २; १६, ३, ५; १२,२; ५; ७; १३,१; ८; १४, १; १७,४; ३६,७;३७,१०;८६, ३; ८; ८७, १०; ८८, ३; १७, १४,५; ७; १९,१६,१५[२]; २०, ४; २४,६; २०, ८; ४; –षस्य खि ५,१२,३; ¶तै २,३,२,९; ५,१,८,१; ६,१,३,४; ¶मै १, ८,९; ११,६; २,४,४; ५,१;२; ७,१५ऽ[b]; ३,५,१;६,१;२; ७[२]; ४,१,४; १०; ३, १; ¶काठ ८, २; ११,८[२]; १२,१; १३,१;२[२]; १४,६; २२, ६; १३[२]; २३, ४; २४,८; २५,१[c]; ८[२]; १०; २८, १; ३१,३;८; ३६, १५ऽ; ¶क ६,७; ३४, १; ३६, १; ३८, १; ४[c]; ४०,१[२]; ३; ४४,१; ४७,३; ८; शौ ५,७,८; २८,३; ६,३८, ४१[d]; ११, १०, ३१; १९, ४९, ४१; २०, १२८, ३; पै २, ५९, १; ४,५,६[e]; १४, ६; ७, ९,५; १९,८; १२,६,७; १३,१४,१२; १४,४,४; १६,१५,२[f]; ५९, ६; ८८,२;१९,३०,१४; –षाः ¶तै २,२,२,३; ५,१०, १; ५,५,२, ३; ६,५,१०,१; ¶मै ३,७,४; ४,४,६; ५, ७; काठ ३७, १¶; शौ ११,२,९; पै १,४०, ४; २, २२,३; १५,२०,९; १६,१०४, ९; –षाणाम् तै २,१, १, ५¶; ४,५,१०,१[g];५,५,१,३¶; काठ १७,१६[g]; क २७, ६[g]; शौ ४, ९,२; ८,७,१५; पै २,३७,४[h]; ६,१५,९; ८,३,३; १६,१३,५; ८१,२; १९,५३,७-९;५४,६-९; –षात् खि ५,१६,२[i]; मा ३२, २; का ३५,३, २; ¶तै २,१,५, ५;६;५,४,१०,४;६,२,३; ¶मै ३,२,१; ४; ४,४,७; काठ २७, २¶; क ४२, २¶; शौ ५,२१, ४; १९,६,१६; २०,१३३, २[j]; पै ८,२,११; ९,५, १४; ९, ३; १३,४,१२; १९,२३,३; ३२,६; ४२,८; –षान् खि २,६,२;१५; मा २४,२९; का २६,६,४; ¶मै १,८,१;१०,१८; ३, २,४; १४, ८ऽ; ¶काठ २०,३[२]; ३६, १३; ३७,१; क ३१,५[२]; शौ ३,२८,५; ६; ९,३,१४; १८,३,६२; पै २, ७०,३; ९,७, ७; १६,४०, १; –षाय मा ३,५९; का ३,८, ३; तै १,८,६,१; मै १,१०,४; २०; २,९,१; ४,३,१¶; काठ ९, ७; १७,११; ३६,१४; क ८, १०; शौ ९,३,१२; १३,७,१४; पै २, ९,४;६,८,८;१२,६,८;१६,४०, ४; –षासः खिसा २९,३०;कौ ३, ४,९[j]; जै २,४,३; –षे मा २३, ५१;५२; का २५,९,७; ८; ¶तै ३,५,१०,२; ५,१,१,४; २, ५, १[२]; ३,२, ३; ६, १,१, ८; ६, २,१; ७,४, ११, ४; ५, ८, २; १५, २; ¶मै १,५, ११; २, ५, १०; १३, १३ऽ; ३,१,२[२]; ७[२]; २, ३[२]; ४[२]; ६, ६,[२] ¶काठ ८, २; ९,१६; १९,१; ६; २०, ३; ११;२५,७;१०[२]; २७,५;९;२९, ९; ३३,३; ३४,१२[२];४०,३ऽ; ¶क ६,७; २९,८; ३०,४; ३१, ५; १३; ३९,५; ४०, ३; ४२, ५; शौ ३,२१,१; १०, २, १०; ११; ७,१५[२k];१७; ११,११,७; १४; १२,२,५[l]; ३, ५१; पै २, २४,१;३,१२,१; ४,१४,५;१६, ६०,२;३; १७,८, ८; ३०, ५[l];

---

a) पाभे. पृ १२५७ *q* द्र. ।

b) =सपा. तैआ ३,१३,१ आपश्रौ १६,२९,२ । मा ३१,१७ का ३५,२,१ काठ ३९,२ तु मर्त्यस्य इति पाभे. ।

c) प्रतिपु° इति पाठः? (तु. सस्थ. टि. प्रति) ।

d) पाठः? पु° मायौ इत्यस्य स्थाने सपा. पै २,१८,३ स्तनयित्नोः घोषे इति पाभे. ।

e) सपा. शौ ४,४,८ पेत्वस्य इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ १९५५ *g* द्र. ।

g) सपा. मा १६, ४७ का १७,८,१ मै २,९,९ माश ९,१,१,२४ प्रजानाम् इति पाभे. ।

h) पाठः? *पुरुष्–(<पुरुष– [तु. मनुष–>मनुष्–]) >-षाम् इति शोधः (तु. छन्दः) ।

i) तु. पृ १६६४ *m*. । j) °रू° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

k) पाभे. पृ २०५० *g* द्र. । l) पुरुषे मृते इत्यस्य स्थाने सपा. मै १,७,१ सुमनस्तर इति, तै १,५,३,२ काठ ८,१४ क ८,२ युद् अवर्त्या इति पाभे. ।

४१, १; –षेण ऋ १०, ९०, ६; मा ३१,१४†; का ३५, १, १४†; तै ६,६, २, १¶; मै ३, १,३¶; ¶काठ १९,१; ६; २०, ३; २५, १०; २७, १; २; ५; २८,१; ¶कपि २९,८; ३०, ४; ३१, ५; ४०, ३; ४२, १; २; ५; जै २,४,१†; शौ ७,५, ४†; १९,६,१०†; पै ९,५,८†; १९, २०,४; –षेभ्यः ऋ १०, १६५, ३; मै ३,२, ४¶; शौ १, ३१, ४; ३,२८, ३; ३०, ४; ६,२७, ३†; १२,२,१६; १९, ४७, ९; पै ५,१९, ४; २४, ६[a]; ६,२०, ९; १०,११,१०; १६, ३५,४[b]; १७, ३१, ५; १९, १३, १५†; –षेषु काठ ३६, १५; शौ ४, १८,५[a]; ६,३८,२; १०,१, ४[b]; ११,२, २१; १२,१, १९; २५; २,१; पै २,१८,२; ६२, ५; १६, १०६, १; १७, २, १०; ३, ६; ३०, १; २०, ५४, ८; –षैः मै २,८,१४[३]; शौ ५,१४,७[c]; –षौ तै ६,१,८,४¶;¶२,१०,२;११, २; ३, ९,२.

पुरुषी[d]– -षी तै ५,६,२१, १; मै २,२, १३; काठ ५०, १; –षीणाम् ऋ ७,१०२,२.

१पौरुष[e]– -षः पै १९, २७, ८‡[f]; –षम् खि ४,७[२],७[g]; पै ४, २२, ६; १९, ४०, ८[h]; ४९, ६; २०,२२, ६; ३८,१; –०षाः पै १९,२१,१०[i]; –षाणाम् पै ३, ३२,५; –षान् पै १९,१४,११[j].

२पौरुष[k]– -षम् पै १, २९, ४; ७, ३,११[l].

पौरुषेय[m]– -यः ऋ ८, ७१, २; मा १५, १५; का १६, ४, १; तै ४, ४,३, १; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६, ८; शौ १, ३०, १; पै १, १४, १; –यम् शौ ८, ६, २३; १२, ३, ४९; १९,२०, १; पै १, १०८, १; ४, ३६, ७[n]; १६, ६३, ४[o]; ८१,५; १७,४०,९; –यात् काठ २२, १५[p]; शौ ४, २६,७[n]; ७, ११०,१; १०,३,४[o]; पै २०,७, ४; –ये शौ ११,११,१०; –येण ऋ १०,८७,१६; तै ४,७, १५, ५[p]; मै ३,१६,५[p]; शौ ८,३,१५†; पै १६,७,६†.

पौरुषेयी– -यीम् ऋ ७, ४, ३; –य्याः खि ५, ७,२, ६; मा २१, ४३-४५; का २३, ५, ३[३]; मै ४, १३, ७; काठ १८,२१.

पुरुष-कुणप[q]– -पम् तै ७, २,१०, २¶.

पुरुष-क्षीर[r]– -रम् मै १,६,४¶.

पुरुष-गन्धि[s]– -न्धिः शौ १२, २, ४९; पै १७, ३४,९.

पुरुष-चिति[t]– -तिम् मै ३, ५, १¶[u].

पुरुष-जीवन[v]– -नम् शौ १९,४४, ३; पै १५,३,३.

पुरुषजीवनी– -नीः शौ ८, ७, ४; पै १६,१२,४.

†पुरुष-ता– -ता ऋ ७, ५७,[४; १०, १५, ६]; ७५, ८; मा १९, ६२; का २१, ४, १२; शौ १८, १,५२.

पुरुष-तेजस्[s]– -जाः शौ १०, ५, ३५; पै १६,१३१,९.

---

a) सपा. परस्परं पाभे.। b) सपा. °षेभ्यः<>°षेषु पाभे.।
c) सपा. पुरुषैः कृता इत्यस्य स्थाने पै ७,१,११ मनुष्यजा इति पाभे.।
d) नाप.। स्त्री. ङीष् प्र. (पा ४,१,४८;६३)।
e) स्वार्थे अण् प्र. उसं. (पा ५,४,३८)। ञित्-स्वरः।
f) सपा. ऋ १०,९७,१७ मा १२,९१ प्रमृ. पूरुषः इति पाभे.।
g) सपा. शौ ५,५,४ पै ६,४,७ पूरुषम् इति पाभे.।
h) सपा. शौ ७,८०,४ पूरुषम् इति पाभे.।
i) सपा. पौ° [सं३]<>पू° (सं३ [ऐब्रा ८,११ मंब्रा १,३,१३ शांश्रौ १२,१५,१ आपश्रौ ९,१७,१ लाश्रौ ३,३, २ आपमं १,९,१ च])<>पागृ १,८,१० हिगृ १,२२,९ पू° [प्र३]<>भागृ १,१८ : ८ °षु [प्र३] इति पाभे.।
j) सपा. शौ ६,५९,२ पूरुषान् इति पाभे.।
k) भाप.। अण् प्र. (पा ५,१,१३०)।
l) सपा. तै ४,७,१५,१ शौ ४,२३,७ पै ४,३३,७ केवलम् इति पाभे.।
m) विप. (मन्यु-,वध-प्रमृ.)। ढञ्>एयः प्र. (पा,पावा ५,१,१०)। n) सपा. °यम्<>°यात् इति पाभे.।
o) सपा. °यम्<>°यात् इति पाभे.। p) सपा. °यात्<>°येण इति पाभे.। q) पस. अन्तोदात्तः।
r) नाप.। पस. अन्तोदात्तः। पूप. पुंवद्भावः (पावा ६,३,४२)। पुरुषत्वजातिसामान्यात् पूप. स्त्रीत्वमविवक्षितम् इति पाम.। s) विप.। बस. पूप. स्वरः।
t) विप.>नाप. (इष्टका-)। बस. उप. भाप.।
u) तु. Sch.; वैतु. सात. पुरुष-चितिम् इति, तथापि तात्पर्येऽभेद इति कृत्वा 'पुरुषाकारेण चीयते' इत्यत्र उस. उप. कर्मणि क्तिच् प्र. उसं. (पा ३,२,९२)।
v) विप. (आञ्जन-)। उस. उप. करणे ल्युट् प्र.।

¶पुरुष-त्रा ऋ ३, ३३, ८; ४,१२, ४[a]; तै ४,७,१५, ६; मै ३,१६, ५; काठ २,१५.
पुरुष-त्व->पुरुषत्व-ता[b]- -ता ऋ ५,४८,५; मै ४,१०,३[c].
पुरुष-निष्क्रयण[d]- -णः तै ६, १, ११,६¶.
पुरुष-पशु[e]- -शुम् काठ २९,८¶.
पुरुष-प्रिय[f]- -यम् खि ४, ६,३[g].
पुरुष-भेषज- -जम् पै २०,५४,९.
¶पुरुष-मात्र- -त्रः काठ २१, ४; क ३१,१९; -त्रे काठ २१,६[2]; क ३१, २१[2]; -त्रेण तै ५, २, ५,१.
पुरुष-मृग[h]- -गः मा २४, ३५; का २६,७,५; तै ५, ५,१५, १; मै ३,१४,१६; काठ ४७,५.
पुरुष-मेध[i]- -धम् मै १, ८, ५¶.
पुरुष-योनि[i]- -नयः मै २, ३, ३¶.
पुरुष-राज[j]- -जाय[k] तै ५,५, ११, १; काठ ४७,१.
¶पुरुष-रूप[i]- -पः काठ २४, ७; क ३७,८.
पुरुष-रेषण[l]- -णः शौ ३, २१, ९; पै ३,१२,९.
पुरुष-रेषि(न्>)णी- -णीम् पै २०,५०,७.
पुरुष-वध[i]- -धाः शौ १२, ७,३; पै १६,१४२,३.
पुरुष-वाच्[m]- -वाक् मा २४,३३[2]; का २६, ७, ३[2]; तै ५,५,१२, १[2]; मै ३,१४,१४[2]; काठ ४७, २[2].
पुरुष-व्याघ्र[e]- -घ्राय मा ३०,८; का ३४,१,८.
¶पुरुष-शीर्ष[f]- -र्षम् तै ५, १,८, १[3]; २,९, २[2]; ५, ३, २; ६,६, २; मै ३,२, ८; काठ २०, ८[4]; क ३१,१०[4]; -र्षे काठ २२, ६; क ३४,१.
¶पुरुष-संमित- -तः तै ७,१,१, १; काठ ३४,८.
पुरुष-स्तोम[n]- -मम् काठ ३३,८¶.
पुरुष-स्पार्ह[o]- -र्हम् मै ४,१३, ८.
पुरुषा(ष-अ)द्[p]- -पादः शौ १२, १,४९; पै १७,५,७.
पुरुषा(ष-आ)दि(न्>)नी- -०नि खि ४,५,४.
पुरुषा(ष-अस्थि>)स्थ[q]- -स्थे शौ ५,३१,९.
पुरुषा(ष-आ)हुति[r]- -तिः तै २,२, २,५¶[r].
पुरुषे(ष-इ)षित,ता[s]- -ताः शौ २, १४,५; पै २,४,२; ९,३,८.
पुरुषो(ष-उ)त्तम- -मम् खिसा ३३, २१.
पुरुष्य[t]- -ष्याः ऋ ७,२९,४.
पुरु-पन्ति- पुरु- द्र.
?पुरुपादिस[u] पै ९,६,९.
?पुरुपानृते[v] शौ २०,१३३,२.
?पुरुपाश्विन्य[w] पै ५,१७,४.
पुरु-प्लुत-, पुरु-संभृत- प्रमृ., पुरुची-, पुरु-च्युत- प्रमृ. पुरु- द्र.
पुरो-अग्नि-, पुरो-ग-, पुरोगव- पुरस्- द्र.
?पुरोगवाम् पै ३,३७,१.
पुरो-गा-, पुरो-जिति- पुरस्- द्र.

---

[a]) वैतु. PW. GW. पुरुषता इति शोधुकाः? (वैतु. ORN.)। [b]) स्वार्थे तल् प्र.।
[c]) सपा. ऋ ४,५४,३ पूरु° इति पाभे.।
[d]) विप.। कास. उप. करणे प्र.।
[e]) उपमितः कस.। अन्तोदात्तः।
[f]) पस. अन्तोदात्तः।
[g]) खिसा २७,३ पूरुषु प्रियम् इति पाभे.।
[h]) =पुरुषाकारमृग-। तस. (पा २,१,७२) अन्त-स्वरः।
[i]) विप.। बस. पूप. स्वरः।
[j]) तस. समासान्तष् टच् प्र.।
[k]) सपा. मै ३,१४,११ मनुराजाय इति, मा २४,३० का २६,६,५ मनुष्यराजाय इति पाभे.।
[l]) विप. (अभि-)। उस. उप. √रिष् + कर्तरि ल्युट् प्र.।
[m]) विप. (शारि-, शुक-)। उस. उप. स्वरः।
[n]) नाप.। मलो. कस. पस. वा?।
[o]) पाठः? पुरु-स्पार्हम् इति शोधः (तु. पपा., पृ २०४८ g) पाभे. च।
[p]) विप.। उस. उप. विट् प्र.।
[q]) नाप.। पस. समासान्तः अच् प्र. उसं. (पा ५,४, ७५)।
[r]) सपा. वैग्र ७,१:३ निर्दोषशरीराहुतिः इति पाभे.।
[s]) विप.। तृस. उप. <√इष् [गतौ]।
[t]) नाप. (ऋषि-)। स्वार्थे यत् प्र. (पावा ५,४,२५) तित्स्वरश्च (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. च अन्यार्थदृशः)।
[u]) विप. (अदृष्ट-रक्षस्-)। उस. (√अर्द् [हिंसायाम्] > कर्तरि) *अर्दिस्- इति उप. इति कृत्वा *पुरुपार्दिस्- > -र्दिषः [प्र३] इति शोधः।
[v]) शोधार्थं पृ १६६४ m द्र.।
[w]) पाठः? पुरुषा(:) अश्वा(:) न्यो(नि-ओ)कसः इति शोधः। एतदनु सस्थ. ओकसः इत्यत्र शोधः द्र.।

पुरो-ळस्[a]– -ळाः ऋ ३,२८, २; ७, १८,६[b].

पुरो-ड्डा⌊,ळा⌋श[c]– काठपुष्पि १; -शः ¶तै १,५,१,४; २,१;३; २,३, ७,३; ४,११,१; ५; ५,२,८,४; ५,१,४; ६,२,१,४[3]; ३,१०, १; ५,११,४; ७, १, ९, १[2]; ¶मै १,४,८;६,४; १०, १§; १७[2]; २,१,४;२, ८; ३,१; ४, २; ४; ५; ३,६,१[2]; १०, २[2]; ५[4]; ४, १,९[2]; ३,६; ४, ३; ¶काठ ९, ६§; १२,१[2]; १३,१२; १९,८; २२,१३[3]; २४,८;३१,७[2]; ३२, ६; ३५,१८;३६,११[2]; ¶क ७, ३[d]; §८,८; ९; ३८,१; ४७,७; ४८,१६; –शम्[e] ऋ १,१६२,३; ३, २८, ⌊१; ६⌋; ३-५; ४१,३; ५२, २-६; ८; ४,२४, ५; ३२, १६; ६,२३,७; ८,२,११; ३१, २;७८,१; खि ५, ७, २, ११; मा २५, २६†; २८,२३; ४६[f]; का २७,१२,३†; ३०,२,१२;४, १२[f]; ¶तै १,५,२,३;४,४;६,९, ३;८,१,१;४,१;२;५,१;७-८,१; ९,२;१०,१[3]; १९,१[2]; २,२,२, १;२[2];३[2];४;५[2];३,१[2];२[2]; ३[3]; ४;४,१[2];२[2];४[2];५[2]; ६; ७; ७, १;२[2];३; ४[2];५[2]; ८, १-३; ४[2]; ११, ६[4]; ३,२, ८[2]; ६, १; ८, १[4];१३,३; ४,१,२; ३; २, २[2]; ३;४;३,३;१०,२; ५,४, ५; ५, २;६,३,३; ४, ६, ८, १†; ५, ५,१,५; ६,३,१०,१; ७,२,१०, ४;५,७,२[3]; ३; ¶मै १, ४,८; १२; ६,८; २, १, ९; ३, १५, १०[4]§; ११[5]§; १६,१†; ४, १,३;९[2]; ६,२; १३,९§[f]; १४, १३§; ¶काठ १९, ८; २६, ११†; २७, ५; ३१, २; ७; ३२,२; ६; ३३,७[4]; ३४, ११; ४६,४†; ¶क ४२,५;४७,२;७; जै ४,२१,१०†; शौ १८,४, २; २०,२३,३; –शस्य खि ५, ७, २,५; मै १,५, १२¶; ४, १३, ५[2];१४, १२; १३; ¶काठ १०, ११;१२,५;२९,१; क ४५,२¶; –शाः तै ¶२,३,६, २; ४,११, ५; ४,७,८,१; ६, ५,११, ४¶; ¶मै १,१०,१§; २,२,८;३, ३; ४,२; ३,१०, ५[3]¶; ¶काठ ८, ८[a]; १२,१२[2]; शौ ८,८, २२; पै १६, ३१, १; –शात् तै ३, १,१०, २; काठ ३५,८; –शान् खि ५,७,४,१-३; १५[f]; मा २१, ५९[f]; का २३, ६, १२[f]; ¶तै २,६,३,४; ६,३,१, २; ५,११, ४; ७,३, ११, ३§; ५, ६, ४; मै ३,१०,५¶; ¶काठ १०,१०; १२, ४; १९, १३; २९, १[2]; ४३, १§; क ४५, २[3]¶; –¶शानाम् खि ५, ७, ४, ४§; तै ६,५, ११,४; मै २, ४, २; काठ १२, १२; २९, १; क ४५, २; –¶शे तै २,४, ११, १; मै २,४, ४; –शेन खि ५, ७,२, ११[g]; मा १९,८५; २८, २३[g];४६[g]; का २१,६, ६; ३०, २,१२[g]; ४,१२[g]; ¶तै ५, ५, १,५; ६,३,१०, १; मै १,१०, १७¶; ३,१, १०[2]¶; ११,९;४, १३,९[g]; काठ १३,१२¶; ३६, ११¶; ३८, ३; ¶क ४१, ५[h]; –शैः खि ५,७,४,१५[g]; मा १९, २०;२१,६०[g]; का २१, २, ९; २३,६,१३[g]; तै ३,२, ९, ७¶; ¶मै २, १, ७; ३, ९, ५[2]; काठ १०, १¶; १९, १३[g]; –शौ तै २,६,६,४¶; मै १,४, १३[2]¶; ४, ९, २; शौ ९, ६, १२; १०, ९, २५; पै १६, १११, ७; १३८, ६; १७, २९,९.

¶पुरोडाश-त्व– -त्वम् काठ २९, १; क ४५,२.

---

a) नाप. (अपूपप्रकारकभक्ष्य-विशेष- ⌊पंजा. तु. परोंठा⌋)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः । < पुरस् + √दाश् ⌊दाने⌋ इति माश (१,६,२,५) प्रमृ.; < पुर्– + √दंह् ⌊दृढीकरणे⌋ इति काठ (२९, १) ?; पाप्र. *पुरोडा(ळा)श–> °ड्(ळ्)स्– (पावा ३,२,७१) इति च ?। (√*वृुष् ⌊वर्तने⌋ > भावे) *वृुष्ट– (= वृत्त-) + (√भृज् ⌊भर्जने⌋ > भावे) भृष्ट– > द्वस. *वृुष्ट– भृष्ट–> नैप्र. *पुरोड् + (√अश् ⌊भोजने⌋ > कर्मणि) *अश– > वस. पुरोड्-(ड्-अ)श– > नैप्र. °ड्स्– इति तु स्यात् ?।

b) तु. GRV. ⌊तु. टि.⌋, वैतु. ?GW = पुरोडाश-दातृ- इति वें. सा. = पुरोदातृ- इति।

c) नाप.। पुरो-ळस्-पर्यायः, तेनैव सन्यायश्च।

d) सपा. °शः<>°शाः इति पाभे.।

e) पुरो-डाश– > यनि. इति GW.।

f) सपा. °शम्<>°शान् (तैब्रा २, ६, १५,१ च) इति पाभे.।

g) सपा. °शेन<>°शैः (आश्रौ ६,११,६ च)<> तैब्रा २,६,१५,२ ग्रहैः इति पाभे.।

h) सपा. काठ २६,७ दक्षिणाभिः इति पाभे.।

पुरोडाश-पङ्क्ति[a]– -ङ्क्तिः मै ३, १०,५?¶[b].

पुरोडाश-ब्राह्मण– काठपुष्पि ३१.

¶पुरोडाश-मुख[a]– -खम् मै ४, १, ३; काठ ३१,२; क ४७,२.

पुरोडाश-व(त्स>)त्सा[a]– -त्सा शौ १२,४,३५; पै १७,१९,५.

¶पुरोडाशि(न्>)नी– -न्यः तै ७,१,९,१.

पुरोडाशीय[c]– -यान्[d] काठ३२,७¶

पुरोडाश्य[c]– -श्याः मै २,२,१३[2]¶; -श्यान्[d] मै १,४,१०.

?पुरोडाशी[e] पै १७,२३,४.

पुरो√धा प्रमृ. पुरस्– द्र.

पुरो-हन्– १पुरु– द्र.

पुरोहित, ता–, °ति– पुरस्– द्र.

पुर्य– १पुर्– द्र.

पुर्वच्,ञ्च्–, पुर्वणीक– पुरु– द्र.

पुलस्ति[f]– -स्तये[g] मा १६, ४३; तै ४,५,९,१.

पुलस्तिन्[h]– -स्तिने[g] का १७, ७,२; मै २,९, ८; काठ १७, १५; क २७,५.

पुलि,ली-तत्[i]– -तता[j] मै ३, १५, ७; काठ ५३,६.

पुलीकय[k]– -यः[l] मै ३, १४, १६; -यान् मै ३,१४,२[m].

पुली(क>)का[k,n]– -काः मै ३, १४, ५[o].

?पुलीजति[p] पै २०,४९,१०.

पुलीरय[i]– -यः[q] काठ ४७,३.

पुलु(=पुरु–)->पुलु-काम[q]– -मः ऋ १,१७९,५.

†पुल्व(लु-अ)घ[r]– -घः ऋ १०,८६, २२; शौ २०,१२६,२२†.

पुल्कक[s]– -कः मै १,६,११¶[t].

पुल्कस[u]– >पौल्कस[v]– -सम् मा ३०,१७; का ३४,३,४.

?पुश्क[w]– -श्कया पै १,६४,४.

√पुष्,>पोषि,?पोषस्व खि ४,९,४[x] पुपुष्याः ऋ १०,१०४,९. पुष्यति ऋ १,६४,१३; ८३,३; ७,३२,९; १०,७९,५; ११७,६; १२२,३; ¶ तै २,१, ९, ४; ४, ६,२; मै १,५,९¶; शौ ४,२२,

---

a) विप । बस. पूप. स्वरः ।

b) पाठः ? शोध-संकेतार्थं पृ १७९४ *b* द्र. ।

c) विप. (तण्डुल-) । तस्मै हितमित्यर्थे यथायथं छ-यतौ प्र. (पा ५,१,४) ।

d) सपा. °डाशीयान् <> °डाश्यान् इति पाभे. ।

e) पाठः ? पु(रः>)रो(√धा>) धासीय इति शोधः (तु. मूको.) । सस्थ. पूर्वार्धश्च भ्रातृव्योऽसौ सपत्नोऽसौ मे भ्रातृव्योऽसौ सपत्नः इत्येवं शोधितः द्र. । सस्थ. ?दुष्प्वनेन > दुःष्वप्नेन, ?उना इष्टायावेन > उ (*नष्टाऽऽयु– > *नष्टाव्य– >) -व्येन, ?क्षीतायवेन> क्षिताऽऽयव्येन, ?अथनत्य > अथ नभ्यम् (तु. मूको.) इत्येतेऽपि शोधाः द्र. ।

f) विप. (⌊*कृत्ति-वासस्-⌋ रुद्र-)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। (√पुल् ⌊*आच्छादने⌋ >) *पुलस्– [=*वाल- (तु. पुलक-, ⌊तु. WAG १, १९२ c⌋)] > तद्वदर्थे *पुलस्त– (=चर्मन्- ⌊तु. पावा ५,२,१२२⌋) + मत्वर्थे इः प्र. उसं. (पा ५,२,११५) > यनि. ? (वैतु. उ. म. पु[र>]लस्– + तिः ⌊<√स्था⌋ इति, म. ⌊पक्षे⌋ २पुलु ⌊<पृ⌋ + अस्ति– ⌊<√अस् 'भुवि'⌋ इति, पाउव्र ⌊४,१८०⌋ पुल– + अस्ति–⌊<√अस् 'गतौ' इति च) ।

g) सपा. °स्तये<>°स्तिने इति पाभे. ।

h) =पुलस्ति– । *पुलस्त– + इनिः प्र. । शेषं *f* टि. द्र. ।

i) =पुरि,री-तत्– । काठ °लि° इति पाठः ।

j) पाभे. पृ २०४१ *g* द्र. ।

k) नाप. (जलचर-विशेष-) । व्यु. ? ।

l) पाभे. पृ ११२९ *j* द्र. । m) पाभे. पृ ११२९ *n* द्र. ।

n) °लि° इति पपा. ।

o) पाभे. पृ ११२९ *l* द्र. ।

p) पाठः ? पुरीतत्– > -तति इति वा पु(री>)ली-तत्– > -तति इति वा शोधः (तु. सस्थ. हृदि) ।

q) विप. (मर्त्य-) । बस. उत्तरपदाद्युदात्तः उसं. (पा ६, २,११९) ।

r) विप. (⌊बह्वनर्थकारिन्-⌋ मृग-) । बस. अन्तोदात्तः उसं. [पा ६, २, १७५ (तु. वैं.?, GW. प्रमृ.; वैतु. या ⌊१३,३⌋ सा. उप. =अत्तृ– इति ?)] ।

s) अर्थः व्यु. च ? । =पुल्कस– । वा. पृ १८०० *k* द्र. ।

t) पुक्कक– इति Sch. पाठः ।

u) नाप. (संकरजाति-विशेष-) । व्यु. ? ।

v) अपत्यार्थे अण् प्र. ।

w) पाठः ? [मु(ष्क>)ष्का– (नाप. ⌊भुजा-⌋ >)] -ष्कया इति शोधः । सस्थ. उत्सृजे इति पाठः ? उ(त>)ता (√सृज् ⌊*बन्धने⌋>) सृजे (लटि उपु१) इति द्वि-पदः शोधः ।

x) सपा. मा १२,८ का १३,१,९ तै ४,२,१,३ मै १,७, काठ १६,८ पोषस्य इति कौसू ७२,१४ पुष्टस्य इति च पाभे. ।

१‡[a,b]; २०, २५, ३†; पुष्यति ऋ ३,१०,३; ६,२,५; ८, ३९, ७;४१,५; १०,८३,१[b]; खि १, ९,१; तै ७,१,९,१¶; काठ २४, ६[२]¶; क ३७, ७[२]¶; पै २, १३,१[c]; पुष्यतः ऋ १०, ९१, ३; †पुष्यतः ऋ १०, १३, ५; शौ ७,५९, २; पै २०, ३०, ३; पुष्यन्ति ऋ १, ८१, [९ (१०, १३३,२)]; शौ २०, ५६, ६†; †पुष्यसि ऋ १,१६४, ४९; मा ३८, ५; का ३८,१,५; मै ४,९, ७; १४, ३; शौ ७, ११, १; †पुष्यसि ऋ १,९४,६; ३,४५, ३; ५,२६,६; ६,२, १; ७,३२, १६; ९,१००,२; ३; १०,१३३, [(१, ८१, ९; ५, ६, ६) २]; कौ १, ८४; २७०; २, १०७०; ११५२; जै १,९,४; २८,८; ४, १,५;१८,३; शौ १३,२,१०§[d]; २०, ९५, ३; पै १२, १, ५; पुष्यथ ऋ ४,३६, १; पुष्यत् पै ४, ३२, १‡[b]; †पुष्यात् ऋ ४, २१,१; ५,३७,५; मा २०,४७; का २२,५,१; पुष्यतु ‡काठ[e] २, २; १६, ७; २३, २; ‡क° १, १४; ३५,८; पै ६, १०, ५; ६; १२,३,६; पुष्यन्तु ऋ १०,१९, ३; खि १,९, २; पुष्यतम्[f] शौ १४,२, ३७; पै १८, १०, १०; पुष्यत,>ता ऋ १, ९४, ८; शौ ३,१४,२[c];४;५; ७,६२,७[d]; पै २,१३,२;१२,१,८†; ¶अपुष्यत् तै ७,१,९,१; मै १,७,२; काठ ८,१५; क ८, ३; अपुष्यन् काठ ९, ११¶; पुष्येम[g] कौ १, ४४४; जै १, ४६,८; ३, ३४, २३; पुष्येम ऋ १,६४, १४.

पुपेयम् मा ४,२६[h]; का ४, ९, २[h]; तै १,६,४,४;७,४,५; काठ ५,१;४;७,१[२h]; ७;८[h]; ३२,१; पै १९, ५३, ४-६; पुपेम ऋ १०,१२८,१; तै ४,७,१४,१†; मै १,४, १†; ४,२,११; †काठ ४,१४; ४०,१०; शौ ५,३,१†; १९,५५,३; पै ५,४, १†; १९, ४४,२२.

पुपोष ऋ ३,५५,१९; मै १,७, २¶; पुपोष ऋ १,१७९,६;१०, १७०, १[i]; मा ३३, ३०†[i]; का ३२,३, ११†[i]; काठ ९, १¶; क ८,४; पुष्यासम्[h] तै १, ५, ६, २; ३; क ५, १[२]; पुष्यास्म पै २०,५६,८.

पोषयत् ऋ ५, ९,७; पोषयाति पै २, १३, ३[j]; पोषय शौ ३, २८,४.

अपूपुषत् मै ३,६,४¶.

पुपुष्वस्- -ष्वान् ऋ १०, ७१,११.

पुष्ट,ष्टा[k]- -¶ष्टः काठ ८,१२; क ७,७; -ष्टम् ऋ १, १०३, ५; ११४,१; १०,५५, ४; मा १६, ४८†; १८,१०; २३,३०; ३१; का १७, ८, २†; १९, ४, ३; २५,६,१०;११; तै ४,३,३, २; ५, १०, १†; ७, ४, १; ७, ४, १९, ३; मै २, ६, १०; ७, २०; ९,९†; ११, ४; ३, १३, १; ४, ११, १†; काठ १५,७; १७,१६†; १८,९; ४०,५; १०; ४४, ८; क २७, ६†; २८, ९; शौ ५,३,७;६,७९,२[l]; ७, २०, १[m];८४,३; १२, १,२९[n]; १८, २,६०;३,६१; १९, ३१, ६[m]; ११[o]; पै १, १०३, १; २, २८, १;५,४,१२;१९,१६,१८[l]; २०, २२,१; ३६, १; -ष्टम्ऽ-ष्टम् ऋ ९, ५५, १; कौ २, ३२५;

a) पु° इति शंपा. सात. पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ १०,८३,१ RW. च)।

b) सपा. पुष्यति <> पुष्यति <> पुष्यत् इति पाभे.। c) सपा. पुष्यति<>पुष्यत इति पाभे.।

d) सपा. पुष्यसि<>पुष्यत इति पाभे.।

e) सपा. ऋ ५,५०,१ मा ४,८ प्रमृ. माश ३,१,४, १८;६,६,२,२१ पुष्युसे इति पाभे.।

f) पुष्यतं रयिम् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १४,२,३९ मोदमानौ इति पाभे.।

g) = सपा. शांश्री १८, १५, ५। ऐआ ५, २, २ तु पुष्यन्तः इति पाभे.।

h) सपा. पुपेयम् (माश ३,३,३,८ च) <>पुष्यासम् (हिगृ १,१८,४ च) <> मै १,२,५ काठ २,६;२४, ६ क १, १९; ३७,७ पुष्यन्ती<> तै १,२,७,१ पुष्यन्त्याः<> मै १,५,२;३ अशीय इति पाभे.।

i) सपा. मै १,२,८ काठ २,९ कौ २,८०३; ३, ५,२ आपश्रौ ७,४,५ पिपर्ति इति पाभे.।

j) सपा. शौ ३,१४,६ पोषयिष्णुः इति पाभे.।

k) विप., नाप.। l) सपा. तै २,४,५,१ पूषा इति पाभे.।

m) सपा. पुष्टम् <>पुष्टिम् <>पुष्टिम् (तैआ १०,६७ मंब्रा २,४,७ मना २,६७ आश्रौ १३, २८,४ च) इति पाभे.।

n) सपा. पै १७,३,१० पुष्टिम् इति पाभे.।

o) सपा. पै १०,५,११ पुष्टिम् इति पाभे.।

जै ३, २७, १; –ष्टस्य ऋ १०, ५५, ४; पै १, ४१, २[a]; –ष्टा पै २०, २, ७[b]; ५, ४[b]; –ष्टानाम् मा १६, १७; का १७, २, १; तै ४, ५, २, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २; –ष्टानि ऋ २, १२, ४; तै ४, ७, १५, २; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; शौ ४, २४, ७; २०, ३४, ४†; पै ४, ३९, ७; १३, ७, ४†; –ष्टाम् खि २, ६, १३[c]; –ष्टाय शौ १४, २, २७[d]; –ष्टे ऋ १, १६२, ७; मा २०, १०[e]; २५, ३०†; का २१, ७, १०[e]; २७, १२, ७†; तै ४, ६, ८, ३†; मै ३, १६, १†; काठ ३८, ४[e]; ४६, ४†; शौ ३, १०, ७[f]; –ष्टेपु ऋ १०, ८६, १; शौ २०, १२६, १†; –ष्टैः मा २६, १९; का २८, ११, १.

पुष्ट-पति[g]– -तिः शौ ३, ८, ४[h]; ७, २०, १[i]; ४१, १[i]; १९, ३१, ६[i]; ११[k]; –तिम् शौ ७, ४१, २[l]; –ते मै ४, ८, ७[m].

पु(ष्ट>) ष्टा-वत्– -वन्तः ऋ ८, ४५, १६; कौ १, १३६; जै १, १५, २.

१पुष्टि– -ष्टये शौ १०, ६, २९[n]; –ष्टिः मा १८, १०; का १९, ४, ३; तै १, ७, ९, २; २, ४, ६, २¶; ३, ४, १, ४¶; ४, ७, ४, १; ५, २, ३, २¶; ¶मै २, २, ३; ११, ४§; ४, १, २; २, १०; ११[४]§; ३, ८; ७, ८; काठ ८, १२¶; १८, ९; शौ ३, २८, ४; १९, ३, ३; –ष्टिम् मा ९, २५; २८, ३२; का ३, २, ५; १०, ५, २; ३०, ३, ९; तै १, ७, १०, १; ¶२, १, १, ६; ९, ३; ४; ४, ६, २[२]; ७, २, ५, ५¶; ¶मै १, ६, ४; ११, ४§; २, ५, १[२]; १३, २३§[o]; ३, ३, ४; ४, १, २; २, १[२]; ७[२]; §; ९[२]; §; ३, ८; ७, ४; ८; काठ ७, १२[p]; ८, १७[o]; १३, १६[o?q]; ३६, १५; ४०, १[o]; शौ ९, ४, १९; –ष्ट्या मै ४, २, १०[३]¶; काठ ७, १३; शौ ९, १०, २; –ष्ट्याः मै २, ५, १[३]¶; –ष्ट्याम् तै ५, २, ३, २¶; –ष्ट्यै मा ३०, ११; का ३४, २, ३; ¶तै २, ४, ६, २; ६, २, ५, ४; ¶मै १, ६, ३; ४; ८[२]; काठ ३६, १५[२]¶.

१पुष्टि-काम– -¶मः तै २, १, ९, ४; ७, १, ९, १; मै १, ७, २; –माय शौ १९, ३१, १.

पुष्टि-गु[r]– -गौ ऋ ८, ५१, १; खि ३, ३, १.

१पुष्टि-पति[s]– -तयः तै २, ४, ६, २¶; –तये का ३, २, ५; –तिः खि २, १५, १[i]; का ३, २, ५; काठ १३, १६[i].

पुष्टिपत्नी– -त्नी काठ ८, १७[i].

१पुष्टि-मत्– -मान् काठ ४, १४.

२पुष्टि[t]– -ष्टयः ऋ २, २७, १२; –ष्टिः ऋ १, ६५, ३; २, ४, ४; ४, १६, १५; शौ १९, ३१, १३; –ष्टिम् ऋ १, ७७, ५; १२२, ७; २, १३, ४; ४, ३३,

[a]) पाभे. पृ २०५५ *x* द्र.।

[b]) भूरिपु॰ इति पाठः शोधार्हः। सपा. तै ३, ३, ११, ६ चामम् इति पाभे.।

[c]) सपा. खि २, ६, १४ यष्टीम् इति खिसा. ११, १३ पुष्टिम् इति च पाभे.।

[d]) सपा. पै १८, १४, ७ अपत्याय इति पाभे.।

[e]) = सपा. माश १२, ८, ३, २२ तैब्रा २, ६, ५, ६ हिगृ २, १७, ४। मै ३, ११, ८ ?पृष्ठे इति, मंब्रा २, २, ४ कौगृ ४, ४, १५ शांगृ ४, १८, १० पुष्टौ इति पाभे.।

[f]) सपा. पै १, १०३, ३ पुष्टिम् इति पाभे.।

[g]) नाप.। उस. उप. प्रकृतिस्वरः।

[h]) सपा. पै १, १८, ४ पुष्टिपतिः इति पाभे.।

[i]) सपा. पुष्टपतिः <> पुष्टिपतिः <> पुष्टिपतिः पुष्टिपतिः (तैआ १०, ६७ मंब्रा २, ४, ७ मना २, ६७ आपश्रौ १४, २८, ४ च) <> पुष्टिपत्नी इति पाभे.।

[j]) सपा. पुष्टपतिः <> पुष्टिपतिः <> पुष्टिपतिः इति पाभे.।

[k]) सपा. पै १०, ५, ११ पुष्टिपतिः इति पाभे.।

[l]) सपा. पै २०, ९, ५ पुष्टिपतिम् इति पाभे.।

[m]) सपा. आश्रौ ६, ९, १ पुष्टिपते (तु. BC.) इति, आपश्रौ १४, २१, ७ पुष्टिपतये इति च पाभे.।

[n]) सपा. पै १६, ४३, ९ भर्तवे इति पाभे.।

[o]) पाभे. पृ २०५६ *m* द्र.।

[p]) पाभे. पृ ६८७ *i* द्र.।

[q]) ॰ष्टिम् इति पाठः? यनि शोधः।

[r]) व्यप.। मध्यमपदलोपी बस.। उप. <गो–।

[s]) पस. पूप. प्रकृतिस्वरः (पा ६, २, १८)।

[t]) क्तिन्नन्ते अन्तोदात्तः उसं. (पा ३, ३, ९६)।

२;५,१०,३;६,२,१;६३,६;८,४८,६;५९,७; खि १,६,७; कौ १,८४†; जै १, ९,४†; शौ १९,३१,३;५; –ष्टिपु ऋ १,१६६,८; –†ष्टीः ऋ २,१२,५; शौ २०,३४,५; पै १३,७,५; –ष्टीनाम् ऋ १०, २६,७; –ष्टेः ऋ ४,४१,१०; ५,४१,२०; –ष्टौ ऋ ५,४१, ३; १०,६१,२४; –ष्ट्या तै २, ४,५,१; शौ १९,३१,२;९;१३; ४९,३; –ष्ट्यै ऋ १०,१०५, ५; १०६,४; तै ६,२,५,३¶.

२पुष्टि-मत्– -†मत् ऋ ३,१३, ७; १०,८६,३; मै ४,११,२; काठ २,१५; शौ २०,१२६,३; –मान् मा १२,५९; का १३, ४,१५; तै ४,२,५,१; मै २,७, ११.

३पुष्टि– -ष्टिः ¶काठ ३१-३२,१; ३७,३[२]; क ७,७¶; २८,९; ४७,१¶; पै १०,५,१३; १९, ५३,४-६; –ष्टिभिः पै २,७२, २; –ष्टिम् ¶काठ ७,७[a]; ८;८, १[२]; १३,१५$[b]; १४,२$; २०, ६; ८[२];२२,७; २४,६; ३१-३२, १; ३६,९;३७,१; ¶क ६,२$[c]; ३१,८; १०[२]; ३५,१; ३७,७; ४७,१; पै १,१०३,३[d]; ५,३५, १-११; १०,५,३; ५;६[b];११[e]; १५,५,४; १६,२५,९; १७,३, १०[f]; १९,२२,१५[b]; –ष्ट्या पै १,३९,१; ६,१९,१-७; १०,५, २;९;१३; १४,४,३; १६, ११५,१; १९,५३,१; –ष्ट्याम् पै १९,५३,४-६.

२पुष्टि-काम– -¶मः काठ ८, १५; क ८,३; –माय पै १०, ५,१.

२पुष्टि-पति[g]– -तिः तै ३,१, ११,३; मै २,१३,२३[h]; ४,१०, १; काठ ४०,१[h]; पै २०,९,६[i].

३पुष्टि-पति[j]– -तिः काठ १३, १५[h]; १९,१४; पै१,१८,४[k]; १०,५,६[h];११[l];१९,२२,१५[h]; –तिम् पै २०,९,५[m].

पुष्टि-भर[n]– -राय ऋ ४,३,७.

पुष्टि-वर्धन[o]– -†नः ऋ १, १८,[२;९,१२]; ३१,५; मा ३,२९; ४०$; का ३,३,२१; तै ४,३,१३,५; मै १,५,४; ४, १०,४; काठ २,१४; ७,२; क ५,२; –नम् ऋ ७,५९,१२[p]; मा ३,६०†[p]; २८,३२; का ३, ८,४[p]†; ३०,३,९; तै १,८,६, २[p]†; मै १,१०,४†[p]; –ना मा २१,२०; का २३,२,९; मै ३, ११,११; काठ ३८,१०.

३पुष्टि-मत्– -मान् काठ ५,१[q]; १६,११; ३२,१[q]; क २५,२.

१पुष्य[r]– -ष्यम्[s] ऋ १,१९१,१२.

२पुष्य[t]– -ष्यः शौ १९,७,२[u].

पुष्यत्– -ष्यता ऋ ५,३४,५[v]; –ष्यते ऋ १०,११,५; शौ १८, १,२२†; –ष्यन् ऋ २,२७, १५; ४,१२,२; ५,३७,४; मा ४,२; का ४,१,३; –ष्यन्तः ऋ ४,८,५; काठ १२,१५†.

पुष्यन्ती– -न्ती ऋ ७,५६,५; मै १,२,५[w,x]; काठ २,६[x];२४,६[x]; क १,१९[x]; ३७,७[x]; –न्त्याः तै १,२,७,१[x].

---

[a]) °ष्टिम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सप्र. काठ ७, ८)।

[b]) पाभे. पृ २०५६ *m* द्र.।

[c]) पाभे. पृ ६८७ *i* द्र.।

[d]) पाभे. पृ २०५७ *f* द्र.।

[e]) पाभे. पृ २०५६ *o* द्र.।

[f]) पाभे. पृ २०५६ *n* द्र.।

[g]) उस. उप. प्रकृतिस्वरः।

[h]) पाभे. पृ २०५७ *i* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २०५७ *j* द्र.।

[j]) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः।

[k]) पाभे. पृ २०५७ *h* द्र.।

[l]) पाभे. पृ २०५७ *k* द्र.।

[m]) पाभे. पृ २०५७ *l* द्र.।

[n]) विप. (पूषन्-)। उस. उप. √भृ + खच् प्र. (पा ३, २,४६)।

[o]) विप. (अग्नि-, सोम-,प्रभृ.)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

[p]) पाभे. पृ १८९६ *j* द्र.।

[q]) पाभे. पृ १९७९ *a* द्र.।

[r]) =पोष-। भावे क्यप् प्र.।

[s]) सात. पुष्पम् इति ?। सपा. पै ४,१९,३ पुष्पकम् इति पाभे.।

[t]) नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। अधिकरणे क्यप् प्र. (पा ३,१,११६)।

[u]) पुष्पः इति RW. WI.।

[v]) '[इन्द्रः] पुष्टेनापि नासुन्वता संगतो भवतीति' वा. (तु. वें.; वैतु. सा. अपुष्यता पिपठिषुः?)।

[w]) पुष्यन्ति इति सात.।

[x]) पाभे. पृ २०५६ *h* द्र.।

†पुप्युसे[a] ऋ ५, ५०, १[b]; ६,१३, ५; ७, ५७,५; मा[b] ४,८; ११, ६७; २२, २१; का[b] ४,३, २; १२,७,२; २४,७,४; तै[b] १,२, २,१;४, १,९, १; ६,१, २, ६; मै[b] १, २, २; २, ७, ७; ३, ६,५.

प्रोप– -०प तै २, ४, ५, २; –पः मा ३,२०; का ३, ३,१२; तै १, ३,६,२[c]; ६,६,२[d]; ७,९,२; ५, ४,६,२¶; मै १, ५, २; ९[२];¶; काठ ५, ५[d]; ७, १; ७[२];¶; ३२, ५[२d]; ¶; ३५, ३; क ५, १; ४८,४; शौ ९, ४,७; पै १६, २४,८; –षम् ऋ १,१,३; ९३, [२; ९, ६५,१७]; १६६, ३; २, २१,६;४०,[४(१,१४२,१०)][e]; ४, ३३, १०; ३६, ६; ८, २३, २१;[५१-५२,६];५९,[७; १०, १७,९;१२२,८]; ९, ६६, २१; १०, ३६; ७; ७१, ११; खि १, ६,७; २, ६, १८; ७-८, ४; ३, ३-४,६; ४, ६,१; खिसा ३, २; मा ३,२०; ८, ३८†; ५१;६२; ११, ५८[४]; १५, ७[f]; २३,३१; २७,२०†[e]; ३४,५०; ३७,१२[g]; का ३,३,१२; ८,१३,१†; ९,६, ३;१२,५,९[४];१६,२,३[f]; २५,६, ११; २९, २, १०†[e]; ५, २†; ३३,२,१३; ३७,२,२[g]; तै १,३, १,२; ६,२; १४,८†; ५,५,२†; ६, ४, ४; ६,३†; ७,४, ६; ३, १, ९, ४; ११, १†; ३, ८, ३; ११,५; ४,७,२; ५,५,३; ४,१, ५,४; ८,३†[e]; ३,४,२;१३,५†; मै १,१,६; २,११; १४; ४, ३; ५, १†; २;९; २, ७, ६[४]; १२, ६†[e]; ४, १, ६;१०, ४†; १२, ६; †१४,१[e]; १८; काठ १, ७; १०; २,१२; ३,३; ५,१;४; ७, १; १६†; १३, १६; १६, ५[४]; ३१,६; ४०,५; क १, ७; १२; २, ६; १०; ५, १; २९, ५†[e]; ३०,४; ४७, ६; †कौ २, १८५; ८७०; †जै ३,१७,६; ४,३,१०; १२,७; शौ १,९,४; २,१३, ३; २९,२; ३,२०,१०[h]; ४,२५,५; ३९, २; ४;६;८; ५,२७,१०†[e]; ७, ४१, २; ४९, २; १८, १, ४३†; ४, ४७; १९, २४, ५; ५२,१; पै १, १९, ३[i]; ४; ३०, १; ९६,१; १०६, ६; ४,३४,५; ८,१८,४; ९,१,१०†[e]; १२, ६, ११; १४, ३,८; १५, ५-६, २; १९, १७, ११; ५२, ७; ५३, १-३; २०, ५,४; ९,५; १८, २; –षस्य मा ७, १४; १२,८[j]; का ७, ६, ३; ७, ४; १३, १, ९[j]; तै ३, २, ३, १; ४, २, १, ३[j]; मै १, ३, १२; ७, १[j]; काठ ४, ४; १६, ८[j]; क ३, ३; –षाः तै ३, १, ४, २; मै १, ७, १; काठ १, ९; ३०, ८; क १, ९; शौ २, ३४, १; ५, २८, ३; पै २, ५९, १; ३, ३२, २; ५, १५,६; –¶षान् तै ७,१,९, १[२]; मै १, ७,२; ३; काठ ८,१५; ९, १; क ८, ३; ४; –षाय ऋ १, १४२, [१० (२,४०,४)]; मा २, २३; ३,६३; ९, २२; ११, ७६; १३, १; १४, २२; २३, ३०; का २,५,६; १०,४, ५; १२,७, ११; १४,१,१; १५,६, २; २५, ६,१०; तै १, ६,१,३; २,२; ३, २,५, १; २; ४, १,१०, २; ४, ५,१; ५,७,९,१; ७, १; ११,१; ४,१९,३; ५, १३,१; मै १, १, ३; ११; ३, ३०; ११,३; २, ७, ७; ८,३; ११,६; ३, १३,१; ४, २, १०[२]; ७, ४; काठ १,६;१०; ५, ४; १६, ७; १७, ३; १८, १७†[e]; ३१,५; ३५,१८[k]; ४०-४१, २; ४४, ८; ४५, ९[२]; क २६, २; शौ ६, १४१,१[h]; १९, ३१,१३; पै ३,३४,११[h];९,११, ११; १०,५,१३; १९, २२,७[h]; –षे ऋ ५,५,९; मा १७, ५४[२]; का १८,५, ५[२]; तै ३, १, ११, २†; ४, ३,४,२; ६,३, २[२]; ५, ४,६,२; मै २, १०,५[२]; काठ २,

[a]) तुमर्थीयः शसे प्र. उसं. (पा ३,४,९) तत्स्वरश्च (वैतु. भा. [तै १,२,२,१] क्विप. इति)।

[b]) पासे. पृ २०५६ e द्र.।

[c]) सपा. मै १,२,१४ पोषेण इति पासे.।

[d]) पासे. पृ १९७३ a द्र.।

[e]) सपा. पोषम् (तैब्रा २, ८, १,४;५ आपश्री २०, २०,९ च) <>°षाय इति पासे.।

[f]) रायः; पोषम् इत्यस्य स्थाने सपा. मै २,८,८ प्रजाः इति पासे.।

[g]) =सपा. माश १४, १,३,२२। रायः पोषम् इत्यस्य स्थाने सपा. मै ४, ९, ३ तैआ ४, ५, ३;४ श्रोत्रम् इति पासे.।

[h]) सपा. °षम् <> °षाय इति पासे.।

[i]) रायः, पोषम् इत्यस्य स्थाने सपा. तै ३, ५,४,२ मै १,४,३ शौ १, ९,३ सजातानाम् इति, काठ ५, ६ सुजातानाम् इति पासे.।

[j]) पासे. पृ २०५५ x द्र.।

[k]) स्वरहीनः पाठः? यनि. शोधः ।

४[a]; १८,३[2]; क २८,३[2]; शौ ३, १०,७[b]; ९,४,२; पै १४,३,१४; १६, २४,२; -पेण ऋ १,१२५, १; खि ४,९,४[c]; मा ३,१९; ४, १[a]; २२; ५, ३९; ७,१३; १८; ११,७५[a]; १२,७; ८[c]; १५, ७[d]; १७,५०; का ३, ३,११; ४, १, १[a]; ७,४; ५,९,६; ७,६, २; ७, ३; १२, ७,१०[a]; १३, १, ८; ९[c]; १६,२,३[d]; १८,५,१; तै १, २,३,३[a]; ५, २; ३,४, २; ८,२; ५,६,१;३[2]; ६,६, २[e]; ७,९,२[e]; ३,१,१,४[a]; ८,३; ३,९,१[a]; ४, १, १०, १[a]; २, १, ३[e]; ६, ३, १; ६, ३, २, ५; ८, ४; मै १, २, ४; ६; १३; १४[f]; १६; ५, २[2]; ८; ७, १[2c]; २, ७,७[a]; ८, १४[3]; १०, ४; ३,९,१; १०,१; ४, २,५; ८[2]; काठ १,३; २,५; ३, १;६; ५, २; ५[c]; ६, ९; ७, १[3]; ६; ७; १२;९, ४; १६,७[a]; ८[c]; १८, ३; २६, २; ३१, २; ३२,२; ५[c]; ४०,२; क १,१६[a]; १८; २, ८;१३; ४,८; ५,१[3];५; ६, २; ८, ७; २८, ३; ४०, ५; ४७,२; शौ ३, १०,३; ८; १४, ६;१५, ८[a]; ६,५,२; १९[a],५५, १; २; पै १, १०४, ३; २,१३, ३; ६६, ३; ६९, ३, १४; २०, ४७,१०; ४८, १; -पैः खि ५, ७,१,१०; मा ३, ३७; ७, २९; ८,५३; का ३, ४,१; ९, १, ५; ६,६; तै ३,२,३,२; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; शौ ९, ४, २२; २४; ११, १,३४; १८, ४, ६२; पै १६,२६,३; १२,४.

पोष्य,ष्या[g]- -ष्यम् ऋ ८,९७, ३; पै १,१०३,३[b]; -ष्या ऋ १, ११३,१५; ८, २६, २०; खि ३, १७,१; मै ४, १४, २; शौ १४, १,५२; पै १८,५,९; -†ष्याणाम् ऋ ४, ४८,५; तै २,२,१२, ७; मै ४,१४,२.

√पोष्य > पोष्या[h]- > पोष्या-वत्- -वतः ऋ ५,४१,८.

पोषण- -णम् पै २,६७,३.

†पोषयित्नु[i]- -त्नु ऋ ३, ४, [९; ७,२,९]; ४, ५७,१; खि १, ३, ४; तै १,१,१४,२; ३,१,११,१; मै ४,११,१; १३, १०; काठ ४, १५.

पोषयिष्णु[j]- -ष्णु मै ४,२, ७[2]; ¶; शौ ५,२८, ४[k]; पै २, ५९,२?[k]; -ष्णुः मै ४, २, १४[v]¶; शौ ३, १४,६[l].

पोष्टोस (:) काठ ११,२¶.

१पुष्कर[m]- -रम् तै[n] ४,१, ३,१; २, ८,२; शौ ११, ३, ८[o]; १२,१, २४; पै १७, ३,५; १९,१३,८[p]; -?राः[q] पै ९, ११,१४; -†रात् ऋ ६, १६, १३; मा ११, ३२; १५,२२; का १२,३,५; १६,५, ३; तै ३, ५, ११, ३; ४, १,३, २; ४, ४,१; ५, १,४,४; मै २, ७,३; १३, ७; ४, १०, ३; काठ १५; १२; १६, ३; ३९, १४;

---

a) सपा. पोषे <> पोषेण (माश ३,१,१,१२;६,६,३,८ तैब्रा १,२,१,५ आपश्रौ ५,२,४;१८,२ माश्रौ २,१,१,६ शांगृ ३,११,१४ पागृ ३,९,६ च) इति पाभे.।

b) सपा. पोषे <> पोष्यम् इति पाभे.।

c) सपा. कौसू ७२,१४ ईशानः इति पाभे.।

d) सपा. रायः पोषेण इत्यस्य स्थाने मै २,८,८ प्रजाभ्यः इति पाभे.।

e) पाभे. पृ १९७४ *b* द्र.।

f) पाभे. पृ २०५९ *c* द्र.।

g) विप. ([संपुष्ट-] अश्व-, [पुष्कल-] रयि- प्रभृ.)। मत्वर्थे यप् प्र. उसं. (पा ५,२,१२० [तु. वें. सा.; वैतु. GW. <√पुष् इति]).।

h) भाप. (तु. GW.; वैतु. वें. सा. विप.>नाप. इति)। तु. तृष्ण्या-वत्-, यत्र यनि. दिशा क्रमः द्र.।

i) विप. (गो-, अश्व- प्रभृ.)। कर्तरि इत्नुच् प्र. (पाउ ३,२९)।

j) विप.। इष्णुच् प्र. उसं. (पा ३,२,१३६)।

k) तु. शंपा. सात. RW. तदनु °ष्णुः इति पै. पाठः शोधार्हः (वैतु. W. टि. °ष्णुः इति ?)। 'पोषयिष्णु त्रिवृत् (रजताऽयोविमिश्रं हिरण्यम्) अस्मिन् श्रयताम्' इति वा. द्र.।

l) पाभे. पृ २०५९ *j* द्र.।

m) वप्रा.। नाप. (कमल-, जल-, [स्रुचादीनाम्] अग्र-भाग- प्रभृ.)। व्यु. ?। <√पुष् [वधा. "विकासे' [तु. √फुल्ल्], 'उन्दने' [तु. √प्रुष्] प्रभृ. (वैतु. या ५,१४< √पुष् [=पुष्टि- इति वा पूजा- इति वा] + √कृ इति वा वपुस्- + √कृ इति वा; SEY [४८] < √पुष् [वृद्धौ] + √कृ इति; पाउ [४,४] <√पुष् इति; अक्षी. GW. <√पुष् > *पुष्क- + रन् प्र. इतीव ?)]।

n) सपा. पुष्करम् <> पुष्करे इति पाभे.।

o) सपा. पै १६,५३,१३ पुष्कलम् इति पाभे.।

p) सपा. शौ ६,१४,२ ?मुष्करम् इति पाभे. (तु. सा.)।

q) पाठः ? °रात् आदधुः इति द्वि-पदः शोधः।

कौ १,९; जै १, १, ९; –रे ऋ ७, ३३, ११; ८, ७२, ११; मा ११,२९[a]; १३,२[a]; का १२, ३, २[a]; १४,१,२[a]; मै २,७, ३[a]; काठ १६,३[a]; १५[a]; २०,५[a]; क ३१,७[a]; कौ २,९५३†; पै ३, १५,२;३.

¶पुष्कर-पर्ण- -र्णम् तै ५, १,४,१; २[3]; ३[3]; २,६,५[3]; मै ३,१,५[3]; २,६[4]; काठ १९, ४[2]; २०, ५; क ३०, २[2]; ३१, ७[2]; शौ ८, १४,६§[b]; –र्णे तै ५, १, ४, ४; ६,४, २; काठ २२, ९; क ३५, ३; –र्णेन तै ५, १,४, २; मै ३, १,५; ४, २, १२; काठ १९, ४; क ३०,२.

पुष्करपर्ण-पात्र- -त्रम् पै १६, १३५,७[b].

पुष्कर-साद्[c]- -दः मा २४, ३१; का २६,७,१; तै ५, ५, १४,१; मै ३,१४,१२; काठ ४७,४.

पुष्कर-स्रज्[d]- -स्रजम् मा २, ३३; का २, ७, ६; –स्रजा ऋ १०, १८४, २; खि ४, ८,२[e]; शौ ३, २२,४; ५, २५,३†; पै २,९,५; ८१,४; ३,१८, ५;५, ११,६†; ८, १०,१;६; ९; ११; १२, १; २०, २; ११; १३, २, ४; २०, २५, ७; २९, ६[e]; –०स्रजा पै २०,५०,८.

पुष्करा(र-अ)ध्र्- -ध्रम् खिसा ३३, १७.

पुष्करि(न्>)णी[f]- -णी ऋ १०, १०७, १०; शौ ५, १७, १६; –णीः शौ ४, ३४, ५-७; पै ६, २२,८; १६, ९६, ३; –णीम् ऋ ५,७८,७; खि २,६,१३[g]; १४[h]; –ण्याः पै २०,२०,२.

२पुष्कर[i]- -राः मै ३,१, १०¶.

१पुष्कल[j]- -लम् काठ ३७, ९[2]; शौ १३, ३, १०; पै ४, ३, १;४; १६,५३,१३[k]; –लेभिः काठ ३७,९; पै ४,३,२; –लैः पै ७, १३,९.

२पुष्कल[l]-> पौष्कल- -लानाम् पै ९,२२,९.

३पुष्क(ल>)ला[m]- -०ले पै १,५,३[n]

पुष्ट-, पुष्ट-पति-, पुष्टा-वत्-, १पुष्टि-, २पुष्टि-, ३पुष्टि- प्रमृ. √पुष् द्र.

?पुष्टिपतित्व भूयथा[o] पै ५, २७, ४.

पुष्टिपत्नी-, १पुष्टि-मत्-, २पुष्टि-मत्-, ३पुष्टि-मत्-, पुष्टिं-भर-, पुष्टि-वर्धन- √पुष् द्र.

?पुष्ट्यस्य[p] पै ५,२७,४.

?पुष्ट्याना पै ६,१०,९.

पुष्प[q]- -ष्पम् तै ५, ४, ४, २¶; मै ३,३,६¶; काठ २१, ७¶?[r]; शौ ५,४,४[s]; ६,९५,२[s]; ८,७,१२; १०,८,३४; १९,४४, ५; पै ९, ९,५; १५,३, ५; १६, १३, २; १५२,१; २; –ष्पस्य पै ७,१२, ४; –ष्पाणाम् मै ४, ४, १¶; –ष्पात् पै ८, १०, २; –ष्पे पै १३,१०,११; –ष्पेण मै ३, ३, ६¶; –ष्पेभ्यः मा २२, २८; का २४,१५,१; तै ७, ३, १९-२०,१; मै ३,१२,७; काठ ४३, ९; १०.

पुष्प-क- -कम् पै २, ३२, २; ४, १९,३†[t]; ८,१२,६?[u].

---

a) पाभे. पृ २०६० *n* द्र.।
b) सपा. °रपर्णम्<>°रपर्णपात्रम् इति पाभे.।
c) अर्थः ?। नाप. ([कमल-भक्षिन्-] पक्षि-विशेष-; सा. =पुष्कर-सर्प- वा भ्रमर- वा ?)। उस.।
d) विप. (अश्विन्-, कुमार-)। बस.।
e) सपा. पागृ २,४,८ °स्रजौ इति पाभे.।
f) विप. (लक्ष्मी-), नाप. (सरसी-)। मत्वर्थीयः इनिः प्र. (पा ५,२,१३५)। g) °ष्कु° इति स्वरः? यनि शोधः।
h) यः कुरिणीम् इति खिसा ११, १४ पाठः।
i) पाठः ? मुष्कराः इति शोधः (तु. सपा. काठ १९,८)।
j) विप., नाप.। व्यु. ?। पुष्क- + ल (=र) च् प्र. इति पा [५, २, ९७] GW. प्रमृ.; < √पुष् इति पाउ [४,५]। k) पाभे. पृ २०६० *o* द्र.।
l) =पुल्कस-। व्यु. ?।
m) नाप. (ओषधि-विशेष-)। व्यु. ?।
n) सपा. शौ १,११,३ विष्कले इति पाभे.।
o) पाठः ? पुष्टिपतिः, बभूविथ इति BKA. शोधः।
p) पाठः ? पुष्टस्य इति BKA. शोधः ?।
q) नाप. (कुसुम-)। व्यु. ?। < √पुष् 'विकासे' (तु. पुष्कर-, पाउ [३,२८] PW. GW. प्रमृ.; वैतु. अभा. प्रमृ. < √पुष्प् इति ?)।
r) पुष्यम् इति पाठः (तु. सात.) ? यनि. शोधः (तु. सप्र. तै. मै.)।
s) सपा. शौ ५,४,२ चक्षणम् इति पाभे.।
t) पाभे. पृ २०५८ *s* द्र.।
u) पाठः ? [पुष्प- [=कुसुम-] > तद्विकारे *पुष्पक- (नाप. [*तदाख्यपुष्प-सार-] >)] –०क (=हे

पुष्प-कर्ण[a]- -र्णाय तै ७,३,१७,१; काठ ४३,७.

पुष्प-वत्- -वत् पै ४, २२, २; १९,३३,१४.

पुष्पवती[b]- -तीः ऋ १०, ९७, ३[c]; मा १२,४८[d]; १२, ७७†[c]; का १२,४, १२[d]; १३,६, ३†[c]; मै २,७,५[d]; १३†[c]; ३, १,६[d]; काठ १६,४[d]; १३†[c]; १९, ५[d]; क २५, ४†[c]; ३०, ३[d]; शौ ८, ७,२७†[c]; †पै[c] ११,६, ३; १६, १४,६.

पु(प्प>)प्पावती[e]- -तीः तै ४,१,४,४[d]; २,६, १‡[c]; ५,१, ५,१०[d].

†पुष्पि(>न्)णी[f]- -णीः ऋ २, १३,७; १०,९७,१५[g];१४२,८; मा १२, ८९[g]; का १३,६, १५[g]; तै ४,२,६, ४[g]; शौ ६,१०६,१; पै १३,१२,७§; १९,३३,५.

?पुष्पाम्[h] शौ ८,७,६; पै १६,१२,६.

१-२पुष्य-, पुष्यत्-,पुष्यसे √पुष् द्र.

√पू[बधा.][i], >पवि, पावि, पवते ऋ ९, ३६,[४(६४,५)]; ६५, [२५ (१०६, १३)][j]; मा १७, १४; का १८,१,१४; तै ४,६,१, ४; ६, १,४, ३¶; ¶मै १, ४, ९; २, ३,५;१०,१§; ३,६,८;४,५, ४[2]; काठ २१, ५¶; शौ ४,२४, ४[k]; पवते ऋ २, १६, ५; ६,८, १; ९, ३,[१०; ४२,२]; ६, [७; ६२,१४;१०६, २; १०७, १७]; ८;२५,५; ६१,[२५ (६३,२४)]; ६३,१३;६७,८;११;१२;६९,३; ६[l]; ७१,३; ७२,[४; ८६,१३]; ५; [७; ८६, ३१]; ७५, १[m]; २; ७६, [१;७७, ५];४;७७,२; ७८,४;८०,१; ८४,४;५;८५,४; ८६,७;९;१०;१९-२१;३३;४५; ८७,२;८;८८,१; ८९, ६; ९४, १;९६, ५; ९७, [५; १०१, ६]; १०-१२;४६; ५६;१०१, [(३७, ६) ५][n]; [१६;१०८, ५]; १०७, ७; ११०,११; १०,१५४,१; मा ७,२१[o]; १९, ५; का ७, ८,३[2]; ४[c]; २१,१,५; तै ५,२,१०,७¶; ४,९,४[2]¶[m]; ७,१,२०,१†; मै २, ३,५¶; ३,४,३¶; ११, ७; ४, १२, ५; ¶काठ १७, १७§; २१,१२[o]; २२,१०[2]; २३, ८[2]; २६,१०[2]; २९,७;३२, ६; ३५, ६†; ३७,१०;१८§;४०,१०‡[p]; ४१,११†; ¶क २८,१§; ३१, २०; ३५,४[2]; ४१,८[2]; ४८,७†; †कौ १, ५१०; ५२०; ५२७; ५३९; ५४०; ५५४[m]; ५५८; ५५९; ५८४; २, २८; ४५; ५०[m]; ५१;१७१-१७३; २२३[n]; २२४; २९३; ३६९; ३७०; ३७१[m]; ३८१; ५६३; ५७८; ६१५; ७२०; ८२१; ९६६; ११७५§; ३,३,८; †जै १,५२, १४;५३,१२; ५४, ९; ५५, ७; ८; ५७, १[q]; ५;६; ५९, ७; २, २,३; ३,३,७; ५,९[m]; १०;१६, ९-११;२०,७[n]; ८;२४,९; ३०, १२;१३;१४[m]; ३१,१; ४०,१; ४४,९; ४७, ४; ५०, ३; ५९, ४; ४,४,२;२०, ९; शौ १०,७, २; ४; १३, ३, १९; १८, २, १‡[r]; ६‡[s]; १४†; ३,५४; ४, ५८†;१९,५४,२; †२०, १३७, ५;६; पै ९,३,१; १२, २, १२; १५, १,१; १७, ७, ४; ५; १९, ४१,१; २; ३[2]; †पवन्ते ऋ ७, २८, ४; ९, १३, [३; ४२, ३ (४३,६;१००,६; १०७, २३)][j]; २३, [४; १०७, १४][m]; ६४;

तदात्मके सुरे!) इति शोधः (तु. सस्थ. ?सुराम् उत इत्यत्र च निर्, स् इत्यत्र च टि.)।

[a]) विप. (अश्व-)। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११२)। [b]) विप. (ओषधि-)।

[c]) सपा. पुष्पवतीः (माश ६, ४, ४,१७ च) <> पुष्पावतीः इति पाभे.।

[d]) सपा. पुष्पवतीः<>पुष्पावतीः इति पाभे.।

[e]) पपा. °ष्पव° (तैप्रा ३,५)।

[f]) विप. (ओषधि-)। [g]) पाभे. पृ ११७४ o द्र.।

[h]) पाठः? पुष्प-भृ(त्>)ता->-ताम् (विप. [ओषधि-]) इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. = वनस्पति-विशेष- इति कृत्वा पुष्याम् इति पाठ इति PW. BW. W. प्रमृ.)।

[i]) धा. शोधन-गति-क्षरणादिषु वृत्तिः।

[j]) अनुपसर्गं ब्रुवाणः GW. विमृश्यः।

[k]) सपा. पै ४,३९,४ प्रवर्तते इति पाभे.।

[l]) प्रपु१ (तु. वें. GW. प्रमृ; वैतु. अन्ये प्रपु३ इति?)।

[m]) तु. सस्थ. टि. २अभि। [n]) सपा. ऋ ९,३७,६ मंहना इति, कौ २, ६४७ मंहयन् इति च पाभे.।

[o]) सस्थ. अभिपवते इत्यत्र अभि (कप्र.) यनि. चेति द्वि-पदः शोधः (तु. सप्र. तै ५, ४,९,४)।

[p]) सपा. पवते<>पवताम् इति पाभे.।

[q]) तु. टि. २अभि ऋ ९, ७५,१।

[r]) सपा. ऋ १०, १४, १३ तैआ ६, ५,१ सुनुत इति पाभे.। [s]) पाभे. पृ १८८६ r द्र.।

⌊(३६, ४)५⌋; १०, ३, ५; कौ १, ५१८; २, २०६; ३८५; ५३९; जै १, ५३, ८; ३, १९, १;३१,५;४२, ५; शौ १३, ३, २§; †पवन्ते ऋ ७, ५८, ९[a]; १०[b]; ६, १०, २; ४१, १; ९, १०१,१०; मा १७,९७[a]; ९८[b]; का १९,१,१०[a];११[b]; काठ ४०, ७[३a,b]; कौ १,५४८; २,४५१; जै १,५६,६;३,४४,९; शौ १२, ३,२५§; पै ८, १३, ९[a]; १०[b]; १७, ३८, ६§; †पुवसे ऋ ९, २०,३;९७,३१; कौ १,५३४;२, ३२०; जै १, ५५, २; †पवसे ऋ ९, २३, ६; ६३, ⌊(६१, २५) २४⌋; ६६, १९[c]; ७६,⌊५; ९७, ३२⌋; ८०,२; ८५,३; ८६, ५; २३; मा १९, ३८; ३५, १६; का ८,१२,१; २१, ३, ९; २९,५,१; ३५, ४, १४; तै १, ३,१४,८; ४,२९,१; ५, ५, २; ६,६,२; मै १,३,३१; ५-६, १; ७,४; ३,११,१०; ४, १०, १; २;१२,४; काठ ४,११; ७,१६; ९,२; ११, १३; ३४, २; ३८, २; क ३,९;८,५; कौ १, ४९२; २, २३८; ५८७; ८१४; ८६८; ३,५,१; जै १,५१,६; २,६, २; ३, २१, ३; २६, ६; ४८, ३; ४, ३, ९; १२, ६; पवताम् ऋ १०, १२८, २[d]; मा ३६, १०[e]; का ३६, १, १०[e]; तै ४, ७,१४,१†[d]; शौ ५,३,३†[d]; ८, १, ५; पै ५, ४, ३†[d]; १६,१, ५; पवन्ताम् शौ ७, ८७, १‡[b]; †पुवस्व ऋ ९, १, ⌊१; २९, ४ (३०,३)६७,१३;१००,५⌋;११, ७;१३, ⌊४; ४२,६⌋; २४,४; ६; २५,१;३५,⌊२;६२, २६⌋; ४३, ⌊(१३,३; ४२,३) ६; १००, ६; १०७,२३⌋[a]; ५२,⌊५; ६७, १⌋; ५५, ३; ५९,१; २[३]; ६१, २८; ६२,२५[a]; २६; ६३, २२; ६४, ⌊२२; १०८, १; १५⌋; ३०; ६५, ⌊१३; १०६, ५⌋; ६६, १[a]; ४; २१; ६७, १६; ७०, ९; ८४, १; ८६, २२; ४८; ९६, १३; २१; १०६, ७; १०९, ४[a]; ७[f]; १०; मा ८, ३८; २६, २५; का ८,१३,१; २९,५, २; तै १, ३,१४,८; ५, ५, २; ६, ६, २; ५, ४, १२, १; मै १, ५, १; ६, १; काठ ७, १६; कौ १, ४२९; ४३०; ४३६; ४६८; ४७२; ४७४; ४७९; ४८३; ५२१[a]; ५३२; ५७१; ५७८; २, ६; ३९; ४२; १२५; १२६; १२८; २४६‡[g]; २६९; ३१५; ३१६; ३२७; ३६६; ४२६; ५४०; ५८५; ५९१; ६७३; ६७६; ६८२; ८७०; ११६०; जै १, ४२, ४; १०; ४९, २; ६; ८; ५०, ३; ७; ५३, ११[a]; ५४,८; ५८,६; ५९, १; ३,१,८; ५,१; १३, १[a]; २; ४; १६, ४; २१,११‡[g]; २३, १;२६, १; २; २७, ३; ३०, ९; ३३, १; ४२, ६;४८,१; ५६,१; ४; १०; ५९, १; ४, ३, १०; १२,७; पवस्व, >स्वा ऋ ९, २, ९; ६, १; ११, ३; ३६, २[a]; ४१, ४[g]; ४४, ४; ४५, १; ⌊६; ४९, २⌋; ४६,⌊५;६५, १३⌋; ४९,३; ५०, ⌊५ (९९, ६)⌋; ५५, ४; ६०, ⌊(८,३) ४⌋; ६१, ९; १९; २३; ६३, ७; ६४, १३; ६५, १०;१२;१५;२७; ६८,१०;६९, १०; ७२, ⌊८;१०७,२४⌋; ८२, ५; ८५,६; ८६, ⌊(६९,८)३८⌋; ३९; ८८,७; ८९, ७[a]; ९०,३; ६; ९६,⌊३; ९७,२७⌋; ४; १२; १४; ९७, १५; १६; ४३; ४४; ५२[h]; ५३[i]; १०६, १४; १०८, १०; १०९, ५; ६; ११०, १२; मा ७, १[३j], २७[६]; २८[३]; का ७, १, १[३j]; ९,१,१[४]; २[३]; ३[३]; तै १,४, २, १; ३, २, ३, १[२]; २; ३; ६, ४, ५, ३; मै १, ३, ४; ४, ५, ५; काठ ४,१; १९, १४†; २७, १[४];¶; ३०, ६; क ३, १; ४२, १[४]; ¶; †कौ १, ४६९; ४७०; ४९३; ४९४; ५०५; ५०६; ५४१[h]; २, ३;

a) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

b) सपा. पवन्ते (आपश्रौ १७, १८, १ च) <> पवन्ताम् इति पाभे. ।

c) सपा. पवसे<>पवस्व इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ २०६२ *p* द्र. ।

e) =सपा. तैआ ४,४२,१ । शौ ७,७२,१ कौसू ९,२; ४ वातु इति, मै ४, ९, २७ अभिवातु इति, पै २०, ३३,१ अभि वाते इति च पाभे. ।

f) तु. सस्थ. टि. २अनु ।

g) सपा. पुवस्व<>पवस्व इति पाभे. ।

h) पाठः? तु. सस्थ. टि. पवा ।

i) पाठः? तु. सस्थ. टि. ?पवया ।

j) सपा. सकृत् पवस्व (माश ४,१,१,११ च) <> पवित्रम् असि इति पाभे. ।

१२२; १५३; १५५; १५८; १६५; १९१; ३०५; ३०६; ३२८; ३६२; ३९६; ४३३; ४५४[a]; ४५५[b]; ५५९; ५६६; ५९२; ५९३; ७५९; ७८६; ७८७; ७९७; ८२३; †जै १, ४२, ३; ४९, ३; ४; ५१, ७; ८; ५२, ९; १०; ५५, ११[a]; ३,१,५; ५,४; १५, १; ३; ६; १६, १; १७, १२; २५, १; २; २७,४; ३०,५; ३१,१६; ३३,८; ३४, १२[a]; १३[b]; ४४, ५; ६; ४८, ७-९; ४, ४, ४; २८, ५; २९, १०; ३०, १; शौ १२, १, १२[c]; पै १७, २, ३; २०, ४८, २‡[d]; ?पव मे[e] पै २,६९, १-५; **पवेथाम्** मा ७, २७; २८; का ९,१,२; ३; तै ३, २, ३, २; **पवध्वम्** ऋ ९, २१, ६; अप-वथाः ऋ ९,९६,१२.

¶पुनीते तै १,७, ६, ४; ६, १, २,१; पुनीते ऋ ८, १२,[११, (५३,६)]; १३, १[f]; ¶मै १, ५, ६; ६,४; ८,२; ¶काठ २३,१; ३०, ९; ३४, ७; ११; क ३५, ७¶; पुनाति ऋ १, १६०, ३; ९,१, ६[g]; मा १९,४†[g]; का २१, १, ४†[g]; ¶तै १, ५, ७, ३; ७, ६,४; २,२,५,१; ३,५,११, ५; ६,९,१; ६,३, ७,२; ७, ५, ९, ३; ¶मै १,६, ५; ८; २,१, ३; ४,१, १२[२]; ५, ५; काठ ३१, ९¶; पुनाति ¶तै २, २, ५, १-३; ¶मै १,६,८; २,५,५; ३, ६,३; ४, १, १; ६; ४, २; ५, ३; ७; ७, २; ¶काठ ६,४; ८,५; ८; १०,६; ३१,४[२]; ¶क ४,३; ७,१; ३; ४७,४[२]; ९; शौ १२,२, ११; पै ९,२२, २६; १७, ३१, १; १९, १२, ६[h]; पुनते[i] ऋ ८, ५३, [(१२,११) ६]; ९,७०,३[j]; खि ३, ५, ६; कौ २, ७७५†; पुनते खि ३, १०, ३; ११, १; कौ २, ६५२; शौ ७, २८, १; पुनते काठ ३४,२¶; पै २०,१२, ६; पुनन्ति ऋ ३, ८, ५; ९, १०९,११[k]; खिसा ३३,११; मा २०,२८; का २२,२,५; मै४,१३, १†; पुनन्ति ऋ ३, ३६, ७; ९, ७३,७[l]; ९९,५; तै ६,१,७,१¶; ¶काठ ११,२[२]; २३,१; २७,१; ¶क ३५,७; ४२,१; पै १,९२, २; ६,३, १०; १४,१,१३; १५; पुनीषे ऋ ७, ८५,१; ‡पुनीषे[f] कौ १,३८१; २, ९६; जै १,४३, १; ३, ९, १०; पुने मा ४, ४; का ४,२,२; तै १,२, १, २; ६, १,१,९; मै १,२,१; काठ २,१; २३, १; क १, १३; ३५, ७; पुनामि ऋ १,१३३,१; खि ३, १०[२], १-९; मै[m] २,६,८[२]; ४,४, २[२]; काठ १५,६[२m]; पुनीमहे खि ३, १०,४; मै ३, ११,१०[२]; ‡[n]; पुनात् पै १६, १०३, १०; ‡पुनातु[g] तै १, ८, २१, १; मै २, ३, ८; ३, ११, ७; पुनातु ऋ ९,६७,२२; खि ३,१०, ५[३]; मा १,३; ४,४[३]; ९,१; ११,७; १९, ४१‡[n]; ४२†; ३०,१; ३५,३[२]; का १,२,३; ४,२,२[३]; १०,१,१; १२,१,७; २१,३,१२‡[n]; १३†; ३४,१, १; ३५, ४, ३[२]; तै १, २,१,२[३]; ७,७,१; ४,१, १, ३; ६,१,१,९[३]; मै १,२, १[४]; ११, १; २, ६, ८; ३, ६, ३[३]; ११, १०[४]; †[२]; ४,४,२; काठ २,१[३]; १२, ९‡[g]; १३, १४; १५, ६; ११; २३,१[३]; ३७,१८‡[g]; ३८, २[३]; †; क १,५; १३[३]; ३५, ७[३], ४७,४; शौ ६,१९, १[o]; २; ६२, १; ९६, ३[h]; ११९, ३[p]; पै ९,

a) तु. पृ १९६७ *m* ।

b) तु. पृ १९६७ *k* ।   c) तु. सस्थ. टि २अभि।

d) पाभे. पृ २०६३ *c* द्र. ।

e) पाठः? पवसे इति शोधः । सस्थ. ?नभस्वान् > -स्वन् (सं१) इत्यपरोऽपि शोधः ।

f) सपा. पुनीते <> पुनीषे इति पाभे. ।

g) सपा. पुनाति (माश १२, ७,३,११ काश्रौ १९,२,९ च) <> पुनातु (तैब्रा १,८,५,५; २,६,१,२ आपश्रौ १९,१,१८ माश्रौ ५,२,४,१८ च) इति पाभे. ।

h) सपा. पुनाति <> पुनातु इति पाभे. ।

i) झच् आदेश उसं. (पा ३,४,७८) । चित्स्वरः (वैतु. पाम [३,१,७८] इनमि लनि. उदात्तनिवृत्तिस्वरः इति?।

j) वैतु. सा. प्रपु१ रूपम् ।

k) तं...पुनन्ति इत्यस्य स्थाने सपा. कौ २, ६८३ जै ३,५६,१२ प्र...पुनन्ति इति पाभे. ।

l) तु. सस्थ. टि. १आ ।   m) पाभे. पृ ८९० *n* द्र. ।

n) सकृत् सपा. पुनीमहे (तैब्रा १,४,८,२ च) <> पुनातु मा <> पुनीहि नः (लाश्रौ ५, ४, १४ च) इति पाभे. ।

o) सपा. पुनातु <> पुनाहि मा <> पुनीहि मा <> तैब्रा १,४,८,२ पवित्रवत् इति पाभे. ।

p) पवित्ता मा पुनातु इत्यस्य स्थाने सपा. तैआ २, ६,

३,१; २२,१;२४; २५; २३,१-
२१; १०, ९, ५; ७; ८[३]; १६,
१४९,९; १५२,४; १९,७,११[a];
१२; ३०, ४; २०, २२, ५;
पुनीताम् मै ३,११,१०; शौ ६,
६२,१; पै १०,९,५; १९, ३०,
४; पुनन्तु ऋ ९, ६७, २७[२];
खि २,७,१; २[२]; मा १९, ३७[५];
३९[३];†[२];‡[b]; का २१,३,७[३];८[२];
१०[३];†[२];‡[b];मै ३,११,१०[७];†[२];
‡[b]; काठ ३८, २[८];†[२]; ‡[b]; शौ
६, १९; १[३];†[२];‡[b]; १०,६,३[c];
पुनन्तु ऋ १०, १७, १०; खि
३,१०,३; मा ४, २†; का ४,१,
२†; तै १,२,१,१†;† मै १,२,१;
३,६,२;काठ २,१†; क १,१२†;
कौ २, ६५२; शौ ६, ५१, २†;
१८, ३, ११; पै १,३३, ५; ६,
३; ३†; ९,३,१; १०, ९, ६[३];
९; १६, ४२, ३[c]; १९,७,११[३];
†[२];‡[b]; ४३; ६†; २०, १५,८;
पुनाहि मा २०, ३१‡[d]; मै ३,
११, १०‡[e]; ‡कौ[d] १, ४९९;
२,५७५; ‡जै[d] १,५२,३;३,४७,
१; पुनाहि मै ३,११,१०[२१]; ‡[g];
पुनीहि ऋ ९, १६, [३; ५१,
१][d]; ६७, २७[e]; खि २, ६,१८;
७,३[e]; ८,१;४; मा १९,३९†[e];
†का २१, ३, १०[e]; २२,२,८[d];
पुनीहि ऋ ९,६७, २३[h]; २४[२];
२५[g];२६; मा १९,४०[f]; ४३†[g];
का २१, ३, ११[f]; १४†[g]; काठ
३८, २[२१];†[g]; शौ ६,१९,३†[g];
१९,३३,३; पै १२,५,३;१९,७,
१३†[g]; पुनीतात् ऋ १०,३०,५;
पुनीत ऋ ९,६७, २७[b]; खि २,
७,३[b]; पै ८, ११,२; †पुनात>
ता[1] ऋ ९,१०४,३; कौ २,५०९;
जै ३, ४०,५; †पुनीतन ऋ ९,
४,४; कौ २, ४००; जै ३, ३१,
२०; †पुनीतन ऋ १, १५, २;
९, ११, ५; ६२, २९; कौ २,
७९५; अपुनीत पै ९, २२, २५;
अपुनात् पै ९, २२, २४; २५[i][j];
¶अपुनत तै ६, १, २,१; काठ
३०,९; ३४, ७; अपुनन् ऋ ३,
२,९[k]; तै २,५,६,४¶; पुनीयात्
काठ १२,९¶.
†पविष्ट ऋ ९, ६४, १०; १०९,
१३; कौ १,४३१; ४८१; जै १,
४२,५; ५०,५.
पूयते ऋ ९, ८६, १२[l]; ९७,
३५[m]; पूयसे ऋ ९,८६,३०.
¶पवयते तै ६, ४,९,२; ६, ७,
२; ¶पवयति तै ६,१,१,७; ४,
५,३; ¶पवयति तै २, १, १०,
३; ५,८,६; ६, १, १, ७[५]; ८[९];
९[४]; ४, ५, ३; ७[४]; पवयन्ते तै
६,६,७,२¶.
¶पावयते मै ३, ६, २; ३[२]; ९;
¶पावयति मै २, १, ३; ३, ६,
३[१२]; ४, ५, ५[३]; काठ ८, ९[२];
२३, १[०n]; २६, १०[२]; २७,१[२];
२; ३७, १[६]; क ७, ५[२]; ३५,
७[१६]; ४१, ८[२]; ४२, १[३]; २;
पावयात् पै १६, ५०, ७[a];
¶पावयेत् मै ३,६,३; काठ २३,
१; क ३५, ७; पावयेताम् पै ९,
३, १.
अपुपोत् ऋ ३, २६, ८; मै १,
८,४¶.
पावयां √कृ, पावयांक्रियात् मै
२,१,३¶.
?पवते[o] पै १२,३,१२.
पुवन[p]- -ने पै ५,१०,६; -नेन शौ
४, ३४, ३; पै ६,२२, २; -नैः
शौ १८,३,११; पै ९ २२,१.
पुवमान,ना[q]- -†०न ऋ ९,४, [१;

१ पवयात् नः पवित्रैः इति, पै १६, ५०, ७ पावयात् नः पवित्रैः इति पामे. ।

a) पामे. पृ २०६४ p द्र. ।

b) सपा. पुनन्तु<>पुनीत इति पामे. ।

c) सपा. आपश्रौ ७,९,९ शुन्धन्तु इति पामे. ।

d) सपा. पुनाहि (पपा. पुनीहि)<>पुनीहि (वैताश्रौ ३०,९ च) इति पामे. ।

e) पामे. पृ २०६४ o द्र. ।

f) सपा पुनाहि<>पुनीहि (तैब्रा १,४,८,१ शांश्रौ १५,१५,६ च) इति पामे. ।

g) सपा. मां पुनाहि<>मां पुनीहि <> तैब्रा १, ४,८,२;४ पुनीमहे इति पामे. ।

h) पामे. पृ २०६४ n द्र. ।

i) तवादेशे विक. स्वरः ।

j) °नत् इति पाठः? यनि. शोधः ।

k) पामे. पृ ११४३ f द्र. ।

l) सपा. कौ २,३८३ जै ३, ३१,३ सूयसे इति पामे. ।

m) पामे. पृ १००३ d द्र. ।

n) एकतरत्र वहिस् इत्यनेन समस्यन् SI. चिन्त्यः ।

o) पाठः? पवस- > -वसे इति शोधः । 'धान्यं चोदयन् प्र शूर्पं नय, पवसे (=पवनाय) कृणुष्व' इति वा. द्र. । p) नाप. (पवन-साधन-)। करणे ल्युट् प्र. ।

q) विप. (अग्नि-, इन्द्र- प्रभृ.), नाप. (सोम-, वायु- प्रभृ.)। शानन् प्र. (पा ३,२,१२८) नित्स्वरश्च ।

९, ९; १००, ८]; [९; ६४, ९; १००,७]; ११, ९; १३,[(३,७) ८[a]]; १९,[६; ४३,४; ६३,११]; २५,२; २६, ६; ३५, १;३६,३; ५९,४;६१,१८[b]; २६;६३, २३; ६५,२;[४; ११]; ६६, ३; ३०; ६७,२१; ८६,३४; ३८; ९४,५; ९७,३१; १००, ९; १०१, ९; १०७, २१; १०८, ३; कौ १, ४८०[c]; ५१७; ५३४;५८३; २, १११; १५४; १५७‡[d]; १७०; २४०‡[e]; २५५; २७१; २८८; ३०६;३१०;३६७; ३६८;३९७; ४०५; ४२९; ५६४; ५८६; ६६२‡[f]; ७९९; जै १,५०, ४; ५३,७; ५५,२; ५९, ६; ३,११, ७; १५, २; ५‡[d]; १६,८; २१, ६‡[e];२०; २३, ३; २४,४; २५, २; ६; ३०,१०; ११; ३१, १७; २५; ३३,४;४५,१;४८,२; ५५, ३‡[f]; ४,२२, ४‡[f]; –†०न ऋ ९, ५, १०; १२, ९; २३, ३; २४, ३; ४०, ४; ६५,३; ६६, २; ७२, ९; ७४, ९[२]; ७९, ३; ५; ८५, २; ८६, १; ४; २८-३०; ३५; ९०, ५; ९२, ४; ९३, ४; ९६, ४; ११; २३; १०७,२२; ११०,२; ३; ९; ११३, ६; ७; मा १९, ५३; २२, १८; का २१, ४, ३; २४,५,१; तै २,६,१२,१; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; कौ १, ४३२; २, १३४; २३६; २५६;

३१३; ४३०; ५५३; ७१५; ७१६; ८४६; जै १, ४२, ६; ३, १३,१०; २१, १; २१; २५, ९; ३३,५; ४३, ९; ५८,२;५९, ७;८; पै ४, १४, ३§; –नः ऋ ८, १०१,१४; ९, ३,२-५; [७ (१३, ८)]; ८; ५, १-४; ६; ७; ९; ७, ५; २०, २; २७, ४; ५; २८, [५ (६०, १)]; ३०, [४; ४९,५]; ३७, [३; १०३, ६];४; ५९,३; ६०, ३; ६१, १६; ६२, १०; ११; १६; ३०; ६३, [८; ६५, १६]; ६६, २०; [२२(८५,७)]; २४; २६; २७[f]; ६७, २२; ६९, २; ७६,३; ७८, ५; ८०,५; ८१,३; ४; ८५, ८; ८६,८; १२;१३; १८; ८८, ५; ८९,१; ९१,३; ९६, ७; ८;२१; ९७, १४[d]; २४; ४१; [(७४,९) ४४]; १०६,१०;१०७,११;१५; २२; ११०,१०; मा ५,३२[g]; ६, १७; १९, ४२†; २६,९†; †का ५,८,४§[g]; २१, ३, १३; २८, १०,१; २९,५,३; तै १, ३, ३, १[g]; ३,३,१०,२; ७, ५,२०,१; ¶मै १,५,११†; ६,८; २, १,३; ३,३,२[२]; ५;८,१०; ११, १०[२]; †;§; ४, २, २; काठ ७, १३; ¶८,८;९; १३, ९; १५,१०[४]¶; २२, १०[२]¶; ३८, २†; ४५, १७; ¶क ७, ३; ५; ३५, ४[२]; †कौ १, ४८४; ५०८; ५४२; ५७२; २, १८३; २०७; २३९;

२७०‡[h]; २९०; ३९५; ३१९; ३८३; ४३०; ४८२; ५०४; ५४४‡[a]; ५६७; ५८०; ६०५; ६०८-६११; ६१२‡[a]; ६१३; ६३४; ६३९;६४४; ६४५;६६१; ७२१; ७८९; ८६९; १०४०; जै १,५०,८; ५२,१२; ५५, ९; ५८,७; ३, १७,४;१९, २; २१, ४; २३,२‡[h]; २४,६; ११;२६, ५; ३१,३; ३३,५; ३५,२;३६, ७; ३९,३;४२,१०‡[a]; ४७, ६; ४९, २; ५-८; १०‡[a]; ५०,१; ५१,४; ५; ५२-५३, २;३;५५, २; ५९,१३; ४, ४,१; १२, ८; २२,२; ३;२८, ६; शौ ३, ३१, २;४,११,४; ६,१९,१‡[i];२; ९, १२,८; १०, २,२६; ८, ४०†; ९,२६; १५,२,७; १४;२०;२७; १५, ६; १८, ३; १९, ६१, १; पै २,८०,५; ३, २५,२; ५,१६, १; ९, २३, १-२१; १०,२, ९; ११,१,१०; १६,५३,४; ५९,९; ९६,८; १३९,३; १७, २९, ३; १०; १९, ७,११‡[i]; १२; २०, २२, ५; –नम् ऋ ९, १३, २; २६,३; ४६,६;५०, [३;६७,९]; ६०, १; ७८, ३; ८१, ५; ८६, २४; ९७, ८; तै ¶३, २,१,२; ३;५,७,१५,१; मै २, ७, १६; काठ ८,८¶; ३९,३; ५३, ५; क ७, ३¶; †कौ २, ४६७; ५३८; ५५७; † जै ३,४२,४; ४४, ३; –नयोः काठ ३३, ६¶; –नस्य

a) सपा. °मान<>°मानः इति पाभे. ।
b) संपा. °मान<>°मानस्य इति पाभे. ।
c) °मानः इति विव. भ. S.? ।
d) सपा. °मान<>°मानः इति पाभे. ।
e) सपा. °मान<>°मानस्य इति पाभे. ।
f) सपा. °मान<>°मानः इति पाभे. ।
g) पाभे. पृ ७३५ *l* द्र. ।
h) सपा. ऋ ९,२५,३ वृत्रहा इति पाभे. ।
i) सपा. ऋ ९, ६७,३७ मा १९, ३९ का २१,३,१० मै ३,११,१० काठ ३८,२ जातवेदः इति पाभे. ।

ऋ ९,५,८;११; ४१, ३; ५१, [३;६४,२४]; ५३, ३; ६१, ४; १७[a]; ६४, ७; ६६, १०; २५; ८१, १; ८६, ६; ९२, ५; ९६, २४;११४,१; तै ३, २,१,२[2]¶; ¶मै १,९,५[2]; ३, ३, २[2]; ४, २,४[2]; ¶काठ २२, १०[2]; ३४, ४; क ३५, ४[2]¶; †कौ २, ७; १३७; २३७; २४१‡[b]; २४४; ३०८; ४२८; ५७६; ६६०; १०६६; †जै ३,१,९; १३,१३; २१,२; ५‡[b]; ९; २५, ४; ३३, ३; ४७, २; ५३, ६; ५५, १; ४,७,३; –ना[c] मै १,६,२; काठ ७,१३;१४; ८,९[2];¶; क ६,३[2]; ७,५[2];¶; –नाः ऋ ९,६३,[२५; १०७, २५]; २७; ८५, [(६६, २२) ७]; ८७, ५; तै ७, १, ८,१¶; मै ४, ४, १०[2]¶; काठ १५, १०; ३७, ८¶; †कौ १, ५२२; २, १०४९; १०५०; जै १, ५३,१०†; –†०नाः ऋ ९, १२, ९; कौ २, ५४५; जै ३, ४३,१; –¶नान् तै ३, २,१,१; २; –¶नानाम् तै ३, २,१,१;२; मै ३, ३, २; काठ २२, १०; क ३५,४; –नाय ऋ ९,११,१; ६५, [७; ८६, ४४]; मा ३३, ६२†; का ३२,५,८†; ¶तै २, २,४,२[2]; ३; ¶मै १,६,८[2]; २, १,३; ¶काठ ८,८;९; ¶क ७, २; ५; †कौ २,१; ११३; ६६५; †जै ३, १,३; ११, ९; ४, २०, १०; पै ७, २०,१०; –नासः ऋ ९, २१, ४; २४, [१; ६७, ७; १०१, ८]; ३१, १; ६३, २६; ६९, ९; †कौ २, १६९;३११; १०५१; †जै ३, १६, ७; २५, ७; पै १०, ९,६; –ने ¶मै १, ११,९[2]; ३, ८, १०; काठ १४, १०; ३३, २; ३४, ४; ३७, ६; शौ १७, १, १३; पै १६, ७२, ४; –नेन ऋ ९, ५, ५; ९७, ५८; मै १,६, ८¶; ¶काठ ९, १४[2];१५; कौ ३,१,५†; जै २,५, २†; –¶नेभ्यः तै ३,२,१,१; २.

पावमान[d]– -नम् खि ३, १०[2], १८; २०; काठ ९, २¶; क ८, ५¶; शौ ११,९,६; पै १६,८२, ६; –नस्य मै २, ३, ४[e]; ५¶; –नेन तै २,२, १०,२[e]; ११,३; काठ ११,७[e]; ८.

पावमानी[f]– -नी मै १, ७, ४¶; शौ १९,७१,१?[g]; –नीः ऋ ९, ६७,[३१; ३२]; खि ३,१०, १;२;६;१०[2], १७;१९; कौ २, ६४८-६५१†; ६५२[h]; ६५३†; –नीभिः खि ३, १०[2], १-९; –नीम् खि ३,१०[2],१६[i]; –न्यः खि ३,१०,३[h].

पवयितृ– -ता तै ६,४,७,२¶.

¶पवयित्वा तै ६, १, २, १[2]; ४, ९,२[i].

पवितृ– -ता शौ ६, ११९,३[k]; पै १०,९,७[l]; –तारः पै ६,३,१०; १०,९, ९; –‡तारम्[m] कौ २, २२६; जै ३,२०,१०.

पवित्र[n]– -त्रः पै ३,४०, २;९,२२, १; ३-२३; –त्रम् ऋ १, १२५, [६; ९,६२, १; ६७, ७]; ८,१, १५; ९, २, १; २०, [७; ६२, ३०; ६७, १९]; २४, ५; २५, [६;५०,४]; ४५,४; ४९,४;५१, ५; ६१, ४; ५; ६२, ७; ६३, १५; ६६,५; २८;६७, २०;२३; २४; ६८,२; ६९, ९; ८३,१;२; ८५, [९; ८६,७];९६,[६;१७]; ९७, १; १०६,१४; १०७, २५; १०९, १६; १९; १०, ३१, ८; खि ३, १०,४; मा १, २; ३[2]; १९,४१;८८; का १, १, ३; २, २[2]; २१,३,१२;६,९; तै १, १, ३,१[2]; ४,२,१[o]; ¶२, १, १०, २; २,५,१; २; ५,८,६; ३, ४,

---

a) पामे. पृ २०६६ *e* द्र.।

b) पामे. पृ २०६६ *b* द्र.।

c) इहैव मन्त्रे °ना<>पावका<>शुचिः इति पामे.।

d) विप. (सूक्त-, स्तोम- प्रमृ.)। सास्यदेवतीयाद्यर्थे अण् प्र. (पा ४,२,२४ प्रमृ.)। प्र. स्वरः।

e) सपा. °नस्य<>°नेन इति पामे.।

f) नाप. (ऋग्-विशेष-)।

g) पाठः? पावनी इति शोधः। सपा. तैआ १०, ३६ पवने इति पामे.।

h) सपा. °नीः (मागृ २, १४, २६ च)<>°न्यः (तैब्रा १,४,८,६ च) इति पामे.।

i) °नीः इति खिसा १८,१७ पाठः।

j) सपा. मै ४, ६,२ काठ २७, ४, क ४२, ४ पाव° इति पामे.।

k) पामे. पृ २०६४ *p* द्र.।

l) सपा. ऋ ९,६७,२२ काठ ३८, २ पोता इति, मा १९,४२ का २१,३,१३ मै ३, ११, १० आपश्रौ १०,७, १३ पोता इति, तैब्रा १,४,८,१ पूतः इति पामे.।

m) सपा. ऋ ९,८३,२ पवी° इति पामे.।

n) विप., नाप. (शोधनी-)। इत्रः प्र. (पा ३,२,१८५; १८६)। प्र. स्वरः।

o) पामे. पृ २०६३ *j* द्र.।

११,२†; ५,७,१५,१; ६,४,५,
३[a];४¶;९,२¶;६,७,२¶; मै १,
१,३; ३,४[a];८,४¶; २,५,५¶;
३,¶६,१; ३[२]; ११, ९; १०[३];
४,१,३[३]; ४, २¶; ५,३¶; ५[a];
६¶; ७[२]¶; ६-७,२¶;१२,६†;
काठ १, ३[२]; ४, १[a]; ६, ४¶;
८,५¶; २२, १३¶; २३, १¶;
१२†;२६,१०[३]¶;२७,१[a];२[२]¶;
४¶;३१,२[५]; ¶[३];४¶; ३८, २;
३;५३,५; ¶क १,१[२]$;३,१$[a];
४,३;७,१;३५,७;४१,८[३]; ४२,
१$[a]; २[२]; ४; ४६, ८[३]; $[२];
४७, २[२]; ४; †कौ १, ५२२;
५२६; ५६५; २, १२२; १३७;
१३८; १८०; २२५; २२६;
२९४; ३१४; ३२४; ३२९;
३८७; ५१०;५२५;५५८;७४९;
७८८; †जै १,५३, १०; ५४,४;
५७,१२; ३, ५, ४; १३, १३;
१४; १७, १; २०, ९; १०;
२४-२६,१०; २७, ५; ३१, ७;
४०,६; ४१,१; ४४,४; ४, ३०,
२; शौ ९,६, १६; १९,३३, ३;
पै ३,४०,२[२]; ९,२२, २; २४;
२८; १२, ५, ३; १६, ११२,
२;१४९,९; –†त्रस्य ऋ ८,३३,
१; कौ १,२६१;२,२१४; जै १,
२७,९; ३,१९,९; शौ २०,५२,
१;५७,१४; –त्रा ऋ ९,७३, ८;
९७,५५; मै १, २, १; शौ ६,
१२४, ३; पै १०, ९, ८; १९,
४०, ६; –†त्रात् ऋ १०, १७,
१२; मा ७,२६; का ७, ११,१;
तै ३,१, १०,१; काठ २७, ४¶;
३५,८[२]$; क ४२,४¶; पै २०,
१२,८; –त्राय मा ३०,१०; का
३४,२,२; –त्रे ऋ १,२८,[९;९,
१६,३;५१,१];८,१०१,९;९,२,
५;३,९;६, [३;५२,१; ६३,१६;
६४,१२]; १२, ५;१६, [४;१७,
३;३७,१; ५६, १]; ७;१७, [४;
४३, ४]; १८,१; २७, १; २; ५;
२८, २; ३०, १; ३६, १; ३७,
२;३९,[३; ४४, ३; ६१, ८];४;
४३,५; ६२,२१;६४, ११; ७३,
७; ९; ८५,१०; ८६, [३; ९७,
४०];६;२२; २३; ३०; ८७, ४;
७; ९२, १; २; ९८, ११; ९९,
८;१००,६;७; १०१,१५; १०९,
१२; मा १, १२[b/c]; १०, ६[b];
२०,३१†; ३३,८५†; का १,४,
१[b/c]; २२, २, ८†; मै ३, ६,
३¶; †कौ १,४७५;४९०;४९६;
४९९; ५२९; ५३१; २, १०८;
११०; २३७; २५०; २५१;
३६६; ३६७; ३९१; ४३२;
४४३;५५०;५७५;६०३; ६१४;
६३१;६३४;६३६; ६३७;६४२;
६४३;६८४; ७३८; †जै १,४९,
९; ५१,४;१०;५२,३; ५४, ५;
७; ३,११,४; ६; २१, २; १५;
१६; ३०, ९; १०; ३१, ११;
३३, ७; ३४, १; ४३,६; ४७,
१; ४९,१;५०,२; ५१, २; ३;
९;५२,२; १०; ५३,१;५६,११;
४,१६,३;२६,३; –त्रेण ऋ ९,
६७, २२; २५; खि ३, १०, ३;
मा १, ३; १२; ३१[२]; ४, ४;
१०, ६; ३१; १९, ३[२]; ३७[२];
४०; ४२†; ४३†; २०, २०;
का १, २, ३; ४, १; १०,
३[२]; ४,२,२; ११,४,२;१०,१;
२१,१;३[२]; ३,७;८;११; १३†;
१४†; २२,१, ५; तै १, १, ५,
१; १०,२; २,१; २[2d]; ८,२१,
१; ६, १,१,९[d]; मै १,१,६;९;
२,१[2d]; २,३,८; ५,५¶; ६,८;
३,६,३[२]¶; ११,७[२]; १०[६]; †[२];
४, ४, २[२]; ¶; काठ १, ५; २,
१[2d]; १२,९[२]; १५,६;२३,१[2d];
३८,२[५];†[२]; ५; क १,५;१३[2d];
३५, ७[2d]; कौ २, ६५२; शौ
६, १९, ३†; ५१, १; ११५,
३; १२,१,३०; पै १६, ४९, ६;
१७, ३, ११; १९, ७, १३†;
४३, ४; २०, ४३, ५; –त्रेभिः
ऋ ९, ६७, ५; ९७, २४; –त्रैः
ऋ ३, १,[५; ३१, १६]; २६,
८; ३६, ७; शौ १२,३,३; १४;
२५; पै १६,५०,७[e]; १७, ३६,
३;३७,४;३८,६; २०,१५,८.

¶पवित्र-त्व– -त्वाय मै १,११,
८; ४,४,८; काठ १४,७.

पवित्र-पति[f]– -¶तिः मै ३,६,
३; काठ २३, १; क ३५, ७;
–०ते मा ४,४; का ४, २, २;
तै १,२,१,१; ६,१,१,९; मै १,
२, १; ३, ६, ३; काठ २, १;
२३,१; क १, १३; ३५,७.

पवित्र-पूत– -तः काठ २२,
१३¶; –तम् मै ३, ६, १¶;

a) पाभे. पृ २०६३ *j* द्र.।
b) =सपा. माश १,१,३,१; ५,३,५,१५ तैब्रा ३,७,४,११ आपश्रौ १,११,७ शांगृ १,८,१४ गोगृ १,७,२२ द्राग्र १,२,१२। माश्रौ १,१,३,१२ तु पूते इति पाभे.।
c) सं२ इति सा. म. चिन्त्यौ।
d) सपा. सकृत् पवित्रेण <> पवित्रपूतस्य (माश ३,१,३२३ च) इति पाभे.। e) पाभे. पृ २०६४ *p* द्र.।
f) षस. पूप. स्वरः (पा ६,२,१८)।

–तस्य[a] मा ४,४; का ४, २,२; –¶ताः मै ४,५,५; काठ २७, २; क ४२,२.

पवित्र-रथ[b]- -थः ऋ ९, ८३, [५; ८६,४०].

पवित्र-वत्- -वत् मै ४,१,९¶[c]; –वति ¶काठ १५, ५; ३१,७[d]; –वन्तः ऋ ९,७३,३; १०१, ४; तै ६,४,५, ३¶; †कौ १,५४७; २,२२२; †जै १, ५६, ५; ३, २०, ६; शौ २०, १३७, ४†; –वन्ता ऋ १०,२७,१७; –वान् ऋ १,१६०,३; तै ६,४,६, ३¶.

†प(वि>)वीतृ[d]- -॰तारः ऋ ९, ४,४; कौ २, ४००; जै ३,३१, २०; –तारम् ऋ ९,८३,२[e].

पावक, का[f]- -॰क ऋ ७, १, ८; –†॰क ऋ १,१२,[९; ८,४४, २८]; [१०; ३, १०, ८]; १३, १; ५०,६; ९५, [११; ९६,९]; २,७, [४ (७, १५, १०)]; ३, २१,२; ४,५,६; ५,४; [७ (७, १४,२)]; २२, [४; ६,४८, ७]; २६,१; ६,२,६; ८,६०,३; ११; ७४,११; मा १७, ८; ९; ३३, ३२; का १८, १,९; १०; ३२, ३,३; तै १,३,१४,५;८[२]; ५,५, ३[२]; ४,६,१,२;३; मै १,५, १[२]; २, १०, १[२]; ४, १०, १[२]; २; १३, ५; काठ १६, २१; १७, १७; १९,१४[२]; क २८, १; कौ १,२९; ३७;४३; ८३; २,१९६; ६९७; ८७१; ३,५, ११; जै १, ३,९; ४,३;९;९, ३; ३, १८, ३; ३८,३$; ५७,१; ४,१२,९-११; १४; २८,८; शौ १३, २, २१; १८,४, ५९; २०,४७,१८; पै ८,१४,११; १८,२२,६; १९, ३५, ५; –कः ऋ १, ६०, ४; १४२, [३;८,१३,१९;९,२४,६; ७]; २,३,१; ३,५, ७; १७, १; २७, [(२,७,४)४; ७,१५,१०]; ४,६, ७; ५, ७, ४; ६, ४, ३; ६,२; १०,४; ७,३,१;९; ९,१; ९,९७,७; १०,४५,७; मा १२, २४†; १७,४;५; ७; ११; १५; ३६,२०; का १३,२, ७†; १८, १,५;६; ८; १२; १५; ३६, १, २०; तै १,३, १४, ४†; ३, १, ९,१; ४,२,२,२†; ६, १, १[२]; ३[२]; ५; ¶५,४,४,४;५[२]; ६,३; मै १,३,३६; २,७,९†; १०,१[५]; ३,३,६¶; ४,१०, २; ११, ५; काठ २,१४†; ७,१३; १६,९†; १७, १७[५]; ३०, ६; †३५, १; १४; क २८,१[५]; †४८,२; १३; †कौ १,५२४; २, ३१६; ३१७; ४६६; ५६९; †जै १,५४,२; ३, २६,२;३;३५,१;४६,४; शौ ६, ४७;१;८,३, २६†; पै १६, ८, ४†; १९, ४३, १०; २०, ५४, १०†; –कम् १, ६४, १२; ५, ४, [३; ६, १, ८]; ६, १५, ७; ८, २३, १९; १०, ३६, ७; ४६,४; ८; ¶मै १,६,८; ३, ३,६; ४, १३, ६†; ¶काठ ८, ८[२]; १८, २०†; २१, ७; क ७, ३¶; कौ २, ११७†; जै ४,१५, १०†; पै १३,३,४; –†कया ऋ ६,११,२; १५,५[g];९,१०१, २; मा १७,१०[g]; का १८, १, ११[g]; मै २,१०,१[g]; काठ १७,१०[g]; क २८,१[g]; कौ २,४८; जै ३,५,७; –का ऋ १,३,१०; मा २०,८४†; का २२, ८, ५†; मै १, ६,२[h]; †४,१०, १;३;११,२; †काठ ४, १६; ७[h], १३; १४; ८,९[२h];¶; ११, १३; २०, १५; क[h] ६,३[२]; ७, ५[२];¶; कौ १, १८९†; जै १, २०, ५†; –काः ऋ ३, ३१, २०; ४, ५१,२; ७,४९, २; ३; ५६,१२;५७, ५; १०, ४६, ७; मा ३३,१†; का ३२,१, १†; तै ४,६,३, ३[i]; ५, ४, ६, ३[i]; ६, १,१[२];†; मै १,२,१; ८, ९[२]¶; २, १३, १[२];†; ४, १४, १८†; ¶काठ ६,६[२]; ८,८; ¶क ४,५[२]; ७, ३; शौ १, ३३, १; ४; ६, ६२; ३[j]; १२[j], २, ११; २८; पै १,२५,१; ४; ६,३,१०; १४,

---

[a]) पाभे. पृ २०६८ *d* द्र. । [b]) विप. (सोम-) । वस. ।

[c]) सपा. °वत् <> °वति इति पाभे. ।

[d]) सांहितिकः दीर्घः (ऋप्रा ९,५१;५२) ।

[e]) पाभे. पृ २०६७ *m* द्र. ।

[f]) वप्रा. सद् विप. (अग्नि-, सरस्वती- प्रमृ.), नाप. (अग्नि-) । वधा. सतः यनि. धा. कर्तरि ण्वुच् प्र. उसं. [पा ३,१,१३३ (तु. सा [ऋ १,१०,३]; वैतु. भा [तै १, ३, २४, ४] √पावि + ण्वुल् प्र. इति कृत्वो-दात्तनिवृत्तिस्वर इति, सा. [पक्षे] पाव- [भाप.] + [√कै>] क- > उस. इति च ?)] । स्त्री. इत्वाऽभावः (पावा ७,३,४५) । [g]) तु. टि. १आ तै ४,६,१,२ ।

[h]) पाभे. पृ २०६७ *c* द्र. । [i]) सपा. मा १७,५७ का १८, ५, ८ मै २, १०,५; ३, ३,८ काठ १८,३ क २८, ३ माश ९,२,३,११ वाकाः इति पाभे. ।

[j]) शुचयः पावकाः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १२,२,२० यज्ञियाः इति पाभे. ।

१, २; ५; १७, ३१, १; ३२, ८; १९, ३०, ६; २०, ५१, ६; -कान् ऋ ६, ५१, ३; ८, २०, १९; -¶काय तै २, २, ४, २; ३[2]; मै १,६,८[3]; काठ ८,८; ९; क ७, ३; ५; -काये मा २२, २०; का २४, ७, २; तै ७, ३, १५,१; मै ३,१२,५; काठ ४३, ५; -कासः ऋ १,६४,२;१४२, ६; -¦के ऋ ६,५, २; ४९, ३; तै १,३,१४,३; ४,६, १, २‡[a]; काठ ७, १६; -केभिः ऋ ५, ६०,८.

¶पावक-वत्- -वते मै १,८,९; काठ ६,६; क ४,५.

¶पावकवती- -तीः काठ २१,७; -तीभिः तै ५,४,४,४.

¦पावक-वर्चस्[b]- -र्चाः ऋ १०, १४०, २; मा १२, १०७; का १३,७,६; तै ४,२,७, ३; मै २, ७,१४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २,११६७.

पावक-वर्ण[b]- -र्णम् मा १७,६; का १८,१,७; तै ४, ६, १, २; मै २,१०, १; काठ १७,१७; क २८,१; -¦र्णाः ऋ ८,३, ३; मा ३३, ८१; का ३२, ६, १२; कौ १,२५०; २, ९५७; जै १, २६, ८;४,२०,६; शौ २०,१०४,१.

¦पावक-शोचि[c]- -०चे ऋ ३,२, ६; ६,१५, १४; तै ४, ३, १३, ४[d]; मै ४,१०,१.

¦पावक-शोचिस्[b]- -चिषः ऋ ३,११, ७; कौ २,९०७; जै ४, १५,३; -चिषम् ऋ ३, ९, ⌊८; ८, ४३, ३१; १०२, ११; १०, २१, १⌋; ४, ७, ५; ८, ४४, ⌊(१९,४)१३⌋; कौ १,४२०; २, १०६२; जै १, ४१, २; -चिषे ऋ ५,२२,१.

पावन- -नम् पै ९,२३,१.

¶पावयितृ- -ता काठ २३, १; क ३५,७.

¶पावयित्वा मै ४,६,२[e]; काठ २३, १; २७,४[e]; क ३५,७; ४२,४[e].

पुनत्- -नन् मा २३,२६; २७; का २५,६,६; ७; तै ७,४,१९, २; मै ३, १३, १; काठ ४४, ८; -नन्तः ऋ १०,७१,२; -नन्ता ऋ १०,२७,१७.

पुनती- -ती ऋ ४, ५, ७; खि ३,११,२; मा १९,४४; का २१, ३, १५; मै ३, ११, १०; काठ ३८,२.

¦पुनान,ना- -०न ऋ ९, ९, ७; -नः ऋ ३, १,⌊५(३१,१६)⌋;७, ९,२; ९, ६,९; ८,⌊३ (६०,४)⌋; ६[f]; १३, ⌊१; २८, ६; ४२, ५;१०१, ७⌋; १६, ६; ⌊८;६४, २५(७४,९) १०६, १०⌋; १८, ७; १९, १; ३; ५; २०, ५; २५, ⌊४; ४३,३⌋; २७, १; ⌊६; ६६,२८⌋; ३०, ⌊१; ६४, २५⌋; ४०, १; ⌊(१, १२, ११; ८. २४, ३) ५; ६१, ६⌋; ⌊६; ५७, ४; ६४,२६; १००,२⌋; ५४,३; ४; ६१,२३; २७; ६२, ⌊(७,४) २३ (७४, १)⌋; ६३, ⌊२८; १०७,४⌋;६४,१४;१५;२७;६८, ९; ⌊९;८६,९;९६,२३⌋; ७०,८; ७५, ५; ८२,१; ८६, ⌊(७०,५) ३⌋; २१; २६; ⌊(७८,१) ३३; १०६,१२⌋; ८७,१; ९; ९१,४; ६;९२,३;६;९३,५;९५, १; ५; ९६, ⌊३[f];९७,२७⌋;१५; ९७,६; १२; १८; २५; ३७; ३८; ४५; ४७; ९९, ⌊(५०,५) ६⌋; १०३, २;४;५;१०७,२;६; १८; १०९, ९;११०, १०; ११; १११, १[2]; ११३, ५; काठ ९, १९; कौ १,४६३[2]; ४८८; ५११; ५१९; ५२३; ५३०; ५४६; ५६२; ५७२; ५७७‡[g]; २, २५; २७; १०७; १३९; १६८; १७३; १९२; १९३; २७४; २९०; २९२; ३२२; ३४९; ३५०; ३६१; ४१२; ४३०‡[h]; ४८१‡[i]; ५३०; ५३३; ५३७; ५६५; ६३६; ६४०; ६४१; ६६४; ६६६; ७०७; ७०८; ९४०[2]; १११४; जै १, ४८,९[2]; ५१,२; ५३,१; ९; ५४, १; ६; ५६, २; ५७-५८, ७; १२‡[g]; ३,३,४; ६;११,३;१३,१५;१६, ६; ११;१७,१३; १४; २३, ६; २४,६; ८;२६, ८; २९, ६; ७;

a) पावक आ चित° इति पाठः ? °कया याश्रित° इति शोधः (तु. सस्थ. टि. आ इति, रुरुचे इति क्रिप. अनिघातश्च; वैतु. तै. पपा. तदनुसृतः सा. भा. K. प्रमृ. च यनि. इति ?)। b) विप.। वस.। पूप. स्वरः। c) विप. (अग्नि-)। वस. उप. = शोचिस्- (तु. L ⌊५७२-३⌋)।

d) वैतु. पपा. सा. K. पावक, शोचे इति द्वे पदे इति। e) पामे. पृ २०६७ j द्र.। f) तु. सस्थ. टि. आ। g) सोमः पुनानः इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ९,१०३,२ अव्यये वारे इति पामे.। h) सपा. ऋ ९,१०७,२२ शांश्रौ १०,१३,५ मृजानः इति पामे.। i) सपा. ऋ ९,७,४ वसानः इति पामे.।

३०,१४; ३१, ३२; ३३, ५‡[a]; ३६,६‡[b]; ४१,६; ९[c]; ४२, ३; ४४,८; १०; ५१, २;७; ५५,५; ७; ५८,४; ५; ४,१,१[2]; ७, ८; शौ १२, ३, ५४$; पै १७, ४१, ४$; –नम् ऋ ९, ३५, ५;८६, २५; ९९, ४; १०५, १; कौ १, ५६९; २, ४४८; ९८३; जै १, ५८, ४; ३, ३४; ६; ४, २४,४; –नस्य ऋ ९,१६,४;३५,[(२९, ३)६]; ८६, ४७; –नाः ऋ २, ३,५; ३, ३१, [(१,५)१६]; ६, ६६,४; ७, ४९, १; ९, ६, [४; २४,२]; ८९,५;१०६,९; कौ २, ३१२;६७८; जै ३,२५,८;५६,६; पै १४,१,११$;–नाय ऋ ९,२९, [३ (३५,६; ६१, १५)]; १०३-१०४, १; कौ १, ५६८; ५७३; २, ५०७; १११७; जै १, ५८, ३;८; ३,२०,५;४०,३; –नासः ऋ ६, ३७, २; ९,८, २; कौ २, ५२९; जै ३;४१,५;पै ६,३,२$; –ने ऋ ४, ५६, ६;कौ २,९४७.

पूत– -तः ऋ ९,९७,३१; १०९,८; १०, १७, १०; मा ४, २†; ८, ५७; १०,३१; १९, ३[2]; का ४, १,३†; ९, ७,५; ११, १०, १; २१,१,३[2]; तै १, २,१, १†; ८, २१,१; २, २,५,३¶; ५, ५,९, ५[2]¶; मै ¶१, २, १†; ६, ८; ११,६; २,३,८; ३,६,२[2];†;¶; ११, ७[2]; ४, ७, २¶; काठ २, १†; १२, ९[2]; १४, ६¶; ३७, १८; क १,१३†; कौ १,५३४†; जै १,५५,२†; शौ ६,५१,१;२†; ११,१,२५; १२, ३, १४; पै ६, २,६?; ३,३†; ९, २३,७; १८; १९; १०, ९, ९; १६, ९१, ५; १७,३७,४; १९, ४३, ४; ६†; २०,४३,५; –तम् ऋ ३, २,१; ४, १; १९; १०, ६; ५, ८६, [६; ८, १२, ४]; ९, ६७, ३१; खि ३, १०, ४; मा १२, १०४; २०,२०; का १३, ७,३; २२,१,५; तै १, ५, ४,१¶; २, २,१२,७†; ४,२,७, १; ६, १, २, १¶; मै २, ७, १४; ३,११, १०; ४,१२,४†; काठ १०,३¶; १६,१४; २३, १¶; ३८, ५; क २५,५; ३५,७¶; कौ २,६४८†; शौ ४,३९,१०; ६, ११५, ३; पै ३,३९,४; ८, १६,१०; ९, २३, २; ७;१०; २०; २१; १५,२,७; १६,४९, ६;२०,४३,६; –तस्य ऋ ८,९४,५; मै ४,२,९¶; काठ १२,५¶; कौ २,११३६†; –ता ऋ ७,३,९; पै ९, २२,२५;२३, ६; –ताः ऋ १, ७९, १०; ९, २२,[३; १०१,१२][d]; १०,१८, २; तै ५,२,४,४¶; ¶मै ३,१०, १; ४,८,५; शौ ४, ३४, २; ६, १२२, ५[e]; ११, १, १७[e]; १८; २७[e]; १२,३,२५; पै ६,२२,२; ९, २३, ३-६; ९[2]; १०; ११[2]; १२; १३[2]–१६[2]; १७; १६, ९०,८; १७,३८,६; –¶ताभिः मै ३, १०, १; ४, ८, ५; –¶ताभ्याम् मै ४, ६, २[f]; क ४२, ४[g]; –ताय मा ३९, २; का ३९, १,१; –तासः ऋ १,३, ४; मा २०, ८७†; का २२, ८, ८†; कौ २,४५२‡[d]; ४९६†; जै ३,३४, १०‡[d]; ३८, १०†; शौ २०, ८४,१†; –ते मै ४,१,६[h]; काठ[h] १, ५; ३१, ४; क[h] १,५; ४७,४[h]; पै ९, २३,३;४; –तेषु तै ७,५,९, ३¶; –तौ तै २, ५, ६,४[2]¶; शौ १२, ३, ३; पै ९, २३,५;८; १७,३६,३.

पूत-क्रतु[i]– -तुः खि ३,८,२‡[j] –तौ ऋ ८,६८,१७.

पूतक्रतायी[k]– -यी खि ३,८,४[l].

?पूतक्रतायै[m] ऋ ८,

a) पाभे. पृ २०७० *h* द्र. ।

b) पाभे. पृ २०७० *i* द्र. । c) तु. सस्थ टि. आ ।

d) सपा. °ताः<>°तासः इति पाभे. ।

e) सपा. पै १६,९०,७ आपः इति पाभे ।

f) सपा. काठ २७,४ शुचिभ्याम् इति पाभे. ।

g) पाठः? भू° इति शोधः (तु. OK ३०) ।

h) = सपा. आपश्रौ १,११,९ माश्रौ १,१,३,१३; २,२,१ द्राश्रौ १,२,१३ गोगृ १,७,२१ कौसू १,३७ । कौसू २,३२ तु पूतम् इति पाभे. ।

i) व्यसं. [राजन्- (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. विप. [इन्द्रोत-])] । वस. पूप. स्वरः ।

j) सपा. ऋ ८,५६,२ पौतक्रतः इति पाभे. ।

k) स्त्री. ङीपि ऐकारान्तादेशः (पा ४,१,३६) ।

l) सपा. पूतक्रतायी<>?पूतक्रतायै इति पाभे. ।

m) निर्देशः? पपा. °त-क्र° इत्यवग्रहः । पूत-क्रतु- + (√वृध् [वृद्धौ]>*वर्ध->√*वर्धाय>भावे)*वर्धाया- > वस. *पूतक्रतु-वर्धाया- (यस्यां पूतक्रतोर् वृद्धिर्भवति [= तज्जाया-] > -*या [प्र१] >नैप्र. यनि. (तु. छन्दः; वैतु. LR. Gri. °ता-> -तायै इति, WAG [१,१८८ *c*] ORN. पाप्र. अनुपपन्नमिति कृत्वेव °तायी-> -ताय्यै इति

५६,४[a].

पौतक्रत[b]– -तः[o] ऋ ८, ५६,२.

पूत-दक्ष[d]– -क्षः ऋ १,२४, ७; ३,१,३; –[क्षम् ऋ १, २, [७ (५,६४,१) ७,६५,१]; मा ३३, ५७; का ३२, ५, ३; कौ २, ११७; जै ३, १८, ४; –क्षाः ऋ ५,२९,१; -क्षान् ऋ ६,५१,९.

[पूत-दक्षस[d]– -क्षसः ऋ ८, ९४,७;१०; १०,९२,४; –क्षसा ऋ १,२३,४; ८,२३, [३०;२५, १]; कौ २,१४३; जै ३, १४,४; –०क्षसा ऋ ५, ६६, ४; –क्षाः शौ ५,२२,१; ६,९३,३; पै १३, १,१; १९,१४,१५; २०,४२,१.

पूत-बन्ध(न>)नी[e]– -नी ऋ ५,४४,९.

पूत-बन्धु[f]– -न्धू ऋ ६,६७,४.

पूत-भृत्[g]– -भृत् मा १८, २१; का १९,७, ३; तै ३,२, १,२¶; ४,७,८,१; मै २, ११, ५; काठ १८, ११; क २८, ११; –भृतम् तै ३, २, १, ३¶; –भृति काठ ३४,१६¶.

?पूतयते[h] पै ९,२३,२०.

*पूतर्[i]– -तः काठ ११,९[j].

पूत्रिम[k]– -मम् शौ ६,१२४,३.

पूत्रा शौ १४,१,४१‡[l].

पूत्वी[l] ऋ ८,९१,७; पै ४,२६, ७†.

पूयमान,ना– -नः ऋ ९, ८७, ६; ९२,१;९६,१०; १६; २१; ९७, १-३; ३६; ३९; [४२;४९];४८; ५०; ५१; ५५; मा ८, ५७; का ९,७,५; तै ४,४,९, १; †कौ १, ५२६;२,२१०‡[m];२११; ६०४; ७०९;७४९-७५१; ७७६-७७८; †जै १,५४,४; ३,१९,५‡[m]; ६; ४९,३; ५८, ६; –†नाः ऋ ४, ५८,६; मा १३, ३८; १७,९४; का १४,४,१;१९,१,७; तै ४,२, ९,६; मै २,७,१७; काठ ४०,७.

?पूक्ष्णाम्[n] पै ८,१६,५; २०,४७,७.

√पूज् > पूजि > पूजित[o]– -तम् खिसा २६,२१.

पूत– प्रमृ. √पू द्र.

पूत(न>)ना[p]– -नानाम् मै १, ३, ३६.

१पूति[q]– -तिम् शौ ८, ८, २; पै १६, २९,२.

२पूति–>?पूति-धा(न्य>)न्या[r]– -न्या शौ ३, १२,३.

पूति-रज्जु[s]– -ज्जुः शौ ८, ८,२; पै १६,२९,२.

३पूति– √पूय् द्र.

¶पूतीक[t]– -कः काठ ३४, ३; –काः काठ ३४, ३[3]; –कान् काठ ३४,

शोध-प्रस्तावः °तु->°*तावी-> -व्यै इत्यपेक्ष्येतेत्यपि च संकेतुकौ)?। [a]) पामे. पृ २०७१ *l* द्र.।

[b]) व्यप.। अपत्यार्थे अण् प्र. तत्स्वरश्च (वैतु. ?LR. [पक्षे], Gri.<पूतक्रता– इति)। [c]) पाभे. पृ २०७१ *j* द्र.। [d]) विप. (मरुत्-, मित्र-प्रमृ.)। बस.।

[e]) विप. (मति-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

[f]) विप. ([गर्भ-बन्धु-] मित्रावरुण-)। बस. पूप. ?पूत– = नैप्र. भूत–, भ्रूण– इति।

[g]) नाप. (सोमपात्र-विशेष-)। उस. उप. क्विबन्तम्।

[h]) पाठः? √पूताय>पूतायते इति शोधः (तु.छन्दः)।

[i]) तु. पृ ८७० *q*। [j]) सपा. मै २,४,७ ?पूर्तः इति, तै २, ४,७,१ पूर्तिः इति पाभे.।

[k]) विप.। कर्मणि क्त्रिः प्र. उसं. (पा ३,३,८८), ततः मप् प्र. (पा ४,४,२०)।

[l]) सपा. पूत्रा<>पूत्वी (जैमि १,२२१ च)<> ?पूर्त्वी आपमं १,१,९ <>?पूर्ती माग्र १,८,११ वाग्र १४,१ इति पाभे.। [m]) सपा. ऋ ९,९७, २५ या १४,१५ मज्यमानः इति पाभे.।

[n]) इह पक्ष्मन्–>-क्ष्मणाम् इति शोधः संभाव्येत।

[o]) पू° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[p]) विप. (२अप्-)। व्यु.?। पाभे. पृ ११२३ *m* द्र.।

[q]) विप. (सेना-)। शेषं *r* टि. द्र. (वैतु. PW. प्रमृ. <√पूय् इति)।

[r]) विप. (शाला-)। बस.। पूप. पाठः? √पॄ>भावे पूर्ति– इति वा भूति– (प्राचुर्य-) इति वा शोधः (वैतु. सा. पूप. =३पूति– इति, PW. W. पूत– इति शोधः इति?)। सपा. पै ३,२०,३ सूत– इति पूप. ? तत्राप्युक्त एव शोधः द्र.।

[s]) विप. ([*भूरि-हन्तृ-] इन्द्र-)। √पॄ > कर्तरि पूर्ति– > नैप्र. पूति– (प्रभूत-, प्रचुर-) + (√*रज्ज्> रज्ज् [हिंसायाम्]>कर्तरि) रज्जु–>उस. यनि. (वैतु. दारिलः [कौसू १६,१०] जीर्ण-रज्ज्वा अर्थे नाप. इति, LR. = विषयुक्त-सर्प इति?)। सस्थ. उपध्मानिन्– (विप. [इन्द्र-]) = उप √ध्मा> भावे उप-ध्मान– + मत्वर्थे इनप् प्र. इति कृत्वा पृ ९२९ *a* एवंपरः शोधः द्र.।

[t]) नाप. [ओषधि- (=पतित-सोमांश- [तु. आदार–])]। व्यु.?। < √पू इति पाउभो [२, २, २०] अभा. < √पूय् इति MW.। पृ ९८३ *c* वैप २,३ खं. च द्र.।

३[२]; -कैः तै २,५,३,५.

?१¶पूतु-द्रु[a]- -द्रु तै ६, २, ८, ६[b]; -द्रौ तै ६,२,८,४[c].

२पूतु-द्रु[d]- -द्रुः मै ३,८,५¶[b]; शौ८, २, २८; -द्रौ मै ३,८,५¶[c].

पौतुद्रव[e]- -वः पै[f] १९, ५०,४; ६; -वाः तै ६, २, ८, ६¶; -वान् तै ६,२,८,३¶.

पूत्रिम-, पूत्वा,पूत्वी √पू द्र.

¶√पूय्[g], पूयति तै ५,३,१,१;६,४, ७,२; अपूयत् तै ६, ४,७,१; मै ४,५,८; काठ २७, ३; क ४२,३.

३पूति[h]- -तिः काठ १०,६¶.

पू(ति>)ती-गन्ध[i]- -न्धस्य तै २,२,२,४¶.

¶पूयित- -तः मै ३,१०, ३; -तम् मै ३,८,५.

पूयमान- √पू द्र.

पूर-, पूरयत्-, पूरयितव्य- √पृ, पॄ द्र.

†पूरु[j]- -०रवः ऋ १०,४८,५; -रवः ऋ १,५९, ६; १३१,४; ६,२०, १०; ७, ९६, २; शौ २०, ७५, २; -रवे ऋ १, ६३, [७; ४, २१,१०]; १३०, ७; ७, ५, ३; १०,४,१; तै २,५,१२,४; -रुः ऋ ४, ३८,३;५,१७,१; -रुभ्यः ऋ४,३८,१;३९,२; काठ ७,१६; -रुम् ऋ ७, ८, ४; १८, १३; १९, ३; मा १२, ३४; का १३, ३, ५; तै २,५, १२,४; ४, २, ३, २; मै २, ७, १०; काठ १६, १०; क २५, १; शौ २०, ३७,३; -रुषु ऋ १, १०८, ८; ८,६४,१०; -रोः ऋ १, १२९, ५?[k]; -रौ ऋ ६,४६,८.

पूरुष[l]- -†०ष ऋ १०,९७,४;८; मा १२,७८;८२; का १३, ६,४; ८; तै ४,२, ६, ३; मै २, ७, १३; काठ १६,१३; क २५,४; शौ ४, ९,७; पै ८,३,१३; ११, ६, ८; -†षः ऋ १०,९०,३[m];५;९७, १७[n]; खि ५,१२,१; १६,१; मा १२,९१[n]; ३१,३[m];५; का १३,६, १७[n]; ३५,१,३[m];५; तै ४,२,६, ५[n]; मै २,७, १३[n]; काठ १६, १३[n]; क २५,४[n]; कौ ३,४,६[m];७; जै २,३,९[m];१०; शौ ६,१०९,२[n]; $१०,२,९; १८;२०; २१; १९, ६,३[m];९;४४,८$;$२०,१२८, १;१३१,१७[o];१३३,१; पै ८,८, ६[n]; ९, ५, ३[m]; ७; १३, १३, ८[n]; १५,१५,३[n]; $१६,६०,१; १०; -षम् ऋ १०,९७,५; †मा १२, ७९; ३५,४; †का १३, ६, ५;३५,४,४; तै ४,२,६,२†; मै २,७,१३†; काठ १६, १३†; क २५,४†; शौ १, १६,४; ५, ४, ६; ५,४[p]; ६, १३८,१; ७, ८०, ४[q]; ९, १३,४;६; १२, ४, २५; पै १, १०,४; ३१, १; ५९, ३; ६८,२; २, ३२,४; ४, १९,६; ६, ४, ७[p]; ९, १९, २; ७; ११, ६, ६†; १६, ७४, ३; ६; १७, १८, ५; -षस्य ऋ ७, १०४, १५; शौ ८,४, १५†; १०, २, १; २; ४; ८; पै १६, १०, ५†; ५९, १; २; ४; -षाः खि २, ९,१; शौ २, २६, ३; पै २,१२,३; -०षाः[r] खि ५,११, २; काठ ३५,३; क ४८, ४; शौ २०,१२७,१२[r,s]; -षान् शौ ६,

---

[a]) नाप. (*पीत-द्रु-) । पपा. नावग्रहः । पूत- (*स्फीत-) + *उद्रोह- > बस. *पूतोद्रोह- > नैप्र. यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. <पूतु- + द्रु- [<दारु-] इतीव?) ।

[b]) सपा. पूतुद्रु <> पूतुद्रुः <> काठ २५,६[२] क ३९,४[२] पीतुदारुः इति पाभे. ।

[c]) सपा. पूतुद्रौ <> पूतुद्रौ <> काठ २५, ६ क ३९,४ पीतुदारौ इति पाभे. । [d]) नाप. । इह पूतु- इत्यन्तोदात्तपर्याय-भूतं पूप. इति पूर्वतो विशेषः ।

[e]) विप. (परिधि-,मणि-) । १पूतु° इत्यतः २पूतु° इत्यतो वा तस्यविकारीयः अञ् प्र. (पा ४,३,१३९) ञित्-स्वरश्च ।

[f]) °द्रु° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मूको.) ।

[g]) तु. पृ ५४३ *j* ।

[h]) क्तिनि प्र. यकारलोपः (पा ६,१,६६) । नित्स्वरः ।

[i]) कस. ।

[j]) नाप. ([द्रुह्यवादीनामन्यतम-] जनता-विशेष- [तु. निघ २,३]) । व्यु. ? । <√पॄ इति या [७,२३] GW. प्रमृ., <√पूर् इति भा. दे. ।

[k]) पदम्? *नि-पूरु- > -रोः इति शोधः (तु. सस्थ. विश्व- > ?-श्वानि इत्यत्र टि.) ।

[l]) = पुरुष- । संहितादीर्घः (ऋप्रा ९, ४० शुप्रा ३, ११९ प्रमृ.) । पपा. सर्वत्र ह्रस्वः ।

[m]) सपा. तैआ ३,१२,१ पुरुषः इति पाभे. ।

[n]) पाभे. पृ २०५२ *f* द्र. । [o]) शोधः पृ १९९९ *a* द्र. ।

[p]) पाभे. पृ २०५२ *g* द्र. । [q]) पाभे. पृ २०५२ *h* द्र. ।

[r]) पाभे. पृ २०५२ *i* द्र. ।

[s]) तु. खि.; वैतु. शंपा. सात. RW. [शौ.], Win. (आपमं १,९,१ [तु. भू XVIII] पू° इत्यामन्त्रिताद्युदात्तः, सा. (मंब्रा १,३,१३) प्र३ स्थाने सं३ इति च ।

५९,२[a]; -षे शौ १०, २, १२-१४; पै १६, ६०, ४; ७; ८; -षेभ्यः पै १, २२,४.

पूरुष-घ्न्[b]- -घ्नम् ऋ १, ११४, १०; -घ्नि तै ४, ५,१०,३?[c].

पूरुष-त्व- >पूरुषत्व-ता- -ता ऋ ४,५४,३; तै ४,१,११,१†.

पूरुषा(ष-अ)द्- -षादः ऋ १०, २७,२२.

पूर्जयन- १पुर्- द्र.

पूर्ण- प्रमृ., पूर्त-, १पूर्ति-, २पूर्ति-, पूर्तिन्-, पूर्तिर्-, पूर्त्वा √पृ, पॄ द्र.

? पूर्न्योभ्यः पै १९,३४,८.

पूर्पति-, पूर्भिद्-, पूर्भिद्य- १पुर्- द्र.

पूर्यमाण- √पॄ, पृ द्र.

पूर्याण- १पुर्- द्र.

१पूर्व, र्वा[d]- -र्वः ऋ १,६०,२;९४,८; १३९,९; २,३,३; ३, १७, [५; ५,३,५]; ३८,५; ४, ५०,८; ७, ६,३; २०,७; १०,१७,११;२७,७; ३१, १०; ५३, १; ८७, ७; ९२,१५; १३६, ५[e]; १४९, ३; मा १३,५†; ३१,२०; ३२,४[f]; का १४,१,५†; ३५,२,४;३,४[f]; ¶तै १, ६,७,१;२; २, २,४,७; ६,२[२]; ३,१,७,१; ८,३†; †४, २,८,३; ९,५; ६, ४,८,३[२]; ७, २,९,१;२; ५, १, ३[४]; ५, १[२]; ¶मै १,४,१५; ५,११[२]; ८, ४; ८[३]; २,५,१०†; ३, ९,१; ४,३, २; ६, २[३]; ८[२]; ¶काठ ६, ४[३]; ६[२]; ७,९; १३$; ८,३; ४[५]; ९, १५[२]; १२, ७[२]; १३, ९†; २०, ६[२]; २१, २; ४[२]; २२, २[२]; १०[२]; २७, ६[२]; ३१, ११; ३४,४[३]; ८[४]; ३५,८†; ¶क ४, ३[३]; ५[२]; ५,८; ६, ८; ९[५]; ३१, ८[२]; १७; १९[२]; ३५, ४[२]; ४२, ६[२]; ४७, ११; शौ १,७,४[g]; ५, २०, ६; ८, ३, ७†; ९, ८, १-७; १०, ३, ३; ११, ७, ५; १३, २, १४; १८, ४, ८; ९; २८†; १९, ३९, ९?[h]; पै ७,८, ३; १०, ९?[h]; ९,२४,७; १२,१, ८†; १६. ६,७†;४०,३[i];६३,३; १०३, ५[i]; ११३,७-१०; १५३, ५; १८,७,७; २१,८; १९, ४६, ५; २०,१२, ७†; -र्वःऽ-र्वः ऋ ५,७७,२; मै ४, १२,६†; -र्वम् ऋ १, ३०,९; ३१,४; ३४,१०; १६६, १; २, ३७, २; ५, ३१, ११; ६, ४७, १५; ९, ९७, ५; १०,१८,५; ६९, ४; १३९, २; खि ५, ७,३,५; मा १७, ५९†; २८, १६; ४०, ४; का १८, ५, १०†; ३०, २, ५; ४०, १, ४; ¶तै २,५,३,५; ४, ६, ३,४†; ५,१,२,३; ४,४; ६, १,१,५;६; ७,१,४,२[२]; ३[२]; २,९,२; ¶मै १,४,५;१०; १५;५, १३;८, ४; ११,६; २,५,३[२]; १०,५†; ३, १,१;३[२]; ६,३[२]; ८,७; ९,१;७; १०,४[३]; ४,३,७[५]; ४,६$; १३, ८; ¶काठ ६,६[२]; ८, ५; १३, ३; १४,६; १८, ३†; १९, २[२]; ३; ४;१३$; २३, १[२]; ६; २५, ६; ८;९; २७,६[२];८; ३१, १५; ३२,७; ¶क ४,५[२]; ७,१; २८, ३†;२९, ८[२]; ३०, १; २; ३५, ७[२]; ४०,१;२; ४२,६[२]; कौ २, ९४†; ३, १,९; जै ३, ९, ९†; शौ ४,३५,२;३७,१; ८,१,१०; ९,५,२७; १२, २, २५†; १४, १,६४; २,२०; १८,४,१५;४४; †२०,२६,३; ६७,७; पै १,९२, १;५,३८,५‡[e];८,१९,१०; १३, ४,१; १६, १,१०; १०३, ७†; १७,३२,४†; १८, ६,१२;९,१; २६,१; १९, ३२, ८; २०, २२, ८[२]; -र्वया ऋ १, ८९, ३; ९६, २; मा २५,१६†; का २७, ११, ३†; ¶तै २,५,५; ३[४]; ४; ५, १,२,६; ¶ मै १,८,५;३,१,४[२]; ४; १०, ६†; काठ १९, ३[२]¶; २१,१४†; ¶क ३०, १[२]; पै २, ३०,२†; -¶र्वयोः मै १,६, ४; काठ ८, ५; २६, १; क ७, १; ४०, ४; -र्वस्मात् ऋ १, ७४, ८; शौ ११,२,२५; ७,६; पै ५, ३१, ४; १६, १०६, ६; -¶र्वस्मिन् मै १, ८,४; १०, १७; काठ २४,६; ३५,१६;३६,

---

[a]) पाभे. पृ २०५२ *j* द्र. । [b]) भाप. (*पुरुषघातकता-)। *पूरुषघ्न्-(पुरुष-घातक-) > भावकर्मणोः *°घ्नमयु- >नैप्र. *°घ्नयु->यनि. । एतदनु गोघ्ने इत्यत्र विशेष इष्टः । [c]) पाठः ? *पुरुषघ्नमयुम् > नैप्र. *°घ्नेम् (= *घ्नम् [प्र१] इति शोध इति कृत्वाऽयं पाठः मौ. °घ्नम् इति ऋ. पाभे. अपेक्षया प्राक्तरः द्र. । एवं च पृ १२५६ *n,o* शोधौ नेष्टौ। [d]) विप., सना., नाप. । प्र. अंशे विशेषे सति व्यु. पुरस्- इतिवत् । °र्वम् इति क्वचिद् वा. क्रिवि. द्र. । [e]) सपा. पूर्वः<>पूर्वम् इति पाभे. ।
[f]) =सपा. तैआ १०, १,३ श्वे २,१६ मना १,३ अशि ५,१ जैउ ३,२,५;१२ । शौ १०,८,२८ तु प्रथमः इति पाभे. । [g]) पाभे. पृ २०३७ *a* द्र. ।
[h]) पाठः ? पूर्वम् (क्रिवि.) इति शोधः ।
[i]) सपा. शौ ९,३,११ शाले इति पाभे. ।

१२; क ३७,७; ४८,१४;–र्वस्मै ऋ ८, २७, १०; –र्वस्य ऋ २, ४,८; ५, ४७,३; १०, २०, ७; खि ५,४,८; मा १७, ६०†; का १८,५, ११†; ¶तै २,५,३, ४; ५; ३,४,८,३; ४, ६,३,४†; मै २,१०, ५†; ४,२, ८¶; ¶काठ १०,५; ११, १०; १८, ३†; क २८,३†; कौ ४,८; जै २, ७,३; शौ १०, १, २७; पै ५, २,५[a]; १६,३७,८; –र्वस्याः मै ३, ८, ७¶; –¶र्वस्याम् काठ ३५, १९; क ४८,१७; –र्वा ऋ १, १२३,२;१८५,१; २,२७, १०; ४,३८,१; ६,५९, ६; १०, ५६, ५; मा ३३,९३†; तै ६, ३, २, ६¶; ¶मै १,८,५; ४,१,११; २, १; ३,५[२]; ¶काठ ६,४;५[b]; १२, ८[३]; २७,५; ¶क ४,३; ४; ४२, ५; कौ १, २८१†; जै १, २९, ९†; शौ ६, १६, ४; १२३, २; ११,१०, ७; १४, २, ७४;१९, ७,३; ४; पै ५,३१,५?; ३३,२; १६,८५,१०; १८,१४,४; –र्वाः ऋ १,४४,१०;११३,१०;१४१, ५; ३,५५, १; ७,१८, २०; ९, ६८,२; १०, ९७, १[c]; मा १२, ७५†[c]; का १३,६,१†[c];¶तै २, ६,६,६[३]; ५,४,२, २; ७,४, ५, ४; मै १,६, ९¶; ¶काठ ७, ८; १३,१६†[c]; २२, ११; शौ १९, ३४, ७; पै ११,३, ७; २०, ९, ३; –र्वाणि ऋ ४,१९, १०; ५, ३१,[६ (७, ९८, ५)]; ७,७०, ४; ८,२५, १७; तै ६,६, ११, ५¶; मै १,६,१०¶; –र्वात् पै ५, २,५; १६, १५३,६; –र्वान् ऋ ५,५३,१६; १०, ६९, १०; मै ४,७,४¶; शौ ५,३०,१; १०, ३,१३-१५; पै ३,३,३; ९, १३, १; १३,३,१०;१६, ६४, ३-५; –र्वाभिः ऋ १,१०४,४; ५,४८, २; –र्वाम् ऋ १,९५,३; १२४, ९;१२६,५;८,६९,१८;९,१११, ३[d]; ¶तै ३,५,१,३; ६,२, ७, १[२];४,९,३; ¶मै १,८,५[३];२,५, ३[२]; ३,८,१;५[३]; ¶काठ १२,५[२]; २०,१०; २५,६[२]; २६,२[२]; ¶क ३१,१२; ३९, ३; ४[२]; ४०,५[२]; शौ १६,७,९; २०, ९२, १५†; पै ८, १४, ३†; –र्वाय पै १५, ६,६; –†र्वासः ऋ ९, ७७, ३; १०, १५, २; मा १९, ६८; का २१,४,१७; तै २,६,१२, ४; मै ४,१०,६; शौ १८,१,४६; पै २, ३०,३; –र्वासाम् ऋ १, १२४, ९; –र्वासु ऋ ३,५५,५;८,२०, १५; खि ५,५,८; मै १,६,९¶; काठ ८,१¶; क ६,६¶; –र्वे ऋ १,४८,[१४(८,८,६)]; ६२,[२; ९,९७,३९]; ९२,१; १२४, ५; १३९,९; १६४,[५०; १०,९०, १६]; १७९,[२; १०,१५४,४]; ३,५५,२;५,३,८; २५,२; ४२, ६; ६, १९,४;२२,२; २७,५;७, २१,७; २२,९; ५३,१; ९, ९६, ११;१००,१;१०,५,७; १४, २; १५,८[e];५१,६; ५४,३; ८२, १; ४; ९४, २; ९८, ९; १०९, ४; १२८,३[f]; १३०, ६; १९१, २; खिसा २९,९; †मा १३, ३१§; १७, २५;२८;२९‡[g]; १९,५१[f]; ५३; २२, २§; ३१, १६; ३४, १७; †का १४, ३, ५§; १८, ३,१;४; ५‡[g]; २१,४,३; २४, १,२§; ३३,१,११; ३५,१,१६; तै १,२,३, ३; २,२,६, १¶; ६, १२, १†; ३, १,१, ४;४, १[h]; ५,१, ३¶; ११,५†; †४, १,३, १§; ६,२, २; ४; ७,१४, २[f]; ¶६,२,८, ५; ४,११, ३; ७,१, ¶४,२[२];३;११,१; मै १,६,५¶; ८,२; २,२, ६†; ७, १६; १०, ३[२]†; १२,४; ३,¶८,६[२]; १०; १२,१; ¶४.६,९; ७,६; †१०, ३; ६; १४, ११§; १६[२]†; ¶काठ १५,१२†; †१८, १; २; २१,४; १४†; २३,८; २६, ७; २७,५[४]; २८,१०[३]; §३०,८[h];९; ३९, ३§; ४१, २§; ¶क २८, २[२]†; ३१, १९; ३६, ५; ४१, ५; ४२, ५[४]; ४५, १[३]; †कौ १, ५५०; २, ७०९; ११०५; †जै १, ५६, ८; ३, ५८, ६; शौ २, ३४,५[h]; ४,१, ६; ५, १७,६†; ८; ६, ६४, १†; १३३, ५; ७,

---

a) सपा. शौ ४,१,६ पूर्व्युरय इति पाभे.।

b) पूर्वाहुति- > -तिः इति SI. चिन्त्यः (तु. सपा. मै १,८,५)।

c) = सपा. माश ७, २,४;२६ या ९, २८। पूर्वाः जाताः इत्यस्य स्थाने सपा. मै २, ७, १३ काठ १६, १३ माश्रौ ३,८,३;६,१,१,६ प्रथमजाः इति पाभे.।

d) सपा. कौ २,९४१ जै ४,१,२ प्राचीम् इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २००९ *e* द्र.।

f) पाभे. पृ १०४९ *f* द्र.।

g) सपा. ऋ १०,८२,५ विश्वे इति, मै २,१०,३ सर्वे इति च पाभे.।

h) सपा. पै ३,३२,७ देवाः इति पाभे.।

५,१†; ८,६, १४; ९, ११, ३; ११, २, १८; ४,१-१८[a]; १२, १,५;३९; १८, †१, ५०; ५४; २,१५†; ३,७२; ४, ४४; १९, २६,२; २०,३६,२†; पै ५,२१, २; ३३,११; ८,१९, ५; ९,१५, ६†; १६,६; १६,८०,६; १०५, ८; १७,१,४;४,१०;१९,७,२†; २०,२,२†; –र्वेण ऋ १०,१३४, ६; तै ७,१,४,१¶; ¶मै १,९,६[५]; २,६,१; ६; ३,१,५[२]; ४,३,१; ¶काठ ६, ६; १३,५[२]; १५,१; १९,४; ¶क ४,५;३०,२; कौ २, ४४१†; जै ३,३३,१६†; शौ १०, ४,३; पै १६,१५, ४; –र्वेणा३ मै १, ८, ६¶; –र्वेभिः ऋ १, १,२;१०,९६,५; काठ ३९,३[b]; शौ २०, ३०, ५†; –र्वेभ्यः ऋ १,१७५,[६;१७६,६];९,८२,५; १०, १४, १५; काठ ७, १३; शौ १८, २, २†; –†र्वेषाम् ऋ ६, ४७, १७; ७, २९, ४; १०, ९६,१३;१३०, ७; मा ३४,४९; का ३३, २, १२; शौ २०, ३२, ३; –र्वेषु ¶तै ३,३, ६, २; ७, २,२,२;३; ४, ५, ४; ५, ४,२; –र्वैः ऋ १०,१५,१०;१५४, ४; तै ७, ५, ९, ४¶; मै २,५,५¶; ७, १६[b]; शौ १८, ३, ४८†; –र्वौ ऋ ५, ६५, ३; मै २, ५, १¶; ¶काठ १३,१; ३४,८[३].

पूर्व-काम[c]–> पूर्वकाम-कृत्वन्[d]– -त्वने शौ ७,१२१,१.

पूर्व-कृत्[e]– -कृत् मा २०, ३६; का २२,४, १; मै ३, ११, १; काठ ३८,६.

पूर्व-कृत्व(र>)री[f]– -०रि शौ १२, १,१४; पै १७,२,५.

पूर्व-गत्वन्[g]– -त्वा ऋ ७,६७,७.

पूर्व-चित्[h]– -चितः[i] मा २७, ४; का २९, १, ४; तै ४, १, ७,२; काठ १८, १६; क २९, ४.

पूर्व-चित्त[j]– -त्ताः[i] शौ ७, ८७, ३; पै ३,३३,४.

पूर्व-ज,जा[k]– -जम् मै २,९,१; –जान् तै ३,५, ३, १; –जाय मा १६, ३३; का १७, ५, १; तै ४, ५, ६, १; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४; –जे ऋ ७, ५३,२; तै २,६,७,५; ४,१,११, ४†; मै ४,१०,१†; १३,५;१४, ७†; –जेभ्यः ऋ १०,१४, १५; शौ १८,२,२†.

पूर्व-जन्[l]– -नाः मै ४,१४, ११; शौ १२,१,५; पै १७,१,४.

पूर्व-जा[m]– -जाः ऋ ८,६,४१.

पूर्व-जाव(र>)री[n]– -री ऋ १०, ६५,८.

पूर्व-तम– -मम् शौ २०, १२८, १६[o].

पूर्व-त(र>)रा[p]– -राम् ऋ १, ११३,११; तै १, ४, ३३, १†.

†पूर्व-था ऋ १,८०, १६; ९२, २; १३२,४; ३,२९,१; ५, ४४, १; ८०, ६; ८,३, [८; १५, ६]; ९, ४३, २; मा ७, १२; ३३,

a) पूर्वे ऋषयः इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६, ५६, १८ अग्रे इति पाभे.।

b) सपा. पूर्वेभिः<>पूर्वैः (आपश्रौ १६, २६,६;१२ च) इति पाभे.।

c) भाप. (*तापाऽतिशय-)। कस. पूप. पुरु-पर्यायः, उप. च ताप-पर्यायः सन् < √*कै [=√शै (पाके [वैतु. अन्ये इच्छार्थे <√कम् इति ?])]।

d) विप. (ज्वर-)। उस. उप. कर्तरि <√*कृ [=√घृ 'उपतापे' (तु. पूर्व-कृत्–; वैतु. अन्ये <√कृ [करणे], सा [पक्षे] < √कृत् [छेदने] इति च ?)]।

e) विप. (इन्द्र-)। उस. पूप. पुरु-पर्यायः, उप. च <√*कृ [=√घृ 'उपतापे' (तु. पूर्वकामकृत्वन्–; वैतु. अन्ये <√कृ [करणे] इति ?)]।

f) विप. (भूमि-)। =पुरु-घातिनी– इति कृत्वा उप. <√कृ [हिंसायाम् (वैतु. अन्ये <√कृ [करणे] इति ?)]। शिष्टं पृ ८८२ c द्र.।

g) नाप. (दूत- [तु. सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. PW. प्रमृ. विप. इति]) । उस. उप. क्वनिबन्तम्।

h) विप. (निकारिन्-)। उस. उप. < √चित् (तु. पाभे. Gri. च; वैतु. सा. उ. म. < √चि [चयने] इति)।

i) सपा. पूर्वचितः<> पूर्वचित्ताः <> मै २,१२, ५ पूर्वचित्तौ इति पाभे.।

j) = पूर्व-चित्–। इह बस. इति विशेषः। °चित्–> यनि. वावि. इति PW. W. MW.।

k) विप. (ऋषि-, भ्रातृव्य-, शिव- प्रमृ.)। उस.।

l) नाप.। कस. अन्तोदात्तः।

m) विप. (ऋषि- [=इन्द्र-])। उस. उप. विडन्तम्।

n) विप. (द्यावापृथिवी-)। उस. उप. < √जन्। शिष्टं पृ ८८२ c द्र.।

o) विप. (इन्द्र- [तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. पूर्वा नमस्य इति; खि ५,१४,५ मूर्धानमश्वम् इति च])।

p) विप. (उषस्-)।

९७; का ७, ६, १; तै १, ४, ९, १; मै १, ३, ११; काठ ४, ३; क ३, ३; कौ २, २३२; ९२४; ११०६; जै ३,२०, १६; शौ २०,६१,३;९९,२.

¶पूर्व-पक्ष[a]- -क्षः तै ३, ४, ९, ६; मै १,५, ७; ९, ३; काठ ९, ११; -क्षम् तै ७, ४, ८, ३; -क्षाः तै ५, ७, ६, ६; -क्षाय मै १,५, ७; काठ ७, ५; क ५, ४; -क्षे तै ७,४, ८, ३[२]; मै १, ५, ७; काठ ७, ५; क ५, ४; -क्षेषु काठ ३४, १३; -क्षौ पै १७,२९,९$.

पूर्व-पद्[b]- -दस्य मै ३,१०,१.

पूर्वपद्य[c]- -द्यम् पै ३,१६,६.

पूर्व-पा[d]- -पाः ऋ ४,४६, १; ८, १,२६; कौ २,७४३†.

पूर्व-पाद- -दौ पै १७,२९,९.

पूर्व-पाय्य[e]- -य्यम् ऋ ८,३४,५.

पूर्व-पेय[f]- -ीयम् ऋ १, १३५, ४; ७,९२,१; मा ७, ७; का ७, ३,१; तै १,४,४,१; ३, ४, २, १; मै १,३, ६; ४,१४,११$[g]; काठ ४,२; १३, ११; क ३, २; -ये[g] शौ १२, १, ३; पै १७, १,४.

†पूर्व-भाज्[h]- -भाजः ऋ ५, ७७, १; मै ४,१२, ६; -भाजम् ऋ ४, ५०, ७; ७, ९३, ४; मै ४, १३,७; काठ ४,१५.

पूर्व-यावन्[i]- -वा ऋ ३, ३४, २; शौ २०,११,२†.

पूर्व-रूप[a]- -पाणि शौ १९,९, २.

पूर्व-वत् ऋ १,३१,१७; ३,२, १२.

पूर्व-वत्स- -त्सेन पै ११, ५, ५.

¶पूर्व-वयसँ[j]- -से काठ २०, ६; क ३१,८.

¶पूर्व-वाह्[h]- -वाट्, ड् काठ १३, ३; -वाहः मै १, ६, ४; काठ ८,५; क ७, १; -वाहा मै १, ६,४.

¶पूर्ववाट्-त्व- -त्वम् मै १, ६, ४; काठ ८,५; क ७,१.

पूर्व-सद्[h]- -सद्भ्यः कौ २,११७८; जै ३,१,१.

पूर्व-सू[k]- -सूनाम् ऋ २, ३५,५.

पूर्वा(र्व-अ)ग्नि[n]- -ग्नौ शौ ५,३१, ५.

पूर्वा(र्व-अ)पर[l]- -ीरम् ऋ १०, ८५, १८; खि ३, २२, १०; मै ४,१२,२; शौ ७,८६,१; १३, २,११; १४,१,२३; पै १८, ३, २;२१,५; -राः तै २,२,२,५¶.

¶पूर्वा(र्व-अ)र्ध[a]- -र्धः मै ३,८,१; -र्धम् तै ५, ६,१०, १[२]; मै ३, ८,८; ४, ५,९;६, ६; काठ २२, ४[२]; -र्धस्य तै ६, ३, १०, ६; -र्धात् मै ३,१०,३; -र्धे तै २, ६,३,१[२]; मै १, ४, १२; २, १, ९; ३,८,८; ४, ६, ५; ६; काठ २१,४; २६,९;२७, २; क ३१, १९; ४१,७; ४२,२; -र्धेन तै २, ६,२,३;४.

पूर्वा(र्व-आ)सिन्[m]- -सिनम् खि ४, ५,३१; शौ १०, १, २७; पै १६,३७,८.

पूर्वा(र्व अ)ह्न[n]- -ह्ने ऋ १०,३४, ११; काठ ८, ३¶; क ६, ८¶.

पूर्विण[o]- -णेभिः[p] काठ ९,६; क ८, ९.

पूर्विणे-(स्था>)ष्ठा[q]- -ष्ठाम् कौ १,३५३; जै १,३७,२.

¶पूर्वे-द्युस्(:)[r] तै २,५, ३, ६; ५, ५; ५,२,१, ७; मै १, ४, ५[२]; २,३,५[२]; ३,६, १०; ७,८[२]; ४, १,२;३; ३,९; ५,२[२]; काठ ७, १५; ११,८[२]; १९,१२; २३, ७; २४, ७; ३१, १; १५[२]; क ६, ५; ३१, २; ३६, ४; ३७, ८; ४७,१.

---

a) नाप. । कस. अन्तोदात्तः ।

b) पदस्य पूर्वः (भागः) इत्येकदेशिसमासः (पा २,२,१)। अन्तोदात्तः ।

c) तत्रभवीयः यत् प्र. ।

d) विप. (वायु-) । उस. उप. <√पा [पाने] ।

e) नाप. (*वीर-पाण-) । उस. उप. √पाय् [पाने] + कर्मणि यत् प्र. । अपि च तु. कुण्ड-पाय्य- इत्यत्र प्रक्रियान्तरम् । शेषं सस्थ. टि. ?यय् द्र. ।

f) नाप. ([*अतिथेः] प्राथमिक-पान-) । उस. ।

g) सपा. पूर्वपेयम् <>पूर्वपेये इति पाभे. ।

h) विप. । उस. ।

i) नाप. (इन्द्र-) । उस. उप. वनिबन्तम् ।

j) व्यु. उत्तर-वयसँ- टि. द्र. ।

k) विप. (२अप्-) । उस. उप. <√सू [प्राणिप्रसवे] ।

l) द्वस. अन्तोदात्तः । °रम् इति वा. क्रिवि. ।

m) विप.>नाप. । उस. उप. √अस् [क्षेपणे] + णिनिः प्र. । सपा. खिसा २९, ३२ पुरासीनम् इति पाठः? ।

n) नाप. । एकदेशिसमासः । समासान्तष् टच् प्र. अह्नादेशश्च (पा ५,४,८८;९१) ।

o) विप. (पथिन्-) । इनच् प्र. उसं. (पा ४,४,१३३) ।

p) पाभे. पृ २०३४ d द्र. ।

q) विप. ([पुरातने मार्गे प्रवर्तमान-] वचस्-) ।

r) व्यु. अन्ये-द्युस् (:) टि. द्र. ।

१†पूर्व्य,र्व्या[a]- -र्व्यम् ऋ १,१८०, ३; ८, ३, ७[b]; १९, २; २२, [२; ४६, २०]; १०, ४९, १; कौ २,१०३८; जै ४,२९,४; शौ २०,९९,१; -र्व्याः[c] मै ४, १२, २$; काठ ८, १६[d]; -र्व्ये ऋ १,१३२,१.

२पूर्व्य,र्व्या[e]- -†र्व्यः ऋ १,७४,२; ९४,६; १५३,४; ३, ११, ३; ३२,१०; ६,१४, १; २०, ११; ३७,२; ८,७, ३६; २७,३;३९, ३; ६३,१; ७५,१; ९, ३, १०; ६७,८; ७७, २; ८६, २०; ९६, १०; १०९,७; १०, ४८, १; मा १३, ३७; ३३, ४; का १४, ३, ११; ३२,१, ४; तै २, ६, ११, १; ४,२,९,५; मै २,७,१७; ४, १०, २; काठ ७, १७; ३५, ६; कौ १,३५५;३७२$; ४३६; २, १७२; ३९५; ७३०; जै १, ३७,४;३९, ३$; ४२, १०; ३, १६,१०; ३१,१५; शौ ७, २२, १$; -†र्व्यम् ऋ १, १०५,४; १२१,३;१४२,[१; ८,१३,१४]; १५६,३; २, २२, ४; ३,१०,५; १४,३; २२,३; ३१, ६; ४, ५, ९; १६,८; ५, ८, २; २०, ३; ३५,६; ५५,८; ८, २२,६;२३, ७; [२२; ३९,८; ६०,२;१०२, १०]; ४१,४;१०;५२, ९; ७९, ६; ९, ६,[(२)३]; ११०, ८; १०,१३,१; ७२, ९; खि ३, ४, ९; मा ११, ५; ३३, ५९; का १२,१,५; ३२, ५, ५; तै १,८, २२,३; ३, २,११,१; ४, १,१, २; मै २,७,१; १३, ७; ४,६,४; ११, २; कौ १, ९८; २५६‡[b]; ४६६; २,८४४;९०३; ९२३‡[b]; १०२७; जै १,११,२;२७,४‡[b]; ४८, ६; ३, ५८, १; ४,२५,५; २६,६; शौ ५, १,४$; १८, ३, ३९$; २०,७७, ८; १०३, ३; ११९,१; -र्व्यस्य शौ ४, १,६[f]; -†र्व्या ऋ १, ११७,४; २,११, ६; ३, ३९,२; ४, ४४,५; ७,६, २; १०,३१, ६; ३२, ४; जै ४, ७, ३‡[g]; शौ २०, १४३, ५; -र्व्याः ऋ २,३६,६; ३,५४,४; शौ १९,३४,६; -र्व्याणि ऋ १, ६१, १३; ११७,-२५; २, २०, [५; ६,४,३]; ३,५५,३; ४,५५, २; १०,११२,८; शौ २०, ३५ १३†; -र्व्यान् ऋ ३, ३६, ३; -र्व्याभिः ऋ ६, ४४, १३; -र्व्याम् ऋ ८, ६,४३; ६८, ७; -र्व्याय ऋ १,११८,८;१५६,२; ३, १,२०; ४, ४१,७; ४४, ३; ५, १५,१; ३; ४५, ३; शौ २०, १४३, ३†; -†र्व्यासः ऋ १, ३५, ११; ७, ७६, ४; मा ३४, २७; का ३३, १,२१; तै ७, ५, २४, १; काठ ४१, १; -र्व्ये ऋ ९,७०,१; १०, ७२, २; -र्व्येण ऋ ८, ५७, १; खि १, ४, २; -र्व्येभिः ऋ १, ११७,१४; ३, ३२,१३; १०, १४,७[h]; -र्व्यैः तै १,८,५,२[i].

†पूर्व्य-स्तुति[j]- -तिः ऋ ७, ९४, १; काठ १३, १५; कौ २, २६६; जै ३, २२, १३; -तिम् ऋ ८, २४, १७; ३५, १९; कौ २, १०३५; शौ २०, ६४,५.

†३पूर्व्य[k]- -०र्व्य ऋ १,२६, ५; -०र्व्य ऋ २, २,९; ८, ३,११; ३९, १०; ९,३६,३; -र्व्यः काठ २०,१४; २२,५; क ४८, ७; पै १२,१,५; २०, ५,२$; -र्व्यम् काठ ११,१२; १५,११; २७,९; पै ६,२,४$; -र्व्याः पै ११, ३, ६.

२पूर्व[l]- -र्वः काठ १०,७; -र्वेभिः मै १,१०,३[l]; ४,१४,१६‡[h].

पूर्वी[m]- -र्वी ऋ ७,२, [५; ८, ९९,६]; १०, २९,६; ६१, २५; शौ २०, ७६, ६†; -र्वीः ऋ १, ११, ३; ५६, १; ५९, ४; ६३, २; ७०,१;४; १७४, ८; १७९, १; १८१, ६; २, ११, [२; ७, २१,३]; १४,६; ३,१,१०;११;

---

a) विप.। तत्रभवाद्यर्थे यत् प्र.। यतोऽनावीयः स्वरः।

b) सपा. पूर्व्यम् <> पूर्व्यम् इति पाभे.।

c) सपा. पूर्व्या रुहः (आश्रौ ४, ७, ४ शांश्रौ ५,१०, ३२ च) <> स्वारुहो यथा तै १, ६, १२, २ <> ?पूर्व्या रुहः तैआ १,८,७ इति पाभे.।

d) पूर्व्यारुहः इति पाठः? °र्व्याः, रु° इति द्वि-पदः शोधः (तु. मै. [तस्याः पपा. च], Sch. भा. सा. [तैआ.])।

e) = १पूर्व्य-। यः प्र. (पा ४,४,१३३)। प्र. स्वरः इति ततो विशेषः।

f) पाभे. पृ २०७५ a द्र.।

g) पाभे. पृ १६५९ e द्र.।

h) पाभे. पृ २०३४ c द्र.। i) पाभे. पृ २०३४ d द्र.।

j) पूप. स्वरः (पा ६,२,४२)।

k) स्वराङ्कणाभावात् पृथङ् निर्देशः। l) = १पूर्व-।

m) विप., नाप.। स्त्री. ङीप् प्र. उसं. (पा ४,१,४१; वैतु. सा. PW. प्रमृ. < पुरु- इति)।

४,५ª; ५,२; ६,७; ७, ९; १४, ६; १५,३; २०, २;३;२०, १८; ३१,१४; ३६,५; ३८, ५; ४३, २; ५१,[५; ६,४४, ११]; ५४, १४; ४, १६, १९; १७, ११; १८, ४; १९, ८; २१, १; २२, ४; २३,३; ८; ५,२,२; १२,२; २७, ३; ६, १, [१२; ९, ८७, ९]; २४, ३; २८, १; ३४, १; ३९, ४; ५; ४४, ९; ४५, [३; ८, १२,२१; ४०, ९]; ४७, १७; ६३, ७; ७, २६, ४; ३१, १०; ३२,१३;४८,३;९१,२;८, ५, ३१; २६,३; ४०, ९; ५२, ९; ६२, २; ६६, १२; ९६,१०; ९, ७१, ७; ७८, २; ८५, ११; ८९, ५; १०, २९,५;८; ३१,७; ४६,१०ᵇ?;६८,१२;७७,२;९८, १०; १११, १०; १२३, ३; खि ३,४,९; मा ८,४६ᶜ; १७,२४ᶜ; २०,४७†; का ८,२१,१ᶜ; १८, २, ९ᶜ; २२,५, ११†; तै †३,१, ११,७; २,११,१; ४,६,२, ६ᶜ; मै †२, ४,४; १३, ११; ४,१३, ६†; १४,१३; †काठ ६, १०; ८,१७; ९,१९; १८,२९ᶜ; २०; क २८, २ᶜ; †कौ १, ३२८; २, १७९; १०२७; ११४३; †जै १, ३४, ६; ३, १६, १७; ४,२६,६; २९,७; †शौ ४, २१, १;२०,१६, १२; ५९, ४; ७३, ३;७६,५; ८; ११९, १; पै १८, २५ ८†; –र्वीणाम्ᵈ खि ५,४, १; कौ ४, १; जै २, ७, १; –र्वीभिः ऋ १,८६,६; ५, ३९, ४; ७,६७, ३; ८, २२, १६; तै ४,२, १३,५†; –र्वीषु ऋ ५, ३५,६.

पूर्व-चित्तिᵉ– -र्त्तये ऋ १, ८४, १०ᶠ; ११२, १; १५९, ३; ८, ३,९;६,९; १२,३३; २५, १२; ९,९९,५; मै ४, १२, ४; काठ ८,१७; कौ २,३५७; जै ३,२९, १४; शौ २०,९,३;४९,६;१०९, ३; –त्तिः मा १५,१९ᵍ; २३, ११; १२;५३; ५४; का १६,४, १९ᵍ; २५, ३,८; ९; १०,१; २; तै ४, ४, ३, २ᵍ; ७, ४, १८, १²; मै २, ८, १०ᵍ; ३, १२, १९²; काठ १७, ९ᵍ; ४४,७²; क २६, ८ᵍ; –त्तिम्ʰʲᴵ मा १३,४३; का १४,४, ६; मै २, ७,१७; काठ १६,१७; –त्तौ तै ४,२,१०,२ᴵ; मै २, १२,५ʲ'ᵏ.

†पूर्व-पीतिᵉ– -तये ऋ १,१९,[९; ८,३,७];१३४,१²;१३५,१; कौ १, २५६; २, ९२३; जै १,२७, ४; शौ २०,९९, १; पै ६, १७, ९; –तिः ऋ १०,११२,१.

पूर्व-हूतिᵉ– -तिःᴵ शौ ७, २६,१; २; पै २०,१४,१०; १५, १;२; –तिम् ऋ १, १२२,२ᵐ; मै ४, १४,६ᴵ; –तौ ऋ १,१२३,२ᵐ; ६, ६४, ५; ७, ३५, ५; ३९, २; १०, ११३,७; मा ८,५९ᴵ; ३३,४४†; का ९, ७,८ᴵ; ३२, ४, १†; शौ १९, १०,५†; पै १३,८,५†.

?पूर्वापुपम्ⁿ ऋ ८,२२,२.

ª) अर्थः व्यु. च ? । नाप. (*ज्वाला- [तु. अन्यत्र सप्र. द्वार-पर्याय- इति]) । (√भाम् [*दीप्तौ] > भावे) *भावर् ,स्- + (√भृ [पोषणे] > भावे)_*भृ(रि>) री- (पुष्टि-, अतिशय-) > पस. *भावर्-भरी– > नैप्र. यनि. (वैतु. सा. प्रमृ. वह्वर्थे पुरु– इत्यतो लब्धप्रवृत्तय इव ?) ।

ᵇ) स्वरूपम् ? वें. सा. यनि. द्वि३, GW. प्रमृ. प्र३ इति । सं-प्र√*पूर्व् (पूजायां तर्पणे वा) >लुङि मपु१ । यशसः (=देवान्) इति कर्मान्वितमिति मतम् ।

ᶜ) पाभे. पृ १६१४ *c* द्र. ।

ᵈ) नामुदात्तः (पा ६,१,१७८) ।

ᵉ) तु. देव-हूति–, धनसाति– प्रमृ. । शेषम् उत्तरत्र टि. द्र. । ᶠ) वैतु. स्क. विप. (इन्द्र-) । वस. इति ।

ᵍ) व्यप. (अप्सरस्-) ।

ʰ) नाप. [अग्नि- (तु. सा. [क्रा.]; वैतु. उ. म. उप. <√चित् [चयने] इति, PW. प्रमृ. पूर्वचितम् इति पाठ इति ? ।

ⁱ) सपा. °त्तिम् (माश ७,५,२,१९ च) <> °त्तौ इति पाभे. । ʲ) पाभे. पृ २०७६ *i* द्र. ।

ᵏ) °चित्तौ इति सात. ? ।

ᴵ) सपा. °तिः<>°तिम्<>°तौ (माश ४, ५, ७, ७ तैत्रा २, ८,४,५ प १,५ आश्रौ ५, २०,६ शांश्रौ ३, २०.४ च) इति पाभे. ।

ᵐ) वैतु. वें. सा. [शौ.], भा. [तैत्रा.], उ. म. [पक्षे] यथायथम् वस. विप. च नाप. चेति ? । ⁿ) स्वरूपम् ? । पपा. °र्व-आ° इति । विप. ([*पूर्वाऽऽपन- शील-] रथ-) । उस. उप.स्वरः । आ √पुष् + कर्तरि प्र. इति वें. सा.; पूरु–[=पुरु-] + आ √पुष् इति ORN.;[तु. ऋ ८,२६,७] इति पूरु– + आयुस्– इति GW.; पूर्व– + आयुस्– इति PW.[पक्षे] च]) । उप. √आप् + कर्तरि उसिः प्र. उसं.

पूर्वार्ध्– प्रमृ., पूर्वि॒ण– १पूर्व– द्र.
पूर्वी॒– २पूर्व॒– द्र.
पूर्वेद्युस्, १पूर्व्य–, २पूर्व्य॒–, ३पूर्व्य– १पूर्व– द्र.
?**पूलपजामावृता**[a] पै १६,१४६,३.
?**पूलपाण्यज आवृता**[b] पै १६,१४२, १.
पूल्य[c]– -ल्यानि[d] शौ १४, २, ६३; पै १८,१३,२?[e].
√पूप् (=√पुष्), पूपेम शौ १९,६७, ५[f].
पू॒ष॒न्[g]– -षणम् ऋ १,१४, ३; ४२, १०; १०६,४[h]; १८६, १०; ५, ४६,⌊३; ७,४४, १⌋; ६,२१, ९; ४८, १५; ५४, ८; ५५, ४; ६; ५६,१;५७,६;७,३६,८; ४१,१; ८,४,१५; १०,३३,१; ३५,११; ६४,३;७; १२५, २; मा २५,३; ७[i];†३३,४५;४९; ३४,३४; का २७, ३,२; ७,१[i]; †३२,४, २; ६; ¶ तै २,१, ६,१; २,१, ४; मै १,१०,५¶; २, २, ४¶; ७, १३; ३,६,९¶; १५,३;९[i]; काठ १०, ११¶; २०, १५; ३५, २०¶; क ४८, १८¶; शौ ३, १६,१†; ४, ३०,६†; ११, ८, ३; १८,२, ५३; †पै ४, २८,४; ३१, १; –षणि मै ४, ४, ९¶; –†॒०षन् ऋ १,४२,७-९;९०,५; ६,५३,३; ५४,६; ९; ८,२७,८; मा ३४,४१; का ३३,२,४;४०, १,१६§; शौ ७,१०, ३; –०षन् ऋ १, २३, १३; ४२, १; २; ⌊(३९,७)५⌋; १३८,२-४; १८४, ३?[j]; ३, ६२, ७; ६,४८, १६; १९; ५३,१; ६;८; ५४,१; ५६, ५; ५८, १[k]; ३; ७, ४०, ६; ८, ४, १७;१८; १०,२६,४;८;८५, ३७[l]; खि ५,४,१०; का ४०,१, १५; †तै १,१,१४,२;४,१,११, ३[k]; †मै ४,१०, ३[k]; १४,१६; काठ ४, १५†[k]; कौ १, ७५†[k]; ४,१०; जै १,८,३†[k]; २,७, ४; शौ १,११,१; ६,११२,३;११३, २; १४,१,३९[m];२,३८†[l,n]; पै १,७०, ४; १७, २६,१४; १८, १०,९†[l]; १९,३३, १०; १२; –षा ऋ १,२३,१४;८९, ५; ६; ९०,४; १८१,९; २, १,६; ३१, ४; ४०,६; ३,५७,२;६२,९; ४, ३०, २४;५७,७; ५,४१,४;४६, २; ५; ४९, ३; ५१, ११; ८१, ५; ६,१७,११; २४, ५;४९, ८; ५०, ५; ५१, ११; ५४, ४;५[3]; १०; ५७,४;५८,२; ४; ६१, ६; ७५, १०; ७, ३५, ९; ३९, २; ८, ३१,⌊११; ९,१०१,७⌋; ५४, ४; ९,६७,१०; ८१, ४; ८८,३; १०,१७, ३-६; २६, १; ३; ९; ५९,७; ६५,१;६६,५; ८५,१४;

(पाउ २,११५)इति कृत्वा आपुस्–> -पम् इति मतम्।

[a]) पाठः? विप. (कृत्या-)। (*वृकूर्-वधा– >नैप्र.) *वूर् ⌊,ल्–⌋ वधा– > -धा प्राऽऽवृता इति द्वि-पदः शोधः। एतदनु सपा. शौ १२,१०,७ ?कूल्वजमावृता> (*वृकूर्-वधा–>) *कूर्⌊,ल्⌋ –वधा– > -धा प्रावृता इति द्वि-पदः शोधः स्यादिति कृत्वा पृ ११३३ *s* अपि यथापेक्षं शोधः द्र.। पृ ७१३ च सस्थ. आवृता इति निर्देशोऽपि प्रा-वृता इत्येवं शोध्यः द्र.। *वृकूर्– (कूर-) इति च <√व्रश्च् ⌊छेदने⌋।

[b]) पाठः? अत्र मन्त्रादितः पाठभ्रंशस्ततश्च सपा. शौ १२, ७, १ कूल्वजमावृता इत्यतो भूयान् विशेषः?। प्रकृते (√व्रश्च् >भावे *वृकूर्मन्–>) *विकूर्मन्-वती– > -ती, (आ√वध् > कर्तरि) *आ-व(ध >)धा– > -धा, प्रावृता इति त्रि-पदः शोधः। शेषं *a* द्र.।

[c]) नाप. (लाज- ⌊तु. नभा. फुलियां⌋)। व्यु.?।

[d]) सपा. मंब्रा १,२,२ शांगृ १,१४,१ पागृ १,६,२ मागृ १,११,१२ हिगृ १,२०,४ लाजान् इति, आपमं १, ५,२ कुल्पानि इति पाभे.।

[e]) °णि इति पाठः? यनि. शोधः।

[f]) पुष्येम इति RW.।

[g]) वप्रा.। नाप.। यदाऽऽदित्यविशेष-परं तदा<√पूष् [*दीप्तौ (वैतु. BRN ⌊४७५⌋ < √पू इति)]। यदा पृथिवी-परं तदा < √पूष् ⌊*निवासे⌋ इति व्यु. विवेकः। कनिः प्र. उसं. (पाउ १,१५९)।

[h]) यनि. इहाऽऽदित्यविशेषपरं सत् नाप. वा स्यात् नराशंसाऽग्नेः विप. वा। उभयथाप्यस्य प्रथमोक्ता व्यु. द्र.। सस्थ. नराशंस–>-सम् इत्यत्रापि टि. द्र.।

[i]) सपा. °पणम् <> °ष्णः इति पाभे.।

[j]) पाठः? शोधार्थं पृ ८४५ *e* द्र. (वैतु. वें. GW. प्रमृ. यनि. एव, सा. विप. ⌊अश्विन्-⌋ इति ?)।

[k]) = सपा. तैआ १,२,४; ४,५,७ या १२,१७। तैआ १,१०,२ तु पूषणौ इति पाभे.।

[l]) = सपा. आपमं १,११,६ हिगृ १,२०,२। पागृ १, ४,१६ तु पूषा इति पाभे.।

[m]) सपा. पै १८,४,८ आपमं १,१,८ क्षिप्रम् इति पाभे.।

[n]) वैतु. शंपा. सात. पपा. च पूषन् इति शोधार्हः।

२६[a]; ९२,१३; ९८,१;१३९,१;
खि ३, ६,४; ५, २, २; मा ४,
१९; ८, ५४; ९, २९‡[b]; ३२;
१०, ९; १४, ३०; १७, ५८†;
१८,१६; †२५,१८; १९; २९,
४७†; †३३, ४४; ४८; ३४,
४२†; ३८,३; का ४, ६,४; ९,
७, १; १०,५,६‡[b]; ६,२; ११,
४,६; १५, ९,३; १८, ५, ९†;
१९, ६, १; †२७, ११, ५; ६;
†३२, ४, १;५; ३३, २, ५†;
३८, १,३; ३९, ३, १[c]; तै १,
१, २,२; १४,२†; २, ३-४,२;
३, १४,१†; ¶५, १,२; ३; ७,
११,१; ८,१२,२; ¶२, १, १,
६[२]; ६,१; २,१,४; ४, ४, २[२];
३[२]; ५,१§[d]; ६,८,५[२]; ३,३,९,
१[e]; ४, १,११,२[२]†; २, ८, १;
३,१०,२; ४,९,१; १०,३; †६,
३,३; ६,४; ७, ६,१; ¶५, १,
२,४; ३,४,४; ६,१,२,२¶; ७,
६[२]; मै १,१,२; १२; २,३[२]; ४;
५,३; ४[३]; ११[३]; १४[५]; ¶[२]; ६,
२; ८,५[२]; ¶; ९,२;१०, ५[२]¶;
११,१०[३]; २,¶१,१[२]; ४[२]; ५;
२, ४[२]¶; ५, १[२]¶; ५[२]; १०;
६,९; ७, १२; ८, ६; १०, ५[e];
११, ५; १३, १४; २०; ३, ३,
८[२]; †;¶;६,४¶; ९;७,६[२]; ¶;
१०,६¶; १६, ३†; ४, १, १;
२[२];¶; २,१०[११];¶; ¶३,७[५];८;
४,३[२]; ¶; ७¶; ७,८¶; ९,७;
२७†; १०, ३[३]†; ११, १†;
१२, ६[२]; †१४, १; १६[४]; काठ
१, २; २, ४; ४ ५;, १५[३]†; ६,
८¶; ७, २[३]; ३; ९[४];¶; ११¶;
९, १०; १७[४]¶; १९†; १०,
११[३]¶; ११,५¶; १२,१३[२]¶;
१३, ९[e]; १४, २‡[b]; ४[३]; १५,
७; १६, १२; १७,५; १८, ३†;
१०; १९,२¶; २०,१५†; २१,
१¶; २३, २¶; ६[२]; ¶; ११†;
२४, ३[२]; ¶; २९,१¶; ९[२]; ¶;
१०¶; ३१, १[२]; ¶; ३२, १¶;
३४, १४¶; ३५, १†; २; ३;
२०[२]¶; ३७, ३¶; ३९, १; ४;
१३; ४६, १†; क १, २; १६;
१७; ४,७¶; ५,२[४]; ८[२];¶; ६,
१¶; २५,३; २६,४; २८, ३†;
१०; २९, २; ८¶; ३५, ८¶;
३७,४[२]; ४५,२¶; ¶४६,२; ३;
४७,१[२]; ¶; ४८,३; ४; †कौ १,
१४८; १५४§; ५४६; २,१६८;
१२२५; †जै १, १६, ४; १०§;
५६,२; ३,१६,६; शौ १,९,१[g];
३,१४,२; १७,४†; ५, २८,३;
१२; ६, ६७, १; ७३, ३; ७,
†१०, १; २; ४; ३४, १;
१४,१, १५†; ३३; १६,९, २[h];
१८, २, ५४†; ५५; १९, १०,
९†; २०, १; पै १, २१, ५;
३४, ३; ३९,२[६]; ४०,१; ७१,
२; १०८, १; २, १३, १; २२,
५†; ५९,१; ११; ६१,१; ७२,
२; ८०,२; ३, ३४, ४[i]; ४, ३,
७[j]; ५,२६,७; ६,१८,१; ३;९,
१२,७; १२,६,६; ७,७[२]; १३,
८,९†; ९,१७; १४,२; १५,८,
९; १०, १०†; १८,२,४†; ४,
२;६,२[k]; १९,६,१३; १०,१०;
२२,१३; २९, ३†; २०,२,६[l];
१२, ५; २५, ५; २९,६; ३६,
२; ९; ४३, ३†; —पाणम् पै
१२, ७, ७; १९, १, १३?‡[m];
—ष्णः ऋ १,१३८,१; १६२, ३;
४; ५,४३,९; ६,५४,३; ५७,५;
मा १, १०; २१; २४; २, ११;
५,२२; २६; ६, १;९; १८;३०;
९, ३०; ३८; ११,९; २८; १४,
२५; १८,३७; २०,३; २२, १;
२५,५; २६; २७; ३७-३८, १;
का १,३,६; ८-९,१; २, ३,४[२];
५, ६-७,१; ६,१,१; २, २; ४,
२; ८,१; १०,५,८; ११, १,३;
१२,१,९; ३,१; १५,८,४; २०,
१,७; २१, ७, १; २४, १, १;
२७,५,१; १२,३; ४; ३७-३८,

a) =सपा. आपमं १,२,८ आगृ १,८,१ । शौ १४, १, २० तु भगः इति पामे. ।

b) =सपा. माश ५,२,२, ११ । ऋ १०,१४१, २ तै १,७,१०,२ मै १,११,४ शौ ३,२०, ३ तु भगः इति पामे. । c) सपा. मा ३९,५ पौष्णः इति पामे. ।

d) पामे. पृ २०५६ *l* द्र. ।

e) सपा. शौ ९,४,५ शक्रः इति पामे. ।

f) एकतरत्र पोषा इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ ३, १४,२ सिभा १,१७२ च) ।

g) पामे. पृ १५२६ *f* द्र. ।

h) पै १८,२९,३ लोकः इति पामे. ।

i) सपा. शौ ३,२०,३ देवीः इति पामे. ।

j) सपा. शौ ६,५३,१ पै १९,८,१ वायुः इति पामे. ।

k) यमः पूषा इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १४,१,५४ मातरिश्वा इति पामे. ।

l) सपा. शौ ७,१८,४ विष्णुः इति पामे. ।

m) छन्दस्तः पाठः? (तु. सपा. ऋ ५,४६,३ मा ३३, ४९ का ३२,४,६ °षणम् इति पामे.) ।

१,१; तै १, १,४,२;६,१;७,२; ३, १,१; १०,२; ५,१०,४; ७, १०,३; ८,७,२; २, ६,४,१;८, ६;४, १,१, ३;३, १; ३, ९,१; †६,८,१; २; ५, ७, १७, १[a]; ६, ३,१०, १; ३, ६,३; ४, ४, १;७,१, ११, १; मै १,१, २; ५; ८-१०; २,१०; १५; १७;३, ३;९,२; ४; ११,४; २, ६, ३; ७,१; २; ८, ५; ३,४,३; ८,८; ९,६; ११,८; १५,४;१६, १²†; ४,१, २²; ४; ५; ८-१०; २, ७²; ¶; ५,४; ९,१;७; काठ १, २;४; ५; ७-९; २, ९;११; १२; ३, ३; ५; ७; १०; ५, १; ९, ९⁶;१०; १४,२;८; १५,२; १६, १; ३; १७,४; २१,१; २७, १; ३१,६; ३२,१; ३८, ४³; १२²; ४०, ६; ९; ४१, २; ४६,४²†; ५३,७[a]; क १, ४;८;९; २,३;५; ६; १०;१२; १४; १७; ८,१२; २६,३; ४२, १; शौ १९, ५१, २; पै ५, ४०, १; १६,७०, १; २०,५३,१०; –ष्णा ऋ ६,५४, २; मा १०, ३०; ११, १५; का ११, ९,१; १२, २, ४; तै ४,१, २, २; ५,१,२,४; मै २, ७, २; काठ ६,८; १६, १; १९, २; क ४, ७; २९, ८; –ष्णे ऋ १, १२२, ५; ४,३,७; ९, ६१, ९; १०९,१; मा ४,७; १०,५; १२, ७२; २२,२०³; ३८,१५; का ४, ३,१; ११, ४,१; १३, ५, ११; २४,७,३³; ३८, ३,१; तै १,२, २, १;८, १३,३; १९, १¶; २, ६,८,४¶; ४,२,५,६; ६, १,२, २;७,१,१६,१;३,१५,१³;मै १, २,२;११,१०; २,६,११;१३¶; ७,१४; ३, ६,४;१२,५³; ४,९, ९; काठ २,२; १५,७;९¶;१६, १२; २३,२;४१,५;७; ४३,५³; क १,१४;२५,३;३५,८; †कौ १, ४२७; २,४३३; ७१७; †जै १, ४२, १; ३, ३३, ८; ५९, ९; पै १, ३५, ३; १७, २१, ५.

पौष्ण[b]– -ष्णः मा २९, ५८; २९,५[c]; का ३१,६,१; तै ४,७, ७,२; ५, ५,२२,१; ७, ५,२१, १¶; मै १,१०,१[d]; ¶२,६,४; ५; १३²; ३,१३,२; ¶४, ३,७; ८; ४, ७; ७, ८³; ¶काठ ९, ४³;५; १७³; १५, २-४; ९²; २९, १²; १०; ३७, ३²; ४५, १८;४८, १§; ¶क ८,७²; ८; ४६, २²; ३; –¶ष्णम् तै १,८, २,१; ४,२; ८, १; ९, २; १७, १; २०,१; २,१,६,१; २,१,४; मै १, ८,१०§; २, १, १²; ३, ६,५; काठ ९, १७²; –ष्णाः मा २४, ७; १४; ३२; का २६, २, २; ३,४; ७,२; ¶तै १, ५, १, ३; २, १,४,३; २, १०, ३; ५, ५,१२,१§; मै ३,१३, ८; १२; १३; १५; १६; १४, १३; काठ ४७,२; ४९, ४[d]; –ष्णेन तै ६, ६,५,२¶; –ष्णौ मा २९,५९; का ३१,७,१; तै ५,५, २४,१; काठ ४८,३.

पौष्णी– -ष्णियः तै ५, ६,१२,१[e]; –¶ष्णी तै ६,१,२, ६; काठ २३, २; क ३५, ८; –ष्ण्यः काठ ४९,२[e].

?पूषणः[f] ऋ १०,९३,४.

†पूषणा[g] ऋ ६, ५७,१; मै ४, १२, ६; काठ २३,११; कौ १, २०२; जै १,२१,९.

पूष(न्>)ण्-वत्– -वते ऋ १, १४२,१२; ३, ५२, ७; –वन्तः ऋ ३,५४,१२; –वन्तम् मा २८, २७; का ३०, ३, ४; –वान् ऋ १,८२,६; खि ५, ७, ४, १-३; मा २१,१५; का २३, २, ४; मै ३,१०, ६; ११; ११; काठ २९, १;३८,१०; क ४५,२.

पूषँ-राति[h]– -॰तयः ऋ १, २३,[८; २,४१,१५].

पूषण[i]– -णस्य ऋ १०,५,५.

---

a) पाभे. पृ २०८० i द्र.।

b) विप.। साऽस्यदेवतीयार्थे अण् प्र.।

c) पाभे. पृ २०८१ c द्र.।

d) पाभे. पृ ८२८ c द्र.।

e) सपा. °ष्णियः<>°ष्ण्यः इति पाभे.।

f) पाठः? पूषा [प्र१], नः [द्वि३] इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. यनि. तदनु अन्ये पूषन्- > प्र३ इति?)। सस्थ. कुत इत्यपि पाठः? (आ√गम् >[लेटि प्रपु१] *आ-गमत् >नैप्र.) आ-गत् इति शोधः (तु. छन्दः)। पृ १११७ एतत्परः किम्-> कुत् इति निर्देशो नेष्टः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?)।

g) तु. सस्थ. टि. इन्द्रा।

h) विप. (देव-)। बस. पूप. प्रकृति-स्वरः। श्रूष° इति LR. शोधप्रस्तावोऽनवसरः (तु. ऋ ६,५८,१ यत्र पूषन्, रातिः इति पदद्वयस्य साहचर्यं श्रूयते [तु. ORN.])।

i) = पूषन्-। नाप. (सूर्य- [वैतु. वें. सा. = पृथिवी-])। √*पूष् (= √भूष् [अलंकरणे = दीपने]) + कर्तरि युच् प्र. चित्स्वरश्चेति ततो विशेषः।

पूषन्- √पूष् द्र.

पूषर्य[a]- -र्या ऋ १०,१०६,५.

?पूष[,षा]लिंग[b] पै २०,३६,९;४३,३.

?पूषा[c] शौ २०,१२७,१२[d].

√पृ,पॄ[e],>पारि,पुर्,पूरि,†पूर्धि ऋ१, ४२,९;८,७८,१०;१०,७३,११[f]; काठ ९,१९[f]; कौ १, ३१९[f]; जै १, ३३, ७[f]; पै २०, ५२, ८[f]; †पूर्धि ऋ १,३६,१२;७,२४,[६; २५,६]; ८,९५,४; कौ १,३४६; २,२३३; जै१,३६,५;३,२०,१७ पिपर्ति ऋ १,४६,४; १५२, ३; ७,७०,२;शौ९,१५,२३†; १३, ३,४; पिपर्ति खि ५,२०, ३[g]; मै १, २, ८‡[h]; काठ २, ९‡[h]; क २, ३‡[h]; ‡कौ[h] २, ८०३; ३, ५, २; ‡जै[h] २, ३, २; ४, ३,९; शौ ९, १, ५; २०[i]; ११, ७,१[i];२[i]; ४[i]; २०, १३५, ८[g]; पै २,१९,५; १६,३२, ५; ६९, १२†; १९,४१, ३; पिप्रति ऋ १,४१,२; ६, ४८, ५; ८, ५०, ८; खि ३, २, ८; पै २०, ३०, ३[j]‡[j]; पिपर्षि ऋ ५, ४, ६; विपर्षि ऋ १,३१,६;६,१५,११; विपर्मि शौ १,३५,४; पै १,८३, ४;२,१९,५; पिपर्तु ऋ१०,३५, ८; पिपर्तु ऋ ६,७५,१; मा १८, ५७; २९,३८†; का २०, ३,७; ३१, २,२†; तै ४,४,१२,१;३; ६,६,१†; मै २,१२,३; ३, १६, ३†;४[2]; काठ ४, १४;१३,१५; १७, १९; १८,१८; २२, १४[2]; ३७, ९; ४०, १२[k]; ४६, १†; क २९,६; शौ ५,२८,५; ६,५३, १;१२,१,१२; पै २,५९,३; ४, ३,७; ७, ६,४; १५, १,२; ९; १०,१†;१७,२,३; १८,१५,१[l]; १९, ८, १; †पिपृताम् ऋ १, २२, १३; मा ८,३२; १३,३२; का ९, ५,५; १४, ३, ६; तै ३, ३,१०,२; ५, ११,३; ४, २,९, ३; मै २, ७,१६; काठ १३, ९; १६, १६; ३९, ३; पै १५, १०, ४‡[m]; पिपृहि तै १, ३, ३,१[n]; मै १, २,१२[n]; २, ८, १[o]; काठ २,१३[m]; क २,७[m]; शौ ७,३६, १; पिपृहि ऋ ३, ३१, २०; ७,१६,१०; तै ३,५,१,१; शौ[p] ७, २१,४; ८४, १; पै २०, ८, ९; पिपृतात् तै ४, ४, १२, १; मै ३,१६,४; काठ २२, १४; पै ५,३७,८; १५, १, ३; पिपृतम् ऋ १,९३,१२; काठ ३७, १६; पिपृतम् ऋ ३, २६;९; ६,६०, १२; ७,६०,[१२; ६१,७]; काठ ३७,१५; कौ २,५०१†; जै ३, ५७, १३†; पिपृत[n] मा ५,३४; का ५, ८,५; पिपृत, >ता शौ ५, २६, ५; पै ६, १,२‡[q]; ९,

---

[a]) विप.([अतिदीप्र-]अश्विन्-)। व्यु.?। √*पूष्(=√भूष् [अलंकारे = दीप्तौ]) > भावे *पूष- > *पूष-भर्- > *पूषभरिक- > नैप्र. *र्थिक- > यनि. (वैतु. सा. GW. ORN. <√पुष् (>*पूष् [पुष्टौ]) इति कृत्वा (भाप. सतः) *पूषर्- इत्यतः इति सा., *पूषर्- इति ORN.?)।

[b]) पाठः? *पूष-भर्- (दीप्त्यतिशय- [तु. पूषर्य-]) + (वि√ईक्ष् > कर्तरि) *वीक्ष- > उस. *पूषभर-वीक्ष- > नैप्र. *पूषभरेक्ष- > -क्ष [सं१] इति शोधः (तु. सस्थ. ?सगलिंग इत्यत्र टि.)।

[c]) पाठः? *पूपर्- (प्रातर्-) > नैप्र. यनि. इति कृत्वा शोधः सावसरः स्यात्? *प्रत्यू पुर्- (तु. प्रातर्-) > नैप्र. *पूपर्- > यनि. न. द्वि१। 'इह उ सहस्रदक्षिणः (अग्निः) पूपा (*प्रातः) निषीदति (*नितरां तपति [तु. सप्र. ऋ ७,१६,८ ?प्राता इत्यत्र टि.]), इति वा।

[d]) = सपा. शांश्रौ १२, १५,३। पै १९,२१,१० तु प्राता इति, खि ५,११,२ त्राता इति च पाभे.।

[e]) वधा. । धा. पालन-पूरण-भरण-तारणेषु वृत्तिः।

[f]) 'ध्वान्तम् (अन्धीभूतं) चक्षुरपोर्णुहि (उद्घाटय), पूर्धि (प्रकाशय)' इति वा. इति कृत्वा धा. प्रकाशने वृत्तिः। *भा-भृत्- (दीप्त-) > नैप्र. *भाभृद्- > पूर्- > यनि. इति मतम्।

[g]) = सपा. ऐब्रा ६, ३५ गोब्रा २,६,१४। शांश्रौ १२, १९,४ तु बिभर्ति इति पाभे.। [h]) पाभे. पृ २०५६ *i* द्र.।

[i]) सपा. यथाक्रमम् पै १६, ३३,१०; १५३,१; ३;४ विभर्ति इति पाभे.।

[j]) सपा. ऋ १०,१३,५ शौ ७,५९,२ इदू, अस्य इति द्वि-पदः पाभे.। [k]) पाभे. पृ १३४४ *i* द्र.।

[l]) सपा. शौ १३,१,१ विभर्तु इति पाभे.।

[m]) सपा. ऋ ६,७५,४ विभृताम् इति पाभे.।

[n]) सपा. पिपृहि (शांश्रौ ६,१२,३ च) <> पिपृत (तां १,४,१५ आश्रौ ५,३,१५ शांश्रौ ६,१३,१ वैताश्रौ १८,८ च) इति पाभे.। [o]) पाभे. पृ २००३ *t* द्र.।

[p]) सपा. माश्रौ ६,२,३,८ कृणुहि इति पाभे.।

[q]) सपा. ऋ १०,१२०,२ कौ २,८३४ जै ४,५,६ शौ ५, २,५; २०, १०७,५ शांब्रा १९, ९ ऐब्रा १, ३, ४ प्रभृता इति पाभे.।

२,४; पिपर्तन ऋ १,१५६, ३; १६६,६.
पृणाति ऋ १, १२५, ५; १०, २८, २; शौ ६, २२, ३?[a]; पृणाति शौ ११, ७, ४; पै १६, १५३, ४; पृणीतः ऋ १०, ११७,९; †पृणन्ति ऋ ५, ८५, ६; १०,१०७, ३; ४; शौ १८, ४,२९; †पृणन्ति ऋ २,३५,३; ६,४,७; १०, ८६, १४; १०७, ३; मा ३३, १२; का ३२, १, १३; तै २, ५, १२, २; मै २, १३,१; काठ ३५, ३; कौ ३,२, ६; जै २,१, ६; शौ २०, १२६, १४; पृणासि ऋ १०, ९५, ५; पै १४, २, १७; पृणात् ऋ २, ३०,७; पृणात् ऋ ६,४७, १५; खि ५,११,१; शौ २०,१२७,११; पृणाथ पै १९, २२, १२[a]; पृणातु[b] मा २३, ४३; का २५, ८, ५; पृणीष्व खि २, ८, १; पृणीहि शौ १७,१,६-१९; २४; पै १८, ३१, १-८; ३२, १-३; †पृणीतु ऋ १,२३, [२१; १०, ९,७ (५७,४)]; काठ १२, १५; जै ४,२९,२; शौ १,६,२; पृणीयात् ऋ १०,११७,५.
पुपूरे मै ४, ६, ६¶; प्रियासम् शौ ३,५,४[c]; पर्पति ऋ ५,२५, १; पुर्पत् ऋ १०,६१,१[d]; पर्पत् ऋ १,१८६,३; १०, ६१, २३; पारिपत् ऋ १, १००, १४; पर्पन् ऋ ७, ६०, ७; †पुर्पि ऋ २,७,२;३२,३[e]; ६,४, ८; ४८, १०; ८,६७, ११[d]; १०३, [७; ९, १, ३]; कौ २, ४१; ९३४; ९७४; जै ३, ५, ३; ४, ११, ७; पुर्पथ ऋ १,८६,७.
पूर्यते मै ४, ३,५¶; पूर्यताम् पै ५, ४०, ७; पूर्येथाम्[f] मा ५, २८; का ५,७,४.
पारयति पै ७,१५,३; पारयन्ति काठ ३३, ६¶; पै ९, १२, १; पारयामि शौ ८,२, ९; पै १६, ३, ८; पारयामसि शौ ८, ७, ७;१९; †पारयामसि ऋ १०, ९७, २२; मा १२, ९६; का १३,६,२२; तै ४,२,६,५; §पै १६,१२, ७; १३, ८; पारयाति शौ ११, १, ५; पै १६, ८९, ५; १९, ३४, १५; ४७, ६†[g]; पारयात् ऋ १, १४०, १२; ¶पारयात् काठ २४, ९[h]; क ३८,२[h]; शौ ४,१७,२?[i]; पै २, ७३,४; १९, ३०,१३; पारयान् पै ५,२३,२; ११, ६,१०; १५, १५, ७; पारयासि पै ५, ३१, ४; पारयन्तु तै १,७, ७, २[j]; काठ १६, १३; शौ ५, २८, २; पारय>या ऋ १, १७४, [९; ६,२०,१२]; पारय,>या पै १, ४५,४;६,९,१२; २०,९,१; ३; पारयतम् ऋ २,३९, ४; अपारयत् ऋ २,१५,५; ४,३०,१७; अपारयन् काठ ३३,६[2]¶.
पूरयति तै ५, २,९,३¶; ¶पूरयति तै ५,२,९,१;३; काठ २०, ५[2]; ७[2]; क ३१,७[2]; ९[2]; शौ ३, २९,२§; पूरयामि पै ५,३७,१; पूरय शौ ३, १०, १३; पूरयेयुः मै २,१,८¶.
†पीपरत् ऋ १,४६,६; शौ १९, ४०, ४; †पीपरत् ऋ ३, ३२, १४; तै १, ६, १२, ३; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; पीपरत्

a) पाठः? वृष्ट्या यादू विश्वा (:) निवतो अणन्ति इति पाद-शोधः। प्रथमं पद-त्रयम् इह च सपा. पै १९, २२, १२ तै ३, १, ११, ८ च समानं सद् यथावच् शोध्यम्। शौ. पै. निवतः इत्यस्य स्थाने तै. मरुतः इति पाभे.। उभे अपि *नदी-वाचके पदे सती प्र३ द्र.। (√अण् [शब्दे] >*अणन्ति [वेगवतः प्रवाहाच्छब्दवत्यो भवन्ति] >[शौ.] पृणाति इति, [पै.] पृणाथ इति च वावि. द्र.। [तै.] जुनन्ति इति पर्यायभूतः पाभे. द्र. (तु. धुनि- इत्यपां विप.)। शेषं सस्थ. वृष्टि- इत्यत्र टि. द्र.।

b) °तु ते इत्यस्य स्थाने सपा. काठ ५०,६ भिषज्यतु इति पाभे.।

c) श्रियासम् इति सा. W.। सपा. पै ३,१३,४ विभर्मि इति पाभे.। d) तु. सस्थ. टि. आ।

e) पाभे. पृ १०८३ *f* द्र.। f) पाभे. पृ ६६४ *j* द्र.।

g) सपा. ऋ १०, २,३ तै १,१,१४,४ मै ४,१०,२ काठ २,१५ शौ १९, ५९,३ माश १२,४,४,१ कौसू ५, १२ कल्पयाति इति पाभे.।

h) धा. पाटने वृत्तिः द्र.। सस्थ. ?तन्न>तनू-> तन्वः [द्वि३] इति शोधः (तु. उभयत्र संस्कर्तुः टि.)। '(सः) एषां नः तन्वः पारयात् (पाटयेत्), यो नोऽन्योऽन्यस्मै द्रुह्यात्' इति वा.। सप्र. मै ३, ७, १० भवति इति विभे. (तु. पृ १९८९ *e*)।

i) यनि. पाठः? °ष्यान् [प्रपु३] इति शोधः (तु. सपा. पै ५,२३,२; ११,६,१० W. च)। j) =सपा. तैब्रा २,७,१६,१ तांब्रा १,७,५ आपमं २, २१,१७ पागृ ३, १४,६। मागृ १, १३,४ तु पालयन्तु इति पाभे.।

ऋ २, २०,४; ५,७७, ४; काठ ३८, ७†; पै १२, ६, १४; अपीपरन् ऋ ९,७३, १; पीपरः ऋ १,१३८,२; ४,२,८.

†पुपुरि[a]– -रि[b] ऋ ६,४६,५; जै २, ४,१०; शौ २०, ८०, १; –रिः ऋ १,४६,४; –रिम् ऋ १,१२५, ४; ४,२३,३; तै १,२, २२, ४; मै ४,११,२; १४,७; काठ ११, १२.

प्रिप्र[c]– -प्रयः तै १,७,७,२; –प्रिः ऋ १,५२,३; ६, ५०, १३; ८, १६,११; जै ४,५,४†; शौ २०, ४६, २†; पै ५,३१,९; ७,१५, १०; –प्रिणा ऋ २, २३, १०; –प्रिम् ऋ १,९१,२१; मा ३४, २०†; का ३३,१,१४†; मै ४, १४, १†; शौ १२, २,४७; पै १७, ३४, ८.

पप्रि-तम– -मम् मा १, ८; का १,३,५; तै १,१, ४, १; मै १, १, ५; ४, १, ५[२];¶; काठ १, ४; क १, ४; पै १६,७०,२.

२पुरि[d]– -रि ऋ ७,३,७.

पर्तृ[e]– -र्तृभिः ऋ ६,४८, १०; ७, १६,१०; कौ २, ९७४†.

पर्पणि[f] ऋ १०, १२६, ३; पै ५, ३९,३†.

†पर्पणि[g]– -णिम् ऋ १, १३१, २; शौ २०,७२,१.

†पारयत्– -यन्ता ऋ ६, ६९, १; ७,६९,७; तै ३,२,११,२; मै ४, १२,५;१४,१०; काठ १२, १४.

†पारयन्ती– -न्ती ऋ ६, ७५, ३; खि २,१३,१; मा २९,४०; का ३१,२,५; तै ४,६,६,२; मै ३,१६,३; काठ ४६, १; पै १४, २,१४§; १५,१०,३.

पारयिष्णु,ष्णु[h]– -ष्णवः तै ४, २, ६, १‡[i]; मै २,७, १३‡[i]; काठ १६, १३‡[i]; क २५, ४‡[i]; पै ११,२,११; ६, ३‡[i]; १९,३१, ११; –ष्णु शौ ५, २८, १४[j]; ८,२,२८[k]; –ष्णुः मा ९,९; का १०,२,६; शौ ६,९२,२; पै १९, ३४,११;१२; –ष्णुम् तै १, ५, ११,५[l]; मै ४, ९, २; काठ २, ३; क १,१५; –ष्णुवम् पै २ २०,१; –ष्णू शौ १९,१३,१; पै ७,४,१; –†ष्णवः[i] ऋ १०,९७, ३; मा १२,७७; का १३,६,३.

†पिप्रत्– -प्रतः ऋ ८, ६, ३; ९, १०, ७; कौ २, ४७५; ६५९; जै ३,३६,१; ५४,१२; शौ २०, १३८,२; –प्रतोः ऋ १,४६,१२.

पिप्रती– -?ती[m] ऋ ४,५६,७; कौ २,९४८†; –तीः खि ४,१२, २[n].

पुपुरि– -रि कौ ३,१,१[b].

२पुर्[o]– पूर्भिः ऋ ५,६६,४.

पूर[p]– -रम् पै १६,७१,६.

पूरय(त्>)न्ती– -न्तीः[q] पै १६, ७१,४.

¶पूरयित(व्य>)व्या– -व्या मै ३, २, ७[४].

पूर्ण,र्णा[r]– -र्णः ऋ १०, ११२,६;

---

a) विप. (जार- ⌊आदित्य-⌋, श्रवस्- प्रमृ.)।

b) सपा. पुपुरि<>पुपुरि इति पाभे.।

c) विप. (अग्नि-, इन्द्र-)। क्रिन् प्र. (तु. सा.; वैतु. भा. उ. म ⌊मा १,८⌋ < √प्रा इति)।

d) नाप. (⌊पालन-साधन-⌋ भोजन-)। संज्ञायां करणे इन् प्र. (पाउ ४,११८)। 'अग्नये परि दाशेम (दद्याम)' इति वा. (वैतु. PW. GW. स्वाअ. इतीव?)। सस्थ. युथा इत्यत्रापि टि. द्र.।

e) नाप. (पालनसाधन-)। तृचि चित्स्वरः।

f) व्यु. नेपणि टि. द्र.।

g) विप. (नौ-)। कर्तरि सनिः प्र. उसं. (पाउ २, १०२ ⌊तु. सा.⌋)। सा ⌊पक्षे⌋ नैप्र. < पार-सनि– (उप. < √सन्) इति।

h) विप.। इष्णुच् प्र. (पा ३,२,१३७)।

i) सपा °ष्णवः (या ६,३ च)<>°र्णवः इति पाभे.।

j) सपा. शौ १९,३३,२ पै १२,५,२ च्यावयिष्णुः इति, खि ४,६,९ धारयिष्णु इति पाभे.।

k) °ष्णुः इति RW. WI.।

l) सपा. मंब्रा २,५,१४ पारयिष्णवीम् इति पाभे.।

m) पाठः? (ऋतं) बिभ्रती इति शोधः। सस्थ. ?तुरन्ती > धरन्ती (< √धृ) इत्यपि शोधः।

n) सपा. आगृ २,१०,६ विभ्रतीः इति पाभे.।

o) भाप. (*दीप्ति- ⌊वैतु. GW. प्रमृ. भाप. सत् = प्राचुर्य-, सा. कर्तरि क्रुदिति कृत्वा 'पूरके स्तवे' तात्पर्यमिति, GRV. नाप. सत् = १पुर्– इति च?⌋)। 'हे पूतदक्षसौ! हे अद्भुतौ! काव्यौ (सन्तौ) युवं जनानां (जनान्) निचिकेथे (नितरां ज्ञातवन्तौ स्थः)। कथमिति? (आत्मनः) केतुना (चेतुना ज्ञानेन च) दक्षस्य दीप्तिभिश्च' इति वा.।

p) विप. (ओदन-)।

q) पूरयती इति पाठः ⌊तु. BEA.⌋? यनि. शोधः।

r) पाप्र. < √पूर् ⌊आप्यायने⌋ इति।

खि २, १०, २; ¶तै ५, १,९, १; ४,७,५; ६, १, २, ७; ¶मै १,४,७; ३,६,५; ¶काठ ८, ३; ११[३]; १२, ८; १८, १९; २३, २; ३७,११; ¶क ६,८;७,८[४a]; २९,७; ३५, ८; शौ १०,६,२[b]; १९, ५३, ३; पै ८, २०, ८; ११,१, ८; १२, २, ३; –र्णम् ऋ १, ८२, ४; १८२, २; ७, १०३, ७; ८, ७८, ७; १०, २९, ७; ४२,[(४, २०, ६) २]; १००,११; खि ४, १२, १; मा १८, १०; का १९, ४, ३; तै १,६, ५, १[२]; २,५,४, ३¶; ४,७, ४, २; ५, ७, १, ३¶; मै १,४, २[२]; ७[२]; ८,४[२]¶; २, ११,४; ३, ६, ५; ४, ६, ६¶; काठ ५, ५[२]; ६,४[२]¶; १८, ९; २२,८¶; २३,२¶; २८, १[२]¶; ३२, ५[२]; क ४, ३[२]¶; २८, ९; ¶३५, २;८; कौ १, ४२४†; जै १,४१,६†; शौ ३, १२, ८;९, ४, ६; १०, ८,२९[२c]; १८, ३, ५४; †२०, ७६, ७; ८९, २; पै ५, १६,८; १६, २४,६;३६, ८[d]; १०२, १; १७, ३५-३६, ७; –र्णया ऋ १, १२५, ७; ¶तै ५, १, ९, १; ४,७,५; ६, १,२,७; मै ३, ६, ५[२]¶; ¶काठ ८,३;११[३e]; १८, १९; २१, ९; २३, २; ३७, ११; ¶क ६, ८; ७,८[३]; २९,७; ३५,८; –¶र्णस्य काठ २३, २; क ३५, ८; –र्णा ऋ १, १५४,४; ५, ५९,२; ७, ३७, ३; मा ३, ४९; का ३, ६, १; तै १,८,४,१; ३, ५,१, १[२]; ४,४,१०, ३; मै १,६,७¶;१०, २; ३, २, ६¶; ४, २, ९¶; काठ ९,५; क ८, ८; शौ ३,१०, ७; ७,८५,१[२]; पै १, १०२,२[२]; १०६,५; १९, ४१, १४; –र्णाः ऋ ४,३७, २; काठ ८, ११¶[a]; ४०, १३; शौ ४, ३४, ६[f]; ७, ६२,२; पै ३,२६, २; ६,२२,७; –र्णात् तै ७,५,६,१¶; शौ १०, ८,२९[g]; पै १६,१०२,१; –र्णान् तै ७,२,७,५[२]¶; काठ ३०,३[२]¶; क ४६,६[२]¶; शौ ४, ३४, ७[f]; पै ६, २२, ६[h]; –र्णानि काठ १०, ५?[i]; –र्णाम् ऋ २, ३७, [१; ७, १६, ११]; ¶तै ५,२, ७, ३[२]; ४[२]; ९, २; ४, ७, ३; ५, १०, ७; ¶मै १, ६, ७; २, १३, ८†; ३, २, ६; ७; काठ २०, ७¶?[j]; क ३१,९¶; †कौ १, ५५; २, ८६३; †जै १, ६, १; ४, २१, १; शौ २, ३६, ५; पै २,२१,५; –¶र्णे तै ५,२,७, ४[२]; ७, ५, ६,१; मै ३,२, ६; –र्णेन खिसा ३, ५; तै २,४,५, १; ३,२,११,२; काठ १३,१६; क ७,८¶[e]; शौ ७,१८,१; १०, ८, १५; २९; पै १, ३९, ४; –र्णौ पै ८,११,६.

पूर्ण-गभस्ति[k]– -स्तिम् ऋ ७, ४५,४.

पूर्ण-गोष्ठ– -ष्ठम् पै १९, २१,९.

पूर्ण-तर– -रम् मा १८,१०; का १९, ४, ३; तै ४, ७, ४, २; मै २, ११, ४; काठ १८, ९; क २८, ९.

¶१पूर्ण-पात्र– -त्रम् तै १, ७, ५,३; मै १,४,१३.

२पूर्ण-पा(त्र>)त्रा[l]– -त्रा पै ८, १८,४.

¶पूर्ण-मास[m]– -माः मै १,९, ५; काठ ९,१३[२]; १४.

पौर्णमास[n]– -सः क ४८, ११[o]; –¶सम् तै २, ५, २,७; ४,२[२]; ३,२,२,२; ५, १,२$[p]; काठ ७, ५; २३, ७; क ५, ४; ३६,४; शौ ७, ८५, २$; –सेन तै २,५,४,२¶.

¶पौर्णमासी– -सी तै १,

a) सकृत् सपा. पूर्णः <> पूर्णाः इति पाभे.।

b) सपा. पै १६, ४२,२ तृप्तः इति पाभे.।

c) सकृत् सपा. पै १६,१०२,१ ऊनम् इति पाभे.।

d) पाभे. पृ १९९३ a द्र.।

e) सपा. पूर्णया<>पूर्णेन इति पाभे.।

f) सपा. पूर्णाः<>पूर्णान् इति पाभे.।

g) सपा. पै १६,१०२,१ ऊनात् इति पाभे.।

h) °र्णम् इति पाठः? यनि. शोधः।

i) पू° इति स्वरः? यनि. शोधः।

j) °र्णम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क., सस्थ. ऊनाम् इति च)।

k) विप. (सवितृ-)। वस. पूप. स्वरः।

l) त्रिप.। वस.।

m) नाप. (पौर्णमासी-तिथि-, [तदुपचारात् पूर्णमासाऽनुष्ठेया-] इष्टि-)। वस. पूप. स्वरः। उप. = चन्द्र- [ऋ १०,१२,७]।

n) नाप. (इष्टि-विशेष-)। स्वार्थाद्यर्थे अण् प्र. तत्स्वरश्च (तु. माश ११, २,४,१ पाका. भा. च)। पावा [४,२, २१], पाका [पक्षे] < पूर्ण-मास– इति।

o) सप्र. पौर्ण°<>पूर्ण° इति पाभे.।

p) सपा. वाश्रौ १, ४,४,४१ पौर्णमास्यम् इति पाभे.।

६, ९, १; ३, ४, ९,६; ५, १, १§; मै १, ६, ९²; ४, ३, ५; काठ १०,५²; १२, ८; §शौ ७, ८५, १; ४; १५, २, १४; १६, १; §पै १,१०२,१;२; २,३२, २; –सीम् तै १, ६,९, १²; २, २,२,१²; ५,४²; ५,४,३;६,४; ३,५, १,३; मै १,६,१०; ४,२, १२; काठ ६, ६; क ४, ५; शौ १५, १७,९§; –स्या तै ७, ५, ६, १²; २²; ३; –स्याम् तै २, ५,६,४; ६; ६,३,३; ७, ५, ७, १; मै १, ६, ९²; काठ ३३, ७; –स्यै तै ३, ५,१,३; ७,४,८,२.

¶पूर्ण-मास[a]– -सः तै २, २, १०,२; ५,४,१; ३, ४,४, १§; ५,१,४; मै १, ४, १४§; १५²; काठ ३५,११§[b]; –सम् मै १, ४, १५²; –साः मै १, १०, ८; काठ ३३,७; ३६, ३; –से तै १, ६,७,२; २, ५,२,३; ४²;५; ३, १²; ४,१;५, ४²; ७, ५, ६,३; मै १,४,५; ३, ६,१०; काठ ८, १²; १०; ९,१४; १०, ५; ३१, १५; क ६,६².

†पूर्ण-वन्धुर[c]– -†रः ऋ १,८२, ३; मा ३, ५२[d]; का ३, ७, २; तै १, ८,५, १; मै १, १०, ३; काठ ९,६; क ८,९.

पूर्त[e]– -र्तम् ऋ ६, १६, १८; ८, ४६,२१; मा १८,६४; का २०, ४, ७; काठ २०, १४†; कौ २, ५७†; जै ३, ६, ३†; शौ ९, ५, १३‡[f]; ८,१; ११,९, ९; १२, ६,४; १०,१०; पै १६,५१,७[g]; ८२, ९; ११३, ७; १४१, ४; १४६, ६; १९,५२, २; –र्तस्य शौ ६, १२३, ५; पै १६, ५१, १०; –र्तेषु पै १३, १,३.

¶पूर्तिन्[h]– -र्ती तै १, ७,३,३; काठ ८,१३; क ८,१.

?पूर्तर्[i]– -र्तः मै २,४,७[j].

१पूर्ति– >पूर्ति-काम– -मः शौ ७, १०८,१; पै २०,३,५.

२पूर्ति[k]– -र्तयः ऋ १०, २२, ९; –र्तिः ऋ १०, १०७,३; खि ५, ४, ८; कौ ४, ८; जै २, ७, ३; –र्तिम् ऋ ६, १३, ६; –र्त्यां तै १, २, ३, २; मै १, २, ३; काठ २, ४; क १, १६.

पूर्तिर्[l]– -र्तिः तै २, ४, ७, १[l].

पूर्त्वी पै २०,३६,५[l].

पूर्यमाण[m]– -णम् ऋ १, ५१, १०.

पृणत्– -णतः ऋ १, १२४, [१०; ४,५१,३]; १६८,७; १०,११७, १; शौ १,२७,४; पै १९,३१,७; –†णते ऋ ६,२८, २[n]; ७,३२, ८[o]; १०,१२२,४; कौ १, २८५; जै १,३०, ३; –णन् ऋ ७, ३२, ८?[p]; १०,११७,७; तै १, २,३, २; मै १, २, ३; काठ २, ४; क १,१६; कौ १,२८५†?[p]; जै १, ३०,३†?[p]; –णन्तः ऋ १,१२५, ७; २,११,११; शौ ६,१४२,३; –†णन्तम् ऋ १, १२५,४;१०, ११७, ४; १२२, ४; तै १, ८, २२,४; मै ४, ११,२; १४,७§; काठ ११,१२.

पृणध्यै[q] ऋ ६,६७,७.

पृणान[r]– -नः मा २०, ४५; का २२,४,१०; मै ३, ११, १; काठ ३८,६.

√*पृक्ष् [यथा.]>†पृक्ष्[s]– पृक्षः ऋ १,३४,४[t];४७,६; ७१, ७;७३,

---

a) =पूर्णमास्– ।

b) पामे. पृ २०८६ o द्र. c) विप. । वस. ।

d) तु. पपा. सात. ऋ. प्रमृ. लाश्रौ ५, २, १० च; वैतु. निसा. BC. माश २,६,१, ३८ °व° इति पाठः ।

e) भाप., नाप. (खातादि-कर्मन्-) । भावकर्मणोः क्तः प्र. । नत्वाभावः (पा ८,२,५७) ।

f) सपा. ऋ १,१६२,१५ मा २५, ३७ प्रमृ. वीतम् इति, पै १६,९८,३ हुतम् इति पामे. ।

g) सपा. शौ ६,१२२,३ पक्कम् इति पामे. ।

h) विप. । अनेनेत्यर्थे इनिः प्र. (पा ५, २,८८) ।

i) तु. टि. *उग्रर्– । j) पामे. पृ २०७२ j द्र. ।

k) भावे क्तिनि अन्तोदात्तत्वम् उसं. (पा ३,३,९६) ।

l) वा. कृते सस्थ. ?साग्रिणम् इत्यत्र टि. द्र. ।

m) आद्युदात्तः (पा ६,१,१९५) ।

n) पामे. पृ १२३४ g द्र. ।

o) तु. वें. GW.; वैतु. सा. क्विप. इति ।

p) पाठः? पादे भुरिजि सति *पृणन्त (:) इत् इति शोधः (वैतु. पपा. अनुगाः वें. सा. भ. GW. प्रमृ. च शत्रन्तं सदपि प्र१ इति, विव. व्यत्ययेन लोटि मपु३ स्थाने लेटि प्रपु३ इति) ।

q) तुमर्थीयः शध्यै प्र. तत्स्वरश्च ।

r) शानजन्ते चित्स्वरः ।

s) नाप. स्त्री. [भोजन- प्रमृ. (तु. [अंशतः] भा. [तै.], BS [पक्षे]; वैतु. सा. दे [निघ २, ७] PW. प्रमृ. <√पृच् इति ?]) ।

t) पृक्षस्– इति वा प्राति. स्यात् (तु. सा.; वैतु. स्क.) ।

५; १३९, ३; ४, २३, ९; ४३, ५; ४४, २; ५, ७३,८; ७५,४; ७७, ३; ६, ३५, ४; ७, ३६,५; ७४, ५; ९०,५; १०, १०६,१; मै ४, १४,१५; शौ २०, १४३, २; पृ॒क्षः ऋ २, १, ६; ६, ६३, ७; ८, २३, ३; तै १, ३, १४, १; पृ॒क्षम् ऋ ६,६२,४; पृ॒क्षे ऋ १, १८३, २[a]; २,३४,४.

पृ॒क्ष[b]- -क्षः ऋ १,१४१,२; १७८, ४[c];२,१,१५; ७,३७,६[d];–क्षम् ऋ १,१२७,५; १२९,[२(१३५, ५)]; २,३४, ३; १०,९३,१०[e]; –क्षस्य ऋ ६,८,१[f]; –क्षाः ऋ १०, ६५,४; –क्षाय ऋ २,१३, ८[f]; –क्षासः ऋ ३, ४, [७; ७, ८]; ४.४५,१; [२; ७,६०, ४]; मै ४,१२,४†; –क्षे ऋ १,६३, ३; –क्षेण ऋ १०, २८,३[g].

पृ॒क्ष-प्रयज्[h]- -यजः ऋ ३, ७, १०.

पृ॒क्ष-याम[i]- -मेषु ऋ १,१२२, ७.

पृ॒क्षुध्[j]- -क्षुधः ऋ १,१४१,४.

√पृच्, पृञ्च् [*वधा.], पृ॒र्चः[k] ऋ ७, १००,२.

पपृचासि ऋ १,१४१,११.

पिपृग्धि मा १९, ५; का २१, १,५; मै ३, ११, ७; काठ ३७, १८.

¶पृणक्ति काठ २१, ६; क ३१, २१; पृ॒ञ्च॒ते ऋ १, १२८, ५; पृ॒ञ्चन्ति ऋ ५,७४, १०; १०, ९४,१३[l]; पृञ्चन्ति ऋ १,७९, ३; †पृ॒णक्षि ऋ १०,१४०,[(८, ६४, ४) २][m,n]; ४; मा १२, १०७[m,n]; १०९; का १३, ७, ६[m,n];८; तै ४,२,७,२;३; मै २, ७,१४; कौ२,११६७[m,n];११६९; पृणक्षि ऋ १,८३,१;६,१५,११; तै ४, २, ७,३‡[m,n]; काठ १६, १४[३]; †[२m,n]; ‡[o]; क २५,५[३]; †[२m,n];‡[o]; शौ५,१,९;२०,२५, ११†; पै ६, २,८; ?पृ॒ञ्चे[p] शौ ६, १२,३; पृणच्मि[q] मै १, ३,१४; काठ ४,६[७r]; क ३,४[४r]; पृणक्तु पै १९,१८, ६; पृ॒ङ्क्त॒म् ऋ १, १०९,४; २,३७,५;६, ६८, ८; ७, ९३, २; काठ १२, १४†; पृङ्क्तम् ऋ ८,५, ३६; अपृणक् ऋ ४,१९,७[s].

---

a) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. <पृ॒क्ष- इति ।

b) विप., नाप. । कर्तरि अच् प्र. ।

c) धा. शौर्ये वृत्तिः (तु. PG [१, ९५-९९] प्रमृ.) । वा. कृते तु. सस्थ. टि. मिश्रि॒न्- > -श्रिणः ।

d) धा. वहने वृत्तिः ।

e) = सपा. ऐब्रा ४,३२ शांब्रा २०,३; २१,३;२२,२ । कौ ३,३,८ जै २,२,३ तु प्रक्षुस्य इति पाभे. ।

f) व्यप. (तु. वें. PW. GW. प्रमृ. च; वैतु. सा. नाप. [अन्न-] इति) ।

g) नाप. [*वाहन- (तु. *d* टि.; वैतु. सा. = अन्न- इति, ORN. FOY [KZ ३४, २५०] GRV. भाप. इति कृत्वा = साहस- इति च ?)] । वा. कृते सस्थ. यु॒द्- > यु॒त् इत्यत्र टि. द्र. ।

h) अर्थः ? । विप. (उषस्-) । बस. पूप. स्वरः (तु. वें. सा. GRV. PG [१, ९१]; वैतु. ORN. Gri. तस. इतीव ?) ।

i) अर्थः? । विप. (पज्र-श्रुतरथ-प्रियरथाख्य-स्तोतृत्रिक-)। बस. पूप. स्वरः (तु. GRV.; वैतु. सा. = स्तोत्र- वा यज्ञ- वा, वें. = अन्नार्थाऽभिगमन- [भाप.] इति?, PW., ?GW. GRV [पक्षे] प्रमृ. व्यप. [वंश-विशेष-] इति) ।

j) अर्थः व्यु. च ? । विप. ([*दीप्ति-वृध्-] वीरुध्- = समिध्-) । पृ॒क्ष- (भाप. [*दीप्ति-]) + (√वृध् [वृद्धौ, ज्वलने वा] > कर्तरि) *वृ॒ध्- > उस. *पृक्ष-वृ॒ध्- > नैप्र. यनि. (वैतु. वें. सा. < पृक्षु- + √धा इति, सा [पक्षे] PW. < प्र√क्षुध् इति च ?) ।

k) वैतु. वें. सा. पु॒र्चे- [भाप.] > -र्चः इति ? ।

l) धा. हिंसायां वृत्तिः (तु. पृ १७१७ *n*) ।

m) सपा. पृ॒णक्षि<>पृणक्षि इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ ६६३ *f* द्र. ।

o) सकृत् ऋ १०, १४०, ५ मा १२, ११० का १३, ७,९ मै २, ७, १४ कौ २,११७० माश ७,३,१,३३ दधासि इति पाभे. ।

p) पाठः? आ॒-पृ॒ञ्चे इति शोधः (तु. सा., सपा. पै [१९, ४,६] आ-पृक्षि इति पाभे. च; वैतु. पपा. W. B. प्रमृ. यनि. इति ?) । अ॒भि नो म॒ध्वापृ॒ञ्चे इत्येवं सतः पादस्याऽऽदितः पदद्वयं नैप्र. लुप्तं द्र. । उक्ते सपा. पै. अपि म॒धु इति पदस्य नैप्र. एव लोपः द्र. । उभयत्र द्वितीये पादे गि॒रयः इति पदं चाधिकं पठितं द्र. । शेषं सस्थ. ?पृष्टीः [पै.] इत्यत्र शी॒पाला- इत्यत्र च टि. द्र. ।

q) सपा. आपश्रौ १२, २८,१६ वैश्रौ १५, ३७ : ८ पृणज्मि इति पाभे. ।

r) सपा. [सकृत्] मा ७, २३ का ७,१०,२ गृह्णामि इति पाभे. ।

s) धा. सेचने वृत्तिः ।

पपृक्षे[a] ऋ ४,[४३-४४, ७]; शौ २०, १४३, ७†; अपृक्थाः शौ ७, ९३, १[2b]; पै २०,३२,७.
पृच्यताम् मा २०,२७; का २२, २,४; तै १, २,६,१; पृच्यन्ताम् मा १०,४[c].
पपृचान- -नस्य ऋ ९, ७४, ९; -नासः ऋ १,१४१,६.
पृच्[d]- पृक्षु कौ १,२३१; ३८३‡[e]; २,२३०‡[e]; जै १,२४, ९; ४३, ३‡[e]; ३, २०, १४‡[e]; पृचः ऋ ५,७४,१०.
?पृचत्[f]- -चद्भिः खि १,२,११.
†पृचान- -नः ऋ ९, ९७, ११; कौ २, ३७०; जै ३,३०,१३.
†पृञ्चत्- -ञ्चन् ऋ ९, ९७, १२; कौ २, ३७१; जै ३, ३०, १४; -ञ्चन्तः ऋ ७, ६७, ९; -ञ्चन्तम् ऋ ८,२४,१४; कौ २, ८६०; -ञ्चन्ता ऋ १, ४७, [८ (९२,३)].
पृञ्चती- -तीः ऋ १, २३, १६; मै ४,१,३; शौ १,४, १†; २०,४८,२[g]; पै १८,२२,११.
√*पृच्छ्, प्रच्छ्, पृच्छते ऋ ९, ८९, ३; १०, २२, ६; जै ४, १९, ९†; पृच्छति तै ६, ३, १०, १¶; †पृच्छन्ति ऋ २, १२,५; शौ २०,३४,५; पै १३, ७, ५; पृच्छन्ति ऋ १, १४५, २; तै ७,२, ९, २¶; काठ ३४, ८¶; शौ १२, १०, ४; पै १६, १४५, १२; पृच्छसि ऋ १०, १४६, १; मै ४, ८, १; काठ ३०, १; क ४६,४; पै १३,१३, ४; पृच्छे ऋ ७, ८६, ३; १०, ४०,५; पृच्छे[h] शौ २०, १३०, ५; ६; पृच्छामि ऋ १, १६४, ३४[४i]; १०,७९,६;८८,१८; मा २३, ४९; ६१[४]†[i]; का २५, ९, ५;१०,९[४]†[i]; तै ७,४,१८,२[४]†[i]; काठ ४४, ७[४]†[i]; शौ ९, १५, १३[४]†[i]; पै १६, ६९, ३[४]†[i]; पृच्छामि ऋ १,१०५,४; १६४, ५; ६; शौ ८, ९, १; †९,१४, ६; ७; १०, ८, १०; ३४; ११, ३, २२;१२,४,४३; पै ५, १३, ९; १३, १४, ५[२]; १०[२]; ११; १३;१६,१८, १; †६६, ५; ६; १०२, ४; १५२, १; पृच्छामः शौ ८,९, ७[j]; पै १६, १८, ७; पृच्छात् ऋ ८,२४,३०; पृच्छात् खि ५,७, ४, १६; पृच्छान् ऋ १०,३१, १०; पृच्छम् मा २३, ५७; का २५, १०, ५; पृच्छस्व खि २, १३, १[k]; ४, ५, ११[l]; पृच्छ,>च्छा ऋ १,४,४;३,३८, २; खि[h] ५, १५, ६[२]; ७; शौ २०, ६८, ४†; १३०, ५; पै १३, १, ८[m]; †पृच्छत ऋ १०, ८१, ४; मा १७, २०; का १८, २, ५; तै ४, ६,२, ५; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २; पृच्छत>ता ऋ १,१४५, १; अपृच्छत् मै १,६, १३[३]¶; ¶अपृच्छताम् काठ ६, ६[३]; ३०,१; क ४,५[३]; ४६, ४; अपृच्छन् मै १,५,१२¶; ¶अपृच्छन् मै १,४,१२; ८, ७[३]; काठ ७, १०; क ५, ९; अपृच्छत ऋ १,१६१,[४;१३]; अपृच्छम् ऋ ५,३०,२; पृच्छेत् ऋ १, १२०, २; ¶ मै ३,९,५[२]; १०,५; ४, ५,२; ६,८.
¶पप्रच्छ तै ६,६,२,२; मै ३,३, ९; काठ २१,९; अप्राट् ऋ १०, ३२,७; अप्राक्षम् शौ ७,५७,१; पै २०,५७,१.

a) उपु१ इति सा. GW. प्रमृ., प्रपु१ इति वें.। <√पृक्ष् इति GW., √प्रक्ष् (<√प्रच्छ्) इति MVG [४८५,३, टि. ६]?। b) सकृत् सपा. शौ १०, ४, २६ अपि॰॰॰अप्राक् इति पाभे.।
c) सपा. पृच्यन्ताम् (माश ५, ३,४,२७ च) <> संसृज्यध्वम् <> सं॰॰॰सृज्यध्वम् (तैब्रा १, ७, ६,१ च) <> सं॰॰॰गच्छन्ताम् <> सं (गच्छन्ताम्) <> सम्॰॰॰अग्मत (माश ३, ९,३,२९ तैब्रा ३, २, ८, १ शांश्रौ ८, ९, ३ आपश्रौ १, २४, ५ च) <> सम् (अग्मत) <> सं॰॰॰पृच्यन्ताम् (माश १, २,२,२ च) <> सं (पृच्यन्ताम्) इति पाभे.।
d) नाप. (अन्न-, पृत्-)। करणे वा अधिकरणे वा प्र.।
e) सपा. ऋ ८,१५,४ शौ २०,६१,१ पृत्सु इति पाभे.।
f) पाठः? पृषत्- (वृष्टि-कण-) > -षद्भिः इति शोधः (वैतु. संटि. अन्यथा-शोधम्?)।
g) पृञ्चन्तीः इति शंपा. सात. पै. च।
h) सपा. पृच्छे <> पृच्छ इति पाभे.।
i) =एकतरत्र सपा. माश १३,५,२,२१ तैब्रा ३,९,५, ५ आश्रौ १०,९,२ शांश्रौ १६,६,२ काश्रौ २०, ७,१४ वैताश्रौ ३७,३। लाश्रौ ९, १०,१३ तु पृच्छामः इति पाभे.। j) ॰च्छाम इति पपा.।
k) सपा. खिसा १४,१ पृच्छन्ति इति पाभे.।
l) सपा. खिसा २९, ११ ऋच्छस्व इति पाभे.।
m) सपा. शौ ५,२२,६ इच्छ इति पाभे.।

पृच्छत्- -च्छन्तः ऋ ६,२१,६.

पृच्छन्ती- -न्ती ऋ ६,२२,५; शौ २०,३६,५†.

†पृच्छमान- -नः ऋ ७, १, २३; १०,३४, ६; -नाः ऋ ९, ९७, ३४; ३५; कौ १, ५२५; २, २०९;२१०; जै १, ५४, ३; ३, १९, ४; ५; -नौ ऋ १०, ८५, १४; शौ १४, १, १४; पै १८, २,३.

पृच्छ्यमान- -नः ऋ ४,३, ८; ५, ११; -ना ऋ ८,४०,३.

१पृष्ट- -ष्टः शौ ७,५७,१; पै १६, ११२,७; २०,५७,१.

‡प्रश्न[a]- -श्नम् तै २,५,८,५;११, ४; ८;९; मै ४,६,४; काठ १३, ३.

प्रश्न-विवाक[b]- -कम् मा ३०, १०; का ३४,२,२.

प्रश्निन्- -श्निनम् मा ३०, १०; का ३४,२, २.

†प्रष्टुम् ऋ १,१६४,४; शौ ९,१४, ४; पै १६,६६,४.

√पृञ्च्, पृञ्चत्- √पृच् द्र.

√पृण् (=√पृ, पॄ), पृणति ऋ ३, ३६,६; पृणस्व मा ५, १९; का ५,५,७; तै १,७,१३,४; कौ २, ३०३; जै ३,६,१०; शौ २, ५, २; ४; पृणस्व ऋ १०,१०४,२; तै १,२,१३,२; मै १,२,९; काठ २,१०; क २,४; शौ ७,२७, ८; १९,६१,१; २०,३३,१†; पै २, ७,२; ३; २०, ६, ८; पृण मा १२,५४[२]; १५,५९[२]; का १३, ४,१०[२]; १४,७,१०; १५,३,५; ६,२; ९,४; १६,७, २[२]; तै ४, २,४,४[२]; मै २,८, १[२]; ३, २, ८[२]; काठ १६,१९[२];२१,३[२]; क २५, ९[२]; ३१, १८[२]; पृणेथाम् ऋ ६, ६९, ७; पृणत>ता ऋ २, १४, ⌊१० (६, २३, ९)⌋; ११.

पृणत्-, पृणध्यै √पृ,पॄ द्र.

?पृणम्[c] पै १६,१४९,९.

पृणान- √पृ,पॄ द्र.

†पृत्[d]- पृत्सु ऋ १,२७, ७; ५४, १; ६४, १४; ७९,८; १२२, १०; १७३,१२; १७८, ३; २, ११, १५[e]; २६,१; २७,१५; ३,४९, ३; ५४,२२; ५,९, ७; ६, २०, १; ३३,३;४; ४४,१८; ४६,८; ७३,२; ८,९,१३; १५,४[f]; २०, २०; ३१,१५; ६१,३; ६८,⌊९; ९२,११⌋; ९,८,८; ९६, ८; मा ३,४६; ६,२९; का ३,५,३; ६, ७,७; तै १,३,१३,२; ८,३, १; २२,४; २,२,१२,४$; मै १,३, १; १०,२; ४,११, २; १२, ४; काठ ३,९;४,१६;९,४;१०-११, १२; १३,१५; क २,१६; ८,७; कौ २, ५३६; ७६५; ८७५; जै ३,४२,२; शौ २०,६१,१[f];९०, २; १४१,३.

?पृत्सुषु[g] ऋ १,१२९,४.

*पृत्सु(त्-सु)त[h]- > †पृत्सु-ति[i]- -तिः ऋ १,१६९,२; -तीः ऋ १, ११०,७; ५,४,१; तै १,४ ४६,३; काठ ७, १६; -तौ ऋ १०, ३८,१.

[a]) नङ् प्र. शकारादेशश्च (पा ३,३,९०; ६,४,१९)।

[b]) नाप. । उस. उप. वि√वच् + कर्तरि प्र. ।

[c]) पाठः? व्रण- (गण्डमालाख्य-) > -णम् इति शोधः। सस्थ. *महिमन्- इति विप. (अपामार्ग-)।

[d]) नाप. (संग्राम-) । व्यु. ? । <(√स्पृध् > नैप्र. *पृध् >) √*पृत् 'स्पर्धायाम्' [तु. GW. प्रमृ.; वैतु. पावा (६,१,६३ ⌊तु. दे २,१७⌋) < पृतना- इति?]।

[e]) सु···तरुत्राऽवर्धयो द्याम् इति पाठः? शुं···तरुत्र *याहि आ-वर्धय *वध्याम् इति शोधमनु '(हे इन्द्र तरुत्र!) पृत्सु (प्रवृत्तासु) अस्मान् (प्रति) शु (आशु) आ-याहि, (शत्रुकृतां) वध्यां (हिंसाम्) आवर्धय (आच्छेदय ⌊प्रति-हिंसय⌋ च)' इति वा. द्र. (तु. तृतीयस्य पादस्य छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति ?)। [f]) पाभे. पृ २०८९ *e* द्र.।

[g]) पृत्सुषु कासु इति पाठः (तु. पपा. प्रमृ.)? पृत्सु, (सर्व- > स्वार्थे सर्वक- > नैप्र. *सुक,का- >) *सुकासु इति द्वि-पदः शोधः । किम्- इति वप्रा. द्र. । √प्रच्छ् > *प्रक्ष् ⌊प्रश्ने⌋ इत्येतन्मूलमन्यत् । *सर्वक- > *सुक- (सर्व-) इत्येतन्मूलञ्चान्यत् (तु. ऋ ८,३१,१५ यत्र कासु नैप्र. < *सुकासु इत्येव ⌊तु. छन्दः⌋; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. = पृत्- + ⌊सप्त३⌋ सुपु प्र. इतीव ⌊तु. WAG ३,२९ *b*⌋?)।

[h]) भाप. (युद्ध-कर्मन्-)। कस. उप. भाप. < √सु (= *√कृ 'करणे' ⌊तु. शूद्र-⌋)।

[i]) नाप. पुं. स्त्री. (योध-,युद्ध-)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। मत्वर्थे तिः प्र. उसं. (पा ५,२,१३८)। °सुत्-ति- > नैप्र. °सुति- (वैतु. पृत्- > ⌊सप्त३⌋ पृत्सु > पृत्सु-ति- ⌊सेना-⌋ इति कृत्वा उप. < √तन् इति वे. स्क. प्रमृ., भा. ⌊पक्षे⌋ सुति- ⌊< √सु 'प्रसवे'⌋ इति; √*पृत्स ⌊सन्नन्तः नाधा.⌋ + शता प्र. > यनि. इति च भा. ⌊तै⌋; < पृत् + (√सु ⌊= √सू 'प्रेरणे'⌋ >) सुति- इति PW. WAG ⌊३ २९ *b*⌋ प्रमृ.)।

*पृत्सु(त्-सु) तु[a]- >पृत्सुतुर्[b]- -तूर्षु ऋ ३,३७,७; शौ २०,१९,७†.

?पृतदान् पै १५, २०,६.

?पृतनः पै २,६५,३.

पृत(न>)ना[c]- -नाः ऋ २, ४०, ५; ३, २४,१; ३४, ४; ६, ७५,५; ७, २०, [३; १०,२९, ८]; ८, ३६,[१-६]; ३७, २; ९६, [७; १०, ५२, ५]; ९७, १०; १०, १०४, १०; १२८, १; खि १, ११,३; मा ९,३७; २९, ४२†; का ११,१, ३; ३१, २, ७†; तै १,६,१,१; २, ४,१४,२; ३,५, ३,१[२]; २; ४, २,८,१; ९,२,६, ६, २†; ७,१४, १†; मै १, ४, १†; १४¶; ५, ३; ८[२]¶;६,२; ३,१६,३[२];†;‡[d];४,१२,३;१४, १†; १२; काठ २,१५;४, १४†; १९, १०¶; ३८, १२; ३९, १; ४०, १०†; ४६, १†; क ३०, ८¶; †कौ १, ३२४; ३७०; २, २८०; †जै १, ३४,२; ३९, १; ३, २३,१२; ४, २५,१; शौ ५, ३,१†; १४,८; २०, ४; ६,९७, १; ८,५,८; १०, ५, ३६; १३, १,२२; १६,९,१; १९,२२,१०; †२०,११,४; ५४, १; ७६, ८; पै १,६६,३; २,५५,४; ३, २७, ४; ५, ४; १†; ६,९,८; ७, १, ३; ९, २४,३; १०, ४, २; १२, ४,१०; १५,१०,५†; १६, २७, ८; १३३,१; १८, १७,२; २९, १; १९, १२,७; ५३, १३-१५; -†नानाम् ऋ ८, ७०, १; कौ १,२७३; २, २८३; जै १, २९, १; ३, २३, १५; शौ २०, ९२, १६; १०५,४; -नाम् तै ३, ४, ४, १¶; -नासु ऋ १, ८५, ८; ९१; २१; १०२, ९; १११, ३; ११९, १०; १२९, २; १३१, ५; १५२,७; १५७, २; २, २३, ११; ३, १६, २; ४९, २; ४, ३६,६; ४१, ११; ५,८६,२; ६, १९,[८; ८, ६०,१२]; ४१, ५; ४८,१९; ६८,७; ७, ८,४; ५६, २२; २३; ५९, ४; ८२, १;४; ९०, ६; ८, ३२, १४; ४६, ८; ६१, १२; ७०, ४; ९, ९०, ३; १०, २९,८; ८३, ४; ८७, १९; मा ११, ७६; १२, ३४†; ३४, २०†; का १२,७,११; १३,३, ५†; ३३, १,१४†; तै †२, ५, १२, ३; ४; ४, १,१०, २; २, ३, २†; ७, १५, ५; मै १, ४, १४[e]; २,७,७;१०†; ११, १३; ३,१६,५; ४,१२,३; ४†; १४, १†; १२[२]; †; काठ २, १५; ८, १७†; १६, ७; १०†; २२,१५; ४०, ३; क २५, १†; †कौ १, ८०; २, ५०६; ७५९; ११०९; †जै १,८,८; ३, ५९,५; शौ ३, २१,२; ४,२७,७; २८, ७;३२, ४†; ५, २९,११†; ८,३,१८†; १९,५२,२; †२०, ७५,३; ७६, ८; ९२,१९; पै १, ३०, २; ३, १२, ३; ३६, ६†; ४,३२, ४†; ३५,७; ३७,७; १६, ७,५†.

पृतनाज्[f]- -नाजः ऋ ९,८७,५.

*†पृतनाज[g]- -जम्[h] ऋ १०,१७८, १; कौ १,३३२; जै १,३५,१.

?पृतनाज्य[i]- -ज्ये ऋ ३, ३७, ७; ८, १२, २५; शौ २०, १९, ७†; -ज्येषु ऋ ३, ८, १०; ७, ९९,४; १०, १०२, ९; तै ३,४,

a) = पृत्सुत्-। उप. भावे क्तः प्र.।

b) विप. ([युद्धकर्म-जनित-] श्रवस्-)। व्यु.?। *पृत्सुत्- +(√भृ [*जन्मनि]>भावे *भृत्- >नैप्र. *भर्->) बर्- >बस. पृत्सुत्-बर्- > नैप्र. यनि. विभाग-पारोक्ष्यादनवग्रहः (तु. पपा.) इति मतम्। पृत्सु [सप्त३]+√तुर् इति सा. GW. प्रमृ.।

c) नाप. (संग्राम-, सेना-)। व्यु. तु. पृत्- (वैतु. पाउभो. २,२,२०६ <√पृ इति)।

d) सकृत् सपा. ऋ ६,७५,२ मा २९,३९ का ३१,२, ३ तै ४,६,६,१ काठ ४६,१ या ९,१७ प्रदिशः इति पाभे.।

e) सपा. पृतनासु जिष्णुः <> पृतनाज्येषु <> पृतनाजयेषु (BC. ॰नाज्ये॰) पागृ १,५,९ इति पाभे. (तु. पृ १३७२ g)। f) विप. (अत्य-)। व्यु.?। √पृतना- + (√वध् [हिंसायाम्] > कर्तरि क्विपि) वध्- >उस. *पृतना-वध्- >नैप्र. यनि.। विशेषः g टि. द्र.।

g) विप. ([पृतना-जित्-] तार्क्ष्य-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। सा. भ. PW. प्रमृ. च <√अज् इति कृत्वा ॰नाज्- इति प्राति., वें. सा [पक्षे] दु [या १०, २८] विव. [कौ.] उप. <√जि इति। पृतना- +(√वध् [हिंसायाम्]> कर्तरि क्यपि) वध्य- >उस. *पृतना-वध्य- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

h) सपा. ॰नाजम् <> ॰नाजिम् इति पाभे.।

i) भाप.। यप् प्र. उसं. (पा ५,१,१२६)। ॰ना-अ॰ इति कृत्वा = तुमुल-युद्ध- इति वें. सा. PW. GW. प्रमृ., उप. <√अज् (तु. भा. दे [निघ २,१७]) वा √जि वेति या [९,२४] सा., <√अञ्ज् इति भा. दे. [पक्षे]?।

४,१[a]; पै ४,१८,६.

२पृतनाज्यु[b]– -ज्यम् खि १,५, ८; ८,१.

पृतना-जि[c]– -जिम् शौ ७, ९०, १‡[d].

पृतना-जित्– -जित् मै १,५, ८¶; काठ ३९,५; –जितम् मै ३,१, ९¶; शौ ७, ६५, १; पै २०, ३२,८.

√पृतनाय[e], पृतनायति पै १९, २७,४[f].

पृतनायुत्– -यतः मा[g] १२,९९; १३,२६; का[g] १४, २,१२; १३; मै[g] १,१,११; २,७, १६; काठ[g] १,१०; १६, १६; क १, १०[g]; शौ १९,२८,५-१०; २९, १-९; ३२,६[g]; पै ५,१,७[g];१२,४,६[g]; १३, ११, ५-१८; १५[g], ५, ७; ६,१०; १९[g], ३६, ७; ४६,२; –यन्तम् ऋ १,१६९,७.

पृतनायु– -यवः ऋ ८, ४, ५; –युः पै ३, १६, १; –यून् ऋ ३, १, १६; ७, १, १३; १०, ६९,६.

पृतना-षह्[h]– -षहः ऋ ६, ४५, ८; –षहम् ऋ ५, २३,२[i]; ८, ९८, १०[j]; शौ २०,१०८,१†[j].

पृतना-षा(<सा)ह्[k]– -षाट्,ड् ऋ १,१७५,२; ३,२९, ९; ६,१९, ७; ९, ८८, ७; १०, १०३, ७; खि ४,६,२; मा १७, ३९†; का १८,४,७†; तै ३, ५,२,४[l]; ४, ४,१,२[l]; ६, ४, ३†; ५,३, ६, १¶; मै २, १०,४†; काठ १७, ७[l]; १८,५†;३७,१७[l]; क २६, ६[l]; २८,५†; †कौ २, ७८३; ८२३; १२०५; जै ४, ४, ४†; शौ ११, १, २; १९, १३, ७†; पै ७,४,७†; ९,२४,१२[m];१६, ८९,२; १९, ५२, १०; –०षाट् शौ ५, १४, ८; पै ७, १, ३; –षाहम् ऋ ६, ७२, ५; –षाहा मै २,८,८[l].

†पृतना-षाह्य[n]– -ह्याय ऋ ३,३७, १; मा १८,६८; का २०, ५,१; शौ २०,१९,१.

‡पृतना-सह्– -सहम् तै १,३,१४, ७[l]; कौ[l] १, ४०५; २, ५१९; जै[l] १,४५,७; ३,४०,१५.

पृतना-साह्य– -ह्येषु पै ६,९, १२.

†पृतना-हुव[o]– -वेषु ऋ १, १०९, ६; तै ४, २,११,१[p]; मै ४,१०, ४; काठ ४,१५.

√पृतन्यु[q], पृतन्युति ऋ ९,५३,२; कौ २,१०६६†; जै ४,७,३†; शौ ६,७५,१; १३,१,२९[r]; पै १९, १५, ७; पृतन्यन्ति पै २, ५५, ५; पृतन्युसि ऋ १, ५४, ४; पृतन्यात् ऋ १, १३२,६; १०, २७, १०; मा ८, ५३†; का ९, ६,५†; शौ १२,१,१४;१९,४६, ५; पै ४,२३, ४; २७, ७; १७, २,५; १९,५०, १५; पृतन्यान् शौ ३, १९, ३; पै ३, १९, ४; पृतन्यतु पै ५,३,८;१८,१७,९[r]; अपृतन्यत् ऋ १, ३२, ७; पै १३, ६,७†.

पृतन्युत्– -न्यतः ऋ १,८,[४; १३२,१; ८, ४०, ७; ९, ६१, २९]; २, ८,[६ (८, २५, ११) ९,३५, ३][s]; ८, ८६, ५; १०, ४३,६; १५२,४; †मा ८,४४;

---

a) पाभे. पृ २०९१ *e* द्र. ।

b) विप. (रत्न-, रथ-) । यः प्र. इति पूर्वाद् विशेषः ।

c) =पृतनाज– । उस. उप. √जि + कर्तरि डिन् प्र. उसं. [पा ३,२,२७ (तु. पपा.; वैतु. सा [पक्षे] <√अज् इति)] । d) पाभे. पृ २०९१ *h* द्र. ।

e) क्यजन्तः नाधा. ।

f) सपा. शौ ७,७३,१ अभ्यघायुति इति विभे. ।

g) =सपा. माश ७, ४,२,३९ वैताश्रौ ६,१ आपमं १, ५,१; २,२,२ आगृ १,७,७ शांगृ १, १३,१२ पागृ १, ७,१ आग्निगृ १,१,२ : २५; ५, ३ : १७ बौगृ १,४,२४; २,५,१० भागृ १,१६ : ९ हिगृ १,४,१;१९,८ । तै १, ६,१,१;४,२,९,२;४ तु पृतन्यतः इति पाभे. ।

h) विप. (रयि-, वीर-) । उस. ।

i) सपा. °षहम् <> °सहम् इति पाभे. ।

j) सपा. °षहम् <> °सहम् इति पाभे. ।

k) विप. (अग्नि-, इन्द्र-, मद- प्रमृ.) । पपा. नावग्रहः ।

l) सपा. °षाट् (तां १, १०,३ गो २, २,१३ वैताश्रौ २५,१ च) <> °षाहा इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २०३५ *p* द्र. ।

n) व्यु. अभिमाति-षाह्य– टि. द्र. ।

o) भाप. । उप. अवन्त-कृत् । थादिस्वराऽभावः (तु. पाम ३,३,५८) ।

p) पृतना, हुवेषु इति पपा. चिन्त्यः (तु. ऋ. K.) ।

q) क्यचि अन्त्यलोपे नाधा. द्र. (पा ७,४,३९) ।

r) सपा. °न्युति <> °न्यतु इति पाभे. ।

s) =सपा. माश ६,३,३,१२ तैब्रा २, ४,२,९ आपश्रौ १६,२,१० वैताश्रौ ६,१ आपमं १,५,१;२,२,२ आगृ १, ७,७ शांगृ १, १३,१२ पागृ १,७,१ । आपश्रौ १२,२२,५

११, २०[a]; १८, ७०; †का ८, १८, १; १२, २, ९[a]; २०, ५, ३; तै १, ६, १,१[b]; १२,४†; ३, ५, ३, २; ४, १, २,४†[a]; २,९,२[b]; ४[b]; मै १,३,१२†[a]; २, ७, २†[a]; ३, १, ४†[a]; ४, १२, ३[2]; †[a]; काठ ४,४; १६, २†[a]; †कौ २, १२९; १२१८; जै ३,१३,५†; शौ १,२१,२†; ७,७३,३; ९८, १†[a]; १९,३२, १०; ४६,२; †२०,१७,६;७०, २०; पै २, ८८, ३†; ८९, १; ३, ३,३; ४,१०,५;२३,२;२७, ४; ६; १२,४,१०; १३,३,१०; १९, २७, ४; २०, ३८, ७; –न्यताम् पै २,८९,२;१३,३,७; –न्यन्तः पै २,८९,४; –न्यन्तम् ऋ १०, १७४, २; मै ३,१,४¶; शौ १,२९,२†; पै १, ११,२†.

पृतन्यु– –न्यवः मा १५, ५१; का १६,६,३; तै ४, ७,१३, ४; मै २, १२, ४; काठ १८, १८; क २९,६; शौ ७,३५,१;६४,१; ११,१, ९; ११; पै ५, २९, ८; १६, ८९,९; ९०, २; २०, ८, ६; –न्युः काठ ३८, १२; –न्युम् ऋ १,३३,१२; –न्यून् ऋ ४,२०, १; ७, ६,[४; १०, ७४,५];९,११०, १२; मा २०, ४८; का २२,५,२.

?पृतनावृष्टिः पै ३,२७,१.

?पृतन्याम् पै २,१९,४.

?पृतन्यो यद्[c] पै २०,५४,६.

पृत्सु*ति–,पृत्सुतुर्– पृत्– द्र.

√*पृथ्,प्रथ्,>प्रथि, प्रथते ऋ १०, ९४,९; तै ५,६,५, ३¶; मै ४, १,७¶; काठ ८, २; ¶प्रथते मै ४,१, ७; काठ ८, ७; ११, २; २२,३; २४,९; २८,४; ३१,५; क ६,७; ७,४; ३८, २; ४४,४; ४७, ५; $पै १७, २९, १६[2]; १७; १९, २७, १४[d]; ¶प्रथन्ते मै ४, ८, ३; काठ २८, ४[2]; क ४४,४[2]; प्रथन्त ऋ ९, ९४, २; प्रथताम् मा १,२२; का १,८,२; तै १,१,८,१; २,१२,२; ६, २, ७,३; मै १, १, ९; ४, १, ९; १४,११; काठ १,८; ३१,७; क १,८; शौ ३, २२, १; १२, १, २; ३,३८[e]; पै २,६५, १; ३, १८,१; १०, ४, १; ११; १७, १,२; प्रथन्तु[f] मा १५,१०-१४; का १६,३,३; ६; ९; १२; १५; तै ४,४, २, ३; मै २, ८, ९[4]; काठ १७, ८[4]; क २६, ७[4]; प्रथस्व[g] मा १३, १७; का १४, २,२; प्रथस्व मा १,२२; ११, २९[f,h]; १३, २[f,h]; का १,८,२; १२, ३, २[f,h]; १४, १, २[f,h]; तै १, १, ८, १; २, १२, २; ४[f,h], १,३, १;२,८,१; ६,२,७, ३; मै १, १, ९; १२[i]; २, ७, ३[f,h]; ३,१,५[i]; ४,१,९[2]; १३; काठ १,८;११[i]; २,९;१६[f,h],३; १५; २०, ५[i]; २५, ६; ३१,७; क १,८; ११[i]; २,३;३१,७[f,h]; ३९,३; शौ ११,१,१९; पै १६, ९०, १०; प्रथत काठ १, १२; ३१,११; क १,१२; ४७, ११; ¶अप्रथत तै २,१, २, ३; काठ ८,२; ¶अप्रथत तै ७,१, ५,१; काठ ११,२; १२,७; क ६, ७; अप्रथेताम्[j] तै ४, ७, १५, ६; मै ३, १६, ५; †अप्रथेताम् ऋ १०,८२,[१; १४९,२]; मा १७, २५; का १८,३,१; तै ४, ६,२, ४; मै २,१०,३; काठ १८, २; २२, १५$[j]; क २८, २; पै ४, ३६,१[j]; अप्रथन्त ऋ ७, ३३, ६; अप्रथेथाम्[j] शौ ४, २६, १; अप्रथतम् ऋ ६, ६९, ५; प्रथेय तै २,१,२,३¶.

पप्रथे ऋ ५, ३८, २; शौ १९, ३,३; †पप्रथे ऋ २, २४, ११; ३,३०,१९; ६१, ४; ८,३, [४ (१०,६२,९)]; १२, १२; ५१, १०;१०,१७०,३; खि३,३,१०; मा ३३,८३; का३२,६,१४;काठ ३१,१४$; कौ २, ८०५;९५८; ९६०; जै ४, ३, १;१९, २;२०, ७; शौ २०, १०४,२; ११९, २; प्रथिष्ट[k] ऋ ५,५८,७;१०,६१,५ प्रथयते शौ ६,७२, १[d]; ¶प्रथयति मै ४,१,९; १३; १४; ३, २; ¶प्रथयति तै ६, २, ७, ३; मै ३,१,५; ४,१, ९; काठ १२,

तु पृतन्यता इति पाभे.। [a]) पाभे. पृ २०९२ s द्र.। [b]) पाभे. पृ २०९२ g द्र.। [c]) पाठः? शोधः पृ १७९६ a द्र.। [d]) सपा. शौ ६,७२,१ प्रथयते इति पाभे.। [e]) सपा. पै १७,३९,८ पृथुः, च इति पाभे.। [f]) सपा. प्रथन्तु<>प्रथस्व (माश ६, ४,१, १८; ७,४,१,९ च) इति पाभे.। [g]) =सपा. माश ७,४,२,६। तै ४,२,९,१ मै २,८,१४ काठ१६,१६;१९,३ आपश्रौ १६, २३,७ तु प्रथः,असि इति पाभे.। [h]) तु. सस्थ.टि. आ।

[i]) =सपा. कौसू २,१७। मा २,२ प्रमृ. माश १,३,३, ११;४,११ तैब्रा ३,३,६,७ तु स्तृणामि इति पाभे.।

[j]) सपा. अप्रथेताम् <>अप्रथेथाम् इति पाभे.।

[k]) सिजन्तस्याऽऽदिरुदात्तः (पा ६, १,१८७)।

७;१२, १०; २०, ५; २५, ६; ३१,७;११[2]; ३२,६; क ३१,७; ३९,३; ४७, ११[2]; प्रथयन्ति तै २,१,२,४¶; प्रथयसे ऋ १०, २१,८; प्रथयन्तु पै १०, ४, ६; ८; प्रथयस्व शौ ६, १०१, १; †प्रथयस्व ऋ १०,१४०,४; मा १२, १०९; का १३, ७, ८; तै ४,२,७,२; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २, ११६९; पै १९, १३, १०S; प्रथय,>या शौ १२, ३, ३७; पै १७,३९,७; अप्रथयत् खि ५, ५,११; अप्रथयन् मै ४,३,२¶; †अप्रथयः ऋ ८,८९,५; कौ २, ७७९; ३,२,७; जै २,६,१.

¶प्रथयिष्यामः मै ४,३,२; काठ १२, ७; पप्रथत्[a] ऋ १, १०३, ⌊२; २,१५,२⌋; ७,८६,१; काठ ४,१६†; †पप्रथत् ऋ २,२५,२; ७,४२,६;८,३, ६; कौ २,९३८; जै ४, २३, ५; शौ २०, ११८, ४; पप्रथन्त ऋ १०, ८८, १; पप्रथः[a] ऋ ३, ३०, ⌊२०;५०, ४⌋.

पप्रथान,ना– -नः ऋ ५,१५,४; ७, ६९,२; मै ४, १४, १०†; –ना ऋ ७,१८, ५; १०,३१, ६; शौ १२,१,६१[b]; –नाः ऋ ३, ५४, १०;४,५१,८; –नाम् काठ ३७, ९; पै ४,३,२; –नेभिः ऋ ४, ५६,१; मै ४,१४,७†.

१पृथु[c]– -थु[d] ऋ १, ९, ७; ४६, ८;४८,⌊१५; ८,९,१⌋; ५०, ७; १०१, ७; २, २४, ११; ४, २, १३; ५,६६,५; ८७,७; ६,१६, १२[e]; ७,५,८; १०, १;३६, १; ८,६५,११; खि ५,२०,४; २२, १[f]; मा २९, ४[g]; का ३१, १, ४[g]; तै ५, १, ११, २[g]; मै ३, १६, २[g]; काठ ४६, २[g]; †कौ २,१२[e]; ३,५, १२; जै ३, ३, ३†[e]; †शौ १३, २, २२; २०,४७,१९; ७१, १३; १३४, ४S; १३९,१; पै १८,२२,७†; –थुः ऋ १, १२३, १; २, १, १२; २१, ४; ५, १२, ६; ६, १९, ⌊१ (७, ६२, १)⌋; ८,४५, २; ९८,४; खि १, ४, ९; †मा ७, ३९; १०, २९[2]S; ११,४४; ३३,२४; †का ७, २१,१; ११, ८;६[2]S; १२, ४,७; ३२, २,७; तै १,४, २१, १†; ४,१,४, २; मै १, ३,२५†; २, ७, ४; काठ ४,८†; १६, ४; ३१, १४[g]; क ३,६†; कौ१,३९३†;†२,५९७; ६८९; ३, ४,१२; †जै १, ४४, १; २,१,८S; ३, ४८, १३; ४, १७,५; शौ ७, १२, १; १३, ९, १; २०, ६४, १†; १३५,९; पै १७,३९, ८[h]; २०, ३७, ३; –†थुना ऋ ३,१५,१; मा ११, ४९; का १२, ४,१३; तै ४, १, ५,१; मै २,७,५; ३,१,६; काठ १६,४; –†थुम् ऋ १, ३७, ११; २, १०, ४; ८, ४५, ३०; ९, ३५,१; १०, ९९,२; ११३, ४; १५६, ३; मा ११; २३; का १२,२,१२; तै ४,१,२,५; ५, १,३,२; मै २,७, २; काठ १६, २; कौ २, ८७९; पै २०, ४७, ५S; –थू ऋ ६,१९,३; –†थूनि ऋ ६, ६,२; १०, १०१, ८; तै १, ३, १४, ४; काठ ३८, १३; शौ १९,५८,४; पै १,११०,४; –थौ ऋ १०,१४३,४.

पृथु-ग्मन्[i]– -ग्मानम् ऋ १०, ९९,१.

पृथु-ग्रावन्[j]– -वा मै १, १, ६; ४,१,६.

पृथु-जाघ(न>)ना[k]– -०ने ऋ १०, ८६, ८; शौ २०, १२६, ८†.

पृथु-ज्मन्[l]– -०ज्मन् शौ ५,१, ५; पै ६,२,५.

पृथु-त्रय[j,m]– -यम् ऋ ४, ४४, १; शौ २०, १४३,१†.

---

[a]) चङन्ते उपोत्तमम् उदात्तम् (पा ६,१,२१८)।
[b]) सपा. पै १७,६,१० विश्वरूपा इति पाभे.।
[c]) विप. (अरित्र-, छर्दिस्- प्रभृ.)। कुः प्र. (पाउ १, २८)। [d]) क्वचित् वा. क्रिवि. द्र.।
[e]) सपा. तैब्रा ३,५,२,१ °थुः इति पाठः (तु. आन. BC.)? यनि. शोधः (तु. मस.)।
[f]) पाभे. पृ ११६२ r द्र.।
[g]) सपा. पृथु<>पृथुः इति पाभे.।
[h]) पाभे. पृ २०९३ e द्र.।
[i]) = उरु-ज्मन्–, पृथु-ज्मन्–। विप. (इन्द्र-)। उस. उप. √गम् + कनिन् प्र. उसं. (पाउ १,१५६); उपधा-लोपश्च। [j]) विप.। बस. उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६, २, ११९)।
[k]) विप. (इन्द्राणी-)। बस. पूप. स्वरः। उप. < जघन–(यत्र सांहितिको दीर्घः ⌊तु. ऋप्रा ९,४९⌋)।
[l]) = पृथु-ग्मन्–।
[m]) उप. भाप. √त्रि ⌊गतौ⌋ अप् प्र. उसं. (पा ३, ३, ५८)।

पृथुज्रयी– -यी ऋ १, १६८,७.
पृथु-ज्रयस्[a]– -यसे ऋ १०, ३०,१; –याः ऋ ३,४९,२.
पृथु-पक्षस्[a]– -क्षसा ऋ ८, २६,२३.
पृथु-पर्शु[a]– -र्शवः ऋ ७,८३,१.
पृथु-पाजस्[a]– -जसः ऋ ३, ६१,२; –जसा ऋ ४,४६,[५; ८,५,२]; –जसे ऋ ३, ३, १; –†जाः ऋ ३,२,[११; २७,५]; ५,१; मै ४,१०,१;११,२.
पृथु-पाणि[b]– -णिः ऋ २, ३८,२.
पृथु-प्रगाण[c]– -णम् ऋ ३,५,७.
पृथु-प्रगामन्[b,d]– -मा ऋ १, २७, २; कौ २,९८५; जै ४, २४,६.
१पृथु-बुध्न[b]– -ध्नः ऋ १,२८,१; मा १, १४; का १,५, २; शौ १२, ३, १४; पै १७, ३७, ४; –†ध्नम् ऋ १०, ४७, ३; मै ४, १४,८.
२पृथु-बुध्न[e]– -†ध्नः ऋ ४,२, ५; तै १,६,६, ४; ३,१,११,१; मै १, ४, ३; ८; काठ ५, ६; ३२,६; –ध्नासः ऋ १,१६९,६.
पृथु-मात्र– -त्रम् मै ३,९,४[२]¶.
पृथु*-यामन्[b]– -०मन् ऋ ६, ६४,४.
पृथु*-रश्मि[b,f]- > ¶पार्थुरश्म[g]– -श्मम् तै ५,४,१२,२;३.
पृथु-शिरस्[b]– -राः शौ ५,१७, १३.
पृथु-श्रवस्[a,h]– -वसः ऋ १, ११६,२१; ८,४६,२४; –वसि ऋ ८, ४६,२१.
†पृथु*-ष्टुका[i]– -०के ऋ २, ३२,६; मा ३४, १०; का ३३, १,४; तै ३, १, ११, ३; मै ४, १२,६; काठ १३, १६; शौ ७, ४८,१; पै २०,१०,१२.
पृथु*-ष्टो[j]– -०ष्टो ऋ १०,८६,८; शौ २०,१२६,८†.
प्रथ्– > †प्रथिमन्– -थिना[k] ऋ १, ८,[५; ८, ५६,१]; खि ३, ८, १; कौ १,१६६; जै १,१८, २; शौ २०, ७१, १; –थिमा मा १८,४; का १९,२,४; तै ४,७, २,१; मै २, ११, २; काठ १८, ७; क २८,७.
†प्रथिष्ठ– -ष्ठम् ऋ १०,८७,१; तै १,२,१४, ६; शौ ८, ३, १; पै १६,६,१.
प्रथमान,ना– -नः काठ ३१, १४[l]; –नम् मा २०, ३९; २९, ४[l]; का २२, ४,४; ३१,१, ४[l]; तै ५,१,११,२[l]; मै ३,११, १; १६, २[l]; काठ ३८, ६; ४६, २[l]; –ना काठ ७,१२; शौ १२, १,५५; पै १७, ६,३; –नाः मा २०,४०; का २२,४,५; मै ३, ११, १; काठ ३८,६; शौ ११, १,३२; पै १६,९२,२; –नासः पै १०,४,८.
प्रथयत्– -यन् ऋ ३, १४, ४; ४, ५३,२; ८, १२, ६; ५१,८; खि ३,३,८; –यन्तः ऋ ५, ४३,७; मै ४, ९,३†; –यन्तम् ऋ १०, ४९,६.
¶प्रथयित्वा काठ २५, ५; क ३९, २.

a) विप.। बस. उप. आद्युदात्तम् उसं. (पा ६,२,११९)।
b) विप.। बस. पूप. स्वरः।
c) विप. ([विस्तीर्णविकाश-] योनि-)। बस. उप. भाप. <प्र√गा (तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. √गै इति)।
d) उप. प्र√गा + मनिन् प्र. (तु. PW. GW.; वैतु. सा. उप. प्र-गाम– [<प्र√गम्] इति)।
e) विप. [यज्ञ- (ऋ ४, २,५ [तु. भा. सा. K.; वैतु. GW. रयि-])]। बस. अन्तोदात्तत्वम् उसं. (पा ६, २,१७५)।　f) व्यप.। बस.।
g) नाप. (सामन्-)। तेन दृष्टमित्यर्थे अण् प्र. (पा ४, २,७)।　h) व्यप. [नृप- (वैतु. सा. [पक्षे] प्रथमे स्थले विप. इति)]।
i) विप. ([*प्रथम-चन्द्रवती-] सिनीवाली-)। व्यु. ?। पपा. °थु-स्तु° इति तदनु या (११, ३२ [तु. SEY १५, ४९]) प्रमृ. बस. कृत्वा पूप. = विशाल- इति, उप. च = केश-संघात- [तु. GW. प्रमृ.] वा जघन- [तु. वें. सा.] वा स्तुति- वेति। (√पृथ् [*प्राथम्ये] >) *पृथम्– > पृथु– [प्रथम-] + (√उष् [दीप्तौ] > कर्तरि) *उष्टु– (= *चन्द्र- [तु. उडु–]) > बस. *पृथु-उष्टु– > (कपि प्र.) *पृथूष्टु- (क>)का– > नैप्र. यनि. इति मतम्।
j) विप. ([*विशाल-पृष्ठा-] इन्द्राणी-)। बस. –*ष्टो इति उप. नैप्र. < *पृष्ठ-भाग– (तु. पंजा. ढो इति तत्-पर्यायः; वैतु. पपा. प्रमृ. उप. = स्तु°– [अर्थः ?] इतीव ?, तदनु वें. सा. GW. GRV. प्रमृ. = स्तुका- [केश-कलाप-] इति)।　k) तु. भू-मन्– > भूमना, भूम्ना, भूना (तु. L [५३३] प्रमृ.)।
l) सपा. °मानः <> °मानम् इति पाभे.।

प्रथस्[a]– -थः ऋ १०,१८१,१; तै ४,२,९,१[b]; मै २,८,१४[b]; काठ[b] १६, १६; ३९,३; कौ ३,२,५†; जै २,५, ७†; शौ १३, ९, २; –थसः ऋ १०,८९,११.

प्रथस-व(त्>)ती– -तीम् मा १३, १७; १४, १२; १५, ६४; का १४,२,२; १५, ४, २; १६, ७,६; तै ४, २,९,१; ३, ६, १; ४, ३, ३; मै २, ८, १४; काठ ३९,३; ४०,५.

प्र(थ>)था[c]– -थाम् पै ५, १५,६.

प्रथा(न>)ना[d]– -ना ऋ १, ९२, १२; –नाम् ऋ ६,६४,३.

¶प्रथि(त>)ता– -ता काठ २५, ५; क ३९,२.

पृथक्[e]*– ऋ १, १३१, २[2]; १५७,१; २, १७,३; २४,१४; ३, ५६,४; ८, ४३, [१८; २९]; १००, ७; ९,८६,२; १०, ४४,६; ९१,७; १०१,४; १४२,४; खि ४,१०[2], २[f]; मा †१२,६७; ११६; १३, २५; १४, ६; १५; १६; २७; १५, ५७; २१, ४०; २८, ३२; ३४; का †१३, ५, ६; ७, १५; १४,२,११; १५, १, ५; ४,३[2]; ८,५; १६, ७, १; २३, ४,१२; ३०,३,९; ११; तै १,३,१४,३†; ४, २, ५,५†; ४,११, १; मै १, ६,२; २, ७,१२†; ८,१२[2]; ३, ११,२; †४, ११,४; १४, १०; काठ ७, १२[g]; १४; १६, १२†; १७, १०[2]; २१, १४†; ३५, १७†; क ६,३; २५, ३†; २६, ९[2]; ४८, १५†; †कौ २,३३३; ११०८; जै ३, २८, ५†; शौ ३,१७,१†; १९,६; ४,१५, २; ३[2]; ४;२०,२; ५, २०, ७; ७,४७,१; ९,१,३; ११, ७, २; १३; २२; १२, ३, २१; †२०, ७२,१[2]; ९४,६; पै १,५६, ३; २,२२,२†; ७३,३; ५, ७, २[2]; ५; ६,३,६; ७,१३, १; ९, ३, ७; २४,८; ११, ७, १२; १३, ९,१०; १४, ३, ६; १६, ३२, २; १५४,४; १५५,२; १७,२८, १; १९,४,२; ९,१२; १८,४.

पृथक्-सहस्र[h]– -स्राभ्याम् शौ १९, २२,१९.

पृथवान[i]– -ने ऋ १०, ९३,१४.

पृथि[j]– -थिम् ऋ १,११२,१५.

पार्थ[k]– -र्थानि मै ४,४,५¶.

पार्थ्य[l]– -र्थ्यः ऋ १०,९३,१५.

पृथिवी[m]– -०वि ऋ ६,५१,५; मा १, २५; १०, २३; का १, ९, २; ११,७,३; तै १,१,९,१; ३,३, २,२; मै १,१,१०; २,७,१६; ४, १,१०; १४,११†; –०वि ऋ १, २२,१५; २,३१,५; ३,५४,४; ५, ६६,५; ८४,१; ६, ६८,[४(१०, ९३, १)]; १०,१८, ११; ५९, [८-१०]; मा ३, ५; ११, ६९; १२,१०३; ३५, ५; २१†; ३६, १३; का ३,१, ५; १२, ७, ४; १३, ७,२; ३५, ४, ५; २०†; ३६, १, १३; तै २,२,१२, २†; ४, १, ९, २; २,७,१; ९,४; मै २, ७, ७; १४; ४, १२, २[2]†; काठ १,९; १०, १२†; १६, ७; १४; ३१,८; ३५,३[n]; ३८,१३†; ३९,३; क १,९; २५, ५; ४७, ८; ४८,४[n]; शौ ७,१९,१[o]; १२, १, ११; १२; १४-१६; २३; २४; ३०; ३६; ४६; ४९; ६२; †१८,२,१९; ३,५०; पै १५,२,

[a]) भावे असुन् प्र. [पाउ ४, १८९ (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा [ऋ १०, १८१,१] वसिष्ठपुत्र-पर्यायः व्यप. इति)]। [b]) पामे. पृ २०९३ *g* द्र.। [c]) विप. (पृथिवी-)। पचाद्यजन्तं प्राति.। [d]) अदा. शानजन्तम्।

[e]) विप. (भिन्न- [=२ऋधक्–])> द्वि१ सद् वा. किवि. [अव्य.]। व्यु.?। √पृथ् (= *वृध् "विच्छेदे" [=√भिद्]) + कर्मणि ककन् प्र. उसं. (वैतु. या [५,२५] पाउ [१,१३७] < √प्रथ् [विस्तारे] इति ?, GW. प्रमृ. (√प्रथ् [विस्तारे?]>)पृथ्– + (√अञ्च् >) अक्– इतीव ?)।

[f]) सपा. पृथग् वोचेत् इत्यस्य स्थाने खि ४, १०,२ मना १,३ प्र तद् वोचेत् इति, तैआ १०, १,३ प्र··· वोचे इति पाभे.।

[g]) पामे. पृ २०३६ *h* द्र.। [h]) कस. अन्तोदात्तः।

[i]) व्यप. (राजन्- [=पृथि– इति वें. सा.])। व्यु. ?।

[j]) = पृथी–। व्यप. (राजर्षि- [वैन्य-])। व्यु. ?।

[k]) नाप. (हविस्-)। तस्येदमीयः अण् प्र. तत्स्वरश्च (तु. तैब्रा १,७,७,४ [माश ५,३,५,४ तु <पृथी–])।

[l]) व्यप.। अपत्यार्थे ण्यः प्र. उसं. [पा ४,१,१७२ (तु. वें. PW. प्रमृ. च; वैतु.सा.=पार्थ–[<पृथु–इति])]।

[m]) वप्रा.। व्यु. ?। विप. ([विशाला-] भूमि- [शौ १२, १,७;११]) < √पृथ् [विस्तारे] इति; नाप. (भूमि-)< √पृथ् (= √वृत् [वर्तने = *निवासे]) इति; नाप. मृत्तिका-) (मृद्–> *मृत्ति–>) *मृत्ति-वती–>नैप्र. यनि. इति मतम्। या [१,१३],पाउ [१,१५०] <√प्रथ् इतिमात्रम्?। [n]) वा. पृ ६३० *m* द्र.।

[o]) सपा. °वि <> °वीम् इति पाभे.।

६; १७,२,२; ३; ५-७; ३, ४; ५;११;४,६;५,४;७; ६,४; —वी ऋ १,२२,१३; ३७,८; ३९,६; ५२,११;५५,१; ५७,५; ७२,९; ८९,४;९४;[१६;९५, ११; ९६, ९; ९८; ३; १००, १९; १०२, ११;१०३,८; १०५; १९;१०६, ७;१०७,३; १०८, १३; १०९, ८; ११०, ९; १११, ५; ११२, २५; ११३, २०; ११४, ११; ११५,६; ९, ९७, ५८]; १०१, ११;१०२,२; १३१, १; १६४, ३३;४७[a]; १९१, ६; ३, ६, ३; ८,८;३६;४; ५१, ५; ५४, १९; ५५, २२; ४,१६, ७; ५१, ११; ५,४२.[१६; ४३,१५]; ५४, ९; ५६,३;५८,७; ६०, २; ८३, ५; ६,५०,१३;१४; ५१, ११; ६६, ९;७०,६;७,५,४; ७, ५; ३४, ७[b]; २३; ३६; १; १०४, [२३; १०,५३;५]; ८,१५,८; ४०, ४; ५४, ४; ९, ८६, ९; १०, १०, ५; १८,१३; २९, ६; ३६, २; ५९,७;६०,९; ८५,२; ८८, २; ८;१२१,५; १४७,१; १७३, ४; खि २,७,४; ३,६, ४; २२, ९; ४,११,१२;१३, २; ६, ३, ४; मा १,२; २; १०[2]; ३, ५[c]; ८, ३२†; ११,२०[d];५८; १२,६१;

१३,१७; ३२†; १४,१९; १८, १८;२२; २०, २३; २३, ४३; २५,१७†; २६,१;३२,६†;३३, ४२; †३४, ३०; ५३; ३६, १७; का १,२,१;२,२,७[2]; ५,३; ९,५,५†; १२, २, ९[d]; ५, ९; १३,४,१७; १४,२,२; ३, ६†; १५,५, ४; १९, ६, ३; ७, ४; २२,१,८; २५,८,५; २७, ११, ४†; २९,४,१†; ३२,३, १३†; †३३,१,२४;२,१६;३६,१,१७; तै १,१,३,१;५,२[e];६,१[e]; ६,५, १;७,५,४¶; ८,१५,२; ¶२,१, २,३[2];६,४,१; ३; ५,२; †३,१, ६;३§;११,४[a];३,१०,२; ४,१, २;५,११, ३; ४,१, २, ३[d]; ५, ३; ६, ३?[f]; ८, ५†; ११, ४†; २,५,२; ९,१;३†; ३,४,१[g]; ७, १;४,५,१; ११,२;७,६,२;९,१; ५,१,२, ६[d]; ७,३[f]; २,१,१¶; ३,१¶;४,२; ८; ६†; १२, २; ३,२,४¶; ५,२, ३¶; ७, २५, १[d];६,१,२,२¶; ७, १, ५,१¶; ३,१२,१; ५,१७, १; मै १, १, ३;१२; ६,२†; ९, १; २; ४¶; २,६, १२; ७, २[d]; ६[2f]; ११; १६†; ८,३; १४; ११, ५; ६; १३, २; १४; १५; २३†; ३, १, ४[2d];¶; ७¶; ८, ३; ६[2];

११,१०; ४, १, ३; १०-१३¶; २,९¶; १०;७, ९¶; ९, १४; २३; २५; २७; १०,३[2]†; ११, १[2];†; १२,१; ४[2]†;५†[a];१४, ४†; ११[2]; काठ १,३;५[e]; ६[e]; ११; ८,२[2]¶; १७; ९,८; १०; ११¶; ११, १३†[a]; १२,१४[2]; †१३, ९; १०; १५, १२†; १६,२[d]; ५; ११; १६[2];†; १७, ३; १८,१०;११; १९, ३;[f]२०, १[h];७†;११; १५†; २२, ५;६; २४, ४; ६; ¶२५, ४; ५[2]; ६; २६,२¶; २७, ७¶; २८, १¶; ¶२९,८;९;३१,२; ८¶;१०¶; १४; ३३,२¶; ¶३४, २; १४; ३५,४;७[2]†; ११; ३७,९; १५; १६[2];¶;३८,५;१२; ३९,३[2];†; ४;८; ४०,१†; ५; ४३,२; ४५, ५[d]; १३; ५०,६; क १, ३; ५[e]; ६[e];११; ६,७[2]¶; ८, ११; २५-२६, २; २८,१०; ११; ३०,१; ३१,३; ९†;१३; ३४,१; ¶३७, ५;७; ¶३९, १; २[2]; ४; ४०, ५¶; ४७,२; ८¶; १०¶; ४८, ५; ९[2]†; ११; १६; †कौ १, ३७१; २,९९६; ३, १, ५; †जै १,३९,२; २,५, २; शौ २,१५, १;२८,४;३,९,१;२३,६; ४, २, ४; ३९,२; ५, ९, ७[i]; २५, २;

a) पाभे. पृ १५८५ *a* द्र. ।

b) छन्दस्तः पृथ्वी इति स्यात् (तु. ORN.)।

c) सपा. का ३,१,५ भूमिः इति पाभे. ।

d) =सपा. माश ६,३,३,१२ तैब्रा ३,९,४,८। माश ११,७,२,६, काश्रौ ६,१,३३ तु विभे. । e) =सपा. तैब्रा ३,२,५,६;६,१। मा १, १४;१९ का १, ५,१;७,१ माश १,१,४,५; २,१,१,४ तु अदितिः इति पाभे. ।

f) सप्त१ द्र. (तु. वेदी [ऋ २, ३,४] सपा. पाभे. च; वैतु. तै. पपा. K. च पृथिवि [सं१] इतीव?)।

=सपा. आपश्रौ १६,५, ११। मै २,७,६[2] तु पृथिवी इति, मा ११,६३ का १२,६,४ मै ३,१,८ काठ १६, ६; १९,७ क ३०,५ माश ६,५,४,१२ तैआ ४,३,२; ५,३,६ आपश्रौ १५,४,७ पृथिव्याम् इति च पाभे. ।

g) सपा. मा १४,३ प्रमृ. माश ८, २,१,६ सुम्ने इति, तैब्रा ३,७,७,९ आपश्रौ १०,३,८ सुम्नः इति च पाभे. ।

h) °वीम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा १२, ६१ काठ १६,११)।

i) सपा. °वी (शांश्रौ १०,१७,४ च) <> °वीम्

६,१७,१-४†; ४४,१; ५३, १; ७७,१; ८८, १†; १००,१; ७, ११,२; ८,१,१२;१७;४, २३†; ७,२;१३, १०[a]; ९, १,२१; ४, २;१२,२; १५,१२†; २४; १०, १०,४; ३०; ११,१,८; २,१०; ३,११;७,४; ११,४; १२,१,१; २;५; २१;२२; ३७; ४१; ४४; ४५; ४८; ५२; ५३; ५९; ३, २०;४,२३; १३, १, १७; १४, १, २†; २, ७१; १५, १०, ६; १८,१, ५†; २, २५; ३, २५; २७;२८;३०-३५;४९‡[b];५१†; १९,१,१;१४; ५४,२; ५८, २; †२०,१५,५; ७६, ६; ७७, ७; १०६,२; पै १,१२,३; ७८, १; ९६, ४; ११०, २; ११२, २; २,२३,२; २४,४; २८,१; ६४, १; ७०, २‡[c]; ७२,१; ३,७,२; ४०,५; ४,१, ४†; ३, ७; २०, ३; २४,३; २८,७†; ५, ५, १; ११,९; १६, १; १७, ५; २१, १; ३०, ३; ३२, ३; ६, ५, १; १८,५; ७, ६, १; ४; ११, ९; ८,१४, ११†; ९, ६, ८; १०, ११; ११,३;२१,५;८; ११, ७, ९; १२,१,१६†; २,१२;६,१[२]; ७,३; १३, २,१; ५, २१; १५, १५,१; १६, २, २; १०; ११, ३†; १२,२; २४, २; ३४, १; ४६,३; ६९,२†; ७०, १; ७१, ३; ८९,८; १०७,४;१०९,१०; १३९,२;१५३,४; १७,१,१; २; ५;३,२;३;१२;४,७; १०; ५,३; ६; १०; ६,१; ७; १८,३; ३७, १०; १८,१,२†; १४, १; १६, ७; २५,९; १९, ४, ७-९†; ६, ९†; ८,१; ९,१०; १३, ४;१६, १; २२,१०[d]; २३,९; २९,३†; ३९, ४; ४१, ७; ४४, २; ५०, १; २०, ३,७; ३५, २; ३६, १; ५६, ३; ६१, ५; –वीः ऋ १, ३४,८; ४,५३,५; ७,१०४,११; शौ ४,२०,२; ६,२१, १; ८,४, ११†; १९,२७,३; ३२,४; ५३, ५; पै १,३८,१; ८,६, २; १०, ७,३; १६,१०,१†; –वीभ्यः पै १६, १३,९; –वीम् ऋ १,३४, ७; ३८, ९; ६७, ३; ७३, ⌊३; ३; ५५, २१⌋; १०३, ⌊२; २, १५,२⌋; १३१,४; १५४, ४; २, १२,२; १३,५; १७,५; ३,३०, ११; ३२,⌊८; ३४, ८⌋; ४४, ३; ५९, ⌊१; ६, ५१, ८⌋; ७; ४, ३६, १; ५, ४२, १६; ४६, ⌊३ (७,४४,१)⌋; ५४, ८; ५७, ३; ६२, ३; ८३, ४; ८५, १;४;५; ६, ४७, २९; ७२,⌊२; १०,६२, ३⌋; ७, १८,८; ९९, ३; १००, ३; ४; ८,२७,२; ८९,५;१०३, २; ९,१७,२; ८६,⌊२९; १००, ९⌋; ९७,१३; १०, १६,३; १८, १०; १३; २७, २३; ५५, १; ५८,२; ६३,१०; ६५, ४; ११; ८१, ⌊(५)६⌋[e]; ८८, ३; ८९,४; ९४, ४; १२; ९७, १९; ११९, ८-१०; १२१, १; १४९, १; १९०,३; खि २,१४,१०; ४,९, १; ५, ५, ७; ८; ११; ७,३,९; मा १, १७; २८; ४, १३; ५, १३; १६†; ६, २; २१; ८,६०; ११,१९; ५३; ५४; १२,५;३८; ३९; ९३†; १३, ४†; ५‡[f]; ६; १६[g]; १८[३]; १५, ६; ६३; १७, २२[e]; २१,६†; २३,१†; ५०; २५, ९; १०†; २८,२०; २९, ५५†; ३३, ४९†; ३८, १७†; का १,६,२;९,६; ४,५, ५; ५,४,४; ५,३†; ६,१,३; ५, २; ८,२०,१†[e]; ९, ७,९; १२, २,८; ५,४; ५; १३,१,६; ३,९; १०; ६,१९†; १४,१,४†;५‡[f]; ६; २,१[g];३[३]; १६, २,२; ७,६; १८,२,८†[e]; २३,१, ६†; २५, १, १†; ९,६; २७, ९,१; १०, १†; ३०,२,९; ३१, २, १२†; ३२,४,६†; ३८, ४,१†; तै १, १,७,१; ९,३;११,१; २,१२,३; १३,२†; ३,१,२;६,१;४, ११, १; ५,३,२; ४, १¶; ११, ५†; ६,५,२[h];८,५,३; १५,१; २,१, ७,१¶; ४,८, १;२[j]; १०,३¶; ¶५,१,२; ३, २;३; ३,१,६,१; ८, ३‡[f]; ४,१, २¶; ११, ५†; ५, ५,२;७,१¶; ४, १, २, ३; ५,२[२]; ६,३; ८,३†; २, १,१;

(ऐब्रा २,६ तैब्रा ३,६,६,२ तैआ ३,४, १ आश्रौ ३,३, १ शांश्रौ ५,१७,३ च) इति पाभे.।

a) सपा. पै १६,१३५,२ पृथिवीपात्रम् इति पाभे.।

b) सपा. ऋ १०, १८, १० तैआ ६,७,१ युवतिः इति पाभे.। c) सपा. ऋ ५,८३,९ विभे.।

d) पाभे. पृ १५८५ a द्र.।

e) =सपा. या १०,२७। शिष्टं पृ १४५५ v द्र.।

f) =सपा. माश ७,४,१,२० तैआ ६,६,१। ऋ १०, १७,११ तु प्रथमान् इति पाभे.। g) पाभे. पृ ७९० j द्र.।

h) °वीम्, अनु इत्यस्य स्थाने मा २,२५ का २,६,३ मै १, ४,२;७ माश १, ९,३,१०;१२ शांश्रौ ४, १२,४ °व्याम् इति पाभे.। j) पाभे. पृ २०९६ o द्र.।

३, ३[2]; ६, ५†; ८,२[2]; †;‡[a]; ३†; ९, १[4]; ५‡[a]; ३, ६, १; ४,१,१; ६,६,६†; ५,१,२, ६; ६,१;३; २,७,१¶; ३,६, १¶; ५,७,५; ६,१, १; ७, ३¶; ८, १; ७,६,१; २०,१; ¶६,२,४, २;३,९,१; ४,१,५; ५, २, २; ७,५,१९,१; मै १, १, ८; १०; २,८;९†; १४[2]; ३,२६[b];७, १; १०,३;११,१०; २,४, ७†; ५, १०‡[a];७,२;५[2];८;१०[2];१५[4c]; †[2]; ८,८;१४[4]; १०,२†[d]; १३, १;३; २३†; ३,१, ६[2];२,६‡[a]; ८,५; ९,३; ४; १२,१६†; १५, ८;१६,३†; ४,१, २¶; ८[2]; ९; १०¶;१३; ४,६¶; ८,९‡[a]; ९, १; १०,१†; १२,५†; १३,४[e]; ८†; १४, ५[2]†; ७; ११[2]; १७; काठ १,५-७; ९;११; १२; २, ३†; ९; १०†; ३, ३[2]; ५, ५[f]; ७, १४; ८, १४; ९, ६; ११, ८¶; ९[2b]; †; १२,१५†; १३, ९‡[a]; १४,४; १६, २; ५[2]; ८; १०[2]; १५[2]; †; ‡[a]; १६; २१[e]; १७,७; १९; १९, ३; ५¶; ६[2]; १३; २१, ५¶; १३†[d]; २२, १०; २३, १२†; ¶२५, ४-६; २६,१¶; ५; ६; ३१, २¶;५[2]; ¶; ६[2]; ¶; ८[2]¶; १०[2]; ¶;

१२; १४; ३२, ५[f]; ३५, ८‡[a]; १९†;३७,१७; ३८,१४[g]; ३९, ३[4]; ८; ४०, १†; ५; ९; ११; ४३, ४; ४५, ११†; १५; ४६, १†; ५३,१०; क १, ६; ७; ९; ११;१२; २, ३; ४†; १०[2]; ६, ३; ८,२; १०; २५, १[2]; ६[2];†; ‡[a]; २६, ६; ३०,१; ३¶; ४[2]; ३१,२; २०¶; ३५, ४; ¶३९, १-३; ४०,४¶; ४१,३; ४;४७, २¶; ५[2];¶; ६[2];¶;८[2]¶;१०[2]; ¶; ११; ४८, १७†; †कौ १, ५१; ३३९; २, १५६; ३६८§; ७७९; ८६७; ३, २,७; †जै १, ५,७; ३५,८; २,६, १; ३,१५, ४; ३०,११; ४, २१,५; ८; शौ १, २, १; ४; ३, ८, १; ९, ६; २१, ७; ४, २, ७†; ११, १; १५, १; ४; ५; ७-९; २७, ४; ३५,३; ६,२२, १‡[h]; ६०, ३; ६१, २; ३; १२०, १; १२६, १†; ७, ७,३†;८, २, १५; ९, ३, १५; ५, १५; १५, २२‡[h]; १०, ५, २५; ४५; ८, ११;३६; ११, २, १०[i]; ६, ५; १७; ७, १; ८;९; १२, १, १; ७; ११[2]; १७; २७[j]; २९; ४३; ५७; ३, २२[k]; २३; २५; २६; २८;४०; १३, १, २५; ३४; ४५; २, ५;

४५; ३, २२; १४,२, ६९; १५, १०, ९; १८, १, ३९‡[l]; २, ७‡[a]; ४९;३,२६; ४९†; ५२†; ४,५; ६; २८‡[a];४८; १९, ३२, ९; ५८, ३[2]; †२०, ११, ८; ३४,२; ७५, २; पै १, १८, १; ६३,१; ६५,१; ८४,६†; ११०, ३[2]; २,२२,६; ३,७,१; १२,७; २५,१; ४, १,१†; ३५, ४; ५, ७,१; ५;६; ९; १३,३; १५,६; १७,४?[m]; ६,२२,१२; ७,६,२; ११,१,१०;७,९; १२,२,५; ४, ४;९; ७,३; १३,७,२†; १२,२; १४, १,८; २,१; १५,११, ९†; १६, ४, ५; २२, ७; ३३, १०; ४०, ५; ५०,९; ६९, १३; ७१, ४; ९८,५; १०२,३; १३१, १; १३२,७; १५३,१; ८; ९; १७, १,१; ८; २,२[2]; ८; ३,१०; ५, २; ६,६; १०,७[n]; ३८, २; ५; ६; ३९,१०; १८, १३,९; १७, ५; १८;४; १९,५;२०, ९;२५, ५; २६, ४; १९, १४, ८; ९; १६; २२, १; ३१, १; २०,१, ९†; ७, ३[b]; १२,७‡[a]; २८,४; ५; ३३, ६; ४०, १; ५१, २†; –व्या ऋ ३, ६२,२; ४, १९,८; ६, ५२,१; ८,३५,२; १०,१०, ९; ८२, [५; १२५,८][o]; १६८,

---

a) पाभे. पृ२०९८ *f* द्र. । b) पाभे. पृ२०९६ *o* द्र. ।
c) पाभे. पृ ७९० *j* द्र. । d) पाभे. पृ २०९८ *e* द्र. ।
e) पाभे. पृ २०९७ *i* द्र. ।
f) पाभे. पृ २०९८ *h* द्र. ।
g) सपा. आपश्रौ. १६, १८, ६ । मै २, ७, १२ तु पृथिव्याः इति पाभे. ।
h) पाभे. पृ १५८५ *a* द्र. ।
i) पृथिवीम् अनु इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६,१०४, १० अधि भूम्यास् इति पाभे. ।
j) सपा. पै १७,३,८ भूमिम् इति पाभे. ।
k) सपा. पै १७,३८,३ भूमिम् इति पाभे. ।
l) सपा. ऋ १०,३१,९ पृथ्वीम् इति पाभे. ।
m) पाठः ? –वी [प्र१] इति शोधः । सस्थ. ?स (:) >सा (पृथिवी) इत्यपि शोधः द्र. । 'एवा ते सा पृथिवी अनुगृह्णातु' इति वा. ।
n) सपा. पृथिवीं द्याम् <> द्यावापृथिवी इति पाभे. (पृ १५८२ *m* टि. यनि. शोधः) ।
o) सपा. मै २, १०, ३ पृथिव्याः इति पाभे. ।

१; खि ५, ७,५,१; मा ४,१३[a]; ५, ४३[a]; ७,१३[b]; १८; १५, ६[c]; १७,२९†[d]; का४,५,५[a]; ५,१०, ४[a]; ७,६,२[b]; ७,३; १६,२,२[c]; १८,३,५†[d]; तै १,३,५,१[a]; २, ६, ७,१; ४,४,८,१; ६,२,३†[c]; ५, ६, १, ४[a]; ६, १, २,२; ७, ५, २३, १; मै १, २, १४[a?o]; ३, १२[b]; ८, ६; ३, २, ७¶; ४, ६, ३; काठ ३,२[a]; ४, ४[b]; ६, ७; ८; १८,१†[d]; २६, ३[a]; २७, ७†; ३९, ११; ४५, २०; क २,९[a]; ३, ३[b]; ४,६; ७; २८, २†[d]; ४१,१[a]; शौ ४,३०,८†[c]; ११, ४,१०; १२,३,२३; १८,१, १०†; १९,१९,१; पै ३,३१,१-८; ५,१३,७; ३५,१[२]; ४०,२[f]; ८, १७,१; १६,५७,९; १७,३८,२; २०,२५,१; –व्याः ऋ १,२२, १६; ३२,[५; १०, ८९, १४][g]; ३३,८;१०; ३५,८; ३८,२; ३९, ३; ५२, १३; ५६,६; ५९,२; ६१, ९; ६५, ४; ८०, १; १००, १; १०९, ६; १४३,४; १६४, ३४; ३५; १७३, ३; २, ३, [७; ३, २९,४]; ३१,२; ३८,११; ४०, [१; ८, ३६, ४; ९, ९६,५]; ३, १, ३; ५, ९; ६,२; ७, १०; ८, ३; १७, २; २३, ४; २५, १; ४६, ३; ५३, ११; ५९, ३; ६१, ४; ४,२१,३; ३९,१; ४४,५; ५४,४; ५,६३,३; ६,७,१; ११,५; १८, १२; २१, २; ३०,१; ४४,२१; ४७,४; २७; ४८,५; ४९,६; ५८, ४; ७१, ५; ७, ५, १; ६,७; ७, २; २४,[३; ८,७९,४]; ३४,२; ३८, ५; ३९, ५; ६०, ७; ६१, ३; ९७,१[h]; ९९, १; २; १०४, ४; ८, २५, १८; ४२, १; ४४, १६; ५७,३; ९, ८,८[i]; ३१, २; ५७, ४; ६३, २७; ७२, [७; ८६, ८ (२१)]; ७९, ४; ८२, ३; ८७, २; ८९, ६; १०, १, ६; ७, १; १७, ६; २८,२; २९, ७; ४६, ८; ५६, ७; ६३, २; ७०,१; ५[j]; ७७, ३; ८९, १०; १४; १०९, ७; ११०, ४; १११,५; १२१,९; खि १,४,४; २, १५, १; ५, ७,१,१; मा १, ११; ३,१२†; ४,१; २२; ३०†; ५,१७; १९; ७, २४†; ८, ५२; ११, १; ९; ११; १६; २१; २८[२]; ६१[f]; ७६; १२,४५; १०२†; १३, १४†; २४[k]; ४५; १४, २; ४; १५; २०†; ५१[l]; १७,१४; ६७-७२; १८,३५[m]; ५४; ५५; २०, ३९; २३, ६१†; ६२; २८, १; २९, २९†; ५३†; ३३, ८†; †३४, १५; २४; ३७, ३-६; ९[३]; ११; का १, ३,८; २,३,४; ३, ३,२†; ४, १,१; ७,२; १०, १†; ५,५,५; ७; ७, १०, १†; ९, ६, ४; १२, १, १; ९; ११; २,५; १०; ३, १[२]; ६, १; २[५]; ७,११; १३,४,१; ७,१†; १४, १, १४†; २,९[k]; ४,८; १५,१, २; ४; १६,५,१†; ६,३[l]; १८, १, १४; ६, ३; ८; २०,१,६[m]; ३, ४; ५; २२,४,४; २५, १०, ९†; १०; २९, ४, ४†; ३०, १, १; ३१,४,५†; ३२,१,८†; †३३,१,९; १८; ३७, १,३-६; ९[३]; २,१; तै १; १,२;२; ९,२; २, ३, ३[३]; ५,१; ८, १†; १३, २[२]; ३,८,२; ४,१३, १†; ५,५, १†; ६,६,१; ८,२२,५†; २,४, ८,१; १४, २†; ६, ७,१¶; ३, १,१,४[२]¶; १०,२; ३,४,४[n]; ३, ३,३; ४,५,१; ५, ११,१†; ४, १,१,१; ४; २, २; ४[३]; ३, १[२]; ६,१; २[४]; ७,१[o]; १०,२; २,४,

[a]) = सपा. माश ३, २,२,२१; ६,४,१३; १४ काश्रौ ७, ४,३८ आपश्रौ १०,१३,९; १९,११। मै २, १३, १ तु पृथिव्याः इति पाभे.। [b]) सपा तैब्रा १,१,१,२ आपश्रौ १२, २२,८ वैश्रौ १५, २८:९ हिश्रौ ८, ७,१८ °व्याः इति पाभे.। [c]) सपा. °व्या<>°व्यै (तां १,९,५ वैताश्रौ २०,१३ च) इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २०९९ *o* द्र.। [e]) °व्याः इति सात.।

[f]) पाठः? पृथिव्याम् इति शोधः। [g]) = सपा. या ६, १७। तैब्रा २, ५,४,२ तु पृथिव्याम् इति पाभे.।

[h]) °व्या इति पाठः? °व्याम् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. °व्याः इति ?)। 'पृथिव्यां यत्र नृषदने यज्ञे दिवः (*स्तुतिशीलाः) देवयवो (स्तोतारः) नरः (देवान्) मदन्ति (हर्षयन्ति)' इति वा. स्यात्।

[i]) पाठः? °व्याम् इति शोधः।

[j]) तु. वें. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. पपा. °व्या इति।

[k]) सपा. तै ४,४,६,१ दिवः इति पाभे.।

[l]) = सपा. माश ८,६,३,२०। शौ ७,६४,१ तु पृथिव्याम् इति पाभे.। [m]) पाभे. पृ १२७६ *h* द्र.।

[n]) सपा. तांब्रा १, ३,२; ६,७,२ पार्थिवाभ्यः इति, जैमि १,८३ पार्थिवेभ्यः इति च पाभे.।

[o]) सपा. मा २७,१ का २९, १,१ मै २,१२,५; ३,४,६ शौ२,६,१ चतस्रः इति, क२९,४ पृथिव्याम् इति च पाभे.।

१‡[a];७,१†;९,१; १०,४; ११, १†; ३,४,२; १२,१; १३,२†; ४,४,१†; ६-७,१; १२,५†; ६, १,४; ५,१; ३; ६,५†; ७,१३, २[२]; ३[b]; ५, १,२,४; ८,६[c]; ३, ११,२; ४,७,१; ६, १, ४, ९; ८,२[२]; ९,३[३]; ३,८, २; ५, २, १†; ७,४,१८; २[२]†; मै १,१, ९; १०[d]; १२; २; २; ४; ६†; ९; ३, १५†; ३७; †५, १; ५; ६;२[२];†; ७[२];†; २,४, ७[३]; ७, १[३]; २[४]; ६[६]; ७; ११; १२[e]; १४†; १५[२f]; १६; १७; ८,१[२]; १४[२]; १०, १; ३‡[g]; ६[२]; १२, १[h]; ३[२]; ४[b]; १३,१[i]; ३; १८; ३,१; १[२]; ¶; ८[६]; ९[२]; ¶; २, ३[२]; ¶; ४[२]¶; ५¶; ३, १¶; ९[२];६,८;७,६[२];¶;८†; ८,३¶; ५¶; ७; ९,३[i]; ११, १; †१६, ३; ४; ४,१,९;१०[३]; ¶[२]; ¶३, १; ४; ६, ६; ९, १[२]; ३; ६[j]; १०; १५; १६; †१०,२;४;११, २†; †१२, २; ३[k]; ५; १३, १-३†; †१४, ५; १२; १६[२]; काठ १,९[d]; २, ३; ४; ५; ६†; १०; †४,५;१५,६,९†;७,१२[३]; १३[६]; १४; ८, ११¶; १७[२]†; १०, ११¶; ११, ९[३]; १३†;

१५, ११¶; १२[२]†; १३; १६, १[३];२[२]; ३[२]; ६[६]; ७; ११; १४†; १७; २०†; १७, १; ६; १०; १७;१९†; १८,४[२];१३[h];१५[२]; १६[२c];१८[b]; १९¶; १९,२;१०; २१,२;९; २२, १४†; २३, ६; ¶२४,४[३]; §; ६;१०[३]; २५,४[३]; ¶[३]; ५¶; ८; २६, २¶; २७, ७¶; २८, १†; २९,८[२]¶; ३१, ८[४]; ¶[३]; ३४,४¶; ३५, ४; ७; ३८,६;१२; ३९, १; २[१]; ३[२]; ६; ८;९; ४०,६; ४४,७[२]; ४६, १†; क १, ९[a];१६[२];१८;१९†; २,४; ३,५†; ४, ८†; ६, २[४]; ३; ७, ८¶; २५, २; ५†; ८; १०; २६, ५; ९; २८, १; ४[२]; २९,२[h];४[३];६[b];७¶;८; ३०,८; ३१,१७; ३६, ३; ३७, ५[३];¶[२]; ७¶;३८,३[३]¶;३९,१[३];¶[२];२¶; ४०,१;५¶;४७,८[४];¶[३];४८,५; ९†; †कौ १, २७; ६७; ४१०; ५२७; २, २८; २९३; ४९०; ५३६[m]; ६६७; ८८२; १०२४; १०५०; १११४; †जै १, ३,७; ७,५; ४०,२; ५४,९; ३, ३, ७; २४,९; ३८,४; ४२, २; ५५,८; ४,७,८; शौ १, २४,४; २,३,५; ७,३; ४, १,४; १४, ३; ५, २,

७‡[n]; १०, ८; १२, ४†; १७, ११†; ६, ४३, २; ८६; १; २; १००, ३; १०५, २; १२५, २†; १३४, २; ७,९,१†; १०, १; २७, ८; ८, ४, ४†; ९, १; ९, १,१; †१५, १३; १४; १०, ५,२५; ११, २, २७; ७, ११; १२,१,४[o]; ८;१२; ३,३५; ११, ११; १३,१,१६; ३८; १४, १, ४७;२,७०[p]; १५,७,१; १६,४, ४[q]; ७,६; १८,२,२०;५२;१९, ३,१;३५,४; †२०,३५,९; ७६, ७; १०७; १०‡[n]; १४३,५; ९; पै १,८, ३; २६, ५; १०७, १; २,५७,१; ३, १५, ६; २२, १; ३८,८; ५,२,६; २१,२;३३,५; ६,९,६; ७, ६, ३; ४; ८, ११, ३; ९, १०; २; ११, १४; १५, १०†; १०,६, ८; ११, ४, ४; १३,६,५†; १५, २, ३†; ७,१; ११,६†; १६, ९, ५†; १८, १; ३२,१;२; †६९,३;४; ९८, ६; १०६,७; १३१, १; १५४, १; १७,१,९;२,३; ३९,४; १८,५, ४;१३,१०; १६,६;१८,८; १९, ६,१०;११;१३,६;३०,१३;४४, १६-१९; ४६,३[f]; ४८,१३;५२, ३;११†;५३,७;२०,२,३[r];३,२;

a) सपा. ऋ १०,१४,९ विभे. ।

b) पाभे. पृ२१०० *l* द्र. । c) पाभे. पृ२१०० *o* द्र. ।

d) सपा. °व्याः (माश्रौ १, २,४,१६ च) <> °व्यै (आपश्रौ २,१,५ च) इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २०९९ *g* द्र. ।

f) एकतरत्र सपा. मा ३१,१७ का ३५,२,१ तैआ ३, १३,१ आपश्रौ १६,२९,२ °व्यै इति पाभे. । g) पाभे. पृ २०९९ *o* द्र. । h) पाभे. पृ १२७६ *h* द्र. ।

i) पाभे. पृ २१०० *a* द्र ।

j) सपा. मा ३७,१६ का ३७,३,३ माश १४,१,४,८ पृथिव्याम् इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ२१०० *g* द्र. । l) °व्यै इति BC. ? ।

m) पृ २१०० *i* द्र. ।

n) सपा. प्रतिमानं पृथिव्याः इत्यस्य स्थाने ऋ १०, १२०,६ शौ २०,१०७,९; या ११,२१ प्रतिमानानि भूरि इति पाभे. ।

o) सपा. पै १७,१,५ पृथिव्याम् इति पाभे. ।

p) पाभे. पृ १२७६ *f* द्र. ।

q) पाभे. पृ २१०० *n* द्र. ।

r) पाभे. पृ १६०४ *i* द्र. ।

६,८; ८, ६[a]; ९, ४†; १०,४; २०, १; ३६, ८; –व्याम् ऋ १, ९१, ४; ९८, [२; ७, ५, २]; १००, १८; १०८, ९-११; १३९,११; १४३,१; १६८, ८; १९०,४; २,३,१;१७, ६; ४०, ४; ३,८,१०; १४, १; २२, २; ४,५,११; [५,८३,९[b]; ८, ४९, ७;५०,७];६, १, ५; १९, १२; ७,३,४;८,२; ६४, १; ७०, १; ८,४१, ४; १०, ४९, ९; ७३, ९; १८३, ३[c]; खि १,१२, ३; ३,१-२, ७; ४,९,१; ४; मा १, ११[d]; २५[e]; २६[३e]; २, २५[f]; ५,९[१]; २७; ६,६; ३३; ७,१९†; ११,१२;२२;६३[g]; १२, ४८†; १५, १०-१३; १६, ६६; १८, ३६; ६७; ७३; २३, ४; २९, ४[h]; ३५, २; ३७, १६[i]; ३८, १८; का १,३,८[d]; ९,३[e]; ४[२e]; २,६,३[f]; ५, ३, २[१]; ७, २; ६, १,७;८,४; ७,८, १†; १२, २, १; ११; ६, ४[g]; १३,४, ४†; १६,३,२;५; ८; ११; १४; १७, ८,१८; २०,१,७;४, ९; ५, ६; २५,२,२; ३१,१,४[h]; ३५, ४, २; ३७,३, ३[i]; ३८, ५, १; तै १,२,१२,१[२]; ४,१,२;१०,१†; ५, ११, १†; २, ३, १४, १†; ४,१२,३[२]¶; ६,५, २¶; ३,१,

१०,१; २,८, ६; ४, २, २; ५, ४,१;३¶; ५,३; ४, १, २, १; २, ४, २†; ४, २, १[२]; २[२]; ३; ५, ११, २; ६, ५, ३; ७, १२,२; ५, १,११, २[h]; २, ७, १[२]¶; ६,४,१,५¶; ७,१, ११, १; मै १, २, ८[१]; ३, ३; १३†; १५; ४,२[f]; ३[२]; ७[f]; ८¶; ११, ५¶; २,३,१;७,२; ११†; १६; ८,९[५];९,९; १२,१; १३,११†; १६; ३,१,३; ८[g]; २; ६¶; ८, १¶; ५;१६, २[h]; ४,६, ४; ६; ९, १०[२]; १०, ३†; १३, ६†; १४,१[२]†; १३; काठ १,४; ९[३e]; २,९[२]; १२; ३,१; १०; †४,५; १६; ५,६; ७, १३[i]; ११,११; १३, ११; १२; १५†; १४,५¶; १६,१;६[g];११†;१३; १५; १७, ८[५];१६;१८,१३;२०†;१९,७[g]; २०,५[२]¶; ¶२३, २; ५; २५, ५¶; ६; १०; २८, १; ३१, ८[२e];¶;१०[२]¶; १४[४]; ३२,६[२]; ¶; ३५,७;८; ३९,१; ३; ४०, ३†; ४१,२; ४६, २[h]; क १,४; ९[३e]; २, ३[२]; ६; ८; १७; ३, ४†; ६,२;२५,२†; ६; २६,७[५]; २७, ६; २९, २; ४[k]; ३०, ५[g]; ३१,७[२]¶; ३५, ८¶; ३६,२¶; ३९,२¶; ३; ४०, ३; ४४, १; ४७, ८[e]; १०[२]¶; ४८, ९[२]; कौ

१, ३३१†; २, ११९४; जै १, ३४,९†; शौ १,३, १-५; ३०, ३; ३२,१; ४,८, ५[j]; ३९,१[२l]; ६, ८०, ३; १३६, १; ७, ६४, १[m]; १०२, ८; ८, ७,१३; ९, २५; २६; ९, १, ३; २, १४; ३, १६; १७; ११, ७[२]; १०, ३,१९; ४, २२; ११, ७, १२; २६; ८, १२; १२, २; १२, १, १३; ३,२२; १३,२, ३०; १५, १३,२;१७, १, १२; १३; १८, २, ३६; ४, ४८; १९, २७, १३; ३२,३;४४,३; पै १, २३, १;४७,१; ६७, १; ८९, १; २, २३, ३; ४०, २; ७६, ६; ३, १७,१; ५, १३, २; ९, ४, ५; १०, ८,३†; १२,४,३; १५, ३, ३; १४, ७; १५, ६; १७, ४; २२,४; १६, १३, ३; १७, २; २०, ३; ४; ४०,२; ७; ६४, ८; ७७, ४; ११७, १[४]; १४४, २; १४५, ३; १७, १, ५[n]; २, ४; १८, २३, ७; ३१, ७; १९, १६, १३; ३१, १२; ३३, ८[२]; ४०; १२; २०, १२, १०; ३९, १; ५५, ४; –व्यै ऋ १, १८५, १०; ३, ५४, २; ३; ४, ३, ५; ५,५९,१; ९, १०९, ५; मा १, २६[o]; ५,२६; ६, १; ९, २२[२]; २२, २७; २९; २३, ४७; ४८;

[a]) पाभे. पृ२१०० *l* द्र. । [b]) पाभे. पृ२०९८ *c* द्र. ।

[c]) सपा. मागृ १, १४, १६ पृथिव्याः इति, आपमं १, ११,९ पितृणाम् इति च पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ१५८५ *g* द्र. । [e]) पाभे. पृ १९२२ *j* द्र. ।

[f]) पाभे. पृ२०९८ *h* द्र. । [g]) पाभे. पृ२०९७ *f* द्र. ।

[h]) सपा. काठ ३१,१४ स्वर्गे इति पाभे. ।

[i]) पाभे. पृ २१०१ *j* द्र. ।

[j]) सपा. काठ ३७,९ पार्थिवासः इति, तैब्रा २, ७, १५,४; ३,१,२,३ आपश्रौ ५, १२, २; १३,८; १५, ६ आगृ ४,७,१५ पार्थिवीः इति च पाभे. ।

[k]) पाभे. पृ २१०० *o* द्र. ।

[l]) सकृत् =सपा. कौसू ५,८; ५९,१६ । तै ७,५,२३, १ काठ ४५,२० तैब्रा ३,८,१८,५ आपश्रौ २०,१२,८ पृथिव्यै इति पाभे. । [m]) पाभे. पृ २१०० *l* द्र. ।

[n]) पाभे. पृ २१०१ *o* द्र. ।

[o]) पाभे. पृ २१०१ *d* द्र. ।

३०, ११[a]; ३१,१७[b]; ३९, १; का १,९, २[c]; ४[d]; ५, २, ७[e]; ७, १; ६, १, १; १०, ४, ५; २४,१३,१; १६,१; २५,९, ३; ४; ३४, ४, ३[a]; ३५, २, १[b]; ३९,१,१; तै १,१,९,१[2d]; ११, १; २,११,१[e]; ३,१, १; ६, १; ९,२; ८,१३, ३; १५, १; ¶२, ५,१,३;६,५,१; ३,२,४,४[e]; ५, ८,१; ४,४,१,१[f]; ५,७,६,२;६, ३,१०,२¶;३,४,१; ९,१¶; ७, १, ५,१¶; ११,१; १५,१;१७, १; ५,११,१; २३,१[g]; मै १,२, ७[e]; ११; १४; १६; ३, ३५; ९, १; २,६,१२;८,८[f];३,८,२[e]; ९; ९,३; १२,७; १०; काठ १,१२; २, ८[e]; १२; ३, ३; १५,३; ८; १७,७[f]; २४,९[e]; २६, ५; २९, ५; ३१,११;३७,१५; १६;१७[f]; ४१, २; ६; ८; ४५, २; २०[g]; ५१, ६; क १, १२; २,२[e]; ६; १०; २६, ६[f]; ३८,२[e]; ४१,३; ४५,६; ४७,११; कौ २,५९२†; जै ३,४८,८†; शौ १,३२,४;५, ९,२;६;६,१०,१; २०,२; १२, १,२६; पै १,२३,४;६,१३,१२; १७,३,७;१९,१२,११;२७,५.

पार्थिव[h]- -†वः ऋ ७, ३२, १७; ⌊(१, ८१,५)२३⌋; ८,५१, ८; १०,८५,४; खि ३, ३,८; मा २७,३६; का २९, ५, ५; मै २, १३, ९; काठ ३९, १२; कौ २, ३१; जै ३, ४, २; शौ १४, १, ३‡[i]; ५; २०,१२१,२; पै १८, १, ३‡[i]; ५; -वम् ऋ १,३८, १०; ८१, ⌊५ (६, ६१, ११⌋; ९०, ७; १२८, ३; ५, ८७, ७; ८, ८८, ५; ९,१९,१; २९, ६; ७२, ⌊८; १०७, (२१) २४⌋; खि ३, २२, ३; ४, २,१; मा १३, २८†; ३४, ३३; का १४,३,२†; ३३, २,१; तै २,३, १४,६; ४, २,९,३†; मै २, ७, १६†; ४, १३, ४; काठ १०, १३; १६, २१; †३९, ३; १५; †कौ १,३१२; २,३४९; †जै १, ३२,१०; ३, २९,६; ४, ६, १; शौ ४,१,४; १९, ४७, १; पै ५, २, ४; ६, २०,१; ९, ७, ११; १८, २४, ५; १९, ४५, ६†; -वस्य ऋ १, ११३, ७; १४४, ६; २, १४,११; ५,४१,१;६८, ३; ६९, ४; ६,२२, ९;७,⌊९७-९८,१०⌋; मै ४,१४,१०†; काठ २६, ११†; ३८, १२; †कौ २, ४९५;८१५; †जै ३,३८,९;५७, ५; शौ २, २९, १; †२०, १७, १२; ३६, ९; ८७, ७; पै १९, १७, १०; -वा ऋ १, ६४,३; ४, ५३, ३; ५, ८, ७; ६, १६, ⌊२०; ४५, २०⌋[j]; ५९, ९; ९, १४, ८; ३६,⌊५; ६४,६⌋; ६३, ३०; ९७, ५१; १००, ३; १०, १११, १०; काठ २०, १४†; कौ २,३८६; ७७८; जै ३, ३१, ६; पै ४, ३४, २[k]; -वाः ऋ ५,५२,७; ७,३५, ११; तै ५,५, १०,४¶; मै ३,६,३¶; ४,४,३; १४,११†; शौ ९, ५, १४; १०, ९,६;११,७,२१;८,८; १९,११, २†; पै ४, २,६; १३,८,१२†; १६, ९८,४;१५५,१; २०, २८, ५; -†वात् ऋ १, ६, १०; ७, १०४, ⌊२३; १०, ५३, ५⌋; शौ ८,४, २३; २०, ७०, ६; पै १६,११,२; -वान् तै ३, २,८, ६; मै १,३,१५; ४,६, ६; काठ ३५, ७[l]; क ४८, ९; -वानाम् ऋ १, ९५, ३; शौ २, २८, ३; पै १,१२,४; ५,२२,४; ८, १४, ३†; -†वानि ऋ १, ३४, ६;; १५४,१; १५५,४; ५, ४१,१४, ८१, ३; ६, ६,६;२२, ८; ३१ २; ४९,१३; ६१, ⌊(१,८१, ५) ११⌋;८,९४,९; १०,३२,२; मा ५,१८;११,६; का ५,५,६; १२, १,६; तै १,२,१३,३; ४, १, १, २; मै १, २, ९; २,७, १; काठ २,१०; १५, ११; २८, १$; क २, ४; ४४, १$; शौ ४,२५, २$[k]; ७, २७, १; २०, ३६,८; पै २०, ६, ९; -वाय ऋ १०, ७६,८; काठ ३१, १४[m]; पै २,

a) सपा. तैब्रा ३,४,१७,१ भूम्यै इति पाभे.।
b) पाभे. पृ २१०१ *f* द्र.।
c) = सपा. काश्रौ २,६,८ आपश्रौ २,१,५। माश्रौ २, १,४,९ तु पृथिव्याः इति पाभे.।
d) पाभे. पृ२१०१ *d* द्र.। e) पाभे. पृ१५७६ *a* द्र.।
f) पाभे पृ २१०० *c* द्र.।
g) पाभे. पृ २१०२ *l* द्र.।
h) विप. (रजस्-, रै- प्रभृ.), नाप.। प्राग्दीव्यतीयार्थे अञ् प्र. (पावा ४,१,८५)। ञित्-स्वरः।
i) पाभे. पृ ११९३ *f* द्र.।
j) संध्यभावप्रयोजकं संहितायाम् अनुनासिकत्वम्।
k) सपा. °वा<>°वानि इति पाभे.।
l) वैतु. SI. °वाम् इति।
m) =सपा. माश्रौ १,२,४,५। तैब्रा ३,३,९,१० आपश्रौ

३६,४; –वासः ऋ ५,४६,७;६, ३६,१; ५०,११; ७, ३५, १४; १०,६५,९; मा ३५,८; का ३५, ४,७; मै ४,१३,१०†; काठ ३७, ९[a]; †शौ ७,५१,१; १९,११,४; पै १३,८, १४†; १९, २, १२; –†वे ऋ १,१६९,६; ८,९७,५; १०,१५, २; मा १९, ६८; का २१,४, १७; तै २,६,१२,४; मै ४,१०, ६; शौ १८, १, ४६; पै २,३०,३; –वेन काठ ७,१३[1]; क ६,३; –वेभ्यः ऋ १०,१५८,१; मा ७,३; ६; का ७, १-२, २; तै १,४,२-३,१; ६,४,५,४; मै १, ३,४; काठ ४,१[2]; क ३,१[2]; शौ १६,४,४; –वेषु ऋ १०, ११६, ३; काठ ३९,५; –वैः काठ ३५, २; क ४८,३; पै १९,५३,१२.

पार्थिवी– –वी पै १६, ४६,३; –वीः ऋ ८,२५,६.

?पार्थिवा(द-आ)न्तरिक्ष[b]– -?क्षाः शौ १९,९,७.

पृथिवि[c]– > पृथिवि-क्षित्[d]– -क्षिते° तै ७,५,२४,१; काठ ४३,१.

पृथिवि-त्व– -त्वम् तै ७,१,५, १¶.

पृथिवि-दा[f]– -दाः काठ ३९,९.

पृथिवि-भाग– -गाः[g] तै २,४, ८,२; काठ ११,९.

पृथिवि-पद्– -पदम्[h] तै १,७, १२, १; काठ १४, ३; –पद्भ्यः शौ १८,४,७८[i].

पृथिवि-ष्ठा– -ष्ठाः ऋ ७,१८, २३.

पृथिवि-सद्– -सदम्[h] मा ९, २; का १०,१,३.

†पृथिवी[j] ऋ १, ६३, १; १४३, २; १५९,[१; ७, ५३, १]; २, १२,१३; ४१,२०; ५, ४३, २; ६,११,१; ७, ४३, १; ८, ९७, १४; १०,३५, ३; ४६, ९; ९१, ३; तै ४,१,११,४; मै ४,१०,३; कौ १,९३S[k]; जै १, १०,३S[k]; शौ २०,३४,१४; पै १३,७,१४; –†°वी ऋ १, १८५, [२-८]; मै ४,१४,७[2].

पृथिवी-क्षित्– -क्षितः पै ९, ६, ६.

पृथिवी-द्यावा[l]– -वा ऋ ३,४६,५.

?पृथिवी-नियत[m]– -तम् पै ११, ५,१.

पृथिवी-पात्र– -त्रम् पै १६,१३५, २[n].

पृथिवी-प्र[o]– -प्रः शौ १३,२, ४४; पै १८,२५,४.

पृथिवी-भाग[p]– -गाः मै २, ४,७[g]; ८¶.

पृथिवी-पद्– -पदम् मै १,११,४[h].

पृथिवी-संशित[q]– -तः शौ १०, ५,२५; पै १६,१३१,१.

पृथिवी-स्पृश्– -स्पृक् मै ४,९,७.

पृथ्वी[r]– -°थ्वि पै १२,६,९; २०, ४७,६; –†थ्वी ऋ १,६५,३; १८५,७;१८९,२; ४,२३,[१०; १०,१७८,२]; ६,७०,१; ४; मा ३४, ४५; का ३३,२, ८; तै १,

---

२,१,३ तु °वानि इति पाभे.।

a) पाभे. पृ २१०२ *j* द्र.।

b) यनि. द्रस. अन्तोदात्तश्च द्र. (तु. RW.W. च; वैतु. शंपा. सात. ?पार्थिवान्त° इति)। पूप. तद्धितं सद् उप. अपि सजातीयमुपकल्पयेन्नामेति च चतुर्थे पादे दिविचर- इत्यस्य तत्र-भर्वाय-प्रकारतेति च यनि. उपपत्तिः द्र.। यद्वा पार्थिवा (?वाः) इति अन्तरिक्षात् इति च द्वे पदे स्याताम् (तु. शंपा., W. टि.)। यद्वा पाठः? छन्दस्तः पार्थ्वा° इति शोधः यत्र च *पार्थ्व- < पृथ्वी- इति द्र.। वैप १, २४१ इत्यत्र २?आन्त° इति नेष्टम्।

c) समासे पूप. ह्रस्वः (पा ६, ३,६३) इति कृत्वा उत्तरोत्तरम् औपयिकं द्र.।

d) विप. (अग्नि-)। उस. उप. <√क्षि [निवासे]।

e) सपा. छां २,२४,५ मैउ ६,३५ °वी° इति पाभे.।

f) विप. (इष्टका-)। उस.।

g) सपा. °विभागाः <> °वीभागाः इति पाभे.।

h) सपा. °विपदम् (तैब्रा १,३,९,२ च) <> °विसदम् (माश ५,१,२,६ च) <> °वीपदम् इति पाभे.।

i) = सपा. आपश्रौ १,९,६ हिगृ २, १२,४ कौसू ८७, ८। माश्रौ १,१,२,२२ गोगृ ४,३,१० तु °वी° इति पाभे.।

j) इन्द्रा, द्यावा टि. द्र.।

k) सपा. आपश्रौ १६,७,३ °वीम् इति पाभे.।

l) तु. टि. द्यावा-पृथिवी-।

m) पाठः? पृथिवी-नियत्त- (<नि√यत्) > -त्तम् (निहितम्) इति वा पृथिवी (=°व्याम्), नियत्तम्- इति द्वे पदे वेति मतम्। n) पाभे. पृ २०९८ *a* द्र.।

o) विप.। उस. उप. <√प्रा।

p) विप.। बस. पूप. स्वरः।

q) विप.। तृस. पूप. स्वरः।

r) नाप. नैप्र. < पृथिवी- (तु. WAG [२,१ *b*]; वैतु. पाउ [१, १५०] प्र. भेदेन स्वतन्त्रं प्राति. इतीव कृत्वा <√प्रथ् इति?)।

१,१४, ४; ६,१,३, ५¶; मै ४, १०-११,१; १४, ७; काठ १३, १५; कौ १,३७८; जै १,३९,९; -थ्वीः ऋ ७,३४, ३; -†थ्वीम् ऋ ४,४,१; ६,१२,५; ७, ३८, २; १०,३१,९[a]; मा १३, ९; का १४,१,९; तै १,२, १४, १; मै २,७,१५; काठ १०,५; १६,१५.

पृथी[b]- -थी ऋ ८,९,१०; शौ ८,१३, ११; २०, १४०, ५†; पै १६, १३५,२; -थ्याः ऋ १०,१४८, ५; -थ्यै काठ ३७,४¶[c].

१पृथु- √पृथ् द्र.

२पृथु[d]- > पार्थव- -वानाम् ऋ ६, २७,८.

पृदाकु[e]- -कवः खि ५, १५, २; शौ १०, ४, ११; १३; २०; २०, १२९,९; पै १६, १६,१; ३;७[f]; १०; -कवे शौ १२, ३, ५७; पै १७, ४१, ७; -कुः मा ६, १२; ८, २३; २४, ३३; का ६,२,८; ९,४,१; २६, ७, ३; तै ५, ५, १०,१[g]; मै ३,१४,१४; शौ ३, २७,३; पै ३, २४,३; -कुम् शौ १०,४,१७[h]; -कून् पै १६,१६, ७[h]; -कूनाम् पै ८,७,११; -कोः शौ ७,५८,१; पै ८, ७, २; २०, १३, ७; -कौ काठ ३६, १५; शौ ६,३८,१; पै २, १८,१.

पृदाकू[i]- -क्वः शौ ५,१८,३;१५; पै ९, १७, १०; १८,१; -क्वः शौ १,२७,१; पै १९, ३१,४.

?पृदाक्वम्[j] शौ १०,४,१७[f]; पै १६,७,१.

?पृदाक्वाः[k] शौ १०, ४, ५; पै १६,१५,५.

पृदाकु-सानु[l]- -नुः ऋ ८,१७,१५.

?पृन्वहि[m] पै ४,१३,५[n].

†पृशन[o]- -ने ऋ ९, ९७,५४; कौ २, ४५६; जै ३,३४,१४.

√पृशनाय > †पृशनायु[p]- -युवः ऋ १, ८४, ११; मै ४, १२, ४; कौ २,३५६; जै ३, २९,१३; शौ २०,१०९,२.

पृशनि[q]- -नी ऋ १०,७३,२.

पृशनी[r]- -न्यः[s] ऋ १०, ६१,८.

पृशन्य[t]- -न्यः ऋ १,७१,५.

पृश्नि[u]- -श्नयः ऋ १, ८४,[११;६९,

---

a) पाभे. पृ २०९९ l द्र.।

b) = पृथि-। व्यु. ?। √पृथ् + कीन् प्र.। सोर्लोपः उसं. [पा ६,१,६८ (तु. नमी- प्रमृ., L [३७५])]।

c) सपा. तैब्रा २,७,५,१ पृथये इति पाभे.।

d) व्यप. (राजन्-)। व्यु. ?। ततोऽपत्यार्थे अण् प्र.।

e) नाप. (सर्पजाति-विशेष-)। व्यु. ?। <√पर्द् इति पाउ [३,८०], <√पृ इति [पक्षे] अभा.।

f) सपा. °कवः<>°क्वम् इति पाभे.।

g) = सपा. आपमं २, १७,१५। शौ ३,२७,२ पै ३, २४,२ तु तिरश्चिराजिः इति, मै २, १३,२१ > सृदागुः इति च पाभे.।

h) सपा. परस्परं पाभे.।

i) स्त्री. ऊङ् प्र. उसं. (पा ४, १,६६)।

j) पाठः? स्त्री. ङीपि प्र. उसं. [पा ४, १, ४५] *पृदाक्वी- > -क्या इति शोधः। विभक्तिस्वरः (पा ६, १,१७४)। 'पृदाक्वासहितं पृदाकुं चाऽहिम् इन्द्रोऽरन्धयत्' इति वा. (तु. नानाविधानाम् अहीनां पुंवचनानामेव सतां पर्यायेण समानक्रियायोगः; वैतु. L [४०७] वा. च स्वरं चोपेक्षमाणः यनि. एव छन्दोनुरोधात् पाठवैशेष्ये दत्तावधानः ?)।

k) पाठः ? *पृदाक्वी- (तु. i टि.) > -क्याः [प१] इति शोधः। विभक्तिस्वरः (पा ६,१,१७४)।

l) विप. (इन्द्र-)। वस.।

m) पाठः ? (√पिन्व् [वृद्धौ] >) पिन्वस्वे(स्व-इ)ह इति द्वि-पदः शोधः।

n) सपा. शौ २,२५,४ अनुदहन्निहि इति पाभे.।

o) नाप. (*मल्लयुद्ध- [बाहु-युद्ध- इति सा., मुष्टि-युद्ध- इति BS.])। व्यु. ?। नैप्र.<√स्पृश् [स्पर्शे] इतीव सा. BS. प्रमृ. ?; वृषण्- > *वृषण्य- > यनि. इति मतम्।

p) विप. (पृश्नि- [धेनु-])। क्यजन्तात् नाधा. उः प्र.।

q) विप. ([प्रबल-] एव- [= गमन-])। तृ३ इति। व्यु.?। नैप्र.<वृष्णि- [वैतु. वें. सा. नाप. (सेना- [मरुताम् LR प्रमृ., इन्द्रस्य इति ORN.]) इति, PW. GW. = मातृ- [= वारयोषित्- इति GRV.] इति च कृत्वा पृशन- > °नी- > प्र१ इति]।

r) नाप. स्त्री.। अर्थः?। = [स्पर्शनकुशला-] मृदुला- इति BW. प्रमृ.।

s) वैतु. PW. GW. प्रमृ. °नु- > °नी- > प्र१ इति, वें. सा. प्र१ <पृशन्य- (<°न- [भाप.]) इति।

t) विप. ([*सेक्तृ-] अग्नि-)। व्यु.?। नैप्र.<*वर्षणिक- (वैतु. PW. GW. प्रमृ. पृशनी- > प्र३ इति, वें. सा. s टि. दिशा प्र१ इति)।

u) वप्रा.। विप. ([पृश्निवर्ण,र्णा-] उक्षन्-, ओषधि-, धेनु- प्रमृ.)। नाप. (गो, ग्रह-विशेष- [तै ३,३,५,२ प्रमृ.])। व्यप. ([इन्द्रस्य] कामदुघा-धेनु- [तै ६, ५,९,२], मरुतां

३]; ८, ६,१९; ७,१०; मा १२, ५५†; १५, ६०†; २४, १४; १५; का १३,४,११†; १६, ७, ३†; २६, ३,४; ५; तै ३, ३,५, २¶; ४,२,४,४†; ५, ५,६,३†; ६,२०,१; २२,१; ६,५,९,२¶; मै २,८, १†; ३, २, ८†; १३, १२; १३; ४, १२, ४†; काठ १६,१९†; २१, ३†; ४९,१०; ५०,३; †क २६, ९; ३१, १८; †कौ १, १८७[a]; २, ३५६; †जै १,२०,३; ३, २९,१३; ४, २५, ३; शौ ८,७,१; २०,१०९,२†; पै १०,९,६; १६, १२,१; –श्नये तै ७, ३,१८, १; काठ ४३, ८; –श्नि ¶ तै ५,४,६,५; ५, ६,३; मै ३,२,८¶; काठ ¶२१,३;८; क ३१, १८¶; शौ १, ११, ४; पै १,५,४; –श्निः ऋ १, १६८, ९; ४,३,[१०; ६, ६६, १]; ५, ४७, ३; ६०,५; ६, ६६, ३; ७, ३५,१३; ५६,४; १०३, ४; ६; १०;९, ८३, ३; १०, १०५, १०; १८९, १; मा २, १६; ३, ६†; १७,६०†; २४, ४; का २, ४,३; ३,१, ६†; १८,५, ११†; २६,१,६; तै १, ५, ३, १†; ८, ९,१¶; ¶२,१,३, ३; ६,२; ४, ६,३,४†; ५, ४,६,५†; ६,१२, १; मै १,१,१३; ६,१†; २, १, ८[२]¶; ३, ४[२]¶; ५, ७[२]¶; ६, ५¶; १३; १०,५†; ३,४,४[२]¶; १३,५; ४,१,१४; २,४; १४[२]¶; ४,९¶; काठ १,१२; ७, १३†; १४,९¶; १५, ४¶; १८, ३†; २१, ८†; १२[२]; †;¶; ३३, ११; ३४,१[२]¶; ३७,३[२]¶; ४९, २; क १,१२; ६, ४†; ७, २†; २८, ३†; ४७, ११; †कौ २, २२७; ७२६; ३, २, २; ५,४; †जै २, ५,१०; ६, ३; ३, २०, ११; ५९,१८; शौ २,१, १; ६, ३१, १†; १०, ५, २०; १९, ११,३†; २०, ४८,४†; पै १३, ८, १३†; १६, ४८, १; १०३, ७†; १२९,८; १८, १७, १‡[b]; १९, ४५,११†; –श्निना खि ३, १५,७; –श्निम् ऋ १,१६०,३; १६४, ४३; ५, ५२, १६; ¶तै १, ८,१९,१; २, १,६,३; मै २, ५, ७¶; ¶काठ १४, ९; ३४, १; शौ ५, ११,१; २; ८; १७, १७; ७, १०९,१; ९,१५,२५†; पै ८, १,१; २; ८; २०, ३, ६; –श्नियै तै २,२,११,४[३]¶; ३,२, ६,१; –¶श्नीन् तै ३, ३,५,२[२]; काठ १०, ११; –¶श्नीनाम् तै ३, ३, ५,२; मै २, १, ८[२]; २, ४[२]; –०श्ने शौ ५, १३, ५; पै ८,२,५; –श्नेः ऋ ४,५,७; १०; ५, ५८,५; ६,६,४; खि ५, ५, ३; तै १, ४, २८, १; मै ४, ५, ७¶;१४, १८†; –श्न्याः ऋ २, २,४;३४,२; १०; ६, ४८,२२; काठ १,१०; १०,११[२]¶; क १, १०.

†पृश्नि-ग(र्भ>)र्भा[c]– -र्भाः ऋ १०, १२३, १; मा ७, १६; का ७,७,१; तै १,४,८,१; मै १,३, १०; काठ ४,३; क ३,३.

पृश्नि-गु[d]– -गुम् ऋ १,११२,७.

पृश्नि-गो[e]– -गावः ऋ ७,१८,१०.

पृश्नि-त्व– -त्वम् तै ३,३,५,२¶.

पृश्नि-निप्रेषित[f]– -तासः ऋ ७, १८,१०.

पृश्नि-प(र्ण>)र्णी[g]– -०र्णि शौ २, २५,३; –र्णि शौ २, २५, ४; पै ४, १३, ३-७; २२, ६; –र्णी शौ २, २५, १; २; पै ४,१३, १;२.

पृश्नि-बाहु[c]– -हवः शौ ४,१५, १२; पै ५, ७,११; –हुः शौ ८, ८, १७[h]; पै ५, १,३[i]; १०,१, २; १६,३०,८[h]; २०,३८,६.

पृश्नि-मातृ[c]– -तरः ऋ १, २३, १०; ८५,२; ८९,७; ५, ५९,६; ८, ७,३; १७; ९, ३४, ५; खि ५,५,९; मा २५,२०†; का २७, ११, ७†; मै २, ५, ७¶; काठ ३५,१†; शौ १३, ३,२३; पै १,

मातृ- [तु. पृश्नि-मातृ-]) । व्यु.? <प्र√अश् [व्याप्तौ] वा <√पृश् (<√स्पृश् [तु. पाउ ४,५२ PW. प्रमृ.]) वेति या [२,१४], <√पृष् इति [पक्षे] अभा., < √प्रच्छ् इति पाउमो [२,१,१०]।

[a]) = स्तुति- इति विव. ।

[b]) नाप. (पार्श्वश्वि-, युगंधर- [तु. सपा. ऋ १,३९,६ शौ १३,१,२१ प्रष्टिः इति पामे.]) ।

[c]) विप. । वस. पूप. प्रकृति-स्वरः ।

[d]) व्यप. । उप.<गो- । शेषं c द्र. ।

[e]) विप. (मरुत्-) । वस. उप. ह्रस्वाऽभावः उसं. (पा १,२,४८) ।

[f]) विप. । तृस. पूप. प्रकृति-स्वरः (पा ६,२,२ [तु. वैं. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW.GW. सस. इति ?]) ।

[g]) नाप. (ओषधि-भेद-) । वस. स्त्री. ङीष् प्र. (पा ४,१,६४) तत्स्वरश्च ।

[h]) व्यप. (देवता-) ।

[i]) °ब्णि° इति मूको. ।

७८, १?[a]; ५, ३७, ८; –०तरः ऋ १,३८,४; ५,५७,२; ३; शौ ५, २१,११; ८, ७, २१; १३, १,३; पै ३, ३१, १; १६, १३, ११; १८, १५, ३; –तृन् शौ ४,२७,२; पै ४,३५,२.

१पृश्नि-सक्थु[b]– -क्थम् तै २, १, ३,२¶[c]; –क्थाः तै ५,६,२३, १; –क्थाय तै ७,३,१८,१.

२¶पृश्नि-सुक्थ[d]– -क्थः मै २, ५, ८; –क्थम् मै २,५,८[c].

३पृश्नि-सक्थ[e]– -क्थः काठ १३, ३¶; –क्थम् काठ १३,३¶[c]; –क्थाः काठ ५०, ३; –क्थाय काठ ४३,८.

पृश्नि-हुन्[f]– -हा शौ १०, ४,१५; पै १६,१६,५.

√पृष्(वधा.)>पृषत्[g]– -पत्[h] शौ १[i],२३,२;३; पै १,१६,२; १७, १४,२?[j]; –पतः[h] मा २४,११; का २६,३,१; –पन्तः[h] मा २४, १८; का २६,४,३; तै ५,६,२३, १; मै ३,१३,२०; काठ ५०,३; –पन्तम्[k] ऋ ४, ५०, २; शौ २०,८८,२†.

पृषती[l]– -तयः[m] तै १, १, १३, १[n]; –ती ऋ १, १६२, २१; मा २४, २; २५, ४४; का २६,१,४; तै ४,६,९,४†; ५,६, १२, १; मै २, २, २¶; ३, १३, ३; ४,२, ४; काठ १, १२[n]; ३, १; १२, २¶; ३१, ११[n]; ४६, ५†; ४९, २; क १, १२[n]; २, ८; ४७, ११[n]; शौ १३, १, २१‡[o]; २३; पै १६,४८,१; १८,१७,१‡[o];३; –तीः ऋ १, ३९, ⌊६; ८, ७,२८⌋[o]; ८५, ४; ५; ३,२६,४; ५, ५५, ६; ५७, ३; मा २, १६[n]; –तीनाम् ऋ ८, ६५, १०; ११; तै ३,२, ६, १[2]; –तीभिः ऋ १, ३७, २; ६४,८; २,३४, ३; ३६, २; ५, ५८, ६; शौ २०, ६७, ४†; –तीम् का २, ४,३[n]; शौ १३, १,२४; पै १३,१४,५; १८,१७, ४; –तीषु ऋ ५,६०,२; –त्याः काठ १२,२¶.

†पृषद्-अश्व[p]– -श्वः ऋ १,८७, ४; –श्वाः ऋ १, ८९, ७; मा २५,२०; का २७,११, ७; काठ ३५, १; क ४८, २; –०श्वाः ऋ ७,४०,३; –श्वान् ऋ ५,४२, १५; –श्वासः ऋ १, १८६, ८; २,३४,⌊४;३,२६,६⌋.

पृषद्-आज्य[q]– -ज्यम् ऋ १०, ९०,८; मा ३१, ६†; का ३५, १,६†; ¶तै ३,२, ६, २[5]; ३[4]; ६, ३, ९; ६[2]; १०,२; ११, ३; ६[2]; ¶मै १,१०,७[2];३,१०,१[2]; २; ४[2]; ४, ८, ९[2]; काठ ३६, २[2]¶; शौ १९, ६, १४†; पै ९, ५, १२†; –¶ज्यस्य तै ६, ३, १०, १; ११, ४; मै ३,१०, २; –¶ज्येन तै ६, ३; १०, २; ११,६[2]; मै ३,१०, २.

पृषदाज्य-प्रणुत्त– -त्तानाम् शौ ११,१२, १९.

पृषद्-योनि[p]– -निः ऋ ५,४२, १.

पृषद्-वत्– -वत् ऋ ७,२, ४.

पृषद्-व(त्स>)त्सा– -त्सायाः काठ १२, २¶.

पृषोदर,रा[r]– -रः तै ५,५, २३, १; काठ ४८, २; –राः तै ५, ६,१४,१; काठ ४९, ४.

---

a) °ष्णि° इति पाठः ? यनि. शोधः ।

b) विप. (ऋषभ-, पशु-) । वस. समासान्तः षच् प्र. (पा ५,४,११३) ।

c) सपा. °सक्थुम् <> °सुक्थम् <> °सक्थम् इति पाभे. ।

d) = १पृश्नि-सक्थु– । परादि-स्वरः (पा ६, २, १९९) इति ततो विशेषः ।

e) स्वरविवेको दुःशक इति कृत्वा पृथङ् निर्देशः ।

f) विप. (तक्षक- ⌊भिषज्-⌋) । उस. ।

g) विप. (⌊चित्रित-⌋ पशु-, मेघ- ⌊मा.⌋), नाप. (रोग-भेद- ⌊शौ. पै.⌋) । वर्तमाने कतृन् प्र. उसं. (पाउ २, ८४) ।

h) धा. अर्थः ? ।

i) पृथक् इति सा. अभिमतः पाठः ।

j) पाठः? शोधार्थं तु. सस्थ. टि. कङ्कु– > -ङ्कः ।

k) धा. सेचने वृत्तिः ।

l) विप. (हरि- ⌊ऋ १,१६२,२१ प्रमृ.⌋, गो- ⌊मै २,३, २ प्रमृ.⌋), नाप. (मरुद्-वाहन-) । स्त्री. ङीप् प्र. ।

m) प्र३ स्त्री. ह्रस्वत्वं द्र. (तु. पाम ७, ३,१०७) ।

n) सपा. °तयः (तैब्रा ३, ३,९,४ आपश्रौ ३, ६,६ च) <> °ती <> °तीः (माश १, ८,३,१५ च) <> °तीम् इति पाभे. ।

o) सपा. °ती <> °तीः इति पाभे. ।

p) विप. (मरुद्-) । वस. ।

q) नाप. (दधिमिश्रित-घृत-) । कस. अन्तोदात्तः ।

r) विप. (पशु-, वशा-) । पपा. नावग्रहः । °षत्-उ° इति पा ⌊६, ३, १०९⌋ । वस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६, २, १६७) ।

पृपत्[a]– -तः[b] मा २४, ४०; का २६, ८, ५; तै ५, ५, १७, १; मै ३, १४, २१; काठ ४७, ७; –तान्[b] मा २४,२७; का २६, ६,२; मैं ३, १४, ९.

पृषद्वाण[c]–>पार्षद्वाण[d]– -णः ऋ ८,५१,२; खि ३,३,२?[e].

पृषध्र[f]– -ध्रे ऋ ८,५२,२; खि३,४,२.

?पृपयो[g] पै १२, ३,७.

पृषातक[h]– -कानि शौ २०,१३५,३.

?पृषातकी[i]– -की शौ १४,२,४८.

?पृष्ट[j] ऋ ३, ४९,४.

१पृष्ट– √पृच्छ् द्र.

२पृष्ट[k]– -ष्टः ऋ १,९८, २[k]; ७,५,२; मा १८,७३†[k]; ३३,९२; का २०, ५, ६[k]†; †तै १,५,११,१[k]; ४, ४,१२,५;७,१५,६; †मै २,१३, ११[k]; ३,१६, ४; ४, १०-११, १; १२, ४; १४, ९; †काठ ४, १६[k]; ११,१३; २०, १५; २२, १४; १५; ४०,३[k]; जै ३, ३८, १; पै १९,३५,६.

†*पृष्ट-बन्धु[l]– -०न्धो ऋ ३,२०, ३; तै ३,१,११,७; मै२,१३,११.

१पृष्टि, ष्टी[m]– -ष्टयः शौ ४, ३, ६; ९, १२, ६; पै २, ८, ४; १६, १०१,३[n,o]; १३९,९; –ष्टिभिः काठ ५३, ७[p]; पै ८, ८, ४; –ष्टिभ्यः काठ ४३, ६[q]; पै १, १७,४[r]; ४,७, ५; ९, ३, १२; १९, ३१, १३; –ष्टिम् कौ २, २४९?‡[s]; जै ३, २१, १४?‡[s]; –ष्टीः[t] ऋ १०,८७,१०; मा २०, ८; का २१,७,७; मै ३,११, ८; काठ ३८,४; शौ २, ७, ५; ३२, २; ५,२३,९; ६, ३२, २; ५०, १; ८,३,१०†; ९,१३,१५;१०, २, ४; ९, २०; ११, १०, १४; १६, ७, १२; १९, ४५, १; पै ५, २६, १; ७, २, ६; १५, ४, १; १८, ७; ९; १६, ६, १०†; ५९,४; ७५, ५; ८६, ४;१३७,

---

[a]) धा. अर्थः ?। नाप. (मृग-)। कतच् प्र. (पाउ ३, १११)। अभा ⌊पक्षे⌋ पृपत्– + मत्वर्थीयः अच् प्र. इति (वैतु. दु. स्क ⌊या २,२⌋ यथाक्रमं < √प्रुप् इति √पृच्छ् इति च)।

[b]) सप्र. °तुः<>°तान् इति पाभे.।

[c]) व्यप.। व्यु.?। पृषो(पत्-उ)द्वान– इति पाका ⌊६,३, १०९⌋।

[d]) अपत्यार्थे अण् प्र.।

[e]) °नः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ., मूको.)।

[f]) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। <पृपत्– + ध्र-(<√धृ) इति GW.।

[g]) पाठः ? ऋपयः इति शोधः। सस्थ. ?ओव् > आ उद् उ इति, ?शेपतुः > सेवतः इति, ?शक्र> चक्र (क्रिप.) इति शोधा अपि द्र. (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.)। इन्द्राशेर्भिन्नस्य सतो धान्यराशेरिह स्तुतिर्भवति।

[h]) नाप. (पृपदाज्य-)। व्यु.?। नैप्र. <*पृपदा(द्-आ) ज्यक– (वैतु. शक. <पृपत् + आ√तक् इति ?)।

[i]) निर्दहनी या पृषातकी इति पाठः ? निर्दह नित्यं प्रघातकम् इति शोधः (तु. सपा. पै १८, ११, ८ ?प्रघातकी इति पाभे.)। सस्थ. ?ताम् >त्वाम् (= तमस्-) इति शोधोऽपि द्र. (तु. सपा. पै. मूको., तत्रापि मुद्रिते पाठे समानः शोधः)।

[j]) पृष्ट ऊर्ध्वो इति पाठः ? (पृष्ठ– >सप्त१) पृ(ष्ठे> ⌊संहितायां⌋)ष्ठ ऊर्ध्वे इति 'रजसः ऊर्ध्वे पृष्ठे दिवो धर्ता' इत्येवमिन्द्रः स्तुतो भवतीति कृत्वा शोधः द्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. पृष्टः ऊर्ध्वः इति पदे इति ?)।

[k]) विप. (⌊*दीप्र-⌋ अग्नि-)। व्यु. ?। <√पृश् (=√स्पृश्) इति वें. भा. सा. स्क ⌊या ७, २३⌋ प्रभृ. PW. च, भा. सा ⌊पक्षे⌋ <√पृप् ⌊सेचने⌋ इति, <√पृच्छ् (प्रश्ने ⌊स्क. 'स्तुतौ'⌋) इति उ. म. GW.ORN. प्रभृ.। नैप्र. <(√भ्रस्ज् >कर्तरि) भृष्ट– इति मतम्।

[l]) विप. (⌊*देव-बन्धु-, *देवाभिजन-⌋ अग्नि-)। २पृष्ट– (भ्राजमान- ⌊देव-⌋) + बन्धु- >बस. (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. पस. इति ?)। शेषं *h,i* द्र.।

[m]) नाप. (पृष्ठास्थि- ⌊तु. शौ १२,१,३४⌋)। व्यु. ?। नैप्र. <*पृष्ठास्थि– (वैतु. <√पृ ⌊<स्पृ⌋श इत्यन्ये)।

[n]) = प्रष्टि– (पार्श्वस्थ-अश्व-)।

[o]) सपा. शौ १०,८,८ प्रष्टयः इति पाभे.।

[p]) सपा. तै ५,७,१७,१ °ष्टीभिः इति पाभे.।

[q]) सपा. तै ७,३,१६,१ °ष्टीभ्यः इति पाभे.।

[r]) पृष्टिभ्यः मज्जभ्यः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १, १२, ४ चतुर्भ्यः अङ्गेभ्यः इति पाभे.।

[s]) पाठः ? (पृष्ठि– ⌊= *पृष्ठ-⌋ > पं१) पृष्ठेर् (द्यु-लोकस्य पृष्ठात्) इति शोधः। सपा. ऋ ९, ८, ८ प्रभृ. ?पृथिव्या अधि >-व्याम् अधि इति शोधः (वैतु. पपा. यनि. इति, सा. BI., ⌊अर्थतः⌋ BS. च वृष्टिम् इति शोधः)। सपा. ऋ ९,८,८; ३९,२ कौ २,५३६ जै ३, ४२,२ वृष्टिम् इति पाभे.।

[t]) वैतु. वें. सा. = पार्श्वस्थ-राक्षस- इति ?।

१०; १९, ११,७; २०, १७,४; –ष्टीनाम् मै ३, १०, ३¶[a]; –ष्टीभिः तै ५,७,१७, १[b]; शौ १२,१,३४[c]; –ष्टीभ्यः तै ७, ३, १६, १[d]; –ष्ट्या पै १७,४,५[e].

पार्ष्टेय[e]– -यम् शौ २, ३१, ४; पै २,१५,४.

पृष्टि-तस्(:) तै ५,५,३,२¶.

पृष्ट्या(ष्टि-आ)मय[f]– -यम् शौ १९, ३४,१०; पै ११,३,१०.

पृष्ट्यामयिन्– -यी ऋ १,१०५, १८.

२*पृष्टि[g]–>पृष्टि-वह[h]– -हान् पै १२, ३,९.

पृष्टि-वाह्[i]– -वाहः शौ १८,४,१०.

?पृष्टीः[j] पै १९, ४,६.

पृ(ष्ट्य>)ष्ट्या[k]– -ष्ट्याम् शौ ६, १०२,२; पै १९,१४,२.

पृष्ठ,ष्ठा[l]– -ष्ठः खि २,१२,२; –ष्ठम् ऋ १,५८,२; ११५, ३; १६६, ५; २,१३, ४; ३,२, १२[m]; ४, ५,६[n]; ९,३६,६; ६९, ५; ८३, २; १०, १२३, २; मा ९, २१; ११, २०; २९; १३, २; १७, ६५; १८, २९; २२, ३३; २३, ५०; का १०,४,३; १२, २, ९; ३,२; १४, १, २; १८, ६, १; १९,९,३; २४,२०,१; २५, ९, ६; तै १,२,१३,३; ¶२, १, ५, १; ६,१[२]; ४, १,२, ३; ३, १; २,८,१; ६,५,१; ¶५,१,२, ६; ४,१$;२; २,६,५[२]; ४,१२,२[२]; ५,८,३; ६,४,४; ७, २५, १$; ६,२,९,४¶; ७,३, १०, ३[२]¶; ५,८,५; मै १,२,९; ११, ३;२, ७,२; ३; ८,११[२]; १०,६; १३, २२; ३, १, ४[२]; ¶; ५[२]; ३,९; ८,७;८¶; ¶४,२,२; ५,९;१०, २†; काठ २,१०; १२,५¶; १३, ७[२]¶;१४,१;१६,२;३;१५;१८, ४; १२; १९, ३; ४[२]; २०, ५; २२,५[२]; ९¶; २५, ८; ¶३२, २[२]; ६; ३९,२; ४०,१२; ४५, ५; क २, ४; २५, ६; २८, ४; ३०,१; २[२]; ३१,७[२]; ३५,३¶; ४०, १; कौ २, २२६†; जै ३, २०,१०†; शौ ४,१४, २; ३४, १; ९,५,२०; १५, १, ७; २०, १२८,१५[o]; पै ३,३८,२; ५,१६, ३; ६,२२,१; १६,९६, ८; ९९, ६; १७,२९, ११; १८, २७,७; –‡ष्ठस्य[p] कौ १,४६३;२,९४०; जै १,४८,९; ४, १, १; –†ष्ठा ऋ ४,२,११;५,७,५;९,१४,७; १०, ८९, ३; तै ५, ५, ४, ४; काठ ४०, ५; –ष्ठाः काठ २१, २¶[q]; –ष्ठात् ऋ ६, २४, ६; मा १०,१९[r]; १७,६७; का ११, ६,४[r]; १८, ६,३; तै ४,६,५,१; मै २, ६, ११[r]; १०, ६; काठ १८,४; क २८,४; कौ १,६८†; जै १,७,६†; शौ ४, १४, ३[२]; ११,७,१०; १८,४, १४; पै ३,

---

a) °ष्ठी° इति मूको.। b) पाभे. पृ. २१०८ *p* द्र.।

c) सपा. °ष्टीभिः<>°ष्ट्या इति पाभे.।

d) पाभे पृ. २१०८ *q* द्र.।

e) विप. (क्रिमि-)। तत्रभवीयः ढञ्>एयः प्र. उसं. (पा ४,३,५६)। f) षस. अन्तोदात्तः।

g) भाप. (वहन-)। व्यु. ?। <(√*भृष्>)√*पृष् [=√वह् 'वहने']।

h) विप. ([*प्रष्ठ-वाह्-] अनडुह्- [=पृष्टि-वाह्-])। उस. उप. कर्तरि <√वह्।

i) =पृष्टि-वह–। उप. प्र. एव विशेषः।

j) पाठः? (√वृष् [वृष्टौ]>) वृष्टि– >[तद्धिते] *वृष्ट्या– (वर्ष्या-)>-ष्ट्या [प्र१] इति शोधः (तु. सपा. [शौ ६, १२, ३] पुरुष्णी इत्यत्र च शीपाला इत्यत्र च टि.)।

k) नाप. स्त्री. (रशना- [तु. सा.; वैतु. अन्ये =वडवा- इति ?])। [√*पृष् (=√पृच् [सम्पर्के =*बन्धने]) >भावे] *पृष्– + त्यः प्र. उसं. (पा ४,२,९८ [वैतु. वडवाया अर्थे <२पृष्टि– इतीव PW. प्रमृ.])।

l) वप्रा.। नाप. (देहभाग-, शिखर-, सामन्- प्रभृ.)। व्यु. ?। <√*पृष् [=√*भृष् (वधा. विपरीत-भावे, ऊर्ध्वभावे, शब्दे)]; वैतु. <(√स्पृश्>) √*पृश् इतीव माश (१२, २, २,११ [तु. या ४, ३]), <√पृष् [अर्थः ?] इति पाउ [२, १२] अभा., <(प्र√स्था>) प्र-स्थ– इति GW. प्रमृ. ?। m) =सपा. तैआ ३,१०, ४ आपश्रौ १४,११,४। तांब्रा १,७,६ तु पृष्ठे इति पाभे.।

n) विप. ([पूर्ण-] मन्मन्- [=*स्तोत्र-])। सस्थ. प्रयस्– =(√वृध् [*शब्दे]>)वृधस्– इति कृत्वा 'शब्देन पूर्णम्' इति वा. (तु. [विप. इतिमात्रे] सा.; वैतु. वें. =शरीरभाग- इति, ORN. GRV. =सामन्- इति च ?)।

o) सपा. खि ५,१४,४ प्रष्टिम् इति पाभे.।

p) सपा. ऋ ९,१११,१ सुतस्य इति पाभे.।

q) नाप. (इष्टका-विशेष-)। r) =सपा. माश ५,४, २,५। तै १,८,१४,२ काठ १५, ७ शौ १२, २,४१ तु °ष्ठे इति पाभे.।

३८,८[२]; ६६, १८,६[२]; १५४,१; –ष्ठान् पै १६,७१, ८; –ष्ठानाम् ¶तै ५, ३, ७, १; २; मै १, ४,४; ९; काठ ५, ६; २१,२¶; ३२,६; क ३१, १७¶; –ष्ठानि ऋ ९,२२,५; ¶तै ३, ५, १०, १; ५,५, ८,१; ६,६,८,१[२]; ७, २,१,१[२]; २,२; ३; ६,२; ३,४, १; २; ५,२[२]; ३[२]; ६,२; ७,३[२]; ४;८,२; ९,३[४]; १०,१; ३; ४; ४,१, २; २, ३[२]; ४[२]; ५; ३,२; ४; ६-७, २; ५, १,६[२]; ३,१[२]; ४,१; ¶मै १,४,९; ५,६[२]; ३, ८, ४; ४, ४, १०[२]; ७, ३[२]; ¶काठ १२, ५[२]; १५, १०[२]; २४,४; २९, ७[२]; ३२, ६; ३३, ५[३];८[४]; ३४,१६; ¶क ३७,५; ४५,८[२]; कौ १,९२; जै १,१०, २; शौ १२,२,१२; १८,१,६१; पै १७,३१,२; –ष्ठे ऋ १,१२५, ५; १६४,१०; ५,३६,२; ६१,२; ६,७५,५; ८,१००,५; ९,६६,५; ८६,२७; मा ३, ५[a]; १३, १७; २४; १४, ५; १२; १४; १५, १०-१४; ५०; ५१[b]; ५८; ६४; १७,७२; २९,४२†; का ३,१,५; १४,२,२;९; १५,१,५; ४,२; ३; १६,३,३; ६; ९;१२; १५;६,२; ३[b]; ७,१;६; १८, ६,८; ३१,२, ७†; तै १, ८, १४,२[c]; ३, ५, ४,१; ५, ३; ४, २,९,१; ३, ६, १;४,२-३,३; ६, १[३]; ६,५, ३; ६,२†;७,१३,३[२b]; मै १,१, २; ४, ३; २, ७, १६[३]; ८, १; ९[५]; १४[३]; १०, ६; १२, ४[२b]; १३, १६; ३, ३, ९; ११, ८?[d]; १६, ३†; ४, १, २; ९, १५; १६; काठ ५, ६; ७, १२; १५, ७[c]; १७, १; ८[५]; १०[३]; १८, ४; १८[२b]; २०, १०; ३९,३; ४०, ३; ५; ४६, १†; क २५, १०; २६,७[५]; ९[३]; २८,४; २९, ६[२b]; ३१, १२; शौ ५, २०, ६; ७, ८५,१[e]; ९,५,१०[f]; १५[g]; १४, १०†; १५,९‡[h]; १०,७, ३८; १०, ५; ११, ७, २६; १२, २, ४१[c]; १३,२,३७;४,१; १८,२, ४७;४,४;३६[i]; पै १, १०२,२[c]; २,८४, ७; ३, ३८, ७; ४,२७, १; ९, २४, ७; १५, १०, ५†; १६, ६६,१०†;६८,८†[h]; ७१, २;१०३, १०; १०७, ५; १५०, ९; १५५,६; १७, १०, ९; ३४, २[c]; १८,२४, ४; १९,३८, १६; –ष्ठेन मा १४, ११; का १५,४, १; तै ४,३,६,१;५,५,८,३¶;७, १७,१; मै २,८,३;११; ¶३,१, ५; ३,९; काठ १७,३; २२, ५; ५३,७; क २६,२; शौ ११, ४, ९[२]; पै १६,५५-५७,११; –ष्ठेभ्यः काठ ३३, ४¶; –ष्ठेषु ऋ ९, १०२, ३; कौ २, ३६५†; जै ३, ३०, ७†; पै १६, १४८, १; –¶ष्ठैः तै ५, ५, ८,१; ७,२, १, २; ६, २; ३, ५, १[२]; २;६, २; ८, २; १०, १[२]; २;४,१,२; २,३; ३, २; ६-७, २; ५, १५, २[२].

पृष्ठ-यज्वन्[j]– -ज्वने ऋ ५,५४,१.

¶पृष्ठ-वत्– -वन्तौ मै १,४,९; काठ ३२,६.

¶१पृष्ठ्य[k]– -ष्ठ्यः तै ७, २, ६,२; ४,२-३,२; ७, २; –ष्ठ्ये तै ६, ६,८,१.

२पृष्ठ्य[l]– -ष्ठ्येन ऋ ४, ३, १०; २०,४.

?पृष्ठः[m] पै ५,१४,८.

?पृष्ठांस[n] पै ५, ३६,५.

?पृष्णिद् पै ५,२६,२.

पृष्वा[o]– -ष्वाभ्यः तै ७, ४, १३, १[p]; –ष्वाम् तै ५,७,२०,१[q].

[a]) सपा. मै १,६,१ काठ ७,१३ क ६,४ उपस्थे इति पाभे.। [b]) पाभे. पृ १७८९ *a* द्र.। [c]) पाभे. पृ २०९९ *i* द्र.। [d]) पाठः ? पृष्ठे इति पपा.। पाभे. पृ २०५७ *e* द्र.। [e]) पाभे. पृ ८८३ *f* द्र.। [f]) नाकस्य पृष्ठे इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६, ९८,२ सुकृतां लोके इति पाभे.। [g]) नाकस्य पृष्ठे इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ११, १,३६ नाके तिष्ठन्तम् इति पाभे.। [h]) =सपा. वैताश्रौ ४०,७; ४१,१२। सलिलस्य पृष्ठे इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०, ५५,५ प्रमृ. ऐआ ५, ३, १ तैआ ४, २०,१ या १४,१८ समने बहूनाम् इति पाभे.। [i]) सपा. पै ५,४०,८ मध्ये इति पाभे.। [j]) विप. (मरुद्गण-)। उस. उप. ङ्वनिबन्तम् (पा ३,२,१०३)। [k]) नाप. (षडह- [यज्ञ-])। समूहे यत् प्र. पावा (४,२,४२)। [l]) विप. (अन्धस्-, पयस्- [सोम-])। ततआगताद्यर्थे यत् प्र.। [m]) पाठः ? १पृष्ठय–>-ष्ठ्यः इति शोधः। [n]) पाठः? पृष्ठमांसम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?पेष्यम्)। [o]) नाप. ([वर्षणशीला-] विद्युत्- [=प्रुष्वा- =वृष्वा-])। व्यु.?। प्रु(ष्व>)ष्वा->नैप्र. यनि. इति। [p]) सपा. काठ ४४,२ प्रुष्वाभ्यः इति, मा २२,२६ का २४,१२,१ प्रुष्वाभ्यः इति पाभे.। [q]) सपा. मा २५,९ का २७,९,१ मै ३,१५,८ प्रुष्वाः इति काठ ५३,१० प्रुष्वाम् इति च पाभे.।

√पृ √पृ द्र.

?पेतयः[a] पै २,७९,३.

पेत्व[b]– -त्वः मा २९,५८; ५९; का ३१,६-७,१; तै ५,५, २२-२४, १; ¶मै २, ५, ६; ४, ७, ८; काठ १३, २¶; ४८, १-३; शौ ५,१९,२[c]; –¶त्वम् मै २, ५, २; ६[२]; ११[२]; काठ १३,१; २[२]; –त्वस्य तै ६,२,८,४¶; शौ ४, ४, ८[d]; –त्वेन ऋ ७, १८, १७.

पेत्वा (त्व-अ)नुवचन– काठपुष्पि ४८.

पेदु[e,f]– -द्वे ऋ १, ११७,[९;७,७१, ५]; ११८,[९; १०, ३९, १०]; ११९,१०.

?पेद्वव[g]– -वम् मै ४,९,९.

पेपिशत्–, पेपिशान– √पिश् द्र.

पेय– √पा (पाने) द्र.

१पेरु[h]– -†रवः ऋ ९, ७४, ४; काठ ३५, ६; क ४८, ७ –रुम् ऋ १०, ३६, ८; तै ३, १, ११, ८[i].

२पेरु[h]– -रुः ऋ १, १५८,३; ७, ३५, १३; मा ६, १०; का ६,२,४; तै १,३,८,१;६, ३, ६,४; मै १, २, १५; ३,९, ६[२];¶; काठ ३, ५; २६,८; क २, १२; ४१, ६; शौ १९, ११, ३†; पै १३, ८, १३†; –रुम् ऋ ५, ८४, २; तै २,२,१२, ३†.

३?पेरु[j]– -रवे खि १,२,२.

पेरुक[e]– -के ऋ ६,६३,९.

१पेश– √पिश् द्र.

२पेश[k]– -शः ऋ ७,३४,११.

पेशन–, पेशनी–, पेशल–, पेशस्–, पेशस्कारी– प्रमृ. √पिश् द्र.

पेशि[l]– -शिः पै २०,५५,१[२].

पेशितृ– √पिश् द्र.

पेषी[l]– -षी ऋ ५, २, २; पै १८, २५,८†.

पेष्ट्र[m]– -ष्ट्रम् खि ४, ५,१८[n]; शौ ४, १२,२; ६,३७, ३[o]; पै ४,१५, ५[p];१७,२१,१.

?पेष्यम्[q] पै ५,३६,५.

पैङ्ग्नं[r]–>पैङ्ग-राज[s]– -जः मा २४, ३४; का २६,७,४; तै ५,५,१३, १; मै ३,१४, १६; काठ ४७,३.

पैजवन– पिजवन– द्र.

पैतृमत्य–, पैतृष्वसेयी– पितृ– द्र.

पैद्व[t]– -०द्व शौ १०, ४,

---

a) पाठः? पति– > -तयः इति शोधः।

b) नाप. (मेप-)। व्यु.?। (√वृ [आच्छादने]>नैप्र. √*वि > √*पि> भावे) *पयस्– >*पयस्मय– (आच्छादन- प्रयोजक-)> नैप्र. पयत्म–> यनि. (तु. वस्त–; वैतु. पाउ [४,१०५] <√पा [पाने] इति, म. विप. <√पत् इति ?)।

c) सपा. पै ९,१८,८ ?तेत्वक् इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २०५१ e द्र.।

e) व्यप. (राजन्-)। व्यु. ?। f) < √पद् इति? MW., <√पद् = *पैद् इति WAG [१,२३७ b]।

g) अर्थः व्यु. च ?। सपा. तैआ ४,९,३ प्राव्यम् इति पाभे.। पेद्वँ इति मूको. अनु पेयिवान् इत्यपि पपा. (तु. संस्कर्तुः टि.)। h) अर्थः व्यु. च ?।

i) पाभे. पृ १०६३ c द्र.।

j) पाठः? पेदुवे इति शोधः (तु. सपा. ऋ १, ११६,६; ११७,९ प्रमृ., संस्कर्तुः टि. च)।

k) नाप. (वरुण-)। व्यु.?। (प्र+ईश– >प्रास.) *प्रेश– > नैप्र. यनि. (तु. GRV. टि., PW. PG [२,१२५] प्रमृ.; वैतु. वें. सा. =पेशस्- [=रूप-] इति, सा [पक्षे] = रूपकृत्- इति च)।

l) नाप.। अर्थः व्यु. च ?।

m) नाप. (*मांस-पेशि- [नभा. पट्ठा])। √पिश् (*मांसे =वस्तु-भावे) + त्रन् प्र. [तु. पिशित–, पेशि– (तु. Hill. [तु. B.],CA); वैतु. W. विप. इतीव कृत्वा <√पिष् [पेषणे] इति, सा. श्रेष्ठ– [< प्रिय-] इति ?)]। सस्थ. ?अस्ति–>(अस्थि–>)-स्थि इति शोधः।

n) सपा. खिसा २९,१८ पिष्ट्रम् इति पाठः? यनि. सु-शोधः।

o) पेष्टम् इति सा.? यनि. शोधः।

p) पेष्टम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ [४, १२,२])।

q) पाठः? (पेशि–>स्वार्थे) पेश्य– > -श्यम् इति शोधः (तु. मूको.)।

r) नाप. (पक्षिन्-)। व्यु.?। पत्र– (=पक्ष-)>नैप्र. *पत्त–> *पा(त >ध >)य– > पै– + (√स्यक्ष् [धारणे] > कर्तरि) *स्यक्ष– > उस. *पै-स्यक्ष–> नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये = १पिङ्ग– इतीव ?)।

s) नाप. (पक्षिराज- [=गरुड- ?])।

t) वप्रा.। व्यप. ([अश्विभ्यामघाश्वाय प्रत्त-] अश्व-)। व्यु.?। नाप. [विपनाशक-भेपज- (वैतु. HIG [१,१७९] =कीट- इति ?)]। (*पैद्व–>) *पैद्– [विप-]+

६ⁿ; पै १६, १५; ६; -द्वः ऋ १, ११६, ६; ९, ८८, ४; शौ १०, ४,५³; ७; १०; पै ३,१६, १; ११, ७, ५;९; १६,१५,५³; ७; १०; १६,७; -द्वम् पै ११, ७, ११; -द्वस्य शौ १०,४,११; पै १६, १६, १; -द्वेन पै ८, ७, ६.

?पैशे, पैश्याहता[b] पै २०,५५,१.

१पोतृ[c]- -ता[d] ऋ ९, ६७,२२; काठ ३८,२†.

२पोतृ[e]- -†ता ऋ १,९४, ६; २, ५, २; ४,९,३; ७,१६, ५; मा १९, ४२‡[d]; का २१, ३, १३‡[d]; मै २, १२, ८; ३, ११, १०‡[d]; कौ १, ६१; जै १, ६, ७; ४, २९,५; -तारम् मै ३,९,८¶; -तारा खि ५, ७, १, ८; मै ४, १३, २; ८; -तुः मै ४,४,८¶;

३पोतृ[f]- -०तः मै ३, ६, ८²; -०तः खि ५,७,५,२; ८; -ता पै १२, १,५†; -¶तारम् काठ २६,९; क ४१, ७; -तारा खि ५, ७, ३,६; काठ १५, १३; १९, १३; -¶त्रा काठ २४, ६; २६, १; क ३७,७; ४०,४.

१पोत्र[g]- -त्रम् ऋ १,७६,[४; १०, २,२]; २,१, [२; १०,९१,१०]; -त्रात्[h] ऋ १, १५, २; २,३६, २; ३७,२; ४; खि ५,७, ५,२; ८;१०; शौ २०,२,१; ४; †६७, ४;७.

२पोत्र[i]- -त्राभ्याम् तै ५,७, १५, १; काठ ५३,५.

पोप्रुथत्- √प्रुथ् द्र.

पोष-, पोषण-, पोषयित्नु-, पोषयिष्णु-, पोष्टोस(:) पोष्य-, पोष्या-वत्- √पुष् द्र.

पौंस्य- पुंस्- द्र.

?पौञ्जष्टी[j] पै ५,३,५;

पौञ्जिष्ठ[k]- -ष्ठः शौ १०, ४, १९; पै १६,१६,९; -ष्ठम्[l] मा ३०,८; का ३४,१,८.

पौतक्रत- √पू>पूत-क्रतु- द्र.

पौतुद्रव- २पूतुद्रु- द्र.

?पौतुमॉन्नास्तिसुग्मास्य पै १,५९, २.

पौत्र-, पौत्रमर्त्य- प्रमृ. पुत्र- द्र.

†पौर[m]- -?०र[n] ऋ ५, ७४, ४; -रः ऋ २,११,११[o];८,६१,६;कौ २, ९३०; शौ २०, ११८,२; -रम्[p]

(√वृ [हिंसायाम्] > कर्तरि *व- >) *वु- > उस. यनि. (वैतु. <पेदु- इति सा. PW. प्रमृ., <√पद् [गतौ] इति दे [१,१४] ?) । शौ [१०,४,७] अर्वत्- [विप. (*हिंसक- [पैद्व-; वैतु. अन्ये = अश्व- इति ?])] ।

[a]) सपा. पै २०,२४,७ भग इति पाभे. ।

[b]) पाठः ? *वैशन्ते (सरसि [लक्षणया] तदुपजीविन्यां कृषौ), पेशिर् आभृतः इति त्रि-पदः शोधः (तु. छन्दः, मूको. च [तु. दशमो मन्त्रो, यत्र पेशेर् जातिद्वय-मुक्तं भवति कृषिजा च पर्वतजा चेति])।

[c]) नाप. (ऋत्विग्-विशेष-)। धा. ? + तृच् प्र. ।

[d]) पाभे. पृ २०६७ *l* द्र. ।

[e]) पूर्वात् तृन् प्र. नित्स्वरश्चेति विशेषः ।

[f]) स्वराभावात् पृथङ् निर्देशः ।

[g]) नेष्टृ- > नेष्ट्र- इत्येतत्-सन्यायतया अर्थः व्यु. च द्र. ।

[h]) *पोत्राय >नैप्र. पोत्रात् इति प्रक्रिया द्र. (तु. ब्राह्मण-> -णात् टि.) ।

[i]) नाप. (घोणा- [तु. भा.])। व्यु. ? । प्र+*वुक्त्र-> प्रास. *प्रवक्त्र- > नैप्र. यनि. । पा [३, २, १८३] √पू+ष्ट्रन् प्र. इति ।

[j]) पाठः ? (पुञ्जिष्ठ->भावे) *पौञ्जिष्ठ्य->स्त्री.) पौञ्जिष्ठी- [संघ-भाव-] >-ष्ठी [तृ१] इति शोधः (वैतु. BKA. = पुञ्जिष्ठानि इति ?)।

[k]) नाप.(*पौञ्जाऽऽजीविन्-) । व्यु.?। *पौञ्जु- (*जलाऽऽजीव विशेष-?)+(√इष् [*भोजने] > कर्तरि) इष्ट- (आजीविन्-)> कास. *पौञ्जेष्ट-> नैप्र. यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. म. [अपत्यार्थे] <पुञ्जिष्ठ- इति ?) ।

[l]) सपा. तैब्रा ३,४,५,१ ०ष्टम् इति पाभे. ।

[m]) बप्रा. व्यु. ?।

[n]) पाठः ? ०रा (०रौ) इति शोधः (तु. ?वीर [ऋ ६, ६३,१०] इत्यत्र टि. GW. प्रमृ. च; वैतु. पपा. सा. OBN. L [२४२] प्रमृ. यनि. एव सं२ इतीव ?)। विप. ([*वल-भृत्-] अश्विन्- [तु. सा.])। भर- (वल-) + (√भृ > कर्तरि) भर- > उस. *भर-भर-> नैप्र. यनि. इति ? (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. च < पुर्- [< √पॄ] इति) ।

[o]) विप. ([*प्रवाह-वत्-] उत्स-,सोम-) । उस. √भृ [*प्रवाहे] > भावे *भर- इति पूप. । शेषं *n* टि. द्र. । [वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. नाप. ([पूरयितृ-] सोम-)] ।

[p]) व्यप. (ऋषि-)। उस. (√भृ [*शब्दे]>भावे) *भर- इति पूप. । शेषं *n* टि. द्र. ।

ऋ ५,७४,४; ८,३, ⌊(२,१३,९) १२⌋; -राय[a] ऋ ५, ७४, ४; -रासः[b] ऋ ८, ५४, १[c]; -रे[b] ऋ ८, ५०, ५; खि ३, २, ५; -रेण[d] पै १३,१०,६.

पौरुकुत्स-,पौरुकुत्सि-,पौरुकुत्स्य- पुरु- द्र.

१पौरुष-, २पौरुष[*]- पुरुष- द्र.

?पौरुषाक्षः[e] पै ९,६,७‡[f].

पौरुषेय- पुरुष- द्र.

पौर्णमास, °सी- √पृ,पॄ द्र.

पौल्कस- पुल्कस- द्र.

पौष्कल- २पुष्कल- द्र.

पौष्ण-, °ष्णी- √पूष् द्र.

प्र[g] ऋ १, ९७, ⌊३[?h] (५, १०, ६)⌋; ८,४९,४[i]; ५०, ६; खि ३, १, ४[i]; ९, १; कौ २, ८५४; शौ ४, ३३, ३†[h]; पै ४, २९,३†[h]; १९, २५, ८?.

?प्र···अनजा[j] ऋ ५,५४,१.

?‡प्र···आशिपे[k] कौ १, २०८; जै १, २२,५.

प्र-उग[l]- -गम् ऋ १०, १३०, ३; मा १५, ११; का १६, ३,५; तै ४, ४,२,१; मै २,८,९; ३,९,४¶; काठ १७,८; क २६, ७.

¶प्रउग-चित्[m]- -चितम्[n] तै ५,४, ११, १; काठ २१, ४; क ३१, १९; -चिता काठ २१, ४; क ३१,१९.

प्रउग-चिति[m]- -तिम् मै ३,४,७¶[n].

प्र-ककुत[o]- -ताः ऋ १, १९१, ७.

ϕप्र-कनिक्रदत्- प्र √क्रद्,न्द् द्र.

प्र √कम् > प्र-काम[p]- -माय मा ३०,१२; का ३४, २,४.

प्रकामो (म-उ) द्य[q]- -द्याय मा ३०,९; का ३४,२,१.

प्र √कम्प् > प्र-कम्पित,ता[r]- -ता, -ताः खि २, १,३.

प्र-कारितृ- प्र √कॄ (विक्षेपे) द्र.

प्र √कल्[s] > कालि, प्राकालयत काठ १०, ६¶.

प्रकल[t]- > प्रकल-विद्[u]- -वित्, द् ऋ ७, १८,१५.

---

[a]) भाप. (*वलातिशय-)। पस. *वल-भर- > नैप्र. यनि. (वैतु. सा. व्यप. इति)।

[b]) व्यप. (*ऋषि-)। उस. (√भृ ⌊*शब्दे⌋ > भावे) भर- इति पूप.। शेषं गतम्। यद्वा (√पठ् > कर्तरि) *पठ्-वर- > नैप्र. *पावर- > यनि.। सस्थ. ?आवन् > (√आप् ⌊लाभे⌋ >) आपन् इति शोधः (तु. सस्थ. नक्षन् इति)।

[c]) सपा. खि ⌊३,६,१⌋ ?पग्रासः > विप्रासः इति शोधितः पाभे.।

[d]) विप. (⌊*वेगवत्-⌋ रथ-)। उस. (√भृ ⌊*वेगे⌋ > भावे) भर- इति पूप.। शेषं गतम्।

[e]) पाठः? पूरुपा(प-आ)स- > -पासः ⌊प्र३⌋ इति शोधः (तु. पाभे.)।

[f]) सपा. ऋ १,१९१,३ कुशरासः इति पाभे.।

[g]) प्रकर्षवाचि अव्य.। उदात्तः (फि ४,११)।

[h]) वैतु. वें. प्र(स्तुवन्ति) इति क्रिउ.।

[i]) = पुरस् प. युक्तः कप्र. ⌊तु. पृ १७३९ o⌋।

[j]) पाठः? (प्रा ⌊प्र√अ⌋ञ्ज् ⌊= √अन्च्, √अर्च्⌋ '*पूजायाम्' > लोटि मपु२ ⌊तु. सस्थ. अर्चत इति⌋) *प्र···अञ्जत इति शोधः (तु. GW. MVG ⌊३६०, १२⌋; वैतु. वें. सा. मपु१ इति, GRV. उपु१ इति च)।

[k]) पाठः? प्र-आ √*शिप् (= √शास् ⌊शासने = *स्तुतौ⌋) > लटि उपु१ प्र···आ-शिपे इत्येवं शोध्यः (तु. सपा. ऋ ⌊८, ९३, १६⌋ प्र-आ √शुष् > प्र···आ-शुषे इति पाभे., ⌊अंशतः⌋ BS च; वैतु. यनि. रूपं क्रिप. सत् < प्र √श्रंश् इति सा., < आ √श्वि वा √श्रि वा √शु वेति भ. प्रभृ. प्र इति स्वाअ. इतीव च, यनि. रूपं क्रिप. असत् = आ-शिस्- इत्यस्य च१ इति च ⌊पक्षे⌋BS.?)।

[l]) वप्रा.। नाप. न. (शस्त्र-,अनोऽग्रभाग-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। < प्र-युग- इति शुप्रा ४, १३०; प्र √उज् (= √वज्) इति GW.। शेषं वैश. द्र.।

[m]) तु. यथायथं द्रोण-चित्-, द्रोण-चिति- टि.।

[n]) सपा. °चितम् <> °चितिम् इति पाभे.।

[o]) नाप. (विषधर-भेद-)। प्रास. अन्तोदात्तः।

[p]) भाप.। घञन्ते थादि-स्वरः।

[q]) भाप.। उस. उप. √वद् + क्यप् प्र. (पा ३, १,१०६)।

[r]) °कु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[s]) धा. गतौ वृत्तिः (तु. निघ २,१४)।

[t]) भाप. (*प्र-द्रव-)। व्यु.?। नैप्र. < प्र-क्षर-। शेषं v टि. द्र.।

[u]) = *प्रद्रव-वत्-। विप.। उस. उप. कर्तरि < √विद् ⌊लाभे⌋। वा. क्रिवि.। सस्थ. (√वा > नैप्र. √मा ⌊गतौ⌋ >) मिमानाः (गच्छन्तः)। 'प्रद्रवपूर्वं गच्छन्तः

प्र-कल्पयत्– प्र√क्लृप् द्र.
प्र-कश[a]– -शः शौ ९,१, २१; पै १६, ३४,१.
प्र-कार– प्र√कृ द्र.
प्र√काश्, >चकाश्, प्रकाशते खि २,१,४[b].
प्र-काश[c]– -शः ऋ १०, १२४,६; मै ३,८,४¶; –शम् ¶तै १,५, २,३;५,३,९,२; मै ३,८,४[2]¶, काठ ९,१६¶; ५३,२?[d]; –शे पै २०, ५२,७; –शेन मा २५, २; का २७, २, १; तै ५,७,१२,१; १४,१; मै ३, १५,२; काठ ५३, २;४.
प्र-चाकशत्– -शत् ऋ ४,५३,४.
प्रा-काश[e]– -शौ तै १, ८, १८, १¶.
प्र√कित्[f] > केति,चिकित्स, †प्रचिकितः[g] ऋ १, ९१, १; मा १९, ५२; का २१, ४, २; तै २, ६, १२,१; मै ४,१०,६; काठ २१, १४; प्रचिकिद्धि ऋ ८, ३९, ३. प्र···चिकेत ऋ ५, १९, १; तै २,२,१२,४; प्रचिकितुः ऋ ७, ११,३; प्र···चिकित्रे ऋ १, १८६,९.
प्र···चेकिते ऋ ६, ६१, १३.
प्राचिकितत् ऋ ७,८०, [(७८, ३)२].
†प्रचिकित्स>त्सा ऋ १,९१, [२३; ६, ४७, २०]; मा ३४, २३; का ३३,१,१७.
प्र-केत– -तः ऋ १,९४, ५; ११३, १;२,३०,१[h]; ७, ११,[१; १०, १०४,६];३३,१२;१०,१२९,२; मा ३४,१८†; का ३३,१,१२†; तै ४,४,१,२[i]; ५, २, ६, १¶; काठ[i] १७,७; ३७, १७; क २६, ६[i]; कौ २, १०९९†; पै १२,१, ६†; –तम् ऋ २,१७,७; –तेन[i] मा १५, ६; का १६, २, ३; मै २,८,८; –तैः ऋ ७, ३३, ९; १०,७,१.
प्र√कुप्>†प्र-कुपित– -तान् ऋ २, १२, २; खि ५, ५, ११[2]; शौ २०, ३४, २; पै १३, ७, २.
प्र√कृ(वधा.), प्र···कृथः ऋ १,११२, ८; प्र···कृण्व, प्र(कृण्व) ऋ ६, २१, ९; †प्र···कृधि ऋ १०, ९६,११; शौ २०, ३२, १.
†प्रकृणुते ऋ ४, १७, १०; मै ४,१४,१२; जै ४,११,३; प्र··· कृण्वे ऋ १, १३८, २; †प्र··· कृणुध्वम् ऋ १, १२२,४;१८६, १०;५,४१ [६ (१०,६४, ७)]; ७, ३१,१०;३४,९;३६,८; ५३, २; मै ४, १०,३; कौ १, ३२८; २, ११४३; जै १, ३४, ६; ४, २९,७; शौ २०,७३,३; प्र(कृणुध्वम्) ऋ १, १२२, ४; १८६, १०; ५,४१,[६; १०, ६४, ७]; ७,३६,८; मै ४,१४,७†.
†प्रप्र(कुरुत)[j] ऋ ८, ६९,[(७, १)१];कौ १,३६०; जै १,३८,१.
प्रचक्रे ऋ ८, ४, ५; प्रचक्रुः शौ १२,२,५; पै १७,३०,५; प्र··· चकर्थ ऋ १, १०३, ७; प्र··· अकृत ऋ १, १२४, ५; प्र(अकृथाः) ऋ ५,३०,८[k].
प्र-कार– -रेण खि ७,७,९.
†प्र-चक्राण– -णम् ऋ ९, १५, ७; कौ २,६१८; जै ३,५०,१०.

(पलायमानाः) भोजनानि जहुः' इति वा. [वैतु. या [६, ६] प्रभृ. प्र-कला– (लघ्वी-कला-) + (√विद् [ज्ञाने] > कर्तरि) विद्– इतीव उस. कृत्वा = वणिज् [तु. या.], = अज्ञ- [तु. सा.], = क्रिवि. [तु. GW. ORN.] इत्येवं विविधं पश्यन्तः वा. अपारयिष्णवः ?]।

[a]) विप. ([*तरल-] मधु-विन्दु-)। व्यु.?। (√वृष् [वर्षणे = तरल-भावे] >) *वृपक्ष– > नैप्र. यनि.। सस्थ. कुशा– इति नाप. सत् =मधु-कोश- इति कृत्वा (√वृष् [*रक्षणे = माने] >) *वृपसा– > नैप्र. यनि. इत्यनयोः प्राति. विपय-विवेकः द्र.। एतदनु पृ ११०४ प्रताडन्या अर्थे कृतो निर्देशो नेष्टः। पृथगेवाऽस्य निर्देश इष्टः (वैतु. PW. प्रभृ. प्रताडनी-परेण कुशा– इत्यनेनैव प्रकश– इत्यस्य कोऽपि संबन्ध इतीव [तु. पपा.?])।

[b]) सपा. सु ४,२ चकासति इति पाभे.।

[c]) भाप.। घञन्ते थादि-स्वरः।

[d]) अधिकः पाठश्चिन्त्यः (तु. तै.)।

[e]) नाप. (दर्पण-)। गस. उप. अधिकरणे घञ् प्र. पूप. दीर्घश्च। वैप २, ३खं. अपि द्र.।

[f]) = √चित्। धा. ज्ञाने वृत्तिः।

[g]) लेटि मपु१ (तु. वें. स्क. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. उ. म. प्रभृ. क्षान्तम् इति?)।

[h]) तु. सस्थ. टि. आ।

[i]) सपा °तः, अस्ति (तां १, ९, १० गोब्रा २,२,१३ वैताश्रौ २२,४ च)<>°तेन इति पाभे.।

[j]) वैतु. वें. सा. भ. प्रप्र (भरत) इति, विव. प्रप्र (ददामि) इति। शेषं पृ ७०८ h द्र.।

[k]) तु. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. प्र (आस्ताम्) इति क्रिउ., ?PG [३,१६५] प्रास्यताम् इति शोधुकौ।

प्र√कृत् (छेदने), प्रकृन्तति शौ १२,४, ७; पै १७,१६,८.
प्र-कृन्तत्[a]– -न्तानाम्[b] तै ४,५,३,१; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७,२.
प्र√कृप्, प्रकृपतम् मै २,७,१२.
प्र-कृपत्– -पन्तः पै ८,१८,१.
प्र√कॄ(विक्षेपे), प्र···किरति तै ६, २, ७,४¶.
प्र-करितृ[c]– -तारम् मा ३०, १२; का ३४, २,४.
प्र√क्लृप् > कल्प्, प्र···कल्पताम्[d] शौ ५,७,३.
प्र-कल्पयत्[e]– -यन् शौ १९,८,१.
प्र-केत– प्र√कित् द्र.
प्र√क्रद्,न्द् > क्रन्दि, †प्र···अचिक्रदत् ऋ ९,७७,१; कौ १,५५६; २,४८०‡[f]; जै १, ५७, ३; ३,३६,५‡[f].
ϕ†प्र-कनिक्रदत्[g]– -दत् ऋ १०, १,२; मा ११, ४३; का १२, ४,६; तै ४, १, ४, २; ५,१, ५, ४; मै २, ७, ४; ३, १, ५; काठ १६,४; १९,५; क ३०,३.

प्र√क्रम्, > क्रमि, क्रामि, ¶प्रक्रामति तै ५,२, १,७; मै ३,२,१; काठ १९,११; १२[3]; ३२, ५; क ३१, १; २[2]; पै १६, १२६, १-३§; प्रक्रमताम् पै १६, ९७, ९[h]; प्रक्रमध्वम् पै १५, ९, ५[i]; प्राक्रामत् ऋ १०, १२८, ५; प्र···क्रामेत् मै ३,२,२¶. प्र(चक्राम) ऋ १०, ७५,१; प्रचक्रमुः मै १, २, १; पै ६,३,१०; प्र···चक्रमुः ऋ १०, ७५, १; प्र···अक्रन् ऋ ५, ५९, १[j]; †प्र···अक्रमुः ऋ ९, ४१, १; कौ १, ४९१; २, २४२; जै १, ५१,५; ३,२१,७; †प्र···अक्रमुः ऋ ९, १०, १[k]; ३१-३२, १; ८६, १७; कौ १, ४७७; २, ११९; ४६९; ५०३; जै १,५०, १; ३, १२,६; ३५, ४; ३९,२; ४,२७,४; प्राक्रमिषम् ऋ १०, ९५,२.
¶प्रक्रमयति काठ २५, ८; क ४०,१.
प्रक्रामयति[l] मै ३,२,२¶; प्रक्रामयन्ति मै ३, २, ५¶.
?प्रचक्रमति पै १७, १०, ८[m]; प्र···चक्रमन्त ऋ ४, २२, ६; प्र···चक्रमन्त[n] ऋ २,१९,२.
¶प्र-क्रम[o]– -माः मै ३,८,४; -मान् मै ३,८,७; काठ १९,११[p]; १२; २५,८[2q]; ३२,५; क ३१,२; ४०, १; -मेषु मै १,६,१०; काठ ८, ३[3r]; -मैः काठ २५,४; क ३९,१.
प्र-क्रम्य मै ३,२,२¶.
¶प्र-क्राम– -मान् क ३१,१[p]; ४०, १[q]; -मेषु क ६,८[3r].
प्र-क्रामत्– -मन्तः शौ १२,१, २८; पै १७,३,९
प्र√क्री > प्र-क्री[s]– -क्रीः शौ ४,७,६; ११,९,१०[t]; पै २,१,५; १६, ८२,१०[t].
प्र√क्रीड्, प्रक्रीडते शौ ५, २१, ८; प्रक्रीडान् ऋ ४,४१,११.
प्र-क्रीड[o]– -डेन मा ३९, ९; का ३९,७,१.
†प्र-क्रीडिन्[u]– -डिनः ऋ ७,५६, १६; तै ४, ३, १३, ७; मै ४, १०,५; काठ २१,१३.

---

a) नाप. । गस. उप. शः प्र. उसं. (पावा ३,१,१३८)। प्रकृतिस्वरः ।
b) सपा. मा १६, २१ का १७, २, ५ विकृन्तानाम् इति पाभे. ।
c) नाप. । गस. तृजन्तम् ।
d) सपा. पै ७,९,४ प्र···सिध्यतु इति पाभे. ।
e) तु. RW. वैतु. शंपा. सात. प्रक° इति? ।
f) सपा. ऋ ९,७,३ प्र···अवचक्रदत् इति पाभे. ।
g) विप. ([*प्रज्वाल्यत्-] अग्नि-) । धा. दीप्तौ वृत्तिः उसं. (पाधा. [वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. आह्वाने]) । वा. कृते सस्थ. परि इत्यत्र टि. द्र. (वैतु. सा. प्र···गाः इति, GW. निरुपसृष्टो योग इति च) ।
h) शौ ९,५,१;३ आक्रमताम् इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ १९१७ b द्र. ।
j) तु. GRV.; वैतु. वें. <प्र√कृ इति, सा. GW. च <प्र√क्रन्द् इति ।
k) तु. वें. विव. भ. GW.; वैतु. सा. भिन्नान्वयः ।
l) °क्रा° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
m) सपा. शौ १०,७,३७ नु इलयन्ति इति पाभे. ।
n) तु. वें. सा. PW.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति ।
o) नाप. । गस. घञन्ते थादि-स्वरः ।
p) सपा. प्रक्रमान् <> प्रक्रामान् इति पाभे. ।
q) सपा. सकृत् प्रक्रमान् <> प्रक्रामान् इति पाभे. ।
r) सपा. प्रक्रमेषु <> प्रक्रामेषु इति पाभे. ।
s) विप. (ओषधि-) । गस. उप. कर्मण्यधिकरणे वा क्विप् प्र. ।
t) नाप. (एकाह- [तु. सा.; वैतु. W. विप. ?]) ।
u) विप. (मरुत्-वत्स-) । गस. णिन्यन्तम् ।

?प्र क्री दु स्यु त ख इ म र स स म् पै ४,२१,१.

प्र√क्शा > प्र-क्शाय मै १, ९, ८¶[a].

प्रक्ष[b]– -क्षः[c] तै ६,३,१०,२¶; -क्षस्य तै ६, ३, १०, २[c]; कौ ३, ३, ८‡[d,e]; जै २,२, ३‡[d,e]; -क्षे[f] कौ १,४४४;२,४६५; जै १,४६, ८; ३, ३४, २३; -क्षेण[c] खि ४, ७[3],४[g].

प्रक्ष-त्व[c]– -त्वम् तै ६,३,१०,२¶.

प्र√क्षर्,>क्षारि, प्रक्षरति पै ९,२५, ४; ¶प्राक्षरत् मै १, १०, १३; २, ५, ७; काठ ३६, ७; प्र··· अक्षरत् ऋ ८,७,[१[h] (६९,१)]; ‡प्र···अक्षरन् ऋ ९, २९-३०, १; कौ २,१११५.

प्र···अक्षाः ऋ ९, ६६, [२८; १८९,१६]; कौ २,५१०; जै ३, ४०,६.

प्राक्षारयन् तै ६, ३, १०, २¶.

प्र√क्षि(क्षये),प्रक्षिणाति शौ १२, २, ३५; प्रक्षिणाति मै ३, ३, ५¶; प्रक्षिणाति पै १७, ३३, ६; प्र···क्षिणाति काठ ३२, ३¶; प्रक्षिणामि मै ३, ३, ५; काठ २१, ७; प्रक्षिणीहि शौ १०,३, १५; १३, ३, १-२५; पै १६, ६४, ४; २०, ७, ७; प्राक्षिणाः ऋ ४, १८, १२; प्र···क्षिणाम् ऋ, १०,२७,४; ¶प्रक्षिणीयात् मै १,४,१३; ३,३, ५; प्रक्षिणीयात् मै १, ४, १३¶; प्रक्षिणीयात् काठ २१,७¶.

प्र-क्षिणत्– -णता मै १, ४, १३¶.

प्र-क्षीण– -णाः शौ १०, ३, १५; पै १६,६४,४.

प्र√क्षै>प्र-क्षायत्– -यतः पै १३, ३,१४.

प्र√खन्, प्रखान् काठ ३७, १५[i].

प्र√खाद्, प्र···खादति ऋ १,१५८, ४[j].

प्र-खादु[k]– -दः ऋ १, १७८,४.

प्र√खिद्>प्र-खिदु[k]– -दाय मै २, ९,८[l].

प्र-खिदत्– -दते मा १६, ४६; का १७, ७, ५; तै ४, ५,९,२; मै २, ९, ८; काठ १७, १५; क २७, ५.

?प्रखुदसि[m] शौ २०,१३५,४.

प्र√ख्या, प्र···ख्यत् ऋ ८, ७९, २[n].

प्र-ख्य– -ख्यः पै १६,३४,३.

प्र-ख्याय काठ ९,१५¶[a].

?प्रख्येद्[o] पै ३,१०,४.

प्र-ख्यै[p] ऋ ७,८१,४.

प्र√गच्छ्,गम्, प्र···अगच्छतम् ऋ ८,८,१०.

‡प्र···गमत् ऋ ६, ४५, २४; कौ २, १०१८; जै ४, ९, ९; शौ २०, ७८, ३; प्र···गम्याः ऋ १,१८१,५[q].

प्र···जग्मुः ऋ५,४१,४; ‡प्र··· अग्मन् ऋ १०, ४२, ८[r]; शौ २०, ८९,८; प्र[s]···अग्मन् ऋ ६, ३७,२.

प्र-गर्धिन्– प्र√गृध् द्र.

प्र√गल्भ्> ¶प्र-गल्भ[t]– -ल्भः तै २,५,५,३.

प्र√गा, ‡प्रजिगाति ऋ १, ८७, ५; ८, ४९, २; खि ३, १, २; ४, ५, ७§[u]; कौ २, १६२; जै ३, १५, १०; शौ २०, ५१, २; प्र···जिगाति ऋ ३,४, ३; २७,

[a]) सपा. प्रक्शाय <> प्रख्याय इति पाभे.। °क्षा° इति सात. [मै.]।

[b]) वप्रा.। नाप. पुं.। विशेषः वैश. द्र.।

[c]) =प्लक्ष-वृक्ष-। व्यु.?। <√प्लुष् इति पाउ [३, ६३] < प्र√क्षर् इति तै [६,३, १०, २] पाम [२,२, २९] < प्र√ख्या इति माश [३, ८,३,१२]।

[d]) =पृक्ष- (=अन्न-)। [e]) पाभे. पृ २०८८ e द्र.।

[f]) =निवास-?। व्यु.?। <प्र√क्षि [निवासे] इति वा <प्र√वस् इति वा BSG.।

[g]) सपा. शौ ५,५,५ प्लक्षात् इति, पै ६,४,४ प्लक्षेण इति च पाभे.। [h]) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[i]) सपा. आपश्रौ ६,२१,१ प्रधान् इति पाभे.।

[j]) तु. वें. GW.; वैतु. सा. PW. अनेवंव्याचक्षाणौ।

[k]) विप.। गस. उप. अजन्तम्। [l]) सपा. काठ १७, १५ क २७, ५ विखिदाय इति पाभे.।

[m]) विशेषः पृ १२०३ a,o द्र.।

[n]) धा. दर्शने वृत्तिः।

[o]) पाठः? प्र-ख्य- (नाप. [संख्य-, युद्ध-]) > -ख्ये, अथ इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?आहार्षम्>प्राऽहार्षम् इत्यपि शोधः।

[p]) गस. उप. तुमर्थीयः कैः प्र.।

[q]) तु. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[r]) वैतु. GW. प्र···अन्तर्···अ° इति।

[s]) उ इत्यनेन समुदितः द्र.।

[t]) नाप.। गस. उप. कर्तरि कृत्.।

[u]) सपा. खिसा २९,७ प्रजिघाय इति पाभे.।

१[a,b]; ६, ६, १; १०, ४७, ६[c]; तै २, ५, ७, ३†[a,b]; मै १, ६, १†[a,b]; जै ४,१,७†[a,b]; †प्र… जिगाति ऋ ७, १०४, १७; शौ ८, ४, १७; पै १६, १०, ७; प्र(जिगाति) तै[a,b] २, ५, ७, २; ३[2];४; प्र…जिगासि ऋ १०, ७३, ३; प्रजिगात ऋ १, ८५, ६; शौ २०,१३,२†.

प्रागात् ऋ १, ११३, १६[d]; १६२,७[e];१६३[e],१२;१३; १०, ८५,१३; मा २५,३०[e]†;का२७, १२, ७[e]†; †तै[e] ४, ६, ७, ५[2]; ८, ३; काठ ३८, १२[f]; कौ ३, ३, ७[g]; जै २, २,६[g]; शौ १, २८, १[e]; ५, २८, ९[h]; ६, ३७, १[e,i]; १४,१,१३†; पै १०, १, १२[f]; १८, २, २†; २०, १७, १[e,i]; प्र…अगात् तै १, १,२, १; मै १,१,२;४,१,२; काठ१,२; ३१, १; क १, २;४७,१; प्र… गुः शौ ५,१,४; पै ६,२,४; प्रा- (प्र-अ)गाः ऋ ८, ४८, २[l]; प्रगाम ऋ १०,५७,१; शौ १३, १,५९; पै १७,२५,२.

प्र-जिगत्[k]– -गतः ऋ १,१५०,२.

प्र-गाथ– प्र √गै द्र.

प्र √गाह्, प्रगाहते ऋ ९, ९९, २[l]; प्र…गाहते ऋ १, १२७, ४; †प्रगाहसे ऋ ९,११०, २[l]; कौ १, ४३२; २[l], ७१६; ९८१; जै १,४२,६;३,५९,८[l];४,२४,२[l].

प्र-गाह्य खि ५,७,४,११.

? प्रगीयस्व[m] पै १४,४,९[n].

प्र √गृ (अवबोधने), प्र…अजीगः[o] ऋ १०,१०६,१.

प्र √गॄ (शब्दे) >φप्र-गृणत्– -णन्तः ऋ १,१५२,५.

प्र √गृध् > †प्र-गर्धिन्– -र्धिनः ऋ ४,४०,३; मा ९,१५; का १०, ३,८; तै १,७,८, ३; मै १,११, २; काठ १३,१४.

प्रगर्धिनी[p]– -नी ऋ १०,१४२, ४.

प्र √गृह्, प्रागृह्णात् तै २, १,१,४¶.

प्र-गृहीत– -तम् शौ १२,४,३४[q].

प्र-गृह्य पै ४,४०,३.

प्र √गै, प्रगाय ऋ ६,४०,१; †प्रगायत ऋ १[r], ५,१; ३७,१; ७,१०२, १; ८[r], १५,१; ९२,१; ९,१३, २[r]; ९७,४; १०४,१; तै ४, ३, १३,७; मै ४, १०, ५; १२, ५; काठ २०,१५; २१, १३; कौ १, १५५; १६४; ३८२; ५३५; ५६८; २,६३;९०; ५०७;५३८; जै १,१७,१; १०; ४३, २; ५५, ३; ५८,३; ३,७, १;९, ४; २०, ५; ४०,३; ४२,४; शौ २०,६१, ४; ६२, ८; ६८, ११; †प्र… गायत,>ता ऋ १,३७,⌊४; ८, ३२,२७⌋; ५,६८,१; ६,४५,४; ७,३१, १; ८, १०१,५; १०३, ८; ९,६०,१; ६५, ⌊(८६, ४४) ७⌋; कौ १, १०७; १५६; २५५; ४४६$; २,६६; २२८; ४६३$; ४९३; जै १,१२,१;१७,२; २७,

a) सस्थ. ?वाजाः > -जान् (जाँ), ?अभि-द्यवः > (*अभि-दिव् –>) अभिदिवः, ?हविष्मन्तः > -ष्मतः ⌊द्वि३⌋ इति शोधाः स्युरिति कृत्वा 'वः (याजिनां) वाजान् सुम्नयुः (अग्निः) देवान् (प्रति) प्र-जिगाति (प्र-गमयति = प्रणयति)' इति वा. (वैतु. प्र ⌊भवन्ति⌋ इति कृत्वा क्लिउ. इतीव सा. प्रमृ. ?)। एतदनु पृ १२२० सस्थ. जिगाति इति नेष्टम् ।

b) = सपा. माश १,४,१,७; ८; ९ तैब्रा ३, ५,२,१ आश्रौ १,२,७ शांश्रौ १,४,७ माश्रौ १,५,१,२४ । गोब्रा १, ५,२३ तु विभे. ।

c) सस्थ. अच्छ इति द्वि. युक्तः कप्र. इति कृत्वा पृ ५५ गतो निर्देशः शोध्यः (वैतु. अन्ये अच्छ इत्युपसर्ग इत्येव ?)।

d) तु. सस्थ. टि. अप ।

e) तु. सस्थ. टि. उप ।

f) तु. सस्थ. टि. परि ।

g) तु. सस्थ. टि. आ ।

h) सपा. पै २,५९,७ प्राहरत् इति पाभे. ।

i) सपा. खि ४,५,२१ प्रेहि इति पाभे. ।

j) प्र अ° इति पपा. शोधार्हः (तु. GW. MVR.)।

k) विप. (⌊प्रस्तुवत्-⌋ धनिन्-)। धा. स्तुतौ वृत्तिरिति कृत्वा √गै इत्यनेनाऽभेदः (तु. सा.; वैतु. वें. PW.GW. OV. धा. गतौ वृत्तिरिति ?)। शत्रन्तं प्राति. । (*चत् ⌊= चित्⌋ + न > *चन्न > नैप्र. सस्थ.) चन इति कृत्वा चिद् इत्येतत्पर्यायात् सतोऽपरस्मात् चन इत्येतस्मात् पृथग् द्र. ।

l) सपा. °हते<>°हसे इति पाभे. ।

m) पाठः ? (प्र √गृह् >) प्रगृह्णीष्व इति शोधः ।

n) सपा. शौ १९,४९,९ प्रतीत्य इति पाभे. ।

o) प्रपु१ (तु. ऋ ३,५८,१ प्रमृ., GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. धा. गमने वृत्तिः, सा. निगरणे स्तुतौ वेति)।

p) विप. (सेना-)।

q) सपा. पै १७,१९,४ ?प्रतिजग्राहम् इति पाभे. ।

r) तु. सस्थ. टि. अभि ।

३;४६,१०§; ३,७,४; २०,१२; ३४, २१§; ३८, ७; प्र(गायत) ऋ ८, १०१, ५; कौ १, २५५; जै १,२७,३.

†प्र···अगासिषुः ऋ ८, १, ७; कौ १,२७१; जै १, २८, ९; ४, १०,५.

प्र-गाथ[a]- -थः खि १,२,८[b]; -थाः मा १९, २४; का २१, २, १३; काठ ३३,७¶.

प्र√*ग्मन् (गमने) > ϕप्र-ग्मन्तृ[c]- -ग्मन्ता[d] ऋ १०,३२,१.

प्र√ग्लै, प्र···ग्लायम्[e] पै १,५९,५.

प्र√घस् > प्र-घास[f]- > प्रघासिन्[g]- -सिनः[h] मा ३,४४; का ३,५,१; -सी मा १७,८५; का १८,७,६.

प्रघास्य[i]- -स्यान्[h] तै १, ८, ३, १; मै १,१०,२; काठ ९, ४; क ८,७.

प्र-घातृ-, प्र-घातकी-, प्र-घातिनी- प्र√हन् द्र.

?प्र-घोषे[j] ऋ १,१२०,५.

प्र-घ्नत्- प्र√हन् द्र.

प्र-चक्राण- प्र√कृ द्र.

प्र√चक्ष् > चक्षि, प्रचक्षय ऋ १, १३४,३;८,४८,⌊(४,२,२०)६⌋.

प्र√चत् > चाति[k], प्र···चातयस्व ऋ ७, १,७; प्र···चातुयस्व ऋ ५, ४,६.

प्र-चत्[l]- -चता[m] ऋ १०,१२४,२.

प्र-चात(न>)नी- -नीम् पै १९, ३९,११.

प्र√चर्, > चारि, ¶प्रचरति तै ६, ३,१०,१; ६, ६, २[2]; मै १, १०,१६?[n]; ४,१,४[2]; प्रचरति मै ४,५,२[2]¶; ¶प्रचरति काठ २६, १०; ३१, ३[2]; ११; क ४१, ८; ४७, ३[2]; ११; प्र···चरति ऋ १,१८१, ६; पै २०, ११,९[o]; प्रचरन्ति खि ४,११, १०?; ¶मै २, १,५; ५, ५; ६, १[2]; ६; ४, १, १२[2]; ३,१[2]; ५,५; ६, ८; ८, ६; ¶काठ ११, ५; ३१, ९[2]; शौ ४,१६,४; प्रचरन्ति मा १६, ६१; का १७, ८, १५; तै ४, ५, ११,२; ६,२,२, ४¶; मै २, ९, ९; काठ ११, १०¶; १७, १६; प्रचरन्ति ¶काठ १२,१२; १५, १; ३६, १०; क २७, ६; ४७, ९[2]¶; पै५,३२,२; प्र···चरन्ति[p] मा १०, १९; का ११, ६, ४; प्रचरन् ऋ ५,४८,३; प्र···चरतु[o] शौ ७, ७७,५; प्रचरन्तु तै ५,७, ८,२[2]; प्रचर,>रा ऋ १, ९१,

---

a) नाप. (छन्दो-भेद-)। गस. उप. कर्मणि प्र.।

b) °गा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

c) विप. (⌊प्रगन्तृ-⌋ इन्द्र-)। शेषम् *d* द्र.।

d) 'धियसानस्य (*धिया संगतस्य ⌊सतः⌋) वरेभिः (*भरैः) सु (*आशु) प्रसीदतः (*प्रवाहवतः ⌊सोमस्य⌋) सक्षणि (लाभाय) सु (*आशु) प्रग्मन्ता (प्रगमनकृत्) इन्द्रः अस्माकम् उभयं (धियं च सोमं च) जुजोषति' इति वा. [वैतु. वें. सा. प्रमृ. यक. प्र(नयति), प्र (ईरयति) इति क्रिउ. (ग्मत्- ⌊गच्छत्-⌋ > ⌊द्विर⌋ ग्मन्ता ⌊=इन्द्रस्य हरी⌋ इति च कृत्वा) वा. अपारयिष्णव इव?)।

e) यनि. शोधितः पाठः (तु. पृ १२६९ *k* टि.)।

f) नाप. (हविस्-)। गस. उप. कर्मणि घञ् प्र.।

g) नाप. (मरुत्-)।

h) सपा. °सिनः (माश २,५,२,२१ च) <> °स्यान् (तैब्रा १, ६,५,३ आपश्रौ ८, ६,१९ माश्रौ १, ७, ४, १२ च) इति पाभे.।

i) =प्रघासिन्-। तत्रभवीयः यत् प्र.।

j) पाठः? (प्र√घुष् ⌊शब्दे⌋ > लिङि प्रपु१) प्र···घोषेत् इति शोधः। नापू. मन्त्रे ?पाक्यां > (√वच् > कर्मणि ण्यति) *वाक्यां- (गिर्-) > -क्यांम् इति शोधः। 'हे दस्रा! अहं ⌊तस्य⌋) अद्भुतस्य वषट्-कृतस्य (तां) वाक्यां (वचोभङ्गीं) देवान् विपृच्छामि, या भृगवाणे (*स्तुतिमये) न (इव) शोभे (*एतदाख्य-स्तोत्रे) प्र घोषेत्, यया (⌊च⌋ तया वाक्यारूपया) वाचा एपयुः (*पूजकः) विद्वान् न (इव ⌊सन्⌋) पज्रियः (*अध्वर्युः ⌊यद्र.⌋) वाम् (अश्विभ्यां) प्र-यजति, (यया प्रेर्यमाणौ च) युवं (युवां) सह्यसश्च रभ्यसश्च पातम्' इति युग्मकस्य वा. (वैतु. वें. सा. उभयत्र प्र इति क्रिउ. इति, स्क. GW. प्रमृ. ⌊पूर्वे योगे⌋ प्र···युजति इति, ⌊उत्तरे योगे⌋ स्क. प्रमृ उपेक्षुकः, GW. प्रमृ. च प्र··· विद्वान् इतीव?)। एवं घोष-> -षे इत्यत्र शोधः द्र.।

k) धा. नाशने वृत्तिः (तु. या ६,३०)।

l) भाप. (प्रच्छन्नता-)। गस. उप. क्विप् प्र.। धा. छदने वृत्तिः (तु. GW.; वैतु. वें. शीघ्रगमने, सा. याचने इति)।

m) तृ१ सद् वा. क्रिवि.।

n) पाठः? प्रचरन्ति इति शोधः (तु. मै २,१,५ सात. च)।

o) सपा. °ति (आश्रौ ४,७,४ शांश्रौ ५, १०, १८ च) <> °तु इति पाभे.।

p) पाभे. पृ १३११ *n* द्र.।

१९; ७,३१,१०; ८, ४८,६; ९, ८२, ४; खि ५, १९,१[a]; मा ४, ३७†; का ४, १०,८†; तै १,२, १०,१†; ३,२,५,२; मै ४,१२, ४†; काठ ११, १३†; †कौ १, ३२८; २, ११४३; †जै १, ३४, ६; ४,२९,७; शौ २०, ७३,३†; १३५,४[a]; प्र॒चरत मै ४,९, २[b]; काठ ३४,१७¶; प्राचरत्,प्रचरेत् काठ १३,५¶.

प्र॒चरिष्यामः मै ४,९,२.

प्राचीचरः पै १६,२१, ६[c].

प्रचर(ण॒>)णी॒[d]– -ण्याम् मै ४, ५,२¶.

प्र-चु॒रत्– -रताम् मै २, ४, २¶; –रते शौ ९, ३, १२; पै १६, ४०,४; -रन्तः काठ १२,१२¶;

?प्रचरम् पै ५,६,४.

प्र-चरितोस् (:) काठ ३४,१७¶.

प्र-चरिष्यत्– -ष्यन् काठ ९,१५¶.

प्र-चु॒र्य तै ६,३,१०,१¶.

?प्र॒-चर्षणि[e]– -णी शौ ७,११५,२; पै २०,१४,९.

प्र√चल्>प्र-चल[f]– -लाभ्याम् काठ ५३,३[g].

प्र-च॒ला(क>)का[h]– -कायै तै ७,५, ११,१; काठ ४५, २.

प्र-चा॒ल[i]– -लाभ्याम् तै ५, ७, १३,१[g].

प्र-चा॒करात्– प्र√काश् द्र.

प्र√चित्, >चेति, †प्र॒···चेति ऋ ३,१२,⌊(१,९३,४)९⌋; तै ४,२, ११,१; मै ४, १०, ४; काठ ४, १५; कौ २,१०४३; जै ४,२,६.

†प्र॒चेतयति ऋ १, ३, १२; मा २०, ८६; का २२, ८, ७; प्र॒चेतय,>या खि ५, ४,२; कौ २,८३८‡[j]; ४, २; जै २, ७,१; प्रचेतयेताम् पै १९,२१,४.

प्र-चेतन[k]– -०न खि ५, ४, २; कौ २,८३७[l]; ४, २; जै २,७,१.

प्र-चेतु॒यत्– -यन्[m] ऋ ९, ९७, १३.

प्र-चेतु॒न[n]– -ने ऋ १, २१,६.

प्र√चुद्,>चोदि, प्र॒···चोदत ऋ ५, ५६,७.

प्र॒···चोदयते कौ १, ३८६‡[o]; २,८५९‡[o]; प्र॒···चोदयाते ऋ ८,२४,१३[o]; †प्रचोदु॒यात् ऋ ३, ६२,१०; खि २, ६[२], २६§; मा ३, ३५; २२, ९; ३०, २; ३६, ३; का ३, ३, २७; २४, ४, १; ३४,१,२; ३६, १,३; तै १, ५, ६,४; ४, १, ११, १; मै २, ९, १[११]§; ४, १०, ३; काठ १७, ११§; कौ २, ८१२; जै ४, ३, ८; †प्रचोदु॒यः ऋ ८,१२,३; शौ २०, ६३,९; ?प्र॒चोदयन्ताम् शौ १९, ७१,१?[p]; प्रचोदय पै १५, ११, ५‡[q]; प्र···चोदयत>ता जै १, ४३,६‡[o]; प्रा॒चोदयत् ऋ ५, ३१, ⌊(४,१,१३)३⌋.

†प्र-चोदु॒यत्– -यन् ऋ ३, २७, ७; कौ २,१५६‡[m]; ८२७; जै ३,१५, ४‡[m]; ४,२६,८; –यन्ता ऋ १०, ११०,७; मा २९,३२; का ३१, ४,८; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५,१२,७.

प्र√चृत्, प्र॒···चृतामसि शौ ९,३,६[r].

प्र॒-चेतस्[s]– -०तः ऋ १,२४,१४; ६, १३,३; ७, १७,५; १०, ८३,५; ८७,९; तै १,५,११,३†; †मै ४,

---

[a]) प्रचु॒र इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[b]) =सपा. तैआ ४,४,१ आपश्रौ १५,६,२। गोब्रा २, २, १४ वैताश्रौ १७, ४ तु स्तुत इति, ऐ ५, ३४[२] स्तुध्वम् इति च पाभे.।

[c]) सपा. शौ १६,६,६ प्रा॒तीतरः इति पाभे.।

[d]) नाप. (स्रुच्-)। गस. उप. करणे ल्युट् प्र.। स्त्री. ङीष् प्र. उसं. (पा ४,१,४१)। [e]) पाठ? प्र॒, °णि– इति शोधः (तु. सपा. मै ४, १२,६ तैब्रा २, ४,५, ७)। प्र॒स्य॰ ह्वे इत्यनेन योगः द्र.। [f]) =प्र-चाल॒–।

[g]) सपा. °चला°<>°चाला° इति पाभे.।

[h]) नाप. (प्र-शलाका- ⌊शिशिरे तथा-शीन–वारि-⌋)। (तु. ⌊अंशतः⌋ सा.; वैतु. भा. नाप. ⌊हेमन्तसमाप्तिकाल-⌋ इति ?)। धा. घनीभावे वृत्तिः। गस. उप. आकः प्र. उसं. (पाउ ४,१४)।

[i]) नाप. (अर्थः ?)। गस. उप. पाक्षिकः णः प्र. (पा ३,१,१४०)। [j]) सपा. ऋ २,२२,२ पाठाऽभावः।

[k]) विप. (इन्द्र-)। गस. उप. कर्तरि ल्युः प्र.।

[l]) सपा. ऋ २,२२,३ पाठाऽभावः।

[m]) सपा. °चेतु॒°<>°चोदु॒° इति पाभे.।

[n]) विप. (पद-)। गस. उप. कर्तरि उनः प्र. उसं. (पाउ ३,४९)।

[o]) सपा.°दयते<>°दयाते<>°दयता इति पाभे.।

[p]) पाठः ? प्रचोदु॒य(त्>)न्ती– > -न्तीम् इति शोधः स्यात् (तु. सपा. मना २,३६ तैआआ १०,३६)।

[q]) सपा. ऋ ६,७५,१३ प्रचेतसः इति पाभे.।

[r]) प्र॒···ता॒नि चृ° इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६,३९,६ प्र···ता विचृ° इति पाभे.।

[s]) विप. (अग्नि-,वरुण- प्रभृ.)। वस.।

१०, ४; १४, १७; काठ ४०, ११†; शौ ४, ३२,५†; ७,१११, १; ८, ३,९†; पै ४, ३२, ५†; १६,६,९†; २०, ७,९; ४०, ५; -तसः ऋ १,४१,१;४४,७;६४, ८; ८४, १२; २,२३,२; ४,५३, १; ६,७५,१३; ७,८७,|(१,७७, ४)३|; ८,७,१२; ४७, ४; ८३, २; ९, ६४, २१; १०, ६३, ८; ६६,१; ८५,१७; मा २९,५०†; का ३१,२,११†; तै ४,६,६,५†; ७,१५,१[२a,b]; मै १, २, ८[c]; ३, १६,३†;५[a];४,१२,४†; काठ ८, १७†;२२,१५[२a,b];४६,१†;†कौ १,१८५; २,३५७; †जै १,२०, १; ३,२९, १४; शौ ४,२२,१[b]; ६,६८,१; ८,७,७; १४,२,४६†; २०, १०९,३†; पै ४,३३, १[b]; १३, १२,६; १६, १२, ७; १८, ११,६†; १९,१७,१३; -०तसः ऋ १,३९,९; ५,८७,९; ८,६७, १७; ८३, ५; -†तसम् ऋ १, ४४,११; ३,२९,५; ४, १, १[?]; ७,१६,१२; ८, ८४,२[d]; ९०,६; १०२, १८; १०, १४०, ५; मा १२,११०; का १३,७,९; तै ४, २,७,३; मै २,७,१४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २, ७६२; ८६४; ११७०; जै ४, २१, २; -तसा ऋ १, १५९, १; ८,१०, ४; १०, ३६, २[e]; खि ५, ७,१, ८; मा २८, ३०; का ३०, ३, ७; मै ४, १३,२; काठ १५,१३; ३७,९†[e]; पै४,३,७†[e];२०,२०, ९;१०; -†०तसा ऋ ५,७१,२; ८, ९,१५; २०; जै ४, १८, ४; शौ २०, १४१-१४२, ५; -तसे ऋ १,५,७; ४३,१; ७,३१,१०; ८,२७, २१; तै ४,४,६,२; काठ २२, ५; कौ १, २२४; ३२८†; २, ११४३†; जै १, २४, २; ३४,६†; ४,२९,७†; †शौ २०, ६९,५; ७३, ३; -तसौ मा २८, ७; का ३०, १, ७; शौ ६, ५३, १‡[e]; पै १९,८,१‡[e]; -ताः ऋ २, १०, ३; ३, २५,१; ६१, १; ४,६, २; ६, ५,१; ५; १४, २; ७, ४,४; १६, ५; १०, ७९, ४; ११०,१; १६४,४; मा ५,११[c]; ३१; २०, ३७[f]; २९, २५†; का ५,४,१[c]; ८,१[f]; २२,४,२[f];३१, ४,१†; तै १,२, १२,२[c];३,३,१; ३,५,५,३; ४,४, ११,२; ६, २, ७, ५¶; मै १,२,१२[c]; २, १३, ८†; ३, ११, १[f]; ४, १३, ३†; काठ २,९[c]; १३; १६,२०; २२, ५;३८,६[f]; क २,३[c];७; कौ १, ६१†; †जै १, ६,७; ४, २९,५; शौ ५, १२, १†; ६, ४५, ३†; १८, २, २७; पै १, ५१, १; २, ६८,६; १९,३६, ६†; ३८,१६.

√प्रच्छ् √पृच्छ् द्र.

प्र√च्छद् >प्र-च्छुद्[g]- -च्छत् मा १५, ५; का १६, १, ६; तै ४, ३, १२, ३; मै २, ८, ७; काठ १७, ६; क २६, ५.

प्र√च्छि|,छि|द्,न्द्, प्रच्छिनत्ति ¶मै २,५,७;९; प्रछिनद्मि पै २०,५०, २; प्रच्छिन्द्धि, ०न्धि शौ १०,३, १६; १२,१०,५; पै १६,६४,६; १४६,१; प्राच्छिनत् क३६,१¶; प्रछिन्द्यात् ¶मै ४,१-२,१४.

प्र-च्छिद्[h]- -च्छिदम् मा ३०,१७; का ३४,३,४.

प्र-च्छिन्द्य- > प्रच्छिन्द्या-क-(र्ण>)र्णी[i]- -र्ण्यः मै ४,२, ९.

प्र-च्छेदन- -नः पै ७,५,१२.

प्र√च्यु,>च्यावि[j], ¶प्रच्यवते तै २, २,६,४[k]; मै ३,७,८[k]; प्रच्युवते ¶तै ५,४,६,२;६,१,११,५; ¶मै ३,९,१; ४,५,६; शौ ९,१३,३; पै १६,७४,४; ¶प्र···च्यवते तै १, ५,८,३; ७,६,१; २, ५, ४, ४; ५,४,१०,२; ६, ३, ९, ४; मै ३,२,१०; ४,६,६; काठ ३२, ५; प्रच्यवन्ते मै ४, ६, ६¶; प्रच्युवन्ते मै १,८,६¶; शौ ८,९, ८; पै १६,१८,८; प्र···च्यवन्ते तै ६, २,२, ६¶; प्रच्यवस्व मा ४, ३४[k]; का ४, १०,५[k]; तै[k] १, २, ९, १; ६, १,११, ४; मै[k] १,२,६; ३,७,८; काठ[k] २, ७; २४, ७; क[k] २, १; ३७,८;

---

[a]) सपा. शौ ४,२४,१ विभे. ।

[b]) =सपा. तैब्रा ३,९,१६,४ आपश्रौ २०,२३,४ । मै ३,१६,५ तु अमृतानाम् इति पाभे. ।

[c]) सपा. ०तसः<>०ताः (माश ३,५,२,५ तैआ १, २०,१ च) इति पाभे. ।

[d]) सपा. कौ २, ५९५ जै ३,४८,११ प्रशंस्यम् इति पाभे. ।

[e]) सपा. ०तसा (तैब्रा २,७, ८,२; १६, २ च)<>०तसौ इति पाभे. ।

[f]) =सपा. तैब्रा ३,६,२१, मै ४,१३,२ तु पाठाऽभावः ।

[g]) = आच्छद्- । पाप्र. धा. उपधाया ह्रस्वः (पा ६, ४,९७) ।

[h]) नाप. । गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र. ।

[i]) विप. (गो-) । वस. पूप. दीर्घः उसं. (पा ६, ३, ११५) । स्त्री. ङीष् प्र. (पा ४,१,६४) ।

[j]) ऋ. पपा. सर्वत्र च्यवि इति । [k]) तु. सस्थ. टि. अभि ।

शौ १८, ३, ९; प्रच्यवेथाम् शौ १८, ४, ४९[a]; ¶प्राच्यवन्त काठ ८,७; क ७,४; प्रच्यवेत, प्रच्युवेत मै ४,५,६¶; प्र··· च्यवेत मै ३,३,१०¶.

प्रच्योष्ट पै ११,१, ८.

प्रच्यावयति तै ५, १, ५,४¶[b]; प्रच्यावयति तै ५,१, ५. १०¶; ¶प्रच्यावयति काठ १९,५; २४, ७[c]; २८, ३;६; क ३०, ३; ३७, ८[d]; ४४,३; ६; प्र···च्यावयति ऋ ४,१७,५; ७, १९, १; काठ २३,९¶; क ३६,६¶; शौ २०, ३७, १†; प्रच्यावयन्ति ऋ १, ३७, [११; ५, ५६, ४]; ६४, ३; प्रच्यावयन्ति मै ३,९, ४¶; ¶प्र···च्यावयन्ति मै ३,१०,३; ४,८,२; प्र···च्यावयसि ऋ ३, ४३,७; प्र···च्यावयतु ऋ १०, १७, ३; शौ १८, २, ५४†; पै १९, ५०, २;३; प्र(च्यावयतु) पै १९,५०, २; प्रच्यावयन्तु तै ३, २,८, ६; प्रच्यावय शौ १०, ४, २५; पै १६,१७,३; ?प्रच्यावयत मै ३, १,५¶[e]; प्राच्यावयत् ऋ २,३४, २; प्रच्यावयेयुः मै १, ६,६¶.

†प्राचुच्यवुः ऋ १०,९७, १०; मा १२,८४; का १३, ६, १०; तै ४,२,६,३; मै २,७,१३; काठ १६,१३; क २५,४; पै ११, ६, ११; प्र···अचुच्यवुः ऋ ५, ५९,७.

प्र-च्यव[f]– -वम् काठ २७,८¶.

प्र-च्यव(न>)नी[g]– -नी पै ५,१०, ५.

¶प्र-च्युवमान,ना– -नः मै ३,८,४; -नम् मै ४, ६, ६; -ना मै ३, १०,१.

प्र-च्यावयत्– -यन्तः ऋ १,८५,४.

प्र-च्युत,ता– -तः ऋ ९, ८०, ४; ¶तै ५, १, ५, ८; ४, १०, १; ६,१,१, ५; ¶मै ३,७,८; ९,१; ¶काठ १९,५;२३,१; ¶क ३०, ३; ३५, ७; शौ ६, १२१, ४; पै २,३९,३;१६,५१,४; -¶तम् तै २,६,३,५; मै ३,९, ७; १०, १; काठ २४,६;२६,२; क ३७, ७; ४०,५; -ता पै २०, २०, १; -ताः शौ ४, १५, ७-९; ५,२०,३; पै ५,७,९; ९,२४,४; -तान् पै १०,१२, १०; -ताम् शौ ८,९,८; पै १६,१८,८.

प्र-च्युति– -तीनाम् खि ५, ७,३, १०[h]; मै ४,१३,८; काठ १९, १३; -त्यै तै ७, ५, १३, १; काठ ४५,९.

प्र-जज्ञिवस्– प्र√जन् द्र.

?प्रजता पै २०,५३,७.

प्र√जन्, >जनि,¶प्रजायते तै १,५, ९,१;२; ७,४, ६; ५,१,५,५;५, ४,१; ५,४; ७,१,१,३;७,४;२, ५,१; मै १, ८,३; ६; ९, ६[२]; ८[२]; १०,५-७; ८[३]; १७[२]; २,३, ७; ५,१;५; ३,२,३; ६,१;९,८; १०,४; ४, २, १४; ७,४; काठ २३, २; ३५, २०; प्रजायते तै २,४, ६, १¶; ¶मै १,१०, ९; ३,६, ७; ४,३,५; शौ ९,३,२०; प्रजायते काठ ७, १५; ८, ८[d]; १२,८; १३,१;७; २०,६; २२, ९; २६,७; २७,१;७[२]; ३३, ८; ३४,५; ३६,१;२[३];३; ११; ¶क ६,५;७,३[d]; ३१,८; ३५,३; ८; ४१,५;४२,१; ४८,१८; पै १६, ४०,१०;१०२,२[i]; १८, ५,४?[j]; ¶प्र···जायते §ऋ ६,७०, [३; ८,२७,१६; १०, ६३, १३]; तै १,५,९,२; ६,९,३; ४; ७, २, ४; २,४,६,१; ६,१, ४; ५; ३, ५,२, १; ७, ३; ५, ५, २, ५; ६[२]; ७; ४,२; ६,२, ३; ४, २; ६,२,५,२;५, ११, ३[२]; ७, १, १०,१;४; २,२-३, २; ५,२; ५; ९,१; मै १, १०, ५; २, ५, ३; काठ ६, ५; ९, १४; ३२, ४; ३४,८; ३५, २०; क ४, ४; ४८,१८; ¶प्र(जायते) मै १,९,८; काठ ६, ५; ९, १४; ३२, ४; ३५, २०; क ४, ४; ४८, १८; प्रजायेते शौ १०, ८, २३; पै १६, १०२, १०; प्रजायन्ते ऋ २,३५,८; ३, ३६, ५; ¶तै १, ५, १,३; ८, ३; ९, १; २, १, ७, ४; ३,३,६, ३[२]; ५, १, २,६; ३,१; १०,५; २, ६, १; ६,४,१; ६,३,७,१; ४,१०, ४; ५,८,१; ३; ६; १०, १; ७, ३, ७,२; ४,७,३; ¶मै १,६,१२[२];

a) तु. सस्थ. टि. आ।
b) सपा. काठ १९,५ प्रणयति इति पाभे.।
c) तु. सस्थ. टि. अभि। d) तु. सस्थ. टि. उप।
e) पाठः? सपा. तै ५,१,५४ प्रच्यावयति इति।
f) भावे अवन्तं द्र.। g) व्रिप. (ओषधि-)। गस.।
h) वा. ?निधेधासि टि. द्र.।
i) सपा. मा ३१, १९ का ३५,२,३ शौ १०, ८,१३ तैआ ३,१३,१ विजायते इति पाभे.।
j) पाठः? प्रजायै, ते इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. शौ १४, १,४७)।

८,३; १०,५; ७; २, ३, ५; ५, ७; ३,७,५[२]; ७; ९,३; ५; १०, १;२[a]; ४[२]; ४, २, १४; ३, ७; ६,३; ७;७,१; ४; ¶काठ २४, ५[२];३५,२०[२]; शौ ११,६, १६[b]; १७[c]; ¶प्रजायन्ते तै ६, ४, १, १[२]; २[२]; ५, ६, ५; ७, १; ८, ५; मै १,१०,९; ३,१०,४; ७[a]; ४, ५, ४[४a]; ७, ४; काठ २४, ४; ¶प्रजायन्ते काठ ७,९; ८, ८[३d];१०; ९,१५; ११, २; १२, ५; १३,८; १९, ११; २०, ४[३]; २२,१; २६,१[३];७[२]; २७,२;८[a]; २८,१[a];६; ७[३];८[३]; ३६,१; २[२]; ४; ¶क ७,३[३d];६; ३१,१; ६[३]; ३७,५; ६[२]; ४०, ४[२]; ४१,५[२]; ४२,२;४४,६;७[३];८[२];४८,१८[२]; प्र···जायन्ते ¶तै ७, २, १, ३; ४, ३,१; ४; ७, २; ५, ८, ३; †प्र(जायन्ते)[e] ऋ १, ९७,४; शौ ४, ३३, ४; पै ४, २९, ४; †प्रजायन्ते ऋ ५,५८,५; मै ४, १४,१८; प्रजायसे पै १,३१,३[f]; ८,३, ९; प्रजायताम् काठ ३५, ३[g]; क ४८,४[g]; शौ १४,२,१५; २१; पै ११,१,७; १८,८,६;९, २; प्र···जायताम् ऋ १०, ६२, ८; काठ ३५, ४; क ४८, ५; प्रजायन्ताम् पै १८, ९, ६[h]; प्रजायस्व ऋ १०, १८३,[१;२]; तै १, ३, ७, १[२]; ६, ३, ५, ३; काठ ३,४[३]; २६, ७; क २,११[३]; ४१,५; प्रजायध्वम् खि ५, ११, २[i]; काठ ३५,३[i]; क ४८,४[i]; शौ ३, १४,४;५; २०, १२७,१२[i]; पै २, १३, २; १९, २१,१०[i]; प्रजायामहै ¶ तै ५, ५,२,५-७; ७, १, ५, १; प्राजायत ¶तै १, ७,४,६; ५,५,२, ५;५, ३; ७, १,५,२; २,५,१; ९, १; ४, ३, १; ७,३; मै १, ९,६¶; ¶काठ ८,१०; ३४, ८; क ७, ६¶; शौ १५,१,३; पै ९, ११,११[j]; १८, १७,३;१९,३६,१०;¶प्राजायन्त तै ३, ५,२, १; ५, ३,६,३; ६, ३, ५, १; मै १, ७, २[२]; १०, ५; ६;८; ३, १०,४[२]; ४,२,९[२]; काठ ८, १[k]; ३; ४[l]; १२; १५; ३५, २०; ३७,१७; क ६,८;९[l]; ७,७; ८, ३;४८,१८; ¶प्रजायेत मै १, ९, ६; क ४१, ६[m]; ¶प्रजायेरन् तै ५, २,७,२[३]; काठ ३४,८; ¶प्रजायेय तै ५,५,२,५; ७,१, १,४; २,५,१; ९,१[२]; ४, ३,१;मै ४,२,१; ३; काठ ९,११; ३४, ८; प्र···जायेय तै २, १, २,३¶; प्रजायेमहि ऋ २, ३३, १[n]; प्र···जायेमहि ऋ १,९७,४; शौ ४, ३३, ४; पै ४, २९, ४; प्रजायामहि पै ७, ३, १०[n]. प्रजज्ञे ऋ १, १२१, ६; तै १,६, ६,४[o]; ३,२,७,२[o]; शौ ७,५,२; पै २०, २, ३; प्रजज्ञे ऋ १०, ७३, १०; प्र···जज्ञे तै २, ३, १४,६; काठ १०, १३; शौ ४, १,३; पै ५,२,३; ¶प्रजनिष्यन्ते तै ३,५,२,१; काठ ८,४[a]; ३७, १७; क ६, ९[d]; ¶प्रजनिष्यसे काठ ८,१०; क ७,६; प्रजनिषीय काठ ५, ४[p]; ३२, १[q];४[p];३९, १३; प्रजनिषेयम् काठ ५, १[q]; प्र···अजनिष्ठाः तै ५,५,२,५¶; प्र···अजनिढ्वम् तै ५, ५, २, ६[२]¶.

¶प्रजनयति तै २, १,१,३;५;६; २,८; ८,४; २,४,८; ५, २; ७, १; ९, ४; १०, ३; ३, २,९; ४, ४,२; ३; ६,१,७; ३,४, ९, १;

a) तु. सस्थ. टि. अनु ।
b) सपा. पै १६,२२,६ प्रमोदन्तु इति पाभे. ।
c) सपा. पै १६,२२,७ प्रमोदन्ते इति पाभे. ।
d) सकृत् तु. सस्थ. टि. उप ।
e) तु. वें. सा. OV.; वैतु. स्क. प्र···प्र···जायेमहि इति ।
f) सपा. शौ ५,४,९ विभे. ।
g) सपा. शौ २०,१२७,१२ विभे. ।
h) सपा. शौ १४, २,२५ वितिष्ठन्ताम् इति पाभे. ।
i) = सपा. ऐ ८,११ मंत्रा १,३,१३ शांश्रौ १२,१५, ३ आपश्रौ ९,१७,१ लाश्रौ ३,३,२ गोगृ २,४,६ आपमं २,९,१ । पागृ १,८,१० भागृ १,१८ : ७ हिगृ १,२२,९ तु निषीदन्तु इति पाभे. ।
j) सपा. पै ९,८,४-६ व्यरोहत् इति पाभे. ।
k) पाठः ? प्राज्ञायन्त इति शोधः (तु. सप्र. क ६, ६ तत्रत्यं संस्कर्तुः टि. च) ।
l) तु. सस्थ. टि. उप ।
m) सपा. काठ २६,८ जायेत इति पाभे. ।
n) सपा. °जायेमहि <> °जायामहि इति पाभे. ।
o) तु. [पक्षे] भा. K.; वैतु. भा. सा. < प्र√ज्ञा इति (तु. सा [शौ ७, ५,२] विकल्पेन व्याचक्षाणः) ।
p) = सपा. आपश्रौ ४,१०,१ माश्रौ १, ४,३,१ । तै १,६,४,४ तु प्रभूयासम् इति पाभे. ।
q) सपा. प्रजनिषीय (माश्रौ १, ४, २,६ च) <> प्रजनिषेयम् इति पाभे. । आपश्रौ ४, १०, १ तु विभे. ।

२; ५, १,४,५; २, १०, १; ३, १, २; ६, ४,१; ६, ३,५,३; ४, १, २^{२}; ३,४; ११,४; ५, ७,३; ८, ३; ४; ६,५, २^{२}; ११, ३; मै १,७,४; ८,५; ७; ८; ९^{२}; १०, १३; १७; २, १,४; २, ४^{२}; ३, ५; ६; ५,१^{२}; ३; ५;११; ३,२, ६; ३,१; १०; ४,२; ७; ९, ३; ५; १०,१^{२}; ४,३,५; ६; ७^{२}; ४, १^{२}; ५,१; ६,३; काठ १२, १३; २०,९; ¶प्रजनयति तै २, २, ४, ४; ३, २, ८; ५, ५, २; ¶प्रजनयति काठ ६, ५^{२}; ७,९; १५; ८, ८^{२}; ९, ३; १५; १०, ११; ११,२^{२};५; १२, ८^{४}; १३, ६-८; १९,४; २०, ६; २२, ६; २६, ७^{२}; ८^{२}; २८, २; ७^{२}; ८; ३६, २; ७; ११; क ४, ४^{२}; ६, ५; ७,३^{२}; ८, ६; ३०, २; ३१, ८; ११; ३४, १; ४१, ५^{२}; ६^{२}; ४४,२; ७^{२}; ८; ¶प्र···जनयति तै १,५,९,१; ७,२, ४; ३,४,९, १;२; मै ४, १,१; ३, ७; प्र··· जनयति तै ७, १, १, ३¶; प्र···जनयति काठ ६, ५;७; ९, १४^{३}; १३, १०;१२^{२}; २१, ११; २७, ९; २९, ९; क ४, ४; ६; ¶प्रजनयतः तै २,१,१, ६; ७, ४; ४,४,३; मै २, ५,७; ४, ६, ७^{२}; काठ २७, ८; ¶प्रजनयन्ति तै २,१,५,३; ६,५, ८, १; काठ ३३, ८^{२}; प्र···जनयन्ति तै २, १,२,४¶; ¶प्रजनयात् मै १, १०, १६; काठ ३६,९; †प्र··· जनय ऋ ७, ४१, ३; मा ३४, ३६; शौ ३,१६,३; पै ४,३१,३; ¶प्र···जनयानि मै १, १०, ७; काठ ३६,२; प्राजनयत् ¶तै ३, ४, ३, १; २; ५, ३, ६, ३; काठ १३, १२¶; शौ १५,१,२; प्राजनयताम् मै १,८,६¶.

प्र···अजीजनत् पै २०,२६,९.

प्रजनयां √कृ, ¶प्रजनयामकः मै १,६,१०;८,५.

प्र-जज्ञिवस्[a]– -वान् ऋ ३,२,११.

प्र-जनन,ना[b]– -नः ¶ मै १,१०,६; ७; –नम् ऋ ३,२९,१; खि ५, ५,५; मा १९,४९; का २१, ३, १९; ¶ तै १,५,९,१;७,९,२§; ५,२,३, २; ७, १, ५, २; ¶मै १,७,४; ८,५; ७; १०, ८; ३, २, ३; १०, ४^{२}; ११, १०§; ४,१,१२; ७, ४; ८; ¶काठ ६, ७; ७,१५^{२}; ८,११; ९,३^{२};१४; १२,५; २१, १; २८, ८^{३}; ३०, १^{२}; ३१, ९; ३३, ८^{२}; ३४, ५; ३६,३^{२}; ३८, २§; ¶क ४, ६; ६,५^{२}; ७, ८; ८, ६^{२}; ४४, ८^{३}; ४६,४^{२}; ४७,९; पै ८,१६, ९;११; –नस्य काठ ३४, ५¶; –नाः पै १९, २१, ९; –¶नात् मै १,७,४; काठ ७, १५; ९, ३; क ६, ५; ८, ६; –नाय मा ३, ६३; ¶ तै २,४,६,२; ५,२, ६, १;७,२,१; ६,१,७, २; ३,५,१; ७,१;५,७,१;८,१;६; ७,१,१९, ३§; ३, १६, २§; ५, १, ५; १२, २§; ¶ मै १,८, ९; ९,८; १०,५; ७^{३}; ८; २,३,७; ५,५; ३,२,५; ४,२;६; ६,७; १०,२; ३; ४; ४, ३, ६; ७, १; ४; ८; ¶काठ ८, २-४; ८^{२}; १०; १२; ९,३; १२, ७; १३, १०; १४,८; २१,२; २२, १३; २३, ४; २४, ४^{२}; ८; २५, ८; २६, १^{३}; ७; २७, २; २८, ८; ३१, ९; ३६, १; २^{४}; ३७, ३; ४१, १०§; ४३, ६§; ¶क ६,७-९; ७,३^{२}; ६; ७; ८,६; ३१, १७; ३६,१; ३७, ५^{३}; ३८, १; ४०, १; ४^{२}; ४१,५; ४२,२; ४४,८; ४७, ९; शौ ९,९, १०; पै १६, ११४,५; –¶ने तै १,५, ९, १; ५,२,३,२; मै ३, २, ३; –नेन तै ७,१,२,१¶.

प्रजनन-वत्– -वन्तम् शौ १९, १८, ९; पै ७, १७, ९; –वान् शौ १९,१७, ९; पै ७,१६,९.

¶प्रजननवती– -ती मै १, ७,४; काठ ९,२; क ८,५.

प्र-जनयत्– -यन् मा ७, १३; १८; का ७,६, २; ७,३; तै ६,४,१०, ४; ५; मै १,३, १२^{२}; काठ ४, ४^{२}; २७,८^{२}; क ३,३^{२}; शौ १०, ७,२६; पै १७,९,७.

¶प्र-जनयितृ– -ता तै २, १, १,६; २,८; ८,४; २, १०, ३; ४, ४, ३; मै १,७, ४^{२}; २, १, ४; २, ४^{२}; ३,६; ५, १^{२}; ३; ५; ११; ४,३,७; काठ ६,५; ७; ७,१५^{२}; ८,१०; ९,३^{२}; १०,११; ११,५; १२,१३; १३,६;७; २७,८;३७, ३; क ४, ४; ६; ६, ५^{२}; ७, ६; ८,६^{२}.

प्र-जनितोस् (:) मै ३,४,७¶.

¶प्र-जनिष्णु[c]– -ष्णु मै १, ८, ३; –ष्णुः मै १,८, ३; काठ ९,१५; २६,७; क ४१,५.

---

a) तु. वें. सा. GRV. OV.; वैतु. GW. <√ज्ञा इति ।
b) वप्रा. । विप. (अधिमन्थन-, विश्-), नाप. (पुं-व्यञ्जन-), भाप. च । गस. उप. भावाद्यर्थे ल्युट् प्र. ।
c) विप. । गस. उप. इष्णुच् प्र. ।

प्र-ज(नु>)नू[a]- -न्वः शौ ९,४,६.
प्र-(ज>)जा[b]- -जया ऋ १,२३,
२४; ९३, ३; १३६, ६; १०,
१८,२; ८०,३; ८५,२७[c]; ३८;
१२८, ५; १६९, ४; १८३,
१;२; खिसा ३३, १७; मा ३,
१९[d]; ५, २८; ८, १७; ३६[e];
१२, ७; १७, ५०; २०, २२[f];
३२, ५[e]; का ३, ३, ११[d];
२८[f];४,१[g];९,१; ८,११,१[e];९,
१,५[g]; ३,३; ६, ६[g]; १३,१,८;
१८, ५,१; २२,१,७[f]; तै १, १,
१०,२; ३,४,२; ८,२[h]; ४,४४,
१; ५,५,४; ९,७[२]¶; ६, ६, २;
¶९, ३; ४; ७, ६, ३; ९, २;
¶२,१,२,३; ४; ९,४; ४,६,१;
३; ५,४,३; ५,१; ७,५; ११,३;
६,१,४; ५;४,३;५,२; ३,१, ४,
२[२e]; ८, ३; २, ३, २[g]; ५, ५;
४,१,२¶; ५,४, २; ६, १; ४,
२,१,२; ६,३,१[f]; ७,१४, २†;
¶५,२,४,४; ४,४,१;५, ३; ६,
२,३; ५, ३; ¶६,२, ५,२; ७,
३; ३,२,५[२]ऽ; ८, ४ऽ[h]; १०,
५; ५,११,३[२]; ६,४,२; ¶७,१,
६,६[२]; ७, २[२]ऽ; ४, ३, १; २;
६; ७, ३; १७, २†; मै १, २,
१३; १४[i]; १५[e]; ३,३८; ४,२;
३; ७¶; ५[d], २[२]; ८; ६, १;
१३¶; ७,१; ¶८,३;४[३];ऽ;९[२];
¶९, ५[२]; ६[३]; ८[३]; ¶१०, ५;
७; २,३,७¶; ¶५,२;५;८,१४[३];
१०, ४; ३, ३,६¶; ५,२¶;९,
१;१२,२१;४,१,७¶; ¶२,१३;
१४[४]; ९, १; १४, १८†; काठ
१, ३[j]; ३,१; ६[h]; ९; ४, १२;
१३[f]; ५,१;२[k]; ५[२]; ६; ६,५¶;
६¶; ७[२]; ९[d]; ७,१[d]; ६[d]; ७[d];
१३; ¶८,२; ७; ९,४[h]; १४[३]¶;
१५¶; १२,३¶; १३, ७¶; ९;
१६, ८; १८,३; २१,७¶; २३,
९¶; ¶२४, १; ९; ¶२५,
२[२]¶;२६,२[२];¶; २७,१¶;३०,
१¶; ८[२e]; ३१,२[j]; ३२, १[३]¶;
४¶;५[२]; ३५, ३[f]; १०; २०¶;
४०,१०†; ४४,६†; क २, ८;
१३[h]; ३, १०; ४, ४¶; ५¶;
६[२]; ८[d]; ५[d], १; ५; ६, ७¶;
७,४¶;८,७[h]; २८,३; ३६,६¶;
३७,२¶; ¶३८,२;५[२];४०,५[२];
¶; ४२,१¶; ४६,४¶; ४७,२;
४८,४[f]; १२;१८¶; शौ २,३४,
३;४[e]; ३,२९,८;५, ३,७†;२९,
६-९; ६,५,१; १४१, २; ७,१८,
४;३४,१[f];८६,३[f]; ४; ५; ९४,
२†; ९, १, १५; १०, ५, ४७;
६,२३; ११,१,१;१४; २०;२१;
१२, ३,१०;४,२; १४,१, ३२;
३३; ४८[f]; ५३; ५४; २, १†;
१३; ६४[l]; ७०; १८, ३, १७;
१९, २४,८; ३१, ७[f]; ६४, २[f];
पै १,३३, २; ४१, १; ३, ३९,
४; ४, २७, ६; ७; ५, ४, ६†;
६,१८-१९,१-९; ७,३, १०‡[m];
८,१६, ११; १०, ५, ७; ११,
५,६; १२,९, ७;८; १७[l]; १४,

a) अर्थः ?। नाप. स्त्री. (२अप्-) इति कृत्वा धा. वर्पणे वृत्तिः । = स्त्री-प्रजनन- इति ग्र. प्रमृ. । गस. ।

b) नाप. । गस. उप. डः प्र. (पा ३, २,९९) । स्त्री. टाप् प्र. (वैतु. सा [ऋ १,२५,८] विट् प्र. इति) ।

c) =सपा. आगृ १, ८,८ आपमं १,९,४ । शौ १४, १,२१ पै १८, २,१० तु प्रजायै इति पाभे. ।

d) =सपा. माश २,३,४,२४ शांश्रौ २,११,५ । तैआ ४,११,५; ५,९,८ तु विभे. ।

e) =सपा. तैब्रा ३,७,९,५ तैआ ३, ११,१२; १०, १०,२ तां १२, १३,३२ जैमि १,२०५ शांश्रौ ९,५,१ आपश्रौ १४,२,१३ मांश्रौ १,८,३,३ मना २,३ नृपू २, १० । कौसू १२४,४ वैताश्रौ २५,१२ तु प्रजाभिः इति पाभे. ।

f) = सपा. माश १२,९,२,९ तैब्रा २,६,६,५ आपश्रौ ५,१४,५ शांगृ २,१०,३ कौसू ३६,१८ आपमं २,६,७ पागृ ३, १२, १० । जैमि १, ३६२ तैआ २, १८, १ आपश्रौ १४,१८,१ आपमं २,६,१ बौध २,१;३४;४;२, ११ तु आयुषा इति पाभे. ।

g) =सपा. जैमि २,६५ आपश्रौ ६,१९,७;२१,१२,५ माश्रौ २,३,७,१ हिगृ १,५,१३ आपमं २,३,२५;६,१ । मा ३,३७; ७,२९; ८,५३ माश ४, ५,६,४; ६,९,२४ आश्रौ २,३,२७ शांश्रौ २,१३,२ तु प्रजाभिः इति पाभे. ।

h) सपा. मा ६,१२ का ६,३,१ मै १,२,१६;३,१०,१ पाठाऽभावः ।

i) सपा. मा ६,६ का ६,१,७ तै १,३, ६, २ काठ ३, ३; २६,६ माश ३,७,१,२१ विभे. ।

j) =सपा. तैब्रा ३, ७,४,१५ आपश्रौ १,१२,११;१४; १७ माश्रौ १,१,३,१७ । मा ११,५३ का १२, ५, ४ तै ४, १,५,२ मै २,७,५ काठ १६, ५ माश ६,५,१,५ तु प्रजाभ्यः इति पाभे. । k) सपा. मै ४,२,५ पाठाऽभावः ।

l) सपा. प्रजया एनौ इत्यस्य स्थाने पै १८, १३, ३ प्रजावन्तौ इति पाभे. ।

m) सपा. ऋ २,३३,१ प्रजाभिः इति पाभे. ।

१,१४; १५,६,५; १२, ८; १६, ३३, ५; ४४, ५; ८९, १;९०, ४;९[a]; ९१,१;२;११९,१[२]–३[२]; १७,१६,२; २९,१६; १७; ३६, १०; १८, ४, १; २; ५, १०; ६,२; ७,१†; ८, ४; १३, १०; ३३, ५; १९, ३, १४; १६, १०[b]; २२,९; ४२, ७; ४४,१४; २०,२,६; १२, ५; ३६,५;५१, ६; ५६,४; –जा ऋ १०, ९५, १८; खि २,६,११; १७; मा १, २३;का १,८,४;तै १,५,७,१¶; ६,६,२; ७, ६, ३; ९, २; ¶२, १,७-८,४; ६,१,६; ४,३; ७,६; ¶३,४,१,२;८,१; ¶५,२, ४,४; ४,५,३; ६,६; ६, ८, १§; २[२]; १०,२; ¶६, १, ५, ४; २, २, ७; ४,१०,५; ५,६,२;६,११,३; ७,३,१३,१; ४,५, ४¶; ५, ७, ४¶; मै १,४, २;७; ¶३,२,३; ६,७;८,५;९;९,१; ¶४,१,१२[२]; ४,१०; ८, ५[२]; काठ ५,५;¶७, ५[c]; ९; ८, ४¶; २१, ७¶; ¶२२,२;४;७[३];२३,९¶; ¶२४, ६; ९; ३०,२¶[२]; ३२,५; ३३, ७¶; ३४,२¶; ¶क ५, ४; ८; ६,१; ३५,१[३]; ३६,६; ३७, ७; ३८,२; ४४,१; ४६,५[२];४७,१; १०[२]; शौ ७, ३६, ३; ९, १२, १३; १०,६,३३; ११, १, १९; ४, १; ४; १२, ६, ४; पै ३, ३९,१; ५, १०, ३; ३७, १; २;

८, १५, ६; ११, १, १४; १३, ५,२४; १६, ४५, ३; ९०, १०; १३९,१६; १४१, ४; १७, २८, ७; १९,४४, १४; २०, १८, ६; –जाः ऋ १, ४३, ९; ६७, ५; ९६,२; ३,५५,१९; ७, ३३, [७ (१०१,१)]; ८, १०१, १४; ९, ८६, २८; ९७, ४०; १०, ५६, ५; १७०, १[d]; १८३, ३; मा ४, २५[२]; ६, २६[२]; ७, १७; १८[e]; ९,२१; १२,२२; १३,३०; ४५; १४, २६; २८; ३१; १८, २९; ३३,३०†; का ४,८, ४[२]; ६, ७, २[२]; ७,७, ३[२e]; १०,४,३; १३, २, ३; १४,३,४; ४, ८; १५,८, ५; ९,१; ४; १९, ९,४; ३२,३, १†; तै १,२,६, १; ३,१३,१[२]; ४,९,१; ५,१,३[२]¶; ६,१;८,१; ¶७,२, २; ३[२]; ४[३]; ३, ४; ४, १[२]; ५,१[३]; ९,२§; ¶२, १, १, २[२]; ४[२]; २,१; ६,३; ७, ४; २, १,१[३]; ६,४; ८, ३; ४[२]; ३, १, २; ४,१; २[२]; १३,३; ४,४,१[३]; ५,७,१; ३; ६,१,२; ५, २[२]; ३; ¶३, १,१, १[५]; ४, १; २, ८, २§[f]; ९,७; ३,६,२[३]; ४,३, ७; ७,३§; ९,१[२]; ५, २,१[२]; ३§; ४[२]; ७,३; १०,३[२]; ४, २,३,१; १०,४; ३,९,२; १०,१; ३; ४, १,२; ¶५,१,३-४,१; ५,६[२]; ८, ३; ९,२; १०,५; २,२,३§; ६; ६,१; ७,१[२]; १०,२; ३, ४, ५;

५,४; ५; ६,१; २[३]; ३[२]; ४, ७, ६; ५,२,१; ६,२,४[२]; ९,२; ७, ८,३; ¶६,१,२,७; ३,८;७,१[२]; ४; २,४,५; १०,७; ३,१, ४;५, १; ७,१; ४,१, १[५]; २[५]; ३[२];४; १०,४[३]; ५§[e]; ११,४; ५,२,२; ३; ४,१; २[२]; ६, ५[२]; ७, १[२]; २[२]; ८,१[२]; ३[३]; ४[२];५[३];६;१०, १; ६, ३,३[४];४,५; ५, १[२]; २[३]; ४[३]; ¶७,१,१,२; ३; २,४, १[२]; ७,१[३]; ३,१०,२; ४,५, ४[२]; ५, ४,२[३]; ८, ३; ९, १[४]; मै १,२, ५[२]; ८†; ३, १२[२e]; ३५; ¶४, १४; १५; ५, ३; ५[२]¶; १०[२]; ११¶; ¶६, १§; ३; ६[३]; ९[३]; १२[२]; ७,२¶; ¶८,१; ३; ४[२]; ९, ३[२]¶; ¶१०, ५[८]; ६[३]; ७[५]; ८[३];९[३]; १०[४]; ११[५]; १२[३];१३[४]; १४; १७;१८[२]; २०; ११,३;२, ¶१,६;¶२, १[३]; २[३];४;५; ¶३, २;५;६; ¶५,१[२]; ५;६[३]; ११[४]; ७, १०; १६; १७; ८, ५; ६[२]; ८[g]; १२, २; १३, २२; ¶३, १,४;६; २, २[३]; ३[२]; ६;८; ९; १०§; ३,१; ४;६; ४,६;७[३];८; ६,७; ८[२];७,१; ४[४]; ५;७; १०; ८,६[३];९;९,१[२]; ४[३]; ५; ६;१०, १; ३;४[५];६;७; ¶४, १,२[२];३[२]; १०;१२; १३[२];१४; २,१०§[h]; ३,३; ५;४, ३; ५; ५, १[३]; ४[५]; ५[३]; ६; ८;६,३[३];४;६[३];७;९[३];७, १[६]; ४[४];८[४];९;८,५;८[२];१०,६†;

a) पाभे. पृ १९७४ c द्र. । b) पाभे. पृ१९०८ e द्र. ।

c) प्रजाः इति SI.? ।

d) सपा. क २,३ प्रजाम् इति पाभे. ।

e) =सपा. माश ४,२,१,१७ तैत्रा १,१,१,२ आपश्रौ १२,२२,८ माश्रौ २,४,१,१४. । मा ७,१२ का ७,६,२ माश ४,२,१,१६ तैत्रा १,१,१,२ आपश्रौ १२,२२,८ तु वीरान् इति पाभे. ।

f) सपा. मै २,३,८ प्रजाम् इति, पै १, ८८,१ भागात् इति च पाभे. । g) पाभे. पृ २०५९ f द्र. ।

h) =सपा. तैत्रा ३,७,४,४ आपश्रौ ४,१,१० माश्रौ १,८,३,३३ । तैत्रा ३,७,४,५; आपश्रौ ४,१,१०;७,१७,१ तु पशवः इति पाभे. ।

काठ २, ६[२]; ७; ९†; ३, ९[२]; ४, ४[२a]; ¶६, २; ५[३]; ७[४]; ८; ¶७, १S; ४[२]; ५; ८[३];S; ९[४]; १०; ११; १२S; ¶८,१[२]; ३; ४; ६; ८[२]; १२; १५; ¶९, ११; १५; १६; १७[४]; ¶१०,६; ७; ११; ¶११, १[२]; ४[३]; ६; ¶१२, ५[२]; ८; १३; ¶१३, २; ७[४]; ८;१६S; १४,१; १६,१०; १७; १७,४; ५[२]; ७; १८, १२; ¶१९, ३; ५; ९[२]; ११; १२[२]; ¶२०, ६; ७; ९; ११[२]; १२S; ¶२१, २;७; १४†; ¶२२, १; ७; १२[३]; २३, ४[२]¶; २४, ३¶; ४¶; ५[३]; ¶२५, ४[२]; ५[३]; ६; १०[३]; ¶२६, १[३]; २[४]; ६[२]; ७[२]; ९; १०; ¶२७,१[३];२[३];४[२];८[४a]; ९; ¶२८, १[३]; २; ७[२]; ८[३]; ९; १०[६]; ¶२९, ३[४]; ४; ५S; ९[४]; १०; ३०, १¶; ८; ¶३१, १[२]; २[२]; ८; ९; १०[३]; ¶३२, ३; ४; ¶३४,१[३]; ७[२]; ३५, ५[b];१५¶; २०[११]¶; ¶३६,१[५]; २[३]; ३;४; ५[३]; ६[६]; ७[४]; ८; ११; १२[२]; ¶३७,१[३]; ४; ७; १७[५];S; ३८, १२; ३९,३; ४०, १२; ४३, ३; क १,१९; २,१; १६[२]; ३, ३[२a]; ¶४,१; ४[३]; ६[४]; ७; ¶५, १S; ३[२]; ४;९; ¶६,६[२];८;९[२]; ¶७, २; ३[२]; ७; ८,३¶; २५, १; ८; २६,३; ४[२]; ६; २९, १; ¶३०, १; ३;७; ¶३१,१;२[२]; ८;११; १३[२]; १४S; १७; ¶३५, १; ५[३]; ३६, १[२]¶; ¶३७, ४; ५; ६[३]S; ¶३९,१[२]; २[३];४; ¶४०, ३[३]; ४[४]; ५[५]; ¶४१, ४[२];५[२];७; ८; ¶४२, १[३]; २[३]; ४[३]; ¶४४, १; २[२]; ७[२]; ८[३];९; ¶४५, १[६]; ४[२]; ५; ६S; ¶४६, ३; ४; ¶४७,१; २[२]; ८-१०; ४८, ६; १८[११]¶; †कौ १,५२९;२,६०३; ८०३; ३,५,२; †जै १, ५४,५; २,३,२; ३,४९, १; ४, २, ९; शौ २, ३५, २[c]; ७, २०, १[d]; ११६,१;९, १,१; २४; ४,२०; १०,८, ३†; ३७; ३८; ११, ६, १०;१९; १२,१,१६; १३, १, १९[e]; १५,१४,२१;१५,९; १६, ८, १; ५-३०; १९,५३,७; १०; पै १,९७,४; ३, ३२,१; ५,२९, १; ३७,७; १२,२,७; १०; १६, २१,१०; २२,९; २५, १०;३४, १०; ७६,४; ७७,१; १०१,६†; १७; २,७; ११,४; १८;२१,४[f]; १९, २२, १५[e]; ४०, १५; ५३, ११; २०, ४; ६[२]; ९,९; ५७,५; —जानाम् खि १,४,६; ५;२; २, ६[२],१९; ४, ११, २; ५; १२[g]; खिसा ३,८[h]; मा १३,५०[i]; १६, ४७[j]; १८,२८; ३४,२; ५; ३७, १४; का १४,५,४[i]; १७,८,१[j]; १९,९, २; ३७, ३, १; ¶तै २, १,२,८; २,१०,३; §४,२,१०, ३[i]; ३,११,५; ५,१,९,२;२,१, ७; ६,१; ४,७,६; ६, १, २,७; ३, ३; ८[२]; ५, १[२]; ७, २[२]; २, १०,६; ३,५,१; ७, १; ५,७,१; ८,१;६; ६,५,४; ७,२,४,२; ७, ५[२]; ९,३[२]; ४,१६,१S; ५,८,३; ५; ¶मै १,६,९; ८,४; ५; १०, ६; ७;१०[२]; २,२,२[२]; ५,६; ८, ६S[k]; ९,९S[j];१३,१०S; ३,२, २; ९; ३,१; ६,७; ७, ४; ८,६; ९[२]; ९,४; १०,१; ४,१,२[२]; ४, ६S; ६,३; ६[५]; ७,१;८;९,६S; १४, १S; काठ १०, ८¶; ११, ५¶; १३,११; १२; १६, १७[j]; १७,१६[j]; १८, १२; १९,१२¶; २०,११¶; २२,७¶; २६, ८¶; २७,३¶; २८,१[५]¶; ¶२९, ३; १०; ¶३०, ३[२]; ५; ३१, १¶; ३४,८[२]¶; ३६, १[२]¶; ३७, ९; ३९, १०; ४४, ५; क २५, ८[j]; २७,६[j]; २९,१; ¶३१,२; १३; ३५,१¶; ४१, ६¶; ४२, ३¶; ४४, १¶; ¶४६, ३; ६[२]; ४७, १¶; शौ ५, २४, १३; ९, १, ४‡[1]; ९,१०[२]; १०,१,२१; १७, १,३; पै ४,३,४;१३,३; ११,१, ११;१५,९,२; २१,५; १६,३२, ४‡[1];३७,१; ११४,५; १९,२८, ४;३६,१६; २०, २,७[j]; ५५,८; —जाभिः ऋ २,३३,१[m];३५,८;

[a]) पाभे. पृ २१२५ *e* द्र. । [b]) प्रजा इति SI.? ।
[c]) पाभे. पृ २१२५ *f* द्र. ।
[d]) सपा. मै २,१३, २२ काठ ४०, १२ आपश्रौ १७, १३,२ प्रजाम् इति पाभे. ।
[e]) सपा. पै १८,१६,९ प्रजाम् इति पाभे. ।
[f]) प्रजाः सर्वाः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १३, २,१ विश्वा रूपाणि इति पाभे. ।
[g]) सपा. खिसा ३३,१२ प्रजानत् इति पाभे. ।
[h]) = सपा. आश्रौ ६,१४,१६ । तै ३,३,११,२ शांश्रौ ९,२८,३ शांगृ १,२२,७ आपमं २,११,२ तु प्रजायाः इति पाभे. । [i]) पाभे. पृ १६०३ *j* द्र. ।
[j]) पाभे. पृ २०५१ *g* द्र. । [k]) पाभे. पृ १८९१ *c* द्र. ।
[l]) सपा. ऋ ८,१०१,१५ विभे. ।
[m]) पाभे. पृ २१२४ *m* द्र. ।

५, ४, १०; ६,७०, [३; ८,२७, १६; १०,६३,१२]; मा ३,३७[a]; ७,२९[a]; ८,५३[a]; तै १,४, ४६, १†; मै ३, ८, ५¶; ¶काठ २०, ५; ३५, १५; क ३१, ७¶; शौ १९,१९,११; पै २, ७५, १; ३. ३२,४-६; ७,१४, ११; ८,१७, ११; १६,१५१,९; १७,६,१०[b]; —जाम्यः ऋ २,१३,४; ४, ५३, ४; ५, ८३, १०; ७, ३५, १०; खि २,१३, ६; मा ४, २५; ७, २८; ११,२८; ३८; ४५; ५३[c]; १२, ७२; १३, ५४-५८; ३६, २२[d]; का ४, ८, ४; ९, १, ३; १२,३,१; ४,१; ८; ५,४[c]; १३, ५,११; १४, ७, २; ४; ६; ८; १०; ३६,१,२२[d]; तै १, २, ६, १;३,३,६,३[२]¶; १०, १; ५,२, ३; ४,१,२,४; ३,१; ४, ३; ५, २[c]; २,५,६; ३,२,१; २[२]; ३[२]; ४,१,२; ५,१, ४, १[२]; ५, ६[२]; २,२, ३¶; ७, ८, ३¶; ¶६, १,९,६; ४,१, ४; ७, १, १९, ३[e]; २,४, १[२]¶; ३, १६, २[e]; ५,९,१¶; १२; २[e]; मै १, २, ५; ३, ११; २, ७,२; ४[२]; ५[c]; १४;१९[५]; ८,८[f]; ३,१,४[२]; ६[२]; ७,४¶; ¶४,३,८[३]; ६, ६; काठ २,६; ४, ३; १६, ३; ४[२]; ५[c]; १२; १९[५]; १७, ७; १९, ५; २१, १¶; २३, ८¶; २४, ५; २६,२[२]¶;२८,१¶;२९,१०[२]¶; ३०, ३[३]¶; ५[४]; ३७, १७; ३९, १; ४१,१०[e]; ४३,६[e]; ४५, ३[e]; क १,१९; ३, ३; २५, ३; ९[५]; २६,६;३०,३;३७,६;४०,५[२]¶; ४४,१¶; ¶४६,३[२]; ६[३]; कौ २, ५९२‡[g]; जै ३,४८,८‡[g]; शौ ४, १५,१०; ९, १, २४; १३, ४, ११; १९, १०, १०†; २०, २; पै १,१०८,२; ३,३१, १-८; ५, ७;८; १३,८, १०†; १६, ३४, ८; ४३,४; २०, ४, ६; —जाम् ऋ १, १२५, १; १७९, ६; २,३,९; ३२, ६; ४१, १७; ४, ३६, [९; १०,१८३,१]; ६,६१, ३; ७, ९६, [६; ९, ८, ९]; ८, ६,२; २३; ३५, [१०-१२];५९, ७; ९, १०९, ९; १०, १८, १; ५६,६; ७; ८५, ४३; १५७,२; १६२,५; खि १,६,७; २, ११, १-३;४[h]; ४,५,४;९,३; ७,७,७; मा ३,३७; ४,१३;५,१७; २७; ६,३; ३१; ९, २५[i]; ११, ५८[४]; १९,४८;२५,७;४६†; २६,१४; ३४, १०†; ३५,७†; ३७, १२; २०; का ३, २, ५; ४,२; ४,५, ५; ५,५,५; ७,४;६,१,४; ८,२; १२,५, ९; २१, ३, १९; २७, ७, १; १५, १†; ३३, १, ४†; ३५,४,६†; ३७,२,२; तै १,१, ७,१; २[२];१०,१[२];१३,१; ३,१, २;६,२;¶५,१,४;७,१; ६,१,१; ४,३; ७, १०,१[1]; ¶२,१,१,३[३]; ५; २,८[२]; ५,३[२]; ४; ७-८, ४; २,१, १[२]; २[२]; ४, ४; ५, २[२]; ३; १०,३; ४; ४,३,१; २; ३[२]; ४,२;५,१,५[२]; ५,२; ६,१,२;७; ¶३,१,३, २; ८, १$; ३; १०; २$;†११,२[२]; ४;२,१,२; ३;७, २$; ३,१,२[३]$; ५,१$; ३; ४, १,५,४;३,११,१; ¶५,२,२,५[२]; ४,५,३; ६,६; ६,१०,२; ७, २, १$; ८,३; ९,१$; ¶६,१, ५, ४; ५; २,२,७; ८,१[२]; ६, ११, ४; ¶७,१,३, २; ८, १; २, ६, १[७]; २[३];३;३,११,२$; ४,३,२; ७, १[३]; ५, १५, १; २; मै १, १,११; २,११; १४; ३,२;३९; ४,१; ७[२]¶; ८[२]¶;५,१४[३];¶[२]; ६,५¶; ८,४[२]¶;¶९,६; ८;१०, ७¶; ११, ४[1]; २,१, १[६]¶; ३, ८[j]; ५, ४[ll]¶; ७, ६[४]; १३, १०;२२[k]; २३†; ¶३,२,२; ३, २[२]; ६; ४,८[२]; ६,३; ७,२;१०[२]; ९,४[२]; ११,१०$; १५,९$; ४, ¶१,१२; १३; २,१३[२]¶; ६,३; ९,३; ५[1]; १२,६†; †१४,८;९; काठ १, १०[२]; २, १२; ३, ३; १०;४,१३; ५,२;३; ६,५;६¶; ७, ३[२]; ९¶; ११[३]; ¶[२]; १२[२]; १४; ८, ८¶; ९, १७[३]¶; ११, ५¶; १२, १३¶; †१३, ४¶; १५; १६; १४, २[1]; ९¶; १६, ५[४]; १७, १९; १९, ६; १४†; २२,४¶; २३,९[२]¶; २४, ९¶; २५, ६[२]¶; २६, १¶; २९, ३; ३१, १०¶; १४; ¶३२, ३; ५[२]; ३३, ८[२]¶; ३४,२¶; ३५,

a) पाभे. पृ २१२४ *g* द्र. ।
b) सपा. शौ १२,१,६१ विभे. ।
c) पाभे. पृ २१२४ *j* द्र. । d) पाभे. पृ १४५५ *k* द्र. ।
e) = सपा. तैब्रा ३,१,४,२ । तैब्रा ३,१,४,१२; ५,३ तु प्रजायै इति पाभे. । f) पाभे. पृ २०६० *d* द्र. ।
g) सपा. ऋ ९,१०९,५ प्रजायै इति पाभे. ।
h) सपा. खिसा १०,४ विभे. ।
i) = सपा. माश ५,२,२,७ । का १०,५,२ तु रयिम् इति पाभे. । j) पाभे. पृ २१२५ *f* द्र. ।
k) पाभे. पृ २१२६ *d* द्र. । l) सपा. तैआ ४,६,१ विभे. ।

९†[a]; ३६,१५; ३७,१५; ३८,२; १२; ३९,१०; ४०,१†; २; १२[b]; ४३,१; क १,१०; २, ३‡[c]; ६; १७; ४, ४; ५¶; ५, २[२]; ८¶; ६,१[२]; ¶[२]; २; ७,३¶; ३०, ४; ३६,६[२]¶; ३८,२¶; ३९,४[२]¶; ४७,१०¶; ४८, १०†; †कौ २, ४६१; ५३५; ६५९; †जै ३, ३४, १९; ४२, १; ५४, १२; शौ १,८,३; २,७,४[d]; २९, २; ३,१०,३; ८; ४, ११, ९; १९, १; ३९, २; ४; ६; ८; ५, १८, १२; १९, ११; ६, ८१, १; ७, २१,२; ४८, १†; ७०,१; ८७, २; ८, ५, १६; ९, १३; ९, ४, २२; ८,४; १०,१,१९; ३१; २, २९; ६,३५; ११,१,९; १७; २, २१; १३, १, ३४; १४, १,४२; २, १४; २४; ३१; ३७; ३९; ४०; ७१[e]; ७४; १८, ३, १; ४, ६२; १९,६३, १; ७१,१; †२०, ६३, १; ९६, १५; १६; १२४, ४; १३८,२; पै १,६६,४; १०४, ३; ११२,३; ४; २, ६२,१; २; ६६,४; ६७,३; ३, १४,७; २५, ९; २७,५; ३९, २[२]; ४, ४, ९; ५,२५,१; ३७, ६; ६, १०, ३; ५[f]; ७, ३, ४; ७; ११; ८,१५, ११; ९, १८, ७; १९, ५; १०, ११,९; ११, १; १; ५; ९; ११; १३; १५, ५, २; १६, १९, ३; २६,२; २८,६; ३६, ९; ३८,३; ४५,४; ६२,२; ६९, ९; ९०,७; १०६, १; ११२, ६; ११३, ८; १७, २८,७; १८, ८,५; ९, ६; १०,१; ७; ८†; १०; १४,१; ४; १६,९[g]; १८, ४; १९, १७, १; ११; २०,४; २६, ५; ४३, ९†; ५३,१०; १२; २०, २,५[h]; १०, १२†; ३२,३; ३४,१०; ५६,७; ५७, २; —जायाः ऋ १, १५९, २; १०,६१,९; ९२,१०; मा ३, ३९[i]; तै ¶२, १,१,२; ६, १०, १; ३, ३,११,२[j]; ¶मै १,४,६; ५,९; ८,४; ४, १, १२[२]; ¶काठ ७,११; ८, १; २०, ६; क ३१, ८¶; शौ ९, ६, ४५-४८; १०, ३; ५; ७; १०; पै ६, १०, ४; १६, ११५, १-४; १३९, २०; —जायाम् मा ८,६२[k]; ¶ तै १, ७,४,६; ६,७; ३,२,९,६; ६,५, ६,२; ७,१,३,२; मै ¶१,४,७; ८,२; ३, २, ७¶; ११, ८; काठ ६, ८¶; क ४, ७¶; शौ ६,५५, २[l]; १४, २,६२; पै १,१०६,३[l]; १५,२,८; १८,१३,१; २०, ४, २; —जायै ऋ ५, ४१, १७; ७, ३६, ९; ५७,६; ९,१०९, ५[m]; १०, १३, ४; ५४, १; ७२, ९; ७३,५; १२८, ८; तै १,५,७,५; ¶२,१,१,३; ५,३[२]; २, १, १; ५, २[२]; ५,१, ७; ३,१,८, ३¶; ४,७, १४, ३†; ¶७, २, ६,३; ३,७,४; ¶मै २, १,१[२]; ५,४; ३, ८, १०; काठ ९, १७¶; ३४, १७¶; ३६,१५[२n]; ४०,१०[२]; †; शौ १, १८, १; ५, ३, ७; ८†; २५,८; ८, ६, २१; ९, ३, ११; १४, १, २१‡[o]; ४७; १८, ३, ४१†; पै २,४३,२; ५, ४, ७†; १२; १३, २, १५; १६,४०,३; ८१, ३; १८, २, १०‡[o]; ६,९; १९, २०,३; २०,५५,८; —जासु ऋ ८, ५३, ६; खि ३, ५, ६; ४,११,३; मा ३२, ८; ३४, ३; का ३५,३,५; ¶तै २,६, १, २; ३,४,९,१; ५,२,५; ५, १,५,५; ७,९, ४; ६,४,१, ३; ५, २, ३; ४,२; ५,३; ७,१,१,३; २,४,२; ४,३,५; ¶मै १,१,९; १०,२०; ३,३,४; १०,४[२]; ४,५, ४; ६; ६, ६; ९; ७, १; ¶काठ ६,७; २०, ७; ११; २३, ४; २४, ५; २५, ५; १०[२]; २६, ६; १०; २७,७; ८; २८, १; २९, ४; ९; ३५, १२§; ३६, ३; ४; ¶क ४, ६, ३१,१३; ३६, १; ३७; ६; ३९, २; ४०,३[२]; ४१,४; ८; ४४,१; ४५,५; ४८,१२; शौ ३, १५,७; —¶जे काठ ६,६; क ४,५.

प्रजा-काम,मा– -मः खि ५,३, २[p]; ¶ तै २,१,१,२; ४; २,७; ५,३; ७,४; २, १,१; ४,४; ५,

---

a) प्रजा इति SI. ? । b) पामे. पृ २१२६ *d* द्र. ।
c) पामे. पृ २१२५ *d* द्र. ।
d) सपा. पै ८,३४, प्रियम् इति पामे. ।
e) = सपा. आगृ १,७,६ पागृ १,६,२ । जैउ १,१७, २,६ तु प्रजाः इति पामे. । f) पामे. पृ१९७६ *f* द्र. ।
g) पामे. पृ२१२६ *e* द्र. । h) पामे. पृ१५९७ *p* द्र. ।
i) = सपा. माश २,४,१,९ आश्रौ २,५,१२ शांश्रौ २,१५,५ । का ३,४,२ तु प्रजावान् इति पामे. ।
j) पामे. पृ २१२६ *h* द्र. ।
k) सपा. शांश्रौ १३,१२,१३ प्रजायै इति पामे. ।
l) पामे. पृ १०७८ *e* द्र. । m) पामे. पृ २१२७ *g* द्र. ।
n) सकृत् सपा. तैब्रा २,७,७,७ प्रजननाय इति पामे. ।
o) पामे. पृ २१२४ *c* द्र. ।
p) उत्तरेण संधिरार्षः ।

१; १०,३; ४,४,१; ३,४, ९,१; ¶मै १,६,१३; ७,२; ४; ९, ८; २, १, १; ५, २; ४; ५; ¶काठ ८,१५; ९, १७; १०, ११; ११, ५; १२,८; १३; १३,४; ७; ८; २९, १०; ३६, ३; ¶क ८, ३; ४६,३; –मम् ¶मै १,९,६; ४, ३,५; –¶मस्य तै ६,२,१०,६; ३, ३,६; मै ३, ६, १; काठ ९, २; १२,५; २२, १३; क ८, ५; –¶मा मै १, ६,१२; २,१,१२; काठ ७,१५; ११, ६; क ६, ५; पै ६, १०, १$; –¶माः तै ५, ६,५,३; ७,२,६, १; ४, ३, १; ७, ३; काठ २२, ३; –माय खिसा ३,६; तै ३, ३, ११, ३; मै ४, १२, ६; शौ ७,१८, ३; पै ३, ३९,२; २०,२,५.

प्रजा-पति[a]– -तये मा ११, ६६; १८,२८; २२, ४[3]; ५; २०;३२; २३, २[3]; ४[2]; २४, २९; ३०; का २,३,२; १२, ७,१; १९, ९, १; २४, १,४[4]; ७, १; १९, १; २५,१-२, २[3]; २६, ६, ४; ५; तै १,७,१२,२[3]; २,५,११,५¶; ३, २,१,३; ८, १; ३, ६, ३¶; १०,१; ४,२, १; ५,८, १[2]; ९, २[3]; १०,१[2]; ४,१,९, १; ¶५, १,२,५[2]; ७,१, २[3]; ७,१, १२, १; ३, १५, १; ४, १६, १; ५, १६-१७, १[2]; २३,२; मै १, ३, ३५[3]; ८,७[4]¶; ११,४[2]; २,७,७; ¶३,१,३; ६; ८; ५,१[3]; $१२, १[4];१६;१७; $१४,८; ११;४, ६,४[2]¶; काठ ६,६[4]¶; ¶८,३; ११; १३;९, ९; ११¶; १३, ११[2]; १२[3];¶[2]; १४, १; ३[4]; १६,७; १९, २[2]¶; २२, ८[4]¶; २९,५[2]; ३०,५[3]; ६; ३५, १६; ४१, २; ३; ४३-४४, ५; ४५, ११[2]-१३[2]; ¶क ४, ५[4]; ७, ८; ८,१; २९, ८[2]; ३५, २[4]; ४५, ६[2]$; ४८, १४$; पै ५, ३५, ११[2]; १६,१२४,१०; १७,२१, ५; २०, ४९, ३; –ता पै ९, १२, ६?[b]; ७?; –तिः ऋ ४,५३, २; ९,५,९; १०,८५,४३;१६९, ४; १८४,१; खि १,५,३; ४,५, २७; मा ८,१०; १७; ३६[c]; ५४; ९, ३४; १२, ६१; १३, १७[d]; २४[d]; १४, ९; २८[e]; ३१; १८, ४३; १९,७५; ७७[2]; ७८; ७९; २३,६३; ३१,१९; ३२, १; ५[c], १५; ३९,५; का २,३,२; ३, २, ५; ८,६,४; ११, १[c]; ९, ३,३; ७, १; १०,६,४; १३, ४, १७; १४[d], २,२;९; १५,३,१;९,१[e]; ४; २०,२,६; २१, ५, २; ४[2]; ५[2]; २५,१०, ११; ३५, २, ३; ३,१; ३९,३,१; ¶तै १,४,४४, १$; ५,९,७; ६,८, ४[2]; ९, १; २; ११, १; ४[3]; ७, ३, २[2]; ४,१[3]; ५;६,६; ११, २७$; २, १,१,४; २,१; ४,३; ४;६,५;८, ५;२,१,१[2]; ८,६;३,२,९; ६,१; १२,१; ४,४,१; २;११,४[2]; ५, ३,२;६; ७,३; ८,५;११,३; ५[2]; ८; ६,३,१; २; ३,१,१, १; ४, २[2]$[c]; २, ३, ३[4]; ४[4]; ३, २, १$; ५,२; ७, १[3]; ४,३,१; २; ४; ४,१$; ६, १; ७, १$; ८, ६; ९,७;५, ५, २$; ७, ३; ९, १;२; $४,२,५,२; ९,१[d];३,५, १;१०,१[e]; ३; ४,६,१[d]; ९,१[2]; १०,१;७,६,२; ५,१,२, २; ५; ६; ८,३[2]; ४[2]; ९, १; २; १०, १; २,१,१; ७,१; ८,३;३,५,४; १०,४;४,२,४; ७,२; ५;६;१२, २; ५,१,२;२,१;३;४[2]$[d];५;५, १;३; ८,१; ६,४,२; ६,१;३;९, २;१०,१;७,१,३; ४,४$; ५,३; ६, ६;८,३; १०,१; ६, १,२,४; ७[2]; २,१०,६; ३,३,६; ७,१[2]; ११,५; ४,१, १; ११, ३[2]; ५, ७,१; ८,१;६; ६,४, ५; ५, १; ८,२; १०, १[3]; ११, १; ७, १, १,२; ४[3]; ६; ५,१[2]; २०,१$; २,४-५, १; ९, १; ३[2]; १०,२; ३[3];३,५,१; ८,१;२;४,३,३;४, १[3];५,४; ७,३; १७, २†; ५,४, २; ६, ३; ७, ४; ८, ३; ९, १; २३,२$; ¶मै १,$२,१५[c];३८; ४,१०[2];११; १४[3]; १५; ६,३[5]; ५[3]; ६; ७[4]; ८; १०; १२[2]; ७, २; ८,१[4]; २; ४[3]; ७; ९, ३[2]; ५[3];६[3]; १०,५[4]; ६; ७; ८[2];९; १०[3];१२; १९[2];११,५[2];६; ७[2]; १०[4]$; २,१,८;२,२;४[3];७[3];८; ३, ३; ६; ७; ४,२; ८; ५, १[2];

a) नाप., व्यप. । षस. पूप. प्रकृतिस्वरः ।

b) पाठः ? °पतिना > °पत्या इति शोधः (तु. सस्थ. ?प्रदायुरे°)।

c) = सपा. तैब्रा ३,७,९,५ तैआ ३,११, १२; १०, १०,२ तां १२,१३,३२ जैमि १,२०५ शांश्रौ ९,५,१ आपश्रौ १४,२,१३ माश्रौ १,८,३,३ वैताश्रौ २५,१२ कौसू १२४,४ मउ ९,४ नृपू २,१० । काठ ३०,८ शौ २,३४,३ तु विश्वकर्मा इति पामे. ।

d) पामे. पृ १९१३ q द्र. ।

e) पामे. पृ १८९१ c द्र. ।

३;५;६;१०;११; ७,११§; §८, २; ६; १४[a]; १२, २§; §१३, १४; २०;२३†; ३,१,३[२];४;५[२]; ८;२,३[३]; ६; ८;१०[२];३,१[४];४[४]; १०[२]; ४,६[२]; ८[३]; ६,४;५[५]; ७; ७,४;९[२];८,९;९,१;६[२]; १०,५; ११,६[४]§; ४,१,२; ३;८; १२[२]; २,१; ३; ४; ८;९; ११§;१२[२]; १३; १४;४,१; ५;७;१०[३];५,३; ९;६,१;४[४];६;७,४[३];५; ६[३];७[२]; ८[३]; ८,८[२]; ९; §९, १६[a]; २३; २५; १४, १§[b]; ¶काठ ४, १२§; ६,१; ४; ५[२]; ६[३];७; ७, ५; ९; १०; ८, १;२[२]–४[२]; ५; ११[३]; १२; १२[३]; १५; ९, ११; १२[२]; १४[३]; १०, १०[२]; ११[३]; ११,२[२]; ३;४; १२,५[२]; ६; ९; १२; १३, १[२]; २[२]; ७[४]; ९§; १२; १५†; १६§; १४,४[२];५[२]; ७[४]; ९; १०; १६,११§; §१७, २; ५[२०]; १०[a]; १८, १२§; १४§;१९; १९,२[२];३; ४[३]; ६[४]; ८; २०,१§;५; ११; २१,२;४; ७; १०; २२,१[२]; ४;७[२];८;९[२]; १०[२]; २३,२[२]; ४; २४,८; २५, ६;९;१०;२६,४;९[२]; २७,१;८[२]; ९[४]; २८,१; २; ९[२]; १०[२]; २९, ६;७;९[३]; ३०,१;८§;१०; ३१, १;२; ६; ९[२];१५; ३२,२[३]; ७[२]; ३३, ४; ७; ८[३]; ३४, १[३]; ६[२]; ७[३]–९[३]; १३[२]; १४; १५[२]; ३५, १५; १७[२]; १९; २०[४]; ३६, २;५[३]; ६; १३[२]; ३७,१;६; ७[२]; ८; ९§;११[२]; १२[३];१७; §३८, १[४]; १३; §३९,१;३[a];४[५]; १३;
४०,१†; ४१,११§; ४४, ६†; ¶क ३,१०§;१२;४,३;४[२];५[२]; ६;५,४;९; ६,६;७[२]–९[२]; ७,१; ७; ८[३]; ८, १[३]; २; २५, २§; §२६, १; ४[२०]; ९[a]; २९, १§; ३§;७;८[२]; ३०,१;२[३];४[४];३१, ३§;७;१३;१७; १९; ३४,१§; ३५,१[२]; २; ३;४[२];८[२]; ३६,१; ३८,१; ३९,३; ४०,२;३; ४१, २; ७[३]; ४२,१; ४४,१; २; ९[२]; ४५,१[२];७;८;४६,४;८; ४७,१; २; ६; ९[२]; ४८, १५[३]; १७; १८[४]; कौ ३,३, १; जै २,१,४; शौ २,३४,४[d]; ३,१५, ६[e]; ४, ४,२; ११, ७; १५,११;३५, १; ५,२५,५†; ६,११, २; ३; ६८, २; ६९,३; ७, १८,४; २०,१[f]; २५,१[g];८,१,१७;५,१०;९,१, २४[२]; ३,११;१२,१; २४;१५, २४; १०,७, ७;८;४१; ८,१३; १०,३०; ११,५,३; ७,१६[२];९, ३; १०,३०; ११, २५; १२,१, ४३;६,१[b];१३,२,३९;३,५;१४, २,१३;४०†; १५,१,२;६,२५; ७,२;१४,२१; १७,१,१८; १९, ९,६†; १२; १७, ९; १९, ११; २०, २; ४६, १; पै १, ५३, २; १०८, २; २,७५,१; ३,२७,१; ३२,४[a]; ५; ६; ४,५,३;८,१२; १०,४;२२,२;२३,१; ५,७,१०; २७,५; ७; ६,३,१; ७,१४,११; १६,९;८,१७,११; ९,२३,१७-१९; १०,१६,९; ११, १, ११; १३,२,३†; ५,११; १२,३;१४; १६;१७; १५,९,२;२१,५; १६,
२,१०; २७,१०; ३४,८; १०; ४०,३; ५७,१८; ८२,३;८८,१; ६; १०२,२; १०९,१०; १३९, १;२५;१५१,९; १०; १५४,६[२]; १७,५,२; ६,१०[b];७,८;९; ११, २;२९,१७; १८,८,४; १०,८†; २४,७;२७,२; ३२,२; १९,१२, २;३;१७,१५;२२,१५[f]; २०,५; ४३,७; ५१,८†;५२,१२; २०, २,६;४१,८[३]; ५३,६; ७;५५,८; –¶तिना तै १, ६, ८,४; ७,६, ६[२];२,६,४-५,२; ३,४,१,१;८, ६[२]; ४,४, ५,१§; ५,१, ६, ४; २,६, ५[२]§; ८,१; ७; ३, २,२; ७,४; मै १,१०, ५[२]; ३,७,७[२]; ९, २[२]; काठ ७, १५; २०, ५; ६[२]; ११; २१,३; २४,२[३]; २५, १०; २६, ४; ३६, १५§; ४०, ५§; क ६,५; ३१,७; ८[३]; १३; १८; ३७, ३[२]; ४०, ३; ४१,२; §पै १, ९६, ४; ४,३०,७; ६, १०, ४; २०, ५९, ९; –तिभिः पै ५,३५, ११[३]; –तिम् मा २३, ६४; का २५,१०, १२; ¶तै १, ६,९,२; ११,१; ४; ७,३,२; ४; २,१,१,५; ४,४;६,५;८,५; २, ८,५; ६;११,५; ३,२,१[३];६; ४, २;७,१; ४,४,१[२]; ३; ५, २-३, २;७,३; ८,५;११, ४;८; ३,३, ६,३[३];७;१; ४,४,१; ५,३,१२, १;७,५,४;५[२]; ६,६,११,२; ७, १,५,१;३; २,५,२; १०,१; ३, ६-७,१; १०,४; ५; ४,३,३;४, १[२]; ¶मै १,४,११; ५,११; ६, ६;७;९;१२; ८,४;१०,१०;११,

a) पाभे. पृ १९१३ *q* द्र. । b) पाभे. पृ ९४९ *b* द्र. ।
c) पाभे. पृ १८९१ *c* द्र. ।
d) पाभे. पृ २१२९ *c* द्र. ।
e) सपा. पै १९,४९,२ बृहस्पतिः इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ १५४४ *d* द्र. ।
g) सपा. पै २०, ६,१ सरस्वती इति पाभे. ।

६;९; २,१,८; २,२;७; ३,७;४, ८; ५,३; ३,३,१;४[२]; ६; ४,८; ४,३,६;४,१; ७; १०; ५,३;६, ४;७,५;७; ८,३; $९,२३;२५; १४, १[२]$; ¶काठ ६,७; ७, ९; ८,३;११; १३[३]; १०, ११; १२, ५; ८; ९; १३, १२; १४,७; ९; १०; १८, १९; २०, १; २२,७; २३,२; २४,८; २७,१; २८,५; ९; २९, ६[२]; ३२, १; ३३, ८; ३४,९; ३६, १; ३७,१;७;११; १२;१७; ¶क ४,६; ६,८;७,८; ८, १[२]$; २९,७; ३१,३; ३५, १;८; ३८, १; ४२, १; ४४, ५; ९; ४५, ७[२]; शौ १०, ७, १७; ११,६,१२; ७,७; ८,११; १५, १, १; १९, १८, ९; ५३, १०; पै ६,१२,७; ७,१७,९; ९,२०, १२; १२,२, १०; १५, १४, ४; १६,२२,२; ५७,१८?; १५३,७; १७,८, ८; ११,३; २८,४; १८, २७, १; –ती पै १६, ३७, १; –०ते ऋ १०,१२१,१०[a]; †मा[a] १०,२०; २३, ६५; †का[a] ११, ६, ५; २५, १०, १३; २९, ४, ४; †तै[a] १,८, १४, २; २, २, १२,१; ६,११, ४; ३, २, ५,६; मै २,६, १२†[a]; ४,१४,१[२];†[a]; काठ १५, ८†[a]; शौ ५, २५, १३; ७,८५, ३†[a]; ९,१,२४; पै २०,३१,१०†[a]; –०ते मा १८,

४४[b];२३,८; का२०,२,७[b];२५, ३,५; तै ७,४,२०,१; मै ३,१२, १९; काठ ४४, ९; शौ ३, २४, ७; ९,१,१०; २०; १०,५,४५; पै १,६३,१; ९७,४; ३,२७,२[c]; ३‡[d]; ३१,७; ३९,३; १०,९,२; १४,८; ११,१,९; १६,३२,१०; ३४,९; १३२, ७; १७,२६,१९; १९, ५३, १; २०, २७,४; ५; –तेः खि ३, १५, १३; मा ४, २६; ८, १०; ९,२१; १८, २९; २९,११; का २,३,७;४,९,२;८, ६,४; १०,४,३; १९,९,४; ३१, १,११; तै १, २,७,१; ६,३,३; ५,१; ७,३,२¶; ३; ५,१; २¶; ९, २; ¶२,३, ५, १; ५, ११, ५; ३, १, ४, १¶; ४, २, २; ४,४,१०,१; ¶५,१,८, ४[२]; ९, २; ११,४$; २,८,३; ३, १२, १;२; ४,२,४; ७,२; ५; ५, १, २-४; ७,१-२,२; ¶६,१, २, ७; १०,३$; २,१,५[२];१०,६; ३,३, ६;७,१; ४,१०,५; ६; ६,९,२; १०,१; ¶७,१,१०,४; २,२-३, २; ३,८,२; ५, ८, ३; ¶मै १, २,५$; ६,३[२]; ४;५; ९[२]; १०; १०,८;१३;११,३$; ९;२,१,१; ३,४[२]$; ४, २[२]; ५, १[२]; १३, २०[२]$; ३,१, ७; ३, ५[३]; ७,९; ८,८;९;१६,२$; ४,१,३; २,९; ४,५[२];५-६,३[२]; ८,३; ८;९,१$;

¶काठ २, ६$; ५, ५[२]$; ८,१; १३[२];$; ९,१२; १७; ११,७$; १२,१२[२]; १३,१[२]; ११$; १२; १४,१$; १०; १८,१२$; १९, ८[२]; २०,४; २१,७[२]; २२,१;८; १०;२३,२; २४,६[२];$;८[२]; २५, ६[२];९;१०; २७,८[४];२८,१; ३०, ८$; ९;३१, २;१२; ३२, ५$; ६; ३४,१३; ३५, २०; ३६,२; ७; ३७, १; ३९, १३$; ४६, २$; ¶क १, १९$; ६, ६; ८, १[२]; $; २९,१$; ३१,६; ३५, २;४; ८; ३७,७[२]; $; ३८,१[२]; ३९, ३[२]; ४०, २; ३; ४४, १; ४७, २; ४८, १८; शौ ३, १०, १३; ४, ११, ११; ७, १३, १; ९,७, १२; १०, ५, ७-१४; १५,६,२६; १६, ८, ११; १७, १, २७?[e,f]; १९, ५३,८; पै २, ६८,५; ३, २५, ७;३२,१; १२, २,८; १६, १२४, १०[२]; १२८, १-९; १८, ३२, १०?[e,f]; १९, ५२,८; ५३,५[२]; २०,४,७; २०, ९;१०;२८,८?[g]; ३७,७;४४,२; ५३,८; –तौ मा ३५,५; का ३५, ४,५; तै ३,१,२,२[२]; ¶मै १,४, ११[२];५,११;१०,७; ¶काठ ११, ३;४; १३,२;४; ३८,१३$; शौ १०,३, २४; ७, ४०; ११, ७, १५; १२,४, ४७; पै १६, ६५, ३; १५४,५; १७,११, १; २०,

[a]) सपा. शौ ७,८४,४ अमावास्ये इति पाभे. ।

[b]) = सपा. माश ९,४,१,१६ । मै २,१२,२ काठ १८, १४ तु विराट्पते इति पाभे., तै ३,४,७,३ पाठाऽभावश्च ।

[c]) सपा. मा ८,४६;१७,२४ प्रमृ. माश ४,६,४,६ काश्रौ १३,२,२३. विश्वकर्मन् इति पाभे. । [d]) सपा. ऋ ६,६१, १४ प्रमृ. ऐब्रा ५,२० तैब्रा २,४,३,१;८,२,८ आश्रौ ३, ७,६; ८,११,१ प्रमृ. सुरस्वति इति पाभे. । [e]) पाठः? छन्दस्तस्त्र्यक्षराधिकः प्रथमः पादः । प्रजापतेरावृ° > पर्यावृ° इति शोधः । [f]) सपा. तैआ २,१९,१ विभे. ।

[g]) पाठः ? °तिर् अनुहक्रन्द-मायः इति द्वि-पदः पाद-शोधः (तु. छन्दः, चतुर्थे पादे पद-वायाः इति प्रयोगश्च) । द्वितीयं पदं चेह पृष्ठतः प्राजन-कर्तुरर्थमभिदधत् (अनु √*हक्रन्द् 'प्राजने' [तु. पंजा. पर्यायः √हक्ना] > भावे) अनु-*हक्रन्द- + (√मा [माने = कृतौ] > कर्तरि)

७; २०,५५,६.
प्राजापत्य,त्या[a]- -त्य
का ४०,१,१६; -त्यः मा २४, ३१; २९, ६०; का २६, ७, १; ३१,५,१; ¶तै १,६,१०,६; ७, ३,२; २,१,६,५[2]; ३,२,६, ३[2]; ५,१,२,२; ७,१; २,६,५; ८,१; ३,२,२;७,४;४,५,२; १२,२;५, १,४; १२,१S; ७,१, २; ३; ७, २,५,१; ¶मै १,६, १२; ८,१; १०,७; ११, ६; ९; २, २,१३; ३,३; ३,१,३[2]; ७[2]; १०; ३,६; ७-८,९; १४,१२S; ४, १, २; ४,८[2]; ५, ४; ६-७,६; ८, ३[2]; ¶काठ ७, ९; ८, ५; ११, ४; १२,६; १४,६; १०; १९,२;३; ६;८; २०,५; ६; ११; २१, ३; २२,¦८[3]; २८, ५; ३६, १; १५; ३३,४; ७[2]; ३४, १; ३५, १६; १७;१९; ३६,१; ४७,२S; ¶क ७,१; २९,८; ३०,१;४; ३१,७; ८; १३; १८; ३५,२[2]; ४४, ५; ४७, १; ४८, १४; १५; १७; शौ ९,७, ११; पै ६, १२, ६; १६, ११३, ४; -त्यम् खि २, १०,२; ३,१०, ४; ¶तै १, ६, २,२S; १०,५S;६; ७, ३, ३; २,१,१,५;४,२; ६,५; ८,५; ३, २,९; ४,४,१; ५,२,७; ६,३,१; ३,५, ९,१; ५,५, १,३;७,५,६, ३;७,४; ¶मै १,८, १०S; २, २,२; ४[2];१३;३,६; ५,१; १०; ११; ३,६,५; ४,१,१२;८, ९; ¶काठ ४,१४S;१०,११[2]; ११, २;४; १३,१;७; १९,८[?b]; २९, ५; ३०,१; ३१, ९; १५; ३३, ८[3];३९,२S; ¶क ४५,६; ४६, ४; ४७,९; शौ ३,२३,५; १८, ४, १२; १३; पै ३, १४, ५; -¶त्यया काठ ३५, १९; क ४८, १७; -¶त्या तै ३, ४, ३, २; मै १, ८, ४; ३, ८, ९; काठ १२, ९; -त्याः मा २४, १; ३०, २२[2]; का २६, १, १; ३४,४,४[2]; ¶तै २,३,२,९; ३, १,५,१; ४,६,१; ५,५,२३,१S; ६,९,२; ३[2]; ११,१S; ¶मै १, ५,११; ७,२; ११,६; ८[3]; २,२, ४;३,६; ५,१; ११; ३,१३,२S; ४,४, १; ६, ४; ८, ९; ¶काठ ७,९; ८, २; १५; १४, ६; ८[2]; ९; २७,९; ४८,२S; ४९,१S; ¶क ६, ७; ८, ३; शौ ११, ७, २२; पै १६, १५५, २; -¶त्या३ः तै ५,५, १, ३; काठ १९,८[?c]; -त्यानि मै १,१,१२; -त्याभ्याम् शौ १९, २३, २६; -¶त्याम् तै २,३, २,१[2]; ५,७, ३; ३, ४,३, ४; ५, ७, २, १; मै १, १०, १९; काठ ३६, १३; -¶त्यासु तै ७, २, ५,५; ६; -¶त्येन तै ५,१,८,३;७,१, २,१; मै १,५,११; काठ १९,८

¶प्राजापत्य-तम- -मः काठ १९,२;२१,७; क २९,८.

¶प्राजापत्या(त्य-आ)यतन- -नाः काठ ३४,९[2].

प्रजापति-गृही(त>)ता- -तया मा १३,५४-५८; का १४, ७,२;४; ६; ८; १०; तै ४,३,२, १[2]; २[2]; ३; मै २,७,१९[5]; काठ १६,१९[5]; क २५,९[5].

¶प्रजापति-चित- -तः मै ३, २,६;४,८.

प्रजापति-द(त>)त्ता- -त्ता काठ ३४,९¶.

प्रजापति-भक्षित- -तस्य[d] मा ३८,२८; का ३८,७,१.

प्रजापति-सृष्ट- -ष्टः शौ १०, ६,१९; पै १६,४४,१.

¶प्रजापति-हुत- -तम् मै ४, ८,९.

¶प्रजापतेर्-हृदय[e]- -येन तै ५, ५,८,२; ७,५,८,१.

प्रजा(जा-अ)मृतत्व- -त्वम् शौ ११,१,३४; पै १६,९२,४; -त्वे पै १६,७२,८.

प्रजा-वत्- -वत् ऋ १, ११३, १७;१२२,५; ३,८,६;५,८२,४; ६,१६, ३६; ७,६७, ६; ९,५९, १; ६०,४; ८६,४१; १०,१०४, ४; मा १४,४; १५,३; का १५, १,४; १६,१,३; तै ४,३, ४, २; मै २,८,१; ७; ४,१४, ६; काठ १७, १; ६; क २५, १०; २६, ५; †कौ १, १४१; २, ७४८; †जै १,१५, ७; ३,२२, ३; शौ ६,१७,२; १२, ४, १; १४, २, ७३; २०,१३, ३†; पै २, ७२, १;२; १७,१६,१; १८,१४, ३; १९,१२, ८; -वतः ऋ १, २५, ८;९२,७; २,२,१२; ३,१६,३;

माय्- > उस. इति द्र. (तु. सस्थ. टि. पद-वायु-)।

a) विप. (अश्व-, ऋच्-, चरु- प्रमृ.)। प्राग्दीव्यतीये अर्थे ण्यः प्र. (पा ४,१,८५)।

b) °त्याम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. तै ५,५, १, ३)।

c) °त्या३ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. तै. सा. च)।

d) पाभे. पृ २०१० k द्र.।

e) नाप. (साम-विशेष- [तु. भा.])। पपा. ऐकपद्यम्।

६;८,२३,३७; –वता ऋ १,७६, ४; ९४,१५[a]; पै १९, ५५, ८; –वन्तः ऋ १०,३७,७;५७, ६; मा ३, ५६†; का ३, ७, ६†; ¶ तै ७,२,६,१[२];२; शौ ७,७८, ४;१९,२६,२; पै १२,१,१५‡[a]; १९, २४, १३†; २०, ८, १; –वन्तम् ऋ ४, ५१, १०; ५३, ७; ७, १, १२; तै ३, ३, ११, ४; शौ ७, ३१, ३[b]; पै १९, ५२,१२; –वन्तौ पै १८, १३, ३[c]; १९, ५३, २; –वान् ऋ ३, ३०, १८; ५४, १८; ५६, ३; ४,२,५; का ३,४,३[d]; तै १, ६,४,१; ६,४†; ७,४,१; ३, १, ११,१†; ¶७,१, ६, ७; ७, २; मै १,४, ३†; ८¶; काठ ५,३; ५;६†;८,८¶;१७†;३१,१२¶; ३२,३; ५; ६†; क ७, ३¶; शौ ६,६८,३[e]; पै १९,५२,१२[२].

प्रजावती– -०ति शौ ९, ३, १३; १४; –०ति शौ १४, १, ५२[f]; पै १६,४०,१; १८,५,९[f]; –ती ऋ ८,३१,४; खि ३,१७, १[f]; शौ १०,१, २१?[g]; ११,१, १४; १४,२,१८‡[h];३२; पै १६, ९०, ४; १८, ८, ८‡[h]; ९, ७; १०,२; २०,४,१[b]; –तीः ऋ ६, २८,१;७;५२,१६; ९, २३, ३; ७४,६;८६,४१; १०, १६९, ३; मा १,१; का १,१, २; तै १.१, १,१; ७,४, १७, १†; काठ १, १; ३०,१०[२];¶; ४४,६; क १, १; ४६,८[२]; ¶; शौ ४, †२१, १;७; ७,७९, १; पै ५, १५,३; १९,५१, ७†; –तीम् शौ १४, २,७; पै १८,७, ८; –तीषु ऋ ७,१,११.

प्रजा-तनि– -निम् काठ ३८,१३.

प्रजा-विद्[i]– -वित्,द् शौ ११, १,१५; पै १६,९०,५.

प्रजा-सनि[j]– -नि मा १९, ४८; का २१,३,१९; मै ३,११, १०; काठ ३८,२.

प्र-जात,ता– -तः ऋ १, ६९, १; पै ६,६, ३; –तम् ऋ १,१६४, १८; खि ४,६, ५; तै २,४,११, ३¶; ¶मै १,६, १२[२]; ९, ५[२]; ¶काठ ७,१५; ८, १; २६, ७; ¶क ६, ५; ६; ४१, ५; शौ ९, १४, १८†; १९, २६, १; पै १६,६७,८†; –ता शौ १,३४, १; पै २,९, १; –¶ताः तै १, १, ८, १§; ५, ३, ६, ३[२]; ६, ४,१, ३; ४; ७, १,१,३; मै १, १०,१३; काठ २६,७; –¶तान् तै २,१,५,३; ३,४,९,२; ५,२, १०, २; काठ २०,९; क ३१, ११; –¶तानाम् काठ २६, ८; क ४१,६; –तानि मै १,९,५¶; –¶ताभ्यः तै ६,४,१,४; काठ २१,१; –¶तासु तै ३,४,९,१; ६,४,१,३; –तेन ¶तै १,६,९, ३;४; शौ ६,८९,१[k]; –तेभ्यः तै २,१,५,२¶; –तौ मै १,९,५¶.

¶प्र-जाति– -तिः मै १, ८, ५; –त्यै तै ३,५,१, ४; २, ५; ५, १,८,४;२,५,५; ७,२; ६,२,३; ७,५,४,२;८,३; मै १,६,३; ४; ८[२]; ३, २, ८; ४, ७; १०; ६, ३; ४,१, १२; ३,२; काठ २०, ३; ४[३]; ९; २१, १०-१२; २२, १[२]; क ३१, ५; ६[३];११.

¶प्र-जायमान– -नम् काठ ६, ५; ३६,११; क ४,४; –नाः मै ३, ९,५; काठ ३४, ५; –नान् मै १,१०, १७; –नानाम् तै ५,१, ४, ३; २,९, ५; काठ १९, ५; २०,८; क ३०,३; ३१,१०.

प्र-जनन–, °जनयत्– प्रमृ. प्र√जन् द्र.

?प्रजयस्[l] पै १९,२४,६.

१प्र-जवु–, २प्र-जुव– प्र√जु द्र.

प्र-जहित– प्र√हा (त्यागे) द्र.

प्र-ज्ञा–, प्र-जात– प्रमृ. प्र√जन् द्र.

प्र-जानत् – प्र √ज्ञा द्र.

प्र√जि, प्रजय>या पै ५, २४, ८; प्र···जय[m] शौ ६, १२६, ३; पै

---

a) सपा. °वता<>°वन्तः इति पामे.।

b) सपा. प्रजावन्तम् <> प्रजावती इति पामे.।

c) पामे. पृ २१२४ *l* द्र.।

d) पामे. पृ २१२८ *i* द्र.।

e) सपा. पै २,५२,१ वीरः इति पामे.।

f) सपा. परस्परं पामे.।

g) पाठः (तु. कौसू ५, २ शंपा. सात. RW. B.)? °जापती इति शोधः (तु. मूको., सपा. पै १६, ३७,१; W. WI. च)।

h) सपा. ऋ १०,८५, ४४ मंत्रा १,२,१७ आपमं १, १,४ पागृ १,४, १६ मागृ १,१०,६ हिगृ १,२०,२ गोगृ २,७,१२ पाठाऽभावः।

i) विप. (यज्ञ-)। उस. उप. <√विद् [लाभे]।

j) विप. (हविस्-)। उस. उप. <√सन्।

k) भाप. (*प्रदाह-)। धा. तापे वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. √प्री>प्रेणी–)।

l) पाठः ?अक्षयत्–> (-यन्> [संहितायाम्]) –यँत् इति शोधः।

m) पामे. पृ ६३१ *k* द्र.।

१५,१२,१.

प्र √जि, जिन्व् (प्रीणने), ‡प्र···जिनोपि[a,b] ऋ ५,८४, ५; तै २, २, १२,२; काठ १०,१२; प्रजिन्वन् ऋ १,७१, ५[c]; प्र···जिन्वतु ऋ ६,४९,१४[d].

प्र-ज्रिगत्– प्र √गा द्र.

प्र √जु, प्र···जवेते[e] ऋ ३,३३,१.

१प्र-जव[f]– -वः ऋ ७,३३,८.

२प्र-जव[g]– -वम्[h] तै ७,३,१,१[२]¶.

प्र √जुप्, प्र···जुजुपन्[i] ऋ ७,६१,६.

?प्रजह्ये[j] पै ७,१९,६.

प्र √ज्ञा, > जा, जिज्ञास, ¶प्रजानाति तै ५,६,६,२; ७,८, ३; ६,१,५, २; मै ४, ७, ३; काठ २९, ७; प्र···जानाति मै ४, २, १[२]¶; शौ ८,१२, ४; ६; १५, १२, ५; पै १६,१३४, २;३; १७,२९,२; प्र (जानाति) शौ १५, १२, ५; प्रजानन्ति ¶तै ३, १, ९, ५; ७,४, ६, १; प्रजानात् तै २,६, १०, २¶; प्रजानीहि काठ ३८, १३; प्रजानाम मै ३, ७, १¶; प्राजानात् तै ६, ५, ५, १¶; ¶प्राजानीताम् मै ४,७,३; काठ २९,७; प्राजानन् ¶तै ६,१, ५, १; २; ३, ४, ७;५,३,१;८,२[२]; ७, ४, ६,१[२]; ¶मै ३,७,१[४];७; काठ २३, ८[२]¶; क ३६, ५¶; शौ ९,५,१६; पै ३,३८,९;१६, ९८, ७; प्र···अजानन् ऋ १, ७२, १०; ¶प्रजानीयात् तै ७, १,७,४.

¶प्रज्ञास्यथ काठ २३,८; क ३६, ५; प्रज्ञेपम् मा २०, २५; २६; का २२,२,२;३; शौ ९,५,१६.

प्रज्ञायते तै ६, ३, ४, ८¶; प्राज्ञायन्त क ६,६¶.

प्रजिज्ञासेत मै २,५,५¶.

प्र-जानत्– -नन् ऋ २,३, १०; ३, २६,८;२९, [१६;३५,४][k];३१, ५;३५,८;५४,२; ४,१,१०; ७, ४४,४; १०,१६,९; १७,५[l]; ६; ८८,६; ९१,४; खि २,९,३; मा ८,२०†[k]; ९,२४; १३,३४;२९, २; १०; ३५, १९; का ९, ३, ६†[k]; १०,५,३; १४,३,८;३१, १,२; १०; ३५,४, १८; तै १, ४,४४,२†[k]; ७,१०, १[२]; २,२, ४,८; ३,४,११,५‡[m];५,१,११, १; ४; ७, ८, १-३; मै १, ३, ३८†[k]; ६,१;८,८; ११,४[२]; २, ७,१५[n];१३,१०; ३,४,७[n];१६, २[२];४,१४,९[२];१४;१६[२]†[l]; काठ ३,४; ४,१२†[k];७,१३;१४,२[२]; २०,७¶; ३५, १९‡[m]; ४०,५; ४६, २[२]; क ३, १०†[k]; ३१, ९¶; शौ २,२६, २; ३,१२,४; २०,८; ४,२३,२; ५,२६,२; ६, ११२, १; २; ७, †१०, १; २[l]; ८,९, २२; ९,५,१; ३; १२,२, ८†; १४,१,५९;२०,८६,१†[k]; पै २,१२,२; ६०,२; ३,२०,४; ३४,९; ४,२३,३;५,६,७;१५, ८; २२,७; २८,१; ७; ७,६,६; ९,२,२; १३,१४,११;१६; १४, १, १; १६, १९, १०; ५१, ५; ९२, १[o]; ९७,१; २; १०१,८[p]; १५२,३; १७,३०,९†; १८,६, ७; १९,२१,१२; ४९,१[q]; २०, ३३, ९†[k]; –नन्तः तै ३,१,४, १¶; काठ ३०, ८; ९; ३९,२; शौ २, ३४, ५; १३,३, १७; पै ३,३२,७.

प्रजानती– -ती ऋ १, १२४,

---

a) पाप्र. (३,१,८०) धा. उः प्र. अकारश्चान्तादेशो वैकल्पिकः उसं.।

b) =सपा. आपमं २, १८, ९ या ११, ३७। मै ४, १२,२ तु प्र···हिनोपि इति पाभे.।

c) तु. सस्थ. टि. उप। d) तु. सस्थ. टि. अभि।

e) तु. या [९, ३९] वें. सा. प्रमृ.; वैतु. PW. GW. अनुपसृष्टम् इति, एतदनु पृ १३८० यदुक्तं तन्नेष्टम्।

f) गस. उप. भावे अच् प्र. (पावा ३, ३, ५६)। थादि-स्वरः।

g) गस. उप. खल् प्र. उसं. (पा ३, ३, १२६)। प्रकृतिस्वरः (वैतु. भा. अन्यथा निष्पादुकः)।

h) द्वि१ सत् वा. क्रिवि.। i) तु. वें.; वैतु. सा. क्रिउ. इति, PW. GW. अनुपसृष्टम् इति।

j) पाठः? (प्रति √जस [हिंसायाम्] > भावे) *प्रति-जस्य– > -स्ये (प्रतियुद्धे) इति शोधः।

k) =सपा. माश ४,४,४,१२। शौ ७, ९७,१ तु प्रविद्वान् इति पाभे.।

l) =सपा. तैब्रा २,४,१,६। तैआ ६,१,१ आग्निगृ ३, ५,४ : ११ बौपि १,३ : २० तु प्रविद्वान् इति पाभे.।

m) =सपा. तैब्रा ३, ७,२,३ आपश्रौ ६,२६,७;९,२,६। ऋ ३,५९,१ काठ २३, १२; ३५,१९ आश्रौ ३,११,२२ माश्रौ ३,२,८ या १०, २२ तु ब्रुवाणः इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १३२० h द्र.।

o) सपा. शौ ११,१,३१ प्रविद्वान् इति पाभे.।

p) सपा. शौ १०,८,१३ विचिन्वन् इति पाभे.।

q) सपा. शौ ३, १५,१ विभे.।

[३; ५, ८०, ४ (१०,६६,१३)]; तै ४,३, ११, १; ७,१,७, ४¶; मै २,१३,१०[२]; काठ ३९,२;१०; शौ ८,९,१२; १८,३,४; पै १६, १९, २; -ती: तै ४, ३,११,३; मै २, १३,१०; काठ ३९,१०; शौ १२, २,४१; पै १७,३४,२.

प्र-ज्ञात,ता- -तः मै १, ४, ९¶; काठ ३२, ६¶; -तम् पै १६, २३,१[a]; -ता मै २,१,१०[२]¶.

प्र-ज्ञाति- -त्यै ¶तै ५, २, ३, ६; ६,१,५,१; २,३,३; ३,४,८; ५, ३,१[२]; ५,१;८,२; ¶काठ २०, १; २३,८; २७,१;२८,२[२]; ३३, ८; ¶क ३१,३;४२,१; ४४,२[२].

प्र-ज्ञातृ- -तारः ऋ १०,७८,२.

प्र-ज्ञान- -नम् खि ४, ११, ३; मा ३४,३[b]; पै १८,२०,६[c]; -नाय मा ३०,१०; का ३४,२, २; शौ ११,५,४.

प्रज्ञानी[d]- -नीः शौ १०,७,३४.

?प्रज्ञानाम्[e] शौ १३,२,२.

¶प्र-ज्ञाय काठ २८,२; क ४४,२.

प्र√ण(<न)क्ष्, प्र…नक्षन्त ऋ ७, ४२,[१ (५२, ३)].

†प्र-ण(<न)पात्[f]- -पात् ऋ ८, १७,१३; कौ २, ७७; जै ३,८, ३; शौ २०,५,७.

øप्र-णयत्- प्र √णी द्र.

प्र-णव- प्र √णु द्र.

प्र√ण(<न)श् (व्याप्तौ), प्र…नशत् ऋ १, ४१, ५; प्र…नशीमहि प्र(नशीमहि) ऋ ८,६,९.

प्रणक् ऋ १,१८,[३[g]; ७, ९४, ८]; २,२३,१२; ७,५६, ९; खि ५,७,३,२?†[h]; मा ३,३०†; का ३,३,२२†; मै ४,१३,८[h]†;काठ ४,१६†; ७, २†; १९, १३[h]†; क ५,२†; प्र…आनट्[i] ऋ १०, १०८, १; प्र…आनट्[i] ऋ १, १२१,१; १०,२०,४.

प्र√ण(<न)श्,>णाशि (अदर्शने), प्र…नश्यसि ऋ १०,१४६,१. प्र…अनीनशत् शौ ८, ६,८; पै १६,७९,७.

प्र√णिज्, ¶प्रणेनेक्ति तै ६,२, ९,१; काठ २५, ८; क ४०, १; प्रणेनिजति मै ३,८,७¶. प्राणैक्षीत् शौ २,७,१[j].

प्र-णेजन- -ने शौ १९,२, ४; पै ८, ६,१०.

प्र√णि(<नि)द् (*दीपने), प्र… निदीधः (?तः) ऋ ६,६७,४[k].

प्र-(निस्>)णिः√शुच् (दीप्तौ), प्र…निः…शोशुचन्त ऋ ७, १,४.

प्र√(नी>)णी,> निनीष, नेनी, प्रणयति¶ तै १,६,८,१[२];२; २, ६,२,५; ६,१,२,१; ७,१,२,१; ¶मै १,८,७;८;४,१,४[३]; ¶काठ १९,५?[l,m];२२,८[n];२३,१;२६, २; २७, ८; ३१, ३[२]; १०; ¶क ३५,७;४०,५; ४७,३[२];१०; शौ ९, ६,४; पै १६,१११,४; प्र… नयति ऋ २,२६,४; प्र…नयति ऋ ४,२१,४; †प्र…नयन्ते[o] कौ १,४७८;२,११४; जै १,५०,२; ३,१२,१; प्रणयन्ति ऋ १, ८३, २; १०,११४,७; शौ २०, २५, २†; प्रणयन्ति मै ३, ९, १¶; प्रणयन्ति काठ २६, २¶; क ४०,५¶; पै १४, १,१०; प्र… नयन्ति ऋ ४, १, ९; प्रणयसि ऋ १, १२९, १; प्रणयामि शौ १९, १९, १-११; पै ८, १७,

a) सपा. शौ ११,४,२१ व्युच्छेत् इति पाभे.।

b) विप. (मनस्-)। गस. उप. करणे कृत्।

c) विप. (सूर्य-)। गस. उप. कर्तरि कृत्। धा. दीपने वृत्तिरिति कृत्वा 'दिशां दीपकः सूर्य' इत्युक्तं भवति।

d) विप. ([प्रदीप्ता-] दिश्-)। गस. उप. कर्मणि कृत्। धा. दीप्तौ वृत्तिः (वैतु. W. ज्ञाने इतीव ?)।

e) पाठः? प्र-ज्ञान- > -नम् इति शोधः (तु. सपा. पै १८, २०, ६ टि. PW. च; वैतु. W. यनि. एव स्यादितीव ?)।

f) नाप.। प्रास. पूप. प्रकृतिस्वरः।

g) तु. वें. स्क. उ. म. PW. GW.; वैतु. स्क [पक्षे], सा. < √पृच् इति, म [पक्ष], सा [का.] धा. अदर्शने वृत्तिरिति च। पपा. नावग्रहः।

h) सपा. ऋ ६,२८,४ अश्नुते इति, तैब्रा ३,६,१३,१ पृणक् इति च पाभे.।

i) वैतु. GW. < प्रा(प्र√अ)श् [व्याप्तौ] इति।

j) सपा. आपश्रौ ६,२०,२ प्राणिजन् इति पाभे.।

k) पाठः? यनि. शोधः (लटि प्रपु२)। यनि. धा. अदा. सार्वधातुक ईडागमः उसं.(पा ७, ३,९५)। 'यौ जायमानौ (सन्तौ) रिपवे घोरौ (भवन्तौ) प्रनिदीतः (प्रदीप्येते)' इति वा. (वैतु. पपा. प्रमृ. नि√ध > धारि > लुङि प्रपु१ इतीव)। यनि. रूपस्य पृ १८०७ नि√ध इत्यत्र निर्देशो नेष्टः।

l) पाठः? (प्र√घृण्>घृणि [दीप्तौ] >) प्रघृणयति इति शोधः (तु. पृ १९३३ c)। तु. सस्थ. टि. अधि।

m) पाभे. पृ २१२१ b द्र.।

n) तु. सस्थ. टि. अनु।

o) सपा. ऋ ९, ३३,१ प्र…नु यन्ति इति पाभे.।

१-११; प्रणयन्त ऋ १०,४, ५; प्र···नयन्त ऋ १, १४८, ३; प्रणयन्तु मा ७, १२; १७; का ७, ६, २; ७, ३; मै १, ३, १२[2]; ४, ६, ३[2]; काठ ४, ४[2]; २७, ८[2]; क ३, ३[2]; शौ १९, ४६,४; पै ४,२३,६; प्र···नयन्तु ऋ ७, ६४, ३; प्रणय ऋ १०, ८७,९; मा ११,८[a]; का १२,१, ८[a]; मै २,७,१[a]; काठ १५,११[a]; शौ ८, ३, ९†; पै ३, ३९, ३; १६, ६, ९†; †प्र···नय ऋ ६, ४७, [७; ८, (१६,१०)७१, ६; १०, ४५,९]; मा १२, २६; का १३,२,९; तै ४, २,२,३; मै २, ७,९; काठ १६, ९; पै १२, ३, १२S; प्रणयत ऋ १०,६६,१२; १०१,२; प्र···नयत ऋ ३,६,१; मै ४, १४, ३†; काठ १, ११[b]; ३१, १०[b]; क १, ११[b]; ४७, १०[b]; प्र···अनयत् पै ४, २०, ७; प्रणयेत् मै ३, ९, १[2]¶; प्रणयेयुः मै ३, ९, १¶. †प्रणिनाय ऋ ३,८,११; मा ५, ४३; का ५,१०,५; तै १,३,५, १; मै १, २, १३; काठ ३, २; २६,३; क २,९; ४१,१; प्रणेषत् ऋ २, २०, ३; प्रणेषि ऋ १, ३१,१८[c]; प्र···नेषि ऋ २,१, [१६;२,१३].

प्रणीयते ऋ ३,२७, ८; ¶मै ३, ९,१; ५; कौ २, ८२८†; जै ४, २६, ९†; प्रणीयुते मै ३, ९, ५¶; ¶प्रणीयते काठ २६, ३[2]; क ४१,१[2]; प्र···नीयुते ऋ १, १४१, ४; †प्र···नीयते ऋ १०, १७६,३; तै ३,५,११,१; मै ४, १०,४; काठ १५,१२; प्रणीयुन्ते शौ ९, ६,५; पै १६, १११, ५; प्राणीयत ऋ ८,५६,४; खि ३, ८,४.

†प्र···निनीपति[d] कौ १, ५८; जै १, ६,४; प्र···निनीपसि ऋ ८,१०३,४[d].

∅प्र-णयत्[e]– -यन्तः ऋ १०, ४६, ५; कौ १,७४; जै १,८,२.

प्र-णी[f]– -णीः खि ५,५,१; तै २,५, ९, २[2]; ¶; पै ६, ९,५; –ण्यः[g] ऋ ३,३८,२.

प्र-णीत,ता– -तः मा १९,१७; का २१, ३;६; –तम् ऋ १, ११७, [(११६,१६)१७]; –ताः पै २०, २२,५; –ताम् पै १९,१७,८[h].

प्र-णीति– -तयः ऋ ६, ४५, [३; ८,१२,२१]; –तये शौ ६, २३, ३; पै १९, ४,११; –तिः ऋ ६, ४८,२०; ८, ६८,११; १०,६९, १; जै ४, २७, १०; –तिभिः ऋ १०, १०४,५; –तिषु ऋ १, ११४,२[i]; ८,६, २३; काठ ४०, ११†[i]; –†ती ऋ १,९१,१; ३, ५१,७; ४, ४,१४; ७, २८, ३; ३२,१५; मा ७,३५; १९, ५२;

---

a) सपा. तै ४,१,१,३ प्रसुव इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १८४६ g द्र.।

c) तु. सस्थ. टि. अभि। उत प्रणेषि इत्यस्य स्थाने सपा. आपश्रौ ३, २०,१० प्र णो यक्षि इति पाभे.।

d) सपा. °ति<>°सि इति पाभे.।

e) धा. वर्णने वृत्तिः। 'भूर्जयन्तं ([यद्.] = *भृज्जन्तम् [अग्निं]) प्रणयन्तः [*वर्णयन्तः (लक्षणहेत्वोः कृत् [पा ३, २,१२६])] धियं (स्तुतिं) धुः (अकार्षुः)' इति वा. (तु. [अंशतः] उद्गी. LR. S. च; वैतु. पपा. प्र भूः जयन्तम् इति त्रीणि पदानीति, वें. सा. भ [कौ.], GW. ORN [प्र√भू>] प्रभूः इति क्विप. इति, GRV. प्र-भु– [ईश्वरः]>[न. द्वि१ सत् क्रिवि.] –भु ऊर्जयन्तम् इति पदे इति, विव [कौ.] प्र जयन्तम् इति भूः [क्विप.] इति च त्रि-पदं सद् योग-युगलमिति ?)।

f) नाप. ([देवान् प्रति यज्ञानां प्रणायक- = प्रवाहक-] अग्नि-)। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

g) नाप. ([अग्रणी-] इन्द्र-)। प१। 'हे इन्द्र! कवीनां (ऋषीणां) जनिमानि [*स्तोत्राणि (कीदृक्-प्रभावाणि सन्तीति जिज्ञासायां [तान्])] इना [*इनान् (देवान् [त्वदन्यान्])] पृच्छ (ये [सर्व-प्रथमं तत्-प्रेरणया]) मनोधृतः सुकृतः (च सन्तः) द्याम् (अ)तक्षत इमा (*इमानि [स्तोत्राणि]) उ (एव) वर्धमाना [*°नानि (वृद्धिमन्ति [सन्ति])] ते (तत्र) प्रण्यः (अग्र-नायकस्य [सतः]) मनोवाता [*°तानि (*कृतमानस-प्रेरणानि [भवन्ति])] अध (समयेन [तव]) धर्मणि (*धारणे) ग्मन् (समर्थीन्यभवन्)' इति वा. इति कृत्वा सस्थ. इनोत < नैप्र. इनानुत इति, इमा उ < नैप्र. °मान्यु इति, वर्धमाना इति मनोवाता इत्युभे अपि न. प्र३ इति च द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. इना, इमाः (=स्तुतयः [तु. वें. सा. प्रमृ.], =अनुरक्तयः [GRV.], =प्रणीतयः [GW.]), वर्धमानाः मनोवाताः इतीह पदानीति कृत्वा वा. अपारयिष्णवः ?)।

h) सपा. शौ ६,१०८,२ प्रपीताम् इति पाभे.।

i) सपा. °तिषु<>°तौ इति पाभे.।

का ७,१७,१; २१, ४,२; तै १, २, १४, ६; ४, १८, १; २, ६, १२,१; मै १,३,१९; ४,१०,६; ११,५; काठ ४,८;६,११; २१, १४; क ३, ६; कौ २, १०३३; जै ४, २७, ८; –तीः शौ ७, ११०,१; पै २०, ७, ४; –†तौ ऋ २, २७,५ १३; ३, १५, १; मा ११, ४९; का १२, ४, १३; तै २,१, ११, ४; ४, १, ५, १; ५,१०, २‡[a]; मै २, ७, ५; ४, १४,१४; काठ १६,४.

¶प्र-णीय मै १, ४, १०; ४,१, ४; काठ ३१,३; क ४७,३.

प्र-णीय[b]– -यः मै ३,९,१¶.

प्र-णीयमान– -नः तै ४, ४,९, १; काठ ३४, १५; –नम् मै १,८, १०; –नाय मै ३,९,७¶.

†प्र-णेतृ– -०तः ऋ ७, ४१, ३; मा ३४, ३६; शौ ३, १६, ३; –०तः ऋ २, २८, ३; ३, ३०, १८; ८,२४,७; ४६,१; काठ ८, १७;१७,१८; कौ १,१९३; जै १, २०,९; पै ४,३१,३; २०, २८, ९$; –ता ऋ २, ९,२; ३,२३, १; ८,१९,३७; तै ३,५, ११,३; मै ४, १०, ४; काठ १५, १२; –तारः ऋ १,१६९,५;५, ६१, १५; ७, ५७,२; –तारम् ऋ ८, १६, [(६, ४७, ७; ८, ७१, ६; १०, ४५,९)१०]; जै ४, ५, ३; शौ २०,४६,१.

?प्र-णेत्र[c]– -त्रम् खि ५,७,१,३.

प्र-णेनी[d]– -नीः ऋ ६,२३,३.

प्र-णेष्यत्– -ष्यन् काठ ३२,७¶.

प्र√णु,णू(<नु,नू),>नोनु, प्र… नवन्त ऋ ७,४२,१; १०,१७६, १; प्र…अनवन्त, प्र(अनवन्त) ऋ ८,९६,५[e].

प्र…अनूषत ऋ ४,३२,९[e]; ८, ९, १९[f]; शौ २०, १४२, ४[f]; प्र(अनूषत)[g] ऋ ८, ९,२०[e]; शौ २०,१४२,५[e].

†प्रणोनुमः ऋ १,११,२[h,i];७८, [१-५][h]; ७,३१,४[h]; ८,६,७[h]; १२,२२[h]; कौ १,१३२; जै १, १४,८;शौ २०,१८,४; प्रनोनुमः कौ २,१७८‡[i]; जै ३, १६, १६‡[i].

प्रणोनुवुः ऋ ६, ४५, [२५(८, ९५, १)][h,j]; जै १, १६, २[j]; प्रनोनवुः कौ १,१४६[j].

प्र-णव[k]– -वः तै ३,२,९,६; –वम् खिसा ३३, २०[l]; २१[l]; –वैः मा १९, २५; का २१, २, १४.

प्र√णु(<नु)द्, प्रणुदते ¶तै २,१,३-४,५; ४,१,४; ६,२, ३;५,२,४, ४; ३,५,१[m]; ६, २,३,३;४; ७, ५;३,१,४; ४, १०, ४; ¶मै २, १,७; ५,३; ३, २,१;५;६; १०; ३,२;८,१; ¶काठ ८, ५; १०, ७; १३,३;४;५[2]; २०,६; २१, ४; २२,१०; २५,२; ३१, ११; ३२,५; ३७,१२[2]; ¶क ७, १; ३१,८;१७[m];१९; ३५,४; ३८, ५; ४७,११; ¶प्र…नुदते तै २, ६,१,४; ५, ४, ११, १; मै २, १,१०; ५, ३; ३,८,४; ७; ४, ४, ५. ¶प्र…नुदते तै २, ४, १,४; ६,२,३; ५ ४, ११, २; ६,२,५,२; मै १, १०, ५; काठ १०, ७; प्र…नुदते काठ २०, ६; २१,२; ४; २२, १०; ३१, ११; क ३१,१९; ३५, ४; ४७, ११; प्रणुदति काठ २१, २[m]; प्रणुदे शौ ९,२,६; पै १३,९,११; १६, ७६, ५; १९, १३, १७;

---

a) पाभे. पृ २१३६ *i* द्र.।

b) विप.। उस. उप. क्यप् प्र. (पा ३,१,१२३)।

c) पूर्वेण नॄन् इत्यनेन विक्रान्तसंधिः (तु. सस्थ. टि.), प. निषेधः (पा २, ३, ६९)। पाठः? प्र-णेतृ->-तॄणाम् इति शोधः (तु. छन्दः, ?पात्रम् [ऋ १, १२१, १] इत्यत्र टि. च)।

d) विप. (इन्द्र-)। गस. उप. यङ्लुगन्तात् क्विप् प्र.।

e) तु. सा. GW.; वैतु. वें. अन्यथा वदन्।

f) 'यद् देवयन्तः (पूजापराः स्तोतारः) वाणीः (स्तुतीः) प्रानूषत (उच्चारयन्ति)' इति वा. इति कृत्वा सस्थ. ?अश्विना इति पदम् अश्विना इत्यामन्त्रिततया शोध्यं स्यात् (तु. W. प्रभृ.; वैतु. सा. किउ. प्रः इति)।

g) तु. वें. GW.; वैतु. सा. प्र(अवतम्) इति, GRV. प्र(आगच्छतम्) इति च किउ.। अस्या ऋचः पूर्वेणाऽर्धर्चेनाऽन्वयः। 'हे प्रचेतसा अश्विना! यद् (यदा) देवयन्तः (ऋत्विजः) द्युम्नाय, शवसे, नृषाह्याय, शर्मणे, दक्षाय (च) वाणीः प्र…अनूषत' इति वा.।

h) तु. सस्थ. टि. अभि।

i) सपा. प्रणो°<>प्रनो° इति पाभे.।

j) सपा. प्रणो°<>प्रनो° इति पाभे.।

k) नाप. (ओंकार-)। गस. उप. कर्मणि अप् प्र. (वैतु. अशि <प्र√णम् इति)।

l) प्रण° इति स्वरः? यनि. शोधः।

m) सपा. °ते<>°ति इति पाभे.।

प्र॒…नुदे, प्र॒(नुदे) शौ ३,६,८[a]; प्र…नुदामि, प्र(नुदामि) पै ३, ३, ८[a]; प्र॒…नुदामहे शौ ३.६, ८[b]; प्र…नुदामसि पै ३,३,८[b]; प्र॒णुदाति मा २, ३०[c]; का २, ७,२[c]; प्र…नुदत् पै ४,४,४[d]; प्र॒णुदताम् शौ १२,१,४१; ११, १२; पै १७, ५, १; प्रनुदतु पै २०, ४९,५; प्र॒…नुदतु शौ १, ७,४[d]; प्र…नुदताम् पै २,७८, २; प्र॒णुदस्व शौ ९, २,४; १७; १८; पै २,८९,१; २; १६, ७७, ६;७; प्र॒णुद,>दा मा १५, १; २[२]; का १६,१,१; २[२]; तै ४,३, १२,१[२]; ५, ३, ५, १; मै २,८, ७[२]; ३, २, १०; काठ १७, ६[२]; २१,२; क २६,५[२]; ३१,१७; शौ २,२५,५; ७, ३५,१; पै २०,८, ८; ¶प्र॒णुदत तै ६, २,३,२; मै १, १०,५; २, ५, ३; काठ १३, ३; ४; २५, २; ३५, २०[२]; क ३८, ५; ४८, १८[२]; प्र॒णुदन्त ¶तै २, १,४,४;४,१,२;६, १, ३;६,२,३,३;३,१,४;४,१०,३; ¶मै २, ५,३;९; ३, २,१;६,६; ८,१[२]; ¶काठ ८,५;९,१४[२];१०, ७; २१,४; २६,१; २७,८; ३२, ५;३७,१२; ¶क ७,१;३१,१९; ४०, ४; शौ ९, २, १७; १८; पै १६, ७७, ६; ७; प्र॒…नुदेय तै ५,४,११, २; मै १,१०,५¶. प्र॒…नुनुदे ऋ ७, ८६,१; काठ ४,१६†.

प्र-णुत्त, त्ता- -त्तः शौ ९, २, १४; पै १६, ७७,४; –त्ताः मै ३, ८, १[२]¶; पै १२, ७,३[२]; १६,८१, ८; –त्तानाम् शौ ११,११,२०.

¶प्र-णुद्य तै ५,३,५,२[e]; ६,२,३,३; मै १,४,७[२];३,८,४[२];क३१,१७[e].

†प्र-णोदम्[f] ऋ १०, १६५, ५; शौ ६, २८,२; पै १९,१३,१६.

प्र-णेजन- प्र√णिज् द्र.

प्र-णेतृ-, ?प्र-णेत्र्-, प्र-णेनी-, प्र-णेष्यत्- प्र√णी द्र.

प्र-तकन्[g]- -का मा ५,३२; का ५,८, ४; तै १,३,३,१; मै १, २,१२; काठ २,१३; क २,७.

प्र√तक्ष्, प्र॒…ततक्षिरे ऋ १०, ९२.७.

प्र√तङ्क् > प्र-तुङ्कम्[h] शौ ४,१६, २[i]; ५,१३,८[j].

?प्रतं गर्त द्रु ह शी नु पा[k] पै ८,२,७,

प्रतत्[l]- > प्रतद्‌-वसु[m]- -सू ऋ ८, १३,२७.

---

[a]) सपा. परस्परं पाभे.।

[b]) सपा. परस्परं पाभे.।

[c]) = सपा. माश २, ४,२,१५ शांश्रौ ४, ४,२ आपश्रौ १,८,७। शौ १८, २,२८ तु प्रधमाति इति, आश्रौ २, ६,२ भाश्रौ १, ८,५ वाश्रौ १, २,३,१ प्रणुदातु इति, वौश्रौ २, ९ : ३ माश्रौ १, १, २,८ हिश्रौ २, ७, १७ जैगृ २,२ : ४ प्रणुनोत्तु इति, मंत्रा २,३,४ प्रणुदतु इति च पाभे.।

[d]) सपा. प्र…नुदत् <> प्र॒…नुदतु इति पाभे.।

[e]) सपा. काठ २१,२ पराणुद्य इति पाभे.।

[f]) क्रिवि.। गस. उप. णमुलन्तम्।

[g]) विप. ([*दीप्यमान-] अन्यतमवेद्यधिश्रिताऽग्नि-)। व्यु.?। (प्रति√अक् [*दीप्तौ]>कर्तरि) *प्रत्यक्वन्-> नैप्र. यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. सा. भा. उ. न. PW. प्रमृ. <प्र√तक् [गतौ] इति ?)।

[h]) क्रिवि. (*प्रत्यक्षम्)। गस. उप. णमुल् प्र.। धा. दर्शने वृत्तिः (वैतु. सा. कृच्छ्रजीवने इति, BW. प्रमृ. च गुप्तगतौ इतीव ?) ।ते

[i]) सपा. पै ५,३२,४ प्रेलायम् इति पाभे.।

[j]) धा. घोरदर्शने वृत्तिः (तु. W.)। सस्थ. ?दद्रुपी-णाम् > (√दश > ददश्वस्- > स्त्री.) ददशुषी- > -षीणाम् इति शोधः (तु. छन्दः)। पृ १६६२ <√दृ [विदारणे] इति, तत्रत्यं टि. च नेष्टम्।

[k]) पाठः? प्रतङ्कं ददशुषी न्वे(तु, ए)षा इति शोधः (तु. सपा. शौ [५, १३, ८] प्रतङ्कं (?दद्रुपीणाम् >) ददशुषीणाम् इति पाभे.।

[l]) विप. ([विस्तार-वत्-] वसु-)। व्यु.?। (√प्रथ्>भावे) *प्रथ्- + (√भृ [धारणे] > कर्तरि) *भृत्- > उस. *प्रथ्-भृत्- > नैप्र. यनि. (तु. [अंशतः] ?GW. ?B. = प्रथयत्- > नैप्र. प्रथत्- इति कृत्वा <√प्रथ् इति; वैतु. या [६, २१] दे [४, ३] वें. = प्राप्त- इति कृत्वा <प्र√आप् इतीव, सा. = प्र-तत्- इति, PW., SEY [१३९] प्रमृ. = प्रततँवत्- इति वा कृत्वा <प्र √तन् इति ?)। अनया दिशैव कृतद्‌-वसु- इत्यत्र कृतत्- = (√घृ [दीप्तौ] > भावे) *घृत्- + (√भृ [धारणे] कर्तरि) *भृत्- > उस. *घृत्(द्)-भृत्- > नैप्र. यनि. इति कृत्वा पृ ११६२ *f* एतद्विषये शोधः द्र.। प्रवद्‌वसु-, शतद्‌वसु- इत्यत्र च टि. अपि द्र.।

[m]) विप. ([विपुल-दीप्ति-, °गति- वा], हरि- [अश्व-])। बस. पूप. स्वरः।

प्र-ततामहँ[a]– -०हँ[b] शौ १८, ४, ७५..

प्र√तन्,>तनि, ¶प्रतनुते ते ३,५,१, ४; मै ३,७,२;९; काठ ९,१३[c]; २३,८; २४, ८[c]; ३०,२[c]; क ८, ४; ३८,१[c]; ४६,५[c]; प्रतनोति पै २०,३७,४; प्रतनोषि मा १३, २१; का १४,२,६; ते४,२,९,२; मै २,७,१५; काठ १६,१६; पै १९,३८,१६; प्रतनोतु[c] क ४८, १[c]; प्रतनु मा १३,२०; का१४, २, ५; ते ४, २, ९, २; ५,२,८, ३; मै २, ७, १५; काठ १६, १६.

प्रतनयस्व पै ९,२४,११[d].

प्र-तत,ता– -तः ¶मै १, ८, ७; ३,७,९[c]; –तम् मै १, ८, ७¶; ४,९,२; –ताः ऋ ३, ३१,२०; –ते ¶काठ १०, ५; १२, २; –तौ काठ ९,१५¶.

प्र-तन्व(तृ>)त्री– -त्रीः शौ ८,७, ४; पै १६,१२,४.

प्र-तान[e]– -नाः शौ ६, १३९, १.

प्र-ताय क ४,१¶[f].

प्र√तप्, प्र···तपति काठ ३७,९[g]; पै ४,३,३[g].

प्र-तपत्– -पन् ऋ ९,१०८,१२.

प्र-तप्य मै १,८,५[c]¶.

प्र-ता(पक>)पिका[h]– -काम् पै २०,६०,६.

प्रँ-तर[i]–>प्रतरम्[i] ऋ १,५३, [११; १०, १८,२; ३;११५,८][j]; ९४, ४[k]; १४१, १२[l]; २, ३२,१; ४, १२,[६; १०,१२६,८][m]; ५,३४, १;५५,३; ६,४७,[७; ८, ७१,६ (१०, ४५,९)]; १०, १०, १[n]; ४२,१; ४५,९[o]; ५९,१;६६,१; ७९,३; मा १२,२६†[o]; का १३, २,९†[o]; मै १,८, ४¶;१०, ४; २, ७,९; १०, ४[p]; ३,८,६[c]¶; १६, ५†; काठ २, १५†; ७, १२†[l]; १६, ९†[o]; १८, ३[p]; क २८,३[p]; शौ ५,१,४;६,५, २[p]; ४१,३[q]; ८,२,२; १३, १, २१; १२,२, ३०†[l]; १८,१, ११; २, ३१; ३, १०; १७; ६३; ४,५४; †२०, २१, ११[l]; ८९,१; पै २, ३८,१†[l]; ५,३९,८†; ६, २,४; १२,१,३†; १६, ३,२; ९१,२; १९, ३,१४[p]; ५३,१.

?प्रतराद् पै १८,२५,५[r].

प्रतराम् मा १७,५१[p]; का १८,५, २[p]; ते ४,२,२,३†[o];६,३,१[p]; ७,१५,७†[m]; काठ २५,७¶; क ३९, ५¶; †कौ १, ३४०[n]; २, ४१५[k]; †जै १, ३५, ९[n]; ३, ३२,५[k]; पै १५,५,४[c].

प्र-तरण–, ॰णी–, १प्र-तरीतृ–, २प्र-तरीतृ– प्र√तॄ द्र.

प्र-तर्दन– प्र√तृद् द्र.

†प्र-तवस्[s]– -वसः ऋ १, ८७, १; –वसे ऋ ४,३,६; मै ४,११,४; काठ ७,१६.

---

[a]) नाप. । प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८३)।

[b]) =सपा. वैताश्रौ २२,२२ कौसू ८८, ११ । तै १,८ ५,१; ३,२,५,५ काठ ९,६ आपमं २,२०,१० तु प्रपितामह इति पामे. ।

[c]) सपा. मा २, १३ का २,३,११ तनोतु इति, तै १, ५,३,२ प्रभृ. तनुताम् इति च पामे. ।

[d]) सपा. शौ ५,२०,११ प्रभरस्व इति पामे. ।

[e]) नाप. (प्र-शाखा-) । गस. उप. कर्तरि णः प्र. (पावा ३, १, १४० [वैतु. सा. कर्मणि प्र. इतीव]) ।

[f]) सपा. प्रताय गृह्णाति इत्यस्यस्थाने काठ ६, २ प्रतिगृह्णाति इति, मै १,८,२ प्रतिप्रसारयति इति पामे. ।

[g]) वैतु. SI. प्र···तप्यते इति, सा [तैब्रा २,७,१५,२] प्र केतुभिः इति योगञ्च ।

[h]) विप. (ओषधि-) ।

[i]) तु. टि. *प्रुव-त्वर-. (वैतु. सा [ऋ १०, ४५, ९] <प्र√तॄ?) ।

[j]) =सपा. तैआ ६, १०, २ आग्र २, ९,२ । पै १७, ३३,१० नाग्र २, १, १३ तु प्रतिरन् इति, आमिगृ ३, ७,१ : २०; २१ प्रतराम् इति, तैत्रा ३, १, २,८ प्रतिरत् इति च पामे. ।

[k]) सपा. ॰रम् <> ॰राम् इति पामे. ।

[l]) = सपा. माश्रौ १, ५,२,११ । आपश्रौ ५,९,१० तु प्रतराम् इति पामे. ।

[m]) सपा. ॰रम् <> ॰राम् इति पामे. ।

[n]) सपा. ॰रम् <> ॰राम् इति पामे. ।

[o]) सपा. ॰रम् (आपमं २,११,२८ च) <> ॰राम् इति पामे. ।

[p]) सपा. प्रतरम् <> प्रतराम् (नाग्र ९,२, २,७ च) इति पामे. ।

[q]) सपा. पै १९,१०,२ प्रतिरन् इति पामे. ।

[r]) पाठः ? तु. सस्थ. टि. ईर्षयुः ।

[s]) विप. (मरुत्-, वात-) । मध्यमपदलोपिनि बस. उप. २*तवस्– द्र. ।

प्र-तान्-, प्र-ताय प्र√तन् द्र.

प्र-तापिका- प्र√तप् द्र.

प्रति[a] ऋ १, ९, ४[b]; ११, १[c]; ४६, १०[d]; ४८, २[c]; ५५, १[e]; ११५, २[f]; ११८, ⌊३; ३, ५८, ३⌋[g]; १२७, १०[h]; १५१, १[c]; १६१, ३[i]; १६५, १२[c]; १६९, ६[j]; २, १, ८[k]; २४, ११[c]; ३९, ३[l]; ३, ३१, ४[m]; ५८, २[c]; ४, १२, २[n]; ⌊१३-१४, १⌋[o]; १७, ⌊७; १९, ३⌋[o]; ४५, ५[p]; ५, १, १[c]; ४८, ४[q]; ४९, २[r]; ६१, ९[s]; ७५, १[t]; ७६, २[u]; ८६, ३[v]; ६, २५, ५[w]; ३०, १[x]; ६८, १०[y]; ७, ६३, ⌊५[z]; ६५, १[a1]⌋; ४[b1]; ६६, ७[c1]; ६७, १[d1]; ७०, ५[e1]; ८, २०, १६[f1]; ४४, ⌊(७, १५,

a) लक्षण-प्रातिनिध्य-प्रातिकूल्य-वीप्साद्यर्थे नि. यथायथं द्र. (तु. या १,३ पा १,४,९०;९२)। व्यु.?।

b) त्वाम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. वें. स्क. सा. विव. म. GW.; वैतु. PW. प्रति···उदहासत इति)।

c) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.।

d) हिरण्यम् इत्येतद्-युक्तः लक्षणार्थे कप्र. (वैतु. वें. स्क. सा. GW. उपमार्थ इति ?)।

e) प्रातिनिध्येऽर्थे द्वि. युक्तः कप्र.।

f) भद्रम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. स्क. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. प्रति···वितन्वते इति ?)।

g) अवर्तिम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. पृ १२१० *f*)।

h) ईम् इत्येतद्-युक्तः कप्र. (तु. सा.; वैतु. वें. PW GW. प्रति···जोगुवे इति)। तु. सस्थ. टि. रेभः।

i) दूतम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. प्रति···अब्रवीतन इति ?)।

j) मीळ्हुषः नॄन् इत्यन्वितः लक्षणे कप्र. (तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. प्रभृ. प्रति प्रयाहि इति)।

k) सहस्राणि इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. वें. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. प्रातिनिध्ये कप्र. इति)।

l) वस्तोप्- (नाप. न. ⌊दिन-⌋ > -स्तोः इति द्वि. युक्तः कप्र.। शेषं वस्तोप्- इत्यत्र टि. द्र.

m) विशेषः पृ ९०१ *j* द्र.।

n) दोषाम्, उषासम् इत्युभयान्वितः लक्षणे कप्र.।

o) तु. पृ १८५ *q* टि. (वैतु. PW. प्रति···अख्यत्, अख्यत् इति यथायथं योग इति)।

p) वस्तोः इति युक्तः कप्र. (तु. ऋ २, ३९,३; १०, १८९,३, सा. GW.; वैतु. वें. PW., GW ⌊पक्षे⌋ प्रति···जरन्ते इति)।

q) परशोः इति पं. युक्तः प्रातिनिध्ये कप्र. (तु. सा.; वैतु. PW.GW. प्रति···अख्यम् इति)।

r) स्वाअ. (वैतु. सा. उत्तरेण प्रयाणम् इत्यनेन संयोजयन्)।

s) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (वैतु. सा. प्रति ममन्दुषी इति योगः, GW. प्रति···अरपत् इति)।

t) रथम् इति द्वितीयार्थानुवादी कप्र. (तु. सा.)।

u) अवर्तिम् इति द्वि. युक्तः कप्र.।

v) लक्षणार्थे कप्र. (तु. सस्थ. टि. द्रुणा; वैतु. सा. ?, PW. GW. प्रभृ. प्रति···पुष्यते इति योगः)।

w) त्वा इति द्वि. युक्तः प्रतिमानार्थे कप्र. (तु. GRV.; वैतु. सा. PW. प्रभृ. च प्रातिनिध्य इति)।

x) रोदसी इति द्वि. युक्तः प्रतिमाने कप्र. (तु. सा.; वैतु. GRV. प्रभृ. अर्थम् इत्यन्वितः)।

y) स्वसरम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. पृ ९३६ *j* टि. GW. च)।

z) वाम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (वैतु. वें. सा. GW. प्रति···विधेम इति)।

a1) तु. सा. अनन्वायुक इव; वैतु. वें. GW. प्रति··· हुवे इति। शेषं *z* टि. द्र.।

b1) तु. सा. GW.; वैतु. वें. MW ⌊पक्षे⌋ GW. प्रति···पृणीतम् इति। शेषं द्र.।

c1) वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. च प्रति···गृणीषे इति। शेषं *z* टि. द्र.।

d1) रथम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. ⌊अंशतः⌋ GRV.; वैतु. सा. क्रिउ. इति, GW. प्रभृ. प्रति···जरध्यै इति ? ⌊तु पृ १३९० *c* द्र.⌋)। 'यो वां रथं प्रति (उद्दिश्य) जरध्यै (स्तोतुं) दूत इव वां (युवाभ्याम्) अजीगः (प्राप्तवान् भवति ⌊सोऽहम् वाम्⌋) अच्छा विवक्मि' इति वा। शेषं सस्थ. टि. रथ- द्र.।

e1) वरम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। 'जनाय (यजमानार्थ) वरं (यज्ञम् ⌊<√वृ 'वरणे'⌋ प्रति, आ··· प्रयातम्' इति वा. (तु. सा.; वैतु. GW. प्रतिप्रयातम् इति, PW. आ···प्रति प्रयातम् इति)।

f1) हव्या इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. सा. PW. GW. अनन्वायुका इव; वैतु. वें. प्रति···आ···गथ इति)।

१३) ११[a]; ६४, २[b]; ८२, १[c]; १०, ८७, २५[d]; ९८, २[e]; १०१,१०[f]; १०५,११[g]; ११९, ७[h]; १६७, ४[g]; १८९, ३[i]; खि ४,५,६[j]; ५, १५, ८?[k]; मा ३, ८†[i]; ८,२४[l]; ९, २८‡[m]; १५, २४†[n]; २०, ४६[j]; का २, ५, ३[o]; ३, १, ८†[i]; ९, ४, २[l]; १०, ५, ४‡[m]; १६, ५, ५†[n]; २२, ४, ११[j]; तै १, ४, ४५, २[l]; ५, २, ३[j]; ६, ५,१[o]; ७,१, ५¶[j]; २, २[p]; ३[q]; १०, २‡[m]; ८,९, २[r]; २२, १[२l]; २, १, ५, १¶[j]; २, ९, ४[r]; ५, ३, ६¶[j]; ३,१,४, १[s]; ४,२, ५, ४[t]; ४, ४,२†[n]; ५,१,८,१¶[u]; २,९,२[v]; ४, ८, ३¶[v]; ५, १, २¶[j]; २, ४¶[j]; ७, २¶[j]; ८, २[x]; २, ६, ६, २?[y]; ¶६, ४, ११, २[z]; ५, ४,२[j]; ६, ३[२?a1]; ८[a1], ४?; ५?; ६, ४, ६[b1]; मै १, ३,३९[l]; ६, १†[c1]; १०¶[j]; ११, ८¶[j]; २, ५, १¶[j]; १३, ७†[n]; ¶३[j], १, १०; ३, ९[३]; ८, २; ७; १०; ११, १$; ४, १, ९[j]; ५, ८¶[a1]; ¶६, ३[j]; ४[३j]; ८, ८[६]¶[j]; १०, १[l]; ११, ३†; †१४, ४; १२; १४[j,d1]; काठ ४[l], १३; १६; ७, १३†[l]; ¶८, १[j]; ९[e1]; ९, १८†[f1]; १२, ३[२]¶; १४, ८¶[j]; १९, ८[२]¶[g1]; २०, ८¶[u]; २३, २¶; ४[२]¶[j]; ¶२४, ५[j];

a) रीषतः इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. पृ १८०९ *f*)।

b) त्वा इति द्वि. युक्तः कप्र.।

c) मध्वः इत्यन्वितः लक्षणे कप्र. (तु. सा.)।

d) = परि (तु. सपा. कौ १, ९५ परि इति पाभे.)। विश्वतः इति पं. युक्तः कप्र.।

e) माम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. GW.; वैतु. सा. प्रति···आववृत्स्व इति)।

f) धुरौ इति युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. सा.; वैतु. GW. प्रति···युनक्त इति गतीयंश्चिन्त्यः, धूर्द्वयमभिलक्ष्यैकस्य वहेर्योजने मन्त्रस्वारस्यात्)।

g) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. सा.)।

h) पक्षम् इति द्वि. युक्तः प्रातिनिध्ये कप्र.।

i) वस्तोः इत्यन्वितः कप्र. (तु. उ. म. GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. प्रति···धीयते इति योगः।

j) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.।

k) पाठः? अ-प्रति- > -०ते इति शोधः (तु. पृ १६६९ *b*)।

l) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। = सपा. शांश्रा ७,२ आश्रौ २,८,३। शांश्रा ७,२ शांश्रौ २,४,३ तु उप इति पाभे.।

m) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। = सपा. माश ५,२,२,१० आपमं १,१३,१०। ऋ १०,१४१,१ मै १, ११,४ काठ १४,२ शौ ३,२०,२ तु प्रत्यङ् इति पाभे.।

n) = ऋ ५,१,१। o) यज्ञं-यज्ञम् इत्यन्वितः कप्र.।

p) प्रजाः इत्यन्वितः लक्षणे कप्र. (तु. सा.; वैतु. भा. प्रत्याभवति इति)।

q) वैतु. भा. प्रत्याभवन्ति इति योगः। r) = पुनः इति स्वाअ. (वैतु. भा. MW. प्रति निर्वपति इति)।

s) स्वाअ. (वैतु. भा. MW. प्रतिप्र° इति ग.)। सपा. प्रति प्रवेदय <> प्रति वेदय (माश्रौ १, ८,३,१ च) इति पाभे.। t) शिरः-शिरः इति युक्तः कप्र.।

u) प्रातिनिध्येऽर्थे वल्मीकवपाम् इति द्वि. युक्तः कप्र. (तु. K.; वैतु. भा. प्रतिनिदधाति इति ग.)।

v) प्रतिदानार्थे कप्र. (तु. सस्थ. टि. √यच्छ् > यच्छति)।

w) अर्धम् इत्येतद्-युक्तः प्रातिनिध्ये कप्र.।

x) सप्त. अर्थे कप्र. (वैतु. भा. [तु. टि. अपिपक्ष-])।

y) पाठः? (√भृ [धारणे] > भावे) भृति- > -तये इति शोधः। 'गोपनाऽसमर्थस्य सतो निधिमन्य एव विन्दन्ति यथाऽसौ नैव तं धारणार्थं प्रजानीयाद्' इति वा. (वैतु. सा. K. प्रभृ. प्रति (=विस्मृत्या) स्वाअ. इतीव।

z) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. सा.; वैतु. भा. प्रत्यागच्छत् इति)।

a1) पाठः? (√*स्पृ [= √स्पॄ] 'हिंसायाम्' >भावे) स्पृति- > -तये इति शोधः। 'प्रपन्नस्य (शरणागतस्य) सतो मृत्यवेऽप्रदानम्' इति वा. (वैतु. भा. PW. प्रभृ. च प्रति प्रायच्छन्, प्रति प्रयच्छन्ति इति योगः)।

b1) स्वाअ. (= पुनः [तु. सपा. मै ३,३,१ प्रतेरभावः; वैतु. सा. प्रत्युत्तब्ध्यै इति])।

c1) वाम् इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। शेषम् *i* टि. द्र.।

d1) सपा. प्रति मोदमानः इत्यस्यस्थाने तैब्रा ३,१, १,२ प्रति मोदमाना इति पाभे.।

e1) स्वाअ. (वैतु. SI. प्रति···उज्ज्वलति इति)।

f1) = ऋ १,१६५,१२।

g1) तु. पृ ७०१ *m*।

६[a]; २५, १¶[b]; २६, १¶[a]; ५[c]; ६[२]; ¶२७, ९[c]; १०[d]; ¶२८, २[२]; ६; ३१, १४; ३७, १६[c]; ३८,३[e]; ६[f]; १३[g]; क ३, ११[h]; ६,४†[i]; ६¶[j]; ७, ५¶; ३१,१०¶[c]; ३५,८¶; ३६, १[२]¶[j]; ¶३७, ६[i]; ७[n]; ३८, ४¶[h]; ४०,४¶[a]; ¶४१,३[c];४[२]; ¶४४, २[२]; ६; †कौ १, १६[k]; ७३[l];२०५[m]; २,४१७[n];७०५[o]; ७२८[l]; १०९३[p]; १०९६[l]; ११०३[q]; ३, ५,६[l]; †जै १,२, ६[k];८,१[l]; १०,६[r];२२,२[m]; २, ६,५[l]; ३, ३२, ७[n]; ५९, २०[l]; ४, ७, १०[o]; शौ ५,१४, १२[l]; ६, ३१,३†[l]; ७, ३०[h], १; २; ६०, १†[j]; ८७, ५[s]; ९, १३, १३[t]; १०, १, २८[j,u]; १३,२, ४६†[l]; १४,२, ३१[v]; १८, १, २८[s]; ४,५[w]; २०, ४८, ६†[l]; ७१, १०†[m]; ९३, २†[o]; १०७, १५†[x]; १३०, १०?[y]; पै २, ६५,२?[z]; ३,३६, ४[a1]; ५, ३४, ५[b1]; ६, १७, १†[k]; ७, १९, ६?[a1]; १६, ७५, ३[t]; १७, १४, ७[j]; १८, १०, १[v]; २५, ६†[l]; १९, २९, ६[c1]; ४५, १३†[l]; २०, ६, ५†[d1]; ७[h], १;२.

प्रति √कम् >कामि >१प्रति-काम[e1]- -माय शौ २,३६, ७; पै २,२१,६.

प्रति-काम्य[f1]- -म्यः शौ २,३६,५; ६[g1]; ८; पै २, २१,५; २०,२४, ५; -म्यम् शौ ६,६०,३; पै १९, १४,६; ४१,१२; १३[g1].

[a]) पाठः ? शोधार्थ पृ १२६३ *g* द्र.।

[b]) ग्रीवाः (पुरुषस्य) इति द्वि युक्तः सादृश्येऽर्थे कप्र.। ?प्रतिपुरुषस्य > प्रति, पु° इति द्वि-पदः शोधः।

[c]) = तै ५,१,८,१।

[d]) अङ्गानि इति युक्तः प्रातिनिध्ये कप्र.।

[e]) = तै ४,२,५,४। [f]) = मा २०, ४६।

[g]) शिरः इति युक्तः लक्षणे कप्र. (तु. तै ४,२,५,४)।

[h]) = मा ८,२४। [i]) = ऋ १०,१८९,३।

[j]) द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। [k]) = ऋ १,१९,१।

[l]) = ऋ ५,१,१। [m]) = ऋ १,९,४।

[n]) = ऋ ७,६६,७। [o]) = ऋ ८,६४,२।

[p]) = ऋ ५,७५,१। [q]) = ऋ ५,७६,२।

[r]) = ऋ १०,८७,२५।

[s]) तु. टि. अनु मा ११, १७[v] (वैतु. PW. WI. ग. इति)।

[t]) मूर्धानम् इत्यन्वितः प्रातिकूल्ये कप्र. (तु. W.)।

[u]) सपा. पै १६,३७,९ पुनः इति पाभे.।

[v]) उषसः इति द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. (वैतु. WI. प्रतिजागरासि इति)।

[w]) प्रतीमां लोकाः इति पाठः (तु. सा. तमनुसरन्तौ शंपा. सात.)? प्रतीऽमाँल्लोकान् इति शोधः (तु. [अंशतः] मूको.; वैतु. पपा. [मूको.] = प्रतिऽमाम् इति [तु. RW. WI.], W. = प्रति माम् इति च)। 'इमान् लोकान् (पूर्वार्ध-कथितान्) प्रति (प्रतिलक्ष्य [कप्र.]) घृत-पृष्ठाः स्वर्गाः (*धाराप्रवाहिण्यः [सत्यो जुहूपभृद्ध्रुवाः]) यजमानाय काम-कामं दुहाम्' इति वा.।

[x]) = ऋ १,११५,२।

[y]) = खि ५, १५,८।

[z]) पाद-पाठः? यस्त्वाम् (अ-तृप्यत्- >) -प्यन्तं प्रति (उत् √पद् >पादि>) उदपादयत् (सोममिति शेषः) इति शोधः इति कृत्वा यनि. द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र.। पृ १५०१ ?तोतिया(?पा)नाम् इत्यत्रापि यनि. टि. अनुसंधेयम्।

[a1]) पाठः ? अ-प्रति (अव्य.) इति शोधः।

[b1]) श्वभ्यः इति पं. युक्तः सादृश्येऽर्थे कप्र.। सस्थ. ?गगणम्- > (√*गर्ग् [शब्दे] > भावे) गर्गण- > -णम् इति शोधः। एवं पृ १२०४ *c* टि. नेष्टम्।

[c1]) मा (माम्) इति द्वि. युक्तः कप्र.। सस्थ. ?कामय कामय > (काम- >) कामाय, कामाय इति शोधः। 'समाः (सर्वाः) प्रतीच्यः (विपरीताः स्त्रियः) मा प्रति कामाय भवन् (भवन्तु)' इति वा.।

[d1]) = ऋ ६,६८,१०।

[e1]) विप. ([कामानुरोधि-काम-भृत-] वैतु- [*पति-])। गस. उप. कर्तरि अच् प्र. (तु. [अंशतः] सा.; वैतु. B. W. प्रभृ. = पति- इतीव कृत्वा नाप. इति?)। सस्थ. ?पुतिभ्यः > [*पति-विद्- ('पत्युर् विद् [लाभः] अतः' इति कृत्वा वस. [पूर्वार्धगत-हिरण्यादिचतुष्टयस्य विप.]) > प्र३] पति-विदः इति शोध इति कृत्वाऽऽनुष्टुभो भुरिक् पादः द्र.। एतदनु पृ १८९१ कृतो निर्देशो नेष्टः।

[f1]) = १प्रति-काम-। विप. (पति-, वर-)। गस. उप. कर्तरि ण्यत् प्र. (तु. W.; वैतु. सा. कर्मणि कृदिति?)।

[g1]) सपा. °काम्यः <> °काम्यम् इति पाभे.।

प्रति√*कश्>चाकश(दीप्तौ=दर्शने), ?प्रतिचाकशान्[a] शौ ६,२९,२[2]; पै २०, २७,८[2]; प्रत्यचाकशम् पै २,३१,६[b].

प्र(ति>)ती-काश[c]- -शः शौ ९, १३,६; पै १६,७४,६; २०,२८, १०.

१प्रति-काम- प्रति√कम् द्र.

२†प्रति-काम- -मम्[d] ऋ ३,४८,१; १०,१५,८; ११२, १; मा १९, ५१; शौ १८,३,४६.

१प्रति-कूल[e]- -लम् खि ४,५,३.

२प्रतिकूल[f]- -लम् शौ ५, १४, १३; १०, १,७; पै २, ७१, ५; १६, ३५,७.

३¶प्रति-कूल[g]- -लम् तै ७, ५,७,४; काठ ३३,७.

प्रति√कृ, ¶प्रत्यकुर्वत काठ २४,१०; क ३८,३.

प्रति√क्लृप्, प्रतिचाक्लृपे शौ ६, ३६,२[h].

¶प्रति-क्लृस- -सम् मै ४, ३, २; काठ १२,७.

प्रति√क्रम्>प्रति-क्रमण[i]- -णम्[j] तै ५,७,१५,१; काठ ५३,५.

¶प्रति-क्रामम्[k] काठ ६,५; क ४,४.

प्रति√क्रुश्>प्रति-क्रोश[l]- -शे शौ ४,३६,३?[m].

प्रति√क्ष्णा[,क्षा]>प्रति-क्ष्णा[,क्षा]-य मै १,६,१२¶.

प्रति√क्षि(निवासे)>†प्रति-क्षियत्- -यन्तम्[n] ऋ २,१०,४; मा ११, २३; का १२, २,१२; मै २, ७, २; काठ १६, २; १९, ३; क ३०,१.

प्रति-क्ष्युत्- -†क्ष्यन्तम्[n] तै ४, १, २,५; ५,१,३,२.

प्रति√ख्या > प्रति-ख्यात- -तः मा ८, ५८; का ९, ७,७; तै ४, ४,९, १; ¶काठ ३४,१४;१६.

प्रति√गम्, प्रति···गम्याः ऋ ५,४१, १८.

प्रति√गाह्, प्रतिगाहन्ते पै ७, १३, १०;१५,१९,९.

प्रति√गृ(अवबोधने)>जागृ, प्रति-जागृहि मा १५,५४; १८, ६१; का १६,६,६; २०, ४,४; तै ४, ७, १३, ५; मै २, १२,४; काठ १८,१८; क २९,६.

¶प्रति√गृ, गॄ (स्तुतौ), प्रतिगृणाति मै ४, ८, ८; प्रतिगृणाति तै ३, २,९, ६[2];७[2]; प्रतिगृणीतः काठ ३४, ५; प्रति···गृणीहि ऋ ३, ५३,३§.

प्रति-गर[o]- -¶रः तै ३, २,९, ६; ७,३,१,४;-रम् तै ३,२,९,५¶; ७, ३, ११, २; काठ ४३, १; -¶रे तै ३,२,९,२; ३[2];४.

¶प्रति-गीर्य तै ३,२,९,१[2];२[2];३;४

¶प्रति-गृणत्- -णते[p] तै ७,३,१,४.

प्रति√गृभ्,ह्,ग्रभ्,ह्, प्रतिगृभ्णाति ऋ १, ५५, २; ७, १०१,३; मै ४, ११,१?[q]; †प्रतिगृभ्णन्ति ऋ १,१६२, १५; मा २५, ३७; का २७, १३, ६; तै ४, ६ ९, २; मै ३, १६, १; काठ ४६, ५;

---

a) पाठः ? °कशानि [उपु१] इति शोधः (तु. पै. मूको. °कशम् इति, Gri. च; वैतु. सा. W. = प्रपु३ इति ?)।

b) °त्यु° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सकक्षं व्यचाकशम्)।

c) गस. उप. घञ् प्र.। थादि-स्वरः।

d) अस. वा. क्रिवि.। पूप. वीप्सार्थे।

e) विप. सत् वा. क्रिवि.। वस. उप. भाप. सत् < √*कूल् [घोरभावे]।

f) विप. सत् वा. क्रिवि.। (प्रति√*कुर् [घोरभावे] > भावे) *प्रति-कुर्- + (√भृ [धारणे] > भावे) *भर- > वस. *प्रतिकुर्-भर- > नैप्र. यनि. इति कृत्वा वृत्तेरतिपरोक्षत्वान्नावग्रहः सुशकः (वैतु. पपा. प्रभृ. = प्रति-कूल- इति कृत्वा उप. = तीर- इतीव ?)।

g) (*प्रति-कुर्- + (√भृ > कर्तरि) *भर- > उस. *प्रतिकुर्-भर- > नैप्र. यनि.। शेषं *f* टि. गतम्।

h) सपा. कौ २,१०५९ <> प्रतिपप्रथे इति, आश्रौ ८, ९,७ शांश्रौ १०,११,९ प्रतिचाक्लृपत् इति च पाभे.।

i) गस. उप. भावे ल्युडन्तम्।

j) मा २५,६ का २७,६,१ वुलम् इति पाभे.।

k) गस. उप. णमुलन्तम्।

l) भाप. (घोर-शब्द-)। शेषं *c* टि. द्र.।

m) पाठः ? -शैः इति शोधः। सस्थ. ?आगरे > (आ√घ्रा>ल्यपि) आ-घ्राय इति वा (आ√क्रम् >) आ-क्रम्य इति वा शोधः। 'ये (क्रव्यादः) अमावास्ये (अन्धतमसे) आघ्राय (खाद्यान् सतो जन्तून् तद्गन्धेन ज्ञात्वा [यद्वा]) आक्रम्य प्रतिक्रोशैः (युक्ताः सन्तस्तान्) मृगयन्ते (व्यापादयन्ति)' इति वा.।

n) सपा. °क्षिय° (माश ६,३,३,१९ च) <> °क्ष्यु° इति पाभे.। o) नाप.। गस. उप. अवन्ते थादि-स्वरः।

p) विभक्ति-स्वरः (पा ६, १,१७३)।

q) स्वरः ? प्रतिगृभ्णामि इति शोधः (तु. पै २,२८,१, पृ ६८० *k* च)।

प्रतिगृभ्णामि मै २, ३, ४[a]; प्रतिगृभ्णात् मै १, १०, १३¶; प्रतिगृभ्णातु मा[b] १, १६; २०; मै ४,१४,१२;१३; प्रतिगृभ्णीहि खि ५, २०, ४; शौ २०, १३५, ९; प्रति···गृभाय ऋ १, ९१, [४; ६,४७,२८]; ३,३६,२; ४, ४,१५; १०, ११६, ७; मा २९, ५४†; तै १,२,१४,६†; ६,१२, ३[c]; २,३,१४,१†; ४,६,६,६†; मै †३,१६,३; ४,१०,३;११,५; †काठ ६,११; १३, १५; ४६, १; शौ ३, १०, ६[d]; ६, १२५, ३†; ११, १,१४; १९, ४२,३[c]; पै १, १०५,२[d]; १५,११, ७†; १६, ९०, ४; २०, १४, ३†[e]; प्रतिगृभ्णीत ऋ १०,६३,[१-४]; मा ११, ४८‡[f]; १२, ३५[g]; का १२, ४, १२‡[f]; १३, ३, ६[g]; ६, ३‡[f]; मै २, ७, ५‡[f]; १०[g]; ३, १, ६‡[f]; प्रति···गृभायत खि ५, २०, ५; शौ २०,१३५, १०; प्रत्यगृभ्णन् ऋ ९,११३, ३; खि ५,२०,२[२]; शौ २०,१३५,७[2h]. प्रति···जगृभ्यात् ऋ ५,४२,२; प्रति···अग्रभीत्[i] खि ५,७, ४, १५; मा २८,२३;४६; का ३०, २, १२; ४, १२; प्रति···अग्रभीष्टाम्[i] खि ५, ७,२, ११; मै ४,१३,९; प्रति···अगृभीषत[i] मा २१, ६०; का २३, ६, १३; प्रति···अग्रभीषत काठ १९, १३[j]; प्रत्यग्रभीष्म ऋ ५, ३०, १२;१५; ६,४७,२२.

¶प्रतिगृह्णाति तै २, २, ६,३[२]; ४; ६,१,४,८; ७, १,७,२[२]; २, १०,४; मै १,९,४; ३,६,९[l]; ४, ६,१;८; काठ ६,२[k]; शौ १३,३, ११S; प्रतिगृह्णाति ¶तै २,२,६, ३[२];३,१२,१;७,१,७,३;२,१०, २; ४[२]; ¶मै १,९,४[१०]; २,३,३; काठ ९,१२[१४]¶; शौ ९, ३, ९; प्रतिगृह्णाति ¶काठ १०, ४[२]; १२, ६[२]; २३, ६[२]; २७, ५; ३४,८; ९; क ४२, ५¶; पै १, ४६,६; २,६०, २[l]; ५,१५, ५; १६, ३९, ९;५१, ५[l]; प्रति···गृह्णाति[m] तै १,७,२,३; प्रति···गृह्णाति[m] तै १, ७,२,४; प्रतिगृह्णन्ति तै ३, १, ४, १[n]; काठ १०, ३[२]; ३०[n],८; ९; प्रतिगृह्णासि पै ११,५,११; प्रतिगृह्णामि मा २,११; का २,३,४; तै २,६, ८,६; ७,१,७,३; मै १, ९,४[२०]; काठ २, ३[p]; ९[o], ९[o];१२; ४०, ३[a]; क १,१६[p];८,१२[२०]; शौ ३, २९, ७[o]; ९, ३, १५[२]; १९, ३७,२; पै १,३०,६[o];५४,३; २, २८,१; ५, २८,३; १६, ४०,५; ६; १७, ३३,४[q]; २०, ३६,१[o]; प्रतिगृह्णीमः पै ५, ३१, ९; ७, १५,१०; प्रतिगृह्णातु का[r] १,५, ७; ७,४; तै[s] १, १,५,२;६,१; काठ[s] १,६; ३१, ५; क[s] १, ६; ४७,५; शौ ३, २९,८; ११, १, ८; १८; पै ५,२८,७[l];१२,६,१; १६,८९-९०,८; प्रतिगृह्णन्तु शौ २,३४,५[n];९,५,३७; पै १,१८, २[s];३,३२,७[n]; १६,९९,४; १९, २०,२; २०,१४,३; प्रतिगृह्णाहि शौ ३, १०, १३; ५, २९, १५;

---

a) सपा. °भ्णामि (आश्रौ ६,१२,२ च) <> °ह्णामि (तैब्रा २,५,७,२ च) इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ९२५ r द्र.।

c) सपा. मै ४,१२,३ काठ ८,१६ प्रति···जुषस्व इति पाभे.।

d) प्रति हव्या गृभाय इत्यस्य स्थाने सपा. आश्रौ २, २,१७ आपश्रौ ६,५,७ माश्रौ १,६,१,१५ हिगृ २,१७, २ हविरिदं जुषस्व इति पाभे.।

e) °भय इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मूको.)।

f) =सपा. माश ६,४,४,१७ माश्रौ ६, १,१,४०। तै ४,१,४,४ प्रमृ. तु प्रतिगृह्णीत इति, ऋ १०,९७,३ प्रमृ. माश ६, ४,४,१६ प्रतिमोदध्वम् इति च पाभे.।

g) =सपा. माश ६,८,२,३। तै ४,२,२,२ काठ १६, १०; १९ १२ क २५,१; ३१,२आपश्रौ १६,१२,११ [वैतु; BC. °भ्णीत] तु. °ह्णीत इति पाभे.।

h) सकृत् सपा. सात. प्रत्यगृभ्णः इति पाभे.।

i) सपा. °ग्रभीत् <> °ग्रभीष्टाम् (या ६,१६ च) <> °गृभीषत <> °ग्रभीषत इति पाभे.।

j) तु. सस्थ. टि. उप। k) पाभे. पृ २१२९ f द्र.।

l) सपा. शौ ६, १२२,१ परिददामि इति पाभे.।

m) तु. K.; वैतु. भा. प्रत्याभवन्तीः इति। एवं पृ १२३७ गृह्णाति, गृह्णाति इति निर्देशो नेष्टः।

n) सपा. °ह्णन्ति (आपश्रौ ७,१२,१०;१५,४ च) <> °ह्णन्तु (माश्रौ १,८,३,२ च) इति पाभे.।

o) पाभे. पृ १२३७ o द्र.। p) पाभे. पृ ६९३ o द्र.।

q) पाभे. पृ १९३१ i द्र.।

r) पाभे. पृ ९२५ r द्र.।

s) सपा. शौ ३,८,२ प्रतिहर्यन्तु इति पाभे.।

प्रतिगृह्णाण तै २, ५, १, २¶; प्रति…गृह्णाण शौ ५, २९, १४; प्रतिगृह्णात पै २, २५, २?; प्रतिगृह्णीत तै ¶२, ५,१,३;५; ४, १,४,४‡[a]; २,३,२[b]; ५, १, ५, ९‡[a]; काठ १६, ४‡[a]; १०[b]; १९, ५‡[a]; १२[b]; क २५, १[b]; ३०,३‡[a];३१,२[b]; ?प्रतिगृह्णाणि पै ११,५,१[c]; प्रत्यगृह्णात ¶तै २, ४,१२, ४[२]; ५[२]; ७; ५, १, ३; ६,८,६; ¶मै २, ४,३[४]; ५; काठ ९, १२[६]¶; शौ १०, १०, २५; प्रत्यगृह्णात् तै २, ४, १२, ७¶; प्रत्यगृह्णात् काठ १२,६¶; पै १६, १०९, ५; प्रत्यगृह्णन् ¶तै २, ५, १, ४; ५; काठ ९, १२; प्रतिगृह्णीयात् तै ७, १,७, ३¶; शौ १०, १०, २; २७; ¶प्रतिगृह्णीयात् तै २, ३, १२, १; मै २, ३, ३; ४, ८, ३; प्रतिगृह्णीयात ¶काठ १०, ४; १२, ६[२]; २८, ३; क ४४, ३¶; पै १६, १०७, २; १०९, ७;९.

प्रतिजग्राह पै ३,३९,६; ५,२८, ६; प्रतिजग्रह[d] शौ ६, ७१, १; पै २०, १४,१.

प्रतिगृह्यते ¶मै २, १, २; ३, ३; पै १६, ५४,८[e].

प्रति-गृभ्णत्– -भ्णतः पै १६, ४०, २[f].

प्रति-गृहीत,ता– -तः काठ १०, ३¶; शौ ९,५,१२; पै १६,९८, १; –¶तम् तै ७,१,७,२;६,५; काठ २३,६; –ताम् काठ १०, ४¶.

प्रति-गृह्णत्– -ह्णतः शौ ९,३,१६[f]; –ह्णन् पै ६, १०, ८; –ह्णन्तम् तै २,६, ८, ६¶; शौ ३,२१,४; पै ३,१२,४.

प्रति-गृह्य, >ह्या ऋ १, १२५, १; ¶तै २, २,६,३; ४; मै ४, ८, ३¶; ¶काठ ९, १२[२]; ३४, ९; शौ ३,२९,८; पै २,६१,१.

¶प्रति-गृह्य,ह्या– -ह्यः तै ७, १,६, ५; काठ १२, ६[२]; –ह्यम् तै २, ५, १, ६; मै १, ११, ५; काठ १४, ५[२]; –ह्या काठ २८, ४; क ४४, ४.

?प्रतिगृह्यन्[g] पै १९,४९,८.

प्रति-ग्रह[h]– -हः पै ३, ३७, १; –¶हम् मै १, ९,४[५]; काठ ९, १२; –हा पै १७, १५, ७?[i]; –हात् खि ३, १०[२],३?[j];६[k].

प्रति-ग्रहीतृ– -ता मा ७, ४८; का ९,२,९; मै १, २,३; ९, ४; ३, ६,९; काठ ९,९;१२; क ८,१२; शौ ३,२९,७; ४, ११,५; पै १, ३०, ६; ३, २५, ४; १६, ५३, १८; १२०, ७?[l]; –तारम् मै २, १३,१३; ३, ६, ९¶; काठ ४०, ३; पै १६, १२५, १-४; –तुः मै २,४,४¶;पै १६,१२३,१;१२६, १-३; –त्रे मा ७,४७[४m]; का ९, २,८[४m]; मै १,९,४[५m]; काठ ९, ९[६m]; क ८, १२[२m]; पै २,२८, ४;५, २८,४.

¶प्रति-ग्रहीष्यत्– -ष्यन् मै २, ३, ३[२]; काठ १२,६.

प्रति-ग्राहिन्– -ही तै २, ३, १२, २[२]¶.

प्रति-जगृह्विस्– -गृहुषः काठ ९, १२[६]¶.

?प्रतिजग्राहम् पै १७, १९, ४[n].

प्रति√गृ प्रति√गृ (शब्दे) द्र.

प्रति√गृ (निगरणे),प्रतिजागर ऋ १०, १४९,५[o].

प्रति√ग्रथ्, ग्रन्थ्, प्रत्यग्रथ्नन् मै ४, ७,६¶.

?प्रतिघाय[p] पै २, ३८,३.

प्रति-घ्ना(न>)ना– प्रति√हन् द्र.

प्रति√घ्रा>जिघ्र, प्रतिजिघ्रति मै २, ५,१¶.

प्रति√चक्ष्, प्रति…चष्टे ऋ ७,२८,

---

a) पाभे. पृ २१४४ *f* द्र.। b) पाभे. पृ २१४४ *g* द्र.।

c) पाठः? प्रतिगृह्णानि इति शोधः?।

d) प्रतिजग्रहाहम् इत्यस्य स्थाने सपा. तैआ २,६,२ प्रतिजग्राहम् इति पाभे.।

e) सपा. शौ ११,३,१५ परिगृहीता इति पाभे.।

f) सपा. °गृभ्णतः<>°गृह्णतः इति पाभे.।

g) पाठः? प्रति-गृह्य–> -ह्यम् इति शोधः। h) गस. उप. भावे अप् प्र. (पा ३, ३,५८)। थादि-स्वरः।

i) पाठः? °हाम् (विप. [सदान्वा-]) इति शोधः।

j) °ति° इति स्वरः? यनि. शोधः।

k) सपा. तैआ १०,१,१२ मना १, १२ बौध २,५,३ प्रतिग्रहः इति पाभे.।

l) °गृ° इति पाठः? यनि. शोधः।

m) =सपा. माश ४, ३,४,२८-३१ तैब्रा २,२,५,४। शांश्रौ ७, १८,१-५ तु प्रतिगृह्णते इति पाभे.।

n) पाभे. पृ २११७ *q* द्र.।

o) वैतु. वें सा. स्क. दु [या १०, ३३] GW. प्रमृ. च <प्रति√गृ [अवबोधने]।

p) पाठः? प्रजिघाय (लिटि प्रपु१ <प्र√हि) इति शोधः (तु. पै ७,१,६)।

४; प्रतिचक्षि ऋ ७, ३, ६[a];
†प्रतिचक्ष्व ऋ ७, १०४, २५; शौ ८,४,२५; पै १६,११,५.
प्रति-चक्षण- -?णः[b] पै ८, १०, ९; -णाय[c] ऋ ६, ४७, १८; -णे[d] शौ १,१८,३; पै २०,१८,१.
प्रति-चक्षाण- -णः ऋ ९,८५,१२.
प्रति-चक्षि(न्>)णी- -णी पै ३, २२,१-३.
प्रति-चक्ष्य[e] ऋ १,१२४,८; २,२४, ६;७.
प्रति-च(क्ष्य>)क्ष्या- -क्ष्या ऋ १, ११३,११; तै १,४,३३,१†.
¶प्रति√चर्, प्रतिचरति मै २, १, ७; प्रतिचरति तै २, २, ९,२; ७; प्रतिचराति काठ १०, १; प्रति-चरन्ति ऋ १०,१,४ऽ; प्रति… चरन्ति मै २,१,७; काठ १०,१.
प्रति-चर्य मै २,१,७¶.
प्रति√चल् > चालि, प्रतिचालय पै ५,३४,८.
प्रति√चित् > चेति, प्रतिचेतयेते मै ४,१४,८‡[f].
प्रति√च्यु>प्रति-च्यव[g]->†प्रति-च्यवीय(स्>)सी- -सी ऋ १०,८६,६; शौ २०,१२६,६.
प्रतिजगृहिवस्-, °जग्राहम् प्रति √ग्रह्, ग्रह् द्र.
प्रति(√जक्ष्[h]>) *जघ् > ¶प्रति-जग्ध- -ग्धेन मै १,४,१०; काठ ३२,७.
प्रति√जन् > जा, प्रतिजायताम् पै १३,२,८.
प्रति-जन[i]- -नाः मै ४, २, २[४]¶; शौ ३,३,५[j]; पै ९, ४, ९; -नैः मै ४,२,२¶.
प्रतिजन्य[k]- -न्यानि ऋ ४,५०,७;९
प्रति√जि, प्रत्युजयन्[l] मै ३, ३,७¶.
प्रति√जू>प्रति-जूति->प्रतिजूति-वर्पस- -र्पसः ऋ ३,६०,१.
प्रति√जुष्, >जोषि, †प्रति… जुषस्व ऋ १,१०१,१०; ३, ३३,८; ७, ५४,१;२; ९५, ५; खि ४,८,६; तै ३,४,१०,१; मै १, ५, १३; ४,१२, ३ऽ[m]; १४,३; काठ ४, १६; ८, १६ऽ[m]; पै ७,६,१०; प्रति… अजुषत ऋ ९, ९२, १; प्रति… जुषेत ऋ ७,३४,२१.
प्रतिजोषयेते[b] ऋ १, ९५, ५; पै ८,१४,५†.
प्रति√जॄ (स्तुतौ), प्रति… जरते ऋ ७,७८,२; प्रति… जरन्ते ऋ ५, ८०,१.
प्रति√ज्ञा, > जा, प्रतिजानातु शौ १९, ४,४; पै ५, ४, १२; १९, २४,९; प्रति… जानन्तु शौ १८, ४, ५१; ५२; †प्रतिजानीहि ऋ ७,५४,१; तै ३, ४, १०, १; मै १,५,१३; पै ७,६,१०.
प्रति-जानत्- -नते ऋ ३,४५,४.
¶प्रति-ज्ञाति- -त्यै काठ २७, ५; क ४२,५.
प्रति√तप्, ¶प्रतितपति काठ ७, ६; क ५, ५; प्रतितप मै १, ५, २; काठ ६, ९; ७,६; क ४, ८; ५, ५; शौ २, १९-२३, १; पै २, ४८,१; प्रतितपत शौ २,२३,१.
प्रति√ति(,त्य)ज्, ¶प्रतितित्यक्ति काठ ७,६; क ५,५; प्रतितितिग्धि मै १,५,२[n]; प्रतितित्यग्धि[n] काठ ६,९; क ४,८.
?प्रतितिवुध्यमानश्वेभ्यः पै १५, १२,११.
प्रति√तिष्ठ्, °तिष्ठत्- प्रति√स्था द्र.
प्रति-दुधत्-, °दुधान- प्रति√धा द्र.
प्रति√दह्, ?प्रतिदहत् पै १९, ३३, १३[o]; प्रति… दहः पै २, ३८, २; प्रति… दहतु मै १, ५, १; †प्रति… दहन्तु ऋ १०, ८७, २०; शौ ८,३,१९; पै १६, ७, ९; प्रतिदह शौ १,२८, २; ६,

a) पर. मपु१ इति (तु. सा. ORN. GG. प्रमृ.; वैतु. Barth.[IF २, २८१] तुमर्थीय इति?)।
b) पाठः? शोधार्थं ?मनस्यप्रतिचक्षणः द्र.।
c) भाप.।
d) नाप. (चक्षुस्- [तु. सा.])। करणे प्र.।
e) गस. उप. ल्यप् प्र. (तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. AM [१४५,४], ?GG. °क्ष्या- > -क्ष्या इति कृत्वा विप. [रात्रि-] इतीव?)।
f) सपा. प्रतिचेतयेते <> प्रतिजोषयेते (या ८,१५ च) इति पाभे.।
g) गस. उप. कर्तरि कृत्.।
h) तु. WAG. [१,१११b] प्रमृ.; वैतु. पा [२,४,३६] √अद् > *जघ् इति?।
i) नाप. (शत्रु-)। प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१९३)।
j) पामे. पृ १८८१ o द्र.।
k) विप. (धन-), नाप.। यत् प्र. उसं. (पा ४,४,११४ [तु. वें. सा. GW. प्रमृ.])।
l) प्रत्य° इति स्वरः? यनि. शोधः।
m) पामे. पृ २१४४ c द्र.।
n) पामे. पृ ११४१ j द्र.।
o) पाठः? प्रतिदहात् इति शोधः (तु. टि. ?पात्म त्य भूर्जे)।

३२,१[a]; पै २, ४८,५; ६२, ४; ¶प्रति···दह ऋ १,१२,[५[b]; १०,८७, २३[c]];७९,६[d];७,१५, [१३ (८, ४४, ११)]; १०,८७, २४; मा १५, ३७; का १६,५, १९; तै ४,४,४,६; मै २,१३,८; ४,१०,१; काठ २, १४; ३९, १५; कौ १,२४;२,९१३; जै १,३, ४;४,१५,६; पै ७,१,१§[e];१६, ८,५;८; प्रति(दह) शौ १,२८, २; प्रति···दहतात् ऋ ३, १८, १; प्रति···दहतम् कौ २, १२१५; शौ ३,१,२; पै ३,६,२.

प्रति-दुहत्– -हन् शौ ३, १-२, १; पै ३,५-६,१.

प्रति√दा, प्रतिददामि पै १६, ४९, १०[f]; प्रतिदद्मः[g] शौ ६, ११७, २; पै १६,५०,१.

?प्रतिदिताः[h] पै ५,३४,३.

प्रति√दिव्, प्रतिदीव्यति शौ ७, ११४,४.

प्रति-(दि>)दीवन्[i]– -दीव्नः पै १,४९,३; –दीव्ने ऋ १०,३४, ६; शौ ७,११४,४.

प्रति√दुह्, *धुष्[j] (दोहे), प्रति···दोहते ऋ १०,१३३, ७[k]; प्रत्यदुहन्, प्रत्यदुहन् तै २, ५, ३, ३¶. प्रति···दुहीयत् ऋ २, ११, [२१; १५, १०; १६-२०, ९]; ¶प्रत्यधुक्षन् तै २, ५,३,३;४.

प्रति-दुह्[l]– -दुहा काठ ३७, ६; –धुक् तै ३,३,९,२; मै १, ८, २¶;१०, १; २,२,७¶; ५,१०; ¶काठ ६, ३?; १३, ९§; २७, ४; ३४,३; ¶क ४,२?; ४२,४; शौ ९,४,४; पै १६,२४,५.

प्रतिधुक्-त्व– -त्वम् तै २,५,३, ३¶.

प्रति-धुँष्– -धुषः तै २,५,३,३¶.

?प्र ति दू हां दृं हः पै १,७६,१.

प्रति√दृश्, प्रति···ददृश्रे ऋ १०, १४२,५; प्रत्यदर्शि ऋ १,११३, [७; १२४, ३]; ८, १०१, [(७, ८१, १) १३]; ¶प्रति···अदर्शि ऋ १,९२,५; ४,५२,१; ७,८१, [१ (८, १०१, १३)]; ८, ५६, [(५५,१) १]; खि ३, ८,१; कौ १, ३०३; २,१०१; १०७५; जै १, ३२, १; ३,१०, ३; प्रति···अदर्शि ऋ १,१०४,५; प्रति···अदृक्षत ऋ ४, ५२, [(१, ४८, १३) ५]; ८,५,३; प्रति···अदृक्षत ऋ १, ४८, [(४, ५२, ५) १३]; प्रत्यदृश्रन् ऋ १, १९१, [५; ७,७८,३]; प्रति···अदृश्रन् ऋ ७,७५, ६; ७८, १; प्रति···अदृश्रम् ऋ १०,३०,१३.

प्रति-दृश[m]– -दृङ्[n] तै १,८,१३,२; ४,६,५,५.

¶प्रति-दोष[o]– -षम् ऋ १,३५,१०;६, ७१, ४; मा ३४,२६; का ३३, १,२०.

प्रति-धर्तृ– प्रति√धृ द्र.

प्रति√धा, प्रतिधत् ऋ ४, २७,५[p]. प्रति···धत्ते ऋ ६, १३, ४; प्रति···धत्ते तै ६, ५, ५, २¶; ¶प्रतिदधाति तै २,३,८,२; ५, ६,१;११,८;६,२,१;५,३,१,५; ५,३,३;६,४,२; ६,३,७,४; ७, २,९,२; मै २,३,६; ३,९,६;४, १, ३; १४; काठ २०, ३; २२, १०; २४,८; २५,६; ९; २६,८; ९; २७, १०; ३१, २; ३४, ८; क ३१,५; ३५,४; ३८,१; ३९,

---

a) प्रतिदह त्वम् इत्यस्य स्थाने सपा. पै १९, ११,६ प्रतिरा हि इति पाभे.।

b) प्रति=प्रतिकूल- इति भाषमाणः सा. चिन्त्यः (तु. वें. स्क. PW. GW. प्रमृ.)।

c) सपा. शौ ८,३,२३ प्रति···जहि इति, पै १६,८, ७ संदह इति च पाभे.।

d) तु. वें. स्क. PW. GW.; वैतु. स्क. [पक्षे] प्रति इति द्वि. युक्तः कप्र. इति, सा. स्वाअ. इतीव।

e) सपा. शौ ५,१४,१ अव···जहि इति पाभे.।

f) सपा. शौ ६,११७,१ विभे.।

g) पाभे. पृ १८१६ a द्र.।

h) केशयोः प्र° इति पाठः? केशाः योः (*दढम्) प्रति-धीताः ([<प्रति√धा]) =प्रतिबद्धाः इति शोधः (तु. मूको.)।

i) नाप. (कितव-)। गस. उप. कनिन् प्र. (पाउ १, १५६)।

j) धा. दुग्, घ्, दुह्, धुक्, ग् इत्येते ध्वनि-विवर्ताः √*धुष् इत्येतन्मूलाः स्युरित्यभिसंधिः (तु. प्रति-धुँष्–)।

k) तु. या [१,७] वें. प्रमृ.।

l) नाप. (सद्योदुग्ध-क्षीर-)। उप. कर्मणि क्विप् प्र.।

m) विप. > नाप. (मरुद्-विशेष-, तद्रूपभावितत्वात् कपाल-विशेष- च [तु. भा. सा.])।

n) सपा. मा १७, ८१ का १८,७,२ मै २, ११,१ काठ १८, ६ क २८, ६ प्रतिसदृङ् इति, शंध ११६:५३ प्रतिसदृक्षम् इति च पाभे.।

o) अस. अन्तोदात्तः। वा. किवि.। उप. =दोषा–।

p) लेटि प्रपु१ (पा ७,३,७०)।

३; ४०,२; ४१, ६; ७; ४७, २; प्रति॰॰॰दधामि तै १, ५, १०, ४[a]; प्रतिदध्मः ऋ १०, १७२, ३; काठ ३४, १९[a]; शौ ९, ४, २४[b]; प्रतिदध्मसि पै १,४८,३; १७,१४,९; †प्रतिधेहि ऋ १०, ८७,१२; शौ ८,३,२१; पै १६, ८,१; ¶प्रतिधत्तम्[c] तै ६,४,९, १; मै ४, ६, २; क ४२, ४; प्रत्यधत्त मै ४,१, ३¶; ¶प्रत्यधत्ताम् तै ६,४,९, १; मै ४,२, १३; ६,२; प्रत्युधत्ताम् मै ४,६, २¶; ¶प्रत्यदधुः तै ५,३,१२,१; २; काठ २२, १०; क ३५, ४; प्रत्यधत्तम् ऋ १, ११६, १५; ११८, ७; प्रति॰॰॰अधत्तम् ऋ १, ११८, ८; प्रति॰॰॰दधीमहि ऋ ७,४०,१.

प्रतिदधौ ऋ १०, २७, १३; प्रत्यधात् मै ४,१,१४¶; प्रतिधात् ऋ ६, ३, ५; मै ४, १४, १५†; प्रति॰॰॰धुः ऋ २,२०,८. प्रतिधीयते ऋ ९, ६९, १; प्रतिधीयताम् मा ३६,११; का ३६, १,११; मै ४, ९, २७; शौ ७,७२,१; पै १५,१५, ६; २०, ३३, १; प्रति॰॰॰अधायि ऋ १, १८३,[६; १८४,६][d]; तै १,८, १०,२; मै २; ६,१२; ४, ४,६; काठ १५,८; प्रति॰॰॰अधायि ऋ १, ११९,२; †प्रतिधायि ऋ ८, ७०, २; कौ २, २८४; जै ३, २३, १६; शौ २०, ९२, १७; १०५,५.

प्रति-दुधत्– -धत् तै ५, ४, १२, १¶.

प्रति-दुधान– -†नाः[e] ऋ ७,७३, १⌀; काठ १७, १८⌀; –नेभ्यः मा १६, २२; का १७,३, १; तै ४,५,३, २; मै २,९, ४; काठ १७, १३; क २७,३.

†प्रति-धातवे[f] ऋ १,२४,८; मा ८, ३३; का ९,४,१; तै १,४, ४५, १; मै १, ३,३९; काठ ४, १३; क ३,११.

प्रति-धाम्[g] शौ ८,८,२०; ११,१२, १६; पै १६,३०,१०.

¶प्रति-धाय मै ४,५, ९; काठ ३४, ८.

प्रति-धि[h]– -धयः[i] ऋ १०, ८५,८; शौ १४,१,८†; –धिः तै ४,४, १,१[j]; ५, ३, ६, १¶; काठ[j] १७, ७; ३७, १७; क २६,६[j]; –धिना[j] मा १५,६; का १६,२, २; मै २,८,८.

प्रति-धीयमान– -नम् ऋ १,१५५, २.

प्रति-हित,ता– -ता खि ४, ५, ३९[k]; –ताः मा ३४, ५५; का ३३,२,१८; काठ ३४, १८[2]¶; पै ५, २२,५?;१६, १०३, ११; –तानि काठ २७, १०¶; –†ताभिः ऋ १०, १०३, ३; मा १७, ३५; का १८, ४,३; तै ४, ६,४, १; मै २,१०, ४; काठ १८, ५; क २८, ५; कौ २, १२०१; शौ १९, १३,४; पै ७, ४,४; –ताभ्यः[l] पै १, ३७, २; १९,१८,३; –ताम् शौ ११, २, १; पै १६, १०४, १; –तायै शौ ६, ९०,३[l].

¶प्रति-हिति[m]– -तिः मै ४, ६,८; काठ २८,३; क ४४, ३.

प्रति-धा– प्रति √धे द्र.

प्रति-धाय प्रति √धा द्र.

प्रति √धाव् (गतौ), प्रतिधावति खि ४,५,३९[n]; प्रतिधावन्ति मै २,५, १¶; प्रतिधाव खिसा २९,४४; प्रतिधावतात् शौ १९,२५,१[o].

प्रति-धावत्– -वतः पै २०,३८,७[o].

प्रति-धि– प्रति √धा द्र.

प्रति √धी > दीधि, †प्रति॰॰॰दीधिमः[p] कौ १, २६७; २, ६६९; जै १,२८,५; ३,५५,१०;

a) सपा. प्रति॰॰॰दधामि <> प्रतिदध्मः (आश्रौ ३, १४,१० च) <> मा ८, ६१ शांश्रौ १३, १२, १३ सम्॰॰॰दधामि इति, मै १, ७,१;८,९ अपिदध्मः इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १९३४ *p* द्र.।

c) पाभे. पृ १९३६ *k* द्र.।

d) तु. वें. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. वाम् इति युक्तः कप्र. इति।

e) तु. ऋ १, १८३,६ वें. सा. GW. प्रमृ.।

f) गस. उप. तुमर्थीयः तवेन् प्र.।

g) तुमर्थे अमुल् प्र. डसं. (पा ३,४,१२ [तु. MGS. WSR. प्रमृ.])।

h) वप्रा.। नाप.। गस. उप. कर्मणि किः प्र. (पा ३,३, ९२)।

i) पाभे. पृ १९३७ *a* द्र.।

j) सपा. °धिः (तां १,९,५ गोब्रा २, २, १३ वैताश्रौ २०,१३ च) <> °धिना इति पाभे.।

k) सपा. खिसा २९,३९ प्रतिशुकः इति पाभे.।

l) सपा. °ताभ्यः <> °तायै इति पाभे.।

m) भाप. (शराधान-)। गस. उप. क्तिन्नन्तम्।

n) सपा. खिसा २९, ३९ प्रतिधावति इति पाभे.।

o) सपा. परस्परं पाभे.।

p) सपा. °दीधिमः <> °दीधिमं इति पाभे.।

†प्रति···दीधिम[a,b] ऋ ८,९९,३; मा ३३,४१; का ३२,३,१२; शौ २०,५८,१.

प्रति-धीयुमान- प्रति√धा द्र.

प्रति-*धुप्- प्रति√दुह् द्र.

प्रति√धृ[c]>प्रति-धर्तृ- -र्ता मा १५,१०-१४;का १६,३,१;४;७;१०;१३;तै ४,४,२,१[२];२[२];३;मै २,८,९[५]; काठ १७, ८[५]; क २६,७[५]..

प्रति√धृप्, प्रति···दधर्ष ऋ ८,९६,९.

प्रति-धृषे ऋ ८, ६०, १३; १४; तै २, २,४,६¶; मै २, १, १०¶; काठ १०,५¶; जै ४,६,३;४.

प्रति√धे>धा (*पर्यायपाने) > प्रति-धा[d]- -धा ऋ ८,७७,४.

प्रति√नन्द्, प्रतिनन्दति पै १,१००,३; प्रतिनन्दन्ति शौ ९,१,१[e]; प्रतिनन्दन्ति शौ ३, १०, ३; पै १, १०४, २; प्रतिनन्दन्ति काठ ३७, १¶; प्रतिनन्दन्तु पै १,१००,३; १६,३२,१[e].

प्रति-नन्दन[f]- -नम् शौ ७, ३९,१[g].

प्रति√नम्, प्रतिनानाम[h] ऋ २, ३३, १२.

प्रति√नह् > प्र(ति>)ती-नाह[i]- -हौ मै २, ७,१२[j].

प्रति-नि√धा > ¶प्रतिनि-धाय मै १,६,१२¶.

प्रति-नि√वप्>¶प्रतिन्यु(नि-उ)प्य काठ २०,८; क ३१,१०.

प्रति-नि√हन्, प्रति···निहन्ति शौ १०,१,२७[k].

प्रति···नि···जघन्थ[l] ऋ १, ५२,१५.

प्रति√नी, प्रतिनयति मै ४, १, ३¶; प्रतिनयामि शौ ८, ८, १०; पै १६,२९,१०.

प्रति-नीयुमान- -नम् मै १,८,१०.

प्रति√नुद्, ¶प्रतिनुदते तै २, ६,२,४; ५,३,५,१[m]; मै ३,२, ५;६; १०[m];३,२;८, ७; काठ २३, ३; ३१, १०; प्रतिनुदते मै ४, ८, ३¶; ¶प्रतिनुदते काठ २५, ४; ३१, ८; क ३९, १; ४७, १०; ¶प्रति···नुदते काठ २०, ६; २१,२;४; २२, १०; ३१, ११; क ३१,१९; ३५, ४; ४७, ११; ¶प्रति (नुदते) तै २, ६,२, ३; ५, ४,११, २; ¶प्रतिनुदति काठ ६, ७; २२,१; क ४,६; ४७,८; ¶प्रतिनुदन्ते तै २, ३,१,१; ५, ३,१०,२; मै १, ६, १२[३]; काठ ७,१५; क ६,५; प्रतिनुदे[n] काठ १,१२; ३१,११; प्रति···नुदे तै ३,५,३,१; प्रतिनुदामि[n] क १,१२; ४७, ११; प्रति···नुदस्व मा १५, २; का १६, १, १; तै ४, ३,१२,१[o]; मै २, ८,७[o]; ३, २, १०; काठ १७, ६[o]; क २६,५[o]; शौ ७,३५,१[o];३६,१; पै २०, ८, ९; प्रति···नुद[o] मा १५, १; का १६, १, २; ¶प्रत्यनुदत मै ४, १, १०; २, १३; काठ ३१, ८; क ४७, ८; ¶प्रत्यनुदन्त मै ४,२,१३; काठ २८, ४[३]; क ४४, ४[३]; ¶प्रतिनुदेत मै ४,१,१३; ¶प्रतिनुदेत् तै २, ६, ५, ४; मै ३, ८, ७; प्रति (नुदेय) तै ५,४,११,२.

¶प्रति-नु(त>)त्ता- -त्ता मै ४,२, १३; काठ २८,४; क ४४,४.

†प्रति-नुदत्- -दन् ऋ १०, १२८, ६; तै ४, ७,१४, २; काठ ४०, १०; शौ ५,३,२; पै ५,४,२.

¶प्रति-नुदस्(ः)[p] मै ३, ६, ६; काठ २८,४; क ४४,४.

---

a) तु. या [६,८] वें. सा. म. GW.; वैतु. उ. प्रति कप्र. इति। b) पाभे. पृ २१४८ *p* द्र.।

c) उपसृष्टस्य धा. प्रतिहरणे वृत्तिः।

d) भाप. (*पर्याय-पीति-)। गस. उप. भावे अङ् प्र. (तु. GW.; वैतु.<प्रति√धा [धारणे] इति कृत्वा या [५,११] वें. सा. =प्रतिधान- इति, GRV. =प्रारम्भ- इति, स्क. दु. =[मनसः] प्रणिधान- इति च)। वा. क्रिवि.।

e) सपा. परस्परं पाभे.।

f) विप. (भेषज- [वैतु. PW. भाप.])। गस. उप. कर्तरि कृत्।

g) सपा. पै ३,२९,२ प्रतिरन्धनीम् इति पाभे.।

h) °नना° इति पपा.।

i) नाप.। गस. उप. करणे घञ् प्र. थादि-स्वरश्च।

j) सपा. वैश्रौ १८,१५:२ प्रतिनाहम् इति, आपश्रौ १६,१८,४ हिश्रौ ११,६,२६ प्रतीनाहम् इति पाभे.।

k) तु. W.; वैतु. WI. प्रति-रहितो योग इति। सपा. पै १६,३७,८ प्रति···विहन्ति इति पाभे.।

l) तु. स्क. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. प्रतिः द्वि. युक्तः लक्षणे कप्र. इति।

m) सपा. काठ २१,२ क ३१,१७ अपनुदते इति पाभे.।

n) सपा. °दे<>°दामि इति पाभे.।

o) सकृत् सपा. प्रति···नुदस्व <> प्रति···नुद <> पै २०,८,८ प्रति···शृणीहि इति पाभे.।

p) गस. उप. कसुन् प्र. (पा ३, ४,१३)।

प्रति √पण् > प्रति-पण्[a]- -णः शौ ३, १५,४; पै १९, ४९,२; -णम् पै १९,४९,३[b].

?प्र-तिपत्[c]- -पत्[d] मा ७,३८; का २८,८,१.

प्रति √पद्, ‡प्रति… अपद्महि[e] मा ४,२९; का ४,९,६.

¶प्रतिपद्यते तै ७, ३,१,१; काठ २६,२; क ४०,५; ¶प्रतिपद्यन्ते तै ७; २, ८, ५; काठ ३४, १; ¶प्रत्यपद्यत काठ २७, ५; ३०, १; क ४२,५; ४६, ४; ¶प्रतिपद्येत काठ २६,२; क ४०,५.

प्रति… पपाद ऋ १०, ११४,९.

प्रति-पद्[f]- -पत् मा १५, ८; का १६,२,५; तै ५, ४, १२, १¶; -पदः तै ३,१,७,२¶; -¶पदम् तै १,६,१०, ४; ७, ५, ५, १; काठ ३४, २;४; -पदे मा १५, ८; का १६,२,५.

प्रति-पद्-> ¶प्रतिपद्-त्व- -त्वाय काठ २३,९; क ३६,६.

प्रति √पश्, प्रतिपश्यते पै १३,१४, १४; प्रतिपश्यति शौ ४,२०,१[g]; ९, १०, ८; प्रतिपश्यति शौ ९, ६,३; प्रतिपश्यति पै १६,१११, ३;११५,४; प्रतिपश्यन्ति पै ११, ५, ७; प्रतिपश्यसि पै ८;६, १[g]; प्रतिपश्यथ शौ ७, १४, २; प्रतिपश्यामि तै २, ६, ८, ५[h]; प्रतिपश्यासै शौ ३,४; ३; पै ३, १,३; प्रतिपश्यासि[i] पै ३,२२, ५; ८, ६, ११; १९, ३१, ३; प्रतिपश्याः शौ ४, २०, ५[i]; प्रतिपश्य पै ३, २२,६[i]; १६,६, १०‡[j]; †प्रतिपश्येम ऋ १०, ३७,[७; १५८,५]; ८; मै ४, १२,४; काठ ९,१९.

?प्रति-पाण[k]- -णाय शौ १९,५२,३.

प्रति √पीय्, प्रतिपीयन्ति ऋ १०, २८,११.

प्रति-पुर्[l]- -पुरः मै ३,८,१¶.

¶प्रति-पु(,>पू[तै.])रुप[m]- -पम् तै १,८,६,१; मै १,१०,१§;११[२]; काठ ३६,६[२]; १४[२].

प्रति √पू > प्रति-पू(त>)ता- -ताः का १,५,६[n].

प्रति √पृ, प्रतिपूर्येत मै ३,२,२¶.

प्रति-प्र √ज्ञा > ¶प्रतिप्र-ज्ञाति- -त्यै मै २, २, ८; ३,७, २; ४,७,४; काठ १०,१०;२३,९; क ३६,६.

प्रति √प्रथ्, प्रतिपप्रथे कौ २,१०५९[o].

प्रति-प्र √वच् > ¶प्रतिप्रो(प्र-उ)च्य ते १,६,७,२;८,३;४; ३, १,५,

---

[a]) नाप. (विनिमय-प्राप्त- परकीयवस्तु-मूल्य-)। गस. उप. अप् प्र. (पा ३, ३,६६)। थादि-स्वरः।

[b]) सपा. शौ ३,१५,६ प्रपणम् इति पाभे.।

[c]) अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। विप. > वा. किवि. (=*प्र-तृपत्-)। 'इन्द्रः सुतानां (सोमानां) प्रतिपत् (प्रतृप्तिपूर्वकं) राजा (*सेविता, उपभोक्ता)' इति वा. इति कृत्वा <प्र + (√*तिप् [=तृप्]> भावे) तिपत्- (=*तृपस्-)> वस. यनि. इति मतम् (वैतु. उ. म. PW. प्रभृ. प्रति-पद्- [पक्षारम्भ-दिवस-] इति प्राति. कृत्वा नाप. इतीव?)।

[d]) सपा. ऋ ३, ४७, १ प्रभृ. प्र-दिवस-> -वः इति पर्यायभूतः पाभे.।

[e]) सपा. माश ३, ३,३,१५। ऋ ६, ५१,१६ मै १, २,५ काठ २, ६; २४,६ आश्रौ २, ५, ८ कौगृ ३, ४, ४ शांगृ ३, ६,३ तु अपि… अगन्महि इति, तै १, २, ९,१ आपश्रौ १०, २४,२; २९,३ बौश्रौ ६, १६ : १० भाश्रौ १०, १६,३; २०,३ हिश्रौ ७, २,३६; ३,१९ वौगृ ४, ४,१० अपि… अगस्महि इति च पाभे.।

[f]) नाप. स्त्री.। गस. उप. क्विप् प्र.।

[g]) सपा. °पश्यति<>°पश्यसि इति पाभे.।

[h]) =सपा. आपश्रौ ३,१९,६ बौश्रौ ३,२५ : १ भाश्रौ ३,१७,३ हिश्रौ २,८,२१ द्राश्रौ १२,३,९ लाश्रौ ४, ११, १०। गोग्रा २,१,२ वैताश्रौ ३, ८ कौसू ९१,२ तु प्रतीक्षे इति पाभे.।

[i]) सपा. प्रतिपश्यासि <> प्रतिपश्याः <> प्रतिपश्य इति पाभे.। [j]) पाभे. पृ १९३८ *i* द्र.।

[k]) नाप.। पाठः?। (प्र-वि √भा > कर्तरि) प्रवि-भा (न>)ण->-णाय इति शोधः। सपा. पै १,३०,३ ?प्रविपाण-> -णाय इति, तैआ ३,१५,१ ?प्रवेपन-> -नाय इति चापि द्र. [तु. w.]। सस्थ. ?दूराच्चकमानाय > दूरात् च चक्षमाणाय इत्यपि शोधः द्र.। पृ १०९२ एतत्परः चकमानाय इति निर्देशो नेष्टः। 'अस्मै दूरात् चक्षमाणाय प्रविभाणाय अग्नये (अक्षिरूपाय सते कामाय) आशाः (दिशः) आऽश्रृण्वन् (एतदीयपूर्त्यभिप्रायत एव शब्दमात्रं धारयन्ति)' इति वा. (वैतु. सा. <प्रति √पा [रक्षणे] इति वा <प्रति √आप् इति वा, PW. प्रभृ. <प्रति √पण् [व्यवहारे] इति च?)।

[l]) नाप.। प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१९३)।

[m]) अस. अन्तोदात्तः। [n]) पाभे. पृ १९२० *f* द्र.।

[o]) पाभे. पृ २१४३ *h* द्र.।

१; ५,१,२,५[2]; ७,१,२.

प्रति-प्र√वद् > प्रतिप्र-वादिन्– -दिनम् पै २०,२१,७.

प्रति-प्र√वृत् > वर्ति, प्रतिप्रवर्तय पै १०,१,८;१६,३५,५[a].

प्रति-प्र√सृ > सारि, प्रतिप्रसार्यति[b] मै १,८,२¶.

प्रति-प्र√स्था > प्रतिप्र-स्थातृ[c]– -०तः मै ४,९,२; –¶ता तै ६,५,३,४; मै १,१०,१३; २,३,९; काठ १२,१०; २७,५[2d]; ६[2]; ३६,७; क ४२,५[2]; ६[3]; –¶तुः काठ २७,५[3]; क ४२,५[3].

प्रतिप्र-स्थान[e]– -नः मा १८,१९; का १९,७,१; तै ४,७,७,१; मै २,११,५; काठ १८,११; क २८,११; –नम् मै ४,६,२¶.

प्रति-प्र√हि, प्रतिप्रहिण्मः शौ १०,१,५[a]; प्रति···प्रहिण्मः शौ १०,१,१५[f]; पै १६,३६,५; प्रतिप्रहिण्मसि[a] पै ७,१,५;१६,३५,२

प्रति-प्रा(श>)शा[g]– -शा शौ २,२७,१-६; पै २,१६,१.

प्रतिप्रोच्य प्रतिप्र√वच् द्र.

प्रति√बुध्, > बोधि, प्रति···बुधन्त ··· ऋ ७,९,४; ७८,५; प्रति··· अबुध्रन् ऋ ७,८०,१.

प्रति···बुबोधथ ऋ १०,६४,१३.

प्रति···अबोधि ऋ ३,५,१;

प्रति···अबोधि ऋ ७,७३,३[h];

प्रति···अभुत्स्महि ऋ ४,५२,४; ७,८१,३.

प्रतिबोधय पै २,३३,२[i].

प्रति-बुद्ध,द्धा– -द्धाः ऋ १,१९१,५; शौ ४,३७,३-५; पै ४,१६,४; १३,४,४-८.

प्रति-बुध्यमान,ना– -नाः ऋ ४,५१,१०; शौ १२,१,६२; –नाम् पै १०,६,२.

प्र(ति>)ती-बोध[j]– -०ध काठ ३७,१०[2]; ¶; –धः काठ ३७,१०[2]; ¶; शौ ८,१,१३; पै १,४७,३; ७६,४; १६,२,३; –धेन शौ ८,६,१५; १९,३५,३; पै ११,४,३; १६,८०,२.

प्रति√ब्रू, प्रतिब्रुवे ऋ ७,३१,६; शौ २०,१८,६†; प्रतिब्रवः ऋ ४,३,८; प्रतिब्रवाणि ऋ १०,९५,१३; प्रतिब्रूयात् मै १,१०,११¶. प्रतिब्रुवीमहि ऋ ८,९२,३२; प्रति···ब्रुवीमहि ऋ ८,२१,११; कौ १,४०३; जै १,४५,५.

प्रति√भञ्ज्, प्रतिभनक्तु शौ ११,१२,१६; प्रतिभङ्धि ऋ १०,८७,४[k]; पै १,७६,२; १६,६,५[k]†; ‡प्रतिभङ्धि शौ ८,३,६[k].

प्रति√भिद् > प्रति-भिन्न– -न्नम् मै ४,२,९[3].

प्रति√भुज् (कौटिल्ये), प्रतिभुजेत् मै ३,६,६¶[l].

प्रति√भूष्, प्रतिभूषति ऋ १,४६,१२; ५,७५,१; प्रतिभूषति ऋ ६,५२,८; †प्रति···भूषति ऋ १०,४०,१; कौ १,४१८; २,१०९३; जै १,४०,१०; प्रतिभूषन्ति तै ३,३,११,४[m]; पै ८,१४,३†[n]; २०,३,८; प्रतिभूषथ ऋ ६,४२,३; कौ २,७९२†[o]; प्रतिभूष शौ १४,२,२५; पै १८,९,५; प्रतिभूषेम ऋ १०,१००,३.

प्रति-भूषत्– -षतः ऋ ८,६२,५.

प्रतिभूषन्ती– -न्ती पै २,२०,३.

प्रति√भृ (=√हृ), †प्रति···भर ऋ ६,४२,१; कौ १,३५२; २,७९०; जै १,३७,१; प्रति··· भरध्वम् ऋ ८,२०,९; प्रति··· भरत ऋ ३,५२,८.

†प्रति-भृत– -तस्य ऋ ४,२०,४; ७,९१,६; १०,९६,१२; शौ २०,३२,२; –ता ऋ ७,६८,१.

---

a) सपा. प्रतिप्रवर्तय <> प्रतिप्रहिण्मः <> प्रतिप्रहिण्मसि इति पाभे. । b) पाभे. पृ २१३९ *f* द्र. ।

c) नाप. (ऋत्विग्-विशेष-) । गस. उप. तृजन्तम् ।

d) सकृत् पाठस्त्रुटित इव (तु. क ४२,५) ।

e) नाप. पुं. न. (सोम-ग्रह-) । गस. उप. करणे प्र. ।

f) वैतु. WI. प्रति-रहितो योग इति ।

g) विप. ([प्रतिद्वन्द्विनी-] ओषधि-) । प्रास. पूप. स्वरः [तु. °प्राश– > -शो (= -शा उ [वैतु. पपा. °शः इति, तत्र च सा. W. °प्राश्– [नाप.] इति प्राति., WI. °श– इति प्राति. च)] । उप. √*प्राश् इत्यत्र द्र. ।

h) तु. PW. GW.; वैतु. सा. व्यवहितेनोत्तरवर्तिना जरमाणः इत्यनेन योजुकः । अनुक्तेऽप्यपतन्त्रत्वादिदोषान्तरे व्यर्थप्रयासानपलाप्यत्वादिति दिक् ।

i) सपा. मा २७,२ प्रमृ. प्र···बोधय इति, शौ २,६,२ प्र···वर्धय इति च पाभे. ।

j) नाप., भाप. च । गस. उप. यक्. अजन्तम्, घजन्तम् द्र. । k) सपा. परस्परं पाभे. ।

l) सप्र. काठ २३,२ क ३५,९ प्रतिपीव्येत् इति पाभे. ।

m) तु. भा. PW.; वैतु. सा. प्रतिः कप्र. इति ? ।

n) पाभे. पृ १९४१ *n* द्र. । o) °त इति S. ।

प्रति√मद्, प्रत्यमदत् खि ५,१२,२[a].

प्रति√मन् >प्रति-मन्वान्– -नः मा २३,५२; का २५,९,८.

प्रति√मा (माने), †प्रतिमिमीते ऋ १,१६४, २४; काठ २४,५¶[b]; शौ ९, १५,२; १८, ३,४०‡[c]; पै १६, ६८,२; (प्रति) मिमते[d] ऋ १, १६४, २४; प्रतिमिमे ऋ १०,१३,३[c].

प्रति-मा[e]– -मया तै ५, ५,३,२¶; काठ ५, ४; ३२, ४; –मा ऋ १०, १३०, ३; मा १४, १८; १५,६५; ३२, ३[f]; का १५,५,२; १६,७,७; ३५,३,३[f]; तै ४, ३, ७,१; ४, ११, ३[f]; मै ¶१, ६, १२; ८,६; २, १,२¶; ५,१¶; ८,३; १४; १३,१४; ३,१,७¶; २,९[2];¶; ५,१¶; ६, १¶; ४, ९,४; काठ ७, १५¶; १३,१¶; १७,३; १०; २१,६; ३२, ४¶; ३४,१४¶; ३९, ४; ¶क ६,५; २६,२;९; ३१, २१; शौ ८, ९, ६; ९, ४, २; पै १६, १८, ६; २४,२; १७, २२, १२[g]; –माम् मा १३, ४१; का १४, ४,४; तै ४,२,१०, १; ५,७, २, १[h]; मै १, ११, १०; २, ७, १७; काठ १४, ४; १६, १७; ४०, २[h]; शौ ३, १०,३[h]; पै १,१०४,३[h]; ६,२२,१५.

†प्रति-मान– -नम् ऋ १, ३२,७; ५२, १२; १३; १०२,६; ८; २, १२,९;३,३१,८;४,१८,[४; ६, १८,१२];१०,१११,५;१३८,३; शौ ५, २, ७‡[i]; २०, ३४, ९; १०७,१०‡[i]; पै ३,३६,३; १३, ६, ७; ७, ९; –नानि ऋ १०, ८९,५; १२०,६[i]; तै २,२,१२, ३; शौ २०,१०७,९[i]; पै ६,१,६.

ϕप्रति-मिमान[j]– -नः, ϕप्रति-(मिमान– -नः) मा २०, ३७; का २२, ४, २; मै ३,११,१; काठ ३८,६.

प्रति-मै[k] ऋ ३,६०,४.

!**प्रतिमा**[l] पै २०,३३,३.

!**प्रतिमामसि** पै ६,२२,१६.

प्रति√मि (क्षेपणे), प्रति-मित्[m]– -मितः पै १६,३९,१[n];–मिताम्[n] शौ ९,३,१.

प्रति√मीव्, प्रतिमीवति तै २, ४,९, १¶.

प्रति√मुच्, ञ्च्, प्रतिमुञ्चते ऋ ४, ५३, २; ५, ८१, २; मा १२, ३†; का १३, १, ३†; तै ४,१,१०,४†; ३,११, ३; ¶५, १,१०,३-५;२, १, ३; मै २,७, ८†;१३,१०;३,२, १[2];†;¶;४, ४, ७¶; काठ १६; ८†; १९, ११[3]¶[o]; ३९, १०; ¶क ३१, १[4];†; पै १८, २५, १; ¶प्रतिमुञ्चति तै ६,३,४,२; मै २,१, २; काठ १०, ३; २६,५; ३०, ९; क ४१, ३; प्रतिमुञ्चन्ति तै ६,३,६,३¶; प्रतिमुञ्चे शौ १९, ३१,१३; पै १०,५, १३; प्रतिमुञ्चामि खि २,११,४; मा ६, ८[p]; का ६,२,२[p]; तै ३, १,४, ४; मै[p] १, २, १५; ३, ९,६; काठ[p] ३, ५; २६, ८; क[p] २, १२; ४१, ६; शौ ९, २, २; १०, ६, ३०; पै ५, ३२, ७[q]; ७, ८, ९; १६, ४५, २; ७६,

---

a) सपा. शौ २०, १२८, २ RW. अमेथयत् इति, शंपा. सात. अप्रथयः इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १९४२ *f* द्र.।

c) सपा. प्रतिमिमीते<>प्रतिमिमे इति पाभे.।

d) तु. GW.; वैतु. वें. सा. अतथावादिनौ।

e) नाप. (प्रतिकृति-, छन्दो-विशेष-), भाप.। गस.।

f) छन्दस्त उत्तरेण संध्यभावः।

g) प्रतिमा सोक्तन् इति पाठः? प्रतिमा-शुष्का– > -ष्काम् (निर्जीव-मूर्तिवच्छुष्काम्) इति शोधः।

h) =सपा. मंब्रा २,२,१८ आपश्रौ १७,९,३ बौश्रौ १०, ३६ : ८ वैश्रौ १९,६ : ६ हिश्रौ १२, २,२३ आग्निगृ ३, ७,२ : ६ कागृ ३४,६;६०,५ मागृ २,१७ : १२ मागृ २, ८,४ हिगृ २, १५,९ अप ६,१, ५। पागृ ३, २, २ तु प्रतिमा इति पाभे.।

i) पाभे. पृ २१०१ *n* द्र.।

j) अग्निमूर्तिभेदस्तुत्यर्थं द्विः प्रतेः प्रयोगः (तु. सा. [तैब्रा २,६,८,१]; वैतु. उ. क्रियादार्ढ्यार्थे प्रति…प्रति… मि° इति, म. अपरस्य प्रतेः प्रति…यजति इत्येवमन्वयः)।

k) गस. उप. तुमर्थीयः कैः प्र. उसं. [पा ३,४,१० (तु. GW.; वैतु. सा. २प्रति-मा– [णिजन्तम्] >च१ इति)]।

l) पाठः? प्रति, मा इति द्वि-पदं शोधमनु मा इति द्वि. युक्तो लक्षणेऽर्थे प्रतिः कप्र. इति।

m) नाप.। गस. उप. कर्मणि क्विप्।

n) सपा. परस्परं पाभे.।

o) सकृत् °ञ्चेत इति SI. सात. पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. क ३१,१[4])।

p) सपा. तै १, ३,८,१ आरभे इति पाभे.।

q) सपा. शौ ४,१६,९ अभिध्यामि इति पाभे.।

२; प्रतिमुञ्चामः मै १, २, १५[a]; काठ ३०, ८; ९[a]; प्रतिमुञ्चतु पै १९, ५, १३[a]; प्रतिमुञ्चताम् शौ ७, ८२, २[b]; १९, ४५, २[c]; ५७, ५[d]; पै ३, ३०, ५[d]; १०, ११, ३; १५; ४, २[c]; प्रतिमुञ्चस्व पै १३,३,५; प्रतिमुञ्च शौ ८, ६,२६[c]; ९,२,३; १३,३,१-२५; पै १६, ७६,३;८१,७[c];१८, ६, १[e]; प्रतिमुञ्चतम् पै २०, ५०, ७[c]; प्रतिमुञ्चत,> ता शौ ५, १४, ३[d]; पै ७, १, १०[d]; १९, ३९, ५[d]; २०, ३१, ५[b]; प्रत्यमुञ्चत ऋ २, १७, २; शौ १०, ६, ६-९; १५; २१; पै १६, ४२, ६-८; ४३, १; ३; ४; ४४, ४; प्रत्यमुञ्चत् काठ १०, १०¶; प्रत्यमुञ्चन्त शौ १०, ६, १७; प्रति···अमुञ्चथाः ऋ ९,१००,९; कौ २,३६८; जै ३, ३०, ११; प्रत्यमुञ्चम् पै १६, ४४, १०[f].

प्रति···मुचाते ऋ १०,२७,११[g]. प्रति···मुचीष्ट[b] ऋ ७,५९, ८; तै ४,३,१३, ४; मै ४, १०, ५; काठ २१,१३; प्रति···अमुक्थाः शौ १९,४९,८; पै १४, ४,८[h]; प्रतिमुचः शौ ९,३,२४; पै १६, ४१, २; प्रति···अमुग्ध्वम् ऋ ५, ५५, ६; प्रत्यमुचम् शौ १०, ६,३४[f].

प्रतिमुच्यताम्[i] कौ ३, ३, १०; जै २,३,२.

प्रति-मुच्य तै २,५,१,६¶.

प्रति-मु(च्य>)च्या- -च्ये मै ३, ६,६¶.

प्रति-मुञ्चमान,ना- -नः काठ १९, ११¶; क ३१, १¶; पै २०, २८, ९; -ना: मा २, ३०; का २,७,२; तै ४,३,११, २; मै २, १३,१०; काठ ३९, १०.

प्रति √मुद्, प्रतिमोदते पै २, ७०, २[j]; प्रति···मोदते ऋ ५, ८३, ९[j]; प्रतिमोदसे ऋ १०, ११८,२; प्रतिमोदध्वम्[k] ऋ १०,९७,३; मा ११,४७[l]; १२, ७७; का १२,४, ११; तै ४, १, ४,४;५, १, ५, ९; मै २, ७, ५; काठ १६, ४; प्रत्यमोदत[m], प्रति(अमोदत)[2] पै ११, ७, ९.

प्रति √मुह्>मोहि > प्रति-मोहय-(त् >)न्ती- -न्ती[n] शौ ३,२,५; पै ३,५,५.

प्रति √मृज्, प्रतिमार्ष्टि मै १, ११, ६; काठ १४, ६.

प्रति √मृश्, प्रतिमृशाव शौ ८, ६, १८; पै १६, ८०,९.

?प्रतिमृशन्[o] पै १७, १४,८.

प्रति-मै प्रति √मा द्र.

प्रति √यत्, प्रत्ययतत मै ४,३,४¶.

प्रति-यत्- प्रती(ति √इ) द्र.

प्रति √यम्, प्रति···यंसि ऋ १, ६३,८.

प्रति √या, प्रतियाहि पै १, ७६, ४; प्रति···याहि पै १,७६,२; प्रति (यातम्)[p] ऋ ८, १०१, [७ (१०)].

प्रति √यु (बन्धने), प्रतियौति तै ३,४,

---

a) सपा. प्रतिमुञ्चामः <> प्रतिमुञ्चतु इति पाभे.।

b) सपा. प्रतिमुञ्चताम् <> प्रतिमुञ्चता <> प्रति···मुचीष्ट इति पाभे.।

c) सपा. °मुञ्चताम् <> °मुञ्च <> °मुञ्चतम् (कौसू ५८, १ च) <> मंब्रा १, १,१४ आपमं १,४, ११ आग्निगृ १, ५,३ : ३ बौगृ १, ४,२३ भागृ १,१४ : १२ हिगृ १,१९,७ जैगृ १,२ : २९ °मुञ्चामि इति पाभे.।

d) सपा. °ताम् <> °त इति पाभे.।

e) सपा. शौ१४,१,४५ पै १८,५,२ परिधत्स्व इति पाभे.।

f) सपा. प्रत्यमुञ्चम् <> प्रत्यमुचम् इति पाभे.।

g) सपा. वैताश्री ३८, ६ प्रति···मुञ्चाते इति पाभे.।

h) प्रत्याम्···अमुग्धः इति पाठः? प्रति त्वं···अ° इति शोधः। i) कर्मकर्तरि रूपं द्र. (तु. सपा. पागृ २,६,२१ प्रतिपद्यताम् इति पाभे.)।

j) सपा. प्रतिमो° <> प्रति···मो° इति पाभे.।

k) पाभे. पृ २१४४ f द्र.। l) उपसृष्टस्य धा. सकर्मकत्वं द्र.। m) °मोदतः इति पाठः? यनि. शोधः।

n) सपा. ऋ १०, १०३,१२ प्रमृ. या ९,३३ प्रतिलोभय° इति पाभे.।

o) पाठः? तुमर्थे कमुलि प्र. प्रति-मृशम् इति शोधः। सस्थ. ?एकः> -काः [स्त्री. प्र३], ?व्यावर्ति>व्यावर्तिपत, ?उचितः>मोचितः, ?गाव (: [पृ १२५१ निर्देशो नेष्टः]) > गर्भ(:), ?रोहिणीः > लोहिन्याः[पं१] इत्येवं पदच्छेदपूर्वकम् 'एकाः सदान्वाः गर्भान् प्रतिमृशं व्यावर्तिपत। (ताभिः) लोहिन्या इव ([तत्कृताऽऽघातवशात्] रुधिरप्रस्रावत्या इव [सत्याः]) स्त्रियास् तन्वा (:) आ गर्भो मोचितः (भ्रंशितः)' इति वा.। एतदनु पृ ८६४ e, १०३० d टि. नेष्टे इति।

p) 'प्रतियातं हव्यानि' इति वाक्यसंबन्धो, न तु 'हव्यानि =हव्यानां) वीतये' इति (तु. वें. सा.; वैतु. Gri.)।

८,५¶.

प्रति-युत- -तः[a] तै १,४, ४५, ३; ६,६,३,५; काठ ३८,५.

प्रति√युज्, प्रतियुङ्क्ते काठ ३४, १७¶.

प्रति√रक्ष्, प्रतिरक्षन्ति शौ १०, ८,३६[b].

प्रति-रक्षत्- -क्षत् मै १, ३,३९[c]; -क्षन्[c] मा ८,२४; का ९,४,२; तै १,४,४५, १; काठ ४, १३; क ३,११.

प्रति√रण्, प्रतिरण्यासि पै १७, ३८,२[d].

प्र-तिरत्- प्र√तॄ द्र.

प्रति√रन्ध्, >रन्धि, प्रतिरन्धयस्व पै ३,२७,६; ६,९,१०.

प्रति-रन्ध(न>)नी- -नीम् पै ३,२९, २[e].

प्र-तिरम् प्र√तॄ द्र.

प्रति-रव[f]- -वेभ्यः[g] मा ३८,१५; का ३८,३,१; मै ४,९,९.

प्रति√रिह्, प्रतिरेढि पै ७,१९,५. प्रति···रिहन्ति शौ ७, ७७, ३; पै २०,१२,१.

प्रति√रुध् > ¶प्रति-रुध्य तै ६,४, २,२; ५,६,४.

प्रति-रोद्धुम् पै १५,२३,१२.

प्रति-रूप[h]- -पः ऋ ६, ४७, १८; -पस्य पै १३,५, १०; -पाः पै २,५७,५;१०,४,९; -पाय तै७, ३,१८,१; काठ ४३, ८; -पेण[i] तै ५,७,२०,१; काठ५३, १०.

प्र√तिल्[j], प्रतिलामि[k] मा २३,२४; का २५,६,४; मै ३,१३,१.

प्रति√लभ्, ¶प्रतिलभन्ते मै १, १०,२०[2]; काठ ३६,१४[21].

प्रति√लुभ् > लोभि > ¶प्रतिलो-भय(त्>)न्ती- -न्ती[m] ऋ १०, १०३, १२; मा १७, ४४; का १८,४,१२; कौ २,१२११.

¶**प्रति-लोम[n]**- -मम् तै ३,४, ८, ५; ५,१,३[2].

प्रति√वच्, प्रतिवोचे ऋ १,४१, ८; प्रतिवोचासि मा २३, ५१; का २५, ९, ७; प्रत्यवोचत् ऋ ८, १००,५.

प्रति√वद्, प्रति···वदत् ऋ १, ११९,९; ८, ४५,५.

प्रति-वर्त्मन्[o]- -र्त्म शौ १०,१, ९; पै १६, ३५,९.

प्रति√वस् (निवासे), >वासि, प्रति···वसत् पै २,७१,३. प्रति···अवासयः ऋ ३,१,१७.

प्रति√वस् (आच्छादने), प्रतिवस्ते ऋ ६,३,६.

प्रति√वह्, प्रति···वहन्ति ऋ ३, ५८, २; प्रति···वहन्ति ऋ ८, ३, २३[p]; प्रति···वह तै १, ५, ३,१.

प्र(ति>)ती-वाह- -हः पै १७,२९, ६.

¶प्रत्यु(ति-उ)ह्य काठ ८, ७[4]; क ७,४[4].

?**प्रतिवाभ्याम्**[q] खि १,५,९.

?**प्रति वाम तुत्सि** पै १,८७,३.

प्रति√वाश्, प्रति[r]···वावशन्त ऋ ७,७५,७.

प्रति√विद् (ज्ञाने), >वेदि, प्रति··· वेत्तु मा १, १४[2]; १६; १९[3];

पृ ६८३ *b* अपि द्र.। a) सपा. तै १,२,८,२ प्रमृ. तैब्रा २,६,६,४ आपश्रौ १०,२८,१ माश्रौ १, ७, ४,४२; २, १,४,४० प्रत्यस्तः इति, काठ २, ७ क २,१ प्रमुक्तः इति, मै १, २,६ विचृत्तः इति, मा ८, २३ प्रमृ. माश ४, ४,५,११ आश्रौ ६,१३,८ शांश्रौ ८,१०,४ आपश्रौ ८,७, २६ अभिहितः (वैतु. उ. म. अधि°) इति, काठ ४, १३ अवहतः इति च पाभे.। पृ ९१७ *a* अपि द्र.।

b) सपा. पै १८, २६,४ रक्षति इति पाभे.।

c) सपा. °क्षत् <> °क्षन् (माश ४, ४,५,१२ च) इति पाभे.। d) सपा. शौ १२,३,२३ प्रतिहर्यासि इति पाभे.। e) पाभे. पृ २१४९ *g* द्र.।

f) नाप. (अर्थः ?)।

g) सपा. तैआ ४,१०,३;५,८,८ प्रतिरेभ्यः इति पाभे.।

h) विप. (इन्द्र- प्रमृ.)। प्रास. पूपः प्रकृतिस्वरः।

i) सपा. मा २५,९ रूपेण इति, मै ३,१५,८ रूपैः इति च पाभे.। j) = प्र√तॄ>तिर् इति WAG [१,१९३ *b*]।

k) =सपा. माश १३, २, ९,७ शांश्रौ १६, ४,१। तै ७,४,१९,१ काठ ४४, ८ तैब्रा ३,९,७,५ तु प्रसुलामि इति, आश्रौ १०, ८,१० प्रतिलानि इति च पाभे.।

l) सकृत् पृ ८९९ *h* द्र.। m) पाभे. पृ २१५३ *n* द्र.।

n) अस. समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,७५)।

o) विप. ([प्रतिहिंसन-कृत्-] शंभु- [*भेषज-])। गस. उप. कर्तरि कृत्.। धा. वर्धने = कर्त्तने वृत्तिः। यद्वा पाठः ? इति कृत्वा (प्रति√वृध् [कर्त्तने] >) *प्रति-वर्ध्मन्-> -र्ध्म इति शोधः द्र.।

p) तु. सा. PW.GW.; वैतु. सा [पक्षे] कप्र. प्रतिरिति, प्रातिनिध्यस्याऽप्रसङ्गात्.।

q) पाठः ? प्रति [कप्र.] वाम् [= अभि वाम्] इति शोधः (वैतु. संस्कर्तुः टि. उप. < √वे इति)।

r) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. अनन्वायुकः।

का १,५,१;२; ६; ७,१;२[२]; तै १, १, ५, २[३]; ६,१[४]; मै १, १, ६[२];७[४]; ४, १,७[a]; काठ १,५[३]; ६[३]; ३१,४;५[२]; क १, ५[३]; ६[३]; ४७,४;५[२].

प्रतिवेदयामि शौ ६, ११९,२[b]; १२,३,४४[c]; पै १६, ५०, ८[b]; प्रतिवेदयामः पै १७, ४०, ४[c]; १९, ५१, १; प्रतिवेदय[d] काठ ३०,८; पै ३,३२,१.

†प्रति-वेदुयत्– -यन्[e] ऋ १,१६२, ४; मा २५, २७; का २७,१२, ४; तै ४,६,८,२; मै ३, १६,१.

प्रति √विद् (लाभे), प्रतिविन्दताम् पै १०,११,७.

प्रति √विध् (= √व्यध्), †प्रतिविध्य ऋ ४, ४, ५; मा १३,१३; का १४,१,१३; तै १,२,१४, २; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; क २५,६.

प्रति-वि √मुञ्च्, ¶प्रतिविमुञ्चति काठ २७,५; क ४२,५.

प्रति-वि √रुच् > रोचि > प्रतिवि-रोच(न>)ना[f]– -नायाम् पै २०,१५,१.

प्रति-वि √सृज्, †प्रति···विसृज[g] ऋ ४,४,३; मा १३, ११; का १४, १,११; तै १,२, १४, १; मै २, ७,१५; काठ १६, १५; क २५, ६.

प्रति-वि √हन्, प्रति···विहन्ति पै १६,३७,८[h].

प्रति √वी, प्रति···वेति[i] ऋ ८,१०१, ⌊(७)१०⌋; जै ४, १६, ४†; प्रति···वियन्तु तै ४, ३, १३, ६‡[j]; प्रति···व्यन्तु[j] ऋ ७,१, १८; मै ४,१०,१; काठ ३५,२; प्रतिवीहि ऋ २, ३६, ४; शौ २०, ६७,५†; †प्रति[k]···विहि ऋ ३,२१,५; मै ४,१३,५; काठ १६,२१.

प्रति √वृ (वरणे), प्रति···अवृषत शौ ३,३,५[l]; पै २, ७४,७.

¶प्रति √वृज्, प्रत्यवृञ्जन् काठ २६, ४; क ४१, २.

प्रति √वृत्, > वर्ति, प्रतिवर्तयः ऋ १,१२१,९.

प्र(ति>)ती-वर्त[m]– -र्तः शौ ८,५, ४; १६; पै १६, २७, ४?[n]; २८, ६.

प्रति-वेश[o,p]– -¶शः काठ ३०,१; ३६,९; क ४६,४;–शम् ऋ १०, ६६, १३; तै २, ६, ९,७¶; मै १,१०,१५¶; –शाः मा ११, ७५; का १२, ७, १०; तै ४, १, १०, १; मै २, ७, ७; काठ १६, ७; शौ ३, १५, ८; १९, ५५, १; २; पै २०, ४७, १०; ४८,१.

¶प्रति √वेष्ट्, > वेष्टि, प्रति···वेष्टते, प्रतिवेष्टन्ते काठ २१,१०. प्रतिवेष्टयन्ति तै ३,४,८,४.

प्रति-वेष्टमान– -नाः तै ३,४,८,४.

†प्रति √शक् > शिक्ष, प्रतिशिक्षन्ति ऋ १०,२९,५; शौ २०,७६,५.

प्रति-शत्रु[o]– -त्रवः शौ ४, २२, ६; पै ३,२१,६.

प्रति √शी > प्रति-शीव(र>)री[q]– -०रि शौ १२, १, ३४; पै १७, ४,५; –री तै १, ४, ४०,१.

प्रति √शुच् (दीप्तौ), ¶प्रतिशोचति काठ ७, ६; क ५, ५; प्रतिशोच मै १, ५, २; काठ ६,९; क ४,८; शौ २, १९-२२, ४; पै २,४८, ३; प्रतिशोचत शौ २,२३,४.

प्रति √शुष्, †प्रतिशुष्यतु ऋ ७, १०४, ११; खि ४,५, ३८; शौ ८,४,११; पै १६,१०,१.

---

[a]) प्रति···वेतु इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पूर्वं स्थलम्)।

[b]) सपा. तैआ २,६-७,१ आग्निगृ २,४,४ : १४ बौध ३,७,११ °यामः इति पाभे.।

[c]) सपा. °यामि <> °यामः इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २१४१ *s* द्र.। [e]) पाभे. पृ ११४५ *c* द्र.।

[f]) भाप. (प्रतिबिम्बोत्पादन-)। सस्थ. ?अप्स्यन् > (अप्सस्– > √अप्सस्य >) अप्सस्यत्– > -स्यन् इति, ?महिमा > (√शुन्ध् > भावे) शुन्धिमन्– > -मा (तु. मूको. संहिमा इति) इति च शोधौ द्र.।

[g]) तु. वें., भा ⌊पक्षे⌋, PW. GW. प्रमृ.; वैतु. भा. सा. उः म. स्पृशः इति द्वि. युक्तः कप्र. इति।

[h]) पाभे. पृ २१४९ *k* द्र.।

[i]) तु. PW. GW.; वैतु. वें. सा. प्रति (नयति) इति क्रियान्तरं मुधाऽऽक्षेपुकौ। [j]) सपा. °वियन्तु <> °व्यन्तु (अप्राय ६, १ च) इति पाभे.।

[k]) तु. वें. सा. PW. GW.; वैतु. भा (पक्षे ⌊तैब्रा ३,६,७,२⌋) देव-शुस् (:) इति युक्तः कप्र. इति

[l]) तु. PW. WI.; वैतु. सा. उत्तरेण मित्राः इत्यनेन संयोजुकः।

[m]) विप. (प्रतिसर-मणि-)। गस. उप. अजन्तम्।

[n]) प्रतीवर्धतुम इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ.)।

[o]) नाप.। प्रास. पूप. प्रकृतिस्वरः।

[p]) उप. = वेश्मन्- < √विश्।

[q]) विप. (भूमि-)। गस.। शेषम् उत्तानशीवरी– टि. द्र.।

प्रति √शॄ(हिंसायाम्), ¶प्रतिशृणाति तै २, ६, ५, ३; काठ १३, ६; ¶प्रतिशृणीहि ऋ १०,८७,१०; शौ ८,३; १०; पै १६, ६, १०; प्रति'''शृणीहि ऋ ३, ३०,१७[a]; शौ ५,२९,४; पै १३,९,५; २०, ८, ८[b]; प्रति'''शृणीहि[c] ऋ १०, ८७, २५; पै १६, ८, ९; ¶प्रति'''श्रृणाहि[c] कौ १, ९५; जै १, १०,६; प्रतिश्रृणीयात् तै २,६,५,३¶.

प्रति √शृ,श्रु (श्रवणे), प्रति'''श्रुधि ऋ १, २५,२०.

प्रतिश्रृणोति मै ४, १, ११[२]¶; काठ ३१, १३[२]¶; शौ ९, ११, २; पै १६, ११६, ३; प्रति''' श्रृण्वे ऋ १, १६९, ७.

प्रति-श्रव[d]– -वाय मा १६,३४; का १७,५,३; तै ४,५,६,१; मै २, ९, ६; काठ १७,१४; क२७,४.

प्रति-श्रुत्– >°श्रुत्-(क>)का[e]– -कायै मा २४,३२;३०,१९; का २६, ७, २; ३४,४, १; तै ५, ५,१४,१; मै ३,१४,१३; काठ ४७,४.

¶प्रति-श्रुत्य मै १, १०, १५; काठ ३६,९.

प्रति √श्रि >प्रति-श्रि(त>)ता– -ता पै १५,२३,५;६.

?प्रतिश्रुका पै १७, १५,८.

?प्रतिश्श्रृणीयताम् पै ७,८,३.

प्रति √ष(<स)ञ्ज्, प्रति-षज्य तै ७,२,१,४¶.

¶प्रति √षि(<सि) च्, ञ्च्, प्रतिषिञ्चति काठ ६,३; क ४,२; प्रतिषिञ्चेत् मै १, ८, ३; काठ ६, ३[३]; क ४,२[३].

प्रति-षिक्त– -क्तः मै १, ८, ३; -क्तम् काठ ६,३[४]; क ४,२[४].

प्रति-षिच्य– -च्यम् मै १,८,३[२].

प्रति-षेक्य– -क्यम् मै १, ८, ३; काठ ६,३; क ४,२.

प्रति-षेचन– -नाय काठ ६, ३; क ४,२.

प्रति √षि(<सि)ध्, प्रति'''सेधति ऋ ८,२३,१३; कौ १,११४; जै १,१२,८.

प्रति √षि(<सि)व्, ¶प्रतिषीव्येत्[f] काठ २३,३; क ३५,९.

प्रति √ष्क(<स्क)म्भ् >प्रति-ष्कुभे[g] ऋ १,३९,२.

प्रति-ष्कभ्य मै ४, ५, ९¶.

प्रति √ष्टु(<स्तु) >प्रति-ष्टुति– -तिम् ऋ ८,१३,२३.

प्रति √ष्टु(<स्तु)भ्, प्रतिष्टोभति ऋ १,८८,६; प्रतिष्टोभन्ति ऋ १, १६८,८;५,८४,२; तै २,२,१२, ३¶.

प्र-तिष्ठ(त>)न्ती– प्र √स्था द्र.

प्रति √ष्ठा(<स्था), > तिष्ठ, ष्ठापि, ¶प्रतितिष्ठते तै ६, १, ११, ६; काठ २४,७[३]; क ३७,८[३]; ¶प्रतितिष्ठति तै १,५,२,२; ७,२; ३[३]; ६; ८, ३; ७,४, ४; ६,३; २,१, ४,३; २,१,५; ७,३; ३, २, २; ११,५; १३,३; ५,५,२; ११,१; ६, १, २,३[५]; ३,६[३]; ५,६; ३, १,२,२; २,६,३; ३,४,३; ५,५; ४, ८, ७; ५, १,१,१; २,३,६; ७[३]; ३,३,३; ४; ६,३; ४,२,२; ६, ४; ८, ६; ९,३; ११,१; ५, १,६;४,१; ८,१; ६,१०,३[२];७, ३,४; ६,१,५,५; ३,३,६;९,४; ६,३; ४; ६, १; १०,२[३]; ७,१, १,६;४,३[३]; १०,४; मै १,४,७; ११[२];५,५[२]; १०[३]; ११; १०,७; ८;२०[२]; ११,८[३];९; २,१;१;४, ४; ५,२; १०; ३, १, १[२]; ६[३]; २,४; ८[३]; ३, १०[२]; ४, १; २; ४[२]; ५;६,४; ७,२;८; ९,८; ४, २,२[२]; ३,७[२]; ८[४]; ५,७; ७,५; ८, ४-६; काठ ११,५; १४,१०; २१,१२[३]; २३, २; २४, ४; ५; ¶प्रतितिष्ठति तै ५, २,८,३; ४, २,३; मै २,५,४; ३,२,६; १०, ३; ४, ७, १; प्रतितिष्ठति काठ ७,४;७; ८; ८,८; ९, १७; १०, ८; ११,४; १२, ६;१२; १३,१; ७[३]; १२; १४, ८[३]; ९[३]; १८, १९; २०, १[३]; ४;७;१३[४]; २१, १; ३[३]; ४; १०; २२, २[३]; ६; २३, ८[२]; ९; २४, २; २५, ४; २६, २[h]; २८, १; २[२]; २९, ३; ४; ३०,७; ३२,१; ५; ३६, १; २; १४; क ५,३; ७,२; २९,७; ३१,२[३]; ५; ६; ९; १६; १८[३]; १९;३४,१; ३५, ८;३६,५;६[२]; ३७,३; ५;६; ३९, १;४०,५[h]; ४४,२[२]; ४५,४;५; पै १७,२९,

a) तु. वै. GW. या [६,३]; वैतु. सा. प्रत्युग्रम् इति? ।
b) पाभे. पृ २१४९ o द्र. ।
c) सपा. °श्रृणीहि (या ४,१९ च) <> °श्रृणाहि इति पाभे. ।
d) विप. (रुद्र-)। गस. उप. कर्तरि अच् प्र. थादि-स्वरश्च (तु. PW.; वैतु. सा. प्रभृ. भाप. इति)।
e) नाप. (ध्वनि- [इहोपचारतः देवता-])। गस. कर्मणि क्विबन्तात् स्वार्थिकः कप् प्र. ।
f) पाभे. पृ २१५१ l द्र. ।
g) गस. उप. केन् प्र. (पा ३, ४,१४ [वैतु. सा. प्रति-ष्कभ्-> च१ इति])।
h) तु. सस्थ. टि. अभि ।

१; ¶प्रति…तिष्ठति तै १, ६, ११,१[२]; ७; ७, २,४; ४,१; २, १,४,७; ३, १,२, २[२]; ३[२]; ५, २; ३, ६; १०,६; ३,५, ६; ५, ६,३[२]; ६,४,५; ७,६,५; ६; ६, २, ६, ३; ३; ३, ५; मै १, ६, १३; ४, २; १३; १४; ¶प्रति…तिष्ठति तै ३, १,२,४; मै ४,२, २; प्रति…तिष्ठति ¶काठ ८, ७; २०,१;३; ३२, १; ३; ¶क ७,४; ३१, ३; पै ६, १०, ६; प्रति (तिष्ठति) तै ३,१,२, ४¶; प्रतितिष्ठन्ति ¶तै २, २, ६, १; ५,१,३, १[२]; ६, २, २, ६; ७, २,१,२[२];४; २, ३; ४, २;६, २; ३[२]; ३, ३, १; २; ५,३[२]; ६, २[२]; ७,३;६; ८, १;२; ९, २;३; १०, २-५; ४,१,२; ३[२];२,४[२]; ५; ३,३;४; ५[२]; ४, ३; ५, २; ३; ६, २[२]; ३; ७, २; ३; ११, १[२]; ३; ५, १, ४[२]; ४, २; ८, ४; ५; ९, २; १५, २; ¶मै ४,५,७[२];८,१०[२]; शौ ८,९, १९; ¶प्रतितिष्ठन्ति तै ५, २, ५,५; ६,५, २,२; मै ३, २, ५; ४, ६, ६; ¶प्रतितिष्ठन्ति काठ १९,९[२]; २०, ३; १२; २४, ९; २७,२; ३०,५[२]; ३३,२; ३[२];४; ५[२]; ८[२]; ३४, १[६]; २; क ३०, ७[२]; ३१, ५; १४; ३८,२; ४२, २; ¶प्रति…तिष्ठन्ति तै ३,५, ७, ३; ५,४, १०, २; प्रति…तिष्ठन्ति तै ५, ४, १०, ३¶; प्रति (तिष्ठन्ति)[२] तै ५, ४, १०, २¶; प्रतितिष्ठामि मा २०, १०[५]; का २१, ७,९[२]; १०[३]; मै ३,११,८[५]; काठ ३८,४[५]; प्रति (तिष्ठामि) मा २०, १०[५]; का २१,७,९[२];१०[३]; मै ३,११,८[४]; काठ ३८,४[५]; प्रतितिष्ठ पै २, ७४, ६[a]; प्रतितिष्ठासि पै १९, ५५,१६; प्रतितिष्ठतु शौ ५,३०, १३; ६,१२३, ५; पै ९,१४, ३; ११, १, १४; १६, ५१, १०; प्रतितिष्ठ;>ष्ठा ऋ १०,१६,३; तै ३,१,४,११†; मै २,५, १०†; †काठ १३, ९; ३०, ८; शौ २, ३४,५; ३,१२, २; ४,१२, ६; १४,९; ६,१२३,५; १४,२,१५; १८,२,७†; पै ३,२०,२;३२,७; ४,१५;७; १६,५१,१०; ९९,२; ३; १८, ८, ६; ¶प्रत्यतिष्ठत् तै ५,६,४, ३; ७,३, १०, ४; मै २,५,३; ४,२,१३[२]; प्रत्यतिष्ठत् तै ३, ५, ७, ३¶; प्रत्यतिष्ठत् काठ २२, ९¶; क ३५,३¶; पै १७, २९, १; प्रत्यतिष्ठन् तै ५, ३,६,३¶; ¶प्रतितिष्ठेत् मै ३, ७,८; काठ २२, ६; क ३४,१. प्रत्यष्ठात् काठ २, ९; प्रत्यष्ठात् मै १, ६, ५[४]¶; प्रत्यष्ठात् काठ २५,६; क २,३; ३९,४; पै १४, २,२; प्रति…स्थात् ऋ २, १५, ७; प्रत्यष्ठुः मै १, ६, १३¶; प्रति…अस्थुः पै १९,२३,९[b]. प्रतिष्ठापयते क ३५, ८[२]¶; ¶प्रतिष्ठापयति तै १,७,५,२; २, ४,११,२; ५,१०,१; २; ६, ५, २; ३,४,३,६;९,२; ५,२,४;५, ३; ५,१,२,१;:५,९; १०; ६,४; ८-९,३; २,७,३; ८,७; ३,६,३; १२,२;७,३,४; ६,३,९,५; ४, १,४;६,२,३; ७,१,७, २; मै १, ४,६[२];१२; ६,८; १०,७; २,२, २;३,१;३; ५; ३,१,५;८; २,१; ६; ४,३;८,४; ६; १०,७; ४,१, १४;३,७[२]; ९; ४,९; ८,९; काठ ९,१२; ११,८[२]; २३, २[२]; ३१, १०; ३५, १९; ¶प्रतिष्ठापयति मै ४,१, १४; ३, ७; ¶प्रतिष्ठापयति काठ १०,४[२]; १२,१; ४; ६; १३, १०; १९,५[४]; ८; ११; २०,५;१३; २१,३;९; ११;२५, ५; २९,१०[२]; ३१, २; ३२,२[२]; ३; ४; ३४, १७; १८; ३६, २; ३७,१; १७; क ३०, ३[२]; ३१, १;७;१७; ३९,२; ४६,३[२]; ४७, २; १०; ४८,१७; प्रति…स्थापयति तै २, ६, २, ५¶; प्रतिस्थापयति; प्रति (स्थापयति)[२] तै ३,१,२,४¶; प्रतिष्ठापयतः मै २,५, ४¶; ¶प्रतिष्ठापयन्ति तै ६, १, ४, २; ५,९,४; प्रतिष्ठापयामि काठ ३४, १७¶; प्रत्यस्थापयत् तै ५,३,६,३¶; प्रत्यस्थापयन् तै ७,३,१०,१¶. प्रत्यतिष्ठिपाः तै ६,६,२,३[२].
प्रतिष्ठापयां√कृ, ¶प्रतिष्ठापयामकः मै ३,३,३; ९;६,५; ४,४, १०.

¶प्रति-तिष्ठत्– -ष्ठन् काठ ८, १०; ३३,६; ३४, १७[२०]; क ७, ६;

---

a) सपा. शौ ३,३,६ विवदत् इति पाभे. ।
b) '(ओषधिप्रभावात्) विषस्य ?भीतयः (*पीतयः) प्रत्यस्थुः (उदरे पिण्डीभूताः सत्यः प्रच्छर्दिकया प्रत्युदगमन्)। कथम् ? यथाऽवलः कूलः [*सेतुः (जलवेगाभिभूतः सन् स्वत एव पिण्डभावं परित्यज्य [शिथिलीभूय] विकीर्यते)]' इति भावः । सपा. शौ ६, ४४, १ विभे. ।
c) तु. सस्थ. टि. अभि ।

-ष्ठन्तः तै७,४,११,१;३;४; काठ ३३,३[४];४;८[२];३४,१[४]; -ष्ठन्तम् तै ६, ६,६, १; मै १, १०, ७; काठ ३६,१.

¶प्रतितिष्ठन्ती- -न्तीः तै ५,१, ३,१; मै ३, ३, १०; ४,४; ५; काठ २२,२.

प्रति-ष्ठ[a]- -ष्ठा ऋ १०,७३,६.

प्रति-ष्ठा[b]- -ष्ठ्या शौ ११, ४, १८; पै १६, ५६, १७; -ष्ठा मा १४, २३; का ५, ८,५[c]; १५,७, २; ¶तै १,६,११,२;७,२,३; २,५, १०,२;३; ३,१,२,२;३;४[२]; ४. ३,८,१S; ५,१,८,५; २,३,६[२]; ३,३,२;३;५S;४,२;४[३];५,६,३; ६,२,१०,६;३,३,६; ७,१,१,१; ३,१०,५;५,५,२; ¶मै १,१०, २०; २,२,४; ५,२; ८,४S; ३, २,३;१०;३,५;४,४;५; ४,५,९; ८,१०;१४, ११S[d]; ¶काठ ७, १३S; १३,१२; १७,४S; २०, १[३]; १३S; २१, १[३]; १२; २५, २; १०; ३३, ७; ३४, १[३]; ४; ३५, १८; ३६, १४; क ६, ३; २६,३; ३१,३[२]¶;३८,५¶; ४०,३¶; ४८,१६¶; शौ १२, १,६[e];१९,६०,१; पै १६, ६३, ५; १७,१,६[e]; २९, १७; १९, ५३, ११[f]; -ष्ठाः मै ३, १, ५¶; शौ १२, ३,२५[g]; -ष्ठाम् ऋ ५, ४७, ७[h]; १०, १०६, ९; ¶तै १, ६,२,४; ४, १; ३; ११,१; ७; ७,२, ३; ४, १; ४; २, १,३,४;४,७; ५, २; ३; ६, ४,३; ३,१,२,२; ३; ४,३,११, ४S; ५, १, ५, ८; ८, ५; २, २,५; ३,६; ९, २; ३; १०, ६; ३, ५,५; ४,७,३; ५, ६, ३; ६, ४, ३;७,३,४; ६,२,८, २[२]; ७, १, ३, २; ७, २; २, १, ४; ३, १०, ५; ५, ३, २; ५. २; ¶मै १, १०,५; २,१३,१०S; ३,३, १; ४,२,९; ३, ६; ¶काठ S५, १[२]; ३[२]; ८,७; १२,८; १९, ५; १२; २०,१;८; ९[२]; २१, १;२; ९; २२,९[२]; २५,२[२]; ३२, १[२]; ३; ३३, ५; ८[२]; ३४, ४; ३५, १६; १८; २०; ३९,१०S; ¶क ७,४; ३०, ३; ३१, २; ३; १०; ११[२]; १६; १७; ३५, ३[२]; ३८, ५[२]; ४८, १४; १६; १८; शौ ६,३२,३; ८, ८,२१; ९,९,१०; १०,२,१; १८,४,५[i]; १९,११, ६†; पै १,२७, २; १३, ८,१६; १६, ३०, ११; ५९, १; १५२, ११; १७,२९,५; ११; १९,५३, १०;१२; -ष्ठायाः ¶तै ३,१,२, ३; ७,४,११, ४; ¶काठ २५,४; ३३, ३; क ३९, १¶; शौ १९, १७, ९?[j]; पै ७, १६, ९?[j]; -ष्ठायाम् तै ७, १, ३, २¶; शौ ५,२४,१-१७; पै १६, ५५,१७; ५७, १७; -ष्ठायै मा २, २५; १३, १९; १४, १२; १५, ६५; का २,६,४; १४, २,४; १५, ४, २; १६,७,६; तै २,६, ४, ३¶; ४,२,९,१; ३,६, १; ४, ३, ३; ५,४,२,२¶; मै २,७, १६[३]; ८, १४[३]; काठ ३३, ६[३]¶; ३९, ३; ४०,३;५; -ष्ठे तै ४, ७,१५,६; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; शौ ४,२६,१;२; पै ४,३६,१;२.

---

[a]) विप. (⌊विरोध-कृत्-⌋ ह्य- ⌊भाप. न. = *शत्रु-संघ-⌋)। गस. उप. कर्तरि कः प्र.। सस्थ. ?सनामाना चित् > ॰नश्चित्, ?ध्वसयो नि > ॰यन्नि, ?यथा > यदा, ?ह्या > (स्रिध्-⌊ शत्रु-⌋ > समूहार्थे स्रिध्य- > ⌊न. द्वि३⌋) स्रिध्या इति शोधचतुष्टयम्। 'यदा इन्द्रः उषसः अनः (रथम्) अवाहन् (तदा) सनामानश्चित् (येऽप्यन्ये समानदेवसंज्ञाभाज आसन्, ते सर्वेऽपि) अस्मै (इन्द्रं प्रति) नि-ध्वसयन् (विनता अभवन् ⌊ हे इन्द्र ! स एव त्वं यदा ⌋) सखिभिः (मरुद्भिः) अगच्छः (तदा) प्रतिष्ठा (विरोधकृतः) स्रिध्या (शत्रुसंघान्) साकं (युगपत्) जघन्थ' इति वा. (वैतु. वें. = पुर- इति, सा. = शरीर- इति, GW. ORN. L[४५२⌋ ॰ष्ठा- ⌊भाप. स्त्री.⌋ > -ष्ठाः इति शोधः, L[४४७⌋ तृ१ इति च)।

[b]) भाप., विप. । गस. उप. भावे अङ् प्र. (पा ३, ३,१०६), ण्यर्थात् सतः धा. कर्तरि विच् प्र. (पा ३, २,७४) च ।

[c]) = सपा. काश्रौ ८,६,२२। मा ५,३३ आपश्रौ ११, १४,१० तु पाठाऽभावः। [d]) पाभे. पृ १८३० *i* द्र.।

[e]) पाभे. पृ २०४३ *p* द्र.। [f]) पाठः? ॰ष्ठम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ३भूति- > -तिः)।

[g]) त्रिप. (⌊वृद्धि-कृतः⌋ आपः)। धा. वर्धने वृत्तिः।

[h]) नाप. (*स्थिर-स्थान-)। गस. उप. अधिकरणे कृत्।

[i]) विप. (⌊प्रतिष्ठास्वरूपा-, वासयित्री- वा⌋ पृथिवी-)। द्वितीये कल्पे धा. वासने वृत्तिः।

[j]) पाठः? *सह-प्रतिष्ठा- ⌊बस.⌋ > -ष्ठायाः इति नान्तरीयेण पूर्वेणैकपद्यं प्रयोजुकः शोधः द्र. (तु. सस्थ. टि. ?सहु.; वैतु. मूको. पपा. च सहु प्रति ⌊?⌋ ष्ठायाः इति, RW. सहु प्रतिष्ठ्या इति च द्वे पदे ?)।

¶प्रतिष्ठा-काम– -मः तै २,१, २,४; ३, ४, ३, ३; ५, ४, ११, १; ७,२,७,२; मै ४,२,९; काठ २१,४; क ३१, १९; –मम् तै ६, २, ६, ३; –मस्य तै २, ५, १०,२;३; ६, २,१०,६; ३, ३, ५; ६[२]; ४,३,२; ६, ४, १; काठ २५,१०; क ४०,३.

¶प्रतिष्ठा-व(त्>)ती[a]– -तीः तै ५,३,४, ६; काठ २१, १; क ३१,१६.

प्रति-ष्ठान[b]– -नम् मै ४, ९, १८; काठ ३९,२[३].

¶प्रति-ष्ठाप्य मै १,४, ५; २,५,४; ३, १, १०; ९, ७; काठ ८, ६; ३२,३; क ७,२.

¶प्रति-ष्ठाप्य– -प्यः तै ६, ६, २, ३; काठ २३, २[३]; क ३५,८[२].

प्रति-ष्ठामन्– -म्ने पै ७,११,८.

¶प्रति-ष्ठाय तै २, २,१,५; ६, १, ५,३; ७, २,६,३;४,३,४; मै ३, २,४; ७,१; काठ ९, १६; १९, ९; क ३०, ७; शौ ११, ४, १८$.

प्रति-ष्ठायुक– -कम् मै ४, १, १२¶.

प्रति-ष्ठि[c]– -ष्ठिः ऋ ६,१८,१२.

प्रति-ष्ठित,ता– -तः मा २०, ९; का २१,७,९; तै ६, ३, ३, ५¶; मै २, ३,३; ३,८,४¶; ११,८; ४, २, १४¶; काठ १७, १९[४];२१, १०¶; ३३,६[३]¶; ३६,१¶;३८, ४; शौ ११, ६, १८; १९, ५२, २; पै १,३०,२; ५,३७,४; १६, २२,८; –तम् ¶तै १, ५,४, २; ६, २,६,३; ३,३, ५; मै ३, ८, ४[२]¶; ¶काठ २५,२[२]; ३७,११; क ३८, ५[२]¶; शौ १०, ७, १; ३०; ८,६; ११, ६,१; १५;१७, १,१९[३]; १९,५३,९; पै १२, २, ९; १६,२१,१; १४९, २; १७, ७,१; १८,३२,३[२]; –ता खि ४, ११,५; मा ३४, ५; ¶मै १, ४, १२[२]; ८,६;४,२,१४; काठ १२, २¶; शौ १२,५,३; पै १६,४७, ७; १४०,३; –ताः तै ७, १, १, ६¶; काठ ८, ९¶; क ७, ५¶; शौ १०,७, २२; १९, ५४,४; पै १७,७,२; –¶तान् काठ २८,३; क ४४,३; –ताय पै २, २५,१; –ते तै ६, २, ६, ३¶; –तेन तै १, ६,११,२[२]¶; मै १,५,११¶; पै १९, ५५, १६.

प्रति-ष्ठिति– -¶तिः मै १, १०,१५; ३, ७,१; काठ ३६, ४; ९; १३; ३७, १७; –त्या मै ३,३,१०¶; –त्यै मा १५,१०-१४; का १६, ३,२; ५; ८; ११; १४; ¶तै १, ७,४,२; ६,४; ६; २, २, ६, ५; ४,६,३; ५, १०, २; ३; ६, ३, ६; ६,३; ८,४; ९, १; १०, ३; ३,१,२,३; ५,१; ५,२, ५; $४, ४,२,१[२]; २[२];३; ५,१, २,६;३, १[२]; ४; ४, १; ५, ३; ९; १०; ६-७,४; ९,२; २, १, ४; २, ५; ७,५; ८,३; १०, ५; ३, २, ४; ३, २; ५; ४,२; ४;५;५,३;५[२]; ८, ३; ४,४,५; ५, १;३; ५;६, ५; ७,७; १०, २;३; ५, ३, ३; ६,१०,३; ६, २, १, ६; ८, ३; १०,६; ३, २,१; ३, ६; ४, ४; १०,६; ५,७,३; ६,१,१; ३,२[२]; ६,१; ११,४; ७, १,४,३; २,१, ३[३]; २,२;३,२[२]; ५, ६[२]; ३, ५, ३;७,४; ९,३; ४,२, ५; ३, ३[२]; ४; ५; ४,३; ७,२; ५, १,६; ८, ३; ¶मै १,४,१२; १०, ७[३]; ९; १५; १८; २,८, ९[५]; ३, १, ४; ५[२]; ६;८;९; २, १-४;६[२];१०[२]; ३,१-३;९; १०[३]; ४,१;४[२]; ५[२]; ७,१; ९,१;८; ४, १,७; ३, २; ६,३; ८,२; ¶काठ १२;७; १३, ३; १७,८[५]$;१८,१९; १९,३[२]; ४; ५[३]; १०-१२; २०, ५; ६; ११; १२[२]; १३[२]; २१, १; २[२]; ४; ७[२]; ८; १०-१२; २२, १[२]; २; २३,९; २५,४; ६;१०; ३०, १; ३१,५; ११; ३६,१[२]; ४;९; १३; ४५,९$; ¶क २६, ७[५]$; २९, ७; ३०, १[२]; २; ३[३]; ८; ३१, १; २; ७; ८; १३; १४[२]; १५; १७[२]; १९; ३९, १; ४; ४०, ३; ४६, ४; ४७, ५; ११.

प्रति√ष्ठीव्, प्रत्युष्ठीवन् शौ ५,१९, ३; पै ९, १८,९.

प्रति√ष्फु(<स्फु)र्, प्रतिष्फुर ऋ ४,३,१४.

प्रति-सत्वन्[d]–>प्रातिसत्वन[e]– -नम्

---

[a]) नाप. (इष्टका-विशेष-)।

[b]) भाप. (आधार-), नाप. (शरीरावयव-विशेष-)। गस. उप. अधिकरणे करणे च ल्युट् प्र.।

[c]) गस. उप. भावे किः प्र. उसं. (पा ३,३,९२)।

[d]) अर्थः व्यु. च? प्रति-सत्वन- (प्रतिकूल-सत्व- [प्रास.]) इति वानि ४,२५। प्रति√*सत् [सामर्थ्ये]> प्रति-सत्वन्– (प्रति-योद्धृ- [प्रति-भट-]) उस. उप. कर्तरि क्वनिप् प्र. इति मतम्।

[e]) भावे अण् प्र. उसं. [पा ५,१,१३० (तु. वानि. PW. प्रभृ.; वैतु. Gri [शौ.] अपत्यार्थे प्र. इति)]। वा. क्रिवि.।

खि ५,१५,१[a].

प्रति-सद्दक्ष[b]- -क्षासः मा १७,८४; का १८,७,५; तै ४, ६,५,६; मै २, ११,१; काठ १८, ६; क २८,६.

प्रति-सद्दश्[b]- -दृङ्[c] मा १७, ८१; का १८, ७, २; मै २, ११, १; काठ १८,६; क २८,६.

प्रति-सं√धा > प्रतिसं-हित- -ताः मै ४,६,८¶.

प्रति-सर- प्रति√सृ द्र.

?प्रतिसरः[d] पै २,६४,१[e].

प्रति√सह्, प्रति···सासाह पै १५, २३,१२.

प्रति-सह्य[f]- -ह्याय क २७,४[g].

प्रति-सुत्वन्[h]- > प्रातिसुत्वन- -नम्[i] शौ २०,१२९,२[a].

प्रति√सृ, प्रतिसर खिसा २९, ४४; प्रति···असरत् पै ५,३१,६.

प्रति-सर,रा[j]- -रः शौ २, ११, २; ८,५, १; ४; पै १,५७,२; १६, २७, १; ४; -रम् पै १६, ३५, ९[k]; -राम् पै २०, १८, ९; -राय मै २, ९, ६[g]; -रेण शौ ४,४०,१-८; पै १३,१२,१-१३; १६,२७,५[l];६[m]; -रैः शौ ८, ५,५[l];६[m].

प्रति-सर्य[n]- -र्याय[g] मा १६, ३३; का १७, ५,२; तै ४, ५,६, १; काठ १७,१४.

प्रति-सारम्[o] तै ७,२,८,६¶.

प्रति√स्तभ्, प्रत्यस्तभ्नुवन् काठ ३३,६¶.

प्रति√स्पश् > स्पाशि > प्रति-स्पश्[p]- -स्पशः पै ६,१२,८.

प्रति-स्पश्[q]- -शः तै ५,७,२,१.

प्रति-स्पाशन[q]- -नम् शौ ८, ५, ११; पै १६,२८,१; १९, ३०, १६.

प्रति√स्मृ, †प्रतिस्मरेथाम् ऋ ७, १०४,७; शौ ८, ४,७; पै १६, ९,७.

प्रति√हन्, प्रतिघ्नन्ति ऋ ८, २५, १५; प्रतिहन्मि ऋ १०, ४८,७; प्रतिहन्तु पै ३, २७,५; प्रति··· जहि शौ ८, ३,२३‡[r]; प्रत्यहन् ऋ १,३२,१२; पै १३,६,१२†; प्रतिहन्यात् मै ३,९,२¶.

प्रति-ह्वा(न>)ना- -ना शौ ११, ११, ७; पै १९, ४१, ५; -नाः शौ ११,११,१४.

प्रति-हरण-, °हर्तृ- प्रति√हृ द्र.

प्रति√हर्य्[s], प्रतिहर्यते ऋ ५,५७,१; †प्रतिहर्यन्ति ऋ १, १६५, ४; मा ३३,७८; का ३२, ६, ९; मै ४,११,३; काठ ९,१८; प्रतिहर्यथ ऋ १,४०,६; प्रतिहर्यामसि ऋ १०, ११६, ८; प्रतिहर्यासि शौ १२, ३, २३[t]; प्रतिहर्यन्तु शौ ३,८,२[u]; प्रतिहर्य ऋ १, १४४, ७; १०, ७०,१; १२२,२; मै ४, १४,१; शौ १०, ६,३५; पै १६, ४५,४; †प्रति···हर्य ऋ १,५७, ४; ८,४४,२; कौ १,३७३; जै १, ३९,४; शौ २०,१५,४; प्रतिहर्यतम् मै ४,१४,६; शौ १,७,३; पै ४,४,३; †प्रति···हर्यतम् ऋ १, ९३,१; तै २,३,१४,२; मै १,५, १; काठ ४, १६; प्रतिहर्यत शौ १,८,२; ५,७,६; पै ४,४,१०; ७, ९, ८; प्रति···हुर्याः ऋ ५, २, ११.

†प्रति-हुर्यत्- -र्यते ऋ ८, ४३, २;

---

a) सपा. °सत्व° (ऐब्रा ६, ३३ च) <> °सुत्व° (शांश्रौ १२,१८,२ च) इति पाभे.।

b) विप.> व्यप. (मरुत्-)। प्रास. पूप. प्रकृतिस्वरः।

c) पाभे. पृ २१४७ *n* द्र.।

d) पाठः? प्रति-सृत्- > -सृतः (प१) इति शोध इति कृत्वा विप. (कश्यप- [ओषधि-])।

e) सपा. शौ ३, ९,१ विशफस्य इति, पै ३, ७,२ विषभस्य इति च पाभे.।

f) विप. (रुद्र-)। गस. उप. यदन्तम्।

g) सपा. प्रतिसह्याय <> प्रतिसराय <> प्रति-सर्याय इति पाभे.।

h) प्रति√सु [ऐश्वर्ये]>प्रति-सुँ° इति मतम्।

i) प्राति सुत्वनम् इति शंपा. सात.?।

j) विप. ([प्रतिहिंसक- =प्रत्यभिचारक-] अलक्ष्मी-, मणि-, रुद्र-), नाप. (मणि-)। धा. हिंसायां वृत्तिः। गस. उप. कर्तरि कृत्।

k) पाभे. पृ २०३२ *a* द्र.।

l) सपा. °रेण <> °रैः इति पाभे.।

m) सपा. °रेण <> °रैः इति पाभे.।

n) विप. ([प्रतिहन्तृ-] रुद्र-)। धा. हिंसायां वृत्तिः। गस. उप. कर्तरि यत् प्र. उसं. (पा ३,४,६८)। तित्स्वरप्रतिप्रसवः उसं. (तु. टि. कक्ष्य-)।

o) णमुल् प्र. (तु. सा.; वैतु. भा. °र- > द्वि१ इति?)।

p) नाप. (प्रणिधि-, चार-)। गस. उप. क्विबन्तम्।

q) विप.। गस. उप. कर्तरि कृत्।

r) पाभे. पृ २१४७ *c* द्र.।

s) धा. गतौ कान्तौ च वृत्तिर्यथायथं द्र.।

t) पाभे. पृ २१५४ *d* द्र.।

u) पाभे. पृ २१४४ *s* द्र.।

१७; तै १, ३,१४,५; काठ १०, १२; -र्थन् ऋ ४,२४,७ϕ.

?प्रति हस्तानृणानि[a] मै ४,१४,१७.

?प्रतिहायामहे धाम[b] पै १९, ३६,९.

प्रति-हित- प्रति√धा द्र.

?प्रतिहि(त>)ता पै ५,१०,२[c].

प्रति-हिति- प्रति√धा द्र.

¶प्रति√हु (दानादनयोः), प्रतिजुहोति मै ३, ८, ६; प्रतिजुहुयात् काठ ३४,१७.

प्रति√हृ, प्रतिहरति ¶काठ ७,६; ९, १५; क ५, ५¶; शौ ९,१०,२; ५; ७; ९; पै १६, ११५, १-४; प्रति···हरति, प्रति (हरति) मै ४,४,८; प्रतिहरामि शौ ५,३१, १-९; प्रति···हरामसि[d] पै ७, १,३; प्रतिहर मै १,५, २; काठ ६,९; क ४, ८; शौ २,१९-२२, २; पै २, ४८, २; प्रति···हर शौ ४,१८,४; ५,२४, ४; प्रति-हरत शौ २, २३, २; प्रतिहराम पै ४,८,१-१३.

प्रति-हरण[e]- -णेन, >ना शौ ५, १४, ८; पै ४,८, १-१३; ७,१, ३; ७.

¶प्रति-हर्तृ[f]- -र्त्ता मै ४,४,८; ६,४; ८,३; काठ २७, ९; -र्तारः तै ३,३,२,१$; -र्तुः मै ४,४,८; -र्त्रे मै ४,८,३[३].

प्रति[,ती (शौ. पै.)] -हार[g]- -रः शौ ११,९,१२; पै १६,८३, २; -रेण मै २,१३,४.

¶प्रति-हृत्य मै ३,३,४; काठ २१, ६; क ३१,२१.

प्रति√हृ>प्रति-ह्वर[h]- -रे ऋ ७, ६६,१४.

प्रति√ह्वे, प्रति···हुवे ऋ ८,३२, ४; प्रति (हुवे) खि ४,१,१†.

प्रती(प्रति√इ), †प्रत्येति ऋ १,१०७, १[i]; १५५, ६; ५, ४४,१२; मा[i] ८,४; ३३, ६८; का[i] ८,१,३; ३२, ५,१४; तै[i] १,४, २२,१; २, १, ११, ४; काठ ४, १०[i]; २८,१¶; क ३,८[i]; प्रति···एति ऋ ८, २३, [२२ (३९,८; ६०, २; १०२, १०)]; प्रति···इतः ऋ ८, ३१, ६; †प्रतियन्ति ऋ १,११९,२; १८०,४; ९,६९,४; कौ २, ७२२; जै ३, ५९, १३; प्रति···यन्ति ऋ १,९२, १; कौ २,११०५; प्रत्येषि ऋ १०,१, ४; प्रति···एमि[j] ऋ १, १७१, १; प्रतीमः शौ ११, २, १८; पै ५,३१,८; ६,१०,९; ७,१५,९; १६, १०५, ८; प्रतियन् ऋ ३, ४,५; प्रत्येतु मै १, ३, २६‡[1]; ४,१४,१४‡[1]; शौ ३, १, १; २, १[k]; प्रत्येतु शौ ३, १, २; प्रत्येतु पै ३,५, १;६, १;२; ५, २८, ७; प्रति···एतु पै ५, २८, १; १६, ७३,२; प्रति···इहि ऋ १०, ९८, १; खि ३, २०, १; प्रत्यैत् मै १, ६,७¶; प्रत्यैत् मै ४,.८, १¶; प्रत्यायन् खि ५, २०, १[२]; शौ २०, १३५, ६[२]; प्रत्यायम् ऋ १, ११, ६; जै ३, ४८,१८†.

प्रति-युत्- -यन्तम् ऋ ८,६७,१७.

†प्रती(ति-इ)ति- -तये ऋ १,३६,

---

[a]) पाठः ? प्रतिहस्तानि (प्रतिना योगे सति क्रिप. [प्रतिददानि =प्रतिनिवर्तयानि] < प्रति√हस्त [<१हस्त-]), ऋणानि इति द्वि-पदः शोधः (तु. मंत्रा २, ३,२० प्रति···ददानि, तैआ २, ३,८ कामा १३६ : ५ प्रति···दधामि, माश्रौ २, ५,५, १८ प्रति···ददामि इति च पाभे., तै ३, ३, ८, १ शौ ६,११७,१ विभे., पृ १००८ *f* टि.; वैतु. प्रति, हः, तानि, ऋ॰ इति पपा.)। सपा. तै ३,३,८,२ प्रमृ. अप्रतीतम् इति च पाभे. अप्रतीत्तम् इत्यस्यैव रूपान्तरं सत् तेन सन्यायं स्यादिति विशेषः पृ ३१० *d* आधेयः। उभयत्र चोत्तमोऽवयवः *इत- इति वा *इत्त इति वा नैप्र. < *इट्ट- (नैप्र. < इष्ट- <√यज् [दाने]) इति वा < वृत्त- (< √वृत् [वर्तने]) इति वेति विशेषश्च पृ ३१० *g* आधेयः।

[b]) पाठः ? (प्रति√हृ > कर्तरि *प्रतिहर्य- > √*प्रतिहर्य > लोटि उपु३) प्रतिहर्याम (*स्रेधस- [हिंसक-] > द्वि३) स्रेधसः इति शोधः। सस्थ. ?अश्व इव धृतियोगः > (अश्मन्->अश्मा + इव>) अश्मेव, (√दृ [विदारणे] > भावे दृति- + योग->) वस. दृति-योग- (तीक्ष्णीकृत-) > -गाः इति च द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)।

[c]) पाठः? (प्रति√हृ>कर्तरि) प्रति-हृ (त>)ता- >-ता इति शोधः। 'हे विपकुम्भे (?म्भि)! त्वं विषं प्रतिहर' इति वा। [d]) पाभे. पृ २०२९ *m* द्र.।

[e]) नाप.। गस. उप. करणे ल्युट् प्र.। [f]) नाप. (ऋत्विज्-)।

[g]) नाप. (सामभक्ति-विशेष-)। गस. उप. कर्मणि घञन्तम्। [h]) नाप.। व्यु. उप-ह्वर- टि. द्र.।

[i]) सपा. प्रत्येति (बौश्रौ ८,९:१८ हिश्रौ ९, ३,९;२२, ३,२१ च) <>प्रत्येतु इति पाभे.।

[j]) तु. वें. प्रमृ.; वैतु. GW [पक्षे] प्रतिः कप्र. इति।

[k]) तु. RW. WI.; वैतु. शंपा. सात. प्रत्येतु इति।

२०; जै ४,८,६.

प्रती (ति-इ) त्य, >त्या ऋ १०, ११६, ५; खि ५, ५, १०; शौ १९,४९, ९[a].

प्रती(ति-इ)त्य- -त्यम् ऋ ७,६८, ६; -त्येन ऋ ४, ५,१४[b].

प्रतीक[c]- -†कम् ऋ ६,५०,८;७५,१; ७,३,६; ८,१;३६,१; १०,८८, १९; ११८, ३; खि ३,१८, २; मा २९, ३८; का ३१,२, २; तै ४,६, ६, १; मै ३,१६,३; काठ ४६,१; कौ १,७०; जै १,७,८; पै ८,१०,७S; १५,१०,१; १९, ४३,१S; -कस्य पै २०,३७,२; -¶कानि काठ २४, १०; क ३८,३; -के पै १९, ३०, १०; -†केन ऋ १०,११८,८; तै २, ५,१२,५; काठ ७,१६.

¶प्रतीक-वत्[d]- -वते तै २, ४, १, २[२]; ३; ४[२]; काठ १०,७४.

प्रती-काश- प्रति√काश् द्र.

प्रती(ति√ई)क्ष्, ¶प्रतीक्षते तै ३, २,९,५[२]; मै १,८,५[२] प्रतीक्षते मै १, ८, ५[२]¶; प्रतीक्षन्ते[e] शौ १४, १, ३९; पै १८, ४, ८; प्रतीक्षे का २,३,४[f].

¶प्रती(ति-ई)क्षमाण- -णाः काठ २८,१; क ४४,१.

प्रतीचि(कु>)का[g]- -का शौ १९, २०,४; पै १,१०८,४.

प्रतीची-, प्रतीचीन- प्रमृ. प्रत्य(ति√अ) च्,ञ्च् द्र.

प्रती(ति√इ)च्छ्, पु (इच्छायाम्), ¶प्रतीच्छति काठ ८,४[३];क६,९[३].

प्रती(ति-इ)ष्य>ष्या ऋ १०,१२९, ४.

प्रती(ति√ई)ळ्, प्रति···ईळते[h] ऋ ७, ७६,६.

प्रती(ति-इ)ति- प्रमृ. प्रती(ति√इ) द्र.

प्रती-नाह- प्रति√नह् द्र.

प्रती(ति√इ)न्व्, प्रति···इन्वति ऋ १,५४,७[i].

प्रतीप[j]- -पम् ऋ ७, ८९, ३; १०, २८,४; खि ५,१५,१; तै ६,४, २, २¶; ¶मै ४,४, १[३]; ५, १, शौ २०, १२९,२.

प्र(ति>)ती-बोध- प्रति√बुध् द्र.

प्रती(ति√ई)र्>ईरि, प्रत्यैरयतम् ऋ १,११७,२२.

प्रती-वर्त- प्रति√वृत् द्र.

प्रती-वाह- प्रति√वह् द्र.

†?प्रतीव्यं[k]- -व्यम् ऋ ८,२३,१;२६, ८[l]; ३९,५[l]; कौ १, १०३; जै १,११,७.

---

[a]) पाभे. पृ २११७ n द्र.। [b]) अप्र° इति GW. ? (तु. ORN.)। [c]) यप्रा.। नाप. न. (स्वरूप-प्रमृ.)। व्यु.?। प्रति √अञ्ज् [दीप्तौ] > गस. ? इतीव या [७, ३१], GW. WAG [१, ९० a] SEY [८०] < प्रति √अन्च् इति, पाउभो २,२,२० < √प्रा इति। प्रति (प्रतिभृत- [सादृश्यभाज्-]) + (√भा [भाने] > भावे) *भायक- > बस. *प्रति-भायक- > नैप्र. यनि. इति मतम्। अभीक-, अनूक- इत्येतयोरपि सन्यायता स्यादिति कृत्वा तद्विषये यथास्थानं यदुक्तं तच्छोध्यम्। समीक- इत्यत्र गस. इति कृत्वा स्वरे विशेषः द्र.।

[d]) १प्र-वत्- इत्यनेन गतार्थं द्र. (वैतु. भा. प्रतीकं =प्रतिकूला वृत्तिः)। [e]) सपा. आपमं १,१,८ वौगृ १, ६,२१ प्रतीक्षन्ताम् इति पाभे.।

[f]) =सपा. शांब्रा ६,१४ आश्रौ १, १३,१;८,१४,१७ शांश्रौ ४,७,४ काश्रौ २,२,१३ वाश्रौ १,१,५,१६ आगृ १, २४,१४। तै १, १,४,१ प्रमृ. तैब्रा ३, २,४,५ आपश्रौ १,१७,९; ३,१९,५ मांश्रौ १,१,१, २९ तु प्रेचे इति, आश्रौ ८,१४,१८ अनुवीक्षे इति, माश्रौ ५,२, १५, १५ अन्वीक्षे इति, आश्रौ ८, १४,१८ आपश्रौ ३,१९,६ लाश्रौ ४,११,१० प्रतिपश्यामि इति, माश १,३, १,१९ शांश्रौ ४, ८, १ आपश्रौ १, २०, ११ भाश्रौ १, २३, ९ वैश्रौ ४,७ : १४ अवपश्यामि इति, आपश्रौ १,२१,७; ३,१९, ७; ६,६,६ बौश्रौ १,१२ : ३८ माश्रौ १,२,२,३१; ५,१२ वाश्रौ १,२,४,६७; ३,२,२५ वैश्रौ ४,८ : १० हिश्रौ १, ५,९० मागृ २, २,९ अवेक्षे इति च पाभे.।

[g]) भाप. (*प्रतिधर्षण-)। व्यु.?। (प्रति√तक्ष् > भावे स्त्री. ण्वुचि प्र. [पा ३,३,१११]) *प्रति-तक्षिका > नैप्र. *प्रति-तच्छिका- > यनि. (तु. [तात्पर्यतः] PW.; वैतु. सा. W. शत्र्वर्थे नाप. इतीव कृत्वा < प्रतीची- [< प्रति√अञ्च्] इति?)। ([h]) तु. वें. GW.; वैतु. सा. अनन्वायुक इव।

[i]) तु. वें. PW. GW.; वैतु. स्क. सा. शासम् इत्येतदन्वितः प्रतिः कप्र. इति)।

[j]) व्यु. अनूप- टि. द्र.।

[k]) विप. ([दीप्त-] जातवेदस्-)। व्यु.?। (प्रति√दिव् [दीप्तौ] > कर्तरि ण्यत् प्र. [पा ३, ३,११३] >) प्रति-देव्य- > नैप्र. यनि. इति मतम् (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. प्र [ति >] ती-वी- > -व्यम् इति)।

[l]) नाप. (स्तोत्र-, पूजा-)। धा. स्तुतौ वृत्तिः। उप. कर्मणि प्र.। शेषम् k टि. द्र. (वैतु. सा [पक्षे] क्रिवि. इति, वें. = शत्रु- इति)।

प्रती(ति√ई)प् (गतौ)>प्रती(ति-ई) पित->प्रतीपित-ग्रीव[a]- -वः काठ १३,३¶.

प्रती-हार- प्रति√हृ द्र.

प्र√तुद्>प्र-तोद[b]- -दः शौ १५,२,७; १४; २०; २७.

प्र√तुर्>प्र-तूर्त[c]- -र्तम् मा ११,१२; का १२,२,१; तै ४-५,१,२,१; मै २,७,२; काठ १६,१; १९,२[d].

प्र-तूर्ति- -र्तयः ऋ ८,१३,२९; -र्तये ऋ १,१२९,२; -र्तिः मा ९,६; १४,२३; का १०,२,२; १५,७,१; तै १,७,७,२; ४,३,८,१; ५,३,३,२¶; मै १,११,१; २,८,४; काठ १३,१४; १७,४; २०,१३; क २६,३; ३१,१४; -र्तिम् क २९,८[d]; -‡र्तिषु ऋ ८,९९,५; मा ३३,६६; का ३२,५,१२; कौ १,३११; २,९८७; जै १,३२,९; शौ २०,१०५,१.

प्र√तु(<तु)र्व्>प्र-तूर्वत्- -र्वतः ऋ ५,६५,४; -र्वन् मा ११,१५; का १२,२,४; तै ४,१,२,१; ५,१,२,३; मै २,७,२; ३,१,३; काठ १६,१; १९,२; क २९,८.

प्र√तृद्>¶प्र-तर्दन[e]- -नम् मै ३,३,७; काठ २१,१०.

प्रातर्दनि[f]- -निः ऋ ६,२६,८.

प्र-तृद्[g]- -०तृदः ऋ ७,३३,१४.

प्र√तॄ>तर्,तिर्,तारि,‡प्र···तरति[h] तै ३,२,११,१; कौ १,१०८; २,११७२; जै १,१२,२; प्रतरत् पै १,४६,१; २; प्रतर शौ १८,२,३१; ‡प्रतरत>ता[i] ऋ १०,५३,८; मा ३५,१०; का ३५,४,९; शौ १२,२,२६; २७; पै १७,३२,६; ७.

‡प्र···तिरते ऋ १,१०४,४; ५,४८,२; ७,५९,[२; ८,२७,१६]; ८,१९,३०[h]; १०,८५,१९[j]; मै ४,१२,२[j]; काठ १०,१२[j]; १२,१४; पै १८,३,३[j]; प्र···तिरते ऋ ६,६८,७; शौ १०,७,४२; प्र···तिराति तै २,४,१४,११‡[j]; प्र···तिरतः शौ १३,२,३२; पै १८,२३,१०; प्रतिरन्ते ऋ १,१२५,६; ३,५३,[७; ७,१०३,१० (१०,६७,२)]; १०,१०७,२; पै ११,५,१२; १५,६,६-८; १८,१०,६‡; प्रतिरन्ते ऋ १,११३,[१६; ८,४८,११]; शौ १४,२,३६‡; प्र···तिरन्ते ऋ ७,६७,९; प्रतिरन्ति पै ११,५,१३; १४,१,१२; ‡प्र···तिरसे[j] शौ ७,८६,२; १४,१,२४; प्र···तिरसि ऋ ४,६,१; प्र···तिराते ऋ ७,६१,४; प्रतिराति शौ १८,४,४८; पै १५,१२,१०; प्रतिरत् पै २०,४१,५; प्र···तिरन्त ऋ ७,७,६; ‡प्रतिरन्तु ऋ १,८९,२; १०,६२,११; ६६,१०; मा २५,१५; का २७,११,२; मै ४,१४,२; काठ ३८,१३§; पै २,२८,४§; ३०,१; १९,४४,१; प्रतिर,>रा ऋ १,९४,१६; ३,१७,२; १०,५९,[(८,१८,२२)५]; शौ १२,२,४५; १३,२,२७; पै १२,१,१६‡; १७,३४,६; १८,२४,४; १९,११,६[k]; प्र···तिर,>रा ऋ १,१०,११; ८,४४,३०; ५३,६; खि ३,५,६; मा ५,३३‡; पै २,३७,१; ‡प्र···तिर ऋ ३,४०,३; शौ २०,६,३; प्रप्र···तिर[l] मा ५,३८;४१; का २,६,८; ५,९,४; १०,१; तै १,३,४,१; मै १,२,१३; १४; काठ ३,१; २; क २,८; ९; शौ ७,२७,३; पै २०,६,७; ‡प्रतिरतम् ऋ ८,५९,७; खि १,६,७; ‡प्र···तिरतम् ऋ ७,९३,४; मै ४,१३,७; काठ ४,१५; ‡प्र···तिरध्वम् ऋ ७,५६,१४; तै ४,३,१३,६; मै ४,१०,५; काठ २१,१३; प्रतिरत>ता पै १३,१२,

a) त्रिप. (वल-)। बस.।
b) नाप. (कशा-)। गस. उप. करणे घञ् प्र.।
c) नत्वाऽभावः (पा ८,२,६१)।
d) सपा. प्रतूर्तम् <> प्रतूर्विम् इति पामे.।
e) व्यप. (दिवोदास-पुत्र-)। गस. उप. कर्तरि ल्युः प्र.।
f) अपत्यार्थे इञ् प्र.। g) = तृत्सु- (तु. वें. सा. GEV. PG [२,१३७] OBN.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. त्रिप. इति?)। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।
h) सपा. °तरति <> °तिरते इति पामे.।
i) सपा. काठ २६,१२; ४५,१२ प्रचरता इति पामे.।
j) सपा. °ते (या ११,६ च) <> °ति <> °से इति पामे.। k) पामे. पृ २१४७ a द्र.।
l) = सपा. माश ३,६,२,१५; ४,३; ४,५,१,१६ आश्रौ ५,१९,२ शांश्रौ ८,४,३ आपश्रौ ७,७,२ बौश्रौ ४,१:११; ६,३०:३० तैआ ३,११,१२ तु प्रप्र···तिरः इति पामे.।

७‡[a]; प्र॒ ···तिरत ऋ ७, ५७, ५; १०, ९५,१०; प्र···तिरत[b] काठ १, ११; ३१, १०; क १, ११; ४७,१०; प्र···तिराम काठ ३८,१३[c]; प्रातिरत् पै १९,४८, ११; †प्र॒···क्षतिरत् ऋ १, ३३, १३; ३,३४,५; मै ४, १४,१३; शौ २०,११,५; प्रा॒तिरतम् ऋ १, ११६, १०; प्र॒···तिरेत ऋ ७, ५८, [३(८४,३)]; प्र॒···तिरेतम् ऋ ७, ८४, [(५८, ३) ३]; प्र॒···तिरेतन ऋ ८, १८, [२२ (१०,५९,५)].

†प्र॒···तारिषत् ऋ १,२५,१२[d]; ४,३९,६[d]; १०,२५,११; १८६, १[d]; खि ५,२२, १३[d]; मा २३, ३२[d]; का २५,६,१२[d]; तै[d] १,५, ११,४; ७, ४,१९,४; मै[d] १,५, १; ३; १६,४; काठ ६, ९[d]; क ४,८[d]; कौ[d] १,१८४; ३५८; २, ११९०; जै[d] १, १९, १०; ३७, ७; ४, ३०,३; शौ[d] २,४,६; ४, १०, ६; १२, २, १३; १४, २, ६७; १९, ३४, ४; २०, १३७, ३; पै ११,३, ४[d]; १७, ३, ३[d]; १८,१३,६; १९,४६,७; २०,३, १०[d]; प्र॒···तारिषः मा ११, ८३[c]; ३४, ८‡[d]; का १२, ७, १८[e]; ३३, १,३‡[d]; तै ३,३,११, ४‡[d]; ४,२,३,१[e]; ५, २,२,१[e]; मै २,१०,१[e]; काठ १३, १६‡[d]; १६,१०[e]; १९,१२[e]; क[e] २५,१; ३१, २; ?प्र···तारिषम् पै २०, २६,१०; प्र॒···तारिषीमहि ऋ २, २३,१०; प्र॒···तारीत् ऋ ८,७९, ६; प्र॒···तारीः ऋ ६, ८, ७; ८, ४८, ४; ७; प्रा(<प्र)···तारीः काठ १७,१९†; †प्र॒··· तारिष्टम् ऋ १, ३४, [११; १५७, ४]; मा ३४,४७; का ३३, २, १०.

प्रा॒(प्र॒-अ)तारि तै ४, ७, १५, ७‡[f]; †प्रतारि ऋ ४, १२,[६; १०,१२६,८][f]; १०,५९,१; मै ३, १६,५[f]; काठ २,१५[f]; पै ५,३९, ८[f]; प्र॒···तारि ऋ १,११९,६[g]; ९,९३,५.

प्र॒···तारयतम् खि १,१२,६‡[g].

प्रा॒तीतरः शौ ११,६,६[h].

प्र-तर॒ण[i]- -†णः ऋ १,९१,१९; २, १,१२; ६,४७,२६; ७, ५४, २; मा ४, ३७; २९, ५२; का ४, १०,८; ३१,२,९; तै १,२,१०, १; ४,६,६,५; मै ३,१६,३; ४, १२,४; काठ ११, १३; ४६, १; शौ ६,१२५,१; १२,२,४९§; पै ७,५,९; १५, ११,८; १७, ३४, ९§; -णम् ऋ ८, ४९, ४; खि ३, १, ४; शौ १९, ४४, १; पै १५,३,१; -णा खि ३,२२,८; -णाय मा १६,४२; का १७,७, १; तै ४, ५,८, २; मै २, ९,८; काठ १७,१५; क २७,५.

प्रत॒रणी- -णी शौ १४,२,२६; पै १८,९,७; -णीम् ऋ ५,४६, १.

१†प्र-तरी॒तृ- -ता ऋ ९,८६, १९[j]; १०, १००,५; कौ[j] १,५५९; २, १७१; जै[j] १,५७,६; ३,१६,९.

२प्र-तरी॒तृ[k]- -ता शौ १८, ४, ५८‡[l,m].

प्र-तिर॒त्- -रन् ऋ १, ४४, ६; ९, ८०,२; ९६, १४; खि ५,७,२, १; मै ४,१३,४; काठ १६, २१; -रन्तः शौ १८,२, २९; -रन्तौ ऋ ८,१०१,८; काठ २,७.

प्रतिर॒न्ती- -न्ती ऋ ७, ७७,५; पै १४,३,१.

†प्र-ति॒रम्[m] ऋ ८,४८,१०; तै २, २,१२, ३; मै ४, ११, ३; काठ- ९,१९; पै १७, ३२,१०‡[n]; १९, १०,२.

प्र-तोद॒- प्र √तुद् द्र.

प्र॒-त्त-, प्र॒-त्ति- प्र √दा द्र.

प्रत्थग[o]- -गेन पै ८,१६,७; २०,४७,

a) सपा. ऋ १०,९७,१४ तैब्रा ३,११,३,१ प्राव॒ता इति पाभे. । b) सपा. मा १,१२ का १,४,२ मै १,१,४ प्रमृ. विभे. । c) =सपा. काग्र २७, ३ । आपश्रौ १६, १६, ४ वैश्रौ १८,१४ : १४ तु °रामः इति पाभे. ।

d) सपा. °रिषत् (तैब्रा २,४,१,९ तैआ ४, ४२,२ तां १,६,१७ आश्रौ ४,१२,२ आपश्रौ ९,३,२२ या १०, ३५ च) <> °रिषः (शांश्रौ ९,२७,२ या ११,३० च) <> कौसू ११७,४ प्रतार्षत् इति पाभे. ।

e) प्र॒ प्रदाता॒रं ता° इति पाठः द्र. (तु. तै. [पपा.]; वैतु. मा. मै. [पपा.] प्र॒-प्र, दा॒ता॒रं ता° इति) । एतदनु पृ. १५६० दा॒ता॒रम् इति निर्देशो नेष्टः । f) सपा. प्रा॒ता° <> प्र॒ता° (आपश्रौ ६, २२, १ च) इति पाभे. ।

g) सपा. प्र॒···तारि <> प्र॒···तारयतम् इति पाभेः ।

h) पाभे. पृ. २११९ c द्र. ।

i) विप. (अग्नि-, रुद्र- प्रमृ.) । कर्तरि कृत् ।

j) सपा. प्रतरी॒ता <> प्र॒तरी॒ता इति पाभे. ।

k) गस. उप. तृन्नन्तम् । l) Rw. उत्तरेण संध्यभावः ।

m) गस. उप. कमुलन्तम् । n) पाभे. पृ. २१३९ j द्र. ।

o) नाप. (रक्षस्-) । व्यु. ? । (√*वृष् > √*पृष् [हिंसायाम्] > भावे) पृष्ट- (*पीडा-) > तत्-करेऽर्थे

९; –ॢज्ञः[a] पै ८,१६,१-२.

प्रत्न,त्ना[b]– -०त्न ऋ ६,३९,५; १०, ४,१; तै २,५,१२,४†; –त्नः ऋ १,११७,१; २, ७,६; ६,६२,४; ८, ११, १०[c]; ९, ७३, ३; मा ११, ७०†; का १२, ७, ५†; तै १,५,७,१¶; ४,१, ९, २†; ३, ३,२[d,e]; मै २,७,७†; काठ १६, ७†; ३९, ७[d,f]; शौ ६,११०, १†[c]; –त्नम् ऋ १, ३६, ४; ३, ९, ८; ४२,९; ५, ८,१; ६,१८, ५; २२, ७; ४५, १९; ८, २३, २०;२५;४४, ७; ९, ६,८[g];४२, ४; ८६,१४; १०७, ५; १०, ७, ५;५५,२; ८८,१३; खि १,११, ५; मा ११, ४८; का १२, ४, १२; तै ४, १,४, ४; ५, १, ५, १०; मै १,५, ५[3]¶; २, ७, ५; १३, २२; काठ ७,४¶; १६,४; ४०,१२; क ५,३¶; ४८, ७†[g]; †कौ २,२६; ११०; ८४४‡[h]; जै ३,३, ५†;५८, १‡[h]; †शौ २०, २४, ९; ३६, ७; –†त्नस्य ऋ १,३०, [९; ८, ६९, १८]; ८७, ५; ३, ३१, १०; ३८, ९; ५८, १; ८,६, ३०; काठ २, १४; कौ १, २०; २, ९४; जै १, २,१०; ३,९,९; शौ २०, २६, ३; ९२, १५; –त्ना ऋ १, १०५, ५; ६, २१, ६; ६२,५; कौ १,३६८†; जै १, ३८,९†; पै १६, १, ९[i]; –†त्नाः ऋ ९, १०, ६; कौ २, ४७४; जै ३, ३५, ९; –त्नात् ऋ ९,७३,६; पै ६,११, ३†; –त्नान् शौ ६,१३६,२[j]; –त्नानि ऋ १, १०८, ५; काठ ३५, ६‡[g]; –त्नाभिः ऋ ८, १३, २४; –†त्नाम् ऋ ८,६५,५;९,५४,१; मा ३,१६; का ३,३,६; तै १,५, ५,१;७,१; मै १, ५,१; ५[२]; ६; काठ ६, ९; ७, ४; ५; क ४,८; ५, ३; ४; कौ २, १०५; २३४; जै ३, ११,१; २०, १८; –त्नाय ऋ १, ६१, २; १०, ९१, १३; शौ २०, ३५, २†; –†त्नासः ऋ ४, २,१६; ५०, १; ५,८, १;६, २१;५; ९, २३,२; ९८,११; मा १९,६९; का २१,४,१९; तै २, ६,१२, ४; मै ४, १२, ५; काठ ९, १९; कौ १,५०२; जै १,५२, ६; शौ १८, ३,२१; २०,८८,१; –त्ने ऋ ६, १७, ७; –†त्नेन ऋ ६, २१,७; ८, ६,११;४४, १२; ७६, ६; ९, ३,[९;४२,२];९७, ४७; मै ४, १०,१; ५; काठ २, १४; कौ २,१०८; १०९; ६१४; ८५१;१०६१; जै ३, ११,४;५; ५०, २; ४, १२, ४; शौ २०, ११५,२; –त्नेभिः ऋ ९,५२,२; १०,३,६; –त्नेषु ऋ ८,१३,२०.

†प्रत्न-था[k] ऋ १, ९६,१;१२२,३; २,१७,१; ३,२,१२; ५, ८, ५; ४४,१; ६, १७,३; ८, ६३, ४; मा ७,१२; ३३,२१; ३३; ४७; ५८; ७३; का ७, ६, १; ३२, २-६,४; तै १, ४,९,१; मै १,३, ११; ४,१०, ६; काठ ४, ३; क ३,३; शौ २०,८,१.

†प्रत्न-वत् ऋ १,१२४,९; ६, १६, २१; २२,७; ६५,६; ८,१३,७; ९, ९,८; ४९, ५; ९१,५; तै २, २,१२,१; ३,१४, १; काठ २०, १४; कौ २,७८९; शौ २०,३६,७.

?प्रत्नवित्[l] जै ३,११,६‡.

प्रत्य(ति-अ)क्ष[m]– -क्षम् ¶ तै १,७,३,

*पृष्टक– > नैप्र. यनि. च पुत्थगिं, गी– इत्येतत् प्राति. च द्र.। सस्य. ?अनुत्ताः > (आ√नुद् >) आ-नु(त्त >)त्ता– > -त्ताः इति, ?मयः > मया इति च शोधौ द्र.।

[a]) पाठः? ॰ग्यः (स्त्री. द्वि३) इति शोधः।

[b]) विप. ([पुरावर्तिन्-] ओकस्-, होतृ- प्रभृ.)। <प्र (*पुरा) + (वर्तिन्नित्यर्थे तनः>) त्नः प्र. (तु. WAG [२,८b]; वैतु. पावा ५,४,२५ त्नप् प्र. इति, पावा ४, ३,२३ ?प्रग– + त्नः प्र. इति च)। व्यु. प्रकारान्तरमपि प्रथम– इत्यत्र टि. द्र.।

[c]) =सपा. कौसू ४६, २५। प्रत्नो हि इत्यस्य स्थाने मना २,१ व ४६१ : १६ तैआ १०, १,१६ तु ?प्रत्नोपि (यत्र यनि. शोधः) इति पाभे.।

[d]) व्यप. (ऋपि-)।

[e]) पाभे. पृ २०४० l द्र.।

[f]) सपा. तै ४,३,३,२ सनातनः इति पाभे.।

[g]) सपा. प्रत्नं निपाति<>प्रत्नानि पाति (अप्राय ६, २ [वैतु. BC. प्र त्वा नि॰ इति] च) इति पाभे.।

[h]) पाभे. पृ १५७० e द्र.।

[i]) प्रत्ना नः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ८,१,९ पराङ्मनाः इति पाभे.।

[j]) सपा. पै १,६७,२ जातान् इति पाभे.।

[k]) थाल् प्र. (पा ५,३,१११) लित्स्वरश्च।

[l]) पाठः? सपा. ऋ ९, ४२, ४ कौ २, ११० अनु प्रत्नम्, इव इति शोधः।

[m]) अस. समासान्तष् टच् प्र. उत्तरपदाद्युदात्तत्वं च (पावा ५,४,१०७ पा ६, २,१२१)। वा. क्रिवि. द्र.।

१[३]; २,५,१, १[३]; ३, ५, २,१[३]; ७,२, १,१; २,२[३]; ३; ¶मै १, ९,८[३]; २,५, १; ६[३]; ३,६,१०; ७,६;४,२,१; ¶काठ ८,२;११, ५; १२,६; १९,५; २२,८; २३, ३; २९,३; ३०,५; ३२,१; ३३, ४; ३७, २; १७[३]; ¶क ६, ७; ३०,३; ३५,२; ९; ४५, ४; शौ ९,६,१; १०, ७,२४; २९;३०; ११, १०,३[n]; पै १६,१५२, २; १७,९,१०;१०,१.

प्रत्यक्ष-दैवत[b]– -तम् खि ७,७,६.

¶प्रत्युक्ष-बन्धु[c]– -न्धूनि मै ४,८,८.

¶प्रत्य(ति√अ)च्, ञ्च्, प्रत्यचति तै ७,५,८, २; प्रत्यञ्चति मै ३, ७, ४.

प्रत्य(ति-अ)च्,ञ्च्– -तीचः[d] ऋ १, १७३,५; ३, ३०,६[e]; १०, ८७, ४; शौ ८, ३,६; पै १६, ६, ५; –तीचः[f] ¶तै ३,४,८,५; ५,२, ५,३; शौ ३,१,४‡[e]; ५,८,७;६, ३२,३[g]; ७, ११३, २[h]; –तीचः काठ १५, ७[i]; २०,३¶; क ३१, ५¶; पै १,२७,२[h]; ३,६,४‡[e]; ७, १८,५; –तीची[j] ऋ ९,६६, २; –त्यक् ऋ १०,८७,१५; खि ४, ५,१; तै ५, ६, ३, १¶; मै ३, ११,७;४,६,८¶; ¶काठ ८, ४; २५, ७; ¶क ६, ९; ३९,५; शौ ४, १८,२; १९, ५; ६;४०, १-८; ५, १३,४; ३०,५; ८,३, १४†; ५, २; १५; १०, १, ५; पै १, ७६,३; ५,२४,२; २५,५; ६; ७, १; ५; ११[k]; ८, २, ३; ९,३, ८; १३, ५; १३, १२, १-१३; १६,७,४†; २७,२;२८,५; ३५,२;५;११८, ३; १९,२,१४; ३,१;३२,१५;३९,२; –त्यङ् ऋ १, ५०,५[३];१४४, ७; २, ३, १; ५,२८,१; ९, ८०,३; १०, १२, १; ७९,५; ८८, १६; १२३, ७; १४१,१[l]; मा १०,३१; १९,३; ३२,४; का ११, १०, १; २१, १, ३; ३५,३, ४; तै १,५, ९, ७¶; ८, २१, १; ३,२,९,७¶; ¶५,१,३,२; ७,१०,१; ¶६,३, १, ४; ५[३]; ६; ५, ४, २; ¶७, ३, ५, ३; ७,४; ९, ३; ४, २, ५; ४, ३; ¶मै १, ६, १२; १०, ३§[m]; ७;११, ४[l]†; २,३, ८§; ३, ३, १०; ८, ४; १०[३]; ९, ५; १०, ४[३]; ¶काठ ६, २; ८,४[४]; १२,९§; १४,२†[l];१९, ३; २०,५;९; २१, १०; २२,६; २६,१[३]; २; २७, २;३; २८, १; २; ७; ३५, १८; ३६, १५[४]§; ३७,१४; ¶क ४,१; ६, ९[४]; ८, ९§[m]; ३०,१; ३१,७;११; ३४, १; ४०,४[३]; ५; ४२,२;३; ४४, १; २; ७; †कौ २, ११९७; ३, ५,१०[३]; जै ४, २, २[३]†; शौ ३, २०, २†[l]; ४,११,८; १९, ७[n]; ६, ५१, १;९, १२, २१; ११, १, २३; १३, १, ५६; २, ३; २०[३]†;१५,१८,५;१८,१,२९†; १९,५३, ३[o]; २०,४७, १७[३]†; पै १,५५,२[p];७६,२; २,३४,४; ५; ३,२५,१०; ३४,३†[l]; ४,८, १-१३; ५,१२, ४; २५,७[n]; ८, ६, ५; १२,२,३[o]; १६,९०, ९; १३९, २२; १८, २०, ७; २२, ५[३]†; १९, ३४,४; ४३,४; २०, ५६, १०; –त्यञ्चः ऋ १०, १२८,६[q]; ¶तै १, ८,१, १; ४, ७,१४,३†[q];५,२,५, ४; ८, ७; ५,२,३; ६, २, ११,४; ¶मै १, ११,६; २, ६,१; ३, २, ७; ८, १०[२]; ९,६; ७; ४, १,१;६; ७; ६,३; ¶काठ ८,१; १४,६; १५, १; २६,१; ¶क ६, ६; ४०,४; शौ ११, ९,१३; पै २, ३०, ४; १३, १४, १५; १६, ८३, ३; –त्यञ्चम् ऋ २, १०,५; ७,१२, १; १०, २७, १३; २८, ४; ९; ८७,१७; १५७, ५; मा १०,८[l]; ११,२४†; का ११,४,५[l]; १२, २,१३†; तै १,८,१२,३[l]; ¶५,

a) सपा. पै १६,८५, ३ नामथा इति पाभे. ।
b) विप. (अग्नि-) । कस. ।
c) विप. (पात्र-) । बस. पूप. स्वरः ।
d) तु. पृ २५० *p* । e) सपा. प्रतीचः<>प्रतीचः <>प्रतीचः इति पाभे. । f) तु. पृ २५१ *a* ।
g) सपा. आगृ ३,१०,११ प्रतीत्य इति पाभे. ।
h) सपा. आपश्रौ ६,२१,१ प्रत्यञ्चम् इति पाभे. ।
i) सपा. प्रतीचः <> प्रत्यञ्चम् (माश ५, ३,५,३० तैब्रा १,७,६,८ आपश्रौ १८,१४,१२;१३ बौश्रौ १२,९:२४ च) इति पाभे. । j) न. प्र२ । वि. स्वरः (पा ६,१,१७०) ।
k) पाभे. पृ २०२९ *l* द्र. । l) पाभे. पृ २१४१ *m* द्र. ।
m) प्रत्यङ्ङैत्<>प्रत्युदैत् इति पाभे. (तु. पृ७५० *e*)।
n) प्रत्युङ् हि इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ७,६७,१ पै २, २६,४ अपामार्ग इति पाभे. ।
o) सपा. शौ १९,५३,२ अञ्जत् इति, पै १२, ३,२ अञ्जन् इति च पाभे. ।
p) शौ २,३०,५ पै २,१७,२ विभे. ।
q) पाभे. पृ २९४ *j* द्र. ।

२,८,६; ६,३,२; ७,६,१; ¶६, ३, ६,३; ६, ४, ६; ८, २; ¶मै १, ६, ४; ८,१; २, ६,९$[a]; ७, २†; १३, ५†; ३, २,५; ७; ४, ७; ९,६; ७; ४,१,१३; ४, ३$[a]; ¶काठ २०,५; २६,८; ९; ३०, १; ३१, १२; ३३, ८; ३९, १३†; ¶क ३१,७; ४१, ६; ७; ४६, ४; कौ २, ६५४†; जै ३, ५४,४; शौ ७, ४०, २; ८, ३, १७†; २५; ११, ३, २९; ४, १-१८; १२, २,५५; †२०,६३, ३; १२४,६; पै २, ३५,४; १६, ७,७†; ८,६; ५५, १-१८; ५७, १-१८; १२१,३; १७, ३५, ४; १९, २०, ८; २०, ९, ५; –त्यञ्चा३म्[b] शौ ११, ३, २६; –त्यञ्चौ खि २, १२, १; ¶तै ६, ४,१०, ३[२]; ४; ¶मै १,१०, ११; ४, ६, ३[४]; ¶काठ ६, २; २७, ८[२]; ३६, ६; क ४, १¶.

१†प्रतीची[c]– -ची ऋ १, ९२, ९; ९५, ५; १२४, ७; ३, ६१, ३; ५, ८०, ६; ७, ३९, १; ७६-७७, २; ८, ४६, ३३; मै ४, १४, ८; –चीः ऋ ३, १८, १; ४,३,२; –चीम् ऋ ५, १२,१.

२प्रतीची[c]– -ची मा १४, १३; १५, १२; का १५, ४, ३; १६, ३,७; ¶तै २,१, १०, ३; $४, ३,३,१; ६, २; ४, २, १; ११,२; ५, ५, ७,२; १०,१; ६, ४, ३; मै १,५,४; २, ७, २०; ८, ३;९; १३,२१; ४,१,१०¶; काठ ७,२; १७,३; ८; २०,११; २२, ५; ९¶; ३१, ८¶; ३९, ७; क ५, २; २६, २; ७; ३१, १३; ३५,३¶; ४७,८¶; शौ ३, २७, ३; ७, ३९, ३[३]; ४८, ३; ११३,१; १२, ३,९; पै २,२०, ४; ४९,३; ५६,३; ३, २४, ३; २९, १[३]; ६,१०,६; ८,१४,५†; १०, ६, २; १७, २६, ९; २०, १०,१३; –चीः मा १६,६४-६६; का १७, ८, १८[३]; ¶ तै २,५, ७,३; ३, २, ९, ७; ४, ५, ११, २$; ५, २,१०, २[२]; ५; ४, १, ४; ६, ३, १, ४[२]; ४, १०, ४[२]; मै २, ९, ९[३]; ३, ८, ४¶; ९, ६¶; ४,९,५; ¶काठ १७,१६[३]$; २०,९; २३,८; २५, ३; क २७, ६[३]; ३१, ११¶; ३८, ६¶; शौ १,२८, २; ८, ५,५; ६; १०,१, ६; पै १,४७,३; २, ७१, ३; ५, २५,७; १६, २७,५; ६; ३५,६; १५०, ३; १९,३, २; १८, ६; २९, ६; ४१, १?[d]; –¶चीभिः काठ २६, १; २७, ८; क ४०, ४¶; –चीम् ऋ १०,१८, १४; खिसा २९, ८; मा १०, १२; का ११,५,३; ¶तै १, ७, १,३; ४; ६,१,१,१; ५, २; ७,१, ७, ४; ¶ मै ३,२,६; ४,१,१; १०; १२[२]; काठ ६,१; २०, ६; २३, ८; ३०, १०; ३१, ८; ¶क ३, १२; ३१,८; ३६,५; ४६-४७,८; शौ ९,३,२२; ११,१२,२६; १२, १,३४; १५,२,१५; १४,५; पै २, ८६,३; १६,४१,४; ९८,१०; १७, ४,५; १९,३,१; –च्या तै ५,५, ८,३¶; मै १,४,२[e]; २,८,११; काठ ५, ५[e]; २२,५; –च्याः शौ ४, ४०, ३; ५, १०, ३; ९, ३, २७; १२,३,२४; १५,४,७; ९; ५, ६; ७; १८, ३, २७; १९, १७-१८, ५; पै २, ६९, ३; ४, ३०, ३; ६,१२,११; ७,१६-१७, ५; १६; ४१, ७; १७, ३८, ४; –च्याम् तै १, ६,५,२[e]; ७, १, ६,७¶; शौ ३, २६,३; ४, १४, ८; १५, २, १८; १८, ३, ३२; पै ३, ११,३; ५, ३६; ५; १६, ९९, १; –च्यै मा २२, २४; का २४,१०, १; तै ७, १, १५, १; मै ३,१२,८; काठ ४१, ६; ५१, ३; शौ १२, ३, ५७; पै ६, १३, ६; १६, ९३,३; १७,४१,७.

†१प्रतीचीन[f]– -नः ऋ १०,८३, ६; ९८,२; शौ ४, ३२,६; –नम् ऋ ५, ४४, १; मा ७, १२; का ७,६,१; तै १,४,९,१; मै १,३, ११; काठ ४, ३.

२प्रतीचीन,ना[f]– -नः शौ ९,३, २२; १०, १, ६; पै ४, ३२, ६; १६, ३५, ६; ४१, ४; –नम् ऋ ३,५५,८; ¶तै ३,५,१; ३; ५, २,९,४; ६,३,२; ६, २, ६, ४; ¶मै १,८,४$; २, १, ५; ३,८, ४; ६; १०; ४, १, १०; २, ८; ¶काठ ६, ४; ११, ५[२]; २०, ८; २६,१; ७; ३१,८; ¶क ३, ३†; ४, ३; ३१,१०; ४०,४; ४१,५; ४७,८; पै १६,१२२,३; १९, ३,

a) पासे. पृ. २१६६ *i* द्र.। b) विचार्यमाणे प्लुतिरुदात्ता।
c) यक. पृ २५१ *b,c* द्र.।
d) पाठः? °ची इति शोधः (तु. मूको.)।
e) सपा. °च्या (शांश्रौ ४, ११, ४ च) <> °च्याम् (आश्रौ १,११,७ बौश्रौ ३, २० : ४ जैगृ १,४ : २१ च) इति पासे.।
f) तु. यक. अनूचीन–, अनूचीन–।

३;१८, ७[a]; –ना पै १९,३९,३; –¶नानि तै २, ६,१,५;५, ४, १; ४; ७, ३, ४, २; १०, ४; –नान् पै २०,५२,५; –नाय शौ ११,२,५;६,८; पै १६, २१, ७; १०४,५; –ने ऋ १०, १८,१४; –नेन पै ७, १,११.

प्रतीचीन-ग्रीव[b]– -वम् मै ४, १,६;७.

?प्रतीचीन-तूर्य[c]: पै १९,१८, ६.

प्रतीचीन-फल[b]– -लः शौ ४,१९,७; ७, ६७,१; पै २,२६, ४; ५,२३,४; २५, ७; १९,१५, १०; –लम् पै २, ७१,२![d].

¶प्रतीचीन-शी(र्षन् >) र्ष्णी[b]– -र्ष्णी मै २, ४, २; काठ १२,१२.

प्रतीचीन-स्तोम[b]– -मः मै ४, ४, १०¶.

¶प्रतीचीना(न-अ)वसित[e]– -ताः मै ४, १, १३; काठ ३१, १२.

प्रत्यग्-वध– -धः पै १०, १२, ९; –धेन पै १०,१२,१०.

प्रत्य(ति√अ)ञ्ज् > φप्रत्य(ति-अ)-ञ्जत्[f]– -अन्, प्रति(अञ्जन्) ऋ २,३,२.

प्रत्य(ति-अ)पो(प√ऊ)र्णु, ¶प्रत्य-पोर्णुते तै ६,१,३,३[g]; काठ २४, ६; क ३७;७.

प्रत्य(ति-अ)भि√चर्, प्रति···अभि चरन्ति तै २,२,९,२¶[h]; प्रति··· अभिचर शौ २, ११, ३[i]; पै १, ५७,३[i].

प्रत्यभि-चरण[j]– -णः शौ २, ११, २; पै १,५७.२.

प्रत्य(ति√अ)र्च्, ¶प्रत्यर्चेति काठ ७, ६; क ५,५; प्रत्यर्च मै १, ५,२; काठ ६, ९; क ४, ८; शौ २, १९-२२, ३; पै २, ४८, ४; प्रत्यर्चेत शौ २,२३,३.

प्रत्य (ति-अ) र्धि[k]– -र्धिः ऋ १०, २६,५; –र्धिम् ऋ १०,१,५.

प्रत्य(ति√अ)र्प् > अर्पि > प्रत्य्-अर्प-यित्वा शौ १२,२,५५; पै १७, ३५,४.

¶प्रत्य(ति-अ)व√गृह्,ग्रह्, प्रत्यवा-ग्रहीत् मै १,६,४.

प्रत्यव-गृह्य मै १,६,४.

प्रत्य(ति√अ)व√मृश् > प्रत्यव-मृश्य काठ १३,४¶.

¶प्रत्य(ति-अ)व√रुह् , प्रत्यवरोहति तै १, ७, ६, २; ७, ५, ४, १; प्रत्यवरोहति तै ५, ६, ९, १; मै ३, ४, ३[l]; प्रत्यवरोहतः तै ५, ५,४,३; प्रत्यवरोहन्ति तै ३,३, ६,२; ७, ३,१०, ४; ५, ४, १; ६,३; प्रत्यवरोहेत् तै ५, ५, ४, २; प्रत्यवरोहेत् तै १, ७,६, २; प्रत्यवरोहेयुः तै ७,३,१०,४.

प्रत्यवारुक्षन् काठ ८, ४; क ६, ९.

प्रत्यव-रुढि– -ढ्यै तै ७, ३, ५, ३; ७,४; ९,३; ४, २, ५; ४,३.

प्रत्यव-रोह– -हः तै १, ७, ६,२.

प्रत्यव-रोहत्– -हन्तः तै ७,५,४,१.

प्रत्यव-रोहिन्– -हिणः काठ ३३, ८[2].

प्रत्य(ति-अ)व√सृज्, प्रत्यवासृजन् काठ ३७,१४.

?प्रत्यवस्व[m] पै ४,१४,३;४.

प्रत्य(ति-अ)व√हन्, प्रति···अव ···हन् ऋ ५,२९,४.

¶प्रत्य(ति-अ)व√हृ, प्रत्यवहरेत् मै ४,२,८.

प्रत्यव-हारम्[n] मै ३,३,४.

¶प्रत्य(ति-अ)वे(व√ई)क्ष्, प्रत्यवैक्षत काठ १३,४; २३,४; क ३६,१.

प्रत्य(ति√अ)स् (भुवि), प्रत्यस्ति ऋ ६,२५,५[o]; प्रति (असि) ऋ २, १,१५[p].

प्रत्य(ति√अ)स्(क्षेपणे),¶प्रत्यस्यति तै ५, २,९,३; मै ४, ४, ४[2]; ८,

---

a) सपा. शौ ६,९१,१ अपाचीनम् इति पाभे.।

b) विप. । वस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

c) पाठः? प्रतीचीनं [क्रिवि.], सूर्यः इति द्वि-पदः शोधः।

d) °नं फ° इति पाठः? यनि. शोधः।

e) विप. (वेश-)। तस. (पा २,१,७२) अन्त-स्वरश्च।

f) वैतु. वें. सा. वीप्सायां प्रतिः अव्ययमिति।

g) वैतु. भा [पक्षे] प्रतिः कप्र. इति?।

h) तु. भा.; वैतु. E. कप्र. इति।

i) तु. पूर्वे मन्त्रे प्रत्यभिचरणः इति, सा. MW. च; वैतु. WI. प्रतिः पृथग् इति। एवं पृ ३४१ अभिचर इति नेष्टम्। j) विप. (मणि-)। गस. उप. कर्तरि ल्युः प्र.।

k) नाप. । प्रास. पूप. प्रकृति-स्वरः।

l) प्रत्यवरोहति इति स्वरः? यनि. शोधः (वैतु. सात. स्वरहीनः पाठ इति?)।

m) पाठः? प्रति-पवस्व इति शोधः (तु. छन्दः)।

n) गस. उप. णमुलन्तम्।

o) तु. PW. प्रभृ.; वैतु. सा. प्रातिनिध्ये प्रतिः कप्र.।

p) तान् इत्यनेनाऽस्य सकर्मकता द्र. (तु. सस्थ. सम्··· असि इति)।

५; काठ २०, ८[2]; २९, ३; क ३१, १०[2]; प्रत्यस्यसि पै १५, २०; ८; प्रत्यस्यामि खि ४, ५, १८[a]; शौ ५, ८, ५; ६, ३७, ३; पै ७, १८, ६; २०, १७, ५; प्रत्यास्यत् तै ५, ७, १०, १[2]¶; प्रत्यस्येत् तै २, ६, ५, ४[2]¶; प्रत्यस्येत् तै २, ६, ५, ४¶.

प्रत्यू-अस्त- -स्तः तै १, २, ८, २[b]; ४, ४५, ३; मै १, २, ६; ३, ३९; ४, ८, ५; काठ ४, १३[b]; २९, ३; ३८, ५; क ३, ११; -स्तम्[c] मा १०, १४; का ११, ५, ५; मै २, ६, १०; ४, ४, ४; काठ १५, ७.

¶प्रत्यू-अस्यमान- -नाः काठ ३७, १४; -नौ काठ ३७, १४[3].

प्रत्यू-आसु[d]- -साभ्याम् तै ५, ७, १९, १; काठ ५३, ९.

?प्रत्यस्य[e] पै २, ३८, २.

?प्रत्यस्य वह[f] तै १, ५, ३, १[1].

प्रत्या(ति-आ) √ख्या > ¶प्रत्या-ख्यायम्[g] तै ३, १, ३, २.

¶प्रत्या (ति-आ) √गच्छ्, प्रत्यागच्छति, प्रत्यागच्छत् मै २, ५, ९.

प्रत्या(ति-आ) √गृभ्, प्रत्यागृभ्णीष्व खि ४, ५, २६[h].

प्रत्या(ति-आ) √घृ > घारि, प्रत्या-घारयेत् काठ २९, ३¶.

?प्रत्याङ्ङ्गत[i] पै १९, ४२, ८.

प्रत्या(ति-आ) √दा > प्रत्या-दाय[j] शौ १०, १, २७[k]; पै १६, ३७, ८.

?प्रत्यादाज्यास्य[l] मै ३, ८, ६¶.

¶प्रत्या(ति-आ) √नह्, प्रत्यानह्यति तै ६, १, ११, ४; क ३७, ७; ?प्रत्यानह्यन्ति काठ २४, ६[m].

¶प्रत्या(ति-आ) √नी, प्रत्यानयति काठ ३१, २; क ४७, २.

प्रत्या(ति-आ) √रुह् > प्रत्या-रोहत्- -हन् काठ ११, ५¶.

प्रत्या(ति-आ) √वप्, प्रत्यावपेत् काठ ११, १¶.

?प्रत्यू आ वर्ता पै ५, १२, ४.

प्रत्या(ति-आ) √वृत् > वर्ति, प्रत्यावर्तय[n] ऋ ६, ४७, ३१; मा २९, ५७; तै ४, ६, ६, ७; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; प्रत्या-वर्तयत् पै १३, ५, १४.

प्रत्या(ति-आ) √श्रु > श्रावि, प्रत्या-श्रावयति शौ ९, ११, २; पै १६, ११६, ३.

प्रत्या-श्राव[o]- -वः मा १९, २४; का २१, ३, १३.

प्रत्या-श्रुत- -तम् तै ७, ३, ११, २; काठ ४३, १.

प्रत्या(ति√आ)सद्, प्रत्यासते मै ४, ५, ६¶.

प्रत्या(ति-आ)सु- प्रत्य(ति√अ)सु (क्षेपणे) द्र.

प्रत्या(ति-आ)√स्था > तिष्ठ> प्रत्या-तिष्ठ(त>)न्ती- -न्ती खि ४, ७, १, ४; २, ५; शौ ५, ५, ३; पै ६, ४, ५; ७, १२, ६.

प्रत्या(ति√आ)ह्, प्रति‴आह शौ १८, २, ३७; प्रति‴आहुः ऋ ८, ९६, १९[p].

प्रत्या(ति-आ)√हन्, प्रत्याहन्ति, प्रत्या-हन्ति शौ ८, १५, ३; प्रत्याहन्वि

---

[a]) सपा. खिसा २९, १८ प्रत्यस्य इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ २१५४ *a* द्र.। [c]) पाभे. पृ १८१६ *f* द्र.।

[d]) नाप. (प्रजनन-)। गस. उप. करणे घञ् प्र. थादि-स्वरश्च (तु. भा.)।

[e]) पाठः ? (प्रति√स्पश् [दर्शने] ल्यपि>) प्रति-स्पश्य, ?पयस्वान् > प्रभ्राजस्वान्, ?अदर्शत अग्ने:> अदर्शतं त्वम् अग्ने इत्येवं शोध-पूर्वं 'हे अग्ने! त्वं प्रभ्राजस्वान् (सन्) अदर्शतं (गुप्तं [सन्तं]) कृत्याकृतं प्रतिस्पश्य (प्रत्यक्षीकृत्य) युध्यस्व' इति वा.।

[f]) पाठः ? प्रति, वस्तोर्, हश् इति त्रि-पदः शोधः (तु. ऋ १०, १८९, ३ प्रमृ.)। [g]) णमुलन्तम्।

[h]) सपा. खिसा २९, २६ प्रतिगृ° इति पाभे.।

[i]) पाठः ? प्रति, आगतः इति शोधः। 'त्वा प्रति सः(?स) कुमारः (प्र-आ√गम् >) प्राऽऽगतः' इति वा.।

[j]) धा. धारणे वृत्तिः [तु. √दा<>√धा इति पाभे. (तु. R [ZDMG ४८, ६८१])]।

[k]) सस्थ. ?अपरः > अपरा- > -राः इति, ?इप्वा > इप्वा-> -प्वाः (स्त्री. द्वि३) इति शोधौ द्र.।

[l]) पाठः ? (प्रत्या√यज् > कर्तरि) *प्रत्या-याजिन्- > भावे *प्रत्यायाज्य- > -ज्याद् (हेतौ पं.), अस्य इति शोधः।

[m]) पाठः ? °ति इति शोधः (तु. सपा. क.)।

[n]) आमूरज प्रत्यावर्तयेमाः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ६, १२६, ३ प्रामूं जयाभी३मे जयन्त इति पाभे.।

[o]) नाप.। गस. उप. घञन्ते थादि-स्वरः।

[p]) 'कः सुकृतुः कश्च वृत्रहा' इत्यभिसंहितं सन्तं प्रश्नं यच्छिरस्कैर्वाक्यैस्त्रिभिः समाधाय 'न कोप्यन्यस्तादृशः सुकृतुर् वृत्रहा वा' इतीममर्थं दृढयितुमाह '(सर्वम्) इत् (अपि) अन्यं प्रत्याहुः (प्रतिचख्युः)' इति (तु. GW. Gri.; वैतु. वें. सा. प्रातिकूल्ये प्रतिः, कप्र. इति)। सस्थ.

पै १६, १३५, १०[2]; प्रत्याहन्मि शौ ८,१५, २; पै १६, १३५,९; प्रत्याहन्याव् शौ ८, १५, १; २; प्रत्याहन्याव् शौ ८, १५, २; प्रत्याहन्यात् पै १६,१३५,९[3].

प्रत्या(ति-आ)√ह्वे, प्रत्याह्वयते तै ३, २,९,५¶.

?प्रत्युंसि पै २,६५,३.

¶प्रत्यु(ति√उ)क्ष्, प्रत्युक्षति काठ २९,६; क ४५,७.

¶प्रत्युत्तभ्,म्भ्(ति-उद् √स्तभ्,म्भ्) प्रत्युदस्तम्नुवन् मै ३, ३, १; काठ २१,२; क ३१,१७.

प्रत्युत्-तविध- -व्यै मै ४,७,३[2]; ८, १; १०; काठ २१, २; २४, १०; २९, २; ३०, १;२; ५; क ३१, १७; ३८,३; ४५, ३; ४६, ४;५.

प्रत्युत्था(ति-उद् √स्था), †प्रति ···उद्···तिष्ठ[a] ऋ ४,४,४; मा १३,१२; का १४,१,१२; तै १,२, १४,२; मै २, ७, १५; काठ १६,१५; क २५,६.

प्रत्यु(ति-उद्>)त्√पा[b], प्रत्युत्पिपीते तै १,६,१०,१.

प्रत्युदि(ति-उद्√इ), प्रत्युदैत्[c,d] तै १, ७, १२, २; काठ ९,६;१४, ३; ४५, १२; शौ ७, ३, १; पै २०,२,१.

प्रत्यु(ति-उ)द्√गा, प्रति···उद्गाः ऋ ७,६२,२[e].

प्रत्युद्ध(ति-उद्√ह)न्, प्रत्युज्जहि पै १०,१२,९.

प्रत्यु(ति-उ)प√सृ>¶प्रत्युप-सृत्य काठ २५,७; क ३९,५.

प्रत्युपो(ति-उप√उ)क्ष्, ¶प्रत्युपोक्षति काठ २६,८; क ४१,६.

प्रत्यु(ति√उ)प्, ¶प्रत्योपति, प्रति··· ओपति तै १, ५, ९, ७; प्रत्योपताम् पै १, २७, २; †प्रत्योप ऋ १०, ११८,८; तै २, ५,१२, ५; काठ ७, १६; ¶प्रत्यौषत् काठ २५,७; क ३९, ५.

प्रत्यु(ति-उ)ष्ट,ष्टा- -ष्टम् मा[f] १,७; २९[2]; का[f] १, ३, ३; १०, १[2]; तै[f] १,१,२,१; ४,१; १०, १; मै १[f],१, २; ४; ११; २, १६; ३, १०,१[f]; ४, १,२;४; १२; काठ[f] १, २; ४; ८; १०; ३,६; ३१, १;३;७; ९; क[f] १,८; २,१३; ४७, ९; -ष्टा[g] मै १,१,२; ४; ११;२,१६; ३, १०,१; काठ १, २; ४; ८; १०; ३,६; -ष्टाः[g] मा १,७; २९[2]; का १, ३, ३; १०, १[2]; तै १, १, २, १; ४, १; १०, १.

¶प्रत्युष्ट-मुख[h]- -खः काठ २५, ७; क ३९,५.

प्रत्यो(ति-ओषत्)षन्ती- -न्तीः पै १३, १०,९; -न्तीम् पै २०, १८,८.

?प्रत्युसनिः[i] पै ६,१०,५.

प्रत्यू(ति√ऊ)ह् (प्रापणे), प्रत्यूहतः मै ३, ४, ६¶; प्रत्यूहताम्[j] मै २, १२, ५; ३, ४, ६; क २९,४; †प्रति···औहत ऋ १, १६४, २९; शौ ९,१५,७; पै १६,६८, ७; प्रत्यौहताम्[j] मा २७,९; का २९,१,९; तै ४, १,७,४; ५,१, ८, ६; काठ १८, १६; २२, १; शौ ७, ५५,१; प्रति···औहताम् पै २०, ६,४[j]; प्रत्यौहन् ¶तै ५, ४, २, ३; ७, ३, ५, १[2]; काठ २८,३¶; क ४४,३¶; शौ ५, २८, ८; १२, २, २९; पै २, ५९, ६; १७, ३२, ९; २०, ३३,३.

प्रत्ये(ति-आ√इ),प्रत्ये(ति-आ-इ)तन[k] ऋ ६, ४२, २; कौ २, ७९१; ¶प्रत्येयात् काठ ३५, १९; क ४८, १७.

?नर्यापांसि > नर्याऽपांसि (प्रतिः नर्या अपांसि) इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. नरि इति प्रथमं पदमिति ?)।

[a]) वैतु. भा. कप्र. इति, वें. सा. उ. म. GW. प्रमृ. च प्रत्यातनुष्व इति। एतदनु पृ ६२८ आतनुष्व इति, पृ ८८८ उद्···तिष्ठ इति च नेष्टम्।

[b]) तु. पृ ८९० *l*।

[c]) प्रत्यु° (तु. पपा.) इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. उत्तराणि स्थलानि)।

[d]) पाभे. पृ २१६६ *m* द्र.।

[e]) तु. वें. PW. GW.; वैतु. सा. द्वि. युक्तः कप्र. प्रतिः इति।

[f]) पाभे. पृ १८२१ *m* द्र.।

[g]) सपा. °ष्टा (मांश्रौ १,२,१,२२ च) <> °ष्टाः (आश्रौ २,३,९ आपश्रौ १,३, ३ प्रमृ. च) इति पाभे., पृ १८२१ *n* अपि द्र.।

[h]) विप. (अद्व-)। बस.।

[i]) पाठः ? [°प्रत्युत्स- ([भाप.] प्रचुर-दोह-) >] प्रत्युत्सिन्- > °त्सिनी- > -नी इति शोधः।

[j]) सपा. प्रत्यूहताम् <> प्रत्यौहताम् <>प्रति··· औहताम् इति पाभे.।

[k]) तु. पंपा. [तु. ऋ ३, ३५, ५ प्रत्या° [°ति-आ] इति, [अंशतः] Old [ZDMG ६०,७३२]; वैतु. सा. PW. प्रमृ. प्रत्ये (ति-ए)तन [तनबन्तम्]प्रतिगच्छत) इति,GW. आ···प्रत्ये [ति-ए]तन इति च]। सस्थ. ?एम् >अयम् (क्रिवि. =अया) इति शोधः (वैतु. पपा. आ ईम् इति; सा. एनम् इति द्वि.

¶प्रत्ये(ति-ए)नस्[a]– -नसः मै १,५,७; काठ ७,५;८,४[३]; क ५,४;६,९[३].

¶प्रात्येनस्य[b]– -स्ये काठ ८, ३[३]; क ६,८[३].

प्रत्योपन्ती– प्रत्यु(ति√उ)ष् द्र.

प्र√त्रस्,> त्रासि, प्रत्रसन्ति काठ १३, १२¶; प्रत्रसत शौ ८, ८, १९; पै १६,३०,९.

प्रत्रासय शौ ५,२१,४-६.

प्र-त्रसस (:) काठ ७, ७¶.

प्र-त्रास– -सम् शौ ५, २१, ३; –सेन शौ ५,२१,२.

प्र√त्वक्ष् > प्र-त्वक्षाण– -णः ऋ १०,४४,१; शौ २०,९४,१†.

प्र-त्वक्षस्[c]– -क्षसः ऋ १, ८७, १; ५, ५७, ४; –क्षसम् ऋ १०, ४४,३; शौ २०,९४,३†.

?प्रत्वासः[d] पै १९, ४२,८.

√प्रथ्, प्रथ्- √पृथ् द्र.

प्रथम,मा[e]– -मः ऋ १,३१,१-३;८३, [१; २,२५, ४]; [५; १०, ९२, १०]; १०१,५; १३४, ६;१६२, ४; १६३,२; ९; २, १०,१;१२, १; २७, १२; ३०, १; ३६, १; ३, २१, १; ४, १, ११; ७, १; ३८, ६; ५,३१,१; ४३, ३; ६, १,१; ९,४; १५, १६; ४१, १; ५४,४; ७, ११, १; ४४, ४; ८, २३,१८; २७, ८; ६१, २; ९०, २; ९, ८६, २८; ८९, ३; ९१, १[f];१०७,२३[g]; १०, ८,२; ११, २; १२, २; १४, २; ३४, १२; ८५, ४०[h]; ८८, ४; १०७, ५[२]; ६; १०९, २; १२२, ५; १६७, ४; खि २, ११, १; ५; मा ३, १५†; ७[i], १४; १५; ११, १७; ३२; १२, १०२‡[j]; १५,२६†; १६, ५; १७, ६९; २३, ६३[k]; २५,२७; †२९, १३; ३०; ३३, ६†; ३४, १२†; का ३, ३,५†; ७, ६,३[l];४; ७,४[l];५; १२, २, ६; ३, ४; १३, ७, १‡[j]; १६, ५,७†; १७, १,५; १८, ६, ५; २५, १०, ११[k]; २७, १२, ४; †३१, ३, २; ९; ३२-३३, १, ६†; तै †१,५, ५,१; ७, २; ७, १३,२; २, १, ११, १; ५, ३, ६¶; ३, १,४,४; ८, ३¶; १०, २¶; ५, ११, २†; ४, १,२-३, २; ५,१,२; ६,५,२; †७, १;४; ८,२†; ५,१,४,२; ४, ३, ५¶; ४,३¶; ७,२; ५, ९,१¶; ¶६, २,२,२[२]; ३, ३, २; ४, १०,२[l]; ५,५,२;८; ७, ३, ३, १¶; मै १,४,११¶; †५,१; ५[२]; ¶;६; ८,९; १०, १३¶; ¶२, २, ८; ४,२[२]; ५, २; ७[२]; ९; ७, ३§; १४‡[j]; ९,२§; १०,६§; ३,१, ५; ३,४¶;८,१¶;१६,१†;¶४, ३,२; ५, ६; ९; ६, ८[२]; ७, २; ७; १०, ४†; १२, २§; ३†; †१३,५; ६; १४, १६†; ¶काठ ४, १६§; ६, ९†; ७, ४[२]; †; ५†; ८,१६†; १०, १२§; १२, ४; १२; १३, १५§; १५,१२†; १६, २§; ३§; १४‡[j]; २१†; १७, ११§; १८, ४§; २०†; १९,४§; २१, ६;७; ९§; २५, ७; २६, ३; २८, ३; २९, ६; ३०, ८§; ३४, २; ४०, ६†; †४६, ३; ४; ¶क ४, ८†; ५, ३[२];†; ४†; २५, ५‡[j]; २७, १§; २८, ४§; ३०, २§; ३१,२१; ३९,५; ४१, १; ४४, ३; ४५, ७; †की २, ५८४;

युक्तः कप्र. आ इति, PW. स्वाअ. इति, GW. आ··प्रत्ये° इति क्रिप. इति च)।

[a]) नाप. (प्रतिभू-)। प्रास. पूप. स्वरः।

[b]) भावे ष्यञ् प्र. (पा ५,१,१२४)।

[c]) विप.। मलो. वस. (वैतु. सा. <प्र √त्वक्ष् इति)।

[d]) पाठः? तु. सस्थ. टि. ?प्रत्याङ्ङ्न्त।

[e]) विप.। व्यु.?।<√प्रथ् [*प्रादुर्भावे = प्रारम्भे (तु. [स्वरूपतः] पाउ [५, ६८]; वैतु. या २, २२ [SEY ६, ४९], GW., WAG [३, २०३ c] प्रभृ. <प्र+[त>] थमच् प्र. इतीव?)]। यद्वा प्रथ– (*प्रारम्भ-) + तमच् प्र. > *प्रथ-तम– > नैप्र. यनि. इति। एवं प्रथ– (*प्रारम्भ-) + तनच् प्र. > *प्रथ-तन– > नैप्र. प्रत्न– इत्यपि विकल्पः सुवचः। पपा. उभयत्र नावग्रहः। [f]) सपा. °मः <> °मा इति पाभे.।

[g]) सपा. °मः <> °मे इति पाभे.। [h]) सपा. °मः (आपमं १,३,१ पागृ १,४,१६ कागृ २५,२२ बौगृ १,४,७ मागृ १, १६ : १ वागृ १४,१० हिगृ १,२०,२ जैगृ १,२१ : ५; च) <> °मम् इति पाभे.। [i]) पाभे. पृ १९११ n द्र.।

[j]) = सपा. माश ७,३,१,२०। ऋ १०,१२१,९ तै ४, २,७,१ तु बृहतीः इति पाभे.।

[k]) = सपा. माश १३, ५, २, २३। आश्री १०, ९,५ शांश्री १६,७,१ तु °मस् इति पाभे.।

[l]) सपा. °मः (तैब्रा १,१,१,५ आपश्रौ १२, २३, ८ बौश्रौ ७,१४ : १२; ८, ४ : ७ हिश्रौ ८, ७, २४ च) <> °मा (माश ४, २, १,२७ काश्रौ ९, ११, १ माश्रौ २,४,१,२४ च) इति पाभे.।

८४३; †जै ३,४७,१०; ४,१८,
१०; ११,९; शौ १,१२,१;२४,
१; ४,६,१[2]; १४,५; २४,६[a];
५,१, २[2]; १७, २†; ३८, ११;
६; २८, ३‡[b]; ७, ८७,४; ५; ९,
२, १९; १०,३,८; ४, १; ६;८,
२८[c]; ११, ७,९; १३, १, ५५;
१४,१, ५५; १५, १५, ३;
१६-१७, १; १८, १,१९†;२७;
२८; ३०†; ५०†; ३,१३[2];७३;
१९, ४, १; १३, १[d]; २२,२१;
२३, ३०; ३२, १०; ५३, २[e];
†२०, २५; १; ५; ३४, १;
१०४, ४; ११३, २; पै १, १७,
१; २६, १; ६७, २; ७०, १;
७२,१; १०१,३; २,२, ४; ५९,
९; ३, ३८, ३; ५, ३१, ५; ६,
२,२[2]; ७,४,१; ५,४; ८, ९,१;
१२, ५; ९, १०, ३; १५, २†;
१२, २,२; ४, १०; १३,७,१†;
१५,२,५‡[f]; १२, २†; २२,१;
२[2]; १६, १५, १; ६; ५९, ६;
७२, १०; ७७, ८; १५३, ८;
१८,६,३; २०, ४; १९, ४, २;
११,९[g];२७,१३[g]‡; ३८,१४[h];
२०,१५, ८; २४, ७; –मम् ऋ
१, ३१, ११; ३५, १; ७७, ३;
८३, ४; ९६,३; १०२,९;१०८,
६; १४४,१; १४५,२; १६३,१;
१६४, ४; १८५, १०; २, १३,
१; [२-४]; १७,३; १८,२;२२,
४; २४,१०; ३९,३; ३, ४, ३;
२९, ५; ४८,१; ४, १,१२;१६;
११, ५; १७, ७; ५०, ४; ५४,
२; ५, ११, [२; १०;१२२,४];
४२; ७; ६, १, २; ७, ४४, १;
४७; १; ९७, १; ८, ३, ११;
२३;२२; ७१,१२; ८०; ५; ९,
६८; ५; ७०, ६; ८६; १५; १०,
४५, १; ४६, ९; ५३, ४; ६४,
१३; ६७, २; ७१, १; ७५, ६;
८२, [५; ६]; ८८, ८; १२९,४;
१८१, ३; खि ३, २२, १; मा
११,१; १२,१८; १३, ३; ३४;
५०; १४, १; १७, २९; ३०;
२९, १२†; ३३, ५४†; का १२,
१,१; १३, २,१†; १४, १, ३;
३;८; ५, ४; १५, १, १; †१८,
३,५; ६; ३१, ३,१†; ३२, ४,
११†; तै १, ३, १४, ५†; ४,
१०,१; ६,१२,३; २,१,२,२¶;
२,४,८; ५, ३, ६¶; ¶३,३,६,
१; ४,९,१; २; ४; ५; ४,१,१,
१; २, २, १†; ८, १†; २;
१०,३; ३,४,१; ४,४,३†; †६,
२; ३[2]; ७, १; ¶५, १, ९, १;
२, ३,६; ६,८, २; ३; ¶६, १,
२, ६; ७[2]; २, ९, ४; १०, ७;
¶७, १,५,४; ४,१०,१[3]; ११,
१; मै १,६,१; २†; ८,८; ¶२,
१, ४; ४, १; २; ५, २; $७,
१; ९; १५; १७; ८,१$; १०,
३[2]†; ¶३, २, ६$; ३, २; ४;
४, ५; ७, १; १०; ८,७[2];¶४,
१, २; २, १२; ४, ५; ५, ७;
८; ६,७; ७, ४; १२, १†; १३,
६†; १४,१$; काठ ७, ३; ११;
१३; १०, १०¶; ११, १३†;
¶१२,१०;१३; १३, ८¶; १५,
११; १६, ९†; १५; १७; १७,
१; १८†; †१८,१[2]; २०; २०,
१¶; ५; २२, ७[2]¶; ¶२५, ७;
८[2]; २७, २¶; २८, २¶; २९,
४¶; ३०, ४¶; ८; ९; ¶३३,
२[2]; ३; ८[2]; ¶३४,१; ६; ३५,
१८¶; ३८,१४; †३९, १;१४;
¶क ५,२$; ६,१$; $२५, ६;
८; १०; २८, २[2]†;३१,३;७$;
३५,१[2]; ३९, ५; ४०,१[2]; ४२,
२; ४४, २; ४५, ५; ४६, ७;
४८, १६; †कौ १, ३२१$;
४६६; २,२५९; ३, ३, ५; †जै
१,३३,९$; ४८, ६; २, १; ७;
३, २२, ६, शौ ४,१,१; ३, ४;
६,३; ३९, २; ४; ६; ८; ५, ६,
१; ६,५९, १; ६५, ३[g]; ८, ९;
२४; ९, १४, ४†; १०,४; १८;
७; ३१; १२, ३, १; १४, २,
३‡[i]; १८,२, ५७; १९,४२, ४;
४६, १; ५२,१†; †२०,२५,४;
८८,४; ९१, २; पै १, ३०, १;
२,८;५; ६६,१; ८७,१; ३,३६,
६†; ४, २३,१; ५,२, २;८, २;
३१,४; ६, ११,१; ९,७,४;१०,
६; १६, १६, ८; २०, १; ६६,
४†; १२५, १-५; १५०, १;
१५१,८; १७, १०, २; ३६, १;
१८,७,३‡[i]; १९, १४,१०;२६,
१०; ५०, १३; २०, ५८, ३;
–मया तै ५,१,३,५¶; ¶मै २,
२,८; ३, २,४; ¶काठ १०,१०;
२१, ३; क ३१, १८¶; पै ९,

a) सपा. पै ४,३९,६ उत्तमः इति पाभे. ।
b) सपा. ऋ १०,१४,१ विभे. ।
c) पाभे. पृ २०७४ *f* द्र. ।
d) सपा. कौ २,१२१९ °मौ इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ १९११ *o* द्र. । f) पाभे. पृ १९१३ *e* द्र. ।
g) सपा. °मः<>°मम् इति पाभे. ।
h) सपा. °मः<>°मा इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ २१७१ *h* द्र. ।

२०,१[२]; –मस्य ऋ १, २४,२; १२३, ९; २, १५, ४; ६, २८, ५; १०,१०, ६; ९४, ८; तै ४, ७; १५, १[३a]; मै ३, १६, ५[२a]; काठ १३,१६†; २५,१५[२a]; शौ ४, ३१, ५†; २३, १; २४, ६; १८,१,७†; १९, २५,१; पै ४, ३३, १; ३९, ६; ५, २, १[b]; –मस्याः शौ ६,१८,१[c]; –मा ऋ १, ११३, ८; [१५; १२४, २]; १२३,२; [५; ७,७६,६]; १५१, ८; १५२, ३; १८८, ७; २, ३, [७; ३,४, ७; ७, ८; १०, ६६, १३; ११०,७]; ३, १७, १;३१, ६;३६,८; ५६,१; ४, ४२, २; ५,७७,१; ७, ९८, [(५,३१,६) ५]; १०, ३५,४; ५५, ४; ५६, ३; ८३,७; ११२, ८; १२५,२; मा ७,१४[d]; २०, ४२; २५, ६; २९,७;३२†; ३३,५९†; का ७, ६,३[d];७,४; २२,४,७; २७, ६, १; ३१,१,७; ४, ८†; ३२, ५, ५†; तै ४, ३,११,१; ५[३e];¶५, १,११,२; २,८, १; ५,५,२; ६, ८,५;१०,२; ७,१७,१§; ¶७, १;७,४; ५,७,१; मै १,३,१२[d];

११, ९¶; २, १३, १०[४e]; ३, २, ६¶; ३, ३[२]¶; ४, ९¶; १०,१¶; ११,१;१५,६;१६,२; ४,२,११¶; ४, १०¶; ६,४†; १२,६†; १३¶; ३†; काठ ४, ४[d]; ६,१¶;७,४[४]¶;१६,२०†; २०, ४¶; ¶२२,२;४[२];८;२७, ९†; ३३; ७¶; ३८, ६; ३९, १०[४e]; ¶; ४६, २; ५३, ७; ¶क ३,३§[d];१२;५,३[४]; ३१,६; ३५,२; कौ १, ५४३‡[f]; जै १, ५५,१२‡[f]; शौ १, २४, २;२७, ४; २, ३५, २; ३, १०, १[e];४; ४, ७,७; ३०,२†; ३२,७†; ५, १२,७†; ६, १०८,१; ७, ८५, ४; ८,९,११; ९, ३; २२; १५, २३†; १०,९,१; २०, ८७,५†; पै १,२६,२;१०२,१; १०४,१[e]; ४; ४,१३,२; ३३,७; ५,३१,१; ३[३]; ४;७; १४,३,१७;१९-२१; १६,९१,१; ४१,४; ६९, १२†; १३६,१; १९, १७, ७; ३१, ७; २०, २४, ८; –माः ऋ १, १५२, २; २, ३४; १२; ३,३६, ३; ४, २, १५; ७,७८,१; ८०, १; ९,७९, ५; ८६,३०; ११०,

७; १०, २७, २३; [४२-४४, १०][g]; ४४,६; १०९,१; १११, ८; मा २०,१२; का २१,७,१२; तै ७, २,१०,३¶; मै १, ६,९; २[h]; १२,२;४; ३,११,८;¶४, ३; ४; ८; काठ १८,१५[h]; ३१, १४[h]; ३४, ११¶; ३५,६; ३८, ४;१२;१४[?i]; ४०,१२[h]; क २९, ४; ४८,७; कौ २,८५६†; शौ ४, ७, ७[?i]; ५, ६, २[?i]; १७, १†; ७, ५२, ७†[g]; १०, ७, १६[?i]; १०, ८; †२०, १७, १०; ८९, १०; ९४, ६; १०; पै १, ७२, १; २, ५२, १; ३, १७, २; ६, ११, २[?i]; ९, १५,१†, १४, २, २४; १५, ९, ५; १६, १०७, ८; १७,८,६[?i]; ३५,६†[g]; १९,४२, १४[?]; –मान् ऋ १०,१७,११[k]; –†मानि ऋ १, ३२,१; १६४, [४३; ५०; १०,९०,१६]; १६६, ७; ६, ७२, १; ८; १०३, ६; १०,११२, ७; मा ३१; १६; का ३५,१, १६; तै ३, ५, ११, ५; मै ४, १०, ३; १४; १३; काठ १५,१२; कौ १, ४४; २, ९३३; ३,३,११; जै १, ४,१०; २, ३,

[a]) पाभे. पृ ७७२ a द्र. । [b]) सपा. °मस्य (आश्रौ ४,६,३ शांश्रौ ५, ९,६ च) <> °माय इति पाभे. । [c]) सपा. पै १९,७,१४ विभे. । [d]) पाभे. पृ२१७१ l द्र. । [e]) पृ १४५१ h द्र. । [f]) पाभे. पृ २१७१ f द्र. । [g]) तु. पपा [ऋ. शौ.], सपा. पै १७, ३५, ६, सा [ऋ.] W. ORN.; वैतु. वें., सा (शौ., ऋ [पक्षे]); GW. GRV. प्रमृ. °मा [न.] इति.?. । [h]) संपा. मा १८,५२; ५८ प्रमृ. (तु. वैप २, ३खं.) प्रथमजाः इति पाभे. । [i]) पाठः? सा., W., C [आपश्रौ १६, १८, ७] °मा (न.) इति शोधः । वस्तुतः (√वृध् [*शब्दे] कर्मणि>) *व्रधमन्– (नाप. न. [ब्रह्मन्-, मन्त्र-])> –ध्मा [प्र३] इति शोधः इति मतम् । सस्थ. ?अनाऽऽप्ताः> अनाऽऽवृता इति च शोधः । ये > नैप्र. यानि इति कृत्वा न. प्र३ इति द्र. । वः (युष्माकं) ये (यानि) अनाप्ता (*अनावृतानि प्रथमा (*व्रध्मानि सन्ति), यानि (तथा सन्ति) कर्माणि (कृत्यामयानि) चक्रिरे, (तानि ब्रह्माणि) नः (अस्माकं) वीरान् मा दभन् (हिंसिषुः), तद् (तदर्थं) एतत् (इदम् [अहं]) वः (युष्मान्) पुरोदधे (पूजयामि)' इति वा. (वैतु. पपा. प्रमृ. B. च यनि. इति) ।

[j]) यनि. सा. । WI. तु प्रप्यसाः (=प्र-भ्यसाः [<प्र √भ्यस]) इति (तु. W. टि. प्रप्यशः इति [तु. पै. मूको.]), प्रथसाः इति च तत्र W. शोधः ।

[k]) पाभे. पृ २०९८ f द्र. ।

१;४,११,६; शौ २, ५, ५; ७, ५,१; ९,१५,२५; पै $१,१०१, १; २; १३, ६, १; २०, २, २; –माम् ऋ १०, ६३,७; ¶तै २, ५,७,१;२; ५,२,८, २; ५,५,२; ७,१, १; ५, ३; ¶मै २, १, ३; २,८; ३,६,३[२]; ९,५; ४,५,३[२]; ¶काठ १०, १०; २०, ६; २२, ८[२]; २५, ६; २९, ४; ¶क ३१, ८; ३५, २[२]; ३९, ४; ४५, ५; शौ ६,१८,१; १०८,२; ७,७८, २; १९, ४, १; पै १४, ३,२२; २३; १९, ७, १४; १७,८; ३६, ३; –माय ऋ २, १७, २; १०, १४७, १; खि ३,२२, २[2a]; मा १६, ३०; का १७, ४, ४; तै ४, ५, ५, २; मै २, ९, ५; काठ १७, १४; ३७, ९[b]; क २७, ४; कौ १, ३७१†; जै १, ३९, २†; शौ ४,१,२[2a]; ७,१५,३[b]; पै ५,२,१;२०,३,१; –¶मायाम् तै ५,५,४,२[२]; मै ३, २,६[२]; ८, २; काठ २०, ६[२]; क ३१, ८[२]; –मासः ऋ १०, ६, ७; –मे ऋ ८, १३, २; ९, ६४ ४०; १०, १२,१; ७२, ३; मा ३९, ६; का ३९,४,१; ¶तै ३,४, ९, ७; ७, ५,३,१; ¶काठ ३३,४;५[२]; ३४, १[२]; †कौ १, ५२१‡[c]; ५२९; २, ९७; ६०३; †जै १, ५३, ११‡[c]; ५४,५; ३,९,११; ४९, १; शौ १८, १, २९†; –¶मेन तै ६,३,३,२; ५,५, १; २; ३[२]; ७, १, ८, २[२]; ३, २, १; काठ १२,१२; २८,३; ३४,१०; ३७, १२; क ४४, ३; शौ ११, १०, ३३§; –मेभ्यः शौ १९,२२,८; –मौ तै ३,५,१,२; ६, ५,३,१; कौ २,१२१९[d].

प्रथम-कुसिन्ध[e]– -न्धः,-न्धम् काठ १३,३[१].

†प्रथम-च्छद्[f]– -च्छत्[f] ऋ १०, ८१, १; मा १७, १७; का १८, २,२; मै २,१०,२; क २८,२.

प्रथम-जु[g]– -जः तै १, ८, १,२¶; ¶मै २,६,२;४,३,२; ¶काठ १२, ७; १५, १; शौ ४,४,५[h]; –जम् खि ४, ६, ७; मा ३४, ५१; का ३३,२, १४; शौ १, ३५, २; पै १,८३,२; १९, २४, १९; –जा शौ ८,९,१६;२१; पै १६, १९, ६; ९; –जान् मा २४, १६; का २६, ४, १; मै ३, १३, १४; पै १६,१३१,१.

प्रथम-जा– -जाः ऋ १, १६४, ३७; ३,२९, १५; ६,७३,१; १०, ५, ७; ६१, १९; १०९, १; १६८, ३; खि ४, १०[२], ४[i]; मा १५, १०-१४; १८[j], ५२; ५८; ३७, ४; का १६, ३, ३; ६; ९; १२; १५; २०[j], ३,२;४,१;३७,१,४; तै २, ४, ८, २; १०, ३; ४, ४, २,३;७,१३,१[j]; ५,७,७,१[j]; मै १, ११, ४; २, ७, १३‡[k]; ८, ९[५]; ४, ९, १; १४, १; १४[२]; काठ ७,१३;११,९; १६,१३‡[k]; १७,८[५]; क २५, ४‡[k];२६,७[५]; कौ ३,१,९; शौ ४, ३५,१; ५, १७,१†; ६, १२२, १; ९,१५, १५†; १०, ७, १४[l]; १२, १, ६१[m];२९,१०,१†; पै १,१०७, ४†; २,६, ४[l]; ६०,२; ३, ३८, ६; ९,१५,१†; १६,५१,५;६९, ६†; ९३,१-१०; ९४,१-७;९५, १-९; –०जाः काठ ३८, १२; –जाम् ऋ १, ३२, ३; ४; मा ३२,११; का ३५, ३, ८; मै ४, १४, १; शौ २, १,४[l]; ५, ७†; †पै १३,६,३;४.

प्रथम-भाज्– -भाजम् ऋ ६,४९,९.

प्रथम-यावन्[n]– -वा खि ५,७,१,३; मै ४,१३,२.

प्रथम-वास्य[o]– -स्यम् शौ २, १३, ५; पै १५,६,९.

प्रथम-श्रवस्– > प्रथमश्रवस्-तम– -मः ऋ ४,३६,५.

प्रथमा(म-अ)नुवाक– -कैः काठ ४,१४[p]; ३१,१५.

प्रथमौ(म-ओ)पश– > प्रथमौपश-दा[q]– -दाः काठ ३९,९.

---

a) सकृत् पाभे. पृ २१७३ *b* द्र.।

b) = सपा. ऐब्रा १,३० शांब्रा ९,५ आश्रौ ४,१०,१ शांश्रौ ५,१४,८। तैब्रा २,७,१५,१ तु प्रसवाय इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २१७१ *g* द्र.। d) पाभे. पृ २१७२ *d* द्र.।

e) विप. (वृषभ-)। वस.।

f) व्यु. पाभे. पृ १९१३ *d,e* द्र.।

g) विप. (वत्स-)। उस. उप. डान्तम्।

h) सपा. पै ४,५,५ ओषधीनाम् इति पाभे.।

i) सपा. °जाः<>°जाम् इति पाभे.।

j) पाभे. पृ २१७३ *h* द्र.।

k) पाभे. पृ २०७५ *c* द्र.। l) सपा. पै १७,८,५ भूतकृतः इति पाभे.। m) पाभे. पृ २१२७ *b* द्र.।

n) विप. (नराशंस-)। उस. उप. < √या।

o) विप. (वासस्-)। उस. उप. < √वस [आच्छादने]।

p) सपा. आपश्रौ ४,९,२ प्रातरनुवाकैः इति पाभे.।

q) विप. (इष्टका-)। उस. उप. < √दा [दाने]।

प्रथमान- √पृथ् द्र.
प्रथमोच्चचाभिः पै १९, ३८, १३.
प्रथयत्-, प्रथयित्वा, प्रथस्-, प्रथा-, प्रथान्-,प्रथित-, प्रथिमन्-, प्रथिष्ठ- √पृथ् द्र.
प्र-दक्षिण[a]- -णम् खि २, २, ५; शौ २,३६,६; ७,५२,३‡[b]; पै १९, ४१, १३; २०, ४६,७;१०.
प्रदक्षिणित्[c] ऋ २, ४३, १; ३, १९, [२; ४,६,३]; ३२, १५; ५,६०, १[b]; १०,२२, १४[d]; खि ५, ७, २,७; मै ४,१३,७; १४,११†[b]; काठ १८,२१; शौ २०, ८, ३†; पै २०,३०,२†[b].
प्र√दघ् > प्र-दुघस् (:)[e] तै ५, २,१,२.¶
?प्रदतस्व[f] पै ४, २७, ७.
प्र-ददत्-, प्र-ददिवस्- प्र√दा द्र.
प्र-दर्- प्र√दृ,दॄ(विदारणे) द्र.
?प्रदर्मी[g] पै १६,२४,६.
φप्र-दुविद्युतत्- प्र√द्युत् द्र.
¶प्र√दस्, प्रदस्यन्ति काठ २८, १; क ४४,१.

प्र√दह्, प्रदहति मै १, ४, ६¶; काठ ३२,५¶; शौ ४,३४,२[h]; पै ६, २२, २; प्रदहन्ते खिसा ३२,१; प्रदहन्ति तै ३, ४, ९, ७¶; प्रदहामसि शौ १३, १, २९; पै १८,१७, ९; प्रदहात् पै १३, १०,३;८; १६,२,१[i]; ९६, १[h]; प्रदहताम् पै १०,१२,६[j]; प्रदहतु शौ ४, ३६, १[i]; १३,१,२९; पै १६, १५२,५;६; १८, १७, ९; प्रदहस्व पै २,८९,२; प्रदह शौ १२,११,१; पै ८, १६,५; १६, १४६, १२; २०, ४७,७; दहेत् मै १,६,६¶; प्रदहेयुः तै ५, ५, ९,२¶.
प्र···धक्षि ऋ १,७६,३; प्र··· धक्षामि पै ९,३,६.
प्र···धक्ष्यति तै २, २, ८,६¶; प्रधक्ष्यामहे काठ २३, ३¶; प्रधाक् शौ ८, १, ११[i].
¶प्र-दग्ध- -ग्धा काठ २४, ६[k]; क ३७,७.
प्र-दुहत्- -हन् शौ १०,८,३९; पै १, ९५, ३; १६,७३,५;१५०,१०.
¶प्र-दुहस् (:) तै १,७,६,६;२,१,१, १; ३, ४,९,७; ५, १,५,६; ४, ४,३.
प्र-दाह- -हात् काठ ३३, ४¶.
?प्रदह्य कप्[l] पै १०,२,१०.
प्र√दा,>दापि, प्रदाति खि ३, ४, ५‡[m]; प्रदातु ऋ ८, ५२,५[m]. प्रददाति पै १, ४६,६[n]; प्रददति काठ ९,१२¶; प्रददात् पै १०, ३, ३; †प्र···ददामहे ऋ ३, २१,५; मै ४,१३,५; काठ १६, २१; प्रददातु शौ १९, ३७, १; †प्रददातु ऋ ७, १०४, ९; शौ ८,४,९; प्रददातु काठ ४०, ३; पै १,५४, २; ११, ५, ८; १६, ३, ९†; †प्र···ददातु[o] ऋ १०, १४१,२[p]; मा ९, २९; का १०, ५, ६; काठ १४,२; क २९, २; ‡प्र[q]···प्र···ददातु तै १, ७, १०,२; मै १,११,४; प्रदत्ताम् पै १,९१,४; प्र···दद्धि ऋ ८,१२, ३३; प्र···दद्धि ऋ ४,२०,१०[r];तै

---

[a]) अस. अन्तोदात्तः वा. च क्रिवि. (तु. पागम [पाग २, १,१७]; वैतु. सा. विप. इति)।
[b]) सपा. °णम् <> °णित् (तैब्रा २,७,१२,४ च) इति पाभे.। [c]) निर्देशः? प्र-द° इति पपा.। हिंसास्तुत्यन्यतरार्थे *प्र-दक्षिणा- इति भाप., ततः -णा [तृ१] इति च इत् इति च पदद्वयमिति कृत्वा यथायोगं वा. द्र. (तु. टि. ?दक्षिणित्)।
[d]) वैतु. वें. सा. परि-प्रद° इति योगः।
[e]) गस. उप. कसुन्नन्तम्।
[f]) पाठः? (प्र√धन् [धान्ये = फलभरणे]>) प्र-धनस्व इति शोधः। [g]) पाठः? प्रजनु->प्रजन्वः इति शोधः (तु. सपा. शौ ९,४,६)।
[h]) सपा. प्रदहति <> प्रदहाव इति पाभे.।
[i]) सपा. प्रदहात् <> प्रधाक् इति पाभे.।
[j]) सपा. प्रदहताम् <> प्रदहतु इति पाभे.।
[k]) °ग्धाहु° इत्येवं समस्तं संकेतयन् SI. चिन्त्यः।
[l]) पाठः? प्रदह्य (ल्यपि) ?कप् > क्षरः (जल-प्रवाहः [तु. टि. ?कप्कलम्]) इति शोधः। 'भ्रातृव्याणां श्रियम् अग्निस्तृणमिव प्रदह्य क्षरः कूलमिवाऽऽरुज' इति वा. (तु. छन्दः)। [m]) सपा. परस्परं पाभे.।
[n]) पाठस्य क्रमः?। यदा प्रददाति इत्येवं छन्दोऽनुरुद्धः शोधः स्यात्।
[o]) सपा. शौ ३, २०, २ पै ३, ३४,४ प्र···दधातु इति पाभे.।
[p]) तु. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टमिति।
[q]) एकतरत्र प्र वाक् इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०,१४१, २ रायुः इति, शौ. ३, २०,३ रयिम् इति च पाभे.।
[r]) तु. वें., भा [पक्षे]; वैतु GW. φप्र-दातवे इति, सा [ऋ.] प्र (भवसि) इति, [तै.] φप्र-दाशुषे इति च योगः। एवं पृ १५५६ सस्थं. दद्धि इति निर्देशो नेष्टः।

१, ७, १३, ३†; प्र···ददीरन् ऋ ७,६४,१.

प्र···ददुः ऋ ३, ५८, ४; ¶प्रदास्यामि तै २,४,१२,४-६; ३, ३, ७,१; ६, ५, १, १[२]; २; मै २,४,३[३]; ४, ६,५; काठ १२, ३[२]; २७, १०[२]; ¶प्रादात् काठ ६,२; ८, १५; क ४, १; ८, ३; †प्रादाः[a] ऋ १०, १५, १२; मा १९,६६; का २१, ४,१६; तै २, ६,१२,५; शौ १८, ३, ४२; ४, ६५.

¶प्रदीयते मै ४, १, ११; काठ ९, १२; प्रदीयुते मै १, ११, ५¶; शौ १२, ४, ३३; ४०; प्रदीयते ¶काठ १४, ५; ३१, १३; ३४, ५; पै १७, १९, ३; १०; प्रदीयताम् पै १०, २,६; प्रदीयेत तै २,२,८,४¶.

†प्र···दद्रिरे[b] ऋ ७,९०,१; मा ३३,७०; का ३२,६,१.

प्रदापयते मै ४, १, ३¶[c]; ¶प्रदापयति तै २, १, ४, ८;२, ८,४; ५,४,९,३; मै २, ३,१३; ५,४[२]; ३,३,९; प्रदापयति काठ ११, १०¶; ¶प्रदापयति काठ १३,५[२]; ७[२]; २१,९[२]; ३१,२[e]; ३५,१८; ¶क ४७,२[e];४८,१६.

¶प्र-त्त,त्ता– -त्तम् तै २, ३, ८,४; मै १,६,९; २,१,९; –त्ता तै १, ७,१,२[२]; –त्ताः काठ ३१, २[d]; क ४७,२[d]; –त्तान् तै २,३,६,२; मै २,२,१३; ४, १,३[d]; २, २; पै ६,१५, १§; –त्ताम् तै २,३,६, २; ७, २, २, ३; काठ २१, ९; –त्ते तै ५,४,९,३; मै २, ५, ४; ३,३,९; –त्तौ मै २,५,४;३,१,७.

¶प्र-त्ति[e]– -त्तिम् मै २, ४,३; काठ २१, ९; –त्यै तै ५,४,७,२.

प्र-ददत्– -दत् पै ११, ५,९; १६, ४७,२.

प्र-ददिवस्– -दुषे शौ १२, ४, ३५; ३६; पै १७,१९,५;६.

प्र-दातृ– -¶ता तै १,७,१३, ४‡[f]; २,१,२, ६; ४,२; मै २, १, २; ७;२,८;१३;३,५; ५,७;११; ४, ३,३; काठ ८,८; १०, ३;६;८[२]; ११; ११,२[२]; १३, १;७;८;१२; ३४,९;३५,१७; क ७, ३; ४८, १५; §शौ ३,२९,४;५; –¶तारः तै ६, ६,१,४; मै २, १, ८; २, ७;४, ८;५, ७; ३, ९, ४; –तारम् मा ७,४६[g]; ११,८३[h]; का ९,२,७; १२,७,१८[h]; तै १, ४,४३,२;७,१३,४;२,२,८,४¶; ४, २,३,१[h]; ५,२,२,१[h]; ६,६, १,४; मै १,३,३७; २, १०,१[h]; ४, ८,२¶; काठ ४, ९[i]; १६, १०[h]; १९,१२; २८,४[i]; क ३, ७; २५,१; ३१, २; ४४, ४; पै ३,३४, २; –¶तारौ मै २,१,४; ७; ३,६; काठ १०, १; २; ११, १; –¶त्रे तै २, २,८,४; ३, २, ८; ५,५,२; मै २,२,१३[२].

प्रदात्री– -त्री काठ १३,७¶.

प्रदात्रि(क>)का[j]– -का मै २,५,७¶.

प्र-दातोस्(:) तै ३,१,८,२¶.

¶प्र-दान– -नम् काठ २८, ३; क ४४,३.

प्र-दाय मै १, ७, २¶.

प्र-दीयमान[k]– -नानाम् काठ २८, ६; क ४४,६.

?प्रदायुरेदिमां···येमिरे[l] पै ९,१२, ६.

?प्र दा ध्वों चति[m] पै १,६५,१.

¶प्र-दाव[n]– -वात् मै ३,१,९[o].

प्र-दाव्य[p]– -व्यः, -व्ये तै ३,३,८,४¶

---

[a]) = सपा. आपश्रौ १,१०,१४ प्रमृ. । मंत्रा २,३,१७ तु प्रादात् इति पाभे. । [b]) वैतु. उ. म. < √दृ [विदारणे] ।

[c]) सपा. प्रदापयते <> प्रदापयति इति पाभे. ।

[d]) सपा. प्रत्ताः <> प्रत्तान् इति पाभे. ।

[e]) गस. उप. भावे क्तिन् प्र. (वैतु. तै. पपा. नावग्रहः) । [f]) पाभे. पृ १००७ *h* द्र. ।

[g]) तु. भा. उ.; वैतु. म. प्रमृ अन्यथायोजुकः ? ।

[h]) तु. सस्थ. टि. प्र···तारिषः ।

[i]) वैतु. SI. अन्यथा संकेतयमानः ।

[j]) तु. टि. उपद्रष्ट्रिका– ।

[k]) सपा. मै ४,६,९ °धीय° इति पाभे. ।

[l]) पाठः ? (√वृध् [वृद्धौ] > भावे *वर्ध– > √वर्धाय >)*वर्धायु– > -यवः पुरा इद् इमां देवाः (√यव् [योगे] >) यत्त– > -त्ताः (तु. पृ १६२९ ? देवायत्ता इत्यत्र शोधः) प्रजाप (तिना >)त्या (तु. पृ २१२९ *b*) साध्याश्च येमिरे इति पादयुग-शोधः । [m]) पाठः ? (प्र√धा >) प्र-धत्स्व (उद् √चृत् [नाशने] ल्यपि >) उच्-चृत्य इति द्वि-पदः शोधः । [n]) नाप. (दावानल-) । व्यु. ? । प्रास. उप. *व्रत्– (व्रतति-, तदुपलक्षित-वन्यतृणादि-) + (√तप् > कर्तरि) तापु– > उस. *व्रत्-तापु– > नैप्र. यनि. दाव–इति । पृ. १६२९ *t* टि. यदुक्तं तत्रायं विशेषः । [o]) पामे. वैप ४ द्र. ।

[p]) = प्र-दाव– । उप. कर्तरि ण्यत् प्र. इति ततो विशेषः (वैतु. पमा. प्रमृ. < प्र√दु इतीव कृत्वा प्र-दा°

प्र √द्युत् > दविद्युत् > ϕप्र[a]-दविद्युतत्- -तत् ऋ १०, ४३, ४; शौ २०,१७,४†.

प्र-द्यो[b]- -द्यौः शौ १८,२,४८.

प्र √द्रु, प्रद्रवन्तु ऋ १०, ११२, २[c]; प्रद्रव,>वा ऋ ५, ३१, २[d]; ८, ४, [१२ (५३,४); ६४, १०]; ८२,१[d]; शौ ३,४,५[e]; ४, १२,६; १८,३, ८; पै ३,१, ५[e]; २०, २८, २; †प्र···द्रव ऋ ८, १३,१४;९,८७,१; खि ३, ११, २; कौ १, ५२३; २, २७; जै १, ५४,१; ३, ३, ६; ¶प्राद्रवत् तै ५,७, १०, १; काठ ६, १; २[४]; १३, ३; क ३, १२; ४, १[४]; प्र···अद्रवत् ऋ ८,१०१,३.

?प्रद्रुपः[f] पै ३,३७,१[२].

प्र-द्वार[h]- -रे खिसा २९, ४३.

प्र √धन् (वधा.), प्र...दधन्युः ऋ ४, ३,१२[g].

प्र-धन[h]- -नस्य ऋ १, १६९, २; -ने ऋ १, ११६,२; १०,१०२, ५; पै २,२५,२; -†नेषु ऋ १०, १५४, ३; शौ १८,२, १७; पै २०, ४०, ८.

प्र-ध(न्य>)न्या[i]- -न्यासु ऋ १०, ९९,४.

प्र √धन्व्, ¶प्रधन्वति तै ३,२,३,४; काठ १२,१२; २१, २; ६; २२, ६; २५, ९; २६, २; २७-२८, १; २९,३;८; ३७, ११; क ३१, १७; २१; ३४, १; ४०, २; ५; ४२,१; ४५, ४; †प्र···धन्वसि ऋ ९, २४, ३; कौ २,३१२; जै ३,२५,९; †प्र···धन्वन्तु ऋ ९, ७९, १[j]; २; कौ १, ५५५; जै १, ५७, २; †प्रधन्व,>न्वा ऋ ९,९७,५२;१०६,४[j]; १०९,१[k]; ११०,१[k]; कौ १,४२७[k];४२८[k]; ५४१; ५६७; २,४५४; ७१४[k]; ७१७[k]; जै १,४२,१[k]; २[k];५५, ११; ५८,२; ३, ३४, १२; ५९, ६[k];९[k]; शौ ५,६,४[k]; पै ६,११, ५; प्राधन्वन् मै ३, ८, ६[२]¶. †प्र···अधन्विषुः ऋ ९, २४,१; कौ २,३११; जै ३,२५,७.

प्र √धम्, प्रधमाति शौ १८, २,२८[l]; प्र···धमतु शौ ३, २, २; पै ३, ५, २.

प्र √धा, ¶प्रदधाति तै २, ३, २, ९; ५, २, ९, ५; ५, ५, २; मै ४, १, १२[२]; ¶प्रधत्तः मै ४, ६, १;३; प्र···प्र···दधाथे[m] ऋ ७, ६१, ३; †प्र···दधातु[n] शौ ३, २०,३[o]; पै ३, ३४, ४; ¶प्रदध्यात् मै ४,६,६; काठ ११, २; २८,१; क ४४,१; प्रदध्युः काठ ३४,७¶.

प्र···दधिरे ऋ १,१५१,२.

प्र-धि[p]- -†धयः ऋ १, १६४,४८; शौ १०,८,४; पै १६, १०१, ७; -धिः शौ ६, ७०,३; -धिम् ऋ १०,१०२, ७; १३८, ६; -धी ऋ २, ३९, ४; तै ७, ४, ११, २¶; काठ ३३, ३†; -धीन् ऋ ४, ३०, १५; -धौ शौ ६, ७०,३.

प्र-धीयमान- -नानाम् मै ४,६,९[q].

प्रधाक् प्र √दह् द्र.

प्र √धाव् (गतौ), प्रधावति ऋ १०, १५४, १; शौ १८, २, १४†[r]; †प्र···धावतु ऋ १०, १४५, ६[s]; शौ ३, १८,६[s]; पै २, ३३, २[s]; १९, २९, ६; प्र··· धावत ऋ ८,१००,७.

-अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८३)।

[a]) तु. सा.; वैतु. GW. ग. अभाव इति।

[b]) नाप.। प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८३)।

[c]) 'तेन (रथेन) तूयम् आयाहि' इति, 'ते हरयः प्रद्रवन्तु' इति च वाक्यभेदः (तु. PW. GW.; वैतु. सा. याहि = आयाहि इति कृत्वा 'तूयम् आ [स्वाभ.] प्रद्रवन्तु इत्याकारकं द्वितीयं वाक्यमिति ?)। [d])तु. सस्थ. टि. आ।

[e]) सपा. मै २,२,११ प्रेहि इति पामे.।

[f]) पाठः ?(प्र √द्रू [हिंसायाम्]>) *प्र-द्रू-(नाप.[अस्त्र-]) >-द्रुवः [द्वि३] इति शोधः (तु. पृ· १६४५ *g*)।

[g]) धा. प्रगतौ वृत्तिः (तु. सा. MGS.; वैतु. वें. < √ध्वन् [शब्दे] इति, ORN. < √धन्व् [गतौ] इति?)।

[h]) नाप. (संग्राम- [तु. निघ २,१७])। गस. उप. अधिकरणे ड्युः प्र. उसं. (पाउ २, ८१ [वैतु. या ९,२३ यनि. वस. इतीव ?])। धा. हिंसायां वृत्तिः।

[i]) विप. ([*उर्वरा-] गो- [भूमि-])। गस. उप. कर्तरि ण्यत् प्र. तित्-स्वरश्च। धा. वृद्धौ = प्रजनने वृत्तिः (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. < प्र-धन- इति ?)।

[j]) तु. सा.; वैतु. PW. GW. अनुपसृष्टं ब्रुवाणौ।

[k]) तु. सस्थ. टि. परि। [l]) पामे. पृ २१३८ *c* द्र.।

[m]) तु. वें GW.; वैतु. सा. प्र[२] (रिरिचाते) इति क्रिउ.।

[n]) पामे. पृ २१७५ *o* द्र.।

[o]) तु. सा.; वैतु. WI. ग. अभाव इति।

[p]) नाप. ([चक्र-वाह्य-] वलय-)। गस. उप. कर्मणि किः प्र.। [q]) पामे. पृ २१७६ *k* द्र.।

[r]) प्रधावधि इति RW.। [s]) तु. सस्थ. टि. अनु ।

प्र√धी(दीप्तौ)>दीधी>प्र-दीध्यत्- -ध्यतः शौ १०, ४,११; पै १६, १६,१.

प्र-दीध्या(न>)ना- -ना ऋ १, ११३,१०.

प्र-धीयमान- प्र√धा द्र.

प्र√धू>दोधू>†प्र-दोधुवत्- -वत् ऋ २, ११, [१७; १०, २३, १ϕ[a]]; कौ १, ३३४ϕ[a]; जै १, ३५, ३ϕ[a].

प्र√धृ, प्रा(<प्र)···ध्रियन्ते? पै १७, २९,३.

प्र√धे > धापि, प्रधापय मै ४, ९, ७[b].

प्र√ध्रज्, प्र···अध्रजन् ऋ १, १६६, ४.

¶प्र√ध्वंस्, प्र···ध्वंसते मै १,९,३; प्राध्वंसन्त मै १, ९,३; काठ ९, ११.

?प्रध्वांरक्षा पै ४,१८,१.

प्र √नभ्, प्रनभताम् शौ ७,१९,२[c]; प्रनभस्व शौ ७, १९, १[d].

प्र-निर्√धम्, प्र···निर्···अधमः[e] ऋ १,३३, [५(६,४१,३)].

प्र-निः√शुच् (दीप्तौ), प्र··· निः··· शोशुचन्त ऋ ७, १,४.

प्र√नृत्, प्रानृत्यत् शौ १०, १०,१४; पै १६,१०८,३.

प्र-नृत्यत्- -त्यन्तः शौ ८, ६, ११; पै १६,८०,१.

प्र-पण[f]- -णः शौ ३, १५, ४; पै १९, ४९, २; -णम् शौ ३, १५, ५; ६[g,h].

प्र√पत् (गतौ),>पाति, पापत्, पिपतिष, प्र···पतति पै १७, ३४, ११[i]; प्रपतन्ति मै १, ६, ७¶; प्र···पतन्ति तै ३, ४, ३, ५¶; ?प्रपताति[j] पै ८,१६, ६; २०, ४७, ८; प्रपतात्[k] ऋ १०, १६५, ५; पै १९, १३, १६†; प्रपतान् ऋ १०, २७, २३; ?प्रपतानु[l] पै ९, २५, १-१६; प्रपत, > ता ऋ १०, ९७,१३; मा १२,८७†; का१३,६,१३†; तै ४, २,६,४†; मै २, ७,१३†; काठ १६,१३†; क २५,४†; शौ ६,१०५,१-३; ७,१२०,१;१४, २, १९; पै ५, ३४, ५; ११, २, १४; १७,३८,७?[m]; १८,८, १०; १९,३७,१५†; २०, १७, ७; प्र···पत शौ ७, १२०, १; पै २०, १७,७; प्रपततम् पै २०, २२,८; प्रपतत शौ ६, ८३, १; पै १,२१,२;¶ प्रापतताम् काठ ३०, १; क ४६, ४; प्रापतन् मै १, ६, ७[2]¶; प्रपतेत् ऋ १०, ९५, १४; प्र···पतेत् काठ १९, ८¶.

प्रपपात पै ३, ३९, ६?[n]; प्रपतिष्यति शौ ६, ८३, ३[2]; पै १,२१,४[2]; प्रापप्तत् शौ ५,३०, ९; पै ९, १३,९; प्र···पप्तन् ऋ २, ३१, १; प्र···पप्तन् ऋ ६, ६३, ६[o]; प्रपप्तः ऋ १०, ९५, १५.

प्रपातय शौ १९, ५०, ४; पै ५, ३३,९; १४,४, १४; १९, ३६, १७; २०, ५२, १०.

प्र···पिपतिषति शौ १२, २, ५२[i].

प्र···पापतीति ऋ ६, ६,५.

प्र-पतत्- -तन् शौ ६, ८, २; १९, ५०,४; पै १४,४,१४.

प्र-पतन- -नम् पै १९, ४७, ८.

प्र-पात- -तः पै २,८१,५.

---

[a]) तु. विव. भ. PW. GW.; वैतु. वें. सा. [ऋ.] प्र···भूत् इति, सा [कौ.] वि···भुवत् इति ।

[b]) सपा. तैआ ४,८,२;५,७,३ प्रदापय इति पाभे. ।

[c]) पाभे. ?प्रसदस्यते टि. द्र. ।

[d]) पाभे. पृ ९१५ *e* द्र. ।

[e]) तु. स्क. सा.; वैतु. वें. प्र (अतिष्ठथाः) इति ।

[f]) नाप. (वाणिज्य-) । शेषं प्रति-पण- इत्यत्र टि. द्र. ।

[g]) =सपा. माग्र २,२६:७ हिग्र १,१५,१ । आपमं २, २२,४ तु प्र-पणत्->-णन् इति पाभे. ।

[h]) पाभे. पृ २१५० *b* द्र. ।

[i]) सपा. प्र···पतति <> प्र···पिपतिषति इति पाभे. ।

[j]) पाठः ? °तासि (लेटि मपु१) इति शोधः । यद्वा प्र-पत, अतः इति द्वि-पदः शोधः (तु. [नृको. पै २०,४७,८]) । सस्थ. ?शुकज्ञालि>शुक-ज्ञाति- बस.> °ते (सं१) इति, ?शुकः>शुकः इति, ?कुकीतकः>कु-कीरकः इति, ?स्वके>स्रुके (°स्रुक्‌णी) इति, ?त्रिपुं>त्रपुना इति, ?शिप्यसि > (√अश् [भोजने]>) अशिष्यसि इति, ?पुत्थगी>पुत्थगि (सं१) इति च शोधाः ।

[k]) सपा. °तात् (माग्र २,१७,१ च)<>°दात् (सा. W. °तात् इत्येव) इति पाभे. ।

[l]) पाठः ? प्रपतन्तु इति शोधः (तु. तत्रैव सप्तदशे मन्त्रे अव(?अप)···गच्छान् इति पाभे. । पृ ४४९ अव···गच्छात् इत्यत्र शोध इष्टः ।

[m]) पाठः ? (तु. सपा. शौ १२,३,२७ पचता इति पाभे.) ।

[n]) छन्दस्तः प्र° इति पाठः ? [o]) तु. सस्थ. टि. अनु ।

प्र-दिव्[a]– -दिवा ऋ ५, ६०, ८; –†दिवि[b] ऋ २,१९, १[c]; ३६, ५; ३,४६, ४; ५, ६२, ४; ७६, ४; ६,२१, ८; ४१,३; ७, ९८, २; शौ २०,६७,६;८७;२.

?प्रदिवः[d] ऋ १,५३,२[e];१४१,३; २, ३,१[f]; ३, ३६,२[g]; ३८,५; ४३, १[h]; ४७,१[i]; ५०,२;५१,४; ४, ६, ४; ७;८; ३४, ३; ५, ८, ७; ६, ५,३; २३; ५;४४, १२;६२, ८; ७, ९०,४; ९, ७२, ४; १०, ५, ४; ३७,३; खि ५, ७, २,७; तै १,४, १९, १†; मै १, ३, २२; ४, १३, ७; काठ ४, ८†; १८,२१; क ३,६†; शौ १,१५, १[j];२०,२१,२†;पै१७,२५,६†.

प्र√दिश्, >देदिश, प्र···दिदेश पै १७,३५,४[k]; प्र···अदिक्षि ऋ ५,४३,९.

प्र-दिश्[l]– -दिक्षु काठ ३९, ५; –दिशः ऋ १,१६४,४२;६,७५, २[m]; ७,३५,८; ८,१००, ४; ९, ८६,२९;१०,१९,८;५१,९;५६, ७; ५८, ४; १२१,४; १२८, १; खि ४,५,२८; ११,१२‡[n];५,३, ४; मा ६,१९;१८,३२;३६;२५, १२†; २७,१; २९, २; ३९†[m]; ३२,४; ११; का ६, ४,४; २०, १, ३; ७; २७, १०, ३†; २९, १,१; ३१, १, २; २,३†[m]; ३५, ३,४; ८; तै १,३,१०,२; ३, ३, १०, १; ४, १,७, १; ८, ५†; ६, ६, १†[m]; ७, १२, १; २; १४, १; ५, १, ८, ६; ११, १¶; मै १,२, १०; १७;४, १†; २, १२, १[2]; ५; १३, २२†; ३, ४,६; १६,२; ४, १४, १; ११; १४; काठ ३, ७; ४, १४†; ७, १२; १८, १३[2]; १६; ३१,१४; ३७, १०; †४०, १; १०; ४६, १†[m]; २; क २,१४;२९,२[2];४; जै १,१२,१०; शौ १, ११, २; ३०,४; २, ६, १; १०,३;४; ३, ४,१; २; २०, ९; २२, ५; २४, ३; ४,२,५†; ११, १; १५, १; २०, २; ३५, ५; ५, ३, १†; २८,२; ६,४०,२; ८, ५,३; ९, २, ११; २१; १५, १९; १०,६, १९; ७, १६; ३५; ११, २,१०; ७,१२; ८,२२; १२, १,४; ३१; ५५; ३, ३०; १३, १, ३८; २, ३३; ३४; ३, १; २०; १७, १, १६; १९, १, ३; १०, ८†; १४, १; २०, २; ३३, ५;४५, ३; २०,१०७,१३; पै १, ५,२; १४, ४; २७,४; ८४, १; १०२, ३; १०८,२; २,३, २; ३; ७३, १; ७६,६; ३, १,१; २; १८,६; २५,१; ३३,१; ३४, १०; ४,१, ६;३,४; ५, ४,१†;७,१;३०,६; ६, ३,२;६; १८, ६; ८, ६, २; ९, १६, ३; २०, ५; २३, ४; १२,५,५; ६,१२; १३, ८, ८†; १०, ८; १२, १३; १५, ४, ३; १०,२†; १४,१०; १६, २७,३, ४४,१; ६९,५‡[o]; ९;७६, १०;

इत्येवमवगृह्णन्तः) । यश्लोके वनवाचकं दाव- इति, तद् व्यु. दृष्ट्या पृथगेव (वैतु. अन्ये [तु. K.] तेनैव योजुकाः) ।

[a]) विप. (केतु-) । प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८३) ।

[b]) वा. क्रिवि. [नित्यम्, सततम् (तु. सा. PW. GW. WAG [३,१२१ c] प्रमृ.)] ।

[c]) वैतु. वें सा. विप. इति ? ।

[d]) स्वरूपम् ? पुराण-नामन्- इति निघ [३,२७] । प्र-दि° इति पपा. । प्र-दिव्–>यनि. पं१ इति कृत्वा क्रिवि. (=प्रगत-दिवसादारभ्य,पूर्ववत्, पूर्वेष्वहःसु) इति या [४,८] वें. सा. PW. GW. WAG. [३,१२१ c] प्रमृ. । वस्तुतः विप. = त्वरावत्-, वलवत्- प्रमृ. । (प्र√दा [वधा.] > भावे) *प्र-दि– + मतुवर्थे वसुप् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२१) इति वा. क्रिवि. इति तु मतम् । विशेषः यथायथम् उत्तरत्र टि. द्र. ।

[e]) विप. (इन्द्र-) । प्राति. ? (प्र√दा>भावे) *प्र-दि– + (√मृ>भावे) *म्र–> वस. *प्रदि-म्र–> नैप्र. यनि. वा. क्रिवि. इति मतम् ।

[f]) वैतु. वें. स्क. भा. सा. एतदादिषु स्थलेषु विप. ([पुरातन-] इन्द्र- प्रमृ.) इति कृत्वा प्र-दिव- (वस. समासान्तः अप् प्र.) इति ।

[g]) वैतु. सा. प्र-दिव्- [क्विबन्तम्] >यनि. द्वि३ इति ।

[h]) वैतु. सा. प्र-दिवस–>यनि. क्रिवि. इति ।

[i]) <प्र-दिवस– । धा. *तृतौ वृत्तिः । शेषं प्र-तिपद्– इत्यस्य पर्यायभूतस्य पाभे. टि. द्र. ।

[j]) वैतु. सा. विप.>नाप. (पुरातन-देव-) ।

[k]) पाभे. पृ १९१९ *m* द्र. ।

[l]) नाप. (दिग्-विभाग-) । गस. उप. क्विन् प्र. (पा ३, २,५९ [वैतु भा. तै १, ३,१०,२ पक्षान्तरे प्रास. इति ?]) ।

[m]) पाभे. पृ २०९१ *d* द्र. ।

[n]) सपा. ऋ १०,१२१,५ प्रमृ. विभे. ।

[o]) सपा. °शः<>°शा इति पाभे. ।

७८, ५; १०४, १०; १५०, ८; १५२,५; १५४,२; १७, १, ५; ४, १; ६,३; ८,६; १०,७;३८, ९; १८,१८,८; २३,९; २४,१; ३१, ८; १९, ३८,९; ४३, १५; २०, २१, १०; –दिशम् ऋ २, ४२, २; ९, १११, ३; मा १७, ६६; का १८,६,२; तै ४, ६, ५, १; ५, ४, ७, १; मै १, ६, २; काठ ७, १३; १८, ४; २१, ९; क ६,३; २८,४; कौ २, ९४१†; जै ४,१,२†; शौ १२, ३, ७; पै १७, ३६, ७; –दिशा ऋ १, १०१, ७; १६४, ३६[a]; १०, ११०, ४;७; मा २०, ३९; २९, ७; २९; ३२†; का २२, ४, ४; ३१,१,७; †४,५; ८; तै ५, १, ११,३¶; मै ३,११,१; १६, २; ४, १३, ३[2]; काठ १६, २०[2]†; ३८, ६; ४६, २†; †शौ ५,१२, ४;७; ९, १५, १०[a]; –दिशि ऋ २,१२,७; १०,११०, ११[b]; मा २९,३६†[b]; का ३१, ४, १२†[b]; तै ३,३,११,४; मै ४, १३,५†[b]; काठ १६, २०†[b]; शौ १,९, २; ४, २३,७; २८, १; ७, २६, २; २०, ३४,७†; पै १, १९, २;४, २३,७;१३, ७, ७†; २०, ३,८; १५,२.

प्र-दिशत्- -शन् काठ २, १५.

φप्र-दिशमान- -नः ऋ ३, ३१, २१.

प्र-दि(ए>)ष्टा- -ष्टाः ऋ ३, ३०, १२.

प्र-देदिशत्- -शत् ऋ १०, १०२, १०.

¶प्रा(<प्र)-देश[c]- -शम्ऽ-शम् काठ २५,९; क ४०, २; –शेन काठ २५,७[2]; क ३९,५[2].

¶प्रादेश-मात्र- -त्रः काठ १०, ४[2]; ११,५; ८; –त्रम् मै ३,२, ७; काठ२०,३;७; क ३१,५;९.

¶प्रादेशमात्री- -त्री मै ३, १,२;७; –त्रीः काठ ७, १५; क ६, ५; –त्रीम् काठ १९, ६; क ३०,४.

?प्र दि शो रो नु द स्थे[d] पै ५,२७,५.

प्र√दी> दीदी, प्रदीदयत् ऋ ८,६, २४.

प्र…दीदियुः ऋ १,३६,११.

प्र-दीध्यत्-, प्र-दीध्यान- प्र√धी द्र.

प्र√दीप्> दीपि, प्रदीपयामसि खि ३,१५,१९.

प्र-दीयमान- प्र√दा द्र.

प्र√दु, प्रदुनोति पै ९, १५, ४[e]; प्रदुनोतु पै ९,१७,३[e].

?प्र दु द्रु दः शौ २०,१३०,१२[f].

प्र√दुह्, प्र…दुहते तै ३,१,१०,३.

प्र-दुग्ध- -ग्धस्य पै ६, १५,७.

?प्रदूत्ताय[g] पै १९,४९,१५.

प्र√दृ, दृ[h] (वधा.) प्र…दर्पि ऋ ६, २६,५; प्रदद्रुः ऋ ४,१९,५[l].

प्र-दर[j]- -रान्[k] मा २५, ७; का २७,७,१; मै ३,१५,९; –¶रे तै ३,४,८,५; ५, २,४,३; काठ ९, १६.

प्र√दृप् > प्र-दृप्ति- -प्तिः ऋ ६, ३, २.

प्र√दृश्, >दर्शि, प्र…अदृश्रन् ऋ ७,७६,२.

प्र…ददृशे ऋ १०,४८,१०.

प्रदर्शय शौ ४, २०,९[1];११,११, १; १५; २२; २४.

प्र-देदिशत्- प्र√दिश् द्र.

प्र-दोधुवत्- प्र√धू द्र.

प्र-द्रो(पा>)पु[m]- -पम् ऋ १, १९१,५; मै १, ८,७[2]¶; पै ४, १६,४†.

---

a) पाभे. पृ २१७७ *o* द्र.। b) =सपा. तैब्रा ३,६, ३,४ या ८,२१। शौ ५,१२,११ तु प्रशिषि इति पाभे.।
c) नाप. (प्रमाण-विशेष-)। गस. उप. करणे वञन्तम्। एवं वैप३ शोधः द्र.।
d) पाठः? प्रति सूरिर् (नि√धा [*निवासे]>[अधिकरणे]) *नि-धस- [निवास-स्थान-] > [तद्दाचारे क्विपि] √निधस् > निधस्ते [आश्रयः संपद्यते] इति शोधः [तु. सपा. तै ४,२,५,४ काठ ३८,३ वि-चष्टे इति पाभे.? (यत्र नि√क्षा [*निवासे] > अधिकरणे *नि-क्षस- [निवास-स्थान-]>[तद्दाचारे क्विपि] √*निक्षस् > निक्षष्टे [नीडं भवति] इत्येवं शोधः)]। 'शिरः शिरः (एकम् एकम्) प्रति (कप्र.) सूरिः (*वासयित्री भवन्ती [तत्-कृते]) निधस्ते' इति वा।
e) यक्र. सपा. शौ ५,१७-१८,४ विदुनोति, विदुनोतु इति पाभे.।
f) पाठः (तु. शंपा. सात.)?। RW. ?प्रदुद्रुवुः इति, सपा. खि ५,१५,८ ?प्रदुद्रुदः इति च पाभे.।
g) पाठः? प्र-दस->-साय इति शोधः?।
h) विदारणत्वरादिषु धा. वृत्तिः।
i) धा. त्वरायां वृत्तिः (तु. [वा. कृते] पृ ३२० *r* टि.; वैतु. वें. GRV. MW. प्रभृ. विदारणे वृत्तिरिति, सा. GW. ORN. प्रभृ. यनि. रूपम् <√द्रा इति च)।
j) नाप. (विवर-)। गस. उप. अप् प्र. थादि-स्वरश्च।
k) प्रकरणतो देवतोपचारः। l) सपा. पै ८, ६,१० दृशे कुरु इति पाभे.। m) नाप.। प्रास.।

प्र√पृच् > प्र-पृञ्चत् > °ञ्चती- -ती ऋ १,२,३.

प्र-पृथक्[a] शौ ६,१२२,५; १०,९,२७; ११, १, २७; पै १६, ९१, ७; १३८,८.

प्र-पौत्र- -त्रः पै ५, ४०, ५; -त्राः पै ६,२२,१२.

प्र√प्याय्,प्यै, > पी, प्र···प्यायन्ते तै १, ६,११, ४¶; प्रप्यायताम् शौ ४, १५, ११‡[b]; प्रप्यायस्व ऋ ९, ६७, २८; प्राप्यायन्त तै १,६,११,४¶.

†प्रपिप्ये ऋ ९, ९३, ३; कौ २, ७७०; †प्र···पिप्ये ऋ ९,१०७, १२; कौ १, ५१४; २, ११७; जै १, ५३,४; ३,१२,४.

†प्र···पीपेथ[c] ऋ ८, ५०, ६[d]; खि ३, २, ६; प्रपीपय[e] ऋ ३, १५,६.

प्र-पी(त>)ता- -†ताः[f] ऋ ७, ४१, [७;८०,३]; मा ३४, ४०; शौ ३, १६,७; -ताम् शौ ६, १०८,२[g,h].

प्र-पीन,णा,ना- -णाम् पै १९, ५२, ११‡[i]; २०,३,४[i]; -नम् मा १७, ८७[j]; का १९,१,११[j]; काठ ४०, ६[j]; शौ ११,१, ३४; पै ५,४०, ५; १६,९२,४; -ना पै २,३३, १; -नाः शौ १२, ३,४१[k]; १८, ४,६; -नाम्[i] मा १७,७४; का १८, ६, १०; तै ४, ६, ५, ४; मै२,१०,६; काठ १८,४; क२८, ४; शौ ७,१६,१; पै९, १६,३.

प्र-प्यात- -तम् तै ५, ५, १०, ६[j].

प्र-प्रति √मुञ्च्, प्र···प्रतिमुञ्चन्तु[l] पै २०,३१,६.

प्र√प्रथ्, प्र···प्रथताम् खि ५,७, १, ५; मै ४,१३,२; काठ १५,१३.

?प्रप्रावो[m] ऋ १,१२९,८.

प्र√प्रुथ्, प्र···प्रोथति, प्र(प्रोथति) मै ४, ४,८.

प्र-प्रुथ्य>थ्या ऋ ३, ३२, १; खि ५, ७,४, ११.

प्र-प्रोथु[n]- -थाय[o] मा २२, ७; का २४,३,१; मै ३,१२,३.

प्र-प्रोथत्- -थते[o] तै ७,१, १९, १; काठ ४१,१०.

प्र√प्लु, ¶प्रप्लवन्ते तै ७, ५,१, २; ३,२; प्रप्लवन्ताम् शौ ३, ६, ७; ९, २, १२; पै ३, ३, ७; १६, ७७,२; प्रप्लवस्व? पै ३,३७,१.

प्र-प्लुत- -तः मा ८, ५९; का ९, ७,७; तै ४, ४,९,१.

प्र-फर्वन्[p]- -र्वणि पै १९, २,१२.

?प्रफर्वाः[q] पै ९,४,६.

प्र-फर्वी[r]- -र्वी मै १,६,१२[s]; २,१२, १६[s]; -र्वीम् पै १९,५१, १२[t]; -र्व्यम् ऋ १०,८५,२२; मा १२, ७१[t]; का १३, ५,१०; तै ४, २, ५,६[t]; मै २, ७,१२[t]; काठ १६, १२[t]; क २५, ३[t]; शौ ३, १७, ३[t]; ५,२२,७; पै १३,१,९.

प्रफर्वी-दा- -दाः काठ ३९,९[s].

---

a) अव्य.। सुप्सुपीयः समासः अन्तोदात्तश्च ।

b) पामे. पृ २१८२ *p* द्र.।

c) वैतु. GW. अनुपसृष्टं तिङ्वृत्तमिति ।

d) पृ २११३ सस्थ. प्र इति नेष्टम् ।

e) तु. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. √पा [पाने]>पायि> लुङि रूपमिति ।

f) सपा. प्रपीताः <> प्रपीणाम् <> पै ४,३१,७ प्रवीणाः इति, तैब्रा २, ८,९,९ आपमं १,१४,७ प्रपीनाः इति च पामे.। g) वैतु. W. WI.<√पा [पाने] इति ।

h) पामे. पृ २१३६ *h* द्र.।

i) सपा. प्रपीणाम् <> प्रपीनाम् इति पामे.।

j) सपा. प्रपीनम् (माश्रौ ६,२,६,२० वाश्रौ २,२,५,६ वागृ १, ३१ शुप्रा ३, ९० च) <> प्रप्यातम् (आपश्रौ १६,१२,११ हिश्रौ ११,५,७ च) इति पामे.।

k) सपा. पै १७,४०,१ समक्ताः इति पामे.।

l) सपा. शौ ७,८२,३ ते प्रमुञ्चन्तु इति पामे.।

m) पाठः? प्र-प्र √अव् [रक्षणे] > [लुङि प्रपु१] प्र-प्र-आवत् + उ इति शोधः। *प्र-प्राऽऽवद् उ > नैप्र. *प्रप्राऽऽव उ > छन्दस्तः यनि. इति च क्रमः। 'दुर्मतीनां परिवर्गे दरीमनि चेन्द्रोऽस्मे (अस्मान्) प्रप्रावद् उ (एव)' इति वा.। वीप्सायामुपसर्गाभ्यासः द्र. (तु. [अंशतः] स्क [या ६,४]; वैतु. पपा. प्र-प्र। वः इति द्वे पदे, वें. प्रप्र [भवति], सा. प्रप्र [कृष्ट-] स्वाअ., दु. प्रप्र [√ब्रू] इति च विविधो योगः)।

n) विप. (अश्व-)। गस. उप. अजन्ते थादि-स्वरः।

o) सपा. °थाय <> °थते इति पामे.।

p) भाप. (प्रबल-वेग-)। व्यु. ?। प्रास. उप. <√फर्व् [गतौ] इति। q) पाठः? प्र-फर्वी-> -र्व्यः इति शोधः।

r) नाप. (युवति-)। पपा. नावग्रहः। गस. प्र√फर्व् [*गर्भ-धारणे] + कर्तरि इः प्र. (पाउ ४,१४०)। स्त्री. ङीष् प्र. (पावा ४,१,४५)।

s) सपा. °र्वी <> °र्वीदाः <> आपश्रौ १७,५,१६ वैश्रौ १८,२१:१७ °र्विदाः इति पामे.। t) सपा. °र्वीम् <> °र्व्यम् <> आपमं १, १०,१ प्रभर्व्यम् इति पामे.।

प्र√वन्ध् > प्र-वन्धि(न् >)नी[a]- -नी पै १३,४,३[b].

¶प्रव(,व ⌊मै.⌋)भ्र[c]- -भ्रः मै २,२, १०[2d]; काठ १०, ९; -भ्राय मै २,२,१०; काठ १०,९; -भ्रेण[e] काठ १०,९[d].

प्र√वाध् ,> बावध् > प्र-बाधमा-(न>)ना- -ना मै ४, १४, ७‡[f].

प्र-बाधि(त>)ता- -ता ऋ १०, १०८,९.

प्र-बाबधा(न>)ना- -ना ऋ ७, ९५,१[f].

¶प्रवाहुक्[g] तै २,६,२,१[2]; ३,२,९, ५; ७,४,५,२[2]; ६,६, १०, १; मै ४, ६, २[3]; काठ २०, ६[2]; २४, ७; २५,२; २९,६; क ३१, ८[2]; ३७,८; ३८,५; ४५,७.

प्रवुद्बुदः खि ५,१५,८[h].

प्र√वुध् ,> बोधि, ¶प्रवुध्यते काठ २७, २; क ४२, २; ¶प्रवुध्यन्ते तै ५,२,२,६; मै ३, २,२; ४,५, ६; काठ १९, १२; क ३१, २; प्रवुध्यस्व शौ १४, २, ७५; पै १८,१४,५.

प्र···अभुत्सि ऋ ८,९,१६; शौ २०,१४२,१†.

प्रबोधय ऋ १,१२४,१०;१३४, ३; ८, ९, १७; १०, ४२, २; †शौ २०, ८९, २; १४२, २; पै १९, ५४, १; प्र···बोधय[i] मा २७,२; का २९,१, २; तै ४,१, ७, १; मै २,१२, ५; काठ १८, १६; क २९,४; प्र (बोधय)[j] ऋ ८,९,१७[3]; शौ २०, १४२, २[3]†.

प्र-बुद्ध- -द्धाय मा २२, ७; का २४,३,३; तै ७,१,१९,२; मै ३, १२,३; काठ ४१,१०.

प्र-बुध्[k]- -‡बुधा[l] तै ४,७, १४, ३; काठ ४०,१०; पै ५,४,२?[m]; -?बुधाम्[1n] ऋ १०, १२८,६; शौ ५,३,२†; -बुधि ऋ ८,२७, १९; -बुधे[o] मा ४,१४; का ४, ५,६; तै १, २, ३,१; मै १, २, ३; काठ २,४; क १,१६.

¶प्र-बुध्य मै ३,६,९; काठ २३, ५.

प्र-बुध्यमान- -नाय तै ७, १, १९, २; काठ ४१,१०.

प्र-बोधय(त् >)न्ती- -न्ती ऋ १, ११३, ⌊१४; ४, १४,३⌋; -न्तीः ऋ ४,५१,५.

प्र-भोत्स्यत्- -त्स्यते तै ७, १,१९, २; काठ ४१,१०.

प्र√ब्रू, प्र···ब्रुवते[p], प्र(ब्रुवते)[p] ऋ ५, ८७,२; प्रब्रुवन्ति ऋ १०, २७, ३; प्रब्रवीषि ऋ ४, ४२, ७; प्र (ब्रुवे) ऋ ५,६५,३[q]; प्रब्रवीमि ऋ ३,५४,१०; १०,७९,४; मा २३,५८; का २,३,१; २५,१०, ६; मै ४,९,२४[4]; काठ ४,१४[2r]; शौ ५,११,६; पै २,८७, १; ८, १,६; ९, १८,५; २०, २५, ६;

---

[a]) विप. (गुल्गुलु-)।

[b]) सपा. शौ ४,३७,३ प्रमन्दनी इति पाभे.।

[c]) व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। विप. (⌊वीर्यभृत्-⌋ इन्द्र-, वज्र-)। (√भर्व् ⌊हिंसायाम्⌋ > भावे) *भर्व- + (√भृ ⌊धारणे⌋ > कर्तरि) *भ्र- > उस. *भर्व-भ्र- > नैप्र. यनि. (वैतु. Sch ⌊ZDMG ३३, १९०⌋ व्यप. ⌊इन्द्र-⌋ इति ?)।

[d]) सपा. परस्परं पाभे.।

[e]) भावप्रधानो निर्देशः (= *प्रावभ्र्येण)। [f]) प्रब्रा° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. प्रब्रावधाना इति पाभे.)।

[g]) अव्य. (*सम-दिक्कालाऽवच्छिन्नग्रहण-वत्-)। व्यु. ?। (√पृच् ⌊संपर्के⌋ > भावे) *पृच्- + (√भृ ⌊धारणे⌋ > कर्तरि) *भृत्- > उस. *पृग्-भृत्- + (√भुज् ⌊*ग्रहणे⌋ > भावे) *भुज्- > वस. *पृग्भृद्-भुज्- > नैप्र. *प्रग्भृद्-भुज्- > *प्रवाहुज्- > न. द्वि१ सद् वा. क्रिवि. इति। प्र-ब्रा° इति पपा.।

[h]) पाभे. पृ २१७८ f द्र.। [i]) पाभे. पृ २१५१ i द्र.।

[j]) वैतु. सक्रत् वें. प्र (यच्छ) इति, सा. प्र (कल्पितम्) इति च क्रिड.। [k]) गस. उप. भावाद्यर्थे क्विप् प्र.।

[l]) सपा. °बुधा <> °?बुधाम् इति पाभे.।

[m]) पाठः ? (प्र√युध् ⌊हिंसायाम्⌋ > भावे) *प्र-युध्- > -युधा ⌊तृ१⌋ इति शोधः (तु. सूक्तो., सपा. शौ ⌊५,३, २⌋ ?निवृता टि. च)। पाभे. पृ १७९८ f द्र.।

[n]) पाठः ? (प्र√वृध् ⌊हिंसायाम्⌋ > भावे) *प्र-वृध्- > -वृधा ⌊तृ१⌋ इति शोधः (तु. सपा. पै ⌊५,४,२⌋ ?बहुधा टि; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. एव पाठ इतीव ?)।

[o]) च१ (तु. भा. सा. प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ. केनन्तमिति)।

[p]) तु. सा. GW.; वैतु. सा ⌊पक्षे⌋ प्र[2]···जाताः इति।

[q]) '?स्वश्वासः (*द्वि३ ⌊*दीप्तिमतः⌋) वाजान् (सोमान्) अभि (अभिलक्ष्य) चेतुना [चेतुन- > द्वि२ (चित्तवन्तौ, सन्तौ वा ⌊पृ १३२३ चेतु- > -तुना इति निर्देशो नेष्टः⌋)] सु (आशु) दावने (दानाय) प्र-ब्रुवे' इति वा. (वैतु. सा. वा. अन्यथा-दृक् सन् संदिग्ध-योग इव ?)।

[r]) सकृत् =सपा. मंब्रा १, ६, ९। मै १, ४,१ तु प्रब्रूमः इति, मै ४,९,२६ प्रावोचम् इति च पाभे.।

प्र√पथ् > १प्र-पुथ्य[a]– -थ्याय मै ३,१२,५[b].
प्र-पथ[c]– -थे ऋ १०, १७, ४; ६[3]; ६३,१६; मै ४,१४, १६[3]; काठ ७[d], २;९[2]; ¶; ३७, १४¶; क[d] ५, ३;८[2];¶; शौ ७, १०, १[3]†; १८,२, ५५†; ३, ४९‡[e]; –थेषु ऋ १,१६६,९[f].
प्रपथिन्– -०थिन् ऋ ६, ३१, ५; –थी ऋ ८,१,३०.
प्रपथिन्-तम– -मम् ऋ १, १७३,७.
२प्रपथ्य[g]– -थ्याय मा १६, ४३; २२,२०[b]; का १७,७, २; २४, ७,३[b]; तै ४,५,९,१; ७,३,१५, १[b]; मै २,९, ८; काठ १७, १५; क २७,५.
३प्रपथ्य[h]– -थ्याय काठ ४३, ५[b].
प्र√पद्, > पादि, प्रपदात् शौ ६, २८,१‡[i].
¶प्रपद्यते तै ६, ४-५, ३, ४; मै ४, १, ५; ६, ७; काठ २४, ४; काठ २६, २; ३१, ३; क ३७, ५; ४०, ५; ४७, ३; प्रपद्यन्ते खि ४, २, १०; मै १, १०,१९¶; प्रपुद्यन्ते शौ ९,११, ३; प्रपद्यन्ते ¶काठ २६,२; २६, १३; क ४०, ५¶; पै ७, १३, ९; १६,११६,४; प्रपुद्यन्ति खि ४, २, ७; प्रपद्ये खि २, ४, २; ६,५; ४,२,३; १२; मा ३,४३; २६,१[4]; का ३, ४,७; २६, १, १[4]; तै ४, ४, ५, १; २[2]; मै ४, ९, २[6]; काठ ३५, १०[2]; ३८, १४; ३९, ३; ४०,३;५; क ४८, १२[2]; शौ ५, ६, ११-१४; १९, ८,२[2]; प्रपद्यताम् पै ९, २५, ५; †प्रपद्यस्व ऋ ६, ७५,१६[j]; मा १७, ४९[j]; का १८, ४, १३[j]; कौ २, १२१३[j]; शौ ३, १९,८[j]; ११, १२,१८§; पै १, ५६,४[j]; प्रापद्यत तै ६, ५, ८, ४¶; प्रापद्यन्त तै ६,५, ६, ३¶; ¶प्रपद्येत तै ६,५,३,३[2k]; मै ४, ५, २; काठ २६, २; क ४०,५. प्रापादि शौ ५, १७, ४; पै ९, १५,४; प्रपत्थाः शौ ८, १, १०; पै १६, १,१०.
¶प्रपादयति तै ६, १,२, १; ३, २, ३; ४; ¶प्रपादयन्ति काठ २६,२; क ४०,५.
प्र-पद्य शौ१४,१,६४; पै१८,६,१२.
प्र-पन्न– -न्नः खि ४, २, ४; –न्नम् ¶ तै ६,५,६,३;८,५.
¶प्र-पादुक– -काः तै ५, ६, ९, १; मै ३, २,१; ७, ५; ४, ६, ६; काठ १९,११; क ३१,१.
प्र-पद्[l]– -पदोः शौ ६, २४, २[m].
प्र-पद[l]– -दानि शौ ८, ६, १५[n]; –दाभ्याम् ऋ १०, १६३, ४; शौ २, ३३,५†; ११, ४, १६[2]; २०, ९६,२१†; पै ४, ७, ६†; ९, ३,१३; १९, ८, १२[o]; २०, १९, ५†; –दे पै १६, ५३, ६; ८०,२[n];–देन मै १,५,११¶; शौ ६,४२,३[o]; –†दैः[p] ऋ ६,७५, ७; मा २९, ४४; तै ४, ६, ६,३; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१.
?**प्रपदसाम् अलक्ष्म्यम्**[q] पै २०,

a) विप. (दिष्टृ-। पूषन्-) । कर्तरि यत् प्र. उसं.(पा ३, ३,११३) । धा. *देशने वृत्तिः । b) सपा. प्रपुथ्याय<>प्रपथ्याय<>प्रपथ्याय इति पाभे. ।
c) नाप. (मार्ग-, यात्रा-) । प्रास. पूप. प्रकृति-स्वरः (तु. भा.; वैतु. सा [ऋ १, १६६,९] वस. इति) ।
d) पाभे. पृ१८९९ f द्र. । e) पाभे. पृ१८१८ l द्र. ।
f) उप. पादार्थे पद- इत्यस्य पर्याय इति कृत्वा यनि. = प्र-पद– [पादाग्रभाग- (वैतु. वें. सा. वस. सति उप. भाप. इतीव कृत्वा यनि. = पाद- इति, सा [पक्षे] = विश्राम-गृह- इति च, GW. GRV. यनि. = यात्रा- इति, PW. ORN. R [ZDMG ४८, १०८] LR. पाठः ? > प्र-पद– इति शोधः इति च ?)] ।
g) विप. (पूषन्-,रुद्र-) । तत्रसाधवीयः यत् प्र. [तु. भा.] ।
h) स्वरतो विवेको दुश्शक इति पृथङ् निर्देशः ।
i) पाभे. पृ २१८० k द्र. । j) सपा. तै ४,६,४,४ तैब्रा ३,७,६, २३ आपश्रौ ३,१४,३ प्रविश इति पाभे. ।
k) अनु, प्रपद्येत इत्यस्य स्थाने सपा. मै ४,६,७ अभिप्रपद्यते, अभीयात् इति पाभे. ।
l) नाप. (पादाग्र-) । शेषं c टि. द्र. ।
m) सपा. पै १९,७,९ हृदयेन इति पाभे. ।
n) सपा. °दानि<>°दे इति पाभे. ।
o) सपा. °दाभ्याम् <>°देन इति पाभे. ।
p) नाप. (*अतिमात्र-क्रम-) । प्र + (√पद् [गतौ] > कर्मणि) पद– (पादविक्षेप-) > प्रास. । वा. कृते तु. टि. ?प्रमृणैः (वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. = पादाग्र- इति) ।
q) पाठः ? (प्र√वध् [हिंसायां] > कर्तरि) *प्र-वधस्– > *धसं महालक्ष्म्यम् (महा-राक्षसीम्) इति शोधः । सस्थ. ?पत्यो > (पत्नी– >) -त्न्यम् (= पत्नीम्) इति शोधः (तु. मूको.) ।

१८,९.

प्र √पश्, प्र···पश्यते ऋ ९,७०,४[a]; प्र···पश्यति तै २, २, ४, ४¶; प्र···पश्यन् ऋ १, १७४, ६; प्र···पश्य ऋ ६, ४७, ७; प्रापश्यत् ऋ १०, ११३, ४[b]; प्रापश्यन् ऋ १०, ८८, ११; मै ४,१४,१४†; प्रापश्यम् पै १५, १८,४.

प्र-पश्यत्– -श्यन् शौ १३, १, ४; पै १८, १५, ४; –†श्यन्तः ऋ १०,१२०, ५; शौ ५,२,५; २०, १०७,८; पै ६,१,५.

प्रपश्यन्ती– -न्ती पै १९,३४,२.

प्र-पश्यमान– -नः ऋ १०,१२४,२.

प्र √पा(पाने), > पिब, प्रपिबन्ते ऋ १०, ११४, ७; †प्रपिबन्ति ऋ १०,८५, ५; शौ १४, १, ४; पै १८,१,४.

प्र···पान्ति ऋ २,११,१४[c].

प्रपिपते[d] तै २, ५,८,७[e].

प्रपास्त शौ १२, ३,४३; पै १७, ४०,३.

प्र-पा[f]– -पा ऋ १०,४, १[g]; तै २, ५,१२,४†[g]; शौ ३, ३०,६; पै ५,१९,६;–पायाम् पै १,८६,४.

?प्रपात्[h] पै १३,१०,५.

प्र-पात– प्र √पत् (गतौ) द्र.

प्र-पादुक– प्र √पद् द्र.

?प्रपाधमाम् अलक्ष्मीम्[i] पै २०, १९,१.

१प्र-पितामह[j]– -हाः मा १९, ३७[2]; का २१, ३,७;८; मै ३,११,१०; काठ ३८, २[2]; –हेभ्यः मा १९, ३६; का २१,३,५; काठ ३८,२.

२प्र-पितामह[k]– -हान्[l] शौ १८, ४, ३५.

३प्र-पितामह– -०ह[m] तै १, ८,५,१; ३, २, ५, ५; काठ ९,६; क ८, ९; –हाः पै ६,२२,१२.

†प्रपित्व(त्-व)[n]– -त्वम् ऋ ३, ५३, २४; ५,३१,७; –त्वात् ऋ १०, ७३, २; –त्वे[o] ऋ १, १०४,१; १३०, ९; १८९, ७; ४, १६, १२; ६,३१,३; ७, ४१, ४; ८, १,२९;४,३; मा ३४,३७†; कौ १,२५२; २,१०७१; जै १,२६, १०; शौ ३,१६,४; पै ४,३१,४.

प्र √पिन्व्, प्र···पिन्वते ऋ ९, ६८, ४; †प्र···पिन्व ऋ ९, ७६, ३; कौ २, ५८०; जै ३, ४७, ६; प्रपिन्वध्वम् ऋ ३, ३३, १२; †प्रपिन्वत[p] ऋ ५,८३,६; तै ३, १,११,७; काठ ११, १३; प्र··· अपिन्वत ऋ १०, ३१, ११; प्र···अपिन्वत् ऋ ४,१९,७.

†प्र···पिन्विरे ऋ ८, ४९, २; खि ३,१,२; कौ २,११२; जै ३, १५,१०; शौ २०,५१,२.

प्र √पिश् > पिंश्, प्रपिंश पै १६, १४६,११.

प्र √पिष् > प्र-पिष्ट– > प्रपिष्ट-भाग[q]– -गः तै २,६, ८, ५¶.

प्र-पीत–, प्र-पीन– प्र √प्यै द्र.

प्र √पुष्, प्रो(प्र+उ)···पुष्यन्ति ऋ ५,६,६.

प्र √पू, प्र···पवते ऋ ९,९७,२३[r]. †प्र···पुनन्ति[s] कौ २, ६८३; जै ३,५६,१२.

प्र √पृ, प्रप्र···पृणीतन ऋ ५,५,५.

ϕप्र-पिप्र(तृ>)ती– -तीम् ऋ ८, १२,३१[t].

---

[a]) 'स (सोमः) मृज्यमानः मध्यमासु (*गोरसवतीषु) मातृषु (अप्सु [*द्रोण्यासु]) प्रमे (*प्रमाय) उभे विशौ अनु (देवमनुष्योभयानुबन्धपूर्वकं) व्रतानि प्रपश्यते (*प्रसाधयति)' इति वा. (वैतु. अन्ये प्र इति पृथग् इवेति?)। एतदनु पृ २०४ अनु···पश्यते इति निर्देशो नेष्टः।

[b]) तु. सस्थ. टि. अभि।

[c]) तु. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. धा. रक्षणे वृत्तिरिति।

[d]) तु. K.; वैतु. भा. सा. धा. रक्षणे वृत्तिरिति।

[e]) तु. सस्थ. टि. अनु। [f]) नाप. स्त्री.। गस. उप. अधिकरणे कः प्र. (पावा ३,३,५८)।

[g]) उत्तरेण संध्यभावः द्र. (तु. पावा ६,१,१२७)।

[h]) पाठः? प्रा(प्र√आ)प् > प्राऽऽपत् इति शोधः।

[i]) पाठः? तु. टि. ?प्रपदसाम् अ° इति। स एव शोध इहापि स्यात्, यद्वा (प्र √बाध् > कर्तरि) प्र-बाधस– > -धसम् इतीह प्रथमं पदम्। सस्थ. ?समां > सम– (सर्व-) > -मम् इति शोधः।

[j]) नाप.। प्रास. पूप. स्वरः। पपा. अनवग्रहः।

[k]) अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८३) इति पूर्वतो विशेषः।

[l]) सपा. तैआ ६,६,१ आपश्रौ २, २१,७ बौश्रौ १, १७:२१ हिश्रौ २,२,४९ आग्निगृ १,७,३:३४ प्रपितामहम् इति पाभे.। [m]) पाभे. पृ २१३९ *b* द्र.।

[n]) तु. टि. २आपित्व-।

[o]) आसन्न-नामन्- इति या ३,२०।

[p]) सपा. शौ ४, १५,११ प्रप्यायताम् इति, पै ५,७,१० प्राप्यायताम् इति च पाभे.। [q]) विप. (पूषन्-)। बस.।

[r]) तु. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्ट इति।

[s]) पाभे. पृ २०६४ *k* द्र.।

[t]) वैतु. वें. सा. प्र···इयर्ति इति योगः।

प्रब्रवा[a] ऋ १०, ३९, ५; प्रब्रूमः मै १,४,१[b]; काठ २, ६; ५,६[b]; पै ८,१५, १; २; ६; प्र···ब्रूमः शौ ५,२२,८; पै १३,१; ६; १३; प्रब्रवीतु पै ८, ७, ५; प्रब्रूहि ऋ १,६१,१३; १०,८७,८; खि ५, ७,४,१७; †शौ ८, ३, ८; २०, ३५,१३; पै १३, १४, ९; ११; १६,६,८†; प्र···ब्रूहि शौ १,७, ५; पै ४,४, ५; १९, २९, १२; प्र···ब्रूतात्[c] तै १, ६, ४, ३; मै १,४,१; २,१२, ३; काठ ५, ३; प्र···ब्रूत ऋ १०, ५२, १; †प्रब्रवाम,>मा ऋ ४,२०,१०; २३,६; ५८,२; ५,४२, ६; १०, ११२, १; मा १७, ९०; ३६, २४$[d]; का १९,१,४; मै १,६, ३; काठ ४०,७; पै ८, १३, २; प्र···ब्रवाम ऋ ५, २९, १३; तै १,७, १३, ३†; प्र···ब्रवाम ऋ ५,३०,३; प्रब्रुवाम मै ४,९,२०[d]; प्रा(प्र-अ)ब्रवीत्[e] ऋ १, १६१, १३; तै २,६,६, १¶; मै ३, ७, ८¶; काठ २५, ७¶; क ३९, ५¶; प्र···अब्रवीत् ऋ १,१६१, ९[f]; प्राब्रुवन् मै ३, ४, ६¶; प्रो (प्र-उ)···अब्रवीतन ऋ १, १६१,१२.

प्र-ब्रुवत्- -वन् शौ ५, १७, ९; पै ९,१६,७.

प्र-ब्रुवाण,णा- -णः ऋ १, ५५, ४; २,४२,१; ९, ९७, ७ϕ[g]; १०, ५४, २; ϕकौ १, ५२४[g]; २, ४६६[g]; ϕजै १,५४,२[g]; ३,३५, १[g]; -णा ऋ १०,६५,६; -णाः शौ १,७,५; पै ४,४,५.

प्र√ ब्ली(संमर्दने)>प्र-ब्लीन[h]- -नः शौ ११,११,१९.

प्र√भञ्ज्, प्र···भनक्ति ऋ६,६८,६.

१प्र-भङ्ग[i]- -ङ्गम् ऋ ८,४६,१९.

२प्र-भङ्ग->°ङ्ग-भ्रूण(हन्>)घ्नी[j]- -घ्नी पै २०,२०,५.

प्र-भङ्गिन्[k]- -ङ्गी ऋ ८, ६१, १८; कौ २,८०९†.

†प्र-भञ्जत्- -ञ्जन् ऋ १०,१०३, ४; मा १७,३६; का १८,४, ४; तै ४, ६, ४, २; मै २,१०, ४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २, १२०२[l]; शौ १९,१३,८; पै १, ७६,४$; ७,४,८.

प्र-भञ्जन- -नम् पै ३,४०,२.

प्र-भर्तुम्, प्र-भर्तृ- प्र√भृ द्र.

†प्र-भर्मन्[m]- -र्मणि ऋ १,७९, ७; ८,८२,१; कौ २,८७४.

१-२प्र-भव-, °भवत्- प्र√भू द्र.

प्र√भस् (*वृषकर्मणि शौर्ये), †प्र··· भसत्[n] ऋ ६,१४,१; मै ४,१०, २; काठ २०,१४.

प्र···बभसत् ऋ ४,५,४.

प्र√भा, प्रभाति शौ १८, ४, १४; प्र···भाति मै १, ८, ६¶; शौ १८, ३, ६५†[o]; ¶प्रभान्ति तै ५,७,६,३; १०,२; मै ३,४,७; प्र···भान्ति तै ६, ६, ८, ४¶; प्रभासि ऋ१,१२१,७[p]; ¶प्राभुः तै ६,६,८,४; काठ २२,११; क ३५,५.

प्र-भा[q]- -भायै मा ३०, १२; का ३४,२,४.

प्रभा-कर- -राय मै २,९,१.

प्र√भास्>प्र-भा(स्>)सा[r]- -साम् खि २,६,५.

---

a) उपु१ इति सा. GW.; °व इति पपा., °वै इति GW.। b) पाभे. पृ २१८४ r द्र.।

c) =सपा. आपश्रौ १,१०, ६ बौश्रौ ३,११ : २०; १९ : १२ भाश्रौ १,९,११ हिश्रौ २,७,५०। शौ ७,८३, २ पै २०,३१,८ तु प्र···वोचः इति पाभे.।

d) सपा. प्रब्रवाम (तैआ ४,४२,५ आपमं २,५,१९ आग्निगृ १,१,४ : १३ भागृ १,९ : १८ मागृ १,२२, ११ हिगृ १,७, १० च) <>प्रब्रुवाम इति पाभे.।

e) प्र, अ° इति पपा.? यनि. शोधः (तु. पा ८,१,७१)।

f) तु. PW.; वैतु. वें. प्र (रिरिचे) इति, सा. GW. अनुपसृष्टमिति।

g) तु. PW. GW.; वैतु. सा. प्र···विवक्ति इति।

h) °ब्ली°<>°ब्ली° इति WAG [१, १६१] प्रभृ.।

i) गस. उप. कर्तरि घञ् प्र. उसं. (पा ३,३,१६)।

j) विप. (लक्ष्मी-)। तृस.। पूप. भाप.।

k) विप. गस. उप. कर्तरि घिनुण् प्र.।

l) °ञ्जत् इति S. चिन्त्यः।

m) प्रास.। उप. < √भृ।

n) लेटि प्रपु१ (वैतु. ORN [पक्षे] भसत्- > -सन् इति ?)। o) =सपा. तैआ ६,३,१ आग्निगृ ३,६, १ : २० बौपि १,८ : १७। ऋ १०,८,१ कौ १,७१ जै १, ७,९ तु प्र···याति इति पाभे.।

p) पाठः? °ति [प्रपु१] इति शोधः स्यात् (तु. अपस्यात् इति पूर्वार्धे)। अथवा अपस्यात् इत्यत्रैव °स्याः [मपु१] इति शोधः सूपपद्येत। सकारे परतः सति स् > त् इति विकारस्य सुलभत्वात्। उभयत्र पुरुषसाम्यं त्विष्टमिति दिक्। q) गस. उप. स्त्री. भावे अङन्तम्।

r) विप. (श्री-)। गस. अजन्ते थादि-स्वरः।

प्र√भिद्, प्रभेदति ऋ ५,८६,१.
¶प्रभिनत्ति काठ २९,४; क ४५, ५; प्रभिन्तः तै ६, ६, ७, ४¶; प्रभिन्दन्ति मै ४, ८, ६[२]¶; प्रभिन्दुन्ति तै ६, ६, ७, ४¶; प्र···भिनद्मि[a] शौ १, ३, ७; पै १९, २०, १३; २०, ४०, ३; †प्र···अभिनत् ऋ १, ३२, १; मै ४,१४, १३; कौ ३, ३, ११; जै २,३,१; शौ २,५,५; पै १३, ६,१.
¶प्रभिद्यते काठ २९,४; क ४५, ५; प्रभिद्यस्व[b] पै १९,२०,१२; २०,४०,२.

प्र-भिन्दत्- -न्दन् मा ५, ३७; ७, ४४; का ५,९, ३; ९, २, ४; तै १,३,४,१; ४,४६,३; मै १, ३, ३७; काठ ४,९; ६,१०; क ३,७.

प्र-भिन्न- -न्नाय तै ६,६,७,४¶.

प्र√भुज् >प्र-भुञ्जत्- >°ती- -ती ऋ १,४८,५.

प्र√भू, >भावि, प्रभवति काठ ९, १४¶; प्र···भवति काठ १२, ३¶; ¶प्र (भवति) काठ ६, ७; क ४, ६; प्र···भुवत् ऋ १, ११९,७; प्र···भवन्ति मै ४, २, ९¶; प्रभवासि पै १९, ५५, १८; ¶प्राभवत् तै ६, ६, ११, २[२]; ७,२, १०,१; मै ४, ७, ६; काठ २३,६; ३४,७; ३९,११$; प्रभवेत् काठ ९,१४¶.
प्र···बभूतु ऋ १,१२७,१०.
प्रभूयासम् तै १, ६,४, ४[c]; ७, ४, ५; प्र(भूयासम्) काठ ६, ७; क ४, ६; प्र···भूत् ऋ ६, १८, १३; १०, २३, १; ४८, ९; प्र···भुवन् ऋ १०, ५०, ७; प्रभूतम् ऋ ३,५४, ३; प्र··· भूतम् ऋ ६,६३,५; ६८,४.
प्र···भावयति मै ४,१,५¶.

१प्र-भव- -वाय तै ७,४,२,५¶.

२प्र-भव[d]- -वः ऋ २, ३८,५.

प्र-भवत्- -वन् शौ ३, २९, २; -वन्तम् ऋ २,१३,४.
¶प्रभवन्ती- -न्तीः तै १, ७, २,२;३.

प्र-भु[e]- -भु ऋ १,९,५;२,२४,१०; मा १८, १०; का १९, ४, ३; तै ४, ७, ४, २; मै २, ११,४; काठ १८,९; क २८,९; शौ २०, ७१, ११†; १३५, ९[f]; -भुः ऋ १, १८८, ९; ८, ११,[८; ४३, २१]; ९, ८३,१; तै ४, ४, ८,१; मै ४,११, ४†; काठ ४१, ३[g]; †कौ १, ५६५; २, २२५; ५१७; जै १,५७,१२†; २, ७, ३; †३,२०,९; ४०,१३; पै ८, ११,४; -भुम् ऋ ७, ८२,३; खि २, १३, ३; -०भो खि ५, ४, ९[h]; कौ ४, ९[h]; -†भोः ऋ ९, ८६,५; कौ २, २३८; जै ३,२१,३.
प्रभ्वी[i]- -भ्वीः ऋ १,१८८, ५; शौ १२, ३,२७; १८,३,६९; ४,२६; ४३; पै १७,३८,७.

प्रभु-त्व- -त्वम् खि २,१४,७.

†प्र(भु>)भू-वसु[j]- -०सो ऋ १,५७,४; ७, २२, २; ८, ४५, ३६; ९, २९, [३ (३५, ६)]; कौ १, २१२$; ३७३; २, २७८; १११७; जै १, २२, ९$; ३९, ४; ३, २३, ११; शौ २०,१५,४; ११७,२; -सोः ऋ ९,३५, [(२९,६)६].

प्र-भू[k]- -भूः मा २२,१९[g]; का २४, ६,१[g]; तै ७,१,१२,१[g]; मै १,५, ४; ११; ६,२; ३,१२, ४[g]; काठ ७,२;९; क ५,२; शौ ९, ४, २; १३,८,२; पै १६,२४,२.
प्रभू-म(त्>)ती- -तीम् तै ४, ४,३,३.

प्र-भूत,ता- -तः[l] ऋ ८, ५८, २[m]; -तम् खि २, ६,१५;३,१८,१[l]; ¶मै ३,२,६; ३,२; -ता ऋ ७, ७७,३; -तेन पै १९,५५,१८.

१प्र-भूति- -तये पै १५, ४, ७[n]; ८[n]; -¶तिः काठ ६,७; क ४,६; -†ती[o] ऋ ४, ५४,३; तै ४, १, ११,१; मै ४, १०, ३; -†तौ ऋ ३,१९,३; तै १,३,१४,६; मै ४,

---

[a]) सपा. तै ३,३,१०,१;४,१,२ काठ १३,९ शौ १, ११,५ आपश्रौ ९,१९,३ बौश्रौ १४,१४ : २ वैश्रौ २०, ३७ : ७ हिश्रौ १५,८,१७ वि···भिनद्मि इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ १,३,६ मुच्यताम् इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ २१२२ *p* द्र.।

[d]) विप. (शोक- [=दीप्ति-])। गस. उप. कर्तरि अच् प्र.।

[e]) विप. (राधस्-, सूर्य- प्रमृ.), नाप.। गस. उप. कर्तरि डुः प्र. (पा ३,२,१८०)। [f]) प्रभु इति शंपा. सात.।

[g]) सपा. प्रभुः<>प्रभूः इति पाभे.।

[h]) पाठः? प्रभोः इति शोधो विमृश्यः। सपा. जै २,७,३ प्रभुः इति पाभे.?। [i]) विप.। स्त्री. ङीष् प्र. (पा ४,१,४७)।

[j]) =पुरुवसु-। पुरूवसु- इत्यत्र टि. निर्देशः शोधार्हः द्र.।

[k]) विप.। गस. उप. क्विप् प्र.।

[l]) सपा. प्रभूतः<>प्रभूतम् इति पाभे.।

[m]) तु. सस्थ. टि. अनु। [n]) सपा. शौ १९, ४५,७ सुभूतये इति पाभे.। [o]) वा. तृ१।

१४, १५; –त्यै तै ७, २, १०, १¶; मै ४,१,५.
प्र-भूव (र>) री– -री[a] मा २३, ३५; का २५,७,३.
प्रभूपणि[b] ऋ १०,१३२,१[c].
२प्र-भूति[d]– -तये ऋ ८, ४१, १; –ती ऋ ४,४१,७.
प्र√भूष्, प्रभूषतः ऋ १,१५९,१.
प्र-भूषत्– -षत् ऋ ३,५५,१[e];–षतः ऋ ९,२९,१[f]; कौ २,१११५.
प्र√भृ (=हृ ⌊वधा.⌋) प्र···भरते, ऋ १, १७३, २; प्र···भरते, प्र (भरते) ऋ १०, ४६, ८; प्र···भरन्ते ऋ १, १७३, ४; ३, ५५, ७; ७, ७२, ⌊(६, ६७, १०) ४⌋; प्र···भरन्ति ऋ ६, ४४, २०; प्र···भरन्ति ऋ ७, ९२, २; प्र···भरध्वे ऋ ५, ५९, ४; †प्रभरे ऋ १, १०२,१; १२६, १; ५, ५९, १; ६०, १; मा ३३; २९; का ३२, २, १२; मै ४, १४,११; शौ ७, ५२, ३; १९,४२, ३?$[g]; पै २०, ३०,२; प्र···भरे ऋ १, ५७, ⌊(५१,१५) १⌋; १४३, १; २, १६, १; ५, १२,१; १५, १; ४२, १३; ५९, १[h]; मै ४,१२,६; शौ २०, १५, १†; प्र···भरे ऋ १०, ४९, ४; प्र (भरे) काठ ७, १२‡[i]; प्रभरामि शौ ३, १२,९; ९, ३, २३[j]; १८, ४,५१[k]; †प्रभरामहे ऋ १,११४, १; २, २०, १; मा १६, ४८; का १७, ८, २; तै ४, ५, १०, १; मै २, ९, ९; काठ १७,१६; क २७,६; पै १५,२०, ४$; प्र···भरामहे ऋ ४, ५६, ५[d]; ८, ८३, ८; कौ २, ९४६†; प्रभरामसि ऋ ८, ६६, ११; प्रभरन्त ऋ २, १३, २; †प्र··· भरन्त ऋ ८, ६, २; कौ २, ६५९; जै ३, ५४, १२; शौ २०, १३८, २; †प्र···भरन् ऋ १०, १३,२; शौ १८, ३, ३८; प्रभरः ऋ ६, २६, ४; प्रभरस्व शौ ५, २०,११[l]; पै ९, २४,६[m]; प्र··· भरस्व ऋ ७, ८८,१; खि ५,९, ३; शौ २०, १२७, ६; प्र··· भरस्व ऋ १, ७९, १०[n]; †प्रभर, >रा ऋ १, ६१, १२; ६४, १; १४०, १; ६, ४२, ४; ८, ८९,४[o]; १०, ४२,१; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; कौ २, ७९३; जै ४, २३,३; शौ ३,१२, ८$[p]; २०, ३५, १२; ८९, १; †प्र···भर, >रा ऋ ६, ४४, १३; ९, १०३, १; (प्र) भरा कौ १, ५७३; जै १, ५८, ८; प्रभरध्वम् ऋ १०, १११, १; †प्र···भरध्वम् ऋ १, ६२, २; १२२,१; ३, ६१,५;५,४१, ३; ५; ६,६६, ९; ७,४-५,१; १३, १; ३१, १०; मा ३४, १७; का ३३, १, ११; तै ४, १, ११,३; मै ४,१०, ३; १४, ३; काठ ७, १६; २०, १५; कौ १, ३२८; २,११४३; जै १,३४,६; ४, २९, ७; शौ २०, ७३, ३; प्र(भरध्वम्) मै ४, १४, ११†; †प्र···भरत, >ता ऋ १,१३६, १; ३, १०, ५;५, ४३, ३; ८, १००,३; १०, १००, २; तै ३, २, ११, १; मै ४, १३, ४; काठ १६,२१$; कौ १,९८; जै १, ११, २; †प्र···भरत, >ता ऋ ६, १६, ४१; १०, १७६, २; तै ३, ५, ११, १; ४; मै ४, १०, ३; प्र···भरत > तां काठ १५, १२[२]†; प्रो(प्र+उ) ···भरत > ता ऋ ८, ६२, १; प्र(भरत) मै ४,१३,१; प्रभराणि पै १७, २८, १; प्र···क्षभरत् ऋ

a) सपा. तै५,२,११,१ मै ३,१२,२१ काठ५०,५ प्रसूवरीः इति पाभे.। b) तुमर्थे सनिक् प्र. उसं. (पा ३,४,९)।
c) तु. सस्थ. टि. अभि।
d) विप. (इन्द्रावरुण-, वरुण-)। मध्यमपदलोपी वस.।
e) विप. (⌊प्रभवत्-⌋ अक्षर-) सत् न. प्र१ (वैतु. पपा. प्रभृ. प्रभूषन् इति पठन्तः पुं. प्र१ इतीव प्रतिपन्नाः?)। वा. कृते तु. सस्थ. टि. उप। f) तु. सस्थ. टि. अनु।
g) पाठः? प्रभरेम इति शोधः (तु. सपा. तै १,६, १२,३ मै ४,१२,३ काठ ८,१६; सस्थ. टि. ?मनीषामा इति च)। h) तु. वैं. GW.; वैतु. सा. प्र···अर्चा इति।
i) तु. ऋ ५,१५,१; वैतु. भा. सा. (तैब्रा १,२,१,९) प्र (रभे) इति, भा. ⌊पक्षे⌋ प्र पृथक् विप. इति च। प्र वेधसे इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ५,१,१२ अवोचाम इति पाभे.। j) सपा. पै १६,४१,३ प्रहरामि इति पाभे.।
k) सपा. तैआ ६,७, २ आग्निगृ ३,८, २ : ४३ बौपि १,१५ : ५० हिपि २५ : १८ प्रभरेम इति पाभे.।
l) पाभे. पृ २१३९ *d* द्र.।
m) सपा. शौ ५,२०,८ प्रवदाति (?सि) इति पाभे.।
n) तु. स्क. वें. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टमिति।
o) वृत्रहनने प्रकृते प्रहरणमेव प्राकृतिकं स्याच्च प्रभरण-मिति (तु. सस्थ. टि. अभि)।
p) सपा. पै १७,३५,७ प्रहर इति पाभे.।

१०, १०२, ४; प्रभरेम > मा[a] तै १, ६, १२, ३; मै ४,१२,३; काठ ८, १६.

प्रविभृण्व पै ५, ७,७.

प्र···भ्रियन्ते ऋ १, १४, ४; प्रभ्रियेत[b] खि ५,७,३, १; मै ४, १३,८; काठ १९,१३.

प्र···भारि ऋ ९,९७,२३[c].

प्र-भर्तुम् ऋ ३, ४८, १.

प्र-भर्तृ- -र्ता ऋ १, १७८, ३; ८, २,३५.

?प्रभृणनेदिहि[d] पै ३, ३३,३.

प्र-भृत- -तः ऋ १, १६५,४; मा ३३,७८; का ३२, ६, ९; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; -तम् ऋ १,१६२,८; ७,९१, ५; मा २५, ३१;२८, १२øS[b]; का २७,१२, ८; ३०,२, १øS[b]; तै ४, ६,८, ३; मै ३,१६,१; काठ ४६, ४; -तस्य ऋ१,१४७,२;१०,११६, ४; मा१२,४२; का १३, ३,१३; तै ४, २, ३,४; मै २, ७, १०; काठ १६,१०; क २५, १; -ता[e] ऋ १०,१२०, २; कौ २, ८३४; जै ४, ५,६; शौ ५, २, २; २०, १०७,५; -ताः ऋ१,५१,१२?[f].

प्र-भृति- -ता ऋ ५,३२,५; -तिः शौ २, ३५, ५; १९, ५८, ५; -तिम् ऋ २, २४,१; ३,३६,१; -तेः काठ ४२, ४; -तौ ऋ ५, ३२,७; ७,३८,२.

प्र-भृथ[g]- -थस्य ऋ ५, ४१, १९; -थे ऋ २,३४,[११; ७,४०,५]; ५, ४१, ४; -थेषु ऋ १, १२२, १२; ५,३३,५.

प्र-भोत्स्यत् प्र√बुध् द्र.

प्र√भ्रंश् > प्र-भ्रंशन[h]- -नम् पै ७, १०,८.

प्र√भ्राज् > प्र-भ्राज्- -भ्राट् काठ ३९,५.

प्र-भ्राजमा(न >)ना- -नाम्[i] शौ १०,२,३३; पै १६,६२,५.

प्रमगन्द[j]- -न्दस्य ऋ ३,५३,१४.

प्र√मज्ज्(<मस्ज्), प्रामज्जत् काठ १०, ५¶.

?प्र-मति[k]- -तिः ऋ १, ३१, ९; १०; १४;१६;९४,१;१०९,१;२,२९, २; ६, ४५,४; ७, २९, ४; १०, १००, ५; ११; मै २, ७, ३†; †कौ १, ६६; २, ४१४; †जै १, ७, ४; ३,३२,४; शौ ७,२१,५; १८,३,६३; २०,१३,३†; पै १, ५१, ४; ५४, १; १२, १, १†; २०, ४,३; -†तिम् ऋ १, ३३, १; ७१,७; ३, ५७, ६; ४, १६, १८; ७,९३,३; ४; ८, १९,२९; १०,२३,७; मै ४, ११, १; १३, ७; काठ ४, १५; -†त्या ऋ १, ५३,५[l]; मै २, २,६; काठ १०, १२; शौ २०,२१,५.

प्र√मथ्,प्रमथिष्टन[m] शौ १९, ४०,२; पै २०, ५७,३.

प्र-मथिन्- -थिनः खि २,१४[२],११.

प्र√मद्, न्द्, > मन्दि, मादि, प्रमन्दते[n] मा १२,६४; का १३,५,३; मै २, २, १; काठ १६, १२; क

---

a) पृ २१८७ g द्र.।
b) सपा. प्रभ्रियेत <> øप्र-भृतम् इति पाभे.।
c) तु. वें. सा. PW. GRV.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति। अत्र प्र√भृ इत्यस्य *प्रवर्धने = प्रवाहणे वृत्तिः द्र.। 'दशभिः रश्मिभिः (अङ्गुलिभिः) भूम (प्रचुरं) प्रभारि (प्रावर्धि [रसरूपेण प्रवाहितः])' इति वा.।
d) पाठः? प्र-भृण- [विप. ([प्रभृति-कृत-] अग्नि-) गस. उप. कर्तरि क्नन् प्र. उसं.(पा ३,३,९०)] > -णः,(नः>)नो दीदिहि (दीप्यस्व) इति त्रि-पदः शोधः। सपा. मा २७, ३ शौ २,६,३ ?संवरणे>(सं√भृ> कर्तरि) सं-भरण-> (णः>)णो भवा इति शोधः। e) पाभे. पृ २०८३ q द्र.।
f) पाठः? °ता इति शोधः शेषं परि. द्र.। g) नाप.। गस. उप. कर्मणि कथन् प्र.(पाउ २,२)। h) पृ. १८६७ j द्र.। i) सपा. तैआ १,२७,३ विभ्रा° इति पाभे.।
j) अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। या ६,३२ प्रमृ. <प्र-मगन्द-(मगन्दापत्य-) वा <प्र-मदक-(प्रमादिन्-) वा < पण्डक- इति वा। उप. मगन्द- (कुसीदिन्-) = म- (<अस्मद्-) + ग- (<√गम्) + द- (<√दा) इति स्क.। *प्र-मघन्त->नैप्र. यनि. (=प्र-महत्-) इति कृत्वा सस्थ. ?वेदः इत्यस्य (प१) वेदसः इत्येवं शोधितस्य सतः विप. स्यात्। प्रास. पूप. स्वरः (तु. सु-महत्-)। *मघन्त- इति उप. च महत्- इत्यस्य पर्यायः। 'नः (अस्मभ्यं) प्रमगन्दस्य (प्रमहतः [पुष्कलस्य]) *वेदसः (धनस्य [कर्मणि ष.]) आ भर' इति वा. (तु. सस्थ. टि. नैचा-शाखम्) इति तु मतम्।
k) भाप. (रक्षण-), नाप. (रक्षक-)। व्यु.?। यनि. पपा. अनु प्रास. वा वस. वेति वें. सा. प्रमृ.। वर्मन्-> (तद्धिते) *वर्म-धि- > नैप्र. प्रम-ति (तु. [तात्पर्यतः] GW.) इति मतम्। l) छन्दस्तः °ती इति AM.।
m) °ष्ट, नः इति सा.।
n) = सपा. माश ७,२, १, ११। शौ ६,८४,१ तु. अभिप्रमन्वते इति, तै ४,२,५,३ विदुः इति च पाभे.।

२५,३; प्र···मन्दते खि १,१०, २; प्र···मदन्ति ऋ ७,५७,१; †प्रमन्दसे ऋ ८,९३, १९[a]; मा ३६, ७; का ३६, १, ७; कौ २, ९३६; †प्रमन्दे[a] ऋ ५, ४, १; तै १, ४,४६, २; काठ ७, १६; प्रमन्द ऋ ६, १८, ९[a]. प्रममन्दत् ऋ ८, ६१, ९; प्र··· अममदुः ऋ ७, १८,२१.

प्रमदः शौ ८,१,७; पै १६,१,७.

प्र···मादयेथाम् ऋ १,१०९,५.

प्र-मुद्[b]– -मदे[c] मा ३०,६; का ३४, १, ६.

प्र-मन्दन– -नम् पै १,५५,३; २०, ३०,८.

¶प्रमन्दनी[d]– -नी शौ४,३७,३[e].

ϕप्र-मन्दयुध्यै ऋ ४,२९,३.

†प्र-मादम्[f] ऋ ८, २, १८; कौ २, ७१; जै ३,७,९; शौ २०,१८,३.

?प्र-मदा[g] शौ १९,५६,१; पै ३,८,१.

प्र√मन्, †प्रमन्महे ऋ १,६२,१; मा ३४,१६; का ३३, १,१०.

‡प्र-मनस्[h]– -नाः शौ २,२८,१; पै १, १२,१.

प्र√मन्द् प्र√मद् द्र.

प्र-मय–, प्र-मयु– प्र√मि,मी द्र.

?प्र-मर[i]– -रस्य ऋ १०,२७,२०.

?प्रमरणीष्युपह्व्यां पै १,५८,२.

ϕप्र-मर्मृजान प्र√मृज् द्र.

ϕप्र-मर्मृशत्– प्र√मृश् द्र.

प्र-महस्[j]– -हसः ऋ ५, २८, ४; -हसा ऋ ७, ६६,[२; ८, २५, ३]; जै ३,५४,८†.

प्र√मा(माने), प्रमिमीते मै ३, २, ४; प्र···मिमीमहे शौ १८, २,३९[k].

प्र-मा[l]– -मया मै १,४,११; काठ ५, ४;३२,४; -मा ऋ १०, १३०, ३; मा १४,१८[m]; १५,६५; का १५,५,२[m]; १६,७,७; तै ४,३, ७, १[m]; ४, ११, ३; मै १, ४, ११¶;२,८,३[m];१४;१३,१४[m]; ३, २, ९[२]; ¶; ४, ९, ४; काठ १७,३[m];१०; २१, ६; ३२,४¶; ३४,१४¶; ३९,४; क २६,२[m]; ९; ३१, २१; शौ १०,७, ३२[n]; पै १७, १०, ३[n]; -माम् मै १, ११,१०; काठ १४,४; -¶मायै काठ ९,२; क ८,५.

प्र-मे[o] ऋ ९,७०,४.

?प्रमादैता[p] पै ४,१८,२.

प्र-मायुक– प्र√मि,मी द्र.

प्र-मार– प्र√मृ,मृ द्र.

प्र√मि,मी,> मिमीष, प्रमिमीतः ऋ ५,७६,२[q]; कौ २,११०३†.

---

[a]) तु. सस्थ. टि. अभि।

[b]) नाप.। गस. उप. क्विप् प्र.।

[c]) सपा. तैब्रा ३,४,२,१ प्रमुदे इति पाभे.।

[d]) विप. (गुल्गुलू-)। सस्थ. नलदि– इति नलदी– इति वा अनल-[अग्नि-]+(√धा>) धि– > उस. *अनल-धि, धी– > नैप्र. यनि.। औक्षगन्धि– इति < *अभक्ष्य-गन्धि–। उभे अपि गुल्गुलू– इत्यस्य विप. द्र.। एवं पृ १०७९ *r*, १७७७ *k* यदुक्तं, तत्राऽयं विशेषः द्र.।

[e]) पाभे. पृ २१८४ *b* द्र.।

[f]) णमुलन्तम् अव्य.। '(ये) अतन्द्राः (सन्तः [सुन्वन्ति, ते देवैरिष्टाः सन्तः]) प्रमादं (हर्षपूर्वकं [जीवनमार्गे]) यन्ति (अग्रसरा भवन्ति)' इति वा. (तु. ORN.; वैतु. वें. सा. विप. [सोम-] इति, PW. GW. प्रमृ. भाप. इति च।)

[g]) पाठः? गस. < प्र-मुद्– [भाप.] इति ?W., वस. <प्र + मद– इति कृत्वा °दाः इति सा.। (√भ्रम् [भ्रान्तौ] > भावे) *भ्रमस्– > (तृ१) -मसा इति शोधः। 'मर्त्यान् भ्रमसा प्रयुनक्षि (विभ्रान्तान् करोषि)' इति वा.।

[h]) विप. (मित्र-)। मध्यमपदलोपी वस.। सपा. ऋ ६,७५,४ प्रमृ. या ९, ४० विमृताम् इति पाभे.। पृ २०८३ *m* टि. च द्र.।

[i]) पाठः? < प्र√मृ इति कृत्वा वें. सा. विप. इति, GW. GRV. नाप. [मृत्यु-] इति ?एतौ>(*एताः उ* > [आर्षेण सन्धिना]) एतो, ?गावौ>गा (वः>) वः, ?प्रमरस्य > प्र-भरस्य इति शोधाः। (प्र√भृ [*उपहारे] > कर्मणि) प्र-भर– (*हव्य-, नैवेद्य-)। 'हे इन्द्र! प्रभृतस्य सतो हव्यस्य युक्तौ (योगे [सति]) मे ([तव स्तोतुः सतः] मम) एता उ (एव) गावः (वाचः [भवन्ति यथा त्वं]) मो (नैव) प्रसेधीः (अप-गमः [अपि त्विहैव सन्]) मुहुरिन्ममन्धि' इति वा.।

[j]) विप. (अग्नि-, मित्रावरुण-)। मध्यमपदलोपी वस.।

[k]) सपा. बौपि १,१५:७ प्र···उपस्तुहि इति, आग्निगृ ३, ८,१:२८ प्र···उपस्तुहि इति पाभे.।

[l]) तु. टि. उन्मा–।

[m]) नाप. (छन्दस्-)।

[n]) नाप. (पाद-)।

[o]) ल्यबर्थे केः प्र. उसं. (पा ७,१,३८ [वैतु. सा. प्रमृ. प्र-मा– >च१ इति, PW. GW. तुमर्थे प्र. इति ?]) वा. पृ २१८२ *a* द्र.।

[p]) पाठः? (प्र√मद् > मादि [मादने] > कर्तरि) *प्र-मादयितृ–> -ता इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?निभ्रा)।

[q]) तु. सा. प्रमृ; वैतु. GW. अनुपसृष्ट-मिति। ORN. [पक्षे] प्रमिनीतः इति संभावयेतेति।

¶प्रमीयते तै २, २, २, ५; ५, ११,७; ३, २,१,२;३; ६, ४,६, ४; ६,४,२; मै १, ४,१२; २,२, २; ३,५; ३,१,९; ५,१; ७,४[2]; ४,१,१४; काठ २३,१; ¶प्रमीयते तै २, ६, ९, ६; ७,२, ७, २; प्रमीयते ¶काठ २२,६; २७,४; ३०, ३; ३४, २[3]; ३७, १४; ¶क ३४, १; ३५, ७; ४२, ४; ४६,६; पै ८, ३,१२; ९,२१,२; १६, ११४, ५; १२५, ५; १७, २९,१४; १५; ¶प्र···मीयते तै २, ३,२,४; ५,५, ६; काठ २९, ६; ३३,८; क ४५, ७; प्रमीयन्ते तै २,२,२,५¶; पै १६, ५, ४[a]; प्रमीयसे ऋ ५, ७९, १०; ¶प्रामीयन्त तै २, ६,६, १; ६, २,८,४; काठ २५,७; क ३९,५; ¶प्रमीयेत तै २,६,३,५[2]; ६,२, ९,४; १०,७; मै १, ८,४; १०, ७[2]; २,१,६; ३, ८,७; ४, ८,७; काठ ८, १२; २३, १; प्रमीयेत तै ७, २, १,४;७, १; ¶प्रमीयेत काठ ६, ४[2]; २०, ८; २३, ९; २५, ८; ९; २६, १[3]; १०; २७, ५[3]; २८,८; २९, ३; ३०, ३; क ४,३[2]; ७,७; ३१, १०; ३५, ७; ३६,६; ४०, १;२; ४; ४१, ८; ४२, ५[3]; ४४, ८; ४५, ४; ४६, ६; प्र··मीयेत मै १, ६,१०¶; प्रमीयेरन् मैं ४, ६, ६¶; प्रमीयेरन् तै २, २, २, ४¶; प्र···मीयेरन् तै ७,३,१०,४¶.

प्र···मिनवाम ऋ ५,४५,५.

¶प्रमिनाति ऋ ९,८६,१६; ९७, ३०; कौ १, ५५७; २, ५०२[b]; जै १, ५७, ४; ३, ३९, १; शौ १८, ४, ६०; प्रमिनाति ऋ ७, ६३,३; ¶प्र···मिनाति ऋ ५,७, ४[c]; ७, ३६, ४; ८४, ४; काठ ३५,१४[c]; क ४८,१२[c]; ¶प्रमि-नन्ति ऋ २, २४,१२; ३, २८, ४; ५,५९,५; ७,१०३,९; १०, १०, ⌊(१, ६९, ७)५⌋; शौ १८, १,५; प्रमिनन्ति ऋ १, २४, ६; प्र···मिनन्ति ऋ ४, ५, ⌊४ (१,१५२, ४; ७, ६१, ४) १०, (१०,६)८९,८⌋; ६, ६७, ९[d]; १०, ८९, ९; प्र(मिनन्ति) ऋ १०, ८९, ९[3]; प्र···मिनामि ऋ १०, २५, ३; ¶प्र···मिनीमसि ऋ १,२५,१; तै ३, ४, ११, ६; मै ४, १२,६; ¶प्रमिनाम ऋ ८, ४८, ⌊९; १०, २, ४⌋; तै १, १, १४,४; मै ४, १०,२; काठ ३५, ९; क ४८,१०; शौ १९,५९,२; पै १९, ४७,५; प्रमिनीत् शौ ६, ११०, ३; ¶प्र···अमिनात् ऋ ३,३४,३; मा ३३,२६; का ३२, २, ९; शौ २०, ११, ३; ¶प्र··· अमिनाः ऋ १, ३२, ४; पै १३, ६, ४.

¶प्र···मिमय ऋ २, २९, ५; मै ४,१२,६.

¶प्रामायि मै २, ३,९; ४,७,२; काठ १२, ११; प्रामेपत तै ६, २,८,५¶; प्रमेष्ठाः शौ ८, १,५; २,१; पै १६,१,५; ३,१; प्रमेषि शौ १६, ४, ५; प्रमेष्महि काठ ३७, १५.

¶प्रमीयते मै १,८,७; २, ३,५; ५, ११; ३,४,७.

प्रमिमीषति पै ५, ३२,१०.

¶प्र-मय– -यात् काठ ११,४[2]; २५, ७[2]; क ३९,५[2].

प्र-मयु[e]– -युः शौ ८, १, १६; पै १६,२,६.

¶प्र-मायुक– -कः तै २, ५, ९, ५; ११, ७; ६,९, ६[2]; ३,१, ५, १; २,६,२; ६,१,५,५; ६,७; ७,५; ३,१,५[2]; ५,२; ८,१; ४, ६, ३; ४; ९,४; ६, ४, २; मै १, ४, १३; ३, २,६; ९; ३, १; ६, ३; ७; ९; ७,४; ८, ९; १०; ९, ४; १०, ३; ४; ४, ५,५[2]; ६,६; ७, ४; ९[3]; काठ ८, ११; ११, २; २०,५; २३,५; २४,१; क ७,८; ३१, ७; ३७, २; पै १६, १२०, १$[f]; –कम् तै ६, ३,३, ४; ५, ६, ५; मै १,४, १२; १३; –काः तै ३,२,६, २[2]; काठ २८, १; क ४४,१.

प्र-मिनत्– -नतः ऋ ४, ३,१३.

प्रमिनती– -ती ऋ १,९२, ⌊११ (१२) १२४, २⌋.

प्र-मिनान्– -नः ऋ १०,२७, १९.

प्र-मियम्[g] ऋ ४, ५५,७.

प्र-मिये[g] ऋ ४, ५४,४.

¶प्र-मीत– -तः मै २, १, ६; काठ

a) सपा. शौ ८,२,२४ म्रियन्ते इति पाभे.।

b) °मी° इति S.।

c) सपा. आपश्रौ १४,२९,३ हिश्रौ १५,७,१६° मिनोति इति, अप्राय ५,६ तु प्र स्मा··· इत्यस्य स्थाने ? यस्मात् ··· इति च पाभे.।

d) तु. वें. सा. पृ ३०४ *m*; वैतु. PW. GW. प्र··· स्पूर्धन् इति ।

e) विप.। गस. उप. कर्तरि उः प्र. (पाउ १, ७)।

f) °युषः इति पाठः ? यनि. शोधः।

g) गस. उप. यक. कमुल् प्र. केन् प्र. च द्र.।

१०,६; ११,५;८; –तम् मै ४, ८, ६; काठ १०,६; –तस्य काठ ११, ८; –ताः काठ २५, ७; क ३९,५; –ते तै ५, १,५,७; काठ १९,५;२७,३; क ३०,३;४२,३.
¶प्र-मेतोस(:) मै ३,८,२; ४,८, १०; काठ ११,५;३०,५;३२,५.

प्र√मिह्, प्रमेह पै ११,७,६.

प्र√मी प्र√मि द्र.

?प्रमीयातै पै १९,४८,१.

प्र√मील् > प्र-मीलिन्[a]– -लिनम् शौ ८,६,२; पै १६,७९,२.

प्र√मीव्, प्रमीवेत् तै २,६,९,२.

प्र√*मु(=√मुष्), प्रमुनाति पै ५, ३२,२[b].

प्र√मुच्,ञ्च्, प्रमुमोक्तु तै ३,१,४, २[२]; ४; मै १, २, १५[२]; काठ ३०,८[३]; शौ २, ३४,३;४; पै ३, ३२, ४-६; १९, ४४, २४; ¦प्रमुमुग्धि ऋ १,२४,९[c]; ४,१, ४; मा २१, ३; का २३, १, ३; तै १,४,४५, १[c]; २,५,१२, ३; मै १, ३,३९[c]; ४,१०, ४; १४, १७; काठ ४, १३[c]; ३४,१९; क ३,११[b]; §पै १,८८,१[d];१९,५, १३[e]; ११, ५[e]; प्रमुमुक्तम् ऋ १०,१६१,१; तै १,८,२२,५‡[c]; शौ ३,११,१†; ६,९७,२‡[c]; ७, ४३,१‡[c]; २०, ९६, ६†; पै १, ६२,१†; ७०,३?; १०९,१‡[c].
¶प्रमुञ्चते काठ १३, २; ६; १९, ११; क ३१, १; प्रमुञ्चति शौ ३,२९,१[f]; प्रमुञ्चति मै १, ५, १२¶; प्रमुञ्चति काठ ३०,९[२]¶; प्र…मुञ्चति पै १८, २, ८‡[g]; प्र…मुञ्चथः ऋ ५,७४,५; प्र… मुञ्चामि ऋ १०, ८५, ⌊(६,७४, ४) २४⌋[h]; शौ १४, १, १७‡[g]; १८‡[g]; १९†[h]; ५८†[h]; पै १८, २, ६†[h]; ७‡[g]; प्र…मुञ्चामि ऋ १०, ८५, २५[g]; प्रमुञ्चतु तै १,८,५,३; मै ४, १४,१७; काठ ९,६; क ८, १०; शौ ७, ६६,२; पै १६, ५०, ९; प्रमुञ्चताम् मै ४,१४,१७; शौ १४, २,५९-६२; पै १८, १२, ७-१०; १३, १; प्रमुञ्चन्तु तै ४, ३,१३, ४; शौ ७,८२,३[i]; प्रमुञ्चन्तु काठ २१, १४‡[j]; प्र…मुञ्चन्तु पै १,३३, ५; प्रमुञ्चस्व ऋ १०,३८,५[k]; प्रमुञ्च मा १६, ९; का १७, १, ९; तै ३, २,८, ३[d]; ४, ५, १, ३; मै २,३,८[d]; ९,२; काठ १७, ११; क २७,१; शौ २,३५,३[d]; पै १४,२,१३; प्र…मुञ्च शौ ७, ८८,४; १८,४,७०; प्र…मुञ्च-तम् ऋ ६, ७४, ⌊४(१०,८५, २४)⌋; पै १,१०९,२[l]; प्रमुञ्चत, >ता ऋ ३,५३, ११; तै ३,१, ४,४; मै १,२,१५; काठ ३०,८; ९; प्रामुञ्चन् मै १,५,१२¶; प्रामुञ्चतम् ऋ १,११६,१०.
प्रमु(?प्रमु)च्यते खिसा २६, १४; पै १९,४९,५;८; प्रामु-च्यन्त मै २, ५,६¶.

प्र-मुक्त– -क्तः तै४,२,५,३[m]; मै २, ७,१२[m]; काठ २,७[n];१६,१२[m]; क २,१[n];२५,३[m]; –क्ताय तै ७, ४,.२२,१; काठ ४५,१.

¶प्र-मुच्य काठ २९,४; क ४५,५.

प्र-मुच्यमान– -नः पै ५,२८,१[o].

प्र-मुञ्चत्– -ञ्चन् ऋ १, १४०,८; मा २७, ७[p]; का २९,१,७[p]; तै ४,१, ७,३[p]; काठ १८,१६[p]; क २९,४[p];शौ ७,८९,१[p];पै ३,३३, ७[p]; –ञ्चन्तः तै ४,३,१३,५‡[j]; काठ २१,१३‡[j]; शौ २,३४,२[o]; पै ३,३२,३[o].

---

a) नाप.। दैत्यविशेष- इति सा.?।
b) सस्थ. ?सोस्यव्रतं > योऽस्य व्रतम् इति शोधः।
c) सपा. °मुग्धि<>°मुक्तम् इति पाभे.।
d) सपा. प्रमुमुग्धि< >प्रमुञ्च इति पाभे.।
e) पाभे. पृ १९७१ *p* द्र । f) °ञ्चतु इति सा.।
g) सपा. °ञ्चति<>°ञ्चामि<>°ञ्चामि इति पाभे.।
h) =सपा. आश्रौ १,११,३ शांश्रौ १,१५,९ काश्रौ ३,८,२ वैताश्रौ ४, ११ आपमं १,५,१६ आगृ १,७, १७ कौगृ १,९,१ शांगृ १,१५,१ कागृ २५,५ कौसू ७५, २३; ७६,२८। तै १,१,१०,२;३,५,६,१ पै १८,६,६ तैब्रा ३, ३,१०, १ माश्रौ १, ३, ५, १७ आपमं १,५,१७ मागृ १, ११,२० तु विष्यामि इति पाभे.।
i) पाभे. पृ २१८३ *l* द्र.।
j) सपा. प्रमुञ्चन्तु <> प्रमुञ्चन्तः इति पाभे.। ऋ ७,५९,१० तु विभे.। k) तु. सस्थ. टि. पुरि।
l) प्र नो मुञ्चतम् इत्यस्य स्थाने सपा. मै ४,११,२ शौ ५,६,८ पै ६,११,१० मुमुक्तम् अस्मान् इति पाभे.।
m) सपा. मा १२,६५ का १३,५,४शौ६,६३,१ माश ७, २,१,१५ प्रसूतः इति पाभे.। n) पाभे. पृ २१५४ *a* द्र.।
o) सपा. प्रमुच्यमानः <> प्रमुञ्चन्तः <> प्र-मुञ्चमानाः (आपश्रौ ७,१५,६ बौश्रौ ४,६ः२५ माश्रौ १,८,३,२३ च) इति पाभे.।
p) विश्वाः…प्रमुञ्चन् इत्यस्य स्थाने सपा. मै २,१२,५ वि…प्रमुञ्चन् इति पाभे.।

प्र-मुञ्चमान– -नाः तै ३,१,४,२[a]; काठ ३०,८[a].

प्र-मोचन– -नाय मै २,२,१[b].

?प्रमुध्यतः[c] पै ३,२७,१.

प्र√मुद्, प्रमोदते शौ ११,६,४; पै १६, २१,४; प्रमोदन्ते[d] शौ ४,३८, ४?; प्रमोदन्ते खिसा ३३, १४; शौ ११,६,५; पै १६,२१,५;२२, ७[e]; प्रमोदन्तु पै १६; २२, ६[f].

प्र-मुद्[g]– -मुदः ऋ ९, ११३, ११[h]; १०,१०, १२; शौ ११, ९,२६[i]; १०, २४; १८, १,१३; पै १६, ८७,४; -मुदा मा ३९, ९; का ३९, ७, १; -मुदे मा ३०,१०; का ३४,२,२.

प्र-मुदित– -तः मा १९, ११; का २१,१,१०.

प्र-मोद[g]– -दाः मा २०,६; का २१, ७,५; मै ३, ११; ८; काठ ३८, ४; पै १६,८४,८[i].

प्र-मोदि(न्>)नी– -नीम् शौ ४, ३८,४.

प्र√मुष्, प्रमुष्णान् मै ३,६,९. प्रमोषीः ऋ १, २४,११; १०४, ८; †मा ४,२३; १८,४९; २१, २; †का ४, ७, ४; २०, २,१२; २३,१,२; तै २,१,११,६†; †मै ३, ४,८; ४, १४, १७; काठ २, ५; ४,१६†; ४०, ११†; शौ ८, २, १७; पै १६, ४, ७.

प्र√मुषाय, प्र···मुषायत् ऋ ७, १८,१९.

प्र-मूर्ण– प्र√मृ,मॄ द्र.

प्र√मृ,मॄ, प्रमृणीमसि पै ८, १६,४; ९,६,९[j]; †प्रमृणीहि ऋ ४,४,५; मा १३, १३; का १४, १, १३; तै १, २,१४, २; मै २, ७, १५; काठ १६,१५; क २५, ६; Sशौ ४,३७,१०[k]; ६, ८८,३; १०,३, १; S पै १५,५,७;६,१०; १६, ६३, १; प्र···मृणीहि शौ ५, २९,४[l]; प्रमृणीत[m] शौ ५, २१, ११; १३,१,३; पै १८,१५,३.

प्र-मार[n]– -रेण शौ ११,१०,२३.

प्र-मूर्ण– -र्णम् शौ १२, १०, १५[o].

प्र√मृक्ष्, प्रमृक्षत[p] ऋ ८,६७,९.

प्र√मृज् ,>मर्मृज्, ¶प्रमार्ष्टि काठ ३१,१०; क ४७,१०; ¶प्रमृज्यात् मै ४, १, १३; काठ ३१, १०[2]; क ४७,१०[2].

प्र···मृक्षत[q] ऋ ९,६५,२६.

†प्र···मर्मृजत् ऋ १०, ९६, ९; शौ २०,३१,४.

φप्र-मर्मृजान[r]– -नः ऋ ९,९१,२.

प्र√मृड्, प्रमृडन्ति पै १५,२१,४.

प्र√मृण्, प्रमृणत् शौ ९, २,१४; पै १६, ७७, ४; प्रमृण, >णा ऋ ४, १६, १२; ६, ४४, १७; ७, १०४,२२; शौ ८, ४,२२†; १०, ३,२; पै १६, ८, १०; ११, २†; ६३,२.

प्र-मृण,णा[s]– -णः ऋ १०, १०३, ४[t]; मा १७, ३६[t]; का १८,४, ४[t]; तै ४,६,४,२[t]; मै २,१०,४[t]; काठ १८,५[t]; क २८,५[t]; कौ २, १२०२[t]; पै १०,४, ९S; -णम् पै १०,४, १२; -णाभिः खि ३, १०,५; -णैः पै १५,१०,७?[u].

---

[a]) पाभे. पृ २११९ *a* टि. द्र.।

[b]) सपा. मा १२,६४ का १३,५,३ तै ४,२,५,३ काठ १६,१२ क २५,३ शौ ६,८४,१ माश ७,२,१,११ अवसर्जनाय इति पाभे.।

[c]) पाठः? (प्र√मुह् >) प्र-मुह्यत्– > -ह्यतः इति शोधः।

[d]) पाठः (तु. पपा. RW. WI. शंपा. सात.)? °दते इति शोधः (तु. सा. W.)। या भक्षेषु इत्यत्र सन्ध्यभावश्च छन्दस्तः द्र.।

[e]) पाभे. पृ २१२२ *c* द्र.।

[f]) पाभे. पृ २१२२ *b* द्र.।

[g]) गस. उप. भावे यथायथं क्विबन्तं घञन्तं च।

[h]) सपा. तैब्रा २,४,६,५; ३,१०,१,१; ८,२४ प्रमोदुः इति पाभे.। [i]) आनन्दा मोदाः प्रमुदः इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६,८४,८ आनन्दाश्च प्रमोदाश्च इति पाभे.।

[j]) <उपु१।

[k]) सपा. पै १३,४,१४ विभे.।

[l]) सपा. पै १३, ९,५ प्र···शृणीहि इति पाभे.

[m]) सपा. तैब्रा २, ५,२,३ °णीथ इति पाभे.। [n]) भावे.।

[o]) सपा. पै १६,१४६,९ प्रवृक्णम् इति पाभे.।

[p]) तु. सस्थ. टि. अभि। ORN [पक्षे] <प्र√मृष् इति।

[q]) तु. वें. सा. GW.।

[r]) तु. GW.; वैतु. वें. सा. प्रः क्विड. इति।

[s]) विप. (बृहस्पति-, राष्ट्र-), नाप. (खि.[अर्थः ?])। गस. उप. कर्तरि कः प्र.। [t]) सपा. °णः<>°णन् इति पाभे.।

[u]) पाठः? (प्र√वृध् [*गतौ] > कर्तरि) *प्र-वृध्नि– (विप. [*पलायमान-] अमित्र-) > -ध्नीन् इति शोधः (तु. मूको.)। 'पलायमानान् सतोऽमित्रान् अवक्रामन्तः (*अतिक्रामन्तः) क्षिणन्ति' इति वा.। सपा. ऋ (६,७५,७) 'अमित्रान् (-पलायमानान् सतः) प्रपदैः (*प्रकृष्ट-क्रमैः [स्वीयैः]) अवक्रामन्तः' इति वा. कश्चिद् विशेषमादधानः पाभे. द्र.।

प्र-मृणत्[a]– -णन् ऋ ३, ३०, ६; १०,८४,३; शौ ३, १, ४†; ५, १; ४,३१, ३†; ५,२३,६; ११, २; ३३; १६, १, २; १९, १३, ८‡[b]; ६६, १; पै ३,६,४†;१३, १;४,१२,३†;७,२,७;४,८‡[b]; १५,१२, ६;९; १६, १०६, ३; १५०,५; १८,२८,२; –†णन्तम् ऋ १०, १०३,६; मा १७, ३८; का १८, ४,६; तै ४, ६, ४, २; मै २, १०; ४; काठ १८, ५; क २८, ५; कौ २, १२०४; शौ ६, ९७,३; १९, १३, ६; पै ७, ४, ६; १९,१२,९.

प्र√मृश् > मर्मृश्, प्रमृशति पै १६, १२६, २;३; प्रमृशन्ति पै ५,९, ६; ७.

φप्र-मर्मृशत्– -शत् ऋ १, १४०, ५[c].

प्र-मृश[d]– -शाय मा १६, ३६; का १७,५,५; तै ४,५, ७, १; मै २, ९,७; काठ १७,१४; क २७,४.

प्र-मृशत्– -शन्तम् शौ ८, ६,६; पै १६,७९,६.

प्र√मृष्, प्रममर्ष ऋ ८, ४५, १५; प्रमर्षिष्ठाः ऋ १, ७१, [१०; (७,१८,२)].

†प्र-मृषे[e] ऋ ३,९,२; कौ १,५३; जै १,५,९.

?प्रमृष्यादिन[f] पै ६,१४,२.

प्र√मॄ प्र√मृ द्र.

प्र-मे प्र√मा (माने) द्र.

प्र-मेतोस्(ः) प्र√मि,मी द्र.

?प्रमेहणस्य[g] पै १९,२०,१४.

प्र-मोचन– प्र√मुच् द्र.

?प्र-मोतम्[h] शौ ९, १३,४; पै १६, ७४,३.

प्र-मोद–, प्र-मोदि(न्>)नी– प्र√मुद् द्र.

प्र√म्लुच् > प्र-म्लोच(त्>)न्ती[i]– -न्ती मा १५,१७; का १६,४,५; तै ४,४,३,१; मै २,८,१०; काठ १७,९; क २६,८.

प्र√यज् (वधा.); प्रयक्षन्त ऋ १, १३२,५[j].

प्र-यक्षत्[k]– -क्षन् ऋ २,५,१.

प्र-यक्षे[l] ऋ ३,७,१;३१,३.

प्र-यक्ष[m]– > प्रयक्ष-तम– -मस् ऋ १,६२,६.

प्र√यच्छ्, यम्; ¶प्रयच्छति तै १, ८,१८,१; २,१,२, ६; ३,२-५; ४-५, १; ६,२; ८, ३; ९,१;२, १,५[n]; ४,४;७,१-३; ३,२,८;३, ५;८,२[२];५,५,२; ६,२,५; ५,२, २, १; ६, १, ३, ७; ४, २; ८, ५; ५, ९, ३; मै १, ४, ८[२]; ८, ९; ११, ८; २, १, २; ४[२]; २, ५; ८; ३, ५; ५; ७[२]; ११; ३,६, ८[३];७,७;४,३,३;४,३[२];५; ६[३];८,६;७; काठ ६,२; ११,८[२]; २३,४[२];३५,१७; ¶प्रयच्छति तै २,६,८,१; ६,१,४,१; मै ४,१, ११;६,१; प्रयच्छति ¶काठ ८, ८[२]; १०, ३; ६; ८[३]; ११, १[२]; २[२]; १३, १; ७; ८; १२; २७, ५; ३१, १३[२]; ३४,९; ¶क ४, १; ७, ३[२]; ३६, १[२]; ४२, ५; ४८, १५; पै ११, १, २; ¶प्र···यच्छति तै ५, १, ६, ४; मै १,१०,१८; काठ १९,६;३६, १३; क ३०,४; प्र···प्रयच्छति[o] मै ४, ८,७; प्र···प्र···यच्छति[o] काठ २९, २; क ४५,३; ¶प्रयच्छतः तै २, १,५,६; ९,२;१०, १; २,९, ३; मै २, १, ४[३]; ७; ३, ६; ५, ४; काठ १०,१; २[२]; ११, १; १३, ७; ¶प्रयच्छन्ति तै २, १, ६, २; ४; ५; ७, ५;

---

a) वैतु. GW. <प्र√मृ(<मॄ) इति।

b) पामे. पृ २१९२ t द्र.। c) पृ ७४६ s द्र.।

d) विप. (रुद्र-)। गस. उप. काऽन्तम्। e) तुमर्थे केनन्तम् (तु. वें. भ. सा [कौ.] PW. GW. प्रमृ. च; वैतु. सा. या [४,१४] स्क. दु. विव. क्विप. इति)।

f) पाठः? (प्र√वृष् [हिंसायां]>कर्मणि) *प्र-वृष्य– + (√अद् [भक्षणे]>) आदिन्–> उस. प्रवृष्याऽऽदिन्– > -दिनम् इति शोधः।

g) पाठः? प्र मे तृणस्य इति शोधः (तु. मूको.)। अत्र तृण– = पायु- वा, वस्ति- वा (तु. पूर्वो मन्त्रः)।

h) पाठः? अम– + बाधा– > वस. *अम-बाध– [विप. ([शिरश्चक्ररोगवत्-] पुरुष-)] > -धम् इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. PW. W. B. प्रमृ. बधिरता- मूकता-ऽन्यतररोगवाचकं सत् नाप. इति कृत्वा <प्र√मीव् इति वा प्र√मव् इति वा?)। पै. स्थले मूको. अनु *अम-बोक्ष– > -क्षम् इति कृत्वा उप. भाप. <√*बोक्ष् [बाधे] इति विशेषः द्र.।

i) व्यप. ([दिगुपदिग्रूप-] अप्सरो-विशेष-)। गस.।

j) धा. स्तुतौ वृत्तिः (तु. PW. GW. GG.; वैतु. वें सा. <प्र√यज् इति)।

k) धा. प्रज्वलने वृत्तिः (तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. प्र-यक्ष–> -क्षम् इति)।

l) तुमर्थे केनन्तम्। m) प्रास. उप. <√यक्ष्।

n) तु. सस्थ. टि. अनु। o) परस्परं पामे.।

६; २, ११, १; २; ४; ३, ६, २; ९, २; ३, ४, ८, ५; ६; ५, ६, ३, २; ६, ५, ६, ३; ८, ५; मै २,१,८; २,७;४,८;५,७; ३, ९, ४; प्रयुच्छन्ति शौ १०, ७, ३९; प्रयच्छन्ति काठ १३, ८¶; पै १७, १०, १०; †प्र··· यूच्छन्ति ऋ १०, १०७, ४; १८५,३[a]; मा ३,२३[a]; का ३, ३, २५[a]; मै १, ५,४[a] काठ ७, २[a]; क ५, २[a]; शौ १८, ४, २९; प्रयच्छसि शौ १२, १०, ११; †प्रयुच्छसि ऋ ८, १७, १०; मै ४, १२, ३; काठ ६, १०; शौ २०, ५,४; प्रयच्छसि पै १६,१४६, ७; †प्र (यच्छसि) ऋ ९,१८, २; कौ २, ४४४; जै ३,३४, २; प्रयच्छामि मै १,६, १; शौ ८,८, १०; पै १६, २९, १०; प्रयच्छान् शौ १२,३, ३८; पै १६, ५१, ६[b]; १७, ३९,८; प्रयच्छतु मै २, ३, ५; शौ १९, ६४, १; †प्र···यच्छतु ऋ १०, १४१, २; मा ९, २९; का १०,५, ६; तै १,७,१०, २; मै १, ११, ४; काठ १४, २; क २९, २; शौ ३, २०, ३; पै ३, ३४, ४; १९, ३८,१५$; †प्र (यच्छतु) ऋ १०, १४१, २[c]; मा ९,२९[c]; का १०,५,६[c]; तै १,७,१०,२[c]; मै १,११,४[c]; काठ १४,२[c]; क २९,२[c]; शौ ३, २०, ३[c]; पै ३,३४,४[c]; †[d]; १९, ३८, १५$; प्र···यच्छताम् शौ ६, १२१, ३; पै ७, ९, १; १६, ५१, ३; †प्र (यच्छन्तु)[e] ऋ १०, १४१, २; तै १, ७, १०, २; मै १, ११, ४; शौ ३, २०, ३; प्रयच्छ ऋ १०, ९८, ११[d]; मा ५, १९[e]; तै १, २, १३, २[f]; ३[f]; ७, १३, ४[e]; मै १, २, ९[e]; काठ २, १०[e]; क २, ४[e]; शौ ७, २७, ८[e]; १२, ३, ३१; पै १७, ३९, १; २०, ६, ८[e]; †प्र···यच्छ ऋ १०, १४१,१[f]; मा ९, २८[f]; का १०, ५, ४[f]; तै १, ७, १०, २[f]; मै १, ११,४[f]; शौ ३, २०,२[f]; पै ३,३४,३[f];१९,३८,१४$; प्र··· यच्छतात्, प्र (यच्छतात्) ऋ १,४८,[१५ (८,९,१)]; प्रयच्छतम् मै ४,११,२‡[g]; पै १, १०९, ३; †प्र···यच्छतम् ऋ ८,९,१; शौ २०, १३९,१; प्र···युच्छतम् ऋ ८,८,१६; प्र (यच्छतम्) शौ ४, २५, ६[h]; पै ४, ३४, ४[h]; प्रयच्छत ऋ १०, १५, ७; मा १९, ६३†; का २१, ४, १३†; मै १,९,५¶; काठ ९,१२¶[i]; शौ १८, ३,४३†; प्रायच्छत् ऋ ७, १८, १७; १०, १०९, २; मा ५९[j]; ११, का १२, ५, १०[j]; ¶तै २, ४, १२, ४[2k]; ५[2k]; ७[6l]; ५, २, २; ३; ३, ३, ७, २; ४,४, १[2]; $[k]; ६,१; ४, १, ५, ४$[l]; ५, ५, २, ५; ६, २, ७,५; ५,१,१; २[2]; ३[2]; ६,११, २; ७, १,५; ३; २, ५, २; १०, १;३,६-७;९,१;१०,४;५; ¶मै १, ४, १४[2]; ५,८; ६,४; १२;१०, १२; १०,१,५; २,४,३[3]; ७,६$[l]; ३,१,६,७;३,६; ९,३; ४,६,५[2];७, ६; ¶काठ ८,५; १२, ३[3]; १४, ५,; २१-२२, ७; २७, ८; १०[4]; २८, ३; २९, ७[2]; ३०,१; ¶क ७,१; ३५, १; ४४,३; ४५,८[2]; ४६,४; शौ १, १६, २; २,१३, ३; ५, १७, २†; १०, २, १५; ११,१,७,१५; १९,२४, ४; पै १, ९१; ०,१; ९, १५, २†; १५,६,१; १६, ६०, ६; ८८,५; १५४,५; प्र···प्रायच्छत् खि ३, १५, २; प्रायच्छन् ¶तै २, ६, ६,५; ५, ५,२,६; १; ७,४, ३; ६, ५, ६, ३; ८,४; ६,१,१,५,२; ¶काठ ८, १०; १८,१९; २२,७[2]; २६,६; ¶क ७,६;२९,७; ३५,१[2]; ४१, ४; शौ ६, १२,८, १; ११, १०, ३१; पै १६, ८८, ३; १९, २४, १६; प्रयच्छेत् ¶तै ५,२,८,३; ६,२,१,६; ५,९,३; ¶मै १, ६, ११; २,२,५; ४,५,६; शौ १२, ४,४७; प्रयुच्छेत् मै ३,६,८¶;

a) =सपा. माश्रौ ६,४,४। आपश्रौ ६, १७,११ तु वि···यच्छन्ति इति, हिश्रौ ६,६,१६ प्र···यच्छन्तु इति च पाभे.। b) पृ २१९५ k टि. द्र.।

c) सपा. प्र (यच्छतु) <> प्र (यच्छन्तु) इति पाभे.।

d) वैतु. सा. प्रभृ. संप्रय° इति द्विस्वरोऽतन्त्रो योग इति।

e) तु. पृ ६०८ f टि.।

f) =सपा. माश ५,२,२,१०। काठ १४,२ तु प्र···रास्व इति पाभे.।

g) सपा. ऋ ६,७४,४ विभे.।

h) तु. सा. W.; वैतु. Gri. प्र···मादयाथः इति।

i) प्रयच्छ इति SI.?।

j) सपा. काठ १६,५ संप्रायच्छत् इति पाभे.।

k) सकृत् तु. सस्थ. टि. श्रुति।

l) द्विः तु. सस्थ. टि. श्रुति।

प्रयच्छेत् पै १७,२०,७.
†प्रयंसि ऋ १,४२,९[a];६१,२[b]; ३, १, २२[a]; शौ २०,३५, २[b]; प्र···यंसि, प्र(यंसि) ऋ ५,३६, ४[a]; प्र···यमत् पै १९, ९, ६[c]; प्र[d,e] (यमत्) ऋ १०, १४, [(१८, ६) १४]; †प्रयंसत् ऋ १, ९६, ८; ९, ९७, ३८[f]; कौ २,७०८; जै ३,५८, ५; प्र···यंसत् ऋ १,१९०,३[g]; †प्रयन्धि ऋ ३,३६,९; १०; ४, २,२०; ७,७५, २; तै १,७,१३, ४; काठ ६,१०; प्र···यन्धि ऋ १,१२१,१४;६,२४,९; प्रयन्तम् ऋ ५, ६४, २; †प्रयन्त ऋ ५, ४६, २; मा ३३, ४८; का ३२, ४, ५; प्र (यमेत्) शौ १८, ३, ३‡[e].

प्र-यच्छ[h]– -च्छः पै १६,४७,१.

प्र-युच्छत्– -च्छन् मै ४,४,६¶; पै ३,१३, १?[i]; १०,६, १०; १९, २,३?[j]; –च्छन्तः शौ ६,१२२, २?[k].
प्रयच्छन्ती– -न्तीम् पै १७,१५, ७[l].

प्र-यत,ता– -तः खि २,६[२],१६; ४, २,५; शौ १३,२, ३१; पै १८, २३, ८; –तम् ऋ १, १५४, ३; ३,३५, १०; ४,२७, ५; खि १, ९, १; मै २, ३, ४; ४, १४, ६; काठ ११, ७; पै ५, ४०, ४; –†तस्य ऋ ४,५,१०;७,९८,६; मै ४,१४, ५; शौ २०, ८७, ६; –†ता ऋ ४, १५, ८; ५, ३०, १२; ३४,४; ४२,३; ८,६०, १; १०,१५, १२; मा १९, ६६; का २१,४, १६; तै २, ६, १२, ५; काठ ३९, १५; कौ २, ९०२; जै ४, २५, ४; शौ १८, ३, [४२; ४, ६५]; २०, १०३, २; –ताः ऋ ५,३३,१०; –तान् ऋ १,१२६, २; –†तानि ऋ १०, १५,११; मा १९,५९; का २१, ४,८; तै २, ६, १२, २; मै ४, १०,६; काठ २१,१४; शौ १८, ३,४४; –ताम् तै २,३, १०,२; शौ ५, २०, ५; पै ९, २४, ५; –तासु ऋ १, १६६, ४.

प्रयत-दक्षि(णा >)ण[m]– -णम् ऋ १, ३१, १५; ६, ५३, २; –णासः ऋ १०,१०७,३.

प्रयत-पाणि– -णिः खि २, ४, २.

*प्रयत-प्राण– -णः खिसा ३३, २०[n].

१प्र-यति– -तिः ऋ १०, १२९, ५[o]; मा १८, १; २०,१३; ३३, ७४†[o]; का १९, २, १; २१,७, १४; ३२,६,५†[o]; तै ४,७,१,१; मै २, ११, १; ३, ११, ८; काठ १८, ७; ३८, ४; क २८, ७; –†तिम् ऋ १,१२६,५; ८,६९, १८; शौ २०, ९२, १५; –†ती ऋ १,१०९, २; तै १,१,१४,१; काठ ४,१५.

†प्र-यन्तृ– -०न्तः ऋ १, ७६, ४; –न्ता ऋ १, ५१, १४; ७, १९, १; ८, ९३, २१; ९,४६,५; शौ २०,३७,१; –न्तारा ऋ ४,२१, ९; मै ४,१२,३.

प्र-यन्त्रिन्[p]– -न्त्रीणि खि १,१२, ४.

प्र-यम्यमान– -नान् ऋ ३,३६,२.

प्र√यज्(वधा.),>इयक्ष, ¶प्रयजति तै ६,३,७,५; मै ३, ९, ८; काठ २६,९; क ४१, ७; प्र···यजाते ऋ ७, १००, १[q]; †प्रयजताम् ऋ ६,१५,१३; मै ४, १३,१०; प्रयज>जा ऋ ३, १७, ५; प्र···यज तै ३,२,७,१.
प्रयेजे ऋ ६,३६,२[r].
प्रयक्षि ऋ ६, १६, ८; †प्र··· यक्षि ऋ १०,४,१; ७०, ९[s]; तै २,५,१२,४.

---

[a]) मपु१ द्र.। [b]) उपु१ द्र.। [c]) सपा. शौ ६,३५,३ आ···य° इति पाभे.। पृ ६७८ *m* अपि द्र.।
[d]) तु. PW. GW.; वैतु. वें. सा. प्र जीवसे इति।
[e]) परस्परं पाभे.। [f]) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।
[g]) सा. [पक्षे] <√यस [प्रयत्ने] इति।
[h]) गस. उप. कर्तरि शः प्र.।
[i]) पाठः? अ-प्रयुच्छम् इति शोधः (तु. पृ ३११ *g* टि.)।
[j]) पाठः? अ-प्रयुच्छन् इति शोधः (तु. शौ ६,४,३)।
[k]) पाठः? (संभावनायां लेटि प्रपु३) प्रयच्छान् (*प्रेता भवेयुः) इति शोधः (तु. सपा. पै [१६, ५१,६])। सपा. तैआ [२,६,२] °च्छात् [?न्] इति च शोधः।
[l]) धा. हिंसायां वृत्तिः?।
[m]) विप.। वस. उप. = ३दक्षिणा-।
[n]) प्रयतप्रा° इति पाठः? यनि. शोधः।
[o]) तु. GW. ORN. प्रमृ.; वैतु. उ. <प्र√यत् इति, सा. म. नाप. = प्रयतितृ-(भोक्तृ-) इति।
[p]) विप. (मघ-)। त्रिनिः प्र. उसं. (पाउ ४,६८)।
[q]) सपा. तैब्रा २,४,३,५ प्र···यजातै इति पाभे.।
[r]) तु. सस्थ. टि. अनु। [s]) वैतु. वें. सा. प्रविद्वान् इति योगः?। पृ ९३६ उप···यक्षि इति निर्देशो नेष्टः।

†प्र···इयक्षसि[a] ऋ ६, ४९, ४; मा ३३, ५५; का ३२, ५, १; मै ४, १०, ६; प्र···इयक्षसि ऋ ८, ४५, ३१[b] प्र(इयक्षसि)[a] मै ४,१२,२; १४,२.

प्र-युज्[c]- -यक्षु शौ ५,२७,५[d]; ६[e].

ǿप्र-युजध्यै[f] ऋ ६,११,२.

प्र-याज[g]- -जाः ऋ १०, ५१, ९; ¶ते १,६,११,५; २,६,१,४;६; १०,४²; ६,१,५,४²; ३,११,६; ¶मै १,४,१२; ७, ३³; १०, ८; ३,७,२; ९²; ८,२;९,७;८²;१०, ४;४,६,९; ¶काठ९,१⁴;१२,२; २३,९;२५,१²; २६,९⁴; ३६,२; ९;१४; ¶क ८,४⁴; ३६,६;३८, ४²; ४१, ७⁴; शौ १, ३०, ४; पै १,१४, ४; -जान् ऋ १०,५१, ८; ¶ते २,६,१, ६²; ६,१, ५, ४; ३,७,५;६,३,२;३; ¶मै १, ७,३²; १०, १५; १८; ४,८,५; ¶काठ ९, १³; २६, ९; २९, ३; ३६, १२; ¶क ८, ४²; ४१,७; -¶जानाम् ते २,६, १, ३; ४²; मै १,७,३; ४; ९,५; काठ ९,१; १४; २६,९; क ८,४²;४१, ७; -जे ऋ १०,१८२,२; -जेऽजे ते २,३,२, ३¶; -जेन ते १,५, २, ३¶; -जेभिः मा १९, ११; का २१,२, ८; -¶जेषु ते २,६, १,६³;७; मै १,१०,९²;२,२,२; काठ ११,४²; ३४,१६;३५,१८; ३६,२; क ४८, १६; -¶जैः ते २,६,१,२; मै १,७,३.

¶प्रयाज-त्व- -त्वम् ते २, ६, १,४; काठ २६,९; क ४१,७.

¶प्रयाज-वत्- -वत् ते ६,१,५, ३;५²; मै ३,७,२³.

¶प्रयाजवती- -ती काठ २३,९; क ३६,६.

¶प्रयाजा(ज-अ)नुयाज[h]- -जाः मै २,३,२;३,७,२²?[i]; काठ २५, १; ३२, १; क ३८, ४; -जान् काठ १२,२; २५,१; ४३,१ऽ[j]; क ३८,४; -जानाम् मै २,३,२.

¶प्रयाजा(ज-अ)नूयाज[h]- -जाः ते २,६,१,५; -जान् ते १,७,१, १; ५,४,७, ७; ७,२,११,२ऽ[j].

†प्र-यज्यु[k]- -ज्यवः ऋ ५, ५५, १; -०ज्यवः ऋ १,३९, ९; ८६,७; ६,४८,२०; ७, ५६, १४; ते ४, ३,१३, ६; मै ४, १०, ५; काठ २१,१३; -ज्यवे ऋ ५,८७,१; कौ १, ४६२; जै १, ४८, ८; -ज्यून् ऋ ८,७, ३३; -०ज्यो ऋ ३,६,२; ६,२१,१०;२२,११; ४९, ४; मा ३३, ५५; का ३२, ५,१; मै ४,१०,६; शौ२०,३६, ११; -ज्योः ऋ १,१८०, २.

प्र-यत्- प्रे(प्र√इ) द्र.

प्र-यत- प्रमृ., १प्र-यति- प्र√यच्छ् द्र.

२प्र-यति- ?प्रयतीपिणम् टि. द्र.

?प्रयतीपिणम्[l] पै ६, १४,९.

?प्रयतेमा[m] मै ४,१२,६.

प्र-यन्तृ- प्र-यन्त्रिन्- प्र√यच्छ् द्र.

प्र-यव-, प्र-यवयत्- प्र√यु द्र.

प्र√यस्, प्रयस्यति पै ९,२५,३.

प्र-य(स्त>)स्ता- -स्ता ऋ ३,५३, २२; शौ १२, ८, ४; पै १६, १४४,५.

---

a) 'हे प्रयज्यो ! त्वं (*दीप्त-ध्यामन्->नैप्र.) द्युतयामा कविः (सन्) कविं वायुम् अच्छ (प्रति) बृहती (बृहत्या) मनीषा (मनीषया) नियुतः (द्वि३ ⌊स्वीयाः निर्ध्यानमयीः वडवाः⌋) पत्यमानः (पातयमानः = गमयन् ⌊तं⌋) प्रेयक्षसि' इति वा.(तु.उ.म.; वैतु. स्क. Gri. प्र···अच्छा ⌊ह्वयामि⌋ इति, सा. प्र ⌊गच्छतु⌋ इति च किउ.)।

b) धा. रक्षणे वृत्तिः। 'हे इन्द्र ! यद् (*यदि ⌊अस्मान्⌋) दधिषे, मनस्यसि प्रेयक्षसि (रक्षसि) इत् (वस्तुतः), तत् (तदा ⌊अस्मान्⌋) मा कः (*हिंसीः ⌊अपि तु⌋) मृडय (एव)' इति वा. (वैतु. अन्येऽन्यथादर्शिन इति ?)।

c) नाप. (इष्टि-)। गस. उप. विजन्तम्। d) सपा. मा २७, १४ का २९, २, ४ प्रमृ. प्रयुत्सु इति पाभे.।

e) मन्द्रासु प्रयुक्षु इत्यस्य स्थाने सपा. ते ४,१,८, २ मन्द्रासु प्रयुसः इति, मा २७,१५ का २९,२,५ क २९,५ मन्द्रा सुप्रयुसः इति, मै २,१२,६ मन्द्रा सुप्रयुसा इति, काठ १८,१७ मन्द्रसुप्रयक्षुः इति च पाभे.।

f) तुमर्थे अध्यैन् प्र. (पा ३,४,९)।

g) नाप. (यज्ञाङ्ग-)। समासस्वरौ अनु-याज- टि. द्र.।

h) द्वस. अन्तोदात्तः।

i) सकृत् पाठः ? प्रजाऽनुयाजाः इति शोधः (तु. सप्र. ते ६,१,५,४ ⌊द्वैस्वर्य-निर्देशात्⌋ सात. च)।

j) परस्परं पाभे.।

k) विप. (अग्नि-, अत्य-, प्रमृ.)। प्रास. पूप. स्वरः।

l) विप. (⌊जिहिंसिषु-⌋ रक्षस्-)। पाठः? (प्र√यत् ⌊यातनायाम्⌋>)२प्र-यति- (हिंसा-) + एषिन्->उस. *प्रयत्येषिन्->-षिणम् इति शोधः।

m) यनि. किप. इव (तु. पपा.)? (प्र√यम्>)प्र-यत->-ता(न. प्र३), इमा इति द्वि-पदः शोधः (तु. सात.)। हवींषि इत्यनेनैतयोः सामानाधिकरण्यम्। सपा. तैत्रा २, ५,४,६ ?प्रभरेम > प्रभेरमा [=प्र-भरा (⌊नैप्र.⌋ प्र-

प्र-युस्य(त् >)न्ती- -न्ती शौ १२, ८,४; पै १६,१४४,५.
प्र-यास- -साय[a] तै १,४, ३५,१; काठ ४५,६.
प्रा (<प्र)-यास- -साय[a] मा ३९, ११; का ३९,९,१.
१प्रयस्[b]- -†यः ऋ १,३१,७;४५,८; ६१,१;२;११८,[४; ६,६३,७]; ११९,१;१२२,३; १३४,१; २, ३७,४;४,१५,२;४६,३;५, ५१,५-७; ८,६,४२;१३,२८; १९,२२;३२,[२९;९३,२४]; ७४,१४; मै ४,१३,४; काठ १६,२१; ३८,१२; शौ २०, ३५,१;२; -यसः ऋ २,१९,१; -यसा ऋ १,५८,[७; ३,५४, ३]; ७१,३; ४,५,६; ८,६०, १२; -यसे ऋ ५,६६,१; ९, ६६,२३; -†यांसि ऋ १,८६, ७; १३५,४; १६९,३; २,१९, २; ३,११,७;१२,८;३०,१; ६, १५,[१५; १०,५३,२]; १६,४४; ८,६०,४; ९,८७, ६; १०७,२५; १०,९१,९; मा ३४,१८; का ३३,१,१२; कौ १,५२२; २,७३४;९०७; ९२८; १०४५; जै १,५३,१०; ४,२,७; १५,३; २८,९; -†योभिः ऋ १,२,४;९,९२,१; मा ७,८; ३३,५६$; का ७, ३,२; ३२,५,२$; तै १,४, ४,१; मै १,३,६; काठ ४,२; क ३,२.
†प्रयस्-वत्- -वन्तः ऋ १,६०, ३; १३०,१; ३,५२,६; ५, २०,[३; ७,९४,६; ८,६५, ६]; ६,१६,३७; ९,४६, ३; १०,७७,४; ११६,८; मै ४,११,२; काठ ४०, १४; कौ १,४५९; २,१५२; १०५५; जै १,४८,३; ३,१४, १२; ५४,१; -वान् ऋ ३,५९, २; ४,४१,२; ७,७३,२;८५,४; ९,६६,२३; १०,४२,५; तै ३, ४,११,५; मै ४,१०,२; काठ २३,१२; शौ २०,८९,५.
प्रयस्वती- -तीः ऋ ३,६,२.
?२प्रयस्[c]- -यसः तै ४,१,८,२.
प्र √या, प्रयाति तै २,२,१, ३¶[d]; ¶प्रयाति तै ३,४,१०,२; मै २, २,१३; प्रयाति काठ ९,१७¶; †प्र...याति[e] ऋ १०,८,१; कौ १,७१; जै १,७,९; प्रयान्ति काठ ३५,१७¶; प्र...यान्ति खि १,२,७; ‡प्र...यासि[f] मा ३,५२; का ३,७,२; तै १, ८,५,१; मै १,१०,३; काठ ९,६; †प्र...यासि ऋ ७,९२,३; मा २७,२७; का २९,३,४; तै २,२,१२,८; मै ४,१०,६; काठ १०,१२; २१, १४[g]; प्र (यासि) मै ४,१२,२; प्र...याथः ऋ १,१८०,९; प्र...यामि ऋ २,१६,७; ?प्रयामसि पै ९,७,२; प्रयातु मा १८, ७२[h]; २६,८[h]; का २०,५, ५[h]; २८,६,१[h]; शौ ६,३५, १[h]; पै ९,१२,८; १९,९,४[h]; प्रयाहि ऋ १,८२,६[d];१६९,६[i]; ३,५३,६; १०,१,७; मा १५, ५२[d]; का १६,६,४[d]; मै २,१२, ४[d]; काठ १८,१८[d]; क २९,६[d]; प्र...याहि ऋ १,८२,३[i]; ९, ६६,७; १०९,१८; मा १२,३२; का १३,३,३; तै ४,२,३,१; ५, २,२,२¶; मै २,७,१०; ३,२, २; काठ १६,१०; १९,१२; क ८,९†[f]; २५,१; ३१,२; कौ २, ५१२†; जै ३,४०,८†; पै ३, ६,४‡[j]; प्रयात, >ता ऋ १, ३७,१४; ८,२७,८[h]; तै ४,७, १३,४; पै १,५६,१‡[k]; प्रयातन ऋ १,१६५,१३; मै ४,११, ३†; काठ ९,१८†; पै ९,१२, ९; प्रयाथन ऋ ८,२७,६[l]; ¶प्रयायात् तै ३,३,८,३;४,१०, ३;४; काठ ३५,१७; क ४८,

---

भृता)], इमा] इति द्वि-पदः शोधः ।
a) सपा. प्रयासाय (तैब्रा ३,९,११,२ तैआ ३, २०,१ च) <> प्रायासाय इति पाभे. ।
b) भाप. (पोषण-), नाप. (अन्न- [तु. निघ २,१२])। <√प्री [= √भृ>√*श्री 'पोषणे' (तु. भा [तै.]. सा [ऋ १,२,४], PW. प्रभृ.; वैतु. [पक्षे] दे. <प्र√यम् इति, [पक्षे] स्क. <प्र√या इति च?)] ।
c) पाठः? तु. पृ २११६ e पाभे. ।
d) तु. सस्थ. टि. उप ।
e) पाभे. पृ २१८५ O द्र. ।
f) सपा. °यासि (माश २,६,१,३८ लाश्रौ ५,२,१० च) <> °याहि इति पाभे. ।
g) एवं वदन्नपि अन्यत्र प्र, याभिः इत्यस्य स्थाने प्रियाभिः इत्येवं संकेतयन् SI. उपेक्ष्यः ।
h) तु. सस्थ. टि. आ । i) तु. सस्थ. टि. प्रति ।
j) सपा. ऋ ३,३०,६ शौ ३,१,४ प्र...एतु इति पाभे. ।
k) सपा. ऋ १०,१०३,१३ प्रभृ. प्रेत >ता इति पाभे. । l) तु. सस्थ. टि. अभि ।

१५; ¶प्रयायुः काठ ३५,१७[a]; क ४८,१५[a].

प्रययुः ऋ ४, १९, ५; ५, ५२, १२; ९, ६९, ९; प्र…ययुः ऋ ७, ७४, ६; †प्र…अयासीत् ऋ ९,९०,१; कौ १, ५३६; जै १, ५५, ४; †प्रो (प्र+उ) अयासीत्[b] ऋ ९,८६;१६; कौ १,५५७; २, ५०२; जै १,५७, ४; ३,३९,१; प्रायासिष्टाम् खि ५,७, ३, ३; मा २८, १४; का ३०, २,३; मै ४,१३, ८; काठ १९,१३; प्र… अयासुः ऋ ९, ९७, ८; कौ २, ४६७; जै ३, ३५, २; प्रायासिष्ट ऋ ५,५८,६.

प्र-या[c]– -याः ऋ ३,२९,१५[d].

†प्र-याण– -णम् ऋ ४, ४६,७;५, ४९,२;८१,२;३; खि ५,७,४,६; मा ११,६;१२,३; का १२,१,६; १३,१,३; तै ४,१,१,२; १०,४; मै २,७,१;८;३,१,१; काठ १५, ११;१६,८;३४,९¶; -णे ऋ ८, ४३,६; काठ ७,१६.

प्र-यात्– -यान्तम् काठ ९,१७[2]¶.

प्र-यात– -ते तै ३,४,१०,३¶.

१प्र-यामन्[e]– -मन्[f] ऋ ७, ६६, ५; कौ २,७०२; जै ३,४६, ८.

¶प्र-याय मै २,२,१३[2].

¶प्र-यास्यत्– -स्यन् काठ २२,८; ३५, १७; क ३५,२; ४८, १५;

†प्र-यै[g] ऋ १, १४२,६; १०,१०४, ३; शौ २०,२५,७;३३,२.

प्र-याज– प्रमृ. प्र√यज् द्र.

२प्र-यामन्[h]– -मनि ऋ १,११९,२.

?प्रयाशयाद् इडा[i] पै ९, २५,९.

प्र-यास- प्र√यस् द्र.

प्रयियु[j]– -योः ऋ ८,१९, ३७.

प्र√यु,>यवि, ¶प्रयौति तै ६, ३, ११, १; मै ३,१०, ४[3]; प्रयौति तै ६,३,११,१¶.

†प्रयोषत् ऋ ८,३१, १७; तै १, ८, २२, ४; मै ४, ११, २; काठ ११, १२.

प्र-यव[k]– -वेण तै ४, ३, ११,२; मै २,१३,१०; काठ ३९,१०.

प्र-यवयत्– -यन् ऋ ३,४८,३.

१प्र-युत,ता– -तः ऋ ३,५५, ४; -तम् ऋ ५, ३२, २; मा ६, १८[l]; का ६, ४, २[l]; -ता[l] मै १, २, १६; काठ ३, ६; क २, १३; -ताः ऋ १०, २७, ८; -ताम् ऋ ३,५७,१.

२प्र-युत[m]– -तम्[n] मा १७, २; तै ४,४,११,४; मै २,८,१४[2]; काठ १७,१०[2]; क २६,९; पै १४,३, ११; -ताय तै ७,२,२०,१; काठ ४२, १०; -ते काठ ३९,६.

प्र-युति– -ती[o] ऋ १०,३७,१२.

प्र-योतृ– -ता ऋ ७,८६,६.

प्र-युक्त–, प्र-युक्ति– प्र√युज् द्र.

---

a) तु. सस्थ. टि. अनु । b) = सपा. तां १४,३,४। शौ १८,४, ६० तु प्र वा पुति इति पाभे.।

c) स्त्री. भाप. (प्रयाण-, आक्रमण- [तु. वें. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. नाप. = वल- इति?]) । गस. उप. क्विबन्तम् । d) प्र३ (वैतु. वें. प्र१ इति) ।

e) भाप. । धा. *प्रजायां वृत्तिः ।

f) हेतौ सप्त१ (= वृद्धये [तु. सस्थ. टि. सुप्रावी–; वैतु. वें. प्र…अस्तु इति, सा. GW. प्र इति भिन्नं पदमिति]) । g) तुमर्थे कैः प्र. (पा ३,४,१०) । h) = प्र-याण– । प्रास. पूप. स्वरः (वैतु सा. GW. गस. इति) ।

i) पाठः ? (प्र√यस् > यासि [हिंसायाम्] >) प्र-यासय अथ (√भृज् > भृष्टि– >) भृष्ट्या इति त्रि-पदः शोधः । कामाग्निः संबोधितः द्र. (तु. उत्तरो मन्त्रः) । सस्थ. ?यज्ञः > (√यस > [कर्तरि]) यस्न– > -स्नः इति, ?महतु > (√*मघ् [तपने] > लोटि मपु१) मघ त्वम् इति, ?अस्थिवांसेभिर् आभृतम् > अस्थिमांसेभिर् आभृतः इति, ?सर्वान् > सर्वाऽऽद् इति च शोधाः द्र.।

j) अर्थः व्यु. च ? । पपा. नावग्रहः । स्क. दु. [था ४,१५] नाप. [यङ्लुकि] < प्र√या इति, वें. < प्र√यु इति, GW. प्रमृ. < प्र-या– इति, GRV. व्यप. इति च । = *प्रयजनकृत्- इति विप. (प्र√*यय् [यजने] > कर्मणि) *प्र-यय्– + धर्म– (कृति-) > बस. *प्रयय्-धर्म– > नैप्र. यनि.। 'सुवास्त्वाः (नद्याः) अधि तुग्वनि (तीरे) प्रयियोः (*संपादितयज्ञकर्मणः) वयियोः (*संपादितस्तुतिकर्मणः [च सतः]) मे (मम [पौरुकुत्स्यः त्रसदस्युः]) ?श्यावः (शोध-पूर्वकं श्यावानाम् = *गवां) प्रणेता (*प्रदाता) भुवत्' इति वा. ।

k) गस. उप. भावे अप् प्र. थादि-स्वरश्च ।

l) सपा. °तम् <> °ता (आपश्रौ ७, २०,४ भाश्रौ ७,१५,११ माश्रौ १,८,४,२८ वाश्रौ १,६;७,८ वैश्रौ १०, १६ : ३ हिश्रौ ४,४,३४ च) इति पाभे. ।

m) नाप. (दशलक्षपरिमिता-संख्या-) । उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,१९९) । n) पृ १८१४ i पाभे. नेष्टः ।

o) = सपा. तैआ १०,६ आश्रौ ३,१३,१८ माश्रौ २, ५,४,९ वैताश्रौ २३,१२। तैब्रा ३,७,११, २ आपश्रौ ३,

प्र√युच्छ्, प्रयुच्छतः ऋ १,२५, ६; प्रयुच्छतः ऋ १०,६५,५; ¦प्रयुच्छसि ऋ ८,५२,७; खि ३,४,७; मा ८, ३; ३३,२७; का ८,१,२; ३२,२,१०; तै १,४,२२,१; मै १, ३,२६;५,४; काठ४,१०; क३,८.

प्र√युज्, ¶प्रयुङ्क्ते तै २, ५, ७, १; ५, ५, ३, १; ६,१, २, २; ७, २, ७, ४; ५; ८, २; ३; ५; मै १, ९, ७; २, १, २[२]; ३,४, १; ४, १, १४; ४, ९[३]; ¶प्रयुङ्क्ते तै २,२,६, ५; ६,१,२,२[a]; मै ४,१,१४; ¶प्रयुङ्क्ते काठ ९, १५; १०,१; ३; ¶प्र···युङ्क्ते काठ ७, ५; क ५, ४; प्रयुन्जते ऋ १,१८६, ९; तै ७, ४, १०, १¶; मै३,६,४¶;काठ २३,२¶; प्र···युन्जते ऋ १, ४८, ४; प्रयुनक्षि शौ १९,५६, १; पै ३, ८, १; प्रयुन्ज्महे पै ७, ९,३; प्रायुङ्क्त क ५,३¶[b]; प्रायुन्जत तै ७,४,४, १¶[c]; ¶प्रयुन्जीरन् तै ७,२,९,२; काठ ३४,८. प्र···युयुज्रे ऋ १०, ३३, १; ¶प्रयोक्तासे तै २, ६, २, ३[d]; प्रायुक्त काठ ७, ४¶[b]; प्र··· युजत ऋ ५, ५२,८; प्र···अयुग्ध्वम् ऋ १,८५,५.

¶प्रयुज्यते तै २,४, ११,२[२]; ७, २, ९,१; २; मै ४,८, ८[७]; काठ २३,२; ¶प्रयुज्यते तै २,४,११, २; मै ४,६,३; ८, ८[४]; प्रयुज्यते ¶काठ ८, ८; १२, ३; २४,८; २८, १०[१४]; क ७, २; ३५, ८; ३८, १; ४५, १[१४]; प्रयुज्येते मै ४,५,६¶; ¶प्रयुज्येते काठ २७, २; २८,१०[५]; ३४, ८[३]; क ४२, २; ४५,१[५]; ¶प्रयुज्यन्ते तै ६, ५,११,१[३];२[३]; मै २,४,५;४,८, ८[३]; काठ २५,१; २८, १०[३]; क ३८,४;४५,१[३]; ¶प्र···युज्यन्ते तै ६,५,११, १; २[२]; काठ २८, १०; क ४५,१.

प्र-यु(क्त>)क्ता- -क्ता पै ५, २५, २[e]; -क्ताः काठ ३४,१७¶.

प्र-युक्ति- -क्ति ऋ ६,११,१; १०, ३०,१; -क्तिः ऋ १,१५३,२; -क्तिभिः मै २, १, १०¶; -¶क्तिम् काठ ७, ५; क ५,४; -क्तिषु ऋ १, १५१, ८; -क्त्यै तै २,२,९,२¶[f].

प्र-युज्[g]- -युग्भ्यः[h] मा ३०,८; का ३४,१,८; -युजः ऋ १,१८६, ९; ८, ३७, ५; १०, ३३, १; ७७, ५; ९६, १२; ¶मै ३, ६, ४; ४, ४, ९; शौ ११, १०, २५; २०, ३२, २[f]; पै १६, ८७,५; -युजम्[i] मा ११,६६[४]; का १२, ७,१[४]; तै ४,१, ९,१[४]; मै २, ७, ७[४]; काठ १६, ७[४]; -युजे[i] मा ४, ७; का ४, ३, १; तै १,२,२,१; ६,१,२,१; मै १, २,२; ३,६, ४; काठ २,२; २३, २; क १,१४; ३५,८.

¶प्र-युज्य तै १,७,६,६; २,२,६,५; ५,५,१०,६; मै १,५,५.

प्र-युज्यमान- -नम् काठ १२,३¶.

¶प्र-यु(ज्य>)ज्या[j]- -ज्या तै ५, ५,३,१.

प्र-युन्जत्->°ञ्ती- -ती ऋ ५, ४७,१.

१प्र-योग[k]- -गम् ऋ १०,७,५.

११,२ भाश्रौ ३,१०,२ हिश्रौ २, ६, ११ तु प्रयतम् इति पाभे.।   a) तु. सस्थ. टि. अभि।

b) सपा. प्रायुङ्क्त <> प्रायुक्त इति पाभे.।

c) तु. सस्थ. टि. अनु।

d) उपु१ (तु. W [JAOP १४,१८४], K., वैतु. सा. Böht [तु. K.] मपु१ इति)।

e) पाभे. पृ१९४४ b द्र.।   f) तु. सस्थ. टि. अति।

g) भाप. (*वृद्धि-), विप. ([*दीप्र-] अग्नि-), नाप. (अश्व-, *स्तोत्र-)। धा. वृद्धिदीप्तिगत्यादिषु वृत्तिः द्र.। गस. उप. भावे कर्तरि च क्विप् प्र.।

h) सपा. तैब्रा ३, ४, ५,१ प्रयुद्भ्यः (<प्र√यु>प्र-युत्- [वैतु. भा. सा. प्र√युध्>प्र-युध्-]) इति पाभे.।

i) सपा. सकृत् °युजम् (माश ६,६,१,१५ बौश्रौ १०, १३ : १-३ माश्रौ ६,१,३,२० माग़ १,६,२;२३,६ च) <> °युजे (माश ३,१,४,६; ११;१२ आपश्रौ १०,८, ५; १६,८,१३; २०,८,५ बौश्रौ ६,४ : १; २१,८ : ४६ भाश्रौ १०,५,९ माश्रौ २,१,२,१;६,१,३ २० वाधूश्रौ ४,२९ : ४ वैश्रौ १२,८ : १ हिश्रौ ७,१,४१; ११,३,२ माग़ १,४,३; १०,११ वाग़ ८,४ च) इति पाभे.।

j) विप. (उखा-)। गस. उप. क्यप् प्र.।

k) विप. ([*दीप्र-] अग्नि-, मित्र- [=*सूर्य-])। धा. *दीप्तौ वृत्तिः। गस. उप. कर्तरि घञ् प्र. उसं. (पा ३, ३,१९)। द्युभिः (*ज्वालाभिः) हितं (*पुष्टम्) इति च मित्रमिव प्रयोगम् इति चाग्नेः पृथग् विशेषणद्वयमिति कृत्वा हित-पदस्य मित्र-पदेन नैवान्वयः (तु. [व्यु. प्रकृत्यंशे] पपा. वें. सा. PG [१,९४], ORN; वैतु. [व्यु.] PW. प्रभृ. =प्रयस्-+[√गा [गतौ] > कर्तरि ग- > उस. प्रयोग- > [स्वरविकृत्या] यनि. इतीव, LR, °गम् इति

¶२प्र-योग्- -गः[a b] तै ५,१,१०,१; काठ १९, १०; क ३०, ८; -गम्[c] मै ४,८,८¶; -गे खि ४,८,८[c].

प्रा(,प्ला [ऋ])योगि[d]- -गिः ऋ ८,१,३३; मै ३,१,९[b].

प्र-योज्य- -ज्यम् काठ १२,३¶.

प्र √युध्, प्र···युयुधुः ऋ ५,५९,५.

प्र-युध्[e]- -युधः ऋ ५,५९,५.

प्र-यै प्र √या द्र.

प्र √रद्, प्र···अरदत् ऋ १०,७५, २; प्र···रदत् ऋ ७,८७, १; काठ १२, १५†; प्र···अरदः ऋ ४,१९,२.

†प्र···रुत्सि[f] ऋ ५, १०,१; कौ १,८१; जै १,९,१.

प्र √रप्, प्र···रपति ऋ १०,६१,१८.

प्र √रप्श्, प्र···ररप्शे ऋ ६, १८, १२.

?प्ररस्पसि[g] पै २,५८,४.

प्र √रा, प्र···रास्व काठ १४,२‡[h].

प्र √राज्, प्राजसि ऋ ८,६,२६.

प्र √राध् > प्र-राध्य[i]- -ध्यम् ऋ ५,३९, ३; कौ २, ५२४; जै ३, ४०,१९.

प्र √रि, री, प्र···रीयते ऋ ५, ७,८.

†प्रारिणाः ऋ २,२२,४; कौ १, ४६६; जै १,४८,६.

प्र √रिच्, > रेचि, †प्ररिरिचे ऋ १, ५९,५; ६१,९; १६४, २५; ६, ३०,१; तै २,४, १४,२; मै ४, १२,३; काठ ८,१७; शौ ९,१५, ३; २०,३५,९; पै १६,६८, ३; २०, १५, १$; प्र···रिरिचे ऋ ३,४६, ३; ६, २४, ३; ७,४२, ३; १०, ३२, ५; ८९, ११; प्र···रिरिचे ऋ १०, ७७, २; प्र (रिरिचे) ऋ ३,४६,३[i];१०,८९, ११[j]; †प्र···रिरिक्षे ऋ ८,८८, ५; कौ १, ३१२[k]; जै १, ३२, १०;४,६,१; †प्र···रिरिचाथे ऋ १,१०९,६; तै ४,२,११, १; मै ४, १०, ४; काठ ४, १५; प्र (रिरिचाथे) ऋ १, १०९, ६[x]; तै ४, २, ११, १[x]; मै ४,१०,४[x]; ११,१; १३, ५; १४, ८; काठ ४, १५[x]; प्ररिक्थाः ऋ ३, ६, २.

प्र···रिच्यसे ऋ २, १, १५; †प्र···अरिच्यत ऋ २,२२, २; कौ २,८३८.

प्रारिरेचीत् ऋ १०, १२, ४[l]; प्र···अरिरेचीत् ऋ ६,२०,४.

प्र-रिक्त- -क्ताय तै ७,३,२०, १; काठ ४३,१०.

प्र-रिक्वन्[m]- -क्वा ऋ १, १००,१५.

øप्र-रिरिवान्- -नः ऋ १०,८९,१.

प्र-रेकु- -के ऋ ३, ३०,१९.

प्र-रेचन- -नम् ऋ १,१७,६.

प्र √रु, प्र···अराविषुः ऋ १०, ९४, २.

प्र √रुच्, > रोचि, प्र···अरोचत ऋ ३,२९,१४.

प्र···रुरुचे ऋ ३,६१,५; प्ररोचि ऋ १,१२१,६.

प्ररोचयति तै २,५, ११, ७¶; ¶प्र···रोचयति काठ २४,६; क ३७,७; [b]रोचय शौ १२,१,१८; पै १७, २, ९; प्रारोचयत् ऋ ३, ३४, ४; मै ३, ७, ७¶; काठ २४, ६¶; क ३७,७¶; शौ २०, ११,४†; प्र···अरोचयत् ऋ १, १४३, २.

प्रारुरुचत् ऋ ९,८५, [(७५,४) १२].

प्र-रोचयत्- -यन् ऋ ९, ७५, [४ (८५,१२)].

प्र √रुज्, †प्ररुजन्ति ऋ ५,२,१०; तै १, २, १४, ७; †प्र···रुज ऋ १,१०२,४; शौ ७, ५२, ४; पै ३,३६,५; प्रारुजः ऋ १,५१,५.

प्र √रुध् > प्र-रोधन- -नम् तै ७,५, १,३¶.

?प्ररुपो पै २,२,२.

णमुलन्तम् इति च ?) ।

[a]) व्यप. (ऋषि-, क्षत्रिय-) । धा. *स्तुतौ च *युद्धे च यथायोगं वृत्तिः द्र. (तु. भा.; वैतु. PW. प्रभृ. ?प्रयस- +[√गा>] ग- > उस. इतीव ?) ।

[b]) सपा. प्रयोगः <> प्रायोगिः इति पाभे. ।

[c]) भाप. । [d]) व्यप. (क्षत्रिय- [=आसङ्ग-]) । अपत्यार्थे इञ् प्र. ।

[e]) विप. (मरुत्-) । गस. उप. क्विबन्तम् ।

[f]) तु. सा. भ. PW. GW. प्रभृ. च; वैतु. विव. धा. दाने वृत्तिरिति, सा [कौ.] प्र (योजय) इति क्लिष्ट. इति च।

[g]) पाठः परिस्पृश्य इति शोधः (तु. पृ१०८७ e) ।

[h]) पाभे. पृ २१९४ f द्र. ।

[i]) अर्थः? । विप. ([इन्द्र-] मनस्-) । गस. उप. यत् प्र. इति वें. सा. PW. प्रभृ. । = हिंसापर- इति कृत्वा उप. √राध् [हिंसायाम्] + कर्तरि प्र. (पा ३, ३, ११३) इति मतम् (तु. पृ १५६७ h) । [j]) तु. वें.; वैतु. सा. प्र इत्यस्य वृधः इत्यनेन षड्धा योग इति ।

[k]) तु. सा. भ.; वैतु. विव. <प्र √रिष् इति ।

[l]) पाभे. पृ ६९५ a द्र. ।

[m]) विप. (इन्द्र-) । गस. उप. क्वनिप् प्र. ।

प्र√रुह् >प्र-रुह्[a]- -रुहः शौ १३, १,८;९; पै १८,१५,८;९.

प्र-रूढ- -ढः काठ ११,४¶.

प्र-रोह्- -हः तै ४, ४, १, ३; काठ १७, ७; ३७, १७; क २६, ६; -हम्, -हाय, -हेण मै २,८,८.

प्र-रोह(त् >)न्ती- -न्ती[b] मा १३, २०; का १४,२, ५; तै ४,२,९, २; ५,२,८;३; मै २,७,१५; ३, २,६; काठ १६,१६; २०, ६; क ३१,८.

प्र-रेक्-, प्र-रेचन- प्र√रिच् द्र.

प्र√रेज्, >रेजि, प्र...रेजते[c] ऋ १, ८७,३; तै ४,३,१३,७†; प्र... अरेजन्त ऋ १,३८,१०. प्र...रेजयत् ऋ ४,२२,३.

प्र-रोचयत्- प्र√रुच् द्र.

प्र-रोधन- प्र√रुध् द्र.

प्र√लप् > प्र-लाप- -पाः शौ ११, १०, २५; पै १६,८७,५.

?प्रलायम्[d] पै ५, ३२,४,

प्र√लिख्, प्रलिखते तै २,५,१,७¶.

प्र√ली > प्र-लयन- -नम्[e] शौ १, २३, ३; पै १,१६,३.

प्र-लायम् काठ २९,८.

?प्रलोदिनीम्[f] पै १७,१३,५.

?प्रव[g]- -वा ऋ १,३४,८[h]; -वासः ऋ १०,७७,५[i].

?२प्र-व- प्र√वा द्र.

?प्रवएते[j] ऋ ५,४४,४.

प्र-वक्तृ- प्र√वच् द्र.

प्र√वच्, प्र...विवक्मि ऋ १,१६७, ७; ७, ६, १[k]; प्र (विवक्मि) ऋ ७, ६,१.

प्रववाच ऋ १, ६७, ४; प्र... उवाच ऋ २, ३०,२; ५,२,[८; १०,३२,६]; ७,९८,३; शौ २०, ८७, ३†; प्र...उवाच ऋ १, ११६, १२; †प्र...ववक्षे ऋ ७, १००, ६; तै २, २, १२, ५; मै ४, १०, १; कौ २, ९७५; जै ४, २३, ७; प्रवक्ष्यति काठ ३७, १७¶; प्रवक्ष्यामि काठ २३, ८¶; †प्रवक्ष्यामः ऋ १, १६२, १; मा २५, २४; का २७, १२, १; तै ४, ६, ८, १; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४; प्र... वचः[l] कौ ३, ३, ८‡[m]; प्रवोचति ऋ ५, २७, ४; प्र... वोचाति ऋ १०, ७५, १; प्र... वोच, > चा ऋ ६, ५९, १; मै ४, ९, ११![n]; प्र...वोचत्[o] खि ४, १०, २; मा ३२,९; का ३५, ३, ६; शौ २, १, २; पै २, ६, २; प्र...वोचेय ऋ १,१२२, ५[p]; प्र...वोचेयम् ऋ १,१२९,६; ¶प्रावोचत काठ ७,

[a]) नाप. (प्रोन्नत-प्रदेश- [वैतु. PW. प्रमृ. = अङ्कुर- इति, w. भाप. इति च])। गस. उप. अधिकरणे क्विप् प्र.।

[b]) = सपा. माश ७,४,२,१४ तैआ १०,१,७ आपश्री १६,२४,१ बौश्री १०,३२ : ४ माश्री ६,१,७,१४ वैश्री १८,१७ : ३१ हिश्री ११,७,३२ आग्निगृ १,२,२ : ४४ बौगृ ३,९,११ भागृ ३,११:११ मना १,७ व ४६४ : ५। शांगृ ६, ६,९ तु प्ररोहसि, संभवसि इति पाभे.।

[c]) तु. स्क. वें. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[d]) पाठः? (प्र√राज् >) प्र-राजम् इति शोधः (तु. सपा. शौ ४,१६,२ प्रतङ्कम् इति पाभे.)।

[e]) सपा. तैब्रा २,४,४,१ निलयनम् इति पाभे.।

[f]) पाठः? (प्र√रुद्>रोदि>) प्र-रोदि(न् >) -नी- > -नीः इति शोधः।

[g]) अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। =*प्रदीप्यमान-। विप. । <प्र√वा (=*√भा [भाने]); वैतु. सा [तु. *h* टि.] GW. प्रमृ.<√प्रु [गतौ] इति।

[h]) विप. [अश्विन्- (वैतु. वें. भाप. [वेग-] इति, स्क. सा. GW. प्रमृ. विप. =वेग-वत्- इति च)]।

[i]) वें. सा. < प्र-वास- (पथिक- [< प्र√वस 'निवासे' इति]), GW, Gri. विप. ([वेग-वत्-] श्येन-) इति च। विप. (मरुत्-) इति मतम्।

[j]) पाठः? (√प्रु [*प्रवहने] >) प्रवन्त (लङि प्रपु३) + एताः > प्रवन्तैताः इति शोधः। '*एताः सुयुजः ऋतावृधः यम्यः (*धाराः) अमुष्मै (*अमुष्माल्लोकात्) यामन् (*पृथिव्याम्) इष्टये नीचीः *प्रवन्त (प्रावहन्त [तासां धाराणां) नामानि (*जलानि) क्रिविः (*घृणिः [सूर्यः]) अभीशुभिः (रश्मिभिः स्वीयैः) मुषायति (*[दिवं प्रति] उत्थापयति)' इति वा. (वैतु. वें. प्र[भवन्ति], सा. GRV. प्र[गच्छन्ति] इति च क्रिड. इति। पृ १०४५ *h* टि. यदुक्तं तत्राऽयं विशेषः द्र.।

[k]) 'असुरस्य प्रशस्तिं, (तस्य) तवसः (सतः) कृतानि (च) प्रविवक्मि' इति वा.। शेषं ?वन्दे दारुम् इत्यत्र टि. द्र.।

[l]) प्र...वचः इति पाठः? यनि. शोधः।

[m]) सपा.°वचः<>°वोचः<>°वोचम् इति पाभे.।

[n]) पाठः (तु. पपा. °चम्)? °चः इति शोधः (तु. सपा. ऋ १,२७,४)।

[o]) पाभे. पृ २०९६ *f* द्र.।

[p]) तु. वें.; वैतु. सा. अच्छा वोचेय इति। एवं पृ ५५ यदुक्तं तन्नेष्टम्।

१५; क ६,५; ¦प्रवोचत् ऋ १, ११७, २२; १६४, १८; ३, ५४, [५; १०, १२९, ६]; १०, १०, ६; ११४, ७; मै ४, १२, १; शौ ७, ७७, ७‡[a]; ९, १४, १८; १५, ४‡[a]; १८, १, ७; पै १६, ६७, ८; ¦प्र···वोचत् ऋ ४,५,३; ६,१५,१०; १०, १२९, ६; तै २,५,१२,५; मै ४,९,११; काठ ७,१६; प्र···वोचन्त ऋ ५, ५२, १६; प्र···अवोचन् ऋ १, ११७,२५; प्रवोचन् ऋ १०,६९, ९; प्रावोचः तै २,६,६,१; प्रवोचः ऋ १, २७, ४; ७,१,२२; तै ३, ५,२,१¶; काठ ३७,१७¶; ¦कौ १, २८; २, ८४७; ¦जै १,३,८; ४, ११,१०; प्र···वोचः ऋ ७, ६२, २; ८६,४; खि ५, ७, २, ९‡[b]; मै ४,१३,७‡[b]; काठ १८, २१‡[b]; जै २,२,३‡[c]; शौ ७,२, १; ५,५; ८३,२[d]; पै २०, ३१, ८[d]; प्रवोचत ऋ ८, ४५, २५; १०, ४०, ११; ११३, ९; प्र···वोचत ऋ ८, २७, १०; ३२, १; प्रावोचम्[e] मै ४, ९, २६[4]; प्र···अवोचम् ऋ १, ११६,२५; ४,४५,७; काठ १७, १८†; ¦प्रवोचम् ऋ १, ३२,[१[f] (२, ३१,३) १५४, १]ˢ; १६४, २६[a]; ५,८५,५; मा ५,१८[g]; का ५,५,६[g]; तै १,२,१३,३[g]; मै १, २,९[g]; ३,८, ७[g]; ४,१४, १३[f]; काठ २,१०[g]; २५,८; क २,४[g]; ४०,१; कौ ३,३,११[f]; जै २,३,१[f]; पै १३,६,१[f]; १६,६८,४[a]; २०, ६,९[g]; ११,१[a]; प्रा[h](<प्र)वोचम् शौ २, ५, ५‡[f]; ७, २७, १‡[g]; प्र···वोचम् ऋ १, ५९, ६; २, १५, १; २१, [(१, ३२, १) ३]; ३, १, २०; ५, ३१, [६ ७, ९८, ५]; ६, ८, १[c]; ८, १०१, १५; १०, ६९, ५; ९३, १४; ११२, ८; शौ २०,८७,५†; ¦प्र (वोचम्) ऋ ५, ३१, [६, (२९, १३) ७, ९८, ५]; १०, ९३, १४; ११२, ८; शौ २०, ८७, ५; प्रवोचाम ऋ १०,७२, १; प्र···वोचाम ऋ ३,५५,१८; ४,३२,१०.

प्र···उच्यते कौ १, ५७३‡[i]; जै १,५८, ८‡[i]; प्र···अवाचि ऋ ७, ७०, १; प्र···वाचि[j] ऋ ७, ५८,६.

प्र-वक्तृ– -क्ता खि ४, ८, ८; पै ४, १८,३?[k].

प्र-वाच्[l]– -वाचे ऋ ९, ९५, २.

प्र-वाचन– -नम् ऋ ४,३६,१; १०, ३५,८.

प्र-वाच्य[m]– -च्यः ऋ ४, ३६, ५; -¦च्यम् ऋ १, १०५, १०[n]; [१६[n]; २, २२, ४]; ११७, ८; १३२,४; १५१, २; ३, ३३, ७; ४, ५,८; ८, ६२, २; कौ १, ४६६; जै १, ४८, ६; -च्या ऋ १, ५१,[१३; ४, २२, ५; ८, १००,४; १०,३९,४].

प्रो(प्र-उ)क्त– -क्तम् पै ८, ३, ८[h]; -क्ताः पै २०,२४,१०.

प्रोक्ता(क्त-आ)त्मन्[p]– -त्मा पै ८, १५,४.

?प्रोक्तोदेव[q] पै ८,१५,५.

¶प्रो(प्र-उ)च्य मै १, ४, ५; ३, १, ३[2]; १०; ४,१,२[2]; ३, १; ४,२; ६,२; काठ ७,१५; १९,२[2]; २२, ८[2]; २४,३[2]; २७, ४; ३१, १[2];

a) सपा. °चत्<>°चम् इति पाभे.।

b) सपा. ऋ १०,७०,१० विभे.।

c) पाभे. पृ २२०१ *m* द्र.। d) पाभे. पृ २१८५ *c* द्र.।

e) पाभे. पृ २१८४ *r* द्र.। f) सपा. प्र वोचम् (ऐब्रा ३,२४;५,१७ प्रमृ.)<>प्रावोचम् इति पाभे.।

g) सपा. प्र वोचम् (ऐब्रा ३,३८, माश ३, ५, ३, २१ आश्रौ ५, २०,६ बौश्रौ ६, २५:१० आग्निगृ २, ३,५: २७; ४,१०: ३६; ७,८: २; १८; ३, ११, ४:११ च) <> प्रावोचम् इति पाभे.। h) तु. अप्रा २,३,१।

i) सपा. ऋ ९,१०३,१ उद्यतम् इति पाभे.।

j) छन्दस्तः [अ] वाचि इति AM. L [५५६]।

k) पाठः ?. (प्र√मृष् [प्रमोषे = विस्मृतौ] > ण्यर्थे कर्तरि) *प्र-म्रष्टृ– (विस्मारक-) > -ष्टा इति शोधः (तु. सस्थ. ?निभ्रा इत्यत्र टि.)।

l) नाप. (स्तोतृ-)। उप. कर्तरि ण्विः प्र. उसं. (पा ३, २,६२[तु. वें. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. केनन्तम् इति ?])।

m) विप.([प्रवचनार्ह-] रयि-)। उप. दीर्घीभूतोपधाद् धा. (√*वाच् = √वच् इत्यभिसन्धिः) यत् प्र. (वैतु. सा. ण्यन्ताद् धा. इति ?, पा [७, ३, ६६] √वच्+ण्यत् प्र. इति)। n) नाप. (कथानक- [तु. GW.; वैतु. वें. सा. क्रिवि. इति, स्क. विप. इति च])।

o) पाभे. पृ १५५८ *p* द्र.।

p) नाप. (स्त्रीयपाप-प्रवक्तृ-)। बस.।

q) पाठः ? प्रोक्त-वत्– > (क्रिवि. न. द्वि१) -वत् एव इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ? तिष्ठेस्वरितस्य पन्था > अनुतिष्ठेत् स्वरितस्य पन्थाम् इति त्रि-पदः शोधः।

१५; क ६,५; २९, ८[३]; ३५,२[१]; ३७,४[२]; ४२,४; ४७,१[२].

प्रो(प्र-उ)च्य– -च्यम् मै ३, ८, ५¶.

प्र-वण,णा[a]– -¶णः काठ २०, १०; क ३१,१२; –¶णम् तै २, ४, १२,१; ६, २,६,४; मै २, ४,३; काठ २५,२; क ३८,५; –¶णाम् मै ४,१, १०; काठ ३१, ८; क ४७,८; –णे ऋ १, ५२, ५; ६; ५७,१; १०४, ३; ११९, ३; ५, ४४, ४?[b]; ६, ४६, १४; ८, १०३, ११; ९,६९,७; १०,४३, ३; मै १,१०,७¶; ४, १२, ३†; काठ ३६, २¶; †शौ २०, १५, १; १७, ३; –‡णेन[c] मै २, ७, ११; काठ १६, ११; –णेषु ऋ १,५४,१०[d].

¶१प्र-वत्[e]– -वते तै २,४,१,२[२]; ३; ४; काठ १०,७[४].

२प्र-वत्[f]– -वत् ऋ ९, ७४, ७; १०, १४२, २; –वतः ऋ १,१४४, ५; ४, १७,७; १९, ३; २२, ४; ६,१७, १२; ४७, १४; ७, ३२, २७; ३७,५; ५०,४; ९, २२,६; ५४, २; १०, १४, १; ५८,६; मै ४,१४, ११; १६†; †कौ २, १०६; ८०७; †जै ३, ११, २; ४,३०,७; शौ ४,२५, ६[g]; १०, १०,२; ३; १२, १, २; १३, २, २८; ३३; १८, १, ४९; ४, ७; २०,७९,२†; पै १६, १०७, २; ३; १७,१,२; १८, २३, ५; ९; १९, ३९, १३; –ॢवतः खि ४, ४, ३; शौ १, १३, ३; –०वतः खि ४,४,२; शौ १, १३,२;२६, ३; पै १९,३,४;५; ७; –वतम् ऋ ५, ३१,१; शौ ६, २८, ३; पै १५,१२,२†; १९, २७, १३; –वता ऋ १, ३५, ३; १७७, ३; ३, ५, ८; ३०, ६; ४, ३१, ५; ३८,३; ८,६,⌊३४; १३, ८; ९, ६,४; २४,२⌋; १०, ४, ३; ७५, २; कौ २,३१२†; जै ३,२५,८†; शौ ३, १,४†; पै ३, ६,४†; ४, ३४,४[g]; २०,४८,९; –वताम् ऋ २,१३,२; १०, ७५, ४; –वत्सु ऋ ६, ४७, ४; –वद्भिः ऋ १, ३३,६; –वद्भ्यः ऋ ५,५४,९.

प्रवत्-वत्– -वन्तः ऋ ५, ५४, ९; –वान् ऋ १,१८१,३.

†**प्रवत्वती**– -०ति ऋ ५, ८४, १; तै २,२,१२, २; मै ४, १२, २; काठ १०,१२; –ती ऋ ५, ५४, ९[२]; –तीः ऋ ५, ५४, ९; –तीभिः ऋ ८, १३, १७.

प्रवद्-यामन्[h]– -मना ऋ १,११८, ⌊३(३,५८,३)⌋.

प्र-वत्स्यत्– प्र √वस् (निवासे) द्र.

प्र √वद्, प्रवदति शौ १२,२, ३८; पै १७,३३,८; †प्र···वदति ऋ १, ४०, ५; मा ३४, ५७; का ३३, २, २०; मै १, ६, २; काठ ७, १४; क ७,४; प्र(वदति) काठ ८, ७†; प्रवदन्ति ऋ ९, ९७, ८; तै २, २,९,५¶[i]; कौ २,४६७†; जै ३,३५,२†; प्रवदन्ति शौ ४, २४, ३; प्रवदन्ति पै ४, ३९,२; प्रवदाति ऋ ७, ३३,१४; शौ ५, २०, ८?[j]; १२, ३, १५; पै १७; ३७, ५; प्रवदासि शौ ५, २०,६[k]; १२,३,१८; पै १७,३७, ८; प्र···वदन्तु ऋ १०, ९४,१; प्रवद ऋ ७, १०१, ⌊(३३, ७) १⌋; प्र···वदाम ऋ १०,९४,१;

---

[a]) वप्रा.। विप. (पशु-, वेदि- प्रभृ.), नाप. (निम्न-प्रदेश-)। व्यु. ?। तै. पपा. यनि. अवग्रहः ⌊वैतु. ऋ. पपा. नावग्रहः⌋। भ्रष्ट- (पतित-, अधोगत-) +. मत्वर्थे वनच् प्र. उसं. (पावा ५, २, १०९) > *भ्रष्ट-व(न्>)ण- > नैप्र. यनि. [तु. ⌊अंशतः⌋ PW.; वैतु. पा ⌊६,२,१७८⌋ प्र + *वन- (अर्थः ? ⌊तु. पासि. पाशे.⌋) इति, GW. <√प्रु इति च ?]। पृ ९१३ *l* अपि अनयैव दिशा यथापेक्षं शोध इष्टः।

[b]) पाठः ? (प्र √भृ ⌊धारणे⌋ > कर्तरि) प्र-भृण- > -णैः इति शोधः। अभीशु- (किरण-) इत्यस्य विप. (*प्र-धारक- ⌊तु. सस्थ. टि. ?प्र व एतु⌋)।

[c]) सपा. ऋ ३,२२,४ प्रमृ. माश ७,१,१,२५; ३,२,८ प्रावणेभिः इति पाभे.।

[d]) नाप. (*पर्वन्- ⌊= विभाग-⌋)। <प्र √*वण् 'वण्टने, विभाजने' (वैतु. वें. स्क. सा. = निम्नदेश- इति)।

[e]) विप. (⌊*प्राग्-वर्तिन्-⌋ अग्नि-)। व्यु. ?। प्र(=प्राच्-)+ (वृत्- > नैप्र.) *वत्- (*वृत्ति-, स्थिति-) > वस. (वैतु. भा. धात्वर्थे वतिः प्र. इति, सा. मतुप् प्र. इति च)।

[f]) नाप. स्त्री. (विशाल-स्थल-)। व्यु. उद्-वत्-, नि-वत्- इत्येताभ्यां सन्यायता द्र. (तु. स्क ⌊ऋ १,३५,३⌋; वैतु. स्क ⌊ऋ १,३३,६⌋ <√प्रु इति, सा. <प्र √वन् ⌊संभक्तौ⌋ इति च)। [g]) सपा. °वतः <> °वता इति पाभे.।

[h]) विप. (रथ-)। वस. (तु. वें. प्रमृ.; वैतु. स्क. षस. इति)। उप. <√या। [i]) तु. सस्थ. टि. अनु।

[j]) पाठः ? °दासि इति शोधः (तु. पृ २१८७ *m* टि. पाभे.)। [k]) सपा. पै ९,२४,७ विषहस्व इति पाभे.।

१५; क ६,५; †प्रवोचत् ऋ १, ११७, २२; १६४, १८; ३, ५४, ⌊५; १०, १२९, ६⌋; १०, १०, ६; ११४, ७; मै ४, १२, १; शौ ७, ७७, ७‡[a]; ९, १४, १८; १५, ४‡[a]; १८, १, ७; पै १६, ६७, ८; †प्र···वोचत् ऋ ४,५,३; ६,१५,१०; १०, १३९, ६; तै २,५,१२,५; मै ४,९,११; काठ ७,१६; प्र···वोचन्त ऋ ५, ५२, १६; प्र···अवोचन् ऋ १, ११७,२५; प्रवोचन् ऋ १०,६९, ९; प्रावोचः तै २,६,६,१; प्रवोचः ऋ १, २७, ४; ७,१,२२; तै ३, ५,२,१¶; काठ ३७,१७¶; †कौ १, २८; २, ८४७; †जै १,३,८; ४, ११,१०; प्र···वोचः ऋ ७, ६२, २; ८६,४; खि ५, ७, २, ९‡[b]; मै ४,१३,७‡[b]; काठ १८, २१‡[b]; जै २,२,३‡[c]; शौ ७,२, १; ५,५; ८३,२[d]; पै २०, ३१, ८[d]; प्रवोचत ऋ ८, ४५, २५; १०, ४०, ११; ११३,९; प्र···वोचत ऋ ८, २७, १०; ३२, १; प्रावोचम्[e] मै ४, ९, २६[४]; प्र···अवोचम् ऋ १, ११६,२५; ४,४५,७; काठ १७, १८†; †प्रवोचम् ऋ १, ३३,⌊१[f] (२, २१,३) १५४, १⌋[g]; १६४, २६[a]; ५,८५,५; मा ५,१८[g]; का ५,५,६[g]; तै १,२,१३,३[g]; मै १, २,९[g]; ३,८,७[g]; ४,१४, १३[f]; काठ २,१०[g]; २५,८; क २,४[g]; ४०,१; कौ ३,३,११[f]; जै २,३,१[f]; पै १३,६,१[f]; १६,६८,४[a]; २०, ६,९[g]; ११,१[a]; प्रा[h](<प्र)वोचम् शौ २, ५, ५‡[f]; ७, २७, १‡[g]; प्र···वोचम् ऋ १, ५९, ६; २, १५, १; २१, ⌊(१, ३२, १) ३⌋; ३, १, २०; ५, ३१, ⌊६ ७, ९८, ५⌋; ६, ८, १[c]; ८, १०१, १५; १०, ६९, ५; ९३, १४; ११२,८; शौ २०,८७,५†; †प्र (वोचम्) ऋ ५, ३१,⌊६, (२९, १३) ७, ९८, ५⌋; १०, ९३, १४; ११२, ८; शौ २०, ८७, ५; प्रवोचाम ऋ १०,७२, १; प्र···वोचाम ऋ ३,५५,१८; ४,३२,१०.

प्र···उच्यते कौ १, ५७३‡[i]; जै १,५८, ८‡[i]; प्र···अवाचि ऋ ७, ७०, १; प्र···वाचि[j] ऋ ७, ५८,६.

प्र-वक्तृ- -क्ता खि ४, ८, ८; पै ४, १८,२?[k].

प्र-वाच्[l]- -वाचे ऋ ९, ९५, २.

प्र-वाचन- -नम् ऋ ४,३६,१; १०, ३५,८.

प्र-वाच्य[m]- -च्यः ऋ ४, ३६, ५; -†च्यम् ऋ १, १०५, १०[n]; ⌊१६[n]; २, २२, ४⌋; ११७, ८; १३२,४; १५१, ३; ३, ३३, ७; ४, ५,८; ८, ६२, ३; कौ १, ४६६; जै १, ४८, ६; -च्या ऋ १, ५१,⌊१३; ४, २२, ५; ८, १००,४; १०,३९,४⌋.

प्रो(प्र-उ)क्त- -क्तम् पै ८, ३, ८[h]; -क्ताः पै २०,२४,१०.

प्रोक्ता(क्त-आ)त्मन्[p]- -त्मा पै ८, १५,४.

?प्रोक्तोदेव[q] पै ८,१५,५.

¶प्रो(प्र-उ)च्य मै १, ४, ५; ३, १, ३[२]; १०; ४,१,२[२]; ३, १; ४,२; ६,२; काठ ७,१५; १९,२[२]; २२, ८[२]; २४,३[२]; २७, ४; ३१, १[२];

---

a) सपा. °चत्<>°चम् इति पाभे. ।

b) सपा. ऋ १०,७०,१० विभे. ।

c) पाभे. पृ २२०१ m द्र. । d) पाभे. पृ २१८५ c द्र. ।

e) पाभे. पृ २१८४ r द्र. । f) सपा. प्र वोचम् (ऐब्रा ३,२४;५,१७ प्रभृ.)<>प्रावोचम् इति पाभे. ।

g) सपा. प्र वोचम् (ऐब्रा ३,३८, माश ३, ५, ३, २१ आश्रौ ५, २०,६ बौश्रौ ६, २५:१० आग्निगृ २, ३,५: २७; ४,१०: ३६; ७,८: २; १८; ३, ११, ४:११ च) <> प्रावोचम् इति पाभे. । h) तु. अप्रा २,३,१ ।

i) सपा. ऋ ९,१०३,१ उद्यतम् इति पाभे. ।

j) छन्दस्तः ⌊अ⌋ वाचि इति AM. L ⌊५५६⌋ ।

k) पाठः? (प्र √मृष् ⌊प्रमोषे = विस्मृतौ⌋ > ण्यर्थे कर्तरि) *प्र-म्रष्टृ- (विस्मारक-) > -ष्टा इति शोधः (तु. सस्थ. ?निम्रा इत्यत्र टि.) ।

l) नाप. (स्तोतृ-)। उप. कर्तरि ण्विः प्र. उसं. (पा ३, २,६२⌊तु. वें. सा.; वैतु. GW. प्रभृ. केवलन्तम् इति ?⌋) ।

m) विप.(⌊प्रवचनार्ह-⌋ रयि-) । उप. दीर्घीभूतोपधाद् धा. (√*वाच् = √वच् इत्यभिसन्धिः) यत् प्र. (वैतु. सा. ण्यन्ताद् धा. इति ?, पा ⌊७, ३, ६६⌋ √वच्+ण्यत् प्र. इति) । n) नाप. (कथानक- ⌊तु. GW.; वैतु. वें. सा. क्रिवि. इति, स्क. विप. इति च⌋) ।

o) पाभे. पृ १५५८ p द्र. ।

p) नाप. (स्वीयपाप-प्रवक्तृ-) । बस. ।

q) पाठः? प्रोक्त-वत्- > (क्रिवि. न. द्वि१) -वत् एव इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. ?तिष्ठेत्स्वरितस्य पन्था > अनुतिष्ठेत् स्वरितस्य पन्थाम् इति त्रि-पदः शोधः ।

१५; क ६,५; २९, ८[३]; ३५,२[१]; ३७,४[२]; ४२,४; ४७,१[२].

प्रो(प्र-उ)च्य- -च्यम् मै ३, ८, ५¶.

प्र-वण,णा[a]- -¶णः काठ २०, १०; क ३१,१२; -¶णम् तै २, ४, १२,१; ६, २,६,४; मै २, ४,३; काठ २५,२; क ३८,५; -¶णाम् मै ४,१, १०; काठ ३१, ८; क ४७,८; -णे ऋ १, ५२, ५; ६; ५७,१; १०४, ३; ११९, ३; ५, ४४, ४?[b]; ६, ४६, १४; ८, १०३, ११; ९,६९,७; १०,४३, ३; मै १,१०,७¶; ४, १२, ३†; काठ ३६, २¶; †शौ २०, १५, १; १७, ३; -¶णेन[c] मै २, ७, ११; काठ १६, ११; -णेषु ऋ १,५४,१०[d].

¶१प्र-वत्[e]- -वते तै २,४,१, २[२]; ३; ४; काठ १०,७[४].

२प्र-वत्[f]- -वत् ऋ ९, ७४, ७; १०, १४२, २; -वतः ऋ १,१४४, ५; ४, १७,७; १९, ३; २२, ४; ६,१७, १२; ४७, १४; ७, ३२, २७; ३७,५; ५०,४; ९, २२,६; ५४, २; १०, १४, १; ५८,६; मै ४,१४, ११; १६†; †कौ २, १०६; ८०७; †जै ३, ११, २; ४,३०,७; शौ ४,२५, ६[g]; १०, १०,२; ३; १२, १, २; १३, २, २८; ३३; १८, १, ४९; ४, ७; २०,७१,२†; पै १६, १०७, २; ३; १७,१,२; १८, २३, ५; ९; १९, ३९, १३; -ऽवतः खि ४, ४, ३; शौ १, १३, ३; -ऽवतः खि ४,४,२; शौ १, १३,२;२६, ३; पै १९,३,४;५; ७; -वतम् ऋ ५, ३१,१; शौ ६, २८, ३; पै १५,१२,२†; १९, २७, १३; -वता ऋ १, ३५, ३; १७७, ३; ३, ५, ८; ३०, ६; ४, ३१, ५; ३८,३; ८,६,[३४; १३, ८; ९, ६,४; २४,२]; १०, ४, ३; ७५, २; कौ २,३१२†; जै ३,२५,८†; शौ ३, १,४†; पै ३, ६,४†; ४, ३४,४[g]; २०,४८,९; -वताम् ऋ २,१३,२; १०, ७५, ४; -वत्सु ऋ ६, ४७, ४; -वद्भिः ऋ १, ३३,६; -वद्भ्यः ऋ ५,५४,९.

प्रवत्-वत्- -वन्तः ऋ ५, ५४, ९; -वान् ऋ १,१८९,३.

†प्रवत्वती- -०ति ऋ ५, ८४, १; तै २,२,१२, २; मै ४, १२, २; काठ १०,१२; -ती ऋ ५, ५४, ९[२]; -तीः ऋ ५, ५४, ९; -तीभिः ऋ ८, १३, १७.

प्रवद्-यामन्[h]- -मना ऋ १,११८, [३(३,५८,३)].

प्र-वत्स्यत्- प्र√वस् (निवासे) द्र.

प्र√वद्, प्रवदति शौ १२,२, ३८; पै १७,३३,८; †प्र···वदति ऋ १, ४०, ५; मा ३४, ५७; का ३३, २, २०; मै १, ६, २; काठ ७, १४; क ७,४; प्र(वदति) काठ ८, ७†; प्रवदन्ति ऋ ९, ९७, ८; तै २, २,९,५¶[i]; कौ २,४६७†; जै ३,३५,२†; प्रवदन्ति शौ ४, २४, ३; प्रवदन्ति पै ४, ३९,२; प्रवदाति ऋ ७, ३३,१४; शौ ५, २०, ८?[j]; १२, ३, १५; पै १७, ३७, ५; प्रवदासि शौ ५, २०,६[k]; १२,३,१८; पै १७,३७, ८; प्र···वदन्तु ऋ १०, ९४,१; प्रवद ऋ ७, १०१, [(३३, ७) १]; प्र···वदाम ऋ १०,९४,१;

---

[a]) वप्रा.। विप. (पशु-, वेदि-प्रभृ.), नाप. (निम्न-प्रदेश-)। व्यु. ?। तै. पपा. यनि. अवग्रहः [वैतु. ऋ. पपा. नावग्रहः]। अप्ट- (पतित-, अधोगत-) + मत्वर्थे वनच् प्र. उसं. (पावा ५, २, १०९) > *अप्ट-व(न्>)ण- > नैप्र. यनि. [तु. [अंशतः] PW.; वैतु. पा [६,२,१७८] प्र + *वन- (अर्थः ? [तु. पासि. पाशे.]) इति, GW. <√प्रु इति च ?]। पृ ९१३ l अपि अनयैव दिशा यथापेक्षं शोध इष्टः।

[b]) पाठः ? (प्र√भृ [धारणे] > कर्तरि) प्र-भृण- > -णैः इति शोधः। अभीशु- (किरण-) इत्यस्य विप. (*प्र-धारक- [तु. सस्थ. टि. ?प्र व एते])।

[c]) सपा. ऋ ३,२२,४ प्रभृ. माश ७,१,१,२५; ३,३,८ प्रावणेभिः इति पाभे.।

[d]) नाप. (*पर्वन्- [=विभाग-])। <प्र√*वण् 'वण्टने, विभाजने' (वैतु. वें. स्क. सा. = निम्नदेश- इति)।

[e]) विप.([*प्राग्-वर्तिन्-] अग्नि-)। व्यु.?। प्र(=प्राच्-)+ (वृत्->नैप्र.) *वत्- (*वृत्ति-, स्थिति-)> वस. (वैतु. भा. धात्वर्थे वतिः प्र. इति, सा. मतुप् प्र. इति च)।

[f]) नाप. स्त्री. (विशाल-स्थल-)। व्यु. उद्-वत्-, नि-वत्- इत्येताभ्यां सन्यायता द्र. (तु. स्क [ऋ १,३५,३]; वैतु. स्क [ऋ १,३३,६] <√प्रु इति, सा. <प्र√वन् [संभक्तौ] इति च)। [g]) सपा. °वतः<>°वता इति पाभे.।

[h]) विप. (रथ-)। वस. (तु. वें. प्रभृ.; वैतु. स्क. षस. इति)। उप. <√या। [i]) तु. सस्थ. टि. अनु।

[j]) पाठः? °दासि इति शोधः (तु. पृ २१८७ m टि. पाभे.)। [k]) सपा. पै ९,२४,७ विषहस्व इति पाभे.।

¶प्रवदेत् काठ ६,८; क ४,७.
‡प्र…अवादिषुः ऋ ७,१०३,१; शौ ४,१५,१३; पै ५,७,१२.
प्र-वद[a]– -दः शौ ५,२०,९[b].
प्र-वद(त्>)न्ती– -न्तीम् तै २, २,९,५¶.
प्र-वदितृ– -ता ¶तै २, १, २, ७; ७,१, १०,२; ३[२]; कौ ३,३,१०; जै २,२,२.
¶प्र-वदितोस्(:) तै २, २, ९, ५; ६,४,३,२; मै ४,५,३.
प्र-वाद[c]– -दः खिसा ३३,२६.
प्र-वावद[d]– -दः पै ९,४,४.
प्र√वध्, प्र…वधीः खि २,८,१?.
प्र√वन्, प्र…वन्वे ऋ १०, ९६, १; शौ २०, ३०,१†.
प्र-वन्तवे[e] ऋ १,१३१,५; शौ २०, ७५,३.
प्र√वप् (वधा.),>वापि, प्रवपते मै ३,६,२¶; ¶प्रवपति काठ १३, १२; १९,१२[२]; क ३१, २[४]; प्रवपन्ते तै ७, ४, ९, १¶[f]; प्रवपन्ति शौ १९,३२,२; पै १२, ४, २; प्र…वपसि ऋ १०, १४२,४; प्रवपे[g] तै १, २,१, १; मै[g] १, २,१; ३,६, २; काठ २, १; प्र…अवपत् ऋ १०,७३,५; प्रवपेत् क १, १३?[g].
¶प्रवापयति मै १, ५,६; ३, २, २; ¶प्र…वापयति तै २, ४,६, १; ३,४,९,२; ६, ६,५, १; काठ ११,२; ¶प्रावापयत् मै १, १०, ५; काठ ३५,२०; क ४८,१८.
प्र-वपत्– -पन्तम् ऋ १०,११५,३.
¶प्र-वापयितृ– -ता काठ ६,५;११, २; क ४,४.
¶प्र-वापयित्वा काठ ६,५; क ४,४.
प्र-वापित– -तः मै १,५,६¶.
प्रवभ्र– प्रवभ्र– द्र.
प्र-वयस्[h]– -याः ऋ २,१७,४.
१प्रवर[i]–>प्रावरेय[j]– -याः काठ १३,१२.
२प्र-वर– प्र√वृ(वरणे) द्र.
प्र-वर्ग–, प्र-वर्ग्य– प्र√वृज् द्र.
प्र-वर्त–, प्रवर्तमान-क–, प्र-वर्त्यमान– प्र√वृत् द्र.
प्र-वर्यमाण– प्र√वृ (वरणे) द्र.
प्र-वव्री[k]– -व्री पै १६,४७,८.
प्र√वश्, ‡प्र…वष्ट[l] कौ १,५५३;२, १२४;७२६; जै १, ५६, ९; ३, १२,८; ४, २६,१.
‡प्र…विवष्टु, ‡प्र(विवष्टु) कौ १,७८?[m]; जै १,८,६?[m].
प्र√वष्(*वचने), प्रवषन्ति पै १,८६, १[n].
प्र√वस्(*यात्रायाम्), > वासि, ¶प्रवसति मै २, १, १०; क ६, १; प्र…वसतः ऋ ८, २९, ८; ¶प्रावसत् मै १, १०, १६; काठ २५, ६; ३६, ९; क ३९, ४; ¶प्रवसेत् तै ६, २,५,५[२]; मै १, ४,६; २,१,१०.
प्र…अवासयत् ऋ ३, ७,३.
¶प्र-वत्स्यत्– -त्स्यन् काठ ७, ११; क. ६,१[४].
प्र-वसत्– -¶सतः काठ ७, ११; क ६,१[४]; –सन् मा ३,४२; का ३,४,५; क ६, १¶; शौ ७,६२, ३; पै ३,२६,४; –सन्तम् मै १, ६,१२¶.
प्र-वसथ[o]– -थानि ऋ २, २८, ७; मै ४,१४,९†.
प्र-वस्तव्य– -व्यम् तै ६, २, ५, ५[२]¶.
प्र-वास[p]– -सा ऋ ८,२९,८.
¶प्र-वासिन्– -सी काठ २३, ९; क ३६,६.
प्र-वसु[q]– -सुः पै १६,४६,९.
प्र√वह्, >वाहि, प्रवहन्ति खि ५, ७,३,८[r]; मै ३, ६,२¶; ४,१३, ८[r]; ‡प्रवहन्ति[s] ऋ१०,१७,१०;

---

a) विप. (दुन्दुभि-)। गस. उप. कर्तरि अजन्तम्।
b) सपा. पै ९,२४,६ ?प्रस्तावेन इति पाभे.।
c) भाप.। गस. उप. घञन्ते थादि-स्वरः।
d) विप. (पुत्र-)। उप. यङ्लुगन्तात् कर्तरि अच् प्र.।
e) तुमर्थे तवेन् प्र. अनन्तरस्य ग. स्वरश्च।
f) तु. सस्थ. टि. अनु।
g) सपा. प्रवपे <> ?प्रवपेत् इति पाभे.।
h) विप. (इन्द्र-)। वस.। i) व्यप. (ऋषि-)। व्यु.?।
j) व्यप.। अपत्यार्थीयः ढक् > एयः प्र. (पा ४, १, १२३)। k) = *प्रावरण-कृत-। विप.। व्यु.?। (प्र√वृ [आवरणे]>कर्तरि) *प्र-वृत्वर–>स्त्री. प्र-वृत्वरी– > नैप्र. यनि.।
l) सपा. ऋ ९,१०१,१३ प्र…वृत इति पाभे.।
m) पाठः? धा. वचने वृत्तौ सत्यां *विवश्मि (विवच्मि) इति शोधः (तु. सपा. ऋ ७, ६,१, ?वन्दद्वारा व° इत्यत्र सस्थ. टि. च)। n) = स्तुवन्ति। सस्थ. अजामि इति क्रिवि. [साधारण्याऽभावेन]।
o) गस. उप. भावे अथः प्र. (पाउ ३,११६) थादि-स्वरश्च।
p) नाप. (यात्रिन्-)। उप. कर्तरि णः प्र. उसं. (पावा ३, १,१४०)। q) नाप.। अर्थः?। प्रास.।
r) सपा. मा २८,१९, का ३०,२,८ प्रवर्तते इति पाभे.।
s) सपा. प्रवहन्ति (माश ३, १, २,११[३] च) <>

मा ४,२; का ४, १, ३; शौ ६, ५१,२; प्रवहन्ति काठ २, १†[a]; १९, १३[b]; प्र॰॰॰वहेथे ऋ १, १८०, ९; प्र॰॰॰वहध्वे ऋ १०, ७७,६; †प्रवहताम् ऋ १०,८५, २६; शौ १४, १,२०; पै १८,२, ९; प्र(वहतु) पै १९, ५१, १५; प्रवहन्तु खि ३, १०[२], ९; तै १, २,१, १‡[a]; ‡प्रवहन्तु[a] मै १,२, १; ३, ६, २; प्रवहन्तु क १, १३‡[a]; पै ५,७,६[c]; ६,३,३‡[a]; १६,१४९, ९‡[a]; १९,४३,६‡[a]; प्र॰॰॰वहन्तु शौ १०,५,२४; १६, १, ११[२]; पै १६, १३०, २; प्र(वहन्तु)[२] शौ १०, ५, २४; पै १६,१३०,२; प्रवह कौ २,३०२; जै ३, ६, ९; शौ २, ५, १; †प्रवहत ऋ १, २३,[२२; १०, ९,८]; मा ६, १७; का ६,५,५; शौ ७,९४,३; पै १,३३,२; १७, २३,१; प्रावहन् पै १६, ७३,४; प्रवहेयुः मै १, ५,१३¶.

प्र॰॰॰वक्ष्यसि तै २,६,१२,५‡[d].

प्र-वहत्- -हन्तः ऋ १०,९४,६.

ϕप्र-वहमान[e] -नः ऋ १०,४९,७.

प्र-वाह- > प्रवाह्य[f]- -ह्याय मा १६,४३; का १७,७,२; तै ४,५, ८,२; मै २,९,८; काठ १७,१५; क २७,५.

१प्र-वाहण[g]- -णः मा ५,३१; का ५,८,१; तै १,३,३,१; मै १,२, १२; काठ २,१३; क २,७.

प्र-वाहिन्[h]- -हिणः खि ५, ८, २; शौ २०,१२७,२[i].

†प्र-वोढुम्[j] ऋ १०,२,३; तै १,१, १४, ३; मै ४,१०, २; काठ २, १५.

प्र-वोल्हृ- -ल्हॄन् ऋ २,१५,४.

प्रो(प्र-ऊ)ल्ह[k]- -ल्हः ऋ १,११७, १५.

प्रो(प्र-उ)ह्यमाण- -णः मा ८,५६; का ९,७,३; तै ४,४,९,१; काठ ३४,१४.

प्रौ(प्र-ऊ)ढ[l]- -ढः शौ १५,१५, ४; -ढम् पै १६,७३,४.

प्र √वा, प्रवाति शौ १०, ८, ३५; पै १८, २६, ३; प्र॰॰॰वान्ति ऋ ५,८३, ४; मै ४, १२, ५†; प्रवामि ऋ १०, १२५,८; शौ ४, ३०,८†.

?२प्र-व[m]- -वाय[n] मै २,८,८.

प्र-वा[o]- -वया[p] मा १५, ६; का १६,२,२; -वा तै ३,५, २,३[p]; ४,४,१,१[p]; ५,३,६,१¶; काठ[p] १७, ७; ३७, १७[q]; क २६, ६[p]; -वाम् शौ १२, १,५१; पै १७,५,९.

¶प्र-वात- -ते तै ६,४,७,२; मै ४, ५,८.

प्रवाते(त-ए)ज[r]- -जाः ऋ १०, ३४,१.

प्र-वार्य[s]- -र्यम् शौ ६,१०५,१.

प्र-वाच्-, प्र-वाचन-, प्र-वाच्य- प्र √वच् द्र.

प्र-वाद[*]- प्र √वद् द्र.

प्र-वापयितृ-, प्र-वापयित्वा, प्र-वापित- प्र √वप् द्र.

प्र-वावद्- प्र √वद् द्र.

प्र-वास-, प्र-वासिन्- प्र √वस् द्र.

प्रवहन्ति <> प्रवहन्तु <> प्रवहन्तु <> प्रवहन्तु इति पाभे.।

[a]) पाभे. पृ २२०४ *s* द्र.। [b]) पाभे. पृ २२०४ *r* द्र.।

[c]) सपा. शौ ४,१५,७ वर्षन्तु इति पाभे.।

[d]) सपा. ऋ १०,१६,११ मा १९,६५ का २१,४,१५ काठ २१,१४ प्र॰॰॰वोचति इति पाभे.।

[e]) तु. वें. GW.; वैतु. सा. प्र॰॰॰पुरियामि इति।

[f]) भाप. > नाप. (जल-धारा-) > विप. (रुद्र-)। तात्रभविकः यत् प्र.।

[g]) विप. ([प्रवहण-कृत-] धिष्ण्य-)। गस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र. उसं. (पा ३,२,६५)।

[h]) विप. (उष्ट्र-)। गस.। °वाहि° इति स्वरः? यनि. शोधः। [i]) भूयांसः पाभे. शंपा. सात. मूको. च द्र.।

[j]) तु. सस्थ. टि. अनु। सपा. शौ १९, ५९,३ पै १९, ४७,६ अनुप्रवोढुम् इति पाभे.।

[k]) =प्रौढ-। वृद्ध्यभाव इति ततो विशेषः।

[l]) वैतु. पपा. प्र-ऊढ- इति, WI. प्र-ऊ° इति।

[m]) व्यु.?। अनु-व- टि. द्र.। [n]) पाठः? प्रवया इति शोधः स्यात् (तु. मा १५,६)। [o]) स्त्री. उप. भावे अङ् प्र.। पृ २१४ *e* टि. विजन्तम् इति नेष्टम्।

[p]) सपा. प्रवया <> प्रवा (तां १, ९,७ गोब्रा २,२, १३ वैताश्रौ २२,४ च) इति पाभे.।

[q]) तु. पृ २१४ *f* टि.। [r]) विप. ([प्रवातजनितकम्प-युक्त-] प्रावेप- [=*द्यूताक्ष-])। व्यु.?। प्र-वात- + (√एज् [कम्पने] > कर्तरि) *एज- > उस. *प्रवातै(त-ए)ज- > नैप्र. यनि. (पाप्र. शकन्ध्वादिलम् द्र.; वैतु. °ते-जाः इति पपा. अनु PW. प्रमृ. °जा- इति, GW. प्रमृ. °ज- इति च)।

[s]) भाप.। गस. उप. ण्यत् प्र. युगागमश्च उसं. (पा ३, १,१२९)।

?प्र वा सी प्वे प्र च तां पै १९, ३८, १२.

प्र-वाह्–, १प्र-वाहण– प्र √वह् द्र.

२प्रवाहण[a]– > ¶प्रावाहणि[b]– -णिः तै ७,१,१०,२.

प्र-वाहिन्–, प्रवाह्य– प्र √वह् द्र.

प्र-वि √गाह्, प्र''' विगाहते[c] ऋ ९, ७,२; कौ २,४७९; जै ३, ३६, ४.

प्र √*विच्[d] > प्र-विक्त, क्ता– -क्ताः ऋ ७, ८५,३[e]; -?क्ते[f] ऋ ६, ५०,५.

प्र-वि √चर्, प्र''' विचरन्त ऋ ३,४, ५[g].

प्र-वि √चृत्, प्र''' विचृतामसि पै १६,३९,६[h].

प्र √विच्छ् > विच्छाय, प्राविच्छायत् पै ६,३,१.

प्र √विज्, प्रविविज्रे ऋ १०,१११, ९.

प्र √विद् (ज्ञाने), > वेदि, प्रवेद ऋ १०, ७१,६; प्रवेद मै २, १३, १०; शौ ८,९,१०; ९,१,६; ७; प्रवेद काठ ३४,७¶; पै ५,६,४; १६,१८,१०; ३२,६;७; ५०,८[i]; ५९, ८[j]; प्रवेत्थ पै १३, १४, ९; ११; प्रवेद पै ४, ११, ३[k]; †प्रविदुस् ऋ १०, १५, १३; मा १९, ६७; का २१, ४, १८; प्र''' विदुत्[l] ऋ ५,७,६. प्रवेदय तै ३,१,४,१¶[m].

***प्र-विद्[n]–** -विदा ऋ ३,७,६.

प्र-विद्वस्– -द्वांसौ मै ४,१३, ४; -द्वान् ऋ १,१४७, ५; ७,३३, १२; १०,२, ७[o]; मै २,७, १६; काठ ३९,३; शौ ५,२६,१;३;९; ७,१०२, १‡[p]; ११, १, ३१[q]; १२,२,५५; पै ४,३,२; ९,२,१; ३;१४,३,७;१७,३५,४.

प्र-वेदु?– > प्रवेद-कृत्[r]– -कृत् शौ ५,२०,९; पै ९,२४,९.

प्र √विद् (लाभे), > वेविद्, प्र''' विन्दसे ऋ २, १३, ११[s]; †प्रविन्दसि ऋ १०,८६, २; शौ २०, १२६,२.

प्र''' अविदत् ऋ ३,५७,१.

प्र''' वेविदाम ऋ ७,[२४-२५, ६].

प्र-वि √दुह्, प्र''' विदुहन्ति ऋ ४, २४,९.

प्र √विध् (=√व्यध्), प्रविध्य शौ ८,६,१७; पै १६, ८०, ८; †प्रविध्यतम् ऋ ७,१०४,[(१, १८२,६)३]; शौ ८,४,३; पै १६, ९,३.

प्र-विद्ध,द्धा– -द्धः मै १, १, ७; -द्धम् ऋ १, १८२, [६ (७, १०४, ३)]; -०द्धे पै ४, ३६, २[t].

प्र-विध्यत्– -ध्यन्तः शौ ३,२६, ४; पै ३,११,४.

प्र-वि √धा, प्र''' विदधौ ऋ १, ९५, ३?[u]; पै ८,१४,३.

प्र-वि √धू, प्र''' वि''' दूधोत् ऋ १०,२६,७[v].

प्र √विप्, वेप्, > वेपि, प्रावेपन्त तै

---

a) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?। b) अपत्यार्थे इञन्तम्।

c) तु. BS.; वैतु. वें. सा. प्र(पतन्ति) इति क्रिउ., PW. GW. गत्यभावः। d) = √विच्छ् [गतौ], √विज् [चलने]।

e) विप. [चलिता- (कृष्टि- [वैतु. सा. GG. < √विच् 'पृथक्करणे' इति, GW. प्रमृ. < √विज् 'भयचलनयोः' इति ?])]।

f) निर्देशः ? (नि-प्र √विच् [*चलने] > लटि प्रपु१) *नि-प्र-विक्ते इति शोधः। सस्थ. ?अध्वनि > -ध्वा, (प्र१) निप्र° इति पदद्वय-पृथक्करणः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. एवेति ?)। '(मरुत्सु आगच्छत्सु), भूमा (भूमयः) रेजन्तेऽध्वा (च) निप्रविक्ते (विचलितो भवति)' इति वा।सस्थ. श्रुत्वा > °त्वा आ इति पद-द्वयम् (वैतु. पपा. प्रमृ. न तथेति [वैतु. सा. यथाशोधं भाष्यम्] ?)।

g) तु. सा.; वैतु. वें. PW. प्रमृ. प्रजाताः इति, GW. शोधपूर्वकं प्र-जाताः इति, ORN. उभयविधो युज्येतेति च।

h) पाभे. पृ २११९ r द्र.। i) सपा. शौ ६,११९,२ वेद सर्वान् इति पाभे.। j) सपा. शौ १०,२,७, चिकेत इति पाभे.। k) उपु १।

l) तु. वें.; वैतु. सा. प्र स्वादनमिति योगो द्वैस्वर्याच्च चिन्त्यः, GW. ग. अभावः इति, < √विद् [लाभे] इति च।

m) तु. सस्थ. टि. प्रति। n) गस. उप. भावे क्विप् प्र.।

o) तु. सस्थ. टि. अनु। p) पाभे. पृ २१३४ k द्र.।

q) पाभे. पृ २१३४ o द्र.।

r) विप. (दुन्दुभि-)। उस. पूप. भाप. (घोषणा-), उप. घञन्तम्। s) तु. सा.; वैतु. वें. प्र(रिच्यन्ते) इति।

t) सपा. शौ ४,२६,२ प्रवृद्धे इति पाभे., तत्रत्यं टि. च द्र.।

u) 'पार्थिवानां (देवानां) पूर्वा दिशम् अनु प्रशासद् (अग्निः) ऋतून् प्रविदधौ (प्रविभागमनयत्)' इति वा। (तु. वें. स्क. सा.; वैतु. GW. ORN. प्रदिशम् इति ! [तु. पृ १६३३ d])।

v) तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. गत्यभावः।

२,५,३,१¶[a]; प्रवेपेरन् तै २,२, ७,४¶[a].

प्रवेपयन्ति ऋ १, ३९, [५; ८, ७,४]; ३,२६,४.

†प्रावीविपत् ऋ ९, ९६, ७; कौ २,२९५; जै ३,२४,११.

प्र-विपाण- -णाय[b] पै १,३०, ३.

प्र-वेपन- > प्रवेपनिन्- -नी ऋ ५,३४,८.

?प्रविमुच्यमा[c] पै ५,२८,२.

प्र-विविशान-, प्र-विविशिवस्- प्र√विश् द्र.

प्र-वि√वृत्, †प्र···विवावृते[d,e] ऋ ८, १०३, २; कौ १, ५१; २, ८६७; जै १,५,७; ४,२१,५.

प्र-वि√वृध्, प्र···विवावृधे पै २०, ५१,२[e].

प्र-वि√वेन्, प्र[f]···विवेनः ऋ ५,३६, ४.

प्र√विश्, >वेशि, प्रवेशते पै २०, ५२,१.

¶प्रविशाति तै २,१,१०, ३; ५, २,८,७[g]; ३,९, २; ७,२,५; ६, २,२,७; ३,९,१; ४,२,४[2]; मै १, ५,५; २,१,७;९; ३,७,६; ४,४, ५;५,१; काठ ३५, ७; प्रविशाति मै ४,४, ५¶; ¶प्रविशाति काठ ७,४[h]; १०,१; १९,९[g]; २०,७[g]; २८,४; ३४, ३; क ५, ३; ३१, ९[g]; ४४,४; ४८, १५; ¶प्र···विशति काठ ६, २; क ४, १; प्र(विशति) मै १,८, २¶; प्रविशन्ति मा ४०,९; १२; का ४०, १,९;१२; तै ५, ६, ४, ५¶; मै १, ८, २¶; ¶प्र···विशन्ति मै १, ८, २; काठ ६, २; क ४,१; प्रविशामि काठ ३५, १०; ३८, १४[4]; क ४८, १२; शौ ५, ६, ११; १२-१४; पै ६, १२, १; २-४; २०, ४३, १०; प्रविशत् पै ५,३७,८; प्र···विशः पै २०, ४८,८; प्रविशतु शौ १५, १०, ४[i]; प्रविशन्तु पै १७, १३, ८; प्रविश तै ४, ६,४,४[i]; शौ ६, ११३, २; १३, १, १[k]; पै १८, १५,१[k]; १९,३३,१२; २०,४३, १०; प्र···विश शौ १४, २,२६; पै १८,९,७; प्रविशतम् शौ ३, ११,५; ७, ५५,५; पै १,६१,३; प्रविशत शौ ११, १, १८; १९, १९, १-११; पै ८, १७, १-११; १६, ९०,८; प्रविशानि तै २,४, १२, ६¶; प्रविशानि मै २, ४, ३¶; प्रविशाव शौ १५, १०,३; प्राविशत् ¶तै २, १, ७, १; ४, १२,६; ६,६,१; ३, ५,७,१; ५, १, १, ४; ९, ५; २, ६, ४; ५[2]; ४,७,६[g]; ५,२,१[g]; ६, १,३,६; ४, १; २,४,२; ४,४,३; १०,५[2]; मै १, ६, ५; ८, २; १०, ५; १५; ११,६; २, १,११[2]; ३, १; ५,९; ३,१,४; ९; २, ५; ६,६[2]; ८[2]; ८, ८; १०, २[6]; ४, १, २; १३; ३,९; ४,२; ¶काठ ६,२; ८, ५[2]; ९[6]; १०,५; ११,६; १२,५; १४,७; १९,१;१०; २३,१;२[2]-४[2]; २५, ६; ७[2]; ८; २६, १; २७, १; ८[2]; २८, ४; ३१, १०; ३६,९; ¶क ४, १; ७,१[2]; ५[0]; २९-३०, ८; ३५,७;८; ३६,१[2]; ३९, ३; ५[2]; ४०, १;४; ४२,१; ४४, ४; ४७, १०; शौ १०,७, ८; १०,७; ११,१०, ११; २२[1]; ३०; १५, १०, ५; पै १६, ८८, १; १०७, ७; १७, ७, ९; प्राविशताम् काठ २३, ३¶; प्राविशन् ¶तै १,५,९,३;७; ६, २,२,६; ¶मै १,९,८; २,५,९; ३, ४, ७; ६, ६; १०,५; ४, ६, ९; ¶काठ ७,१०; २३,३[2]; २४,१०[3]; २८,३[2];६[2]; ३७,१४; ¶क ५, ९; ३८, ३[2]; ४४, ३[2];६[2]; शौ ११, १०, १९-२२; २४; २५; २७; पै १६, ८७, ३[1]; ५; प्रविशेत् मै ३, ७, ८¶; ¶प्रविशेः तै २, ४, १२, ६; मै २, ४, ३; ¶प्रविशेयम् तै २, ४,१२,६; मै २, ४,३.

प्रविवेश शौ १०,७,८;९[2]; ११, ६, २०; प्रविवेश ऋ १०, १६,

a) तु. सस्थ. टि. अभि । b) पामे. पृ २१५० k द्र. ।

c) पाठः ? (प्र√मुच् > लिटि उपु३) मुमुचिम इति शोधः (तु. सपा. वैताश्रौ १०,१७) । सस्थ. च ?जिह्मायेते > जिह्मया,(√यत् >) यतेते इति द्वि-पदः शोधः (तु. [अंशतः] मूको.), ?दक्षिणा(मूँ) इति ?यूपे इति च पदे अविक्-पठिते द्र. ।

d) तु. वें. सा; वैतु. भ. प्र(गच्छतु) इति किद.; विव. प्र···तस्थौ इति, GW. प्र···वावृते इति च ।

e) सपा. परस्परं पामे. । f) तु. टि. ?दक्षिणित् ; वैतु. सा. GBV. प्र (यंसि) इति ।

g) तु. सस्थ. टि. अनु । h) प्रावि° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. क ५,३) । i) प्रा° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. पपा. W.) ।

j) पामे. पृ २१८१ j द्र. ।

k) सपा. तैब्रा २,५,२,१ आविश इति पामे. ।

l) सपा. प्राविशद् <> प्राविशन् इति पामे. ।

१०; शौ १२,२,४[a];७†; प्रविवेश पै २,६७,१; १६,२२,१०; १७, ७, ९; १०[2]; ३०, ७†; ३४,४[b]; १९, ४८, ८; २०, ३६, ६; प्रविवेशिथ ऋ १०,५१,१; पै २, ६७,२.

प्रवेशयते क ४८,१५¶[c]; ¶प्रवेशयति तै ५,२,२,४[2]; मै ३, ६, २; काठ २५,१७[c]; प्रवेशयति तै ५, २,२,५[2]¶; ¶प्रवेशयति काठ २५,७; क ३९, ५; प्रावेशयत् शौ ११,८,२३; ¶प्रावेशयन् तै ६, १,१, २[2]; ४, २, १; ७, १, ६, २-४; प्रवेशयेत् मै ३, २, २¶; शौ ९, ५, २३; प्रवेशयेत् तै ३, ४,३,८[2]¶; प्रवेशयेत् पै १६, १००,१.

प्र-विविशान- -नम् काठ २२,१५[d].

प्र-विविशिवस्- -वांसम्[d] तै ४, ७, १५,१; मै ३,१६,५.

प्र-विशत्- -शत् मा १९,७६; का २१,५, ३; मै ३, ११, ६; काठ ३८,१; -शन्तः पै २०,४८,८.

¶प्रविशन्ती- -न्ती काठ २३, ४; क ३६,१.

प्र-विशिवस्- -वांसम्[d] शौ ४, २३, १; पै ४,३३,१.

प्र-विश्य तै ७, ४, २, २[2]¶; काठ २४, १[2]¶; क ३७,२[3]¶; शौ १, २५, १; १२, ९, ३; पै १, ३२, १; १६,१४५,३.

प्र-विष्ट,ष्टा- -ष्टः ऋ ७, ४९,४; मा ५,४; का १, १०, ५; ५, १, ४; तै १, ३, ७, २; मै १, २, ७; ¶४, ५,२[2]; ७, ७; काठ ३, ४; २६,९¶; ३१, १५¶;३३,७¶; ३७, ९; क २, ११; ४१, ७¶; शौ ४, ३९, ९; १०, ८, २८; ४०; १४, २, ५५; ५८; पै २, २४, १; १३,९,१; १५, २२,३; १६, १०३,५; १८,१२,६; १९, २८,१३;१५; २०,१०, ७; ४०, ६; ४३, ७; ५३, ११; -ष्टम् ऋ १०,५१,३; शौ १४,२,५३;५४; ५६; ५७; पै ४, ११,४;६; १६, ५१, ७[g]; १८, १२, २-५; २०, १४,२[f]; -ष्टा तै ४,३, ११, १; ७; ५,९,३¶; मै २, १३, १०; ४, १;६¶; काठ ३१, ४¶; ३९, १०; क ४७, ४¶; शौ ३,१०,४; ६, ७३, २; ८, ९, ११; पै १, १०४,४; १६,१९,१; १९, १०, ११; -ष्टाः खि ३, १५, २९; तै २,१,८,४¶; ४, २,६,५‡[g]; ५, ५,७,५‡[g]; मै १,६,२[2]; काठ ७, १४; क ६, ३; शौ ७,८५, ४[h]; १०, ८, ४०; १८, २, २८; पै १०, ९,१; -ष्टाम् ऋ १०, ७१, ३; शौ १२, १,६०; १९, ४, २; पै १९,२४,७.

प्र-विष्टवत्- -वन्तः पै ११, ५, १२.

प्र-वेशयित्वा मै ३,६,२¶[i].

प्र √वी, प्रवेति ऋ १०, ४, ५; प्र··· वीथः ऋ १, १५१,३; प्र···वेतु ऋ ७, ४२, १[j]; प्रविहि ऋ २, २६,२.

प्र···विव्ये[k] ऋ १०,४९,११.

¶प्रवीयते मै ४,३,५; काठ १२, ८; प्रवीयन्ते ¶ तै ६, १, ७,१; ३,१,४; ४, १०,४; शौ ११, ६, ३; प्रवीयन्ते तै ६, १, ७, १¶; प्रवीयन्ते पै १६, ३१, ३; प्रवीयन्ताम् पै ५,१५,४.

†प्र-वी(त>)ता- -ता ऋ ३, २९, ३; मा ३४, १४; का ३३,१,८.

प्र-वीयमा(न>)ना- -ना शौ १२, ४,३७; पै १७,१९,७.

प्रवी(ण>)णा[l]- -णाः पै ४, ३१, ७‡[m].

†प्र-वीर[n]- -रः ऋ १०,१०३, ५; मा १७,३७; का १८,४,५; तै ४,६, ४,२; मै २,१०,४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २, १२०३; शौ १९,१३,५; पै ७,४,५; -राः खि २,१४[2],११.

?प्रवूवपुः पै १८,६,१.

---

[a]) सपा. पै १७, ३०,४ विवेश इति पाभे ।

[b]) सपा. शौ १२,२,४३ आविवेश इति पाभे. ।

[c]) सपा. °ते<>°ति इति पाभे. ।

[d]) सपा. प्रविविशानम् <> प्रविविशिवांसम् <> प्रविशिवांसम् इति पाभे. । [e]) पाभे. पृ १९४५ *n* द्र. ।

[f]) सपा. शौ ७,५९,१ विरिष्टम् इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ ७११ *b* द्र. । [h]) पाभे. पृ १९५७ *e* द्र. ।

[i]) सपा. काठ २२,१३ निधाय इति पाभे. ।

[j]) पाठः ? प्र √वद् > वादि > कर्मणि *प्र-वाद्यताम् > नैप्र. यनि. । 'नभन्यस्य (स्तोत्रस्य) क्रन्दनुः (शब्दः ⌊डिण्डिमः⌋) प्रवैतु' इति वा. (वैतु. अन्ये प्र √वी ⌊गतौ⌋ > यनि. रूपम् इति ?) । वेः ⌊ऋ १, १७३,१⌋ इत्यत्रत्यं टि. अपि द्र. । [k]) प्रपु१ द्र. ।

[l]) विप. (⌊प्रदीप्तिमती-⌋ उपस्-) । व्यु.? । प्र+(√भृज् ⌊दीप्तौ⌋ > भावे) *भृजन्त- (= *भर्जन- ⌊दीप्ति-⌋) > वस. *प्र-भृजन्त- > नैप्र. *प्र-वि (<भि) न- > यनि. ।

[m]) पाभे. पृ २१८३ *f* द्र. ।

[n]) विप. (असुर-, इन्द्र-) । प्रास. पूप. स्वरः ।

प्र √वृ (वरणे), >वरि, प्रवृणते तै २, ५,११, ९¶; प्रवृणे ऋ ३, १९, १; प्र'''वृणीमहे ऋ १,३६, ३; ८,४,१५; कौ १, ५९‡[a]; जै १, ६,५‡[a].

प्र'''वृत[b] ऋ ९, १०१, १३[c].

¶२प्र-वर[d]- -रम् तै २,५, ११, ९; काठ ३१, १५[e]; -रे मै १,४, ११[e]; काठ ३४,१६.

प्र-वर्युमाण- -णे मै १,४, ११¶[f].

प्र-वृणान- -ने काठ ३१,१५¶[f].

प्र √वृ (आच्छादने), प्रवृणोति ऋ ७, ८२,६.

प्र-वृण्वत्- -ण्वन्तः ऋ ९, २१,२.

प्रा(<प्र)-वृत,ता- -¶तः मै ३,६, ६; काठ ११, ५; -तम् मै ३, ६, ६¶; -†तस्य ऋ १,१६२, २; मा २५, २५; का २७, १२, २; तै ४,६,८,१; मै ३,१६, १; काठ ४६, ४; -ता शौ १२, ५, २; १८,३,३; पै १६, १४०,२; -†ताः ऋ १०,८२,७; मा १७, ३१; का १८,३,७; तै ४,६, २, २; ६,१,३, ३¶; मै २, १०,३; काठ १८,१; क २८,२.

प्र-वृकण- प्र √वृश्च् द्र.

प्र √वृज् (वधा.), ¶प्रवृणक्ति[g] तै ५,१, ९,२[2]; मै ३,१,९[2];४,१,३; काठ १९,१०[2]; क ३०, ८[2]; प्रवृञ्जते ऋ ७,२,[(६,११,५) ४]; प्रवृञ्जे ऋ १, ११६, १; प्रवृञ्ज्यात् मै ३,१,९¶; प्रवृञ्ज्यात् तै ५, १, ९,२¶.

¶प्रवृज्यते मै १, ८,३; ४,१,९; काठ ६,३;३१,७;३७,७; क४,२.

†प्रवावृजे[h] ऋ ७, ३९, २; मा ३३,४४; का ३२,४,१.

प्र-वर्ग्य[i]- -र्ग्यैः काठ ३७, ७[2]; -र्ग्येण मै ४,९,२[j].

प्र-वृक्त- -क्तः मा ३९,५; का ३९, ३,१; -क्तम् ऋ १,११६,२४.

प्र-वृज्- -वृजे ऋ ५, ३०, १५[k]; खि १,२,१०†.

¶प्र-वृज्या[l]- -ज्या काठ १९,१०; क ३०,८.

प्रा(<प्र)-वर्ग[m]- -र्गम् ऋ ८,४,६.

प्र-वृ(ढ>)ढा- प्र √वृह् द्र.

प्र √वृत्, >वर्ति, प्रवर्तते मा २८, १९[n]; का ३०,२,८[n]; पै ४,३९, ४[o]; प्र'''वर्तते शौ १०, ८, ७; ११, ६, २२; पै १६, २३, २; १०१, २; ¶प्रवर्तेते मै ३, ८, ७[2]; काठ २५, ८; क ४०, १; प्र'''वर्तताम् ऋ १०, ८९,१२; प्रावर्तत ऋ १०,१३५,४[p]; काठ २२,१०¶; क ३५,४¶; ¶प्रावर्तन्त तै ७,५,२,२; काठ ३३,१. प्रवावृते[h] ऋ १,१९१,१५[p,q].

¶प्रवर्तयति तै ३, २,९,१[r]; ७; ६,२,९,१[2]; ५, ८, ६[3s]; मै ४, ६,६; काठ २६,१[2]; क ४०,४[2]; ¶प्रवर्तयन्ति मै ३,८, ७[2]; काठ २५, ८; क ४०, १; प्र'''वर्तयन्ति ऋ १०, ११४, ६; प्रवर्तयामि मै ४, ६, ६; प्रवर्तय ऋ ७, १०४, १९; शौ ८, ४,१९†; पै १०, १, ८; १६, १०, १०†; ¶प्रावर्तयत् तै २,४,१२,१[s]; ५, २, १[s]; मै २,४, ३; प्रा(प्र-अ[t]) वर्तयः ऋ १०,१३५, ४; प्रवर्तयेत् मै ४,६, ६[2]¶; ¶प्रवर्तुयेव मै ४,५,४; ६,६; ¶प्रवर्तयेत् काठ २६,१[2]; क ४०,४[2]; ¶प्रवर्तुयेयुः तै ३,१,३,१; मै ३,८,७.

प्र-वर्त[u]- -र्तम् पै २०,४७,५; -र्तौ शौ १५,२,५; १३;१९[2].

प्र-वर्तमान- >प्रवर्तमान-क[v]- -कः ऋ १,१९१,१६.

---

[a]) सपा. ऋ १,३६,१ प्र'''ईमहे इति पाभे.।

[b]) तु. सा. PW.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[c]) पाभे. पृ २२०४ *l* द्र.।

[d]) नाप.। गस. उप. कर्मणि अप् प्र.।

[e]) सपा. °रम् <> °रे (वैताश्रौ २,१५ च) इति पाभे.।

[f]) सपा. प्रवर्युमाणे <> प्रवृणाने <> वैताश्रौ २, १५ प्रव्रियमाणे इति पाभे.।

[g]) धा. प्रस्तरणे संतपने च वृत्तिः।

[h]) °वावृ° इति पपा.।

[i]) नाप. (द्रव्य-,स्तोम-)। गस. उप. कर्मणि ण्यत् प्र.।

[j]) सपा. ऐ १,१८ तैआ ४,४,१ आपश्रौ १५,६,१। गोब्रा २, २,६ वैताश्रौ १३, २७ तु घर्मेण इति पाभे.।

[k]) तु. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. केनन्तम् अव्य. इति।

[l]) भाप. स्त्री. क्यप् प्र. उसं. (पा ३,३,९९)।

[m]) विप. (पुत्र-)। गस. उप. कर्तरि घञ् प्र.।

[n]) पाभे. पृ २२०४ *r* द्र.। [o]) पाभे. पृ २०६२ *k* द्र.।

[p]) तु. सस्थ. टि. अनु।

[q]) पाभे. पृ १९२४ *c* द्र.। [r]) तु. सस्थ. टि. अभि।

[s]) तु. सस्थ. टि. उप।

[t]) प्र-अ° इति पपा. शोधार्हः।

[u]) नाप. [कुण्डल- (आभरण- [तु. भा. सा तै २,३, ११,४])]। गस. उप. कर्मणि घञ् प्र.।

[v]) विप. (कुसुम्भक-)। स्वार्थे कः प्र.। सपा. शौ ५, १३,९ अवचरन्तिका इति पाभे.।

प्र-वर्त्यमान- -नयोः मै ३,८,७¶.

प्र-वृत्[a]- -वृत् मा १५,९; का १६, २,६; तै ३,५,२,५; ४, ४,१,३; मै २,८, ८; काठ १७, ७; ३७, १७; क २६,६; –वृता मै २, ८, ८; –वृते मा १५, ९; का १६, २,६; मै २,८,८; काठ १७, ७; ३७,१७; क २६,६.

प्र√वृध्,>वर्धि, प्र···वर्धन्तु ऋ ८, ८,२२.

प्रवावृधे[b] ऋ २,२२,२; ८,१२, ८; ९; ६२, २[c]; कौ २, ८३८; प्र···वावृधे[b] ऋ ३,५,२.

प्रवर्धयामहे शौ १९, ३२, ३; पै १२, ४, ३; प्रवर्धय>या ऋ ८, ६, ३२; प्र···वर्धय शौ २, ६, २[d].

प्र-वृद्ध,द्धा- -०द्ध ऋ १, ३३, ३; १६५, ९; ८, ६, ३३; १२,[८; ९३,५]; मा ३३, ७९; का ३२, ६,१०; मै ४, ११,२; काठ ९, १८; जै ४,८,८; शौ २०, ११२, २; –द्धः ऋ ४,१८,१; ८, ७७, ३; ९६,२; मै ३, ८,३; काठ ९, १९; –द्धम् काठ११,४¶; –०द्धे[e] शौ ४,२६,२.

?प्रवृद्धया[f] पै १७,२१,४.

प्र-वृध्[g]- -वृत् ऋ ३,३१,३.

प्र√वृश्च्(<√व्रश्च्),¶प्रवृश्चति तै ३, ४,८,५; काठ ९, १६; प्रवृश्चामि पै १६.४२,१[h]; प्रवृश्च शौ १२, ११,१; पै १६, १४६,११; ¶प्रावृश्चत् मै ३,८,३;६[2].

प्र-वृक्ण- -क्णम् पै १६, १४६, ९[i].

प्र√वृष्,>वर्षि,¶प्रवर्षति तै ७,२,७, ६; काठ २२,१२; २६,६[2]; २८, ६; ३०,३; क ४१,४[2]; ४४, ६; ४६,६.

प्रवर्षयन्ति पै ५,७,४[j]; प्रा(प्र-अ) वर्षयन् तै १,६,११,४¶.

प्र-वृष्ट- -ष्टे पै २०,२६,४.

प्रा(<प्र)-वृष्[k]- -¶वृट् मै १,१०, ८; काठ ३६,३; –₂षा तै ४, ४, १२,२; मै ३,१६,४; काठ २२, १४; शौ १९,६,११‡[l]; पै ९,५, ९‡[l]; १५, १,५; –वृषि ऋ ७, १०३,३; ९; ¶मै १,१०,७;१३; २, ५, २; ¶काठ २१, ७; ३६, २; ७; शौ १२,१, ४६; पै १७, ५,४.

प्रावृषीण[m]- -णम् ऋ ७,१०३, ७.

?प्रवृष्मणात्[n] पै १८, २५,१.

प्र√वृह् (=√बृह्)[o], प्रवृहन्ति मै ४, ७,७¶; प्र···वृहथः ऋ२,२०,६; प्रवृहामि[p] मै १, ३, ३६[3]; ४,७, ७; काठ ३०, ६[3];७; प्रवृहत् ऋ १, १२०, [९ (१७४, ५)]; प्र··· वृहतात् ऋ १, १७४, [(१२०,९) ५]; प्रवृहन्तु तै ३, ३,३, १[3p]; प्रवृह ऋ ६, ४४, ११; प्र···वृहतात् ऋ ४, १६, १२; प्र···अवृहः ऋ ५, २९, १०.

¶प्रावृह्यत मै २,५,६; काठ १३, २.

प्र-वृ(ढ>)ढा- -ढाभ्यः काठ ३४, २¶.

¶प्र-वृह्य तै ३, ४,८, ३; काठ ३७, १२.

प्र√वे, प्रवयति तै ५, ७, ९, ४¶; प्रवय ऋ १०,१३०,१.

प्रो(प्र-उ)त,ता- -तः मा ३२, ८; का ३५,३,५; –तम् पै १८,२५,

---

[a]) भाप.>नाप. । अर्थः ? । =प्रवृत्ति- [तदूपेष्टका-] इति सा [तै.], =अन्न- इति उ. म. । गस. उप. क्विप् प्र. (तु. सा [का.] MW.; वैतु. उ. म. <प्र√वृ [आच्छादने] इति) । [b]) °ववृ° इति पपा. ।

[c]) तु. सस्थ. टि. अति । [d]) पामे. पृ २१५१ i द्र. ।

[e]) सपा. पै ४,३६,२ प्रविद्धे (तु. सा. [शौ.], केचन मूको. च) इति पामे. ।

[f]) पाठः ? °द्धै (च१) इति शोधः । सस्थ. ?पुत्रं> पुत्रस्य इति, ?हृदं > हृदयम् इति, ?अकृत् > अकर्म् (√कृ[*छेदने]>लुङि उपु१ [पा ७,१,४०]) इति शोधाः ।

[g]) गस. उप. भावे क्विप् प्र. (तु. ऋ ८,१२,२;२४,१८ GW. GRV. GG.; वैतु. वें. सा. <प्र√वृत् इति) ।

[h]) सपा. शौ १०,६,१ अपि वृश्चामि इति पामे. ।

[i]) पामे. पृ २१९२ o द्र. ।

[j]) सपा. शौ ४,१५,२ समीक्षयन्तु इति पामे. ।

[k]) नाप. । पपा. नावग्रहः । गस. उप. क्विप् प्र. ।

[l]) सपा. ऋ १०,९०,७ प्रमृ. तैआ ३,१२, ३ बर्हिषि इति पामे. । [m]) विप. (अहन्-) । शैषिकः ख >ईनः प्र. उसं. (पा ४,३,१७) ।

[n]) पाठः ? (प्र√भृ [ज् >]ष् [दीप्तौ] > भावे) *प्रभृष्मन्- > (तृ१) °ष्मणा, आत् [अव्य.] इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. ?पराह्ला>पराह्ला (तृ१<परा[र-अ]हृन्- = तावता कालेन) इति शोधः ।

[o]) धा. उद्यमने हिंसायां च वृत्तिः ।

[p]) सपा. °हामि <> °हन्तु <> मा ८, ४७, का ८,२२,१ माश ११,५,९,७ गृह्णामि इति पामे. ।

१०[a]; –ता तै ५,७,९,४¶.

?प्रवेणे[b] पै १५, १२, ६.

प्र-वेदँ– प्र √विद् (ज्ञाने) द्र.

प्र-वेपनिन्– प्र √विप् द्र.

प्र-वेशयित्वा प्र √विश् द्र.

प्र √वेष्ट् > वेष्टि, प्रवेष्टयेत् तै ६, ६, ४,३¶.

प्र √*वोच् (वहने), †प्र···वोचति[c] ऋ १०,१६, ११; मा १९, ६५; का २१, ४,१५; काठ २१,१४.

प्र-वोढुम्, प्र-वोल्ह– प्र √वह् द्र.

प्र √व्यथ्, प्रव्यथन्ते पै ९, १५,८.

प्र-व्यथित– -ताः शौ १०, ३, ९; पै १६,६३,८.

प्र √व्ये, ‡प्र···अव्यत[d,e] कौ २,३१८; जै ३,२६,४.

प्र √व्रज्, प्रव्रजति पै १६, १२६, १-३; प्रव्रजन्ति पै १३,१४,१५.

प्र-व्रज(त् >)न्ती– -न्तीः पै १९, ३९.६.

प्र-व्राज[f]– -जे ऋ ७,६०,७.

प्र-व्राजि(न् >)नी– -नीः पै ९, ११, १०; १५, १६, १; १९, ३१,११.

¶प्र √व्लि,व्ली, प्रव्लिनाति मै ४,८, ३; प्र···अव्लिनात्[g], प्र(अव्लिनात्)[g] मै ३,६, ४; काठ २३, २[h]; क ३५, ८; प्र···अव्लीनात्, प्र(अव्लीनात्) तै ६, १, २,४[g]; प्रव्लिनीयात् मै ४,८,३.

प्र-व्लय– -यात् काठ ३३,६.

¶प्रव्लय-व्यथित– -तः काठ ३७,१४.

प्र-व्लीय मै १,६,६³.

√*प्रश् (प्रवर्षणे) > प्रश्नत्– -श्नते[i] २४,१२,१.

प्र √शंस् (वधा.), प्रशंसति खि ५, २१, ३; शौ २०, १३५, १३; प्रशंसति तै ७, ५, ९, ३¶; प्रशंसति काठ ३४,५²¶; ¶प्र···शंसति तै ७, ५,९,३; काठ ३४, ५; प्रशंसन्ति ऋ ३, ३, ८; ५, ७७,१; मै ४,१२,६†; †प्रशंसन्ति ऋ ८, ७४, २; कौ २, ९१५; जै ४,१५,८; ¶प्रशंसन्ति काठ २८, ४; क ४४,४; †प्र···शंसामि ऋ ७,१००,५; ८,२७,१५; तै २,२, १२,५; मै ४,१०,१; काठ ६,१०; कौ २,९७६; जै ४,२३,६; प्र··· शंसामि ऋ ४, ३२, २२; प्र(शंसामि) मै ४, १२, ३†; प्रशंसामः ऋ १,६०,५; प्रशंसात् ऋ ४,२,८; प्रशंस > सा ऋ १, ३७,५; प्रशंसत ऋ १,२१,२.

†प्रशंसिषः ऋ १, ८४, १९; मा ६, ३७; का ६, ८, ८; कौ १, २४७; २,१०७३; जै १,२६,५; प्रप्र···शंसिषः जै ३, ५, १२†[j]; प्र···अशंसिषम् ऋ १०, १४६, ६; †प्रशंसिषम् ऋ ८,४५,२८; कौ १, २०४; जै १, २२, १; †प्र···शंसिषम् ऋ १०, ९६,१; खि ३, १९, १; शौ २०, ३०, १; †प्रप्र···शंसिषम्[j] ऋ ६, ४८, [१(८, ७४,५)]; मा २७, ४२; का २९, ५,११; मै २,१३, ९; काठ ३९, १२; कौ १, ३५; २,५३; जै १,४,१.

प्रशस्यते ऋ ५,१७,४; प्रशस्यते ऋ २, ८, ३; प्र···शस्यते ऋ १,१३८,१.

प्र-शंसमान– -नः ऋ ८,१९,८.

प्र-शंस्य– -स्यः ऋ २, २, ११; ८, १९,९; –स्यम् ऋ २, २,३; कौ २,५९५‡[k]; जै ३,४८,११‡[k].

¹प्र-शस्त,स्ता– -स्तः ऋ १, १८०, ८; –स्तम् तै ४,३, १३, २; मै ४,२,८; –स्ताः मै ४, २,३.

प्रशस्त-त(र >)रा– -राः मै १, ८,३¶.

²†प्र-शस्त,स्ता[l]– -स्तः ऋ १,६६, २; २,२७, १२; –स्तम् ऋ १, ६०,१; ७,१,१; ५; ९०, २; ८, ८०,१०[m]; १०,९१,१५; १६०,

---

a) ओतं प्रोतम् इत्यस्य स्थाने सपा. मा ३२,८ का ३५,३,५ सं च वि चैति इति पाभे.।

b) पाठः? येन शात्रवेणो(ण-उ)न्नमतस (ष१) स्नुद् अग्रे, अग्निश् चक्षुष्-प्रवयणे रथस्य इति शोधितं सद् अष्टपदं पाद-द्वयं द्र.। प्रवयण- ([=अध्वन्-]<प्र √वी [गतौ])।

c) पाभे. पृ २२०५ d द्र.।

d) तु. सा [ऋ १, १६६,४; ९, ८,६; ६९,४ प्रमृ.], BS.; वैतु. सा [कौ.] <प्र √वी इति।

e) सपा. ऋ ९,२०,१ प्र···अर्षति इति पाभे.।

f) भाप. ([नद्याः] *प्रवृद्धि-, आप्लाव-)। गस. उप. घञन्तम्। धा. वृद्धौ वृत्तिः (तु. [अंशतः] वें. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. = निम्नप्रदेश- इति)।

g) सपा. परस्परं पाभे.।

h) वैतु. सकृत् SI. प्र···अयच्छत् इति।

i) विप. (मेघ-)। सपा. मा २२, २६ [√प्रुष् (*प्रवर्षणे [तु. पाधा. √पृष्]) >] प्रुष्णत्– > -ष्णते इति पर्यायभूतः पाभे.।

j) सपा. परस्परं पाभे.। k) पाभे. पृ २१२० d द्र.।

l) गस. अन्तोदात्तः (पा ६, २,१४७)।

m) सपा. शौ ५, ११,११ सुप्रशस्तम् इति पाभे.।

३; मा २०,७९; का २२,७,१३; मै ३, ११; ४; ४, १४, २; काठ ३४, १९; ३८, ९; ३९, १५; कौ १, ७२; ७८‡[a]; २, ७२३; जै १, ७,१०; ८, ६‡[a]; ३,५९, १५; शौ २०, ९६,३; पै ८,१, ११[b]; –स्ता ऋ ५, ६८,२; ७, ८४, ३; कौ २, ४९४; जै ३, ३८,८; –स्ताम् ऋ ७,१,१०.

३प्र-शस्त– -†०स्त ऋ १, ३६, ९; मा ११,३७; ३८, १७; का १२, ३,१०; ३८,४,१; तै ४, १, ३, ४; मै २, ७,३; ४, ९, ३; काठ १६,३.

†प्र-शस्ति– -स्तयः ऋ १, ३६, ९; ६,४५, [३; ८,१२,२१;४०,९]; ८,१९,१९; ४५, ३३; ९,२,८[c]; मा १५, ३८; ३९; का १६, ५, २०; २१; मै ४, १२, ५; काठ ३९,१५; कौ १,१११; २,९०९; जै १, १२, ५; ३; ५६, १६; –स्तये ऋ १, २१,३; २३,१९[d]; ७४, ६; १२२, ११; १७४, ४; ४,५६, ५; ५, ३९, ४[e]; ८,१२, १५; ९,७०,६; कौ १,८८‡[f]; २, ३९४‡[c]; ९४६; जै १,९, ८‡[f]; ३,३१, १४‡[c]; –स्तिः ऋ ८,६, २२; –स्तिभिः ऋ १,१४८, ३; ५, ९,६; १६,१[f]; ६,१५,२; ८, १९, २९; ४१, २; ७४, २; ९, १०,३; का १०,२, ३‡[a]; कौ २, ४७१; ९१५; जै ३, ३५,६; ४, १५,८; शौ १,४, ४‡[a]; –स्तिम् ऋ १,७०,५; १८१,१; २, ११, १२; ४१, [(१,२९,१)१६]; ५, ५७,७; ७,६,१[a]; २२, ३; मै ४, १२, ४; काठ १२, १५; कौ २, २७९; जै ३, २३, १०; शौ २०, ११७, ३; –‡स्तिषु[d] मा ९,६; तै १,७,७,२; मै १,११,१; काठ १३,१४.

प्रशस्ति-कृत्[g]– -कृत् ऋ १, ११३,१९.

प्र-शस्य– -स्यः ऋ ८,११,२.

?प्रशजामि[h] पै १६,५१,९.

प्र√शद् > प्र-शाद्[i]– -देन तै ५,७, २३,१; काठ ५३,१३.

प्र-शर्ध– प्र√शृध् द्र.

प्र√शस् (हिंसायाम्) > प्र-शस्[j]– -शसा मै ४, १३, ४; काठ १६, २१.

१प्र-शस्त–, २प्र-शस्त– प्र√शंस् द्र.

प्र√शास् > शिष्, प्र...शास्सि[k], प्र(शास्सि) ऋ १,३१,१४.

प्र-शास्[l]– -साभ्याम् तै ५,७, १९, १; काठ ५३,९.

प्र-शासत्– -सत् ऋ १, ९५, ३; पै ८,१४,३†.

प्र-शासन– -नम् ऋ ८, ७२, १; –ने ऋ १,११२,३; पै १९,२०, १०.

प्र-शास्तृ[m]– -०स्तः खि ५,७, ५,६; –†स्ता ऋ १,९४,६; २, ५, ४; काठ ३८, १३; पै १२, १, ५; –स्तारौ खि ५,७,५,६; –स्त्रोः मा १०,२१; का ११, ७, १; तै १,८,१५,१; मै २, ६, ११; ४, ४,५; काठ १५,८.

प्र-शास्त्र[n]– -स्त्रम् ऋ २, १, [२; १०, ९१,१०]; –स्त्रात् ऋ २,३६,६[o]; खि ५, ७,५,६.

प्र-शिस्– -शिषः ऋ १, १४५, १; ९, ८६,३२; शौ ११, १०, २७; पै १६,८७,७; –†शिषम् ऋ ९, ६६,६; १०, १२१, २; मा २५, १३; का २७, १०, ४; तै ४, १, ८,४; ५,७,१९,१$; ७,५, १७, १; मै २,१३, २३; काठ ४०,१; ५३,९$; शौ ४, २,१; १३, ३, २४; ६, ६$; पै ४, १, २; –शिषा मा १०, २१; का ११,

---

[a]) पाठः? प्र-शस्ति– (भाप.) > -स्तिम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ ७, ६,१ शांब्रा २२, ९), यद्वा यनि. एव सति स्तोत्रार्थे करणे क्तः द्र. (तु. सस्थ. टि. सम्राजम्)।

[b]) पाभे. पृ २२११ *m* द्र।

[c]) सपा. °स्तयः<>°स्तये इति पाभे.।

[d]) सपा. °स्तये<>°स्तिभिः<>°स्तिषु (माश ५, १,४,६ च) इति पाभे.। [e]) वा. पृ ९५९ *b* द्र.।

[f]) सपा. °स्तये<>°स्तिभिः इति पाभे.।

[g]) विप. (उपस्-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

[h]) पाठः? स पचामि इति शोधः (तु. सपा. शौ [६, १२३,३], सस्थ. टि. ?मेजते च)।

[i]) नाप. (अष्टमांसांश-)। गस. उप. कर्मणि घञ् प्र.।

[j]) विप. (बाहु-)। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

[k]) तु. वें. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. PW. °स्ति इति, LR प्रदिशः (तु. ORN.) इति?। [l]) नाप. (अङ्ग-विशेष-?)। था. अर्थः?। शिष्टं प्रत्यास्– टि. द्र.।

[m]) नाप. (ऋत्विज्-)। [n]) नेष्टृ– इत्यनेन सन्न्यायता द्र.।

[o]) नाप. (प्रशास्तृ-पात्र-)। प्रशास्तृ– + पात्र– > षस. *प्रशास्तृ-पात्र– > (पं१) –त्रात् > नैप्र. °स्त्रात् > यनि.। सप्र. नेष्ट्रात्, पोत्रात्, होत्रात् प्रभृ. अप्येतत्-सन्न्यायता द्र.। एवं च पृ १८४८ *e* टि. प्रकृतपरो विशेष आधेयः।

७,१; तै १,८,१५,१; मै २, ६, ११; ४,४, ५; काठ १५, ८; शौ ६, १३३,१; १४,१, ५३; पै ५, ३३,१; १८,५,१०; –शिषि शौ ५,१२,११‡[a].

प्र-शि(ष्ट>)ष्टा– -ष्टाः शौ १२, ३, २७; पै १७,३८,७.

प्र-शिष्य– -ष्यम् पै १६, १२६, १-४.

?प्रशिखायमस्यमः[b] पै १६,७२,६.

प्र √शी, प्र…अशायत ऋ ८,७३,९.

प्र √शुच् (दीप्तौ)>शोचि, प्रशोचयामसि पै २,५५,३.

प्र √शुम्भ्, प्र…शुम्भन्ते ऋ १,८५,१.

प्र √शुष्, ?प्रशुष्यन्तु[c], प्रशुष्य पै २०, ४०,९.

प्र √शॄ,शॄ, प्रशृणाति शौ ७, ८०, ३; पै १९,४०,७; प्र…शृणामि शौ २,३२,६; पै २,१४,४; प्रश्टणातु शौ ६, १३४,१; १०,५, ५०; पै ५, ३३, ४; १६, १३२, ११; प्र…श्टणीहि ऋ १०, ८७, ५; शौ ८, ३, ४‡; १०, ३, २; पै १३, ९, ५[d]; १६, ६, ४‡; ६३, २.

¶प्राशीर्यत काठ २३, ४; २६, ४; क ३६,१; ४१,२.

प्र-शीर्य[e] मै २,९,२.

प्र √श्रृ,श्रु(श्रवणे), >श्रावि, प्रशृण्वे[f] ऋ ४, ४१, २; ‡प्रप्र…श्टण्वे[f] ऋ ७, ८, ४; मा १२, ३४; का १३, ३, ५; तै २, ५, १२, ४; ४, २, ३, २; मै २, ७, १०; काठ १६,१०; क २५, १; प्र…श्टण्विरे ऋ ५,८७,३.

प्र…अशुश्रवि[g] ऋ १०, ४८,८.

प्र…श्रावय ऋ ६,३१, ५.

प्र √श्रृध् > ‡प्र-शर्ध[h]– -०र्ध ऋ ८, ४, १; कौ १, २७९; २, ५८१; जै १, २९, ५; ३,४७, ७; शौ २०,१२०,१.

प्रश्न– √पृच्छ् द्र.

प्रश्नत्– √*प्रश् द्र.

प्रश्न-विवाक–, प्रश्निन्– √पृच्छ् द्र.

प्र-श्रवस्[i]– -वसः ऋ ५,४१,१६.

प्र √श्रि, ¶प्रश्रयति काठ २६, ३; क ४१,१.

प्र[j]…शिश्रीत ऋ १,१४९,२.

प्र…अशिश्रयुः ऋ १०,७६,३.

प्र √श्रु (विशरणे) > श्रवि > φप्र-श्रवयत्[k]– -यन् ऋ २,१३,१२.

प्रष्टि[l]– -ष्टयः शौ १०, ८, ८[m]; –ष्टिः ऋ १,३९,⌊६[n]; ८,७,२८⌋; शौ १३,१,२१‡[n]; –ष्टिभिः ऋ १, १००, १७; –ष्टिम् खि ५, १४, ४[o]; –ष्टौ मै ४,२,१४¶.

प्रष्टि-मत्– -मतः ऋ ६,४७, २४.

प्रष्टि-वाहिन्[p]– -ही तै १,८,७,२¶.

प्रष्टुम् √पृच्छ् द्र.

?प्रष्टाः पै १६,५७, १८.

?प्र-सक्त– -‡क्तः शौ ७,५२,३[q].

प्र-सक्षत्–, प्र-सक्षिन्– प्र √सह् द्र.

प्र √सच्, प्र…सक्ष्व>क्ष्वा[r] ऋ १, ४२,१.

प्र…सिषक्ति ऋ ४, २१, ७[s]; १०, २७, १९; प्र(सिषक्ति) ऋ

---

a) पाभे. पृ २१७८ *b* द्र. ।

b) पाठः ? (प्र √शास् >) प्र-शिस्– > -शिषा (*वशीकरणेन) यमस्य यः इति त्रि-पदः शोधः । सस्थ. ?अद्बुध स्वधो निहतः>अद्भुत-स्वधो नि-हितः इत्यपि द्वि-पदः शोधः द्र. । एवं पृ १२५ *d* यदुक्तं तत्रायं विशेषः ।

c) पाठः ? ०न्ति इति सार्धीयः स्यात् ।

d) पाभे. पृ २१९२ *l* द्र. । सपा. शौ. दतः इति पाभे. सत्यपि मूको. अनु सस्थ. ?दतः> (√दभ् ⌊हिंसायाम्⌋ > करणे दभ्– ⌊*जम्भ-⌋ > द्वि३) दभः इत्येव शोधः ।

e) सपा. पै १४, २,१४ विशीर्य इति पाभे. । पृ १८३३ *c* अपि द्र. ।

f) प्रपु१ द्र. ।

g) उपु१ द्र. ।

h) विप. (इन्द्र-) । गस. उप. कर्तरि कृत् ।

i) विप. (मरुत्-) । बस. पूप. स्वरः ।

j) तु. वें.; वैतु. सा. अनन्वायुक इव, PW. GW. प्र √सृ > φप्र-सस्राण– > -णः इति ।

k) विप. (तु. PW. GW.; वैतु. वें. सा. < प्र √श्रु ⌊श्रवणे⌋ इति) ।

l) नाप. (⌊पार्श्वस्थ-⌋ अश्व- ⌊तु. स्क. प्रमृ.⌋) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । (प्र √अश् ⌊व्याप्तौ=*गतौ⌋ > कर्तरि) *प्रा(प्र-अ)ष्टि– > नैप्र. यनि., यद्वा प्र + (√अश् > भावे) *अष्टि– > बस. शकन्ध्वादित्वसुपसंख्याय यनि. (वैतु. अन्ये पर्शु–, पृष्टि–, पृष्ठ– इत्येतैः स-न्यायतेति) ।

m) पाभे. पृ २१०८ *o* द्र. ।

n) पाभे. पृ २१०६ *b* द्र. ।

o) पाभे. पृ २१०९ *o* द्र. ।

p) विप. (रथ-) । उस. उप. णिन्यन्ते कृत्स्वरः ।

q) पाठः ? (प्र √सद् ⌊*दीप्तौ⌋ >कर्तरि) प्र-सत्त– > -त्तः इति शोधः (तु. सपा. ऋ ५,६०,१ मै ४,१४, ११) । सपा. तैब्रा २, ७, १२, ४ ?प्रसप्तः >प्र-सत्तः इत्येव शोधः द्र. ।

r) वैतु. वें. <प्र √सज् इति ।

s) वैतु. वें. GW. GR. ?ORN. प्र अयसे (मपु१) इति (वैतु. अयसे ⌊च१⌋ इति सा. द., तुमर्थीय इति

४,२१,७.

प्रा(<प्र)-सचु[a]– -चाय तै ७, ५, ११,१; काठ ४५,२.

प्र-सुत्– प्रा(प्र√अ)स् (भुवि) द्र.

प्र√सद् (वधा.),>सीद, प्रसीदति मै २, ३, ३¶; पै ९, १७, ५; प्रसीदामि शौ ३, १२, ९[b]; ९, ३,२३[b]; पै १६, ४१,३; †प्र··· सीदत् ऋ १०, ४६, १; कौ १, ७७; जै १, ८,५; प्रसीद खि २, ६[3], २३; शौ ११, १, २५[c]; प्रसीदेत् मै २,३,३¶. प्रसेदुः ऋ ४,१,१३[d].

†प्र-सत्त– -त्तः[e] ऋ ५, ६०,१[f]; मै ४,१४,११; पै २०,३०,२.

प्र-सद्य मा १२,३८; का १३,३,९; तै ४,२, ३, ३; मै २, ७, १०; काठ १६,१०; क २५,१;३१,२.

प्र-स(न्न>)न्ना– -न्ना खि २,६[3],२८.

प्र-साद[g]– -दम् पै १३, १४,८.

प्र-सीदत्– -दतः ऋ १०,३२,१[h].

?प्र-सदस्यते[i] पै २०, ३, ७.

प्र√सन्, प्र···प्रसनिषन्त ऋ १०, १४२,२[j].

१प्र-सर्ग–, २प्र-सुर्ग–, ३?प्र-सर्गः प्र√सृज् द्र.

प्र-सर्तवे प्र√सृ द्र.

प्र-सर्पण– प्र-सर्पत्– प्र√सृप् द्र.

प्र-सस्राण– प्र√सृ द्र.

प्र-सव[k]– -वः ऋ ३, ३३, ४;११; मा ९,१९;२३-२५; १७, ६३[l]; १८, १; का १०, ३, १२; ५, १-२; १८,५, १४[l]; १९, २,१; तै १, ७,८,३; ९,१; १०, १[3]; ४, ७, १,१;११,२[m];१२,२;५,४,८,६; मै १,११, ३; ४[3]; ५¶; ७; २, ११,२; काठ १४, १; २[3]; ५¶; ७;१८,७;१२[m];२१,११; क २८, ७; २९,१[m];२[4];४०,२;३; –वम् ऋ ३,३३,२; ३६, ६; तै ४, ६, ३,३‡[n]; ७, १२, १; मै ४, १४, १४[3]; पै ५,३७, ५?[o,p]; १४,१, १७; –वस्य ऋ ५, ८१, ५; –वात् मै ३, १,१[2]¶; –वानाम् का ११,३,१[q]; तै १,८,१०,१[q]; २,१,६,३¶; ३,४,५,१; ६,५, ७,२¶; मै २,६,६[q]; काठ १५, ५[q]; शौ ५,२४,१; पै १५, ७, १०; –वाय मा १८,२८[m];२२, ३२; का १९,९,१[m];२४,१९,१; तै ६, ६,५,२¶; मै १, ११, ३; ६¶;८; ¶२,२,७; ४, २; ३,४, २; १२, १२; ¶४,४,६; ९; ७, १; ८[3]; ¶काठ ११,२; १२,१२; १४,१$; ६; ८$; २३, ८; ९; २९, ९[3]; १०; ३७, २; ३; ४०, ४$; ¶क ४६, २; ३; –वे ऋ १, १०२, १;९; १५९, ५; ३, ३३, ६; ५,४२, ९; ६, ७१, २; ७, ८२, ४; ८, १००, १२; ९, ५०, २; १०, १११, ८; १३९, १[n]; मा १, १०; १२; २१; २४; ३१[3]; २, ११; ४, १८; ५, २२; २६; ६, १; ९; ३०; ९, ५; ३०; ३८; १०, ६; ११, ९; २८; १७, ५८†[n]; १८, ३०;३७; २०, ३; २२,१; ३३, २९†; ३७-३८,१; का १, ३,६; ४, १; ८-९, १; १०,३[2]; २,३,४[3];४, ६,२; ५, ६-७, १; ६, १,१;२, २; ८,१; १०, २, १; ५, ८; ११, १, ३; ४, २;

GRV. LR., ? ORN [पक्षे]), BW. WAG [२,१८c] प्रायस्– [=प्रयस्–] > -यसे इति, सा. प्र(भवति)[2] इति किउ. ।

a) नाप. ([शीन- = संहत-] वारि-)। गस. पूप. दीर्घः, उप. च करणे घ. प्र. तत्-स्वरश्च । पपा. नावग्रहः ।

b) तु. सस्थ. टि. उप । c) सपा. पै १६,९१,५ प्रसर्प इति पाभे. । d) तु. सस्थ. टि. अभि ।

e) तु. पृ २२१३ *q* । f) प्रसृप्तः इति LR. ।

g) वा. किवि. द्र. । h) धा. *प्रवाहे वृत्तिः (तु. पृ २११८ *d*)। एवं पृ १७२३ *h* यदुक्तं तन्नेष्टम् ।

i) पाठः ? (प्र√*सस् [सृष्टौ] >) प्र-सस्यते (सस्यं प्रजनयति) इति शोधः (तु. छन्दः, सपा. शौ ७, १९, २ प्रनभताम् [<प्र √नभ् "सृष्टौ"] इति पाभे. च)।

j) वैतु. सा. प्रथमः प्रः पूरणार्थक इति ।

k) वप्रा. । भाप. । गस. उप. अप् प्र. थादि-स्वरश्च । <प्र√सु [अभिषवे प्रसवैश्वर्ययोश्च] इति वा, <प्र√सू [प्रेरणे, प्राणिगर्भविमोचने च] इति वा द्र. ।

l) सपा. प्रसवः<>प्रसवेन इति पाभे. ।

m) सपा. प्रसवः<> प्रसवाय इति पाभे. ।

n) सपा. प्रसवम् <> प्रसवे (माश ९, २, ३, १२ च) इति पाभे. ।

o) पाठः ? प्र-सू– (प्रसवित्री-, प्रजननी-) > प्रसुवम् इति शोधः (तु. छन्दः, मूको. प्रस्वम् इति रूपविकल्पश्च)।

p) सपा. शौ ६,९७,२ विभे. ।

q) =सपा. तैब्रा १,७,४,२ आपश्रौ १८, १२,६ बौश्रौ १०,५६:१ वाश्रौ ३,३,२,१ हिश्रौ १३,५,४ चाअ १५: ६ । मा ९,३९ माश ५, ३,३, ११; ९,४, ३,१६ तु सवानाम् इति पाभे. ।

१२,१, ९;३,१; १८, ५, ९†[a]; २०,१,१;७; २१, ७,१; २४,१, १; २२,२,१२†; २७-२८,१,१; तै १, १, ४, २; ६, १; २, ४, १; ३, १, १; ७, ७, १; ८,१[२b,c]; १०,३; ८,७, २; १५,१[b]; २,६,४,१;८,६; ३,२, ७,१[d]; ४,१,१,३; ३,१; ५, १, १,४; ४,१; ६,३,२; ६,१,७,३; २, १०, १¶; ३, ६, २; ४, ४, १; ७,१,११, १; मै १,१, २; ५; ९; १०; २,४; १०; १५; ३, ३; ९, ४; ११, १[३c];४; ६; ७[२]; २,६,३;११[b]; ७,१;२;१०,५†[a]; १२,१; ३, ३, ८†[a]; ४,३; ७, ५; ८,८; ९, ६; ११,८; ४, १, २[२]; ४;५; ९; १०; ४, ५[b]; ५, ४; ९,१; २;७; काठ १, २; ४; ५; ८; ९; २, ५; ९; ११; १२; ३, ३; ५; १०; ९, ९[६]; १३, १४[३]; १४, २; ६; ७[२]; ८; १५, २; ८[b]; १६, १; ३; १७, ७; १८, ३†[a]; १२[२]; २४, ३; २५, ९; १०; २६, ५; ८; २७, १; ३१, १; ३; ४; ७; ८; ३४, १७; १८; ३७, १७; ३८, ४[२]; १२[२]; ३९, १[६]; ४०, ६; ९; ४१, २; क १,४; ८; ९;१७; २, ३; ५; ६; १०; १२; १७; ८,१२; २६, ६; २८,३†[a]; २९, २[२]; ३७,४;४१, ३; ६; ४२, १;४७,३;८; कौ २, ५५६†; जै ३, ४४, २†; शौ ३, २०,८; ६, ९२, १[e]; ७, ७, ४; ८, ९, ८; १९, ५१, २; पै ३, ३४, ९; ३६, ६†; ५, ४०, १; १४, १,१८[२]; १६, १८,८; ७०, १; १९,३४,१०; २०, १,७; ३, ४[f];५३,१०; –वेन मा २,१५[४]; १०, २१[b]; का २,४, १[४]; ११, ७, १[b]; तै १, १,१३,१;६,४,२; ४, ६,३,४[g]; ५,४,६,६[g]; मै १, १,१३[g]; २, १०,५[g]; ३,३, ८[g]; काठ १,१२[३g]; १८,३[g]; २१,८[g]; ३१,११[२]; क १, १२[२]; २८,३[g]; ४७,११[२].

प्र-सवि(,वी)तृ– प्र √सू (वधा.) द्र.

प्र √सह् (वधा.), > सक्ष्, साक्ष्, साह्, †प्र॰॰॰सहते ऋ ५,२,९; तै १,२, १४, ७; काठ २, १५; शौ ८, ३, २४; १३, २, ३१§; पै १६, ८, ३; १८, २३, ८§; प्र॰॰॰सहस्व शौ ७, ३६, १; पै २०,८,९.

†प्रससाहिषे ऋ १०, १८०, १[h]; तै ३, ४, ११,४; मै ४, १२, ३; १४,१८; काठ १०,१२; ३८, ७. प्रसाक्षते[h] ऋ १०, १२०, ६; पै ६, १,६†; †प्रसक्षति[h] शौ ५, २, ७; २०, १०७, १०; प्र॰॰॰सक्षत् ऋ ५, ३०,६; प्र॰॰॰सक्षि ऋ ५, ३३, २[j].

प्र-सक्षत्[k]– -क्षत् ऋ ४,१२,१.

प्र-सक्षिन्[l]– -क्षिणः ऋ ८, ४९,८; खि ३, १, ८; –क्षिणा ऋ ८, १३,१०; –क्षिणे ऋ ८,३२,२७.

प्र-सहत्– -हन् पै १२,७,५.

प्र-सहान– -नः ऋ १०,९९,२.

प्र-साह्[m]– -साहम् ऋ ६,१७,४.

प्र-साहु[m]– -हः मै ४,१४,७.

प्रा(<प्र)-सह्[n]– -सहः ऋ १०, ७४,६[o]; –सहम् ऋ १, १२९, ४[२]; –सहा ऋ ५, २३, १; ८, ४६,२०; तै १,३,१४,६†; ¶२, ४,१२, १; ५, २, १; मै २, ४, १¶; ४,५,९¶; १२,१; काठ ८, १७; १२, १०¶.

प्रा(<प्र)-(सा>)षाह्[p]– -षाट् पै २०,३५,२.

प्र-साद्– प्र √सद् द्र.

प्र √साध् > साधि, प्रसाधयतः तै २, २,१, २¶; प्रसाधय शौ १,२४, ४; पै १,२६, ५; प्रासाधयताम् तै २,२,१,१¶.

†प्र॰॰॰सीषधाति[q] ऋ ६,४९,८; मा ३४,४२; का ३३, २, ५; तै १, १,१४,२.

a) पाभे. पृ २२१४ *m* द्र. । b) सकृत् सपा. असवे <> प्रसवेन (माश ५,४,३,८ च) इति पाभे. । c) द्विः सपा. मा ९,१०; १३ का १०,३,१; ५ माश ५,१,५,२-४ सवे इति पाभे. । d) = सपा. माश ४,६,६,६ शांश्रौ ६,८,६ काश्रौ ११, १,१९ । गोब्रा २, २,१५ वैताश्रौ १७, ७ तु सवे इति, आश्रौ ५,२,१४ द्राश्रौ १५,३,९ लाश्रौ ५,११,९ प्रसूताः इति च पाभे. । e) पाभे. पृ १५३५ *m* द्र. । f) सपा. शौ ७,१६,१ विमे. ।

g) पाभे. पृ २२१४ *k* द्र. । h) °सस° इति पपा. । i) सपा. प्रसाक्षते (या ११, २१ च) <> प्रसक्षति इति पाभे. । j) तु. सस्थ. टि. अभि । k) वैतु. वें. <प्र √सच् इति । l) विप. (इन्द्र-,हरि-)। गस.; वैतु. सा. < प्र √सच् इति (तु. टि. प्रहोषिणः) । m) विप. (इन्द्र-) । गस. उप. कर्तरि कृत् । n) विप. (इन्द्र-), भाप. च। गस. उप. क्विप् प्र. । o) पृ१(तु.GW. प्रमृ.; वैतु. वें.सा. प्रासह– >-हः इति?) । p) तु. अपा [३,४,१]। q) वैतु. भा. <प्र √सिध् इति ?।

†प्र-साधन[a]– -नः ऋ १०,५७, २; शौ १३,१,६०; पै १७,२५, ३; –नम् ऋ १०,९१,८; काठ ३९, १३; कौ २,३३४; जै ३,२८,६.

प्र√सि(बधा.)>प्र-सित[b]– -तस्य ऋ ४, २७, ४; –तासः ऋ १०, ७७,५.

प्र-सिति[c]– -तयः ऋ ७, ३२, १३; शौ २०, ५९,४†; –तिः ऋ २, २५, ३; ६, ६,५; ७,३,४; १०, ९२, ४; मा १८, १[d]; का १९, २, १[d]; तै ४,७,१, १[d]; क २८, ७[d]; –तिम् ऋ ४, ४, १[२]; २२, ७; १०, ४०, १०; ८७, ११; १५; मा १, २०[e]; १३, ९[२]†; का १,७,४†[e]; १४,१,९[२]; तै १, १,६,१[e]; २,१४,१[२]†; मै २, ७, १५[२]†; †काठ १०,५; १६,१५[२]; क १, ६[e]; २५, ६[२]†; ४७,५[e]; शौ ८, ३,११; १४; १३,१,४६; पै १६, ७, १; ४; १८, ५, ३; –†तौ ऋ ५, ८७,६; ७,४६,४; १०४, १३; १०, ३४, १४; शौ ८, ४, १३; पै १६, १०, ३; –त्याः[f] काठ १, १२; क १, १२; –त्यै[f] मा २, २०; का २, ५,१; तै १, १, १३, ३.

¶प्र√सिच्,ञ्च्, प्रसिञ्चति काठ ७, ५; २६, १; क ५, ४; ४०, ४; प्रसिञ्चन्ति काठ ९, १५; प्रासिञ्चन् मै १,८,२¶; काठ ६, २¶; क ४,१¶; शौ १०,७,२८; पै १७, ९,९; प्रासिञ्चन् तै ५, ४,३,३; मै ३,३, ४; काठ २१, ६; क ३१,२१.

प्र-सिक्त– -क्तम् काठ ९,१५¶.

प्र√सिध्(बधा.)[g], प्र···सिध्यतु पै ७, ९,४[h].

प्रसेधीः ऋ १०,२७,२०.

¶प्र-सिद्ध– -द्धम्[i] तै ६,५,३,४[२].

प्र-सीदत्– प्र√सद् द्र.

प्र√सु(अभिषवे), प्रासुषोत् काठ १०, ६¶.

प्र-सुत[j]– -†सुतः[k] कौ २,७२०; जै ३,५९,१२.

प्र-सुत– -तः तै २, ५,५,४¶.

प्र-सुप्– प्र√स्वप् द्र.

प्र√सुल्[l], प्रसुलामि[m] तै ७,४,१९, ४; काठ ४४,८.

प्र√सू[n], ?प्र···सुवते[o] पै २, ५२, २; ¶प्रसुवति तै २, १,६,३; मै १, ५, ७; ११,७; २, ५,४; ४, ३, ८; ७,१; काठ १३, ६; १४, ७; प्रसुवामि शौ १, १०, २; पै १, ९, २; १६, ५२, २; प्रसुवामः पै १७, ३०, ३[p]; प्रसुवामसि मै ४,१४,१७[२]; शौ १२,२, ३[p]; पै २,२४, १-५; प्रसुवाति मा ११, ३; १८, ३३; का १२, १, ३; २०, १,४; तै ४,१,१,१; मै २, ७, १; १२, १; काठ १५, ११; १८, १३; क २९, २; †प्र··· सुवाति ऋ ५, ८२, ९; मै ४, १२, ६; काठ १०, १२; प्र··· सुवात् पै २०, १७,९[q]; १८,१; प्र···सुवतु ऋ १०, १७५, ⌊१ (४)⌋; प्रसुव मा ९, १[२]; ११, ७[२]; ३०, १[२]; का १०, १, १[२]; १२, १,७[२]; ३४, १, १[२]; तै १, ७,७, १[२]; ४, १, १,२[२]; ३[r]; मै १, ११, १[२]; ६[२]; काठ १३, १४[२]; १४,६[२]; १५,११[२]; पै २०, २७,६; प्र···सुव मा १८, ६७; का २०, ४,९; तै ३,२,७,१; ४, २,६,५†[s]; ५,५, ७, ५¶; काठ

---

a) विप. (अग्नि-,तन्तु-)। गस. उप. ल्युट् प्र.।

b) धा. बन्धने इपुवद्गमने च वृत्तिः।

c) भाप.। धा. बन्धन-गति-विस्तारादिषु वृत्तिः।

d) सपा. मै २,११,२ काठ १८,७ प्रसृतिः इति पाभे.।

e) =सपा. माश १,२, १,१९; २१ तैब्रा ३,२, ६,४ आपश्रौ १,२१,७ बौश्रौ १,७:१३;२०,७:१७ माश्रौ १, २३,७ आपमं १,१,६। मै १,१,७; ४,१,७ काठ ३१,५ माश्रौ १,२,२,३० वाश्रौ १,२,४,६६ बौगृ १,६, २६ तु प्रसृतिम् इति पाभे.। f) सपा. °त्याः<>°त्यै (माश १,९,२,२० तैब्रा ३,३,९,९ च) इति पाभे.।

g) धा. गतौ प्रसिद्धौ च वृत्तिः।

h) पाभे. पृ २११५ *d* द्र.। i) द्वि१ सत् वा. क्रिवि. द्र.।

j) विप. (सोम-)। गस. उप. कर्मणि क्विप् प्र. (वैतु. सा. क्षान्तमिति)।

k) सपा. ऋ ९,६९,६ प्रसुपः इति पाभे.।

l) व्यु.?। प्र√सू (प्रजनने)>भावे *प्र-सुवस्–>नैप्र. *प्र-सु (ष्>ड्>)ल्– > √*प्रसुल्य > यनि. (वैतु. भा. सा. < प्र√सू ⌊प्रेरणे⌋ इति, WAG ⌊१, १९२ *b*⌋<प्र√सृ ⌊गतौ⌋ इति च)।

m) प्राभे. पृ २१५४ *k* द्र.।

n) धा. प्रेरण-प्राणिगर्भविमोचनादिषु वृत्तिः।

o) प्रपु३। धा. वृद्धौ वृत्तिः (तु सा ⌊तैब्रा २, ७, १७,१⌋)। p) सपा. °मः<>°मसि इति पाभे.।

q) सपा. प्र···सुवात्<>प्र···असाविपुः इति पाभे.। r) पाभे. पृ २१३६ *a* द्र.।

s) सपा. ऋ १०,९७,१९ विभे.।

२२, १०; क ३५, ४; प्रासुवत् खि ५, ५, ४; मै १, १०, ५¶; ¶काठ २३, ८; ३४, १७; ३५, २०; ३७, १७; क ४८, १८¶; †प्रा(प्र-अ)सावीत् ऋ १, १२४, १; १५७, १; ५, ८१, २; मा १२, ३; का १३, १, ३; तै ४, १, १०, ४; मै २, ७, ८; ३, २,१; काठ १६, ८; कौ २, ११०८; प्र(असावीत्) ऋ १, १२४, १; प्रा(प्र-अ)साविषुः ऋ ९, २१, ७; प्र···असाविषुः शौ १,१४,२[a].

प्र-सवि(,वी[b][ऋ])तृ– -ता ऋ ४, ५३,६; ७,६३,२; मै २,५,४¶; काठ १३, ६¶; –त्रा मा १०, ३०; का ११, ९, १; –त्रे मै २, ६, ६¶; १३; ३, १२, ५; काठ १५,५¶.

प्र-सुवत्– -वन् ऋ ४, ५३, ३; ७, ४५, १; मा २१, २१; का २३, २,१०; मै ३, ११,११; ४, १४, ६†; काठ १७, १९†; ३८, १०.

प्रसुवन्ती– -न्ती ऋ ७,७७,१.

प्र-सू[c]– -सूः खि २,१०,५; मा १८, ७; का १९,३, ३; तै ४, ७, ३, २; मै २,११, ४; काठ १८, ८; क २८,८; शौ ३, २३, ४; पै ३, १४, ४; –सूपु ऋ १, ६७, ५; ९५, १०; पै ८,१४,१०; –स्वः ऋ २, १३, ७; ३, ५, ८; ७, ९,३; ३५, ७; ८, ६; २०; १०, १३८, २; मै १, १०, ७¶; काठ ३६, २¶; शौ १९, १०, ७†; पै १३,८,७†; –स्वा-मै ३, ६,३¶.

प्रसू-मत्– -मत् पै १९, ३३, १४?[d].

प्रसूमती[e]– -†तीः[f] काठ १६, १३; क २५.४; शौ ८, ७, २७; पै ११,६,३;१६,१४,६.

प्रसू-व(त्>)ती[e]– -†तीः[f] तै ४,२,६,१.

प्र-सूत,ता– -तः ऋ ३, ५४, १९; ६, ७५, ५; १०, १६७, ४; मा १०, ३०[g]; १२, ६५[h]; २९, ४२†; का १३, ५,४[h]; ३१, २, ७†; तै २,५,२,६¶; ४,६, ६, २†; मै ३,१६, ३†; काठ १४, ६¶; ३४, १२¶; ३५, २०¶; ४६,१†; क ४८,१८¶; शौ ३,१, ४†[i]; ६,६३,१[h]; १९, ५१,२[j]; पै ३,६,४†[i]; ५,४०, १[j]; १५, १०,५†; १९,११,४[h]; २०,५३, १०; –तम् ¶मै १, ११, ६; ३,७,५; काठ २४, ८¶; क ३८, १¶; पै १२,३,२; १६, ७०,१[j]; –†ता ऋ १, ११३,१; ६, ७५, ११; मा २९, ४८; का ३१, २, ८; तै ४. ६,६,४; ५, ३,४,४¶; मै ३, १६, ३; काठ २१, १¶; ४६, १; कौ २, १०९९; पै १५, ११,२; –ताः ऋ ३,३०,९; ७, ६३,४; का ३, ९, ३; काठ १०, १३†; शौ १२,१,६२; पै २,४०, १; ३, १९, ६; ६, ३, १२; –ताभ्याम् काठ १३, ३¶; –¶तेन काठ १३,३; ३०,९.

प्र-सूति– -ती पै १५, २१, २?[k]; –त्यै ¶तै १,५,८,४; २, ६,४, १; ९,३; ५,१,१,१; ४; ४, १; १०,४; ३,४,४; ४,६,३; ६,२, १०, १; ३, ६; ३; ४, ४, १; ६,१,५; ¶मै ३,१,१; २;४; २, १; ३,८; ७, १; ९, ५; १०, ७; ४, ३,८; ५, ३; ¶काठ १८, १९[2]; १९, १; ४; ७; ११; २१, ८; ९; ३०, १०; ¶क २९, ७[2]; ८; ३०,२; ५; ३१.१; ४६,८.

प्र-सूव(र>)री[e]– -रीः ऋ १०, ९७,३[f]; मा १२,७७†[f]; का १३, ६,३†[f]; तै ५,२,११,१[f]; मै २, ७, १३†[f]; ३, १२, २१[f]; काठ ५०,५[f].

प्र√सूद् > सूदि, प्र···सूदयाति ऋ २,३,१०.

?प्रसूर्याः[m] पै १६,५२,२.

प्र√सृ,>सारि, सर्त्, प्र···सिसर्ति ऋ २,३८,२; †प्र···सिस्रते ऋ २,११,३; १७,३;४,२२,६; ५, १,१[n]; ८,५९, १; खि १,६,१; मा १५, २४[n]; का १६,५, ५[n]; तै ४,४,४, २[n]; मै २,१३, ७[n]; शौ १३, २, ४६[n]; प्र···सिस्रते ऋ १०, ३५, ५; प्र···सिस्रते

a) पाभे. पृ २२१६ q द्र.। b) °वि° इति पपा.। c) भाप., नाप. (मातृ- प्रमृ.)। गस. उप. भावे कर्तरि च क्विप् प्र.। d) पाठः? शोधार्थं पृ १९९६ k द्र.। e) विप. (ओषधि-)। f) सपा. प्रसूमतीः <> प्रसूवतीः <> प्रसूवरीः इति पाभे.। g) सपा. का ११,९,१ विभे.। h) पाभे. पृ२१९१ m द्र.।

i) सपा. ऋ ३,३०,६ प्र, सू, ते (तु. सा. शौ.) इति पाभे.। j) सपा. प्रसूतः <> प्रसूतम् इति पाभे.। k) पृ ५७१ a द्र.। l) पाभे. पृ २१८७ a द्र.। m) पाठः? प्र(सुवामि), सूर्यम् इति द्वि-पदः शोधः?। n) वैतु. GW. प्रमृ. प्र इति पृथक् पदमिति। सपा. °सि°<>°स° इति पाभे.।

पै १८, २५, ६[a]; †प्र(सिस्रते)[b] ऋ ५, १, १; मा १५, २४; का १६, ५, ५; तै ४, ४, ४, २; मै २, १३, ७; शौ १३, २, ४६; पै १८, २५, ६; ‡प्र[c]···सस्रते, प्र (सस्रते)[b] कौ १,७३; २,१०९६; जै १,८, १; †प्र···सिस्रतम् ऋ ७, ६२, ५; मा २१, ९; का २३, १, ९; तै १,८, २२, ३; २, ५, १२, ३; मै ४, ११, २; काठ ४, १६; †प्र (सिस्रतम्) मै ४, १४,१०; काठ १२,१४.

†प्र···सस्रे ऋ ७,९५, १; मै ४, १४, ७; प्रसस्रे ऋ ६, १८, ७[d].

प्रसस्राते ऋ ३, ७, १; प्रसस्रुः ऋ ५, ५३, ७; प्र···सस्राथे ऋ १,१५८,१.

प्रस्रियते काठ ११,४¶.

प्रसारयति मै ३,७,४¶; ¶प्रसारयामः काठ २४,५; क ३७,६; प्र···सारय मा २७, ४५; का २९,६,१; काठ ४०, ६; प्रसारयावहै तै ७,४,१९,१[e].

प्र-सर्तवे[f] ऋ ८,६७,१२.

प्र-सस्राण– -णः ऋ ५, ४४, ३; –णम् शौ ६,३९, १; पै १९,८, ७; –णस्य ऋ ५,१२,६.

¶प्र-सृत– -तः मै १,१०, ९[2]; काठ ३६,३[2]; –ताः काठ ३०, २; क ४६,५.

प्र-सृति– -तिः मै २,११,२[g]; ४,९, १२[h]; काठ १८, ७[g]; –तिम् मै[i] १, १,७; ४, १, ७; काठ १०, ११¶; ३१,५[i].

प्र√सृज्, प्रसृजते[j] शौ २०, १३६, १३; ‡प्र···सृजताम्[k] मै २, ४,७; काठ ११,९; प्र···असृजत ऋ २, २८, ४; ३, ३१, १६; प्रा(प्र-अ)सृजः ऋ ३, ३२,६[l].

प्रससर्ज ऋ ५, ८५, ३; प्रास्राक् ऋ ४, ५३,४; प्र···अस्राक् ऋ ४,५३,३; †प्र···असृक्षत ऋ ९, १६,५; ६४,७; १६; ८६,४[m]; कौ २, २३६; ३०८; जै ३,२१, १; २५,४; †प्र···असृक्षत ऋ ९, ६४,४; ८६,२; कौ १,४८२; २, ३८४; जै १,५०, ६; ३,३१,४; †प्र···असृग्रन् ऋ ९,८६, ४[n]; ९६,२२; ९७,३१; कौ १,५३४; २,२३६; जै १,५५,२; ३, २१, १; प्र···असृग्रम्[o] ऋ ९, १७, ⌊(२३,१) १⌋; जै ४, २१,७†; प्र···अस्राष्ट्रम् शौ ४, २८, ४; पै ४,३७,४.

प्र···असर्जि ऋ ६.६३, ⌊७ (७, ६८,३)⌋; ९,६७,१५[p].

१प्र-सर्ग[q]– -र्गे ऋ ७,१०३,४.

२प्र-सर्ग[r]– -र्गे ऋ १,१२१,४.

३? प्र-सर्गः पै १९, १२, १०[s].

प्र-सृष्टि– -ष्टौ पै १९,३,६[t].

प्र√सृप्, ¶प्रसर्पति तै ३, २,४, २[2]; ५; प्रसर्पति तै ३, २, ४, ३[2]¶; प्रसर्पन्ति तै ३, २, ४, ५¶[u]; प्रसर्पन्ति ¶मै ३, ७, ४; ८, ९;

a) पाभे. पृ २२१७ *n* द्र.।

b) वैतु. सा. उ. म. भ. ϕप्रोज्जिहान– > -नाः इति। सपा. °(सि°)<>°(स°) इति पाभे.।

c) वैतु. विव. प्रवयाम् इति योगः।

d) तु. सस्थ. टि. अति।

e) सं प्रसारयावहै इत्यस्य स्थाने सपा. मा २३, २० संप्रसारयाव इति, मै ३,१२,२० संप्रसारयावः इति, काठ ४४,८ संप्रसारयावहै इति च पाभे.।

f) गस. उप. तवेन् प्र. (वैतु. GW. विप्रस° इति)।

g) पाभे. पृ २२१६ *d* द्र.।

h) सपा. तैब्रा ३, ७, १३, ४ तैआ ४, २०, ३ °सि° इति पाभे.।

i) पाभे. पृ २२१६ *e* द्र.।

j) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. प्रसृजतः इति।

k) सपा. ऋ ५,५३,६ वि···सृजन्ति इति पाभे.।

l) प्र अ° इति पपा. शोधार्हः (तु. पा ८,१,७१)।

m) वैतु. GW. प्रान्तर्···अ° इति।

n) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

o) प्रपु३ ⌊तु. ऋ १,५०,३ वि···अदृश्रम्⌋।

p) तु. सस्थ. टि. परि। q) गस. उप. भावे घञ् प्र.।

r) नाप. (*संग्राम-)। गस. उप. अधिकरणे घञ् प्र. उसं. (पा ३,३,११८)। कृत्-स्वरः। धा. शर्धे=प्रसहने वृत्तिः (तु. ⌊अंशतः⌋ स्क. सा.; वैतु. GW. GRV. प्रभृ. भाप.= १प्रसर्ग– इति?)।

s) पाठः? (प्र√स्वृ ⌊उपतापे⌋ > कर्तरि) *प्र-स्वृत्– > -स्वृतः ⌊प१⌋ इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको. प्र-सृजः इति, सपा. शौ ६,२०,१ दुहतः इति पाभे. च)। सस्थ. ?अस्य > (√इध् ⌊दीप्तौ⌋>भावे) एधस्– > एधः इति शोधः। सपा. शौ. अपि ?एति > एधः इति शोधः।

t) सपा. शौ १,१३,४ विभे.।

u) तु. सस्थ. टि. अनु।

‡प्रसर्पसि[a] शौ ४, ९,४; पै ८, ३, ११; ९, ९, २; †प्रसर्पथ[a] ऋ १०,९७,१२; मा १२,८६; का १३, ६, १२; पै १३, १३, ६; प्रसर्पामि मा १०, ३०[b]; प्र… सर्पत् ऋ १०,७९,३; प्र…सर्पतु ऋ ८,१७,७[c]; शौ २०,५, १†; प्रसर्प पै १६, ९१, ५[d]; प्रासर्पत् तै ५,२,८,४¶[e].

प्र-सर्पण– -णम् ऋ १०,६०,७.

प्र-सर्पत्[f]– -र्पतः शौ ८, ६,२२; पै १६,८१, ४; –र्पन्तम् तै ३, २, ४,४¶.

¶प्र-सृप्त– -प्ताः काठ २६, १; क ४०,४; –प्ताय[g] काठ २८, ५[3]; क ४४,५[3].

प्र-सृप्य तै ३,२,४,५¶.

प्र-सेन[h]– -नेन मै ३,१,९[2]¶.

†प्रस्कण्व[i]– -ण्वम् ऋ ८,३, ९; ५१, २; खि ३,३,२; शौ २०, ९, ३; ४९,६; –ण्वस्य ऋ १, ४४, ६; ४५,३; –ण्वाय ऋ ८, ५४, ८; खि ३,६,८.

?प्रस्कनदासि[j] पै १९,४८,८.

प्र√स्कन्द्, >स्कन्दि, प्रस्कन्दति पै २०,३७,८; प्रस्कन्दन्ति पै १२, ७, २[2]; ¶प्र…स्कन्दन्ति काठ ३१,५; क ४७,५; प्रस्कन्देत् तै ६,५,६,५¶.

प्रस्कन्दयति काठ २७,९¶.

प्र-स्कद्य तै २,६,१०,२¶.

प्र-स्कद्व(र>)री[k]– -रीः पै १२, ७,२[2].

?प्रस्कम्भः पै १५,१२,१०.

प्र√स्तन् > स्तनि, प्रस्तनयन्ति ऋ १०,७५,३; प्र…स्तनयन्ति[l] ऋ ४, १०, ४; तै ४, ४, ४, ७†; प्र…स्तनयन्त मै २,१३,८‡[l].

प्र√स्तम्भ्>प्र-स्तम्भ[m]– -म्भम् पै २०,४७,५.

¶प्र√स्तिघ्(आस्कन्दने), प्रस्तिङ्नोति[n] मै २,१,१२; प्रस्तिङ्नुयात्[n] मै २,१,१२[2].

प्र√स्तु, †प्र…स्तवते ऋ १,१५४,२; मा ५,२०; का ५,५,८; मै १, २,९; ३,८,७; काठ २,१०; २५, ८; क २,४; ४०,१; शौ ७,२७, २; पै २०,६, १०; †प्र (स्तवते) मै ४, ११, ४; १४, ५; प्र… स्तवन्ते ऋ ६,२०,१०.

प्रस्तौति खि ५, ३, २; मै ४,२, २¶; काठ ९, १५; शौ ९, १०, १; ४; ६; ८; पै १६, ११५, १-४; प्र…स्तुषे[o] ऋ १, १५९, ⌊१(७, ५३,१)⌋; ५, ३३,६; प्रस्तौतु शौ १३, १, २७; पै १८, १७, ७; प्रस्तुहि मै ४,२, ४[4]; प्रस्तुतम् ऋ ८,३५,११; †प्र…स्तोत> ता ऋ ८,१६, १; कौ १,१४४; जै १, १५, १०; ४,२२,५; शौ २०,४४,१; †प्रा(प्र-अ)स्तौत् ऋ १०,६७, ३; १०५, ६; तै ३,४, ११,३; मै ४,१२,६; काठ २३, १२; शौ २०, ९१, ३; प्रस्तुवीमहि ऋ ८,२२,६.

प्रस्तोषत् ऋ ८, ८१, ५; प्र… अस्ताविषम् पै २,८७,४.

प्र-स्ताव[p]– -वेन मै २,१३,४; पै ९, २४,९?[q].

प्र-स्तुत– -तः पै १९, २९, १४; –तम् शौ ११, ९, ५; पै १६, ८२,५; –ते काठ ३४,१८[2]¶.

प्र-स्तुति– -तिः ऋ १,१५३,२.

प्र-स्तुत्य खि ५, ७, २,८; मा २१, ४६; का २३, ५, ४; मै ४,१३, ७; काठ १८,२१.

प्र-स्तोतृ[r]– -०तः मै ४,९, २; १०[3]; –ता तै ३,३,२,१; ६,६,३,१¶;

---

[a]) सपा. परस्परं पाभे. ।
[b]) पाभे. पृ ६५८ h द्र. । [c]) तु. सस्थ. टि. अभि ।
[d]) पाभे. पृ २२१५ a द्र. । [e]) तु. सस्थ. टि. अनु ।
[f]) वैतु. MW. अभिप्रसृ° इति ।
[g]) पृ ३१२ अ-प्रसृप्त– > -प्ताय इति नेष्टम् । सप्र. मै ४,८,३ अप्र° इति पाभे. । [h]) भाप. (आक्रमण-) । प्र√सेनि (<सेना–) + घञ् प्र. थादि-स्वरश्च ।
[i]) व्यप.[ऋषि-(=कण्व-पुत्र- ⌊तु. या ३,१७⌋)]। व्यु.?। पपा. नावग्रहः । पा (६, १, १५३) < प्र + कण्व– इति । कण्वात् प्रजात इति कृत्वा प्रास. पूप. स्वरः । सा. तु वस. इति । [j]) पाठः ? शोधः पृ १०८५ n द्र. ।
[k]) विप. (अप्-) । गस. उप. करप् प्र. ।

[l]) सपा. प्र…°यन्ति<>प्र…°यन्त इति पाभे. ।
[m]) भाप. (तु. सस्थ. स्थामन्– इति) । सस्थ. ?सूर्य उतो >सूर्योदिति– (सूर्योदय-)> -तौ इति, ?निलयते > निलयने (अस्तमये) इत्यपि शोधौ । प्रकृते √कृ (धारणे = निग्रहणे) इति कृत्वा 'योऽपि मृगः सूर्योदये वाऽस्तमये वा कृतः (गृहीतः) स्यात्, सोऽस्मभ्यं स्थिरः संपद्यताम्' इति वा. द्र । [n]) घस्य ङ्कारश्छान्दसः ।
[o]) लेटि उपु१ द्र. । [p]) नाप. । गस. उप. घञन्तम् ।
[q]) पाठः ? (प्र√शब्दि ⌊<शब्द-⌋ > कर्तरि) *प्र-शब्दन– (विप. ⌊दुन्दुभि-⌋) > -नः इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको., सपा. शौ ५, २०, ९ प्र-वदः इति पाभे. च) । [r]) नाप. (ऋत्विज्-) ।

¶मै ४,४, ८[२]; ६,४; काठ २७, ६¶; -०तारः पै २०, ४८, १०[a]; -तुः मै ४,४,८¶.

प्रस्तोतृ-प्रतिहर्तृ[b]- -तृभ्याम् तै १,८,१८,१¶.

प्र√स्तुभ्, प्रस्तोभ[c] कौ १,४५०; जै १,४७,४

प्र-स्तुभान- -नः ऋ ४,३,१२.

प्र√स्तृ,स्तॄ, प्रस्तृणीते ऋ ६,६७,२[d].

प्र-स्तर[e]- -स्तरः पै १०,९,३.

प्र-स्तर[f]- -रः ¶तै १,७, ४, ४; २, ६,५,३; ५; ६,२,१; ५[g]; ¶मै २, २, ३; ३, ७, ९; ८, ६; ¶काठ २५, ५[३]; ३१, १०; ११; ३२, ३; ¶क ३८, १[३g]; ३९,२[३]; ४७,१०;११; शौ १६, २, ६; -रम् ऋ १०, १४, ४; ¶तै १,७,४,४; २,६,५,२; ३; ५;६; ६ १३,६[f]; ६,२,-४, ९[२]; ¶मै ३,८, ६; ७; ४, १, १३[२]; १४, १६[f]; ¶काठ २५, ५[३h]; ३१, १०[२]; ¶क ३९, २[३]; ४७, १०[२]; शौ १८, १, ६०[f]; -राय शौ १६, २,६; -रे ¶मै १, ४, ५; -रेण मा १८,६३; का २०, ४,६; तै ५, ७,७, २; मै ३,९, ४¶; काठ ४०,१३.

प्रस्तरे-ष्ठा[i]- -ष्ठाः मा २,१८; का २,४,६; तै १,१,१३, २; मै १,१, १३; काठ १, १२; क १, १२; पै २०,३४,२.

प्र-स्तार[j]- -रः काठ २४, ८[३]¶[g].

प्र-स्तृणत्->[०]ती- -तीः शौ ८,७, ४; पै १६,१२,४.

प्र-स्तोक[k]- -कः ऋ ६,४७,२२.

?**प्रस्थं तान्**[l] पै ११,१,४.

प्र√स्था,>तिष्ठ, स्थापि, प्रतिष्ठन्ति पै १८, २५, ९; प्रतिष्ठस्व काठ १०, ११¶; प्रतिष्ठ, > ष्ठा मा २,१३; का २, ३, ११; ¶तै २, ४,४,२[२]; ६,९, २; पै २०,२८, २; [प्र]...तिष्ठत ऋ १,१५,[९; १०,१४,१४]; मा २६,२२; शौ १८,२, २; प्रतिष्ठानि; प्रातिष्ठत् ¶तै २,४,४,१;३; ¶प्रातिष्ठन् मै १,१०,१५; काठ ३६,९.

प्रतस्थौ तै २, ३, १४,६[m]; काठ १४,१३[m]; शौ ४,१,३[m]; पै ५, २,३[m]; प्रतस्थुः ऋ २,१५,५[m]; प्रतस्थुः ऋ १०, ६५, १५[m]; प्र... तस्थुः ऋ १, १४०, ८[n]; प्रस्थास्यामः[o] तै २, ६,९, १; प्रप्र...अस्थित ऋ १, ४०, ७[p]; प्र...अस्थात् ऋ ६, ४१, २; ७, ९२, २; प्र...अस्थिरन्, (प्र) अस्थिरन् ऋ १ १३५, १; प्र... अस्थुः ऋ ४,३४, ३; ७,६८,२; प्रस्थात ऋ ७,३४,५[m].

प्रस्थापयामसि शौ ४,७,४[q].

?प्रतिष्ठत्[r] पै १३,५,१३.

---

a) सपा. ऋ ८, २०,१ कौ १, ४०१; जै १, ४५, ३ प्रस्थावानः इति पाभे. । b) ऋत्विजोः द्वस. अन्तोदात्तः। c) मपु१ (तु. स्वरः, सा. K [ऐआ ५,२,२] प्रभृ.; वैतु. भ. विव. BS. ॰भ- [कर्मणि वजन्तं]> -भः इति निर्देशुकाः ?)। d) तु. सस्थ टि. उप।

e) विप. (विस्तृत- [केश-])। कर्तरि क्विबन्तात् सतः *प्र-स्तृत्- > नैप्र. यनि.।

f) नाप. (दर्भ-समूह-)। गस. उप. कर्मणि अप् प्र.।

g) सपा. प्रस्तरः<>प्रस्तारः इति पाभे.।

h) सकृत् ॰रे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. क ३९,२[३])। i) विप.। उस. उप. विजन्तम्।

j) = प्र-स्तर-। उप. घञ् प्र. इति ततो विशेषः।

k) व्यप. (राजन्-)। व्यु. ?।

l) पाठः? (√भ्रस्ज् [दीप्तौ] >) *भ्रस्जत्- > -स्जन्तम् (गर्भम्) इति शोधः। सस्थ. ?वृत्तिभिः > (√*इध् [दीप्तौ] > भावे) *इध्य- + (√भृ [धारणे] > कर्तरि) भृत्- > उस. इध्य-भृत्- (तु. [अंशतः] मूको.), ?गम्भीरं>वीरं (तु. अंशतः मूको.), ?विध्रीन् (?वार्ध्रिं इति मूको.) > अ-वार्ध्रिं, ?सर्वान् > (√सु > कर्तरि) सवस- > -वसम् (तु. [अंशतः] मूको.) इत्यपि शोधाः। सस्थ. वारण्योः = वा (इव) अरण्योः [५२] इति च्छेदः द्र.। m) तु. सस्थ. टि. अभि।

n) मन्त्राऽदृष्टाऽभेयोगं ब्रुवाणः GW. चिन्त्यः।

o) = सपा. शांश्रा ६,१२ आश्रौ १, १३,६ आपश्रौ ३, ४,५; २०,८; ७,२६,८ बौश्रौ १,१९ : १;३,२६ : ६;४, १:३; ५,४ : ५; ९:५; १५:२५; ८, १६ : २; ११,१३ : ३३; १७, १०:२२, भाश्रौ ३, ४, ५; १८, ८; ७, २१, ६; ८, २०,१० वाश्रौ १, ३,५,१५ माश्रौ १, ३, ४,१; ८,६,१ वैश्रौ ७,३ : १०; ९,१०:५; १०,२०:१० हिश्रौ २,३,४५; ८,३८; ४, ५, ३४। माश १,७,४,१९; २१; २,५,२,४१; ६,१,४४ गो २,१,४ शांश्रौ ४, ७,१६ काश्रौ ३,५,१; ६,९.७ तु प्रस्थास्यामि इति पाभे.।

p) धा. वृद्धौ वृत्तिः (वैतु. अन्ये प्रस्थाने वृत्तिरिति)।

q) पाभे. पृ १९५० c द्र.।

r) पाठः? नाऽस्याऽऽत्मा कुतः पतिः स्यात् इति पट्-पदः पाद-शोधः। सस्थ. ?गुहे > गृहे इति, ?कंनेव

प्र-तिष्ठ(त्>)न्ती– -न्तीम् शौ १०,७,२१; पै १७,९,२.

?प्रस्था-वत्[a]– -वत् मा १२,७१; का १३,५,१०; तै ४,२,५,६; मै २,७,१२; काठ १६,१२; क २५,३; शौ ३,१७,३; पै १९,५१,१२.

‡प्र-स्थावन्[b]– -०वानः[c] ऋ ८,२०,१; कौ १,४०१; जै १,४५,३.

प्र-स्थित[d]– -तम् ऋ २,३६,४;३७,२; ‡शौ २०,६७,५; ७; पै १३,१२,३; –‡तस्य ऋ १,९३,७; १०,११६,२; ७; तै २,३,१४,२; मै ४,१४,१८; –ता ऋ ३,४,४; १०,११६,८; –ताः ऋ ९,६९,८; खि ५,७,४,९-११; मा २१,४२; का २३,५,२; मै ३,११,४; –तान् ऋ १,२३,१[e]; ७,९८,२; ?खि[f]-५,७,४,१-३; शौ २०,८७,२‡; –ते ऋ ८,३५,२३.

प्र√स्ना >स्नपि, स्नापि, प्रस्नाति, प्रस्नाति मै ४,६,५¶; प्रस्नान्ति काठ ३३,५¶.

‡प्रस्नापयन्ते[g] कौ २,६८०; जै ३,५६,८; प्रस्नापयन्ति ऋ ९,९८,६[g].

प्र-स्नपि(त>)ता– -ताम् शौ १०,१,१०; पै १६,३५,१०.

प्र-स्नात्->‡°स्नाती– -तीः ऋ ८,७५,८; तै २,६,११,२; मै ४,११,६; काठ ७,१७.

प्र√स्नु, प्र…स्नुवन्ति तै २,१,४,८¶; प्रस्नौतु तै ३,५,५,२.

प्र√स्फुर्, प्रस्फुरतम् शौ १,२७,४; पै १९,३१,७.

प्र-स्फुरत्– -रन् ऋ ७,८९,२.

प्र√स्यद्,न्द्, > स्यदि,न्दि, प्रस्यन्दन्ते पै ८,८,१[2]; ९,११,५; प्रस्यन्दस्व ऋ ९,६७,२८.

प्रो(प्र+उ स्यान् ऋ ९,८९,१[h].

‡प्रासिष्यदत्[i] ऋ ९,१४,१; कौ १,४८६; जै १,५०,१०; प्र… असिष्यदत् ऋ ९,७८,[१ (८६,३३; १०६,१२)]; प्र… असिष्यदन्त ऋ ९,६८,१[j].

φप्र-स्यन्द्युध्यै ऋ ४,२२,७[k].

√प्रस्नु,>स्नावि, प्रस्नवन्ति शौ ६,२४,१[l]; पै १९,२४,१५; प्रस्नवत[l] पै ३,१७,६; १९,७,८. प्रस्नावयते काठ ३४,१२¶; प्र(स्नावयन्ति) ऋ ९,१६,१; ¶प्रस्नावयेत काठ २८,१; क ४४,१.

‡प्र-स्रवण[m]– -णस्य ऋ १,१८०,८; –णे ऋ ८,६५,२; १०,१४८,२; –णेषु ऋ ८,३३,१; कौ १,२६१; २,२१४; जै १,२८,९; ३,१९,९; शौ २०,५२,१;५७,१४; पै ६,३,१०§.

प्र√स्वन् > प्र-स्वनित– -तासः ऋ १,४४,१२.

प्र√स्वप् > प्र-सुप्[n]– -सुपः ऋ ९,६९,६[o].

प्र-स्वादस्[p]– -दसः ऋ १०,३३,६.

प्र√स्वृ, प्र…अस्वरन् ऋ ८,१२,३२.

?प्रहणगाम्[q] पै ६,१२,७.

प्र√हन्, प्र…हनत् शौ १९,४९,९; पै १४,४,९; प्र(हनत्) शौ १९,४९,९; १०[2]; पै १४,४,९;१०[2]; प्र…जहि शौ १२,१०,१४; ११,६; पै २०,५२,११; १२; प्र(जहि) शौ १२,११,६.

¶प्र-वात्– -तः तै ६,१,१,३; काठ २३,१; क ३५,७.

>कन्ये(न्या-इ)व इति, ?दुन्दका>(*दुन्– [*द्वितीय-, अन्य-] + वन– > पस.) दुन्-धन– > -नम् इति, ?विजानता > विजानतः [प१] इति, ?परीत्या > प्रती(ति-इ)त्या इति च शोधाः द्र.। 'कन्येव (सती)वशा परकीयवनम् (एव भवति, अतः) प्रतीत्या (सती सा)विजानतः (पुरुषस्य) का (भवति ? = न काऽपि)' इति वा।

[a]) विप. (अर्थः ? [लाङ्गल-?])। निर्देशः?। मा पपा. नावग्रहः। तै. पपा. °स्थ- इति, शौ. पपा. च °स्था– इत्यवग्रहः। सस्थ. रथवाहण– इत्यत्रापि टि. द्र.।

[b]) विप. (मरुत्-)। गस. उप. कर्तरि वनिप् प्र.।

[c]) पाभे. पृ२२२० a द्र.। [d]) विप., नाप.(हविस्-प्रभृ.)।

[e]) वैतु. सा. प्रास. इति।

[f]) °ताम् इति पाठः ? यनि. शोधः।

[g]) सपा. °यन्ते<>°यन्ति इति पाभे.।

[h]) तु. वें. सा. GW.; वैतु. PW., GW [पक्षे] प्र√क्षर् >प्र…अक्षाः इति। [i]) तु. सस्थ. टि. परि।

[j]) तु. सस्थ. टि अच्छा। [k]) तु. सस्थ. टि. अनु।

[l]) सपा. प्रस्नवन्ति<>प्रस्नवत इति पाभे.।

[m]) भाप., नाप.। गस. उप. भावे अपादाने च ल्युट् प्र.। [n]) विप. (सोम-)। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

[o]) पाभे. पृ २२१६ k द्र.।

[p]) विप. (गिर्-)। बस. उप. भाप. < √स्वाद्।

[q]) पाठः ? (*प्र-जन्– [प्रजा-] >) प्रजना [तृ१], आ-अगाम् इति द्वि-पदः शोधः।

प्र-वात(क>)की- -की पै १८, ११,८[a].

प्र-घाति(न्>)नी- -नीः पै १७, १५,३.

प्र-घ्नत्- -घ्नताम् ऋ ९,६१,२[b].

प्र-हन्तृ- -न्ता ऋ १०,२७,१.

प्र-हरत्-, प्र-हरिष्यत् प्र√हृ द्र.

प्र-हर्षिन्- प्र√हृष् द्र.

प्र√हस् > प्र-हासिन्- -सिनः शौ ८,६,१४; पै १६,८०,६.

प्र√हा(त्यागे), प्रहासीत् तै ७, ३, १३,१[c]; काठ ४३, ३[c]; प्रहासीः मै १,८,९[c].

प्र-जहित[d]- -तानि ऋ ८, १, १३; शौ २०, ११६,१†.

प्र√हा (वधा.),>हापि, प्रजिहीते ऋ १,१६६,५[e].

प्रहापयति मै ३,९,३¶[f].

प्र-हा[g]- -हाम् ऋ १०,४२,९; शौ ४, ३८,३; ७, ५२, ६†; २०, ८९, ९†.

प्रहा-वत्- -वान् ऋ ४,२०,८.

?प्रहागाम्[h] पै ६,१२,६.

प्र-हार्य- प्र√हि द्र.

प्र-हार-, प्र-हारुका- प्र√हृ द्र.

?प्रहार्ध्यन्ताम्[i] पै १९,१८,४.

?प्र-हासीः[j] खि ४,८,५.

प्र√हि(गतौ), प्र...हिषे ऋ ७,७,१[k]; प्रहेत ऋ १०,३०,९.

¶प्रहिणोति तै २, २, ६, ५; मै १, १०,१५; ४,४,९; काठ ३६, ९; प्र...हिनोषि मै ४,१२,२‡[l]; प्रहिणोमि ऋ १०, १६, ९; मा ३५,१९†; का ३५,४, १८†; मै १, २,३; शौ ५, २२,४; १०,५, २३[m]; १२,२,४; ८†; १०; पै ३, ३७,१[3n]; १३,१, ५; १७,३०,४; ९†; १०; २०,२६, ७; ३८, ८; प्रहिण्मः शौ १९, ५७, ३; पै २, ३७, २; ३, ३०, ३; प्रहिण्मसि शौ ५, ३१, १०; १०, १, ३०; पै ७, १, ११[o]; १६, ३८, २; १९, ५२, १६; प्र...हिन्वत् खि १,५, ९[p]; प्रहिण्म पै १७, २४, १; ४-११; २५, ८; २६, १-२१; प्रहिणुतात् ऋ १०,१६, १; शौ १८, २,४†; प्रहिणुत शौ ६, १३०, १-३; १३१, १; २; १८,४,४०; प्र...हिनोत ऋ१०, ३०,८; १८८, १; प्र(हिनोत) खि ४,१४,१; प्रहिणोतन १०, ३०, ७; प्र...हिनवा[q] ऋ १०, ९५, १३; ¶प्राहिण्वन् मै १, ६, ४; १०,१५; ३, ७,८; काठ ३६,९; प्रहिणुयात् तै २,२,६,५¶.

प्रजिघाय पै ७,१,६; प्रा(प्र-अ)हैत् शौ २, २४, १-८; पै २, ४२, १-८; ९१,१-५; प्र...अहेषत ऋ ९, २२,१[r]; प्राहैषीः पै ८,१६, ११.

प्र-हाय्य[s]- -य्याः शौ १५, ३, १०.

प्र-हि[t]- -ह्यै[u] ऋ १०,१०९,३.

---

[a]) पाठः? °कम् इति शोधः (पृ २१०८ *i* द्र.)।

[b]) सपा. कौ २,७२१ सुन्वताम् इति पाभे.।

[c]) =सपा. आश्रौ ३,१२,७ माश्रौ ३,३,६ वैश्रौ २०, १३ : ५ अप्राय ४,४। आपश्रौ ९,७,६ भाश्रौ ९,९,१७ हिश्रौ १५, २,२३ तु °सीत् इति पाभे.।

[d]) त्रिप. (वन-)। गस. उप. यङ्लुगन्तात् कर्मणि प्र. (वैतु. सा [ऋ १, ११६,१८] सार्वधातुके श्लुरिति)।

[e]) धा. गतौ वृत्तिः। [f]) धा. *वर्धापने वृत्तिः।

[g]) नाप. (*विज्- [या द्यूते विजेतुर् भवति])। <प्र √हा (=√धा) 'धारणे = बन्धने' (तु. [अथर्शि] W. Gri; वैतु. वें. सा. =अक्ष- इति कृत्वा < प्र√हन् इति वा <प्र√हृ इति वा, PW. GW. प्रमृ. =अक्ष-प्रक्षेप- इति कृत्वा <प्र√हा [गतौ] इति च?)।

[h]) पाठः? प्रजया आ-अगाम् इति द्वि-पदः शोधः।

[i]) पाठः? (प्रति-आ + √ऋध् > लोटि) *प्रत्याध्यं-न्ताम् इति प्रथमे ग. शोधः।

[j]) पाठः? (प्र√हस् [हासे]) > प्र-हासीत् इति शोधः। 'मे (मम) श्रुतं मा प्रहासीः (प्र-नशत्)' इति वा. (तु. मूको. K [सपा. ऐआ २, ७]; वैतु. यस्था. सपा. पागृ ३,१५,२३ हार्षीः इति पाभे. ?)।

[k]) उपु१ (तु. सा. PW. GW. ORN. प्रमृ.)।

[l]) पाभे. पृ २१३४ *b* द्र.।

[m]) =सपा. पै २०,२६,७ पागृ १,३,१४। पै १६,१३०, ३ तु अपसृजामि इति पाभे.।

[n]) सकृत् प्रा° इति पाठः? यनि. शोधः।

[o]) पाभे. पृ २०२९ *l* द्र.।

[p]) पाठः? प्र...अहिन्वत् इति शोधः (तु. संस्कर्तुः टि. हिन्वत् इति शोधः)। [q]) °व इति पपा.।

[r]) तु. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[s]) नाप. (प्रेष्य-)। गस. उप. ण्यत् प्र. आयादेशश्च उसं. (पा ३,१,१२३)। [t]) भाप. स्त्री.।

[u]) पाठः? -*हौ इत्यस्य नैप्र. वावि. इति मतं भवति (तु. सस्थ. टि. आ√धा>आ-धि-, सा.; वैतु. PW. GW. Barth [KZ ४१,३२३] प्रमृ. तुमर्थे केन् प्र.

१प्र-हित,ता– -तः ऋ १०, १६५, ४[a]; शौ २,२९,४; १८,४,६५[b]; पै १,१३,१; २,७४,५; १२, ३, १४; १५, २२, १०; १९, २७, १२[c]; –तम् पै ७, १३, १२; १५, १९, १२; –ता खि ५, ५, १५; पै ४,१४,५; –ताः पै १५, ११,३; –तान् शौ ८,२,११; पै १६, ४, १; –ताम् खि ४, ५, ३५[d]; पै १६,३६,५[e]; –ताय तै ४,५,७,१; –तौ शौ ६,२९,२[c]; पै १९,२७,११‡[a].

२प्र-हित[f]– -तः मै ४,९,१९‡[e].

°प्र-हिन्वत्[g]– -न्वन् ऋ ९, १०२, ८.

°प्र-हिन्वान– -नः खि ५, ७, २, १; मै ४, १३, ४; काठ १६, २१.

†प्र-हेतृ– -तारम् ऋ ८, ९९,७; कौ १,२८३; जै १, ३०,१; शौ २०, १०५,३.

प्र-हेु(य>)या– -‡या[h] शौ ५,१७, ३; पै ९,१५,३.

? प्रहितेपुः पतास्[i] पै ३,१०,३.

प्र√हु, प्रहोषि ऋ ६,४४,१४.

¶प्रजुहोमि ऋ १, १६२,१९; मा २५,४२; तै ४, ६, ९, ३; काठ ४६, ५; ‡प्र···जुहुमः[j] काठ १८,४; क २८,४.

†प्र···जुहुरे[j] ऋ २, ९, ३; मा १७,७५; का १८, ६,११; तै ४, ६,५,४; मै २,१०,६.

प्र···हूयते ऋ ८,८२,५.

प्र-हुत– -तम् ऋ २, ३६,१; –ताः ऋ १०,९२,३.

प्र-हुति– -तिम् ऋ ७, ९०, २; मै ४,१४,२†.

? प्रहुतेपु[k] पै १, ९५,४.

प्र√हृ (=भृ,) >हरि, ¶प्रहरति तै १,५,७,६; २,१,५,७; ७,७; ८, २; ६,२,५; ५,३-६; ५, २, ६, ३; ३,५,२[1]; ४,७, ४; ११, २; ६,३,५, ४; ९,६[3]; ५,५, १; २; ६,४, १; ११,६; मै १, ६, ३[2]; २, २,१०; ५,८;११; ३,२,१०; ६,७[2]; ४,१, ४; काठ २३, ४[2]; २५,१८; प्रहुरति तै १,७,४,४; ६, २, १, ७; ३, ४, ८; ५, १; ¶प्रहरति काठ १०,९; १९, ६; २०,४; २१, ४;९; २५, ५[2];७; २६,७;३१,२; क ३०,४;३१,६; १९;३६,१[2]; ३९, २[2];५;४१,५; ४७, ३; ४८,१६; ¶प्र···हरति तै ६, ३, ४, ९; काठ २८, ३; क ४४,३; प्रहरन्ति खि ३, १०[2], ६[m]; ¶तै ३, १,३,१; ५,२,७, ५;१०,५; ३,५,३; ४, ५,१; ६, २,८,३; ३,१०,६; ७, ३,६,२; ४,७,२; प्रहरसि शौ ७,५८,८; पै ४,१७,२; प्रहरामि शौ १०, ५, ५०; पै १६,४१,३[n]; १३२,११; १७, १३,१०; प्रहर पै १७,३५, ७[o]; २०,४६,७[p]; प्रहरतम् पै १६, ९,५‡[q]; प्रहराम ऋ १०, ८५, ३७[r]; ¶प्राहरत् तै ५, २, ६,२; ६, १,३,४; मै १, ६,३; २, २, १०; ४,७,९; काठ १० ९; २०, ४; २३,४; २५, ४; २६, ४; क ३१,६; ३६, १; ३९,१;४१, २;

इति) । सपा. शौ ५,१७,३ पै ९,१५,३ प्रहेया इति पाभे. ।

a) सपा. प्रहितः (तैआ ४,२९,१ च) प्रहितौ <> प्रहितः इति पाभे. । b) सपा. मंत्रा २,३,१७ आपश्रौ १,१०, १४ गोगृ ४,३,२९ हविषः इति पाभे. ।

c) सपा. प्रहितः<>प्रहितौ इति पाभे. ।

d) सपा. खिसा २९, ३६ प्रहिता इति पाभे. ।

e) सपा. शौ १०,१,१५ अभिप्रहिताम् इति पाभे. ।

f) प्रवृद्धादित्वाद् अन्तोदात्तः । प्रहि° इति पपा. ? ।

g) तु. सा. PW.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

h) पाभे. पृ २२२२ *u* द्र. ।

i) पाठः ? प्र-हिता इषुः इति पद-द्वये सुस्थिते सति (प्र√पत् >) प्र-पतात् (लेट् प्रपु१) इति शोधः । एवं पृ १८८७ ?पताः इति निर्देशो नेष्टः । सस्थ. ?तपसे वा महसे वा>वपसे [सा-इव>] वा (पृ १४१६ –पसे [च १] इति निर्देशो नेष्टः) महसे (सा-इव>) वा इति, ?या> यथा इति शोधाः, देवी– इति विप. ([हिंसा-] इषु-) द्र. ।

j) सपा. प्र···जुहुमः (माश ९, २, ३, ३९ च) <> प्र···जुहुरे इति पाभे. ।

k) पाठः ? प्रहिता इषुः प्र-पतात् इति त्रि-पदः शोधः (तु. ?प्रहितेपुः टि., छन्दः, मूको. च) । सस्थ. ?तस्थेवाम् अहम् अवाव सृष्टा >तपसे (सा-इव>) वा महसे (सा-इव>) वाऽवसृष्टा इति द्वितीय-पाद-शोधः (तु. मूको. *i* टि. च)। तृतीये पादे ?अस्मभ्यं वेतु;>शुस्मद् यावयतु (तु पै ३,१०,३), चतुर्थे च ?वा> (लोटि) अवतु>ता इत्यध्यक्षरः शोधः। l) तु. सस्थ. टि. अनु ।

m) सपा. खिसा १८,१९ प्रहरति इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ२१८७ *j* द्र. । o) पाभे. पृ२१८७ *p* द्र. ।

p) सस्थ.आ इति गृहेभ्यः इति पं. युक्तः सन् मर्यादायां कप्र. । q) सपा. ऋ ७,१०४,४ वर्तयतम् इति पाभे. ।

r) सपा. प्रहराम (या ३, २१ च) <> प्रहरेम

पै २, ५९, ७$[a]; प्र(अहरत्) ऋ ६, २०, ६[b]; ¶प्र…अहरन्, प्र(अहरन्) तै ६, ३, ४, ९; ¶प्रहरेत् तै २, ६, ५, ४; काठ ३५,१८; ¶प्रहरेत् तै २, ६, ५, ४; मै ३, ९, ५; ¶प्रहरेत् काठ २५, ५[९]; २६, ७; क ३९, २[९]; ४१,५; ४८ १६; पै १२,३,३$; प्रहरेयुः मै २,१,५¶; ‡प्रहरम[c] शौ १४,२,३८; पै १८, १०,९. प्र…हर्मि ऋ १, ६१, १; शौ २०,३५,१¶. प्र…जभार ऋ २,३०,३; प्र… जभ्रिरे ऋ १,७२,४; प्रजभ्रुः ऋ ३,५४,१; प्रहाः तै २, ४, १२, ३[d]-५[d]; ५,२,२; ५; ६[d],५,१, १[२]; २; काठ[d] १२, ३[२]; २७, १०[२].

¶प्रह्रियते मै २, ५,११; ३, ९, ५; प्रह्रियते तै ७, ५, १५,१¶; ¶प्रह्रियते काठ ८,४[२]; २६,२; क ६,९[२]; ४०,५.

प्र…हरयन्त ऋ ४,३७,२.

प्र-हरत्– -रन् ऋ ६, ४७, १५; –रन्तः ¶मै ३, २, ८; १०, ३; क ३१,११¶; शौ १९, ४६, ३; पै ४,२३,५.

¶प्र-हरिष्यत्– -ष्यन् तै २, ६, ४, १; मै ४, १,१०; काठ ३१, ८; क ४७,८.

प्र-हार[e]– -रम् पै ६,१४,२.

¶प्र-हारु(क>)का– -काः काठ २२,९; क ३५, ३.

प्र-हृत– -तः शौ ४,१२,७; –¶ताः काठ २८,९; क ४४,९; –¶तेषु मै १,१०,९; ४,७,४[४]; काठ २८, ९; ३६,४; क ४४,९.

¶प्र-हृत्य तै २,५,४,२; ६,३,५,४; ५, ९, ३; मै ३, ९, ५; ४, १, १४.

प्र-हृत्य– -त्यानि मै १,४,१०; काठ ३२,७.

प्र-ह्रियमाण– -णम् मै १, ८, १०; –णाय तै ६ ३,५; ४; मै ३, ३, ८¶; –¶णे मै १,४, ५; ३,२, ५; काठ ३४,१४; –णेषु मै १, ४,५¶.

प्रा(<प्र)-हृत– -ताय मै ३, ३, १०¶.

प्र√हृष् > प्र-हर्षिन्[f]– -र्षिणः काठ २७, १; क ४२,१.

प्र-हृषित– -तम् खि ३,१०[२],२.

प्र-हेति[g]– -तिः मा १५,१५-१९; का १६,४,१; ३; ५; ७;९; तै ४,४, ३,१[२]; २[३]; मै २, ८, १०[५]; काठ १७,९[५]; क २६, ८[५].

प्र-हेतृ–, प्र-हे(य>)या– प्र√हि द्र.

प्र-होष(वप्रा.)– -षे ऋ १.१५०,२[h].

|प्रहोषिन्[i]– -षिणः ऋ ८,९२,४; कौ १,१४५; जै १,१६.१.

प्र√ह्लाद् > प्र-ह्लाद[j]–, > प्राह्लादि[k]– -दिः शौ ८, १३, २; पै १६, १३५,१.

प्र√ह्वे > हू, प्र…ह्वामहे मा २२, ११; का २४, ४,३.

प्र…हुवे शौ ७, ११५, २[l]; प्र(हुवे) तै १, ६,१२,३[m]; प्र… हुवाम पै २०, १४, ९[l]; प्र… हुवेम[l] मै ४,१२,६.

प्रह्वये पै १९ २६, २.

प्र…अह्वे ऋ ३, ३३,[५[n] (६, ४९,४)]

(आपमं १,१,१६ च) इति पामे.।

[a]) पामे. पृ २११७ *h* द्र.।

[b]) सा. प्र=आ इति मत्वा प्र(अहरत्) किउ. = आहरत् इति। [c]) पामे. पृ २२२३ *r* द्र.।

[d]) सपा. मै २,४,३[३] वधीः इति पामे.।

[e]) नाप. (रक्षस्-)। उप. कर्तरि कृत्.। [f]) विप. (सोम-)। [g]) नाप.। प्रास. पूप. स्वरः।

[h]) भाप. (प्र-हवन- [=प्र-दान-])। च. अर्थे सप्त.। <प्र√हु [दाने]। सस्थ. ?चन्>*चत् (चित्) न इति द्वि-पदः शोधः। 'प्रहोषे (प्रदानाय [देवपूजनाय]) चित् (अपि) अररुषः (अदत्तवतः) अदेवयोः धनिनः (सतः [गृहे]) कदाचन्न (कदापि न) प्रजिगतः (प्रगच्छतः) अग्ने तव पुरु वोचे' इति पूर्वमन्त्रेण संबन्धः (तु. PW. GW. ORN. प्रभृ.; वैतु. सा. उप. तुमर्थीयः प्र. इति)।

[i]) विप. (अन्धस्- [सोम-])। मत्वर्थीय इनिः प्र. तत्स्वरश्च। अत्र प्र-होष– इति <प्र[√भू>]√*हू [ऐश्वर्ये] इति द्र. (तु. [अंशतः] विव. भ [कौ]; वैतु. वें. सा. विप. [सुदक्ष-ऋषि-] इति कृत्वा<प्र√हु इति, भ. PG [२,६१] प्र-होष–=प्र-घोष- इति कृत्वा<प्र√घुष् इति, यद्वा<प्र √हु [स्तुतौ] इति; BS.<प्र √हू [<√ह्वे] इति च)।

[j]) व्यप.। गस. उप. अजन्ते वृषादि-स्वरः।

[k]) अपत्यार्थीयः इञ् प्र. (पा ४, १,९५)।

[l]) सपा. °वेऽहम्(पृ २११९ *e* द्र.)<>°हुवाम<> °वेम <> तैब्रा २,४,५,७ °वेवाम् इति पामे.।

[m]) वैतु. भा. सा. अन्यथादर्शिनौ। प्र सम्राजम् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १९, ४२,४ विराजन्तम् इति पामे.।

[n]) तु. सा. PW.; वैतु. या [२, २५] GW. प्र… अच्छा…अह्वे इति।

प्रहूयसे ऋ १,११,१; ८, १७, १२; कौ १,१६; २, ७६; जै १, २,६; ३,८,२; शौ २०, ५, ६; पै ६, १२, ५$; १७,१.

√प्रा, प्रासि ऋ १,४२, ९.

पप्रा[a] ऋ १, ६९, १; पप्रुः[b] ऋ ८,४१,९.

?प्रा[c] खि ३,१५,२२.

प्रा-काश- प्र√काश् द्र.

प्रा(प्र-आ)√कृ (करणे), ¶प्राकरोति काठ २९,२; क ४५,३; ¶प्र... आकरोति मै ४,१,१; काठ ३०, १०; क ४६,८.

¶प्रा-कारुक[d]- -कः काठ २९, २; क ४५,३.

प्राक्-तस् (:), प्राक्-तात् प्राच्, ञ्च्- द्र.

प्रा(प्र-आ)√क्रम्, प्राक्रमध्वम् पै १५, १२,८.

प्रा(प्र-आ)√गम्, प्र(आगमन्तु)[e] मा ५, ७; का ५,२,७; तै १,२,११, १; ६,२,२,६; मै १, २, ७; काठ २, ८; २४,९; क २,२; ३८,२.

प्र... आगहि ऋ ८, ६६, ८[f]; कौ २,१०४२; शौ २०,९७,२.

प्रा(प्र-आ)√घुप्, प्र... आघोषथः ऋ १,१५१,४[g].

प्रा (प्र√*आ)घृ [दीप्तौ] >प्रा (प्र-आ) घर्म[h]> प्राघर्म-सद्[i]- -सद् ऋ ६,७३,१; शौ २०,९०,१.

प्राच्[j], ञ्च्[k]- प्राक् ऋ ३, ५३,११; ८,४,[१; ६५,१]; १०, ५; १०, २७,१५; ४४,७; खि ५,१२,१; १७,१-४; मा ६, ३६; का ६,८, ७; तै १,४,१,२; ६,४, ४, ३; मै १,३,४; ३,११,७; ४,५,७; काठ ३,१०; २५, ७¶; क २, १७; ३९, ५¶; कौ १,२७९; २, ५८१; जै १, २९, ५; ३, ४७, ७; शौ २०, ९४, ७; १२०, १; १२८, १; १३४, १-६; पै ३, १,१[l];९,१५,४?[m]; १५, १२, १०?; १६, ११८, १; प्राङ् ऋ १, १६४,३८; मा १९, ३; का २१, १, ३; ¶ तै १, ७, ६, ७; ३, २, ९, ७; ५, ७, ६, १;१०,१; ७, २,१, ३; ¶मै १, $५, ४; ११; ८, ५; १०, ७; २, २, १३[३]; ५, ३; ३, २,

---

[a]) प्रपु१ = पप्रौ (तु. स्क. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. [√पृ >] पप्रि-> -प्रा इति)।

[b]) तु. GW. GRV.; वैतु. सा. °थुः इति पाठं मत्वा प्रपु३ <√प्रथ् इति।

[c]) त्रुटितः पाठः। प्राणाः इति संभाव्येत।

[d]) नाप. । गस. उप. उकञ् प्र. उसं. (पा ३,२,१५४)।

[e]) तु. Gri.; वैतु. भा. प्र(भव) इति, सा. [तै.] प्र(देहि) [का.] प्रे(प्र-इ)ष्- (= अन्न-[वैतु. म. पक्षे विप. = भग-]) [माश ३, ४,३,२१] प्र(यच्छन्) इति, उ.म. स्वाअ. इति च।

[f]) पृ. ६२१ आगहि इति नेष्टम्।

[g]) '(यदा युवम्) ऋतं प्राघोषथः (तदा) सा (प्रसिद्धा) महि (अत्यन्तं) प्रिया (सती) *असुर्या (दैव्या [वैतु. पपा. प्रमृ. असुरा, या इति पदे इति ?]) *अक्षितिः (वाक् [कर्मणि <√अक्ष् "*शब्दे"] भवतीति शेषः [वैतु. पपा. प्रमृ. सा क्षितिः इति पदे इति ?])' इति वा. (वैतु. वें. सा. प्रमृ. प्र इति क्रिउ. वा स्वाअ. वेति ?)। एवं पृ ६२७ आघोषथः इति निर्देशो नेष्टः।

[h]) वें. सा. प्रमृ.=[प्र>] प्रा+ घर्म->प्रास. *प्रा-घर्म- इतीव? । भाप. (प्र-दीप्ति-) । गस. उप. मः प्र. । (√*भृज्ञ् [दीप्तौ]>) *भर्घर्- (तु. √भृज्>भर्गस्-) > नैप्र. *आघर्- >√*आघृ >√घृ (पाधा.) इत्यभिसन्धिः [तु. पपा. प्रा° इति, ORN (अंशतः [तु. प्र-वर्ग्य- इति संकेतः]) इति मतम्]।

[i]) पपा. प्रमृ. √सद् > सद्- इति उप. इति, GRV. BRV [२,४७२] प्र [= प्रथम-] + घर्मसद्- [तु. ऋ १०, १५, ९; १०] > कस. इतीव ?। विप. ([*प्रदीप्त्या ज्वलन-, जाज्वल्यमान-] बृहस्पति-)। उस. उप. कर्तरि <√*सत् [उपतापे] इति (=√स्वृ > स्वृत्-> नैप्र. *सृत्-> *सत्-> यनि. इति मतम्)।

[j]) = *अग्र-वर्तिन्-। विप.। व्यु.?। (√वृध् [*अग्रभावे] >भावे) *वृधस्-+ मत्वर्थे कन् प्र. (उसं. [पावा ५, २, १२२])>नित्-स्वरेण *वृधस्क-> नैप्र. *प्र (क्ष> च्छ >)च-> *प्राच-> यनि.। शेषं k टि. द्र.।

[k]) अत्र √वृध् + *कंसुन् (= असुन्) प्र.>*वृधंस्- + कन् प्र.>*वृधंस्क- > नैप्र. *प्रहंक्ष- > *प्रांक्ष- >*प्रा(च्छ>)ञ्च- > यनि. इति कश्चिद् विशेषः द्र.। एतदनु उच्च- > उच्चैः, उदच्, ञ्च्-, नीच-, न्यच्, ञ्च्-, पराच्,ञ्च्-, पराच्- > -चैः इत्येषां व्यु. विषये यदिहोक्तपूर्वं, तद् यथायथं शोध्यं स्यादिति दिक् (तु. पपा. सर्वत्र नाऽवग्रहः; वैतु. तत्तदुपसर्गपूर्वत्वे सति √अच्, ञ्च् [गतौ] > °अच्, ञ्च्-, °अच्- इत्यंश इतीवाऽन्यदीयः प्रायोवादः [तु. पा ३, २,५९ प्रमृ.] ?)।

[l]) सपा. प्राक् <> प्राङ् इति पाभे.।

[m]) सपा. शौ ५,१७,४ दुच्छुनाम् इति पाभे.।

९; ३, ७; १०; ८, ४; ६; ७[३]; ८; ९,१[३]; ५[३]; ¶काठ ६, १;४; ८,१;५; १२; ९, १४; २०, ५; ९[३]; १०; २१,१०; २६, १; २[३]; २७, २; ३; १०[३]; २९, ३; ३५, १८; ¶क ३,१२; ४, ३; ६, ६; ७,१; ७; ३१, ७; ११[३]; १२; ४०,४;५; ४१, १; ४२, २; ३; ४५,४; ४८,१६; शौ ३,४, १[a]; ९,१२,२०; १५, १६†; १०,८, १०; १३, २,३; १५, १८, ५; पै १६,६९,७†; १०२,४; १२६,१; १३९, २१; १८, २०, ७; प्राचः ऋ २, १५;३[b]; ९,९१, ५; १०, १३१, १[c]; तै ५, २, ५, ३¶; ¶काठ ८,४; ११,४; १५,७$[d]; २०,३; ¶क ६,९; ३१, ५; शौ २०,१२५,१†[e]; प्राचा ऋ२,२६, ४; ३, ३१,५; ७, ८३,१; प्राचि ऋ ८, १३, ३०; प्राची मा ५, १७; का ५,५,४; तै १,२, १३, २; ३,१,३,१; ६, २, ९, ३; मै १, १०, १३; प्राञ्चः ऋ १, ११०,२; ३, ७, ७; ५, ४५, ५; १०,१८,३[e]; ¶तै ५,५, २, ३; ७,२,१,३; ¶मै १, ११, ६; ३, २,४; ८,१०; ९,१; ¶काठ १४, ६; २६, २; २९, ३; ¶क ४०, ५; ४५,४; शौ ११,८,१८; १२, २,२२†[e]; १३,४,७; १५, ३,६; पै १३, १४, १५; १५, १४, ८; १७,३२, २†[e]; प्राञ्चम् ऋ १, १८,८; ३, १, २; १०, ४६, ४; ६६, १२; ८७, ९; १०१, २; १३५,३; मा १०, ८[d]; का ११, ४,५[d]; ¶तै २,६,५,४; ३,१,३, १; ५, २,७,३; ८,६; ५, ४,४; ६,६,८,१; ¶मै १, ६,४;५; ८, ८; २,६,९$[d]; ३,२, ५; ४, ७; ८,४;९,३; ४, ४, ३$[d]; ¶काठ ६,६; १०,११; २०, ३;५; २३, ८; २५,८; २६,२[३]; ३;७[f]; २७, ३;१०; २९,७;३३,८; ३५,१७; ¶क ४,५; ३१, ५; ७; ४०, १; ५[३]; ४१,१; ४२,३; ४५,८;४८, १५; शौ ८, ३, ९†; पै १६, ६, ९†; १२१,१; १२६,४; ¶प्राञ्चौ तै ६, ४,१०, २; ३; मै १,१०, १३; ४, १, १०; ६, ३[४]; काठ २७,८[४]; ३१,८; क ४७,८.

प्राची- -ची ऋ २, २,७; ३, ६,१; १०; ५, २८, १; ८, १२, १२; खिसा २०, ५; मा १४, १३; १५, १०; का १५, ४, ३; १६, ३,१; तै २, २,१२,६†; ४, ३, ३,१;६,१; ४, २,१; ७, १; ११-१२, २; ¶५, ३, ७,३;११, १; ५,१०, १[३]; ६, ४, ३; ¶६, २,४,५; ३,८, ३; मै १, ५, ४; १५; १०,१७¶; २, ७, २०; ८, ३; ९; १३,१८; २१[३]; ¶३, ३, १; ८,४; ९, १; १६, ४$; †४, १२,२; १४, ३; काठ ७, २; ९; १७,३; ८; २०, ११; २१, २¶; २२, ५; ९¶; १३¶; २५, ६¶; २६, १?¶[g]; ३६, १२¶; ३९, ७;९; क ५, २; ८; २६, २; ७; ३१, १३;१७¶; ३५, ३¶; ३९, ३¶; ४०,४?¶[e]; शौ ३,२७,१; पै २,४९,१;५६,१; ३, २४, १; १५,१, ५; -चीः ऋ ७,६, ४; १०, ३४, १२; १५५, ४; खि ५, २२,१२†; मा १६, ६४-६६; का १७, ८, १८[३]; तै ४,५, ११, २; ¶५, २, ३, ४; १०,२[३]; ५; ४, १,४; ६,३,१,४[३]; ४, १०,३;४; मै २,९,९[३]; ¶मै ३, ३, ३; ४, ७; ८,४; १०[३]; ४, ९, ५; १४, ११; ¶काठ १३,४; १७,१६[३]$; २०,१;९; २५, ३[३]; २६, १; २; २७,८; ¶क २७,६[३]$; ३१, ३; ११; ३८,६[३]; ४०,४;५; शौ ५, २८,११;१२,१,३१; २०, १३७, १†; पै २,५९, ९; १७, ४, १; -¶चीभिः काठ २६,१; २७,८; क ४०,४; -चीम् ऋ ७,६७,५; ९९,२; ८, १०१, ८; खिसा ३, ७; मा १०, १०; १७, ६६; का ११,५,१; १८, ६, २; तै ३, ३, ११,३; ४, ६,५, १; ¶५,३,७, ३; ११,१; ४,७,१; ¶६, १, १ १; ५, २[३]; ७, १, ७, ४¶; मै १, ६, २; १०, ९[३]¶; २, ६, १०; १०,६; ¶३, २,६; ३, १; १०, ४[३]; ४, ¶१, १०[३]; १२[३]; १२,६; ¶काठ ७,१२$; ८, १; १५,७$; १८,४$; २०, ६;२१, २;९$; २३, ८[३]; २५,४[३]; २६, २; ३१, ८[३]; ¶क ६, ३$; ६; २८,४$; ३१,८; १७; ३६, ५; ३९, १[३]; ४०, ५; ४७, ८[३]; कौ २,९४ १‡[h]; जै ४,१,२‡[h]; शौ

---

a) पामे. पृ २२२५ *l* द्र.। b) सपा. तै२,३,१४,५ विमे.। c) पामे. पृ१९१७ *h* द्र.। d) सपा. प्राचः <>प्राञ्चम् (माश ५,३,५,३० आपश्रौ १८,१४,१३ च) इति पामे.। e) सपा. तैआ ६, १०, २ ?प्राञ्चः इति पामे.।

f) सपा. क ४१,५ प्राचीनम् इति पामे.। g) पाठः ? प्राचीः इति शोधः (तु. C.[ZDMG ७२, १७] OKP [२६])। प्राचीम् इति मूको.। h) पामे. पृ २०७५ *d* द्र.।

७,१८,२; १५, २, १; १४, १; पै २, ८६, १; १६, ९८, १०; १८, २७, ९; २०, ३, ४; –चीम्ऽ-चीम् शौ १२, ३,७; पै १७,३६,७; –च्या तै ५, ५, ८, २¶; मै १[a], ४,२;७; २,८,११; काठ[a] ५, ५; २२; ५; ३२, ५; –च्याः शौ ४,४०,१; ५,१०,१; ६, ९८,३[b]; ९, ३, २५; १५,४, १; ३; ५, १; २; १८, ३, २५; १९,१८,१; पै ४,३०,१; ६,१२, ९;७,१७,१;१६,४१,५; –च्याम् तै १[a], ६,५,१; ७,५,३; २, ४, १४,१[b]; मै ४,१२,२[b]; काठ ८, १¶; १७[b]; क ६, ६¶; शौ ३, २६,१; ४, १४, ७; ५,४,८?[c]; १५, २, ४; १८, ३, ३०; पै १, ३१,२; ३,११,१; १६, ९९, १; १९,१२, १५[b]; –च्यै मा २२, २४; का २४, १०, १; तै ७,१, १५,१; मै ३,१२,७;८; काठ ४१, ६; ५१, १; शौ १२,३, ५५; पै ६,१३, ४; १६, ९३, १; १७, ४१,५.

प्राक्-तस् (:) शौ ८, ४, १९‡[d]; १८, ३, ३[e]; पै १६, १०, १०‡[d].

प्राक्-तात् ऋ ७, १०४, [१९[d](१०, ८७,२१)].

प्राचा-जिह्व[f]– -ह्वम् ऋ १, १४०, ३.

प्राचा-मन्यु[f]– -ऽन्यो ऋ ८,६१,९.

प्राचीन,ना– -नः ऋ ७, ७, ३; –नम् ऋ १, १८८, [४; ९, ५, ४]; २,२७;११; ७,७६,३; १०, ३७, ३; ११०, ४; ७; मा २०, ३९; ४२; †२९, २९; ३२; का २२,४,४; ७; †३१, ४, ५; ८; ¶तै २,१,११,५†; ५,७,३; ३, १,९,१; २,९,७; ५, २, ९, ४; १०,१; २[3]; ५,३,२; ९, ५; ६, २,६,४; ¶मै १, ६,१३; ८, ४; २,१, ५[2]; ३, ८, २; ४; ६; ७; १०[2]; ११, १[2]S; ४,१, १०; २, ८; ६,४; १३,३[2]†; १४, १४†; ¶काठ ६, ४; ११, ५[2]; १६, २०[2]†; २०, ८; ९; २५, २; ८; २६, १;२; ३१, ८; ३८, ६[2]S; ३९,१S; ¶क ४, ३; ३१, १०; ११; ३८, ५; ४०, १; ४; ५; ४१,५[g]; ४७,८; शौ ४,११, ८; †५, १२,४; ७; पै ३, २५, १०; १६, १२२, १; १७, २५, ६†; –नान् ऋ २, १७, ५; –नानि ¶तै २, ६,१,५; ५,४, १, ४; –नाम् मै ३, ६,१?[h]; –नेन ऋ १,५८,५.

प्राचीन-तान[i]– -नः तै ६, १, १,४¶.

प्राचीन-प(क्ष>)क्षा[f]– -क्षा शौ ३,२५,३.

¶प्राचीन-प्रवण[i]– -णः मै १,६, १३; –णम् मै ३, ८, ४[2]; ४, २, ३.

¶प्राचीन-मा(त्र>)त्रा[f]– -त्रा मै ३,६,७[2].

प्राचीन-रश्मि[f]– -श्मिम् ऋ १०,३६,६.

¶प्राचीन-वंश[j]– -शम् तै ६,१, १, १[2]; मै ३, ६, १; ८, ९[2]; काठ २२,१२.

?प्राचीना(न-अ)ववीत[k]– -तेन मै १, १०, ८¶[l,m].

¶प्राचीना(न-आ)वीत[n]– -तम् तै २, ५,११,१; काठ ३४, २; -तेन काठ ३६,१२[m].

प्राचीनो(न-उ)पवीत[o]– -तः शौ ९,१,२४; पै १६,३४,९.

प्राच्य[p]– -च्यम् शौ ४, ७, २; पै २, १, १; १६, ५५, १-१८.

a) सपा. प्राच्या (शांश्रौ ४,११,४ माश्रौ १,४,३,८ च) <> प्राच्याम् (आश्रौ १,११,७ आपश्रौ ४,१४,४ च) इति पाभे.। b) सपा. प्राच्याः <> प्राच्याम् इति पाभे.।

c) प्राच्याम् इति स्वरः ?।

d) सपा. प्राक्तः <> प्राक्तात् इति पाभे.।

e) सपा. तैआ ६,१२,१ प्राचीम् इति पाभे.।

f) विप.। बस. पूप. प्रकृतिस्वरः।

g) पाभे. पृ २२२६ *f* द्र.।

h) प्राचीनाम् इति स्वरः ?।

i) नाप.। उस. उप. भाप. वा, कस. वा।

j) विप. (देव-यजन-)। बस.।

k) = प्राचीनोपवीत-। नाप.। उस. पूप. क्रिवि., उप. अव√व्ये + क्तः प्र. थादि-स्वरश्च। वस्तुतः पाठः ? °नापवी° (तु. शांश्रौ १,१,७;३,१६,११) इति वा °नावी° (तु. पाभे.) इति वा शोधितः सन् उप. (√वृत् >) वृत्त- > वित्त- > -वीत- इति नैप्र. अवगन्तव्यम्।

l) प्राचीना° इति मूको.। m) सप्र. परस्परं पाभे.।

n) भाप. ([सव्ये पाणावुद्धृते] ब्रह्मसूत्रस्य दक्षिणबाहूपरि धारण- [तु. मनुः २, ६३])। उस. पूप. क्रिवि.। उप. < आ√व्ये। o) = प्राचीनोपवीतिन्-। नाप.। उस. पूप. क्रिवि., उप. आ√व्ये + क्तः प्र.। शेषं *k* टि. द्र.। p) तु. पृ ८९७ *m*।

प्राचु[a]– -चैः[b] ऋ १, ८३,२; शौ २०, २५,२†.

प्रा(प्र√अ)ज्, प्र···प्र···अज>जा ऋ ६,४९,।(३२,१)१२।.

प्राजापत्य,त्या– प्र√जन् द्र.

प्रा(प्र-अ)ञ्चु[c]– > प्राञ्चु-मुख[d]– -खम् पै १४,१,१५.

प्रा(प्र√अ)ञ्ज् > प्रा(प्र-आ)ञ्जन[e]– -नात् शौ ४,६,५[f].

प्रा(प्र√अन्>)ण् > °णि, प्राणति शौ १०,८,१९; ११, ६, १४; पै १६,२२,४; १०२, ६; प्र··· अनति शौ ७, २६, २; पै २०, १५, २; प्राण शौ ३,३१,९.

¶प्राणिति ऋ१०,१२५,४§[g]; तै ५, ७, १०, २; काठ २०, ९; क ३१, ११; प्राणन्ति तै ७, ५, ६, २¶; प्राणन्ति शौ १, ३२, १[h]; १०, १०, ५; १३, ३, ३; प्राणन्ति पै १६, १०७, ५; ¶प्राणिमः काठ २६, १०[2]; क ४१, ८[2]; ¶प्र···अनिमः काठ २७, १; क ४२, १; प्राणन्तु तै १,२,६,१[i]; पै १, २३,१[h];२०, २१,१; प्राणिहि तै १,२,६,१[i]; ¶प्राणन् मै १, १०, १०; काठ ३६, ५; ¶प्राण्यात् तै ५,५,५, २[j]; काठ २९, ६[2]; क ४५, ७[2].

प्राणति शौ ४, ३०, ४†[g]; ११, ६, १०; ९, २३; १३, ४, ११; ५,६; पै १६, २१, १०;८४,३.

प्राणीत् ऋ १०, ३२, ८; काठ १२,२¶.

प्राणयति शौ १३,३,३.

प्रा(प्र-अ)णत्– -णत् तै ४, ७, १५, १[l]; मै ३,१६,५[k]; ४, १४,११; काठ २२,१५[k]; २८, ४¶; ४०, ११; क ४४,४¶; शौ १०,८,२; ६;११; ११,२,१०[l];१२,१,३[m]; ४; पै १,४०,४; १६, १०१, १; ९;१०२,३; १७,१,३; –णतः ऋ १,१०१,५; १०, १२१, ३; मा २३, ३; २५, ११; का २५, २,१; २७,१०,२; तै ४, १, ८, ४; ७, ५, १६, १; मै २, १३, २३; ३, १२, १७; ४, १२, १; काठ ४,१६; ८, १७; १०, १३; २२,१४; ४०, १; ४५, १३; शौ ४, २, २; पै ४, १, ३; –णता मै ४,७,७¶; –णताम् शौ ३, ३१, ९; –णते तै ७, ५,१२,२; काठ ४५, ३; शौ ११, ६, ८; पै १६,२१,७; –¶णन् तै ५,२, १०, ३; काठ २०, ९; २९, ६; क ३१,११; ४५,७.

प्राणती– -तीः तै ५,३, ६,२¶; –तीनाम् शौ ८, ९, ९; पै १६, १८,९.

प्रा(प्र-अ)णत– -नम् ऋ १, ४८, १०.

¶प्रा(प्र-अ)णितुम् काठ २७, ३; क ४२,३.

¶प्रा(प्र-अ)ण्य मै १,९,६; ४,७,७; काठ २७,३[2]; क ४२,३[2].

प्राण[n]– -ण शौ ११, ६, २६[2]; १९, ४४,४; –०ण शौ २,१५,१-६; ११,६,२[o]; ७;८;९[2]; १४;१६; १८;१९;२३; पै ६,५,१[2]–१२[2];

---

[a]) = *अग्र-वर्तिन्- । विप. । व्यु.?। (√वृध् [*अग्रभावे] >भावे) *वृधस्– + मत्वर्थे कः प्र. [पावा ५,२,१२२] > *वृधस्कु– > नैप्र. *प्रक्षु– > प्रच्छु– > यनि. । शेषं प्राच्, ञ्चु–इत्यस्य टि. गतं द्र. । [b]) व्यु.?। प्राचु– + (√मा [वृत्तौ] >भावे) *मयस्– [मान-]>वस. *प्राचु-मयस्–>नैप्र. *प्राचायस्–>प्राचैस्–> -चैः [न द्वि१ सत् क्रिवि. द्र. (तु. वें. सा.; वैतु. वें [पक्षे], स्क. भाप. इति कृत्वा =[प्राञ्चनैः] प्रगमनैरिति)]।

[c]) व्यु. प्राचु–, प्राञ्च्– इत्येताभ्यां सन्न्यायता द्र. ।

[d]) विप. ([प्राङ्मुख-] यज्ञ-)। वस. । [e]) नाप. ।

[f]) सपा. पै ५,८,४ आञ्जनात् इति पाभे. ।

[g]) सपा. प्राणिति <> प्राणति इति पाभे. ।

[h]) सपा. प्राणन्ति<>प्राणन्तु इति पाभे. ।

[i]) अनु, प्राणन्तु, अनुप्राणिहि इत्यस्य स्थाने सपा. मा ४,२५ प्रमृ. अनु प्राणन्तु,अनुप्राणिहि इति, मै १, २,५ पाहि इति च पाभे. । [j]) तु. सस्थ. टि. अनु ।

[k]) प्राणन्निमिषत् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ४,२३,७ प्रदिशि इति पाभे. ।

[l]) सपा. पै १६, १०४,१० एजत् इति पाभे. ।

[m]) सपा. पै १७,१,४ विश्वम् इति पाभे. ।

[n]) वप्रा. । नाप. (ज्ञानेन्द्रिय-, वायु-, श्वास-, तद्विशेष-, आयुस्-, बल- प्रमृ.)। व्यु.?। ऋ. मा. पपा. नावग्रहः । तै. पपा. = प्र-अन्– इति कृत्वा प्रा(प्र√अन्>)ण् इति संकेतः (तु. माश ४,१,२,२७ अत्री. PW. प्रमृ. च; वैतु. ऐब्रा ५,३१ माश १०, ५, २,१४; १२, ९,१,१४ <प्र√णी इतीव)। अन्यतोऽनुपसृष्टादन्यतश्च प्रोपसृष्टात् सतः, √अन् इत्यस्यापि मूलभूताच्च सतोऽपरस्मादेव कस्माचित् वधा. यस्थ. विवेकसाकाङ्क्षा सतीह व्यु. पर्येष्येति तु दिक् ।

[o]) सपा. एकतरत्र पै १६,२१,२ अस्तु इति पाभे. ।

१५,३,४; १६,२१, २[२]; ७; ८; ९[२]; २२,४; ६; ८; ९; २३, ३; ६[२]; १०५,५[a]; १९,४२,६; –णः ऋ १,६६,१; ३,५३, २१; खि ६,३,२; मा ४, १५; ६, १०[b]; १५; १८; २०; ७,४७; ९,२१; १३,५४; १८,२;२२;२९; २०, ५; २२, ३३; ३१, १२‡[c]; का १,१०,५; ४,५,७; ६,२,५[b];३, ४; ४,१;४; ९,२,८; १०,४,२; १४,७,१; १९,७,४; ९,३; २०, २,२; २१,७, ४; २४, २०, १; ३५,१,१२‡[c]; तै १,३,८, १[b]; ९,१; १०,१[२]; १४, ४†; ७,९, १; ¶२,१,१,२; ३; ३, $१०, १[४]; २; ११,२; ३[३]$; ५,२, ४; ११,७; ३,१,४,३; ५,१; २,१, ३¶; ¶६, २[२]; ३[२]; ३, ३, ३; ४,२¶; ३[२]; ५,१;२;४,१,४¶; ४,३,२,१; ७,१,१; ९,१; १०, २; ¶५,१,५,१; २,५,४; ८,२; ३,१,२; ४,२; ७,३[२]; ५,५, २; ६,२[२]; ९,२$; ३; ६,८,१$;५; ७,२५,१$; ¶६,१,१,४[२];३,५; २,१,५;२,२;३,१,५; ७,४[२]$[b]; ९,१$; १०,४; ५; ११,२[२]; ४, ५,१;५;७; ९,३; ५, २, २; ८, १[२]; ६, १०, २; ¶७, १, १, १; २,७, १; ८, ४[२]; ३, ३, १; १२, १$;५, १, ३; ८, ५; २५, १; मै १,२,३; १७; ४, १२[४]¶;

६,२;९,१; ३¶; ५¶; ११, ३; ८; २, ३, ४[१४]; ५[२]¶; ४, ४¶; ५,१[३]¶;७,१९; ११,२;६; ¶३, २,८[२]; ९; ३,१[२]; २;५; ४,२$; ३[२]; ४; ७; ६;३[२]; ९,५;७;११, ८$; ¶४,१,१४; २, २; ३; ५, ५[२]; ६; ८[२]; ६, १-३; ४[२]; ६[४]; ७, ४[२]; काठ १, १२; ३, ७; ७, १२; १४; ८, ८; ९; ९,८; ११¶[२]; १३¶; ११, २[३]¶;७[१३]; ८[२];१२,१३¶;१३, १०¶; १४, १; १६, १९; १८,७; ११;१२; ¶१९, ५;८; ११; २०, ११¶; ¶२१,१;३[३];५[२];११$;१२;२२, ८¶; २३,१[४]¶; ¶२६,१;१०[५]; ¶२७, १[३];३[२];५; ¶२८, १[३];६; ८[२];३०,२[३]¶;३¶; ८; ९[२];३१, ६¶;११; ¶३४, १;६[२];८;१५; ३५,५;१६[४]¶; ३७, १[२]¶;१५[३]; १६; ३८, ४; ४०, ५; ४३, २; ४५, ५; ¶क १, १२$; २, १४$; $६, २; ४; ७, ३; ५; ८,११$; २५,९$; $२८, ७;११; ३०,३; ३१,१; ५;१३; १८[३]; २०[२]; ३४,१; ३५,२;७[२]; ४०,४; ४१,८[५]; ४२, १[३]; ३[२]; ५; ४४,६; ८[२]; ४६,५[३];६;४७, ६; ११$; ४८, ६$; १४[२]; शौ २,२८, ३; ५,९, ७; ३०, १३; १५; ६,५३, २[d]; ७, ३२, १†; ५५,३; ४; ८,१,३; १५; ९,१,

२;४‡[e]; २,५;१६;५,२१; १०, २,२७; ३०; ५,२५-३५; ११,५, ७; ६, ३-५; १०[२]–१३[२]; १५; १७; २४; ११,२१; १२, ६, ३; १३,१,१७-१९; १५,१५,३-९; १६,४,३; ७, १३; १८,२, २६; ४६; ४, ५८‡[f]; १९, ४४, ५; ५१,१;५३,७;५८,१;२; ६०,१; पै १,१२,४; ३२,३[g]; ९७, २; ३;११०, १;२; २,२९,३; ८२, २;८५,२; ३, १७, ३; २३, ५; २४, १-६; ५, १५, ८; ६, ५, १०;९,१२,५?[h];१४,३;५; १२, २,७; १३, ९,१२[d]; १५, ३,५; १६, १, ३; २, ५; ५, ७[i]; २१, ३-५; १०[२]; २२, १[३]; २[३]; ३[२]; ५;७;२३,४;३२,३; ४‡[e]; ५३, ४[j]; ५९,१०; ६२, १; ७६, ४; ७७, १; ९९, ७; १२६, १-३; १३९,३;१४१,३; १७,२९,१०; १८,१६, ७-९; १९, १०, १४; २१,८; २८,६; ३०,५; ४१, १; २; २०,१०,६;७;१३,२;५३,९; –णम् ऋ १०, ५९, ६; खि ३, १५,५; मा ६,१४;३१; ९,३१; १३,५४;१४,८;१७; २१,४९[k]; २८,३६; ३६,१; का ६, ३, ३; ८,२; १०,६,१; १४,७,२; १५, २,२; ५,१; २३, ६,२[k];३०,४, २; ३६,१,१; तै १,१,७,१;१०, १; ८,१४,१; ¶२,२,४, २; ३;

[a]) सपा. शौ ११,२,१५ रुद्र इति पाभे. ।

[b]) =सपा. माश ३,७,४,८ आपश्रौ ७, १४,३ । मै १, २,१५; ३,९,६ काठ ३,५ तु वायुः इति पाभे. ।

[c]) सपा. ऋ १०,९०,१३ विभे. ।

[d]) सपा. पै १९,८,२ मनः इति पाभे. ।

[e]) सपा. ऋ ८,१०१,१५ विभे. ।

[f]) पाभे. पृ ११६० *l* द्र. ।

[g]) सपा. शौ १,२५,३ विभे. ।

[h]) प्राणोऽपरीरिपः इति पाठः ? प्राण ! उप-रीरिषः इति द्वि-पदः शोधः । एतदनु पृ २८५ अप√रिप् >अपरी° इति निर्देशो नेष्टः । [i]) पृ ६१३ *r* द्र. ।

[j]) सपा. पै १६,९६,८ प्राणाः इति पाभे. ।

[k]) सपा. प्राणम् (तैब्रा २,६,१४,१ च) <> प्राणान् इति पाभे. ।

३,११,४; ५,११,७; ¶३,१,४, १; ८,१$; २,६,३[२]; १०,२$; ३,२,१[२]$; ४, ३; ४, २, १$; ५,२,४$; ४,३,२,१; ४,३; ६, २; ४,१,३; ७,१; ¶५,१,५,१; २,५,४; ७,२; ३;२,८,१[२];१०, ४; ३;२,२; ६,२; ७,३;४[२]; ५, ५,२; ८,१;६,८,५; ¶६,१, ३, ५; ९,७; २;१,५; २,३;३,१,५; ७,४; ४,५,१; ४[३]; ६;७; ६,३; ५,५,२[३]; ८,१[३]; ७,५,६, २[२]¶; १९,२; मै १,१,११; २,१६;३, २; ४,२; ७[२]¶;१२[३]¶; ९,६¶; २,३,४[६]; ५¶; ५,१[३]¶;७,१९; ८,२; ३;८;१३,१५; ¶३,२,४; ८; ३, १[२]; ४, ३; ७, ४[३]; ९, ६;१०,१$; ३; ¶४,१,७; १४; ५, ५[९]; ८, ७$; १३, ४‡[a]; काठ १,७; १०; ३, ६; १०; ४, ४;५,५;११,७[८]; १३,११; १२[२]; ¶; १६, १९; २१‡¶[a]; १७, १;३;७; ¶१९,५; ¶२०, ३;६;९[२];१०;¶२१,३[२];५;२२, ६¶;२३,१[२]¶;२४,५¶; ¶२६, १; ८; १०[२]; २७,१[३]¶;७; २८, ६¶; ३०, २¶; ८; ३१, ५¶; ६; ३२, ५[२];¶; ३७, १७[२]; ¶; ३९,८; ४५, १५; ¶क. $१, ७; १०; $२,१२; १७; ३,३$; २५, ९$; $२६,२; ६; ३०,३; ३१,५; ८;११[२];१२; १८[२];२०; ३४,१; ३५, ७[१]; ३७, ६; ४०, ४; ४१, ६; ८[२]; ४२, १[३]; ४४, ६; ४६, ५; ४७, ५; ६$; शौ २, ३४, ५; ४, ५,४; १५, १०; ५,८,४; ७, ५५, ६; ८,२, ३; १३; ९, ७;२; १०, २, १३; २९[b]; ५; ३५; ३६; ११,५, ५; ६; ६,११; १२[२]; १५; १०,२१; १२, १; २२; १३, ३, ५; १५, ११,५; १४, २१; १६, ८, ४-२९; ३३; १९, २७, ५; ६; ४४, ४; ४६, ३; ५८, २; ६३, १; ७१,१; पै १, ११०; २; २, ८०, १; ८४, १०; ३; १७, ६; ३२,५; ७; ४, ६,४; २३,५; ५, ७,८; ९,८; २२,९; ८, ११,९; १०, ७, ५; ६; १०,४; ५; १२, ४; १३, ९, ६[०]; १३; १४; १५, ३,४; १६,३-४,३; २२, १; २[२]; ५; ४५,४; ५८, ३; ४; ६०, ७; ६१,९; १०; ६२, २[b]; ८८, २; ११२,६; १२१,१०; १७, ३,३; १९, २८, ६; ४२,६; २०, २५, ४; ४३, ८; –णम्ऽ-णम् पै १०, १२, ४; –णस्य मा १९, ९०; का २१, ६,११; तै ३, २,८,२[d]; ¶मै १,४,१२; १०,१९; २, ३, ८$[d];३,१०,३[२];११;९$;४,५, ६; ६,१; ९,१०$; ¶काठ २७-२८, १; ३६; १३[२]; ३८, ३$; ¶क ४२,१; ४४, १; शौ ५,३०, १०; पै ९, १३, १०; –‡णा कौ १, ५५९[e]; ५७०[f]; २, १७१[e]; ३६३[f]; जै १,५७,६[e];५८,५[f];३, १६,९[e]; ३०,६[f]; –णाः मा १७, ७१; का १८,६, ७; ¶तै २, ५, ११,५;६,८,७[२];९,७; ३,५,१०, २[२]; ३; ४,६,५,२$; ५, १, ७, १[२]; ८,१; १०,४; २,२, १; ६, ३[२]; ८-९,२; ३, २,३[२]; ५;८,२; ४,६,१; ५,९,३; ६,१,१,८; ४, ५; २,११, १[२]; २[३]; ३[३]; ४; ३, १, ५;७,५; १०,३; ११; ६; ४, ४, ४[३]; ५,५;९,३[३];४; ५; ५-६, २, १; ७,१,१,६; २, ४, ३; ७, ५[२]; ९,३; ३,१०, ३; ४,११,४; ५, ८, २; १५, २; ¶मै १, ५, ११; १४[३]; $[२]; ६,९; १०, ८[२]; १३; ११,६; २,३,५[४]; ५, १०[२]; ३,१,७; ९[२]; २, ३; ९[४]; ४, ४; ६[२]; ६,२;३; ९; ७, ७; ८, ८[११]; ९[२]; ९,३; ८[३]; १०, ३;४; ४,४, २; ५,५[३]; ६,१[४]; ४;६[४]; ८,४[२]; १०; ¶काठ ७,३$; ८; १[२]; ९, १६; १०, ४; ११,२;५;८[३];१२, २; १३,७[३]; १४, ६; १८, ४$; १९, ६[२]; १०[२]; ११[२];१२; २०, ४; ८[२]; ११[४]; २१, ८; २३, १[२]; ५; २४, ८; २५, ७; ९[६]; १०; २६, १; ४; ८; ९[२]; १०[२]; २७, १[५]; ५[११]; ७;९; २८,१[२];४; २९, ३[३]; ९; ३०,२[२]; ३[२];५[२]; ३१,६; ३३, ३[३]; ८; ३४, १[३]; ८; ३५, १५$[g]; ३६,२[२];७; ३७,१;११[२]; १६; ¶क ५, २$; ६, ६[२]; २८, ४$; ३०,४[२]; ८[२]; ३१, १[२]; २; ६; १०[२]; १३[४]; ३५,७[२]; ३८,१; ३९,५; ४०,२[८];३; ४; ४१, २;

a) पाभे. पृ ६४२ *b* द्र.।

b) सपा. तैआ १, २७, २ ?आयुः इति समानार्थः पाभे.। सस्थ. ?चक्षुः > (आ√चक्ष् [आख्याने] > भावे) आ-चक्षुस्- (उसुन् प्र. उसं. [पाउ २,११९]) > [न. द्वि१] -क्षुः इति शोधः (तु. सपा. तैआ. ?कीर्ति- > -र्तिम् इति पर्यायतः पाभे. [पृ १२९७ *g* नेष्टम्])।

c) सपा. शौ ५,२९,५ मांसम् इति पाभे.।

d) सपा. शौ २, ३५,३ यज्ञस्य इति पाभे.।

e) पाभे. पृ ११६० *l* द्र.। f) पाभे. पृ ११६० *m* द्र.।

g) सपा. °णाः<>°णान् इति पाभे.।

६; ७[२]; ८[२]; ४२, १[५]; ५[१४a]; ४४,४; ४५, ४[२]; ४६, ५[२]; ६[२]; ४७,६; ४८,१२$; शौ ६,१०४, १; ८,१, १; ११, ३; २८; १५, १५,२; १७,१, २०; १९, ४६, ५; पै ४,२३,४; ९,१२,४; १६, १,१;५६,८[b];९६,८[c]; १७,२९, १६; १८, ३२, १३; १९, ४९, १४; –णात् ऋ १०, ९०, १३[d]; १८९,२; मा ३,७†; का ३, १, ७†; तै १,५,३,१†; ¶मै १,६, १†; ९,३; २,१३,३$; ३, १०, ४; ४, ७, ४; ¶काठ ७, १३†; ८,८;२६,१०; २८,८; ३९,८$; ¶क ६,४†; ७,३; ४१, ८; ४४, ८; †कौ २, ७२७; ३,५,५; †जै २, ६, ४; ३, ५९, १९; शौ ६, ३१,२†; १०,५, ३५; १९, ६, ७†[d]; २०, ४८, ५†; पै १६, १३१, १०; १९, ४५, १२†; –णान् खि ३,१५,१४; मा २५, २[e]; का २७,२,२[e]; ¶ तै १,३, ९,१$; २,५,११,५; ६,८,७[२]; ९, ७; ३, १, १०, २$; ४, ८, ५; ५,९-१०,२; ५,१,७, १; ९, ६; २,१०,२;६; ३,१, २; २,३, ५; ९,२; ४,५,३; ८, १$; २[३]; ५,९, ३; ६, ३,१, ५; ६;९, १; ४,१,४; ४-५, ४; ९, ४[२]; ७,१, ३, १; २,४, ३; ७, ५[४]; ९, ३; ३, २,१; १०,३;१४, १$[f]; ४, ११,४;५,८,२; १५,२; ¶मै १, ३,१३$; ५,११[३]; ६,९; ९, ३; ११,१०$; २, ३, ५[३]; ५, १०; ३, १-२, ७;९; ३,५; ६; ४, १; ४; ६; ७; ६,२; ३; ८, ९; १०; ९,७; ८[२]; १०,१[१]; ४[३]; ७[२]; ११, ५$[g]; १५, २$[e]; ४, १,१२;५, ४;५; ६,१[३]; ४; ६; ७, ७[२]; ८, ४[४]; १०; ¶काठ ८, १; १२; ९, ११; १६; ११,८; १३, ७; १४, ४; १९,६; २०,८;११; २५,९[२]; २६,१;९[२]; १०[२]; २७,५[e]; ७;९; २८, ८[३]; ३०, २; ३[४]; ५; ३१, ११; ३३,३; ३४,१;८;१०;३७, १६[२]; १७; ¶क ६, ६; ७, ७; ३०,४; ३१, १०; १२; ४०,२[२]; ४; ४१, ७[२]; ८[२]; ४२,५[e]; ४४, ८[३];४६, ५;६[४]; ४७,११; शौ २, १२,७; ३, ३१, ६; ५, २८, १; ६, १३५, २; ३; ११, ७, २३; १२, ७,१६; १९, ४३,२; पै २, ५,८; ५९,१०; ३,२५,१३[२]; ५, २३, ८; ९; ९,२०,७; १०,१२, १०; १३, ३, १२; १६, १४३, ७; १५५, २; १७, २९, १७[२]; १९, २३, ६; –¶णानाम् तै २, ५, ७, २; ११,७; ५, १, ९, १; २, ७, ३; ८, १; २; ३, २, २; ३; ५; ७, ३[२]; ४; ८,३; ६, ८,६; ६,४, १,१; ४;५, २, १; २; ६,११,६; मै ३,१,९[२]; २,६; ७,९[२]; २, ९; ४, १; ४; ९, ८; १०,४; ७; ४, ६, १[२]; ६; ७-८, ४[२]; ¶काठ ५,१$[h]; १९, १०; २०,६; ११[३]; २१, ३[२]; २२, ७; २५,९[२]; २७,१;५; २८,१[२];२९, ३; ३२,१[२]; $[h]; ३७,१६[२]; ¶क ३०,८; ३१,८;१३[३]; १८[२]; ३५, १; ४०,२[२]; ४२, १; ५; ४५,४; –णाय मा १, २०; ७,३; २७[i]; १३, १९; २४; १४, १२; १४; १५, ५८; ६४; २२, २३; २३, १८; ३९,३[२]; का १, ७, ४; ७, १,३; ९,१,१[i]; १४, २, ४;१०; १५,४,२; ३; १६,७,१;६; २४, ९,१; २५, ५, १; ३९, २, १[२]; तै १,१-२, ६, १; ४, २,१; ३, २; ३, १[i]; ३, ३-४, ३; ५, २, ४; ८,१; ९,२; ४,२,९, १; ३, ६, १; ४,१,२;२, ३; ६,१[२]; ५, ५, ५, ४¶; ६, १, ९; ७¶; ७, १,१९,१ ;४,२१,१;५; १३, १; मै १, १,७; ३, ४; ३५; २, ७ १६[३]; ८, ८; १४[३]; ३, ४, ३¶; १२,९; २०; ४, १,७; ५, ५¶; ८,७; काठ १,६; ४,१; १७, ७; १०[३]; २७,२; ३१,५; ३७, १७; ३९, ३; ४०, ३; ५; ४१, १०; ४४, १०; ४५, ९[२]; ५१, १; क १,६; ३,१; २६,६; ९[३]; ४२,२; ४७,५; शौ ५, ४,७; ६, १०,२; ४१, २; ८,२,४; ११, २,३;६, १; १९, ४५,६-१०; पै १५, ४, ६-१०; १६,३,४; २१,१;१०४, ३; १९,११, २; २७,६; –णे तै

a) मुखे प्राणाः इत्यस्य स्थाने सकृत् सपा. काठ २७,५ मुखप्राणाः इति पाभे. ? (तु. यस्था. टि.)।

b) सपा. शौ ११,४,७ प्राणापाना इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २२२९ *j* द्र.।

d) =सपा. तैआ ३,१२,६। मा ३१,१२ तु श्रोत्रात् इति पाभे.।

e) सपा. प्राणान्<>प्राणैः इति पाभे.।

f) पाभे. पृ २२३० *g* द्र.।

g) पाभे. पृ २२२९ *k* द्र.।

h) प्राणानां सायुज्यम् इत्यस्य स्थाने सपा. आपश्रौ ४,१०,१ बौश्रौ २७,१४:१० भाश्रौ ६,१७,१२, वाश्रौ १,१,३,६ हिश्रौ ६,४,४२ प्राणैः सायुज्यम् इति, माश्रौ १,४,२,६ प्रजातिं भूमानम् इति च पाभे.।

i) =सपा. माश ४,५,६,२। माश्रौ २,३,७,१ तु प्राणापानाभ्याम् इति पाभे.।

३,२, ६,३¶;५,२,१०,६¶; ६, ४,५,७[a]; मै ४,५,५[२];¶; ¶काठ २२,६;३४,१[b]; शौ ९,७,५;१०, ५,४४; ११,६,१५[२]; पै १६,२२, ५[२]; ७२, ८; ११२, ११; १२२, १०; –णेन खि ३, १५, ५; मा ६,१८; ८, ३७; २०, ८०; २५, २; का ६, ४,१; ८,११,२; २२, ८,१; २७,२,१; ¶तै १,३,१०, १$; ७, २, १; २, २, ५, ७, ५; ५, १,५, १; ५,५,२; ६,१, ४$; ६, २,१, ४; ७, २,७,१[२]; ¶मै २,४,४; १३,१$; ३,३,१; ६[२c];११,१०$; १५,२$; ४,५, ५; ८;६,२[२]; ७, ४[२]; ¶काठ ३, ५$[d];८,९;२६,८$[d];२७,१;३; ५;२८,८[२]; ३०,२[२]; ३[२];३५,३$; ३९, २$; ¶क २, १२[d]; ७, ५; ४१,६$[d];४२,१;३; ५;४४,८[२]; ४६, ५[२]; ६[२]; ४८, १४[२?e]; शौ ३,१३,५; २९,८;३१, ६-९; ५, ३०,१४; ६,६२, १; ७, ८६,५; ८, २, ४; ९, ९; १०, ८, १९; ११, ६,६; ९, २३; १३, ३, ४; १५,१४, २२; १९,२७, २; ७[२]; ८; पै ३, ४, ५; ५, १४, ५; ७, १५, २; ९,१४,४; १०, ७, २; ७[२]; ८; ९,५; १६, ३,४;१८,९; २१, ६; ७१,८; ८४, ३; १०२, ६; १९,३०,४; ४१, १७; २०, ४१, ५[२]; ६; ४९, ५; ६१, ९; –णेभ्यः मा ३९, १; का ३९,१, १; ¶तै ३, ५, १०, ३[२]; ६, ३, ९,१[२]; मै १,१०,८¶; ¶काठ ८, १२; २०, ४; २५, ९; २९, ३; ३६,२; ¶क ७,७; ३१, ६; ४०, २; ४५,४; –णेषु मा २०,१०[f]; का २१,७, १०[f]; ¶तै ५, २,९, ३; ६,२, ११, १; ३[२]; ७,१,३, १; ५,८,२; ¶मै ३,१,९; ८,८; ९,६; ११,८$[f]; ¶काठ २५,९; ३३, ८; ३४, १[२]; ३८,४$[f]; क ४०,२¶; शौ ३,१५,७; –¶णैः तै ३, ५,१०; ३[२]; ५,१, ८, १[२]; १०,५; २, २, २; ६, ३; ९, २; ३; ४,५,३; ६,१; ५, ५,३; ७, १४,१$[g]; ७,२,९,३; मै ३,२, १; ३,६; ६,९; ४,५,५; ६,१[२]; काठ ७,११; १९,१०-१२; २०, ८[२]; २१, ७[२]; ८; २३, १; २४, ८; २६,१०; २७, ५[२]; २९, २[२]; ३४,८; ५३,४$[g]; क ६,१;३०, ८; ३१, १; २; १०[२]; ३५, ७; ३८, १; ४१, ८; ४२, ५[२]; ४५, ४[२]; पै १६, ५५-५७, ८$[h]; –¶णौ तै ५, २, ८, २; मै ४,५, ६; काठ २७, २; ३०, ९; क ४२,२.

¶प्राण-ग्रहु[i]– -हाः तै ३, ५, १०, २;३; –हान् तै ३,५,१०,१.

प्राण-थ[j]– -थेन मा ११, ३९; का १२,४,२; तै ४, १,४,१; मै २, ७,४; ३,१,५; काठ १६,४.

प्राण-दु[k]– -दः शौ ४,३५,५.

प्राण-द(त >)त्ता– -त्ता पै ७, १५,२.

?प्राणदुवान्[l] शौ ४,३५,५.

प्राण-दा– -दाः मा १७, १५; का १८, १,१५; तै ४, ६,१,४; ५, ४, ५, ३; मै २, १०, १; १३, १६; ३,३,६; काठ १७,१७;२१, ७[२]; ३९, ९; क २८,१.

---

a) =सपा. तैआ ४,१०,३; ५,८,७ आपश्रौ १२,११, ७;९; १५,११,४ वौश्रौ ९,११:३; १८,३६:९ भाश्रौ ११,११,४ हिश्रौ ८,३,२७। माश ४,१,१,१७ काश्रौ ९,४,२८ तु प्राणम् इति, माश ४,१,२,१७ उदानम् इति च पाभे.। b) प्राणः इति SI. ?।

c) सकृत् सपा. काठ २१,७ आयुषा इति पाभे.।

d) सपा. मा ६,१० मै १,२,१५;३,९,६ माश ३,७,४, ८ वातेन इति, तै १,३,८,१;६,७,४ आपश्रौ ७,१४,२ वायुना इति च पाभे.।

e) पाठः ? प्राणः,अनु [तु. पृ १९२ v] इति द्वि-पदः शोधः।

f) =सपा. माश १२, ८, ३,२२ तैब्रा २, ६,५, ६ हिगृ २, १७,४। ऐब्रा ८,९ तु प्राणापानयोः इति, मंब्रा २, २, ४ प्राणे इति च पाभे.।

g) पाभे. पृ २२३१ e द्र.।

h) सपा. शौ ११,४,७ प्राणापानैः इति पाभे.।

i) नाप.। मलो. कस. अन्तोदात्तः।

j) भाप. (प्राणन-[संजीवन-])। व्यु.?। सा. उ. म. भावे थल् प्र. इति। प्राण-वत्- + हेतुभावे यप् प्र. उसं. (पावा ५,२, १२०) > *प्राणवत्य- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

k) नाप. (जीवन-दातृ-)। वा. l टि. द्र.।

l) पाठः ? पपा. शंपा. सात. च यनि. इति, सा. °दुवाम् [षउ<°दू-] इति, RW. °दावान् इति, W. L [५३०], MVG [३३१, टि ५] °दावा [<°दावन्-] इति च। प्राण- + (√दृप् [दर्पे] > कर्तरि) *दृप्- > उस. *प्राण-दृप्- (प्राणेन हेतुना दर्पकारिन्-) > -दृपाम् इति शोध-पूर्वं 'ये तादृशास्तेषामप्योदनः प्रकृतः प्राण-दाता' इति वा. इति मतम्।

प्राण-दृह्- -दृक् तै ७, ५, १९, २; काठ ४५,१५.

¶प्राण-पवित्र- -त्रः काठ २६,१०; क ४१,८.

प्राण-पा- -पाः मा २०, ३४; का २२,३,३; तै ३,२,१०,२.

प्राण-भृत्[a]- -¶भृतः तै ३,३, २, १[2]; ५, २, १०, ३; ६,३,१,२[2]; ३; २,२; ७, १०, २; मै ३, २, ८; काठ २०, ९; २१, ३; क ३१, ११; १८; -भृतम् पै ४, १३,३; १६,७१,८.

प्राण-मत्- -मान् मै १,६,१२¶[b].

प्राण-व (त्>)ती[c]- -¶तीः काठ २०,९; क ३१, ११; -तीम् का ३, २,१;२.

प्राण-संशित- -तः शौ १०,५,३५; पै १६, १३१, १०.

प्राण-सूत्र[d]- -त्रेण खि ३,१५,७.

¶प्राणा(ण-अ)पान- -नयोः तै ३, १,७,१; ६,४,६,४; मै ४,५,६[2]; काठ २१, १२[2]; २७,१; २; ३[2]; २९,१; ३४, १; क ४२, १; २; ३[2]; ४५,२; पै ९,२१,२[2]S; -ना काठ ३३, ७; -Sनाः शौ ११, ३,२;४,७[e]; -नान् शौ ११,११, ११S; -नानाम् मै ३, ४, ४; -नाभ्याम् तै २, १,१,३; ३,२, ३,४; ५, ३,६, ३; ७;२, ७, २; मै ३,१०, ६; काठ २७, १; २[2]; ३०, ३; ४०, २S; क ४२, १; २[2]; ४६, ६; शौ २, २८, ४S; Sपै १,१२,३; २, २९,४; -नैः काठ २२, ८; २७, ५[2]; क ३५, २; ४२, ५[2]; Sशौ ११, ४, ७[21]; १२, ३, २८; -नौ खि २, १२, १S[g]; मा ३६,१S; Sका २,३, ८; ३६,१,१; तै S१, ६, ३,३; ७,३,४; ११,१; २, १,१, २-४; ३, ११, ३; ५,२,४[2]; ३, ३, ५, ३; ५, २,१०,६[2]; ३, ४, २; ६, ३, ९,६[2]; १०,१; २; ११,२-४; ६[2]; ४,१,३; ६, ४[2]; ८, ३; ७, २;७, २[2]; मै १,५,६[2]; १०, ७[2]; १०[2]; ११,१०S; २, ४, ३; ३, १०,२[2];४[2];६[4];७[2]; ४,५,६[5];७; ९; ८,७S; ९; काठ ५,५S; ७, ५[2]; ८,१३S; १४, ४, ९; २१, १; ११; २३, ८; २७, २[2]; ३[2]; २९, १[5]; ३[2]; ३०,३[2]; ३४, १; ३६,२[2]; ५[2]; क ५, ४; ८, १S; ४२,२[2]; ३[2h]; ४५,२[5]; ४६,६[2]; Sशौ ५,१०,८; ७, ५५, २; ८, २, ११; १०, ७, ३४; ११, ६, १३; ७, २४; ९, २५; १०, ४; २६; १६,४,७; Sपै ९, १२, ७; २१, २[2]; १०,९,३; १६, ४,१; २२, ३; ८४-८५, ४; ८७, ६; १३९, २; १५५,५; १७,१०,५; १८,२८,५;२०,१०,५; -S०नौ तै ३, १, ७, १[2]; शौ २, १६,१; १६, ४,५; -S०नौ शौ ३, ११, ५; ६; ७, ५५, ५; पै १, ६१, ३; ४; २, ४३, ३; १६, १४९, १२.

प्राणा(ण-अ)पान-व्यान- -नाः पै ९,२१,७.

¶प्राणा (ण-अ) पानो (न-उ)दान- -नेषु तै ७,३,३,१.

प्राणायन[i]- -नः मा १३, ५४; का १४,७,१; तै ४,३,२,१; मै २,७, १९; काठ १६,१९; क २५, ९.

प्राणिन्[j]- -णिनः खि ४,११, १०; -णिने[k] तै ७, ५, १२, १; काठ ४५; ३; -णी पै ७,१५,५.

?प्राणक्त[l] पै ४,१४,७.

प्रा(<प्र)-णाह[m]- -हस्य शौ ९,३,४; पै १६, ३९,५.

प्रा(प्र-आ)√णी(<नी),प्र...आनयत् पै ४,२०,७‡[n].

‡प्र...आनिनाय ऋ ८, २१,९; कौ १, ४००; जै १, ४५,२; शौ २० १४,३; ६२,३.

?प्रातएवेवरारदा[o] पै २०, ४१, ७.

---

a) विप. (देव-), नाप. (इष्टका-भेद-)। उस.।

b) वैतु. सात. °मन् इति। c) नाप. (इष्टका-)।

d) नाप.। कस. अन्तोदात्तः। °ण॒° इति स्वरः? यनि. शोधः। e) पामे. पृ २२३० *j* द्र.।

f) पामे. पृ २२३२ *h* द्र.।

g) °प्पानौ इति स्वरः? यनि. शोधः।

h) सकृत् पामे. पृ १४३२ *h* द्र.।

i) नाप. (वसन्त-[ऋतु-])। [उपचारतः] अपत्यार्थीयः फक् > आयनः प्र. (पा ४,१,९९ [वैतु. मा. मै. पपा. °ण-आ° इति])।

j) नाप.। मत्वर्थीय इनिः प्र.। k) विप. (अश्व-)।

l) पाठः? प्र-णष्टः इति शोधः?। m) विप. ([*छदिस्-बन्धकृत्-] तृण-)। व्यु.?। (√वृ > नैप्र. √पृ [आच्छादने] > कर्तरि) *प्रा- (छदिस्-) + (√नह् [बन्धने] > करणे) नाह- > उस. यनि. (तु. सप्तदशो मन्त्रः, W. Gri.; वैतु. B. MW. नाप. [अर्थः?] इति?)।

n) सपा. ऋ १०,१४५,६ प्र...धावतु इति पामे.।

o) पाठः? प्रातर् एव इव रार- [(भावे < √*रद् [दीप्तौ]) > *रार-घ- (विप. [दीप्तिमत्-] ब्रह्मचारिन्-)] > -घाः इति पाद-शोधः।

?प्रातम्[a] पै २०,१३,९.

प्रातर्,सँ[b]- -तः ऋ १, १६, ३; ५८, [९; ६०,५; ६१,१६; ६२, १३; ६३,९; ६४, १५; ८, ८०, १०; ९, ९३, ५]; १२५, १; ३; २, १८,१; ३,४१, २; ५२, १; ४, ३५,७; ५,१, २; १८, १; ६९, [३; ७६, ३]; ७७, १; २; ७, ४१,१[६];८,२२,१५; ९४,६; ९, ९८,११; १०, ४०, ३; ४२, ५; ८८, ६; १५१,५; खि २,१,८; ५, ७,४,९; मा २०, २९; ३४, ३४[६]†; का २२,२,६; ¶ तै १,५, ९,५; २,१,२,५[२]; ४,१; २; ३, ३, ८, ४; ५,६,२२,१$; ६,२, ३, ३;४; ५,४[२]; ४,२, १; ¶ मै १,४, १०; ५, ७[६]; ६,१०[२];१२; ८,१; ५[२];६; ७[३०]; १०,१$; २, १, ५; ७; १३, ७†; ३,६, ६; ८,१[३]; ४, २, ११; ४,९; ५,५[२]; ७; ६, १[२]$; ७, ४; १२, ६[२]†; १४, ९$; ¶काठ ६, १[२]; ५[५]; ६[३]; ८; ७, ५[२]; ११[२]; ९, ५[२]; १४; १०,१; २४,१०[२]; २७, २; ५; २८, १[३]; ७; १०[२]; ३२, ७; ३३,७[३]; ३४,३;१७; ३५, १८[३]; ५०, २$; ¶क ३,१२[२]; ४,४[५]; ५[३]; ७; ५, ४[२]; ८[२]; ८, ८[२]; ३८, ३[२]; ४२, २; ५; ४४, ७; ४८, १६[३]; †कौ १, ८५; २१०; २, १०९७; ११०४; ११३७; †जै १,९,५;२२,७; शौ ३,१६, १[६]†; ४,११,१२; ६, १०८, ५; १२८, २; ७, १०६, १; ९, ३, १८; ११,२,१६; १३, ३, १३; †२०, २३, २; ३५, १६; ८९, ५; पै ३, २५, ८; ४, ३१, १[६]†; ७, ७, ५; १०, ६; ६[२]; १३, १४; १२; १६,४०,९; १०५,६; ११६, ६; १९,१७,९; २४,१७; १८[d]; ४३,७[e]; २०,३५,५;५८, ४; प्रातःऽप्रातः शौ १९, ५५, ३; ४; पै १९,४४,२२; २३.

¶प्रातर्-अनुवाक[f]- -कः मै ४, ५, ३[४]; -कम् तै ६,२,६,१;४,३,२; ७,५,५,१; मै ३, ८,४; ४, ५, २; ३; काठ २५, ३[२]; ३४, ४; क ३८,६[२]; -कस्य मै १,९, ८; -कात् तै ३, १, ७, १; -के मै ४, ५,३; काठ ३४,१५; -ऽकैः मै १, ४,१; काठ ५,४; ३२,४.

¶प्रातर्-अवनेग[g]- -गः मै ४, ५, ३; -गे मै १,५,७; -गेन मै १, ५,७[२h].

प्रातर्-अशन[i]- -नम् मै ३,६,६¶.

प्रातर्-इत्वन्- -०त्वः ऋ १,१२५, २[j]; -त्वा ऋ १, १२५, १; -¶त्वानौ काठ ३०,१[३]; क ४६, ४[३].

†प्रातर्-जित्[k]- -जितम् ऋ ७, ४१,२; मा ३४; ३५; का ३३, २, ३; शौ ३, १६, २[l]; पै ४, ३१,२.

?प्रातर्यावद्भ्यः[m] पै १७,२१,२.

प्रातर्-यावन्[n]- -वभिः ऋ ५,५१, [३; ८, ३८,७]; कौ १, ५०†[o]; जै १,५,६†[o]; -वभ्यः मै ४,५,३; -†वाणः ऋ १, ४४, १३[o]; मा ३३, १५[o]; का ३२, १,१५[o]; मै ४,५,३¶; -वाणम् ऋ १०,४०, [१; ४,७,१]; ४१,२; ६३, १४; खि १, ३, २; -†वाणा ऋ २,

---

[a]) पाठः ? (√*प्रृत् [हिंसायाम्] > भावे) प्रृत्त- > -त्तम् इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?तद् अस्मात् > ततः *सद् [= तद् (विषम् [तु. मूको.])] इति द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)। सपा. शौ ७,५८,३ धीत- इति (√*दृत् [हिंसायाम्] > भावे) दृत्त- > नैप्र. यनि. इति कृत्वा पृ १७४१ कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः।

[b]) नाप. न. (प्रभात-)। वा. क्रिवि. द्र. (वैतु. पाप्र. [१, १, ३७] अव्य. इति)। व्यु: ?। पपा. नावग्रहः। ऐआ [२, १,५] < प्र√तन् इति, पाउ [५,५९] < प्र√अत् इति, BDG [१,४८१] प्रभृ. < √प्रा इति। (√भृज् [दीप्तौ] > भावे) भृष्ट- + (√भृ [धारणे] >) भृत्- > उस. *भृष्ट-भृत्- > नैप्र. *भ्रट्हत्- > यनि. इति मतम्।

[c]) सकृत् पाभे. पृ १५७६ *k* द्र.।

[d]) पाभे. पृ १७६० *f* द्र.।

[e]) प्रातरग्ने इत्यस्य स्थाने सपा. मा ८, ३७ प्रभृ. अग्र एतम् इति पाभे.। [f]) नाप.। उस. उप. घञन्तम्।

[g]) भाप.। उस. उप. अव√निज् + घञ् प्र.।

[h]) = सपा. वाश्रौ १, ५, ४,१८। आपश्रौ ६, २०,१ भाश्रौ ६,२,१;३,१० हिश्रौ ६,६,२१ तु °केन इति पाभे.।

[i]) भाप.। उस. उप. ल्युडन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,२, १५०)। [j]) विप. > नाप. (अतिथि-)।

[k]) विप. (भग-)। उस.। [l]) वैतु. °तर्जातम् इति CA.।

[m]) पाठः ?। प्रातर्-जरा-वत्- [प्रातःकालिक-स्तुति-भाज्-] > -वद्भ्यः इति शोधः।

[n]) विप. (अर्यमन्-, देव-, मित्र-, रथ-)। उस. उप. √या + वनिप् प्र.। [o]) सपा. °वभिः <> °वाणः (तैब्रा २, ७, १२,५ च) इति पाभे.।

३९, २; ५,७७, १; मै ४, १२, ६; –ण्णः ऋ १,४५,९.

¶प्रातर्-युज्[a]– -युजम् ऋ १०,४१, २; –युजा ऋ १, २२, १[b]; –युजौ तै १,४,७,१‡[b].

¶प्रातस्-तन[c]– -नम् मै १, ८, ९; काठ २४,१०; क ३८,३; –नात् खि ५,७,४,११$[d]; –नेन तै १, ५,९,१.

¶प्रातः,स-सव[e]– -वः मै १, ११, ९[२]; काठ १४,१०[२].

प्रातः,स-सवन[f]– -नम् मा १९, २६; का २१,२,१५; ¶तै २,२, ९,५[२]; ३,२, २, ३; ९,१[२]; २; ३[२]; ५, ६, ५, १[२]; ६, १,६,४; ४, ५, १[२]; ६; ११, ३;७,१,१, १; ५,७,२; ¶मै ३,६,१०; ९, ५;१०,६[g]; ४,४,१०; ५,८[३];९; ६,८[२]; ७, ६; ¶काठ २२, ३[२]; २३,७; २७,३;२८,२; २९, १; ३३,७; ३४,१६; ¶क ३६, ४; ४२, ३; ४४-४५, २; पै १६, ११६, ६; –¶नस्य तै २,२,९, ५; ३,२,५,२$; काठ २९, १; क ४५, २; –नात् तै ७,५, ५, १¶; मै १,२,३६[h,i];४,७,७[h,i]; काठ ३४, ४¶; –ने ¶तै ३, १, ९,१$[i]; २,९, १; २; ३[२]; ५,४, १०,१; ६,४, ५, १; २; ६,११, ३; ७, १,२, १; ५, ५,२; ६,४; ¶मै ३, ९,५; ६[२]; १०, ५[२]; ६; ४, ५, ५; ८; ६,४; ५; ८[६]; ७, १; ३; ६[२]; ¶काठ २५, ७; २६, ७[२]; २७,३;५;९; २८, २[२]; ७[२]; २९, १[३]; ५; ७; $३०[i], ६; ७; ३४, ४; ¶क ३९, ५; ४१, ५[२]; ४२, ३; ५; ४४, २[२]; ७[२]; ४५, २[३]; ६; ८; शौ ६,४७,१[i];९,१, ११; पै १६, ३३, १; १९, ४३, १०[i].

प्रातःसवन-भाग[j]– -गाम् तै ६, ५,७,२¶.

प्रातः,स-साव[k]– -वः ऋ १०,११२, १; –वस्य खि ५, ७,४,१; ९?[l]; –वे ऋ ३, २८,१;५२,४.

प्रातर्दनि– प्र√तृद् द्र.

?प्राता[m] ऋ ७, १६, ८[n]; पै १९,२१, १०[o].

प्रा(प्र-अ)ति√भू, प्र···अतिभूयासम् मै १, ५,४; ११; काठ ७, २;९; क ५,२.

प्रातिसत्वन– प्रति-सत्वन्– द्र.

प्रातिसुत्वन– प्रति-सुत्वन्– द्र.

प्रात्यैनस्य– प्रत्येनस्– द्र.

प्रा(प्र-आ)√दा(*वदने)[p], प्र···आ··· दुः ऋ ५,४९,५.

प्रादुस् (>ःर्)[q] खि २,६,७; शौ ९,

---

a) विप. (अश्विन्-, रथ-)। उस. उप. कर्तरि च कर्मणि च कृत्। b) सपा. °युजा <> °युजौ इति पाभे.।

c) विप.। व्यु. इदातन– टि. द्र.।

d) उत्तरेण संधिरार्पः।

e) भाप.। उस. उप. <√सु [अभिषवे]।

f) = प्रातः-सव-। ल्युट् प्र. अन्तोदात्तश्च (पा ६, २, १५०) इति विशेषः।

g) सपा. काठ. २९,१ क ४५,२ यज्ञम् इति, पाका ४,१,५९, हव्यम् इति च पाभे.।

h) °तुः सु° इति द्विस्वरः पाठः? (तु. पाभे.)।

i) सपा. °नात् (माश्रौ २, ४, ३,२९ च) <> °ने (काश्रौ ९,३,१८;२४,४,१ आपश्रौ १२, २९,१३ बौश्रौ ७,८:१;१४,५:९ वैश्रौ १५,३८:१३ हिश्रौ ८,२,४०; ८,६२ च) इति पाभे.। j) विप. (सवितृ-)। बस.।

k) = प्रातः-सव-। उप. घञ् प्र. इति ततो विशेषः।

l) °स्य् इति पाठः? यनि. शोधः।

m) पाठः? *प्रातर् > नैप्र. यनि. इति कृत्वा शोधः सावसरः स्यात्?।

n) 'येषां दुरोणे आ (गृहे) प्रातः इडा (हव्यं [देवतृप्त्यर्थम्]) निषीदति [नैप्र. <(नि√षिध् [*पाके = तापे]>) *निषिध्यति [पच्यते]]' इति वा. (तु. पृ २०८३ c LR.; वैतु. वें. √प्रा [पूर्तौ] > प्रातृ– (अन्नदातृ- [दासादि-]) > -ता इति, सा. PW. प्रभृ. √प्रा > प्रा(तृ>)ता– > -ता (इडा–) इति, GRV. √प्रा > भावे *प्रा-ति– > [सप्त१] -ता इति च?)।

o) पाभे. पृ २०८३ d द्र.।

p) अभिधत्ते, धातु– प्रभृ. वर्तमानस्य सतः √धा [*वदने] इत्यस्यैव रूपान्तरम् अयं धा. द्र. (तु. [रूपत एव] GW.; वैतु. वें. सा. √दा [दाने] इत्यस्येह वृत्तमिति कृत्वा आ इत्यस्योपसर्गभावम् आदानात्मकाऽप्रासङ्गिकार्थजनकत्वादनिच्छन्ताविव सन्तौ चार्थे अव्य. इदमिति प्रतिपन्नौ?)। सस्थ. ?ये > यद् (यतः) इति शोधोऽपि द्र.। 'ये (यतः) वसुभ्यः (देवेभ्यः) नमः (स्तोत्रं [ऋत्विजः]) प्रादुः (प्रावोचन्), ये (यतः [च ते]) मित्रे (मित्राय) वरुणे (वरुणाय [च]) सूक्तवाचः (कृतस्तुतयः [समजनिषत अतोऽस्मत्तः]) अभ्वं (कृच्छ्रम्) अवैतु (अपैतु)' इति वा.।

q) *विप. = प्रकट- > क्रिवि., ग. च। व्यु.?। प्राङ् + (√*भृष् [= √भृ] 'धारणे' > कर्तरि) भृष्– > उस.

१,२४; पै १६,३४,८.

प्रा-देश- प्र √दिश् द्र.

प्रा(प्र-आ)√धा,>ϕप्रा(प्र-आ)-हित- -तः ऋ ९,६४,१९.

'प्रा(प्र-अ)ध्वन[a]- -ने ऋ ४, ५८, ७; मा १७, ९५; का १९, १, ८; काठ ४०,७; पै ८,१३,७.

प्रा(प्र√आ)प्,>प्रापि, प्रेप्स, प्रापन्तु पै ४, ४०, ५; प्रापेयम् शौ ३, २०,९; पै ३,३४,१०.

प्राप्नोति ¶तै २, ५, ४, ४; ५, ५, २,७; काठ २३,२¶; शौ ४, ९, ५; ¶प्राप्नोति तै २, १, ५, ४; ३,१,१; ५, ३, १०, २; ७, २,७,४; मै १,१०,१३; प्राप्नोति ¶काठ १३, ५;६[२]; ३०,२; ३६, ७; १०; ३७, २; ¶क ३५, ८; ३६,६; ४६,६; पै ८,३,५; १९, ४४, २; ¶प्र...आप्नोति तै १, ७, ४,६; ६,७; २,६, ६,५; ६, १, १०,३; ३,८,३; ७, १, १०, २; २,८,७; मै ३, २,७; ३, ३; ४,१;८,५; ४, २,१;२;९; १०; १४; ५,५; काठ ९,१२; १३,३; २७, २; २९, १०; ३४, ७; क ४२, २; ४६, ३; प्राप्नुवन्ति तै ७, ४,५, २¶; प्राप्नोषि शौ ४, १९, २; पै ५, २५,२; ¶प्राप्नोत् तै ७, १,१०,२; मै ३, ८, १०; १०,३; ¶प्राप्नुताम् तै २, १, १०,१; काठ १३,६; ¶प्राप्नुवन् तै ६, ३,१, ३; मै ३, ८, १०[२]; काठ २६, १; क ४०, ४; ¶प्राप्नुयात् तै २,१, ५, २; ७, २,७,३; मै २,४,५; ५, ८; काठ १३, ३; ५; ३०,२; क ४६, ६; प्र(आप्नुयाम)[b] ऋ ८, ४६,१८. प्राप ¶मै ३,२,७; ९,१; ४, २, २; १०; पै १६, १०६, ७; ¶प्रापुः मै १,१०,१२; काठ ३६, ६; प्र...आप्स्यथ तै ६, ३, १, ३¶; प्रापत् शौ १,३०,१; ११, १, २२; १४,२, ६९[४]; १७, १, २९; १९, २०, ४; पै १,१४,१; १०८,४; १८, १३,९[४]; ३२,१२; १९, १६, ५[c]; प्रापन् शौ १७, १, २८; पै ८, ८,६; १८, ३२, ११; प्रापम् शौ १२, ३, ४५; पै १७,४०,५.

¶प्रापयति काठ १३,६; २३,९; ३२,१; ¶प्रापयेत्[d] काठ ६,२[२]; क ४,१[२].

प्रापिपत् मै ३,६,४¶.

¶प्रेप्सति तै ५,४,३,१; मै ३, ६,८; काठ २१, ६[२]; क ३१, २१[२]; ?प्रेप्सति[e] तै ५,४, ३, १; प्रेप्सन् तै ३,५,१,२¶.

प्रा(प्र-आ)प्त- -प्तः शौ ९, १२,२२; पै १६,१३९,२३.

प्रा(प्र-आ)प्ति- -प्तिः शौ ११, ९, २२; पै १६,८४,२.

प्रा(प्र-आ)प्तुम् तै २,१,५,२¶.

¶प्रा(प्र-आ)प्य मै १, ७,२; ३, ९, १[२]; ४, ८, २; काठ ८,१५; क ८,३; पै ७,१९,५$.

¶प्रे(प्र-ई)प्सत्- -प्सन् तै ६, ४, ५, ६; मै १, ७, २[२]; काठ ८, १५[२]; क ८, ३[२]; $शौ १०,७, ४[२]; $पै १६,९७,२ϕ; ९८, १; १७, ७, ५[२]; -प्सन्तः तै २,३, १,४.

प्रेप्सन्ती- -न्ती शौ १०, ७,६; पै १७,७,६; -न्तीः शौ १०,७, ४;६;३७; पै १७,७,५;६;१०,८.

प्रा(<प्र)√प्याय्, प्राप्यायताम् पै ५, ७,१०[f]; प्राप्यायस्व पै ५,७,७.

प्रा(प्र-अ)यु-, १-२प्रा(प्र-आ)यण-, प्रायणीय- प्रे(प्र√इ) द्र.

प्रायस्[g] (>श्)* > प्रायश्-चित्त[h]- -त्तम् पै १८,३,९[i].

प्रायश्-चित्ति[j]- काटपुष्पि ३५;

---

*आज-भृष् > नैप्र. यनि. (वैतु. पा १,१,३७ [मूलतः] अव्य. इतीव, अभा. <प्र√अद् [भक्षणे] इति, <प्र √अन्द् [बन्धने] इति च, PW. प्रभृ. <[प्र>]प्रा + दुर्- [द्वार-] इतीव ?)।

[a]) नाप.। प्रास. समासान्तः अच् प्र. उसं. (पा ५, ४,८५) प्रकृतिभावश्च (पा ६,४,१६९)।

[b]) तु. वें. सा.।

[c]) सपा. शौ १,२०,१ विदत् इति पाभे.।

[d]) सपा. मै १,८,२ अभिप्रोक्षेत् इति पाभे.।

[e]) स्वरः ? प्रे (प्र-ई)प्स° इति भवेत्।

[f]) पाभे. पृ २१८२ *p* द्र.।

[g]) नाप. (*दण्ड-देय-)। <√*प्रि [देये]। शेषं *h* टि. द्र.।

[h]) भाप., नाप. (विनिष्कृति-, दण्ड-निर्यातन-)। वस. उप. (√छृद् [*निर्यातने] > भावे) *छृत्- > नैप्र. यनि. [वैतु. अभा. PW. [प्र√इ>] *प्राय- > °यस्- + (√चित् [चिन्तने] ?>) चित्त- > यनि. [पागवा ६,१,१५७] इति, WAG ([२,१८] C [तु. ORN १०,१०६,२]) पूप. प्रीत्यर्थे <√प्री इति ?]।

[i]) सपा. °त्तम् <> °त्तिम् इति पाभे.।

[j]) = प्रायश्चित्त-। उप. क्त्यन्तात्रे विशेषः। पपा. नाव-ग्रहः (वैतु. भा. कस. पूप. प्राय- [अपचार-] इति)।

–त्तिः ¶तै ३,१,२,२; ४,१, ४; ५, १,९,३; ३, १२,१; ¶मै १, ४, ८§; १३[६]; ८,३[४];७; २, १, ४; ¶काठ ६, ३[३]; ६[३]; ११, ५, २३, ६; ७[२]; ३२,४; ३५, १६[५]; १७[३]; १८[५]; १९[३]; ¶क ४, २[४]; ५[३]; ३६, ४[२]; ४८, १४[५]; १५[३]; १६[५]; १७[३]; पै १६,११९, १-३; –¶त्तिम् तै २, १,२,२;४;४,१; ८, १; ३,१०, १; ३, २, २; मै १, ४, ८§; १२; २, २,७[४]; ४, ५; ३,४,७[२]; ६, ६[२]; ४, ६, २; काठ ६, ५; ११,५; ३२, २; ४; ३५, १६; क ४, ४; ४८, १४; शौ १४,१,३०§[a]; –¶त्या काठ ३५,१६; क ४८, १४; –त्यै मा ३९,१२; का ३९, ९, २; मै २, ३,१[३]¶; ¶काठ १३, १०; २७, ९; ३५, १६; क ४८,१४¶.

प्रा-यास- प्र√यस् द्र.

प्र(प्र-आ)युस्[b]– -युः मै १, ५, ४; ११.

प्रायोग[c]– -गा ऋ १०, १०६,२.

प्रा(प्र√*अ)र्, प्र···इयर्ति ऋ ७,६१, २; ६८, [(६, ६३, ७)३[d]]; प्र···इयर्ति ऋ ५, ४२, १४; †प्र···इयर्मि ऋ ३,१९,२; १०, ४,१; १०४, ३[e]; ११६, ९; १८८,२; तै २, ५, १२, ४; शौ २०, २५, ७; ३३, २; †प्र··· इयर्मि ऋ ३, ३४, २; शौ २०, ११,२

प्र···आरुः ऋ ३, ७, १; प्र··· आर्त ऋ ४,१,१२; †प्रा(प्र-आ)रन् ऋ १, ४९,२; कौ १, ३६७; जै १, ३८, ८; प्रो(प्र+उ)आरत ऋ १, ३९,५.

प्रा(प्र-आ)√रभ्, प्र···आरभामहे ऋ ६,५७,५[f].

प्रा(प्र√अ)र्च्, †प्र···अर्चन्ति ऋ ३, १२, ५; मै ४, ११, १; कौ २, ९२५; १०५३; जै ४, २२, ८; प्र···अर्चन्ति ऋ १, १६६,७[g]; प्र···अर्चान् ऋ ४,५५,२; प्र··· अर्चन् ऋ ७, ४३, १; †प्र··· अर्च, >र्चा ऋ ३, १३, १; ५, ५२, ५; ८५, १; ८[h], ४९, १; ६९, ४; खि २, ५, १; ३, १,१[h]; काठ १२,१५;कौ[h] १, १६८; २३५; २, १६१; ८३९; जै[h] १, १८, ४; २५, ३; ३, १५, ९; शौ[h] २०, २२,४; ५१, १; ९२,१; †प्र···अर्च, >र्चा ऋ ५,२२,१;५२,१;६,१६,२२; ६८, ९; ८,५०,१; १०, ५०,१; खि ३, २,१; मा ३३, २३; का ३२, २,६; काठ७,१६; शौ २०, ५१,३; प्र(अर्चा) खि २,४,२[1]; †प्रा(प्र-अ)र्चत ऋ ८, ६९, ८; ९२,५[h]; कौ १,३६२; जै १,३८, ५; शौ २०, ९२, ५; †प्र··· अर्चत,>ता ऋ १, १०१, १; १५५, १; ३,५१, ४[h]; ७, ५८, १; ८,१, ८; ८९, ३; मा ३३, ९६; तै १, ७, १३, ५; कौ १, २५७; ३८०; जै १, २७, ५; ३९,११; ४,१०,६; २३,२; प्रो (प्र-उ)अर्चत>ता ऋ १०,१३३, १; मै ४,१२,४; कौ २,११५१; जै ४, १, ४; शौ २०, ९५, २; प्रा(प्र-आ)र्चत् ऋ १,१२०,३.

*φ*प्रा(प्र-अ)र्चत्- -र्चन् ऋ ३,३१,८.

प्रार्च्(प्र√ऋच्), प्र···ऋच्यते खि ५, ३,१.

प्रार्ज्(प्र√ऋञ्ज्), प्र···ऋञ्जन्ति ऋ ३,४३,६.

?प्रार्थः[i] शौ ५,२२, ९; पै ५, २१, ७; १३,१,१४.

---

[a]) पाभे. पृ २२३६ *i* द्र.।

[b]) विप. ([भ्राजमत्-] अग्नि-)। <प्र√इ [*भ्राजने]। गस. उप. स्वरः (तु. पपा. [द्वितीये स्थले] सस्थ. वि-चक्षुस्- इति च; वैतु. पपा. [प्रथमे स्थले] प्र-आ॰ इतीव?)। सस्थ. उरुकु- = उरु- + (√ रुच् [दीप्तौ]> कर्तरि) *रुकु- > उस. *उरु-रुकु-> नैप्र. यनि. इति कृत्वा पृ ९७२ *f* कश्चिच्छोधः द्र.।

[c]) नाप. (*सज्जा-धारिन्- [भूषणाऽलङ्कृत-]) । व्यु.?। पपा. नावग्रहः । *भ्राज्–(भूषण-)+(√भज् [सेवने]> कर्तरि) *भाग- > उस. *भ्राज-भाग- > नैप्र. *प्राय-वाग- > यनि. । 'श्वात्र्या शासुरा (दीप्तिमन्तौ [सन्तौ अश्विनौ]) प्रायोगा (लक्ष्येते)' इति वा. (वैतु. वें. सा. ORN. = अनुडुह्- इति कृत्वा < प्र √युज् इति, GW. ?WAG[२,१८८] = भोजनार्थं गतिमत्- इति कृत्वा प्रयस्- + [√गा>] ग- > *प्रयो-ग- > तद्धिते प्र. यनि. इति, ORN [पक्षे], MW. = पूर्व्यर्थं गतिमत्- इति कृत्वा [√प्री>] प्रायस + [√गा>] ग- >यनि. इति ?)।

[d]) तु. सस्थ. टि. परि। [e]) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[f]) तु. स्क. GW.; वैतु. सा. अन्यथा दर्शकः।

[g]) तु. वें.; वैतु. सा. GW. प्र स्वाअ. इति। एतदनु √अर्च् इत्यत्र शोधः द्र। [h]) तु. सस्थ. टि. अभि।

[i]) पाठः? (प्र√अर्थ >कर्मणि क्ते) प्राऽर्थित- (विप. [स्तुत-, याचित- ?अर्दित-] तक्म-ज्वर-)> -तः इति शोधः (तु. छन्दः, भा. सा [तैआ ३, १४, २]; वैतु.

प्रा(प्र√अ)र्दृ>अर्दि, प्रा(प्र-अ)र्दयः ऋ ६,१७,१२.

प्रार्धृ(प्र√ऋधृ); ?प्रार्ध्नुवन्ति[a] पै २, ५७,३.

प्रार्धीत पै १३,१४,१६.

?**प्रार्धे**[b] काठ २५, ३; क ३८,६.

प्रा(प्र√अ)र्पृ>र्पि, ¶प्रा(प्र-अ)र्पयति मै ४, १, १[३]; काठ ३०, १०[२]; ¶प्रार्पयति मै ४, १, १; काठ ३०, १०[४]; प्रार्पयति ¶क ४६, ८[६]; प्रार्पयतु मा १, १; का १, १, १; तै १, १, १, १; मै १, १, १; ४, १, १; काठ १, १; ३०,१०; क १,१; ४६, ८.

†प्रा(प्र-अ)र्पण[c]– -णः ऋ १०, ४५, ५; मा १२,२२; का १३, २,५; तै ४, २, २,३; मै २,७,९; काठ १६,९.

प्रा(प्र-अ)र्प्य>र्प्या ऋ १, ११३,४.

प्रा(प्र√ऋ)र्षृ (गतौ), प्र···अर्षति ऋ ९,१६, [४[d] (१७,३; ३७, १)]; २०, [१[e] (३८,१)]; ३४, [१, (६७, ४)]; प्र···अर्षन्ति ऋ ९, ६६, [(२, ४).१३]; ८६, १; †प्र···अर्षसि ऋ ९, ४४, [१ (६६, १३)]; कौ १,५०९; जै १, ५२, १३; प्र···अर्षत[f] ऋ ९, १०७,१५[g]; प्र···अर्ष,>र्षा ऋ ९, ६३, [१६[h] (६, ३; ५२, १, ६४,१२)]; कौ२,२०७‡[f]; जै ३, १९, २‡[f]; प्र प्र···अर्ष ऋ ९, ९,२; कौ २,२८७; जै३,२४,२.

प्रा(प्र√अ)र्हृ, प्र···अर्हिरे ऋ १०,९२, ११.

प्रा(प्र√अ)व्, प्रा(प्र-अ)वति मै १, ८, ८¶; प्र···अवथः शौ ४, २९, १; २;५;६; पै ४, ३८,२; ४; प्रा(प्र-अ)वतु ऋ १०, १००, १; पै १०,६,८; †प्र···अवतु ऋ ६; ६१,४; ८,१,१६; १०,९२,१३; १०२, १; १०३, ७; खि ५, ५, २[२]–४[२]; ८[२]; १०[२]; ११[२]; मा १७,३९; का १८,४,७; तै १,८, २२, १; ४, ६, ४, ३; मै २, १०,४; काठ १८,५; क २८,५; कौ २,१२०५; शौ १९, १३,७; पै ७,४,७; प्र(अवतु) खि ५, ५, २[२]–४[२]; ८[२]; १०[२]; ११[२]; तै २, ५, १२, १†; प्रा(प्र-अ)वताम्[i] मा १३,३५; का १४, ३, ९; मै १, ८, ८; प्र···अवताम्, प्र (अवताम्) खि ५, ५, ५[२]; प्रा (प्र-अ)वन्तु ऋ १, १२७,२; ५, ४६, ७; मा १८, ७६; का २०, ५,९; मै ४,१३,१०†; काठ ३९, १५†; कौ २, ११६४†; शौ ३, २३,६; ४, १५, ९[j]; ७, ५१, १†; पै ३, १४, ६; प्र···अवन्तु ऋ ६;६९,२; खि ५, ५,६[२];७[२]; ९[२]; तै ४, ७, १५, ४; ५; मै ३, १६,५[२]; काठ २२, १५[२]; शौ ४, २७,१; पै४,३५,१; प्र(अवन्तु)ऋ ६,६९,२; खि५,५,६[२]; ७[२];९[२]; प्रा(प्र-अ)व ऋ १,४९,२; १०२, ३; ८, २३, १२[k]; ३६,२; १०, ३८,१; ८०,७; शौ १३,१, ४३; पै २,३२,३; १८,१९,३; †प्र··· अव ऋ ६, ४१,५; ८, ६, ३२; ६०,१०; ८०, ४; कौ २, ८९५; जै ४, १४, २; प्र(अव) ऋ ६, ४१, ५; †प्रा(प्र-अ)वतम् ऋ १, ३१, [८; ९,६९,१०; १०, ६७, १२]; ११७, २३; ८, ८, २१; ८५,९; मै ४, ११, १; शौ २०, ९१, १२; †प्र···अवतम् ऋ ८, ३५, ११; ५७,४; खि १, ४,५; †प्रा(प्र-अ)वत[l],>ता ऋ १०, ९७,१४; मा १२, ८८; का १३, ६,१४; तै ४, २, ६, ३; मै २, ७, १३; काठ १६, १३; क २५, ४; पै १२, ६, ५; प्र···अवत

पपा. प्र-अर्धः इति, तदनु W. < प्र√*अर्द् [गतौ] इति [तु. सा (तां ११, १,६ = जैमि २, १२ [यत्र C. प्रार्ध्य– इति प्रकल्पुकः])]। शेषम् वैप २, ३खं. द्र.।

[a]) प्रो॰ इति पाठः ? यनि. शोधः।

[b]) पाठः ? (परार्ध- [नाप. = परम-पद-] > भावे *परार्धमय- > नैप्र.) *परार्ध्य- [प्रकर्षातिशय-] >[सप्त१] -र्ध्ये इति शोधः (तु. मूको. ?प्रादूर्ध्वे इति, ?प्रार्ध्वे इति BW.शोधश्चोपेक्ष्यः)।

[c]) विप. (अग्नि-)। गस. उप. कर्तरि कृत्।

[d]) तु. GW.; वैतु. सा. अनुपसृष्टम् इति।

[e]) पाभे. पृ २११२ *b* द्र.।

[f]) सपा. प्र···अर्षत <> प्र···अर्षा इति पाभे.।

[g]) तु. सा.; वैतु. GW. प्रहिन्वानः इति। एवम् √अर्ष् इत्यत्र शोधः द्र.। [h]) तु. पृ ६०४ *e*, GW. च; वैतु. सा. प्र···आ···अर्ष इति।

[i]) = सपा. माश ७, ५,१,३१ आश्रौ ३,१२,२३ भाश्रौ ९,१३,१ माश्रौ ३,३,१ वाश्रौ १,४,३,३;२३ हिश्रौ १५, ३,१० अप्राय ५,१। तैब्रा १, ४,४,९ आपश्रौ ५,११,६; ९, ९,१ तु समिन्धाताम् इति पाभे.।

[j]) पाठः ? प्लवन्तु इति शोधः (तु. सा. प्लावन्तु [<प्रा√अव्] इति ?)।

[k]) तु. सस्थ. टि. आ। [l]) पाभे. पृ २१६४ *a* द्र.

ऋ ७,५७, ५; प्रा(प्र-आ)वत् ऋ १,३६,१७; १३०,८; ४,१६,७; ६, २०, ६; ७, ३३, ३; ८४, [५(६७, ६) ८५, ५]; ९, ९२, ५; १०, १५०,५; शौ २०, ७७, ७†; †प्र···आवत् ऋ १, ६१, १५; ३,३४,९; शौ २०, ११,९; ३५, १५; प्रा(प्र-आ)वन् ऋ ३, ३०, १०; †प्रा(प्र-आ)वः ऋ १, ४ [८; १७६, ५]; ३३, [१४ (१७४,५; ६,२६,४)]; ४, ३०, ६; ६, २६, ५; ७, १९, ३; ८, ६३,८; १०, ५४, १; १७१, १; शौ २०, ३७, ३; ६८, ८; प्रा(प्र-आ)वः[a] ऋ ८, ३, १२; [४९-५०, ९]; खि ३, १-२, ९; †प्र···आवः ऋ १, ३३, ७; २, १५, ९; ७, १९, ३; शौ २०, ३७,३; प्रा(प्र-आ)वतम्[a] ऋ १, ४७, ५; प्र···आवतम् ऋ ७, ८३, ४; प्र···आवतम् ऋ १, ११२,५[b]; १३; २३; ७, ८३,६; प्र(आवतम्) ऋ १, ११२, २३; प्र···अवेः ऋ ८,२१,१२. प्र···आविथ ऋ १,५१,५;८,३६, [७;३७, ७]; प्र··· प्र···आविथ ऋ ८, ३७, १; प्र···अविष्टु ऋ १०, २६, १; †प्र···अविषत् ऋ १,८१,१[b]; मै ४,१२,४; कौ १, ४११; २, ३५२; जै १, ४०, ३; ३, २९, ९; शौ २०, ५६, १; प्रा(प्र-आ)वीत् ऋ ७, २०, २; प्र···आविपुः[c] खि ५, २२, ४; मा २३,२९; का २५, ६,९; शौ २०, १३६, ४; प्रा(प्र-आ)वीः मा ३७,१८; का ३७, ३, ५; मै ४,९,६[d].

†प्रा(प्र-अ)वितृ- -ता ऋ १, १२, ८; २३,६; ८७, ४; ३, २१, ३; ८, ९६, २०; मा ३३, ४६; का ३२, ४, ३; मै ४, १२, ५; काठ १६, २१; कौ २, १४५; १९५; जै ३, १४,६; १८,२; -तारः ऋ ८, २७,२.

प्रा(प्र-अ)वी[e]- -वीः ऋ ४, ९,२; काठ ४०, १४†.

?प्राव[f] जै ३, २९,५‡.

प्रा(प्र-अ)व√क्रन्द् > न्दि, प्र[g]··· अवचक्रदत् ऋ ९,७,[३[h](१०७, २२)].

†प्रावण[i]- -णेभिः ऋ ३, २२, ४; मा १२,५०; का १३, ४, ६; तै ४, २,४, ३; क २५,२.

प्रा(प्र-अ)व√लिज्, प्र···अवनेनिग्ध[j] शौ ९,५,३; पै १६,९७,२.

प्रा(प्र-अ)व√यम् (नियमने), प्र··· अव···अयंस्त[k] ऋ १,५६,१.

प्रावरेय- १प्रवर- द्र.

प्रावर्ग- प्र√वृज् द्र.

प्रा(प्र-अ)व√सो, ¶प्रावस्यति मै ३,

---

a) प्र, आ॰ इति पपा. शोधार्हः।

b) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

c) धा. प्रवेशने वृत्तिः। =सपा. शांश्रौ १२,२४,१। लाश्रौ ९,१०,६ तु प्र···आजिपुः इति पाभे.।

d) प्रावीः (तु. सपा. तैआ ४, ७, १) इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. पपा. मा. का. सपा. माश १४,१,४, ८ च)। e) विप. (अग्नि-)। गस. उप. कर्तरि ईः प्र. (पाउ ३,१५९)।

f) पाठः ? (प्र√अव् [*दीप्तौ] > अधिकरणे क्विपि ऊठि वृद्धौ [पा ६, ४, २०; १,८९]) *प्रौ- (दिव्-) प्रावः [प्र३] इति शोधः (तु. सपा. ऋ ८,७०, ४ कौ २, ५०६ द्यावः इति पाभे.)। यद्वा लैवि. इति कृत्वा द्यावः इत्येव शोधः स्यात् ?। सस्थ. ?क्षामैर् > (क्षामन्- >) क्षामभिः इति शोधः। सपा. कौ. अपि ?क्षामीर् > क्षामभिः इत्येव शोधः। पृ ११८९ *d* अयं विशेषः द्र.।

g) तु. सा.; वैतु. PW. GW. गत्यभावः।

h) पाभे. पृ २११५ *f* द्र.।

i) स्वरूपम् ? प्र॰ इति पपा. सांहितिको दीर्घ. इति ऋप्रा ९,५०(तु. पृ २२०३ *c* पाभे.)। वें. (अग्निचित्यायां) खन्यमानैः (अग्निभिः) इति, सा. [ऋ.] नाप. (खनित्र-) सत् < प्र√वन् [संभक्तौ] वा <√प्रु इति वा, [का.] = मनस्- इति च (तु. म.), उ. भाप. (गमन-) < √प्रु इति, GRV. Gri. प्रवण- (तत्रभवीये अणि) > यनि. इति। वस्तुतः विप. ([ज्वालावत्-] अग्नि-)। भ्रा(ज्->)ड्- + वनच् प्र. > भ्राड्वन्- > नैप्र. यनि.। 'ज्वालाभिर्भ्राजमानैर् अग्निभिरिति' वा. इति मतम्।

j) तु. PW.; वैतु. WI. गत्यभाव इति।

k) 'इन्द्रः पानार्थं चम्रिषः (मुहुर्मुहुः) प्रोदयंस्त प्र-अव-अयंस्त च (ततश्च) रथमावृत्य महे पाययते' इति वा. द्र.। अवोदोः प्रतिलोमार्थयोः नि. युगपदेकवाक्येऽसंभवादिति (तु. ?GRV. अव [अपारीत] इति प्रोदयंस्त इति च वाक्यद्वयमनुजानानोऽर्थं नदीयः स्पर्शुक इव; वैतु. वें. प्रोद॰ इति, अव [स्थित-] इति च क्रिड. इति, स्क. अव···उदयंस्त, प्र···पाययते इति, सा. प्र···अव··· उदयंस्त, प्र···उदयंस्त इति, PW. GW. अव तुस्य इत्यस्य स्थाने अवतस्य इति शोधुकाः [वैतु. GRV.]।

४,२[a]; ६,१; काठ २१,११.

प्रावाहणि- २प्रवाहण- द्र.

प्रा(प्र-आ)√वृ(आच्छादने)>प्रा-वृत्य शौ ११,१०,१५; पै १६,८६,५.

?प्रावृत्याहुः[b] पै १९,२,३.

प्रावृत- प्र√वृ (आच्छादने) द्र.

प्रावृष्- प्र√वृष् द्र.

प्रावेप(वप्रा.)- -पाः ऋ १०,३४,१[c]; -पौ मै ४,४,८[d].

प्रा(प्र√अ)श्(व्याप्तौ), प्र···अश्याः ऋ ५,४२, १; १४[e]; [(४१,८)१६]; प्र···अश्याम् ऋ ३,५७,२. प्र···अश्नोति ऋ २, २४, ८; प्र···अश्नवन् ऋ ८,९०,६; कौ२, ७६२†; प्र··· अश्नोतु ऋ १,१७, ९; †प्र···अश्नोतु, †प्र(अश्नोतु)[२] ऋ ३, ५१,१२; कौ २, ८९; जै ३,९,२; †प्र···अश्नुवन्तु ऋ ६, २३,८; ७४,१; मै ४, ११, २; काठ ११, १२; प्र(अश्नुवन्तु) ऋ ६, २३,८. प्र···आनशुः ऋ ५, १०, ३[f]; प्र···आशत ऋ ३, ४५, ३[1;g]; कौ २,१०७०†.

प्रा(प्र√अ)श्(भोजने), ¶प्राश्नाति मै १, ४, ६[२]; ८, ५[२]; १०, ९; ११, ७; ¶प्राश्नाति तै १, ७, ५, २[२]; २, ६, ८, ७; मै १, ४, १२[२]; ३,१०,३; प्राश्नाति ¶काठ ६, ५; १४,८; ३२,२[४]; ३७, १; क ४, ४¶; पै ९, २१, १-१२; १६, १२४,१-११; १२५, १-५; ¶प्राश्नन्ति तै २, ६, ८, २[२]; ३, ४, ८, ७; मै १, १०, ९; प्राश्नन्ति ¶तै १,७,१,४; २,६, ८, ३; ३, १, २, २; शौ ८, ७, २५; प्राश्नन्ति काठ ३६, ४¶; पै १६, १४,४; प्राश्नामि मा २, ११[h]; का २,३,५; तै २, ६,८, १[२]; २[२]; ६; पै ९, २१, १-१२; १६,१२४,१-११; २०, ३६,३[२], प्राश्नातु काठ १३,१५; प्राश्नीताम् पै ५, १४; ४; २०, ३६, ४; प्राश्नन्तु शौ १२, ३, ३२; पै ५, १४, ८; १४,३, २३; १६,७१, ९; १७, ३९, २; प्राशान ऋ १, १७०, ५; ३,२१,१; मै ४,१३, ५†; काठ १६, २१†; शौ ११,७, २; पै ४, ४,२; प्रा(प्र-आ)श्नात् तै ६,५,६,१[२]¶; प्रा(प्र-आ)श्नन् शौ ११, ४,१-१८; पै १६, ५६, १-१८; ¶प्राश्नीयात् तै ३, ४, १, ८[२]; ६,५,११,४; काठ २२,१३; ¶प्राश्नीयात् तै २, ६, ८, १; मै ३, १०, ५[२]; प्राश्नीयात् ¶काठ २९,१[२]; २[२]; ३६, ४; ¶क ४५, २[२]; ३[२]; पै ९, २१, १[२]-१२[२]; १६, १२४, १[२]-११[२]; ¶प्राश्नीयुः तै ५,७,३,४; मै १,६,८. प्राशिष्यामि तै ६, ५, ६, १¶; प्रा(प्र-आ)शीत् शौ ११, ३, ३१; पै १६, ५७,१-१६; १७[२]; १८; प्राशिषुः पै १६, ५७, १८; प्रा(प्र-आ)शीः शौ ११, ३, २८; २९; ४, १-१८; पै १६, ५५, १[२]-१८[२]; ५६,१-१८; प्रा(प्र-आ) शीः३ शौ ११, ३, २६; २७; प्रा(प्र-आ)शिषम् शौ ११, ४, १-१८.

प्राशव्य[i]- -व्याँ![j] ऋ ८, ३१,६.

प्रा(प्र-अ)शित- -तम् तै २, ६, ८, ७¶; पै १९, २०, ७![k];

a) प्रावसति इति पाठः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्, काठ. च)।

b) पाठः? (प्रा√वृ [गोपने]>ल्यपि) प्रावृत्याऽ(थ>) था मकाम् (=माम्) इति त्रि-पदः शोधः (तु. सप्र. शौ ६,४,३ प्रावतं नः इति पाभे.)।

c) नाप. (*पाशक-, अक्ष-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। (√वृध्>*व्राध् [भाग्ये]>कर्मणि) *व्राध्- (दैव-) +(√*विप् [लक्षणे, ज्ञाने]>करणे)* वेप्- > उस. *व्राध्-वेप्- > नैप्र. यनि. (तु. [अर्थांशे] प्रा(<प्र)-वेप- (<√विप् [कम्पने] कर्तरि कृत्) इति कृत्वा वें. सा. BW. प्रभृ., वैतु. GW. विप. इति)। वा. सस्थ. बृहत्- >?बृहतो इत्यत्र टि. द्र.।

d) नाप. [आदर्श- (तु. प्राकाश-[तु. भा. तैब्रा ३,८,२, ३])]। व्यु.?। (प्रत्या √*विप् [दर्शने]> करणे) *प्रत्यावेप्- > नैप्र. यनि.। e) अनुपसृष्टम् इति GW.?।

f) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

g) पृ ४८१ आशत इति नेष्टम्।

h) पृ ४९४ अश्नामि इति नेष्टम्। i) नाप. (अन्नादि-)। व्यु.?। *प्राशितव्य- > नैप्र. *°श्यव्य- >यनि. (तु. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. सा [पक्षे] *प्राशु-> °शव्य- इति, GRV. < प्र√अश् [प्राप्तौ] इति च?)।

j) °व्याँ इतः <*°व्याऽयतः (प्रपु२ <√अय्) इति कृत्वा यनि. रूपं = न. द्वि३ (वैतु. पपा. प्रभृ.= °व्यान् इति कृत्वा पुं. द्वि३ इति?)।

k) पाठः? अप्रा° इति शोधः (तु. मूको., सपा. शौ ६, ५०,२ असंस्थितम् इति पाभे. [तु. W.] च)। 'यथा होत्राऽभुक्तं सद् हविः देवा उपाददते, एवं यूयं वृकणजिह्वां उपाददध्वम्' इति वा. शोधः।

प्राशितासः पै १९,४२,१०.

प्रा(प्र-अ)शितृ- -ता पै १६, ५३, १८; -तारः शौ ११, १, २५; ३२; पै १६,९१,५; ९२,२.

प्रा(प्र-अ)शित्र[a]- -त्रम् तै २, ६,८, ७; मै २,५,१¶[b]; -त्राणि काठ १३,१¶[b].

प्रा(प्र-अ)श्नत्- -श्नन्तम् तै २, ६, ८,६¶; पै १६,१२६,१-३.

प्राश्नती- -ती शौ ६,१३३, २; पै ५,३३,२.

प्रा(प्र-अ)श्य तै २,६,८,५¶.

¶प्रा(प्र-अ)श्य- -श्यः मै ३,१०,५[४]; काठ २९,२; क ४५,३; -श्याः काठ २९,२[२]; क ४५,३[२].

√*प्राश्(हिंसासंक्लेशनयोः)[c]>प्राश्[d]- प्राशि शौ २, २७, ७[e]; पै २, १६,५.

प्राश- -शम्[f] शौ २,२७,१;१[g]-६?; ७[h]; पै २,१६,४;५; १९, २१, ६; ७[२]; २०,५७, ७; ५८, २.

१प्राशु[i]->प्राशु-षाह्[i]- -षाट् ऋ ४,२५,६.

?प्राशं[j] पै १९,२१,५.

प्राशव्य-, प्राशित-, प्राशितृ-, प्राशित्र- प्रा(प्र√अ)श् (भोजने) द्र.

२प्राशु[k]- -शूनाम् ऋ ८,२२,१६.

प्रा(प्र-आ)√*शुष्(स्तुतौ), प्र···आशुषे[l] ऋ ८,९३,१६[m].

†प्राशू- -शूः[n] ऋ १, ४०, १; मा ३४, ५६; का ३३, २, १९; मै ४, ९, १; १२, १; काठ ८, ४¶; १०, १३; क ६, ९¶;

प्राश्टङ्ग[o]- -ङ्गः तै २,१,३,५¶; -ङ्गम् ¶तै २, १,३,१; ४[२]; ५; -ङ्गाः मा २४,१७; का २६, ४, २; मै ३,१३,१५.

?प्राश्रावयम्[p] ऋ १०,४९,८.

---

a) नाप. (भोजन-)। गस. उप. कर्मणि इत्र (च्) प्र. (पाउ ४,१५३)। b) सप्र. परस्परं पाभे.।

c) = भ्वा. √पृष् > नैप्र. *पृश > यनि. (वैतु. कौसू ३८,२४ सा [शौ २, २७, ७] W. B. प्रमृ. = √प्रच्छ् [प्रश्ने] इति, GW. = प्र√अश् [भोजने] इति च ?)।

d) भाप.। e) प्राशम् इति सा.।

f) नाप., क्रिवि. (तु. पृ २१५१ *g*; वैतु. W. प्राशि इति शोधुकः ?)।

g) सपा. पै २,१६,१ साऽमून् इति विभे.।

h) संस्थ. ?तुस्य>(त्वर् > तुर्- > तृ१) *तुरा *अस्य > तुराऽस्य इति शोधः। सपा. पै २, १६,४ अपि ?दुरस्यतो>तुराऽस्य त्वम् इति त्रि-पदः शोधः।

i) विप. ([शत्रु-नाशन-] इन्द्र-)। उस. पूप. (कर्तरि कृति) = शत्रु-, उप. च कर्तरि < √सह् 'प्रसहने' (तु. पपा. [पूप. अप्रसिद्धेः] नावग्रहः, वें. R. LR. Gri. च पूप. नाप. इत्यत्र सम्मताः; वैतु. निघ २,१७ सा. GRV. पूप. शीघ्रार्थे क्रिवि. इति ?)।

j) पाठः ? प्राशु (शीघ्रम्) इति शोधः (तु. मूको., संस्थ. ?वाग्भारुस्य टि. च)।

k) विप. ([*स्तुति-कृत्-] ब्रह्मन्-)। √*प्राश् [स्तुतौ] + कर्तरि उः प्र. उसं. [पा ३,२,१६८ (वैतु. वें. <प्रा [प्र√अ] श् [भोजने] इति, सा. प्रा [प्र√अ] श् [व्याप्तौ] इति, GW. = क्षिप्र- इति च)]।

l) उपु१ (वैतु. वें. सा. < प्र-आ √अश् [व्याप्तौ] इति, PW. GW. GRV. प्र इति पृथक् स्वाअ. इति कृत्वा क्विप. < आ√श्वस् इति ?, R. प्र-शर्धम् इति योगश्च)। m) सपा. कौ १, २०८ जै १,२२,५ ?प्र-···आशिषे इति पाभे.।

n) विप. ([प्राऽऽगन्तुक-] इन्द्र-)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। वें. स्क. उ. म. = क्षिप्रकारिन्- इति, सा. = प्राशक- इति कृत्वा धा. भक्षणे वृत्तिः, [पक्षे] = हिंसक- इति कृत्वा < प्र-आ √शृ [हिंसायाम्] इति, ORN. <प्र√शू [=√श्वि] इति, GW. MW. नाप. = अतिथि- इति कृत्वा<प्रा (प्र√अ) श् [भक्षणे] इति, PW. °शु- इति प्राति., उ. म. °शु>शू इति च)। प्र-आ√अश् [*प्राप्तौ] गस. उप. ऊः प्र. उसं. (पाउ १, ८०) इति मतम्।

o) नाप. ([*वृद्धश्टङ्गवत्-] पशु-)। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। उ. म. PW. प्रमृ. [संहितादीर्घे] < प्रश्टङ्ग- इति। (√वृध् > कर्तरि) *वृध- + श्टङ्ग- > कस. *वृध-श्टङ्ग- > मत्वर्थे अचि प्र. *वृधश्टङ्ग- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

p) स्वरूपम् ? *प्र-वश्र- (प्र-वशिन्-) > णिजन्ते नाधा. आपुकि √*प्र-वश्रा(पि>)वि>(लङि उपु१) *प्रा(प्र-अ) वश्रावयम् > नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्र, अश्रवयम् इति, वें. सा. GRV. < प्र √श्रु > श्रावि इति, PW. GW. प्रमृ. < प्र √श्रु [?स्रु] > श्रा [?स्रा] वि इति च ?)। 'अहम् (इन्द्रः) तुर्वशं यदुं (च [आत्मीयौ सन्तौ]) शवसा (बल-प्रदानेन) प्राश्रावयम् (प्रवशिनौ अकरवम्)' इति वा। संस्थ. ? अन्यं> -न्यान् इति शोधः। 'अहम् अन्यान् सहः (*प्रतिभटान् सतः) सहसा (बलपूर्वकं) निकरम्,

√*प्राप् (प्राशने) > प्रापित- -तः पै २०, ३६, २.

-?प्राषट्थन्तम्[a] पै २०, ३५, ३.

प्रा(प्र√अ)स् (भुवि), प्र…अस्ति ऋ १, १७३, ६; ७, २०, ५[b]; ८, १०, ३; प्र…सन्ति ऋ ७, ५८, २; ८, १०, ४; प्रा(प्र-अ)सि ऋ ५, १, ८; प्र…असति ऋ १, १२४, ११[c]; प्र…अस्तु ऋ १, १३, ११[d]; ३, ५९, २; ४, २६, ४; ७, ५८, ४; १००, ३; तै ३, ४, ११, ५; काठ २३, १२; प्र(अस्तु) ऋ ४, २६, ४; मै ४, १२, ६¶; प्र…सन्तु ऋ १, ५४, ८; खि १, २, ६[e]; प्र…स्यात्[f] ऋ ८, २, १३; तै २, २, १२, ८; कौ २, ११५४; प्र…स्याम ऋ ७, ४१, ३; १०, २९, २; शौ ३, १६, ३; २०, ७६, २¶; पै ४, ३१, ३; प्र(स्याम) ऋ १०, २९, २; शौ २०, ७६, २¶; प्रप्र…स्याम[g] ऋ १, १५०, ३; प्र…आः ऋ १, १७, ३[h]; शौ ४, ३३, ३; पै ४, २९, ३.

प्र-सत्- -सन्ता ऋ ६, ६२, १.

प्रा(प्र√अ)स् (क्षेपणे), ¶प्रा(प्र-अ)स्यति तै ६, १, ३, ८; मै ३, ९, ४[i]; ¶प्रा(प्र-अ)स्यतः मै ४, ६, ३; काठ २७, ७[२]; प्र…अस्यसि ऋ ५, ८४, २; तै २, २, १२, ३¶; प्र…अस्यथ ऋ १, ३९, १.

प्रा(प्र-अ)स्य ऋ १, १३१, १३; तै ३, ५, ५, २¶; ¶मै ४, ५, २; ८, ५.

प्रा-सच्- प्र√सच् द्र.

प्रा-सह्- प्र√सह् द्र.

?प्रासारेह्य पै ५, २३, ३[j].

?प्रास्माम् पै ७, ८, १.

प्रा(प्र-आ)√स्यन्द् > °न्दि प्र…आ असिष्यदन्त[k] ऋ ९, ६८, १; कौ १, ५६३; जै १, ५७, ८; प्र(आ…असिष्यदन्त) खि ३, १०, ६.

प्रा(प्र√आ)ह्, प्राह तै २, ६, ९, २[i]; ३, २, ७, १[i]; ¶५, २, २[३]; ३; ¶६, १, ४, ३[२]; ५, १०, ३; ¶मै १, ४, ६; ६, १२; ३; ६, ९; ८, ५; १०, २[२]; ४, ४, ६; ¶काठ ११, ६; २३, ५; २६, २[४]; ३७, १७[४]; ¶क ३६, २; ४०, ५[४]; प्र…आह ऋ ४, १९, १०; तै २, ६, २, ५¶; प्राहुः[l] मा २, १२; का २, ३, १०.

?प्राहयाम्[m] पै १६, १४९, ३.

?प्राहिणमिरं[n] पै २०, ४, ६.

?प्राहिणोमि[o] खि ४, ५, २.

प्रा-हृत- प्र√हृ द्र.

प्राह्लादि- प्र√ह्लाद् द्र.

प्रा(प्र-आ)√ह्वे, प्राह्वयन्ति पै १६, ११६, ९[p].

प्रिय- √प्री द्र.

प्रियङ्गु[q]- -ङ्गवः मा १८, १२; का १९, ४, ४; तै २, २, ११, ४¶; ४, ७, ४, २; मै २, १, ८¶; ११, ४; काठ १०, ११¶; १८, ९; क २८, ९; -ङ्गुः मै २, १, ८¶.

¶प्रैयङ्गव[r]- -वम् तै २, २, ११, ४;

नव-नवतिं (च) आधतः (*विरोधिनः सतः) वक्षयम् (*अहनम्)' इत्युत्तरार्धस्य वा. च द्र.।

[a]) पाठः? प्रा (< प्र) √*षद् (= √सह्) > प्राषद्वयत्- (शत्रु-) > -द्व्यन्तम् इति शोधः।

[b]) तु. वें. सा. PW.; वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[c]) तु. वें. GW.; वैतु. सा. यनि. क्विप. अ-सत्- > -सति[सप्त१] इत्येवं नामीभावयतः (तु. PW.) प्र(भासते) इति किउ. [पक्षे] प्र-केतुः इति योगश्च।

[d]) तु. वें. PW.GW.; वैतु. सा. प्रदातुः इति योगः?।

[e]) प्रेषैः इति पाठः? प्रेषः = प्र + इषः इति संस्कर्तुः टि. शोधः। एवं स्थिते प्र-इत्यस्य यनि. योग:

[f]) पृ ५२० स्यात् इति निर्दिष्टं नेष्टम्।

[g]) तु. GW.; वैतु. सा. स्वाअ. इति?। एतदनु पृ ५२२ स्याम इति निर्देशो नेष्टः।

[h]) एषाम् (तु. पपा.) पाठः? *एषाम्(=[√अस्>] आः [इष्->] इषाम्) इति कृत्वा यनि. (वैतु. वें. स्क. सा. प्रमृ. च प्र: स्वाअ. इति [पृ २११३ *h* अंय विशेषः द्र.])। एतदनु पृ ७७६ शोधः द्र.।

[i]) °स्य° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[j]) सपा. शौ ४, १७, ३ विभे.।

[k]) वैतु. सा. आ उपमायां स्वाअ. इति, भ. आ = अभि इति कृत्वा स्वाअ. इति, PW. GW. प्रमृ. आ इत्यसंयोजुकाः। एवं पृ ७३८ आ (*स्यन्दन्ते) इत्यत्र यनि. शोधः।

[l]) सपा. प्राह<>प्राहुः इति पाभे.।

[m]) पाठः? प्रहा- (तु. ऋ १०, ४२, ९) > -हायाम् इति शोधः। [n]) पाठः? (प्र√धिन्व् >) प्राऽधिनवम् इराम् इति शोधः?।

[o]) पाठः? प्राहिणोत् इति शोधः (तु. सपा. खिसा २९, २)। [p]) सपा. शौ ९, ११, ५ उपावैति इति पाभे.।

[q]) नाप. (धान्य-विशेष- [नभा. कंगनी])। व्यु.?। पपा. नावग्रहः (तु. शुप्रा ५, ३७)। < √प्री इति पाउभो [२, १, ४८]। [r]) विप. (चरु-)। तस्यविकारीयः अण् प्र.-

मै २,१,८; काठ १०, ११[२].
?प्रियत् पै २,४०,३.
?प्रियन्ति पै १६, १४८,४.
?प्रियंदवासिततौतिर[a] पै २,८७,५.
प्रिय-मेध-, प्रियातिथि- √प्री द्र.
?प्रियायत[b] पै १९,४९,७.
√प्री (वधा.)>प्रीणि, प्रायि, पिप्रीष,
†पिप्रीहि ऋ ५, ३३, ७; १०, २,१; तै ४, ३, १३, ४; मै ४, १०, १[c]; ४; १३, ७; काठ २, १५; १८,२१; २०,१५.
प्रीणीते ऋ ७, ७, ३; ¶प्रीणाति तै २, ६, ६, ४; ५, ४, ५, २; ¶प्रीणाति तै १,५,२,५; ६,११, ५; ७,३,१; २; ५,२; २, २,५, ४; ५,११,६; ६, ३, २; ६, २; ८-९,१; ३, १,५, २; २, ८, ४; ५, १,१, १; ४,५, २[२]; ३;७,५; ११,४; ५,१०,५[२]; ६;७[२]; ६,४, २; ७,२,५; ३,३; ४, २; ६, १, १,५; २,२,३[२]; ३, ४[३]; ५; ८, ३; ५; ३,१,६; ४,७; ९; ७,३; ४, ५,५; ५,३,२[३]; ४;६, २,१[३]; ३; ११,५; मै १, ४,६[२]; ८, ४; ५[३]; १०,१८; ११,७; ३, १, १; २, ७; ३, ६[२]; १०[२]; ४, ४[३]; ६, ९; १०; ७, १०; ८, ६[२]; ९, ७; ४, १, ५; १४; ५, ५; ८, ३[३]; काठ ६, ४; ७; ८[२]; ८, ३; १३; १०,३; १४,७; १९, ११; २१, ७; ९; २५,७; २६, ४; ९; २७, १; २८, ५[३]; ३१, ३; १५; ३२, १; ३५, १६; १८[२]; ३६, १३; क ४,३; ७[२]; ६, ८; ८, १; ३१, १; ३९;५; ४१, २; ७; ४२, १; ४४,५[३]; ४७,३; ४८,१४; १६[२]; प्रीणन्ति ऋ ९, ७४, ४; तै ५, ४, ५, २¶; काठ ३५, ६†; क ४१, ५¶[d]; ४८, ७†; प्रीणामि तै १, ६,२,३[५]; ११,५; काठ ४, १४[५]; ३१, १५; प्रीणातु तै १, ६, २, ३[३]; काठ ४, १४[४]; प्रीणीताम् तै १, ६, २, ३; प्रीणन्तु तै १,६, २, ३; काठ ४, १४[२]; पै १९, ३०,१२; प्रीणीहि काठ ४०,१२[२]; प्रीणीत ऋ १०, १०१, ७; प्रीणीत तै २, ४, २, १¶; काठ ३, १०; १०, १०¶; अप्रीणात् ऋ ८, २३, १६; प्रीणीयात् तै २,५,११,४[२]¶.
पिप्रिये[e] ऋ ३, ५१, ३; मै ४, १२,३†; प्रियासम् शौ ३,५,४[?f]; प्रेषत् ऋ १,१८०,६.
प्रीणयन्ति खि १,२,९.
†पिप्रयत्[g] ऋ ७,१७,४; ८,३९, ९; तै ३, २, ११, ३; पिप्रयस्व ऋ ८, ११, १०[h]; पिप्रायस्व शौ ६,११०,१‡[h].
अपिप्रेः खि ४, ९,६; ५, ७, ३, ११; मै ४, १०, ३; काठ ६, ८; १९,१३; क ४,७; अपिप्रयम् मा २९, ७; का ३१,१,७; तै ५,१, ११,३; मै ३,१६, २; काठ ४६, २.
†पिप्रीषति ऋ ४, ४, ७; तै १, २,१४, ३; मै ४, ११, ५; काठ ६;११.
पिप्रियाण- -णाः ऋ ७,५७,२.
प्र[i]->प्रेमन्[j]- प्रेणा[k] ऋ १०, ७१,१; तै ५, ५, २, १¶; मै ४, ७,६¶; पै १,५५,२; -मा पै ३, २८, ३[l]; १९, ३४,९; -माणम् ¶तै ५,५,८,२; ७,५,८,१.
प्रेयस्- -यः ऋ १,१४०,११.
प्रेयसी- -०सि तै ७, १, ६, ८; -सी शौ ११, ६, ९; पै १६, २१,९.
†प्रेष्ठ,ष्ठा- -ष्ठः ऋ ५, ४३, ७; ७, ३४,१४; ९७,४; १०, ६१, २३; १५६,५; मै ४,९, ३; काठ १७, १८; कौ २, ८८१; -ष्ठम् ऋ १,१८६,[३; ८,८४,१]; ७, ३६,५; ८, १०३,१०; कौ १,५; २,५९४; जै १, १,५; ३, ४८, १०; -ष्ठा ऋ १, १६९, १; ६, ६३,१; -ष्ठाः ऋ १, १६७, १०; ६, २६,८; -ष्ठाम् ऋ ४,४३,१;

(पा ४, ३, १३९) ञित्स्वरश्च ।
[a]) पाठः ? प्रेन्द्र (=प्र [हे] इन्द्र !), वासोध्तत्- > -ध्ततम् तिर (=प्र + तिर) इति शोधः (तु. तृतीयः पादः)। सपा. कौसू १०७,२ प्रेन्द्रवास उतोदिर इति पाभे. ? ।
[b]) पाठः ? प्रियाय, ते इति द्वि-पदः शोधः ।
[c]) पिपृहि इति पपा. ।
[d]) सपा. काठ २६,७ आप्री° इति पाभे. ।
[e]) तु. सस्थ. टि. आ ।
[f]) सपा. पै ३,१३,४ अहं बिभर्मि इति पाभे. । एवम् श्रियासम् इति w. शोधः रुचिरः ।
[g]) चङि उपोत्तममुदात्तम् (पा ६,१,२१८)।
[h]) सपा. पिप्रयस्व (तैआ १०, २, १ मना २, १ व ४६१ : १७ च)<> पिप्रायस्व इति पाभे. ।
[i]) कर्तरि डः प्र. उसं. (पाउ ५, ४७) प्र-स्वरश्च । पात्र. (६,४,१५७) <प्रिय- इति ।
[j]) तस्य भाव इत्यर्थे इमनिच् प्र. (पा ५, १,१२२) ।
[k]) तृ१ । प्रेमणा > प्रेम्णा > यनि. (तु. भूमना > भूम्ना > भूना [तु. L ५२३])।
[l]) सपा. शौ ६,८९,१ विभे. ।

७,८८,१; –ष्ठौ ऋ १,१८१,१.
प्रिय॒या[a]– -[‡]०य[b] कौ १,३९३;२,
५९७; जै १, ४४, १; ३, ४८,
१३; –यः ऋ १, २६, ७; ७५,
४; ९१, [२; ९, ८८,८]; १२८,
७; १४३,१; १६२,२०; ३,२२,
१२; ४,१७, १९; २५, ५[४]; ५,
१, ९; ३७, [५; १०, ४५,
१०]; ५१,४; ६,१,६; २,७; ७,
२०,८[c]; ६६,५; ७३,२;८८, ६;
८,१९, ३१; ६४, ११; ८७, १;
९८,४[b]; ९,७, [६(५०,३);५२,
२; १०७;६];९५,२; ६२, [२३;
६४, २७][d]; ६४, १०; ७२, ४;
७९,५; ८५,२; ९६, ९; ९७,३;
१०७, १२; १०, १६, ८; २१,
५; २५,१०; ४६,१[e]; १२३, ५;
मा १२, २७[२]†; २५, ४३; २६,
२; का १३, २,१०[२]†; २८, १,
३; तै ३, २, ५, १; †४, २, २,
४[३]; ६,९,४; ७, २,९, २¶; ४,
१९,२; मै २,२,५¶; ३, २[४];७,
९[३]; ¶३,२-३; ७; ६, ९; ७, ३;
¶४, ३, ४; ९;४,३;९[३];१०; ६,
३; ६§; १३, ६†; काठ १,११;
७,९¶; १६, ९[४]†; १८, २०†;
३४, ८¶; ३५, १७†[e]; ¶३७,
३-५; ४४,८; ४६,५; क ५, ८;
४८,१५†[e]; †कौ १,६५[e]; ४८१;
५१९; २, ११८; २७०; ४८३;
७५१; ८८६; ९६९; ११७३;
†जै १,७,३[e]; ५०, ५; ५२, ९;
३, १२,५; २३, २; ३६; ८; ४,
१३, १; शौ २,३६,४; ४, २२,
४[३]; ३७,११; ६,५८, १; १३०,
२; ८, १०, ५; ९, १, ११-१३;
९, १०; १५, ११, ७; १५, ८;
१७,१,२-५; १८,३,७†[e]; ५३†;
१९,४५, ३[२f]; †२०, ४८,२‡[g];
६४,१†; पै २,२१,४; ८६,१-६;
३,२१,४[२]; ९,२१,४;६; ९-१२;
१०,२,७; ८; १३, ४,१६; १५,
४,२[२f];१६,३३,१-३; १८, २२,
११‡[g]; ३०, २; ३; १९,१०,६;
३७,९; २०, १४, ५; –यम् ऋ
१,१२;३; १८, [६; ९, ९८, ६;
१००, १]; २५, १७; ३१, १७;
७१, ९; ७५, २; ११२, २१;
१२८, [८ (५, १,७; ६, १४,२)
७,१६,१]; १४२,[४; ५, ५,३];
१५१,१; १५२, [४ (७, ६१,४;
१०, १०,६; ८९, ७)]; १५४,५;
१६२,२; २, ४, ३; २०, ६; ३,
५,[५; ४,५,८][h];७,७;२३,२;४,
२,८; ४५, ३; ४९, १; ५२, ७;
५,१९,४; २३,२; ४२, २; ८२,
२; ८५, १; ६, १६, ४२; ४४,
१६; ४८, १; ५१, १; ५३, ६;
६८,९;७५, ३;७,८३,२;८,२४,
४[i]; ४६,२९; ५०, ३; ८४, १;
९, २,३; ८,१; १७,६; २२, ५;
३८, ६; ५०, [२ (७, ६; ५२,
२; १०७, ६)]; ६७; २९; ६८,
९; ७१, ६; ७२,३;७५; २;८६,
१०; ४८; १०२, २; १०७, ५;
१०८,८; १०, २२, ३; ५३, ७;
५४, ६; ५५, २; ८४, ५; ८५,
२७; ८६,४; १२;१३; ९६,११;
११२, ४; ११९, ४; १२२, ३;
१३८,२; १५१, २[३]; खि ३, २,
३; २२,४; ४,६,१०[३]; ८,७; ५,
७, १, ५; मा १, ३१; २,६[५j];
१७; ४,३५; ६,११[k]; ८,५०[३];
१५, ३२†; १८, ८; २१, ४०;
२५, २५; २७, ४२†; २९, १;
४०†; ३२, १२†; का १, १०,
४; २,४,५; ४, ८,३; ६, २,६[k];
८, २२,३[३]; १६, ५,१४†; १९,
३, ४; २३,४,१२; २७, १२,२;
२९,५, ११†; ३१,१,१; २,५†;
३५, ३, १०†; तै १, २, ६,१;

---

[a]) विप. (अतिथि-, धामन्-, सदस्- प्रभृ.)। कर्तरि कः प्र. (पा ३,१,१३५)।
[b]) सपा. प्रिय<>प्रियः इति पाभे.।
[c]) =[ऋद्ध-] जन-। धा. ऋद्धौ वृत्तिः (वैतु. अन्ये प्रीतौ वृत्तिरित्येवेति ?)। [d]) पाभे. पृ ८०५ g द्र.।
[e]) =सपा. तैआ ६,३,१;४,२ माश्रौ ३,४,१ आग्निगृ ३,६,६:१९ वौपि १,११:१६। तैब्रा ३,७,१,४ आपश्रौ ९,१,१७ भाश्रौ ९,१,१७ हिश्रौ १५,१,१८ तु प्रिये इति पाभे.।
[f]) पाठः (तु. पै. शंपा. सात.)? अप्रियः इति शोधः (तु. RW., सपा. शौ ८,६,२६ पै २०,५०,७ कौसू ५८,१ अप्रिये इति, मंब्रा १,१,१४ आपमं १,४,११ हिगृ १,१९,७ द्विपद्भ्यः इति च पाभे.)।
[g]) पाठः ? पयः इति शोधः (तु. सपा. ऋ १,२३,१६ RW. Gri.)। [h]) सपा. कौ २,३१३ अग्निः इति पाभे.।
[i]) भाप. (ऋद्धि-)। धा. ऋद्धौ वृत्तिः (तु. पृ १८२० a)।
[j]) सपा. प्रियम् (माश १,३,४,१४ आपश्रौ २,११,६ वैश्रौ ५,९:४ हिश्रौ १,८,२९ च) <> प्रिये (तैब्रा ३,७,६,१० आपश्रौ २,१०,२ वौश्रौ १,१३:३१-३३; १४:२७ भाश्रौ २,९,१६ हिश्रौ १,८,१६ च) <> मै १,१,१२[३]; ४,१,१२ ध्रुवे इति च पाभे.। [k]) पाठः? ध्ये इति शोधः (तु. पृ ३२४७ f)। पाभे. पृ १७०८ n द्र.।

७,१३,२†; ८,२२, १; ¶२, २, ११,५; ३,१०,३$[a]; ५, ७, ४; ६,७,६[२]; ३, १,९,२; ३, ३,१[३]; ३[३]; ११,१†; ५, ११, ५†; †४, ४, ४; ४; ६,६,१; ८,१; ७, ३, १$; ¶५,१,९, ५; ११, १; २, १,२[२]; ६[२]; ३, ४[२]; ३, १०, ३; ११,३[४]; ५,१,३; ¶६, १,७, १; ३,५,४; ६,११,४; ७,४,१२,१; मै १,१,११; २,५; ३,३६;४,४; ९; १०¶; ५,६¶;८; ८, २[२]¶; २, १;८¶;११,३; †१३, ८; ९; ¶३,२,२[३]; ३; ८,३; ११, २$; १६, १†; २$; ३†; ¶४,१,४[२]; १३; ८,३[४]; १०,१$; ३†; ११, २$; १२,१[२]†; †१३,२;९; काठ १,१०; २,६; ४,१६; ५, ४; ६; ६,२¶; ७,६¶; ८, २[२]¶;१७†; १०, ११¶; १२, १५†; १५, १२†; १३;१८, ८; ¶१९, ८; ११[२]; १२[२]; ¶२०,१[३]; ७; २१, ८[२]¶; २४, ७[२]¶; ३०,६; ८[b]; ¶३१, ३[२]; १०; ३२, ६; ७¶; ३९, २[c]; १२[२]†;१५†; ४४, १; ४६,१†; २; ४†; ¶क $१,१०; ११; ४, १;५, ५; ६, ७[२]; २८, ८$; ३१,१[२]; २[२]; ३[३]; ९; ३७, ८[२]; ४७, ३[२]; १०; †कौ १, ५; ३५; ४५; १७१; ४६४$;५५०; २, २६; ५१; ५३; ९९; ३६४; ३८१; ३८९; ४७७‡[d]; ५२८; ५५७; ५९४; ६२८; ६८०; ६९९; ७४५; †जै १, १, ५; ४-५, १; १८,७; ४८, ५$;५६, ८; ३,३,५; ५, १०; १२; १०, १; ३०,८;३१,१;९; ३६, २‡[d]; ४१,४; ४४, ३; ४८, १०; ५२, ८; ५६,८; ५७, ३; शौ २, २८, ५[a]; ३४, २[b]; ३, ५,३;४, ३१, ५†; ६, ४७, २; ७, १५, १; ३०,२; ३३, १; ९, २, २; ११, ६, १०; १२, १, ७[e]; २, ३४[२]; ३, ३२; ४९; ४, ४०[२]; १४, १, २१†; १५, २, ४; १२; १८; २४;६,२; ६;९; १२; १५; १८; २१; २३; २६; ८-९, ३; ११, २;६[२]; ७; १९, ३२,८; ६२,१[३]; †२०, ३२,१;१२६,४; १२;१३; पै २, ३२, ४; ५[३]; ७८, ३; ३, १३, ३; ३२, ३[b]; ३६, ४; ४, १२,५†;५, १२, ३; ६, १०, ७; ८,३,४[f];२०, ३; ९,४, ४; १०, १,९; १२,४, ८; १३, १, १२[g]; १४,१,९; १५,५,३[a];१०, ३†; १६, २१, १०; ७६, २; १२४, १-११; १७,१, ८[e]; १९, १०[२]; ३३, ५[२]; ३९,२; ४०, ९; १८, २, १०†; १९, २९, ११; ४३, ११; २०,४, ८; ७,१; ३०, ५†; ४४, २[२];४६, ४; ५८, ४; ६१, १; —यम्ऽ-यम् ऋ ६, १५, ६; —¶यया तै ५,१, ५, ३; ६, २; २,४, १; मै ३,१,९; १०;२, ६; ७; काठ ७,८; १९,५[२]; २०, १; २१, ३[२]; क ३०,३[२]; ३१,१८[२]; —†यस्य ऋ १, ८७,६; २, २७, [१७; २८,११; २९,७]; ५,६४, ३; १०, १२३, ५; तै २,१,११, २; ४,२,११,२; मै ४, ११, २; काठ ८,१७; शौ १५, ११, ७$; —या ऋ १,४६,१; ६७,३;१०४, ८; १५१,४; १६२,१६; २,४१, १८; ३,४३,१; ५५,१०; ४,५, ४; ५,४३,५; ६,४६, १२; ६१, १०[h]; ६७,२[i]; ३;९; ७,३२,१५; ३६, ४; ५६, १०; ८, २७, ६; ७४, ८; ९, ९,१; १०,९[d]; १२, ८;९७,३८[?j]; १०२,१; १०,४९, ४; ७०, ७; ८६, ५; १३२, ६; खि ५, ७,२, ८[५]; १०[६]; मा २१, ४६[११]; ४७[११]; २५,३९; का २३, ५, ४[११]; ५[११]; २७, १४, १; तै १,६,३,२; ७, १, ४; २, १, ११, १†; ४, २,४,१; ६,९,२† ¶५, १,५,३; ६, २; २, १, २ ४, १; ५,१,७; ६,६, ४; ७, ३ ४; ¶मै १,१,१२[३]$; ४,८; ५, ६; १०; ६,२[३]$; ८, ९; २, ५, ४; ३,१, ९; १०; २, ५-७; ३, ३[२]; ६,५[२]; ७, ५; १६, १†; ४, १, १३$; २,५$; १३; २३; ७, ६; ११, २†; १३, ७[९]$; १४, १०†; काठ १, ११[३]; ७, ८¶;

a) पाभे. पृ १४७४ *g* द्र.। b) पाभे. पृ १३७७ *k* द्र.।
c) सपा. तै ५, ६, १, ३ मै २, १३, १ शौ ३, १३,३ हितम् इति पाभे.।
d) सपा. प्रियम् <> प्रिया इति पाभे.।
e) पाभे. पृ १२७४ *l* द्र.। f) पाभे. पृ २१२८ *d* द्र.।
g) सपा. शौ ५, २२,१४ जुनम् इति पाभे.।
h) *नाप. (नदी-)। धा. वहने वा आर्द्रभावे वा वृत्तिः (तु. महिना- > -नासु इत्यत्र टि.)।
i) आमन्त्रितं मन्वानः सा. चिन्त्यः।
j) पाठः? *प्रियुस्य (यस्य सोमस्य) > नैप्र. यनि. इति कृत्वा = ष१ इति वाऽऽस्थेयं (तु. वें. सा.), छन्दोभङ्गेऽपि मूलाऽऽवर्तनः शोधः स्यादिति वा (वैतु. ORN. Gri. तृ१ रूपमिति GW. न. इति च)। तु. सस्थ. टि. प्रियसासः।

१३[३]; ८, १७†; १३, ४[३]¶; १८, २१[१४]; ¶१९,५[२]; ९; १०; २०, १[३]¶; २१, १०¶; २३, २¶; २४, ५¶; ३२, १[५]; ४६, ५†; क १,११[३]; ६, ३[३]; ¶३०, ३[२]; ८; ३७, ६¶; †कौ १, १७८; ४७६; ५७०; २, २८५; ३६३; ५५४; ७०८[a]; ८११; १०३३; १०७८; †जै १, १९, ४; ४९, १०; ५८,५[a]; ३,२४,१; ३०,६; ४३,१०; ५८,५; ४, ३,६; २७, ८; शौ १०,८,२५; ११, ६, ९; १२, ५; १५; १२, ३, १; २०, १२६, ५†; पै ४, १०, ३; १६, २१,९; १०३,२; १७, ३६, १; —याः ऋ १,२६,७;८२,२[b];८४, ११; ११४, ७; २,३६, २; ३८, १०; ३, ३२,१५; ९, १०१,८; १०,४०, १२; ५५, २; †मा ३, ५१[b]; १६,१५; †का ३,७, १[b]; १७,१,१५; तै १, ५, ४, ४¶; ८, ५,२†[b]; ४, २,४,१; ५,१०. २†; ¶६,२,२,१; ६, ८,२; ¶मै १,७,२[३]; १०,३†[b]; ३,४.४; ७, १०[३]; ४, ५,५; १२, ४†; १४, ६†; काठ ७,१२; ८, १५¶; ९, ६†[b]; २४,९¶;२६,१¶;¶२७, १; २; २९, ७¶; ¶क ६, २$; ८,३;९†[b]; ३८,२; ४०,४;४२, १;२; ४५, ८; †कौ १, ४१५[b]; २, १६९; ३५६; ९६९; †जै १, ४०,७[b]; ३,१६, ७; २९, १३; शौ ७,६३,१; ९,५, ३०; ७, ६; १४, २, ५†; †२०,८, ३; ६७, ४; १०९, २; पै १६, ११६, १; १३२, १२; १८, ७, ५†; १९, २८,१२; २०, २५,४; —याणाम् ऋ ८, १०३, १०; मा २३,१९; का २५, ५,२; तै ७, ४,१२,१; मै ३, १२, २०; काठ ४४, १[२]; शौ १२,३,४९; पै १७, ४०,९; —याणि ऋ १, १२४,४; ३,३८, १; ४,८,३; ७, २६,४; ८७, २; ९, ५७, २; ७५, १; ९७, १२[c]; १०,१२३, [(६,२९,३)७[d]]; ८; मा १७, ७९; का १८, ६, १५; तै १,५, ३,३; ४,६,५,५; मै १, ६,२; ४, २,६¶; काठ ७, १४; ८, ३; १२.१५†; १८, ४; ३४, १९; क ६, ८; †कौ १, ५५४; २, ५०; १११२; ११९७; ११९८; †जै १,५७,१; ३,५,९; ४, ७, ६; १९, ७; शौ १३, १, ११; पै २, ३९,२; १८, १६, १; —यात् ऋ १,१४०, ११; —यान् ऋ १, १२७, ७; खि ५, ७, ४, १३; शौ १८,४, ६१‡[b]; —याम् ऋ १, ८२,५; ९, ७३, २; ९९, २३; १०, १३,४; खि[e] ३, १५, ३२; ५, १, ३; मा २३, ७; का २५, ३,३; तै ¶५. २,१,२; ५, १,७; ६,६,४; ७,४,२०,१; ¶मै ३,६-७,५; १२,१८$; ४, २, १३; ¶काठ १९, ९; १०; २३,२; २४, ५; ४४, ९$; ¶क ३०, ८; ३७,६; शौ ४, १८, ४; १८, ३, ४१†; पै ५, २४, ४; १९, ३७,६; —याय ऋ ४, ४१, [७ (९,६६, १८)]; ५, ४८, १; मा ३०, १३; का ३४, २, ५; —¶यायाम् तै ५,७,३,४; मै ३, २,५; ३, ३; —¶यायै मै ३, ७, १०; काठ १९, ९; २१, १०; २४, ९; क ३८, २; —†यासः ऋ २,१२, [१५; ८,४८, १४]; ४, १,१२; १७,९; ५, ८५, ८; ७,१६,७; १९,७; ८; ६०, १; मा ३३, १४; का ३२, १, १४; तै १ ६,१२,६; ३, ४, ११, ६; मै ४; १२,३; ४; १४, ३; काठ २३,१२; कौ १, ३८; जै १, ४, ४; ४,११,२; शौ २०, ३४,१८; ३७, ७; ८; पै १३, ७, १६; —†यासु ऋ ६, ६१, १०[f]; १०, १३२, ५; कौ २, ८११; जै ४, ३, ६; —ये ऋ १, ४७,१०;८५, ७; ११०, [७; ७,५९, २];१८९, ४; ३, ३२; ७; ८, १२, ३२; १३, २४; ९, ५५, २; १०, १२६, ४; मा २८, २७; का २, १, ८[४g]; ३०, ३, ४; तै १, १, ११,२[g]; ४, १,११, ३†; मै ३, २, ३¶; काठ १, ११[४g]; २०, १[२]¶; क १, ११[३g]; ३१,३[२]¶; कौ २, ३२६†; जै ३, २७, २†; शौ १२, १, ५२; पै ५, ३९, ७†; १७, ५, १०; —२ये तै ७, १, ६, ८; —येण ऋ ९, ३९, १; मा २, ६[४]; ३, १९; का २, १,८[४]; ३, ३, ११; तै १, १, ११, २; ५, ५,४; ३, ३,९,१[h]; ¶५,१,९, ५; ३,१०,

[a]) पृ २२४५ *j* द्र. । [b]) सपा. प्रियाः (माश २,६,१, ३८ च)<>°थ्यान् इति पाभे. । [c]) सपा. कौ २,३७१ जै ३,३०,१४ व्रतानि इति पाभे. । [d]) नाप. (*नक्षत्र-)। मा. दीप्तौ वृत्तिः ।

[e]) सं प्रियाम् इत्यत्र संप्रियम् इत्येकं पदम् इति BC. । [f]) तु. पृ २२४५ *h* । [g]) पाभे. पृ २२४४ *j* द्र. । [h]) = सपा. शांगृ. ३,११,१४ पागृ ३,९,६ विध ८६, १६ । शौ ९,४,२४ तु वशान् अनु इति पाभे. ।

३; ६, ३, ५, ४; मै १,१, १२[३]; ५,२; ८¶; ४,१,१३; काठ १,११[४]; ६,९; ७,६; २०, ७¶; ३१, १०¶; क १,११[३]; ४, ८; ५, ५; ३१; ९¶; ४७, १०; कौ २, २४८†; जै ३, २१, १३†; पै १६, १२४, १-११; –येभिः ऋ ३,५४, १७; १०, ११२, ४; –†येषु ऋ १०,१५,५; मा १२, ११७$[a]; १९; ५७; का १३,७, १६$[a]; २१,४,६; तै २,६,१२, ३; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; कौ २,१०६०$[a]; शौ १८, ३,४५.

प्रियं-क्षत्र[b]– -०त्राः ऋ ८, २७, १९.

प्रियं-करुं– -०र का ११,८,५[c].

प्रियं-करण– -णम् पै ३, २८ ५; ६.

प्रियं-जात[b,d]– -०त ऋ ८,७१, २.

प्रियु-तनु[b]– -नोः शौ ५,१८,६[e].

प्रियु-तम,मा– -मः शौ ५, ३०, १७; पै ९,१४,७; –मम् ऋ ५, ७५, १; ९, ३४, ५; †कौ १, ४१८; २, १०९३; जै १, ४०, १०†; शौ ५, २८, ६; पै २, ५९,४; १०, १२, ११; –मस्य ऋ ७, ६२,४; –मा ¶तै २, २, ३,५; ५,९, २; शौ १४, २,५०; पै ७,५,४[e];९,१७,८[e]; १८,१३, ७; –†मे ऋ ७,९५,५; १०,१७, ६; मै ४, १४,३; १६; काठ ४, १६; शौ ७, १०,१; –¶मेन मै १, १०,११; काठ ३६,५.

?प्रियधा[f] तै[g] १, ३,८,१;६,२, ८,२.

प्रियु-धाम[b,h]– -माय ऋ १, १४०,१.

प्रियु-धामन्[b]– -मा शौ १७, १, १०; पै १८, ३१, ५; –म्नः खि ५, ७, ४,१३.

प्रियु-पति[i]– -तिम् मा २३, १९; का २५, ५,२; मै ३, १२, २०; काठ ४४,१.

†प्रियु-मेध[j]– -धः ऋ १,१३९, ९; –धम् ऋ ८,५,२५; –धाः[k] ऋ १,४५, [४; ८,८, १८; ८७, ३]; १०,७३,११; काठ ९, १९; कौ १, ३१९; जै १, ३३, ७; पै २०, ५२,८; –०धाः[k] ऋ ८,२, ३७; –धासः[k] ऋ ८,३,१६;६९, १८; कौ २, ७१३; जै ३, ५८, १०; शौ २०, १०, २; ५९, २; ९२,१५; –०धासः[k] ऋ ८,६९, ८; कौ १,३६२; जै १, ३८, ५; शौ २०,९२;५; –धैः[k] ऋ ८,४, २०.

प्रैयमेध– -धाः[k] मै १,८, ७¶; काठ ६ ६; क ४,५.

प्रियमेध-वत् ऋ १, ४५,३.

प्रियमेध-स्तुत– -ता ऋ ८, ६, [४५; ३२, ३०].

प्रियु-रथ[b,l]– -थे ऋ १, १२२, ७.

¶प्रियु-व(त्>)ती– -ती तै २, २,११,४; मै २, १, ८; काठ १०,११[२].

प्रिय-वनि[m]– -निः मै ४,२,५.

प्रिय-वादिन्– -दिनम् मा ३०, १३; का ३४,२,५.

प्रियवादिनी– -नी शौ ३, २५,४.

प्रियु-व्रत[b]– -तान् ऋ १०,१५०, ३[२]; खि ५,७,४,१३.

प्रियु-स(खि>)खी[n]– -खीम् खि २, ६[२],२५.

†प्रिय-सा[o]– -सासः ऋ ९,

---

[a]) पाभे. पृ १९११ *k* द्र. । [b]) विप. । वस. पूप. स्वरः ।

[c]) सपा. मा १०, २८ माश ५, ४,४,१४ काश्रौ १५, ७,१० बहुकार इति पाभे. । [d]) उप. भाप. (जन्मन्-) ।

[e]) सपा. प्रियुतनोः<>प्रियतमा तनूः इति पाभे. ।

[f]) पाठः ? प्रियु (√धा > लेटि मपु३) धात इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. भा. PW. प्रभृ. च यनि. अव्य. इति, भा [पक्षे] उस. इति च) । सस्थ. ?उरो> उरौ इति, ?अन्तरिक्ष > अन्तरिक्षे इति चान्यः शोधः ।

[g]) पाभे. पृ १७०८ *n* द्र. । [h]) उप. =धामन्- । समासान्तः अप् प्र. उसं. (पावा ५, ४,११६) ।

[i]) नाप. । षस. पूप. स्वरः (पा ६, २,२२) ।

[j]) व्यप. (ऋपि-) । वस. उप. ? =मेधा- इति या [३,१७] सा [तैब्रा २,१,९,१]; =मेध- (यज्ञ-) इति सा [ऋ.] विव. भ [कौ.] ।

[k]) बहु. <प्रैयमेध- । गोत्रापत्यीयस्य प्र. लुक् विभाषया उसं. [पा २,४,६३ (तु. भा [तैब्रा २,१,९,१])] ।

[l]) व्यप. इति PW. GW. प्रभृ. ।

[m]) विप.(इडा-) । उस. । [n]) विप. (लक्ष्मी-) । स्त्री. ङीप् प्र. उसं. (पा ४,१,६२) । वस. पूप. स्वरः ।

[o]) विप. ([प्रिय-कारिणी-] ऊति-) । उस. उप. (√*सा =√धा [पोषणे] > कर्तरि विचि) सा– । उप. स्वरः । पपा. नावग्रहः (तु. [अंशतः] GW. MW.; वैतु. सा. अन्यथावदन्) । सस्थ. ?ऊती> ०तीः [प्र३], ?तु >नु इति च शोधौ । 'यस्य (सोमस्य) प्रिया (*प्रियस्य [सतः])

१७,३८[a]; कौ २, ७०८[a]; जै ३, ५८,५[a].

†प्रिय-स्तोत्र[b]– -त्रः ऋ ६, ९१, [६ (९,१२,७)]; तै ३, ४, ११, १; मै ४, १२, ६; काठ २३, १२.

? प्रिया(य-अ)तिथिः[c] पै ४,२४, ४.

प्रिया(य-अ)प्रिय[d]– -याणि शौ १०,२,९; पै १६,६०,१.

√प्रियाय, प्रियायते पै १७,१७, १[e]; प्रियायत पै १९,४९,७; अप्रियायत ऋ ३,५३,९.

प्रियायमा(ण>)णा– -णाः शौ १९, २७, १०; पै १०, ७, १०.

प्रि(य>)या-वत्– -वते शौ ४, १८, ४; पै ५,२४,४.

प्रियो(य-उ)क्ति(या>)य[b]– -यस्य ऋ १०,४०,११.

प्रीणत्– -णन् ऋ ९, ५,१; -णन्तः काठ ३४,१¶.

प्रीणान– -नः ऋ १,७३,१; २,११, १७; ४,३,१४; ७, १३, १; मा २७, १३; का २९, २,३; तै ४, १,८,१; मै २,१२,६; काठ १८, १७; क २९, ५; शौ ५,२७,३[f];

पै ९,१,२; -ना ऋ ७,९१,५.

प्रीत, ता– -तः ऋ १, ६६, २; ६९, ३; ५,६,३; तै १,६,२,३²; ¶५, ४, ५,४²; ५,१०,७; ७, ४, २; मै १,८,५¶; ¶काठ ४,१४²§; ८,७§; १०, ७; ११, १०; २१, ७; २६, ६; ३९, १३†; ¶क ७, ४; ४१, ४; कौ २, १०८८†; पै १९, ४३,८; ९; -तम् मा २९, ३; का ३१,१,३; तै ५, १, ११, २¶; मै ३, १६, २; काठ २८, ५¶; ४६, २; क ४४, ५¶; -तस्य मा १८, ५६; का २०, ३,६; -ता ऋ ४, २,१०; तै १, ६,२,३; काठ ४,१४; १०, ३¶; २८, ५²¶; क ४४,५²¶; -ताः ऋ ३,५७,२; १०, ६६, १४; तै १,६,२,३; ११,५¶; २,४,१०, ३¶; ¶मै १,४,६; §६, २,७²; १०,१७²; २०; ३, ४, २; ४²; ८, १०; ९-१०,४; ४, १,५; ४,८; १०; ८, ३²; ¶काठ ३, १०§; ४, १४§; ७,१४§; ८, ५; १३; ११, १०²; २१, ७; २६, १; ९; २८, ५²; ३१,३; १५; ३२, १; ३६,११²; १४; ¶क ६,३§; ७-८,१; ४०, ४; ४१, ७; ४४,५²;

४७, ३; शौ १०,९, ४; पै १६, १३६,४; -¶तान् काठ २८,२; क ४४,२; -तानि ¶तै २,६,२, २; ५, १,१,१; -ते ¶मै ३,४, २; ४; -तौ तै १, ६, २, ३; ¶काठ ९,१७; ११,१०; १३,८.

प्रे(ण>)णी[g]– -ण्यः[h] शौ ६,८९, १; -ण्याम् पै ३,२८,३.

प्रेतृ– -ता खि ५, ५,३; तै १, ४, २८,१; -तारः ऋ १, १४८,५; -तारा ऋ ४,४१,५.

√प्रुथ् (शब्दे)[i], > पोप्रुथ्, †प्रोथत्[j] ऋ ७, ३, २; मा १५, ६२; का १६,७,५; तै ४, ४, ३, ३; मै २, ८, १४; काठ १७, १०; क २६, ९; कौ २, ५७०; जै ३, ४६,५.

पोप्रुथत्– -थद्भिः ऋ १, ३०, १६.

प्रोथत्– -थते मा २२,७; का २४, ३,१; तै ७,१,१९,१; मै ३,१२, ३; काठ ४१, १०; -थन्तम् ऋ १०,११५,३.

प्रोथथ[k]– -थः ऋ १०,९४,६.

प्रोथमान– -नः ऋ १०, ११५,२.

√प्रुप् (प्रतर्पणे)[l], प्रुष्णुवन्ति ऋ १, १६८,८.

प्रुष > षा ऋ १०,७७, १.

*ऊती: (रक्षाः) प्रियसासः (प्रियकारिण्यः [सन्ति]), सः (सोमः) *नु (निश्चयेन) कारिणे (*स्तोत्रे) धनं (*निधनं) न प्रयंसत् (*प्रयच्छेत्)' इति वा.। सपा. कौ २,७०८ ?सत्तो>स नु इति द्वि-पदः शोधः।

a) प्र३ (तु. Gri.; वैतु. GW. द्वि३ इति)।

b) विप.। बस. पूप. स्वरः।

c) पाठः ? अप्रिय– + अतिथि– > कस. अप्रिया-ऽतिथि– > -थिः (विप. [तक्मन्-]) इति शोधः।

d) द्वस. अन्तोदात्तः। e) पाभे. पृ १८०९ *m* द्र.।

f) प्रै° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. तै. प्रमृ. W. च)। g) नाप. (कामिनी-)।

कर्तरि नः प्रः उसं. (पाउ ३, ६)।

h) पाठः ? प्रेण्याः (प. = च.) इति शोधः। 'यत् (यदा) सोमेन *प्रेण्याः (प्रेण्यै) वृष्ण्यं (प्रवलः) शिरः (*कामः) दत्तः, ततः परि (उपरि) प्रजातेन (*प्रदाहेन) हार्दि (हृदयं) ते (तव [हे कामिनि]) शोचयामसि' इति वा.। i) वैतु. भा [तै ७,१, १९, १], सा [ऋ १, ३०, १६] 'पर्याप्तौ' इति।

j) लेटि प्रपु१ (तु. सा [का.], उ. म. PW. प्रमृ.; वैतु. वें., सा [ऋ. कौ.] शत्रन्तमिति)।

k) भावे अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।

l) = √वृष् > *व्रष् [सेचने]।

*प्रुष[a]–>√ प्रुषाय[a], प्रुषायन्ते ऋ १, १३९, ३; प्रुषायत् ऋ १, १२१, २[b]; प्रुषायन् ऋ १,१८०, १; ४,४३,५.

प्रुषत्– -षन्तः खि ५, १७, २; शौ २०,१३४,२[c].

प्रुषित[d]– -तस्य ऋ १,५८,२.

प्रुषित-प्सु[e]– -प्सवः ऋ ५,७५, ६; ८, ५, ३३; –प्सुभिः ऋ ८, १३,[११; ८७, ५]; –प्सुम् ऋ ४, ३८, २.

प्रु(ष्ट>)ष्टा[f]– -ष्टाभ्यः काठ ४४, २[g].

प्रुष्णत्– -ष्णते[h] मा २२,२६; तै ७, ५,११,२; काठ ४५,२.

१प्रु(ष्व>)ष्वा[i]– -ष्वा मै १,८,५; ७; –ष्वाः मा २५, ९[i]; का २७, ९,१[i]; मै ३, १५,८[i]; काठ ६, ६¶; क ४,५¶; –ष्वाभ्यः[g] मा २२, २६; का २४, १२, १; –ष्वाम् काठ ५३,१०[i].

२प्रु(ष्व>)ष्वा[j]– -ष्वा शौ १८, ३, ६०[k].

प्रोषिष्युत्– -ष्यते तै ७,५, ११, २; काठ ४५,२.

√ प्रुष् (दाहे), प्रोष्ट? खि ४, ५, २३[l].

प्रे(प्र√इ), प्रैति ऋ १०,३२,७; ¶ मै १,५,१०; १४[v]; ¶काठ ९, १७; २४,८; क ३८,१¶; †प्र…एति ऋ ६, ६३, [(४,६, २)४]; ९, ७१,२;८६,३१;९२,३;९६, १; कौ १,५३३; जै १, ५५, १; शौ १८,४,६०†[m]; प्र…एति ऋ १, १४४,१; प्र(एति) ऋ ६,६३,४[n]; ८,४६,२८[o]; ¶ प्रेतः काठ २५, ८; क ४०, १; प्रयन्ति ऋ ३, १२,७[p];४०,४;५,५३,१०[q];७, २१,२; ¶ तै ६, ४,५,१; ७,१; ¶ मै ३,७,९;९,४; कौ २,९२७; १०४४; शौ २०,६, ४†; पै ४, १२, १†[r]; प्रयुन्ति ऋ १०, १०७,९; ¶ तै २,६,१०,४; ३, ५,१०,३; ६,५,८,१; ¶ मै ३,९, १;४,४,१०; ¶ प्रयन्ति काठ २३, ८;९[3]; २६,२[s]; २८,८[2]; २९,३; क ३६,५;६[t]; ४०,५; ४४, ८[2]; ४५,४; ४६,५; †प्र…यन्ति ऋ ८,१०३,६[t]; ९,३३,१[u]; ५७,[१; ६२, २८]; ८१, १; ८६, ४७[v]; १०, ९२, ५; कौ २, ११११; जै ४,७, ५; शौ ४, ३३, ५; पै ४, २९, ५; प्र…युन्ति ऋ १, ९७, ५; १०,२६,१; प्रप्र…यन्ति ऋ ३,९,३; प्रेमि मै २,८,१४[3]; शौ ९, ३, २२; १९, १७, १-१०[w]; पै १६, ४१, ४; प्रैतु ऋ १, ४०, ३; मा ११, ४६; ३३, ८९†; ३७, ७†; का १२, ४, ९; ३७, १, ७†; तै ३, ५, ६, १; ४,१,४,३; ५, १,५,६¶; मै २,७,४; ४,९,१†; काठ १६,४; १९,५; क ३०,३; कौ १,५६†; जै १,६,२†; शौ ६,१२१,३[x]; पै १६, ५१, ३[x]; २०, २४, ८[y]; †प्र…एतु ऋ १,४०,३; १५४, ३; ३,३०,६[z]; ५, २२,[२;२६, ८];७,३४,१;३६,१;४३,२;६६, १;८,१९,२७;२७,३; १०, ३०, १; मा ३३,८९;३७,७; का ३७, १,७; मै ४,९,१;१४; कौ १,५६; जै १,६, २; ३, ५४, ७; शौ २, १०,५§; ३, १,४[z]; पै २,३,३§; प्र(एतु) ऋ ३, ३०,६[a1];८,२७,३; प्रेताम् ऋ २, ४१,१९; †प्रयन्तु

---

a) कर्तरि कः प्र. । ततः क्यजन्तो नाधा. ।

b) तु. स्क. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. <√प्रुष् [दाहे]।

c) तु. BW., सपा. शांश्रौ १२,२३,१ च; वैतु. शंपा. सात. पुरुषन्तः इति ।

d) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. < √प्रुष् [दाहे]।

e) विप. (अश्व-, वि-, श्येन-) । बस. ।

f) नाप. ([प्रुष्टा-] २अप्- वा विप्रुत्- वा)।

g) पाभे. पृ २११० *p* द्र. ।

h) पाभे. पृ २२११ *i* द्र. । i) पाभे. पृ २११० *q* द्र. ।

j) = १प्रुष्वा– । कः प्र. इति ततो विशेषः ।

k) सपा. तैआ ६,४,१ पृष्वा (BI. पृष्टा) इति पाभे. ।

l) सपा. खिसा २९,२३ प्रोथ इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २११८ *b* द्र. ।

n) वैतु. वें. प्र(तिष्ठते) इति, सा. स्वाभ. इति च ।

o) तु. GRV.; वैतु. वें. प्र(आप्नुमः), सा. प्र(अदात्), Gri. प्र (विस्तृतम्) इति च क्लि. ।

p) तु. सस्थ. टि. उप । q) तु. सस्थ. टि. अनु ।

r) सपा. ॰न्ति (तैब्रा २, ४, १, १० च) <> ॰न्तु इति पाभे. । s) तु. सस्थ. टि. अभि ।

t) सपा. ॰न्ति<>॰न्तु इति पाभे. ।

u) पाभे. पृ २१३५ *o* द्र. । v) तु. सस्थ. टि. अति ।

w) सपा. पै ७,१६,१-१० ब्रवीमि इति पाभे. ।

x) सपा. तैआ २,६,१ एतत् इति पाभे. ।

y) सपा. पै १९,३८,१४ नयतु इति पाभे. ।

z) पाभे. पृ २१९७ *j* द्र. ।

a1) पाभे. पृ २२१७ *i* द्र. ।

ऋ १,४०,१[a,b]; ३,२६,४; १०, ८४,१[c,d]; मा ३४,५६[a,b]; का ३३,२, १९[a,b]; मै ४,९, १[a,b]; १२, १[a,b]; काठ १०, १३[a,b]; शौ ४,३१, १[c,d]; †प्र…यन्तु ऋ ५,८७,१; ७,३४,१८; खि १, ३, १$[e]; कौ १, ४४‡[f]; ४६३; २, ९३३‡[f]; जै १, ४, १०‡[f]; ४८, ८; ४, ११, ६‡[f]; शौ ७, ११९,२$; $पै १९, ३८,१२; २०, १७, ६; प्र (यन्तु), प्रो (⌊प्र+उ⌋ यन्तु) शौ ७, ११९, २; पै २०, १७, ६; प्रेहि ऋ १, ८०,३; ८,१७,९; ६४, ४; १०, ८३, ७[c]; ८४, ३; १०३, १२[c]; खि ४, ५, २१[c,g]; मा ६, १२; १७, ४४†[c]; ६६; ६९; का ६,३,१; १८,४, १२†[c]; ६, २;५; तै १,१, १०,३;२,३, ३[c]; ३,८,२;३,१,१,४;५, ६, २; ४, ६,५,१;२;५,४,७, १;७, ७, १; ६,३, ८, ४¶; मै १,२,१६; ६, २;२,२, ११[h]; १०, ६; ३, १०, १[i];४,९, १८; काठ १,४[i]; ३, ६;७,१३; ९, ४; १८, ४[j]; २१, ९[j]; ३१,३[i]; ३७, ९; ४०, १३; क १,४[i]; २, १३; ६,३; ८, ७; २८, ४[j]; ४७, ३[i]; †कौ १, ४१३;२,१२११; जै १,४०,५†; शौ ३,२,५†;४, ८,२; १२, ६; १४,५; ३१, ३†; ३२, ७†; ७, ९,१; ९,५,८; १०,४,६;९, ३; ११;११, १२, १८; १८, ३, ८; ७३;२०,५,३†; पै १, ४५, ३[j]; २,७८,४;५; ३,१,६[i]; ५, ५†; ३६,१;३८,३;४,२, २; १०, ४; १२,३†;१५,७;३२,७; ५, १३, ६;१४,३,१०;११;१५;१६;१६, १५, ६; ९७,६; ९९,३[k]; १३६, ३; १३७, १; १८,१४,५[l]; १९, ३५, १३; २०, ३, २; २४, ७; ३६,२; †?प्रेहि-प्रेहि[m] ऋ १०, १४,७; मै ४,१४,१६; शौ १८, १, ५४; प्र…इहि ऋ ६, ५४, ६[n]; प्रेतम् मा ५, १७; का ५, ५,४; तै १, २, १३, २; ६, २, ९,३; शौ १,२७,४; पै १९,३१, ७; प्रेत, >ता ऋ ३, ५३, ११[a]; १०, १०३, १३[o]; मा ३, ४७; ७, ४५; १७, ४६†[o]; का ३,५, ४; ९, २, ५; १८,४,१४†[o]; तै १,४,४३, २; ८,३,१; २,२,१, २‡[b,c]; ४,६, ४,४†; ६,६,१,३; मै १,१,४[p]; ३,३७;१०,२; २,२,१;४,८,२; काठ ४,९; ९, ४; ११,६; २८ ४; क ३,७; ८, ७; ४४, ४; कौ २,१२१२†; शौ ३,१, २[c]; १९, ७†[o]; १२,२,३४; पै ३, ६, २; १९,६; १७,३३,५; प्रेत[a] ऋ ५, ३०,९; १०,७२,८; ९; मै ४,६, ९†; प्रा(प्र-आ)यन् ऋ १०,४४, ६; शौ २०, ९४, ६†; प्र… आयन् ऋ ३,३६,६; प्र…ऐतन ऋ १, ११०,२.

प्र…ऐनोत् ऋ १, ६६, ५; प्र…ऐनोः ऋ ४, १६, ७; शौ २०,७७,७†.

प्रेयाय शौ १८,३,१३; प्रेयुः शौ ५,८, ६; ११, १२, १७; पै ७, १८,७.

प्र-यत्– -यतः तै ६, ३,३, ३¶[q]; –यति ऋ १,१६,⌊३; ८,३, ५⌋; ३,२९,१६;५,२८,⌊६; ८, ७१, १२⌋; ६,१०,१; ८,७, ६; १२, ३०;१०,२१; ६; खि ५, ७, ३, ३[r]; मा ४,५; ८, २०†; २८, १४[r]; का ४,२,३; ९, ३, ६†;

---

a) तु. सस्थ. टि. उप।

b) सपा. प्रयन्तु <> प्रेत इति पामे.।

c) तु. सस्थ. टि. अभि।

d) पामे. पृ २२४९ *r* द्र.।

e) प्र धारा यन्तु इत्यस्य स्थाने सपा. खिसा ३७,१ प्रधारयन्तु इति पामे.?।

f) पामे. पृ २२४९ *t* द्र.।

g) पामे. पृ २११७ *i* द्र.। h) पामे. पृ २१७९ *e* द्र.।

i) सपा. मै १,१,४ वीहि इति, मा १, ११ का १,३, ८ अन्वेमि इति, तै १,१,४,२ अन्विहि इति च पामे.।

j) पामे. पृ १९५६ *j* द्र.।

k) सपा. शौ ४,१४,९ इतः अभि इति पामे.।

l) सपा. शौ १४,२,७५ गच्छ इति पामे.।

m) पाठः? (प्र√इ ⌊मरणे⌋ > अधिकरणे) प्रेति- (*नाप. ⌊पितृ-लोक-⌋) > °तिं प्रेहि इति प्रथमे पदे शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. आम्रेडितमिव क्रिप. इति? ⌊वैतु. स्वरः⌋)। n) तु. सस्थ. टि. अनु।

o) पामे. पृ २१९७ *k* द्र.। p) पामे. पृ १८४६ *g* द्र.।

q) विप. (⌊मूलाऽऽघाते पतनात् प्राक् प्रनष्ट-स्थैर्य- =पिपतिषत्-⌋ यूप-वृक्ष) तु. भा. सा. K.; वैतु. WIS ⌊१३, ९७⌋ पाठः? इति कृत्वा *प्र-पत्- > -पतः इति शोधः इति?। पामे. पृ १८५० *g* द्र.।

r) तु. सा (तैब्रा ३, ६,१३,२) उ. म.; वैतु. भा (तैब्रा.) °ती इति।

३०, २, ३[a]; तै १, ४,४४, २†; मै १,२,२;३,३८†; ४,१३,८[a]; काठ ४, १२†; १९, १३[a]; ३९, १४†; क ३,१०†; †कौ १,२४९; २, ९३७; †जै १, २६, ७; ४, २३,४; †शौ ७,१०२, १; २०, ११८, ३; पै २०, ३३, ९†; –यते तै ७, १, १३, १; काठ ४१, ४; –यत्सु[b] मा २७, १४; का २९,२, ४; तै ४, १, ८, १; मै २, १२, ६; काठ १८, १७; क २९,५; पै ९, १, ४; –†यन् ऋ १०,१८९,१; मा ३, ६; का ३,१,६; तै १,५,३,१; मै १,६, १; काठ ७,१३;९,१७¶; क ६, ४; कौ २, ७२६; ३, ५,४; जै २,६,३; ३, ५९, १८; शौ ६, ३१,१;२०,४८,४; पै १९, ४५, ११; –यन्तः तै ७, ५, १, ४¶; मै ४, ८, ५¶; पै १०, ६, ९; –यन्तम् ऋ १, १५२,४.

प्रयती– -ती ऋ १०,८५,१२; शौ १४,१,१२†; पै १८, २, १.

प्रा(प्र-अ)यु[c]– -यम् शौ ४,२५,२; पै ४,३४,२; –येऽन्ये ऋ २,१८,८.

१प्रा(प्र-अ)यण[d]– -¶णम् तै १, ६, ११,१;२; मै ३,६,१[६]; –णे मै ३, ७,२¶.

प्रायणीय[e]– -यः तै ६, १,५,१; ७,५;७,३,३,१;५,१; ३; मै ३, ७, १; २[२]; ५; काठ ३४, ६; –¶यम् तै ६,१, ५, ३; ५; ७, २,८, १; मै ३,७, १; २[३]; काठ २३,८[४];९[३]; २४, ३; ३४, १६; क ३६,५[२];६[३]; ३७, ४; –यस्य मा १९, १३; का २१, २, ३; तै ६,१,५,५[३]¶; ¶काठ २३,८; ९[२]; ¶क ३६,५; ६[२]; –यात् मै ३,९,१¶; –¶ये तै ३,५, १०, २; ७,२,८,१; मै ३,७,२[२]; ५; काठ ३०,२;३४,६;१४; क ४६, ५; –¶येन मै ३,७,१; काठ २३, ९[२]; क ३६, ६[२].

¶प्रायणीय-त्व– -त्वम् काठ २३,८; क ३६, ५.

२प्रा(प्र-अ)यण[f]– -णाय मा २२,७; का २४,३,३; तै ७,१, १३, १; मै ३,१२,३; काठ ४१,४.

प्रे(प्र-इ)त,ता– -तः पै ७, १५,९; –तम् शौ १८,३, १; –ताः काठ २६,३¶.

प्रे(प्र-इ)ति[g]– -तिः तै ३, ५,२,२[h]; ४,४,१,१[h]; ५,३,६,१¶; काठ[h] १७, ७; ३७, १७; क २६, ६[h]; –तिना[h] मा १५, ६; का १६, २, १; –तिम् ऋ १, ३३, ४; –त्या मै २, ८, ८[h]; काठ ४०, ६[i]; –त्यै[i] मा २७,४५; का २९, ६,१.

प्रेति-वत्– -वन्ति तै ३, १, ७,२¶.

प्रे(प्र-इ)त्य मा ४०,३; का ४०,१,३.

प्रे(प्र-इ)त्वन्[j]– -त्वानः[k] काठ १९, १२[l].

प्रेत्वरी– -रीः[k] काठ ३३,१¶.

प्रै(प्र-ए)ष्युत्– -ष्यन् मै २,१,२¶.

प्रे(प्र√ई), प्र…ईमहे ऋ १, ३६, १[m,n]; मा २२,१२; का २४,४,४.

प्रे(प्र√ई)क्ष्, प्रे(प्र√ई)क्षते मै ३, ३, ४¶; शौ ९, ६, ३; प्रे(प्र-ई)क्षते शौ ९, ७,१[o]; प्रेक्षते काठ २८, ४¶; क ४४,४¶; पै १६,१११, ३; प्रेक्षे[p] तै १, १, ४,१; मै १, १, ५; ४, १, ५; काठ १, ४; ३१, ३; क १,४; ४७, ३.

प्रे(प्र√ई)ङ्ख् > प्रेङ्खि, प्रेङ्खयन्ते पै १५,१९,१; प्रेङ्खयन्ति पै ५, ९, ६; प्र…ईङ्खयावहै ऋ ७,८८,३.

प्रे(प्र-ई)ङ्ख[q]– -ङ्खः पै ७, १३, ४; १३,४,५; –ङ्खम् ऋ ७, ८७,५; काठ ३४,५¶[r]; –ङ्खाः शौ ४,३७, ५; –ङ्खे ऋ ७, ८८, ३; पै १५, १९,१.

प्रे(प्र√इ)च्छ्, प्र…इच्छति पै ६,१४, ६.

प्रे(प्र√ई)ड्,ळ्(वधा.), प्र…ईळते ऋ ५, १,७[s]; प्र…ईळे ऋ ४,५५,

a) तु. पृ २२५० r। b) पामे. पृ २१९६ d द्र.।

c) गस. उप. भावे अच् प्र. थादि-स्वरश्च।

d) गस उप. भावे ल्युट् प्र.।

e) नाप. (याग-)। f) पृ ६८१ d द्र.।

g) भाप., नाप.। = मृत्यु- इति MW.। गस.।

h) सपा. प्रेतिः (तां १,९,२ गोब्रा २, २,१३ वैताश्रौ २०,१३ च) <> प्रेतिना (माश ८,५,३,३ च) <> प्रेत्या इति पामे.।

i) सपा. प्रेत्या <> प्रेत्यै इति पामे.।

j) प्रेत्वन्- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

k) पामे. पृ १९६० i द्र.। l) प्रेत्वा इति SI. ?।

m) तु. वें. स्क. सा.; वैतु. PW.GW. अनुपसृष्टमिति।

n) पामे. पृ २२०९ a द्र.।

o) सपा. पै १६,११२,५ अवेक्षते इति पामे.।

p) पामे. पृ २१६२ f द्र.।

q) नाप. (दोला-)। गस. उप. घञन्ते थादि-स्वरः।

r) सपा. तै ७,५,८,५; प्रेङ्खम् इति पामे.।

s) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

३[a]; ७, ५३,१; प्रेडताम् पै ५, १५, ६; †प्र···ईळिष्व ऋ ८, १९,२[b]; कौ २, १०३८; जै ४, २९,४.

√*प्रेण् (गतौ)>प्रेणि[c]– -णिम् ऋ १, ११२,१०.

?प्रेणा ऋ १०,७१,१[d]; पै १, ५५,२[e].

प्रेणी– √प्री द्र.

प्रेत,ता–, प्रेति– प्रे(प्र√इ) द्र.

प्रेतीषणि[f]– -णिम् ऋ ६, १, ८; मै ४,१३,६; काठ १८, २०.

प्रेतृ– √प्री द्र.

प्रेत्य, प्रेत्वन्–, °री– प्रे(प्र√इ) द्र.

?प्रेत्वरीया[g] मै ४, १, १.

?प्रेद[h] पै २०, ५९, ३.

प्रे(प्र√इ)ध्>प्रे(प्र-इ)द्ध– -द्धः ऋ ७,१,३; १०, ६९,१२; मा १७, ७६; का १८, ६,१२; तै ४, ६, ५,४; ५,४,७,३; मै २, १०,६; ३,३,९; ४,१०,१; ५; काठ२,१५; १८,४; १९-२०,१४; २१,९; ३५, १; ३९,१५; क २८,४; ४८,२; कौ २, ७२५; जै ३,५९,१६.

?प्रेधा[i] मै १, २,१५; ३,९,७; काठ ३,६; क २,१३.

प्रेप्सत्–, °न्ती– प्रा(प्र√आ)प् द्र.

प्रेमन्–, प्रेयस्– √प्री द्र.

प्रे(प्र√ई)र्, >प्रेरि, प्रेरते ऋ १०, १६८,२; ¶मै २,१,११; ३, २, १; काठ १०, ५¶; शौ ४, २५, ३; ¶प्रेरते तै २, २,२,३; मै २, १,११; प्रेरते पै ४, ३४,३; १७, १५,५; †प्र···ईरते ऋ १,१८७, ५; ७,५६,१४; ९, ८५,७; ९५, ३; खि ५,९,२; तै ४,३,१३,६; काठ २१, १३; ४०, ८; कौ १, ५४४; जै १,५५,१०; २, ३,४; शौ २०, १२७, ५§; पै ६, १६, ५; प्र···ईरते ऋ १०, ३७, ९; प्रै(प्र-ऐ[k])रत ऋ १०, ७१, १; प्र···ऐरत ऋ ८,२०,४. †प्र···ईरयति ऋ ९, ९७, ३४; कौ १, ५२५; २, २०९; जै १, ५४,३; ३,१९,४; प्र···ईरयामि ऋ २, ३३, ८; प्रेरयम् ऋ १०,

[a]) तु. वें.; वैतु. सा. अनन्वायुक इति, GW. अनुपसृष्टम् इति च।

[b]) वैतु. GW. अनुपसृष्टम् इति।

[c]) विप. (⌊*यान्त्रिक-⌋ वश- ⌊व्यप.⌋)। कर्तरि. निः प्र. उसं. (पाउ ४, ४८ (तु. ⌊अंशतः⌋ सा.; वैतु. वें. स्क. GW. प्रमृ. <√प्री इति)।

[d]) स्वरूपम्? वें. सा. PW. GW. प्रभृ. =प्रेम्णा इति। प्र+(√इन्ध् ⌊दीप्तौ⌋ >भावे) *इन्ध–> वस. *प्रे(प्र-इ)न्ध– (प्रदीप्त-) > √*प्रेन्ध् > लङि प्रपु१ *प्रैन्धत् > नैप्र. यनि. क्विप. स्यात्। 'यत् (यदा ⌊जनाः⌋) प्रथमम् (आदौ) नामधेयं दधानाः (सतीः) वाचः अग्रं (*मुखाद् वहिः) प्रैरत, तत् (तदा) एषां यत् श्रेष्ठम् अरिप्रं (च भावनारूपेण) गुहा (*मुण्डे) निहितम् (गुप्तम्) आसीत् (तत् सर्वम्) आविः (प्रकटरूपेण) प्रेणा (*प्रादीप्यत)' इति वा. इति मतम्।

[e]) पाठः? प्रेमिणं, प्रेम्णा इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?उपस्थाधिकम् > (*उपस्थाऽर्धं–>) *उपस्थार्धिक– > -कम् इति शोधः।

[f]) विप. (⌊*भ्राजस्वत्-⌋ अग्नि-)। व्यु. ?। =°ति- इ° इति पपा. अनु पूप. < प्र√इ इति, उप. च <√इष् 'गतौ' (तु. सा. PW. GW. प्रमृ.) इति, 'इच्छायां' (तु. भा. सा ⌊तैब्रा ३, ६,१०, ४⌋) इति, उस. इति च?। (√*भ्रेज् ⌊दीप्तौ⌋ >भावे) *भ्रेज्–+(√*धीष् ⌊धारणे⌋ > भावे) *धीषणि–> वस. *भ्रेज्-धीषणि–> नैप्र. यनि. इति मतम्।

[g]) पाठः? प्रेत्वरी– (विप. ⌊प्रभरणवती-⌋ अदिति- ⌊पृथिवी-⌋ >⌊प्र१⌋ -री, अयास्–> ⌊प्र१⌋ -याः इति द्वि-पदः शोधः। '(चरणाय वहिर्गच्छन्तीनां गवां) पृथिवी प्रभरणप्रचुरा (सती) अयाः ⌊पालयित्री⌋' इति वा.। सपा. वाश्रौ १,२,१,९ ?प्रेत्वरीपा–>-पाः>प्रेत्वरी, अयास्–> -याः इति द्वि-पदः शोधः (तु. यनि. मै. स्वरद्वयसंकेतः ⌊तु. सात.⌋; वैतु. र. ⌊संटि.⌋ °पाः इति समस्तं पदमिति ⌊तु. Sch. एकस्वरसंकेतः⌋)। मै. काठ. च प्रेत्वरी– इति प्राति. नैप्र. <(प्र√भृ>) *प्र-भृत्वन्–>°त्वरी। तस्य पर्यायभूतं च तेन सन्यायं च सत् क. (पुं.) प्रेत्वन्– इति, तै. (स्त्री.) *प्रभृत्व– > °त्वा– > नैप्र. पृत्वं– > °र्त्वा– इति च प्राति. (पृ १९६० *h* एतत्परः विशेष आधेयः)। जैब्रा (२,३७४ = Auswahl १६२) ?पर्त्वापि > (=पृर्त्वाः उ अपि>) पर्त्वाविपि इति त्रि-पदः शोधः (तु. मूको.; वैतु. C. ⌊संटि. च Acta Orientalia ५, २५२ च⌋ पुर्त्वा = प्र-ऋत्वा इति, प्रेत्वन्– = प्र-ईत्वन् इतीव च)?।

[h]) पाठः? तु. सस्थ. ?व्रभून इत्यत्र टि.।

[i]) पाठः? प्रिये धाः इति द्वि-पदः शोधः? (तु. पृ २२४४ *k*)।

[j]) पाभे. पृ १७०८ *n* द्र.।

[k]) प्र, ऐ° इति पपा. शोधार्हः (तु. पा ८,१,७१)।

८९, ४[a]; ११६, ९; प्रेरय ऋ ८,९६,१०; १०, ३९,५; मा ८, १९; का ९,३,५; तै १, ४, ४४, ३; मै १,३, ३८; काठ ४, १२; क ३,१०; शौ ७,१०२,३; २०, ७६,५†; पै २०,३४,३; †प्र··· ईरय,>या ऋ १०, ९८, ८; १८७,१; मै ४, ११,२; काठ २, १५; जै ३, २२,१; शौ ६, ३४, १; पै १९,४५,१; प्र···ईरयाव ऋ ७, ८८, ३; प्रेरयत् ऋ २, १९, ३; कौ १, ३३९‡[a]; जै १, ३५, ८‡[a]; शौ १०, २, २६[b]; प्रेरयत् पै १६, ५९, ९[b]; प्र··· ऐरयतम् ऋ ६,७२,३.

¶प्रे(प्र-ई)र्वन्[c]– -र्वानः क ३१, २[d].

प्रे(प्र√इ)रज्य, प्र···इरज्यत ऋ ८, ४०,५.

?प्रेरम्-अग्रम्[e] पै ५,१५,५.

प्रेरु[f]– -रवः मै ४,९,७[g].

प्रे(प्र√इ)प् (वधा.), †प्र···इष्यति ऋ ९, १२, [६; ३५, ४]; कौ २, ५५१; जै ३, ४३, ७; प्र···इष्ये ऋ ४, ३३, १; प्रेष्यामि पै २, ३७,५; २०,२७,३; प्रेष्य तै ६, ३,८,२[h]; ९, ५; ११,४; ५, ३, २[१]; ३; मै ४, ५, २; काठ २६, २१[h]; प्र(इष्य) मै ४, ५, २; प्रेष्यत् मै ३,७,३¶.

प्र···एषि[i] ऋ ५, १,९.

प्रेष्यते पै १६,५४,८[j].

प्रे(प्र-इ)प्– प्रेषा ऋ ९, ९७, १[k]; कौ १, ५२६; २, ७४९; जै १, ५४,४.

प्रेष[l]– -षैः पै १७,२४,३[m].

प्रे(प्र-इ)षित,ता– -तः ऋ ७, ७३, ३; १०, ३७, ५; खि ५, ७, २, ११; ४, १५; मा २१, ६१; का २३, ६, १४; मै ४, १३, ९†; काठ १९,१३; पै २०,५९,५-९; –ता शौ ११,३,१४[j]; –ताः ऋ १०,९८,६; तै ५,६,१,२[n]; काठ ३९,२[n]; शौ ३,१३,२[n]; पै ३,४, २[n]; १४,१,७; –तौ शौ ८,१,९; पै १६,१,९.

प्रै(प्र-ए)षु[o]– -षाः शौ ५, २६, ४; ११, ९, १८; पै ९,२, ५; १६, ८३,८; –षान् मा १९, १९; का २१,२,८; तै ७, ३,११,२; काठ ४३, १; –षेभिः मा १९, १९; का २१, २, ८; –षैः[p] शौ १६, ७,२[m].

प्रैष-निविद्– -विदः काठ ३९, ८.

¶प्रै(प्र-ए)षम्[q] तै २, ५, ३, ६; ६, ६, १; ६, २, ८, ४; मै ३, ८, ३;८.

प्रे(प्र√ई)प्>प्रे(प्र-ई)ष्यत्[r]– -ष्यन्तम् शौ १८,२, ५३.

---

[a]) सपा. प्रेरयम् <> प्रैरयत् <> तैब्रा २, ४,५, २ प्रैरयन् इति पाभे.।

[b]) सपा. प्रैर° <> प्रेर° इति पाभे.।

[c]) विप. (⌊गति-मत्-⌋ पशु-)। 'गच्छन्तः चरन्ति (भक्षयन्ति)' इति वा. (तु. संटि., पाम ४, १,७ पाउ ४,११७ च)। [d]) पाभे. पृ १९६० *i* द्र.।

[e]) पाठः? (√वृध् ⌊वृद्धौ⌋ > कर्तरि) *वृध्र– > -ध्रम्, (√*वृप् ⌊वृद्धौ⌋ > कर्तरि) *वृप्– > -प्रम् इति द्वि-पदः शोधः। [f]) विप. (स्तन-)। (√प्री ⌊तर्पणे⌋ >) *प्रेर– (पयस्-) + मत्वर्थे उः प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२ ⌊वैतु. प्र-ईरवः इति पपा.?⌋)।

[g]) सपा. तैआ ४,८,३ पेरवः (< √पा 'पाने' ⌊तु. सा.⌋) इति पाभे.।

[h]) उप प्रे° इत्यस्य स्थाने सपा. खि ५,७,२,१ ?उपप्रेष इति, मै ४,१३,४ उपप्रेष्य इति च पाभे. (तु. पृ ९३३ *m*)।

[i]) वें. GW. प्र···अत्येषि इति, सा. PW. प्र, अत्येषि इति च। कर्तरि लुङि मपु१ चिण् प्र. उसं. (पा ३,१,६१)। धा. वृद्धौ वृत्तिः। 'यस्मै त्वम् आविर्बभूथ (सः) अन्यान् अतिः (कप्र.) सद्यः प्र-एषि' इति वा.।

[j]) सपा. प्रेष्यते <> प्रेषिता इति पाभे.।

[k]) विप. (⌊वेगवत्-⌋ हेमन्- ⌊*रथ-⌋)। कर्तरि कृत्। विभ-क्तिस्वरः [पा ६,१,१६८ (वैतु. PW. GRV. भाप. इति; वें. सा. भ. GW. विप. इति, विन. भाप. सत् <प्र√इष् ⌊इच्छायाम्⌋ इति ?)]। पपा. नावग्रहः।

[l]) भाप.। धा. दर्शने वृत्तिः। गस. उप. बजन्ते परस्वम् (पा ६,१,९४)। [m]) सपा. प्रेषैः <> प्रैषैः इति पाभे.।

[n]) सपा. मै २,१३,१ संप्रच्युताः इति पाभे.।

[o]) नाप.। गस. उप. घजन्ते थादि-स्वरः।

[p]) भाप.। धा. दर्शने वृत्तिः।

[q]) गस. उप. णमुलन्तम्।

[r]) प्रेष्यतम् ⌊लोटि मपु२⌋ इति RW. W. WI., उपप्रे-ष्यतम् इति च संटि. शोधः?। विप. (⌊दीप्यमान-⌋ पूषन्- ⌊सूर्य-⌋)। धा. दीप्तौ वृत्तिः। 'यः(देवलोकः) दीप्यमानं सूर्यम् उपवहति, तत्र गच्छ *त्वम्' इति वा.। एवं पृ ९३३ *q* उपः कप्र. इत्युक्तं तन्नेष्टम्। सस्थ. ?गच्छतम् > गच्छ, त्वम् इति द्वि-पदः शोधः ?।

? प्रेषा[a] ऋ १,६८,३.
प्रेष्ठ– √प्री द्र.
? प्रेष्ठंत्वू[b] पै ९,४,९.
? प्रेणानः[c]
प्रैयङ्गव– प्रियङ्गु– द्र.
प्रैयमेध– √प्री > प्रियमेध– द्र.
प्रैष– प्रे(प्र√इ)ष् द्र.
? प्रैषयुः[d] ऋ १,१२०,५.
? प्रैष्यन्[e] शौ ५,२२,१४[f].
प्रोक्त– प्रभृ. प्र√वच् द्र.
प्रो(प्र√उ)क्ष्, ¶प्रोक्षति तै २,६,५,१[2]; २[2]; ५,४,२,४; ६,२,७,४; १०,२[2]; ३,४,१[2]; ६,४; मै ३,८,१[2]; ९,३[2]; काठ ११,६; ¶प्रोक्षति तै ५,४,२,३; ५,९,५[2]; ६,२,७,५; मै ३,३,४; ६,२; ८,६; ९; ९,३; ४,१,६; १३; काठ २१,६[2]; ३१,१०; ¶प्रोक्षति काठ २१,४; २५,५[3]; ६[3];९; १०[2]; २६,५[3]; ८[2]; ३१,४[2]; क ३१,१९; २१[2]; ३९,२[3];४[2];४०,२;३[2];४१,३[3];६[2]; ४७,४;१०; प्रोक्षन्ति काठ ११,५¶; प्र ··· उक्षन्ति, प्र(उक्षन्ति) मै १,४,११¶; प्रोक्षामि मा १,१३[2];२,१[3g]; ५,२५; ६,९; २२,५[4h]; का १,४,३[2]; २,१,१[3g]; ५,६,४; ६,२,३[2i]; २४,१,४[4h]; तै १,१,५,१[i]; ३,२,२; ८,१[i]; ६,३,६,४[h]; मै १,१,६; ११[3g]; २,११;१५[i]; ३,९,६[i];१२,१[4h]; ४,१,१३[g]; काठ १,५[j];११[3g]; २,११[3]; २५,९[2]; ३१,१०[3g]; क १,५[j]; ११[3g]; २,५[2]; ४०,२[2]; ४७,१०[3g]; ¶प्रोक्षत मै २,१,८; काठ १०,११; प्रोक्षन् ऋ १०,९०,७; मा ३१,९; का ३५,१,९; शौ १९,६,११; पै ९,५,९; ¶प्रोक्षेत् तै ५,२,५,६; काठ २१,१२; क ३१,५. ¶प्रौक्षीत् मै ३,८,५; ९; ९,३; प्रौक्षीः तै २,६,५,१¶.
प्रो(प्र-उ)क्षण– -णम् तै २,२,१०,२¶; मै २,१,५¶; पै १३,५,७; १६,५४,६.
प्रोक्षणी[k]– -णीः मा १,२८; ¶तै १,६,९,४; २,६,४,४; ¶मै १,८,७; ४,१,१३; ¶काठ ६,४; ३०,१; ३१,१०; ¶क ४,८; ४६,४; ४७,१०; शौ १०,९,३; पै १६,१३६,३; -णीनाम् तै ६,२,७,५¶; -णीभिः काठ २९,९¶; शौ ५,२४,६; पै ९,२,६.
¶प्रो(प्र-उ)क्षत्– -क्षता मै १,८,२¶[1]; -क्षन्[l] काठ ६,२; क४,१.
प्रोक्षन्ती– -न्ती शौ १०,९,११; पै १६,१३७,१.
प्रो(प्र-उ)क्षित,ता– -तः तै ५,५,९,५[2]¶; -तम् मा २२,१९; का २४,६,२; तै ७,१,१२,१; मै ३,१२,४; काठ ४१,३; -तस्य मै ४,८,९[3]¶; -ताः[m] मा १,१३; का १,४,३; तै १,१,५,१; मै १,१,४; काठ ३१,१०; क १,११; ४७,१०.
¶प्रो(प्र-उ)क्ष्य मै ४,१,१३;८,१.

---

[a]) पाठः ? प्रेषाः इत्यनवगृहीतः पपा. । = प्रैष- इति वैं. स्क. सा. प्रभृ. । विप. (⌊*प्रकाशक-⌋ अग्नि-) । प्र√इष् ⌊दीप्तौ⌋ > प्रेषन्– > -षा इति द्र. । गस.उप. कर्तरि कनिन् प्र. उसं. [पाउ १,१५९ (तु. ⌊धा. आभासमात्रे⌋ ?ORN.)] । सस्थ. ? विश्वायुः > विश्वायोः इति शोधः ।

[b]) पाठः ? (√*प्रेष् ⌊प्रेक्षणे⌋ >) *प्रेष्टु– (दृष्ट-) > √*प्रेष्ट् ⌊दर्शने⌋ > प्रेष्टन्तु इति शोधः ।

[c]) शोधः पृ २२४८ *f* द्र. ।

[d]) पाठः ? । पपा. प्रभृ. प्र, इषयुः इति द्वे पदे इति (वैतु. PG ⌊३,९२⌋ एषयुः इति द्वितीयं पदमिति, ORN. ⌊पक्षे⌋ प्रैष– > प्रैष-यु– > -युः इत्येकमेव पदमिति ?) । वा. च छन्दश्चानुवीक्ष्य प्र यद् इषयुः इति त्रि-पदः शोधः द्र. (तु. सस्थ. टि. यद् > या, यया च) । ३इष– > √इषय > इषयु– यद्र. । उत्तरे मन्त्रेऽन्वयः द्र. ।

[e]) पाठः (प्र-एष्यन् इति पपा. ⌊वैतु. अन्ये ष्यम् इति पाठः) ? । W. प्र-इष्यन् ⌊प्र१⌋ इति संकेतुकः⌋ । (परा√प्रेष् ⌊गतौ⌋ >) *परा-प्रेष्यत्– (प्रस्थायुक-) > -न्तम् इति शोधः पादश्च जागतः द्र. । 'यथा शेवधिं (*विप. ⌊आत्म-मध्ये चिर-स्थितिमन्तमपि सन्तम्⌋) गन्धार्यादि-विदेशेभ्यः *पराप्रेष्यन्तं जनं (परिददति = *त्यजन्ति ⌊लोके संबन्धिनो विस्मरन्ति, तथैव वयं तादृशं सन्तं⌋) तक्मानं परिदद्मसि' इति वा. । शेवधि– कोषार्थे नाप. इति च यद्र. ।

[f]) पामे. पृ १७१७ *c* द्र. ।

[g]) = सपा. माश १,३,३,१-२ । तै १,१,११,१ तैब्रा ३,२,६,२ तु विभे. । पृ १८२५ *i* अपि द्र. ।

[h]) सकृत् = सपा. माश १३,१,२,६ तैब्रा ३,८,७,१ । आपश्रौ ७,१९,२ भाश्रौ ७,१४,१५ हिश्रौ ४,४,१९ तु उत्क्रन्तामि इति, आपश्रौ ७,१२,८ बौश्रौ ४,५ : ६ भाश्रौ ७,९,११ वैश्रौ १०,९ : १८ हिश्रौ ४,३,४ उपाकरोमि इति च पामे. ।

[i]) पामे. पृ १२३८ *b* द्र. ।

[j]) पामे. पृ १८२५ *i* द्र. ।

[k]) नाप. (२अप्-) ।

[l]) सपा. परस्परं पामे. ।

[m]) तु. टि. √*मेक्ष् > मेक्षित- ।

प्रो(प्र-उद्>)**च्√च्यु**,प्र(उच्चिच्याव)[a] पै १९,५०,१; प्र…उच्चिच्युवुः[a] पै १९,५०,१-३.
प्रोच्य, प्रोच्य- प्र√वच् द्र.
प्रोत- प्र√वे द्र.
प्रो(प्र-उ)**दि**(द्√इ), प्र…उद्…एतु पै १९,२१,८.
प्रोथत्-, प्रोथथ-, प्रोथमान- √प्रथ् द्र.
प्रो(प्र-उ)**द्√यम्**, प्र…उदयंस्त ऋ १,५६,१[b]; प्र…उद्…अयंसत ऋ १०,११९,[२(३)][c].
प्रो(प्र-उ)**द्√या**, प्र…उद्…ययुः[d] कौ १,९२; जै १,१०,२; शौ १८, १,६१.
प्रो(प्र√ऊ)**र्णु**, ¶प्रोर्णुते तै ६,१,३,२; मै ३, ६, ६[२]; प्रोर्णुते मै ३, ६, ७[२]¶?[e]; प्रोर्णोति तै ६, ३, ११, १[३]¶; शौ १५,१,८; प्रोर्णोति मै ३,१०, १¶; प्रोर्णुवाताम् मै १, २, १६[f]; ३, १०, १[f]; १२, २०[g]; क २, १३[f]; प्रोर्णुवन्तु पै १८, ६,१; †प्रोर्णुष्व[h] ऋ १०, १६, ७; शौ १८, २, ५८; प्रोर्णुहि शौ ४, १४, ९; पै १६, ९९, ३; प्रोर्णुवाथाम् मा ६, १६[f]; २३, २०[g]; काठ ३, ६[f]; प्रोर्ण्वाथाम् का ६,३,७[f];२५,५, ३[g]; तै १, ३, ९, २[f]; ६, ३,९, ३[f]; ७,४, १९, १[g]; ¶प्रोर्णुवीत काठ २६,१[२]; क ४०,४[२].
प्रोल्ह- प्र√वह् द्र.
प्रोषिष्यत्- √प्रुष् (प्रवर्षणे) द्र.
प्रोष्ठ[i]- -ष्ठम् पै २,५२, ५.
१प्रोष्ठ-प(द>)दा[j]- -दा शौ १९, ७, ५.
२प्रोष्ठ-पदा[k]- -दाः तै४,४,१०,३[२]; मै २,१३,२०[२]; काठ ३९,१३[२].
†प्रोष्ठे-श(य>)या[l]- -याः ऋ ७, ५५,८; शौ ४,५,३; पै ४,६,३.
प्रो(प्र√ऊ)**ह्** (प्रापणे), ¶प्रोहन्ति मै ४, ४,९; काठ ३७, ६; प्रोहामि मा २,१५[२]; का २,४,१[२]; प्रौहत् काठ १२,३¶.
प्रोह्यमाण-, प्रौढ- प्र√वह् द्र.
प्लक्ष[m]- -क्षः तै ७, ४, १२,१; मै ३, १०,२¶; काठ ४४, १; -क्षस्य मै ३,१०,२¶; -क्षात् शौ ५,५, ५[n]; -क्षे खि ४, ७,५[n]; -क्षेण पै ६, ४,४[n].
प्लाक्ष[o]- -क्षः तै ३,४,८,४¶.
प्लक्ष-त्व- -त्वम् मै ३, १०,२¶.
¶प्लक्ष-शाखा- -खा तै ६,३,१०,२; -खायाः मै ३,१०,२.

---

[a]) पाभे. पृ ८६५ *m* द्र. ।

[b]) तु. सस्थ. प्राव√यम्>प्र…अव…अयंस्त टि. ।

[c]) तु. वें. सा. GG.; वैतु. PW. GW. प्र इति भिन्नं पदमिति ।

[d]) ?पथो [कौ.] ?पथा [शौ.] > पथ (:) उद् इत्येवोभयत्र द्र. । कौ. ?ययुः>ययुः इति शोधः (तु. शौ.) । 'अङ्गिरसः (स्वीयस्वर्गारोहणस्य) पथः [५१] भूर्जयः (दीपकाः) यथा (इव [सन्तः]) यां प्रोद्ययुः' इति वा. इति कृत्वा पृ १८९७ *h* ?पथा>पथः इति शोधः द्र. (वैतु. सा. भ. उद् (अव्य.), प्र…ययुः इति; विव. प्र-भूर्जयः, उद्…ययुः इति; BS. प्र इति क्रिउ., उद् …ययुः इति च) ।

[e]) द्वितीयः पाठः ? अपोर्णुते इति शोधः (तु. [अंशतः] सात. Sch. मूको. सपा. तै ६,१,३,३ च) ।

[f]) सपा. °र्णुवाताम् (माश्रौ १, ८,४,१५ च) <> °र्णुवाथाम् (माश ३, ८, २, १६ च) <> °र्ण्वाथाम् (आपश्रौ ७,१९,१ च) इति पाभे. ।

[g]) सपा. प्रोर्णुवाताम् <> प्रोर्णुवाथाम् (माश १३, २,८,५; ५, २, २ च) <> प्रोर्ण्वाथाम् <> सं, प्रोर्ण्वाथाम् <> संप्रोर्णुवाथाम् (वैताश्रौ ३६,३० च) <> तैब्रा ३, ९,६,३ ?संप्रोर्ण्वाथाम् इति पाभे. ।

[h]) तु. सा. [ऋ.]; वैतु. वें. सा. [शौ.] GW. प्रमृ. च संप्रोर्णुष्व इति ।

[i]) नाप. [उच्चाऽऽसन- (तु. सा [तैब्रा २, ७,१७,१])] । व्यु.?। प्र+(√*वृष् [=√वस्] 'उपवेशने'>अधिकरणे) *वष्ठ- (नाप. =आसन-) > प्रास. *प्र-वष्ठ- > नैप्र. यनि. (वैतु. WAG [२,२९ *b*], Reuter [KZ ३१,२३१] प्रमृ. <प्र-अव√स्था इति ?) ।

[j]) व्यप. स्त्री. (नक्षत्र- [प्रोष्ठपदस्वरूपतारकचतुष्टयवती-भाद्रपदा-]) । वस. ।

[k]) =१प्रोष्ठ-पदा- (वैतु. पाप्र. पूप. =गो- इति) । वस. समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,१२०) इति ततो भेदः ।

[l]) विप. (नारी-) । उस. ।

[m]) नाप. (तदाख्य-क्षीरवद्-वृक्ष-) । व्यु.? । <√प्लक्ष् ['*रसे' (तु. [तात्पर्ये] मै ३, १०,२ पाम २, २,२९ <[प्र>] प्ल√क्षर् [क्षरणे] इति; वैतु. अभा.<√प्लक्ष् [भक्षणे] इति, पाउ [३, ६३]<√प्लुष् [दाहे] इति च ?)] ।

[n]) पाभे. पृ २११६ *g* द्र. । प्रक्षेण इति पै. मूको. । इह च प्लक्षात् <> प्लक्षे <> प्लक्षेण इति पाभे. ।

[o]) विप. (इध्म-) । विकारार्थे अञ् प्र. ।

प्लु(<प्र)√क्षर्>क्षारि, प्लाक्षारयन् मै ३,१०,२[c]¶.

प्लुति[a]– -तेः ऋ १०, ६३, ⌊१७; ६४, १७⌋.

प्लुव– √प्लु द्र.

?प्लुवानमषकस्य[b] पै १, ५९,४.

प्लायोगि– २प्रयोग– द्र.

प्लाशि[c]– -शयः शौ ९,१२,१२;पै १६, १३९,१३; -शिः मा १९,८७[d]; का २१,६, ८[d]; मै ३,११, ९[d]; काठ ३८, ३[d]; शौ १०,९,१७[e]; -शिभिः[f] मा २५,८; का २७, ८,२; तै ५,७,१६,१; काठ ५३, ६; -शिभ्यः[g] ऋ १०,१६३,३; -शिभ्याम् मै ३, १५, ७[f]; -[1]शेः[g] शौ २, ३३, ४; २०, ९६,२०.

प्लाशु ⌊=प्लाशि⌋– -शुः पै १६,१३७, ७[e]; -शौ पै १६, १४८, ८.

?प्लि ही न प्लीहि पै १९, ३६, १४.

प्लीया[h]– -याः मै २,१२,२.

प्लीहन्[i]– -हा मा १९,८६; का २१,६, ७; मै ३,११,९; काठ ३४,१२¶; ३८, ३; -हानम् शौ ३, २५, ३; -[1]ह्नः[j] शौ २, ३३, ३; २०, ९६, १९; पै ४,७, ३; -ह्ना मा २५,८; का २७, ८,२; तै ५, ७, १६, १; मै ३, १५, ७; काठ ५३,६.

प्ली(ह>)हा-कर्ण[k]– -र्णः मा २४, ४; का २६, १, ७; मै ३, १३,५.

?प्लीहाङ्गराजो पै १९,३६,१३.

√प्लु,प्लवते ऋ १०, १५५, ३; पै ६, ८,७|; प्लवस्व खि २,१६,१; शौ ४,१५,१४; पै ५,७,१३.

?प्लुवायति[l] खि २, १, ४[?m]; ७, ७, ८.

प्लव[n]– -वः मा २४, ३४; का २६, ७, ४; तै ५, ३, १०, २¶; ५, २०, १; मै ३, १४,१५; ४, ६, ५¶; काठ ३३, ५¶; ४७, १०; -वम् ऋ १, १८२, ५; ¶तै ५, ३, १०,२; ७,५,३,२; मै ४,६, ५¶; काठ ३३,५¶; शौ १२,२, ४८; पै १७, ३५,५; -वेन काठ ३३,५¶.

प्लुषि[o]– -षी ऋ १, १९१,१; -षीन् मा २४,२९; का २६, ६, ४; मै ३, १४,८.

¶प्ले(प्ल ⌊<प्र⌋ √इ), प्लायते[p] मै ३, ९,१; प्लायेते मै ४,६,८[q].

प्ले(प्ल⌊<प्र⌋√ई)ङ्ख >¶प्ले(प्ल-ई)-ङ्ख[r]– -ङ्खम् तै ७,५,८,५.

†प्सुरस्[s]– -रः ऋ १,४१,७; ९,२,२; ७४, ३[t]; कौ २, ३८८; जै ३, ३१, ८; -रसे ऋ ९, ९६, ⌊३; ९७,२७⌋[t].

√प्सा[u], प्सातः शौ १०, ३, १४; पै १६, ६४,५; प्सातु शौ १०, ५, ४३; पै १, ६३,२; १६, १३२, ९; प्साहि शौ १०, ३, १४; पै १६,६४,५.

---

a) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?।

b) पाठः? (√प्लु>)प्लवन-> -नम्, मशक-> -कस्य इति द्वि-पदः शोधः। पू. १९४ t अयं विशेषः द्र.। सस्थ. ?संविदम् > सं-वृत-> -वृतम् (गति-चक्रम्) इति शोधः।

c) अर्थः व्यु. च ?। नाप. (शरीरावयव-)।

d) सपा. तैब्रा २,६,४,३ °शीः इति पाभे.।

e) सपा. °शिः <> °शुः इति पाभे.।

f) सपा. °शिभिः <> °शिभ्याम् इति पाभे.।

g) सपा. °शिभ्यः (आपमं १,१७,३ च) <> °शेः इति पाभे.।

h) नाप. (अप्सरो-भेद-)। व्यु. ?। प्लि° इति पपा., प्लीथा- इति MW.।

i) नाप. (शरीरावयव- ⌊गुल्म-⌋)। व्यु. ?। <√प्लिह् इति पाउ (१,१५९)।

j) सपा. ऋ १०,१६३,३ पाठाभावः।

k) विप. (⌊प्रकरणतः⌋ अज-)। वस. उत्तरपदाद्युदात्तः (पा ६,२,११२)। पूप. दीर्घः (पा ६,३,११५)।

l) पाठः? (स्वार्थे णिचि) प्लावयति इति शोधः।

m) न प्लवायति इति पाठस्य स्थाने सपा. शु ४, २ नष्टचेष्टः इति पाभे.।

n) नाप. (नौका-, जलवायस-)। अजन्ते चित्स्वरः।

o) अर्थः व्यु. च ?। नाप. पुं.। =वक्रतुण्ड- इति उ. म.। <√प्लुष् इति PW. GW.।

p) °यु° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्)।

q) सपा. काठ २८,२ क ४४,२ उपप्रेतः इति पाभे.।

r) प्रेङ्ख- इत्यनेन सन्यायता द्र.। सपा. काठ ३४, ५ प्रेङ्खम् इति पाभे.।

s) वप्रा.। अर्थः व्यु. च ?। नाप. न. (*स्तोत्र-)। =रूप- ⌊तु. वें. सा. प्रथमे स्थले⌋ इति कृत्वा दे निघ ३, ७⌋ <√स्फुर् इति (सा. =प्सुर- इति प्राति.?), =अन्न- ⌊तु. वें. सा. अन्यत्र⌋ इति PW. GW. PG ⌊३,१९६⌋ <√प्सा इति, GW. प्सुर्-> द्वि१ इति।

t) भाप. (*प्रसाद-)। <प्र √*स(इ>)र्(√सद्) इति मतम्।

u) WAG ⌊१,७५ c⌋ भक्षणेऽर्थे <√भस् इति, रूपेऽर्थे <√भास् इति च विवेक इति।

¶प्सात– -तम् काठ २५, ९²; क ४०,२².

प्सुरस्ª– -रः ऋ १०, २६,३.

फ

फट्ᵇ खिसा २९,४७; मा ७,३; का ७, १, ३; शौ ४,१८, ३; पै ५, २४,३.

√फण्(गतौ)>पम्फण्>पम्फणत्– -णतः खि ५,५,११.

?√फर्, पर्फरत् ऋ १०,१०६,७.

?फर्वरᶜ– -रेषु ऋ १०, १०६, २.

फल्ᵇ खि ५,१८,१; शौ २०, १३५, ३.

√फल् (निष्पत्तौ)>फलᵈ– -लम् ऋ ३, ४५, ४; मा १०, १३; का ११,५,४; ¶तै २,५, ६, ६; ५, १,५,१०; ६,१,३,७; ३, ४, ३; ७, ५,१,६; मै ¶१, ६,५; ८,१; १०, ९; २, ६, १०; ७, २०; ¶३, १,२; ६³; २, ४; ५; ६,८²; ७, ८³; ९,३²; १०, ४²; ¶काठ १२, १३²; १९, ५²; २६, ५; ३६, ३; ¶क ३०, ३²; ४१, ३; शौ ६, १२४,३; पै ८, १८,६¹ᵉ; १९, ४०,५; ५१,१४; २०,२२, ७; ५६, १; -लस्य ऋ १०, १४६,५; -¶लात् मै १,१०,९; काठ ३६,३; -लानि खि २, ६, ६; काठ २०,३¶; क ३१, ५¶; -ले पै १३, १०, ११; -लेन तै ७, ३, १४, १; काठ ४३, ४; -लेभ्यः मा २२, २८; का २४, १५, १; तै ७, ३,१९-२०, १; मै ३, १२, ७; काठ ४३, ९; १०.

¶फल-ग्रहिᶠ– -हयः तै ५,२,५, ६; -हिः तै ५,१,१,४²; मै ३, १,२; काठ १९, १; २३, ४²; क २९,८; ३६,१².

¶फलग्रहि-तम– -मः मै ३, १,२²;२,४².

फल-व(त्>)ती– -ती पै ८, १८,५; -तीःᵍ मै ३, १२, ६; काठ ४५,१४; -तीम् शौ ७, ५२,९; १९,३१,३ʰ; पै १,४९, २; १०, ५, ३; -त्यःᵍ मा २२, २२; का २४,८,३.

फलिन्– -लिनम् शौ ३, १५, ४ⁱ.

फलिनी– -नीः ऋ १०, ९७,१५; मा १२, ८९; का १३, ६,१५; तै ४, २,६,१; ४; मै २, ७,१३²; काठ १६,१३²; क २५, ४; शौ ८, ७,२७; पै ११, ६, ३; १६,१४,६; -न्यः तै ७,५, १८,१ᵍ.

?फलयामसिʲ पै १६,१४,१.

फलिगᵏ– -गम् ऋ १,६२,४;१२१, १०; ४,५०,५; ८, ३२, २५; तै २, ३, १४, ४; मै ४, १२, १; काठ १०,१३; शौ २०,८८,५.

---

a) भाप. (*समृद्धि-)। (√प्सा [*पुष्टौ] > भावे) *प्सा- + (√भृ > अधिकरणे) *भरस्– > उस. *प्सा-भरस्– > नैप्र. यनि.। 'पूषा नः (अस्माकं) प्सुरः (*समृद्धिम्) व्रजं (*वृद्धिम्) आ (च) अभि (अभिलक्ष्य [तत्-प्रदानाय]) प्रुषायति' इति वा. (तु. [स्वरूपमात्रे] PW. प्रमृ.; वैतु. सा. = रूपवान् इति कृत्वा प्सु– [<√भास् इति WAG १, ७५c] + [मत्वर्थे] रः प्र. इति, PW. प्रमृ. = अन्न- इति कृत्वा <√प्सा [<√भस्] 'भक्षणे' तु. WAG. इति, GW.ORN. प्सुर्–> प्सुरः [द्वि३] इति च)।

b) भाप. सत् वा. क्रिवि. (पाप्र.= अव्य.) = 'अभिचर्यमाणस्य फट् (पातः) यथा स्यात्तथा' <√*फड् = √फल् [विशरणे] इति (तु. [व्यु.] सा. [का.], उ. म. च)। शब्दानुकृतिरूपं सरूपं प्राति. इतोऽन्यत् (तु. MW.)।

c) विप. <√फर्व् [पूरणे] इति सा.।

d) नाप.। पचाद्यचि वृषादित्वम् उसं. (पा ६,१,२०२)।

e) पाठः? फालम् इति शोधः (तु. कौसू २०,५)।

f) विप. (वनस्पति-)। उस. उप. कर्तरि इन् प्र.।

g) सपा. फलवतीः <> फलवत्यः (माश १३, १, ९, १०² च) <> फलिन्यः (तैब्रा ३,८,१३, ३ च) इति पाभे.।

h) °ला° इति W. टि.।

i) °नं मा इत्यस्य स्थाने सपा. पै १९,४९,२ गोधनिनः इति पाभे.।

j) पाठः? (√भृ [धारणे] > भावे) *भार्य– > √भार्यि > *भार्ययामसि (धारणं कारयामसि) इति शोधः। सपा. शौ ८, ७, २२ ?पाययामसि इति पाभे. अपि समान-शोधः स्यादिति कृत्वा पृ १९८६ कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। सस्थ. ?वलम् > (√भृ > कर्मणि) भर–> -रम् इत्यपि शोधः। 'इमं पुरुषं तस्यामृतस्य भरं *भार्ययामसि' इति वा.।

k) अर्थः व्यु. च? °लि-ग इति ऋ. शौ. पपा.। तै पपा. नावग्रहः। = मेघ- इति निघ [१,१०] वें. सा [ऋ.]; विप. (वल-) इति भा. सा [तै.]; = मेघवत् जलाधारपात्र-विशेष- इति PW.GW. प्रमृ.; व्यप. (असुर-) इति स्क. K. [तै.]। मै. मूको. °ली° इति?।

फली√कृ[a], ¶फलीकरोति मै ४, १, ७; काठ ३१, ४; क ४७, ४; फलीकुरु पै १७,१५,२.

फली-करण[b]- -णाः शौ ११,३,६; पै १६,५३,११.

फली-कृत- -तः पै १६, १२४, २; ३; -तम् पै १६,१२४,२;३.

√*फ(ल्ज् >)ल्गू(वधा.)>फल्गु, ल्गू- -ल्गु पै ५, २०, ८[c]; -ल्गुः[d] काठ १२, १३¶[e]; २७, २¶[e]; ४९, २[f]; -ल्गू(?:) क ४२,२¶[e]; -ल्गूः[f,g] मा २४,४; का २६,१,७; तै ५,६, १२, १; मै ३,१३,५.

फल्गु-मणि[h]- -णिः पै १९,३१, ८.

फल्गुन- -नः का ११,७,१[i].

फल्गुनी- -नी ¶तै २,१,२, २[e,j]; ४[k,l], ४, १०, १; २; -नीः मै १, ६, ९[२]¶; २,१३, २०[२l]; काठ ३९,१३[२l];-¶नीषु मै १,६,९[२]; काठ ८,१; क ६, ६[m]; शौ १४, १,१३‡[n]; -न्यौ शौ १९, ७,३.

¶फल्गुनी-पूर्णमास[o]- -सः तै ७, ४,८,२; मै १,६, ९; -से तै ७,४,८,१; मै १, ६,९[२]; काठ ८, १; क ६,६.

¶फल्गुनीपूर्णमास्य[p]- -स्यम् मै १,६,९[२].

फाल्गु(न>)नी- -नीषु पै १८, २,२‡[n].

फल्व[q]- -ल्वेन ऋ ४,५,१४.

फ़ारि*व[r]- -वा ऋ १०,१०६,८.

फ़ाल[s]- -लः ऋ १०, ११७,७; मै ३, १,२¶; पै २,२२, ३; १२,६.३; १३‡[t]; -लम् शौ १०,६,६-१०; पै २,२२,३; १६,४२,६-८;४३, १; २; -†लाः[t] ऋ ४, ५७, ८; मा १२,६९; का १३, ५, ८; तै ४,२,५,६; मै २,७,१२; -लात् शौ १०, ६,२; पै १६, ४२, २;.

a) धा. भङ्गपूर्विकायां तुषस्य निवृत्तौ वृत्तिः द्र.। व्यु. ?। (√वस् [आच्छादने] >) *वस्- (तुष-)+(√*वड् [विभाजने] >√वडि> भावे) *वड्या->तस. *वस्-वड्या-> नैप्र. *स्फड्या->*फली- इत्यस्य पाप्र. च्व्यन्ततयोपवर्ण्यमानस्य सतो गतित्वेन व्यवहारः द्र. (तु. पंजा. फण्डना इति)।

b) नाप.([निष्तुषीकृत-]तण्डुल-)।उस. उप. कर्मणि कृत्।

c) नाप. (साररहितांश- [तु. फल्व-])। धा. रिक्तभावे वृत्तिः। d) विप. [अवि-(नीलवर्णा- इति भा.,लोहितवर्णा- इति सा [तै २, १, २,२])]। व्यु. ?। <√फल् इति पाउ [१,१८],[दीप्त्यर्थे] <√स्फर् वा √स्फुर् वेति च GW. प्रमृ.। धा. मालिन्ये वृत्तिः स्यात् ?।

e) सपा. फल्गुः <> फल्गू(?:) <> फल्गुनी <> मै २,५,२ लोहिनी इति पाभे.।

f) विप. (अजा-)। सपा. फल्गुः <> फल्गूः इति पाभे.।

g) = लवणवर्णा- इति सा. [तै.], अपुष्टशरीरा- (रिक्ता-) इतीव उ. म.?। धा. मलिनभावे वृत्तिरिति कृत्वा कृष्णवर्णे तात्पर्यं प्रतीयते। h) कस.। पूप. धा. अर्थः ?।

i) विप. ([*अर्जनशील-] यजमान-)। धा. अर्जने =ऐश्वर्ये वृत्तिः (तु. सपा. मा १०, २१ माश ५,४, ३,७ अर्जुनः इति पाभे.; वैतु. माश. प्रमृ. व्यप. [इन्द्र-] इति, पाउ [३,५६] <√फल् इति च ?)।

j) विप. ([मलिनवर्णा-] अवि-)। शेषं *d* टि. द्र.।

k) इतः प्रमृ. स्थलेषु. नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। द्वित्वेन बहुत्वेन च प्रयोगः (पा १, २,६०)। धा. भर्गे =दीप्तौ वृत्तिः। l) सपा. °नी<>°नीः इति पाभे.।

m) °णीपु इति पाठः ?।

n) =सपा. कौसू ७५, ५। ऋ १०, ८५, १३ तु अर्जुन्योः इति, आपगृ ३, २ भागृ १, १२ : १७ फल्गुनीभ्याम् इति, पै १८, २, २ फा° इति च पाभे.।

o) मलो. कस. अन्तोदात्तः।

p) विप.। तत्रभवार्थीयः यत् प्र. तित्स्वरश्च।

q) विप. ([रिक्त-] वचस्-)। *फल्गुक-> नैप्र. यनि.। जात्यः स्वरितः।

r) विप. (अश्विन्-)। अर्थः व्यु. च ?। पपा. नावग्रहः। <फ़ारि-वन्- (<√स्फुर्) इति सा., <√फर् (<√फर्व्) इति GW. प्रमृ.।

s) नाप. (हलाग्र-)। व्यु. ?। <√फल् [विशरणे] >फालि इति अभा.। √व्रश्च् > *व्रश्चर- (छेदक-) > नैप्र. *व्रच्छर-> *वाहर-> यनि. मतम्।

t) सपा. फालः<>नः फ़ालाः (आश्रौ २,२०,४ शांश्रौ ३,१८,४ बौश्रौ १०,२५:४ कौगृ ३, १३,१० शांगृ ४, १३, ४ बृदे ५,९ च) <> मा १२,६९ का १३,५,८ माश ७,२,२,९ सु फ़ालाः<> मै २,७,१२ काठ १६, १२ क २५,२ सुफ़ालाः<> शौ ३,१७,५ सुफालाः इति पाभे.।

–लेन काठ १९, ९¶; क २९, ८¶; शौ १०,६,३३; पै १६,४५, ३; –लैः मै २, ७, १२; पै २, २२, ४.

¶फाल-कृष्ट,ष्टा[a]– -ष्टम् काठ १२,७; –ष्टाः मै ४,३,२.

फाल-मणि– -णिः पै १६,४५,२[b].

फेन[c]– -नः पै ४,१६,६; –नम् ऋ १, १०४,३; ३,५३,२२; १०, ६१, ८; शौ १,८,१; १२, ३, २९; पै २,२,३; ४,४,८; ९,१०,१; १७, ३८, ८; १९, ३३, १२[d]; –नात् पै १५,२३, १०; –नान् शौ ६, ११३,२[d]; –निन ऋ ८, १४, १३; मा १९, ७१; का २१, ४, २१; मै ४, ३,४; कौ १, २११; जै १,२२,८; शौ २०,२९,३.

फेन्य[e]– -न्याय मा १६, ४२; का १७, ७, १; तै ४,५, ८, २; मै २,९,८; काठ१७,१५; क २७,५.

व

√वंह्,>वंहि, ¶वंहयते मै २, १,५; काठ ११,५.

*वंह्–>वंहिष्ठ[f]– -ष्ठम् ऋ ५, ६२,९; मै ४,१४,१०.

¶वंहीय(स्>)सी– -सीः मै १, ८,३.

वकुर[g]– -रेण ऋ १,११७,२१.

वाकुर[h]– -रम् ऋ ९, १,८; जै ४, ४, ८.

वज[i]– -जः शौ ८, ६, ६; ७; २४; पै १६, ७९,६; ८; ८०, ४; –जम् शौ ८,६,३; पै १६, ७९,३.

व(,व)द्[j] ऋ १, ९६, १; १४१, १; ५, ६७, १; ८४,१; ६, ५९, २; ८,६३,११; १०१,११;१२;१०, ९२, ३; मा ३३, ३९[2]; ४०; का ३२, ३, १०[2]; ११; तै २,२, १२,२; मै ४, १०, ६; १२, २; काठ १०, १२; कौ १, २७६[2]; २, ११२८[2]; ११२९; जै १, २९,४[2]; ४, ३, २[2]; ३; शौ १३, २, २९[2]; २०, ५८, ३[2]; ४; पै ५, १२, १$; १८, २३,६[2].

वळा[k] ऋ ८,८०,१.

वण्ड,ण्डा– वण्ड,ण्डा– द्र.

वत[l] ऋ १०, १०,१३; शौ १८, १, १५.

वतु[m]– -तः ऋ १०,१०,१३; शौ १८,१,१५.

वदर[n]– -रम् मा १९, २२; का २१, २,११; मै २, ४,१¶; काठ १२, १०¶; –रैः मा १९, ९०; २१, ३०; ३१; का २१, ६, ११; २३, ४,२; ३; मै ३,११, २[2];९; काठ ३८, ३.

¶वदर-सक्तु[o]– -क्तुभिः मै २,३,९; काठ १२,१०.

वद्ध्र,ध्रा– √वध्,न्ध् (वधा.) द्र.

---

[a]) विप. (अन्न-, [ग्राम्य-] ओषधि-)। तृस.।

[b]) सपा. शौ १०,६,३१ विभे.।

[c]) नाप. (मण्ड-)। व्यु.?। <√स्फाय् इति पाउ [३, -३], <√फण् इति MW. ?।

[d]) सपा. फेनम् <> फेनान् इति पाभे.।

[e]) विप. (रुद्र-)। तत्रभवीयः यत् प्र. यना. स्वरश्च द्र.।

[f]) विप.। इष्ठन् प्र. नित्स्वरश्च (वैतु. फि [७] अन्तोदात्तः इति, पाप्र. [६,४,१५७], दे. [३,३] < वहुल– इति, [पक्षे] दे. < बहु– इति)।

[g]) भाप. (*आवरणाऽतिशय-)। व्यु.?। (√वर्ष् [आवरणे] > भावे) वर्ष– > वीप्सायां *वर्ष-वर्ष– > नैप्र. यनि. (वैतु. या [६, २५-६] नाप. [ज्योतिस्- वा उदक वा] इति कृत्वा < √भास्+√कृ वा भय-+√कृ वा, √भास्+√द्रु वेति, सा. [पक्षे] वज्रार्थे, GW. प्रभृ. च वाद्यविशेषार्थे नाप. इति ?)।

[h]) विप. [[*आवरण-कारक–] दृति- (*दशा-पवित्र- [तु. सा. GW.; वैतु. PW. प्रभृ. वायुवाद्यविशेषार्थे नाप. इति ?])]। हेत्वर्थे तद्धितः अण् प्र.। यद्वा वकुर– इत्यनेन समानमूलं सत् स्वतन्त्रमेतत् प्राति.।

[i]) नाप.। अर्थः व्यु. च ?। =ओषधि-विशेष- इति MW., =सर्षप- इति सा.।

[j]) सत्यमित्यर्थे अव्य. (तु. निघ [३,१०] या [११,३७]), *भृश वा। तै. मै. काठ. क. वकारादिः पाठः द्र.। व्यु ?। *भृष– (=वृष– [भाप. =सत्य-, भृश-]) + (√भृ [धारणे] > भावे) भृत्– > वस. *भृष- भृत्– > नैप्र. यनि.।

[k]) तृतीया-प्रतिरूपकं सत् (?) अव्य. (<वद्)। यद्वा वद्, आ (आ-श्च) करम् इत्येवं द्वि-पदः पाठ-शोधः द्र. (वैतु. वळा, अकरम् इति पपा.)?।

[l]) खेदाऽनुकम्पाप्रकाशने अव्य. (तु. या [६, २७])। व्यु. ?।

[m]) विप. ([*गुप्तरूप-] यम-)। व्यु. ?। या [६, २८], वें. सा. GW. प्रभृ. दुर्बलार्थे नैप्र. <वल– अतीत– इति, (√वृ [आवरणे] >) वृत– >नैप्र. यनि. इति तु मतम्।

[n]) नाप. (वदरी-फल-)। व्यु. ?। पाप्र (यक्रं. ४, ३, १६३; १,२,४९) < वदरी- इति, <√वद् इति पाउभो. २,३,३८।

[o]) षस. अन्तोदात्तः।

?बृद्ध्वो शौ २०,१२९,१६[a].

बद्ध्वा, बद्धधान्, ना √वध्, न्ध् (वधा.) द्र.

बद्ध[b]– -द्धानि शौ १३, ७,१७[c]; –द्धाय काठ ४२,१०; –द्धे काठ ३९, ६[d]; शौ १३,७,१७[e].

√वध्, न्ध् (वधा.)[f], > वीभत्स, वध्नीते मै ३, ६, ७¶; ¶वध्नाति तै ६,१,७,२;६; मै २, २,१; ४, १,१०; काठ ११,६[२]; २४,३;५; ३१, ८; क ३७, ४; ६; ४७, ८; पै १, ८५, १$; वध्नन्ति पै ३, ३२, ५; १६,४४,३[g]; वध्नामि खि ३,१५,७; तै ३,१,४, १¶; शौ ११,६,२६; बध्नामि खि ३, १५, ६; १०; तै २, ३, १,५; मै २, २, १; ५, ६; काठ ११, ६¶; १३, २; शौ १,३५, १[h]; ३,५,८; ४,१०,७[h]; ५, ३०, १; १९, २८, १; ३२, १; ३३, ४[h]; ४६, १; पै १,९८,४; २,३७,५; ४,१८,७; २३,१; २५,७[h]; ४०, १; ७, १९,१०; ९,१२,१; १२, ४, १; ५,४[h]; १३, ११,१; १६, २३, ६; २०, ५७, ९; १०; बध्नात् शौ १९, ४६, १[i]; बध्नीताम्[j] मा ४, १९; का ४, ६, ४; बध्नातु तै १,२,४,२[j];६, १,७,६[j]; मै १,२,४[j]; ३, ७,६[j]; काठ २,५[j];२४,३[२j]; क १,१७[j]; ३७, ४[२j]; शौ ८,५,२२; पै ४, २३, १[l]; १६, २८, ११;४२[k], ६-८; ४३[k], १-९; ४४[k], ५-७; बध्नन्तु शौ ८, ५, १०; पै १६, २७, १०; बधान मा १, २५; २६[२]; का १, ९, ३; ४[२]; तै १, १,९, १;२[२]; मै १,१, १०[३]; ४, १, १०; बधान मा २२, ४; का २४, १, ४; मै १, १, १०[३]; ३, १२, १; ४, १, १०¶; काठ १, ९[३]; ३१, ८; ३७, १२[२]; क १, ९[३]; ४७, ८; शौ १०, ५,४४; पै १, ६३, ३; ५, ३१, २; १६, १३२,१०; ¶अबध्नीत[l] तै १,१, १०,२; ३, ५, ६, २; अबध्नात् ऋ १०,८५,२४[l]; शौ १०[k],६,६-१७; २२-२८; ¶१४, १, १९[l]; ५८[l]; पै ३, ३९,२; ४, १८, ७; १९८,३,६[l]; ६, ६[l]; अबध्नत शौ १०, ६, १८[२]–२०[२]; पै १, ९३, ३; १६, २८, ४[m];४४,१[२]–३[२]; ¶अबध्नन् ऋ १०,९०,१५; मा ३१,१५; का ३५,१,१५; जै २, ४, २; शौ १९,६,१५; पै ९, ५, १३; ¶अबध्नन् काठ २५, ८; क ४०,१; ¶बध्नीयात् काठ २४, ५; क ३७,६.

बद्बधे[n] ऋ १, ८१,५; बद्बधे ऋ १,८०,१३[o]; ७,६१,४[n]; वेधिपे शौ ६, ६३, ३; ८४, ४; पै १९, ११,३; भन्त्स्यामि मा २२, ४; का २४, १, ४; भन्त्स्यामि मै ३,१२,१; बध्यासम् शौ ७, ५२, १; पै १९,९,८[p].

बध्यते शौ ९,६,६; १८,४, ७०; बध्यते ऋ १०, ८५, २८; शौ ८, ५, १; १४, १, २६[l]; १९, ३१,१४[q];४५,४; पै १,११२,४; १३, ५, १; १५, ४, ४; १६, २७, १; १११, ६; १८,३, ५[l]; बध्यसे शौ ६,१२१,२[२]; पै १६, ५१, २[२]; बध्यताम् शौ १, १४,

a) सपा. खि ५, १५, ४ वल्ववो इति पाभे. ?, BW. व्रीहियवौ इति शोधः? (तु. पृ १९६७ *f*)।

b) नाप. (संख्या-विशेष-)। व्यु. ?।

c) ?वृद्धानि (तु. संपा. सात. RW.) प्रभृ. अशुद्धाः पाठा उपेक्ष्याः।

d) सपा. बौश्रौ १८, ४३ : ७; २६, ३३ :१२ पद्वे ? इति पाभे. (यत्र यनि. शोधः)।

e) ?बध्वे (तु. संपा. सात.), ?वृद्धे (तु. RW. प्रभृ.) प्रभृ. अशुद्धाः पाठा उपेक्ष्याः। यनि. सप्त१ =वद्धस्योपरि [ततोऽप्यधिकानि सन्ति (अपराणि बहूनि बद्धानि) इति भावः [तु. Gri. प्रभृ.; वैतु. W. प्र२ इति ?]]।

f) धा. बन्धन-बाधादिषु वृत्तिः।

g) तं बध्नन्ति इत्यस्य स्थाने संपा. शौ १०,६,२० तैमेदिनः इति पाभे.।

h) पाभे. पृ ६६८ *f* द्र.।

i) सपा. बध्नात् <> बध्नातु इति पाभे.।

j) सपा. बध्नीताम् (माश ३, २,४,१८ च) <> बध्नातु (आपश्रौ १०, २२,१० वैश्रौ १२,१६ : १४ हिश्रौ ७,२,२२ च) इति पाभे.।

k) सपा. बध्नातु <> अबध्नात् इति पाभे.।

l) सपा. अबध्नीत (बौश्रौ १, २० : २८ आपमं १, ५, १७ च) <> अबध्नात् <> माश्रौ १,३,५,१७ वाश्रौ १,३,७,१७ मागृ १,११,२० जग्रन्थ इति पाभे.।

m) सपा. शौ ८, ५,१४ अकृण्वत इति पाभे.।

n) धा. वर्तने = व्यापने वृत्तिः (वैतु. GW. प्रभृ. √बाध् [बाधने] इत्यस्य वृत्तमिति ?)।

o) धा. वृद्धौ = स्तुतौ वृत्तिः। रूपं च कर्म-वृत्तम् (तु. वें. स्क. सा.; वैतु. Gri. धा. = √वद् [स्थैर्ये] इतीव ?)।

p) व° इति मूको.।

q) सपा. पै १०,५,१४ उच्यते (<√उच्) इति पाभे.।

२; २९, ४; १२, ४, ३७; पै १, १५,२; १०,१२,८; १७,१९,७; †बध्यन्ताम्[a] ऋ ४,५७,४; शौ ३,१७,६.

बद्ध,द्धा– -द्धः ऋ १,२४,१३;१५८, ४; ४, ४०, ४; ५८, [३ (७, १०१, १)]; १०, ३८, ५; ४८, १०; खि १, ५,१०[b]; ५,२१, ३; खिसा २६,२२; †मा ९,१४; १७,९१; †का १०, ३, ७; १९, १, ५; तै १,७,८,३†; २, २,७, ५¶; ३, २, ८, २; ६, २, ९, १¶; मै १, ६, २†; ११, २; २, ३, ८; ३, ६, ७¶; ¶काठ ८, १२; १३, १४†; २५, ८; ४०, ७†; ¶क ७,७; ४०, १; शौ २, १२, २; ३५, ३; ६, १११,१[c]; २०,१३५, १३; पै १, ८८, १; २, ५,३; ३७, ५; ८, १३, ३†; २०, ४१,२; –द्धम् ऋ ६, ७४, ३; ८, ६७, १४; १८; १०,३४, ४; १४९,१; तै १,८, २२, ५†; ¶६, १,७, २; २, ९, १; मै ४, ११, २†; काठ ११, १२†; शौ ७, १३,४; ४३,२; पै १, १०९, ४; ३, ३२, ५; ४, ७,७‡[d]; ५, २८, २; १०, ४, ५; –द्धया मै ३,७,६; –¶द्धस्य मै ३, ६, ७; काठ २३, ६; –द्धा काठ २४, ३¶; क ३७, ४¶; शौ ५, ३०, १६[e,f]; –द्धाः काठ ११, ६¶; –†द्धान् ऋ १०,७३, ११; काठ ९,१९; कौ १, ३१९; जै १,३३, ७; पै १६, २९,१०§[g]; २०,५२, ८; –द्धानाम्[h] शौ ६,८४, १; पै १९,५,११; –¶द्धेन मै ३,७, ५;४,८,२.

बद्ध-क[i]– -कम् शौ ६,१२१,४; पै १६,५१,४.

बद्धक-मोचन[j]– -नम् शौ ६, १२१,३; पै १६,५१,२.

बद्ध-वीर[k]– -राः तै २,३,१,५¶.

बद्ध्वा काठ २४,५¶; क ३७, ६¶; शौ ७, ३९, ५; ८,८,१०[g]; १०, ६,१८; पै ३,२९,६[g]; १६,४४,२.

†बद्बधान,ना[l]– -नः ऋ ७,६९,१; मै ४, १४, १०; –नस्य ऋ १, ५२, १०; –नाः ऋ ४, १९, ८; –†नान् ऋ ५, ३२, १; २; कौ १,३१५; जै १,३३,३.

बधिर[m]– -रः ¶मै ३,१,९[३]; ४,१, १; ५, २; काठ ३०, १०¶; क ४६, ८¶; शौ ११,४,२; पै १६, ५६,४; –रम् मा ३०, १०; का ३४, २,२; –रा ऋ ४, २३,८[n]; –राः ऋ ९, ७३, ६; शौ ११, ११,२२[o].

बध्नत्– -ध्नन् खि ५, ७,२,११; ४, १५; मा २१,५९; २८,२३;४६; का २३,६,१२; ३०, २,१२; ४, १२; मै ४, १३, ९; काठ १९, १३[३].

बध्यमान– -नम् तै ३, १,४,२; मै १,२, १५; ३, ९, ७[३]; ¶; काठ ३०, ८; ९; शौ २, ३४, ३[p]; पै ३,३२,४; –नाः[q] तै ३,१,४,२; मै १, २, १५; ३, ९, ७; काठ ३०,८; ९; –ने ऋ ४,४२,८.

बन्ध[r]– -न्धः शौ १०, ५,४४;१९, ५६,२[s]; पै १,६३,३; ३, ८,२; १३, ४, ५; १६, १३२, १०; –न्धम् मा १२, ६३[t]; का १३, ५,२[t]; तै ४, २,५, ३[t]; मै २,७, १२[t]; काठ १६, १२[t]; क २५, ३[t]; शौ ५,१४,१०[u]; –न्धात् ऋ ८,४०, ८; ६७,१८; तै ३,१,४, ४; ७, ५, ९, २¶; मै १,२,१५; शौ ६, १२१, ४; पै १६, ५१,

---

a) पाभे. पृ ६७८ *i* द्र.।

b) पाठः ? (तु. सस्थ. टि. सु-हस्त-)।

c) सपा. पै ५,१७,६ विबद्धः इति पाभे.।

d) सपा. ऋ १०,१६३,६ जातम् इति, शौ २,३३,७; २०,९६,२३ यस्ते इति च पाभे.।

e) पाभे. पृ ८६९ *d* द्र.।

f) विप. (जिह्वा-)। पाठः ? (√वध् [*हिंसायाम्] >) *व(ध्र>)ध्रा- > -ध्रा इति शोधः (तु. पाभे.)।

g) सपा. °द्धान् <> °द्ध्वा इति पाभे.।

h) सपा. बद्धानाम् <> बन्धानाम् इति पाभे.।

i) कुत्सायां कन् प्र. (पा ५,३,७४) नित्स्वरश्च।

j) कास. (तु. सा [तैआ २,६,१])।

k) विप. (आदित्य-)। बस.।

l) विप. (रथ-, वृत्र-, सीरा-प्रमृ.)। [कर्तरि] कानच् प्र. चित्स्वरश्च (वैतु. सा [ऋ १,५२,१०], GW. प्रमृ. <√बाध् इति)।

m) नाप.। किरच् प्र. (पाउ १,५१ [तु. या १०,४१])।

n) विप. (कर्ण-)।

o) = संयुक्त- इति मतम्।

p) ब° इति सा.।

q) सपा. शौ २, ३४, ३ पै ३, ३२, ४ दीध्यानाः इति पाभे.।

r) नाप.। भावे करणे वा घञ् प्र. अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०)।

s) भूयानत्र मूको. पाभे., बन्धुः इति सा., बुध्नः इति RW.।

t) पाभे. पृ १५७१ *p* द्र.।

u) पाभे. पृ १४६२ *a* द्र.।

४; –न्धानाम्[a] मा १२,६४; का १३,५,३; तै ४, २, ५, ३; मै २, २, १; काठ १६,१२; क २५,३; –न्धे पै १, ११२, ४; –न्धेभ्यः शौ १९, ४५,५; पै १५, ४, ५; १६, ४६-४७,१-१०; ४८,१-५; –†न्धेषु ऋ १०, ८५, २८; शौ १४, १,२६; पै १८,३,५; –न्धैः पै २०,२७,६.

बन्ध-पाश[b]– -शान्[c] शौ ६, ६३,२; ८४,३.

१बन्धन[d]– -नम् शौ ६, १४,२; पै १९, १२, ८; –नात् ऋ ७,५९, १२; खिसा २६, २२; मा ३, ६०[2]; †; का ३, ८, ४†; ५; तै १, ८, ६, २†; मै १, १०, ४†; काठ ९,७†; क ८,१०†; शौ ३, ६,७; ९,२,१२; १४, १, १७†; पै ३, ३, ७; १६, ७७, २; १८, २, ७†; –†नानि ऋ १, १६३, ३; ४; मा २९, १४; १५; का ३१,३,३; ४; तै ४, ६, ७, २[2]; काठ ४०, ६[2]; पै ८, १,९§[e]; –नासः ऋ ५,१२,४.

बन्धने-ष्ठ(<स्थ)[f]– -ष्ठः पै ४, २०,६.

बन्धु[g]– –न्धु शौ ५,१३,७; २२,८; १०, १, ३[h]; पै ८, २,६; –न्धुः ऋ १,१५४, ५;१६४, ३३; ७, ७२,२; ८,७३,१२; खि ४,१०, ३; १०[2],३; मा ४, २२; १०,६; ३२,१०†; का ४,७,३; ११, ४, २; ३५, ३, ७†; तै १, २,७,१; ८, १२, १; ७, ५, २५, २¶; मै १, २,५; ५,२; ९; २, ६,८; ४, १२,१†; काठ २, ६; ७, १; ७; ८,४[i]; १५, ६; २४, ६; क १, १९;५,१;६,९[i]; ३७,७; शौ २, १,३‡[j]; ४, १,३[k]; ५,११,१०; ११; ९, १५, १२†; १०, १०, २३; पै १, ९८,२[l];२,६,३‡[m]; ८, १, १०; ११; १३, ५, २८; १६, ६९, २†;१०९,३; –न्धुना शौ १९, ५६, ५[m]; पै ३, ८,५; –न्धुम् ऋ ५,७३,४; ७,६७,९; १०, १२९,४; खि ४, १०[2], ५; तै २,३,१४,६[k]; काठ १०,१३[k]; पै २,६,५; ४,१४,४; ५,२,३[k]; १६, ३५, ३[h]; १९, २०, ११; –न्धून् ऋ ९,९७,१७; –¶न्धोः तै २, ५, ८,७; काठ २६, ७; क ४१,५.

बन्धु-क्षित्[n]– -क्षिद्भ्यः ऋ १, १३२,३.

बन्धु-ता– -†ता ऋ ३, ६०, १; ४,४,११; १०, १४४,५; तै १, २,१४,५; मै ४,११,५; काठ ६, ११; –ताम् ¶तै १, ५, १, ४; ५, २, १०, ५; मै २,२,५[2]; ¶; ¶काठ ११,८; २०, ९; क ३१, ११¶.

बन्धु-पृच्छ्[o]– -पृच्छा ऋ ३, ५४,१६.

बन्धु-मत्– -मन्तम् ऋ ८, २१, ४; –मन्ति मै ४, ८, ८¶; –¶मान् तै १, ५, १,४; ५, २, १०,५; काठ २०,९; क ३१,११.

¶बन्धुमती[p]– -तीः मै १, ५,१०; काठ ७,७.

बन्ध्वे(न्धु-ए)ष[q]– -षे ऋ ५, ५२,१६.

बन्धुर[r]– –न्धुरः शौ ३,९,३; पै ३, ७,४.

बन्धुर,रा[s]– -रम् शौ १०,४,२[t]; पै १६,१५,२; –रा शौ ३, ९,४[u];

a) पामे. पृ २२६१ *h* द्र. b) कस. द्वस. वा अन्तोदात्तः ।
c) पामे. पृ १९७१ *p* द्र. । d) = बन्ध– । नाप., विप. [ऋ ५,१२,४] च । ल्युडन्तं प्राति. ।
e) सपा. शौ ५,११,९ उद्यतानि इति पामे. ।
f) विप. (अश्व-) । g) भाप., नाप. । उन् प्र. (पाउ १, १० [तु. या ४,२१]) ।
h) सपा. °न्धु <> न्धुम् इति पामे. ।
i) तु. Sch.; वैतु. संस्कर्तुः टि. [क.] पूर्वेण समस्तमिति ।
j) पामे. पृ ८७८ *f* द्र. । k) परस्परं पामे. ।
l) शोधितः पाठः पृ १३४७ *l* द्र. ।
m) °न्धुना इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. W.) ।
n) विप. । उस. उप. <√क्षि [निवासे] ।
o) विप. (अश्विन्-) । उस. उप. क्विबन्तम् ।
p) नाप. (इष्टका-विशेष-) ।
q) पस. उप. √इष् [गतौ] + भावे घञ् प्र. ।
r) नाप. (मणि-) इति सा. W. B. (वैतु. सा [व्यत्ययेन] °र– > -रः [प्र३] इति ?) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । भाप. (*बन्धनाऽऽवृत-) । बन्ध– + वृत्– > पस. *बन्ध-वृत्– > नैप्र. यनि. इति मतम् ।
s) नाप. न. स्त्री. । शेषम् उत्तरत्र टि. द्र. ।
t) वैतु. W. B. = सारथि-निवेश्य-रथभाग- इति ? ।
u) = *रज्जु- । '(हे विष्कन्धपीडिता जनाः !) येन (यतः [यूयं]) श्रवस्यवः (*विष्कन्धस्तुतिमन्तः) चरथ, (अतः विज्ञापयामि नूनं मया धार्यमाणा इयं) बन्धुरा (रशना) कावत्स्य (*क्षर्मवतः [विष्कन्धस्य]) दूषणा (*नियमनी) उ (निश्चयेन [भवतीति]) इव (यथा) शुनां कपिः

पै ३,७,५; -रे पै १५,१२,७[a].
बीभत्सा[b]- -त्सायै मा ३०, १७; का ३४,३,४.
बीभत्सु[c]- -त्सुः ऋ १, १६४, ८; शौ ९,१४,८†; पै १६,६६,८†; ६७, ९[d]; -त्सुवः ऋ १०, १२४, ८; -त्सूनाम् ऋ १०, १२४, ९; -त्सौ शौ ११, १०, २८[d].
?वधान्नः[e] मै ४, ९, १२.
वधिर्-, बध्नत्-, बध्यमान-, √बन्ध्, बन्ध-, १बन्धन- √वध्,न्ध(वधा.) द्र.
२?बन्धन[f]- -नम् खि १,१२,६‡[g].
बन्धु- √वध्, न्ध् (वधा.) द्र.
बन्धुक[h]- > बान्धुक[i]- -कः काठ २१,१०[j].
बन्धुर्-, बन्धुर- √वध्, न्ध् (वधा.) द्र.
बप्सत्- √भस् (वधा.) द्र.

ववर[k]- -रः तै ७, १,१०,२¶.
ववृहाण- √वृंह्, वृह् (वधा.) द्र.
वभूवस्-, वभूवुषी- √भू द्र.
वभ्राण- √भृ द्र.
१वभ्रि[l]- -भ्रिः तै ४,१,१,४.
२वभ्रि- √भृ द्र.
वभ्रु,भ्रू[m]- -भ्रवः ऋ ९, ३३,२;६३, ४; ६; १०,३४,५; मा २४,९[n]; १४[n];१८[o]; का २६,२-३,४[n];४, ३[o]; मै[n] ३, १३,१०; १२; १३; १५; १६; कौ २, ११५†; जै ३, १२, २†; शौ ८, ७, १; पै १६, १२, १; -भ्रवे ऋ २, ३३, ८; ९, ११, ४; तै ७, ३, १८, १; काठ ४३,८; कौ २, ७९४†; शौ ६, २०, ३; ५६, २; ७, ११४, १; पै ४,९,२; १३, १, २; १९, ९, १५; १२, १०; -भ्रु काठ १०, २¶; पै १९,२४,१४;२०, २५, २; -ऽभ्रु शौ ६, १३९, ३; -भ्रुः ऋ २, ३३, ५; ९; ५, ३०, १४[p]; ८, २९, १; मा १६, ६; २४, २; २९, ५८[n]; का १७, १, ६; २६, १, ३; ३१, ६, १[n]; तै ¶१, ८,८, १; १७,१; ¶२, १,२,९; ३,३; ४; ४, ५, १,२; ५, ५, २२,१[n]; ६, ११,१; मै २,¶५,१;५; ७[r]; ८; ¶६, ५; १३[r]; ९,२; ३,१३,३; ४, ७, ८¶; काठ ¶१५, १; ३; ४; ९; १७, ११; २४, १[r]¶; ४८,१[n]; ४९,१; क २७,१;३७, २[r]¶; शौ ५,२३,४; ६, १६,३; ९३, १[q]; ११,७,२६; पै १,४५, २; ७,२,४; ८, ४; १४, २, ९; १६, १५५, ३; १९, ५, ९; -भ्रुणा शौ ४, २९, २[r]; ५, ७, ५; पै ३,२८,३[s]; ४,३८,२; ७, ७, ६; ९,१०; २०, ८,४[t]; ४२, २[t];६०,६; -भ्रुभिः खि ५,१५,

('श्रृङ्खला [नियमनी भवति])' इति वा. इति कृत्वा यनि. प्र१ द्र. (तु. सा.; वैतु. Gri. प्र२ इति, ?W. बन्धुर- इत्यस्य तृ१ इति ?)।

a) पाठः अर्थश्च ?। सारथिनिवेश्य-रथभागपरोऽपरः शब्दः स्यात् ?। b) भाप.। धा. वैरूप्ये (*भ्रष्टभावे) वृत्तिः (पावा३,१,६)। PW. प्रमृ. √बाध् इत्यस्य वृत्तमिति ?।

c) विप. (२अप्-, मातृ-), नाप.। शेषम् b टि. द्र.।

d) सपा. °त्सुः <> °त्सौ इति पाभे.।

e) पाठः? वृथा नः इति शोधः (तु. भा. [तैआ ४, २०,२])। f) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?।

g) सपा. ऋ १,११९,६ वन्दनम् इति पाभे.।

h) नाप. [वृक्ष-भेद- (=बन्धूक- [तु. वैप ४])]। व्यु. ?।

i) विप.(इध्म-)। तस्यविकारीयः अण् प्र. (पा ४,३,१३७)।

j) सपा. तै ३, ४,८,३ आपश्रौ १७, १४,८ मान्धुकः इति पाभे.।

k) व्यप. [नृप- (तु. भा. PW. प्रमृ.; वैतु. शावर-भाष्यम् [मीसू १,१,३१] वायुशब्दानुकरणमिति)]। व्यु. ?।

l) नाप. (अभ्रि-)। व्यु. ?। *वृधू-(भाप.=*खनन-)+ भ्रि- (भाप. = भृति- [*कृति-])> वस. *वृधू-भ्रि- > नैप्र. यनि. (तु. मा ११,१० प्रमृ. अभ्रि- इति पाभे.; वैतु. सा. K. <√भृ [भरणे] इति ?)।

m) वप्रा.। विप. ([*प्रदीप्र-, मृद्-वर्ण-] अक्ष-,रुद्र-,सोम-प्रमृ.)। व्यु.?। प्रथमेऽर्थे प्र√भ्राज् > *प्र- भ्राजु- > नैप्र. यनि. इति, द्वितीयेऽर्थे मृद्- + (√भ्राज् >) भ्राज- > उस. *मृद्-भ्राजु- > नैप्र. यनि. इति (वैतु. या ९, २८ पाम ६, १,१२ <√भृ वा √हृ वेति ?)।

n) सपा. वभ्रवः (आपश्रौ २०,१४,७ च) <> वभ्रुः इति पाभे.।

o) पाभे. वैप ४, १३५२ *a* द्र.। एतदनु पृ १७३१ *d* शोधः। p) व्यप. (ऋषि-)।

q) सपा. पै १९,१४,१३ भवः इति पाभे.।

r) W. वभ्रुम् आ इति ?।

s) सपा. शौ ६,८९,१ वृष्ण्यम् इति पाभे.।

t) '?यः (*=यद् [यदा]) स्वपन्तं पुरुषं वभ्रुणा इष्वा (*इषुणा) अभि अयसि, ?यो (*अथो) वरुणोऽस्समयेन वर्मणा अस्मान् दधत्' इति वा.।

११?[a]; –भ्रुम् ऋ ७,४४, ३; ८, २२,१०; ९,९८, ७; ¶तै २,१, २,७[२]; ८; ९; ३,२[२]; मै ¶२,५, १; ५;८; ४, ११,१†; काठ १३, ३¶; |कौ १, ५५२; २, ६७९; १०३१; |जै १,५६,४; ३, ५६, ७; शौ १२, १,११; पै १७, २, २; –भ्रुवः मै ४, २, ११; –भ्रू ऋ ४,३२,२३; २३[b]; २४; –भ्रूः मै ४, २, ४; काठ १३, ८¶; –भ्रूणाम्[c] ऋ १०, ३४, १४; –|भ्रूणाम् ऋ १०, ९७,१[d]; मा १२, ७५; का १३, ६,१; तै ४, २, ६, १; मै २, ७, १३; काठ १३,१६; १६, १३; –भ्रूणाम् क २५, ४†; पै ११, ६, १†; २०, ५१, १०; –भ्रून् ऋ १०, ३४, ११; शौ ७,११४,७; पै ४, ९,६; –भ्रूम् काठ १३,८¶; –भ्रूपु ऋ १,१४०, ६; –०भ्रो ऋ ९, ३१, ५; –०भ्रो ऋ २, ३३, १५; ९, १०७, १९; २०; |कौ १,५१६; २, २७२; २७३; |जै १, ५३, ६; ३, २२, ४; ५; शौ ५, १३, ५; पै २, ४०, ३; ५, ३१, ५; ८, २,५; ७, ४[२]; २०, ५४, ३; –भ्रोः खि ५, १५,११[e]; शौ २, ८, ३; ५,१३,६; पै १, ४४, १; ९४,१; ६,७,८; ८, २,४; –भ्रवे मा २०,२८; का २२, २,५.

बभ्रु-क[f]– -कः पै १, ४४, ३; ४; –कान् मा २४,२६; का २६,६, १; मै ३,१४,७.

बभ्रु-कर्ण[g]– -र्णः शौ ५, २३,४; ६, १६,३; पै ७,२,४; १९,५,९.

¶बभ्रुकर्णी– -र्णी,-र्णीम् तै २, १,८,२.

बभ्रु-तूल[h]– -लानि काठ ३४,३¶.

बभ्रु-धूत[i]– -ताः ऋ ५,३०,११.

बभ्रु-नीकाश– -शाः[j] मा २४,१८[२]; का २६,४,३[२].

बभ्रु-ललाम– -माः तै ५, ६, १५, १; काठ ४९,५.

¶बभ्रु-लो(मन्->)म्नी[g]– -म्नी मै ३, ७,४.

बभ्रु-वक्षस्– -क्षः पै १, ४५,१.

बभ्लु-श[k]– -शाय मा १६, १८; का १७,२,२[l]; तै ४,५,२,१; मै २, ९,३; काठ १७,१२; क २७, २.

बम्ब- > बम्ब-विश्ववयस्[m]– -यसौ मै ४,७,३¶.

बम्बा-विश्ववयस्[n]– -यसौ तै ६, ६, ८,४¶.

बम्भ- > ¶बम्भा-विश्ववयस्[o]– -यसौ काठ २९,७.

बम्भारि[p]– -रिः मा ५, ३२; का ५, ८, २; तै १, ३,३,१; मै १, २, १२; काठ २, १३; क २, ७; –०रे[q] मा ४,२७; का ४, ९,४; तै १,२,७,१; मै १, २,५; ३,७,

---

a) व° इति स्वरः ? यनि. शोधः । सपा. शौ २०,१३१, ३ वस्वभिः (वैतु. RW. वसुभिः) इति पाभे. ।

b) नाप. (*ऊरु-, *जङ्घा- वा) । व्यु.? । (√भ्रम् ⌊गतौ⌋ >कर्तरि करणे वा) *भ्रभ्रु-> नैप्र. यनि. (तु. पृ १६७९ *h*; वैतु. या ⌊४,१५⌋, वें. प्रमृ. = ⌊बभ्रुवर्ण,र्णा-⌋ इन्द्राश्वा- इति, स्क. सा. इन्द्राश्व- इति च) ।

c) विभक्तिस्वरः (पा ६,१,१७७) ।

d) विप. (⌊*पृथिवी-प्रसूता-⌋ ओषधि-) । मृद्- + (√वृध् ⌊*प्रसूतौ⌋ >) *वृधु-> उस. *मृद्-वृधु-> नैप्र. यनि. इति व्यु. विशेषः द्र. ।

e) बभ्रोरभीशुभिः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ २०,१३१, ४ वायोरभीशवः इति RW., वा भारतीशवः इति शंपा. सात. च पाभे. ।

f) नाप. (नकुल-जाति-विशेष-) । संज्ञायां कन् प्र. (पा ५,३,७५) निरस्वरश्च । g) विप. । वस. ।

h) विप. (आर्जुन- = अर्जुन- ⌊तु. तां ९, ५,५; तत्रत्यं C. टि. च⌋) । i) विप. (सोम-) । तृस. पूप. व्यप. (ऋषि-) ।

j) पाभे. वैप ४,१३५२ *d* द्र. ।

k) विप. (रुद्र-) । व्यु.? । पपा. नावग्रहः । बभ्रु-> बभ्लु- + ⌊मत्वर्थीयः⌋ शः प्र. (वैतु. सा ⌊का.⌋ म ⌊पक्षे⌋ बभ्लु- ⌊*वृषभ-⌋ + ⌊√शी>⌋ श- > उस. यनि. इति?) । l) बभ्रु° इति सात. ।

m) व्यप. (ऋषि-द्वय-) । द्वस. अन्तोदात्तः ।

n) पूप. दीर्घः उभ. प्रकृतिस्वरः (यक. पा ६,३,१३७; २,१४०) इति पूर्वाद् विशेषः ।

o) = बम्बा-विश्ववयस्- । बम्भार्-वि° इति MW. ।

p) विप. (⌊*दीप्त्यतिशय-वत्-⌋ नेतृधिष्ण्याऽग्नि-) । व्यु.? । <√भृ इति उ. म., नैप्र. <बम्भ्रसा ⌊म-आ⌋रि- वा बम्भ्रमद(द्-अ)रि- वेति च भा. । (√*भृञ्ज् ⌊= √भृज्⌋ 'दीप्तौ' > भावे) *भृञ्ज्- + (√भृ ⌊पुष्टौ⌋ > भावे) *भारि- > वस. *भृञ्ज्-भारि- > नैप्र. यनि. इति मतम् । सस्थ. अङ्ग्वारि- इति यनि. पर्यायः सन् (√अञ्ज् ⌊कान्तौ⌋ > भावे) *अङ्ग- + (√भृ ⌊पुष्टौ⌋ > भावे) *भरि- > वस. *अङ्ग-भरि- > नैप्र. यनि. । q) = सपा. माश ३, ३, ३,११ । तैआ १, ९, ३ तु बम्भारिः इति पाभे. ।

७;८,१०; काठ २,६; क १,१९.

¶व(,व)रा(सि>)सी[a]- -सी काठ १५,४; -सीम् मै १,९,६; काठ ९,१४.

वर्जह[b]- -हम् ऋ १,९२,४.

वर्जह्य[c]- -ह्ये शौ ११,१०,१४; पै १६,८६,४.

वर्त्स्व[d]- -र्त्स्वैभिः[e] तै ५,७,११,१.

¶वर्स[f]- -र्सम् तै २,५,७,१; -¶र्सौ काठ २३,९; क ३६,६.

१वर्स्व[g]- -र्स्वैः[e] मा २५,१; का २७,१,१.

२वर्स्व[h]- -र्स्वैः मै ३,१५,१[e].

३वर्स्व[i]- -र्स्वैः[e] काठ २५,९; ५३,१; क ४०,२.

वर्ह्-, १वर्हण-, २वर्हण-, वर्हिषद्-, वर्हिषाद्-, वर्हिष्ठ-, वर्हिःष्ठा-, वर्हिष्य-, वर्हिस्- √वृह् (वधा.) द्र.

१वल[j]- -लम् ऋ १,३७,[१२(८,७,११)]; ८०,८; १७९,६; ३,५३,१८[२]; [१८(१०,५३,१२)]; ५,५७,६; ६,४७,३०; ७,८२,२; ९,११२,१; १०,८७,२५; ११६,५; १३३,५; खि २,९,४; ३,१५,६; मा ११,८१;८२; १८,२; १९,८;९[२]; २०,७; ७१-७३; २१,२४; ५०; २५,६[k]; २८,३७[l]; २९,५६†; का १२,७,१६; १७; १९,२,२; २१,१,७; ८[२]; ७,६; २२,७,५-७; २३,३,२; ६,३; २७,६,१[k]; ३०,४,३[l]; तै १,५,७,२¶; ८,१३,२; २,४,¶३,१[२]; २[२]; ३; ८,२; १०,३; ¶३,१,१,२; ३[२]; ४,१,१०,३[२]; ६,६,७†; ७,१,२; ५,५,९,२; ६,१,२[m]; ७,४,३; १२,१; ६,६,५; २¶; ¶७,३,७,१;२; मै १,१०,१०[२]¶; २,१,११; ३,४; ७,७[२]; ११;२; १३;१[m]; ३,१,९; ११,४[२]; ५; ८; १२; १५,२; १६,३¶; ४,७,८[n]; ११,४[२]†; १२,४†; काठ १,७[२०]; १०,७; ११,४[२]¶; ९; १६,७[२]; १८,७; १९,१०; २९,९[२]¶; ३१,६; ३६,५¶; ३७,१८; ३८,४; ९[३]; ११; ४०,३[२]; ४६,११†; ५३,२; क १,७; २८,७; ३०,८; ४६,२[२]¶; ४७,६; ४८,११; †कौ १,९५; २,९९०; ९९१; जै १,१०,६†; शौ १,३५,३; २,१७,३[२]; ३६,४; ३,१९,१; २; ४,२४,२; ५,९,८; ३०,१३; ६,६,३१†; १२६,२†; १३५,१; ७,५७,१; ५८,६; ८,१,१५; ७,५; २२[p]; ९,१,१७; १२,९; १०,२,१५; ५,१-६; ६,७; १०,२०; ११,९,१७; १०,२०; १२,१,

a) नाप. (एतदाख्य-स्थूलपट-)। व्यु. ?। व° इति काठ ९,१४ पाठः।

b) अर्थः व्यु. च ?। पपा. नावग्रहः। यनि. =ऊधस्- इति कृत्वा (√*वृ [भरणे] >) *वृर्- [पयस्-]+ (√हा [त्यागे] > कर्तरि) *जहु- > उस. यनि. इति स्क.; पूप. < √वृ[संभक्तौ] इति विशेषः इति सा.; =महत्त्ववत्- इति < √वृह् [वृद्धौ =*महिम्नि] + (भः >)हः प्र. इति WAG [१,१०८;२१७ *b*]?। नाप. (योनि-)। (√भृ [*सन्तान-कर्मणि] > भावे) *भर्य- + (√भृ [धारणे] > भावे) भ्र- > वस. *भर्य-भ्र > नैप्र. यनि. (=सन्तान-कर्माधिष्ठान-)। 'यथा उस्रा (*कामिनी) वर्जहम्° अपोर्णुते, तद्-वत्' इति वा. इति मतम्।

c) सा. w. स्तनाग्रेऽर्थे नाप. इति?। विप. ([*योनि-संबद्ध-]पार्श्व-) इति मतम्। तत्रभवीयः यत् प्र. तित्स्वरश्च।

d) नाप. (दन्त-पीठ- [तु. उ. म.])। (√वृध् [*छेदने]>) वर्धस्- (दन्त-) + (√वृत् [वर्तने] > भावे) *वर्त- > वस. *वर्धस्-वर्त- > नैप्र. *वर्त्सूर- (नभा. मसूड़ा)>यनि.।

e) सपा. बर्त्स्वैभिः <> वर्स्वैः <> बर्स्वैः <>बर्त्स्वैः इति पाभे.।

f) नाप. [कोश-([तात्पर्यतः] तु. भा. =आवरण-; वैतु. सा [तै.] K. प्रभृ. =प्रान्त-भाग- इति ?, सा [ऐ १,११] =मण्याकार-ग्रन्थि- इति)]। व्यु. ?। <(√वृ> नैप्र.)√*वृ'आवरणे' [तु. भा.] इति वा <(√*वृष् > नैप्र.) √*वृष् [आच्छादने] इति वेति मतम् ?।

g) =वर्त्स्व-। इह वर्धस- इत्याद्युदात्तं पूप. इत्येव व्यु. विशेषः। =*वर्त्स्व- > नैप्र. यनि.।

h) यनि. नैप्र. <वर्त्स्व- इति।

i) स्वररहिततया पृथङ् निर्देशः।

j) भाप., नाप. (शक्ति-, सेना-)। व्यु. ?। या [३, ९] <√भृ इति, अभा. <√वल् वा √वल् वेति च ?। (√*वृष् [शौर्ये]>) *वृष्ट- >नैप्र. यनि. इति मतम्।

k) पामे. पृ२१४३ *j* द्र.।

l) सपा. तैब्रा २,६,२०;४ वाचम् इति पाभे.।

m) पामे. पृ ११८६ *a* द्र.।

n) सपा. काठ २९,९ क ४६,२ वीर्यम् इति पाभे.।

o) सकृत् पाठः (तु. SI.)? वर्णम् इति शोधः (तु. सपा. काठ ३१,६ क १,७)।

p) पाठ ? तु. टि. ?फलयामसि।

८; ६; १; १५, १४,३; १८, ४, ५३; १९, ३३, ४; ३७, १; २; ४१, १; ४३,६; ४६,३; ६०,१; पै १, ५३, ३; ५४, २; ३; ६६, ४; ८३,३; २, १२, ४; ४४, ५; ४५, ५[२]; ८५, २; ३; १९, २; २५, ७[a]; ४, २३, ५; ३३, ५; ३९, ३; ५, ३३; ७; ६, ११, १३; ७, ३, ७; ८, २, ३[b]; ९, १४,३; २०, ८; १०, ३, १; ४, ३; ११,७; १२, ५, ४; १३, ९, १३; ११, ३; १४; ३, २२; १५,११, १०†; १६, २, ५; ८, ९†; १२;५; १४;११[c]; ३३, ७; ३९, २; ४२,७; ६०,६; ८३,७; ८६;१०; १०८; १०; १२७, १-५; १३९,१०; १४१,१; १७,१, ९; १९, २, ९†; २९, २; ३६, १५; २०, २५, ४; ३४, २; ३६, ७; ४२, ८; ५७, १; –ला मै ४,१२,१; शौ १,१,१; पै १, ६, १; १९, ३९, १; –†लात् ऋ १०, १५३, २; कौ १, १२०; जै १, १३, ६; शौ २०, ९३,५; –लानि ऋ १,९३, १२; १०, २८, ११; ५४, २; –लाय ऋ ३, १८,३; १०, १८, ९[d]; मा १९, ६; ९१; २०, ३; २२, ८; २४, ३८; ३०, ९; १३; का ३, ९,१; ६; २१,१, ५; ६,१२; ७,२; २४,३,५; २६, ८, ३; ३४, २, १; ५; तै १, ८, १५, २[e]; ४, ३, ७, २; ५, ५, १४, १; मै १,६, २; २,६, १२[f]; ३, ११,८; ९; १२,३; १४,१९; ४, ४,६[f]; काठ ७,१३; ९, ६; १५, ८[e]; ३७, १८; ३८,३; ४; ४७, ४; क ६, ३; ८, ९; शौ १, ३५,१; ३,१५, ३†; ४, १०,७; ६,६३; १[g]; ११, १२,११; १९, २६, ३; ३७, ३; ४६, १; पै १, ५४, ४; २, ८६, १-६; ४,२३, १; २५,७; ७, ५, २; ७; १५, २१, ७; १९,११,४[g]; –ले मै २, १३, ६‡[h]; काठ ३९,१२‡[h]; कौ २, ५७३‡[h]; जै ३,४६, ११‡[h]; शौ २, २९, १; ११, ९, १७; पै १६, ७२,८; ८३, ७; १९, १७, १०; –लेन खिसा ३३, १७[i]; मा ९, ९; २०, ८०; २१, २७; ३२; २९,९; का १०,२,६; २२, ८, १; २३, ३, ५; ४, ४; २९, ७, १; मै ३, ११, २; १२; ४, १४,१२; काठ ३८, ११; शौ ३, ५, १; ४, २५,४; ५, ३०, १४[j]; ६, ९२, २; ७,८७, २; ९,२,६; १३, १,६; १५, १४,४; ‡१८, २,५९[d]; ६०[d]; पै २, ६८,१-५; ३, १३,१; २५,१३; ४, १४,७; ३४, ६; ५,१०,८; २२,१; ८,२, ३[k]; ११, ५, ६; १३, ९, ११; १६,१३,२[l]; ७६,५; १७,२९, १७; १८, १५,६; १९, ३१, ८; ३४, ११; ५१,१७; २०, ३२, ३; ४९,५[२].

बल-दु*[m]– -०द मै १,४,१४.

बल-दु[m]– -†दाः ऋ ३, ५३, १८; १०, १२१, २; मा २५,१३; का २७, १०, ४; तै ४, १, ८, ४; ७,५, १७, १; मै २, १३, २३; काठ ४०,१; शौ ४, २, १; १३, ३, २४; पै २, ४४, ५$; ४, १,२; १९, ३१,८$; –दाभ्याम् तै ५, ६,२१,१; काठ ५०,१.

बल-दावन्[m]– -‡वा[n] शौ ४,३२,५; पै ४,३२,५.

बल-देय[o]– -याय[n] ऋ १०,८३,५.

बल-पति– -तयः मै ४, ७,९¶.

बल-भृत्– -०भृतः मै ४, २, ११.

बल-वत्– -वत् पै १३, १०, २; –वतः पै २, ६८, १-५; –वद्भिः मै २, ९, ११[p]; –वन्तम् खि २, १४, ७; –वान् मा ९, ९; का १०, २,६; शौ ६, ९२,२; पै ७, ५,६; १२,७,८; १९, ३४, ११.

बलवत्-तम,मा– -मः शौ ५,४, १; पै ४, २०,५; १९, ८, १५; २०, ३९, १; –†माम्[q] ऋ १०, १४५, १; शौ ३, १८,१; पै ७, १२, १०.

---

a) सपा. शौ ४,११,११ व्रतम् इति पाभे.।
b) सपा. शौ ५,१३,४ चक्षुः इति पाभे.।
c) पाठः? तु. सस्थ. टि. ?फलयामसि।
d) सपा. बलाय<>बलेन इति पाभे.।
e) पाभे. पृ ८३० e द्र.। f) पाभे. पृ ८७२ j द्र.।
g) सपा. मा १२,६५ का १३,५,४ विभे.।
h) सपा. ऋ ८,९३,८ मुदे इति पाभे.।
i) °ले° इति स्वरः? यनि. शोधः।
j) सपा. पै ९,१४,४ सर्जनेन इति पाभे.।
k) सपा. शौ ५,१३,४ चक्षुषा इति पाभे.।
l) पाठः? सपा. शौ ८,७,१२ बभूव इति पाभे.।
m) विप.। उस. उप. यक्र. कान्तं विजन्तं वनिबन्तश्च द्र.। n) सपा. °दावा<>°देयाय इति पाभे.।
o) उस. उप. भावे यत् प्र.।
p) °वद्भिः (सात. °वद्भिः) इति पाठः? यनि. शोधः।
q) =सपा. आपमं १,१५,१। शौ ४,३७,६ तु

वुलीयस्- -यसे शौ ३,२९,३.

†वल-विज्ञाय[a]- -यः ऋ १०,१०३, ५; मा १७,३७; का १८,४,५; तै ४,६,४,२; मै २,१०,४; काठ १८,५; क२८,५; कौ २,१२०३; शौ १९,१३,५; पै ७,४,५.

वलिन्- -लिनः ऋ १०,८५,२; खि २,१४,११; शौ १४,१, २; पै १८,१,२; -लिना पै २०,६१,६; -ली काठ २१, १¶[b]; क ३१,१६¶[b]; शौ ३, ५,१; पै ३,१३,१; १३,३,१०.

२वल- = वल- द्र.

वलक्ष[c]- -क्षः तै ५,५,२३,१; ¶मै २, ५,११; ४,५,७; काठ ४८,२; -क्षम् मै २,५,११¶.

वलक्षी[d]- -क्षी तै २,१,२,२¶; ५, ६,१३,१[e]; मै २,५,२¶; ३, १३,५[e]; ४,५,७¶; काठ १२, १३¶; २७,२¶; ४९,२[e]; क ४२, २¶.

?वलमित्येक्ष पै १५,१२,७.

?वलाः पै २,२५,१[f].

वला(क>)का[g]- -का मा २४,३३; का २६,७,३; तै ५,५,१६,१; मै ३,१४,१४; काठ ४७,६; -काः मा २४,२२; का २६,५, २; मै ३,१४,३.

वलास[h]- -०स शौ ६,१४,३; १२७, २; पै १,९०,२; १९,१२,९; ३७,१४‡[i]; -सः शौ ४,९,८; ९,१३,१०; पै ८,३,७; १६, ७४,१०; -सम् शौ ५,२२, ११; ६,१४,१; ३; ९,१३,८; १९,३४,१०; पै १,९०,३; ५, २१,६; ११,३,१०; १६,७४, ७[j]; ८; १९,१,१०; १३,७; ८; -सस्य मा १२,९७[k]; का १३, ६,२१[k]; शौ ६,१२७,१[l]; -सेन शौ ५,२२,१२; पै १३,१,११.

वलास-नाश(न>)नी[m]- -नीः शौ ८,७,१०; पै १६,१२,१०.

?वलासपली पै ६,८,८.

वलास-भेष(ज->)जी- -जी पै २०,५६,९.

वलासिन्- -सिनः शौ ६,१४,२; पै १,९०,२; १९,१३,८.

?वलाहक[n]- -कम् पै ६,१४,२.

१वलि[o]- -ल्यः पै १९,२०,१६; -ली: पै १९,२०,१५[v]; १६.

२वलि[p]- -ल्यः पै १०,२,६; -लिः काठ ३९,८; शौ ११,१२,५; -लिना तै ३,३,८,२[q]; शौ ६,११७,१[q]; पै १६,४९, १०[q]; ६९,६‡[r]; १९,३९, १३[q]; -लिभिः काठ २९, ९¶; -लिम् ऋ १,७०,९;

---

[a]) वीर्यावती इति पाभे. ।

[a]) विप. (इन्द्र-) । उस. उप. वि√ज्ञा + कर्तरि अण् प्र. (वैतु. ?Garbe [KZ २३, ४८९] ज्ञे° इति) ।

[b]) सपा. तै ५,३,४,६ ओजस्वी इति पाभे. ।

[c]) विप. ([*श्वेतरोम-वत्-] पेत्व-) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । नैप्र. पलक्ष- (तु. व्यु. पृ १९६६ *a*, इह वस. इति विशेषः) इत्येतत्-सजातं सत् तेनैव गतार्थं द्र. (वैतु. Charpentier [KZ ४०,४५२] < वल- + अक्षि- इतीव ?) ।

[d]) विप. ([श्वेतरोम-वती-] अजा-) ।

[e]) पाभे. पृ १९६६ *b* द्र. ।

[f]) पाठः ? इन्द्र-वल- (विप. [आदित्य-]) > -लाः इति शोधः । एवं सस्थ. पृ ८१० इन्द्र इति नेष्टम् ।

[g]) नाप. ([श्वेतरोमवद्-] वकवर्ग्य-पक्षिन्-) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । वलक्ष- इत्येतत्-सजातम् (वैतु. पाउ ४,१४< √वल् इति, कैयटः [पास ४,१,६३] <वल- + आक- [< आ√कै] इति च) ।

[h]) नाप. (श्लेष्म-यक्ष्मन्- [तु. उ. म.]) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । (*श्लेष्म-भर->) नैप्र. *वल- + (√अस [क्षेपे] >भावे) *आस-> वस. यनि. (वैतु. सा. पूप. = १वल- इति ?) ।

[i]) सपा. ऋ १०,९७,१२ यक्ष्म इति, पै ११,२,१४ विष्कन्धम् इति च पाभे. ।

[j]) सपा. शौ ९,१३,७ यक्ष्मम् इति पाभे. ।

[k]) पाभे. पृ १९६६ *q* द्र. ।

[l]) सपा. पै १,९०,१ असितस्य इति पाभे. ।

[m]) विप. (ओषधि-) । उस. उप. <√नश् [अदर्शने] ।

[n]) विप. ([हानि-कारक-] अराय- [=रक्षस्-]) व्यु. ? । (अप √राध् >) *अप-राधक- > नैप्र. यनि. इति ? ।

[o]) नाप. (भङ्ग-, वलि-) । व्यु. ? । < √*वल् 'वर्तने = कुटिल-भावे' (नैप्र. <√वृत्) ।

[p]) नाप. (भोजन-, देयांश-, कर-) । व्यु. ? । 'पुष्यतेऽनेन' इति च 'धार्यतेऽन्यस्मै' इति च कृत्वा <(√भृ>नैप्र.) √*वल् 'धारण-पोषणयोः' (तु. [तात्पर्यांशतः] अमा. < √वल् [दाने] इति, GW. प्रमृ. < √भृ इति; वैतु. पाउ ४,१२४ <[√वर्ण् ? >] √*वल् इतीव ?) ।

[q]) = पाश- (=अधि- [शौ ६,११८,२] = निधि- [मै.] = मिथु- [कामा]) । सपा. मै ४,१४,१७ तैआ २,३,८ निधिना इति, कामा १२६ : ४ मिथुना इति पाभे. ।

[r]) सपा. ऋ १,१६४,३७ शौ ९,१०,१५ मनसा इति पाभे.

५, १, १०; ७, १८, १९; ८, १००,९; ¶मै ३,१,१[२];४,४,६; ११,४¶; काठ७,१६¶;२८,२[२]¶; २९, ९[२]¶; क ४४, २[२]¶; शौ ३, ४,३; १०,७, ३९; ८,१५; ११; ६,१८; १९; १९, ४५, ४; ५५, ६[a]; पै २, ६५, ३; ३,१, ३; १५, ४, ४; १२, ८?; १६, २२; ८; ९; १७, १०,१०; १८, २५,९; २०,४७,१०[a].

बलि-रुच्– -रुचः पै १९, ५२, ६[b]; २०,८,५.

बलि-हारु[c]– -राय शौ ११, १,२०; पै १६,९१,१.

बलि-हृत्[c]– -हृतः ऋ ७, ६, ५; १०,१७३, ६[d]; तै १, ६, २, १; मै १, ४, १; ३, १, १[२]¶; ४, २, ८¶; काठ ४, १४; २९,९¶; ३५,७¶[d]; क ४८,९¶[d]; शौ ११, १, ६; ६,१९; १२,१,६२; पै ३, १,८¶[d];१६,२२,९;¶१९[d],६,४; २३,१४.

३?बलि– > बलि-वन्दु[e]– -न्दाय काठ ५२,१[f].

? ‡वलिंसम्[g] पै ६,१६,९.

?वलिदंचः[h] पै १६, ८९,६.

?वलिधानीय[i] पै १९,२०,१७.

?वलिरवाः[j] पै २०,९,४.

?बली[k] पै १९,२०,१७.

बल्वज[l]– -जम् शौ १४, २,२२, २३; पै १८, ९,३;४; –¶जाः तै २, २,८,२; मै २, २, ५; काठ १०, १०[२]; –जान् तै २,२,८,१¶.

बल्वज-स्तुका– -काः ऋ ८,५५,३; खि ३,७,३.

बल्वब् अथो इति, बल्ववो अथो इति[m] खि ५,१५,४.

वल्वूथ[n]– -थे ऋ ८,४६,३२.

वल्हिक[o]– -कान् शौ ५, २२,७; ९; पै १३,१, १४; –केषु शौ ५, २२,५; पै १३,१,७.

वभ्रु– -भ्रुम् पै १७,१५,१०.

बष्कय[p]– -यम् पै १३, ५,६[q]; –¶ये ऋ १, १६४, ५; शौ ९, १४, ६; पै १६,६६,५.

बु(व)ष्किह[r]– -हान्[s] मा २४, १६; का २६,४,१; मै ३,१३,१४.

बस्तु(बप्रा.)[t]– -स्तः ऋ १, १६१, १३[u]; मा १४, ९; का १५, ३, २; तै २,३,७, ४¶; ४,३,५,१; ५,३,१,५¶; मै २,८, २; ४,२, १०¶; काठ १७, २;२०, १०; क २६, १; ३१, १२; –स्तम् तै ५, ७, १०, १¶; –स्तस्य पै.

a) तु. टि. अप्रयावम् ⌊परि.⌋।

b) संपा. कौसू ४,१ बलवतः इतिं पाभे.।

c) विप.। उस. उप. यक्र. अण् प्र. क्विप् प्र. च।

d) सपा. मा ७,२५ माश ४, २,४, २३ सुमनसः इति तै ३,२,८,६ शौ ७,९४,१ संमनसः इति च पाभे.।

e) नाप.। व्यु. पृ ४३६ *b* द्र.।

f) सपा. तैब्रा ३, ८, २०, ५ आपश्रौ २०, २१, ६ बलिविर्दाय इति पाभे.।

g) पाठः ? (प्र√*रिंश् ⌊रसे⌋ >) *प्र-रिंशु– ⌊वर-रस-⌋> -शम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १, १८७, ८ परिंश– > -शम् इति पाभे.)। पृ १९२९ *e2* अपि परि> प्र इत्युपसर्ग-शोधः द्र.।

h) पाठः ? वलि– + (√*दंश्च् ⌊दाने⌋ > कर्तरि) *दंश्च्–> उस. बलि-दंश्च्->⌊द्वि३⌋-दंश्चः इति शोधः (तु. सपा. शौ ११,१,६ बलिहृतः इति पाभे.)।

i) पाठः ? आ शमीम् मामकी वलिः, उद् रोहतु यथा दिवम्। या तावद् इन्द्रस्य जाया, बलि-धानीयं कृण्वतः इति मन्त्र-शोध इति कृत्वाऽत्र बलि– + (√धा ⌊कृतौ⌋ > भावे) धानीय–> षस. *बलि-धानीय–> -यम् इति।

j) पाठः ? विश्वा(ः) विशस् त्वा, १बलि– + (√रा ⌊दाने⌋> कर्तरि विचि) रा– >उस. बलि-रा– >(स्त्री. प्र३)-रा(ः)उपासताम् इति जागतः पादः शोधितः द्र.। संस्थ. सर्वाः इति शब्दोऽधिक इति कृत्वा सुपरिहरः।

k) पाठः ? ॰लिः इति शोधः (तु. *i* टि.)।

l) नाप. (तृण-विशेष- ?)। व्यु. ?।

m) पाठः ? तु. पृ १९६७ *f*, २२६० *a* च।

n) अर्थः व्यु. च ?। वैं. सा. PW. प्रमृ. व्यप. इति ?। विप. (तरक्ष-) इति कृत्वा (√भृ ⌊पोषणे⌋>कर्तरि) *भर्व– + भूत–> कस. *भर्व-भूत–> नैप्र. यनि. स्याद् इति मतम् ?।

o) व्यप. (देश-)। व्यु. ?।

p) विप. (⌊*वत्सर-कृत्-⌋ वत्स- ⌊=*सूर्य-⌋, दिविस्पृश्- ⌊=*सूर्य-⌋) । वर्ष– (वत्सर-) + कृत– (भाप.) > वस. *वर्ष-कृत–>नैप्र. *वष्कृत– > यनि.।

q) व॰ इति मूको.।

r) विप. (⌊चिर-प्रसूत-⌋ पशु-)। व्यु. ?। व॰ इति मै. पाठः (तु. MW.)।

s) सपा. आपश्रौ २०, १४,१० वाष्कान् इति पाभे.।

t) नाप. (छाग-)। व्यु. ?। <√*व(व)स् ⌊आच्छादने⌋।

u) नाप. (सूर्य- ⌊तु. सा.⌋)। < √*व(व)स् (दीप्तौ; वैतु. सा. निवासे इति)।

४, ५,६[a]; -स्तेन तै ७,३, १४, १; काठ ३५,१५; ४३,४.
¶वस्ता(स्त-अ)जिन्- -नम् मै १, ११,८[२]; ३,४,३; काठ १४, ८[३]; -नें मै ३,४,३.
वस्त-वासिन्[b]- -सिनः शौ ८, ६, १२; पै १६,८०,३.
वस्ता(स्त-अ)भिवासिन्[c]- -सिनः शौ ११,११,२२.
वस्रि[d]- -स्रि ऋ १, १२०, १२.
बहिस् (:,र्,ष्)[e*]- -हिः तै ३,३,१०, २; ६,१,२,१¶; ¶मै ४,६,२[४]; ३[४]; काठ १३,९; २३,१¶;३४, ८¶; क ३५,७¶; शौ १,३,१-९; ९,१३,१-९;११;१३-१८; १९, ४४, २; पै १,४६, २; ४; १५, ३,२; १६,७४,१-५; ७-९; ७५, १-८; १९, २१, ८; २०, २१, ३‡[f].
बाह्य,ह्या[g]- -ह्यम् मा २५, २; का २७,२,१; तै ५, ७,१२,१[h]; मै ३,१५, २; काठ ५३,२[h]; शौ २,३०, ४[२]; पै २,१७,४[२]; -ह्याः खि २, ६, ६?[i]; तै ७, ३. १, २¶; शौ १९, ४४, ६; पै १, १००,१; १५, ३,६.
बाह्य-तस् (:) मा ४०, ५; का ४०,१,५.
¶बहिः-परिधि[j]- -धि तै २, ५, ८, ६; ६, ६, २[२]; ६,२, ८, ५[२].
बहिः-प्राण[k]- -णः तै ६, १, १, ४¶.
¶बहिर्-आत्म[l]- -त्मम् मै २, ३, २[२]; काठ १२,२.
बहिर्-धा मा ५,११; का ५, ४, २; तै ७,२,९,२¶.
¶बहिर्-यज्ञ[m]- -ज्ञम् काठ २६,९; २९,२; क ४१,७; ४५,३.
¶बहिर्-लोम[k]- -मम् मै ३,६,६; काठ २३,३.
बहिर्-लोमन्[k]- -म्णी काठ २३, ३¶.
¶बहिर्-वेदि[m]- -दि तै २, ५,११, २; ६, ६,४,१; मै ३, ८,९; ९, ४[२]; ४,६,९; काठ २६, ६; २८, ५; २९,८[२]; ३४,५; क ४१, ४; ४४,५.
¶बहिष्-टात् तै ६, ४,९, ३; मै ४, १, १२[२]; काठ २३,३; २६,६[२]; ३४, ११; क ४१,४[२].
¶बहिष्टान्-निर्वाध[n]- -धम्[o] काठ १९,११; क ३१, १.
¶बहिष्-पथ[p]- -थम् मै १,८, ९; २, १,१०; काठ १०,५.
¶बहिष्-परिधि[p]- -धि मै १, ४, १३; ३,८,६; ४,६,८; काठ २५, ७[२]; क ३९,५[२].
¶बहिष्-पवमान[q]- -नः तै ६, ४, ९,२[२]; काठ २७,४; -नम् तै ३, १,१०, ३; ६, ३, १, १; मै १, ९,५; ३,८,१०; ४, ४, १०;६, २[२]; काठ १५,१०[२]; २३,२;२७, ४; २८,१०; २९, ३; क ३५,८;

a) सपा. शौ ४,४,८ अजस्य इति पाभे. ।
b) विप. (⌊भ्रष्ट-गन्धि-⌋ मकक- ⌊=*मक्षक-⌋) । व्यु. ?। भ्रष्ट-+(√*वास् ⌊गन्धे⌋>) वासिन्-> उस. *भ्रष्ट-वासिन्- > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये पूप. =छाग- इति)। उप. कृते तु. Web. ⌊तु. W.⌋, Gri.; वैतु. सा. W. < √वस् ⌊आच्छादने⌋ इति, PW. प्रमृ.< √वा ⌊श्>⌋ स् ⌊शब्दे⌋ इति च ? ।
c) विप. (⌊भ्रष्टशब्द-कृत-⌋ *अमित्र-)। भ्रष्ट-+ (अभि√*वास् ⌊शब्दे⌋ >) अभिवासिन्->उस. यनि. (वैतु. सा. वस्ता ⌊स्त-अ⌋ वि-वा° इति पाठ इति कृत्वा यनि. = अजावितुल्यशब्दिन्- इति, PW. प्रमृ. = अजवदभिशब्दिन्- इति, W. = अज-गन्धि- इति च?)।
d) वा. क्रिवि. = *ध्रुवम् (वैतु. अन्ये = क्षिप्रम् इति)। व्यु.?। <√*वस् (=√वध्) 'वन्धे'।
e) अतिरिक्तेऽर्थे अव्य. । व्यु. ? । <√वह् ⌊प्रापणे⌋ इति पाउ ⌊२,१०८⌋ । (√वर्ज् ⌊वर्जने⌋ >) *वर्जिस्- > नैप्र. यनि. इति मतम् ।
f) सपा. ऋ ५, ७८, ८ अवेहि इति, मा ८, २८ का ९,५,१ माश ४, ५,२,५ अस्रत् इति च पाभे. ।
g) विप. । तात्रभविकः यञ् प्र. (पावा ४,१,८५) ।
h) सपा. मा. २५,२ का २७,२,१ मै ३, १५, २ अन्तरम् इति पाभे. । i) °ह्याः इति स्वरः? यनि. शोधः।
j) अस. अन्तोदात्तः (तु. पृ २३१ *f*)।
k) विप. । वस. ।
l) अस. अन्तोदात्तः (तु. पृ २३१ *p*)।
m) अस. वा. क्रिवि. द्र. ।
n) विप. (रुक्म-)। वस. । तु. वैप २,३खं. ।
o) सपा. मै ३,२,१ माश्रौ ६,१,३,२ वाश्रौ २,१,३,१ उपरिष्टान्निर्वाधम् इति, हिश्रौ ११, ३, २६ ?वहिष्ट-निर्वाधम् इति, वैश्रौ १८, ७: २९ बहिर्निर्वाधम् इति, आपश्रौ १६, १०,९ वहिर्निर्वाधान् इति च पाभे. ।
p) अस. अन्तोदात्तः ।
q) नाप. (⌊प्रातःसवने सदसो वहिर् गीयमान-⌋ स्तोम-विशेष-)। सुप्सुपीयः समासः । अन्तोदात्तः ।

४२, ४; ४५, १; ४; –नस्य मै १, ९, ५; ३, ३, २; ४; २, ४; काठ २२, १०; क ३५, ४; –नात् काठ २७,४; क ४२, ४; –ने तै ६, ३, १, १; ४, ९, २; मै ३,६,४; ८,१०; ४, ६,१; २; ८; ४; काठ २७, ४; ३४, १६; १८[2]; क ४२,४; –नेन तै ६,४, ९,२; मै ३,८,१०[2]; ४, ६, २; काठ ९,१४;२७,४; क ४२,४.

वहु[a]– -हवः ऋ २, १८,३; ४,२५,५; ७, ६६,१०; ९, ७२,२; ८५,३; १०, १०१,१; १०७, ३; १४२, ५; तै २, ३, १४, ४; ३, ३, ८, २[b]; ४, ७, १५, १[c]; ¶६, ५, १,४; ९, ४[2]; ¶७, ४, ३, ५[2]; ७, ३; मै १, २, ९; ६, १२¶; ३, १, १[3]¶;९,४¶;१६,५[c]; ४, ६, ५¶; १२, ४; ¶काठ ७, ८; १०, १३$;२२,१५$[c];२५, ३; २७, ५; १०; २८, ६; ९[2]; ¶क ३८, ६; ४२, ५; ४४, ६; ९[2]; शौ १, २७, ३; २, १३, ५; ३, १५, २[d]; ६, ५५, १[d]; १२, १, ४७[e]; २,२१‡[f];१३,३,१७;१८, ३, ६१; पै १, ११२,१; १५, ६, ९; १७,३२,१‡[f];१९,९,२;३१, ६;४९,४[d]; –हवे ऋ १०,१०२, ८; –हु[g] ऋ २,१३, [१३; १४, १२]; २४,४; ६, १०, ४; १०, १०,११; ३४, १३; ५२, ४; खि ५,३, २; २१,२[h]; मा २३,२५; ३१; का २५, ६, ५; ११; तै १, ७,६, ४¶; २, ४, ७, २; ४, ७, ४, २; मै ¶१,८,६[v]; ७; २, १, १०¶; ३,५¶;४,७; ७, १२; ३, ७, ४[3]¶; ७;१०,१¶;४,१,२¶; ३; ५, ६; ८, ३¶; ¶काठ १०, ६; ११,२;९$; २३, ५; २४,१; २६,८; २८, ४[2]; २९,३[2]; ३१, १; २; ¶क ३७, २; ४१, ६; ४२, ५; ४४, ४[2]; ४७, १; २; शौ १,१०,३; ३, ५,४; २४, २; ४, २८, ४; ३४;२; ५, २१, ५; ६, १४१, २; ८, ८, २०; १०, ८, २२; ११, ७, २६; १२, ४; १२, १,२[i]; १८, १, १२; १९, ६०, १; २०, १३५, १२[h]; पै १,९,३; ३७, ४; ५; ३, १३, ४; ४,३७,४; ५,३०,२; ६,२२, २; ७,१३, १२; ८,१२, १; ८; ९,२४,७?[i];१२,३,६;१५,३,८; १९, १२; १६,३०, १०; १०२, ९;१५५,३;१७,१,२[i]; १८,१२, ७[k]; १९,२२,९;५०,१५; –हुः ऋ ६,७५, ५; मा ३,४२[l];२९, ४२†; का ३,४,५[l];३१, २,७†; तै ४,६,६,२†; ५,१,२,३¶;¶मै १, ८,९; ३,१६,३†; ४, २, १; ¶काठ ६, ५; ९, १३; १९, २; ४६,१†; ¶क ४, ४; २९, ८; शौ ६, १४२, १; ७, ६२, ३[l]; पै ३, २६, ४[l];३७, १; ४,२७, ७; १०, ४, ९; १५, १०, ५†; १९, ३६, ११; –हुभिः ऋ ६, १, ३; तै १, २,१३,२[m]; मै १, २, ९[m]; ४, १३, ६†; काठ २, १०[m]; १८, २०†; क २, ४[m]; शौ ४, १, ६; ७,२७,८[m]; पै ५, २, ५; –हुभ्यः ऋ १, ८४, ९; ९३, ४; १६१, ९; १०, १४, १; खि ५,७, २, ११; ४, १५; मा २१; ६१; का २३, ६,१४; मै ४, १३, ९; १४, १६†; काठ १९,१३; कौ २,६९२†; जै ३, ५६, १९†; शौ ५, २०, ९; ६, २८,३; १८, १,४९†; २०,६३, ६†; पै ९, २४, ९; १९, २७, १३†; –हुम् मा १७, ५०[n]; का १८, ५,१[n]; मै २,१०, ४[n]; काठ १८,३[n]; क २८,३[n]; शौ ३,४,३; २४, ७; ६, ५, १[n]; २०, ३४, १२?[o]; पै १, ३३, २[n]; ३, १, ३; १३, ७, १२?[o]; १९, ३,

[a]) विप. = मात्रया संख्यया वाऽधिक- । व्यु.? । या [३, १३] <प्र√भू इति । <√*वह् [बृंहणे संघाते च] इति (तु. [अंशतः] WAG [१,१०५ *b*], SEY [११०])।

[b]) पाभे. पृ १२४० *m* द्र. ।

[c]) सपा. शौ ४ ,२३,१ बहुधा इति पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ १३०५ *j* द्र. ।

[e]) सपा. पै १७,५,५ वहुधा इति पाभे. ।

[f]) सपा. ऋ १०,१८,१ विभे. ।

[g]) क्वचित् वा. क्रिवि. ।

[h]) तु. RW. । शंपा. सात [शौ २०, १३५, १२] बहुः इति पाभे. ।

[i]) सपा. मै ४,१४,११ महुत् इति पाभे. ।

[j]) पाठः प्रक्षिप्त इव? [तु. सपा. शौ ५, २०, ६ एतदभावः] ।

[k]) सपा. शौ १४,२,६० गृहे इति पाभे. ।

[l]) =सपा. आपश्रौ ६, २७, ३ । हिश्रौ ६, ७, ८ तु ?वभुः इति, मागृ १, १४,५ महत् इति च पाभे. ।

[m]) पाभे. पृ ९६१ *p* द्र. ।

[n]) वहु कृधि इत्यस्य स्थाने सपा. आपश्रौ ६, २४, ८ बहून् कृधि इति, तै ४,६,३,१ धनेन च इति च पाभे. ।

[o]) बहुं जनम् इति पाठः ? च, भोजनम् इति द्वि-पदः शोधः (तु. RW.)।

१४[a]; -हून् ¶काठ २९,८;३०,७; शौ १९, ३२, ६; पै १२, ४, ६; -हूनाम् ऋ २, ३५, १२; १०, ५५, ५[b]; ८४, ४; तै १,२, १३, १; ६, ७, १¶; ६, ५, १, ४¶; मै १, २, ९; ४, ५¶; ३, १६, ३‡[c]; ४,९, १२†; ¶काठ २७, १०; ३१, १५; †कौ १, ३२५; २, ११३२; जै १, ३४, ३†; शौ ४, ३१,४†; पै ४, १२, ४†; -हूनि ऋ ४, १८, २; ¶मै १, ८,६; २, ५,११[२]; काठ २९, १¶; क ४५,२¶; पै १, ९१,४; १६; १७,५[d]; २०,२४,१; -होः ऋ १०, १४२, ३; मा २९, ९; का ३१,१,९; तै ५, १,११, ४; मै ३, १६,२; काठ ४६,२.

वह्वी- -ह्वी पै ८,१८,११; ११, १; ७; -ह्वीः ऋ १, १८८, ५; १०, ९७,१८; १२४, ४; खि १, ११, ४; २,८,४; ४, १२, १?[e]; मा १,१; १२, ९२†; का १, १, ३; १३,६,१८†; तै १, १,१,१; ५, ६,१; २,६, १,४[२]¶; ६, ३, ६, १; ५,१, ४¶; मै १, १, १; ५, २; ९; २,१३,२२; ४,१,१; १३[२]¶; २¶,४; ९[२]; १४[३]; काठ १, १; ७.१[२f]; २५,२¶; २९, ८¶; ३०,१०; ३१,१०[२]¶; ४०,१२; ४४,६‡[g]; क १,१;५,१[२f]; ३८, ५¶; ४६, ८; ४७, १०[२]¶; शौ ६, ९६,१†; ११,६,३; १३, २, ४; ६; ७; पै १, ३७, १; १३, १३,९; १६, २१, ३; १८, २०, ८; २१,१; १९,१२,४†; २२,१४; २८,१०; ११[h]; ५१,८‡[g]; २०, ४०, ९; -†ह्वीनाम् ऋ १, ९५, ४; ६, ७५,५[c]; मा २९, ४२[c]; का ३१,२,७[c]; तै ४,६, ६, २[c]; काठ ४६,१[c]; पै ८,१४,४; १५, १०,५[c]; -ह्वीभिः ¶तै १,५,९, २; ६, ५, ९, २[२]; -ह्वीम् पै १, ११२,३; ८, ११,९; २०, ३४, १०[i]; -ह्व्यः[j] खि ३, ११, २; मा १९,४४; का २१, ३,१५; मै ३,११,१०.

?वहु-कर्दि(न्>)नी[k]- -नी पै १९, ५१, ९.

वहु-कार्[l]- -ऽर[l] मा १०, २८; -रः पै ८,१८,८?.

वहु-कुमार[m]- -राः पै १०,४,९.

वहु-चारिन्- -री शौ ११, ४, १५.

¶वहु-तय- -याः तै ६,१,६,६.

बहु-त्रा ऋ १०, १६४, २[n]; पै १९, ३८,४‡[o].

वहु-देवता- >°त्य- -त्यः तै २, १,६,५¶.

वहु-धा ऋ १, १६४;४६; ८, ५८, १; २; १०, ५१, १-४; ११४, ५; १६४, १[o]; २; खि ३, १५, १८?[e]; ३१?[e]; १८,१;२;४,११, ११; मा १९, ८१; ३१, १९; का २१,६,२; ३५, २, ३; तै ३, १,४, २; ४,३, ११, ५; ५, ६, १, १; मै १, २, ८‡[p]; ७, ३¶; २, १३,१; १०; २२; ३,११,९; ४, १४, ११; काठ २, ९‡[p]; ९, १¶; २७, १०¶; ३०, ८; ३८, ३;१२;३९,१०;४०, १२; क २, ३‡[p];८,४¶; ‡कौ[p] २,८०३;३, ५, २; ‡जै[p] २, ३,२; ४,२,९; शौ १, ३३, ३; २, ३४, ४; ३, ४, ७; ४,१५,१६; २३, १[q]; ५, २०, ४; ९; २६, ७; ८; १०; ११; ६, ७१, १; ९, १, ३; ५, १; ३; १५; २८†; १०,४,२३; ८, १३; ११, २, १७; १२, १, ४; ४४; ४५; ३, २१; ५४; ४, २९; १३, ३, १७; १७, १, ६-१९; २४; १८, २, ५७;१९, ५३, ३; २०, ९६, २४†; पै १, २५, ३; ९१,४; २,२८,२; ७३, ३[२]; ३, १,७;१९,५; ४,३३,१[q]; ५, ४,२?[r]; ७,१४; १०, ९; ६,

a) पाभे. पृ २२७० n द्र.। b) पाभे. पृ २११० h द्र.।

c) सपा. वहूनाम् <> वह्वीनाम् (आपश्रौ २०, १६,८ हिश्रौ १४,३,३१ या ९,१४ च) इति पाभे.।

d) सपा. शौ १०,४,२३ महान्ति इति पाभे.।

e) व° इति स्वरः ? यनि. शोधः ?।

f) सकृत् सपा. तै १,५,६,१ मै १,५,३;१० सर्वाः इति पाभे.। g) सपा. ऋ १०,१६९,४ शिवाः इति पाभे.।

h) सपा. आपश्रौ ६,२३,१ भागृ २, २० : १२ चारवः इति पाभे.।

i) वह्वीम्. अथो इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १४, १,४२ सौभाग्यम् इति पाभे.।

j) सपा. शौ ६,६२,२ काठ ३८,२ पाठाभावः।

k) विप.। उस. उप. <√कर्द् [अर्थः ?]।

l) पाभे. पृ २२४७ c द्र.। m) विप. (जन-)। वस.।

n) सपा. पै १९, ३८,५ वहुधा इति पाभे.।

o) सपा. वहुत्रा<>वहुधा इति पाभे.।

p) पाभे. पृ २०४५ h द्र.।

q) पाभे. पृ २२७० c द्र.।

r) पाठः ? (प्र√वृध् [*हिंसायाम्] >भावे) *प्र-वृध्- >(तृ१) -वृधा इति शोधः (तु. पृ २१८४ l, m, n)।

३, २; ८,१५, ४; ९,२, ७-१०; २४, ३;९; १०, ६,१;१०; ११, ५, ७; १२, २, ३; १४, १, ४; १६, १७,५; १८, १०[a]; ३२,२; ८८, ६; ९७,१;१०२,२; १०५, ७; १५१, २; १०; १७, १, ३; ३, १२; ५,३; ५[b]; १८,९; ३८, १; ४१,४; १८, ३१;१-८; ३२, १-३; १९, ३८,५‡[c]; २०, १४, १; ३१,५‡[d].

बहु-धान्य[e]– -न्यम् पै ५, ३०, ९; ८,१८,६.

?बहुधावधीर्यै[f] पै ४, १४,४.

¶बहु-पर्ण,र्णा[g]– -र्णः मै ३, ९, २; काठ २६, ३; क ४१, १; –र्णम् तै ६, ३,३, ४; –र्णा काठ २६, ७; क ४१,५.

¶बहु-पशु– -शुः काठ २८, ८; क ४४,८.

बहु-पाय्य[h]– -य्यम् ऋ ८, २७, २२; –य्ये ऋ ५,६६,६.

?बहु-पुत्र[i]– -त्राणि खि ३,१७[२],२.

बहुपुत्र-लाभ[j]– -भम् खि २, ६[२],२४.

२बहु-पु(त्र>)त्रा[k]– -०त्रे पै ६, ८,५.

¶बहु-पुष्ट[l]– -ष्टः मै १,६, ११; २, ३,३; ४,२,७; १०.

बहु-पूरुष[m]– -षम् पै ५,३०,९; ८, १८, ६.

बहु-पौरुष[n]– -षम् पै १९,४८,१.

†बहु-प्रजस्[o]– -जाः ऋ १, १६४, ३२; शौ ९, १५, १०; पै १६, ६९,१.

?बहु-भाप्य[p]– -प्यम् पै १९,४९,७.

¶बहु-भ्रातृव्य[q]– -व्यः काठ १०, ७; १०.

?बहुमनुस्यां[r] मै ४,२,३.

¶बहु-याजिन्– -जिनः तै २,५,१०, ४; ६, ६,२,२;७, ३, १०, ४; –जी तै २, ५, १०; ४; ६, ४, २; २.

¶बहु-रूप,पा[q]– -पः तै २, १,६,४; ५; मै २, ५,११[२]; –पम् तै २, १,६,४[३]; १०, ३; ३, ३, ८; मै २,५,११[२]; काठ ३४,२; –पा तै २, १, ७, १; ७, १,५,७; मै २, ५, ७[२]; काठ १३, ८; २७, ८; –पाः §मा २४,१४[s];१७; §का २६, ३,४[s];४, ३; तै २, ३, २, ८; मै ३, १३, १५§; –पाम् तै २, १,७,५[२]; मै २, ५, ७; काठ १३, ८.

बहु-ल,ला[t]– -लः ऋ २, १, १२; –लम् ऋ ३,१,१९;५,५५,[९; ६, ५१, ५ (१०, ७८, ८)]; ९, ७२,[८; १०७, २१ (२४)]; १०, ४२,५; मा ३३,९०†; तै ४, ३, ४,१; मै ३, ८, ६¶; ४, १४,९; ११†; १५†; काठ २५, ५¶; ३८, १४; क ३९, २¶; †कौ १,५१७; २,४२९; †जै १, ५३,७; ३,३३,४; शौ ४,१५,६; ८, ५, १९; १२,३,८; २०,८९, ५†; पै ५,७,३;१६,२८,८;१७, ३६, ८; ३८,८[u]; १९, ४८, १; २०, ३,८[v]; २७, १०; –ला ऋ १, १८९, ३; ६, १९, ३; १०, १०१,८; तै १, १, १४, ४†; मै

---

a) सपा. शौ ८,९,१० कतिधा इति पाभे.।

b) पाभे. पृ२२७० e द्र.। c) पाभे. पृ२२७१ o द्र.।

d) सपा. ऋ ७,५९,८ शौ ७,८२,२ वसवः इति पाभे.।

e) कस. (तु. दारिलः [कौसू २०,५])।

f) पाठः ? बहु धाव (गच्छ) वीर्यैः इति त्रि-पदः शोधः ?। शल्यः संबोधितः द्र.। g) विप.>नाप. (ओषधि-,वृक्ष-)। वस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१७५)।

h) भाप., विप. (वाम-, स्वराज्य-)। उस. उप. <√पा [रक्षणे] द्र. (तु. सा. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा [ऋ ८,२७,२२] <√पा [पाने] इति)।

i) कस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,१३२)।

j) °हु° इति स्वरः ? यनि. शोधः। षस. अन्तोदात्तः।

k) नाप. (ओषधि-विशेष-)। बस.। l) कस. अन्तोदात्तः।

m) बहु-धान्य– इत्यनेन सन्यायता द्र.। उप. = पौरुष- (तु. मूको.)। n) विप. (गोष्ठ-)। बस.।

o) विप. ([प्रकरणतः] जीव- [पक्षान्तरे नैरुक्तानां मते =मेघ-])। वस. (वैतु. पाप्र. ५,४,१२३] <प्र-जा- इति)।

p) पाठः ? बहु, पाश्यम् इति शोधः।

q) विप.। शेषं g टि. द्र.।

r) पाठः ? बहुम् (अनु √अस >) अनु-स्याम् इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. Sch. प्रजापतेः विप. इति कृत्वा बहु-मनु- इति शोधः इति ?)। अत्र बहु– इति *भाप. सद् वर्धनपर्यायः द्र. (<√*बह् 'वृद्धौ' [तु. तैउ २,६,१ प्रभृ. बहु– इति व्यु. सजातं सत् कर्त्रर्थे श्रूयते])। 'वृद्धिम् अनुभवेयम्' इति चेह वा. अर्थः सन् प्रजायेय इत्यस्यैव पर्यायस्वरूपः द्र.।

s) पाभे. पृ२०१८ f द्र.।

t) विप.। पपा. नावग्रहः। मत्वर्थीयः लच् प्र.।

u) सपा. °लम् <> °लान् इति पाभे.।

v) सपा. शौ ७,७,४ त्रिवरूथम् इति पाभे.।

४, १०; ११; काठ ३८, १३†; शौ १०, २, ९; १९, ५८, ४†; पै १, ११०, ४†; १६, ६०, १; –लाः ऋ १, ५४, ९; ३, ३१, १९; मै ३,८,४[२]¶; काठ १, ३; ३१, २; क ४७,२; शौ ३, १४, ६; ४,१८,३; ३८,९; पै २,१३, ३; ५,२४, ३; १९, ५१, ७‡[a]; ८‡[a]; –लान् शौ ११, १, १७[b]; १२,३,२९[c]; पै ४,२७, २; १६, ९०, ७; –लानि ऋ ७, ७६,३; शौ १९,२०,२; पै १, १०८, २; १९, ५०, १४; –लाभिः ऋ ३; ५३, २१; शौ ७, ३२, १†; –लाम् मा १९,४८; का २१,३, १९; मै ३, ११, १०; काठ ३८, २; –ले ऋ १,१८५,[७;४,२३, १०];१०,४८,१०; मा ११,३०; का १२,३,३; तै ४,१, ३,२; मै २,७,३;४,१४, ७†; काठ १६, ३;१९,४[२]; क ३०, २[२]; शौ ७, ५४, २; पै १९, १५, १; –ळे ऋ १०,१७८,२[d].

वहुल-मध्य[e]– -ध्यम् खि ५, ७, ४; १५.

वहुल-मध्यम[e]– -मस्य पै ७, ६, ७.

वहुल-वर्त्मन्[e]– -र्त्मा खि ५,५, १०.

वहुला(ल-अ)न्त[e]– -न्तासः ऋ १०,४२,८; शौ २०, ८९,८†.

¶वहुला(ल-अ)भिमान[e]– -नः ऋ १०,७३,१; मा ३३, ६४; का ३२,५,१०; मै १, ३, २०; काठ ४, ८; क ३, ६.

वहु-वादिन्– -दिनम् मा ३०, १९; का ३४,४,१.

¶वहु-विद्– -वित् मै १,८,७; काठ ६, ६; क ४,५; –विदः मै १,९,५.

वहु-वि(दथा>)थ[e]– -थाः खि ४, २,७[f].

¶वहु-शस्(>:) तै १,५,९,२.

¶वहु-शा(खा>)ख[e]– -खः मै ३, ९,२; काठ २६, ३; क ४१, १; –खम् तै ६, ३,३,४.

वहु-सूव(र>)री[g]– -रीं ऋ २, ३२, ७; तै ३, १,११,४; मै ४, १२, ६; काठ १३, १६; शौ ७, ४८,२; पै २०, १०,११.

वह्व(हु-अन्न>)न्ना[e]– -न्नाम् ऋ १०, १४६,६.

वह्व(हु-अ)र्घ[e]– -र्घम्[h] काठ २, ६; क १,१९.

वह्व(हु-अ)हं[e]– -हम् मै ३,७,७[h,i].

वह्वा(हु-आ)काश[e]– -शम् खि ७, ७, ३.

वह्वी-कृ(त>)ता– -ताम् पै १५, १५,७.

?वह्वीदम्[j] शौ १९,४४,८.

वह्वृ(हु-ऋ)च[k]– > ॰च-प्रि (य>) या[l]– -याम् खि ४, २,५.

¶वहुर्-म(र्य >)र्या[m]– -र्या मै ३, १०,३; ४, ८,२.

?वहुलिमा[n] शौ २०,१३०,१.

?वह्वपहुतम्[o] पै १९,५०,१३.

वह्वी– प्रमृ. वहु– द्र.

वाकुर– वकुर– द्र.

वाळ्ह(=ळ्ह)[p]– -ळ्हे ऋ १,१८१,७.

वाळ्ह-सुत्वन्[q]– -त्वा ऋ १,१२२,

---

[a]) पाभे. पृ १९०८ *a* द्र. ।

[b]) ॰लाम् इति RW., केचन मूको. च ।

[c]) पाभे. पृ २२७२ *u* द्र. ।

[d]) तु. पृ १२१४ *m* ।

[e]) विप. । वस. ।

[f]) वु॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[g]) विप. (सिनीवाली-) । उस. उप. √सू [प्राणिप्रसवे] + क्वरप् प्र. उसं. (पा ३,२,१६३) ।

[h]) सपा. ॰र्घम् <> ॰हम् इति पाभे. ।

[i]) ॰ह्व॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[j]) पाठः ? वहु + इव + इदम् > वह्विवेदम् > नैप्र. यनि. ? । सपा. पै १५,३,८ वह्विदम् इति पाभे. ।

[k]) वस. समासान्तः अः प्र. (पा ५,४,७४) । प्र. स्वरः ।

[l]) विप. (दुर्गा-) । षस. पूप. स्वरः (पा ६, २,१६) । यद्वा वस. ।

[m]) विप. ([वहुमृत्युमती-] यज्ञकुणपी-) । व्यु. ? । वहु– + (√मृ [मरणे] >भावे) *मर्य–> वस. यनि. ।

[n]) पाठः ? शंपा. सात. को अयं वहुलिमा इपूनि इति, RW. को अपावहदिसा दुग्धानि इति, खि ५,१५,६ को. अम्ब हुलम् आयुनि इति च पाभे. (तु. पृ २८६ *p*) ।

[o]) पाठः ? (यं च नो)ऽवह उप-हूतो (वज्रम्) इति षट्-पदः पाद-शोधः ।

[p]) भाप. (*स्तवन- [वैतु. वें. = वाध-, सा. = स्थैर्य-]) । व्यु.? । (√वृध् [*स्तुतौ] >भावे) वृद्ध–>नैप्र. यनि. । 'वां (युवयोः) वाळ्हे ([सप्त. = च.] आराधनाय) गीः असर्जि' इति वा. (वैतु. PW. WAG [१,२३८ *a*] प्रमृ. पुष्ट्यर्थे <√वंह् इति) । तु. पृ ४५६ *c* ।

[q]) विप. ([प्रोग्र-गामिन्-] ऋतावन्- [=देवभक्त-]) । उस. पूप. < √वृध् [*प्रगतौ] इति पूर्वाद् विशेषः (वैतु. वें नाप. (वहु-शत्रु-), सा. क्रिवि. = भृशम् इति), उप. √सु + क्वनिप् प्र. ।

१वाण[a]- -णः खि २,१०,१; शौ ३, २३,२; ६,१०५,२.

१वाण-वत्[b]- -वतः मै ४,४,३¶[c]; —वन्तः ¶मै २, २,३; ४, ४,३; —वान्[d] मा १६,१०; का १७,१, १०; तै ४,५,१,४; मै २,९, २; काठ १७,११.

२वाण[e]- -णम् शौ १०, २, १७[f]; —णाः ऋ ६,७५,१७; मा १७, ४८; का १८,४, १६; तै ४, ६, ४, ५; कौ २,१२१६.

३वाण[g]- -णः पै १९,२३, १०; २०, ५४,७; —णम् पै १६, ६०, ५[f]; १०३, १०; —णान् पै ४, १६, ८?.

२वाण-वत्[g]- -वन्तम् पै ५,३६,७[h]; —वान्[d] क २७,१; पै ५,१२,३; १४,२,१५.

√बाध्, बाधते ऋ १, ५६,४; ९२, ५; ६, ६४, ३; १०, १४५, १; शौ ३, १८,१†; बाधते ऋ १०, १२७, ⌊(३७, ४) २⌋; खि ५, २२,१०?[i]; मा ३३, ९२; जै ३, ३८, २; शौ १, १६, ३; ३, ४, ३[j]; १९,३६,२; २०,१३६,१५; पै १,१०,२; २,२७,२; ७,१२, १०†; १९, ३५, ६; बाधसे ऋ ६, ४६, ⌊४; ४८, १५ (७,३२, २५)⌋; ९, ९४, ५; १०, ३७, ⌊४ (१२७, २)⌋; पै १७, २५, ७†; बाधे शौ ५, १३, ३[k]; बाधताम्[l] ऋ ६, ४७, ⌊१२; १०, १३१, ६⌋; मा २०, ५१; का २२, ५, ५; तै १, ७, १३, ४[m]; मै ४,१२,५; काठ ८,१६; शौ ७, ९६, १; २०, १२५, ६; बाधताम्[n] ऋ १०,१६२, १; शौ २०,९६, ११; बाधेताम् खि ५,७,४,८; बाधस्व ऋ १, २४, ⌊९[o] (६, ७४, २)⌋; तै १, ४, ४५, १†[o]; शौ ८, ६, २५; बाधस्व ऋ ६,५, ६; ९, ६६, १९; मा १९, ३८; ३५, १६; का ८, १२, १; २१,३,९; २९, ५, १; ३५,४, १४; तै १,३, १४,८; ४,२९, १; ५, ५,२; ६, ६,२; मै १, ३, ३१; ३९‡[o]; ५,१; काठ ४,११; १३‡[o]; क ३, ९; ११‡[o]; कौ २, ८१४; ८६८; ३,५,१$; जै २,६,२$; ४,३,९; १२, ६; पै $७, १९, १; २[r]; ७; १६, ८१, ६$; २०, ४८, २; ‡बाधेथाम्[o] शौ ६, ९७, २; ७, ४३, १; पै १, १०९, १$; बाधेथाम्[o] ऋ ६, ७४, ⌊(१, २४, ९) २⌋; तै १,८,२२,५; मै ४,११,२; काठ ११,१२; पै १९, १२, ८; बाधत ऋ ५, २९, ६; ¶अबाधन्त काठ ८, ११; क ७, ८; अबाधेथाम् ऋ ४, २८, ४; ‡बाधेथाः पै ५, ३७,५[o]. बबाधे ऋ ४, २३, ७; शौ ९,२, १८[p]; पै १६[p], ७७, ६; ७; बाधिष्ठाः पै १४, १, २०‡[o].

बाध्[q]- -बाधः ऋ ६, ११, १[r]; ८, ४५, ४०; ९, १०५, ६[s]; कौ १,१२४[t]; २,४२०; ९६३[s]; जै १, १४, १०; ३, ३२, १०; शौ २०, ४३, १.

बाध[u]- -धात् ऋ ९, ७०, ९; —धे ऋ ६, ५०, ४.

बाधमान,ना- -नः ऋ ३,८,२; ६, ४७, ३०; मा २९, ५६†; तै ४, ६, ६, ७†; ¶मै ३, १६, ३; ४, १३, १; काठ १५, १२†; ३८, १३[v]; ४६, १†; शौ ६, १२६, २†; ९, ५, १८; १७, १, १७;

---

a) नाप. (शर-)। व्यु. ?। <√वण् इति शक. प्रभृ.। <√वृध् [छेदने] इति मतम्।

b) विप. > नाप. [⌊तीक्ष्णाग्रा-⌋ इषु- (तु. माश १४,६,८,२ विद्याधरश्च [काश्रौ २२,१०,२५])]।

c) सपा. तैब्रा १,७,६,८ इषून् इति पाभे.।

d) = इषुधि-। e) = १वाण-। स्वरे विशेषः।

f) नाप. (वीणा-विशेष- [तु. ऋ १,८५,१० w. च])।

g) स्वराङ्कनाभावात् पृथङ् निर्देशः।

h) विप. (सुधी-)। i) = वाण-। वा° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ २०,१३६,१५)।

j) सपा. पै २,११,३ अपबाधते इति पाभे.।

k) पाभे. पृ १८१० *a* द्र.।

l) सपा. तैब्रा ३,१,१,५ बाधेताम् इति पाभे.।

m) शत्रन्तमिति सा.?। n) पाभे. पृ १८५४ *g* द्र.।

o) सपा. बाधस्व <> बाधस्व <> बाधेथाम् <> बाधेथाम् <> बाधेथाः <> बाधिष्ठाः इति पाभे.। पृ १९२० *g* अपि द्र.।

p) सपा. शौ ९,२,१७ निनाय इति पाभे.।

q) नाप.। क्विबन्तम्।

r) सा [पक्षे] क्रिप. मन्वानश् चिन्त्यः।

s) तु. पृ १९५२ *g*। t) तु. पृ १९५२ *f*।

u) भाप., नाप.। घञन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०)।

v) धा. [*स्तुतौ] वृत्तिः (तु. सपा. तै ४,२,५,४ वन्दमानः इति, पै ५,२७,५ वर्धमानः इति च पाभे.) यद्वा पाठः (तु.

पै १५, ११, १०†; १६, १५०, ८; १८, ३२, १; –ना ऋ ३, ५३, १५; ५, ८०, ५; ७, ७७, १; ७८, २.

बाधस्[a]– -धसः पै २०, ५२, ११; १२.

|बाधित्– -तः ऋ ३, ३०, ३; ८, ७३, १८; –ताय ऋ ६, १८, १४; ४९, १३; ७, ९१, १; मै ४, १२, ३; १४, २; काठ ८, १६; –तासः ऋ १०, ८०, ५; –तेभ्यः ऋ ४, ३०, ४.

बाधे[b] ऋ १, ६१, २; १३२, ५; शौ २०, ३५, २†.

बान्धुक– वन्धुक– द्र.

बार्हत– प्रमृ. √बृह् (वधा.) द्र.

बार्हस्पती–, बार्हस्पत्य– बृहस्पति– द्र.

बाल्[c]* तै ३, ३, १०, २; काठ १३, ९; शौ १, ३, १-९; १८, २, २२.

१बाल[d]– > बाल-घ्ने[e]– -घ्नांत् खि ३, १०[२], ६.

बाला (ल-अ) र्क–कोटि––प्रति-(भ>)भा[f]– -भाम् खि २, ६[३], २९[g].

बाल– वार(,ल)– द्र.

?बाल्हिके[h] पै २०, ३९, २.

|बाहव[i]– -वा[j] ऋ २, ३८, २; ५, ६४, २[k]; ७, ६२, ५[l]; मा २१, ९[l]; का २३, १, ९[l]; तै[l] १, ८, २२, ३; २, ५, १२, ३; मै[l] ४, ११, २; १४, १०; काठ[l] ४, १६; १२, १४.

बाहु[m]– -|हवः ऋ १०, १०३, १३; मा १७, ४६; का १८, ४, १४; तै ४, ६, ४, ४; कौ २, १२१२; शौ ३, १९, ७; §११, ११, १; १३; पै १, ५६, १; ४, २१, १§; –हुः मा १, २४; २, ३; का १, ९, १; २, १, ४; तै १, १, ९, १; ११, १; मै १, १, १०; १२; २, १३, २०[n]; काठ १, ९; ११; ३१, ८; ३९, १३[n]; क १, ९; ११; ४७, ८; –हुभिः ऋ १, ८५, ६; ३, २९, ६; ६, ६७, १; ७, ९८, ४; †शौ २०, १३, २; ८७, ४; –हुभ्याम् ऋ २, १७, ६; २४, ७; ४, २२, २; ७, २२, १; ८, १०१, ४; १०, ७, ५; ८१, ३; १६३, २[o]; खि ५, ७, ४, ११; मा १, १०; २१; २४; २, ११; ५, २२; २६; ६, १; ९; ३०; ९, ३०; ३८; ११, ९; २८; ५७; १६, १; १४; १७, १९†; १८, ३७; २०, ३; २२, १; २५, ३; ३७-३८, १; का १, ३, ६; ८-९, १; २, ३, ४[२]; ५, ६-७, १; ६, १, १; २, २; ८, १; १०, ५, ८; ११, १, ३;

आपश्रौ १६, १६, १) ? इति कृत्वा वर्धमानः इति शोधः द्र.।

[a]) नाप. (शत्रु-)। असिः प्र. उसं. (पाउ ४, २२५)।

[b]) भावे केनन्ते नित्स्वरः (तु. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. बाध्- ⌊=बाधितृ-⌋ > च१ बाधे इति !)।

[c]) नाप. (आँप्लाव- ⌊जलौघ-⌋), विप. (⌊*आप्लाव्य-मान-⌋ गर्भ-)। व्यु.?। <√*बाह् > ल् ⌊आप्लाव्ये⌋। सस्थ. इति-शब्दो यथा-पर्यायः। 'अवरुद्धमूत्रगर्भयोर्विसृष्टिः यक्त. जलाऽऽप्लावेन च तदाऽऽप्लावितवस्तुना च साम्यं बिभर्ति' इति वा. (वैतु. शब्दानुकृतिमात्रं सद् अव्ययम् इति प्रायोवादः ? ⌊तु. सा. शौ.⌋; <√बल् ⌊प्राणने⌋ इति कृत्वा =⌊बलहेतु-⌋ प्राणवृत्ति- आत्मन्- इति भा. सा.)।

[d]) नाप. (शिशु-)। व्यु. ?। <अम्बा– + बल– इति वा, अम्बा + अलम् इति वा, बल– + √भृ इति वा, बअल– ⌊=*अबल-⌋ इति वा या ⌊९, १०⌋, <√बल् ⌊*क्रीडने⌋ इति WAG ⌊१. १५८ *b*⌋ ?। (√वृध् ⌊*सन्तानोत्पत्तौ⌋ >) वृद्ध– (*प्रजात-) > नैप्र. यनि. इति मतम्। [e]) भाप.। उस. उप. घञर्थे कः प्र. (तु. पृ १२५६ *m*; २०७४ *b* च)। ब्रा° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[f]) विप. (जगदीश्वरी-)। [g]) °कोटिप्रतिमांम् इत्यपि मूको.।

[h]) पाठः ? ब° इति मूको. अपि ?।

[i]) =बाहु–। व्यु.? तेनैव सन्यायेति PW. GG. GW. प्रमृ. ?। (√*आध् ⌊=√भृ⌋ 'धारणे' > भावे) *आध– + (√मा ⌊*कृतौ⌋ > भावे) *म– > बस. *आध-म– > नैप्र. यनि. इति मतम् (वैतु. भा. = बाहुबल-वत्- इति कृत्वा < बाहु– इति ?।

[j]) = द्वि२ (वैतु. वें. सा. उ. म. बाहु– इत्यस्य रूपमिति ?)। [k]) वैतु. सा. बाहु– > तृ१ इति ?।

[l]) वैतु. भा ⌊पक्षे⌋, पाका प्रमृ. ⌊पावा ७, १, ३७⌋ तृ१ इति ?)।

[m]) नाप. (भुज-)। व्यु. ?। <√बाध् ⌊*वशीकरणे⌋ इति या ⌊३, ८⌋, < √*बाह् ⌊= √बंह्⌋ 'वृद्धौ' इति PW. प्रमृ., WAG ⌊१, १०५ *b*; १५८ *c*⌋ ह् < *z' h* ⌊न तु <ध् वा भ् वा⌋ इति, WW ⌊तु SEY ९०⌋ ह् < घ् इतीव ?। (√*आध् ⌊=√भृ⌋ 'धारणे' > भावे) *आध– + (√मा ⌊*कृतौ⌋ > करणे) *म– > उस. *आध-म– > नैप्र. यनि. इति मतम्।

[n]) = आर्द्रा-नक्षत्र- (तु. पाभे. पृ ६९९ *f*)।

[o]) पाभे. पृ ९६६ *n* द्र.।

१२, १, ९;३,१;५,८; १७,१, १; १४; १८, २, ४†; २०,१, ७; २१, ७,१; २४, १,१; २७, ३,२; ३७-३८, १,१; तै १, १, २, २; ४, २;६, १; ३,१,१; ७, १०, ३; ८, ७, २; २, ४, १४, ४†; ६,४,१; ८, ६; ३,२,५,१; ४,१,१;२;३,१; ५, ३;५, १,१; ४; ६, २, ४†;६, २,१०,१;२, ६, ३; ४,४, १; ७,१,१; ४¶; ११, १;२, १६,२; मै १,१,२[२]; ५; ९; १०; २,१०; १५; ३,३; ९;४; ११, ४; २, ६, ३; ७,१; २;५; ९, २[२]; १०, २†; ३, ४, ३; ८, ८; ९, ६; ११, ८; ४, १, २[४];¶; ४; ५; ९; १०; ५, ४; ९, १; ७; काठ १, २[२]; ५; ८;९; २, ९;११; १२; ३, ३;५; १०; ९, ९[६]; १४, २; ८; १५, २; १६, १; २;५; १७, ११[२]; १८, २†; १९, ६¶; २४, ९¶; २७, १; ३१, १[२];¶; ३८, ४[२]; १२[२]; ४०,६;९; ४१, २; ४३, ६; क १, २; ४; ८; ९; २, ३; ५; ६; १०; १२; १७; ८, १३; २७, १[२]; २८ २†; ३०, ४¶; ३८, २¶; ४२, १;४७, १[२];¶; †कौ १,३९८; २, २७७; †जै १, ४४, ८; ३,२३,९; †शौ २,३३, २[a]; १३, २, २६; १९, ५१, २$; २०, ९६, १८[a]; ११७,१; पै ५, ४०,१; ९,३, ११; ६,८; १४, १,१; २, ४; १२; १६, ७०, १; १८, २३, ३†; २०, ५३, १०; -हुम् ऋ ६, ७५, १४; १०, १०, १०; मा २९, ५१; का ३१, २, ६; तै ४, ६, ६, ५; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; शौ १८,१, ११; पै ४, ४०, २$; १५; ११, ४; -हुवोः तै १, ७, १३, २‡[b]; ४, ५, १०, ५[c]; ५, ५, ९,२[d]; -हुषु ऋ १, १६६,१०; ८, २०, ११; १०१,१३; -हू ऋ १, ९५,७; १०२, ६; १६३, १; १७०, ३; ३, ५१, १२; ४, ५३, ३; ४; ५, ४३, ४; ६, ४७, ८;७१, [(२, ३८,१)१(४; ७,३८,१)]; ५; ७, ४५, २; ७९,२; ८,६१, १८; ७७, ११; १०, ९०, ११; १२; १०२, ४;१२१,४[e];१४२, ५; खि १, २, ६; २, १२, २; मा २, ५; १०, २५; ११, ८२[f]; २०, ७; २५,१२†[e]; २९,१२†; †३१, १०; ११; का २, १, ६; ११, ७,५; १२, ७, १७[f]; २०, ७, ६; २७, १०, ३†[e]; ३१,३, १†; †३५, १, १०; ११; तै ४, १,८,५†[e];१०,३[f];२,८, १†; ६, ७, १†; ५, १,१०, २[f]; ७, ४, ११,३¶; मै १, ६, २†; ३, ८, २¶; ११, ८; ४,१,१०¶; १३, ४; काठ १, ११; १६,७[f]; २१; १९, १०; २०, ५¶; २४,८¶; ३१, ८¶; १०[२];¶; ३३, ८¶; ३८, ४; ३९, १[२]; २[२]; क १, ११; ३०, ८; ३१, ७¶; ३८, १¶; ४७, ८¶; १०[२];¶; कौ २, ८९†; ८०९†; १२१९; †जै ३, ९, २; ४, ११, ५; शौ ४, २,५†[e]; ६, ६५,१; ९९, २; ३; ७,७३,४; ५; ९, ४, ८; १२, ७; १०,२,५; ९,१९; १९, †६, ५; ६; १३, १; १५; ४†; पै २,८४,४; †३, ३५, ४; ३६, ३; ७, ४,१; ८, १४, ७†; †९, ५,५; ६; १०, ११, २; १३, १३, १;२; १४, १,२०; ३,१८; †१५,‡१२, ४;५; १६, २४, ७; ५३, १४;५९,५; ८६, ४[g];१३७, ९; १३९, ८; १७, २८, ७; १९, ११, ११; १३, २; ३; २०,२९, ७; -हून् ऋ २, १४, ४; १०, ८७,४; खि ५, २, १; मै २, ७, ७[f]; शौ ३,१९, २; ६, ६५, २; ८, ३, ६†; ११,१२,१६; पै ३, १९, २; १६, ६,५†; १९, ११, ९; -हौ शौ २,२७, ३; पै २, १६, २; -ह्वोः ऋ १, ५१, ७; ५२, ८; ६३,२; ८०,८; २,११, ४; ६; २०,८; ३६, ५; ३, ४४, ४; ४, २२,३; ५, १६, २; ५७, ६; ६४, १; ६, २२, १; ४६, १४; ५९, ७; ७, २५, १[b]; ८४, १; ८,९६,३; ५; १०, ५२, ५; १५३, ४; मा १६,५३[c]; २४,१; का १७,८,७[c]; २६, १,२; मै २, ९,९[c];३,१३;२; †४,११,४;१२, ३[b]; काठ ८, १६†[b]; १७,१६[c]; क २७, ६[c]; शौ ७, ५८,६; १९, ६०,१[d]; †२०, ६७, ६; ९३,७; पै १, ४८, २; १२,४; ५, ८,

---

a) पामे. पृ ९६६ *n* द्र. ।

b) सपा. बाहुवोः <> बाह्वोः इति पामे. ।

c) सपा बाहुवोः <> बाह्वोः इति पामे. ।

d) सपा. बाहुवोः (तैआ ७२ च) <> बाह्वोः (माश्रौ ५, २,१५,२० वैताश्रौ ३, १४ पागृ १, ३,२५ च) इति पामे. ।

e) पामे. पृ १६१२ *h* द्र. ।

f) सपा. बाहू <> बाहून् इति पामे. ।

g) सपा. शौ ११, १०,१५ मुखम् इति पामे. ।

३[a]; ३४,७; ७,८,३?[b]; ११,२,४; १६, ७०, ९; १४७, ७; २०, ३६,७.

बाहु-कुचन[c]– -नम् काठ २०, १३¶.

बाहु-क्षद्[d]– -क्षदः ऋ १०,२७,६.

?बाहु-च्युत्[e]– -च्युता शौ १८, ३, २५-२८; ३०-३५.

|बाहु-च्युत[f]– -तः ऋ १०, १७, १२[g]; तै ३,१, १०,१[g,h]; काठ ३५, ८[g]; पै २, ३९,१$; २०, १२,८[g].

बाहु-जूत– -तः ऋ ५, ५८, ४.

बाहु-ता[i] ऋ १,४१,२; ८,१०१,२.

बाहु-बल– -लेन खि २,१, २[j].

बाहु-मत्– -मान् शौ १,७,४; १३, १,३०; पै ४,४,४; १८,१८,१.

¶बाहु-मात्र– -त्रम् मै ३,६,८; काठ २७,१६; –त्राः तै ६,२, ११,१; काठ २५,९; क ४०, २; –त्रे तै ६,२,११,१; मै ३,८, ८; काठ २५,९; क ४०,२.

*बाहु-वीर[k]– > बाहुवीर्य[l]– -र्ये शौ ५,२१,१०.

बाहु-वृक्त[m]– -क्तः ऋ ५,४४,१२.

|बाहु-शर्धिन्[n]– -र्धी ऋ १०,१०३, ३; मा १७,३५; का १८, ४,३; तै ४,६, ४, १; मै २, १०, ४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २, १२०१; शौ १९, १३,४; पै ७, ४, ४.

?बाह्व(हु-अ)क्क[o]– -क्कैः शौ ११, ११,१२.

१|बाह्वो(हु-ओ)जस्[p]– -जसा ऋ ८, ९३,२; कौ २, ८०१; जै ४, २,४; शौ २०, ७, २.

२बाह्वो(हु-ओ)जस्[q]– -जसः ऋ १,१३५, ९; ८, २०, ६; –जाः ऋ १०,१११,६.

बाह्य– प्रभृ. बहिस्– द्र.

बिद्ध[r]– -द्धः काठ ४७,७[s].

बिन्दु[t]– -¶न्दवः काठ ६,७; क ४,६; –न्दुः शौ ९, १,२१; १०, १०, १९; १९, ३०, ५; पै १३, ११, २३; १६, ३४, २; १०८, ९; १२९,३; –न्दुम् काठ २९,३¶[u]; पै १७, ३८, ८[v]; –न्दून् शौ १२,३,२९[v].

बिन्दु-मत्– -मत् मै १,८,१०.

बिबिवाभवत्[w]– -वन् मै १,६,५.

बिभित्सन् √भिद् द्र.

---

[a]) सपा. शौ ४,६,४ शल्यात् इति पाभे.।

[b]) °ह्वो इति पाठः ? यनि. शोधः ?।

[c]) षस. उप. <√कुच् (=√कुञ्च्)।

[d]) विप. >नाप. (⌊स्वभुजबल-निर्भर- =देवाऽवहेलन-पर-⌋ नास्तिक-)। '(स्वाभ्यां) बाहुभ्यां क्षदते (स्वरक्षणं धारयति)' इति कृत्वा उस. उप. < √क्षद् '*सामर्थ्ये' (तु. ऋ ७, १८,१६; ९८,४; वैतु. वें. सा. GRV. √क्षद् 'हिंसायां = संपेषणे' इतीव, PW. 'दौर्बल्ये = कार्पण्ये' इतीव च)। [e]) प्राति. ?। विप. (पृथिवी-) इति कृत्वा °हु-च्यु(त >) ता– इति शोधः (तु. सा. W.)।

[f]) विप.। तृस. पूप. स्वरः।

[g]) पाभे. पृ १२६८ c द्र.। [h]) वैतु. भा. सस. इति।

[i]) क्रिवि. *= बाहुभ्यां भृत्वा (तु. हस्त-गृह्य)। व्यु.?। बाहु– + (√भृ ⌊धारणे⌋ > भावे) *भृत्– > उस. *बाहु-भृत्– > -भृता[तृ१] > नैप्र. यनि. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ GW. प्रभृ.; वैतु. वें. ⌊बहुता– > नैप्र.⌋ बाहुता– > ⌊तृ१⌋ यनि. ⌊प्राचुर्येण⌋ इति, सा. बाहु-ता– ⌊भाप. वा भुज-समूह- वा⌋ > तृ१ इति, स्क. बाहुभ्याम् इत्यर्थे विभक्तेः ता इत्यादेश इतीव ?)। [j]) विष्णोर् बा° इत्यस्य स्थाने सपा. खिसा २, २ विष्णुबा° इति पाभे.।

[k]) नाप. (⌊बाहुयोधिन्-⌋ मल्ल-)। 'बाहुभ्यां वीरयति' इति कृत्वा उस. उप. (वीर्– >) √*वीरि + कर्तरि अच् प्र.।

[l]) भाप. (बाहु-युद्ध-)। यत् प्र. (तु. पा ५,१,१२५) तित्स्वरश्च (वैतु. W. षस. इति)।

[m]) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?।

[n]) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. <√श्रृध्।

[o]) भाप. > नाप. (बाह्वोः कुटिलीकरण-)। षस. अन्तोदात्तः। उप. अक्क– इति पृ. ४७ f टि. दिशा द्र.। यद्वा √वङ्क् ⌊कौटिल्ये⌋ > भावे *वङ्क– इति (मूलतः) उप. (तु. सा. पाठः) इति कृत्वा *बाहु-वङ्कैः > नैप्र. यनि. पाठ इति ? (तु. छन्दः)।

[p]) सस. पूप. स्वरः (पा ६, २, २)।

[q]) विप. (इन्द्र-, उक्षन्-, नृ-)। बस. पूप. स्वरः।

[r]) नाप. (पशु-विशेष-)। व्यु. ?।

[s]) पाभे. पृ २०१४ j द्र.।

[t]) नाप. (वप्रा. ⌊पृषत्- प्रभृ.⌋)। व्यु. ?। <√वि(वि)न्द् इति पाउ ⌊१, १०⌋, < √भिद् इति या ⌊२,१⌋, <√विद् इति पाउभो ⌊२,१,१०⌋।

[u]) सपा. तै ६,६,३,५ भिन्दूनाम् इति पाभे.।

[v]) सपा. बिन्दुम् <> बिन्दून् इति पाभे.।

[w]) विप. (⌊*क्षुधितम्भावुक-⌋ अग्नि-)। व्यु. ?। (वि√भृ ⌊पोषणे⌋ > भावे) वि-भृति– (भोजन-) + (√वृ ⌊वरणे⌋ >)

विभीवस्– √भी द्र.
?विभृथेत्या[a] पै १९,४,५.
विभ्यत्–, विभ्युषी– √भी द्र.
विभ्रत्–, बिभ्रमाण– √भृ द्र.
वि(म्व>)म्वी[b]– -म्बी पै ९,६, १०; ११.
बि।,बि।ल[c]– -लम् ऋ १,११,५; ३२, ११; खि ५, १०, ४; मा ११, ५९; का १२,५,९; तै २, १,५, ११¶; ४,१, ५,४; ५, १,६,४¶; मै २, ७,६; ३, १,७; काठ १६, ५; १९, ६[२]; क ३०, ४[२]; कौ २, ६०११; जै ३,४८, १७१; शौ ७, ३६, २; ९, १३, ११; १३-१८; १९, ६८, १; २०, १२७, १०; पै १, ९४, २; ३, ४०, ४; ६, २२,१७; ९,७,३; १३,६,११; १६,७५, १; ३-८; १९, ३५,२; २०,७,३[d];२१,८;३०,६; -लात् पै ६, २२, १७; -ले शौ १२, ३, १३; पै १, ९४, ४?[e]; १७, ३७,३; -लेषु[f] पै २०,२६, ९.
बिल-धावन[g]– -नः तै ७,४,१९,२; काठ ४४,८.
१बिलम[h]– -ल्मैः ऋ २,३५,१२.
२बिलम[i]– >बिल्मिन्[j]– -ल्मिने मा १६,३५; का १७,५,४; तै ४,५, ६,२; मै २,९,६; काठ १७,१४; क २७,४.
१बिल्व[k]– -ल्वः मै ३, ९, ३¶; शौ २०, १३६,१३[l,m].
२बिल्व(,ल्व)[k]– -ल्वः खि २,६, ६;५, २२, १०[m]; शौ २०, १३६, १५.
३बिल्व(वप्रा.)– -ल्वः तै २,१,८,२[k]; -ल्वा (?ल्वाः) पै २०, २४,९[n].
¶बैल्व[o]– -ल्वः तै २,१, ८,१; मै ३, ९, ३.
बिल्व-पत्त्र-कृत– > °ता(त-आ)पी (ड>)डा[p]– -डा खिसा २६, १५.
बिष्कला[q]– -०ले शौ १, ११,३.

कर्तरि) वृत्– > उस. *विभृति-वृत्– + (√भू ⌊सत्तायां⌋ > कर्तरि) भवत्– > ('तादृशः यथा स्यात् तथा भवत्' इति कृत्वा) उस. *विभृतिवृ (त्>) द्-भवत्– > नैप्र. *विभ्रिबभवत्– > यनि. (वैतु. PW. प्रभृ. यनि. शब्दानुकृतिमात्रमिति ?)।

[a]) पाठः ?। सपा. शौ १९, ३५,५ ?ववृतेऽन्युः इति पाभे.। उभयत्र (वि √*भृथ् ⌊शुष्कभावे⌋ > भावे) *वि-भृथस्–> मत्वर्थे *विभृथस्वि– > नैप्र. विभृथेनि– > -थेनयः इति शोधः इति कृत्वा शुष्कार्थे विष्कन्धानां विप. द्र.। सस्थ. ?ऋष्णवः > (√घृष् ⌊= √घृ⌋ 'क्षरणे' >) घृष्णु– (चलितरसवत्-) > -ष्णवः इति शोधश्च द्र. (तु. मूको. कृष्णवः इति पाठः)।

[b]) नाप. (ओषधि- ⌊= *विम्बमूलिका-⌋)। व्यु. ?।

[c]) नाप. (भग्नस्थल- ⌊= विवर-⌋)। व्यु. ?। < √भृ ⌊धारणे⌋ इति या ⌊२,१७⌋। (√भिद् ⌊भेदे⌋ > कर्मणि) *भिद्र–>नैप्र. यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ Grass ⌊KZ १२,१२३⌋)।

[d]) सपा. तै २,४,८,२ शौ ७,१९,१ दृतिम् इति पाभे.।

[e]) पाठः ? तु. पृ ४११ *g*। [f]) बि° इति पाठः।

[g]) विप. (शेप-)। उस. उप. < √धाव् ⌊गतौ⌋।

[h]) वप्रा.। नाप. (इध्म-काष्ठ- ⌊तु. सा. प्रभृ.; वैतु. वें. स्क. =उपाय- इति ?⌋)। व्यु. ?। (√*भृष् ⌊दीप्तौ⌋ > करणे) *भृष्म– > नैप्र. यनि. (तु. ⌊पक्षे तात्पर्यतः⌋ या १, २० प्रकरण-भेदे भाप. सति ⌋ < √भास् इति; वैतु. या ⌊पक्षे⌋, वें. स्क. सा. प्रभृ., GW. WAG ⌊१, १६२⌋ < भिल्म– < भिद्स्– < √भिद् ⌊भेदने⌋ इति ?)।

[i]) नाप. (शिरस्त्राण-)। व्यु. ?। (√*भ्राय् ⌊= √भ्राज्⌋ 'दीप्तौ, उच्चभावे वा' > भावे) *भ्रायस्– > मत्वर्थे *भ्रायस्त– > नैप्र. *वि(ल >)ल्– (*शिरस्-) + (√वृ ⌊आवरणे⌋ > भावे) *म्र– > नैप्र. *म– > वस. यनि.।

[j]) विप. (⌊विल्माऽऽवृत-मस्तक-⌋ रुद्र- ⌊तु. उ. म.⌋)।

[k]) नाप. (वृक्ष-विशेष-)। व्यु. ?। < √बिल् इति पाउ ⌊४,९५⌋, < √भृ वा √भिद् वेति या ⌊१, १४⌋।

[l]) तु. RW.। शंपा. सात. त्रुटितं इति कृत्वा पूर्वः पाठः द्र.। [m]) सपा. बिल्वः <> विल्वः इति पाभे.।

[n]) नाप. (*हस्तिन्-)। मै २, ७, १२ पील्वं– इति दीर्घादि प्राति. यनि. रूपान्तरं द्र.। उभयत्र सस्थ. उष्टार– = *उष्ट्र– इति च द्र.। एतदनु पृ ९८० *c* शोध इष्टः। [o]) विप. (यूप-)। तस्यविकारीयः अण् प्र. (पा ४, ३, १३६)।

[p]) विप. (दुर्गा-)। वस.। °डा इति पाठः? यनि. शोधः।

[q]) विप. > नाप. (⌊*प्रसुवाना-⌋ नारी-)। व्यु. ?। (√वृष् ⌊*प्रसवे⌋ > भावे) *वृष्– + (√कृ ⌊करणे⌋ > कर्तरि). क(र>)रा– > उस. वृष्-करा– > *वृष्करे ⌊सं१⌋ > नैप्र. यनि. (वैतु. सा. विष्कलि– इति प्राति.?)। पाभे. पृ २०६१ *n* द्र., तत्र *पुष्– इति < (*वृष्– > नैप्र.) *भुष्– इति द्र.। एतदनु पृ २०६१ *m*

बिस[a]– -सम् शौ ४, ३४,५; ५, १७, १६; पै ६, २२, ८.

†**बिस-खा**[b]– -खाः ऋ ६, ६१, २; मै ४, १४, ७; काठ ४, १६.

बीज[c]– -जम् ऋ ५, ५३, १३; १०, ८५, ३७; ९४, १३; १०१, ३; मा १२, ६८†; का १३,५,७†; तै ४, २, ५,६†; ७, ५, २०,१; मै २, ७, १२[2];†; ४,२, १४¶; काठ १६, १२[2];†; ४५,१७; क २५,३[2];†; शौ ३, १७,२†;१०, ६; ३३; १४, २, १४; ३८†; पै २, २२, १†; ४; ५, ११, ८; १२,७;११,१,१४;१२, ६,१;४; १६, ४५,३; १८,८,५;१०,९†; –जस्य पै ८, ११, २; –जानि खि २, १०,३;४; शौ ३,२३,४; पै ३,१४,४.

बीज-वाप[d]–>**बैजवापि**[e]– -पयः मै १, ४, ७.

बीज-वापम्[f] पै ३, १५,३.

?**बीजदासात्**[g] पै ८, ११,५.

बीभत्सा–, **बीभत्सु**– √बध्, न्व् (वधा.) द्र.

†**बीरिट**[h]– -टे ऋ ७,३९,२; मा ३३, ४४; का ३२, ४,१.

बीरिण– वीरिण– द्र.

बुद्बुद[i]– –दम् पै ८,१२,९.

?**बुद्बुदया तव**[j] पै १५,१८,२‡[k].

?†**बुद्बुद-याशु**[l]– -शवः[k] ऋ १०, १५५, ४; खि ५, २२, १२; शौ २०,१३७, १.

√बुध्,>बोधि, बोधति ऋ २, २५, २; ५, १०, ४; †बोधामसि ऋ ७, २१,१; कौ १, ३१२; जै १, ३३,१; बोधाति ऋ १, ७७,२; बोधत् ऋ ४,१५,७; ‡बोधात्[m] मै ४, १२, ५; †बोधतु ऋ २, ३२, ४; तै ३,३,११, ५; मै ४, १२, ६; काठ १३, १६; शौ ७, ५०, १; पै २०, १०,८; बोधन्तु ऋ १, २९, ४; शौ ८, ७, १९; २०, ७४,४†; पै १६, १३, ८; †बोध, >धा ऋ १, १४७, २; ७, २१,१;२२,३;४; १०,१५६, ५; मा १२, ४२[m]; का १३, ३,१३; तै ४,२,३,४; ५, २,२, ६; मै २,७,१०; ३, २, २; काठ १२, १५; १६,१०; १९, १२; क २५,१; ३१,२; कौ १,३१३; २, ८८१[n]; ११४८; जै १, ३३, १; बोधतम् ऋ २, ३६, [६; ८, ३५,४]; †बोधतम् ऋ ८, ९, [३; ९;१०,३]; ३८,[१-३];१०, ९२,१२; कौ २,४२३-४२५; जै ३,३२,१३-१५; शौ २०, १३९, ३; १४०,४.

बुबोधति ऋ १०, ३२, १[o]; बुबोधः ऋ ७,३७,६.

बुध्यते काठ ३४, ७¶; शौ ९, १, २४[o]; बुध्यन्ते तै ७, १, ६, ८¶; पै १६, ३४, १०[o]; बुध्यस्व शौ ९,१, २४; पै १६, ३४, ९;

यदुक्तं तन्नेष्टम् ।

a) नाप. (पद्म-मूल-)। व्यु. ?। <√बिस् इति या [२,२४]। b) विप.>नाप.([विस-खनक-] जन-)। उस.।

c) नाप. (प्ररोहणोपादान-तत्त्व-)। व्यु. ?। < √वी इति पाउभो [२,२,८६]। (√वृध् [वृद्धौ]>कर्तरि) *वृध्य– > नैप्र. *विध्य– > यनि. इति मतम् ।

d) व्यप. (ऋषि-)। e) तस्यापत्येऽर्थे इञ् प्र.।

f) उस. उप. णमुलन्तम् ।

g) पाठः ? बीजं (√धा > [लेटि]) धासात् इति द्वि-पदः शोधः।

h) नाप. (*रथ-)। व्यु. ?। या [५,२७] अन्तरिक्षाऽर्थे पूप. वि– (पक्षिन्-) वा भास्– वा उप. (√*इर् [गतौ]>भावे) इरित्*–>बस. इति; यद्वा [मनुष्यगणार्थे] भी– वा भास्– वा + (√तन् >) तति– इति [या. इह पाठ-व्यत्यास इव द्र.] ?)। (√भ्रम् [भ्रमणे = *वर्तने]>) *भ्रमीर– (चक्र-) + (√भृ [धारणे] >भावे) भृत– > बस. *भ्रमीर-भृत–> नैप्र. यनि. इति मतम् (तु. नापू. मन्त्रे रथ्यौ [=०ध्यौ] इति विप. इति)।

i) नाप.। व्यु. ?। < बुद्– + √बुन्द् इति अभा., < √बुन्द् इति पाउभो [२,२,१७२]।

j) पाठः ? बुद्बुद-यातु– > -तवः इति शोधः इति कृत्वा विप. ([बुद्बुदवतुच्छ्यातुमती-] अप्सरस्-)।

k) सपा. °या तव <> °याशवः इति पाभे.।

l) विप. (बुद्बुदवत्तुच्छयाशुमत्- [इन्द्रं प्रति द्वेषवत्-])। बस. उप. भाप. <√*यश (=√जस् [हिंसायाम्])। 'तेषां हिंसापरः श्रमः सपदि बुद्बुदायते' इति वा. (वैतु. वें. प्रजननार्थे < यशस्– इति, सा. तस्मिन्नेवाऽर्थे [तु. ऋ १, १२६, ६] या– + आशु– > कस. इति, PW. प्रभृ. उप. = रेतस्- इति ?)।

m) सपा. बोधात् <> बोधा (आपश्रौ १६,११,१२ वैश्रौ १८,१०:५ हिश्रौ ११,४,१२ च) इति पाभे.।

n) पाठः ? (√भुज् [भोजने] >) *बुभोजति इति शोधः (वैतु. अन्ये यनि. एव कथञ्चित् संजिगमयिषवः?)।

o) सपा. बुध्यते <> बुध्यन्ते इति पाभे.।

बुध्येम शौ १९, ६७, ३.
बोधिषीमहि[a] मै ४,९,६.
|अबोधि ऋ १, १५७,१; ५,१, १; २; ७, ९, १; मा १५, २४; का १६; ५,५; तै ४, ४,४,१; मै २, १३, ७[2]; कौ १, ७३; २, १०९६; १०९७; ११०८; जै १, ८,१; शौ १३, २,४६; |अबोधि ऋ १, ९२, ११; १२३, २; ३, ५६,४; ६१,६; ७,८०,२; पै १८, २५, ६; बुधन्त ऋ १०, ६१, १२; अबुध्रम् ऋ १०, ३५, १.
बोधयति ¶तै ५, २, २, ६; ४, १०,५[2]; बोधयः पै १,७१, ४[b]; बोधय[c] मा २७,८; का २९, १, ८; तै ४, १, ७, ३; मै २, १२, ५; |बोधय ऋ ५,१४, १; ७९, १; मा २२, १५; का २४,४, ७; तै ४,१, ११, ४; मै ४, १०, १; २; काठ १८, १६§[c]; १९-२०, १४; कौ १, ४२१; २, १०९०; जै १,४१,३; §शौ १०, १,१७; १९,६३, १[b]; §पै १६, ३६,७; १९, ५४, १; २०, ६, ३[c];
|बोधयत ऋ ८, ४४,१; मा ३, १; १२,३०; का ३, १,१; १३, ३, १; तै ४, २,३,१; मै २, ७, १०; काठ ७, १२; १६, १०; क ६,८; |अबोधयः ऋ १, १०३, ७; ५,७९,१; कौ १, ४२१; २, १०९०; जै १,४१,३.
बोधयिष्यति मै ३, ४, ५¶; अबूबुधत् ऋ १, १६१,१३; खि १, २,११?[d]; ५,११,१; शौ २०, १२७,११.
बुध्[e]– बुधि ऋ १,१३७,२.
बुधान,ना– -नः ऋ ४, २३, ८; ७, ६८,९; –नाः ऋ ४,५१,८.
बुध्य[f]– -०ध्य मै १,५,१४[3g].
बुध्यमान,ना– -ना शौ १४,२,३१; ७५; पै १८, १०, १; १४, ५; –नाः ऋ ५,३,६; –नौ शौ १४, २, ४३; पै १८,११,३.
|बुबुधान– -नः ऋ ७, ४४, ३; मै ४,११, १; –नाः ऋ ४,१, १८; ५, ३०,२.
बोध[h]– -०ध काठ ३७, १०[2]; –धः काठ ३७, १०[2]; शौ ८, १, १३; पै १६,२,३.
बोध-प्रतीबोध[i]– -धौ शौ ५,३०, १०; पै ९,१३,१०.
१बोधत्– > बोधन्-मनस्[j]– -न्नाः[k] कौ १, १४०; जै १, १५,६.
२बोधत्[l]– > बोधद्-व(त् >) ती[m]– -तीभ्याम् मै ३,२,२¶[n].
बोधयत्– -यन्तः ऋ ७,४४, २.
बोधयन्ती– -न्ती ऋ १,९२,९; ११३, ८; १२४, ४; ५, ४७,१; ८०,२; ७,७९,१; –न्तीः पै ३, ३७,१; –न्तीम् तै १,४,३४,१; मै २,१३,१९; काठ ४०, ४.
बोधयितुम् काठ २२,२¶.
बोधयितृ– -तारम् ऋ १, १६१, १३.
बोधि– >बोधि-चक्षस्[o]– -क्षाः मै ४,१२,२.
बोधित्[p]– > बोधिन्-मनस्[q]– -नसा ऋ ५,७५, ५; –नाः ऋ ८,९३,१८[k].
बुध्न[r]– -ध्नः ऋ १, २४, ७; ९६, [६; १०, १३९,३]; ३, ५५,

[a]) सपा. बोधिषीमहि<>बोधि (माश १४, १, ४, १५ च) <> तैआ ४,७,४; ५,६,९ बोध इति पाभे.।
[b]) सपा. बोधयः<>बोधय इति पाभे.।
[c]) सपा. बोधय (आपश्रौ १६,७,६ वैश्रौ १८,५ : ५ हिश्रौ ११,२,४ च) <> बोधय <> शौ ७,१७,१ वर्धय इति पाभे.।
[d]) अबु° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. या ४,१७)।
[e]) भाप.। क्विबन्तम्।
[f]) विप. (अग्नि-)। क्यबन्ते था. स्वरः।
[g]) पाभे. पृ २०४२ *f* द्र.। [h]) नाप.। कर्तरि अच् प्र.।
[i]) द्वस. अन्तोदात्तः। [j]) विप. (इन्द्र-)। बस.।
[k]) सपा. बोधन्म°<>बोधिन्म° इति पाभे.।
[l]) =√बुध् इत्येवं धातुपरो निर्देशः (तु. सा [तैब्रा १, ३,१,३])। [m]) विप. ([बोधशब्दवती-] ऋच्- [तु. मा १२,४२; ४३])।
[n]) =सप्र. माश्रौ ६, १,४,३५ वैश्रौ १८,११ : १८। माश ६,८,२,८ तु बुद्धवतीभ्याम् इति, आपश्रौ १६, १३,१ हिश्रौ ११,५, १२ बोधवतीभ्याम् इति च पाभे.।
[o]) विप.। बस. उप. स्वरः उसं. (पा ६,२,११९)।
[p]) विप.। व्यु.?। बोध–+(√धृ [धारणे]>कर्तरि धृत्–> उस. *बोध-धृत्–> नैप्र. यनि. (तु. [अंशतः] WAG [२, १८८;] वैतु. सा. कर्तरि इतिः प्र. उसं. [पाउ १, १९७] इति)। [q])विप.(अश्विन्-,इन्द्र-)। बस. पूप. स्वरः।
[r]) वप्रा.। नाप.। मूलाऽर्थे < √*बुध् (=√*भृ [भ्रु]ध् [वृद्धौ = जन्मनि, प्ररोहणे])। प्रतिष्ठाऽर्थे निवास-वाचिनः सतः तस्मादेव वा. निष्पन्नम् (तु. [अंशतः] अक्षी.; वैतु. या [१०, ४४] अन्तरिक्षार्थे ?मूलाऽर्थे च <√बन्ध् 'बन्धे' [तु. पाउ ३,५] ?)।

७; १०, १११, ८; १३५, ६; पै १७, २९, ७[2a]; -ध्नम् ऋ १, ५२, ६; ५५, ८; ९; ४, १९, ४; ¶पै ८, १४, ८; ९; -ध्नस्य पै १७, २९, ७[2]![a]; -ध्नात् ऋ १, १४१, ३; १०, ८९, ४; तै २, ३, ¶४, ३[2]; ४; १४, ५[2]‡[b]; ६[2c]; काठ १०, १२[c]; कौ १, ३२९†; जै १, ३५, ८†; -ध्ने ऋ २, २, ३; ३, ३९, ३; ६१, ७; ४, १, ⌊११; १७, १४⌋; ७, ३४, १६; १०, ७७, ४; शौ २, १४, ४; १२, ३, ३०; पै ५, १, ४; १७, ३८, ९; -ध्नेन पै १५, १८, ३; -ध्नेषु ऋ १०, ९३, ५.

?बुध्न-लोक[a]- -कः पै १७, २९, ७.

¶बुध्न-व(त् >)ती[d]- -ती तै २, ३, ४, ३[2]; ४.

बुध्निय, या[e]- -यः तै १, ३, ३, १; ४, ४, १०, ३; -यम् तै १, ८, १४, २; -या तै ४, ३, १३, ६‡; -याः तै ४, २, ८, २; -याय तै ४, ५, ६, १.

बुध्न्य, ध्न्या[f]- -०ध्न्य काठ ७, १३; क ६, २; -ध्न्यः ऋ १, १८६, ५; २, ३१, ६; ५, ४१, ⌊१६; ७, ३४, १७⌋; ६, ४९, १४; ५०, १४; ७, ३५, १३; ३८, ५; १०, ६४, ⌊४; ९३, १२⌋; ६६, ११; ९३, ५; मा ५, ३३; ३४, ५३†; का ५, ८, ३; ३३, २, १६†; मै १, २, १२; ६, २†; २, १३, २०; काठ २, १३; ३९, १३; क २, ७; शौ १९, ११, ३†; पै १३, ८, १३†; -ध्न्यम् मा १०, १९; का ११, ६, ४; मै २, ६, ११; काठ १५, ७; -†ध्न्या ऋ ७, ६, ७; ५६, १४[g]; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; -ध्न्याः खि ३, २२, १; मा १३, ३; का १४, १, ३; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; ३८, १४; क २५, ६; कौ १, ३२१; जै १, ३३, ९; शौ ४, १, १; ५, ६, १; पै ५, २, २; ६, ११, १; १६, १५०, १; -ध्न्यात्[e] खि ३, २२, ३[h]; शौ ४, १, ५[i]; पै ५, २, ४; -ध्न्याय मा १६, ३२; का १७, ५, १; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४; -ध्न्येन ऋ ४, ५५, ६.

¶बुन्द[j]- -न्दः ऋ ८, ७७, ११; जै ४, ११, ५; -न्दम् ऋ ८, ४५, ४; ७७, ६; कौ १, २१६; जै १, २३, ३.

बुबुधान- √बुध् द्र.

बुभूषत्-, बुभूषु- √भू (वधा.) द्र.

¶बु(ल >)ला[k]- -ला मै २, ८, १३[l].

बुस[m]- -सम् ऋ १०, २७, २४.

?बृंहता[n] पै २, २५, ४.

बृवत्[o]- >बृवद्-उक्थ[p]- -क्थम् ऋ ८, ३२, १०; कौ १, २१७; जै १, २३, ४.

---

[a]) पाठः ? ब्र° इति शोधः (तु. सूको.) ।

[b]) सपा. ऋ २, १५, ३; ८ विभे. ।

[c]) सपा. बुध्नात् (आश्रौ ४, ६, ३ च) <> बुध्न्यात् इति पाभे. ।

[d]) विप. (याज्यानुवाक्या-) ।

[e]) =बुध्न्य, ध्न्या- । यनि. उच्चारणभेदतः तैत्तिरीय-पाठः । पाप्र. (४, ४, ११७) भवाद्यर्थे घः प्र. उसं. ।

[f]) व्यु. २कक्ष्य- इत्यनेन सन्याया द्र. ।

[g]) °ध्निया ईरते वः इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ७, ५६, १४ °ध्न्या व ई° इति पाभे., एवं तै. सन्ध्यभावः द्र. ।

[h]) बुध्न्यात् इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[i]) तु. RW., °ध्न्यात् इति शंपा. सात. पाठः ? ।

[j]) नाप. (इषु- ⌊तु. या ६, ३२ प्रमृ.; वैतु. भ. =वज्र- इति ?⌋) । व्यु. ? । या. <√भि ⌊, बि⌋द् इति वा, < *भय-द- इति वा, < *भास-द्रव- इति वा ? । (√*भृध ⌊=√वृध्⌋ 'छेदने' >भावे) *भृध- + (√मि ⌊=√मा⌋ 'कृतौ' > कर्तरि) *मयन्त- > उस. *भृध-मयन्त- > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[k]) नाप. (सप्तकृत्तिकेष्टकानाम् अन्यतमा-) । व्यु. ? ।

[l]) पाभे. पृ १६५४ c द्र. ।

[m]) नाप. (उदक- ⌊तु. निघ १, १२⌋) । व्यु. ? । <√ब्रू वा, √भ्रंश वा, वि√स्ना वा, √*बुस् वा ⌊तु. दे.⌋ इति या ⌊५, १९⌋ । <√*भ्रुष् ⌊=√प्रुष्, √वर्ष्, √उक्ष्⌋ 'वर्षणे =सेचने' इति मतम् ।

[n]) पाठः (तु. सूको. बृ°) ? विप. (⌊*हिंसन-कृत-⌋ अस्त्र-) इति कृत्वा बृहन्ति ⌊न. प्र३⌋ इति शोधः ।

[o]) विप. (⌊*वृद्धि-प्रयोजक-⌋ उक्थ- ⌊=स्तोत्र-⌋) । व्यु. ? । =बृहत्- इति वा ⌊तु. वें. सा. प्रमृ.⌋, ब्रवत्- इति वा ⌊तु. विव. भ.⌋ इति या ⌊६, ४⌋ । (√वृध् > भावे) *वृध- + (√भृ ⌊*कृतौ⌋ > कर्तरि) भृत्- > उस. *वृध-भृत्- > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[p]) विप. (⌊*वृद्धिप्रयोजकस्तोत्रविषयभूत-⌋ इन्द्र-) । बस. पूप. स्वरः ।

बृबु[a]- -बुः ऋ ६,४५,३१; -बुम् ऋ ६,४५,३३.

बृबूक[b]- -कम् ऋ १०,२७,२३.

बृसय[c]- -यस्य ऋ १,९३,४[d]; ६,६१, ३.

√बृह् (वधा. [= √वृह्]), >बर्हि, बबृंह, बृंहति पै २०,४३,८[e].

बर्हय[f,g] कौ १,२९८; जै १, ३१,६.

बबृंहत्[h] खि २,१३,४.

बबृंहाण[i]- -णस्य ऋ ५,४१,१२.

बृह्[j]- >बृहिष्ठ- -ष्ठम् ऋ ३,१३, १.

१बर्हण[i]- -णानि खि १,१२,४?[k].

२बर्ह(ण>)णा[l]- -णा[m] ऋ १, ५२,११;५४,३;५६,५;१६६,६; ५; ७१, १; ६,२६, ५; ४४, ६; ८, ६३, ७;९,१०,४; ६९, ५; १०, २२, ९; ३४, ७; ७७, ३; कौ १, ४८५; २, ४७२; जै १, ५०,९; ३, ३५,७; ४, १८, ५; -णाः[n] ऋ ३, ३४, ५; शौ २०, ११,५†.

बर्हणा-वत्- -वत् ऋ ३, ३९, ८[o]; -वता ऋ १,५४,५.

बर्हि- >बर्हि-ष(<स)द्[p]- -षदः ऋ९,६८,१;१०,१५,३;मा १९, ५६†; का २१,४, ७†; तै १,१, १३,२[q];२,६,१२,३†; मै १,१, १३[q]; १०, १८¶; ४, १०, ६†; काठ २१,१४†; ३६, १३¶; कौ १, ५६३†; जै १, ५७, ८†; शौ १८,१,४५†; -†०षदः ऋ १०, १५, ४; मा १९, ५५; का २१, ४,५; तै २, ६, १२, २; मै ४, १०, ६; काठ २१,१४; शौ १८, १,५१; -षदम् ऋ २,३,३; ५, ४४,१; मा ७, १२†; १९, ३२; का ७,६, १†; २१, ३,१; तै १, ४, ९,१†; ६,३, ८, ३¶; मै १, ३, ११†; ¶२, १, ९;२,५; ३, ११,७; काठ ४,३†; ३६, १¶; ३८, २; क ३, ३†; -षदा ऋ ७,२,६; -षदाम्[r] मा २४, १८; का २६,४, ३; -षदे मा १७, १२; का १८, १, १२; तै ४, ६, १,४; मै २, १०, १; काठ १७, १७; क २८, १; -षद्भ्यः तै १, १,११,१; ८, ५, १¶; काठ ९, ६¶; क ८,९¶.

बर्हि-षा(<सा)द्[s]- -षादः[q] पै २०,३४,२.

बर्हिस्[t]- -र्हिः ऋ १, १३, [५; ३, ४१, २; ८,४५, १]; [७; ८,

a) व्यप. (पणीनां तक्षन्-)। व्यु. ?। (√भर्व् [हिंसायां *=छेदने]> भावे) भर्व- + (√भृ [*कृतौ] > कर्तरि) *भ्र- > उस. *भर्व-भ्र- > नैप्र. यनि.। तक्षवाचके ऋभु-शब्देऽपि व्यु. इयं चरितार्था स्यात्।

b) व्यु.?। या (२,२२ [तु.निघ १,१२]) नाप. =उदक- इति कृत्वा<√ब्रू वा √भ्रंश वेति ?। विप. [*वृष्टिकर-] पुरीष- [=उदक-])। (√*भृष् [=√वर्ष्] 'वर्षणे' >भावे) *भृष्- + (√भू>भावि>भावे) *भावक- -> बस. *भृड्-भावक-> नैप्र. यनि. (तु. [अंशतः] GW.) इति मतम्।

c) व्यप. (असुर-)। व्यु. ?। (√*भृष् [= √वृष्] 'हिंसायां' > भावे) *भृष- > *भृष-मय- > नैप्र. यनि. (तु. [अंशतः] सा. <√बृस् [वेष्टने] इति)।

d) सपा. तैब्रा २,८,७,१० प्रथयस्य इति पाभे.।

e) धा. वर्धने=छेदने वृत्तिः।

f) धा. वृद्धौ वृत्तिः। g) तु. सस्थ. टि. अधि।

h) पाठः (तु. वर्बृ० इति मूको.)? प्र√भ्रंश > (लुङि प्रपु१) प्र-अभ्रशत् इति शोधः (तु. [अंशतः] सपा. ऋ ८, ९,२० इत्यत्र गल्दया इति पाभे.)।

i) विप. ([वेगवत्-, शब्दवत्- वा] अद्रि- [*=सोम-])। कानजन्ते चित्स्वरः। तु. पृ १९२५ *w*।

j) विप. ([द्विड्-नाशक-] मघ-)। कर्तरि युः प्र. उसं. (पा ३,१,१३४)। धा. हिंसायां वृत्तिः।

k) बर्हा० इति पाठः ? यनि. शोधः।

l) वप्रा. सत् भाप. विप. नाप. च। धा. महत्त्ववल-स्तुतिहिंसानिवासादिषु वृत्तिः, सा च वैश. विविच्य-माना द्र.। भावे कर्तरि च यक्र. युः प्र. उसं. (पा ३, ३, १०७; ३,१,१३४)।

m) प्र१ वा तृ१ वेति प्रकरणतः सुविवेचम्।

n) द्वि३। o) द्वि१ सत् वा. क्रिवि. (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. विप. [धन-] इति)।

p) विप. ([अधिष्ठित-दर्भासन-] देव-, पितृ- प्रभृ. [तु. पृ १९२७ *c*])। उस. उप. कर्तरि कृत्। पूप. नैप्र. <बर्हिस्- (तु. भा. GW. WAG [१, १२७ *a*] प्रभृ.; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. मूलत एव पृथक् प्राति. इतीव ?)। q) पाभे. पृ १९३६ *x* द्र.।

r) सपा. आपश्रौ २०,१४,१३ बर्हिषद्भ्यः इति पाभे.।

s) विप. (देव-)। उस. उप. ण्विः प्र. उसं.।

t) नाप. (आसन-, दर्भ-, [तदुपलक्षित-] यज्ञ- प्रभृ.)। धा. अवस्थान-विरोहण-पूजो (जा-उ-) पवेशनादिषु यथार्थ-

६५,६; १०, १८८, १]; [९; ५, ५;८]; २६,४; ४५, ९; ४७, [८ (९२,३) ८,४, १४; ८७,२; ४]; ६३,७; ८३, ६; ८५, ६; १०८, ४; ११६,१; १३५,१; १४२,५; [७ (५,५, ६; ९, ३३,५; १०२, ७; १०,५९, ८)]; ९; १४४, ६; १७७, ४; १८८; [४;९, ५,४]; २, ३,८; ११,१६; ३६,२; ४१, [१३; ६,५२,७ (८, ७३, १०)]; ३, ४,४; [८; ७, २, ८]; [११; ७, २,११ (५,११,२; १०, १५, १०; ७०,११)]; ९,[९; १०,५२, ६]; १३,१; १४,२; २४,[३; ८, १७,१]; ३५,७; ४१,३; ९; ४३, १;५३;[३; ६,२३,७]; ४,९,१; ५, १८;४; २६,८; ४४, ३;४६, ५; ६२;५; ६, ११, [५; ७, २, ४]; ६३,३; ६७, २; ७, ७, ३; ११,२; १७,१; १८,११; २१,२; २४, ३; ३९,२; ४२,५; ४३,२; ५७,२;५९,६;७५,८; ९१,४;८, १, ८; १७,१; २७,१;६;२८,१; ३१,६;५४,६; ६०,१; ९३,२५; १०२;१४;९,८७,१;४;१०,३०, १५;३५,१०;३६,५;७०,८;११; ११०, ४[a]; ८; खि १,२,४;५,५, ७; ७, १, ५; ७; ३,१;१०; मा २,१; २२; †७, ३२; ३४; १८,

२१;१९,१७;९०;९१; २०,३९; २१,३३;४८;५७;२७,१९; २८, ४; १२; २१; ३५; ४४; २९,४; २९†[a];३३†;†३३, ७; ४४; का २,१,१;५, ५; †७,१४,१; १६, १;१९, ७, ३; २१,२,६;६,११; १२; २२,४,४; २३, ४, ५; ६, १; १०; २९, २,९; ३०, १, ४; २,१; १०; ४,१;१०; ३१,१,४; †४,५[a]; ९; †३२, १, ७;४, १; ¶तै १,§१; २, १[२]; ११,१; ७, ५, २; ८,९,३; २,१, ५, ७; ७, ७; ८,२; ६, १, १; २[२]; ३; ४; ५, १; २[२]; ३;६; §४, १,८, २; ७, ८, १; ५,१,११,२; ६,२,४, ५[२]; १०,३;४[२]; ११,३; ३,१,२; ४, २[३]; ६,१; ८, २; ९, २; ५; ६, ३,२; ३[२]; मै १,१,२[२b];११; ८,७¶; ९, १; २; ३¶; ¶१०, ७;९[४];१७[२];१८;२,१,६[३]¶; ११, ५; १२,६; १३, ९†; ३, ४, १; ¶८; ६[६]; १०[३]; १०,२[३]¶; ११, १; २; ५[२];९[२]; १६, २; ४,¶१, २[१०b]; §[५]; ३;१३; ८,५¶; १०, ३[२]; †१२, १; ६; १३, २[२]; ३[२]†[a];४;८[४]; १४, ४†; काठ १, २[२b];११; ६,६¶[c]; ९, ८; १०; ११¶; १०,१३†; ¶११,४; ५; १३, १५†; १५, १३[२]; १६,

२०[२]†[a];२१; १८,१७; १९,१३[२]; २०, १५[३]; ¶२५, ४; ५[३]; २६, ७¶;११†; २९,३¶; ३१, १[६b]; ¶[४];१०[२]; ¶;१४; ३५,३;¶३६, ३[३]; ४[२]; १२[३]; ३८,३[२]; ६; ३९, १५†; ४०, १४[२]†; ४६, २; क १,२[२]; ११; ४, ५¶; ८,११; २९, ५; ¶२९,१;२[३]; ४१,५¶; ४७, १[६]; ¶[४]; १०[२];¶; ४८, ४; †कौ १,२३; ४८; १३३; १९१; २१३; ५२३;५३१;२,१६; २७; ६८८; ९०२; ९२१; †जै १,३, ३; ५,४; १४, ९; २०, ७; २२, १०; ५४, १; ७; ३, २, ७; ३, ६; ४, ६, ६; १०, ६; १७, ४; २५, ४; शौ ५, †१२, ४[a]; ८; २२,१; २७, ९; ७,१०३,१; ८, १, १६[d]; ९, ४; १०[e]; ६, ८; १०, ९, २; १२, ३, ३२; ३३; १८, ४, ५१; ५२; ६८; †२०, ३, १; १३; २; २३, २; ३; ९; २५, ६; ३८; १; ४७, ७; ४९, ३; ६७,४; १०३,२; पै ५, १६, ३;६,९,७[f];१४,६; ९,१,९;२३, ७; १३,१,१; १६, २, ६; २४, १०[e];१११,९;१२२,१-४;१३६, २; १७, ३९, २; ३; १९, ४५, १५; २०, ३४, ९; –ंर्हिः ऋ २, ३, ४?[g]; १०, ७०, ४?[h];

संवन्वं वृत्तिः [वैतु. दर्भमात्राऽर्थे धा. परिवर्हणे (अर्थः? [= छेदने वा वृद्धौ वा इति द्र.]) वृत्तिर् इति या [८,८],वृद्धौ इति WAG [१,१९० *b*] प्रमृ.]। इसिः प्र. (पाउ२,१०९)।

[a]) = सपा. तैब्रा ३,६,३,२। मा २०,३९ का २२,४, ४ काठ ३८,६ तु सीदत् इति, मै ३,११,१ सीदात् इति च पाभे.। [b]) पाभे. पृ १५८७ *n* द्र.। [c]) नहि (तु. मूको. बहि) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सप्र. क ४, ५ तत्संस्कर्तुः टि. च)। [d]) धा. अर्थवैशिष्ट्यं पृ ६१३ *a* द्र.।
[e]) सपा. शौ २,१०,१ पै २,३,१. शिवे इति पाभे.।

[f]) सपा. तैब्रा २, ४,७,२ द्रोणे इति पाभे.।
[g]) पाठः? बर्हिः (द्वि१) इति शोधः। सस्थ. ?देव> देवाः (सं३) इति वा देव-बर्हिस्- > (द्वि१) -र्हिः इति वा शोधः?। 'हे देवाः इदं बर्हिः (यद्वा, देव-बर्हिः [देवासनीभूतं]) सीदत'. इति वा. (वैतु. पपा. सा. प्रमृ. यनि. उभे अपि पदे समानाधिकरणे सती सं१ इतीव?)।
[h]) देव, बर्हिस्- > बर्हिः (सं१) इति पाठः (तु. पपा.)? देव–बर्हिस्- [षस.] > °बर्हिः (सं१) इति शोधः [व्यु. पाभे. च पृ.१६२२ *t*, *u* द्र. (तत्र

‡मै^a/b १, १, २?; ४, १,२?; ‡काठ^b/c १, २; ३१,१ ‡क^b/c; १, २; ४७, १; –र्हिषः ऋ ६, १२,१; ७,३३,१^d; ४३,३; ८, १३,[४; १५,५]; १०, ३५, ९; १३१,२^e; †मा^e १०, ३२; १९, ६; २३,३८; †का^e ११, १०,२; २१, १,५; २५, ७,६; तै १,६- ७,४,१; ८, २१, २†^e; ¶२,२, १०,५; ६,५,३; ५,२,११,२†^e; ६, २,४,५¶; मै २, १२,६; ३, ८, ६¶; काठ ५, ३; ११, ५¶; १२,९†^e; १४,३†^e; १५,५; ३१, १¶; ३२,३; ३७,१८†^e; क ४७, १¶; कौ २, २३१†; जै ३,२०, १५†; †शौ २०, ६१, ३; १२५, २^e; –र्हिषा खि ५,७,३,१०; मा १८, ६३; १९, १७; २०, ५९; २१, ४८; ५७; का २०, ४, ६; २१, २,६; २२,६,५; २३,६,१; १०; तै ¶१,६,७,२; ७, ४, १; ५, ७,७, २; मै १, २, ११; ४, ५¶; ११, ४‡^e; २,३,८‡^e; ३, ११, ३; ५^२; ४, १३, ८; काठ १९, १३; २६, ७¶; २९, ९¶; ३१, १५¶; ३२, ३¶; ३८, ८; ४०, १३; क ४१, ५¶; शौ ५, २६, ६; पै ९,२, ६; –र्हिषि ऋ १, १२, [४; ५,२६,५; ८,४४, १४]; १६, ६; ३१, १७; ४४, १३; ४७, ४; ८५, ७; ८६, ४; १०१, ९; १०९, ५; १७३, १; २, ६, ८; ३६, ३; ३, ३५, [६; १०, १४, ५]; ४, ६, [४; ६, ५२, १७]; ५,११, [(३, ४,११; ७, ३,११) २; (१०,१५,१०)]; ७२, [१-३]; ६, १६, १०; ५२, [१३; १०, १७, ८]; ६८, ११; ७, १३,१; ४४, ३; ४६, ४; ८, १३, २४; १७, ११; २३, २६; ६९,५; ९,११,३; ५५, २; ५९, ३; ७१, ६; ७२,४; ९५,२; १०, १५, ११; ३०, १४; ४३, २; ४४, ५; ६३,१; ९०,७^f; मा २, १८; १९,५९†; २६,२३†; २४; २८,४; २७; ३१,९†^f; †३३,१५; ५३; का २, ४, ६; २१, ४,८†; ३०, १,४; ३,४; †३२, १,१५; ४, १०; ३५, १, ९†^f; तै १,१, १३, ३; ५, १, २^२¶; ७, १३, ४†; †२,४,१४,५; ६, १२, २; ६; ३, ५,५,३; †४,१, ११, ३; ४,४, ३; ६,३, ८, ३¶; ७, १, १,३¶; †मै ४,१०,२; ६; १२,१; १४, १६; काठ १०, १०^२; २०, १४†; २१, १४†; ¶२५, ५; ८^२; ३४, १५¶; ३९, १४†; क ३९,२¶; ४०,१^२¶; †कौ १,१; ५०; १५९; २,१०; ७५; २५९^g; ३२६; ३५०; ८४०; १०६३; †जै १,१,१; ५, ६; १७, ५; ३, २, १; ८, १; २२, ६; २७, २; २९, ७; ४, १८,२; शौ ७, ६०, २†; १०, १, १८; १०,१२; १७; १८, १, ४२†; ५९†; ३, २०; ४४†; ४, ४६; †२०, ५, ५; १७, २; २२, ५; ९२, २; ९४, ५; पै १६, ३६, ८; १०८, २; ६; २०,६,६†; –र्हिषे मा २,१; का २,१,१; तै १,१,११,१; मै १, १, ११; ४,१,१३; काठ १,११; ३१, १०; क १, ११; ४७, १०; –र्हींषि खि ५, ७, ३, १०; मा २८,२१; का ३०, २,१०; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३; ३५,३; क ४८,४.

बर्हिष्-मत्– -मतः खि ५, ७, ३, १; मा २८, १२; का ३०,२, १; मै ४,१३,८; काठ १९, १३; –मते ऋ १,५१,८; ५३, ६; ५, २, १२; शौ २०, २१, ६†; –मद्भिः ऋ ८, ७०, १४; –मान् ऋ ९,४४,४.

बर्हिष्मती– -ती ऋ १,११७, १.

बर्हिष्य,ष्या^h– -ष्यः पै १३, ५, ७?^i; –¶ष्यम् तै २,५, ६, ३; मै १,८,७; काठ ६,६; क ४,५; $पै ८, १९, ९; १७,१२, ३; –ष्या पै ११,५,१^j; –†ष्येषु ऋ १०, १५, ५; मा १९, ५७; का २१, ४,६; तै २,६, १२, ३; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; शौ १८, ३,४५.

बर्हिः-ष्ठा– -ष्ठाम् ऋ ३, ४२, २; शौ २०,२४,२†.

प्राति. षस. [तु. भा.] इति कृत्वा तत्परः शोध इति विशेषः)]।

a) पाठः? देव-बर्हिः इति शोधः ? (तु. पृ २२८३ *g*)।

b) पाभे. पृ १५८७ *n* द्र.।

c) देव बर्हिः (सं१) इति पाठः? पृ २२८३ *h* टि. दिशा शोधः द्र.।

d) पा१ (तु. सस्थ. टि. पुरि)।

e) सपा. बर्हिषः (माश ५,५,४,२४ तैब्रा. २,६,१,३ च) <> बर्हिषा इति पाभे.।

f) पाभे. पृ २२१० *l* द्र.।

g) ष्पी इति St. ?।

h) विप. (धेनु-, निधि-प्रभृ.)। तत्रभवाद्यर्थे यत् प्र.।

i) पाठ? बर्हिषि, अतः इति द्वि-पदः शोधः।

j) इह बर्हिस्- भाप. (*वृद्धि-) इति मतम्।

बृहत्[a]– -हत् ऋ १,७,१; ९;[७;८;
४४, २; ८,६५, ९]; १०; ४५,
८; ४६, १; ५२, ९; ५६, ४;
७४, ९; ७५, ५; [९१, ३; ९,
८८, ८]; ९३, १०; १२५, २;
१३६, १; २[२]; १५१, [४; ८,
२५,४]; १६०, ५; २, १, [१६;
२, १३; ११, २१; १३, १३;
१४, १२; १५,१०; १६-१८,९;
२०, ९; २३, १९; २४, १६;
२७, १७; २८, ११; २९, ७;
३३, १५; ३५, १५; ३९, ८;
४०, ६; ४२, ३; ९,८६, ४८];
७, ४; १९, ९; २७, [७; १०,
१०, ६]; ४३, ३; ३, २, १४;
३, ११; १०, ५; १८, ४; २७,
१५; २९, ८; ३७, १०; ५३,
१५; ४, ५, १; ६; ५,१, १०[b];
१०, ४; १६, १; १७, ३; १८,
५; २५, ७; [८; १०, ६४,
१५; १००,८]; २७,६; ३६, ४;
३९,३; ४३, १५; ४४, ६; ५५,
१; २; ५७, [८; ५८, ८]; ६४,
६; ६६,५; ६७;१; ६८,१[c]; ७३,
१०; ७९,७; ८५, १;८६, ६; ६,
१६,११;१२;२१;१७,४;७; २८,
६; ३०, २; ५०, ३; ७५, १५;
७, २, १; ४५, ४; ५८, ३;
६२, १; ७२, ४; ८४, २; ९४,
४; ९६, १; ८, ९, १७; १५,
२; ७; १८, २०; २०, ६;
२५, ४; ३१, ७; ५६, ५; ६५,
११; ६६, १; ७२, ६; ७४, ९;
८९, [(४५,२१)१]; ४; ७[d]; ९८,
१; १०१,१४[e]; १०२, १; ९,५,
५; २०, ४; ४४,६; ५६,१; ६१,
१६; ६२, १०; ६६, २४; ८३,
[५; ८६;४०]; ९७,४०; ९८,८;
१०७, १५; [१५; १०८, ८; ९;
१०, १४, १६; २१, ८; ३५,६;
१०; ६३, ४; ६४, १५; ६५,
१; [५;६६,४]; ७०, ७; ९४,४;
९६,१०; १७०,१[f]; २;३;१७६,
१; १८१, २; खि २, ४-५, १;
३, ८,५; ४,९, ३; ७; १२, २;
५,४,६; २०,४; खिसा ४,६; मा
३,३; ७,२२; ८,४९; १०, ११;
२४‡[g]; ११, ३; ८; ३५†; ५४;
१२,१४‡[g]; ३४†; १३,५५;१५,
५;११;१८,२९; २०,३०†; २१,
२२; २३, ११; १२; ५३; ५४;
२६, १२†; २८, ३४; ३३,३†;
३०†[f]; ३४, ५८†; ३८; २७[h];
का ३, १,३; ७,९,१; ८,२२,३;
११,५,२; ७,४‡[g]; १२,१,३; ८;
३,८†;५, ५; १३,१,१५‡[g]; ३,
५†; १४, ७,४; १६, १, ७; ३,
५; १९,९,४; २२, २,७†; २३,
२, ११; २५, ३,८; ९; १०, १;
२; ३०,३,११; †३२, १,३; २,
७; ३; १[f]; ३३, २, २१†;
३८, ६, २[h]; तै †१, १, १४,
४; ३, १४,५; ४, १२, १§; ५,
११,१; ६, १२, २; ८,१३,१§;
१५,२‡[g]; †२, २, १२, १; ५,
८,१;२;१२,४; ६,७,२[२]; §;¶;
३, १, ¶७,२[२]; ३[२]; १०,१; २,
११, १¶; ३,३-४,२; ४, २, २;
३, ६; ४,१; ११; १†; ५, ११,
२†; ४,१,१,१; ३; ३, ३†; ५,
२; २, १,५‡[g]; ३,२†; ३,२,१;
११, २[f]; १२,२; ४, २,१; १२,
२; ५, ७,२,४; ६, ५, ७, ३¶;
¶७, १,१,४; ४, ३[२]; २; १,२;
२, ३; ३, ५, ३; ७, ३; ९,
३; ४, १, २; २, ४; ४, ३;
१०, २;१८,१[२]§; ५,४,१;८,३;
मै १, २,८†[f]; ३,१४; ३६;११,
९[२]¶; २, ३, ७¶; ६, १०; ७,
१[२]; ३†; ५; १०†; १९; २०;
८; ७;९; ११, ६; १३, ६†; ३,
१, १¶; ३; ५¶; ८,५†[f]; ८¶;
११, ११; १२, १९[२]; १६,४;४,
४, ३¶; ७,१; †१२, १; ३; ६;
१४, १†; ११; काठ २,९†[f]; ४,
५; ६,७¶; ७,१६†; ८,१६[२]†[f];
१२, ५¶; १५†; १३,११; १२;

[a]) वप्रा. सत् विप. वा क्रिवि. वा नाप. (छन्दस्-,सामन्-) वा द्र. । धा. वृद्धौ वृत्तिः । कर्तरि अतिः प्र. (पाउ २,८४ [तु. या १,७]) ।   [b]) =सपा. तैब्रा २, ४,७,९ । मै ४,११,४ तु महत् इति पाभे. ।

[c]) नाप. (स्तोत्र-) । धा. स्तुतौ वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. ?महि-क्षत्रावृतम्) ।   [d]) पाभे. पृ १२३२ *a* द्र. ।

[e]) =सपा. ऐआ २,१,९[२] । शौ १०,८,३;४० बृहन् इति, माश २,५,१,५ महत् इति च पाभे. ।   [f]) विभ्राड् बृहत् (शांब्रा २५, ५ आश्रौ ८, ६,८; ९, ९१४ आपश्रौ ७, ४; ५ च) इत्यस्य स्थाने लाश्रौ २,९,१; २ अदः इति पाभे. ।

[g]) सपा. ऋ ४,४०,५ काठ १६,८ या १४, ३१ पाठाभावः ।   [h]) =सपा. माश १४,३,१,३१ आश्रौ ५,१३,६ शांश्रौ ७,१६,८ । काठ ५, २; ३२, २ तैब्रा ३, ७,९, ४ तैआ ४, २१,१ तु महत् इति, मै ४, ९, १३ आपमं २, ९,११ वीर्यम् इति च पाभे. ।

[i]) सपा. शौ ८, ९,१४ पै १६,१९,४ बृहदर्कम् इति बृहद्, अर्कम् इत्यस्य स्थाने मै २, १३,१० विराजम्, अर्कम् इति, काठ ३९,१० विराड्-अर्कम् इति च पाभे. ।

१५; १४, १०[३]¶; १५, ७; ११[२]; १६, ३†; ५; १०†; १९; १७, ६; ८; १८, १२; १९[२]; २०, १४†; २१, ५[२]¶; २२, १४; २३, १२†; २५, ६†[a]; २८, ७¶; ३०, ६; ¶३३, २[३]; ४; ३४, १[२]¶; ३५, ११; ३७, ६¶; ८[२]¶; ९; ३८, १०; †३९, ७$; १२; १४; १५; ४०, १०†; ४४, ७[2b]; क २, ३†[a]; ३, ४; ४, ६¶; २५, १†; ९; २६, ५; ७; २९, १; ७[२]; ३१, २०[२]¶; ३९, ३†; ४४, ७¶; ४८, ११; कौ †१, ८६; ८८; ९८; १७७$; १७८; १९८; २३७; २५८; ३८८; ४८४; ५०८; ५२९; ५७९; †२, ११; १२; ३७; १४६; १५०; २०७[२]; २३९; ३२१; ३६१; ३७५; ४९३; ५२४; ६०३; ७४५; ७८१[c]; ८०३[a]; ८०४; ८०५; ८८७; ८९०; ९९५; १०७८; ११३१; ३, १; ३; ५, २†[a]; ४, ६; †जै १, ९; ६; ८; ११, २; १९, ३$; ४; ५; २५, ५; २७, ६; ४३, ८; ५०, ८; ५२, १२; ५४, ५; ५७, २; ५९, २; २, ३, २[a]; ४, ८$; ७, २$; ३, २; २; ३; ४; ८; १४, ७; १०; १९, २[२]; २१, ४; २६, ७; ३०, ४; १८; ३८, ३$[d]; ७; ४०, १९; ४९, १; ४, २, ९[a]; १०; ३, १; ३३, २; ५; २२; २; २३, ३; २८, २; ३; शौ ३, ८, १; २२, १; ४; ४, २१, ६; २४, १; ६, १, १; ३३, १[e]; ५५, ३; ८, ५, १९[f]; ८, ६; ७; ९; ४; ११, ६; ९; ११, ३, १६; ७; १२; १०; २०[g]; १२, १, १; १३, ३, ११; १२; १५, २, २; ३; ५; ४, २; ३; १८, १, ७†; २, ६†; ३, २४†; ७३; †२०, २०, ३; ३१, ५; ३८, ४; ४७, ४; ५७, ६; ६१, ५; ६२, ५; ९; ७०, ७; ७१, १३; १४; १६; १०२, ३; १०६, १; १३५, ९$; १४२, २; पै २, ४९, ५; ६५, १; ३, १८, १; ३; २७, १; ४, ३, ७[h]; २४; ६; ५, ६, ४; २५, ६[i]; २७, १; ६; २२, १; ७, ८, ९; १३, १२, १; १४, १, १२; १५, १; ४; २१, ७; १६, १८, ४; २८, ८[j]; २९, ६; ७; ५४, ३; १३३, १०; ११[j]; १५४, २; १७, १, १; १९, १, १; ९, १; २२, ५; ६; २९, १०; ३६, १२; ४८, १८[k]; ५१, ४; –†हुतः ऋ १, २५, ९; ५२, १३; ५४, [४; ७, १८, २०]; ५९, ५; ७१, २; १५१, ४; २, २, ७[l]; १६, २; ३, २, ८; ३, ७; १५, १; ४; १६, ६; ३०, १८; ५३, [५; ६]; ४, १, १७; १०, २; १२, ३; १७, ६; २१, ४; २७, ४; ३०, १४; ५, ४३, [११; ७६, ४]; ५९, ७; ८१, १; ८७, ३; ६, २, ४; १३, २; ६५, २; ७, ११; ४; ६१, ३; ८, १, १८; २५, [(४, २, १८; ७, ६०, ३) ७]; ३३, ३; ९, ७५, १; ११३, ५; १०, ३, २; ४[२]; ५; ७, ३; २७, २१; २८, ६; ३७, ८; ५८, ९; ९८, १२; मा ५, १४; ११, ४; ४९; १५, ४५; $२३, ५९; ६०; ३७, २; का ५, ५, १; १२, १, ४; ४, १३; १६, ५, २७; $२५, १०, ७; ८; ३७, १, २; तै १, २, १३, १; ८, २२, १; २, ५, ८, १¶; ४, १, १, १; ५, १; ३, २, १$; ४, ४, ७; मै १, २, ९[२]; $[m]; २, ३, ७[२]¶; ७, ५; १३; ८; ४, ९, १; १०, १[२]; ११, २; काठ २, १०; १५; ४, १६; ५, ३$; ८, १७; १२, ५[२]¶; १४, ९[२]¶; १५, ११; १६, ४; २०, १४; ३२, २$; क २, ४; कौ १, ५२; ३६५; ५५४; २, ५०; ८९७; ११२८; जै १, ५, ८; ३८, ४; ५७, १; ३, ५, ९; ४, १३, १०; $शौ ६, १२४, १; ८,

a) पाभे. पृ २२८५ *f* द्र. ।

b) बृहद्वयः इति SI. चिन्त्यः (तु. मा २३,११)।

c) पाभे. पृ १२३२ *a* द्र. ।

d) सपा. मा ३३, ९२ पै १९,३५,६ शांश्री १०,११, ९ बृहन् इति, शौ ४,३६,१ वृषा इति, ऐब्रा ५,१९ आश्री ८,१०, ३ महान् इति, काठ १६,१२ आपश्री ६, ९, ७ शांश्री १०,१०,८ द्युमत् इति, जै ३,३८,३ द्युमान् इति च पाभे. ।

e) सपा. पै १९,२८,२ महत् इति पाभे. ।

f) सपा. काठ ३८, १४ आपश्री १६, १९, १ महत् इति पाभे. ।

g) सपा. पै १६,८६,१० महः इति पाभे. ।

h) सपा. बृहत् (तैब्रा २, ७,८,२;१६,२ च) <> बृहन् इति पाभे. ।

i) सपा. शौ ४,१९,६ महत् इति पाभे. ।

j) सपा. बृहत् <> बृहता इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ २२८५ *h* द्र. ।

l) सपा. तै २,२,१२,६ मै ४,१२,२ शतिनः इति पाभे. ।

m) सपा. मा ५,१९ का ५,५,७ तै १,२,१३,२ काठ २, २३ माश ३,५,३,२२ आपश्री ११,७,७ महः इति पाभे. ।

८, ६; ७; ९,४; १५, २,४; १९, ६, १६; §पै ९, ५, १४; १५, १२, ६; १६,१८,४; २९,६; ७; १९, ४०, ४; –हता ऋ १, ४८, १; १०; १६; ३, २१, ४; २३, २; ५३, १; ४,५,१; २८, २; ५, २,९; ११, १; ६, १, ७; १९, १३; ७, ३३, ४; ७८, १; ८, २३, ५; ९, ९७, ३६; १०, ३, १; ८,१; मा ११, ४१; १५, २७; २१,२४§; का १२, ४, ४; १६, ५,८; २३,३,२§; ते १,२, १४, ७; ३, ५,३,१§; ४, १,४, १; ४, ४,२; मै १, ११,९¶; २, ३, ४§; ७,४; १३,७; ३, ११, १२§; ४, २,२[२]¶; १३, ५; ६; काठ २,१५; ११, ७§; १६, ४; २१; १८,२०; २३, ११; ३६, १५§; ३८,११§; ३९,१४; कौ १, ७१; ३३८; २,२११; २५७; ८९६; जै १, ७, ९; ३५, ७; ३, १९,६; २२,४; ४, १३, ९; शौ ५, १०, ८?§[a]; ८, ३,२४; ११, ७§[b]; १३,२,९§; १८,३, ६५; १९, ५२, १§; पै १, ३०, १§; २, ३६; ३§; १६, ८, ३; १८, २१, ३§; –हताम् ऋ १०,३६,११; मै १, ३, ९; शौ ७, ८, १[c]; –हति मै १,११,५¶; ४,९, १०; काठ ७, १४; १४,५¶; क ६, ३; –हते ऋ १, ९, १०; ५४,३; ५७, १; १३६, ६; ३, ३४,४; ४, ३, ८; ५, १२, १; ४३,५;१५; ४७,७; ६, ६८, ९; ८, ८९,३; ९८, १; १०३, ८; ९, १५, २; ६९, १०; ९६, ४; मा ११, ७६; १४, ३[d]; १६, ३०; ३३, ९६†; का १२, ७, ११; १५, १,३[d]; १७, ४, ४; तै १, १,३, १; ४, १, १०, २; ५, ५, १; मै १,१,३; २, ७,७; ८, १[d]; ९,५; काठ १,३; १६,७; १७, १[d]; १४; ३१, २; ५१, २; क १, ३; २५, १०[d];२७,४;४७, २; †कौ १,१०७; २५७; ३८८; २, २२८; ३७५; ६१७; †जै १, १२, १; २७, ५; ४३, ८; ३, २०,१२; ३०, १८; ५०, ५; ४, २३,२; शौ २, ४, १; १४, २, ३०; ७२; १५, २,३; १९, ११, ६†; ६४, १; †२०, ११,४;१५, १; ६२,५;७१, १६; पै २, ११, १; ३, २७, ३; ५, १७,२; १३, ८, १६†; १४,१, १; १७,२१, ८; १८, ९, १०; १४, २; १९, ५२, ६; २०, ६, ३[e]; ५७, ९; –हद्भिः ऋ २, ११,१५; ४,५६, ४; ६,१,११; ४८,७[f]; मा १२, ३२; का १३, ३,३; तै ४, २,३, १; मै २,७,१०; ३,११,१०‡[g]; ४,१३,६†; काठ १६, १०;१८, २०†; क २५,१; कौ १, ३७†; जै १, ४, ३†; पै १०, ९, ७; –हद्भ्यः ऋ ४, ५४, ५; मै २,९, ४‡[h]; ३,९,४; –हन् ऋ २, १, १२; ३,५२, ४;६, २४;३; ८, १५, ९ ; ४५, २; ७४, ४[i]; ९, ७५, १; १०,१,१; ३; २७,१४; मा ५, २२; १२, १३†; ३३, २४†; ९२[j]; का १,५, ४[k]; ५, ६,१; १३,१,१४†; ३२, २,७†; तै १, ३, २, २; ३, ३, ९, २; ४, २, १, ४†; ५; २,१, ५†; मै १, २,२[l]; १०; २; ५, १०; ७, ८†; ३, २, १†; ८, ८; ४, १०, २; काठ २, ११; ६, ८¶[m]; ९, ११†; १३, ९; १६, ८†; १९, ११†; २५, ९; २६, ४¶; ३१, २¶[n]; क २, ५; ४, ७¶; ३१, १†; ४०, २; ४१, २¶; ४७, २¶[n]; †कौ १, ५५४; २,५०; ६८९;९९७; †जै १,५७,१; ३, ५, ९; ४,१७, ५; शौ ४,१६,१; ६, ५३, १[o]; ८२, ३; ९, ४,५; ‡१०[p], ८, ३; ४०; २०,१०६, ३†; पै ६, ९,१; १६, २४, ४; १०१,६‡[p]; १९,८, १[o]; १७,६;

a) पाठः? बृहत्– (*दिव्-) > -हतः [पं १] इति शोधः (तु. सस्थ. सूर्यात् प्रमृ.; वैतु. पपा. W. Gri. यनि. इति?) । सस्थ. ?मातरिश्वना > -नः, ?मनोयुजा > -जः, ?सरस्वत्या > -त्याः इति च शोधाः (वैतु. पपा. प्रमृ. सर्वत्र तृ१ इतीव?) । b) पाभे. पृ २२८६ *j* द्र. ।

c) सपा. पै २०,१,६ महताम् इति पाभे. ।

d) =सपा. माश ८,२,१,६ । तै ४,३,४,१ तु बृहती इति, तैब्रा ३, ७,७,९ आपश्रौ १०, ३,८ महते इति च पाभे. । e) सपा. मा २७,८ प्रमृ. महते इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ १४७४ *j* द्र. ।

g) =सपा. तैब्रा १,४,८,३ । ऋ ९,६७,२६ तु विभे. ।

h) सपा. ऋ १,२७,१३ महद्भ्यः इति पाभे. ।

i) सपा. बृहन्, अनीके इत्यस्य स्थाने कौ १,८९ जै १, ९,९ बृहदनीकः इति पाभे. । j) पाभे. पृ २२८६ *d* द्र. ।

k) पाभे. पृ १२६७ *f* द्र. । l) =सपा. माश्रौ २,१, २,१५ । आपश्रौ १०,१०,४ तु ऊर्ध्वसत् इति पाभे. ।

m) °त् इति SI. । n) तु. पृ १७८५ *c* [illegible]

o) पाभे. पृ २२८५ *h* द्र. । p) पाभे. पृ २२८५ *e* द्र. ।

२५,६[a]; –हन्तः ऋ २,११,१६; ३, १, १४; ४३, [६ (६, ४४, १९)]; ८, ४४, ४; ८८, ३; ९, ९१, ५; मा २, १८; २४, १०; का २, ४,६; २६, २, ५; तै १, १, १३, २; मै १, १, १३; ३, ९, ४¶; १३, ११; ४, १, १४; काठ १, १२; क १,१२; †कौ १, २९६; २,८९१; †जै १, ३१,४; ४, १३, ६; शौ १०, ७, २५; पै १७, ९,६; १९, १०, १४; २०, ३४, २; –हन्तम् ऋ १, २, ८; ३५, ४; ९२, ८; ११७, २३; १६४, ५२[b]; २,४,८; १०, ४; १५, २; ३, ३, २; ३२, [७;६, १९, २;४९, १०]; ४, ४४, [६; ६,६,७]; ५, २६,३; ४३, १२; ६८,५; ६,१,३; १५,१९; १९, १०; ७, १,२४; १०,४; ७७,६; ८६, १; ८८, १; ५; ९९,२;८, ४२, २; ९,९७, २१; १०, २८, ९; ४७,३[c]; ८;८८,३;१३; ९१, १५; खि ४,९,७; मा २,४; ११, २३†; १८, ५१†[b]; २०, ४१; ७९†; का २, १, ५; १२, २, १२†; २०,३,११†[b];२२,४,६;७, १३†; †तै १, १, ११, २; ३, १, ११,३; ४, १,२,५; ७, १३, १[b]; ५, १, ३, २; †मै १, २, १३; २, ७, २; १२,३[b]; ३,११, १$; ४; ४, १३, ६; १४, १$; ४; ६;९;१५; †काठ १,११; ४, १६; १६, २; १७, १९; १८, १५[b]; २०; १९, १४; ३८, ६$; ९; †क १, ११; २९, ४[b]; †कौ २, १९८; ८१७; ८७३, †जै ३,१८,५;५७, ७; †शौ ४, १४, ६[b]; ६,१२२,४$;७,४०, १[b]; २०, १४३, ६; पै २, ६०, १; १८, २५,१; –†हन्ता ऋ ६, ४७,८; ७,४५,२; ९९, ६; १०, १०६, ९; शौ १९,१५,४; पै ३, ३५, ४; –०हन्ता ऋ ४, ४१, ११; –हन्ति शौ ८,९,३; पै १६, १८,३.

१बृहती[d]– -ती ऋ १, ५७,५; ५९,४; ७२, ४; ११३, १९; १२३, २;१४४, ६; १८५, ६; ३,३३, [५; ६, ४९, ४]; ४, ५६,१; ५,४३, ८; ८०, २; ६, ४९, ४; ६१, १३; ७, ३५, ३; ५३,१; ८७,२; ९९,६;९,५,६; १०, ३६,१; ११०,६; १२०,४; खि ४, २, १; ५, ७, १, ७; मा ११, ६४; १४, ९; १३[e]; १८; १५,१४[e];२०, ४१; २१, १५[f]; २३, ३३; २८,२९; २९, ३१†; ३३, ५५†; ३४, ३२; का १२, ६, ५; १५, ३,३; ४,३[e];५, ३; १६, ३, १३[e]; २२, ४,६; २३, २, ४[f]; २५, ७, १; ३०,३, ६; ३१,४, ७†; ३२, ५, ११†; ३३, ३,१; तै २,५,१०,३¶; ३,१,६, २; ४, १,६,३; ३,४, १[g]; ५,१; ६, २[e]; ४,२,२[e]; ५,१,७, ४¶; २, ११, १; ¶३,२, ३; ४[३]; ५, १०, २[e]; ७, ४, ६, ३[३]¶; मै २, ३, ७¶; ७, ६; ८, २; ३; १३, १४; ३,१, ८; २,९[३]¶; ५,१¶; ११, ११[f]; १२; २१; १६, ४[f]; †४, १०, ६; १३, ३; ३; १४, ७; काठ १२,५¶; १५,१३;१६, ६;२०†;१७, २;३[२e]; ८[e]; १९, ७; २०, ११[४f];¶; २२, १४[h]; ३४,७[३]¶; ३८,६;१०[g]; ३९,४; ५०,५; क २६,१[e];२[२f];७[e];३०, ५; ३१, १३[४e];¶; शौ १, १७, ४[i]; ४,१६, ३; ५, १२, ६†; ८, ९, ४;५; ९,१,८;२, १५; १३, १, १५; २२; १९,१०,३†;२१, १;४७, १; २०,१५,५†; पै ५, ३२,३; ६,२०, १; ९, १९, ६[i]; १३,८,३†; १४, ३,२५; १५,१, ९[j]; २१, ८[k]; १६, १८, ४; ५; ३२, ८; ७७, ५; १८, १६, ५; १७,२; –तीः ऋ ३, १,५;२२; ५१, १;५, ४३, १; ६,१, [१२; ९, ८७,९]; ८, ५२,९; १०; ९, १३; [४; ४२,६]; ४९, १; ७२, ९; ९६, २२; ९७, २५; १०,

---

a) पाभे. पृ २२८६ *d* द्र. ।

b) सपा. पै ३,३८,५; २०, ९,८ रुहन्तम् इति पाभे. ।

c) = सपा. तैब्रा २,५,६,१ । मै ४,१४,८ तु महान्तम् इति पाभे. ।

d) वप्रा. । विप. (उषस्-, द्यो- प्रमृ.), नाप. (छन्दोविशेष- [ऋ १०, १३०, ४ मा १४,९;१८ प्रमृ.]) । स्त्री. ङीपि नदीस्वरः (पावा ६,१,१७३)।

e) पाभे. पृ ९९० *b* द्र. ।

f) सपा. °ती (तैब्रा २,६,१८,२ च) <> °तीम् (तैब्रा २,६,१७,३ च) <> °त्या (तैब्रा २,६,२०,२ च) इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ २२८७ *d* द्र. ।

h) सपा. °ती (आश्रौ ४, १२, २ च) <> °तीः इति पाभे. ।

i) <√बृह् [*बन्धने] इति कृत्वा = बध्नती ।

j) 'निर्बर्हणं कुर्वती' इत्यर्थः । k) प्र २ द्र. ।

१२१,७[a];९[b]; १३४, ३; खि ३, ४,९; १०; †मा २७, २५[a]; २८, ३१; ३२, ७[a]; का †२९, ४,३[a];४[b]; ३०,३,८; तै ४,२,७, १†[b]; ४, १२,४[c];५,३,८,२¶; ६, १,२;३¶; ¶मै ३,३,२; ४, ६, ९; १२, ३†; १३, ६; काठ १८, २०†; २८, ६[२]¶; क ४४, ६[२]¶; †कौ १, ३७४; २, ५४०; ७८५; १०२७; १०२८; †जै १, ३९, ५; ३,३३,१७; ४२,६; ४, २६, ६;७; शौ ९, १२, ५; १३, २, ८; ४२; २०, ११९, १†; पै १६, १३९,८; १८,२१,२; २५, २; –०ती: ऋ १०,११०,५; मा ४, ७; २९,३०†; का ४, ३,१; ३१,४,६†; तै १,२,२,१; ६,१, २,२;३; मै १,२,२; ३,६,४; ४, १३,३†; काठ २,२; १६, २०†; २३,२; क १, १४; ३५, ८; शौ ५,१२,५†; –तीभिः ऋ ४,४१, ११; –त्याम् ¶मै १, ५, ११; ४, ६,९; –तीम् ऋ ५, ४३,६; ८०, १; ६, २२, १०; १०,६७, १;७४,४; मा ५,२२; २८,२७[d]; ३३, २८†; का ५,६,१; ३०,३, ४[d]; ३२, २, ११†; तै १,३,२, २; मै १, २, १०; ११, १०; २, ३, ७¶; ३,८,८¶; ४, ५,३[२]¶; काठ २,११; १४,४; २५,९[२];¶; ३४,७¶; क २,५; ४०, २[२];¶; शौ ३,३,२; १५, ६,१०; †२०, ३६,१०; ९१, १; पै २, ७४,२; ९,१९, ६; –त्या मा २८,३८[d]; का ३०, ४,४[d]; ¶तै २, ५,१०, ३;५,३,२,४;७,४,६,३; मै२,३, ७¶; ¶काठ १२, ५[२]; २५-२६, ४; ३४,७; ¶क ३९,१; ४१,२; –त्याः शौ ८, ९,४; पै १६,१८, ४; –त्याम् काठ ३४, १२[२]¶; –त्यै ऋ ४, ३,७; मा २२, २०; २४, १३; का २४, ७, २; २६, ३,३; तै ७, ३, १५, १; मै ३, १२,५; १३,१८; काठ ४३,५.

बार्हत[e]– -¶तः तै २, ५, ७,२; ७, २, ८,३; मै ३, ५,१; काठ ६,८; क ४,७; –¶तम् तै ७, २,८, ३; काठ ६, ८; क ४, ७; –¶ताः तै ३, ५,१०,३; ५, ३,२,३;४; ७,४,६,३; मै ३, ५, १; काठ २०, ११; ३४, १२; क ३१, १३; –ताय मा २९, ६०; का ३१,५,१; तै २, ३,७, २¶; ७, ५, १४, १; मै२,३,७; ३, १५,१०; काठ १२,५; ४५, १०; –†तैः[f] ऋ १०, ८५, ४; शौ १४,१,५; पै १८,१,५.

बार्हती– -तीम् तै २, ५, ७,२¶.

बृहच्-छन्दस्[g]– -न्दाः शौ ३, १२,३; पै ३,२०,३.

बृहच्-(श>)छरीर[h]– -रः ऋ १,१५५,६.

बृहच्-(श्र>)छ्रवस्[h]– -वसः ऋ १०, ६६, १; –वाः ऋ १, ५४,३.

बृहज्-जाल[i]– -लेन शौ ८, ८, ४; पै १६,२९,३;४.

बृहज्-ज्योतिस्[j]– -तिषम् तै १, ४, ३४,१; मै २, १३,१९; काठ ४०,४.

?बृहता[k] ऋ १०,३४,१.

बृहत्-क(र्ण>)र्णा– -०र्णे खिसा २९,४६.

बृहद्-केतु[h]– -तुम् ऋ ५,८,२.

*बृहत्-पला(श>)शा[h]– -०शे शौ ६, ३०, ३; पै १९,२४,५.

बृहत्-सामन्[l]– -मानम् शौ ५, १९,२; पै ९,१८,८.

बार्हत्सा(म>)मा[m]– -०मे शौ ५, २५, ९; पै १३, २,१७.

बृहद्-सुम्न[h]– -म्नः ऋ ४,५३,६.

बृहद्-अनीक[g]– -†कः[n] कौ १, ८९; जै १,९,९.

---

[a]) =सपा. तैआ १, २३, ८ च। तै ४,१,८,५ मै २, १३,२३ काठ ४०,१ तु महतीः इति पामे.।

[b]) पामे. पृ २१७१ *j* द्र.।

[c]) पामे. पृ२२८८ *h* द्र.। [d]) पामे. पृ२२८८ *f* द्र.।

[e]) विप. (ग्रह-, लोक- प्रमृ.)। बृहत्– इत्यतो वा बृहती– इत्यतो वा अण् प्र. (पा ४, १, ८६)।

[f]) नाप. (अर्थः ? [तु. पृ ६३० *o*])।

[g]) विप. ([महाछदिष्मती-] शाला-)। वस. पूप. स्वरः। उप. (=छदिस्-)<√*छन्द् (=√छद्) 'छादने' (तु. सा. PW. B. प्रमृ. च; वैतु. सा [पक्षे] =वेद- इति, WAG [२,२१ *d*] पूप. =बृहती-[छन्दस्-] इति च)।

[h]) विप.। वस.। [i]) कस. अन्तोदात्तः।

[j]) नाप. (इष्टका-)। वस.।

[k]) बृहता (*क्रिवि. =बलवत्, स्थिरम्) उ इति द्वे पदे द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. बृहतः इत्येकमेव पदमिति ?)। 'प्रावेपाः (*द्यूताक्षाः) इरिणे (द्यूतफलके) वर्वृतानाः प्रवातेजाः (सन्तः) मा (मां) *बृहता (*स्थिरं) *उ (एव) मादयन्ति' इति वा.। [l]) व्यप. (अङ्गिरसामन्यतम-)। वस.।

[m]) व्यप.। अपत्येऽर्थे अणि टिलोपः (तु. पा ६, ४, १७०)। [n]) पामे. पृ २२८७ *i* द्र.।

बृहद्-अ(र्के>)र्की[a]- -र्कीम् शौ ८,९,१४; पै १६,१९,४[b].

बृहद्-उक्थ[c]- -क्थः ऋ ५,१९,३; १०,५६,७[d]; -क्थम् मा ११,७६; का १२,७,११; तै ४,१,१०,२; मै २,७,७; काठ १६,७; -क्थात् ऋ १०,५४,६[d].

बृहद्-उक्ष्[e]- -उक्षः ऋ ३,२६,४; -उक्षे[f] तै १,४,२६,१[g]; मै १,३,२८; ४,७,१; काठ ४,१०; २८,७; क ३,८; ४४,७.

बृहद्-उक्ष[h]- -क्षाय[f] मा ८,८; का ८,५,१.

बृहद्-उक्षन्[i]- -क्षा ऋ १०,६९,७.

बृहद्-गावन्[j,k]- -वा शौ १९,५६,३?[l].

बृहद्-गिरि[m]- -०रयः ऋ ५,५७,[८; ५८,८].

१बृहद्-ग्रावन्[n]- -वा मा १,१५[o]; तै १,३,२,२[p]; काठ २,११[p].

२बृहद्-ग्रावन्[q]- -वा[o] मै १,१,६; ४,१,६.

३बृहद्-ग्रावन्- -वा काठ १,५[o]; २५,९[p]; ३१,४[o]; क १,५[o]; २,५[p]; ४०,२[p]; ४७,४[o]; पै ३,८,३?[l].

१बृहद्-दिव[r]- -वः ऋ ५,४३,१३; १०,१२०,८[d]; ९[d]; शौ[d] ५,२,८; ९; २०,१०७,११; १२; पै ६[d], १,८; ९; -वस्य ऋ ४,२९,५; -वेषु ऋ २,२,९; ४,३७,३; ९,७९,१[s]; -वैः ऋ १,१६७,२.

२बृहद्-दिवा[t]- -वा ऋ २,३१,४?[u]; ५,४१,१९[v]; ४२,१२[v]; १०,६४,१०[v]; -वाः ऋ १०,

a) नाप. (*बृहती-[छन्दस्-]) । कस. उप. (=छन्दस्-) न. अर्कि- (करणे <√अर्च् 'स्तुतौ' [तु. तै. पाभे. पृ २२८५ i]) >स्त्री. यनि. इति वा (*अर्कि->)अर्की- इति वा ।

b) °र्कीः इति मूको. ।

c) विप. [[*महा-ज्वाल-]अग्नि- (वैतु. वें. व्यप. [ऋषि-])]। व्यु. ?। वस. (√भृज् [भर्जने] > भावे) *भृक्थ-> नैप्र. यनि. उप. द्र. (तु. निष्कु-ग्रीव- टि.; वैतु. सा. उ. प्रभृ. उप. = स्तोत्र- इति, सा. [ऋ] वा. °क्थः = क्थाः इति ?) । d) व्यप. (ऋषि-) ।

e) विप. (प्रजापति-, मरुत्-) । उस. उप. क्विबन्तम् ।

f) सपा. °उक्षे (बौश्रौ ८,१३ : १० च) <> °क्षाय (माश ४,४,१,१४ च) इति पाभे. ।

g) बृहद्, उक्षे (तु. पपा. तमनु भा. सा. च) इति पाठः ? यनि. शोधः ।

h) विप. (प्रजापति-) । वस. उप. <√उक्ष् ।

i) विप. ([महा-दाह-] अग्नि-) । बस. उप. भाप. <√उक्ष् (= √उष्) 'दाहे' (वैतु. वें. सा. उप. रश्म्यर्थे <√उक्ष् [सेचने] इति ?) ।

j) विप. ([महा-गमन- ?] स्वप्न-) । उस. उप. कर्तरि <√गा [गतौ] । बृहत्, ग्रावा ; बृहत्, गावा इति पपा. चिन्त्यः (तु. संस्कर्तुः टि.) ।

k) उप. ? यनि. (तु. सा[पक्षे]; वैतु. संस्कर्तुः टि. °गाव- इति, WI. °गाव- इति, RW. °छूवस- इति ?) ।

l) सपा. बृहद्गावा <> बृहद्ग्रावा इति पाभे. ।

m) विप. ([*महाऽऽर्द्र-] मरुत्-) । वस. उप. भाप. <√गॄ (= √घृ) 'क्षरणे' (तु. सस्थ. उक्षमाण- इति विप., [अंशतः] GW. च = मेघ- इति; वैतु. सा. = स्तुति- इति, PW. प्रभृ. = अव्यक्तशब्द- इति ?) ।

n) विप. (उपरव-, मुसल-) । वस. ।

o) सपा. बृहद्ग्रावा (काश्रौ २,४,११ च) <> बृहद्-ग्रावा <> बृहद्ग्रावा <> तै १,१,५,२ अद्रिः इति पाभे. (पृ १२६७ f अयं विशेषः) ।

p) सपा. बृहद्ग्रावा <> बृहद्रवाः (माश ३,५,४,८ च) <> बृहद्रायाः <> माश्रौ २, २, ३, ६; ८ ?बृहद्रायः इति पाभे. ।

q) व्यु. पृथु-ग्रावन्- टि. द्र. ।

r) विप. । वस. उप. = दीप्ति- । घञर्थे कः प्र. ।

s) सपा. °दिवेषु <> °देवेषु इति पाभे. ।

t) 'बृहद् दीव्यति' इति कृत्वा उस. उप. कर्तरि कः प्र. थादिस्वरश्च (वैतु. सा. [ऋ १०,६४,१०] उप. दिवा- इति वस. इति ?) ।

u) पाठः ? °दिवे (विप. [रोदसी-]) इति पद- शोधः । °वे* उत > °वोत इत्यत्र छान्दसी संहिता द्र. (वैतु. पपा. अनु यनि. पदमिति कृत्वा तद् भगः इत्यस्य विप. सत् पुं. प्र१ इति सा., तत् स्त्री. नाप. सत् तदाख्याया देव्या वाचकमिति वें. PW. प्रभृ. च ?) ।

v) विप. [इडा- [देवमातृ-], राका-, मातृ- (*देव-मातृ- = अदिति- [तु. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. तदाख्य-पृथग्देव्याः नाप. इति ?])] ।

९६; ८[a].

?बृहद्देवेषु[b] कौ १, ५५५[1]; जै १, ५७,२[1].

[1]बृहद्-भानु[c]- -नुः ऋ १,२७, १२; कौ २, १०१५; जै ४, ९, ६; -०नो ऋ १, ३६, १५; ८, ८९, २; १०,१४०, १; मा १२, १०६; ३३,९५; का १३,७, ५; तै ४, २, ७, २; मै २, ७, १४; काठ १६,१४; क २५,५; कौ २, ११६६.

बृहद्-भास्[d]- -भाः ऋ ७,८, ४[e]; ८, २३, ११?[f]; तै १, १, १२,१[e]; मै १,१,१२;४,९,२२[3]; काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७,११; -भाः मै ४,९, २२[3].

१बृहद्-रथ[g]- -थम् ऋ १, ३६, १८; १०,४९,६.

बृहद्-रथन्तर[h]- -रयोः तै २,३, १०,२; ११,४; मै १,११, ५¶; काठ १४, ५¶; -[1]राभ्याम् तै ५, ५,८,१; ७, २,१,२; ३, ५, ३; ७,३; ९,३; ४,१, २; २, ४; ४, २; ५, ३, २; मै ३, ३, ५; काठ ३३, ५[2]; -रे मा १२, ४; १८, २३; का १३, १, ४; १९, ७, ५; तै ३, १,७,२¶; ४, १, १०, ५; ७, ९, १; ¶७, २,२, ३;५,३, २; मै २, ७, ८; ११, ६; ३, ३, ५[3]¶; ४, २, २¶; काठ १६, ८; १८, ११; ३३, ५[2]¶; ३९, ८; क २८, ११; पै १६,५३,२[1].

२बृहद्-र(थ>)था[i]- -था ऋ ५,८०,२.

[1]बृहद्-रयि[k]- -यिम् ऋ ६, ४९,४; मा ३३, ५५; का ३२, ५, १; मै ४,१०,६.

बृहद्-रवस्[k]- -वाः[l] मा ५, २२; का ५,,६,१.

बृहद्-रायस्[k,m]- -याः[l] मै १, २,१०; ३,८,८.

बृहद्-राष्ट्र[k]- -ष्ट्रम् पै १०, २,७.

बृहद्-रि[k,n]- -रये ऋ १, ५७, १; शौ २०,१५,१[1].

बृहद्-रेणु[k]- -[1]णुः ऋ ६, १८, २; काठ ८,१७.

बृहद्-वत्- -वते मा ७, २२; का ७,९,१; तै १,४,१२,१; ६, ५,१,३; मै १, ३, १४; काठ४, ५; २७,१०; क ३,४.

बृहद्-व(द>)दा- -दाम् पै ७, १२,७.

बृहद्-वयस्[k]- -यसः खि ५,५, ९; -यसे मै २, १३, १७; ३, १२,१४; -याः तै १, ५,१०,२; काठ ३९,११.

बृहद्-वाच्[k]- -वाचः पै १९, ३६,१.

[1]बृहन्-मति[k,o]- -०ते ऋ ९, ३९,१; कौ २,२४८; जै ३, २१, १३.

१ब्रह्मन्[p]- -ह्म,ह्मा[q] ऋ १,१०,[४; १०; १४१,६]; ३७,[४;८,२२, २७]; ४७,२;६२, १३; ७५, २; ८०,[९; ८, ६९, ९]; ८८, ४; १०५,१५; ११७,१०; [२५; २, ३९,८]; १२९,४; १५२, ५; ७; १५७,२;१६५,११; २,१२,१४; १८,[७; ७,२३,५;२९,२]; २०,

---

a) विप. (देव-)।

b) यनि. पपा. ? बृहत् (क्रिवि.) इति देवेषु इति च पृथक् पदे इत्येवं वा, वस. सति बृहद्-देव- (पामे. पृ २२९० s)>-वेषु इत्येवं वा शोधः (तु. सा. भ. प्रमृ.)। उत्तरे कल्पे भाप. सद् *देव- इति उप. स्यात् ?।

c) विप. (अग्नि-, मरुत्-)। वस. उप. भाप.।

d) विप. (अग्नि-, यज्ञ-)। वस. पूप. स्वरः। उप. न. (तु. ऋ १, ४५,८;८,२३,५ प्रमृ.) <√भास्।

e) बृहद् ,भाः (तु. तैत्रा ३, ३, ७,८) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मै.)।

f) पाठः? °भासः [पुं. प्र३] इति शोधः (तु. छन्दः [तु. GW.] वचनमात्रे वें. सा.)। सस्थ. अजरेन्धानासः इत्यत्र (*भृज-भर्->) नैप्र. अजर्- नाप. पुं. (=ज्वालोच्छ्राय-)> [प्र३] °राः इन्धा° इति पदे, न तु सं१ °र इन्धा° इति (तु. पपा.) यत्र च वैप १ च कृतपूर्वे पपा. अनुसारिणि निर्देशे चोक्तः शोधः)। शेषं ८ टि. द्र.।

g) व्यप. (राजर्षि-)। वस.।

h) साम्नोः द्वस. अन्तोदात्तः।

i) सपा. शौ ११,३,२ द्यावापृथिवी इति पामे.।

j) विप. (उषस्-)। वस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२, १०४)।

k) विप.। वस.।

l) पामे. पृ २२९० p द्र.।

m) उप. =रयि- इति।

n) उप. <रै- इति। ह्रस्वः उसं. (पा १,२,४८)।

o) वैतु. वें. व्यप. इति।

p) वप्रा.। नाप. (देव-, स्तोत्र- प्रमृ.) < √बृह् (वधा.)।

q) =ब्रह्माणि > नैप्र. यनि. (वैतु. ऋप्रा [५, ५८] °ह्म > °ह्मा इति ?)। ब्रह्म इति प्र३ वा द्वि३ वा नैप्र.< ब्रह्मा (<ब्रह्माणि), क्वचिद् एकवचनञ्च।

५;३४, ७; ३७, ६; ४१, १८; ३, ८, २; २९, १५; ४१, ३; ५३, १२; [१३; ८, २४, १]; ४, ६, ११; १६, [२०; (१०, ३९, १४)]; [२१; १७, २१; १९-२४, ११; ५६, ४]; २२, १; ५,२९,१५; ४२,२; ८५,१; ६, १६,३६; १७, ३; १३; २३, ५; ३५,१; ३; ३८, ३; ४; ५२, २; ७५,१९; ७,२२,३; २४, ४; २८,१; २;३१,११;३५,७; १४; ३६, १; ३७,४; ६१,६; ९७,९; १०३, ८; ८, १, ३; ३, ९, ५, १३[a]; ६, ९; ३२,१७;३३,१३; ३५,१६; ३७,१; ५२, ९; ५३, ८; ६३, २; ८९, ३; ९०, ३; ९, ६७,२३; ७१,१; ८६, ४१; १०, ४,७; १३, १; २२,७;३०, ११; ४९,१; ५०,६; ६१,१;७; ६५, १३; १४; ६६,१२;८०,७; ८९,३; ११४, ८; १२०, ८; १४८, ४; खि ३, ४, ९; ५, ८; १०,४;१०[२];१८?[b]; २०?[b]; १२, १; २२,१; ४,५,३७;४०; ५,३, २[२]; ५[२]; खिसा २९, ८; मा १, १८; ४,११; ५,२७; ६,३; १०, १०; ११, ५†; ८१; १३, ३; १४,२; २४;२८; १७,६४; १८, ३८-४३; १९, ५;४१; २०,२५; २३, ४८[c]; ३२, १; १६; ३३, ९६†; ३६,१७; ३८,१४[d]; ४०, १७; का १,६,३; ४, ५, १; ५, ७,४; ६,१,४; ११, ५, १; १२, १,५†; ७,१६; १४, १,३; १५, १, २; ८-९, १; १८, ५, १५; १९,९, ३[e]; २०,२, १-६; २१, १,५; ३, १२; २२, २,२; २४, २०, १[f]; २५,९,४[f]; ३५,३,१; १२; ३८,२,८[d]; तै १,१,७, १; १३,१;३,१,२; ६,२; ¶५,२,३; ४,३; ६,४, २; ¶१०, २[२]; ३[२]; ४; ७, १, ५¶; ८, १३, १; २, ¶२, ९, १; २; ७; १२,४[२]; ३, १०, ३; १४, ६; ४, १३, १¶; ६, ७,४[२g]; ¶; ३, १, १, ४¶; ४, ७,१[२]; ३[२]; ५,७, २[२]¶; ४, १, १,२†; १०,३; २,८, २; ३, ३, १; ९-१०,१; ६,३,४; ¶५, १, ९,३; १०, २; ३; ५; २, ७, १[२]$; ३, ४, १; ४[३]; ६, २, ६; ३, ३; ५,२[२]; ६,१; $७, ८, २; ३; ¶६, १,२,४; ६, ६; ८, २; ३, ६, २; ५, ८, ३; ६, ५, २; ¶७, ३,१,४[२]; ९,१[२]; १४,१$; ४, १८,२†; ५,७,४; २३, २$; मै १, १,९; १३; २, ११; १४; ५,९¶; ¶८,५; ७; ९,७¶; २, १, ७[२]¶; ¶२, २[२]; ३[५]; ३, ४; ५[२]¶; ¶४,२; ६[२]; ¶५, ७[४]; ९; ६, १०; ७,१†; ७[४]; १५; २०; ८, १; ५; ६; १२, २[४]; १३, २; ¶३, १,१; २; ७; ९[६]; $[३]; २, ३[२]; ५;६$; १०$; ३,६;७;८[३]; ४,४; ५;६[२];६,३;४;८; ७,३;६; ८,९$; ९,३$;६;$११,७; ८[h]; १०; ¶४, १, १[२]; २; २, ६[२]; ८$; १०; ३, ८[२]; ९[५]; ४, २[३]; ३[४]; ४,७; ५,८[२]; ७,३[२];४; ८[५]; ८, ३; ६[२]; $९, ३; २७; ११, ३†; १२, ४†; १३, १†; ५[g]; १४, ११; १२†; काठ २, १२; ३, ३; ६, १¶; ८, १७†; ९, १६¶; १८†; १०,१३; ११, ७; ८[२]¶; १२,१५[२]†; १७,१; १८, ३; १४[६]; ¶२३,१;२; २४,४¶; ३५, ११; ३७, ११[२]; ¶; ३८, २; १४; ४५, २०; †कौ १, ९४‡[i]; २५७; ३२१$; ३९०; ४१०‡[i]; २, २७९; ७४८; ८५३$; ८५५;१०२७; ११०९; ११४४; १२२२; †जै १, १०, ४‡[i]; २७, ५; ३३, ९$; ४०, २‡[i]; ४३;१०; ३,२२, ३; २३, १०; ४, २३; २; २६,६;२९,८; शौ १,१०, ४; १९,४†; ३३,१; २, १२,६†; १५,४; ३, १९,१; २०, ५†; ३०,४; ४, १, १; ३; ११,११; ३४, १; ३५, २; ४०; ८; ५, २, ८; ६, १; ८, ६; ७, १०५, १; ८,२, १०; २५; १३, १५; १६; ९, २,१६;६,१; १२, ९; १५,१९; १०,२,२१[४]; २३[४]; २५[२]; २९; ३३; ५,४०; ७,१०;

a) पाठः ? –ह्माणि इति शोधः (तु. छन्दः)।

b) ष्ह्म इति स्वरः ? यनि. शोधः।

c) =सपा. माश १३, ५, २,१३ शांश्रौ १६,५,२। आश्रौ १०,९,२ तु सत्यम् इति पाभे.।

d) सपा. मै ४, ९,९ तैआ ४, १०, २ ब्रह्माणि इति पाभे.।

e) सपा. मा १८, २९ ब्रह्मा इति पाभे.।

f) सपा. मा २२,३३ ब्रह्मा इति पाभे.।

g) =सपा. तैब्रा ३, ५,८,२; १३,२ आश्रौ १, ७,७ शांश्रौ १,१२,१। माश १,८,१,२७ तु ब्रह्मा इति पाभे.।

h) सपा. मा २०,१२ का २१,७,१२ काठ ३८,४ माश १२,८,३,३० तैब्रा २,६,५,७ यज्ञः इति पाभे.।

i) सपा. ब्रह्म, इति <> ब्रह्माणि इति पाभे.।

j) सपा. ऋ १, ८०,१ ब्रह्मा इति पाभे.।

११; १७; १९; २४; १०, ३३; ११, ३,१; ७, ५; ७; १०; २२; २३; २४[२]; ९, ४; १०, २; २३; ३०; ३२; १२,१७; १२, १, १; ५, ४; ६, २; १३, १, ३३; २, १३; ६,१; १४, १, ५४; ६४[४]; १५, १, ३; ३, ७; ६, ८; १०, ३-५; ७-९; १४, २३; १६, ८, १; ५-३०; †१८, १, ३७; ३, ३९; १९, ९, १२; १०, ७†; ११,४†; १९,८; २२,२१; २३, ३०; ४०,२; ४२, १[२]; २[२]; ४३, ८; ५३,८; ९; ५४,१; †२०,८, १; ९,३; २३,३; ३४,१५; ४९, ६; ८५, ३; ९२,६; १०७, ११; ११७, ३; ११९,१; पै †१३,७, १५; ८, ७; १४; १८, २१, ७;
—ह्मऽ-ह्म ऋ ९, ७७, ३;
—ह्मणः ऋ १, १८, ४; ३८, १३; ४०, ३; ५; २, २३, १७; २४, २; ४; ५; ८; ९; ११; १३; १४; २५; [१-५]; २६, [२(१०,३५, २)]; ३; ४; ३,२९,१५; ५,४६, [३; ७, ४४, १]; ६, ५२, ३; ७५, १७[a]; ७,४१, १; ९७, ३[२]; ८,२७,१; ९,९७,३४; १०,५३, ९; ६५,१; ६७,७; ७२,२; १७३, ३; खि १, ४,९[b]; ४, ८, ५?[c]; मा १४, २८; १७, १४; ५२; †२३, ४९; ८९; †२४, ३४; ५७; २७. ७†; २८. १९; का १५, ९, १; १८, १,१४; ५,३; ३२, ४, ६†; ३३, २, २०†; ३७,१,७†; ३८, ५,२; तै १,६, १,२; ¶२, १, ५, ७; ८,२; ३, ३, ५; १४, ४†; ६§; ३, ३,१, १; ४, ५, १[d]; ५, ६, १; ४, ३, १०,१;६,१,४;३,१; ¶५,४,४, ४;६,६,१;६,१,३,२¶; ¶मै १, ६,२†; ७;९, ७; २, २, ३[२]; ३, ५; ५, १[३]; २; ७[५]; ९; ८, ६§; §१०,१;४; ३,२,६;४,३;६,९; ४,२,७; ३,८[२]; ७, ३[२];§; ४[२]; ८; ८,६; §९,१०; २७; †१२, १; ६; १४, १०[४]†; काठ ७, १४†; १०,१३[२];†; १८,३; ३५, ७†; ३७, ११¶; †कौ १, ५६; २९९§;५२५;२,२०९;१२१६[a]; ३,४, १०§; †जै १,६,२; ३१, ७§; ५४, ३; २, ४, ५§; ३, १९, ४; शौ ३, १६, १; ४, १, ३; ६,४,१; ५,३; ७४,१; ८७, ३; ७, ३१, १; ८, ९, ७; १०, २, २८-३०; १०, १९; ११, ७, ५; ८, ४; ११; २५; १२, २, ६; १०, ८; १३, १, ५१; ३, ७; १५, ६, ९; १९, ३०, ३; ४२, १[२]; ७२, १; २०, ९१, ७†; १२८, ६[e]; ७; पै १९, ६, ७†;
—ह्मणा ऋ १, २४, ११; ३१, १८; ८२, ६; ८४, ३; ९३, ६; ११७, ११; १२४, १३; १६२, १७; २, २,७; १०; १६,७;१७ ३; २४, ३; १५;३, १८,३;३५, ४;५१,१२; ४, ३६,७; ५,४०, ६;४२,४; ६,३५,५;५०,६;६५, ५; ७, ३३,३;४;११; ९,११३, ५; १०,५०,४; १२०, ५;१६२, १;२; खि ३, १६, ७; ४, ५,१; ८, ४; ५, ३, ४; मा †८, १५; ३३; १०, ३०; ११, ८२; १८, ४९†; १९,३१; ७५; २१, २†; २५, ४०; ३८, २७; का ३, ९, ५; ८, ९, १†; ९, ३,१†; ११, ९, २; १२, ७, १७; २०, २, १२†; २१,२,२०;५,२; २३,१, २†;२८,६,२; तै १,१,८,१;३, ७, २[f]; †४, ३७, १; ४४, १; ५, ४, ३¶; ६, २, १; १०,१; ३[२]¶; ७,१,५[२]¶; ¶२,१,२,९; ८,२; ११, ६†; २, ९,१; २;७; १२,६†; ३,१४,२†; ४,१३,१; ६,५,१[२]; ८, ६; ७§; ¶३, ४, १;२; ११,४†; ५,१,२§; ७,२; ४, १,१०,३; ४;५-६, २; ८,१; ६,९;३†; ¶५,१, ७, ३;९,२; १०, ३; ५; २, ४, १[२]; ५, ५; १०,३;४,२, २; ४, ४;६,६[२];६, २,६;३,२;३;१०,१;७,२,१‡[g], ६,४†; ८,३[२]; ६,१,२,४;३,२; ८,२; ३,६,२;५,८,३; ६,५,२; ७,१,१८,२; ३,९,१¶; ४,१२, १; ५, ७, ४¶; मै १, ३,३८†;

---

a) पाभे. पृ १८९० *g* द्र. ।

b) सपा. मा १०,२९ का ११,८,६ व्रर्मणः इति पाभे. ।

c) सस्थ. आणीः स्थः इति पाठः? आ + निष्ठा- > वस. *आ-निष्ठ- (परमलक्ष्यभूत-) > -ष्ठः इति शोधः । 'असौ सूर्यः (मे) ब्रह्मणः (वेदस्य) आनिष्ठः (प्राप्यतया एकमात्रलक्ष्यभूतः)' इति वा. । खिसा ३१,५ ब्रह्मणाणीस्थः इति पाभे. । सपा. ऐआ २,७,१ तैआ ४,४२,५ आणी स्थः इत्यत्रापीहोक्तप्रकारेण शोधः वा. च द्र. ।

d) =सपा. पागृ १,५,१० । तै १,८,१०,२ मै २,६,६ काठ १५,५, तु वाचाम् इति, मा ९,३९ का ११,३,१ माश ५,३,३,११ वाचे इति, पै १५,९,१ देवानाम् इति च पाभे. ।

e) अब्रह्मणः इति RW. । f) पाभे. पृ १७७२ *b* द्र. ।

g) पाभे. पृ १४७६ *i* द्र. ।

४,१; ५†; ६,६¶;८,७¶; ¶२, १, ७; २, २; ५; ३, ५[२]; ५,८; $७, ७; १६[३]; $८, १४; $१३; १४[२]; २०[२]; ¶३, १,२; ७; ९; २,३[३]; ५;३,६;८[३];४,५; ८[२];†;९;६,३;४[२];८[२];७,६;९,६; $११,६;८[a]; ¶४, १, १; २;२, १०; ३, ८; ४, २; ५, २[२]; $[b]; ७,३; $९,१३;१५;१६; †१२, १; २; १४, ७$; १७†; १८†; काठ ४,१२†; १४; १६[२]†; ११, ८¶; २०, ९[२]¶; ¶२३, १; २; ३०,१०¶; ३५,१७; १८; ३७, ९†; ३८,१; ३९, ४; १३; ४०, ११†; †कौ २,८९; ३७९; †जै ३, ९, २; ३०, २२; शौ १, ८, ४; ९, ३; १०, १; १४, ४;२३, ४; २, २, १; १०,१[c]-८[c];१२, ७; ३२, ३; ३, ६, ८; १५, ३†; १९, ३; ४, ३७, ११; ५, २, ५†;२०, १०; २३,१०;२६, १२[२]; ६,११३, १; ३; १३३,३; ७,१,१; ८३, २; १०२, २[d]; ८, ८, १९; ९, ३,८; १९; १०,१, १२; १४; २, २५; ५, १५-२१; ४२; ६, ३०;३५; ८, १९; १०, ४; ६; ११,१, १८; ३, १५; ४, ४; ६, २४; १०, ३०; १२, ९; १२, १,२९; २,३२; ३,२२; ५, १; १३, १,९; ३३; ४८; ४९; १४, २,१२; ३५; १५,१४,२४; १७,१,१२; १४;२७; २८; १८, ४, ८; ५२; १९,९,५;२२,२१[e]; २३, ३०;२७,१; ४२,१;२;५४, ५; †२०,८६,१; ९६, ११; १२; १०७, ८; –†ह्मणाम् ऋ २,२३, १; २; तै २,३,१४,३; काठ १०, १३; –ह्मणि ऋ ६, २३,१; ¶मै १, ५,११[२]; ६,७; २, २, ३; ५, ९; ७,२०[५]$; ३, १, १; ४, ४; ४, ३,९; ४,७;९; ५, ८; ८, ६; काठ. ३७, ११¶; ३८,१२; शौ ५,२४, १-१७; –ह्मणी मै ३,९, ३¶[f]; –ह्मणे ऋ १, ११३, १९; ४, ४,६; ७, १३,३; ६०, ११; ९७, ८; ९,९६, १०; १०,३०, १; ११२; ८; १२२, २; मा ७, २१; १८,४४; ३०,५; ३८,१४; ३९, १३; का ७,८, ४; २०, २, ७; ३४, १, ५; ३८, २, ८; तै †१, २,१४,३; ५,११,२; ३,४, ७,३; ५,५, १९, १; ७; ५,२३, २; मै २,१२,२; ३,२, २¶; ४, ९[२]¶; ४; ८, ३¶; ९, ९; २७; ११; ५†; काठ ६, ११†; १८, १४; २६,१२; ३५, १८¶; ४५, २०; शौ १०, ७, ३२-३४; ३६; ८, १; –ह्मन् ऋ ३, १३, ६[g]; मा २२,२२[h]; का २४,८,१[h]; तै ¶२, ३, ३, ५[२]; ६,२,५; ३,४, ५, १; ५,७,२¶; ४, ३; ३, २; ५, १,९,३¶; ७,५, १८, १[h]; मै २, ३,३; ३,११,८; १२,६[h]; ४, ११, २†; काठ २, १५†; ३०, १०¶; ४५,१४[h]; –ह्मभिः ऋ ८,४,२[i]; शौ १०,१०,२३[j]; २०,१२०, २†[i]; –†ह्माणि ऋ १, ३, ५; [६; १०, १०४, ६]; ५२, ७; ६१, १; १६; ६३, ९; ८०,१६;१६५,२;४; १४;१७७, ४;५; २,५,३[k]; ३४,६; ३,५१, ६; ४, ३, १५; ५, २, ६; ३१, १०; ७३, [१०; ८, ६२, ४]; ७४, ३; ६, २३,६; ४०,[४; ७, २९, २]; ४७,१४; ६९, [४;७]; ७, १,[२०; २५]; १८,४; १९, ६; २२,७; ९; २३,१; ३;४३,१; ६१, २; ७०,५; ६; [७;७१,६]; ७२,३; [(६, ६७, १०)४]; ८३, ४; ८४,३; १०४,६; ८, १७,२; ३६, [७; (३७, ७)]; ४०, ५; ६६, ११; ९०,१; ९८, ८; १०, ८९;१६; खि १, ३,७[l]; ४, ९, ७; मा २०,८८; ८९; ३३, ७८; का २२, ८,९; १०; ३२, ६, ९; तै ३,२,३,३[k]; मै २,१३,५[k];९; ४, ९, ९$[m]; १०,५; ११, ३[३];

---

a) सपा. मा २०,१२ काठ ३८,४ माश १२,८,३,३० तैब्रा २,६,५,७ यज्ञेन इति पाभे.।

b) तु. BC.। संधिनियमाऽनुरोधात्तु ब्रह्मणः इति स्यात्?।

c) सपा. तैब्रा २,५,६,१ हिगृ २, ३,१० आपमं २, १२,६ ब्रह्मणे इति पाभे.। d) °णाम् इति RW.।

e) ब्रह्मणा इति RW.। f) पाभे. पृ १९५६ *b* द्र.।

g) सप्त१ (तु. वें. सा. GW.; वैतु. Gri. सं१ इति)।

h) सप्त१ (तु.भा.सा.; वैतु. उ.म.सं१ इति)।

i) ब्रह्मभिः स्तोमवाहसः इत्यस्य स्थाने सपा. कौ २, ५८२ जै ३,४७,८ स्तोमेभिः ब्रह्मवाहसः इति पाभे.।

j) सपा. पै १६,१०९,३ ब्रह्मणा इति पाभे.।

k) पाभे. पृ २२९२ *i* द्र.।

l) ब्रह्माण्यक्रतुर् इति पाठः? नेप्र. °णि *चक्रतुर् इत्यस्य छान्दसः परिणामः स्यात् (वैतु. संस्कर्तुः टि. ब्राह्मण्यक्रत् [विप. वस.] इति शोधः)। 'निषद् इति च उपनिषद् इति च नामवत्यौ सुपर्ण्यौ (सुवर्णयुक्ते [केचिद् ऋषिभूते])युवां रेभत्यौ (स्तुवत्यौ) विदथेपु ब्रह्माणि चक्रतुः' इति वा।

m) पाभे. पृ २२९२ *d* द्र.।

१२, ३; काठ ९, १८[3]; कौ १, २६९; ३३०; २, १७; ६१; ४९७; ४९८; ८४२; जै १, २८, ७; ३४,८; ३, २,८; ६, ७;३८, ११; १२; ४, १८, ९; शौ ८,४, ६; २०,३, २; १२, १; ३; ३५, १; १६; ३७, ६; ३८, २; ४७, ८; ७३, १; ८४, २; ३; १००, २; १०४,३.

†ब्रह्मी[a]– -ह्मीः ऋ ९, ३३, ५; कौ २,२२०; जै ३, २०,२.

ब्रह्म-कृति[b]– -तिम् ऋ ७,[२८-३०,५]; २९, [(२, १८, २; ७, २३,५)२].

?ब्रह्मचक्रे[c] खि १,५,११.

ब्रह्म-जुष्ट[d]– -ष्टम् शौ २,३६,२; पै २,२१,३.

ब्रह्म-जूत,ता[d,e]– -†तः ऋ ३, ३४, १; ७, १९, ११; शौ २०, ११,१; ३७,११; –ताम् शौ ६, १०८, २.

ब्रह्म-ज्येष्ठ[f]– -ष्ठा शौ १९, २२, २१; २३,३०; पै ८,९,१.

ब्रह्म-ज्योतिस्[g]– -तिः तै १, ३, ३,१.

¶ब्रह्मण्-वत्[h]– -वन्तः तै ६,४, १०, १; काठ २७,८.

ब्रह्मण्वती[i]– -॰ति शौ ८, १३, १३; पै १६, १३५, ५; –तीम् शौ ६, १०८, २; पै १९, १७,८; –त्या तै ५,७, ८,३¶.

१ब्रह्म-तेजस्[j]– -जाः शौ १०, ५,३१; पै १६,१३१,७.

ब्रह्म-नुत्त[k]– -त्तम् शौ १०, १, १३; पै १६,३६,३.

ब्रह्म-पूत[l]– -ताः शौ १३, १, ३६;४३; पै १८, १८,६;१९,३.

¶ब्रह्म-मुख,खा[m]– -खम् काठ २९,१०; क ४६,३; –खाः[n] तै ५, २, ७, १[2]; मै ३, २, ६; –खाभिः[n] काठ२०,५; क ३१,७.

ब्रह्म-वध[o]– -धात् खि ३, १०[2], ५.

ब्रह्म-वाहस्[p]– -†०हः ऋ १, १०१, [(८)९]; ३, ४१, ३; ६, २१,६; काठ २६, ११; शौ २०, २३, ३; –†हसः[q] कौ २,५८२; जै ३, ४७, ८; –हसम् ऋ ६, ४५,७; –हसे ऋ ५,३४,१;३९, ५; ६,४५,४.

ब्रह्मवाहस्-तम– -मम् ऋ ६, ४५,१९.

ब्रह्म-वृद्ध[l]– -द्धो शौ १३, १, ४९; पै १८,१९,९.

ब्रह्म-शुम्भित[l]– -तः शौ ४, २४, ४; पै ४,३९,४.

ब्रह्म-संशित,ता[l]– -तः तै २, ५, ९,२[2]; –तम् शौ १९, ९,४; –ता तै ४,६,४, ४†[r]; शौ १९, ९,३; –ताः शौ ११, १२, १०; –ते शौ ८,३,२५; पै १६,८, ६; –†॰ते[r] ऋ ६,७५,१६; मा १७, ४५; का १८, ४, १३; कौ २, १२१३; शौ ३, १९, ८; पै १, ५६,४.

ब्रह्मा(ह्म-आ)हुत[l]– -तौ शौ १३, १,४९; पै १८,१९,९.

ब्रह्मे(ह्म-इ)द्ध[l]– -द्धो शौ १३, १,४९-५१; पै १८,१९,९-११.

२ब्रह्मन्[s]– -ह्मणः ऋ २, १२, ६; १०,२८, ११; खि ५, १३, २; ¶तै १,८,९,१; २, ३, ११, ४; ¶मै २,६,५; ४,४,८; काठ ११, ८¶; शौ २०, ३४, ६†; १२८, ७[t]; –ह्मणा खि ४, ५, ३६; शौ १०,१०, २५; –ह्मणाम् ऋ ८, ३२, १६; शौ ५, १८, ७; ६, १२२, ५; १०, ९,२७; ११, १, २५; २७; –ह्मणि ऋ १, १०८, ७; मै २,२, २¶; –ह्मणे ऋ १, १०१, ५; ४, ५०, ९; मा २

a) नाप. (स्तुति-)। स्त्री. ङीप् प्र. उसं. (पा ४,१,३०)।
b) नाप. (स्तोत्र-) । षस. पूप. स्वरः (पा ६,२, ४२) ।
c) पाठः ? ब्रह्म (<ब्रह्मा<ब्रह्माणि) इति, (√कृ> लिटि प्रपु१) चक्रे (कृतवान्) इति च द्वि-पदः शोधः ।
d) तृस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४८) ।
e) विप. (इन्द्र-, मेधा-) । f) विप. (वीर्य-) । बस. ।
g) नाप. (ब्रह्म-सदन-) । बस. ।
h) विप. (असुर-, देव-) । व्यु. विशेषश्च अक्षण्-वत्- टि. द्र. । i) विप. (विराज्-प्रभृ.) ।
j) विप. ([अभिचारकर्कमोपचरित-] विष्णुक्रम-) । बस. ।
k) विप. (दुर्भूत-) । तृस. पूप. स्वरः (तु. अग्रा ३, १,७) । l) विप. । तृस. पूप. स्वरः ।
m) विप. (क्षत्र-, प्रजा-) । बस. ।
n) सपा. °खाः<>°खाभिः इति पाभे. ।
o) पस. स्वरः ? । p) विप. (इन्द्र-, कण्व-) । बस. उप. भाप. (वैतु. सा. उस. उप. कर्तरि कृदिति) ।
q) पाभे. पृ २२९४ i द्र. ।
r) सपा. °ता <> °ते <> तैब्रा ३, ७, ६, २३ आपश्रौ ३,१४,३ °तः इति पाभे. ।
s) नाप. (प्रजापति-, विप्र-) । कर्तरि मनिः प्र. उसं. (पाउ ४,१४२) तत्स्वरश्च ।
t) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. ब्रह्मणः इति ? ।

१२; का २,३, १०; ¶तै १, ८, १८,१; २, ३, २, २; ६, ६, १, ५; ७,१, ५, ६; ७; ७, २; ¶मै १, ६,८; ११,७[2]; २, २, २; ४, ८, ३; काठ ३५, १६; शौ ३, २८, २; ४,३५,१;२; ९, ५,७; ९-१२; १४, २, ४१; ४२; १९, २२; २०[a]; २३,२९[a]; ४३, ८; –ह्मभिः ऋ १, ३३, ९; शौ ६, १२, २; १०, १,३; –ह्मभ्यः ऋ ८, ४५,३९; ७७, ५; १०, ८५, २९; शौ १२,२,३४[b]; ४,१;१०; ३०; ३३; ३४; ४०; ४७; १४, १,२५†; पै १८,३,४†; –ह्मा ऋ १,८०,१[c]; १५८,६; १६४,३५; २; १, ⌊२; १०, ९१, १०⌋; ३; ४, ९,४; ५०, ८; ५८, २; ५, ४०, ८; ७, ७,५; ८, ७, ⌊२०; ६४, ७⌋; १६, ७; ३१, १; ३३, ११; ६४,७; ८,९२,३०; ९,९६, ६; ११२, १; ११३,६;१०,५२, २; ७१, ११[d]; ८५, ३४[e]; ३५; ११७,७; खि ३, १२,२; ४, ५, १९; २७; खिसा ३३, २३; मा १०, २८; १७,९०†; १८,२९[f]; ७६; २१, १६; २२,३३[f]; २३, १३; १४; ६२; का २, ३, ३; ११,८,३; १९, १,४†; २०,५, ९; २३, २, ५; २५, ४, २; ३; १०,१०; तै १,८, १६,१[2]; २[2]; ¶२, ६,९, २; ३; ३, २, ६, ३; ७, १; ४,११,१†; ५,२,१;४¶; ७, १;५, ७¶; मै १, ६, २†; ११,३[f]; ७[2]¶; २, २, २[3]¶; ३, ५[2]¶; ६,१२[4]; ९,१[g]; १३,२०; ३, ११, ११;४, २, ५; ४,२[2]¶; ५[2]¶; ६; ८, ३¶;१२,६†; काठ ११, ८¶; १४, १[f]; १५, ८[4]; १८, १२[f]; कौ १,१४२†; ४३८; २, १७६†; २९४†; १११८; †जै १, १५, ८; ४६, २$; ३, १६,१४; २४,१०; शौ २, ७,२; ५, १७,८; १८, ८; ६,५०, २[h]; ८,९,३; ९, १,६; ४, ११; १५, १४†; १०, ७, २४; १०, २२; १२, २, ६[1]; ३९; १४,१,२८†; २९†[e]; ३०; १८,४, १५; १९,९, १२†; २२, २१[l]; २३, ३०[l]; ४३,८[2]; २०, २, ३; ६०, ३†; †पै १८, ३,७; ८[e]; –ह्माणः ऋ १,१०,१; ५,३१, ४; ३२, १२; ७, ४२, ⌊१ (५२, ३)⌋; ८, १७, ३; ९६,५; १०, ८५, ३; १६; मा १२; ४४[1]; २७,२; का १२, ७, १९; १३, ३; १५[1]; २९, १, २; तै †१, ६, १२,३;६; ४,१, ७,१; २, ३,४[1]; मै १,७,१[1]; २, १२, ५; १३,९†; ४, १२, २†; काठ ८, १६†; ३८, १२[1]; †कौ १, ३४२; ४३९; २,१८; ६९४; †जै १,३६,१; ४६,३; ३, २,९; ५६, २१; शौ २, ६, २; ९, ४; १२, १, ३८;४, ३१; †१४, १, ३; १६; †२०, ३, ३; ३८, ३; ४७,९; †पै १८,१, ३; २, ५; –ह्माणम् ऋ ६,४५,७; १०,७७, १; १०७,६; १२५,५; १४१,३; खिसा ३३, ११; मा ९, २६†; २८, २८[k]; का २, ३,१;१०,५, ५†; ३०, ३,५[k]; तै १, ७,१०, ३†; मै १, ११, ४†; कौ १, ९१†; जै १, १०, १†; शौ ३, २०, ४†; ४,३०,३†; ५, ८,५; १९,८[1]; –ह्माणा ऋ २, ३९,१.

³ब्रह्मन्[m]– -ह्म खि ५, ५,२-६;७[2]; ८-११; काठ १, ८; १२; ५, २; ६, ७[2]¶; ८, ४¶; ९, १५¶; १०, १[5]¶; ¶११,१[2]; ४[6];१२, १२¶; ¶१३,४; ७; ८[3]; १२[2]; १४, ५¶; १५,७; ११†;१२†; १६,७; १५; १७, ४;५; ¶१९, ३; ५; ७; १०[3];$; २०, १¶; ५; ¶२१, १[2]; ८[2]; ¶२२, २; ३[2]; ११; १४$; २३, ५¶; ¶२४, १[2]; ३; २५, ५¶; १०; २६,५; ७[2]¶; ११†; २७,१¶; ¶२८,५;८; ¶२९,४[2]; ८[2];९[4]; १०[3]; ३०,७¶; ३१, १¶; ३२, २; ३३, ७¶; ¶३४,१; ६[2];७; १४; ३७, २[2]¶; १८; ४३, ४;

---

a) ब्रह्मणे इति RW. ।

b) सपा. ब्रह्मभ्यः <> ब्रह्मणे इति पाभे. ।

c) पाभे. पृ २२९२ j द्र. ।

d) = ऋत्विज्- ।

e) सपा. आपमं १, १७,९ प्रत्यक्षम् इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २२२९ e, f द्र. ।

g) =सपा. मउ ३,१८ । तैआ १०,१,६ तु ब्रह्म इति पाभे. ।

h) 'ब्रह्मा (ऋत्विक्) यथा असंस्थितं (यज्ञसमाप्तेः पूर्वं वर्तमानं = देवैर् अप्राशितं सत्) हविर् नाऽत्ति, एवम् अनदन्तः' इति वा. । सपा. पै १९, २०, ७ होत्रा (<होतृ–) इति पाभे. ।

i) सपा. ब्रह्मा<>ब्रह्माणः (माश ६, ६, १२,४ च) <> ब्रह्माणः इति पाभे. ।

j) सपा. ब्रह्मा<> सकृत् ब्रह्म इति पाभे. ।

k) सपा. तैब्रा २,६,१७,४ ब्रह्माणः इति पाभे. ।

l) सपा. पै ९, १९,४ ब्राह्मणः इति पाभे. ।

m) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः ।

क १,८; २, ६; १०; ४, ६^{२}¶; ६, ९¶; २५, ६; १०; २६, ३; ४; २८,३; २९, ३^{१}; ¶३०, १; ५; ८^{३}; $; ३१, ३¶; ७; १४; ¶३५, ७;८; ३६, २¶; ¶३७, २^{२}; ४; ५; ३९, २¶; ४०, ३; ४१,३; ५^{२}¶; ४२,१¶; ¶४४, ५; ८; ४५, ५^{२}¶; ¶४६, २^{२}; ३^{१}; ४७, १¶; ४८, ११; पै १, ९, ४; २०,४; २३, १; ४६, ५; ८५,२; २,५,६†; ३,१९,१;२५, ७; ३४,८†; ४, १८, ७; ५, २, २; ३; ६, ४; १९, ४; ३५, १-११; ६,१,८†; ३, ७; ५, ७; ११,१; २२,१; ७, १४,९; १८, ७; ८,९,१^{२a}; २^{४}; ३^{२}; ४^{३}; ५^{२}; ६^{४}; ८;९^{३}; १०^{४}; ११^{३}; १२; १७,८; ९, १२, १०; २०, १०; २१, ३; १०,३,२; ११,७; १२, २,८; ९;११; १६,३,१०; ५,५; ४८, २; ५३, १; ६१, ४^{२}; ६^{४}; ८^{४}; १०^{४}; ६२, २; ५; ६९, ८; ७७,१; ८२,४; ८४,७; ८५, २; ८८,१; ३; ९६, ७; ११०, ३; १११,१; १३२, ५; १३५, ५^{२}; १३९,१०; १४०, ४; १४१, २; १५०,१; २^{४};१५१,७;८; १५२, ७; १५३, ५;७; ८; १०; १५५, २; ३;५; १७,१,१; ७,२; ८,१; ८; १०; ९,५;२२,१०; २८, ५; २९,१३; १८,६, २; १२^{४}; १८, ३; २७,३; १९, २९, १२; २०, ३५,४; ५२,६; ५७,३; –०ह्य पै ३,१६,३; –ह्मणः ¶काठ ७, ९^{२};८,७†;९,१५^{३}; ११,४; १२, ३^{२}; १३,४;८^{२}; १४,६^{२}; $१७, ५; १७; १९, ४; २१, ७; २८, ८; २९,४; ३४, ५^{२}; क ७, ४†; २६, ४; २८, १; ३; ३०, २¶; ४१, ५¶; ४४, ८¶; ४८, ९†; पै १, ४६, १; २,२,१; ५२, २; ८५, ५; ३,२८, १; ४,३१,१†; ५, २,३; ८, ९,३; ५^{२};८^{४};१०; ९,२१, ३^{४}; १२, ३,७; १३,७, ६†; ११, २१; १४, २; १४,१, १६; १५, १३,३; १७,५; १६, १८,७;२७,६; ६२,१;२; १०८, ९; १४६, ४; १५३, ५; १७, ९, ५; २२, ५; ३०, ६; १८, १९, ११†; १९, १, १२†; २, १; ३, १५†; १५, ४; ३५, ३; ४२, १४; ५३, ६^{२}; २०, १४, ५; ४८, ७; –ह्मणा ¶काठ ६, ६; ८, ४; १०, १^{३}; १०; ११, ४^{२}; १२, ९; १३, ४^{२}; ८^{३}; १२; १६, ७$; १९, ३; ४; १०^{२}; २०,१^{४}; २१,७; ८^{२}; २२, २; ४;११^{b}; २३,५^{३};१२†; २४, ३; २६,७^{३c};२७,१; २८,४;८; २९, १०; ३१, १; १५^{२}; $; ३३, ७; ३४,९; ३७, २; $३९, १^{२}; ३^{३}; ७; ४०, २‡^{d}; ३$; ४१, ९$; ४४, १$; ४६, ५$; ¶क ३,१०†; ४,५; ६,९; ३०, १; २;८^{२}; ३१, ३^{३}; ११^{२}; ३५, ७; ८; ३६, २^{३}; ३७, ४; ४१, ५^{३}; ४२,१; ४४,४;८; ४६, ३; ८; ४७,१; ४८,१५; १६; पै १, ७, १; ९, १; १५-१६, ४; १९, २; ३; २९,१; ४९, ३; ६३, २; ८३,४; ८५,१;२; ८७,४; २,३, १^{e}; ५,८;१४,५; २३, ३; ८०, २; ३; ३,८; १९,४; ३७, १^{२}; ४, ४, ६; २४, ४; ४०, १; ५, १३, ५; २०,४; २६,९; ३३,३; ३७, १; ४०,३; ६,१, ५; ११, १२; १५,३; ९; ७, १, ११; ८, ९; १;३; ५; ७^{३}; ९; २०, ११; ९, २,१२^{३}; ७,४; २२,२; १०, ४,८; ७, १; ११, ६; १२, ५; १२, २,१५; ३,२; १३, १०,१; १४,१,७; ३४; १५,१७,६;१८, ९; २०, ९; १०; २३, ८; १६, २३, ४; ३०,९; ३६,२;४; ३९, ८; ४५,२; ४; ५४; ८; ५७, २; ६१, ४; ७२,४;६; ८८,१; ९०, ८; १०२, १; ६; १०७, ४; ६; १०९,३^{१};५; १२२,८; १४०,१; १५१,४; ७^{३}; १७, ३,१०; २९, १६; ३३,३; १८, ८,३; १०,५; १५,९; १८,३; १९,८; ९; ३१, ७;३२,१०; १९,१६,१५; †२५, १२;१३; ३३,११; ४९,८; २०, १,१; ८,५; १८,७; १०;२०,१; २४,७; ३१,८;३३, १०†; ४६, ६; ५४; ४; ५५, १; ५८, ८; –ह्मणाम् पै ३,१६,४?; ५?; ९, १७, ६; १३, ५,१५; १६,९१, ५; ७; १३८, ८; –ह्मणि ¶काठ ११,४; १७, १९; १९, ५; ३४, १; ३९,७$; पै १५, ७, १-१०; ८, १-९; ९, १-४; –ह्मणे ¶काठ ११, ४; १४, ८^{२}; १९, ७; २२, ८; २४, १; २८, ५; २९, १०; ३४,१७; ३७,१; ४७,९$; ¶क

a) पाभे. पृ २२९६ *j* द्र. ।

b) सपा. क ३५,५ बार्हस्पत्या इति पाभे. ।

c) सकृत् पाठः ? °णः इति शोधः [तु. संप्र. काठ २८, ८ क ४१,५ (तु. C L WZKM २६,१२५)] ।

d) पाभे. पृ १४७६ *i* द्र. । e) पाभे. पृ २२९४ *c* द्र. ।

f) पाभे. पृ २२९४ *j* द्र. ।

२९, ३$; ३०,५; ३५; २; ३७, २; ४४, ५; ४६, ३; ४८, १४; १६; पै ५,३५, ९²; ११, ५, ८; १२,३,१५; १६,१७,७; ८²; ९; १०; १८,१;२; १७, १०, ३-६; २२,५; ३३,५[a]; १८, ११, १; २; –¶ह्मन् काठ २९, ९; १०; क ४६, ३; ८; –ह्मभिः पै १३, ५,२८[b]; १६, ३५, ३; १९, ४, ५; –ह्मभ्यः पै ४, ४०, २; ४; १७, १६, १; १०; १८, १०; १९, ३; १०; २०, ७; –ह्मसु पै १९,१८, १५[c]; –ह्मा काठ ११, ४¶; १४, ७²¶; २३, १२†; २८,५¶; ¶३४,१६;१७; १८⁵; ३७,१७¶; ३८,१०; ४०, ७†; ४४, ७[d]; क ४४, ५¶; पै १, ४६, ६; २,२६,१; २; ५२, २; ५, २३,५; ८,१३,३†; ९, १६, ६; १४,३; १०,४; ३; ६; १६, १८, ३; २५, १; २३; ७; ६९, ४†; १००,१२; १०९, २; १७, ८,२; ३३,९; १८; ३, ९; १९, २९; १२; ४२,९; २०, ३८, ९; –ह्मणः काठ ८, १४[e]; १८,१६; क ८, २[e]; २९,४; पै १,५०, ४; २, १०,३; ३,३३,२; ४,४०,५; १२, ३,३?; १७,४;९; १९, १; ३०,६[e]; २०, २७, ४; –ह्मणम् खि ५, ७,५,५; काठ १४, २†; ¶३४,९²; १८; पै ३, ३४, ६†; ६, ३,११; ७, १८, ६;१६,९६, ६; –ह्माणि खि ५, ५, २²; ३-११; पै १६,९,६†; १७,२९, १५.

४ब्रह्मन्[f]– -†०ह्मणः ऋ २, २३, [१९; २४, १६]; २४, १५; मा ३४, ५८; का ३३,२,२१; मै ४, ९, ६[g]$; १२, १²; १४, १०²; शौ ५, ६, ९; १४, १, ३१; –†०ह्मणः ऋ १,१८,१; ३; ५; ४०,१; २,१,३; २३, १; ५; ९; [(१,८७,४) ११]; ६, १६, ३०; ७,९७,९; ९,८३,१; १०,१५५, ३; १६४, ४; १७४, १; मा ३, २८; ३०; ३४, ५६; का ३,३, २०; २२; ३३,२,९; तै १,५,६, ४; ८,४; २, ३, १४, ३; मै १, ५, ४; ४,९,१; १२,१; काठ ७, २²; ९; १०, १३²; क ५, २²; कौ १,४८‡[h]; १३९; ५६५; २, २२५;८१३; जै १,५,४‡[h]; १५, ५; ५७,१२; ३, २०,९; ४, ३, ७; ६,१०; $शौ १, २९,१; ४, ४,६; ६,६, १; ४५,३†; १०१, ३; १४०,१; ७, ५८,४[i]; ८, ६, १५; १९,८,६; २४,१; ६३, १; $पै १, ११,१; ४,५,८; ५, ९, ४†; ६, ११, ११; १५, ५, ८; १६, ८०, २; १७, १४, ६; १८, ३, १०; १७, १; १९, ३, १०; १३, ११; ३६, ६†; ९; ३९,९; ४९,९; २०, २१,४; –०ह्मन् ऋ ७,२९,२[j]; मा १०, २८[k]; २२,४;२३,२५; का ११, ८,३[k]; २४,१,४; २५, ६,५; तै २, ६, ९, १; मै ३, १२, १; –०ह्मन् ऋ ७, ३३,११; खि ५, ७, ४,१७; ५,५; मा २३, ५१; २५, ९, ७; काठ ३४, १८; –०ह्माणः ऋ ५, २९,३; शौ ६, ६८,३; पै २,५२,३; १९, १७, १४; –०ह्माइन्[k] तै १, ८, १६, १²; २²; मै २, ६, १२⁴; ४,४, ६; काठ १५,८⁴.

ब्राह्म[l]– -ह्मम्[m] मा ३१,२१; का ३५,२, ५; –ह्माः[n] शौ १०, २, २९; पै १६, ६२, २:

१ब्राह्मण[o]– -णम् खि २,११, ५; ¶तै ३,१, ९, ५; ५, २, १; ७, ४, ११, ४; ¶मै १,११,५; ४, ८, ७; शौ ७, ६८-६९, १; १०,७,१७; ८, २०; ३३; ३७; ३८; ११, ७,५; २३; १२, ४, २०[p]; –णस्य शौ ११, ७, १०; –णाः खिसा ३३,२४; –†णात्[q] ऋ १, १५, ५; २, ३६, ५;

---

a) पाभे. पृ २२९६ *b* द्र. । b) पाभे. पृ २२९४ *j* द्र. ।
c) सपा. मा १८,४८ प्रमृ. ब्राह्मणेषु इति पाभे. ।
d) ब्रह्म इति SI. चिन्त्यः । e) पाभे. पृ २२९६ *i* द्र. ।
f) सौवरो विवेको दुःशक इति कृत्वा पृथङ् निर्देशः ।
g) स्वरः ? ब्रह्मणः इति शोधः (तु. पपा., मा ३७, १८ तैआ ४,७, ३ च) । h) सपा. ऋ ८,२७,१ ब्रह्मणः इति पाभे. । i) ब्रह्मणस्पते इत्यस्य स्थाने सपा. पै २०, १३,१० देव सवितः इति पाभे. (पृ १५८९ *l* **शोधः इष्टः**) । j) वैतु. सस्१ इति GW. ।

k) सपा. ब्रह्मन् <> ब्रह्माइन् इति पाभे. ।
l) विप. (रुच- [म. = आदित्य-]) । तस्येदमीयः अण् प्र. टिलोपश्च (पा ६,४,१७१) । m) सपा. ब्राह्मम् (तैआ ३,१२,२ च) <> ब्राह्मयम् (काग्गृउ १०३:४ च) इति पाभे. । n) सपा. तैआ १,२७,३ ब्रह्मा इति पाभे. ।
o) वप्रा. सत् नाप. । तद्धितः अञ् प्र. उसं. (पा ४, १,८६) । टिलोपाऽभावः नित्स्वरश्च ।
p) = २ ब्राह्मण- (तु. W. °णम् इति शोधुकः?) ।
q) नाप. (ब्रह्माख्यर्त्विक्-पात्र-) । ब्राह्मण- (२ब्रह्मन्–

कौ १, २२९; जै १, २४, ५; शौ २०, २, ३§; ६७, ६; –णेन शौ १२, ३, २०[a].

२ब्राह्मण[b]– –णः ऋ ८, ५८, १; १०, ८८, १९; ९०, १२; ९७, २२; खि १, ४, १०; ३, १५, ३१; १८, २; मा १२, ९६†; २२, २२; ३१, ११†; २१; का १३, ६, २३†; २४, ८, १; ३५, १, ११†; २, ५; ¶तै १, ६, ७, २; १०, ४[२]; २, १, २, ८; ९; ५, ५; ६; ३, ३, ३; ४, ४; ५, ९-१०, १; ११, ९[२]; ६, २, ५; ४, २, ६, ५†; ५, १, ४, ५; १०; ३[c]; २, २, ४; ६, ४; ७, १; ८, २[२]; ६, ४, ५; ७, ३, ४; ६, १, ४, ३§; २, ५, ३; ३, १, ३; १०, ५; ४, २, २; ६, १, ४; ७, १, १-४; ५, १८, १§; ¶मै १, ४, ५; ६, ५[२]; ९[२]; ८, ७[२]; ९, ५; ७; ११, ५[२]; २, १, ४[२]; ५; २, ३; ३, १; ९; ४, २[२]; ५, ७[२]; ९[२]; १२, ५§; १३, २०§; ३, १, ५; २, २; ४, ३[२]; ६, ९; ९, १; १२, ६§; ४, १, ६; ४, ६; ९; ६, ९; ७, ८; ८, १[२]; २; ¶काठ ८, १२; ९, १६[२]; १०, २[२]; ११; ४५, १४§; शौ ४, ६, १; ५, १७, ९; १८; १८, ६; १९, ६; ९, १, २२; १२, ५, ४; १९, ६, ६†; –णम् मा ७, ४६; ३०, ५; का ९, ३, ६; ३४, १, ५; तै १, ४, ४३, २; ¶२, ५, ११, ८; ९; ५, १, १०, ३¶[d]; ६; ४, ९, ३¶; ६, १, ३; ¶मै १, ३, ३७§; ८-९, ७; २, १, ४; ४, २[२]; ५, ७; ३, ८, ५; ४, ५, ५; ८; ८, २; ¶काठ ४, ९; ९, १६; शौ ५, १८, ४; १३; १९, २; ३; ६; ११, ४, १७; १२, ५, ५; ६, ५; १३, ३, १-२५; –णयोः मै ४, ८, १¶; –णस्य ऋ १०, १०९, ४; तै १, ७, ६, ७; २, ६, ८, ७[२]; ¶५, १, ४, ५; २, २, ४; ६, ४; ६, २, ५, ३¶; ¶मै १, ४, ८; ६, ९[२]; ८, ७; २, १, ४; ३, १; ९; ७, ७§; ३, १, ५; ९§; २, २; ४, ५, ८; ७, ६; ८, १§; ¶काठ १०, २[२]; ११, ५[२]; शौ ५, १७, ६†; १८, १; २; ३; १०; १५; १९, ९; १०; १२, ३, ४४; ९, ८; १०, १२; –णाः ऋ १, १६४, ४५; ७, १०३, १; १०, ७१, ८; खि ४, २, ७; मा २७, ३; का २९, १, ३; ¶तै १, ५, २, १; ७, ५; ७, ३, १; ८, १८, १; २, २, ५, ५; ६, ९, ४; ३, १, १, ४; ५, १०, २; ४, १, ७, १§; ५, ७, ३, ४; ¶मै १, ४, ६; ११; ६, ८; ९, ५; २, ३, ४§[e]; १२, ५; ४, १, २; ८, २; ९, २७§[f]; शौ २, ६, ३; ४, १५, १३†; ५, १८, ९; ९, १५, २७†; १२, ४, १५; १६; २२; २६; १४, १, ३९; १९, ३४, ६; ३५, २; –णान् ऋ १०, १६, ६[g]; तै ७, ३, ११, १; शौ १०, ५, ४१; १८, ३, ५५†[f]; १९, ५९, २†; पै १९, ४७, ५†[f]; –णानाम् मा ९, ४०; १०, १८; का ११, ३, ३; ६, ३; तै १, ८, १०, २; १२, २; ५, ३, ४, ४¶; मै १, ४, १२¶; २, ६, ९; ४, ४, ३; काठ ३५, १५¶; शौ १२, ४, १२; १४; ७, ६; –णाभ्याम् मै ४, ८, १¶; –णाय ¶तै २, ५, ११, ९[२]; ६, १०, २; ५, ५, ७, २; ६, ४, ५; ¶मै १, ८, ७; ३, ४, ९[२]; ४, ६, २; –णासः ऋ ७, १०३, ७; ८; १०, ७१, ९; –णे ¶तै ६, ४, ९, २; ¶मै १, ११, ५; ४, ६, २; काठ ३६, १५; शौ ६, ३८, १; ९, ४, ९; १८; ५, १९; पै २, १८, १; –णेन तै ६, ४, ९, २¶; ७, ३, १४, १; ¶मै ३, ४, ९; ४, ६, २; काठ ३५, १५[२]¶; शौ ४, १९, २; –णेभ्यः ¶मै १, ४, १३; ६, ११[२]; १२; २, ९, ५§; ३, १०, २; ४, २, ७[२]; शौ ६, १३, ३; ९, ४, १९[h]; १०, १०, ३३; १२,

= ऋत्विज्-) + (√पा [पाने] > भावे) पायु- > वस. *ब्राह्मण-पाय- > नैप्र. *ब्राह्मणाय- > -णायात् > नैप्र. यनि. । एवैव प्रक्रिया सप्र. *नेष्ट्राय- > -याव् > -ष्ट्राव् इत्यत्र *पोत्राय- > -याव् > -त्राव् इत्यत्र च समासभेदात् स्वरभेदे सति चारितार्थ्यमर्हेदिति कृत्वा -यस्था. तद्विषये यदुक्तं तत्रायं विशेष आधेयः।

a) = २ब्राह्मण- ।

b) नाप. । अपत्ये अण् प्र. (पा ४, १,९२) ।

c) ब्राह्मणः राजन्यवान् इत्यस्य स्थाने सपा. काठ १९, १० क ३०, ८ ब्रह्म क्षत्रवत् इति पामे. ।

d) सपा. काठ १९, १० क ३०, ८ ब्राह्मणान् इति पामे. ।

e) सपा. तै २, ३, १०, ३ काठ ११, ७ पागृ १, १६, ६ आपमं २, १४, ८ ब्राह्मणैः इति, पै ७, १४, ९ ब्रह्मचारिभिः इति च पामे. ।

f) ब्रा॰ इति पपा. सात. च । सपा. तैआ ४, ४२, ५ ॰णः इति पामे. ।

g) सपा. तैआ ६, ४, २ ॰णम् इति पामे. ।

h) सपा. ॰णेभ्यः<>॰णाय इति पामे. ।

४, २१; -णेषु खि ३, १०, १; मा १८,४८[a]; का २०, २,११[a]; तै ५, ७,६,४[a]; मै ३,४,८[a]; ४, २, ६¶; कौ २, ६५०†; शौ ४, ३४,८; ११, १,२८; -णैः तै २, ३, १०, ३[b]; काठ ११, ७[b]; शौ १२,४,२५; -णौ मै ४,८,१¶.

१ब्राह्मणी[c]- -णीम् शौ ५,१८,१२; १९,११.

¶ब्राह्मण-वत्- -वन्तः मै ४,६,३; -वान् तै ५, १,१०, ३[d].

३ब्राह्मण[e]- -णः ¶काठ ६, ६[२]; ८,३;१०; ९, १३; १०, ६; ११, १;४; १२,१[४]; १०; १२[२]; १३, ५[२]; ६; १२; १४, ५; ८; १९,४;१२; २०,४; २२, ८; ९; २६, १[२]; ८; २७, ४[२]; २८, ६; २९, १०[४]; ३०, १[२]; ३१, १५; ३७,२[३]; ¶क ४,५[२]; ६, ८; ७, ६; ७; ३०,२; ३१, २; ६; ३५, २;३; ४०,४[२]; ४१,६; ४२,४[२]; ४४, ६; ४५, ५; ४६, ३[५]; ४[२]; पै ८, ९,३; १५, ३; १०; ११; ९, ५,६†; १६,१; ७; १७, ८; १९,४[f]; १६,५३,१८; १४०,४; -णम् ¶काठ १२,१[३];११;१२[२]; २७, २; २८, ४$; ३३, ३; ३७, १७; क ३, ७; ४२, २¶; ४४,४; पै ३,१३,६; ९, १७,३; ४; १८,४; ८; ९; १९, ७; २१, ३; २३, १०; १६, ५६, १८; १०२,७; १४०-१४१,५; १५२, २; १५३, ५; १७, ८, ८; १७, १०; २९, १३; १९, ४२, १२; ५०, १०-१२; २०, ३२, ९; -णस्य ¶काठ ८, १;४; ११,४; १२,१; ११; १९, ४;१२; २०, ४; २६,८; ३०,१$; ३२, ४$; ३७, २[२]; ¶क ६, ६; ९; ३०, २; ३१, २; ६; ४१, ६; ४६, ४$; पै ८, १५,४;८; १०-१३; ९, १५, ६†; १७, १; २; ५; १०; १८, १; १९, ३; २२, ११; १६, १४५, ८; १५३, १०; १७, ४०,४; १९, ४२,७; -णाः ¶काठ ५, २$; ६,६; ८, १३;१४$; १८,१६$; २५,३[२]; २८, ४; ३१, १[२]; १५[२g]; ३७, १; ¶क ४,५; ८, १;२$; २९, ४$; ३८,६[२]; ४४,४; ४७,१[२]; पै ३, ३३, ३; ३८, ७;५, ७, १२†; ८,१५, २; ९, १८, २; ११, ३, ६;४, २; १५, ६, ७; १६, ७२, ७; १७, १७, ५; ६; १८,२;६; १८, ४,८; १९, ४२, १२; -णान् काठ १९, १०¶; ४३, १; क ३०, ८¶; पै १६, ७२, ५; १३२, ६; -णानाम् काठ १५, ७; पै १३, १२, ९; १७, १७, २; ४; -णाय ¶काठ ६, ६; १९, १२; २२, ९; २७, ४; २८,४;५[३]; ¶क ४, ५; ३१, २; ३५,३; ४२, ४; ४४, ४; ५; पै १६,२५,९[h]; -णे ¶काठ १४, ५; २७,४; क ४२,४¶; पै १६, २४, ९; २५,८; ९९, ५; -णेन काठ ¶८,१;३-५; ४३, ४; ¶क ६,६;८;९; ७,१; पै ५, २५, २; १७, ३७, १०; -णेभ्यः काठ २१,१¶; पै २,५२,५; ५, ४०, १; १३,५, १४; १६, ७०, १; ७१, ७; ११०, ३; १९, ५, ३; -णेषु काठ ४०,१३; पै ८, १५, ८; १६,९१,८; २०, ५३, ११; -णैः पै १७,१८, ५; -णौ काठ १३,३¶.

४ब्राह्मण[i]- -०ण मै ४,५,७; -०ण तै २,५,९,१; पै १७,२९, ८?; -०णाः शौ१२,४,४८; पै ८, १५,९; १७,२०,८; -†०णासः[j] ऋ ६, ७५, १०; मा २९, ४७; तै ४, ६,६, ३; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१; पै १५,१०,१०.

२ब्राह्मणी- -णीः काठ ३७, ७¶; -णीम् पै ९,१८,७; १९,५.

ब्राह्मण-किल्बिष[k]- -षम् पै ८,१५,७.

ब्राह्मण-कृत- -ते[l] पै ७, १५,३.

ब्राह्मण-वर्चस[m]- -सम् शौ १०,५, ३७-४१; १३, ५-६,

---

a) पाभे. पृ २२९८ c द्र.।

b) पाभे. पृ २२९९ e द्र.।

c) विप. (प्रजा-)। स्त्री. ङीन् प्र. (पा ४,१,७३) नित्स्वरश्च।

d) राजन्यः ब्राह्मणवान् इत्यस्य स्थाने सपा. काठ १९, १० क ३०,८ ब्रह्मपुरोहितं क्षत्रम् इति पाभे.।

e) निःस्वरतया पृथङ् निर्देशः।

f) पाभे. पृ २२९६ l द्र.।

g) सकृत् पाठः? अ-ब्रा° इति शोधः संभाव्यते (तु. सप्र. मै १,४,११)।

h) पाभे. पृ २२९९ h द्र.।

i) तु. पृ २२९८ f।

j) तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. सा [तै.], उ. म. प्र३ इति।

k) षस. अन्तोदात्तः

l) षस.। च. अर्थे सप्तमीविभक्तिप्रतिरूपकम् अव्य.।

m) षस. समासान्तः अच् प्र. उसं. (पावा ५,४,७८)।

१; पै ५,३५,१-११; ९,२०,१०; १६, १३२,२-६; –सेन शौ १३, ८, ४-६; ९, १; २; ५; १७, १, २१[a]; पै १८,३२,५[a].

ब्राह्मणवर्चसिन्– -सी पै ९,२१,३.

ब्राह्मण-संधा– -०धे पै १६, ५२,२.

¶ब्राह्मणा(त् >)च्छं(<शं)सिन्[b]– -सिनः मै ४,४, ८; काठ ३४,१६; –¶सिनम् मै ३,९,८; काठ २६,९; क ४१,७; –सिने तै १,८,१८,१; मै ४,६,५².

१ब्राह्मणाच्छंस्य[c]– -स्ये[d] काठ २१,१२¶.

२ब्राह्मणाच्छंस्य[c]– -स्ये[d] मै ३, ४,४¶.

ब्राह्म(ण्य >)ण्या[e]– -ण्याम् पै १६,५२,१.

ब्राह्मि[f]– -ह्मये मा ३१, २०; का ३५, २,४; -ह्म्यम् खि १, ४,१०[g].

ब्रह्म-कारु[h]– -राः ऋ ६, २९,४; पै १७,२२,११; –रेभ्यः पै १७, २२,१०.

ब्रह्म-किल्बिष[i]– -षे ऋ १०, १०९, १; शौ ५, १७, १†; पै ८, १५, ५; ९,१५,१†.

ब्रह्म-कृत्[j]– -कृतः ऋ ७, ३२, [२; १०, ५०,७]; १०, ५४, ६; ६६,५; तै २, २,१२,४; कौ २, १०२६†; जै ४, २६, ५†; पै १७, २२, ११; –कृता ऋ ३, ३२,२; ७, ९, ५; मै ४, १४, ११†; –कृते ऋ ८, ६६, ६; कौ[k] १,२८८; २, ३७५; जै[k] १,४३,८; ३,३०,१८; –कृद्भ्यः पै १७,२२,१०.

ब्रह्म-गा(व् >)वी[l]– -वी शौ ५, १९,४; १२, ७,१; ४; १६; ८, ११[m]; ९, ३; ६; पै ९,१९, १; १६,१४२,१; ४; ८; १४३, ७; १४५, ३; ६; –वीम् शौ १२, ५-६,५; पै १६,१४०-१४१,५.

ब्रह्म-चर्य[n]– -र्यम् तै ३,१, ९, ४¶; मै १,६,१२¶; शौ ७,११४, ७; पै ४,९, ६; –र्ये पै ९, २२, १२; –र्येण तै ६,३,१०,५¶; शौ ११,७, १७²–१९²; पै ९, १८, ४; १६,१५४, ७²–९².

ब्रह्म-चारिन्[o]– -रिणः शौ ११, ७,२०; २१; पै १६, १५४,१०; १५५,१; २०, ४१,७; ८; ४४, १?[p]; ४८, ९; –रिणम् शौ ११, ७,२; ३; १७; पै १६, १५३,२; ३; १५४,७; –रिणाम् पै १९, ५३, ७-९; ५४, ६-९; –रिणि शौ ११, ७,२२; पै १६, १५५, २; –रिभिः शौ ६, १०८, २; १९,१९,८; पै ५, ३५, ९²; ७, १४,९[q]; ८,१७,८; १९,१७,८; –री ऋ १०, १०९, ५; मै ३, ९,३¶; काठ ३४, ५¶[r]; शौ ५, १७,५†; ६, १३३, ३; ११, ७, १; ४-१३; १५; १६²; २४; २६; पै ५,३३,३; ९, १५, ५†; १६, १५३,१; ४-१०; १५४,१; २; ४; ५; ६²; १५५,३; ६; २०,४९,२².

ब्रह्मचारि-वासिन्[s]– -सी तै ६, ३,१०,५¶.

ब्रह्म-चा(री >)री[t]– -री[m] पै १६, १४४,१०.

---

a) पाभे. पृ १९७४ *d* द्र. ।

b) नाप. (ऋत्विग्-विशेष-) । उस. पूप. पं. अलुक् द्र. (पावा ६,३,२) । पपा. नावग्रहः ।

c) विप.>नाप. (धिष्ण्य- [तु. आपश्रौ १७,२१,३-४]) । तस्येदमीयेऽर्थे यक्र. यत्-यलौ प्र. उसं. (पा ४, ३,१२१) ।

d) सपा. परस्परं पाभे. । e) विप. (संधा-) ।

f) विप. (स्व-) । तस्येदमीयः इञ् प्र. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. उ. म. अपत्यार्थे इति) ।

g) पाभे. पृ २२९८ *m* द्र. ।

h) विप. (नृ-, यद्-) । उस. उप. अण्णन्तम् ।

i) षस. अन्तोदात्तः ।

j) विप. (अमृत-, बृहदुक्थ-, मरुद्गण- प्रमृ.) । उस. ।

k) पाभे. पृ १७३७ *m* द्र. ।

l) नाप. । षस. समासान्तष् टच् प्र. (पा ५,४,९२) । स्त्री. ङीपि उदात्तनिवृत्तिस्वरः (पा ६,१,१६१) । पूप. =२ब्रह्मन्- ।

m) सपा. ब्रह्मगवी <> ब्रह्मचारी इति पाभे. ।

n) उस. उप. √चर् + भावे यत् प्र. (पा ३,१,१०० [तु. भा.]) । पूप. = १ब्रह्मन्- ।

o) नाप. । उस. उप. णिन्यन्तम्, पूप. = १ब्रह्मन्- ।

p) पाठः ? तु. पृ १२०८ *f* ।

q) पाभे. पृ २२९९ *e* द्र. ।

r) सपा. तैब्रा १,२,६,७ ब्राह्मणः इति पाभे. ।

s) विप. (२ब्राह्मण-) । 'ब्रह्मचारी सन् गुरुगृहे वसति' इति कृत्वा उस. उप. णिन्यन्तम् (पा ३, २,८०) ।

t) *नाप. (ब्रह्म-गवी- [तु. पाभे.]) । षस. उप. व्यु.? । (उक्षन्- > स्वार्थे) *उक्षार- > स्त्री. *उक्षारी- > नैप्र. चा-(*र् >)री- इति कृत्वा नाप. (गो- [तु. चमरी- इति, लैंह्दा छैली इति च]) । पूप. = २ब्रह्मन्- ।

मै ३, ४, २; काठ २१, ११; –स्याः मै ४,४,१.

ब्रह्म-वादिन्– -दिनः ¶तै १,७, १,४;६,२; २,५,२,७; ३,४; ७; ४,१; ६,२,२; ३,१; ५, १; ५; ६,३; ९,३; ३, १,२,२; २, ९, २;३, ६-७,२; ५,१,३; ५,२,७, १;५,३,२;५,१; ६,२;७, २, ५; ३-४, २; ९,२; ३; ६, १,४,५; ५-६,३;७,१;९,१;२,१,३;६;३, १,६; ८,१; ४, ३,१; ५, ३; ७; ९,३;१०,६;११,४;५,११,४;६, ७,३;९,२; ७,१,३,१; ७,४; २, ९,१;३,२,१; ४,१०,१; २; ५, १,५;७,१; ¶मै १,४,११;५,७; ८,१[२];२;४;७;८;९, ७; ३, १०, ५; ४,१,१२;१४[२];५,७[२]; ¶काठ २२,४; ८[३]; २३, १०; २७, ९; २८,१; २९, ८; ३३, २[३]; ३४, १०; ¶क ३५, ३[३]; ३७, १; ४४,१; शौ ११,३,२६; १५,१, ८; पै १६,५५,१-१८; १८,२७, ८.

ब्रह्मवादिनी– -नी[a] खि २, १३,२.

ब्रह्म-वाद्य[b]– -द्यम् तै २,५, ८, ३¶.

ब्रह्म-विद्– -विदः खि ३, १०, ४; शौ १०,२,३२;७, २४; २७; ८,४३; १९,४३, १-८; पै १६, ६२,४;१७,९,५[२];८.

ब्रह्म-विद्वेषण– -णम् पै ५, ३४, १.

ब्रह्म-वृक्ष– -०क्ष[c] खिसा ३१, ११.

ब्रह्म-वृद्ध– -द्धम् पै १०,४,११.

ब्रह्म-सव[d]– -वः तै ५,६,३,२¶; –वैः ऋ ९, ६७, २४; पै १०, ९,८.

¶ब्रह्म-साम[e]– -मम् तै १, ८, १८,१; ५,४,१२,२; ३; ७, ४, १०,२; ५,१; ६; ७,४[२]; मै ४, ३-४, ९; काठ ३३, २; ६; ७[२]; –मेन काठ ३५, १६; क ४८, १४.

ब्रह्म-हत्या[f]– -¶त्याम् तै २, ५,१,२; ५,३,१२,१;२; –त्यायै मा ३९, १३[g]; का ३९, ९, ३[g]; तै १,४,३५,१[g];¶२,५,१,२;६.

ब्रह्म-हन्[h]– -¶हणि काठ ३१, ७; क ४७,७; –०हन् तै २,५, १,२¶; –¶हा तै ६,५,१०, ३; काठ ३१,७; क ४७,७.

ब्रह्मिष्ठ– -ष्ठः ¶तै २,६, ८, ७; ९, ३.

ब्रह्मीयस्– -यान् तै २, ५,८, ३¶.

ब्रह्मौ(ह्म-ओ)दन[i]– -नः शौ ११, १,२०; पै १६,९१,१; –नम् ¶तै ३, ४,८, ७; ५, ७, ३, ४; ६, ५, ६, १; शौ ४, ३५,७; ११, १,१;३७; पै १६,८९,१;९२,७; –नस्य शौ ११, १,२३; पै १६, ९१,३; –नाय शौ ११, १, ३; पै १६, ८९,३; –ने शौ ११, १, २६; पै १६,९१,६.

बृहत्– प्रमृ., १बृहती √बृह् द्र.

२बृह(*ति>)ती– -तीभ्यः ऋ ८, ३, १९[j]; –तीम् ऋ १०, २७, १७[k].

बृहस्॑-पति[l]– -तये ऋ ९, ८५,६; मा २, १२; ४,७[m]; ७,४७; ९,११;

---

[a]) °वृधनीम्, °वर्धिनीः इति संस्कर्तुः टि.। सपा. खिसा १४,२ ब्रह्म-वृधनीः इति पाभे.।

[b]) भाप.। उस. उप. ण्यत् प्र. (पा ३, १,१२३)। आद्युदात्तः उसं. (पा ६,१,२१४)। [c]) °क्ष इति पाठः?।

[d]) षस. अन्तोदात्तः। उप. <√सु [अभिषवे]।

[e]) नाप. (साम-विशेष-)। षस. समासान्तष् टच् प्र. (पा ५,४,१०३)।

[f]) भाप. स्त्री.। उस. उप. √हन् + क्यप् प्र. स च चित् द्र. (पाम [पावा ३, १,१०८])।

[g]) =सपा. माश १,३,५,३ तैआ ३, २०,१ वाश्रौ ३, ४,५,१७ हिश्रौ १४, ५,४ । काठ ४५, ६ तैब्रा ३,९, १५,२ आपश्रौ २०,२२,६ तु भ्रूणह° इति पाभे.।

[h]) विप.। उस. उप. <√हन् इति (वैतु. सा [पक्षे], भा [तै ६,५,१०,३] <√हा [त्यागे] इति)।

[i]) नाप.। षस. अन्तोदात्तः।

[j]) *नाप. (नदी-)। < √बृह् [*स्रवणे]। शेषं k टि. द्र.।

[k]) *नाप. (आसव-,मद्य-)। < √बृह् *मदे' (तु. पृ १६९८ p,q; वैतु. अन्ये बृहत्–>°हती– इति कृत्वा विप. इति)।

[l]) व्यप. [ऋषि- (तु. बार्हस्पत्य– [तै ५, २,६,४]) देवता-]। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। (√बृह् [वधा.]>भावे) *बृहस्– + पति– > षस. यनि. इति कृत्वोभयपदस्वरः [पा ६, २, १४० (वैतु. या [१०,११] बृदे [२, ३९] पावा [६,१,१५७] भा. सा. प्रमृ. पूप. = बृहत्– इति, PW. WAG [३,७c] प्रमृ. पूप. बृहस्- [ष१ < बृह्–] इति ?)]।

[m]) सपा. बृहस्पतये <> बृहस्पतिः इति पाभे.।

१०,५;२२, ६; २४, २८; ३४;
२६,३[२]; २९, ६०; ३८,८[a]; का
२,३,१०; ४,३,१; ९,२,८;१०,
३,२; ११, ४, १; २४, २, १;
२६,६,३; ७, ४; २८, २, १[२];
३१,५,१; ३८,२,२[a]; तै १, ८,
७,२; १०,१¶; १३, ३; २, ६,
८,५¶; ३, २,८,२[b]; ६,३,३¶;
५,५,१७,१; ७,१,१४, १; १६,
१; ५,१४,१¶; मै १,९,४[२];¶;
११,१०; २,१, १२¶; ६, ६¶;
११; ३,१२, २; १४,१०; १६;
१५,१०; काठ २,२;९,९;११¶;
१५;५¶;७; १७,७; १९. १३[२];
३४,१७¶;३७,७¶;१७;३९,२;
४१,५; ७; ४५,१०; ४७,७; क
१,१४; ८,१२; २६, ६; शौ २,
३५,४[b]; १२,३,६०; पै २,५४,
६; १७,४१,१०; –तिः ऋ १,
६२,[३; १०,६८,११]; ८९,६;
९०,९[c]; १०५,१७; १३९, १०;
१६१,६; १९०,२;७;८; २,२३,
१३; ४,५०,१; ४; ५; ५, ४६,
५; ६, ७३, १; २,३[२]; ७,९७,
२;४;७;९,५,११; ८१,४; १०,
१४,३;१७, १३; ३६, ५; ४२,
[११;४३,११;४४,१०]; ६४,४;
१५;६७,३-५;८;६८,३-९; १२;
९२,१०;९८,७;१०३, ८; १०८,
६; ११; १०९, ५; १२८, ७[d];
१४१, २[e]; १६१,४; १७३, ५;
१८२,१; खि २,६[२],२०; ९, ३;
३, १५,१[f];१७,१;२२,३; ५,७,
३,८; मा २,१३;४,२१; ७,१५;
९,२९†[e];३२;३९;१२,५४;९८;
१४, २०; २९; १५, १४; ५९;
१७,४०†;४८‡[g]; १८,१६;७६;
२१,१६; २५, १९†; २८, १९;
३६,२; ९†[c]; ३९,६; का २,३,
३; ११; ४,७,१; ७,६,४; ७,५;
१०, ६,२; ११, ३, १; १३, ४,
१०; ६,२४; १५, ५, ६; ९, ३;
१६, ३,१३; ७,२; १८,४, ८†;
१६‡[g]; १९, ६, १; २०,५, ९;
२३,२,५; २७,११,६†; ३०,२,
८; ३६,१,२;९†[c]; ३९, ४, १;
तै १,२;२,१[h]; ३ ३; ५, १; ५,
३, २;४,३¶; ६, ३, ३; ७, १,
५[२];¶; १०,२†[e]; ११,१;८,१०,
२; १३,२; ¶२, १, ७, १[२]; २,
९,१; ३,१४, ४†; ६$; ४, ४,
१[२]; १३,१; १४,१$; ६, ८, ५;
९,२$;१२,५†; ३, १,१;४[२];¶;
६, २; २,५,४[i]; ७,१; ३,२,१[२];
३, ३; १०,१; ११, १†; ४, ५,
१;११,३†; ४, २,४,४; ८, १;
३,३,२; ७,२; १०,२;४, २, ३;
६, १[j]; ९-१०, १; १२, ५; ६,
४,३†; ७, ६,१; १२, १; १४,
३†; ¶५,३,४,४; ५, ५[२];५,६,
२; १०, २; ६, २, ६; ३, ३; ५,
२;८,६$;¶६, १,२,३$;४;८,
२$; २,२,१; ३,६,२; ४, १०,
१; ५,८,३; ६, ५, २; ¶७,२,
३,१; ४,१,१; मै १,२, २[h]; ४;
३,१२; ५,३; ६,२; ७,१; ९,१;
२; ४¶; ८¶; ११,४†[e]; ५[३]¶;
७[२]¶; १०[३]; २, ¶१, ७; १२;
¶२,३[४]; ४;६; ३,५¶; ४,६[३]¶;
५;७[३];¶; ६,६¶; १०; ७;६; ७;
१६[i];२०; ८,१; ३; ६; ९; १०,
४†; ११,५; १२, ३; १३, १४;
२०; २१; ¶३, २,८$; ३, १;
४,६; ६,४[२]; $; ८; ७, ६[२]; $;
१०; ८,२; ९, ६; ११, ११$;
१६,४$; ¶४,१,२; २,४;१०[३];
$[२]; ११;१२; ३,८[२]; ९[३]; ४,५;
७; ५,८[२]; ७,४; ८[२]; ८, ५; ६;
$९,५; ७; १५[j]; २७†; †१२,
१[२]; ५[२];६; १३, ८†; १४,४[२]†;
१६†;१७; काठ २,५; ३,९; ४,
४; १६[३]†; ७,२; ८,४¶; ९, ८;
१०; ११¶; १९[२]†; १०,१[३]¶;
११[२]¶; १२; १३[३];†[२]; ¶११,
१[२]; ३;४[४]; ८;१३†; ¶१३, ४;
७[२]; ८[४]; ११$; १२[२];$; ¶१४,
२†[e]; ४[३]; ५[३]; ७[२]; १५,५¶;७;
१६, १२; १९; १७, ३;५; ८;
१८[३]†; १८,५†;१०;२१[k]; १९,
१३; २१, १¶; २[२]¶; ३; २२,

---

[a]) सपा. बृहस्पतये (माश १४,२,२,९ तैआ ४,९, २; ५, ७,११ च) <> बृहस्पतिवते इति पाभे.।

[b]) सपा. पै १, ८८,४ माश्रौ २, ३, ७,४ बृहस्पते इति पाभे.।

[c]) इन्द्रो बृहस्पतिः (तैआ ७, १, १; १२,१ तैउशां[२] १,१२,१ च) इत्यस्य स्थाने सपा. माश्रौ ६,१,५, २२ इन्द्रश्चाग्निश्च इति पाभे.।

[d]) सपा. काठ ४०, १० बृहस्पते इति पाभे.।

[e]) =सपा. माश ५,२,२,११। का १०, ५, ६ तु सरस्वती इति पाभे.।

[f]) =सपा. आगृ १,२१,७ मागृ १,२२,१०। पागृ १, ८,८ तु प्रजापतिः इति पाभे.।

[g]) सपा. ऋ ६,७५,१७ कौ २,१२१६ विभे.।

[h]) पाभे. पृ २३०४ *m* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २०२९ *h* द्र.। [j]) पाभे. पृ १९१३ *q* द्र.।

[k]) पाभे. पृ ८११ *k* द्र.।

११¶;१४;२३,२¶;५¶; १२†; २४,४[२]; २६,७[२]¶; ¶२७-२८, ८; ¶२९,४[२];८[२];९[२]; १०; ३१, १¶; ¶३४, १; १४; १९†; ३५,१†; ३; ८†; ३७, २¶; ९; ११[२]¶; १५; ३८,१०; ३९, १; ४; १३; ४०,६;९;११[२]†; क १, १८; ३,३; ५, २; ६, ९¶; ८, ११; २५,३;९; २६,२;४;७;९[a]; २८, ५†; १०; २९, २; ३१, १७[२]¶; १८; ३५, ८¶; ३६, २¶; ३७, ५[२]; ४१,५[२]¶; ४४, ८¶; ४५, ५[२]¶; ४६, २¶; ३; ४७,१¶; ४८, १[३];†; ४; †कौ २, १२०६; १२२५[२]; शौ २, १३,२; २६, २; २९, १; ३, ११, ४†; ८; १२,४[b]; १४, २; २०, ३†[c]; २६-२७, ६; ४,१, ५; ५, १७, ५†; २५, ४; २८, १२; ६,७३,१; ८८,२†; १०३, १; ७, ९,१; ३४, १;५३, १†; ८६, ६; ११५,३; ८,५,५; १३, १५; ९,३, २; ४, १०; १०, २; १२, ५; १०, ६, ६-१७; २२-२८; ११, ३, १; १०, ५; १२, १०; १२; १३; १२, ४, ३८; १४, १, ५२; ५४; ५५; १५, १०, ६; १४, १७; १६, ३, ५; १८, १, ४७†; ३, ४१‡[d]; ४, १५; १९, ४, ४; ९,६†[e]; ११; १३, ९†; १७, १०; २०, १; २४, ४; ८; २६,४; ३१,५;४०, १; ५८, २; †२०, १६, ३-९; ११; १२; १७,११; ८८, १; ४; ५; ८९, ११; ९०, १; २; ३[२]; ९१, ३-५; ८; ९४, ११; ९६, ९; पै १,५०-५१,२; ६१, १; ६२, ४; ७१, १; ३; ८५, १; २; १०१, ३; १०२, ४; १०८,१; ११०,२; २, १२, २; १३,१; २४,५;५०-५१,५; ५२, ४; ५९,११;८०,२; ८६, ६; ३, २३,३; २४,६; ३४, ४†; ४,३, ५; ८,११;१०,१;२७,२; ५, २, ४; ७[f]; ३,८; ४, ८†; १२, ८; २६,७;२८,६;७;६,१८,१;७,४, ९†;५,१;२; ६,६[b];१६,१०; ८, १०,१२; १८,६; १९,१;२०,२; ९,४, १;१२,१०;१५,५†; २५, १४; १०,१,११;३,३;५,५;१६, ८; १२,६,६; १३,२,५; १६; ९, १७; १५, २,४; ६,१; ५;९, १; ११,१†; १५,५; १६, ८,११†; २४,१०; २७, ५; ३९, २; ४२, ६-८; ४३,१-९; ४४,५-७; ५१, ५; ५३,१; ६३,५; ९; ७३, ५; ८५, ५; ११५, १; १३५, ५; १३९,८; १७, १९, ८; २३, ४; २९,१७; १८,५, ९; ६, २; ३; १९, ६,८†; १०, ९; १२; १७, १०; १८,१३; २४, ९; २८, ५; ११; ३३,२; ३८, ६; १४; ४८, १२; ४९,३[g]; २०,३,२; ६,४[h]; १२, ४;५; ९†; १०†; १८, ६; २१, २; २२, ५; २४, ५[i]; ८; ४१,८; ५१, ९; ५५, ९; —तिना ऋ ८,९६,१५;१०,६८, १०; मा १०,३०; का ११,९,२; तै १,७,८,१[२]; ३,४, १, १¶; ५,५, ३; ५,५, ८, ३¶; मै २, ८,११; काठ १०,१[३]¶; २२,५; शौ ७,१०९,१;११,४,१;१४,२, ५३-५८; †२०, १६,१०;१३७, ९; पै ४,३०,६; १६, ५७, १; १८,१२,२-६; २०,३, ६; ५९, ८; —तिम् ऋ १, १४,[३; १०, १४१,४[j]]; १९०,१; ३, २०,५; २६,२; ६२, ५;६; ४, ५०, ७; ५, ४२,७; ४३, १२; ५१, १२; ७, १०,४;९७,५;६;८; ८, १०, २; १०, १३,४[d]; ३५, ११;४७, ६;६५,१०; ६७,९;१०; ६८,१; १४१, ३-५; खि १, २, १०![k]; मा ९;११;१२[२];२६†;२७†;२५, ३;३३,४५†[j]; का २,३,१; १०, ३,२;४[२]; †५,५;७; २७, ३, १; ३२, ४,२†[j]; तै †१, ७,१०,२; ३; ¶२, १,६,१;७,२;६; ३,४, ४;१४,६$; ३,४,११, ३†; ५, ७,१४,१; मै १, ११, ४[२]†; २, ४,६¶;३,४,३;१५,३;†४,१२, १[२];$;६;१४,४; काठ ४,१६†; ७,२; १४, २†; १६,२१; १७, १८†[२]; १८, २१[l]; २३, ११; १२†;२८,५¶;५३,४; क ५,२; ४४, ५¶; कौ १, ९१†; जै १, १०,१†; शौ ३,†२०,४;७;२१, ८; ४,१,७[f];९,४, ८; ११, ८, १;१५,१०,४;५; ९; १९, १८,

a) पाभे. पृ १९१३ *q* द्र.। b) सपा. पै ३,२०,४ त्वष्टा होता इति पाभे.। c) पाभे. पृ २३०५ *e* द्र.। d) सपा. °तिः <> °तिम् इति पाभे.। e) पाभे. पृ २३०५ *c* द्र.। f) सपा. °तिः<> °तिम् इति पाभे.। g) पाभे. पृ २१३० *e* द्र.। h) सपा. बृहस्पतिः <> बृहस्पते (तैआ १०, ४८,१ च) इति पाभे.। i) पाभे. पृ १८९१ *j* द्र.। j) पाभे. पृ ९६३ *f* द्र.। k) °हुस्प° इति स्वरः ? यनि. शोधः। l) पाभे. पृ ८१६ *a* द्र.।

१०; †२०,१६,१; ९१,९;१०; पै २,५०-५१,५; ५७, २; ६०, २; ३,९,५;१२, ८; ३४,५;६†; ५,२,८; ७,१७, १०; १५,१३, १; १६,२४,७; १९, २९, १३; —्ते ऋ १, १०६, ५; १९०, ५; २,२३,२-४; ६; ७; [८ (६, ६१,३)]; १०;१२; १४-१६;१८; २४,१; ३०,४; ९; ३, ६२, ४; ४,५०,२; [२ (१०,८९, १५)]; ३;६;११;५, ४२, ८; ६, ४७, [(१, ९१, २३) २०]; ७, ९७, [१०; ९८,१०]; १०,६८,२;७१, १;९८,१;३; १००,५;१०३, ४; खि १,४,९; ३,२०, १; मा ६, ८; ९,११; १७,३६†; २६,३†; २७,८;९[a]; का ६, २, २; १०, ३,२;१८,४, ४†; २८,२, १†; २९,१,८;९[a]; तै १,३,७,१; ८, २२,२[3]†; ४, १, ७,३; ४[a]; ४, १२,४; ६,४,१†; ६,३, ६, १; मै १, २, १५[b]; २, १०, ४†[b]; १२, ५[2b,a]; ३, ४, ६[a]; ९, ६; १६,४; †४,११, २[2]; १४, ४[b]; †काठ ४, १६[3]; ११, १३; १८, ५; ४०,११[2]; कौ २, १२०२†; शौ १,८,२;५,२६, १२; ७,१७, १; ५५,१[a,c]; १४,२,४२; १९, १३, ८†; †२०, १६, २; १७, १२;८७,७;८८,२[2]; ३;६; —०ते ऋ ४,५०, १०; मा १३, २३;

१८,४७; का १४,२,८;२०, २, १०; तै ४,२,९,४; ५,७,६, ३; मै २,७, १६[d]; ४, ५, ८[e]; काठ ३, ४; १६, १६; १७, १८†; १८,१६[2a]; २२, १४; २६, ७; ११[2]†; ४०,१०‡[f]; क २, ११; २८,५†; २९, ४[2]; ४१, ५; शौ ११,१२,९; १३; १२, ४, ४४; ४६;१३,१, ३१; १४, १, ६२; १९,४,३; २०, १३, १†; पै १, ८८,४[g]; ३,३१, ६; ४,४, १०; ५,८; २८, ५†; ७,४, ८†; ८, १९,२; ९,२,१२; १७,२०, ४; ६;२६,१८; १८, ११, १; १७, १०; १९, १८, १६; २४, ८; ४२,५; २०,६, ३; ९, १; १९, २;३; —तेः ऋ १,१९०, ४; २, २४,१०; ४,४०,१; ९,८०, १[h]; १०, १३०,४; १६७, ३; मा ९, ९;१०[2];१३;१९;३०; १४, २५; २५,४; ३७, १२; का २,३, ३[i]; ५; ३,९,५; १०,२, ७; ३, १[2]; ५;१३;५,८†; १५,८, ४; २७, ४,१; ३७,२,२; तै १,१,२, २; ७,८,४[2]; १०, ३; २,३,७,३¶; ६,८,७; ३,३,५, १; ४, ३, ९, २; ५,६,३,३; ७,२१,१; मै १, १,२;९,२; ११, १; ३[2]; ७[2];¶; २,३,४[2];८,५; ३, १५, ४; ५; ४,१,२; ९, ३; काठ १, २; ९, १०;१२¶;११,७;८; १३, १४;

१४, १[2]; २; ८; १७, ४; १८, २१[2]; २१,१; ३१, १; ३९, १; ५३, ११; क १, २; २६, ३; ४७,१; शौ ९,४, १३; १४, १, ५३;१६,८,१०; पै २,६८,४;५, ११,२; १०, २,८; ९, ३; ११, १,१३; १३, १४, १; १५, १, १०; १६,२५,३; १२८, ७; १८,५,१०; १९,२८, १०; ४१, २;५३,४[2]; २०, ५३, ८; —तौ काठ ११,१¶; ३७,१५; पै १६, ७२,४; १९,२६,५.

वार्हस्पत्य,त्या[j]— -त्यः मा २९, ५८; का ३१, ६, १; ¶तै १, ८, ९, ३; २, १, ६, १; २, ९, १[2]; ५; ६[2]; ५, ५, २२,१§; ६,२,६;५,२; ६, ६, ५,२; ¶मै २,२, ३; ५, ७; ६, ५;१३[2]§; ३,४,३; ४,३,८;४, ७;७,८;९[2]; ¶काठ ११,१[2];४; १५, ४; ९[2];२२, ३; २८, ५; २९,८[2];९[2]; १०; ३४, १; ३७, २[2]; ४८,१§; ¶क ४४,५;४६, २;३; शौ ९, ४, १; पै २, ६९, ५; १६,२४,१; —¶त्यम् तै १, ८,९, १; १७, १; १९-२०, १; २,१, ६, १; ७, ६; ३, ४, ४; ६, १०, १[2]; ३; ५, २, ६, ४; ६, ५, १; मै १, ८, ६; २, १, ७[3]; २,३[2]; ४; ३, ५; ४,६;६, ६; ३,६,५; ४,४, ५; ९;८, ५;

---

[a]) पाभे. पृ २३०६ *h* द्र.। [b]) वृहस्पते इति सात.?। [c]) पपा. शंपा. सात. वृहस्पतेः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW.; वैतु. सा. सं१ सत्यपि विभ. लोपाभावश्छान्दस इति)। [d]) वृ॰ इति सात.?। [e]) सपा. तै ३,२,१०,२ शुभस्पती इति पाभे.। [f]) पाभे. पृ २३०५ *d* द्र.। [g]) पाभे. पृ २३०५ *b* द्र.।

[h]) वैतु. L [३८९] सं१ इति।

[i]) =सपा. काश्रौ २, २,१। शांत्रा ६, १३ माश १, ५,१,२४ आश्रौ १,३,३१ प्रमृ. तु सर्वावसोः इति, गोत्रा २,१,१ आपश्रौ ३,१८,४ प्रमृ. सर्वाग्वसो इति, जैश्रौ २ : ५ प्रमृ. आवसोः इति च पाभे. (तु. वैप ४,३७४ *f*)।

[j]) त्रिप. (उक्षन्-, चरु-, तूपर-प्रमृ.), व्यप. (तै ५,२,६;४) च। प्राग्दीव्यतीयः ण्यः प्र. (पा ४,१,८५) तत्स्वरश्च।

काठ ६;७; १०,१[२]; ११, १;४[२]; ८; १३, ४;७; ८; १५, ५; २२, ३; २९, १०; ३४, १; क ४, ६; ४६,३; -¶त्यस्य मै २, ६, ६; काठ १५, ५; -¶त्या तै ५, ५, ६,२; मै २, ५,२; ७; ४, ८, ६; काठ १३,१;८;२३,२;२९,४[२]?[a]; क ३५,५[b]; ८; ४५, ५[२]; -त्याः मा २४, २[c]; का २६,१, ४[c]; मै ३, १३, ३[c]; काठ २२, ११¶; क ३५, ५¶; -¶त्याभिः काठ २२,११; क ३५, ५; -¶त्याम् तै २,१,२,४; ५[२]; ७, २; मै २, ५, २[२]; ७; ३, ६,८; ४, ८, ६; काठ १३,१;८; २३,५; २९, ४; क ३६,२; ४५, ५; -त्ये मै २, २, ३[२]¶; -त्यौ तै ५,५,२३,१; काठ ४८,२.

बृहस्पति-नेत्र[d]- -त्राः तै १, ८, ७, १; पै २,५३,६.

बृहस्पति-पुरोहित[e]- -तम्[f] मै ४, ३,८; -ताः[g] मा २०, ११; का २१; ७, ११; मै ३, ११, ८; -०ताः काठ ३८,१२.

बृहस्पति-प्रणुत्त- -त्तानाम् शौ ८, ८,१९; पै १६,३०,९?[h].

बृहस्पति-प्रसूत,ता[e]- -तः तै १, ६, १,१; -[1]ताः ऋ १०, ९७,१५; १९; मा १२,८९; ९३; का १३, ६,१५; १९; तै ४, २, ६, ४; मै २, ७, १३; ४, ९, २$?[i]; काठ १६,१३[२];३४,१८[२]$;३८,४$[g]; शौ ६,९६, १; पै १३,१३, ९; १९,१२,४.

बृहस्पति-वत्- -वतः खि ५, ७,४, ११;१७; मै ४,९,९?[j]; -वते[k] मै ४, ९,८?[j].

बृहस्पतिवती- -त्या तै १, ५, ४,३¶.

¶बृहस्पति-सव- -वः मै ३, ४,३[२]; काठ १४,८; ३७,७.

बृहस्पति-सुत[l]- -तस्य मा ८, ९; का ८, ६,१; तै १, ४, २७, १; ६, ५,८,३; मै १,३,२९; ४,७, ४; काठ ४,११; २८,८; क ३,९; ४४, ८.

बेक-नाट[m]- -टान् ऋ ८,६६,१०.

बेकुरि[n]- -रयः[o] तै ३, ४,७,१; मै २, १२, २?[p]; काठ १८, १४; क २९,३.

बेभ्रीयमाण- √भृ द्र.

बैजवापि- वीज- द्र.

बैन्द[q]- -न्दम्[r] मा ३०,१६; का ३४, ३, ३.

बैल्व- ३विल्व- द्र.

बोध-, १-२बोधत्-, बोधयत्-, बोधयितुम्, बोधयितृ- √बुध् द्र.

बोधि[s] ऋ १,७६,४; ३,५१, ६; १०, ११२,१०.

¹बोधि[s] ऋ १, २४,११; ३१,९;४४, ६; १३१, ६; २; २,११; ६, ४; ९, २; २३, ⌊१९; २४, १६ (३५,१५)⌋; ३३,१५; ३, ४,१;

---

a) सकृत् बार्हस्पती इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सप्र. क ४५,५[२] तत्संस्कर्तुः टि. च)।

b) पामे. पृ २२९७ *b* द्र.। c) पामे. पृ८२५ *k* द्र.।

d) विप. (⌊बृहस्पतिनेतृक-⌋ देव-)। बस. *°नेतृक- > नैप्र. यनि. (वैतु. पावा ५,४,११६ °नेतृ- + अप् प्र. इति)। e) विप. (देव-, राष्ट्र-)। बस.।

f) °त इति Sch., बृ° इति सात. च पाठः? यनि. शोधः।

g) सपा. °पुरोहिताः<>°प्रसूताः इति पामे.।

h) °तिः प्र° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ.)।

i) बृहस्पतिप्रसूता इति Sch., बृहस्पतिप्रसूता इति सात. च पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. काठ ३४,१८)।

j) °तिव° इति स्वरः? यनि. शोधः।

k) पामे. पृ २३०५ *a* द्र.।

l) तृस. उप. षत्वाऽभावः (तु. शुप्रा ३,८१ तैप्रा ६,७)।

m) विप. [(*द्विगुणीकृतविक्रयिन्- ⌊या ६, २६ =कुसीदिन्-⌋) पणि-]। व्यु.?। *द्वयक-मन्तु- (द्विगुण-)+ वृत्त- (व्यवहार-, वाणिज्य-) > बस. *द्वयकमन्तु-वृत्त- > नैप्र. *बेकमानुवाट- > यनि. [वैतु. या. पूप. *द्विगुण- इति, उप. च भाप. ⌊√कृ>⌋ कृत- इति वा, (√भृ ⌊*दाने⌋ >) भृत- इति वा, (√वृ ⌊कामे⌋ >) वृत- इति वा, दे. ⌊तु. सा.⌋ <द्वि- + एक- + ⌊√नट् > नाटि >⌋ नाट- इतीव, WAG पंजा. कराड़ ⌊वणिज्-⌋ इत्येतत्-सजात- इतीव ?]।

n) नाप. (अप्सरोभेद-)। व्यु.?। *भ्राजकु- (दीप्ति-) + भरि- (भृति-) > बस. *भ्राजकु-भरि- > नैप्र. यनि.? (वैतु. भा. < भी- + √कृ इति?)।

o) =सपा. आग्निगृ १,५,२:४२ वैगृ १,१८:४। मा १८, ४० का २०,२,३ माश ९,४,१,९ तु भेकुरयः इति पामे.।

p) बे° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सपा. तै. प्रमृ., पपा. सात. च)।

q) नाप. (निषाद-)। व्यु.?। < बिन्द- (जाल-)- इति भा ⌊तैब्रा.⌋, म., <बिन्दु-? इति सा ⌊तैब्रा.⌋।

r) सपा. तैब्रा ३,४,१२,१२ बैन्दम् इति पामे.।

s) किप. <√बुध् वा √भू वेत्येतयोर्विवेकः वैश. द्र.।

१४, ७; १५, २; १९, ५; ३०, २१; ३१, १४; ४, ३, ४; १६, १७; १७, १७; १८; २२, १०; ५,४,[१९[a]; ७, ३२, ११[a] (१०, १०३, ४; १५७, ३)]; २४, ३; ६, २१, ५; १२; ४६,[४; ४८, १५; ७, ३२, २५]; ७, ७५, २; ९६,२; ८, ३,[१; ५४, ५]; ४३, २७; ४४, २२; ४५, १९; ५४, ५; ७४, १२; ८८, ६; ९३, २१; १०, ४४, ९; ८३, ६; १००,१; १३३,१; १६७,२; खि ३,६,५; मा ३, २६; १२, ४३; १८,४९; २१,२;२५, ४८; ३४, ५८; ३७, २०$[b]; का ३, ३,१८; १३,३,१४; २०,२,१२; २३;१,२; २८,१२,१; ३३, २, २१; ३७,३,६$[b]; तै १,७,१३, ५; २, १, ११, ६; ३,५,११,३; ४, २;३,४; ५, २, २,६; मै १, ५, ३; २,७,१०; ३, ४, ८; ४, १०, १[a]; ४; १२, १; ४; १४, १७; काठ ४,१६; ७, १; १५, १२; १६, १०; १९, १२; ४०, ११; क ५,१; २५, १; ३१, २; कौ १,२३९; २, ७७१; ११५१; जै १,२५,७; ४, १,४; ६,२; शौ ४,३२,६; २०, ७२,३; ९४, ९; ९५, २; पै ४,३२,६.

बोधिन्-मनस्– √बुध् द्र.

बोभुवती– √भू द्र.

ब्रध्न[c]– -०ध्न तै १,६,३,३; ७,१, ६; मै १,४, १२; काठ ५, २; ३२, २[२]; –ध्नः ऋ ९,९७,५२; १०, २०,९; तै १, ७, १, ६¶; काठ ७,१३; ३२, २¶; क ६, ३; कौ १,४५८; ५४१†; २,४५४†; जै १, ४८,२; ५५, ११†; ३, ३४, १२†; शौ ७, २३, २; पै १९, ४२,१४; २०,४, १०; –†ध्नम् ऋ १, ६, १; ७,४४, ३; ८, ४, १४; मा २३,५; का २५, ३, १; तै ७,४,२०,१; मै ३, १२. १८; १६,३; ४,११,१; काठ ४४,९; कौ २,८१८; जै ३, ५७, ८; शौ १९,४९,४$[d]; २०,२६,४;४७, १०; ६९,९; पै १४,३,८?[e]; ४, ४[e]; –ध्नस्य ऋ ३,७,५; ८,४, १३; ६९,७; ९, ११३, १०; मा १४, २३; १८, ५१; ३०, १२; का १५,७,२; २०, ३, १; ३४, २,४; तै ४, ३,८,१; ७, १३,१; ५, ३,३,५[२]; ७,५,८,५¶; मै २, ८, ४; १२,३; काठ १७,४; १८, १५; २०, १३[२];¶; क २६, ३; २९, ४; शौ १०, १०,३१; ११, ५,१; २; १३, १,१६; २०,९२, ४†; पै १६, ७२, १; ११०, १; १८,१६, ६; –ध्नान् शौ १९, २७,४; पै १०,७,४.

ब्रध्न-लोक[f]– -कः शौ ११, ५, २.

ब्रह्मकार– प्रभृ. √बृह् (वधा.) द्र.

? ब्रह्मणम पै ३,१६,३.

? ब्रह्मणाः[g] पै ३,३९,६.

? ब्रह्मणाभ्यः[h] पै ३,३१,१-८.

? ब्रह्मणाम् पै ३, १६, ४.

? ब्रह्मणासूये पै १४,१,१८.

√ब्रह्मण्य, ब्रह्मण्यत्–, °ण्या–, ब्रह्मण्-वत्–, १ब्रह्म-तेजस्–, २ब्रह्म-तेजस्– प्रभृ. √बृह् (वधा.) द्र.

? ब्रह्म दासद् ब्रह्म दासाद्[i] पै ८,९, १०.

? ब्रह्मदेवयीः[j] पै १९,२६,७.

ब्रह्म-द्विष्–, १ब्रह्मन्–, २ब्रह्मन्–, ३-४ब्रह्मन्–, ब्रह्म-पुत्र– प्रभृ. √बृह् (वधा.) द्र.

? ब्रह्माब्रह्मा तुव[k] पै २०,२७,७.

ब्रह्मिष्ठ–, ब्रह्मी–, ब्रह्मीयस्– √बृह् (वधा.) द्र.

? ब्रह्मोथ पै ८,९,१०.

ब्रह्मौदन–, ब्राह्म–, १ब्राह्मण–, २ब्राह्मण–; ३-४ब्राह्मण–, ब्राह्मणस्पत्य–, १ब्राह्मणी–,

---

a) =सपा. तैब्रा २,४,१,५ तैआ १०,१,१६ मना २,१ । ऋ १०,१०३,४ मा १७,३६ का १८,४,४ तै ४,६,४,२ मै २,१०,४ काठ १८,५ कौ १,१२०२ शौ १९,३,८ तु एधि इति, ऋ १०, १५७,३ शौ २०,६३,२;१२४,५ तैआ १, २७,१ भूतु इति च पाभे. । b) पाभे. पृ २२८० a द्र. ।

c) विप. ([दीप्र-] सोम-, ?महत्- [तु. निघ ३, ३]), नाप. (सूर्य- [तु. माश १३, २,६,१])। व्यु.?। <√बृह् ['दीप्तौ, वृद्धौ च' (तु. [द्वितीयेऽर्थे] विव.; वैतु. पाउ [३,५]<√बन्ध् इति ?)] । d) पाठः? बुध्नम् इति W. शोधः। e) वध्नम् इति पाठः? यनि. शोधः ।

f) विप. । बस. । g) पाठः? ब्राह्मणाः इति शोधः? ।

h) ब्रह्मणा आभ्यः (प्रजाभ्यः) इति पद-द्वयं द्र. । सस्थ. ?इत > आ-इत इति शोधः (तु. सूको. क्षत्राया इति) ।

i) पाठः ? ब्रह्म दासा(:) ब्रह्म दासा(:) इति शोधः (तु. शङ्करः [वेदान्तसूत्रम् २,३,४३]) ।

j) पाठः? ब्रह्म-देव– (द्वस.) > -वयोः [प२] इति शोधः । सस्थ. ?मर्यादा > -दया इति शोधः, ?वर्चसा सृजम् > वर्चः [द्वि१] आ-सृजम् इति भिन्नयोगो द्वि-पदः शोधश्च ।

k) पाठः ? ब्रह्माणि ब्रह्माणस्तुभ्यम् इति शोधः? ।

२ब्राह्मणी–, ब्राह्मि– √बृह् (वधा.) द्र.

ब्रुवत्–, ब्रुवाण– √ब्रू द्र.

√ब्रू, ब्रवातै मै १,६, १२¶; ब्रवत् ऋ १,१५६, २; ६, ५४, १; २; ७, ६४, ३; खि २, १३, १[a]; २; ब्रवन्[b] ऋ ९, ३९, १; ब्रवसि ऋ १, १३९, ७; †ब्रवः ऋ ४, ३, ५-७; ७, ६०, १; मै ४, ११-१२, ४; काठ ७, १६; ब्रवः ऋ १०,१०,६; शौ ७, २, १; ५, ५; १८, १, ७†; ब्रवाथ शौ ७, ५८, ७; पै १, ४८, ४. ब्रुवे[c] ऋ ५, ६१, ८; ब्रवीति ऋ १०,२७,३; ब्रवीति ऋ १०, ६१,१२; ब्रुवीत ऋ ३, ५४, ७; ब्रुवते ऋ ८, ६, ३; काठ ३१, १५¶[d]; कौ २, ६५८†; जै ३, ५४,११†; शौ २०, १३८, ३†; ब्रुवन्ति ऋ ७, २६, ३; पै २०, ८, ५; ब्रवीषि शौ ५, ११, ७; पै ८, १, ७; ब्रुवे[d] ऋ ८, ८३, ९; †ब्रवीमि ऋ १, ८४,१९; ९, ८२, ४; खि १, ९, ४; मा ६, ३७; का ६, ८, ८; कौ १, २४७; २, १०७३; जै १,२६,५; §शौ १३, २, ४४; ४५; ब्रवीमि ऋ १०, १८,१; मा ३५, ७†; का ३५, ४, ६†; शौ ८, १,१०; १२, २, २१†; पै ७[f], १६, १-१०; १६, १,१०; १७,३२, १†; २०, ७, ६; ब्रूमहे मै १,४, ११¶[d]; ब्रूमः मै २,७,१३; ब्रूमः मै २,७,१३[२]; शौ ११,८,१; २[२]; ३[२]; ४; ५[२]; ६[२]; ८-१०; ११[२]; १४[२]; १५[g]; १६[२]; १७[h]; १९-२१; पै १५, १३,१-३; ४[२]; ५[२]; ८; ९; १४, १[२], २; ३; ४[२]; ५; ९[२]; ११[२]; १७, १२, ४; २०, २३, ४; ब्रूमसि पै १५, १३, ७[g]; ब्रवीतु शौ १,७,४; ब्रवीतु ऋ १, ३५, ६;१६४,७; ५, ६५, १; शौ ९, १४,५†; पै २,६५,१; ४,४,४; १६,६६,७†; †ब्रुवन्तु ऋ १,४, ५;७४,३; तै ३,५,११,४; मै ४, १०,३; काठ ८,१६;१५,१२; कौ २, ७३२; शौ २०,६८, ५; ब्रूहि खि ५, ७, २, ११; ४, १५; मा ११,१९;२१,६१; का १२,२,८; २३,६,१४; तै २,४,२, १¶; ३, १,९,५¶; ४,१,२,३; मै २, २, ७¶; ७, २; ४, १३, ९; काठ १०, १०¶; १६, २; १९, १३; शौ १०,७, ४-७; १०-१६; १८-२०; २३;३९; पै २,९, ४; १७, ७,५-८; ८, १-७; ९; १०; ९, १; ३; १०, १०; ब्रूतात् मा ४, २४[i]; ८, ४३[j]; का ४,८, १[i]; ९, ६, २[j]; तै ३,१,२,१[j]; ¶ब्रूध्वम् मै ४,१,१०; काठ ३१, ८; क ४७,८; ब्रूत काठ ४,१३[j]; क ३,११[j]; शौ ४, ११, ५[k]; ८, ९,१७; पै ३,२५,४; १६,१९,७; १७, ११,३; ब्रूतात्[j,l] तै १, ४, ४५,३; ७, १, ६,८; †ब्रवीतन ऋ १,८४,५; ८,९२,२; कौ २, ६४;३०१; जै ३,७,२; २४,१७; †ब्रवाणि ऋ ६, १६, १६; मा २६,१३; मै ४,१२, १; काठ २, १४; ७, १७; २०, १४; कौ १, ७; २,५५; जै १,१,७; ३,६,१; ब्रवाम ऋ ५,४१, १३; ६, ५६, ४; ब्रवाम ऋ २,२८,८;५,४१, ११[m]; ६,६७,१०; पै८,१,१?[m,n];

---

a) सपा. खिसा १४,१ ब्रवन् इति पाभे.।

b) लेटि प्रपु३ (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. २?ब्रवत्– > प्र१ इति ?)। सपा. कौ २, २४८ ब्रुवन् (लङि प्रपु३) इति पाभे., तत्रापि यनि. एव शोधः। उभयत्र च सस्थ. ?इति > (आ-इत्य >) एत्य इति शोधः। 'हे सोम! (तत्र) पर्यषं (यज्ञे) यत्र देवाः (सोमपानार्थम्) एत्य (आगत्य) ब्रवन् (समागता वयमितीव यजमानं ब्रुवन्तु)' इति वा.।

c) प्रपु१ त-लोपः (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ GW.; वैतु. सा. उपु१ इति?)। सस्थ. ?इति >(आ-इत्य>)एत्य इत्यपि शोधः। 'नेमः अस्तुतः सन् पुमान् (पुम्भूतः) पणिः एत्य ब्रूते' इति वा.।

d) सपा. ब्रुवते <> ब्रूमहे इति पाभे.।

e) उपु१।

f) पाभे. पृ २२४९ w द्र.।

g) सपा. ब्रूमः<>ब्रूमसि इति पाभे.।

h) सपा. शौ ३,१०,९ यजे इति पाभे.।

i) मपु१ रूपम् (तु. सा ⌊का.⌋, म. Gri. K.; वैतु. भा. उ. मपु२ इति)।

j) सपा. ब्रूतात् (माश ४, ५, ८, १० तां २०,१५, १५ ⌊वैतु. Bl. BC. ब्रूयात् इति⌋ च) <>ब्रूत इति पाभे.।

k) तु. W.; वैतु. सा. लटि प्रपु१ इति।

l) मपु२ तस्य ताद्-आदेशः (पा ७,१,४४ ⌊तु. भा.; वैतु. सा. मपु १ इति⌋)।

m) सपा. ब्रवाम<>अब्रवीः इति पाभे.।

n) °मः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ ५,४१,११)।

अब्रवीत् १,१६१,५; तै २,५, २,१¶;अब्रवीत् ऋ १,२३,[२०; १०,९,६];१६१,९[२];१३; १९१, १६; ४,१८,११; ८, ३३, १७; ४५,३७;७७,२; ९१,१; खि ५, १२,३?[a];२२,७?[a]; ¶तै १,५,१, २[२]; २,१,२,१; ३,३, १; ५-६, १;४,२,१;२;४,१;२[२]; ३; १२, ३[२];४;५;६[३]; ५,१, २-४;२, ३; ५;६;३,३[२];४[३];६;८,३;४; ११, ४[२];५;८[२];६,३,१; ३;६, २; ७, १;८,५; ६[२];७; १०,१[२];३,१,९, ४[२];५[२];६[३];२, ११,३†; ३,७,१; ५,२,१[२]; ५,४,९,१; ५, २, १; ३;४; ७,५, ३; ४[३]; ५; ६[४]; ६, १,५,१; ६,१[२]; २,३,२; ४, २[२]; ३;७,१; ८,१;५;३, १०, ६; ४, ६,२;७,१;२[२];३; ८,१[२];२;५,१, १[२];२;९,१; ७,१,५,१;६,१[२]; मै १,४-५,१२; ६,१२;१३;७, २; ८,४[२];७[३]; २,१,४; २, ४[२]; ७[२]; ८;४,१; ३[६]; ४; ६; ३, ४, १[२]; ८;७,१[२];३;८,१[२];३[२];५[२];६[४]; ४, १,९; २,६; १२; १३[३]; ३, २[२]; ४[६];५,८[१०];९[२]; ६,४[३];५;७, ४; ८,१[४];१०,४†; १२,५†; ¶काठ २,१४†; ६,५; ६[३]; ७,१०[२]; ८, ४[३];१५; १०,६[२];७;१०[३]; ११[२]; ११, ३[४]; १२, ३[३], ७[२]; १०; २२,७; २३,८[६]; १०[२]; २५, १; २[३];६[२]; २७,३[४];४[३]; १०[२]; २८, ७; ९; ३०, १[६]; ३१, ७; ३४, १७; ३७, ११[६];१७[२]; ¶क ४, ४; ५[३]; ५, ९[२]; ६, ९[३]; ८, ३; ३५, १; ३६, ५[६]; ३७, १[२]; ३८, ४; ५[३]; ३९, ३; ४; ४२,३[५]; ४[३]; ४४, ७; ९; ४६, ४[६]; ४७,७; शौ १, ६, २†; ५, १३,९; १९, १०; ६, ११, २; ८२,२; ९,४,१२; १०, ४, ४; १२,४,४२; १३, १, ५४; १५, ३, २; २०, १२८, ३?[a];१३२, १४; १३६, ६; पै ४, १९, ६; २६, १†; ४०, २; ८, २, ८; ९,१०,८;१९,३; १३,१४,१६; १६,१५, ३; २५,२; १७, ३०, २;२९,६; ८; १८,२०,३; १९, १२,२; १७,५;२३,७; २५, ६; ७; ३०, १३; ४०, ३; २०, २५,८; ३७,९;५०, १; ५४, ९; ¶अब्रूताम् तै २,१,९,४; ५, २, २;३;५[२];६; ६,५; ६,७, १; ५, २,३, ३; ७,५, ५; ६; ६, ४, ८,३; ९-१०, १; ७,१, ६, १[२]; मै १,६,१३; २,१,३; ३,२, ३; ४,६,२[२]; ३; ८, १[४]; क[b] ७, ६; ३७,८; ४२, ४; शौ १५, १०, ३$; अब्रुवन् खि १,४, १०[c]; अब्रुवन् ऋ १, १६१, २; ९, १०१,५; १०, २४,५; मा ३१, २१[c]; का ३५, २,५[c]; ¶तै १,५, १,२; २, १, २,३; ३, ५,२;४, १,१; २,१[३]; ५, १,३;५;२,६[३]; ८,२; ६,३,१;३[३];६,२; ४;८,३; ५;१०,१; ३, २,२,३; ५,४,९, १; ५,२,५;६[२]; ७, ५, ७[२]; ६, १,६,५;६; २,३,१;२; ४,४;८, ४;३,१,३;१०,५; ४,२,१;६,२; ७, १[२];३; ८,१[२]; २; ३; ९,१[२]; ५, ५,३; ६,२; ७, १,५, १; ३; ३, ५,१; ५,२, १[२]; ¶मै १, ४, १२[३]; ५,१२; ६,३; १०; १२[२]; ८,४; ९, ४; ५[२]; ८; १०, ५; १५[२]; २,१,४; ५,२[२];९; ३, ४, १[२];६; ६,९;७,१[२]; ३[४]; ८, १[३]; ३; ५;६[२]; ९,४; ४, १, १०; ३, २; ५, ८[६]; ९[२]; ६,२; ३; ८,१; ¶काठ ६, ७; ७,१०[४]; ८, १०; ९, १२; १६[२]; १०,२;७[२]; १०[३]; १२, ७; १३,४; १९,११; २१, ७; २३, ४[२];५;७; २४, १[७]; ७; ९;१०; २५, १[३]; ७[२]; २७, ३[२]; ४[४]; २८,३[३]; ४[३]; ७[२]$; २९,१; ३०, १;७; ३१, ८[२]; ३३, १[३]; ३६, ९[३]; ¶क ४,६; ५, ९[४]; ७, ६; ३१,१; ३६,१[५];४; ३७,२[७]; ८; ३८, २; ३; ४[३]; ३९, ५[२]; ४२, ३[२]; ४[४]; ४४,३[३];४[१३]; ७[२]; ४५, २; ४६, ४; ४७, ८[२]; कौ २, २२३†; जै ३, २०, ७†; शौ ५,१९,१२; ८, ११, २; ९, ४, १४[२]; १२,४,११; २२; १५, ३, १; २०,१२८, १५[d]; १३७, ५†; पै ५, १०, १?[e]; १६,२५, ४; ५; २८, १[f]; १३३,८; १७, १७, १;१८,२;२९,६; ‡?ब्रुवन्[g] कौ २, २४८[h]; जै ३, २१, १३; अब्रवीः शौ ५, ११, १‡[i]; अब्रवीत ऋ ४,३५,३; अब्रवीतन

a) अ॒° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. RW.)।

b) सपा. अब्रूताम् <> अब्रुवताम् इति पाभे.।

c) सपा. अ॒ब्रु° <> अब्रु° <> कापु १०३:७ अब्रुवन्? इति पाभे.।

d) सपा. अब्रुवन् (शांश्रौ १२,१६,१ च) <> अब्रवम् इति पाभे.।

e) अब्रुवन इति पाठः? यनि. शोधः।

f) सपा. शौ ८,५,११ ?अन्तितम् इति पाभे.।

g) पाठः? । तु. टू २३१० *b*।

h) ब्रुवन् इति BI.।

i) पाभे. पृ २३१० *m* द्र.।

ऋ १,१६१,३[a]; अब्रवीतन ऋ १, १६१,८; अब्रवम् ऋ १, १०८, ६; अब्रवम् ऋ ६, ५५, ५; ८ ३,२४; खि ५, १४, ४[b]; ब्रूयात् ¶तै २,४,९,३; ५,९,३; ५; ६; ६; ५,६; ९,४; ६; ५, ६,६, २; ६, १, २, ३; ४; ४, ७; ७, ७; ३, २, ५; मै ४, १, ५¶; ब्रूयात् ऋ १०,१३५, ५; ¶तै १, ५,८,५[२]; ६,७, २; ७,४,३; ६, ५; ७; २,२,११, २[२]; ५, २, ४; ७; ३,७[२]; ६, ३,२;५,१;५; ६; ९,२; ३; ५;६; ३, १,२, २; ३, ६,३; ७,२; ४,८, २; ५, ५, ६, २; ७,४,२; ६,१, ९-१०,१; ४,५; ३; ६; १०,२;६; ६,४,५; ७, १,६,५[२]; ५,१, ५; ¶मै १, ४, ११[c]; १३; ८,२; २,१, ८[३]; २, १; ४,२; ३,१,३; ४; ६, ९; ७, ४; ८,१; ९, ४[२]; ४, २, ३; ८[२]; ९[४]; ७, ९; ¶काठ ११, ६; १२, १२; १९, २; १०; $२१, २; ६; २२,६; २४, ४; ६; २६, २[३]; १०; ३१,३[c]; १४[२]; ३४,१८[३]; ३६,५[२]; ३७, ११; ४०, ११$; ¶क ३०, ८; $३१, १७; २१; ३४; १; ३७,५;७; ४०,५[३]; ४१, ८; ४७, ३[c]; शौ ११, ३, २४; १२, ४, १; १५, ११-१२, २; पै १६, ५४, १०; १७, १६, १; ब्रूयुः ¶काठ ३४,२; ३७,१४. ¶अब्रुवताम्[d] काठ ८,१०;२४, ७; २७, ४; ८; अब्रुवम् पै १९, ३०,१६.

ब्रुवत्- -वन् ऋ ९,६३,९; कौ २, ५६८; जै ४,२८,७; -वन्तः ऋ ५,१२,५; ८,४८,१.

ब्रुवाण,णा- -णः ऋ ३, ५९, [१[e]; ७,३६,२[e]]; ६,३८, २; ९,९७, ७[f]; १०, ८, ७; ¶मै १,४,११; ६,९; ४,८,१; काठ २३,१२†[e]; ३१,१५¶; क ४८,१७†[e]; †कौ १, ५२४; २, ४६६; †जै १, ५४,२; ३,३५, १; -णा ऋ ५, ४७,१.

ब्ले॑(,ब्ले[मै.])ष्क॑[g]- -ष्कः काठ ३७, १३;१४; -ष्केण काठ २३,६¶.

ब्लेष्क-ह(त>)ता[h]- -ताम् मै ३, ६,१०¶.

भ

भंसस्[i]- -ससः ऋ १०,१६३,४[j]; शौ २,३३,५[j]; ८,६,५; ९,१३,२१; २०,९६,२१†[j]; पै ४,७,६†[j]; ८, १६, ४; ९, ३, १२; १६, ७५,११; ७९,५[k]; -ससा शौ ८, ६,५[k]; -ससि पै २०,१९,४.

भक्त- √भज् द्र.

?भक्तम् पै २०,४२,९.

भक्ति-, भक्त्वा, भक्त्वाय √भज् द्र.

√भक्ष्,>भक्षि, भक्षति पै २०, ११, ९[l].

भक्षयति मै ४,६,१¶; भक्षयति खि ३,१०,६; ¶तै ६, ४,९,४; ५, ८,५; मै ४,६, १¶; ¶काठ २७,५[३]; २८, ८; ३४,११; ¶क ४२, ५[३]; ४४, ८; कौ २, ६५३; शौ ९, ११, ७-११; पै १६, ११७, १-५; भक्षयन्ति शौ ७, ८६,६[m]; १८,४,३; ¶भक्षयन्ति तै ६,२, ११,४; ७, ५, ६, ४; मै १,१०,९; ४,८,५; काठ २८, २; ३६, ४; क ४४, २; $पै १, १०१,१; १४, ३,१२; भक्षयामि मा ८,१२[n]; ३७[o]; १९,३४;३५; २०, ३५; ३८,२८; का ३,९,२; ८,७,२[n]; ११,२[o]; २१,३, ३; ४; २२ ३,४; ३८,७, १; तै ३, २, ५,२; ३[२]; ५;७[n]; मै १,३,३९[n]; २, ३,८; ३,११,७[२]; ४, ९,१३; काठ १७, १९; ३५, ११; ३८, २[२]; क ४८,११; पै २०,५३,८; ¶भक्षयेत् तै ६,६,३,५[२p]; मै ४, ८,५; भक्षयेत् तै ६,५,८,५¶.

भक्ष[q]- -क्षं तै ३, २,५,१; -क्षः ऋ ६, २८,५; १०, ३४, १; मा

---

a) तु. संस्थ. टि. प्रतिं । b) पाभे. पृ २३११ d द्र. ।
c) सपा. वैताश्रौ २,१५ वाचयेत् इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ २३११ b द्र. ।
e) पाभे. पृ २१३४ m द्र. । f) प्रपूर्वः इति GW. ।
g) नाप. (पाश- [तु. MW.]) । व्यु. ? ।
h) विप. (वाच्-) ।
i) नाप. (वायु-) । व्यु. ?। < √भस् इति (पाउ ४, १९०), < √भास् इति सा [ऋ. शौ.] ।
j) सपा. आपमं १,१७,४ ध्वंससः इति पाभे. ।
k) सपा. °ससः <> °ससा पाभे. ।
l) पाभे. पृ १७६१ f द्र. । m) पाभे. पृ १९८३ g द्र. ।
n) सपा. भक्षयामि (माश ४,४,३,११ तां १,६,१२ आश्रौ ६,१२,११ शांश्रौ ८, ८, ६ वैताश्रौ १९, १६ च) <> भक्षं कृणोमि इति पाभे. (पृ ११३८ r अपि द्र.) ।
o) भक्षं भक्षयामि इत्यस्य स्थाने सपा. पै १९,४३,७ भक्षं कृणोमि इति पाभे. ।
p) सप्र. काठ २९,३ आचामति इति पाभे. ।
q) भाप., नाप. । घञि अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०) ।

८, १२;५८; का ३, ९,१; ८,७, २; ९,७,७; तै २, ६, ७, ३; ३, २,५, ७; ४, ४, ९, १; मै १,३, ३९; काठ ४, १३; १३, १६†; ३४, १६¶; क ३, ११; शौ ४, २१, ५†; ८, ७, १२; पै १६, १३,२; –क्षम् ऋ ८, ९२, २३; १००; ⌊२(१०,८३,७)⌋; ९,८३, ४; १०,१६७, ४; मा ८, ३७[2]; का ८,११,२[2]; तै ५, ६, १, १; मै २, १३, १; ४, ९, १३; काठ ४, १३[a]; क ३, ११[a]; कौ २, १०११†; शौ १, ३३, ३; ९, ४, ५[b]; १४, २२‡[c]; १३, २, १५[d]; १८, ३, ५४; पै १,२५, ३; ९, १२,३; १४, १,४; १६, ६७, १२‡[c]; १९, ४३, ७[2e]; २०,३६,६; –क्षात् खि ३,१०[2], ३?[f]; –क्षान् खि ३, १०, ६; मा १९, २९; का २१, २, १८; कौ २, ६५३; –†क्षाय ऋ १,१८७, ७; काठ ४०, ८; पै ६, १६, ७; –क्षेण खि ५, ३, ४; –क्षैः ऋ १०,१४८,३.

भक्षं√कृ[g] > ¶भक्षं-कार[h]– -राः मै ४,७,३[i].

भक्षं-कृत– -तस्य तै ३, २, ५, ७[j].

भक्षण[k]– -णम् ऋ १, ११०, ३; पै १३,२,९; १८, २१,९[d]; –णानि काठ २९,७¶[i].

भक्षमाण– -णः कौ २,७७४‡[l].

भक्षयत्– -यन्तः तै ३,२,८, ३; मै २, ३,८; शौ २, ३५, १; पै १, ८८, ३.

¶भक्षयितव्य– -व्यम् मै ४,८, ५; –व्याः काठ २७, ५[2]; क ४२, ५[2]; –व्या३ः काठ २७, ५; क ४२,५.

¶भक्षयित्वा तै ६, ४, ९,४; मै ४, ६,१.

भक्षित– -तः काठ १७, १९; ३४, १६¶; –¶ताः काठ २७, ५; क ४२,५.

भक्ष्य– -क्ष्यम् पै ५, १४,७.

भक्ष्यमाण– -णः[m] मा ८,५८; काठ ३४,१६.

भग,गा[n]– -†०ग ऋ ३, ५६, ६; ७, ४१,३[5]; मा ३४,३६[5]; शौ ३, १६, ३[5]; –०ग ऋ ७,४१,५[2o]; मा ३४, ३८[2]†[o]; शौ ३, १६, ५[2]†[o]; पै †४,३१,३[5];५;१३,२, १४[p]; १९, ३७, ८†; ३८, १४; २०, २४, ७[q]; ४३, ९; १०[3]; –गः ऋ १, २४, ४; ६२, ७; ९०,४; १४४, ३; १६३, ८; २, १, ७; ११, २१[r]; १५, १०; १६-२०, ९; २७, १; ३१, ४; ३, २०, ४; ३०, १८; ३६,५; ४९, ३; ५४, २१; ५५, १७; ४, ३०, २४; ५५, ⌊१०; ८, १८, ३⌋; ५, १६, २; ३३, ५; ४१, ४; ४२, ५; ४६,२;६;४८, ५; ४९, ३; ५१, ११; ८२, ⌊३; ७,६६,४⌋; ६, १३, २; २८, ५; ४९,१४; ५०, ⌊१३; १०, ६४, १०⌋; ५१,११; ७,१५,११;१२; ३५, २; ३८, १; ४०, २; ४१, ५; ८, १९, १६; ३१, ⌊११; ९, १०१,७⌋; ५४, ५; ९, ८१, ५; ९७,५५; १०८, १४; १०, ३१, ४; ३९, ३; ६६, १०; ६८, २;

---

a) पाभे. पृ २३१२ *n* द्र. । b) पाभे. पृ १६७४ *l* द्र. ।

c) सपा. ऋ १,१६४,२१ भागम् इति पाभे. ।

d) सपा. भक्षम् <> भक्षणम् इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २३१२ *o* द्र. ।

f) भ° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

g) गतित्वम् उसं. (पा १,४,६१ ⌊तु. भा.⌋) ।

h) गस. उप. भावे घञ् प्र. ।

i) सपा. भक्षंकाराः <> भक्षणानि इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ २०१० *k* द्र. । k) विप. (चमस- ⌊ऋ.⌋), भाप. च । भाव-करणयोः ल्युट् प्र. ।

l) सपा. ऋ ९,७०,२ भिक्षमाणः इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ १९८७ *s* द्र. ।

n) वप्रा. सत् नाप. (धन-, वर्चस्- प्रमृ.), व्यप. (देव-, देवी-), विप. (⌊स्वामिन्- वा तेजस्विन्- वा⌋ अग्नि- ⌊तु. ?मघायनी इत्यत्र ?भगेप्यर्वाम् इत्यत्र च टि.⌋) । व्यु. ? । <√भज् ⌊वधा.⌋ इति प्रायोवादः ।

o) सपा. भग <> भगः इति पाभे. ।

p) सपा. शौ ५,२५,१० धातः इति पाभे. ।

q) पाभे. पृ २११२ *a* द्र. ।

r) अत्र 'हे इन्द्र ! (त्वं) भगः (स्वामी ⌊सन्⌋) स्तोतृभ्यः (अस्मभ्यं) शिक्ष (देहि), नः (अस्मान्) अति (कप्र. = अतिक्रम्य) धक् [देहि (=√दक्ष् > दह् '*दाने' ⌊तु. या १,७√*दंह् 'दाने'⌋ > लुङि मपु१; वैतु. WAG ⌊१, ११२⌋ √*दघ् ⌊प्राप्तौ⌋ इत्यस्य रूपम्)] इति वाक्य-द्वयात्मकः तृतीयः पाद इति कृत्वा पृ ७९ *d*, *e* इत्यत्र यदुक्तं तत्र विशेष इष्टो भवति । यत्तु RN ⌊६७२⌋ ?भगो नः > मघोनः इति शोधः (तु. ऋ ५, ६५,६) इत्याह, तदुपेक्ष्यम् ।

८५, २३[a]; ३६; ९२, ४; ९३,
४;७;१४१,२[b]; १५९, १[c]; खि
३,६,५; मा १८,८; २०,९;७०;
२९, ११†; †३३, २०; ४८;
†३४, ३८; ५४; का १९, ३,४;
२१,७,८; २२,७,४; ३१,३,८†;
†३२,२,३; ४,५; ३३, २,१७†;
तै १,७,१०,२†[b]; ४,४, १०,२;
६,७, ३†; ७,३, १; मै १,४,
१४[2d]; ¶; १५[3]¶; ६, १२[3]¶;
११,४†[b]; २,७,१२;११,३;१३,
२०; ३,११, ४;८;४,१०,१[2]†;
काठ ८,१४;१७†; ९,७[e];११†;
११,१२†; †१३,१५; १६; १८,
८;३४,१४¶;३८,४;९;३९,१३;
४६,३†; क ८, २;१०; २८, ८;
कौ १, ४४९;५४६†;†२,१६८;
४४७; ७०१; जै १,४७,३;५६,
२†; ३†, १६, ६; ३४,५; ४६,
७; शौ १,२६,२; २,३६,७; ३,
१२,४[f]; १६,५†; २०,३†[b]; ४,
३१, ५†; ५, २६,९; ६, ४, २;
३१,२; ५३,१; ७४,१; ८२, २;
१०३, १; १११, ४; १२९, ३;
७, ५२,२; ८,१,२; १२,१,२५;
४०; १४,१,२०‡[g];५०†;५१[h];
५३; ५४; ५९; ६०[2]; २, १३;
५५; १९,१०,२†; ४५,९; २०,
१६, २†; पै १,३८,२; ४०, २;
५०, ३;५५,१;२;९७,२;३[3]; २,
२१,६; २२, ४; ४१, १†; ८०,
३; ३,३४,४†; ३७, १; ४,१०,
१; ३१, ५[2];‡[i]; ६, १८, ४; ७,
६, ६[i]; ८,११,२; ९; १२,१०;
२०, १०;९,२,११; ३, १; ११,
२; १०,६,५[4]; ६[4];११; १२, ६,
४; ११; १३,८,२†; १५, ४,९;
६,८; १६,१,२; १७, ३, ६; ४,
८; १८,२,९‡[g];५,६†; ८[h];१०;
६, २; ७; ८[2]; ८, ४; १२, ६;
१९,१,८;१३;२,२; ८,१; ९,९;
१७, ५; १८,१३; ३२, २; ३३,
१; २; ३४,५; ३७,८; ३८,१७;
२०,२०,२;२८,१; ३६,७; ५४,
५; –गम् ऋ १,१४, ३; ४४,८;
८९, ३; ९१,७;१३४,५; १३६,
६; १४१, ६;१०; ११; २, १७,
७; ३८,१०; ३,२०,५; ३०,१९;
५, ७,८; ४२, १; ४६, [३; ७,
४४,१]; ४९,१; ६, ५०,१;५१,
३; ७, ३६,८; ३८, ६[2]; ३९,४;
४१, १;२[2]; ६; ८, ६१, ५; ७;
९, ७,८[j]; १०,५;९७,४४; १०,
११, ६; ३५, [१०; ६३, ९];
११; ३९,१०; ४२,३; १२५,२;
मा २१,२१; २२,१४;२५,१६†;
२८,३३; ४३; †३३, ४५; ४९;
†३४, ३४; ३५[2]; ३९; का २३,
२,१०; २४,४,६; २७,११,२†;
३०,३,१०; ४,९; †३२, ४, २;
६; ३३, २,३[2]†; तै २, १,११,
१†; मै ¶१,४,१५; १०,२०[3];
३, ११,११; ४, १०, ६†; १४,
६[3];†; काठ २,१४†;२०,१५†;
३६, १४[3]¶; ३८, १०; †कौ १,
२४०; २५३; २, ४७३; ९२९;
९३१; जै †१,२५,८;२७,१; २,
१,४; ३,३५,८†; शौ १, १४,१;
४; २,३६, २; ३,१६, १; २[2]†;
६†; ४,३०,६†; ५, ७,४; ११,
८,२; १२, १, ५; १४, १, ३१;
१८,१,२३†; १९, ७,५; †२०,
८९,३; ११८,१; पै १, १५, १;
४; २, २, १; ३१, ३; ३०,
२†; ४१, ५†; ६७, ४; ३,
२८,४; †४, ३१, १; २[2]; ६;
७,१२, ५; ८, १०, ६; ११[3k];
१०, ६, १; २[2]; ३; ७[3]; ८;
११,७,११; १५, १३, २; १७,
१,५; १८, ३, १०; १९, १,
१३†; २०, ३७, ९; –गस्य ऋ
१, १२३, ५;१३६, २; ३, ५४,
१४; ६२, ११; ४, ५५, ५;५,
८२, १; ८, १०२, ६; १०,
१५१, १; तै ३, १,११,८†;
मै १, ६, ९¶; ४, ११, २†;
काठ ८, १¶; ९, ७; ४०,१४†;
क ६, ६¶; ८, १०; कौ ३,
३, १०[l]; जै २, २, २[l]; शौ २,
२९, १; ३६, ४; ५; ६, ७४,

[a]) =सपा. आपमं १,१,२। शौ १४,१,३४ पै १८,४,३ तु भगेन इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ २०८१ *b* द्र.।

[c]) =सपा. आपमं १,१६,१। शौ १,२९,५; ४,४,२ तैब्रा २,७,१६,४ तु वृचः इति पाभे.।

[d]) एकतरत्र सपा. आपमं १,१०,९ नाम इति पाभे.।

[e]) =सपा. आपश्रौ ८,१८,४ भाश्रौ ८,२२,१ माश्रौ १,७,७,८ वाश्रौ १,७,४,६६ वैश्रौ ९,११:९। हिश्रौ ५,५,१६ तु भगवः इति पाभे.।

[f]) सपा. पै ३,२०,४ सोमः इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ २०८१ *a* द्र.। [h]) पाभे. पृ १७१४ *a* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २३१३ *o* द्र.।

[j]) सपा. कौ २,४८५ जै ३,३६,१० भगे इति पाभे.।

[k]) सपा. शौ ५, २५, ३ गर्भम् इति, पै ५, ११,६ पुत्रम् इति च पाभे.। [l]) सपा. पागृ २, ६,२१ मागृ १, ९, २७ भगश्च इति पाभे.।

२; १०२,३; ९,४,१२; **१४**,२, १५;२१;**१९**,४,३;४९,१; पै २, २०,१; २१,४; ५; ३६, १; ५, ३१, ८; ८, ११, ३; २०, ८; ११; **१०**, ६,१[a]; **१४**, ४, १; **१६**, २५, २; **१८**, ८, ६; ९, २; **१९**, १४-१५,३; १७, १०; १९, ८; २४,८; ३७,७;८; ४१, १४; –गाः[b] पै **६**,१५,३; –गाय ऋ **४**, ३, ५; **५**, ४१, ११; **९**, ४४,[५;६१,९]; १०९, १; १३; मा **५**,७; **८**,७; **९**, १; **१०**, ५; **११**,७; **३०**, १; का **५**, २, ७; **८**,४,१; **१०**,१,१; **११**, ४, २; **१२**,१,७; **३४**,१, १; तै **१**, २, ११,१; ७, १, १; ८, १३, ३; **४**, १,१,३; **५**, ५, १३, १; **६**, २,२,६; मै **१**, २, ७; ११, १; ६; **२**, ६, ११; **३**, ८, २; काठ **२**, ८; **१३**, १४; **१४**, ६; **१५**, ७; ११; **२४**, ९; **४७**, ३; क **२**, २; **३८**, २; †कौ **१**, ४२७; ४३१; **२**,४३३; ७१७; †जै **१**, ४२,१;५; **३**, ३३, ८; ५९, ९; शौ **७**, १६, १‡[c]; पै **२**,६६,१; **६**,६,४; **२०**, ३, ४‡[c]; –गासः शौ **२**,३०,२[d]; –गे ऋ **२**,३४, ८; तै **३**,१,८, २; काठ **३९**, ६; कौ **२**,४८५‡[e]; जै**३**,३६,१०‡[e]; पै **२**,७९,१; **१०**, ६, ३; –गेन मा **२०**, ७२; का **२२**, ७, ६; मै ¶**१**,४,१५;६,१२; **३**,११,४; काठ **३८**, ९; जै **२**, २, २[f]; शौ **२**,३०, ५; **३६**, १; **३**, २२,६; **६**,१२९,१; २; **१४**,१, ३४‡[g]; **१९**,४५, ९; पै **१**, ५१, २; **२**, १७,२; २१,१; ७९,२; **५**, २९, २; **८**,२०,५;९; **१०**,६,४[2]; ९, १०; **१५**, ४,९; **१८**, ४, ३‡[g], ६, १; **१९**, ३२, १; ३७, ९; ३८,३; ४१,१४; ४२, ७; **२०**, २५,१[2].

भाग्य[h]– -ग्याय पै **१९**,३७,७.

भगत्ति[i]– -†त्तिम् ऋ **९**, ६५, १७; कौ **२**, १८५; जै **३**, १७, ६.

भग-भक्त,क्ता[j]– -क्तः पै **१९**, ४३, ७; –क्तस्य ऋ **१**,२४,५; –क्ता पै **२**,६६,२.

भग-वत्– -०वः मा **११**,७८[k];**१६**, ९;५२[l];५३[m]; का **१२**,७, १३[k]; **१७**, १,९;८, ६[l],७[m]; तै **४**, १, १०,२[k]; ५,१, ४; १०, ५[२1,m]; मै **२**, ७,७; ९,२;९[l]; **४**,२, ८[2]; काठ **१६**,७[k];**१७**, ११;१६[२1,m]; क **२७**,१;६[२1,m]; शौ **१९**, ३४, ८?[n]; पै **११**, ३,८?[n];**१४**,२,१३; –वद्भयः शौ **५**, ३१,११; पै **५**, २४, ५; –०वन्[l] मा **३६**, २१; का **३६**, १, २१; –†वन्तः ऋ **१**,१६४, [४०; **७**, ४१,५]; **७**, ४१,४; मा **३४**,३७;३८; शौ **३**, १६,४; ५; **७**,७७, ११; **९**,१५, २०; पै **१**, ५१, २§; **४**, ३१, ४; ५; **१६**,६९,१०; **२०**, ११, ४; –वान् ऋ **७**, ४१, ५; **१०**, ६०,१२; मा **३४**, ३८†; मै **२**; ९,१०[2]; †शौ **३**,१६, ५;**४**,१३, ६; पै**४**,३१,५†; ५, १८,७†; **१९**, ५०,६.

भगवती– -०ति खि **२**,६[2], २३; मै **४**,२, ८; –ती ऋ **१**,

---

[a]) सपा. **भगस्य**<>**भगाय** इति पाभे.।
[b]) विप. (⌊पक्वा-⌋ सीता- ⌊=कृषि-⌋)। व्यु.?। (√भ्रज्>) *भ्रगवा– > नैप्र. यनि. इति मतम्।
[c]) पाभे. पृ १२५० *f* द्र.।
[d]) सपा. पै **२**,१७,३ **मनांसि** इति पाभे.।
[e]) पाभे. पृ २३१४ *j* द्र.। [f]) सपा. कौ **३**, ३,१० यशो मा इति, पागृ **२**,६,२१ मागृ **१**,९,१६ **यशसा** इति च पाभे.। [g]) पाभे. पृ २३१४ *a* द्र.। [h]) भावे ष्यञ् प्र. (वैप **३**, ६०२ *i* इत्यतोऽयं विशेषः द्र.)।
[i]) भाप. (ऐश्वर्य-, *भगवत्ता-)। भग-वत्– + (तद्धितः) तिन् प्र. उसं. (पा ५,१,११५) > *भगवत्ति– > नैप्र. यनि. (तु. वसुत्ति–; वैतु. सा. WAG ⌊१, ७५ *c*⌋ BDG ⌊२, १, ३२०⌋, MVG ⌊२७ *a*⌋ प्रमृ. भग– + ⌊√दा>⌋ *दत्ति– > ⌊षस.?⌋ *भग-दत्ति– > यनि. इति?)। [j]) विप. (⌊ऐश्वर्यसंपन्न-⌋ अग्नि-,वधू-, सवितृ-)। तृस. पूप. प्रकृतिस्वरः।
[k]) सपा. पै **१**,४२,२ **मघवः** इति पाभे.।
[l]) = सपा. तैआ **४**,२८,१। गोव्रा **१**,१,१४ मागृ **१**, १९,४; **२**, १४,३१ तु **भगवन्** इति पाभे.।
[m]) सपा. मै **२**,९,९ **मघवन्** इति, पै **१९**,४८,१७ **मघवान्** इति च पाभे.।
[n]) पाठः ? उपदानः (⌊उपदानस्वरूपः⌋ उपरिष्टाद् आहितमात्रा-विशेषः ⌊तु. चतुर्थः पादः⌋) **भगः** > कस. *उपदान-भग– > *उपदानभग-वत्– (विप. ⌊जङ्गिड-⌋) > सं१ सर्वनिघाते उपदानभगवः इत्येवं पदसंधान शोधः। एवं पृ ९२८ *i* यदुक्तं तत्रायं विशेषः द्र.। सस्थ. ?अमित-वीर्य– > -र्यः (इन्द्रः) इति शोधः ? (वैतु. पपा. सा. RW. प्रमृ. उपेक्ष्यकल्पाः ?)।

१६४,४०[a]; मै४,२,८?[b]; शौ २, ८,१; ६,१२१,३; ७,७७,११†; ९, १५,२०†; पै १,९९, २,२, ६६,२; ३,२,४; १६,५१,३; ६९, १०†; २०,११,४†; -तीम् खि ४,२,३.

भगवत्-तम- -मः तै १, ५, १०, २[c]; शौ २, ९, २; पै २, १०,४.

†भगवत्-तर- -रः ऋ १०,६०, १२; शौ ४, १३, ६; पै ५, १८,७.

भगा(ग-आ)दि-षेचन- -नम् पै ८, १०,८.

भगिन्- -गिनम् शौ ६, १२९, १-३; ७,१३, ३[d]; पै १९,३२, १; ३; -गिने मै १, ४, १५[२]¶; -¶गी मै १,४,१५[२]; ६,९[२]; काठ ८,१[२]; क ६,६[२].

?भगस्ये मातरौ[e] पै १,९८,२.

भगा-> ¶भगा-ना (मन् >)म्नी[f]- -म्नी मै १, १०, २०?[g]; काठ ३६,१४.

?भगेनीरा[h] पै १९,२२,२.

?भगेविता[i] ऋ१०,१०६,८.

?भगेष्यर्वाम्[j] पै २०,४८,७.

१भङ्ग(बप्रा.)[k]- -ङ्गः शौ ११,८,१५[l]; पै १५,१३,७; -†ङ्गम्[m] ऋ ९, ६१, १३; कौ १, ४८७; २, ११२; ६८५; जै १, ५१, १; ३, ११, ८; ५६, १३; -ङ्गेन[n] मा ७,३; का ७,१,३.

२भङ्ग(बप्रा.)- ङ्गः शौ ८, ८, ३[o]; -¶ङ्गे मै १,५,९[p]; काठ ७,६[२].

भङ्गश्रवस्[q]- -०वः काठ ३८, १२[२r].

भङ्गुर- √भञ्ज् द्र.

√भज्,> भाजि, भजते ऋ ५,४४, १२; भजते ऋ १,१२३, ४; ३, ३०,७; ९,८६,१२[s]; भजति मै १, ५,११¶; भजन्ते ऋ १, १२५, ६; १०,१०७, २; खि ७,५, १; †भजसे[s] कौ २, ३८३; जै ३, ३१,३; भजसि खि २,६[२],१७?[t]; भजे खि २, ६[३], २९; भजामहे ऋ १, १८७, ९; †भजामहे ऋ १,१५६,३; काठ ४०, ८; पै ६, १६,८; †भजन्त ऋ १, ६८, २; ५,७९,७; १०, १५, ३; मा १९,५६; का २१,४,७; तै २,६, १२,३; मै ४,१०, ६; काठ २१, १४; शौ १८,१, ४५; †भजन्त ऋ ८, ४, २१[२]; ¶भजताम् मै १,४, १२; काठ ५, २; भजन्तु शौ १९, ८, २; पै १०, ४, ६;

---

[a]) = सपा. एब्रा १,२२;५,२७;७,३ शांब्रा ८,७ आश्रौ ३,११,४; ४,७,४; आपश्रौ ९,५,४ या ११,४४ । काश्रौ २५,१,१८ तु °ति इति पाभे. ।

[b]) °गु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

[c]) = सपा. पागृ ३,२,७ । जै १,१२,९ तु वां मधुमत्तमः इति, काठ ७,१४ अस्तु यशस्तमः इति, शांगृ ३, ७, २ नः भगवत्तरः इति, कौसू ८९, १३ नः वसुवित्तमः इति च पाभे. ।

[d]) सपा. आपमं २,६,१२ भागिनम् इति पाभे. ।

[e]) पाठः? शोधः पृ १३४७ l द्र. ।

[f]) विप. (अम्बिका-) । वस. पूप. स्वरः ।

[g]) भग° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. काठ.) ।

[h]) पाठः? भगेने(न-इ)रा इति, सस्थ. ?शांशपो>°पा इति च शोधौ । सपा. शौ ६,१२९,२ विभे. ।

[i]) विप. (⌊*दीप्तिमत्-⌋ अश्विन्-) । स्वरूपम्? । भगेअविता इति पपा. अनु सा. PW. GW. प्रमृ. वस. पूप. भग-> सस१ इति, उप. च भाप. <√अव् इति, वें. =संग्रामे हिंसक- इति?, Henry = भगा-इव+उ⌊त>⌋ता इति, ORN.= भगा-इव+ऋ ⌊त->⌋ता इति?)। भर्गस्- + वृत्- (वृत्ति-, विद्यमानता-)>वस. *भर्गस्-वृत्->°वृता ⌊प्र२⌋ > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[j]) पाठः? भग! (अग्ने) ए(आ-इ)त्या (त्य-अ)र्वाग् इति त्रि-पदः शोधः ।

[k]) भाप. (*मदाऽऽवेश-) । व्यु.? । *मद- + *म्यक्ष(=आवेश-)-> षस. (वैतु. उ. म. प्राति. आमर्दनवाचकमिति?) ।

[l]) नाप. (तदाख्य-मादक-वीरुध्-) । *मद- + (√*म्यक्ष् ⌊कृतौ⌋>कर्तरि) *म्यक्ष-> उस. *मद-म्यक्ष-> नैप्र. यनि. ।

[m]) विप. (⌊मादक-⌋ इन्दु- ⌊सोम- तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. नाप. इति?⌋) । शेषं l टि. द्र. ।

[n]) = सपा. माश ४, १,१,२६ बौश्रौ १८, ३६ : ७ । आपश्रौ१२,११,१० हिश्रौ८,३,३१ तु भङ्गयेन इति पाभे. ।

[o]) = १भङ्ग- । नाप., वस. इति ततो विशेषः । एवं पृ १४७२ e, f च अयं विशेष आधेयः ।

[p]) विप. (⌊विज्ञापक-⌋ अहोरात्र-) । व्यु.? । (वि√अञ्ज् >कर्तरि) *व्यङ्ग-> नैप्र. यनि. ।

[q]) व्यप. (ऋषि-) । व्यु.? ।

[r]) सपा. तैआ ६,५,२ आपश्रौ १६, ६,४ माश्रौ ६,१, १,२ भङ्गय° इति पाभे. ।

[s]) सपा. °ते<>°से इति पाभे. ।

[t]) °जु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

भज>जा पै १३, ५, ५; भजतम् ऋ १०,१०६, ९; भजध्वम् शौ १२,३, ४; पै १७, ३६, ४; अभजत तै ७,४,५, २¶; अभजन्त ऋ १, २०, ८; शौ १९, ५६,५[a]; †अभजन्त ऋ १,९१, १; मा १९,५२; का २१,४, २; तै २, ६, १२, १; मै ४, १०, ६; काठ २१,१४; शौ ११, १२, ११§; अभजन् तै ३,३,७,२¶; भजेमहि ऋ १, १५७, २; खि ५, २२, ५[b]; कौ २, ११०९†; शौ २०,१३६,९[c].

†भक्षि ऋ ७,४१,२[d]; मा ३४, ३५[d]; का ३३, २,३[d]; शौ ३, १६, २[d]; पै §२,३४, १?[e]-३?; ४,३१,२[d].

भेजे ऋ ७, १८, १६; भेजाते ऋ ७,३९,१; तै ७, ५,७, १¶; काठ ३३, ७¶[f]; भेजिरे शौ १२,१,२३; भेजिरे ऋ ५, ५७, ५; १०,९४, ८; जै २, ४, ७; पै १३, ५, १७; १४, ३, ३०; १७,३,४;९,८[g]; भेजिषे पै २०, ३८,३; †भक्षत ऋ ८,९९,३; मा ३३,४१; का ३२, ३, १२; कौ १, २६७; २,६६९; जै १, २८,५; ३, ५५, १०; शौ २०, ५८,१; भक्षीत कौ १, ८२; जै १, ९, २; भक्षीय ऋ १,८१,६; ४,२१,[१०;५,५७,७]; भक्षीय मा ३, २०[४]; का ३, ३, ११[२]; १२[२]; तै १,५, ६, १[४]; ८,१[४]; ६,१,२; ३[h], २,३,१;३; ५,६, ८,६; मै १,५,२[४]; ४,६,६[i]; काठ ७,१[४]; क ५, १[४]; पै २, ३७, ४[२]; १९,२४, १४; ५५, १-३; २०, २५, २; ४५[j], २; ३; †भक्षीमहि ऋ ७,९६,[६[k];९८, ६]; ८,४८,७; ९,८,९[k]; मै ४, १४,५; काठ १७, १९; कौ २, ५३५; जै ३, ४२, १; शौ १९, ८,५§[l]; २०,८७,६; पै १९,१६, १९§[h]; ४३,९; २०,४६, २§[l]; अभक्त ऋ ३, ३३, १२; ९, १०२, २[m]; कौ २, ३६४[m]; जै ३, ३०,८[m]; भक्त ¶मै १, ४, १२; काठ ५,२; अभक्षि ऋ ४, ३१, ५; अभक्षि ऋ ८, ४८, १; शौ २,२५,१[n].

?भाजातु[o] पै ७,१५,७.

†भाजयत ऋ १०, ९, २; मा ११, ५१; ३६, १५§; का १२, ५, २; ३६, १, १५§; तै ४, १, ५, १; ५, ६, १, ४; ७,४, १९, ४; मै २,७,५; ४,९, २७; काठ १६, ४; ३५, ३; कौ २, ११८८; शौ १, ५, २; पै १९, ४५,९.

भक्त[p]- -क्तम्[q] ऋ १, १२७,५[r]; पै २,२३,२; -क्तानाम् खि २,६[२], २२[s]; -†क्तेन ऋ ७, ८१, २; मै १,५,४; कौ २, १०२; जै ३, १०,४.

भक्ति- -क्तये ऋ ८,२७,११.

भक्ति-वस्[t]- -वांसः[u] शौ ६, ७९,३; पै १९,१६,१९; -वानः[u] मै १,४,३; ५,३; १०; काठ ५, ४; ७,३; क ५,२.

---

a) असचन्त इति RW.। सपा. पै ३,८,५ वि··· अभजन्त इति पाभे.। b) भ° इति स्वरः?।

c) भजे° इति शंपा. सात.?।

d) तु. पपा. प्रमृ.। धा. रक्षणे वृत्तिरिति कृत्वा यनि. भक्षिन्->-क्षी इत्येवं नाप. सद् रक्षक-पर्यायः (तु. सस्थ. टि. √मन् > मन्यमानः) इति तु मतम्।

e) भक्षी(क्षि-इ)ह इति पाठः? भक्षीय इति शोधः विमृश्यः (तु. पै १९,२४,१४)।

f) यनि. च अवान्तरा (परि. द्र.) इति च द्वे पदे द्र. (तु. सप्र. तै ७,५,७,१)। एतदनु पृ २३६ सस्थ. अन्तरा इति, पृ ४५६ अव √भज् > अव··· भेजाते इति च निर्देशौ नेष्टौ। g) गात्राणि भेजिरे इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १०, ७,२७ गात्रा विभेजिरे इति पाभे.।

h) पाभे. पृ १७१० o द्र.।

i) सपा. आपश्रौ १३,१६,८ भुक्षिषीय इति पाभे.।

j) धा. रक्षणे वृत्तिः द्र. (तु. √भुज् [अवने])।

k) पाभे. पृ १६४२ b द्र.।

l) पाठः? (लेटि उपु१ [भजेयेत्यर्थे]) भक्षि, (महि- [पुं. द्वि१]>) महिम् इति द्वि-पदः शोधः।

m) तु. सस्थ. टि. उप।

n) सपा. पै ४,१३, १ त्वा(त्वा-आ)हार्षम् इति पाभे.।

o) पाठः? √भाजि>भाजयतु इति शोधः।

p) नाप.। कर्तरि कर्मणि च क्तः प्र.। q) विप.।

r) तु. वें. प्रमृ.; वैतु. सा. नाप. इति।

s) सपा. खिसा ११,२३ भक्त्या इति पाभे.।

t) =[भाग-वत्-] अधिकारिन्-। विप.। मत्वर्थे वसुः प्र. उसं. (पावा ५, २, १२२) तत्स्वरश्च (वैतु. WAG [KZ ४३, २८४] °वन्तः > नैप्र. °वांसः इतीव?)।

u) सपा. भक्तिवांसः<>भक्तिवानः<> तैत्रा ३, ७,५,७ भक्षिवाणः इति पाभे.।

†भक्त्वा[a] शौ ५,१७,११; पै ९,१५, १०.

भक्त्वाय ऋ १०,१०९,७[a].

भजत्– -जन् तै ४,२,९,६.

भजमान– -नः मै ४,१४,१५.

भाग[b]– -गः ऋ १, १२५, २; ३; १६२, ३; ४; १८३, ⌊४; ८, ५७,४⌋; ६,२२,४; ८, १००,२; १०,१६,४[c]; ७१,६; ८५, २१; १३०,५; खि १, ४,५; २, १४, ६; मा २, २३; ३, ५७[२]; ४, २४[२]; ६, १६; २७; ७, १; ९, ३५; १४,२४[४]; २५[४]; २६[२]; २५, २६; २७; का २, ३,७; ५,६; ३, ८,१[२]; ४,८,१[३]; ६,३;५; ७, ५; ७, १, १; ११, १, १; १५, ८, १[२]-५[२]; २७, १२, ३; ४; तै १, १,५,२; ३,९,२; १३, २;४, २, १; ६-७,३,३; ८,१,१; ६, १;२; २, ४,५,२; ५, १,१¶; ३,१,२, १[२]; ९,४; ५,४,१; ४,३,९,१[५]; २[४]; †६,८,१;२; ५,३, ४, २[२]; ३[३]; ४; ५[२]; ४,३,१; ६,३,९,२; ४,५,४[२]; मै १, १, २; ४;७; ३, १;४; ४, ३; ७, २¶; ८, ४¶; १०,४; १६¶; २०[२]; २,१,३¶; ८, ५[१०]; ¶३, २, १०$; ४, १; ७,१;९[२];८,१; ५;७[३]; १०; १०, १$; १६,१[२]†; ¶४, १,२;१२; ३, १;२[५]; ५,८[४]; ९; ६, २; ३; ८; काठ ३,६;९; ४, १; ५, ५; ६; ८, १३[२];¶; १५¶; ९, ७[२]; १०,७¶; १२, ७[२]¶; १७, ४[१०]; २०,१२[२]; २१,१[६]; २७,१; २८, ६; ३१,१०¶; ३६,१०¶;१४[२]; ३७, १७¶; ४६, ४[२]†; क २, १३;१६; ३,१; ८,१[२]; ¶; ३¶; १०[२]; २६,३[१०]; ३१, १४; १६[२]; ४२,१;४४,६;४७,१०¶; शौ ६, ८४,३;१४०,२; ७,७७,४;९,४, ५[d]; १०,५,७[e];८[e];९-१२;१३[e]; १४; १५; ११,१,५; १५; १२, २,९; ३,४५; १४,२,३३†;१८, २, ८†[e]; ४,५५; २०, ३६,४†; पै २,२३,३;५[ff];५,४०,५;६; ६, ९,४; १६, २४,४[e]; ८९-९०,५; १२८, १[e];२[e]; ३-९; १२९, १; १७,४०,५;१८,१०,३†; १९,५, १२; ४०; १३; १५; ४९, १०; २०, ११,८; २७, ९; -गम् ऋ १,२०,८; २४,३; ७३, ५; ९१, २३; ११६,१९; १२३,३;१६१, ६; १६४,२१[g]; ३७; २, १०,६; १७, ७; २३, २; २८, ५; ७; ३, १,१९; ४९,४; ६०, १; ४, ५४, २; ५,८२,३; ७,५६, १४; ८, ३६, ⌊१-६⌋; ४७, १६; ९०, ६; ९७, २; ९९, ३; १००, १; १०,११,८; १७,९; ३५,७;३९, २; ५१,७;८; ६६,२; ८५, १९; ८७, १८; ९८, ११; १००, २; १२४, ३; १७९, १; १९१, २; खि ५,५,६; मा १,१[h];४[i]; ९,९; १९; १७,१३; †३३, ४१; ५४; ३४,२३†; का १;१,२[h];४[i];१०, २,७;३,१३; १८,१,१३; †३२, ३,१२; ४, ११; ३३, १, १७†; तै १,७,८,४; २, ३, १, ४; ४, १४,१†; ५,१,१[२]¶; ३, १, ४, २; ५,११,३†; ४, ३, १३, ६†; ६,१, ४; मै १,१, १[h]; ३[i]; ३, ३५; ७, २[३]¶; ¶१०, ५; १४; १६[२];११, ३; ७; २,२,१; ६†; ५, ६; ७,१२[२j]; १०, १; ¶३, ३,८; १०; ४, १, ३[i]; ३, २¶; †१०,३;५;१२,२†; १४,१५[४]†; काठ १, ३[i]; ¶८, १३[३]; १५[३]; १०, १२†; ११, ६; १२, ७[३]¶; १३,२; १४,१; १५,१२†; १६, १२; १७, १७; २१,१३†; ३०, ८; ३१, २[i]; ३५, २०¶; ¶३६, ८-१०; ३८,१४[j]; ४०,५; क १, ३[i]; ¶८,१[३];३[३]; २५,३;२८,१; ४७, २; ४८, १८¶; †कौ १, २६७; २, ६६९; ७६२; †जै १, २८,५; ३,५५,१०; शौ २,२४, १; ४,३९,९[k]; ५, १९,१३;१४; ६,६४,१†; १२२,१; †७, ७५, १; ८६, २; ८, ३, १६†; ९, ५,२; १५,१५†; ११, १, १६;

---

a) सपा. भक्त्वा <> भक्त्वाय इति पाभे.।

b) नाप.। कर्मणि घञन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१५९)।

c) तु. पपा. अनु वें. सा., भा ⌊तैआ ६, १,४⌋ प्रमृ.; वैतु. आन. सा. BC. अभागः इतिच्छेदः।

d) सपा. तै ३,३, ९, १ मै २, ५, १० काठ १३, ९ आसीत् इति पाभे.।

e) सपा. मा ६, २४ प्रमृ. माश्रौ १,७,३,३० भागधेयीः इति पाभे.।

f) पाठः? शोधः पृ ५७७ *f* द्र.।

g) पाभे. पृ २३१३ *c* द्र.।

h) पाभे. पृ १६२३ *b* द्र.। i) पाभे. पृ १५४१ *i* द्र.।

j) सकृत् सपा. पै २,२२,६ भागैः इति पाभे.।

k) सपा. मिथुया कर्म भागम् (तैब्रा २, ७,१५,१ च) इत्यस्यस्थाने तै १,३,७,२ मिथुया कर्भागधेयम्, मै १,२,७ यूयुपाम भागधेयम्, क २, ११ मूमुहो भागधेयम्, पै १३,९,१;२०,४३,७ योयुवद् भागधेयम्, आश्रौ ८,१४, ४ मोमुहद् भागधेयम् इति च पाभे. (तु. पृ ११४९ *d*)।

२९; १२,४, २१; १४, १, २४; ३३; १८,१,२६†;४३†;४,४७; १९,५४,४; †२०,५५,३;५८,१; पै ५,१९,७; २८,१; ४०,४; ६, ९, ९; १०; १०,७; ७,३,४; ९, १, १२; १२,२, १४; १६, ७, ८†; ६९,६†; ७०, २; ९०, ६; ९१, ९; १००,३; १८, ३, ३†; ४, २; ७, २†; –गस्य ऋ २, ३६,४; खि ५,७, ४, १०; शौ २०,६७,५†; –गाः ऋ १०,५१, ९; ¶मै ३, ३, ४; ४, ५, ७; –गात् पै १,८८, १[a]; –गाय पै १६,७०,१०; –गे ऋ १, १५६, ५; तै १,७,८,४; मै १, ११, ३; ७; ४,३,८¶; काठ १४, १; शौ ८,१,१; पै १६,१, १; –गेन मै ४, ९, ७?[b]; –गैः पै २,२२,६[c].

भाग-दा– -दाः[d] मा १७,५१; का १८, ५, २; मै २, १०, ४; काठ १८,३; क २८,३; –दाम्[e] मै १,४,१[i];२,१२,३.

भाग-दुघ[g]– -घम् मा ३०, १३; का ३४, २, ५; –¶घस्य तै १, ८, ९, २; मै २,६,५; ४, ३, ८; काठ १५,४.

भाग-ध्र,धा– -धाः तै २, ५, ६,६¶; –धान् तै १, ६,४, ३[e]; –¶धे तै २,५,६,५;६.

भाग-धा– -धाः तै ४, ६, ३, १[d]; पै २,६५,१; ७२, २; १९, ३,१३[d].

भाग-धेय[h]– -यम् ऋ ३, २८, ४; ८, ९६, ८; १०, ५२, १; ११४,३; खि १, ११,१; २,१४, ६; ३,१५, २९; तै १, ३,७,२[1]; ¶५,१,४; २,२; ¶२, २, ४,७; ३,१,४;५,२,३;३,६;७;६,६,२; ५; ३,५,१,१; ¶५,१,५,१०;२, ४,२;४,३,१; ६,१; ९,१; ७,४, १;२; ¶६,२,८,३;५[२]; ३,४,९; ४,५,५; ¶मै १,२,७$[1]; ६, १; ५;१२;८,१[३];९[२]; ३,३,४;६; ७, ८;८,६[२]; ९,५; १०,१; ४,१,३; ¶काठ ६, ६; ७[२]; ७,५[३]; १०, ३;४; ११,३;६;१०;१८,१९$; १९,५; २०,२; २१, ६; ८; ९; २३,४; २४, ७; २५, ७[३]; २६, १[२];७; २७,६; ८; ९; २८,१;९; २९, १; ३१, २; ३४,१५; ¶क २,११$[1]; ४,५;६[२]; ५,४[३]; २९, ७; ३०,२; ३१,४;२१; ३६,१; ३७,८; ३९,५[२]; ४०, ४[२]; ४१, ५; ४२, ६; ४४, ९; ४५, २; ४६, ८; शौ ६,१११,१; ११६, २[1]; ७, ८४, १; ११, १, २९; १२,२, १; ५३[२]; १८, २, ३१; १९,५८,६; पै ५,१७, ६; १३, ९,१[1]; १५, २२,३; १६,९१,९; १७,३०,१; ३५,३[२]; २०, ३२, १; ४३, ७[1]; –¶यात् तै ७, ५, ७,३; काठ ३३, ७; –यानि ऋ ८,५९,१; खि १,६,१; मै २,२, ८¶; ¶काठ ८, १३; १०, १०; १८,१९;२९,७; ¶क ८,१;२९, ७; ४५, ८; –¶ये तै २,२,११, २; मै २,१, ९; काठ १०, ११; –¶येन तै १, ५, १, ४; २, ५; ७,३,४; २,१,१,१; २; ३[२]; ५; ६; २,२; ४-६; ३, २[२]; ३; ४; ५[२]; ४,१;६[२];७; ८; ५, १; ३; ५-७;६,१[२];२;३[२]; ४[२];५; ७,२-५;६[२];७; ८,१; ३; ४[२]; ५; ९, १;२; ४; १०,१-३; २, १, २[२]; ३[२];४; ५; २, १; २[२]; ४; ५[२]; ३,१[२]-४[२]; ४,१[२]; २; ४-७; ५, २;६, ५; ७, १[२]; २[२]; ४[२]; ५[२]; ८,१[२];२;३;४[२];५;६;९,३[२]; १०, १;११,१; ३[२];४; ३, १, १; २; २,१;३;७;३,३[२];४; ५; ४, १[२]; २-४; ५,३; ६-९, २; १२, १; ४,४,२; ३; ९, १; १०, १; २; ६,६, ५; ८,१; १०, ३; ३, ४, ३,३;४; १०,३; ५,४,३,१; ५, ४[२];९,१;१०, ५; ५, ९, २; ४; १०,३;५; ७,३, २; ७, ५, १५, १; मै १,४,१३; ८,५; ६[२]–८[२]; ९[३]; १०,१२; २०; २,१,१[२]; २; ३; ४[३],७; ८[२]; १०[४]; २,१;४[२]; ५; ७; ८; १०[३]; ११[२]; ३, ६[२]; ४,८; ५,१;३; ४[३]; ५; ६; ७[५]; ११[३]; ३,२,४;३,४[३]; ९; १०,१; ४, १, १४; ३, ३; ५, २; काठ

a) पाभे. पृ २१२५ *f* द्र. । b) भा॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. सात.) । c) पाभे. पृ २३१८ *j* द्र. । d) सपा. ॰द्राः <> ॰धाः <> ॰धाः इति पाभे. । e) सपा. भागदाम् <> भागधान् (आपश्रौ १, १०,६ [C. ॰दान् इति प्रकल्पुकः, ॰धाम् इति BC. ?] बौश्रौ ३,११ : २१; १९ : १३ भाश्रौ १, ९,११ हिश्रौ २,७,५० च) <> काठ ५,३ हविर्दाः <> शौ ७, ८३,२ हविर्दाम् इति पाभे. । f) ॰धाम् इति सात. । g) नाप. । उस. उप. √दुह् + कः प्र. उसं. (पा ३, २, ७० [वैतु. भा. कपि अन्तोदात्तश्छान्दस इति ?]) । h) = भाग– । भाग– + धेय– (< √धा) > उस. इति; वैतु. पावा (५,४,२५) स्वार्थे धेयः प्र. । i) पाभे. पृ २३१८ *k* द्र. । j) सपा. पै १६, ४९,८ भेषजानि इति पाभे. ।

७,५; ९,१७; १०,१; २[२]; ३; ४[२];५[३]; ६[८]; ७; ८[३]; ९[५]; ११[३]; ११,१[२]; २[३]; ५; ६[२]; ८; १०[३]; १२,१[६]; १३[३]; १३, १-४; ५[३]; ६[३];७[६];८[३]; २०,२; २१,६;२६, १; २७,४; २९, ५; ३१, ११; ३४,२; ३५, १७; १८; ३६,६; १४; क ५,४; ३१,४;२१; ४०, ४; ४२,४; ४५, ६; ४७, ११; ४८,१५; १६; पै २,७२, २$.

भागधेयी– -यीः[a] मा ६, २४[३]; का ६, ६, २[३]; तै १, ३, १२,१[३]; ६,४, २, ६; मै १,३, १[४]; काठ १,११; ३,९[३];३५,३; क १,११; २,३;१६[३]; ४८,४.

¶भागधेय-वत्– -वन्ति काठ १८,१९; २४, ८; क २९, ७; ३८,१.

भाग-पति– -तेः पै २, ३३, ५[b];

¶भागिन्[c]– -गिनः मै १,७,४; २, २,७; काठ ८,१३; क ८,१; -गिनम् तै ३,१, ३, २; मै १, ११, ७; २, १, २[३]; काठ १०, ३;४; १४, ७; पै १९,४६,६$; -गिने मै २,५, ११; काठ १३, १३; -गिनौ मै १,११, ७; काठ १४,७;-गी तै १,५,१,२; ६,२, ५,१; मै १,४,१२; काठ ५,२.

¶भागिनी– -नीः तै ७, ५, ७,२; मै १,८,१; २,५,१[२];४,३, ४; काठ ११, २; -गिनीम् तै ७,५,७,२;३; काठ ३३,७[३].

*भाज– > √भाजय > भाजयु[d]– -युः ऋ २,१,४.

भेजान्– -नः तै ५,६,१,४; मै २, १३, १; काठ ३५, ३; क ४८, ४; शौ ३,१३,६; पै ३, ४, ६; -†नासः ऋ ४, २९, ५; १०, १५३,१[e]; शौ २०,९३,४[e].

भजत्–, भजमान– √भज् द्र.

?भजावाजस्वतेस्तेभोजोर् पै १३, ५, ५.

?भजेरथ[f]– -थस्य ऋ १०, ६०,२.

भञ्ज् ,>भक्षि,भनक्ति शौ १०, ३, १३; पै १६, ६४, ३; भङ्ग्धि, भङ्धि शौ १०, ३, १३; पै २, ८९,२;१०,३,१; १३,११,१२[४]; १६,६४,३.

बभञ्ज ऋ ८,४,५.

भज्यन्ताम् शौ ८, ८, ३; ४; पै १६,२९,३;४.

भङ्गुर[g]– -रस्य पै २०,२९,३[h].

भङ्गु(र>)रा-वत्[i]– -वतः ऋ ७, १०४, [७; १०, ७६, ४]; १०, ८७, २३; †तै[j] १, ५,६, ४; ४, १, २, ५; शौ ७, ७४, १†[j]; ८, ३, २२†[j]; २३†; ४, ७†; †पै १६, ८-९, ७; -†?वतम्[k] पै१६,८,२;१९,२७, ३; -†वताम्[j] ऋ १०,८७,२२; मा ११,२६; का १२,२, १५; मै २,७,२; काठ १६,२; ३८,१२.

भञ्जत्– -ञ्जन् शौ ११,११,५.

भञ्जती– -ती शौ १०,१, १५; पै १६,३६,५.

भञ्जयत्– -यन् पै १,१०७,१‡[l].

√भण्ड्(बधा.) > भण्डा[m]– > भण्डा-वत्[n]– -वत् पै १७,१३, ९.

भण्डा(न>)ना[o]– -नः (?नाः) पै १७,१४,५.

भण्धा(?ण्डा)– -ण्धाः (?ण्डाः) पै १७,१५,२.

भण्व(?ण्ड्व)स्[m]– भण्वां (?ण्ड्वां) सि पै १७,१२,६.

भ(ण्व>)ण्वा (?ण्ड्वा)[p]– -०ण्वे (?ण्ड्वे) पै १७,१४,१.

भण्वा(?ण्ड्वा)-वत्[n]– -वत् पै

---

a) पाभे. पृ २३१८ *e* द्र.।

b) शोधः पृ ५७७ *f* द्र.।

c) विप. > नाप.। मत्वर्थीयः प्र.।

d) विप. (अग्नि-)।

e) सपा. कौ १, १७५ जै १, १९, १ वन्वानासः इति पाभे.।

f) अर्थः व्यु. च ?। भजे-रथ- इति पपा.। व्यप. (देश-, राजन्-) इति वें. सा. GRV.; GW. L [३३८] पाठः ? इति कृत्वा [√भज् > तुमर्थे] *भजे, रथस्य इति द्वि-पदः शोधः इति ?। भय्- + (√जॄ [विह्वलीभावे] > भावे) *जरथ- > वस. *भय्-जरथ- > नैप्र. *भय्-यरथ- > यनि. विप. > नाप. (*भय-विह्वल-) इति मतम्। भजेरथस्य सत्पतित्वेन असमातिर् विशेषितः सन् पूर्वमन्त्रे जनशब्देन परामृष्टः द्र. इति कृत्वा युग्मकं भवति।

g) वप्रा.। विप. ([भञ्जक-, नाश-कृत्-] दास- [= शत्रु-])। कर्तरि कुरच् प्र. (पा ३, २,१६२)।

h) सपा. शौ ७,९५,३ शङ्कुरस्य इति पाभे.।

i) विप. ([भञ्जक-] रक्षस्-)। भावे कृतः सतः मतुप् प्र.।

j) सपा. °वतः <> °वताम् [सा. शौ. च] इति पाभे.।

k) पाठः? °वतः वा °वताम् वा इति शोधः (तु. *j* टि.)।

l) सपा. ऋ १०,१६८,१ रुजन् इति पाभे.।

m) भाप.। धा. *भञ्जने वृत्तिः। n) विप. (हिंसाकृत्-) सत् वा. क्रिवि.। o) विप. (सदान्वा- [= राक्षसी-])। रुधा. सतः धा. कर्तरि कृत्। धा. भेदने वृत्तिः।

p) भाप. (हिंसा-) वा विप. ([हिंसाकृत्-] सदान्वा-) वा।

१७,१२,२.
?भत्स्यामि[a] शौ ३,९,५.
-√भद्,न्द् (वधा.), भन्दते ऋ ३,३, ४[b].
भद्र,द्रा[c]- -०द्र खि २,१,५; पै २, २३, १?; २०,२२, १; –द्रः ऋ १,६७,१; ९१,५; ८,१९, १९[२]; १०,३,३; ३२, ३; खि ५, २२, १०; मा ४, ३४; १५, ३८[२]†; का ४,१०,५; १६, ५,२०[२]†; तै ४,३,१३, १†; ६, ५, १, ४¶; मै ¶१, ६,५[२];९; †४, १०, १; १२, ५[२]; †काठ २, १४; ३९, १५[२]; †कौ १,१११[२]; २, ८९८; ९०९[२]; †जै १, १२,५[२]; ३,५६, १६[२]; ४,१३, ११; शौ १४, १, ३८; १९, ५७, ३; २०, १३६, १३; १५[२d]; पै ३, ३०, ३; ५, ३५,८[e]; १८,४,७; –द्रम्[f] ऋ १, १, ६; ८९,८[२]; ९४,१४; १०८, ३; ११३, ९; २०; ११५, २; १९०, ५; २, २३, [१९; २४, १६; ३५,१५]; २६, [२; ८,१९, २०]; ४१,११; ४३, २; ३; ३, ९, ७;५४, २०; ४, १०,१;११, १; ३९,४; ५,१,१०; ३०, १२; ८१, २; ८२,५; ६, २८, १; ६; ७,६०,८; ९६,३; १०४, ९; ८, ४७, १०; १२[२]; ६२, ४; १०, १४,१२; २०, [१;२५,१]; ३०, १२; ३२, ७; ३५, २; ३७, ६; ६२, १; ८५,६;८६,२३; १२७, ४[g]; १४२,१; १६४,२[३]; खि २, १, ५;९; २,१[४]; २[४]; ३[५]; ४; ५; ४, ५,२४; ५,१०,४; ७,३, ४; मा ४,२; ८,६०; १२,३†; १५, ३९†; ४४; १७, ७७†; १८,८; २०, ६; २५,२१[२]†; ३०, ३†; ३४, ५८†; का ४,१,३; ९, ७, ९; १३,१,३†; †१६, ५, २१; २६; १८, ६.१३†; १९, ३, ४; २१, ७,५; २७, ११,८[२]†; ३३, २, २१†; ३४, १,३†; तै १, ३, २, १; ६,४, ३; २, ६, ९, ५[२]; †४, १,१०,४; ३,१३,१; ४,४, ७; ७,३, १$; ५, ७,४, ३; ७, ५,८,३¶; मै १,४,१;१०,३[२];†; २, ७, ८†; ११-१२, ३; १३, ८†; ३, २, १†; ११, ८; †४, ११,४; १२,१; १३, ९;१४,२[२]; ४; काठ २,११; ५, ३; ७,१६†; ९, ६; १६,८†; १८,८; २५,९; ३५,१[२]†; ३८, ४; ३९, १†; क २, ५; २८,८; ४०,२;४८, २†; †कौ १,४२२; ४३४; २, ९१०; ११२७; १२२४[२]; †जै १, ४१, ४; ४२,८; ३, ५६, १७; शौ ४, १८, ६; †२१, १; ६; ५, २१, ११; ७, १९,२; ८३, २; ८, ४, ९†; ९, ४,१; १७; १४,१,७†; १६,२, ४; १८, २, १३†; ५२; ३, १४; २४†; १९,७, २; ४१, १; ४४,३; †२०, २०, ६; ५७, ९; १०७, १५; १२६, २३; १२७,१०$; पै १, ४९,४; ५३, ३;८५,३; ५,१५,७; १८,२†[g]; २४,५; ८,९,९; ९,२२,२; १०, ६,९; ९, १०†; १२, १, १४†; ६, ९; १५, ३,३; १६, ९, ९†; २४, १; २५, ७; १८, १, ७†; १९,१०, ४[h]; ३८, ५[३]†; ४१, ११; ४९,७; †५५[g], ४-७; २०, ३, ७; १०,२; ३१,८; ४६,८[i]; ५०, ६; –†द्रम्ऽ-द्रम् ऋ १, १२३,१३; ८, ९३, २८; कौ १, १७३; जै १,१८,९; –द्रया[f] ऋ १०, ३,३; २९,८; तै ३, ३,८, ३; कौ २, ८९८†; जै ४, १३, ११†; शौ ३,३०,३; ४,१२,२; ९, ४,११; १२, १, ५२; ६३; १३, ७, १५; १८, २,५२; २०, ७६, ८†; पै २, ७९,१; ८५,२; ५, १२; ४;५; १९, ३; ३७, ३; ७, ३,७;८; ८,१६, ११; ९, ४, ४; १६, २५,१; १७, ५,१०;६, ८; १९, ३८, १; २०, २६, ३; ३८, ६; –†द्रस्य ऋ १, १२२, २; २,२९,१; ४,१०,२; खि ५, १२, ३; मा १५, ४५; का १६, ५, २७; तै ४, ४,४, ७; मै २,

a) पाठः?। < √वन्ध् इति वा √भर्त्स् इति वा सा. W. प्रभृ.। (√वृध् [*छेदने] > लटि उपु१) वर्त्स्यामि इति शोधः (तु. [अंशतः] ?भर्त्स्यामि इति RW., सपा. पै ३, ७,६ च [तु. पृ २३२५ a])।
b) धा. स्तुतौ वृत्तिः।
c) विप., नाप. (तदाख्य-वृक्ष-) च। रक् प्र. [पाउ २, २८ (तु. या [११,१९]; वैतु. या. पक्षान्तराण्यपि बहूनि?)]। यत्तु SEY [९१] यनि. <*भद्- (कल्याण-) इतीवोक्तं, तदपि तात्पर्यतोऽविशिष्टमिव द्र.।
d) पाभे. पृ १८७८ o द्र.। सकृत् भद्रः इति शंपा. सात.?।
e) सपा. शौ ४, १९,८ उग्रः इति पाभे.।
f) क्वचित् वा. क्रिवि.।
g) पाभे. पृ ८६८ g द्र.।
h) सपा. शौ ६,५७,२ उग्रम् इति पाभे.।
i) सपा. पै २०, ४६,९ शुनम् इति पाभे.।

१३,८; ४,१४,१४$; काठ २०, १४; कौ २, ११२८; जै १, १२, १०$; $शौ ६, २६, १[a]; २०, १२८, ३; -द्रा ऋ १, ८३, ३; ८९,२; ९४,१; ११४,९; १२३, ११; १२; १३४, ४; १६६, ९; १०; १६८,७; ३, ३०, ७; ३९, २; ४,६, ६; २१, ९; ५८, १०; ५, २९,१५; ४९, ३; ८०, [(१, १२४, ७)६]; ६, १, [१२; ७४, २(९, ८७,९)]; ४५, ३२; ५८, १; ६४,२; ७, ९६, ३; ८, १९, १९; ८०,७; १०२,१५; ९,९७, २; १०, ११, ३; १८, ३; २७, १२; ३२,९; ६४, ११; ७१, २; ८०,२; १००,११;१३४,[१-६]; खि ४, ७[2], ४[2b]; †मा १५,३८; १७, ९८; २५,१५; का १६, ५, २०; १९, १,११; २७, ११, २; †तै ४,१,११,३; ३, १३,१; †मै २, ७,३; ४,१०,३; ११,२;१२, ३;५;१३, ६; १४,२; †काठ ४, १५;११,१२;१८,२०; ३९,१५; ४०,७; †कौ १, ६६;७५;१११; ३७९; २, ४१४; ४४०-४४२; ७५०; ९०९;९२२; ३,३,७[2]$; †जै १,७,४; ८,३; १२,५; ३९, १०; २,२,६[2]$; ३, ३२,४;३३, १५-१७; ५६, १६; ४, ६, ७; शौ १,१८,१; ३,११,७; ७,२१, ५; ८७,१†; १०, १०,१५; १२, २,२२†; १८,१,२०†; १९,४९, २१?[a];८; †२०,१३,३; २५,३; पै १, ६१,५; २, ३०, १†; ६४, १; ६, ४, ४[2b]; ७, १९, ९; ८, १३,१०†; ९, २२, २; १०, १, १०; ६,३; ११, ५, ७; १२, १, १†; १४, ४, ८; १६, ७३, २; १०८, ५; १७,३२,२†; २०,४, ३; -द्राः ऋ १, ४८, [१३; ४, ५२,५]; ८९,१; ११५,३;१३२, २; १६३,५; ४,५१,७; ७, ४१, [७; ८०,३]; ८, १९, १९; ६२, [१; ६;७;९; १०; १२]; ८८,४; १०, ३५, ५; ६९, १; ७२, ५; †मा १५, ३८; ३९; २५, १४; २९,१६; ३४,४०; †का १६,५, २०;२१; २७,११,१; ३१,३,५; तै ४, ६,७,२†; ५, ६, १, ३[e]; ७,४, १५,१†; ५, २३, १; २; †मै ४,१०, २; १२, १; ४; ५; १४, ४; †काठ २६, ११; ३९, १५; ४०,६;४४,४; ४५,२०[c]$; †कौ १, ११०; २, ६७०;९०९; †जै १,१२,५; ३,५५,११; ५६, १६; शौ ३,१३,५[e];१६,७†; ९, २, २५; १०,१०,१७; २०,५८, २†; पै ४,३१,७†; १६, ७८, ७; १०८, ६; २०, २०, ७; -द्राणि ऋ ७, २६, ४; खि २, १०, ३; ४; शौ ३,२३,४; पै ३, १४,४; -द्रात् खि ४, ७, ५[2b]; तै १,२,३,३; ३, १, १, ४; ५, ७,२, ४; ५; शौ ५,५, ५[2f]; ७, ९,१; पै २०,३,२; -द्रान् ऋ ९, ९६,१; तै १,६,३,१; काठ १३, १५; कौ १,५३३†; जै १, ५५, १†; -द्राभिः पै २०, १९,१०; -द्राम् ऋ १०, ५३,३[g]; खि ४, २, ३; तै १,३, १४,२†[g]; मै ४, ११,१†[g]; शौ ६,१०८,३; पै २०, १९,९; -द्राय ऋ १, ११५,२; १०,४८, ११; मा ३०, ११; का ३४, २,३; मै ४, १४, ४†; शौ १३, ७,१४; २०, १०७, १५†; पै २०, ५०, ६[2]; -†द्रायाम् ऋ ६, १, ४; १०; मै ४, १३, ६[2]; काठ १८,२०[2]; -द्रे ऋ १, ९४, ६; ३, १, [२१; ५९,४; ६,४७, १३; १०, १४, ६; १३१, ७]; ५, ६२, ७; †मा १९, ५०; २०, ५२; का २२,५,६†; †तै १,७, १३, ५; २, ६, १२, ६; मै ४, १२, ५†; १४, १२; काठ ८, १६†; शौ २,१०,७; ४, ९,१०; ६,५५,३†; ७, ९७,१; १८, १, ५८†; २०, १२५, ७†; पै २, ३, ५;७३, ४; ८, ३, १०; १४, ६†; १९, ९, १†; -०द्रे खि ४, २, ४?[h]; शौ १९, ४७, २; -०द्रे शौ १०, १०, ७; १९, ४७, ७; पै ६, २०, २; ६; १६, १०७, ७; २०, १९, १०; ३५, ३?; -द्रेण,>णा ऋ १, ९४, १५; ८, १८, १७; खि ५, ११,४; मा ९, ४; १९, ११; का १०,१,६; २१, १, ११; शौ ७, ६२,७; २०, १२७,१४; पै १२, १,१५†; २०, १९,१०; -द्रेभिः

---

a) सपा. पै १९,१९,१ भद्रेषु इति पामे.।
b) सपा. भद्रा<>भद्रात् इति पामे.।
c) तु. टि. ?अनु सा भद्रा (परि.)।
d) भद्राभिः इति RW.।
e) पामे. पृ १६१२ *j* द्र.।
f) नाप. (वृक्ष-भेद- [वैतु. अन्ये विप. इति]) । एकतरत्र पाठः? बदरात् इति शोधः (तु. सिभा. [१,२०७-८]) ।
g) सपा. काठ २, १५ महीम् इति ऋ १०, ५३, ३ साध्वीम् इति च पामे.।
h) °द्रे इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ.)।

ऋ १, ४९, ९; -द्रेषु पै १९, १९, ९[a]; -द्रौ मै ४, २, ५; कौ २,१००५; जै ४, १७, १०; पै ९, २२, २.

भद्र-कृत्[b]- -कृत् ऋ ८, १४, ११; तै ३, ४, ७, २; शौ २०, २९, १†; -कृतम् पै ११, ५, ११.

?भद्रके त्वाम्[c] पै १, ८९,१.

भद्र-जाति[d]- -०नयः ऋ ५, ६१,४.

भद्र-तस्(:) शौ १८,४,५०.

भद्र-पाप[e]- -पस्य शौ १२, १, ४८; पै १७, ५, ६; -पाः शौ १२,१, ४७; पै १७, ५, ५; -पे पै २०,१९,९.

भद्र-रेतस्[f]- -ताः पै ८,९,६.

भद्र-वाच्[f]- -०वाचः ऋ ६, २८,६; शौ ४,२१,६†.

भद्र-वाच्य[g]- -च्याय खि ५, ७, २,११; ४, १५; मा २१, ६१; का २३,६,१४; मै ४, १३, ९; काठ १९,१३.

भद्र-वादिन्- -दी ऋ २, ४२, २;३.

भद्र-व्रात[f]- -तम् ऋ १०, ४७, ५; मै ४,१४,८†.

†भद्र-शोचि[h]- -०चे ऋ ८,७१, ३; -०चे ऋ ५,४, [७;७, १४, २]; १०, ४५,९; मा १२, २६; का १३,२,९; तै ४, २,२,३; मै २,७,९; काठ १६,९.

भद्र-श्रुत्[i]- -श्रुतौ शौ १६, २,४[j].

?भद्रस्थासि[k] पै ८,१२,४.

भद्र-हस्त[f]- -०स्ता ऋ १, १०९,४.

भद्रा(द्र-अ)हु[l]- -हम् शौ ६, १२८,१;२[४]; ३;४; पै १९,२४, १६; १७[३]; १८.

भद्रिका[m]- -का पै ८,७,११.

*भन्द्- >भन्दिष्ठ- -ष्ठः ऋ १, ९७, ३; खि ५, ६, ५[n]; शौ ४, ३३, ३†; पै ४, २९, ३†; -†ष्ठस्य ऋ ५, १, १०; मै ४, ११,४; काठ ७, १६; -ष्ठाः खि १,८,२.

भन्दत्- >भन्दद्-इष्टि[o]- -ष्टयः खि ५,५,९; -†ष्टये ऋ ५, ८७, १; कौ १,४६२; जै १,४८,८.

भन्दना[p]- -†ना[q] ऋ ८, २४, १५; १७; कौ २, ८६१; १०३५; शौ २०,६४,५; -नाः ऋ९,८६,४१; -नानाम्[r] मा ८,४८; का ८,२२, २; मै १,३, ३६; काठ ३०, ६; -नासु[r] तै ३,३,३,१.

√भन्दनाय > भन्दनायत्- -यतः ऋ ९,८५,२.

भन्दमान,ना- -नः ऋ ३,२,१२[s]; -ने ऋ १, १४२, ७; ३,४, ६.

भद्र- प्रभृ. √भद्,न्द् द्र.

?भद्राचीकास् समजरम् पै १५, ६, ६.

√भन्, भनति ऋ ६, ११,३[t]; भनन्ति ऋ ४, १८,६; भनन्त ऋ ४, १८, ७[u].

भन्त्स्यामि √बध् (बन्धने) द्र.

√भन्द् √भद् द्र.

भय-, भयमान-, भय्य- √भी द्र.

---

a) पाभे. पृ २३२२ *a* द्र.।

b) विप. (इन्द्र-, धेनु-)। उस. उप. क्विबन्तम्।

c) पाठः? अथैताः (ओषधयः) भद्र-केतवः इत्युत्तरार्धे शोधः। असुरशब्दश्चेह देव-परः द्र.।

d) विप. (मर्य- [मरुत्-])। बस. उप. =जाया- (रोदसी- [तु. ऋ १,१६७,५ प्रभृ.]; वैतु. सा. =जन्मन्- इति)।

e) द्वस. विभाषयैकवद्भावः (पा २,४,१३) अन्तोदात्तश्च।

f) विप.। बस.।

g) भाप.। उस. उप. प्र-वाच्य- टि. द्र.।

h) विप. (अग्नि-)। बस. उप. < √शुच् [दीप्तौ]।

i) विप. (१कर्ण-)। उस.।

j) सपा. आपश्रौ ६,२०,२ देवश्रुतौ इति पाभे.।

k) पाठः? भद्रस्याऽसि इति द्वि-पदः शोधः।

l) =पुण्याह-। कस. समासान्तष् टच् प्र.।

m) =भद्रा-। स्वार्थे कनि इत्त्वम्।

n) सपा. शांश्रौ ७,१०,१३। कौ १,२२६ जै १,२४,४ तु मन्दिष्ठः इति पाभे.।

o) विप.। व्यु. अर्चद्-धूम- टि. परि. च द्र.।

p) अर्थः व्यु. च?। या ५, २ वें. सा. PW. प्रभृ. <√भन्द् [स्तुतौ] इति। GW. धा. दीप्तौ वृत्तिः। पुष्टिधारणे वृत्तिरिति तु मतम् (तु. सस्थ. टि. ?एवथा, रै- > राया इति)।

q) तृ१। वें. सा. =स्तुत्या (तु. PW. प्रभृ.), =धनेन, GW. =दीप्त्या। =रक्षया इति मतम्।

r) सपा. °नानाम् <> °नासु इति पाभे.।

s) =सपा तैआ ३, १०,४ आपश्रौ १४, ११,४। तां १, ७,६ तु मन्दमानः इति पाभे.।

t) धा. स्तुतौ वृत्तिः (तु. निघ ३, १४)।

u) तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. PG [२,४६] °न्ते + इ° > °न्त इ° > °न्ते इतीव?।

†भर[a]- -रम् ऋ १, ११७, १८[b]; ५, २९, ८[c]; ८, ६६, १[d]; १०, ४४,५; कौ १, २३७; २, ३७; जै १,२५,५; ३, ४,८; शौ २०, ९४,५; –राणाम् ऋ ८,४०, ३; –राय ऋ १,१११, ५; ३, ५१, ८; ४, २१,७; ६, १७, ८; २३, ९; ८, १३,३; ९, ६,६; १६,५; ९७, ६; १०६, २; १०, १००, २; कौ २, ४५; ९८; जै ३, ९, १२;५९,४; शौ ११, १,१३$[e]; पै १६, ९०,३$; –रासः ऋ ९, १०,२; कौ २,४७०; जै ३,३५, ५; –रे ऋ १, ११२, १; १३२, १[e]; २; ३, ३०,[२२; ३१,२२; ३२, १७; ३४-३६, ११; ३८, १०; ३९, ९; ४३,८; ४८-५०, ५; १०, ८९,१८;१०४,११]; ५, ३६, ५;६,४५,१३; ७, १३,१; ८, १६, ३; ९, ९७, ५८; १०, ४९,१; ४; ५०, ४;१०२,२; तै ३,४,११,४; मै ४, १२,६;१४, १$; काठ २१, १४; २३, १२; कौ १,३२९; ३,१,५; जै १,३४, ७; २,५,२; ४,२२,७; शौ २०, ११,११; ४४,३; –रेऽ-रे ऋ १, १००,२;१०२, ४; ५, ४३, २; ७,३२,२४;८२,९; १०,६७, ९; कौ १,३०९; जै १, ३२, ७; शौ ७,५२, ४; २०, ९१, ९; पै ३, ३६, ५; –रेषु ऋ १, १००, १; १०९, ८; २, २३, १३; ३, ३७,५; ४,३८, ५; ८, ५३, ७; ९,४७,५;१०,६३,९;१०७,११; खि १,८,२;३,५,७; तै २,१,११, १; मै २, १०, ४‡[f]; काठ १८, ५‡[f]; $शौ ४[g], २९, १; २; २०,९१,५.

†भर-हूति[h]- -तये ऋ १, १२९, २; ५, ४८, ४; –तौ ऋ ८,६३, १२; मा ३३, ५०; का ३२, ४,७.

†भरेषु-जा[i]- -जाम् ऋ १, ९१, २१; मा ३४, २०; का ३३, १, १४; मै ४,१४,१.

१-२भरण-, १भरत्-, २भरत्-, भरत्-, भरथ-, भरद्वाज-, भरध्यै √भृ (वधा.) द्र.

?भरमग्धि पै १५,२३,६.

भरमाण-,भरस्- √भृ(वधा.) द्र.

?भरा(र-आ)हुतः[j] जै ३,३८,३.

भरित्र- -त्रा खि १,१२, ४[k]; –त्रैः[l] ऋ ३,३६,७.

भरिभ्रत्- √भृ (वधा.) द्र.

भरिष[m]- -षः ऋ ४,४०,२.

भरिष्यत्-,भरीमन्- √भृ (वधा.)द्र.

भरूजी[n]- -०जि शौ २,२४,८; पै २, ४९, ६.

भर्ग-,भर्गस्- √भृज् द्र.

भर्तवे, भर्तवै, भर्तव्य-, १भर्तृ-,

a) वप्रा.। नाप. (महाशब्द-, स्तोत्र-)। < √भृ (*शब्दे), भाप. (पूर्ति-) < √भृ (भरणे=पूर्तौ) इति यथा-यथम् अग्रे टि. द्र. (वैतु. दे [निघ २,१७] = संग्राम- इति कृत्वा [पक्षे] <√भृ [भर्त्सने] इति)।

b) वा. किवि. (तु. वें., पृ १७७४ r; वैतु. सा. विप. इति, PG [१,१२०] = विजय- इति)।

c) = स्तोत्र- (तु. Wolff [KZ ४०,८४]; वैतु. सा. विप. इति)।

d) = पूर्ति- (वैतु. PG [१, १२२] = पारितोषिक- इति, Nw. भगम् इति शोधुकश्च)। e) भाप.।

f) सपा. ऋ १०,१०३,११ प्रमृ. हवेषु इति पाभे.।

g) सपा. पै ४,३८,१;२ हवेषु इति पाभे.।

h) विप. (विश्- [ऋ ५,४८,४]), नाप. च। पूर्वकल्पे बस., उत्तरकल्पे तस. इति विवेकः। उप. <√ह्वे।

i) विप. (सोम-)। उस.।

j) जमदग्नेर् भराहुतः इति पाठः? °दग्निभिर् आहुतः इति शोधः (तु. सपा. आश्रौ ८,९,७ शांश्रौ १०,१०,८ या ७,२४)। पृ १२६३ ॰ग्नेः इति नेष्टम्। k) विप. ([प्रपूर्तिमत्-] मघ-)। व्यु. ?। <√भृ [भरणे =पूर्तौ]।

l) नाप. (*धारा-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। (√भृ [*संयोगे]>) भर- (संयुक्त-, सन्तत-) + (√इ[गतौ]> भावे) *इत्र- (प्रवाह-)>वस. *भरेत्र- > नैप्र. यनि. (वैतु. निघ [२,४] प्रमृ. = बाहु- इति?)। सस्थ. ?समुद्रेण >-द्राये(य-इ)व इति शोधः। 'यथा सिन्धवः (नद्यः [धाराभिः]) समुद्राय यादमानाः (*धावनयुक्ताः [भवन्ति, एवं]) हस्तिनः (हस्तवलवन्तः) भरित्रैः (धाराभिः) अंशुं दुहन्ति' इति वा.।

m) अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। वें. सा.<√भृ [पोषणे] इतीव, WAG [२,२९ c] भर- (जितद्रव्य- [तु. GRV.]) + √इष् [इच्छायाम्] इति, GW. पूप. = भर्- इति, Gri. पूप. = संग्राम- इति च?। विप. ([*महागति- दधिक्रावन्-] अश्व-)। (√भृ [पुष्टौ] >) *भर्- (भरित- = महत्- [क्रिवि.]) + (√इष् [गतौ] > कर्तरि) इष- > उस. *भरेष > नैप्र. यनि. इति मतम्।

n) नाप. (कृत्या-भेद-)। व्यु. ?। <√भृ + √अञ्च् इति सा.?।

२भर्तृ–, ३भर्तृ–, भर्त्री– √भृ (वधा.) द्र.

?भत्स्यामि[a] पै ३,७,६.

भर्भर[b]– > भर्भरा√भू, ¶भर्भरा (रा-अ)भवत् मै २, २,१; ४, ४,२.

भर्मन्– √भृ(वधा.) द्र.

√भर्व्(अदने), भर्वति ऋ १,१४३,५.

भर्वत्– -र्वन् ऋ ६, ६,२; तै १,३, १४,४†.

भल[c] ऋ १०, ८६, २३; शौ ७, ५८, ७[d]; २०, १२६, २३†; पै १, ४८,४.

भलन्दन[e]– > ¶भालन्दन[f]– -नः तै ५,२,१, ६; मै ३, २, २; काठ १९, ११; १२; क ३१, १; २; -नम् मै ३,२,२.

भलानस्[g]– -नसः ऋ ७,१८,७.

१भव[h]– -ᐤव शौ ११, २, २८; -ᐤव खि ७, १, १; ४, १; शौ ११, २, ३; ५[i]; २५; पै १४, २, ४[2j]; १५, २०, ७; १६, १०४,३;५[i];१०६, ५; ८; -वः शौ ८,८,१७; ११,२,८[2]; २७[3]; १५,५,२[2];५; ७; ९; ११; १३; १५; पै ५,१५,२; २६, ७; १४, १,१९; १६, ३०, ८; ३७, २; १०४,८[2]; १०६,७[3]; १९, १४, १३[k]; -वम् मा ३९,८; का ३९, ६,१; तै १,४,३६,१; शौ १५, ५,१; पै १९,१,१०; -वस्य मा १६,१८; ३९,९; का १७,२, २; ३९,७,१; तै ४,५,२, १; मै २, ९,३; काठ१७,१२;क२७,२;शौ ८,८,११; पै २,२०,२;१६,३०, १; -वाः मा १६,५५;का १७,८, ९; तै ४,५,११,१; मै २,९, ९; काठ १७,१६; क २७,६; -वाय मा १६,२८; का १७, ४, २; तै ४,५,५, १; मै २, ९, ५; काठ १७,१३; क २७,३; शौ ६,९३, २; ११, २, ९; १६; पै १६, १०४, ९; १०५, ६; १९, १४, १४; २०,५६,५;६; ५८, ४; ५; -वे पै २०,४१, २; -वेन पै २, २५,३; १५,१६, ७; २०, ५१, १०.

भव-हेति– -त्याः पै २,८५, ३?[l]; ७,१५,१.

भवा-रुद्र[m]– -द्रयोः पै ५, २२, १; -द्रौ शौ ११,२,१४; पै १६, १०५,४.

भवा-शर्व[m]– -ᐤर्वा खिसा २९, १२; पै १०, १३, ५; -र्वौ शौ ४, २८, ७; १०, १, २३; ११, ८,९; १२,४, १७; पै ४, ३७, ७; ५, २६, ७; ८,९,१२; १५, १२,९; १६,३७, ३; १७, १७, ७; -ᐤर्वौ शौ ४, २८, १; ८, २,७;११,२,१[n]; पै ४,३७,१-६; १६, ३, ७; १०४, १[n]; १७, २६,५.

२भव-, भवत्– √भू (वधा.) द्र.

?भवन्येत ऋश्छं पै १७,२८,१.

?भवमत्याय[o] पै १६,१०५,४.

?भवादि पै २,२,२.

?भवाम्[p] पै १,४७,४.

भवितव्य–, भवितृ–, भवितोस्(:), ?भवित्र–, भविष्णु–, भविष्यत्–, भवीत्व–, भवीयस्–, भव्य– √भू (वधा.) द्र.

√भष् > भष[q]– -षम् मा ३०,१९; का ३४,४,१.

√भस्[r], भसत् ऋ ६,३,४.

बभस्ति शौ ९,२, २[s]; बभस्ति

---

a) पाठः? (√काथ् [*छेदने] >) कात्स्यामि इति शोधः (तु. कांश्छामि इति मूको.)। सपा. ?भत्स्यामि इति पामे.। b) शब्दानुकरणम्। व्यु.?। c) सत्यमित्यर्थे अव्य. (तु. सा. साध्वर्थे क्रिवि., नभा. भला इति च; वैतु. सा. [ऋ.] = शर– इति)। व्यु.?। d) उत्तरेण क्रिप. समस्तमिव भाषमाणः सा. चिन्त्यः (तु. W.)। e) व्यप. (ऋषि-)। व्यु.?। f) अपत्यार्थे अण् प्र.। g) नाप. (जनता-विशेष-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। h) व्यप. (रुद्र-)। व्यु.?। <√भू [सत्तायाम्] इति प्रायोवादः। (√व्यध् [हिंसायाम्] > कर्तरि) *व्यधम्– (व्याध-) > नैप्र. यनि. इति मतम्। i) सपा. काय ११५ : १ नमः इति पामे.। j) भवभामाय इति भवमन्यवे इति च पाठौ? पृथक्-पदद्वयः शोधः। एतदनु वैप ३, ६१४ निर्देशः शोध्यः। k) पामे. पृ २२६३ g द्र.। l) ᐤहेभ्याः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्)। m) द्वस. अन्तोदात्तः। पूप. आनङ्डादेशः (पा ६,३,२६)। n) सपा. काय ११४ : १ ᐤर्वा इति पामे.। o) पाठः? *भव-भृति-[प्रस.]> -त्यै> -त्याय् अᐤ इति शोधः। एतदनु पृ ११३९ कृण्वन् इति निर्देशे अकृᐤ इति शोधः द्र.। भव– इति पूप. वृद्ध्यर्थे भव्य-पर्यायः स्यात्। p) पाठः?। सपा. शौ ५,३१,१२ विभे.। q) नाप. (जल्पक-[वैतु. PW. विप. इति])। अजन्तम्। r) धा. चर्वण-चूर्णन-भक्षण-हिंसादिषु वृत्तिः (तु. निघ [२,८] या [५,१२] PW. Hill [ZDMG ४८, ४१८-९] प्रमृ.)। s) सपा. पै १६,७६,२ हृदये इति पामे.?।

काठ ३५, १४[2a]; क ४८,१३[2a]; जै ४, १०,३;२४,८; शौ ६,४९, १; २[a]; पै १९, ३१, १४; १५[a]; २०,१८,६; वप्सति[b] ऋ ८,४३, ३[c]; ९,७९,४; वप्सथः खि १, ११,१[d]; वब्धाम् खि ५,७,४, १६[e].

भसथः ऋ ६,५९, ४; भसथः खि १,९,३.

†वप्सत्- -प्सत् ऋ ८, ४३, ७; १०,१४२,३;४; -प्सतः ऋ ७, ५५,[२; ८,७२,१५]; १०,९४, ३; १३; कौ २, ८३२; -प्सता ऋ १,२८,७.

वप्सती- -ती ऋ १०,७९,१.

भस्मन्[f]- -स्म मा १२, ३५;४६; का ५,४,४; १३, ३, ६; ४, २; तै १,२,१२,३; ४,२,३, २; ४, १; ¶५,२,२,४;५; मै १,२, ८; १४[g]; ६,३¶; २, ७,१०; ११; ३,¶२, २; ३[2]; §; ७;८,५[3];¶; ९, ४; काठ ३, ३[g]; १६, १०; ११; १९, १२[4];¶[3]; २०, ७¶; २५,७¶; २६,६[g]; क २, १०[g]; २५,१;२; ३१,२[4];¶[3];९¶;३९, ५¶; ४१, ४[g]; शौ ११, ३, ८; पै १६,५३,१३; -स्मन् मा १३, ५३[h]; का १४,६,१[h]; तै ४, ३, १,१[h]; ¶मै १,६,३; ३, २, ३; -स्मना ऋ ५, १९, ५; १०, ११५,[(७,४,२)२]; मा ६,२१[g]; १२,३८; २५,८; का ६,५,२[g]; १३,३,९; २७,८,२; तै २, ६, ३,४¶; ३,४, १, ३¶; ४, २, ३,३; ५,७, १६, १; मै १, ८, ९¶; २, ७, १०; ३, २, ७¶; १५,७; ४, १, ९[2]¶; काठ १०, ४¶; १६,१०; ३१, ७¶; ५३, ६; क २५,१; ३१,२; ४७,७¶; -स्मनि[h] मै २,७,१८; काठ १६, १८; क २५,९; -स्मा शौ २०, १३६, १४?[i].

भस्मा(स्म-अ)न्त[j]- -न्तम् मा ४०,१५; का ४०,१,१७.

भसद्[k]- -सत् ऋ १०, ८६, ७; मा २०,९; २५,८; का २१, ७,८; २७, ८, १; मै ३, ११, ८; १५, ७; काठ ३८,४[l]; शौ ९,४,१३; १२,८; १०,९, २१; २०,१२६, ७†; पै १६, २५, ३; १३८, १; १९, ५१, १०; ११; २०, ३९, २[2]; -सदम् शौ ४, १४, ८; पै १६, ९९, १; -सदि मै ४, २, १०¶; पै १६,१४८,५; -सदे तै ७,३,१६,२; काठ ४३,६.

भासद[m]- -‡?दम्[n o] शौ २, ३३, ५; २०, ९६,२१[p]; -दात्[n] ऋ १०, १६३, ४[q]; -दौ मा २५, ६; का २७, ६,१; मै ३,१५,६.

‡भसद्य[r]- -द्यम् शौ २, ३३,५; २०,९६,२१; पै ४,७,६.

?भ हि या श्वा पै ५,२१,८.

√भा, भाति ऋ ५,४४,१२; भाति ऋ ७,९,३; काठ २९,७¶; भान्ति मै ४,१४, १४¶; भान्ति ऋ ६, ६५, २; भासि ऋ ३, ६, ७[s]; मै ४,९,५[3].

भा- भायै मा ३०, १२; का ३४, २,४.

भा-त्वक्षस्[t]- -क्षसः ऋ १, १४३,३.

भाति- -तयः पै १९, ४७,१२[u].

---

a) सक्तत् सपा. जै ४, १०,४ विभर्षि इति, आपश्रौ. १४, २९,३ गभस्ति इति च पाभे. ।

b) प्रपु३ उपधालोपः (पा ६,४,१००) ।

c) वैतु. GW. प्रपु१ इति । d) व॒° इति स्वरः ? ।

e) तु. या [५,१२], पाका [६, ४, १००] प्रभृ.; वैतु. [पक्षे] पाम ८,२,२५ <√वन्ध् इति ।

f) विप. ([ऋ.] अग्नि-, वायु- [वैतु. सा. नाप.]), नाप. च । भूते मनिन् प्र. (पा ३,३,२ पाउ ४,१४५) ।

g) सपा. भस्म<>भस्मना (माश ३, ७, १, ३२ आपश्रौ ७,२७,४ च) इति पाभे. ।

h) सपा. भस्मन् (माश ७, ५, २, ४८ च)<> भस्मनि इति पाभे. । i) पाठः? । तु. पृ ११०७ q ।

j) विप. (शरीर-) । बस. ।

k) नाप. (शरीरावयव-विशेष-) । व्यु.? ।

l) क्रिप. इति SI.? । m) विप. (यक्ष्म- [शौ.]), नाप. (भसद्-) । पूर्वकल्पे तत्रभवार्थे अञ् प्र. (पा ४, १,८६) । उत्तरकल्पे स्वार्थिकः अञ् प्र. उसं. (पा ५, ४,३८); वैतु. उ. म. <√भास् इति । n) सपा. ?भासदम्<>भासदात् (आपमं १,१७,४च) इति पाभे. ।

o) पाठयाथार्थ्ये मतभेदः (तु. W. B च) ।

p) °दात् इति BC. (तु. ऋ.) । q) वैतु. सा. विप. (भंसस्-) इति । r) विप. (यक्ष्म- [तु. भासद-]) । भवार्थे यत् प्र. तित्स्वरश्च । सपा. ऋ १०, १६३, ४ पाठाऽभावः । s) यनि. च अनु (कप्र.) इति च द्वे पदे द्र. । एवं पृ २०७ अनुभासि इत्यत्र शोधः द्र. ।

t) विप. (अग्नि-ज्वाला-) । बस. ५१ (तु. वें. सा. GW. GRV.; वैतु. [पक्षे] सा. प्र३ इति) । उप. <√त्वक्ष् ।

u) पाठः? पीति- > -तयः इति शोधः? ।

भानु[a]– -।नवः ऋ १, ३६, ३; ९२,२; ९७,५;१४३, ३; ३,१, १४; ५,१,१;६,६४,२; ७,७५, ३; मा १५,२४; का १६, ५,५; तै ४,४,४, २; मै २,१३,७; कौ १,७३; २, १०९६; ११०६; जै १,८,१; शौ ४,३३,५; १३, २, ४६; पै ४, २९, ५; १८, २५, ६; –।नवे ऋ ५,१६,१[b];७,४, १; मै ४,१४, ३; काठ ७, १६; कौ १,८८[c]; जै १, ९,८; –नुः ऋ ३,२२,२; ४, १, १७; ४५, १; ५, ५२, ६; ७,३४,७?[d]; ९, ८५, [१२; १०, १२३, (७)८]; १०, १००, १२; मा ११, ५४; १२,४८†; का १२,५, ५; १३, ४,४†; तै ४,१,५,२; २,४,३†; मै २,७, ५; ११†; ९, १; काठ १६, ५; ११†; क २५, २†; कौ २, ११९८†; शौ १९, ७, २; –।नुना ऋ १, ४८,९; १५; २, २, ८; ८, ४; १६, ४; ३, २, ३;२१,४; ५,३७,१; ६, ६, ६; १५,५[e];१६,२१; ४८, ६; ६५, १; ७,९,४; ८,९,१८; ९, ६५, ४; १०.१,१; ३७,४; १०;४३, ९;४५,४; ७५,३; ८८,३;१४०, २; खि १, ४, ६; २, १३, ३; मा ११,२८$; १२,६;१३; २१; ३३; १०७; १७,१०[e]; का १२, ३,१$; १३, १, ७; १४; २-३, ४; ७, ६; १८,१, ११[e]; तै १, ३, १४, २; २, २, १२, १; ४, १, ३,१$; २, १, २; ४; २, २; ७, ३; ६,१,२[e]; मै २, ७, २$; ८[२]; १४; ४, १३, ५; काठ १६, ३$; ८[२]; ९;१०; १४;२१; २०, १४; क २५, ५; २८,१[e]; कौ १, ४८०; २, १३४; ११६७; जै १, ५०, ४; ३, १३, १०; शौ २०, १७,९; १४२,३; पै १७,२५,७; –नुभिः ऋ १, ८७,६; ७, ७७, ५; ८,७, [८;३६]; १०, ३, ५; ६,१; २; मा १२, ३२; का १३, ३,३; तै २,१, ११, २†; ४, २, ३,१; ११, २†; मै २, ७, १०; †४, ११,२; १२,५; १४, १५[२]; काठ ८,१७†; १६, १०; क २५, १; –।नुम् ऋ १, ९२,१;२; ५; ३, ६१,७; ४, ६, [२; १३, २; (१४,२) ७,७२,४]; ५, ५९, १; ६, ६२,२; ७,३,६; ६, २; ७९, १; ८,५,१; १०, ३,२; ५३, ६; तै ३, ४, २,२; ३,६; काठ १३, ११;१२; कौ १,२१९; २,८९७; ११०५; ११०६; ११९३$; ११९५$; जै १,२४,६; ४,१३, १०; शौ १८, ३, २९$; –नोः मै ४,९,१४[d].

भानु-मत्– -०मः ऋ ५, १, ११; –मद्भिः ऋ ६, ४, ६; –मन्तम् ऋ ५,१,११.

भान्तु[f]– -न्तः मा १४,२३; का १५, ७,१; तै ४,३,८, १; ५, ३, ३, २[२];¶; मै २, ८, ४; काठ १७, ४; क २६,३.

भाम[g]– -मः ऋ १०, ८३, ४; मा १८,४; २०,६; का १९, २, ४; २१,७,५; तै ४,७, २, १; मै २, ११, २; ३,११, ८; ४,१२,३†; काठ १८,७; ३८,४; क २८, ७; शौ ४,३२,४†; पै ४, ३२, ४†; –मम् ऋ ३,२६,६[h]; ५,३२,४; मा २१, ३९; ५६; का २३, ४, ११; ६,९; मै ३, ११, २; ५; –माः ऋ ५, २, १०; तै १, २, १४, ७†; –माय शौ १४, २, ३५; १८, ४, ८२; पै १४, २, ४[i]; १८, १०, ५; –मासः ऋ ६, ६, ३; १०, ३, ४[j]; ५; तै ३, ३, ११, १†; –मेन ऋ १, १६५, ८; मै १, ७,१; ४,११,३†; काठ ९,१८†.

†भामित[k]– -तः ऋ १, ११४,

a) वप्रा.। नाप. (आदित्य-, प्रभा-, रश्मि- प्रभृ.)। नुः प्र. (पाउ ३,३२) तत्स्वरश्च। b) वैतु. सा. विप. इति। c) वैतु. सा. भ. S. विप. इति। d) पाठः? भानोः (पं१) इति शोधः (तु. सपा. मै ४, ९,१४, सस्थ. टि. ?नार्ते इति च; वैतु. अन्ये पपा. प्रभृ. यनि. एव)। e) पाभे. पृ १११२ *d* द्र.। f) *विप. ([दीप्र-] पञ्चदश-स्तोम-)। झच् प्र. उसं. (पाउ ३,१२८ [तु. सा. उ. K. प्रभृ.; वैतु. म. भा-+अन्त- > वस. यनि. इति?])। यत्तु वैप ३ यनि. <√*भम् (=√भाम् [तु. PW. प्रभृ.]) 'भासने' इत्युक्तं तदपि तात्पर्यतोऽनर्थान्तरं द्र.। माश ८, ४,१०, १० ?वभ्रः > *भ्रभ्रः (दीप्रः) इति शोधः द्र.। माश. चन्द्रपरतया तै ५, ३,३,२ च ओजःपरतया श्रुत्युपलम्भाद् यनि. नाप. पुं. वा स्याद् इत्यपि विमृश्यम्।

g) भाप. (क्रोध-, दीप्ति-)। भावे मन् प्र. (पाउ १, १४०) नित्स्वरश्च।

h) वैतु. वें.सा. विप. (ओजस्-) इति।

i) तु. पृ २३२५ *j*। j) वैतु. सा. <√भाम् इति।

k) विप. (इन्द्र-, रुद्र-)। मतुवर्थे इतच् प्र. (पा ५,२, ३६ [वैतु. सा. √भाम्+कर्तरि क्तः प्र. इति])।

८[a]; तै १, ६,१२,५‡[b]; ३, ४, ११,२[a]; ४, ५, १०, ३[a]; मै ४, १२,६[a]; काठ २३,१२[a].

†भामिन्[c]- -मिनः[d] ऋ १,८४, १६; तै ४, २, ११, ३; मै ३, १६,४; काठ ४५, २१; कौ १, ३४१; जै १,३५, १०; शौ १८, १, ६; -मिना खि २, १४,९[e]; -मिने ऋ १, ७७, १.

भामिन[*f]- -‡नः[a] मा १६, १६; का १७,१,१६.

भा- √भा द्र.

भाग- प्रभृ., भागिन्- √भज् द्र.

भाग्य- भग- द्र.

भाजयु- √भज् द्र.

भाति-, भा-त्वक्षस्- √भा द्र.

?भादित्यां[g] पै ९,१२,३.

भानु-, भान्त-, भाम-, भामित-, भामिन्-, भामिन- √भा द्र.

?भामेत् तन्[h] पै ३,१०,६.

भार-, भारत- √भृ (वधा.) द्र.

भारती[i]- -०ति ऋ १, १८८,८; -ती ऋ १,१४२,९; २, १,११;३,८; ३, ४, [८; ७,२,८]; ६२,३; ९, ५, ८; १०, ११०, ८; खि २, १३,२[j]; ५, ७, ३, ७[२]; मा २०, ४३; ६३; २१, १९; ३७; २७, १९‡[k]; २८, ८; १८; २९, ८; ३३†; का २२,४,८; ६,९; २३, २,८; ४,९; २९, २,९‡[k]; ३०, १,८; २,७; ३१, १,८; ४, ९†; तै ४,१,८,३‡[k]; ५,१,११,३; मै २, १२,६‡[k]; ३,११,१; २; ३; ११; १६,२; ४, १३, ३†; ८[२]; काठ १६,२०†;१८,१७‡[k];१९, १३[२]; ३८,६; ८;१०; ४६,२; क २९, ५‡[k]; शौ ५, १२,८†;२७, ९‡[k]; २०, १३१,४[l]; पै ९, १, ९‡[k,m]; -तीः मा २८,३१; का ३०, ३,८; -तीभिः ऋ ३, ४, [८; ७, २,८]; -तीम् ऋ १, २२,१०.

भारती-वत्[n]- -वान् खि ५, ७, ४, १-३; मै ३, १०, ६; काठ २९, १; क ४५,२.

१भारद्वाज-, २भारद्वाज- √भृ (वधा.) द्र.

भार्गव- भृगु- द्र.

भार्मन्-, भार्य- √भृ (वधा.) द्र.

भार्वर[o]- -रस्य ऋ ४,२१,७.

भालन्दन- भलन्दन- द्र.

भाव-, भावयु-, भावुक- √भू (वधा.) द्र.

१भाव्य[p]- -व्यस्य ऋ १,१२६,१.

२भाव्य-, ३भाव्य- √भू (वधा.) द्र.

√भास् > भास्[q]- भाः ऋ १, ४५, ८; ४६, १०; ४, ५, १; ७, [(१, ५८, ४) ९]; ७, ८, २; ८, १, २८; खि ३,२२,४; मा ४, २५; का ४, ८, ३; तै १, २, ६, १; ३, ४, २, २; ३, ६¶; ¶५, १, ९, ६; १०, २; ४, ७, ४; मै १, २, ५; ३, १, ९[२]¶; ४, ९, १०; काठ २, ६; १३, ११; १२; १९, १०[२]¶; २१,९¶; क १,१९; ३०,८[२]¶; कौ १, ४६४; जै १, ४८, ५; शौ ७, १५, २; पै २०, ४, ९; भासा ऋ २,४,५; ६, १, [११; ४,६]; १०,४;७,५, [(६,४८,३) ४]; १०,१; ८,२३,५; १०, ३, १; ७७, ५; मा ११, ४१†; १७, ७२; का १२,४,४†; १८, ६,८; तै ४,१,४,१†; ६,५, ३; ७, २, ९,२[२]¶; मै २,७, ४†; १०, ६;

---

a) सपा. भामितः (तैआ १०,५३ मंत्रा २,१,८ श्वे ४,२२ च) <> भामिनः इति पाभे.।

b) सपा. ऋ १०,१५२,२ वृत्रहन् इति पाभे.।

c) विप. (वीर-)। मत्वर्थीयः इनिः प्र. तत्स्वरश्च।

d) विप. [[दीप्र-] गो- (वैतु. स्क., विव. [पक्षे] विप. [ऋत-] इति)]। द्वि२ द्र. (वैतु. भ. प्र३ इति)।

e) भाविना इति पूना.। °भा इति स्वरः? यनि. शोधः।

f) प्र१ सत् रुद्रस्य विप. (तु. सपा. भामितः इति पाभे.; वैतु. सा. उ. म. प्रभृ. द्वि३ सत् वीरान् इत्यस्य विप. इति)। मतुबर्थे इनः प्र. उसं. (पा ५,२,११५)।

g) पाठः? शोधः सस्थ. पृ १८३० m द्र.।

h) पाठः? मा-मा ऐतु>मामैतु इति शोधः (तु. मूको.)। पृ १४४१ सस्थ. तत् इति नेष्टम्।

i) व्यप. (देवी-)। व्यु.?।

j) सपा. खिसा १४,२ °तीः इति पाभे.।

k) = सपा. तैब्रा ३,६,१३,१। ऋ १,१३,९ प्रभृ. तु. मही इति, मा २८,८ महीः इति च पाभे.।

l) पाठः? °ती शुवः इति शंपा. सात, वायोर् अभीशवः इति RW., बभ्रोर् अभी° इति खि (५,१५,११)?।

m) महाभा° इति पाठः? मही, भा° इति द्वि-पदः शोधः (तु. शौ ५,२७,९)। n) विप. (इन्द्र-)।

o) अर्थः व्यु. च?। वें. = इन्द्र- इति कृत्वा भा- (<√भा) + वर- (<√वृ [वारणे]) > यनि. इति, सा. <भर्वर- (प्रजापति-) इति, ?GW. <√भर्व् इति।

p) व्यप. [राजन्- (भावयव्य- [तु. या ९,१०])]। व्यु.?।

q) स्त्री. न. च भावे क्विप् प्र.।

४,१३,६†; काठ १६,४†; १८, ४;२०; २१, ९¶; ३४, ८[२]¶; क २८,४; कौ २, ८९६†; जै ४,१३,९†; भासे मा १३, ३९; का १४,४,२; तै ४, ४, ६, २; १०,१; मै २,७,१७; १३, २०[२]; काठ १६,१६; २२,५.

भा-ऋजीक[a]– -कः ऋ ३, १, १२; १०, १२, २; शौ १८, १, ३०; -कम् ऋ १, ४४, ३; ३, १,१४.

भासा-केतु[b]– -तुम् ऋ १०, २०,३.

भास-कर्[c]– -राय[d] मै २,९,१.

भास्-वत्– -वन्तम् ऋ १०, ३७,८.

भास्वती– -ती ऋ १, ९२, [७; ११३, ४]; -तीः तै ४, ३, ११, ३; मै २, १३, १०; काठ ३९, १०; -तीम् मा १५, ६३; का ३,२,१;२; १६, ७,६; तै १, ४,३४,१; ४, ३,६,१; मै २, ८, १४; १३,१९; काठ ४०, ४; ५; -त्या काठ ७,१३[२]; क ६,३.

भासत्– -सन् मा १२, ३२; का १३, ३, ३; तै ४, २, ३, १; मै २, ७, १०; काठ १६, १०; क २५,१.

भासस्[e]– -सः ऋ ४, १२, ४[f]; ६, १२,५; -सांसि ऋ ६,४,३.

भास[g]– -सम् काठ ३३,६¶.

भासद्– भसद्– द्र.

√भिक्ष्, भिक्षते ऋ ७,३२,१७; भिक्षे ऋ १, १७१, १; २, २८, १; भिक्षन्त ऋ ३, ५६, ७; भिक्षेत ऋ १, १५२, ६; ८, ७, [१५; १८,१].

भिक्षमाण,णा– -णः ऋ ३, ६१, ६; ९, ७०,२[h]; मा ३०, १८; का ३४,३,५; -णाः ऋ १, ७२, ६; ७; ४,४१,९; ७,६, ६; १०, ३; ९०, [७; ९१, ७]; १०,३१, ५; मै ४, १४, ३†; -णे ऋ ३, ३३,२.

भिक्षा– -क्षाम् शौ ११, ७, ९; पै १६,१५३,८.

√भिद्,न्द् (वधा.); > विभित्स, भेदति ऋ ८,४०, [१०; ११].

भिनत्ति ¶तै २, १,५,७;७, ७; ८, ३; पै ७, ७, २; २०, ३७, १०[i]; भिन्दन्ति शौ ६, १३८, ५; भिन्दन्ति ऋ ५, ५२, ९; पै १, ६८,१; भिनद्मि शौ २,३२, ६[j]; ४, ३७,७[k]; ५, २३, १३; भिनद्मि ऋ १, १९१, १५; शौ ६, १३८, ४;५; पै १,६८,१;५; २, १४, ४; ८४, १[२]–११[२]; ४, १७,५†[l]; ७, २,१०; १५,१८, १; १९, १९, ४; २०, २४, २; †भिनत् ऋ १,५२,५; ६२, [३; १०, ६८, ११]; २, ११,२०;१५, ८[m]; ४,१७,३;८,१;८;३२,२५; ६९,१४; तै २, ३, १४, ६$; मै ४, १२,२; १४,५[m]; जै ४,१०, ६; शौ २०, १६,११;९२,११; पै ५,२,८; भिनदः ऋ १०,८९, १४; भिनत[n] ऋ १, १३०, ७; १७४, ८; भिनत्तु शौ ६, १३८, २; पै १,६८,३; १३,४,९[k]; ९, ९[o]; भिन्द्धि, भिन्धि ऋ ८,४४, ११; तै २,४,८,२; ३, ५,५,२; मै १, ३, २६; शौ ७, १९, १;

a) विप. (अग्नि-)। भाः-ऋ° इति पपा.। = 'भासा ऋजीकवत्- (प्रसाधनवत्-)' इति कृत्वा वस. उप. भाप. < √*ऋज् = ऋञ्ज् (प्रसाधने = भूषायाम् [तु. RNM.]) । यद्वा = 'भासः [पं१] ऋजीकवत्- (प्रसिद्धिमत्-)' इति कृत्वा वस. उप. = भाप. < √*ऋज् = √*ऋध् = √राध् (संसिद्धौ [तु. या ६,४]) ।

b) विप. (अग्नि-) । वस. पूप. तृ. अलुक् द्र. ।

c) नाप. । उस. उप. टः प्र. (पा ३,२,२१) । भा° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

d) = सपा. तैआ १०,१,७ मना १,७ । मउ ३,१० तु आदित्याय इति पाभे. । e) भावे असुन् प्र. ।

f) धा. *भक्षणे वृत्तिरिति कृत्वा यनि. भोजनपर्यायः स्यात् (तु. LR.; वैतु. सा. प्रमृ. अर्थान्तरदृष्टयः; सा. भास्–> [द्वि३]) यनि. रूपं इति च?) । g) नाप. (साम-भेद-) । व्यु. ? । h) पाभे. पृ २३१३ *l* द्र. ।

i) पाठः? (√मृज् [शोधने] > [श्रमि ढर्स.]) *मृणक्ति इति शोधः । सस्थ. ?खदोहिणीम् > सु-दोहिनीम् इति च, ?विर्धि > (√मृज् > भावे) *मृजिम् इति चापि शोधौ भवतः ।

j) सस्थ. ?कुपुम्भम् > कुपुम्भकम् (तु. ऋ १, १९१, १५) इति, ?विषधानः > विषधानो असत् इति च शोधौ । उत्तरे शोधे *°धानवसव् > *°धानअ (त् >) : > यनि. इत्यभिसन्धिः । सपा. पै २,१४,४ विभे. ।

k) सपा. भिनद्मि <> भिनत्तु इति पाभे. ।

l) भिनद्म इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ १, १९१,१५, मूको. च) । m) पाभे. पृ २२८१ *b* द्र. ।

n) मपु१ (तु. पा ८,२,७५) ।

o) सपा. शौ ५, २९,१० छिनत्तु इति पाभे. ।

१९, ३८,४;५[४]; भिन्द्धि,भिन्धि ऋ १०,८७,५; खि ४, ५, २०; तै २, ४, ७, १; काठ ११, ९[३]; १८,१५[a]; क २९, ४[a]; शौ ३, ६, ६; ८, ३,४†; १९, २८, ३; पै ३,३,४;३१[a],६-८; १३, ११, ३; ४; ६[४]; १६, ६, ४†; २०, ७,३; भिन्तम् पै १९, २०,५[b]; भिन्त[a] मा १८, ५५; का २०, ३,५; तै २, ४, ८,१; ४,७,१३, २; मै २, ४, ७[३]; १२, ३; काठ ११, ९[३]; पै ३, ३१, १-५; †अभिनत् ऋ १,५२,१०[c]; २, २४,३; ८,१४,७; कौ २, ९९०; शौ २०, २८, १; ३९, २; †अभिनत् ऋ १०,४५,६; ९९, ७; मा १२, २३; का १३, २, ६; तै ४,२,२, ३; मै २, ७, ९; ३, ८,१[२]¶[d]; ४,१४, ७$; काठ १३,४¶; १६, ९; अभिन्दन् ऋ १०, ६२, २; †अभिनत् ऋ १, ५३,८; शौ २०,२१,८; भिन्द्यात् शौ ९,५,२३; पै १६,१००,१. †बिभेद ऋ २, १४,६; ३, ३४, १०; ८,९३,२; १०, ८९, ७; मै ४, १४,५; कौ २, ३०४; ८०१; जै ३, ६,११; ४, २, ४; शौ २, ५, ३$; २०, ७, २; ११, १०; बिभेद मा २०, ६८; का २२,७, २; मै ३, ११,४; काठ ३८, ९; बिभिदुः ऋ ४, १६, ६; शौ २०, ७७, ६†; बिभिदुः ऋ १, ८५,१०; शौ १०, ६,२०; पै २, ३९, ३; १६, ४४, ३; भेत्स्यति पै १७,१२,३; भेत् ऋ १०,६८, ६; शौ २०, १६, ६†; भित्थाः मा ११,६८; का १२,७,३; तै ४, १,९,१; मै २,७,७;३,१,९; काठ १६,७; १९,१०; क ३०, ८. भिद्येते खि २,१,६?[e]; भिद्यताम् पै १,८६,५; ७,७, २; अभिद्यन्त पै १७, २९,४; ¶भिद्येत मै १, ४, १३; ३, १, ८[f]; भिद्येत[f,g] तै ५, १, ९, २; ३¶; भिद्येत काठ १९,६;७[२]; क ३०, ४;५[२]. भेदि मा ११,६४; का १२, ६, ५; तै ४,१,६,२;९,२; मै २,७, ६; ३,१,८; काठ १६,६. बिभित्सन् ऋ १०,६१,१३. ¶भित्ति– -त्यै काठ २५, १; क ३८,४. भित्त्वा ऋ १०, ६८, ७; ¶तै ६, २,३,२; ४,३; मै ३,८,३; ५¶; शौ २०,१६,७; पै ४,१४,२. भिद्[h]– भिदः ऋ १, १७४,८. ¶भिद्-व(त् >)ती[i]– -तीः काठ २५,१; क ३८,४. भिदुत्– -दन्तः ऋ ४, ३, ११; पै ४,२३,५[j]. १भिद्य[k]– > २भिद्य[l]– -द्याय मै २,९,६. भिद्यमान– -नम् काठ २१,७¶. भिन्दत्– -न्दत् शौ ५, २८, १४[m]; –न्दन् ऋ ४,५८,७; ७,१०४, २१; मा १७,९५; का १९, १, ८; काठ४०,७;शौ८,४,२१; पै२, २२,३$; ८,१३,७; १६,११,१; –न्दन्तः ऋ ४,२,१६; ९,५३, १; मा १९,६९; का २१,४,१९; तै २,६,१२,४; कौ २, १०६४; जै ४,७,१; शौ १८,३,२१. भिन्दान– -नाः ऋ ६,२७,६. भिन्दु[n]– -न्दुः ऋ १, ११, ४; कौ १,३५९; २, ६००; जै १, ३७, ८; ३, ४८,१६; –न्दूनाम्[o] तै ६,६,३,५¶. भिन्न,न्ना– -न्नम् ऋ १, ३२, ८; पै १३, ६, ८†; –न्नाम् शौ ५, १९,८; पै ९,१९,४. भिन्न-सि(?शि)रस[p]– -०रः पै १,८७,१?.

---

a) सपा. भिन्धि <> भिन्त इति पाभे. ।
b) सपा. शौ ६,५०,१ छिन्तम् इति पाभे. ।
c) तु. वें. प्रभृ.; वैतु. GW. मपु१ इति ।
d) सकृत् सपा. काठ २५,१ समरुजत् इति पाभे. ।
e) भि° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
f) सपा. भिद्येत <> भिद्येत इति पाभे. ।
g) कर्मकर्तरि श्यन् प्र. उसं. (पा ३,१,९०) ।
h) नाप. स्त्री. (*सङ्घात-) । धा. संभेदने = मेलने वृत्तिः, यथा सं√भिद् इत्यत्र प्रसिद्धा [वैतु. वें. ORN. भाप. [भङ्ग-] इति, PW. प्रभृ. नाप. (भित्ति- [=कुड्य-]) इति, GW. =भञ्जक- इति, सा. पुर्- इत्यस्य विप. इति च ?] ।
i) नाप. ([भिद्-शब्द-वती-] याज्यानुवाक्या-) ।
j) पाभे. पृ १८४३ *i* द्र. ।
k) नाप. (नद-) । क्यबन्तम् (पा ३, १,११५) ।
l) विप. (रुद्र-) । तत्रभवीयः यत् प्र. यना. स्वरश्च । पाभे. पृ ११०६ *f* द्र. ।
m) पाभे. पृ १००९ *b* द्र. ।
n) विप. ([भञ्जक- = नाशकृत्-] इन्द्र-) । कर्तरि कृत् ।
o) नाप. (बिन्दु-) । इह कर्मकर्तरि कृद् इति विवेकः । पाभे. पृ २२७७ *u* द्र. ।
p) विप. ([छिन्नशिरस्क-] कृमि-) । बस. ।

¶भिन्ना(न्त-अ)न्त[a]– न्तम् मै २,६,१; ४,३,१; काठ १५,१.
?भिन्नारि[b]– -रिः पै ५,१०,८.
भेत्तृ– -'त्ता ऋ ८,१७,१४; खि ५, ५,३; कौ १, २७५; जै १, २९, ३; –'त्तारम्[c] का १२,२, १५; तै १,५,६,४; ४,१,२,५.
१भेदु[d]– -दौ ऋ ९,११२,४.
?भिन्द्यति भिन्द्यस्ति पै १, ८७,१.
भिन्त– प्रमृ. √भिद्,न्द् द्र.
?भिपापदम् पै ६,१४,३.
भियस्–; भियसाना–, भियान, ना– √भी द्र.
?भिश्छि द्योतय[e] पै १३,४,१४.
?भिश्यू[f] पै १६,४,४.
भिषज्[g]– -षक्,ग् ऋ ९,११२,१; ३; १०, ९७, ६[h]; मा १२, ८०†[h]; १६,५; १९,१२; १६;८८; २१, ३१;३३[3]; ३६; ३८; ३९; ५८; का १३, ६, ६†[h]; १७, १, ५; २१, २, १; ५; ६, ९; २३, ४, ३; ५[3]; ८; १०; ११; ६, ११; तै ४, २, ६, २†[h]; ५, १, २; ६, ४, ९, २¶; मै २, ९,२; ३, ११, २[5]; ५;९; काठ १६,१३†[h]; १७,११; ३८,३; क २५, ४†[h]; २७,१; शौ ५,२९, १; १०, ४, १५; पै २, २, ४; ८०, ४; ३, १७,२;९,३,२; ९,४;१०, १०; ११,६, ९†[h]; १३,९, २; १६, १६,५; १९,५१, २; २०, ५०, १; –षग्भ्यः शौ १९, २, ३[i]; ५६, २[i]; पै ८, ८, ९[i]; –षग्भ्याम् शौ १०, ६, १२; पै १६, ४३,५; –षजः ऋ १, २४, ९[k];६,५०,७; †तै १,४,४५,१; ६,६,३,२; †मै १,३,३९; ४,८, ५; †काठ ४,१३;२९,३;†क ३, १०; ४५, ४; शौ २, ९, ३[k,l]; २९,७; ८,७,२६; पै १, १३,४; २,३६,५; १६,१४, ५; –षजम् मा २१,३८;२८, ९; ३०, १०; का २३,४,१०;३०,१, ९; ३४, २,२; मै ३,११,२; ४,६, २¶; पै ५,२१,३;–षजा ऋ १,१५७, ६; ८,१८,८; ८६,१; १०,३९, ३;५; मा १९, १२; ८२; ९३; ९५; २०, ५६; ५७; ७५; २१, १८; ३३; ३६; ४९; ५२; ५३; २७,९; २८,७; का २१, २, १; ६,३;१४;१६; २२,६,२; ३; ७, ९; २३,२,७; ४,५;८;६,२; ५; ६;२९,१,९; ३०,१,७; तै ४,१, ७,४; मै २, १२,५; ३,११,२[2]; ३[2]; ४; ५[3];९[3];११; काठ १८, १६;३८,३[3];८[2];९; १०;क २९, ४; शौ २,९, ५; ७, ५५, १; पै २,१०,२;२०,६,४; –॰षजा खि १, ९, ३; ११, २; ७; मा २०, ६२; का २२, ६, ८; मै ३, ११, ३; काठ ३८, ८; –षजाम् ऋ २, ३३, ४; मा २१, ४०; का २३, ४, १२; मै ३,११, २; शौ ६, २४, २[l]; पै १, ९५, १[m]; –¶षजौ तै २,३,११,३; ६,३,६; ५,३,१, १; ६, ४, ९, १;२; मै २,५,६; ३, २, ९; ४, ६; ४,१,२;६,२; काठ ५,४§?[n]; १३,७; २७, ४[2]; क ३१, १२; ४२,४[2]; –॰षजौ ऋ १,११६, १६; खि १,३,४.

[a]) विप. (वासस्-)। वस. पूप. स्वरः।

[b]) पाठः? भिन्नारन् इति मूको.।

[c]) सपा. ऋ १०,८७,२२ प्रमृ. हन्तारम् इति पाभे.।

[d]) नाप. (⌊द्विवचने⌋ स्त्री-भग-)। कर्मणि घञ् प्र., उञ्छादित्वादन्तोदात्तश्च।

[e]) पाठः? अद्रिर् ज्योतय इति शोधः (तु. पृ १६७२ *b* सपा. शौ ⌊४,३७,१०⌋ च)। अत्र (*ज्या- ⌊नाश-⌋ > *ज्या-भृत्- ⌊नाश-वत्-⌋ > नैप्र. *ज्योत्- > नाधा. √ज्योति >) ज्योतय इति क्रिप. इति कृत्वा पृ १४०० *a* ?ज्योतय-मामक्- इत्यत्र ज्योतय इति, मामक्- > -कान् इति च द्वे पदे द्र.। तत्रत्ये टि. चैतत्परः शोधः द्र.। सस्थ. मामक्- इति च यद्र.।

[f]) पाठः? अभिश्रियौ इति शोधः (तु. सपा. शौ ८, २,१४)।

[g]) नाप. (वैद्य-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। <√भी इति पाउ ⌊१,१३८⌋, नैप्र. <अभि√पस्ज् इति GW. प्रमृ.। (√*मद् = √मन्द् ⌊कल्याणे⌋ >भावे) *भदिपु(=*क)- >(तत्-कर्तरि) *भदिपु-स(मा)य- > नैप्र. *भिषय- > *॰ज- > यनि., यद्वा <*भि- (आयुष्य-) + √सृज् इति मतम्?।

[h]) पाभे. पृ ११०१ *a* द्र.।

[i]) सपा. भिषग्भ्यः <> भिषजाम् इति पाभे.।

[j]) गभिषक् इति RW. पाठः?। सपा. पै ३,८,२ भिषज्यम् इति पाभे.।

[k]) = भेषज–।

[l]) सपा. पै २,१०,५ भेषजा इति पाभे.।

[m]) भिषजम् इति पाठ? यनि. शोधः (तु. पृ ९१५ *m.*)।

[n]) पाठः? भेषजम् इति शोधः (तु. मूको. ⌊यत्र *॰जम् > नैप्र. ॰जो इति⌋, सपा. तैब्रा ३,७, ११,३ आपश्रौ ३,११,२ कौसू ५,१३ च)।

भेषज,जा[a]– –०ज शौ ८,६,१६; पै १६,८०;७; –जः[b] ऋ २,३३, ७; पै १५,२०,५†; –जम् ऋ १,२३,१९; ⌊२१; १०,९,७⌋; ८९,४; ५, ५३,१४; ८,९, १५; २०,२५;७२,१७; १०,९, ५[c]; १००, १०; १३७, ३; ६; १७५,२; १८६, १; खि १, ३, ५; ५, १, ५; ३, ७; ७,७,१^{२}; मा ३,५९^{२}; ९, ६†; १९, १२; १५;२०, ५७; ६४^{२}; २१, २२; २९;३०^{२};३१^{२};३२; ३३[d]; ३४; ३५; ३७; ३८; ४०^{३}[e]; २३,९; १०;४५; ४६; २५, १७†; २८, ८; ३४; का ३,८, ३^{२}; १०,२, ३†; २१,२,१; ४; २२, ६, ३; १०^{२}; २३,२,११; ४,१;२^{२}; ३^{२}; ४;५[d]; ६;७;९; १०;१२^{३}[e]; २५, ३,६;७; ९,१;२; २७,११,१४†; ३०,१,८;३, ११; तै १, ७, ७, २†; ८,६,१^{३}; ¶२,३;२,४;१०, २;३; ३,११,३;१३, ३; ६, ३, ६;३,३,४;३^{२}¶; ८, २; ४, २, ६,५‡[f]; ¶५,३,१, १^{२}; १२,१; ४,२,३;५,५, २; ¶६,४, ९,२; ३^{२};६,३,२;७,४, १८, १; २; मै १,४,३; १०; ४^{३}; १०¶; २०^{३}; ११,१†;६;¶२,१;३;५;१०; ३, ९^{२};३,११,२^{९};३^{२};११;१२,१९^{२}; ४,६,२^{३};¶^{२};९,२७^{२};†[c]; १३, १०†; काठ ५, ४; ९,७^{२}; ११, ५^{२}¶; १२,११^{२}¶; १५†; १३, १४†;१४,६†; २०,१०¶; २२, १२¶; २७,४^{२}¶;२९,२¶;३४, १९;३५, १२; ३६, ५¶;१४^{२}; ¶; ३८, ८^{३}; १०; ४४, ७^{२}; क ८, १०^{२}; ३१, १२¶; ३५,५¶; ४२, ४^{२}¶; ४५,३¶; ४८, १२; †कौ १, १८४; २, ११९०; †जै १,१९,१०; ४,२९,१[c]; २; ३०, ३; शौ †१,४,४; ५,४[c]; ६, ३; २,३,१;३;४^{२};५; ३,७, १; ६; ४,१३,३†; ५,३०,५;६;२१,१; २४,३; ५७, १^{२}; २; ३^{२}; ८३, १;९१;३†;१०६,३; १११, २[g]; ३;१२७,२; ७,३९,१; ४६, १; ८०,४; ८,२,५; २८; ६,३; ७, ५; २२; २६; १०, ४, १०; १४; ११,६, ९; ८, २३^{२}; १९, ३५,१; ४४;१; २०,१४१, ५†; पै १,८,१^{२}; ३; ४;२१, २; ३८, १; ५८,३;४; ९०,२; १११, ३; २,१०; २[h]; ३२,१; ३, २, १; ५;१०,१; ५, †१८, ४; ९;२०, ६;९,३;३;१३;५;११;४,१;१५, ३,१;३१;६; १६,३,५; १४,१; ५;१५;१०;१६,४; २१,९; ७९, ३; १९,७,१०; १०,३^{२}; ४; ५; १२;१;३०,८;९; १०^{२};१३;३३, ६;३५;७; ३६,१; ४०, ३; ४६, ७†;९‡[i]; २०,१३,३;४;२४,१; ३०, ७; ३६, ८; ४३, ४; ५४, ३; –जस्य ऋ ५, ४२, ११; ८, २०, २३; शौ ५, २९, १; १९, ३८,१; पै १३, ९,२; १९, २३, ३; २४,१;२; –जा ऋ १, २३, ⌊२०; १०,९,६⌋;३४, ६; ११४, ५; २, ३३, १२; १३; ७, ४६, ३; १०,५९,९; खि १,११, ७; मा २५, ४६‡[j]; का २७, १५, १‡[j]; ¶मै १,८,३; २,१,३[k,l]; १०[k,l];२,१०[k,l];९, ९^{२}§[m]; ४, १०, ४†; काठ २, १४†; कौ २,४६२‡[j]; जै ३,३४,२०‡[j]; शौ १,६, २†; ११, ८, १४; पै २,१०,५[n];१५,१४,१;–जानाम् शौ ४,१७,१;६, २१, २; पै १, ३८,२; ५,२३, १; –जानि ऋ

---

[a]) विप., नाप. (औषध-)। व्यु.? । पासित. (५,४,२३) इदमर्थे अण् प्र., निपातनाद् एकारश्चेति । < *भे- (आयुष्य-)+√सृज् इति मतम् (वैतु. दे ⌊निघ १, १२⌋ करणे < √भिषज्य इति, अभा. भिष- ⌊रोग-⌋+ ज- ⌊< √जि⌋ > उस. इति च)।

[b]) विप. (⌊भैषज्यकृत-⌋ हस्त-)। मत्वर्थे अच् प्र. (तु. दे ⌊निघ १,१२⌋)।

[c]) वैतु. मै. पपा. (४,९,२७) अभेषजम्? इति।

[d]) पाभे. पृ ८२९ *k* द्र.।

[e]) द्विः सपा. °जम् (तैआ २,६,११,९^{२} च) <> °जैः इति पाभे.।

[f]) सपा. ऋ १०,९७,१९ वीर्यम् इति पाभे.।

[g]) सपा. पै ५,१७,७ ते हविः इति पाभे.।

[h]) सपा. शौ २,९,५ °जानि इति पाभे.।

[i]) हितं भेषजं गुहा इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०,१८६,३ अमृतस्य निधिर्हितः इति, कौ २,११९२ अमृतं निहितं गुहा इति च विभे. (तु. पृ १२२८ *i*, १८०६ *l* च)।

[j]) अस्मभ्यं भेषजा करत् इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०,१५७,३ अस्माकं भूतु अविता तनूनाम् इति विभे.।

[k]) विप. (तनू-)। शेषम् *b* टि. द्र.।

[l]) सपा. तै २,३,२,४ भेषज्या इति, काठ १०,६ प्रमृ. भिषज्या इति च पाभे.।

[m]) सकृत् मा १६,४९ प्रभृ. भेषजी इति, अन्यत्र विश्वाह भेषजा इत्यस्य स्थाने सपा. मा १६,४९ विश्वाहा भेषजी इति, तै ४,५,१०,१ विश्वाहभेषजी इति च पाभे.।

[n]) पाभे. पृ २३३१ *l* द्र.।

६, ७४,३; तै १, ८,२२, ५†; ४, ११, २†; काठ ११, १२†; शौ २,३,२;९,५[a]; ६,४४,२;७, ४३,२†; पै १,८,१;१०९,३;४; ३;१७,१;१६,४९,८[b];२०,३३, ७; –जाय मा ३९,१२; का ३९, ९,२; पै ७,५, ७; ११,२, ११; –जेन पै ११,७,३; १९,२३, २; –जेभिः ऋ १,१५७,६; २,३३, २;४; पै १,९५,१[?c]; †१५,२०, १;३; –जेभ्यः शौ ६, १३, ३; पै १९,५,३; –जैः मा २१,३६; का २३,४, ८; मै ३,११, २[?d]; –जौ शौ ८,६-७, २०; पै १६, १३,१०; ८१,१.

भेषजी[e]– -जी खि ४,७[२], ३[?f,g]; मा १६,४९[२h]; का १७, ८,३[२h]; तै ४,५, १०, १[h]; काठ १७,१६[२h]; क २७, ६[२h]; शौ ७, ५८,२; पै ६, ४, ३[g]; ७,३; ८, ७, ४; १५, १५, ९[i]; १९, २५, ७; २०, १३, ८; ४४, ३; –जीः ऋ १०, १३७,६[२i]; शौ ३,७,५[२]†[j]; ६,९१,३[२]†[j]; ८, ७, ८;१९,२,५[k]; पै ३,२,७[२]†[j]; ५, १८, ९[२]†[j]; ८, ८, ११[k]; १६, १२,८; १९,१८,९†; ३१,११[i]; ४७,३†; २०, ३७, १; ४३, ८; ५६, ९; –जीम् शौ ६, १०९, ३[२i]; ८, ७, २३; पै १६, १४, २; १९, २७,१०[२i].

भेषज-त्व– -त्वाय मै २, १,५¶.

भेष(ज्य>)ज्या[l]– -ज्या तै २,२,२,४¶[m].

भैषज्य[n]– -ज्यम् तै ६, ४, ९, २¶; –ज्येन[o] मा २०, ३[२]; का २१,७,२[२]; काठ ३८,४[२].

?*भिषक्-क(र्ण>)र्णा[p]– -०र्णौ पै ९,११,९.

?*भिषक्-चक्षुस्[q]– -०क्षुः पै ९, ११,९.

भिषक्-तम– -मम् ऋ २, ३३, ४.

भिषक्-त(र>)रा– -राः[r] शौ १९, २,३; पै ८, ८,९.

¶भिषग्-त्र(त्>)ती– -तीः, -तीभिः काठ २२,१२; क३५,५.

भिषग्-वर्ण[s]– -र्णम्[t] पै १६, ८, २; १९,२७, ३.

√भिषज्[u]; भिषक्ति ऋ ८, ७९,२.

√भिषज्य[v], ¶भिषज्यति तै २,३, ११,२; मै २, ५, २; ३, ४, ६; ४,५,३; काठ १०,६; २०, १०; २१, ३; क ३१, १२; १८; भिषज्यतः मा २८,७; का ३०, १,७; ¶मै २,५, ६; ४, १, २; काठ १३, ७¶; भिषज्यन्ति मै ३,८,२¶; भिषज्यन्ति तै २,३, ११,४¶; †भिषज्यथः ऋ ८, ९,६; शौ २०, १४०, १; भिषज्यतु तै ५, २, १२, २[w]; काठ ५०; ६[w]; पै २,८०,५; भिषज्यतम् ऋ ८,२२,१०; ¶अभिषज्यताम् मै २, १, ५; ४, १[२]; काठ १२,१०[२]; १२.

भिषज्य,ज्या[x]– -¶ज्यः काठ२९,

---

a) पाभे. पृ २३३२ *h* द्र. । b) पाभे. पृ २३१९ *j* द्र. ।
c) °जेभि इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ ९१५ *m*) ।
d) पाभे. पृ २३३२ *e* द्र. ।
e) स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४,१,३०) । उदात्तनिवृत्तिस्वरः ।
f) भीषजीम् (तु. पै ६,४,३ मूको.) इति पाठ.? यनि. शोधः (तु. पै.) । g) पाभे. पृ १८३८ *n* द्र. ।
h) पाभे. पृ २३३२ *m* द्र. ।
i) सपा. °जी <> °जीः <> °जीम् इति पाभे. ।
j) सकृत् सर्वस्य भेषजीः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ३, ७,५[२]; ६,९१,३[२] पै ३,२,७[२];५,१८,९[२] विश्वस्य भेषजीः इति, ऋ १, २३, २० तैब्रा २,५,८,६ आपश्रौ ८,८,७ विश्वभेषजीः इति, मै ४,१०,४, विश्वशंभुवः इति च पाभे. ।
k) ?आ दत्त भे° [तु. शंपा. सात.] इत्यस्य स्थाने आहुत-भेषजीः इति RW. ।
l) विप. (तनू-) । तत्रसाधवीयः यत् प्र. ।
m) पाभे. पृ २३३२ *l* द्र. ।
n) नाप. । स्वार्थे ष्यञः प्र. (पा ५,४,२३), भिषज्- + कर्मणि ष्यञ् प्र. वा ।
o) =सपा. तैब्रा २, ६,५,२[२] आपश्रौ १९,९,१३ । मै ३,११,८ तु वीर्येण इति पाभे. ।
p) भिषक् खनम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ १२०० *s*) ।
q) भिषक् चक्षुः इति पाठः? यनि. [पस.] शोधः? । शेषं *p* टि. द्र. ।
r) सपा. शौ ६,२४,२ सुभिषक्तमाः इति पाभे. ।
s) विप. (अग्नि-) । बस. । t) पाभे. पृ १७४० *c* द्र. ।
u) क्विबन्तः नाधा. द्र. (पाधा ३,१,११) ।
v) यगन्तः नाधा. (पा ३,१,२७) ।
w) पाभे. पृ २०८४ *b* द्र. ।
x) विप., नाप. । पचाद्यच् प्र. (वैतु. सा., C. [तां ५, ३,१०] भिषज्- [=भेषज-] + तत्रसाधवीयः यत् प्र. इति) ।

२; क ४५,३; –ज्यम् पै ३, ८, २[a]; –¶ज्या[b] काठ १०, ६;९; २७,४; क ४२,४; –¶ज्याः काठ २५, ९; क ४०,२.

भिषज्यत्- -ज्यन् मा १९, ८०; ८५; का २१, ६, १; ६; मै ३, ११,९[c]; काठ ३८,३[c]; –ज्यन्तः तै २,५,३,७¶.

भिष्णज्[d]- > √भिष्णज्[e], †अभिष्णक्[f] ऋ १०, १३१, ५; मा १०,३४; २०,७७; का ११, १०, ४; २२, ७, ११; मै ३, ११,४; काठ १७,१९; ३८, ९; शौ २०,१२५,५.

√भी,>भीषि, †भयते ऋ १, ५८, ५; १६६, ५; ४, १७, १०; ६, ३१,२; ७,५८,२; १०,९२, ८; मै ४, १४, १२; जै ४,११, ३; भयेते ऋ ४, ४२,६; भयन्ते ऋ १, ८५,[८;१६६, ४]; ४,६,५; ७, ८३,२; †भयन्ते ऋ २, १२, १३; ४, ३८, ८; शौ २०,३४, १४; पै १३, ७, १४; †भयामहे ऋ ८, ६१, १३; कौ १, २७४; २, ६७१; जै १,२९,२; ३,५५, १२; शौ १९,१५,१; पै३, ३५, १; भयाते ऋ १०, २७,५; २२; †भयताम् ऋ १०, ४२, ६; शौ २०, ८९, ६; अभयन्त ऋ ५, ३०,५.

बिभ्ये[g] पै १६,१५१,८; बिभीतः शौ २, १५, १-६; पै ६, ५, १-१३; बिभ्यति मै ४, २, १४¶; ¶बिभ्यति तै ५, १, ५, ७; ६,३,३,३; मै ३, ९,३; काठ ७, ७; १९, ५; क ३०, ३; बिभीत[h] मा ३,४१; का ३, ४, ४; शौ ७, ६२, १; बिभीतन ऋ ८, ६६, १५; शौ ७, ६२, ४[h]; ६[h]; १८, ३, ६४; पै ३, २६, ३[h]; ¶अबिभेत् तै २, ४, १२, ३; मै १, ५, ७; ३, २, ४; अबिभेत् ऋ १०, १३८,५; ¶तै १, ५, ९, ४; २, २, ८, ६; ४, १२, २; ५, १, १; २, २; ६, ६, १; ८, ५; ६[i]; ५, २, ५, २; १०, २; ६, २, ८, ४; ५, १, १; ७,३,७, १; ¶मै १, ६, ३; ५; १०; २, ४, ३[i]; ३, २,६;८; ४, ६,५; ¶काठ ६, २; ८,२[२];१०; १०,१०; २०,३; ९;२५,२;७[२];२७,७;२९,९;३१, ८[२]; ३७,१७; ¶क ४,१; ६,७[२]; ७, ६; ३१,५;११; ३८,५; ३९, ५[२]; ४७,८[२]; शौ ८, १०, १; पै १६,१३३, १; अबिभयुः मै ३, ४,७¶; ¶अबिभयुः तै २, ३, २,१; ४,१३,१; मै १, ६, १०; २, २,२; ३, ३, ४; ७, १०; ४, ६,९; काठ ७,६; ११,४[२]; २९, १; ९; ३३, ६[५]; क ५, ५; ४५, २; बिभेः खि २, १,१[i]; शौ २, १५, १-६; ५, ३०, ८[i]; ८,२, २३[j]; २४; पै २, २, ३[i]; ६, ५, १-१३; ९,१३,८[i]; १६, ५, ४; बिभीयात् ऋ १, ४१, ९; ¶तै २, १,४,३; २,२,४; १०,३; ३, २, १;३,४; ¶मै २,१, ११; २, १०; ३,१,९; ¶काठ १०, ११; ११, ३;४; १३,७.

बिभाय ऋ १, ८४, १७; ५, ६०,३; ८३,२; तै २,३,३,४¶; ३, १,११,५†; मै ४, १२, ५†; शौ ५, ११, ४; १०, ८, ४४[k]; १४,२, ५०; पै ८, १, ४; १८, १३,७; †बिभ्युतुः ऋ १,९५,५; मै ४, १४, ८; पै ८, १४, ५; बिभ्युः ऋ १,९४, ११; पै १२, १, ११†; बिभय>या ऋ ८, ४५, ३५; अभैषुः ऋ ८, ४८, ११; अभैषुः तै १, ५, ७, ५¶; भैषीः शौ १०, ९, ७; पै १६, १३६,५; भैः मै १, ३, ३[l]; २, ९,९[m]; काठ ३,१०[l];१७,१६[m];

---

[a]) पाभे. पृ २३३१ *j* द्र.। [b]) पाभे. पृ २३३२ *l* द्र.।
[c]) एकतरत्र भिषज्यम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा. प्रमृ.)। [d]) = भिषज्- (तु. GW. प्रमृ.)। व्यु.? तेनैव सन्यायां स्यात्। [e]) किबन्तः नाधा. द्र.।
[f]) = सपा. माश ५,५,४,२६। तैब्रा १, ४,२,१ आपश्रौ १९,२,१९ तु अभीष्णात् इति पाभे.।
[g]) प्रपु१ तन्लोपे (पा ७,१,४१) यणादेशः।
[h]) सपा. बिभीत <> बिभीतन (हिश्रौ ६, ७, ८ भागृ १,२७ : १० हिगृ १,२९,१ कौसू ८९,१२ च) <> कागृ २७,३ बिभेतन इति पाभे.।
[i]) सपा. मंत्रा २,६,१८ आपमं २,१६,१४ गोगृ ४,९, १६ भैषीः इति पाभे.।
[j]) सपा. पै १६,५,३ मृथाः इति पाभे.।
[k]) न बिभाय मृत्योः इत्यस्य स्थाने सपा. मा ३१,१८ अति मृत्युमेति इति पाभे.। [l]) = सपा. माश्रौ १,३,२,१२; २,३,३,८। मा १,२३; ६,३५ प्रमृ. माश १,२,२,१५; ३,९,४,१८ तैब्रा ३, २,४,५;७,५,५ काश्रौ २,५,२४; ९,४,१५ आपश्रौ २,१८,९;१२,१०,२ तु भेः इति पाभे.। [m]) सपा. मा १६,४७ का १७, ८,१ तै ४,५,१०,१ माश ९, १,१,२४ भेः इति पाभे.।

क २,१७[a]; २७,६[b]; भेः मा १, २३[a];६,३५[a]; १६,४७[b]; का १, ८,४[a];६,८,६[a]; १७, ८,१[b]; तै १[a],१,४,१;३,१३,१;४,५,१०, १[b]; †अभैष्म ऋ ८,४७,१८; शौ १६, ६,२; †भेम ऋ १,११,२; ८, ४, ७; कौ २, १७८;९५५; जै ३,१६,१६; ४,२०,१.

भाययन्ति पै २,५७,५[c]; वीभयत् ऋ १, ८०, १२; अवीभयन्त ऋ १,३९,६.

बिभीवस्– -वान् ऋ १०,१०५, ३; –भ्युषः ऋ ६,२३, २; –भ्युषा ऋ ९, ७७,२: –भ्युषे ऋ १, ३९,७.

बिभ्युषी– -षी ऋ ४,३०,१०.

बिभ्यत्– -भ्यत् ऋ १०, ३४,१०; ५१,४; –भ्यतः ¶तै ५, ६, ६, १; ६, २,२,६; ३, ३,२; ४, ६, १; शौ ५, २१,२; –भ्यताम् शौ ८, ८,२०; पै १६,३०,१०.

बिभ्यती– -तीः शौ ५,२१,५.

भय[d]– -यम् ऋ १,१८९,४;२,२८, १०; ४१, १०; ८,६१, १६; ९, ६७, २१; १०,३९,११; खि २, १४,५; तै ५, ७,१३,१; १९,१; मै १,२,९: २, १, ५¶; ३, ८, ७¶; ४,१४,९†; काठ ७, १२; १०,९[2]¶; २६, ९¶; ३५, १; ५३, ३; ९; क ४१, ७¶; ४८, २; कौ १, २००†; जै १, २१, ७†; शौ ४,१९,२; ५, २१, १; ८,१, १०; ८, २; १८; १९, ३, ४; †२० २०,५; ५७, ८; पै १, ६९,१?[e]; २,३१,२?[f]; ५,२५,२; १६, १, १०; २९, २; ३०, ६; १२१,५; १९,१,११; ३६, १७; २०, ३२, ९[g]; –यस्य ऋ १०, ३५, १४; –या ऋ ६, ६, ६; –यात् काठ ३७,११¶; शौ १०, ३,४[h];७; पै १६, ६३, ७; –ये ऋ १,४०,८; २,२७,५.

भयं-क(र>)री[i]– -रीम् खि ४, ५,२.

भय-तस्(:) पै २०,४९,५.

भय-भी(त>)ता[j]– -ताः खि २,१,४.

भय-शोक-मनस्ताप[k]– -पाः खि २, ६[2],२९.

भय-स्थ[l]– -स्थे ऋ २, ३०,६.

†भयमान– -नः ऋ १, १००, १७[m]; २, २९, ६; ३, ३०,१०; मा ३३,५१; का ३२, ४,८; मै ४, १२,६.

?भयां[n] पै १९, ३२, १०.

भय्य[o]– -य्यम् काठ ३३,४¶.

भियस्[p]– -†यसम् ऋ २,२८,६[q]; ९,१९,६[q]; १०,१२०,२; मै ४, १४, ९; कौ २, ११११; ८३४; जै ३,११,७; ४,५,६; शौ ५,२, २; २०,१०७, ५; पै ६, १, २; –यसा ऋ १, ५२, ९[r]; १०; ५४, १; ८०, ११; ४, १७, २; ५, ३२, ९; ४०, ७; ५९,२; ६, १७, ९;२७, ५; १०, १०८,२; शौ ५,१३,२; पै ८, ३,२; –यसे ऋ ५,२९,४.

भियसा(न>)ना[s]– -ने शौ ४, २, ३‡[t].

भियान,ना– -नाः ऋ ४, २२, ६; ६, ९,७; –ने ऋ २,११,९.

भी[u]– ‡भियः[v] शौ ४, ३१, ७; पै

a) पाभे. पृ २३३४ *l* द्र.। b) पाभे. पृ २३३४ *m* द्र.।

c) भायन्ति इति पाठः? यनि. शोधः।

d) भावे अच् प्र. (पावा ३,३,५६) चित्स्वरश्च।

e) दतो भयम् इति पाठः? (नः ⌊अस्मभ्यं⌋) दत्त्वाऽभयम् इति द्वि-पदः शोधः।

f) इन्द्रं भयम् इति पाठः? इन्द्राऽभयम् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. शूद्रा चानार्या च इत्यपि पाठः? शूद्राय चाऽनार्याय च इति पाद-शोधः।

g) सपा. शौ ७,६८,१ विभे.।

h) सपा. पै १६,६३,४ वधम् इति पाभे.।

i) विप. (कृत्या-)। उस.। भयं° इति स्वरः?।

j) विप. (देवता-)। भ° इति स्वरः?। k) द्वस.। भयः° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. खिसा ११,२८)।

l) नाप. (संग्राम-)। वस. उप. भाप. (वैतु. सा. उस. उप. अधिकरणे कः प्र. इति)।

m) व्यप. (ऋषि- ⌊तु. ऋअ.⌋)। धा. अर्थः?।

n) अभिभूतो भूतो भयां इति पाठः? अभ्यभूस् त्वम् भूतोऽभयः इति पाद-शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.)।

o) भावे यति प्र. अयादेशः (पा ६,१,८३)।

p) भावे कसिः प्र. उसं. (पाउ ४,२३४)।

q) पाठः? (√भ्यस >भावे) भ्यस्– >भ्यसम् इति शोधः (तु. छन्दः ⌊तु. ORN.⌋)।

r) वैतु. सा. भी– >तृ१ असुगागमः तस्य उदात्तत्वं च?।

s) विप. (रोदसी-)। असानक् प्र. उसं. (पाउ २, ८७)। प्र. स्वरः।

t) सपा. ऋ १०,१२१,६ प्रमृ. रेजमाने इति पाभे.।

u) भावे क्विप् प्र.।

v) सपा. ऋ १०,८४,७ भियम् इति पाभे.।

४,१२,७; भियुः[a] मा २७,७; का २९, १,७; तै ४, १, ७, ३; भियम् ऋ १०, ८४, ७[b]; शौ ६, ६७, ३; पै १९, ६, १५; भिया ऋ १,३७,⌊८(८,२०,५)⌋; ६१, १४; ६३, १; ८०, १४; १७१, ४; ५, ३६, ३; ५७, ३; ६०, २; ६,१४, ४; ३१, २; ७, ५, ३; ६०,१०; ८,७,२६; १०, ५१,६; शौ ११, ११,१२; २०, ३५, १४†; †भियै ऋ ८, ७५, १२; तै २,६,११, ३; मै ४,११, ६; भीः ऋ १, ३२,१४; १०, १४६, १; पै १३,६,१४†.

भीत,ता– -तः ऋ १, ३२,१४; शौ १३, २, ३७; पै १३, ६, १४†; १८, २१,३; २४, ४; –तस्य मै ३, ९,५¶; –ता[c] शौ ५,२०,५; पै ९,२४,५; –ताय ऋ ५,७८, ६; –ते ऋ १०,५४,१;५५,१.

भीति– -तयः पै १९,२३,९?[d].

भीम,मा[e]– -†मः ऋ १, ५५, १; ७०,६; ८१, ४; ९५, ७; १००, १२; १४०, ६; १५४,⌊२; १०, १८०,२⌋; १९०,३; ४,१६,१४; २०, ६; ३८, ८; ६, ६, ५; ७, १९, १; २१,४; ९,७०,७; ९७, २८; १०, १०३,१; मा ५, २०; १७, ३३[f]; १८,७१; ३९, ७$[g]; का ५,५,८; १८,४,१[f]; २०,५, ४;३९,५,१$[g]; तै १,६,१२,४; मै १,२,९; ४,९,१७$[g];१२,३; काठ २,१०; ८, १६; क २, ४; २८, ५[f]; कौ १, ४२३; २, ११९९[f];१२२३; जै १, ४१, ५; शौ ७, २७, २; ८९, ३; ८, १, १०$;९,१३,६$; १९, १२,२[f]; २०, ३७, १; पै १, ७७, २; ३, ३६,१$; ७, ४;२[f]; ८;१४, ७; १२,३,५$; १५, १२, ५; २२, ६$; $१६, १, १०; ७४, ६; २०,६, १०; –मम्[h] ऋ २,२३, ३; ३३,११; ६,३१,५; ८, ८१, ३; मा २१, ३९; का २३, ४, ११; तै ४,५, १०, ४†; ७, ४, १४, १; मै ३,११,२; काठ २६, ११†; ४४, ३; कौ २, ८०†; जै ३, ८, ६†; शौ ११, २, १८; १८, १,४०†; पै ३, २३,२;२८, ५; १६, १०५; ८; –मस्य ऋ १०,९२,८; –मा ऋ ६, ३, ३; १८, १०; १०, १०९, ४; तै ४, ४,११, २; काठ २२, ५; शौ ३, २५,१; ५,१७,६†; १०,१,२९; १२, ४,४८; ७, १; पै ९, १५, ६†; १६,३७,१०; १७, २०,८; १९,१९,१०; –माः ऋ २,३४, १; शौ ४, ३७, ८; ९; ५, २२, १०; पै १, ८८,४[i]; ५, २१, ६; १३,१,१०; ४,१३; १६, १५०, ८; २०,१८,५; –†मानि ऋ ९, ६१,३०; कौ २, १३०; जै ३, १३,६; –माम् शौ १२, ४,४१; पै १७, २०, १; –माय ऋ १, ५७,३; मा १६,४०; का १७,६, ४; तै ४,५,८, १; मै २, ९, ७; काठ १७, १५; क २७, ५; शौ २०,१५,३†; –मासः ऋ १, ३६,२०; जै ४,८,६†; –०मासः ऋ ७, ५८, २; –मे पै १६, १५१,२.

भीम-त(म>)मा– -मा शौ १२,४,४५; पै १७,२०,३;५.

√भीमय>भीमयु– -युः ऋ ५,५६,३.

भीम-संदृश्[j]– -दृशः ऋ ५, ५६,२.

भीम-सेन[k]– > भैमसेनि[l]– -निः काठ ७, ८; –?ने[m] मै ४, ६;६¶.

भीम-हस्त– -स्तम् पै ६,१४,३.

*भीमर[n]– -मः तै २, ४, ७, १; मै २, ४,७?[o]; काठ ११,९.

भीरु, रू[p]– -रवः[q] मै २, १२,२[r]; –रवे ऋ २, २८, १०; मै ४, १४, ९†; –रुभिः ऋ १,१०१, ६; –रुवः[q] तै ३, ४, ७, ३[r].

---

[a]) मानुषीः भियुः इत्यस्य स्थाने सपा. मै २,१२,५ मानुषाणाम् इति, काठ १८,१६ मानुषेभ्यः इति, शौ ७, ८४, १ मानुषीभिः इति, पै ३, ३३, १ मनुष्येभ्यः इति च पाभे. । [b]) पाभे. पृ २२३५ *v* द्र. ।

[c]) सपा. शौ ११, १२,२५ सेना इति पाभे. ।

[d]) पाठः?। तु. पृ २१५७ *b* ।

[e]) विप. (अग्नि-, आयुध-, सोम- प्रभृ.)। अपादाने मक् प्र. (या १,२० पा ३,४,७४ पाउ १,१४८) ।

[f]) सपा. तै ४, ६, ४, १ मै २, १०, ४ काठ १८,५ युध्मः इति पाभे. । [g]) नाप. (मरुद्-विशेष-)।

[h]) क्वचित् वा. क्रिवि. द्र. । [i]) सपा. शौ २,३५,४ घोराः इति पाभे. । [j]) विप. (मरुत्-)। वस. ।

[k]) व्यप. । वस. उप.<सेना– ।

[l]) अपत्यार्थे इञ् प्र. (पा ४,१,९५) ।

[m]) पाठः? °नेः इति शोधः । [n]) तु. पृ ८७० *q* ।

[o]) भी° इति पाठः?। [p]) विप.। क्रुः प्र. (पा ३,२,१७४)।

[q]) नाप. (अप्सरो-भेद-)। [r]) सपा. भीरवः <> भीरुवः (वैगृ १,१८ : ११ च) इति पाभे. ।

भीस्[a]– भीषा[b] ऋ १,१३३, ६[२]; ७,२१,३; ८,९७,१४; ¶मै ३, १,२; ७,८; ८,६; ४,८,३; ¶काठ २३,३[२].
भी–, भीत–, भीति– √भी द्र.
?भीदश्चद्[c] पै १०,११,१०.
भीम– √भी द्र.
?भीमचक्षोरर् पै १७,१४,१.
*भीमर्– √भी द्र.
भीमल[d]– -लम् मा ३०,६; का ३४,१,६.
भीरु,रू– √भी द्र.
?भीवतः[e] पै १९,३९,१३.
भुक्(,ग्,ङ्[जै.])[f] खि ५,१८,१; जै २,४,४[२]; शौ २०,१३५,१.
√भुज्,>भोजि, भोजते ऋ १,७२,८. भुजीय पै १५,२०,१‡[g]. भुजेम,>मा ऋ ४,३,१३; ५,७०,४; ६,५१,[७; ७,५२,२]; ७,८८,६; काठ ३०,२‡[h]; क ४६,६‡[h].
¶भुङ्क्ते तै ६,५,२,३[२]; भुङ्क्ते मै ४,२,१; ३; १२; भुनक्ति तै २,६,२,३¶; ¶भुनक्ति तै २,६,२,४; काठ ८,५; क ७,१; भुङ्क्तः तै २,६,२,४¶; भुञ्जते ऋ ५,४२,९; ¶मै ३,३,१; ४,२,३; ¶भुञ्जते तै २,५,२,७; ५,२,८,७; ६,१,३,४; ४,१; २,५,४; १०,७; ३,४,५; ¶भुञ्जन्ति मै ३,१०,७; काठ ८,५; २६,१; क ७,१; भुनजाध्वै तै २,५,२,७¶; भुनजामहै ऋ ७,८१,५; भुनजामहे ऋ १०,१९,६; का ९,२,९; शौ ६,२४,३; पै १९,७,१०; भुञ्जीयाः मा ४०,१; का ४०,१,१; भुञ्ज्याः तै २,४,१२,६¶. बुभुज्रिरे ऋ १,१३८,३[२]; बुभुज्महे ऋ ८,६७,१६; भुक्षीमहि मै ३,१२,२१; भोजम्[h] ऋ २,२८,९; मै ४,१४,९‡. भोजय शौ १९,५०,६.
भुज्[i]– ‡भुजः ऋ ५,७४,१०; ८,९७,१; १०,२२,१३; कौ १,२५४; जै १,२७,२; शौ २०,५५,२; भुजम् ऋ १,१०४,६; ३,२,९; १०,९२,७; मै १,३,३५; शौ ८,२,८; पै १६,३,९; भुजाम् ऋ १०,२०,२; भुजे ऋ १,३०,२०; ५१,१[१]; १२७,[८; ८,२३,२५]; ८; ११; १५५,३[१]; ५,४८,४; ७३,२; ८,२०,८[१]; १३[१]; ९,१०१,१४; १०,४८,९[१]; १००,१[१]; काठ ३८,१२; ‡कौ १,३७६; २,७३७; ‡जै १,३९,७; ४,२६,२.
भुजत्– -जन्ता ऋ ६,६२,६.
‡१भुजि[k]– -जिम् ऋ ८,१०२,६; तै ३,१,११,८; मै ४,११,२; काठ ४०,१४; -ज्यै ऋ १०,१०६,४[१].
२भुजि*[m]– -ञ्जी ऋ ८,८,२.
भुजिन्[n]– -जी मै २,१२,२[o].
*भुजिस्[p]– > भुजिष्य[q]– -ष्यम् शौ १२,१,६०; पै १७,६,९.
भुज्म[r]– -ज्म ऋ १,६५,३.
‡भुज्मन्[r]– -ज्मा ऋ ८,५०,२; खि ३,२,२; शौ २०,५१,४.

a) भाप. (भय-)। (√भी>भावे) *भुयस् >नैप्र. यनि.। b) वि. स्वरः (पा ६,१,१६८)।
c) पाठः? भी–+(√दा [दाने]>कर्तरि) द्–> उस. *भी-द्– > -दः + चित् > दश्चित् इति शोधः।
d) नाप.। अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। भा. सा (तैब्रा ३,४,२,१) = भीरु- वा चपलाक्ष- वा। <√भी इतीव प्रायोवादः?।
e) पाठः? अ(भि>)भी-वत्– > -वतः इति शोधः (तु. सस्थ. निवतः, प्रवतः)। नाप. (रोचना-[दीप्ति-])।
f) अर्थः व्यु. च?। विस्मयवाचि अव्य. इति PW. प्रमृ.।
g) सपा. ऋ २,३३,२ अशीय इति पाभे.।
h) सपा. भुजेम <> भोजम् इति पाभे.। ऋ ६,६१,१४ तु विभे.।
i) स्त्री. भाप., नाप. (भोक्तृ- [ऋ १०,२०,२]) च। भावे कर्तरि वा क्विप् प्र.।
j) वैतु. तुमर्थीयः केः प्र. इति GW.।
k) भावे इक् प्र. (पावा ३,३,१०८)।
l) तु. सा. PW. GW. Gri.; वैतु. MW. < √भुज् [कौटिल्ये] इति। m) विप. (अश्विन्-)। कर्तरि कृत्।
n) विप. (यज्ञ-)। किनिः प्र. उसं. (पाउ ४,१०)।
o) सपा. भुजी <> भुज्युः (माश ९,४,१,११ च) इति पाभे.। p) भाप.।
q) विप. (पात्र-)। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।
r) विप. ([*प्रवृद्ध-] अग्नि-, गिरि-)। था. वृद्धौ = उच्छ्राये वृत्तिः। कर्तरि मन् प्र. उसं. (पाउ १,१४०)। पाठः (तु. पपा.)? भुज्मः इति शोधः। यद्वा भुज्मन्– इत्यस्यैव पर्यायस्य सतः [प्र१] -ज्मा इति शोधः स्यात् (तु. [तात्पर्यतः] PW. प्रमृ.)। उभयथाऽभिप्रायसामान्ये सति व्यु. प्र. एव विशेषः द्र. (वैतु. सा. प्रमृ. था. पालना-

भुज्यु[a]– -ज्युः ऋ १०,९५,८[b]; मा १८,४२[c]; का २०,२,५[c]; तै ३,४,७,१[c]; काठ १८,१४[c]; क २९,३[c]; –ज्युम्[d] ऋ १,११२, ६; २०; ११६, ३-५; ११७, १४; ११९, ४; ४,२७,४; ६,६२,६; ७,६८,७; ६९,७; ८,२२,⌊२; ४६,२०⌋; १०,४०,७; ६५,१२; १४३, ५; खि १, २, १; मै ४,१४,१०†; –ज्यू[e] खि १,२,२.

भुन्जत्– -¶जन्तः तै ६,५,९,४[2]; मै १, १०,७; ४, ३, ६[f]; ७,४; काठ १२, ८; २८, ९[2]; ३६, १; क ४४, ९[2].

भुञ्जती– -ती तै २, १,४, ८¶; पै ५,३१, २; ८; –तीनाम् ऋ १०,८९,१७.

?भुञ्जते[g] ऋ २, २४, १०.

१भोग[h]– -†गम् ऋ १, १६३, ⌊७; १०, ७, २⌋; ३, ३४, ९; १०,३४, ३; ५९, ६; मा २९, १८; का ३१,३,७; तै ४,६, ७, ३; काठ ३३, ८¶; ४६, ३; शौ २०,११,९; पै १९,१९,४$; –गाः,-गान् मै ४,२,३¶; –गाय तै १,२,३,२[4]; ३[2]; ¶२, १, ७, २; ४,१२,६; ६, १, ४, ८; ५, ६, २[3]¶; मै २, ४, ३¶; काठ ३८, १२¶; क ४४, ४¶; शौ १२, ४, ७; १९, ४४, १०?[i], पै १५, ३, १०; १७, १६, ८; –गे शौ १२,१,६०; पै १७,६,९; –गैः मै ४,२,३.

भोग्य[j]– -ग्यः शौ १०, ८, २१; २२; पै १६,१०२,८;९.

†भोज[k]– -जः ऋ ८,७०,१३; १०,१०७,११; ११७,३; –जम् ऋ २,१४,⌊१०; ६,२३,९⌋;१७, ८; ४,४५,७;८,३,२४; १०,४२,३; १०७, ११[2]; शौ २०, ८९, ३; –जस्य ऋ७,१८,२१;१०,१०७,१०; –जाः ऋ ३,५३,७; १०, १०७,८[2];९[4]; –जान् ऋ ४,५१,⌊(१,१२४,१०)३⌋; ५,५३,१६; –जाय ऋ १०, १०७, १०[2]; –जेषु ऋ ८, २५, २१; १०, १५१,२;३.

भोजन[l]– -०न ऋ १, ४४, ५?[m]; –नम् ऋ १,८३,४; २,१३, २; ४;६; २६, १; ३, ४४, ३; ५, ३४, ७; ८२, १; ७, ६८, ५; ७४,२; ८,१,२४; १०,२३, ६; ४८, १; कौ २, १०४†; जै ३, १०,६†; शौ १०, ८, २१; २०, २५,४†; पै १६, १०२,८; –ना ऋ ४,३६,८; ७,१८, १५; १७; ९,८७,६; १०,४४,७; शौ २०, ९४,७†; –नानि ऋ १, १०४, ८; ५,४,५[n]; ७, ५,३; १९, ६; १०, १३१, २; मा १०,३२†; १९,६†; २३,३८; का ११,१०, २†; २१, १,५†; २५,७,६; †तै १,८,२१,१; ५,२,११, २; †मै

ऽभ्यवहारमर्थं पश्यन्तोऽन्यथाऽभिप्रायाः)। ऋ १, ६५,३ पृथ्वी ⌊पृ २१०४⌋ > *पृथ्विन्– (विप. ⌊अग्नि-⌋) > (पुं. प्र१)–थ्वी इति, क्षोदस्– पृ ११९६ इत्यत्र *क्षोद– > -दः इति च निर्देशौ शोधापेक्षौ द्र.।

a) विप. व्यप. च यथायथम् अग्रे टि. द्र.।

b) विप. (⌊*भोगकाम-⌋ पुरूरवस्-)। धा. मैथुने वृत्तिः। सस्थ. ?अत्कम् > (√भृ ⌊धारणे, निग्रहणे⌋ > कर्मणि *भृत्– >स्वार्थे) *भृत्काम् इति शोधः। 'यत् (यदा) जहतीषु अमानुषीषु (अप्सरस्सु ⌊तासां मध्यात् उर्वशीं⌋) मत् (मत्तः) अपतरसन्तीमपि (मम) ?अत्कं (भृत्कां ⌊सतीम् अहं⌋) भुज्युः (सन्) निषेवे, तदाऽपराः अप्सरसः अत्रसन्' इति वा. द्र. (तु. पृ १४७० *i* टि.)। एतदनु पृ २७६ अप···अत्रसन् इति नेष्टम्। c) विप. (यज्ञ- ⌊तु. सा. उ. म.; वैतु. PW. प्रभृ. नाप. सत् = सर्प- इति ?⌋)। पाभे. पृ २३३७ *o* द्र.। d) व्यप. (राजन्-)। e) विप. (नासत्य-)। f) भुञ्जतः इति Sch., भुन्जतः इति सात. च? यनि. शोधः। g) प्रपु३ इति वें. सा. GW. MGS ⌊४६०, टि.४⌋ प्रभृ.। 'येन (बृहस्पतिना सहायभूतेन सता सह वर्तमानाय) विशः (प्रजाः) भुञ्जते (पालयते ⌊राज्ञे⌋) उभये जनाः (देवाश्च मनुष्याश्च ⌊अनुकूला भवन्ति⌋)' इति वा. इति कृत्वा भुन्जत्– > -ञ्जते इति च१ विभक्ति-स्वरः (पा ६,१,१७३) इति मतम्। h) भावे घञि प्र. ञित्स्वरः। i) °गा° इति स्वरः? यनि. शोधः।। j) कर्मणि ण्यत् प्र.। भोज्यार्थाभावे कुत्वम्। आद्युदात्तः उसं. (पा ६,१,२१४)। k) विप., नाप. च। कर्तरि अच् प्र.। l) नाप. न.। कर्मणि ल्युट् प्र.।

m) निर्देशः? अमृत-*भोजन– > -०न इति समस्तं पदं सत् सं१ स्यात् (तु PW.; वैतु. पपा. अनु अन्ये सर्वे प्रत्ययवयवं पृथक् पदं सत् सं१ इति?)। एवं तावद् विश्वेषां कृतेऽमृतरक्षकत्वेनाऽग्निः स्तूयेत। अन्यथा त्वग्नि-विशेषणतयाऽमृतशब्दस्य पुनरुक्तं प्रसज्येतेति दिक्। मर्त-भोजन– इत्यत्र टि. अपि द्र.।

n) आभरा भोजनानि इत्यस्य स्थाने सपा. पै ३,२१, ६ अभितिष्ठा महांसि इति पाभे.।

१,११,४; २,३,८; ४, ११, १; †काठ २,१५; १२, ९; १४, ३; ३७, १८; शौ ४, २२,६†[a]; ७; ७,७७,९†[a]; †२०,३७,६;१२५, २; –नाय ऋ ३, ३० १४; ५, ८३,१०.

भोजसे[b] ऋ १,५५,३; ८, ५१, ३; ६५,३; खि ३,३,३.

भोज्य,ज्या[c]– -ज्यम् ऋ ८, २१, ८; –ज्या ऋ १,१२६,६; १२८, ५[२]; पै ५, ३, ४; –ज्यात् खि ३, १०[२],३?[d].

√भुज् (कौटिल्ये) > २भोग[e]– -गान् ऋ ५, २९, ६; ¶तै २, १, ४, ६; ५, ४, ५, ४; ¶मै २, ५, ३[२]; ३,३, ७[२]; ¶काठ १३, ४[२]; २१, ८[२]; –गेभिः शौ ११, ११, ५; –गेभ्यः मै ३, ३, ७[२]¶; –†गैः ऋ ६,७५, १४; मा २९, ५१; का ३१, २, ६; तै २, १, ४,५¶; ४,६,६,५; ५,४,५,४¶; मै २,५,३¶; ३,३,७[२]¶; १६,३; काठ १३,४[२]¶; २१,८[२]¶; ४६, १; पै १, ६४,३$; १५, ११,४.

भुज्–, भुजत्– प्रभृ. √भुज् द्र.

√भुर्(वधा.)[f], > जर्भुर्, भुरन्त ऋ ५,६,७.

भुरन्तु ऋ १०,७६,६.

जर्भुरीति ऋ ५,८३,५.

जर्भुरत्– -रत् ऋ २, २, ५; १०, ९२,१.

†जर्भुराण– -णः[g] ऋ २, १०, ५; मा ११,२४[h]; का १२, २,१३[h]; –णा ऋ १,१६३, ११; २, ३९, ३; मा २९, २२; का ३१, ३, ११; तै ४,६,७,४; काठ ४६,३.

भुरण[i]– -०णा ऋ १,११७,११; ७, ६७,८; –०णौ ऋ १०,२९, १; शौ २०,७६,१†.

√भुरण्य[j], भुरण्यति ऋ ५,७३, ६; भुरण्यति ऋ १, १५५, ५; भुरण्यसि ऋ १०, ३५, ९; भुरण्यथः ऋ ८, ९, ६; ५९,१; खि १,६,१; शौ २०,१४०,१†.

†भुरण्यत्– -ण्यन् ऋ ४, २७,३; –ण्यन्तम् ऋ १,५०,६; मा ३३,३१; का ३२,३, ३; कौ ३,५, ११; शौ १३,१,२१; २०, ४७,१८; पै १८,२२,६.

भुरण्यु[k]– -†ण्यवः ऋ १०, ४६,७; मा ३३,१; का ३२, १, १; –ण्युः ऋ १, ६८, १; मा १५, ५१; १८, ५३; का १६, ६,३; २०,३,३; तै ४, ७, १३, १;३; मै २,१२, ३; ४; ४, ९, ११; काठ १८, १५; १८; क २९, ४; ६; –ण्युम् ऋ १०, १२३,६; मा १३,४३; का १४, ४,६; तै ४,२,१०,२; मै २, ७, १७; काठ १६, १७; †कौ १; ३२०; २, ११९६; जै १, ३३, ८†; शौ १८,३,६६†; –ण्यू ऋ १, १२१, ५; –०ण्यू ऋ ६, ६२,७.

भुरमाण– -णम् ऋ १,११९,४.

भुर्वणि[l]– -णिः ऋ १,५६,१.

भुर्वन्[m]– -र्वणि ऋ १,१३४,५[२].

†भूर्णि[n]– -र्णयः ऋ १,५५,७;८,२५, १५; ९९,१; ९,१५,३; १७,१; ४१,१; ७३,४; काठ ३८, १४; कौ १, ३०२; ४९१; २, १६३; २४२; ६१९; जै १, ३१, १०; ५१, ५; ३, १५, ११; २१, ७; ५०,६; ४,२१,७; शौ ५,६,३; पै ६,११,४; –र्णये ऋ ७,८६,७;९, ५१,४; –र्णि पै १९,५०, १४?; –र्णिः ऋ १,६६, १; ७,८७, २; –†र्णिम् ऋ ३,३,५; ८,१,२०;

a) पाभे. पृ २३३८ n द्र. ।

b) तुमर्थे असेन् प्र. (पा ३,४,९) ।

c) विप., नाप. । कर्मणि ण्यत् प्र. । कुत्वाभावः (पा ७, ३,६९ [वैतु. GW. अन्तोदात्तं प्राति.]) ।

d) भो° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

e) नाप. (शरीर- [तु. पाम ५, १,९]) । घञन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०) ।

f) भरण-स्फुरण-कम्पन-द्रुतगत्यादिषु धा. वृत्तिः ।

g) = सपा. माश ६,३,३,२० । तै ४,१,२,५ मै २,७, २ काठ १६,२ तु जर्हृषाणः इति पाभे. ।

h) वैतु. सा [का.] उ. म. < √जृम्भ् इति ।

i) विप. (अश्विन्-) । कर्तरि क्युः > अनः प्र. उसं. (पाउ २,८१ [तु. PW. GW.; वैतु. सा. < √भुरण्य इति]) ।

j) धा. गतौ वृत्तिः (निघ २,१४) ।

k) विप. (अग्नि-, अश्विन्-, शकुन-) । उः प्र. (पा ३, २, १७० यत्र क्यात् = [कित्] यकारात् इति भावः [वैतु. पाम ३,१,१३ ककारनिवृत्तिपूर्वकं यात् इत्येव सूत्रं सुकल्पमिति]) ।

l) विप. (इन्द्र-) । क्वनिः प्र. उसं. [पाउ २, १०२ (तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. या [९,२३] प्रभृ. < √भर्व् [अदने] इति, [पक्षे] सा. √भर्व् [हिंसायाम्] इति च)] ।

m) भाप. (अस्थिर-गति- [तु. PW. GRV. प्रभृ.; वतु. धा. भरणे वृत्तिरिति वें., नाप. = याग- वा मेघ- वा इति सा. ?]) ।

n) विप. (अग्नि- प्रभृ.) । कर्तरि (क्) निन् प्र. उसं. (पाउ ४, ५२) ।

१७, १५; काठ ७, १२; कौ १, ३०७; जै १, ३२,५.

?भुरजन्त[a] ऋ ४,४३,५.

भुरण- प्रमृ. √भुर् (वधा.) द्र.

?भुरण्य यच्छथ पै २०,२१,६.

†भुरि[b]- > भुरि-(सा >)षाह्[c]- -षाट् ऋ९,८८,२[d]; कौ३,८२२†[d]

भुरिज्[e]- -रिजोः ऋ ४,२,१४; ८,४, १६; ९,२६,४; ७१,५; खि ५, ९,१[f]; शौ २०,१२७,४[f].

भुर्वणि-,भुर्वन्- √भुर् (वधा.) द्र.

भुव-,भुवत्-,भुवन- प्रमृ.,**भुवन्ति-**, भुवस्(:) √भू (वधा.) द्र.

√भू (वधा.)[g], > भावि, बुभूष, बोभू, भवति ऋ १, २८, १; ९५,१; १२७, ३; २, २७, १३; ५, ३४, ३; ७, ५०,३; ८३, २; १०१, ३; १०, ७१, १०; ११४, १०; खि ४, १०,१?[h]; मा ३२, ८; ३३,५†; का ३२,१,५; ३५, ३,५†; ¶तै १,५,२,२; ६,७,४; ७,३,३; २,१,१, १[२]; ४; २, ७; ८; ४,५; ७; ५,३;५; ६[२];९, ३; १०,१;३; ११,४†; २, ३,३; ४, ३; ४; ५,१; २; ३;५;७,३; ८, ६; ९,१;५; ६[२]; १०, ५; ३, २,
४; ५; ७[२]; ३, २[२]; ११-१३, २; ४,३,३; ५,३, १; २; ५, ३; ६; ८, ५; ११,२;९; ६,३,३; ३,१, २,४; ९,१; २, २,३; ३, ७, २; ४,१,१; ३, ८;६,२; ८,१; १०, ४; ५,१,४[२]; ७,१; २[३]; ३[२]; ५, १, २, ३; ३,२[1]; ३; ५, २; ४; ९,४; १०, २; २,५, ३[२]; ६; ३, ३,१; ११, २; ४, १, १; ५, १; १२,३[२]; ५,१,३;४[२]; ६, २, १; ५, १[२]; २[३]; ६, १,२, १; ३, ४; ५; ६,६;८,३; २,१, १; ५; २, २; ७; ५,३;४[२]; ६, ४;९, ३;३, ५, ४; १०,२;६; ४,२,४[२]; १०, १; ६; ५,८,६; ६,५, १; ६, २; ७,१; ९,१; ७, २,४, ३; ५, ४; ७, ४;५; ४,५,४[२]; १०, २; ५, ४,२[२]; ६,४; ७-८,३;९,१; ¶मै १,४,१४; ५,८; ६, ७; ११; ९, ३; ६; ८[३];१०, ६; १५; २, १, २[२]; ४[२]; ६[३];९; ३,१;३; ६[२]; ४, १; २[३]; ५, १; ४[२]; ५[३]; ७[२]; ९; ११[३]; ३,१,२; ३; १०[२]; २,७[२]; ३,७;१०; ६,२; ६; ७; १०; ७, ४[२]; ६;१०; ८,१;५; ९, ४; ७; १०,२[२]; ५[२]; ६; ४,१, ८; १०;
२, १[५]; ९[३];१४[१४]; ३, २; ४; ६; ७[२];९;४,५;६[२];९[२];५,१; ६[२];७; ६,३;४;७,६[३]; ७; ८,३; ६[२];१४, १४†; ¶काठ ८,२[३];१०,२;११, ५[४];६; १२,१३; २२, १३; २३, १[२];३;४[५]; २४,४; ३०,१०;३१, ९; १०[२]; ३५, १६; १८; ३७, १६; कौ २, ११६५†; शौ २, १, १; ३, २२,४[j]; ५,१८,८; ९,१, ११-१३; २, २५; ५, ३१-३६; ११, ५,५[j]; २०, १२८,३[j]; पै २, ६, १; भवति ऋ १, १७, ५; ५५, ४;१५८,६; ३, ५, ४; ८, ४;२९,११; ४,२५, २; ३८, ८; ५,५४, ९; ६१, ६; ८०, ४; ६, २४,८;७५, १; ७, ४४, ४; ९,७०,७; १०,२७,१२; ४०,९; ४६,३; ५२,२; ८५,१९[k]; २८[l]; ३०; ८८,६;१०९,५; ११७, ३; ६; १६०, ४; खि ४,६,५;१०[२], १?[m]; ५,१२, ३[j]; २२, ८[n]; मा २९,३८†; का ३१,२,२†; ¶तै १, ५,१,४[३]; २,१; ९, २;३; ६, ८, २; ११,४[२]; ६; ७;७, १, ३; ४; २,२-४; ६,६; ८, ९, २; ३; १८,१[४]; २, १,१,२[२]; ६; २, २;

---

[a]) पाठः? (√भुर् [वधा.] > भुरि > लङि प्रपु३) भुरयन्त इति शोधः (तु. वें. सा.; वैतु. GW. R [ZDMG ४८,११४]) च <√भ्र[भ्र]ञ्ज् इति?।

[b]) =भूरि-।

[c]) विप. ([*भूरिवहनकृत्-] रथ-)। उस. उप. < √सह् [*वहने = गमने]। पपा. नावग्रहः।

[d]) तु. ऋ., कौ (BI. सात. च); वैतु. AM. [ऋ.], BS. च भूरि° इति पाठः?।

[e]) नाप.। अर्थः व्यु. च?। =बाहु- इति निघ [२,४] प्रमृ., =द्यावापृथिवी- इति [पक्षे] सा.। भुरिजु- > -जोः [ष१] इति मतम्?। [f]) =छेदन-साधन- (कर्तरी-) इति Gri. प्रमृ., =तेजन-साधन- (शाण-?) इति C. [शांश्रौ १२,१५,१]। भुरिजोः, भूरिजोः इति शंपा. मूको.।

[g]) धा. सत्ता-भृशभाव-दीप्ति-निवासादिषु वृत्तिः।

[h]) भु° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. मा ३२, ८ शौ २,१,१ प्रमृ.)। [i]) निघाताभावः(पा ८,१,६३)।

[j]) भवति इति शंपा. सात.?।

[k]) संपा. भवति (तैब्रा ३,१,२,१ आश्रौ ९,८,३ हिगृ १,१६,१ बौध ३, ८,१० च) <> भवसि (जैउ ३, ५,८,११ च) इति पाभे.।

[l]) सपा. आपमं १,६,८ भवतः इति पाभे.।

[m]) पाठः? भवति इति शोधः (तु. सपा. शौ २,१,१)।

[n]) सपा. शौ २०,१३६,१० हरति (RW. हुरति) इति पाभे.।

५;६; ७[२]; ८[२]; ९; ३,२;३[५]; ४;
५; ४,१-३; ७; ५,१;२; ६; ७[२];
६, १[२]; २[४]; ३[३]; ४[२];५[३]; ७, २;
५; ६;७[२]; ८,१[२];२[२]; ३;५[४]; ९,
२[३]; ३[२]; १०,२; २,२, २;४; ३,
४; ४,१;२[२]; ५[३]; ६; ५, १; ४;
६[४];७; ६, ४; ५; ७,१[२]; २[२];३;
८,१;३;५; ६; ९,१[२]; २;४[२];७;
१०, १-३; ११,१[२]; ३-६; ३,१,
१; २; २, १-३; ४[२]; ५[२]; ७;
८[२]; ९; ४, ४[२]; ५, ३[२]; †[a];
६,२[२]; ७,४; ८, २; ९, २[२]; ३;
११,५; १३,२; ४, ६, २[२]; ११,
५[२]; १२,७; १४, १†[a]; ५, २,
७;४, १[२]; ४[२]; ५; ५,४; ६; ६,
३; १०,२; ११,३; ६,२, २; ३;
४[२]–६[२]; ३,६; ५, ६; ६, ४; ८,
१; ९,६; १०,२; ३,१,२,३; ६,
१[३]; ७,३; ९,१; ३[२]; २,१,२;३;
६, ३; ७;३[३]; ९,६; ३,४, ३;८,
५; ४,१,४[२]; ३,३[२]; ८, १[२]; २[२];
३; ४[२]; ७[३]; १०,२; ५. १, ४[२];
९,३[२]; ४,६,६, १†; ५, १, १,
२[२]; ४[६]; ३, ३; ५, ३; १०, ३;
४; ५[२]; २, १,४; ६[२]; २, २;४;
३, ४;७; ५, १[३]; ६; ६, ३; ४;
७, १; ८,१;४[३]; ७[२]; ९,२; ४[२];
१०, ५; ६; ३, १, ४[२]; २,२;४,
४; ६[२]; ५, २;३; ६, ३; ९, २;
११,२; १२, १; २[२]; ४, १, ३[२];
४; २, ३; ६, ४; ७,६; १०,२;
११, १[२]; २;३;१२,१[२]; २; ३[२];
५, १,२;६; २, २[२]; ३; ३, ३[३];
४, २; ३[२]; ४[२]; ६, २; ८, ३[३];
१०,७[२]; ६; २, २; ५[३]; ६[२]; ४,
२[२]; ६,३; ८, २; ९, १; ७, १,
१[३]; ३; ४,२;४;५, ७; §८, २;

३; १०,३[३]; ६, १,१,३[२]; ४; ३,
५[२]; ४,१[२]; ७,८; ९,२; ३; १०,
५; २,१,४[२]; २, ७; ३, ५[२]; ४,
५; ६,२; ४; १०, ३;६[२]; ३, २,
१; ४; ३,४[२]; ५; ६[६]; १०, ४;
११, ५[२]; ४, ५, २; ९, ३;
५, १, ४; ३, १; ६,२; ११,२;
३; ६,३, ५; ४, २; ५, २[२]; ६,
२; ७,३[२]; १०,१; २[३]; ११, ४;
७,१,४,२[३]; ३[४];५,४; ६,३;४[२];
५[३]; ७; ७, २[३]; ९,१; १०, ३[२];
४[५]; २, १, १; २[२]; ३[५]; २,१[२];
२[६]; ३, १[३]; २[८]; ४, ३; ५, ३[२];
४[२]; ५;६;६,२[३]; ३[३]; ७, ३; ४;
९,२; ३,३,१; २; ४, १; ५, २;
३; ६, १; २; ७,२; ४; ८, १;
२; ९, ३; १०, ५;४,१,३; २,
२[२];३;५[३];३,२[२];३[४];४[३];४,३;५,
१;३[२];६,२;३;७,२[२];८,२;५,१,
३[२];५;६[४];४,१;७,४[२];८,२; ३;
९,१;२;१५,३;२५,१; ¶मै १,
४,७;८[२];१०[२];११[२];१२[८]; १३[५];
१५;५,५;६; ८[२]; ९;१२;६,३[३];
४[४];५[५];७;८[३];९[२]; ११; ७,५;८,
१;२;३[३];४[३];५;६[४];७[३];८;९[३];९,
४;५;६[२]; ७; १०,७; १०[२];११;
१७; ११, ६; ८; ९[३]; २, १,२;
५[३]; ७-९; २, २; ७; ८[३]; ९[४];
३, २; ५; ६[३]; ७[२]; ९[२];४,१;२;
५[२]; ६; ५, १[५]; २[३]; ४[२];५[२];६[६];
७[७]; ८[४]; ९; ११[४]; ६,६[२]; ३,१,
१; ३; ५[२]; ९[४]; ३,१[३];२[२];३-६;
७[४]; ८-१०; ३, १;२[२];६;७;९;
४, २; ७; ९[२]; १०[५];५,१[२];२;
६,२;३;५;६[२];७,१;५;७;९[२];८,
२;४[२];७;९[२];९,१[२];४;७;१०,१[४];
३[५];५;१६,३†; ४,१,१[२]; ५;८;

९;१०[२];१२[३];१३;२,१[३]-३[३];४[२];
९[३];१४[५];३,१;२;८[२];१०; ४,३;
४;६;७[२];८;९[२];१०[४]; ५,३; ५[२];
६[६];६,१;२;६[३];९; ७,९[३]; ८,२;
६;८[२]; ९;१२, २†[a]; १३, १†;
काठ ६,१[३];२;३[३];४-६; ७[३];८[४];
७,४[२]–६[२];१०[३]; ११;८,१[३];४[२];
५;६[४];७[२];८; १०; ११[३]; १२[२];
९,१२[२];१३; १४[३]; १५[४]; १६[४];
१७;१०,१[२];३; ४[४];५;६; १०[६];
१२†[a]; ११,१[४];२[३]; ४[८];५[३];८[२];
१०[३]; १२,१[८];२; ३[३]; ४[२]; ५[४];
६; ७[६]; ८; १०[३]; ११; १२[३];
१३[२]; १३,१; २[२];३[६]; ४[५]; ५[३];
६[४]–८[४]; १०[२]; १२[४]; १३[२];
१४, ५; ७[२]–९[२]; १०[३]; १५,१;
५[३];१२; १८,१९[३]; १९,१[२]; २;
३[२];५[२];९;१०[२];११[६]; १२; २०,
१;३;४[३];५[३]; ६[४]; ७[४];९[४]; १०[२];
११[३];१२[२b];१३; २१,१;२; ३[३];
४[२];५;७[२];८; १०[२]; २२,६; ७[२];
८[२];१३[२];२३,१;२;४[३];५;६; ७;
८[३];९[३];२४,२;३[३];५;६[२];७;८[११];
९[३];१०[२];२५,१[४];२[२];३[२];५; ६[४];
७;८;९[२];१०[२]; २६,४[३];८; १०[३];
२७,५;६[३];८[२];९; २८,१;३[३]; ४;
५[४];६[२];१०;२९,१[३]; २; ३; ४[४];
६[४];८;१०[३];३०,१;२; ३[२];४; ५;
७[२];९;१०[२]; ३१,२-४; ६; १०-
१२; १३[२]; १५[२]; ३२, १[३]; २[२];
४[४]; ५; ६[२]; ७[२]; ३३,२[६]; ७[५];
३४,१-३;५[३];८[४];९; १०; ११[२];
१२[४];१७; १८[२]; ३५,१६; १७;
३६,१;२;५;८; ११[२];१२; ३७,
१;२;४; ५; ६[२];७; १२; १६[२];
१७[२]; ४६,१†; ¶क ३, १२[३];
४,१; २[३]; ३; ५; ६[३]; ७[३]; ५,

[a]) पामे. पू २३४० *k* द्र.। [b]) पामे. पू १९८० *o* द्र.।

३[२]–५[२]; ८;९[३]; ६,६[३]; ७[४a];९[२]; ७,१;२[५];४[३]; ६;७[२]; ८[२]; ८,१; २९,७[३]; ८[३]; ३०,१[२];३[२]; ८[२]; ३१,१[६];२; ३; ५; ६[३]; ७[३]; ८[४]; ९[४];११[३];१२[२];१३[३]; १५; १७; १८[३]; १९[२]; २०; ३४,१; ३५, १[२];२[२]; ७[३]; ९; ३६,१[७];४;५[२]; ६[३]; ३७,३;४[३]; ५; ६[२];७[२]; ८; ३८,१[११];२[३];३;४[४];५[२];६[३]; ३९, २;३;४[४]; ५; ४०,१; २[२]; ३[३]; ४१,२[३];४; ६; ८[३]; ४२,५; ६[३]; ४४,१;३[३];४; ५[४]; ६[२]; ४५,१; २[३];३;५[४]; ७[४]; ४६,३[३]; ४; ५; ६[२];७;८[३]; ४७,२;३;४; ६;८[२]; ९;१०[३]; ११[२]; ४८,१४[२]; १५; १६; शौ ५,१७,५†; १८, १३; ६,११,२[b]; ८, ५, १२; १०,३; ५;७;९; ११; १३; १३-१४,४; ८;१२; १६; ९,१, २२; २३[२]; ५,२४;२८; ९,१०; १०,३; ५; ७;१०; १०,८,११; ११,३,११; ५,२; १२, २, ३७; ४,४०; ९, ७[c]; १३, ३, १३[२]; १४, १, २६†[d]; २७†; १५,२, ४; १२; १८; २४; ६, ३; ६; ९; १२; १५;१८; २१; २३; २६; ८-९, ३; १०, ८; १०; ११, ७; ९; ११;१२,६; १०;१३,१४; १९, २६,१;२; २०,९६,४†; पै १, ४६,३; २, ३९,५; ८७,२; ३, १८, ३; ४,४०,६; ५,७,१४[e]; १९,२[f]; ७,१९, ८; ८,१४,१†; १९,११; ९,३,६;१५,५†; १७, ४;१८,३;२१,१; ३-७; ९-१२; १२, ७, १-४; ५[२]–८[२]; ९-११; १२[२]; १३[२]; १४; १३, १४,३; १५,१०,१†; १६,२८, २; ३३, १-३;३४,७; ८; ५८,२; ३; ५; ७८, ७; ९९,८; १००, ५-११; १०२, ३; ११५, १-४; ११७, १-५; ११९, १-३; १२०, १; १२४, १-११; १२६,४[२]; १३३, २-७; १३४, २; १३५, १-८; १३६, २; १३९,२०; १७,१९, १०; २८, ३[२]; २९, १२; १३; ३३,७; १८,†३,३[g]; ५[d]; ६;४, ९;१९,१२, २[h]; ४९, ६[h]; २०, २१,८; ¶भवतः तै २, ३, ८, २; मै १, ४, १३; ५,८; ३,९, ५; ४,१, ३;२,१४; ८,६; काठ १०,२; भवतः ऋ १, १६२, १९; २, २७,१५; १०,१३, १; मा २५,४२†; ¶तै २,१,२, ९;२,२,३; ११,५; ३,२,३; ९; ३,५;४,३; ४; ८,२[३]; ४, ६,१; ६,२,४; ३,१,७,२; ९,३; ५,४, ४; ४,६,९, ३†; ५,२,५,१; ४, ६, ३; ८,५;५,१, २; ७,१,४, ३[३];२,१,३[३];६,३; ३,४,२[३]; ५, ३;६,२;७,४; ८,२; ९,३; १०, ५;४, १,३; २,५; ३,५; ६; ४, ३;५,४;६-७,३; ८,१[२]; ११,३; ५, १, ४; ¶मै १,४,७-९;६, १०;१०,१२[२];१३[२]; ११,८; २, १,१;८[२];५,१[२];२,२,५;४,२;४; १०,१; ४,४, ५; ५,२; ७,७[२]; ¶काठ ६, ८; ८, १०; ९,१७; ११,१[३];४;१३,७; २०,६; २१, ८;२३,८; २५,९; २८,२; २९, ४[२];३१,२;३२,४; ३३,३; ३४, ५;३६,६[२];७;४६,५†; ¶क ४, ७;७,६; ३१,८; ४०,२[३]; ४४, २;४५,५[२]; ४७, २; शौ १८, १, २९†; पै १९, २१, १४‡![i]; भवन्ति ऋ १,८९, ९; ७, ३२, १७; ९,९४,४; १०, १८, ५[j]; १२०,३; खि २, ६[२], २२; मा २५,२२†; का २७,११,९†; ¶तै २,४,९,२; ३,५,७,३; १०,१†; ५,१,८,४; ६, १, १$; ६, २, १,६; ३,११, २; ६, ४, ५; ७, २,५,५; ३, ४, २[३]; ६, २; ८, २; १०,१;३; ४; ४, १, २; २, ३; ३,५;६; ६, २; ५,१,५; ९, ४; ¶मै १,७,२; ५[२]; १०, १२; २,१,५; २,८[२]; ३,६; ४-५, २; १३,१$; ३,२,३; ४,६[३];७,१०; ८,५; ७;९,५; ६; १०,४[२]; ४, २,२[३]; ९[३];१४[३];३,८;६,३;१४, २†; ¶काठ ८,२[४]![k]; ११, १०; ३५,१; कौ २,८३५†; जै ४,५, ७†; शौ १,३३,३; ५, २, ३†; १२,२,२५†[j]; २०, १०७,६†;

---

a) सकृत् पाठः? भवन्ति इति शोधः (तु. सप्र. काठ ८,२; वैतु. संस्कर्तुः टि. अन्यथा प्रतिपन्नम्)।

b) सपा. शांग्र १,१९,८ पुरुषे इति पाभे.।

c) सपा. पै १६,१४५,७ भवतु इति पाभे.। d) पाभे. पृ २३४० *l* द्र.। e) सपा. शौ ४,१५,१६ भवतु इति पाभे.। f) सपा. शौ ३,३०,२ भवतु इति पाभे.।

g) पाभे. पृ २३४० *k* द्र.।

h) भवत्यस्मिन् इति पाठः? भवति यस्मिन् इति शोधः (वैतु. BKA. र. च °त्य् अ° इति च्छेदः)।

i) अस्य भवतो इति पाठः? अस्मे भावयतम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०, १९,१ धारयतम् इति क्रिप. पाभे.)। j) सपा. पै १७,३२,४ भवन्तु इति पाभे.।

k) सकृत् भवति इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. क ६,७ तत्संस्कर्तुः टि. च)।

भवन्ति ऋ ३,५७,४;५८,२;४, ३,४; ५,२,४; ७,११,२;१०३, ८; ९,१०२,५; १०, १४२, ३; मा २७,११; का २९,२,१; ¶तै १,५,२,१;२[२]; २,१, २, ६; ६, ३;२,६,४; ८,४; ३,१,५[२]; २, ८; ४,२; ६,२; १२, २; ४, ६, २; १०,३; ११, ५; ५, ६, ६; ३,१,७,२; ४,९, ६; ५, ७, १; २; ४,१,८,१§; ५,१,१,२; ३; ८,१; ४; ५; २, ३, ७; ४, २; १०,७; ३,१,२;५;८,२; ४, २, २; ६,१; ७, ७[२]; १२, २[२]; ५, १,७; ४, २; ६,२, १; २; ३[३]; ३,१; १०,३[३]; २२,१§; ६, १, ६,६;७;१०,४; ४,४,३;५,९,२; ६,८,४; ७,१,९, १; २, ४, २; ६,२; ३,१,१; ४-५, २; ७, ३; ८,१; ९, २[३]; ३; १०, २[२]; ३; ४,१,१; २; २,२-४; ३, ४; ५; ४, २[३]; ५-६, २[२]; ७, १[२]; २[२]; ३[३]; ११,२; ४[२]; ५, १, ४; ६; ४,१; ८,२[२];५; १५,२;३; ¶मै १,५,१०; ६,९[३]; ८,४; १०,७; ११[२]; १२;१३;१७[३]; २०[२];११, ८; ९[२];२,१,५[३]; ६; ३,३[३]; ६; ४,८[२]; ५,९;११; १२, ६§; ३, १,१[४];९; १०[२];२,१;२[२]; ४[३];५; ७;३,२[२];४; १०; ४,१[२];२; ४[२]; ६[३];७,१;९; १०; ८,१;६; १०; ९,४; १०,१[२];४; ४, १, १; ८;

१३[२];२,१;३;४; ७; १०; १४[२]; ३,२;५;६;८; ४,२;७;८[२]; १०; ५,७; ६, २; ४; ५; ९; ७, ३; ८,३[२];४-६; १०; ¶काठ ७, ४; ७;८; १०; १५; ८,१; २[७]; ५; ८[२];९;१०;१२; १३;१५; ९,१; २; १०,५;१०; ११, १; २; ४; ६[२];१०; १२,१;४[२];६; ७[२]; ८[२]; १२[२]; १३,१; ७[२]; १४, ६; ९; १८,१७§;१९[२]; १९,१०; २०, ४;६;८;१०; २१, ३[३]; ७[२]; ८; २२,१[२];६;७; २३,८[२]; ९; २४, ८[२],९;१०;२५,१[२];६[३]; २६, १; ३;७;९; २७,१;२[२];७;९[२]; २८, २; ५[२]; ६; २९, २; ५; ३१, ६, १२[३]; ३२, १; ६; ३३,३[४]; ७; ३४, १७; ३६, २; ६[३]; ७; ११[३]; १४[३]; ३७, १[२]; ३; ७; ५०, २§; ¶क ५, ३;९; ६,५; ६;७[१०];७,१;३[२];५;६[६];७; ८,१; ३-५;२९,७[२]; ३०,८;३१,३;६; ८;१०; १२; १८[३]; ३४-३५,१; ३६,६; ३८,१[२];२; ३;४[३]; ३९, ३; ४[२]; ४०, ४; ४१, ५; ७; ४२,१;२[३];४४,५[२];६; ४५,३;६; शौ ५,२७,१; ९,५, २५; २६[२]; ११, ७,१‡[a]; ८[b]; १३,४, १३; ५,८; १५,३,११; पै १, २५, ३; १०१,४; २,४१, ४‡[c]; ४, ३५,३; ६,१,३†; ९,१,१; १२, ७,९; १४,१, ४; १६,३६,१०;

५७, १८; १७, ३१, १०[d]; भवसि ऋ ४, ७, ९; १०, ९५, १८; खि २,६[२],१९; भवसि ऋ १,३१, ५; २,१,४; ९; ३, १८, ५; ४,४,१०; ५,३, [(३, ५,४) १]; २; ८१,४; ५; ९, ८५, ३; १०, ९१, ११; मा २३, ५२; का २५,९, ८; तै १,२,१४,४†; मै २, १३, २२; ४, ११, ५†; काठ ६,११†; ४०, १२; शौ ७, ८६,२‡[e]; १०, ८, २७; १४,१, २४‡[e]; पै १६,१०३,४; †भवथः ऋ १, ११२, २०; ४, ४३, ६; ८, ९,१२; ९, १११,३; कौ २, ९४१[f]; जै ४, १, २; शौ २०, १४१,२; भवथः ऋ ४, ४३,३; १०, ३९-४०, ३; भवथ ऋ ३, ५४, १७; तै १, ३, १०, १‡[g]; ६, ३,११,२‡[g]; शौ १,४,४‡[h]; भवथ,>था ऋ ३, ६०, ४; ५, ५५, ८; तै १, ७, ७,२‡[h]; काठ १३,१४‡[h]; शौ १,४,४;१९,२, ४‡[h]; पै ८, १८, ३; १३, १२, २?; भवामि खि ४, १२, २; भवामि मा १९, ११; का २१, १,१०; तै ३,३,८,२; मै ४,१४, १७; शौ ५,११,२; ६,११७,१[i]; २[i]; पै १, ९७, २;३; ८, १,२; १६, ४९, १०; १९, ३९, १२; २०, २१, २; भवामः पै १४,४, ६[j]; †भवाति ऋ १, ११३,

[a]) सपा. पै १६,१५३,१ भवन्तु इति पामे. (पृ १३८२ *i* अपि द्र.)।

[b]) सपा. पै १६,१५३,९ मदन्ति इति पामे.।

[c]) सपा. ऋ १०,१५९,४;१७४,४ विमे.।

[d]) सपा. पै १७, ३१, १ भवन्तु इति, शौ १२, २,२० भवत इति, शौ ६,;६२,३ प्रमृ. भवन्तः इति पामे.।

[e]) पामे. पृ २३४० *k* द्र.। [f]) भवतः इति S.।

[g]) सपा. भवथ<>भवाति (माश ३, ८,३,३७ च) <>बभूव<>बभूव इति पामे.।

[h]) सपा. भवथ<>भवथ<>भवत (माश ५,१, ४,६ च)<>भवत इति पामे.।

[i]) अनृणो भवामि इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६, ५०,१ अनृणं कृणोतु इति पामे.।

[j]) सपा. शौ १९,४९,६ भवाम इति पामे.।

१०; २,३८ [११; ७, ८,६]; ४, १६,१७; ७, ७०, ६; १०, १०, [२[a]; १२,६[a]]; ११; ११,८; मा ६;२०[a]; का ६,४,५[a]; मै ४,१४, १५; शौ १८, १; २[a];१२; २६; ३४[a]; भवाति ऋ २, ४१, ११; ६, ४१, ५; ८, १३, २२; १०, १६,२; ४५; १०; १०८, ३; मा १२, २७†; का १३, २, १०†; तै ४,२,२,४†;६,२,२‡[b]; मै २, ७,९†; †काठ १६,९; १७,१९; शौ २,३६,३[c];६,१२०,२[d];१८, २,५†; †२०, २०, ६; ५७, ९; १२४, ३; पै २, २१, १[e]; १६, ५०,१०[d]; भवत् खि १,५,४[f]; शौ १०, ८, २२; १४,२, २४[g]; पै २, ७४,१‡[h]; ९, ४,११;१६, ७४, १०[i]; १०२, ९; भवात् तै ६, ५, ६, २¶; पै १६, ९६, १?; ?भवन् शौ २०,१३०,१९[j]; पै १९, २९, ६; भवासि ऋ २, ४२, १; ५, ३, ५; शौ ३,२३, ३[k]; भवासि ऋ ८, ४८, २; पै २, २१, २[c]; ३, १४, ३[k];

४, १०, ३; ४; १३, ९, ११; १९, ५५, १५; भवः पै ५, १७, ७[l]; १६,४१, २[m]; भवाथः शौ १४,२,३७; पै ७, ६, ३?[n]; १८, १०, ७; भवाथ पै १०, ४, ८; भवतु शौ ९, १३,१०[i]; भवतु ऋ १, ९०, ९; ९४, ८; १००, [१-१५]; ४, १, [२०; ६, ४७, १२; १०,१३१,६]; ५७, ३; ५, ८३,८; ६, ७५, १२; ७, ३५,३; ७; ९; १०;१३; ८, ७४,८;९२, २४; ९, ७९,५; १०, ६०, ११; ६३, १६; †मा २०, ५१; २९, ४९; ३३, १६; ३६, २$; ९; †का २२, ५, ५; ३२, १, १६; ३६,१,२$;९; †तै १, ७, १३, ४; ४,६,६,४; †मै ३, १६, ३; ४, ११, १; १२, ५; १४, ७$; काठ ८,१६†; ३७,९; ४६, १†; कौ २,१०१२†; शौ १,२०, १[o]; २,१३,४; ३, १४, ५; १५, ५; ३०,२[p]; ४,३,६; १५,१६[q]; ६, ९१,२†; ७, ९६, १†; ९, १३, १०; १०, ९, २; १४, १, ४०;

१८, ३,६०[r]; †१९,९, ६; १०, ३; ७; ९; १०; ११, ३; †२०, १२५,६;१४३,८; †पै १,१११, १; ४,३,४; ६, ७,३; ९,२; ५[r]; १०,७; ९,२२,२; ११,१,७; ५, ७; १२,१,८†; ७, १४; १३, ८, ३; ७; ९;१०; १३; १६, १००, १३; १४५,७[s]; १८,९,६[s]; १९, १६, ५[o]; १८,८†; २०,२६, १; ३; ३८, ९; भवताम् तै ३, ३, ११, ३‡[t]; शौ ७, २१, १‡[t,u]; †भवताम् ऋ ३, ५३, १७; ४, ५६, १; ७,३५, १; खि २,१३, ६; मा ३६, ११; का ३६, १, ११; मै ४,१४,७; शौ १९,१०, १; पै १३,८,१; १५,१५, ६$; २०,३,९‡[t,u]; भवन्ताम् पै २, ७३, ३; †भवन्तु ऋ ६, ५१, ११; ८,२७, १४; मा ३३, ९४; ३६, ११?[v]; भवन्तु ऋ १,१०, १२; ९०, ८; ५, २, ६; ५१, १२; ८३,७; ६,१६, ४७; ५२, ९; ७, १७, ५; ३५, ५; ७; ८[r]; ९-१२; ३८,७; ५०,४[r]; १०,९,

a) पाभे. पू २३४३ *g* द्र.।

b) सपा. ऋ १०,८२,७ प्रमृ. या १४, १० बभूव इति पाभे.। c) सपा. भवाति<>भवासि इति पाभे.।

d) सपा. तैआ २,६,२ भवासि इति पाभे.।

e) भवाति सुभगेयम् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ २,३६, १ सौभगमस्त्वस्यै इति पाभे.।

f) सपा. ऋ ५,२४,१ प्रमृ. माश २, ३, ४, ३१ कौसू ६८,३१ भवा इति, कौ १,४४८ प्रमृ. भुवः इति पाभे.।

g) सपा. भवत् <>भवतु इति पाभे.।

h) सपा. स्वपा इह भवत् <> स्वपा इह भुवत् <> ऋ ६, ११,४ मै ४, १४,१५ स्वपाको विभावा इति पाभे.। i) सपा. भवत् <>भवतु इति पाभे.।

j) सपा. खि ५,१५,१० भुवत् इति पाभे.।

k) सपा. शांगृ १,१९,७ भविष्यसि इति पाभे.।

l) सपा. शौ ६,१११,२ असरि इति पाभे.।

m) सपा. शौ ९, ३,२४ भव इति पाभे.।

n) पाठः? भवाथ इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?सुप्रजसौ>°सो इत्यपि शोधः।

o) सपा. तैब्रा ३, ७,५,१२ आपश्रौ २, २०,६ भवत इति पाभे.। p) पाभे. पू २३४२ *f* द्र.।

q) पाभे. पू २३४२ *e* द्र.।

r) सपा. तैआ ६, ४,१ वर्षतु इति पाभे.।

s) पाभे. पू २३४२ *c* द्र.।

t) =सपा. आमिगृ २, १, ५:६। मा ३४, ९ प्रमृ. आश्रौ ४, १२,२ शांश्रौ ९,२७, २ भुवतम् इति, मंब्रा २,२,१९ स नः अदात् इति च पाभे.।

u) आत्म. प्रभु१ इति सा.। v) स्वरः? (तु. सपा. का ३६,१,११ प्रमृ. तैआ४,४२,१ च भवन्तु इति पाभे.)।

४; १८,१२[a]; २९,६; ३५,१३;
१०३, ११; खि २,८, ३; ४; मा
५,२९†;९,१६†;२३;१३,२९†;
१७,४३†;८६[b]; १८,३१†; १९,
६१[c]; २१, १०; २९,५[d]; ३३,
५२†; ७७†; ३५, ८[२]; ९; ३६,
१२; का ५, ७,५†; १०,३,९†;
५, १; १४, ३, ३†; १८, ४,
११†; २०,१,२†; २१,४,११[c];
२३,१,१०;३१,१,५[d]; †३२,४,
९; ६,८; ३५, ४, ७[२]; ८; ३६,
१,११[e]; १२; तै १, ३, १,२†;
५,६,१; ७,८,२†; १०,१; २,१,
११, ३‡[f]; ३,१, ११,६†; †४,
१,११,४; २,९,३; ११,३;६,४,
४; ५, ६§[b]; ७,१२,१§; ५,१,
११,२[d]; ६, १, १; २; मै १,२,
११†; ५,३; १०; ११, २†; ४;
२,७, १६†; १०,४†; ११, १[b];
१२,१†;१३,१[२];‡[g]; ३,१६,२[d];
४,९, २७[e]; १०,३; ६‡[h]; १४,
११[२];†; काठ २, १२†; ३, ८[i];
७, १; ११, १३†; १२, १४†;
†१३,१४;१६; १४,२; १८,५†;
६[b]; १३†; १७; २०,१५; २६,
११†; ३८, ५[l];१३†; ३९, ३†;
४६,२[d]; क २, १५[l]; ५, १[२l];
२८,५†; ६[b]; २९, २†; ५; †कौ
१,३३; २,९४५; १२०९;†जै १,
३,१३; ४, २८, १०; शौ १,६,
१†; ९, २; ४[k]; ३३, १; २‡[g];
३; ४; २, ३, ६[l]; १०, ३; ३,
४, ३; १९, ३; ४, १५, १६;
२७, ३; ५, ११, ६; ६, २३,
३[l]; ७, ७२, १[e]; ९,२, ७; १२,
१,३१; २, २१; ३, ३१; १४,
१, ४०; २, ९; १८, ३, ६१;
४, ३३; १९, ९,९; १३; १०,
५†; ७-१०†; †११, १[२]; २;
१३, ११†; १४, १[m]; १५, ६;
४०,३; ४५,४; २०,७६,६†; पै
१, १९,४[k]; २५, १; २‡[g]; ३;
४; २, ३, २; ५२, २; ६५, २;
८६, १-६; ३, १, ३; १९, ४;
३५,६; ४, ४०, ७; ५, ७, १४;
१५, ३; ३१, ७; ७, ४, ११†;
६, ५[२]; ८; ८,१,६; ८, २; १०,
१५-१६,१-१०; †१३,८,५; ७;
८[२]; ९;१०; ११[२];१२;१०,८§;
१५, ४,४; १६, ७६, ६; १५०,
८;१५२,५; १५३,१[f]; १७, ४,
१;३१,१[n];३२,१‡[o];४‡[p]; ३५,
७; ३९,१; १८,४, ९; ७, १०;
१९,४,११[q]; १२;३९, १३;४५,
५†; २०, ८,५; ९, ३; २१, १;
१०; २२, १; २५, ६; ३३, १;
५१, ६; ५७, ४; †भव,>वा
ऋ १, ३६,३; ५८,९[२]; ७३, ४;
७६, ३; ९१,[१६; ९, ३१, ४];
१७; १५६,१; १७१, ६; १८९,
२; ३,१०,८;१८, १;४५,५; ४,
४,३; १०,३; ५, ५,४; ६, ३३,
५; ४६,३; ४७, ७[२]; ७, ७, १;
११, ३; १७,१; ३०,१; ३२,७;
२५; ८,१३,३; ४५,८; ७९, ७;
९७,७; ९,३१,२[२]; ८१,३; ९७,

[a]) सपा. शौ १८,३,५१ स्योनाः इति पाभे. ।
[b]) सपा. का १८,७,७ भूयासुः इति पाभे. ।
[c]) = सपा. तैब्रा २,६,१६,१ । मै ४,१०,६ तु मृडन्तु इति पाभे. ।
[d]) पाभे. पृ १७७२ *e* द्र. ।
[e]) पाभे. पृ २३४४ *v* द्र. ।
[f]) पाभे. पृ २३४३ *a* द्र. ।
[g]) सपा. ऋ ७,४९,१-४ विभे. ।
[h]) = सपा. तैब्रा २, ६,१६,१ । ऋ ७,५४,१ प्रमृ. मंब्रा १, २,१७; १८;२,६,१ आश्रौ २,९,१० आपमं १,१,४ शांगृ १,७,९; ३, ४,२;८,३ पागृ १, ४,१६; ३, ४,७ मागृ १, १०,६ तु भव इति, ऋ ६, ७४,१ भूतम् इति, ऋ १०, १६५,१ प्रमृ. माश १,९,१,२८ तैब्रा ३,५,११,१ तैआ १,९,७ मागृ २,१७,१ कौसू ११७,२; १२९,२; १३५,८ अस्तु इति, तै २, ३,१४,५; ३, ४,१०,१ तैब्रा ३,१,१,३;७, ८,२ आपश्रौ २, २१,१; ९,१८,१ आपमं १,११,५; २, १५,१८ हिगृ १,२०,२; २७,८ एधि इति पाभे. ।
[i]) सपा. तै १,४,४५,२ काठ ३८,५ तैब्रा २,६,६,३ तैआ ४,११,८;४२,४;५,९,११; १०,१,११ मना १,११ वौश्रौ २,५:२९ वैश्रौ १६, २५:१५ आग्निगृ २, ६,२:११ वौध २, ५,५ भूयासुः इति, मा ६, २२ प्रमृ. माश ३, ८,५, ११; १२,९,२,६; १३,८,४,५; १४,३,१,२७ आश्रौ ३, ५,२ शांश्रौ ८, १२,११ लाश्रौ २,२,११; ५,४,६ सन्तु इति च पाभे. ।
[j]) सपा. सङ्कृत् मै १, ५ २;९ प्रमृ. भवत इति, तै १,५,६,१ भूयास्त इति च पाभे. ।
[k]) अधरे भवन्तु इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०,१२८, ९ प्रमृ. अप···भवन्तु इति पाभे. ।
[l]) पृ २५९ *b* द्र. ।
[m]) = सपा. वैताश्रौ १४,१ । आपश्रौ ६, २९,१ तु सन्तु इति पाभे. ।
[n]) पाभे. पृ २३४३ *d* द्र. ।
[o]) सपा. ऋ १०,१८,१ विभे. ।
[p]) पाभे. पृ २३४२ *j* द्र. ।
[q]) सपा. शौ ६,३३,२ कृण्वन्तु इति पाभे. ।

२५; १०,७,[(४,७)७]; ७; ६९, ५; मा ९, ९$[a]; १२, ११२; ११४; १३, ११; १५, ४६; का १३,७, ११; १३; १४, १,११; १६, ५,२८; तै १, १, १४, ४; ४,३२,१; ३, २,५,३; ४, २,७, ४; ४,४,७; मै २, ७, १४; १५; ४,१०,१;२; काठ २,१५[२]; १६, १५; ३५, १३; कौ १, २६०; २८६; २, ९८; ११२९; जै १, २७, ८; ३०, ४; ३, ९, १२; $शौ ३, २३,५; १९,२४, ५[b]; भव,वा ऋ १, १, ९; १२, ८; १५,१०; २२, १५; ३१, ३?[c]; ४०,१;५१,[८ (१०, ४९, १)]; ७६,२; ७९,११; ८१,[८; ९१, ९; ७,९६,५]; १०;१२; १३८, ३[२];१८७,२;८;९;१०[२]; ३,१७, ३;२१,३; ३१,१८; ३७,६; ४, १,५; ३,१५; ४, ५; ३२, १४; ५७, ६; ५, २४, १[d]; ६, १५, ९; २५,७; ४५,२६; ४६,१०; ११; ५५,१; ७, १५,१४; ४१, ५; ४६,२; ५४, १[e]; [(६, ७४, १) १[f]; १०, ८५, ४३[f]; ४४[f] (१६५,१)]; ८,४,[(१,१३०,१) १८ (८८,६)]; ४८, ४[g]; ९, १, ३[h]; ६१, २१[i]; ८८, ७; ९६, ११; १०४-१०५, ५; १०,१८, ११;२५,७; ३३, ३; ३७, १०; ५३, ६; ६१, ४; ७०, १; ८३, [(८,१००,२) ७]; ८४,५; ८५, ४६[j]; १२७,६;१४१,१; १४८, ४; खि २, १०, ५; ३,१७[२],१; ३; ४, ७[२], ८[k]; ६, ३, ४[२]; ७, १, १; २, १; ४, १; खिसा ३१, ११; मा १, ३०[l]; †३,२४;२५[d]; ९,८;२८†; ११, ४४[२];४५; ६४; १२, १६; ३१; ५८; १३, १३†; १५, ४८†[d]; १६[m], १३; ५१; १७, ४;५;७; ११; १५;५३; ६६; १९, ५३†; २१,४†; २५, ४७†[d]; २७, ३; ३४,३८†; ५६†; ३५,५; १३; २१†; ३६,१३;२०; का १, ७, ५[n]; १०,३[l]; †३,३,१६; १७[d]; ४, ६,३[o]; १०, २, ५; ५, ४†; १२,४,७[३];८;६;५; १३,१, १७; ३,२; ४, १४; १४, १, १३†; १६,५,३०†[d]; १७[m],१,१३; ८, ५; १८, १,५;६; ८;१२; १५; ५,४; ६,२; २१, ४, ३†; २३, १, ४†; †२७, १५, २[d]; २९, १, ३; ३३, २, १९†; ३५, ४,५; १२; २०†; ३६, १,१३; २०; तै १,१,१०,३[l];११,१; २, ३, २[४]; ३[२]; †१४, १; २; ४, ४०,१; †५,६,२;३[d]; †७, १०, २; १३, ४; †२,५,१२, ३; ६, १२, १; †३, २,११,३; ४, २, २; ३,७; १०,१[l]; ४,१,४,२[४]; ६,३;७,२;९, ३; ११, १†; २, १,५; ३,१; ५,१; ३, १३, ५†; ४, ४,८†[d]; ५[m], १, ४; १०,४; ६,१,१[२];३[२]; ५; ३, २; ५, १; ५,१,५,४;६; ७,४¶; ४,४, ५; ६, १, ४, ८; मै १, १, ११; २, ४[o]; †५, ३[२d]; १३[२०?f]; ६[p], १; २[४]; ६; ७; १०,

[a]) वाजजित् च भव इत्यस्य स्थाने सपा. का १०, २,६ वाजजित् च एधि इति, शौ ६,९२, २ आजिं जय इति च पाभे. (पृ १३६८ *n* अपि द्र.)। [b]) =सपा. आपमं २,२,७ पागृ १,४,१२ हिगृ १,४,२। शौ २,१३, ३ प्रमृ. आपमं २,२,८ हिगृ १,४,३ तु अभूः इति पाभे.।

[c]) भव इति पाठः? भवः (लङि मपु१) इति वा (*भवः-सु° > °*वससु° > नैप्र.) °वा सु इति वा शोधः (तु. BRV [१,५५], OV. K [ऐआ २३६]; वैतु. पपा. सा. यनि. लोटि मपु१ इतीव; वैतु. स्क. वें. इह लोट् = लङ् इतीव?])। [d]) पाभे. पृ २३४४ *f* द्र.।

[e]) =सपा. मंब्रा २, ६,१ आपमं २, १५,१८ (BC. भुवा?) पागृ ३,४,७। कौसू ४३,१३, तु एधि इति पाभे.।

[f]) पाभे. पृ २३४५ *h* द्र.।

[g]) =सपा. गोब्रा २,३,६ आश्रौ ५,६, २६ शांश्रौ ७, ५,१५ माश्रौ २,४,१,४५ वैताश्रौ १९, १८। ऐब्रा ७,३३ तु एधि इति पाभे.।

[h]) सपा. कौ २,४१ जै ३,५,३ भुवः इति पाभे.।

[i]) सपा. कौ २,१६७ जै ३,१६,३ भुवः इति पाभे.।

[j]) =सपा. मंब्रा १,२,२०[२] आपमं १, ६,६[२] शांगृ १, १३,१। शौ १४,१,४४ पै १८,५,१ तु एधि इति पाभे.।

[k]) सपा. शौ ५,५,८ तव इति पाभे.।

[l]) पाभे. पृ १२३७ *k* द्र.।

[m]) सुमना भव (आगृ २, ३,६ हिगृ १,१६,१८ च) इत्यस्य स्थाने सपा. नी २, ११ शम्भुः आभर इति, पै १४,२,१४ शम्भुरावरः? इति च पाभे.।

[n]) सपा. मा २, २१ भूयाः इति पाभे.।

[o]) सपा. तै १,२,४,२ संभव इति, मा ४,१९ माश ३, २,४,१७ एधि इति च पाभे.।

[p]) सपा. तैब्रा १, १,७, १;२; ८, ४ तैआ ४, १७,१ आपश्रौ ५,१२,१ भुवत् इति पाभे.।

२[a];११,४†;२,७,४[४];६;८;१०;
११; १५†; ९[b],२; ९[२];१०,१[५];
१२,५[२c]; ३,१,६[२]; ८; ३,६¶;
७, ५[d]; †४, १, १३§; ९, १;
१०,३;४[२];६; ११, १; ६; १२,
१;२[२];§[e]; ३§[f]; ४[g]; १३, ५;
१४, १७; काठ २, ५[d]; १४[२]†;
१५†;५,४;७,१[२]†[h];८[२]†[h];१३;
८, १७[e]; ९, ५[a]; १०, १३†;
†१३,११; १२; १४, २†; १६,
४[४]; ६; ८; १०; ११; १४†;
१५†; २१†; १७, ११[b]; १६[b];
१७[५]; १८†; १८, ३; ४; १६;
१९, ३[२]; ५; १४†; २०-२१,
१४†; २४, ३[d]; ३४, १९†;
३८, १३†; १४[i]; ३९, ३[i];
४०, ३[i]; ५[i]; ८[५]†; क १,१७[d];
५, १[२]†[h]; ६, ३; ८, ८[a]; २५,
१;२; ५†; ६[२]†; २७[b], १; ६;
२८,१[५]; २९, ४; ३०, ३[२]; ५;
३७,४[d]; †कौ २, १९५; ८२३;
९१९; ९६२; †जै ३,१८,२; ४,
३,५; ४,४; १६, २; शौ २, ६,
३[२c]; ३,४,१[j];१६,५†;१७,८†;
२०, २†; २३, ४; २८, ३; ४;
३१,९; ४, ३१, ५†; ३२, ७;
५, २८, १०; ३०, १; ६, ८४,
२[k];८६,१;२;३; ९२,१;९८,१[j];

१२३, ७;१३३, २; १४२, १;
७,७१,१[l]; ८,२, २६; ९,३,६;
२४[m]; १०, १,२९;११, १२,६;
१२, १, ३२; १०, १२; १३[२];
१४, २, २७[२]; ४०†[g]; १७,१,
१०;१८,२,१९†; ३,५०†;१९,
४, ३; २५, १; ६४, ४; †२०,
१९,६; ५६, ५; ८३, २; पै १,
२८,२[o]; २, ५९,८; ३, १, १[j];
१४,४; ५; २२,२; ३; ३३,३[c];
३४,३†; ३७,१; ४, १०,५; ६;
१२, ५†; २२, ५; २७, ७;३१,
५†; ३२, ७; ५, १, ३; १०,१;
२;१२,२;१३,७;३३,२; ३४,६;
६, ८,९;१६,२†; ८; ९; १०[२];
८, १२,२[३];३;४;१६, ११; १८,
११; १९,२;९; ९, ७, ५; १३,
१; १०, १,२; २,१;२;७; ३,४;
१२, ६,९[p]; १३, २, ७; ३, ९;
१४, ३,११[२];१५; १६; १५, ५,
७;६, २[q]; १०; २३, ९[३]; १०[३];
१६,५,६; ३८,१; ३९,६; ५१,
१०; १४६, ८[२]; १८, १४, ६;
७[२]; ३१, ५; १९, ६, १०-१२;
१२,१३[j]; २४, ८; ३०,३; ३४,
१०; २०, ९,७†; १२, ३; ३८,
७?[n]; ४२, २; †५१, ४; ५;
भवतात् ऋ ३,२३,२; ?भवतात्त-

मास्म् पै १४, ३,११, भुवतम्
ऋ १, ३४,[११;१५७,४]; ९३,
१[r]; खिसा ३, ३[r]; मा ५, ३;
१२, ६०; †२४, ९[r]; ४७; का
५,१, ३; १३, ४, १६; ३३,२,
१०†; तै १, ३, ७, १; २,३,
१४, २†[r]; ४, २, ५,१; ६, ३,
५, ४; मै १, २, ७; ५, १†[r];
८,८; २, ७,११; ३, २,३;९,५;
१६,४†[r]; काठ ४,१६†[r]; कौ ३,
४,८; जै २, २, १; शौ ४, २६,
२-६; भवतम् ऋ १, ३४, १[२];
[१२;११२,२४]; ६,६०,३; ७,
८२, ९; १०, १३, २; खि १,
७, ६; मा ५, ३; १२, ६०;
३४, २९†; का ५, १, ३;
१३, ४, १६; ३३, १, २३†;
तै १, ३, ७, २; ४, २, ५, २;
मै १,१,१३; २,७; ४,१३,७†;
काठ ३, ४[२]; ४, १५†; १६,
११[२]; २६, ७[२]; क २, ११[२];
२५, २; ४१, ५[२]; शौ १८, ३,
३९†; पै ४, ३६-३७, २-६;
२०, ४६, ५; ६; भुवत, >ता
ऋ १, २३, १९[s];१०७, १; ३,
३३,९; मा ८,४†; ९,६†[s];३३,
६८; का ८,१,३†; १०,२,३†[s];
३२,५,१४; †तै १, ४, २२,१;

[a]) =सपा. आपश्रौ ८,१२,४। मा २,९ का २,२,५ माश १,४,५,४ तु भूत् इति पाभे.। [b]) पाभे. पृ२३४६ *m* द्र.।

[c]) सकृत् सपा. मा २७,३ च इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २३४६ *o* द्र.। [e]) सपा. शौ ६, ९८, २ पै १९, १२, १४ भूः इति पाभे.।

[f]) सपा. तैत्रा २,४,२,९ आपश्रौ १६, २, १० तिष्ठ इति पाभे.। [g]) पाभे. पृ २३४५ *h* द्र.।

[h]) पाभे. पृ २३४४ *f* द्र.।

[i]) सपा. तै ४,४,५,२[३] अस्तु इति पाभे.।

[j]) भवेह इत्यस्य स्थाने सपा. तै २, ४,१४,२ मै ४, १२,२ यथासत् इति पाभे.।

[k]) सपा. तै १, ८,१,१ तैत्रा १,६,१,३ असि इति पाभे.।

[l]) =सपा. तैआ ४, १२,१ आश्रौ ८, १४,१८ लाश्रौ ५,३,२। तैआ १, १,२;२१,३;३१,६ तु भवन्तु इति पाभे.। [m]) पाभे. पृ २३४४ *m* द्र.।

[n]) शोधः पृ ९१४ *f* द्र.। पृ १६५८ *a* सङ्केतम्।

[o]) सपा. भव <> भुवत् इति पाभे.।

[p]) सस्थ. ?मयूर् विपक्षा टि. द्र.।

[q]) पाभे. पृ २३४६ *b* द्र.।

[r]) पाभे. पृ२३४४ *t* द्र.। [s]) पाभे. पृ २३४३ *h* द्र.।

२, १, ११, ४; मै १, ३, २६†; काठ ४, १०†; भवत, >ता ऋ २, २९, ६; १०, १८, २[a]; ११०, ५[b]; खि ३, २१, २[c]; मा ४, १२; २९,३०†[b]; ३३,५१†; का ४,५;४; ३१, ४;६†[b]; ३२, ४, ८†; मै १, २, ३[3]; ५, २[d]; ९[d]; ११, १‡[e]; ४, १२, ६; १३, ३[b]; काठ ७, १[d]; १६, २०†[b]; क ३, ८†; कौ २, १२२१[c]; शौ ५, १२,५†[b]; ७, ६२, ७; १२, २, २०[f]; पै ४, ३०, १-९; ८, ८, १०‡[e]; १९, २३, १३; भवाम ऋ ५,४५,५; शौ १९, ४९, ६[g]; पै २,७३,४; अभवत् ऋ १, ५८, १; ११२, ४; १४६,५, ७,१०, [(१, ७०, ३) ५]; ३३, ६; १०, ३१, ६; ६१,६;९२, १५; १३५, ५; ६; १५९,४; १७४, ४; खि १, ४, ७; ¶तै २,३,५, २; ५, ६, ५; ६,१,५; ¶मै १, १०, १६; ३, ३,७; ६,८; ४,२, १२; ३, २; ६, ६; काठ ८, २¶; शौ १९, ६,४‡[h]; अभवत् ऋ १,३२, ९; ५९, २; १४१, ४; १४३, २; १४६,[४; ४,३,११; १०, ८८, २]; २,१३,१; २२,२; २४,१४; ३,२,२; ८; २९, ११; ३१, ४; ७; ३४,१०; ४,३३,९;३६, ३; ५,११, ३; ४; ६, १८, २; ६; २०,३;४४,७; ५७,४[i]; ६५,५; ७,८३,४; ९८, ५; १०४, २१; ८,७७,३; ९,८६,२१; १०,४५, ८; ८५,९; ८८,२; ८; ९०, ४; ९६, ४; ११०, ११; ११३, २; १३०, ४; १४९, ३; १५०, ४; खि १, ५, २; ५, ५,६; ७, २, ११; ४, १५; मा †१२, १; २५; १७, ३२; १९, ८१; २१, ६०; २८, २३; ४६;२९,३६†; ३१,४†; ३२,१२; ३४,११; का †१३,१, १; २, ८; १८, ३, ८; २१,६,२; २३,६, १२; ३०,२, १२; ४,१२; ३१,४,१२†; ३३, १,५; ३५, १,४†; ३,९; तै १, ३,१४,५†; ५,१, २¶; ¶२,१, २, १;२;५,४; ७,१[3]; २; ९,४; २, ८, ६; १२,१$; ३,१०,१[3]; ११,२; ५, १,२-५; २, २; ३, ३,९,२; ५,७,१¶; ४,१, १०, ४¶; २,२,४; ३,११,२[j]; ३;५; ६,२,३; ¶५,१, १, ४; २, ६, ५;३,१२,१;४,२-३, ३; ५, ४, १[2]; ६,४,३[4];४[2]; ७, ५, ३-५; ¶६,१,१,५; ३,६; ७;७,१; २, ८,६; ३,१०, २; ५, ५, २; ९, १[2];६,११,१; ¶७,१,५,१; ३; १०,३;२,३,१; ५, ४; १०, २; ३,८,१; ¶मै १,४,८;५,१२;६, ४[4];९; १२[2];१३; ७, ४; ८,६; १०,१०; २,१,४;८;२,४;७-९; ३,४;५;७; ४, १[2]; ६; ५, २[3]; ४[2];५;६;७[3]; १०[2];$; ११[2]; ७, ८†; १०, ३$; १३, १०$; ३, ३,४;६; ६,७;७,१०;८, ५; ९, ३; १०,२;६; ११,९$; ४, २, १[8]; ३;१२; ३,१; ९[2]; ४,२$; ७; ५,७;९; ६, ३; ८; ७, ४[2]; ६[2]; ७;९[2]; †१३, ५; ९; १४, ५†; ७$; १०†; १२$;१३[3]$; ¶काठ ६, ६; ७, १०; ८, २[2]; ५[2]; १७†; १०, २; १०[3]; ११, १; ४[2]; ६[2]; १२, ४; ५; १०[2]; १३[3]; १३,२;४; ५[2]; ७; ८[5]; ९$;१२;१३; †१६,८; ९; २०;१८,१†; १९,१;३; १३[3]$; २०,४;११; २१, ६; १०; २२, ९[6]; २३, ३; ४[2]; १०; ११[2]†[i]; २५,४;६[2];७; २७, २; ३; २८, ३;९[3]; २९,१;४; ३०,७; १०; ३१,८; ३४,१[2];३;६[2]; ९; ३६, ५;१०; ३८, ३$; ३९, १०[2]$; ¶क ४,५;६,७[3];७,१[2];५; २८, २†; २९,८; ३०,१; ३१,६;८; १३;२१; ३५, ३[6];९; ३६, १[2]; ३७, १; ३९, १; ३-५; ४२, २; ४४,३;९[3]; ४५, २;५; ४६-४७,८; †कौ २, १७३; ३, ४, ४; †जै २, ३,७; ३,१६, ११; †शौ ३, १०, १; १२; ५, १२, ११†; ७, १, २; ८, ४, २१†; ९,१,५; ४,५; ५,२०; १०,१०, २४;२६;२९;३४; ११, ७, १६; १०,१;२; १२, १,६०; १३, २, २९; ४०; १४,१, ९†; १५,१,

---

[a]) सपा. तैआ ६,१०,२ आग्निगृ ३,७,१ : २२ भवथ इति, मागृ २,१,१३ भवन्तु इति च पाभे. ।

[b]) = सपा. या ८,१० । तैब्रा ३,६,३,३ तु भवथ इति पाभे. । [c]) पाभे. पृ १३१२ *s* द्र. ।

[d]) पाभे. पृ २३४५ *j* द्र. । [e]) पाभे. पृ २३४३ *h* द्र. ।

[f]) पाभे. पृ २३४३ *d* द्र. ।

[g]) पाभे. पृ २३४३ *j* द्र. ।

[h]) अन्येन, अभवत्, सह इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०, ९०,२ मा ३१,२ प्रभृ. अन्नेन, अति, रोहति इति पाभे. ।

[i]) सपा. कौ १, १४८ अभुवत् इति पाभे. (तु. पपा. प्रभृ.; भुवत् इति भ. विव., अभवत् इति सात., उभयथेति सा. भन.) । [j]) पाभे. पृ १७०६ *f* द्र. ।

३[७]; ४[२]; ५; ६; ७, १; १८,४, ३२[२]; १९, ६, २†; ६‡[a]; ९; ५३,४; †२०,११, १०; ३०,४; ८७,५; पै १, १०४, १; १०६, ४; ४,११,५; ८, ९, १२; १९, १; ९,५, २†; ४‡[b]; ६‡[a]; ८, ३-६; ११,६;११; ११,७, १०; १२,२,४; १३, ४, १६;५,७;६, ९†;१५,५,६;१६,११,१†;२४, ४;३२, ५; ८५, १; २; ९९,६; १०९,४; ६;९; ११०,४;१५४, ६; १७, ६, ९; १८, १, ९†; २४,७;८;२७, ३[७]; ४[२];५; ६[२c]; १९,२३, १४[२d]; ३९,११; २०, १,२; अभवताम् तै ४, ७, १५, ६; मै ३, ६, ६¶; १६, ५; ¶अभवताम् मै १,६,९; २, ४, १; ४,८,१; काठ १२, १०; २२, १५;३०, १; क ४६,४; अभवन् ऋ ३,३५, ९; खि १; ११, ३; मा १७,८६; का १८, ७, ७; ¶तै १,७,३, ३; २, ४, १, ३; ५,४,२; ८,५; ११, ९; ३, २, २,३; ४, ६, २; ५, ३, ३, १; ४,१,१; ६,३,१०,६; ४,१०,१; ६,९,१; ७,२,५, ४; ¶मै १,९, ३[४]; ८[२]; १०, १५; २, ५, ३, ११, १§; ३,२, ७; ६-७, १०; ८,१;५; १०,५; ६; ४,१, १०; ५,६; ६, ४; ७, ६; ¶काठ ९, १२; १०, ७; १८, ६§; ३१, ९; ३७,१६; शौ १०, ७, १८;

३४; अभवन् ऋ १, ११९, ८; ४,१७,६; ७, ८३, ७; मा १७, ८६; का १८, ७, ७; ¶तै २, १,४,५; ५,१; ३,२, ६; ४, ९, २[२]; ५,३,२; ५,२,३, ३; ६,२; ३,९,१; ११,१[२]; ७, ५, ५; ६, १,१,७; २,१; ३,३; ५; २, ५, ४; ४,२,१;३; ६,८, १; ३; ७, २,६,१[२]; ३,९, १; ¶मै १, ६, ३; ८,२; १०,१३[२]; २,२, १३; ५,७[२];११; ३,१,२; ६, ३; ४, १,६; २,२[२]; ३; ८, १[३]; ¶काठ ६,२;७; ८,१३; ९, ११[५]; १०, ७; ११,१०; १२, ३; १३, ४; ५; १९,११; २०,६; १३; २३, १;७[२]; २४, ९[२]; १०; २५, २; ६[४]; २६,१०; २७, ८; ३०, २; ३१, ८[२]; ३४, ३[२]; ६; ३६,७; ३७,१२;१४; ¶क ४,१; ६; ६, ७;८,१; २८,६[२]§; ३१,१;१५; ३५,७; ३६, ४[२e]; ३८, २[२]; ३; ५; ३९, ३; ४[२]; ४१, ८; ४६, ५; ४७, ८[२]; ९; शौ १०, १०, २०; २४; पै १६, १०८, १०; १०९, ४; १७, ८, ९; १०, ५; भवन् पै १, ४०, २;४; अभवः ऋ ३,३, १०; ९,२[f]; ६,१,१; ८, ७६, ११[g]; १०,७०,९; मा २, २१; का १, ७,५; †मै ४,११,१; १३,६; को २,३३९†[g]; शौ २०, ४२, २†; अभवः ऋ १,४,८;३१,१; ३२,

१२; ५१,१३;७२, ७; ९१, २; २,१३,९;१०; ३,६,५;३२,१०; ४,१७,६; ६,५,३; ३०,५; ३६, १;८,९६,१६; ९,५९, ४; ८६, २३;१०७,६;७; १०,८,४; ८८, ५; १११,६; मा ३४, १२†; का ३३,१,६†; †मै ४, १४,१;१४; काठ ११,७[३];१८,२०†; †कौ १, ३२६; ५१९; †जै १,३४, ४; ५३, ९; शौ ४, ६, ३; २०, ६८,८†; १३७, १०; पै ५, ८, २; १३,६, १२†; अभवतम् शौ ४,२६,१; २[h]; अभवतम् ऋ १, ११७,१४; पै ४, ३६, १; अभवत,>ता ऋ ४, ३५, ८[२]; अभवम् ऋ ४,२६,१; पै ६, ६, ४?; भवेत्[i] खि ३, १७[२], २; भवेत् खि ३, १०[२], १८; खिसा २, ९; भवेयुः मै १, ६, ९¶; भवेः ऋ ८,४५,१८; पै ५,१२, ४; भवेयम्[j] मा १८,३४; का २०,१,४; तै ४,७,१२,२; मै २, १२, १; काठ १८, १३; भवेम ऋ ७, ५२, १; ९७, २; काठ ११, १२; शौ १९, ६७, ६[k]; भवेम ऋ ४, २, १५; ७,८,३; १०,३१,१; मै ४,२,११.

भूतु ऋ १,९४, १२; †भूतु ऋ १,१३६, ४; २,१७, २; ३, १, [२३; ५-७, ११; १५, ७; २२, ५; २३, ५]; ४,५०,११;५,४२, [१६; ४३, १५]; ६, ४५, [३०;

a) सपा. ऋ १०,९०,१२ तैआ ३,१२,५ वाध ४,२ कृतः इति पामे.। b) पामे. पृ २३४८ *h* द्र.।

c) सकृत् सपा. शौ १५,१,६ एव इति विमे.।

d) पाठः? । सस्थ. पृ १९९६ *k* द्र.।

e) सकृत् सपा. काठ २३,७ अभूवन् इति पामे.।

f) पामे. पृ ६७१ *d* द्र.।

g) सपा. जै ३,२८,११ आभुवः इति पामे.।

h) सपा. पै ४, ३६,२ बभूवथुः इति पामे.।

i) भवेत् इति स्वरः? यनि. शोधः।

j) पामे. पृ १३६९ *k* द्र.।

k) सपा. तैआ ४,४२,५ आपमं २,५,१७ माग्र १,९ : १७ हिग्र १,७,१० भुवाम इति पामे.।

८,५,१८;२६,१६]; ८,१,३;४५, ३६;७३, [१-१८]; १०, ७०,४; १५७[३[a] (१०; १०३, ४)]; मा १२,५१; का १३, ४,७; तै ४,२, ४,३; मै २,७,११; काठ १६, ११; क २५, २; कौ १,७६; जै १,८,४; शौ २०,६३,२[a]; ८५,३; १२४,५[a]; पै १२,१,१२; भूताम् पै २,३,१[b]; †भूतम्[c] ऋ ६, ७४,१; मै ४, ११,२; काठ ११, १२; †भूयाम,मो(म+उ) ऋ १, १७,४; ३, १९, ३; ४, ३२, ६; ८,३,२; तै १,३, १४, ६; मै ४, १४,१५; कौ २, ७७२.

बभूताम् पै ३,१,५[b]

बभूयात् ऋ ४,५१,४; †बभूयात् ऋ १, २७, २; कौ २, ९८५; जै ४, २४, ६; बभूयाः ऋ १०, १८३,२.

?भुव खि ५, २२,६[d]; भुवानि ऋ ७, ८६, २[e]; ‡अभुवत्[f] कौ १,१४८; जै १, १६, ४.

बभूव ऋ २,१२,९; ७,१०३,७; १०, ३४,१२; ६१, २३; १२१, ३; मा १६,११; २३, ३†; २५, ११†; का १७,१, १२; २५, २, १†; २७,१०,२†; तै ३, ४, ४, १; ४,१,८,४†; ५,१, १;४; ७, ५,१६,१†; मै १, २,१७‡[g]; २, ९; २;१३,२३†; ३, १२,१७†; काठ ४,१६†; १७, ११[2]; ४०, १†; शौ २,३६,४; ३,२२-२३, ६; ४,२, २†; १५, १०; ३५,५; ६; ६, १३३,४; ७, २१; ५; ८, ७,२; ९,४,२; १०,२,३; १३,३, ७; १९,४६, ४; २०, ३४,९†; पै २,२१,४; १३,७,९†; १४,२,७; बभूव ऋ १, ३२, ८; १५; ९५, ६; ८; ३,१,९; ६,१८, ४; ४७, १८; ८,९६, [२१ (१०,६,७)]; १०,३२,८; ८२,७[h]; खि २,१४, ७; ४,७,७?[i]; ७[2],६?[j]; मा १७, ३१†[h]; का १८,३,७†[h]; तै १,६, ६, ३;४; ७,६,७; ३, २,७, २[2]; मै २,१०, ३†[h]; ३, २, २¶; ४, ६, ६[2]¶; ९, २७; १४, ७; काठ ३, ७‡[g]; ९, ३¶; १८, १†[h]; ३७,९; ४५,१३†; क २,१४‡[g]; ८, ६¶; २७,१[2]; २८, २†[h]; शौ ४, ८,१; १०,७; ५,५,७; २८, ६; ७,५, २[2]; २१,६[k]; ८,७,१२[l]; ९, १५,२४; १०, ७,८; ८, ७; १२, ३,१०; ५०; १३, २, २५; पै १, ५९, १; ६६, २; ७१, १; १०१,४; २,५९,४; ३, १४, ६; २७,२; ४,१,३†; २,१; २५,७; ५, ७,८; २९,६; ३३,१०; †८, १४, ६;८; १३,६,८†; १४, २, १७; १६,१२,२; २४, २; ५९,३; १४९, ९; १७, ७, ९; ३६, १०; ४०,१०; १८,२३,२; २०, २, ३[2]; ४,३; बभूवतुः ऋ ६, ६२,५; तै ४,७,१५,३[m]; बभूवुः खि ४, ११,१३[n]; शौ ९,२,२२; १०,८,९; बभूवुः ऋ ७, ८८,५; १०,७१,७; मै ४, १४,९†; पै २, ५७,४;५; १४,१,१६; १६,७८, ६; १०१,५; †बभूथ,>था ऋ १, १६५,५[o]; १७५, [६; १७६,६]; १७८,१; २,१८,७; ४,१०,२;५, १,९; ६,२१,८; ७, १००,६; ८, २३,६; १०,६,[(८,९६,२१)७]; मा १५, ४५; का १६, ५, २७; तै २, २,१२,५; ३, १,४,४$[p]; ४, ४,४, ७; मै २, १३, ८; ४, १०, १; ११,३; काठ ९,१८; कौ २, ९७५; ११२८; जै ४, २३, ७; शौ ११, २, २८$; बभूथ ऋ १,१०२,९[q]; ६, २९, [३; (१०,१२३,७)]; ३६,४; ७, २१, ८; ८, ९६,१८; काठ २०, १४; ३०, ८[p]; पै १६, १०६,८; बभूविथ ऋ ८, ३३, १९; ९८, ११; कौ १,३०९‡[r]; २,५२०†; जै १,३२, ७‡[r]; ३, ४०,१६†; शौ १,७,१; ३, २३, १; २०, १०८, २†; बभूविथ शौ १२,

---

a) पाभे. पृ २३३२ *j* द्र.। b) सपा. इह भूताम् <>बभूताम् <>शौ १९,१४,१ पै २०,२१,१० अभूताम् इति, शौ २, १०,१;३,४,५ उभे स्ताम् <> तैब्रा २, ५,६,२ उभे इमे इति पाभे.। c) पाभे. पृ २३४५ *h* द्र.। d) पाभे. पृ १२०३ *m* द्र.। e) तु. सस्थ. टि. अन्तर्। f) पाभे. पृ २३४८ *i* द्र.। g) पाभे. पृ २३४३ *g* द्र.। h) पाभे. पृ २३४४ *b* द्र.। i) बभूव इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ ५,५, ७)। j) बभूव्यथे इति पाठः? बभूव, ते इति द्वि-पदः शोधः (तु. पूना. सपा. शौ ५,५,७ च)। k) पाभे. पृ १३४३ *h* द्र.। l) पाभे. पृ २२६६ *l* द्र.। m) सपा. मै ३, १६,५ प्रभृ. बभूवथुः इति पाभे.। n) सपा. खिसा ३३, १६ काशि १३५ : ११ बभूव इति पाभे.। o) तु. सस्थ. टि. अनु। p) =सपा. कौसू ८५,११। मंब्रा २, ३,१९ माश्रौ १, ८,४,३६ मागृ २, ४,५ तु बभूव इति पाभे.। q) सपा. पै ३,३६,६ बभूविथ इति पाभे.। r) सपा. ऋ ७, ३२,२४ सनादुसि इति पाभे.।

१,१८; पै २,२६, ४[a]; ३, ३६, ६[‡b]; ४,४,१; ५,२३,४[a]; १५, २०,२[‡c]; १७, २, ९; १९, १५, १०[a]; २०, १९, १०; २०, ८; बभूवथुः ऋ ८, ८६, १; मै ३, १६,५[d]; काठ २२,१५[d]; शौ ४, २५, १[d]; १९, ५८, ३[e]; पै १, ११०,३[e]; ४, ३४,१[d]; ३६,२[f]; बभूव[g] ऋ ६,५१,६; बभूव[g] मै ४, १४, १७[h]; काठ ४०, ९; भविता मै १,१०, १५[२]¶; काठ ३६, ९[२]¶; पै ९, १८, ४; भविष्यति ऋ १०, ८६,७; मै १, ६,१०¶; शौ ८,१०,१; २०, १२६, ७†; पै २, २९, १-६; भविष्यति मा २३, १७[२]; का २५, ४,६[२]; ¶तै १,५,१,१; २, ६, ८,३; ६,१, ३, ६[२]; ¶मै २, ४, १; ३,६,८; ४,३,४[२]; ७,७; ¶काठ ८, २; ४; ११, ६; १२, १०; १३,४; २२, ७; २३, ४[२]; २९, ६; ३०, २; ¶क ६, ७; ३५,१; ३६,१[२]; ३९, ५; ४५, ७; ४६, ५; शौ ११, ६, ५; पै १६, २१,५; १२३,१; १९,४१, १५[i]; १७[i]; ¶भविष्यन्ति तै २, ४,३,१; ६,२,७, १; मै १, १०, १५; २,१, ११; ३, ८, ५; काठ ८, ४[२]; १०, ७; २५, ६; क ६, ९[३]; ३९, ३; भविष्यसि मै ४, २, २३¶; भविष्यसि तै ५, ५, २, ४¶; काठ २५, ७¶; शौ ११,४,२; ३; १४; १५; ६, २६; पै ९,१३,८[j]; १५,१५,९; १६, २३,६; ५६, ३; ४; १५; १७, २९, ६; १९, २९, १२; ३७, १३[i]; भविष्यथ ऋ १, १६१, २; भविष्यामि ¶तै २, १, ४, ३; २,१०,३; भविष्यावः मै १, ६, १२¶; ¶भविष्यामः काठ २५,७; क ३९,५; भूयात्[k] मै १,९,४[५]; काठ ९,९[६]; भूयात् मा १, २३; ३,२७; ५, २८; ३३[l]; १०, ५; १५; १२, ४६; का १, ८,४; ३,३,१९; ५, ७, ४; ११, ५,६; १३,४,२; तै १, ६,३, २; ७, १,२; ८, १४-१५, १; ३, २, ७, २[m]; ४, २,४,१; मै १, ४, ११[n]; २,६,१०; ७,११; ४, ४, ४; काठ १५,७; १६, ११; ३८, १२[o]; क ८,१२[२k]; २५,२; शौ ४, २२,४; पै ३,२१,४; ८, २०,६; १९,५,१४[‡p]; भूयासुः का १८, ७, ७[q]; तै १,४, ४५,३[r]; मै ४, ९,५[३]; काठ ३८, ५[r]; भूयाः ऋ १, १६४,४०; ६,४७,२६; १०, ४३, ९[?s]; ९१, १३; मा २९, ५२†; का ३१,२,९†; तै २,४, १४, २[t]; ४, ६, ६, ५†; मै ३, १६, ३†; शौ ५, २२, २; ६, १२५, १†; ७, ७७, ११†; ९, १५,२०; २०, १७, ९†; भूयाः ऋ १, १८५,८; १८६,११; १०, ३१,५[?u]; मा २, २१[v]; २७; का २,६,६; तै १,५,६,४; ६,५,१[३w]; ६,३; ७,५,३[w]; ३, ३, १,१[२x];

a) सपा. शौ ४,१९,७ संबभूविथ इति, शौ ७, ६७,१ रुरोहिथ इति च पामे.। b) पामे. पृ २३५० *q* द्र.।
c) सपा. ऋ २, २३, ३ विमे.।
d) पामे. पृ २३५० *m* द्र.।
e) पाठः? बभूवतुः इति शोधः (तु. w.; वैतु. सा. RW. शोधार्हाः)। द्यावापृथिवी (प्र२) वभू° इति वा. द्र.।
f) पामे. पृ २३४९ *h* द्र.। g) यक. मपु३, उपु१ द्र.।
h) पामे. पृ ११३८ *m* द्र.।
i) सपा. भविष्यति<>भविष्यसि इति पामे.।
j) =सपा. मंत्रा २,६,१८। शौ ५,३०,८ तु कृणोमि त्वा इति पामे.। एतदनु पृ ११३८ *u* टि. शोधः द्र.।
k) सपा. मा ७,४७[४] का ९,२,८[४] माश ४,३,४,२८-३१ शांश्रौ ७,२८,१-५ एधि इति पामे.।
l) =सपा. तां १,४,१। शांश्रौ ६, १३,२ तु स्तात् इति पामे.। आश्रौ ५,३,१४ आपमं २,३,३२ मागृ १, २२,११ विमे.।
m) सपा. वैताश्रौ १७,८ अस्तु इति पामे.।
n) सपा. काठ ४,१४ अस्तु इति पामे.।
o) =सपा. आपश्रौ १६,६,६। माश्रौ ६,१,२, २५ तु भूयासम् इति पामे.।
p) सपा. ऋ १०,९७,२३ अस्तु इति पामे.।
q) पामे. पृ २३४५ *b* द्र.।
r) पामे. पृ २३४५ *i* द्र.।
s) पाठः?। भूयार्हं°>°या ऋ° इत्येवं नैप्र. वावि. द्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. °या ऋ° = °याः ऋ° इति?)।
t) पामे. पृ १३६८ *b* द्र.।
u) भूयात् >नैप्र. यनि. इति मतम्।
v) पामे. पृ २३४६ *n* द्र.।
w) =सपा. आश्रौ १, ११, ६[४] शांश्रौ ४,११, ३[४] आपश्रौ ४, १४,३; १८,१८,४ माश्रौ १,४,३,७ वैश्रौ ७, १२:८। कौसू १३६,२ तु भूयात् इति पामे.।
x) सपा. मै ४,७,३[२] एधि इति पामे.।

२[a]; मै १, ४[b]; २[५]; ७[५]; ५, १४[३]; काठ ५,५[४b];७,३; ३२,५; ४६,१†; क ५,२; पै १५, ११, ८†; १६,६९, १०†; १९, १२, १२[c]; २०,११, ४†; भूयास्तम्[d] मा २,७; का २, २,१; भूयास्त तै १,५,६,१[e]; ३,२,४, ५; ५, ६; मै ४, २,८[४f]; भूयास्थ[g] शौ १८, ४,८६; भूयासम् खि ४, ८,८; तै[h] ४, ३,११,३;४; मै १, ३, १; ४, ७[i]; ५, १४[३i]; काठ ३९, १३; शौ १, ३४, ३[j]; भूयासम् ऋ १०, १६६,५; खि ३, १५, १२[२k]; ४, ८,४;६; मा २,२७[l];८,३८[l];३९[l];४०[m];२०, २३; २६, २[n]; ३७,२०; का २, ६,६[l]; ३,४,१[o]; ९,२; ८, १२-१३, १[l]; १४,१[l]; १५-१७,१[m]; ९, १,५[o];६,६[o]; २२,१;८; २८, १,३[n]; ३७,३,६; तै १, ५,६,४[l]; ७, ६; ६,२,१[२]; ३[२]; ४[४];४, १[२]; ६, २;३; १०,१[३]; ११, ५[२]; ६[३]; ७; ७,४,१[२]; ६, ४; २,३,९,१[३]; ३; ४, ५,२; ३,१,१०,१; २,३, २[o]; ४, ५; ५,६; ८, ५; ५, ३, २[३]; ५,१; ७,४, १६, १; मै २, ३, २[५p]; ३,९, ४; ११,१०; ४, ६, ६; ९, १०; काठ ४, १४[५]; ५,१[६q];३[२]; ५[६]; ७,३[l]; १२,२[२r]; १३[s],११; १२; ३१,१४[४]; ३२, १[६q]; ३[२];५[५]; ३५ १५; ३८,५; ३९,५;१०[२]; ४४, ५ क ५,२[l]; जै २,२,२; शौ ३,५,२;६,१५,२;३; ७,५२,८; ८६,४; १३,१,३८[t]; १६, ३-४, १; ९, ४; १७, १, १-५; १८,२,४५; १९, ५५, ५; पै १,४९,१; २, ७६,३; ७८,३; ८६, १-६; ३, १३,२; ४, ३०, १-९; ५, २९,८; १०, १०, ३[२]; १८, २९, ५; ३०, १-३; †१९, ५, १५; १६; २५, ११; ५२, ५$; २०, १६, ४; २१, ५; ७; २६, ७; २८,२;४; ४१,९; ५३, ४; ५९, ४; भूयास्म मै २, १३, १०[h];भूयास्म मा ६,१३; का ६, ३,२; तै १,३,८,२; ३,४,२,२[s]; ३,७[s]; ५,५,९,१[२]¶; मै १, १, ११; २,१६; ४,३[u];५,३[u];१०[u]; २,१३,१२; काठ ३,६; ५,४[२u]; ७,३[u];९,६; क २,१३;५,२[u];८, ९; शौ ७,६३,१; १८, ४, ८७; पै १६,१३२,१२; १९,१६,१९[t]; २८, १२; २०, ८, १; २५, ४; †भुवत्[v] ऋ १, ३६, ८; ६५,

[a]) सपा. मा ८,४० का ८,१५-१७,१ माश ४, ५,४, १२ शांश्रौ १०,४, १२ असि इति, मै ४,७,३ एधि इति च पाभे. ।　[b]) पाभे. पृ २३५१ *w* द्र. ।

[c]) पाभे. पृ १३६८ *b* द्र. ।

[d]) =सपा. माश १,४,५,१ आपश्रौ २,१३, ३ । मै १, १,१३ माश्रौ १,३,१,११ वाश्रौ १,३,४,८ तु स्तम् इति पाभे. ।　[e]) पाभे. पृ २३४५ *j* द्र. ।

[f]) एकतरत्र सपा. कौसू ९२,२५ भूयास्म इति पाभे. ।

[g]) भूयास्त इति Linder शोधः ? ।

[h]) सपा. भूयासम् <>भूयास्म <> अभूत इति पाभे. । [i]) सपा. भूयासम् <>भूयासम् इति पाभे. ।

[j]) सपा. पै ६,६,१ अक्ष्यौ मे इति पाभे. ।

[k]) एकतरत्र पाठः ? भूयात् इति शोधः ।

[l]) पाभे. पृ ११४५ *q* द्र. ।　[m]) पाभे. पृ ११४५ *r* द्र. ।

[n]) सपा. शौ ६,५८,१ पै १९,१०,६ स्याम् इति पाभे. ।

[o]) =सपा. आपश्रौ ६,१९,७; २१,१२,५ आपमं २, ६,१ हिगृ १,५,१३ । मै ४, १३,२[२] काठ १५,१३ तैब्रा ३,६,२,२ माश्रौ २, ३,७,१ तु स्यात् इति, मा ३,३७; ७,२९ माश ४,५,६,४ आश्रौ २,३,२७ शांश्रौ २,१३,२ स्याम् इति, मा ८, ५३ माश ४, ६,९,२४ स्याम इति, आपमं २,३,२५ भूयाः इति च पाभे. ।

[p]) पाभे. पृ १९४१ *e* द्र. ।

[q]) सकृत् पुष्टिमान् पशुमान् भूयासम् (माश्रौ १,४, १, २७; २, ६ वाश्रौ १, १,३,१;६ च) इत्यस्य स्थाने सपा. आपश्रौ ४,१०,१० माश्रौ १, ४,२,६ वाश्रौ १,२, ३,६[२] प्रजनिषीय प्रजया पशुभिः इति पाभे. (पृ १९७९ *a* अपि द्र.) ।

[r]) एकतरत्र अधि (सजातेषु इति सप्त. अन्वितः कप्र.) भूयासम् इति द्वे पदे द्र. (तु. सप्र. मै २,३,२) । पृ १४८ अधिभू° इत्यत्र शोध इष्टः ।

[s]) सपा. भूयासम् <>भूयास्म इति पाभे. ।

[t]) अहं भूयासम् इत्यस्य स्थाने सपा. पै १८,१८,८ अस्मि इति पाभे. ।

[u]) सपा. भक्तिवानो भूयास्म (आपश्रौ ४,१३,७ च) इत्यस्य स्थाने सपा. काठ ५, ४ प्रभृ. भक्तिनांसो भूयास्म इति, शौ ६,७९,३ भक्तिवांसः स्याम इति, आपश्रौ ६,२५, १० भूयिष्ठभाजो भूयास्म इति, तैब्रा ३, ७,५,७ आपश्रौ ३, २,११ भक्षिवाणः स्याम इति, आश्रौ १,७,८ भागम् अशीमहि इति पाभे. ।　[v]) लुग्विकरणे लेटि गुणप्रतिषेधे (पा ७, ३, ८८) धा. स्वरः ।

२; ६७, १; ७६,१; २, १०,३; ४,७, २; १६,१०; ५, ९,७; ६, १६, १८; ४८,२[2]; ७,३३,१३; ५०, २; ८, ७१, १५; ८२,[३ (१०, ८६, १५)]; ९, ३४, ४[2]; ९२, ३; १०, २१, ५; २६, ९; १११,३; मा २७,४४[2]; का २९, ५, १२[2]; मै २, १३,९[2]; कौ २, ५४[2]; ५७; जै ३, ५,१२[2];६,३; ४,१४,९; शौ १,२२,२$[a]; ३, २०, ६$; १०, ८,११$[b]; २०, ५९, ४; भुवत् ऋ १, २३, ६; ६०,[४(७२,१)]; ६१, १४;७२, १; २, २०, ६; ३, ६२, ९; ४, १,१६[c]; ९, २; १६,८;२३, २; [(१, १६५, १३) ४]; ८, १९, ३७[d]; ४६,[१३; १०, २३, २]; ९३,७;१५;९, ४७,३;९७,२३; २४; १०,८६,६; खि १, ४, ८; ५, १५, १०[e]; मा ३३, ४६†; का ३२, ४,३†; तै २, २, १२, १[2]; २†; ५, २,१२, २[f]; मै २, १३,६†; काठ २०,१४†; †३९, १२[2];१४; ४०, १४†; ५०,६[f]; कौ १, ११९†; ३३४‡[g]; २, १४५; ५७२; †जै १, १२, ५; ३५,३‡[g]; ३, १४,६; ४६, १०; शौ ३,३, १‡[h]; ५,३०,१४;७, १, २[2]; १९,२६,४[2]; †२०,३५, १४; ४७,१; ७७, ८; १२६, ६; १३७,१२$; पै ९, १४,४; २०, १,२[2]; अभूत् ऋ १, ४६, १०; ११; १८२,१; ३,५,३; ४, ३४, ४; ३५,२; ५४,१; ५, ७५, ९; ६, ६४, १; ७, ७६,२; ७७, १; ७९,३; १०, १८, ३; ३०, १५; खि ४, ९, ६[i]; मा ५, ४०[2]; १३, ३९; ४०, ७; का ५, ९,७[2]; १४,४,२; ४०, १,७; तै १, ३,४,३[2]; ३,२,५,४; ४, २, ९, ६; ३, ११, ४[j]; मै १, २, १३[2]; ¶६,३; १०; ¶१०, १७; २०; २,७,१७; ३, ८, ८¶; ९, १[2]; काठ ११, ६¶; कौ ३, ३, ७; जै २,२,६; शौ २, ९,२; ५, २२, ९; १२, २,२२†; १८, २, ३७;४, ६५; अभूत ऋ १, ११३,११; १६१,४; २, २८,६; ४, ५२,२[k]; ६,४७,२०;८,४६, २४; ७३, १६; १०, ८६, २३; १०२, २; १०७,१; खि ७,७,३; मा ८,९[l]; ६०; ९,१२[2]; का ९, ७, ९; १०,३, ४; तै १,४, ३३, १†; ७,८,४; २, १,४,४¶; ६, ८,५¶; ९, ५[2]; ३, ५, ५, १[l]; ¶६, ४,६,२;५,५,३; मै १, ३, २६[l]; १०,८[3]¶; ११, ३; ¶२, ५, ८; ९; ¶३, ६, १०; ८, ९; ९, १; ३; १०, ४; ¶४, २, १२[2]; ४, ५; ८, १; १३, ९†; काठ ३,१[2];७,१०¶;१२,१०¶; १४, १; ७; १६, १६; २१, ७¶; २१,१¶;२४,१८†;¶२६, ३[3]; ११; १४; २९, १०; क २, ८[2]; ५,९¶; शौ ६,८१, १; ८, १,२१; १०,४,२६; १३, १, ५; २०,१२६,२३†; पै २,१०,४;३, १६, ४![m]; ५, २१,७; १३, १, १४; १६,२,११; १७, ७; ७३, ३!; १७,३२,२†; १८,१५, ५; १९,१७,१; २०, ५५, ३; भूत् ऋ १,७१,४; १७८, ३; २, ४, १; १९,४; ३,२२, १२; ३६,१; ६,४, २[n]; १८, ८; ८, २, ३७; ७१, ११; १०, १०५, ९; †भूत ऋ १,३८,५; ६३, ६[o]; ७३, २; ७७,३; १००,४; ११६, ६; २, १८,१; २९,४; ३, ५३, ३; ४, १७, ४; ४३,४; ५,४१,१६; ६, १९,[१; ७,६२,१]; २९,४;३०, २; ३४,२;६१,१०;९२; ७,२०, २[o]; ६८, ६; १००, ६[p]; १०४, [७ (१०, ८६, ५)]; १०, ४, ७; २३,१[g]; २९,३; १००,६;१०५, १०; मा २, ९$[q]; ७, ३९; का २,२,५$[q]; ७, २१,१; तै १,४, २१,१; २,२,१२,५[p]; मै १, ३,

[a]) पाभे. पृ २३४७ *o* द्र.।
[b]) सपा. पै १६,१०२,३ तिष्ठत् इति पाभे.।
[c]) सपा. कौ ३,३,५ जै २,१,७ भुवन् इति पाभे.।
[d]) तु. पपा. प्रमृ. ORN. च; वैतु. दु [या ४, १५] भुवद्वसुः इति समस्तमिति। [e]) पाभे. पृ २३४४ *j* द्र.।
[f]) सपा. मा २३,४४ का २५, ८,६ शौ १, १२,४ अस्तु इति पाभे.।
[g]) सपा. ऋ १०,२३,१ भूत् इति पाभे.। विशेषः पृ २१८० *a* द्र.।
[h]) पाभे. पृ २३४४ *h* द्र.।
[i]) सपा. खि ५,७;३,११ मै ४, १०,३ काठ १९, १३ अभूः इति पाभे.। [j]) पाभे. पृ २३५२ *h* द्र.।
[k]) सपा. कौ २,१०७६ भूत् इति पाभे.।
[l]) सपा. का ८,६,२ आस इति पाभे.।
[m]) नाभूत् इति पाठः? मा भूत् इति शोधः। सस्थ. ?महिः>मा अहिः इति शोधः द्र.।
[n]) तु. पृ १९४१ *g*। [o]) तु. सस्थ. टि. आ।
[p]) पाभे. पृ १७९१ *k* द्र.। [q]) पाभे. पृ २३४७ *a* द्र.।

२५; ४,७¶; ४, १०, १[a]; काठ ४, ८; ३९, १४; क ३, ६; कौ २, ८११; ९०५; १०७६‡[b]; जै ४, ३,६;१४,७; २३,७[a]; शौ ५, ११,७$[c,d]; ७,११३,१$; ८,१, ७$; ४,७; २०,७६,३; पै ८,१, ७[d]; १६, १,७$;९,७; अभूताम् ऋ १०,८८,११; मै ४,१४,१४†; अभूताम् ऋ १, १६२, २१; मा २५,४४†; तै ४, ६,९,४†; काठ ५,४[e];४६,५†; शौ १९,१४,१[f]; पै १६, २४, १०[f]; २०, २१, १०[f]; अभूथाम्[e] मै १, ४, ३; अभुवन्[g] मै १,१०,२०¶; भुवन् ऋ १,१८६,२; ७, ३१,९[h]; ८, २७,४; मै ४, १४, ११†; भुवन् ऋ ५,४६,६; ६, ३५, १; १०, ११२,७; कौ ३,३, ५‡[i]; जै २, १,७‡[i]; पै ५,१२, १?[j]; अभूवन् तै २,५,११,२¶; अभूवन् ऋ २, ३०,१०; ३,३०,१५; ३१, २०; ६२,१; ५,३,११;१२; १२, ५; ६,३७,२; ७,६१,५; १०, २८, १२;१२४,५; तै १, ८, १०,२[k]; ¶२,५,३,३; ११,२; ३, २, २, ३; ३,७,१; मै ३,९, ८¶; काठ ६, ७¶; ८, ११¶; १४, १[l]; १५, ८[k]; १८,१२; २३, ७¶[m]; २९,१¶;३६,१४[g]¶; क ४,६¶; ७, ८¶; २९, १[l]; ४५, २¶; शौ २, ३१,३; पै २, १५,३; †भूवन् ऋ १,१३९,८[o]; ६, ६६,२; १०, २२, १२; मै ४, १४, ११; शौ २०,६७, २; अभुवः कौ १,९०; जै १,९,१०; †भुवः ऋ १, ६९, १.४,२,६;१६,१८[2];१९,२; ५, १२,३; ६,२२,९; ७,८,५;३२, ११; ८, १, २८; ६२, ७; ६६, ६; ७५,३; ९२, ३०; १०, ४, १;८,५[४]; ६;५०, ४[3]; खि ५,४, ४; मा १३, १५; १५, २३; का १४,१,१५; १६,५,४; तै १, ५,११,४; २,५,१२,४; ६, ११, १; ३,४,११,४[3]; ४,१,११, १; ४,४,१; ७,१, १८, १$; मै २, ७, १५; ४,१०, १; ३; ११,६; ४,१२,६[3]; काठ ७, १७; कौ २, १७६;४,४[n]; जै २,७,२; ३,१६, १४; शौ ३,१७,८‡[o]; ६,१०६, ३$[p]; २०, ३६, ९; ६०, ३; ९३, ८; पै १९, ३३, ६$[p]; भुवः ऋ १, ५२, १३; ८, २३, १८; खि ७, ७,१[2p]; काठ १६, १५†; २०, १५†; २३, १२[3]†; ४१, ९[6]; ‡कौ १, ४४८[q]; २, ४१[r]; १६७[s]; ४५७[q]; ‡जै १,४७, २[q]; ३,५, ३[r]; १६,३[s]; ३४, १५[q]; शौ १८, ३, ६०‡[t]; पै १९, २, ७[u]; ३,११[u]; अभुः ऋ ६, ३१, १; ४५, १३; १०, २७,७; तै १, ७,२,१¶; शौ २, १३,३[v]; १९,२४,६[v]; अभूः खि ५,७,३,११[w]; मा १२,११‡[x,y]; का १३, १,१२‡[y]; तै ४, २,१, ४‡[y]; मै २,७,८‡[y]; ३,२,१‡[y]; ४,१०, ३[w]; काठ १६, ८‡[y]; १९, १३[w]; ३५, ७‡[y]; क ४८, ९‡[y]; शौ ५, ३, ११[z]; ६, ८७, १‡[y]; १८, ४, ५२; पै १५,६,

[a]) पाभे. पृ १७९१ *k* द्र. । [b]) पाभे. पृ २३५३ *k* द्र. ।

[c]) तु. सस्थ. टि. अभि ।

[d]) पृ ३५१ सस्थ. अभि॰॰॰भूत् इति निर्देशो नेष्टः।

[e]) सपा. अभूताम् <> अभूथाम् (यत्र थाम्-आदेशः उसं. [पा ३,४,१०१]) इति पाभे. ।

[f]) पाभे. पृ २३५० *b* द्र. ।

[g]) सपा. अभुवन् <> अभूवन् इति पाभे. ।

[h]) तु. सस्थ. टि. अनु ।

[i]) पाभे. पृ २३५३ *c* द्र. ।

[j]) पाठः? भवत्->भवन् इति शोधः ।

[k]) =सपा. तैब्रा १, ७,४, ३ । मै २,६,१२ तु अभूम इति पाभे. ।

[l]) सपा. मा ९, २१[2]; १८, २९[2] प्रभृ. माश ५, २,१, ११; ९,३,३,१४ तैब्रा १, ३,७,५[2] अभूम इति पाभे. ।

[m]) पाभे. पृ २३४९ *e* द्र. ।

[n]) भुवः इति सात.? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ ८, ९२,३० खि ५,४,४ ऐआ ४,१,१ सा [ऋ.], K.; वैतु. सा [ऐआ.] भू->ष१ इति) ।

[o]) सपा. ऋ ४, ५७,६ असंसि इति, शौ ३, १७, ८ असः इति पाभे. ।

[p]) सपा. खिसा ३०,१;२ श्रियः इति पाभे. ।

[q]) पाभे. पृ २३४४ *f* द्र. । [r]) पाभे. पृ २३४६ *h* द्र. ।

[s]) पाभे. पृ २३४६ *i* द्र. ।

[t]) तु. सस्थ. टि. २मण्डूकी- ।

[u]) सपा. शौ ६,७,१ आगहि इति पाभे. ।

[v]) पाभे. पृ २३४६ *b* द्र. । [w]) पाभे. पृ २३५३ *i* द्र. ।

[x]) तु. सस्थ. टि. अन्तर् ।

[y]) =सपा. माश ६,७,३,७ तैब्रा २,४,२,८ । ऋ १०, १७३,१ आग्र ३,१२,२ तु एधि इति पाभे. ।

[z]) पाभे. पृ ११३९ *d* द्र. ।

३; १९,६,५‡[a]; भूः तै १,६,१, २; मै १,४,४;९; कौ १,३७२[b]; जै १,३९, ३[b]; भूः ऋ १, ३३, ३; ५२,१३; ९१,२; १७८, ५; १८९, ७; ६,१,५; १५,३; २०, ११; ३३,४; ६४, ५; ७,१९,१०; मा ६,१२; ८,२३†; का ६, २, ८; ९,४, १†; तै १,६,१, ३; मै १,४, ४; ९; †४,१३, ६; १४, १; काठ ५,६; १८,२०†; ३२, ६; शौ ६,९८, २[c]; २०, ३७, १०†; पै २,६७,२;३; १९,१२, १४[c]; २०, ५, २[b]; †अभूतम् ऋ १०,४०,१२; शौ १४,२, ५; पै १८,७,५; †भूतम् ऋ १,९३, ७; १८५,११; २, ३२, १; ४, ४१,५; ६,६८,[२; ७, ९३, २]; ७,६७,९; ९९, ३; ८, ९, ११; १०, ४०, ५; मा ५, १६; का ५,५, ३; तै १, २, १३, २; २, ३, १४, ३; मै १, २, ९; ४, १४, ७; १८; काठ २, १०; शौ २०,१४१, १; †भूतम् ऋ २, ३९,६; ३,५४, ३; ६,६८, [४, १०,९३,१]; ७४,[१[d] (७, ५४, १; १०,८५,४३;४४;१६५,१)]; ८,८,९;२२, १६; १०, ४०, ५; मै ४,११, २[d]; काठ ११, १२[d]; क २,४; अभूतन ऋ १,१९१, ५; १०,७६,८; शौ ४, ३७, ३-५; पै ४,१६, ४†; १२,४,४-८; भूतन ऋ १०, ३०, ११; भूत ऋ १,१०६, २; ४, ३७, ४; ७, ४८,४; १०,३०, २; ६१, २७; शौ १८, ३, १९[e]; भूत ऋ १, १६५, [१३ (४, २३, ४)]; ६, ५०,११; १५; ८,२०, २४;२७, २; मै ४,११, ३; काठ ८, १७; ९,१८; पै ४,२८,२; †अभुवम्[f] ऋ १०, १५९, [४; १७४, ४]; पै २, ४१, ४; †भुवम् ऋ १०, ४८,१; ४९, १; ४; ८६, [(७, १०४,७)५]; शौ २०,१२६, ५; अभूम्[g] मै ४,४,६[२];९; अभूवम् तै २,६, ३, ३¶; अभूम ऋ ८, ४७, [१८; १०, १६४, ५]; शौ १२, २, १३; १४, २, ६७; १६,६, १†; अभूम ऋ २, ११, १२; ४,२,१९; ६,४४, १०; ८, २१,७; ४८,३; १०, ३१,३; मा ८,५२†; ९, २१[2h]; १८, २९[2h]; का ९,६,४†; १०,४,३[2h]; १९, ९, ४[2h]; तै १, ७, ९, २[2h]; ८, १०, २; ३, २, ५, ४†; मै १, ११, ३[2h]; २, ६, १२[2i]; काठ १४,१; १५,८; १८, १२; क २९,१; शौ १८, ३, २४†; पै १७, ३१, ३; १८, १३, ६; †भूम ऋ १,१०५, ३; ७, १९, ७; ४६, ४; ५७, ४; ६२, ४; ८,१,१३[j]; १०,३७, ६; तै १, ६,१२,६; मै ४,१२,३; शौ २०, ३७,७; ११६,१[j].

अभूभुवः[k] शौ २०, १३६,७; ८.

बुभूषति ¶मै १, ५, ८; २, ४, १; ¶बुभूषति मै ४, ८, २; काठ १२,१०; १३,६.

बोभवीति ऋ ३,५३,८.

बभूवस्- -वान् ऋ १, १६५, ८; ४,१८,९; १०,२७,२०; खि ५, ५,३; मै ४, ११, ३†; काठ ९, १८†.

†बभूवुषी- -षी ऋ १, १६४, ४१; शौ ९,१५,२१; १३,१,४२; पै १६,६९,११; १८,१९,२.

बुभूषत्- -¶षतः काठ १९, १०; ३४,९; क ३०, ८; -¶षते काठ १०,४; १०; ११,४; १३, ३;४; -षन् ऋ १, ३२, ७; तै ३,२, ३, ३¶; मै १, ६, ९¶; ¶काठ १०,२;८; १०; ११,१[२]; ६; १२,१;४; ५;१०;१३; १३, २;४;५;७;८;१२; २५,३[२]; २९, ६; ¶क ३८, ६[२]; ४५, ७; पै १३,६,७†.

बोभुव(त् >)ती- -ती शौ ५, ७,८; पै ७,९,५.

२भवु- > भवीयस्- -यसा ऋ १, ८३,१; शौ २०,२५,१†.

भवीयसी- -‡सी[l] कौ २,२२९; जै ३,२०,१३.

?भवं[m] पै ९,१२,२.

भवत्- -वत् मै १,६, ७¶; -वतः

---

a) पाभे. पृ २३५४ *y* द्र. ।

b) य एक इद् भूः इत्यस्य स्थाने सपा. पै २०,५,२ एष इद् भूः इति, शौ ७,२२,१ एको विभूः इति च पाभे. ।

c) पाभे. पृ २३४७ *e* द्र. ।

d) पाभे. पृ २३४५ *h* द्र. । e) भूतम् इति RW. ।

f) सपा. आपमं १,१६,५ अभवम् इति पाभे. ।

g) अमो मशादेशः (पा ७,१,४०) ।

h) पाभे. पृ २३५४ *l* द्र. । i) पाभे. पृ २३५४ *k* द्र. ।

j) = सपा. वैताश्रौ ४०, ७; ४१,१२ । तां ९,१०,१ तु भेम इति पाभे. ।

k) अथाप्यभूभुवः (तु. शंपा. सात.), अथाप्यबूभुवः (तु. RW.) इति पाठः ? तु. पृ ३०८ *b* ।

l) पाभे. पृ १७७९ *a* द्र. ।

m) पाठः ? भवत्- > -वन् इति शोधः । सस्थ.

ऋ १,९६,७; तै ५,१, २, ३¶; मै ३, १,३¶; काठ १९,२¶; क २९,८¶; –वन् ऋ २,१५,७; ३, ५,१०; ४,१६,७; ८, १४, १५; ९,१५,५; मै १,६,९¶; कौ २, ६२०†; जै ३,५०,७†; शौ ३,२९, २; ९,१०,६; १८,४,५१[a]; †२०, २९, ५; ७७, ७; पै १६, ११५, ३; –वन्तः ऋ ७,५२,१; मै १, ६, ९[२]¶; काठ ११,१२¶; शौ[b] ६, ६२, ३; १२, २,११; २८; पै[b] १७, ३२,८; १९, ३०,६; –वन्तम् ऋ १, ६७, ४; पै ५, १७,२?; १६, १००,७.

भवन्ती– -न्ती ऋ १,१६४, २९; ३,५४,७; तै ४, ३, ११, २[c]; मै २, १३, १०[c]; काठ ३९, १०[c]; शौ ९, १५, ७†; पै १६,६८, ७†; –न्तीः ऋ ३, ७, ३; ५५, १६; काठ १, ३; ३१, २; ४४,६‡[d]; क ४७, २; शौ ३,१४,६; पै २,१३,३; १९,२२,१४; –न्तीम् पै १६, १००,७.

भवद्-वसु[e]– -सुः शौ १३, ९,३.

¶भवितव्य– -व्यम् मै १,८,७; ३, ६, २[२]; १०[२]; ७,१०; काठ ११, ६; २४,६; २६, १; ३४, ९; क ३७,७; ४०,४.

भवितृ– -ता पै २०,५३,४.

¶भवितोस्(:) तै २,२,१०,२; ६, ५,६; मै २, ५,९; ३, ४,८; ९, ३?[f]; काठ ११,५[२]; १३, ३.

†?भवित्र[g]– -त्रम् ऋ ७,३५,९; शौ १९,१०,९; पै १३,८,९.

भविष्णु– -ष्णुः मै १, ८, १¶.

भविष्यत्– -ष्यत् खि ४, ११, १; ५, ३,२; मा १८,११[h]; ३४,४; का १९,३,२[h]; तै २,५,११,२¶; ३,१,७, ३¶; ४,७, २, २[h]; ५, १,९, २[३]¶; ६,१,९,६¶; ७,३, १२,१; मै १,६,७¶; ३,१,९[२]¶; ४, १४, ७; काठ ७, ६¶; १२, ६¶; १८,८[h]; १९,१०[२]¶; ४३, २; क २८, ८[h]; ३०, ८[२]¶; शौ ४, ११,२; १०,७, ९; ११, ६, २०; ९,१७; १३,३,७; १५, २, ६; पै ३,२५,३; १६, २२, १०; ४६, ३; ८३, ७; १७, ७, १०; –ष्यतः तै ३,१,७, ३¶; –ष्यते तै ७,१, १२,१; काठ २६, १२; ४१,३; ५१, ६; –ष्यन् शौ १२, ३,१९; ५३[i]; पै १७,३७,९.

भवीत्व[j]– -त्वा ऋ २,२४,५.

भव्य[k]– -व्यः शौ १३, १, ५५; पै १८,२०,४; –व्यम् ऋ १०,५५, ३; ५८,१२; ९०,२[l]; तै ३, ३, ५, १-३; ७, ३, १२, १; मै १, १०, १८¶; २, ११, ३[h]; काठ २५,६¶; ३४, ८¶; ३६,१२¶; ३९,१; ४३,२; क ३९, ४¶; जै २, ३, ८‡[m]; शौ २,१५, ६; ६, १२, २; ११५,२; ९, १५,२४[२]; १०, ७, २२; ८, १; १२; ११, ६, १५; २०; १३, ६, २; १७, १,१९; १९,९,२; ५३, ५; ५४, ३; पै ६,५, १२; ८,६,४†[l]; ९, ५,४†[l]; २३,२१; १२,२,५; १३; १६,२२,५; १०; ४९,५; १०१,८; १८, २०,३†[l]; २६,१; ३२, ३; १९, ४, ५; २३, १५; –व्यस्य मा १२,११७; का १३, ७, १६; कौ २, १०६०; शौ ६, ३६, ३; १२, १, १[n]; पै ९, ११,३; १७, १, १[n]; १९, ४, ३; ३०, १४; –व्यात् शौ १९, ३५,४; पै ११, ४, ४; –व्याय ऋ १, १२९,६[o];

?गुहा>(√घृ ⌊दीप्तौ⌋>भावे) *घृत–>⌊तृ१⌋ घृता इति शोधः (पृ १२२८ निर्देशेऽयं विशेषः द्र.)। ?सुप्रीते >स्वर् भ्राजते (=भ्राजयते) इति चापि शोधः द्र.।

a) सपा. तैआ ६,७,२ सुव इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २३४३ *d* द्र.। c) पाभे. पृ ११७१ *k* द्र.।

d) सपा. ऋ १०,१६९,४ सतीः इति पाभे.।

e) व्यु. पृ ६७८ *q* द्र.।

f) भविता इति पाठः? यनि. शोधः।

g) नाप.। अर्थः?। सा. =अन्तरिक्ष- इति वा उदक-इति वा, PW. W. प्रभृ. =भुवन- इति। < √भू (=√पू) +इत्रः प्र. (पा ३, २,१८५) इति कृत्वा पवित्रपर्यायत्वे सति दर्भे बर्हिषि वाऽभिप्रायः?।

h) सपा. भविष्यत् <> भव्यम् इति पाभे.।

i) सपा. पै १७,४१,३ स्वर्गः इति पाभे.।

j) विप. (भुवन-)। कृत्यार्थे त्वन् प्र. (तु. जनित्व- प्रभृ.), इडागमस्य दीर्घत्वम् उसं. [पा ७, २, ३७ (तु. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. =भूत्वा इति, सा. °त्वा ⌊प३⌋ इति च?)]।

k) विप. (इन्दु-), नाप.। कर्तरि (पा ३,४,६८) भावे च यत् प्र.। l) सपा. कौ ३, ४,५ जै २,३,८ भाव्यम् इति, मा ३१,२ प्रभृ. भाव्यम् इति पाभे.।

m) सपा. ऋ १०,९०,२ प्रभृ. भूतम् इति पाभे.।

n) सपा. मै ४,१४,११ भुवनस्य इति पाभे.।

o) धा. ऐश्वर्ये वृत्तिः द्र.। वा. पृ ८०४ *a* द्र.।

तै ७, १, १२, १; मै १, ३, ३५; काठ २९, ५; ४१, ३; ५१, ६; क ४५,६; –व्ये-शौ १७, १,१९; पै १८, ३२, ३; –व्येन शौ १७, १, २९; पै १८,३२,११;१२.

?भाव– -वः पै २,३७,२;१२,७,५.

भाव-भाविन्– -वी खिसा २०, २.

√भावय>†भावयु[a]– -युः ऋ १०,८६, १५; शौ २०,१२६, १५.

¶भावुक,का– -कः तै १, ७,१,६; काठ २८,८[2]; क ४४, ८[2]; –का काठ २८,८; क ४४,८.

२भाव्य[b]– -‡व्यम्[c] कौ ३,४, ५; जै २, ३,८.

३भाव्य[b]– -‡व्यम्[c] मा ३१, २; का ३५, १, २; शौ १३, १,५४; १९,६,४.

भुव[d]– -वः मा १३,५४[e]; का १४, ७, १[e]; तै[e] ४,३, २, १; ५,२, १०, ३; शौ १३, ९, १[f]; २०, ३४,१६[f,g]; पै १३, ७, १७[f].

भौवायन[h]– -नः मा १३, ५४; का १४,७,१; तै ४,३,२, १; मै १, ४, ५¶[i]; २,७,१९; काठ १६, १९; ३२, २¶[i]; क २५,९.

भुव-पति[j]– -तये मा २,२[k].

भुवत्[l]– > भुवद्-वत्– -वतः तै २,३,१,१¶; –वद्भ्यः तै २,३, १,१¶; मै २, ६,१; ४, ३,१¶; काठ ११,६[2]¶; १५,१.

भुवन[m]– -नः तै १,७,९,१[n];४,७, ११, २; –नम् ऋ १, ७३, ८; १०२, ⌊(८१,५) ८⌋; १०८, २; ४, ५४,४; ५८,११; ५, ६३,७; ८१, ५; ८३,२; ६, ४७,३; ७, ७६, १; १०, १७, १; २७, २२; ८८, २; १०७,८; ११४, ४; खि ४, ११, १; खिसा ३, ८; मा ९, ५; १७, ९९†; १८, ३०; २२, ३; २३,४९; ५०; २९,९[o]; ३४, ४; का १०,२, १; १९,१,१२†; २०, १,१; २४,१,३; २५,९,५; ६; ३१, १,९[o]; तै १,१,१२,१; ७, १,१; ३,३,११,२; ४, ६,२, ३‡[p]; ५, १, ११,४[o]; ७,१,११, १; मै १, ५, ३; १०[2]; ११, १; ३,१२,१; ४, १,१४; २,९; काठ १, १२; १३, १४; १७, १९‡[q]; १८, १†; ३१, ११; ३५,१२[r]; ४०, ७†; ४१, २; ४६, २[o]; क १,१२; २८,२†; ४७,११; ४८, १३; शौ ३,३१, ५; ४,११, १; १०, ७, ३५; ८, ७, १३; ११, ६, २२; १३, ३, १५; १८, १,

a) विप. । तु. सा. GRV.; वैतु. PW. GW. प्रभृ. <√भावि इति ।

b) नाप. । ण्यदन्ते यक्र. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, १,२१४) तित्स्वरश्च । c) पामे. पृ २३५६ *l* द्र. ।

d) विप. (⌊दीप्तिमत्-⌋ अग्नि-) । *भाम-मय-> नैप्र. यनि. (तु. २भू- इति; वैतु. PW. प्रभृ. <√भू ⌊सत्तायाम्⌋ इति, सा⌊का.⌋ =प्रजापति-, ⌊तै.⌋ <भुवस् ⌊अव्य.⌋ इति च?)। e) =सपा. माश ८, १,१,४; ४,२ आपश्रौ १६, ३२,१; २०, १९, १२;२१,१३,९ बौश्रौ १०, ३५ : ४; १४, २२ : ९ वैश्रौ १८, २० : ५८ हिश्रौ ११,८,५;१४,४,३९;१६,२,१० । मै २,७,१९ प्रभृ. माश्रौ ६,१,८,५ तु भूः इति पामे.।

f) विप. (इन्द्र-)। शेषं *a* टि. द्र. (वैतु. W. प्रथमे स्थले भू- ⌊पृथिवी-⌋>प्र२ इतीव?, सा. द्वितीये स्थले ष१ इति)। अत्र प्रथमे स्थले इन्द्रस्य विप. सती उरुः इति पृथुः इति पदे अपि दीप्तिमदर्थे श्राविते स्याताम् इति कृत्वा विस्तारवदर्थे प्रसिद्धाभ्यां तत्सरूपाभ्यां प्राति. विवेक इष्टः तत्परे कृतपूर्वे निर्देशे शोधश्च ।

g) तु. शंपा. सात. । RW. Gri. पुत्रः इति पामे. ।

h) नाप. (प्राण-) । अपत्यार्थे फक्>आयनः प्र. (पा ४,१,९९) । i) व्यप. (ऋषि- ⌊कपिवन-⌋ ।

j) नाप.(अग्नि-भेद-)।षस. पूप. स्वरः (पा ६, २,१८)।

k) =सपा. माश १,३,३,१७। का २, १,३ तै २, ६, ६,३ आश्रौ ३, १३, १५ आपश्रौ ९, १३, ६;७; १४, २८,६ बौश्रौ ३,१६ : २; ९,१७ : ३२; १४,७ : ७; १७; २७; ९ : १२ भाश्रौ ९,१५, ११; १३ माश्रौ ३, १,३२ वैश्रौ ५,४:२; २०,२७:३;८ हिश्रौ ७,१,६०;१५,४,३;६ अप्राय ४,१ तु भूपतये इति, मै ३,८,६ काठ ३५,८ भूपतये इति,काठ २५,७[2] प्रभृ. भूपतये इति च पामे. । l) =भवत्–। कतिन् प्र. उसं. (पाउ २, ८५) । शत्रन्तम् इति भा.? ।

m) नाप. पुं. न. च (लोक-, भू-, मास-विशेष- प्रभृ.) । क्युन्>अनः प्र. (पाउ २,८०) । धा. निवासे वृत्तिः । यत्र भूत-भविष्यद्भ्यां सह श्राविते तत्र वर्तमानकालपरं द्र. ।

n) सपा. भुवनः <> मा ९, २० प्रभृ. °नस्य पतये इति, काठ १८,१२ °नस्य पतिः इति, क २९, १ °नस्पतिः इति च पामे. । o) सपा. मै ३,१६,२ भुवना इति पामे. ।

p) पामे. पृ७८५ *i* द्र. । q) पामे. पृ१०३८ *e* द्र. ।

r) सपा. तैब्रा ३,७,१०,६ भुवनस्य इति पामे. ।

५३†; पै ३,२५,१; ३; ८, १३, ११†; १६, २२, १०; २३, २; ४६,२; १०१, २; १७, १०, ७; १९, ३३, १; ५२, १०; २०, १-२,७; ३३, ६; —नस्य ऋ १, १४३, ४; १६४, ⌊२१; २, २७, ४⌋; ३४-३६; १८५,५; २, ३१, ४; ३३,९; ४०, १; ३,४६, ⌊२; ६, ३६, ४⌋; ४,५३, २; ४; ५, ५१, १२; ६३, २; ८५, ३; ६, ४९, १०; ७०, २; ७, ५१, २; ७५, ४; ८२, ५; ९५, २; ८, ३७, ३; ९, ८५, ३; ८६, ५; २८; ३६; ९६, १०; ९७, ४०; ५६; १०, १७, ३; ३०, १०; ४५, ६; ६३,८; ८८,५; १२८, ७; १४९, ३; १६८, २; ४; खि १,३,१; ४, १०,१[a]; ५,७,१,२; मा ९, २०[b]; १२, २३†; १३, १८; ३९; १८, २८[b]; २२,३२; २३, ५९; ६०; ६१†; ६२†; ३६,२; का १०, ४,१[b]; १३,२, ६†; १४,२,३; ४, २; १९, ९, १[b]; २४,१९,१;२५, १०,७; ८; ९†; १०†; ३६,१,२; तै १, ८, २२, ५†; २, १, ११, ४†; ४, १४,१; ३,१,४,३; ४,८,६¶;४, २,२,२†; ९,१; ६; १०,२[c]; ७, १४, ३†; ७,४,१८,२[२]†; मै १, ३,२६; ११,३[b]; २, ७,९; १६; १७; ८,१[d];१४;१३,२२; ४,९, १[e]; २७; ११, २†; १२, १†; २;१३,२†;१४,७[२]; †;९[२];११[f]; १२†; काठ ७, १२; ८, १७†; १०, १२†; ११, १२; १४, १; १५, ५; १३; १६, ९†; १६; १८, १२[b]; ३०, ८; ३८, १२; ३९,३[२]; ४०, ९; १०†; १२; ४४, ७[२]†; †कौ १, ५२९; २, २३८; ६०३; ११९५$; †जै १, ५४,५; ३, २१,३; ४९, १; शौ २, २, १; २; ३४, २; ५, ३, ९†; ७, ८६, ६; ९, १४, २२†; १५, १३†; १४†; १७†; २१‡[g]; १०,७,३८;८,१५; १२, १,५७; १३,१;१४;३७; ४२‡[g]; २,२; ३,७; १८, २,५४†; १९, २०,२; पै १,७,१; २; ६६, १; ९७,४; १०२,३; ४; १०७,२†; ३; १०८,२; ३,१,३[h]; ३२, ३; ४, २७,१; ५, ४, ८†; २८, १; ८,११,७; ११, १,५; १३, १४, १०; †१६,६७,१२; ६९, ३-५; ११‡[g]; १७, ६;६; १०,९; १८, १६,४; १८,७; १९,२‡[g]; २०, ६; २०, १०,४; —०नस्य ऋ ९, ३१, ६; तै ३,४,७,२[i]; ८,६†; ४,४,१२,४; ५,४, ९,३[i]; मै ३, १६, ४; —०नस्य ऋ ५,६२,९; मा १८, ४४[i]; का २०, २, ७[i]; तै ३,४, ७,३[i]; मै २, १२,२[i]; ४, १४, १०†; काठ १८, १४[i]; २२,१४; क २९, ३; पै १५, २, १; —ना ऋ १, ८५, ⌊८ (१६६, ४)⌋; ९२, ९; १०१, ६; १०९, ६; १६१,१२;१६४,२; २, १७, ⌊४; ९,११०, ९⌋[j]; २४, ५; ३४, ४;३५,⌊२;४०,५;१०,८५,१८⌋; ३,१६, ४; ६२,⌊९; १०, १८७, ४⌋; ४, ६, ५; १६,५; ६,७,६; ५८, २; ७, ५, ७;१३,३; ८३, २; ८,९२,६; १००,४; ९,५४, ३; ६२, २७; ७३, ८; ८०, ३; १०,२५,६; ५६, ⌊(८,३,६;१२, २८;३०; ९,८६,३०) ५⌋; ६५, ⌊१५;६६,१५⌋;८२,३;१२५,७[k]; १४२,२; १५७,१; खि ३, २२, ६;१०; मा ८, ३०; १७, २७†; २५,४६†; का ९,५,३; १८, ३, ३†; २७,१५,१†; तै १,५,११, २†; ३, ३,१०,२; ४,११,२‡[l]; †४, २, ११, १; ६, २, २; ५, ५,९,३; मै २,१०,३[२]†; ३,१६, २[m]; †४,१०,४; १२,२; ६‡[l];

a) भुवनस्य विद्वान् इत्यस्य स्थाने सपा. मा ३२,८ निहितं गुहा सत् इति, शौ २,१,१ परमं गुहा यत् इति, पै २,६,१ परमं पदम् इति, तैआ १०,१,३ मना १,३ विश्वा भुवनानि विद्वान् इति च पाभे. । तु. पृ १२२८ g, १८०६ j च । b) पाभे. पृ २३५७ n द्र. ।

c) =सपा. तैआ ६,६,१ । मा १३,४९ प्रमृ. माश ७,५,२,३४ तु सरिरस्य इति, मै २,७,१७ शौ १८,४,३६ पै ५,४०,८ सलिलस्य इति च पाभे. ।

d) सपा. मा १४,५ प्रमृ. माश ८,२,१,१० °नानाम् इति पाभे. ।

e) =सपा. तैआ ४,२,३ । मा ३७,४ का ३७, १,४ माश १४,१,२,१० तु भूतस्य इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २३५६ n द्र. । g) पाभे. पृ १८७६ h द्र. ।

h) पाभे. पृ १३५७ f द्र. ।

i) सपा. भुवनस्य <> भुवनस्य इति पाभे. ।

j) सपा. भुवनाभि <> भुवनानि (माश ५,२,२,६; ७ च) इति पाभे. ।

k) भुवना,अनु,विश्वा इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ४,३०,७ °नानि,विश्वा इति पाभे. । l) पाभे. पृ १९७० h द्र. ।

m) पाभे. पृ २३५७ o द्र. ।

१४,१;७‡[a];१६; काठ ४,१५†; १२, १५† १३, ९; १८, १†; ४०, ५; क २८, २†; †कौ १, ४५२; २, १०७; १२७; ४६०; ८४६[b]; †जै १, ४७, ६; ३,११, ३;१३,३; ३२,३; ३४,१८; शौ २,१,३†; ४,११, २; ६, ३४, ४†; ७,८६, १†; ९,१,५; १४, २†; १३,२,११†; ३,१८; १४, १,२३; १७,१,१६; †२०,६२, १;७७,५; १२४,४; पै ५, ३२, ५; १०, ६, १०; १६, २२, ५; ६६,२†; १८, ३,२†; २१, ५†; ३१,८; १९, ४५,३†; –नात् ऋ १,१२३,२; १३४,५; काठ ३१, १४; –नानाम् ऋ १,९८,१; ६, ७०,१; ८,४१,५; मा १४, ५[c]; २६, ७†; ३४, ४५†; का १५, १, ५[c]; २८, ७, १†; ३३, २, ८†; तै १, ५, ११, ३†; ४३, ४, २[c]; मै ४, ११, १[2]†; काठ ४, १६†; १३, १५†; १७,१[c]; क २५, १०[c]; कौ १, ३७८†; जै १, ३९, ९†; –नानि ऋ १, ३५, २[d]; ५; ६४, ३; १०८, [१; ७,६१, १]; ११३, [४-६]; १५४,२;४;१६०, २; ३; १६४, १३; १४; १६६, [(८५, ८)४]; २,३,१; १०,४;३५, ८; ३, ३, १०; ५५, १०; १९[b]; ६१, ३; ४, ४२, [३(५६, ३)]; ७, ५१, ५; ५३, ४; ५, ४०, ५; ६, ५, २; ७, ७; ७, ८०, १; १०१, [४; १०,८२, ६][e]; ८, ३, [६[a]; १२, २८; ३०; ९, ८६, ३०; १०, ५६, ५]; ४२, १; ५१, ४; ९७, १४; ९,७०, १; ८३, ३[f]; ८४, २; ८६, ३७; ४६; ९४, २;३; १०,३७,९; ७२, ७; ८१, १;४; ८२,३; ८८,९; ११; १६; ११०, ९; १२५, ८; १३९, १; १७०, ४; खि १,१२,८; ३, ३, ४; ४,१०, ३; १०[2], ३; ४; मा ४,३०†; ५,२०†; ८,३६; †९, २४[b];२५[b];११,२३†;†१७,१७; २०; २७; ३०; ५८; २९, ७; ३४†; ३१,१९; ३२, ५; १०†; ३३,४३†[d]; ३२,३१†[d]; का ४, १०,१†; ५,५,८†; ८, ११, १; †१०,५,२[b];३[b]; १२,२, १२†; †१८,२,२;५; ३,३; ६; ५, ९; ३१, १, ७; ४, १०†; ३२, ३, १४†[d]; ३३,१,२५†[d]; ३५, २, ३; ३,७; तै †१, २, ८, १; ३, १४,३; ७,१०,१[2]†[b]; ३, २, २, २; †४,१,२,५; ६, २, १; ५; २,३; ५,१, ३, २†; ११ ३¶; मै १,†२,६;९;११, ४†[b]; †२, ७,२; १०,२[3];५; ३,७,८†;१६, २; ४, ११, १†; १२, ६; १३, ३†; १४, ७; १४†[3]; †काठ २, ६;१०; ७, १६; १४, २[2b]; १६, २;२०; १८,१–३; १९,३; ४०, ३; ४६, २; †क १, १९; २,४; २८, २[2]; ३; ३०, १; †कौ १, ५६०; २, ३०७; ७७३; ९३८[a]; †जै १,५७,९; ३,२५, ३; ५८; २[b]; ४, २३,५[a]; शौ २, १,३†, ५; ३,२०,८†[b]; ४,२५,३; २६, ५;†३०,७[g];८; ५, ११,४[h];१२, ९†; ७, २७,३†; ९२,१; ११५, २;९,१४,११†; १४†; १०, ८, १८; ११, २, ११; ७, ९; १३, २,९; २८; ३,१; ३; १४; १९, ५३, १-३; ४[3]; २०, २४, १७; ११८,४†[a]; पै १,६६, २; २,६, ३†; ४; ६१, १; २, ३४, ९†[b]; ४, ३४,३; ३६,४; ६, १०, ३; ९,२२, २५; १२, २,१-४; १३, ७,१८; १४,१,१८; १६, †६७, ३;४; १०५,१; १५१, ३; १०; १५३,८; १८,२४,६; १९,५२, ११†; २०, ६, १०†; १४, ९; ३२,६; –नाय ऋ १, ३१, २; ९२,[४; ४, १४, २]; ५, ८३, ४; १०,८८,१; १२; मै १, ३, ९; ४, १२, ५†; –ने ऋ १, ३५, ६; ६, ५८, २; खि २, ३, १; मै ४, १४, ११; १६†; शौ १२, १, ३१; १८, १, १७; १९, ७, १; पै ५, २८, ३; १७, ४, १; –नेन ऋ ८, ३५, २; –†नेभ्यः ऋ २, २३, १७; ८, ९६,१६; कौ १, ३२६; जै १, ३४, ४; शौ २०, १३७, १०; –†नेषु ऋ १, १५७, ५; १६४, [३१; १०,१७७,३]; ३,२, १०; ४,५६,[(४२,३)३]; ७,३३, ७; ८, १०१, १४[i]; ९, ८६, १४;

a) सपा. °ना <> °नानि इति पाभे.।
b) पाभे. पृ २३५८ *j* द्र.।
c) पाभे. पृ २३५८ *d* द्र.।
d) पाभे. पृ १९७० *h* द्र.।
e) पाभे. पृ ७८५ *i* द्र.।
f) सपा. कौ २,२२७ प्रमृ. °नेपु इति पाभे.।
g) पाभे. पृ २३५८ *k* द्र.। h) पाभे. पृ १३५५ *h* द्र.।
i) भुवनेष्वन्तः (ऐआ २, १,१[2] माश २,५,१,५ च) इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १०, ८,३;४० रजसः, विमानः इति पाभे.।

३८; ३९; ४५; १०, १२०, १; १८३,३; मा ३३,८०; ३७,१७; का ३२,६,११; ३७,३,४; तै ४, ७,१३,२$; मै ४,९,६; १४,७; काठ ३१,१४; कौ २, २२७‡[a]; ३०५; ३०६; ८३३; ९६६; ३, २, २‡[a]; जै २, ५, १०‡[a]; ३,२०,११‡[a]; २५,१; २; ४,५, ५;२०,९; शौ ५,२, १; ९, १५, ११; १०, २, ७$[b]; २०,१०७, ४; पै ६,१, १; १६, ६८, १०; १९,२८,१०$; २०,७,५$.

भौवन[c]– -नः[d] तै १, ७, ९, १; ४, ७, ११, २; मै १,११,३; काठ १८,१२; क २९,१; –नाः शौ ३, २१, ५[e]; पै ३,१२, ५; –नाय[d] मा ९,२०;१८,२८;२२, ३२; का १०,४,१; १९, ९, १; २४,१९,१; काठ १४,१.

भुवन-च्यव[f]– -वम् काठ २१, १०¶; –†वानाम् ऋ १०,१०३, ९; मा १७, ४१; का १८, ४,९; तै ४,६,४,३; मै २,१०,४; काठ १८,५; क२८,५; कौ २,१२०७; शौ १९,१३,१०; पै ७,४,१०.

१भुवन-पति[g]– -तये[h] मा २,२; का २,१,३; तै २,६,६, ३; काठ ३५,८.

२भुवन-पति– -तये[h] मै ३, ८, ६; –तिः मै ३,८,६¶.

३भुवन-पति– -तये[h] काठ २५, ७[2]; क ३९,५[2]; ४८,९; –¶तिः काठ २५,७; क ३९,५.

भुवन-सद्[i]– -सदम् तै १, ७, १३,१[j].

भुवनस्-पति[k]– -तिः क २९, १[l]; –०ते मै ४, ९, ६[m]; –०ते खि १,५,१; मै[n] १, २, ६; ३,७, ८; काठ[n] २, ७; २४,७; क[n] २, १; ३७,८.

भुवने-ष्ठा[o]– -ष्ठाः खि ४,१०[1], ४;शौ२,१,४;४,१,२[p]; पै२,६,४.

भुवन्ति[q]– -न्तये मा १६, १९; का १७,२,३; तै ४, ५,२,२; मै २, ९,३; काठ १७,१२; क २७,२; –न्ती खि ३,२२,६.

भुवस्(>१.,:[r])[s] मा ३, ५; ३७, ७,२९; ८,५३; २३,८; ३६,३; का २,३,३; ३, १,५; ४, १;९, १, ५; ६, ६; २५, ३, ५; ३६, १, ३; तै १,६,२, २; ५,५,५, ३; ७, ३,१२,१;४, २०, १; मै १, ६,१; २; ५[10]; ८,५; ६; ७[3]; ३, ४, ७; १२, १९; ४, ९, २; १२[2];१३; काठ ६,७[3]; ७,१३[3]; ८, ४[v]; २२, ८; ४३, २; ४४, ९; क ४,६[3]; ६,९[v]; ३५,२.

भुवे ऋ १०,८८,१०[t].

१भू[u]– भुवः ऋ १०, ७२,४;८८, ६; भुवः ऋ १, ८६,५[v]; १०,

---

a) पाभे. पृ २३५९ *f* द्र.

b) भुवनेष्वन्तः इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६,५९,८ महिना व्योमन् इति पाभे.।

c) विप. (शौ.), नाप. (प्रजापति-)। प्राग्दीव्यतीयः अण् प्र. (पा ४,१,८३)।

d) सपा. °नः<>°नाय इति पाभे.।

e) अर्थः व्यु. च ?। =चैत्रादि-मास- (<भुवन- =संवत्सर-) वा, विश्वकर्मन्- (<भुवन-=ऋषि-) वेति सा. ?।

f) विप. (देव- [ऋ. प्रमृ.]), नाप. (हविर्भेद- [काठ.])। उस. उप. अजन्तम्।

g) नाप.। षस. पूप. स्वरः (पा ६,२,२०)।

h) सपा. परस्परं पाभे.।

i) विप (ग्रह-)। उस.।

j) पाभे. पृ ६८५ *k* द्र.।

k) विप. ([लोकपति-] भौवन-)। मूलतः °नस्य प° इति द्वयोः पदयोः सतोः नैप्र. यनि. स्वरूप-परिणामः (तु. पृ १८९० *e*, २३५७ *n*, वनस्पति- इत्यत्र टि. च)।

l) पाभे. पृ २३५७ *n* द्र.।

m) सपा. तैआ ४,७,२ भुवनस्पते इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १८९३ *a* द्र.।

o) विप. (अग्नि-, राष्ट्री-)। उस. उप. विजन्तम्।

p) सपा. खि ३, २२, २ पै ५,२,१ आश्रौ ४, ६,३ शांश्रौ ५,९,६ ?भूमनेष्ठाः इति पाभे.।

q) विप. ([*वर्धक-] रुद्र-, सूर्याचन्द्र- [खि.])। धा. विरोहणात्मकवृद्धौ (प्रादुर्भाववने) वृत्तिः। कर्तरि क्विप् प्र. उसं. (पाउ ३,५०; वैतु. सा.उ.म. भुवं [द्वि१]+√तन्+कर्तरि डिः प्र. इतीव)।

r) वैकल्पिको रेफः (पा ८,२,७१ शौच २,५२)।

s) नाप. [व्याहृति-भेद- (=अन्तरिक्षलोक- [तु. माश ८, ७,४,५ तैब्रा २, २,४,२;३ प्रमृ.])]। कसुन् प्र. (पाउ ४,२१७)। धा. निवासे वृत्तिः।

t) तुमर्थे केः प्र. (वैतु. या [७, २८], वें. सा. प्रमृ. भू- [भाप.] > च१ इति)।

u) नाप. स्त्री. (भूमि-, लोक- प्रमृ.)। धा. निवासे वृत्तिः। कर्त्रार्थे क्विप् प्र.।

v) अर्थः ?। वें. भावयितृ- इत्यर्थे मरुतां विप. इति, स्क. भूमि- इत्यर्थे ष१ इति, GW. GRV. प्रमृ. प्र३ इति च। स्त्री. (=ब्रू-=गिर्-) द्वि३ सत् स्तुतिवाचकं द्र.।

१५३,५; तै २,२; १२, १; ३, ४, ७, २[a]; कौ १,१७२[b]; जै १, १८,८; शौ १८,२,३२; २०,९३, ८†; पै २०, १, २; ०भुवः मा ४, ३४[c]; का ४,१०, ५[c]; तै १, २,९,१[c]; ७, १०, २†[d]; ६, १, ११,४[c]; शौ १०,५,४५^{२}; पै १, ६३,१^{२}; १६, १३२, ७^{२}; भुवम् पै ११, ५, ११[e]; भुवा ऋ ३, ५५,[१३; १०, २७, १४]; पै २०, २६, ४?[f]; ०भुवाम् मै ४, ९,६[g]; ०भुवाम्[g] मा ३७, १८; का ३७, ३, ५; भुवे तै ७, १,१२,१; काठ ४१, ३; भूः ऋ १०,७२,४; १४९, २; मा १३, १८; का १४,२,३; तै ३,२,१०, २; ४,२,९, १; ७, १, १२, १; मै २, ७, १६; ८, १४; ३,२,६; काठ १६,१६; ३९,३^{२}; ४१, ३; पै २०,५३,५.

१भू-पति[h]– -तये[i] का २,१, ३; तै २,६,६,३.

२भू-पति[h]– -तये[i] मै ३,८, ६; काठ ३५,८; –तिः मै३,८, ६¶.

३भू-पति– -तये[i] काठ २५,७^{२}; क ३९,५^{२};४८,९; –¶तिः काठ २५, ७; क ३९,५.

२भू[j]– भूः[k] मै २, ७, १९; काठ १६, १९; २०, ९; क २५, ९; ३१,११.

भूत,ता[l]– –तः ऋ ८, २,४०; खि २, ६, ७; ¶तै २, २, ७, ३; ८, ६; ५, १, ९, ३; ६, ४,२; ¶मै ३, ९, ८; १०, १; २; ४; ८; १०; ¶काठ १९, १०; २२, ९; २५,७^{२}; ३५,१७; ३७,९§; ¶क ३०, ८; ३५, ३; ३९, ५^{२}; ४८,१५; शौ ४,८,१; ११,६,१; २०^{२}[m]; १३,१,५५;३,७; पै ४, २, १; ९,२५,१; १६, २१, १; २२, १०; १८, २०, ४; २४, ८[n]; –तम् ऋ १०, ५५, २; ५८, १२; ९०, २[o]; खि ४, ११, १; ५, ३, २; मा १४, २६; १८, ११; १४; ३१, २†[o]; का १५,८, ५; १९,३,२; ५, २; ३५,१,२†[o]; ¶तै २, २,११,६; ४,६,१; ५,११,२; ६,३, ३; ३, १, ७, २; २,८,५§; ३,५,१§; २; ३§; §४, ३,९,२; ७,२,२; ५,२; ५, १,९,२;६,१,९,६; ५, १,२; ८,२; ९, २^{२}; ७, ३, १२, १§; मै ¶१,५,१३;६,७; २,८, ५; ११,३;५; ३,१,९¶[p]; ४,५, ४¶; १४,७; काठ ७,६¶; १२, ३¶; १७,४; १८, ८;१०; १९, १०¶; २५,८¶; ३४,८¶; ३९, १; ४३, २; क २६, ३; २८, ८; १०; ३०,८¶; ४०,१¶; कौ ३, ४, ५†[o]; शौ २,१५,६; ४,११, २; ६, १२,२; ११५, २; ८, ९, १८; ९,१५, २४^{२}; १०,६, १८; २१;७,९; २२; ३१; ८,१; १२; ११, ६, १५; ८, २१; ९, २; १७; १३,१, ५४;२,४१[q]; ६,२; १५, २, ६; १७, १, १९^{२}; १९, ६,४†[o]; ९,२; ५३, ५; ५४, ३; पै १,१०१,१; ३,२५,३; ६, ५, १३; ८, ६, ४†[o,r]; ९,५,४†[o];

सस्थ. यस् इति च (=यद्- [= सना. न. द्वि १ क्रिवि.]) 'यदा' इत्यर्थे स्यात्, अभि इति च *आ-व्राध्य (वर्जयित्वा) इत्यस्य विपरिणामः स्यात्। 'यः (यदा [मरुतः]) विश्वाः (अन्याः) चर्षणीः (प्रजाः) अभि (वर्जयित्वा) अस्य (सूरस्य [स्तोतुः]) भुवः (गिरः) आश्रोषन्तु (आशृणुयुः [तदा तं]) सूरं चित् (अपि) इषः (ऋद्धयः) सश्चुषीः (प्राप्तवत्यः भवन्ति)' इति वा.। सा. अनु अभि···भुवः इति निर्दिष्टचरं नेष्टम्।

a) = अप्सरो-भेद-। b) तु. पृ २३६० v।

c) पाभे. पृ१८९३ a द्र.। d) पाभे. पृ१८९२ j द्र.।

e) आदिशं भुवम् इति पाठः, तत्र (आ√दिश्>) आ-दिश्->-दिशम्+(√भू>भावि>) भू-> उस. अलुकि आदिशम्-भू- > -भुवम् इति व्यु. प्रकारः द्र.। तु. सस्थ. ? सरां भुवम् टि.।

f) पाठः ? भूत्वाऽऽत्मन्यः (= प्राणदान्) इति मध्येपादं द्वि-पदः शोधः।

g) सपा. परस्परं पाभे. द्र.।

h) नाप. (अग्नि-भेद-)। पूप. स्वरे वैकल्पिक-प्रतिषेधस्य उसं. (पा ६,२,१८;१९) यक्र. पस. अन्तोदात्तः, तदवस्थः पूप. स्वरश्च। i) पाभे. पृ २३५७ k द्र.।

j) विप. ([दीप्तिमत्-] अग्नि-)। भुव- इत्यनेन सन्या-यत्वात् शेषं तत्र गतं द्र.।

k) पाभे. पृ २३५७ e द्र.।

l) विप., नाप. (चेतनाचेतनजगत्-, काल- प्रभृ.) च।

m) सपा. पै १६,२२,१० भूतम् इति पाभे.।

n) सपा. शौ १३,२,४० लोकः इति पाभे.।

o) पाभे. पृ २३५६ m द्र.।

p) सपा. काठ १९,१० क ३०,८ भूताम् इति पाभे.।

q) सपा. पै १८,२४,९ लोकान् इति पाभे.।

r) सपा. शौ ४,३०,४ विभे.।

२३,१८; २१; १०,६,९; १२,२, ५; ६[a]; १३; १३,१२,१३; १५, १४, ११; १६; १९, ८; २२, ५; १०[b]; ४४,२;४; ४९,५; ८२,२; ८३,७;१०१,८; १५२,११; १७, ७, १०; १०,२; १८, २०, ३†; २६;१^{2};३२,३^{2}; १९,४,५; २३, १५; ३१,१; –¶तया काठ २४, ६; क ३७, ७; –तस्य ऋ १०, ८५, १७; १२१, १[c]; मा १२, ३७;११७; १३,४†[c]; २३,१†[c]; २५,१०†[c]; ३७,४[d]; का १३,३, ८; ७,१६; १४,१,४†[c]; २५,१, १†[c]; २७,१०,१†[c]; ३७,१,४[d]; †तै[c] ४, १,८,३; २,३,३;८,२; मै २,७,१०;१५†[c]; १३,२३†[c]; ३, १२, १६†[c]; ४,१४,७;११; †काठ १६,१०$;१५[c]; ४०,१[c]; ४५,११[c]; क २५, १; ६†[c]; कौ २,१०६०; शौ १;३१, १; ३२, २; ३,१०,९;१०;४,२,७†[c]; ५, २५, ७; ६, ३६, ३; ३९, ३; ५८,३; ८६,१; ९५,३; १०, १, २२; १२, १, १; १३, १, ४५; १४, २, ४६†; १९, ३७, ४; पै १, २२,१; २३, २; ५०, १; १०५,४; २,७३,२; ४,१, १†[c]; ९,११,३; ११,१,५; १३, २,६; १६,३७,१; १७,१,१; १८,११, ६†; ११,५; १९,४, ३; ६, १०; ८, ८; १६, ९[e]; ३०, १४; –ता खि २,६,११[f]; तै ७, १, ७,३; ४¶; मै ३, ११, १०‡[g]; ४, २, ५^{2}; ६, ६¶; ८, ३¶; शौ ६, ८०, १‡[h]; ८, ९, १६; २१[i]; १३, २, १२‡[h]; पै ५, ३८, ४‡[h]; ८, ६, ९; १६,१९, ६; १८, २१, ६‡[h]; १९, १६, १२‡[h]; –¶ताः तै ५,३, ७, २; ६, २,८,३; मै १, ५,५; ३, ८, ५; काठ २५, ६; क ३९, ४; –तात् ¶तै ३, १, ७, ३; ५,१, ९, २; काठ १९, १०¶; क ३०, ८¶; शौ ६,१३३,३; १९, ३५, ४; पै ५, ३३, ३; ११, ४, ४; –तानाम् ऋ ३, २७, ९[j]; १०, १७४,५; खिसा २०, २; मा २, २; १४,२८; १६,५९; २०,३२; का २,१,३; १५, ९,१; १७, ८, १३; २२,३,१; तै २,६, ६, ३; ३,४, ५,१; ४, ३, १०, १; ५, ११,१; ६, १, ११, ४¶; मै २, ८,६;९,९; ३,७,८¶; ८,६^{2};¶; काठ १७, ५; १६; २४, ७¶; २५,७^{2};¶; ३५, ८; ३७, ९; क २६, ४; २७,६; ३७,८¶; ३९, ५^{2}; ¶; ४८,९; कौ २,८२९†[j]; जै ४, २६, १०†[j]; शौ ४,८, १; ५, २५,२†[j]; ६, १७,१†[j]; ११, ८,२१;१९,२२,२१[k];२३,३०[k]; पै १,११२,४; ४,२,१;८,९,१[k]; १५; १४, ११; –तानि ऋ १०, ८२,४; ९०,३; १३७,५; १७४, ३; खि २,७,२‡[g]; मा १४,२८; ३१; १७, २८†; १९, ३९‡[g]; ३१, ३†; ३२, ११; ३६, १८^{2}; ४०, ६; ७; का १५, ९, १; ४; १८,३,४†; २१,३,१०‡[g]; ३५, १,३†; ३,८; ३६, १,१८^{2}; ४०, १,६; ७; तै ¶१, ७, ५, ३; ४; ¶२, ५,१,२; ६,६; ४, ३,१०, १; ३; ५,१,३; ६,२,२†; मै २, ८, ६^{2}; ९, २; १०, ३†; ३, ८, ८¶; ४,१४,७; १४[l]; काठ १७, ५^{2}; ११; १८,१†; ३५,४; ३८, २‡[g]; क २६,४^{2}; २८,२†; ४८, ५; कौ ३,४,५†; जै २, ३, ८†; शौ १,२९,३†; ४, १३,४†; २०, २[m]; ६,१९, १‡[g]; १०,५, ६[n]; ११,८,२१;१५,३,१०;११;१८, ४, ७; १९, ६, ३†; ५३, ६; पै १,११,३; २,२४,३; ७६, ४;५; ४, ४०,६^{2}; ५,१७,५; १८,५†; २२, ७; २६,५; ९,५,३†; १२, २, ६; १४, २, १०; १५, १४, ११; १९, ७, ११‡[g]; ३१,१०; –०तानि पै १०, १४, १०;

---

a) सपा. शौ १९,५३,६ भूतिम् इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २३६१ *m* द्र.।

c) = सपा. माश ७,४,१,१९ या १०,२३। तां ९,९, १२ तु भूतानाम् इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २३५८ *e* द्र.।

e) सपा. शौ ६,७८,१ भूतेन इति पाभे.।

f) सपा. काल ११ भूत्वा इति पाभे.।

g) पुनन्तु विश्वा भूता इत्यस्य स्थाने सपा. खि २, ७,२ प्रभृ. ᳲभूतानि इति, ऋ ९, ६७,२७ विश्वेदेवाः पुनीत इति च पाभे. (तु. पृ १५९९ *h*)।

h) सपा. ऋ १०,१३६,४ रूपा इति पाभे.।

i) सपा. पै १६,१९,९ धामानि इति पाभे.।

j) सपा. भूतानाम् <> पै १३,२,१ विद्वेव <> उत्ताना (तु. पृ ८८१ *h*) इति पाभे.।

k) सपा. तैब्रा २,४,७,१० ऋतस्य इति पाभे.।

l) = सपा. तैब्रा ३,१,२,८। तैब्रा ३,१,१,२ तु रूपाणि इति पाभे.।

m) सपा. पै ८, ६,२ यातून् इति पाभे.।

n) सपा. पै १६, १२७,१ रूपाणि इति पाभे.।

–¶ताभ्याम्[a] मै ४, ६,२; काठ २७,४; –ताम् तै ७, १,७, ३[२]; काठ १९,१०¶[b]; क ३०, ८¶[b]; –ताय मा १,११[c]; का १,३,७[c]; तै ३,१,९,३; मै १, ३, ३५; ४, ७,२¶; काठ २६,१२; २९, ५; ३५,७; ८; ५१, ६; क ४५, ६; ४८, ९[२]; पै १९, ३२, १६; –¶तायाम् काठ ७, १०; क ५, ९; –ते तै ¶१,६,७, १; २; २, ४, १०,१¶; ३,२,८,५; ६, ३, २,६¶; ¶मै १, ४, ५[२];५;१०, १५; १६; २,१,३; ३,५;५, ४; ६,१[५]§; ३, ६, ८; १०; ८, ७; ४, ३, १[५]; ५, १; ¶काठ ३१, १५[२]; ३४,५; शौ १७, १, १९; पै ९, ११, २; ६; १८, ३२, ३; –तेन तै १, ६, २, २; १०, ६; ¶मै ४,५; ५[d]; ६, ८; काठ ४, १४; २४,६;३१,१५; ¶क ३७, ७; शौ ६,७८,१[e]; १७,१, २९; पै १८, ३२, ११; १२; –तेभ्यः मा ५, १२; ३०, १७[f]; का ५, ४, ३; ३४,३,४[f]; तै १, २,१२, ३; ३,५,८, १; ६, २, ८, ३¶; ७, १,११-१२, १; ५, २३, २; मै १, २,८; ३, ८, ५; ९, १¶; ४, ४,३¶; काठ २, ९; २५, ६; ३३,६[२]¶; ४१,२; ३; क २, ३; ३९,४; –तेषु ¶मै ३,१, २; ८, ५; काठ ३७, ९;१०[२]; शौ ४,८, १; १९,४८,५; पै ४, २, १; ६, २१,५; –तैः तै ७,५,२३,२.

भूत-कृत्[g]– -कृतः खि ५,३,३[h]; शौ ३, २८, १; ४, ३५, २; ६, १०८, ४; १३३,५;११,१,१;३; २४;१२,१,३९;१९,१६,२;२७, १५; पै ५,३३,११; ९,२३, ५; १०,३,५; ८, ५; १३, ३, १६; १६,८९,१;३; ९१, ४; ९६,५; १७, ४, १०; ८, ५[f]; –कृताम् शौ ६, १३३, ४; पै ५, ३३, १०.

भूत-पति[i]– -तिः शौ २,१४,४; पै १,५०,२; ५,१, ४; १३, ५, २; ३; –तिम् शौ ११,८, २१; पै १५,१४,११; –०ती शौ ११, २,१; पै १६,१०४,१.

भूत-भव्य[k]– -व्यम् शौ ११, ७,२०; पै १६,१५४,१०.

भूत-संक्रामिन्[l]– -मिणौ तै ७, १;१,६¶.

भूत-सद्– -सदम्[m] मै १, ११, ४; काठ १४,३.

भूत-साध(न>)नी[n]– -नी° मा २६, १; का २८,१,१.

भूतां(त-अं)श[p]– -शः ऋ १०, १०६,११.

भूते-च्छद्[q]– -च्छदाम् तै ७, ५, ९,४¶.

भूते(त-ई)श– -०श खि ७,२,१.

भूते(त-इ)ष्टका[r]– -काः तै ५, ६,३,१¶.

¶भूतर्[s]– -तः तै २,४,७,२; मै २, ४,७?; काठ ११,९?.

१भूति[t]– -तिः तै ३,२,६,१; मै ४, ८, ९[२]¶; –तिम् ऋ १, १६१, १; ८,५९,७?[u]; मै ४, ७, ६¶; काठ ३५, ४[२]; शौ १९, ५३, ६[v].

२भूति[t]– -तिः मा १८, १४; क १९,५,२; तै ४,७,५, २; मै २, ११,५; ३,२,४¶; ८,६¶; काठ १८,१०; शौ ११, ९, २२; १०, २१; –तिभिः शौ १०, ६, २८; –¶तिम् तै २,१,१,१[२];५,४;५; २,३,२; ३,१,१[२]; ३,४, २, ३; ५, ३, १०, २; ३; मै १, ४, ९;

---

a) सपा. क ४२,४ ?पूताभ्याम् इति पाभे. (यत्र यनि. शोधः [तु. पृ २०७१ g])।
b) पाभे. पृ २३६१ p द्र.। c) पाभे. पृ १२६३ c द्र.।
d) सपा. काठ २६,१० क ४१,८ भवात्येन इति पाभे.।
e) पाभे. पृ २३६२ e द्र.।
f) सपा. तैब्रा ३,४,१४,१ देवेभ्यः इति पाभे.।
g) विप., नाप. (प्रजापति-) च। उस.।
h) सपा. खिसा ३६,१० भूतकृतम् इति पाभे.।
i) पाभे. पृ २१७४ l द्र.। j) उस. उप. डतिः प्र.।
k) समाहारे द्वस. अन्तोदात्तः।
l) विप. (शूद्राऽश्व-)। उस. उप.<सं√क्रम्।
m) सपा. तै १,७,१२,१ माश ५,१,२,५ तैब्रा १,३, ९,२ व्योमसद्° इति पाभे.।
n) नाप.। उस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.।
o) पाभे. पृ १७२७ d द्र.।
p) व्यप. (ऋषि- [कश्यप-पुत्र-])। वस.।
q) नाप. [मन्त्र-विशेष- (=शौ २०,१३५,११-१३ [तु. K.; वैतु. सा. व्यप. इति])]। उस.।
r) नाप. (इष्टका-विशेष-)। s) पृ ८७० q दिशा द्र.।
t) क्तिन् प्र. विभाषया उदात्तः (पा ३,३,९६)। धा. ऐश्वर्ये वा संप्राप्तौ वा वृत्तिः। u) भूतिम् इति पाठः (तु. पपा.)? यनि. शोधः। सपा. खि १,६,७ रयिम् इति पाभे.।
v) =जगत्- इति सा., भूमिम् इति RW.W., भूतिम् इति WI.। पाभे. पृ २३६२ a द्र.।

२, ३, १; ५,८[२]; ४, १,१४; २, १३?[a]; काठ ३५, १७; शौ १०, ३, १७-२५; ६,९; १२,४,२८[b]; –त्या तै ३, २, ३, ३[२]¶; मै २, ३,१¶; शौ १०, ६, २४; –त्याः शौ ९,१०,३;५;७;१०; –त्याम् शौ १२, १, ६३; ४, ४४; ४६; –त्यै मा १२, ६५; ३०, १७; का १३,५, ४; ३४, ३, ४; ¶तै २,१,३,५; ५,४; २, ८, ५; ६; ३,१,१[२]; ४,२,२;४; ५, ४, ५; ५, ३, १०, २[२]; ६, ६, ११, ४; मै २, ४,१¶; ¶५,१[२];४;५; ८; ११[२]; ७,१२[c]; ३, २,४[c]; ¶४, २,३; ७, ६[२]; काठ ११,६.

१¶भूति-काम– -मः तै २, १, १,१; ५, ४; २, ३, ३; ७, ३; ३,१,१; ३,४,३,२; ५,१,९, ४; मै २,१,२;४; ३, १; ७; ४, ६; ४,७,७; –मम् तै ६, ३, ६, ४; मै २,१,२; ४;९; २, ९; ३, १; ४,१;६; ५,१;२; ४; ५; ७; ८; ११; –मस्य मै ३,१,९.

३भूति– -तयः पै ६, १९, ९; १७, २९,१४; –तये पै १२, ६, ८; १९, ५, १२?[d]; ४४, १९; ५५, ११;२०,५३,६; –तिः काठ ३९, ५; क २८,१०; ४८,५[२]; पै ११, २,१; १६,४६, १; २; ८४, २; ८७, १; १९, ४४; १९[२]; २०; ५०,२; ५३,११?[e]; २०, ५३,४; ५७,१; –तिम् ¶काठ १२, १; १३, ८; १२; ३२, ६; क ४८, १५¶; पै ५, ३५, १-११; १०, १२,१; १३,१४, १६; १६,४३, ९; ६४, ८-१०; ६५,१-४; ७२, ४[f]; १९,५३, १०; १२; –त्या पै १६,४४, ७; १९, ४४, २०; –त्याः पै ५,१४,१; १६, ११५, १-४;१३९,२०; १९, ५३,७-९; ५४,६-८; –त्याम् पै १७,६, ८; २०, ४; ६; –त्यै ¶काठ १०, ४[२]; १०; १२, १; १३, २; ४[२]; ८; ३३,८;३९,५$.

४भूति– -०ते[d] तै १,८,१,१; शौ ६, ८४,२[g].

२¶भूति-काम– -मः काठ १०, ४; –मान् काठ ३१,१४[h].

भूत्वा ऋ १०, १६२, ५[२]; खि २, ६[२],१६; ४,५, ३९; मा २,१६; ४,३४; १२,१७; १००; का १, १०, ५; २, ४,३; ४, १०, ५; १३,१,१८; ¶तै १,१,१०,१$; २,९,१$; ७,५,४; ८, ९, २$; २,१, ३, १; ४, ९, १; ४; १०, २; ३, १, ३, १; ४, ४$; ४, १०, ३; $४, १, ९, ३; २, १, ५; ५,२,१, १; ८, ४; ४, ११, १; ६,६,१; ६,१,१, २; ७, १, ५, १[२]; मै १, १, १३; २, ६; ४,१०¶; ५,१२¶; ६,२; ३¶; ७[२]; १२¶; ९, ३¶; ¶१०, १३; १४; २०; ११, ८¶; २, ३,६¶; ७, ८; ¶३, १, ४; ६; २,४-६; ४,२;७; ५, २; ७, ८; ८,५[३]; ९,२;८; ¶४,१,१; १३; १४$; २, १२; १३; ३, ४; ४, ५; ८, ५; १०; ¶काठ $१,१०; १२; २, ७$; ६, ६; ७, १०; ८,२[२]; ५[२]; ११, २; १०; १३, २;६[३]; १४,८; १६, ८$; २१, २;४[२];११; २२, १३; २३, ३[२]; २४,१[४]; ६;७[२]; $; २५,६[२];२८, ४; ३०, ५; ८$; ३१, १०; ११$; ३२,७; ३४, ३;८; ३६, ८;१४[२]; ३७, १; १४[२]; ¶क १, १२$; २, १$; ४, ४; ५, ९; ६,७[२]; ७,१[२]; ३१, १७; १९[२]; ३७,२[४];७;८[२];$; ३९,३[२]; ४४, ४; ४७, १०; ११$; शौ १, ७, ६; ३,३,३; १८, ५‡[i]; २८,२; ३०,३; ४, ३४, ४[२]; ३७, ११; ५,५,९‡[j]; १९, ७; ६, ४२,१; ८,४,१८‡[k]; ६,७;९,२,९; १०, १,२४; ८,२१; ९, ३; १०, १६; ११, ७, ७[२]; १५; १२, ९, ३; १०, ९; १३, ३,१३[२]; १४, १,

a) पाठः? अभूतिम् इति शोधः (तु. सात.)।

b) सपा. पै १७,१८,८ शुभम् इति पाभे.।

c) = सपा. आपश्रौ १६,१६,१ माश्रौ ६,१,५,२१। आश्रौ १,४,९ तु भूतये इति पाभे.।

d) सपा. भूतये <> भूते इति पाभे.।

e) पाठः? °तिम् इति शोधः (तु. पूर्वोत्तरौ मन्त्रौ, यत्र द्वि१ प्रयोगः)। सस्थ. गृहाः <> गृहान्, प्रजाः [प्र३] > प्रजाः [द्वि३], पशवः <> पशून्, वित्तिः > वित्तिम्, प्रतिष्ठा > प्रतिष्ठाम् इति समानं शोधाः द्र.।

f) तु. सस्थ टि. अनु। एतदनु पृ २०७ अनुभूति-> -तिम् इति नेष्टम्।

g) तु. सा. WI. Gri.; वैतु. LR., ?W. भूमे इति।

h) सर्वान् भूतिकामान् इत्यस्य स्थाने सपा. तैब्रा ३, ७,६,६ आपश्रौ ४,६,२ युजमानाय कामान् इति पाभे.।

i) = सपा. आपमं १, १५,५। ऋ १०,१४५,५ तु भूत्वी इति पाभे.। j) सपा. काठ १६, १३ स्थ इति, ऋ १०, ९७,९ प्रभृ. स्थन इति, पै ६, ४,९ असि इति च पाभे.।

k) सपा. ऋ ७,१०४,१८ भूत्वी इति पाभे.।

२५‡[a]; ४२[b]; १५, ७, १; २; ४; १४,१; ३; ५; ७; ९; ११; १३; १५; १७; १९; २१; २३; १८,४,१०; १९, ३२, ५; ५३, ९; २०,९६, १५†[२]; पै १, ६५, ४; २, ७४, ३; ५, १९, ३; ६, २२,४[२]; १३; ७,९,६; ८, २०, ८; ९, १८, १०; १२, २, ९; ३, १६[२]; ४; ५; १३, ४, १६; १४, ३, ९; १५, २३, ९; १०; १६,१०,८‡[c]; ३७,४; ७१,११; ७६,८; ७९,८;१००,१३;१०२, ८; १०८, ७; १३६, ३; १४५, ३; १४६, ५; १५३, ७[२]; १५४, ५; १७,२८, ३; १८, ३, ४‡[a]; १९, ८, १०; ३४, १२; ३९, १०[२]; २०,१८,५.

भूत्वी ऋ ७, १०४, १८[c]; १०, ८५,२९[a]; १४५,५[d].

१भूमन्[e]– -म ऋ १, ६५,२[f]; ८५, ५; ८८,२; १५९,२[f]; २,४, ७; ४,१७,४; २२, ३; ४२, ४; ५, ४५,३; ८५,३; ६, २०,१; ३६, ५; ७,३४,७[g]; ४५,१; ८६, १; ८,३९,७; ९,९७,२३; १०,३१, ९[h]; १४२, ४; मै ४, १४, ६†; †काठ ४, १६; १७, १९; शौ १३, २, ३; पै १८, २०, ७; –†मनः ऋ ६,७१, २; ९, ७३, ५; ७४, ७; १०१, ७; मा १७, ७८; का १८, ६, १४; काठ ९, १९; कौ १, ५४६; २, १६८; जै १,५६,२; ३, १६,६; –मना ऋ १०, ३१, ६; –मा[i] ऋ १, ६२, ८; ७०,३; १७३, ६; २, ४, २; ४, १७,५; ५,७,५; ६, ५०, ५; ६२,८; ७,३४,१९; ६९, २; मै ४,१४,१०†.

†भूमा[j] ऋ १, ६१, १४[k]; शौ २०,३५,१४.

२भूमन्[l]– †भूना[m] ऋ १०,८२,४; १४९,३; मा १७, २८; का १८, ३,४; तै ४,६, २, २; मै १, ६, २$[n]; २,१०,३; काठ १८,१; क २८,२; –¶म मै ३, ४, ४?[o,p]; –मना ऋ १, ११०, २; –मा तै ३; ४, १, ४¶; ५, ४,१०, २¶[o]; ७, ३, १३, १[३]; काठ १३,१०¶; २२,१¶[o]; ४३,३[३]; शौ ५,२८,३[३]; पै २,५९,१[३];६, १५,१; –मानम् ऋ १०, ९८, १२; तै २,७, १, ६¶; ¶मै ३, ५,२;९,२[३]; ४,१,२;२,९[२]; ११, २†; ¶काठ २, १५†; ५,१$[q]; ११,२[२]; २२,३; २५,२; २६,३; २७, ८; ३०, १०; ३१, १; २; ११; ३२,१[२]; $[q]; ¶क ३८, ५; ४१,१; ४६, ८; ४७, १; २; शौ ३, २४, ७; १९, ३१, ४; ८; पै १०, ५, ४; ८; –म्ना मा ३, ५[r]; का ३, १, ५[r]; तै १, ५, ३,[१[n]; ४, १[n]; ५, ७,५, ७¶; काठ ७, १३[३n]; ८, ६[n]; क ६,४[n]; ७,२[n]; पै १६,७०,१; १९,५१,१४; –म्ने खि ५, १५, ४[s]; मा ३०,१३; का ३४,२,५; ¶मै ३,९,२;४,३,२; काठ १२, ७¶; शौ ६, १४१,१; पै १९, २२,७.

१भौम[t]– -माः पै १२,६,७[३u].

भूमि[v]– -मयः ऋ ८, ६, [१५; (१२, २४)]; पै १८, २५, १०;

---

[a]) सपा. भूत्वा (आपमं १, १७, ७ च) <>भूत्वी इति पाभे.। [b]) सपा. हिगृ १,२४,५ भव इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ २३६४ *k* द्र.। [d]) पाभे. पृ २३६४ *i* द्र.।

[e]) नाप. (भूमि-, निवास-स्थान-, लोक-, भूतजात- प्रभृ.)। क्मनिन् प्र. उसं. (पाउ ४,१४५)। धा. निवासे वृत्तिः।

[f]) वैतु. स्क. Gri. विप. इति।

[g]) = सपा. तैआ ४,१७,१। मै ४,९,१४ तु ?भूमीः इति पाभे.। [h]) सपा. शौ १८, १,३९ भूमौ इति पाभे.।

[i]) <ॱम इति (तु. पपा. ऋप्रा ७,३२)।

[j]) तु. टि. क्षामा। [k]) वैतु. वें. सा. <भूमि- इति।

[l]) भाप.। धा. भृशभावे वृत्तिः।

[m]) तृ१ (= भूमना, भूम्ना)। मलोपश्छान्दसः (तु. महिमन्– > महिना प्रभृ.)।

[n]) सपा. भूना <> भूम्ना <> मा ३,५ का३,१,५ वरिम्णा इति पाभे.।

[o]) सपा. भूम <> भूमा इति पाभे.।

[p]) तु. सात.; वैतु. Sch. भू॰ इति।

[q]) सपा. तै १, ६, २,४; ११, ७ माश्रौ १,४,२,६ महिमानम् इति पाभे.।

[r]) सपा. मै १,६,१ काठ ७, १३ क ६,४ मह्ना इति, तै १,५,३,१;४,१ वरिणा इति च पाभे.।

[s]) पाभे. पृ ११३२ *o* द्र.।

[t]) भाप. (*बहुत्व-धारण-)। *भर-भर्म– > नैप्र. यनि.। पाप्र. (६,४,१७३) स्वार्थे अण् प्र. टिलोपश्च उसं.।

[u]) सस्थ. ?अन्यस्य > धान्यस्य इति ?नु > (नः >) नो इति च शोधौ।

[v]) नाप. (पृथिवी-, लोक- [तु. माश ७,२,१,११ प्रभृ.])। क्मिन् प्र. (पाउ ४,४५)। धा. *निवासे वृत्तिः।

–मये पै १६,११८,५; –०मि तै २,२,१२,२†[a]; मै ४,१४,११[b]; –मिः ऋ १,८७,३; २, ११, ७; ४,१७,२; ५,५९,२;६,४७,२०; ४८,२२; ७,४,५; ८, २०, ⌊(१, ३७, ८) ५⌋; ९, ६१, १०?[c]; १०, ८५, १; ७; ९०, १४; १३२, १; ६; खि ३, १५,२०; १६, ९; ४, ७, १; मा १२, ६४; १३, १८; २३, १०; ४६; २६,१६†[c]; ३१,१३†; का ३,१,५[d]; १३,५, ३; १४,२,३; २५,३,७; ९,२; ३५, १, १३†; तै १,४,४०,१; ५, ३-४, १; ४, २, ५, ३; ९, १; ३, १३, ७†; ७,४, १८, २; मै १, ६,१; २; २, २,१; ७,१२; ८,१४; ३, २, ६[२]; १२, १९; ४,११, २†; १४, ७; १८[२]; काठ ७,१३[२]; ८,२¶; ६; १६, १२; १६; ३९,३; ४४, ७; क ६,४;७¶; ७,२; २५, ३; †कौ° १, ४६७; २, २२; †जै° १, ४९, १; ३, ३, १; शौ १, ३२, ३[e]; ३, २९, ८; ४, १६,३; ५,१८, १२; १९, ११; २८,२;५; ६,१८, २; २१, १; ८४,१; १२०,२; १०, २, २४; २५;७,३; १२;३२; ८,२; ११, ३,२०;१०,७; १२,१,३; ४; ६; ८-१०; १२; १३; २२; २६[२]; ४०; ४१; ५२; ५९; १३, १, ४६; ५३; ७, ७; †१४, १, १; ६; १५,४,१५; ६, २; १७, १; १९,६,८†; ९,८[२]; पै १, २३, ३; ३८,१; ५१,४; ७०, २; २, ५९,३; ३,१४, ६; ५, २४, १; ६,७,९; ७,३, ८; ९, १९, ५; १६,४६,२;५०,१०;५४,१;१३; ६१,३; ४; ८५, १०; १०१,१; १०५,४; १७,१,३;४;६; ७; ९; २,१;३;४;३,३;७[२]; ४,८;९; ५, १; १०; ६,७; ७-८,३; १०,३; १८, १,१†;६†; १९,६; २०,२; १९,५,११; ७,१६; २०,५५,२; –मिम् ऋ १,५२,१२; ६४, ५; १६४,५१; ३,३०,९; ४,२६,२; ५७, ८; ५,५९,४;८४,१[a];८५, ४; ६, ६७, ६; ८, १४,५; १०, १८, १०; २७, ⌊१३; १४२,५⌋; ५८, ३; ५९, ३; ८१,२; ९०, १; ५; खि २,१,२[f]; मा ११, ५३; १२, ६९†; १७, १८†; †३१, १; ५; का १२, ५, ४; १३,५,८†; १८,२,३†;†३५,१, १; ५; तै ४, १,५,२; २,५,६†; ६, २,४†; मै २, ७, ५; १२†; १३; १०,२†; ४,१२,२†[a];१४, ११; काठ १०, १२†[a]; १६, ५; १२†;१८, २†; †क २५,३;२८, २; †कौ १, १२१; २, ९८९; ३,४, ३; ७; †जै १, १९, ७; २, ३,६; १०; शौ ३, १७,५†; ४, ५,२;१५, २;३; ६; १६, ४; २०, १; ३;९[g]; ४०, ५;५, ११, ६; ८,७, १६; १०, २, १८; ९, १०; ११,२, २५; ७,९;८,१०[h]; १२,१, ७; ११; १७; २९; १३, १,३२; ५४; २, ४०; ४१; १५, ४,१४; १८, ३, ४९†; १९, ६, १†; ९†; ३३,३; २०, २७,५†; पै १,८४,२; २,२२,३; ४,६,२; ५,७,२; ३;७; ३२, २; ४०, ३; ६,७,१; ७[२]; ८, ६, १; ३; †९, ५, १; ७; १२,५,३; ६, १३†; १४, ३, ९; १५, २०, ७; १६, १३,६; ६०,१०; ९७,४; १०६, ५; १३६,१०; १५३,८; १७,१, ८;२,२;८; ३,८[i]; १०; ३८,३[j]; १८, २०,१;३; २४,८; ९; १९, ४२,३[२]; –†मीः ऋ १,१०२,८; २,२७,८; ७,८७,५; ८, ४१,९; ७०,५; तै २,१,११,५; ४, १४, ३; मै ४, १४, १४; काठ ११, १२; १२,१५; कौ १, २७८; २,

---

[a]) सपा. भूमि (आपमं २,१८,९ च) <> भूमिम् (या ११,३७ च) इति पाभे.।

[b]) सपा. भूमि (वैतु. पपा. °मि-अ° इत्युत्तरेण समस्तमिव ?) <> भूमे इति पाभे.।

[c]) पाठः (तु. पपा. प्रभृ.)?। विव. ⌊कौ.⌋ B. = भूमि– ⌊न. प्र १⌋ इति, GW. WAG ⌊३,६८ *b*⌋ = °मी ⌊प्र १⌋ इति, WAG. ⌊पक्षे⌋ = °म्या ⌊तृ १⌋ इति, R ⌊ZDMG ४८, ६७९⌋ = म्याम् इति वा °म्याः इति वेति ?। सत १ सतः प्रगृह्यपाठः °मी आ° इत्येवं शोधः (तु. पा १, १, १९)। सस्थ. ?आददे > आदधे इत्यपि शोधः। 'हे सोम! ते उग्रं शर्म महि श्रवः (च) उच्चा (उच्चैः) दिवि जातं सद् भूमी आदधे (आऽधीयत ⌊*त्वया⌋)' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ जैमि ⌊१, ११८⌋, LR., ? ORN.)।

[d]) पाभे. पृ २०९७ *c* द्र.।

[e]) ?W. भूमेः इति प्रस्तावुकः।

[f]) सपा. खि २,१,५ खिसा २,५ दूरम् इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ १५७४ *b* द्र.।

[h]) सपा. पै १५,१४,२ भौमम् इति पाभे.।

[i]) पाभे. पृ २०९९ *j* द्र.।

[j]) पाभे. पृ २०९९ *k* द्र.।

२१२[a]; जे १,२९,८; ३,१९,७; शौ ११,९,१४§; २०, ८१, १; ९२,२०; पै १६,८३,४§; –०मे शौ १२, १, ३३; ६३; –०मे ऋ १०, १८,११[b]; शौ १२,१,१४; १८; २५; २९; ३१[c]; ३२;३४[2]; ३५; ३६; ५०; †१८[b], २, ५०; ५१; ३, ५०;४,६६; पै १७, २, ५; ९; ३, ६[2]; १०;४,१-४; ५[2]; ६; ५-६, ८; –मेः का १२, २, ८[d]; मै २,५,५¶; शौ १३, ७, ७; १५,६,३; १८,३,९; पै १७, ११,४; –मौ शौ ११, ७, १२; १२,३,१२[e]; १८,१,३९‡[f]; १९, ८,१; पै १६,१५४,२; –म्या ऋ १, १६१, १४; मै ४, २,३¶; –म्याः ऋ १, ६२, ५; ८०, ४; १६४, ४; २, १४, ७; ७, ८३, ३; १०, १९, ८; ६८, ४; ७५, २; ११४, १०; मा ११, १९[d]; तै ३, ३, १०, १; ४,१, २, ३[d]; मै २, ७, २[d]; काठ १३, ९; १६,२[d]; २५, २¶; क ३८,५¶; शौ १,११,२; २,३०, १; ४, १९,६; ५,२०,६;२८,९; ६, ८९,३; ९, १४, ४; १०, १, १३; १२,३, २६; १४, १, ४८; १९, १६,२; २७, १५; २८, ४; २०, १६, ४†; पै १, ५, २; २, १७,१; ३५,५; ५९,७; ३, १५, ६; ४,२१,७; ५,२५,६;३६, १; ६, ७,६; ७, ७,२; ८, ६, १०[g]; ९, १०,२[2]; २४,७; १०, ८, ५; १२, ६,६; १३,३,१६; ११, ४; १५, २३, १२; १६,३६,३;६६, ४†; १७, २४,७; ३८, ५; १८, ५,७; २०, ३६, ९; –म्याम् ऋ १,३९, ४; १६२, ११; मा १६, ५४; २५, ३४; का १७, ८, ८; २७,१३,३; तै ४,५, ११,१; मै १, ६, १२¶; २, ९, ९; ३, ६, ८¶; १६, १†; काठ ६, १¶; १७,१६; ४६,५†; क ३,१२¶; २७,६; शौ २, ९,४; ६, ८, २; १२१, २; ९,१, १०; २०; १०, ९, १२; ११,६,४; ९,१६; १२, २३; १२,१,१३; १९;२२[2];२८; ४१[h]; ५२; ५४; ५६; १९, ३४, ६; पै २,१०, ३; ७८, १; ८४, १-११; ४,५,९; ५,१३,५; १७, ४; ४०,३; ६,७,३; ७, ५, १०; ६, ८; ११,३,६; १४, २,२; ३, ९; १६, २१, ४; ३२-३३, १०; ५१,२; ८३, ६; ९७, ४; १०४, १०[i]; १३७,२; १७, २,४; १०; ३,३[2]; ९; ५,१०; ६,२;४; ३८, ३; १९,३६, ११; २०, ३७, ४; –म्यै मा २४, २६; का २६, ६, १; ¶तै २,३,२,३-५; ६, ३, ३, ५; मै ३,१४,७; शौ १२,१,४२; पै १७,४,११.

२भौम[j]– -मः मै २,२,७¶; –मम् मै२,२,७¶; काठ११,२¶; पै १५, १४,३[k]; –माः मा २४, १०; का २६,२,५; मै ३,१३,११; पै ५,३६,१; –?मे[l] पै ६,७,८.

भौमी[m]– -मी मा २४, ३३; का २६,७.३; तै ५,५,१८, १;६, २१, १[3]; मै ३, १४, १४; काठ ४७, ८; ५०, १[3]; –मीम् मै २,५,७¶.

भूमि-गृह[n]– -हः शौ ५, ३०, १४; पै ९,१४,४.

भूमि-चर[m]– -राः पै ५,२६,८.

भूमि-तस्कर[o]– -रात् खि ३, १०[2],६.

¶भूमि-दुन्दुभि[p]– -भिः काठ ३४,५; –भिम् तै ७, ५, ९, ३.

भूमि-दृंह[q]– -हः[r] शौ १९,३३, २; पै १२,५,२; –हम्[r] शौ ५, २८,१४.

भूमि-राजन्– -ज्ञे पै १९,१९,४.

भूमि-लोक– -के तै ३,५,३,१[s].

भूम्य[t]– -म्यस्य ऋ ५,४१,१०.

---

a) भूमिः इति S. ।

b) सपा. तैआ ६,७,१ आग्निगृ ३,८,२ : ३४ वौपि १, १५:४२ भूमि इति पाभे.। c) पाभे. पृ २३६६ *b* द्र. ।

d) सपा. भूमेः <> भूम्याः (तु. पपा. K. च; वैतु. सा. °म्या [तृ १] इति मन्वानश्चिन्त्यः) इति पाभे. ।

e) सपा. पै १७,३७,२ ग्रग्माः इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २३६५ *h* द्र. । g) पाभे. पृ १५७३ *r* द्र.।

h) पाभे. पृ १३४८ *d* द्र. । i) पाभे. पृ २०९९ *i* द्र.।

j) विप. । सास्यदेवतीयो वा तस्येदमीयो वा स्वार्थिको वा अण् प्र. । k) पाभे. पृ २३६६ *h* द्र. ।

l) भौमा [न. द्वि३ (विप. [नामन्-])] इत् इति द्वि-पदः शोधः । m) विप. ।

n) विप. (अग्नि-) । बस. पूप. स्वरः ।

o) पस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४२) ।

p) नाप. (चर्माच्छादित-भूगर्त-) । कस. अन्तोदात्तः ।

q) विप. (दर्भ-) । उस. उप. अण्णन्तम् ।

r) सपा. °हः<>°हम् <>खि ४,६,९ धनञ्जयम् इति पाभे. । s) सपा. मा ३,२१ लोके इति पाभे. ।

t) विप. (त्र्यन्-) । तस्मैहितीयः यः प्र. उसं. (पा ५, १,५) ।

भूम्योपरि[a] ऋ १०,७५,३.

भूयस्[b]— -यः ऋ २, १४, १०; ५, ७९, १०; ६,३०,१; ८, ५, २७; १५, ११; ५१, ७; १०, ११७,८; खि ३, ३,७†; मा ३, ३४†; ४,१६; ८,२†; ३६,२४[c]; ४०, ९; १२; का ३, ३, २६†; ४,५, ९; ८,१,१†; ४०, १, ९; १२; तै १,२,३,२; ४,२२, १†; ५,६,४†; २,६,७,६¶; ४,७,४, २; ¶५,१,९,२; ७,१०, ३^{२}; ६, १,४, ८;२,५, २¶; मै १,२,३; ३, २६†; ५,५†; ६, ८¶; ¶८, ४^{२};५; ९,७^{२}¶; २,१,५¶; ¶३, ३, २;४,५^{२};८; ६, ९^{२}; १०; ४, १,१२¶; काठ २, ४; ४, १०†; ६, ४^{२}¶; †७, २;४; ११,१०¶; १२,६¶; १९,१०¶; २०, ९¶; ¶२२,२; ६; २३, ६^{४};¶^{२}; २४, ९¶; ३१, ९¶; १४; ३८,१८^{२}; क १, १६; ३, ८†; ४, ३^{२}¶; ५, ३†; ३०, ८¶; ३१, ११¶; ३४, १¶; ३८, २¶; ४७, ९¶; कौ १, ३००†; जै १, ३१, ८†; शौ ३, १५, ५; ९, ७, २; १३, २, २७^{२};†; ३, २५; पै १, ९९, ४?[d]; ८, ११, ११; १८, ७; १६, ११२, ६; १८, २३,४^{२};†; —यःऽ-यः ऋ ६,२८,२; काठ ६, ४¶; क ४, ३¶; शौ ४. २१, २†; १०, ६, ५-१७; पै १६, ४२, ५-८; ४३, १-९; —याः[e] शौ ९, ७, १; पै १६, ११२, ५?; —यसः ऋ १, ३१, ६; १०२, ७; २, २, १२; ५, ३०,४; ७, ८२,६; ८,१७, १५; तै २,५,५,४¶; मै १, ८, ४¶; १०,४; ¶३,३, २; ४,८; ४,२, ८^{२}; काठ ८, १६†; —यसा ऋ ३,१६,६; ४,२४, ९^{२}; —यसि तै २,६,७,५; मै ४,१३,५; —यांसः खि ५, ५, ७; मा १६, ६३; का १७,८,१७; ¶तै २, ५, १, ४^{२}; ३, १, ७, ३; ४, ५, ११, २$; ५, ३, ११, १^{२}; ६, ३, ३, ३; ७, १, १, ५; मै १, ११,८¶; २, ९, ४; ३, ९, ३¶; ४, २, ७¶;८; ¶काठ ८,२; १०, १०; १७, १६$; २६, ३; २७, ९; क ६, ७¶; २७, ६; ४१, १¶; शौ ७,६२, ७; —¶यांसम् मै १, ४,६; काठ ३२, ५; —यान् ¶तै १,५,९,२; ३,४, १, १; ५, १, २,६; ३,११,२; ७,५,७; मै ३, ५, २¶; ¶काठ ८,६; ३४, १३; क ७,२¶; शौ १३,८,१^{२}; २.

भूयसी— -०सि मै ४, २, ५; ६; —सी मै ४,२, ५; ६; —सीः ऋ १, ११, ८; १८८, ५; २, २८,९; ¶तै १.५,९, १; २, ६, ६,४; ६,५,१०,१; ७,४, ७, ३; मै १,८, ८¶; ४, २, ८; १०¶; १४, ९†; कौ २, ६०२†; शौ १९¶, ६७,८[c]; —सीनाम् मै ४, २,९^{२}¶; —सीम् ¶मै १,८, ४; ३, ३,२;४,८; शौ १८,४,२७.

भूयस्-कर्— -०र मा १०, २८; का ११,८,५.

भूयस्-कृत्— -कृत् तै ४, ४,७, १; ५, ३, ११, १¶; मै २,१३, १८; ३, ५, २; काठ ३९, ९;

भूयिष्ठ,ष्ठा[f]— -ष्ठः ऋ १, १६१, ९; ¶मै १,९, ५; ४, ८, ८; ¶काठ ६, ६; २८,६; क ४, ५; ४४, ६; —ष्ठम् ऋ ५, ७७, ४; ८, ९६,३; तै ७,३, १०,२¶; ¶मै १,४,१२^{२}; ६,४; ५; १०, १३; २०; ¶काठ ८,१; २३,८; ३६, ७^{२}; १४; —ष्ठा मै ४; ८, ८¶; —ष्ठाः ऋ १, १६१, ९; ¶तै ६, ५,१०,१; ७, १,१,५; ३, १०,

[a]) पाठः? पपा. भूम्या ⌊तृ १⌋ उपरि इति, GW. °म्याः ⌊पं१⌋ परि इति, वें. सा. R ⌊ZDMG ४८,६८४⌋, WAG ⌊१,२६८ *b*⌋ -म्याः ⌊प१⌋ उपरि इति च?। भूम्याः (⌊पं१⌋) इति (*उद्वृध्य ⌊उत्पत्य⌋>नैप्र.) *ऊपरि इति च द्विपद-शोधपूर्वम् 'एतावान् नु सिन्धोः स्वनो भवति, यथासौ भूम्या उत्पत्य दिवं गतः संस्तत्र यतते (प्रथते)' इति वा. द्र.। एवं पृ ९३८ सस्थ. उपरि इति निर्देशो नेष्टः।

[b]) विप. (*महत्-, महत्तर-)। धा. प्रभूतभावे वृत्तिः। (भावे क्यपि>) भूय- (वहुत्व-)+मत्वर्थे असुप् प्र. उसं. (पा ५,२,१२२)। द्वितीयेऽर्थे भूयस्-+(ईयसुनोऽर्थे) यसुन् प्र. उसं. (पा ५,३,५७)> *भूयस्-यस्-> नैप्र. यनि. [तु. ⌊अंशतः⌋ BDG ⌊WAG १, १०० *c*⌋; वैतु. पा ⌊६,४,१५८⌋ प्रमृ. ⌊बहु->⌋ *भू-+⌊ईयसुन्>⌋ *यसुन् प्र. इति कृत्वाऽऽतिशायनिकमात्रेऽर्थे वृत्तिरिति (तु. WAG ⌊१,१८७⌋ प्रमृ.)]। °यः इति वा. क्वचित् क्रिवि.।

[c]) सपा. भूयश् च (माश १,२२,११ च)<>भूयसीः इति पाभे.। [d]) पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ. ७२६ *c*)।

[e]) तु. W. WI.; वैतु. शंपा. सात. RW. भूयाः३ इति?।

[f]) विप. (महत्तम-)। व्यु. *b* टि. द्र.। इह यिष्ठन् प्र. (तु. पा ६,४,१५९, WAG ⌊१,१८७⌋) इति विशेषः।

३; ¶मै ४, ५, ८[२]; ६, ५[२]; ९; ¶काठ २३,८; २४,२; ९; २७, १०[२]; २८, ६; ¶क ३७, ३; ३८, २; ४४, ६; -¶ष्ठाभिः तै ६, ५, १०, १; मै ४, ८, ८; -†ष्ठाम् ऋ १, १८९,१; मा ५, ३६; ७,४३; ४०, १६; का ५, ९,२; ९,२,३; ४०, १, १८; तै १,१,१४,३; ४, ४३, १; मै १, २, १३; काठ ३, १; ६, १०; क २, ८; -¶ष्ठेन मै २, २, ३; काठ ११,४.

भूयिष्ठ-द्रावन्[a]- -व्ने मै ४, १२,३; काठ ८,१६.

¶भूयिष्ठ-भाज्- -भाक्,ग् मै १,९,५; ४,२,९[४]; काठ ९,१३; २१,११; -भाजौ मै ४,७,८[२]; काठ २९,१०[२]; क ४६,३[२].

भूयिष्ठभाक्-तम- -मः तै ५, ४,८,३¶.

भूर्(:)[b] मा ३, ५;३७; ७, २९; ८, ५३; २०,१२;२३; २३,८; ३६, ३; का २,३,३; ३,१, ५; ४,१; ९,१,५; ६,६; २१,७,१३; २२, १,८; २५,३, ५; ३६. १, ३; तै १,६,२,२; ५,५,५,३¶; ७,३, १२,१; ४,२०,१; मै १,६,१;५[६]; ८,५; ६; ७[२]; ३,४, ७; ११, ८; १०;१२,१९; ४,९,२;११;१२[२]; १३; काठ ६, ७[२]; ७, १३[२]; ८, ४[७];¶[२]; २२, ८¶; ३५, १७¶; ३८, ४; ५; ४३, २; ४४, ९; क ४,६[३]; ६,९[७]; ¶[२]; ३५,२¶; ४८,१५¶.

भूरि[c]- -रयः ऋ १, ५५, ८; शौ १८,४,५५; -रि ऋ १,१०,२; ३३,३; ४८,९; ५७,५; ७३,४; ८१, २[२]; ६; १०३, ५; १२०, १०; १२४,⌊१३; ६, ६४, ६⌋; १५४, ६[d]; १६५, ७; १८५, ९; २, २९, ५; ३, १८, ४; ३१,९; ३९, ८; ४४, ३; ५४, १५;५७,१; ५८, ९; ४, ४, ९; ११, २; २०, १०; ३२, २०[३]; ५,३,१०;२९,१४; ६, १, १३; १३, ५; ४७, १९; ७१, ४; ७, १,१७; ४,२; ८, ५; २२, ६[२]; ५६, २३; ८,११,५; १९, २०; २३, २१; ३२,८; ४५,२; ३८; ४६, २५; ५५,⌊(१,८०,८)१⌋; ६२,१०;१२; ९०,४; ९७, १५; १००,⌊२; १०,८३,७⌋; ९,९१, ६; १०,८,९; ४२, ८; ४६, ३; ४८,७;७९,१; १००, ७; ११३, ९; १२०, ५; ६[e]; १२५,३; खि ३,७, १; खिसा ३, २; †मा ६, ३[d]; २०§; १९.४०; ३३,२४; †का ६, १, ३[d]; ४, ४§; १६, ५,२२; ३२,२,७; तै १,२,१४, ४†; ३,१०,१; ७,१३, ३†; ३. ३,११,५; ६,३,११,२; मै १,२, १४†[d]; १७; †४,११,३;५;१२, ६[२];§; १३,६; १४, २; ७;९§; १३; काठ ३,३†[d];७;६,११†;९, १८†; १८,२०†;२३,११†;३७, ९;४०,५;क २,१०†[d];१४; †कौ १, ४६०‡[f]; २, ३५३[२]; ६८९; ६९५; ९१०; ११५०[२]; †जै १, ४८,४‡[f];३,३९,१०[२]; ५६,१७; २२; ४,१७, ५; शौ ४, २२,४; ३०,२†; ३२, ७†; ५, २,३‡[g]; ५†;६‡[h]; ११,७;२२,६; ६, १, ३[i]; ७, १५, ३; १८, २, ६०; †२०, १५,५; ५६, २[२]; ८९,८; १०७,६‡[g]; ८;९‡[e]; पै १,९६, ३; ३, २१, ४; ४, ३२, ७†; ६,१,५;६[e]; ८,१,७; १३, १,८; १९, ३,३;३९,३; ४३,१; २०, २,७;३,१;५, ४; -†रिभिः ऋ ८,७०, १४; १०,११, ५; ३८, ४; शौ १८, १, २२; -†रिम् ऋ १, १८५, २; ४, १६, ८; २०, ८; शौ २०, ७७, ८; -रिषु ऋ ८,४५, ३४; -†रीणि ऋ १,१६५, ७; १६६, १०; ३, १९,४; २०, ३[j]; ४, १७, १९; ७, १९,⌊४(२२,२)⌋; तै ३, १, ११,६[j]; मै ४,११, ३; काठ ९, १८; शौ २०,३७,४; -†रेः ऋ १,६१,१५;९६,७; १८४,३; २,

a) विप. (आदित्य-)। उस. उप. <√दा ⌊दाने⌋। पाभे. पृ १०७४ l द्र.।

b) नाप. (व्याहृति-भेद-, पृथिवी-लोक-)। अव्य.। व्यु. ?। धा. निवासे वृत्तिः।

c) विप.। क्रिन् प्र. (पाउ ४,६५)। धा. प्रभूतभावे वृत्तिः। नैप्र. (√*भुर्>) *भुर्धि-> यनि. इति मतम्। -रि इति क्वचित् वा. क्रिवि.।

d) =सपा. माश ३, ७,१,१५ या २,७। तै १,३,६,२ तु भूरेः इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २१०१ n द्र.।

f) सपा. ऋ ८,९७,१३ शौ २०, ५५,१ तैत्रा २,५,८ ९ पाठाऽभावः।

g) सपा. ऋ १०,१२०,३ प्रमृ. ऐआ १,३,४[३] आपश्रौ २१,२२,४ विश्वे इति पाभे.। h) पाभे. पृ २०४३ a द्र.।

i) अमृतानि भूरि इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ७, ४५, ३ वसुपतिर्वसूनि इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १७१५ r द्र.।

२८,१;३०,५;३३, ९; १२; ३, ३६, १०;३९,८; ६,१३,२;६०, १;७१,६; ७,४,६; २१,८; ६०, ५; ९३, २; ९५, २; १००, २; ८,३२,१४;४५,४२; मा ८, ६; का ८, ३,१; तै १,३, ६, २‡[a]; ४, २३,१; २, २, १२, २; ४, २,११,१; मै ४,१०,१; ५; १२, २; १४,७; काठ ४,१५; कौ २, ४२१; जै ३,३२, ११; शौ २०, ३५,१५; ४३,३.

भूरि-कर्मन्[b]– -र्मणे ऋ १, १०३,६.

भूरि-गु[b,c]– -ृगो ऋ ८,६२, १०.

भूरि-चक्षस्[b]– -क्षसम् ऋ ९, २६,५.

भूरि-ज– -जानाम् खि ५,५,३.

भूरि-जन्मन्[b]– -न्मा ऋ १०, ५,१.

भूरि-जित्– -जित् काठ ३९,५.

भूरि-दा[d]– -दाः ऋ ४,३२, १९; २१; -ृदाः ऋ ४, ३२, २०; -दाभ्यः ऋ ९,६६,१७.

भूरि-दात्र[b]– -त्रः ऋ ३, ३४,१; शौ २०,११,१†.

भूरि-दावत्[e]– >°दावत्-तर– -रः ऋ ८, ५, ३९; -†रा ऋ १,१०९, २; तै १, १, १४, १; काठ ४,१५.

†भूरि-दावन्[f]– -वा ऋ ९, ८७, ४; कौ १, ५३१; २,११९५§; जै १, ५४, ७; -व्नः ऋ २, २७, ⌊१७; २८, ११; २९, ७⌋.

भूरि-दाव(र>)री– -री ऋ ८, २,२१.

भूरि-धन[b]– -नाः[g] शौ ७, ६२, ४; पै ३,२६,६.

भूरि-धायस्[b]– -यसम् ऋ ९,२६, ३; शौ १, २,१[h]; -यसे शौ ६, ४१,२.

भूरि-धा(र>)रा[b]– -रा शौ १२,१,९; पै १७,१, ७; -रे ऋ ६,७०,२.

भूरि-पाणि[b]– -णिः शौ ५, २७,१[i].

भूरि-पाश[b]– -शौ ऋ ७,६५,३.

भूरि-पु(त्र>)त्रा[b]– -त्रा मै ४, ९,३.

भूरि-पोषिन्– -षिणः ऋ ३, ३,९.

†भूरि-भार[b]– -रः ऋ १,१६४, १३; शौ ९, १४, ११; पै १६, ६७,३; १५१,३.

भूरि-मा(या>)य[b]– -‡यम्[j] खि १, ४,१.

भूरि-मूल[b]– -लः शौ ६, ४३,२; पै १९, ३३,८.

भूरि-रश्मि[b]– -श्मी खि ३, २२,८.

भूरि-रेतस्[b]– -तसः तै ४, २, ७, ३‡[k]; -तसा ऋ ३, ३,११; ६,७०,१; १०,९२,११; मा ३४, ४५†; का ३३,२,८†; तै १,५, ११,१†; ४, ३, ११, १[l]; मै ४, ११,१†; काठ १३, १५†; ३९, १०[l]; कौ १,३७८†; जै १, ३९, ९†; शौ ८, ९, १२[l]; पै १६, १९,२[l]; -तसौ मै २,१३,१०[l]; -ताः मा २०, ४४; का २२,४, १४[m]; ९; मै ३, ११, १; काठ ३१, ३८, ६; शौ १९, ५३,१; पै १२,२,१.

†भूरि-वर्पस्[b]– -र्पसः[k] ऋ १०, १४०, ३; मा १२, १०८; का १३, ७, ७; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २, ११६८; -र्पसम् शौ १,२,१‡[n]; -र्पसा ऋ ३,३,४.

भूरि-वार,रा[b,o]– -रम् ऋ ८, ५८,३[j]; १०,४७, २; मै ४,१४,

---

a) पाभे. पृ २३६९ *d* द्र. ।

b) विप. । वस. ।

c) उप. < गो– ।

d) विप. । उस. उप. विजन्तम् ।

e) विप. (⌊बहुदानकर्तृतर-⌋ इन्द्राग्नि-, जन-)। उस. उप. = √दा ⌊दाने⌋ + कर्तरि वतिप् प्र. उसं. [पा ३, २, ७४ (तु. पपा. GW.; वैतु. पावा ⌊८,२,१७⌋ = दावन् + तरप् > दाव⌊त्⌋तर– इतीव ?)] ।

f) विप. । उस. उप. < √दा⌊दाने⌋ ।

g) = सपा. आपश्रौ ६,२७,३ काशृ २७,३ । हिश्रौ ६, ७,८ हिगृ १,२९, १ तु भूरिसखाः इति पाभे. ।

h) वैतु. सा. उस. इति । सपा. शौ १,३,१ शतवृष्ण्यम् इति पाभे. ।

i) सपा. मा २७,१२ प्रमृ. विश्ववेदाः इति पाभे. ।

j) सपा. भूरिमायम् <> भूरिवारम् इति पाभे. ।

k) सपा. भूरिरेतसः <> भूरिवर्पसः इति पाभे. ।

l) सपा. °तसा <> °तसौ इति पाभे. ।

m) = सपा. माश्रौ १, २,४,४ वाश्रौ १, १,२,१९ । तैब्रा ३,७,६,१३ आपश्रौ २,११,१० बौश्रौ १, १०:१७ माश्रौ २,११,११ हिश्रौ १,८,३१ तु °रिकर्मा इति पाभे. ।

n) सपा. ऋ ३,४४,३ हरिवर्पसम् इति पाभे. ।

o) उप. < √वृ ⌊वरणे⌋ ।

८†; -राः ऋ ३, ५७,४.
†भूरि-शृङ्ग[a]- -ङ्गाः ऋ १,१५४, ६; मा ६, ३; का ६, १, ३; तै १,३,६, २; मै १,२, १४; काठ ३,३; क २,१०.
भूरि-(सा>)षाह्- -षाट् जै ४, ४,३‡[b].
भूरि-स्था(त्र>)त्रा[c]- -त्राम् ऋ १०,१२५,३; शौ ४,३०,२†.
भूर्य(रि-अ)क्ष[a]- -क्षाः ऋ २, २७,३.
†भूर्या(रि-आ)सुति[a]- -तिः ऋ ८,९३,१८; कौ १, १४०; जै १, १५,६.
†भूर्यो(रि-ओ)जस्[a]- -जाः ऋ १०, १२०,२; कौ २,८३४; जै ४,५,६; शौ ५,२,२;७‡[d];२०, १०७,५; १०‡[d]; पै ६,१,२.
¶भूर्णु[e]- -र्णु काठ ८,४; क ६,९.
१,२भू- √भू (वधा.) द्र.
?भूणानि[f] पै १९,३९,९.
भूत-, भूतर्- प्रमृ. १भूति-, २भूति-, ३भूति-, ४भूति-, भूत्वा,भूत्वी √भू (वधा.) द्र.
?भूत्क्षन्तु पै ३,३७,१.
?भूत्तो[g] पै १९,४६,१५.
?भून् पै १९,३७,१०.
१भूपति-, २भूपति-, ३भूपति-, १भूमन्-, २भूमन्- √भू (वधा.) द्र.
?भूमने-ष्ठा[h]- -ष्ठाः[i] खि ३, २२,२[j]; पै ५,२,१.
भूमा,भूमि- प्रमृ. √भू (वधा.) द्र.
?भूमि वनवात्[k] पै १९,२८,९.
?भूमीः मै ४,९,१४‡[l].
?भूयम्यादि दिति पै १,९९,४[m].
भूयस्- प्रमृ. √भू (वधा.) द्र.
?भूयस्स पै १,९७,३.
भूयिष्ठ-,भूर्, भूरि- प्रमृ. √भू (वधा.) द्र.
१भूर्ज[n]- -र्जः मै १, १०, १२; काठ ३६,६.
२*भूर्ज[o]- > √भूर्जि[p]>भूर्जयत्[q]- -यन्तम् ऋ १०,४६, ५; कौ १, ७४; जै १,८,२.
भूर्जि[r]- -र्जयः कौ १,९२; जै १, १०, २; शौ १८,१,६१.
भूर्णि- √भुर् द्र.
?भूली- -०लि पै २,९१,१.
√भूष् (वधा.)[s], ¶भूषन्ति मै ३,१०, १; ४,८,५; भूषसि ऋ ८, ९२, २६; भूषात् ऋ ४, १६, ११; भूषन् ऋ १, १५१, ३[t]; भूषेम शौ १९,६७,७[u].
भूषत्[v]- -षन् ऋ ३, २५, ⌊२; ३४,२⌋; ९,९४,३; १०, ४२,१; †शौ २०,११,२; ८९,१.
√भृ(=√हृ ⌊वधा.⌋), > भरिभ्रत्, भारि, भरते ऋ २, २४, ९; †भरते ऋ १,६४, ⌊१३; २,२६, ३; १०,१४७,४⌋; १०४, ३; २, २४, १३; ५, ३२,९; ७, २४,२; तै २,३,१४,३; मै ४, १४, १०; भरति ऋ २,१६,२; ३, ५५,४; ४, १६,१६; १०, ८७,१६; ¶तै २,५,९,१; ५,१, ५, ७; शौ ८,

a) विप.। बस.। b) पृ २३४० भु° इति पाभे. द्र.।
c) उप. भाप. <√स्था।
d) पाभे. पृ १५६३ *e* द्र.। e) धा. दीप्त्यर्थे वृत्तिः।
f) पाठः? भ्रूण-> -णानि ⌊द्वि३⌋ इति शोधः। सस्थ. √अर्प् इत्यस्य छेदने वृत्तिः (तु. शौ १२,३,२२)। द्विकर्मकश्चास्येह प्रयोगः द्र.।
g) पाठः? *भुञ्जत + *उ > *भुञ्जतो इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?हविषा>-षः ⌊प१⌋ इति, ?शक्र! > शक्राः (प्र३ ⌊तु. मूको.⌋) इत्यपि शोधौ द्र.।
h) विप. (राष्ट्री-)। भूमन्- (वृद्धि-)> -मने ⌊च१⌋+ (√स्था>कर्तरि) स्था->उस. पूप. अलुकि यनि.।
i) पाभे. पृ २३६० *p* द्र.। j) भूमनेष्ठाः इति स्वरः?।
k) पाठः? भूमेर्, वनाद्, वा इति त्रि-पदः शोधः।
l) पाठः (तु. °मिः इति पपा.)? भूमिः इति वा भूमी इति वा शोधः (तु. सपा. ऋ ७,३४,७ तैआ ४, १७,१ भूम इति पाभे.)।
m) पाठः? भूर्य(रि-अ)भ्याद्रियते इति द्वि-पदः शोधः। एवं पृ ७२६ *c*;२३६८ *d* शोधो नेष्टः। n) नाप. (वृक्ष-भेद-)। व्यु.?।
o) = *दीप्ति-मत्-। (√भ्रज् > ⌊भावे⌋ भृष्ट- > नैप्र. *भुष्ट- > *भूर्-) *भूर्- + (√जन् > जनि > कर्तरि) ज- > उस. यनि.। p) तद्वदाचारे णिच् प्र.।
q) विप. (⌊दीप्तिं कुर्वाण-⌋ अग्नि-)। शेषं प्र√णी > प्र-णयत्- इत्यत्र सस्थ. गतम्। एवं पृ १३७१ जयत्- > जयन्तम् इति नेष्टम्। सस्थ. ?दर्माणम् > *धर्ममाणम् इति शोधो यत्र च √*धर्म् ⌊ज्वलने⌋ तुदा. उसं.(तु.छन्दः)।
r) नाप. (अङ्गिरस्- ⌊तु. पृ २२५५ *d*⌋)। व्यु.?। भूर्-जि- इति पपा.?। सा. विव. S. च <(भू->)भूर्+√जि इति, सा ⌊पक्षे⌋ < √भ्रस्ज् इति, भ.<√भूर्ज् ⌊पाके⌋ इति। s) धा. सत्ता-दीप्ति-स्तुत्याद्यर्थेषु वृत्तिः द्र.।
t) तु. सस्थ. टि. आ।
u) सा. शंपा. सात. भूयेम इति पौनरुक्त्याच्चिन्त्यम् (तु. षष्ठो मन्त्रः, RW. च)। v) अधि√भूष् अपि द्र.।

३,१५†; भरति ऋ ४, १७, ९; १०,१३८,६; काठ १९, ५¶; क ३०,३¶; जै ४,११,२†; पै १६, ७,६†; भरन्ते ऋ १, १०४, ४; भ॒रन्ति ऋ १, १५१, ८; १५३, १; २,१६,४;८,१००,९; मा २, ३०[a/b]; का २, ७, २[a/b]; शौ १८,३, २८[a/b]; भरन्ति ऋ ९, ७४,६; शौ १०,८,१५; भ॒रसे ऋ ५, १५, ४; भ॒रथः ऋ १,१५१, ३;३,६२,१; भरथः ऋ १,११२, २१[c]; पै ९,८,७; भ॒रथ ऋ १०, ९४,१; †भ॒रामि ऋ १, ६१,२; ३; शौ २०,३५, २; ३; भरामि ऋ ८, १०२, १९; पै ३, ३९, १; ७, ५, ५; भरामहे ऋ १०, ३६,८; भरामः मा ११,४७; का १२,४,१०; तै ४,१,२,२; ५,१, २,५; मै २,७, ४; काठ १६,१; भरामसि मा१२,१०४; का १३, ७,३; तै ४,२,७,१; मै २,७,१४; काठ १६,१४; क २५,५; शौ ९, ३,२४; पै १५,२,७; १६, ४१, २; भ॒राति ऋ १, १८०, २; ५, ३, ७[d]; भ॒रत् ऋ १, १२१, ⌊१३;५,३१,११⌋; ४,२६,४; ५; ५, ४४, १३; भरत् ऋ १, ६०, १; ४, २६, ६; ९, ४८, ३; ४; ९७,२४; १०, ११, २; †कौ २, १८८;१९०; †जै ३,१७,९;१०; पै २, ३१, ६; १३, ५, १५; २०,३६, १०; भ॒रात् ऋ ४, २, ७; भरन्त ऋ ५, ७३, ८; पै ४, २७, ३; भरन्ताम् शौ ८, ३, १६‡[e]; भ॒र>रा ऋ ८,२, २३; ३२,२४; ९,६९,१०; भर,>रा ऋ २, २१, १; ४, २, १३; ८, ६६, ७; कौ १,२७२; २,१०४१; जै १, २८, १०; शौ २०, ९७, १; भ॒रत, > ता ऋ २, १४; ⌊१ (१०, ३०, १५)⌋; ६; ७; भरत,>ता ऋ २,१४, ⌊२;३७, १⌋; ८; ७, ४६, १; १०, ७६, ४; १००, २; †भ॒राम ऋ १, ९४,४; कौ २,४१५; जै ३,३२, ५; पै १२,१,३; अ॒भरत् ऋ ९, ६८,६; अभरत् ऋ ३,५३,१६; ४,२६,७; ९, ७२,३; १०, १७, २; काठ ४०, ९; शौ ६, ६१, १; १८, २, ३३†; पै १४,१,१; १६,१०७,१०[f]; १०८,१[g]; १९, १४,७;२०,५०,३;४; अभरन्त[h] शौ १९, ३३, ३; पै १२,५, ३; अ॒भरन् ऋ ४, ३३, ४; भरेरत[i] ऋ १०,३६, ९; भरेमहि ऋ ९, ७९, २; भरेम शौ ३, १५, ८. भ॒र्ति ऋ ६,१७३,६; भृ॒तम्[j] मा ११,३०; का १२, ३,३; भर्तम्[j] तै ४,१,३,२; मै २, ७, ३; काठ १६,३; १९,४; क ३०, २.

बि॒भर्ति ऋ १,१६४,४; ७, ३४, ७; ९,१०९,१४; शौ १,३५,२[k]; ४,९, ५; ८, ५, १२; १३; ९, १४, ४†; ११,९, १५; १२, १, २; ४; १९, ५३, ९; पै १, ८३, २[k]; बिभ॒र्ति[l] ऋ ४,५०,७; खि ४,६, ५; ७[k]; मा ३४, ५१[k]; का ३३,२,१४[k]; ¶तै ५,६, ५, २; ९, ३; मै ¶३, २, १; ४; ६; ४, १४,११[2]; शौ[m] १९, २६, १;२; बिभर्ति ऋ १, १०५, ४; ३, ५१,५; ५५, २२; ५६, २; ५९, ८; ५, २,१; ७,४,५; ३३, १४; ८७, ४; ८, २९, ३-५; ९, ८३, ३[n]; ९५, ४; १०, ४, ३; २७, १६; ३१, ८; १२३; ५; १३६; १; १४४,२; १७७, २; मा १९, ९४; का २१, ६, १५; तै ४,३, ११, ५; ५, ६, ९, २¶; ६, २, ४, ३¶; ७,१,६,१¶; मै १,६, ३¶;२,१३,१०; ३,१,१०¶;२, १[3]¶; ३,१०¶; ८, ४; ११, ९; काठ ८,१७; ११,२¶; ¶१९,९; ११; २१,१०¶; ¶२२,३; १०;

a) धा. *प्रवेशे वृत्तिः (तु. √म्यक्ष् ⌊माने⌋; पंजा. √वड़ना ⌊प्रवेशे⌋)।

b) =सपा. माश २,४,२,१५ मंत्रा २, ३, ४ आश्रौ २,६,२ शांश्रौ ४,४,२ आपश्रौ १,८,७ बौश्रौ २,९ : २ वाश्रौ १,२,३,१ हिश्रौ २,७,१७ जैगृ २,२ : ४। माश्रौ १,१,२,८ तु हरन्ति इति पाभे.।

c) 'यत् सरट्भ्यः प्रियम्' इति वा. (तु. वें. सा.; वैतु. ORN. स्वरं संदिहानः?)। d) तु. सस्थ. टि. अ॒भि।

e) पाभे. पृ १९८४ b द्र.।

f) सपा. शौ १०,१०,१० अहरत् इति पाभे.।

g) सपा. शौ १०,१०,११ आ॒···अ॒हरत् इति पाभे.।

h) भ॒रन्तः इति RW. पै. च पाठः? यनि. शोधः (तु. शंपा. सात. W.)।

i) लिङि प्रपु३ झस्य अद्-आदेशः रुडागमश्च (पा ७,१,५;८)। j) सपा. भृ॒तम् <> भर्तम् इति पाभे.।

k) सपा. बि॒भर्ति<>बिभ॒र्ति इति पाभे.।

l) प्रत्ययात्पूर्वमुदात्तम् (पा ६,१,१९२)।

m) बि॒भर्ति इति RW.।

n) सपा. जै ३, २०,११ मिमाति इति, कौ २, २२७; ३,२,२ मिमेति इति च पाभे.।

३१, १४; ३७, १४¶; ३८, ३; ३९,१०; ¶क ३०, ७; ३१, १; ३५,४; शौ ९,२,१५; ४, ३; ७; ११,७,३; २४; १८,४,३५[a]; पै १,११०,२[b]; ३,४०,१; ५,३८, ११†; ७,१२, ९; ८, ३, ५; १२; १२,२,९; १४, ३,७; १६, २४, ३; ८; २६,१[c]; २८,२; ३; ३३, १०[d]; ६६,४†; ७७, ५; ८३,५; १५३[d], १;२; ३; ४; १५५, ३; १७,१,२; ३; २७,४; २९,१७; १९, ४६,५; २०, ३५, १; ४०, १०; विभृतः ऋ ३,४६, ५; ५, ४७,५; ८,४०,४; तै ४, ७,१५, ३[e]; मै ३,१६,५[e]; विभृतः ऋ १, ३९, १०; १८५, १; १०, ६४, १४; ८८,१६; ¶तै ५, ६, ८,४; ६,१,६,१; मै ४,२,१४; ¶काठ २२,७; २३, १०; ¶क ३५, १; ३७, १; त्रिभ्रति तै ७, २, १०, २¶; शौ ८,६,११;१३; १२,१, २३; विभ्रति ऋ १, १०२, २; ५,४७,४; खि ३,२२,९?[f]; तै ५, ६,१, ३; मै १, १०, ११¶; २, १३,१; काठ २१,१२¶; ३५,३; ३६,६¶; ३९, २; शौ ३, १३, ५; ११,७,२२; १२, १, १९; पै ३, ४,५; १३,१४,२; १६,८०, १;५; १५५,२; १७, २,१०; ३, ४; त्रिभर्षि ऋ ६,५३, ८; १०, १३४,३; तै ४,५,१,२[g]; खि २, ४४१†; जै ३,२३,१३†; विभर्षि[g] ना १६,३; क्रा १७,१,२; मै २, ९,२; काठ १७,११; विभर्षि ऋ १, ५५,८; २, ३३, १०; ५, २, २; ३,२?[h]; ८४, १; ८,१, ३४; १०, ८४, ३; १५३, ४; तै २, २,१२,२†; मै ४, ९, ४; १२, २; काठ १०, १२†; क २७, १; जै ४,१०,४[i]; शौ ४, ३१, ६†; ७,४४,१; ५८,३; ९,४,३; ११, २,१२; १२, १, १५; १९, ४९, ८[j]; २०,९३,७†; पै १, ४८,२; ४,१२,६†; ५,११,८; १४, २, ५; ४,८[j]; १५, २०, ७†; १६, २४, ३; १०५, २; १७, २, ३; १८,२५,८†; २०,१,४; विभृथः ऋ ५,६४,६; शौ ४, २६,४[?]; ५; विभृथः ऋ ५,६२,६; काठ २२, १५[e]; पै ४,३६, ३[?]; ४; विभृथ ऋ १०, ३०,१२; विभृथ>था ऋ १, ३९, १०; काठ ३९, १†; त्रिभर्मि ऋ १०, ३२, ९; विभर्मि ऋ १०,४४, ९; १२५, १; २; शौ†४, ३०, १; ६; १०, ३, १२; २०, ९४, ९†; पै २, ७७,१; ३,१३,४[k]; १६,३४,२; १५२,११?; विभृवः[l] काठ ७,३; क ५,२; विभृमः शौ २, ४, १; विभृमसि ऋ १०, १४८, २; विभरत् शौ १, ३५, ३; पै १, ८३, ३; विभर्तु ना ११, ५७; क्रा १२, ५, ८; तै ४, १, ५, ३; मै २,७,५; काठ १६,५; शौ १३, १,१[m]; †विभृतात्[n] ऋ ६,७५, ४; ना २९,४१; क्रा ३१, २, ४; तै ४,३,६,२; मै ३,१६,३; काठ ४६, १; विभ्रतु पै १६, ५, ७; विभृहि तै १,५,१०,१[o]; शौ १८, ४,५६; पै २, ३६,४;? विभृता[p] तै ४, २, ३, २†[n]; विभृत, > ता- ना ८, २६[q]; १२, ३५†[n];

---

[a]) सपा. आपश्रौ २,२१,७ विभर्तु इति, तैआ ६,६,१ विभरत् इति च पामे.।

[b]) सपा. चौं १९,५८,२ ?विभ्रचा इति पामे.।

[c]) पामे. पृ १७०४ i द्र.। [d]) पामे. पृ २०८३ i द्र.।

[e]) सपा. विभृतः<>विभृथः<>शौ ४,२५,१ विभृथः इति पामे.। [f]) त्रि° इति स्वरः?।

[g]) सपा. त्रिभर्षि<>विभर्षि इति पामे.।

[h]) पाठः? त्रि° इति सस्वरः शोधः (तु. ORN.)।

[i]) पामे. पृ २३२६ a द्र.।

[j]) इह धा. √वृ [आवरणे] इत्यस्य रूपान्तरं द्र.। 'युवतिः (= *अन्धकारमयी [सती]) विश्वां गोरूपं (प्रशस्तां गां [पृथिवीं]) विभर्षि (आच्छादयसि)' इति रात्र्याः स्तुतिर् भवति। एवं तावद् १गो-रूप->-पम् (परि. द्र.) इत्यत्र प्रशंसार्थे रूपप् प्र. द्र. (तु. पा ५, ३,६६)। [k]) पामे. पृ २०८४ c द्र.। [l]) सपा. तै १,५,१०,१ त्रिसे.। [m]) सपा. तैब्रा २,५,२,१ दधातु इति पामे., पृ २०८३ l अपि च द्र.। [n]) सपा. विभृतात् <> ?विभृता<>विभृत इति पामे.। [o]) सपा. काठ ७,३ क ५,२ गोपाय इति पामे.।

[p]) °ता स्वैनम् इति, काठ. °ता स्वै° इति च पाठः? °त (*आपुन्- [= आस्नद-]>सप्त?) लापुस्तु पु° इति त्रि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. °तु,लु,दु° इति)। सपा. मै. ?विभृता स्वैनत् इत्यत्र (वैतु. पपा. °त, अप्सु पु° इति), मा. का. ?विभृताप्स्वें° इत्यत्र, क. विभृता स्वानम् इत्यत्र चाप्युक्त एव शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रभृ. अप्सु इति द्वितीयं पदमिति?। एवम् *आपुस्तु> नैप्र. ?*आप्सु [मा.] >*?लाप्सु [मै.] इति द्र.।

[q]) पामे. पृ ११५० f द्र., यत्र लभारिपम् इत्यपि योज्यम्।

का ९,४,४[a]; १३, ३, ६‡[b]; मै २,७, १०‡[b]; काठ १६, १०‡[b]; ३७,११[२]; क २५,१‡[b]; विभराणि तै १, ५, १०, १[c]; क ५, २; विभराम काठ ७, ३[c]; अविभः शौ ६,८१,३; ८, ५, १४; १८, २,५७; ३,५४; ४,५६; अविभः ऋ १०,६९,१०; ¶तै २, ५, १, २; ५,५,२, ५; ¶काठ १०, ५; २२,७;१०; ३७, १४; ¶क ३५, १;४; पै १६,२८, ४; १९, १७, ३; अविभ्रत पै १४, १, ९; अविभ्रन् ऋ १०, २८, ८; ¶अविभरुः तै ५, ५, २, ५-७; ६,७,३[d]; काठ २१,५[d]; क ३१, २०[d]; अविभ्रुः मै ३,४, ६¶[d]; विभृयात् मै ३, २, १¶; विभृयात् ऋ १०,१०, ९[e]; काठ १९,११[२]¶; ¶क ३१,१[२]. बभ्रे ऋ ३, १, १०; भरिष्यामः मा ११,१६; का १२,२,५; तै ४, १,२,२; ५,१,२,५; मै २,७,२; ३, १, ३; काठ १६, १; अभाः[1] मा १२, ६१; का १३, ४, १७; तै ४,२,५,२; मै २,७,११; काठ १६, ११; क २५, २; ३४, १; भाः[g] ऋ १,१२८,२; अभार्षुः मै ३,८, २¶; अभार्षम्[a] काठ ४, १३; अभारिषम् क ३, ११[a]; अभरिष्यत् ऋ २,३०,२. म्रियते तै ५, ६, ९, १¶; ¶म्रियते तै ५,१,९,४; ४, ११, २; काठ १९, ११; २०, १; क ३१,१; म्रियन्ते ऋ ७,२१, २[h]; म्रियन्ताम् खि ५,७,४,६. भरिभ्रति ऋ १०,१२४,७.

बभ्राण- -णः ऋ ३,१,८.

२वभ्रि[i]- -भ्रिः ऋ ३, १, १२; ६, २३, ४; –०भ्रे शौ ११, १, ३२; पै १६, ९२, २; –भ्रेः शौ ११,१,३१; पै १६,९२,१.

बिभ्रत्- -भ्रत् ऋ १, २५, १३; १०३, ४; ११४, ५; १६४, १०; ३,५५,९; ४,१६,१४;२२, १; ५, ३०, ५; ६,२०,९; २३, १; ७,३३,१४; ९,१४,१; ४४, १; ९६,१९; १०,५३,९;११३, ३;१२३, ७; खि ४, ९, ५; ५, १४,५; मा ३, ४१; ११, ११; १६,५१; का ३,४, ५; १२, १, ११; १७,८,५; तै ४,१, १, ४; ५,१०, ५; मै १,६, ७¶; २,७, १; ९,९; ४,११, ४; काठ १६, १;१७,१६; ३८,१३; क २७,६; †कौ १,४८६; ५०९; २, ५२७; ११९३$; ११९७; †जै १,५०, १०; ५२, १३; ३, ४१, ३; शौ ५,२८,१०; ७, ६२, १; ८, ५, १४; ९, ४, १; १४, १०†; १०,६,१०; १३; १२, २,४९[२]; १९,३१,४; ३३, ५; २०,१२८, १६; पै २,५९,८; ३,२६,१; ७, ८,३?; १०, ५,४; १२, ५,५; १६,२४,१; २८,४; ४३,२; ६; ६६, १०†; १७, ३४, ९[२]; –भ्रतः ऋ १, ४५, ८; १२२, १३; ६, ५५, ६; ७, ७४, ४; १०,३, ६; ८, ६५, ४; ९, ६७, [२९; १०, ६०, १]; १०, ५७, ६[j]; ६७,१०; ९४,६; मा ३,४१; ५६†[j]; १७,६५; का ३, ४, ४; ७,६†[j]; १८,६,१; तै ४,६,५, १; मै २,१०,६; ४,१२,१[२k]; †; काठ ७, १३[l]; १८, ४; क २८, ४; शौ १, १, १[k]; ४, १४,२; ७,३३,१†; ८,६, १४; १०, ६, १६; २०,९१, १०†; पै १, ६, १[k]; ३,३८,२; १२,७,१३; १६, ४३, ७; ८०, ६; १९, २, १३; २४,१३†[l]; ५१,१६; २०, ३०, ५†; –भ्रतम् ऋ ३,५७,३; ९, ४८,१; १०८,११; १०, ३७,८; ११३,६; मा २८, ३२; ३३; का ३०, ३,९; १०; †कौ १, ५८१;

[a]) पामे. पृ २३७३ *q* द्र.।

[b]) पामे. पृ २३७३ *n* द्र.।

[c]) सपा. विभराणि (आश्रौ २, ५,३ बौश्रौ ३,१३:४ माश्रौ १,६,३,९ वाधूश्रौ २, ६ : ४ वाश्रौ १,५,४,२९ च)<>विभराम इति पामे.।

[d]) सपा. अविभरुः <> अविभ्रुः इति पामे.।

[e]) सपा. शौ १८,१,१० ?विवृहात् इति पामे.।

[f]) =सपा. माश ७,१,१,४३ बौश्रौ १०,२२ : १। आपश्रौ १६,१०,८ वैश्रौ १८,७ : २५ हिश्रौ ११,३,२५ तु भरिष्यति इति पामे.।

[g]) तु. पपा. वें. PW.GW. प्रमृ.; वैतु. सा. <√भास् इति?)।

[h]) तु. सस्थ. टि. ?न्युं।

[i]) विप. (अग्नि-, इन्द्र-,ओदन-)। कर्तरि किः प्र. (पा ३,२,१७१)।

[j]) =सपा. तैब्रा २,४,२,७ आपश्रौ ६,१६,१२ बौश्रौ ४,१० : १ भाश्रौ ६,२,४ वाश्रौ १,२, ३,३४ हिश्रौ ६, ६,१५ कौसू ८९,१। तैब्रा ३,७,१४,३ आपश्रौ १४, ३२,२ द्राश्रौ ७,२,१० लाश्रौ ३,२, १० तु पिप्रतः इति पामे.। [k]) सपा. ॰तः<>॰तम्<>॰ती इति पामे.।

[l]) सपा. शौ १९,३,१ विभृतः इति पामे.।

२, १८६; †जै १, ५१, ४; ३, १७, ७; शौ १४, २,३०[a]; १९, ३२,९; पै १२, ४, ९; १८, ९, १०[a]; –भ्रता ऋ १, ४७, [३; ६]; ५,७३,२; –†भ्रते ऋ ३, १०, ५; तै ३,२,११,१; कौ १, ९८; जै १,११,२; –†भ्रतौ ऋ ५, ६४,७; ७५,३; कौ २,१०९५.

विभ्रती– –ती ऋ १, १००, १६; ११३, १२; १६४, १७; ३,३०,१४; ५४,८; ५,५६, ८; ७,७७,२; तै ४, ३, ११, ५; मै ४, १४, ११; काठ ३९, १०; शौ १,२७, २; ४, ३८, ४; ९, ३,१६;१४,१७†; १०,१०,१४; १५; १२, १,६; ४४;४५; ४८; १३,१,४१; १४, २,१४; पै ५, ३१,१; १४,३,९; १६,४०, २; ६७,७†; १०८,३; ५; १७, १, ६; ३,१२; ५, ३; ६; १८, ८, ५; १९,१†; १९,३१, ५; ३९, १[a]; ४१, ५; –तीः ऋ २, १३, २; ९, ९९, ४; १०, ३०, १३; कौ २,९८३†; ३,४,१२; जै २, १,८; ४, २४, ४†; शौ ३,१४, ३; १०,६, १४; पै २, १३, ५; १५,१९, ७; १६, ४३, ८; २०, २४,३; –तीम् शौ १२, १,२९; पै १६,४१, १[b]; १७,३, १०.

?विभ्रतीनः पै ८, १०, १?[c].

?विभ्रन्[d] पै ३, २५, १.

विभ्रमाण[e]– –णाः ऋ १०,३१,६.

वेभ्रीयमाण– –णाः पै ५,२२,६.

१भरण[f]– –णे ऋ १०, ३१,६.

२भर(ण>)णी[g]– –णीः मै २,१३, २०[h]; –ण्यः शौ १९, ७, ५.

१भरत्– –†रत्[i] ऋ ९, ५२, १; कौ १, ४९६; जै १, ५१, १०; –रन् मा ११, ४६[j]; २१, ३०[j]; का १२, ४,९; १०; २३,४,२[j]; तै ४,१,४, ३[j]; ५,१, ५,७[j]; मै २, ७, ४[j]; ३, १,६[j]; काठ १६, ४[j]; १९, ५; क ३०,३[j]; –रन्तः ऋ १,१, ७; ३,३६,[७ (६,१९, ५; १०, ३०, १३)]; ८,२१,१; १०, ३५, १; मा ३,२२†; ११, ७५[k]; का ३, ३, १४†; १२,७, १०[k]; तै १,५,६,२†; ४,१,१०, १[k]; मै १,५,३†; २,७,७[k]; ३, १, ९[k]; काठ †७,१;८; १६,७[k]; १९, १०[k]; क ५,१†; ३०, ८[k]; †कौ १,१४; ४०८; २,५८; †जै १,२,४; ४५,१०; ३, ६,४; शौ १९, ५५, १[k]; †२०, १४, १; ६२,१; पै २०,४८,१[k]; –रन्तम् मा ११, १३[l]; का १२, २, २[l]; तै ४,१,२,१[l]; शौ १०, ८, १४; पै १६, १०१, १०[l];– रन्तौ[l] मै २,७,२[m]; काठ १६, १.

भरन्ती– –न्ती ऋ २, ५,६; ३, ६,१; ३१,११; ८,९१,१; १०, ९५,१०; मै ४, १४, ३†; शौ १०,१,२५; पै ४, २६,१†; १६, ३७, ५; –न्तीः ऋ १०, ३०, [(३,३६,७; ६,१९,५)१३]; ३५, ५.

२भरत्[n]–>भरद्-वाज[o]– -०जं शौ १८,३,१६; –जः ऋ १०,१८१, २; मा १३,५५; का १४,७,४; तै ४,३,२,१; ५,२,१०,५¶; मै २, ७,१९; ३,३,७¶; ४, ८, ४¶; काठ १६, १९; २०, ९¶; २२,

a) पासे. पृ २३७४ *h* द्र. ।

b) सपा. शौ ९,३,१९ विमे. ।

c) पाठः? विभ्रति (लटि प्रपु३), नः इति द्वि-पदः शोधः ।

d) पाठः? विभरत् (लेटि प्र१) इति शोधः । सस्थ. चरति इति पदं त्वविकल्वाद् न पाठ्यम् । सपा. शौ ४,११,२ तु चरति इत्येव ।

e) विप. ([विभ्रत्-] *वाज- [नापू. मन्त्रे]) । 'अस्य जरितुः स्तुतिं भिक्षमाणाः (विश्वेदेवाः कामं) समायन्तु । यतोऽस्यैषा सुमतिः गौः (स्तुतिः) भूसना पूर्व्या (उत्कर्षवती) अभवद् नाम । (अतः देवप्राप्तिफलस्वरूप-भाजः सन्तः) शग्मासः वाजाः (सर्वेऽपि) अस्य असुरस्य (*वासुरस्य [स्तोतुः]) समाने (सति) भरणे (भर्तव्ये) योनौ (गृहे) सनीडाः (सहवासिनः [सन्तः]) विभ्रमाणाः (च सन्तः) उपायन्तु' इति युष्मकस्य वा. (तु. सा.; वेतु. GW. यनि. कर्मणि वृत्तमिति, वें. <√भ्रम् इति) ।

f) भाप. (तु. PW. प्रमृ.; वेतु. वें. सा. विप. इति) ।

g) नाप. (नक्षत्र-विशेष-) । कर्तरि कृत् ।

h) सपा. काठ ३९,१३ अपभरणीः इति पासे. ।

i) शत्रन्तं सत् क्रिवि. द्र. (तु. भ. [क्रि.] ?OBN. GW [पक्षे]; वेतु. वें. सा. GW. BS. परि···भरत् [क्रिया.] इति योगः) । तु. सस्थ. परि···अर्ष टि. ।

j) सपा. मै ३,११,२ तैब्रा २,६,११,१ आभरन् इति पासे. । एवं पृ ६७३ काठ. क. इत्यत्र *h* टि. नेष्टम् ।

k) =सपा. माश ६,६,३,८;४,१; २ । शौ १९, ५५, ६ पै २०,४७,१० तु हरन्तः इति पासे. ।

l) सपा. °न्तम् (माश ६,३,२,३ च) <> °न्तौ इति पासे. ।

m) °न्तः इति पपा.? ।

n) तु. टि. अर्चत्- ।

o) व्यप. (ऋषि-) । वस. । तै. पपा. नावग्रहः ।

१०¶; क २५, ९; ३१, ११¶; शौ २,१२,२; १९,४८,६; पै २, ५,३; २८,४; ३,३७,१; ५,२८, ४; ६,२१,६; ११,२,६; ५,१३; १४,३,२३; –जम् ऋ १, ११२, १३; १०,१५०,५; शौ ४, २९, ५; पै ४,३८,४; –जस्य खि १, ४,८; –जाः[a] ऋ ६, २५, ⌊९ (१०, ८९, १७)⌋; ५०, ⌊१५ (७,२३,६)⌋; –जान्[a] ऋ ६,४७, २५; –जाय ऋ १, ११६, १८; ६,१५,⌊३; १६, ३३(१०,११५, ५)⌋; १६,५; ३१, ४; ४८, १३; ६३,१०?[b]; –जि ऋ ६,१७,१४; ४८,७; कौ १,३७; जै १, ४,३; –जेषु[a] ऋ १,५९,७; ६,१०, ६; २३,१०;३५,४.

१भारद्वाज[c]– -जः ऋ ६,५१,१२; –जाः पै ८,१५,१.

२भारद्वाज– >

°द्वाजी[d]– -जी खि ४,२,१४.

भरद्वाज-वत् ऋ ६,६५,६.

भरत[e]– -तः ऋ ६,१६, ४[f]; –तम् ऋ १,९६, ३; –तस्य ऋ ३, ५३,२४; ७,८,४; मा १२, ३४; का १३,३,५; तै २,५, १२, ४; ४, २,३,२; मै २, ७, १०; काठ १६, १०; क २५, १; –०तस्य ऋ २, ३६, २; २०, ६७, ४†; –ताः[g] ऋ ३,३३, ११; १२; ७, ३३, ६; –०ताः[h] तै १,८, १०, २; १२, २; –ताय ऋ ५, ५४, १४; –तेभ्यः ऋ ५, ११, १; मा १५,२७; का १६, ५, ८; तै ४,४,४,२; मै २, १३, ७; काठ ३९, १४; कौ २,२५७[i]; जै ३, २२, ४.

भारत[j]– -०त ऋ २, ७, १; ५; ६,१६,४५; तै १,३,१४, ३; २,५,९,१$; मै ४, ११, ४; कौ २,७३५; –तः ऋ ४, २५,४; ६, १६, १९; काठ २०, १४; –तम् ऋ ३, ५३, १२; –ता ऋ ३,२३,२.

भरथ[k]– -थम् पै १४, १,१४.

भरध्यै ऋ ६, ६६, ३; ६७, ४[l].

भरमाण– -णः ऋ ९, ९७, १५; ११०,५; कौ २, १५८; ८५७; जै ३, १५, ६; –णस्य ऋ १, १४८, २; –णाः ऋ १, १३५, ⌊३;६⌋; ७,२,४; मा ८, १८; का ९,३,४; तै १,४,४४, ३; मै १, ३; ३८; काठ ४, १२; क ३, १०; शौ ७, १०२, ४; पै २०, १२,२.

भरस[m]– -रसा शौ २,१६,५.

भरिभ्रत्– -भ्रत् ऋ १०, ४५, ७; मा १२, २४; का १३, २, ७; तै ४, २, २, २; मै २, ७, ९; काठ १६,९.

भरिष्यत्– -ष्यत् तै ४, १, ३, १; –ष्यन्ती मा ११, ३१; का १२, ३, ४; तै ४,१,३, २; मै २, ७, ३; काठ १६, ३; १९, ४; क ३०,२.

भरीमन्[n]– -मभिः ऋ १, २२, १३; १०,६४, १४; मा ८, ३२; १३, ३२; का ९, ५, ५; १४, ३,६; तै ३,३,१०, २; ५, ११, ३; ४, २, ९, ३; मै २, ७, १६; काठ १३, ९; १६, १६, ३९,३.

भर्तवे ऋ ९,९७,५०; कौ २,७७७†; शौ ३,५,३; १८,४,३१; पै ३, १३,२; १६,४३,९.

भर्तवै शौ १९,३०,२; पै १३, ११, २०.

¶भर्तव्य– -व्यः काठ २२, १०[o]; क ३५,४[o]; –व्यम् काठ ८, ५; क ७,१.

१भर्तृ[p]– -र्तरि खि ३,१७[२], ४; ५; –र्ता ऋ ५, ५८, ७; १०, ७४, ५[q]; –र्तुः खि ३,१७[२],४.

२भर्तृ– -र्ता ऋ १०, २२, ३; खि ३,१७[२],२; तै १,४,२८, १; शौ ११, ९,१५; १८, २,३०; –र्तुः खि ३,१७[२],२.

---

a) बहु. <भारद्वाज-।

b) °जाय वीर इति पाठः? –°जः प्र वीरा (=-रौ) इति शोधः (तु. पौरु- > ?°र ⌊ऋ.५, ७४, ४⌋ इत्यत्र टि. ⌊वैतु. अन्ये अतथादर्शिनः⌋)।

c) व्यप. । अञ् प्र. (पा ४,१,१०४) ।

d) नाप. (रात्रि- ⌊तु. ऋअ २, १०,१२७⌋) । अण् प्र. ।

e) वप्रा. । विप. >नाप. (अग्नि-, रुद्र- ⌊ तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विप. इति⌋) । कर्मणि अतच् प्र. (पाउ ३,११०). ।

f) व्यप. (नृप-)।

g) बहु. <भारत-।

h) पाभे. पृ१३५० e द्र. ।

i) भा° इति S.।

j) नाप. (अग्नि-), व्यप.(भरतसंतति-)। स्वार्थे अपत्यार्थे च अण् प्र. (पा ४, १, ८६) ।

k) = भरत- । व्यप. । अथच् प्र. (पाउ ३,११४) ।

l) वैतु. सा. क्रिप. इति चिन्त्यम् ।

m) भाप. ।

n) नाप. (⌊पुष्टिसाधन-⌋ अन्नादि- ⌊ वैतु. PW. प्रमृ. पुष्ट्यर्थे भाप. इति?⌋) । व्यु. कृते भरीमन्-, परीमन्- द्र. ।

o) सपा. भर्तव्यः<>भार्यः इति पाभे. ।

p) नाप. (पति-) । तृन्नन्तम् ।

q) विप. ।

भर्त्री- -र्त्री शौ ५,५,२[a].

३भर्तृ- -र्ता खि ५, ५, ३; पै १२, ७,१३; १६,८३, ५; १५१,९.

भर्मन्[b]- -र्मणे ऋ १०,८८,१.

भार[c]- -रः मै ३, ८, २¶; शौ ९, ३,२४; पै १६, ४१, २; -रम् ऋ १,३१,३; १५२, ३; ४, ५, ६; ७, ३४, ७; मा[d] २३, २६; २७; का[d] २५, ६,६; ७; तै ६, २, ५, १¶; मै ३,१३, १[d]; ४, ९,१४†; शौ ९,१५, २३†; पै १,९६,१[e]; १६,६९,१२†; -रान् ऋ ३, ५६,२.

भार-भारिन्- > ¶भारभारि-तम- -मः[f] तै ५, १, ५, ५; काठ १९,५; क ३०,३.

†भार-भृत्- -भृत् ऋ ८,७५, [(६,५९,७) १२]; तै २,६,११, ३; मै ४,११, ६; काठ ७,१७; कौ २,१०००.

भार्मन्[g]- -र्मन् ऋ ८,२,८; जै ४, १६,९.

¶भार्य[i]- -र्यः तै ५,५,२,५[h]; ६[?]; ७.

भृत,ता- -ताम् पै १०,३,३?; -तेन पै १६,१०३,६.

भृति[i]- -तिम् ऋ ८,६६, ११; ९, १०३, १; मै ३, ६, ९¶; काठ २३,६[?]¶; कौ १,५७३†; जै १, ५८,८†; -त्या ¶मै ३, ६, ९; १०; -त्याम्[j] तै ४, ४, ९, १; काठ ३४, १४; -त्यै ऋ १०, २९,४; शौ २०,७६,४†.

†भृत्या[k]- -त्याम् ऋ १,८४, १६; तै ४,२,११,३; मै ३, १६, ४; काठ ४५, २१; कौ १, ३४१; जै १,३६,१०; शौ १८,१,६.

¶भृत्वा तै ५,६,५,१; ७, ३; मै ३, ४,६[?]; काठ २१,३;५; २२, ३; क ३१,२०.

भृथ[l]- -थे ऋ २,१४,४?[m].

¶भ्रियमाण- -णे काठ २२, १२[?]; क ३५,५[?].

भ्रीयमाण[n]- -णः पै ४,१४,७?.

भृगवाण- -णः ऋ १,७१, ४[o]; -णम् ऋ ४,७, ४[p]; -णे ऋ १, १२०, ५[q].

भृगु[r]- -†गवः[s] ऋ १, ५८,६; १२७, ७[?]; १४३, ४; २, ४, २; ४,७, १; १६, [२०; १०, ३९, १४[t]]; ६, १५, २; ७, १८, ६; ८, ३, १६; ६, १८[u]; ९, १०१, १३;

---

a) पामे. पृ १७३५ *i* द्र. ।

b) नाप. ।

c) बजन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१५९) ।

d) सपा. गिरौ भारं हरन् (माश १३,२, ९,३ आश्रौ १०,८,१२; १३ शांश्रौ १६,४,२ लाश्रौ ९, १०, ३; ४ वैताश्रौ ३६,३१ च) इत्यस्य स्थाने तै ७, ४,१९,२ काठ ४४, ८ तैब्रा ३, ९,७,१ वेणुभारम् गिरौ इति पामे. ।

e) सपा. काठ ४०,५ आपश्रौ १६, ३४,४ यज्ञम् इति पामे. ।

f) सपा. मै ३,१,६ वीर्यवत्तमः इति पामे. ।

g) नाप. (*भाण्ड-) । मनिन् प्र. उसं. (पाउ ४, १४५) । धा. भरणे वृत्तिः । सवनत्रयं कोशत्रयत्वेन चमूत्रयत्वेन चोपवर्ण्यते, ततः क्षरितस्य सतः सोमस्य धारकभाण्डतयेन्द्रस्य (तु. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रः; वैतु. अन्ये वाच्यान्तरदृशः ?) ।

h) पामे. पृ २३७६ *o* द्र. ।

i) भावे क्तिन् प्र. उदात्तः उसं. (पा ३,३,९६) ।

j) सपा. मा ८,५४ सन्याम् इति पामे. । यत्तु BC [काठ.] नत्याम् इति पामे. आह, तद्विमृश्यम् ।

k) स्त्री. क्यप् प्र. उदात्तः (पा ३,३,९९) ।

l) नाप. [आहुति- (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. GW. माप., [पक्षे] सा. =पात्र- इति ?)] । कर्मणि थक् प्र. उसं. (पाउ २, ३) ।

m) पाठः (तु. पपा. प्रमृ.)? -थैः [तृ३] इति शोधः ।

n) =भ्रियमाण- इति कृत्वा रीङ् आदेशः उसं. (पा ७,४,२८) । तस्य. ?हस्ताम्यस्तं > °भ्याम्, (√अस् [क्षेपणे] >) अस्तम् इति; ?वहिष्ठापच्यां > वहिस्ताप-पच्यानां (वीरवाम्) इति चाऽप्यधक्षरौ शोधौ ।

o) वप्रा. । विप. ([दीप्र-] अग्नि- [तु. स्क. PW. प्रमृ.; वैतु. नाप. सत् = [दीप्तवाण-] वायु- इति वें., = यजमान- इति सा. ?]) । पपा. नावग्रहः । (√भृज् [*दीप्तौ] > भावे भृग- + मत्वर्थे वानप् प्र. उसं. (पावा ५, २,१२२ [तु. टि. असवान-; वैतु. वें. सा. प्रमृ. < भृगु-]) ।

p) पाकं कुर्वाण- इति वें., दीप्यमान- इति सा. । शेषं गतम् ।

q) विप. ([*स्तुतिमय-] घोष- [*एतदाख्य-स्तोत्र-]; वैतु. वें. सा. व्यप. [भृगु-] इति) । < √भृज् [*स्तुतौ] । शेषं ?प्र...घोषे इत्यत्र टि. द्र. ।

r) वप्रा.? । व्यप. (ऋषि-) । < √भृज् [भर्जने] इति या (३,१७) प्रमृ.; < √भ्राज् [दीप्तौ] इति PW. GW. WAG [१,१३८] प्रमृ. ।

s) बहु. < भार्गव- ।

t) नाप. (तक्षन्- [वैतु. वें. सा. तद्गोत्रा इति]) ।

u) नाप. (कैमावरस्वर- [*वैदिकत्वे सत्यपि यज्ञ-कर्मविमुख-,] संन्यासिन्- [तु. यति-साहचर्यम्]) ।

१०, १४, ६; ४६, २; ९; ९२, १०; १२२, ५; खि ३, १९, १; खिसा २९, ९; मा ३, १५; १५, २६; १९, ५०; ३३, ६; का ३, ३, ५; १६, ५, ७; ३२, १, ६; तै १, ५, ५, १; २, ६, १२, ६; मै १, ३, ३९; ५, १; ५[२]; ३, ३, ९¶; काठ ६, ९; क ४, ८; कौ १,५५३; २,७१३; ७३६; जै १,५६,९; ३,१२,८;५८,१०;४, २६,१; शौ १८,१,५८;२०,१०, २; ५९, २; –†गवे ऋ १, ६०, १; ८, ३, ९: शौ २०, ९, ३; ४९,६; –गुः मै ४, ३, ९¶; कौ २,३०४; जै ३,६,११; शौ २, ५, ३; –गुभिः[a] ऋ ८,३५, ३; मा १७,६९; १८,५६; का १८, ६,५; २०, ३, ६; तै ४, ६, ५, २; ५,६,८,६; मै १,४, १; ५; २,१०,६; १२,३; ३,३,९; काठ ५,४; १८,४; १८; २१,९; ३२, ४; क २८, ४; २९, ६; शौ ४, १४,५; पै ३, ३८, ३; –गुभ्यः[a] ऋ ३,५,१०; –गुम् शौ ५, १९, १; –गूणाम्[a] ऋ ३,२,४; खि ३, १५,३०; मा १,१८; का १, ६,४; तै १, १, ७, २; ४, २, ७, ३[b]; मै १,१,८; ४,१,८; काठ १, ७; ३१,६; क १, ७.

¶भार्गव[c]– -वः तै १, ८,१८,१; मै ४, ३, ९.

भृगु-वत् ऋ८,४३,१३; खि ४,९,२.

भृ(ङ्ग>)ङ्गा[d]– -ङ्गाः मा २४,२९; का २६,६,४; मै ३,१४, ८; शौ ९, २,२२; पै १६,७८,६.

√भृज्,भ्रज् (दीप्तौ)[e], ¶भृज्येयुः मै १,१०,११; काठ ३६,६.

भर्ग[f]– -र्गः शौ ९,१,४[g]; पै ६, १९,१?.

†भर्गस[h]– र्गः ऋ १, १४१, १; ३,६२,१०; १०, ६१, १४; मा ३, ३५; २२, ९; ३०, २; ३६, ३; का ३, ३, २७; ३४, ४, १; ३४,१,२; ३६,१, ३; तै १, ५, ६,४; ४,१, ११, १; मै ४,१०, ३; कौ २, ८१२; जै ४, ३, ८; शौ १९, ३७,१९[i]; ऽपै १,५४, २[i]; १६, ३२,४[g].

भर्गस्-व(त्>)ती– -तीम् शौ ६, ६९,२; पै १९,२२,१४.

भ्रजस्[j]– -जः शौ ७, ९५, २.

√भृज्,भ्रज्(तैक्ष्ण्ये)>भृज्–>भृज्-वत्[k]– -वान् तै ४, ३,१२,३[l].

भृज[m]– -जः मै २,८,७[२l].

भ्रज[m]– -जः[l n] मा १५,४; ५; का १६,१, ६; ७; तै ४,३, १२, २; काठ १७, ६[३]; क २६,५[२].

√भृज्ज्,भ्रज्ज् (=√भ्रस्ज्),भृज्ज्ञाति ऋ ४, २४, ७; ?भृज्ज[o] खि ५,७,४,१५.

¶भृज्जन[p]– -नात् काठ ८, १२[q]; १९,१०; क ७, ७[q];३०,८; –ने काठ १९,१०; क ३०,८.

¶भ्रष्ट्र[r]– -ष्ट्रम्, –ष्ट्रात्[q] मै १, ६,११; ३, १,९.

भृत–, भृति–, भृत्या–, भृत्वा,भृथ– √भृ द्र.

√*भृम्, भ्रम् (वधा.)>भृम–-मम् ऋ ८,६१,१२?[s]; –मात् ऋ ७,

<√*भृग् ⌊वर्णे⌋।

[a]) वहु. <भार्गव–।

[b]) सपा. ऋ १०,१४०,५ मा १२,११० प्रभृ. विभे.।

[c]) व्यप.। अपत्यार्थीयः अण् प्र. (पा ४,१,११४)।

[d]) नाप. स्त्री. (भ्रमरी-)। <√भृञ्ज् "*दंशने" (वैतु. पाउ ⌊१,१२५⌋ <√भृ इति, MW. <√भ्रम् ⌊गतौ⌋ इति ?)। [e]) =√भ्रस्ज् (तु. सा ⌊ऋ ३,६२,१०⌋)।

[f]) = भर्गस्–। भावे घञन्तम्।

[g]) सपा. °र्गः<>⌊°र्गस्–>⌋ °र्गः इति पाभे.।

[h]) असुन् प्र. कुत्वं च (पाउ४,२१६) इति पूर्वतो विशेषः।

[i]) = सपा. तैब्रा २,५,७,१ आश्रौ ६, १२,२। मै २, ३,४ काठ ४०,३ तु मृहि इति पाभे.।

[j]) अर्थः व्यु. च?। विप. (शिप्र-, ⌊= शिप्र- = मुख-⌋) इति मतम्। सा. विप.> नाप. ⌊रेतस्-⌋, ?W. भ्राज्–> घ१ इति?। असुन् प्र.। सपा. पै २०,२९,२ ?शुक्र इति पाभे.।

[k]) विप. (⌊*तीक्ष्ण-⌋ क्षुर– ⌊वैतु. अन्ये धा. दीप्तौ वृत्तिः?⌋)।

[l]) सपा. भृज्वान् <> भृजः <> भ्रजः (माश ८, ५,२,४ च) इति पाभे.। क्षुर– इत्यनेन श्रावितं छन्दः-परं द्र.। [m]) = भृज्-वत्–। अच् प्र. वृषादि-स्वरश्च।

[n]) तु. पृ १२२३ b।

[o]) पाठः? भृज्जत्– >ज्जन् इति शोधः (तु. सुन्वन् प्रभृ., मूको. च)। [p]) नाप. (भ्राष्ट्र-)। अधिकरणे प्र.।

[q]) सपा. तै ५,१,९,४ अम्बरीषात् इति, मै १,६,११ भ्रष्ट्रात् इति च पाभे.।

[r]) = भृज्जन–। नाप.। ष्ट्रन् प्र. (पाउ ४,१६९)।

[s]) पपा. अनु निर्देशः? अ-भृम– (भ्रान्तिरहित-) >-मम् (क्रिवि.) इति शोधः। '(इन्द्रः) यम् इत् (एव) उ (खलु) वाजिनं (स्तोतारं) नशत् (रक्षकत्वेन प्राप्नुयात् तम्) *अभृमं (भ्रान्तिराहित्येन ⌊तच्छुभ्यः सुविविच्य⌋) चित् (एव) वेद (जानाति ⌊अतस्तमेव

१,२२[a].

भृमल[b]– -लः शौ १२, १, ४६; पै १३,१०, ४[c]; ५[c]; १७, ५, ४[c].

१भृमि– -मिः[d] ऋ १,३१, १६; ४, ३२,२; –मिम् ऋ २, ३४, १[e]; ७,५६,२०[f].

२भृमि[g]– -मयः ऋ ३,६२,१.

†भ्रम[h]– -मः ऋ ६, ६, ४; –माः ऋ ९,२२,२; –मासः ऋ ४,४, २; मा १३,१०; का १४,१,१०; तै १,२, १४, १; मै २, ७,१५; काठ १६,१५; क २५,६.

?भृशी पै ६,३,११.

भृष्टि(वप्रा.)– -ष्टिः ऋ १,५६, ३[i].

भृष्टि-मत्[j]– -मता ऋ १, ५२,१५; –मन्तम् कौ १, ३२७; जै १, ३४,५.

भेकुरि[k]– -रयः[l] मा १८, ४०; का २०,२,३.

भेजान– √भज् द्र.

भेत्तृ–, १भेद– √भिद् द्र.

२भेद[m]– -दः शौ १२, ४, ५०; पै १७, २०,१०; –दम् ऋ ७,१८, १९; ३३,३; ८३,४; शौ १२,४, ४९[n]; –दस्य ऋ ७, १८, १८; पै १७,२०,९[n].

भेषज– प्रमृ. भिषज्– द्र.

?भेषतोदनः[o] पै १,२३,२.

भैमसेनि– √भी > भीमसेन– द्र.

भैषज्य– भिषज्– द्र.

१भोग– √भुज् द्र.

२भोग– √भुज् (कौटिल्ये) द्र.

भोग्य–, भोज–, भोजन–, भोजसे, भोज्य– √भुज् द्र.

भोस्[p]– भोः खि २,१,५.

१भौम–,२भौम–,भौवन–,भौवायन– √भू द्र.

√भ्यस् (भयवेपनयोः), †भ्यसात्[q] कौ १, ३७१; जै १, ३९, २; †अभ्यसेताम् ऋ २, १२, १; त १, ७,१३, २; काठ ८, १६; शौ २०,३४,१; पै १३,७,१.

?भ्यासम्[r] पै १७,६,४.

√भ्रंश्, ¶भ्रंशते तै १, ६,११,१[2];५, ७, ४, ४; ¶भ्रंशन्ते काठ १९, ९[2]; क ३०,७[2].

†भ्रशत्[s] ऋ १०, १७३, १; मा १२,११; का १३, १,१२; काठ ३५,७; क ४८,९; शौ ६, ८७, १; पै १९,६,५.

भ्रष्ट– > भ्रष्टा(ष्ट-अ)क्ष– -क्षम्

रक्षति हन्ति च तच्छत्रून्)' इति वा. [वैतु. वें सा. यनि. नाप. (⌊भ्रमण-शील-⌋ अश्व-) इति, PW. GW. प्रमृ. भाप. ⌊भ्रान्ति-⌋ इति च ?] ।

[a]) भाप. । धा. भ्रान्तौ वृत्तिः ।

[b]) नाप. (भ्रमरवर्ग्यजन्तु- ⌊तु. CA.; वैतु. Gri. W. B. विप. ⌊सर्प-⌋ इति ?⌋) । धा. *दंशने वृत्तिः ।

[c]) पाठः ? तु. मूको. भ्र° इति ।

[d]) विप. (अर्थः ?) ।

[e]) नाप. [*वर्मन्- (वस्त्र- ⌊वैतु. वें. सा. =वीणा-, सा पक्षे =मेघ-, PW. प्रमृ. =वात्या- इति⌋)] । सपा. तैब्रा २,५,५,४ भ्रमिम् इति पाभे. ।

[f]) नाप. (दरिद्र- ⌊तु. वें. सा.; वैतु. OBN. GRV. =अधिकोत्साह- इति ?⌋) । धा. *भ्रंशे वृत्तिः ।

[g]) स्त्री. भाप. (क्षिप्रकारिता- ⌊तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. प्रमृ. विप.) । किः प्र. (पाउ ४, १२१) ।

[h]) नाप. (*विष्फुलिङ्ग-) । धा. *भ्रंशे =भङ्गे वृत्तिः ।

[i]) नाप. (शिखर-) । <√*भृष् (उच्छ्राये ⌊तु. GW. प्रमृ.⌋) ।

[j]) =शूलवत्- । इह भृष्टिशब्दः नाप. सत् शूलपर्यायः (तु. ऋष्टि–) < √*भृष् 'व्रश्चने' (वैतु. सा. प्रमृ. < √भ्र,भ्रा⌊ज् ⌊दीप्तौ⌋ इति, GW. प्रमृ. < √ऋष् '*उच्छ्राये' ⌊तु. √हृष्⌋ इति ?) ।

[k]) नाप. (अप्सरो-भेद- ⌊तु. बेकुरि–⌋) । व्यु. ? । <भा + √कृ इति उ. म. ।

[l]) पाभे. पृ २३०८० द्र. ।

[m]) व्यप. । व्यु.? । < √भिद् इति सा. ⌊ऋ.⌋ PW. प्रमृ. ।

[n]) सपा. भेदम् <> भेदस्य इति पाभे. ।

[o]) पाठः ? तु. सपा. शौ १, ३२, २ वेधसो न वा इति पाभे. ।

[p]) व्यु. ?। सत्संबोधनव्यवहारौपयिकं सत् तद्वाचक-पदसमानाधिकरणमिव प्रयुज्यमानम् अव्य. । भगवत्– > (सं१) भगवस् (ः) > नैप्र. भगोस् (ः) > यनि. (तु. ⌊सना. भवत्– इत्यनेन संबन्धं पश्यन्तस् तात्पर्यतः⌋ पावा ⌊८,३,१⌋ PW. प्रमृ. च ⌊भगवत्– > भवत्– इत्यस्मदभिसन्धेः⌋; वैतु. कैयटस्य ⌊पाम⌋ <√भू इतीव केषांचित् प्रतिपत्तेः संकेतः ?) ।

[q]) भ्यसात् ते (तु. पपा. विव. भ. BS.; वैतु. सा. सात. भ्यसाते) इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०, १४७, १ रेजते इति पाभे. ।

[r]) पाठः ? √वद् > उद्यासम् इति शोधः ? ।

[s]) तु. सस्थ. टि. अधि । =सपा. बौश्रौ १८, १६ : १५ । तै ४, २, १,४ मै २,७,८ तु विभे. ।

६,१४,३.

?भ्रष्टोऽथाप्यमूभुवः[a] शौ २०, १३६,७;८.

√भ्रज्, भ्रज- √भृज् (तैक्ष्ण्ये) द्र.

√भ्रज्, भ्रजस्- √भृज् (दीप्तौ) द्र.

?भ्रद्धेमज्[b] पै १३,९,११.

√भ्रम्, भ्रम- √भृम् द्र.

भ्रष्ट- √भ्रंश् द्र.

भ्रष्ट्र- √भृज्ज् द्र.

√भ्राज्, भ्राजते ऋ १०,२०,३; भ्राजते ऋ १,५६,३; भ्राजति खि ७,७, ८; ?भ्राजितः खि ३, २२, ५; भ्राजन्ते ऋ ७,५७, ३; ८, ३४, १७; †भ्राजन्ते ऋ १,४४, १२; ७,५५, २; १०, १४०, १[c]; मा १२,१०६[c]; का १३, ७,५[c]; क २५, ५[c]; कौ २, ११६६[c]; †भ्राजन्ति[c] तै ४, २, ७, २; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; भ्राजसे मै ४,९, ५[d]; भ्राजसे ऋ ९,१७,५.

¶भ्राजिपीय[e] मै ४, ९, ५; भ्राज्यासम्[e] शौ १७,१, २०; पै १८,३२,४; अभ्राट् ऋ १,६६,३; ४,६,५; अभ्राजि ऋ ५,५४,६.

१भ्राज्[f]- भ्राजः मै ४, ९, ५; भ्राजम् मा ४,१७; का ४,६,१; तै १,२,४,१; मै १,२, ४; १४; ३,३८; २,१३,१; ३,९,३; काठ २,५; क १,१७; †भ्राजा ऋ ९, ९८,३; कौ २,५९०; जै ३,४८, ५; भ्राजे का ८,१५-१७,१[२g].

२भ्राज्[h]- भ्राट् ऋ १०, १२३,२[h]; काठ ३९,५.

भ्राजिष्ठ- -ष्ठ मा ८, ४०[i]; -ष्ठः मा ८, ४०[२j,k]; -ष्ठम् पै १६,१५२,७.

भ्राज[l]- -जम्[m] मा ४,२७; का ४, ९,४; तै १,२,७, १; ६,१,१०, ५; क १,१९; ३७, ७; -जः ऋ १०, १७०, ३[n]; मै ४,९,५; कौ २,८०५†; जै ४,३,११†; शौ २, ११,५; १७,१,२०[d]; पै १,५७, ५; ५,६,१०; १८,३२,४[d]; १९, ४४,२१[d]; -जाय[g] मा ८, ४०[२]; ४१[२].

?भ्राज-सा[o]- -साः पै ६,२,१[p].

भ्राजत्- -जत् शौ ११, ७, २४; पै १६, १५०,२; १५५,३; -जता[q] शौ १७,१,२०[२]; पै १८,३२,४; -जन् पै १६, १५०,६[२];८;१०; १५१, १; -†जन्तः ऋ १,५०, ३;५,१०,५; ८,४४,१७; मा ८, ४०; का ८,१५,१; तै १,३,१४, ८;४,५, ३; मै १,३, ३३;५,१; काठ ४,११; ४०, १४; क ३,९; कौ २, ८८४; ३, ५, ८; जै ४, १२,१३; शौ १३, २, १; १८; १९, २७,६$; २०, ४७,१५; पै १०,७,६$;१८,२०,५;२२,३.

†भ्राजन्ती- -न्ती ऋ १, १६२, १५; मा २५, ३७; का २७,१३,६; तै ४,६,९,२; मै ३, १६,१; काठ ४६,५; कौ ३, ४, ११[r]; जै २,२,९.

†भ्राजज्-जन्मन्[s]- -न्मानः ऋ ६,६६,१०; मै ४, १४,११.

†भ्राजद्-ऋष्टि[s]- -ष्टयः ऋ १,

---

[a]) पाठः? भ्र(ष्ट>)ष्टा->-ष्टाः [द्वि३] इति, उद् + √स्था> [ल्यपि] उत्थाप्य इति, भू-भू- (= भूमि-गत-) > -भुवः [द्वि३] इति च त्रि-पदः शोधः (तु. पृ ३०८ *b*, २३५५ *k* च; वैतु. शंपा. सात. यनि. इति)। [b]) पाठः? वर्धये (य,इ) मान् (न्) जुषन्तां द्राविणा (ण-आ) युः [तु. सस्थ. टि. ?दक्षिणायुस्-] इति चतुष्-पदः शोधः।

[c]) सपा. °न्ते (माश ७,३,१,२९ च) °न्ति इति पाभे.।

[d]) सपा. भ्राजसे <> भ्राजोऽसि इति पाभे.।

[e]) सपा. परस्परं पाभे.। [f]) भाप.।

[g]) सपा. मा ८,४०[२]; ४१[२] माश ४,५,४,११; ६,२,२ भ्राजाय इति, तै १,४,३१,१[२] मै १,३,३३[२] काठ ४, ११[२] तैआ ३,१६,१ मश २०,८ तु भ्राजस्वते इति पाभे.।

[h]) विप.। कर्तरि कृत्.। [i]) = सपा. माश ४, ५,४,१२ काश्रौ १२,३,६। मै ४,७,३ तु भ्राजस्कार इति, का८,१५-१७,१ भ्राजस्वन् इति,तै३,३,१,२शांश्रौ १०,४,१२ आपश्रौ १३,८,९ बौश्रौ १४,११:२१ वैश्रौ १६,९:१४ भ्राजस्विन् इति, वाश्रौ ३,२,२,४ भ्राजस्कर इति पाभे.। [j]) सकृत् सपा. भ्राजिष्ठः (माश ४,५,४,१२ च) <> °जस्वन्तम् <> °जस्वान् <> शांश्रौ १०,४,१२ °जस्वी इति पाभे.।

[k]) सकृत् सपा. °जिष्ठः (माश ४,५,४,१२ च) <> °जस्वान् <> °जस्वी (शांश्रौ १०,४,१२ आपश्रौ १३, ८,९ च) इति पाभे.। [l]) विप. (सूर्य-,घर्म-), नाप. ([सप्तसोम-क्रयणानामन्यतम-] देव-विशेष-)। कर्तरि अच् प्र.।

[m]) सपा. मै १,२,५ काठ २,६ नभ्राट् इति पाभे.।

[n]) वैतु. वें. भाप. <भ्राजस्- इति?।

[o]) विप.। उस. उप. < √सन् (तु. पृ ८४९ *i*, तत्र द्वितीये कल्पे °जस्- > -जसा इत्यपि निर्देशः द्र.)।

[p]) सपा. शौ ५,१,१ भ्राजमानः इति पाभे.। [q]) विप. > भाप.। सपा. मै ४,९,५ भ्राज्या इति पाभे.। [r]) भ्राजन्ति इति पपा. चिन्त्यः। [s]) विप. (मरुत्-)। बस.।

३१,१; ६४,११; ८७,३; १६८, ४; ५,५५,१; १०, ७८, ७; मा ३४,१२; का ३३, १, ६; तै ४, ३,१३,७; मै ४,११,२; –०ष्टयः ऋ २,२४,५; –ष्टिम् ऋ ६,६६, ११.

भ्राजमान– -नः ऋ ७, ६३, [४; १०,८८, १६]; मा ४, ३२; का ४,१०,३; तै १,२,४,१; मै १, २,५; काठ २,६; १०, १३†; क १, १९; शौ ५, १,१[a]; १३, १, २४; २,१०; पै १८,१७,४; २१, ४; –नम् ऋ ९,५,१०; शौ १३, २, ४; ३६; ३,१६; पै १८,२०, ८; २४, ३; –नस्य मै ४,९, ५; –नाः कौ १, ३५६; जै १, ३७,५.

भ्राजस्[b]– -जः तै २, ४, ३,२; ३, ३,१,२; मै २,१,११; काठ १०, ७; २२, १२¶; –जसा ऋ १०,७८,२; मा १०,१७[c]; ३५, ३[d]; का ११, ६,१[c]; ३५,४,३[d]; –जसे तै ३,३,१,२.

भ्राजसी– -सी पै ५,२,६[e].

भ्राजस्-कार– -०र मै ४,७,३[f].

भ्राजस्-वत्– -वते तै १,४,२१, १[2g]; २,३,८,१[4]¶; मै १,२,२३[g]; २,३,६[2]¶; काठ ४,११[2g]; क ३, ९[2g]; –०वन्[i] का ८,१५-१७,१; –वन्तम्[h] तै ३,३,१, २; मै ४, ७,३; –वान् का ८, १५-१७, १[2h,i]; मै ४,७,३[i].

भ्राजस्वती– -तीः काठ २२, १२.

भ्राजस्-विन्– -०विन् तै ३, ३, १,२[i]; –वी तै ३, ३,१,२[i].

भ्राजि[j]– -जिः मै ४,९,५; –ज्या मै ४,९,५[2k].

?भ्राजर्षभः[l] पै ६,६,३.

भ्रातृ[m]– -०तः ऋ ८,४३,१६; जै ३, ४६,३; –०तः ऋ १, १६१, १; ३; १७०,३; ३,५३,५; ६,५१, ५; मै ४, १४, ११†; –तरः ऋ १,१७०,२; ५,६०,५; १०,३४, ४; ५१,६; ¶ तै २,६,६,१; ६, २,८,४-६; मै ३, ८, ६¶; काठ २५, ७¶; क ३९, ५¶; शौ २, १३,५; १०,३,८; पै ८, १९,४; १५,६,९; १६, ६३, ९; –तरम् ऋ ४,१, २; ५, ३४, ४; ८५, [(१, १८५, ८)७]; १०, ७, ३; काठ ७, १०¶; क ५, ९¶; शौ ३, ३०,२; ११, ११, ८; पै ५, १९,३; –तरा ऋ ६, ५९, २; –ता ऋ १, ६५, ४; १६४, १[a]; १९१,६; ६, ५५, ५; १०, १०, ११; १२; ११, २; १६२, ५; १८६,२; मा ४,२०; ६, ९; का ४,६,४; ६,२,३; तै १,२,४,२; मै १,२,४;१५; ४, १३, ४; काठ २-३, ५; ७, १०¶; १६, २१; क १, १७; २, १२; ५, ९¶; कौ २, ११९१†; जै ४, ३०,५†; शौ ३,३०, ३; ४, ४, ५; ५,३०,५; ६, १२०, २; ८, ६,७;९, १४, १[2]†; †१८, १, १३; १३; १४§; १९; २०,९६, १५†; पै २,२२,३; ४,५,५; ५, १९,३;९,१३,५; १३,१,११?[n]; १६, ५०,१०; ६६,१[2]†;७९,८; १०३, ५[o]; १९, ४६, ८†; –तुः ऋ ४, ३, १३; ८, १, ६; १०,५५,१;९९,२; खि ३,१७[2], ३; कौ १, २९२†; जै १, ३०, १०†; शौ १,१४,२; ६, ११६, ३; पै १, १५, २; १६, ४९, ९; १९,१९,११; –तृणाम् ¶तै २,६, ६,२; ६, २, ८, ५; –तृभिः मा १५,५०; का १६,६,२; तै ४,७, १३, ३; मै २,१२,४; काठ १८, १८; क २९, ६; कौ १, २९९; जै १,३१, ७; शौ ६, ४, १; पै १९,२,१; –तॄन् पै ६,८, ९; १०,१,४; –त्रा ऋ ४, १०, ८; ¶मै ३,७,६; ९,६; शौ ५,२२, १२.

भ्रातृ-त्व– -त्वम् ऋ ८, २०, २२; ८३,८;१०, १०८,१०.

१भ्रातृव्य– -व्येण[p] शौ ५,२२, १२; पै १३,१,११.

a) पामे. पृ २३८० *p* द्र. । b) भाप. ।
c) पामे. पृ १४७७ *a* द्र. ।
d) पामे. पृ १४७७ *c* द्र. ।
e) सपा. शौ ४,१,४ रोदसी इति पामे. ।
f) पामे. पृ २३८० *i* द्र. ।
g) पामे. पृ २३८० *g* द्र. ।
h) पामे. पृ २३८० *j* द्र. । i) पामे. पृ २३८० *k* द्र. ।
j) भावे. क्विप् प्र. ।

k) पामे. पृ २३८० *q* द्र. ।
l) पाठः ? भ्राता ऋषभः इति द्वि-पदः शोधः ।
m) नाप. । व्यु. ? । <√भृ इति या [४,२६] पाम [१, २,७०], <भ्राज् इति पाउ [२,९५] प्रमृ. ।
n) पाठः ? भ्रात्रा इति शोधः (तु. सपा. शौ ५,२२, १२) । o) सपा. शौ १०,८,२८ पुत्रः इति पामे. ।
p) नाप. (भ्रातृ-पुत्र-) । भ्रा° इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. पा ४, १, १४४) । सस्थ. ?पाप्मा >(पाप्मन्–>

?भ्रातृव्य-मातृ- -?तरौ[a] पै १९, ४८,२.

भ्रात्र[b]- -त्रम् ऋ ४,२३,६; २५,२; -त्राय ऋ २,१,९; -त्रे पै १९, ८,९?[c]; -त्रेभ्यः मै १,६,१२¶.

१भ्रातृव्य- भ्रातृ- द्र.

२भ्रातृव्य[d]- -व्यः ¶तै १, ६,७,४;७, ३,२; २,१,४,५; २,९,४;४, १, ४; २-३, ३; १२, ६; ५, ८, ५; ११,९; ३, २,२, ३; १०, २$; ३,७,२; ४,६,२; ५, १, २, ३; ३,३,१; ११, २; ४,१,१; ६,२, १; ७,४,१; ६,१,३, ५; २, २, २; ७; ५,५; ६, २; ३, ८, ४; १०,६; ४,५,२; १०, २; ६, ९, १[२]; ७,२,५,४; ¶मै १,२,१०$; ४,१०;१३; ६, ९; ९, ३[२]; ८[३]; १०,१५; २,१, ७; २, ११[३]; ४, ४; ५,८[२]; ९[२]; ३,१, ९; २,५[३]; ६;७; ३,२[२]; ७;९; ४, १; ६,७; १०; ८,१;५; १०,५; ६; ४, १, १०;१२; २,१; ३,४;४, ५; ५, ६;८[२]; $;६,४[२];७,६; ७; ¶काठ ७, ६;९[२]; ८,१३; ९, १५; १०, १; ७[२]; १२,३; १३,४[२];५; १४, ९; १९,२[२]; ११; २०, ६[६];१३; २१,२[३]; ४[५]; २२, १०[४]; २३,४; ७; २४,४; ९;१०; २५,२; ४[२]; ६;७[२]; ९;१०; २६,५;१०; २७, ६-८; २८,६; ३१, ४[२]; ८[३]; ९; ११[२]; ३४,१५[e]; ३७, १२; १६; ¶क५,५;८;८,१;२९,८[२];३१,१; ८[६];१५;१७[३];१९[५]; ३५,४[४];३६, १[२];४;३७,५; ३८,२;३;५; ३९, १[२];३;५[२]; ४०,२;३; ४१, ३;८; ४२,६[२]; ४४,६; ४७, ४[२];८[३];९; ११[२]; शौ ८,१२,२; पै५,२३,५[f]; १०,२,४;११,१‡[g]; १६,९९,८; १००,५-११; १३४, १; -व्यम् ¶तै १,६,६, १$; ७, ४; १०, ४[२]; ११,६[२]; ७,६, २$; २, १, ४,५; ८,२; २,१०, ५[२]; ४, १, ४; १२,७; ५,४, ३; ५, १; ६, ६; ७,५[२]; ८,५; ९,३;६; ६,४, १; ३; ५,१,२,३; ९, ४[२]; १०, ४; २,८,४; ४,६,६; ७, ५, १[२]; ६,१,३,५; २,६,२; ६,९, १;२; ७,२,५,४; ¶मै १, ४, ७; १२[२]; १४; ५,८;९; ६,३;६; ९,५; ६; १०, ५; २,१,१०; ४,४; ५, ३; ८[२];९[२]; ३,१,९;२,१[२];६;१०;३, २; ७; ८[३]; ८,१[२]; ४[२]; ५[४]; ६[२]; ७; ९,८; ४,१,२;६; १०[४];१२[२]; ५,६;६,३[२]; ७,९[२]; ८,३; ¶काठ ८, ५; ९, १४[२]; १०, ७; १३, ३-५; १९,२;३;१०[२]; ११; २०, ५; ६; २१, २[२]; ४; ८[२]; १०[२]; २२,१०; २३,४; २४,१०; २५, २;४[४];५;७[२];९[२h]; २६,४[२];६;८; १०; २७,२;६[३]; ७; ९; २८, ५; ७; २९,८[२]; ३१, १;४[२]; ८[२];९[२]; ११; ३२,१[२]; २;५[२]; ३४,७; ९; ३५,२०; ¶क ७, १; २९, ८; ३०,१; ८[२]; ३१,१;७; १७;१९; ३५, ४; ३६, १; ३८, ५; ३९, १[४]; २;५[२]; ४०,२; ४१, २[२]; ४; ६; ८; ४२,२; ६[२]; ४४, ५; ७; ४७, १; ४[२]; ८[२]; ९[२]; ११; ४८, १८; शौ ८,१५,४; १५,१,८; पै १६,९९,८[i]; १३५,१०; -व्यस्य मा १,१७[j];१८[२k]; ¶तै १,७,४, ६;६,२[२]; २,२,१,२; ३,१;९,५; ७;४,३,३; ५,४,२;६,२,३; ३, १,७,३; ५, ४, ११, ३; ५, ३, ३; ६,१,१,५; ३,७,२; ४, ११, १; ५,१,३; ६,११,५; ७, ३,१, २; ¶मै १,४,८; ५, ११; ६, ९; ९, ८; २,१,११; ३, १, ९; २, १-३; ५; ६; १०; ३, २; ४, १; ७; ८,३; ५[२]; १०; ४, १, १०; १२;२,१[२];४;११; ४,२;६,२;९; ७, ५[२]; ७[३]; ¶काठ ८, १; ४; ९, १५; १०, ७; १२, २[२]; १९, २; १०; ११; २०, ५; ६[२];‡१३; २१,४; २४,४; २५, २; ४; ६; ९; १०; २६,१;५; २७,८[३];२८, ६; ३०,७; ३१,८; ३२, ६;३६, ९; ३७,१२;१६; ¶क ६, ६; ९; २९-३०, ८; ३१, १; ७; ८[२]; ११; ३७-३८, ५; ३९, १; ३;

⌊तृ१⌋) पामना इत्यपि शोधः ।

[a]) पाठः? °तरः ⌊प्र३⌋ इति शोधः । यदा गृहेषु भ्रातृव्योत्पादयित्र्यो दुहितरो जायेरन् इत्यनर्थः संकेतितः प्रतीयते ।

[b]) भावे कर्मणि स्वार्थे वा अण् प्र. (पा ५,१,१३०) ।

[c]) BKA. रात्रे इति ? । सपा. शौ ६,३९,२ रातौ इति पाभे. ।

[d]) नाप.(शत्रु-) । व्यु.?।(√*भ्रात् ⌊=√*भृत् >भट-, √*पृत् >पृतना-⌋ 'हिंसायाम्' >भावे) *भ्रातर्(स्)-> *भ्रातर्मय->नैप्र. यनि. (वैतु. पा ४,१,१४५<भ्रातृ- इति ?) । पपा. नावग्रहः ।

[e]) °व्याः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. SI.) ।

[f]) सपा. खि ४,५,१९ शौ २,७,२ सापत्नः इति पाभे. ।

[g]) सपा. ऋ ६,७५,१९ निष्ट्यः इति पाभे. ।

[h]) सपा. क ४०,२ एनम् इति पाभे. ।

[i]) सपा. °व्यम् <> °व्यस्य इति पाभे. ।

[j]) पाभे. पृ१६९३ *i* द्र. । [k]) पाभे. पृ१६९३ *j* द्र. ।

४०,२-४; ४१,३; ४४,६; ४७, ८; शौ ९[a], ५,३१;३२[२]–३६[२]; १०,६,१; पै १६,४२,१; १००, ५-११; –व्याः तै ५,६,२, १¶; ¶मै ३,७,१०; ४, १,६; ४, २; ५, २; ¶काठ १३, ६; २६, ४; ३१,४; ¶क ४१,२; ४७, ४; शौ १०, ३,९; पै १२,७, १०; १६, ६३,८; –¶व्याणाम् मै २,३,२; ४, १, ६; काठ ३१,४; क ४७, ४; $पै १०,२,५;१०; ३,१;४; –¶व्यात् मै १, ४, १२; ९, ८; १०,८[२]; ३,९,१; काठ २५,१०; ३६, २[२]; ३७, ११; क ४०, ३; –व्यान् ¶तै १,६,१०,२; ७,४, २; २,६,१,४; २,३[२]; ३, ४, ६, २; ५,३,१$; ५,१, १०, ४; ३, ५,१;२; ४,६, ४; ११, २[४]; ७, ३,१; ६,२, ३, ३[२]; ४; ५, २; ७, ५; ८,१[२]; ३,१,४; ४, ६,१; २; १०,४; ७,३-४,७,१; मै १, ५,९¶; ¶काठ ७, ६; ३१,१४; क ५,५¶; पै ४, २७, ४; १०, १२,९; १०; १२,७, १०; १६, १५२,५;६; १९, ३२, ८; ३६, १०; –¶व्याय तै १, ५, ७, ६; २,२,६,५; ५,४,२;६,२, ५; ४, १; ५,१,६,४; २,६,३; ४,७,४; ६, ५,५, १; ६, ४, १; ११, ६; मै १, ६,३; १०,१५; २,२,११; ३, २,१०; ३,९; ४,७; ६, ५[२]; ६; ८,४;६; ४, १, ४; १०; २, १३[२]; ७, ९[३]; काठ ६, १; १०, ३[२]; ९; १९, ६; २०, ४; २१, ४; ९; २३,२; ४[२]; २५, १[२]; ३; २७,८; २९,८[२]; ३१,३;८; ३६, ९; क ३,१२; ३०, ४; ३१, ६; १९; ३५,८; ३६, १[२]; ३८, ४[२]; ६; ४७,३;८; –¶व्ये तै २,२,९, ४; काठ २१,४[b]; क ३१,१९[b]; –व्येण ¶तै २,२, १, २; ३, २; ४, २,४; ६,२,६, ४; ६, ८, ३; ७, १,१०,२; २,५,२;३, ६, १; ४, ५,१; ¶मै १,४, १२; ३, २, ५; ४,६; ४, ६,२[२]; ¶काठ १०, १०[२]; १३,४; –व्येभ्यः ¶तै ५, ४,११,२; ६,२, २,१; ७,३, ६, २; ४,७,२; पै १०,२,१; –व्येषु पै १९, २१, २; ३; –¶व्यौ मै ४, १,४;१०; काठ २९,८; ३१, ३;८; क ४७,३;८.

?भ्रातृव्यं सौ सपत्नात्स सो मे भ्रातृव्यं सौ[c] पै १७,२३,४.

भ्रातृव्य-क्षयण[d]– -णम् शौ २, १८, १; पै २,४६,५.

भ्रातृव्य-चातन[d]– -नम् शौ २,१८, १[e].

भ्रातृव्य-जम्भन[d]– -नम् पै २, ४६, ५[e].

भ्रातृव्य-ता– -तायै काठ ११,५¶.

भ्रातृव्य-देवता–> ¶भ्रातृव्य-देवत्य,त्या– -त्यः काठ २७, ८; –त्या तै १,६,१०,४; २, ५, ९, ५; मै ४,१, १२; काठ ३१, ९; क ४७,९.

भ्रातृव्य-पराणुत्ति[f]– -त्यै तै ६,२,३, २¶.

¶भ्रातृव्य-लोक– -कम् तै ६,२,३, ३; मै १,११,९; ३, २,६; काठ १४,९; २०,६; क ३१, ८; –के तै ६,२, १०,७; काठ २५, १०; क ४०,३.

¶भ्रातृव्य-वत्– -वतः तै ५,२, ६, ३; ६,२,१०, ६; ३, ३, ६; ४, ११,१; –वन्तम् तै ६, २,६, १; मै १,९,६; ३,३, ७; ४, ३, ४; –वान् तै २, १, ४, ४; ४,१-३, ३; ५,४,२;३; ३,४, ६, २; ५, ४,११,१; ७,२,५,४; मै १, ६, ६; ९; २,१, १; २, ५; ३, २[२]; ५,३[२];८; ३,२,७;४,७[२]; ८,४[३]; काठ ९,१७; १०, ७[२]; ९; १०[२]; १३,३;५; २५,२; ३; ३७,१२; क ३८,५;६.

¶भ्रातृव्य-सहन[g]– -नः काठ ८, ११; क ७,८.

भ्रातृव्य-हन्[d]– -हणम् काठ ३९, ५; –हा तै १,३,२,१.

भ्रातृव्यघ्नी– -घ्नी शौ १०,९, १; पै १६,१३६,१.

¶भ्रातृव्या(व्य-अ)पनुत्ति[f]– -त्यै तै ३,५,९,२; ६,३,८,४;६,४,४.

¶भ्रातृव्या(व्य-अ)भिभूति[f]– -त्यै तै २,६,१,५; ५,३,३,१; ६,२, १; ६,२,२,२;७; ५,४; १०,६; ३,३,६; ७,१; १०,६.

भ्रातृव्या(व्य-आ)यतन– -नम्, –ने मै ३,३,२[b].

√भ्राश्>भ्राश्य[h]– -श्यानि ऋ १०,

---

a) पाभे. पृ २३८२ *i* द्र. ।

b) सपा. °व्ये <> °व्यायतने इति पाभे. ।

c) शोधः पृ २०५५ *e* द्र. ।

d) विप. । उस. ।

e) सपा. परस्परं पाभे. ।

f) षस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४२) ।

g) विप. (अग्नि-) ।

h) नाप. (आयुध-) । धा. हिंसायाम् = छेदने वृत्तिः (तु. GRV. नि√आश [कुण्ठीकरणे]; वैतु. वें. सा. Gri. धा. दीप्तौ वृत्तिरिति कृत्वा विप. [तिग्म-] इति, PW. GW. प्रमृ. <√अंश इति) ।

११६,५.
भ्रियमाण- √भृ द्र.
√भ्री (*भीपणे[a]), भ्रीणन्ति ऋ २,२८,७[b]; मै ४,१४,९†.
भ्रीयमाण- √भृ द्र.
भ्रू[c]- भ्रुवि मा १९,९१; का २१,६,१२; मै ३,११,९; काठ ३८,३; भ्रुवोः ऋ ४,३८,७; पै १६,१४७,२; भ्रुवौ खि २,१२,३; मै ३,७,९¶; काठ २५,८¶; क ४०,१¶; भ्रूभ्याम् मा २५,१; का २७,१,२; तै ७,३,१६,१; मै ३,१५,१; काठ ४३,६.
भ्रू-मत्- -मान् तै २,१,६,३¶.
१भ्रूण[d]- -णानि ऋ १०,१५५,२.
भ्रूण-घ्न- -घ्नः पै १९,२४,६[e]; -घ्नात् पै १९,४६,१५?[f].
भ्रूण-मत्[g]- -मान् पै ३,१६,४.
भ्रूण-हत्या- -त्या पै १६,१४९,६; -त्यायै काठ ४५,६[h].
भ्रूण-हन्[i]- -घ्ना पै ९,२२,७; -घ्नि शौ ६,११२,३; ११३,२; पै १,७०,४; १९,३३,१०; १२; -¶हनम्,-¶हनि मै ४,१,९; काठ ३१,७; क ४७,७; -¶हा मै ४,६,४; काठ २७,९.
?२भ्रूण[j]- -णानि पै २,८५,१[k]; १७,१४,६.
√भ्रेष्, भ्रेषते ऋ ७,२०,६.
¶भ्रेष[l]- -षम् तै ७,३,१,१; काठ ७,११; २०,८; क ३१,१०.

म

?म्······**सि**[m] पै १५,१५,३.
?म पै १०,१,३.
†मंश्च(श्‌-च)तु[n]- -तोः ऋ ७,४४,३; मै ४,११,१.
?मंस्व[o] पै २०,२३,२.
√मंह्(वधा.)[p], मघ्, मह्, >मंहि, महि; †मंहते ऋ १,११,३; ६,४५,३२; ८,५०,१; १०,६२,८; खि ३,२,१; कौ २,१७९; जै ३,१६,१७; शौ २०,५१,३; †मंहते ऋ ९,१,१०; १०,६२,६; जै ४,४,१०; मंहसे ऋ ८,५२,[(५१,६)६]; खि ३,४,६; मंहसे ऋ ४,३१,८[q]; ८,६१,८; ९,८२,४; कौ २,९३२†; मंहत् पै ९,१२,२; मंहतम् खि १,१०,२; अमंहत ऋ ८,५,३८; अमंहत ऋ ८,५६,२; खि ३,८,२.
मामहन्त[r] ऋ ७,५२,२; मामहः[r] ऋ २,१७,७; †मामहन्ताम्[r] ऋ १,९४,[१६; ९५,११; ९६,९; ९८,३; १००; १९; १०१-१०२,११; १०३,८; १०५,१९; १०६,७; १०७,३; १०८,१३;

a) भर्त्सने इति पाधा.।
b) वा. पाठ-शोधस्य च कृते सस्थ. वध- >-धैः इत्यत्र टि. द्र.। धा. क्रोधे वृत्तिरिति निघ २,१२, निग्रहणे, शासने इति GW.।
c) नाप. स्त्री. (भ्रुकुटि-)। (√भृज् [दीप्तौ]>) *भृज्- (नाप. [अक्षि-]) + *वृत्- (भाप. [आच्छादन-])> वंस. *भृग्-वृत्- > नैप्र. यनि. (वैतु. पाउ [२,६८]< √भ्रम् इति?)।
d) नाप. (गर्भ-)। व्यु. ?। PW. प्रभृ. < √भृ इति?। (√*भृध् [=√वृध्] 'प्रजायाम्'>) *भर्धमन्- > नैप्र. यनि. इति मतम्।
e) विप. ([केशनिगूढ-यूकादि-क्षुद्रजन्तु-बीज-नाशक-]गुल्गुलु-रस-)। सस्थ. ?वरिवाणा > परिवर्धनः इति, ?जनित्वं >जनित्व- >-त्वः (केशजनकः) इति, ?प्रजयस- > (प्र√धास् >भावे) प्र-धासस- > प्रधाससा [तृ१] इति शोधाः।
f) पाठः? भ्रूणघ्न्य- (विप. [भ्रूणघ्न-गन्तव्य-] लोक-) > -घ्न्यस् इति शोधः (तु. मूको.)।
g) विप. ([वृद्धि-मत्-] अहि-)। पूप. भाप.।
h) पाभे. पृ २३०४ g द्र.।
i) विप.। उस.।
j) भाप. (व्यर्थ-चङ्क्रमण-)। (√भ्रम् [भ्रमणे] > भावे) भ्रमण- > नैप्र. यनि.। सस्थ. ?पदो > पथः [ष१] >-थो इति शोधः।
k) भ्रु° इति पाठः?।
l) भाप. वजन्तम्।
m) त्रुटितः पाठः?। मनुषामसि इति पूरणः शोधः (तु. सपा. शौ ५,५,२ जनानां च इति पाभे.)।
n) विप. ([*महादीप्तिमत्-] वरुण-)। व्यु.?। वें. यनि. सदपि नाप. (अश्व-) इति (तु. दे [निघ १,१४])?, सा. <मन्- [<√मन्] + √चित् वा √चाति वा, PW. GW. मांस्- [= चन्द्र-] + (√चत् [*दीप्तौ]>) चतु- > मांश्च [श्‌-च] तु- इतीव पाठ इति?। *महँस्- (= महत्-) + *चत्- (= *चद्, न्द्- [दीप्ति-]) > कस. महँश्चत्- + मतुवर्थे वः प्र. महँश्चत्व- > नैप्र. यनि. [तु. पपा.]।
o) पाठः? (√*मंस् [=√मन्] >लोटि आत्म. मपु१) मंस्यस्व इति शोधः (तु. सस्थ. ?वंस्येद् आ इत्यत्र टि.)। एवं पृ ६७६ आ√मन् >आमंस्व इति नेष्टम्।
p) धा. दान-वृद्धि-पूजादिषु वृत्तिः द्र.।
q) तु. सस्थ. टि. परि।
r) ममº इति पपा.।

१०९, ८; ११०, ९; १११, ५; ११२, २५; ११३, २०; ११४, ११; ११५, ६; ९,९७, ५८]; मा ३३, ४२; ३४,३०; का ३२, ३, १३; ३३,१,२४; मै ४, १२,४[2]; १४, ४; काठ १२, १४[2]; कौ ३, १, ५; जै २,५,२; पै ४, २८,७; ८, १४, ११; १२, १, १६; मामहस्व ऋ ३, ५२, ६; १०, १२२,३.

मामहे ऋ ८, १, ३२; १२, ६; मामहे ऋ १,१६५, १३; ५,२७, १; १०, ६२, १०![a]; खि ५, ८, ३; मै ४,११,३†; काठ ९,१८†; शौ २०, १२७, ३; मामहे[b] ऋ ८, २, ४२.

†मंहय,>या ऋ ५, ३८,१; कौ १,३६६; जै १,३८,७; मंहयम् ऋ १०,४८,९.

¶महयति तै १,७,१,६; मै २,३, ५;३,७,७; महयन्ति खि १,१२, २![c]; काठ ३४, ५¶[d]; महयसे ऋ ६,१५, २; महयसि खि २, २, ५![c]; पै २०, ४६, १०; †महयामसि ऋ ३, ३७, ४; मै ४, १२, ३; शौ २०, १९, ४; महयन्त ऋ ३, ३, ३; महयन्तु शौ ४, १५,२; ३; पै ५, ७, २; †महय>या ऋ १,५२, १; ३, २४,४; ७, २३, १; ९६, १; कौ १,३३०; ३७७; २,८५३; जै १, ३४, ८; ३९, ८; ४, २४, ९; शौ २०,१२,१.

*मंह्->मंहिष्ठ,ष्ठा- -०ष्ठ खि ५,४, ३; ४; कौ ४,३;४; जै २,७, १; २; -†ष्ठः ऋ ४, ३१, २; ८, ४, [(१,१३०,१)१८[e]; ८८,६[e]]; १५, १०; १९, ३६; ४६, २४; ९७, १३; ९, १,३; १०, १७२, २; खि ५, ४, ५; मा २७, ४०; ३६, ५; का २९, ५, ९; ३६, १, ५; मै २,१३,९; ४,९, २७; काठ ३९,१२; कौ १, ४६०; २, ३३; ४१; ४, ५; जै १, ४८, ४; २, ७, २; ३, ४, ४; ५, ३; ४, ६,२; शौ २०,४९,२§; ५५, १; १२४,२; -†ष्ठम् ऋ १, ३०,१; ५१, १; ६१, ३; १३०, [१(८, ४, १८; ८८, ६)]; ५, ३९, [४ (८,१,३०)]; ६,४४,४[f]; ८, १, २; १६,१; ९२,१; ९,१०२, ६; १०,३३,४; कौ १,१४४; १५५; २१४; ३०६; ४५९†[e]; २, ६३; ७११; जै १,१५, १०; १७, १; २३,१; ३९,७;४८,३†[g]; ३, ७, १; ५८,८; ४,२२, ५; शौ २०, ३५,३; ४४,१; ८५,२; -†ष्ठस्य ऋ १, १४७, २; मा १२, ४२; का १३,३,१३; तै ४, २, ३, ४; मै २,७, १०; काठ १६, १०; क २५,१; -ष्ठा ऋ ४, ४१, ७; ६, ६८,२;८,५,५; २२,१२; -०ष्ठा ऋ १०, १४३,६[g]; -ष्ठाः ऋ १, १२१,१५; -ष्ठासिः ऋ ८,२२, २३; -ष्ठाम् ऋ १०, १०४, ५; -†ष्ठाय ऋ १, ५७, १; ८, १०३,८; कौ १,१०७; २,२२८; जै १, १२, १; ३, २०, १२; शौ २०,१५, १; -ष्ठासः ऋ ८, १, [(५,३९, ४)३०].

मंहिष्ठ-राति[h]- -तिम् ऋ १, ५२,३.

मंहीयस्- -यान् ऋ ९, ६६, १७.

मंह->√मंहय > मंहयु- -†युः ऋ ९, २०, ७; कौ २, ३२४; जै ३,२६,१०.

मंहन- > मंहने-ष्ठा[i]- -ष्ठाः ऋ १०,६१,१.

†मंहु(न>)ना[j]- -ना ऋ ३,३१, १७; ४,१,६;१७,१;५,१०,[२; १८,२]; १६,४;६१,१०;६,६४, ५; ६७,५; ७, ८१, ४; ८, २६, २४; ९, ३७, [(१०१, ५) ६[k]]; ७०,२; मै ४,११,४; १४, ९§; काठ ६,१०; कौ २,७७४.

मंहमान- -नम् ऋ ८, २४, २२; शौ २०,६६,१†.

†§मंहयत्- -यन्[k] कौ २,६४७; जै ३,५३,५.

---

[a]) पाठः? छन्दसाऽप्यक्षरः सन्नपि °ह्नते इति शोधः (तु. पृ १२५८ *d*; वैतु. वें. प्रमृ. यनि. इति?)।

[b]) उपु१ (तु. सा.; वैतु. वें. ?GW. GRV. प्रपु१ इति?)। सस्थ. ?त्ये > (युष्मद्- >) ते इति शोधः। 'हे विभिन्दो! ते (तव) जनित्वनाय (वृद्धये) पयोव्रघत्वादिविशिष्टे (द्यावापृथिवी) मामहे (स्तौमि)' इति वा.।

[c]) स्वरः?।

[d]) सपा. तै ७,५,१०,१ महीयां दधति इति पामे.।

[e]) सपा. °ष्ठः (ऐआ ५,२,२ शांश्रौ १८, १५,५ च) <> °ष्ठम् इति पामे.।

[f]) सपा. कौ १, ३५७ जै १, ३७, ६ शुचिष्ठम् इति पामे.।

[g]) वैतु. सा [पक्षे] प्रर इति।

[h]) विप. (इन्द्र-)। बस.।

[i]) विप.। उस. पूप. = दान-।

[j]) वप्रा. सत् भाप., नाप. च। शेषं बर्हणा- टि. द्र.।

[k]) पामे. पृ २०६२ *n* द्र.।

२मंहयत्- > †मंहयुद्-रयि[a]- -यिः ऋ ९,५२,⌊५;६७,१⌋; कौ २,६७३; जै ३,५६,१.

१मघ[b]- -घम् ऋ १,११,३; १५१,९; ३,१३,३; ४,३२,⌊८; ८,१४,४ (३२,७)⌋; ८,२१,१७; ९,७५,५; १०,१४७,३; मा २०,६७[c]; ६८; का २२,७,१;२[c]; मै ३,११,४[२?d]; काठ ३८,९[२]; कौ १,४४१; २,१७९†; जै १,४६,५; ३,१६,१७†; शौ २०,२७,४†; -†घस्य ऋ ४,२०,७; ८,१,३०; ८८,६; जै ४,६,२; -घा ऋ १,१०४,५;५,३२,१२; ६,३७,४; ७,१६,१०; ९,१,१०; जै ४,४,१०†; -घानाम् ऋ ७,२६,४; -†घानि ऋ ३,१९,१; ५३,⌊७ (७,१०३,१०; १०,६७,२)⌋; ४,१७,८; ५,१०,३;३०,१२; ६,१२,२; ७,१९,१०; २१,७;२९,१; ३०,४; ५७,६; ६७,९; १०,३२,९;७३,४; १३२,३; खि १,१२,४; कौ १,३३५; जै १,३५,४; ४,११,१; शौ २०,३७,१०; -घाय ऋ ७,२७,५; -घैः ऋ ५,७९,४; ८,२४,२; १०,२३,⌊(८,४६,१३)२⌋; शौ १८,१,३८†.

मघत्ति[e]- -त्तये ऋ ४,३७,८; ५,७९,५; ८,२४,१०; ४५,१५; ७०,९; १०,१५६,२; कौ २,८७८†.

मघ-देय[f]- -यम् ऋ ७,६७,९; -याय ऋ १०,४२,२; शौ २०,८९,२†.

मघ-वत्- -०वः पै १,४२,२[g]; १५,२०,३‡[h]; -†वत्सु ऋ १,६४,१४; ९३,११; १२३,१३; १४०,⌊१०,६,८,६⌋; ७,३७,२; ८,५०,२; १०,३९,२; ९३,१४; खि ३,२,२; तै १,५,११,२; मै ४,११,१; काठ ४,१६; शौ २०,५१,४; -वद्भिः ऋ ४,१६,१९; -†वद्भ्यः ऋ १,५८,९; १२४,१०; २,३३,१४;३५,१५; ६,१०,५;४६,⌊९;९,३२,६⌋; ७,१,⌊२०;२५⌋;५,९; ७,⌊७;८,७⌋; १६,९;२४,⌊६; २५,६⌋[i]; ५८,३;६७,९;७४,५; ९५,३; ८,५,१२; ९,२०,४; ९७,५५; मा १६,५०; का १७,८,४; तै ४,५,१०,४; मै २,९,९; काठ ९,१९; १७,१६; क २७,६; कौ १,२६६; २,३२१; जै १,२८,४; ३,२६,७; शौ २०,८३,१; -वान् ऋ ४,१६,१; तै ४,४,८,१; काठ ३९,११; कौ १,२९०‡[j]; २,५८३‡[j]; जै ३,४७,९‡[j]; शौ ६,५८,१; ७,९१,१‡[k]; २०,७७,१†; पै २,१९,५[l]; ५,४,११‡[k]; १६,७०,८; १९,१०,६; ४८,१७[m].

मघवत्-तम- -०म ऋ ८,५४,५; खि ३,६,५?[n].

मघवत्-त्व- -त्वस्य ऋ ६,२७,३.

मघ-वन्[o]- -†०घवन्[p] ऋ १,८३,१;३; ४,३०,७; ८,२४,११;३२,८; ६१,१३; ६२,१०; ६६,⌊(१,८४,१९)१३⌋; ८९,५; मा ३,५२; का ३,७,२; तै १,८,५,१; ६,४,६,२§; मै १,१०,३; काठ ९,६; कौ १,२७४; ४१६; २,६७१;७७९; ३,२,७; जै १,२९,३; ४०,८; २,६,१; ३,५५,१२; शौ १९,१५,१; -०घवन् ऋ १,३३,⌊१२, (७,९१,४)⌋; १५; ५२,११; ५४,१; ५७,५; ५८,९; ८४,१९; १०२,३[२]; ⌊४; ६,४४,१८⌋; ७; १०; १०४,५; ८; १२१,१५;

---

a) विप. (⌊*वाञ्छितप्रद-धन-प्रभवभूत-⌋ सोम-)। वस.। (स्वार्थे णिजन्तात् सतः धा. भावे) *मंहया- (कामना-) + (√भृ ⌊पोषणे⌋ > कर्तरि) भृत्- > उस. *मंहया-भृत्- > नैप्र. यनि. पूप. (वैतु. पपा. नावग्रहः)। अर्चद्-धूम- प्रभृ. शत्रन्ताऽऽभासवत् पूर्वपदानां सतामन्येषामपि शब्दानां पूप. विषये एतत्-सन्यायता सुवचेति कृत्वा पृ ४१८ *i* टि. प्रदर्शित उपपादनप्रकारोऽन्यथासिद्धः द्र.। शेषं तत्र गतम्।

b) नाप. (ऐश्वर्य-, धन-)। कः प्र.। c) विप. (वसु-)।

d) मघम् इति पाठः? यनि. शोधः।

e) भगत्ति- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

f) उस. उप. भावे यत् प्र.। g) पाभे. पृ २३१५ *k* द्र.।

h) सपा. ऋ २,३३,६ वृषभः इति पाभे.।

i) सपा. काठ १३,१६ विश्ववाराम् इति पाभे.।

j) सपा. ऋ ८,६१,१ प्रमृ. °वा इति पाभे.।

k) सपा. ऋ ६,४७,११ तैआ १०,१,११ मउ २०,३ °वा इति पाभे.। l) सपा. ऋ १०,८१,६ प्रमृ. °वा इति पाभे.। m) पाभे. पृ २३१५ *m* द्र.।

n) °घु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

o) विप., नाप. (इन्द्र-) च।

p) तु. पृ ४३० *b*। सं१ < मघवत्- इति वैप २ निर्देशो नेष्टः।

१२७,११; १३२,१; १३३, ३; १६५,९; १७८,५; २, ३६,।५; १०,११६, ७।; ३,३०,५; १६; ।२१;३१, १४; ४, २२, १०।; १९; ३२, १; ३६,१०; ४३,५; ४७,४; ५३,२; ४; ५; १४;२१; ६०, ५; ४, १६, ९; १९; १७, ।७(१९, ३)।; १८, ९; २९, ५; ५,२९,५; ।१३; ३१,६ (७,९८, ५)।; ३०,७; ३३,२; ३६,३; ४; ४२,६; ६,१५,१५; २३,१;२७, ३;४४,१०; १७; ४६, ८; १०; ४७,९; ७,१८, २; १९, ८; ९; २०, ९; २२, ३; ६; २७, २[२]; २९,१;३;४; ३२, ७; १४; १९; २१; ३३-२५; ३७, ३; ४१, ४; १०४,१९; ८,१,४;३, १४; १७; १८; ४,४; १०; २४, १०; ३३, ३;।(१३,२१)११।; ३६,२; ४५, ६; ४६,११; ४९,।९, (५०,९)।; ।१०;५०,१०।;५१, १;।६; ६१, १४।;७;५२,८; ५३, १; ५४,७; ६१,४; ७; ७०,६; ९; ७८,१०; ८८,६; ९०, ४; ९३, १०; ९७, १;८; १००,६; १०,२८, ३; ५; ३३,३;४२,३; ४३,५; ४४,९[२]; ५४,१;४;५;५५, १; १००, १; १०२,३; १०३,१०[a]; १११, ६; ११२,९; १०; ११६, ७; १३१, ५;१३४,६; १४७,३-५; १६७, ३; खि १,२,१०?; २,१४,११; ३,१,१०; २,९; १०;३, १; ६; ७; ४,८;५,१; ६,७; ९, १; ५, ४,१; ७[४],१७; १४,२; †मा ३, ३४; ६,३७; $७,४; ५; ८,२; १५‡[b]; १०, ३४; १७, ४२[a]; २०, ७७; २७, ३६; ३३, ६३; ७९; ३४,३७; †का ३,३, २६; ६,८,८; $७,२,१; २; ८,१,१; ९,३, १‡[b]; ११, १०, ४; १८, ४,१०[a]; २२,७,११; २८, १२, १; २९,५,५; ३२,५,९; ६,१०; तै १, ४, ३,१[२]; २२,१†; ४४, १‡[b]; ५,६,४†; ४, ६,४, ४[a]†; ६,४,६,३; मै १, ३, ५[२];२६†; ५,५†; २, ९, ९[c]; १३ ९†; ३, ११,४†; †४,११, ३; १२, ४[२]; †काठ ४,१[२]$;१०;७,२;४;९, १८; १२, १५; १७, १९; २७, २$; २८, ९; २९, १२; क ३, १; ८†; ५, ३†; ८, ९†; ४२, २; †कौ १,२४०; २४७;२५४; २८०; २९८$; ३००; ३०१; ३०९; २, ३१; २१३; २१६; २१८; २७९; ४४१; ६७२; ९३१;१०३२; १०७२; १०७३; ११४७; ११५०; १२०८[a]; १२१५$;४,१$; †जै १,२५,८; २६,५;२७,२; २९,६; ३१,६$; ८;९;३२,७; $२, ४, ४;७, १; ३,४,२; १९,८; ११; १३; २३, १०;३३,१६; ५५,१३; ४,६,२; २०,४; २७, ७; शौ २, ३६, ४; ३,१,३; १६,४†; १९,६[a]; †७, ३२, १; ५२, ४; ८, ४, ९९†; १३, ७, १६; †२०, १५, ५; १७,५;३७, ८; ९; ५०, २;५२, ३; ५५, २; ५७, १६; ६७, ६; ८१-८३, २; ८५, ४; ८९, ३; ९२, २१; ९४, ९[२]; ११७, ३; १२१,२; १२५,१‡[d]; ५; १२८, १३$; पै १, ५६, २[a]; ९५,१?, २, २१, ४; ३, ६,३; ३५,१†; †३६, २;५; ४, ३१, ४†; १६, १०, १०†; २९, ६[e]; १९, १६, ८‡[d]; ५०, १३; -†घवा ऋ १, ३२, ३; १३; ५५,४; १०३, २; ४; १४६, ५; १५७, ३; १७१, ३;१७३,५; १७४,१; ७; २,६, ४; ३,३०, ३; ५३, ८; ४, १७, ८;९; ११; १३[२]; १९;२०; २०, २; २२, १; २४, २; २७, ५; ४२, ५; ५, २९,६; ८; ३०,३; ३१, १; ३४, २; ३; ८; ६१, १९; ६, २४, १; २७, ८; ४७, ११[f]; १५; ५८, ४; ७,२७, ४; ९८, ।(५, ३१,६)५।; ८,१,१२; २१,१०; ३३,९;१३; ४६,।१३; १०,२३,२।; ४९, १; ५२, ५; ६१,१[g]; १८; ६५,१०;७०,१५; ९६,२०; १०३, ९; ९, ८१, ३; ९६, ११; ९७, ५५; १०, २३, ३; ३३,८; ४२, ६; ८; ४३, ३; ५; ६; ८; ४९, ११; ८१, ६[h]; ११३, २; १६०,४; खि १, ९, ४$; ३, १, १; ४, ५; मा १२, ४३$; १७,२२[h]; १९,५३; २०, ४९; ५०[f]; का ८,२०,१[h]; १३, ३,१४; १८,२,८[h]; २१, ४, ३; २२,५,३; ४[f]; तै १, ४,४१,१[f]; ६, १२, ५[f]; २, ६, १२,१; ४, २, ३, ४; ६, २, ६[h]; मै २,

a) सपा. शौ ५,२०,८ सत्वनाम् इति पाभे.।

b) = सपा. माश ४,४,४,७ तैब्रा २,८,२,६। ऋ ५,४२, ४ प्रमृ. तु हरिवः इति, शौ ७, १०२,२ पै २०, ३३,१० हरिवन् इति च पाभे.। c) पाभे. पृ २३१५ *m* द्र.।

d) सपा. ऋ १०, १२१,१ विश्वान् इति पाभे.।

e) सपा. शौ ८,८,६ अभि सर्वान् इति पाभे.।

f) पाभे. पृ २३८६ *k* द्र.। g) पाभे. पृ २३८६ *j* द्र.।

h) पाभे. पृ २३८६ *l* द्र.।

७, १०; १०, २[a]; ४, ९, १२; २७[b]; १०, ६; १२, ३[b]; १४, १३$; १६; काठ १६, १०; १७, १८[b]; १८, २[a]; १९, १२; २१, १३; १४; क २५, १; २८, २[a]; ३१,२; कौ १,२३५; २४४; ३३३; ३३५; २, १६१; २२९; ८०९; ९३९[c]; १०४८; १११०; जै १,२५, ३; २६, २; ३०, ८[c]; ३५, २;४; ३, १५,९; २०,१३; ४, ११,१; २; शौ २,५,७; १४, २, ४७; २०,१४,४; १७,३; ५; ६; ८; ५१,१; ५३,३; ५७,१३; ६२, ४; ७३, ४; ८७, ५; ८९, ६;८; ९६,४; ११३, १[c]; १२८, ५$[d]; पै ३,३६,४$; ७,८,४$; १३, ६,३; १३; १४,९$; १५, १२,२; १८,११,७; –†घवानः ऋ १,७३,५[e]; ८; ७७, ४; ९८, ३[f]; १३६, ७; १४१, १३; ५, ४२, ८; ७९, ६; ७, १६, ७; २०, ⌊१०; २१, १०⌋; ६०, ११; ७८, ५; १०, २७, ४; खि ५,१२, ५?$[d]; मा २,१०[f];३३, १४; का २,२,९[f]; ३२,१, १४; मै १,४,१[f]; २,४, ३[२f]; ४,१४, १५; काठ ५,२[f]; ७,१२; ३२, २[२f]; ¶; कौ १,३८; जै १,४,४; –०घवानः ऋ ७,४८, १; १०, ३२, ९; –†घवानम् ऋ ३, ३०, ⌊२२; ३१, २२; ३२, १७; ३४-३६,११; ३८,१०; ३९,९; ४३, ८; ४८-५०, ५; १०, ८९, १८; १०४,११⌋; ५१,१; ४, ३१, ७; ७, २६, १; २; ⌊२८-३०,५⌋; ८,९७,१३; १०, ४३, १; ७४, ⌊५;१०४, ७⌋; १६७, २; खि १, ८,१; तै १,४,४६,१; मै ४,१२, ३; काठ २१, १४; कौ १,३२९; ३७४; ३७५;४६०; जै १, ३४, ७; ३९, ५; ६; ४८, ४; शौ ३, १९, ३$; २०, ११, ११; १७, १; ५५, १; $पै २, १९, ४; ३, १९,४; १९,५०, १५; –घवाना ऋ ८, २६,७; –०घवाना ऋ १, १८४, ५; २,२४, १२; ३, ५८, ५; ४,२८, ५; –†घोनः[g] ऋ १, ३१, १२; ५४, ⌊११; १०, ६१, २२⌋; १४०,१२; २, २७, ⌊१७; २८,११; २९, ७⌋; ४, १७, ५; ५, १६, ३; २७, १; ३१, ९; ६५, ६; ६,२३, १०; ४४, १२; ७, १२,२; ३२,१५; ८१,६;८, २, १३; ३३; २४,२; ९, ८, ७; ३२, १[h]; १०,२२, ⌊१५(१४८, ४)⌋; मा ३४, १३; का ३३, १, ७; तै २,२,१२, ८; मै ४, १४, १८; काठ ३८,७; कौ २, ५३४; ६५५; १०३३; ११५४; जै ३, ४१,१०; ५४,५; ४, २७,८; शौ १८,१, ३८; –घोनम्[i] मा २८, ९; का ३०,१,९; –घोनाम् ऋ १, ४८,⌊२;७,९६,२⌋; ५,१८;३;५; ३९,⌊४;८,१,३०⌋; ६४,४;५; ६, ३७,४; ६८,२; ७,३२,७;५८,६; ८,१,१६; २,३४; १९, ३४;५३, १;९४,१;१०३,⌊७;९,१,३⌋; ९, ८०,२; १०,९३,९; खि ३,५,१; ५,४,५; कौ १,१४९†;४७७‡[h]; २,४१†;११९‡[h]; ९३४; ४, ५; जै १, १६,५†; ५०,१‡[h];२, ७, २; ३, ५, ३; १२, ६‡[h]; †४, १०, ८; ११, ७; २७, ४‡[h]; –घोनोः ऋ ५,८६,३.

मघोनी[j]– -०नि ऋ १, ११३, १७; १२४, ⌊१०[२] (४, ५१,३)⌋; ३, ६१,१; ४,५५,⌊९; ५, ७९, ७⌋; ५, ७९, ४; ६; ६, ६५, ६; ७, ७७,४; –नी ऋ १, ४८,८; ११३, ५; १३; २, ११, ⌊२१; १५,१०; १६-२०, ९⌋; ३, ६१, ४; ६,६४,१; ७,२,६;७५, ५;७८,४; ७९, ३; तै[k] १, ६,३, २; ७, १,४; –नोः ऋ ४,५१, ⌊(१,१२४,१०) ३⌋; ६, ६५,३.

माघोन[l]– -नम् ऋ ६, ४३, ४; ८,५४, ५; १०, १०७, १; खि ३,६,५; ५, ७,४, १०; –ने ऋ १०,६६,२.

मघ-व॒नि[m]– -निः[k] मै ४,२,५.

---

a) पाभे. पृ २३८६ l द्र.। b) पाभे. पृ २३८६ k द्र.।

c) पाभे. पृ २३८६ j द्र.।

d) ॰वा,नः इति पाठः? ॰वानः इति शोधः (तु. शांश्रौ १२,२०,५ RW. प्रमृ.)।

e) <√मव् ⌊स्तुतौ⌋ इति कृत्वा नाप. (स्तोतृ-) इति मतम्।

f) = सपा. माश १,८,१,४२ शांश्रौ ४,९,१। तै १, ६,३,२ मै १,२,३९ काठ ४,१३ क ३,११ आपश्रौ १३, २२,१ तु उत यज्ञाः इति पाभे.।

g) तद्धिते प्र. परतः संप्रसारणम् (पा ६,४,१३३)।

h) सपा. ॰नः<>॰नाम् इति पाभे.।

i) सपा. तैब्रा २,६,७,५ मघोनिम् इति पाभे.।

j) विप. (उपस्-, नक्तोपस्- प्रमृ.)।

k) सपा. मघोनी<>मघवनिः इति पाभे.।

l) विप., नाप.। प्रागदीव्यतीयेष्वर्थेपु अञ् प्र.।

m) उस. उप. <√वन्।

√मघस्य[a], मघस्यते जै ३,२०, ७‡[b].

†मुह्– महा ऋ १, १६५, २; २, २४,१; ६,४०,४; ५२, १७; ७, १२, १[c]; ८, ४६, १४; मै २, १३,५[c]; ४,११,३; काठ ९,१८; कौ १,२६५; २,६५४[c]; जै १, २८, ३; ३,५४, ४[c]; महाम् ऋ ४, ५, ९; †महे ऋ १,५३, १; १०; ५६,१; ६२, २[d]; ७१, ५; ७६, २; ९१, ७; १२७, १०?[e]; १२९, १०; १३९, ६; १५१, ३; १५५, १; १६८, [(५२, १) १]; २, ३१, ३; ३, ७, ९; १०, ६; ४१, [६; ६, ४५,२७]; ५१, ८; ५४, १-३; ४, ३, ७; २५, १; ५, ४१, ११; ४२, ११; १३; ४८, १; ६६, १; ७९, १; ८७, १; ६, १, १०; २०, ११; २५,८; ३२,[१(४९, १२)]; ३४, २; ४०,३; ४४, १३; ४५, ३०; ६८,१[२]; ७,२४,५; २८, ३; ३०, १; ३१, १०; ३२,९; ७५, २[२]; ८२,६; ८, १,५; २,२९; ७, ५; १५,१३; २२,७; २४,१०; २६, २; ४५,२४; ४६,२५; ६४,१२; ६८, ७; ७०,९[२]; ९३, ७; १६; ९६, १०; ९, ९, ५; १६, ५; ४४,[१; ६६, १३]; ६२, २२; ६५, ७; ६६, १५; ७७,३; ८६, ३४; ८७, ५; ९६, [३; ९७, २७]; १०८, १४; १०९, ३; ११; ११०, ७; १०,९,१; ५०, १; ९५, ७; मा ११, ५०; २२, १३[f]; ३३, २३; ३४,१७; ३६, १४; का १२,५,१; २४, ४, ५[f]; ३२, २,६; ३३,१,११; ३६, १, १४; तै १,६,१२,१; ७, १३,१; ४, १,५,१; २,७,३‡[g]; ५,६,१, ४; ७,४,१९,४; मै २,७,५; १२, ६; ४,९, २७; १०, ६; १२, २; ६[h]; १३, ६; १४, २; काठ २, १४; ८, १६; १६, ४; १४‡[g]; १८,२०; २०,१५; ३५,३; ३९, १२; क २५,५‡[g]; कौ १,१०$; ९३[२];‡[i]; ११९; २०८; २२४$; २९१; ३२३; ३२८; ४२१; ४३०‡[j]; ४६२; ५०९; २, ८३; ३९४‡[k]; ४११; ४४७; ५७२; ६८२‡[l]; ६८३; ७१८; ८५६; १०९०; ११४३; ११८७; जै १, १, १०$; १०, ३[२]; ‡[i]; १३, ५; २२, ५; २४, २$; ३०, ९; ३३, १०; ३४, ६; ४१, ३; ४२, ४‡[j]; ४८, ८; ५२,१३; ३,८, ९; ३१,१४‡[k]; ३१; ३४, ५; ४६, १०; ५६, १०‡[l]; १२; ५९, १०; ४,२९, ७; शौ १,५,१; २, ५, ४$; ५, ११,१$[l]; १०,६,८$[m]; $१९, २४, २; ३; २०, ३१, १; १०; २२, ३; २३, ६; ४७, १; ७३, ३; १३७, १२; पै २, ७, ५$; $१५,५,९;१०; १९,४५,८.

महीयस्– -यः पै ५, २१, ५; –यसा पै ४,३२,१‡[n].

†मह्– -हस्य ऋ १, १५०, १; कौ १, ९७; जै १, ११, १[o]; –हा ऋ ९,८८,४; –हानाम् ऋ १,१८७,६; ८,६३,१[p]; ९२,३[q]; ९४,८; ९,१, ४; काठ ४०, ८; जै ३, ७, ३[q]; पै ६, १६, ६; –हानि ऋ १, ५५, ५; २, ११, ६; १५, १; ३, ६, ५; ३४, ६; ४६, १; ४८,३; ४, २२, ५; ६

a) क्वचि प्र. सुगागमः उसं. (पावा ७,१,५१)।

b) सपा. ऋ ९,१०१,५ प्रमृ. मखस्यते इति पाभे.।

c) सकृत् सपा. काठ ३९,१३ ?महुः इति पाभे.।

d) विप. (इन्द्र-)। च१ (तु. सा.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. तुमर्थीयमिति)।

e) पाठः? महुस्–>-हसे इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.)।

f) विप. (देववीति-)। च१ (तु. द.; वैतु. उ. म. Gri. क्विप. इति)।

g) सपा. ऋ १०,१४०,५ प्रमृ. माश ७,३,१,३३ महुः इति पाभे.।

h) तु. सात., सपा. तैब्रा [२,५,४,६] च; वैतु. Sch [तु. पपा.], सा. [तैब्रा.] मुहि–> सं१ इति।

i) महे वृषम् (॰षन् इति पपा.) इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ ८,२३,१ कौ १,१०३ प्रतीर्व्यम् इति, आपश्रौ १६, ७,३ मही वृषन् इति च पाभे.।

j) पाभे. पृ ११७७ d द्र.।

k) सपा. ऋ ९,२,८ महीः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १५७९ d द्र.।

m) सपा. शौ ६,४१,१ मत्यै इति पाभे.।

n) सपा. ऋ १०,८३,१ शौ ४,३२,१ सुहस्वता इति पाभे.।

o) अत्र दीर्घान्तः पाठः द्र.।

p) =सपा. ऐब्रा ४,१२ शांब्रा २३,६ आश्रौ ८,१,१४। कौ १,३५५ जै १, ३७,४ साब्रा १,४,१४; ३,१,१० तु महोनाम् इति पाभे.।

q) सपा. कौ २,६५ महोनाम् इति पाभे.।

७,[(५, ८५, ६)५]; ७२, १; ७, ६,२; मै ४,१४,१४; काठ १८, ११‡[a]; शौ २०, ११, ६; –हे ऋ १,११६, १३; ५, ५९, २[b]; ९, ६६,१३[c]; ११०,२[d]; १०, ४८, ८; ९१,८[e]; ९६,१; खि ३,१९, १; कौ १,४३२; २,७१६; जै १, ४२, ६; ३, ५९, ८; शौ २०, ३०, १.

√महय > १महयत्– ·यते ऋ ७,३२,१९; कौ २, ११४७; शौ २०,८२,२.

†महः[f] ऋ १,३,१२;६,१०;१९,२; ३; २२, ११; ३१, ३; ३६, ३; ५५,२; ६१, ७; १००,१;१०२, १; १०५, ६; १०; ११७, ८; १२०,७; १२१, ८; ११; १२४, ६; १२७, ११; १२८, ७; १३० ७; १३३,६; १४६,३;५; १४९, [१;१०,९३,६]; १५०,३;१५३, १; १५५, १; १५६, ३[g]; १६८, ६; १६९, १[२]; ६; १७३, १२[h]; १८२,५; १८७,१; १९०,८; २, १, ६; २३,२; १७;२४,७; ३२, १; ३३,८; ३४, ११; १२; ३७, ६; ३,७,६;९; १६, १[i]; ३१,३; ३४, ६; ३८, ९; ४६, ३; ४८, २; ५४, ८; ९; ५७, ३; ४, १, ११; २,२०; ४,११; १२,२; ५; २२, ३;२८, २; ३१, ११; ३४, ५; ३९,२; ४; ४३, ४; ५०, ४; ५३, ४; ५५,८; ५८,३; ५,१५, ५; ४१, १; ४३, १; ५२, ७; ६८,३; ८७, ७?[j]; ८; ६, १,२; ६, ६; १६,२; १७,१०; २०,५; २५, ६; २६, १; [(१०, ६)२]; २९, १[२]; ३२,४; ४४, ८; ४६, २; ४८, ४; ४९, १५; ५०, ३; ६; १०; ५१,३; ४; ९; ५५, २; ६६, ३; ७२,३; ७,१, २४; ३, २; १६, १०; १७, ७; २०, १; २५,१; २८,[५;२९,५; ३०,५]; ३६,३; ३७,३; ६६,६;८, १६, ३; २३,१६; २६; २९; ३५, ५; ३४; ३६,२३; ३६,६; ४६,१७; ४७,८; ५०, ६; ६१, १४; ६८, ३; ७०,२[k]; ८;९०, २;९८,७[l]; १०१, [११[m](१०,७५,९)]; ९, ४६, ५; ४७, १[n];४८, १; ६१, २६; ७२,[७; ८६, ८(२१)]; ७३,३; ८१,३; ८८,२; ८९, ७; ९०,४; ९७,२७; ११०,८; १०, ८, ५; १०,२; १७,१; २२, ३[२]; १५; २५,१०; ३६,१२; ३७,१; ५५,६; ५६, २; ६१, २२; २७; ६३, ५; ६४,६;९; ७६,२; ७७, ६; ८; ९३,३; ९९, १२;१०८, २;१२०, ८; १४०,५[o];१५०,४; खि ३,२,६; ५, ७, ४, १३; मा ३, ४६[h]; ४, ३५; ५, १९$[p]; ९, १७; १२, ११०[o]; १५, ६२; १७, ९१; २०, ८६; २७, ३८; ३३, १७; २९; ३९[m]; ३४, ७; का ३, ५, ३[h]; ४, १०, ६; ५, ५,७$[p]; १०, ३, १०; १३, ७, ९[o]; १६, ७, ५; १९, १, ५; २२,८, ७; २३, १, ११; २९, ५, ७; ३२, १, १७; २, १२; ३, १०[m]; ३३, १, २; तै १, २, ९, १; २, १३, २$[p]; १४, ४; ३, १४, १; ७, ८, २; १३, २; ४, १, ३, १?[q]; २, ८, १?[q]; ४,३,३; मै १, २,६; ६, २; ११, २; २, ७,३?[q]; १२; १४[o]; ८, १४; १३,९; ३,२,४$; ४, ११,

a) पाभे. पृ ८४७ *l* द्र. ।

b) तु. GW. Gri.; वैतु. वें. सा. च१ इति ।

c) च. अर्थे (= हेतौ) सप्त१ द्र. (वैतु. सा. Gri. मह्– > च१ इति) । d) तु. सा.; वैतु. विव. भ. (कौ २,४३२) GW. मह्– > च१ इति) ।

e) सपा. काठ ३९,१३ कौ २,३३४ जै ३, २८,६ तैब्रा ३,११,६,३ आपश्रौ १६,३५,५ महः इति पाभे. ।

f) मह्– > वा मह्– > वा महस्– > वेति यथायथं द्र. । g) सपा. तैब्रा २,४,३,९ बृहत् इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ १५९४ *a* द्र. ।

i) सपा. कौ १,६० जै १,६,६ हि इति पाभे. ।

j) पाठः? महा इति शोधः । 'महानि (खलु) शर्धासि अद्भु° (मरुताम्)' इति पृथक् वा. द्र. ।

k) सपा. कौ २,२८४ जै ३,२३,१६ महान् इति पाभे. ।

l) पाभे. पृ ८५१ *c* द्र. ।

m) सपा. शौ १३,२,२९ महान् इति पाभे. ।

n) सपा. कौ १,५०७ जै १,५२,११ महान् इति पाभे. ।

o) पाभे. पृ २३८९ *g* द्र. । p) पाभे. पृ २२८६ *m* द्र. ।

q) पाठः? वर्धमानं महँ आ च पुष्करे इति तृतीयपाद-शोधः । 'पुष्करपर्णं पुष्करे (जले) आ महद् यथा स्यात् तथा वर्धमानं (सत् [चतुर्थे पादे] दिवो मात्रया प्रथस्व' इति संबन्धः [तु. म.]) । महँ आ इत्यत्र च महद् आ > °हु आ > (= क्रिवि. सतो *महद् इत्यस्य नैप्र. दकारलोपे सांहितिकोऽनुनासिकः) इति क्रमः द्र. । एवं स्थिते सस्थ. पुष्करम् > पुष्करे इति, सपा. मा ११,२९ प्रमृ. महाँ > महँ इति च शोधः । एवं पृ २०६० *n* नेष्टम् ।

१;५; १२, १; ३; १३, ६; १४, १०; १२; काठ २, ७†; १०$[a]; १५; ४, १६; ६, ११; ७, ७[२]; १६[२]; ११, १३; १३, १४; १७, १०; १८; १८, २०; २६, ११; ३८, ४; ३९, १२†; १३[२]‡[b,c]; ४०, ७†; ८; ११; क २, १; ४$[a]; ५, १[२]; २८, ८; २६, ९; कौ १, २७६[d]; २, १६०; १८६; ३३४‡[b]; ४९५; ५६४; ५७०; ६७२; ७०३; ७६०; ८१५; ८२२; ८२५; ८४३; ८४४; ११२३; ११३३; ११३८[d]; ११७०; जै १, २९, ४[d]; ३, १५, ८; १७, ७; २८, ६‡[b]; ३८, ९; ४५, १; ४६, ५; ९; ५५, १३; ५७, ५; ५८, १; ४, ३, २; ४, ३; ६; १८, १०; २२, ७; शौ ४, १, ६$; ५, २, ८; ६, ९२, ३; ७, २७, ८$[a]; १०, ७, २$[e]; १८, १, २; ५३; २०, ११, ६; ३५, ७; ४४, ३; ५८, ३[d]; ७०, ६; ८८, ४; ९०, ३; ९२, १७[f]; ९८, २; १००, १[g]; १०४, ४; १०५, ५[f]; १०७, ११; पै १, ६०, ३; ४, ३४, ५; ५, २, ५$; ६, १, ८; १६, १; १७, २; ३; ८, १३, ३; ९, २०, ९; १६, २१, ५; ४२, ४; ४३, १; ४८, ४; ८४, २; ८६, १०[h]; १००, २; १७, २५, ४; २९, १३; १९, १६, १२; १३; १९, १, ९; ३४, १३; २०, ६, ८$[a]; ०महः ऋ ७, ६४, २.

महुत्[i]– -हत् ऋ १, ८०, ⌊८ (८, ५५, १)⌋; ⌊१० (८, ६३, ३)⌋; १०१, ३; २, १७, ३; ४१, १०; ३, २, ७; ३८, ४; ५४, १७; ५५, १; ⌊१-२२; १०, ५५, ४⌋; ४, ३६, १; ५३, १; ५, ११, ६; १५, ३; ८, ४, ७; १९, १८; ६८, ९; ७२, ६; ८३, १; ९७, ८; ९, ९७, ४१; ११३, १; १०, ३६, ११; ५१, १; ५५, २; ६६, ४; ९३, १०; खि ३, २२, ५; ५, ३, २[j]; १९, १[k]; मा १५, २८†; २३, ९; १०; ४५; ४६; २८, २४; ३२, ३; †३३, २२; ७५; का १६, ५, ९†; २५, ३, ६; ७; ९, १; २; ३०, ३, १; †३२, २, ५; ६, ६; ३५, ३, ३; तै ४, ४, ४; ३†; ७, ४, १८, १; २; मै २, ३, ८[l]; ६, १२[m]; १३, ७†; ३, ७, ८¶; १२, १९[२]; ४, ११, ४‡[n]; १४, ११[o]; काठ ५, २[p]; १५, ८[m]; २३, ३¶; ३२, २[p]; ३४, ५; ३७, ९†; ३८, १४[q]; ३९, १४†; ४०, ३[२r] ४४, ७[२]; क ३५, ९¶; †कौ १, १३८; २००; ५४२; २, २५८; ३८३‡[s]; ६०५; ९५५; १२१९$[t]; †जै १, १५, ४; २१, ७; ५५, ९; ३, २२, ५; ३१, ३[s]‡; ४९, २; ४, २०, १; शौ १, २०, ३; २१, ४‡[u]; ३२, १; २, ३, ३; ५; ३, २९, ६; ८; ४, ८, ३†; १९, ६[v]; ५, १, ५; ९, १, २; १०, ७, ३८; ८, ६; १५; २०; ३३; ३७; ३८; ११, १०, ३; १६[w]; १२, १, १८; ४, ३९; १५, १, ३; १९, ७, ५[x]; २०, २०, ५†; ५७, ८†; पै १, ८, ३; २३, १; ३७, ४; ९३, ३; २, ८८, ५‡[u]; ३, ४०, ४; ४, २, ३†; ११, २[२]; ५, २७, १; ६, २, ५; १३, १४, २; १४; १५, १, ३; ५, ६; १६, ३२, ३; ४[y]; ५२, ३; ८५, ३; ९६, २; १०१, ९; १०२, ७; १५२, ३; १७, २, ९; ७, ४[e]; १०, ९; १९, ९; १८, २७, ३; १९,

a) पाभे. पृ २२८६ *m* द्र. । b) पाभे. पृ, २३९० *e* द्र. ।
c) पाभे. पृ २३८९ *c* द्र. । d) पाभे. पृ २३९० *m* द्र. ।
e) सपा. मह्:<>महुत् इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ २३९० *k* द्र. ।
g) पाभे. पृ ८५१ *c* द्र. । h) पाभे. पृ २२८६ *g* द्र. ।
i) विप. । व्यु. बृहत्– टि. द्र. ।
j) सपा. खिसा ३६,९ सह इति पाभे. ।
k) अष्टमपि सदेतत् सुपठं द्र. (तु. पृ १२०३ *a*) ।
l) सपा. तै ३, २, ८, २ मुहि इति, शौ २, ३५, ३ पै १, ८८, १ युत् इति पाभे. । m) सपा. तै १, ८, १०, २ महुतः इति पाभे. । n) पाभे. पृ २२८५ *b* द्र. ।
o) पाभे. पृ २२७० *i* द्र. ।
p) पाभे. पृ २२८५ *h* द्र. ।
q) पाभे. पृ २२८६ *f* द्र. ।
r) सपा. मै २, ३, ४ युत् इति, शौ १९, ३७, १; २ वुयः इति, तैब्रा २, ५, ७, १ आश्रौ ६, १२, २ च इति च पाभे. ।
s) पाभे. पृ १६९६ *c* द्र. ।
t) सुहो महुत् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १९, १३, १ पै ७, ४, १ स्वर्यंत् इति पाभे. ।
u) सपा. ऋ १०, १५२, ५ मन्योः इति पाभे. ।
v) पाभे. पृ २२८६ *i* द्र. ।
w) सपा. पै १६, ८६, ६ मयि इति पाभे. ।
x) सा. वहल् (लेटि प्रपु१) इति पाठः? ।
y) सपा. शौ ९, १, ४ महान् इति पाभे. ।

१६,७‡[a]; २८,२[b];४०,८[c];४२, १७; –हतः ऋ १, १५६, २; १७८,५; २,१५, १; ३, ६, ५; ४६,१; ४, २२,५; ५, ३२, ३; ८७,४; ७, ९८,४; ९, ८८, ५; ९७, २९; १०, ३४, १२; ६७, ⌊१२; १११,४⌋; ७९,१; खि ४, ११,१३; ५, २२, १०; मा २०, ३२; २४,२५; का २२, ३, १; २६, ५,५; तै १, ८,१०, २[d]; मै ३, १४, ६; †४, ११, १; १४, १४; काठ ७,१२; ३८,१२; कौ ३,४,११; जै २, ४, ९; शौ १, १०,४; ६,७१,३; ८,८,८; १०, ८, ९; १२, ११, ११; १३, १, २६; २, २९‡[e]; २०,८७, ४†; ९१,१२†; १३६,१२;१४; १५; पै १,९,४; २, २८, १; ६१, १; ५, २१,५; १६, २९, ८; १०१, ५; १४९,११; १८,१७,६; २३, ६‡[e]; २०,३६,१;५२,९; –हता ऋ १, ३२, ५; ४, १८, ७; ५, ३२, ८; ६, ४७, ५; ७, १०४, ⌊(५,३२,७)१६⌋; ८, १, १४; १०,४४,१; तै २, ५, ४, ३[2]¶; मै १,२,१;३,६,३; ४, १२,३†; शौ २, ३१,३; ५, ३१,१२; ६, ६६, १; ८, ४,१६†; ९, २,१; ११, १, १९; १३, १,८; †२०, ९४,१; ११६,२; पै २, १५,३; ५[f];४०,२[g]; ११,५,६; १३,६, ५†;१०,३; १६, १०,६†; ७०, ८; ७६,१; ९०,१०; १८, १५, ८;१९,११,१०; –हताम् ऋ ५, ५९,४; ८, ४७, ⌊१; ६७, ४⌋; १०, ३६, ११; ६५, २; तै ३, ३, ९,२; मै २, ५, १०; ४, २, १०; काठ ११, १२†; १३, ९; शौ ९,४,४;१९,३३,२[h]; पै १२, ५, २[h]; १६,२४,५; २०,१,६[i]; –हति ऋ ६, १८,६; ३४, ५; ५०,४; मा ११,१८; १६, ५५; २३, ६३; का १२, २, ७; १७, ८,९; २५, १०, ११; तै ४, १, २,३; ५,११,१; ७, ५, ५,१¶; मै २, ७,२;९,९; काठ १६, २; १७,१६; ३४,४¶; क २७, ६; शौ ३,६,३;११,१०,२;६; पै १, ७२,१; २, ७२, ५[j]; ३, ३, ४; १५,४; ६, ७, २;५; १६,८५, २;६; १९,४१,५; –हते ऋ १, ५१, १३; १०४, ६; ७; १६४, २७; १६८,९; ३,८,२;११; ५, २८,३;३२,⌊७ (७,१०४,१६)⌋; ६,३१,५; ८,५९,५; ९,९७,४; ५; १०,११६,१; खि १, ६,५; ४,६,९[h]; मा ५, ४३; ९,४०[3]; १०,१८[3]; ११,२१;२७,२; ८[k]; ३३,१२†; का ५, १०,५; ११, ३, २[2]; ६, २[3]; १२, २, १०; २९, १, २; ८[k]; ३२,१, १२†; तै १, ३,५,१; ८,१०,२[3]; १२, २[3]; ४,१,२,४; ७,१;३[k]; मै १, २,१४†; २,१,९;३,४; ६,५¶; ६¶; ९[2]; ७,२; १२,५[2k]; †४, ११,१; १३,१; काठ २, १५†; ३, २†; १५, ५[5]; १२†; १६, २; १८, १६[2k]; २६,३[2]; †;¶; ३१,१४; ३७,९; ४०, ३; ९[5]; क २,९†; २९, ४[2k]; ४१, १[2]; †; ¶; कौ १, ५३५†; जै १, ५५, ३†; शौ २, ६,२; ३, १२, २; ४, ८,७; ५,२८, १४[h]; ७, १७,१; †७७, ८; १०; ९, १५, ५; ११,१,३;७; १७, १, ९; पै ३,२०, २; ३३, २; ४, २, ४; १६,६८,५†; ८९, ३; ७; १८, ३१, ४; †२०, ८, ७; ११, २; –†हत्सु ऋ १, ८१, १; १०२, १०; मै ४,१२,४; कौ १,४११; २, ३५२; जै १,४०,३; ३,२९, ९; शौ २०,५६,१; पै ३,३६,२; –हद्भिः १,७२, ९; ३, ३६, १; ४,२२,⌊३; ६,३२,४⌋; ४१, २; ७,७५,७;१०,७०, ५; –हद्भ्यः[l] ऋ १, २७, १३; मा १६, २६; का १७,३,५; तै ४, ५, ४, १; काठ १७, १३; क २७, ३; –हद्भ्याम् ऋ ३, ७, ६; –हान् ऋ १,४, ⌊१०; ८,३२,१३⌋; ८, ५;९,१; २७,११; ३६,९;⌊१२; ४,९,१⌋; ५६,३; ६३, १; ८१, ४;९४,५;९५,४;१४६,२; ३,१, ११;⌊१९;३१,१८;४, ३२, १⌋; ६,४;३१,३; ३६,४;५;४६, २; ५३, ९;५५, ⌊९; १०, ४, २⌋; ५९,५; ४,७ ७; ८,२; २१, ६; २२,१; ३०,२; ९; ५३, १; ५, १,२; ६, १९, १; २५, १; ३८,

a) पाभे. पृ २३९१ *u* द्र. । b) पाभे. पृ २२८६ *e* द्र. ।
c) सपा. शौ ७,८१,१ गृहे इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ २३९१ *m* द्र. ।
e) सपा. ऋ८,१०१,११ प्रमृ. सतः इति पाभे. ।
f) सपा. शौ २,३१,५ विभे. ।
g) नाप. (*स्तोत्र- ⌊तु. सस्थ. टि. ?मदयान् ⌋) ।
h) सपा. महताम् <>महते इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ २२८७ *c* द्र. ।
j) पाठः ? तु. सस्थ. टि. ?मदस्पदम् ।
k) पाभे. पृ २२८७ *e* द्र. । l) पाभे. पृ २२८७ *h* द्र. ।

३; ४५, १३; ४७, ५; ४८, ३; ७, ११,⌊१(१०,१०४,६)⌋; ३१, ७;५२, ३; ६३, २; ८, १,२७; २, १९; ⌊३२; १६, ७⌋; ६, १; २६;१३,१; ३२, १३; ३३, ८; ५२, ⌊५;६५,५⌋; ६०, ६; १९; ६२,१२;६४, २;९२,३;९५,४; ९८,२; १०१,११[३];१२[२]; ९,२, ६;९,३; ५९,४; ६६,१६[a]; ७७, ५; ९७,२; १०९,४; १०, ४६, १; ५०, ४; ७५, ⌊(८, १०१, ११) ९⌋; १२०, ९; १५२, १; खि २, १४, २; ३; ३, ४, ५; २२, ३; ५, २२, १०[३]; मा †७, ३९;४०; ११,२९[b];३७†; १३, २[b];१८,५३; २०,३२;२६,१०; †३३,२५;२७;३९[२]; ४०[२];६५; ३८, १७†; २२; का †७, २१-२२,१; १२,३,२[b]; १०†; १४, १,२[b]; २०, ३; ३; २२, ३, १; २८,९,१; †३२,२, ८; १०; ३, १०[३];११[२]; ५,११; ३८,४,१†; ५,५; तै १,४,२०-२१,१†; ४१, १; २,३,१४,६;५,९,१[२]; ३,४, ११, ४†; ४,१, ३,३†; ७,१३, १; ५,१,३, २¶; ६, ५,५,३¶; मै १,†३, २४; २५;८,६¶; २, १२,३; १३,७†; ४,९,३†;११; ११,४[२]†; १२, ६†; १४,१५†; काठ ४,८[२]†; ६,८¶; १०[२]†;८, ६¶; १०,१३; १२,१५†; १६, ३[२b];†; १५[b]; १८,१५;२०,५[b]; २१, १३†; २३,१२†; ४०, ९; १४†;क ३,६[२]†;४,७¶;७,२¶; २९,४;३१,७; †कौ १,२३;३९; ७७;१६६; १८०; १८१; २२७; २७६[३];३४६;३८१;४२३;४२९; ४९७; ५०७‡[c]; २, ६५; ९६; २३३; २८४‡[d]; २८६; ३७६; ३९२; ५९१; ६५७; ७०५; ७५०;१०१४; १०४७; १०९७; ११३८[३]; ११३९[२]; †जै १, ३, ३; ४,५; ८, ५; १८, २; १९, ६; २४, ७; २९, ४[३]; ३६, ५; ४१,५; ४२, ३; ४३, १; ५२, १;११‡[c]; ३,७,३; ९,१०;२०, १७; २३,१६‡[d]; २४,३; ३०, १९; ३१,१२;४८,७; ५४,१०; ४,३,२[३];३[२]; ७,१०; ९,५; १९, ६; शौ १, २०,४†; ४,१,४; ५, २,९†; ८, ८,८; ९, १,४[e]; २, १९-२४; ११,३, २२; १२, १, १८[२];१३,२, १४; २९[४];†[३]; ‡[f]; १५,१,४;†२०,५३,२;५७,१२; ५८, ३[२]; ४[२]; ६२,६; ६८, १०; ७१,१; ७; ९३, २; १०७, १२; १२८, १४$[g]; $१३६, १३; १५[२]; १३८, १; पै २, ८८,१†; ४,११,२; ५,२,४; १२,४; २१, ४[h]; ६,१,९†; ८, १४,४†; ९, ९,४; १२,३; २५,१०; १२, १, ६†; १३, १,७; १४, ३,७; १६, २९, ८; ५२, ५; ७७, ८; ७८, १-६;९६,२;१७,२,९[२];१८,२१, ८; २३,६[४];†[३];‡[i]; २७,४; १९, ४२,१६[i]; ४७,१०; –हान्तः ऋ १,१६६,११; ८, २०,८; खि ५, ५,७; तै २, ३, ९, ३¶; शौ ३, १०, ४; ८,९, ११; १९, ३६, ३; पै २,२४, ३; १६, १९, १; –०हान्तः ऋ ५,४१, १३; ५५, २; –हान्तम् ऋ १, ५१, ६; ११४, ७; ५, ३२, १; ८३, ८; ६, २१,६; ८,१२,२३; ९,२,४; १०, १३४, १; खि ४, ११, ९; मा १६, १५†; ३१, १८; का १७,१,१५†; ३५, २, २; तै ४, ५,१०,२†; मै ३,७,७; ४, १४, ८‡[j]; काठ ८,१३¶; क ८,१¶; †कौ १,३१५;३५३[२]$; ३७९;२, ३९०;४४०; †जै १,३३,३;३७, २[२]$;३९,१०; ३, ३१,१०;३३, १५; †शौ ४, १५, १६; ११,२, २९; पै ५,७,१४†;१३,१४,१७; १६, १०६,९†; १५२, ९; १९, ४८,७;२०,४१,४[k]; –हान्ता ऋ १,२१,५; ६,६७,४; ८,२५,४; –हान्ति ऋ ३,१,⌊२०(३०,२)⌋; ५,५९,४; १०,१११,२; शौ ९, ५, १[l]; १०, ४, २३[m]; –हान्तौ

---

[a]) महाम् ⌊ष३⌋ इति LR. शोधः (तु. ORN.)।

[b]) शोधः पृ २३९० *q* द्र.।

[c]) पाभे. पृ२३९० *n* द्र.। [d]) पाभे. पृ२३९० *k* द्र.।

[e]) पाभे. पृ२३९१ *y* द्र.। [f]) पाभे. पृ२३९० *m* द्र.।

[g]) °न्महम् इति पाठः (तु. शंपा. सात.)? यनि. शोधः (तु. RW.)। सपा. खि ५, १४, ३ अहन् (<√हन्) इति पाभे.। [h]) सस्थ. पृ ७८ *h* मरून् इति शोधो नेष्टः।

[i]) मन्त्र-पाठः ? मा(निषेधे)हन् (लुङि प्रपु१<√हन्) (√भृ > भरिष्यत्- >) भरिष्यतः ⌊ष१⌋ हस्तः, आरिप्सोः ⌊ष१⌋ धनकाम्ययाँ। आ मा (माम्) देवाः परिजातम् आ मा (माम्) कर्त वि-आ-भ्यस- (वीत-भय-) > -सम् इति शोधः।

[j]) पाभे. पृ २२८८ *c* द्र.।

[k]) पाभे. अक्षितम् (परि.) द्र.।

[l]) सपा. शौ ९,५,३ पै १६,९७,१ त्रिपुश्यन् इति पाभे.।

[m]) पाभे. पृ २२७१ *d* द्र.।

ऋ ७,८२,२; मै ४,१२,४†.

महती– -ती ऋ ७, ७५,७; मै ३,८,३¶; शौ ५, ७;९; १२, १,१८; पै ७,१९, ४; १६, ९६, २; १७, २,९; –तीः ऋ ८, ७, २२; तै ४, १, ८, ५‡[a]; मै २, १३,२३‡[a]; काठ ४०,१‡[a]; पै १, ६६, १; –तीम् शौ ११, १२, १५; –त्याः ऋ १०,५५, ⌊(३, ५५,१-२२)४⌋.

मह-ऋषभ[b]– -भस्य शौ ४, १५,१[c];५.

मह-ऋषि[b]– -षिम् खि ५,३,३.

महत्-काण्ड[d]– -ण्डाय शौ १९, २३,१८.

महत्-त्व– -त्वम् पै २,८९,२.

महद्-भ(य>)या[e]– -०ये[f] खिसा २९,४६.

महद्-भूत[e]– -तम् खि २, ४, १?[g].

महद्-रू(प>)पा[e]– -०पे खिसा २९,४६[h].

?महद्व्रते पै १६,१११,१.

मह(हा-ऋ)र्षभ– -भः पै ३, १५,१; –भस्य पै ५,७,१[c].

मह(हा-ऋ)र्षि[b]– -र्षयः शौ १९, ९,११; पै ८,१५,६.

महा-कण्ठ[i]– -ण्ठम् पै ६,१४,१.

महा-कृत्या[b]– -०त्ये खिसा २९, ४७.

महा-कुल[j]– -लः ऋ १,१६१,१.

१महा-गण[b]– -णेभ्यः शौ १९, २२,१७.

२महा-गण[e]– -णम् पै ४, २७, ५.

†महा-गय[k]– -यम् ऋ ९, ६६, २०; मा २६, ९; का २८, १०, १; २९, ५, ३; मै १, ५, १; कौ २, ८६९; जै ४, ४, १; १२,८.

महा-ग्राम[b]– -मः ऋ १०, ७८, ६.

महा-जन– -नाः पै १,७२,१.

महा-जप[l]– -पाय मै २,९, १.

महा(हा-अ)ज्ञि[e]– -ज्ञिः मा २४, ४; का २६, १, ८; मै ३, १३,५.

महा(हा-आ)त्मन्[e]– -त्मानः खि ३,१२,२?[m].

महा-दिवाकीर्त्य[n]– -र्त्यम् काठ ३३,६¶.

महा-देव– -०व खि ७, २, २; –वः मै ३,९,४¶; शौ ५, २१, ११;९,१२,७;१२,७,८; १३,४, ४; १५,१, ४; ५, १३; पै १६, १२५, ३; १३९, ८; १४२, ६; १८,२७,४; –वम् खिसा ३३, २१; मा ३९, ८; का ३९, ६, १; तै १,४,३६,१; मै २,९, १; शौ १५,५, १२; पै १, ४५, १; –वस्य मा ३९, ९; का ३९, ७, १; –वाय मै २, ९, १; काठ १७,११; –वेन पै १५,१७, २.

महादेवा(व-आ)हृ(त>)ता– –ताम् मै ३,६,१०¶.

महा-देवी– -०वि खिसा २९, ४६.

१†महा-धन[o]– -नम् ऋ ९,८६, १२[p]; –नस्य ऋ १०, ८४, ६; शौ ४,३१,६; पै ४,१२,६; –ने ऋ १,७,५[q];४०,⌊८(६,६६,८)⌋; ११२,१७; ६,४६,⌊४; ७, ३२, २५⌋; १३;५९,⌊७; ८,७५,१२⌋; तै २,६,११, ३; मै ४, ११, ६; काठ ७, १७; कौ १, १३०; २, १०००; जै १,१४, ६; शौ २०, ७०,११.

२महा-ध(न>)ना[e]– -०ने खि २,६[२],१८.

महा-नक्षत्र– -त्राणाम् पै १९, २४,१९.

---

a) पाभे. पृ २२८९ *a* द्र.। b) कस. अन्तोदात्तः। c) सपा. परस्परं पाभे.। d) नाप., व्यप. (विंशतिकाण्डात्मक कृत्स्नवेद- वा तद्द्रष्टृ- वा)। कस.। e) विप.। बस.। f) °हु° इति पाठः? यनि. शोधः। g) °हद्भू° इति पाठः? महाद्भुतम् इति शोधः। h) °पे इति पाठः? यनि. शोधः। i) विप.>नाप. (रक्षो-विशेष-)। j) विप. [(*धारणार्थ-महाऽवकाश-वत्- ⌊महातट- इति वें.⌋) चमस-पात्र-]। कस. उप. नैप्र. (*खात-भृत– ⌊अवकाश-वत्-⌋ >) खातुर्- >यनि. (तु. नभा. खुला ⌊विशाल-⌋; वैतु. सा. PW. प्रभृ. बस. सति उप. अभिजन-पर्याय इति?)। k) विप. (अग्नि-)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२, १८४ ⌊तु. वें. द. म. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. उ. अन्यथा-दर्शिनाविति?⌋)। उप. = गृह-। l) कस. उप. कर्मणि प्र.। m) °त्म° इति स्वरः? यनि. शोधः। n) नाप. (साम-विशेष-)। o) नाप. (संग्राम-)। कस. अन्तोदात्तः। p) पाभे. पृ १६९६ *c* द्र.। q) तु. अर्भे इति प्रतियोगी; वैतु. सा. बस. इति।

महा-ना(मन् >)म्नी[a]- -म्नीः तै ५,२,११,१[b]; मै ३,१२,२१[b]; काठ १०, १०¶; ५०, ५[b]; शौ ११,९,६; पै १६,८२,६; -म्न्यः[b] मा २३,३५; का २५,७,३.

१¶महा-निरष्ट[c]- -ष्टः तै १,८, ९,१; १७, १.

२¶महा-निरष्ट[c]- -ष्टः मै २,६, ५;१३.

३¶महा-निरष्ट- -ष्टः काठ १५, ४; ९.

महा-पथ- -थम् पै १९, ३६, १४.

महा-पद[d]- -देन ऋ १०,७३,२.

¶महा-पुर[e]- -रम् तै ६, २, ३, १; मै ३, ८, १; काठ २४, १०[2]; क ३८,३[2].

महा-बल[f]- -लम् पै ८,९,१२.

महा-बुध्न[f]- -ध्नः शौ १,१४,१[g].

महा-भय[h]- -ये खिसा २६, २०.

¦महा-मनस्- -नसाम् ऋ १०,१०३,९; मा १७, ४१; का १८,४,९; तै ४,६,४, ३; मै २, १०,४; काठ १८,५; क २८,५; कौ २, १२०७; शौ १९, १३, १०; पै ७,४, १०.

महा-मह[i]- -०ह ऋ ८, २४, १०; ३३,१५; ४६, १०[j]; -हः ऋ १०,११९,१२[k].

¦महा-महिव्रत[l]- -तम् ऋ ९, ४८,२; कौ २,१८७; जै ३,१७, ८.

महा-मुनि[m]- -निः खि २,१,७.

महा-मूल[f]- -लः पै १,१५,१[g].

¶महा-यज्ञ- -ज्ञः तै २, २, ७, ५[2]; मै २, २, ९; काठ १०, ९; -ज्ञम् तै २,२,७,५; ३,२,२,२; मै २, २, ९; -ज्ञस्य तै २, २, ७, ५.

महा-यम[m]- -मः शौ १३,४,५.

महा-यशस्[f]- -शाः खि २, १, २; ५[n]; ९[2n]; ४, ८, ८?[o].

महा-रथ[p]- -थः मा २२, २२; का २४,८,१; तै ७,५, १८, १; मै ३, १२,६; काठ ४५,१४.

महा-राज[m]- -जाय मै २,९,१.

महा-रु(क्म >)क्मा[f]- -क्माः पै १५,१८,२.

महा-लक्ष्मी[m]- -क्ष्मी[q] खि २, ६[2],२६; -क्ष्मीम् खि २, ६[3], २३.

महा-वट्टूरि[r]- -रिणा ऋ १, १३३,२.

---

a) नाप. [⌊गीतविशेषात्मिका-⌋ वाच्- (=ऋच्- ⌊तु. तै ५, २,११,१; वैतु. तत्रैव भा. सा. =तद्रूपा- देवता- इति⌋)]। बस. उप. (√नम् ⌊*स्तुतौ⌋ >भावे) *नम्मन्- >नैप्र. यनि.। b) सपा. °म्नीः <> °म्न्यः इति पाभे.।

c) विप.>नाप. (⌊छिन्न-वृषण-⌋ गो-)। कस. पूप. स्वरः वैकल्पिकः उसं. (पा ६, २,४६)। सपा. परस्परं पाभे.।

d) नाप. (*महाऽऽच्छादन-)। पाठः? महत्- + (√वृ ⌊आवरणे⌋ > कर्तरि) *व्रत- > कस. महा-व्रत- > -तेन इति शोधः। सस्थ. ?पृश्नी > (√वर्ष् ⌊वर्षणे⌋ > कर्तरि) *वर्षण- (जल-) > -णानि (प्र३) इत्यध्यक्षरः शोधः। 'द्रुहः (वृत्रस्य) एवैः (आक्रमणैः) निषत्ता (गति-हीनानि) चित् (इव ⌊आसन्⌋) ता (तानि ⌊जलानि वृत्ररूपेण⌋) *महाव्रतेन (महाच्छादनेन ⌊सता⌋) अभीवृता (सर्वतः आवृतानि) इव (सन्ति ततः) प्रपित्वात् (प्राप्तात् ⌊सतः⌋) ध्वान्तात् (तमसः) गर्भाः (इव) उदरन्त' इति वा. (वैतु. वें. सा. पदशब्दो व्रजवाचक इति, GW., ORN. ⌊पक्षे⌋ विप. इति च?)।

e) कस. उप. पुर्-। f) विप.। बस.।

g) सपा. महाबुध्नः <> महामूलः इति पाभे.।

h) कस. अन्तोदात्तः।

i) विप. (⌊*महा-वृष-⌋ इन्द्र-)। बस. (√मह् ⌊वधा.⌋ >कर्तरि) *मह- [वृष- (*पुष्टि-युक्त- ⌊महत्-⌋, पोषक- ⌊दातृ-⌋)] इति उप. (वैतु. MW. ⌊√मह् > √*महामह् > ⌋ महामह- इति)।

j) सपा. कौ १,१८६ महोनाम् इति विभे.।

k) वैतु. ⌊पक्षे⌋ सा. बस. उप. महस्- इति?।

l) विप. (सोम-)। बस. पूप. स्वरः। उप. कस.।

m) नाप.। कस.।

n) यक्र. सपा. खिसा २,५;८ महाविष इति पाभे.।

o) °हायशाः इति द्वि-स्वरः पाठः? यनि. शोधः।

p) कस. अन्तोदात्तः। उप. =योद्धृ-।

q) पाठः? °क्ष्म्यै (तु. खिसा ११,२६) > °क्ष्मी इत्येष विपरिणामः द्र.।

r) विप. [⌊*महा-हिंसन-कृत्-⌋ पद्- (पुं. =*वज्र- < √पद् 'हिंसायाम्' ⌊तु. वि-पत्ति-, व्या-पाद- प्रमृ.⌋)]। बस. उप. भाप. सत् हिंसा-पर्यायः द्र. (वैतु. वें. =महापादतल-युक्त-, सा. PW. प्रमृ. =अति-विस्तृत-, सा. ⌊पक्षे⌋ =विशालगजपाद-युक्त-, GW. =महा-कवचिन्- < √वट् < √वस् ⌊आच्छादने⌋ इति, L⌊५४२⌋ महा-वट्टूर- > मत्वर्थे इनिः प्र. इति च)।

महा-वध[a]– -धः ऋ ५,३४,२; –धात् ऋ ५,८३,२.

महा-वसु[b]– -सू ऋ ७,८२, २; मै ४,१२,४†.

महा-वीर[c]– -रम् ऋ १,३२,६; पै १३,६,६†; –रस्य मा १९, १४; का २१,२,३; –रान् मै ४, ९,१.

महा-वृक्ष[d]– -क्षाः शौ ४,३७, ४; पै १३,४,७.

महा-वृष[e]– -षाः शौ ५,२२,५; पै १३,१,७; –षान् शौ ५,२२, ४;८; पै ५,२१,८; १३,१,५;६.

महा-वैलस्थ[f]– -स्थे ऋ १, १३३,३.

महा-वैश्वदेव[g]– -वः[h] मा १८, २०; का १९,७,२.

महा-व्रत[i]– -तम् तै ७,३,३, २[२]¶; काठ ३४,५¶; शौ ११, ९,६; पै १६,८२,६; –ते काठ ३०,५¶; –तेन काठ ३४,५[२]¶.

¶महाव्रत-वत्– -वान् तै ७, १,१०,४; २,२-३,२.

¶महा-व्रतीय– -यम् काठ ३३,८[५]; -ये काठ ३४,१.

महा-व्रात[j]– -तः ऋ ३,३०,३.

महा-व्रीहि[k]– -हीणाम् तै १,८, १०,१¶.

महा-शर्मन्[l]– -र्मणाम् पै २०, १,६[m].

?महासुवम्[n] पै १५,१२,८.

महा-से(ना>)न[b]– -नासः ऋ ७,३४,१९.

महा(हा-आ)स्य[b]– -स्येभ्यः शौ ११,२,३०; पै १६,१०६,१०.

महा-हविस्[o]– -विः मै १,९,१; ५; काठ ९,९;१२; क ८,१२.

†महा-हस्त[d]– -स्ती[p] ऋ ८, ८१,१; कौ १,१६७; २,७८; जै १,१८,३; ३,८,४.

महिमन्[q]– -†हिना[r] ऋ १,३२, ८[s]; ३३,९; १२२,११; १३९, ११; १५१,५; १७३,६; १८०,९; १८६,९; २,१,१५; १७,२; ३,६,२; ७,१०; ३०, १३; ५९,७[t]; ५,५७,४; ८७,२; ६,८,२; १५; १४; ६८,९; ७, २१,४; ९; ६०,१०; ८६,१; ९५,१; ९६,२; ८,१२,२३; ६८,३; ७०,६; ९२,२३; १०, २८,७; ७०,५; ८१,२; ८८,७; ११९,८; १२१,८; १२५,८[u]; १२९,३; १४७,५; मा ७,१९; १७,१८; २७,२६; का ७,८,१; १८,२,३; २९,४,४; तै १,४, १०,१; ३,१,९,१‡[v]; ४,१,६, ३[t]; ८,६; ३,१३,५; ६,२,५; मै १,३,१३; २,१०,२; ४,६, ४$; ९,१[t]; १०,१; ११,१; १२, ४; १४,७; काठ ४,५;१६; १८, २; क ३,४; २८,२; कौ २, २१३; १०११; ११२३; जै ३, १९,८; शौ २०,८१,२; ९२,

a) विप. (इन्द्र-, पर्जन्य-)। वस. ⌊तु. या १०,११⌋ उप. =वज्र-।　　b) विप.। वस.।

c) नाप. (इन्द्र- ⌊ऋ. पै.⌋, यज्ञिय-पात्र-विशेष- ⌊=घर्म-⌋)। कस. अन्तोदात्तः।

d) नाप.। कस.।

e) नाप. (देश-विशेष-, तद्वासिन्- ⌊तु. W. MK. प्रमृ.⌋)। कस.।

f) विप. (⌊महा-विहिंसन-⌋ अर्मक- ⌊=*संग्राम-⌋)। वस.। उप. वैर– (*हिंसन-)+(√अस ⌊*हिंसायाम्⌋ >भावे)अस्त*– >कस. *वैराऽस्त– >नैप्र. वैलस्थ– इति (वैतु. वें. =युद्धस्थान-, सा. ⌊सर्वैर्गन्तव्य-⌋ महाश्मशान- वा पाताल- वा)।　　g) कस. पूप. स्वरः (पा ६,२,३९)।

h) पाभे. पृ ११९८ *f* द्र.।

i) नाप. (⌊गवामयने⌋ एकाह-विशेष-, स्तोत्र-विशेष-)। कस.।　　j) विप. (इन्द्र-)। वस. उप. = मरुत्-संघ-।

k) कस. पूप. स्वरः (पा ६,२,३८)।

l) विप. (⌊प्रकरणतः⌋ दिति-पुत्र-)। वस.।

m) पाभे. पृ ९७१ *j* द्र.।

n) =पृथिवी-?।　　o) नाप. (होतृ-)। वस.।

p) °*स्तेन > नैप्र. *°स्तेभ > यनि. तृ१ (तु. विव.; वैतु. वें. सा. भ. PW. प्रमृ. °स्तिन्– प्र१ इति)।

q) भावे इमनिच् प्र. (⌊वैतु. GW. <√मह् इति⌋)।

r) तृ१ वा. क्रिवि.। नैप्र. <महिम्ना इति (वैतु. भा. <महिन्– इति।

s) सा. ⌊पक्षे⌋ <महिन्– इति ?

t) =सपा. तैआ ४,३,१ आश्रौ ३,१२,९ आपश्रौ १५, ४,४ बौश्रौ ९,४:५;१०,७:७ भाश्रौ ११,४,२ माश्रौ ४, १,२३ वैश्रौ १३,५:८;१८,२:१; २०,१३:६ हिश्रौ २४,१, २४। मा ३८,१७, का ३८,४,१ तु महिमा इति पाभे.।

u) सपा. शौ ४,३०,८ महिम्ना इति पाभे.।

v) =सपा. काश्रौ ९,३,१८ ⌊वैतु. BC. त्रौसं. च महीनाम् इति⌋। ऋ १,५९,७ तु महिम्ना इति, काठ ३०,६ शौ ६,४७,१ विश्वकृत् इति, मै १,३,३६ विश्वश्रीः इति, पै १९,४३,१० पथिकृत् इति च पाभे.।

२१; पै ६,१०,८$; १३, ६, ८;
१४, ९$; १६, ५९, ८$[a];
–हिमनः ऋ ६, २७, ⌊३; १०,
५४,३⌋; –हिमभिः मै ३, १०,
६¶[b]; –हिमा ऋ १, १२९,१०;
१६७,७; ४,१६,५; ५, ८७, ६;
६, १८, १२; ५९, २; ७५, १;
७, २८,२; ३३,८; ४५, २; ८,
३, ४; १०; १०१, ⌊११; १०,
७५,९⌋; १०, ६६,५; ९०, ३[c];
मा १८, ४; २३, २[४]; ४[४]; १५;
२९,३८†; ३१,३†[c]; ३३,३९†;
८३†; ३८,१७‡[d]; का १९,२,४;
२५,१-२,२[४]; ४,४; ३१,२,२†;
†३२,३, १०; ६, १४; ३५, १,
३†[c]; ३८,४,१‡[d]; तै ४, ६,६,
१†;७,२,१; ५, ७,२५,१;७,५,
१६-१७, १; २५, २[२]¶; मै २,
११,२; ३,¶१,२;७; ¶२,३;४;
१२,१६; १७¶; १६, ३†; काठ
७,१३;१८,७; ४५,५; ११-१३;
४६, १†; क २८, ७; †कौ १,
२७६; २,९५८; ११३८; ३, ४,
६; †जै १,२९,४; २, ३, ९; ४,
३, ३;२०, ७; शौ ६, ८०, ३;
११, ३,२२; १३,२,२९†; ४५;
७, १६; १५,७,१; १९, ३, २;
३; ३४, ५; †२०, ९, ४; ४९,
७; ५८, ३; ७७, ५; १०४, २;
पै ९,९,४; ११,३,५; १५, १०,
१†; १६, १४९, ९[e]; १८, २३,
६†; २५, ५; १९, १६, १३;
४७, १०; पै २०, १५, १?[f];

–हिमानः ऋ १, १६४, ⌊५०;
१०,९०,१६⌋; १०, ११४,७;८;
१२९, ५; †मा ३१, १६; ३३,
७४; †का ३२, ६, ५; ३५, १,
१६; तै ३,५, ११, ५†; ४, ३,
११,१; मै १,५,११¶; २, १३,
१०; ४, १०, ३†; काठ १५,
१२†; २९, १¶; ३७, १६¶;
३९,१०; क ४५, २¶; शौ ३,
१०, ४; ७, ५,१†; ८, ९, ११;
१९, ६,३‡[c]; पै १,१०४, ४;९,
५, ३‡[c]; १६, १९, १; २०,२,
२†; –हिमानम् ऋ १, ६१, ८;
⌊८५, २; ८, ५९, २⌋; २, १७,
२; ३५,९; ३,३१,१७; ३२, ७;
५, ८१,३; ६,७५,६; ७, २, २;
२१, ६; २२, ८; ७५, १; ९८,
३; ८,३, ८; १३; ४६, ३; ५९,
५; ६५,४; १०,६५,२; ६९, ९;
७५, १; ११२, ४; ११३, १-३;
१६८,१; खि १,२,९; ६,२; ५;
५, ७, २, १०; मा ८, ३०[g];
११, ६†; २१, ४७; २७, १५;
†२९, २७; ४३; ३३, ९७†;
का ९,५,३[g]; १२,१, ६†; २३,
५,५; २९,२,५; †३१,२, १०;
४,३; तै १, ६,२,४[h];११,७[२h];
२,३,११,२¶; ५,१२, १†; ४,
१,१,२†; ८,१; ३,११, ३; ५;
६,६,२†; ५,१,¶२,१;६; १०,
५¶; ७, २, २; ¶६, १, ३, १;
८,१; ९,३; १०,१[२]; ७, ४, ३,
२[२]¶; १५,१†; मै २, ३, ५¶;

७,१†;१२; १६; १२, ६; १३,
१०[२]; ¶३, ४, ८[२]; ७, ७;
८;१६,३†; ४,१०,६[i]; †१२,४;
†१३,३;७; काठ १५,११†;१८,
१७; ३१; २२,१०; २४,६[२]¶;
३७,४†; ३८,१३; ३९, १०[२];
४४, ४†; ४६,१†; क २९, ५;
३५,४;३७,७[२]¶; कौ २,९२४†;
११९४; शौ ३,१०,१२;५,२७,
५; ११,३, २३; १७, १, १२;
१८,४,८; १९, ५६, ३; †२०,
३५,८; ५०,१; ७३,२; ८७, ३;
९९,२; पै १,१०६,४;१०७,१†;
३,८,३;९,१,४; ११,५,२; १५,
१०,६†; १६,५४,९; १८, ३१,
७; १९,४८,७; –¶हिमानौ तै
७, ५, २५, २; मै ३, ६, ६[३];
–हिम्नः ऋ ७, ९९, २०; १०,
५६, ४; मा २३, ६४; का २५,
१०,१२; ¶मै ३,१, २; ७; २,
३;४;४,२,१२; काठ ३७,१६¶;
–हिम्ना ऋ १, ५९,७[j]; ६,६१,
१३; १०, ८८,१४; मै ४, ११,
१†; शौ ४, ३०,८‡[k];३५, ३;
६, ७१, ३; ११,१, १९; १३,
१,८; पै २, २८, १; ७२,
१; १६, ९०, १०; ९६, २;
१८, १५, ८; २०, ३६, १;
–हिम्नाम्[b] ¶काठ २९, १; क
४५,२; –हिम्ने ऋ ९, ६२,२७;
मा २३,२;४; का २५, १-२,२;
तै ३,३, ९, १; ७, ५, १६-१७,
१; मै २, ५,१०; काठ १३, ९;

a) पाभे. पृ २३६० *b* द्र. ।

b) सपा. °म्भिः <> °हिम्नाम् इति पाभे. ।

c) सपा. महिमा<>महिमानः इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ २३९६ *t* द्र. । e) अर्थः पृ२०९० *c* द्र. ।

f) शोधः पृ २१५५ *f* द्र. ।

g) पाभे. पृ १२१८ *e* द्र. । h) पाभे. पृ २३६५ *q* द्र. ।

i) सपा. तैब्रा २,५,८,१२ वौगृ २,११,३३ प्रतिमाणम् इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ २३९६ *v* द्र. ।

k) पाभे. पृ २३९६ *u* द्र. ।

१०;४५,११-१३; कौ २,१२७†; जै ३, १३, ३†; शौ ९, ३, २५-३१; पै १३,५,८; १६,४१, ५-११.

महे(हा-इ)न्द्र– -न्द्रः तै २, ५, ४,४¶; ¶मै ४, ३,१;६,८; काठ २८,३¶; क ४४, ३¶; शौ १३, ४,२-७; ९; १७, १, १८; पै ७, १२,८; १०,१०, १; १८, ३२, २; –न्द्रम् तै २, ५,४,४¶; –न्द्रस्य तै १,६, २, ४; ४, २; ११,७;६,५,५,३¶; काठ ५,१; ३२,१; –न्द्राय मा ७, ३९[२]; ४०[२];२६,१०[२a]; का ७,२१-२२, १[२]; तै १, ४, २०-२१, १[२]; ५, ५,२१,१; मै १,३,२४[२]; २५[२]; काठ ४,८[४];४७,११; क ३,६[४].

माहेन्द्र[b]– -न्द्रः तै ४, ७,७,२[c]; ६,५,५, ३[२]¶; –न्द्रम् तै ६,५,५,३[२]¶; मै २, ६, १[d]; ¶४, ३,१; ६, ८; –न्द्राः[e] मा २४, १७; का २६, ४, २; –न्द्रे मै ४,६,८¶.

महेन्द्र-त्व– -त्वम् तै ६,५, ५,३¶.

महेन्द्रीय[b]– -यः[c] काठ १८, ११; क २८, ११; –यम् काठ १५,१[d]; २८,३¶; क ४४,३¶.

महे(हा-ई)श्वर[f]– -रः खिसा ३३,१९; –रम् खिसा ३३,२०.

महो(हा-उ)दर[g]– -रः पै १०, १२,१२;१२,३,५; –रम् पै १२, ३,१.

महोदरी– -०रि पै ६,८,५.

महो(हा-उ)न्मा(न>)ना[h]– -ना शौ ५ ७,९; पै ७,१९,४.

महन्[i]– -हभिः[j] ऋ ७, ३७, १; –†ह्ना ऋ १, ५५, १; ७२, ९; १६४,२५; १६६,११;१७४, ४; २, ३, २; १२, १; २८, [१; ८, १००,४]; ३५, २; ३, ३४, ७; ६२,१७; ४,२,१; ५, ३३, १०; ७३, ३; ८४, १; ८७, [२; ८, २०,१४]; ६, २१, २; २४, ३; ६६,५; ७, १२, २; १८, ८; ८, ३, ६; ५५,२; १०१, १२; १०, १, ५; ६,७; ५५,७![k]; ६५, ३; ६७, [१२; १११, ४]; ८९, १; ११३,७; खि ३, ७,२; मा ३३, ४०; का ३२, ३,११; तै १, ७, १३, २; २, २,१२, २; मै §१, ६,१[l];२[l];४,१२, २;३; काठ ७, १३[२]§[l]; ८,६§[l]; १६; १०,१२; १२,१५; §क ६, ४[l]; ७,२[l]; कौ १,२७६‡[m];२,१४;६५५;९३८; ११३४; ११३८‡[m]; ११३९; जै १,२९,४‡[m];३, २, ५; ५४, ५; ४, ३, २‡[m]; ३;२३,५; शौ ९, १५,३; १०, २, १८§; १८, ३, ६३§; २०,११, ७; ३४, १; ५८, ४; ९१, १२; ११८, ४; पै १३, ७,१; १६, ६०, १०§; ६८, ३.

२†महयत्– -यन् ऋ १, ५४, २; ३, ३,११; तै १, ५, ११, १; –यन्तः ऋ ४,१७,१८; ५,३१, ४; ८,३, १६; १०, ६५, ४; तै १, ६, १२, ६; मै ४, १२, २; काठ ८, १६; कौ १, ४३९; २, ७१३; जै १, ४६, ३; ३, ५८, १०; शौ २०, १०, २; ५९, २; –यन्तम् ऋ १,१७८,१.

महयन्ती– -न्ती काठ १३,१६.

महयमान– -नः ऋ ३,२५,५.

महयाय्य– -य्याय ऋ १०,१२२, ७.

महये[n] ऋ १०, ६५, ३.

महस्[o]– -हः ऋ १, १७५, १; २, १६, २; ५,५२,३; ७, ४३, ४; ८, ६५,४; ९,३१,३; १०, ४३, ७; १५४, २![p]; मा ३, २०[२];

---

[a]) सपा. का २८,९,१ इन्द्राय षोडशिने इति पाभे. ।

[b]) विप., नाप. (ग्रह-विशेष-) । साऽस्यदेवतीयः यक्र. अण् प्र. छ>ईयः प्र. च द्र. । [c]) पाभे. पृ १८३८ *u* द्र. ।

[d]) सपा. काठ १५,१ महेन्द्रीयम् इति पाभे. ।

[e]) पाभे. पृ ८२३ *a* द्र. ।

[f]) व्यप. । कस. । °हे° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

[g]) विप. ([महा-भक्षक-] महाघातक-) । बस. ।

[h]) विप. ([बहु-विस्तारा-] निर्ऋति-) । बस. । पपा. °ह-उ° इति? । [i]) भाप. ।

[j]) वा. क्रिवि. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विप. [सोम-] इति)। [k]) पाठः (तु. पपा. प्रमृ.)? मह्नः [पं१] इति शोधः (तु. सस्थ. टि. उद् √जन् > उदजायन्त [परि.] इति) ।

[l]) पाभे. पृ२३६५ *r* द्र. । [m]) सपा. ऋ ८,१०१,११ प्रमृ. अद्धा इति पाभे. । [n]) भाप. । *महया– (वर्धापन-)> -यायै >[नैप्र.] -यै>यनि. । '(देवाः) नः (अस्माकं) महये रासन्ताम् (*प्रसीदन्ताम्)' इति वा. (तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. तुमर्थीयम् इति)।

[o]) भाप. [तेजस्- (तु. वें. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. [पक्षे] वें. सा. कचित् विप. इति)]।

[p]) पाठः? महः इति स्वर-शोधः। विप. (तु. सपा. तैआ ६,३,२ महत् इति पाभे., वें. सा. GW. च; वैतु. W. GRV. भाप. एवेति?) ।

१८, ५; ७; २०, ६; २१, ३७; का ३,३, ११[२]; १९, ३, १; ३; २१, ७,५; २३,४,९; तै १, ५, ६, १[२]; ८,१[३];¶; ७, ३, २; मै १, ५,२[२]; ९[३]¶;२, ११, ४; ३, ११, २; ८; ४, १३, ९[६]; काठ ७,१[२]; १८, ८; कौ २, ७८२†; ३,३,८‡[a]; जै २,२,३‡[a]; शौ ४, २५, ५; ६, ८०, १; ३; ९, ५, २४; १०,६,४; १२; ११, ६,५; ९, २२; १३, ८, ५; १८, २, १६†[b]; २०,१७,७†; –हसा ऋ १, १६२,१७; ५, ५९, ६; १०, ९४, १०; मा २५, ४०†; तै ४, ६, ९, २†; काठ ४६, ५†; शौ ६, १४२,१; १०,६, २४[c]; १४, २, ४३; पै ७,६,३; ४; ११, ५, १०; १८,११,३; –हसि पै १६, १५२, ११; –हसे मा १९, ८; ३०, १९; २०; का २१, १, ७; ३४,४, १;२; काठ ३७, १८; क ५, २[d]; पै ३,१०, ३?[e]; १२,६, ८; –†हांसि ऋ ५, २८,३;६०, ४; ७, ५६, १४; मा ३३, १२; का ३२, १, १२; तै ४,३, १३, ६; ६,४,४‡[f]; मै ४,१०,५;११, १; काठ २, १५; २१, १३; शौ ७,७७,१०; पै ३, २१, ६; २०, ८, ७; –होभिः ऋ १, ९०, २; १६५, ५; २, १०,३; ३, ४, ६; ४, १४,१; ५, ५८, ५; ६२, ३; ६, ६४,२; ७,३,७; ५८,२;८८, ४; ८, ७१,१; ९, ९६, २१; मा २०, ४०; का २२, ४, ५; तै ४, ३,१३,५‡[g]; मै ३,११,१; †४, ११,३; १४,१८; काठ ९,१८†, ३८,६; कौ १,६†; जै १,१,६†; –होभ्यः तै ७,४, १४, १; काठ ४४,३.

महस्-वत्– -वन्तः मा २१, ४२; का २३, ५, २; मै ३,११, ४; –वन्तम् शौ ४,२५,६; पै ४, ३४,४; –वान् ऋ १०,१३०,४.

महस्वती– -ती पै १६, ४८, ४.

?महाभारती[h] पै ९,१,९.

?†महाम्[i] ऋ १,६,६;५७,६;११२, १४; २, ११, ९; २२, १; २४, ११[j]; ३,२,३; ४९,१; ४, १७, ८;१९,१; २३,१[k]; ६,७,२;१७, ४; ५;१३; २९,१[l]; ३८,५; ८, ३,२०; ६५,३; ९, ४०,३; ६५, १;९०, ५; १०९,७[l]; १०, ४६, ५[m]; ८०, ७; ११२, ९; कौ १, ७४[m]; ३३५;४३६[l]; ४५७; २, २५४; २७६; ४९२; ८३६; जै १, ८, २[m]; ३५, ४; ४८,१; ३, २१,१९; २३, ८; ३८, ६; ४, ११,१; शौ २०, १५,६; ७०,२; ९५,१. ⌊मुह्- द्र.⌋

---

a) सपा. ऋ ६, ८,१ ऐब्रा ४,३२ शांब्रा २०-२१,३; २२,२ सुहः इति पाभे.। b) तु. पृ २३९८ *p*।
c) सपा. पै १६,४४,७ सहसा इति पाभे.। d) पाभे. पृ १५३५ *j* द्र.। e) पाठः? तु. सस्थ. टि. ?प्रहितेषुः-पताल्। f) सपा. ऋ १०,१०३,१० प्रमृ. मनांसि इति पाभे.। g) सपा. ऋ १,८६,६ अवोभिः इति पाभे.।
h) पाठः? (√मह् ⌊पूजायाम्⌋>भावे) *मह्–>⌊तृ१⌋ महा, भारती इति द्वि-पदः शोधः। 'इडासरस्वतीभारत्या-ख्यास् तिस्रो देव्यः महा (पूजया) गृणानाः (स्तूयमानाः ⌊सत्यः⌋) इदं बर्हिर् आसदन्ताम्' इति वा.। सपा. शौ ५,२७,९ अपि ?मही इति ⌊पाभे.⌋ >महा इति शोधः। पृ २३२८ *m* टि. एतदनु विशेष आधेयः।
i) महत्– > महान्तम् > नैप्र. यनि. द्वि१ इति प्रायोवादः (तु. वें. सा. GW. GG. प्रमृ.; वैतु. L⌊५५२⌋ महसम् > यनि. इति)। विशेषः उत्तरत्र टि. द्र.।
j) पाठः? (महत्– >) -हताम् इत्यध्यक्षरः शोधः (वैतु. वें. सा. Gri. द्वि१ ⌊=महान्तम्⌋ इति, GBV. Benfey ⌊तु. ORN.⌋ प्र१ ⌊=महान्⌋ इति)। शेषं सस्थ. रण्व– इति, ?ववक्षिथ इति च टि. द्र.।
k) पाठः? (महत्– > महान् ⌊प्र१⌋ > संहितायां महाँ इति शोधः (तु. Benfey ⌊तु. ORN.⌋; वैतु. पपा. =महाम् इति, सा. GW. =महत्–>-हान्तम् इति?)। 'महान् (इन्द्रः) कथा (कथम्) कस्य होतुर् यज्ञं (पूजां) जुषाणः सोमं (सोम्यम्) ऊवः (प्रवाहम्) अभि ⌊क्रप्र.⌋ अव्रवत् (*अगच्छत्)' इति वा.।
l) पाठः? मह– (*नाप. ⌊सुषिर-⌋)> -हान् ⌊द्वि३⌋> -हाँ इति शोधः। 'हे सोम! सुधारः (सन्) अवीनां (*पवित्राणां) महान् अनु [छिद्रैः (तेन मार्गेण ⌊तु. ऋ ९,१०७,८ स्नुभिः इति पर्यायः⌋)] पवस्व' इति वा. (वैतु. सा. GW. Gri. यनि. =महत्– > -ताम् इति, Benfey ⌊तु. ORN.⌋, GBV. महत्–> -हान् >-हाँ इति?)। एवं च सपा. कौ १, ४३६ ?महान् इति पाठेऽपि मह– > -हान् इति द्र.। महाम् अवीनाम् इत्यस्य स्थाने सपा. जै १, ४२,१० महीनाम् इति पाभे.? (तु. सस्थ. टि. मही–)। m) पाठः? महान्तम् इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?)।

महाय्य– -य्यम् ऋ ८, ७०,८.

मुहि[a]– -हि ऋ १, ४१, ७; ४३, ७; ५४,८; ११; ६२,२;७९, ४; ९३, [८;७, ८२, १]; ११६, ६; ११९,४; १२७,११[2]; १३०,७; १३५, ९; १३९, ९; १४०, ५; १५१, ४; १५५, ३; १५६, २; १५९, २; १६०, ५; १६३,१[b]; १६७,१०; २,१२, १०;२२, १; २३,४; २४,१४; २७, ८; ३४, १४; ३,१, [२२; १०, ८०,७]; ७, ४; ३०,१३; १४; ३१,३;४; ६; १२; १४[2]; १५; ५४, २; ४, ३, १४; ५,३;९; १६, ४; ३४, ४; ५६,५; ५,१,१०; ६,७;१८, ५; ३२,८; ३३,१[c]; ५४,१;६०, ३; ६८,३; ८३, [५; १०,१६९, २]; ६, १, १०; ३, ४; ४, ७; १७,१; ७;१२; १९, १०; १२; २१,७; ३४,५; ४४, [(१,१०२, ४)१८]; ४७,२५; ५१, १; ६७, ४; ७०,५; ७२,१; ७,५,९;३०, १;५३, २; ८१, १[d]; [८२-८३, १०]; ९७,३; ८,१२,८; २०,७; २९, १०; ३२, १४; ४६, २५; ४७, [१;६७,४]; ५४, ८; ५५, ५; ८६,५; ९, २,२; ४, [१; ९, ९; १००,८]; ६१,१०; ७४, ३; ८०, २; ८३, ५; ८५, ८; ८६, १५; ३४; ९७,५४[e]; १०८, १; १०, ३,७; ३७, ८; ५०,१;६५, २; ८९,१५; ९२[(६,६८,४)१]; १०७,१[2]; ११५, १; १४०, १; १४४, ६; १६७, २; १७०, ३; १८५,१; खि १,४,७;३, ६, ८; ४, १३, ३; ५, ५, ७; मा ३, ३१†; ८, ६२; १०, ४[2]; १२, १०६†; १५, ३५†; १८, ४४; २६,१६†;२९,१२†[b];†३३,१३; २३;५९; ३४, १७†; का ३, ३, २३†;११,२,४[2];१३,७,५†;१६, ५,१७†;२०,२,७; ३१, ३,१†[b]; †३२, १,१३; २, ६;५,५; ३३, १,११†; तै १,८,१२,१[2]; २२, १[2]; २,१,११,५†; ३, १४, ५; ५,१२,३†; ३, १,११,५†;२,८, २[2f,g]; ४, ७, ३; †४, १, ११, ४; २,७,२;४,४,५; $१२,.१; ३; ६,७,१; ७, ४, १७, १†; मै †१,५,४; ११; २,३,४[h]; ६,८[2]; ७,१४†; १२, २; १३, ८†; ३, १६, ४[2]; ४, ४, २[2]¶; ६, ४†; १०, १; ३†; ११, २[2]; ४†; १२, ४[2]; ५†; १३,६†; †१४, २; ६; १०; १४; १८; काठ ४, १६[2]; †७, २; ९; १६; ११, १२[2]†; १५, ६[2]; १६, १४†; १८, १४; २०†; २२,१४;२६, ११†; २७, ९†; ३८,७†; ३९, १[b]; १५; ४०, ३[h]; १०; ४४, ६†; क ५, २†; २५,५†; २९, ३; †कौ १, ६४; ९९; १९२; ४५७;४६७;५७८; २,२२; ४२; ३८८[i]; ३९७; ४५६[e]; ४९५; ८०५; ८१५; ८३६; ९११; ९४६; ११६६; †जै १, ७, २; ११, ३; २०, ८; ४८-४९, १; ५९,१; ३, ३, १; १६,४; ३१, ८; १७; ३४, १४[e]; ३८, ९; ५७,५; ५९,१; ४, ३, १; १५, ४; शौ ४, २२, ३; ५, ३, ७; ७, ३०, १; २; १२, ३, १४; १३,२,३[2]; †२०, ३४,१०;७७, ४;९५,१; पै ३, २१,२; ५, ४, १२; १३, ७, १०†; १५, १,७; ९,६; १६, ७१, १; १७, ३७, ४; १८, २०, ७[2]; १९, ५१, ६†; २०, ७,१;२; –०हे तै ४, १,५,२[j].

मुहि-केरु[k]– -रवः ऋ १,४५,४.

†महि-त्वु– -त्वम् ऋ १, ८, ५;

---

[a]) विप. । इन् प्र. । °हि इति क्वचित् वा. क्रिवि. द्र. ।

[b]) पाभे. पृ १४३८ *g* द्र. ।

[c]) भाप. (*स्तुति- [तु. ऋ ६,४,७]) ।

[d]) सपा. कौ १,३०३;२,१०१ तैब्रा ३, १, ३, २ मुही इति पाभे. ।

[e]) तु. पपा.; वैतु. सपा. कौ २,४५६ पपा. मुही इति? । मुहि, (√*इम् [स्तुतौ] >भावे *इुम्– >) इुमे [च१], अस्य, (?वृ्ष- >) *वृष्य्ं नुाम (शौर्यं), [शूुष्– (<श्रवस्– [=यशस्-] >)] शूुषे [च१] इत्येतानि पादेऽत्र षट् पदानि । 'अस्य (सोमस्य) महि (महत्) (*वृष्यं) नाम (निश्चयेन) इमे (*स्तुतये) शूषे (*यशसे) च कल्पतामिति शेषः)' इति वा. इति कृत्वा मन्त्रशेषोऽस्योपपत्तिपरो विस्तरः द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. [इदुम् > न. प्र२] इुमे इति, [शूुष्– > न. प्र२] शूुषे इति च पदे इति कृत्वा वा. विषयेऽतीव कृच्छ्रमापन्नाः ?) ।

[f]) पाभे. पृ २३९१ *l* द्र. ।

[g]) मुहिपुद् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ २,३५,४ माश्रौ २, ३,७,४ महिष इति, पै १,८८,४ महिषाय इति च पाभे. ।

[h]) पाभे. पृ २३७८ *i* द्र. ।

[i]) मुही इति पपा.? ।

[j]) सपा. मा ११,५६ प्रमृ. महि इति पाभे. ।

[k]) विप. ([महा-स्तोत्र-मृत्-] प्रियमेधर्षि-) । बस. उप. केरुं– [<√*किर् 'स्तुतौ' (तु. [तात्पर्यतः] स्क. PW.

५९,५;६; ६१,९;८७,३;११५, ४; १३८,१; १६६,१; २, २७, ८; ३,३२,९; ११; ५, ६२, २; ६,२१,२; ६७, ८; ७२, १; ७, ४०,५;९९,१; ९,४८, ५; १०, ४,४; २६, २; ७९, १; खि १, २,१; मा ३३,३७; का ३२, ३, ८; तै १,८,२२,१$;२,१,११,५; ४,१४,२; ४,३,१३,७; मै ४, १०,२; ११,२[२]; १२, २; १४, ५;१०; १४; काठ ४,१६$; ८, १७; ११, १२; कौ १, १६६; २,१८९; जै १, १८,२; ३, १७, ११; शौ ७,३०,१$;१२,१,५५; २०,३५,९; ७१, १; १२३, १; $पै १५, ५, ६[a]; १७, ६, ३; २०, ७, २; –त्वा[b] ऋ १,५२, १३; ६७, ५; ६८, १; ९१, २; १०९,६; १६४, २५; २, १५, ६; ३,१,४; ५४,⌊१५; ४, १६, ५; ८,२५,१८⌋; ४,४२, ३; ५, २,९;५८,२; ६,२९,५; ६७, ३; १०;६८,४; ७,१३,२; २०, ४; २३, ३; ५८, १; ६१, ४; ९७, ८;१००,३; १०, ५४, १; ५५, १; ५६,७; ७५,७;८८,९; ८९, १; ९६, ११; १२१, ३[c]; ४; मा २३,३[c]; २५, ११[c];१२; का २५, २, १[c]; २७,१०,२[c]; ३; तै १,२,१४,७; ५,३,१$; ११,२; $३,२,६,१[d]; ५,१, १; ४, १, ८,४[2e]; २,११,१; ७, ५, १६, १[c]; मै २,१३,२३; ३, १६, ५; ४,९,१२; १०, ४; ५; १४, १; ५;१०; १२$; काठ २, १५; ४, १५; ७,१२$;११,१३; ४०,१; ९[e]$; ४५, १३; कौ १, ३२५; २, ११३२; जै १, ३४, ३; शौ ४, २, २[c]; ४‡[f]; ५; ५, ११, ३$; $७, ८४, १; ८५, १; ८,३,२४; ९,२$;९,१५,३; ९; १२,३,५$; १४,२,३२$; १९, ४९,१$; २०,१२, ३; ३२, १; ७७, ५; पै १,१०२,२$; ४,१, ६;५,२७,३$[g]; ८,१,३$; १३, १४,८$; १४,४, १$; १६, ८, ३; १८, २$; ६८, ३; ८; ७०, १$; ७३,१$; १७, ३६, ५$; १८,१०, २$; २०, ३२, १$; –त्वेभिः ऋ १०,११३,७.

†महि-त्वन्[h]– -नम् ऋ १,१६६, १२; २,२३,४; ४, ३६, ३; ५, ५४,५;५५, ४; –त्वना ऋ १, ८५,७; ८६,९; ४, ५३, ५; ५, ८१,३; ६,१६,२०; ८,२४,१३; ६८, २; ९, १००, ९; मा ११, ६; का १२, १, ६; तै ४,१, १, २; ११, ३; मै २, ७, १; काठ १५,११; २०,१४; कौ १,३८६; २, ३६८;८५९; ११२२; जै १, ४३,६; ३, ३०,११.

मुहि-मघ[i]– -घस्य ऋ १,१२२, ८.

महि-रत्न[i]– -०त्न ऋ १, १४१, १०.

महि-वृध्[i]– -वृधे[k] ऋ ७,३१, १०; शौ २०,७३,३†.

मुहि-व्रत,ता[i]– -†०त ऋ १, ४५, ३; ९, १००, ९; कौ २, ३६८; जै ३, ३०, ११; –†तः ऋ ६,६८,९;९, ९७, ७; कौ १, ५२४; २,४६६; जै १,५४,२; ३, ३५,१; –तम् ऋ १०,११५, ३; पै २०,२५, ५; –तस्य शौ १३, २,१; पै १८, २०, ५; –ता खि ३,२२,७; –ते शौ ७,११७, १; १४,२,४५; पै १८,११,५.

महि-ष्वणि(< स्वनि)[l]– -णीनाम् ऋ ८,४६,१८.

√महीय,महीयुते ऋ १, १८२, ३; ५,५६,९; ९,११३, ६; खि ३,१२,३; महीयते ऋ ९, १२, ४; १०,८६,१०; १४६, २; खि २,६[२],२४;५, १४, ५; कौ २,

GW.; वैतु. वें. सा. <√कृ ⌊करणे⌋, WAG ⌊२,४३ *b*⌋ MVG ⌊३७ *d* ३टि.⌋<√कि ⌊ज्ञाने⌋ इति ?)]।

[a]) सपा. आपमं २,२,४ महित्वनम् इति पाभे.।

[b]) क्वचित् वा. क्रिवि.।

[c]) सपा. पै ४,१,३ विधर्ता इति पाभे., मै २,१३,२३; ३,१२,१७ काठ ४,१६; ४०,१ विभे.।

[d]) सपा. शौ ४,६,२;९,२,२० पै ५,८,१; १६,७८,४ वरिम्णा इति पाभे.।

[e]) सपा. तैब्रा २,७,६,३ आपश्रौ २२,१२,२० बौश्रौ १८,७ : ८ हिश्रौ १७,५,२३ महित्वे इति पाभे.।

[f]) सपा. ऋ १०,१२१,६ प्रमृ. विभाति इति, तै ४,१, ८,५ व्येति इति, मै २,१३,२३ काठ ४०,१ पै ४,१,५ एति इति च पाभे.।

[g]) सपा. मा ३८,२६ वितस्थिरे इति, तै ३,२,६,१ वितस्थुः इति, शौ ४,२६ वितष्ठिरे इति, पै ५,८,१ वितष्ठुः इति च पाभे.। [h]) भावे त्वनच् प्र. उसं. (पा ५,१,११९)।

[i]) विप.। बस.। [j]) विप. (इन्द्र-)। उस.।

[k]) =सपा. आश्रौ ७,११,२४ शांश्रौ १२,३,८; १८, १७,६। कौ १, ३२८ प्रमृ. तां १२,१३,१९ तु महेवृधे इति पाभे.। [l]) विप. (मरुत्-)। व्यु. तुवि-ष्वणि– टि. द्र.।

५४९१; जै ३, ४३, ५१; शौ ५, १७, १५; २०, १२६, १०१; १२८,१६; पै १२, ७, ९; महीयन्ते ऋ १०,१७५, ३; महीयसे पै ७,१२;६.

महीयमा(न>)ना- -नाम् ऋ ४,३०,९.

महीया[a]- -याम् तै ७, ५, १०,१¶[b]; -यै[c] ऋ १,११३,६.

†महीयु[d]- -युवः ऋ ९,६५, १; ९९, १; कौ १, ५५१; २, २५४; जै १, ५६, ३; ३, २१, १९.

†?महिक्षत्रावृतम्[e] ऋ ५,६८,१; कौ २,४९३; जै ३,३८,७.

†महिन्[f]- -हिनः ऋ ६, ५२, १५; काठ १३,१५; -हिने ऋ ७,३१, ११; कौ २,११४४; जै ४,२९,८.

महिनी- -॰नि ऋ ५,८४,१; तै २,२,१२, ३; मै ४, १२, २; काठ १०,१२; -नी ऋ १,१६०, २; -॰नी ऋ १,१६०,५.

महिन्-तम- -माय ऋ १०, ११५,६.

महिन,ना[f]- -॰न ऋ ६, २९, ८; -नस्य ऋ ६,३३,[५; ६८, ८]; काठ १२, १४१; -नासु[g] ऋ ६, ६१,१३.

महिस[h]- > महिष्-वन्त[i]- -न्तम् ऋ ७,६८,५.

महे[j] ऋ १, १८०, ६; ३, ७, १०; ५,३३,१[k]; ८,५९, १; ६७, ८; खि १,६,१.

महे-नदी*[l]- -॰दि ऋ ८,७४, १५.

महे-मति*[m]- -॰ते ऋ ८,१३,११; ३४, ७; ४९,[(३,१७)७; ५०, ७]; खि ३,१-२,७.

‡महे-वृध्[n]- -वृधे[o] कौ १, ३२८; २, ११४३; जै १, ३४,६; ४, २९,७.

मह्मन्[p]- -ह्मानम् शौ १०,२, १२; पै १६,६०,४; -ह्मनि शौ १०, २,६; पै १६,५९,७.

मामहान- -नः मा १७, ५५; का १८,५,६; तै ४, ६,३,२; मै २, १०,५; काठ १८,३; क २८, ३; -नम् ऋ १, [(११६,१६)११७, १७].

मंह्-,मंह-,मंहन-,मंहना-,मंहनेष्ठा-मंहमान-, १ मंहयत्-, २मंहयत्-, मंहयु- √मंह् द्र.

---

a) भाप. (पूजा-)। b) पाभे. पृ २३८५ *d* द्र.।

c) *॰हीयायै > नैप्र. [च१] यनि. (तु. छन्दः; वैतु. सा. PW. यनि. मही- > -ह्यै इति, GW. √महीय> तुमर्थे यनि. इति।

d) विप. ([*वर्धनकारिणी-] उस्रि- [=अङ्गुलि-])।

e) महि-क्षत्रौ, ऋतम् इति पपा.? महि क्षत्रा(त्र-आ)-वृतम् इति पद-शोधः। 'क्षत्राऽऽवृतं (च) महि (महत् [च सत्]) बृहत् (नाप. न. [*स्तोत्रं] <√बृह् [*स्तुतौ]) प्रगायत' इति वा.। 'क्षत्रम् आवृणुते' इत्यर्थे *क्षत्राऽऽवृत- (वैतु. पपा. अनु अन्ये महि-क्षत्रौ इति सं२ [तु. सा. GRV.] वा, प्र२ [तु. वें. GW. Gri.] वा इत्यत्रैव विमताः?)। एवं पृ ९९४-९५ ऋतम् इति नेष्टम्। f) =महत्-।

g) *नाप. (नदी-)। धा. वहने [तु. या ६,२] वा आर्द्रभावे वा वृत्तिः। सस्थ. अपस्- इत्यपि *नद्यर्थे नाप. द्र.। 'या (सरस्वती) अपसामपस्तमा (सती) महिम्ना द्युम्नेभिः (च) अन्यासु महिनासु प्रचेकिते' इति वा. (तु. दशमो मन्त्रः, [स्वरूपतः] GW. [पक्षे], ORN.; वैतु. पपा. प्रमृ. महिना, आसु इति पद-द्वयमिति) सस्थ. ?अन्या > अन्यासु इति शोधः। h) भाप. (महिमन्-)।

i) विप. ([महिमवत्-] भोजन- [पोषण-])। मतुवर्थे वन्तप् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२)। 'यद् वां महिष्-वन्तं भोजनं अस्ति, (तत्) यो वां प्रियः सन् ओमानं (रक्षणं) दधते (पूर्वमपि भजते [तस्मै मह्यम्]) अत्रये (स्तोत्रकृते [सते]) नियुयोक्तम् (विनियुङ्क्तम्)' इति वा. (वैतु. वें. भाप. [महत्त्व-], सा. नाप. =ऋबीस-, ?GRV. नाप. = महादीप्ति-, GW. प्रमृ. विप. इति, BRV. =महिषीवन्तम् इति, Wack [KZ ४३, २८३] < महिष्-मन्तम् इति च)।

j) तुमर्थे केः प्र. (तु. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. मह्- > च१ इति)। k) तु. पृ १८५८ *j*।

l) नाप. (महती- नदी- [परुष्णी-स्वरूपा-])। कस.। (२महस्- [=महत्-] > नैप्र.) *महे- इति पूप. (तु. महे-मति- इति, उभयत्र पपा. च; वैतु. PW. GW. WAG [३, ७७ *a*] महि-नदी- > सं१ इति, [पक्षे] WAG [२,२९ *a*] महा-नदी- >सं१ इति च?)।

m) विप. (इन्द्र-)। बस.। *महे- इति पूप. (वैतु. PW. GW. महि- इति, वें. सा. [प्रथमे स्थले] महे [च१] इति, [द्वितीये स्थले] महा-मति- इति च)। शेषं *l* टि. द्र.।

n) विप. (इन्द्र-)। उस. पूप. =महत्- इति (तु. पाभे.; वैतु. विव. च१ इति)। महि॰ इति सा.।

o) पाभे. पृ २४०१ *k* द्र.।

p) =महिमन्-। भाप.। मनिः प्र. उसं. (पाउ ४, १५०)।

?मंहिधेहिभिः पै १३, १०, ४; ५.
मंहिष्ठ-, मंहीयस- √मंह् द्र.
?म आयते रमन्ताम्[a] पै १८, २२, १३.
?म एसम्[b] मै ४,१२,४.
मकक[c]- -कान् शौ ८, ६, १२.
मकर[d]- -रः मा २४, ३५; का २६, ७,५; तै ५, ५, १२, १; मै ३, १४, १६; काठ ४७,३.
?मकेरेयमष्कृता पै २०,५२,११.
मक्ष[e]- मक्षः[f] ऋ ४, ४५, ४; ७, ३२,२; कौ २, १०२६; जै ४, २६,५.
मक्षा[g]- -क्षा ऋ १०, ४०, ६; -क्षाः शौ ९, १,१७; पै १६, ३३,८.
म(क्षक>)क्षिका[h]- -का ऋ १, ११९,९; १६२,९; मा २५, ३२; का २७,१३,१; तै ४,६,८, ४; मै ३, १६,१; काठ ४६, ४; शौ ११, ११, १०§; -काः शौ ११,२,२; १२,८; पै १६,१०४, २.
माक्षिक- -कः पै ८, १८, ८?; -कम् पै ८,१०,२.
मक्षु[i]- -क्षु>क्षू[j] ऋ १, २,६; ३९, ७;५८,[९;६०,५;६१,१६; ६२, १३;६३,९;६४,१५;८,८०,१०; ९,९२,५]; २, १३,१; ४,१६, १६; २१,३; ४३,३; ६, ६६,५; ७, ५६, १५; ८, २२,१०; २७, १०;३१, १५; ३३,[३; ८८,२]; ६१,४; ८१,९; ९,८८, ७; १०, २२, ११; ६१, ९; [१०; ११]; २०; १४७,[(१, ६४, १३; २, २६,३)४]; खि १, ७,१; तै १, ८,२२, ३; मै ४, ११, २; काठ ११, १२; कौ २, ३६; २१६; ८२३; जै ३, ४, ७; १९, ११; ४, ४,४; शौ २०,९,२;३५,१६; ४९, ५; ५२, ३; ५७, १६; -क्षूऽ-क्षू ऋ ३, ३१, २०; -क्षु>क्षूभिः[k] ऋ ८,२६,६.
मक्षुं-ना(म>)मा- -माभिः ऋ ८, २२,१६.
म(क्षु>)क्षू-जवस्[l]->मक्षूजवस्-त(म>)मा- -मा ऋ ६, ४५, १४.
म(क्षु>)क्षू-तम- -मस्य ऋ ८, १९, १२; -मेभिः ऋ ९, ५५, ३; कौ २, ३२७; जै ३, २७, ३.
√मक्षूय>मक्षूयु[l]- -युभिः ऋ ७,७४,४.
मख[m]- -खः ऋ १,६, ८; १३८,१[२]; ६, ७१,१; ९,२०,७; १०, ११, ६; ¶तै ३,२,४,१; ५, १,६,३; ¶मै ३, १,७; ४, १,९; ५, ९[२]; ¶काठ १९, ६; ३१, ७; क ३०, ४¶; कौ २,३२४†; जै ३, २६, १०†; †शौ १८, १, २३; २०, ४०, २; ७०,४; -†खम् ऋ ९, १०१, १३; कौ १, ५५३; २, ६३७; जै १, ५६,९; ३, १२,८; ४, २६,१; -खस्य ऋ १,१३४, १; ३, ३४,२; ८, ७,२७; १०, १७१,२; खि १,९, ६; ११, २; मा ११, ५७; ३७,३[२]-५[२]; ६[४]; ७[३]; ८[६]; ९[६]; १०[३]; का १२, ५, ९; ३७, १, ३[२]-५[२]; ६[४]; ७[३]; ८[६]; ९[६]; १०[३]; तै १, १, ८, १; १२,१; ३,२,४,१; ४, १, ५,३; ५, १,६,३; मै २,७,६; ३,१,७; ४, १, ९; ९, १[१०]; काठ १, ८; १६, ५; १९,६; ३१, ७; क १, ८; ३०, ४; शौ २०, ११, २†; -खाः ऋ १, ६४,११; ११९,३; -खाय ऋ ८, ४६,२५; मा ३७, ३-५; ६[३]; ७[३]; ८[६]; ९[६]; १०[३]; ११; का ३७, १, ३-५; ६[३]; ७[३]; ८[६], ९[६]; १०[३]; २, १; मै ४, ९, १[४]; ३;१४,२†; -खेभ्यः ऋ ६, ६६,९; तै ४, १,११, ४; मै ४, १०,३†; काठ २०,१५†.

---

a) पाठः? मयि आ-यतन्ताम् इति शोधः (तु. सपा. शौ १७,१,३०)।
b) पाठः? नये(य, इ)मम् इति शोधः (तु. काठ ११, १३ आपमं २, २,१ हिगृ १, ३,५; वैतु. मै. पपा.)।
c) नाप. (मक्षक- [तु. पृ २२६९ *b*])। व्यु.?।
d) नाप. (जलीय-जन्तु-विशेष-)। व्यु.?।
e) नाप. (मक्षक-)। < √मक्ष् (*छेदने [तु. √म्रक्ष्, √वृश्च्])।
f) तु. सा. GW. MW. प्रमृ.; वैतु. PW. मक्ष-> इति।
g) तु. द्रुडा- प्रमृ.।
h) नाप.। संज्ञायां कन् प्र.; वैतु.< मक्षिक- [< √मश् [शब्दे] इति पाउ., √मष् इति पाउभो.।
i) =वेगवत्- [तु. निघ २,१५]। < √मक्ष् (*वेगे' (वैतु. दे., पाउभो.< √मस्ज् इति, PW.< √मंह् इति?)।
j) °क्षु इति पपा.। वा. किवि.।
k) नाप. [अश्व- (तु. सा., ?GW.; वैतु. WAG [३, ८१ *a*] प्रमृ. बहुत्ववत् किवि. इति ?)]।
l) विप.।
m) वप्रा.। विप. ([*दीप्ति-मत्-] सवितृ-, पूषन्- प्रमृ.), नाप. (यज्ञ-, धन- प्रमृ.)। व्यु.?। < √मख् इति दे [३,१७] वैं. च?।

मख-हन्– -घ्ने तै ३,२,४,१;२[2];३.

मखस्– [=मख–] > √मखस्य[a], [मखस्यते[b] ऋ ९,१०१,५; कौ २,२२३; शौ २०,१३७,५; [मखस्यसे ऋ ९,६१,२७; कौ २,५६५; जै ३,४४,१०.

मखस्यत्– -स्यन् ऋ ३,३१,७.

मखस्यु– -स्युम् ऋ १०,७३,७; खि १,८,३; –[स्युवः ऋ ९,५०,२; कौ २,५५६; जै ३,४४,२; –स्युवम् ऋ ९,६४,२६.

मग[c]– -गः पै ११,७,५.

मगध[d]– -धेभ्यः शौ ५,२२,१४; पै १३,१,१२.

?मगधश्चेद्[e] पै १५,१५,८.

मगुन्दी[f]– -०न्द्याः शौ २,१४,२; पै २,४,४.

मग्न– √मज्ज् द्र.

१मघ– √मंह् द्र.

२मघ–>?मघवज्-जनित्री[g]– -त्री पै २०,४८,७.

मघत्ति– प्रमृ. √मंह् द्र.

मघा[h]– -घाः तै ४,४,१०,१; मै २,१३,२०; काठ ३९,१३; शौ १९,७,२; –[घासु[i] शौ १४,१,१३; पै १८,२,२.

?मघा प्रति[j] शौ २०,१३०,१२.

?मघायनी[k] पै २०,४८,५.

मघोनी– √मंह् द्र.

मङ्गल[l]–> मङ्गलिक[m]– -केभ्यः शौ १९,२३,२८?[n].

मङ्गले(ल-इ)च्छा– -च्छायै मै ३,८,१०¶.

मङ्गल्य[o]–> मङ्गल्य-नामन्[p]– -म्नः मै ४,४,६¶.

√*मज्ज्(<√मस्ज्), मज्जन्ति ऋ ९,६४,२१[q].

म(ग्न>)ग्ना– -ग्नाम् मै ३,६,१०¶.

मज्जत्– -ज्जन्तम् पै ९,८,८.

मज्जन्[r]– -ज्जभिः तै ५,७,१२,१; काठ ५३,२; –ज्जभ्यः मा २३,४४; ३९,१०[2]; का २५,८,६; ३९,८,१[2]; तै ५,२,१२,२;

---

[a]) वैतु. सा.<मख– इति।

[b]) पाभे. पृ २३८९ *b* द्र.।

[c]) नाप. (*कीट-)। <√*मग् [हिंसायाम्]। सस्थ. ?कनिक्रदो > (√कृत् [छेदने] > करणे) *कनिक्रद- (=दंश-) + भर– (बहुत्व-)> वस. *कनिक्रद-भर– (कीटभेद- [पंजा. कनकोल]) > [प्र१] °दभ(रः>)रो > नैप्र. *°दोरो इत्यध्यक्षरः शोधः। सस्थ. ?परावसम् >(परा√*श्रश् [= √अस् 'क्षेपणे'] >) पराश्रशम् इति शोधः। एवं पृ १९२३ *d* यदुक्तं तत्रायं विशेषः [तत्रैव ?मगः>मृगः इति शोधो नेष्टः]। पृ ११७८ कनिक्रदः इति तिङ्वृत्तं नेष्टम्।

[d]) व्यप. (जनपद-विशेष-)। व्यु.?। <√मङ्ग् इति (पाउभो २,२,१७६)।

[e]) पाठः? (√मँग् [=√मृच्, √मृज्] 'हिंसायाम् =रुजायां' > भावे) *मगस्– > मगसः (रोगस्य), (√छिद् > कर्तरि) छिद्–> प्र१ इति शोधः। सस्थ. च, इद् इति निर्देशौ नेष्टौ।

[f]) व्यप. (राक्षसी-)। व्यु.?। *मृग–(मृत्यु-)>*मृग-वन्ती– (मृत्यु-कारिणी-)> नैप्र. यनि.।

[g]) पाठः? मघ-भृत्, जनित्री इति पद-द्वयः शोधः। सस्थ. ?असुरा त्वेषा>असुर-त्वेषा इति शोधः। वा.?।

[h]) नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। <√घ् [दीप्तौ]।

[i]) सपा. ऋ १०,८५,१३ अघासु इति द्विष्ट।

[j]) पाठः (तु. शंपा. सात. RW.)?। सपा. खि ५,१५,८ मथायति इति पाभे.)।

[k]) पाठः? भग!, (√अर्च् [*स्तुतौ]>करणे)*अर्चनी– (ऋच्-) >-नी (=°न्या) इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?पाताम्>पाहि, त्वम् इत्यपरो द्वि-पदः शोधः। 'हे भग (अग्ने!), समीची (=°च्या) अर्चनी (=°न्या) त्वं (मां) पाहि' इति वा. (तु. चतुर्थे पादे ऋक्-परामर्शः)। सपा. कौसू १०८,२ ?माहर्नी इत्यत्राप्ययं शोधः द्र.।

[l]) भाप.>नाप. (सुख-, अग्निदहन- [अन्त्येष्टि-])। <√मङ्ग् '*कल्याण- दहनयोः' (वैतु. या [९,४]<√गॄ [स्तुतौ वा निगरणे वा] इति वा, <अङ्ग– [अवयव-] इति वा, <√मज्ज् [<√मस्ज्] इति वा, [अस्मद्– >] माम् + √गम् इति वा; पाउ [५,७०] <√मङ्ग् [मण्डने] इतीव; SEY. <√मङ्ख् [शोभायाम्] इतीव च?)।

[m]) नाप. [*अन्त्येष्टि-मन्त्र-(शौ. अष्टादशः काण्डः [तु. पंजा. मङ्गल = अन्त्येष्टि-भस्मन्-; वैतु. अन्ये अशुभार्थे विपरीत-लक्षणेति ?])]।

[n]) पाठः? माङ्ग° इति शोधः (तु. सा.)।

[o]) तत्रसाधवीयः प्र.।

[p]) विप.। वस.।

[q]) धा. ब्रुडने = पतने वृत्तिः।

[r]) नाप. (अस्थि-स्नेह-)। <√मस्ज् '*स्नेहे' [=√म्रक्ष् [म्रक्षणे], √मिद् [स्नेहे]. (तु. पंजा. मक्खन = घृत-; वैतु. पाउ [१,१५९], MW. च<√मस्ज् [निमग्नभावे]?)]।

७, ३, १६; २; काठ ४३, ६; ५०, ६; शौ २,३३,६;२०,९६, ३३; पै १, १७, ४[a]; ४,७,५; १९,३१,१३; –ज्जसु शौ १,११, ४[b]; पै ९,२५,२?[c]; १६,१४९,४; –ज्जा मा २०, १३; का २१,७, १४; मै ३,३,३¶;१०,३¶;११, ८; ¶काठ १३,१०;२१,४; ३४, १२; ३८, ४§; क ३१, १९¶; शौ ४,१२,३; ४; ९, १२, १८; १०,९,१८; पै ४, १५, १; २; १६, १३७, ८; १३९, १९; –ज्जानम् ऋ १०, ६८, ९; मा १९,८२; का २१,६,३; ¶तै ७, २,१०,४; ४,९,१; मै ३,११,९; काठ ३४, ११¶; ३८, ३; शौ ११,१०,११; १२; १२,११, ९; २०,१६,९†; पै १६,८६,१; २; –ज्ज्ञः शौ २, १२, ७[d]; ९, ५,२३;१३,१८; पै २, ५,८; ४, १४,२?; १६,७५,८; १००, १; –ज्ज्ञा काठ ३८, १४; शौ ४, १२,३;४; पै ४,१५,१;२.

मज्जन्-वत्[e]– -वते तै ७,५,१२,२; काठ ४५,३.

मज्जस्[f]– -ज्जसि पै १९, २८, १३; १५.

मज्जा[f]– -ज्जाः पै २,८४,११.

मज्मन्[g]– -‡ज्मना ऋ १, ५१, १०; ५५,५; ६४,३; ८४, ६; ११२, ३;४; १७; १२८,५; १३०, ४; १४१, ६; १४३, २; ४; २,१, १५; १७,[४;९,११०,९[h]]; २२, २; ३,४६,३; ६,१८,७; ७,८२, ५; ८, ८८, ४; १०३, २; १०, २९,६; कौ १, ५१; २,३००; ८३८;८४६[h]; ८६७; जै १,५,७; ३,२४,१६; ५८,२[h]; ४,२१,५; शौ २०,७६,६; पै २०,५१, २; –ज्मनि शौ १३,१,१४; ३७; पै १८,१६,४; १८,७.

मट्मट्[i]– -टाः शौ ८,६,१५.

!मणत्सकः[j] शौ २०,१३०,९.

मणि[k]– -णयः पै ७,१५,७; –णिः शौ १,२९,४; २,४,२; ६; ४, १०, ४;५; ८,५,१;२;४;१६; ७,१४; १०,३,१-३; ६; १०; १७-२५; ६,२;४;५;१९; २२-२४; २५[२]; २६-२८; ३१[२]; ३३; १५,२,५; १३; १९; २५; १९, ३१, २; ६; ७[२]; ८; १०; १४; ३३, १; ३६, १[l]; ३; ५; पै १, ६९, २; २, ११, २; २७, ३; ८९, १; ३-५; ४,२५,६; ७,५,१;३; ४; ६-८; १२;७,१; १०,५, २; ६; ७[२]; ८; १०; १४; १२, ५, १; १६,१३,४; २७,१; २;४[२];२८, ६;४२,२;४; ५; ४४, १; ५-९; ४५,१;६३,१;२; ६; १०; ६४, ८-१०; ६५, १-४; १५२, ३; १९, ५०,४;६; –णिना ऋ १, ३३,८; खि२,६,७[m]?;३,१५,७; तै ७,३,१४,१[n]; काठ ४३, ४[n]; शौ १,२९,१‡[o]; २,४,४; ८,५, ३;८; १०,६,१२; १९, ३१, १; पै १,११,१‡[o]; २,११, ४; १०, ५,१; १६,२७, ३; ८; ४३, ५; –णिम् शौ २,४,१; ३,५,३; ९, ६; ८,५,७; १०; १२-१४; २२; १०, ६, ६-९; १०[२]; ११; १२; १३[२]-१७[२];२९[२]; १२, १, ४४; १९,२८,१;३०-३१,४; ४५, ५; पै १,६६,२; ३; ६९,३; २,२७, १[b]; ३,१३,३; ७, ५, २; १०, ५,४; १३,११, १; २२; १५,

---

a) पाभे. पृ२१०८ r द्र. । b) पाभे. पृ११०५ h द्र. ।

c) पाठः ? मज्जसु इति शोधः ।

d) मन्युः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. पै २,५, ८, RW. W.) । e) तु. अक्ष(न्>)ण्-वत्- ।

f) = मज्जन्- । प्र. ततो विशेषः ।

g) भाप. (महद्भाव-, बल- [तु. निघ २,९])। व्यु.?। <√*मज् [=√मच्] 'उच्छ्राये' (तु. वें. [तात्पर्यतः], GW. WAG [१, १०९; १३७ b] प्रमृ. <√मह् इति; वैतु. दे. सा. <√मस्ज् [शोधननिमज्जनयोः] इतीव, PW. MW. मज्मन्- इति प्राति. इति च ?) । –ज्मना इति तृ१ सत् वा. क्रिवि. । h) सपा. शौ ३,२०, ८ अन्तः इति, मा ९,२४ प्रमृ. माश ५,२, २,६ सम्राड् इति, मा ९,२५ प्रमृ. माश ५,२,२,७ सर्वतः इति पाभे. ।

i) अर्थः व्यु. च ?। विप. (रक्षस्- [वैतु. MW. प्रमृ. नाप.])। सा. मुट्मुट्° इति?। सपा. पै १६, ८०,२ ? मय्यजाः इति पाभे. ।

j) पाठः ? तु. सपा. खि ५,१५,७ मनस्यकः ? इति, मणिच्छद्–>-च्छदः इति च RW. ।

k) वप्रा. । नाप. पुं. स्त्री. च । व्यु.?। <√मण् [शब्दे?] इति पाउ. ।

l) सपा. मणिः<>मणिम् इति पाभे. ।

m) म° इति स्वरः? यनि. शोधः । सपा. माश २,१३,६ तपसा इति पाभे. ।

n) सपा. काठ ३५,१५ मण्या इति पाभे. ।

o) सपा. ऋ १०, १७४, १ ऐब्रा ८, १० हविषा इति पाभे. ।

४,५; १६, २७, ७; १०; २८, २-४; ११; ४२, ६-८; ४३, १; २[२]; ३[३];४; ५; ६[२]-९[२]; ४५, २; १७, ३,१२; –णीनाम् शौ १९, ३१,११; पै १०,५, ११; –॒णे शौ १०, ६, ३४[२]; –॰णे शौ ३, ५,८[a]; १९, २८, ३-१०; २९, १-९; पै २,८९,१-३; १३, ११, ३-१८; १६,४४,१०[२]; १९,५०, ५; –णौ शौ ६,३०,१[b]; १९,४६, ५; पै ४, २३,४; ९,८,२[b]; १९, २४,४[b]; –ण्या काठ ३५,१५[c].

मणि-कार्– -रम् मा ३०, ७; का ३४,१,७.

मणि-गण-खचित– -तः खि २, ६[३], २७.

?**मणि-ग्रीव**[d]– -वम् ऋ १, १२२, १४.

१**मणि-वा॒ल**[e]– -लः मा २४, ३; का २६, १,५.

२**मणि॒-वाल**[f]– -लः तै ५, ६, १३, १; मै ३,१३,४.

३**मणि-वाल–** -लः काठ ४९,३.

म॒ण्डल,ला[g]– > मण्डला(ल[h]-अ)-न्त– -न्ते खि ७, ३,३.

मण्डले(ला-इ)ष्ट(क[i]>)क्रा– -काः तै ५,३,९,२[२]¶.

मण्डू॒क[j]– -कः ऋ ७, १०३, ४; ९, ११२,४; मा २४,३६; का २६, ८,१; मै ३,१४,१७; ‡पै[k] १९, ४७, १४; १५; –कम् शौ ७, १२१,२; –कस्य काठ २१,७¶; –काः ऋ ७,१०३,१; १०; १०, १६६, ५[२k]; शौ ४, १५, १२; १३†; पै ५, ७, ११; १२†; –॰काः ऋ ७, १०३,७; –कान् मा २४,२१; का २६, ५, १; तै ५,७, ११, १; मै ३, १४, २; काठ ५३,१; –कानाम् ऋ ७, १०३, २; –के पै २, ७१, ४[l]; –¶केन तै ५, ४,४,३; मै ३,३, ६; काठ २१,७.

१**मण्डू॒की–** -॒कि मा १७, ६; का १८,१,७; तै ४, ६,१,२; मै २, १०,१; काठ १७,१७; –॰कि खि २,१६,१; क २८,१; शौ ४,१५, १४; पै ५,७,१३.

२**मण्डू॒की**[m]– -॑की शौ १८, ३,

---

[a]) सपा. मंब्रा १, ३,१० **असौ** इति, कौसू ८९, १० **मयि** इति च पाभे. ।

[b]) नाप. (*तट-)। <√मण् ⌊बन्धे⌋। सपा. काठ १३,१५ ?**मानौ** इति, तैब्रा २,४,८,७ आपश्रौ ६,३०, २० प्रमृ. **म॒नौ** इति, मंब्रा २, १,१६ **वनौ** इति, पागृ ३, १,६ ?**वनाय** (लाधा. **मनौ**) इति? पाभे. यनि. एव शोध्याः। सस्थ. ?**सु॒रस्वत्यामधि** > °त्या (:⌊९१⌋), (ड॒ँ अ॒धि>) *व॒धि इति त्रि-पदः शोधः (तु. पै. ?**अधु** इति मूको. तत्र °त्या अधि-ड इति मूलतः सन्तं पाठं विज्ञापयेत्)। [c]) पाभे. पृ २४०५ *n* द्र.।

[d]) पाठः? **हिरण्य-कर्ण-मणि-ग्रैव–** > -**वम्** इति चतुरवयवैकसमस्तपदात्मकः शोधः। हिरण्यः (सौवर्णः ⌊= प्रखरः⌋) कर्णः [*प्रकाशः(<√कृ ⌊=√घृ⌋ '*दीप्तौ' ⌊तु. कर्– = रश्मि-⌋)] यस्य, तादृशं मणिमयं ग्रैवं, (तदुपलक्षिताऽऽभरणजातं) यस्मिन्, इति वस. अवयव-द्वियुगः सन् सर्वप्रथमावयव-स्वरः। अ॒र्णस्– ⌊*धन-⌋ इत्यस्य विप. [वैतु. अन्ये **हि॒रण्यकर्णम्** इति पृथक् पदं **मणि-ग्रीवम्** इति च सर्वनिघातं वा ⌊तु. पपा. वें. सा. प्रमृ.⌋, -**व्रम्** इत्येवं शोधितं वा ⌊तु. PW. GW. प्रमृ.⌋, **ग्रीवम्** इत्येवं शोधितं वा ⌊तु. पा ६,२,११४⌋ WAG ⌊२,११५⌋ ORN. पृथक् पदमितीव?)]।

[e]) विप. (⌊मणिवर्णवालवत्-⌋ पशु-)। (**मणि॒–** >) *मणि-भ॒– ⌊उस.⌋ + वा॒ल– > वस. *मणि-भ॒वाल– > नैप्र. *मणि-भ॒ाऽऽल– > यनि.। सपा. °णि-वा॒° <> °णि॒-वा° इति पाभे.। शेषं *f* टि. द्र.।

[f]) = °णि-वा॒°। *मणि-भ॒- ⌊उस.⌋+ वाल– >वस. नैप्र. *मण्य॒-वाल– >यनि.। °णि॒° इत्यत्र पूप. द्वितीयस्याऽवयवस्य °वा॒° इत्यत्र चोत्तरपदादिवर्णस्य लोप इत्येनयोर्विवेकः। शेषं *e* टि. द्र.।

[g]) वप्रा.। व्यु.? तु. *h,i* टि.।

[h]) नाप. (विभाग- ⌊= ऋ. पञ्चम-मण्डल-⌋। < √मण्ड् ⌊=√वण्ड्⌋ '*विभाजने'।

[i]) नाप. (वर्तुलेष्टका-)। कस. पूप. < √मण्ड् '*वर्तुलभावे' (तु. √वृत्)।

[j]) नाप. (दर्दुर-)। व्यु.?। <√मज्ज् इति वा, <√मद् इति वा, √मन्द् इति वा, < मण्ड– ⌊जल-⌋ + ओकस्– > वस. इति वेति या ⌊९,५⌋; <√मण्ड् ⌊भूषणे⌋ इतीव पाउ ⌊४, ४२⌋। <√मण्ड् ⌊= √मण्⌋ '*शब्दे' इति मतम्। [k]) सपा. °कः <> °काः इति पाभे.।

[l]) अर्थः? तु. सपा. शौ ४,१७,४ **आमे मांसे** इति पाभे.।

[m]) भाप. [*जलवत्ता- (वैतु. सा. नाप. ⌊ओषधि-⌋)]। म॒ण्ड– [*जल- (= व॒न–, म॒धु– ⌊निघ १,१२, पंजा. मण् तु. कण्-मण् = वृष्टि-⌋)] > *मण्ड-भाग॒– > *मण्ड-भागि॒का– > नैप्र. यनि.।

६०†[a]; –क्यां ऋ १०,१६,१४[b].

३मण्डू॒की[c]– -क्यौ मै २,७,१२.

?मण्डू॒र-धाणिकी[d]– -०कीः ऋ १०, १५५,४; खि ५, २२, १२; शौ २०,१३७,१.

म॒त् अस्मद्- द्र.

म॒त–, म॒तै-वचस्–, म॒त-वत्– √मन् द्र.

म॒तस्न[e]– -स्नयोः मै ३, १०, ३¶; –स्नाभ्याम् ऋ १०, १६३,३[f]; मा २५, ८; ३९, ८; का २७, ८,२; ३९,६,१; तै १, ४, ३६, १; ५,७,१९,१; मै ३, १५, ७; काठ ५३,९; †शौ २, ३३, ३; २०, ९६, १९; पै ४, ७, ३†; १९, ३१, १३; –स्ने मा १९, ८५; का २१,६, ६; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; शौ १०, ९, १६; पै १६,१३७,६.

म॒ति– √मन् द्र.

?म॒तिना[g] पै २०,३१,१०†.

मति-म॒त्–, मति-वि॒द्– √मन् द्र.

?मतुथाः[h] ऋ ९,७१,५.

म॒त्-कृत– अस्मद्– द्र.

म॒त्त– √मद् द्र.

म॒त्-प्रायण– अस्मद् द्र.

?मत्य[i]– -त्यम् तै ६,६,७,४[j]¶; मै ४, ८,६¶[j]; काठ २९,४¶[j]; क ४५, ५¶[j]; शौ ८,८,११[k]?; ११, २, १९[l]?; पै १६,३०,१;१०५,९.

मत्वा √मन् द्र.

म॒त्-सखि– अस्मद्– द्र.

मत्स॒र–, मत्स॒रिन्– √मद् द्र.

१म॒त्स्य[m]– -त्स्यः मा २४, ३४; का

a) पाठः ? ॰क्यां (तृ१) इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०, १६, १४)। यद्वा यनि. तृ१ (वैतु. अन्ये १मण्डू॒की– इत्यस्यैतद् रूपमिति कृत्वा प्र१ इति वा ⌊तु. W.⌋, सं१ इति वा ⌊तु. Gri.⌋)। '(हे शवदाहभूमे ! तवोपरि) अप्सु सिच्यमानेषु (तु. आगृ ४, ५,३ ⌊त्वम्⌋) मण्डूक्या (स्वीयाऽऽर्द्रतया) शं भुवः (भावय ⌊सपा. ऋ. सुंगमः इति; तैआ ६,४,१ संगमय इति पाभे. च⌋ संगता भव)' इति वा. । तु. सस्थ. टि. ?सु, √शम् >शमि>शमय च ।

b) ॰क्यां सु इत्यस्य स्थाने वैतु. सा. (तैआ ६,४, १) ॰क्यासु (अप्सु ⌊<मण्डूक– + तद्धितः यत् प्र.⌋) इति। पृ २४०६ *m* टि., सस्थ. ?सु इत्यत्र टि. च द्र. ।

c) नाप. (युग-कीलक- ⌊तु. आपश्रौ १६, १८,४⌋)। <√मण्ड् '*बन्धने' (तु. √बन्ध्)।

d) उ॒रः म॰ इति द्वि-पदः पपा. ? 'उरसि मण्डूरधानिकं (शीर्णपटधारणम्) अस्याः' इत्यर्थे उ॒रोमण्डूरधानि(क>) की– इति विप. (अराय्यी- ⌊अलक्ष्मी-⌋)। (√मण्ड् ⌊विभाजने = पाटने⌋ > कर्मणि) मण्ड॒– (शीर्ण-)+(√वृ ⌊आवरणे⌋ > करणे) *व॒र– (वस्त्र-) > कस. *मण्ड-व॒र–> नैप्र. मण्डू॒*र–॒ इति मध्येन द्व्यवयवं नाप.। (√धा ⌊धारणे = *परिधाने⌋ > भावे) *धा॒निक– इत्यन्ते भाप. (वैतु. पपा. अनुसरन्तोऽन्येऽन्यथावादिनः ?)।

e) नाप. (वृक्क- ⌊तु. सा. प्रमृ.⌋)। व्यु.? । (√वृध् ⌊*मेहने⌋>भावे) *वृ॒धस्–>तद्धिते *वृ॒धस्मन–>नैप्र. यनि. ।

f) पाभे. पृ ११२३ *r* द्र. ।

g) पाठः? सपा. शौ ७, ८५, ३ परिभूः इति, ऋ १०, १२१,१० प॒रि ता॒ इति पाभे. ।

h) निर्देशः? मतु॒थ– [नाप. (मेधाविन्- = स्तोतृ- ⌊<√मन्⌋ इति] > प्र३ इति निघ ⌊३,१५⌋ प्रमृ. । ऋतु-था॒ (था॒) इत्यर्थेऽपरम् अव्य. इति कृत्वा (√वृत् ⌊वर्तने⌋ >) *वृतु॒– ⌊= *ऋतु॒–⌋ + *थासुल् प्र. उसं. (पा ५,३,१११)>*वृतु-थास्>नैप्र. यनि. इति मतम्।

i) नाप. ⌊शक्त्याधान-साधन-⌋ गोमयादि-द्रव्य- इति भा. सा., समीकरणसाधन-फलक- (इति सा ⌊तां २,९,२⌋ PW. प्रमृ.), ⌊मर्दन-साधन-आयुध-⌋ मुद्गर- इति ⌊शौ.⌋ PW., ?W. प्रमृ. । व्यु. ?।

j) नाप. (*विपाटित-स्थल-)। 'यज्ञाय (*यज्ञस्य) प्रभिन्नाय (*प्रभिन्नस्य ⌊सतः⌋) मत्यम् अन्ववास्यति (संमेलयति)' इति वा. । (√मृद् ⌊क्षोदे = हिंसने⌋ > कर्मणि ण्यत् प्र.) *मर्द्यं– > नैप्र. यनि. । अथवा मर्द्यं– इति प्राति. शोधः द्र. । यत्तु पा ⌊४,४,९७⌋ *म॒त्य– इति प्राति., तदतोऽन्यत् ।

k) पाठः? मत्यांन् इति शोधः । विप. (⌊*विपाट्य-⌋ अमित्र-)। '(यमदूत एनान् भवस्य (रुद्रस्य) मत्यान् (विपाट्यान् ⌊सतः⌋) तृणेढु' इति वा. ।

l) पाठः ? मत्याम् इति शोधः । विप. (⌊*विपाटिका-⌋ हेति-)। 'हे देव ! मत्यं हेतिं (वैतु. पपा. प्रमृ. देव-हेति॒म् इति तच्च पृ १६२९ नेष्टम्) नः (अस्मान्) अभि मा स्राः (मुञ्च)' इति वा. (वैतु. सा. म॒र्त्यम् इतीव ?)।

m) नाप. (मीन-)। व्यु. ?। म॒धु– (जल- ⌊निघ १,१२⌋) + (√अस् ⌊*निवासे⌋>) *अ॒स्य– (निवास- ⌊२अ॒स्त–⌋) > वस. *म॒ध्वस्य–> नैप्र. यनि. (तु. या ⌊६, २७⌋ म॒धु– इति पूप. इति; वैतु. ⌊पक्षे⌋ या. उप.<√स्यन्द् ⌊गतौ⌋ इति, <√मद् इति

२६,७,४; तै २, ६, ६, १¶; मै ३, १४, १५; –त्स्यम् ऋ १०, ६८,८; तै २,६,६,१¶; शौ २०, १६, ८†; –त्स्याः शौ ११, २, २५; –त्स्यान् मा २४, २१; का २६, ५, १; मै ३, १४, २; –त्स्यासः ऋ ७,१८,६.

२मत्स्य[a]– -त्स्यः मै ३,९,५¶.

¶३मत्स्य– -त्स्यः, -त्स्यम् काठ २५, ७; क ३९, ५; –त्स्याः पै १६, १०६,५.

√मथ्,न्थ्, ¶मन्थति तै ६,२,१,७; ३,५,२; मै ३,१,५; ¶मन्थति तै ६,३,५,३; काठ २६, २; मन्थन्ति ऋ ३,२९,६; ¶मै ३,७,९; ४, ६, ८; मन्थन्ति ऋ ६, १५, १७; ¶मै १,१०,७; ३,९,६; काठ २४,८¶; क ३८, १¶; मन्थामि मा ५,२[३]; का ५, १,२[३]; मथत् शौ ७, ५२, ५; पै १९, ९, ७; मन्थतु शौ ८,८,१; पै १६,२९, १; मन्थन्तु शौ ११,१,१; पै १६, ८९,१; मन्थ शौ १९,२९,५[४]; पै १३, ११, १४[४]; मन्थत>ता ऋ ३, २९, ५; मन्थाम ऋ ३,२९, १; मै ३,१,५¶; काठ १९,४¶; क ३०, २¶; मन्थेत् तै ६, ३, ५,१¶; मन्थेत् तै २,२,४,८¶; ¶मन्थेयुः काठ ८,१२; क ७,७. मथ्नामि शौ २,३०,१; ७, ५२, ५; पै २, १७, १; १९, ९, ७; मथ्नातु पै ९,२५, १३?[b]; १०, ४,१०; मथ्नन्तु शौ ७, ७३,२; पै ५, १०, ६; १९, २७, २; मथ्नीत शौ ५, ८, ४; पै ७, १८,५.

ममाथ शौ १०,९, २६; पै १६, १३८, ७; मथीत् ऋ १, ७१, [४; १४८,१]; मै ४,१४, १५†; अमन्थिष्टाम् ऋ ३, २३, २; मथीः ऋ १,१२७,११.

¶मथ्यते मै १, १०, ७; २, ६, ६; ४,६,३; काठ ८, १२; १५, ५; क ७,७.

*मथ–>√मथाय, मथायति ऋ १,१४१,३; शौ २,३०,१; पै २, १७,१.

मथायत्– -यन् ऋ ५, ३०, [८; ६,२०,६].

मथन– -नेषु पै ५, ३०, ३.

मथित– -तः ऋ ६, ४८, ५; –तम् ऋ ३,९,५; ८,४८,६; तै २, २, १०,२¶; काठ ११,५¶; पै ११, ५,१?[c]; –तस्य पै ६,१५,७.

¶मथितव्य– -व्यः काठ २६, ७; क ४१,५.

¶मथित्वा तै ५,१,९,३; ६, २, १, ७; ३,४,८; ५,१; ४; मै २, १, ३; ३, ९, २; ५[२]; काठ ६, ६[२]; ८, १०; १९, १०; २६, ३; ७[२]; क ४,५[२]; ७,६; ३०,८; ४१,५[२].

मथ्नत्– -थ्नन्तः ऋ १,१२७,७.

¶मथ्य– -थ्यः मै १,६,१०; ११.

†मथ्यमान– -नः ऋ ५, ११,६; मा १५,२८; का १६,५, ९; तै ४, ४, ४,३; मै २, १३, ७; ३, ९, ८¶; काठ ६,२¶; ¶२६, ८;९; ३९, १४; ¶क ४, १; ४१, ६; ७; कौ २,२५८; जै ३, २२, ५; –नाय तै ६, ३, ५, ३§; –ने काठ ३४,१४¶.

मथ्र[d]– -थ्राः ऋ ८,४९,२३.

मन्थ[e]– -न्थः ऋ १०, ८६,[(८, ८२,३)१५]; मै १, १०, १; १७¶; ¶काठ ९, ६; ३६, ११; क ८,९¶; शौ २०,१२६,१५†; –न्थम् तै १, ८, ५, १¶; काठ २८, ५¶; क ४४, ५¶; शौ २, २९,६; १८,४,४२; पै १, १३, ३; ९, ९, ४; –न्थाम् शौ २०, १२७, ९?[f]; –न्थाश्म् खि ५, १०,३; –न्थे शौ ५,२९, ७[g]; पै १३,९,७; १९,३०,१; –न्थेन मै १,१०,१७¶; काठ ३६, ११¶; शौ १०, ६, २; पै १६, ४२, २.

मन्थिन्[h]– -न्थिनः खि ५, ७, ४, १०; मा ७, १८; १३, ५७; का ७,७,३; १४, ७, ८; तै ३, १,६,३; ९, ६[२]¶; १०, २; ४, ३, २,२; मै १, ३, १२; २, ७, १९; ४,६,३; काठ ४, ४; १६, १९; २७,७; ८¶; ३५,८; क ३,३; २५,९; –न्थिनम् ऋ ३,३२,२; मै ४,६,३[३]¶; काठ २७, ८[३]¶; –न्थी मा ७, १८; ८,५७; १३,

[तु. पाउ ४,२ च SEY ५७]) ।

a) = १मत्स्य– । उस. इति ततो विशेषः ।

b) शोधः पृ १३१४ e द्र. ।

c) पाठः ? मन्थितम् इति शोधः ।

d) विप. ([*वाहीक-] आशु- [*अश्व-]) । धा. *वहने वृत्तिः । सस्थ. नि√वृत् इत्यस्य च *निर्वहणे वृत्तिः । नेमि– (< √नी [*वन्धने]) इति च धुरा-पर्यायः ।

e) नाप. । कर्मणि घजन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०) ।

f) मन्थम् इति RW. सपा. शांश्रौ १२, १७,३ खि. [=न्थाश्म्] च ।

g) सपा. पै१३,९,८ मांसे इति पाभे. ।

h) नाप. (सोम-, तदाधारतया ग्रह-) । इन् प्र. ।

५७;१८,१९; का ७,७,३;९,७, ६; १४,७,८;१९,७,१; तै ४,३, २, ३; ४,९,१; ७, ७,१; ६, ४, १०,२¶; ५; मै २,७,१९; ११, ५; ४, ६, ३[२]¶; काठ ४, ४[२]; १६;१९; १८, ११; २७, ८[२]¶; क ३, ३[२]; २५, ९; २८, ११.

मन्थिना[a] ऋ ९,४६,४.

मन्थि-पु– -पाः मा ७, १७; का ७,७,३; मै १,३,१२; काठ ४;४; २७,८; क ३,३.

¶मन्थि-पात्र– -त्रम् तै ६, ४,१०,६[२];७,२,७,३; मै ४; ६, ३[३]; ८,९; काठ २८, १०; ३०, ३; क ४५,१; ४६,६.

मन्थि-शोचिस्[b]– -चिः काठ ४,४; क ३, ३; –चिषा मा ७, १८; का ७,७,३; तै ६,४,१०,५; काठ ४,४; क ३,३.

¶मन्थ्य(न्थि-अ)ग्र– -ग्रान् तै ७,२,७,३; मै ४,८, ९; काठ ३०,३; क ४६,६.

मन्था[c]– -न्थाम् ऋ १,२८,४.

मन्थितवै मै १,६,१०¶.

मन्थितव्य– -व्यः मै १,८,९[२]¶.

मन्थितृ– -ता शौ ८,८,१; पै १६, २९,१.

मन्थ्य– -न्थ्यः तै ६,३,५,२¶.

मथ–, मथन– प्रमृ. √मथ् द्र.

?मथीनाम्[d] ऋ ८,५३,८.

मथ्न[e]– -श्ना ऋ १, १८१, ५.

मथ्नत्– प्रमृ. √मथ् द्र.

√मद्, न्द्, >मदि, मन्दि, मादि,

मदन्ति ऋ १,८४, १०; ८५,१; १५४,४;[५; ७,९७,१]; १७३, ८[f];३,६,८; ५,५२,१; ६१,१४; ७,४९,४; ८,२९,७; ४६,३२[२]; १०, १४, १०; तै १,८,५, २†; †मै ४,१२,१;१४,१४; †कौ १,४०९; २,३५५; †जै १, ४०, १;३,२९,१२; शौ ३,२८,५;४, ८,५; ६,१२०, ३; ७, ७७, २; ११४, २; १८, २, ११†; ४, १०[g]; २०, १०९, १†; मदन्ति ऋ १,१०९,३; ३,४,[७;७, ८]; ७,७;१०,१४,३; तै २,६, १२, ५†; मै ४,१४,१६†; काठ १०, १२[h]; शौ ७, ११४, ३; १४, २,३४; पै २, २३;५; ४, २,६; ९,५; १४,३,२४; १६,५१, १; १५३,९[i]; १८,१०,४; २०,११, ६; मदसि शौ १९, ५६, ५[j]; मुदथः ऋ १,१०८,७; ८, २६, १७; मुदथ>था ऋ ५,५४,१०; ८, ७, २०; †मदामः ऋ ९, १०७, २; कौ २, ६६४; जै ३, ५५,५; मदन्ताम् मै[k] ३,११,४; ४,१२,५; मुदन्तु मा २१,४२[k]; का २३, ५, २[k]; पै ४, ९, ३; मदस्व मा २६, २४‡[l]; पै १, ३९, १[m]; मुदत>ता ऋ १, १८२,१; अमदत् ऋ १०, ८६, १; शौ २०, १२६, १†; अमदत् ऋ १,८०,२; अमदन् ऋ १,५३, ६; शौ २०,२१,६†; अमदः ऋ ८,५४,२; खि ३,६,२; मदेत शौ ९,१,६; पै १६, ३२, ७; †मदेः ऋ ८, ९२, १६; कौ १, ११६; जै १,१३, २; मुदेम ऋ १,३०, १३; ६,४,[८;१०,७; १२-१३, ६;१७,१५;२४,१०]; ७,१,२४; १०, १३१, १; मा १९, ३२; का २१,३,१; †तै १,७,१३, ५; २,२, १२, ८; ४, १४, ४; मै १,६,१; २, १३,२२[२]; ४, १२,

[a]) शुक्र– इत्यनेन द्वस. । शेषम् पृ ८२६ *i* द्र.; वैतु. वें. सा. तृ१ इति ? ।

[b]) विप. ([*घातकधर्म-युक्त-] मन्थि-ग्रह-) । बस. । (वैतु. उ. म. षस. पूप. = मन्थिग्रह- इति ?) ।

[c]) इह करणे प्र. । शेषं पुन्था– टि. द्र. । [d]) मतीनाम् इति शोधः (तु. खि ३, ५, ८ PW. GW. प्रमृ.) ।

[e]) विप. ([*प्रतिध्वनित-] रजस्- [=लोक-])। न. प्र३ । व्यु. ? । <(प्रति√वृध् > नैप्र. √*इमथ् >) √मथ् ([*प्रतिध्वनौ] तु. [अंशतः] GR.; वैतु. वें. पुं. प्र२ इति, PW. GW. पुं. द्वि२ इति, सा. *मथन्– > तृ१ इति, ORN. WAG [३,१५९ *b*], GRV. सात. –श्रा इति पाठ-शोध इति च [वैतु. पपा. यनि.] ?) । शेषं सस्थ. हुरि– > -री इत्यत्र द्र. ।

[f]) धा. द्रवीभावे वृत्तिः । 'यत् समुद्रे (अन्तरिक्षे) आपः ते (त्वद् वश्याः सत्यः) आसु (आसवः [वर्षणकराः यथा स्युः तथेति क्रिवि.]) मदन्ति (मृधन्ति [उन्दन्ति = क्षरन्ति])' इति वा. (वैतु. अन्ये धा. हर्षे वृत्तिरिति)], इदम्– > सप्त३ इति नेष्टम् (वैतु. अन्ये तत् तथैवेति ?) ।

[g]) सपा. मुदन्ति<>मुदेम<>मदेम (तैब्रा २, ४,२,६; ३,१,१,८;१२,३,३ आपश्रौ ९,८,६ च) इति पाभे.

[h]) पाभे. पृ १९८३ *g* द्र. ।

[i]) सपा. शौ ११,७,८ भवन्ति इति पाभे. ।

[j]) पाभे. पृ ७२८ *m* द्र. ।

[k]) पाभे. पृ १३९२ *k* (यत्र मुदन्तु इत्यपि) द्र. ।

[l]) सपा. ऋ २,३६,३ मन्दस्व पाभे. ।

[m]) सपा. तै २,४,५,१ जुषस्व इति पाभे. ।

४†; †काठ ७,१२; ८,१७; †कौ १,१५३;४५४;२,४३४; जै †१, १६,९; ४७, ९; ३,३३, ९; शौ ७,५,३; १९, १२, १†; †२०, ६३,३; १२२, १; १२४, ६; १२५,१६; मदेम ऋ ३,५८,६; ४,१६,१९; ४२, १०; ५, ४९, ५; ६, १९,१३; ४९, १३; ५२, १४; ७,९९,८;६४, ३; खि ५, ७,३,७; मा ७,१०†; का ७,४, २†; तै ५,७,२४,१; मै ४,१३, ८[२a]; काठ १९, १३[२a]; ४०, १२[a];४५,१६; क ६,२†; कौ ३, ३,९†; शौ ६,१२२,४;७,११४, ५; १२,२,२८; २०, ३७, ८†; पै २,६०,१; ४,९, ४; १३, ९, १२; १७,३२,८;१९,१६,८†.
†मत्सि ऋ १, ९, १; १७५-१७६, १; ९, ९०, ⌊५[f]; ९७, ४२[g]⌋;६;९४, ५; मा ३३, २५; का ३२, २,८; कौ १,१८०;२, ६०४[g]; ७८२; जै १,१९,६; ३, ४९, ३[g]; शौ २०, ७१, ७; मत्स्व, > त्स्वा ऋ १,९,३; ३, ४१,८; ८,१,२३;३,१; ६,३९; १३,⌊१४;९२,३०⌋; ९९, २; खि ५, ४,३; कौ १, २३९†; †२, १६४;१७६;७७१; ४,३; जै १, २५,७†; २,७,१; †३,१५,१२; १६,१४; शौ २,५,४;†२०,२३, ८;६०, ३; ७१, ९; मत्स्व,> त्स्वा ऋ २, ४१, १७; ३, ६०, ५; ६; ४, ३२, १४[b]; ८, ५४,२;१०,१२२,५[c]; खि ३,६, २; मा८,५[d]; का८,१, ३[d]; कौ१, २१२; जै १,२२,९; पै २,७,५.
ममत्सि ऋ ४, २१, ९; मै ४, १२,३†; ममदत्[e] शौ ७, १५, ४[f]; पै २०, ३,३[f]; ममदन्[g] ऋ ४, ४२, ⌊६(१०, ४८, ४)⌋; †ममदः ऋ ७, २४, १; कौ १, ३१४; जै १, ३३, २; †ममत्तु ऋ १, १२२, ३[२]; १०, ११६, ३[४]; तै २,१,११,१[२]; काठ २३, ११[२]; †ममत्तु ऋ १, १२१,६; ३, ५१,११; ७, २२,२; ८,९५, ७; ९,९६,२१;१०,५९,⌊२(३)⌋: कौ १, ३५०; २, ८८; २७८; ७५२; जै १,३६,९; ३, ९, ३; २३, ११; शौ २०, ११७, २; ममद्धि ऋ १०,९६,१३; शौ २०, ३२,३†; ममद्धि ऋ ८, ९५,८; कौ २,७५३†; ममत्तन[h] ऋ १०, १७९,१;ममत्तन[h] शौ७,७५,१†. ममंधि ऋ १०,२७,२०[i].
ममाद ऋ ६,४७, २; †ममाद ऋ २,२२,१; ७,२६, १; २; तै १, ४,४६,१; कौ १, ४५७; २, ८३६; जै १, ४८, १; शौ २०, ९५, १; ?मत्सति[j] पै ९,७, २; मत्सत् ऋ ६,४४,१६; †मत्सत् ऋ ४,३१,२; ५,४०,४; खि ५, ५,४; ▪[२]; १०[२]; ११[२]; मा २७, ४०; ३६, ५; का २९, ५, ९; ३६, १,५; मै २,१३,९; ४, ९, २७; काठ ३९,१२; कौ २, ३३; जै ३, ४, ४; शौ २०, १२, ७; १२४,२; ?मत्सतः[k] पै ५,२८,३; मत्सताम् खि ५, ५, ५[२]; अमत्त ऋ २, ३७,४; अमत्सत खि ४, ९,६; मै ४,१०,३; अमत्सत ऋ ८, ६९, ⌊११; ९,१४, ३ (६१, १४)⌋; खि ५, ७,३, ११; काठ १९, १३; शौ २०, ९२, ८†; †मत्सत ऋ ९, ८५, १; कौ १, ५६१; जै १, ५७, १०; मत्सन् खि ५,५,६[२];७[२]; ९[२]; †अमत्सुः ऋ १,८४, ५; कौ २, ३०१; जै ३,२४,१७.
मदयन्ति शौ ९, १३, १९; पै १६,७५,९.
मादयेते ऋ १०, ४०, १४; †मादयन्ते ऋ ३,५४, २; १०, १२,७; १५, ⌊(१, १०८, १२) १४⌋; मा १९,६०; का २१, ४, १०; शौ १८, १, ३५; २, ३५; मादयन्ते ऋ १,५९,१; ७, ११,

[a]) पाभे. पृ २४०९ g द्र. ।
[b]) वैतु. OBN. उत्तरेण समत्तामिति ? ।
[c]) पाभे. पृ १२०५ d द्र. ।
[d]) सपा. तै १,४,२२,१ प्रमृ. वौश्रौ ८,९:२१ मन्दस्व इति पाभे. । [e]) वैतु. सा. चङि रूपम्? ।
[f]) सपा. आश्रौ५,१८,२ शांश्रौ८,३,४ अमदन् इति पाभे.।
[g]) अपित्यपि प्रत्ययात् पूर्वं स्वरः उसं.(पा ६,१,१९२)।
[h]) त[मपु१] > यक्र. तन, तनप् इति (वैतु. GW. ममचन इति ?) । परस्परं पाभे. ।

[i]) 'मुहुः (अपरमपि) ममन्धि (*सोमपानेन हर्षमाप्नुहि)' इति वा. (तु. ममत्तन; वैतु. < √मन् ⌊स्तुतौ इति वें. सा., विलम्बने इति PW. प्रमृ.⌋।
[j]) वक्षन् हि म॰ इति ? वृक्षान् (√वृध् ⌊वृद्धौ⌋ > सनि) विवृत्सति इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?अजम् > (√मृज् ⌊मर्जने⌋>भावे) मृज- > -जम् इति शोधः ।
[k]) पाठः? (√*मृध् ⌊पूजायाम्⌋>कर्तरि) *मृत्स-> नैप्र. *मत्स- >√मत्स > मत्सत्-> -त्सते इति शोधः । सपा. वैताश्रौ १०,१७ दत्वा इति पाभे. ।

१; १०,१६, ८[a]; मादयन्ति ऋ १०, ३४, १; †मादयसे ऋ ८, ४, ⌊२(५२, १)⌋; कौ २, ५८२; जै ३,४७,८; शौ २०, १२०,२; मादयसे ऋ ८,५२,⌊(४,२)१⌋; खि ३,४, १; मादयेथे ऋ १, १०८, ⌊१२ (१०, १५, १४)⌋; मादयाते ऋ ७,४७,२; मादयैते ऋ ४, ४१, ३; मादयासे ऋ १, १०१, ८; ८, ६५, ⌊२(६, ३९; १०३, १४)⌋; मादयासे ऋ १०,९५, १८; मादयाथः शौ ४, २५, ६; मादयाध्वै ऋ १, ३७, १४; १६१, ८; ७, ५९, ६; मादयेताम् पै ४, ३४, ४; मादयन्ताम् ऋ ३, ४, ⌊११; (५, ११, २)७, ११, २; १०, (१५,१०)७०,११⌋; ७, ११,५; ३९, ५; ५१, २; मा २,१३‡[b]; २०,४६; का २,३, ११‡[b]; २२, ४, ११: तै १, ५,३-४,२‡[b]; ६, २, ३‡[b]; ७,१,५‡[b]; ३, ५, १, १[c]; मै १,१, १३; काठ १,१२; क १,१२; शौ १८, ३, ५३‡[a]; १९,५८, ६; पै २, ६६, १; ५, १५,२; १६, ७६, ७; २०, ३४, २; मादयन्तु ऋ ७, २३,५; शौ २०,१२,५†; †मादयस्व,>स्वा ऋ १,८१,८; १०१,१०; २, ३, ⌊११; ३,६,९⌋; ६, ४१, ५; ८, ९७,६; १०३,⌊(६,३९; ६५,२) १४⌋; मा १७, ८८; का १९, १, २; शौ २०, १३, ४; ५६, ५; मादयस्व,>स्वा ऋ १, १०१, ९; २.१८, ⌊७; ७, २३,५; २९, २⌋; ३,२२,१; ७, ९२, ५; १०, १४, ४; ५; १७, ⌊(६, ५२,१३; ६८,११) ८⌋; १०४, ३; ११२, ३; ११६, २; मा ७, ५; २७, २८†; का ७, २,२; २९, ३,९†; तै १,४,३,१; २,६, १२, ६[२]†; ६, ४,६,३; मै १, ३,५; ६, २†; ४, १४, २; १६[२]†; काठ ४, १; क ३, १; †शौ १८, १,५९;६०; २०, १२, ५; २५, ७; ३३, २; पै १९, २९, १४; मादय शौ ५, ८,१[d]; पै २०,४८,७; मादयेथाम् ऋ ४,४९,६; †मादयेथाम् ऋ १, १८४, २; ४, १४, ४; ६, ६८, ⌊(५२, १३; १०, १७, ८)११⌋; शौ ७, ६०, २; पै २०, ६,६; †मादयध्वम् ऋ १, ८५,६; ७, ३८,८; ४८,१; मा ९,१८; २१, ११; का १०, ३, ११; २३, १, १२; तै १,७,८, २; ४,७, १२, २; मै १,११, २; शौ २०,१३, २; मादयध्वम् ऋ ३,५४, १२; ४, ३४, २; ८; ६, ५२, ⌊१३ (६८,११; १०, १७, ८)⌋; १७; मा २, १८†; ३१[e]; ३३, ५३†; का २,२,६[e]; ४,६†; ७,३[e]; ३२, ४,१०†; तै १, १,१३,३†; २, ४,१४,५†; मै १,१०,३[e];१९[e]; ४,१२,१†; काठ ९, ६[२e]; १३, १४†; ३६,१३[e]; क ८,९[२e]; शौ ५, ३, ६‡[b]; ९, २, ८; १८, १, ४२†; ३,२०; ४,४६†; ६४; पै ५, ४, ६‡[b]; १६, ६; अमादयः वै ५, ८,२.

अमीमदन्त ऋ १, ८२,२; मा २, ३१; ३, ५१†; १९,३६; का २, २,६; ७,३; ३, ७,१†; २१, ३,६; तै १, ८,५, २[२]; †; मै १, १०, ३[२];†; १९; काठ ९, ६[२]; †; ३६, १३; ३८, २†; क ८, ९[२];†; कौ १,४१५†; जै १,४०, ७†; शौ १८, ४, ६१†; अमीमदथाः खि ५, ७, ४, १६; अमीमदः शौ ४, ६,३; अमीमदम् तै ३, २,३, २.

मन्दसे ऋ १,५१,१२; ८, १२, १७; ५४,२; खि ३, ६,२; जै ४, १०,१; मन्दध्वे ऋ ८, ७, १४; मन्दामि तै ४, २, ६, १‡[f]; मन्दामहे ऋ १, १२२, १३; मन्दन् ऋ १०, ८९, १६; मन्दताम् खि ५, ७, ४, १४; †मन्दतु ऋ ६, १७,३; ७, २२, १; तै २,४,१४,३; कौ १,३९८; २,२७७; जै १, ४४,८; ३, २३,

---

a) सपा. °यन्ते <> °यन्ताम् (तैआ ६, १, ४ आग्निगृ ३,५,७ : ६ बौपि १,६:२ च) इति पाभे.।

b) सपा. मादयन्ताम् (माश १,७,४,२२ प्रमृ. वैताश्रौ ४, ३ लाश्रौ ४, १२, १ च) <> मादयध्वम् <> ऋ १०,१२८,५ आपमं २,९,६ वीरयध्वम् इति पाभे.।

c) =सपा. तैब्रा ३,१,१,१२ आपश्रौ ७,५,१। शौ ७, ८५,१ तु सुम्'''मदेम इति, माश्रौ ६,२,३,८ मादयध्वम् इति च पाभे.।

d) सपा. पै ७,१८,१ सादय इति पाभे.।

e) सपा. मादयध्वम् (माश २,४,२, २०;६,१, ३६ मंब्रा २,३,६ आश्रौ २, ७,१ प्रमृ. च) <> मन्दध्वम् (तैब्रा १, ६, ९, ७ आपश्रौ १, ९,९; ८,१६,८ च) इति पाभे.।

f) सपा. ऋ १०,९७,१ मा १२,७५ प्रमृ. माश ७,२, ४,२६ या ९, २८ मनै नु इति, मै २, ७,१३ मन्वे नु इति पाभे.।

९; शौ २०, ८, ९; ११७, ९; मन्देताम् खि ५, ७, ४, १८; मन्दन्ताम् खि ५, ७, ४, १३; काठ २९, २[२a]; क ४५, ३[२a]; मन्दन्तु ऋ १,१३४,[२; २,११, ११]; ८,१,१५; ४,४; ४५,१४; कौ २,१०७२†; †मन्दन्तु ऋ १, १३९, ६; ८, ४५, २४; खि १, २,७; ५, ७,४,१३; कौ २, ८३; जै ३, ८, ९; शौ २०, २२, ३; †मन्दस्व,>स्वा ऋ १,२६, ५; २,३७,१; ८, ६,[३९ (६५, २; १०३, १४)]; ६०, [४; १०, १४०, ३]; मा १२, १०८; का १३,७,७; तै ४,२,७, २; मै २, ७, १४; कौ २, ११६८; जै ४, २८, ९; मन्दस्व,>स्वा ऋ २, ३६,३; ३,४१,[६; ६, ४५, २७]; ६,२३,८; ८, ८२, ३; तै १,४, २२, १[b]; काठ ४, १०[b]; १६,१४†; क ३,८[b]; २५, ५†; शौ १६,७, १२; २०,२३, ६†; मन्दध्वम् तै १, ८, ५, १[c]; ३, २, ५, ५[c]; अमन्दत ऋ ५,३४, २; ८,२१,१०; †शौ २०, १४, ४; ६२, ४; अमन्दत[d] खि ५, १५,९; अमन्दत् ऋ १, १६५, ११;८,४६,२७; मै ४,११, ३†; अमन्दन् ऋ ३,३६,४; ५, ३०, १०; ११; काठ ९, १८†; अमन्दथाः ऋ ८, ५२, २; खि ३,४,२. †मन्दिषीमहि[e] तै १,८, ५,१; मै १,१०,३; काठ ९,६; क ८,९; मन्दिषीमहि मा ४, १४[f]; का ४,५,६[f]; तै १, २,३,१[f]; ६,१, ४, ६[f]; मै १, २, ३[f]; मन्दिषामहे[f] काठ २,४; क १,१६; मन्दिष्ट ऋ १,५१,११; अमन्दीत् ऋ ८,८०, १०; अमन्दिषाताम् ऋ ७,१०३,४; †अमन्दिषुः ऋ ८,५०,२; १०,४८,[(४,४२,६) ४]; खि ३,२,२; शौ २०,५१,४. मन्दय>या ऋ ३, ३०, [२०; ५०, ४]; अममन्दुः ऋ ५,३०, १३.

मत्त– -त्तः काठ १४, ५¶; शौ ६, २०,१[g]; पै १९,१२,१०; –त्तम् पै १, ६४, २?[h]; १२,७,१०?[i]; –¶त्तस्य मै १,११, ५; काठ १४,५.

मत्सर[j]– -†रः ऋ १,१७५,१;२;२, ४१,१४; ९,१३,८;१७,३; २७, ५; ३४,४;६३, २४; ६५, १०; ६६, ७; ७२, [७; ८६, २१]; ६,१०; ९६,८; १३; ९७, ११; १०७,२३; खि १,७, १; कौ १, ४६९; ४९२; ५२१; ५३२; २, १५३; १७३; ३७०; ३८१; ५४४; ५८७; ६३४; ७८२; ७८३; जै १, ४९,३; ५१, ६; ५३, ११; ५४, ८; ३, १५, १; १६, ११; ३०, १३; ३१, १; ४२,१०; ४८,३; ५२,२; –रम् ऋ ९,२६,[६;५३,४; ६३,१७]; ३०, ६; ४६, ४; ६; ६३, १०; १०, ३०, ९; कौ २, १०६७†; जै ४, ७,४?[k]; शौ ४, २५,६; पै ४, ३४,४; –रस्य ऋ १, १२५, ३; –राः ऋ १, १४, ४; १३७, १[२];९,१०७,२५; कौ १,५२२†; जै १, ५३,१०†; शौ ७, ८२, ३[l]; पै २०, ३१,६[l]; –राणि ऋ ७, ७३,४; –†रासः ऋ १, १५, १; ६,१७,४;९,२१,[१; १०७, १४]; ६९,६; कौ १, ५१८; २, २०६; ७२०; जै १,५३,८; ३, १९, १; ५९, १२.

मात्सर्य[m]– -र्यम् खि २,६[२], २२.

मत्सर-वत्– -वान् ऋ ९, ९७, [(७६,५;९६,२०)३२].

मत्सरिन्–>†मत्सरिन्-तम– -मः ऋ ९, ६३, [२; ९९, ८]; ६७,२; ७६, [५(९६, २०;९७, ३२)]; कौ २,६७४; जै ३,५६,२.

२मद्[n]– मदः तै १,५,६,३[o].

मदिष्ठ,ष्ठा– -०ष्ठ ऋ ९, ६, ९; –ष्ठः ऋ ६,४७,२; शौ ४, २४, ३[p]; –†ष्ठया ऋ ९, १,१; मा

a) पाभे. पृ १४९५ *f* द्र. । b) पाभे. पृ २४१० *d* द्र. ।
c) पाभे. पृ २४११ *e* द्र. । d) तु. टि. ?वेदुमर्यदत ।
e) =सपा. बौश्रौ ५,१५:१० माश्रौ ८, २०,१ द्राश्रौ १३, २,७। ऋ १,८२,३ प्रभृ. माश २, ६, १, ३८ तु वन्दि° इति पाभे. । f) सपा. °षीमहि (बौश्रौ ६,७:१ माश्रौ १०,११,१० च) <> °षामहे इति पाभे. ।
g) वैतु. PW. W. अस्मद्– > मत्तस(:) इति ।
h) मत्तं न इति? मत्तन (लोटि मपु ३) इति शोधः ।
i) शोधः मन्तोः टि. द्र. ।
j) विप., नाप. (सोम- [तु. या २,५]) । सरच् प्र. ।
k) °रः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ ९, ५३,४;६३,१७ कौ २,१०६७) ।
l) सपा. तै ४,३,१३,४ मदिराः इति पाभे. ।
m) भाप. (ईर्ष्या-) । यक् प्र. । n) विप. ।
o) पाभे. पृ ८३३ *h* द्र. ।
p) सपा. पै ४, ३९, २ मधुच्युत् इति पाभे. ।

२६,२५; कौ १,४६८; २, ३९; जै १,४९,२; ३,५,१; –द्याः ऋ ४,१७,६.

मुद[a]– -|दः ऋ १,४,२;८०,२;८६, ⌊४; ४,४९,१⌋;१२७,⌊९; १७५, ५⌋; १७५,१;⌊२;८,४६,८; ९२, १७; ९,६१,९⌋; ५,४०,⌊२; ८, १३,३२⌋;४४,११; ६, १९, ७; २४,१; ३३,१; ४४,⌊१-३⌋; ७, २२,२; ८,१२,१; ९२,१६;१७; ९,१७,३; २५,१; २७, ५; ६१, १९; ६२, ⌊(६,७) १४ (१०६, २)१०७,१७⌋; ६३, ⌊१६; ६४, १२⌋; २२; ६४, २[b]; ६८-६९, ३;७९,५;८०,⌊(२३,६)२⌋; ८५, २;८६,३५; ४२; ४६; ९७, ६; ९९, ३; १०५, ⌊(१०४, २)२⌋; १०८,१[२]; १०, २५, १०; २९, ३; ९३,८; तै ३,३, ११, १; मै १,११, ५¶; ४, १२, १; २$; कौ १, ११६; ३५१; ३९४; ४१०‡[c]; ४७०; ४७४; ४८३; ५२०; ५७८[२]; २, ४२[२];१६५; २४०; २६९; २७८; ४३८; ४४९; ५८५; ६३४; ७८२; ७८३; ९८२; जै १, १३, २; ३६, १०; ४०, २‡[c]; ४४, ४; ४९,४;८;५०,७; ५३,१२; ५९, १[२]; ३,१६,१;४[२]; २१, ५; २३, १;११; ३३, १४; ३४,७; ४८, १; ५२,२; ५९,१[२]; ४,२४,३; शौ ६,३०,२$[d]; २०, ५७, २; ७; ६८, २; ७६, ३; ११७, २; $पै १६, ८२, ५[e]; १९, २३, १२;२४,६[d]; २०,४८,७; –दम् ऋ १,८४,४; ३,४२,२;४, २६, ६;३३, ११; ६, ४३, २; ८,१, २१; १५, ४; ४५, २२; ९, ६, ⌊२; ३⌋; ९; २३, ⌊४ (३६, २) १०७,१४⌋; ४६, ६;४८,२; ७८, ४;१०४,२;१०६, ५; १०, ९६, १;१०४,⌊२(१०५, २)⌋; १४४, २[२];१४७, ४; मा २०, ६३; का २२,६,९; तै २, २, १२, ४; मै ३, ११, ३; काठ ३८, ८; †कौ १, १६१; ३४४; ३८३; ५१८; २, ८१; १८७; २०६; २३०; २९९; ५०८; †जै १, १७, ७; ३६,३;४३,३; ५३, ८; ३,८,७; १७,८;१९, १; २०, १४; २४, १५;४०,४; शौ ४,७,४; †२०, २२,१;२४,२; ३०,१; ३३, १; ६१,१; पै २,१,३; ५, ३१, २; ४०,१[f]; २;४; ६,२२,९[f]; २०, ३,७[g]; –दस्य ऋ २,१६,६;५, ३२,५; ६,३७,२; ८,५,१४;९, २३,१;१०,९६,९; शौ २०,३१, ४†; –दाः ऋ १,५३,६;४,२४, १;⌊(१,२०,५)२⌋;६,१७,४;७, २३, ५; ८, १४, १०; १६, ४; ४९,३; ९,७५,५; ८६,१;१०१, ४; खि ३,१,३; ५, ७, ४, ११; मा २१, ४२; का २३, ५, २; मै ३, ११, ४; कौ १, ५४७†; २,२२२†; ३०३; जै १.५६,५†; ३, ६, १०; २०, ६†; शौ २, ५, २; †२०, १२, ५; २१, ६; २८, ४; ३९, ५; १३७, ४; पै २, ७, ३; –|दानाम् ऋ ४, ३१, २; ८,९२, ⌊६; ९,२३, ७⌋; खि ६, ३,४; मा २७, ४०; ३६, ५; का २९,५,९;३६,१,५; मै २,१३,९; ४,९,२७; काठ ३९,१२; कौ २, ३३; जै ३,४,४; शौ २०,१२४, २; –|०दानाम् ऋ ६,६९,३;८, ९३, ३१; ९, १०४, ५; कौ १, १५०; २, ११४०; जै १,१६,६; –दाय ऋ १,१६,८; ३०,३;३७, १५; ८१,१;१०४,९; १०९, ४; ११७, १; १३०, २; १३५, १; ५; २,१८,६; १९, १; ३४, ५; ३, ३२, २; १०; १५; ३५, १; ४७, १; ४, २१, ७; २७, ५[२]; ३४,४;३५,४; ६; ३७, ४; ४९, २; ५, ४३, ३; ५; ६; ६, ४०, १; २; ४४,१९; ७,२४,३; ३२, ४; ९०, ⌊(५, ५१, ५)१⌋; ९७, १; ८, १, २६; ९, १७; ३३, ⌊१५; ६६, ६⌋; ३६, ⌊१-६⌋; ४६, ७; ६४, १२; ८२, ५;९५, ३; ९, २, ⌊७;३८,३⌋; ८;६, ६; ८, ५; १०,४; ११, ८; १६, १; ४३, १; ४५,१;३; ५१, ४;६२, ४; २०; ६६,२९; ८८, १; ९०, ५; ९६,९; ९७, ⌊५(१०१,६)⌋; १०; ११; १५; १९; १०१, ८; १०५, १; १०६, ८; १०७, ९; १०९,११; १३; २०; १०, ४४, १; ११२,५; खि १, २, ४; ३, १४,१; मा ७,३८; १९,५; २०, २७; ३३, ७०; का २१, १, ५; २२, २,४; २८, ८, १; ३२, ६,

a) भाप. (हर्ष-), नाप. (सोम- प्रभृ.)। b) सपा. कौ २, १३१ जै ३, १३, ८ सुतः इति, आपश्रौ १२, १९,५ हिश्रौ ८,३,२७ मदे इति पाभे.। c) सपा. मुदः<> मदे (ऐब्रा ५, ६ शांब्रा २३,१ प्रभृ. च) इति पाभे.।

d) घा. भ्रक्षणे वृत्तिरिति कृत्वा यनि. नाप. (लेप-)।
e) सपा. शौ ११,९,५ स्वरः इति पाभे.।
f) सपा. शौ ४,३४,८ स्वधया इति पाभे.।
g) सपा. शौ ७,१९,२ घृतम् इति पाभे.।

१; तै १, २,६,१; ४, १९, ११†; ३, ३,११, ११†; मै १, ३, २२†; ३,११,७; ४, १२, ४†; काठ ४, ८†; ३७, १८; क ३, ६†; †कौ १, २९३; २९४§; ४११; ४३१; ४७३; ४८५; ५४०; ५६९; २, १५८; १६९; २९४; ३०२§; ३४८; ३५२; ३५८; ३६९; ३७०; ३९३; ४४८; ४७२; ५३२; ६२९; ६७७; ६८३; ७४३; ७९८; ८२१; ४, ८§; †जै १, ३१,१; २§; ४०, ३; ४२, ५; ४९,७; ५०,९; ५५,७; ५८, ४; ३, ६,९§; १५,६; १६,७; २९, ५;९; ३०, १; १२; १३; ३१, १३; १४; ३४,६; ३५, ७; ४१, ८; ५२,६; ५६,५; १२; ४, ४, २; शौ २,५,१; †२०, ८,२; ३; ५६, १; ९४,१; १४२,२; पै २, ७,१; ५; –द्रासः ऋ १,२०, ⌊५ (४,३४, २)⌋; ४, १७, ६; ३५, १; ६,३६, १; ९,६९,७; ८६,२; –द्रे ऋ १, ४६, १२; ५२, ⌊५; १४⌋; १०; ५६,३; ५; ६; ८०, १[a]; ८५, १०; ११९, ९; १२१, ४; १७३, ७; २, १५, १; ⌊२-९⌋; १७,१; ३,४३,७[२]; ४, २६, ७; ५,२,१०; ५३, ३; ६, २७, १[२]; ४३, १; ३; ४४, १४; ६९, ५; ७, ३७, १; ८२, ३; ८, १,२१; ३,८; ७, १२; १४, ७; १७, ८; ३२,१; २८; ३३, ४; ४८, ६; ६६,२[b]; ९२,१६; ९३,८[c]; १०, २१, ⌊१-८; २४, १-३; २५, १-११[d]⌋; ४४,८; ५०, ⌊७(९४, ८)⌋; ९६,६; खि ५, ५, ११[२]; ७, ४,१७; मा २०, २८; ३३, ९७†; का २२,२, ५; †तै १, २, १४,७; २,३, १४, ५[२]; †मै ४, १२, ३; १४, ५; काठ १०, १२[२]†; २७, १; क ४२, १; †कौ १, ११६; २८९; ३९२; २, ३०४§; ९३४; ९९०; जै १, १३,२; ३०, ७; ४४, २; ३, ६, ११; शौ २, ५, ३?[e]; †२०, ५, २; २८,१; ३१, १; ३९, २; ४७, २; ९४,८; ९९, २; १३७, १३; पै २,७,४?[e]; –†देऽ-दे ऋ १, ८१, ७; ८, १३, ७; १०, १२०, ४[f]; मै ४, १२, ४; शौ २०,५६, ४; –देन ऋ ८, १, २१; ९,७, ७; ९८, ७; मा १९, ३३; का २१, ३,२; मै ३, ११, ७[२]?[g]; काठ ३८, २[२]?[g]; †कौ १, ५५२; २,२११‡[h]; ४८४; ६७९; १०३१; †जै १, ५६,४; ३,१९, ६‡[h]; ३६, ९; ५६, ७; –देभिः ऋ ४, ३५, ९; –†देषु ऋ १, १३१,५; १३४,५; ७,२०,४; २१, १; ८, ४६, १४; ९, १, ⌊१०; १०६,३⌋; १८,१; ६१, १; १०, ११२,४; १२०,२; कौ १,२६५; ३१३; ४७५; ४९५; २, ३८‡[b]; ४६; ४४३-४४५; ५६०; ८३४; जै १,२८,३; ३३,१; ४९,९; ५१, ९; ३,४,९‡[b]; ३४,१-३; ४५,२; ५९,५; ४,४,१०; ५,६; शौ ५,२, २†; २०, ७५, ३; १०७, ५; पै ६, १,२.

†मद-च्युत्[i]– -च्युत् ऋ ९,१२, ३; कौ २,५४८; जै ३, ४३, ४; –च्युतः ऋ १, १२६,४; ९,३२, १; ७९,२; कौ १,४७७; ५१८‡[j]; २, ११९; २०६‡[j]; जै १, ५०, १; ५३,८‡[j]; ३, १२, ६; १९, १‡[j]; ४, २७, ४; –च्युतम् ऋ १, ५१, २; ८५, ७; ८, १,२१; ७,१३; ९६,⌊(५,३१,४)५⌋; ९, ५३,४; १०८,११; १०, ३०, ९; तै ४,१, ११, ३; कौ १, ५८१; १०६७; जै १,५९,४; ४,७, ४; –च्युता ऋ १,८१, ३; ८, ३३, १८; ३४,९; कौ १, ४१४; २, ३५४; जै १, ४०, ६; ३, २९, ११; शौ २०,५६, ३; –०च्युता ऋ ८,२२,१६; ३५, ⌊१९-२१⌋; –च्युति ऋ ८,७४,१३.

†म॒द-च्युत[k]– -तः ऋ ९, ९८, ३; कौ २,५९०; जै ३,४८,५.

मद-पति– -०ती ऋ ६,६९,३.

म॒द-वृद्ध[l]– -द्धः ऋ १,५२,३.

मदा(<द)-व(त्>)ती[m]– -०ति शौ ४,७,४; –ती शौ ६,

a) पाभे. पृ २४१३ c द्र. ।

b) म॒दे सुशिप्रम् इत्यस्य स्थाने सपा. कौ २,३८ जै ३, ४,९ म॒देषु शिप्रम् इति पाभे. । c) पाभे. पृ२२६६ h द्र. ।

d) हेतौ सप्त. (= मदाय ⌊तु. वें.; वैतु. सा. GRV. ORN. प्रमृ. सप्त. इतीव) । e) शोधः ? ममुः टि. द्र. ।

f) सपा. शौ २०, १०७, ७ र॒णेऽरणे इति, पै ६, १,४ रणंऽरणम् इति पाभे. ।

g) सकृत् पाठः? मदेस इति शोधः (तु. मा १९,३२)।

h) सपा. ऋ ९,९७,३६ र॒येण इति पाभे. ।

i) विप. । उस. उप. <√च्यु ।

j) सपा. ऋ ९,१०७,१४ स्वर्वि॒दः इति पाभे. ।

k) विप. । चस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४५) ।

l) विप. । तृस. ।

m) नाप. (ओषधि-विशेष- ⌊वैतु. PW. विप.⌋) ।

१६,२; पै १९,५,८.
मदिन्[a]- > मदिन्-तम,मा-
-†०म ऋ १, ९१, १७; ९,२५,
⌊६;५०,४⌋; ५०, ⌊५(९९, ६)⌋;
७४,९; मा १२,११४; का १३,
७,१३; तै १,४,३२,१; काठ ३५,
१३; क ४८, १३; कौ २,५५८;
५५९; जै ३,४४,४; ५; पै २०,
५१,५; -मः ऋ ८, ६४, ११;
९,८०, ३; ८५, ३; ८६, १०;
९६, १३; ९९, ⌊(५०,५), ६⌋;
१०८, ⌊(१०१, १६)५⌋[b]; १५;
१०, ११६, ६; मा ६, २७; का
६,७,४; तै १,२,३,३; ३, १३,
२; मै १,२, ३; ३, १; काठ ३,
९; क २, १६; †कौ १, ५३२;
५८४; २, ३८१; ६७४‡[c]; †जै
१,५४,८; ५९, ७; ३, ३१, १;
४०,१; ५६, २‡[c]; शौ ११, ९,
७; पै ५, ३८, ६†; १६, ८२,
७; -†मम् ऋ ८,१, १९; १३,
२३; ९,१५,८; कौ २,६२३; जै
३,५१,१; -†मस्य ऋ ९,६२,
२२; कौ २,४११; जै ३,३१,
३१; -माः ऋ ९, ६७, १८[d];
-मानाम् मा ८,४८[e]; -मासः
ऋ ९,८६,१.
मदिन्-तर- -रम् ऋ ८,२४,
१६; कौ १, ३८५; २, १०३४;
जै १,४३,५; शौ २०,६४,४.
मुदे-रघु[f]- -घुः ऋ ८,१०१, ३.
मुदत्- -†दन् ऋ ८, १४, १०; शौ
२०,२८,४; ३९, ५; -दन्तः ऋ
१,१८५,९; ३, ५३, १०; ५४,
⌊२०;५९,३⌋; ४,३३,१०; ५०,
२[g]; ६,४४,⌊२०; १०,६८, १⌋;
७,५९, ७; १०, १६५, ५; खि
३, ११,२[h]; ७, ६, १; मा १९,
४४[h];५८; २१, ३,१५[h]; ४,९;
तै ३, ४, ११, २†; मै ३, ११,
१०[h]; †४,१०,२; १२,६; काठ
२३, १२†; ३८, २[h]; शौ ६,
२८, १†; ६२, ३; †२०, १६,
१;८८, २; पै १९, १३, १६†;
३०,७; -दन्तम् ऋ ३, २६, ९;
५,३२,४; -†दन्ता ऋ १,१८४,
२;५; ३,५३, १; १०, १४,७[i];
मै ४,१४, १६; काठ २३, ११;
कौ १, ३३८; जै १, ३५, ७;
-दन्तौ शौ १८, १,५४‡[i].
मुदन्ती[j]- -न्ती ऋ ३, ५४,६;
५,५६,३; १०,१७,८; †शौ १८,
१, ४३; ४, ४७; -न्तीः ऋ ७,
६,४; ४७, ३; १०, १२४, ८;
मै ३, ७, १०¶; -¶न्तीनाम्[k]
काठ २४, ९[2]; क ३८, २[2];
-न्तीभिः तै ६, २, २,७¶[k];
-न्तीम् शौ १८,४,३०.
†मदिर[l]- -रः ऋ ९, ९६, २१;
९७, १५; १०७, १२; कौ १,
५१४; २, ११७; १५८; जै १,
५३,४; ३, १२,४;१५,६; -रम्
ऋ २,१४,९; ५, ६१, ११; ६,
१७, ११; २०, ६; ८, ३८, ⌊२
(६५, ८)⌋; कौ १, ३५६; २,
४२५; जै १,३५,५; ३,३२,१४;
-रस्य ऋ १, १६६, ७; १०,
११२, ६; काठ २७, १; क ४२,
१; -राः तै ४,३,१३,४[m]; -राणि
ऋ ६, ६९, ७; -†रासः ऋ ८,
५३,४; ९,८५, ७; ८६, २; खि
३, ५,४; जै ४,१८,८; -†रे ऋ
८,२१,५; कौ १, ४०७; जै १,
४५,९; -रेण ऋ १०,९४,४.
मदेरु[n]- -रू ऋ १०,१०६,६.
†मद्य,द्या[o]- -द्यः ऋ ४, २२, ८;
९, ३८, ५; ८६, ३५; कौ २,
६२७; जै ३, ५२,९; -द्यम् ऋ
२, १४, १; ६, ६८, १०[p]; ७,
९२,१; ९, ६, ⌊२(३)⌋; २२, ⌊४;
१०७, १४(३६, २)⌋; ६५,
१५; मा ७,७; का ७,३,१;
तै १,४, ४, १; ३, ४,२, १; मै
१, ३,६; काठ ४, २; १३, ११;
क ३,२; कौ १,५१८; २, २०६;
जै १,५३,८; ३, १९, १; शौ ७,
६०,१[p]; -द्यानि ऋ ७,६८,२;

---

a) वैतु. भा. कृद्वृत्तौ विनुण् प्र., म. ⌊पक्षे⌋ णिनिः प्र. च ।
b) सपा. अप ४६,३,६ मदितव्यम् इति पामे. ।
c) पामे. पृ १८६२ a द्र. ।
d) सपा. कौ २,११६१ विपश्चितः इति पामे. ।
e) सपा. मै १,३,३६ काठ ३०, ६ मान्दानाम् इति, तै ३,३,३,१ मान्दासु इति पामे. ।
f) विप. (दूत-) । सस. पूप. स्वरः । उप. < √र(=ल)घ् ।
g) धा. *मर्दने वृत्तिः (तु. पृ १७२८ c) ।
h) पामे. पृ१२३४ h द्र. ।
i) सपा. परस्परं पामे. ।
j) विप., नाप. (जल-प्रमृ.) ।
k) सपा. परस्परं पामे. ।
l) विप. (⌊मद-कर-⌋ अन्धस्-, सोम-, तद्रस- प्रभृ.) ।
m) पामे. पृ २४१२ l द्र. ।
n) विप. (अदिवन्-) । कर्तरि एरुच् प्र. । धा. *दीप्तौ वृत्तिः (वैतु. अन्ये 'मदे', सा. ⌊पक्षे⌋ 'स्तुतौ' च) ।
o) विप. (⌊मादक-⌋ सोम- प्रमृ.) । कर्तरि प्र. (तु. भा. PW.; वैतु. GW. < मद- इति) ।
p) सपा. पै २०,६,५ सद्यः इति पामे. ।

–द्याय ऋ ८, २, २५; कौ १, १२३; २,१००७; जै १,१३,९; –दयासु ऋ १, १५३,४; –दयेन पै १०,४,१?$.

†मुद्वन्– -द्वने ऋ ८, ९२, १९; कौ १, १५८; २,७२; जै १, १७,४; ३, ७, १०; शौ २०, ११०, १; –द्वा ऋ ९,८६,३५.

*मन्द्–>मुन्दिष्ठ– -ष्ठः ऋ ८, २, ९; मै १, २, ३; कौ १, २२६[a]; जै १,२४,४[a]; ४,१६,१०†.

मन्दुत्–>मन्दुद्-वीर[b]– -राय ऋ ८,६९,१[c].

मन्दुध्यै ऋ ४,१६,२; शौ २०,७७, २†.

मन्दुन,ना– -नम् पै १९,४७,१३[d]; –नाः ऋ ९,१०७,२६[e].

†मुन्दमान[f]– -नः ऋ ९,६५,५;१०, ७३, ५; ११२,२; कौ २, ११६; जै ३,१३,१२; –नाः ऋ ६,६७, ५; –नाय ऋ १०, ५०, १; मा ३३,२३; का ३२,२,६.

√मन्दय>मन्दयु– -युः ऋ १, १७३,२.

१मन्दयत्– -यन् ऋ ९, ६७, १६; कौ २,११६०†.

२मन्दयुत्–>°त्-सख[b]– -खम् ऋ १,४,७; शौ २०,६८,७†.

मन्दयुध्यै खि १,८,२.

मन्दसान[g]– -नः ऋ १, १०, ११; १००, १४; १३१, ४; २, ११, ३; १५; १७; ३०, ५; ४, १७, [३; १०,२८, ७]; २६; ३; २९, १; ३२, १०; ५, ६०, ८; ६, १७, ५; २६; ६; ४४, १५; ८, ४९,४; ९३, २१; खि ३,१, ४; १४, १[h]; शौ २०, ७५, २†; –नम् ऋ ५,२९,२; –ना ऋ ४, ५०, १०; ८, ८७, [२ (४) १०, ४०, १३]; खि १, ९, ३; शौ १४, २, ६; २०, १३, १†; पै १८, ७, ६†; –नाः ऋ २, ११, १४; ४, ३४, १०; ३५, ६; ५, ६०, ७; ७,३६,७.

†मन्दान– -नः ऋ १, ८०,६; ८२, ५[i]; २, १९, २; ३,५०, ३[j]; ५, ३२, ६; ६, ४३; ४; ४४, [१७; (१०, ११२, १)]; ८, १३, [४; १५,५]; २६,२५; ३२, ५; ३३, ७; ४५,३१; ९, ४७, १; कौ १, २९७; ५०७; २,२३१; १०४६; जै १, ३१,५; ५२,११; ३,२०, १५; शौ २०, ५३,१; ५७, ११; ६१,२; –नम् ऋ ८, ८८, १; १०,१६७, २; मा २६, ११; कौ १,२३६; २, ३५; जै १, २५,४; ३, ४, ६; शौ २०, ९, १; ४९, ४; –ना ऋ ७,९४,११; मा ३३, ७६; का ३२,६,७.

मन्दि[k]– -न्दिः मै ४, २, ४; –†न्दिम् ऋ १,९, २[l]; जै १, २४,१०; शौ २०,७१,८.

†मन्दिन्– -न्दिनः ऋ १, १३४, [२; २,११;११]; २, ११, २०; ४, ४५, ४; ९, १०१, ४; १०, २८, ३; ४३, ४; कौ १, ५४७; २, २२२; जै १,५६,५; ३, २०, ६; शौ २०, १७, ४; १३७, ४; –न्दिनम् ऋ १,१२१, ८; १२; १०, ९६, ६; शौ २०, ३१, १; –न्दिना ऋ १,५४,४; १०,९४, ४; –न्दिने ऋ १, ९,२[m]; १०१, १[n]; कौ १, ३८०; जै १, २४, १०; ३९,११; शौ २०, ७१, ८; –न्दिभिः ऋ १, ९,३; शौ २०, ७१,९; –न्दी ऋ ८,२,३३; ९, ५८, [१[2]; ३-४]; १०७, ९; कौ १, ५००[2]; २, ३४८; ४०७[2]; ४०८-४१०; जै १, ५२,४[2]; ३, २९,५; ३१,२७[2]; २८-३०.

मन्दि-निस्पृश्– -स्पृशः ऋ ४, ४५,४.

†मन्दु[o]– -न्दू ऋ १, ६, ७; १०, ६१, १५; कौ २, २००; जै ३, १८,७; शौ २०,४०,१; ७०, ३.

मन्द्र,न्द्रा[o]– -०न्द्र ऋ १, १४४, [७; ८,७४; ७ (१०,६४,११)]; –†न्द्रः ऋ १,२६, ७; ३६, ५; १४१,१२; २,२८,१; ३,१,१७; १०,७; १४,१; ४,६,२; [५; ७, ७,४]; ९, ३; ५, ११, ३; ६,१, [(२) ६ (५, १,५;६; १०, ५२, २)]; ७, ७,२; ८,२; ९, १; २;

a) पाभे. पृ २३२३ *n* द्र। b) तु. टि. अर्चद्-धूम-।

c) सपा. कौ १, ३६० जै १, ३८, १ वन्दद्-वीराय इति पाभे.।

d) सस्थ. ?आसने>आसनि (आस्ये) इति शोधः।

e) तु. GW. Gri; वैतु. वें. सा. GRV. यनि. स्तुतिपर्यायः (तु. भन्दना–) इति, ?GRV. भन्दनाः इति शोध इति ?। शेषं सस्थ. अवीवशत् द्र.।

f) धा. वरदाने वृत्तिः। g) तु. टि. धियसान-।

h) म° इति स्वरः? यनि. शोधः।

i) वैतु. सा. कानजन्तम्। j) वैतु. सा. कर्मणि प्र. इति।

k) विप. (सोम-, गो- [मै.])।

l) वैतु. PW. < मन्दिनम्।

m) सा. पुं. अपि मन्दि->यनि. च१ इति?। n) धा. स्तुतौ वृत्तिरिति या [४,२४]। o) विप. (अश्विन्-)।

४२, ३; ८,६०, [(४, ७, १)३]; १०३; ६; ९, ६७,१; १०९, ८; १०, ६, ४; १२, २; ६१, २०; ७३,१; खि ४, ९,६; ५, ७, ३, ११; मा ३३, ६४; का ३२, ५, १०; मै १,३,२०; ४, १०, ३§; १३,६; काठ ४,८; १८, १७§[a]; २०; १९, १३§; क ३, ६; कौ १,४४; १००; २, ६७३; ९३३; ९६९; जै १,४,१०; ११, ४; ३, ५६,१; ४,११,६; १९, ३; २८, ८; शौ १८, १, ३०; –न्द्रम् ऋ ३,२,१५; ४,२, ७; २६, ६; ५, १७, [२ (८, ७२, ३)]; ६, १०,१; ४८, १४; ७, १०, [५; १०,४६,४]; ८, ४३, ३१; ४४, ६; ९,६५,२९; १०, ४६, ८; तै २,५, ११, १¶; काठ ३९, १४; कौ २, ४८८; ८९३; जै ३, ३७, ३; ४,१३, ८; –न्द्रया ऋ १, ७६, ५; ५,२६, [१(६, १६, २; ८,१०२,१६)]; ७, १६, ९; ९, ६, १;१०७, ८; मा १७, ८; का १८, १, ९; तै १, ३, १४, ८; ५, ५, ३; ४,६,१,२; मै १, ५, १; काठ १७, १७; क २८, १; कौ १, ५०६; ५१५; २, ३४७; ८७१; जै १, ५२, १०; ५३, ५; ३, २९, ४; ४, १२, ९; –न्द्रस्य ऋ ३, २, ४; ६,७; ६, ३९, १; ९, ६८, ६; –न्द्रा ऋ १, १००, १६; ८, १००, १०; ११; १०, १०१, २; खि १, ७, ३; ५, ७, १,८; मा २७, १५[a]; का २९, २, ५[a]; तै ३, २, ५, १[२]; मै २, १२, ६[a]; ४, १३, २; काठ १५, १३; क २९, ५[a]; शौ १२, १, ५७; पै १७, ६,६; –न्द्राः ऋ १, १६६, ११; ७, १८, ३, १०, ९३, [(१, १२२, ११) ४]; तै १,१, ३, १; मै ४, १, ३; काठ १, ३; ३९, १; क १, ३; –०न्द्राः ऋ १, १२२, [११(१०,९३,४)]; –न्द्राभिः ऋ ६,१६, [(५,२६, १) २(८, १०२, १६)]; कौ २, ८२५; जै ४,४,६; –न्द्राम् ऋ ८,९५, ५; कौ २, २३४†; जै ३, २०, १८†; पै ९, २४,११; –न्द्रासु[a] तै ४, १, ८, २; शौ ५, २७, ६; –०न्द्रे पै २०, २६, १०; –न्द्रेभिः ऋ ८,४३,३१; –न्द्रैः ऋ ३, ४५, १; मा २०, ५३; का २२, ५, ७; कौ १, २४६; २,१०६८; जै १,२६,४; शौ ७, १२२, १.

मन्द्र-जि(ह्वा>)ह्व[b]- -०ह्व तै १,६,२,२; -ह्वः ऋ ६,७१, ४; –ह्वम् ऋ १,१९०,१; ४, ११, ५; ५०, १; ५,२५,२; मै ४,१२, ५; काठ ९,१९; शौ २०,८८,१; –ह्वा ऋ १,१४२,[(१३८)८].

मन्द्र-तम- -मः ऋ ५, २२, [१; ८,७१,११]; ६, ११,२; कौ २,९०५; जै ४, १४, ७; –मम् ऋ ६,४,७; मा ३३,१३; का ३२, १,१३; –माः ऋ ९,९७,२६.

मन्द्र-तर- -रः ऋ ३,७,९.

√मन्द्रय > मन्द्रयु- -युवः ऋ ९, ८६, १७; कौ २, ५०३; जै ३,३९,२.

मन्द्रा(न्द्र-अ)जनी[c]- -नी ऋ ९,६९,२; कौ २, ७२१; जै ३, ५९,१३.

ममन्दिवस्->ममन्दुषी- -षी ऋ ५,६१,९.

मादन[d]- -नः[e] कौ २, ३१३‡; जै ३, २५,९‡; -नम्[f] ऋ ७, ३१, १; कौ १, १५६; २, ६६; जै १,१७,२;३,७,४.

मादयत्- -यन् ऋ ९,८०,[५; ८४, ३].

मादयन्ती- -न्ती पै ८, १२,७; -न्तीः पै ६,२२,७.

मादयध्यै ऋ १,१६७,१; ६, १९, ६;२२,३; ६०,१३; मा ३, १३; का ३, ३,३; तै १, १, १४, १; ५,५,२; मै १,५,१; काठ ६, ९; क ४,८; शौ २०,३६,३.

मादयित्नु- -त्नवे ऋ ९,१०१,१; कौ १,५४५; २,४७; जै १,५६, १; ३,५,६.

मादयिष्णु- -ष्णवः ऋ १, १४,४; ८, ८२,२; तै ४, ३, १३, ४; शौ ७,८२, ३; पै २०,३१,६.

१मद्- अस्मद्- द्र.

२मद्-, मद्- √मद् द्र.

मद्य- अस्मद्- द्र.

मद्-च्युत्- प्रमृ. √मद् द्र.

---

a) पामे. पृ २१९६ e द्र. । b) विप. । वस. । c) विप. > नाप. (*सोमार्जनेच्छावती- [सामर्थ्यात्] जिह्वा-) । पपा. अनु अजनी- [क्शा-] इति < √अज् [प्रेरणे] इतीव वें. प्रमृ. ?। मन्द्र- (सोम-)+*अर्जनक-(अर्जनेच्छा-)>स्त्री. *अर्जनिका->वस. मन्द्रा(द्र-अ)र्जनिका- > नैप्र. यनि., 'तादृशी (सती जिह्वा) आसनि अन्तः चोदते (*च्योतते [रसवतीव भवति])' इति वा. चेति मतम् । d) विप. । कर्तरि कृत् । e) पामे. पृ १९८६ k द्र. । f) नाप. (स्तोत्र- [तु. वें. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. विप. = मादक-इति ?]) । या. *स्तुतौ वृत्तिः ।

?मदयान् पै २,४०,२[a];३.
?मदस्पदम्[b] पै २,७२,५.
?मदा[c] खि ५,७,४,१५.
मदावती-, मदिन्- प्रभृ., मदिर्-, मदिष्ठ- √मद् द्र.
मदुघ,घा[d]- -०घ पै ६,६,३; -घः पै २,३२,१; ४,२०,५; ६, ६, ५; ६; -घस्य शौ ६, १०२, ३; पै २,३२,४; ७७, २; १९, १४, ३; -घात् शौ १,३४,४; पै २, ३२,१; ३५,१; १९,४७,१३?[e]; -घानाम्[f] मै १, ३,३६[g]; -घे पै ८,१०,३; -घेन पै ३,२८,५.
मद्-उदयन- अस्मद्- द्र.
?मदूरिति[h] शौ २०,१३१,१३.
मदे-रघु-, मदेरु- √मद् द्र.
?मदैतोः[i] क ५,२.
मद्गु[j]- -गुः मा २४, ३४; का २६, ७,४; तै ५, ५, २०, १; मै ३, १४,१५; काठ ४७, १०; -गून् मा २४,२२; का २६, ५, २; मै ३,१४,३.
मद्-देवत्य- प्रभृ. अस्मद्- द्र.
मद्य- √मद् द्र.
मद्रिच्-, मद्र्यच्,ञ्च्-, मद्रयद्रिच्- अस्मद्- द्र.
मद्वन्- √मद् द्र.
?मधामिति[k] पै २५,१०,२.
?मधवान[l]- -०न? पै ५, १२, २; ७; -नः पै ५,१२,१;८.
मधव्य- १मधु- द्र.
१मधु[m]- -धवे मा ७, ३०; २२, ३१; का ७, १२, १; २४, १८, १; मै १,३,१६; ३,१२, १३; काठ ४,७; क ३, ५; -धु ऋ १,१४, १०;१५,११[n]; १९,९; २५,१७; ९०, ६[२]; ७[२]; ११२, ११; २१; ११६, १२[o]; ११७, २२; १६६, २; १९१, [१०-१२]; २, ३६, ४; ६; ३७, २; ३९, ६; ३,३१, ११; ३९, ६; ५३, १०; ४, १८,१३; ४३, ५; ५, ६१, ११;

a) *म॰ दूर्दिभिः>(√मद्>मदि>) मद(य>) या नद-वृद्धिभिः इति द्वि-पदः शोधः। एवं पृ १६६२ *j* शोधो नेष्टः। सस्थ. महत्-(नाप. [*स्तोत्र-])-> -हता इति।
b) ?महति म॰>महतीम् अधस्पदम् इति द्वि-पदः शोधः?। c) पाठः? (इन्द्रः) उपोत्थ-म(दः>)दो व्या-स्रवत् (क्रिवि.) इति शोधः।
d) नाप. (वृक्ष-भेद- [= मधूक-])। व्यु. ?। मधु- + दुघ- (<√दुह्) > उस. नैप्र. यनि.।
e) पाठः? (*मधु-दुघ- > नैप्र.) *मधूघ->-घात् इति शोधः (तु. मूको., छन्दश्च)।
f) विप.। मधु-> *मधु-भृत्-> मधु- + *दुघ- [दोह-]> वस. मधुदुघ-> नैप्र. यनि.।
g) सपा. मा ८,४८ माश ११,५,९,८ मधुन्तमानाम् इति, का ८,२२,२ मध्वन्तमानाम् इति च पाभे.।
h) पाठः (तु. मदू॰, मण्डू॰ इति मूको.)?। मण्डूरिके इति RW. शोधः। सपा. खि ५,१५,१३ अदुरिति इति पाभे.।
i) पाठः? मम(आ-ए>)एतोस(:) इति द्वि-पदः शोधः। सपा. काठ ७,३ ?दवै ते इत्यत्र, तै १,५,१०,१ ?मदैतोः इत्यत्र चाप्ययमेव शोधः। सस्थ. गोपाया = गोपाय, आ (मर्यादायाम्) इति। एतदनु सस्थ. असमद्-> मत् इति, पृ २०३२ *c* टि. शोधश्च नेष्टौ।
j) नाप. (जल-काक-)। व्यु. ?। पाउ [१, ७], WAG [१,१३९ *a*] प्रभृ. <√मज्ज् इतीव?। *मद्- (जल- [तु. मत्स्य-]) + *गु- (काक- [तु. नभा. कउआ]) > तस. यनि.। यद्वा *मद्ग- (जल- [तु. उदक-]) + वि- (पक्षिन्-)> तस. *मद्ग-वि-> नैप्र. यनि.।
k) पाठः? मधिव(धु,इ)ति इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?सर्वादायोरु > (सर्व- + [√दा *दीप्तौ > कर्तरि]. दायस्- >उस. सर्वदायस्- >) सर्वदायाः उरु इति (तु. मूको.), ?नवभिः>नमोभिः इति (तु. मूको.), ?मह्यं >वयम् इति, ?तावम्>नावम् इति, ?आरुहे> आरुहेम इति,?सोमम्>सोम्यम् इति चाप्यन्ये पट् शोधाः।
l) मधु- + मत्वर्थे *मानप् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२२) > मधुमान- इति, -०न? > -नः (तु. मूको.) इति च शोधः।
m) वप्रा.। विप., नाप. च। व्यु. ?। मधुरार्थे क्षौद्रार्थे च <√(√*मृध्>) √*मध् 'स्वादुभावे' (तु. मयस्-, पार. मज़ह्); जलार्थे <√*मध् 'उन्दीभावे' (तु. मत्स्य-, मद्गु-); मादकार्थे सुरासोमाद्यर्थे च <√*मध् [=√मद्] 'हर्षे ='*उत्तेजने'; चैत्रमासार्थे (मा ७,३० प्रभृ.) <√*मध् 'विरोहे = जन्मनि' [वसन्ते बीजप्रादुर्भाविसामान्यात् (तु. [अंशतः] या [४,८], स्क. PW. प्रभृ. < √मद् [मादने] इति, [पक्षे] या [१०,३१] <√धम्> √*मध् '?*वर्षणे' [तु. पंजा. झम = वर्षाऽऽपात-] इति च; वैतु. पाउ [१,१८;२,११६]<√मन्>√मध् इति?)।
n) = सपा. माश्रौ २, ४, २, ११। तैब्रा २,७,१२,१ आपश्रौ २१,७,१६ हिश्रौ १६,३,३५ तु सुतम् इति पाभे.।
o) वें. स्क. सा. औपनिषदमधुविद्यार्थे नाप. इति?।

६, ११; ३; ६०, [१५; ७, ७४, २; ८,५, ११;८, १; २४, १३; ३५,२२]; ७०,५: ८, ७, [१०[a]; ६९,६]; ८,३; ४; १०, ४; १७, ५; २६, २०; ३३, १३; ३८, [३; ६५,८]; ४८,१; ७२, ११; ९७, ८; ९, १, ८; २, ३; ११, ५; १८, २; ३९, ५; ६२, २०; ६७,११; ३२; ६९, २; ७०, ८; ७२, २; ७४,३; ७५,२; ८५,४; ८६, १०; २०; ४८; १०७, ५; १०, २३, ४; ३२, ५; ४०, ६; ४९, १०; ६८,८; ७३, ९; ७६, ६; ९४, ३; ४; ९; १०६, ८; १०; ११; १२०,३[b]; १३८, २; १५४, १; १६७, १; १७०, १; खि १, ९, ४[c]; ५; ११,५[c]; ३, १०[२], १६; २०; ४, ११, १३; १२, २; मा †१३, २७[२]; २८[२]; १८, ९; १९,१३;२१; ७२-७९; ८६; ९१; ९५; २०, ५७; ६४-६६; ९०[२]; †[d]; २१,२९[२]; ३०-४०; ४२; ५६; ३३,१०†;३०†; ४७; ३५, १७[e]; ३७, १३[३]; १८[२]; ३८, १६; का †१४, ३, १[२]; २[२]; १९, ४,१; २१,२, २; १०; ५,१; २[३]; ३; ४;५[२]; ६,७; १२; १६; २२, ६, ३; १०-१२; ८, ११[२];†[d]; २३,४,१[२]; २; ३; ४[२]; ५-१२; ५,२; ६,९; †२२, १, १०; ३, १; ४, ४; २५, ४, १५[e]; २७, २,३[३]; ३, ५[२]; २८, ३, २; तै १,३,१४,४[e]; ¶२,३, २, ८; ९[२]; ४,९,३; ३, १, ११, ८; ३,२,२[४]; ८,१[e];५,१०,१†[b]; ४, २,९,३[४]†; ६; ७,४,१; ¶५, २,८, ६[२]; ९, ३; ४, ५, २; ७, ५, १०,१¶; मै १, २, ८†; २, ३,६¶; ७,१६[४]†; ११,४; ३,२, ५¶; ८, ५†; ९, ३¶; ११, २[?f]; ३[४];४; ५; ६[c]; ९[३]; १६, ४[?g]; ४, १, १२[२]¶; ३,१०¶; ९,१; ४[३];६[२]; ७[?h]; ९[?h]; १४, २†; ११; काठ २, ९†; ¶११, २[५]; १०[२]; १८, ९; २०, ७¶; २५,६†; ¶२६,३;५;३१,९[२]¶; ३८,१[c];३[३];८[३]; ३९,३[४]†; क२, २†; २८, ९; ३१, ९¶; ३९, २†; ¶४१, १; ३; ४७, ९[२]¶; †कौ १, ३३१; ३५६; ३८६; २,२६;५१;१०४; १७२; २५२; ३८१; ३८९; ४२५; ४४४; ६४९; ७२१; ७९५; ८०३; ८३५; ८४१; ८५९; ९५३; ३,५,२; †जै १,३४,९; ३७,५; ४३,६; २,३,२; ३, ३; ५; ५, १०; १०, ६; १६, १०; २१, १७; ३१,१;९; ३२, १४; ३४, २; ५९,१३; ४, २, ९; ४, ८; ५,७; शौ १, ३४, २; २, १३, १[h]; ३,१४,३[i]; ५,२,३†; १५, १-११; ६, १२, ३[२]; २२, २; ६९, १; ७, ७७, १; ९, १, १४[२]; १६; १७; १८[२j]; २२; ९,५; १०, ६, ५; ९, १२-२४; १२,१,७;१६;३, ४४; १८, २, १४†;४,३; †२०,४,२; १६,८; २२,६;६७,५;७; ७३, ५; ९२, ३; १०७,६; पै १,५५,३;११२, ३; २, ९,२;२८, ४; ३५, २[२]; ३[k]; ७७, ३; ४, १०, ७; १९, १-६†; २०,३[५];४;२१,५; ५,१, ८; १४,७; १५, ५; २८, ४; ६, १,३†; ६,८;१०, ७; १७, ९†; ८;५, १-११; १०, १; २; ३[२]; ४[३]; ९,८,३; ७;११, ११; १२, ७,६; १४,१,९; १६; १६, ३३, ४[२];६[२j]; ७; ८; ४२, ५; ११४, ३; १२५, ३; १३७, २-१०; १३८,१-५; १७, १, ८; २, ७; ४०,४; १९, ४, ६[२]; २२, ११;

---

a) °धु = °धूनि इति । b) सपा. मधु मधुना <>वाश्रौ ३, २,५,५७ मधुना मधुना इति पाभे. । c) पाभे. पृ २१९६ *e* द्र. । d) पाभे. पृ २४१८ *n* द्र. । e) = सपा. माश १३,८,४,९ प्रभृ. आश्रौ २,१०,४ प्रभृ. । मै ४,१२,४ प्रभृ. आपमं २,२,१ हिगृ १,३,५ तु अमृतम् इति पाभे. । f) सकृत् मधुशष्पैः इति पाठः ? मधु, शष्पैः इति द्वि-पदः शोधः (तु. पपा., मा २१,२९ च) । g) मधुरेतो इति पाठः ? मधुः (= *चैत्र-मासः [तु. सस्थ. माधवः = * वैशाख-मासः]), अथो(थ-उ) इति द्वि-पदः शोधः । 'दिशाम् आशया (*दीप्त्या) समित् (दीप्तः [सन्]) मधुः अथो माधवः नः पातु' इति वा. । मै. [सात.] ?मधुरेतो इति [तु. आश्रौ ४,१२,२], तै [४, ४,१२,१] ?मधोरुतो इति, पै [१५, १,१] ?मधोरजो इति चापि सपा. यनि. एव शोध्याः । सस्थ. च ?पिपृता-दृतो>°ताद् अथो इति शोधः (तु. [अंशतः] सपा. काठ २२,१४; वैतु. E. [तै.] मधोः इति पाठ इतीव ?) ।

h) पाठः ? मधु, हविः इति द्वि-पदः शोधः (तु. पपा. [मै.], सपा. मा ३८,१६ प्रभृ. मधु, हुतम् इति पाभे. च) ।

i) सपा. पै २,१३,५ हविः इति पाभे. ।

j) सकृत् = सपा. तैब्रा २,५,८,६ आपश्रौ ४,१४,४ ।

माश्रौ १,४;३,१० तु वसु इति पाभे. ।

k) सपा. शौ ६,७०,१ मांसम् इति पाभे. ।

३४,१४;३७,५[a]; ४३,३; †४५, ५[२]; ६; ७; ४७,१३; ५५, ३; २०,८,३; ११,७; २७,१; ३०, ८; ४५, ३; ५४, ८; –धुः मा १३, २५[b]; का १४, २, ११[b]; तै[b] १,४, १४, १; ४, ४, ११, १; मै २,८, १२[b]; ४, ६, ७¶; काठ[b] १७, १०; २२, १४?[c]; ३५, ९[b]; क २६, ९; ४८, १०; –धुनः ऋ ३,१,८; ४, ३५, ४; ४४,४; ४५,१; ६, २०, ३; ८, ५,१९; २४,२०;१००,[२(१०, ८३, ७)]; ९, ८३, ४; १०, ११३,२; खि १, २, ६; ३, १; १०, १; मा १७, १३; ३८, ६; का १८,१, १३; ३८, १, ६; तै ४,६,१,४; मै २,१०,१; ४, ९, ७; काठ १७, १७; ४०, १३; क २८, १; जै ४,१७,८†; †शौ २०, ६५,२;१४३,४; –धुना ऋ १,२३, १६[a]; ३४,३; १०९,४; १५४,४;१५७,२; २,३७,५; ३, ८,१; ४,२६,५; ४५,३; ५७,८; ९,११, २; ८६, ४३[e]; १०,५४, ६; ६८, ४; ११०, १०; १२०, ३; खि १,२,६;९, ३; मा १२, ७०; २०, ३७; ४२; ४५; २८, १०; २९,३५†; का १३,५, ९; २२,४,२; ७;१०; ३०,१, १०; ३१,४,११†; तै ३,१, ११, ८; ५,१०,१†[f]; ४,२,५,६[२]; मै २, ७,१२; ३,११,१[३]; ४,१,१२¶; †१३,१;३; काठ १, ८[२g]; ११, १०¶; १३, १५; १५, १२†; १६,१२;२०†; २०,७[२]¶; ३१, ९¶;३८,६[३]; क १,८[२g]; २५,३; ३१,९¶; ४७,९¶; †कौ २, २; ८३५; ११०९; †जै ३, १, ४; ४,५,७; शौ १, ४, १†[d]; ३४, १[h]; ३, १७,९; ५,२,३†; १२, १०†; २८, १४[i]; ६, ३०, १; ६९, २; ९७, २; ११६, २; ९, १,१९; १२,३,४१; १८,३,१०; १४; १८†[e]; †२०, १६, ४; १०७,६; पै १,६६, २; २, ३२, ३; ४, २०, २[२]; ६, १, ३†; ३, ४; ९; ६, ५-७; ९, ४, ८; ८, २; १२, ८; १६, ३३, ९; ४९,८; १७,४०, १; १८, २५, ९; १९, १२, ८; २४, ४; ३२, १४; २०, ६, ८[j]; –धुने ऋ ४, ४५, ३; पै २, ९, १[h]; –धुभिः खि १,११, ७; –धूनाम् ऋ १, ११७,[(११६,७)६]; १८३,[४; ३,५८,५]; ३, १,७;४३,३; ४, ४६, १; १०, ५, ४; –धूनि ऋ १,१७७,[३; ७,२४,२]; ३,५७, ५; ५८;४; ५,४३, ३; ७, ६७, ४; १०,२९,६; ३०, १३; ५४, ६; खि १,२, ४; ७, ३; शौ ७, १०२,३[k]; ८, ९,१८;९,१,२२; २०, ७६, ६†; पै १६, १९, ८; ३४, ६; २०, ३४, ३[k]; –धो?[l] ‡कौ १, ४८५[m]; २, ४७२[m]; ४७९[n]; ‡जै १, ५०, ९[m]; ३, ३५,७[m]; ३६,४[n]; –०धो ऋ १, १८७, २; काठ ४०,८†; –०धो ऋ १,१८७,७; काठ ४०, ८†; पै †६,१६,२; ७; १२,३,१५†; १६, ३३, १०?[o]; –धोः ऋ १, १४,८; २,३४, ५; ३, ४०, ६; ५, ४३, ६; ८, ६, ४३; १०३, ६; ९, ५, ३; १७,८; २३, १; ५१,३; ७३,२; ७५, ४; १०६, १४; १०,४९,१०; खि ४, १२, १; मा १८, ६५; ३८, १०[p]; का ७[q], ६,४;७,५; २०,४, ८; ३८,२,४[p]; तै ३,२,८, १[q]; ४,

a) पामे. पृ २४१९ *k* द्र. ।

b) = चैत्रमास- ।

c) शोधः पृ २४१९ *g* द्र. ।

d) पामे. पृ १९०८ *d* द्र. ।

e) सपा. कौ १,५६४ प्रमृ. मध्वा इति पामे. ।

f) पामे. पृ २४१९ *b* द्र. ।

g) सपा. सकृत् मा १,२१ प्रमृ. माश ५,३,४,२७ तैब्रा १, ७,६,१ मधुमतीभिः इति पामे. ।

h) सपा. मधुना<>मधुने इति पामे. ।

i) सपा. खि ४, ६,९ मधुमत् इति, शौ १९,३३,२; ४६,६ पै ४,२३,३;१२,५,२ मधुमान् इति च पामे. ।

j) सपा. मा ५,१९ वसुना इति, शौ ७,२७,८ वसव्यैः इति च पामे. ।

k) सपा. मधूनि<>च विश्वे (माश ४,४,४,११ या १२,४२ च) इति पामे. ।

l) मु(ध्वः>)ध्वो [प१] इति शोधः (वैतु. पपा. BS. प्रमृ. –धोः [प१] इत्यस्य, सा. विव. भ. –धवो [प्र३] इत्यस्य च नैप्र. विपरिणाम इति?) ।

m) सपा. ऋ ९,१०,४ सुताः [प्र३] इति पामे. ।

n) सपा. ऋ ९,७,२ मध्वः [प१] इति शुद्धः पाठः ।

o) मधोः इति शोधः (तु. शौ ९,१,५ मूको. च) ।

p) = सपा. माश १४, २, २,१६ तैआ ४, ९,२;५; ८,१ लाश्रौ ५; ७,३ । ऋ ७, ७४,३ प्रमृ. आश्रौ ४,७,४ शांश्रौ ८, १५, ११ तु मध्वः इति पामे. ।

q) सपा. मा ७,१५;३३,८८ मध्वः इति पामे. ।

४,१२,११[a]; ५,७,१,३१[c];७,३[c]; मै २,१,१३; ३,२, ७१[c];४, १, ११[c]; ४, १[c]; ९, ९[b]; काठ २२,८[c]; ३३, ९[c]; ४०, १३; क ३५, २;४३, ९; कौ २, ४८; १९५; २९४[e];३८५[e]; ४०९[d]; २, १२२; ३०२[e]; ३०३[e]; ३५५[d]; ३६०[f]; ३९६[g];४८५[h]; ५०६;९३३, १०३४[e]; जै २,४,१०; २१, २; ३१, २[e]; ४०, ११[d]; ४३, ५[e]; ४५, ९६[f]; ३,५,४; ६, ९[e]; १०[e]; २९,१२[d]; ३०, ३[f]; ३१,१३[g]; १०[h]; ४७, २;४,११,६;२१,६; शौ २,३४, १;४; २,५, १६; २;७,७७, ५; ८,७,१२; ९,१,५; २०,६, २५; २०,६,६; पै २,७, १[e]; ३; ९, १; ३२, २; ४, २०, ५; ८, १२,२; २०, ४; २५, १, ११[a]; २६, १३, २; ३२, ५; ३४, २; ४४, ६; १००, १३; २९, २९, ११; ४७,१३; २०,११,९;-वौ क ७,३२,२; ५९, ६; ८, २१, ५; ९, ११, ५; कौ २,४०७; २, ७९५; १०२६; जै ४, २६, ५; शौ ९,१,१३; १७[j]; पै ६, ६, ८; २६, ३३, ७; २९, ४३, ३;२०, ५४, ८; -व्वः क २, १४,४;७; ३४,[१०; ४, ४५, ३];४७, [९;८, ८५,१-९]; ८४, १०[d]; ८५, ६; ११७,१; १३५, ४; ८;१४१,३;१५४, ५; १३९, ४;१६०,१;४; १८१,६; १८२, २; २, १६, ५; १९, २; ३, ३१,[(१,३) ११]; ३३,७; ४०, १; ४७,१; ४,२०, ४; २७,५; ३४,६; ४५, ४; ४७, १; ५०, [३; ७,१०१,४]; ५,३३,७;३४, २;४३,३;४; ५४,८;६२,७;७३, ८; ६,३९,१;४१,२; ६९,७; ७, ३८,८;५७,१; ७३,२; ७४,३[b]; ९१,५;६; ९२, २; ८, १, २५; ५, १४; २८, १६[e]; ४९-५०, ४;५३,३;५९,३; ६९, ७; ८२, १;८७,१; ९,२,९[f];७,२[g]; ८[h]; ९;२४,७[i]; ६२,६[j];७१,४;७७, २; ८६,४०;८९,३; ६;९७,४४; १०९,२०; १०,५, ५; २९, ७; ३०, ८; ८३,[(८,१००,२) ७]; ९६, १२; ११२; ६; ११६, १; ४; १२३,३; खि १, ६, ३; ३, १-२,४;५,३; मा ७, ३५[m];३८; ९,१८; २२, ११; २७,३०; ३३,८८[b]; का २०, ३, ११; २३,१,१२; २८,८,१६; २३,३, ८; तै १,४,१९,१; ७, ८, २; १२,२६; ४,७,१२, २; मै १, ३,२२;१०,३६; ११,२;४,१२, १; १४, १४[d]; काठ ४,८; ९, ६; २३, १४; १४, ३; ४७, १२; क ३,६; ८, ९; कौ २, ४८६;७४२; ९७८; जै ३,७३, १; ४, १८,७; १९, ९; २३, ९; शौ ४,२२,७; ७, ३, १६; २०, १, १३; ६, १; १२, २; ३२, २; ३४,४९; ७६;७;८८,३; ९२,४; १०९,१[d]; पै ४,२२,७; २०,२, १; -व्या क २, ४७,[(२२,३) ४]; १४२,३;१८८, २; ३,५४, २१,५८,६; ६२; १६; ४, ३८, १०; ४३,५; ५, १९, ३; ४२, ३;४३,१; ८,४,८; ७२, ९; ९, ५,१०; ९७,११;१०७, ६; १०, १२,४;३४,७; ११०,२; खि ५, ६,४; ७,१, २; मा ६, २; २०, ५६; २१, ८; २७, १२; १३; २८,१०; २९, २९; ३३, ३३; ७३; ३७, ११; का ६, १, २; २२,६,२; २३, १,८; २९, २, २; ३; ३०,१,१०; ३१,४,२; ३२,३,४;६, ४; ३७, २, १; तै १,३,५-६,१; ५, ११, ४; ८, २२,३; ४,१,८,१; ६,३, ३- ४,२; मै १, २, १४; २,१२,६; ३,९,३;११,३; ४,९,३; ११, २; १३, २; ३; काठ ३,२; ३; ४, ४; ११; १३, १५; १५,१३; १६,२०; १८,१७; २६, ३; ५; ३८, ८, क २, ९; १०; ३,३; २९,५; ४२,१; ३; कौ २, २२०; ५३९; ५३४[m]; २,१३; ३५०; ९९६; १६४[n]; जै २, २३, ७; ५३, ९; ५७, ११[m]; ३,२,४; ३०, १३; ४, २०,२; ८[n]; शौ ५, १२, २;

a) योधः द्र २४१९ g द्र. । b) पामे. द्र२४२० p द्र. ।
c) सपा. मुवोः (तां २२,९,१३ च) <> मुव्वः (आश्री ७,८,२ शांश्री १२,२५,६ च) इति पामे. ।
d) सपा. मुवोः <> मुव्वः इति पामे. ।
e) सपा. शांश्री ९,५,२ आश्री ६,३,१ मव्वः इति पामे. । f) सपा. मुवोः <> मुव्वः इति पामे. ।
g) सपा. मुवोः <> मुव्वः इति पामे. ।
h) सपा. मुवोः <> मुव्वः इति पामे. ।
i) °वो इति योधः (तु. सपा. क्ष ८, २१,५) ।
j) पामे. द्र १५३९ a द्र. । k) तु. द्र २४२० n ।
l) सपा. कौ २,३१७ जै ३,२६,२ सुतुमान् इति पामे. ।
m) पामे. द्र२४२० q द्र. । n) पामे. द्र २४२० e द्र. ।

२७, २; ३; ६, १३, ३?[a]; १८, १,३१†; पै ५, १६, ३; ६, ३, १२; ९,१,२[२].

मधू[b]– -धूः शौ ७, ५८, २; पै २०,१३,८.

१माधव[c]– -वः मा १३, २५; का १४,२,११; तै १,४,१४, १; ४,४,११-१२,१; मै २,८, १२; ३,१६,४; ४, ६,७¶; काठ १७, १०; २२,१४; ३५, ९; क २६, ९; ४८,१०; पै १५,१,१; –वाय मा ७, ३०; २२, ३१; का ७, १२,१; २४, १८, १; मै १, ३, १६; ३, १२, १३; काठ ४, ७; क ३,५.

१माध्वी[d]– -†ध्वीः ऋ १, ९०, ६; ८; मा १३, २७; २९; का १४,३,१; ३; तै ४,२,९,३[२]; मै २, ७, १६[२]; काठ ३९, ३[२]; पै १९, ४५, ५; ६; –ध्वीनाम् मै १, ३, ३६[e]; –ध्वीषु तै ३, ३, ३,१[e].

मधव्य[f]– -व्यः तै ५,२,९,३; ७,१, ३; मै ३,२,७¶; काठ २२,८¶; क ३५, २¶; –व्यान् शौ २, ३५,२?[g]; पै १, ८८,२; –व्यौ[g] तै ३,२,८,२[h]; मै २, ३,८.

मधु-कशा[i]– -शया खि ५, ७, ४, ८; –शा शौ ९, १, १-४; १०; पै १६,३२, १-४; १०; –शाम् शौ १०,७, १९; पै ४, १०, २; १७, ८, १०; –शायाः पै १६, ३४,६[j].

मधु-कु(ल्य>)ल्या– -ल्याः पै ६, २२,७[k].

मधु-कू(ल>)ला– -लाः शौ ४, ३४,६[k].

मधु-कृत्[l]– -कृत् तै ४,२,९,६[m]; पै ४, २१, ५; –कृतः तै १, ५,६, ३[n]; मै १, ५, ३[n]; १०[२];¶; ४, ३,१०¶; काठ ७,१; ८[२];¶; क ५,१; शौ ९,१,१६; पै ६,६,८; १६,३३,७; १९, ४३, ३; ५१, १७; २०,५४,८.

मधु-च्युत्– -च्युत् पै ४,३९,२[o].

मधु-जा(त>)ता– -ता शौ १, ३४,१; ७,५८,२; पै २, ९, १; २०,१३,८.

मधु-जि(ह्वा>)ह्व[p]– -ह्वः ऋ १, ४४,६; मा १,१६; का १,५,५; मै १,१,६; ४,१,६; पै १९,२९, ९; ३८,१७; –†ह्वम् ऋ १, १३, ३; ६०,३; कौ २,६९९; जै ३, ५७,३; –†ह्वाः ऋ९, ७३, ⌊४; ८५,१०⌋; काठ ३८,१४; शौ ५, ६, ३; पै ६,११,४.

मधु-तर,रा– -रः शौ १, ३४, ४; पै ८,२०,४; १९, ४७, १३; –रा पै ८,१२,२.

†मधु-दु(घ>)घा[q]– -घे ऋ ६,७०, १;५; मा ३४, ४५; का ३३,२, ८; मै ४,११,१; काठ १३, १५; कौ १,३७८; जै १,३९,९.

मधु-दोघ[q]– -घम् ऋ ७,१०१, १.

मधु-धार,रा[p]– -रम् ऋ २, २४, ४; –रा[r] शौ १८,४,५७.

मधुन्-त(म>)मा[s]– -मानाम् मा ८,४८[t].

मधु-प– -पम् ऋ ५,३२,८; -पेभिः ऋ १, ३४, ⌊१०; ४,४५, ३⌋; –०पौ ऋ १,१८०,२.

मधु-पति– -तिम् पै १३,१४, ११[२].

मधु-पर्क[u]– -र्कम् पै १२, ७, ६; –र्के शौ १०, ३, २१; पै १६, ६४,१०.

मधु-पा–>मधुपा-तम– -०मा ऋ ८,२२,१७.

मधु-पाणि– -णिम् ऋ १०,४१,३.

?मधुपावनम्[v] पै ९,८,५.

मधु-पू[w]– -पूः शौ १८,३,३७.

मधु-पृच्– -पृचः पै ४, २७, १;

a) शोधः पृ२०८८ *p* द्र.। b) नाप.। स्त्री. ऊङ्प्र.। c) नाप. (वैशाख-मास-)। मत्वर्थीयः ञः प्र.। d) विप.। नैप्र. < माधवी– [< माधव– इति अजन्तम् (वैतु. पाका. प्रमृ. ⌊६,४,१७५⌋ यणादेशः इति?)]। e) सपा. परस्परं पाभे.। f) विप.। अर्हार्थे यत् प्र.। g) मथ° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पै. PW. W.)। सपा. °व्यान् <> °व्यौ इति पाभे.। h) वैतु. भा. सा. = मास- इति। i) नाप.। मलो. कस.। j) सपा. शौ ९,१,२२ कशायाः इति पाभे.। k) सपा. °कुल्याः<>°कूलाः इति पाभे.।

l) विप., नाप. (मधुकर-)। m) वैतु. K., C. ⌊आपश्रौ १६,२७,७⌋ विप. इति। n) वैतु. PW. नाप. इति?। o) पाभे. पृ २४१२ *p* द्र.। p) विप.। बस.। q) विप.। उस.। r) °राः इति सा.?। s) सादृश्यात् नकारोपजनः (तु. मदिन्-तम– प्रमृ.)। t) पाभे. पृ २४१८ *g* द्र.। u) नाप.। उस. उप. अधिकरणे प्र.। v) पाठः? मधु-प्रावन्– [विप. (⌊मधुपूरक-⌋ वृक- ⌊=*लाङ्गल-⌋)] > –वानम् इति शोधः (तु. मूको.)। उस. उप. <√प्रा। w) व्यु. उद-पू– टि. द्र.।

–पृचम् ऋ २, १०, ६; पै १३, १४,१३; १४,१, १५; १६,७१, ५; –पृचाम् तै ५, ६, १, ३: मै २,१३,१; काठ ३५,३; ३९, २; शौ ३,१३,५; पै ३,४,५.

मधु-पृष्ठ[a]– -ष्ठम् ऋ ९, ८९, ४; जै ४,१९,१०†.

मधु-पेय[b]– -यः ऋ ६, ४४, २१; –†यम् ऋ १, ३४, ११; १०, ४१, ३; मा ३४, ४७; का ३३, २,१०; –याय ऋ ४, १४,४.

मधु-प्रतीक[a]– -कः ऋ १०, ११८, ४; क ६, २†.

मधु-प्रशासन– -नः पै १९, ३८, १७.

मधु-प्सरस्[a]– -रसः ऋ ४,३३,३.

मधु-भाग[a]– -गः शौ ६, ११६, २; पै १६,४९,८.

मधु-मत्– -मत् ऋ १,२८,८; ७८, ५;९०,७; ११९, ९; २,१३, ६; ३,७,२; ३२,४; ४, ३,९; ५७, ३; ५८, १०; ५, ६३, १; ६९, २; ८,८,११; ९,८६,१८; ३७; १०,२४,६[२]; ६३, ३; ६४, ९; खि ४, ६, ९[e]; ८, ५; मा १३, २८†; १७, ९८†; २९, १; का १४,३,२†; १९,१, ११†; ३१, १, १; तै ३,१, १०, १[d]; ४,२, ९,३†; ५, १, ११, १¶; मै १, ३,१[d]; २, ७,१२;१६†; ३,११, २[e]; १६,२;†४,११, १[२];१२,१; १४,१२; काठ १,३; ७,१२;१६, १२; ३१, २[२]¶; ३९, ३†; ४०, ५;७†; ९; ४६, २; क २५, ३; ४७,२[२]¶; †कौ २,३०७; ५०४; †जै ३,२५,३; ३९, ३; शौ १, ३४, ३[३];†[२]; ४, ३४, ५-७; ६, ६१, १; ७१, ३[२]; ११६, १; ७, ८७,१†; ८,७,१२[५]; ९,१,२३; १२,१, ५८; २०,१४३, ८†; पै १, ५५,४[२]; ९८, २[f]; ३, २३, १; ६,६,१[३];†[२]; ८, १०, २[१g]; १३,१०†; १६,१३,२[५]; ४९,७; १७,६,४;५; १९,१४, ७; ४५, ६†; ५१,१४; २०,३६,१; ५४, ८; –मतः ऋ १०, २४, ६; मा ३८,२८; का ३८,७,१; तै ३,२, ५,२; ३[२]; ५; मै ४,१,९¶; काठ ३१, ७¶; शौ १, ३४, १; ९, १, २३; पै २, ९,१; –मता मा १९, १; २१, ३०[e]; का २१, १, १; २३, ४, २[e]; काठ ३७, १८; –मति कौ १,४४४; जै १, ४६, ८; ३,३४,२३; –मते काठ ३६, १५; –मद्भिः ऋ ४, ३, १२; –†मन्तः ऋ १,१३५,१;४,४५, [२; ७,६०,४]; ४; ५; ५, ६३, ४; ७,९०, १; ९६, ५; ९, ६८, १; ८६, १; २; १०,९८, ४; खि ३, ३, १०; १०, ६; मा ३३, ७०; का ३२, ६, १; तै ३, १, ११,३; मै ४, १०, १; १२, ४; काठ १९, १४; कौ १, ५६३; जै १,५७,८; ४,३,५; §शौ ७,७०, २‡[h]; १८,३,६८; ४,२५; ४२; पै १, १०६, ३[i]; २०, ९, ७†; –मन्तम् ऋ १,१३, [२; १४२, २]; ११२,९; १८०,४; ३,४,२; ३५, ८; ४,४५,३; [५(९,१०७, १)]; ५७,२; ५८, ११; ६, ४४, १४; ७, ४७, १; ६९, ३; ८, ५१,१०; ५७,४; ८७, [२; ४]; ९, ८०,५; ८५, १०; ९७, १४; १०,२४,१; ३०,३; ७; ८; ९६, १३; खि १, ४, ५; मा ६, ३०; १७,८७[i];९९†;१९,३४; का ६, ८, १; १९,१,१२†; २१, ३,३; तै १,१,१४,३†; ४,१,१; ५,५, १०, ६[i]; मै १, २,१;३, ३; ३, ११, ७; ४, ५, ४; १४, १०†; काठ ३,१०; ४,१५†; ¶२७,१; २; ३०,४[२]†; ३६, १५; ३८,२; ४०,६; ७†[i]; क २, १७; ¶४२, १; २; ४६,७[२]†; †कौ २,१५७; ६९८; ९६०; †जै ३,१५,५;५७, २; ४, १९, २; †शौ २०, ३२, ३; ११९, २; पै ८, १२, ११†; १२, ३, १२; १३; ६, ७; १६, ३४,७; –मन्ति[i] काठ १३, १५; ३५,९; क ४८, १०; –मान् ऋ

a) विप. । वस. । b) विप., नाप. (पेय-द्रव्य-) ।
c) पाभे. पृ २४२० i द्र. ।
d) = सपा. तां १,३,१;६,७,६ प्रमृ. काश्रौ ९,८,१५ । शांब्रा १०,६ प्रमृ. आश्रौ ३, १,१४ प्रमृ. तु °मत्तमम् इति पाभे. ।
e) सपा. °मत् <> °मता (तैब्रा २,६,११,१ च) इति पाभे. ।
f) शोधः पृ १३४७ l द्र. ।
g) ल°····°मतेन इति? °णे यन् मधु इति त्रि-पदः शोधः ।
h) सपा. मै ४,१२,६ तैब्रा २,५,४,६ सुभगासः इति, ऋ ७,४१,५ मा ३४,३८ भगवन्तः इति पाभे. ।
i) सपा. °मन्तः <> °मन्ति इति पाभे. । शिष्टं पृ ८७७ g द्र. ।
j) = सपा. आपश्रौ १६,१२,११ माश्रौ ६,२,६,२० । का १९,१,१ तु शतधारम् इति पाभे. ।

१, ९०, ८[२]; २, ४१, १४; ४, ५७,३; ५८, १; ६,४७, १; ८, ९, ४; १७, ६; ९, ६१,९; ६३, ३; ६८, ८; ६९, २; ७७, १; ८५, ६; ८७,४; ९६, १३; ९७, ४८; १०६, ७; ११०, ११; १०, ९८,३; †मा १३,२९[२]; १७,८९; †का १४,३,३[२]; १९,१,३; तै ३, १, १०,२; ४,२, ९, ३†[२]; मै १, ६,२†; २,७, १६†[२]; ४, ९, ६; ११, १†; काठ ७, १२; १३, १५[a]; ३५, ८; ३९, ३†[२]; ४०, ७†; क ४८, ९; †कौ १, ५३१; ५३२;५५६; ५७१; २,३१७‡[b]; ४३३; ६७६; ७२१; †जै १, ५४,७; ८; ५७, ३; ५८,६; ३, २६, ३‡[b]; ३३, ८; ५६, ४; ५९, १३; शौ ९, १, २२; २३; १२,३,६; १८,१,४८†; ४,२२; १९[c], ३३, २; ४६, ६; †२०, ४,३; १३९, ४; १४३,८; पै २, ३२,२; ४,२३,३[c]; ८,१३,१†; २०, ४; १२, ५,२[c]; १७, ३६, ६; १९,४५,७†[२].

मधुमती- -ती ऋ १,२२,३; ३,५७,५; मा ७,११†; का ७,५, १†; तै १, ४, ६,१†; मै १, ३, ८†; काठ ४,२†; ९[d]; २८, ४[d]; क ३,२†; ७[d]; ४४,४[d]; शौ १६, २,१; पै २,३२,१; २; ३५, १; ४, २०, १?; ६,६,७; -तीः ऋ ४,५७,३; ९,९७,३१; १०,३०, ४; मा १, २१[e]; ७, २;९, २३; १०,१; ४; ११, ३८; का १, ८, १[e]; ७,१,१; १०,५,१; ११, २, १; ४; १२,४,१; तै १,१,८,१[e]; ४, २-३,१; ४३,२[d]; ७,१०,१; ८,११-१२,१; ४,१,२,४; ६,४, ५,४; ६,१,४[२d]; मै १,२,१; ३, ४; ३७[d]; ११,४; २, ६,८[२]; ७, ४; ३,१,५; ४, १, ९¶; ४, २; ८,२[d]; ११,१†; काठ १,८[२]; ४, १[२]; १४, २; १५, ६[२]; १६, ४; १९, ५; २७, १[२]; २; ३१, ७; ३९, १[f]; ४०, १२; क १, ८[२]; ३,१[२]; ३०,३; ४२, १[२]; २; कौ १, ५३४†; जै १, ५५, २†; शौ ४,२३, ६; १०,९,२७; १४,१, ३७†; १६,२,२; १८, ४, ३९; २०,१४३,८†; पै ४, २०, ४[२]; ३३,६; १४,१,६; १६,३४,६?[f]; ९१, ७; १३८,८; १८, ४, ६†; -तीभिः मा १,२१[g]; १०, ४[h]; का १,८,१[g]; ११, २,४[h]; तै १, १,८,१[g]; ८,१२,१[h]; -तीभ्यः पै ५,१२,१; -तीम् मा १९,१; का २१,१,१; तै ३, ३,२, २; काठ ३७,१८; शौ १,३४,४; ३, ३०, २; ५,७,४; ८,७,६;१६, २,२[i]; १८, ४, ३०; १९, ३१, १४; पै १, ५५,४; ४, १०, २; ५, १९, २; १०,५,१४; ६,४; १६, १२, ६; १९, २४, १९; -त्या ऋ १, १५७,४; पै १,९२,३?.

मधुमत्-तम,मा- -मः ऋ १, ४७,१; ९,६३, १६; ६४, ⌊२२; १०८, १; १५⌋; ६७, ⌊(१२,१; ६३,१९)१६⌋; १००,⌊६[j];१०६, ६[j]⌋;१०५,३[k]; खि १, ४, ८;२, १३, ४; †कौ १, ३०६; ४७२; ५७८; २, ४२; ४२६; ११६०; †जै १,१२, ९$[l]; ३२, ४; ४९, ६; ५९,१; ३, १६,४; ३०, ९[j]; ३३,१; ३४, ८[k]; ५९, १; पै ६, ६, ३; -†मम् ऋ १,४७,३; ५, ११, ५; ७,४७,२; १०२,३; ८, ९, ७; ९, ३०,५; ⌊६; ५१, २⌋; ६२, २१; ६३, ⌊(१२, १) १९ (६७,१६)⌋; ८०, ४; १०, १४, १५; खि ४,९,३; मै २, १३,७; कौ २,५७७; जै ३,४७, ३; शौ १८,२,२;२०,१४०,२; -†मस्य ऋ ६,६८, ११; शौ ७, ६०, २; पै २०, ६, ६; -माः ऋ ८, ३, १५; ९,१२, ⌊१(६३,१९; ६७, १६)⌋; १०१,४; तै १, १, ३,१; मै १, ३, ३९†; ४, १, ३; काठ

a) = सपा. कौसू ७४,१९। तै ५,७,२,४ तैब्रा २,४, ८,७ मंब्रा २,१,१३ आश्रौ २,९,१० प्रमृ. तु मयोभूः इति पाभे.। b) पाभे. पृ २४२१ *l* द्र.।

c) पाभे. पृ २४२० *i* द्र.।

d) सपा. °ती<>°तीः (शांश्रौ ७,१८,९ वौश्रौ ८, ६:१८ च) इति पाभे.।

e) = सपा. माश १,२,२,२ तैब्रा ३,२,८,२ शांश्रौ ८,९, २ वौश्रौ १,९:८। मै १,१,९;४,१,८ तु शिवाः इति पाभे.।

f) °तीन् इति? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ ९,१,२२ मधुमान् इति पाभे.)।

g) = सपा. माश १,२,३,२ तैब्रा ३,२,८,२ शांश्रौ ८, ९,२। मै १,१,९;४,१,८ तु शिवाभिः इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २४२० *g* द्र.।

i) सपा. वाश्रौ १,५,४,२३ हिश्रौ ६,६,२४ इन्द्रियवतीम् इति, आपश्रौ ६,२०,२ इन्द्रियावतीम् इति च पाभे.। j) सपा. कौ २,३६६ °तरः इति पाभे.।

k) सपा. कौ २,४५० °तरः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ २३१६ *c* द्र.।

१, ३; क १, ३; †कौ १, २५१; ४५७; २, २२२; ५४६; ७१२; †जै १,२६, ९; ५६, ५; ३,२०, ६; ४३,२; ५८,९; शौ २०,१०, १; ५९,१; १२७,४; –मानि ऋ १०,११२,७; –मैः मा २८, २; का ३०,१,२.

मधुमत्-तर,रा– -रः कौ २, ३६६‡[a]; ४५०‡[b]; शौ १, ३४, ४; पै ४,२०,१; ८,२०,४; १९, ४७, १३; –रम् पै ८, १०, ७; १९, २९, ११; –रा पै २, ३५, १; ४, २०, ३; ४; ८, १०, १०.

मधु-मय– -याः पै १४,१, १६.

मधु-मिश्र– -श्रेण ¶तै ५, २, ८, ६[२]; ९,३[२]; ४,५,२[२]; ५,१०,५.

मधु-र°–>मधुरा– -रा पै १९,४०, ११.

?मधुरी– -री पै ६,६,४.

मधु(ल>)ला[c,d]– -ला ऋ १, १९१, १०-१३; मै ४, ९,१†[e]; शौ† ५, १५, १-११; ७, ५८, २[f]; पै †४, १९, १-६; †८, ५, १-११; २०, १३,८[f].

मधु-वचस्[g]– -चाः ऋ ४, ६, [५; ७,७,४]; ५, ४३,२.

मधु-वत्– -वान्[h] पै २०,७,५-७.

मधु-वर्ण[g]– -र्णः ऋ ५, ७७, ३; पै २, ७९,४; १९, ३८,१७; –र्णम् ऋ १,८७,२; तै ४, ३,१३,८†; –र्णा ऋ ८,२६,६.

मधु-वादि(न्>)नी– -नी पै ४, २२,५; १९,४३,१.

मधु-वाहन[i]– -नः ऋ १, १५७, ३; कौ २,१११०†; –नम् ऋ १०, ४१, २; –ने ऋ १,३४,२.

मधु-वृध्– -वृधम् ऋ १०, ७५,८.

मधु-व्रत,ता[g]– -तः पै १९, ३८, १७; –ते ऋ ६,७०,५.

मधु-शा(खा>)ख[g]– -खः मा २८, २०; का ३०, २,९.

मधु-श्चुत– -श्चुत् शौ ७, ५८, २; पै २०, १३, ८; –श्चुतः ऋ ७, ४९,३; ९,६२,७; खि ५, ७,४, ९[j]; मा १७, ३[k]; २१, ४२[j]; तै ५,६,१,१†; मै २,८,१४[k]; १२, १†; काठ १७, १०[k]; कौ २, ३२९†; जै ३, २७,५†; शौ ९, ५, १५; १८, २, २०; पै १६, ९८, ५; १९, ५२,२; –†श्चुतम् ऋ ४, ५७, २[l]; ९, १२, ६;२३, [४; ३६,२ (१०७,१४)]; ५०, [३; ६७,९]; ६५, ८; ६६, [११; १०७, १२]; १०३, ३; तै १, १, १४, ३; काठ ३०, ४; क ४६, ७; कौ १, ५१४; ५७७; २,८; ११७; ५५१; ५५७; जै १, ५३, ४; ५८,१२; ३, १,१०; १२,४; ४३,७; ४४,३; ५३,७; –श्चुता ऋ ६,७०,५.

मधु-श्च्युत्– -श्च्युतः का १८, १, ४[k]; २३, ५,२[j]; तै ३, १, १०, ३; ४, ४, ११, ४[k]; मै ३, ३, ४[2k]¶; ११, ४[j]; क २६, ९[k]; –श्च्युतम् काठ ४, १५‡[l].

मधु-पु(<सु)त्[m]– -पुत् ऋ ४,३, ३; १०, ६४, [१५(५, २५, ८) १००,८].

मधुपुत्-तम– -मः ऋ ३, ५८,९.

¶मधु-ष्ठा(<स्था)ल[n]– -लम् मै १,११,७; काठ १४,८.

मधु-संश्लिष्ट– -ष्टेन मै ३, ३, ६¶.

मधु-संस्ना(व>)वा– -वा पै ४, २२,५.

मधु-संका(श>)शा[o]– -शे[p] शौ ७, ३७, १; पै १, ५५, ३; २०, ३०,८.

मधु-संदृश– -शः शौ १,३४,३.

मधु-*संदृशि[o]– -शी[p] पै ४, २०,२; ६, ६,१.

?मधु-संदृशे[q] पै १९, ४३, १[p].

मधु-सूदि(न्>)नी– -नी पै १, ५५,२; २०, ३०,८.

मधु-हस्त[g]– -स्तः पै १९, २९, ९; ३८,१७.

---

a) पाभे. पृ २४२४ *j* द्र. । b) पाभे. पृ २४२४ *k* द्र. । c) यक्र. मत्वर्थीयः रः, लच् प्र. । d) नाप. (सुषुम्णाख्य-सूर्यरश्मि- इति वें., मधु-विद्या- इति सा., वीरुध्- इति GRV. [वैतु. GW. विप. मधुल–>-ला(न. बहु.) इति ?]) । e) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः । f) विप. (वीरुध्-) । g) विप. । वस. । h) तु. पृ २००६ *b* । i) विप. ([अश्विनोः] रथ-) । उस. । j) सपा. °श्चुतः (तैब्रा २,६,११,१० च) <> °श्च्युतः इति पाभे. । k) नाप. (इष्टका-विशेष-) । सपा. °श्चुतः ([वैतु. निसा. °श्च्युतः इति] माश ९, १,२,१८ च) <> °श्च्युतः इति पाभे. । l) सपा. °श्चुतम् (वाश्रौ ३, २, ५, २१ प्रमृ. च) <> °श्च्युतम् इति पाभे. । m) विप. (ग्रावन्-) । उस. । n) नाप. (मधुपूर्ण-पात्र- [उप. नभा. थाल]) । o) विप. (अक्षी-) । तस. पूप. स्वरः उसं. (पा ६,२, ११) । p) सपा. °काशे <> °दृशी <> ?°दृशे इति पाभे. । q) पाठः? °शि–>-शी इति शोधः (तु. मूको.) ।

मधुहस्त्य[a]– -स्त्यः ऋ ५,५,२.
¶मधू(धु-उ)दयुत– -तान् मै ३,२,५; –तानि मं २,४,८.
√मधूय>मधूयु[b]– -०युवा ऋ ५,७३,८; ७४,९.
†मध्व(धु-अ)द्– -ध्वदः ऋ १,१६४,२२; शौ ९,१४,२१; पै १६,६७,११.
मध्वन्-त(म>)मा[c]– -मानाम् का ८,२२,२[d].
मध्व(धु-अ)र्णस्[e]– -र्णसः ऋ १,६२,६.
मध्वष्ठी(ल>)ला[f]– -ला काठ ३७,१४¶.
२मधु->२माधव[g]– -वः खि २,१,७
मधु-कशा–,मधु-कुल्या– प्रभृ. १मधु– द्र.
?मधुजम् पै १६, ३३, ८.
मधु-जाता–, °जिह्व– प्रभृ. १मधु– द्र.
मधु(ध>)धा[h]– -धा ऋ ३, ६१,५.
?मधुमत्त्वचः पै १९,४३,२[i]; ३[j].
?मधु म व्य से भं सो म धो न्वि प त ने हं पै ४,२०,१.
¶मधुस्[k]– -धुषा तै २,४, ९, ३;५,४,५,२.
मधू– प्रभृ. १मधु– द्र.
मधूलक[l]– -कम् शौ १, ३४,२; पै २,९,२; ८,१०,७; १९, ३३, १४; ५२,१६.
मध्य[m]– -ध्यम् ऋ ३, ३०, १७; ६,४३,२; ७, ८८,३; ८, ४०, ३; १०,५५, ३; १११, ८; मा १५,५१; १७,२; २३, २६; २७; का १६,६,३; १८,१,३; २५, ६, ६; ७; तै ३,५,६,२; ४,४, ११, ४; १२,२[n]; ७,१३,३; ¶५,३,५,२; ६, १०,१[2]; ७,६,६; ६,३, ११, १¶; ७, ४, १९, २; मै २, ८, १४; १२, ४; ३, २, १०¶; ४, ८[2]¶; १०,७¶; १३,१; १६, ४[n]; ४, ५, ९¶; ७, ९¶; ९, १८; काठ १७, १०; १८, १८; २१, २¶; २२,४[2]¶; १४[o]; २३,४¶; २६, ६¶; ४४, ८; क २६, ९; २९, ६; ३१, १७¶; ३६, १¶; ४१,४¶; शौ ४,११,८; १४,८; ५, २३,३; ६,८९,३; १३७, ३; ८, ७,१२; ९, ५, ८; २०; १०, ४, १९; १२, १, १२; १९, ६, ६‡[p]; ४४,७; पै १,३८,४; २, ३५, ५; ३,१५,६; २५,१०; ७, २, ३; ८,११, १; ९, ५, ६‡[p]; १४,३,१७; १५, ३, ७; ५, ६; १६, १३,२; १६,९; ६८, ९‡[q]; ९७, ६; ९९,२; १७,२, ३; २९, ११; –ध्यस्य मै ३, १०, ३¶; –ध्यात् ऋ ७,३३,१३; ४९, १; मा १२, ६५[r]; का १३,५,४[r]; तै २, ३,१४,६; ४,२,५, ३[r]; काठ १०,१३; शौ ४, १,३; ५, २८,९; पै २, ५९, ७; ५, २, ३; ९, १०, २[3]; –ध्याय तै ७, २, २०, १; काठ ४२,१०; पै १५, ६,६; –ध्ये ऋ १,३२, १०; ३३, ११; ६९, २; १०५,१०; ११; १०८, ⌊१२; १०,१५, १४⌋; १५८, ३; १६४, ३०[q]; १८२, ७; ३, १४, २; ४, ५८, ५; ५, १, ६; ४४, ३; ४७,३; ६, १२, १; ७, ४१, ४; ४९, ३; ६८, ७; ८९, ४; ८, २७, २०; ३४, १८; ७०, १०; ९, ६५, २३; १०, ५, १; ११,

a) स्वार्थे यप् प्र. उसं. (पावा ५,४,२५)।
b) वैतु. सा. उप.<√यु इति। c) विप.। मधु-> मतुबर्थे नैप्र. *मध्वन्– इति।
d) पाभे. पृ २४१८ g द्र.। e) विप.। बस.।
f) नाप. (*मधुयष्टि-राशि-)। व्यु. ?। मधुयष्टीका– + भ(र>)रा–>मधुयष्टीका-भरा– > नैप्र. यनि.।
g) व्यप. (ऋषि-)। अपत्ये अण् प्र.।
h) विप. (⌊*दीप्तिमती-⌋ उषस्-)। व्यु.?। सा. PW. प्रभृ. मधु– + (ध्र–>) ध्रा– इति वा, विचि प्र. °धा– इति वा ⌊वैतु. वें. नाप. इतीव⌋?। (√*मृध् ⌊= √मृज् ⌋ 'शुद्धौ = दीप्तौ'>भावे) *मृध–+भृ(त>)ता– (कर्तरि क्तः) > उस. *मृध-भृता– > नैप्र. यनि. (तु. पपा. अवग्रहाऽभावः)।
i) पाठः? तथा मधुमद्-वचाः इति शोधः? (तु. j टि.)।
j) तथा हृद्यं छन्दोऽभिरुध्यासं मधुमद्-वचाः इत्युत्तरार्ध-शोधः। k) = १मधु–। प्र. ततो विशेषः।
l) भाप. (*माधुर्य-)। *मधूल– ⌊=मधुर-⌋>भावे यनि.।
m) नाप. (मध्य-भाग-, संख्या-विशेष-)। व्यु. ?। प्रथमेऽर्थे (√*मस ⌊=√मा, √मि⌋ 'माने = अभ्यन्तराऽवस्थाने' >) *मस्त्य–> नैप्र. *मत्-ध्य– > यनि. (तु. पार. वस्त–; वैतु. पाउ ⌊४,१११⌋<√मन् इति, अभा. < √मह् इति वा ?मा + √ध्यै इति वा ?); विप. = मध्य-गत-, यति प्र. *मध्य्य–> यनि. (पा ८,४,६४) च।
n) पाभे. पृ ८७१ c द्र.।
o) सपा. तै ४,४,१२,३ मै ३,१६,४ आश्रौ ४,१२,२ वर्चः इति पाभे.। p) पाभे. पृ ९८४ g द्र.।
q) सपा. मध्यम् <> मध्ये इति पाभे.। r) =सपा. माश ७,२,१,१५। मै २, ७,१२ प्रभृ. तु मध्ये इति पाभे.।

२; १०२,५; ९; १३८,३;१३९, २; खि २,१६,१; मा १३,२८†; ४२; ४९[a]; १५,५२;१७,५९†; ६०†; ८७; ९३†; १९, ६०†; २१,५४; ३२, २; ३४, ३७†; का १४,४,१†; ५;५, ३[a]; १६, ६,४; †१८,५,१०; ११; १९, १,१; ७†; २१, ४, १०†; २३, ६, ७; ३५, ३,२; तै १,३,१४, २†;२,४,११,५¶; ३,१,४,१¶; ४,२,९,६†; १०, १; २[a]; †६, ३, ३;४; ७, १३,४; ¶५, २,९, २; ३,१,५; ५,२; ५; ४, २, १; ६, ५[२]§; ५, १०, ६§; ६, १, १†; २,५;७,९,४; ६,६,७,१¶; ¶७, ३,३,२;५, २; ७,३;९, ३; ४, २,३; ४; ११, २; ५, ३, २; ७,२; मै १,४,३;८¶; २,१,९¶; ७, १२[b];१७[२a]; १०,४‡[c];५[२]†; १२, ४; १३,१†;२२; ¶३, २, ६; ७; ३,१; ८†; ४, ४†; ११, ५§; ४, १, ६¶; ४, ९§; ११, १†; १४, १२†; काठ २, १५†; ६, ६[२]¶; ¶१०, ४[२]; ८; ११, १¶; १२,८¶; १६, १२[b]; १६; १७[२a]; १८, ३[२]†; ५‡[c]; १८; ¶२०, ८; ९[२]; १०; २१, २[२]¶; ८†; १०¶; १२†; २२, ९[२]¶; २५,२¶; ¶२७, ३; ६; ¶२९, ४; १०; ३१, ४¶; ¶३३, ३; ५; ७; ८[२]; ३४, ८¶; ३६, १५[२d]; ३७, ११¶; ३९,६; ४०,

६; ७†; १२; क ४, ५[२]¶; २५, ३[b]; ८[a]; २८,३[२]†; ५‡[c]; २९, ६; ¶३१, १०; ११[२]; १२; १७[२]; ३५, ३¶; ३८, ५¶; ¶४२, ३; ६; ४५, ५¶; ४६, ३¶; ४७,४¶; कौ १,३६८‡[e]; २, ५१४†; १००६; जै १, ३८, ९‡[e]; ३,४०, १०†; ४, १७, ११†; शौ १,३३, २†; ३, १६. ४†; ४,१५, १४; १५; ५, १९, ३; ६, १०६,२; ९, १५, ८†[f]; १०, ७,३८; ८, १५; १७; १०, २८; १३,२,३६; †१८, १, १९; २,३५; १९, १३, ९‡[c]; पै १, २५, २; २७,४; ४७,१; ५९,४; ४, ३१,४†; ५,७,१३; ३१,४[g]; ४०,८[a]; ६,८,७‡[h]; ७,४,९‡[c]; ८, १२,११; १३, ५†; ९, १०, २; १८,९; १२,३, ५; १३, ६, १०†; १४, १, ३†; १६, १७, ३; १०३,७†; ८; १०९,८; १७, १०, ९; १८,२४, ३; १९, ३३, ४; २०, ९,२; ४९, १०; –ध्येन खि ५, ७, ३, ९; मा ६, २; का ६, १,२; तै १,३, ५, १; ६, ३, ३, ३; मै १,२,१४[२]; ३,९, ३[२]; ४, १३, ८†; काठ ३, ३; १९, १३; २६,५; क २,१०; ४१, ३; शौ ८,८, १३; १९, ३६, २; पै २, २७,२;१६,३०,३.

माध्यु[i]– -ध्यम् तै ३,५,१,२.

मध्य-तुस्(:) ऋ ३,२१,५; ८, २, ९;१०,४२, [११;४३-४४,११]; खि ५,७,२,६; मा १८,३४;२१, ४३-४५; का २०,१,५; २३, ५, ३[३]; ¶तै २, २,९,२; ४, ६, २; ६, ८, ३; ३,३,११,१†; ४, ९, ३[५]; ६[२]; ५,१,१§; ४, ७, १२, २§; ५, १,३,५[२];२,८, ७[३]; ९, १[३]; ३,८,२; ६, २,६[२]; ७, १०, ३; ६,१,३,४[४]; ५[२]; २, ५, ४[२]; १०, ६[२]; ७; ३, ९, २; १०, १; ४[२]; ६; ११,१;६[२]; ४,७,३[२]; ५, २, ३; ६,४[२]; ६,५, २[२]; ७, १, १,५; २,९,२; ३,४, २; ५, ३; ७, ३; ९-१०,३; ४, २,२; १०, २; ५,१, ४[२]; ¶मै १, ४, १२[२]; ६, ६[२]; १०[२]; ८, ७[२]; १०, ५[२]; १०; २,१,७; ९; ३,१[२];२[२]; ९[२]; ४, २; ५; १२, १§; ३, २, ७[२]; ९; १०[२]; ३,१०; ४,४; ६, ५[३]; ७; ८,४[२]; ९; ९, ४; ८[२]; १०, २[२]; ३; ४,२,४; ३,५; ६[२]; ९[२]; ४, ५[२]; ६;१०[२]; ५,८[३]; ६, ६[२]; ९[२]; ७,६; ९; ८, ३[२]; ६[३]; १३, ५†;७;१४,११§[j]; ¶काठ १०, १; ४; १३†; ११, १[४]; १२, १; २; ८; ११[२]; १२; १३, १; ७; १६, २१†; §१८, १३; २१; १९, ३[२]; ६; २०, ७[४]; ९[२]; २२, १३; २३,४[२]; २५, १०[२]; २६, ६[२]; ९; २७,२;३; २८,१;३; ६; २९, ७; ८; १०; ३०, २[२]; ३३, २; ३४, ७; ८; ३५, २०[२]; ३६,

---

a) सपा. शौ १८,४,३६ पृष्ठे इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ २४२६ r द्र.

c) सपा. ऋ १०,१०३,८ प्रमृ. अग्रम् इति, तै ४,६,४, ३ अग्रे इति च पाभे. ।

d) सपा. तैत्रा २,७,७,७ मध्यतः इति पाभे. ।

e) मध्य आ इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १, १०५,५ प्रमृ. ?त्रिप्वा (यद्र.) इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २४२६ q द्र. ।

g) शोधः पृ ३४४ j द्र. ।

h) पाभे. पृ २००१ i द्र. ।

i) विप. । तत्रभवीयः अण् प्र. । °ध्य– इति BW. MW.? ।

j) तु. पपा. शंपा. कौसू १३७, १६; वैतु. सात. BW. WI. वध्यतः इति? ।

५[२]; ३७,३[२]–५[२]; ¶क २९,२$; ३०,१[३]; ४; ३१,९[५]; ११[२]; ३६, १[२]; ४०,३[२]; ४१, ४[२]; ७; ४२, २; ३; ४४,१; ३; ६; ४५, ८; ४६, ३; ५[२]; ४८, १८[२]; जै ४, १६, १०†; शौ ४, १४, ८; ७, ५३,१†; ५८, ६; ८५, १; १०, २, १; १२,१,२[a]; १३,३, १३; १४, १,६०; ६४; १८, ३, ७३; ४; ९; १९,१५; ३; †२०, १७, ११; ८९,११; ९४, ११; पै १, ४८, २; १०२, २; २, ३१, १; ४०, ४; ३,३५,३; ४, १६, ५; ५,२६,१; ८,११,१०; १५,११, १†; १६,८,११†; ५९,१; ९९, २; १७,१,२[a]; १८,६, ८; १२; १९,१९,४;५;२१;८.

मध्यं-दिन[b]– -नः[c] शौ ९, १०, ५; पै १६, ११५,२; –नम् ऋ १०, १५१,५; मै ४, २, ११; शौ ४, ११, १२[d]; ६, १०८, ५; पै ७, ७,५; १०, ६, ६; १९, १७, ९; –नात् ऋ ४,२८,३; पै ३,४०,४; –ने ऋ ५, ६९, [३; ७६, ३]; ८, १,२९; १३,१३; २७, [(७, ६६,४)१९;२१]; ¶तै १, ८,४, १; २,१,२,५[२]; ४,१;२;५,७,१, ३; ६,३, ५, ४[३]; ७, ५, ५, २; मै १, १०, १; १४¶; २, १, ७; ३,७,३; ४,५,७; ¶काठ ९, ५; १०, १; १४, १०; २२, ८; २५-२६, ७; २७, ९; २९, ५; ३३,७[२]; ३४,३; ४; ३६,८; ¶क ८,८; ३५, २; ३९, ५; ४१,५; ४५,६; कौ २, ११०४†; शौ ६, १२८,२.

माध्यन्दिन[e]– -नः काठ १५, १०[२]¶; –नम् ऋ ३, ३२, १; ४, ३५, ७; मा १९, २६; का २१,२,१५; ¶तै २, २, ९, ६[२]; ३, २,२,३; ९,१[२];३[३]; ५; ६,५, १[२]; ६, १, ६, ४; ४,५, १; २; ७, १,१,१; ५,७,३; ¶मै ३,६, १०; ९,५; ४,४,१०[२]; ५,९; ६, ८[२]; ७,६; ८,३; ¶काठ २२,३[२]; २३,७;१०; ३३, ७; ३४, १६; ¶क ३६,४; ३७, १; पै १६, ११६,७; –नस्य ऋ ३,५२, ५; ८, ३७, [१-६]; १०, १७९, ३; खि ५,७, ४, २; १०; तै २, २, ९,६¶; ३, २,५,२; ¶मै १, ९, ५; ३,३,२; ४, २,४; काठ २२, १०¶; क ३५,४¶; शौ ७,७६, १; –नाः खि ५, ७, ४, ११; –¶नात् काठ २८, ४; क ४४, ४; –ने ऋ ३,२८, ४; ३२, ३; ५,४०,४; ६, ४७,६; ¶तै ३,२, ९, १-४; ६,१,६२;५,५,१[२]; ७, ५,६,४; ¶मै १,११,९; ३,९,५; १०, ५[२]; ४, ६, ४; ५; ७, ६[२]; ८, ३; ¶काठ २९, १; ३३, २; ३४, ४; क ४५, २¶; †शौ ७, ८१, २; २०,१२,७; पै २०,३१, ७†; –¶नेन काठ ९, १४; १५; २८, ३; क ४४,३.

मध्य-म,मा– -मः ऋ १, १६४, १; ८, ४१, २; मै १, ३, १२[f]; २, २, ८¶; ¶४, ६, ८; ८, १०[२]; काठ ४,४[f]; २५,७¶;३०,५[२]¶; क ३,३[f]; ३९, ५¶; शौ ९,१४, १†; पै १,८६, १; ४, १६, ५; १६, ६६, १†; २०, ५३, ६; –मम् ऋ १, २४,१५;२५, २१; ७, ३२, १६; ८, ६१, १५; ९, १०८, ९; खि ५, १६; ३[g]; खिसा ३३,२५; मा १२, १२†; का १३,१,१३†; तै १, ५, ११, ३†; २,५,११, ५¶; ४, २, १, ४†; ७, १, ५, ४¶; मै १, २, १८†; ४,७,६¶; ८,१०¶; १४, १७†; †काठ ३, ८; १६, ८; २१, १३; २५, ७¶; ३०, ५¶; ४०,११; क २,१५†; ३९, ५¶; †कौ १,२७०; ५७९; २, ३६१; ३, १,४; †जै १, २८, ८; ५९, २; २,३,५; ५, १; ३, ३०, ४; शौ ५,१३,२; ७,८८, ३†; १०, ७, ८; १८,४,६९†; पै ४, २४, ६; ८, २, २; १७, ७, ९; १९, ३०, १०; –¶मया मै २,२,८; काठ १०,१०; –¶मस्य तै ७, १, ५, ४; मै २, २, १३; –मस्याम् ऋ १,१०८, ९; १०; –†मा ऋ ६,२५, १; १०, ८१, ५; मा १७,२१; का १८, २,६; तै ४,६,२,५; ¶५,३-४, २, १;

a) तु. पृ २४२७ j।
b) नाप. न. (मध्याह्न-काल-)। मध्यम– (*खमध्यं प्राप्त-) + दिन– (*भानु-) > वसं. *मध्यम-दिन-> नैप्र. यनि. (तु. पपा. अवग्रहाऽभावः; वैतु. भा [तै १,८, ४,१] मध्य– + दिनन् प्र.?, शक. [षस.] दिन-मध्य– > यनि. इतीव च?)।
c) उपचारतो मध्याह्नकालिक-सूर्यवचनात् पुं. द्र.।
d) मध्यन्दिनं परि इत्यस्य स्थाने सपा. पै ३, २५, ८ दिवा इति पाभे.।
e) विप.। प्राग्दीव्यतीयेष्वर्थेषु अञ् प्र. (वैतु. पावा [४,३,६०] दिनण् प्र. इति?)।
f) पाभे. पृ १९११ n द्र.।
g) सपा. शौ २०, १३३,३ शांश्रौ १२, २२,१ मध्यमे इति पाभे.।

मै २, १०,२; ३, २, ९¶; काठ १८, २; २१, ३¶; २८, १¶; क २८,२; ३१,१८¶; ४४,१¶; शौ १८,२,४८$; –माः ऋ १०, १५,१; मा १९, ४९†; का २१, ४,१†; तै २,५,५,२¶; ६,१२, ३†; ६, ६, ४, १¶; मै २, २, १३[२]¶; ४,१०,६†; शौ १,१७, ३; १८, १, ४४†; पै १९, ४, १३; –मात् मै १, ६, १३¶; –मान् शौ ६,१०३, ३; पै १९, १८, १२; –माभिः ऋ ६, ६२, ११; –माम् तै ५, ६, ८, ६¶; मै २, २,८¶; काठ १०, १०¶; शौ ७, ७८, २; पै १९, ७,१४[a]; ३६,३; –माय मा १६, ३२; का १७, ५,१; तै ४,५,६, १; मै २, ९, ६; काठ १७,१४; क २७,४; –¶मायाम् मै ३, ३,३; ८, २; काठ २१, ३; २२, २; क ३१, १८; –मासः ऋ ४, २५,८; ६, २१,५; –मासु ऋ ९, ७०, ४[b]; –मे ऋ ५,६०,६; तै ७, ५, ३, १¶; मै ४,७,६¶; ¶काठ ३३, ५[२]; ३४, १; –०मे शौ २०, १३३,३[c]; –०मे शौ १, १७,२; पै १९,४,१६; –¶मेन तै ६,५, २,३; काठ २५,१८;२६,१४; क ४८, १६; –मेभिः ऋ ३, ३२, १३; –†मेषु ऋ १, २७, ५; कौ २, ८४९; जै ४,१२,१.

माध्यम[d]– -मम् पै १९,३४, ७; –माः पै ८,१५,६.

मध्यम-काण्ड– मैपुष्पि २.

मध्यम-पर्ण– -र्णेन मै १, १०, २०¶.

?मध्यमवाट्[e] ऋ २,२९, ४.

मध्यम-स्था– -स्थाः[f] मा २७, ५; का २९,१,५; तै ४,१,७,२.

मध्यम-स्थेय[g]– -याय तै ४, ४, ५,१[f].

मध्यमा(म-अ)ह्न– -ह्नेषु पै १०, ६, ६.

मध्य(मक>)मिका– काठपुष्पि १९-२०.

¶मध्यमे(म-ई)षा– -षायाम् तै २,३,१,५; मै २, २, १; काठ ११,६.

¶मध्यमे-(स्थ>)ष्ठ– -ष्ठम् मै ३,३,१०; काठ २१,१०.

मध्यमेष्ठ्य[g]– -ष्ठ्याय[f] मा १०,२९; का ११,८,६.

मध्यमे-(स्था>)ष्ठा– -ष्ठाः शौ[e] २, ६,४; ३, ८, २; पै १, १८,२[e]; ३,१,४[f]; ३३,५; १९, २६, ४;२०, ९,४[f].

मध्यमे-ष्ठे(<स्थे)य[h]– -यम् मै ४, ४, १¶; –याय[f] मै २,१२, ५; काठ १८, १६; ४०, २; क २९,४.

†मध्य-म(श>)शी[i]– -शीः ऋ १०,९७, १२; मा १२, ८६; का १३, ६,१२; तै ४, २, ६, ४; मै २,७, १३; काठ १६, १३; क २५,४; शौ ४, ९, ४; पै ८, ३, ११; ९,९,१;२; १३,१३,६.

---

[a]) पाभे. पृ २१७३ c द्र.।

[b]) विप. ([*क्षीरवती-] मातृ- [=२अप्-])। (√मृध् [*भोजने]>) मृध्य- (*पयस्-)+(√भृ>कर्तरि अ>) भ्रा- > उस. *मृध्य-भ्रा- > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये मध्य- =अन्तराल- इति कृत्वा यनि. =मध्य-लोकगता- इति?)। वा. पृ २१८२ a द्र.।

[c]) पाभे. पृ २४२८ g द्र.। [d]) विप.। स्वार्थिकः अण् प्र. (वैतु. PW. प्रभृ. तत्रभवार्थे इति, पावा ४,३,६० मध्य-+मण् प्र. इति?)।

[e]) विप. (अर्थः? [रथ-])। पपा. प्रभृ. मध्यम-+[√वह् >] वाह्->मध्यम-वा[ह्>]ट् इति। 'अस्माकम् ऋते (यज्ञे [प्रवृत्ते सति]) युष्माकं (देवानां) रथः (इहाऽप्राप्य) मध्ये (मार्गमध्ये) एव न निवर्तेत'इति वा. इति कृत्वा मध्य- +*अम-भृत्- (=पुनर्वृत्-) सस. >उस. > *मध्य-अमभृत्->नैप्र. °ध्य-म° इति मतम् (तु. पंजा. भवाटणी =चक्र-)।

[f]) सपा. °मस्थाः<>°मस्थयाय (बौश्रौ १०,४४:१७ च)<>°मेष्ठाः<>°मेष्ठेयाय<>°मेष्ठ्याय (माश ५,४,४,२३ च) इति पाभे.। [g]) भाप. स्वार्थे यत् प्र. (तु. म.)। [h]) उस. भावे यत् प्र.।

[i]) विप. ([*अभ्यन्तर-घातिनी-] ओषधि-)। मध्य-+ (√मश् 'रोषे =हिंसायाम्' [=√मष्] > कर्तरि स्त्री.) म(श>)शी- > उस. यनि.। सस्थ. उग्रो =उग्रा->[प्र३]-ग्राः उ (उत वा [वैतु. पपा. प्रभृ. =उग्र- >[पुं. प्र१] -ग्रः इति?])। '(हे) ओषधीः! यस्य अङ्गमङ्गं परुष्परुः प्रसर्पथ, ततः यूयम् उग्राः मध्यमशीः इव उत (च सत्यः) यक्ष्मं विबाधध्वे' इति वा. [तु. [आभास-मात्रे] CA. =मध्यम्+*अशिर्- [=*वेधनोपकरण-]> [प्र१] -शीः इतीव; वैतु. अन्ये मध्यम- इति पूप., √शी>शिर्- इति वा [तु. वें. सा. W.ORN.B. Gri. K. प्रभृ.], √शॄ [हिंसायाम्] >शिर्- इति वा (तु. सा. [का.], उ. म.) उप. इति?]।

मध्य-रात्र– -त्रे तै ६,२,५,४[२]¶.
मध्य-संमि(त>)ता– -ताम् मै ४,७,९¶.
†मध्या[a] ऋ १, ८९, ९; ११५, ४; २,३८,४; १०, ६१,६; मा २५, २२; ३३,३७; का २७, ११, ९; ३२, ३,८; मै ४, १०, २; १४, २; काठ ३५, १; शौ २०,१२३, १.
¶मध्या(ध्य-अ)धिदेवन[b]– -नम् काठ ६,८; ८,७[३]; क ४, ७; ७, ४[३]; –ने मै १,६,११; क ७,४.
?मध्या मध्यमे[c] पै ३,१५,५.
?मध्याश्छस्राम्[d] पै ५, २७,७.
मध्ये-छन्दस्[e]– -न्दसः तै ४,३,११, ३; मै २,१३,१०; काठ ३९,१०.
¶मध्ये-ज्योतिस्– -तिः मै ३,२, ६[f]; –तिषम् काठ २०,५;७; क ३१,७; ९.
?मध्येहिन्[g] पै १९,३३,११.
मध्य-तस् (:) प्रभृ. मध्य– द्र.
?मध्यतु[h] पै १७,२९,१६.
?मध्यन्यम् पै ९, ६,२.
मध्य-म– प्रभृ. मध्य– द्र.
?मध्यमारिषम्[i] पै १०,९,३.
मध्यायु[j]– -युवः ऋ १,१७३,१०.
मध्वद्–, मध्वन्तमा–, मध्वर्णस्–, मध्वष्ठीला– १मधु– द्र.
?मध्वारे[k] पै ५, २९,६.
√मन्(बधा.),>मानि, मनामहे ऋ १, २४, [१-२]; मनामहे ऋ १, २६,८; १५९, ५; ५, १३, २[1]; ३५, ८; ४८, १; ५०, ५[२]; ६६, ३; ७,६६,१२; [८२-८३, १०]; ८, ११,[(३,११,८)५]; ४७,३; ५३, [७ (५४, ६; ४, ८, ६)]; ६१,११; ६८,१३; १०, ६४,१; खि ३, ६,६†; मा ४,११; २२, १४; का ४, ५, २; २४, ४, ६; तै १,२,३,१; ५,५, ६, १†; ६, १, ४,४; मै १,२,३; ३, ६, ९; ४, १०, २†; १४, १४[२]; काठ २, ४; २०, १४†; २३, ५; क १,१६; कौ २,७५५†[1]; पै २०, ३,४[m]; †मनन्त ऋ १०,६७,२; शौ २०,९१,२; †मुनै[n] ऋ १०, ९७, १; मा १२,७५; का १३, ६,१; काठ १३,१६; १६,१३; क २५, ४.
अममन् ऋ १०,३२,८.
मन्यते मा २३[o], ३०; ३१; का

a) क्रिवि. (मध्ये वर्तमानतया लक्षिततया)। मध्य– +वृत्– (*वर्तमानता-)>सस. *मध्य-वृत्–> (इत्थंभूतलक्षणे तृ१) *मध्यवृता– > नैप्र. यनि. (वैतु. सा. मध्य–+[सप्त१] डा प्र. इति, WAG [१,२४१ a] MVG [६८ ,१] मध्यया [सप्त१] >नैप्र. यनि. इति, GW. [तृ१] विशिष्ट-स्वरं रूपमिति, Hill. मध्ये आ> नैप्र. यनि. इति च?)। b) नाप. (सभा- [तु. काठ ८,७])। एकदेशि-समासः अन्तोदात्तश्च (तु. MW.)।

c) अनु मध्या° इति पाठः? उ(द्>)न् (*मध्यामध्य–[= मध्यस्य मध्य-]>) मध्यामध्य(म>)मा–> [ष१] –मायाः इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. पृ १९४ अनु इति निर्देशो नेष्टः।

d) पाठः? मध्यात्+ (√शस् [हिंसायाम्]>भावे) श(स्र>)स्रा- >तस. *मध्याच्-[श>]छस्रा–> –स्राम् इति शोधः। सस्थ.? जिवासि >(√*घस् [हिंसायाम्] >√जिघत्स>) जिघत्सति इत्यध्यक्षरः शोधः। '(निर्ऋतिः) सर्वं मध्याच्छस्राम् अनु(=मध्यतश् छेदनेन) जिघत्सति' इति वा।

e) विप. (स्वस- [तिथि-])। बस. पूप. स्वरः उप. =ज्योतिस्- (तु. Old [पागृ ३, ३,५], K.; वैतु. सा., जयरामः [पागृ.] षस. नाप. [सूर्य-] इति।

f) तु. सात.; वैतु. Scb. मध्ये ज्योतिः इति?।

g) पाठः? मध्ये (हि एनः >) ह्येनः इति त्रि-पदः शोधः। सस्थ. आहरत् < आ(√*मृष्ट् > नैप्र. *भर् >)√हर् [म्रक्षणे] द्र.। सपा. शौ ६,११३,१ त्वा इत्यत उत्तरवर्तिनः सतः मध्ये इत्यस्य भ्रंशः द्र. (तु. छन्दः)। तत्रैव आनशे इति<√अश् (=√अज्,ञ्ज्) '*म्रक्षणे' इत्यपि द्र.।

h) पाठः? मध्यतः इति शोधः।

i) पाठः? मध्ये मा रिषम् इति त्रि-पदः शोधः।

j) नाप. (*स्तोतृ-)। (√वृध् [स्तुतौ] > कर्तरि *वृध्य– > √*वृध्याय >) *वृध्यायु– > नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. मध्य–> मध्य-यु– > -युवः इतीव, ORN. = मध्य– >√मध्याय> यनिः इति, Foy [KZ ३४, २७३] = मद्य–> √मद्याय>मद्या-यु– इति?)।

k) पाठः? मत्त-वारण–>-णे इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. शौ ६, ३८,२ पै २,१८,२ [तु. ऋ ८,३३,८; १०,४०,४])।

l) सपा. जै ३, २८,१ वनामहे इति पाभे.।

m) पाभे. पृ ७१२ i द्र.।

n) पाभे. पृ २४११ f द्र.।

o) सपा. मन्यते<>मन्यते इति पाभे.।

२५[a], ६,१०;११; मै ३,७,५¶; शौ ४, १६, १; २०,९; ५, १८, ४; ७; १२,४,६; मन्यते ऋ ८, ४, १२; १०,८५, ३; १४६, ४; तै ६, ५,४,२¶; ७, ४,१९,३[a]; मै १, ४, १५¶;८,२¶; ३,१३, १[a]; काठ २७, २¶;४४, ८[a]; क ४२,२¶; शौ ११,१०,३२;१४, १,३†; पै ८,६,१०; ९,१७,४; ६; १६, ८८, ३; १७, १६, ५; १८, १, ३†; ¶मन्यन्ते तै ६, १,६,४; मै १,८,६; ४, ८, ५[२]; मन्यन्ते ¶मै १,५,१२; ८, १[३]; ४, २,७; ¶काठ ८, ५; २२, ७; २३,१०; २८, २; ¶क ७, १; ३५, १;३७,१;४४,२; शौ १०, ७,२१; पै १२, ७, १०?[b]; १३, ५,२१; १७, ९,२; २०,१३,६; मन्यसे ऋ १, १२९,५[c]; ५,१७, २; २०,१; ३९,२; ५६, २; ८, ९३, ५; १०,२१,४; खि ५, ४, ९[d]; १६, १-६; मा १९, ६४†; का २१,४,१४†; कौ २,५२३†; †जै ३,४०, २०; ४, ८, ८; शौ २०, ११२, २†; १२३,१-६; पै ३,१६,६;१९,३९, ३; मन्ये ऋ ५, ९,१; ६, १८,४; ७, २, ७; ८, ४८,६; ९६,४[e]; का १६, ५, १२†; तै ५, ६, १, ४[e]; मै २, १३,१[e]; कौ ३,४, ८[f]; जै २,२, १[f]; शौ ३,१३,६[e]; मन्ये ऋ १, १०४, ७; १२७,१; १५९,२;४, २, ३; ५, ६,१; ६, ३०,२;१०, ७, ३; ७३,१०; ९९, ५; १०७, ५; १३०,६; १७९, ३[२]; खि २, १२,१; †मा १५,४१;४७; †का १६,५, २३; २९; तै २, ५, १, २¶; ४,४,४,८†; ७, १५, १[g]; मै २,†१३, ७; ८; ४, १४,७[६]; †काठ २०,१४; २६, ११; ३९, १४[२]; १५; †कौ १,४२५;४६५; २, १०८७; ११६३; †जै १, ४१, ७; ४८, १०; शौ ४, ३६, ९; ७, ४६,१; ७६, १[२]†; १०, ८, १६; २०,६७,३†; पै ५,१३, ४; ११,६,१‡[h]; १६,१०२, ५; २०,१३,३; मन्यामहे तै २, ५, १, ४¶; मन्यत ऋ ४, १७, ४; मन्यन्ताम् पै ७, १५, ८; ¶अमन्यत तै १,५,९,४;७, ३, २; २,१,४,६; ५,१, ८, ३; ६, १,३,६[२]; २,८, ५; ४, ११, २; ५,६,१; ९,१; ६,५,१; ११, १; ७, १,५,५; ८,१; मै १,६,१२; ९, ३; २,१,४; ४,१; ५; ३,१, ८; ३,९; ४,६; ९,६; ४, २, १; ३,४; ६,४; ७, ४[२]; ६; ८[२]; ८, ४; काठ ८, ११; १३; १०, २; ११, १; ६; १२,१०; १३, ४[२]; ५; २२, १; २३, ४[२]; २६, ९; २७,८; २८,९; २९,१;६;७; ९; क ७,८; ८, १; ३६, १[२]; ४१, ७; ४४, ९; ४५, २; ७; ८; शौ १५, ६, १९$; ¶अमन्यन्त तै १,५,४,१;९,२; २,१,४, ४; ४, ३,१; ३, ३,७,१; ६,१,३,१;२, २,१;७,१;३,४,७;९;१०,२;४, ६,२;५,३,१; मै ३,९,४[२];१०,२; ४, २,३[२];३,४;६,२; ७,५;८,७; काठ ८,२; ११,६; २४,१[२];२५, १; क ६, ७; ३७, २[२]; ३८,४; मन्यथाः ऋ १,१२६,७; ¶मन्येत तै २,३,११,५; ३,१,२,३; मै १, ७,२;८,७[२]; २,१,७;५,३;५;९; ३, ४,५; ४, २,८; मन्येत काठ ८,३; १५; १०,१; १३, ४; ५; २०, ६[३]; २१, ४[२]; २२, १०[२]; १३; २९,९; ३७, १४; ¶क ६, ८; ८, ३; ३१,८[३]; १९[२]; ३५, ४[२]; शौ १०,८,२०; ११, १०, ७; पै १६,१०२,७.

मनुते तै ५,५,६,१¶; मन्वते[i] ऋ १०,२,५; मन्वे तै ४,७,१५, २; मै २, ७, १३‡[j]; ३, १६,५; शौ ४,२६,१[f];२८-२९, १; मन्वे तै ४,७, १५, १; ४; ५; मै ३, १६, ५[४g]; काठ २२, १५[५g]; शौ ४,२३,१; २७, १; पै ४,३३,१; ३५-३८,१; ३९,१[g]; मन्महे ऋ ५,५२,३; तै ४, ७, १५, ३; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; शौ ४, २४, १[२g]; २५, १; १०,४, ११; पै ४,३४,१; १६, १६, १; मनुवते[k] ऋ १०,१२,६; शौ १८, १, ३४†; मन्वत ऋ ४, १, १६?[l]; ८, २९,१०; †मनुताम्

a) पाभे. पृ २४३० o द्र. । b) तु. सस्थ. टि. मन्तोः ।
c) स्वरहीनं पदम् इति GW. ORN. ।
d) सपा. कौ ४,८ ऐआ ४,१,९ ?संन्युसे इति, जै २, ७,३ ?सन्यसे इति च पाठौ यनि. शोध्यौ ।
e) सपा. काठ ३५,३ प्रमृ. मेने इति पाभे. । f) सपा. मन्ये<>मन्वे (वैताश्रौ १५,१३ च) इति पाभे. ।
g) सपा. मन्ये<>मन्वे<>मन्महे<>मन्विरे इति पाभे. । h) पृ २४११ f यनि. समावेशः द्र. ।
i) तु. पपा. सा. GW. MGS. [४६० टि.४] ।
j) पाभे. पृ २४११ f द्र. । k) प्र१ । उ-शप्- विकरणौ द्र. ।
l) निर्देशः ? अमन्वत इति पद-शोधः (तु. सपा. कौ. पपा. (३,३,५), वें. सा. च; वैतु. ऋ. पपा. यनिः ?) ।

ऋ ६,४७,[२९[a](१०,२५, ६)]; मा २९; ५५[a]; का ३१,२,१२[a]; तै ४, ६, ६, ६[a]; मै ३,१६,३[a]; काठ ४६, १[a]; पै १५,११,९[a]; मनुवै ऋ १०, ५२, १; अमनुत ऋ ४,५,१०; †अमन्वत ऋ १, ८४; १५; मै २, १३, ६; काठ ३९, १२; कौ १, १४७; २, २६५; ३,३,५‡[b]; जै १, १६,३; २,१, ७‡[b]; ३, २२,१२; शौ ७, १, १$; २०,४१,३; पै २०, १, १; अमन्महि ऋ १, ३०, २१[c]; ४, ३९,४; ८,१,१४; ४५, १९; ९०, ३; १०,३५,८; मा ७,२९; का ९, १,४; तै १, ८, १०, २; मै २,६, १२; काठ १५, ८; शौ २०,११६,२†; अमन्महि ऋ ५, २२,३; ८,१, १३; ४, १९; शौ २०, ११६,१†; मन्वीत शौ १२, ४, ४८; पै १७,२०,८.

मन्विरे पै ४, ३९, १[d]; मेने[e] काठ ३५,३; क ४८,४; पै ३,४, ६; मनिष्ये ऋ ६, ९, ६; तै ३, ३,२,२; मंसते ऋ १,८४, १७; १८; मंसन्ते ऋ ७, ३४, ३; मंसत,मंस्त पै १९, ३५, ८; मंससे ऋ १०,२७,१०; मंसै ऋ १०,११३,१०; मंसीष्ठा ऋ १, १७५, ५; मसीय ऋ १०, ५३, ४[f,g]; मंसीमहि ऋ १,१३६, ७; ६, १९,७; १०, २६, ४; अमत ऋ १०, ६८, ७; शौ २०, १६, ७†; अमंसत ऋ १०, ८६, १; शौ २०,१२६,१†; पै १९, ३९, ४; मंसि ऋ ७,८८,२.

?मानयेथाम्[h] खि ५, ७,४,१८; मानयेत् शौ १५,१०,२.

मतु- > मतु-वचस्[i]- -०चसा ऋ १,४६,५.

मतु-वत्- -वान् ऋ ९,८६,१३.

मति- -†तयः ऋ १, ६२, ११; १६५, ४; १८६, ७; ३, ४१,५; ४३, २; ५,८७, १; ६, १०, २; ७, १०,३; ९,७२, ६; ८५, ७; [११; ८६, ३१]; ४६; ९५, ४; ९७, ३४; १०६, ११; १०, ७, २; ४३,१; ९१, १२; १११, १; मा ३३, ७८; का ३२, ६, ९; मै ४, ११,३; १४,३; काठ ९,१८; कौ १, ३७५; ४६२; ५२५; २, २०९; २९१; जै १,३९,६; ४८, ८; ५४, ३; ३, १९, ४; २४, ७; शौ २०, १७, १; २३, ५; –तिः ऋ १,१४१,१; १४२, ४; ३, ३९, १; ५५, ८; ५,४४, ९; ५७, १; ६७, ५[?]; ६, ८, १; ७, ६६, ८; १०४, ६; ८, ६, ३४; १८, ७; ७४,७; ९, ६९, १; २; १०, ३३,२; ४७, ६; ११९, ४; खि २, ६[?], २२; मा १३, ५८; १८,११; का १४,७,९; १९,३, २; तै ४,३,२,३; ७, २, २; ५, २,१०, ४¶; मै २, ७,१९;११, ३; ४, ९,६; काठ १६,१९;१८, ८; २०, ९¶; क २५, ९; २८, ८; ३१, ११¶; †कौ १, १०२; ४५८$; ४८१‡[j]; २, ३०२$[k]; ४१८; ७२१; ३, ३, ८; †जै १, ११,६; ४८, २$; ५०,५‡[j]; २, ३,३; ३, ६,९$[k]; ३२,८; ५९, १३; शौ ७,२३,१; ८, ४, ६†; १०,२, १०; पै ९, ४, ६; १६, ९, ६†; ६०, २; २०, ४, १०; –†तिभिः ऋ १, ६०, ५; २, १८, १; २३, ६; १०; ३, ३०, [२०; ५०, ४]; ४३, ३; ४, ३, १६; ५,८०,१; ६, ५, [१; २२, २]; २३,६; ३४,५; ७, १२, ३; ३७, २; ३९,६; ६९,६; ७७,६; ७८, २; ८,९, ६; २३, २३; ९, ६८, ७; ७५, ४; ८४, ५; ८६, २४; ९६, १५; ९७, ३२; ३५; १०३, १; १०५,२; १०७, २४; १०, ६,५; ७,२; ६४,१५; १६; ६७, ९; ८८, ५; १२३, १; खि १,७,१; मा ७,१६; का ७,७,१; तै १,४,८,१; मै १,३,१०; काठ ४,३; क ३,३; कौ १, ५७३; २, २१०;४४९;६५६; जै १,५८,८; ३,१९,५;३४,७;५४,६;शौ२०, ३६,२;९१, ९; १४०,१;–तिम् ऋ १,६,६;३३,१३;५७,[(५१, १५)१;१०५, १५; १३६, १?[l];

a) =सपा. या ९, १३ । शौ ६,१२६,१ तु वन्वताम् इति पाभे. । b) तु. पृ २४३१ k । c) इयनो लुकि रूपमिति सा.? । धा. याच्ञायां वृत्तिरिति स्क. । d) पाभे. पृ २४३१ g द्र. । e) पाभे. पृ २४३१ e द्र. । f) मंसीय>यनि. इति GW. । g) =आश्रौ १, २,१;४,९ प्रमृ. । या ३,८ तु मंसीय इति पाभे. ।

h) मादयेथाम् इति मूको. । i) विप. । बस. (तु. वें. प्रमृ.; वैतु. स्क. कस.> तृ१ इति?) । j) सपा. मतिः<>मती इति पाभे. । k) =सपा. आश्रौ ६,२,१ शांश्रौ ९,५,२ । शौ २,५, १;३०,२ तु मतेः इति पाभे. । l) =*मत्यु- [विप. ([स्तुत्य-] नमस्-)] ।

१४३,१;२,२४,१;३,२६,८;७, ४,१;८८,१;१००,२; ८,६,३१; ३२; ९, १६; ५९, ६; ९, २१, ७; ३२,३; १०७,१८; १०,२५, १०;९१, ८; १४; ११९, ५; खि १, ६,६; ३, २२,४; मा ४, २५; ९,४; २०,७८†; २१,५३; २२, १४; का ४,८, ३; १०, १, ५; २२, ७, १२†; २३, ६, ६; २४, ४,६; तै १,२,६,१; ४, ५, १०, ११‡[a]; मै १, २, ५;३, ११, ४†; ५; ४,१२,६;†१४,३;१३; काठ २,६; ७, १६†; ३८, ९†; ३९, १३†; क १, १९; कौ १, ४६४; ५३०‡[b]; †२, १२०; ३३४; जै १, ४८, ५;५४,६‡[b]; ३, २८, ६†; ३८,१; ४, २७, ५†; शौ ६, १३३,४; ७,१५,१; †२०, १५,१; ७०,२; १४२,१; पै ५, ३३, १०; १५,२०,४‡[a]; २०, ४, ८; –†ती ऋ १, ८२, [२; ८,२५, २४];१६५, १; २, २४,९; १३; ८,६, ३९; ५१,३; ९, ७,६[c]; २०, ३;४४, २; ६३, २१; ६४, १०[d];७१,३; ७२, १; १०, ११,६; खि १,९, ३;३,३, ३; मा ३,५१; का ३,७,१; तै १, ८,५,२; मै १,१०,३;४, ११,३; काठ ९,६;१८; क ८,९; कौ १, ४१५; २, ३२०; ४८३[c]; जै १, ४०, ७; ३, २६, ६; शौ १८, १,२३; –†तीः ऋ १,११४,१[a]; ७,२९,३; ९, ७२, ५; ९५, १[b]; मा १६, ४८[a]; का १७,८,२[a]; मै २, ९, ९[a]; काठ १७, १६[a]; क २७, ६[a]; –तीनाम् ऋ १, ४६, ५; ७; ६१, ३; ८६, २; १८४,२; ३,५,३; ४६, ४; ४९, ३;४, ३२, १५; ५, ४३, ९; ६, १७, २; ४४, २; ६९, २-४; ७, १३,१; ९,१०, ६; ७६, ४; ८६, १९; ९६, ५; ९७, ३७; १०३, ४; १०, २६, ४; खि ३, ५,८; मा २९, १; ३७, १४; का ३१, १,१; ३७, ३,१; तै ४,२, ११,२†; ५,१,११, १¶; मै ३, १६,२; ४, ९, ६; १४, ९; काठ ४६, २; †कौ १, ५२७; ५५९; २, १७१; २९३; ४७४; ७०७; †जै १,५४,९; ५७, ६; ३, १६, ९; २४,९; ३५,९; ५८, ४; शौ १३, १,३३[e];३,१९;१८,३,६३; ४,५८†; २०, ३५, ३†; पै १८, १८,३[e]; –०ते ऋ ८,६८,२; कौ २,११२२†; –तेः शौ २, ५,१[f]; –त्या ऋ ५,५८,५; मै ४, १४, १८†; –त्यै मा २४, ३९; का २६, ८,४; मै ३, १४, २०; शौ ६,४१,१[g]; पै १९,१०,१[g].

माल्य- >माल्या[h]– -ल्या[i] मा १३,५८; का १४,७,९; मै २,७, १९; काठ १६,१९; क २५,९.

माती[j]– -ती तै ४,३, २, ३[i].

मति-मत्– -मन्ता खि ३, २२, ७.

?मतिम् आ[k] पै १९, ५०, १०; ११.

मति,ती[मा.का.]-विद्[l]– -विदः तै ३, २, ५, २[२]; ३; –विदे मा २२,१२; का २४,४;४.

मत्वा पै १३, १४, १७.

१?मनन– -ना[m] ऋ ३,६,१; मै ४, १४, ३†.

मनन्य[n]– -न्या ऋ १०,१०६,८.

२मनन[o]– -नाः ऋ ९,७०,३; कौ २,७७५†.

मनस् (वप्रा.)– -नः ऋ १, २५, ३; ३२, ८[p]; ४८,४;५४, [३; ५,३५,४]; ९; ५५, ७; ७१, ९; ८४, [३; ३, ३७,२]; ९४, १२;

---

a) सपा. मतिम् <> मतीः इति पाभे. ।

b) सपा. मतिम् <> मतीः इति पाभे. ।

c) सपा. जै ३,३६,८ मही इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ २४३२ *j* द्र. ।

e) सपा. तैब्रा २,८,८,९ रयीणाम् इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २४३२ *k* द्र. । g) पाभे. पृ २३८९ *m* द्र. ।

h) नाप. (वाच्-) । ण्यः प्र. (पावा ४,१,८५) ।

i) सपा. परस्परं पाभे. ।

j) =माल्या- । स्त्री. ङीप् प्र. (वैतु. PW. प्रमृ. <मातृ– इति, सा. व्यप. <मति– [=प्रजापति-] इति) ।

k) पाठः? मतिमत्– > -मान् इति शोधः इति कृत्वा यावद् देवस्त्रीणि मतिमान् वर्धयेत् इति जागतस्त्वरमः पादः स्यात्? (तु. सस्थ. टि. ?व्रज्याः, ?वम्याः) ।

l) विप. । उस. उप. < √चिद् [ज्ञाने] ।

m) भाप. (स्तुति-) । °न– > -ना [द्वि३] इति विमृश्यम् ।. (वैतु. वें. सा. २मनन–[?] > -ना [तृ१] इतीव, PW. प्रमृ. °ना– > -ना [तृ१] इतीव च) ।

n) विप. ([स्तुत्य-] अश्विन्-) । वैतु. GW. मन– [<मनस्-]+नी– > उस. मन-नी– > -न्यां इति? ।

o) नाप. (*स्तोतृ- [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. =मनना– [स्तुति-] > -नाः इतीव?) ।

p) नाप. (*रोचस्-) । व्यु.? । *व्रन्धस्– > नैप्र.

१०२, ५; ११९, ९; १२४, १;
१२८, १; १५९,२; १६४, १८;
१७०, ३; १८७, ६; २, २६,
[२; ८; १९, २०]; ५, ३०, ४;
३६; ३; ३९, ३; ६१, ७; ८१,
१; ६, ९,५; ६; १६, १७; ५३,
३; ७५,६; ७,२०, ६; २४, २;
२५, १; २७,५; ८, १, ७; ११,
७; १३,२०; १७, १३; २४, ६;
३१, [१५;१८]; ३३, १७; ४५,
३२; ३६; ६१,२; ६२, ५; ९२,
२८; ९९,४; १००,५; ९,११४,
१; १०, १०,३; १३; १४; ११,
२; २०, [(९,४, ३)१; २५,१];
४३,२; ५७, ३-६;५८,[१-१२];
५९,५; ६०,[८[a]; ९][b];१०;६१,
३; ८५, १०; ११७, २; ११९,
१; १४५, ६; १५२, ५; १६४,
१; २;११९, ३[b]; ४; खि १, ७,
२; २,१२,१; ३,१५,५-७; १०;
१२; १५; १६[२c]; १७; १८;
२१[२]; २६[२]; ३०; ३१; १९, १;
४, ८,३[d]; ११, १-१०; ११[२e];
१२; १३; ६,३, २; खिसा ३३,
११; १३-१५; १७-२६; मा २,
१३; †३, ५३; ५४; ५५; ५६;
४, १५[f]; ५,१४†; ६,१५; १८;
२१; ३१; ७, ३; ६; १७†; ८,
३३†; ९,७; ११, १; ४†; ६६;
१२, ११५†; १३, ५५[२]; १४,
१७; १९; १५, ४; ३९†; १८,
२;२९; ४३; २०, ६; २२, २०;
३३; २९, ४३†; ३४, १-६;
३६, १; ३७,२†; का २, ३, २;
११; †३,७,२-६;४, ५,७[f]; ५,
५, १†; ६,३,४; ४-५,१;८,२;
७, १, ३; २, २; ७,२†; ८, ९,
१†; १०,२,४; १२, १,१; ४†;
७,१; १३,७,१४†; १४,७, ३;
४; १५,५,१; ५; १६,१, ४; ५,
२१†; १९,२,२; ९, ३; २०,२,
६; २१, ७,५; २४, ७, १; २०,
१; ३१, २, १०†; ३३, १, १;
३६,१,१; ३७, १,२†; तै १,२,
१३, १†; ३, १०-११, १; ४,
२-३,१; ३७,१†; ५,३,२; १०,
२; ६,२,२; ३;३; ८,१[२]¶;१०,
५; ६[२]¶; ७, ९, २; १३, २†;
†८, ५,२; ३[२];१५,१§[g];२२,४;
¶२, १,३, २; २, ८,२; ३; ३,
१,२§; ९, २; ५, ११, ४[२]; ५;
३, १,१,२; ८,१; ४,२, १; ४,
१; ७, १; ५, ८, १; ९, २; ४,
१, १,१[२];†; ९,१; ३,२, १[३];६,
२; ७, १; १२,२;६,६, ३†; ७,
१, २;१०,२; ¶५,२,१,७; १०,
४; ६,१,१, ९¶; २,२,३[२]¶;३,
१०,३[२]¶; ४,१,४; ५, ४; ५¶;
६,७, २[२]; १०, १¶; ७, ३, १,
४[२]¶; १५,१; ५, १,२¶; मै १,
२, २; ३[f]; ९†; १८; ३,२; ४;
¶४, १०;१४; ७,१;९, १; १०,
३[३]†; १९¶; ११,३; २, २, १;
६†; ९¶; १२¶; ६, ११[6]; ७,
१[२];†; ७;१९[२]; ८,२[२];७;११,३;
१२, २; ३, १, ९¶; ८, ७†;
९¶; १०, २[२]¶; ७[२]; ११, ८;
१६,३†; ¶४,१,१४; २,१;३[२];
६[२]; ४,५§[g];५,२; ५§; ६,४[२];
७, १[२]; २§; ८, ९§; ९, १†;
१०§; ११,२[४]†; १२, ३†; काठ
२, १०†; ३,८; ४,१[२]; १४; ७,
१२; ८, १६[२]†; ९, ६[३];†[२]; ८,
११¶; १०,८[३]; १२†; ११, ६;
१२[४]†; १२,२¶; १३,१¶;११;
१२; १४, १; १५, ८; ११[२];†;
१६, ७; १९; १७, ३[२];६; १८,
७; १२;१४;१९[२];¶१९,३;१०;
१२; २०,९[३]; १४†; २५, ८†;
१०¶; २७,१; २; ५¶; २९,२;
३१, १५[२];¶; ३२, ७¶; ३४,
१९; ३५, ३; ५; ११; १७¶;
३६, १२[२]¶;†; ३७, ९; ११¶;
३८, ४;४०, ८†; ४३, ५; ४६,
१†; क २, ४†; १५; ३, १[२];
६, २; ८, ९[३]†; ११; २५, ९[२];
२६, २[२]; ५; २८, ७; २९, ३;

यनि.। 'वृत्ररूपं मनः (बन्धनं, बाधनं) रुहाणाः (<√रुह् [=√रुज्] भञ्जत्यः [वैतु. वें. स्क. आह्लादयन्त्यः इति]) आपस् तम् अतियन्ति । यथा (ताः) भिन्नं (भग्नतटं [सन्तं]) नदमतियन्ति' इति वा. (वैतु. वें. स्क. सा. PW. प्रमृ. =चित्त- इति, ORN. WAG [१, १७१ *b*] प्रमृ. मनोर् [<मनु-] उहाणाः [तु. ऋ १,१८०,५ गोर् ओहेण] इति च्छेदश्च)।

[a]) पामे. पृ१२१७ *n* द्र. । [b]) =सपा. तैब्रा २,४,४,५। मै २,२,६ शौ ६,६४,२ तु व्रतम् इति पाभे.।

[c]) हतः इति साहचर्यात् पुं. अपि प्रयोगः? ।

[d]) =सपा. तैआ १०,४१,१ मना २,४२ आग्निगृ १,१, ४:३७ प्रमृ.। आपमं २,४,६;७,२४ प्रमृ. तु यशः इति पाभे.।

[e]) सकृत् मनुहृदयम् इति काशि १३५:७।

[f]) =सपा. माश ३, २,२,२३ तैआ २, ५,३ मंब्रा १, ६,३४ काश्रौ ७, ४,३५ प्रमृ.। तैब्रा ३, १०, ८,९ हिगृ १,१७,४ मागृ १, ३,२ तु आत्मा इति पाभे.।

[g]) =सपा. तैब्रा १,७,८,३ आपश्रौ १८,१७,७ प्रमृ.। मा १०,२१ प्रमृ. माश ५,४,३,९ तु मनसा इति पाभे.।

७[२]†; ¶३०, १; ८; ¶३१, २; ११[२]; ४०, १†; ३¶; ४२, १; २; ५¶; ४५, ३; ४८,१;४; ६; ११; १५¶; †कौ १, ८; २३२; २७१; ४२२; २,५६;७७;१७४; ३७९;५१६; ५२४;५८४;६७०; ६१०; †जै १,१,८;२८,९;४१, ४;२, २,५; ३,६,२; ८, ३;१६, १२; ३०, २२; ४०, १२; १९; ४७, १०; ५५, ११; ५६, १७; ४, १०, ५; शौ १,११,६; २१, ४†;२७,२; २,१२, २; ३; ३०, १; ४; ३, ४, ४; १८, ६†; ४, १५, १५;३८,६; ५,१०,८;३०, १३;६, ८,२; ३;१८, २[२];४५, १;६४, ३†; ७०, १[२]-३[२]; ७१, २; ८९, २[२]; १०२, १; २[२]; १०५, १; १११, २; ७,१३,४[२]; ३७,१;८,१,२; ७; २, ३; ९, ४, १९; १४, १८†; १०, २, १९; २७; ७, ३७; ११, ७,२४; १०, ४; २६; १२, ४, ३०; १३, १, १९; १४,१, ९०†; १५, २, ६; १४; २०; २६; १४, १; १८, †१,३; १५; १६; १९; २, २१; २३; २४[a]; ३,९; ४, ६६; १९, ९, ४; २८,२;४३, ४; ५२, ४; ५३,७; †२०,५,७;१७, २;१९, २; ५८, २; ६०, १; ९६, २४; ११३,२; पै १,३०, ४; ५०, ४; ५३,५†[b]; ६४, ३; ७८,२;८४, १-१०; ९९, ४; २, ५, २; ३; १७,१; ४;५[c]; ३१,५; ३३, २; ३५,३[२]; ४; ७७,१[२];४; ७८, २; ८३,५;८५,२; ८८,५†; ९०,१; ३,२३, ५; २८,३[२];२९,३[३]; ४; ३७,१[२]; ४, ११, १; ३-५; २०, ७; ५,१५,८; १७,७; ६, ६, ८; ९[२]; १६,६†; २२,१८[d];९,४,२; १०; १२[२]; १४,३; २५, ३; ४; ७; ८; १५; १२,१,१२†;२, ७; ३, १४[e]; १३,५, २३; ६, ८†; ९, १३; ११,२; †१५, १०, ६; ११,३; १६, १, २; ७; ३, ३; २४,१०[f]; २५,९;५९,१०; ६१, ६; ९; १०; ६७, ८†; ८५, ४; ८७, ६; १४९,११; १७,१०,८; १८,१०; १८,१,१०†; १४,१[g]; १६, ९; १९,७, ४†[b]; १६[२]; ८, २[h]; ९, ९[i];१४, १;२[२]; १९, ६; ९[२]; १०; †२४, १०-१३; २६, ९; २९,६; ७[२]; ८;३१,५; ३२, १८; १९; ३४,४; ६; ३५, १२; ३७, १; ४[२]; ५[२]; †३८, ४; ५; २०, २६, ६; ३६, ७; ५५, ६; ६०, ९; ११[२]; ६१,२-४;—नसः ऋ १,७६,१[j]; ११७,[२;११८, १; १८३,१]; १५१,८;१८१,३; ४, ३६,२; ७,३३,११; ९, ११, [८; २८,१]; ९७,२२;२८; १०, ३०,१; ३७,१२; ३९,१२; ७१, ८; ८७,१३; ९०,१३; ११२,२; १२८, ४; १२९, ४; खि २, ६, १०; मा ४, ६[k];१८, ५८; २०, ३४; ३१,१२†;३६,२; ३९, ४; ४०,४; का ४,२,४[k];२०,४, १; २२, ३,३; ३५,१, १२†; ३६, १,२; ३९,२,२; ४०, १, ४; तै २,५,११,५¶; ३,२, ८, २; ४, २, २[l];३,७; ४, ७,१४,२†; ५, ७, ७,१; मै १, २, २[k]; २, २, १२¶;२,१०,२¶; काठ २,३[m]; १०,८¶; २३, ५[k];२४,१९;२५, २; ३९,१४†; ४०, १०†; १३; क १,१६[k]; ३६, २; ४८, १;३; †कौ १,५२७; २, ६३०; ७९८; †जै १,५५,५; ३, ५१, ८; शौ २,३५,४;५,३,४†; ६, ७४, २; १०५, १; ८,३, १२†; ९, २,२; १०, ५, ४८; १४, १,५७; १८, १, १४; १९, ६, ७†; ४०, १; ५२,१†; ५६,५; पै १, १७, २; ३०, १; ८८, ४; ३, ८, ५; ५, ४, ४†; १३,१४, १६; १६, ७, २†; ७६,२; ९१, ३[n]; १८, ६, ५; १९, १५,३; १९,८; २१,५; २८,११; ३८, ६; ४३, ८; २०,

a) मनसः इति शोधः संभाव्येत (तु. w. छन्दस्त इति)।

b) पाभे. पृ २४३४ *b* द्र.।

c) सपा. शौ २, ३०,३ हुवम् इति पाभे.।

d) मनोः इति पाठः? यनि. शोधः।

e) पाठः? मनस्–+(√भृ [*पूर्तौ]>कर्तरि) भर्य– > उस. *मनो-भर्य– [विप. (तृप्तिकर- [अन्न-])]>-र्यम् इति शोधः (तु. मूको.)।

f) सपा. शौ ९,४,१० वयः इति पाभे.।

g) मनोहमस्मि वाक् त्वम् इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १४, २,७१ सामाहमस्मि ऋक् त्वम् इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २२२९ *d* द्र.।

i) सपा. शौ ७,५२,२ मम इति पाभे.।

j) °से इति ORN. (तु. ऋ ६,२१,४)। k) =सपा. माश ३, १,२, २५ आपश्रौ १०, ११, ४। तै १,२,२,२ प्रमृ. आपश्रौ ११, १८,७ प्रमृ. °सा इति, काठ ३,८, क २,८ °सि इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १४६५ *g* द्र.। m) तु. सस्थ. टि. यज्ञम्।

n) सपा. शौ ११,१,२३ मनसा इति पाभे.।

१४,४; —०नसः मा २, २१; ८, २१; का २, ५, ४; ९, ३, ७; तै १,१, १३,२; ४, ४४, ३; मै १, १,१३; ३,३८; ४, १, १४; ९,६[?a]; काठ ४,१२; शौ ५,६,९; ७,१०२, ८; —०नसः ऋ १०, १६४, १[b]; मा ३७, १८; का ३७, ३,५; काठ १, १२; क १, १२; ३,१०; शौ २०,९६, २४†; पै ६, ११, ११; १९, ३६,४†[b]; ३८,४†[b]; २०,३४,७; —नसा ऋ १,२०,२; ३१,१३; ३३,११; ५४, ५; ६१, २; ६४, १; ७६, १; ७७, २; ९१, २३; ९३, ८; १०२, ३; १०९, १; ११२, १८; १३९, २; १४५, २; १५१, ८; १५७, ६; १५८,२; १६३, ६; १२; १६४, ५; ८; २७; ३६; ३७[e]; १६५, २; १७१,२[२]; १७३,११; १८२, ५; २, ३, २[d]; ३; १०,५; २३,१२; ३२,२; ३;४०, ३; ३, १, १३; ४, ५; ८, ४; १४, ५; १९,२; २६, १; ३१, १; ५; ९; ३८, ६; ६०,१; २; ४, १, १५; २, ३; १६, १०; २४, ६; २५, ३; २७, ३; ३३, ९; ५८,६; ५, ४२,४[e]; ४४,७; ६,२८,५; ४०, ३; ४;४६, १०; ४९, ५; ७, ४, ८; ६४, ४; ६७,१; ७; ६९, २; ९०, ५; ९८,२; १००,१; १०४, ८; ८, २, ३७; २६, २५; ३१, १२; ४८,७; ८४,५; १०२,२२; ९, ६८, ५; ७४,८; ७७, २; ४; १०, २, ५; ५, ३; १७, १२; ३०, ६; १३; ३१, २; ४७, ७; ५०, ७; ५३, १; ११; ६३, ७; ६५, ५; ६७, ८; ७०, ४; ७१, २; ७४, २; ८७,४; ८२,१; ८५, ९; ८८, १६; ९५, १; ११४, ४; ११६, २; १२१, ६[f]; १३०, ६; १३५,३; १४७,२; १६०,३; १७७,१; २; १८१,३; १८३, १; खि १,५,८; २,४,२; ७, २; ३, १५, ३; ५;१५; ४, ८, ६; ११, १०; ५, ६, १; मा २, २४; ३, ४१[g]; ४,१७; ६,१८, ७,२५‡[h]; २६†; ८,१४; १५†[e]; १६; १०, २१[i]; ११,२; २३‡[j]; २४†; १३, ३८†; १७, २०†; २५†; ७८, ९४†; १८, ७५†; १९, ३५; ३९‡[k]; ८०; ८३; २०,४६†[d]; २३, ४९; २७,३१; २९,१७†; २३†; ३२,७†[f]; ३४,२३; का २,६,१; ३; ४,५[g]; ४,६,१; ६,३,७; ७, १०,३‡[h]; ११, १†; ९, ३,१†[e]; २; ११, ७,१[i]; १२, १, २; २, १२‡[j]; १३†; १४,४,१†; १८, २,५†; ३,१†; ६, १४; १९, १, ७†; २०, ५, ८†; २१, ३, ४; १०‡[k]; ६,१; ४; २२, ४, ११[d]; २५,९,५; २९, ३,३; ४, २†[f]; †३१, ३,६; १२; ३३, १,१०†; तै १, २,२,३[l]; ४,१; ३, १०,१; १४, ६†; ४, ४४, १[२]; †[e]; ६, २-३, ३; ¶८, १; ४[२]; १०, ६; ७, १, २¶; ¶२, १, ३, २; २, ८, २; ५, ११, ४[२]; ५[२]; ३, १, ४,२; ८, २; ४,२,२; †४, १,१, १[२]$; २, ५[२]; ‡[l]; ८,५; २, ९, ६; ४, ९, १$; ६, २, १‡[m]; ४; ५; ७,२; ५; ¶५, १,३,२[२]; ‡[l]; ३; ४; २,१,४; ४, ७, ६;५, ४, ३$; ७,५; ६,८,६; ७, ४, १$; ¶६, १, १, ९; २, २; ४, २[२]; $[l]; ७, २[३]; ४[३]; ५, ९, ४; ६, १०,१; २; ७,३, १, ४¶; मै १, २,४;१५; ३,३८[२]; †[e]; ४, १; ३[n]; १०[३]¶; १३¶; ६,३¶; ७,१[o];

[a]) स्वर-शोधः [तु. पृ २२९८ *g*]। [b]) पाभे. पृ १८९२ *k* द्र.। [c]) पाभे. पृ २२६७ *r* द्र.।
[d]) सपा. तैब्रा २,६,८,४ मधुना इति पाभे.।
[e]) सपा. पै २०,३३,१० मेधसा इति पाभे.।
[f]) सपा. मै २,१३,२३ प्रमृ. रोदसी इति पाभे.।
[g]) =सपा. आपश्रौ ६,२७,३;५;१६,१६,४ वैश्रौ १८, १४ : १२ हिश्रौ ६,७,८; ११, ६,१४ द्राश्रौ ७,३,१ लाश्रौ ३,३,१ शांगृ ३,७,२ आगृ १,२७ : ३ हिगृ १, २९,१ आश्रौ उ,१७ आपश्रौ १६,१६,४ आपमं १, ८,२ शांगृ ३,५, स्वगृ १,१४,६ हिगृ १,२९,२ तु सुमनसः इति, शौ ७,६२,१ सुमनाः इति, कौगृ ३,४, ५ सुमनसा इति च पाभे.।

[h]) =सपा. माश ४,२,४,२३। ऋ १०,१७३,३;६ तै ३, २,८,६ प्रमृ. तैब्रा २, ४, २, ९ आपश्रौ १४, २७,७ तु हविषा इति पाभे.। [i]) पाभे. पृ २४३४ *g* द्र.।
[j]) =सपा. माश ६, ३,३,१९। तै ४,१,२,५ प्रमृ. तु वचसा इति, ऋ २,१०,४ प्रमृ. हविषा इति च पाभे.।
[k]) सपा. मै ३, ११,१० प्रमृ. तैब्रा १, ४,८,१ सुनवः इति, ऋ ९,६७,२७ वसवः इति च पाभे.। [l]) पाभे. पृ २४३५ *k* द्र.। [m]) पाभे. यु: मै २,१०,३ टि. द्र.।
[n]) =सपा. तैब्रा २, ४,१,९ शांश्रौ ३, १९,३ प्रमृ. आश्रौ १,११,१३ तु वयसा इति पाभे.।
[o]) सपा. तै १,५,१०,२ काठ ३४,१९ आश्रौ २,५,१४ प्रमृ. हविषा इति पाभे.।

¶८, ५; ७; २, ३,८; ५, ८¶; ७,१; २[२];†;‡[a]; १६; १७; १०, २†; ३; ६; ३, ¶१, १; ४; ९; २,५[३]¶; ३,९; ¶६, ४[२]; ७; ८; §[b]; ¶७, ५[२]; ८; ¶८, ५[२]; ७; ९,७; ११, १[२c];†[d]; ७;९[२]; ४, १,६; २, १¶; ¶५, ५; ७; ९, १३; ११, ३†; १२,१; १३,१†; †१४, १; ८; १०; १२; १५; १७§; काठ १-२, ५; ४,१२[२];†; १४; १६†; ५,३; ४[e]; ¶६, ५; ६[२]; ¶८, ३; ११; ¶९, १५[३]; १६[५]; १८†; १०, १२; १२, १०¶; १३, १[२]¶; ११; १२; १६[२]†; १५, ११; १२†; १६, २[२]; †;‡[a]; १६; १७, १९[२];†; १८,२[२]†;१९¶;१९, ३[२];‡[a];†; ¶;१०¶; ११¶; २०, ३¶; ¶२३, २; ५[२]; २४, ३[२]; ¶[२]; ¶२७, १; २; ९; २९, ६[२]¶; ३०,८; ३१,४;१४;१५; ३२,३; ७[३]¶; ३४, १९[e]; ३५, ८[२]†; १७¶; ३८,२[२];‡[f];३[२];६[२c];†[d]; ३९, ३[२]; १४†; ४०, ७†; ४६, ३[२]†; क १,५; १७; ३, १०[२]†; ¶४, ४; ५[३]; ७, ८¶; २८, २[२]†; २९, ७¶; ¶३०, १[३];†; ‡[a]; ८; ३१,१¶;३५,८¶; ३६. २[२]¶; ३७, ४[३]; ¶[२]; ¶४२, १; २; ४५, ७[२]¶; ४७, ४; ४८, १५¶; †कौ १, १९; २, ९००; †जै १,२,९; ४, १४, ४; शौ १,

१, २; २, ३४, ३; ३५, ५; ३, ६, ८; ८, ६; २०, ९; २१, ५; ४, २१,५†; ३९,१०;५,६,१०; ११,१;२१,२; ३०, ६; ६, ५३, ३; ८३, ४[२]; ९३-९४, २; ९६, ३; ११९,३; १२२,४; ७, १-२, १; ५, ३; ५;५४,२[२g]; ७३, १; ७७, ८†;१०२,२†[h]; ८,४,८†; १५, २; ९,४,१०;१४, ६†;८†; १५, ५; १५†[i]; १७†; १०, ८, १४; ११, १,२३[j]; ११,८; १२, १, १४;२,५२;४,३१; १३, १, १०[k]; १३; ३,१९; १४, १,९†; ५६; ५७; २, ६‡[l];१५, १४, २; १८, २,२१; १९, २५,१; ५८, ५; †२०, ३५, २; ८३, २; ८७, २; ९१,८;९६, ३; पै १, ६, २;७, २[m]; ७६,३;१०७,५; २, २८, ३; ३५, ४; ३७, १; ६०,१; ३, ३,८;१२, ५; २३, ६; २६, १[n]; २७, ४; ३२, ४; ३४, १०; ४, ११, ४; ५; ५, ३२, ४; ६, ११, १२; ७,९,३; ८, १,१; १३, ६†; ९, १३, ६; २१, १-१२; १०, ४,५; ११,४; १३, ५, २; ८; २४; १५, २०, २; २१, ५; १६, ९, ८†; २४, १०; ५०,७; †६६, ५; ८; ६८, ५†; ६९,५; ७०,८; १०१,१०; १३५,९; १७,२,५; १९,१;२९, ४; ३४,११; १८,१,९†; ६, ४; ५; ७,६‡[l]; १५, १०[k];१६. ३;

१९, ५, १०[२]; ८, ३; १०,१३; १२, ६; १४,१४; १५,१†;१९, ६; ९; २७, १; ३२, १७; ३४, १२; ३६,८; १८; ४०,१३;४८, १०; ५१, ३; २०, १, १; ११, २†; १२,८†; २५, ८; ३४, १; ३८, ७; ४३, ५; ६; ५०, ३; —नसि ऋ १०, १०, ३; तै ३, १,२,२[२]; काठ ३,१[b]; ३४,१४; क २, ८[b]; शौ ६,७३,२;१०,८, २८; १८, १, ३†; १९, ४,२; पै ४,११,६; १६,१०३,५; १९, १०,११; २४, ७; —नसे ऋ १, ७३,१०; १०८, २; ४, ३७, २; ६, २१, ४; मा ४, ७; ६, २५; २२, २३; ३७, १९; का २, ३, १; ४,३,१; ६,७,१; २४, ९,१; ३७,३,५; तै १,२,२,१;२, १२, १; ६,१,२,२; ४, ३,१; ७, ३, १५,१; मै १, २, २; ३, १; ३, ६, ४; १२,९; ४,५,३; ६,४¶; ९, ६; १४, १५†; काठ २, २; ३, ९; २३,२; २६,१२; ४३,५; ५२,६; क १,१४; २,१६; ३५, ८; शौ ६, ४१, १; पै १८, १०, ५[o]; १९,१०,१; —नांसि ऋ ५, १, ४; ६,४४,८; ७, ५६,८; ८, २,२१; १०,१०३, १०[p]; १११, २; खि २,१०,६; ५, १, ४; मा १२, ५८; १७,४२†[p]; का ३,२, ७;१३, ४,१४; १८, ४, १०†[p]; तै ४,२,५,१; मै २, २, ६†; २,

---

a) पामे. पृ २४३६ j द्र. । b) पामे. पृ २४३५ k द्र. ।
c) =सपा. तैब्रा २, ६,८,३ । मा २०, ४२ का २२, ४,७ तु सुनुपः इति पामे. । d) पामे. पृ २४३६ d द्र. ।
e) पामे. पृ २४३६ n द्र. । f) पामे. पृ २४३६ k द्र. ।
g) सकृत् सपा. पै १९,१५,१ मन्युना इति पामे. ।
h) पामे. पृ २४३६ e द्र. । i) पामे. पृ २२६७ r द्र. ।
j) पामे. पृ २४३५ n द्र. ।
k) सपा. तैब्रा २, ५,२,२ मुहसा इति पामे. ।
l) सपा. ऋ ८,८७,२ प्रभृ. आपमं १,६,१२ सुनुपः इति पामे. ।
m) पामे. पृ १७७३ d द्र. ।
n) पामे. पृ २४३६ g द्र. । o) तु. पृ १७७२ c ।
p) पामे. पृ २३९९ f द्र. ।

२[४]¶; ७, ११; ३, १०, २[२]¶; काठ १०,१२; १२, २[३]¶; १३, १¶; १६, ११; ३७, १२¶; क २५,२; कौ २, १२०८†[a]; शौ ३, ८, ५; ६; ६, ६४,१†; ७४, १; ९४, १; २; १४, १, ३२; पै १, ५६,२†[a]; २, १७, ३[b]; ५८,५; ३, २३,६; ९, ४, १२; १०, ४, ६; १८, ४,१; १९,७, २†; ३; १०,१३; १५,२;४; २०,५,५†; १८, ३†; ५२,२.

मानस[c]– -सः मा १३, ५५; का १४,७,३; तै ४, ३,२,१; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५,९; पै २०,३६,४[d].

मन-ऋङ्ग[e]– -ङ्गा ऋ १०, १०६, ८.

†मनश्-चित्[f]– -चित् ऋ ९, ११, ⌊८(२८,१)⌋; कौ २,७९८.

मनः-षष्ठ[g]– -ष्ठानि शौ १९, ९, ५.

मनस्-क[h]– -कम् शौ ६,१८,३; पै १९,७,१५.

मनस्-केत– -तैः शौ ६,१०५,१.

मनस्-तेजस्[i]– -जाः शौ १०,५, २८[j].

मनस्-पाप– -०प शौ ६, ४५,१‡[k].

†मनस्-मय– -यम् ऋ १०, ८५,१२; शौ १४, १, १२; पै १८,२,१.

√मनस्य, मनस्युसि ऋ ८,४५, ३१; मनस्ये ऋ १०, २७, ५; अमनस्यत मै ४,२,१¶.

मनस्यु– -स्यवे ऋ १०, १७१,३; –स्युम् खि १,२, २.

?मनस्य प्रतिचक्षणः[l] पै ८,१०, ९.

मनस्-वत्– -¶वते तै २,१, ३, १; २,८,२; मै २,२, ९; १२[२]; ५,८; काठ १०,८[२]; –¶वन्तम् तै२,१,३,२;२,८,२;३;–¶वन्ति काठ १८, १९; क २९, ७; –†वान् ऋ २,१२,१; तै १, ७, १३,३; मै ४,२, १¶; १२, ३; काठ ८, १६; शौ २०, ३४, १; पै १३,७,१.

¶मनस्वती[m]– -ती मै ३,१, १?[n]; –तीः काठ २०, ९; क ३१, ११; –तीभिः मै १, १०, १९; –तीभ्याम् तै ५,१, ३, ४; मै ३,१,४.

मनस्-विन्– -विनः काठ १२, २¶; –विना खि ३, २२, ८; –विने तै ७, ५, १२, १[o]; काठ ४५, ३; –वी काठ १०,८¶.

¶मनस्वि-तर– -रः काठ २०, ९; क ३१, ११; –राः काठ १२,२.

मनः-सद्– -सदम्[p] मा ९, २; का १०,१,२.

¶मनो-गृहीत– -ताः मै २, ३,२[२]; काठ १२,२[२].

¶मनो-ग्रहण– -णम् तै २, ३, ९,२; मै २, ३, २[२]; काठ १२, २[२].

१मनो-जव[q]– -वेषु ऋ १०, ७१,७.

२मनो-जव[g]– -वाः[r] मै १,२,८; काठ २, ९; –वेभिः ऋ ६, ६२,३.

३मनो-जव[g]– -वैः मै २,९, १.

४मनो-जव[g]– -वम् पै ५, ३४, ९; –वाः पै २, ९१, ५; –वान् पै ९,२५,११.

मनो-जवस्[t]– -वसः क २,३[r]; –वसम् तै २, ४, ७, १; काठ ११, १३; –वसा ऋ १, ११७, १५; –ऽवसा ऋ ८, २२, १६; –वाः ऋ १, १६३, ९; ४, २६,५; ५,७७,३; ६, ६३, ⌊७; ७,६८, ३⌋; ८,१००, ८; मा ५, ११[r]; २९,२०†; का ५,४,१[r]; ३१,३,९†; तै १, २, १२, २[r]; ४,६;७,४†; ६,२, ७, ५[r]; काठ ३६,१५; ४६,३†; शौ ६, ९२, १[u]; पै १९,३४,१०[u].

a) पाभे. पृ २३९९ *f* द्र.। b) पाभे. पृ २३१५ *d* द्र.।
c) नाप. (ग्रीष्म-ऋतु- ⌊तु. प्राणायन-⌋)। d) व्यप.।
e) विप.। वस. उप. भाप. <√ऋञ्ज् ⌊प्रसाधने⌋।
f) विप. (सोम-)। उस. उप. <√चित्।
g) विप.। वस.।
h) कुत्सितेऽर्थे कः प्र. (वैतु. सा. द्वे पदे इति कृत्वा पादपूरणे कम् इति)। i) तु. १ब्रह्म-तेजस्–।
j) सपा. पै १६, १३१,४ वायुतेजाः इति पाभे.।
k) पाभे. पृ १८९२ *k* द्र.।
l) पाठः? मनसि, अप्रतिचक्षणः इति द्वि-पदः शोधः।
m) नाप. (इष्टका-विशेष-, ऋग्-विशेष-)।
n) मनस्वन्ति इति शोधः (तु. काठ १८,१९)।
o) ०स्विने इति PW. MW.।
p) पाभे. पृ ६८५ *k* द्र.। q) पस. अन्तोदात्तः।
r) सपा. मनोजवाः (बौश्रौ ४,३ : १ च) <>मनोजवसः (तैआ १,२०,१ च) इति पाभे.।
s) विप.। उस. उप. अजन्तम्।
t) विप., नाप. च। वस.। u) पाभे. पृ १५३५ *m* द्र.।

मनो-जात[a]– -ताः[b] मा ४, ११; का ४,५,३; तै १, २,३, १; ६, १,४,५[2];¶.

†मनो-जू[c]– -जुवः ऋ १,८५,४; १८१, २; १८६, ५; –जुवम् ऋ १, ११९,१; १०, ८१, ७[d]; मा ८, ४५[d]; १७, २३[d]; का ८, १९, १[d]; १८,२,७[d]; काठ २१, १३[d]; क २८, २[d]; –जुवा ऋ १,२३,३; ६, २२, ६; शौ २०, ३६,६.

मनो-(ज्ञ>)ज्ञा– -०ज्ञे खि २, ६[2],२३.

मनो-धृत्– -धृतः ऋ ३,३८,२.

मनो-मुषि– -षिः पै १९,२९,७.

मनो-मुह्– -मुहः शौ २, २, ५; पै १,७,५; ३,३७,१[e].

मनो-युज्– -युजः ऋ १, १४, ६;५१, १०; ४,४८, ४; ५,७५, ६; मा ४, ११[f]; का ४, ५, ३[f]; तै[f] १,२,३,१; ६, १,४, ५[2];¶; मै[f] १, २, ३; ३, ६, ९[2]; ¶; क १,१६[f]; –युजम् ऋ ८,१३, २६; ९, १००, ३; तै ४, ६,२, ६‡[d]; मै २, १०,२‡[d]; ‡काठ[d] १८,२;३०,५; –युजा ऋ ८,५, २; शौ ५,७,५;१०,८[?g];६,६५, १; पै १९,११,११.

मनो-वात[h]– -?ता ऋ ३,३८,२.

मनो-हन्[i]– -हनम् शौ ५, २९, १०; पै १३, ९, ११; –हा शौ १६,१,३; पै १०,९, १; पै १८, २८,३.

मनान्[j]– -नाः ऋ ६,६७,१०.

√मनाय[k], मनायति ऋ १, १३३, ४[2].

मनायत्– -यतः ऋ २, २६,२.

मनायु– -युः ऋ ४,२५, २; ५; –योः ऋ १,९२,९; ४,२४,७.

मनीषा[l]– -षया ऋ १, ९४,१;५, १७, [२; ८,७२,३]; खि ५, ९, २[m/n]; मा २३,३६[o]; का २५,७, ४[o]; तै ५, २, ११, २[o]; मै २, ७, ३†; काठ ५०,५[p]; †कौ १, ६६; २, ४१४; †जै १, ७, ४; ३, ३२, ४; शौ १८, ४, ५८‡[p]; २०, १३,३†; पै १२, १, १†; –†षा ऋ १, ५४, ८; ६१,२; ७६,१; ९१,१; १०१,७; १२६, १; १६५,१०; १८६, १; २, २०,१; ३, ८,५[q]; ३३, [५; ६, ४९,४][r]; ५७,४; ५, ११,५; ४७,१[s]; ६, ६७,२; ७, २४,२; ३४, १; ७०, [७; ७१,६]; ९९, ६; १०, ४, ६; २९, ३; ११४, ६; १२४, ९; १२९, ४; खि १, ५, ९; ६, ६‡[t]; मा १९, ५२; २३, ३४; ३३, ५५[r]; का २१, ४,२; ३२,३,५[r]; ५,१; तै २,६, १२, १; ४,४, १२, ३$; मै २,

---

[a]) विप. । वस. उप. भाप. (वैतु. अन्ये अन्यथादृशः)।

[b]) =सपा. आपश्रौ १०,१७,९ प्रमृ. । मै १,२,३ प्रमृ. तु मनुजाताः इति पाभे. ।

[c]) विप. । उस. ।

[d]) सपा. मनोजुवम् (माश ४,६,४,५ च) <> मनोयुजम् इति पाभे. ।

[e]) °महः इति मुद्रे. ।

[f]) सपा. °नो° (आपश्रौ १०,१७,९ प्रमृ. च)<>°नु° इति पाभे. ।

[g]) शोधः पृ २२८७ a द्र. ।

[h]) विप. (जनिमन्- [*स्तोत्र-]) इति कृत्वा न. प्र३ (तु. पृ २१३६ *g*) । वस. उप. (√वा [गतौ]>भावे) वात– [प्रेरण-] इति (तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. <√वन् [संभक्तौ] इति)।

[i]) विप., नाप. (अग्नि-)। उस. ।

[j]) धा. स्तुतौ वृत्तिः ।

[k]) नैप्र. <√*मनर्य (<मनर्– [=स्तुति-]) इति (तु. [अर्थतः] स्क. सा [पक्षे], GW. प्रमृ. < *मना– [स्तुति-] इति; वैतु. सा [पक्षे] < मनस्– इति?)।

[l]) नाप. (स्तुति- प्रमृ.)। या [२, २५] प्रमृ. मनस्– +ईषा– > षस. इतीव (तु. SEY ८१),√मन् +करणे ईषच् प्र. उसं. (पाउ १, ४५ [तु. पपा. नावग्रहः, PW. प्रमृ. च])।

[m]) मनी° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

[n]) सपा. °षया<>°षाः इति पाभे. ।

[o]) सपा. मै ३,१२,२१ यथायथम् इति पाभे. ।

[p]) सपा. ऋ ९,८६,१९ प्रमृ. °षिभिः इति पाभे. ।

[q]) वैतु. GW. °षाः इति ।

[r]) तृ१ (तु. पृ २१९६ *a*)।

[s]) तृ१ (तु. वें. GW., ?ORN.; वैतु. प्र१ सत् GRV. Gri. नाप. इति, सा. विप. [उषस्-] इति?)। 'मही (वृद्धा) माता (*रात्री) प्रयुञ्जती (*वियोगं भजन्ती [इह निषेधार्थे परि > नैप्र. प्र इत्यभिसन्धिः]) दिवो दुहितुः (उषसम्) बोधयन्ती (बोधयितुं प्रवर्तमाना [सती 'अथ त्वम् एही'ति]) ब्रुवाणा (इव) एति (अपसरति)। (असावपि) युवतिः (*कन्यका [उषाः], [स्तोतृभिः]) मनीषा (स्तुत्या) सदने (यज्ञ-मण्डपे) पितृभ्य आ (*देवैः सह [पाठः? °तृभिः सह इत्यध्यक्षरः शोधः इत्यभिसन्धिः]) जोहुवाना भृशं हूयमाना [सती]) आविवासमाना (प्रदीप्यमाना) [उपतिष्ठते])' इति वा ।

[t]) सपा. ऋ ८,५९,६ °षाम् इति पाभे. ।

१३,७;३,१६,४$;४,९,१४$; १०,६[2a]; ११,३; ३३, १; काठ ९, १८; २१, १४; २२, १४$; ३९,१४; कौ १,५४३‡[b]; जै १, ५५,१२‡[b]; शौ २०,३५,२;७६, ३; पै १५,१,८$; –†षाः ऋ १, ६२, ११; ७०,१[c]; ४, ११, ३; ४१,८; ९; ६,३४,१; ६६, ११; ९, ६८,[८;८६;१७][d]; ९५, ३; ९६,७;१०, २६,१;२९,४; काठ २१,१४; कौ १,५४४; २,२९५; जै १,५५,१०; ३, २४,११; शौ २०, ७६, ४; १२७, ५$[e]; –†षाणाम् ऋ १०, ४५, ५; मा १२, २२; का १३, २,५; तै ४, २, २, ३; मै २, ७, ९; काठ १६, ९; –षाम् ऋ १, ११०,६; ११२,२४; ३, ३८,१; ५७, १[f]; ५८, २; ४, ५,३; ६,१; ११,२; ५,८३, १०; ६, ४७,३; ७,२२, ४; ८५, १; ८, ५९, ६[g]; ९६, ११; ९,९५,५; ९७, ३४; १०, २०,१०; २८, ५; ७७, ८; ९४, १४; १११, १; १७७, २; मा ३४, २९†; का ३३, १, २३†; तै १, ६,१२,३; मै ४, १२,३; काठ ८, १६; ३७, १५; १६; †कौ १,५२५; २,२०९; ११४८; †जै १,५४, ३; ३, १९, ४; शौ ५,९,८; पै ६,११,१३; –?षामा[h] शौ १९, ४२, ३.

मनीषिन्– -षिणः ऋ १, १६४, ४५; २, ३१,५; ३, १०, [१; ८, ४४, १९]; ५, ५७, २; ८, ५, १६; ४३, १९; ९, ६८, ६; ७२, २; ६; ७३, ७; ७९, ४; ८५,३; ९९, ५; १०७, [(८,३४; १३; ९७, ५; ९, १२, ६)१४]; १०, ६४, १५; खि ३, १०[2], १८; ४, ११, २; मा १९, ८०; ३४,२; का २१, ६, १; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; ४०, १४†; †कौ १,५१८; २, २०६; †जै १,५३,८; ३,१९,१; शौ ३, ५, ६; ९,४,८; १५, २७†; ११, ८, १३; १२,१,८; पै १,५०,४; ३,१३,७; ५,१७,३; ९,१९,६; १३, ५,२४; १५, १४, ६; १६, २४, ७; १७, १,९; –†०षिणः ऋ २, १९, १; १०, ८१, ४; १११,१[i]; मा १७,२०; का १८, २, ५; मै २, १०, २; काठ १८, २; –०षिणः ऋ १, १३, ५; १८३,१; क २८, ३†; –षिणम् ऋ ९, ६५, २९;७८, ३; कौ २, ४८८†; जै ३, ३७, ३; पै ९, १८,४; –षिणा शौ ८, ५,८; पै १६, २७, ८; –†षिणे ऋ ८, १४,२; कौ २,११८५; शौ २०, २७, २; –†षिभिः ऋ १, ३४, १; ५२, ३; ९,६४, १३; ७६, ३; ८६, [(६०, ३)१९][j]; २०; १०७,११; कौ १, ५०५;५५९[j]; २,१७१[j]; १७२; ११९; ५९७; १०४०; जै १, ५२,९; ५७,६[j]; ३,१६,९[j]; १०;१७,१२;४७,५; –षी ऋ ७,२२,६; ९,९१,१[b,k]; ९६,८; ९७,५६; १०,६३, [(६, ५१,५)१७;६४,१७]; मा ४०,८; का ४०, १,८; कौ २, ११५०†; शौ ८, ५, ३; पै १६,२७,३.

मन्तवे[l] ऋ १, ११२, २.

मन्तवै ऋ ७, ४,८.

१मन्तु[m]– -न्तवः ऋ १,१५२,१[n]; ९, ७३,६; १०, ६३, [(६,५०,७; ७,६०,२) ८]; मै ४,१४,१०†; पै ६, ११, ३†; –न्तुः ऋ १०, ३२,४[n]; –न्तोः पै १२,७,१०[o].

---

[a]) तृ१ (तु. पृ २१९६ *a*)

[b]) सपा. °षा<>°षी इति पाभे.।

[c]) द्वि३ (तु. GW. ORN. L [३६३], GRV.; वैतु. वें. पुं. प्र१ सत् विप. [अग्नि-], पपा. अनु -षा इति पदमिति कृत्वा स्क. सा. GRV. Gri. तृ१ इति?) '(वयम्) अर्यः (परमेश्वरस्य [अग्नेः]) पूर्वीः मनीषाः वनेम (*भणेम)' इति वा।

[d]) वैतु. वें. सा. विप. इति?। पाभे. पृ ११८२ *j* द्र.।

[e]) पाभे. पृ २४३९ *o* द्र.।

[f]) °षा इति संकेतयन् GW.?।

[g]) पाभे. पृ २४३९ *u* द्र.।

[h]) प्रभरे मनीषामा इति पाठः? प्र-भरे(म>)मा मनीषाम् इति शोधः (पृ २१८७ *g* अयं विशेषः; वैतु. W. –षाम् आ इति द्वे पदे [वैतु. सस्थ. सुत्रावन्- इत्यत्र टि.])। सस्थ. ?आ-वृणानः>°नाः इति शोधः।

[i]) नाप. (*मन्त्रपाठिन्-)। इह मनीषा- <√मन् [*वन्दने]।

[j]) पाभे. पृ २४३९ *q* द्र.।

[k]) विप. ([*मादक-] सोम-[तु. सस्थ. टि. १मनोतृ-])।

[l]) वैतु. वें. सा. मन्तु- > च१ इति।

[m]) विप. ([मान्य-] सर्ग-[=आदेश-], [रभसस्य= शब्दमात्रस्य वेदिन्-] दुष्कृत्-, [चराचरस्य वेदिन्-] देव-), भाप. (ज्ञान-) च। तुन् प्र. उसं. (पाउ १,७२)।

[n]) वैतु. सा. [पक्षे] यनि. मन्तृ-> प१ इति?।

[o]) सस्थ. ?मत्तम्>मन्तुम् इति, ?मन्यन्ते>मतिः -

†मन्तु-मत्[a]- -०मः ऋ १,४२, ५;६, ५६, ४; १०, १३४, ६; कौ २, ४४१; जै ३, ३३, १६.

मन्त्र[b]- न्त्रः ऋ १,१४७,४;१५२, २[c]; १०, ५०, ४;६; १९१, ३; तै ३,४, ११, ४†; मै २,२,६†; ४, ४, ८¶;१२, ६†; काठ १३, १¶;२३,१२†; शौ ६,६४, २†; १५, २, १३; पै १, ५३, ५; १९, ७,३; ४†; -न्त्रम् ऋ १, ३१, १३[d]; ४०, ५; ६; ७४, १; २,३५, २; ७, ७, ६; ३२, १३; १०, १०६, ११; १९१, ३; मा ३, ११; ३४,५७†; का ३,३,१; ३३, २, २०†; तै १,५,¶४, १; ३; ५, १†; २, ६, ८,५¶; ¶मै †१, ५, १; ६, २; २, १, ११; ४, ४, ८; †काठ ६, ९; ७,१४; ८, ७¶; १२, १५; †क ४, ८; ७, ४[२];¶; कौ २,७२९†; शौ ५, २०, ११?[e]; २०, ५९, ४†; पै १, ५३, ४; ५; १९, ७, ४†; -†न्त्राः ऋ ६, ५०, १४; १०, १४, ४; ९५, १; मा ३४, ५३; का ३३, २, १६; तै २,६, १२, ६; मै १, ६, २; ४, १४, १६; शौ १८, १, ६०; -न्त्रात् तै ३, १, ७, १¶; -न्त्रान् ऋ १, ६७, २; -¶न्त्रेण मै ४, ६,१[f]; काठ २८, १; -न्त्रेभिः ऋ १, ६७, ३; -न्त्रैः ऋ ३, ५३, ८; १०, ८८, १४.

मन्त्र-कृत्[g]- -कृतः मै ४,९, २; -कृताम् ऋ ९, ११४, २; -कृद्भ्यः खि ६, ३, ४; मै ४, ९,२.

मँन्त्र-पति[h]- -तिभ्यः खि ६, ३, ४[i]; मै ४, ९, २.

¶मन्त्र-व(त् >)ती- -त्या काठ ८,७; क ७,४.

मन्त्र-विद्- -विदः मै ४,९,२[j]; -विद्भ्यः मै ४,९,२.

†मन्त्र-श्रुत्य[k]- -त्यम् ऋ १०, १३४, ७; कौ १, १७६; जै १, १९,२.

√मन्त्रि, मन्त्रयेते शौ ४, १६, २[l]; †मन्त्रयन्ते ऋ १, १६४, १०; काठ ८, ७¶; क ७, ४¶; शौ ९,१४,१०; पै १६,६६,१०; मन्त्रयामि पै १, ९, १[m]; ¶अमन्त्रयत मै २, २, ७; काठ ११,२.

मन्त्रिन्- -न्त्रिणे मा १६, १९; का १७,२,३; तै ४, ५,२, २; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७,२.

†मन्मन्[n]- -न्म ऋ १,७७, [४; ७, ८७, ३]; १२०, ३; १२९, ६[२]; १३१, ६; १४८, २; १५४, ३; १६२,७; २,४,८; १९, ८; ४१, १८; ४, २, ३; ५, ६; ६, १; ११, २; १६, २; ५, १२, १; ४१, ३; ६,५, ६; ३८, ४; ४९, ३; ५२, १४; ५६, ४; ६२, ४; ६८, ९; ७,१०,२; १३,१; ५७, २; ८,५२,९; १०,४,१; ३६,५; ५४, ६; ६६, २; ९६, ११; १८२,१[o]; खि ३,४,९; मा २५, ३०; का २७,१२, ७; तै २, ५, १२,४; ४, ६,८,३; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४; कौ १, ५३९; २, १०२७; ३,३,९; जै १,५५, ८; २,२,४; ४, २६,६; शौ २०, ३२,१; ७२,३; ७७, २; ११९, १; -न्मन् ऋ ६, ६३, १; १०, १३८, १; -न्मनः ऋ १,१४०, ११; ७, ९४, १; १०, ३५, ९; काठ १३,१५; २१, १३; कौ २,

(तु. मूको.) इति च शोध्यौ। 'तस्माद् मन्तोः (स्तोतुः) मन्तुम् (ज्ञानम्) अनुमतिः (स्तोत्रं [भवति])' इति वा। एवं पृ २०९ अनुमन्यन्ते इति निर्देशो नेष्टः।

a) विप. ([ज्ञान-वत्-] इन्द्र-, पूषन्-)।

b) नाप. (स्तोत्र-)। धा. स्तुतौ वृत्तिः। ष्ट्रन् प्र. उसं. [पाउ ४, १६८ (तु. या [७,१२] प्रमृ.)]।

c) वैतु. वें. सा. विप. इति?।

d) वैतु. सा. <√मन्त्रि इति?।

e) मन्द्राम् इति शोधः (तु. सपा. पै ९,२४,११)।

f) सप्र. काठ २७,५ क ४२,५ यजुषा इति पाभे.।

g) विप. (ऋषि- [मै. खि.], नाप. [ऋ.])। उस. उप. भूते क्विप् प्र. (पा ३, २, ८९)।

h) विप. ([मन्त्र-भृत्-] ऋषि-)। Sch. °न्त्र° इति, सात. °न्त्र-पु° इति च पाठौ यनि. शोध्यौ। सपा. तैआ ४, १,१ (तु. PW. प्रमृ.) °पु° इत्येवं सच्छोधार्हम् च। बस. उप. चेह धारणार्थे भाप. द्र. (वैतु. पा [६, २,१८] अनु तस. सति पूप. स्वरः इति?)।

i) °पा° इति पाठः? यनि. शोधः।

j) सपा. तैआ ४,१,१ ?मन्त्रपतयः इति पाभे.।

k) भाप.। उस. उप. क्यबन्तम्।

l) सपा. पै ५, ३२,४ वदतः इति पाभे.।

m) इदं मन्त्रयामि इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १,१०,१ उद् इमं नयामि इति पाभे.। n) नाप. (मन्त्र-)। मनिन् प्र.।

o) नाप. (अभिशाप-मन्त्र-)।

२६६; जै ३, २२, १३; –न्मना ऋ १, १४०, १; १५१, ८; ३, १४, ५; ८, ६, ११[a]; ४४, २; १२[b]; ७६, ६; ९, ४२, ⌊(३,९) २⌋; मा १८, ७५; का २०, ५,८; मै ४, १०, १[b]; ५[b]; काठ २, १४[b]; कौ २, १०९; जै ३, ११, ५; ४, १२, ४[a]; शौ २०, ११५, २[a]; –न्मनाम् ऋ १, १५१,६; –न्मनि ऋ १०, १२, ८; शौ १८,१, ३६; –न्मभिः ऋ १, २६, २; १२७, ⌊२; ८, ६०, ३⌋; २; ३, ११, ⌊८(८, ११, ५)⌋; ४, ३, १५; ८, ७, १५; १९; ४१, ⌊२; १०, ५७,३⌋; ४४, २६; ७४,१; १०, ७८, १; ८७, २४; मा ३, ५३; का ३, ७, ३; तै १, ८, ५,२; मै १, १०, ३; ३, ११, १०‡[c]; काठ ९,६; ३९, १५[2]; क ८, ९; कौ १, ८७; २, ९१४; ११६४[2]; जै १, ९,७; ४,१५,७; २८, ८; पै १६, ८, ८; १९, २४, १०; –न्मा मै ४,९,१२$[d]; –न्मानि ऋ १,१६५,१३; ७,६१, २; ६; ८, ३९, ३; १०, ११०, २; मा २९, २६; का ३१,४, २; मै ४, ११, ३; १३, २; काठ ९, १८; १६,२०; शौ ५,१२,२.

मन्म-शुस् (:) ऋ ८, १५,१२.
मन्म-साधन[e]– -नः ऋ १, ९६, ६; १५१,७.
मन्यमान,ना– -नः ऋ २, २३,१२; ४, २०,५[f]; २९,२; ५,४, १०; ३२, ३;६;२५,५; ७, ४१, २[g]; १०, ३४, १३; मा ३४, ३५†; का ३३,२, ३†; तै १, ४, ४६, १†; २,५,३,६¶; ३, २, ८, २; ६, ५,५,२¶; मै २,३, ८; १३, १०; काठ ४, १६†; कौ १, ३३६; जै १,३५,५; शौ २,३५, ३; ३,१६,२†; ५, १८,५; १९, ६; १२,४,३७; ३८; पै १, ८८, २; ४, ३१,२†; ९,१७,७; १७, १९, ७;८; –नम् ऋ २,११,२; ६, १९,१२; १०, ८, ९; –नस्य ऋ ३, ३२, ⌊(५, ३२,५)४⌋; ७, २२,८; शौ २०, ७३, २†; –ना ऋ ४,१८,५; शौ ८, ९, २२; पै १६, १९, १०; –नाः ऋ १, १९०,५; ३, ५३, २३; ६२, १; ८, ७,३४; खि ३,१९,१; मै ४, १३,४; काठ १६,२१; पै २०,८, ५; –नान् ऋ १, १७८, ५; ७, ९८,४; शौ २०, ८७, ४†; –ने काठ २३, ३¶; -नैः ऋ १,३३, ९; –नौ पै १८, ११,१[h].

मन्यु[1]– -न्यवः ऋ ४, ३१, ६; काठ ८, १६†; –न्यवे ऋ १, २५,२; ३७, ७; ८०, ११; १४; ६, १६, ४३[j]; ८, ६,४; ८२, ३; ८४, ४; ९९, ६; १०, ३४,८; ११३, ६; १४७,१; खि ५, ४,११[2]; मा २, ३२; १३, ३६†[j]; १६, १; २४, ३३; ३०, १४; ३३, ६७†; का २, ७,४; १४,३,१०†[j]; १७,१, १; २६,७,३; ३२,५,१३†; ३४, ३, १; तै ३,२,५,६; ४, ५, १, १; ५,५,१४,१; मै २,२,१२¶; ९,२; ३, १४, १४; ४, १२, १; काठ ९, ६; १७, ११; ४७, ४; क ८, ९; २७,१; †कौ १,१३७; ३७१; २,८९९; ९८८; १००१; †जै १, १५,३;३९,२; ४, ८,३; १४, ३; शौ १,१०,२; १२, ४, १२; ५१; १८, ४, ८२; †२०, १०५,२; १०७,१; पै १, ९, २; १४, २, ४; १७, १७, २; २०, ११; –न्युः ऋ २,२४, १४; ७, ८६, ६; ८,६,१३; ४८,८; ७१, २; १०,३४,१४; ८३, ⌊(३, ५, ४)२⌋; २[3]; ८४,७[k]; ८९,६; मा १८, ४; १९, ९; २०, ६; का १९, २, ४; २१, १, ८; ७, ५; तै १,८, १५, १[21]; ४, ७,२,१; मै २,२,९¶;५,८¶; ११,२; ३, ११,८; †४,१२, ३[3]; १४, १०;

a) पाभे. पृ १३५५ *e* द्र.। b) पाभे. पृ १३५५ *f* द्र.।
c) पाभे. पृ १७१५ *h* द्र.।
d) मन्मा दीध्याना इत्यस्य स्थाने सपा. तैब्रा ३, ७, १३,४ तैआ ४, २०,३ अन्वादीध्याथाम् इति पाभे.।
e) विप.। f) तु. सस्थ. टि. अभि।
'आध्रः (°र्थि)) चित् (अपि) संकेतयन् GW.? | > *अर्धुर– > नैप्र. जन्वान्
g) पाभे. पृ २४३९ *u* द्र.।
h) प्रभरे मनीषामा इति पाठः? प्र-भरे मन्यमानाः रक्षिणं) ब्रुवन्ति' इति वा.।

h) पाभे. पृ ७८७ *h* द्र.।
i) भाप. (*अन्तर्दीप्ति-प्रकर्ष-)। धा. दीप्तौ वृत्तिरिति कृत्वा (भावे यति प्र.) *मन्य– + भर– (प्रकर्ष-) > षस. *मन्य-भर– > नैप्र. यनि. (तु. ऋ १,३७,७; ८, ८४, ४) यतो मूलतो दीप्तिप्रकर्षमात्रस्वरूपस्य सतो मन्योर् उग्रवराग्यतरविशेषणयोगाद् विविक्तभावस्य संकेतलाभः द्र. (तु. या १०,२९)। j) पाभे. पृ ७२२ *c* द्र.।
k) सपा. पै ४, १२,७ मन्यो इति पाभे.।
l) सपा. तै १,८,१४,१[2] त्विषिः इति पाभे.।

काठ १८, ७; ३८, ४; क २८, ७; शौ †४, ३१, ७[a]; ३२, २[४]; ‡[b]?; ६, ४०, २[c]; ६५,१;११६, ३; ७,७८,३; ९,१२, १३; ११, १०, १; पै १,९२,४; ३,१०,५; ६;४,३२,२[४];†[२]; ‡?[b];५,३६,९; ९, ४,४; १३,५,२२; १६, ४९, ९; ८५, १; १३९, १६; १९, ११, ११; ३४, ४; –न्युना ऋ १,१०१, २; १३९, २[२]; २, २४,२; ६, ४६, ४; मा ३९, ९; का ३९, ६, १; तै १, ५, ३, २; ¶२, १, ३, २;२,८,२; ४, ४,८,१; मै १, ३, १२[d]; ७, १; ¶२, २,१२[२]; ५,८; ४, ६, ३[३d];¶; काठ ४,४[d];८,१४;१०, ८[२]¶; १३,४¶; ३९,११; क ८, २; शौ ५,१८,९;७,७३,४[e];५[e]; ९८, १[d]; १२, २,५; १५, १४, २०; पै ९,१८,२; १३, १३, २; १७, ३०,५; १९,१५, १[f]; ४४, २४; –न्युभिः ऋ ७, ५६, २२; काठ ८, १७†; –न्युम् ऋ १, २४, ६; १०४,२; २, २३, १२; ४, १७, १०; ५, ७, १०; ६, २५, २; ७, १८, १६; ३६, ४; ६०, ११; ६१,१; ८,४,५; १९, १५; ७८, ६; ९, ९७, ८[g]; १०, ३५, ४;८३,२[b]; १२८,६;१५२, ३; मा १९, ९; २१, ३९; ५७; का २१,१,८; २३, ४, ११; ६, १०; तै १, ६,१२,५†; ¶२, १, ३, २; २,८,२; ३; ४, ७, १४, २†; मै ३, ११,२;५; †४, १२, ३; १४, १२[२]; काठ ४, १६†; १०, ८[२]¶; १३, ४¶; ३९, १५?‡[h]; ४०, १०†; †कौ १, ११३; २, १२१७; †जै १, १२, ७; ४,११,३; शौ १, २१, ३†; ५, ३,२†; ६,४२, १[i]; २[२]; ३; १५, १४, १९; पै २, ६८,१-५; ८८,२†; ८९,३;५,४, २†;१९, ७; १३,५, २२; १९, ८, ११[२]; १२[२]; –†०न्यो ऋ १०, ८३, ⌊(४,३१,४)६⌋; शौ ४, ३२, ६; पै ४, ३२, ६; –०न्यो ऋ १०, ८३, १-५; ८४, १-६; मै ४, १२, ३[२]†; शौ ४, ३१, १-६†; ३२, १-५†; ९, २,२३; †पै ४, १२, १-६; ७‡[a]; ३२, १-५; –न्योः ऋ ४,१७,२; ६,१७,९; १०, ७३,१०; ८७, १३; १५२, ५[j]; मै २, २, १२¶; काठ १३, ४¶; शौ १,१०,१; ५,१३,६[k]; ६, ४३,१; ८,३,१२†; १०, ५, ४८; पै १,९,१; ५, २६, ९; ८, २, ४; १६, ७, २†; १९, ३३, ७.

मन्यु-तस्(:) शौ २, ७, २; पै ५, २३,५; १२,३,११.

मन्यु-परोप्त[l]– -प्तस्य तै १, ५, ३, २; ४, २¶; मै १, ७, १; काठ ८,१४; क ८,२.

मन्यु-मत्– -†मत् ऋ ७,१०४, ३; शौ ८, ४,३; पै १६, ९, ३; –मताम् पै १९, २३, १२; –¶मते तै २,१,३,१; २,८, २; मै २, २, ९; १२; ५, ८; काठ १०,८[२]; १३, ४; –मन्तः[m] कौ १, ४५८; जै १, ४८,२; –मन्तम् ¶तै २, १,३,२; २, ८, २; ३; शौ १९,४०,१?[n].

मन्युमत्-तम– -मः ऋ ४, ३०,७; –माः[m] शौ ७, २३, २; पै २०, ५,१.

मन्यु-मी[o]– -मीः ऋ १, १००, ६; २, २३, ४; –म्यः ऋ ७, १८,१६.

---

a) पाभे. पृ २४४२ *k* द्र. ।

b) मन्युम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,८३,२ प्रमृ.)।

c) सपा. पै १,२७,३ मृत्युः इति पाभे. ।

d) = सपा. आपश्रौ १२, २२,५ प्रमृ. । तै ३, ५,३,२ आपश्रौ १३, १८, १० तु सयुजः इति, शौ ५, १४, ७ सयुजा इति च पाभे. ।

e) सपा. तैब्रा २,४,२,३ ब्रह्मणा इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ २४३७ *g* द्र. ।

g) सपा. कौ २,४६७ जै ३,३५,२ वग्नुम् इति पाभे. ।

h) मन्यम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ ८, १९,१५, SI. च) ।

i) सपा. पै ४,२१,३;१९,८,१० शुष्मम् इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ २३९१ *u* द्र. ।

k) वैतु. W. मन्युम् इति ? ।

l) विप. (अग्नि-) । तृस. उप. <परा√वप् ।

m) सपा. मन्युमन्तः (आपश्रौ २१, ९, १५ प्रमृ. च) <>मन्युमत्तमाः इति पाभे. ।

n) पाठः? सपा. पै १९,३८,६ ?मन्युविचम् (तु. मूको. ?मन्वविचम्) इति पाभे. । ˚[illegible] यु-भिन्द्र– वा *मन्म-भिन्द्र– > -न्द्रम् इति शोधः?, एवं स्थिते इदं विप. (छिद्र-) इति । उस. उप. < √भिद् । यद्वा ˚मन्द्र– इति शोधः शौ. उपयुक्ततरः द्र. (यत्र उप. = √*मन्द् ⌊भेदने मान्द्ये वा⌋ + रन् प्र. द्र.) ।

o) विप. । उस. उप. <√मी ⌊हिंसायाम्⌋ ।

?मन्यु-वित्त– -त्तम् पै १९,३८,६?[a].

मन्यु-शमन– -नः शौ ६, ४३, १;२[b]; पै १९,३३,७.

†मन्यु-षा(<सा)विन्[c]– -विणम् ऋ ८,३२, २१; कौ १,२२३; जै १,२४,१.

मन्वान– -नः ऋ ५,५२,१५; –नाः ऋ १०,१३८,१.

१मान[d]– -नस्य ऋ ८,६३,७.

मान्यमान[e]– -नम् ऋ ७, १८, २०.

२मान– -नम् ऋ १०,१४४,५?[f].

?मन पै १९,२०,८.

मन-ऋङ्ग–, १मनन–, २मनन–, मनन्य– √मन् द्र.

?मनयारकारी पै १९,३८,१३.

मनस्– √मन् द्र.

मनसु[g]– -सस्य ऋ ५, ४४, १०.

मनस्क– √मन् द्र.

?मनस्थकः[h] खि ५,१५,७.

√मनस्य √मन् द्र.

मनस्यु–, मनस्वत्– प्रभृ. √मन् द्र.

मना– -ना ऋ ८,७८,२[i]; १०, ६,३[j]; मा ४,१९[k]; का ४,६,३[k]; तै[k] १,२,४,१; ६, १,७,४[2]; मै[k] १,२,४; ३,७,५; ४,२,५; काठ[k,l] २,५; २४, ३; क[k] १, १७; ३७,४; –नाम्[m] ऋ १, १७३, २; –नायै ऋ २,३३,५[n]; ४,३३,२.

मनान– √मन् द्र.

मनानक्[o]– -नक् ऋ १०, ६१, ६.

√मनाय, मनायत्– √मन् द्र.

मनायी– १मनु– द्र.

मनायु– √मन् द्र.

मनावसु[p]– -०सू ऋ ५,७४,१.

---

[a]) तु. पृ २४४३ *n*।

[b]) सपा. पै १९,३३,८ विमन्युकः इति पाभे.।

[c]) विप.। उस. उप. <√सु ⌊अभिषवे⌋।

[d]) भाप.। घञन्ते वृषादित्वं द्र.।

[e]) विप. [⌊गर्वित इवाऽऽचरत्-⌋ देवक- (=असुर- ⌊तु. पृ १६३० *f*⌋)]। धा. गर्वे वृत्तिरिति कृत्वा *मान– (गर्व-) >*मान्य– (गर्वित-) >√*मान्य>यनि. चानशन्तम् (तु. ⌊अंशतः⌋ GW.GRV.; वैतु. वें. सा. GW. GRV. प्रभृ. <मन्यमान– इति?)।

[f]) पाठः? (वृन्तं– ⌊=वृन्त–⌋> नैप्र.) वान–>-नम् इति शोधः।नाप. (शाखा-, वीरुध्- प्रभृ.)।

[g]) व्यप. [ऋषि- (तु. वें. सा. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW. विप. ⌊क्षत्र-⌋ इति कृत्वा <मनस्–)]।

[h]) तु. पृ २४०५ *j*।

[i]) नाप. (*धन-)। (√ऋध् ⌊ऋद्धौ⌋>) *ऋध्म-(न>)ना– > °ना– > स्त्री. तृ१ यनि. (तु. ⌊वाच्य-भेदे सति⌋ GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. न. प्र३ सत् ?नाप. सतः हिरण्यया इत्यस्य विप. इति?)।

[j]) विप. (⌊*भ्राजमान-⌋ अग्नि-)। (√ऋष् ⌊दर्शने = दीप्तौ⌋>) *ऋष्मणि–> नैप्र. मणि– > *मनि–> यनि. सप्त१ इति (वैतु. वें. सा. ⌊मन–>⌋ न. प्र३ सत् हवींषि इत्यस्य विप. इति, GW. प्रभृ. स्तोत्रार्थे स्त्री. नाप. सतः तृ१ इति च?)।

[k]) नाप. (⌊उपचारात्⌋ सोमक्रयणी-⌊गो-⌋) इति माश ३,२,४,१५;१६ या ५,५ आपश्रौ ४,१०,४ प्रभृ.। स्त्री. नाप. (मनन-शक्ति-)। <√मन् ⌊मनने⌋ इति मतम्। मनोसि ⌊तु. निसा.⌋ इति पाभे. =मना उ असि इति त्रीणि पदानि द्र. (तु. पपा.; वैतु. उ. म. मनस्–>मनः, असि इति?)।

[l]) संध्यभावः। वैतु. SI. मनस्– > -नाः इति?।

[m]) नाप. (स्तोत्र- ⌊तु. सा. GW. प्रभृ. च⌋)। <√मन् ⌊*स्तुतौ⌋।

[n]) नाप. (पूजा-)। <√मन् ⌊स्तुतौ⌋। -नायाः > नैप्र.. -नायै इति कृत्वा यनि. ष१ (प॰प. ष. अर्थे च. इति)। सस्थ. ?सुहवो मा (.तु पपा. प्रभृ.)>सुहवो-ऽमा (=°वः, अमा) इति पद-शोधः। '(द्वितीय-पादोक्त-प्रकारेण स्तोमैस्तर्पयितुमिष्टोऽसौ रुद्रः) सुहवः (सन्) नः (अस्माकम्) अमा (गृहे ⌊समागत्य⌋) अस्यै (अस्याः) मनायै (°नायाः ⌊कर्मणि ष.⌋) रीरधत् (<√रध् '*तृप्तौ' ⌊तु. पंजा. √रजना⌋ = *तृप्तिपूर्वकं सेवेत)' इति वा. (वैतु. अन्येऽत्र मा इति पदमिति च √रध् ⌊हिंसायाम्⌋ इति च कृत्वा वा. उत्क्लेशने बाध्यमानाः?)।

[o]) विप. (⌊अल्प-⌋ रेतस्- ⌊तु. वें. सा. GW. WAG ⌊१,२४१ *b*⌋, Brug. ⌊१,९८३⌋ प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ. क्रिवि. इति⌋)। व्यु.?। (*मन्दु– ⌊अल्प-⌋>भावे *मन्दुता– >नैप्र.) *मना–+(√नक्ष् ⌊प्राप्तौ⌋ > कर्तरि) नक्ष्– > उस.. मना-नक्ष्– > संहितायां = °न ⌊क् >⌋ग्– =अल्पता-युक्त- (तु. नैप्र.>मनाक् इति; वैतु. GW. <मना– ⌊= मन्यु-⌋+√नश् ⌊नाशने⌋ इति, =अभा. ⌊=मनन-⌋ <√मन् ⌊ज्ञाने⌋ इति?)।

[p]) विप. (अश्विन्-)। सा. PW. प्रभृ. च =स्तुति-धन- इति वस.। (√मन् ⌊*दीप्तौ⌋ > कर्तरि) *मनर्–

मनीषा-, मनिषिन्- √मन् द्र.

१मनु[a]- -नवः ऋ १, ८९,७; ८, १८, २२; १०,६६, १२; ९१, ९; मा १९, ४९; २५, २०†; का १६, ६, १; २७,११, ७†; तै ४, ७, १३,३; मै २, १२, ४; ३, ११, १०‡[b]; काठ १८,१८; ३५,१†; क २९, ६; शौ ६, १९, १‡[b]; १९,२६, २; पै १९, ७,११‡[b]; -नवे ऋ १, ३१, ४; ३६, ⌊१० (८; १९, २१)⌋; ११२, १६; १२८, २; १३०, ५; ८; १४०, ४; १६५, ८; १६६, १३;१८९, ७; २, १९, ४; २०, ७; ३, ३४, ४; ५७, ४; ४, २६, ४; २८, १;५,२,१२[२]; ३०,७;३१, ६; ६, ४९,१३; ७,९१, १; ८, १०, २; १५, ५; २२, ६; २३, १७; २७, ४; १४; २१;९, ९६, १२; १०, ११, ३; ४३, ४; ८; ४६, ९; ४९,९; ७३,७;७६, ३; मा ५, १६‡[c]; ११, ६६; ३३, ९४†; का ५,५,३‡[c]; १२,७,१; तै १,२,१३,२‡[c]; ३, २, ८,१; ४, १,९,१; मै १, २,९‡[c];२,७, ७; †४, ११, २; ३; १४, ३; काठ †९,१८; १९; १६, ७; कौ २, ३३१†; जै ३, २०, १५†; †शौ १८, १,२०; २०, ११,४; १७, ४; ८; ६१,२; पै ६, ३,८; -नुः ऋ १,३६, १९; ८०, १६; ११४, २; १३९, ९[२]; २, ३३, १३; ४, २६,१;५, ४५, ६; ८, ६३, १; १०, ५१, ५; ५३, ६; ६२, ८; ११; ६३, ७; ६९, ३; १००,५; ¶तै १,५,१, ३[२]; ७, १,३; ७,२$; २,२,१०, २; ५, ९, १;६,७,१;३; ३,१,९, ४;३, २, १$;४, २,२†; ३, ७$; ४, ५,१०,२†; ५, ४, १०, ५; ६, २, ५,३; ६,६, १[२]; ७, ५, १५, ३; ¶मै १,६,१२[२]; १३; ७, २; ८,६; $ १,१;६; २, १, ५; ३, १०, ३; ४,८,१; काठ ८,१५¶; ¶११, २[२]; ५; †१३, ११; १२; १४, ६; ३०, १¶; ४०, ११†; ¶क ८,३; ४६,४; कौ १,५४†; ९०; ३५५†; †जै १, ५, १०; ९, १०$; ३७,४; ४, ८,५; शौ ७, ८७,६; ८,१३, १०; पै १६, १३५, २; २०, ३२, २; -नुना ऋ ७,२,३; तै १,१,२,१; मै १, १, २; ४,१,२[२];¶; काठ १, २; ३१, १[२];¶; क १, २; ४७, १[२]; ¶; शौ ३, ९,२; १४, २, ४१; पै ३,७,३; १८, ११, २; -नुम् ऋ १,११२, १८; ६, २१, ११; ९, ९२,५; ¶तै १,७,१, ३; ६, ६, ६,१; ७,५,१५, ३; ¶मै १, ५, ८; ६, १३; ४, ८, १[२]; काठ ३०, १¶; क ४६, ४¶; -†नूनाम् ऋ १, ९६, २; मै ४, १०,६; काठ २१,१४; -॒नो मै ४, ८,१[४]¶; -नोः ऋ १,६८,४; ३, ६०,३; ७, ३५, ⌊१५; १०, ६५, १४(१५; ६६, १५)⌋; ८, ३०, २; ४७, ४; ९८, ६; १०, ३६,१०; मा ३७, १२; का ३७, २, २; तै ६,२, ५, ४¶; मै १, ५,८[२]¶; ६,१; २; ५;१३¶; २, १,५¶; ४,१,६¶; ८, १¶; ९, ३; ¶काठ ८,४[२];$; ११,५;३०, १[२]; ३१,४; ¶क ६,९[२];$; ४६, ४[२]; ४७, ४; कौ २, ५९९†; जै ३,४८,१५†; †शौ १९, ११, ५; २०, ६४, ३; पै १, ९९,४; १३, ८, १५†; १९, ५१, १६; -नौ ऋ ८, ५१, ⌊१; ५२, १⌋; खि ३, ३-४, १; मै १, ५, ८¶; काठ ८, ४¶; क ६, ९¶.

मनायी[d]- -यी मै १, ८,६¶; -?यै पै २, ८७, १[e]; -य्याः मै ४, ८, १¶.

¶मनावी[d]- -व्याः काठ ३०,१; क ४६,४.

मानव[f]- -वः काठ १२, ३¶; -वम् ऋ १०, ६२, ⌊१-४⌋; -वस्य खि १, ७, ५; पै १, ९९, ४; -वाः शौ ३, २१, ५, ११, १२,२; १२, १, १५; १८, ४,५५; पै ३,१२,५; १७, २,६; -वात् ऋ ८, ३०, ३; -वानाम् शौ ४, २२, ५; १२, १, २[g];

+(√वस् ⌊कान्तौ = दीप्तौ⌋ >भावे) वसु- (दीप्ति-) >वस. *मनर्-वसु- >नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[a]) वप्रा. सत् नाप. (मनुष्य-), व्यप. (ऋषि-)। प्रथमेऽर्थे व्यु.?। द्वितीयेऽर्थे <√मन् ⌊स्तुतौ⌋।

[b]) पाभे. पृ २४३६ *k* द्र.।

[c]) =सपा, माश ३, ५, ३, १४। ऋ ७, ९९, ३ तैआ १,८,२ तु मनुषे इति, काठ २,१० मानुषे इति पाभे.।

[d]) पत्न्यर्थे ङीपि यक. ऐकारादेश औकारादेशश्च उदात्तः (पा ४,१,३८)।

[e]) पाठः (तु. कौसू १०७,२)? -य्यै इति शोधः (तु. मूको.)।

[f]) त्रिप. (⌊मनु-प्रतिपादित-⌋ पथिन्- ⌊ऋ ८, ३०, ३⌋), नाप. (⌊मनोरपत्य-⌋ मानव- प्रभृ.)। अपत्य-द्दष्टाद्यर्थे अण् प्र.।

[g]) सपा. °वानाम् (कौसू १३७, १६ च) <>°वेभ्यः<>°वेषु इति पाभे.।

पै ३, २१, ५; —वाय मै २, १३, २२; काठ ४०, १२; —वे काठ १२, ३¶; —वेभ्यः ऋ ४, ५४,१; मै ४,१४,११[a]; काठ ३४, १८†; शौ ५,१७,९; पै ९,१६,७; —वेषु पै ५,१६,६; १७,१,२[a].

मानवी[b]— -वी ऋ १०, ८६, २३; तै २,२, १०, २¶; ६, ७, ३; मै १, ६, १३¶; ४, १३,५; शौ २०, १२६, २३†; —०वी ऋ ९,९८,९; जै ४,१७, २†; —वीः तै १, ५,६,१; मै १, ५, ३; १०[२]; काठ ७,१; ८[२];¶; क ५,१; शौ ३,२४,३; पै ५,३०, ६; १९,३८,९; —व्यः ¶तै १, ५, १,३; ३,४,३, ७;५,१,५, ६.

√मानवस्य[c]>मानवस्युत्– -स्यते ऋ १,१४०,४.

¶मनु-कपाल[d]— -लानि काठ ३०,१; क ४६, ४.

मनु-जात[e]— -तम् ऋ १,४५,१; कौ १,९६†; जै १, १०, ५†; —ताः मै १,२,३[f]; ३,६, ९[२];¶; काठ[f] २, ४; २३, ५[२];¶; क १,१६[f]; —तेन शौ ७,३८,१.

मनु-प्रीत— -तासः ऋ १०,६३,१.

मनु-युज्[g]— -युजः काठ २,४.

मनु-राज्— -जाय[h] मै ३,१४,११.

मनु-वत् ऋ २, १०, ६.

मनु-वृत— -तः खि ५,५,१.

मनु-सव— -वः तै ७, ५,१५,३¶.

मनु-स्तोम— -मः मै ३,१०;३¶.

मन्वि(नु-इ)द्ध[i]— -०द्ध तै १, ६, २,२; —द्धः खि ५, ५,१; तै २, ५, ९,१.

२१मनु[j]— -नौ ऋ ८, ७२,२; ९,६३, [८;६५,१६]; कौ २,१८३;५६७; जै ३, १७,४; ४,२८,६.

?मनुमहो[k] पै ३,३७,१.

१मनुष[l]— -षस्य ऋ १, ३१, ११; —षाय ऋ १, ११७, २१; १०, ६५, ४.

२मनुष[m]— -षः मै १,६,५¶.

३मनुष[n]— -षेभ्यः पै ६, ९,३.

मनुष-जा— -जाः पै १६,२२,६[o].

मनुष्य,ष्या[p]— -ष्यः ऋ १, ५९,४;२, १८, १; १०, ९८, ८; तै १, ३, ४, ३; ६, १,१,४¶; ३,२, ५[२]; ७, २,७,२¶; मै १, ६, १२¶; ४, ११,२†; काठ २, १५†; ७, २[q];९[q]; ११, ४¶;१४,६; ३०, ३¶; क ५[q], २; ८; ४६, ६¶; —ष्यम् काठ[r] ३, ३; २६, ६; क[r] २,१०; ४१, ४; पै २, २३, ४; ५, १८, १[s]; १६, ७२, १०; —¶ष्यस्य तै १, ६, ७, ४; २, ४, १२, ६; ६, १, ३, ५; ७,४,२,१; ४, २; मै १, ४, ७; २,२,२; काठ ७, ५; ८, १; ११, ४; क ५, ४; ६, ६; —ष्या ऋ १,९२, [११(१२)१२४,२]; २, २३, ९[?t]; —ष्याः ऋ १, १६४,४५; ४, १,१३; ७, ८९, [५(१०,१६४,४)]; १०, ३५,८; ८५, ३७; १०९,६; १३०,५;६; १५०, ४; ¶तै १.३, ६, २$[r];

---

[a]) पाभे. पृ २४४५ *g* द्र. ।

[b]) विप. (रोदसी-, प्रजा-, कृष्टि- प्रमृ.), व्यप. (मनु-दुहितृ- [तु. सा. GW.])।

[c]) सुगागमः (पावा ७,१,५१)। [d]) नाप. । षस. ।

[e]) व्यु. मनोजात— टि.द्र. । [f]) पाभे. पृ २४३९ *b* द्र.।

[g]) विप. (देव-)। उस. । [h]) पाभे. पृ २०५३ *k* द्र. ।

[i]) विप. (अग्नि-)। [j]) नाप. (मनुष्य- [=१मनु-])। —नौ इति जातावेकवचनम् ।

[k]) पाठः? मनोमुह्— >-मु(हः>)हो इति शोधः।

[l]) नाप. (मनुष्य-)। व्यु.? (तु. १मनु—, नहुष—)। यत्तु <मनुस्— इति GW. प्रमृ., तदलक्षणम् ।

[m]) =१मनुष—। प्र. त्रिशेषः।

[n]) स्वराऽनुपलम्भात् पृथङ् निर्देशः।

[o]) सपा. शौ ११,६,१६ मनुष्यजाः इति पाभे. ।

[p]) नाप. (मर्त्य-)। व्यु.?। या [३, ७] <√मन् [मनने]+√सिव् इति वा, <√मन्+√सृज् इति वा, [अपत्यार्थे] <मनु— इति वा, <मनुस्— इति वा। १मनुष—+स्वार्थे यत् प्र. तित्स्वरश्चेति मतम्।

[q]) सपा. आपश्रौ ४, १६, ४ प्रमृ.। मै १,४,२;७ तु मानुषः इति पाभे.। [r]) सपा. °ष्यम्<>°ष्याः<> °ष्याणाम् (माश ३, ७,१,२१ च) इति पाभे.।

[s]) मनुष्यं तम् इत्यस्य स्थाने सपा. ऋ १०, १३७, १ शौ ४,१३,१ आगश्चकुषम् इति पाभे.।

[t]) —ष्याः, (आ√दा>)आ-ददीमहि इति द्वि-पदः शोधः [तु. छन्दः, R [ZDMG ४८, ४७८]; वैतु. पपा. प्रमृ. °ष्या, आददो° इति (यत्र या [३, ११], वें. सा. प्रमृ. अनु —ष्या इति च. रूपम् [=ष्येभ्यः], GW. HLR. अनु चैतद् वसु इत्यस्य विप. सत् न. द्वि३ द्र. ?)]। यनि. ?-ष्या इत्यत्र च —ष्या(:)आ°>-ष्या आ> (स्वरितोदात्तयोरुदात्तैकादेशे) -ष्या इति स्वरसन्धिः द्र. (पा ८, २,५ [वैतु. पाका. इह 'अनुदात्तस्य' इत्यस्यानुवृत्तिरित्यव्याप्तिकं वचः?])।

६, ७,२; ७,२,२; २,१, २, ७; २, ९,३; ३,७,४; ८,१; ४, १, १; ५, ६,६²; ९, ६; ६, २, २; ७, ४§; ३,२,९, ७; ३, ६, २; ४, ११,६†; ५,२,२; ४, ४,५, १§; ५,१,९, १; ६, १, १, १; ६⁴; २,७; ६,७; २, १०, ३; ३, ४, ७; ९, २²; १०,२; ५,३, १; ६, २; ७, ४, १-२,१;५,१५,३; ¶मै १, २,१४§[a];६,५;१२;८, २; १०,६; १८; ११, ६; २, ३, ४§; ५; ६; ७²;८,१४§; ३.१, ५²; ७; २,२; ३,८; ६, ३⁵; ८; ९; ८, ७; ९, ४; ६²; १०, ३; ४, १,४; २,१⁴; ३; १२; ५, १²; ८; ८, २; १२, ६†; १३, ५§; १४,१४§; ¶काठ ६, ७²; ७, ६; ८,३;४²; ७⁵; १०; ११; १३; १०,१;७; ११, १;७§;८; १२,५²; १९, ६; २१, ८; २३, १⁴; ४; ५; १२†; २५,८²; २६, २; ६; २७,८; २८,१²;§; ३१, ३; ३४,७; ३५,१५; ३६, १३; ३७, ४;१७; ¶क ४,६³; ५, ५; ६, ८;९²; ७,४²; ६; ८; ८, १; ३०,४; ३५,७⁴; ३६,१;२; ४०, १³; ५; ४१,४; ४४, १§; ४७, ३; शौ ३,४,६; ५, १७, १०†; ६, ५१,३†; १४१,३; ८,१,११; ७,२६; १२,७; १३,९; १२; ९, १२, १६; १५, २७†; १०, ६,

३२; ८, ३४; ९, ९; १०, २६; ३४; ११, ९,२७; १२, १, २२; २, १७; १४, २, ३८†; पै १, २०,२?[b]; ७८,२; २,२३,५; ३, १, ६; १३,५[c]; ५, ३६, ३;९, १५, ९†; २५,१५; ११,५,१४; १३,५,१५; १६, २,१; १४, ५; ४४, ९; ८४, ५; १०९, ६; ११०,४; १३४, ४; १३५, २²; १३९, १४; १५२, १; १५३,३; १७, ३, ३; ३१, ८; १८, १०, ९†; १९, २२, ८; ४३, ५†; –०ष्याः मै ४, १३, ४; काठ १६, २१[d]; –ष्याणाम् मा ६, ६[a]; का २,३,३[e]; ६,१,७[a]; ¶तै १, ६,७,१; २,५,११,१; ३, ३, ६, ३²; ५,३,१०,३; ४, ९, २; ६, १,१,४; ३,४,६; ७,१,१,४; ५²; ६; ५, १५, ३; ¶मै १, ४, १०²; ६,९; ९, १§[f]; २,१, ७; २-३, ५; ३,६,१;२; ६;८,१०; ९, ४; ४, २, १²; ७, ८; ¶काठ ६,५;८; ९,९§[f]; १४, ६; २२, १; ६; २६,१;६; ३२, ७²; ¶क ४, ४; ७; ८, १२§[f]; ३५, ७; ४०-४१, ४; शौ ६,८६,३; १२, २, ४४; पै २, ७८, ३; ५, ३७, ४; ८, ११,४; १६, १३४, ४[g]; १७, ३४,५; १९, ६, १२; २०, ४४, २; –ष्यान् ऋ ६, ४७, १६[h]; खि ४, ११, ६; मा ५,

३९; ८, ६०; ९, ३१; ३४, ६; का ५,९,६; ९,७,९;१०, ६, १; तै १, ३,४,२; ¶७,२,१;२; २, ५,८,७¶; ३, १,९,१²¶; ४,४, ८, १; ५, १; ४, ५; ६, ३, २,५²; ७, ३, १४, १; ५, २५, २¶; मै १, २, १२; ४, ४;८, ५¶; ¶३, १,७²[i];६,६²;९; ९, १;१०,७; ४,२,१¶; ¶काठ ३, १§; ८,५; १९,४; २३,४; २६, २²; §;२६,१३;२७,१४²; ४३, ४§; ¶क २,८§;७,१; ३०, २; ३६,१; ४०,५²;§; शौ ४, २६, ४; ८, ९,२३;२४;१२, ७; १३, ९; १५,१४,१५; पै ४, ३६, ३; ११, ५, ११; १६, २०, १; २; ७२, ५; १३४, ४; १३५, २; –ष्याय तै १,५,९,६¶; –ष्यासः ऋ १०, ७०, [(७, ११, २)३]; –ष्यासु ऋ १, १४८, १; मै ४, १४,१५†; –ष्ये[j] ऋ ३,१,१०; –†ष्येभिः ऋ ३,४, [८; ७, २, ८]; २९, २; कौ १, ७९; जै १, ८,७; –ष्येभ्यः तै २, ६, ९, ८; ३, २,४,४; ३,२,२;५, २, २¶; ¶६, ४, ३, १; ५, ७, ३²; ¶मै १,१०, १७; १८; ३, ६, १; ९; १०;९,१; ४; ४, १,१; ५, ३²; ९, २§; ¶काठ २३, ५²; ६²; २६,२;३०,१०; ३६,१२²;३७, १७; ¶क ३६,२; ४०, ५; ४६,

---

a) पामे. पृ २४४६ r द्र. ।

b) पाठः ?। ?मनुष्याः ऋषयः इत्यस्य स्थाने सपा. शौ १,१९,२ मनुष्येषवः इति पामे.।

c) सपा. शौ ३, ५, ५ अर्यम्णः इति पामे.। तु. सस्थ. टि. अधि ।

d) ०ष्याः इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. सपा. मै. तैत्रा [३,९,६,१] च)।

e) सपा. तैत्रा ३,७,९,२ काश्रौ २,१,१८ प्रमृ. । शांश्रौ ४,६,९ प्रमृ. तु मानुषः इति पामे.।

f) =सपा. शांश्रौ १०, ८,६ । तैआ ३,५,१ तु मनुष्यः इति पामे.।

g) सपा. ०ष्याणाम् <> ०ष्यैभ्यः इति पामे.।

h) ०ष्याम् [पइ] इति पाठ इति L[३५३] ?ORN. (तु. देव->देवाम्)।

i) पाठः ? ०ष्याः इति शोधः (तु. मै ३,२,२)।

j) विप. (सपत्नी- [=अरणी-])।

८; शौ ८, १२, ८[a]; १६, ४,४; पै ३,३३,७[b]; १०, ६, ७; १६, १४,१; १७, १५, ४; १९, १८, १४[c]; –ष्येषु खि ४, ६, ७; मा ८, ३८-४०; ३४, ५१; का ८, १२-१७,१;३३, २, १४; तै ३, १, ९, १[२]¶; ३, १, १[२]; २; मै ¶३,६, ९[२]; ९, १; ४, ७, ३[३]; ¶काठ ६, ७; २१, ९; २२, ६; २७,१;२; २८,१; ३२, १; ¶क ४, ६; ३४, १; ४२, १; २; शौ ३,२२,३; ४,११,३; ६, ११३, १[d];१९,३,३; पै २, ४९, १-५; ३,१८,४; २५,५;१२; १७,२९, ८; १९, ३३, ११[d]; ४६, १३; –ष्यैः ¶काठ ८, २;२१,८; ¶क ६,७; ३१,२; शौ ६, ७१, २; पै २,२३,३.

मनुष्य॑-कृत[e]– -तस्य[f] मा ८,१३; तै ३,२,५,७; –तात्[f] काठ २९, ३¶.

मनुष्य-क्षेत्र– -॰त्रान्[g] काठ २८, १¶.

¶मनुष्य-ग्रन्थि– -न्थीन् काठ २५, ८; क ४०,१.

मनुष्य-चर्[h]– -रौ तै ६,४,९,१¶.

¶मनुष्य-छन्दस्– -सम् तै ५,४,८, ६[२]; मै ३,४,२[२]; काठ २१,११[२]; –सेन मै ३, ४, २; काठ २१, ११.

मनुष्य-जा– -जाः ऋ १०,८५,४०; शौ ११, ६, १६[i]; १२,४, ४३; १४,२,३†; पै ७,१,११[j,k];१७, २०,३; १८,७,३.

¶मनुष्य-त्रा काठ २३,१[२]; क ३५, ७[२].

मनुष्य-त्व– -त्वम् मै ४,२,१[२]¶.

मनुष्य-देवता– > मनुष्यदेव-(त्य >)त्या– -त्या मै ३,७,६.

मनुष्य-यशस्– -सेन तै ३,१,९,१[२]¶.

मनुष्ययशसिन्– -सी तै ३, १, ९,१[२]¶.

¶मनुष्य-रथ– -थः तै ५, ४, १०, १; मै ३, ४, ४; काठ २२, १; –थस्य काठ २७, १; क ४२,१; –थेन काठ ८, ८; क ७,२.

मनुष्य-राक्षस– -सात् पै १९, ३७, १२.

मनुष्य-राज्– -जः मै ३, ९, १¶; –जानाम् मै ४,४,१०¶; –जाय मा २४, ३०[l]; का २६, ६, ५[l]; ¶काठ २४, ७;८; ¶क ३७, ८; ३८, १.

¶मनुष्य-लोक– -कः तै ७, ५, १, ६; ४,१; –कम् तै २, ५,५, ४; ११, ३; ६, ६,४,१; ७, ५, ४, १; ८,४; मै ३, ८, ७; ९,५; ४, ५, ४; काठ ७,९; १४, ६; २५, ८; २६, ७; क ५, ८; ४०, १; ४१, ५; –काः मै ४, २, १०; –कात् तै ६,१,१,१; ७, ५, १, ६; ४,१; –§काय मा ३०,१२; का ३४,२,४; –के तै १, ५, ७, २; ६, १,२,१; मै ३, ४, २; ६, १[२]; ४, ७, ९[२]; ८,३; काठ २३, १; २६, १; २९, ८[२]; क ३५, ७; ४०, ४; –केभ्यः मै ४, २, १०.

मनुष्यलोक-काम– -मस्य तै ६, ६,४,१¶.

¶मनुष्य-विश,शा– -शम् तै २, २,५,७; ५, ४,७,७; ६,१,५,३; –शा काठ २३,८[२]; –शाः मै ३, ७, १; –शाम् काठ ११, ६[३]; –शायाः काठ ११,६[२].

मनुष्य-सव– -वः काठ ३७, ४¶.

मनुष्ये(ष्य-इ)षु– -०षवः शौ १, १९, २[m].

मनुष्यै(ष्य-ए)नस– -सानि शौ ६, ११३,३.

?मनुष्यवस्[n] पै २,२३,२.

मनुष्वत् मनुस्– द्र.

मनुष्वत्– -ष्वत् ऋ १०, ११०,८?[o]; शौ ५, १२,८?[p].

---

a) पाभे. पृ २४४७ *g* द्र. । b) पाभे. पृ २३३६ *a* द्र. ।
c) सपा. मा १३,२२;१८,४६ का १४,२,७; २०,२,९ जनाय नः इति पाभे. ।
d) सपा. पै १,७०,३ मानुषेषु इति पाभे. ।
e) वैतु. भा ⌊पक्षे⌋, उ. म. PW. प्रमृ. सस. इति ?।
f) परस्परं पाभे. । g) पाठः? °त्रम् इति शोधः ।
h) विप.(अश्विन्-)। उस. । i) पाभे. पृ २४४६ *o* द्र. ।
j) °जासि इति पाठः? °जा अ° इति शोधः (तु. छन्दः)।
k) पाभे. पृ २०५२ *c* द्र.। l) पाभे. पृ २०५३ *k* द्र. ।
m) पाभे. पृ २४४७ *b* द्र. ।

n) पाठः? *मनुष्य-वृत्– (विप. ⌊पृथिवी-,द्यो-⌋)>⌊प्र१⌋ °वृत् इति शोधः । शेषम् *o* टि. द्र. ।
o) पाठः? मनुष्य॑– + (√वृ = √भृ ⌊पोषणे⌋> कर्तरि) *वृत्– > उस. *मनुष्य-वृत्– (विप. ⌊इळा-⌋)>⌊प्र१⌋ –वृत् इत्यप्यक्षरः शोधः (वैतु. अन्ये = मनुष्य-वत् ⌊अव्य.⌋ इति) । शेषं *p* टि. द्र. ।
p) पाठः? (*मनुष्य-वृत्–>) °वृत् इत्येव शोधः (तु. मनुष्यत् ⌊<°ष्य- वृ॑>वृ॑>⌋ अृत्) इति मूको. (तु. अप्रा ३, ४, १ शौच ४, ६९ W.; वैतु. RW. शंपा. सात. यनि. इति?) । शेषम् *o* टि. गतम् ।

मनुस्[a]- -नुषः ऋ १, २६, ⌊४[b] (९, ६४, २९)⌋; ३६, ७; ७६, ५; १२८, १; १६७, ३; १७५, ३; १८०, ९; १८१, ८; १८९, ७; २, २, ५; ६; ⌊८; १०, ११, ५⌋; १८, २; ३, २, १; ३, २; ६; २६, २; ६०, ६; ४, १, ९; २, १; ६, ⌊११; ५, ३, ४⌋; ३७, १; ५, ५, ७; २९, १; ७; ६, ४, १; १०, २; १४, २; १५, ४; ७, ८, २; ९, ४; ७०, २; ७३, २; ८, २३, १३; ४९-५०, ८; ८७, ⌊२[c] (४) १०, ४०, १३[c]⌋; ९, ७२, ४; १०, २१, ७; २५, ८; ४९, ७; ८०, ६; १०४, ४; ११०, १; ७; खि ३, १-२, ८; मा २०, ४२[d]; †२९, २५; ३२; का २२, ४, ७[d]; †३१, ४, १; ८; तै ४, ३, १३, २†; मै ४, १३, ३[2]†; काठ १६, २०[2]†; †कौ १, ११४; २, ७८४; जै १, १२, ८†; †शौ ५, १२, १; ७; १८, १, २२; २०, ३३, १; –०नुषः ऋ १०, ६३, ६; –नुषा ऋ १, १३०, ९; २, १०, १; –नुषे ऋ १, ५२, ८; २, २०, ६; ५, २९, ३; ७, ९१, ३[e]; १००, ४; ९, ७४, ५; १०, ९९, ७; १०४, ८; मै ४, २, १¶; १४, ५†; क २, ४†[e].

१मानुष,षा[f]- -षः ऋ १, ३७, ७; ४४, १०; १५३, ३; २, ११, १०; ६, २, ३; ८, ६२, ६; १०, ७७, ७; ९३, ८; ९५, ८; मा ६, ८[g]; २१, ६१; का ६, २, २[g]; २३, ६, १४; मै ४, १३, ९; शौ ४, १६, ८; १२, ४, २०; –षम् ऋ ५, ६६, २; कौ १, ३७६‡[h]; जै १, ३९, ७‡[h]; शौ २०, १२८, १२[i]; –षस्य ऋ १, ७०, १; १२१, ४[j]; १०, २०, ५; –†षा ऋ १, ५१, १[h]; १०३, ४; १३१, १[2]; १४४, ४; २, २, २; ९; ५, ५२, ४; ६, १२, २; १६, २३; ७, ४, १; ८, २३, २६; ४६, १२; ६२, ९; ९, १२, ७; १०, १४०, ६; मा १२, १११; का १३, ७, १०; तै ४, २, ७, ३; मै २, ७, १४; ४, १४, ३; काठ ७, १६¶; कौ २, ५५२; ११७१; जै ३, ४३, ८; –षाः ऋ १, ३८, १०; ३९, ६; १६२, ४; १०, १३, २; १२२, ⌊(५, ३, ८) ७⌋; मा २५, २७†; का २७, १२, ४†; तै २, ६, ९, ८; ४, ६, ८, २†; मै १, २, १५[g]; ३, ९, ६[g]; १६, १†; ४, १३, ९†; शौ ६, २३, ३; १८, ३, ३८; –†षाणाम् ऋ १, ८४, २; १२७, ⌊८; ८, २३, २५⌋; १२८, ७; ४, १, २०; ८, ८; ९, ५; ५, ७, ३; ६, १, ५[k]; १८, ७; १९, ६; ७, १०, ३; ६२-६३, १; ७७, १; ८, ४१, १; ९, ६१, ११; मा ८, ३५; २६, १८; ३३, १६; का ८, १०, १; ३२, १, १६; तै १, ४, ३८, १; २, १, ११, ३; मै १, ३, ३४; २, १२, ५$[l]; ४, १२, ४; १३, ६; १४, ३; काठ ४, ११; कौ २, २४; ३८०; ३, १, ८; जै २, ५, ५; ३, ३, ३; ३०, २३; शौ ४, १४, ५$[m]; ३०, ३‡[n]; ७, ११६, १$; –षात् ऋ २, ३, ३; –षान् ऋ १, ४८, ७; ५०, ५[o]; ११३, ९; ८, ९, २; १९, ३५; १०, ११५, ७; तै १, ३, ८, १[g]; ६, ३, ६, ३[g]; कौ ३, ५, १०†[o]; जै ४, २, २†[p]; शौ २०, १३९, २†; –षाय ऋ १, १२३, १; –षासः ऋ १, ६०, ३; ७, ७, ४; ११, ⌊२ (१०, ७०, ३)⌋; १०, ४६, १०; शौ ७, ८२, ३[p]; –षे ऋ १, ४८, ११; १२८, ७; ३, २३, ४[q]; ५, १४, ⌊२; १०, ११८, ९⌋;

[a]) नाप. (मनुष्य-)। व्यु. ?।

[b]) सपा. कौ २, ५ जै ३, १, ७ लाश्रौ ७, १२, १३ वनुषः इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ २४३७ *l* द्र.।

[d]) पाभे. पृ २४३७ *c* द्र.।

[e]) पाभे. पृ २४४५ *c* द्र.।

[f]) विप., नाप. (मनुष्य-), भाप.। प्राग्दीव्यतीयादिष्वर्थेषु भावकर्मणोश्च अञ् प्र. [पा ४, १, ८६; प्रमृ. (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. पा ⌊४, १, १६१⌋ <मनु–, तदनु सा. च)]।

[g]) सपा. मानुषः (माश ३, ७, ४२ माश्रौ १, ८, ३, ६ च) <> °षाः (वैतु. मै. पपा. °षः इति) <> °षान् (आपश्रौ ७, १३, ८ प्रमृ. च) इति च पाभे.।

[h]) सपा. °षम् <> °षा इति पाभे.।

[i]) पाभे. पृ ३८२ *j* द्र.।

[j]) नाप. [स्तोतृ- (तु. निघ ⌊३, १४⌋; वैतु. अन्ये मनुष्य-पर्याय एवेति ?)]।

[k]) सपा. काठ १८, २० ?मानुष्याणाम् इति पाभे.।

[l]) पाभे. पृ २३३६ *a* द्र.।

[m]) सपा. मा १७, ६९ प्रमृ. माश ९, २, ३, २८ मर्त्यानाम् इति पाभे.।

[n]) सपा. ऋ १०, १२५, ५ मानुषेभिः इति पाभे.।

[o]) सपा. °षान् (या १२, २४ च) <> °षीः इति पाभे।

[p]) सपा. °षासः <> °षेभ्यः <> °षेषु इति पाभे.।

[q]) च. अर्थे सत० [तु. ऋ ५, २१, २ (तु. वें ⌊यस्य ?ष. >सप्त. इति शोधः⌋, ORN. GRV. प्रमृ.); वैतु.

२१,२; ६, १६, १;७, १८, ९[a]; ८, ६४, १०; काठ २, १०‡[b]; †कौ १,२; २,८२४; †जै १, १, २; ४, ४; ५; शौ ८, ५, १४; –षेभिः ऋ ७, ३८, १; १०, १२५, ५[c]; –षेभ्यः ऋ ४, ५४, २; खि ५, १, ५; ३, ७; खिसा २६, १६; मा ३३, ५४†; का ३२,४,११†; मै ४, १३, १०†; १४, १५; –†षेषु ऋ १, २५, ⌊१५(१०,२२,२)⌋; ५८,६;५९, ३; ६०,४; ४, ५४, ३; ५, १३, ३; ७,२,७; २२,६; १०,४६,४; तै ४, १,११,२; ३, १३, ४$[d]; मै ४, १०, ३; कौ २, ७५६; ११५०; जै ३, २८, २; शौ ४, २८, ५$.

१मानुषी[e]– -षी ऋ १,७२,८; खि ४,८, ३[f]; –षीः ऋ ३,२,⌊१०(५,४,३;६,१,८)⌋; ६, ३; ५,८, ३;४५,१; ६, ६५, १; ७,५, २; ७९, १; ९,६३,७; १०, ६९,९; ८०, ६; ८३, २[g]; मा २७,७[h]; का २९,१, ७[h]; तै ३,३,११,२†; ४,१,७, ३[h]; ६, ५, ६[i]; मै २, ११, १[i]; ४, १२, ३†[g]; काठ १८,६[i]; †कौ १,४९३; २, ५६६; †जै १, ५१, ७; ४, २८,५; शौ ४,३२,२†[g]; १३,२, २०‡[j]; १७,१, २८; २०, ४७, १७‡[j]; पै १८, २२, ५‡[j]; –†षीणाम् ऋ १, ५९, ५; ३, ११, ५; ३४, २; ५, १, ९; ४, ⌊(३,२,१०)२(६,१,८)⌋; ९, ३; ६, १८, २; ४८, ८; काठ ८, १७; कौ २,९०६; जै ४,१५,१; शौ २०,११,२; –षीभिः शौ ७, ८९,१[h]; मा ११,४५; का १२, ४, ८; तै ४,१,४, ३; ५, १, ५, ६; मै २, ७, ४; –†षीषु ऋ २, ४, ३; ३,५,३; ४, ६,७; ८; ९, २; ७,६७,७; ९,३८,४; १०,१, ४; काठ ४०,१४; कौ २, ६२६; जै ३, ५२, ७; $शौ ५, ११, ८[k];९[k].

?१मानुष्य[l]– -ष्याणाम् काठ १८,२०‡[m].

मानुष-प्रधन– -नाः ऋ १, ५२,९.

२मानुष[n]– -षः मै १,४,२[o]; ७[o]; ३, ६,१¶; –¶षम् तै २, ५,३, ५; ११, १; मै १, ४, ७[?]; १०; –षस्य ¶मै ३, ६, ६; ८, ७; –षाणि तै १,६, ८, २¶; –षात् मै १, ४, २; ७; ३, ६, १¶.

२मानुषी– -षीः मा १७, ८६[i]; का १८, ७, ७[i]; –¶षीम् मै २,२,१; ३,३,१०.

३मानुष– -०ष ऋ १, ८४, २०; ३, ९, ६; कौ २, १०७४; –षः खि ५,७,२, ११; ४, १५; काठ १९, १३; २१, १०¶; पै ५, ३२,७; १७,१७, १०; –षम् ¶काठ ७, ९; २५, ८; ३२, ७; ¶क ५, ८; ४०, १; पै ५,३६,३; –†षा काठ १६,१४; क २५,५; –षाः काठ २६,८¶; ४६, ४†; क २, १२[p]; ४१, ६[?][p];¶; पै १९,४,१२; –षाणाम् क ३, ९†; –षान्[p] काठ ३, ५; २६,८; –षासः पै १०, ६, १; –षे पै १, ४५, २; ७०, १; २; १६, २८, ४; ७०, ८; –¶षेण काठ १९,६; क ३०, ४; –षेभ्यः काठ १८,१६[h]; क २९, ४[h]; पै २०, ३१, ६[q]; –षेषु पै १, ७०, ३[q]; ४,३७,३; ५,२२,३; ८,१, ८[k]; ९[k]; –षैः पै १९, ५३, १४.

३मानुषी– -०षि ऋ ७, ७५,२; –षी पै १४,३,६; –षीः क २८,६[i]; पै ४, ३२, २; १८, ३२,११; –०षीः ऋ ६, ५०,७; –षीभ्यः खि ५,५,८; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०, ३; –षीम् काठ १४,५¶.

GW. –षः इति पदमिति?)]।

[a]) तु. जैमि (३, २४४ ⌊तु. GRV. टि.⌋)।

[b]) पाभे. पृ २४४५ *c* द्र.। [c]) पाभे. पृ २४४९ *n* द्र.।

[d]) पाभे. पृ २४४९ *p* द्र.।

[e]) विप.। स्त्री-ङीन् प्र. (पा ४, १,७३)।

[f]) =सपा. आपमं २,४, ६ प्रभृ.। तैआ १०, ४१,१ हिगृ १,८,४ तु मनुष्यजा इति, मना २,४२ सरस्वती इति च पाभे.। [g]) सपा. तैब्रा २,४,१,११ देवयुन्तीः इति पाभे.। [h]) पाभे. पृ २३२६ *a* द्र.।

[i]) सपा. मानुषीः<>मानुषीः इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ २४४९ *o* द्र.।

[k]) सपा. मानुषीषु<>मानुषेषु इति पाभे.।

[l]) नाप.। स्वार्थे यप् प्र. उसं. (पा ५,२,१२०)।

[m]) पाभे. पृ २४४९ *k* द्र.।

[n]) विप.। प्रागुदीव्यतीयाद्यर्थे अण् प्र.।

[o]) पाभे. पृ २४४६ *q* द्र.।

[p]) पाभे. पृ २४४९ *g* द्र.।

[q]) पाभे. पृ २४४८ *d* द्र.।

मानुषे-ष्ठा(<स्था)- -ष्ठाः पै १९,२९,१०.

२मानुष्य[a]->मानुष्य-वर्ध (न>)नी- -नीम् पै ८,११,१.

†मनुर्-हित- -तः ऋ १, १३, [४; १४,११; ६,१६,९; ८, ३४,८]; ८,१९,२४; १०, २६,५; कौ २, ७००; जै ३,५७,४; -तम् ऋ १, १०६, ५; ३,२,१५; ६, ७०,२; ८, १९, [(१, ३६, १०, २१)]; पै ४,२८,५.

†मनुष्-वत् ऋ १, ३१, १७; ४४, ११[b]; ४६,१३; १०५, १३; १४; २, ५,२; ३,१७,२; ३२, ५; ४, ३४, ३; ३७,३; ५,२१,१[2]; ६, ६८, १; ७, २, ३; ११, ३; ८, २७,७; ४३, १३;२७; १०,६१, १५; ७०, ८; मा २९, ३३; का ३१,४,९; मै ४,१३,३; काठ २, ९[3];७,१३[3]; १६,२०; ३९,१३[3].

१मनो-जव- प्रमृ. √मन् द्र.

मनोता[c]- -ता तै ४,४,१२,५; मै ३, १०,२[2]¶;१६,४; काठ २२,१४; पै१५,२,४;२०,५७,६[d];-¶तायै तै ६,३,१०,३; मै ३,१०, २[2].

†१मनोतृ[e]- -ता ऋ २,९,४[f]; ६, १, १[f]; ९,९१, १[g]; खि २, ११,५; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; कौ १, ५४३; जै १,५५,१२.

†२मनोतृ[h]- -तरा ऋ १,४६, [२; ८, ८,१२]; कौ २,१०७९.

मनो-धृत्- प्रमृ. √मन् द्र.

?मनोमन्यम्[i] पै १२,३,१४.

मन्तवे, मन्तवै √मन् द्र.

?मन्ताम्[j] पै १९, १,७.

?मन्ति पै ६,२२,२२.

मन्तु- √मन् द्र.

?मन्तुम् पै २०, ५३,९.

मन्तु-मत्-,मन्त्र- प्रमृ., √मन्त्रि, मन्त्रिन्- √मन् द्र.

√मन्थ्,मन्थ-, मन्था-, मन्थितवै, मन्थितव्य-, मन्थिन्- प्रमृ. √मथ् द्र.

मन्थीलव[k]- -वः काठ ४७, ८.

मन्थ्यग्र- √मथ् द्र.

√मन्द्, *मन्द्-, मन्दि- प्रमृ. √मद् द्र.

?मन्दः[l] पै २०,२६,४.

---

[a]) भावे ष्यञ् प्र. ।

[b]) सपा. तैब्रा २,७,१२,६ वनुष्वत् इति पाभे. ।

[c]) वप्रा. सद् व्यप. (देवी- [वैतु. K [तै.] विप. इति ?])। मनस्- (मनन-)+(√भृ>कर्तरि) भ(र्त्>)र्त्रा-> उस. *मनोभर्त्रा->नैप्र. *मनो(भ>ह>)अर्त्रा->*मनोऽर्त्रा-> यनि. [तु. पपा. नावग्रहः, मै ३,१०, २ ऐब्रा २, १० वाधूश्रौ ४,६७: ११ प्रमृ. (यत्र ओतानि =नैप्र. <आभृतानि [वैतु. सा. प्रमृ. < आ√वे इति ?]); वैतु. भा [तै ६,३,१०,३] <मनस्-+उ[त>] ता- इतीव, सा [ऋ ६,१,१] च<मनस्-+ऊ[त>] ता- इतीव ?]। सस्थ. ?अस्येशाना> अस्याः (*ध्रुवाया दिशः) ईशाना (मनोता) इति शोधः ।

[d]) विप. ([*प्रिया-] ग्राम्या- [=*भार्या-])। सस्थ. ?नामस्तु > नामाऽस्तु इति, ?अप्सरसो> °रसाम् इति च शोधौ ।

[e]) वप्रा. सद् विप. (अग्नि-, सोम- [वैतु. PW. GW. नाप. इति ?])। मनस्-+भर्तृ-> उस. *मनोभर्तृ->नैप्र. यनि. (तु. मनोता- ; वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. यनि. मन्तृ- इत्यस्य पर्यायः सत् <√मन् +तृच् [?*तृल्] प्र. इतीव ?)। शेषं यथायथम् *f*, *h* टि. द्र. ।

[f]) विप. ([*दीप्ति-युक्त-] अग्नि-)। पूप. भाप. (*दीप्ति-)। प्रथमे स्थले ?वचसः>(*वर्चस्->) °सः इति शोधः ।

[g]) विप. ([*मादन-] सोम-) । पूप. भाप. (=*मद- [*मन्दस्->नैप्र. मनस्- इत्यभिसन्धिः, सस्थ. मनीषिन्- इत्यस्याऽपि समानोऽर्थः) ।

[h]) =१मनोतृ-। विप. ([दीप्तियुक्त-] अश्विन्- [वैतु. PW. प्रमृ. नाप. इति]) । भर्तृ- इत्यत्र उप. इति विशेषः (तु. PW. प्रमृ. यनि. इति)। शेषं *e* टि. द्र. (वैतु. स्क. यनि. =मन्तृतर- इति कृत्वा <?मनो-+तरप् इतीव, सा. च यनि. = मनस्-तारयितृ-इति कृत्वा मनस्->मनो ?+[√तॄ>]तर- इतीव ?)।

[i]) पाठः? मनस्-+(√भृ [भरणे]>भावे) भर्य- > पस. मनो-भर्य->-र्यम् [=*सौहित्यम् (तु. मृक्को. म[?भ]-र्यम् इति)] इति शोधः ।

[j]) पाठः? मरुताम् इति शोधः (तु. W. [सपा. शौ १, २६,१]) । सस्थ. च सपा. शौ. च ?असत्>याम् अस्यथ इत्यधिक-पदः शोधः; ?अशस्तिः> (*अश्मस्नि [=*अशनि-]>) -स्निः इति च शोधः (तु. सपा. शौ., ऋ १,१७२,२ [*अश्मस्न->अश्मन्->] अश्मा इति पर्यायतः पाभे.) ।

[k]) नाप. (जन्तु-विशेष- [नभा. चमकादड़]) । व्यु.? । सपा. मै ३, १४,१९ मान्थालवः इति, मा २४, ३८ का २६,८,३ मान्थालः इति पाभे. ।

[l]) पाठः? यः, प्रविष्टः, गर्भम्, अन्तर् इति चतुष्-पदः पाद-शोधः ।

?मन्दम्[a] पै १२,३,१५.
मन्दु-, मन्द्र- प्रभृ., √मन्द्रय, मन्द्रयु- √मद् द्र.
मन्धातृ[b]- -ता ऋ १०,२, २; –तारम् ऋ १, ११२, १३; –तुः ऋ ८, ३९,८.
मन्धातृ-वत् ऋ ८,४०,१२.
मन्धुक- > मान्धुक- -कः तै ३, ४, ८,३[c]¶.
?मुन्म[d] ऋ ९, ९४, १.
मुन्मन्- प्रभृ. √मन् द्र.
?मुन्य[e] खि ४,९,५.
मन्य[f]- -न्याय खि ५,४,११[२].
मुन्यमान,ना- √मन् द्र.
?मन्या[g] पै २०,४२,९.
मुन्या[h]- -न्याः[i] शौ६,२५,१; पै १९, ५,४; –न्याभिः मा २५, २; का २७,२,२; तै ५, ७,१४,१; मै ३, १५, २; कांठ ५३,४.
मन्यु- प्रभृ. √मन् द्र.
?मन्यैः[j] पै १६,७३,१.
?मन्वन्तरा[k] पै ५, १२,३.
मन्वान- √मन् द्र.
मुन्विद्ध- १मनु- द्र.
?मप्सिष्को[l] पै ८, १२, ११.
ममक- अस्मद्- द्र.
१ममत्[m]- -मत् ऋ ४, १८,८[४];९.
२ममत्[n]- -मता ऋ ६, १०,२.
ममन्दिवस्-,°न्दुषी- √मद् द्र.
मम-सत्य- अस्मद्- द्र.

---

[a]) पाठः? अ+(√दु ⌊उपतापे⌋>) *दोमन्- > तस. *अ-दोमन्-(अनामय-)+(√दा>कर्तरि) द->(पूप. नलोपाऽभावे) अदोमन्-द्- > -दम् (अनामय-प्रद- ⌊तु. पै १९,११,४ अनमीवम् इति पाभे.⌋) इति शोधः। शेषं सप्र. शौ ६,६३,१ अदोमद्- इत्यत्र पृ १२४ *f* गतम्।

[b]) नाप. [स्तोतृ- (निघ ३, १५ ⌊तु. ऋ १०, २,२⌋), व्यप. (ऋषि-)]। व्यु. ?। (√वन्द् ⌊वन्दने⌋>भावकर्मणोः) वुन्द- +(√*भृध् 'शब्दने' ⌊=√वृध्⌋ '*स्तुतौ' > कर्तरि) भर्धृ->उस. वन्द-भर्धृ- > नैप्र. यनि. (वैतु. दे. <मुनन-+धातृ- इति, PW. GW., WAG ⌊२, ७६ *c*⌋, Brug ⌊१,८२८⌋ प्रभृ. <मुन्- ⌊<मुनस्-⌋+ धातृ- इति?)।   [c]) पृ २२६३ *i* टि. द्र.।

[d]) पाठः? (*वृषणमय- ⌊षण्ड-⌋> नैप्र. व्रुँण्म- >) मुन्म->-न्मः इति शोधः। 'यथा मन्मः (षण्डः) पशुवर्धनाय (मैथुनाय) कवीयन् (शब्दायमानः) व्रजं पवते (गच्छति), इत्युपमांशस्य वा.। एतदनु पृ ११०३ *b* टि. शोध्यम्।

[e]) पाठः? युम् अग्ने पृत्सु मर्त्यम् (ऋ १, २७,७ मा ६,२९ प्रभृ.) इति चतुष्पदः पाद-शोधः (वैतु. संस्कर्तुः टि. ? उ मुन्य = तम् अन्य इति?)।

[f]) = ऐआ ४,१,१। अर्थः व्यु. च?।

[g]) तन् मन्या इति पाठः? (√दृ ⌊विदारणे⌋>भावे) *दृत्-> तत्कृदर्थे *दृण्मन्-> स्वार्थे *दृण्मन्य-> -न्यः इति शोधः [विपः (⌊विदारक-⌋ कर्कोट-)]।

[h]) नाप. (गलपार्श्वशिरा-)। व्यु. ?। <√मन् इति उ. म.।

[i]) सपा. पै ८,१६,२ वक्षणाः इति पाभे.।

[j]) पाठः? मर्त्येभ्यः इति शोधः। सस्थ. ते = तव (ओदनस्य)।

[k]) पाठः? [मनु- (नाप. ⌊*बालक-⌋ <*वृध्नु- <√वृध् ⌊*सन्ततौ⌋) > सं१] मनो (> मनव्) अन्तरा इति शोधः। 'हे दशमास्य मनो! (तु. पंजा. मन्नो˘, हिं. मुन्ना, ⌊सं१⌋ मुन्ने! इति) श्रोण्योरन्तराऽऽयसि' इति वा.।   [l]) पाठः? (तु. सर्षिषः इति BKA.?)।

[m]) नाप. न. (*मुहूर्त-)। (√वृत् ⌊वर्तने = गतौ⌋ > भावे) *वृत्- + (√भृ ⌊धारणे⌋ > भावे) *भृत्->वस. *वृद्-भृत्->नैप्र. यनि.। '(यदा, यदि) ममत् (⌊एकस्मिन्⌋ क्षणे ⌊अत्यन्तसंयोगे द्वि१⌋)···(तदा) ममत् (क्षणे) चित् (एव)' इति वा.। नवमे मन्त्रे अधा इत्युत्तरवर्तिक्षणमात्र-वाचकं सत् नैप्र. <ममता (तृ१) इति च द्र. = '(तदा) अधा (क्षणमात्रेण ⌊अपवर्गे तृ. द्र.⌋)····' इति वा. (तु. ⌊तात्पर्यमात्रे⌋ GW. PG ⌊२,४७⌋, HLR.; वैतु. वें. सा. युवत्यादिनाम्नां विप. इति, GRV. LR. प्रभृ. < मम ⌊<अस्मद्-⌋ + मतुप् इतीव कृत्वा मदीयार्थे सना. इति, PW. ORN., Brown ⌊सिभा १,१३४⌋ सत्यम् ···परम् इति प्रतियोगवदर्थे अव्य. इति?)।

[n]) नाप. (*मुहूर्त- ⌊=*१ममत्-⌋)। वृत्- (गति-) + भृत्- (धारक-)> उस. *वृद्-भृत्- > नैप्र. यनि. इत्येवं नान्तरीयपूर्वतो विवेकः। 'सः (अग्निः) पुरउक्थेभिः (तृप्तः सन्) नः (अस्मान्) *स्वध्वरा-करति (<*स्वध्वरा √कृ)। (हे) अग्ने! (त्वं) तम् उ (एव) स्तोमं (स्वध्वरा-करसि), ममता (क्षणमात्रेण) इव शूषं (अनुवानं ⌊त्वां प्रति⌋) मतयः (स्तोतारः ⌊अस्मदीयाः⌋) ?अस्मै (> *त्वमस्मै ⌊तुभ्यम्⌋ इति शोधः) ?पवन्ते (> पवयन्ते ⌊गमयन्ति⌋ इति शोधः)' इत्येवमृग्द्वयानुगमनपूर्वकं वा.। शेषं शूष- इत्यत्र द्र. (वैतु. वें. सा. व्यप. ⌊स्त्री.⌋ इति, GW. ORN. WAG ⌊३,२१९ *c*⌋ प्रभृ. = अस्मद्->

?म मा गन्तु[a] पै १९, ४२, १५.
?म मा न्यो सनं[b] पै १,५५,४.
?म मा स श्वेदसश्वे द सीदपि[c] पै २,९०,३.
?ममासश्वेदसीदपि[d] पै ३,२९,४.
?ममुः[e] पै २, ७,४.
ममृवस्- √मृ द्र.
मय[f]- -यः मा २२,१९; का २४, ६, १; मै ३,१२,४; काठ ४१,३.
मयन्त[g]- -न्तम्[h] मै २,८,२.
मयन्द[i]- -न्दम्[h] मा १४,९; का १५, ३, १; तै ४, ३,५,१; काठ १७, २; क २६,१.
मयस्[j]- -यः ऋ १, ३१, ७; ८९,३; ९३, १[k]; ११४, २; १७५, [६; १७६,६]; १७६,४?[l]; १८६,५; ३, १, ३; ५, ४६, ४; ७, ३२, ८; ८१,३; ८, १८,७; २०, २४; ३९, ४; ६०, ६; १०, ३७, ८; ४०, १०; ६४, १; ९५, १; खि २, ८, ४; खिसा ३,३[k]; मा ७, ४७[l]; १८, ८;२५, १६†; ३४, ९†[k]; का ९,२,८[l m]; १९,३,४; २७, ११, ३†; तै २, ३, १४, २†[k]; ३,३,११,३†[k];४,५,१०, २†;७, ३,१; मै १, ५, १†[k]; ९, ४[l m,n]; २,११,३; ३,१६, ४†[k]; काठ ४, १६†[k]; ६, ३¶?[o]; ९, ९[l]; १८, ८; ४०, ११†; क ८, १२[l]; २८, ८; †कौ १,१०२; २८५; †जै १, ११,६; ३०,३; शौ १, १३, २[p]; २६, ४[p];६,५७,२;१४,१,४६†; १९, २,५; पै २,३०,२†; ८, ८, ११; १६,१२?[q];२;३;१८,५,३†;१९, १०,५;२०,३,९[k]†.
मयस्-कर्[r]- -राय मा १६,४१; का १७,६,५; तै ४,५,८,१; मै २, ९,७; काठ १७,१५; क २७, ५.
मयो-भव[r]- -वाय मा १६,४१[s].
मयो-भु[r]- -भवे[s] का १७, ६, ५; तै ४,५,८,१; मै २, ९, ७; काठ १७,१५; क २७,५; -भु ऋ १, ८९,४[t]; २, २७, ५; ३३, १३; ५, ४२, २;१०, १८६, १[u]; खि १, ११-१२, ५; मा २५, १७†; का २७,११,४†; †कौ १,१८४[u]; २,११९०[u]; †जै १,१९,१०[u];४,

मम + [भावे] ताल् प्र. इति?)।

[a]) पाठः? माम् आ-व(=ह)न्तु इति शोधः? (तु. पृ ६९२ g)।

[b]) पाठः? मम, निर्मोक्षण- (नाप. [*पायु-])>-णम् इत्यध्यक्षरः शोधः।

[c]) पाठः? ममाऽसश् चेतसश् चेतसी(सि-इ)द् अपि इति त्रैष्टुभपाद-शोधः (तु. सपा. पै [२,७७,१; ३,२९,४] आनुष्टुभः पाभे.; वैतु. BKA. मम चित्तम् आ सीदसि इति शोधः [तु. सपा. शौ १,३४,२])।

[d]) पाठः? ममाऽसश् चेतसी(सि-इ)द् अपि इति शोधः (तु. सपा. पै [२, ७७, १]; वैतु. सपा. पै [२,९०,३] त्रैष्टुभः पाभे.)।

[e]) पाठः? (√मा [माने]>) ममौ इति शोधः। त्रैष्टुभः पाद इति कृत्वा सस्थ. ?मदे>मदाय इत्यपि शोधः (तु. शौ २,५,३ यत्राप्ययमेव शोधः द्र.)। ?वृत्रं> वृत्राणि इति च (वैतु. शौ २, ५,३ यत्र नाऽयं शोधः), ?ससहे>सासहे (तु. मूको.) इति च शोधौ। सपा. शौ [२,५,३] ?मित्रः>मृध्रः (मारकः [वृत्रम्] इति वा.) इति, ?जघान>चखान (<√खन्) इति, ?न>नि (=यो वृत्रः यतीः [नदीः] निचखान [निगडयामास]) इति त्रापि शोधाः।

[f]) नाप. (अश्व- [तु. म. PW. प्रमृ.; वैतु. उ. म [पक्षे] मयस्->-यः इति?])। व्यु. ?। <√मय् [गतौ]?।

[g]) नाप. (छन्दो-विशेष-)। व्यु. ?।

[h]) सपा. मयन्तम् (माश्रौ ६, २, १,६ च)<> मयन्दम् इति पाभे.। [i]) =मयन्त-।

[j]) नाप. (सुख- [तु.निघ ३, ६])। व्यु. ?। <√मय् 'रसे =सुख-प्रतीतौ' (तु. मधु-; मिक्षु-, मन्द्र-, √रञ्ज्, रस- प्रमृ., पार. मज़ह्-; वैतु. दे.<√मि [हिंसायाम्] इति?, ?MW. <√मा [माने] इति)।

[k]) =सपा. मंत्रा २,२,१९ आश्रौ ४,१२,२ शांश्रौ ९, २७,२। शौ ७,२१,१ तु मम इति पाभे.।

[l]) वयः (अन्नम्)> नैप्र. यनि. इति मतम्।

[m]) =सपा. सक्त् शांश्रौ ७,१८,५। मा ७,४७ माश ४, ३,४,२९;३१ वयः इति पाभे.।

[n]) पाभे. पृ ६८६ h द्र.।

[o]) पाठः? पयस्- >-यः इति शोधः? (तु. सपा. क ४,२)।

[p]) सपा. पै १९,३,४;८ शम् इति पाभे.।

[q]) पाठः? तु. प्रत्यग- टि.। [r]) त्रिप.। उस.।

[s]) सपा. °भवाय<>°भवे इति पाभे.।

[t]) तु. GW.; वैतु. सा. < °भू- इति।

[u]) =सपा. कौसू ११७,४ या १०,३५। तैत्रा २,४, १,८ तैआ ३,४२,२ तु °भूः इति पाभे.।

३०,३[a]; -भुः ऋ १,१८७,३[b]; ४, ११,४; ५, ४२,१; ६, ५२, ६; -भुना ऋ ३, १६, ६; -†भून् ऋ १, ८४, १६; तै ४, २, ११,३; मै ३, १६, ४; काठ ४५, २१; कौ १, ३४१; जै १, ३५,१०; शौ १८,१, ६; -०भो काठ ७,१२[c].

मयो-भू[d]- -भुवः ऋ १, १३, [९; ५, ५,८]; ८९,४; ९१, ९; १२५, ४; १६६, ३; ५,४३,१; ५८,२; ७, ४०,६; १०१,५; १०, ९,१; मा ११,५०†; २५, १७†; ३६, १४; का १२, ५,१†; २७, ११, ४†; ३६,१,१४; †तै १,८,२२, ४; ४, १,५,१; ११, १; ५, ६, १, ४$; ७,४, १९, ४; †मै २, ७, ५; ३,१,६; ४, ९, २७; १०, ३; ११,२; †काठ २,१४; ११, ५; १२; १६, ४; १९,५; २०, १५; ३५,३; ९$; क ३०, ३†; ४८, १०; कौ २, ११८७; शौ १, ५,१†; ७, ६२,२; पै ३, २६, २; ५,३०,६; ९,१५,१‡[e]; १४, १,६[f]; १९, ४५, ८†; ४६, ७†; ५१, ५‡[g]; १६; २०, २५, १; -०भुवः ऋ ८, २०, २४; -†भुवम् ऋ १,१३८,१;२; ९, ६५, २८; ७८,४; १०,३९,१०; खि ४, १२, २[h]; कौ १, ४१८; २,४८७; जै १,५२,२; ३, ३७, २; -भुवा ऋ १, ९२, १८; ५, ४२, [१८; ४३, १७; ७६, ५; ७७,५]; ४३,८; ७३, ९; ८, ८, ९; १९; ८६, १; १०, ३९, ५; मा ३,४७[i]; का ३, ५,४[i]; तै १, ८, ३,१[i]; मै ४,१३, ९†; काठ ९,४[i]; क ८,७[i]; कौ २,१०८५†; शौ २, ४,४; पै २,११,४; -भूः ऋ १, १७७, १९; १६४, ४९; १०, १०९, १[e]; १६९, १; खि ५, ५,५; मा ११, १५; १८, ४५[3]; ३८,५†; का १२, २, ४; २०, २,८[3]; ३८, १, ५†; तै ३, २, ५,२; ४,१,२,२; ७,१२,३[3]; ५, ७,२,४[j]; ७, ४,१७,१†; मै २, ७,२; १२,३[3]; ३,१,३; ११, १०; †४,९,७; १४,३; काठ १६, १; १८,१४[3]; १९, २; ४०, ८†; ४४, ६†; क २९, ३[3]; ८; शौ ५, १७,१†[e]; ७,११,१†; १९,४६, ६; पै ४,२३,२; ६, १६, ३‡[b]; १९, ५१, ५†; -भ्वां मै १, १०,२[l].

?मयि[k] शौ ११, ९,३; पै १६,८२,२.

? मयि वाध पै ३,३,२[l].

मयु[m]- -युः मा २४,३१; का २६, ७, १; तै ५, ५, १२,१; मै ३, १४, १२; काठ ४७, २; -युम् मा १३, ४७[2]; का १४,५,१[2]; तै ४, २, १०, १; मै २, ७,१७[2]; काठ १६, १७[2]; क २५,८[2].

मयूख[n]- -खाः ऋ १०,१३०, २; मै २, २, १¶; काठ ११,६¶; शौ १०, ७, ४४†; पै २, ७२, ४; -¶खात् काठ २६, ६; क ४१, ४; -खान् तै २, ३,१, ५[2]¶; -†खैः ऋ ७, ९९, ३; मा ५, १६; का ५, ५,३; तै १,२,१३, २; मै १,२,९; काठ २, १०; क २, ४.

मयूर[o]- -रः मा २४, ३७; का २६,८,

a) पाभे. पृ २४५३ *u* द्र. ।
b) सपा. °भुः<>°भूः इति पाभे. ।
c) सपा. आपश्रौ ५,१३,८ वैश्रौ १,१२:१० हिश्रौ ३, ४,२२ मयोभुव इति पाभे. ।   d) विप. । उस. ।
e) सपा. मयोभुवः<>मयोभूः इति पाभे. ।
f) सपा. मा १०,१ चितानाः इति पाभे. ।
g) पाभे. पृ १९८३ *h* द्र. ।
h) सपा. आग्र २,१०,६ मयोभुवः इति पाभे. ।
i) सपा. मयोभुवा<>मयोभ्वा इति पाभे. ।
j) पाभे. पृ २४२४ *a* द्र. ।
k) पाठः? मही->-ही इति शोधः? (तु. शौ [११, ९,२०] मही = पै [१६, ८३,१० मूको.] मयी इति) ।
l) पाठः? वैवाध इति शोधः (तु. छन्दः, ?वैवाधदोधतः इत्यत्र टि., सपा. पाभे. पृ १६४५ *f* च) ।
m) नाप. (जन्तु-भेद-) । परिच्छेदः व्यु. च? । = किं-पुरुष- इति माश [७, ५, २, ३२] प्रभृ.; = अरण्य-मयूर- इति [पक्षे] भा. सा. । <√मि [प्रक्षेपणे] इति पाउ [१, ७]; <√मय् [गतौ] इति शक.; < √मा [माने] इति PW. प्रभृ. ।   n) नाप. (कीलक- [वैतु. भा. उ. प्रभृ. यनि. = रश्मि- इति, सा. यनि. = पर्वत- इति?]) । < √मा इति पाउ [५,२५]; < √मि 'प्रक्षेपणे' (= स्थिरी-करणे इति दे १,५ [तु. MW.] ।
o) नाप. (केकिन्-) । व्यु. ? । (√मा [शब्दे]>) *मायु- (*केका- [तु. मायु-]) + (√भृ > भावे) भर-> वस. *मायु-भर-> नैप्र. यनि. [तु. [तात्पर्ये] PW. प्रभृ.; वैतु. पाउ [१,६७] < √मी ('हिंसायाम्' [तु. सा ऋ ३, ४५, १]), शक. < मयु- [?] + √रा इतीव?] ।

२; तै ५,५,१६, १; मै ३, १४, १८; काठ ४७, ६; -रः पै १९, ४७, २; -रान् मा २४, २३; का २६, ५,३; मै ३,१४,४.
मयूरी[a]- -र्यैः ऋ १,१९१,१४; शौ ७,५८,७; पै १,४८,४; ४, १७,६†.
†मयूर-रोमन्[b]- -मभिः ऋ ३, ४५, १; मा २०,५३; का २२, ५,७; कौ १, २४६; २,१०६८; जै १, २६,४; शौ ७,१२२,१.
मयूर-शेप्य[b,c]- -प्या ऋ ८,१,२५; कौ २,७४२†.
?मयूरविपक्षा[d] पै १२,६,९.
?मयूलषः[e] पै ८,१२,१०.
मयो-भु-, °भू- मयस्- द्र.
मय्यज[f]- -जाः पै १६, ८०, २.
?मरजान्[g] पै ५, २१, ३; १३, १, ११[h].
?मरतः[i] पै १५,२३,३.
मरायिन्[j]- -यी ऋ १०,६०,४.
मरायु[k]- -यु ऋ १०, १०६,६; ७.
?मरिष्यज- -जः पै १९, ४२, १६[l]; -जम् पै १९, ४२,१७.
मरीचि[m]- -चयः मा १८, ३९; का २०, २,२; तै ३,४,७,१; मै २, १२, २; काठ १८,१४; २८,४; क २९,३; ४४, ४¶; -॒चयः शौ ५, २१, १०; -चिः पै १३, १४,१६; -चिभिः पै २०, ६०, १०; -चीः ऋ १०, ५८,६; मा २५, ९; का २७, ९, १; मै ३, १५, ८; शौ ४,३८,५; ६,११३, २; पै ९,११,७; १९, ३३, १२; ३५, १२; ३६, १७; ४७, ८; २०, ५२, १०; -चीनाम् ऋ १०, १७७, १; पै ५, ३४, ६; -च्याः पै १९, २०,९; -च्याम् पै ६, ७,१.
मरीचि-पु[n]- -¶पाः तै ६, ४,५, ५; मै ४,५,५; काठ २७,१; क ४२, १; -पेभ्यः मा ७, ३;६; का ७, १, ३;२,२; तै १, ४, २-३, १; ६, ४,५,५; मै १,३, ४; ५; ४, ५, ५; काठ ४, १[२];४; २७, १; क ३,१[२];३; ४२,१.
√मरीमृश्, मरीमृश्- √मृश् द्र.
?मरीया[o] पै ९,१२,३.

---

a) वैतु. PW. मयूरी- इति । b) विप.(हरि-) । वस. ।
c) उप. <शेप- ⌊=रोमन्-, पुच्छ-⌋ । स्वार्थे प्र॰ ।
d) पाठः? मह्यम्, (उर्वी>सं१) उर्वि, बृहद्-वक्षा(ः), भव इति चतुष्-पदः शोधः । सस्थ. ?मृद्वीभव >मृद्वी मह्यं भव त्वम् इति तिरोहितपदद्वयपुनरुज्जीवनः तृतीय-पाद-शोधः ।
e) पाठः? मधूलक- (नाप. ⌊सुरोपादानभूतवृक्ष-भेद-⌋)> -कः इति शोधः (तु. BKA.) । सस्थ. ?तावन्म>ताम् इत् मा (माम्) इति, ?तावन्मावङ्>ताम् इत् मा अर्पत् इति, ?श्वशुराद् अरणं> स्वं सुराऽऽधरण->-णम् इति च शोधाः ।
f) विप. (रक्षस्-) । पाभे. पृ २४०५ *i* द्र. ।
g) पाठः? अपर-+(√वृत् ⌊*निवासे⌋>) *वर्त- (देश-) > कस. *अपर-वर्त- > नैप्र. *अपरुत- >-तान् > (संहितायाम्) ऽपरुतान् (देशान्तराणि) इति शोधः ।
h) सपा. शौ ५,२२,१२ अरणम् जनम् इति पाभे. ।
i) पाठः? मरुतः इति शोधः (तु. BKA.) । सस्थ. ?प्र वृघ्नः > (प्र√भृज् ⌊दीप्तौ⌋ > कर्तरि) *प्र-भृग्ण- (⌊दीप्यमान-⌋ मरुत्-) >-ग्णाः इति च शोधः । सस्थ. क्षुद्र- इति च शुक्र- इत्यस्य पर्यायः सत् (तु. नाउ. मं.) <√क्षुद् ⌊*दीप्तौ⌋ इति ।
j) विप. (⌊*विराजिन्-⌋ ⌊इक्ष्वाकु- *सूर्य-⌋) । व्यु.? । (वि√राज् >) वि-राजिन्-> नैप्र. यनि. । 'यस्य (असमातेः ⌊*इन्द्रस्य⌋) व्रते (*रक्षणे, शासने वा ⌊स्थितः⌋ इव रेवान् (*दीप्तियुक्तः) मरायी (विराजमानः) इक्ष्वाकुः (सूर्यः) दिवि उपैधते (देदीप्यते ⌊यस्यैव व्रते च⌋) पञ्च कृष्टयः (उपैधन्ते ⌊उपवर्धन्ते⌋)' इति वा. (वैतु. वें. सा. यनि. =मारक- इति कृत्वा <√मृ ⌊मरणे⌋ इति, GW. Gri. यनि. =प्रकाशमान- इति कृत्वा <√मृ ⌊दीप्तौ⌋ इति, PW. GRV. प्रमृ. यनि. =व्यप. ⌊मनुष्य-⌋ इति?) ।
k) विप. (⌊*आच्छादक-⌋ जरायु- ⌊*संरक्षण-कोश-⌋) । <√मृ ⌊=√वृ⌋ 'आवरणे' (वैतु. सा. <√मृ ⌊मरणे⌋ इति) । सस्थ. चर्चर- <√चर् ⌊*छदने⌋ इति च, जार- =*जाल- (विप. =*आच्छादक-) इति चापि द्र. । 'ता (अश्विनौ) मे (मम) मरायु जरायु, चर्चरं (*गोपनम्) (भवतः)' इति मंत्रद्वये वा. । l) शोधः पृ २३९३ *i* द्र. ।
m) नाप. (⌊*गतिमद्-दीप्ति-⌋ किरण-प्रभृ.) । व्यु.? । (√मृ ⌊*दीप्तौ⌋ > भावे) *मरिस्-+(√चर् ⌊गतौ⌋ >भावे) चरि-> नैप्र. *चि-> वस. *मरिश्चि-> नैप्र. *मरिच्चि->यनि. (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ GW. प्रमृ.; वैतु. पाउ ⌊४, ७०⌋ <√मृ ⌊मरणे⌋ इतीव?) ।
n) विप. (देव-) । उस. उप. <√पा ('पाने'; वैतु. दे ⌊१,५⌋, भा ⌊पक्षे⌋ 'रक्षणे' इति) ।
o) पाठः? वरीयान् इति BKA. शोधः ।

मरुत्[a]- -रुतः ऋ १, २३, [१०; ८, ९४, ३;९]; १२; ३१, १; ३७, १३; ४०, १; ४४, १४; ५२, ९; १५; ६४, ६; ११; ८५, १; १०; ८९,७; ९०, ४; १०७, २; १११, ४; १२२, १; १३४, ४; १६१, १४; १६२, [१; ५, ४१, २]; १६५, १; २; १६६, ३; ११; १६७, २; ४; १६८, ४;८; १६९, ३; [५;१७१, ३]; १७०, २; १७३, १२; १८६, ८; २, ३४, १; ८; ११; ३, १४, ४; २६, ४; ५; ३२,३; ४;३५, ९; ४७, ३; ५४, १३; २०; ४, २, ४; ५,३,३; २६, [(१, ३९, ५) ९; ८, ७;४]; २९,१;२; ६;३०, ६; ३१, १०; ४१, १६^{२}; ४३, [१०; १०, ३५, १३]; ४५, ४; ४६, ३; ५२,६; ५३, १२; ५४, ३; ८; ५५,१; ५७, ४; ५८, ३; ५; ५९,८; ६०,२; ६३, ५; ६; ६, १७, ११; २१, ९; ४८, २१; ५०, ४; ६६, २; १०; ७, ९, ५; ३२, १०; ३४, २४; ३५, ९; ३६, ७; ३९,५;५१,३; ५६, १६; १७; १९; ५७, २; ३; ५; ६; ५८, ३;५;६; ९३,८; ८, ३, २१; २०,१४; १८; २०; २५,१०; १४; २७,१^{b}; ४६,४; ५४, ३; ९४, ४; ११; ९६, ८; ९, ५१, [३; ६४, २४]; ८१,४; ९६, १७; १०८,१४; १०, ३६, १; ३७, ६; ५२, २; ६३, ९; ६५, [१; ६६, ४]; ७०, ११; ७३, १; ७६, १; ९२, ६; ११; ९३, ४; १०३, ८; ११३, ३; १२२, ५; १२८, २; खि २, ९, १; ३, ६,३; १६,२; ५, ५, ९^{२}; ७, ५, २; मा ३,४४; ४६†; ८, ५५; ९, ८; ३२; १४,२०; १५, १३; १७, ४०†; ८६^{२}; १८, १७; ३१†; २१,१९; २७; २३, ४१; २५, २०†;२४; †३३,४९; ५२; ६४; †३४, १२; ५६; ३९, ६; ९; का ३, ५, १; ३†; ९, ७,२; १०,२,५; ६, २; १५, ५, ६; १६,३,१०; १८, ४, ८†; ७, ७^{२}; १९,६,२; २०, १, २†; २३, २,८; ३,५; २५,८,३;२७, ११, ७†; १२, १; †३२, ४,६; ९; ५, १०; †३३,१,६; २,१९; ३९, ४,१; ७,१; तै १, ७, ११, १; ८,३,१^{२};†; १३,१; ¶२, १, ६, २^{२}; ११,१†; २,५,७^{२}; ११, १^{२}; २;४^{२}; ३,१,५; ४, १०, २; ३,१,९,२; ११,७†; ८^{c}; ३, २, १; ९,२; ४, ५,१; ५,५, २; ७, २¶; ४, ३,७,२; १३, ४; ७†; ४, २,२; ५, २; ६, ४, ३†; ५, ६^{२}; ८,१†; ७,६, २; १२, १^{२}; १४, १†;१५,५; ¶५, २, १२, १$; ३,४,३; ४,४, १; ७, ७^{२}; ¶६, १,५,३; ६, ५, ३; मै १, १,१३; ३, २०†; ५, ४^{२}; ९,२; १०, २^{२}; †; ६^{३}¶; १०; १३¶; १४^{२}¶; १५¶; १६^{३}¶; ११, १०^{३}; २, ¶१,८^{३}; ९^{२};२, ३¶; ४, ८¶; ५,७^{३}¶; १०;८,३; ९; १४; १०,४†; ११,१^{२}; ५; १२, १; २; १३, २०; २२; ३, ३, १०^{२}¶; ७, १¶; ११,११;१२; १६, १†; ५; ४,१,१०¶; १४^{२}; २, ४¶; ११; ३,९^{२}¶; ४, ९¶; ६-७, ८^{२}¶; ९, १†; १०, ५†; †११,२; ३^{२}; १२, १^{२}†; †१४, ११^{३}; १२; १८^{२}; काठ ४, ८†; ¶८, २; ४; ९, ४^{२};†; १०; १८^{२}†; १०, ११^{४}¶; १३^{२}†; ¶११, १; ४; १०^{२}; १३, ३¶; १५; १४,४^{३}¶; १५,७; १७,३; ८; १८, ५†; ६^{२}; १०; १३†; २०, १५; २१, १¶; १०^{५}¶; १३†; २२,१५;२८,३¶;¶२९, ९^{२}; १०; ३०, ४¶; ६; ३५, १†; ३; ¶३६, १^{३}; ५; ७; ८^{३}; ९; १०^{३}; ¶३७, ३^{२}; ५^{२}; ३८, १०; ११; ३९, ७; १३; ४०, १०†; १२; ४६, ४†; ५०, ६; क ३, ६†; ¶६,७;९; ८, ७^{२};†; २६, २; ७; २८, ५†; ६^{२}; १०; २९, २†; ४४,३¶; ¶४६, २; ३; ७; ४८, २†; ४; †कौ १, १७४;२०६;२४१‡^{d}; ४४५^{e};

a) नाप. (वायु-), बहुत्ववत् व्यप. (देव-)। व्यु.?। <*म- (मित- [<√मा 'माने'])+√रु [शब्दे] वा, √रुच् [दीप्तौ] वेति, <*म-(<महत्-)+√द्रु [द्रवणे] इति वेति या [११,१३] प्रमृ.; <√मृ [मरणे] इति [पाउ १,९४], <√मृ [दीप्तौ] इति GW. प्रमृ.?। (√वृत् [वर्तने = सततगमने] > कर्तरि) *वृर्तुत्- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

b) सपा. मरुतः<>मरुतः इति पाभे.।

c) मरु-धन्वार्थे स्त्री. *मरुत्- इति पृथक् प्राति.। तस्यैतद् रूपं [द्वि३] इति स्यात् (तु. सस्थ. उुनन्ति इति साऽभिप्रायं किप.)।

d) सपा. मरुतः<>मरुतः इति पाभे.।

e) =सपा. शांश्रौ १८,१५,५ । ऐआ ५,२,२ तु देवताः इति पाभे.।

२, ४३८; ४४७; ४६४$[a]; ५२५; ५७६; ११३५; १२०६; †जै १, १८, १०; २२, ३; २५, ९‡[b]; ४६, ९$[a]; ३, ३३, ३; ३४, ५; २२$[a]; ४१, १; ४७, २; ४, १०; १०; २३, २; शौ २, २९,५; ३, १, ६; ३, १, ४, ४; १२, ४; १९,६; ४, ११,४; २७, २-५; ७; ५,३, ३†; २४, ६; ६,३,१; ४,२;२२,३?[c];३०, १; ४७,२; ९२,१; ७, २५, १; ३४, १; ८२, ३; ८, १, २; ९, १२, ३; १०, ९,८;१०; ११,१, ३३; ११,२५; १२,३,२३; १४, १, ३३; ५४; १८,२, २२; १९, १०, ९†; १३,९;४५,१०; २०, २, १; पै १, १३, २; ४०, २; ५६,३; २,५०,३[2]; ७३, ५; ३, १,४; ६, ६; २०, ४; २५, २; ४०,३; ४,३५,२-५; ७; ५, ४, ३†; १५,७; १८, ५‡[d]; २९,२; ३७,८;६,७,९; १७,१०;१८,१; ७, ४,९†; ६,६; ९, ८,२; १२, ११;२५,१७; १२, ७,८[2]; १३, १,१[e]; ५,१७; ८,९†; ९, १७; १४, १; १४,१,८; १५,४,१०; २२, १; ५; ७; २३, ४†; १६, १, २; ५३,४[f]; ५४,६; ७;७२, ९; ९३,३; १३६,८; १०;१३९, ३; १७, २९, १०; १८, ४, २; ६, २; १४; २४, ४; ३३, ३; ३४, १०; ३५,११; ४१,६;४३, ११†; २०,६,१; १२,५;१५,८; २९,२‡[g]; ३१, ६; ४२,१;५६, ४; ६०, १०; —†०रुतः ऋ १, १५, २; ३७,[१२;८, ७,११]; ३८,३; ११; ८६, १; २; ७; १७२, १; २; ५,५७,[८; ५८, ८]; ६,४९, ११; ६६,[८(१०, ३५, १४; ६३, १४)]; ७, ५९, १; ९; १०; ८, ७,१; २०,२३; २७, ५; ८; ८३,७; ८९, १; ३; १०, ६४,१२; मा ८,३१†;२०, ३०; ३३, ४७; ९६; का ९, ५, ४; २२,२,७; ३२, ४,४; तै १, ५, ११,४; २, १, ११, १; ३, १४, ४; ४, २,११,१;२;३,१३, ३; ५; मै ४, १०, ४[2]; ५; ११, २; ४[2]; काठ ८,१७; ९, १९; कौ १, २५७; २५८; जै १, २७,५; ६; शौ १, २६, ३$; ७, ८२,१; २०, १,२; —०रुतः ऋ १, ३९, १; [५(५, २६, ९; ८, ७, ४)]; ८-१०; ४०, २; ६४, ९; [१३; १६६, ८]; १४; १५; ८५,४-६; १२; ८६,६; ८७,२; ८८, १;३; ५; ६; १३९, ८; १६५, ६-८; १०-१४; [१५; १६६, १५; १६७, ११;१६८,१०];१६९,१; ६; ९; १२-१४; १७०,६; ८;९; १६८, ५-७; १७१, १-४; २, ३३, १३; ३४,२; ३; ५-७; ९; १०; १५; ३, १६,[२; ७, १८, २५]; ५१, ९; ६२, ३; ४, २६, ४; ५, २९, ३; ३६, ६; ४१, ५; ४२-४३, १०; ५२, ५; ८; १४; १५; ५४, २; ४-७; १०; [(१, ६४, ४) ११]; १२; १३[2]; १४; १५; ५५, ४-१०; ५६, ३; ७; ५७,२;६; ७; ५८, ३; ४; ६; ५९, ४; ६०, ३; ६; ७; ८३,६; ८७, २;८; ६, ४८, २०; ५०, ५; ५२, २; ६६, ७; ७, ३६, ९; ४०, ३; ५६, १०; १२-१५; १८; २१-२४;५७,४; ७; ५८, २; ४; ५९,३[b]; ५; ६; ८; ११; १०४, १८; ८,७, ९; १३; ३०; १८, २१;२०, २; ६; १०; १५; २१; २२; २५; २६; २७, ६; ९४, १०; १०, ६३, १४;१५;६४,१३;७७,६;७८,८; खि ३, २१,१; मा १७, १;४७; ८४; ३४,४८†; का १८, १, १; ४, १५; ७, ५; ३३, २, ११†; तै १,५,११,५†; २,१,११,२†; ३, १,२; ४,७,१; ८,२†; ९,१; ३, १, ११, ५†; ७[2];†; ८[h]; ४, ३, १३, ३; ५-७†; ६, १, १; ५,६; ५, ४,४, १; मै २,२, १; ४, ७†; १०-११, १; †४, १०, ३; ५[2]; ११, २[3]; ३[?]; ४; १२, ५; १४, १८[3]; काठ ८, १७[4]†; ९,१८[?]†; ११, ६; ९†; १३[2];†; १७, १७;१८, ६; २०, १५‡[i]; २१,१३[5]; †[6]; २३, ८; ३०, ४[2]; क २८, १; ६; ४६, ७[2]†; †कौ १, ४८‡[j]; ४०४; २,१२१०; †जै १,५,४‡[i]; ४५, ६; शौ १,२०,१; २, १२, ६†;

a) पामे. पृ २४५६ e द्र. । b) पामे. पृ २४५६ d द्र.।
c) पाठः? मरुतः [सं३] इति शोधः (तु. सपा. तै ३, १,११,७) । d) सपा. मरुतः<>मरुताम् इति पामे.।
e) सपा. शौ ५,२२,१ वरुणः इति पामे. ।
f) सपा. पै १६,९६,८ ऋतवः इति पामे. ।
g) सपा. ऋ ८,४०,६ वसु इति पामे. ।
h) वप्रा. सतो नवर्थे वृत्तिरिति कृत्वा *वारि-भृव्-> नैप्र. यनि. इति व्यु. द्र. । शेषं ?पृणाति [शौ.], इत्यत्र सस्थ. वृष्टि- इत्यत्र च टि. द्र. ।
i) पामे. पृ ११०० e द्र. । j) पामे. पृ २४५६ b द्र.

३, १,२; २,६; ४, १५,५; २७, ६; ५,२१,११; २६,५; ६,२२, २[२]; ९३,३; १३०,४; ७, ८२, २†; ८,४, १८†; १३, १, ३[२]; †२०, १३,२; ६७, २; पै २,५, ६†; ७०, ४; ३, ५, ६; ६, २; ३१, १; ४,३५,६; ५,७,४; ९, २, ४; १०, १३, ७; १६, १०, ८; १७,२६,७; १८,१५,३[२]; १९, १,११; ३,७; १४, १५; १६,५; २२,११[२]; १२[a]; २३,८; ३९,९; ५४, २; २०, ३१,५†; -रुताम् ऋ १, २३,११; ३८, १०; ९४, १२; ११४, ६; १२८, ५; १४३, ५; १६७, ७; १६८, ९; १६९, १; २; ७; २, ३,३; ३,२६, ६; २९, १५; ४, ३, ८; ३९, ४; ५५, ५; ५, ५२, ३; ५३, १; ५६, १; ५; ६०, १; ६, ३, ८; ११, १; ४७,२८; ४८, १२; ७, ३४, ⌊२५; ५६, २५; १०, ६६,९⌋; ८, १८, २०; २०, ३; ४६, १७; ९४, १; ९६, ९; ९, ७०, ६; १०,३६,४; ६४, ११; १०३, ९; १३७,५[b]; खि ५, ५, २; मा २, १६; ७, ३६; १०, २१; २३; १४, २५; १७,४१†; १८, ४५; २५,४;६; २९,५४†; का २,४,३; ७, १९, १; ११,६, १; ७, १; ३; १५, ८, ३; १८, ४,९†; २०, २,८; २७, ४, १; ६, १; तै १, १,१३,१; ७,८,१; ८, ११,१; १४, २; १५,१; २; २, ¶३,१, ५;७, ३; ४, ७, १; ९, १; ४, ३,९, २; ४, ११, २; †६,४, ३; ६, ६; ७, १२,

३; १५, ४; ५, ७, २१, १; मै २, ३,७¶; ६, ७; ११; १२; ८, ५; १०,४†; १२, ३; ३, ३, १०[२]¶; ४,३; १५, ४; ६; १६, ३†; ५; ४,४,५; ६; १४,११†; काठ १, १२;३,१[c]; १०,११¶; ११, ७;९; १२, ५¶; १५, ६; ८[२]; १७,४; १८,५†;१४; २१, १; १०[२]¶; २२, ५; १५; २३, ८¶; ३१, ११; ४६, १†; ५३, ११; क १, १२; २,८; २६, ३; २८, ५†; २९, ३; ४७, ११; †कौ १, १४९; २, १२०७; †जै १,१६,५; ४,१०,८; शौ ४,१३, ४†[b]; १५,१५;२७, १; ५,२४, १२[d]; ६, १२५, ३†; ७, ५२, ३†; ९,१, ३; १०; ४, ८; १९, १३, १०†; पै ४, ३५,१; ७,४, १०†; १२, १, १२†; १५,११, ७†; १२,४; १६, २४, ७; ३२, २; १०; १२४, २[२]; २०, ३०, २†; ५१, १०; -०रुताम् तै ३, ३, ९, १; मै २, ५, १०; -०रुताम् ऋ १, ११४, ९; २, ३३, १; काठ १३, ९; पै ७, ३, १०†; -†रुत्सु ऋ १, १४२,९; ४, १, ⌊३; ८, २७,३⌋; ५, ५२, ४; ५६, ८; ९; ७, ४२, ५; ८, १२;१६; काठ २६, ११; कौ १, ३८४; जै १,४३,४; ४, ९, १०; शौ २०,१११,१; §पै २,१८,५; ३६, ३; -रुद्भिः ऋ १, १९, ⌊१-९⌋; १०१, ९; १०७, २; १३६, ७; १६९, ८; १७०, ५; १७१, ५; ६; ३,४७, ⌊२; ५२, ७⌋; ४;५१, ⌊(४७, ३)८⌋; ६२,

२; ४,३४, ⌊७;६,४०,५⌋; ११; ५, ५२,१; ६०, ८; ७, ५६, ५; ७; २३; ⌊(६, ३३,२)२३⌋; ८२, ५; ८, ७,३२; ३५, ३; ९६, ७; १०, १२६, ५; १५७, ३; खि ३, १४, १; ५,५,२; मा २,२२; ७, ३७†; १२,७०; २५, ४६†; ३३,६३†; ३७,१३[e]; का २,५, ५; ७,२०,१†; १३, ५,९; २७, १५, १†; ३२, ५,९†; ३७, २, ३[e]; तै १, ४, ४२,१†; २, १, ११, २; ३[२]; २, ११, ५¶; ३, १०, २; ४,२,५, ६; ५, ५, ९, ४¶; ¶६, २, २,१; ५, ५, १; मै १,३, २३†; १०, १४¶; २, २,६¶; ३, ४; ७, १२[२]; ३, ७, १०¶; ४, ६, ८¶; ९, ५; ११, २†; १२,२[२]; १४, १३[२]†; काठ १०, १२[२]; ११, ३¶; ७; १६, १२; २४, ९¶; २८, ३¶; ३६, ८¶; क २५,३; ३८, २¶; ४४, ३¶; †कौ १, १६; ३२४; २, ४६२; †जै १, २,६; ३४,२; ३, ३४, २०; शौ २, २९, ४; ३, १७, ९; ४, १५, ७; ८; ९; ६, ७४,३; ७, १०३,१; †२०,६३, २; १२४, ५; पै १, १३,१; २, २२, ४; ८०, ४; ५,७,९; ३९, ५†; †६,१७, १-१०; १६,५७, ७[f]; १९,१५,६; ३७, ११; २०, ३४, ९†; -रुद्भ्यः ऋ १,६४, १; ८५, ⌊८(१६६, ४)⌋; ५,५, ११; ३०,८;५२,५; ५४,९;६०, ५; ८,४१,⌊१; ९,६१,१२⌋; ९, २५,१;३३, ⌊(५,५१,७)३;३४, २; ६५,२०⌋; १०, ७७, ७; मा

a) पृ २४५७ *c* द्र.। b) पामे. पृ २४५७ *d* द्र.। c) पामे. पृ १६०२ *h* द्र.। d) °तां पितृ>सपा. पै १५,८,३ रुद्रः इति पामे.। e) सपा. मै ४,९,४ मरुद्भ्यः इति पामे.। f) सपा. शौ ११,४,३७ ऋतुभिः इति पामे.।

२२,२८; २४, १६[४]; २६,१७†; ३०, ५; का २४,१४, २;२६,४, १[४]; ३४,१,५; ¶तै १,८,४,१[२]; २; २,२,११,२; ४; ७, ५,२२, १; मै १,२,३; १०, १[२]; १४¶; १५¶; ११,१०; २, १,८¶; ६, ३; ३, ६-७, १०; १२, ७;१३, १४[४]; १५,११;४, १, १४¶; ६, ८¶;९,४[a]; काठ ९,५[३];¶[२];१०, ११¶; १५,२; ¶१६,८;९;४५, १९;५१,३; क ८,८[२]¶; †कौ १, ४७४; २, २३; ११६; २६९; ३४५; ३, १,७; †जै १, ४९,८; २,५,४; ३,३,२; १२,३;२३,१; २९,२; पै २,५४,३; १६,१२४, २; १७, २२,५.

१मारुत[b]– -तः ऋ ५,६१,१३; शौ १३, ४, ८; –†तम् ऋ १, १४, [३; ६, १६, २४ (१०, १४१, ३)]; ३७, [१; ५]; ३८, १५; ६४, [१२; ६, ६६, ११]; १०६,१; १२७,६; २,१,६;११, १४; ३०, ११; ४, ६, १०; ५, ४२, १५; ४६, ५; ५२, ८;१३; १४; ५३, [१०; ५८, १]; ५६, ८; ६, ४८,१५;६६, ५; ७,५७, १; ८,१५,९;९४, १२; ९,८८, ७; ९०, [५; ९७, ४२]; १०, ३६, ७; मा ३३, ४५; का ३२, ४,२; तै १,३,१४,१; ४,३,१३, ६; मै ४, १०, ५; कौ २, ६०४; ८२३; ९९७; जै ३, ४९, ३; ४, ४,४; शौ ४,२७,७§[c];१५,१४, १§; २०, १०६,३; –†तस्य ऋ १,८७,६;१५६,४; ८, २०,२३; तै २, १,११, २; ४, २, ११,२; मै ४, ११, २; काठ ८, १७; –ताः शौ ४, १५,४; –ताय ऋ ५, ५४,१; ६, ४८,१२;६६,९; ८,२०, ९; तै ४, १, ११, ३; मै ४, १०, ३†; –तेन ऋ २, ३१, ३; ३,२२,२; शौ ४,२७,६.

१मारुती– -तीः ऋ ८,१२, २९.

२मारुत[d]– -तः खि २,१, ४[e]; मा ५,२७[f]; १८, ४५; २४,४०; २९, ५८; ५९; ३९, ५; का ५, ७, २[f]; २०, २, ८; २६, ८,५; ३१,६-७,१;३९,३,१; तै १, ३, १,२[f];¶२,१,३,३;२,५,६;११, १; ३,५,७,२¶; ४, ७, १२,३; ५,५,९, ४¶; १९, १; २२, १; २४,१; ६, २, १०,४[२];¶;३,९, ६¶; मै १,२,११;१०,१; ६[२]¶; २,६,५¶; १२,३; ३,४,३[२];¶; ८,९; १४, २१; ¶४, ३, ८;९; ४,५;७,८; काठ २, १२;९,४¶; ३५, १६¶; –तम् मा ६, १६; का ६,३,७; तै १, ३,९,२;¶८, २,१;९,१; २,१,६,२¶;¶२,५, ६[२]; ११, १[२]; ४, ७, १; ९, १; १०,२¶; ६, ३,९, ६;६,५,३¶; मै १, २, १६;८, १०; ¶२, १, ८[३]; ९[४];४,८; ३, १०, १; काठ १०, ११[३]¶; –¶तस्य तै २,२, ११,२; मै २, १,९[२]; ३,१०,१; काठ १०, ११; ३५, १६; –ताः मा २४, ४;१४;१५; का २६,१, ६; ३,४;५; तै २,२,११, ४¶; ५, ४,७,७¶; ६,१२, १; मै ३, ३, १०[२]¶; ८,९¶; १३,५;१२; १३; –¶तान् तै ५, ४, ७, ७[२]; मै ३, ३, १०[२]; –तेन तै ६, ६, ५, २¶; –तेभ्यः मै ३, ९, ४; –तैः मै ३, ३,१०¶.

२¶मारुती– -ती तै २, ३, १, ३; ३, ५; मै १, ६, ५; १०,१§; १०; २, १,८;९; ५, ८; ६,१३§; ४, ४,९; काठ ९, ४; –तीः काठ ११,१०; –तीम् तै १,८, ३,१; १९, १; ६,१,५, ३[२]; मै २,१, ९[२]; काठ १०,११; –त्या मै २,१,९; काठ १०,११.

मारुता(त-अ)श्व[g]– -श्वस्य ऋ ५, ३३, ९.

३मारुत[h]– -तः ¶काठ १५,४; १८, १४§; २५,१०[२]; §; २९, ९[२]; १०; ३४,१६; ३६,१;३७, ३[२]; ४;५; ४७,९§;§४८,१;३; क २,६; ८,७¶; २९, ३;४०, ३[२];¶; ¶४६, २;३;४८,१४¶; पै १६, ७२, ९; २०, ३६, ४; –तम् काठ ३, ६; १०, ११¶;

---

a) पामे. पृ २४५८ e द्र. ।

b) विप. । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

c) पामे. पृ १५७८ i द्र. ।

d) विप., नाप. । साऽस्यदेवतीय-तस्येदमीय-स्वार्थीयेषु अण् प्र. ।

e) °रु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

f) नाप. (वायु- [तु. सा. उ. म.; वैतु. मा. Gri. K. व्यप. इति]) ।

g) व्यप. (राजन्- [तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. GRV. विदथ-नाम्नो राज्ञः विप. इति?]) । २मारुत- (*मरुद्वेगयुक्त- [तु. सा.]) + अश्व- > बस. (वैतु. सा. GRV. <मरुताश्व- इति) । 'विदथस्य (*नैवेद्यस्य) रातौ (निमित्तभूतायां सत्याम् [इन्द्राय प्रापयितुं]) मारुताश्वस्य शोणाः (अश्वाः) मा (माम् [इन्द्रं प्रति]) वहन्तु' इति वा । तु. सस्थ. त्रपुस- > -पुषे ।

h) स्वराऽङ्कनाऽभावात् पृथङ् निर्देशः ।

११, १¶; ९; १०¶; २१, १३; क २,१३; पै ४,२८, १†; ३५, ७; १२, ७, ८; १९, ३७, ३; –तस्य क ४८, १४¶; –ताः ¶काठ १०, ११; ११, १; २१, १०³; २५,१०; ४९,२$; क ४०, ३¶; पै ५, ७, ५; १९, ४८,५; –तान् काठ २१, १०¶; –ताय काठ २०, १५†; –तेन पै ४, ३५,६.

३¶मारुती– -ती काठ ११, ४; १४, ९; ३६, ५; ३७, ३²; क ८,७; –तीम् काठ १४,९.

?मारुतोत[a] ऋ ५, ४६, २; मा ३३, ४८; का ३२, ४,५.

मरुत्-तम– -मा ऋ १,१८२,२.

मरुत्-वत्– -†०वः ऋ १, १०१, ८; ३,५१,७; १०, ८४,१[b]; मा ७,३५; का ७, १८,१; तै १,४, १८,१; मै १, ३, १९; काठ ४, ८; क ३, ६; –वत् काठ २३, ८¶; –वतः ऋ ५, ४२, ६; ८, ६३, १०; तै ७,५, ७, ३¶; मै १,६,१;२;५; काठ ८, ४; ३३, ७¶; क ६,९; –वता ऋ १,२०, ५;८,७६,४; –वते ऋ १,१४२, १२; ३, ३५, ७; ५, ८७,१; ८, ७६, ८; ९, ६४, २२; ६५,१०; १०७,१७; १०, १३,५; मा ७, ३५²–३८²; का ७,१७-१८,१²; २०,१²; २८, ८, १²; तै १, ४, १७-१९, १²; ¶२,१, ३,२; २, ११, ६³; ¶७,५,७,२;३; मै १, ३, १९²–२३²; २, २, ६¶; ४, ९,८; ¶काठ ४, ८[c]$; ११,३; २८, ३; ३३,७²; क ३,६[c]; ४४, ३¶; †कौ १, ४६२; ४६९; ४७२; ५२०; २, १५३; ४२६; †जै १, ४८,८; ४९,३; ६;५३, १२; ३,१५, १; ३३,१; शौ ७, ५९, २†; पै २०, ३०, ३†; –०वन् शौ ४,३१, १‡[b]; पै ४, १२, १‡[b]; १५, २०, ३; –†वन्तः ऋ ९, १०७, २५; कौ १, ५२२; जै १, ५३, १०; –†वन्तम् ऋ १, २३, [७; ८, ७६,६]; १०१, [१-७]; ३, ४७, [५; ६,१९,११]; ८, ७६, १;५; खि ५, ७, ४, १२; मा ७, ३६; का ७, १८,१; तै १, ४,१७,१; २, १, ३, २¶; मै १, ३, २१; काठ ४, ८; क ३, ६; कौ १, ३८०; जै १, ३९,११; शौ १९, १८,८$; पै ७,१७,८$; –वन्ता ऋ ८, ३५, [१३-१५]; –वान् ऋ १,८०,११; १००, [१-१५]; ११४,११; २, ३३,६; ३, ४,६; ४७,१;५०,१;४,२१,३; ६,४७, ५; ८, ३६,[१-६]; ७६,७; १०, ९८, १; खि ५, ५,२²; ७, ४, १२; मा ७,३८; का २८, ८,१; तै १,४,१९,१†; मै १,३,२२†; काठ ४, ८†; क ३, ६†; शौ ६, १०४, ३; १२२,५; ११,१,२७; १२, ३, २४; १८,३,२५; १९, १७,८; पै ३,२३,३; ५,२८,७; ७; १६, ८; १६, ९१, ७; १७, ३८,४; १९,२८,८?[c]; ४९,१२.

मरुत्वती– -ती ऋ २, ३०, ८; ७, ३१, ८; मै २, २, ३¶; –तीः ऋ १, ८०, ४; ८, १३, २८; तै ३,१, ७, २¶; मै ३, ७,१¶.

मरुत्वतीय[d]– -यः मै ४, ६, ८³¶; काठ १८, ११[e]; २८,३¶; क २८, ११[e]; ४४, ३¶; –यम् मा १५, १२; का १६, ३,८; तै ४,४, २,२; मै २, ८, ९; ४,६, ८³¶; काठ १७, ८; २८,३²¶; क २६,७;४४,३²¶; –ययोः मै ४,६,८¶; –याः मा १८,२०[e]; का १९,७,२[e]; तै ४, ७,७,२[e]; ¶६,५,५,१²; २;३; मै २, ११, ५[e]; ¶४,६,१;८³; काठ २८,३; ४४, ३¶; –¶यान् तै ६, ५,५, १; २; मै ४, ६, ८²; –¶येन काठ २८, ३; क ४४,३; –¶यैः मै ४, ६, ८; काठ २८, ३; क ४४, ३.

मरुत्-सखि[f]– -खा ऋ ७, ९६, २;.

a) पाठः? मारुत– (विप. [मरुत्संबद्ध-] शर्धस्-)> (न. द्वि१) –तम् उत इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. AM.; वैतु. वें. मारुत– [मरुद्गण-]>[सं१] –त इति प्रथमं पदम् इतीव? [तु. पपा. Haskell JAOS ११, ६०], सा. =मारुत– [मरुद्-बल-]>[सं३?] –त इति, R [ZDMG ४८,६८३] पाठः? इति कृत्वा > मरुतः [सं३] उत इति?)। अत्र मारुतं शर्धः (बलवदभियानम्) देवत्वेन स्तुतं भवति प्रयन्त इति क्विप्. चाऽकर्मकं सत् 'प्रसादं गच्छत' इत्यर्थमाह (<प्र√यम् 'शान्तौ' [तु. योः इत्यत्र टि.; वैतु. अन्येऽस्य धा. दानार्थे प्रवृत्तिरिति कृत्वा शर्धः इति पदं द्वि१ सत् तत्कर्मेति?])।

b) सपा. मरुत्वः (तैब्रा २,४,१,१० या १०, ३० च) <>मरुत्वन् इति पाभे.।

c) शोधः पृ ८१४ h द्र.।

d) विप.। सास्यदेवतीयः प्र.।

e) सपा. °यः<>°याः इति पाभे.।

f) विप.। बस.।

८, ७६, २; ३; ९; १०३, १४; १०, ८६,९; खि ५, ५, २; शौ २०, १२६,९†.

मरुत्-स्तोत्र[a]- -त्रः खि ५,५, २[२]; -त्रस्य ऋ १, १०१, ११.

मरुद्-गण- -०ण ऋ ८, ८९, २; मा ३३, ९५†; -†णः ऋ ६, ५२, ११; ९, ६६, २६; खि ५, ५,२; कौ २,६६१; जै ३,५५,२; ४, २२,३; -णाः पै ८, १२,१; -०णाः ऋ १, २३, ⌊८;२,४१, १५⌋; -णान् पै १७, २८, ५; -णे ऋ १०,६६,२[b].

मरुद्-युत[c]- -तम् पै १, ८५, २; -ताय पै १,८५,३.

†मरुद्-वृध,धा[a,d]- -धः ऋ ३,१३, ६; खि ५,५, २; मै ४, ११, २; काठ २,१५; -०धे ऋ १०, ७५,५[e].

मरुन्-नाम[a]- -मैः काठ २१,१०¶.

मरुन्-नामन्- -मानि मै ४, ७, ७¶.

मरुन्-नेत्र[f]- -त्राः मा ९, ३६; का ११, १, २; मै २, ६, ३; काठ १५, २; पै २, ५३,३; -त्रेभ्यः मा ९,३५; का ११, १,१.

?मरुतरुग्रा पै ५,११,५[g].

१मर्क[h]- -र्कः मा ७, १७; १८; का ७, ७,३[२]; मै १, ३, १२; ४, ६,३; -र्काय मा ७, १६; का ७,७,१; तै १, ४, ९, १; मै १, ३, ११; काठ ४, ३; क ३,३.

२मर्क[i]- -र्कः ऋ १०,२७,२०.

मर्कट[j]- -टः मा २४, ३०; का २६, ६,५; तै ५,५,११,१; ६, ४,५, ७¶; मै ३,१४,११; ४,५,७¶; काठ ४७,१.

मर्चयत्- √मृच् द्र.

मर्जयत्-, मर्ज्य- प्रमृ. √मृज् द्र.

मर्डितृ- √मृड् द्र.

†मर्त[k]- -०र्त ऋ ५, ६६,१; -र्तः ऋ १, ३०, २०; ६४, १३; ७२, ४; १४७, ५; १४९, ५; १६३, ⌊७;१०, ७,२⌋; २, २३, ७; ३, ५९, २; ४,४१, २; ५, ५०, १; ६,१,९; २,४; १३,४; १६,२६; ३१; ३२; ४६; ५९, ५; ७०,३; ७, १, २३; १००, १; ८, १९, ५;९; २०, २२; २३, २१; ४४, १५; १०३, ४; ९, १०१, १३; १०, ११, ७; ३१, २; ६३, ⌊(१, ४१,२; ८, २७,१६) १३⌋; ९५, ९; १०५, ३; खि २, ८, २; मा ४, ८; ११, ६७; २२, ५§; २१; २९,१८; का ४, ३, २; १२,७,२; २४, १, ५§; ७, ४; ३१, ३,७; तै १, २, २, १; ३, ४,११,५; ४, १, ९, १; ३, १३,३‡[1]; ६,७,३; ६, १,२, ५;७,४,१५,१§; मै १,२,२; २, ७, ७; ३, ६, ५; १२, १§; ४, १०, २; १३, ६; काठ २, २; १६,७; १८, २०; २१, १३‡[1]; २३, २¶; १२; २६, ११; ३५, १४§[m]; ३९,१५;४४,४§;४६, ३; क १, १४; ३५, ८; कौ १, ५८; ३३६§; ५५३; २, ७३६; ११२६; जै १, ६,४; ३५, ५§; ५६,९; ३, १२,८; ४, २६, १; शौ ७,८२,२‡[1];९,३,२०§;१८, १, २४; पै १६,४०,१०§; २०, ३१,५‡[1]; -र्तम् ऋ १, ३१,७; ८४, ८; १२६, ५; १४१, ६; १४७, ५;५,४१,१३; ६१,१५; ६,३,१; २; १४,५; ८, ७१, ४; मै ४, १४, १५; कौ २, ६९३; जै ३,५६,२०; शौ २०, ६३,५; -र्तस्य ऋ १, ९२,१०; ३, १५, ६; ४,१,९; २,१०; ९, ६; २३, ५; ५,८,४; ६, २८,४; ७, ८२, ७; ८, ११,४; ९, ५८, २; ७९,

---

[a]) विप. । वस. । [b]) वैतु. वें. सा. पस. ? ।

[c]) तृस. उप. <√यु ⌊मिश्रणे⌋ ।

[d]) उप. भाप. (वैतु. या ⌊९,२६⌋, सा. उस. उप. कर्तरि प्र. इति ?) । [e]) व्यप. (नदी-) ।

[f]) तु. बृहस्पति-नेत्र- । [g]) पाठः ? मरुतां, ग्ना(:), उग्राः इत्यध्यक्षरस्त्रि-पदः शोधः ।

[h]) व्यप. (असुर-पुरोहित- ⌊तु. शण्डामर्क-⌋) । व्यु. ? । <√मर्च् इति पाउ ⌊३, ४३⌋, पाम ⌊१,१,५८⌋, PW. प्रमृ.; <√मर्क् इति शक. ।

[i]) विप. (⌊*दीप्यमान-⌋ सूर- ⌊=सूर्य-⌋) । <√मृच् [=√मृज् 'शुद्धौ = *दीपने' (तु. शुन्ध्यु- ⌊तु. तात्पर्ये वें. सा. Gri. ; वैतु. PW. प्रमृ. <√मृच् ⌊हिंसायाम्⌋ इति कृत्वा भावे वा कर्तरि वा यनि. प्रवृत्तिरिति ?⌋)] ।

[j]) नाप. (कपि-) । *मर्क- (*वृक्ष-, शाखा- वा ?) + (√वृत् ⌊*निवासे⌋ > भावे) वृत्- > वस. *मर्क-वृत्- > नैप्र. यनि. (वैतु. पाउभो ⌊२, २,९७⌋ <√मर्क्, Brug ⌊२,१,३११⌋ <मर्क- ⌊*अन्धकार-⌋ इति ?) ।

[k]) नाप. (मनुष्य- ⌊तु. निघ २,३⌋) । व्यु. ? । <√मृ इति प्रायोवादः । नैप्र. <मर्त्य- इति मतम् ।

[l]) सपा. ऋ ७,५९,८ मै ४,१०,५ अभि इति पाभे. ।

[m]) सपा. क ४८, १३ मर्त्यः इति, पै १९, ३१,१४ मर्त्यम् इति पाभे. ।

२; १०, १३४, २; काठ १३, १६; कौ १, ३६५‡; २, ४०८; ४४२; जै १, ३८,४‡; ३, ३१: २८; शौ ४,२१,४; -र्ताः ऋ १, ५, १०; ६०, २; १००, १५; १६०, १; २, २७, १०; ३, ९, [(१०, ११८, ५)६]; ४, ११, ५; १७, १९; ५, १४, २; ३१, १३; ६, २१, ३; ६७, ९; ७, १, ९; २८, १; ३७, ७; ८, ११,५; १०, ४,५; शौ २०, ६९, ८; -०र्ताः ऋ १०, ११८, ६; -र्तात् ऋ ४, १०,७; ५५, १; -र्तान् ऋ १, ७०, ३; ७३,८;३, १, १७; ४, २,३[a]; ११[a]; ५,३, ५; ६; ७,१८,१८; २३,५; १०, १२, १; ८७,२१[b]; तै ५, ५,४, ४; काठ ४०,५; शौ ८,३,२०[b]; १८, १,२९; २०, १२,५; पै ३, ८, १$[c]; -र्तानाम् ऋ १, ६३, ५; ४,२,१८; ८,३९,६; -र्ताय ऋ १, ४५, [८; ८४, ७; ८, १, २२; ९,९८,४]; ७७,२;५, ८६, ५; ६,६७,४;८, २२, [१४;६०, ८]; ७१, ६; ७;९, ९४, ३; कौ १,३८९; २, ६९१; जै १, ४३, ९;३, ५६,१८; शौ २०,६३,४; -र्तासः ऋ १, ३८,४; ११०,४; १४४, [५; ३,९,१; ५, २२, ३; ८,११,६]; २,१,१४; ३,१०,१; १४, ७; ४,७,२; ५,९, १; १६, [(१, १३१,१)१(८, १२, २२; २५)]; ६, १५,८; १६, ७; ७, ४, ३; २५,२; ८, ६०,१५;८१, ३; १०, १५०, २; खिसा २९, ४५; का १६, ५,१२; काठ ३९, १४†; कौ १, ४६; ६२; ८५‡; ८८; २,८०;११८; जै १, ५,२; ६,८; ९,५‡; ८; ३, ८, ६; ४, १६, १; शौ १२,१,२०$; १८, ३, २३‡; पै १७, ३, १$; -०र्तासः ऋ १०, १३६, ३; -०र्तासः ऋ १, १०५, १६; पै ५, ३८,३; -र्ते ऋ १, १२०,२; -र्तेषु ऋ १,६७,१; ४,१,[१७; ६, ५१,२; ७, ६०,२]; ५, १८, १; २५, ४; ६, ६६, १; ७, ४, [४; १०, ४५, ७][d];७५, २; का १३,२,७[d], तै ४,२,२,२[d]; -र्तैः ऋ ५,३,८;१०,११५,७.

†मर्त-भोजन[e]- -नम् ऋ १, ८१, ६; ११४, ६; ७, ३८, २; ४५, ३; ८१,५; मै ४, १४, ६; -ना ऋ ७,१६,४.

मर्तवे √मृ द्र.

मर्त्य,र्त्या[f]- -०र्त्य शौ १८, ३,१; -र्त्यः ऋ १,१९,२; ३६,४;१६; ४०, २; ४१,६; ८३,१; ८६,७; ९१, १४; १३८, २;१५०, ३[g]; १५५,५; १७९, ५;२, ३४, ९; ४१, [८(६, ६३, २; ८, १८, १४)]; ३, ११,७;४, १५,५; ५, ४, १०;७,६; १७,१[h]; २१,४; ४१, १७[i]; ५३,१५; ६, २, ५; १४, १; ३०, ४; ६०, ११; ७, ३२, ११;१४; २१; ८, ३, १३; ६, ४४; ७, [१५; १८, १]; १४, ४; १८,१३; १९,१४; २५;२८; २३, १५;१९; २८, ४; ४६, ४; ६८, ८; १९;७०, ७; ७४, १५; ९६, २; १०१, १; १६; १०२, २२; १०, २२,५;७९, ४; ९१, ११;९३,२; †मा २०, ८२;३३, ८७; †का २२, ८,३; तै १,४, ४६,१†; †मै ३,८,३;४,१०,२; १४, १८; †काठ ९, १९; २०, १४; ३८, ७; क ४८,१३[j]; †कौ १, १९; ८२$; १०४[j]; २०६; २६८; २८०; २८८$; ३०५$; २,५००;९०७;१०३२; †जै १, २,९; ९, २$; ११, ८;२२, ३; २८-२९,६; ३०,६$; ३२,३$; ३,५७,१२; ४, १०,३$;१५,३; २४, ८$; २७,७; शौ ६,४९,१;

[a]) ०र्ताम् इति कल्पयन्तः GW. GRV. प्रमृ. ष२ (तु. देवाम्, [तात्पर्यतः] सा. प्रथमे स्थले च)।

[b]) सपा. पै १६,७,१० मर्त्यान् इति पाभे.।

[c]) सपा. शौ १९,५६,१ मुर्त्यान् इति पाभे.।

[d]) = सपा. आपमं २,११,२५। मा १२,२४ प्रमृ. तु मुर्त्येषु इति पाभे.। [e]) नाप.। कास. उप. कर्मणि प्र.।

[f]) नाप. (मनुष्य- [तु. निघ २,३])। व्यु.?। <√मृ '*वचने' (वैतु. पाउदु [६, १२], GW. < √मृ [प्राणत्यागे]; पावा [५, ४, ३६] प्रमृ. स्वार्थे <मुर्त- इति?)।

[g]) विप्र मुर्त्यः इति पाठः? विप्राऽस्यु(सि-अ)मर्त्यः इति त्रि-पदः शोधः। '(हे) विप्र (अग्ने) स (त्वम्) चन्द्रः अमर्त्यः महः दिवि ञाधन्तमः असि। (तस्य) ते अग्ने (वयं) वनुषः (स्तोतारः) इत् (एव) प्र[२]···स्याम (प्रकर्षेण स्याम)' इति वा. (वैतु. अन्ये यनि.)।

[h]) देव मुर्त्यः इति पाठः? देवु-+(√वृध् [स्तुतौ] >कर्तरि) *वृर्ध्य->उस. *देव-वृर्ध्य->-र्ध्यः इति समस्तैकपदः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. देव!, मुर्त्यः [वैतु. BC. मर्त्य इति?] इति द्वे पदे इति?)।

[i]) पामे. पृ २४६१ *m* द्र.। [j]) मुर्तः इति पपा.।

१२, २, ३८; ४, २१; १८, ४,३७; १९, ४९,९; †२०, २५, १; २७,४; ५०, १; पै ६, १७, २†; १०, १२, १२[a]; १४, ४, ९; १६, ३७,७; १७, १८,१†; ३३,८; –र्त्यम् ऋ १, १८,४; [५; ४,३७,६]; २७,७; ३५,२; ४१, [२; ५, ५२, ४; ६७,३]; ८४, १९; १२९, ३[२]; १३१, ४; ७[२]; १६४, २९; १६९, ७; ५, ३५, [५; १०, १७१, ३]; ८६, १; ७, ४०, ३; ८२, ७; ९४, १२; ८, ४, १६; १८, [(२, ४१,८) १४]; १५; १९, ३४; २७, १५; १०, २२, ६; १२६, १; २; मा ६, २९; ३७; ३३, ४३; ३४, ३१; का ६, ७,७; ८,८; ३२, ३, १४; ३३, १,२५; तै १, ३, १३, २; ३, ४, ११,२; मै १, ३,१; ४, १२,६; काठ ३, ९; क २, १६; कौ १, २४७; ४२६; २, ७६५; १०७३; जै १,२६,५;४१,८; शौ §११,१०,१३;१८;२०, ७५,२; पै ५, ३९,१;२; १३, ४,१२§; १६, ६८, ७; ८६, ३§; ८§; १९, ३१,१४§[b]; –र्त्यस्य ऋ १, १८, [३; ७, ९४, ८]; ३९, २; ११८, १; २,७,२; ३, २९, ८; ४, २२, [९; ७,२५,३]; ६,४८, २०; ६२, ३; १०; ८, ४८, ३; ७१,१; १०,१०,३; मा ३,३०†; ३१, १७[c]; का ३, ३,२२†;३५, २, १[c]; तै ३, २,५,४†; काठ ७, २†;३९,२[c]; क ५,४२†; कौ १, ६†; जै १,१,६†; शौ ७, १२०, ३; १०, ८, २६; १२, २, ३६; १८, १,३†; पै १६, १०३, ३; २०, १७, १०; –र्त्याः ऋ १०, ११८, [५ (३, ९, ६)]; शौ ८, ५, १३; ९, २, १९; १२, १, १५; २२; ४१; पै ५, १०, ७; १६, २८, ३; ७७, ८; १७, २,६; ३, ३;५,१; –र्त्यात् ऋ १, २७, ३; कौ २, ९८६; जै ४, २४, ७; –र्त्यान् ऋ ४, ५८, [३; ८, ४८, १२]; ८,२, ४;४८,१२; खि ५, १०,१[d]; मा १७, ९१†; का १९, १, ५†; तै ५, ७,९, १; मै १, ६, १; २†; काठ ७, १२; ४०, ७†; क ६, २; जै ४, १६, ५†; शौ ४, ३७, १२; ६, ४१, ३; ९, १५, ७; १९, ५६,१[e]; २०, १२७, ७[d]; पै ७, ९, ७;८, १३,३†; १६,७, १०‡[f]; १९, १०, २; –र्त्यानाम् ऋ १, २६,९[g]; ३१, १६; ३, १, १८; ४,१२,५;५, ४,१; ९, ६; ७४, ७; ६, १५, १३; ७, ३९, ६; ८,७८,६; १०१,६; ९, ९७, २४; १०, ४,२;३३,८;८८,१५; मा १७, ६९[h]; १९, ४७†; का १८, ६,५[b]; २१,३,१८†; तै १, ४,४६,३†; ४, ६,५,२[h]; मै २, ३,८†;१०,६[h]; †४,११,१;१३, १०; †काठ २, १५;७,१६;१७, १९; १८,४§[h];३८,२; क २८, ४[h]; शौ ११, १, ५; १८, ३, १३†; पै १,५१,४†;३,३८,३[h]; १६,८९, ५†; –र्त्याय ऋ १, ११३,१८; १२४,[१२; ६,६४, ६]; १४५,२; २,१९,५; २७,९; ३, ३०,७; ४,५,२; ११,३;१२, ३; २४,२; २६,२;३०, ६; ३४, ४; ३९, ५; ५, ३, १; ४१, ७; ६,१६,२५; ६५, ३; ७, ५, ८; ११, ३; ६५,३; ७१, २; १०, १५, ७; १८५, ३; मा ३, ३३; १९,६३; का ३, ३,२५; २१,४, १३; मै ४, १२,१; काठ ७, २; २१,१४; ३८,१३; क ५, २; कौ २, ८५८‡[i]; शौ १८, ३, ४३; §पै २,३०,४; ९,४,९; १४,१, १०; १९, २३,५; –र्त्यासः ऋ १, ११३,११; ३, २९,१३;३०, १५; ८, ४८,१;९७,९; १०,२, ५[j]; तै १, ४, ३३,१; काठ ३८, १३; –र्त्यासु ऋ १०, ७९, १; –र्त्ये ऋ ३,२,९; मै १,३,३५†; –र्त्येन>ना ऋ १,१६४,[३०; ३८]; शौ ९, १५, ८; १६; पै १६,६८,९; ६९,७; –र्त्येभिः ऋ ९, ९१,२; –र्त्येभ्यः ऋ १, ९०, ३; १४५, ५; ८, ९, १६; १०, १७, २; शौ १२, १, १५; १८, २, ३३†;२०,१४२,११†; पै १३,

---

a) ?मर्त्यो>(मृत्यु- >)-त्यो [सं १] इति शोधः।

b) पाभे. पृ २४६१ *m* द्र.।

c) पाभे. पृ २०५१ *b* द्र.।

d) तु. RW. [शौ २०, १२७,७]; वैतु. शंपा. सात. अमर्त्यान् इति?।

e) पाभे. पृ २४६२ *c* द्र.। f) पाभे. पृ २४६२ *b* द्र.।

g) तु. पपा. प्रमृ. OV. GRV. प्रमृ.; वैतु. WAG [२,१५७] पूर्वेण समस्तमितीव।

h) पाभे. पृ २४४९ *m* द्र.।

i) सपा. ऋ ९,११०,१४ मर्त्येषु इति पाभे.।

j) =सपा. शांब्रा २६,६। तैब्रा ३, ७,११,५ आपश्रौ ३,१२,१ तु मर्तासः इति पाभे.।

१४, ११?[a]; १७, २, ६; -र्त्येषु ऋ १, ७७, ⌊१; ४, २, १⌋; ३, ३०, ३; ३९, ४; ५१, ⌊५ (६, ४४, ११)⌋; ४, १, १; ६; ५, २, ६; ७,९; ७४, ८; ६, ४, २; ५, ५; ९, ४; १०, ३; ११, २; १५, ३; ७, ३,१; ६१, १; ९०, २; ८, ११, १; ७१, ११; ८४, २; ९,११०, ४[b]; १०, ९५,१६; ११८, १; खि ४, ६, ५; मा ४, १६†;१२,२४‡[c]; का ४,५,८†; †तै १,१, १४, ४; २,३,१; ६, १,४,६; ७¶; †मै १,२,३; २, ७,९‡[c]; ४,१४, २; १५; †काठ २, ४;१६,९‡[c]; ३५,१; †क १, १६;४८,२; †कौ २,५६९;५९५; ९०५; †जै ३,४६,४; ४८,११; ४, १४, ७; शौ ५, १८, १३; ९, १, ४; १२, २, ३३; १६, ४, २; १९, २६, १; ५९, १†; पै ५,६, ८; ९,११, ८; १७,४; १६,३२,४†; १७,३३,४; १९, ४७,४†; २०,२०, ३; -र्त्यैः ऋ ६,४८, १९; मा ३,४८; ८,२७; २०, १८; का ३,५,५; ९,४,४; २२,१,४; तै १, ४, ४५, २; मै १,३, ३९; काठ ४,१३; ३८,५; क ३,११; पै १३,१४,११.

मर्त्य-कृत[d]- -तम् ऋ ८,१९,६; मा[e] ३, ४८; ८, २७; २०, १८; का ३, ५,५; ९, ४,४; २२, १, ४; तै १, ४, ४५, २; मै १, ३,३९; काठ ४,१३; ३८,५; क ३,११.

†मर्त्य-त्रा ऋ १, १२३, ३; १६९, २; ६, ४४,१०; ६२, ८;७,५२, १; काठ ११, १२.

मर्त्य-त्वन्[f]- -ना ऋ ८,९२,१३.

मर्त्यै(र्त्य-इ)षित- -तः ऋ १,३९,८.

?मर्त्यम्यम् पै १, ८७,३.

?मर्दनम्[g] पै २,७७,२;३.

?मर्मत्तरा[h] पै २, ४१,४‡.

मर्मन् (बप्रा.)[i]- -र्म ऋ १, ६१, ६; ३,३२, ⌊४; ५, ३२, ५⌋; मै १, १०,१४[२]¶; काठ ३६, ८[२]; ३७, १५; शौ १२,१,३५; २०, ३५, ६†; पै १०, ११,१; १३, ११, १९?[j]; १७, ४,४; -र्मणाम् खि १,५,५; -र्मणि ऋ ८, १००,७; शौ ५,८,९; ८,३,१७‡[k];८,२०; पै १, ७६, ४;७, १८, ८; १०, ११, २; १३, ११, १९?[j]; १६, ३०, १०; -र्मणिऽर्मणि खि ३, १६, ८; -र्मन् ऋ १०, ८७, १५;१७[k]; शौ ८,३,१४; पै १६, ७, ४; ७[k]; -र्मसु पै १३, ११, १९?[j]; -र्माणि ऋ ६,७५,१८; खि १,५,५?[l]; मा १७, ४९; का १८,४,१७; तै ४, ६, ४,५; कौ २, १२२०; शौ ७,१२३,१.

म(र्म>)र्मा-विध्[m]- -विधम् शौ ११,१२,२६.

मर्मर्तु √मृ द्र.

√मर्मृज्, मर्मृजत्- प्रमृ. √मृज् द्र.

†मर्य[n]- -र्यः ऋ १,७७, ३;९१, १३; ११५,२; १६३,८; १७३,२; ३, ३१, ७; ४,२०,५; ९,८६, १६; ९३, २; ९६,२०; ९७,१८;१०, ३०, ५; मा २९, १९; का ३१, ३, ८; तै ४,६,७,३; मै ४, १४, ४; काठ ४६, ३; कौ १, ५५७; २, ५०२; ७६९; जै १, ५७,४; ३, ३९, १; शौ १४, २,३७[o]; १८, ४, ६०; २०, १०७, १५; -र्यम् ऋ ८, ४३,२५; १०,४०, २; ४३,१; कौ १, ३७५; जै १

---

[a]) अमृतो मर्त्येभ्यः इति पाठः? अमृतम् अमर्त्येभ्यः इति शोधः। [b]) पाभे. पृ २४६३ *i* द्र.।

[c]) पाभे. पृ २४६२ *d* द्र.।

[d]) विप. (अंहस्-, एनस्-)। तृस.। [e]) वैतु. भा. उ. म. सस. इति?। [f]) तु. टि. जनि-त्वन्-।

[g]) पाठः? (√*म्रन्द् ⌊=√म्रद्⌋ 'मर्दने' >भावे) *म्रादन->-नम् इति शोधः (तु. मूको. संकेतः)।

[h]) पाठः? मर्मणि-+(√दॄ ⌊विदारणे⌋>कर्तरि)*दर- >कास. *मर्मणिदर- [विप. (⌊*मर्म-विदारक-⌋ देव-)] >-राः इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. BKA. अमर्मन्तराः इति शोधः?)। सपा. ऋ १०,१५९,४ विभे.।

[i]) नाप. (जीवनकेन्द्र-, रहस्य-)। <√मृ "जीवनाऽऽवरणयोः' (वैतु. अन्ये <√मृ ⌊मरणे⌋ इति?)।

[j]) पाठः? यक्र. वर्म, वर्मिणम्, वर्मसु इति शोधः (तु. सपा. शौ १९,३०,१)।

[k]) सपा. मर्मणि<>मर्मन् इति पाभे.।

[l]) पाठः? वर्माणि इति शोधः सु-वचः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

[m]) विप. (अमित्र-)। उस. उप. √वि(<व्य)धू+ कर्मणि क्विप् प्र. (तु. B. मर्म-विद्रुम् इति)। पूप. दीर्घः (पा ६,३,११६)। पपा. नावग्रहः।

[n]) नाप. (मनुष्य- ⌊तु. निघ २, ३ या ३, १५ प्रमृ.⌋, ⌊इन्द्र-, मरुत्- प्रमृ. अभिधेयाः⌋ युवन्-, वर-, शूर- प्रमृ. इति PW. GW. प्रमृ.⌋)। व्यु. ?। <√मृ ⌊मरणे⌋ इति या. प्रमृ.;<√मृ ⌊दीप्तौ⌋ इति GW. प्रमृ.। <मृ [वधा. (वचनादिषु ⌊तु. मर्त्य-⌋)] इति मतम्।

[o]) सपा. पै १८,१०,७ वरः इति पाभे.।

३९, ६; शौ २०, १७,१; –र्याः ऋ १, ६४,२; ३,५४, १३; ५, ५३, ३;५९, ३; ५; ६; ७, ५६, १; १६; १०,७७,३; ७८, १;४; खि १, २,३; तै ४, ३, १३, ७; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; कौ १, ४३३; ४३५$; जै १, ४२, ७; ९$; पै १, ६४, २$?; –०र्याः ऋ १, ६, ३[a]; ८, ४५, ३७; मा १०, ९$; २९, ३७[a]; का ११, ४,६$; ३१, २,१[a]; तै ७, ४, २०, १[a]; मै ३, १६, ३[a]; काठ ४४, ९[a]; कौ २, ८१८[a]; जै ३, ५७, १०[a]; शौ[a] २०,२६,६; ४७,१२; ६९,११; –र्याय ऋ ३, ३३,१०; –र्यासः ऋ १०, ७७, २; –०र्यासः ऋ ५, ६१, ४; –र्ये ऋ १०, ३९, १४.

मर्य-कृ[b]– -कम् ऋ ५,२,५.

मर्य*-तस्(:)[c] ऋ १०,२७,१२.

†मुर्य-श्री[d]– -श्रीः ऋ २, १०, ५; मा ११,२४; का १२, २, १३; तै ४, १, २, ५; ५, १, ३, ३; मै २, ७, २; काठ १६, २; १९, ३; क ३०,१.

?मर्याकरो(:)[e] शौ २०, १२८, १३.

१मर्याद[f]– -दम् शौ ५, १, ८; पै ६, २,७.

२मुर्याद[g]– -दे शौ ६, ८१,२; पै १९, १७, २.

मर्यादा[h]– -दा ऋ ४, ५,

---

[a]) मर्य!+(√*भद्,न्द् ⌊कल्याणे⌋>कर्तरि *भद्मस्– (=भद्र-)>सं१ *भद्मस्! >नैप्र. *भवस्! > भोस्! इति च *भास् >हास्! इति च>) *आस् (:)! > (मर्य-आः!) > यनि. [=वीर ⌊इन्द्र⌋ भोः! (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ स्क. GR ⌊५०४⌋,L ⌊३३९⌋, ?R ⌊KZ २५, ६०२⌋ च, पंजा. ⌊सं१⌋ रामा! प्रमृ. प्रयोगास्त्व; वैतु. वें. ORN. BS. MV. ⌊टि१⌋, Gri. च =सं२ ⌊मनुष्याः!⌋ इति, सा. =मर्य! > ⌊व्यत्ययेन⌋ यनि. इति, उ. म. Aufrecht ⌊Böht. Comm २⌋, Kluge ⌊KZ २५, ३१०⌋ च =मुर्याय ⌊>मुर्यै⌋ इतीव, PG ⌊१, ६१-३⌋ =⌊आश्चर्ये⌋ अव्य. इति च?)]।

[b]) नाप. (⌊स्तुतिविषयभूत-⌋ अग्नि-)। <मुर्य-(भाप. =*स्तुति- <नैप्र. *वुर्ध- ⌊<√वृध्⌋; वैतु. वें. सा. =मर्त्य- इति, PW. प्रमृ. =गोवत्स- इतीव?)।

[c]) सप्त. अर्थे तसिः प्र. [=*मर्त्यलोके (वैतु. वें. PW. प्रमृ. पं. ⌊=तृतीयेव⌋ अर्थे प्र. ⌊=मर्येण परिप्रीताम् 'तु. ऋ ४,४१,१;७,३४,१;८,७४,७; १०,५४,६ प्रमृ.'⌋, सा. ORN. LR. ⌊मुर्य- > √ *मर्य्>⌋ मर्यत्->⌊प१⌋ -र्यतः इति च?)]। तु. √वच् > अवाचि ⌊ऋ १०,५४, ६⌋, उक्त- > -क्तः (ऋ ४, ४१,१) इत्येते स्थ. अपि।

[d]) विप. (अग्नि-)। वस. (वैतु. सा. म.प्रमृ. उस. इति?)।

[e]) पाठः? मर्य (सं१) अकरोः (<√कृ ⌊हिंसायाम्⌋) इति निहत-द्विपदः शोधः। सस्थ. ?वृषाक्षुम् > (वृष- > सं१) वृष [अक्षु- (व्यप. ⌊असुर-⌋)>] -क्षुम् इति च, ?रुविः (तु. RW. रजिम् इति पाभे.) >[रभि- (व्यप. ⌊असुर-⌋)>] -भिम् इति चाऽपि शोधौ द्र.। सपा. खि ५, १४,२ यत्रापि ?विषाक्षम् (>वृष! अक्षम् ⌊=अक्षुम्⌋ इति पाभे. वाचनिकः) इति, ?पर्याकरोर् अभि>मर्य! अकरोः रभिम् इति च शोधौ, एवं ३४८ *i* निर्देशो नेष्टः। सपा. शांश्रौ १२, १६, १ ?मर्या करोरपि इत्यत्रापि समानं शोधाः।

[f]) अर्थः व्यु. च?। पपा. नावग्रहः। Gri. =वर्त्मन्- इति, MW. मर्या- (सीमा-)+द(<√दा)>उस. इति, W. पूर्वेण समस्तं सद् ज्येष्ठम° इति। विप. (⌊ऋत-भृत-⌋ वरुण-)। (√*मृध् ⌊सत्यभावे⌋ >) *भर्ध- >नैप्र. *मर्य- (ऋत-)+ (आ √धा > भावे) आ-धा- (आधान-) > वस. पुं. मर्या (र्य-आ) ध- > नैप्र. यनि. (तु. मर्यादा-)। '(अहं) पुत्रः (इव सन्) पितरम् (इव सन्तं) क्षत्रं (राजानं ⌊वरुणम्⌋) ईडे, (तमेव जनाः) मर्यादम् अह्वयन्' इति वा. इति मतम्।

[g]) नाप. न. (गर्भाशय-⌊तु. सा.⌋)। व्यु. ?। (√मृध् ⌊=√वृध्⌋ '*प्रसवे'>कर्मणि) *मृर्ध- >नैप्र. *मुर्य- (गर्भ-)+(आ√धा> भावे) आ-धा- > वस. मुर्या(र्य-आ)ध-> नैप्र. यनि. (वैतु. नाप. ⌊परिहस्त-⌋ इति कृत्वा मर्यादा-> यनि. सं१ इति सा. PW.W. B., सा ⌊पक्षे⌋ =जाये! इति, W. ⌊तु.टि.⌋ सं१ मर्यादाः ⌊मर्य-दातः!⌋ इति; B. ⌊पक्षे तु. टि.⌋, Gri मर्याद- ⌊=°दा-⌋ > -दे ⌊सप्त१⌋ इति च)।

[h]) नाप. स्त्री. (अवधि-, परिधि-, सीमा-)। व्यु. ?। या ⌊४,२⌋, मा. ⌊तैआ १, ६, २⌋ < मुर्य- ⌊मनुष्य-⌋ +आ √दा ⌊दाने⌋ इति, GW. SEY ⌊८१⌋<√मृ ⌊दीप्तौ⌋ इतीव; ⌊पक्षे⌋ GW. MW. मर्या- इति अभा. शक. मर्या ⌊अव्य.⌋+ √दा ⌊दाने⌋ इति; MW. < मुर्य- ⌊मनुष्य-⌋ + √अद् इत्यपि?। (√मृ

१३[a]; -र्यादाः ऋ १०, ५, ६; शौ ५,१,६; पै ६, २,६; -दायै मा ३०,१०; का ३४, २,२.
?मर्यादा[b] पै १९, २६, ७.
?मर्या-धीर[c]- -रेभ्यः शौ ५, ३१, १०.
¶मर्या-धैर्य[d]- -र्येण मै १,४,८; काठ ३२, ४.
मल[e]- -लम् मा ६, १७‡[f]; तै ७,२, १०,३¶; मै ३, ९,५¶; शौ २, ७, १; ७, ९४, ३‡[f]; १०, ५, २४; १२, २, २०[g]; १४, २, ६७-६९; पै १,३३, ३‡[f]; १६, १३०, २; १७, २३, १‡[f];३१, १०[g];१८,१३,६;८;९;१९,१५, ११; २०,५९, १;२; -ला[h] ऋ १०, १३६, २; पै ५, ३८, २‡; -लात् मा २०, २०; का २२, १,४; मै ३,११,१०; काठ ३८, ५; शौ ६, ११५, ३; पै १६, ४९,६.
मल-वत्- >¶मलवद्-वासस्[i]- -ससम् तै २, ५,१, ६; -ससा, -साः तै २,५,१,५.
मलग[j]- -गः शौ १२,३,२१; पै १७, ३८, १.
?मलिन्वता[k] पै १६, १४५,२.
१मलिम्लु[l]- -म्लवः मा ११, ७९; का १२, ७,१४; तै ४,१,१०,२; मै २, ७, ७; काठ १६, ७; १९, १०; क ३०, ८; पै १, ४२, ३; -म्लून् मा ११, ७८; का १२, ७, १३; तै ४, १, १०,२; मै २, ७, ७; काठ १६, ७; १९, १०; क ३०,८; पै १,४२,२.
२मलिम्लु[m]- -म्लुः शौ १९,४९,१०; पै १४,४,१०.
¶मालिम्लव- -वम् काठ १९, १०[2]; क ३०,८.
मलिम्लु-सेना- -ना तै ६, ३, २, ६[2]¶.
मलिम्लुच[n]- -चः काठ ३८, १४;

[=√वृ] '*परिवारणे=पर्यन्तभावे' > भावे) *मर्य- +अर्ध- (स्थान-)>बस. *मर्या-(र्धं>) र्धा-> नैप्र. यनि. इति मतम् (तु. पृ १८४९ *h*)।

a) =इत्थम्भूतलक्षणे तृ१ (वैतु. सा. प्र१ इति, MVG ⌊५९⌋, WAG ⌊१,२४१*c*⌋ *मर्याद- ⌊=०दा-⌋ च१ ०दाय > नैप्र. यनि. इति ?)। 'का (कानि) वयुना (वयुनानि) मर्यादा (मर्यादा-योगवन्ति लक्षितानीति प्रश्नः), कद् (किं) वामं (वननीयं वस्तु ⌊च⌋) ह (वस्तुतः ⌊मर्यादा-योगवत्तया लक्षितं भवतीत्यपरः प्रश्नः⌋, अस्ति चेत्तादृक् किञ्चिद्, उच्यतां तत्, यथा वयं) रघवः (लघुपतनाः) न (इव ⌊सन्तः⌋ तत् सर्वमपि) वाजं (*वार्यं ⌊प्राप्यं⌋) अच्छा गमेम (शीघ्रं प्राप्नुयाम)' इति वा.।

b) शोधः पृ २३०९ *j* द्र.।

c) पपा. अनु यनि. पाठः? मर्य- (मनुष्य-)> -०र्याः, धीरेभ्यः इति द्वि-पदः शोधः [तु. W.; वैतु. B. यनि. पाठं पोषुकः सन् ? मर्यास (=√स्मृ> स्मर्याः इतीव ⌊तु. WAG. १,२३० *a*, PG १,६१ उउ.⌋) इत्यनुदात्तम् अव्य. (तु. शुप्रा २,१६) पूप. इतीव?]।

d) पाठः? (*मृज्- ⌊=मृज्-⌋ > तृ १) मृजा, (√ध्वक्ष् ⌊=√धुक्ष्⌋ 'संदीपने' > कर्तरि ध्वक्ष्- > नैप्र. *धक्ष्- >) धैर्य- > -र्येण (अयाः ⌊असि⌋) इत्यग्निस्तुतिपरस्य सतः पादस्याध्यक्षरः शोधः।

e) नाप. (अशुद्धवस्तु-)। (√*भृष् 'भ्रष्टभावे' > *भावे) भृष्-(=विष्-+(√भृ ⌊धारणे⌋ > भावे) भर- > वस. *भृड्-भर- > नैप्र. *भभर- > यनि. (तु. मृषा-; वैतु. पाउ ⌊१, ११०⌋ <√मृज् ⌊शुद्धौ⌋ इतीव, अभा. प्रभृ. ⌊पक्षे⌋<√मल् ⌊धारणे⌋ इतीव, PW. GW. WAG ⌊१,१९२*b*⌋ √<म्लै ⌊>म्लु- >यनि. इतीव?)

f) पाभे. पृ १६४७ *o* द्र.।

g) मलं सादयित्वा इत्यस्य स्थाने सपा. काग्र ४५, ७ माग्र २,१,१० मलिम्लुचामहे इति पाभे.।

h) नाप. (*वस्त्र-)। (√मृ ⌊=√वृ⌋ '*आवरणे' >) *मर- > नैप्र. यनि. (वैतु. सा. PW. प्रभृ. ⌊अर्थतः⌋. >यनि.=मलिन- >मलिनवस्त्र- इतीव?)।

i) विप.। बस.।

j) नाप. (अरिष्टक-)। व्यु.?। (प्र√मृज् ⌊शोधने⌋ > भावे) *प्र-मृष्ट- (तत्कर्त्रर्थे) *प्रमृष्ट-क- > नैप्र. यनि. (तु. राजारामः; वैतु. W. मल-+ग- ⌊< √?⌋ इति कृत्वा =रजक- इति ?)।

k) पाठः? परि-लुता- > -ता इति शोधः (तु. सपा. शौ १२,९,२)।

l) विप. (⌊गुप्तवर्तिन्-⌋ स्तेन-)। व्यु.?। (√वृ ⌊आवरणे⌋ >) *वरि- (आवृत-)+(√वृत् ⌊वर्तने⌋> भावे) *वृत्- > वस. *वरि-वृत्- > नैप्र. यनि.।

m) नाप. (*चौर)। उस. उप. कर्तरि कृत् तत्स्वरश्चेति पूर्वाद् विवेकः।

n) विप.>नाप. [गुप्तचारिन्- (वैतु. अन्ये ⌊शौ.⌋ स्तेन- ⌊तु. निघ ३, २४⌋, रक्षस्- इति⌋)], नाप. (मल-मास-)। व्यु.?। (√वृ ⌊आवरणे⌋

–चम् शौ ८, ६, २[a]; –चाय[b] मा २२, ३०; का २४, १७, २; मै ३,१२, ११; काठ ३५, १०; क ४८,८.

मलि*ह्ना[c]– -ह्ना मै ४,४,९¶.

मलीमृत[d]– -तम्[a] पै १६,७९,२.

***मल्म(ल>)ला**[e]–>मल्मला √भू >मल्मला-भु(वत्>)वन्ती[f]– -न्तीम् तै १, ४, ३४, १; मै २, १३,१९; काठ ४०,४.

मल्व[g]– -ल्वः शौ ४, ३६,१०;५,१८, ७?[h]; –ल्वम् शौ १२,१,४८?[i].

माल्व्य,ल्व्या[j]– -¶ल्व्यम् मै २,४, २[4]; काठ १२, १२[3]; –ल्वया पै १५,१९,१?.

मल्हा[k]– -ल्हा मै २, ६, १३; –ल्हाः तै २, १, २, ४[2]¶; ५, ६,१९,१; मै २,५, २¶; काठ १३, १[2]¶; ४९, ९; –ल्हाम् तै १, ८, १९, १¶.

मशक[l]– -कस्य शौ ७,५८,३; पै २०, १३, ९; –काः शौ ४, ३६, ९; ११, ३, ५; पै १६, ५३, १०; –कान् मा २४, २९; २५, ३; का २६,६,४; २७, ३, १; तै ५, ७, १४,१; मै ३, १४, ८; १५, ३; काठ ५३, ४.

मशक-जम्भ(न>)नी[m]– -नी शौ ७, ५८,२; पै २०, १३,८.

मशशार[n]– -रस्य ऋ १,१२२,१५.

मष्मषा[o]– -षा काठ १६, ७[p]; शौ ५, २३,८[q].

?**मस** पै १,६६,१.

मसीय √मन् द्र.

मसु[,सू]र[r]– -राः मा १८, १२; का १९,४,४; तै ४, ७,४,२; मै २, ११,४; काठ १८,९; क २८,९.

मस्तिष्क[s]– -ष्कः ¶मै ३, ८, ८; ४, १, ९[2]; काठ ३१,७[4]¶; क ४७, ७[4]¶; शौ ९, १२, २; पै १६, १३९, २; १७, २९, ९; –ष्कम् तै ७, २, १०, ४¶; काठ ३४, ११¶; शौ १०,२,८; पै २,८४, १; १६,५९,६; –ष्कात् ऋ १०, १६३, १; शौ २, ३३, १†; १०, २, २६; २०, ९६, १७†; पै ४, ७, १†; १६, ५९, ९; –ष्काय तै ७, ३, १६, १; काठ

>) वरि- (आवृत-)+(√म्रुच् ⌊गतौ⌋ > कर्तरि) म्रुच्– > उस. *वरि-म्रुच्– > नैप्र. यनि. (वैतु. दे. मलिन्-+(√म्लुच्>)म्लुच– > कस. इति; अभा. शक. मलि-+√म्लुच् इति; PW. प्रमृ.<√म्लुच् इति)।

a) सपा. परस्परं पाभे.।

b) =सपा. हिश्रौ १५,६,२९। आपश्रौ १४, २५, ११ तु °म्लुचे इति पाभे.।

c) विप.(⌊*गलत्वग्वलित-वती⌋ अजा-)। व्यु.?। (√वल् ⌊वलने ≛ वृत्तभावे >⌋) *वलि-+(√धा>कर्तरि) धा– > उस. *वलि-धा– > नैप्र. यनि. (वैतु. WAG ⌊१, ५२b⌋ < मल्हा- इति ?)।

d) =मलिम्लुच्–। (√वृ ⌊आवरणे⌋ > वरि- (आवृत-)+(√वृत् > कर्तरि) वृत्– > उस. *वरि-वृत्– > नैप्र. यनि.।

e) विप.= भृष्टभृष्टा-⌊=अत्यन्ततप्ता-⌋। (√भृज्>) भृष्टा– > वीप्सायां *भृष्ट-भृष्टा– >नैप्र. यनि.।

f) विप. (⌊भृष्टभृष्टा-भवन्ती-⌋ इष्टका-; वैतु. निघ ⌊१, १७⌋ ज्वलतो नामधेयमिति ?)।

g) नाप. (मूर्ख-)। (√*मृद् ⌊मन्दभावे⌋ > भावे) *मृद्–> (तद्वदर्थे) *मृद्व–> नैप्र. मड्व–>यनि.।

h) सपा. पै ९,१७,६ नन्दन् इति पाठः? मन्दः इति शोधः (तु. मूको. ?नन्दः इति लैवि.)।

i) पाठः? सर्वम् इति शोधः। सपा. पै १७, ५, ६ ?सर्पम् > सर्वम् इति च स्पष्टतरः शोधः।

j) भाप. (अधीरता-, मूर्खता-)।

k) नैप्र. पूप. अन्त्यलोपे<मलिह्ना– (वैतु. WAG ⌊१, ५२b⌋ मल्ह–> °ल्हा– > °लिह्ना– इतीव ?)।

l) नाप. (मक्षक-भेद-)।<(√व्रश्च्>नैप्र. √*म्रक्ष् > √*मक्ष्>) √*मश् 'दंशने' (तु. पाउभो २, २,७)।

m) विप. (वीरुध्-)। उस.।

n) व्यप. (नृप-)। व्यु.?।

o) √*मष्मष् ⌊पेषणे⌋>(भावे अङि प्र. डसं. ⌊पा ३, ३,१०४⌋) मष्मषा–> तृ१ (-*षया >)षा ('पेषण-पूर्वकम्' इत्यर्थे क्रिवि.)।

p) सपा. मष्मषा (तैआ २, ५,२ च)<>मस्मसा (माश ६,६,३,१० च)<>मृस्मृसा इति पाभे.।

q) सपा. नि मष्मषाकरम् <> ता मृष्मृषाकरम् इति पाभे.।

r) नाप. (धान्य-भेद-)। व्यु.?। <√मस् (अर्थः?) इति (पाउ ५,३)। °सु° इति तै., क. ⌊तु. मूको.⌋ च पाठः।

s) नाप. पुं. न. (मस्तक-, भाल-)। व्यु.?। (√मृष् ⌊उच्चभावे⌋>भावे) मृष्ट–+(√म्यक्ष् ⌊धारणे⌋>भावे) *म्यक्ष–>वस. *मृष्ट-म्यक्ष–(उच्चस्थितिक-)>नैप्र. यनि.।

४३, ६; -क्केण मा २५, २; का २७,२,१; तै ५,७, १२,१; मै ३, १५,२; काठ ५३,२.

मस्तु[a]- -स्तु तै ३, ३, ९, २; ६, १, १,४¶; मै १, १०,६¶; २, ५, १०; काठ १३,९; ३६,१.

?मस्त्रा[b] पै ५, १०, ९.

मस्मसा[c] मा ११, ८०[d]; का १२, ७, १५[d]; तै ४,१,१०,३[d].

√मह्, मह्-,मह-, महः √मंह् द्र.

?महः[e] ऋ ८,९८,७; शौ २०,५६,५[f].

महत्- प्रभृ. √मंह् द्र.

?महतु[i] पै ९,२५,९.

महन्- √मंह् द्र.

?महम्[g] पै ४, १९, १-३‡[h];४-६.

१महयत्-, २महयत्- प्रभृ., महयाय्य-,महर्षि- √मंह् द्र.

?महलो[i] पै ४,३७,६.

महवन्[j]- -होनाम् कौ १, १८६[k]‡[l]; ३५५[k]‡[m];४४९;२,६५‡[n];जै१, २०, २[k]‡[l];३७,४[k]‡[m];४७,३.

महस्- √मंह् द्र.

?महस्माकम्[o] पै ८,७,६.

?महाँसि खि ४,९,७‡[p].

?महाते अर्वाहः[q] शौ २०,१२९,११.

?महानग्नु- -ग्नम् खि ५, २२,९; शौ २०,१३६,११.

महानग्नी- -०ग्नि शौ २०, १३६, १२?[r];१४?[r]; -ग्नी खि ५,२२, ५-९; शौ २०, १३६, ५-११; -ग्न्याः पै १८,४,४[s].

?महान(ग्न>)घ्नी[t]- -घ्न्याः शौ १४, १,३६[s].

?महाभारती-, ?महाम्-, महाय्य- √मंह् द्र.

महा-रधक[u]- -कम् पै १, ९८,३.

महा-लक्ष्मी- प्रभृ. महि- √मंह् द्र.

?महिः[v] पै ३, १६,४.

महि-केरु-, महिन्-, महिन-, महिमन्- √मंह् द्र.

?महिम्नेण्व[w] पै १३, ५,४.

?महिर्यन्ते[x] पै ६, ३,६.

महिष[y]- -०ष ऋ ३, ४६, २; शौ २, ३५, ४[z]; -षः ऋ १, १२१, २; २, २२,१; ९, ६९, ३; ८६,

---

[a]) नाप. (नवनीत- इति भा. सा., दधि- इति K., दधिनि निस्स्रुतोदक- इति अभा. प्रभृ.)। <√मस् '*जलभावे' (तु. पाउ १,६९)।

[b]) पाठः? मज्जन्->[तृ१] मज्जा इति शोधः?।

[c]) तृ१ वा. क्रिवि.<√मस्मस् [पेषणे]। शेषं मष्मषा टि. द्र.। [d]) पाभे. पृ २४६७ *p* द्र.।

[e]) पाठः? (√ई [गतौ]>) ईमहे इति शोधः (तु. सपा. कौ १,४०६ [सस्थ. टि. उप च]; वैतु. अन्ये मह्-> [= महत्->] द्वि३ इति)। [f]) शोधः पृ२१९८ *i* द्र.।

[g]) पाठः? माऽहम् (मृषि [<√मृ लुङि उपु१]) इत्यन्वितः शोधः द्र.। सस्थ. ?अमृतः > अमृत (लुङि प्रपु१) इति शोधः।

[h]) सपा. ऋ १,१९१,११;१०;१२ विभे.।

[i]) पाठः? (√मृ > भावे) *मृत्- (मृत्यु-) + (√भृ [*करणे] > कर्तरि) भार- > उस. *मृद्-भार- (मृत्युकृत्-)> -रः इति शोधः (तु. सपा. शौ ४, २८,६ मूलकृत्-इति पाभे., यत्रापि मूल-[*<√मूर्=√मृ] इति पूप. मृत्यु-पर्यायः)।

[j]) मघवन्- इत्यस्यैव विपरिणामः द्र. (तु. विव.)।

[k]) छन्दस्तः महवनाम् इति पाठ-शोधः।

[l]) कर्मणि ष.। पाभे. पृ २३९५ *j* द्र.।

[m]) पाभे. पृ२३८९ *p* द्र.। [n]) पाभे. पृ२३८९ *q* द्र.।

[o]) पाठः? सहस्->(द्वि१ आर्षे सन्ध्यभावे) -हस, (अस्मद्-> मम >) मामक- > -कम् इति द्विपदः शोधः। [p]) पाठः? सपा. ऋ १०, १५२,१ महाँ असि इति पाभे. अनु शोधः कर्तव्यः।

[q]) पाठः? इहा(ह,आ)गतः अर्वा इति RW. पाठमनु. शोधः?। [r]) °ग्नीः इति शंपा. पाठः? यनि. शोधः।

[s]) सपा. °ग्न्याः <> °घ्न्याः (कौसू १३९, १५अप. ३२, १,१० च) इति पाभे., पागृ २, ६,१२ विभे.।

[t]) महानग्नी- इत्यस्यैव पर्यायः (तु. पाभे.)।

[u]) नाप. ([महा-रदिन्-] महा-हस्तिन्-)। बस. समासान्तः कप् प्र.। उप. रध- (रद- [दन्त-])<√रध् [*वर्धने=रदने, विदारणे]। सस्थ. ?अभिदना> (अभि √तन् >) अभि-तन्- > [तृ१] -तना (जालेन) इति शोधः। [v]) शोधः पृ २३५३ *m* द्र.।

[w]) पाठः? *महिम्न- (महत्- [देव-])> -म्नेषु अथ इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?विवेशः> (√विश्>) विवेश इति शोधः।

[x]) पाठः? महीर् अयन्ते इति द्विपदः शोधः (तु. सस्थ. टि. ?यऽकुमाकमिद्)।

[y]) वप्रा. सत् विप. (इन्द्र-, सोम- प्रभृ.), नाप. (सूर्य-, सैरिभ- [ऋ ५,२९,७ प्रभृ.])। व्यु.?।<√मह् [महत्त्वे] इतीव निघ [३, ३] पाउ [१, ४५] प्रभृ.; < महि-+ √सन् [संभक्तौ] इति दे [पक्षे], म. च।

[z]) पाभे. पृ २४०० *g* द्र.।

४०; ८७, ७; ९२, ६; ९६, ६; १८; १९; ९७, ४१; १०, ८, [१(४५, ३)]; २८, १०; १२८, ८; १८९, २; मा ३, ५; का ३, १, ७; तै १,५,२,१; ३,४,११, १; ४, ७, १४, ३; मै १, ६, १; ४, १२, ६; काठ ७, १३; २३, १२; ४०, १०; क ६, ४; कौ १, ७१; ४५७; ५४२; २, २९४; ५२६; ५२७; ६०५; ७२७; ८३६; ३, ५,५; जै १, ७, ९; ४८, १; ५५, ९; २,६,४; ३, २४, १०; ४१, २; ३; ४९, २; ५९, १९; शौ ५,३,८; २६,२$[a]; ६, ३१, २;७,१६, १‡[b]; १२, २,३८$; $१३, २, ३०; ३२; ३३; ४२-४४;१८,३,६५;२०,४८,५;९५, १; पै ५, ४,७; १७, ३९, ८$; $१८,२३,७; ९;१०;२५,२-४; १९, ४५, १२; २०, ३, ४‡[b]; -†षम् ऋ ४, १८,११; ८,६९, १५; ९, ९५,४; ११३, ३; १०, १४०, ६; मा १२, १११; का १३,७,१०; तै ३, २,११,३; ४, २, ७,३; मै २,१,९$[c]; ७,१४; ४, १२, ५; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २,११७१; शौ २०, ९२, १२; पै ४,२,४$[c]; -षस्य ऋ १,९५,९; १४१, ३; ९,८२, ३; १०,५४,४; ६६,१०; १२३, ४; मा १२, १०५[d]; का १३,७, ४[d]; मै२,७,१४[d];काठ १६,१४[d]; क२५, ५[d]; कौ २, ६६७†; जै ३,५५,८†; पै ८,१४,९†; १५, २,८[d]; -षा ऋ ५, २९, ७; ८, ३५, [७-९]; १०, १०६, २; -षाः ऋ ६, ८, ४; ७, ४४, ५; ९, ३३, १; ७३, २; ८६, २५; ९७,५७; १०, ५, २; ४५, [(८, १)२]; मा १२,२०†; १९, ३२; का १३,२,३†; २१,३,१; तै ४, २,२,२†; मै २,७,९†; ३,११, ७; काठ १६,९†; ३८, २; †कौ १, ४७८; २,११४; †जै १,५०, २; ३, १२, १; -षाणाम् ऋ ५, २९,८; -षान् ऋ ६, १७, ११; ८, १२,८; ७७, १०; १०, ६०, ३; मा २४,२८; का २६, ६,३; मै ३, ८, ३†; १४, १०; जै ४, ११, ४†; पै १३, १२, १-१३; -षाय ऋ १०, ६५, ८; पै १, ८८, ४[e]; -षासः ऋ १,६४,७.

१महिषी[f]- -षी[f] काठ २, ९;२५, ६; क २,३; ३९,३.

२महि(ष>)षी(बप्रा.)- -षी ऋ ५, २,२[g]; २५,७?[h]; खि ४,९,४?[i]; ५,१३,५; मा २६,१२†[h]; तै १, १,१४,४†[h]; काठ ३९,१४†[h]; †कौ[h] १,८६;२,११७५; †जै[h] १, ९,६;४,२८,२; शौ २, ३६,३[j]; २०,१२८,१०;११; पै २,२१,२; ४,१०,४; १८,२५,८†;- षीम्[j] ऋ ५, ३७, ३; पै ७, १२, ५; -¶ष्याः[g] मै २,६,५; ४, ३,८; काठ १५, ४; -ष्यै[k] तै १, ८, ९,१¶.

३महि(ष>)षी[l]- -षीः[m] तै १,२,१२, २;६,२,७,३; मै१,२,८;३,८,५, माहिष[n]- -षम् मै ४,४,१¶.

¶महिषी-रूप- -पम्[o] मै ३,८, ५; काठ २५,६[२]; क ३९, ३[२].

?महिष्वनिष्ठा[p] खि ५,१३,६.

---

a) सपा. पै ९,२,२ सयुजः इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २४७० *d* द्र.।

c) सपा. शौ ४,८,७ तैब्रा २,७,१६,४ आपश्रौ १८, १५,३ समुद्रम् इति पाभे.।

d) =सपा. माश ७,३,१,२३। तै ४,२,७,२ तु अमृतस्य इति पाभे.। e) पाभे. पृ २४०० *g* द्र.।

f) तु.टि. *l,m*। g) नाप.([*ज्यायस्वती-] राज-महिषी-)।

h) नाप. (सैरिभी-)। पाठः? महिष्या(:)इव इति शोधः। 'त्वद् रयिः (प्रभवति) महिष्याः इव (यथा)' इति वा. (तु. छन्दः, GW.,GRV.; वैतु. वें., भा. उ. म. विव. Gri. [पक्षे] GW. [पक्षे] नाप. [राजभार्या-] इति, सा. [ऋ. कौ.] भ. विप. इति, [पक्षे] भा. महर्षि->महिषी [=पं२ पूर्वसवर्णदीर्घः] इतीव च)।

i) पाठः? विप. [अग्नि-] इति कृत्वा °षः इति शोधः।

j) विप.।

k) ष१ < °ष्याः (तु. सपा. मै.)।

l) नाप.>विप. (सैरिभी- [=उत्तरवेदि-])।

m) प्र१(वैतु. १महिषी- इत्यत्र -षी इति रूपे सुलोपः)। यत्र सुलोपस्तत्र *महिक्षीरिणी- > नैप्र. महिषी- इति स्त्रीप्रत्ययान्तं प्राति.। यत्र न सुलोपस्तत्र (*महिक्षीर- + [√भृ > कर्तरि] *भ्री->) महिक्षीर-भ्री- > नैप्र. महिषी- इति कृत्प्रत्ययान्तं सत् ततोऽन्यत् प्राति. इति (तु. सस्थ. टि. सिंही-)।

n) विप. (लोक-)। स्वार्थिकः अण् प्र.।

o) पस. (वैतु. पाम [१, १,२१] भिन्ने पदे इति?)।

p) पाठः? महिषी, अनस्थ्यः इति द्विपदः शोधः (तु. टि. स्वस्त्या शौ २०, १२८, ११; शांश्रौ १२, २१, २ ?अनस्त्या टि. च)।

महिस्- √मंह् द्र.

मही[a]- -०हि मा ८,४३; का ९,६,२; तै ७, १, ६, ८; -०हि ऋ १, ४८, [१४(८, ८, ६)]; १६; ७, ८१,४; ८, ९,१७; २७,५; ६७, १०; मा ८, ४२; ११,५६[b]; का ९, ६,१; १२,५,७[b]; तै ७,१,६, ६; मै २, ७,५[b]; काठ १६, ५[b]; शौ २०, १४२, २†; -ही ऋ १, ८, ८; १३, [९; १४२, ९; ५, ५, ८]; २२, १३ ;८०, ११; १०२, ७; ११७, १९; १२१, ११; १३१,१; १५१, ५; १५७, १; १५९, [१; ७, ५३, १]; ३; १६४, ३३; २, २४, १४; ३३, १४; ३, १, ७; ३१, ३; १३; ३८, ३; ५५,२०; ६१, [७;१०, ८०, २]; ४, १४, ३; ४१, [५; १०,१०१, ९; १३३,७][d]; ५६, १; ७; ५,४१,१५; ४३, ८;४७, १; ८१,१; ६, ४५, ४; ६६, ३; ७, २,६; १५,१४; ५६, ४;८७, २; ९३,५; ८,६,[(३, ५३,१२) १७;९, १८,५]; २५, ३; ४०, ४; ४६,३३; ७२, १२; ९०, ६; ९, ५, ६[e]; ८; ९, ३; ४१, ५; ६८, ३; ७४, २; ८६,४४;१०, ३५, १;३; ६०, ९[f]; ६४, १४; ७७, ४; ८५, २[g]; ९२, ४;९६, १०; ११२, ४; १३३, ५[h]; खि १,१०,२?[i]; २, १,३; १३,२; ३, २२, ३;४,१३,२?[i]; †मा ५, १४; ८,३२; ११, ४; १३, ३२; २७,१९‡[c];२८, ६$; ३३,१९; ७१$; ३७,२; †का ५,५,१;९, ५, ५; १२,१,४; १४,३,६;१७, ८,४;२९,२,९‡[c]; ३०,१, ६$; ३२, २,२; ६,२$; ३७, १, २; तै १, २,१३,१†;८, ३,१‡[j]; २, ३,१४,६;†३,३,१०,२;४,१,२; ५,११,३; ४, १,१,२†; ८,३‡[c]; २, ९,३†; ५,२,८,६†; मै १,२, ९†; १०,२‡[j]; २, ७,१६†; १२, ६‡[c];३,११,११[k];†४,९,१;१०, ३; ११, १; १४, ७; ९$; १०; †काठ २,१०; ७,१२$; ९,४‡[j]; १०, १३$; १३, ९; १०; १५; १५, ११; १२; १६, १६; २०, ७; १५$; ३८,१३; ३९, ३; क २,४†;८,७‡[j];३१,९†; †कौ १, ११७; ३०३‡[l,m]; २,१०१‡[l]; २४६;२८६;७६२;९४८; ९५२; ९६५; ११०८; †जै १, १३, ३; ३२,१‡[l]; ३,१०,३‡[l];२१,११; २४, ३;३६, ८‡[n]; ४,२०,१०; शौ १, १७,२; २, ३१,१;४, १, ४[r]; २, ४‡[o]; ५, १, ५[p]; ७, १०;२५, २[q]; २७, ९†; ६, ६, ३†; १७, १; २[q]; ३[q]; ४[q]; ९, १५,१२†; १०, ७,१४; ८,३०; ११,१,८;९,२०;१०,१५[r];११, ४;१४,१,२†[g]; १८, १,३९‡[s]; २, २५; १९, ५४, २[r]; †२०, ३१, ५; ६०, ४; ७१, ४; पै २, १५,१; ३,२७,४; ५, २,४;५[t]; ६;९,१,९?[u]; ६,८; १२,२,१२[r]; १६, ६९,२†; ८३,१०;८९, ८; १७, ८,५; १८,१,२†[g]; १९,२, ९†; ४, १६; -हीः ऋ १, १३३, १; १४२, ६; २,११, [२(७, २१, ३)]; ३, २२, ४; ३०,१८; ५६, २; ५,११,५; ६, ४५, [३; ८, १२,२१]; ५७, ४; ७, ५९, [२; ८,२७,१६]; ८७, १; ८, ३,१०;६, १६; १२; ३;

---

a) बप्रा. सत् विप. (उषस्-, धिषणा-, द्यावापृथिवी-, प्रमृ.), नाप. (द्यावापृथिवी- [तु. निघ ३, ३०], पृथिवी- [तु. निघ १,१], २अप्-, गो- प्रमृ.), व्यप. (देवी-)। व्यु.? <महि- इति स्क. सा. [ऋ १,११३,६] दे. अभा. [पक्षे], <मह्- इति PW. GW. प्रमृ.।

b) पाभे. पृ २४०० *j* द्र.।

c) पाभे. पृ २३२८ *k* द्र.।

d) सपा. मा १७,७४ प्रमृ. माश ९, २,३,३८ **महीम्** इति पाभे.। सपा. शौ ७, १६, १ विभे. (पृ १९०७ *e* यदुक्तं, तन्नेष्टम्)।

e) पाभे. पृ ९६२ *e* द्र.।

f) पाभे. पृ ९६८ *h* द्र.।

g) =सपा. मागृ १, १४,८। आपमं १, ९,२ तु दृढा इति पाभे.।

h) 'अध (अथ) त्मना (स्वयं) मही द्यौरिव तस्य बलमवतिर' इति वा. (तु. सा. GRV.; वैतु. R [ZDMG ४८, ६८०] महीम् इति शोधः?)।

i) म° इति स्वरः? यनि. शोधः।

j) पाभे. पृ १५९४ *a* द्र.।

k) देवीः···मही <> मा २१, १९ प्रमृ. सरस्वती इति पाभे.।

l) पाभे. पृ २४०० *d* द्र.।

m) =महत् इति विव.।

n) पाभे. पृ २४३३ *c* द्र.।

o) पाभे. पृ १६६४ *f* द्र.।

p) शोधः पृ १२९४ *i* द्र.।

q) सपा. पै १३,२,१ उर्वी इति पाभे.।

r) सपा. पै १६,८६,५ मयि इति पाभे.।

s) सपा. ऋ १०,३१,९ मिहम् इति पाभे.।

t) सपा. शौ ४,१,६ धाम इति पाभे.।

u) शोधः पृ २३२८ *m* द्र.।

५०,२; ६६,१०; ७०,४; ९, २, ४; ८[a]; ७, ⌊२;९९,७⌋; १५,७; ६१, २२; १०, १४,१; ६४, ८; ९; १०४,९; खि ३, २, २; मा १२, ५०†; २१,१६; २८,८‡[b]; ३१; का १३,४,६†; २३, २,५; ३०,१,८‡[b];३,८;तै४,२,४,३†; ५, ६,१,३; मै २,७,११†; १३, १;७†;३,११,११;४,१४,१६†; काठ ८, १७†; १२,१५†; १६, ११†; १८, १७‡[b]; २३, ११†; ३७, ९;३८,१०;३९,२; क २५, २†; २९,५‡[b]; †कौ १, १४८; ४९४; २, ३९०; ४७९[c]; ५०६; ६१८; †जै १, १६,४; ५१, ८; ३,३१,१०; ३६,४;३९,५; ४४, ६; ५०,१०; शौ ३, १३,४; ४, ८, ४; ८,८, ५; १८, १, ४९†; ४,७; †२०,९,४;४९,७$; ५१, ४; ६३,९; ९२,१९; पै ३,४,४; ४, १, ९; २, ५; ८, ६, २[d]; १०, २, ६; १६, २९, ५; –हीनाम् ऋ ३, १,१२; ५,४५, ३; ९, १०२,१; १०, १३४, १; मा १,२०[e];४,३[e]; का १,७,४[e]; ४,२,१[e]; †कौ १, ३७९; ५७०; २, ३६३; ४४०; ११७३; जै १, ३९,१०; ५८, ५; ३, ३०, ६; ३३, १५; –हीनाम् ऋ ८,१९, ३१; तै १,१,१०,२[२e];२,१, १[e]; ३, २,६,१; मै १,२,१[e]; ३, ६, २[२]¶; –हीनाम् काठ २, १[e]; क १,१३[e]; जै १, ४२, १०‡[f]; पै ८, ७, ५![g]; –†हीभिः ऋ ३, १, ⌊१९; ३१, १८; ४, ३२, १⌋; ८, २, ⌊३२; १६, ७⌋; मा ३३, ६५; का ३२, ५,११; मै ४,११,४; १४, १५; काठ ६, १०; कौ १, १८१; जै १, १९,७; –हीम् ऋ १,१०२, १; १३१,४; १४०, ५; २, १५, ५; ३३-३४, ८; ३, ३०, ९; ४, १९,६; ३२,७; ५, ४३, ६; ४४, ६; ८५,५; ⌊६(६, ७,५)⌋; ६, ३८,१; ७,२४, ⌊६; २५,६⌋; ३६,८; ८, ६,⌊२३; ९(४६,५) ६५, १३⌋; ९, ४१, ⌊४(४२, ६; ६१,३)⌋; १०,३०, ⌊(४,५५,७) १⌋;५०,५[h];७४,४;९२,५;१११, ५;११९, ८;१४०, ५;१८८,२; खि ५, ६,७![i]; मा ९, ५; ११, ५९; १२,११०†;१३,४४; १७, ७४‡[j]; १८, ३०; २१, ५;२२, ११; †२३, २८; २९; का १०, २, १; १२,५,१०; १३, ७,९†; १४,४,७;१८,६,१०‡[j]; २०,१, १; २३,१,५; २४, ४,३; †३२, २,११; १२; तै १, ५, ११,५¶; ७, ७,१; ४, १, ५, ४; २, १०, ३; ६,५,४‡[j]; ५,१,६,४;७,१, १८,२;४,१७, २; मै १,११,१; ६;२,७,६;१४†; १७;१०,६‡[j]; ४, १०, १; १२, ४;१४, ४†; काठ २,१५‡[k]; ११,१२†; १३, १४; १४,६; १६,५;१४†; १७; १८,४‡[j]; १९,६; १४; ३०,४[२]; ५; ४१,९; ४४,६; क २५,५†; २८,४‡[j]; २९,२; ३०, ४; ४६, ७[२]; †कौ २, २४५; ११७०[l]; जै ३, २१, १०†; शौ ६, ५४, १; ७,६,२; ७,२; ८,८,१३[m]; १०, २, ७; ११, ६, ५[n]; १७; १३, १, ४५; २०, ७५, २†; पै १६, २२,७; ५९,८; १८,१९,५;१९, ८, ४; २०, १, ७; ८; –ह्या ऋ ४, १,९; मा १३,१९; १४,१२; १५,६४; का १४, २,४; १५,४, २; १६,७,६; तै ४,२, ९,२; ३, ६, १; ४,३,३; मै २, ८, १४[३]; काठ ३९,३; ४०, ३; ५; –ह्याः ऋ १०,३०,७; –ह्यै ऋ १,२४, १; २; ६,५७,६; ८, ७०,९; मा २२, २०; का २४, ७,२; मै ३, १२, ५; काठ ४३,५; शौ ३,५, ५; ८,५,२०; पै ३,१३,५; १६, २८,९; १९, २५, ६; २०, ५४, ९; –ह्यै तै ७,३,१५,१.

?**महीसम्**[o] खि १, ११,६.

√**महीय, महीयमान–, महीयस–, महीया–, महीयु–** √मंह् द्र.

---

a) पाभे. पृ २३८९ *k* द्र. ।
b) पाभे. पृ २३२८ *k* द्र. । c) महिः इति S. ।
d) सपा. शौ ४,२०,२ पृथक् इति पाभे. ।
e) सपा. काठ १,१० क १,१० पृश्न्याः इति पाभे. ।
f) पाठः? महाँ, अवीनाम् इति द्वि-पदः शोधः (तु. पृ २३९९ *l* टि.) ।
g) राज्ञो महीनाम् इति पाठः? °ज्ञाम् अहीनाम् इति शोधः । h) पृ ४४७ *c* द्र. ।
i) ?वाचा महीम् > वाचाम्, अहम् इति शोधः (तु. सपा. शांश्रौ ७,१०,१५) । j) पाभे. पृ २४७० *d* द्र. ।
k) पाभे. पृ २३२२ *g* द्र. ।
l) महिम् इति S. ।
m) सपा. पै १६,३०,३ वधैः इति पाभे. ।
n) पृथिवीं महीम् इत्यस्य स्थाने सपा. पै १६,२१,५ स्तनयित्नुना इति पाभे. ।
o) पाठः? महीमिमाम् इति शोधः संभाव्यते ।

?महीयोनौ[a] पै ९, ११,१३.
?महीलुका[b] शौ १०,१०, ६; पै १६, १०७,६.
?महृणीभ्याम्[c] पै १९,२०,४.
महे, महेन्द्र–, °न्द्रीय– √मंह् द्र.
?महोन्वे[d] पै १७,१४,१.
?मह्नो[e] पै १६,५९, ६.
मह्नान्– √मंह् द्र.
मह्य– अस्मद्– द्र.
?मह्यं[f] पै २०, १०,२.
मा[g] ऋ १,४, ३; ५,१०; ११, २××; २,२३,१६[h];३३,५[i];८,१,२०[j]; खि १,४,६;९,४;५; २,१,१××; ४,७[२],४[k];९; मा १,१[२];२[२];९[२]; २२××; १०, २२‡[l]; का १, १, २[२]; ३,५[२]; ८,३; ४[२]××; ११, ७,२‡[l]; तै १, १, १, १[२]; २, १[३]; २; ३, १; ४,१[४]××; मै १, १, १[२]; २;४; ५; ८; १०[६]××; काठ १,१[३];२[४];३; ४;८;९[६]××; २३,३?[m]; क १,१[२]; २[४]; ३; ८; ९[६]××; †कौ १,६६;८०;११०; १२८;२२७;२४२[२]××; †जै १, ७,४; ८,८; १२, ४××; शौ १, १, ४; १९,१; २०, १[२]; ३०, १[२]××; ४, ८, २[n]; ५, ३०, १४[२o]; ७, ५४, २[३p]; १२, ३, १८[२q]; १७, १, २४[r]; पै १, ६, ४; १२, १; ४[२]××; ६४, ३[३s]; ३, २९, ५[t]; ४, १९, १-६‡[u]; ७, ९,७[२v]; ९,१४,४[o]; १४, ३, १०[w]; १८, २, ७; ८‡[x]; १९,१५,१४[y];३६,११?[z]; ४२, १५?†[a1];२०, ५१, २‡[b1]; ५४,२?[c1].
मो(मा+उ) ऋ १, ३८, ६;५०,

[a]) पाठः? मह्या(ः [ष१]) योन्याः (<ष१ योनी-) उ समुद्रस्याऽन्तर् (नि√धा > लङि प्रपु३) नि-दधन् (*ऋक्षस्–[रक्षस्-] >√ऋक्षस्य >ऋक्षस्यु–> प्र३) -स्यवः इति सप्तपदोऽध्यक्षराऽर्धर्च-शोधः (तु. मूको.)।

[b]) पाठ? मही– (पृथिवी-)+लोक–>वस. मही-लो(क>)का–> प्र१ –का [विप. (पृथिवीस्थाना-[वशा-])] इति शोधः (तु. मूको.)।

[c]) पाठः? मसृणाभ्याम् इति शोधः। सस्थ. ?आन्त्रा-भ्याम्>(आ√रम् [रमणे=रञ्जने]>भावे)आरन्त्रा–> -न्त्राभ्याम् (स्निग्धाभ्याम् अनुरागाभ्याम्) इति च शोधः। सस्थ. ?मुष्यन्तां> (√वृष् [वृद्धौ]>) वृष्येताम् इति, ?सतोनी> स-योनी इति, ?सचेतसः> सचेतसम् इति चापि शोधाः। [d]) पाठः? सदान्वे [सं१] इति शोधः।

[e]) पाठः? (√वस् [आच्छादने] >भावे *वस्मन्–> [सप्त१] वस्मन्+उ>*वस्मन्नु> नैप्र.) *महन्नु इति शोधः (तु. छन्दः)। 'पुरुषस्य (शरीरस्य) मह्नो (उपर्या-च्छादनार्थं) मस्तिष्क-ललाट-ककाटिका-कपाल-भागान् चित्यं (यथा-चिति) चित्वा (स्थापयित्वा) यः दिवं रुरोह, कतमः स देवः' इति वा.। सस्थ. ?चित्वा>धृत्वा इति शोधः (तु. मूको.), सपा. शौ १०,२,८ ?हुन्वोः> महन्नु इत्युक्त एव शोधः।

[f]) पाठः? (तु. सस्थ. ?मधमिति टि.)।

[g]) प्रतिषेधार्थीयम् अव्य.। व्यु.? <√मा इति अभा. शाक.। [h]) पाठः? 'नः (अस्मान्) स्तेनेभ्यः [पं३] ?मा> (=√पा[रक्षणे]>लेटि मपु१) *पाः (रक्ष)' इति वा. इति कृत्वा पाठे तत्परः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. एव पाठ इतीव?)।

[i]) पद-निर्देशः? अमा इति शोधः (तु. सस्थ. ?मना–> -नायै टि.)। [j]) पाभे. पृ ६११ y^1 द्र.।

[k]) पाठः (तु. पै. मूको.)? सा इति शोधः (तु. सपा. शौ ५,५,५;९ पै६,४,४;९)। [l]) पाभे. पृ१७५० c द्र.।

[m]) तानि प्रधक्ष्यामहे इति पाठः? तानि *मा प्रधक्ष्यामहे इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?मान्वक्ष्यामहे)।

[n]) सपा. मापर्वेनः<>पै ४,२,२ वीडयस्व इति, काठ ३७,९ तैब्रा २, ७,८,१;१६,१ वीरयस्व इति पाभे.।

[o]) पाभे. पृ १८५३ d द्र.।

[p]) मा युष्महि इत्यस्य स्थाने सपा. पै १९, १५,१ संगच्छतु इति पाभे.। [q]) पाभे. पृ ९८१ o द्र.।

[r]) पाभे. पृ १२९२ a द्र.।

[s]) मान्यत्रास्मि इति? मा, अन्यत्र, अस्मत् इति शोधः।

[t]) माह(मा-अह)<> शौ ७,३८,४ नेत् इति पाभे.।

[u]) पाभे. पृ १७४९ f द्र.।

[v]) सकृत् मा माहं इति पाठः? माम्, अह इति द्वि-पदः शोधः।

[w]) तु. पृ ३०५ o द्र.। [x]) पाभे. पृ १७५१ d द्र.।

[y]) पाभे. पृ १७५६ b द्र.।

[z]) सस्थ. ?त्वा>त्वम् इति ?जिघांसति> °सि इति शोधौ। 'यथा त्वम् मा (निषेधे) जिघांससि' इति वा. द्र.

[a1]) आरान्ममागन्तु इति पाठः? आरा(त्>)न् माम् आ-गन्तु इति त्रि-पदः शोधः।

[b1]) पाभे. पृ १७५१ b द्र.। [c1]) मायः इति पाठः? मा (निषेधे), (√जन्>लुङि) जनः इति शोधः।

१३[a]; १०५, ३××; खि ४, ५, ३४[b];५,११,३; मा ३,४६†;४, २३××; का ३, ५,३†; ४, ७, ४××; †तै १, ८, ३, १; ४, ५, १०,१; मै १, १०,२†; २, ९, ९†; ४,९,१२[c]; काठ २, ५; ९, ४†××; क ८,७†××; †कौ १, २८४; २, १७६; १०२५; †जै १,३०,२; ३,१६,१४; ४, २६, ४; शौ १, १९-२०, १××; पै १,१२,४[२]××; ९, १४,४[d]××.

†माकिस्[e](:) ऋ १,१४७,५; ३, ३६, ९; ४,४, ३; ६, ५४, ७; ७१, [३; ७५,१०]; ८, ५, ३९; ६७, ११; ७१, ८; ९, ८५, ८; १०, ११,[९; १२, ९];२३, ७; १००,७; मा १३,११; २९, ४७;३३,६९$;८४; का १४,१, ११; ३२, ५-६, १५; तै १, २, १४,२; ४,२४, १; ७, १३, ३; ४, ६,६, ४; मै १, ३, २७; २, ७,१५; ३, १६,३; काठ ४,१०; ६, १०; १६,१५; ४६,१; क ३, ८; २५, ६; शौ १८, १, २५; १९,४७,६; पै ६, २०, ६; १५, १०,१०.

†माकीम्[f] ऋ ६, ५४, ७[२]; ८,४५, २३; कौ २, ८२; जै ३, ८, ८; शौ २०,२२,२.

?मा[g] पै २०, २०, २.

√मा ([=√मि]वधा.), मिमीते ऋ ८, १२, १०-१२; १३, ३०; ¶तै ६, १,९,४[२]; ५; ६[२]; ४, ४, १; मिमीते ऋ ३, १,५; ¶तै ६,१, ९, २; ४[२];५[४];४,४,१[२]; ¶मै ३, ७,४; ७; ¶काठ २०, ३; २४, २;५[६]; २५, ४; ७[२]; २९,८; ¶क ३१, ५; ३७, ३; ६[११]; ३९, १; ५[२]; पै ५, ३२, ५[h]; मिमाते ऋ ७,८२,६; †मिमते ऋ ९, ९७, ९?[i]; १०, ११४, ५; कौ २, ४६८; जै ३, ३५, ३; मिमीमहे शौ १८,२, ३८; मिमातु ऋ ५, ५९, ८; खि १, २, ७‡; मिमीताम् ऋ ५, ५१, ११; मिमीहि ऋ १, ३८, १४; मिमाथाम् ऋ ४, ४४, ६; शौ २०, १४३, ६†; मिमाथाम् ऋ ४, ४१, ४; पै १७, ३६, ७; ९[j]; मिमीतम् ऋ १, १२०, ९; मिमीतम् ऋ १, १२०, ९; †अमिमीत ऋ १, १२६,१; ३, २९, ११; ८, ४२, १; मा ४, ३०; का ४,१०,१; तै १, २,८, १; मै १, २,६; ३, ७, ८; काठ २, ६; अमिमीत ऋ २,४, ५[k]; ६, ४७,३; १०, ६१,२; खि ३, २२,४; मा ४,२५; का ४,८,३; तै १, २,६,१; मै १, २,५; काठ २, ६; क १,१९[२]; कौ १,४६४; जै १,४८,५; शौ ७, ९५, २; पै २०,४,९; अमिमाताम् शौ १२, १,१०; पै १७, १, १०; अमिमीथाः ऋ ५, ३१,७; ¶मिमीत तै ६,१,९, ५; काठ २४, ५[३]; ¶मिमीत तै ६, १, ९, २; ३; काठ २५,७; क ३७,६[२]; ३९,५.

ममे ऋ ८, ४१, १०; शौ १०, २, २०;२१; पै १६, ६१; २;५; ममाते ऋ ३, ३२, ७; ममुतुः ऋ ३, ३२; ७; †ममिरे ऋ १, १५९,४; ९, ८३, ३; १०, ७८, ७; कौ २, २२७; ३, २, २; जै २, ५,१०; ३, २०, ११; ममिषे काठ ४६, २[l]; मासातै[m] शौ १८, २, ३८-४५; अमासि शौ १२, ३, ३०; १८, २, ४५; पै १७, ३८, ९; माः ऋ ५, २९, ८?[n].

मीयते काठ ३०,१; क ४६,४.

३मा[o]– मा मा १४,१८; का १५, ५,२; तै ४, ३, ७,१; मै २, ८, ३; १४; १३,१४; ३,२,९[२]; ४, ९,४; काठ १७,३;२०,११;३९, ४; क २६, २; ३१, १३; माम्

---

a) पाभे. पृ १२९२ *a* द्र.।

b) मो च<>सपा. खिसा २९,३५ मोत इति पाभे.।

c) तु. सस्थ. टि. अन्तर्।

d) पाभे. पृ १८५३ *d* द्र.।

e) नकिस् टि. द्र.।

f) नकीम् टि. द्र.।

g) पाठः? अर्यमा इति शोधः।

h) सपा. शौ ४, १६,५ नि मिनोति इति पाभे.।

i) पाठः वा. च? तु. सस्थ. टि. वृथा।

j) सपा. शौ १२,३,९ श्रयेयाम् इति पाभे.।

k) वा.? (तु. सस्थ. ?वनदः [<*वनद्–] इति)।

l) पाभे. पृ १७०८ *d* द्र.।

m) वैतु. सा. मा (<अस्मद्-)+√आस् इति?।

n) 'यत् (त्वम् इन्द्र!) महिषाणां त्रीणि शतानि माः (निगीर्णवान्)' इति वा.। सस्थ. ?अवः>मवः [=मृगः (हिंसिता [सन्])] इति शोधः (वैतु. पपा. अनु अवः इति पठन्तः सा. प्रभृ. [मास्–>] माः अवः [भक्षितवान्] इतीव)। ऋ ८,१२,८ यद् अघः इति, तत्तु √घृ [=*√कृ] 'हिंसायाम्' इत्यस्य लुङि मपु१ द्र. (वैतु. अन्ये √हन् इत्यस्य वा √घस् इत्यस्य वेति?)।

o) भाप., नाप. (छन्दो-विशेष-)। स्त्री. अह् प्र. टसं.।

मै १, ११,१०; काठ १४,४.

१मातृ[a]– -ता ऋ ८,४१,४.

मा(त्र>)त्रा[b]– -त्रया ऋ ७, ९९, १; १०, ७०, ५; मा ११, २९; १३,२; १५, १०-१४; का १२, ३, २; १४,१,२; १६, ३, ३;६; ९; १२; १५; तै २, ३, १०, ३; ११, ४; ४,१, ३,१; २, ८, २; ४, २,३; मै २,३,४; ७, ३; ८, ९[c]; ३,१,५[c]; ४, १४,५†; काठ ८, १२¶; ११,७; १६, ३; १५; १७,८[c]; २०,५; ३९,३[c]; क ७, ७¶; २६,७[c]; ३१, ७; शौ ९, १५, १९; पै १६, ६९, ९; –त्रा ऋ २,२८,५; मा २३, ४७;४८; का २५, ९,३; ४; तै ६, २, ७, २¶; मै ¶३, ४;४;९, २; १०, ४;४,५,७¶;१४,९†; काठ २६, ४¶; क ४१,२¶; शौ ८, ९,५; ११, १,६[d]; पै १६, १८,५;८९, ६; –त्राः शौ ३, २४, ६; पै ५, ३०, ८; –त्राभिः ऋ ३, ३८, ३; ४६, ३; –त्राम् ऋ १०, ७१, ११; ¶तै २,२, ६, ३; ४; ५, ६,५,३; ७,१,६,७; ¶मै १, ६, ३; १०,८; २, १,२; ५,१०; ४, ३, २; काठ ३६, ३¶; शौ १८,२,३८-४५; पै १३, ५,१६; –त्रायाः शौ ८, ९, ५; पै १६, १८,५; –त्रायाम् मै १,१,१२; ६,३¶;२,७,१६[c]; –त्रे ऋ १०, २९,६; शौ २०, ७६,६†.

१मायु– -?यू[e] शौ १८,४,४.

मित्वा ऋ १०,५,३.

मिमान,ना– -नः ऋ १, ५०, ७; २, १७, [२; १०, ८४, २]; कौ २, ११९४; ३, ५, १२†; शौ ४, ३१, २†; १०, ७, २?[f]; १३, २, २२†; ३, १९?[g]; १९, ५६, १; २०, ४७, १९†; पै ३, ८, १; ४, १२, २†; १८, २२, ७†; –नम् ऋ ५,२,३; –ना ऋ ६, ६२, २; १०, ११०, ७; मा २०,४२; २९,७;३२†; का २२, ४, ७; ३१, १,७; ४,८†; तै ५, १,११,३¶; मै ३, ११,१; १६, २; ४,१३,३†; काठ १६,२०†; ३८, ६;४६,२; शौ ५,१२,७†; –नाः ऋ ७,१८,१५; १०,५६, ५; मा ९, १३; का १०, ३, ६; मै १, ११, २; काठ १३, १४; –ने ऋ १,१४६,३.

मियान[h]– -नः खि १,१०,१.

मीयमान,ना[i]– -नः ऋ ३, ८, ३; मै ४,१३,१†; काठ १५, १२†; ३४,१४; –ना शौ ११, १,६; पै १६,८९,६.

मेय[j]– -यः पै १,६७,४; –याः शौ ६,१३७,२.

√मा(शब्दे), †मिमाति ऋ १, १६४, २८; २९; ९, ६४, १९; शौ ९, १,८; १५, ६; ७; †मिमाति ऋ १, ३८, ८; ९, ६९, ४; तै ३, १, ११, ५; मै ४, १२, ५; काठ ११, १३; जै ३, २०,११‡[k]; पै १६, ३२, ८; ६८, ६; ७; २०, ११, ३; †मिमन्ति ऋ ९, ३३, ४; कौ १,४७१; २,२१९; जै १, ४९,५; ३,२०,१.

मायु[l]– -युः ऋ ७, १०३, २; पै ४, ५, ९; –युम् ऋ १, १६४, २८; २९; १०, ९५, ३; तै ३, १,४, ३; ५, २; शौ †९, १, ८; १५,६; ७; १९,४९,४; पै १४, ४,४; †१६,३२,८; ६८, ६; ७; २०, ११, ३†; –यौ काठ ३६, १५; शौ ६,३८,४.

*मायोर्[m]– -योः मा २४,३२; का

a) विप. ([मानकर्तृ-] वरुण-)। तृन्नन्ते नित्स्वरः।

b) नाप. (अंश-, परिमाण- प्रभृ.)। करणे त्रन् प्र. (पाउ ४,१६८) नित्स्वरश्च।

c) सपा. मात्रया<>मात्रायाम् इति पाभे.।

d) वैतु. सा. =निर्मात्रा [तृ१] इति ?।

e) –*यवः इति शोधः [नाप. निर्मायकाः =त्रयो मेघस्य कर्तारः आदित्यो वायुरापश्च (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. प्रगृह्यं सत् प्र२ [तु. सा.] वा सप्त१ [तु. LR., ?W Gri.] वेति?, धा. शब्दे वृत्तिरिति च सा. Gri.)]।

f) पाठः? विमि° इति शोधः (तु. छन्दः, सपा. पै १७, ७,४ च)।

g) मिमानः इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. w.)।

h) अदा. कर्तरि शानच् धा. मी-भावश्च। 'धिषणायाः (=वेद्याः) मानं कुर्वाणः (तां व्याप्नुवानः)' इति वा.।

i) विप. ([यूपार्थ-] वनस्पति-, मात्रा-)।

j) विप. (केश-)। k) पाभे. पृ २३७२ n द्र.।

l) नाप. (शब्द-)। उण् प्र. (पाउ १,१)।

m) उ. म. मायु– इत्यस्यैवाधिष्ठातृ-देव-, Gri. =किं-पुरुष- इति ?। विप. ([*शब्दकृत्-] कोष्टृ- [शृगाल-])। *मायु–(भाप.)+(√भृ [*करणे] > कर्तरि) *भृत्– > नैप्र. *भर्– > उस. *माय-भर्– > नैप्र. यनि. इति मतम्। 'मायोः (शब्दकृत्) कोष्टा इन्द्रदेवत्यः, तत उत्तरं ते इत्यनेन परामृष्टाश्च चत्वारोऽपि जन्तवोऽनुमत्या देव्याः' इति वा.।

२६, ७,२; मै ३,१४,१३.

१मा-, २मा- अस्मद्- द्र.

३मा- √मा(वधा.) द्र.

?मां[a] पै ११,५,१.

?मांशालाम्[b] पै १७,१३,१०.

१?मांश्चत्वु[c]- -त्वे ऋ ९,९७,५२; कौ १, ५४१; २, ४५४; जै १,५५, ११; ३,३४,१२.

†२मांश्चत्व[d]- -त्वे ऋ ९, ९७, ५४; कौ २, ४५६; जै ३, ३४, १४.

मांस्- > †मांस-पुच(न>)नी[e]- -न्याः ऋ १,१६२,१३; मा २५, ३६; का २७, १३, ५; तै ४, ६, ९,१; मै ३,१६,१; काठ ४६,४.

मांस[f]- -सम् ऋ १, १६१, १०; खि २, १२, २; मा १९, ८१; २०, १३; का २१, ६, २; ७, १४; ¶तै २,५,५,६; ३, ४, १,४; ६, २,८,६; ७, २,१०,४; ४, ९, १; ¶मै १,४, ८[२];८, ७; २,१,१०; ५,२; ३, ३,३; ८,५; $११,८;९; ४,८,३; ¶काठ ८, ९; १२; १३,१०; २०, १; २१, ४; २५, ६;१०; ३४, ११; १२; ३८, ३;४$; ¶क ७,५;७; ३१, ३; १९; ३९, ४; ४०, ३; शौ ४, १२,४; ५,२९,५[g]; १५; ६, ७०,१[h]; ८,६,२३;९,८, ९; ९, ७; १०, २,१; ९,१८; ११, १०, ११; १२; १८, ४, ४२; पै ४, १५, ३; ६, २२, २३; २४; ९, २२,२१; ११, ५,५; १४,३, ९; १६,५३, १२; ५९, १; ६१, ७; ८; ८१,५;८६,१; २; ११४, ४; १२५,४; १३७,८; १७,२१, १; १९, ४७, ८; -सस्य शौ ४, १२, ३; पै ४, १५, १; -सानि तै ७, ५,२५, १¶; ¶काठ ११, ८; १३,२; २८,५; क ४४,५¶; शौ २, २४, १-८; ११, ३, ७; १२, ११, ८; पै २, ४२, १-८; ९१,१-५; १२, ९, १४; १४, ३, २९; १९, ४७, १२; -साय तै ७, ३,१६, २; काठ ४३, ६; -से शौ १, ११,४[i]; ४, १७,४; ५, ३१,१; पै १, ५,५; ४, १४, ६; ५,२३,६; १३, ९,[८[j]; १६, १४९,४; -सेन तै २,६,३,४¶; ५, २,३,७¶; ७,२०,१; ६, ५, २,२¶; ¶मै ४,१,९;६,६; काठ २०, १¶; २८, १¶; ३१,७¶; ३८,१४; ५३,१०; ¶क ३१, ३; ४७, ७; शौ ४, १२,४; पै ४, १५,३; -सेभ्यः मा ३९, १०[२]; का ३९,८,१[२]; पै ४,७,५.

†मांस-भिक्षा- -क्षाम् ऋ १,१६२, १२; मा २५,३५; का २७,१३, ४; तै ४, ६, ९, १; मै ३,१६, १; काठ ४६,५.

मांस-वत्- -वान् शौ १८,४,२०.

मांसन्[k]- > मांसन्-वत्- -वते तै ७, ५,१२,२; काठ ४५, ३[l].

माः √मा द्र.

?माःपचिदत्तवत् पै १,५९,२.

माकिस्(:) मा द्र.

---

[a]) पाठः? मांस- > -सम् इति शोधः (वैतु. BKA. र. च ⌊इ⌋ माम् इति)। एवं सस्थ. इमाम् इति निर्देशो नेष्टः।

[b]) पाठः? मांसला- (विप. ⌊ओषधि-⌋)>-लाम् इति शोधः।

[c]) अर्थः व्यु. च?। यनि. पपा. प्रभृ., सा. PW. प्रभृ. सुरस्- इत्यस्य विप. इति, GW. नाप. सत्=प्रातर्वेला- इति च?। विप. (⌊*महागतिमत्-⌋ अश्व- ⌊तु. निघ १, १४⌋ > ⌊*लक्षणया तत्-सदृश-⌋ इन्दु- ⌊=सोम-⌋)। *महंस्- (महत्-)+(√चर् > भावे) *चरस्- > कस. *मँहँश्चरस्-+मत्वर्थे वः प्र. > *मँहँश्चरस्व- >नैप्र.यनि. इति मतम् (तु. मँश्चतु-टि., पपा. अवग्रहाभावश्च)। इह °श्चत्वः इति प्र१ इति कृत्वा ?मांश्चत्व इन्दो > मँाश्चत्व इवे(व-इ)न्दो इति पाठ-शोधोऽपि विमर्शसहः द्र.।

[d]) विप. (⌊अश्वसाध्य-⌋ वधत्र- ⌊=युद्ध-⌋)। *मँाँश्चत्व- (मँाँश्चत्व- ⌊=अश्व-⌋ इत्यस्याऽऽद्युदात्तः पर्यायः) > *मँाँश्चत्व्य- > नैप्र. यनि.। यद्वा मँाँश्चत्व्ये इति शोधः द्र. (तु. पृ २१०५० यदतु सस्थ. ?पृशने >*पृशन्ये इत्यपि सुशोधम् ⌊तु. तात्पर्ये वें. सा. PW. प्रभृ.⌋)।

[e]) विप. (उखा-)। पपा. नावग्रहः। कास. उप. अधिकरणे प्र.। पूप.=मांस- (वैतु. पावा ६, १, १४४ प्रभृ. अन्त्यलोप इति)।

[f]) नाप.। व्यु.?। <√मन् ⌊तु. पाउ ३, ६४⌋ वा मनस्-+√सद् वेति या ⌊४,३⌋; मां<(अस्मद्-)+सः (<तद्-) इति मनुः ⌊५,५५⌋।

[g]) पाभे. पृ २२३० c द्र.। [h]) पाभे. पृ २४१९ k द्र.।

[i]) तु. पपा., सपा. आपमं २,११,१९ मांसेषु इति पाभे. W. प्रभृ. च; वैतु. सा., पाग्र १, १६,२ मांसेन इति?।

[j]) पाभे. पृ २४०८ g द्र.।

[k]) =मांस-। कनिच् प्र. इति विशेषः (तु. PW. प्रभृ.; वैतु. भा. अनङ्ङादेश इति)। [l]) °सव° इति BC.?

?माकी[a]– -की ऋ ८,२,४२.
माकी(न>)ना[b]– -नया ऋ ८, २७, ८.
माकीम् मा द्र.
?माकुः पै १९,५१,१६.
माक्षिक– मक्षिका– द्र.
मागध[c]– -धः मा ३०,२२; का ३४, ४,४; शौ १५, २,५; १३; १९; २५; –धम् मा ३०,५; का ३४, १,५.
?मागुः[d] पै ४,२४,५.
माघोन– √मंह् >मघ-वन्– द्र.
मातरा-पितृ– २मातृ– द्र.
?मातरिभ्व(न्>र्>)री[e]– -री?[f] शौ ५,२,९; २०; १०७, १२; –रीः[f] ऋ १०, १२०,९; पै ६, १,९†.
मातं॑रि॒श्वन्[g]– -?श्वः[h] पै १९,४१,१; –॰श्वः ऋ १०,८८,१९; –श्वन् शौ ११,७,१३; पै १६,१५४,४; –॰श्वन् पै ४,१४,३; –श्वनः मा १,२; का १,२,१; तै १, १, ३, १; मै १,१,३; ४,१,३[2];¶; काठ १,३;३१, २[2];¶; क १,३; ४७, २[2];¶; शौ १९,२७,४; पै १०, ७,४; –श्वना ऋ ९, ६७, ३१; कौ २,६४८†; शौ ५,१०, ८?[i]; –श्वनि ऋ ८,५२,२[j]; खि ३, ४, २?[k]; –श्वने ऋ १, ३१, ३; १४३, २; १०, ४८, २[j]; पै ७,२०,९; –श्वा ऋ १, ६०, १;७१,[४;१४८,१];९३,६;९६, ४;१२८,२;१४१,३; १९०, २; ३,२,१३;५,९; १०;९,५; २९, ११;६, ८,४; १०,४६,९; ८५, ४७;१०५, ६; १०९, १; ११४, १; मा ११, ३९; ४०, ४; का १२,४,२; ४०, १,४; तै २, ३, १४,२†; ४,१,४,१;४,१२, ५; ५,१,५,१; ६,८,६; मै २,७, ४; ३,१,५;१६,४; †४, १४, १५; १८; काठ ४, १६†; १६, ४; १९,५;२२,१४;४०,६; क ३०, ३; शौ ५, १७, १†; ८, १, ५; १०,७,२; ४; ८, ३९; ४०; ९, २६;१२,१, ५१; १३, ३, १९; १४,१, ५४[l]; १५, २, ७; १४; २०;२७;१६,३,४; १९, २०,२; पै १,१०८,२; ३, ३७,१;५,१६, १; ९,११,१; १५, १†; २१, २; १३,१२, ६; १५,२,४; १६, १,

[a]) अर्थः व्यु. च ?। पपा. यनि., वें. ⌊√वह्>⌋ *वहाकी– ⌊नेत्री-⌋ इतीव, सा. (√मा ⌊निर्माणे⌋>) माकी– ⌊निर्मात्री-⌋ इतीव, GW. (√मह्>) *महाकी– (महती-) इतीव ?)। (अस्मद्–> आस्माक्>) की– (विप.) > ⌊द्विर⌋ –की इति शोधः। 'त्ये (प्रसिद्धे ⌊द्यावापृथिवीरूपे⌋, ये) *आस्माकी (अस्मदीये) पयोवृधा (च) रणस्य (आनन्दस्य) नप्त्या (जनयित्र्यौ भवतः, ते) मामहे' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ ORN., WAG. ⌊३, २१९ c⌋, GRV.) इति मतम्।

[b]) सा., PW. प्रमृ. =(अस्मद्–>)?*मामकीना– > नैप्र. यनि. इति ?। विप. (⌊*मद्-गीता-⌋ धी- ⌊*स्तुति-⌋)। (अस्मद्–>) मद्–+(√*कॄ ⌊=√*कृ, √गॄ, √गै, √जॄ⌋ 'स्तुतौ'>कर्मणि) *की (र्ण>)र्णा– > तृस. *मत्-कीर्णा > नैप्र. यनि. (तु. छन्दः) इति मतम्।

[c]) नाप. (स्तुतिपाठक- ⌊तु. तात्पर्ये PW. प्रमृ.⌋)। *वाक्य-वद्–>नैप्र. यनि. ? (वैतु. म. अभा.<मगध– इति ?)।

[d]) पाठः ? (√भृज् ⌊भर्जने⌋ >कर्तरि) भर्गु–> -र्गुः इति शोधः।

[e]) वें. सा. GW. प्रमृ. < २मातृ– ⌊जननी-⌋> -तरि +(√भू>) भ्व(न्>)री– इतीव, PW. प्रमृ., RW. ⌊वैतु. W.⌋ ॰भ्वरी– इति शोधः ?। विप. (⌊*निर्मातृ-स्तोत्री-⌋ स्वसृ- ⌊=नदी-⌋)। पाठः ? मातृ-रिम्वरी– इति शोधः (वैतु पपा. प्रमृ. यनि.)। (√मा ⌊निर्माणे⌋ > कर्तरि) १मातृ– (*इन्द्र-)+(√रिभ् ⌊स्तुतौ⌋>) रिम्व(न्>)री–> उस. इति मतम्।

[f]) पाठः ?। सपा. ऋ (१०, १२०,९) अनु ॰रीः इति शोधः।

[g]) वप्रा.। नाप. (अग्नि-, वायु-)। या. ⌊७,२६⌋ PW. प्रमृ. च २मातृ– ⌊जननी-⌋ इति पूप.। उप. च < √श्वस् वा, आशु-+√अन् वेति या.,<√श्री इति भा.,<√श्वस् वा,√श्वि वा √शी वेति पाउ. ⌊१, १५९⌋ < √श्वि ⌊>√श्वन्⌋ इति PW. प्रमृ., <√ रिश् ⌊तृप्तौ⌋ इति WAG ⌊२, ५५, b⌋ च ?। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। अग्न्यर्थे (√भा ⌊दीप्तौ⌋) > भातु– ⌊=दीप्ति-⌋+(√भृश् ⌊*धारणे⌋ > *भृश्वन्– > नैप्र.) *रिश्वन्– (धारक-) > उस. *भातरिश्वन्–>नैप्र. यनि.। वाय्वर्थे (√वा ⌊गतौ⌋>) वातु– (=गति-) इति पूप.। शेषं समानमिति मतम्।

[h]) ॰श्वनः ⌊प१⌋>नैप्र. वावि. द्र.। फलतः मातरिश्–इत्यस्य रूपमिति सुवचम्।

[i]) शोधः पृ २२८७ a द्र.।

[j]) व्यप. (ऋषि-विशेष)। [k]) ॰नि इति स्वरः? यनि.शोधः [l]।

[l]) पामे. पृ २०८१ h द्र.।

५;१३८,७; १७,५,९;७, ४; ५; १९, २८, ११;४८,१९?[a];२०, २२,५; –श्वानम् ऋ १,१६४, ४६;३,२६,२; शौ ९,१५,२८†; ११,६,१५; पै १,१०७,६;१६, २२,५.

?मातली[b] ऋ १०, १४, ३; तै २, ६, १२,५†; मै ४, १४,१६†; शौ ८, ९,५; ११, ८,२३; १८, १, ४७†; पै १६,१८,५.

मातवै[c] ऋ १,१६४,२८; शौ ९.१५, ६; पै १६,६८,६; २०,११,३.

माता-पितृ– २मातृ- द्र.

?मार्ति[d] पै १५, १६,१.

माती– √मन् द्र.

?मातुल– २मातृ– द्र.

?मातुविन्ध्यसि पै १,९८, १.

१मातृ– √मा (वधा.) द्र.

२मातृ[e]– -ता: ऋ १, १८५,११;६, ५१,५; मै ४, १४, ७; ११; शौ १९,४८,२; –०तः मा १०, २३; का ११, ७, ३; तै ३, २, २,२; शौ १२,१,६३; पै ६,२१, २;१७,६,८; –तरः ऋ १,९२, १;३,३१,२; ४१,५;५, ४७,६; ६,४५, [२५[f];८, ९५, १[g]] ८, ८९,४;९६, १; १०२, १७; ९, १२, [(६, ४५, २८) २[h]]; १९, ४;३३.[(१,१४२, ७;५, ५,६) ५ (१०२, ७; १०, ५९, ८)]; ८६, ३६; १००, १; ७[i]; १०२, ४[j];१०, ९,२; १७, १०; ६४, ९;७५,४;९१, ६; १२३, ३; मा ४,२;११, ५१; ३६, १५S; का ४,१,२; १२,५,२;३६,१,१५S; तै १,२, १, १; ४,१,५, १; ५, १,५,४; ६,१, ४; ७, ४,१९,४; मै १,२, १; २,७,५; ३,१,५¶; ६, २; ४,९,२७; १२, ३; काठ २,१;८,१६; १६,४; १९, ५¶; ३५,३; क १,१३; ३०,३¶; कौ १, ५५०; २, २२०; ३६७‡[k]; ५४३‡[l]; ११०५; ११७४; ११८८; जै १,५६,८;३,२०,२; ३०, १०‡[k];४२,९‡[l];४,२३,३; शौ १,५,२; ६,९,३S; ५१, २; १९,४०,३S; २०,२३,५; पै २, ३३,५S;१०,४S;४,१,७‡[m];६, ३,३;४S; १९,३६,१S; ४३,६; ४५,९; ५७, ४S; –†०तरः ऋ १०, ९७, ४; मा १२, ७८; का १३,६,४; तै ४,२,६, १; मै २, ७,१३;४,१४,६; काठ १३,१६; १६,१३; क २५, ४; पै ११,६, ४; –तरम् ऋ १, २४, १; २; ११०, ८; १११, १; ११४, ७; १२१,२;१६३, १३; ३, ४८,३; ४,१८, १; ३; १२; ५, ३४, ४; ५२,१६;६,७२,[२;१०,६२,३]; ७,४३,३; ८,४५, [४; ७७,१]; १०३, २; १०, १८, १०; ५४, ३;८८,१५; ९४, १४;११४, ४; १४६, ६; १७६, १; १८९, १; खि २, ६,११;१२; मा ३, ६†; ८,५१[n]; ९,५; १६, १५†; १८, ३०; १९, ११; ४७†; २१, ५;

---

[a]) मातरिश्वानुयातां गिरीशः इति पाठः? ?मातरिश्वन् [सं१]। उपयात (लोटि मपु३)। अङ्गिरसः (सं३) इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?कविः>कवे!। ?देवाः> देवाः!। आ, ?यरसिः>जरसि इति चापरे शोधाः।

[b]) व्यप. (इन्द्र-सारथि- [तु. शौ ११,८,२३])। व्यु. ?। पपा. नावग्रहः। *मात– (*वाहन-)+(√*लिस् [=√*लिश् 'गतौ'] > भावे) *लिस्– (=गमन- [=वहन-]) > वस. °त-लिस्– > (*लीः>)ली इति सर्वत्र संहितायामन्त्यलोपः द्र.। पूप. स्वरः (वैतु. भा. सा. °लिन्– इति, PW. प्रमृ. °ली– इति च प्राति. प्र१ [तु. नमी–पृथी–प्रमृ.] इति?)। [c]) अव्य. (*भरणं कर्तुम्)। (√भृ>) भर्तवै >नैप्र. *मातवै> यनि.। '(वत्सं पयः) पाययितुं मूर्धानम् (=*मूर्ध-नानम् [अत्युच्चैः]) हिङ्ङ्करोत्' इति चा. (तु. तात्पर्ये LR. पाठः? इति कृत्वा [√धे 'पाने' >] धातवै इति शोध इति; वैतु. या ११, ४२ प्रमृ. अर्थान्तराणि कल्पयन्तः?)।

[d]) मा आर्तिम् इति शोधः। सस्थ. ? अरुन्धत्यः> °त्या (तृ१) इति, ?अवगच्छामावाधिं>अभिगच्छ आमया-(य-अ)वधिं (=रोग-समाप्तिम्) इति चापि शोधौ।

[e]) नाप. (जननी-)। व्यु. ?। या [२,८] प्रमृ.<√मा +तृच् प्र. इतीव। √वृध् [वृद्धौ = *प्रजायाम्] > भावे वृधं–+(√भृ > कर्तरि) भृत्– > उस. *वर्ध-भृत्– >नैप्र. यनि. इति मतम्। [f]) पामे. पृ १७४२ d द्र.। [g]) पामे. पृ १७४२ e द्र.। [h]) पामे. पृ १७४२ h द्र.। [i]) पामे. पृ १७२७ a द्र.। [j]) सपा. कौ १,१०१ जै १,११,५ मातृभिः इति पामे.।

[k]) सपा ऋ ९,१००,७ धेनवः इति पामे.।

[l]) पामे. पृ १७४२ c द्र.। [m]) सपा. ऋ १०, १२१,७ प्रमृ. अग्निम् इति, ऋ १०,१२१,८ प्रमृ. यज्ञम् इति, तैआ १, २३,८ स्वयम्भुम् इति च पामे.।

[n]) = सपा. ऐब्रा ५,२२ माश ४, ६, ९,९ आश्रौ ८, १३,२ प्रमृ.। आपश्रौ १३,१९,५ तु मातरा इति पामे.।

२९, २४†; का ३, १,६†; ९, ६,३[a]; १०,२,१; १७, १,१५†; २०,१,१;२१,१, १०;३, १८†; २३,१,५;२१,३,१३†; तै १,५, ३,१†;११,५¶; ७,७,१; ८,५, ३;१५,१;२,२,१२,१;३,३,१०, २; ४, ५, १०, २†;६, ७,५; मै १,६,१†;१०, ३;११, १; ६;२, ३, ८†; ४, ८,१; १०, १; १४, ७[f]; १७; काठ ७,१३†;९,६¶; १३,९; १४; १४,६; १७,१९†; २४, ९¶; ३०,१; ४[२]; ५; ३८, २†; ४६,३†; क ६,४†; ८,१०; २९,२;३८,२¶;४६,४;७[२]; †कौ १,५१; २१६; २,७२६; ८६७; ३,५,४; †जै १, ५,७; २३, ३; २,६,३; ३, ५९, १८; ४, २१, ५; शौ १,२,१;११,५; ४, १८, २;५,२,६‡[b]; ६,३१,१†;११०, ३[c]; ११२,२; १२०, १; १४०, १-३; ७, १, २; ६-७, २;९,५, ३०; ११,२,२९†; १२, १,१७; १८, ३, ४९†; २०, ४८, ४†; १०७,९‡[b]; पै १, १००,३; २, ७८,२;५, २४,२; ७,६, २; ९, २२,६;१३, ५, २८; १६, ५०, ९;१०६,९; १७,२,८; १८,२६, २;१९,२१,१२; ४५,११†; ४९, ९[२];१०; ११; २०, १,२;७; ८; २५,१०;२६,२;३८,१;५१,२†; —तरा ऋ १, १२२, ४; १४०, ३; १४२,[७;५,५, ६; ९,१०२, (३३,५)७;१०, ५९, ८];१५५, ३; १५९,३; ३,१, ७;५, ७; ७, १;३३,१;३;४, २२,४; ६, १७, ७; ३२, २; ७,२, ५; ७, ३; ८, ९९,६;९,९, ३;१८,५;६८, ४; ७०,६;७५,[४; ८५, १२]; १०, १,७; ३५, ३;६४, १४; ७९,४; १२०,७[b]; १४०,२[a]; मा १२, १०७†[d]; २८, ६[e]; ३३, ६७†; का १३,७,६†[d]; ३०,१,६[e];३२, ५, १२†; मै २,७,१४†[d]; †कौ २, २८६; ९८८; ११६७[d]; जै ३,२४,३†; शौ ५, १, ४; २०, १०५, २†; पै ६,१,७†[b]; २,४; —तरि ऋ ३,२९,११; ५,७८,९; मै २,७, १६; काठ २८,६;३९, ३; क ४४, ६; शौ ११,९,६; पै १६, ८२,६; —†तरौ ऋ १०, ११५,१; कौ १, ६४; जै १, ७, २; —ता ऋ १, ३८, ८; ७२,९; ८९,४; १०; ११३, १९; १६०, २;१६४,८;९; ३३; १८५, १०; १९१,६;२, ३८,५; ३,४६, ५; ४८, २; ५५,४; १२; ४, १८, ५; १०; ११; ५२,२; ३; ५,२, १;२;७, ८; १५, ४; ४१, १५; १९; ४२, २; [१६; ४३,१५]; ४३,२;४५,२;६; ४७,१; ६, १, ५;६६,३;७०,६;७५,४; ७,५५, ५;७७,२;९८, ३; १०१, ३; ८, १,६;२५,३; ४७,[९; १०, ३६, ३];९४, १; ९८,११;१०१,१५; १०, ४, ३; १७, १; १८, ११; २७, १४;१६; ३२, ४;३४, ४; १०; ६०,७; ६१, २०;६३, ३; ६४,१०;७३, १; ९७,९; ११४, ४;१३२,६; खि १. ११, ५; २, ६[२], १९; ११,२; ४,७,१; ७[२], १;५, ५,५; मा २,१०[२];४,२०; ६,९;११, ५७; १२, ३५; ६१; ८३†; १९,८६; २३,२४; २५; †२५,१७;२३;२९, ४१†; ३३, ६४†; का २,२, ७[२]; ४, ६, ४; ६,२,३; १२,५,८; १३, ३, ६; ४,१७;६,९†; २१, ६,७; २५, ६, ४; ५; †२७, ११, ४; १०; ३१,२, ४†; ३२, ५, १०†; तै १,२,४,२;५,१०,१;८, १५, २, २, ३, १०, ३; †३, १, ११; ५;२,११,३; ४,१, ५, ३;२, ३, २;५,२;६,६,२†;५,२,४,२; ६, १,७,७;५,६,३¶;७,४,१९, ३; मै १, २, ४; १५; ३, २०†; ६,४;५; २, ३, ४; ६,१२;७,५; १०;११;१३†;१६; ३, ३,९¶; ७,६;९,६;११,९;१३, १; १६, ३†;४, २, १०; †१२, १; ५[२]; †१३,४; ६; १४,४†; काठ.२, ५;३,५; ४,८†;७,३; ११,७;८; १३†; १६, ५; १०;११; १३†; २१;१८,२०†;२०,१¶;२२,६; २४,३[२];¶२६,७; ८[२]; ३६,१५; ३७,१५;१६; ३८,३; ३९,३[a]; ४४, ८; ४६,१¶; क १, १७; २,१२;३,६†;५, १†; २; २५, १;२;४†;३१, ३; ३४, १; ३७, ४[२]; ¶४१,५; ६[२]; †कौ १, ९०$; १४९; २९२; २, ५२०; १०७६; १०७७; †जै १, ९, १०$; १६,५; ३०,१०; ३,४०, १६;४,१०,८; शौ १, २४, ३; २,२८,१;४;५;३,९,१; २३, ३; ६; ४, ५, ६†; ५, ५, १; १३,

a) पाभे. पृ २४७७ *m* द्र. । b) सपा. मातरम्<> मातरा (तु. RW. शौ २०,१०७,९) इति पाभे. । c) पाभे. पृ २००७ *l* द्र. । d) पाभे. पृ २००८ *f* द्र. ।

e) सपा. तैब्रा २,६,७,३ मातरौ इति पाभे. । f) सकृत् =सपा. आपश्रौ १६, २६,१२ । मै २,७,१६ तु मातुः इति पाभे. ।

७;२६,५; ३०, ५; ६, १६, २; ३०,६; ४६,१; १२०, २; ७,६, १†;७८,१;८,६,१; ७,२; ९,१, ४;५; †१४,८; ९; १५, १२†; १०, ३, ८; १०, १८[२]; १२,१, १०;१२; ३,५; ४, ३३; १४,२, ३७; †१८,१, ५३; २, ५०; ३, ५०; १९,४,२[a]; ३९,३; ४९,५; †२०,८७, ३; १०८, २; पै १, १२, १; ३; २६, ३; २, २०, ४; ५; २४, ४; ६४, १; ७८, २; ३, ७, २; १४, ३; ६; १७, १; ४,६,६; १४, ४; १६, ५; २४, ३; ७; ५, २१,१; २७, ७; ६, ४, १; ६, ३; ७, ३,८[b]; १०, ३; ८,२, ६;१९,४; ९, २, ४;७,५; ११, ३:१३,५;२२, ३; ११,२, ३; ६, ५†; १४, ४, ५; १५, ५, ३; १०,४†; १६, १२, २; ३२, ४†; ५; ४६-४७, १-१०, ४८, १-५; ५०, १०; ६३, ९; †६६,८;९; ६९,२†; ७९,१; १०८,८[२]; १७,२,१; ३; १९,३; ३६, ५; १८, ११, ७; †२५, ७; ८; १९, ५,८; २४, ५; ७; ३६, २;४६, १०; २०, १,५†; ४२, ९;५४, १;५५, १;२; –तुः ऋ १, ३७, ९; ६१, ७?[c]; १४०,९; १५९, २; १६४, ३२; २, ५, ६;३, ८, १; २९, १४; ४, १, १६[d];२,१५;५,१०;१७,१२;५, १,६; १९, १; ४७, ५; ६,१६, ३५; २०, ८; ५५, ५; ७,४, २; ८१, ४; ८, ८३,८; ९, ६९, १; ७३, ५; ८९, १; १०, २०, २; ३२,८;७९,३; खि ५, १६, २; मा १२ १५; ३९; ३५,५; का १३, १, १६; ३, १०; ३५, ४, ५; तै १,३, १४, १†; ४,१, ९, ३;२,१,४;३, ३;३, ११, ३; ५, १, ९, ६; मै १, ६, १२¶;२, ७,८;१०;१६[e]; १३,१०;३, २, १; †४,११,१;१३,१; काठ २, १५†; ७,१२;१५,१२†;१६,८; १०;३८,१२¶;३९,१०; क २५, १; कौ २,७४७†; जै ३,२२,२†; शौ १, १४, २; ३, २५,५; ६, ११६,२;३; ७,२,१;८,९,५; ९, १५,१०†; १२, ४,३२; १४,२, २५;१८,२,५२; २०, ३५, ७†; १३३,२; पै १,१५,२; ७,६, ३; १६,१८,५;४९,८;९; ६९, १†; १७, १९, २; १८,९, ६; १९, २८,१३;२०,१, ३; –तृभिः ऋ २, ११, ८; ८, ७२, १४; ९, ९३, २; १०४,[२; १०५, २]; १११,२; मा १२, ३८; का १३, ३,९; तै ४, २, ३,३; मै २, ७, १०; काठ १६, १०; १९, १२; क २५, १; ३१,२; कौ १, १०१‡[f]; †२, ४४९; ५०८; ७६९; ८३१; ९४२; जै १, ११, ५‡[f]; †३, ३४,७;४०,४; ४,१, ३†; –†तृभ्यः ऋ १, ९५, ७; १०,१,२; मा ११,४३; का १२, ४,६; तै ४,१,४,२; ५,१,५, ४, मै २,७,४;३, १,५; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०, ३; पै ८, १४,७; १५, १२, ५; –तृषु ऋ १, १४१, २; ३, २३, ३; ४, ७; ६;९, ७०,४[g]; कौ १,४६‡[h]; जै १,५,२‡[h]; –†तॄः ऋ १,९५,४; १४१,५; १६४, १०; ३, ९, २; कौ १,५३; जै १,५,९; शौ ९, १४,१०; पै ८,१४,४; १६,६६, १०; –तॄन् ऋ १०,३५,२[i];–त्रा खि ४. ९,३?; मा ८, २९; २२, १९; का ९, ५,२; २४, ६, १; तै ६,३,११,३¶; ७,१,१२, १; मै ३, ७,६¶;९, ६¶; १२, ४; काठ ४१, ३; शौ ३, ३०, २; पै ५,१९,२;–त्रे ऋ ८,६९,१५; मा ८,५१;९,२२[२]; का ९,६,३; १०,४,५; तै १, ७, १,३¶; ८, १५,१; मै १,९, १; २, ६, १२; ४,४, ६; काठ १५, ८; शौ १, ३१,४;२०, ९२, १२†; पै १, २२,४; –त्रोः ऋ ३, २, २; ५, ११, ३[j]; ७, ३, ९; ८, ६०, १५[h].

a) =सपा. तैब्रा २,५,३,२ । मंब्रा २,६,९ तु मातरम् इति पाभे. ।

b) सपा. पै ७,३,७ धाता इति पाभे. ।

c) पाठः? *भ्रात्रु- (पुं. =भ्रातृ-)>–त्रुः (विप. ⌊विष्णु-⌋) इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ LR.; वैतु. वें. सा. प्रमृ. वा. प्रति खिद्यमानाः?) ।

d) पाभे. पृ १७९१ *m* द्र. । e) पाभे. २४७८ *f* द्र. ।

f) पाभे. पृ २४७७ *j* द्र. ।

g) नाप. (२*अप्-) । (√*मृध् ⌊उन्दने⌋>) *मर्ध-> नैप्र. यनि. इत्येतत्परः पृ १९९७ *f* अर्थांशे शोधः द्र. ।

h) सपा. मातृषु <> मात्रोः इति पाभे. ।

i) विप. (⌊*वार्-भृत्-⌋ पुं. सिन्धु-⌊=नद-⌋) । (√*मृध् ⌊उन्दने⌋>) *मर्ध- (वारि-)+(√भृ > कर्तरि) भृत्-> उस. *मर्ध-भृत्-> नैप्र. यनि. (वैतु. वें. सा. =निर्मातृ- इति, GW. प्रमृ. नाप. इति च ?) ।

j) सपा. तैब्रा २,४,३,३ मातृवोः इति पाभे. ।

मातरा-पितृ[a]- -तरा ऋ ४,६, ७.
माता-पितृ[a,b]- -तरः मा ६,२०; का ६,४,५; तै १,३,१०, १; ६, ३, ११, ३; मै १,२, १७; काठ ३,७; क २, १४; -त्रोः खि ३, १०[२],२.
?मातुल[c]- -लस्य खि २, १४, ६.
मातृ-कृत- -तात् शौ ५, ३०, ४; पै ९,१३,४.
मातृ-त(म>)मा- -माः ऋ १, १५८,५; ६, ५०, ७; -माम् ऋ ३,३३, ३; -मासु मा १०, ७; का ११, ४, ३; तै १, ८, १२,२; मै २,६,८; काठ १५,६.
मातृ-पितृ-वध[d]- -धात् खि ३, १०[२],६.
मातृ-बन्धु[e]- -न्धु शौ १२,९,५; पै १६, १४५,५.
मातृ-मत्- -मद्भयः शौ १२, १, ६०; पै १७,६,९.
मातृ-मृ(ष्ट>)ष्टा[f]- -ष्टा ऋ १, १२३,११.
मातृ-हन्- -घ्ना पै ९, २२, ७; -हा पै १९, ४६,१४.
?मातृणं[g] पै ८,१६,९.
?मातृतौ[h] पै २,२०,५.
?मा तृष्टानामसि[i] शौ १९, ५७, ३.
?मातममस्मान्यराभजेनापरंहा-तयासि[j] पै ५,२७,४.
मात्या- √मन्>मति- द्र.
मात्रा- √मा (वधा.) द्र.
मात्सर्य-, मादन-, मादयत्- प्रभृ. √मद् द्र.
?मादायो[k] पै १०,२,४.
१माधव- १मधु- द्र.
२माधव- २मधु- द्र.
३मा-धव[l]- -०व खि ७,३,१.
?माधवी[m]- -वीम् खि २, ६[२], २५.
माधव-प्रि(य>)या[n]- -याम् खि २,६[२],२५.
?१माधूचीभ्याम्[o] मा ३७, १८; का ३७,३,५.
?२माधूचीभ्याम्[p] मै ४,९,६.
माध्य-, माध्यन्दिन- प्रभृ. मध्य- द्र.
१माध्वि[q]- -०ध्वी ऋ ५,७५,[१-९]; कौ १, ४१८; २, १०९३-१०९५; जै १,४०, १०; शौ ७, ७७,४; -०ध्वी ऋ १,१८४,४; ४,४३,४;५;६,६३,८;७,६७,४; ७;७१,२, खि १,१०,४;११,५; ७; पै २०,११,८; -ध्वीभ्याम्

[a]) द्वस. उभ. स्वरः (पा ६,३,३३;२,१४१ [तु. पितरा-मातृ-)। [b]) तु. नागेशः (पा ६,३,३३)। वैतु. पपा. माता। पि° इति।
[c]) नाप. (मातृ-भ्रातृ-)। स्वरः? मातुल- इति शोधः (तु. पा ४,२,३६)। नैप्र.<*मातृ-भ्रात्र-(वैतु. WAG [१, २७]<*मातुर्-अ- इति वा *मातृ-ल- इति वेति?)। [d]) मा° इति स्वरः? यनि. शोधः।
[e]) षस. अन्तोदात्तः। उप. भाप.।
[f]) विप. (योषा-)। तृस. उप. <√मृज्।
[g]) °णं स्थां इति पाठः? मातृ-स्थानम् इत्येकपदः शोधः (वैतु. BKA. =*सतृणम् इति?)।
[h]) शोधः पृ १७९३ *e* द्र.।
[i]) पाठः? यथा दष्टो नामाऽसि इति शोधः (तु. पृ १४९८ *b* टि.)।
[j]) पाठः? मा त्वम् अस्मान् परा-भज, (मेनि->) -नीः परं घातयासि इति पादयुग्म-शोधः।
[k]) पाठः? श्रियं तां सर्वेषाम् आदायो(य उ)द्-गृह (उद्-गृहाण) इति शोधः। पूर्वेऽर्धर्चेऽपि श्रियं तां(तेषां) सर्वेषां दधातु य एवं वेद इति शोधितः पाठः।
[l]) व्यप. (कृष्ण-)। व्यु.?। मधु- (वंश-विशेष-[=यदु-वंश-]) + गोत्रापत्येऽर्थे अण् प्र. (तु. अभा. प्रभृ.); अभा. [पक्षे] मा- [=लक्ष्मी-] + २धव- > षस.। उभयथा-ऽन्तोदात्तः। [m]) =लक्ष्मी-। °ध° इति स्वरः?।
[n]) षस. पूप. स्वरः (पा ६,२,१५)।
[o]) पपा. अनु यनि. पाठ इति च अश्विनोः विप. इति च कृत्वा °ची- इति प्राति. इति प्रायोवादः। उ. म. मधु- [तदाख्यविद्या-] + √अञ्च् इति। विप. ([सोम-सेविन्-] देव-)। -चीभ्यः [च३] इति शोधः। *माध-(=मद्य- >*मध्य- >*मज्झ- >*माझ-) +भक्षि- (=भक्षण-) > बस. *माध-भक्षि- > १*माधूचि- इति प्राति. द्र.। -ची° इति दीर्घः उसं. (पा ७, ३, १०२)। सस्थ. ?वां > मा इति शोधः। 'हे घर्म! देववीतये अत्र मा (माम्) अनु (मम सविधे) मधु (सोमं) प्रावीः (*प्राप्नुहि) *माधूचीभ्यः (देवेभ्यः इति शेषः)' इति वा. इति मतम्।
[p]) उप. *भक्षि- (कर्तरि कृत्) उस. *माध-भक्षि-> २माधूचि- इति पूर्वाद् विशेषः।
[q]) विप. ([*सोमसेविन्-] अश्विन्-, *देवसामान्य-)। १*माधूचि->यनि. (वैतु. <१मधु- इति प्रायोवादः?)। शेषं *o* टि. द्र.।

मा ७,११; ३७,१८?[a)b]; का ७, ५,१; ३७,३,५?[a)b]; तै १,४,६, १; मै १, ३, ८; काठ ४,२; क ३,२.

२माध्वि[c]- -ध्वीभ्याम् मै ४,९,६[b].

माध्वी- १मधु- द्र.

१मान-, २मान- √मन् द्र.

३मान(वप्रा.?)- -नम् ऋ १,३९,१; १००, १४; ७,८८, ५; ८,६३, २; खि ५,२०,३; मै ४,१४,९†; शौ २०,१३५,८; -नस्य शौ ९, ३,५[d]; २१, पै १,५०,३; १६,४०; ८; -०नस्य शौ ३,१२, ५[e]; ९, ३, ६[f]; -०नस्य शौ ९, ३, ९, पै ३,२०,५; ७,६,७; १६, ३९; ४[d]; ६; ९; -नात् ऋ ९,७३, ६, पै ६, ११, ३†; -ने ऋ १०, २७,२३; पै १, १०१, १; -नेन ऋ ५,८५,५; -नैः ऋ २, १५, ३; तै २,३, १४,५†.

४मान[g]- -नः ऋ ७, ३३,१३; -नस्य ऋ १,१८९, ८; -नासः ऋ १, १७१,५; १८२,८; -नेन ऋ १, ११७,११; -नेभिः ऋ १,१८४, ५; -नेभ्यः ऋ १, १६९, ८; मै ४,१४,१३†.

५मान[h]- -नम् ऋ १०,१४४,५.

?मानदोनैः[i] मै ४, ९, १२.

मानव- √मानवस्य, मानवस्युत्-, मानवी- १मनु- द्र.

मानस- √मन् द्र.

मानस्कृ(स्-कृ)त्[j]- -तम् मा ३०,१४; का ३४,३,१.

?मानिमहेर्जातानि पै १३,१३,३.

?मानु- -नौ काठ १३, १५[k].

१मानुष-, २मानुष- प्रभृ. मनुस्- द्र.

?मानुषं मार्षत[l] पै ५, ४०,६.

१मानुषी-, २मानुषी-, ३मानुषी-, मानुषे-ष्ठा- मनुस्- द्र.

?१मानुष्य-, २मानुष्य- मनुस्- द्र.

मान्थाल[m]- -लः मा २४, ३८; का २६,८,३.

मान्थालव[m]- -वः मै ३, १४,१९.

मान्थीलव[m]- -वः तै ५,५,१८,१.

मान्दा[n]- -न्दाः मा १०,४[२]; का ११, २,३[२]; तै १,८,११,१; मै २,६, ७; काठ ११,१०,१५,६; ३५,३; क ४८, ४; -०न्दाः तै २,४,७, २; ९,३; मै २,४,७; ८; काठ ११, ९[o]; -न्दानाम्[o] मै १, ३,३६; काठ ३०, ६; -न्दासु तै ३,३, ३,१[o]; ४,१.

मान्दार्य[p]- -र्यस्य ऋ १,१६५,⌊१५; १६६, १५; १६७, ११; १६८, १०⌋; मा ३४,४८; का ३३,२, ११; मै ४,११,३; काठ ९,१८.

मान्धुक- मन्धुक- द्र.

मान्य[q]- -न्यस्य ऋ १, १६५, १४; ⌊१५; १६६, १५; १६७, ११; १६८,१०⌋; १७७,५; १८४, ४; मा ३४, ४८, का ३३, २, ११; मै ४, ११,३[२r]; काठ ९,१८[२].

मान्यमान- √मन् द्र.

?मान्वद्यामहे[s] काठ २३, ३.

?माभ्यरुण्यंहि[t] पै ३,३४,११.

?मा मू[u] पै १, ९८,२.

---

a) पाठः? *माधभक्षीभ्यः (देवेभ्यः) इति शोधः (तु. छन्दः, ?१माधूचीभ्याम् इत्यत्रत्यः संकेतश्च)।

b) परस्परं पाभे.।

c) <२माधूचि- इति कृत्वा तेनैव गतार्थम्।

d) मानस्य पत्न्याः <> पै १६,३९,४ मानस्य पति इति पाभे.। e) पाभे. पृ १८९४ *g* द्र.।

f) वैतु. RW. -०नस्य इति।

g) नाप. (मन्त्र-, होतृ-, प्रमाण-, चित्त- प्रभृ.), व्यप. (अगस्त्य-ऋषि-, तत्पितृ- वा ⌊बहु. तद्वंशजाः⌋)। व्यु.?। <√मा ⌊शब्दे⌋ वा, ⌊माने⌋ वा, <√मन् वा।

h) वप्रा.। =⌊सोम-⌋ निर्मातृ- इति वें. सा., =वास-भूमि- इति GRV., =उपक्लृप्ति- इति PW. प्रभृ.।

i) शोधः पृ ६८७ *c* द्र.।

j) नाप. (आजीव-भेद-)। <*मानस्- (अर्थः?)+ √कृ (वैतु. भा. सा. ⌊तैब्रा ३,४,१०,१⌋ <मनस्-कृत्- इति, म. ?मान- इति पूप. इति च?)।

k) शोधः पृ २४०६ *b* द्र.।

l) पाठः? मानुषो मा रिषत् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?तोस्मत् इति)।

m) अर्थः पाभे. च मन्थीलव- टि. द्र.।

n) विप. (⌊प्रकरणतः⌋ २अप्-)। व्यु.?। <√मन्द् इति प्रायोवादः।

o) सपा. मान्दानाम् <>मान्दासु (आपश्रौ १२,८, २ च) इति पाभे.।

p) व्यप. (ऋषि- ⌊तु. उ. PW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. म. विप. इति⌋)।

q) वप्रा.। व्यप. इति वें., विप. इति सा. GW. प्रभृ.।

r) एकतरत्र पपा. मानस्य इति?।

s) पाठः? मा, (अनु√दह् >) अनुधक्ष्यामहे इति शोधः (तु. सस्थ. टि. मा)।

t) पाठः? सपा. शौ ३,२०,१० माभ्युदिहि इति पाभे.।

u) शोधः पृ १३४७ *l* द्र.।

*माम्–, १मासं-कु[a]– अस्मद्– द्र.
२मामक[b]– -कान् शौ ४, ३७, १०; पै १३,४,१४.
?मामगतस्य[c] पै १९,४,२.
मामतेय[d]– -यः ऋ १, १५८, ६; –यम् ऋ १, १४७, [३; ४, ४, १३]; १५२, ६; तै १, २, १४, ५; मै ४,११,५; काठ ६, ११.
?माम् अनुप्रसार्यं स स पत्तो नि मे दिवाम्[e] पै ६,६,२.
मामहान– √मंह् द्र.
?मामाति पै २०,५४,४.
?ममासश्चेदसश्चेदसीदपि पै २, ९०,३.
?मामासश्चेदसीदपि पै २,७७,१[f]; ३,२९,४[f].
?मामेजार्यं[g] पै ५,४०,६.
मांपश्य–, =श्यु– अस्मद्– द्र.
?मायंसलअजहिजष्टःपितरस्मात्सद्विषं पै ८,७,१०.
मायव[h]– -वः ऋ १०,९३, १५.
माया[i]– -यया ऋ १, ८०, ७; १४४, १; १६०, ३; २, १७,५; ३, २७, ७; ४,३०,१२; २१; ५, ६३, ३; ७; ६,२२,६; ७, १०४,२४; ८, २३,१५; ४१,३; ९,७३,५; ९; ८३, ३; १०,७१, ५; ८५, १८; १७७, १; खि ३, २२,१०; मा २३, ५२[j]; का २५, ९,८[j]; †मै ४,१२, २;१४, १२[२]; काठ ३८, १३; †कौ १, १०४; ४१३; २, २२७;८२७;३,२,२;†जै १,११, ८;४०,४;२,५,१०; ३,२०,११; ४, २६, ८; शौ ४, ३८, ३; ६, ७२,१;७,८६,१†; ८,४,२४†; १०, ८, ३४; १३,२, ३; ११†; १४, १, २३; १९, ६८,१; २०, ३६,६†; पै १६,११,४†; १५२, १; १८, ३, २†; २०, ७; २१, ५†; १९,२३,५; २७,१४; ३५, २; –या ऋ ३, ६१,७; ५,६३, ४; १०, ५४, २; मा ११, ६९; का १२,७,४; तै ४,१,९,२; ६, ५,१, २¶; मै २,७,७; ३,१,९; काठ १६, ७; शौ ८, ९, ५; पै १६,१८, ५; –†याः ऋ १,३२, ४;११७,३;२,११,१०;२७,१६; ३,२०, ३;५३,८;५,२,९;३१,७; ४०,६;८; ६,१८,९;२०,४;२२, ९;४४,२२;४५,९; ५८,१;७,१, १०;९८,५; ९९,४; ८, ४१, ८; १०, ५३, ९; ७३,५; ९९, २; १११, ६; तै १, २, १४,७; ३, १, ११, ७; ४,१,११, ३; मै २, १३,११;४,१०,३; काठ २,१५; ४, १५; कौ १, ७५; जै १, ८, ३; शौ ४,२३, ५$;८, ३, २४; २०, ३६,९;८७,५; पै ४, ३३, ५$; १३, ६, ४; १६, ८, ३; –याभिः ऋ १, ११, ७; ३३, १०; ५१,५; १५१, ९; ३, ३४, ६;६०, १; ५, ३०, ६; ४४, २, ७८,६; ६, ४७,१८; ६३,५; ८, १४,१४; १०,१४७,२; शौ १२, १,८; †२०, ११, ६; २९, ४; पै १६, १५२, २; १७, १, ९; –याम् ऋ ५, ८५, ५; ६; १०, ८८, ६; मा १३, ४४; का १४, ४,७; तै ४,२,१०, ३[२k]; मै २, ७,१७; ३, १,९¶; काठ १६, १७; २४, १¶; क ३७, २[२]¶; शौ २, २९, ६; ८, १३,३;४; पै १,१३,३; ६,७, २; १६, १३५, १[२]; १७, २९, १०; २०, १३, ६; –यायाः शौ ८, ९, ५[२]; पै

a) पृ ५६७ यनि. संख्यानिर्देशः द्र. ।
b) विप. (पिशाच-)। अर्थः व्यु. च ? । (प्र√अम् [रोगे] कर्तरि *प्राऽऽमकु–> नैप्र. यनि. । शेषं पृ २३३१ e द्र. । एतदनु (न तु पृ १४०० टि. a अनु) पृ ५६७ मामकान् इति नेष्टम् ।
c) पाठः ? पृ ५७२ मामू इति सुपरिहरम् । सपा. शौ १९,४५,२ अनामगः तम् (वैतु. RW. अनामयत्वम्) इति द्वि-पदः पाभे. (पृ १७० f अपि द्र.)।
d) भा. सा. प्रभृ. = दीर्घतमस्- (ऋषि-) इति कृत्वा <*ममता- (=उचथ्य-पत्नी-) इति?। नाप., विप. (स्तोतृ-)। (√वृध्>) √वावृध् [मृशस्तुतौ]+(कर्तरि) एयच् प्र. > *वावृधेय- > नैप्र. यनि. (=√मह् [=√वृध्] > *मामहेय->) इति मतम् ।
e) माम् अनु प्रसारयंस त्वाम् (=आत्मानम्), त्वं पताऽतो नि मे दिवः (पं१) इति शोधः ।
f) सपा. शौ १, ३४, २ मम चित्तमुपायसि इति पाभे. ।
g) पाठः ? मा मे जारि अयं निहितो भागः इति पाद-शोधः ।
h) व्यप. । व्यु. ? । वें. <मायु– इति, PW. GW. <मयु– इति वा मायु– इति वा ।
i) नाप. स्त्री. वप्रा. =आवरण- प्रभृ. (तु. निघ ३,९ =प्रज्ञा- इति)। व्यु.?।<√मा (=√वृ,√ज्ञा) इति ।
j) =सपा. आश्री १०,९,२ प्रभृ. । वैताश्री ३७, २ तु. यज्ञपाः इति पाभे. ।
k) पाभे. पृ १७८९ g द्र. ।

१६, १८, ५[२]; -यायै मा ३०, ७; का ३४,१,७; -०ये शौ ८, १३,१, पै १६,१३५,१.

माया-वत्- -वान् ऋ ४,१६,९.

†माया-विन्- -विनः ऋ ९, ८३, ३; खि २, १४, ११; कौ २, २२७; ३, २, २; जै २, ५, १०; ३, २०, ११; -विनम् ऋ २, ११, ९; -विना ऋ १०, २४, ४.

मायिन्- -यिनः ऋ १, ३९, २; ५१,५; ५४,४; ६४, ७; १५९, ४; २.११, १०; ३,३८, ७; ९; ५६,१; ५, ४४, ११; ६, ६१, ३; ७,८२,३; ८,३,१९; २३, १४; १०, १३८, ३; कौ १, १०६†; जै १,११, १०†; शौ १९, २७, ५; ६; ६६,१; पै १०, ७, ५; ६; १६, १५०, ५; -†यिनम् ऋ १,११,७; ५३, ७; ५६, ३; ८०, ७; २,११,५; ५,३०,६; ५८,२; ६, ४८, १४; ८, ७६, १; १०, १४७, २; कौ १, ४१२; जै १, ४०, ४; शौ २०, २१, ७; -०यिना ऋ ६, ६३, ५; -†यिनाम् ऋ १,३२,४; ३,२०, ३; ३४, ३; मा ३३, २६; का ३२, २, ९; तै ३, १, ११, ७; मै २,१३, ११; शौ २०, ११, ३; पै १३,६,४; -यिनि ऋ ५, ४८,३; -यी ऋ ७,२८,४; १०, ९९,१०; १४७,५; शौ ५, ११, ४; पै ८,१,४.

मायिनी- -नी ऋ ५, ४८, १; १०,५,३.

?मायाधनागता[a] पै ५,९,३.

?मायान्तराः[b] खि २, ६, ६.

१मायु- √मा (वधा.) द्र.

२मायु- √मा (शब्दे) द्र.

मारण-, मारुक- √मृ द्र.

१मारुत-प्रभृ., १मारुती- प्रभृ. मरुत्- द्र.

मार्गार- √मृग् द्र.

मार्जन- प्रभृ. √मृज् द्र.

मार्जालीय[c]- -यः मा ५,३२; का ५, ८, २; तै १, ३, ३, १; ६, ३, १, ३¶; मै १, २, १२; ३, ५, ९¶; काठ २, १२; क २, ७; -¶यम् तै ७,५, १०, १; काठ ३४, २; -¶ये तै ५, ४, ११, ४; मै ३, ४, ४; काठ २१, १२[d].

मार्जाल्यं[e]- -ल्यः ऋ ५,१,८.

मार्जित्वा √मृज् द्र.

मार्डीक- √मृड् द्र.

मार्तवत्स- √मृ द्र.

१*मा(र्त>)र्ता[f]-> १मार्ता(र्ता-आ)ण्ड[g]- -ण्डः ऋ २, ३८,८; मै १, ६,१२§.

२मार्ताण्ड[h]- -ण्डम् ऋ १०, ७२,८; ९; मै ४,६,९†.

?मार्पा[i]- -र्पाः पै ७, १०,३.

मालङ्ग[j]- -ङ्गाः तै ५,६, १९, १; काठ ४९ ९.

मालिम्लव- २मलिम्लु- द्र.

माल्व्य- मल्व- द्र.

---

[a]) शोधः पृ १०८४ *a* द्र. (वैतु. BKA. मायाधरा आगताः इति)।

[b]) पाठः ? मह्य (=मह्यम् [तु. पृ ५७१ *b*]) अन्त (र>)रा- > -राः इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. खिसा ११,६ याः, अन्तराः इतीव ?)।

[c]) नाप. (यज्ञपात्रशोधन-वेदिका-)। < √मृज् इति पाउ (१,११६)।

[d]) SI. पुण्मा° इति समस्तं पदं चिन्त्यम्।

[e]) विप. ([*दीप्तिप्राचुर्यवत्-] अग्नि-)। < √मृज् (≛√भृज्) 'दीप्तौ'। सस्थ. ? दमूनाः > दमूनसि आ इति शोधः।

[f]) नाप. (भूमि-)। (√*मृत् =√वृत् [वर्तने = *निवासे] > [अधिकरणे]) यनि. (तु. शौ १२, १,६३ प्रमृ., यत्र २मातृ- (=*निवासदात्री-) इत्येवं मुख्या वृत्तिः)।

[g]) वें. सा. PW. GW. GRV. प्रमृ. = पक्षिन्- < मृताण्ड- इति?। विप. ([पृथिव्यां वर्तिन्- वा वर्धिन्- वा?] पशु-[= जीवमात्र-])। उस. उप. (√*अण्ड् 'धारणे = निवासने]' वा 'वर्धने' वा > कर्तरि) अण्ड- इति मतम्।

[h]) नाप. ([प्रकरणतः] सूर्यः [उदयास्तमयरूपाभ्यां जन्म-मृत्युभ्यां ग्रस्तः, अदितिपुत्राणामष्टमः, यमदितिर् मध्ये-खं परास्यत्])। (√मृज् 'शुद्धौ ≛ दीप्तौ' [=√मृज्,√भ्रस्ज्] > भावे *मृष्ट- > नैप्र.) *मार- > *मार-मृत- (दीप्तियुक्त-) > नैप्र. *मार्त- + भाण्ड (पात्र- इति वा, मण्डल- इति वा?) > कस. *मार्त-भाण्ड- > नैप्र. यनि. (≛ हिरण्य-गर्भ- इति)।

[i]) विप. ([*भद्रकारिणी-] स्वस्-)। मद्र- (=भद्र-) + (√सद् >) सा- > उस. *मद्र-सा- > नैप्र. यनि. ?।

[j]) भा. सा. महाकायार्थे < माल- [मल्ल-] + अङ्ग- [गात्र-] इतीव, ?K. < मलङ्ग- [चिह्न-] इति। विप. ([*चिह्नित-मस्तक-] तूपर-)। भाल- (मस्तक-) + (√अङ्क् [लक्षणे] >) *अङ्क- (चिह्न-) > बस. *भालाऽङ्क- > यनि. इति मतम्।

?मावयम् पै १५,२३, ६[a]; १६,५१, ९[b].

माष[c]– -षम् शौ ६,१४०, २; पै १९, ४९,१०; –षस्य मै ४, ३, २¶; काठ १२,७¶; पै २०, ३९, ३; –षाः मा १८,१२; का १९, ४, ४; तै ४, ७, ४, २; ५, १, ८,१¶; मै १,४,१०¶; २,११, ४; काठ १८,९; २०,८¶; ३२, ७¶; क २८, ९; ३१, १०¶; शौ १२,२, ५३; पै १७,३५,३; –¶षाणाम् मै १,४, १०; काठ ३२, ७; –षात् पै १९, ५१,९; –¶षान् काठ २०, ८; क ३१, १०; –षैः तै ५,१,८,१¶.

माष-कमण्डलु[d]– -लुम् काठ ३७, १[e].

माष-तिल– -लौ तै ७,२, १०,२¶.

माषा(ष-आ)ज्य[f]– -ज्यम् शौ १२, २,४; पै १७,३०,४.

मास्(वप्रा.)– माः[g] ऋ ४, ३३, ४; माद्भिः[h] ऋ २,२४,५;?माद्भ्यः[i] शौ ३,१०,१०; १९,२७,२;३७, ४; पै १, १०५,४; १०, ७, २; मासः[h] ऋ १, २५, ८; ४, १८, ४; ५, ४५, ७; ११; ७, ९१,२; ¶तै ५,६,७,३[1]; ६, ५, ३, ४; ७,४,११,४; ५,७,१; ४[2]; ¶मै १, १०, ८; ३,४,६; ४,७, ९; ¶काठ २१, ५[3]; २८,२[j]; ३३, ७[3j]; ३६, ८[2]; २[2]; ५३, ८$[k]; क ¶३१, २०[3]; ४४, २; शौ ८,९,१७; पै ९, २१, ९[2]; १६, १९,७;३१,३; ?मासा[l] ऋ १०, १३८, ४; मासाम्[h] ऋ १०, १३८,६; मा २४,३७; का २६, ८,२; तै ५,५,१७,१; ७,१८, १[k]; ७,५,१, ६[2]¶; मै ३,१४, १८; काठ ३४,६¶; ४७,७; शौ १,३५,४; पै १,८३, ४, मासि[h] ऋ १०, १२,७;१८४, ३[m]; खि ४, १३,२; ३[m]; ¶तै २,५,६, ६; ७, ५, २, २; ३,१[2];¶काठ २८,६; ३३,१;३[2]; ५[1]; ३४,१; क ४४, ६¶; शौ ५, २५, १०-१३; ८,१२, ३[n]; ४[n]; १८,१, ३५[†]; ४, ६३; पै १३, २, १०-१४; १९, ५५, ८-१०; २०, ४०, ९; मासिऽमासि ऋ १०, ५२,३; ¶तै ७, ४, ११, ४; ५, १,६[3]; ¶मै २, ५, १; ९; मासु तै ७,५,२,२; मास्सु काठ ३३, १¶.

१मास(वप्रा.)– -सः[o] ऋ १०,८५,५[p];

[a]) इह च पूर्वे मन्त्रे ?सावयम् इत्यत्र च सर्वदम् (सर्वदा) इति शोधः । सस्थ. ?तणं भर-मग्धि > तृण-भरम्, (√भक्ष् >) भग्धि (भक्षय) इति च शोधः ।

[b]) पाठः? मावेयम् (=मा अवे ⌊व-इ⌋ याम्) इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,१२३,४ मा यूषम् इति पाभे.)।

[c]) नाप. (धान्य-भेद-)। व्यु. ?। <√मा ⌊माने⌋ इति पाम ⌊१,२,६४⌋ पाउभो ⌊२,३,१५०⌋ च ?।

[d]) मलो. कस.।

[e]) =सपा. आपश्रौ २२, २६,५। तैब्रा २, ७,९,३ तु कमण्डलुम् इति पाभे. । पाका ४, १,७१ मा स्म कमण्डलुम् इत्यत्र मा स्म इति पाठो भ्रष्टः ।

[f]) पपा. प्रभृ. <माष– + *आज्य– इतीव?। विप. (⌊*सुसह-दीप्तिक-⌋ अग्नि-)। (√मृष् ⌊सहने⌋ >) *मृष्य– + (√आज् > भावे) *आज्य– > वस. मृष्य-आज्य– > यनि. इति मतम् ।

[g]) नाप. (मांस-)। <√*मास् (=√मृ, √प्रा) 'पूर्तौ'।

[h]) नाप. (अब्दीय-द्वादश-भाग-)। व्यु. १मास– इत्यत्र द्र. (वैतु. पाउत्र ४, १८९ <√मा ⌊माने⌋ इति)।

[i]) नाप. (ज्योतिस्-)। <√*मास् (=√भास्) 'दीप्तौ'। माद्भिः इति शोधः। सपा. पै २०,६१,९ वाम् इन्द्रः इति पाभे.? > त्वां चन्द्रः इति शोधः।

[j]) SI. षण्मासः इति?।   [k]) सपा. मासः (वैतु. SI. मास– > प्र१ इति?) <> मासाम् इति पाभे.।

[l]) पाठः? वें. मासान् इति, सा. मासेन इति, W (PAOS ⌊१३, LXII⌋) HM ⌊१,४६५⌋ GRV. ORN.. प्रभृ.. मासा ⌊पं१ वा ष१ वा⌋ इति कृत्वा मासाऽर्थे वा चन्द्राऽर्थे वा कथमपि संगमयितुकामाः?। *मास्मन्– (भास्वत्-) > -स्मा इति शोधः। '(इन्द्रः) भास्वान् सूर्य इव पुर्यं (पूर्णं) वसु (तेजः) आददे (आदधे)' इति वा. इति मतम्।   [m]) पाभे. पृ १५५० f द्र.।

[n]) सपा. मासि <> मासे इति पाभे.।

[o]) नाप. (अब्दीय-द्वादश-भाग-)। या ४, २७ प्रभृ.. <√मा ⌊माने⌋ इति, सा ⌊ऋ १०, ८५, ५⌋, अभा. च <√मस् ⌊परिणामे⌋ इति?। मास– [चन्द्र- (तु. सूर्यामासा ⌊ऋ १०, ६४, ३⌋)] + (√वृष् ⌊=√वृत्⌋ 'वर्तने' > भावे वर्ष– > नैप्र. *वास– (चक्रपूर्ति-) > वस. मास-वास– > यनि. इति मतम्।

[p]) 'सोमस्य (चन्द्रस्य) यथा मासे-मासे नैकान्तिकः क्षयः संभवति, एवमसौ वर्षे-वर्षेऽपि नैव संभवति (नित्यमेवासौ तिष्ठति)' इति वा. (वैतु. ⌊पक्षे⌋ सा., GW. च यनि-

¶तै २,६,३, ५; ५, ६, ७, ३; ६, ५,३, ४; ¶मै १, ४, १४; ५, ६; १०, ८[२]; ३, ४, १०; ४,६,७; काठ ३८, १४; शौ ५, ६,४; १४,१,४†; -सम् ऋ ७, ६६, ११; तै ५, ६, ७, ३¶; ¶मै १,१०,८[२];११,१०[c]$; २, ४,३; ३,४, ६;१०,५; काठ २१, ५¶; शौ १३,३,८;–साः ऋ३, ३३,९; ६,२४,७;३८,४;७,६१, ४; १०,८९, १३; मा १४,२९; २३, ४१; २६,१४; २७, ४५[a]; का १५,९,२; २५,८,३;२९,६, १[a]; ¶तै १,५,७, ३; ६,५,२$; ९,३; ७,१३, १†;२,२, ५,६[२]; ५, ७, ४; ११, ६; ४,३, १०, १$; ५,१, १०, ३; २, ५, ५; १२,१$; ३,२,४; ४,५[२]; ४,७, ६;८,२;६; १२,२; ६,२,२; ४, १; ७,१; २[२]; १०,३; ७, २,५; २५,१$; ६,२,३,४; ३, ७, १; ३; ५-३, १; ७,२, १०, ३; ३, १०,५; ४,२,२; ८,३; ५,१-२, १; २०,१$; २५,१; ¶मै १,४, २$;१४;५,६;७,३;८,६;१०,५; ११ ८; २,५,१०; ८, ६$; ३, २,२;४;५;३,३;४,१-३; ६;१०; ७,२; ८,१०;१०,२; ४,१,१२; ३,२[२];४;७;९; ५,४; ७[२]; ६,६; ७; काठ २१,५[२]; १२; ३५,२०; शौ ४,३५, ४; १०,७, ५; ११, ९, २०[b]; १५, ६, १७, –साः मै ३, १०, ५¶; –सान् ऋ ३, ३१,९; ५,७८,९; ¶तै ५,७,२, ५; ७,५,६,१[c];२[२]; ३;७,२; शौ ३,१०,९; ११,८,१७; –सानाम् शौ १५, ६, १८; १६, ८, २२; –साय शौ १३,२, १२; पै १८, २१, ६; –से मै २, ५, १०¶; –सेभ्यः मा २२,२८; २४,२५; का २४, १४,१; २६, ५, ५; तै ७,१,१५,१; मै ३,१२,७; १४, ६; –सैः तै ७, ५, ९, ४¶; मै ४,१०,६; –सौ ¶तै २, ६, ३, ५; ७,५, १,२;२, १; शौ १५, ४,२;३;५; ६; ८;९; ११; १३; १४;१५;१७; १८.

२मास्(वप्रा.)- –सा[c] ऋ ६,३४, ४; –साः[d a] मै ४,९, १८.

३मास[f]- -सः काठ २१,५¶; ३३,३; ३६,२[२]; ३;क ३१,२०¶; पै ६, ११,६;१८,१,४†; –सम् काठ १४,४[२]; ३३, ७; ३४, १३; ३६, ३[२]; क ३१, २०¶: –साः काठ ५,५;६,७;८,८;९, ; १०, ४,१२,६;१४,८; १७, ५; १९, ११;२०,३[२]; ११; २१,१[२]; ५[३]; ११;१२; २२,६; २३,८[२]; २४, ८; २६,१; २८, २; ३३,१; ४; ३४,७[२];९[c];१३;३६, ११; ४०, ६;४५,५;१७;५०,६; ¶क४,६; ७,२;८,४;२६,४$;३०,७;३१, १;५[२];११[२];१३; २०[३]; ३४, १; ३८,१;४०,४;४४,२; ४८,१८; पै ९,२१,९; १६, ७२, ४; ८३, १०; १७, ७,७; २९,१५; २०, ४८,९; –सान् पै १५, १४, २; १७, २८, ४; –सानाम् काठ ३४,१३¶; पै ९,२१, ९[५]; –से पै १६, १३४, २[२g]; –सेभ्यः काठ ४१, ६; –सेषु काठ ३४, ९¶; –सौ काठ ३३, १¶[२]; पै १७,२९,११[३].

मास-शुस् (:) मै ३,४,६¶.

मासा(स-आ)यतन- -नाः काठ ३४,९[२].

मासर[h]- -रम् मा १९,१४; २१,३२, ३५; ३८; का २१, २, ३; २३, ४,४; ७; १०; मै ३, ११, २[२]; ९; –रेण मा २०, ६६; २१, ४२; का २२,६, १२; २३,५,२;

=मास्->५१ यनि. इतीव?) । सस्थ.? देव> देवाः इति शोधः? ।

[a]) सप्र. मासाः (तैआ ४,१९,२ च)<>मासाः इति पाभे. । [b]) =सपा. तैब्रा ३, १२,९,४ कौगृ ३, १५,५ शांगृ ३,१२-१३,५ । आपमं २, १९,६ हिगृ २, १०,७ तु मासैः इति पाभे. ।

[c]) अर्थः? वें. =चन्द्रमसः इति, सा. ⌊पक्षे⌋ =मानेन स्तोत्रेण इति, LR. GW. मास्- ⌊चन्द्र-⌋>तृ१ इति, GRV. देवतयोः द्वस. इति कृत्वा =सूर्या-चन्द्रमसौ इति (तु. ⌊अंशतः⌋ सा.)। नाप. न. (*ज्योतिस्- ⌊तारका-⌋) । <√मास् (=√भास्) 'दीप्तौ'। 'अस्मै एतत् (च शं स्यात् ⌊तु. पूर्वो मन्त्रः⌋, यदि अस्मिन्) इन्द्रे (तदुदरे) मिमिक्षः (सरण-शीलः सोमः) न्ययामि (नियतोऽकारि) इव (यथा ⌊खलु⌋) अर्चा (अर्चिष्मन्ति) मासा (ज्योतींषि) दिवि (नियतानि भवन्ति)' इति वा. इति मतम् । [d]) नाप. (अब्दीय-द्वादश-भाग- ⌊तु. पाभे.⌋) शेषं १मास्–टि. द्र. । [f]) स्वराङ्कनाभावात् पृथङ् निर्देशः।

[g]) पाभे. पृ २४८४ *n* द्र. ।

[h]) नाप. [पेय-द्रव्य-विशेष- (तु. काश्रौ ⌊१९,१,२०⌋, म. ⌊मा १९,१⌋ प्रमृ.)] । <√मा ⌊माने⌋ इति पाउभो २, ३,६८;<√मस् इति अभा. प्रमृ.; <मा- (लक्ष्मी-)+ √सृ इति ⌊पक्षे⌋ अभा. ।

मै ३, ११, ३; ४; काठ ३८, ८; पै १९, ३७, ९; -रैः मा १९, ८२; का २१, ६, ३; काठ ३८,३.

?मा सहा सत्यमीदः[a] पै ५,९,३.

?मासीत्[b] पै १०,९,३.

?मासुरेषिताः पै ५,२०,४.

?मास्सि पै १९,५१,१६.

?माहं[c] पै ७,९,७.

मा हन्तु मैनान् निवतुय[d] पै २०,६०, ९.

माहि[e]- -हिना ऋ १,१८०,५.

†माहिन, ना[f]- -नः ऋ १, ५६, ६; १६५, ३; २, १९, ३; १०, २६, [१; ९;] मा ३३,२७; का ३२,२,१०; मै ४,११, ३; काठ ९,१८; -नम् ऋ १,१५१,९;३, ३६,९; ४,१७, २०;८,६२, १; ९,८२,२; तै १,७,१३, ३; काठ ६, १०; कौ २, ६६८; जै ३, ५५,९; -नस्य ऋ ८, ७१, ९; -ना ऋ ३,७,५; -नाय ऋ १, ६१,१; शौ २०,३५,१;-नायाः ऋ ५,४५,८; -ने ऋ ३,६,४.

माहि(न>)ना-वत्- -वान् ऋ ३, ३९,४; ५६,३.

माहिषु- ३महिषी- द्र.

माहीन[g]- -नानाम् ऋ १०,६०,१.

माहेन्द्र- √मंह् द्र.

√मि (=√मा ⌊बधा.⌋)[h], ¶मिनोति तै ६, ३,४,७;८; ६,४,२;६; मै ३,४,८;८,९[२]; ९,४; ¶मिनोति तै ५, ५,७, १; ६,८,२; ६, २, १०, ४[२];५; ६; ३,४,२[२]; ८; ६, ४,१[२]; मै ३, ८, ९[४]; ४,७, ९; काठ २५, १०[४]; २६, ३;५[२]; क ४०,३[५I]; ४१, १; ३[२]; मिन्वन्ति काठ २५, १०¶[i]; मिनोतु ऋ १०,१८, १३[j]; मा ५,२७[k]; का ५,७,३[k]; तै १, ३, १, २[k]; ६, २,१०, ४; अमिन्वत मै ३, ८, १¶; ¶मिनुयात् तै ५,५,७,१[२]; ६,८,१; ६, २,१०,४; ३,४,२; ६,४, १; मै ३,४,८[३]; ८,९; ९, ४[२]; ¶मिनुयात् तै ६, २, १०, ६;६,४,१; २[२]; मै ३,८,९[३]; ९, ४;४,७,९[५]; काठ २२,७[२]; २६, ६;२९,८[७]; क ३५,१[२]; ४१, ४; ¶मिनुयुः काठ २५, १०[२]; २६, ५; क ४०,३;४१,३.

¶अमेष्ट काठ २२,७; क ३५,१.

मीयते मै ३, ८,९;९, ३[२]; १०, ६; ४, ८, ८; ¶मीयते मै ३, ८,९;९,४; काठ २५, १०; २६, ५; २९, ८[२]; क ४०, ३; ४१, ३; मीयन्ते शौ ४,२४, ४; १२, १,१३; मीयन्ते काठ २९, ८; पै ४,३९, ४; १७,२,४; मीयेत मै ३,९,४¶.

†मित्[l]- -मितः ऋ १०,१८, १२;

---

a) शोधः पृ १०८४ *a* द्र.।

b) पाठः? मा आरीत् इति शोधः (तु. ?मध्यमारिषम्)।

c) मा माहं इति पाठः? मा (माम्), मा, (√हन् > लेटि मपु१) हनः इति शोधः। सस्थ. ?त्वाहं>त्वया अहम् इति शोधः।

d) पाठः? मह्यम् आ-हन्तु (⌊आगमयतु⌋ <√हन् 'गतौ'), (वातो) मैनं निवर्तयात् इति शोधः।

e) भाप. (=महिमन्-)। <√मह्। सस्थ. ?अपः >अद्भ्यः इति, ?क्षोणी> -णीम् इति च शोधौ। अक्षु- इति च नाप. सत् =*स्तोतृ- (<√अक्ष् '*स्तुतौ' ⌊तु. अक्षर-, आक्षाण- प्रमृ.⌋)। सस्थ. गोरोहेण इत्यत्र रोहेण इति द्वितीयं पदं द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. ओहेन इति? ⌊पृ १०७९ *j* टि. नेष्टम्⌋)। '(अहमपि) जिव्रिः (*आतुरः) तुग्रपुत्र इव वां गोः (वाण्याः) रोहेण (*तारस्वरेण) दानाय (आत्मनः सकाशम्) आववृतीय (आवर्तयेयम्)। (असौ तौग्र्यो नाम) अंहसः (कृच्छ्रापत्तेः) जूर्णः (दुःखितः ⌊अतः⌋) वां (युवयोः) अक्षुः (*स्तोता ⌊च सन्⌋) वां (युवयोः) माहिना (*महिम्ना ⌊एव⌋) अपः (समुद्रमध्यात्) क्षोणीं (धरणीं) सचते (प्रापत्)' इति वा.(तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. माहि⌊न>⌋ना- ⌊विप.⌋> -ना इति, GW ⌊पक्षे⌋ °न- > -ना ⌊अश्विनौ⌋ इति च)।

f) विप. [⌊*महामहिमन्-⌋ इन्द्र-, पूषन्-, उषस्- प्रमृ. (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ निघ ३,३ =महत्- इति)]। मघु-> (वीप्सायां ⌊पा ८,१,४⌋) *मघु-मघ-> नैप्र. *माह-+मतुवर्थे इनप् प्र.> यनि. (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ सा. PW. प्रमृ.<√मह् इति)।

g) =माहिन-। <*माह-+ईनप् प्र. इति विशेषः। (तु. वें. सा. ⌊तात्पर्ये⌋ WAG ⌊१,४३ *b*⌋; वैतु. ?PW. व्यप. इति?)।

h) मान-प्रक्षेपण-नियोजन-बन्धनादिषु धा. वृत्तिः।

i) सपा. सकृत मिनोति <> मिन्वन्ति इति पाभे.।

j) पाभे. पृ ११४० *p* टि. द्र.।

k) धा. बन्धने वृत्तिः (तु. पृ १८०१ *g*; वैतु. उ. म. प्रक्षेपे धा. वृत्तिरिति?)।

l) नाप. (मृद्-)। नैप्र.< मृद्- (वैतु. सा. PW. प्रमृ. <√मा ⌊माने⌋ इति सत् विप. वा नाप. वेति च कृत्वा वा. प्रति नाना-विकल्पाः?)।

शौ १८, ३,५१[a].

मिन्वत्- -न्वन् ऋ १०,२०,५.

¶मेतव्य, व्या- -व्या मै ३, ९, ४; ४, ७, ९[2]; -व्याः मै ४,७, ९.

मेतृ[b]- -ता ऋ ४,६,२.

√मि, मी (बधा.)[c], अमिमीत ऋ १०,९९,१०.

मीयते[d] ऋ २, ८, ३; तै ६, २, २, ५¶; अमीयेताम् तै ६, १, ६,२[2]¶.

मिनाति ऋ १,१७९,१; मिनाति ऋ १,७१,१०; १२३,९; १२४, [३; ५,८०,४; (१०,६६,१३)]; ३,३०; १२; मा १९, ८५[e]; का २१,६,६[e]; मै ३, ११,९[e]; काठ ३८, ३[e]; शौ १४, १, ३३; पै १८,४,२; मिनन्ति ऋ २, ३८, ९;[५, ८२, २; ८, ९३, ११]; †मिनन्ति ऋ १,६९,[४; (१०, १०,५)];२,३८,७; ३, ३२, ८; ५६,१; ६,२१,३; ७,३१, ११; ४७, [३;७६,५]; १०,३४, १३; कौ २, ११४४; जै ४, २९, ८; मिनामि ऋ १०, ४८, ११; मिनीमसि ऋ १०, १३४, ७[f]; अमिनात् ऋ ३, ४९, २; १०, १११,४.

मिमाय ऋ ७,१८,१६; मीमाय शौ ५, ११, ३; पै ८, १, ३; ९,१२, १२?[g]; मेष्ट शौ १२,१, ३३; पै १७,४,३.

¶मीयते मै ४,१,२[2]; काठ २९, २;३१,१[2];३५,१८[2]; क ४५,३; ४७, १[2]; ४८,१६[2]; मीयन्ताम् पै १३,१०,११.

मिनत्- -नत् ऋ ५, २,९; पै १८, २५,७†; -नन् ऋ २, १२, ३; -नन्ता ऋ १,११७,३.

मिनती- -तीः ऋ १०,१०८, ११[h].

मिनान[i]- -नः ऋ ५,४२,१३.

मेनि[j]- -नये पै १५,१७, ५; -निः ¶मै २,४, ५; ४, ८, १[2]; काठ १२,३¶; शौ २, ११,१; ५, ६, ९; १२,७,५;१२;९,१;१०,१३; पै १,५७,१; ६, ११,११; १५, २३,१; १६,१४२,५; १४३,३; १४५,१; १४६, ८; -निभिः पै १४,३,९; -निम् ऋ १०, २७, ११; मै २,४, ५¶; काठ १२, ३¶; पै २०,२०,४?[k]; -नी काठ १३,४¶; -न्या शौ ५,६, १०; १०,५,१५-२१; पै ६,११, २२; -न्याः शौ २,११,१; ५, ६, ९; पै १,५७,१; ६, ११,११; २०, २७,४.

मेनि-हन्- -घ्नः,-हनः पै २,५१, ४; -हनम्, -हा पै २, ५१, १-३; ५.

√मिक्ष्, मेक्ष् (संमिश्रणे)[l], > मेक्षि, मिमिक्ष,मिमिक्षति ऋ १,१४२, ३; †मिमिक्षताम् ऋ १, २२, १३[m]; ६,७०,५; खि ५,७,४,८; मा ८,३२;१३,३२; का ९,५,५; १४, ३, ६; तै ३, ३, १०, २; ५,११, ३; ४, २, ९, ३; मै २, ७, १६; काठ १३, ९; १६, १६; ३९, ३†; †मिमिक्ष ऋ ९, १०७, ६; कौ १, ५१९; जै १, ५३,९;†मिमिक्षतम् ऋ १,२२, [३; ४७, ४]; ३४,३; १५७,४; मा ७,११; का ७, ५, १; तै १, ४,६,१; मै १,३,८; काठ ४,२; क ३,२.

a) वैतु. सा. मिथः (?वृधः < वृध्-) इतीव पठन् '(मीयमानाः) ओषधयः' इत्यर्थमाह?।

b) नाप. [निर्मातृ- (=स्थपति- [तु. वें., PW. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा.=स्थूणा- इति?])] । तृन् प्र. नित्स्वरश्च (वैतु. सा. तृच् प्र. इति?)।

c) हिंसादिषु धा. वृत्तिः।

d) कर्तरि श्यनि रूपम् (वैतु. वें., [पक्षे] सा., GW. च कर्मणि प्र. इति?)।

e) धा. निर्माणे वृत्तिः (तु. उ. म., भा [तैब्रा२,६,४,३])।

f) पाभे. पृ ७५१ c द्र.।

g) वि√मा>विमाय इति ल्यबन्तः शोधः (पृ ५८३ c अयं विशेषः द्र.)।

h) '(यतः) ऋतेन (ऋतसायुज्येन [सबलाः सत्यः])' मिनतीः ([युष्माकं] हिंसाकारिण्यः [सत्यश्च]) गावः (अधुना) उद्यन्तु, (अतः, हे) पणयः (बिभीत, आत्मरक्षणार्थं च) दूरमित' इति वा. (तु. सा.; वैतु. वें., Aufrecht [ZDMG १३, ४९९], ?BC. GRV. √मा [शब्दे] > मिमतीः इति शोधः इतीव, GW. GG. चेह √मी इत्यस्य गतौ वृत्तिरितीव च?)।

i) धा. निर्माणे वृत्तिः।

j) नाप. स्त्री. (वज्र- [तु. निघ २,२०])। निः प्र. उसं. [पाउ ४,४८ (वैतु. दे. [पक्षे]<√मन् इति?)]।

k) शोधः पृ ६१४ r द्र.।

l) <√मिह् इति भा. सा. प्रमृ. <√मिश्र् इति WRS. MG. प्रमृ.।

m) वैतु. वें. स्क. <√म्यक्ष् [गतौ] इति।

†मिमिक्षे[a,b] ऋ २,३, ११; मा १७,८८; का १९,१,२.

मिमिक्षुः ऋ १०, १०४,२[o]; शौ २०,३३,१†.

मेक्षयति काठ २८, ६; क ४४, ६; मेक्षयन्ति मै ४,६,९¶.

मिमिक्ष[d]- -क्षः ऋ ६,३४,४?.

मिमिक्षु[e]- -क्षुम् ऋ ३,५०,३.

¶मेक्षण[f]- -णम् मै ३,७,२; काठ २३, ९; क ३६,६; -णेन काठ २९,२; क ४५,३.

मेक्षि(त>)ता- -ताः काठ१,११[g].

√मिघ्, मिह् (सेचने), > मेहि, मेहति तै ७, १,१९, ३; ५,२५, २¶; मै ३, १२, ३; काठ ४१, १०; शौ १३, १, ५६; मेहतु पै ८,१२,११.

?मेक्षामि[h] शौ ७,१०७,१.

अमेहयन्[i] ऋ १०,१५२,५.

†मिह्[j]- मिहः ऋ १,७९, २; ३, ३१,२०;१०, ७३,५; तै ३, १, ११, ४‡[k]; ५; मै ४, १२, ५; काठ ११, १३; मिहः ऋ १, ३७, ११; ५,३२,४; मिहम् ऋ १,३२,१३;३८,७; १४१, १३; २,३०,३; ८,७,४; १०,३१,९[l]; पै १३,६,१३; मिहे[m] ऋ १,६४, ६; तै ३,१,११,७†.

मीढ्व(,ळ्ह)स[n]- -†ढुषः ऋ १, १५५,४; १६९,६; १७३, १२; २,८,१; ४,१५,५; ६, ६६, ३; ७, १६,३; ४०, ५; ५८,५; ८, २०,१८; १०२,१५;१०, १८८, २; मा ३, ४६; का ३, ५, ३; तै १,८,३,१; ४, ४, ४, ५; मै १,१०,२; काठ ९,४;३९, १५; क ८,७; कौ २, ९२२; जै ४, ६, ७; शौ १३,२,१$; पै १८,२०, ५$; -ढुषाम् ऋ ८,२०,३; -ढुषे ऋ १, १२२, १; ⌊(१२९, ३) १३६,६[?]⌋; ४,३,५;५,१;५,४१, २;७, १५,१; ८६, ७; ८८, १; ९७,२; १०२,१; ८, ४६, १७; खिसा ३, ६[o]; मा १६,८[p]; २८, ५; का १७,१,८[p]; ३०, १, ५; तै ३,३, ११,३[o]; ४, ५, १,३[p]; मै २,९,२[p]; ४,१२, ५†; ६[o]; काठ १७,११[p]; २०, १५†; क २७,१[p]; कौ १,२८८; जै १,३०, ६; पै १५,२०,४; -ढ्वः ऋ २,३३,१४;३,१६, ३; ८, ७९, ९; मा १६, ५०; का १७, ८, ४; तै ४,५, १०, ४; मै २, ९, ९; -०ढ्वः ऋ १, ११४,३; ८, ७६,७; ९, ६१, २३; ८५, ४; ११३, २; १०, ८५, २५; ४५; †काठ १७, १६[p]; ४०, ११; क २७, ६†; जै ३, ४४, ८†; शौ १४,१, १८†; पै १८, २,८†; -†ढ्वान् ऋ १,२७,२; २, २४, १;९,७४,७;९७,३९; १०७,७; कौ २, २९२‡[r]; ७०९; ९८५; १०४०‡[r]; जै ३, २४, ८‡[r];

a) रूपम्?। कर्मकर्तरि प्रपु१ < √मिह् इति भा. ⌊तैआ.⌋, GW., सा. उ. म. उपु१ इति?।

b) = सपा. शांश्रौ ८,४,१। तैआ १०,१०,२ मना २, १२,२ तु मिमिक्षिरे इति पाभे.?।

c) < √मिह् इति GW.।

d) यनि. इति पपा. प्रमृ. (तु. पृ २४८५ *c*); °क्षे इति प्रपु१ इति GW., ⌊पक्षे⌋ GRV.; सप्त१ इति ORN.।

e) विप. (इन्द्र- ⌊तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. सोम- इति⌋)।

f) नाप. (नेक्षण- ⌊=चरुमिश्रणोपकरण-⌋)। करणे प्र.।

g) सपा. मा १, १३ प्रमृ. प्रोक्षिताः इति पाभे. (वैतु. क. संस्कर्तुः टि. तथात्वेन शोधः स्यादिति?)।

h) पाठः? मेक्ष्यामि (लृटि उपु१) इति शोधः (तु. RW. WI.; वैतु. सा. = *मैष्यामि ⌊= मा ए°⌋ इति?)।

i) धा. वल्गने = अश्वगतौ वृत्तिः।

j) नाप. (वृष्टि-, मिहिका- प्रमृ.)। कर्तरि क्विप् प्र.।

k) ऋ १, १६४,४७ या ७,२४ अपः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ २४७० *s* द्र.।

m) 'यथा अत्यम् (अश्वं) मिहे (*वल्गनाय) विनयन्ति (साधयन्ति) न (तथैव) वाजिनं (मादिनं ⌊सोमं⌋) मिहे (वर्षणाय ⌊अत्र श्लेषोपमा द्र.⌋) विनयन्ति (भजन्ति)' इति वा. (तु. ⌊व्याकरणमात्रे⌋ वें. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. तुमर्थे प्र. इति?)।

n) विप. (⌊सुखपुष्टिकर-⌋ अग्न्यादिदेव-)। (√*मिढ् ⌊= √*मृढ् = √मृड्⌋ 'सुखे'>) *मिमिढ्वस्-> नैप्र. यनि. (वैतु. पा ⌊६, १, १२⌋ PW. प्रमृ. < √मिह् ⌊सेचने⌋ इति, पाम. ⌊पक्षे⌋ < √मह् ⌊दाने⌋ इति च, क्वसौ परतः धा. अनभ्यास इति च ⌊तु. पाका., WAG १,४० च⌋?)।

o) पाभे. पृ १५६६ *a* द्र.।

p) सपा. शौ ११, २, ७ वाजिना इति पै १४, २, ११ नी ११ वाजिने इति च पाभे.।

q) पादादौ स्वररहितः पाठश्चिन्त्यः।

r) सपा. ऋ ९,१०६,१२ मीळ्हे इति पाभे.।

५८,६; ४,२४,६; –ड्वांसः ऋ ८,२५,१४.

मीढुषी[a]– -षी ऋ ५, ५६, ९.

मीढु(,ळ्हु)ष्-ट(<त)म[b]– -०म ना १६,५१; का १७, ८, ५; तै ४, ५, १०, ४; मै २,९, ९; –०म ना १६, ११; का १७, १, १२; तै ४, ५, १, ४; मै २,९,२; काठ १७, ११; १६; क २७, १; ६; पै १४,२, १७; –माय ऋ १, ४३, १; ना १६, २९[c]; का १७,४, ३[c]; तै ४,५, ५, १[c]; काठ १७, १४[c]; क २७,४[c].

मीढुष्-ट(<त)र– -राय मै २, ९,५[c].

मीळ्हुष्-मत्– -मन्तः ऋ ६, ५०,१२.

मीळ्हुष्मती– -ती ऋ ५, ५६,३.

मेवु[d]– -वः ऋ १, १८१, ८; –वा: शौ ४,१५, ७-९; पै ५, ७, ९; –वाय ना २२, २६; का २४, १२, १; तै ७,५, ११, १; काठ ४५,२; –वे काठ १३,१२[e]¶.

मे(घ>)वी[f]– -वीः ना २३,३५[g]; का २५, ७,३[g].

√मेवाय, >मेवायत्– -यते तै ७,५,११,१; काठ ४५,२.

मेवायित– -ताय काठ ४५, २.

मेवायिष्यत्– -ष्यते तै ७, ५,११,१; काठ ४५,२.

√मेवि, मेवय(त् >)न्ती– -न्ती तै ४, ४, ५,१; मै २, ८, १३; काठ ४०, ४.

मेवित– -ताय तै ७, ५, ११,१; काठ ४५,२.

१मेव्य,व्या– -व्याः तै ५, २, ११,१[g]; –व्याय[h] ना १६,३८; का १७,६,२; मै २,९,७.

२मेव्यं,व्यां– -व्याः मै ३, १२, २१[g]; –व्याय[h] तै ४, ५,७,२; काठ १७,१५.

३मेव्य– -व्याय क २७,५[h].

मेढ्र्[i]– -ढ्रम् ना ६, १४; का ६, ३, ३; मै १, २,१६; काठ ३, ६; क २, १३; शौ ७,१००,३.

मेढ्रन्[j]– -न्म् शौ १, ३, ७[k]; ११, ५[k]; पै १५, १८,१; १९, २०, १३[k]; २०,४०, ३[k]; –न्स्य पै १९,२०, १४; –नात् ऋ १०, १६३,५.

मेढ़(त्>)न्ती– -न्ती शौ १२, ७, ११; पै १६,१४३,२.

√मिच्छ्(उत्क्लेशे)>मिच्छमान– -नाः त्रि २,१४,११.

मित्– √मि(प्रक्षेपणे) द्र.

मित,ता[l]– -तः ना १७,८१; का १८, ७,२; तै १,८, १३, २;४,६,५, ५; मै २, ११,१; काठ ३,८[m]; १८,६; क २,१५[m]; २८, ६; पै ७,१३,८[m]; –ता ऋ १,१७३, ३;९,[(९२, ६)९७, १]; खि १, ५,३६[n]; २,७४१; कं १,५४,४; –ता शौ ८,९,४;९, ३,९; १६; १७;१९,१,६; पै १६, १८, ४; ३९, ९; ४०, २; ७; ८९, ६; –ताः ऋ ४, ५१, २; शौ १२, ३,३०;१९,४२,१; पै ८,९, ५; १७, ३८,९; –ताम् शौ ९, ३, १९; पै १६, ४१, १; –तासः ना १७, ८४; का १८, ७, ५; तै ४, ६, ५, ६; मै २, ११, १; काठ १८,६; क २८, ६; –ते पै १७,१०,१०[o].

[मित-द्रु[p]– -द्रवः ऋ ७, ३८, ७; १०, ६४, ६; ना ९, १६; १७; २१,१०; का १०, ३, ९; १०; २३,१, १०; ११; तै १, ७, ८, २[?]; मै १, ११, २[?]; काठ १३, १४[?]; –द्रुः ऋ ४,३,५; ७, ७, १; –द्रौ ऋ ९, ९४, ४.

---

a) स्त्री. पुंयोगे ङीष् प्र. (पा ४, १, ४८) तत्स्वरश्च (वैतु. GW. °ढु° इति)।

b) प्र. भत्ते संप्रसारणं द्र.।

c) सपा. °ष्टमाय<>°ष्टराय इति पामे.।

d) नाप. (पर्जन्य-)।

e) तै ३,४,३,७ सम्रः इति पामे.।

f) विप. (विद्युत्-)। तात्रभविकः अण् प्र. लित्स्वरश्च।

g) सपा. परस्परं पामे.। h) सपा. परस्परं पामे.।

i) नाप. (प्रजननेन्द्रिय-)। करणे ष्ट्रन् प्र.।

j) =मेढ्र्-। प्र. विशेषः। k) पामे. पृ १४०१ f द्र.।

l) विप. (यूप-, स्वरु- प्रमृ.), नाप. मरुत्- [ना १७, ८१ प्रमृ.])। < √मा [माने] वा < √मि [क्षेपणे] वेत्युभयथा व्यु. समादरः।

m) सपा. शौ ७,८८,९ मियुः इति पामे.।

n) तु. स.; वैतु. सा. विप. च अन्यथैव व्याख्यातुकौ।

o) सपा. शौ १०,७,३९ विमिते इति पामे.।

p) विप. ([*द्रुत-दीति-] वाजिन्-, अग्नि- [*=देव-])। बस. पूप. <√मा [माने = धारणे], उप. =(√*द्रुप् [=√दृप्] 'दीप्तौ' > भावे) *द्रुप्- > नैप्र. द्रु- इति (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. <√द्रु इति)।

†मित्-मे(ध>)धा[a]– -धाभिः ऋ ८,५३,५; खि ३, ५,५; कौ १, २८२; जै १,२९,१०.

†मित्-ज्ञु[b]– -ज्ञवः ऋ ३,५९,३; ७, ८२,४; मै ४, १०, २; -ज्ञुभिः ऋ ६,३२,३;७,९५,४[c].

†मिति[d]– -तयः ऋ ७, ३५, ७; शौ १९,१०,७; पै १३, ८,७.

मित्र (वप्रा.)[e]– -त्र ऋ १, १५१, ६;२,२७,१४;२९,१;४,१,१८; ५,४६,२;६२, ५; ६७,⌊१; ८, ६७,४;१०, १२६,२⌋; २; ७०, १;७१,१;२;⌊३;८, ४७,१⌋; ७, ५९, १; ६६, ३; ८, १९, ३५; मा ११, ६४; ३३, ४८†; का १२, ६, ५; ३२, ४, ५†; तै ४,१,६,२; ९,२; ५,१, ९, ३; मै २,४,७;७, ६; ३,१, ८; कौ २,३३५†; †जै ३, २८,७; ५४, ९; जै ४, १८, ४-६; -त्र ऋ १,१२२,७; २, २७, ६; ८; ३, ५९,२; ४,५५, १; ५,६२, ८; ६४,५; ६७, ५;६९, १;२; ७, ६४,⌊५;६५,५⌋;६६,९; ८,१८, २१;२७,६;१५; १०,६४, १२; मा १०, १६†; का ११, ५,७†; †तै १,८,१२,३;२,१,११,५; ३, ४,११,५; मै २, ६, ९; †४, १०, २[f]; १२, ६; १४, १४; काठ ११, ९; १२[२]†; १५, ७†; १६, ६; १९, ७; २३, १२†; क ३०, ५; कौ २, ४१९†; जै ३,३२,९†; शौ २, २८,५[g]; ४, २९,५†; पै ४, ३८,४;†५,३९, २;७; १५, ५,३[g]; -त्रः ऋ १, २३, ६;२६,⌊४; ४१,१; ४, ५५, १०;५,६७,३; ८, १८,३; २८, २;८३,२⌋; ३६,⌊४;४०, ५; ७, ६६,१२; ८२, १०; ८३, १०; ८, १९, १६; २६, ११; १०, ३६, १; ६५, १; ९; ९२, ६⌋; ४३,⌊३; ३,४,६⌋; ४४,१३;६७, १;७५,४; ७७, ३; ७९,⌊३; ८, २७,१७; १०,९३,४⌋; ९०, १; ९; ९१, ⌊३; ९, ८८, ८⌋; ९४, १३;⌊१६; ९५,११;९६,९;९८, ३;१००,१९; १०१,११; १०२, ११;१०३,८; १०५, १९;१०६, ७; १०७,३; १०८, १३; १०९, ८;११०,९;१११,५;११२, २५; ११३, २०; ११४, ११; ११५, ⌊६; ९, ९७, ५८⌋; १३६, ⌊३; (८, १०२, १२)⌋७; १४१, ९; १५६,१;१६२,⌊१; ५, ४१,२⌋; १८६,⌊२; ७, ६०, ४⌋; १९०, ६;२,१,४;४,१; २७, १; ⌊२; (७,६४,१)⌋;३८,९; ३, ४, २; ५,३;४[३];⌊४;५, ३,१⌋; ९; १४, ४; ५४,१०; ५९, १[२h]; ⌊३(६, ५१,८) ७,३६,२⌋;४; ७[i]; ९;४, ६,७; १३,२; ५५,१; ५,३, १; १०,२;२६,९;४०, ७; ४६, ५; ४९,३;६५, १;४; ६८,२; ७२, ३;८१,४; ६,२,१;८, ३; १३, २;२४,५;४४,७; ⌊४९,१; ५१, १०; (१०,१५, ५)⌋; ५२, ११; ६२,९[j]; ७, ९,३;१२,३; ३४, ⌊२५; ५६,२५(१०, ६६, ९)⌋; ⌊३९,७;४०,७; ६२, ३⌋;४०,२; ४;५१,२;५६, २५; ६०, ५; ६; ८; ६२,३; ⌊६; ६३, ६⌋; ६४, १;६६,४; ११; १७; १८; ८२,

---

a) विप. (⌊*वर्धन-कृत्-⌋ ऊति-)। वस. उप. भाप. सत् < √मेध् (*=√एध् ⌊वृद्धौ⌋ वैतु. अन्ये =प्रज्ञा-वा- स्तुति- वा)।

b) विप. (⌊*नत-जानुक-⌋ स्तोतृ-)। वस. पूप. (√*वृ ⌊=√वृत्⌋ 'कौटिल्ये' >) *वृत- > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये <√मा ⌊माने = स्थिरीकरणे⌋ इतीव ?)। उप. =जानु-> ज्ञु- उसं. (पा ५,४,१२९)। अस्मिन् प्रकरणे व्रत- *=स्तोत्र-, √शिक्ष् इति उप√क्षि इति च धातुद्वयं *स्तुतौ द्र.। c) पामे. पृ १६७२ *i* द्र.।

d) पृ २४८९ *l* द्र.।

e) नाप. पुं. न. (सुहृद्-) । भाप. न. (मैत्री-)। <√मिद् ('स्नेहने' *='प्रीतिकरणे' <दिवा. √स्निह्)। व्यप. (⌊आदित्याऽन्यतम-⌋ देव-)। < √मिद् 'स्नेहने *=दीप्तिकरणे' < चुरा. √स्निह् (तु. या ⌊१०, २१⌋, PW. प्रमृ. च; वैतु. या. ⌊पक्षे⌋< √मी ⌊मरणे⌋+√त्रै ⌊रक्षायाम्⌋ इति, √मि ⌊माने⌋+√द्रु ⌊गतौ⌋ इति वेति, PW. प्रमृ. ⌊पक्षे⌋ <√मिथ् ⌊संगमे⌋, WW. ⌊तु. SEY ८१⌋<√मि⌊बन्धने⌋, वानि ⌊२, १०⌋ <√मा. >मि+√त्रा इति च?) । f) वैतु. पपा. मित्रः इति ?।

g) सपा. मित्र, राजन् (पपा. मित्र-राजन् ?) इत्यस्य स्थाने तै २,३,१०,२ प्रमृ. तैब्रा २,७,७,५ बौश्रौ १३,३२ : १७ आपमं २,४,२ शांगृ १,२७,७ सोम, राजन् इति, काठ ११,७;३६,१५ तैआ २,५,१ संशिशाधि इति च पामे.।

h) पामे. पृ ८१२ *m* द्र.।

i) =सपा. तैआ ४,३,१। मा ३८,१७ तु विप्रः इति पामे.।

j) विप. (वरुण- ⌊*=स्तोतृ-⌋)। (√विद् ⌊ज्ञाने⌋ > कर्तरि) विद्र- > नैप्र. यनि.।

५;८,१५,९;२५,१३; ३१, १३; ४६,४[a];६७, २; ९४,५; ९, २, ६;६४,२४;७७,५;८१,४; १०, १२,५;८; २२, १;२; २९, ४; ३१,९;६८,२; ७९,७; ९२, ४; ९८, १; १०९, २; १२६, १; १४७,५; मा ४, १९; २७; ७, १४;८,५५;९, ३३; ३९; १०, १६‡; ११,५३;१८,१७; २५, २४; †३३,१५; २०; ४२; ४६; †३४,३०; ५४;५७; ३६, ९†; ३८,२२;३९,६; का ४,६,४;९, ३;७,६, ३; ७,४;९, ७,२;१०, ६, ३; ११, ३, १; ५, ७‡; १२, ५, ४; १९, ६, २; २७,१२,१; †३२,१,१५;२, ३; ३,१३; ४, ३; †३३, १, २४; २,१७;२०;३६,१, ९†;३८,५, ५; ३९,४,१; तै १, २, ४, २; ७,१; ७, ११, १; ८,१०, २[२b]; १६,१; २[c]; ३, ४,५, १; ११, ५[३]†[d]; ४,१,५,१;६,३†[e];४,९, १[२f]; १०,२; ६,८,१†;७,६,१; ५,१,६,१[२]; ९, ३¶; ३,४,२¶; ६,१,७,६[२]; ११,१;४,८, १-३; ६,७,३¶; मै १, २, ४; ६; ३, १२;३८[g]; ६,२†;१२¶;८,९¶; ९,१; ४¶; ११,१०[३]; २,६, ६; ८; ९; १२[२०]; ७, ५; ११, ५; १३,१४;२०;३, १,६; २, ८¶; ७,७;८;१६, १†; ४, ३, ९[३]¶; ४,२;३;६; ५, ८[४]¶; ८,६¶;९, १†[e];१०,१†; १२,४[३]†; †१४, ४;११; काठ २,५;६; ३,९; ४, ४;१२[g];५,१; ७, ११¶; १४†; ९,८; ११¶; ११, १२†; १२, १४†; १३, ९[g]; १४, ४[३]¶; १५, ५¶; ६; ७; ८[२०]; १६, ५; १८, १०; १२; १९, ६; ७¶; २१,१¶; २२,६¶; २३, १२[३]†[d];२४,३[४]¶;६;२७,४¶; २९, ४¶; ३४, १६¶; ३५, १९[४];†[३d]; ३९, ४; १३; १४†; ४०,९; ४६, ४†; क १, १७; १९; ३,३;१०[g];७,४†; ८,११; २८,१०; ३०,४;५¶; ३४,१¶; ३७,४;७;४२,४[३]¶; ४५, ५¶; ४८, १७[३]†; †कौ १,५०; ८४; १८५; २१८; ४२६; ४५५$; ४९७; २, १४५; ३०४$; ३९२; ४२८; ४९४; ६५६; ७०१; ८८६; ९९७; ११३६; ३,१, ५; †जै १, ५, ६; ९, ४;२०,१; २३, ५; ४१, ८; ४७,७$; ५२, १; २,५,२; ३, ६, ११$; १४, ६; ३१, १२; ३३,३; ३८,८; ४६,७;५४, ६; ४,१३, १; शौ १, ९, १; १८, २; २,५,३[h]; २८, १;२; ३, ८, १;२२, २;५, १७, २†;६,४,२; १०३,१; ७,३१, १; ९, ३,१८; ४,१२[i]; १२, ७; २३; १०, ४, १६; ११, ७,१५;११,२५;१३, ३,१३;१५,२,५; १८,१, ३३; ३६†; ३९†; १९, ९, ६†; ७; १९, १; ४४, १०; ४९, २†; २०, १६, २; ७६,४; १०६,३; पै १, १२, १; २; १८-१९, १; २७, ३; ९२, ३; २, ६५, १; ३, १८, २; २४, ३[j]; ४, २८, ७†; ५, ३९, १; ३-६; ६,५,६; ८, १४,११†;१७, १; ९,१५, २†; ११, ५,१२;७, ७; †१२, १,१३;१६; १४, ४,२;१५, ३, १०;७,१; १६, १६,६;४०, ९; १३९, ७; १५४, ५; १९, २, २; ४३, ७; २०, ५, ५; १४, ५; १७, ९; ४९, ५;

–त्रम् ऋ १,२,⌊७; ५, ६४, १; ७, (६३, ५) ६५, १; ६६, ७⌋; २३,४;३८,.१३;५८,६; ८९,३; ९६, १; १०६; १; १२९, १०; १४३,७; १५१,१; १६४, ४६; २,२,३; ४,३;११, १४; ४, २, ४;३३, १०; ३९,४; ५,३, २[k]; १६,१;४२,१;५२,१४; ६, १५, २;२१,९;४८,१;५०, १;५१,३; ७,१८,१०; ३९,५; ९३,७; ८, १८, २०; २३, ८; ३१, १४; ७४,२;८४, ⌊(१९,८) १⌋; ९६, ६;१०२,⌊१२ (१, १३६, ३)⌋; ९, ९०, ⌊५ (९७, ४२)⌋; ९७, ३०; १०,७,५[l]; ८,४; २०, २;

---

a) कौ १,२०६ जै १, २२,३ मित्राः इति पाभे.।

b) सपा. तैब्रा १,७,४,३। मै २,६,१२ काठ १५,८ तु मित्रयुः इति पाभे.।

c) सपा. मित्रः (तैब्रा १,७,१०,३;४ च) <> रुद्रः (माश ५,४,४,१२ शांश्रौ १६,१८,६ प्रमृ.) इति पाभे.।

d) पाभे. पृ ८१२ *m* द्र.। e) पाभे. पृ २४९० *i* द्र.।

f) सकृत् सपा. मा ८,५७ का ९,७,६ शुक्रः इति पाभे.।

g) पाभे. पृ १५९० *e* द्र.।

h) विप. (⌊मारक-⌋ इन्द्र-)। < √मि (*= √मी) 'हिंसायाम्' यद्वा मृध्रः इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ? ममुः)।

i) सपा. पै १६, २५,२ मृत्युः इति पाभे.।

j) सपा. शौ ३,२७,३ अन्नम् इति पाभे.।

k) सपा. आपमं १,५,१२ वृक्षम् इति पाभे.।

l) नाप. (सूर्य- ⌊वैतु. अन्ये = सुहृद्- इति ?⌋) ।

२७,१२;३४, १४[a]; ३५,[१०; ६३,९];८७,१; ८९,[(४,५,४) ८];९; १०८, ३; मा २०, ६[b]; २५,१६†;२७,४२†;३३,५७†; ३९, ९; का २१, ७, ५[b]; २७, ११,३†; २९,५,११†; ३२, ५, ३†;३९,७,१; ¶तै १,२, १४, ६†;७,६,४;८, २२,३†; २, १, ८,४;११,१†; ५,२, ६; ६, २, ९,२;३,११,६;४,८,१[2];२; ¶मै १,५,९[2];११;८,९; †२, १३,७; ९;३, ७,८[2]; ८, ९;९, ३; ११, ८$[c]; ४,१,५; ७; ४,२; ५,२; ८[2];१०,६†; काठ ७,११¶;११, १२†; ¶२४, ६[2d]; ७; २७, ४[3]¶; ¶३१,३; ३८,४[b]; ३९, १२†[2]; ¶क ३७,७;८; ४२, ३; ४[2];४७,९,३; †कौ १, ५; ३५; ८८;२,५३;१४३;१९७; ४१७; ५९४;९१५; †जै १,१, ५; ४, २; ९, ८; ३,५, १२; १४, ४; १८, ४; ३२, ७; ४८, १०; ४, १५, ८; शौ १, ३, २; ३, २१,८;५,१९,१५;८,३,१†; ९, १५,२८†;११,८, २; १९, १५, ६[e]; पै २,३०,२†; ५७, २; ३, १२, ८; ३५, ६; ४,२८, १†; ९,१६,२;२४,१०; १०, ४, ९; १५, १३, २; २२, ५[2]; ९; १६,६,१†;४६,६; –त्रयोः[f] ऋ ६,५१,१; ७,६६,१; जै ३,५४, ७†; –त्रस्य ऋ १, १४, १०; २१,३;४१,७; ९४, १२; ११५, १;५;१३६,[२; ८,४७,९; १०, ३६,३]; १५२,[४; ४,५,४; ७, ६१,४; १०,१०,६;८९,८]; २, ३७,७; ३,५५,६; ५९, ३; [६, (३७,४)]; ६१, ७; ४,५५,[७; १०,३०, १]; ५६,७; ५,९, ६; ६४,३;६५,४;५;६,४७,२८; ७, ६२,४[g];६३,१; ८,१२,१२;१९, ४;२५,१७; ५२,३; ९,८६,११; १०७,१५; १०,३६,१३;३७,१; १८५,१; खि ३,४, ३; मा ३, ३१†;४,३५†; ५,३४;७,४२†; १०, ८; ११, ६२†; १३,४६†; १४, २४; २५, ५; २९, ५४†; †३३, १०; ३८; ३६, १८[3]; का २, ३, ४; ३, ३, २३†; ४, १०,६†; ८,१७,१†; ९,२,२†; ११, ४,४; १२, ६, ३†; १४, ४, ९†; १५, ८,२; २७,५, १; †३२, १, १०; ३,९; ३६, १, १८[3]; तै १, १,४,१; २, ४, २; ९, १†; ४, ४३, १†; २; ८,१०,२; २, ४,१४,४†; ३,४, ११,५†;४,१,६,३†;३,९,१;४, ११,२; ६,६, ६†; ५, ३, ४,२; ७, २१,१; ६, १,७,८;११,६†; ६, १,३; मै १, १,५;७[h];२,६†; ३, ३७[2]†;५,४[2]†; ९¶; ११†; ९,२†; २, ६,१२;७,६†;८, ५; †३,१,८; ७,६¶; ८; १६, ३; ४, १,५; ७[h]; ¶४, ३; ६; ८, २[2]; ९, १†; २७[2]; १०, २†; १४,४†; ११; काठ १, ४; २, १[2i]; ७†; ४,९[2];†; ७,२†; ९, १०; १५, ८; १६, ६†; १७, ४; १९, ७†; २१, १; २२,५†; २३,१२†; २४,७†;२८,४[2];¶; ३१, ३; ४६, १†; ५३, ११; क १, ४; २, १†; ३, ७[2]; †; ५, २†; २६, ३; ३०, ५†;३७, ८†; ४४, ४[2];¶; ४७, ३; †कौ १, १९२; २,२०७;३८२;७६४; ९४८; ३, ५, ३; †जै १, २०, ८;२,४,६; ३, १९,२; ३१, २; शौ ६,८५,२;१२५,३†; १३,२, ३५†; १८,१,७†; †२०,१०७, १४;१२३,२; पै २,८५,४;६,३, ७; १२,१,१२†; १५, ११,७†; १७,२५,४†;१८,२४,२†; १९, ३,६; ६,२; २५, ९; १०; ४१, २; –त्राः ऋ ९,१०१, १०; †कौ १, २०६‡[j]; ५४८; २, ४५१; †जै १, २२, ३‡[j]; ५६, ६; ३, २४, ९; शौ २, २८,३; ३,३, ५[k]; ६, ७, १; पै १,१२,४; २,७४, ७;८६,१-६; १९,२,७; –०त्राः शौ ११,११, २;२६; –त्राणाम् ऋ १, १७०, ५; शौ ९,२,१४; पै १६, ७७, ४; –त्राणि शौ ११, ११, २; पै

<(√वृध् [दीप्तौ] >[कर्तरि])*वृध्र- >नैप्र. यनि.।

a) भाप.।

b) सपा. तैब्रा २,६,५,४ चित्तम् इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २४९१ *k* द्र.।

d) सकृत् पाठः? मैत्रम् इति शोधः (तु. सपा. तै ६, १,११,२ क ३७,७)।

e) भाप.। सस्थ. √भू [*करणे] द्र. (तु. ऋ १०, ३४, १४)।

f) वरुण- इत्यनेनैकशेषः (तु. पृ ८२६ *i*)।

g) सस्थ.? जज्रुः > *यज्रु- (*युज्यु-) > -ज्ञवः इत्यध्यक्षरः शोधः।

h) सपा. माश्रौ १, २,२, ३१। आपश्रौ १, २१,७ तु अदब्धेन इति पाभे.।

i) पाठः? वृत्रस्य इति शोधः (तु. सपा. मा ४,३ प्रमृ.)।

j) पाभे. पृ २४९१ *a* द्र.।

k) पृ २१५५ *l* द्र.।

१, ६०, ३; –त्रात् ¶मै १, ८,९; ४,८,६; काठ २९, ४¶; क ४५, ५¶; शौ १९, १५,६; पै ३,३५,६; –त्राय ऋ १,१२९, ⌊३; १३६, ६⌋; १३६, ⌊४, ९, १०४,३⌋;५; १३७, २; २, ३४, ४[a];३,५९,⌊१,(७,४७,३)⌋[c];५; ८;४,३,५; ५,६८, १; ७, ६०, १;६२,२;८, १०१,५; ९, ७०, ⌊८;१०८,१६⌋; ८५, ६; १००, ⌊५; १०, ८५, १७⌋; १०९, १; १०,६५,५; ११३, ५; मा १२, ७२; १८, २८; २२, ६; २४, ३१; ३२;३८; का १३,५, ११; १९,९,२; २४, २,१; २६, ५, १;२;६,३; तै १, ८, १०, १¶; ४,२,५,६; ६, ४,८,३¶;७, १, १४,१;१६, १; मै १,११, १०; २,६,६¶;७,१४; ३, १, ८[2]¶; १२,२;१४,२;३; १०; ४, १२, ४†; काठ १५, ५¶; १६, १२; २७,४¶;३५,१९†[b]; ४१,५;७; क २५, ३; २९,१; ४२, ४¶; ४८, १७†[b]; †कौ १, २५५; ४२७; २, ४९३; ५०९; ७१७; †जै १,२७,३;४२, १; ३, ३८, ७;४०,५; ५९, ९; शौ १२, ४, २६;१४,२, ४६†; पै ९,१९,७; १७,१८,६; ४१, ७[c]; १८,११, ६†; –त्रासः ऋ १,१५१,२;३, ५८,४;७, ३८,४; १०,११५,७; –†त्रे ऋ १,१५२, ५;५,४२,२; ४९,५; ७२,१;९, ६१,९; १०, ३६,१२; १३२,५; मा ३३,१७; का ३२, १, १७; काठ ३७, १०§; कौ २, ४३३; ४८५‡[d]; जै ३, ३३, ८; ३६, १०‡[d]; –त्रेण ऋ ४,३९, ३; ६,३,१; मा २७,५; का २९,१,५; तै ¶२,१,८,४; ९,३; ४,१,७,२; ६,६,७,३¶;¶मै२,१२,५;३,१, ६;८; ४,४,२[3];५,८; ८,६; १४, १५†; ¶काठ ७,११;१६†;१८, १६§;१९,६;७;२५, १०; २७, ४[3]; ३५, १९; ¶क २९,४§; ३०,४;५;४०, ३; ४२, ३; ४[3]; ४८,१७; शौ २, ६, ४; ३, ६, २; पै २, ५५, ४; ७२,२; ८०, २; ३, ३३,५; –त्रेभ्यः पै २, २६, २; –त्रैः शौ ५, २०, ८; १२,३,४८; पै ९,२४, ७; १७, ४०, ७.

मैत्र॒[e]– -त्रः मा ३९, ५; का ३९,३,१; ¶तै १, ८,९, ३; २,१, ९, ३; मै १,८,९¶;२,६, १३; ¶काठ १२, १[4]; १५, ५; ९;२३,१; २७,४; ¶क ३५, ७; ४२,४; –¶त्रम् तै १,८,२०,१; २, १,७,३;४; ८,४; ९, २; ३; ६, १,११, २; मै १, ८,६; ९; १०; ४, ५,८; काठ ६,७; २७, ४; क ४, ६;३७,७; ४२, ४; पै १६, ४६,६§; –त्रस्य मै २, ६, ६¶; काठ १५,५¶; पै ९,१०, ४?[f]; –त्राः मा २४, ३३; का २६, ७,३; तै ५, ५, १४, १; मै ३,१४, १४; काठ ४७, ४; –त्रेण मै २, ६,६¶; पै १८, ८, ३[g].

मैत्री॒[h]– -त्रियः तै ५, ६, १२, १[i]; –त्रिया तै ५, १,७, ३¶; –¶त्री काठ २३, १; क ३५,७;–त्रीः तै २,१,९,२¶; मै ३,१३, ९[i]; –त्र्यः[i] मा २४, ८; का २६, २, ३; काठ ४९, २; –¶त्र्या मै १,५,११; काठ ३५, १९; क ४८, १७.

मित्र-कुव्[j]– -कुवः ऋ १०,८९,१४

a) चित्राय इति LR. शोधः ? (तु. ORN.)।

b) सपा. माश्रौ ३,२,८ या १०,२२।तै३,४,११,५ प्रभृ. तैब्रा ३,७,२,४ आपश्रौ९,२, ६ तु सत्याय इति पाभे.।

c) सपा. शौ १२,३,५७ अन्नाय इति पाभे.।

d) सपा. मित्रे वरुणे <> मित्रा वरुणा इति पाभे.।

e) विप., भाप.। तस्येदमीये साऽस्यदेवतीये भावे वाऽर्थे प्र.।

f) विप. (⌊श्वित्राख्यसर्पीय-⌋ विष-) । पाठः ? श्वैत्रस्य इति शोधः। सस्थ. ?वैन्दिकस्य > मैन्धिकस्य (मेन्धिक-वृक्ष-क्षेत्रस्थितसर्पीयस्य) इति, ?दाल्भ्यस्य >(१दर्भ- >) दार्भ्यस्य इति च शोधौ। पूर्वस्मिन् मन्त्रेऽपि ? निहितम् > निहतम् इति (तु. मूको.), ?तैमातः > वै वाटस्य (*वटवृक्षस्य) इति च शोधौ।

g) सपा. शौ १४,२,१२ मित्रियेण इति पाभे.।

h) विप. (ऋच्-, वशा- प्रभृ.)। स्त्री. ङीष् उदात्तः।

i) सपा. मैत्रियः<>मैत्रीः<>मैत्र्यः इति पाभे.।

j) प्राति. अर्थश्च ? सा. PW. प्रभृ. मित्र-क्रु- इति स्त्री. प्राति., यत्र मित्र- =वयस्य- इति, क्रू- =क्रूरकर्मकृत्- इति, गो- =पशु- इति च? । विप. > नाप. (⌊*सूर्या-ऽऽच्छादक-वृत्र-⌋ मेघ-)। मित्र- + (√* कुव् ⌊=√गुप् > गोपि⌋ >) कुव्- > उस. यनि.। सस्थ. ?आ-पृक् > आ-वृक् इति शोधः। 'यत् (यदा) मित्रकुवः शसने (सति) अमुया (दूरत एकदेशे) शयन्ते, न (यथा) शसने (सति) गावः (*क्षुद्रघासाः) पृथिव्याः

मित्र-तुर्य[a]- -र्याय शौ ५, २०,७; पै ९,२४,८.
मित्र-त्व- -त्वाय ¶तै ६,१, १, ६; २,९,२;६,१,४.
मित्र-द्रुह्- -द्रुक् मै ४, ३,४.
१मित्र-धा (वप्रा.)[b]- -०धाः[c] काठ ३७,१०.
२*मित्रधा[d]- -धा[e?f] शौ २,६, ४[g].
मित्रधेय[h]- -?यम्[i?j] पै ३,३३, ५[?i]; -?ये[i?j] मा २७, ५; का २९,१,५; तै ४,१,७,२; मै २, १२,५; काठ १८,१६; क २९,४.
मित्र-धित[k]- -तानि ऋ १०,१००, ४.
मित्र-धिति[l]- -तये ऋ १,१२०,९.
मित्र-पति- -०ते ऋ १,१७०,५.
मित्र-बाहु- -हवः पै १२,७,९.
मित्र-भृत्[m]- -०भृतः तै २,४, ७, २; मै २, ४,७;४, २,११; काठ ११,९.
मित्र-महस्[n]- -†०हः ऋ १,४४, १२;५०,११;५८,८; २, १, ५; ४,४,१५; ६, २, ⌊११[o]; १४,६ (१५,१५)⌋; ५,४; ७, ५,६; ८, १९,२५;४४,१४;६०, ७; १०, ३७,७; ११०,१; खि १, १, ३; ५, ६; २, ६, १९; ७-८, ५; मा २९,२५; का ३१, ४, १; तै ४,२,१४,६; मै ४,११,५; १३, ३; काठ ६, ११;१६, २०; ३५, १४; क ४८, १३; कौ २, १०६३; शौ ५, १२, १ पै १०, १०,२; १६,१५२,१०; -हाः ऋ ६,३,६; मै २,१२, ६.
√मित्रय > मित्रयु- -युः[p] मै २,६,१२; काठ १५,८.
मित्र-युज्- -युजः ऋ १,१८६,८.
?मित्रराजाना[q] ऋ ५,६२,३.
मित्र-वत्- -वत् तै ४,४,१२,३[२]; मै ३, १६,४[२]; काठ २२, १४; पै १५,१,७;८.

(केदारात्) आ-पृक् (आपृक्ताः यथा स्युस्तथा) अमुया शयन्ते' इति वा. इति मतम् ।

a) उस. उप. भाप. <√तुर्<√तॄ ⌊हिंसायाम्⌋ इति।

b) विप. (मैत्र्यभृत्- ⌊प्रदिश्-⌋)।

c) 'हे प्रदिशः, मैत्र्यभृतः (सत्यः यूयं) मित्रे (मैत्र्ये) दधात' इति वा.।

d) भाप. (दीप्तिमत्ता-)। मित्र (दीप्ति)- > मित्र-धा- (दीप्तिमत्-) + ⌊भावे⌋ ताल् प्र. > *मित्रधा-ता- > यनि.।

e) *मित्रधा-ता- > -धातायै > यनि. च१ इति कृत्वाऽध्येकाक्षरः शोधः द्र. (वैतु. सा. °धाः इति)।

f) परस्परं पाभे.।

g) 'हे अग्ने, मित्रधा (दीप्तिमत्त्वाय) मित्रेण (दीप्त्या) यतस्व (*यजस्व ⌊=संगच्छस्व⌋)' इति वा.।

h) भाप. (*दीप्तिमत्ता-)। १ मित्र-धा- + (√धा ⌊*सत्तायाम्⌋ > भावे) धाय- > वस. *मित्रधा-धाय- > यनि.।

i) पाठः? °धेयाय इत्यध्येकाक्षरः शोधः (तु. *e* टि.)।

j) सस्थ. ?वचस्व > बध्यस्व (युज्यस्व) इति शोधः।

k) विप. > भाप. (मैत्र्यपुष्टि-कर्मन्-)। मित्र- (मैत्र्य-) + (√धा ⌊पोषणे⌋ > भावे) *धित- > वस. यनि.। सस्थ. ?संदधुः > संदध्मसि इत्यध्येकाक्षरः शोधः। 'यथा (यतो हेतोः, वयं) मित्रधितानि संदध्मसि (*प्रकुर्मः ⌊ततो हेतोः⌋) इन्द्रः अस्मे सुमना अस्तु, सोमः (च) नः (अस्मभ्यं) सुवितस्य अध्येतु (चिन्तयतु)' इति वा. [तु. ऋ १०,१००, ३; १०८, ३ (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. = मित्रार्थे धन- इति कृत्वा नाप. इति ?)]।

l) विप. > भाप. (सखिपुष्टि-कर्मन्-)। मित्र- (=सखि-) + (√धा ⌊पोषणे⌋ > भावे) धिति- > वस. यनि.। 'धेनवः मित्रधितये (अस्माकं मित्राणां सतां पुष्ट्यै) दुहीयन् (दोग्ध्र्यः भवन्तु)' इति पूर्वमन्त्रानुबद्धः वा. (तु. वें.; वैतु. स्क. सा. षस. इति, स्क. उप. <√धा ⌊=√दा⌋ इति वा <√धे इति वा?)।

m) नाप. (जल-)। उस.।

n) विप.। वस. (तु. भा. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. स्क. सा. ⌊ऋ १,४४,१२⌋ तस. इति)।

o) अच्छा नो मित्रमहो देव <> काल १८ !अच्छा-नमित्रमहो देवः इति पाभे.।

p) पाभे. पृ २४९१ *b* द्र.।

q) पाठः?। मित्र (सं१), राजाना (सं२) इति पदद्वयम्। राजाना इति मित्रावरुणयोरुभयोर् विशेष्ययोः समानाधिकरणं सद् मित्रापेक्षया सामानाधिकरण्यमात्मीयमुपजीव्य तस्य विद्यमानत्वे सति निहतम् (पा ८, १,७३)। सस्थ. वरुणा! इति सं१। एवं च (हे) मित्र! (हे) वरुण! (मूलतोऽदन्तस्य नाम्नो दीर्घान्तमासीत् सं१ इति मतम्) (हे) राजाना! इति वा.। (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ वें. ORN. Gri. GRV.; वैतु. पपा. अनु सा. मित्र-राजन्- (वस.) इति प्राति. इति कृत्वा यनि. सं२ इति, वरुणा! = मित्रावरुणा! इति च, तन्निघातार्थं मित्रराजाना इत्यस्य सामान्यवचनत्वमिति च?)।

मित्रवती- -ती काठ २२,१४.
मित्र-वृर्धन- -०न[a] शौ ४,८,२;पै ४,२,२; -नः काठ ३६,१५[a]; ३७,९[2a,b]; शौ ४,८,६[b]; पै४,२,७[b].
मित्रा[c] ऋ १,१४,३; ३६,१७; ८,२५,२; १०,१०६, ५; मा ३३,४५†; का ३२,४,२†; पै २,७३,३?[d]; ०मित्रा[e] ऋ ५, ६६,६; ०मित्रा ऋ ५, ६५, ६; ‡कौ[f] २,३३६;३३७; ‡जै[f] ३,२८,८;९.
मित्रा(त्र-अ)तिथि[g]- -०थेः ऋ१०,३३,७.
मित्रा-बृहस्पति- >मैत्राबार्हस्पत्य[h]- -¶त्यम् तै १,८,९,२; मै २,६,६; ४,३,९; काठ १५,५; -त्याः तै ५, ६, ११, १; काठ ४९,१; -त्येन मै ४, ३, ९¶.
√मित्राय>मित्रायु- -युवः ऋ १,१७३,१०.
मित्रा-वरुण- -णयोः ऋ १०,१३०, ५; खि ५, ७, ४, १; मा ६,२४;१०,३१; का ६, ६, २; ११,७,१; तै १, ३,१,२; १२,१; ८,१४, २;१५, १; २, ३,१०,१;११,३; ३,१, ६,२; ४,४,११,२; मै १,३,१;६,१३¶; २,३,४; ६,११; ३,१०, ६; ४,४,५; ९,३[i]; काठ २, १२; ३,९; ११,७;८; १५, ८; २२,५; २५, १०; २९, १; ३४, १५¶; ३९,१; क २,६; १६; ४०, ३; ४५,२; शौ १०, ५, ११; ११,४, १३; १६, ८, २८; पै १६,५७,१४; १२४, ७[२]; -णा ऋ १,२,९;२३,५;७१,⌊९; ३,५६,७⌋;७५,५; १११, ४; ३, २०,५;५,४६,३;६३,३; ६, ११, १; ४९,१; ६७, १; ७, ३३, १०; ४१, १; ४२, ५; ८, २३, ३०; २५,४;९,७,८[j]; ९७,⌊४२ (९०,५) ४९⌋; १०८,१४; १०, ६१,१७; ६४, ५; १२५, १; खि ५,७,३,८; ४,७[२]; ५,६; मा २८,१९; २९, ६; †३३, ३; ४९; ३४,३४†; का ३०, २,८; ३१,१,६; †३२,१,३; ४, ६; तै ४,७, १५, ३[k]; ५, १, ११, २¶; मै ३, १६, २; ५?[l]; ४, ९,१२[m]?; १३, ८†; १४,१२†; काठ १९, १३; २२,१५; ४६,२; †कौ २, १४४;४४७;६०४; ७७६; ८८७; †जै ३,१४,५;१८,६; ३४, ५; ४९,३; ४,१३, २; शौ ३, ४, ४; १६,१†; ४,३०, १†; १४, १,५४;१८,३,१२; पै १,४०,१;२,९,५;६६,५;७३,३; ५; ३,१,४; १०,२;३७,१;४,३,६; ३१,१†; ३८,७;५,११, ६; ८, १०,११; ११,७,११; १८,६,२; २८, ५; -णा ऋ १,१५,६[n];५,६३,२; तै २,४,८, १; ४,४, १२, ३[२]; मै ३,१६,४[२०];४,१४,१२†; शौ ४,२९, ३;४; -†०णा ऋ १,१२२, ⌊६; ७, ६२, ५⌋; १५; १३७,१;३; १५२, १; ३; ⌊७; ३,६२,१६; ७, ६५, ४; (८,५,६)⌋; १५३, ⌊१,(४,४२, ९; ७,८४,१)⌋;२;३;२,२७,५;२९,३;३१,१;४१, ४; ४, ३९, २; ५; ५, ४७, ७; ५१, १४; ६२,२;६३, १; ४; ५; ७; ६४, ४; ६७,३;९;६९,३;४;७, ३६, २; ५०,१;५२,१; ६०,२; ३; ६१,३; ६; ६३, ⌊(६, १, १०)५⌋; ६४, २; ४; ६५, २; ३; ६६,१९; ८, ७२, १७; १०१, ३; १०,५१, २;१३२, २; मा ७,९; १०‡[p]; २१,८; ९; का ७,४, १; २‡[p]; २३, १, ८; ९;

---

a) सपा. °न (⌊वैतु. सा. °नः इति⌋ तैब्रा २, ७, ८, १ आपश्रौ २२, २६, १६ प्रभृ. च) <> °नः <> तैब्रा २,७,१६,१ आपेश्रौ २२,२८,१७ वृत्रहुन्तमः इति पाभे.।

b) सपा. तैब्रा २, ७, १५, ४ बौश्रौ १८, १७ : ३ राष्ट्रवर्धनः इति पाभे.। c) तु. पृ ८२६ *i*,२४९२ *f* च।

d) त्रेधा मित्रा बहुधा वशेराम् इति पाठः? त्रस्ता अमित्रा बहुधाऽवशीर्यन्ताम् इति शोधः (सस्थ. त्रेधा, बहुधा इति यनि. शोध्यौ)।

e) ०त्र इति संहितापाठः।

f) यक. सपा. ऋ ५,७०,२;३ रुद्रा इति पाभे.।

g) व्यप. (राजन्-)।

h) विप.। साऽस्यदेवतीयः ण्यः प्र. (पा ४, १, ८५ ⌊वैतु. भा. समाहारे द्वस. अन्तोदात्त इति ?⌋)।

i) पाभे. पृ१७१३ *j* द्र.। j) पाभे. पृ २४९३ *d* द्र.।

k) सपा. मै ३,१६, ५; शौ ४, २९, ७ मित्रावरुणौ इति पाभे.। सा. सं२ इति चिन्त्यम्। l) स्वरः? सं२ निघातः द्र. (तु. तै ४,७,१५,२ शौ ४,२९,१)।

m) स्वरः? सं२ निघातः द्र. (तु. तैब्रा ३, ७,१३,४)।

n) °ण इति संहितापाठः।

o) °त्रावरु° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. तै ४,४,१२,३[२])।

p) पाभे. पृ ८२८ *m* द्र.।

तै १, ४, ५, १; ८, २२, ३[२]; २,५, १२, ३$; ३,५,४, १$; ४,७,१५,२$; मै १,३,७;४,३; ४,१२,२[२];१४,१०[४];१२[४]; काठ ४,२;१६[२];५,६$; ७,१६; ११, १२; १२,१४; २२,१४[२];१५$; २६, ११; क ३, २; कौ १, २२०; २, १३; २६०; जै १, २३,७; ३, २,४; २२,७;शौ ६, ९७,२$; ९, १५,२३; १९,११, ६; $पै २, ७३,१;२; ४; ३,३१, ३;१०, १३, ४; १३,८,१६$; १५,१,७;८; १६, ६९, १२$; १९,१२,८; २४,१४; २०, ९, १;२५, २; –णाभ्याम् ऋ ५, ५१,९; खि ५, ७, ४, १७; मा ७,९;२२; २४, २३; २९, ६०; का ७,४,१; ९,२; २६,५, ३; ३१,५,१; तै १, ४, ५, १; ५, ५,८,३¶; ¶७,५,१४,१; २२, १; मै १,३, ७; ५, १४[२]¶; २, ६,३;८,११;३,१४,४;१५,१०; ११; ४, ५, ८[२]¶; ६,५; काठ ४,२[२];६[२]; १५,२;२२,५; ४५, १०;१९;५१,५; क ३,२[२]; ४[२]; पै १६, १२४, ७; –णौ ऋ १, ३५,१;१६७,८; ७, ३५,४; ८, १०१, १; १०, ९३, ६; खि १,३,१; ३, १६, ४; मा २, ३; १६;५,२७; ६,२१;१०, १; ९; २५,६[a];३३,८७†; का २,१,४; ४, २; ५, ७, ३; ६, ५, १; ११,२, १;४,६; २७,६, १[a]; तै १,१,११, २; ३,११,१;८,११, १; १२, २; ¶२, १,७, १; ३; ४;९,२;४,१०,१[२];६,७, १; ४; ४,३,३,२; ५,७,१५,१[b]; ६,४, १,२; ३,३¶; ८,३¶; ७,२,७, २¶; मै १,१,१२; २,११; १८; ५,४[२];१४[२]¶; ६,१३; ९,२;२, ५,७[३]; ६,८-१०; ७,२०;३, ८, ९[२];¶;१०,६[२]¶; ७[२]; १५,६[c]; १६,५; ४,२, १३; ४, ३[२]; ¶; ५,२[२]¶;८,९¶, ९, १; ५; १४, १७; काठ १,११;३,८; ७, २[२]; ८,१४;९,१०;११,१०¶; १३, ८[३]¶; १५,६; ७[२]; ¶२९, १[२]; ४; ¶३०,३;३७, ९; १५;३९, ७; ५३,५[b]; क १,११; २,१५; ५,२[२];६,१¶; ८,२; ¶४५,२[२]; ५; ४६,६¶; कौ २,१९९†; जै ३, १८,५†; शौ ४,२९, ७; ५, २४,५;२५,४; ६,८९,३;१३२, ५; १३,१,२०; १६,४,७; १९, १०,४; पै २,५०,२[२]; १२,३,२; १३, ८, ४†; १४, १, ६; १६, १३९, २४; १८, १६, १०; २०, ४७, २; –०णौ शौ ४, २९,३;४;६;१३,१,३१; –०णौ ऋ १,२,[८ (१५२,१)];१२२, ९; १३९, २; ५, ४१, १; ६२, ९;६३,६;६, ६७, २; ११; ७, [६०,१२;६१,७]; ६१, २; तै ३, २,१०,२; मै १,५,१४[३];२, ३, १[५]; ४, ५,८; काठ ८, ३; ११; ११,११[२]; क ५,२;६,७; कौ २, १९८†[d]; शौ १,२०,२; ३,२५, ६; ४,२९,१;६, ३२,३[e]; पै ४, २८,१; ३;५; ६; १७, २६,४; १८, १७, १०; १९, १६, ६.

मैत्रावरुण[f]– -णः ऋ ७, ३३, ११[g]; मा १८, १९; का १९,७, १; तै ४, ७,७,१; ¶६, १,४,२;४,८,३[२];९,४; ¶मै २, ३,१; ११,५$; ३, ६, ८[३]; ४, २, ८$; ५, ९; ६, १; ८,७$; काठ १८, ११; ¶२७, ४[४]; ५; २८,१०¶; क २८,११; ¶४२, ४[३];५¶; ४५,१¶; –णम् ¶तै २,२,९,७;६,४,८,१;२; ९, ४; ¶मै २,१,७; ३,९,८;४,५, ८[६]; ¶काठ १०, १; २६, ९; २७, ४[३]; २८,१०; ¶क ४१,७;४२, ४[३]; ४५, १; शौ ५,१९, १५; पै ९, १६, २; –णस्य मै ४, ४,८;५,२[२]; काठ २७, ५; ३४, १६; क ४२, ५; –०णस्य तै ६, ४,३, ३; –णाः तै ५, ६, १३, १[h]; काठ ४९, ३[h]; –णात् तै ६, ४, ८, ३¶; –¶णाय तै १, ८, १८,१; ६, १, ४, २; मै ३, ६,८; ४,६, ५[२]; काठ २३, ४; क ३६,१; –णे मै ४, ६, २¶; –णेन मै ४,६, १¶.

मैत्रावरुणी– -¶णी तै २,५,५,४;६,७,४$; मै १,६, १३; २, ३,१;५, ७; ६, १३$; ३,२,८;१०,६; ४,२,८$;८,६; १३,५$; काठ १०,१; १२, १; १३,८; १५, ९; २९,१; ४; क ४५, २; ५; –¶णीम् तै १, ८, १९,१; २,१,७,३;४; ६, ६, ७,

---

a) पाभे. पृ ८२८ *n* द्र.। b) सपा. मा २५,६ का २७,६,१ मै ३,१५,६ कुक्षौ इति पाभे.।
c) पाभे. पृ ८२८ *f* द्र.। d) °णा इति S.।
e) शौ ६, ४०,१ पै १,२७,२ द्यावापृथिवी इति पाभे.।
f) विप., नाप. (ऋत्विग्-विशेष- [तु. तै १, ८, १८,१ प्रमृ.])। तस्येदमीयो वा साऽस्यदेवतीयो वा प्र.।
g) व्यप. [वसिष्ठ-(तु. या [५,१४] प्रमृ.)]। अपत्येऽर्थे प्र.।
h) सपा. मा २४,२ सावित्राः इति पाभे.।

३;४[२]; मै २,३,१; ५, ७[२]; काठ १३, ८[२]; २९,४; क ४५, ५; –रुण्यः मा २४, २[a]; ८; का २६,१,४[a];२,३; मै ३, १३,३[a]; ९; –¶ण्या तै २,५, ५, ४; ५; ५,७,६,५; मै ३,४,७?[b].

मैत्रावरुण-चमस– -सम् तै ६,४,३,४¶.

¶मैत्रावरुण-ता– -ताम् तै ५,७,६,५; मै ३,४,७.

¶मैत्रावरुणा(ण-अ)ग्र– -ग्रान् तै ७,२,७,१; मै ४,८,९; काठ ३०,३; क ४६,६.

मित्रावरुण-नेत्र[c]– -त्राः मा ९, ३६; का ११,१,२; मै २,६,३; काठ १५, २; –त्रेभ्यः मा ९, ३५; का ११,१,१.

मित्रावरुण-वत्– -वन्तौ ऋ ८, ३५,१३.

मित्रिन्– -त्रिणः ऋ १,१७८,४?[d]; ८,३५,१२; शौ ११, ११,२१.

मित्रिय– -यः ऋ ८,१९,[८(८४, १)]; –यात् ऋ ४, ५५,५; शौ २,२८,१; पै १, १२, १; –येण शौ ७,६२,१[e]; १४,२,१२[e]; पै ३,२६,१[e].

१मित्र्य– -त्र्यः ऋ २,६,७.

२मित्र्य– -त्र्यम् ऋ ५,८५,७.

मित्रेरु[f]– -रून् ऋ १,१७४, ६.

मित्वा √मा (वधा.) द्र.

? मित्वाविद्धग्रमाम्[g] पै १९, ५३,९.

√मिथ्, मेथि (वधा.)[h], मेथेते ऋ १,११३, ३; कौ २, ११०१†; मेथामसि ऋ १,४२,१०.

मिमेथ ऋ १०,३४,२.

?अमेथयत्[i] शौ २०,१२८, २.

मिथति[j]– -त्या ऋ ७,४८,३.

मि(थु>)थती– -ती ऋ ७,९३,५; –तीः ऋ ६,२५, २; ९; मै ४, १४,१२.

मिथुस्[k]– -थः ऋ १, २६, ९; ६८, ४;११९,३; १४४, ३; ४, २४, ३;४;५६,६;७,३८,५; ५६, २; ३;७६,५;८,२०,२१; ७२, १४; १०,६५,२; ६८, १०; ¶तै २, २,११,५;६; ६,२,२, १[२]; †कौ १,४०४;२,८३१; ९४७; जै १, ४५,६†; शौ १,२८,४;३, ३०, ४;५,१७,७; ६,३२,३; ७,८८, १?[l]; ८,८,२१; २०,१६,१०†; पै १,२७,२; ५,१९,४; ९,१५, ७; १६, ३०,११; १९,८,१०[m]; २०, ३२,४?[l].

मिथस्-तुर्[n]– -तुरः ऋ ७,२६,

---

[a]) सपा. तै ५,६,१२,१ काठ ४९,२ वैश्वदेव्यः इति पाभे.। [b]) मै॰ इति स्वरः? यनि. शोधः।

[c]) तु. पृ २३०८ *d* द्र.।

[d]) पाठः? मृध्र– > *मृध्रिन्– > -ध्रिणः (शत्रून्) इति शोधः ([तात्पर्यतः] तु. वें. सा.)। 'नृभिः (मरुद्भिः सहितः) इन्द्रः सुश्रवस्या (सुकीर्त्या [प्रेरितः सन्]) *मृध्रिणः अभ्यभूत्' इति वा.। प्रखाद्– इति पृक्ष्– इति चेन्द्रस्य शौर्य-परे विप. सती द्र. (वैतु. अन्येऽतथादृशः सन्तः वा. उत्पीडयन्तः?)।

[e]) सपा. काठ ३८,१३ आपश्रौ १६,१६,४ शिवेन इति, पै १८,८,३ आपमं १,७,१० मैत्रेण इति च पाभे.।

[f]) नाप. ([हिंसक-] शत्रु-)। (√मृध् [हिंसायाम्] >भावे) *मृध्र– > (तत्कर्त्रर्थे तद्धिते) *मृध्रेरु– > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. अन्ये <मित्र–[सुहृद्-]+ √ईर् इतीव)।

[g]) पाठः? (√स्पृध् [स्पर्धायाम्] > कर्तरि) *स्पृध्वन्–> -ध्वा, (√व्यध् [हिंसायाम्]>)विध्यात्, त्वाम्, असौ इति चतुष्-पदः शोधः। पूर्वयोर्मन्त्रयोरपि चतुर्थे पादे समाने शोधः।

[h]) तु. पाधा. भ्वा. √मिद्, √मेध् √*मृध् इति च।

[i]) (प्रति√मद्>) प्रत्यमदत् इति शोधः। सस्थ. ?यो>यद् उ इति शोधः। 'यद् उ जाम्याः (स्त्रियाः सकाशात्) प्रत्यमदत् (वीतरसोऽभूत्), तत् (तथा स्यात्) यत् (यथा कश्चित्) सखायं दुधूर्षति (हिनस्ति)' इति वा. (तु. [शोध्यस्वरः सन्] प्रत्यमदत् इति खि [५, १२,२]; वैतु. शंपा अप्रथयः इति, शांश्रौ [१२, २०, ३] अप्रथयत् इति, RW. अमेथयत् इति?)।

[j]) भाप. (संगम-)। कतिच् प्र. उसं. (पाउ ४, ६०)। 'इन्द्रः ऋभवश्च मिथः संगत्य शत्रोः नृम्णं (बलं) विकृणवन् (प्रतिकुर्युः)' इति वा. (तु. [अंशतः] वें.; वैतु. सा. PW. प्रभृ. च =शत्रुकर्मकं हिंसादीति?)। अत्र वि इति वैपरीत्यमाह न तु वैशिष्ट्यम्।

[k]) विप. =संयोगवत्-, व्यतिहारवत्-। न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि.। कसिः प्र. उसं. (पाउ ४, २१७)।

[l]) पाठः? (√मा [कृतौ] >) मितः इति शोधः (तु. पै. [मूको.], सपा. काठ ३,८ पाभे., W. प्रभृ. च)।

[m]) सपा. पै४,२१,३ विष इति शौ ६, ४२,१ हृदः इति च पाभे.।

[n]) विप. (अहोरात्र-, ऊति-, ग्रावन्-)। उस. उप. <√तुर् [गतौ]।

४; १०, ७६, ६; –तुरा ऋ ६, ४९,३.

मिथस्पृ[a](स्‌·⌊स्पृ>⌋पृँ)·ध्य– -ध्या ऋ १,१६६,९.

मिथो-योध[b]– -धः शौ १२,७, १३; पै १६,१४३,४.

†मिथो(थस्-अ)वद्यप[c]– -पेभिः ऋ १०,६७,८; शौ २०,९१,८.

मिथु[d]– -थु काठ ३६,५[२].

मिथु-चरत्– -रन्तम् मै ३, १६,५[e].

मिथुया ऋ ७,१०४,१३; तै १, ३, ७, २[f]; मै १, १०, ११¶; शौ ४, २९, ७[e]; ३९,९[f]; ८,४, १३†; पै ४,३८,७[e]; १६, १०, ३†; २०,८,५.

मिथ्युँ[g]–> मिथ्या-कर्ण[h]– -र्णात् पै ७,१५,७[i].

मिथुन,ना[j]– -¶नः मै १, ८, ३; काठ १३, ६; –नम् ¶तै १, ६,४, ४$; ८, २; ७, ४, ५$; २,४,६,१; २[२];६,१,४[४]; ७, ३; ५,३,६,२[k]; ७,२,१; ६, २, १, १;९,२;५,६, ३;४;११,३[२]; ६, ५,१; ७,५,१,४; ¶मै १, ६,४; ८[३];८,२;३[२];५[३]; ९,३;५[२]; ६[२]; ८[२];१०, ५[२]; ६; ७[२];२,१,७[२]; ३, ७; ५, ५[२]; ३, ४, १०; ६, १[२]; ६[२]; ७,७; ९; ८, ७; १०; ९,५;४,१,९; १२;३,५[४];४,१[२]; ५,४; ६,३[४]; ७,४[२]; ¶काठ ५, ४$;६,३[३];५[२];७;८,१०;९,११; १४; १०,१४;१२,५[१];८[५]; १३; १३, ७; १४,८; १९, ६; २१, ११; २२, १३[२]; २३, ३[२]; ४; २४. २; ४; ८; २५, ८; २६, १; २७,१;२; ७[४]; २८,८; २९, ९; ३०, १; ३१,४; ७;९[३];१०; १२[२];३२,४[३];६[२]; ३३, ४; ३४, ५[२]; १५; ३५, २०[२]; ३६, १; २; ३७, १७[२]; ¶क ४,२[३];४[२]; ६; ७, ६; ३०, ४; ३६, १; ३७,३;५; ३८, १; ४०, १; ४; ४२, १; २; ४४, ८; ४६, ४; ४७,४;९[३];१०;११; ४८, १८[२]; शौ ६, १४१, २; पै १, ३३, ५[1];१९,२२,९; –¶नया मै १, ८,५; ३,१०, ७[२]; काठ ६, ५[३]; क ४,४[३]; –¶नस्य तै ५,६, २, ३; ६, १, १०, २; काठ ८, ८; १३, ६; ७; क ७, २; –ना ऋ १,८३,३; १४४,⌊४;१५९, ४⌋; ३,३९,३;७,१०४,२३[m];८,३३, १८;१०,१०, ९; १७, २; ४०, १२;८७,१३;२४; ९९, ५; ¶मै १,५,५; ७, ४; ४,६,३; ¶काठ ७, ४; ९, २; ¶क ५,३; ८,५; †शौ ८,३,१२; १०, ५, ४८$; १४,२,५;१८, १, १०; २, ३३; २०,२५,३; पै ६,१०, १; १६, ७,२†;८,८†;१०; १८, ७,५†; १९,२०,४?[n];२०,३७,४;–०ना शौ १२,३,२;९[o]; पै१७,३६,२; –नाः ऋ १,१३१,३; ४,४५,१; ¶तै २, ५,८, ५;५, १, ८, ४; ¶मै १, ७,३;१०,११[२]; ३, ४,

a) विप. (⌊परस्परस्पर्धिन्-⌋ ⌊तविष- =*आभरण-⌋)। *°स्स्पृ° इत्यत्र उप. आदिलोपः (वैतु. अन्ये पूप. अन्त-लोप इति?)। उस. उप. कर्तरि क्यप् प्र. (तु. ⌊अंशतः⌋ सा.; वैतु. वें. उप. भावे प्र. इतीव, PW. प्रमृ. ल्यप् प्र. इति च?)। °ध्या इति न. प्र३ (तु. सा.; वैतु. वें. तृ१ इति, PW. प्रमृ. अव्य. इति च?)।

b) भाप.। उस. उप. घजन्तम्।

c) विप. (⌊परस्पर-व्यसनरक्षण-वत्-⌋ स्वयुज्- ⌊=सखि-⌋)। बस. उप. अवान्तरे पंस. सति (√पा ⌊रक्षणे⌋ भावे) पु– इति द्र. (वैतु. सा. 'अवद्यात् पातव्याः =अवद्यपाः (गावः)' इति, मिथस्– ⌊संगन्तृ-⌋ इति तदीयं विप. इतीव च कृत्वा बस. इति?)।

d) =परस्परम्, मिथ्या। न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि.। व्यु.?। कुन् प्र. उसं. (पाउ १,३७), या (७,२९) प्रमृ. तु <√मि ⌊श्रयणे⌋ इति। e) सपा. °थुच°<>°थुया च°, तै ४, ७,१५,२ °थुश्च° इति, काठ २२,१५ °थूच° इति पाभे.। f) पाभे. पृ २३१८ k द्र.।

g) तु. अनुष्ठुया>अनुष्ठ्या।

h) भाप. (श्रवणाऽऽभास-मात्रता)।

i) सस्थ.? भाजातु > गोपायतु इति शोधः (तु. एतदवसानो जागतः पादः)।

j) विप. (⌊*संयोगवत्-⌋ अश्विन्- प्रमृ. ⌊तु. GW.⌋), नाप. न. (युग्म-)। कुनच् प्र. उसं. (पाउ ३, ५५)। धा. संयोगे वृत्तिः (तु. √मेथ्; वैतु. या ⌊७, २९⌋ < (√मि ⌊श्रये =माने⌋>) *मिथ– इति वा *मिथु– इति वा + √वन् ⌊कामे⌋ इति वा √नी ⌊नयने⌋ इति वा ⌊यथायोगम्⌋ इतीव?)। k) भाप. (मैथुन-)।

l) तैब्रा ३, ७, १२, ६ दुरितम् इति पाभे.।

m) सपा. शौ ८, ४, २३ पै १६, ११, ३ °नाः इति पाभे.।

n) पाठः? (तु. सस्थ.? मुष्यन्ताम्)।

o) पै १७,३६,९ सह इति पाभे.।

३; ¶काठ ८, १०; ९, १; २०, ४; २१, १२; २२, १; ३३, ४; ३६, ६[४]; ¶क ७, ६; ८, ४; ३१,६; शौ ८,४,२३‡[a]; †२०, ७२, २; ७५,१; पै १६, ११, ३‡[a]; –¶नात् तै १,७,४,५;२, २,९,४; ७,५,९, ४[२]; मै १,८, ३[२];६;९, ८; १०, ५[२]; ७[२]; ८; २,३, ७;५, ५; ४, ३, ५; ६; काठ १२,८[२];१३,६;७; २७, १; ७[२];३५,२०[२]; ३६,२[२]; क ४२, १; ४८, १८[२]; –¶नान् तै २, १,८,४;५,४,२; –नानाम् ¶तै १,७,४,५; २,१,८,३; ६,१,८, ५;३,६,२;५,८,४; –नानि ऋ ३, ५४, ७; तै ५, ६, २,३¶; –¶नाभ्याम् तै ६, १, १०, २; मै ३, ७, ७; –†नासः ऋ १, १६४,११;५,४३, १५; ९, ९७, ३७; कौ २, ७०७; जै ३, ५८, ४; शौ ९, १४, १३; पै १६, ६७, १; –¶ने तै २,१,९, ४; मै १,९, ८; १०, ५; २, ५, ५; ३,४,३;९,५;४,५,४; काठ २६, १;७;२८, ८;२९,९; क ४०,४; ४१,५;४४,८;४६, २; –नेन तै १,६,४,४; ७,४,५[२]; ६¶; ¶मै १,८,६;२,१,७;४, ४, १; काठ ५,४; १०, १[२]¶; ३२, ४[२]; ¶; –नैः ¶तै १,६,९,३;४; २, ४, ६,१;६,१,४; ५; ५, ६, २, ३; ६, ५, ११, ३[२]; –नौ ऋ १, १७९, ३; १०, ८८, ११; ¶तै १,८,१,२; ८, १;३,५, १, ४; ७,५,९, ४; ¶मै १, १०, ११; १२[२]; २,५, ३[२]; ३, ४, २; ४, १४, १४†; ¶काठ ८, १; ८; १३,४;२१,११; क ६,६;७, २.

मिथुन-त्व– –त्वम् मै २, १३, १०; शौ ८, ९, १०; पै १६, १८,१०; –¶त्वाय तै २,६, ६, ३;४; १०,३;४; ३,५,१,४;२, ३;५; ५,१,६,४; ४,८, ५; ६, १,३,५; २,१, ६; ३,५,३; ५, ८,४; ६, ७, ३; ७, ५, ४, २; ८,३; मै १, ४, १५; ७, २; ३, २,६;४,५;६, ७; ७, ७; ९; ८, ७;४,१,१३[२]; ४, १; ६, ३; ७, ४;८; काठ ८,२; क ६, ७.

¶मिथुन-योनि– –नयः मै १, १०,७; काठ ३६,२.

मिथुनि[b]– –नी तै ३, ४, ९, १?[c]; ५, ३, ६,२[२]?[d]; ६, ५, ८,६?[e]; काठ २४,१; क ३७,२.

मिथुस– >मिथुश्च(श्-च)रत्[f]– –रन्तम् तै ४,७,१५,२[g].

मिथू[h]– –थू[i] ऋ १,१६२, २०; ६,१८,८; मा २५, ४३; तै ४, ६,९,४; काठ ४६,५.

मिथू-कृत्[j]– –कृतम् ऋ १०, १०२,१.

मिथू-चरत्– –रन्तम् काठ २२, १५[g].

†मिथू-दृश्[k]– –दृशा ऋ १,२९, ३;२,३१,५; शौ २०,७४,३.

मिथुना[l]– –ना ऋ १,१७३,२.

√मिद्, मेद्, >मेदि, मेद्यति तै ५, १,५,५[m]; मेद्यन्ति मै ३, १०, ३¶; मेद्यन्तु ऋ २, ३७,३.

?मेदुताम्[n] ऋ १०,९३,११.

मेदयथ >था[o] ऋ ६, २८, ६; शौ ४,२१,६†.

मेदन– –नम् ऋ १०,६९,२.

मेदस्[p]– –दः ऋ ३, २१, ५; खि ५,७,२, ६; मा २१, ४३; ४४; ४५; का २३,५, ३[३]; मै ३,१०, ३[२]¶;†४,१३,५; ७; काठ १६, २१†; १८,२१; २३,३; –दसः

---

a) पाभे. पृ २४९८ *m* द्र. ।

b) विप. (⌊गर्भाधानसंयोगवत्,ती-⌋ स्त्रीपुंस-, प्रजा- ⌊तु. पपा. –नी इति पृथक् पदम्; वैतु. भा. सा. प्रभृ. =–नौ° इतीव कृत्वा च्व्यन्तः ग. इति ?⌋)। कुनिच् प्र. उसं. (पाउ ३,५५)।

c) पाठः ? –नीः (स्त्री. द्वि३ ⌊प्रजाः⌋) इति शोधः ।

d) पाठः ? –नीः (स्त्री. प्र३ ⌊प्रजाः⌋) इति शोधः ।

e) =प्र२ (स्त्रीपुंसौ)।

f) तु. संपा. मिथु-च° इति मै.; वैतु. संपा. मिथुश्च° इति, पपा. मिथु च° इति । एवं पृ १३१४ चरन्तम् इति नेष्टम् ।

g) पाभे. पृ २४९८ *e* द्र. ।

h) =मिथु– ।

i) °थु इति पपा. ।

j) विप. (रथ-)। उस. ।

k) विप. [(परस्परं ⌊पर्यायेण वा⌋ पश्यन्ती-) उपासानक्ता-, यमदूती- ⌊वें. सा. मिथुनीभूय दृश्यमाना- इति ?⌋)] । उस. उप. क्विप् प्र. । GRV. मिथोदृश्– इति पाठं संकेतुकः ।

l) भाप. (पूर्ति-, पूर्णता-)। <√मिथ् 'भरणे =पूरणे' (तु. पंजा. तुनना)।

m) तु. सस्थ. टि. अति ।

n) व्यु. ? । क्विप. <√मेद् ⌊तुदा.⌋ इति सा. ? GW. GRV.; <मेदुता– इति वें. LR. ORN. । ⌊कर्तरि⌋ मेदु–>(तद्वदाचरतीये क्विपि) √मेद>लोटि प्रपु१ इति, यद्वा मेदु–>मेदायुताम् > यानि. इति मतम् ।

o) °थ इति पपा. ।

p) नाप. (⌊शरीरस्थ-⌋ धातु-विशेष-)। असुन् प्र. ।

ऋ ३,२१,१; २; ४; खि ५, ७, १, १२; २, ४; मा २१, ४१[३]; २८,११; ३५,२०; का २३, ५, १[३]; ३०, १, ११; ३५, ४, १९; मै ४, १३, ५[५]; †[३]; काठ १५, १३; १६, २१[७]; †[३]; –दसा ऋ १०,१६,७; तै ६,३, ११, १¶; मै ४,१४,६[२]; शौ ४,२७,५;१८, २, ५८†; पै ४, ३५,५; ५, १५,४; ९; –दसाम् मा २१, ४०; का २३, ४, १२; मै ३, ११, २; –दसे का ३९,८, १[२]; –दोभ्यः मा ३९, १०[२].

मेदस्-तस् (:) खि ५, ७, २, ११; मा २१, ६०; २८, २३; ४६; का २३, ६, १३; ३०, २, १२; ४, १२; मै ४, १३, ९; काठ १९,१३.

मेदस्-वत्- -वत् तै ६, ३, ११,५¶; –वता शौ ६,११४,३; पै १६,४९,३.

मेदस्वती- -तीः पै १९, ५१,५‡[a].

¶मेदो-रूप- -पाः तै ६,३,११, १;५[२]; मै ३, १०,३.

?मेदि[b]- -दिम् पै २०, २९, ५[२]; ६[४c];७[३].

मेदिन्[d]- -दिनः ऋ १०,३८,२; शौ १०,६, २०[e]; पै १, ७२,२; –दिनम् तै ४, ७, १४,४[f]; काठ ४०,१०[f]; पै ३, १३,७;८; ५, ४,१०[f]; –दिना शौ ६,६५,३; १२९,१;१२,१,३३; पै २, २५, ५; ६,९,३;७,१८, ४; १९, १; ७;९,२५,१५; १७,४, ३; १९, ११,१४; ३२,१;३; ४९, १२[g]; २०, १४, ६; २९, ५; ५२,४; –दिनौ शौ ६, १०४, ३[g]; पै १०, १२, ५; –दिभिः पै १९, ५०,३; –दी ऋ १०, ८४, ६; शौ ३,६,२; ४, ३१, ६†;५,३, ११[f]; ८,९; पै ४,१२, ६†; ५, १७,२;७,१८,८.

मेदिनी[h]- -नी पै ५,३,८; –नीः शौ ८,७,७; पै १६,१२,७.

मेद्यत्- -द्यतः मै ३, १०, ३¶.

मिनत्-, मिनती-, मिनान- √मि, मि (वधा.) द्र.

√मिन्द् > मिन्दा[i]- -न्दा तै ३,२, ५,४.

मिन्वत्- √मि (√=मा[वधा.]) द्र.

मिमान,ना- √मा (वधा.) द्र.

मिमिक्ष-, °क्षु- √मिक्ष् द्र.

?मिमीतुम्[j] पै १६,७२,१.

मियान- √मा (वधा.) द्र.

१मियेध[k]- -धः ऋ १,१७७,४;३,३२, १२; –धे ऋ ३,१९,१;५;७,१, १७; –धैः ऋ ६,५१,१२[l].

२मियेध[m]- > †मियेध्य[n]- -०ध्य ऋ १,२६,१; ३६, ९[o];४४, ५; मा ११,३७[o];३८,१७[o]; का १२,३, १०[o];३८,४,१[o]; तै ४,१,३,४[o].

मियेधस्[p]- -धः[q] ऋ १०,७०,[२(१, १२८,२;१०,३१,२)].

मिमिरं[r]- -रः काठ ३७,७¶.

√मिश् > मिश्र,श्रा[s]- -श्रम् ¶तै १, ७,६,४; ३, ३,८,४; ६, ३, ११, ६; शौ १२, ३, ४४; पै १७,४०, ४; –श्रा ऋ १०, ९५,१; –श्राः मा १७,६५; का १८,६,१; तै ४, ६,५,१; मै २, १०,६; काठ १८,४; क २८,४; शौ ४,१४,२;१२,३,४१; पै ३, ३८,२; १७,४०, १; –श्रान् पै ५,१०,९.

---

a) पाभे. पृ २०२१ *m* द्र.।
b) =मेदस्-। इक् प्र. इति विशेषः।
c) सपा. पागृ २,४,८ मेधाम् इति पाभे.।
d) विप. ([संगत-] इन्द्र- प्रभृ.)। कर्तरि कृत् (वैतु. सा [शौ ३,६,२] तद्धितवृत्तमिति)। e) पाभे. पृ २२६० *g* द्र.। f) =सपा. तैब्रा २, ४, ३,३। शौ ५, ३, ११ तु मेदी इति, खि ४, ३,१ वेदिनम् इति च पाभे.।
g) सपा. °ना<>°नौ इति पाभे.।
h) विप., नाप.। i) भाप. स्त्री. अः प्र.।
j) अपि√मा [माने]>अपिमातुम् इति शोधः।
k) नाप. (*नैवेद्य-)। √मिध् [*पूजायाम्]+एधक् प्र. उसं. (पाउ १,६१) > *मिधेध- > नैप्र. यनि. > मेध-। l) तु. वें.; वैतु. सा. विप. इति?।
m) =१मियेध-। प्र. विशेषः। n) विप. =पूज्य-। स्वार्थे यत् प्र. उसं. (पावा ५,४,२५)।
o) =सपा. तैआ ४,५,२। मै २,७,३;४,९,३ तु मेध्य इति पाभे.। p) =२मियेध-। एधसुक् प्र. उसं. (पाउ १,५८) इति विशेषः।
q) न. द्वि१ (तु. GR[५१७], GRV. ORN. प्रभृ.; वैतु. GR. [पक्षे] = मियेध- > -धम् इति कृत्वा तथा शोधुकः, सा. मिग्रेध- (*=मियेध्य-) इत्यस्य विप. सतः प्र१ इति?)।
r) विप. ([दीप्र-दर्शन-] होतृ-)। <√*मिर् 'दीप्तौ' (वैतु. भा [तैब्रा २,७,१,२] <√मी [श्लेषणे *=निमेषे] इति, PW. प्रभृ. <√मिर् [=√मिष्] 'निमेषोन्मेषवद्दृष्टौ' इति?)।
s) विप.। °श्रम् इति क्वचित् वा. क्रिवि.।

मिश्र-धान्य[a]- -न्ये शौ ५,३१, १.

?मिश्रद्दधानः[b] पै ६,२२,९.

√मिष्, ?मेषत्[c] मै ४,१४,१६.

मिषत्- -षत् तै ६, ३, ५, १¶; -षतः ऋ १०,१९०,२; -षता शौ १०,८,३०; -†षन्तम् ऋ १, १६४, २८; शौ ९, १५, ६; पै १६,६८,६; २०,११, ३.

?मिषाविद्धयमाम्[d] पै १९,५३,८.

√मिह्, मिह्- √मिघ् द्र.

?मि हा मि ष्ट मा रि हन्तो वि गातु[e] पै ९,२२,२७.

√मी (=√मा [निर्माणे]), मिमाय ऋ १, १६४, ४१[f]; मै २,१३, १०[g]; काठ ३९, १०[g]; शौ ९, १५, २१†[f]; पै १, १०४,४[g,h]; १६,६९,११†[f].

√मी (=√मा[शब्दे]),मिमेति कौ २, २२७‡[i]; ७२२‡[j]; ३, २,२‡[j]; जै २, ५,१०‡[j]; ३,५९,१४‡[j]; मीमयत्[k] ऋ १०, २७, २२; †अमीमेत् ऋ १, १६४,९; शौ ९, १४,९; †अमीमेत् ऋ १, १६४, २८[l]; शौ ९, १५,६[l]; पै १३, ५,७§; १६, ६६,९; ६८, ६[m]; २०,११, ३[l].

मिमाय ऋ ३, ५३,१५;५५, [१३; १०, २७,१४].

†मेम्यत्[n]- -म्यत् ऋ १,१६२,२; मा २५,२५; का २७,१२,२; तै ४,६,८,१; मै ३, १६, १; काठ ४६,४.

√मी √मि (वधा.) द्र.

मीढुषी-, मीढ्वस्- √मिघ् द्र.

?मीत्वा[o] पै २,७४,६.

√मीमांस[p], ¶मीमांसन्ते तै ६,२,६, ४;७,५,७,१; मै १,६, १०; ८, ५;६;७[३]; १०,२०;३,७,९;८,४; १०,५[३]; काठ ८,३;१२;१९,८; २३,९;२५,३;२७, ५; २९, २; ३०,१;३३,७;३६,१४; ३७,१; क ६,८; ७,७; ३६,६;३८, ६; ४२, ५; ४५, ३; ४६, ४; मीमांसातै मै ३, ८, १¶; अमीमांसन्त शौ १२,४४२; पै १७, २०, २; ¶मीमांसेत मै ३,८,५;४,५,५; काठ २७,२; क ४२,२; ¶मीमांसेरन् तै ६, २, ६,४; मै ३,८,४; काठ २५, ३; क ३८,६,

१मीमांसमान- -नाः शौ ९,१,३; पै १६,३२,२.

?२मीमांसुमान[q]- -नस्य शौ ९, ७,७; पै १६, ११३, १.

मीमांसित- -तस्य शौ ९,७, ७; पै १६,११३,१.

मीमांसित(व्य>)व्या- -व्या मै ३,८,१.

¶मीमांसित्वा काठ २६, ९; क ४१,७.

मीयमान,ना- √मा (वधा.) द्र.

मीळ्हु[r]- -ळ्हे ऋ १,१००,११;६,४६,

a) विप. । वस. ।

b) ?पचसि मि° > पश्यामि श्रद्दधानः इति शोधः ।

c) नेषत् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,१७,५; BO. च)।

d) अभि त्वा विद्याद् असौ इति शोधः । नान्तरीये पूर्वे मन्त्रे ?त्वा विद्यासौ इत्यत्र नान्तरीये उत्तरे मन्त्रे च ?मित्वा विद्धयमाम् इत्यत्र चाप्युक्त एव शोधः ।

e) पाठः? 'मा यक्ष्मम् अभी (भि-इ) हा(ह-आ) मिष्ट (< √अम् [रोगे]), मा रिपन्तोऽभिघातुनः (<√हन्)। सममेव पुण्यमस्तु नः, तृणं (क्रिवि.) *नश्यतु दुष्कृतम्।' इति मन्त्र-शोधः । f) तु. वें.; वैतु. सा. GW. GRV. W. प्रमृ. शब्दे वृत्तिरिति ।

g) सपा. तै ४,३,११,१ शांश्रौ ३,१२,३ आपमं २,२०, ३० जजान इति, शौ ३, १०,४; ८, ९,११ जिगाय इति च पाभे. । h) °व्या° इति पाठः ? यनि. शोधः ।

i) पाभे. पृ २३७२ n द्र. ।

j) सपा. ऋ ९, ६९,४ मिमाति इति पाभे. ।

k) तु. या [२, ६] <√मीमि (< मीम् [शब्दातुकृतौ])।

l) तु. सस्थ. टि. अनु ।

m) तु. सस्थ. टि. अभि ।

n) वैतु. [पक्षे] सा. <√मी [हिंसायाम्] इति ? ।

o) पाठः? √नी [नयने]>नीत्वा इति शोधः । सपा. शौ [३,३,६] ?कृत्वा> (√कृष् [कर्षणे = नयने] >) कृष्ट्वा इति चापि शोधः ।

p) व्यु. ?। पाग्र [३, १, ६] जिज्ञासार्थे <√मान् इति, PW. प्रमृ. <√मन् [ज्ञाने] इति च कृत्वा सन्वद्-वृत्तमिति ।

q) पाठः? मीमांस्यमान- > -नस्य इति शोधः (तु. पै. मूको, [तात्पर्यतः] Gri ; वैतु. ?W. मीमांस° इति स्वर-शोधः) ।

r) नाप. (संग्राम-[निघ २,१७])। (√मृध् [*=√स्पृध्] 'प्रतिस्पर्धायाम् = युद्धे' > अधिकरणे *मृद्ध- > नैप्र. *मृड्ढ- >*म्रिड्ढ->*मिड्ढ-> *मीढ-> यनि. [तु. वीर-[योद्धृ-]; वैतु. अन्ये < √मिह् 'सेचने = दाने' (तु. दे. [निघ २,८]) इतीव?] ।

४;९,१०६,[१२; १०७,११][a].

√मीव्[b] > मीवत्- -वता[c] मा २८, १३[d]; का ३०,२,२.

?मुक्ताक्षि पै ४,१४,६.

मुक्ति-, मुक्त्वा √मुच् द्र.

मुक्षीजा[e]- -जया ऋ १,१२५,२.

मुख[f]- -खम् ऋ ६, ७५, १५; १०,९०,११; १२; मा १९,८८; २०,५; २३, २३; २५; २९,६; †३१, १०; ११; ४०, १७; का २१,६,९;७,४; २५, ६; ३; ५; ३१,१,६; †३५, १, १०; ११; ४०,१, १५; तै ३, २, ८, ५²; ५,१,११,२¶;¶६,२,३,३;११, ४²;५, ३,२; ¶७,४, ७,१; ८, १; २; १०, १; ५, २५, १; मै १,६, ९¶; २, ९, २; ३, ११, ८; ९; १६, २; ¶४, १, १२²; २, १०; १३²; ५-६, ७; काठ ४,१६; ¶८, १; २; १७, ११; ¶१९,६²;९; ¶२१, ५; ¶२८, २; ¶३३, २; ३६, १५⁴; ३८, ३; ४; ४६, २; ¶क ६, ६; ७; २७,१$;३०,४²;३१,२०; ४४, २; शौ २,३५,५; ४, ३,३[g];३४, १;५, २३,१३; ६, ५०, १;८, २,१७; १०, २,६;७, १९; २०; ९, १३; ११,१,३१;३, १; १०; १४; १५[h]; १२,३, ५१; ४,२०; १३,१, १३; २, ३९; १९, †६, ५; ६;५७,३; ५८,५; पै २,३४, ४;५; ३, ३०, ४²; ५, १४, १; ६, २२,१; ७, २,१०; ८, २०, ३; ९, †५,५; ६; ६,५; १२,७, ७; १६,४,७; ५३, १; ५९, ७; ८०, २; ८६,५; ९२, १; १३७, ४; १७,८, १०; १७, १०; ४१, १; १८,१६, ३; २४, ७; १९, २६,१५; ३२, १२; ४०, १०; २०, २७, १; ५९, १; ३-९; -खस्य ¶मै ३, ८,८; ४, ६,६; शौ ७, ११९,१; पै २०, १६,३; -खा ऋ ४, ३९,६; खि ५,२२, १३; मा १६, १३; ५३; २३, ३२†; का १७, १, १३; ८, ७; २५,६,१२†; तै १,५,११,४†; ४, ५,१,४; १०,५; ७, ४, १९, ४†; मै १,५,१†; २, ९,९; काठ ६, ८†; १७, १६; क ४, ८†; २७,६; कौ १, ३५८†; जै १, ३७,७†; शौ ६,१०६,२; ८, ६, १५; २०, १३७, ३; पै १४, २, १४; १९, ३३, ४; -खात् ऋ १०,९०,१३; मा १९,९१; ३१, १२†; का २१, ६, १२; ३५,१, १२†; तै ५,६,३,२¶; काठ ३८, ३; शौ १९,६,७†; पै १९, २०, १५; २०, ५८, ७; ५९, १; -खानि शौ ७, ५८,४; १०, ९, १; पै १६,१३६, १; २०, १३, १०; -खाभ्याम् पै ३, २८, १; -खाय तै ७, ३, १६, १; काठ ४३,६; शौ ११, २,५; पै १६, १०४,५; -खे ऋ ८, ४३, १०; खि ४, ६, ४; मा १९, ९२; का २१, ६,१३; मै १, ६, १†; ३, ११, ९²; काठ ७, १२†; ३८, ३; क ६, २†; ४२, ५[i]; शौ ६, ६, २; १२,७,१४; पै १६, ४६-४७, १-१०; ४८, १-३; १२३, १; १४३,५; १९,२,८;३१,१०; -खेन का २,३,५; ¶तै ६,१,४, १; ६,४²; ¶मै ३, १,६²; ४,१; ७, १;८,१²; ९, १; ७²; ¶काठ ६, ७; १९,६;२१,४; २३,१०²; २४, १०²; २६,२; २७,३; ३५, ४²$; ¶क ४,६; ३०, ४; ३१, १९; ३७,१²; ३८, ३²; ४०, ५; ४२, ३; ४८, ५²$; शौ ७,६६, २; ११,४,४²; १२, ४,५; पै २, ३३, १; ७७,२?[j]; ३?[j];१६,५५-५७,२; १७,१६,६; २०,१५,६; ५३, ८².

मुख-तस्(:) ऋ १, १६२, २; मा

---

a) पाभे. पृ २४८८ r द्र.।

b) धा. बाधने, हिंसायां वृत्तिः।

c) सपा. तैब्रा २,६, १०, १ मीवितः (द्वारः [देवीः]), खि ५,७,३,२ मै ४,१३,८ काठ १९,१३ आ मिमीयात् (<√मी [हिंसायाम्]) इति पाभे.।

d) वैतु. उ. म. मतुबन्तम् इति?।

e) नाप. (*पाद-बन्धनी- [पड्वीश-])। (√म्रुच् [गतौ] >) *म्रुच्- (नाप. [पाद-])+(√सि [बन्धने] > करणे क्यपि) *सित्या- > (*सिचा- > *सीचा- >) सीजा- > उस. *म्रुच्-सीजा- > यनि. [तु. पपा. अनवग्रहः; वैतु. या (५, १९ [तु. SEY ९८]) प्रमृ. =जाल- इतीव कृत्वा <√मुच् [मोचने] + √सि [बन्धने] + √तन् [वितानें] इति?]।

f) वप्रा.। नाप. न. (आस्य-, अग्र- प्रमृ.)। व्यु. ?। √*मुष्(वधा. =भक्षण-प्रगत्यादिषु) > *मुष्य- > नैप्र. यनि. [तु. [विवर-तात्पर्यतः] पाउ (५,२०) <√खन् [खनने] इति [तु. खु-]]।

g) सपा. पै २,८,३ हनू इति पाभे.।

h) पाभे. पृ२२७६ g द्र.। i) पाभे. पृ२२३१ a द्र.।

j) पाठः? सुखेन (=सुखकरेण) इति शोधः।

२५, २५; का २७, १२,२; ¶तै १, ६,८,२; ३; २, १, १०, २; ३, ४,९,४;५; ४, ६,८,१†; ५, १,८,३; ४; ३, ८, २; ५-६, ३, ३; ६,१, ४, १[२]; ७, १,१, ४[२]; २, ७,२; ४, ८, २[२]; १०, १; ¶मै १,१,१०; ४, १२; ५,६;२, २,५; ५, ६[२]; ८; १०[२]; ३, १, १; ७; २,९; १०[२]; ८, ६; ७[२]; ८; १०,६; १६,१†; ४, १,१३; २, १०; ३, ८; ५, ८; ¶काठ १३, १;५; ६;७[३]; २१,५[२];२३, १; २४,८; २५, ६; ७; ८; ९[३]; २६, ९; २८, २; २९, १[२]; ३०, ३[२]; ३१,११[२]; ३३,२; ३४, १; ७; ४६, ४†; ¶क ३१, २०[२]; ३५, ७; ३८,१; ३९,३; ५;४०, १; २[३]; ४१,७; ४४, २,४५,२[२]; ४६, ६[२]; ४७, ११[२]; शौ ११, ४, ४; पै १६, ७२, १; १५२, ११.

?मुख-प्राणः काठ २७,५¶[a].

मुख-रत्नँ– > ?मुखरत्नँ-कोश[b]– -शम् खि २,१२,३.

मुख-वत्– -वते तै ७, ५, १२, १; काठ ४५,३.

¶मुखा(ख-आ)दान[c]– -नाः मै ४, ५,७[२].

मुख्य,ख्या– -¶ख्यः तै २, ६, २, ५[२]; ५, २, ७, १[२]; ३. ४, ६[२]; ¶काठ ८,१; २१,१; २६, १०; २८, ७[४]; क ६, ६; ३१, १६; ४१, ८; ४४, ७[४]; –¶ख्यम् तै १, ५,७,२; २,६, ५,२; ¶मै ४, १,१३; काठ ३१, १०; क ४७, १०; –¶ख्याः तै ७, १, १, ४; काठ २१, १; क ३१, १६; –ख्याम् शौ ६, ४३,३; पै १९, ३३, ९.

मुख्य-व(त् >)ती[d]– -तीः तै ५, ३,४,६¶.

?मुखान्यदु पै ९,६,४.

मुग्ध– √मुह् द्र.

√मुच्, ञ्च्, > मुमुक्ष, मोक्ष, मुमोचति ऋ ८,१८, [१२; ६७, १८]; मुमोचतम् ऋ ८, ८६, [१-५]; मुमोचत ऋ ८, ६७, १४.

मुमोक्तु ऋ १, २४, १२; †मुमुग्धि ऋ १०, ७३, ११; काठ ९,१९; कौ १,३१९; जै १, ३३,७; पै २०, ५२,८; मुमुग्धि मै ४,१४,१७; शौ ६,१११,१; पै २, ३०,५; ६१,१; ५,१७,६; १६, ४६-४७, १-१०; ४८, १-५; २०, १४,३; ४; मुमुक्तम् मै ४, ११, २[e]; शौ ५, ६,८[e]; पै ६, ११, १०[e]; अमुमुक्तम् ऋ १, ११६, १४; ६, ५०, १०; ७, ७१,५.

¶मुञ्चति तै २,१,२,२; ६, ५; ९, ३; २, ५, १; २; ७, ४; ३, ११,२; १२, १; १३, २; ३; ४, १३, १[२]; ५, २,१,४; ४,३; ६, २, ९,१; ६,३,३[४]; ७, २,७,५[२]; मै १, १०,१०; ११;१२[२]; ११, ६; २, १, २[३]; ४[२]; १२; २, १; १०; ३, १[५]; ३[४]; ९; ५, ५; ६; ११; ३,२,४[२]; ९, १[२]; १०, १; ४, ३,७; ९; ८, ५; ६; ९; काठ १०, ४[३]; ९[२]; ११, ३;४;८;१२, १[७]; ६[७]; ११; १३,२[३]; ६[२];१४, ६; २०, २; २१, ८; २४, ४; २६,२[३]; २९,३[३]; ३०, ३[२]; ३६, ५;६[४]; क ३१,४; ३७, ५; ४०, ५[४]; ४६, ६[२]; मुञ्चतः ¶मै १, १०, ११; १२[२]; काठ ३६,६¶; शौ ८, २, १८; पै १६, ४, ८; मुञ्चन्ति तै २,३,५,३¶; मुञ्चथः ऋ १, ११७, ३; मुञ्चथ ऋ २, ३४, १५; मुञ्चामि ऋ १०, १६१, १; शौ १, १०, ३; ४; ३, ११, १†; २०, ९६, ६†; मुञ्चामि मा ४, १३; का ४, ५, ५; शौ २,१०,१; २-८; पै १,९, ३; १७, ३; ६२, १; २, ३, १; ४; ३, १७,४‡[f]; १८,११, ९[g]; मुञ्चामः पै २०,२०,४; मुञ्चासि शौ ६,१२१, ४; पै १६,५१,४; मुञ्चातु पै १९,४१,११[h]; मुञ्चतु मै ४,८,९; मुञ्चतु खि २,६,१८; ११,१; मा ६,१७;२०,१४-१६; का २२; १, १-३; तै ३, १, ४, ३; ४, ७, १५, १[२]; २[२]; मै ३, ११,१०[३]; १६, ५[४]; काठ ३, ८; २२,१५[४]; ३५, ४; ३८, ५[३]; क २, १५; ४८, ५; शौ ४, २३-२४, १-७; ७,८८,१; ११, ८,७; पै १,६१,१[i]; २, २६, १;

[a]) मुखे प्राणाः इति शोधः (तु. सपा. क ४२,५)।

[b]) विप. (शरीर-)। -वस. पूप. कस.। मुखरत्नको° इति स्वरस्य भ्रष्टस्य यनि. शोधः।

[c]) विप.। वस.। [d]) नाप. (इष्टका-विशेष-)।

[e]) पाभे. पृ २१९१ *l* द्र.।

[f]) सपा. मुञ्चामि <> मुञ्चन्तु <> आपश्रौ ७, २१,६ लाश्रौ २,२,१ निर्...मुञ्चामि इति पाभे.।

[g]) सपा. शौ १४,२,४९ सादयामि इति पाभे.।

[h]) सपा. पागृ १,६,१ प्र...मुञ्चतु इति पाभे.।

[i]) इदं मुञ्चतु>सपा. शौ३,११,८ उदमुञ्चन् इति पाभे.।

२; ४,३३,१-७; ३९, १-७; ९, २२,२८; १५,१३, ६; मुञ्चताम् शौ ६,११५, २; पै १६,४९, ५; ५२,१; मुञ्चन्तु ऋ १०, ९७, १६[a]; मा १२,९०†[a]; का १३,६, १६†[a]; शौ ६,२३,२; ९६,२†[a]; ७,११७,२†[a]; ८,२,२७; १०,१, १२; ११,८,७; पै १३, १३, ९; मुञ्चन्तु ऋ १०,९७,१५; मा १२, ८९†; का १३, ६, १५†; तै ४, २, ६,४†; ७,१५, ४;५[३]; मै २, ७,१३[३];†; ३,११,१०[b]; १६,५[४]; ४, १४, १७; काठ १६, १३[२]†; २२, १५[४]; शौ ३, ७, ५‡[c]; ४, २७, १-७; ६, ९६,१†; ७, ११७, १; ८,७, १३; १०, १, ११; ११, ८,१-६; ८; १०-२१; १४, २,४५; पै २,२४, २; ८५, ४; ३,२,७‡[c]; ४, ३५,१-७; ५, १७, ८; ६,३,२; १२; १५,१३, १-९; १४,१-९; ११; १६,५,८; १२, ५?[d]; १३, ३; ३६, १; २; ४९, ६[b]; १७,२३,२[२]†[a]; ३; १८, ८,७; ११, ५; १९,४,११; १२, ४†; ५†[a]; मुञ्चस्व पै ५,१७, ३; १८,६; मुञ्च तै १, ८,१,१; शौ २, १२, ३; २,९,१; ६,८४,२; १९, ४४, ८; ९; मुञ्च मा ६, २२[२]; २०, १८; का ६, ५, ३[२]; २२, १,४; तै १, ३,११,१[२]; मै १, २, १८[२]; काठ ३, ८[२]; ३५, ४[२]; ३८,५; क २,१५[२]; ४८,५; शौ ६, ११२, २; ७, ८८, २[२]; १९, ४४,४; पै २, १०, १; ३, ३९, २; १५,२, ४; ८; ९; १९, २१,१२; ४२,६; २०, ३२, ५[२]; †मुञ्चतम् ऋ ६, ७४, ३; तै १, ८, २२,५; मै ४, ११,२; शौ ७, ४३,२; पै १, १०९,४; मुञ्चतम् ऋ ५, ७८,५; तै २,३, १३,१[२]; ४,७,१५,२; ३[३]; ४[२]; ६[२]; मै २, ३, १[४]; ३, १६,५[८]; काठ ११, ११; १२†; २२, १५[८]; कौ ३, ४, ८; जै २, २, १; शौ ४, २५-२६, १-७; २८-२९, १-७; पै ४, ३४, १-७; ३६-३८, १-७; मुञ्चत शौ १,३१,२; ६,११४, २; मुञ्चत ऋ ३, ३३, १३; मै पै ४,१४,१.७[२]; शौ ६, ११४,१; ११५, १; ८, ७, ५; १४, २, १६†; पै १, २२, २; ४,२४,७; १६, ४९, १; ¶मुञ्चानि मै २, ५,६; काठ १३, २; अमुञ्चत् ऋ १०,३०,७; अमुञ्चत् ऋ १,६१, १०; तै ५, २, १, ३¶; ¶काठ ११, ३; १३,२; २७,४; क ४२, ४¶; शौ २०, ३५,१०†; पै २०, ६, ४; अमुञ्चताम् ऋ ८, ४०, ८; अमुञ्चन् तै २, ३, ५, ३¶; अमुञ्चः मा २७, ९; का २९,१, ९; तै ४, १, ७,४; मै २, १२, ५; शौ ७, ५५, १[e]; अमुञ्चः ऋ ५, २,७; ७, १३,२; १०,१०४, ९; तै १, ५,११,२†; मै ३, ४, ६; १६, ५†; काठ १८, १६; क २९, ४; †अमुञ्चतम् ऋ १, ९३, ५; ११२, ८; ११७, १६; तै २,३,१४, २; मै ४, १०, १; अमुञ्चतम् ऋ १०, ३९, १३; काठ ४, १६†; †अमुञ्चत,>ता ऋ ४,१२, [६; १०,१२६, ८]; तै ४, ७, १५,७; मै ३, १६, ५; काठ २,१५; पै ५, ३९,८; १६, ४९,४; अमुञ्चम् पै १,९,४.

मुञ्चेत् मै २,५,३¶.

मोक्ष्यसे पै ३, १६, ४-६; ¶मोक्ष्यामि काठ ११, ३; २७, ४; क ४२,४; †मुक्षीय ऋ ७, ५९, १२; मा ३, ६०[२]; का ३, ८, ४;५; तै १,८, ६, २; मै १, १०,४[f]; काठ ९, ७; क ८, १०; अमोक् शौ १२, २,१२; पै १७, ३१, २; †मुक्षत ऋ १०, ८७, १९; कौ १, ८०; जै १, ८, ८; शौ ५, २९, ११; ८, ३, १८§; पै १६,७, ५; मुचत् ऋ ८,२४, २७; मुचः ऋ ४, २२, ७[g]; मौक् मा १, २५; २६[२]; का १, ९, ३; ४[२]; तै १, १, ९, १-३; काठ १,९[३]; क १,९[३]; अमौक्तम् मै २,३,१; काठ ११,११.

मुच्यते तै २, १, ४, ७; मुच्यते शौ १०,१,३२; मुच्यते ऋ १०, २७, २४; खिसा २६, २३?[h]; ¶तै २,३, १२,२; ४, २, ३; मै १, ४, १५¶; ¶काठ १०, १०; १२, ६; २१, ८[२]; शौ ४, ३६, १०; पै २, ५२, २; ५, ३२, २; १३, ५, २०?; १६, ३८, ४;

---

a) पाभे. पृ २५०३ *f* द्र. ।

b) = सपा. तैब्रा २,४,४,९ । मा २०,२० काठ ३८,५ माश १२,९,२,७ तैब्रा २,६,६,४ तु शुन्धन्तु इति, शौ ६,११५,३ शुम्भन्तु इति च पाभे. ।

c) सपा. ऋ १०,१२७,६ कृण्वन्तु इति पाभे. ।

d) पाठः? मुञ्चत इति शोधः (तु. शौ ८,७,५) ।

e) स्वरहीनः पाठः शोधार्हः (तु. मा. प्रमृ.) ।

f) °यु इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. पपा. सपा. ऋ. प्रमृ.) ।

g) तु. सस्थ. टि. अनु ।

h) मु° इति स्वरः? ।

¶मुच्यन्ते काठ २४, ५; क ३७, ६; मुच्यसे[a] ऋ १, ३१, ४; मुच्यसे शौ ८, ८, १६; पै १६, ३०,७; मुच्यामहे मै ३,८,३¶; मुच्याते शौ ८, ८, ६[b]; मुच्याते शौ ४, १६, ४; मुच्यताम् शौ १, ३, ६[c];७-९; पै ९, २२, १; मुच्यस्व पै २,५२, ५; अमुच्यत ऋ ८, ६९,१३; मै २, ४, १¶; शौ २०,९२,१०†; अमुच्यत मा १२, ९८; का १३, ६, २४; तै २, ३, १२, १¶; ¶काठ १२, १०; १३,४; १९, ११; ३४, ३; क ३१, १¶; पै १७, २८, १; ¶अमुच्यन्त तै २, ४, २, २; काठ १०,१०; मुच्येत तै २, १, ४, ६; मुच्येत खिसा २६,२२; काठ २१,८[2]¶; ¶मुच्येरन् काठ २४, ५; क ३७,६; मुच्येय काठ १३,४¶.

मुमुग्धि ऋ १०,१११,९; मुमुच्महे ऋ ९,२९,५; अमोचि शौ १३, २, ८; पै २, ३, ५; १८, २१, २; मोचि मै १, १, १०[3]; ४, १, १०; काठ ४, १६; कौ २, १२१४; शौ ३,१९,८‡[d];४,१६, ७;५,८,४;८,८,१९‡[d];११,११, २०‡[d]; १२, १९‡[d]; १६,८,३; ५-२९; ३२; पै २, ३७, ५; ५, ३२,८; ७,१८,५; १०,१२,१२; १६,३०,९‡[d]; अमुक्थाः शौ २, १०, ६; अमुक्षि शौ १४, २, ४४; पै १८,११,४.

मुक्ति- -क्तिः खिसा २०,६.

मुक्त्वा ¶मै २, १, २[2]; ३, ५; ४, ३, ७[2]; ८, ६; पै १५, १७, ८‡.

मुच्यमान- -नः काठ २९, ३¶; पै १६,१४९,११.

मुञ्चत्- -ञ्चन्तः[e] शौ २, १०, ८; पै २,३,४.

मुञ्चमान[f]- -नेषु मै ३, ४,५¶.

मुमुक्षमा(ण>)णा- -णाः ऋ १०, १११,९.

मुमु(क्षु>)क्षू[g]- -क्ष्वः ऋ १,१४०, ४.

मुमुचान,ना[h]- -नः मा २०, २०; का २२, १,५; मै ३, ११, १०; काठ ३८,५; शौ ६, ११५,३; पै १६, ४९,६; -नाः तै ७,५, ९, २[2]¶; शौ ८, ७, १६; पै १६, १३,६.

मोक्तृ- -क्ता काठ १०,९[2]¶.

मोक्ष[i]- -क्षम् खिसा ३३,२४.

मोक्ष-लक्ष्मी[j]- -क्ष्मीः खि २, ६[3],२८.

¶मोक्षमाण- -णाः मै २,२,१: काठ ११,६.

मुचुकुन्द[k]- -न्दः खि २,१,७.

मुञ्ज[l]- -ञ्जः शौ १,२,४; पै २०,३३, ६; -¶ञ्जाः तै ५, १,९-१०,५; काठ १९,१०; ११; क ३०, ८; ३१,१; -¶ञ्जान् तै ५, १,९,५; काठ १९,१०; क ३०,८; -ञ्जैन पै १९,३२,१२; -ञ्जेषु पै ९,७, १२.

मौञ्ज[m]- -¶ञ्जम् तै ५,१,१०, ५; काठ १९, ११; क ३१, १; -ञ्जाः ऋ १, १९१, ३; पै ९, ६,७†.

मुञ्ज-नेजन[n]- -नम् ऋ १,१६१,८.

√मुद्, मोदते ऋ १०, ३०,५; मोदते ऋ २,५,६; ९,७१,३; मोदताम् पै ५,१५,७.

मुमोद ऋ १०,८,२; मोदिषीष्ठाः शौ २, २९,६[o]; मुदीमहि[p] ऋ ८, १, १४[q]; शौ २०, ११६, २[q]†.

---

[a]) धा. कल्कने वृत्तिः (तु. पाधा. भ्वा.)। कल्कनं चेह दाहः इति कृत्वा वक्षनाद्यर्थवतः सस्पाद् विवेक्तव्यम् (तु. पृ १९२४ *r*)। [b]) RW. °च्या° इति ?। [c]) पाभे. पृ २१८६ *b* द्र.। [d]) पाभे. पृ ८६६ *a* द्र.। [e]) सपा. तैब्रा २, ५, ६,३ आग्निगृ २, १,४ : ९ हिगृ २,३,१० आपमं २, १२,१० अमुञ्चन् इति पाभे.।

[f]) सप्र. काठ २२,६ क ३४,१ विमुञ्चमानेषु इति पाभे.।

[g]) विप. [[प्रमुच्य जिगमिषु-] जू- (*नाप. स्त्री. [ज्वाला-] <द्यू- इति कृत्वा √जु इत्यत्र कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः]; वैतु. वें. पुं. [GW. स्त्री.] प्र३ सद् आशवः [नाप. 'ज्वालाः'] इत्यस्य विप. इति, सा. आक्षिप्तस्य सतः ज्वालाः इत्यस्य विप. इति च ?)]।

[h]) कानच् प्र. (तु. भा.; वैतु. म. शानच् प्र. इति)।

[i]) भाप.। [j]) मलो. कस.।

[k]) व्यप. (महामुनि-)। व्यु. ?। <√मुच् इति पाउमो (२,२,१६९)। [l]) नाप. पुं. (तृण-भेद-)। व्यु. ?। <√मुच् इति या (९,८)।

[m]) विप. ([प्रकरणतः] विषधर- [ऋ.], शिक्य-)। तत्र-भवीयस्तद्विकारीयश्च अण् प्र.।

[n]) विप. ([तत्तृणशोधित-] उदक- [सोम-])। उस. उप. कर्मणि प्र.।

[o]) सपा. मोदिषीष्ठाः सुवर्चाः > पै १,१३,३ मोदमानश् चरेह इति पाभे.। [p]) सपा. तां ९,१०,१ मदेमहि इति पाभे.। [q]) तु. सस्थ. टि. अनु।

मुद्[a]- मुदः ऋ ९, ११३, ११; मा १८, ३८; का २०, २, १; मुदा ऋ ८. ३९,७; मुदे ऋ १, १४५,४; ५,५३,५.

मु(द्>)द्रा[b]- -द्राः तै ३,४,७,२; मै २,१२,२[c]; काठ १८,१४; क २९,३.

मुद्र[d]- -द्रम् शौ १८,३,१९.

मोद[e]- -दः मा १८,५; का १९,३, १; तै ३,२,९,५[f]; ४, ७,२,२; मै २, ११, ३; काठ १८, ८; क २८, ८; -दम् पै ८, १०, ६; -दाः ऋ९,११३,११[g]; खि ३, १२, ३; मा २०, ६; का २१, ७,५; मै ३ ११,८; काठ ३८, ४; शौ ११, ९, २६; १०,२४[h]; -दाय मा १९,८८; २२, ६[i]; का २१,१, ७; २४, २,१[i]; तै ७,१, १४,१[i]; १६,१[i]; मै ३, १२, २; काठ ३७, १८; ४१,५; ७.

मोदमान,ना- -नः मा ३, ४१[j]; का ३, ४,५[j]; मै ४,१४,१४[k,l]; काठ ३८,१३[j,m]?; पै १,१३,३[n]; ३, २६, १[j]; १६, १००, १३; -?ना० पै १५, २०,२; -नाः ऋ ५,४७,६; मा २०,४६‡[o]; का २२,४,११‡[p]; पै ७, ६, ३; ४; -नौ ऋ १०,८५,४२; शौ १४, १,२२†; २,३९[q]; ४३; पै १८, ३,१†;१०,७[q]; ११,३.

मुद्‌ग[r]- -द्गाः मा १८,१२; का १९, ४,४; तै ४, ७,४,२; मै २, ११, ४; काठ १८,९; क २८,९.

मुद्गल[s]- -लः ऋ १०, १०२, ५;९; -लम् शौ ४. २९,६; पै ४,३८, ६; -लाः[t] पै ८,१५,२.

मुद्गलानी[u]- -नी ऋ १०,१०२,२; -नीम् ऋ १०,१०२,६.

मुद्र- √मुद् द्र.

मुनि[v]- -नयः ऋ १०, १३६, २[w]; पै ५,३८,२†[w]; -?नये पै १९, ४८,८; -निः ऋ ७, ५६, ८; १०, १३६,४;५; खि २, १, ७; पै ५, ३८,४†; ५†;६‡[x]; ७‡[x]; -निम् पै ५, १७, २; ५[y]; १३, ४,१५; -†नीनाम् ऋ ८, १७, १४; कौ १,२७५; जै १,२९,३; -०ने पै ५,१७,४; -नेः शौ ७, ७८,१; पै १९,३६,२.

मौनेय[y]- -येन ऋ १०,१३६,३; पै ५,३८,३†.

मुनि-केश[z]- -शम् शौ ८, ६, १७; पै १६,८०,८.

?मुनिचक्षुः[a1] पै ५, ३४,५.

---

[a]) भाप., नाप. (अप्सरस्-, ओषधि- ⌊तु. माश ९, ४, १,७⌋)। भावे कर्तरि च प्र.।

[b]) कर्तरि कः प्र.। [c]) मु° इति पपा. सात. च।

[d]) भाप. न. (प्रमोद-)। रक् प्र. उसं. [पाउ २, १३ (तु. W. प्रमृ.; वैतु. सा. PW. प्रमृ. च विप. इति, सा. ⌊पक्षान्तरे⌋ <मुद्- + √रा इति च)]। [e]) भाप.।

[f]) ?मोद इवेति>मोदाये(य-ए)वे(व-इ)ति इति त्रिपदः शोधः। अत्र धा. *अपहनने वृत्तिरिति कृत्वा '(शत्रूणाम्) अपहत्यै शंस' इति वा. (तु. o टि.; वैतु. पपा. अनु भा. सा. च =मोदः ⌊हर्षः⌋ इव' इति, K. ⌊लिङ्गि उपुर⌋ मोदेव इति शोधः इति च?)।

[g]) पाभे. पृ २१९२ i द्र.। [h]) पाभे. पृ १७६५ s द्र.।

[i]) धा. *प्रवहणे, वृत्तिरिति कृत्वा नाप. (*प्रवाह- ⌊तु. भा. पर्जन्य- इति; वैतु. म. धा. हर्षे वृत्तिरिति⌋)।

[j]) =सपा. आपश्रौ ६,२७, ३;५; १६, १६,४ प्रमृ.। शौ ७,६२,१ तु वन्दमानः इति पाभे.। [k]) °दु° इति स्वरः? यनि. शोधः। [l]) पाभे. पृ २१४१ d^1 द्र.।

[m]) °ना इति पाठः? यनि. शोधः।

[n]) पाभे. पृ २५०५ o द्र.।

[o]) हृणीयसा मनसा मोदमानस्, त्वं बभूविथ रुद्रा (द्र-आ)स्य सूनो(ना-उ)त इति शोधितः मन्त्रार्थः। इह √मुद् ⌊हिंसायाम्⌋ इति द्र. (तु. f टि.)।

[p]) पाभे. पृ ८९६ c द्र.।

[q]) पाभे. पृ २०५६ f द्र.।

[r]) नाप. (धान्य-भेद-)। व्यु. ?।

[s]) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ? < मुद्‌ग- + लप् इति वा मुद्‌ग- + √गॄ ⌊निगरणे⌋ इति वा √मद् + √गॄ इति वा √मुद् + √गॄ इति वेतीव या (९, २४ ⌊तु. ?SEY ७० ⌋), < मुद्‌गर(,ल)- इति WAG (१, १९१ d) ?। [t]) बहु. <मौद्गल्य-।

[u]) ङीष् प्र. (पावा ४,१,४९)।

[v]) बप्रा.। नाप.। अर्थः व्यु. च?। <√मन् ⌊मनने⌋ इति पाउ प्रमृ. (तु. सा ⌊ऋ ७, ५६, ८⌋, विव. कौ ⌊ १, २७५⌋, WAG ⌊१,२,१९⌋)। [w]) सपा. तैआ १,२१, ३; २४, ४; ३१, ६ ऋषयः इति पाभे.।

[x]) यक्र. सपा. ऋ १०,१३६,६;७ केशी इति पाभे.।

[y]) भावे. ढञ् >एयः प्र. उसं. (पा ५,१,१२७)।

[z]) विप. (रक्षस्-)। उपमानपूर्वपदः बस.।

[a1]) पाठः? मुनिः इति चक्षुः इति च पृथक्-पदः शोधः। एतच्च *मुनि- इति प्राति. अन्धपर्यायः द्र.। व्यु. ?

? मुन्मृज्य् अपपि[a] पै ९,२२,१०.

मुमुक्षमाण-, मुमुक्षू-, मुमुचान्- √मुच् द्र.

मुर्[b]- मुरः ऋ ८, ६६, २; कौ २, ३८; जै ३,४,९.

√मुर्च्छ् √मूर्च्छ् द्र.

¶मुर्मुर[c]- -राः मै १, ८, ६; काठ ६, ७; क ४,६.

? मुलाली[d]- -ली शौ ४, ३४, ५; पै ६, २२,८.

? मुश् पै २०,७,८.

मुशल[e]->मुशला(ल-आ)ह(त>) ता- -ता पै ५,१०,१.

√मुष्[f], मोषथ>था ऋ ५,५४,६. मुष्णामि पै २,४१,५‡[g]; अमुष्णात् मै ३,७,८¶; अमुष्णात् ऋ ६, ४४, २२; अमुष्णाः ऋ १, १३१,४; शौ २०, ७५,२†; अमुष्णीतम् ऋ १, ९३,४. मोपीः शौ ७,१०४,१[h].

*मुष्- >√मुषाय[i], मुषायति ऋ १,१३०,९;५,४४,४[j]; ६,२८,२; शौ ४, २१, २†; मुषायत्[k] ऋ १, ६१, ७; शौ २०, ३५, ७†; मुषायः ऋ ४, ३०, ४; ६, ३१, ३; मुषाय ऋ १,१७५,४.

मुषायत्- -यत् ऋ १०, ९९,५.

मुषि*->मुषी-वन्[l]- -वाणम् ऋ १,४२,३.

मुषित- -ता ऋ १०,६८, १०; शौ २०,१६,१०†.

मुषे ऋ ५,३४,७.

मुष्णत्- -ष्णताम् मा १६, २१; का १७, २,५; तै ४,५, ३, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२: क २७, २; -ष्णन् ऋ २,२०,५.

मुष्क[m]- -ष्कः पै १९, ३५, १०; -ष्कयोः ऋ १०,३८,५; शौ ६, १३८,४; ५; पै १,६८,५; ४,५, १०; ५,३४,६; १६,७९,२; ५; ८१,५; १४८,५; -ष्का पै १९, ५२,१५?[n]; -ष्काभ्याम् तै ५, ७, १५,१; काठ ५३, ५; शौ ८, ६,५; -?ष्काव्[o] पै १९, ५२, १५; -ष्कौ खि ५, २२, १; २; मा २३, २८; का २५, ६,८; शौ ४, ३७, ७; ६, १२७, २; २०, १३६,१; २; पै १,६८,१[p];९०, २; १३,४,९.

मुष्क-भार[q]- -रः ऋ १०,१०२,४.

मुष्क-र्- -रः मै ४,३,१¶; -रम् मै १, ६, ४¶; शौ ६, १४,२?[r]; -¶राः तै ५,५,१,१; काठ १९,८.

(नञर्थे) वि + (√मन् [*दीप्तौ]>भावे) *मनि->वस. वि-मनि-> नैप्र. यनि. ।

a) यद् अपामा(म-अ)पि मृद्-भृतम्, उन्मृज्यम-(मू-अ)पि चो(च-उ)दकम् इति मन्त्रार्धशोधः ।

b) भाप. *स्त्री. (*प्रमत्त-भाव-)। (√मन्द् [=√मद्] >भावे) *मन्दुर्- (=*मन्दुस-)> नैप्र. *मुर्- >यनि. । 'यम् (इन्द्रम्) अन्धसः (सोमरसस्य) मदे (मदाय ग्रहणे कृते सति [तज्जनिताः]) मुरः (अपि ताः) दुध्राः (दोधकृतः =दोलारूढमिव कारिण्यः [स्युः, अपि वा ताः]) स्थिराः [निश्चेतनमिव कारिण्यः (स्युः [तु. स्थिर-पीतिन्-]), उभयथाऽपि ताः] न वरन्ते (आवृतं, वशीभूतं कुर्युः)' इति वा. (वैतु. वें. सा. यनि. नाप. सत् =मनुष्य- इति, PW. प्रमृ. =शत्रु- इति कृत्वा <√मृ [हिंसायाम्] इति; BS. =कुब्ज- इति; PG [२, १६-७] भाप. सत् <√मृ [*=√वृ'प्रतिघाते=अवरोधे' इति] ।

c) नाप. (स्फुलिङ्ग-) । *मुर्- (<*स्मुर् =स्फुल् [=*अग्नि-]) + *मुर्- (*खण्ड-) > वस. (तु. [धा. निर्देशमात्रे] WAG [१,२१ b] ।

d) नाप. (मृणाल-) । मृणाली- इति सा., [पक्षे] PW. प्रमृ. °लिन्- इति । e) =मुसल- ।

f) वधा. द्र. । धा. चौर्यहिंसादिपु वृत्तिः द्र. ।

g) पाभे. पृ ७१३ h द्र. ।

h) सपा. काठ ३१,१४ तैब्रा ३,७,५,१३ आपश्रौ ३, १३,५ माश्रौ १,३,५,२६ हिंसीः इति पाभे. ।

i) व्यु. पृ ६७७ l द्र. ।

j) धा. उत्थापने वृत्तिः (तु. पृ २२०१ j टि.) ।

k) वैतु. सा. लङि वा रूपम्, शत्रन्तं वेति? ।

l) नाप. (तस्कर- [तु. निघ ३, २४]) । *मोषिस्- (भाप.) > *मोषिस्मन्- > यनि. (तु. अमतीवन्-अरातीवन्-; वैतु. PW. प्रमृ. =कृदिति ?) ।

m) नाप. (अण्ड-कोश-) । (√*भृष् [=√भृ] 'वृद्धौ'>) भृष्- + (√कृ>) *क्र->उस. *भृष्-क्र->*भृष्क- >यनि. (वैतु. पाउ [३,४१] <√मुष् [आवरणे] इति, PW. प्रमृ. <*मुषक- [=मूषक-] इति ?) ।

n) °काः इति शोधः ।

o) पाठः ? °ष्का (:) अथोल्ह° (>°ष्का थो° >°ष्का दो [>दू°]) इति शोधः (तु. मूको. [तु. सस्थ. टि. ?कध्वस्य]) ।

p) सपा. शौ ६,१३८,५ शेपः इति पाभे. ।

q) विप. ([त्रपन्-] इन्द्र-) । r) पाभे. पृ२०६० p द्र. ।

मुष्का(ष्क-आ)वर्हं[a]– -र्हः शौ ३,९,२; पै ३,७,३;११,७,१.

?मुष्टाग्रेण[b] पै १७,१४,५.

मुष्टि[c]– -ष्टिः ऋ ६, ४७, ३०; मा २९, ५६; तै ४, ६, ६,७; मै ३, १६, ३; ४, ३, २¶; काठ ४६, १; शौ ६, १२६, २; पै १५, ११,१०; –ष्टिम्[d] मा २३,२४; का २५,६,४; तै ७,४, १९, ४; काठ ४४,८; –ष्टी पै ८,११,६?[e].

मुष्टि-ह(त्य>)त्या- -त्यया ऋ १, ८,२; शौ २०,७०,१८†.

मुष्टि-हन्[f]– -घ्ना पै १९,२,५; –हा ऋ ५,५८,४; ६,२६,२; ८,२०, २०; शौ ५,२२, ४; पै ५, २१, ८; १३,१,५.

¶मुष्टी√कृ, मुष्टीकरोति तै ५, २,१,७; ६,१,४,३.

मुष्णत्– √मुष् द्र.

?मुष्यन्ताम्[g] पै १९,२०,४.

मुसल[h]– -लम् तै १, ६,८, ३¶; शौ ११, ३,३; १२, ३, १३; पै १२, ३, १२; १३; १६,५३,८;११२, ९[i]; १७,३७,३; –ले का २, ५, २; शौ १०,९,२६; पै ५,१२,५; १६,१३८,७.

√मुह्,>मोहि, मोमुह्, |मुह्यन्तु ऋ १०, ८१,६; मा १७, २२; का ८,२०,१; १८, २, ८; तै ४, ६, २, ६; मै २, १०, २; काठ १८, २; २१,१३; क २८, २; कौ २, ९३९; $शौ ६, ६७, १; ११, ११, १३; १२, २०; $पै १९, ६, १३; ३८, १०-१२; मुह्यत शौ ३,२,४; पै ३,५,४; अमुह्यन् तै ६,५,५, १¶; मुह्येत् काठ २१, १०¶; मुह्येयुः[j] मै ३, ३, १०¶; मुह्येयुः तै ६,६,५,४¶. मुमोह पै १९,४६,६; मुह्याः पै २०,२४,९.

¶मोहयति तै ६,६,५,४; मै ३, २,९;६,३;८, ९; ४,७,५; काठ ३०,२; क ४६,५; मोहयन्ति शौ ९,१३,१७[k]; मोहयत् पै ३,६, ६;मोहयतु शौ ३,१,१;६; २,१; पै ३, ५-६, १; १९, ४१, ६; मोहयन्तु पै २, ६२, १; मोहय शौ ३,१,५; ५, २१,४-६; पै ३, ५,३; ¶अमोहयन् काठ २३, ८; २८,२; क ३६, ५; ४४, २; ¶मोहयेत् मै ३,३, १०[२]; काठ २१,१०.

अमूमुहत् शौ ३, २,२; पै ३,५, २; मूमुहः क २,११[l]; अमूमुहम् पै २०,५२,१-४.

अमोमुहन् पै १९, ३८,१३.

मुग्ध,ग्धा– -ग्धः ऋ ५,४०,५; मै ४,३,६¶; –ग्धा पै ५, ३७, १; –ग्धाः शौ ७, ५,५; पै १९, ६, १४[m]; –ग्धाय मा ९,२०[२];१८, २८[२]; का १०, ४, १[२]; १९, ९,१[२].

मुहे ऋ ६,१८,८[n].

[a]) नाप. (वृषण-छेत्तृ-)। उस.।

[b]) मुष्टि– + अग्र–>मुष्ट्यग्र–>-ग्रेण इति शोधः। सस्थ. ?भण्डानाः > भण्डमानाः (विप. [भिन्दन्त्यः] सदान्वाः), ?कुष्ठनामांसि>(कुष्ठ–[=*काष्ठ–] + *वर्मस्–[=आवरण-]>कुष्ठ-वर्मस्–>)-मांसि इति चापि शोधौ।

[c]) नाप. वप्रा. सत् संकोचितहस्तार्थे < √मुष् [=√*म्रुष् =√भृ "*धारणे" (तु. मुष्का– [भुजा-]; वैतु. या [६,१] प्रमृ. < √मुच् वा √मुष् 'तास्कर्ये' [तु. PW. प्रभृ.] वा √मुह् वेति, वानि [४, २८] < √मिह् इति ?)]। अर्थान्तरीया व्यु. उपरिष्टात्।

[d]) नाप. (शिश्न-)। < √मुष् "*प्रजनने' (तु. मुष्क–, [प्रकरणे] मा [२३, २१] प्रभृ.; वैतु. माश [१३,२, ९, ७] प्रभृ. =राष्ट्र- इति)।

[e]) मुष्टिः इति शोधः (तु. सस्थ. टि. अधि√सृज् >°जस्व)। [f]) विप., नाप. (मल्ल-)। उस.।

[g]) भृष्यन्ताम् (*प्रजनयन्ताम्) इति शोधः। सस्थ. ?आन्त्राभ्य.म् >इन्ध्राभ्याम् (दीप्राभ्याम्), ?महृणीभ्याम् > मसृणीभ्याम् (*अरणीभ्याम्), ?पुरुषेण> पारुषेण (युक्तम्) ?पुरुषम् > पारुषम् (यथा स्यात्तथा =अतिपरुषम् [क्रिवि.]), ?मिथुना> वृधुनाम् (वृद्धिशीलाम्), ?सतोनी >सत्त्वावतीम् इत्येते चापि शोधाः। एतदनु पृ २४७२ c आन्त्राभ्याम्, मुष्यन्ताम्, महृणीभ्याम्, सतोनी इति विषये अयं विशेषः द्र.।

[h]) =मुशल–। नाप.। व्यु. ?। < √मुस् [तु. WAG १,२०३ e] इति पाउ., मु(= मुहुः)सल–(=सरम्) इति या [९, ३५]।

[i]) सपा. उलूखले मु°<> शौ ९,६,१५ °लमुसलानि इति पाभे.।

[j]) °ह्ये° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[k]) सपा. पै १६,७५,७ ?यापयन्ति इति पाभे.।

[l]) पाभे. पृ २३१८ k द्र.।

[m]) सपा. शौ ६, ६७, २ मूढाः इति, खि ३,२१, २ कौ २,१२२१ अन्धाः इति पाभे.।

[n]) वैतु. वें. मुह्– > च १ इति, सा. क्विप. इति ?।

मूढ– -ढाः शौ ६, ६७, २[a]; ११, १२,२१.

मोह– -हः मा ४०, ७; का ४०, १, ७; शौ ८, ८, ९; पै १६, २९, ९.

मोहयत्– -यन् शौ ३,२,३.

मोहयित्वा ऋ १०, १६२, ६; खि ४, २, १०; काठ २३, ८¶; क ३६, ५¶; शौ २०, ९६, १६†; पै ७,११,६†.

मोहुक– -काः तै ६,५,३,३¶.

मुहु[b] ऋ ४, २०,९; काठ २१,१३†.

मुहुक[c]– -के ऋ ४,१६, १७; –कैः ऋ ४, १७,१२[d].

मुहुस् (,रु:)[e] ऋ २,४,५; ५, ५४,३; ६, २४, ५; ७, २०,२; ८,१,१; २१, ६; १०, १०,९; २७, २०; ३२, २; १७१, ३; काठ १२, ३[२]¶; †कौ १, २४२; २,७१०; †जै १,२५,१०; ३, ५८,७; शौ ११, ७, ६; १२, २, ३८; ५२; १८, १, १०†; २०, ८५, १†; पै १६, १५३,६; १७, ३३, ८; ३४, ११.

मुहुर्-गिर्[f]– -गीः ऋ १, १२८, ३; काठ ३९,१५†.

मुहूर्त[g]– -र्तम् ऋ ३,३३, ५; ५३,८; –र्ते पै १८,२५,१.

मूक[h]– -कम् मा ३०, १९; का ३४, ४,१.

मूज– > मूज-वत्[i]– -वतः मा ३, ६१; का ३, ८, ६; तै १, ८, ६, २[j]; मै १, १०, ४; २०; काठ ९,७; ३६, १४; क ८,१०; शौ ५, २२, ७; ८; पै १३, १, ६; १५; –वद्भ्यः शौ ५, २२, १४; पै १३, १,१२; –वन्तः शौ ५, २२,५; पै १३,१,७.

मौजवत[k]– -तस्य ऋ १०, ३४,१.

मूढ– √मुह् द्र.

¶मूत[l]– -ते मै १,१०,२०; काठ ३६, १४.

मूत्र[m]– -०त्र पै १९, २०, १२; २०, ४०, २; –त्रम् मा १९, ७६; २२,८; का २१, ५,३; २४, ३, ६; मै ३, ११,६; काठ ३८, १; शौ १, ३, ६-९; ६, ४४,३; ९,

a) पामे. पृ २५०८ *m* द्र.।

b) अव्य. [भूयस्, प्रचुरम् (तु. ⌊निर्देशे⌋ पपा. वें. सा. PW. GW. GRV.; वैतु. ORN. LR. PG. ?मुहु का > मुहुका इति शोध इति ?)]। मुहुस्– इत्यस्य लुप्तान्त्यवर्णः पर्यायः द्र.। सस्थ. काचिद् इति च कुचित् इत्यस्य संभावनार्थकस्य अव्य. शोध्यः वावि.। 'यथा (शच्या शचिष्ठः सन्) ऋभ्वः वृषः (इन्द्रः) काचित् (खलु ⌊तु. ऋ ३,५८, ४; ६,१५,१; ८,४,१८⌋) मुहु (बहु) कृणोति (हिनस्ति ⌊शत्रून्⌋)' इति वा.।

c) नाप. [संग्राम- (तु. वें. सा., ⌊अंशतः⌋ GRV.; वैतु PW. प्रमृ. =मुहूर्त- इति, GG. =संघात- इति ?)], भाप. (आहनन-)। (वृष– ⌊शूर-⌋ > *वुघ– >) *मुह– + (√भज ⌊*करणे⌋ > भावे) भाग– > पस. *मुह-भाग– ⌊वीरकर्मन्-⌋ > यनि. (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. < √मुह् ⌊मोहे⌋ इतीव ?)।

d) भाप. (तु. GRV.; वैतु. वें. सा. मुहुरित्यर्थे, PW. प्रमृ. च सद्यः इत्यर्थे क्रिवि. इतीव ?)। सस्थ. ?यो > युद् उ इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति ?)।

e) अव्य. (तु. मुहु)। < √मुह [आवृत्तिप्राचुर्याद्यर्थवृत्तेः] वधा. सतः (वैतु. या ⌊२,२५⌋ प्रमृ. मोहार्थवृत्तेरिति ?)]।

f) विप. (अग्नि-)। उस. उप. √गृ (निगरणे ⌊तु. वें. PW. प्रमृ.; वैतु सा. 'शब्दे' इति⌋) + क्विप् प्र.।

g) नाप. (काल-खण्ड-)। (√*म्रुध् ⌊= √*मुध् = *√वृध् = √वृत्⌋ 'वर्तने' > *म्रुध– ⌊नाप. = काल-⌋ >) *मुहु– + (√वृध् ⌊खण्डने⌋ >) *वर्ध– (खण्ड–) > पस. *मुह-वर्ध– > *मुहोर्थ– > यनि. (वैतु. या ⌊२,२५⌋ प्रमृ. < ⌊√मुह् 'मोहे' >⌋ *मुहु– + ऋतु– > यनि. इति, माश ⌊१०,४,२,१८⌋ < मुहु– + √त्रै ⌊रक्षणे⌋ इति च ?)।

h) नाप. (⌊बद्ध-⌋ अवाच्-पुरुष-)। व्यु.?। < √मू ⌊बन्धने⌋ इति पाउभो ⌊२,२, ५⌋ PW. प्रमृ. (वैतु. पाउ ⌊३,४१⌋ < √मूर्व् इति)। वैप २ मूकं– इति।

i) व्यप. (पर्वत- ⌊तु. या ९,८⌋, तदधिवासिन्-)। मू°- (< मुञ्ज–) इति। शेषं वैप ४ द्र.।

j) वैतु. भा. √मू ⌊बन्धने⌋ > मू– + ज– (बन्धन-ज- ⌊संसार-⌋) इति ?।

k) विप. (सोम-)। तात्रभविकः प्र. (तु. या ९,८)।

l) नाप. (⌊वंशादिनिर्मिता-⌋ करण्डिका-)। (√मव् वा √मीव् वा =) √मू ⌊बन्धने⌋ + क्त प्र. आद्युदात्तः (तु. शुष्क– प्रमृ.)।

m) नाप. (प्रस्राव-)। व्यु.?। पाउ ⌊४,१६३⌋ < √मुच् इति, पाउभो ⌊२, ३, ७९⌋ < √मू (= √मीव् 'गतौ' ⌊तु. PW. प्रमृ.⌋)। मूल– + (√उन्द् ⌊उन्दीभावे⌋ > भावे) उद्र– (स्रवण-) > वस. *मूलोद्र– > यनि. इति मतम्।

१३,१०; पै १६, ५३, ६; ७४, १०; १९,३१,१२; २०, २१,८; –स्य पै १९,२३,१०; –रात् मा १९,८४; का २१, ६, ५; मै ३, ११,९; काठ ३८,३.

१†मूर,रा[a]– -०र ऋ १०, ९५, १३; –राः ऋ ३,४३,६[b]; ४,२६, ७; ८, ४५,२३; १०, ४,४; ४६,५; कौ २, ८२; जै ३, ८, ८; शौ २०, २२,२; –रासः ऋ ८,२१, १५; –रैः कौ १, ७४; जै १, ८,२; पै १६, ८,१०?$.

२मूर[c]– -रम् शौ १, २८, ३; ४,१७, ३[d]; पै ५,२३,३.

†मूर-देव[e]– -वाः ऋ ७, १०४, २४; शौ ८,४,२४; पै १६,११, ४; –वान् ऋ १०,८७,२; १४; शौ ८, ३,२; १३; १०,५,४९$; पै १६, ६,२;७,३.

मूर-देविन्[f]– -विनः पै ७, ११, ३; १९, २.

¶मू(र्ख>)र्खा[g]– -र्खा तै ७,१,६,४; –र्खाम् तै ७,१,६,४[२].

√मू(<मु)र्छ् (वधा.), ¶मूर्छति मै २, ६,६; काठ १५,५.

मूर्छा– -र्छाम् पै ३,४०,२.

मूर्त[h]– -र्तम् पै २०,६०;८[i].

मूर्ण– √मृ द्र.

मूर्ध-तस्(ः) मूर्धन्– द्र.

मूर्धन्[j]– -र्धन् ऋ २,३,२;६,४५,३१; ९,१७,६; ७१,४; १०,८८, ५; १२५, ७; मा ४,२२;१८, ५५; २०, ४२; ४४; का ४, ७, २; २०, ३,५; २२, ४,७; ९; तै १, २, ५,१; ६,२,२; ४, ७,१३,२; ६, १, ८,२; मै १,२,४; २, ३, ९¶; १२,३०; ३,७,६;११,१[२]; ४, २,१¶; काठ २,५; ७, १३[३]; १२, ११¶; १८, १५; २४,४; ३८, ६[३]; क १, १८; ६,२[२];२९, ४; ३७, ५; शौ ४, ३०, ७†; –र्धनि ऋ १,३०,१९; ५४, ५; ६, ७, ६; ७, ७०,३; १०, ४६, ३; १५१,१; पै २, ७२, ३; ४; –र्धा ऋ १, ४३,९; ५९,२; ८, ४४, १६; ७५, ४; ९, २७, ३; १०, ८८,६; १२२, ४;१५९,२; मा ३, १२†; १३, १४†; १४, ९; २१; †१५, २०; २१; १८, ५४; का ३, ३, २†; १४, १, १४†; १५,३, १; ६, १; †१६, ५, १; २;२०,३,४; तै १,५,५, १†;७,१†;११,४; ७,९, १; २, ४,५,२; ६,११,१†; ४,१,११, १†;३,४, २; ५, १;७,२; ४,४, १[२]†; ७, ६,२; ११,२; १३,२; ५, ३,१-२,५¶; ७,४,३; ६,१, ८, २¶; मै १, †५,१;५; ६;७, ४†; ११, ३; २,७,१५†; ८,२; ३; १२,३; १३,७†; ३, २, ९; ७,६¶; ४,५,९¶; †१०, १;३; काठ ६,९†; †७, ४;५; ९, २†; १२, १४†; १६,१५†; १७, २; ३; १८, १२; १५; २०, ५¶; १०¶; ११[४];¶[३];१४; १५; २४, ४¶;२५,९¶;३९,१;१४†;४०, १४†; क ४,८†; †५, ३;४; ८, ५†;२५,६†; २६,१;२; २९, १; ४; ¶३१, ७; १२; १३[४];$;

a) विप. । वप्रा. । मूढार्थे (तु. या ६,८) < √मुह् इति पाउ ⌊५,२२,⌋ < √मूर् (< √मूर्च्छ्) इति GW., < √मृ इति सा. PW. प्रभृ., < √मीव् इति WAG ⌊१, २३;२३२ *a*⌋। b) वेगवदर्थे < √मू इति PW. प्रभृ. ।

c) विप. (⌊*मारक-⌋ अघ- ⌊*कृत्यादि-⌋) । < √मृ 'हिंसायाम्' (वैतु. सा. PW. प्रभृ. = मूल– ⌊तु. पावा ८, २, १८⌋ इति ?) ।

d) वैतु. सा. = १मूर– ⌊= मूर्च्छा-प्रद-⌋ इति ।

e) विप. (⌊*मृत्युकारक-⌋ यातुधान-) । बस. पूप. मरणार्थे भाप., उप. च भाप. सद् < √दिव् [‘*दाने = कृतौ’ (वैतु. यातुधानार्थे नाप. इति कृत्वा बस. पूप. = मारण–, उप. = क्रीडन– इति वें. सा.; पूप. = ओषध्यादि-मूल– इति पक्षे सा ⌊शौ.⌋; पूप. = मिथ्या-, उप. = पूज्यदेव– इति W. ?)] । f) = मूर-देव ।

g) = निर्बुद्धि- । विप. । (√मुह् > भावे) मूढ– > मत्वर्थे के प्र. *मूढक्– > यनि. (तु. पाउ ⌊५, २२⌋; वैतु. WAG ⌊१, २२ *d*; २३३ *c*⌋ < √मूर्छ् ⌊*घनीभावे⌋ इति ?) ।

h) विप. = मूर्च्छित– = *निश्चेतनी-भूत- ।

i) सस्थ. ? वर्जयाक्ष्यौ > भर्जयाद् अक्ष्यौ ? शोचया > °यात्, ? अपश्यत वयम् > अपश्यतोऽयम् (पृ १९६९ *i* शोधः नेष्टः) ? नयत् > नयात् इति शोधाः ।

j) नाप. (मस्तक-) । *मुख-वृध– (मुखोच्छ्राय-) + *मयन– (मान-) > बस. *मुखवृध-मयन– > *मुह्मधन– > *मू (व > र >) र्धन– > यनि. (तु. पार. जबीन्, ⌊अंशतः⌋ WAG ⌊१, २२ *a*⌋ < √मूर्ध् ⌊उच्छ्राये⌋ इति; वैतु. या ⌊७, २७⌋ प्रभृ. < मूर्त– + √धा इति, < √मूर्छ् इति पाउभो ⌊२,१, २७८⌋, < √मुह् इति पाउश्वे ⌊१,१४६⌋, < √मूर्व् इति पाउवृ ⌊१, १५९⌋, < √*मूर् इतीव GW. ?) ।

३७, ५¶; ४०, २¶; †कौ १, २७; २, ६३८; ८८२; †जै १, ३, ७; ३, ५१, ४; शौ १६, ३, १; २; पै १,५३,१; २,४१,२†; १९, ३५, १०; –र्धानः ऋ ८, ६७, १३; ९, ६९, ८; –र्धानम् ऋ १, २४,५; ३, २,१४; ४,२, ६; ६,७,१; ९, ९३,३; १०, ८, ३; ६; ६७, १२; १६६, ५; खि ५, १४, ५[a]; खिसा २९, ४४; †मा ७, २४; १३, १५; १५, २३; ३३, ८; †का ७, १०, १; १४,१,१५; १६,५,४; ३२, १, ८; तै १,४,१३,१†; ५,७, १¶; २, ६,२,२¶; ४, ४,४,१†; ५, ३,८, २¶; ६,५,२,१²†; मै १, ३, १५†; २, ७,१५†; ३, १५, २; ४,७, ४¶; ८,७; १४, ९†; †काठ ४,५; १६, १५; २८, १; ९¶; क ३, ५†; ४४,९¶; †कौ १, ६७; २, ४९०; ७७०; †जै १, ७,५; ३, ३८,४; शौ ३, ६, ६[b]; ९,१३,१३; १०,२,२६; ७, ३२; २०,९१,१२†; पै ४, १०, ५; ७; ८, १०, १-५; १६, ७; १०,११,७; १६, ५९, ९; ६८, ६†; ७५, ३; १००, १०; १७, १०.३;५[c]; २०,९,४†; ४७,९; –†र्ध्नः ऋ ६, १६,१३; ९, ७३, १; मा ११, ३२; १५, २२; का १२, ३,५; १६.५,३; तै ३, ५, ११, ३; ४,१,३,२$; ४, ४,१; मै १, ६,१२¶; २, ७, ३; काठ ६,१¶; १३,४¶; १६,३; क ३, १२¶; कौ १, ९; जै १, १, ९; शौ १९, ६, १६$; पै ९, ५, १४$; –र्ध्ना मा २५, २; का २७,२,१; तै १,१,२,२; मै १, १,२; ४, १,२; काठ १,२; ३१, १; क १,२; ४७, १; पै ५,२,८; १९, ३६,१०[d]; –र्ध्नि खि २,१, ६; ३,१६,५; –र्ध्नै मा २२, ३२; का २४, १९,१; तै ७, ३, १६, १; काठ १४,१; ४३,६.

मूर्ध्नी[e]– -र्ध्नीम् पै १६,१००, १०.

मौर्ध्न– -र्ध्नः काठ १८, १२; क २९,१; –र्ध्नाय काठ १४,१.

मूर्ध-तस्(:) ¶मै १,८,१; २, ५, ३; शौ १०,६,३१; ३२; पै १६, ४४,८; २०,४३,८.

मूर्धन्य,न्या– -न्यः मै ३, २, ६¶; ९²;३,२; –न्यम् पै १९,९,१२; –न्याः,–न्यानाम् काठ २०,११; क ३१.१३.

¶मूर्धन्या-त्व– -त्वम् काठ २०, ११; क ३१,१३.

मूर्धन्-वत्–>¶मूर्धन्-वती– -ती तै २, ६, २, २; काठ २०, ५; क ३१,७; –तीः तै ५, ३,१.५; ८, २; काठ २०, १०; २१, ४; क ३१, १२; १९; –तीभिः मै ३,२, ९²; ३, २; –तीभ्याम् मै ३,२,६.

*मूर्धान[f]– -नम् ऋ १, १६४, २८; शौ ९,१५,६†; पै २०,११,३†.

?मूर्ध्न्यः पै १९,३४,८[g].

मूल(वप्रा.)[h]– -लम् ऋ १०,८७,१०; मा १,२५; का१,९,२; तै१,१,९, १; २.६.४, २¶; मै १,१,१०²; २,१३,२०; ¶४,१,१०²;$; ५, ६; काठ१.९;२१,७¶;२५,४³¶; ¶३१,८²;$; ३९,१३; क १,९; ३९, १²¶; ¶४७,८²; शौ २,७, ३; ३,२३,६; ६, १४,२; १२७, ३; ८,३,१०†; ७,२; १२; १३, १, ५६; ५७; १९, ७, ३; पै १, ३८,४; ६६,४; ४, १६, २; ५, २०, ८; २६, १; ३२, १०; ९, ११,७; १६, ६,१०†; १२-१३, २; १७,२३.१;१९, २,१३;१३, ८; २०,२७, ५; –ला[i] मै ४, २, ७; –लात् खि ४.५,१७?[j];३८; शौ ६,४४,३; ७, ६१, १; १२, ११,२; पै १६,१४६, १२; २०, १७, ३; –लानि शौ १२, ९,४; पै १६, १४५, ४; –लेन शौ ७, ७८,१; १९, ३६.२; पै २, २७, २; ७७,२; १९, ३६,२; –लेभ्यः मा २२, २८; का २४, १५, १; तै ७,३,१९, १; २०, १; मै ३, १२,७; काठ ४३. ९: १०; शौ ६.१३,३; पै १९,५,३.

---

a) पाभे. पृ २०७६ o द्र. ।

b) पाभे. पृ १३२२ k द्र. ।

c) सपा. शौ १०,७,३४ प्रज्ञानीः इति पाभे. ।

d) (यदि उ>यद्यु>यदु>)यो अन्योऽभिप्राजायत, मूर्ध्नो(र्ध्ना-उ)द् यदि वर्धताम् इति शोधितः मन्त्रार्थः द्र. (तु. मूको.) । e) तद्रूपमिति कृत्वा विप. (स्त्री-) ।

f) विप. (मूर्ध-व्याप्तिक- [वा. किवि. =तथा हिङ्कारम् करोत्]) । मूर्धन्- + मान- > बस. *मूर्ध मान- > नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ. मूर्धन्- इत्यस्यैव रूपमिति?) ।

g) पाठः? मूर्धन्- > -र्ध्नः [पं१] इति शोधः ।

h) नाप. (नक्षत्र-विशेष-,मूलाधार-) । <√मुच् वा √मुष् वा √मुह् वेति या [६,३], < √मू इति पाउ [४,१०८] । = २मूर- । i) न. द्विरे द्र. (वैतु. सात. समूलाः इति) । j) °ला° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

मूल-कृत्- -कृत् शौ ४, २८, ६[a]; -कृताम् पै १६,३८,३[b].
१मूल-ब्र्हण[c]- -णम् पै १९, २१, १२; -णात् शौ ६, ११०,२; ११२,१.
२मूल-व्र्हण[d]-> ॰णी- -णी शौ १२,८,६[e].
मूल-वर्हिन्-> ॰र्हिणी- -णी पै १६,१४४,६[e].
मूलिन्- -लिनम् शौ ५, ३१, १२; पै १,४७,४.
?मूलदायम् पै १७,१५,८.
?मूली- -॰लि पै २, ९१, १.
?मूलेभिक्रन्तता पै १९,५२,१५.
मूष्[f]- मूषः ऋ १, १०५, ८; १०, ३३(२)३।.
*मूषक[f]->मूषिका[g]- -का मा २४, ३६; का २६, ८, १; मै ३,१४, १७.
?मूषकवेह[h] पै २०,२७,९.
√मृ,मृ>मारि, मर्म्र, मुर्, †मुरते[i] ऋ१०,८६,११; तै १,१,१३,१; काठ ८,१७; शौ २०,१२६,११; मरन्ति ऋ १, १९१,[(१०;११) १२]; पै ४,१९,३†; †मरामहे ऋ १,९१,६; तै ३, ४, ११,१; मै ४,१२, ६; काठ २३, १२; मराति ऋ १, १९१,[१०;११, (१२)]; †पै ४, १९,१;२;४-६; †मरै ऋ ८,९३,५; जै ४,८,८; शौ २०, ११२, २; †मराम ऋ १, १९१,[१०-१२]; पै ४,१९, १-६.
†मुरीय ऋ ७, १०४, १५; शौ ८, ४,१५; पै १६,१०,५.
मुमुरत् ऋ ८,९७,३.
म्रियते ¶तै २, ४,१,१; ५, ७, ५,१[२]; काठ २५, ७¶; क ३९, ५¶; शौ १२, २, ३९; पै १६, १२०, ५; ६; १७, ३३, ९; म्रियन्ते काठ १०,७[३]¶; म्रियन्ते शौ ८,२,२४[j]; १२, ४,७;८; पै १७, १६, ७; ८; म्रियसे मै १, २,१५‡[k]; †म्रियसे[k] ऋ १,१६२, २१; मा २३, १६; २५, ४४; का २५, ४,५; तै ४, ६, ९, ४; काठ ४६, ५; म्रियस्व शौ ५, १३,४; ¶अम्रियत तै ६, १, १, ७[l]; ४, २, ३[l]; मै १, ५, १२; म्रियेरन् काठ ३३,७¶.
मृणीहि शौ ६, १४२,१[m]; १०, १,३१; पै १६, ३८, ३; १७, १३,४.
†ममार ऋ १०, ५५, ५; मै ४, ९,१२; कौ १,३२५;२,११३२; जै १, ३४,३; शौ ९, १५, ९; १८,३, १३§; ममार शौ १०, ८, ३२; पै १६, ६८,८†; मम्रुः ऋ १०, १०७, ८; मरिष्यति शौ ११,४,१;४;५; पै १६,५६, ६; मरिष्यतः शौ ११, ४, १३; मरिष्यसि खि २, १,१; शौ ५, ३०, ८; ८, २, २४[२]; ११, ४, १२; १८; पै २, २,३; ९, १३, ८; १६,५, ४[२]; ५६, १३; १७; ५८,४; अमृत ¶मै १, ५, १२; ८, ९; काठ ७, १०¶; क ५, ९¶; शौ १०, ४, २६; पै ४, १९,१-६[n]; ९, १०, ६?; १६, १७, ७; मृत शौ ८,२,५; पै ९, १४, ४[o]; १६, ३, ५; अम्राताम् मै १,८, ९¶[p]; अम्रत पै ११, ७, १०; मृथाः ऋ १०,९५,१५; शौ ३,३१,८; ९; ५, ३०, १७; १९, २७,८; पै ९,१४,७; १०, ७,८; १६,५,३[q]; मरिष्टाः पै ८, २,३[r]; †मृषि[s] पै ४,१९, १-६; १९, ४२,१७?.

[a]) विप. ([*मृत्युकारक-] यातुधान-)। उस. पूप. <√*मूर्,ल् [मरणे] वैतु. मनुः [९,२९०] विव [२५, ७] PW. B. प्रभृ. =मूलेन [ओषध्यादिना] वशीकरणादि-कर्मन्- इति, सा. W. उप. <√ कृत् [छेदने] इति च)।
[b]) सपा. शौ १०, १, ३१ वलगिनः इति पाभे.।
[c]) = [मूल-नक्षत्र-प्रभवत्वात्] सन्तानमूलोच्छेदन- (तु. सा.; वैतु. W. नाप. =॰वर्हितृ- इति ?)। [d]) विप.।
[e]) परस्परं पाभे.।
[f]) नाप. (आखु-)। <√*मूष् 'श्रथने' (वैतु. या [४,५] प्रभृ. 'मोषणे' इतीव ?)।
[g]) वैतु. पाउ. किकन् प्र. इति।
[h]) पाठः ? ॰क एवे(व-इ)ह इति त्रि-पदः शोधः (तु. सस्थ. टि. युष्मद्-> ?त्वा)।
[i]) धा. प्राणत्यागे हिंसायाञ्च वृत्तिः।
[j]) पाभे. पृ २१९० *a* द्र.। तैआ ६,११,२ प्रमीयते इति विशेषः। [k]) परस्परं पाभे.।
[l]) तु. सस्थ. टि. अभि (परि. च)।
[m]) वैतु. सा. वृणीहि इति, सा. W. पृणीहि इति शोधश्च?। [n]) तु. सस्थ. टि. ?अमृतः (परि.)।
[o]) पाभे. पृ १८५३ *d* द्र.। [p]) तु. सस्थ. टि. अनु।
[q]) पाभे. पृ २३३४ *j* द्र.।
[r]) ॰ष्टा इति पाठः? यनि. शोधः (वैतु. BKA. मरिष्या[:] इति)। सपा. शौ ५,१३,४ म्रियस्व इति पाभे.। [s]) तु. पृ २४६८ *g*।

मारयति शौ १३,३,३; मारयन्ति शौ ८,६,१९; पै १६, ८०, १०; मारयाति शौ ८, ६,१८; पै १६, ८०,९.

मर्मर्तु ऋ २,२३,६.

-समृवस्- -मृवान् ऋ १, ११६,३; -मृवांसम् ऋ १०,३९,९;-मृषः शौ ६,१८,२; पै १९,७,१६.

मम्रुषी- -षीः ऋ १,१४०,८.

मर्तवे पै ५, १७, ८‡[a]; ९, १०,१; १५,२१,६; १९,५५,४-७.

¶मारण- -णात् मै २, २, १०; -णाय मै ३,९,७.

मारुक- -कः तै २, ५, १,६¶.

-मार्यमाण- -णस्य मै ३,१०,१²[b]

मूर्ण[c]- -र्णाः शौ ४, ३, ६; पै २,८, ४.

मृत,ता- -०त पै २,३७,२?; -तः ¶मै ३,९,८; १०,१;२;४; काठ ¶११, ५; ८; ३०, ९¶; ३५, १३²; क ४८, १३²; शौ ६, ४६,१; पै १९, ४६, १०; -तम् ऋ १,११३,८; मै १, ६,१२¶; ¶काठ ७, १०; ११, ६; २२, १३[d]; क ५, ९¶; शौ ५, १९, १४; ६,१८,२; पै १९, ७, १६; -†तस्य ऋ १,१६४, ३०; १०, १८, ९[e]; शौ ९, १५, ८; १८, २,६०[e]; पै १६,६८, ९; -¶ता तै ६,१,१,२; मै ३,६,२; -ताः शौ १२, २, ४५; १८, ४, ४८; ५७; पै ६,२२, २५; -तात् शौ ६, १८, २; पै १९, ७, १६; -¶तान् तै २, ४, १, १; काठ १०, ७; -तानाम् तै ५, २, ८, ५¶; -¶ताम् तै ६, १, १, २; मै १,८,२; -ताय तै ६, ६, ७, १¶; शौ ५, १९, १२; -ते[f] शौ १२, २, ५; पै १७, ३०, ५; -तेभ्यः शौ १८, ३, ३; -†तैः ऋ १०,१८,३; शौ १२,२,२२; पै १७,३२,२

मृत-भ्रज्[g]- -भ्रजे शौ ४,४,१[h].

मृत-मनस्[g]- -नाः शौ ६,१८, २; पै १९,७,१६.

मृतमनस्-त(र>)रा- -रा शौ ६,१८,२; पै १९,७,१६.

मृत-लोक[i]- -कम् पै १६, ७७, ३.

मृत-व(त्स>)त्सा[g]- -त्साम् शौ ८, ६,९; १०, १, १०; पै १६, ३५,१०;७९,९.

मार्तवत्स[j]- -त्सम्[k] शौ ८, ६, २६; पै १६,८१,७.

¶मृत-शीर्ष- -र्षम् काठ २०, ८; क ३१,१०.

?मृत्याः[l] पै १,४६,३.

मृत्यु[m]- -त्यवः ऋ १०,११७,१; तै ५,६,३,१¶; मै ४, ४,४¶; शौ २, २८, १; ३, ११, ५; ७; ८, २, २७; १२, ७,२; पै १, १२, १;६१,२;५;१६,५,८;१४२,२; १९,२३,६; -त्यवे ऋ १०,४८, ५; ५९, ४; ६०, [८-१०][a]; ७२, ९; १६५, ४; खि ४, ५, १८; मा २४, ३७; ३०, ७; १८[n]; ३९, १३: का २६,८,२; ३४,१,७;३, ५[n]; ३९, ९,३; तै ३, १,५,१¶; ५,५,१४,१;¶६, ३, ८,१; ९,४; मै ३, १४, १८; काठ २०,५¶; ४५,८; ४७, ४; क ३१,७¶; शौ ५,८, ५; ३०, १२; १७; ६, २८, ३; ३७, ३; ६३, २; ७६, ३; ८४, ३; ७, १०७, १; ८,१,१;८, १०; १२, ३, ५५-५९; ६८; पै १, ६१,४; ७, १८,६; ९, १४, २; ७; १६, १,१; २९, १०;१७,४१,५-१०; १९, १२, ११[o]; १५, १४; †२०,११; १३; ४८, ३†; २०, १७,५; २७, ३; ३९, ४; -त्युः ऋ १०,१२१,२; १२९, २; खि ७, ७,१०; मा २५, १३†; का २७,१०,४†; तै ३, ४,७, २;३; ४, १,८,४†; ¶५, १, १०, ३; ४, ४,४; ६,३,१²;७,५,१;७,५, १७,१†; ¶मै २,१,६; ५,६²;

---

a) =सपा. तां १, ५,१८। ऋ १०, ६०,८-१० तु मृत्युवे इति पाभे.।

b) सपा. तै ६, ३,९, १ आलब्धस्य इति पाभे.।

c) विप. ([अवध्वस्त-] दन्त-)। क्तान्तम्।

d) पृ ३८६ अमृत->-तम् इत्यत्र यनि. शोधः (तु. सपा. तै ६, १,१,२ मै ३,६,२ मृता इति पाभे.)।

e) सपा. शौ १८, २,५९ गतासोः इति पाभे.।

f) पाभे. पृ २०५१ *l* द्र.।

g) विप.। वस.।

h) उप. भाप.।

i) नाप. (मर्त्य-लोक-)। षस.।

j) भावे अञ् प्र. (पा ५, १,१२९)।

k) पाभे. पृ २०२७ *h* द्र.।

l) मृत्योः इति शोधः (तु. मूको. मर्त्याः इति?)।

m) नाप. (मरण-, तदाख्य-देवताविशेष- [तु. निघ ५, ५ या ११, ६])। त्युक् प्र. पाउ [३, २१], मौद्गल्यः [तु. या.] < मृत-च्यु- इति।

n) सपा. तैब्रा ३, ४, १,१६ पिपासायै इति पाभे.।

o) सपा. शौ ६,२०,२ तक्मने इति पाभे.।

१२, २$; १३, २३†; ३,२,६; ४, ६; ४, ४, २; ¶काठ १०,६; ११,५; १३,२[२]; १९,११; २१, ७; ३५,१५; ४०, १†; क २१, १¶; शौ ३, ११,८; ४, २,२†; ८,१; ५, २१, ११; २४, १३[a]; ६, ४६, २; ९३,१; ८, १,५;२, २३[२]; ९,१५,२४; १०,२, १४; ७, १५; ११, ६, ११; ७, १४; ९, ३; १२,७,१०; १०,९; १३, ६, ४; १६, ५,२; ४-६; ७; ९; १७, १, २९; १८, २, २७; ३, ६२; १९,९,१०; पै १,२७, ३[b]; ६१,१; ३,१०, १; ४, १, २†; २,१; ६, ५, ११; १२, ७,१३; १३, ५,११; १६, १,५; ५,३[२]; २२,१; २५,२[c]; ८२,३; १४२, ८; १४६, ५; १५४, ३; १७, ८,७; १८, ३२, १२; १९, १४, १३; ५०, १५?; –त्युना तै ७,२,७,३¶; ¶मै १,१०,१८; २, १,६; ५, ६[२]; ¶काठ १०, ६; ११,५; १३,२[२]; २३,६;३०, ३; ३५, १५; ३६, १३; क ४६, ६¶; शौ ७, ७३, १; ११,१२, १८; पै १६, ७२, ६; १९, ११, ७[d]; २७,१; -त्युभिः शौ ६, ६३,३; ८४,४; पै १९, ११, ३; –त्युभ्यः शौ १३,८,१[e]; –त्युम् ऋ १०,१३,४; १८,४; मा १९, ७२; २७, ९; ३१, १८[f]; ३५, १५†; ४०, ११; १४; का २१, ५, १; २९,१,९; ३५, २,२; ४, १६†; ४०, १, ११; १४; तै ४, १, ७,४; ५,१, ८, ६[२]; ७, ५, २¶; ७, ४,२,१[३]¶; मै २, १२, ५; ¶३, २, १; ४, ६[२]; ४, ४, २¶; ४; काठ १८, १६; २२, १[२];¶; ३८, १; क २९, ४; शौ ४, ३५, १; २[२]; ३-६; ५, २८, ८; ६, ३२, ३; ७, ५५, १; ८, १, २१; २, ११; ८, २१; १०, १०,२६; ११, ७, १९; १२, २, २; ३; ९; २३†; २९; ३०; ३, ४९; १८, ३,४१†; पै १,२७,२; २,५९,६; ५, १३,९; १०, १२, ३; १२, ७, १३; १६, २, ११; ४, १; ३०,११; ६०, ८; १०९, ६;१५०, २;१५४,९; १७,१४, ९[g]; ३०, ३; ८; ३२, ३†; ९; १०; ३४,८; ४०, ९; १९, ३०, ३; २०, ६, ४; ३३, ३; –त्यून् खि २, ११,५; शौ १, ३०, ३; ११, ८,१६; पै १, १४,३; १५, १४,९; १७,३०, २; १९, २३, ४; –०त्यो शौ ८, २, ५; १०; काठ ३८, १३; –०त्यो ऋ १०, १८, १; मा ३५, ७†; का ३५, ४, ६†; शौ ६, १३,१-३; ८,२, ४; ८; १२,२,२१†; पै २, १९, ५; १६,३,४; ५; ९; १०; १७, ३२, १†; १९,५,१-३; २३, ५; –त्योः ऋ ७, ५९, १२; १०, १८,२; १६१, २; मा ३, ६०†; १०, १५; २०, २†; का ३, ८, ४†; ११, ५, ६; २१, ७, १†; ¶तै १,५,९,४; ८,६, २†; १४, १$; २,३,२,१[२];९; ३, १, ७, १$; ५, १, १०, ३; ४,४, ४[२]; ५; ७,२,७,५[२]; मै १, ५,२;८[३]; १०, ४†; १८[२]¶; २, २, २¶; ६, १०; ¶३, २, १; ४, ७; ४, ४, ४[२]; ६,९¶; ८,५¶; काठ ६, ९; ७, ६[३]¶; ९, ७†; १५, ७; १९, ११¶; २१, ७[३]¶; २९, ३¶; ३०, ३[२]¶; ३६, १२[२]¶; ३७, ९; १५; ३८, १३[२]; ¶क ४, ८$; ५, ५[३]; ८, १०†; ३१, १; ४६,६[२]; शौ २, १६, १; ३, ६, ५; ११, २†; ५, ३०, ११; १५; ६, १३३, ३; ८, १, ४; १७-१९; २, ९; २३; ७, १३; ८, १०;१८; १०, ३,७;८,४४[i]; १२, २, ३०†; ४, ३७; ७, ४; १६, ८,३२; १९, २०, १; २७, ८; २०,९६,७†; पै १,६२,२†; ९८,४?; १०८, १; २, ३७, ५; ४३, ३; ८०, ५; ३, ३, ६; ५, १३,९†; २७,१; ३३, ३; ६,३, २; ९, १४, १; ५; १०, ७, ८; १०,५; १३,५,१; १४, ८; १५, ११, ४‡[h]; १६,१,४; २,७; ८; १०; ३,८; ५, ३; १३, ३; २९, १०; ३०,६; ६३, ७; १४२, ४; १७, १९, ७; ३२, १०†; १९, १९,५; २०, २७,६;६०,५;६१, ११.

मार्त्यव[i]– –वः शौ ८,१३,७; पै १६,१३५,३.

---

[a]) सपा. पै १५, ९,२ प्रजापतिः इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ २४४३ *c* द्र.।

[c]) सपा. शौ ९, ४, १२ मित्रः इति पाभे.।

[d]) सपा. शौ ६,३२,२ यमेन इति पाभे.।

[e]) नाप. (मरणधर्मन्-।मर्त्य-)। *मृति– (भाप. उसं. [पा ३,३,९७]) > *मृति-मत्– (पा ६, १, १७६)> -मद्वयः>नैप्र. यनि. इति (वैतु.W.Gri. =मरण- इति)।

[f]) पाभे. पृ २३३४ *k* द्र.। [g]) सस्थ.? आहन्तुम् > आहर्तुम् इति शोधः (तु. मूको.)। [h]) सपा. ऋ ६,७५,१४ विश्वतः इति पाभे.। [i]) व्यप. (अन्तक-)। अपत्येऽर्थे

मृत्युं-जय[a]– -याय खि ७,२,३.

मृत्यु-दूत– -०ताः शौ ८, ८, ११; पै १६,३०,१.

मृत्यु-पाश– -शाः शौ ८,८,१६; पै १६,३०,७; –शात् खि २, ११,१; –शान् शौ ८, २, २; १७,१,३०; पै १६,३,२; १४९, १०; १८, ३२, १३; –शैः शौ ८, ८,१०; पै १६,२९,१०.

मृत्यु-बन्धु[b]– -न्धवः ऋ ८,१८, २२; तै ५, १, ८, २¶[c]; –न्धुः ऋ १०,९५,१८.

मृत्यु-भय– -यम् खि ३, १०[2], १९; ७,२,४; ७,१०.

मृत्यु-संयुत– -तः तै १, ५, ९, ४¶.

म्रियमाण– -णम् शौ २०, ४८, ३?[d].

मृक्त– √मृच् द्र.

√मृच्, म्रक्ष् (वधा.), मृक्षा[e] ऋ ८, ७४,१३.

१मृक्ष[f]– -क्षः ऋ ८,६६,३.

२*मृक्ष–>म्रक्ष-कृत्वन्[g]– -त्वा ऋ ८, ६१,१०.

मृक्षि(न्>)णी[h]– -णीषु ऋ १०, ९८, ६.

मृग (वप्रा.)[i]– -ंगः ऋ १,३८,५; १४५, ५; १५४, [२; १०, १८०,२]; १७३, २; १९०, ३; ४, १६, १४; ५, ७५, ४; ६, ७५, ११; ७, ८७, ६; ८, ३३, ८; ९, ३२, ४; ९२, ६; १०, ८६, ३; २२; मा ५, २०; १८, ७१; २९, ४८; का ५, ५, ८; २०, ५, ४; ३१, २, ८; तै १, ६, १२,४; ४, ६, ६, ४; मै १, २,९; ३, १६, ३; ४, १२, ३; काठ २, १०; ८, १६; ४६, १; क २, ४; कौ २, १०४७; १२२३; शौ ४, ३, ६§; ७, २७, २; ८९, ३; §१०, १, २६; ३, ६; २०, ५३, २; ५७, १२; १२६,३;२२; १२६,१०[j]; पै §१, ७७, २; ९८, १; २[k]; १५,११, २;§ १६,३७,६;६२, ६; §१९, १९, १४; ४७,१४; ५०, ८; २०, ६, १०; –ंगम् ऋ १, ८०,७;१०५,७; २,३३, ११[l]; ५, २९, ४; ८, १, २०; २, ६; ५,३६; ६९, १५; तै ४, ५, १०, ४[l]; कौ १, ३०७; ४१२; जै १, ३२, ५; ४०, ४; ४,१६,७; ३,१५,१§; ५, १४, १२§; २०, ९२, १२; §पै ७, १,४;१९,४९,१; –गस्य ऋ १, १८२, ७; ५, ३२, ३; ८, ९३, १४; १०, १२३,४; खि ४,५, २५; काठ २७,९¶; शौ ४, ३, ६; पै २, ८, ४; १९, ४१,१५; –गा ऋ १०, ४०,४; –गाः ऋ १, ६४, ७; २, ३४,१; ४,५८, ६; मा १७, ९४†; का १९, १, ७†; काठ ४०, ७†; शौ ५, २१, ४; ८, ७, २४; ११, २, २४; ८, ८; १२, १, ४९; १९, ३८, ३; पै ८, १३, ६†; १५, १३, ८; १६, १४, ३; १०६,४; १७,५,७;१९,२४,२; –ंगाणाम् ऋ १, १९०, ४; ९, ९६, ६;

:अण् प्र.। a) विप. (रुद्र-)।

b) विप. ([मरणधर्मन्-] मनु- [मनुष्य-], पुरूरवस्-)। वस. उप. सहयुक्तार्थे विप. (वैतु. वें. GG. उप. भाप. इति, सा. PW. प्रमृ. च नाप. षस. इति, PW. GW. °बन्धु- इति ?)। c) नाप.। पस.। d) इन्द्रियम् इति RW.। सपा. पै १८,२३,१ श्रयमाणम् इति पामे.।

e) धा. अनुदाने (वशीकरणे) वृत्तिः। लिङि उपु१ [वैतु. GW. GG. ORN. लेटि इति, √मृज्, √मृश् इत्येताभ्यामन्यतरेण धा. सवृत्तितेति च, वें. सा. नाप. [हस्त-] सतः तृ१ इति, सा. [पक्षे] विप. ([केशवत्-] शीर्ष-) सतः न. द्वि३ इति च ?]।

f) विप. ([शूर-] इन्द्र-)। धा. वृषकर्मणि वृत्तिः (वैतु. वें. सा. √मृज् इत्यनेन शोधन-सवृत्तितेति, PW. प्रमृ. नाप. [अश्वदेह-मार्जनोपकरण-] इति?)।

g) विप. ([*शौर्यपूर्वकहिंसक-] इन्द्र-)। कस. उप. <√कृ [हिंसायाम्] द्र.। यद्वा शौर्यकृदर्थे उस. उप. <√कृ [कृतौ] इति स्यात्?।

h) नाप. (वाहिनी- [धारा-, नदी-])। धा. प्रवहणे वृत्तिः (तु. [अंशतः] PW. ORN. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. ?GRV. =[विदीर्णा-] स्थली- इति, GW. =झंझावात- इति च ?)। i) विप. ([हिंस-] इषु-दन्त- [ऋ ६,७५,११]), नाप. (पशु-, वृक-, हरिण- प्रमृ.)। (√*मृप् [दर्शनहिंसागत्यादिषु]>) *मृप– > यनि. [तु. [अंशतः] या [१,२०; ९,१९] <√मृज् [*गतौ] इति वा <√मृग् [अन्वेषणे] इति वा (तु. [अंशतः] PW. WAG [१,१२७ b] <गत्यर्थ-वृत्तेः धा. इति, WW [२, २७५; २८४] < चैतन्यार्थ-कात् धा. इति)]। j) पामे. पृ १४७५ q द्र.।

k) शोधः पृ १३४७ l द्र.।

l) पामे. पृ १७४९ g द्र.।

१०, १३६,६[a]; १४६,६; तै ३, ४, ११, १; मै ४, १२, ६; काठ २३, १२; कौ २, २९४; जै ३, २४,१०; §शौ २,३६,४; ३, २२, ६; पै २, २१, ४§; –गान् पै ६, २२, १७; १९, ३५, १२; ३६, १७; ४७, ८; २०, ४०, ६; ७; ४७, ४; ५२, १०; –गाय ऋ ५, ३४, २; शौ १२, १, ४८; पै १, ९९, ३; १७, ५, ६; –†गासः ऋ १, १९१,४; शौ ६, ५२, २; पै ४, १६,७; १९, ७,७; –गेषु तै ६, १,३, ७¶; मै २, १३, १३; काठ ४०, ३; शौ ३, २१, २; १२, १, २५; पै १, ९१, ३; ३, १२, २; १७, ३, ६; –गौ पै २०,४६,६.

मृगी– -गी शौ ५, १४, ११; पै ७, १, ९.

?मृग पै १५, १२, ८.

¶मृग-क्षीर– -रेण काठ २१,६; क ३१, २१.

√मृगय > मृगयु– -युः[b] शौ, १०, १, २६; पै १६, ३७, ६; –युभ्यः मा १६, २७; का १७, ४, १; तै ४, ५, ४,२; मै २, ९, ५; काठ १७,१३; क २७, ३; –युम् मा ३०, ७; का ३४, १, ७.

¶मृग-शफ– -फः मै ३, १, ४; ५; काठ ८, ५; क ७, १; –फम् मै ३, १, ४.

मृग-शिरस्[c]– -रः शौ १९,७,२.

मृग-शीर्ष[d]– -र्षम् तै ४,४,१०,१[e].

मृगा(ग-आ)खर[f]– -रे तै ७,५,२१, १¶; काठ ४५,१८.

√मृगि[g], मृगयेते पै २०,५६,५; मृगयन्ते ऋ ८,२,६; जै ४,१६, ७†; शौ ४, ३६, ३; मृगयामहे शौ १०,५,४२; पै १६,१३२,८.

मृगणा[h]– >√मृगण्य >

मृगण्यु– -ण्यवः ऋ १०,४०,४.

मृगयत्– -यद्भ्यः पै २०,४७, ४.

मृगयस्[i]– -यसः ऋ २,३८,७.

मृगय[j]– -यम् ऋ ४, १६, १३; १०, ४९,५; –यस्य ऋ ८,३,१९.

?मृगया[k] पै १३,१०,७.

?मृगस्यथ्यन्त् (इवाचरः)[l] पै १,९८, २.

मृगारि[m]– -रिः खि ४,५,२५[b].

√मृच्, > मर्चि, मर्चयति ऋ १, १४७, ४; ५; ५,३, ७; पै १८, १८,१०; मर्चयसि शौ १३, १, ४०[n]; मर्चयात् ऋ २, २३,७.

मर्चयत्– -यता शौ ८,२,१७[o].

---

[a]) पाभे. पृ १६०५ *b* द्र. ।

[b]) सपा. मृगयुः <> मृगारिः इति पाभे. ।

[c]) व्यप. (नक्षत्र-) । न. । मृग– [विप. (*भ्राजमान- ⌊< √मृज् 'शुद्धौ = दीप्तौ'⌋)] + (√श्वित् ⌊वर्णे⌋ > भावे *श्वित्रस्– >) शिरस्– (*प्रकाश-) > वस. ।

[d]) व्यप. (नक्षत्र- ⌊ मृगशिरस्- ⌋) । न. । मृग– (भ्राजमान-)+(√शॄ ⌊पाके = दीप्तौ⌋ > भावे) *शीर्– > कस. *मृग-शीर्–+(√*भृष् ⌊धारणे⌋ > कर्तरि) भृष– > उस. *मृगशीर्-भृष– > यनि. ।

[e]) पाभे. पृ ८३२ *f* द्र. ।

[f]) नाप. (अश्वशाला- ⌊भा. सा.⌋) । पस. पूप. = वाजिन्- इति कृत्वा < √*भृष् ⌊= √व्रज् ⌋ 'गतौ' । उप. = आगार- इति कृत्वा < √*आप् ⌊= √ वस् ⌋ 'निवासे' + इति वा ⌊= √वध् ⌋ 'बन्धे' इति वा मन्दुराया बन्धनाधिष्ठानस्वाल्प्यादिति दिक् ।

[g]) तु. PW. WAG ⌊१, १२७ *b*⌋ प्रमृ.; वैतु. पाधा. धुरा. मौलिकः धा. इति ? ।

[h]) भावे युच् प्र. ।

[i]) नाप. (*हरिण- ⌊ वैतु. सा.?, PW. प्रमृ. = वन्यपशु- इति; वें. = मनुष्य- इति; GG. = व्याध- इति च ?⌋) । < √मृग् (*द्रुतगतौ ⌊तु. रघु– = वेगवत्-; नभा. √भागना 'धावने'; वैतु. ? ORN. मृगयु– इति प्राति. इति कृत्वा -यासः ⌊प्र३⌋ इति शोधुकः?⌋) ।

[j]) व्यप. (असुर-) । GW. < मृग– इति ? ।

[k]) √मृग् (*हिंसायाम्) > मृगयात् इति शोधः । सस्थ. ? मो> (यः>)यो इति, ?वनिम् > अवनि– > -निम् इति, ?शफद्धस्ता > शपात् हस्ताभ्याम्. इति, ?त्वायु > त्वयाऽसौ इति, ?नस्यताम् > नश्यताम्. इति चापि शोधाः ।

[l]) पाठः ? (*मृग-स्यद– ⌊हरिण-जव-⌋ >) *मृग-स्यद्य > ⌊शतरि⌋ -द्यन् (इवा ⌊व-आ⌋ चरः) इति शोधः (तु. मूको. प्रान्त-पाठः) ।

[m]) नाप. (⌊हिंसा-कृत-⌋ व्याध-)। √मृग् ⌊*हिंसायाम्⌋ + आरिन् प्र. उसं. (पाउ ३, १३४) । सस्थ. ?हि > हि इति, ?निकर्तुम् > न कर्तुम् (हिंसितुम् ⌊अमृगं सन्तं मामिति शेषः ⌋) इति शोधौ । एवं पृ १९९७ *b* अयं विशेषः आधेयः ।

[n]) वैतु. B ⌊AJP १२, ४३७⌋ देवम् । अर्चे° इति ? ।

[o]) = सपा. आगृ १, १७, १६ प्रमृ. । पै १६, ४, ७ तु वर्चयता इति, पागृ २, १, १८ मज्जयता (वैतु. BC.-

मृक्त[a]- > मृक्त-वाहस्- -हसे ऋ ५,१८,२.

मृच्- मृचम् पै १७,१५,७; मृचा[b] ऋ ८,६७,९.

√मृज्, > मर्जि, मार्जि, मर्मृज्, मर्मृज्य, ¶मृजाते तै २, २,६, १;२; ‡मृजन्ति ऋ ९,६,५; ८, ४; १५, [८; ६१, ७]; १७, [७ (६३,२०)]; ७२,२; ८६,४;९२, ४; कौ १, ५४३‡[c]; २, २३६; ४३१;५३१; जै १,५५, १२‡[c]; ३, २१, १; ३३, ६; ४१, ७; ‡मृजन्ति ऋ ३,४६,५;५,१,७; ४३,१४;९,१५,७[d];२९,२;४६, ६;६३,[१७;१०७,१७];२०;६८, ७; ७२, १; ८५, ७; ९६, [१७; १०९,१२]; ९७,२९;१०९,२१; मै २,१, ९§[e]; कौ १,५२०; २, २९१[f];५२५; ६८४; १११६; जै १,५३, १२; ३,२४,७[f]; ४१,१; ५६, ११; मृजे शौ १६, ७,८; पै १७,२५, १; मृज्महे शौ १४, २,६६; मृज्महे शौ १२,२,१३; १३,१,५८; पै १७,३१,३; १८, १३, ५; २०, १५, ८; २७, २; मृज्मः शौ ४,१७,८; पै २,२६, ५; मृष्टाः[g] पै १९, ३३, १०; १२; मृक्ष्व[g] शौ[h] ६, ११२, ३; ११३, २; पै १, ७०, ४; मृड्ढ्वम् शौ १२, २, १९[2]; पै १७, ३१,९[2]; अमृष्ट[i] पै १,७०, ३; १९,३३, ११; अमृजत शौ १२,२,१७; अमृजत मै ४, १, ९¶[j]; काठ ३१,७¶; क ४७, ७¶; शौ ६, ११३, १[h]; पै १, ७०,३; १७, ३१, ८; १९,३३, ११; ?अमृजन्त[k] पै ४, ४०, ६; मृष्ट[l] ऋ १,१७४,४.

मृज्ञत ऋ ९, २४,१[m].

मामृजे ऋ ९, १४,५; ‡मामृजे ऋ ९, २,५; १०७, ११; कौ २, ३९१; १०४०; जै ३, ३१, ११; ममृजे शौ ६, ११३, १[i]; मामृजुः मै ४, १, २; ¶मार्क्ष्यध्वे[n], मार्क्ष्यामहे[n] काठ ३१,७; क ४७,७; अमृक्षन्त ऋ ९,२६,१.

मृज्यते ऋ ९,४३,१;७६,४;८६, ६; कौ २, २३७; जै ३,२१,२; ‡मृज्यते ऋ ५,१,८;९,३,३;६८, ९;९९[(७०,४)७]; कौ २, ६१०; जै ३,४९,६; मृज्यसे ऋ ९,५६,३

मर्जयन्ते[o] ऋ १०,७६,७; मर्जयन्ति ऋ ९,८९,४; जै ४, १९, १०‡; ‡मर्जयामसि ऋ ९, ९९, ३; कौ २,९८२; जै ४,२४, ३; ‡मर्जयन्त ऋ १, ६१, २; ५,३, ३; ७,३,५;३९,३;८,८४,८;९ ६८,६[p];९३,१; तै ३,५,११,५; मै ४,१०,३; काठ १५,१२; कौ १,५३८; २, ७६८; जै १,५५, ६; शौ २०,३५, २; मर्जयन् ऋ १०,१२२,५; मर्जयध्वम् ऋ ७, २,४; कौ १,६३; जै १, ७, १; ‡मर्जयेम ऋ ४, ४,८; तै १,२, १४,४; मै ४,११,५.

¶मार्जयते मै ३,७,१०; ¶मार्जयते तै ६, २,२, ७; काठ २३, ५[2]; २४,९; क ३८,२; ¶मार्जयति तै ५,४, ४, १; काठ ३६, १३; ¶मार्जयन्ते तै १,७,१,५; २,२,१०,२; ६,८,३; मै १,१०, १३[q];२०[q]; २,१,५; ३,२,४;४, ८,५; काठ ११,५; मार्जयन्ताम् तै १,६,५,१; २[r]; ७, ५, ३; मै १,४,२[r]; ७; काठ ५, ५[r]; ३२, ५; मार्जयेत मै ३, ७, १०; मार्जयेम काठ ६,११¶.

अमीमृजन्त तै १,८,५,२.

मर्मृज्यते ऋ ९, ४७, ४; मर्मृज्यन्ते ऋ ४,१५,६; ८,१०३,७; ९,२,[७;३८,३]; ३३,५; मै २,१, ९[r]; काठ ३७,९[r]; ‡कौ २,३९३; ६२९; ९३४; ‡जै ३, ३१,१३; ५२,६; ४,११,७; शौ ४,८,७[r].

मर्च°) इति, माशृ १,२१,७ वर्तयता इति च पाभे.।

[a]) व्यप. (ऋषि-[द्वित-])। वस. (वैतु. सा. उस. इति ?)।

[b]) नाप. (जाल-इति वें. सा.); भाप. (तर्जन-, हिंसा-इति PW. प्रमृ.)। [c]) सपा. ऋ ९,११,१ अजन्ति इति पाभे.।

[d]) तु. सस्थ. टि. उप।

[e]) सपा. शौ ४,८,७ काठ ३७,९ तैब्रा २, ७, १६, ४ आपश्रौ १८,१५,३ हिन्वन्ति इति पाभे.।

[f]) सपा. ऋ ९,१०६,११ हिन्वन्ति इति पाभे.।

[g]) सपा. मृष्टाः <> मृक्ष्व इति पाभे.।

[h]) धा. *म्रक्षणे = संपर्चने वृत्तिः। शौ ६,११३,३ अपमृष्ट- इति नाप. सत् पृथक्कृतं पापात्मकं द्रव्यमाह।

[i]) सपा. अमृष्ट <> ममृजे <> तैब्रा ३, ७,१२,५ मामृजे इति पाभे.। [j]) असृजत इति सात. ?।

[k]) असृजन्त इति शोधः।

[l]) प्रपु१ इति वें. GW. प्रमृ. (वैतु. सा. मपु१ इति)।

[m]) सपा. कौ २,३११ वृञ्जते इति पाभे.।

[n]) तु. पृ ६९८ *f*।

[o]) °न्त इति GW.। [p]) तु. सस्थ. टि. आ।

[q]) मा° इति Sch. पाठः ? यनि. शोधः (तु. सात.)।

[r]) पाभे. पृ १९४३ *b* द्र.।

मर्मृजत ऋ ४,१, १४; मर्मृजन्त ऋ १,१३५,५; मर्मृज्म>ज्मा[a] ऋ ३,१८,४.

मर्जयत्– -यन्तः ऋ १, ६०, ५; ९,८७,१; कौ १,५२३; २,२७; जै १,५४,१; ३,३,६.

मर्जयन्ती– -न्तीः ऋ ९, १४, ७; कौ २, २२०; जै ३, २०, २.

†मर्ज्य– -र्ज्यः ऋ ९, ३४,४;१०७, १३; कौ २, ११८; जै ३, १२, ५; -र्ज्यम् ऋ ९,१५, [७; ४६, ६]; ६३, २०; कौ २, ६१८; जै ३,५०,१०.

मर्मृजत्– -जतः ऋ ४,२,१९.

†मर्मृजान– -नः ऋ ९, ५७, [३; ६६, २३]; ७०, [५ (८६, ३)]; ८६,११; कौ २,३८२; ११९३; जै ३,३१,२; ४,७,७; -नम् ऋ ९, ९५, ४; -नासः ऋ ९, ६४, १७.

मर्मृजेन्य[b]– -न्यः ऋ १, १८९, ७; २,१०,१.

†मर्मृज्यमान,ना– -नः ऋ ९, ६२, १३; ८५,५; कौ २, १३५; जै ३, १३, ११; -नाः ऋ २, ३५,४; तै २, ५, १२, २; मै ४, १२,४.

मार्जन– -नम् मै १, १०,१९¶.

मार्जनीय– -यः पै २०, ३८,३.

मार्जयित्वा ¶तै २,६,८,७;५, २, ४,४.

†१मृजान– -नः ऋ ९, ९६, १०; २०; १०७,२२[c]; १०९,१७; कौ २, ५११; जै ३,४०,७.

?२मृजान[d]– -नाः शौ १८,३,१७.

†मृज्यमान– -नः ऋ ९, २०, [६; ३६, ४ (६४, ५); ६५, ६]; ३०, २; ६४, १३; ७०, [४ (९९,७)]; ७४, ९; १०७, २१; १०, ६९, ७; कौ १, ५०५; ५१७; २, १९१; ३२३; ४२९; जै १,५२,९; ५३, ७; ३, १७, १२; २६, ९; ३३, ४; -†नाः ऋ ९, ६४,५,([२०,६; ३६, ४; ६५,६]); कौ २, ३८५; जै ३, ३१,५.

मृष्ट– -ष्टः ऋ ९,८२, २; मा ५, ३२[e]; का ५, ८, ४[e]; मै १, ४, ७[2]¶; काठ ३२, ५[2]¶; कौ २, ६६८†; -ष्टाः ऋ ९,२२,४.

¶मृष्टि– -ष्टयः मै १, ४, ७; काठ ३२,५.

मृष्ट्वा शौ १२, २, १७; २०; पै १७,३१,८.

?मृजत पै २,४०,३.

?मृजतम् पै १०,४,४.

?मृजातानुपसम् पै २, ६५,३.

√मृड्,ळ्(बधा.)[f], >मृडि, ममृड्युः ऋ ४,१८,८.

मृडसे काठ ३७, १३; १४; ?मृडाते[g] पै १४, ३, १३; मृडाति ऋ ४, ४३, २; १०, ६४, १; शौ १,१२,१; ७,११४, १[g]; पै ४, ९, २[g]; २०, १४, ८?[h]; मृडात् शौ २, २, २; पै १, ७, २; मृडात् ऋ १०, १०८, ६; †मृडातः[g] ऋ १, १७, [१; ६, ६०, ५]; मा ३३, ६१; का ३२, ५, ७; तै २, ५, १२,२; काठ ४, १५; १२, १४; कौ २, २०४; जै ३, १८, ११; मृडः पै ९, १२,५; २०, ४२,३-६; मृडतु ऋ १, १७९, [५(५, ८५, ७; ७, ९३, ७)]; मृडतात् शौ ११,१,२०; पै १६, ९१,१; मृडताम् ऋ १०, ९३,७; मै २, १३, २१[i]; पै १६, ३७, २; मृडन्तु ऋ ६,५०,१२; ७, ५६, १७; मै २, ८,१०[4]; ९, ९[3]; ४, १०,६[1]; शौ ७,११४,७[g]; पै ४, ९, ६[g]; मृड,>डा ऋ १, ९४, १२; ११४, २; [१० (१, ३४, ११)]; २,३३,११; ४,९,१; ६, ४७,१०; ७, ८९,१; १०, २५, ३; तै ४, ५,१०,२; ४; मै १, ८, ५[1]; कौ १, २३†; जै १, ३, ३†; शौ १८,१,४०†; मृड,>डा ऋ १, ३६, [१२; ४,९, १]; ११४, [६; २,३३,१४]; २,२७,

---

a) वैतु. सा. वर्तमाने लिट् इति ।

b) विप. । कर्मणि केन्यः प्र. । c) पाभे. पृ २०७० h द्र. ।

d) स्वरः ? °न्– यद्वा मृ° इति शोधः इति WG ([६१९] तु. विदान्– यद्वा विदान– इति) ।

e) सपा. तै १,३,३,१ मै १,२,१२ काठ २,१३ क २,७ तां १,४,३ आपश्रौ ११,१४,१० असंमृष्टः इति पाभे. ।

f) धा. पूजायामुपदयायां दाने सुखने च वृत्तिः (तु. या १०, १५) ।

g) मृडाति इति शोधः [तु. सपा. ऋ ४, ५७, १ (यत्तु पृ ६७७ n अनु आ√मृड् इत्युपसृष्टः धा. निरदेशि, तत्र [तु. पृ ३७४ d] तत्र आ इति चार्थे नि. एवेति दिक्); शौ ७, ११४,७ च] ।

h) स नो मृळाति इति पाठः ? सा (=*तौ) नो मृळातः इति शोधः (तु. मूको., सपा. मा ३३, ६१ च) । सस्थ. ?पुरोधा° इत्यत्र ?वयद् इत्यत्र च टि. अपि द्र. ।

i) पाभे. पृ २३४५ c द्र. ।

१४; ७,९३, [७ (१, १७९, ५; ५,८५,७)]; ८, ४८, ९; ९,६६, ३०; १०, १६९, १; खि ४, ४, ४; मा १६,४९,५०†; का १७, ८,३; ४†; तै ४, ५, १०,१; ५, ५, ९, १^{2}¶; ७, ४, १७, १†; मै २, ९,९^{2}; काठ ६, ७^{2}; १७, ११; १६^{2};†; ४०, १०; ११†; १४†; ४४,६†; क ४, ६^{2}; २७, १; ६^{2};†; कौ २, ६६८; जै ३, ५५, ९†; शौ १, १३,४; ५, ३, ८†; ४,७; ६,३०, ३; ५७, २[a]; ११, २, ११; २८^{2}; १२, १, ४६;४७; १७, १, ८; ११; १९, ४४, ४; ५५,२; पै १,६३, ५^{2}; ९५,२; २, ३०,४; ३, १०, ५; ‡[b];३६,२;३;१२,१,१२;१४,२, ७; १५, ३, ४; १६, ४८, ५; १०५,१; १०६, ८^{2}; १७,५, ४; ५; १८, ३१,३; १९,३,६; ११, २; २४, ५; ४२, ६; ५१, ५†; २०, ४१, १०; ४२, ३; ६; मृडतम् शौ ८,२,७; ११, २,१; पै १६, १०४,१; मृडतम् ऋ ६, ७४,४; मै ४, ११,२†; †शौ ५, ६,५-७; पै १,१०९,२†;६,११, ७;९†;१५,२१,३;६; १६,३,७; मृडत,>ता ऋ १, १७१, ४; ५, ५५, ९; ५७, [८; ५८, ८]; ६, ५०, ११; ५१, ५; ७, ६०, १०; ८, १८,१९; १०,३४,१४; मै ४, १०, ६; १४, ११†; शौ १, २०, १†; २६, ४; १८, ३, १६†; मृडत,>ता ऋ २,२९,४; ८, ६७,१९; काठ २१, १४; शौ ३, २६, १-६; पै २, ५६,१-५; ७०,४;३,११,१-६; १९, ३,४; १६,५.

मृडयन्ति पै १५, २३, ४; †मृडयाति ऋ २, ४१, ११; ७, ८७,७; शौ २०,२०,६; ५७,९; मृडयाति ऋ १०,६६,३;मा १६, ७[c]; का १७, १, ७[c]; तै ४,५, १,३[c]; काठ १७,११[c]; मृडयासि ऋ ८,६, [२५; ४५, ३३]; ९३, [२८-३०]; कौ १,१७३†; जै १, १८,९†;मृडयासि शौ ५,२२,९; ६, २६,१; पै १३, १, ३; १९, १९, १; मृडयातु मै २, ९, २[c]; पै १९,२१,११; ¶मृडयताम् तै ५, ५, १०, १; २; मृडयन्तु ऋ १, २३, १२; १७१, [(१६९, ५)३]; ४,५७,२; मा १५, १५-१९; १६, ६४-६६; का १६, ४, २;४; ६;८; १०; १७,८,१८^{3}; तै १,१,१४, २†; ४, ४, ३,२; ११, ३; ५, ११, २; काठ ४, १५†; १७, १६^{3}; ३०, ४†; क २७,६^{3}; ४६, ७†; शौ १०, १, २२; पै १६,२७,१; १९,१,१२; मृडय,>या ऋ ७, ८९, १; ८, ४५,३१; ४८, [८; १०,५९,६]; खि ४,४,२; शौ १, १३,२;२६, ४; †मृडय,>या १, १२,[९; ८, ४४,२८]; २५,१९; ६, ४५, [१७; ८, ८०, २]; ८, ८०, १; ९३, २७[d]; ९, ६१,५; ८२, २; १०,३३, ३; १२८, ८; मा २१, १; का २३,१,१; तै २, १,११, ६; ४, ५, १, १§; १०, ४; ७, १४,३; मै ४, १०, २; १४,१७; काठ ४, १६; ४०, ११; कौ १, २१३‡[d]; २,१२८; १९६;९३५; जै १,२२,१०‡[d]; ३, १३, १४; १८, ३; ४,१२,११; पै १,८६, ७§[e]; ५,४, ७; १५, १२,३?[f]; §१९,३,४; ८; ३३, ६; मृडयत ऋ २, २९, २; मृडयत तै ५,५, १०,५; *अमृडयन्[g] मै ३,९,४. ?मृडायिष्यति[h] पै ५,२१,७.

†मर्डितृ- -ता ऋ १, ८४, [१९; ८, ६६,१३]; ४,१७, १७; १०, ६४, २; मा ६, ३७; का ६, ८, ८; कौ १, २४७; २, १०७३; जै १,२६, ५; -तारम् ऋ ४, १८, १३; ८, ८०,१; १०, ३४, ३; ११७,१;२.

मृड[i]- -डः काठ ३७, १३; १४; पै २०, ४२,३-६.

१†मृडयत्[j]- -यद्भ्याम् ऋ १,१३६, १^{2}; -यन्तः ऋ १, १०७, १; मा ८,४; ३३, ६८; का ८,१,३; ३२, ५,१४; तै १, ४, २२, १; २,१,११,४; मै १, ३,२६; काठ ४,१०; क ३,८.

मृडयत्-तम,मा- -मः ऋ

---

a) पाभे. पृ १५५६ *l* द्र. ।

b) सपा. ऋ १,१०२,१० चोदय इति पाभे. ।

c) सपा. मै २, ९, २ मृडयातु इति, क २७, १ किं करिष्यति इति च पाभे. ।

d) पाभे. पृ ७०५ *i* द्र. ।

e) तु. सस्थ. टि. ?अभ्या।

f) शोधः पृ१८६५*g* द्र. ।

g) देवानामृडयाता अस्मिन् इति पाठः? देवान्, अमृडयन्, अथाऽस्मिन् इति शोधः । पृ १६०४ कृतपूर्वो देवानाम् इति निर्देशो नेष्टः (वैतु. sch. देवाः नु अमृडयन् ते इत्येतानीह पदानीति ?) ।

h) मृडयासि इति शोधः (तु. शौ ५,२२,९ पै १३, १,३) ।

i) विप.> नाप. । कर्तरि प्र. ।

j) तु. टि. मर्चत्- ।

१, ९४,१४; पै १२, १, १४†; –मा ऋ १,११४,९;५,७३,९.

२मृडय(त् >)न्ती– -न्ती ऋ ५, ४१,१८.

मृडयाकु[a]– -कुः ऋ २, ३३,७; ८, ७९,७; पै १५, २०,५†.

मृडा[b]– -डया पै १३,५,२.

मृडितृ– -ता शौ १०, १,२२; १२, ३, ९; पै १६, ३७, १; १७, ३६,९.

†मृडीक[c]– -ीकः[d] ऋ ६, ३३, ५; –कम् ऋ ४, १,३; ५; ७, ८६, २[e]; १०, १५०,४; मा २१, ४; का २३,१,४; तै २,५, १२, ४; मै ४, १०, ४; १४, १७; काठ २६, ११; ३४, १९; –काय ऋ १,२५,३; ५; ६, ५०, १; १०, १५०, १-३;५; –के ऋ ६,४८, १२; ८,४८,१२.

मार्डीक[f]– †कम् ऋ १,७९,९[g]; ७, ८२,८; ९१, २; मै ४, १०, ६; काठ २, १४; कौ २, ८७६; –के ऋ ४, १८,१२; –केभिः ऋ ८, ७,३०.

√मृण्(वधा.)[h], >मृणि, मृणतः पै १९,२०,५[i]; †मृणसि ऋ १०, ८७,१९; कौ १,८०; जै १,८,८; शौ ५, २९,११; ८, ३, १८$; पै १६, ७,५; मृणस्व पै १३,३, २; मृण काठ ३७, १३;१४; शौ १९, २९, ४[ji]; पै १, ६३, ४; मृणत शौ ३,१,२; पै ३, ६, २; मृणानि पै १२,३,१६; अमृणत् ऋ १०,१३८,४; अमृणः ऋ ५, २९,१०.

अमीमृणन् शौ ३, १, २; पै ३, ६,२.

मृण[k]– -णः काठ ३७, १३; १४; पै १, ६३,४.

मृणत्– -णन् ऋ १०, ८४, ३; शौ ४, ३१,३†; १६, १, २; पै ४, १२,३†;१८, २८, २; –णन्तम् शौ ११,२,१८; पै १६,१०५,८.

मृणस्[l]– -णः पै १,९७,२;३[२].

मृत,ता– √मृ (प्राण°) द्र.

?मृतातत्वगोभर्ज[m] पै १,१७,१[n].

मृत्यु– √मृ (प्राण°) द्र.

?मृत्युम् अथनत्य[o] पै १७,२३,४.

?मृत्युविध्रुम्[p] आ द्यामसि पै २०, २७,६.

√मृद्, म्रद्[q], >म[,म्र] र्दि, मृदन् पै २,४०, ४; मृद पै १३,११, १३[ji].

?मर्दयन्ति[r] पै १,६४,२; म्रदयति तै ६,१,४,४¶.

?मर्दन[s]– -नम् पै २,७७,२; ३.

मृद्[t]– ¶मृत् तै ५, ७,९,२; मै ३, २,७; ¶मृदः मै २,१,८; काठ २०, ६; क ३१, ८; मृदम् मा ११, ५५; २५, १; का १२, ५, ६; २७,१,१; तै ४,१,५,२; ५, ७, ११,१; मै २,७, ५; ३,१५, १; काठ ८, २¶; १६, ५; ५३, १; क ६,७¶; मृदा ¶तै ५, ७, ९, २; ३[२]; ४;१०,२; पै ७,५, १०; मृद्भिः पै १५,२२,१०.

मृत्-ति(क >)का– -का मा १८,१३; का १९, ५,१; तै ४, ७, ५, १; मै २, ११, ५; काठ १८,१०; क २८,१०.

¶मृत्-पात्र– -त्रेण मै ४, १,३; काठ ३१,२[२]; क ४७,२[२].

¶मृन्-मय– -यम् ऋ ७,८९, १$; तै २,५,४,३; काठ ३०,४; क ४६, ७¶; –¶यानि तै ६, ४, ७, ३; मै ४, ६, ३; –येन मै २,३,२; ५,९; काठ १२, २; ३०,४; क ४६,७.

मृन्मयी– -यीम् मा ११, ५९; का १२, ५,१०; तै ४, १, ५,४; मै २, ७,६; काठ १६, ५; क ३०,४.

मृदित– -तः शौ ११, ११, १९; –तम् शौ ११, १२, २६; १२,

---

a) विप. (सोम-, हस्त-)। काकुः प्र. उसं. (पाउ ३, ७७)। b) भावे अङ् प्र.।

c) भाप. (दया-)। कीकच् प्र. (पाउ ४, २४)।

d) °के इति शोधः (तु. GW. ORN. प्रमृ.; वैतु. पपा. यनि. इति ?)। e) वैतु. वें. सा. विप. (वरुण-) इति ?।

f) भाप.। स्वार्थे प्र.। g) वैतु. वें. सा. विप. इति।

h) = √मृ [हिंसार्थे] वा।

i) सपा. शौ ६,५०,१ शृणीतम् इति पाभे.।

j) सपा. मृण <> मृद इति पाभे.।

k) विप. (हिंसक-)।

l) नाप. न. (*ज्योतिस्-)। धा. *दीप्तौ वृत्तिः।

m) मृडाति तन्व ऋधुको रुजन् इति शोधः।

n) सपा. शौ १, १२, १ मृडाति तन्वे ऋजुगो रुजन् इति पाभे.।

o) मृत्यु-मथन– >-नेभ्यः इति शोधः (तु. मूको.)।

p) मृत्यवि [सप्त१] ध्रुवे तमसि इति त्रि-पदः शोधः (तु. मूको.)। q) तु. या [२,२]।

r) (√वृध् > वर्धि [*गतौ]) वर्धयन्ति इति शोधः।

s) मन्दनम् (मादनम्) इति शोधः (तु. सपा. पै १९, ४७, १३)। t) = मृत्तिका-।

१०,९५[a].

मृदु– -दु काठ ३७, १¶; -दुः शौ ३, २५, ४; -दुम् काठ ३७, १¶; शौ ५,१८,५; पै ९,१७,७.

मृद्वी– -द्वी पै १२, ६, ९?[b]; -द्वीम् मा ११,५५; का १२,५, ६; तै ४, १,५,२; मै २, ७, ५; काठ १६,५.

मृदु(दु-अ)ङ्गुलि– -लिम् पै ६, १४,३.

मृदीक[c]– -काय काठ २२,५.

√मृध् (वधा.), मृर्धति ऋ ७,५९,४; ‡मर्धतः ऋ ६, ६०, ४; कौ २, २०३; जै ३, १८, १०; मर्धन्ति ऋ १, १६६,२; ३,५४,१४?[d].

मृधाति ऋ ६,२३,९; मृध्याः ऋ ३, ५४,२१; काठ १३,१५†.

मर्धिषत् ऋ ७,३२,५; ८, ८१, ४; ‡मर्धीः ऋ ४,२०, १०; ७, २५,४; तै १, ७,१३,२; २, २, १२, ७; मर्धिष्टम् ऋ ७, ७३, [४; ७४,३]; मा ३३, ८८†.

¶मृद्ध– -द्धाः मै १, ९,३; काठ ९, ११.

मृध्[e]– मृधः ऋ १, १३१, ६; १३८,२[2]; १८२,४; २, २२, ३; २३, १३; २८,७; ३,४७,२; ५, ३०,७; ६, ५३,४; ६०, ५; ८, ४५,४०; ६१, [१३; १०,१५२, ३]; ९,४,३; ४०,१; ६१, [२५; ६३, २४]; २६; ८५, २; ८६, २६; ९७, ४३; १०, ६७, ११; ८४, २; ९८, १२; १५२, ४; १८०,२; खि ४, ९, १; मा ५, ३७; ७, ३७†; ४४; ८, ४४†; ११, १८; ७२; १८,७०; ७१†; ३३,६१†; का ५,९,३; ७,२०, १†; ८,१८,१†; ९, २,४; १२, २,७; ७, ७; †२०, ५, ३; ४; ३२, ५,७†; तै १, ३,४, १; ४, ४२,१†; ४६,३; †६, १२, ४; ५[2]; ¶२,२,७, ४[2];४, २,२; ४; ५,३,१[3]; ४, १,२, ३; ९,३; मै १, ३,२३†;३७; २, २, १०[2]¶; ७,२; ७; ३,१,४[2]; †४,११, २; १२, ३[2]; १४, ९; काठ २, १५†; ४, ९; १५†; ६, १०; ७, १०[2]¶; ८, १६†; ¶१०, ९[7]; १०[2]; १६, २;७; १९, ३[2]; ¶; ३७, ८[3]¶; ३९,१; क ३,७; ५,९[2]¶; ३०, १[2];¶; ‡कौ १, १३४; २७४; ४८८; ४९२; ५१०; २,२०४; २७४; ३९९; ४२०; ५६३; ५६४; ५८७; ६७१; ८३७; १२१७; १२१८; १२२३; ‡जै १,१४,१०;२९,२; ५१, २; ६; ५२, १४; ३, १८, ११; २३,६; ३१,१९; ३२,१०; ४४,९;४५,१; ४८,३; ५५,१२; शौ †१,२१,२; ३; ४, ३१, २†; ५, २०,१२; ६, २,२; ७, ८९, ३†; ८, ५, ८; १३, १,५; २७; १८, २, ५९‡[f]; १९,१५, १†; †२०, ४३,१; ७२,३;९१, ११; पै १, ६६,१; ७७, २; †२,८८, २; ३; ३,३५,१†; ४, १२,२†; ५, २,८?[g]; ६,९,८;९,२४,१२; १४, १,२०; १६, २७, ८; ८७, ८; १८, ७,७; १५, ५; १७, ७; १९, १,६; ¶मृधा तै २, ४,२, ३; काठ १०, १०[2]; मृधि ऋ १, १७४,७.

मृघस[h]– -घः ऋ २, १८, ४; ७, ४३, ३.

मृध्र[i]– -ध्रम् तै १, ३, १३, २; -ध्राणि ऋ ८,४३,२६; काठ ३९, १५†; -ध्रेभ्यः ऋ ८,४४,३०.

मृध्र-तर– -रः मै ४,१,१२¶.

मृध्र-वाच्– -वाचः ऋ १,१७४, [२ (६, २०, १०)]; ५, २९, [१०(३२, ८)]; ७, ६, ३; १०, २३, ५; शौ २०, ७३, ६†; -वाचम् ऋ ५,३२, [(२९,१०) ८]; ७,१८,१३.

√मृश्, >मरीमृश, ?मृशते[j] पै १, १०९,४.

मरीमृश[k]– -शम् शौ ८, ६, १७; पै १६,८०,८.

मृश(त्>)न्ती– -न्तीम् शौ ८, ९, ९; पै १६,१८,९.

---

a) सपा. पै १६, १४६,९ स्जितम् इति पाभे.।

b) शोधः पृ २४५५ *d* द्र.।

c) नाप. (जल-भेद-)। सपा. तै ४,४,६,२ सुर्णीकाय इति, मै २,८,१३ सृदीकाय इति च पाभे.।

d) नु म° इति पाठः? नुम(:) उ वर्धन्ति (स्तुतिं कुर्वन्ति) इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति, ORN. मृर्धन्ति इति?)।

e) वप्रा.। न.प. (संग्राम-[तु. निघ २,१७], शत्रु-प्रमृ.)। अधिकरणे कर्तरि च प्र.।

f) सपा. ऋ १०,१८,९ तैआ ६,१,३ स्पृधः इति पाभे.।

g) विमृ° इति पाठः शोधार्हः (तु. सपा. तै २, ३, १४,६ वि, पुरः इति पाभे.)।

h) भाप. (नाश-) वैतु. स्क. [या.], सा. प्रमृ. मृध्– > द्वि३ इति?)।

i) भाप., नाप. (शत्रु-)। रक् प्र. (वैतु. भा. < मृध्– इति)।

j) (√घृष् >) घृषत्– > -षत् (क्रिवि.), ते इति द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)।

k) विप. (रक्षस्-)।

√मृष्,>मर्षि, मृष्यते ऋ १,१४५, २; मै १,५, १२¶; मृष्यन्ते ऋ ६, ६७,७; ¶अमृष्यत मै १,५, १२; काठ ७,१०; क ५,९.
मृषन्त ऋ ७, १८, २१.
मर्षयन्ति मै १,५, १२¶.
†मीमृषः ऋ १, ३१, १६; शौ ३, १५,४; पै १,५१,४.

मृष्–>मृषा[a]– -षा ऋ १, १७९, ३; काठ २७, १[२];¶; क ४२, १[२];¶; शौ ५, १८, ९; ६, ४५, ३‡[b]; पै ९,१८,२.

?मृषकान्[c] पै १६,८०,३.

मृष्ट–, मृष्टि–, मृष्ट्वा– √मृज् द्र.

मृष्मृषा[a] पै १,२९,३[d].

मृस्मृसा[a] मै २,७,७[e].

√मॄ √मृ द्र.

√मेक्ष्, मेक्षण–, मेक्षिता– √मिक्ष् द्र.

मेखल,ला[f]– -लम् मै ३, ८, ३¶; –लया तै ६,१,३,५¶; मै ३,६, ७¶; शौ ६,१३३, ३;११,७,४; पै ५,३३,३; –¶ला तै ६,१,३, ४;५; मै ३, ६, ७; काठ २३, ४[०]; क ३६, १[०]; –¶लाः मै ३, ६,७; काठ २३, ४; क ३६, १; –लाम् तै ६, २, २, ७¶; ¶मै ३, ६,७[३]; ७-८, १०; ¶काठ २३,४[२]; २४, ९; ¶क ३६, १[२]; ३८, २; शौ ६, १३३, १; पै ५, ३३,१; –०ले शौ ६, १३३,२; ४;५; पै ५,३३,२;१०;११.

मेखला-विन्– -वी पै १६,१५३,४.

मेघ–, √मेघाय प्रभृ. √मिघ् द्र.

?मेजते स्य[g] पै १६,५१,९.

मेडि[h]– -डयः तै ५,७,८,१[१]; –डिः शौ ११,९,५; पै १६,८२,५; –डिम् ऋ ३, २६,९; ४,७, ११; काठ ७, १६†; कौ १,३२७; जै १, ३४, ५.

मेडु[i]– -डवः[i] काठ ४०,५.

मेढ्र– √मिघ् द्र.

?मेतद्[k] पै ५,१६,७.

मेतव्य– √मि (वधा.) द्र.

?मेतिमेति[l] पै २०,२५,९.

मेतृ– √मि (वधा.) द्र.

?मेत्वदावत् पै २०,२४,४.

मेथि,थी[m]– -थिः[n] शौ १४,१,४०; पै १८, ४, ९; –थिम् शौ ८, ५, २०[o]; –¶थीम् तै ६, २,९, ४; मै ३, ८,७?[p]; काठ २५,८; क ४०,१.

मेथि-ष्ठा(<स्था)– -ष्ठाः पै ५,३,८.

√मेद्, मेदन–, मेदस्–, मेदि–, मेदिन्–, मेद्यत्– √मिद् द्र.

१मेध[q]– -¶धः तै ३, १, ५, २; ५, २, ६, ४; ५; ८, ५; मै ३, २, ७; १०, २[६]; ४, १,१३; काठ २०, ७[३]; ३१, १०; ३४, १५; क ३१, ९[३]; ४७, १०; –धम् ऋ १,३,९; १६२,१०; मा १३, ४७; २५, ३३; का १४,५, १; २७,१३,२; ¶तै ३, १,५,२;४, ६, ८,४†; ५, २, ८, ५; ७; ६, १, १,२; ४; ३, ३, ५; १०, २; ¶मै १, १०;१२; २, ५,९; ३,२,

---

a) तृ१ सत. वा. क्रिवि. ।

b) तु. पृ २९८ k, ८५५ i च ।

c) सपा. शौ ८,६,१२ मुककान् इति पाभे. ।

d) < √*मृष्मृष् (⌊पेषणे⌋ तु. पृ २४६७ o) ।

e) <√*मृस्मृस ⌊पेषणे⌋ । पाभे. पृ २४६७ p द्र. ।

f) नाप. (परिकर-) । (√वृत् ⌊वर्तने⌋ >) *वृत्ति– (भाप. ⌊परिगमन-⌋) + (√गड् ⌊वन्धने⌋ >) *गड– > बस. ⌊वृत्त्या वन्धोऽस्याः⌋ *वृत्ति-ग (ड>) डा– > नैप्र. यनि. (वैतु. पाउभो ⌊२,३,१७⌋ शक. च <√मि ⌊प्रक्षेपणे⌋ इति, अभा. च बहुविकल्पः, <मेकला– इति च PW. प्रभृ.) ।

g) इह ते इत्यत आरभ्य कृतम् इत्यन्तं वाह्यो ऽनन्वितः पृथङ्मन्त्रीयः पाठः इति, मेज, तस्मान् माऽऽत्रयम् इत्येकः पाद इति च कृत्वा मेज>स यजे इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,१२३,४) ।

h) नाप. पुं. वप्रा. (दीप्ति- प्रभृ.) । √*मेज् (ष् ⌊=√मच्⌋) 'कल्कने =दाहे' > कर्तरि *मेष्ट्रि– > नैप्र. यनि. (वैतु. PW. BSG. प्रभृ. चण्डतार्थे < √*मेड् ⌊=√म्रेड्⌋ 'उन्मादे' ?, वागर्थे तद्वदर्थे च ⌊तु. निघ १,११; भ. च⌋ <√मिल् ⌊संयोगे⌋ इति ?) ।

i) परस्परं पाभे. । j) = मेडि– । प्र. विशेषः द्र. ।

k) पाठः ? सपा. तैब्रा ३, ३, २,५ एतद् इति पाभे. ।

l) मेनि-मेनि–>-निः इति शोधः । विप. (ओषधि-) षस. । । m) नाप. (यूप-, पशु-शाला- ⌊शौ.⌋) । व्यु. ? । <√मेथ् इति पाउ⌊४,१४०⌋, <√मि ⌊प्रक्षेपणे⌋ इति PW. प्रभृ. । n) सपा. आपमं १,१,१० मेथी इति पाभे. ।

o) पाभे. पृ १०६२ e द्र. ।

p) °थीं नि° इति शोधः (तु. तै.) ।

q) वप्रा. । नाप. (मज्जन्-, यज्ञ- प्रभृ.) । <√मि ⌊,मे⌋ध् [वधा. 'पूजामार्दवादिषु' (तु. ⌊अंशतः⌋ PW. प्रभृ. <√मिद् ⌊स्नेहने⌋ इति; वैतु. सा. प्रभृ. <√मिध् ⌊संगमहिंसयोः⌋ इतीव ?)] ।

७²; ६, २²; ९, २; ३; ६; ७; १०, २; १६,१†; ४,१, ६; ७; १३; १०;१†; १३, ४†; ¶काठ §१६, १७; २१; २०, ७; २२, १३; २३,१; २५, ८; २६, ३²; ८; ३१,१०; ३६,६; ४६, ४†; ¶क २५, ८§; ३१, ९;३५, ७; ४०, १; ४१,१²; ६; ४७, १०; कौ २, ११९३; –धस्य ऋ ८, १९, २; मै ३, ६, १¶; कौ २, १०३८†; जै ४, २९,४†; –धाः ऋ ३, ५८, २[a]; –धात् मै ३, ९-१०,२¶; –धान् शौ १२, ३, १६; पै १७, ३७, ६; –धाय मा १३,४७[b]; २२, १९; ३०, १२; का १४,५,१[b]; २४,६, २; ३४, २, ४; ¶तै ६,१,११, ६;३, ५, १; ६,४; ७, १, १२, १§; ¶मै २, ७, १७§[b]; ३,६,१; ३; ७; ७, ८; १०, २; १२, ४§; काठ २४, ७¶; २९, ९¶; ३१, ३; क ३७,८¶; –धे ऋ ८, ६,४४; ५०, [(४९, १०) १०]; खि ३, २,१०; तै ४, २,१०,१[b,c]; काठ १६,१७[b]; क २५, ८[b]; –धेन तै ७, ४, १२, १; मै ३, ९, ६¶; काठ २६,८¶; ४४, १; क ४१, ६¶; –धेषु ऋ १, ७७,३.

१मेध-पति[d]– –तये मै ४, १३, ४; काठ १६,२१.

मेध-वत्[e]– >मेधीयस्– –यांसः पै ३,३८, १[f].

२मेधु[g]– > २मेधु-पति– –तिम् ऋ १, ४३,४.

मेध-साति– –†तये ऋ १,१२९,१; ७, ६६,८; ८,३, १८; ४०, २; ६९, १; कौ १,३६०; २, ४१८; जै १,३८,१; ३,३२,८; –ता ऋ ४,३७,६; ७,९४,६; १०,१४७, ३; मा ९, १७‡[h]; तै १, ७, ८, २‡[h]; मै १,११,२‡[h]; काठ १३, १४‡[h]; कौ २, १५२†; जै ३, १४,१२†; –†तौ ऋ ८, ७१,५; १०३, ३[h]; १०, ६४, ६[h]; का[h] १०, ३, १०; २३, १, ११; कौ २, ८६६[h]; जै ४, २१, ४; पै २०, ५१,३.

√मेधय > मेधयु[i]– –युम् ऋ ४, ३८,३.

मेधस्[j]– –धसा पै २०,३३,१०‡[k].

मेधस्-वत्– –वान् पै १७,३७,६[l].

१मेधा[m]–>मेधा-तिथि[n]– –थिम् ऋ ८,८,२०; शौ ४, २९,६; पै ४, ३८,६.

२मेधा[o]– –धया ऋ ४, ३३,१०; ७, १०४,६; ९,२६, ३; खि ४, ८, ९?[p]; मा ५,७; १२,७;३२,१४; का ५,२, ६; १३, १,८; ३५,३, ११; तै १,२,११,१; ४,२,१,२; ६,१,२,२¶; २, २,५; मै १,२, ७;७,१; २, ८,१४³; ३,६,४¶; काठ २, ८; १६, ८; २३, २¶; क २,२; ३५, ८¶; शौ ५, ११, ४[q]; ६,१०८,४;८,४,६†; पै १, ४१,१; १६,९,६†; –धा ऋ १, ८८,३?[r];१६५,१४; खि १, ७,

---

a) तु. सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW., ?OBN. [पक्षे] < मेधा– इति ।

b) सपा. मेधाय (माश ७, ५,२,३२ च) <> मेध आ इति पाभे.। c) वैतु. सा. सं१ इति ?।

d) नाप. (आतिथ्य-कृत्-)। e) विप. । कर्तरि कृत् ।

f) सपा. मेधीयांसः<>मेध्यासः इति पाभे. ।

g) = १ मेध- ।

h) सपा. °ता (माश ५,१,५,२३ च)<>°तौ (शांश्रौ २१,३ च) इति पाभे. ।

i) विप. [*वन्यविशेषकृत्-] शूर– [*मल्ल-] । धा. < मेध– वा मेध– वा । उभयथाऽपि तस्य वन्धे वृत्तिः (वैतु. वें. सा. PG [१,१०३], GRV. Gri. < मेध– [युद्ध-] इति) । j) नाप. (मेधा-)। √मय् (वधा. '*ज्ञानादौ') + असुच् प्र. उसं. (पाउ ४, १८९)> *मयअस्– > नैप्र. यनि. । शेषं २ मेधा– इत्यत्र द्र. ।

k) पाभे. पृ २४३६ e द्र. ।

l) सपा. शौ १२, ३,१६ ज्योतिष्मान् इति पाभे. ।

m) नाप. (=२ मेधा–, *मेध्या–) । √मय्+भावे अधप् प्र. उसं. (पाउ ३, ११३) > मय(ध >)धा > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

n) व्यप. (ऋषि- [*मेध्यातिथि-]) । वस. उप. भाप. सत् नैप्र. > (√धा [करणे] >) धिति– (तु. मेधा-कार–; वैतु. पपा. प्रमृ. °धऽअ° इतीव ?) ।

o) नाप. स्त्री. [मति- (वप्रा. [बुद्धि-, स्तुति- प्रमृ.])] । √मय् + अधच् प्र. उसं. (पाउ ३, ११३) > *मय (ध>)धा–> नैप्र. यनि. (वैतु. या [३, १९], Brug [१,७००], WAG [१,७८], SEY [५] प्रमृ. < √मन् + √धा इतीव) । p) स्वरो भ्रष्टः ।

q) सपा. पै ८,१,४ ?त्रेधाः इति पाभे. ।

r) निर्देशः ? °धाः [प्र३] इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति ?) । 'हे मरुतः ! वाशीः (*घोषवत्यः) *मेधाः (स्तुतयः) वः तनूषु (वर्तमानानि रोमाणि हर्षेण

३१[a]; ४, ८, ३[b]; तै ३, ४, ९, ५[३]¶[c]; मै ४, ११,३†; काठ ९, १८†; शौ ९,१२, ११; पै १६, १३९, १२; १९,२८, १०; २०, ४०, ५[२]; –धाः ऋ ८, ५२, ९; खि ३, ४, ९; कौ २, १०२७†; जै ४,२६,६†; शौ १९,४३,१[d]; २०, ११९, १†; –†धाभिः ऋ ९,६५,१६; कौ २,१८३; जै ३, १७,४; –धाम्[e] ऋ १, १८,६; २,३४,७; ५,२७, ४; ४२, १३; ८, ६,१०; ९, ९,[(४, २)९]; ३२,६; १०७, २५; खि ४, ८, १[४]; २[३];६[२]; ७;९; मा ११,६६; ३२,१३†;१४;१५[४]; का १२,७, १; ३५,३, १०†; ११; तै ३,३, १,२[३]; ४,१, ९, १; मै २,७,७; काठ १६, ७; कौ १, १०१‡[f]; १५२; १७१; ५२२; २, ८५०; जै १,११,५‡[f]; १६,८; १८,७; ५३,१०;४,१२,३; शौ ६,१०८, २; ३[३]; ४;५[४]; १३३,४; १०,२, १७; ११, ७, २४; १२,१, ५३; १८,३,११; १९,४०,२;३; ६४, १; २०, ११५, १†; पै ५, ३३, १०; १६,६०,५; १५५,५; १७, ६, १; १९, १७, ८; ९[४]; २०, ५७,३;४; –धायै मा ४,७;३०, ६; का ४, ३, १; ३४, १,६; तै १,२,२,१; ६,१,२,२; मै १,२, २; ३, ६, ४; काठ २, २; २३, २; क १,१४;३५,८; –०धे शौ ६,१०८,१; पै १९,१७,७.

†मेधा-का॒र[g]– -रम् ऋ १०,९१,८; काठ ३९, १३; कौ २, ३३४; जै ३,२८,६.

मेधा-वि॒न्– -विनः शौ ६,१०८,४; –विनम् खि ४,८, ९; मा ३२, १४; का ३५,३,११; शौ ६,१०८, ४; –वी खि ४, ८,६?[h]; ८?[i].

?मेधिनः[j] पै ७,३,९.

†मे॒धिर[k]– -०र ऋ १, २५,२०; ३, २१,४; मै ४,१३, ५; काठ १६, २१; –रः ऋ १,३१, २; १०५, [१४; १४२, ११; १८८, १०]; १२७,७[२]; ३, १, ३; ६,४२,३; ८,२९,२; ९,६८,४; १०,१००, ६; कौ २, ७९२; –राः ऋ १, ११, ७; ८, ३८,[९; ४२, ६]; –राणाम् ऋ १०, ८९, १०; –राय ऋ १, ६१, ४; ७,८७,४; शौ २०,३५, ४; –रासः ऋ ८, ४३,१९.

१मे॒ध्य,या॑[l]– -०ध्य ‡मै[m] २, ७,३; ४, ९, ३; –ध्यः मा २९, ३; का ३१,१,३; ¶तै १, ६, ७,२; ५, १;११,१; ५, ९,५[२]; ६, १, १, ३; ७, ५, २५, १; ¶मै १, ८, ३; ३, ६, २[३]; ६; ७, ९; ९,७; १६, २$; ¶काठ २०, ७; २६, १;८; २८, ४; ३४, ८; ११; ४६,२$; ¶क ३१,९;४०, ४; ४१,६; ४४,४; शौ १८, ४, ५१; ५२; पै १३,१२,४; –ध्यम् ¶तै ५,१,४,३; ८,१; ६, १,१, ७; ३,४[२]; ४,९$; ३,६,४[३]; ७, ४; ४, २,३; ¶मै १, ८, २; ९; २, १,३; ३,९; ३, २,३; ६, २; ३; ७; ९; ८,५; ६; ९[२];९, ३[३]; ४, १,१०[२]; १२; ¶काठ ८, ८; १२,११; २०,८[३]; २३, ४; २५, ८; २६,३;५; ८[३]; ३०, ९; ३१, ८[२]; ९; ¶क ७,३; ३१, १०[२]; ३६,१; ४०,१; ४१, १;३; ६[२]; ४७, ८[२]; ९; शौ ५, २९, १३; १८, ४, १२; १३; पै १३, ९, १६; –¶ध्यस्य तै ७, ५, २५, १[२]; मै ३, ६,७;८,१०; ४, १, १०; काठ २३, ४; ३१, ८; क ३६, १; ४७, ८; –¶ध्या मै १, ८, ९; २,३,९; काठ १२, ११[२];

द्वारा) ऊर्ध्वा (उच्छ्रायवन्ति) वना (वनानि) न (इव) कृणवन्ते (एतच्च वः) श्रिये' इति वा. (तु. ORN.; वैतु. अन्ये मेध॒– > -धा [द्वि३] इति ?)।

a) मेधाम् इति शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

b) मे॒धा इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सपा. तैआ १०,३९,४१)। c) =सपा. तैआ १०,४१,१[३] आपमं २, ४,६[२] प्रभृ.। आपमं २, ७, २४[३] हिगृ १, १०, ४[२] तु गन्धः इति पाभे.। d) RW. मेधाम् इति।

e) क्वचित् (ऋ. [तु. अत्रत्यस्थलानि], कौ [१,१०१], शौ [१०,२,१७] प्रभृ.) *मेधसम् > यनि. इति L [५५२]।

f) सपा. ऋ ९,१०२,४ वेधाम् इति पाभे.।

g) विप.(अग्नि-)। h) मे···वी इति पाठः? यनि. शोधः।

i) °धा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

j) अ-मेध– [अपवित्रता-] > अमेधिन्– > -धिनः इति शोधः (तु. पृ १९९८ g)।

k) विप. ([दीप्र- प्रभृ.] अग्नि- प्रभृ.)। <√मेध् [=* √म्रेध् = √म्रेज्] 'दीप्तौ' (वैतु. पावा [५,२, १०९] <२मेधा– इति ?)।

l) विप. (अग्नि-, अश्व- प्रभृ.)। < १मे॒ध– इति प्रायोवादः। यनि. < १मे॒ध– इति वा < २मेध॒– इति वा < १मे॒धा– इति वा २मेधा॒– इति वा विवेक्तुं दुश्शकम्। m) पाभे. पृ २५०० o द.।

–¶ध्याः तै ६,१,१, ७; ४, २, ३; मै १,८,७; ३, २,३[२]; ४, १, १२; १३, ४; काठ ६, ६; १६, २१$; २३,१; २५, ५;९; २६, ८; ३४,८; ५०, ५$; क ४, ५; ३५,७; ३९, २; ४०,२; ४१,६; –ध्यात् मै २,५,९¶; –¶ध्यान् मै ३, १, १०; ४, १, ७; १०; काठ १४, ६; ३१, ४; क ४७, ४; –¶ध्यानि मै ३, २, ७; काठ २६, ८[२]; क ४१, ६[२]; –¶ध्याभ्याम् काठ १३, ३[२]; २७,४[a]; क ४२,४[a]; –¶ध्याम् तै २, ६,५,१; मै १,६, ३; १०, ११; ३,८,६; काठ २५,५; ३१, ८; ३६,५; क ३९, २; ४७, ८; –†ध्याय ऋ ५,१,१२; मा १९, २५; का १६,५,६; तै ४,४,४, २; मै २, १३, ७; –ध्यासः मा १३,५१[b]; का १४,५,५[b]; तै ४, २,१०,४[b]; मै २, ७,१७[b]; काठ १६, १७[b]; ३९,२; क २५,८[b]; शौ ४, १४,१[b]; –¶ध्ये[c] ऋ ८, ५२,२¶; खि ३, ४,२¶; ¶तै ६,२,९, १; मै ३, १०,१; काठ २५, ५;८;९; क ३९, २;४०,१; २; –ध्येन काठ १३, ३¶; –¶ध्यौ तै २, ५, ६,४[२]; मै ३, ९,६.

मेध्य-तर- -रः मै १,८,७¶.

¶मेध्य-त्व- -त्वाय तै ३, ४,८, ७; ५, १,८,१; २,४, ४;९, ३; ७, १०,२; ६, ५,६,४; मै १, ४,८; १०; ८,४; ७; १०, १२; २, ३, ९; ३,६,२; ४, १,९; काठ २२, १३; २३, १; २५, ८; ३२, ७; ३६,६; क ३५,७; ४०,१.

२मेु(ध्य>)ध्या[d]–>मेध्या॑तिथि[e]– -थिः ऋ १, ३६, १०; ११; –थिम् ऋ १, ३६, १७; ८, २, ४०; ४९, [९(५०, ९)]; खि २, १३,४; ३, २,९; –†०थे ऋ ८, १, ३०; ३३, ४; कौ १, २८९; जै १, ३०,७; –थेः ऋ ९, ४३, ३; –थौ ऋ ८, ५१, १; खि ३, ३,१.

मेन(क>)का[f]– -का मा १५, १६; का १६, ४, ३; तै ४, ४,३, १; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६,८.

†मेना[g]– -ना[h] ऋ १,५१, १३; मै २, ५,५¶; –नाम् ऋ १, १२१,२; १०, १११, ३; –ने ऋ १,६२, ७; ९५, ६; २, ३९, २; पै ८, १४,६.

मेनि-,मेनि-हन्- √मि (वधा.) द्र.

मेनी[i]– -नी मै ४,२,४.

?मेन्यानयत्[j] पै २,७९,५.

?मे मयाद् पै ३,३,२[k].

मेम्यत्- √मी (शब्दे) द्र.

मेय- √मा (वधा.) द्र.

?मे व[l] खि ३,१५,१९.

मेषु[m]– -षः ऋ ८, २, ४०; मा १९, ९०; २१, ३०; ३१; २४, ३०; ३८; का २१,६,११; २३,४,२; ३; २६, ६, ५; ८, ३; तै १, २, ३, ३; ७, ४, १२, १; मै १, १०, ११¶; ३, ११, २[२]; ९; १४, ११; काठ ३५, १४[n]; ३६,६¶;३८,३;४४,१; क ४८, १३[n]; शौ ६,४९,२[n]; –षम् ऋ १,५१-५२,१; ८,९७,१२;१०, २७, १७; खि १, १, ४[o]; मा २१,४०; ५९; का २३, ४,१२; ६,१२; तै १,८,२१,२¶; मै २, ७, १७[2p]; ३,११,२; काठ १६, १७[2p]; १९, १३; क २५, ८[3p]; †कौ १, ३७६; ३७७; २,२८१; †जै १,३९, ७; ८; ३,२३, १३; शौ २०, ५४, ३†; –षस्य मा २१,४१[q]; ४४[q]; ४६;४७; का २३, ५,१; ३[q]; ४;५; काठ १६, २१[r]; १८,२१[3r]; –षा ऋ १०, १०६, ५; –†षाः ऋ १०, ९१,

a) सपा. मै ४,६,२ यज्ञियाभ्याम् इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ २५२३ *f* द्र. । c) व्यप. (ऋषि-) ।

d) = १मेुधा- । अध्यप् प्र. इति विशेषः ।

e) = मेुधा॑तिथि- । f) व्यप. (अप्सरस्-) । व्यु. ? ।

g) नाप. (स्त्री-) । (√*भूष् [वृद्धौ =प्रजायाम्]>) मूष्- +(√ मि [माने] > भावे) मुयन- > वस. मूष्मय (नु>) ना- > नैप्र. यनि. [वैतु. या [३, २१] <√मन् [पूजायाम्] इति ? (तु. SEY [१४२])] ।

h) °नाम्, अवोः (*=अवृणोः<√*वुर् [वरणे] लुङि मपु१ [वैतु. पपा. प्रमृ. =√भू > अभवः इति ?]) इति शोधः । सस्थ. ?वृषणश्वस्य > वृषन्!, अश्वस्य इति शोधः ।

i) विप. (अर्थः ? [गो-]) ।

j) शोधः पृ १८७० *j* द्र. । पृ ५७१ मे इति नेष्टम् ।

k) सपा. शौ ३, ६, २ मेदी इति पाभे. ।

l) अग्ना मे व इति पाठः ? अग्नात्ऽइव इति शोधः (वैतु. संस्कर्ता अव इति छेदुकः) । m) नाप. (तदाख्य-पशु-) ।

n) पाभे. पृ १५३० *d* द्र. । o) °शम् इति पाठः ? यनि. शोधः । p) पाभे. पृ ९८० *e* द्र. ।

q) पाभे. पृ १०१९ *g* द्र., मेष्याः इत्यपि च द्र. ।

r) यक्र. पाभे. पृ १०१९ *f*, *h* द्र. ।

१४; मा २०, ७८; का २२,७, १२; मै ३,११,४; काठ ३८,९; –षान् ऋ १, ११६,१६; ११७, १७;१८; खि १,१२, ७; –षाय ऋ १, ४३, ६; मा ३, ५९; का ३,८,३; तै १, ८, ६, २; मै १, १०,४; काठ ९, ७; क ८, १०; –षेण मा. २१, ६०; का २३,६, १३; काठ १९, १३[a]; –षैः मा २१,४२; का २३, ५, २; मै ३, ११,४.

मेषी- -षी मा २४, १; २९, ५८;५९; का २६,१,१; ३१,६-७,१; तै ५,५, २२, १; २४,१; ¶मै १,१०,११;११,९; ३,९,५; १३,२$; ४,७,८; ९; काठ १४, ९¶; ३६, ६¶; ४८, १; ३; –¶षीम् तै २, १,२, ६; मै २, ५,२[२]; काठ १२,१२;१३; १३, १; –षीषु तै ३,३, ३,१; –ष्यः ऋ ९,८,५;८६,४७; १०७,११; तै ५,६, १९, १; काठ ४९, ९; †कौ २, ५३२; १०४०; जै ३, ४१,८†; –ष्या काठ १९, १३; –ष्याः[b] काठ १६, २१; १८, २१[२]; –ष्यै ऋ १, ४३, ६; –ष्यैं मा ३, ५९; का ३, ८,३; तै १, ८, ६, २; मै १, १०, ४; काठ ९,७; क ८,१०.

मेषा(ष-अ)नुवचन- काठपुष्पि ४४.

?मेसोहामिष्टम् पै १,६१,४[c].

मेह(त्नु>)त्नू[d]- -त्न्वा ऋ १०, ७५, ६.

मेहन- √मिह् द्र.

मेह्ना[e]- -ना[f] ऋ ५,३८,३[g]; ३९, १[h]; ८,४,२१[२]; ६३,१२[i,j]; मा ३३,५०; का ३२,४,७.

मेहना-वत्- -वतः ऋ २, २४,१०; -वान् ऋ ३,४९,३.

मेहन्ती- √मिह् द्र.

? मेहम् पै ६,२२,२४.

√मेहि, मेघी- √मिघ् द्र.

मैत्र-, मैत्राबार्हस्पत्य-, मैत्रावरुण-, मैत्री- मित्र- द्र.

?मैनगुरु पै १०,१,४.

मैनाल[k]- -लम् मा ३०,१६; का ३४, ३, ३.

?मैयारक्षैदते पै १,७०,३.

मोकी[l]- -की ऋ २, ३८, ३.

मोक्तृ-, √मोक्ष, मोक्ष-, मोक्षमाण-, मोक्ष-लक्ष्मी- √मुच् द्र.

?मोक्षासिनम् पै १३,४,१५.

१मोघ[m]- -घम् ऋ ७,१०४,१४; १५; १०,५५, ६; ११७,६; कौ २,११३३; शौ ८,४,१४;१५.

२मोघ[n]- -घम् ऋ १०,१६५,४; मै ४, ४,६; शौ ६, २९, १†; –घे मै १,६,१२¶.

३मोघ- -घम् पै १६,१०,४; ५;१९, २७,११; ४८,३.

मोघ-चारिन्- -रिणाम् पै ५,३,५.

¶मोघ-हासिन्- -सिना काठ २५, ६; क ३९,४.

मोद- √मुद् द्र.

?मोदकाः[o] खि ५,९,२.

मोदमान- √मुद् द्र.

---

[a]) पाभे. पृ १३३५ *e* द्र.। [b]) पाभे. पृ २५२५ *q* द्र.।

[c]) सपा. शौ ३,११,६ मापगातमितो युवम् इति पाभे.।

[d]) व्यप. [नदी- (तु. GW. प्रमृ.; वैतु. L [४०४] °त्नु- इति)]। <√मिह् [सेचने]।

[e]) भाप. <√*मेह् [*=√मंह् [आप्यायने=वृद्धौ] (तु. या [४,४]; वैतु. PW. प्रमृ. <√मिह् [सेचने *=प्रवाहे=प्राचुर्ये] इतीव, या [४,४] राधः इत्यस्य विप. इतीव [तु. ORN.], पदत्रयात्मकं सत् मे इह न इति वेति च [तु.ष. टि.])]। [f]) =°नया [तृ१]।

[g]) सस्थ. ?ये> यदि (*यदा) इत्यध्यक्षरः शोधः।

[h]) सपा. कौ १, ३४५ मे इह न इति पाभे. (तु. *e* टि.)। सस्थ. चित्र- इति [√जि[जये]>*जित्र->यनि. इति कृत्वा इन्द्रस्य विप. (वैतु. या [४,४] राधस्-इति ?)]। त्वादातम् < *त्वद्-धत्तम् (त्वया धारितम् [वैतु. या. प्रमृ. उप. > √दा [दाने] इति ?])।

[i]) तु. सस्थ. वृक्ष- इत्यत्र √रण् इत्यत्र च टि.।

[j]) वैतु. वें. सा. मा. Gri. =नाः इति सत् पर्वतासः इत्यस्य विप. इति ?। शेषं सस्थ. सजोष- टि. द्र.।

[k]) अर्थः व्यु. च ?। नाप. (धीवर-)। < मीनाल- (< मीन- + √अल् [वारणे]) इति भा [तैब्रा ३, ४, १२, १] म. च।

[l]) नाप. (रात्रि- [तु. निघ १,७])। व्यु. ?। √मृष् (=√वर्ष् *=√वृ [आवरणे])>√*म्रुष्>भावे *म्रोष-> *म्रोषवती-> नैप्र. यनि. (वैतु. दे. PW. प्रमृ. <√मुच् इति ?)।

[m]) =वृथाभाववत्-। त्रिप. क्रिवि. च। <√*मुघ् (=√वृष् > √*ब्रुष् [आवरणे]) वाह्याऽऽवारमात्रत्वे सति '*वृथाभावे' (वैतु. पाउदु [६, ६७] PW. प्रमृ. <√मुह् इति ?)। [n]) = १मोघ-।

[o]) अमो(मा-उ)त पुत्रका एषाम्, अमोत गाव (:) आसते इति शोधितो मन्त्रार्थः द्र. (तु. पृ ३९० *d*)। एवं शांश्रौ १२,१४,४ अपि शोध्यम्।

√मोमुह्, मोह-, मोहुयत्- प्रमृ. √मुह् द्र.
मौजवत्- मूज- द्र.
मौञ्ज- मुञ्ज- द्र.
?मौदिले पै २०, २९, ७.
?मौनिः पै ४, १४,१.
मौनेय- मुनि- द्र.
मौर्ध्न- मूर्धन्- द्र.
मौलि[a]->मौलि-व(र्ण>)र्णा[b]- -र्णाः पै १,३७,३.
√म्यक्ष्, मिम्यक्ष ऋ ६,५०,५; १०, ४४, २; शौ २०, ९४, २†; अम्यक्षि ऋ ६,११,५.
?म्यला पै १३,१२,९.
?म्यादिदिति[c] पै १,९९,४.
√म्रक्ष्, *म्रक्ष- प्रमृ. √मृक्ष् द्र.
√म्रद् √मृद् द्र.
म्रियमाण- √मृ द्र.
√म्रुच् >म्रोकं[d]- -ऽक शौ २,२४, ३[e]; पै २,४२,४; -कः शौ १६, १, ३; पै १०, ९, १; १८, २८, ३; -कम् शौ ५, ३१,९; १६, १,७.
√म्लै,> म्लापि, म्लायन्तु पै १३, ३,१२.
म्लापयामि शौ ७, ९५, २; म्लापयामसि शौ ६,६६, ३; पै १९,११,१३; म्लापयाम् पै २०, २९,२.
म्लात- -तानि ऋ ८, ५५, ३; खि ३,७,३.
म्लापयत्- -यन् पै २०,२९,४[f].

य

य- यद्- द्र.
?यंया[g] पै ५,१०,१.
?यं वा वसो यमात्स्यः[h] शौ १९, ३९,९.
?यं व्या पात्रा सुता शष्प स्स क्वा पै ५,१०,४.
यंसत्-, यंसती- प्रमृ. √यम् द्र.
?यंस्त्वत् पै १७,१२,९.
?यः ?वायः द्र.
?यः कुमाकमिद्[i] पै ६,३,६.
यक- यद्- द्र.
यकन्[j]- -कनि पै १६,१४८,४; -क्नः ऋ १०, १६३, ३[k]; मै ३,१०, ३¶; शौ[k] २, ३३, ३; २०,९६, १९; पै ४, ७, ३[k]; -क्ना मा ३९,८; का ३९, ६,१; तै १,४, ३६,१; ५,७,२३, १; काठ ५३, १३.
यकृत्[l]- -कृत् मा १९, ८५; ३९,९; का २१, ६,६; ३९,७, १; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; शौ ९, १२, ११; १०, ९, १६; पै १६, १३७,६; १३९,१२.
?यक्तासि[m] पै २,३७,१.
√यक्ष् (वधा.) > १यक्ष[n]- -क्षः खि ४,९,२.
२यक्ष[o]- -क्षम् ऋ ४, ३,१३; ५, ७०,४; ७, ६१, ५; मा ३४, २; शौ ८, ९,८;२५[p]; २६[p];१०,२,

a) नाप. (शिरस्-)। √*भृष् [अग्रभावे] > भावे भृष्ट- + (√भृ [धारणे] > भावे) भृति- > वस. *भृष्ट-भृति- >नैप्र. *भाल-भरि- > *मालोलि- > यनि.। b) विप. ([शिरोधृत-पत्रा-] इषू-)। वस. उप. (=पत्र-) < √वृ [हिंसायाम्]।
c) भूयः स्याद् इद् इति इत्यादौ शोधितः द्र.।
d) नाप. (अग्नि-भेद-)। कर्तरि घः प्र.।
e) नाप. (यातुधान-विशेष- [=ज्वर-दाह- इति ?Gri.])।
f) सस्थ. ?क्लीवम् > क्लैव्यम् इति शोधः। 'वीरुधा अहम् तेऽमूं तन्वं म्लापयन्न ते क्लैव्यम् (च) अकरम्' इति वा। g) इयं या (= सुरा) इति शोधः।
h) यद् वा वायसो यद् वा वात्स्यः (<वत्स-) इति भूरिगनुष्टुप्पादरूपः शोधः (वैतु. RW. WI. यं वायसो यं मात्स्यः इति शोधः, यत्र मात्स्य- इति व्यप. इति च, सा. अन्यथादर्शी)।
i) युष्माकम्, इद् इति शोधः।
j) =यकृत्-। शेषं *l* टि. द्र.।
k) पाभे. पृ १७९० *b* द्र.।
l) नाप. (शरीराऽवयव-विशेष-)। व्यु.?। या [४, ३] प्रमृ. <यथा + कथा + √कृत् [छेदने] इति, पाउभो [२,१,२६] <√यज् इति, अभा. < √यम् + √कृ [करणे] इति, WAG [१, २२९ *b*]<*लिजकृत्- इति, WW. < *जिकु- [तु. SEY ९८] इति ?। *आयस- (आजस्- [*पित्त-]) + (√कृ [*दीप्तौ] > भावे) कृत्- > वस. *आयस-कृत्->नैप्र. यनि. इति मतम्। यकन्- < *आयस- + (√कन् [दीप्तौ] > कर्तरि) *कन्- > उस. *आयस-कन्- > नैप्र. यनि. (वैतु. पा [६,१, ६३] यकृत्-> यकन्- इतीव ?)।
m) (√यज् [संगमने] > यष्टृ- >) यष्टाऽसि इति शोधः। n) नाप. पुं. न. (रहस्य-, रहस्यवत्- प्रमृ.)। वा. आवरणादौ वृत्तिः (वैतु. < √यज् इति प्राचः, < √यह् [>यक्ष्] 'क्षिप्रगतौ' इत्यर्वाचः ?)। o) = १यक्ष-।
p) सपा. यक्षम् <> यक्ष्मम् इति पाभे.।

३२;७,२८;८,१५; ४३; ११,२, २४; पै ५,२७,१; १६,१८, ८; १०६,४; १७, १०, ९; -क्षस्य ऋ १०,८८,१३; -क्षाणि मै २, ७,१३; शौ ११,८,१०[a]; पै १५, १४, ३; १७, १५, ५; -क्षाय शौ २०, १२८,१२?[b].

†यक्ष-दृश्[c]- -दृशः ऋ ७,५६, १६; तै ४,३,१३,७; मै ४,१०, ५; काठ २१,१३.

यक्ष-भृत्[d]- -भृत् ऋ १, १९०, ४.

यक्षिन्[e]- -०क्षिन् ऋ ७,८८,६.

यक्ष्म[f]- -?क्ष्म पै १, २९, ४[g].

-†०क्ष्म[h] ऋ १०, ९७,१३; मा १२, ८७; का १३, ६, १३; तै ४,२,६, ४; मै २, ७,१३; काठ १६, १३; क २५, ४; -क्ष्मः ¶तै २,३,५,२[२];५,६,५[२]; ¶काठ ११,३[२]; १३,६[२]; शौ २,१०,५; ५,३०,९; ६,८५, १; ८,७,१५; ९,१३,३; १०,३,५; १२,२,१[२]; ४,८; पै २,३,३; २४, १;२; ५, १६,४१; ९,१३, ९; १६,१३,५; ६३,५; ७४,४; १७,१६,८;३०, १[२]; १९,६,१;२८,१३-१५;४०, ९; -क्ष्मम् ऋ १,१२२,९;१०, ९७, १२; १३७, ४[१]; १६३,[१-६]; मा १२,८६†; का १३, ६, १२†; †तै १, ३,१४,४[१];४,२, ६,४; मै २, ३, १¶; ७, १३†; ४, १४, १७; काठ १६, १३†; क २५,४†; शौ २,३३, १-३†; ४;५†; ६;७†; ४,९, ४†; १३, ५[१]; ५,४, ९; ३०, ८; १६[१]; ६, ८५,२;३; १२७,३; ७, ५५,६[१]; ८,१,२१; २,१८; ७,३; ९,१३, ७[k]; १२, २,२;१४; १४,२,६९; १९, ३६,२; ४४, २; २०, ९६, १७-२१; २२$; २३; पै १,९०, ३[१];४; २, २४, २-५;२७,२;४, ७, १-३†; ४; ५;६†; ७†; ३४, ६[१]; ८,३,११†; ९,१३,८; २२, २७; ११,२,१;८; १३, १३;६†; १५, ३,२; १६, २, ११;४, ८; १२, ३;२०,३[m];४;७४,९; १७, ३०,३[n]; ३१, ४; १८, १३, ९; १९, ६,२; ३; २२, २७[o]; २८, १३; १५; ३०,३; ३४, ८; ३७, १४; २०, १३, २[१]; १९, ५†; -†क्ष्मस्य ऋ १०, ९७,११; मा १२, ८५; का १३, ६, ११; तै ४, २,६,२; मै २, ७, १३; काठ १६,१३; क २५, ४; पै ११, ६, ७; १५,२०,१०$; -?क्ष्मा[p] पै ७,१५,५;१९,५१,१[q,r]; -क्ष्माः ऋ १०,८५,३१; ¶तै २, ३, ५, २; ५,६,५; शौ १४, २, १०†; १९, ३८, १; २; पै ७, १५, ४; १८, ८, १†; १९, २४, १; २; -क्ष्माणाम् खि ४, ८[२]; १[s]; मा १२,९७[s]; का १३,६,२१[s]; ¶तै २, ३, ५, २; ५, ६, ५; शौ ९, १३,१०-१२; १९; २०; पै १६, ७४,१०;७५,१;९;१०; -क्ष्मात् मा १२, ९८; का १३, ६, २४; काठ ११,३[२]¶; शौ २,१०,६;८, ७, २;५; पै २,३,५; ५०, १-५; ७, १५,३;४;७; १६, १२,२;५;

a) अर्थः? । सा. = पुण्यक्षेत्र- इति ।

b) शोधः पृ १० *b* द्र. ।

c) नाप. [उत्सव-दर्शक- (तु. [अंशतः] सा [तु. ऋ ७, २,५] PG [३,१४१] प्रमृ.; वैतु. वें. PW. प्रमृ. विप. =यक्ष इव दृश्यमान- इति, पूप. = उल्का- [तु. GW.] इति, ऐन्द्रजालिक- [तु. GRV.] इति च)] । उस. पूप. धा. संगमने वृत्तिः ।

d) विप. ([मायामय-] बृहस्पति- [तु. सस्थ. वि-चेतस्-]) । पूप. = धन- इति सा., = अद्भुतशक्ति- इत्यर्वाञ्चः ।

e) विप. ([*दयालु-] वरुण-) । धा. दाने = दयायां वृत्तिः । सस्थ. ?त्वाम् > *त्वभ्यम् (= तुभ्यम्) इति शोधः ।

f) नाप. (रोग-) । मन् प्र. (पाउ १, १४०) । धा. रोगे वृत्तिः (तु. √जस् [हिंसायाम्], √यस् [आयासे]) ।

g) आराद्-यक्ष्म- (विप. [पौरुष-]) > -क्ष्मं नि-धत्ताऽस्मास्व (सु-अ) तो अधि पौरुषम् इति मन्त्रार्थ-शोधः ।

h) पाभे. पृ २२६७ *i* द्र. ।

i) सपा. पै ५, १७,५ रक्षः इति पाभे. । पृ १६१ *i, j*; ६७५ *j* इत्यत्राऽयं विशेषः द्र. ।

j) सपा. पै ९,१४,६ रोगम् इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ २२६७ *j* द्र. ।

l) सपा. शौ ४,२५,४ रुक्षांसि इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २५२७ *p* द्र. ।

n) सपा. शौ १२,२,३ अरातिम् इति पाभे. ।

o) शोधः पृ २५०१ *e* द्र. ।

p) यक्ष्मात् इति BKA. शोधः ।

q) यक्ष्मन्-> -क्ष्मणा इति शोधः ।

r) सपा. कौसू ४२,२७ अन्ज्मः इति पाभे. ।

s) सपा. खिसा ३१,१० यक्ष्माणम् इति पाभे. ।

-क्ष्मान् शौ १९, ३६, १; ४; पै २,२७,१; ४; ६, २, ७; १५, २०,१; १७,३०, २; -क्ष्मासः शौ ९, १३, १९; १९, ३६, ३; पै २,२७,३; १६, ७५, ९; १९, २३, ३; -क्ष्मेण शौ ३, ३१, १-११; -क्ष्मेभ्यः पै ४, १८,५.

यक्ष्म-नाश(न>)नी- -नीः[a] शौ ३,१२,९; ९,३,२३; पै १६, ४१,३.

यक्ष्मन्[b]- -क्ष्मा पै २०, २२, ९; -क्ष्माणम् खिसा ३१, १०[c].

*यक्ष्मस्[d]- > यक्ष्मो-धा- -धाम् शौ ९, १३,९; पै १६, ७४, ९; ७५,२.

यक्ष्य[e]- -क्ष्यः ऋ ८,६०,३; जै ४, २८,८†.

?यक्षा दा मै वो द्[f] पै ६, २,५.

यक्षु[g]- -क्षवः ऋ ७,१८,१९; -क्षुः ऋ ७, १८,६.

यक्ष्यमाण- √यज् द्र.

?यक्ष्यमाणा[h] शौ २०,१३५,५.

?यगु[i] पै २०,२९,३.

√यच्छ्,यम् (वधा.),>यमि,यामि, यियंस, ¶यच्छे काठ २४, ४; २९, २; क ३७, ५; ४५, ३; युच्छति ऋ ४, ५३, १; ¶मै १, ८, ४; ३, ९,६; यच्छति ऋ ५, ८०, २; ९,८६,१५; ¶तै १, ६, ८, ४; ५,२,१,७; ९,२[j]; ६, १, ४, ३; ¶मै १, ४, ८;१०;८,४[2]; ३, ३,९; ६,८[2]; ७, ६[2]; ९, ६; ४, १,३; १०;२,८;५,४; ¶काठ ६, ४; ७,८; ८,९; २०,८; २४, ३[2];४[2]; २५,४; ५; २६, ७; ८; २७, ९; ३१,८; ¶क ७,५;३६, १०; ३७, ४[2]; ५; ३९, १; २; ४१,५;६; ४७, ८; शौ १९,३२, २[k]; पै १, ५६,१; यच्छतः शौ ७, ५६, १‡[l]; युच्छन्ति ऋ ७, ६०,८; मै ३,२,७¶[l]; †यच्छन्ति ऋ ६, ७५,६[m]; ७, ७९, २; मा २९,४३; का ३१, २,१०; तै ४, ६,६,३; मै ३,१६,३; काठ ४६, १; पै १५,१०,६; †युच्छसे ऋ १, ८४, ६; ७,५५,२; कौ २,२००; जै ३,२४,१६; शौ ६, ८१,१§; पै १९,१७, १§; यच्छथः पै ४, ३४,३[n]; ?यच्छय पै २०,२१,६; यच्छत् पै ५, ४,७; १४, ३,१३; यच्छात् पै २,७३,२; ५, २८,४; ६, २०,९; १८, २५,४; यच्छन् पै ५, ४,१२; यच्छान् पै १५, ११, २; यच्छः पै १६,७१, १; यच्छाय शौ १, २६, ३; यच्छतु ऋ ३, १३, ४; ४, ५३, ६; ६, ७५, [१२; १७[2]; ८,४७,९]; १७; १०, ६६,[(१,१०७,२; ४,५४, ६)३]; १०३, १३; खि १, २, १४; मा †१७,४६; ४८[2]; २६, १०; २९, ४९†; का †१८, ४, १४; १६[2]; २८, ९,१; तै १, ४, ४१, १; ५,११,५†; ३, ३,११, ४[2]; †४, ६,४,४;५;६,५; मै ३, १६, ३†; काठ २१, १४; ४६, १†; †कौ २, १२१२; १२१६[2]; शौ ५, ३, ८; ६, ५९, २; ७, १८,१[o]; १०,५,३७; ४०; १९, ९, १२[2]; १९,१-११; पै १,३९, ४[o]; १०६,१; ३,३७,१‡;८,१७, १-११; १२,४,२; १५, २२, ६; १६,१३२,२; १९,१४,११;१९,

a) सपा. वाग्र ५,२८ यक्ष्मचातनीः इति पामे.।

b) = यक्ष्म-। मनिन् प्र. इति विशेषः (वैतु. पाउमो. <√यक्ष् इति)। c) पामे. पृ २५२८ e द्र.।

d) = यक्ष्म-। नाप.। असुन् प्र. इति विशेषः।

e) विप. ([यज्ञार्ह-] अग्नि-)। धा. पूजायां वृत्तिः (तु. √यज्)। कृत्यः प्र. (तु. वें. सा. OBN.; वैतु. PW. प्रमृ. दक्षार्थे, Boyer [JA ७, ४१०] अद्भुतार्थे च <यक्ष- इतीव?)।

f) शोधार्थं तु. पृ ११८९ q, १२९४ i च। समग्र-मन्त्र-शोधस्तु RO [२१, ४५६] प्रादर्शि।

g) व्यप. (जनपद- [वैतु. सा. द्वितीयस्थले विप. = तुर्वश- इति?])।

h) यप्स्यमाना (पर्णा [< √यप्स्]) इति शोधः (तु. सपा. आश्रौ ८,३,२४ यीयप्स्यते इति, शांश्रौ १२,२३,५ यीयप्स्यमाना इति च पामे.)।

i) अपाऽगमद् इति शोधः (तु. सपा. शौ ७, ९५, ३ अपा-यातें [<अप√या] इति पामे.)।

j) अत्र धा. माने वृत्तिरिति कृत्वाऽस्य (√मि [माने] >भावे) मयम्- > √*मयस्य > *मयस्यति > नैप्र. यनि. इति द्र.। 'अर्वं वै पुरुषः ऽहल्लस्य (*यच्छति), अर्वं यच्छन्ति इतरे पशवः' इति वा.।

k) युच्छति इति शोधः (तु. W.)।

l) सपा. ऋ २, ४१, २० प्रमृ. यच्छताम् इति, कौ १, ३६९ जै १,३८,१० वक्षतः इति पामे.।

m) तु. सस्थ. टि. २ज्ञतु।

n) सपा. शौ ४,२५,३ रक्षयः इति पामे.।

o) सपा. तै २, ४,५,१ प्रमृ. आपमं २, ११,१ वावनत् इति पामे.।

५; २०,१, ७; ४, १; यच्छताम् ऋ २,४१, २०[a]; तै ४, १,११, ४†[a]; मै ४,१०,३†[a]; शौ १९, १६,२; २७, १५; पै १०, ८,५; १३, ३, १६; २०, २५, ३[a]; यच्छन्ताम् मा १,९; का १,३, ६; यच्छन्तु ऋ ३, ५४,२०; ७ ३९, [७; ४०,७; ६२,३]; मै १, १,५; ४,१,५[२]; यच्छन्तु ऋ ७, [८२-८३,१०]; ८,१८ [३; १०, १२६, ७]; काठ १, ४; ३१, ३; क १,४; ४७, ३; शौ ७,५१, १; ८,७,२५; १०, ५,३८; ३९; ४१; १४, २,७३; १९, ९,१२[२]; पै ५,३९,४†; ७,६,४; १५,१२, ११; १६,१४,५; १३२, ३; ४; ५?[b]; ६;१८,१४, ३; १९,३३,१; २; यच्छ,>च्छा ऋ १, २२, १५; ४,१२,५; ५, २७, २; ७, १६,८; ३०,४; १०, १४२, ४; खि ४, ९, ३; †मा ३५, २१; ३६, १३; †का ३५, ४, २०; ३६, १,१३; तै १ ४, ४०, १†; मै १, ६,२[३]; †४, ११,१; १२, २; †काठ २, १५; ७, १४; शौ १८,२,१९†; यच्छ,>च्छा ऋ १, ५८,८; १०२,३;११४, १०; ५,८३,[५; १०, १६९,२]; ६, १५,[३; १६, ३३ (१०, ११५, ५)][c]. ४६,[९(९,३२,६)]; १२; ७. ५,९; मा ४,९; ६, २१;२५; ८, ४४†; १३, १८; २४; १४, १२; १४; १७; १५. ५८; ६४; १८, ४४;७०†; का ४, ४, २[२]; ६.५.१; ७.१;८.१८.१†; १४.

२,३; १०; १५,४, २;३; ५, १; १६, ७,१;६; २०,२,७; ५,३†; तै १, १,७,१; २,२,२[२]; ३,११, १; १३,१; ६, १२,४†;८,६,१; २, २,१२,४; ३, १०, ३; १४, ५; ३, १,१०,३; ४, ७, ३; ४, २, ९,१; ३,६,१;२; ४, ३, ३; ६, १[३]; ५, १०, ३†; ५, ७, ६, १[२]; २[४]; ६,४,१,४; ७, ४,१७, १†; मै १, २, १†; २; १८; ३, १; ६, २[३]; ८,४[२d]; २,३, ४; ७, १५[६]; १६[३]; ८,३; १४[३]; १२,२; ३,४,७; ६,६; १०,७[२]; ४, ५, ३; ९, ६; १२, ३†; ४; काठ २,३[२];३,८;९; ६,४;५[३];७, १४[३]; ९,१९; ११,७;८; १७,३; १८, १४; २०, ११; २३, ३; ३५, १८; ३६, १५; ३८, १३; ३९,३;५;४०,३[२];५[२]; ४४,६; क २, १५;१६; ४, ३; ४[३]; ६, ४; २६,२; ९[३]; २९, ३; ३१, १३; ४८, १६; †कौ १, २६६; २, १२१८; जै १, २८,४†; शौ १, २१,२†; २,२८,५; ६, ५९, १; १२,३, १४; १७,१, १२; १३; १९,४७,९; २०, ८३,१†; पै २, ८८,३†; ७, ६,८; १५, ५, ३; १७,३७,४; १८,३१,७; १९,१, १६; १४,१०; ३८,३; ५१,६†; २०, ८,८; २२,१; यच्छतम् ऋ १, १७,८[c]; २१,[६; ७,९४,८]; ४६,[१५; ९३, ८; ७,८२, १]; ८३,९; ८,९, १५[e]; खि १,१२, ३; ४; मा ३४, २८†; का ३३, १,२२†; तै २,५, १२, ३†; ४,

४,१२,३; मै १, ३,१२; ३,१६, ४; †४, १२, ४; १४, ६; शौ ८, २, ७; २०, १४१, ५†; पै १५,१,७; १६, ३,७; २०, ५५, ८; यच्छत>ता ऋ २,२७, ६; यच्छत,>ता ऋ ४, ५१, १०; ५,४६,७; ७, ५९, १; ८, १८, १२; ३०,४; १०,३५,१२; ३७, ११;६३,७;१२; मै ४, १,१३?[f]; १३, १०†; काठ ४०, १०; शौ ५, ३,७; ६,७,३; पै २, ७०,५; १९, ३,७; २०,६,२†; अयच्छत् मै ३, ६,४¶; अयच्छत् ऋ १०, ९८,७; ¶मै १,८,४; ३, ३,९; ६,४; काठ २३, २¶; क ३५, ८¶; अयच्छन् मै १,४,३; १०, १५¶; काठ३६,९¶;अयच्छथाः ऋ १,५२,८; ¶यच्छेत् काठ ६, ७; ३२,७; क ४,६; ¶यच्छेताम् मै १,४,१०; काठ ३२,७.

†यमते ऋ १, १२७, ३; कौ २, ११६५; यमति ऋ १, १००,९; १४१, ११[c]; यमत् ऋ ५, ३४, २; यमत् ऋ ५,४६, ५; †यमः ऋ १०, १३४, ६; कौ २,४४१; जै ३,३३, १६; यमम् ऋ १०, ४९, ३; यन्धि ऋ ७,८८, ६; यन्धि ऋ ४,३२,७; ८,६८,१२; जै ४,२८,१; यन्तुम् ऋ ५,६७, २; ६,६७,२; यन्तम् ऋ ४,५५, ४; ८,५,[१२; ८५,५]; यन्त> न्ता ऋ ८, २७, ४; यन्त ऋ ८, १८, २१; यमीमहि ऋ १० ३६,८.

येमे ऋ ५,३२,१०; १०,५,५[g];

a) पामे. पृ २५२९ *l* द्र.।

b) तन्मे···यच्छन्तु इति शोधः (तु. शौ १०.५,४०)।

c) तु. सस्थ. टि. आ। d) पामे. पृ १५५६ *c* द्र.।

e) GW. प्र इत्यनेन योग इति?।

f) पाठः? तु. पामे. पृ १२०६ *g*।

g) तु. सस्थ. टि. अन्तर्।

येमतुः ऋ १, ११९, ५; येमिरे ऋ १,१३५,१; †येमिरे ऋ ३,५९, ८; ६०,६; ८, ३,[६[a]; १२,२८-३०; ९, ८६,३०(१०, ५६,५)]; ४३, १८[b]; ८९,[२;९८,३]; मा १२,११६[b]; ३३, ९५; का १३, ७,१५[b]; तै १, ३,१४,३[b]; काठ ३५,१७[b]; क ४८,१५[b]; कौ २, ३७७;९३८[a]; जै ३,३०,२०;४, २३,५[a]; शौ २०,६२,७; ११८, ४[a]; येमुः ऋ ३,३८, ३;७,६६, १०; येमुः ऋ ४,२, १४; ययंथ ऋ १,५९,१; येमथुः ऋ ५,७३, ५[(१,३०,१९)३]; येमिम ऋ ८, २१,४; यंस्यामि मै ३,३, ९¶; यंसत् ऋ १,१०७,[२; ४,५४,६ (१०,६६,३)];११४,५;१९०,४; ४,२५,४;५; ५,२,१२[२]; ६,४९, ७; ७,१०१, २; १०,१२८, ८; खि ५,५, ८; †तै ४,१,११,२; ७,१४,३; मै ४, १२,२[c]; १४, ३†;१३; काठ १०, १२[c]; १७, १८†; ४०, १०; यंसतः ऋ ७,७४, ५; †यंसन् ऋ १, ९०, ३; १३६,७; ६,७५, ११; १०, ६६,५; मा २९, ४८; का ३१, २, ८; तै ४,६, ६,४; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; अयंसत ऋ १,१३५,[३[२];६[२]][d]; १०,६४, २[e]; अयांसम् ऋ २, ३५,१५[२]. अयामि ऋ ६,११, ५;७, २३, २; शौ २०,१२, २†; †अयामि ऋ २, ४१, [२; ४,४७, १; ८, १०१,९][f]; ७,६४, [५; ६५,५]; मा २७,२९[f]; ३०; ३३, ८५[f]; का २९,३,७[f]; ८; कौ २,९७८; ३, २,६[f]; जै ४, १६, ३[f]; २२, ९.

?यामय[g] पै १,३८,४.

अयियंसन् काठ २३,५¶.

यंस(त् >)ती[h]- -तीम् पै २०, १८,९.

यच्छ- -च्छः पै १६,४७,१.

युच्छ(त् >)न्ती- -न्तीः ऋ ७,७८, ३.

यच्छमान- -नः पै १६,५०,४[i].

यत,ता- -तः ऋ ९, २४,[३; ९९, ८?[j]]; २८,४;६४, १५[k]; २९[k]; ६८, ४; [७ (५,३९,३)]; ८६, २०; २२; ९५, १; १०८, १५; ¶तै ५,४,१२,३; †कौ १,५३०[l]; २, १७२;३१३; ६३३; †जै १, ५४,६; ३,१६,१०; २५,९;५२, १; पै ५, ३८, ४‡[m]; -तम् ऋ ९,३४,३; मै १,५,१३[२]¶; काठ २७, २¶; क ४२, २¶; पै ५, १६,६; -ता ऋ ४, ६, [३ (६, ६३,४)]; मै १,८,६¶; -¶ताः मै २,४,४; काठ ६,५; ८,९; क ४,४; ७,५; पै ७,१३,१§[n].

यत-रश्मि[o]- -श्मयः ऋ ५, ६२,४.

†यत-स्रुच्[o]- -स्रुक्, ग् ऋ ४,२, ९; १२,१; -स्रुचः ऋ १,१४२, ५; २,३४, ११; ३,२, ५; ८,७; २७,६; ८, २३, २०; ४६, १२; ७४,६; मै ४,१०,१; काठ ४०, १४; -स्रुचा ऋ १,८३,३;१०८, ४; शौ २०, २५, ३; -स्रुचे ऋ १,१४२,१.

¶यति[p]- -तिः मै १, १०, १५; काठ ६, ४; ३६, ९; क ४, ३; -त्यै तै २, ६, ४, १; ५, ४, १२, ३; ६, २, १०, १; ३, ६, ३;४, ४, १; मै २, ४,४; ३,२, ६[q];१०,१; ४,७,४.

¶यत्वा मै १,८,९; काठ २३, ५[२]; २७,९; क ३६,२[२].

†यन्तवे ऋ ८,१५,३; शौ २०,६१, ६;६२,१०.

¶यन्त(व्यं >)व्या- -व्या मै १, ८,४[२?r]; ३,६,८[५].

यन्तुम् मै ३,१, ५¶; पै २०, ३८, ३?.

---

a) सपा. मै ४,१४,७ श्रितानि इति पाभे.।

b) वैतु. सा [का.], उ. म. कर्मणि रूपमिति।

c) सपा. शर्म यंसत् (आश्रौ २, ११, १२ प्रभृ. च) <> तै २,१,११,२ संशिशातु इति पाभे.।

d) तु. सस्थ. टि. आ। e) तु. सस्थ. टि. अधि।

f) वैतु. वें. सा. [ऋ ४,४७,१] उ. म. < √अय् इति।

g) आ मध्यं धमस्त्रौषधे इति पाद-शोधः (तु. मूको.)। सपा. शौ ६, १३७, ३ वि···यामय इति पाभे. अपि वि√ध्मा > वि···ध्मापय इति शोधः। उभयत्र √धम्, ध्मा इति धा. वृद्धौ *=स्थौल्ये वृत्तिः द्र. (वैतु. सा. W. √यम् [आयामे] इत्यस्य वृत्तम् इति ?)।

h) धा. बन्धने वृत्तिः। i) तु. टि. ?एत्संमानः।

j) यद्- > यतस्(:) (पवित्रात्) इति स्यात् (तु. इतः ऋ ९,१०७,१)। सा. GW. Gri. < √यम् इति।

k) सपा. कौ २,१९३; २,५ यक. हितः इति पाभे.।

l) S. शोधपत्रे यन्तः इत्युपेक्ष्यम्।

m) सपा. ऋ १०,१२६,४ हितः इति पाभे.।

n) यतः इति मूको.। o) विप.। वस.।

p) भाप.। q) सपा. तै ५,२,८,३ काठ २०,६ धृत्यै इति पाभे.। r) सकृत् ˚व्याः? > यनि. शोधः।

१|यु॒न्तृ[a]– -न्ता ऋ १,२७, ७; मा ६,२९; का ६, ७, ७; तै १, ३, १३, २; मै १, ३, १; कौ २, ७६५.

१यु॒न्त्री– -न्त्री मा १४, २२; का १५,६,२; तै ४,३,७,२; ५, ३,२,५; मै २,८,३; ३,२,९.

२यन्तृ॒– -न्ता ऋ २, २३, ⌊१९; २४, १६(३५, १५)⌋; ३, १३, ३; ८,७९,३; १०, २२,५; ४६, १; मा ५,३५; ९,२२; १८, ७; २८; २२,३; ३४, ५८†; का ५, ९,१; १०,४,५; १९,३,३;९,२; २४,१,३; ३३, २, २१†; तै १, ३,४,१†; २,२,१२,४; ४,४,१, ३;७,३,१; ५,३,६, २¶; ६,३, २,२†; ७,१, ११, १; मै १,२, १३†; २,११, ४; ३,१२,१; ४, १२,१†; १४, १०†; काठ १०, १३†; १८, ८; १२; कौ १, ७७†; जै १,८,५†; शौ ६,८१, १; –|न्तारः ऋ ७,१६, ७; मा ३३, १४; का ३२, १, १४; कौ १,३८; जै १,४,४; –न्तारम् ऋ ३,३,८; –|न्तारा ऋ १, १६२, १९; मा २५ ४२; तै ४,६, ९, ३; –न्तुः मा ९,३०[b]; १८ ३७; का २०, १,७; तै १,७,१०,३[b]; मै[b] १,११,४; ३,४,३.

२यन्त्री॒– -न्त्री मा १४,२२; का १५,६,२; तै ४,३,७, २; मै २, ८,३.

३यन्तृ[c]– -न्ता काठ †३,१;९; २२, १४; ४१, २[३]; क †२,८; १६; २८,८; २९, १; पै १९, १७,१; काठ ४६, ५†; –न्तुः काठ १४, २;८; ४०,९.

३यन्त्री– -न्त्री काठ १७, ३[२]; २०,११; २२,५;१४; ३१,१४; क २६,२[२];३१,१३.

यन्त्र॒[d]– -न्त्रम् ऋ १,३४, १; मा ४, १८[e]; तै १,२,४,१[e]; मै[e] १,२, ४; ३, ७,५; काठ १, ७; २, ५[e]; २४,३[३e]; ¶[२]; ३१,६; क १,७; १७[e]; ३७, ४[३e]; ¶[२]; ४७, ६; –न्त्राय तै १,६,१,२[0]; ३; –न्त्रे तै १,१, ११, २; –न्त्रेण[f] मा १८, ३७; का २०,१, ७; तै १, ७,१०, ३; मै १,११, ४; ३,४, ३; काठ १४, २; ८; ४०, ९; –न्त्रैः ऋ १०,१४९,१.

यन्त्रि॒य[g]– -ये[f] मा ९,३०.

१यु॒म[h]– -मः ऋ ५,६१, २; –मम् ऋ ८,२४,२२; १०३, १०; शौ २०,६६,१†.

यु॒मिष्ठ– -ष्ठा ऋ ६, ६७, १; –ष्ठासः ऋ १,५५,७.

यु॒मन[i]– -नः[j] मा ९, २२;१८,२८; का १०, ४,५; १९,९,२; तै ७, १,११, १; काठ १८, १२; ४१, २; क २९, १; –नम् पै ११, २,१?.

यु॒मनी– -नी[l] मा १४, २२; का १५,६,२; मै २,८,३; काठ १७, ३; २२,५; क २६,२.

|यु॒मम्[k] ऋ १, ७३, १०; २,५,१; ३, २७, ३; मै ४,११, २;१४, १५; काठ ४०,१४; जै ४,१,९.

यमयिष्णु॒– -०ष्णवः [1]कौ १,४०१‡; जै १, ४५,३‡.

यमसान॒[m]– -नः ऋ ६,३,४.

यु॒मितवै॒ ऋ १,२८,४.

यु॒मि(तृ>)त्री[n]– -त्री[i] तै ४,३,७, २.

¶१यु॒ाम[o]– -मः तै ६,३, १,६; ६, ६, २; –मम् तै ६, ३, १, ६.

|येमान॒(, ण॒ ⌊कौ. जै.⌋)– -नः ऋ ४,२३,१०; ४४,३; ९,७५,३[p]; १०७,१६;१०९,८; १८; कौ २, ५२[p]; २०८; ५१२; जै ३, ५, ११[p];१९, ३; ४०, ८; शौ २०, १४३,३; –नम् ऋ ४,१,१५.

यच्छ–, यु॒च्छन्ती–, यच्छमान– √यच्छ्(वधा.) द्र.

√यज्॒ , याजि, यु॒जते ऋ १, ३१, १५; १८०, ३; ६, २८, ३; ७, ७३, २; ९, ७१,३; खि २, ३, १; ¶तै १, ५, ९, २; ६, ८, १; ३; ९, १; २; ३[२]; ४; ७,१,२; ३,१; ५,२; ६, ७; २, ४,१-२,४; ६,१;११,४[३]; ५,४, १;५,५[३]; ६,१[३]–३[३]; ४; १०,१;

a) तृन् प्र. (वैतु. वें. भा. सा ⌊का.⌋ म. E. लुडन्तं क्रिप. इति स्वरतोऽनिष्पत्तेश्चिन्त्यम्)।

b) पाभे. पृ ७५३ *f* द्र.।

c) स्वराङ्काऽभावात् पृथङ् निर्देशः।

d) भाप., नाप.। करणे भावे च त्रः प्र.।

e) पाभे. पृ १४५७ *m* द्र.।

f) परस्परं पाभे.। पृ ७५३ *f* अपि द्र.।

g) स्वार्थे घः प्र. उसं. (पा ४,४,११७)।

h) विप., नाप. (नियन्तृ-)।

i) विप.। कर्तरि कृत्।

j) परस्परं पाभे.।

k) णमुलन्तम्।

l) पाभे. पृ १७७० *d* द्र.।

m) विप.। व्यु. धियसान॒– इत्यत्र द्र.।

n) =१यु॒न्त्री–। o) भावे घञन्तम्, वृषादित्वच्च द्र.।

p) तु. सस्थ. टि. आ॒।

३,१,१,४^{२}; २,१,१; २;२,३;७, ३^{३}; ३,८,५^{२};५,४,३; ५,३,१२, १; २;६,५,२; ३; ६,१,११,१; ४; ३,६,१; ९,३$; ४,८,२;५, ६,२;६,५,१;११,४; ७,१,१,३; ४,१; ८,१;२;९,१^{२};१०,१; २^{२}; ३^{२}; २,२-३,१; ५, १; २^{२}; ३; १०, १; ५,१५, ३; ¶मै १,४, १०;११;१३^{२}; ८,६^{५};९,६;१०, ५^{२};८^{२};१०;११,५^{२}; २,२,६;८; ९;११;४,५; ५,१; ३,४,५; ७, १०;८,४; ४,१,४[a];१२¶; ३,५; ६;४,७; ¶काठ १०,७; ११,५; ३५, २०; शौ ४, २१, ३†; यजते ऋ ५, ७७, २; ¶ तै १, ५, ९, ६; ६, ७,१; २; ८, १; ४^{२};९,४;१०,४^{२}; ७,४,२; २,४, ११,३;५;५,४,१; ६,४; १०,१, [illegible];३,३,९,२^{२}; ७,१,३,१^{२}–३^{२}; ६,[illegible]३;१०,३; ¶मै १,४,६;१०; ११; ९,५; १०;८^{२}; ३,६,४;६; ८,४; ४,१,४^{२};१२,६†; ¶काठ ८, १; १३; १०, १०^{२}; ११, ४; १२, ३^{२}; ५^{२}; ७; ८; १३, १; ३^{२}; ७; १४, ५^{२}; २२, २; ३^{२}; २३, ९^{२}; २५, ३^{२}; २९, ४;५; ३०,३; ३१,२;१५^{२}; ३२, ६; ७^{२}; ३४,६; १०; १३; ३५, १८; ३६, ३^{२}; ५; ३७, ४^{२}; ८; ¶क ६, ६; ८,१; ६; ३६, ६^{२}; ३८,६^{३}; ४५,५;६; ४६,६; ४७, २; ४८,१६;१८; शौ ९,४,१८; पै ५,६,५; १५,१२, ५‡[b]; १६, २५, ८; यजति ऋ १,१५१,७; ¶तै २,६,२,१; ९,४; ८; ६,३,

११, ६; ¶मै १, १०,९^{२}; १५; १८; ३,७,१^{४}$; ४,७,२; यजति ऋ १,१३९, १०; मा २०, ३७; का २२,४,२; ¶तै १,५, २, ३; ७,३,१; २,५, ९,६; ११,१; ६, १,१^{६};२^{५};३^{३};४^{२};२,२^{२};३;६,४; ९,४;१०,३^{३};४; ३,३,४,२; ६, १,५,१^{२};३^{२}; ३,७,५; ११,६;६, ३,३^{६};७,३^{२}; ¶मै १,९,८;१०, ५;६^{२};८;९^{१२};१५;१८^{३};३,३,४; ७,१^{२}; २; ९,८^{२};१०,४; ७;११, १$; ४,७,२^{३};८,५^{५}; ¶काठ ९, १५;१०,१०^{३}; २१,१०;२३,८^{४}; ९^{३}; २५, १^{२}; २६, ९; २८, ३; ८^{२};२९,२;३^{२};४; ३५,२०;३६, १; २; ३^{११}; ४^{४}; ९; १२; १३^{४}; ¶क ३८, ४^{२}; ४१, ७; ४४,३^{३}; ८^{२}; ४५, ३; ५; ४८, १८; शौ १८, १, १८; पै १६, ११२, ७; यजतः मा २०,४१; का २२,४, ६; मै १,१०, १३¶; ३,११,१; काठ २४,६¶; २६,१¶; ३८,६; ¶क ३७,७; ४०, ४; यजन्ते ऋ ७,३६, ५; ¶मै १,१०,१३; ४, ५, ४^{२}; यजन्ते ऋ ४, २४, ५; मा १,२८; का १, ९, ६; तै १, १, ९, ३; ६,२,४, ५¶; मै १, ६, १२¶; ¶काठ ८, १३; ३४ १३^{३}; ३६, ७; क ८, १¶; यजन्ति ऋ १,९१, १९; ५,४५, ४; मा ४, ३७†; १०, ३२‡[c]; १९,६‡[c]; २३, ३८‡[c]; का ४, १०,८†; तै १,२,१०,१†;२,६, ३,१¶; †मै ४,१२, ४; १४,१; काठ ११, १३†; यजन्ति मा

१७,७९;२३,५७;५८; का १८, ६,१५; २५, १०,५;६; तै १,५, २,३; ३,२, ७,३†; ४,६, ५,५; मै १,३,९; ¶काठ ८,१०; १३; ९, २; ३१, १५; ३६, ७; १२; ¶क ७, ६; ८,१;५; पै १६,१९, ८; यजसे ऋ ८,२५, [१(२३, ३०)]; यजसि ऋ ६, ४८, ४; १०,९१,११; †यजसि ऋ १०, ११०,१; मा २९,२५; का ३१, ४,१; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, १; यजथः ऋ १०, १०६,३; †यजे ऋ २, ९, ३; मा १७, ७५; का १८, ६, ११; तै ४,६,५,४; यजे मै १, ४,११;१०,१२¶; काठ ४, १४; ३१,१५; शौ ३,१०, ९[d]; १०; ६,१२३,४; १९,३७, ४; पै १, १०५,४; यजामि शौ १,३१,३; पै १,१७,२; यजामहे ऋ १,१५, १०;२६,६;१५३,१;१०,२३,१; तै १,६, ११,१-३; ४^{२}; ३,३,७, २;३; मै १,४, ११; ४,१, ११; कौ १,३३४†;३६९; २,९६८†; जै १,३५,३†;३८,१०; यजामहे ऋ १, ८३, ५; ९७, २; ७,५९, १२; ८,४०, २; मा ३,६०^{३}; †; का ३,८,४†;५; तै १,८,६,२†; †मै १,१०,४;२०; काठ ९,७†; ३१,१३;३६,१४†; क ८,१०†; शौ ४,३३, २†; ७,५६,१; ८५, २; १४,१,१७; १८,३,२५-३५; ४, १६-२४; २०, २५, ५†; पै २,५१, १-५; ४,२९,२; ५,३०, २[e];६,९,७;१८,२,७†;२०,२५,

a) Sch. स्वरहीनः पाठः ? ।

b) सपा. ऋ १,९५,७ यतते इति पाभे. ।

c) नु जग्मुः [ऋ १०, १३१, २] > सपा. यनि. पाभे. ।

d) पाभे. पृ २३१० *h* द्र. ।

e) सपा. शौ ३,२४,२ हवामहे इति पाभे. ।

३;५८,२;यजे[a] शौ ३,१०,११?; पै १,१०५,३?; युजामः ऋ ३, ३२,७; युजामसि ऋ १०,१७२, ३; यजामसि ऋ १०,१३२, २; युजाते ऋ ८,३१, १; यजाते ऋ ६,४७,१५; युजातै तै २,६,१०, १¶; यजातै ऋ १, ८४, १८; पै २, २२, ३; यजत् पै २०, ५८, ३; युजाति ऋ ८,३१,१; यजाति ऋ १, ७७, २; ३,४, ⌊१०; ७,२,१०⌋;७,३९,१; १०, २,५;९५,१८; †यजात् ऋ १०, २, ३; तै १, १, १४, ३; मै ४, १०, २; काठ २, १५; शौ १९, ५९,३; पै १९, ४७, ६; यजन्त मै ४,१४,६; ¶युजान् तै २,६,२, १; काठ ८,१०; ३६, ६; क ७, ६; †युजासि ऋ ३,१९, ४; ६, ४,१; तै ४,३,१३,३; †यजासि ऋ ३, २९, ८; ६,१५, १४; मा ११, ३५; का १२, ३,८; तै ३, ५,११,२; ४,१,३,३; ३,१३,५; मै २,७,३; ४,१०,१; काठ १६, ३; युजताम् काठ २३, २; क ३५, ८; यजतु ऋ २, ३, ⌊१; १०, २, २⌋; १०, ११, १; काठ २८,३¶; ३८,६; क ४४, ३¶; यजताम् खि ५, ७, ५, ११; यजन्ताम् काठ ४०, १०; शौ ५,३, ४; पै ५,४, ४; †यजन्तु ऋ १०, १२८,४; तै ४,७,१४, २; †युजस्व ऋ २,९,४; २६,२; ६,११,१; २; ४[b]; ७, ४२,३;८, २३, १; मै ४, १४, १५[b]; कौ १,१०३; जै १,११,७; †यजस्व ऋ १, ७६,५;२, १६,४;१०,७, ६;८१,५;६; ९८, ४; मा १७, २१;२२; २३,१५$; का ८,२०, १; १८, २, ६;८; २५,४, ४$; तै ४, ६, २, ५; ६; मै २,१०, २[२]; काठ १८, २[२]; २१,१३; क २८, २[२]; कौ २,९३९; युज,> जा ऋ १,४५,१;७५,५[२];७६,२; खि ४, ९,५[c];५,७,१,१;३-११; मा १९, २४; २१, २९-४०; ४१[३]; ४२-५८; २३, ६४; २८, १-२२; २४-४५; ३३, ३[२]†; का २१, २,१३; २३,४, १-१२; ५, १[३];२;३[३]; ४;५; ६,१-११; २५, १०,१२; ३०,१-४,१-११; ३२, १,३[२]†; तै १,६,११, १-४; ३, ३,७,२;३; मै १,४,११; २,१०, ६; ३, ६, ८[६];११, २[१२]; ४;५[१०]; १०; ४, १, ११; १२, ५; १३, २[११]; ५[६]; ७[३]; ८[११]; काठ १६, २१[४]; १८, ४; †कौ १, ९६; २, ८८७[२]; †जै १,१०,५; ४,१३, २[२]; यज,>जा ऋ १, १४, ⌊११;२६,१⌋; १५,⌊१२;३,१०, ७; २९, १२; ५, २१, १⌋; ३, २५,१; ६,१६;२; ४७,२७;५२, १२; ७,४२, ५; १०,२,१; खि ५,७,१,२[d]; १२;२,२-६;८;१०; ३,१-११;४,१-१४;१६;१८;५, १-१०; १२; मा ५, ४; ६,११; २९,५३†; का ५,१, ४;६,२,७; तै १,३,८, १; २,२,११, २[२]¶; ५,९, ४; ६, ९,३; †४,३, १३, ४; ६,६,६; मै १,२,१५; ३,९, ७¶:१६,३†; ४, ९,९;१०,१†; काठ †२, ९; १५; ३, ६; ७, १३†;१५, १३[११]; १७,१९;१८, २१[७]; १९, १३[११]; ३१,१३;३९, १३†;४६,१†; क २, १३; २८, ४; †कौ १, १००; २,८२५; †जै १,११,४;४,४,६; शौ ६,१२५, २†; पै १५, ११, ६†; यजतात् काठ ३५, १[e]; क ४८,२[e]; यज-ध्वम् ऋ २,२,१;३,३;५,७७,१; २;६,२९,१; १०,३०,३; मै ४, १२,६[२]†; १४,१;६[२]; युजत मा ३८, ६[f]; का ३८, १, ६[f]; काठ २३,८[४]¶; क ३६, ५[४]¶; ¶यजै काठ ८, १; क ६, ६; युजामहै ऋ १०, ५३, २; मै १,१४, १[g]; काठ ४, १४[g]; [illegible] ऋ १, २७,१३; ५,६०,६; तै २, ५,९, ६; मै ४,१४,१; यजाम ऋ १०, १२४,६; तै ३, १,४,१;३,९,१; अयजत ¶तै ७, १,१,४;२,१०, २; अयजत ¶तै ७, १,८,१; २; ९,१;१०,१-३;२, २-४,१;५,२; ९,१; ३,६,१;८,१; १०,४; ५; ४,१,१; ७, १; मै १,११, ५¶; ¶काठ ११, २; १२, ३;६; १४, ५; ३४, ८; ९; १३; ४५, ४[३]; अयजत् ¶मै ४, ६, १; ७, ४; अयजेताम् तै ७, १, ४, १¶; अयजन्त ऋ १०, ४५, ६;१३०,

[a]) उपु३ । यजामसि>नैप्र. यनि. (तु. सा.;वैतु.W.)।

[b]) पाभे. पृ १५४४ e द्र.।

[c]) सपा. युजा नो देवान् (तैब्रा २, ४,१,११ प्रमृ. च) <> शांश्रौ ३,५,९ शांगृ २, १३, ५ भवा नो दूतः इति पाभे. (तु. टि. ?युजानः)।

[d]) स्वरहीनः पाठः ? युज इति शोधः (तु. तत्रैव १, ३ प्रमृ. मं.)।

[e]) = सपा. आपश्रौ १४, १७,१ । आश्रौ ५,१९, ३ तु यजसि इति पाभे.।

[f]) सपा. युजत (माश १४,२,१,२० तैआ ४, ८,४; ५,७,६ च)<>यजत्राः इति पाभे.।

[g]) सपा. तै १,५,१०,३ हुवामहे इति पाभे.।

३; ६; खि ५,१२, ५; मा १२, २३†; १७,५५[a]; का १३,२, ६; १८,५,६[a]; तै ४,२, २, ३†; मै २, ७, ९; शौ ७,५,३; ५; २०, १२८, ५; अयजन्त ऋ १, १६४,[५०; १०, ९०, १६]; ५, ३,[८;१२२,७]; १०,९०,७; मा १७, ५५; २३, १७[२]; †३१,९; १६; का १८, ५, ६; २५, ४, ६[२]; †३५, १,९; १६; तै ३,५, ११,५†; ४,६,३, २; ५,७,२६, १[२]; ¶७, १,१०,१; २,१,१;६, १:३,४,१; ४,२,१; ६,१; मै १, १,१०;२,३,२¶; ४,५¶; ७,९; १०,५; †४,१०,३;१४,२; काठ १,९; ८,१३¶; १२, ३¶; १५, १२†; १६, ९†; १८, ३; ३४, १३[२]¶; क १,९; ८, १¶; २८, ३[२]; †शौ ७,५,१;५;१९,६,११; †पै ९,५,९; २०,२, २: अयजन् तै ६,१,५, २¶; अयजः ऋ १, ३१,३; ७६,५; ३ १७, २; १०, ७,६; ¶यजेत तै २,५.४,१; ५, ३[२]; ७,१,३, १; मै १,१०,७[२]; १०; २,१,७; २,११; ४, ५; ३, ४,३[२]; ५[२]; ४, ३, ६: काठ ११, १०; ¶यजेत तै २,२, ९,२; ३, ७,४;४,१-३.३;६.१;११,२;३[३]; ४; ५,४,१; ३[२]; ४[२]; ५; ५,३[३]; ४[२];६:६,६,३; ५,६,३,४; ५,१;

७,६,५; ७,१,३,१; २,४,१; ३; ५,३; ४; ९,१; १०,३; मै १,४, ५; ८,२;१०,८;११,५; २,१,४; ३,२[२];३; ३,४,५[३]; ७; ६,४; ८, ४[१५];६; ४,१,३;६;३,३[४];७[२];४, ९[२];६,९; काठ ६,२; ८,१;१०, १;२[२];५[२];७; १०; ११,१[२]; २[४]; ३;४[३]; ५[२]; ६; १२,१[४]; २[२];३[३]; ५[२]:६;८[६];१०[३]; १३,२; ३;६;७; १२; १४,५;८; २२,२[३];३; २५, २[७];३[८];७; २६,१०; ३१,२; ४; ३२, २; ३४, १३?[b]; ३५, १८; ३६,२[४];.३; ३७,७; १२; क ४, १; ६, ६; ३८, ५[७];६[८]; ३९,५; ४१, ८; ४७, २; ४; ४८, १६; यजेत् मै ३, ८,१¶; ¶यजेत् तै २,२, ११,३; मै २,१, ७[२]; ९[३]; १०;२,८[३]; ३,७[६]; ४,३,३; काठ १०,११[३]; १२,५[६]; २८,३; ३५, १८;३६,१२; ¶क ४४,३; ४८, १६; ¶यजेरन् तै ३,४,३,८;७, २, १, ३; काठ १३, १२; ३४,१३[३]; यजेय तै ६,१,२,२¶. ईजे ऋ ६, ३, २; †ईजे ऋ ६, १,९; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; ईजाते शौ १३, १, ४७; ४९-५१; पै १८,१९,७; ९-११; ईजिरे ऋ १०, ६६, ७; ईजिरे शौ ७. ५, ४; ईजे[c] ऋ ६,१६, ४; यक्ष्यते मै ३,६,४¶:¶यक्ष्ये

तै २, ४, ११, ४; मै २,४,५; यक्ष्यावः मै ४, १,१४[२]; यक्षीय मै १,४, ५; अयाक्षीत् ¶मै ३, ९,८; ४, ७, २; अयाट् मा ७, १५; २१,४७[१०]; ३८,१०?[d]; का २३, ५, ५[१०]; मै ४,१३, ७[५]; अयाट् खि ५,७, २, १०[५]; का ३८,२,४; मै १,१०, १८¶; ४, ९, ९; काठ ५, १; १८, २१[८]; ३२, १[५]; ३६, १३; अयक्षत पै १९,४१,११; अयाट्[e] खि[f] ४, ९,६;५,७,३,११; मै ४,१०, ३; अयाट् तै १,४,४४,२‡[g];मै १,३, ३८‡[g]; काठ ४, १२‡[g];६,८?[h]; १९, १३; क ३, १०‡[g]; ४, ७; याट् ऋ १०, ६१,२१; †अयाः[i] ऋ ३, २९, १६[g]; मा ८, २०; का ९,३,६; अयः[j] शौ ७, १०२, १‡[g]; पै २०, ३३, ९‡[g]; ?अयाक्षि मै ४,१४,१७[k]; यक्षि ऋ ३,५३, २; अयाक्ष्म तै २,६,९,६; यक्षत् ऋ ७,१७, ४; ८, ३९,९; १०, १६, ११[l]; मा १७, ६२; १९, ६५†[l];२१, ४७[२m]; का १८, ५,१३; २१, ४, १५†[l]; २३,५,५[२m]; तै ३, २, ११, ३†; ४, ६, ३,४; ५, ४, ६,६¶; मै २, १०, ५[२]; ३, ३, ८[२]; ४, १३,७[२]; काठ १८, ३; २१, १४†[l]; यक्षत् ऋ १,

[a]) =सपा. माश ९, २,३, ९[३] । तै ४, ६,३,२ मै २, १०,५ काठ १८,३ तु अशमन्त इति पाभे. ।

[b]) °जत इति पाठः ? यनि. शोधः ।

[c]) उपु१ (वैतु. वें. सा. प्रपु१ इति)।

[d]) स्वरः ? (तु. का ३८,२,४ प्रमृ.)।

[e]) मपु१ रूपम् ।

[f]) स्वराभावः ? यनि. शोधः (तु. मै.)।

[g]) सपा. अयाट् <> अयाः (माश ४,४,४, १२ या ४,२५ च) <> अयः इति पाभे. ।

[h]) अयान् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. क ४, ७ आपश्रौ ६,१४,२)।

[i]) वैतु. सा. <√या इति ।

[j]) =अयाः (वैतु. W. <√इ इति)।

[k]) सपा. तैआ २, ३, १ आक्षि (<√अश् [व्याप्तौ]) इति पाभे. ।

[l]) सपा. यक्षत् <> यक्षि इति पाभे. ।

[m]) सकृत् सपा. माश्रौ ५,१,३,२७ यक्षतः इति पाभे. ।

१३९, १०; ३, ४, ३; १९, ⌊१; १०, ५३, १⌋; ५, १३, ३[a]; ६, १५, १०; ४९, ९; ६२, ४; ९, ७४, २; खि ५,५,१; ७,१,१-१२; २,२-६;८;१०[३];४,१-१४; १८;५,१-१२; मा २१,२९-४०; ४१[३]; ४२-४७; ५८; २३, ६४; २७, १५; २८,१-११; २४-३४; का २३, ४, १-१२; ५, १[३]; २; ३[३]; ४; ५; ६, ११; २५, १०, १२; २९, २,५; ३०,१,१-११; ३, १-११; तै २, ५, १२, ५†; ४, १, ८,१; मै २, १२,६; ३, ११, २[१२]; ४; ५; ४, १२,५; १३,२[१२];५[६];७[३]; काठ ७, १६†; १५, १३[११]; १६, २१[४]; १७, १९; १८, १७; २१[८]; क २८, ३; २९, ५; कौ २, ७५६†; जै ३, २८, २†; शौ ३, ४, ६; ५,२७, ५; पै ३, १, ६; ९, १, ४; यक्षताम् ऋ १,१३, ⌊८; १४२,८;१८८,७⌋; य॒क्ष्व[b] ऋ १, ४५, १०; ५,४२, ११; †य॒क्षि ऋ १,१३, १;१४,१; ३१,१७; ३६, ६; ७५, ५; २, ६,८; ३६, ⌊४; ५, २६, १; ६, १६, २;८,१०२,१६⌋;९;२४;४८,४; ७, ९, ५; ६; १६, ५; १७,३; मा १७, ८; ३३, ३; का १८, १,८;३२,१,३; तै १,३, १४,८; ५, ५, ३;२, ६, १२, ५‡[c]; ४, ६,१,३; मै १, ३,२९$[d];५,१; २,१३,८; ४,१४,११; काठ ४, १३[e]; १७,१७†; कौ १,६१; २, ६९७;८२५;८७१;८८७; जै १, ६,७;३, ५७, १;४,४,६;१२,९; १३,२; १९,४; २९,५; शौ २०, ६७, ५; यक्षि ऋ १, १४२, ⌊११[½](१८८, १०)⌋; २, ३,३; ६, ८; ३, ४, १; १४, ५; १७, २; ३; ५, २८, ५; ६, ४, १; ७, ११, ३; ३९,४; १०, १,६; ७०,४; ११०, ३; ९; मा ८, २४; १८, ७५†;२९,९; २८†; ३४†; का ९,४,२; २०,५,८†; ३१, १, ९; †४, ४; १०; तै १, ४, ४५, २; ३, २, ११, २†; ४, ३, १३,३†; ५,१,११,४¶; मै ३, १६, २; ४, ११, १†; १३, ३[२]†; १४, १५; काठ २, १५†; १६,२०[२]†;४६,२; क ३, ११; २८, १†; †शौ ५, १२, ३;९.

¶इज्यते मै १,९,५[४]; ३,८,१; काठ ९, १३[६]; इ॒ज्ये॒ते तै २, २, ५,४¶; ¶इ॒ज्येते तै २,६,२,२; मै १, ७,४; ९, ५; ¶इ॒ज्य॒न्ते तै १, ७, ३, १[२]; २, ६, १, ४; ५; १०, ४; मै १, १०, १७[३]; १८[२]; ३, ७, २; ¶इज्यन्ते तै २, ५, ६, ६[२]; ६, १०, ४; ६, ३, ११, ६; मै १, ९, ५; १०, १७; काठ २३, ८; २५, ३; २९,२; ३६, ९; ११; १२[३];१४; क ३८, ६; ४५,३; इ॒ज्यान्तै तै २,५,६,६¶.

याजयति तै २, २, १०, २¶; याज॒यन्ति मै २, ४, ८¶; ¶याजयन्ति मै २, १, ५; काठ २२, १३; ३४, ५?[f]; ९; ११; ३६, १२; १४; ¶याजय तै ७, १,५, ३; मै २, २, ४; ¶याज॒यतम् तै २, ३, ३, १; मै २,१,४; ४,६; ¶याज॒यानि मै ४,८,१; काठ ११,३; ३०,१; क ४६,४; ¶याजयाव मै ४, ८, १[२]; काठ ३०, १[२]; क ४६, ४[२]; अ॒याजयत् मै २, २, ४[२]¶; ¶अयाजयत् तै २, २,११,६;३, ७, १; ६,६,६,१; ७, १,५, ३[२]; २,१०,२; मै १,११, ५; २, १, १२; २, २; ४; ६; ४,८; ३, ७, १०; काठ ११, ३[२]; ४[२]; १४, ५[२];३७,७;८; ¶अयाजयताम् मै २, १,४;४,१; ६; काठ १०, २; ११, १; १२,१०; अ॒याजयन् म १, ११,५¶; ¶अयाजयन् तै ७, २, १०,१; ५,१५,३; काठ ११, ५;३४,९; क ४४,४; ¶याजयेत् तै २, २,२,३; ११, ६;३, ७,२; ६, २, ६,१[२]-३[२]; ४[४]; मै १, ९, ६[६]; १०,११; २०; २,१,२[२]-५[२]; ६; ९[२];११;१२; २, २; ३; ४[३]; ९[२]; १०; ११[२]; ३, १[४]; ५[२]; ६; ७[२]; ४,१[४]; ५, ६[२]; ८[२];५,१[४];२[४]; ४; ५[३]; ६[४];७; ८[२]; ११; ३, ३, ७[२]; ८;४; ४,२,७[३]; ३, ४[२]; ५[४]; ६[३]; ७; ९; काठ ९, १४[४]; ११-१२, ३; २५, २[२]; ३; ३७, १२[२]; क ३८,५[२];६.

याजयिष्यामि मै ४, ८, १¶; याजयिष्यावः मै २, १, ३¶; अ॒यीयजः तै ६, ६, २,२¶.

याजयां√कृ, याजयांचकार काठ ११,१.

---

[a]) तु. सस्थ. टि. आ॒ । [b]) लसार्वधातुकस्य निघातः उसं. (पा ६,१,१८६) । [c]) पाभे. पृ २५३५ *l* द्र. । [d]) स्वरः ? यक्षि इति शोधः (तु. पपा., मा ८, २४ तै १,४,४५,२ च) । [e]) स्वरः ? (तु. मा ८,२४) । [f]) तु. सस्थ: टि. φउपाव-सृज॒त्- । [g]) शोधः पृ ९३९ *a* द्र. ।

इज्यमा(न>)ना- -ना तै २, ५, ४,५¶.

√*इयक्ष[a], †इयक्षति ऋ ८,३१, ⌊१५-१८⌋;१०,११,६; तै १,८, २२,४; मै ४,११,२[४]; काठ ११, १२[४]; शौ १८,१,२३; इयक्षन्ति ऋ ९, ६४, २१; इयक्षसि ऋ ८,४६, १७; मै ४, १०, ६†; इयक्षान् ऋ १०,५०,३.

इयक्षत्- -क्षन् ऋ १, १५३,२; १०, ७४, १[b]; -क्षन्तः ऋ २, २०,१; ६, २१,३; ९, २२, ४; ६६,१४.

इयक्षमाण- -णम् ऋ १, १२३, १०; मै १, ६, १२¶; काठ ७, १५¶; क ६,५¶;-णाः मा १७, ६९; का १८,६,५; तै ४, ६,५, २; मै २, १०,६; ३,३, ९; काठ १८, ४; २१,९; क २८, ४; शौ ४, १४,५; पै ३,३८,३.

इयक्षु[c]- -क्षवे ऋ १०, ४, १; तै २, ५,१२,४†.

इष्ट-, इष्टि- यद्र.

¶इष्ट्वा तै १,७,६, ७; २,५, ६, १;६,१,६[२]; ३,२,७,३[३];४,१,४; ६, १,५,२;३[३]; मै १, ४,५;१०, ८[२]; २, २, १३; काठ ११, २; १२, ६; ३५,१८; ३६, ३[२]; क ४८, १६; §शौ ९,९,२;४;६;८; १२, २, ५४; §पै १६, ११४, १-४; १२०,२; १७,३५, २.

ईजान- -नः ऋ ४, ५१,७; ७,५९, २; ८, २४,३०; ¶तै १,७,१,६; २, ४,११,३; ३,४, ९, ४[२]; ६, ६, ७,४; ¶मै १,८,६[२]; ४, ८, ६; काठ ३४, २¶; शौ १८, ४, १४; -नम् ऋ १,१२५,४; १०, १३२, १[३]; तै १, ८, २२, ४†; २, ५,५,४¶; ५,७, ६, ४¶; मै ४, ¶३, ५; ६; ११, २†; काठ ११, १२†; शौ १८,४, १; १०; १३; -नस्य ऋ ६, ४८, २०; ¶तै ५, ६,२, १; ३,४; मै ४,२, ७¶; -नाः खि १, ११, ४; मै १, ८, ६¶; काठ २२, ९¶; क ३६,६¶; शौ १८,४,२; पै १४, ३, २८[२]; -¶नात् तै ३, ५,४, ३; ६, ६,७,३; मै १, ८,६; ४, ८, ६; काठ २९, ४; क ४५, ५; -नानाम् शौ ९, ५, ८; १२[d]; पै १६, ९७, ६; -नाय ऋ १, ११३,२०; तै २,५,४,१¶.

यक्ष्यमाण- -¶णः तै २, ४,११,३; मै १, ४,१०; २, १,५; काठ ८, १; ११, ८; ३२, ७; क ६, ६; -†णम् ऋ १,१२५,४; तै १,८, २२, ४; मै ४,११,२; काठ ११, १२; -¶णस्य मै १,४, ५; १०; काठ ३२, ७; -णान् ऋ १, ११३,९; -णे तै १,६,७,३¶.

*यज्- > †यजिष्ठ- -ष्ठ ऋ २,६, ६; -ष्ठः ऋ १, ७७,⌊१; ४, २, १⌋; १२८, १; १४९,४; ३,१०, ७; १३, १; ४, १,४; ७,⌊१; ८, ६०, ३⌋; ६, १५, १३; ७, १५, ⌊(१,३६,१०;४४,५)६⌋; १०,२, ५; ६,४; मा ३,१५; १५, २६; २१,३; ३३,६; का ३,३,५;१६, ५, ७; २३,१,३; ३२, १, ६; तै १,५, ५,१; २,५,१२,३; मै १, ५, १; ५[२]; ४,१०,४; १३, १०; १४, १७; काठ ६, ९; ३४, १९; क ४,८; कौ १, १००; २, ११२५; जै १,११,४; ४,२८,८; -ष्ठम् ऋ १, ३६,⌊१०; ४४,५; ८, १९,२१⌋; ५८, ७; १२७,२; ४, १,१९; ७,५; ८,१; ५, १४, ⌊२; १०,११८, ९⌋;७, ३,१; ८, १९, ३; ६०, १; १०, ४६, ८; मै २, १३,५; काठ १२, १५; ३५, १; ३९, १५[२]; क ४८,२; कौ १, १२; ११२; २, ५६९; ७६३; ९०२; ११६४; जै १,२, २; १२,६; ३,४६,४; ४,१९,५; २५,४; शौ २०,१०३,२; -ष्ठेन ऋ ३,१४,५; मा १८, ७५; का २०,५,८.

---

a) √*इयक्ष इति गतिव्याप्तिपूजासंयोगादिषु वधा. (वैतु. PG ⌊१, १७⌋ इकार औच्चारणिकमागममात्रमिति ?)। अस्मात् प्राचीनतरादिव सतः किल धा. नैप्र. √यज् इत्यस्याविर्भावः (वैतु. ⌊पक्षे⌋ पाम ⌊६, १, ९⌋ ORN. NW. √इयक्ष इति व्याप्त्यर्थे √अश् इत्यस्य सनि प्र. वृत्तमिति, ⌊पक्षे⌋ पाम. PW. प्रमृ. √यज् इत्यस्य तदेवेति च ?)।

b) हेतौ शता प्र. (पा ३,२,१२६)। 'वसूनां (देवानां) यज्ञैः इयक्षन् (यजनाय ⌊पूजनाय⌋) धिया (स्तुत्या) चर्कृषे (स्तुतिकर्म कुर्वे)' इति वा. [वैतु. ORN (तु. FOY ⌊KZ ३४,२२३⌋ *चर्कृषे इति तुमर्थकतया इयक्षम् इति क्रियात्वेन च शोधः इति ?)]।

c) नाप. (याजिन्-)। 'इयक्षवे (इष्टकर्म कृतवते) पूरवे (*पूर्तकर्म कृतवते ⌊च⌋) धन्वन् (मरुदेशे) प्रपा न (यथा ⌊स्यात्तथा⌋) असि' इति वा. [तु. ⌊अंशतः⌋ GG.; वैतु. ORN. (तु. Barth ⌊IF ७,८८३⌋) धा. यजत्यर्थे नैव स्यादिति ?]।

d) सपा. पै १६,९८,१ प्र ज्योतिष्मन्तम् इति पाभे.।

†यजीयस्- -यान् ऋ २, ९, ४; ३, ४, ३; १७, ⌊५; ५, ३, ५⌋; १९,⌊१; १०, ५३,१⌋; ४, ६,१; ५,१,⌊५; ६; ६,१, २; ६; १०, ५२,२⌋; ६,११,१; १०, १२,२; ५३, २; ११०, ३; ९; मा २९, २८; ३४; का ३१, ४, ४; १०; तै १, ३,१४,१; ४, १, ३, ४; मै २, ७, ३; ४, ११, १; १३, ३[२]; ६[२]; १४, १५; काठ २, १५; १६, ३; २०[२]; १८, २०[२]; शौ ५, १२,३;९; १८,१,३०.

यजत्- -जते ऋ ४, ६, ११[a]; -जन् मा २०, ४४; का २२,४, ९; मै ३,११,१; काठ ३८,६; -जन्तौ ऋ २, ३,७.

यजत,ता[b]- -०त ऋ ४,१, १[c]; काठ ८,१६?[d]; -तः ऋ १,३५, ३;४;५९,७; १४१,७; १८१,३; २,१४,१०; ३,५, ३; ५,४१,९; ४४, १२; ६,५०,८; ७१,४; ८, १७, १५; ९, ६९, ३; ८६,१४; १०,९२,१;९९,११; मै ४,१४, ६†; शौ २, २, २; पै १,७, २; -†तम् ऋ १,१२८,८;१५१,१; २,३३,१०[e];५,८,१;४६,५;६७, १; ६,१,८;४९,९;५८,१; ७,२, १; ९७,५; १०,७,३; तै ४,१, ११,२; मै ४,९,४[e];१०,३;१३, ६;१४,१[२]$;१६; काठ ४,१५; १७,१८; १८,२०; कौ १,६३$; ७५; जै १,७,१$;८,३; -†तस्य ऋ ५,४४,१०;११; ७,२,२; मा २९,२७; का ३१, ४, ३; मै ४, १२,३; काठ ३७, ४; -†ता ऋ १,३४,७;४,१५,८;५,४३,११; ६४,७; ७,७५, ⌊(४, ५६,१)७; १०, ११, ८⌋; १०, ४०, ३; तै १,८,२२,२; मै ४,१०,१; १४, १५; काठ ४, १६; शौ १८, १, २६; पै १९,४६, ५$; -ताः ऋ ६,५०,२; -ताम् ऋ १०,१०१, ९; -ताय ऋ २,१६,४; २१,१; -†ते ऋ ४, ५६, ⌊२ (७,७५, ७; १०,११,८)⌋;४; १०,११०, ६; मा २९,३१; का ३१,४, ७; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; -तेभिः ऋ ५,१, ११; -तेभ्यः ऋ २,५,८.

यजत्र,त्रा[f]- -†०त्र ऋ १, ७६,⌊४ (१०, ८, २)⌋; १८९,३; ७; ३, १४,२; २२, २[g]; ३५, १०; ६, १२,२;२५,८; ७,१४, २; १०, ११,⌊(४,५६, १; ७,७५,७)८⌋; मा १२,४८[g]; का १३, ४, ४[g]; तै १,६,१२,२; १,७,१३,१; ४, २,४,३[g]; मै ४,९,६[३]$; १२,२; १४, ३; १५; शौ १८, १, २६; -त्रः ऋ १,१२१,१;१७३,२;७, ५२,३; १०,३१,१; शौ १३,२, ४४;४५; पै १८, २५,४; -त्रम् ऋ १,१२९,७;७,८८, १; १०, ४६,९; १०; १४९, ३; मा ११, ७६; का १२, ७, ११; तै ४,१, १०, २; मै २,७, ७; काठ १६, ७; -०त्रा ऋ १,१०८,७;१८०, ५; ८,५७, १; ⌊(१,१८३,४)४⌋; खि १,४,२;५?[h]; -†त्राः ऋ १, १४,८; ६५,१; ३,६,८; ५७,४; ६,५२, १३; ७, ३५,⌊१५; १०, ६५,१४ (१५;६६, १५)⌋; ४३, ४; १०,७०, ११; मा ३३,५३; का ३२,४,१०; तै २,४,१४,५; मै ४, १२, १; काठ २६, ८¶; क ४१, ६¶; शौ १९, ११, ५; पै ५, १९, ७$; १३, ८, १५; -०त्राः शौ ६,११४,२; -†०त्राः ऋ १,८९,८;१८६,११; २,२७, १६;२९,६[२]; ३१,७; ४,१२,⌊६; १०,१२६,८⌋; ५,५५,१०; ५८, ४; ६,५०, १५; ५१,६; ९;५२, १७; ७,५७,१; ४; ५; १०,६१, २७;६३,११; मा २५,२१; ३३, ५१[२]; का २७, ११, ८; ३२,४, ८[२]; तै ४, ७,१५,७; मै ३,१६, ५; ४, ९, ७$[i];१२,६[२];१४,२; काठ ८,१७; ३५, १; कौ २, १२२४; पै ५,३९, ८; १६, ४९, २; -त्रान् ऋ १,१४,७; ३,५७, ५; -त्रे ऋ ३,३१,१७; ७,५३, १; -त्रैः ऋ ४,५६,⌊२; ७,७५, ७ (१०,११, ८)⌋; ६,२१, ११; मा ६, १०; का ६, २,५; तै १, ३,८,१;६,३,७,४; मै १,२,१५; ३, ९,६; काठ ३, ५; १८, २[j]; २६,८; क २,१२;४१,६.

---

[a]) [*व्यूंधस्- (होतृ- ⌊यद्र.⌋) > प्र१] 'व्यूधाः (तुभ्यं) यजते (पूज्याय) उक्थं शंसाति' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ PW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. यनि. क्रिप. सत् लटि प्र१ इति ?)। [b]) विप. (⌊यजनीय-⌋ अग्नि- प्रभृ.)। अतच् प्र. ।

[c]) तु. सा. ORN. Gri. ; वैतु. वें. GW. Bergaign, GRV. क्रिप. सस्रोटि मपु१ इति ? ।

[d]) यजत्र इति शोधः (तु. सपा. ऋ ६,२५,८)।

[e]) सपा. पै १५,२०,७ रजतम् इति पाभे. ।

[f]) विप. । अत्रन् प्र. । [g]) पाभे. पृ १९६४ *a* द्र. ।

[h]) यु° इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. ऋ ८,५७, ४) ।

[i]) तु. टि. √यज् > युजत (मा ३८,६); वैतु. पपा. °त्राः इति ।

[j]) पाभे. पृ १८८८ *b* द्र. ।

?यजत्रापि पै १९,५०,१२.
†यजथ[a]– -थाय ऋ २, २८,१[b];३, ४,१;५,९;१७,१; १९,५; ५,१, २;११,२; ७,१०, ५; १०,७,१; १२,१; तै ४,३,१३,२; ४,४,३; मै २,१३, ७; काठ ३९,१४; कौ २,२५९; १०९७; जै ३, २२,६; शौ १८,१,२९.
१†यजध्यै[c] ऋ ३,१, १; ४, ३; ४, २१,५; २४,५; ६, ११,३; १२, १;२;१५,१५;४९,२;६८,१; ७, २,७; १०, ६१, १५; ११०, ७; मा २९, ३२; का ३१, ४,८; मै २,१०,५§; ४, ११, २;१३, ३; काठ २,१५; १६,२०; १८,३§; शौ ५,१२,७.
२यजध्यै[c] ऋ ८, ३९, १; मा १७, ५७; का१८,५,८; तै ४,६,३,३.
३यजध्यै[d] क २८,३.
†यजध्वैनम्[e] ऋ ८, २,३७.
यजमान[f]– -०न ऋ ८, ३१, १६; तै १,८,२२,४†; २,५-६, ९,५; मै ४,११,२†;१३,९; काठ ११, १२†; पै २०,३४, ६[g]; –नः ऋ १,२४,११; ३,१,१५; ३,३; ४, १७,१५; ५,७७,२; ६,५१,१२; ८,३१, [१५-१८]; खि ५,७,२, ११^{२};४,१५^{२};५,१२; मा ५,२८; १५, ५४; १७, ७३; १८,४९†; ६१; २१, २†; ५९; ६१; २८, २३;४६; का ५,७,४; ६,२,५[h]; १६, ६, ६; १८, ६, ९; २०,२, १२†; ४,४; २३,१,२†; ६,१२; १४; ३०, २,१२; ४, १२; ¶तै १,५,२,२; ३; ५;७,६; ९,६;६, १,१§;१०,२; ५;७,१,२; ४,२; ४;६; ५,१^{३}; २; ४; ८,२२,४†; २,१,११,६†; २,४,७; ९,४;३, २,९;४,२,४;५,३,१;२;७,१;४; ६,२,१;२;६;३,५^{२};५,३^{२}; ५;६; ६,३;४;६;७,५§;८,२;४; ९,६; ७; ३,१,१,१; २,४^{२}; ३,२; ५, १^{२};७,३;२,६,२; ९,६; ७;३,५, २;८,१^{२};३;४,१,२;३;१०,२;३; ५;५,५, १§;९,१;§४,६,५,४; ७,१३,४; ५,१,३, १; ५,९;७, १;९,२;३^{२}; २,१,१; ३,४;३,५, ४;५;७,१^{२}; ८,३; १०,२;४;४, १,१;२;३,१;५,२;६-७,४; १०, ३;४;११,३;५,१,२;५; ३,३;५, ४;९,२;१०,३;६;६,२,४; ६,४; ८,१; ९-१०,२;३; ७,२,२^{२}; §; ३,१;४;७,२§; ८,३;१०,२; ६, १,१,१;५,४;५; ६,७^{२}; ७,५;९, १;२,१,६;३,३; ४; ४,५^{२};७,५; ९,४;१०,३;७;३,१,४;२,१; ४; ५;४,१;४; ५,१; ७,३; ८,१;२; ४,१,१;६,१;२;१०,४; ५,१,३; ३,३;५,१-३; ६,१,१;४,२; ४^{२}; ५,१;६,१^{३};७,३;४;८,१; ९,२^{२}; ११,१; ७,१,३,१^{३};२^{२};३^{२};७,१; ८,२;२,५,३^{३}; ३,२,१; ¶मै १, ४,६^{५}; ७; ८;१०^{२}; ११^{२}; १२^{३}; १३^{२};५,६;१०; ११^{२}; ६,६^{३}; ७; १३;८,२-४;७;९; ९,८;१०,७^{४}; ८^{२}; ११,७; ९^{२}; २,१,११;३,७; ९; ५,५; १०, ६§; ३, १, १^{२}; ४^{२}-६^{२};८;९^{२}; १०^{२}; २,१^{२}; २^{२}; ६^{३};७;१०^{४}; ३,१;२^{२}; ३^{२};४;७; ८;९^{३};१०^{२};४,१^{२};३; ४;५^{२}; ६; ७;८†;५,१;६,३;७,१;४^{३};८,१; ३^{४}; ४; ५^{२};६^{३};९; ९,१^{२};३;४^{२}; ६^{२}; ७^{२}; ८; ४,१, ६; ८; १०^{२}; १२^{२};१३^{२}; १४; २,१;४;११;३, ८;४,२;५,३;६,३^{२}; ६;९; ७,४; ५^{२};६^{२}; ७^{४}; ९^{३}; ८,२^{३}; ६;११, २^{४}†; १२, ६†; §१३, ५; ९^{३}; १४, १७†; ¶काठ ४,१६†; ६, ४;६; ७,१०^{२}; ११; ८, ८; ११, १२^{४}†; १२, ४; १०; १८, ४§; १८§;१९^{३}; १९,३^{२}; ४; ५^{२};६; ७; ८; १०;१२;१३^{२}§; २०,७^{२}; १३; २१,४; ७; ८; २२, १;२^{२}; ४; १०§; २३,३^{३}; ९^{२}; २४,६; २५,५^{६}; ७^{२}; १०^{२}; २६, १;२^{२}; ५^{२};६^{२}; ९; २७,६;८; २८,२;४; २९,६; ८; ३०, १;७^{२};९^{४}; ३१, ६;१०^{३}; ११; ३२,२^{३};३;५^{२};७^{२}; ३५,७†;१८;१९^{३}; ३६,१; ३७, ८; ३८, १३§; ३९, २§; ४०, ११†;१३^{३}; ¶क ४,३;५;५,९^{२}; ७,२; २८, ४§; २९, ६§; ७^{४}; ३०,१^{२};२;३^{२}; ४;५;८; ३१,२;

[a]) भाप. । अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३) ।
[b]) वैतु. वें. सा. नाप. = यष्टृ- ।
[c]) यक. तुमर्थीयो अध्यैन्, अध्यै प्र. द्र. ।
[d]) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः ।
[e]) ध्वम् एनम् > नैप्र. यनि. (तु. पा [७, १,४३], R [ZDMG ४८, ६८४], ORN.; वैतु. पपा., [पक्षे] ORN. मूलत एव ध्व इति पद-स्वरूपमितीव, [पक्षे] ORN. यजत इति शोव इति च ?) ।
[f]) विप., नाप. च । शानन् प्र. (पा ३,२,१२८) ।
[g]) सपा. शौ ७, १०२,६ यज्ञपते इति पाभे. ।
[h]) सपा. यजमानः <>यज्ञपतिः (माश ३, ७,४,८ शांश्रौ ४,१३,२ प्रमृ. च) इति पाभे. ।
[i]) सपा. मा १८,५९ प्रमृ. माश ९,५,१,४६ माश्रौ २, ५,५,२१ यज्ञपतिः इति पाभे. ।

९^{२}; ११; ३५, ४§; ९^{२}; ३६, ६^{२}; ३७,७; ३९,२^{६}; ५^{२}; ४०, ३^{२}; ४;५^{२}; ४१,३^{२};४^{२}; ७; ४२, ६; ४४, २; ४; ४५, ७; ४६,४; ४७, ६; १०^{२}; ११; ४८, ९†; १६;१७^{२}; शौ ६,१२३, १[a]; २; १५,२, १०;६,१४; पै १९,४०, १४; —नम् ऋ १, १३०, ८; १५६,५; ५,४५, ५; १०,१२८, ७; खि १, ८, ३; ५,५, २-११; मा ६, ६; ७, १३; १८; १५, १०-१४; १७, ८६; १९, ३३; २०,७३; का ६,१,७; ७,६, २; ७,३; १६,३,३;६;९; १२; १५; १८,७,७; २१,३,२; २२, ७,७; ¶तै १,३,६,२§; ५,२,४;४,४; ६,१०,४; ७,१,२;४,४; ५,१^{२}; २,२,४,६;५,८,६;९,४-६;६,४, ३;५,३;४^{२};५;६^{२}; ७,५;९,५;३, १,३,२; ४,४,२,३§;६,५,६§; ७,१४, ३†; ५,१, १,३^{२}; ३,१; ५,८;९; ४,३,१;५; ५,२;५,९, २; १०,३; ६,२,४; ६,१, ३,५; १०,१^{२}; ११,५;६; २,४,५; ७, ३;१०,५; ७;३,२,२; ४,३^{२}; ५; ५,१;४;४,६,३;८,२; ५,१,५^{२}; ७,१,७,४;८,२; ¶मै १,१,८§; २,१४§; ४,५; १२^{२}; १३^{२}; ६, ४;५;६^{२}; ७,१§; ८,५;१०,७^{२}; ११, ७§; §२, ३, ८; ८,९^{५}; ११,१; ३,१,१^{२}; २,३; ३,३;४; ८^{२};९; ४,१; ६,२; ७,४;८^{२};८, ६^{२};७;९,१;३;४^{५}; ६-८; §११, ४;७; ४,१,४; ५,३; ७;६, ५^{२}; ६^{२};७,२;६; ९^{२}; ¶काठ §१,९; १२; ६,४; ८,५; ११,१०; १७, ८^{२}§; १८, ६§; १९^{२}; १९, ५;

२०,१३; २१,२^{२};६^{२};११^{२};२२, १३; २४,५;६;७^{२}; २५,५; ७^{२}; ८;१०^{२}; २६,१;३;५^{२};६;७^{२};८; ९; २७,८; १०^{२}; २८, ३; २९, ८^{२}; ३०,८; ३१, ३; १०;११§; ३२,३; ३४,१८; ३६,१^{२};§३८, २; ९; ३९, १§; ¶क §१, ९; १२; ४, ३; ७, १: २६, ७^{५}§; २८,६§; २९,७^{२}; ३०,३; ३१, १७^{२};२१^{२}; ३५, ६; ३७,६; ७; ८^{२}; ३९,२; ५^{२}; ४०,१;३^{२}; ४; ४१, १; ३^{२}; ४-७; ४४, ३^{२}; ४७, ३; १०; ११^{२}§; शौ २, ३४, १; ५, ३, ९†; ११,८, १४; १९, ६३, १†; २०, ३४, १२?[b]; पै ३,३२, २; ५,४, ८†; १५, ६; १३, ७, १२?[b]; १५, १४, १; १६, १३३, १२; १९, ४२, ११; १२; —नस्य ऋ १, ५१, [८; १०, ४९, १]; १७८,४; २,२०,७; ३०,६; ३, ५३, [३; ६, २३, ७]; ५, ४४, १३; ६, ५४,[६; ६०,१५]; ७, ५७, २; ८, १२, १८; ५८, १; १०,४०,१४; ४९,४; ११६, ८; खि ३, १८,२; ५,७,४,१०; मा १, १; २३; २,३^{२}; ४, १०; ३३; ३४; १२,४४†; २२, २२; का १,१,३; ८,४; २,१,४^{२}; ५, ३†: ४, ४,३; १०, ४;५; १२, ७,१९†; १३,३,१५†; २४, ८, २; ¶तै १, १, १, १§; §११, १; २^{२}; §२, २, २; ९, १^{२}; ५, १, ४; २,२; ९,१; ६, १, ३§; १२, ३†; ७,१,१; ४-५, ३; ८, ६, १; २,५,७,५; ६, ३, ५; ५, ३; ५; ३,१,३,२^{२}; ४, २§; ३^{२};

†;§; ५,१; ७, १; ८,३; ४, २, २†;३, ५†; ६; ४, २, ३, ४†; ५, २,७,२; ३; ८,१; ७; ३, ७, २; ४; ९,२; ५,१,२; ६, ८, ४; ७, २,५; ६,१,४,५; ९,६; ११, ५^{२}§; २,५,५; ९,१; ३, ३, ४; ५,५,१;३; ६,२,३^{२}; ७, ३, १, २; ५,१५,१; १८,१§; ¶मै १, §१,१;१२^{२}; २,६§; ४,४§;६; ९; ११-१३; ५,११; ८,४; ८^{२}; ९; १०, ७; १३; ३, १, १; ९; २, २;३; ३,१;६; ६,२; ६^{२}; ७, ४^{२}; ८^{४}; ८,७; ९,२;४^{२};५;११, १०§;१२,६§; ४,१,१^{२};§;२^{२}; ६; ९; ५,३; ७^{२}; ८; ६, २; ३; ५^{२}; ७,८;८,५; १२,३†; ¶काठ §१, १^{२}; ७; १०; ११^{२}; §२, ३; ७; §५, २; ४;६; ८, १६†; १३,११†; १९, ८; ९; २०, ६; ७; २१, २; ३; १०; २३, ३§; २४, ६^{२}; ७^{२}; २५, ४; २६, ९; २७, १०; २८, ६; ३०, ८^{२}; †; §; ९§; १०^{२}; §; ३१, ४; ७; १४§; ३२, ४§; ६^{२};§; ३५, १८^{२}; ३६,१; ३८, १२†; ४५, १४§; ¶क §१, १; ७; ११; १५^{२}; २,१§; ३१, ८; ९; १७; १८; ३५, ४; ९§; ३७, ७^{२}; ८^{२}; ३९, १; ४१, ७; ४४, ६; ४६,८^{२};§; ४७, ४; ४८,१६^{२}; जै ४, १०, २†; शौ ७, १०४, १; ९, ५,२; १०, ९,१; १५,२, १२; ६, १५; १९,४२,३†;२०, १११,२†; पै १३.५,४; १४,३, १; १६,१००,३; १९, ४२,१०; —नाः ऋ १,१२७,२; १०, ४५, ११; १५१, ४; मा १२, २८†;

a) पामे. पृ २५३९ i द्र.।

b) याच्यमानम् इति शोधः (वैतु. BW. यच्छमानम् इति ?)।

१७, ६९; १९, ३२; का १३,२, ११†; १८,६, ५; २१,३, १; तै ४,२,२,४†; ६,५,२; ¶७, ३, १०, १;२;४; ४,२, ४; ५, ४[२]; ८, ३; ५,३-४, १; २; ८,३;५[२]; ९,१; २; मै २,७,९; १२; १०, ६; ३, ११, ७; काठ १६,९†; १८, ४; ¶३३, २[२]; ४[३]; ३८,२; ३९, १५†; क २८, ४; कौ २, ११६४†; शौ ४, १४, ५; ६, ११४,३; पै ३,३८,३; ६, ९,८; १६,४९,३; १७,३२,५‡[a]; १९, ४२, १३; –०नाः पै ५. १५,२; –नात् ऋ ४, १०,७; मै १, ४, १२¶; ¶काठ २७, ६; २९, २; ३२, ३; ¶क ४२, ६; ४५, ३; –नान् तै १, ६, १०, ५¶; –¶नानाम् तै १, ६, ७, १; मै १, ४,५; काठ ३१, १५; –नाय ऋ १, ८१,२; ८३, ३; ९२, ३; ९३, ७; ३, १७, ३; ५, २६, [५; ८, १४, ३; १७, १०;१०, १७५,४]; ६०,७; ६, १५, १६; ७,१६,६; ८,५९,[१; १०,२७, १]; ४; १०,१००, ३; १२२,६; १२५, २; १८२, [१-३]; खि १, .६, ४; ५,७, ३,४; ४,१३; १४; मा ५, १२; ६,३३[b]; ७,२१; ८, १७; ११, ५८[४]; १२, ५८; १९, ५; २०,७०; ७१; २८,१५-१७; २९, २; का १, १०,५; ५,४,३; ६, ८,४[b]; ७, ८, ४; ९,३, ३; १२, ५, ९[४]; १३, ४, १४; २१, १, ५; २२, ७, ४; ५; ३०, २, ४-६; ३१, १, २; तै १.१, ७,१; २[३]; २,१२ ३; ४,१,२[b]; ४४,१; ६, २,२; १०,५¶; ७, १, २¶; १३,४†; २,३, १४, ३†; ५, ९, ३; ४; ¶६,१,५[२]; ७; ७,५; ९, ३; ३, १,४, ३; २, ११, ३†; ३, ११,२; ५,५, ३[२]; ११, २†; ४, १,५,४; २,५,१; ३, ४, २; ¶५,१,११,१; ७,९, २; ६, १, ८, ५¶; २,८,३; ६, १०, २¶; ७, ५,२४,१[३]; मै १, १,८;२,२; ८; ११; १४-१६; ३, ३८; ¶४, ६; ९; ¶६,४[२]; ५; ७; ११; ८, ५¶; ¶१०,७; २०; २, ७, ६[४]; ११; ¶३,३,४; ७,७[३]; ८, ५§; ६[२]; ७; ९,६§; १०, १; §११, ४[२]; ७; १६,२§; ४,५,३¶; ७, ९[२]¶;८,६¶;१०,४†; ११,१†; १२,३†; ६;१३,८;१४,६;१८†; काठ १, ७[५]; २,९; १५†; ३,५; ९; ४, १२; १६; ६, १०†; ७, १३[३];८,६¶;१२,१४†; १३,९; १५, १२†; १६, ५[४]; ११; १९, १३; २१, १०¶; २२,१०¶; २४, ५¶; २५, ६; २६, ६¶; २९, ४¶; ३०, ८; १०¶; ३१, १४[२];३४,१७¶; ३५,४;१८[२]¶; ¶३६, २; १४; ३७, १८; ३८, ९[२]; १२; ४१, १[३]; ४६, २; क १,७[५];२,३; १२;३,१०; ६,२[२]; ७,२¶;२५,२;३७,६¶; ३९,४; ४१, ४¶; ४५, ५¶; ४६,८¶; ४८,५; १६[२]¶; †कौ २, ३५३; ११०७; ११८६; †जै ३, २९, १०; ४६, २; ४, १८, २; २९, ६; शौ २,३४, २; ४,३०, ६†; ५, २६, १२; ६, ६,१; ५४, ३; ७,१८,४; ११५, ३; ८,९,१४[c]; ९,४, १; ५, २[d]; ११,१,९; २, २८; १५, २,११; १८, १, ४३; ४,४;५;७; ४७; १९,५२,१; २; २०,५,४;२५,३; २७,३;५६,२; पै १,३०, १; २; ३,३२, ३; ५, २८,३; ९,२,१२; १४,३,५; ८; १६, १९, ४[c]; २४, १; ८९,९; १०६,८; १३६,१; १९,८, ६†; २०,२,६; १२,४; –†नासः ऋ २, १८९ [३; ३, ३५, ५]; १०, १६०,१; शौ २०, ९६, १; –ने ऋ ३,२९, ८;८,९७,२; खि ५, ७,४,१६; खिसा ३, २; मा ६, ११[e]; ११,३५†; का ६,२, ६[e]; १२,३, ८†; ¶तै २,२,९,४;५; ३,२,२;७,४; ११,४; ३,१,१०, ३§; ५,६,३§; ९,२; ११, २†; ४,१,३, ३†; ५,२, १,६; ४,४; ६,१,२,५;४,२;८,५; १०,४;५, ५,३;६,२,२;५,२; ७,५,१५,२; मै २,७,३†; ३, ९,८¶; ¶४,१, २[२];५-७;३,८;६,८; ¶काठ ११, २; १६, ३†; १९, ११; २०,७; २१,१;११; २३,१;४; २५,१०; २६,६; ३१,१[२];५;६; ¶क ३१, १; ३५,७; ४०,३; ४१,४; ४७, १[२]; ५;६; शौ १०,३,२३; २०, ५५,३†; पै ५,२९,३; १९,२४, १४; २०, २५,२; –नेन खि ५, ७,५,१२; ¶तै १,६,५,१§; ७,

[a]) सपा. ऋ १०,१८,६ प्रमृ. यतमानाः इति पाभे. ।

[b]) =सपा. माश ३,९,४, १२ । मै १, २,२, काठ ३, १० तु यज्ञपतये इति पाभे. ।

[c]) सपा. तै ४, ३, ११, २ प्रमृ. युञ्जानाः इति पाभे. ।

[d]) सपा. पै १६, १००, ३ यज्ञपतिः इति, आपश्रौ ७, १७,२ यजमानम् च इति पाभे. ।

[e]) सपा. तै १,३,८,१ प्रमृ. यज्ञपतिम् इति पाभे. ।

३;७,१,६;५,१$; २; ६,२,१०, ३;३,४,१;३;५; ¶मै १,४,१२; ३,८,६![a]; ¶काठ २५,५![a]; शौ १८, ४, ६; –नेषु ऋ ८, ५९, [७; १०, १७, ९; १२२, ८]; खि १,६,७; ¶तै ३,५,१०,२;७, ३,१०,३;५,८,२; क ३६,१¶.

यजमान-देवता– >¶°त्यं,त्यां– -त्यः तै ६, ५, ५,३; काठ २७, ८; –त्या तै २, ५, ९,५; मै ४, १, १२; काठ ३१,९; क ४७,९.

यजमान-ब्राह्मण– मैपुष्पि १,४; काठपुष्पि ३२; –णम् शौ ९, ७, १; पै १६,११२,५.

¶यजमान-भाग– -गः तै १, ७, ५,२; मै १, ४,६; काठ ३२, २; –गम् तै १, ७,५,२^{२}; मै १, ४,६^{२}; काठ ३२,२^{२}.

१यजमान-लोक[b]– -कम् मै १, ४,५¶.

¶२यजमान-लोक– -कम् तै ५, २,७,३; मै ३, २,६^{३}; –कस्य तै ५,२,७,२; –के तै ६, ३,१०,७; मै ३,४,४.

¶३यजमान-लोक[c]– -कम् काठ २०, ५; क ३१, ७; –के काठ २५,१०; क ४०,३.

¶यजमाना(न-आ)यतन– -नम् तै ५,३,७,१; ४,११, ३; मै ३, ३, २; काठ २१, २; २४,७; क ३१,१७;३७,८; –ने मै ३,३,२.

यजस्[d]– -जसा ऋ ८,४०,४.

?यजानः[e] मै ४,११,४.

यजुस्(>१,ष्)[f]– -जुः ऋ ८,४१, ८; १०,१२,३; ९०,९;१०६,३; १८१,३; मा १८,२९; ३१,७†; ३६, १; का १९, ९,४; ३५,१, ७†; ३६, १,१; ¶तै १, ५, २, ४^{२}; २,४,३,१; ४, ७, ९, १$; ५,१,१,३; २,३,१; ९,६^{२}; १०, १; ६,१,२, ३;४; ४, ७; ७, ७; ३, २,५; ४,३, ४; ७, ३, १२, १$; ¶मै १,७,२^{२}; ८, ५; ११, ६; २, १, ९; ११, ६$; ३, १, १^{२}; ५;८; २,३; ३,५; ४,२^{२}$; ६, ४;५; ४,१,५; १२; २, ८^{२}; ४, ९; ५, २; ७, ७; ८, ७^{३}; ९, २![g]; ¶काठ ७, ८; ८, १५^{२}; १०, ७; १८,१२; १९; २०,१^{२}; ५; २१,११^{२}; २३, २^{३}$; २७, १; २९, ६; ३०, १; ३१, १५; ३५, ११$; ४३, २$; ¶क ८, ३^{२}; २९, १$; ७; ३१, ३^{२}; ७; ३५, ८^{२}; ४२, १; ४५, ७; ४६, ४; ४८, ११$; शौ ७, ५७, १; ९, ६,२; १०,७,१४; २०; ११, ९, ५; १०, २३; १८,१, ३२†; १९, ६, १३†; ५४, ३; पै १, १०५,४; ९,५,११†; २३, १०; १२, २,१३; १३, ५, २०; १६, ८२,५; ८७, ३; १११, २; १७, ८,५;९,१; २०,५७,१; –जुर्भिः मा ४, १; १९, २८; २०, १२; का ४, १, १; २१, २, १७; ७, १२; मै १,९,२;८¶; ३,१,१¶; ११, ८; ४, ९, ९; काठ २, ४; ९, १०; १०,७¶; २३,६; २५, ६¶; ३५,२; ३८, ४; क १,१६; ३६,३;३९,४¶;४८,३; –जुर्भ्यः मा ३८,११; का ३८, २, ५; तै ७, ५, ११, २; काठ ४५, २; –¶जुषः मै ४, १, ७; काठ २३, २; ३१,५; क ४७,५; –जुषा ऋ ५, ६२,५; ¶तै $१, २, ३, ३; ६,१,१; २, ४,३,३; ६,६,३;३, १, १,४^{२}; $; ५,१,६,४; ७,४; ९, २; २,५, २^{२}; ७, ४; ५, ३, १^{३}; ९, ४; ६,८,५; ६, १,१,५; ९,५; ६; २,१,६; ४, ४,१; ५, १०,३^{२}; ११,४; ¶मै १,४,१०; ८, ५;११,७^{२}; २,१,११; ३, १, ७^{२}; ९; २, ३; ६, २^{२}; ५^{२}; ८^{२}; ९; ८, ९^{२}; ४, १, ३; ५; ८^{२}; १४^{२}; ४, ६^{२}; ७, ७^{२}; ८, ७^{२}; ¶काठ ६,५; ६; १४, ७^{२}; १९, ६; २०,५; २३, १;४;६^{२}; २४, ५^{४}; २५,८; २७,५[h]; २९, २^{३}; ३१, २; ३; ३२, ७; ¶क ४, ४; ५; ३०, ४; ३१,७; ३५,७; ३६,१; ३७, ६^{४}; ४०, १; ४२, ५[h]; ४५,३^{३}; ४७,२; ३; शौ ७, ७३,१; ११,९, २४; पै १६,८४, ६; १७, २८, ६; १९, २७, १; –¶जुषाम् तै २, ४, ११, ६; मै २, ४, ५; ३, १, १; काठ १२, ४; शौ १५,६,९$; –जुषि तै २,

---

a) पाठः ? अयज° इति शोधः (तु. सपा. तै २,६,५,३ क ३९,२ तत्रत्यं संस्कर्तुः टि. च)।

b) वस. (वैतु. PW. प्रभृ. षस. इति)। उप. भाप. (निवास-)।

c) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः।

d) विप. ([पूजनकृत्-] गिर्- [तु. GW. Gri.; वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. यागार्थे नाप. इति ?])।

e) यु(ज>)जा (लोटि मपु१), नः इति द्विपदः शोधः। सस्थ. ?देवो>देवान् इत्यपि शोधः (तु. सपा. खि. प्रभृ. पृ २५३४ c च)।

f) नाप. (पूजा-, बलि-, तत्-सहकृद्-मन्त्र-)।

g) यजुर्ये° इति (तु. तैआ ४,४,१ आपश्रौ १५,६,२ माश्रौ ४, २,११) पाठः ? यजुर्भिः, यु° इति शोधः (तु. छन्दः)।

h) पाभे. पृ २४४१ f द्र.।

५, ७, १¶; -¶जुषी काठ १८, १९; क २९, ७; -जुषेऽ-जुषे मा १,३०; का १,१०,३; तै १, १, १०,३[३]; काठ १,१०; क १,१०; -जुःपु मै ३,६,५¶; -जूंषि खि ४, ११, ५; मा १२, ४; १८, ६७; २०,१२; ३४, ५; का १३, १, ५; २१,७, १२; ¶तै २, ४, १२,७; ४,१,१०,५$; ६, ६,२, १; ७,३,१,४; ¶मै २,४,३; ७, ८$; ३,१,१[२]; ८; ६, ४[२]; ११, ८$; ४,८,४; ¶काठ ११, १०; १२, ३[२]; १६, ८$; १८, १९; २३,२[२]; २९,३[२]; ३८,४$; ¶क २९, ७; ३५, ८[२]; ४५, ४[३]; शौ ५, २६,१; ११,८,१४; १५, ३, ६; ६,८; पै ९, २, १; ५; २१, ३; १५,१४,१; १७,२९,१३.

याजुष[a]- -षम् मै १,८,५¶.

यजुर्-उत्तम- -मानि मै ३, १, १[२]¶.

यजुर्-विद्- -विदः शौ १२,१, ३८; पै १७,४,९.

यजुष्-कृ(त>)ता- -ताम् तै ५, २,८,२¶.

यजुष्-कृति- -त्यै तै ५, १, २, १¶.

¶यजुष्-मत्- -मन्ति मै ४, १, ८; काठ ३१,६.

¶यजुष्मती- -तीः काठ २०,६; क ३१,८.

यजुष्य,ष्या[b]- -ष्यः शौ १०, ५, १५-२०; पै १६,१२९,१-५; ७; ८; १०; -ष्याः शौ १०, ५, २१; पै १६,१२९,६;९.

यज्ञ[c]- -ज्ञ मा २, १९; ८, २२; का २, ६, २; ९,३, ८; तै १,४, ४४,३; ६,६,२,२; ७,३,११,१; मै १,३, ३८; काठ ४, १२; शौ ७, १०२, ५; -ज्ञ मा ८,६२; काठ ५, ३; ३२, ३; ३५, ७[d]; ४३,१; क ३, १०; ४८, ९[d]; पै २०, ३४,५; -ज्ञः ऋ १,१८,७; १०७, १; १५६, १; १६४,३५; १७३, ११; १७७, ४; १८१,१; १८८,२; ३,१२,२;३२,१२[२];४, २,५;३४,३;५८,९; ५,२२, [२; २६,७]; ६,११,५; २१,४; ३८, ४; ४०,४; ६८,१; ७,७,३;१६, २; ३४,१७; ४३,२; ७०,६; ८, ६, २२; १३, ३२; १४,५; १८, १९; ६८, ११; ८९, ६; ९,१०, ३; ८८,७; १०,१४,१३;२०,६; ५०,६; ५१,९; ६६, ६; ७७,४; ८८,८;९३,८;१००,५;६;१०३, ८;१०४,६;१०५,८;१३०,१;खि ४, ११, १; मा १,२३; ४, ११; ८,४†; २२; ६०[४]; ९,२१; १५, ३४†; १७,४०†; ५४;५७;६२[२]; ९७†; १८, २९; ४२; ५६; १९, ४५; २०, १२[e]; २२, ३३; २३, ६२†; ३३,६८; ३४,४; का १, ८,४; ४,५,१;८,१,३†;९,३,८; ७,९[४]; १०,४,२; १६, ५,१६†; १८,४,८†; ५,५;८; १३[२]; १९, १,१०†; ९,३; २०,२,५; ३,६; २१, ३, १६; ७,१२[e]; २४,२०, १; २५,१०, १०†; ३२,५,१४; ¶तै १,१,१२, १$; ४,२२,१†; ४४, ३$; ५,२,१[२]; ४,३; ६,३, २[३]$; ५,२$;६,२$; ३$; ४†; ७,४;८,२[२]; ३;९,२; १०,५; ६; ११,२; ५; ७,१,१; ५;६; ४,४; ५, १[३]; २[२]; ३; $६,४; ७[३]; ९, २$; २,१, ८, ३[३]; ११,४†; २, ९,१; २;३[२]; ३,१०,३$;११,२; ४,११,२[२]; ३[२]; ४; ५,५,२; ३; ६; ७,३;४; ६,३,१;९,१[२]; २[४]; ५;१०,४; ३,१,४, ३$; ९,३$; १०,३;११,१†; २,३,३[२]; ४;४, १[३]; ६,३[२]; ७,२[२]; ३; ३,७,१[२]; २;३[३]$; ४,१,१;७,१$; ९,४[५]; ५; ५,१,४; ४, ३; ४[३]; ६, ३$; ४,४, ४, ४†; ६,३,२-४$; ४, ३†; ७,१०,२$; ५,१,३,१; ५; ४,२;६,३[३];८,३;४;९,३[२]; २,३, ६;७,५[२]; ८,७; ३,१,१[२]; ४,१, १;६,६$; ७,२[२]; ८,३; १०,२[२]; ३[२];४;५,१,४; ६,५,२; ८,६$; १०,२; ७,५, ४; ६,१,१,६; ८; २,१;३[२];३,६;४,२[२];३;४;५,२; ४;५; ७,३; ९,५; २,१,३;२,२; ४,२;३; ६,१[२]; ८,३;९,२;३,३, ५[३]; ४,८;७,२[२]; ८,१;४,२,१[२]; ३,२;४;४,२;५,१,२; ६,२,१[२]; २$;३;६,१;७,३[३];८-९,२;११, १;७,१,१,१; १०,३; ४; २,५, १[२];३;१०,२; ३,८,१; ११,१$; १३,१$; ४,५,२; ७,३;५,७,४; मै १,१,१३; ३,२६; ३८; ¶४, १[५]$; २$; ३†; ४[५]$; ५$; ६;७[३];८[४]; †; ९[४];$;११[३]; १३;

a) स्वार्थे अण् प्र. ।

b) विप. । तस्येदमीयः तदर्हीयः वा यत् प्र. ।

c) नाप. (याग- प्रभृ.) । नङ् प्र. [पा ३, ३, ९० (तु. या [३,१९]; वैतु. या [पक्षे] <√याच् इति वा, <यजुस्- + न- [<√उन्द् वा √नी वेति])] ।

d) =सपा. आपश्रौ १४, २७, १ । तै ३, १, ९,३ माश्रौ २,३, ८,४ तु सोम इति, हिश्रौ १५, ७,८ यज्ञस्य इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २२९२ *h* द्र. ।

१४[३]; १५; ५,९¶; ¶६,५; ८[२]; ७,१[a]; ४¶; ¶८,३[२];५[२]; ६;७; ९$[a];¶९,३;७[२];८[२];¶१०,५[२]; ९[४]; ११;१७[३]; १८[२]; १९[२];११, ३; ५[२]¶; ९¶; २,१, ७[४]¶; ३, ४; ५¶; ६¶; ४,५[६]¶;१०,४†; ५[२]; १२, २; ३; ¶३, १,१; ६[२]; ७; १०; २,१; ३[२]; ६[३]; ९[४]; ३, १; ३[२]; ६[२]; ८[२]$; ९; १०; ४, ४[४b]; ५[२]; ५, २[२]; ४; ६,१[३]; २; ३[२]; ४[६]; ५[५];६[६];७[७]; ८[९]; ९[४]; १०; ७, १[३]; २[३]; ४[३]; ८[३]; ९[६]; ८,१; ३[४]; ४[५]; ५; ६; ७[२]; ८[३]; १०[३]; ९,१[४];६;७;१०, १; ४[४]; ११,१०$; ¶४, १, १; ३; ४; ६; ९; १२[२]; १४$; २, ४; ९[२]; १०; ३,१; ७[४]; ८; ४, ७[३]; ९; १०; ५,३[३]; ४[२]; ५; ६, २[३]; ४[२];५[३]; ६[२]; ७, २[२]; ३; ६; ७[२]; ८;८,१;२;४[२]; ५[३]; ६[४]; ९[३]; १४, १४†; ¶काठ १, १२$; २, ९$; $४, १०; १२; $५,१; ३[३]; ४[३]; ५; ६[३]; †; ८, १; २; ४[६]; ५[२]; ७; ८; १०[७]; ९, ३; १५[४]; १६; १०, १[६];९[४]; ११, ७$; ८; १२†; १२, ३[३]; ४[३]; १३, ३; १४, १$; ५[३]; ६; $१८,३[३]; ५†; १२; १४; १८; १९¶; १९, १; ३; ४[२]; ६[५]; ७; ८[२]; ९; २०, १; ३; १३; २१, २; ८; २२,१[४]; २[२];३; ४;१३[२]; २३,१[३]; २[१४]; ३[६]; ४[२]; ५[७]; ६[३]; ७; ८[२]; ९; २४, ३; ८[५c]; २५, २[६]; ३[३]; ६[२]; ७[७]; $[५]; ८[२]; ९[८]; १०; २६, १; ३[२]; ६;९[३]; १०; २७,१[२]; २;३;५; ७; ८[२]; १०[५]; २८, १[३]; २९, १; २[२]; ३[३];४[४]; ९; ३०,१[२]; ७; ८[२]$; ९[२]; १०; ३१, २; ३; ७; ११[६]$; १४$; १५;३२,१[२];२[२]$; ३[२];$;४[३]$; ५[५];६[११]; †; ३३,७;८; ३४, ८; ९[२]; १६[२]; १७[३]; १८$; १९$[a]; ३५, ३$;४$; ५$[a];७[२]$; ‡[d]; ११$; १६; १७; १९[२]; २०[२]; ३६, ३[२]; ४; ५; ९; ११[२]; ‡[d]; १२[२]; १३[२]; ३७,९$;१०; ११; $३८,२; ४[e]; $३९,२;८; ४०, ७†;१३$; $४३,१;३; ¶क १, १२$; २, ३$; $३, ८; १०; ६, ६;७; ९[६]; ७,१[२]; २;४;६[७]; ८, ६; २८,३[२]$[f];५†; $२९,१; ३; ६; ७;८; ३०, १; २[२]; ४[४]; ५; ३१, ३; ५; ७[g]; १७; ३५, ७[३]; ८[१४]; ९[३]; ३६, १; २[६]; ४; ५; ६[२]; ३७, ४; ३८, १[५]; ५[६];६[३]; ३९,३;४;५[७]; $[५]; ४०, १[२]; २[८]; ३;४; ४१, १; ४; ७[३]; ८; ४२, १[२]; २; ३; ५; ४४, १[२]; ४५, २; ३[२]; ४; ५[४]; ४६, ४[२]; ८; ४७, २; ३; ११[६]; ४८, ४$; ५$; ६$[a]; ९[२]$; ‡[d]; ११$;१४;१५; १७[२];१८[२]; †कौ १, १२१; २,२०; १००; ४७१; ७८०; ८२३; ९८९; ११९५; १२०६; †जै १, १३, ७; ३,२, ११; १०, २; ३५, ६; ४,४,४; २७, १०; शौ ४, ११, ४; ५; ३४, १; ५, २६, १२; ६,९७, १; ७,५, २;७७,३[h]; १०२, ६; ९,५, २१; ७, ११; १५, १४†; १०, ७, १६; ८, १०; १०,२०; २७; २९; ११, १, १४; १५; १०, २०; १२, १, १; १३, १, ४८; ५५; ७, ११; १२[२]; १५, २, १०; ६,१४; ७,४; ५; १६, ६; १६, ८; १; ५-३०; ९, ४; १७, १, १८; १८, २, १†; ३, १४; ४, १३; १५; १९, १३, ९†; १९, ६; २०, २७, ५†; पै १, ३८, २[i]; २,५७,१; ८०, ३; ३, २५, २; ४; ५, १५, ६; ६, १९, ७; २२, १; ५; ७, ४, ९†; १४, ६; ८, ९,५;१३, ९†; १७, ६; ९, २,१२; ३,१; ४,६; २१,१०; २३,७;८; २५, ९?[j]; १०, २, ८; १३, ५, ११; १६, ६९, ४†; ८६, १०; ९०, ४; ५; ९९,८; १०२,४; १०८, १०; १०९, ७; ९; ११३, ४; १५५, ४; १७, १, १; ८, ६; २९, १७; १८, १९, ८; २०,४; २९, ५; ३२, २; १९, १२, ७; ४२, ११; १२; ४४, ३; २०,

a) पाभे. पृ १२७२ s द्र. ।

b) सकृत् सपा. तै ५, ४, १०, १ काठ २२, १ अग्निः इति पाभे. ।

c) SI. सकृत् यज्ञे इति चिन्त्यम् ।

d) सपा. ऋ १०, १७३, १ प्रमृ. माश ६, ७, ३,७ तैब्रा २, ४,२, ८; ७, १५,४ राष्ट्रम् इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २२९२ *h* द्र. ।

f) सकृत् °ज्ञा इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मा १७, ५७) ।

g) सपा. काठ २०,५ अग्निः इति पाभे. ।

h) सपा. पै २०, १२,१ ऐब्रा १,२२,८ आश्रौ ४,७,४ शांश्रौ ५,१०,२३ घर्मः इति पाभे. ।

i) सपा. शौ ६,२१,२ सोमः इति पाभे. ।

j) शोधः पृ २१९८ *i* द्र. ।

२, ३; ३४, ४; ६; –ज्ञःऽ-ज्ञः मै १, ५, १२¶; –ज्ञम् ऋ १, १,४;३,१०; ११;१०,[४; १०, १४१,६]; १२,१०; १३,२;[८; १४२,८; १८८,७];.१२;१५,२; ३;६; २०,२; २२, [३;४७,४]; १३; २६,[१०; ३१,१०; १०, १५०,२];३४,३;९;४०,३; ४१, ५; ४७, ४; ८४, २; ९१, १९; १०५,४;१२२,१; १३९, ११[a]; १४२, २; ३; १६२, ४; १६४, [५०; १०, ३०,१६]; १७०, ४; २, १, १०; २, ११; ५, ७; ८; ३४,१२; ३६, [६; ८, ३५,४]; ४१,२०; ३,१,२; २२; ३,६;४, २; ५; ८, ८; ११, १; १७, २; १९,२; २१, १; २२, [(२,३२, ६)४]; २५, ४; २६, ६; २९, ८; ३२, १२; ३५, २; १०;४०, ३; ४३, ३; ४, ९, ७; १४, १; २०, २;३; २२, १; २९, २; ३३, ३; ३४, १; ६; ३७, १; ३९, [५; ७, ४४, २]; ४४, ४; ५६, ७; ५८,१०; ५, ४, ५;५, २; ५; [७; ९, ५, ८]; ११, ४; १२, ६; १३, ४; ४१, ७; ४३, १०;११;५२, [४; ६,१६,२२]; ५; १०; ७२, [३; ७८, ३; ८, ३८, ४]; ७७,१; ७८, ३; ८७, ९; ६, १०, ६; १५, १६; १८; ४०, ५; ४१, १; ४; ४४,१५; ६२, २; ६९, १; ७०,५; ७,१, १२; १०, २; ११, ५; २१, २; ३४, ५; ६; ४२, [३; ६१, ६]; ५१, १; ५९, ११; ६१,६; ६६, ११; ७२,३; ७८, [३; ८०, २]; ८४,३; ९२, [(१,१३५,३) ५]; ८, १०, २; ११, ४; १३, ११; [१८; ९२, २१ (९, ६१,१४)]; ३०; १४,१२; २०,२; २६,१५; ४४,८; ४६, १८; ४९,७; ५७, २; ५८,१; ५९,६; ६६,५; ७५; ५; ८७,३; १०१, ९; ९,१०१, ३; १०२, ७; १०७, ६; १०, १३,४;१५,६[b]; १३;१७,९;३५, ११; ३६, ६; ४१, २; ४६, ४; ५२, ४; ६१, ४; ६२, ५; ६५, ७; ६६, २; १२; ७०, ८; ७३, ४; ७४, ३; ८७, ९; ८८, १७; १९;९०, ६; ७; १५; ९६, १२; ९८, ९; १०१, ३; १०४, १; ११०, २; ७; ८;११; ११४,६; १२१,८[c]; १२२, ६; १२४, १; १२८, ७; १३०, ६; १५७, २; १६७, २; १८८, ३; खि १,२, १३; ४,३; ९, ६; २, १४, ६; ३, १,७; ११, १; १८, २; ४, ३,१[d]; ९, ५; ६; ५,५, ७; ६, १; ४; ६; ७, १, ४; ८; ३, ७; ११; ४, ८; खिसा ३, ३; मा १,१२; २,६;१२[2];१३[2];२६; ४,६; ३७†; ५,३; १७; ६,२१; २६; ३४; ७,११†; १९†[a];२०; ८,७;२०‡; २१; २२;३२;३५†; ६१; ९,१; ११,७;८;३५†;१२, ५०; ६०; १३, ३२†; १५,५५; १७,६;९; ५४-५६; ६८; ९८†; १८,६२;६३;७६; १९,१२;३२; ६२[b]†;६७†;८०;२०,३८;४५[e]; ४९†; ७२; ८४; ८५; २१,२२; २५,२७; ४६†; २६, १४[2]; १९; २१; २७,१३;१७;२६†[c]; २८†; २१;२८,१०[e];१८;२९ ८[2]; ११; २६†; ३२†;३३†; ३६†; ३०, १; ३१, ९†; १४-१६†; ३३, ३३; ७३; ८५†; ८९†; ३४, ९; ३७, ७; ३८, ११[2]; का १,४,२; ७,३; २,१,९; ३,१०[2];११[2]; ५, ४; ४,२, ४; १०,८†; ५ १, ३; ५,४; ६,५,१;७,३; ८,५; ७,५, १†; ८, १†[a]; २; ८, ४, १; १०,१†; ९,३,६‡;७;८;५,५†; १०,१,१; ११,९, २; १२,१,७; ८; ३, ८†; १३, ४, ६†; १६; १४, ३,६†; १६,६, ७; १८,१, ७;१०; ५,५; ७; ६,४; १९, १, ११†; २०,४,५; ६; ५,९; २१, २-३,१;†४,१२[b];१९;६,१;२२, ४,३; १०[e]; ५, ३†; ७,६; †८, ५;६; २३,२, ११; २७,१२, ४; १५,१†; २८,११,१; २९,२,३; ७;३,३;९;४,४†[c]; ३०,१,१०[e]; २,७;३१,१, ८[2];११;†४,२;८; ९;१२; ३२,३, ४†; ६,४; ३४, १,१; †३५,१,९; १४-१६;३७, १,७; ३८,२, ५[2]; ¶तै १, ऽ१, ५,१;११,२;१३, ३;२,२,३[2]ऽ; १०, ११†; १३, २ऽ; ऽ३,७, २; ११,१; १३,२; १४, ८†; ४,१, १ऽ;६,१†; १०,१[2];†[a]; ऽ;११, १ऽ; ३८,१†; ४४, २‡; ३[2]ऽ; ५,२,१[3];३,२ऽ; ४,३[3]; ५,३†;

---

a) =सपा. माश ४,२,२,९ । शौ १९, २७,११-१३ तु हविः इति पाभे. ।

b) =सपा. कौसू ६,९ । मा २,१८ प्रमृ. माश १,८,३, २५ तु वाचम् इति, शौ १८, १, ५२ हविः इति पाभे. ।

c) पामे. पृ ११८ g द्र. ।

d) सपा. खिसा २८,१ हव्यम् इति पाभे. ।

e) सपा. मा २०, ४५ प्रमृ. तैब्रा २, ६, ७, ६; ८,४ हव्यम् इति पाभे. ।

$१०, २; ४; ६,३, ३$; ७,१; ८,२;४[३]; १०,५;६;११,१[२]; ७, १,१;५[३]; ६; ४,३[२];५,१[३];२;३; ६,६;७,१$; ८,२२, २†; २,१, ८,३; ११,६†; २,९,२[२]; ३; ७; ४,८, २$; ११, २[२]; ५,४,२;५, ५;७,३;८,१;११,३[२]; ६,१,१;५; ६[२];७,४$; ८,२;३[२];९,३$;१०, १;२;११,१†; ३,१,४, ३$; ६, १[२];१०,२; २,२,२; ३[२];४,२;६, ३;७,३[३];११,१†; ३,७,१[२];१०, २†; ११, २$; ४,१०,२; ५,१, १$[a];४; २,२[३];३;४,४; ६,३$; †११, २[२]; ३; ५; ४, १, $१, २;३; ३,३†;$८,१;२;†११,१; २;४;२, ५,२$; ९,३†;$४,८, १; १२,४; ६,१,२$; ३†; $२, २[२]; ३;५, २$;८,२†; ७, १३, ४$; १४,३†; ४$; ५,१,३, १; २[२];४;५;४,२;५,२[२]; †;६,३;८, ३; ४;११,३[२]; ४;२,२,३;३,६; ७,५; ८,७; ४,१,२[२]; ५,१[२];६, २$; ८,४[२]; १०,३; ५,१,४; ६; ६,५,२; १०,२;७,५,५; ६;$७, २; ३[४]; $८, २; ३; ६,१,१, ६; २,१; २[३]; ४[२]; ३,७; ४,२[३]; $; ३;४[३];५,२;४;७,३; ८,३[३];९,५; २,१,१; ३; २,२;४,३; ५,५;६, ४[२]; ८,३; ९,२[२];३;१०,१;३,१, १; २; ४, ८; ७,१; २[२]; ११,५; ४,१,३$;२,१[२]; २-४;६; ३-४, २; ५-६,१; ९,५; ११,३; ४;५,

१०, २; ६, $२, २[२]; ३; ३,१; ४,६; ६,१[२]; ७,३;४;८,१;२;९, २; ७,१,१०,४; २, ८,२[२]; ३[२]; ५[२];१०,३[२]; ३,८,१; $११, २; ३; ४,५, २; १८,२‡; ५,३, १; ६,३[३]; ७, १[२]; ¶मै १, $१,४; ११-१३; $२, २; ७; १५[२b]; १८;३,१$; ३$;८†; १३[२];†[c]; $; २७$; ३४†; ३८[२]; †; ‡; ४,५[३]; ६[४]; ८[३];१०[३]; ११; १२[५]; १३;१४; ५,१†;१२[२]; ६,४;५; ८[२];१०; १३; ७,१[४]$; ४;५;८, ८[३]; ९[४]; ९,३;८[५]; १०,६; ९$; ११,१; ६;९; २,१,७[५];२,२; ७, १$; ३†; १६†; $१०, १; ५[३]; ६;$१२,४;६[२];$१३,१५;२२[२]; ३,१,१[३]; ५; ७; १०; २,६; ३, ५;७;८[२]$; ९[२];१०; ४,१[२];२;४; ५[२]; ६,१[२];३$; ४[६];५[४];६[३];७[२]; ८[१२]; $; ९[२];१०[२];७,१[२]; २; ४; ८[३];९[३]; १०$; ८,२;३[७]; ५; ७; १०[५]; ९, १[४]; ४-६;७[३];$; १०, ४[२];५[२];६;७$;$११,१;४;७;९; ११;१६,१†;२[२]$;४[२]; ४,१,३; ४[२];१२;१३$;१४[४]; $; २,२[२]; १३[२];३,१[२];७; ४,७; ५,१[३];२[३]; $[२];३[५];५[३];८; ५,५[३]; ६,२[२];४[३]; ५[३];८[२];७,२;७;८,१[२];२;३[२]; ६; ९[४];$[२];९,१†; ९[२]$; †१०,१[२]; २;३[५];$;४;६$;†११;१;४;६[२]; †१२,१[२];$; ४;५;६[४];$[२]; १३, २$; ३[३]†; ५[३]; †[२]; $; ८$;

१४,२†;६[२]; ९†;१३[२]$; १४†; ¶काठ $१, ६; ११[२]; १२; २, ३?[d]; १४[३]†; १५[२]†; ३, १$; ४†; ६$; ८-१०$; ४, २†; ५[२];†[e];$; ११†; १२[३]; ‡; $[२]; १६[२]†; $५, १; ३;†७, १६; १७; ८,१[२]; २; ५;७;१०;१३[२]; ९, ३; १४; १५[३]; १६[४]; १०, १[६];५[२]; ९; १२$; ११, ९$; १३†; १२,:२;३[२]; ४[२]; १४[२]†; १३,८; ९†; १४$; १४,५; ६[२]; $;९; १५, ११[२]$; १२[२]†; १३[२]$; १६,३†; ११$; १६†; २०[४]†; २१†; १७,१७$;$१८, ३[३];४;१७[२];१८; १९,३[४];४; ५[२]; ६;८[३]; ९; १३[२]$;१४†; २०,१; ५; २१,८;११; २२, १; २[२]; ३, ४; ११; १३[२]; १४[२]$; २३,१[३]; $;२[१०];३[३];५[७];$;६[७];८[२];९;२४; ३; ५;७;८[३०]; २५,२[४];३;७;८[३]; २६, १[२]; ७$;८;१०[४f]; २७,१; ३;५; ९[५];१०[५]; २८, १; ३; ४; ७; २९,१[g];२[२]–४[२]; ६; ७[३];८[२]; ३०, १; ७; ३१, ३; १०[२];$; ११[२]; १२[२]; १४[३]; १५[५]; ३२, १[३];$:२[३]; ३[२];$;४[६]; ५;६[४];७[३]; ३३, ५; ७[२]; ८[४]; $[२]; ३४, ४; ७[३]; ९; १७[४];१८;१९[४]$; $३५, २; ३;४[२];५[h];६;७‡[i];९;१६¶; १७¶; १९¶; ३६, ४$; ३७, १२; १७[४];$३८,२;३; ६[j]; ९; १०; ३९, २[४]$; ३†; $४०,५;

a) सपा. माश्रौ ६,१,२,३ प्रजाम् इति पाभे.। b) सकृत् पाभे. पृ १५५२ *j* द्र.। c) पाभे. पृ २५४५ *a* द्र.। d) पाठः (तु. BC.)? यज्ञं मन° इति शोधः (तु. मै १,२,२ प्रमृ.)। e) सकृत् यज्ञे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ३८,१ इत्यत्र संस्कर्तुः टि.)। f) सकृत् यज्ञः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ४१,८ इत्यत्र संस्कर्तुः टि.)।

g) पाभे. पृ २२३५ *g* द्र.।

h) इमं यज्ञम् > सपा. तैब्रा ३,७,८,३ काश्रौ २५,१२,५ आपश्रौ १४,३०,३ यजमानम् इति पाभे.।

i) =सपा. आपश्रौ १४, २७,७। ऋ १०,१७३,२ शौ ८७,२ तैब्रा २,४,२,९ तु राष्ट्रम् इति पाभे.।

j) पाभे. पृ २५४५ *e* द्र.।

७†; १०†; १२[२]; १३[५]; ४३, १[२]$; ४४, ७‡; ४६,२[३]$; ४†; ¶क $१, ११[२]; १२; १६; २, ८$; ११†; १३$[a]; १५-१७$; ३,२†; ४[२];†;$;९†; १०[२]$;६, ६[२];७; ७,१; ४; ६; ८, १[२]; ६; $२८, १; ३[३]; ४; $२९, ५[२]; ६; ३०, १[४]; २; ३[२]; ६; ३१,३; ७[२]; ३५,५;७[३]; $;८[१०];३६,२[५]; $;६; ३७,४;६; ८; ३८,१[३];५[४]; ६; ४०, १[३]; ४[२]; ४१, ५$; ६; ८[४]; ४२,१;३; ५; ४४,३;४; ७; ४५,२[b];३[२]; ५[२]; ७; ८[३];४६,४; ४७, ३; १०[२]; $; ११[२]; $४८, १[२];३;४; ५[२]; ६[c]; ७;९‡[d];१०; १४¶;१५¶;१७¶; †कौ १,५६; १८९; ३६१$; ३६९$; ५१९; २, ७४; ३८०; ४६१; ६९८; ७५७; ८५५; ९४८; ९६७; ३, ३,९‡[e]; †जै १,६, २; २०, ५; $३८, २; १०; ५३, ९; २, २, ४‡[e]; ४,१; २; ३,७, १२; २८, ३; ३०,२३; ३४, १९; ५७, २; ४, १२, १०; १६, ३; शौ १,९, ४; १५, १; २, ३५,५; ३, २०, ५†; ४,१४, ४; १५, १६; २३, २; ५, ३,११; ६, ८; †१२, २; ७; ८; ११;२६,६; १२; २७,३; ८; १२[f]; ६, ३५, २; ११४, २; १२२,४; ७,२,१†; ५,१; ४;५; २१,१; ४[g]; ५[2h]; २८,१†; २९, १[i]; ४९,२;५६,१; ७७,९†; ८४, १†[g];८७,१; १०२,१‡;५;८; ८, ३, ९†; ११, ८; १०; ९, ४,७;

५,१७; २२; १०, २,१४; १९; ५, ३१; ६, ४; १०, २५; ११, १, १०; ३४; ३६[j]; ५, ४; ८, १४; १२,१,१३; २२; १३, १, १४; १८, १, ४२†; २, ३५†; ३, ४१†; ४,२; ४०; ४६; १९, ९, १; २[२]; ३; ६, १०†; ११†; १५†; ५४,४; ५८,५;६; †२०, ६,३; २९,२; ३२, २; ६३, १; ११०, ३; १२४, ४; १४३, ४; पै १, १९,४; २, ६,१; ३, ३४, ८†; ३८,४;१०; ४, ३३,३; ५, ४,१०; ७,१४; १४,८; १६, १; २८, १; ६,११, १०; ७, ८,९; ८,१३,१०†; ९,१,२; ७; २,६; १२; †५,८;९; १३; २१, १०; १२, २,१४; १४,१, १५; १५, १, ९; १४,१; १६,६,९†; २४, ८; ४२,४;६०,८; ६१, ६; ८९, १०; ९२,४; १६; ९८,८;१००, ३; १०९,५; १३१, ७; १३३, ११; १७,२,४; ३,३; १८, १६, ४; १९,९,५;६[k]; ४३,१३; १४; १५[२]; ४६,५; २०,२,२†; ३,९; ४, ३; १२,६; २५, ३; ३२, १; ३४, २; ५; ७; ५१, ७†; –ज्ञम्ऽ-ज्ञम् ऋ ३, ६, १०; का २,५,३; तै १,६, ५, १; –ज्ञस्य ऋ १, १, १; १२,⌊१; ८, १९, ३⌋; ४४,⌊११; ३,२७,२; ८,६, ३; २३, ९⌋; ९६, ६; ११३, १९; १२७, ६; १२८, ४[२]; २, ३, २; ६; ५, २; ४१, १९; ३, ११, ३; १२,३; १५,४; २१,३;

२७,५; ८; २९,५; ४, ५६, २; ५,११,⌊२; १०,१२२,४⌋; १५, २; ६, २, ३; ७, २; १५, ११; ४९, २; ६५,२; ७, १५, ५; ८, १०, ४; १२, ११; ३२; १३, २९; ३८,१; ७२, १२; ८४,५; ९,२,१०; ६,८; १७,६; ८६,७; १०; १०२,२; १०,२, ५; ८,६; ५३,१; ३; ५७,२; ६७,२; ७१, ११; ९२,१; १०५, ९;१८१,२; खि ४, ११,७; ५,६,६;७,२,१; ४, १६; मा २,१९; ४, ९;१०; ७,२२; २३[६]; ८,२५; ६२; १३, १५†; १५,२३†; १९,१९;३१; २०,३७;४२;४४; २३,५७;५८; ३३,१९†; ७१; का ४,४,१; ४; ७, ९, २[८]; ९, ४, ३; १४, १, १५†; १६, ५,४†; २१, २, ८; २०; २२, ४,२; ७;९; २५,१०, ५; ६; ३२, २,२†; ६, २; ¶तै १, $१, २, १; १३, २; २, २, २$; ३,१४,२†; $४, ४३, २; ४५,२; ५,२,४; १०,४$; ६,२, १$; ३, २$; ४, ४$; ८, ४[२]; १०,२[५]; ३;४[४]; ५[२]; ११,१; २; ७, १,१; २[२];$; ४; ३, १[२]; ४, २; ३; ५;६,७[२];८,१५, १$; २, २, ९,३; ५,३,६; ७,१;४; ११, ३;७;८;६,१,६; २,१[२]; ४,४;५, ५;६,३;४[२];७,६; ८,४[२]; ९,४; ५[२];७;१०,१[३];३;३,१,१०,३;२, १०,१[३]$;४, १,१-४;५,५,३$; ४,१,५,३$; ३,११, २$; १३, ३†; †४,४,१;३; ५,१,१,२;२,

[a]) पाभे. पृ १५५२ *j* द्र. । [b]) पाभे. पृ २२३५ *g* द्र. । [c]) पाभे. पृ २५४६ *h* द्र. । [d]) पाभे. पृ २५४६ *i* द्र. । [e]) सपा. ऋ ६, ५२, १४ शांश्री १८, १,२ यज्ञियाः इति पाभे. । [f]) पृ १६०८ *c* द्र. ।

[g]) पाभे. पृ २५४६ *a* द्र. । [h]) पाभे. पृ १६१२ *d* द्र. । [i]) सपा. पै २०, ३०,४ हविः इति पाभे. । [j]) पाभे. पृ १५९९ *o* द्र. । [k]) सपा. शौ ६,३५,३ उक्थम् इति पाभे. ।

१^२; ६,३^२;$;७,१^२;२,१, ७;७,
४; १०,१; ३, १,१; ५, ५^३; ४,
२, ३^२; ७,७^२; ८,४; ५, १, १;
६, १,२,५^२; ३,८^२; ४,३; ५,२;
४^२; ५; १०,२; ११, ५; २, १,
१^२; २; ४^२; ५;३,३; ५, १^२; ९,
२^२; ३; ४^२; ११,१; ३^२; ३, १,
१^४; ५; ४,८^३; ७,२; ३^४; ९, ६;
४, २,६^५; ३,४^२; ५,२^२;९, १^४;
५^३; १०,३; ११,४;५, १,४; २,
१; २^२; १०, २; ३^२; ११, ४^२;
६, १,३^२; ५^२; २,१^२; ३, ३; ४,
६; ६,१^२; ७,३; ४; ८, १; २^२;
९, २;७, २, १, २; ७, १^२; ४;
८, ५^२; ९, १;३, १, २^३; ५३;
७, ३; ९-१०, ३; ११, १^२$;
४, १,३;२, ४; ३-५,३;५, ५,
२^२; ७,४;८, १; २; १३, १$;
¶मै १,१, ४$;$३, १४; ३९;
४,१^२$; ३$; ४^५$[a]; ५;७;८^५;
९^२; ११^२;$; १३; ५,६;६, ४;
१०;७,४^२; ८, ३^३; ४^३; ५^२; ७;
९^२; ९, ६; ७^२; १०, १३; १६;
११, ७;८; ९^३; २, ३, १^३;५,
१; ७, १५†; १३, १०$; ३,
१, १; ४^२; ७; १०; ३, १^३; ४,
१^२;२; ४; ५, ४; ६,१^४; २;४^२;
५^२; ६^३; ७^२; ९; ७, १^२; २^२;
४;७;८; ९^२; ८, १;२; ४^३; ६;
७^३;१०^३; ९, ४^२; ६^२–८^२; १०,
३; ६; $११, १^३; १०; १२,१;
४, १, २^२; ३;७; ९^३; १२;१३;
१४^५; ३, १^३; ७; ८; ४, ५^२;७;
५, १^४; ४^३; ७;६, २^३; ४; ५^४;
८^२; ७,३;७; ८, ४^६;५^२;६^४;७;
९;९,१$; †१०, १^२; २; ३;५;
†११,१;२;१३,४$;५†; ¶काठ
१, १२$; २, ७$; १४†;१५†;
$४,६^७;१३;१४;$५, ३^२; ४^५;
६^२[a]; ६,३;५;६;७,६; ८,५;८^२;
१०^२; १३; ९,१;२^२; १४^२;१६;
१२, ४; १४,७-९; १६, १५†;
२१^२;†;$; १८,१९; १९,३;६^३;
७-९; †२०, १४; १५; २१,२^४;
११^२; २२,१३; २३,२^२;४^२;५^२;
२४, २;४;८^५; २५,१^४, २; ६;
७^१०; $;८^३; ९^४;१०^२; २६,१^७;
४^२; ६; ८^२; ९^२; २७, १; २;
४^२; ५; ७; ९^५; १०^५; २८, १^२;
२^२; ४; ९; २९, १; २; ३^४; ४^६;
७; ३०, १; ३^३; ७; ९^२; ३१,
१^४; २; ७^३; ९; ११; १४$;
१५$; ३२, १^२; २; ३^४; $^२;
४^९;$:५; ६^६;३३,५;७;८; ३४,
१^६;४^२;८^२;९^२;१४; १५^२; १७^२;
३५,५†; ६^२†;१६; १७; १८^३;
१९; ३६, ७; १०^२; $३८,६^४;
१३; $३९,२;१०; १४†; ४०,
१४^३†; ४३, १^२$; ४५, ९^२$;
¶क १, १२$; $३, ४^५; ११;
४, २; ४; ५; ७, १-३; ६^२; ८,
१^२; ४; ५^२; २९, ७; ३०, १;
४^३; ५; ३१, १७^४; ३५, ८;
३६, १^२;२^२; ३७,३;५;३८,१^५;
४^४;५; ३९, ४;५^१४;$;४०, १^३;
२^४; ३^२;४^७; ४१,२^२;४; ६^२;७^२;
४२,१;२; ४^२;५;४४, १^२; २^२;
४; ९; ४५, २;३; ४^३; ५^६; ८;
४६, ४; ६^३; ४७, १^४; २; ७^२;
९; ११; ४८, ६†; ७^२†; १४;
१५; १६^३; १७; †कौ १, ३;
११२; ११७; २, २१; १४०;
२५९;३६४; ३८१;३९५;४२३;
४९२;६५८;७६३;८२८;९००;
९५२; १०५९$; ३, ३,१$;४;
†जै १, १, ३; १२, ६; १३,३;
२, १, ४$; १०; ३, २, १२;
१४, १; २२, ६; ३०,८;३१,१;
१५;३२,१३; ३८,६; ५४,११;
४, १, ८; १४, ४; २६,९; शौ
२, ३५, ३[b];५;६, ३६,२;४८,
१-३; ६९, ३; ८, ९,१४; ९,
८, ८^२; १०, १०,२;३; ११,९,
६;१०; १३, १, १३; ६०†; ३,
६; ७, १२; १५, २, १२; ६,
१५; १९, ४२,२;५८, ५; २०,
९१, २†; १०१,१†; १३८, ३;
पै १, ८८, २; २, २९, १-६;
७, १५, १०[c]; १३, ५, १६;
१५,२, ८[d]; १६, १९, ४; ८२,
६; १०; १०७, २; ३; ११३,
११^३; १७, २५, ३†; १८,१६,
३; १९, ४,२;२३,५;३८, १६;
४२,१०;५२,८; –ज्ञस्यऽ-ज्ञस्य
ऋ १०, १, ५; काठ ७, ५¶;
क ५,४¶; –†ज्ञाऽ-ज्ञा ऋ १,
१६८,[१; ६, ४८,१]; मा २७,
४२; का २९, ५, ११; मै २,
१३, ९; काठ ३९, १२; कौ १,
३५;२,५३; जै १, ४,१; ३, ५,
१२; –ज्ञाः ऋ ४,३७,२;७,३५,
७; ८,१०,४; १०, ७७,१; ¶तै
१,६,३,२‡[e];६,१,५,१;७,२,९,
१; मै १,३,३९‡[e];९,७¶;४,१४,
११; काठ ४, १३‡[e,f]; ९,१५,

---

a) सपा. आश्रौ ३,१३,१५ तस्य इति पाभे.।

b) पाभे पृ २२३० *d* द्र.।

c) सपा. पै ५,३१,९ यज्ञियस्य इति पाभे.।

d) सपा. मा १२, १०५ प्रभृ. ऋतस्य इति पाभे.। पृ ९९६ *a* अपि द्र.।

e) पाभे. पृ ८७७ *d* द्र.

f) °ज्ञः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. तै. मै. क.)।

क ३,११‡[a]; शौ ८,९, ८; १०, १०,२४;११,९,८;११;१५;१९; १३, १,३६;४३; १९,१०, ७†; ४२, १; २०, १३५, ७[b]; पै १, ४६, ६; १३, ८,७†; १६,१८, ८; ७१, ५; ८२, ८; ८३,१;५; ९; १०९, ४; १७, २९, १४; १८, १८, ६; १९, ३; –ज्ञात् ऋ १०, ५७, १; ९०, [८; ९]; मा ५,११; ३१, ६;७†; का ५, ४, २; ३५, १, ६; ७†; ¶तै १, ६, ११. १[२]; २, ६, ८, ३; ३, ५, ४, ४; ६, २, ९, २; ४, ६, ३; ५, ६, २; ¶मै १, ४, १०; ११, ५; ३, ३, ३[२];४; ६, ६[३]; ९; ७, ४; ८, ७; ९,७; ४, ६, ४; ८, ५[३]; काठ २१,६; २३, ३[२];२५, ८; २६, ६; २७, ७; २८, ६[३]; २९, ४; ३०, ७; ९; ३१, ४; १५; ३२, ६; ¶क ३१, २१; ३५, ९;४०,१; ४१,४; ४४, ६[३]; ४५,५; ४७, ४; शौ १०, ५, ३१; १२, ४, ४१; १३,१,५९†;७,११; १८, २, २८[c]; १९, ६, १३; १४; पै ९, ५, ११; १२; १६,१३१, ७; १७, २०, १; २५, २†; –ज्ञान् ऋ ३,९,६; ¶तै १,६,९, १;७,३,२; २.६, ३,१;६,६,८, २; ११,१; ¶मै १,८, १; ११, ५[२]; ४, ७, ६; ¶काठ १४, ५[२]; शौ ३, १०, ७; पै १, १०६, ५; ५,३१, १; ६,२२, ११; १४,३, १४;१५; २६; –ज्ञानाम् ऋ १, ४४, ३; ७६, ३; ३,२,५; ३,३; ४; १३, ३; ६,७,२; १६,१; ८, ४४,१०; २७;१०, २६,५; खि ५,५,१; मा २९,६; का ३१,१, ६; तै २, ५,९,२[२];¶; ३, २,५, १[d]; ¶५,१, ११, २; ४,१२,१; ¶६, १,५,१;७,५;६,११,१; मै ३, १६, २; काठ ४६, २; †कौ १,२; २, ४९२; ८२४; †जै १, १,२; ३,३८,६; ४,४,५; शौ ४, ३४, ५; १३, २, ३९; पै १८, २४, ७; –ज्ञाय ऋ १,९३, [६; ७, ९९ ,४]; ९४, ९; १११, २; ३,३०, १५; ३९, ८; ६,४०,१; ८, १२, १९[१e]; १०, २१, १; १७६,३; खि ५,१,५; ३,७; ५, ८; ¶तै २, ३, १४, २†; ६,१, ५[२]; ७,५;९,२; १०,३$; ३,५, ६,२$; ११,१†; ६,१,१,८; २, १[२];३-४,१; ७,३; ४,११,२;६, ७,४; ७,४,२१,१$; ¶मै २,५, ७; ३,४,९[३]; ६,३[२]; ४; ७,५;९; ८,६; ९, १; २;४,१,१; ३; ५; १०,४†; १३, १०; १४, १८†; ¶काठ ४, १६†; ६, ५; १५, १२†; २३,१; ३; २४,३; २६, ३[२]; २९, २; ३१, २; ३४, ३; ३५, ४$; ४०,५$; ४४,१०$; ¶क ४,४; ३५,७; ३७,४; ४१, १[२]; ४५, ३; ४७, २; ४८,५$; कौ २, ४९; जै ३, ५, ८; शौ १५,२,११; पै १,९६,२;५, ३५,६[२]; १२,१,९†; १६,११८, १; १२१-१२२,१; –ज्ञासः ऋ ५,९,२; ६,२३, ८; ८,२३,१०; ७१, १०; कौ २, ९०४; जै ४, १४, ६; –ज्ञे ऋ १, १३,[३-७]; १०१,९; १०९, ५; १२२,१;३; १४२,५; १८५, ७; ३,२९,१६; ३५,[६;१०,१४,५];४,१४,[(१, १०४, २) ४]; ३४, ११; ५०, १०; ५८,२; ५,१२, १; ७५,८; ६,१०,१; ७,६१,५;९५,४;९७, १; ८, ४४, १३; ४९, [७(५०, ७)]; ७६, ७; १०,२०,५; ७०, ७;७७,७; १३०,६; खि २,१५, १; ३,१,७;४,११, २; ५,६,६; ७; ७,१,५;६; ३,३; मा ६,११; ८, २०; ११, ६९; १७, १३; ८४; ९०†;१९, ३१;५८; २०, १०; ६९;२६,२३†;२८,५;१४; ३४, २; का २, ५, ३; ६, ९; ६,२,८; ९,३,६; १२,७,४;१८, १,१३; ७,५; १९,१, ४†; २१, २,२०; ४,९; ७,१०; २२,७,३; ३०,१,५;२, ३; ¶तै १, $३, ८,२;१३,१; ४,४४, २†; ६,५, १$; ७,१,६; २,२;३,३; ४,४; ५,२; १३, ४†; २,५,४, १; ५, २; ६,१, ३; २,२;३; ७,१; ९, ५$; १२, ६†; ३,१,९, ६; २, २,२;४,१$; ३,११,५$; ४,१, ४;३,७;६,१; $४,१,९,२;६,१, ४;५,६;५,१,८,३; २,८,७; ३, ३.१; ७,२, १; ६,४,६,१; ११,

---

a) पाभे. पृ ८७७ d द्र. ।

b) =सपा. गोब्रा २, ६, १४ जै १३६ । खि ५,२०,२ ऐब्रा ६, ३५ जज्ञाः इति?, RW. जुज्ञाः इति ?, शांश्रौ १२, १९, २ यज्ञात् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु.C. प्रमृ.)। सस्थ. ?जज्ञा नेत सुन् इत्यत्रत्यं टि. अपि द्र. ।

c) =सपा. वौश्रौ २,९ : ३ । मा २,३० आश्रौ २,६, २ प्रमृ. तु लोकृात् इति पाभे. ।

d) सपा. माश्रौ २, ४,१,३६ यज्ञिया इति पाभे. ।

e) पाठः ? ब-यज्ञ- > -ज्ञस्य इति शोधः (तु. सस्थ. तुर्वणे) ।

१; ६,२,२; ३[२]; ९,१;२[२]; ७,१, १,६;२,८, ७; ९,२; ¶मै १,३, १२[२]$; ४,८;११[२];६,२†; ९,५; ८; २,४,५; ५,३;७,७$;९,१$; $१०, १; ५[२]; ११, १$; ३,४, ५;६,५;७,८; ९[४]; ८,७[२]; ९,४; ५; $११,४; ८; ४,१, १; १२-१४; ३,७;८; ४,७; ५,१;४;७[२]; ६,८; ८,२; १०,६$; १२,६$; १३, २[२]; ८$; ९$; †१४, ७[२]; १०; १३$; १६†; ¶काठ ४, १२†; ५, १$; ८, १३; १०,५; १२,२; १३,१६$; १५,१३[२]$; १६,७$; १७,१७$;१८†; १८, ६$; १९; १९,४; १०$; १३$; २०,६;१३; २१,७; १४$; २३, ७; २५,२; २६,१;९; १०; २७, ५;९[५]; २८,८; २९,१[२];९; ३०, १;७; १०; ३१, ९[२]; १२; १४[३]; ३२,१[४]; $;४; ३५,१२$; १९; ३६,४; ३७, १२; $३८,४; ९; ३९, १४†; ४०, ७†; ¶क ३, १०†; ८,१; $२८, १; ६; २९, ७; ३०, २; ८$; ३१, ८; १५; ३६,४; ३८,५; ३९, ५; ४०,४; ४१,७;८; ४२, ५; ४४,८; ४५, २[२]; ४६, ४; ८; ४७, ९[२]; ४८, १२$; १७; †कौ २, ६९९; १०६२; जै ३,५७,३†; शौ १, २०,१; ५,२६,१-५; ७-११; ७, ४९, १; १०२,१†; ९,५,२; ६, ५; १०, १, ११; ३, २३; १०, १८?[a]; १२, ५, ३; २०, १२, ११†; पै २,३४, ३; ५, २९, २; ३;८,१३,२†;९,२,१-४;७-११; १४,२,२८; १६, ३६,१; १०८, ८?[a]; १११,५; १४०, ३; १७, ४, ९[b]; १९, १६, ५; २४, १४; ३५,१; २०,५,३; २५,२; ३३, ९†; -|ज्ञेऽ-ज्ञे ऋ १,१३६,१; ५,५,९; ८,५९,१; १०,९३, २; खि १, ६, १; तै ३,१, ११, २; -ज्ञेन ऋ १; १६२, ५; १६४, [५०; १०, ९०,१६]; २,२,१[c]; २१,५; ३,३२, १२; १३; ५,३, ५; ६, ५,[(४,४, ७) ५]; ६,१; ५२, १; १०, ६२, १; ७१, ३; मा ९, २१[६]; १२, १०३; १८, १[d]-१५[d]; १६[e]-१८[e]; १९[f]-२१[f]; २२-२७; २९[१२]; ३०, १२[g]; ३२,३३[१६]; २५,२८;३१, १६†; का १०, ४, २[६]; १३, ७, २;१९,२-४,१[d]-४[d]; ५,१[d]-३[d]; ६, १[e]-३[e]; ७, १[f]-५[f]; ८,१-४; ९,३[१२]; २१, ७,१२[g]; २४,२०, १[१६]; २७,१२, ५; ३५,१,१६†; ¶तै १,६,२,४$; $४,१;३; ८, १[२]; ३; ४[२]; ९,३; ४; १०,४[२]; ११,१[२]; २[२]; ७[२]; ७,१,३;३,२; ४,१[२];$;४; $९,१[२]; २[६]; २,१, ४,४; ५;२, ९,१;२; ७; ३,११, २; ४,११,३[२];५; ५,५,६; ३,२, ६, ३; ३,६, १[२]; ५, ११, ५†; $४,२,७,१; ४,८,१; ६,८,२†; ७,९,१[२]; १०, २[१०]; ५,१,४,२; ६,३; २,५,१; ३,५,४; ६,१,४, ४;३, ४,७; १०,५; ४,१,१; ५, ३,१; ७,१,३,१[२]-३[२];१०,३;५, ६,३; ¶मै १,४,५; ६; १०[२];$; ११[२];१२;१३[२]; ६,६[२];१२;७,४; ८,२; ९,५; ८; १०,१९; $११, ३[१०];८[२]; २,१,७[२]; ३-४,५[२]; ५, ३[२]; ७, १४$; $११,५; ६[२]; ३, १, २; ५; ७; ३, ९[२]; ४, २[२]$; ९; ६,४[२]; ७[२]; ९; ८,३; ६[२];७; ९,४; १६, १†; ४,१, १२; २, १०; ५, १; ७; ६, २; ५; ७, ५; ६; १०, ३†; १४,२†; ¶काठ ८,१३[२]; ९,३; १०, १[४]; १३, ४[२]; १४, १[१०]$; ६; ८$; १५, १२†; १६, १४$; $१८, ११[२]; १२[१०]; १९,४; २१,११$, २३, ३;५;६[२];२४, १; २५, २[२]; ७[२]; १०; २६,६; २७,१०; २८, ३; २९,५;७; ३०, ९[२]; ३१, ८; ३२, १; ३; ७[२]; ३४, १७; ३५, १०$; १६;१८; ३६,१३;१५$; ३७,९$; ३८,४$[g]; ३९,११$; ४०,५$; ४६, ४†; ¶क ८,१[२]; ६; २५, ५$; २८, ११[२]$; २९, १[२]$; ३०,२; ३५, ९; ३६, २; ३; ३७, २; ३८-३९, ५[२]; ४०, ३; ४१,४; ४४, ३; ४५,६; ८; ४७, ८; ४८, १२$; १४; १६; शौ ७,५,१†; १२, १, ३९; ४, ३२; १३, ३,१७; १९, ६३, १; पै १, ७१,४; ९६, १; १४, ३; १६; ३०; १५,२, ६; १७, ४, १०; १९,२; २८, ६; २९, १६;

a) पाठः ? (√जन् >) जज्ञे इति शोधः (तु. W.; वैतु. पपा. WI. यनि. इति, Gri. यज्ञः इति च ?)। सस्थ. ? चित्तम् > क्षत्रम् इति शोधः (तु. पै. मूको. [*छात्रम् >] चित्रम् इतीव ?)। b) सपा. शौ १२,१, ४४ पै १७, ३, १२ देवी इति पामे.।

c) छन्दस्तः पाठः ? *यजन्- > -नेन इति शोधः (तु. GW. AVM [KZ ३७, ४६०]; वैतु. ORN. इमज्ञ- > -ज्ञेन इति शोध इति ?)। d,e,f) पामे. यक्र. पृ ११६९ *m,k,l* द्र.। g) पामे. पृ २२९४ *a* द्र.।

२०, २, २†; –ज्ञेभिः ऋ १, २४, १४; १६६, १४; ५, ६, १०; ६,२,२; ३, २; ४, १; ८, १२, २०; २३, ८; २४, १८; २६, १३; ४६, १७; ६८, १०; १०, २४,२; तै १, ५, ११, ३; ४, ३,१३, ३; मै ४,१०,४;१४, १७; काठ ४०, ११; कौ २, १०३६; जै ४, २७, ९; शौ २०, ६४, ६; –ज्ञेषु ऋ १,१४,११; १५,[७; ५, २१,३; ६, १६,७]; २१,२; ४४, १०; १२८,७[2]; ३, २, ६; १०,[२; १०, २१, ७ (११८,७)]; २४, ४; ५, २०,३; ६, १४, २; १६, ३; ४; ७, २, ७;३७,२; ३९,[४; १०,७७,८]; ४३, १; ५७,१; ६०,[१२; ६१, ७]; ८, ३, ४; ११, [१; १०, २१,६]; २३,[२२; ३९,८; ६०, २; १०२,१०]; ९,१७, ४; ४९, ३; ९८,९; १०,२१,४; ६;९३, ३; मा ४,१६; ३३, ८३; का ४, ५,८; ३२, ६,१४; तै १,१,१४, ४; २,३,२; ६,१, ४, ७[2]; मै १, २, ३; काठ २, ४; ६,१०; क १, १६; कौ १, २२१‡[a]; ४२०‡; २, ७८७; ८२६; ९०३; ९५८; जै १,२३,८‡[a]; ४१,२‡; ४,४, ७; १७,२;२०,७; २४, ९; २५, ५; ३०,१; शौ १९,५९,१; २०, १०३, ३; १०४,२; पै १९,४७, ४; –ज्ञैः ऋ १,७६,१; ८३, ५; ८६,२; १३१,२; १५१, ७; ८; १५९,[१; ७, ५३, १]; १७३, १०; २, ३५,[१२; ४, ५०,६]; ३६, २; ३,३१,३; ३२,५; ६२, १२; ५, १७, १; ७४, ७; ६, १२-१३, ४; १८, १५; २०, १०; २३, ६; २४, ६[b]; ३४,२; ४; ७,२,२; २०, ६; २१,१; ८, ७०, ३; ९, ४, ९; १०४, १; १०५,१[c]; १०,७४,१; ७८, १; ८७,४; मा १२,४४; २९,२७†; का १२, ७, १९; १३, ३, १५; ३१, ४,३†; तै १, ८, २२,२†; ४, २,३, ४; ११, २†; मै ४, ११, २†; १२, ३†; १३, २; †काठ ८,१६; १७,१८; ३७,४; ३८, १२§; ३९, १४; †कौ १, २४३; ३१३; ५६८; २, ४०५; ५०५; ५०७; †जै १, २६, १; ३३,१; ५८,३; ३,२०, ५; ३१, २५; ३९, ४; ४०, ३; शौ ६, १२४, १; ७, ७३, १; ८५, ४; ८, ३,६†; ५, १५; †२०, २५, ५; ६७,४; ७२,१; ८८,६; ९२, १८; पै १,१०२,१; ५, ११, ९; १०, ११,६; १६, ६, ५†; २८, ५; ४९, २; १९, २७, १; ४०, ४; ५; २०, ३४, ४; –ज्ञौ काठ ९,१५¶.

यज्ञ-काम– -मः ऋ १०, ५१, ५; ¶मै ४, २, ९; ३, ७; काठ २५,२¶; क ३८, ५¶; शौ ७, १०८, १; पै २०, ३, ५; –मम् काठ १०, ९¶; –मस्य तै ६, ४, ३,२¶; –माः तै ३, २, ८, ३; शौ ७,२९,१; पै २०,३०,४.

यज्ञ-कृत्– -कृतः तै ३,२,४,१; ८,३; शौ १८,४,७; पै ५,१४,२.

यज्ञ-केतु[d]– -तुः ऋ ४,५१,११.

¶यज्ञ-क्रतु[e]– -तवः तै ३,१,७, ३; मै १,८,६; –तुः मै ४,४,७; ९; काठ २४, १०; क ३८, ३; –तुभिः तै ३, १, ७, ३; –तुम् तै ५, ३,८, २[2]; मै १, ८, ४[2]; १०,५[3]; ३, ३, २[2]; ४, ८[2]; ४, ५,१;२[3];३; काठ २२,७[3]; ३५, २०[3]; क ३५, १[3]; ४८, १८[3]; –तून् तै २, ५,५,४; ७,४,१०, १; मै १, ८, ६; काठ ३३, २; –तूनाम् तै ६, ४, ३, ४; ७, ४, १०, १; मै १, ११, ९; ३, ८, ९; ९, ५; काठ १४, ९; २५, १०; ३३, २; क ४०, ३; –तोः काठ २४, ७; क ३७, ८.

?यज्ञचित्तेष्टकात् तम्[f] खि ४, ११,८.

यज्ञ-तनू[g]– -नूः तै ५,४,१,२[2].

¶यज्ञ-ता– -तायै मै १, १०, १५; १७; ४, ८, ५.

यज्ञ-दुग्ध– -ग्धाः तै १, ७, १, १¶.

यज्ञ-धीर[h]– -राः ऋ ७,८७, ३.

यज्ञ-निष्कृत्[i]– -ष्कृतः ऋ १०. ६६, ८.

---

[a]) सपा. ऋ १,३७,१० अज्मेषु इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ १५९७ g द्र.। [c]) सपा. कौ १, ५६९ प्रभृ. हव्यैः इति पाभे.। [d]) विप.। बस.।

[e]) नाप. (यज्ञ-)। पर्यायियोः सतोरवयवयोः कस. (वैतु. K. षस. उप. = कर्मन्-, कृत्य- इति ?)।

[f]) यज्ञ-चित्यम् इष्टका(का-अ)र्थम् इति द्वि-पदः शोधः। शरीरम् इति पदेन युक्ते विप. उभे। सस्थ. ?ते > तद् इति, ?ये > यद् इति चापि शोधौ (वैतु. °त्तेष्टकास तत् इति संस्कर्तुः शोधः, खिसा ३३,७ °ष्टकाटम् इति, काशि १३५ : २ यज्ञं च तिष्ठ गातुम् इति)।

[g]) नाप. (इष्टका-विशेष-)। पस.।

[h]) विप.। सस. पूप. स्वरः। [i]) विप.। उस.।

यज्ञ-नी- -नियम् तै १, १,११, २[a]; -नीः ऋ १, १५, १२; तै ३, ३, २,१; -न्यम् ऋ १०, १०७,६; मा २,६[a]; का १, ७, ३;२,१,९[a]; मै १,१, १२[a]; ४, १, १३[a]; काठ १, ६; ११[a]; क १, ११[a]; -न्यौः ऋ १०, ८८, १७.

यज्ञ-पति[b]- -तये खि ५, १,५; ३, ७; तै २, ६, १०,३; मै १, ३, ३[c]; ९, १; ४¶; ४, १३, १४; काठ १, ८; ३, १०[c]; ९, ८; क १, ८; २, १७[c]; ८,११; -ताउ तै ६,६,२, ३¶; -तिः मा १, २; ९; २२; ६, १०[d]; १८, ५९[e]; का १, २, २; ३,५; ८,२; २०,४, २[e]; तै १, १,८, १; २, १२, २; ३, ८, १[d]; ६, ५, २; ३, २, ७, ३¶; ५, ७, ७, १[e]; ६, २, ७,३; ३,७,४[d]; मै १, १, ९;२, १५[d]; ४, २[d]; ६[2d];¶;६,५[4]¶; ३, ९, ६[d]; ४, १, ९; काठ १, ८; ३,५[d]; २६, ८[e]; ३१,७;३२, २[2d];¶; क १, ८;२, १२[d]; ४१,६[d]; शौ ४, ११, ५; पै ३, २५, ४; १६, ७३,४[e]; १००, ३; -तिना काठ ३५, १०; क ४८, १२; -तिम् मा १, १२[2];२, ६;१२; ५, ३; ३८; ४१; ६, ११; ७, २०; ८, ७; २२; ९,१[f]; ११, ७[f]; १२, ६०; १७,५४; ३०, १[f]; का १, ४, २; ७, ३; २, १, ९; ३, १०; ६, ८; ५, १,३; ९, ४; १०, १; ६, २, ८; ७, ८, २; ८, ४, १; ९, ३, ८; १२, १, ७[f]; १३, ४, १६; १८, ५, ५; ३४, १, १[f]; तै १, १, ५, १; ११, २; ३, ४, १; ७,२; ८, १[g], २; ४, १०-११, १; ४४, ३; ७, ७, १[f]; २,६, ७,४; ९, ३; ३, १, ४, ४; २, ७, ३¶; ८, १; ४, १,१, ३[f]; २,५, २; ३, ४, २; ६, ३, २; ५, ४,६, २; ६, ३, ७, ४¶; ८, २; ६, २, २[2]; मै १, १, ४; १२; २, ७; १३;१४; १५[2g]; ३, १३; २७; ३८; ११,१[f]; ६[f]; २,१०, ५; ३, ९, ७; ४, १, १३; ८, ९; १३, ५; काठ १, ६; ११[2]; ३,१;२;४;६[g]; ४,५;१२; ५,३; १३, १४[f]; १४, ६[f]; १५, ११[f]; १६, ११; १८,३; २६,७; ३१, १०;३२,३;३५,१०; क १,११[2]; २,८; ९; ११; १३[g]; ३,४;१०; २८,३; ४१, ५; ४७, १०;४८, ५; शौ २, ३५,२; ७, २७,३; १०२,५; पै १,८८,१;२०,६,७; ३४,५; -तिषु पै १९,४४,१?[h]; -०ते मा ८,२२[i];२५; का ९,३, ८[i]; ४,३; तै १, ४,४४,३[i];४५, २; ६,६, २,२; मै १, ३, ३८[i]; ३९; काठ ४,१२[i]; १३; २९,३; क ३, १०[i]; ११; शौ ७, १०२, ६[i]; -तेः तै १,१,१२,१; मै १, १,१३; २, ८[3]; ४, ६¶; ४, १, १४; काठ १, १२; ३०, ८; ९; ३१,११; क १, १२; ४७ ११; पै २,५७,१; -तौ ऋ १०.१७०, १; मा ३३, ३०†; का ३२, ३, ११†; तै ६, ६,२, ३¶; मै १,२, ८†;१५; ३,१२; ४,६¶; ३, ९, ७[2]; ४,१,१¶; काठ २,९†; ३, ६; ३०, ८;९; ३२, २¶; क २, ३†; १३; †कौ २,८०३; ३,५, २; †जै २,३,२; ४,२,९.

यज्ञ-पथ[j]- -थम्,-थे मै ३, ६, १¶.

यज्ञ-पद्- > °पदी[k]- -दी शौ १०,१०,६; पै १६,१०७,६.

¶यज्ञ-परुस्[j]- -रुः तै ६, १, ४,५; काठ २०, ४; २६, ३; क ३१, ६; -रुषः तै ५, २, ५,६; मै ३, २,५; -रुषा तै ५, २, ५, १; काठ २६,३[3]; ४; क ४१,१[3]; २; -रुषि मै ३,८,१०.

?यज्ञपुरुषासंमित,ता[l]- -तम् काठ २०, ३; क ३१, ५; -ता मै ३, १, २; ७; -ताम् काठ १९,१;६; क २९,८; ३०,४.

यज्ञ-प्रायश्चित्ति- -त्तिम् काठ ३४,१७¶.

यज्ञ-प्री[m]- -प्रिये ऋ १०,१२२,

---

a) सपा. °नियम् (तैब्रा ३, ३, ६, ११ च) <> °न्यम् (माश १,३,४,१६ शांश्रौ ४,८,३ च) इति पाभे.।

b) नाप. (यज्ञ-कृत्- ⌊यजमान-⌋, यज्ञ-मुज्- ⌊तत्तद्-देव-⌋)। वस. उप. अधिकारार्थे भाप. सत् <√पत् "*स्वामिभावे' (वैतु. पा [६,२,१८] पस. उप. = स्वामिन्- इतीव ?)।

c) पाभे. पृ २५४१ b द्र.।

d) पाभे. पृ २५३९ h द्र.।

e) पाभे. पृ २५३९ i द्र.।

f) पाभे. पृ ७८८ k द्र.।

g) पाभे. पृ २५४१ e द्र.।

h) स्यूताः देवेभिर् अमृतैर् यज्ञेना, यज्ञपतेः सु प्रतिरन्तु आयुः इति द्वि-पादः शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.)।

i) पाभे. पृ २५२९ g द्र.।

j) नाप.। पस.।

k) विप.। वस.।

l) पाठः ? °परुषा सं° इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. तै ५, २, ५,१ प्रमृ., सात. [मै ३,१,२] द्वि-स्वरः पाठश्च)।

m) विप.। उस.।

६; काठ १२, १४[१]; -श्रीः खि ५, ६,१; मा २७,३१; का २९, ३,३; काठ १०,१२.

यज्ञ-बन्धु[a]– -न्धुः ऋ ४, १,९.

यज्ञ-मन्मन्[b]– -न्मा ऋ ७,६१, ४.

¶यज्ञ-मुख– -खम् तै १, ६, १०,२; ३; २,५,५,३; ३, १,३, १; ५,१,४[२]; ५, १,३,४; २, ७, ५; ३,३,१; २; ४[२]; ५[२]; ४,१[५]; ३[४]; ४; ५[२]; ४,५,१; ७, ४, १; ६, १,६,४[२]; ३, ३,६; मै १, ६, ४[२]; ७,३[२]; ९, ५[२]; ३, १, १[४]; २,१०[४]; ४,१[२]; ६[२]; ७,२[९]; ९[२]; ८, १०; ४,४,१०[२]; ५, २[५]; ८, ३[२]; काठ ८, ८[२]; १०[४]; ९, १[२]; १८,१९[४]; २०,१२[२]; १३[४]; २१, १[१०]; ११[२]; २३, ८[३]; २४, ८[२]; २६, १०; क ७,२[२]; ६[४]; ८,४[३]; २९, ७[४]; ३१,१४[२]; १५[२]; ३७-३८, १[२]; ४१, ८; -खात् तै ५, १,१,२; ३; २, ७, ५; मै ३, १,१[३]; ७,९; ८, १०; ४, ८, ९[२]; काठ १८,१९[२]; ३१,१; ३; ७; ९; ३२,७; क २९,७[२]; ४७, १; ३;९; -खे तै १, ६, १०,२; ३; ३,१,३, १; १०, २; ५, १, १, ३; २,५,५; ३,३, ३; ६, २, ११,४; मै १,९,५[२]; ३,४,४; ६, १; ७,९[२]; ८, ४; काठ १४, ८; २०,१२; १३[२]; २२, १३; २३, ४; २४,४;८[४]; २५,८; ९[२]; २६, १०; २७, २; ३१, ९; क ३१, १४; ३६,१; ३७, ५; ३८, १[४]; ४०, १; २[२]; ४१, ८; ४२, २; ४७, ९; -खेऽ-खे तै ५, १, ३, ४; २,७, ५; काठ १९, ३; २०, ५; क ३०,१; ३१, ७; -खेन तै २,६, ४, ३; ५,२; ५,१, ६, ४; २, ८,७; ६,३, ३, ६; मै १, ६, ४; ३,७,२; ४, ५,२; काठ २३, ९; क ३६,६.

यज्ञ-मुष्[d]– -मुषः तै ३. ५, ४, १[२]; २[२]; ¶; मै १,४,३[२]; ८[३]¶; काठ ५,६[२]; ३२,६[७]; ¶[४].

¶यज्ञ-यशस[e]– -सेन तै ५, १, १,३[४]; ६,५,१,४; ५[५]; मै ३,१, १[४]; काठ १८,१९[४]; क २९,७[४].

यज्ञ(ज्ञ-ऋ)र्त– -र्तः शौ ८, १०, ७; पै १६,१३३,४.

?यज्ञ-वचः शौ ११, ३, १९[f]; पै १६,५४,१२[g].

¶यज्ञ-वचस्[h]– -चाः मै ३,१०, ३; ४,८,२.

‡यज्ञ-वत्– -वन्तः ऋ ३, २७, ६; मै ४,१०,१; काठ ४०,१४.

यज्ञ-वनस्[i]– -नसः ऋ १०, ५०,५; -नसम् ऋ ४,१,२[२].

यज्ञ-वर्धन[j]– -०न शौ १०, ६, ३४; पै १६,४४,१०.

¶यज्ञ-वास्तु[k]– -स्तु तै २, ६, ३, २; ३, १, ९,६; ४,१०, २; -स्तौ तै ३,१,९,५;६.

यज्ञ-वाहस्[l]– -हसः[m] तै १,८, ३,१; मै १,१०,२; काठ ९, ४; क ८, ७; -‡०हसः ऋ १,८६, २; तै ४,२,११,२; शौ ६,११४, २; पै १६,४९,२; -हसम् ऋ ८, १२,२०; मा ४, ११[n]; तै १,२, ३,१[n]; मै १,२,३[n]; -०हसा ऋ १,१५,११; ४, ४७,४; -हसि मा ९, ३७; का ११, १,३; -‡हसे ऋ ३, ८, [३; २४,१]; मै ४, १३, १; काठ १५, १२; जै ४,२५,१.

¶यज्ञ-विभ्रष्ट[o]– -ष्टः तै २,३, २,१;२.

यज्ञ-वृद्ध– -द्धम् ऋ ६, २१,२.

---

a) विप. (तु. वें. सा.; वैतु. PW.GW. प्रमृ. नाप.)। b) विप.। बस.। c) °म° (तु. Sch.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सात.)। d) विप. [देव- (वैतु. MW. नाप. [असुर-विशेष-] इति)]। e) नाप.। षस. समासान्तष् टच् प्र. (पा ५,४,१०३)। f) यज्ञ-वच्य्–> -च्याः इति शोधः। विप. ([यज्ञद्वारा काम्य-] लोक-)। तृस. उप. < √वच् [= √वश्] 'कामनायाम्' [तु. सपा. पै. (मूको. [?यज्ञवतः >]) *यज्ञवृत्याः इति; वैतु. सा. PW. च उप. = [यक.] वच्– [<√वच् 'वाचि'] > प्र३ इति, वचस्–>प्र१ इति च, BW. W. च यज्ञवत्– > -वतः इति शोध इति ?]।

g) यज्ञ– + (√वृ [वरणे] >) वृत्य– > तृस. यज्ञ-वृत्य– > -त्याः इति शोधः (तु. मूको., पूर्वं टि. च)। h) व्यप. (राजस्तम्बायन-)। बस.। i) विप. ([यज्ञसहितवन्दनवत्-] कृष्टि- [जनता-])। बस. उप. (√वन्द् > भावे) *वन्दस्– > नैप्र. यनि. (तु. छन्दः)। j) विप.। उस.। k) नाप. (यज्ञ-गृह-)। षस.। l) विप.। बस. उप. भाप.। m) =सपा. बौश्रौ ५,७:१२। मा ३,४४ माश २,५,२, २१ तु रिशादसः इति पाभे.। n) =सपा. बौश्रौ ६, ७:८। का ४, ५, २ काठ २,४ क १,१६ तु विश्वधायसम् इति पाभे.। o) विप. ([यज्ञात् पृथग्भूत-] इन्द्र- प्रमृ.)। शेषं l द्र.।

यज्ञ-वृध्[a]- -वृधम् शौ ४,२३, ३; पै ४,३३,४.
¶यज्ञ-वेशस[b]- -सम् तै २,४, १२,१;५,२,१; ३,४,३,८; १०, ४; ५,१,८,३; ६,३,४,९; ५,९, १; मै ३,९,४.
यज्ञ-व्रत[c]- -तः तै ६, १, ४, ४¶.
यज्ञ-शमल[d]- -लम् तै ७, ३, ११,१; काठ ४३,१.
यज्ञ-श्री- -श्रियम् ऋ १,४, ७; शौ २०,६८,७.
यज्ञ-संशित- -तः शौ १०, ५, ३१; पै १६,१३१,७.
†यज्ञ-साध्[a]- -साधम् ऋ १, ९६, ३; ११४, ४[e]; १२८, २; काठ ४०,११.
यज्ञ-साधन- -नः ऋ १,१४५, ३; ९,७२,९.
¶यज्ञ-सेन[f]- -नः तै ५,३,८,१; मै ३,३,२; काठ २१,४; क ३१, १९.
यज्ञ-स्थाणु- -णुम् तै ६,१,२, ४[२]¶.
यज्ञ-हन्- -हनः तै ३,५,४,१[२]; २[२];¶; ३¶; मै १,४,३[३]; ८[३]¶; काठ ५,६[३]; ३२,६[७];¶[४].
†यज्ञ-होतृ- -०तः ऋ ८, ९, १७; शौ २०,१४२,२.
यज्ञा(ज्ञ-आ)त्मन्[c]- -त्मा काठ २६,९; क ४१,७.
यज्ञा(ज्ञ-अ)न्त- -न्ते खि २, १, ५.
√यज्ञाय > यज्ञायत्- -यते ऋ ५,४१,१; मै ४,१४,१०†.
यज्ञायज्ञि(,ज्ञी[काठ.])य[g]- -यम् मा १२, ४[h]; का १३, १, ५[h]; तै ४,१,१०,५[h]; ¶मै १,६, ७[२];२,७,८[h];३,३,५;४,२,२;४, ९[४]; काठ १६, ८[h]; २१,५[२i]; क ३१,२०[२i]; शौ ८,११,६; १०; १५,२, १०; ३, ५; ४, ५; ६; पै २,४९, ४; १६,१३३; १०; ११[j]; -यस्य तै ५,४,१०,२¶; मै ३,४, ४¶; काठ २२,१; शौ १५,२, १२; -याय शौ १५,२, ११; -येन मै ४, २, २[२]¶; शौ ८,११,८[j].
¶यज्ञा(ज्ञ-आ)युध[k]- -धानाम् मै ४,१, ६; काठ ३१,४; क ४७,४; -धानि तै १,६, ८, २[२]; ३; ५,४, ८, ३; ४; मै १, ४, १०; ३,४, १[२]; ४, १, ६; काठ ३१, ४; ३२,७; क ४७,४; शौ १८,४, २$; -धैः मै २, १,३[l]; शौ १२,३,२३$; पै १७, ३८,२$.
¶यज्ञा(ज्ञ-आ)र्ति- -र्तिम्, -र्त्या काठ ३४,१७.
¶यज्ञा(ज्ञ-अ)वकीर्ण[m]- -र्णस्य मै ४,५,३.
यज्ञा(ज्ञ-अ)वचर- -रः मै १,६, ७;१२; -रौ मै १,६,१२[२].
य(ज्ञ>)ज्ञा-साह्[n]- -साहम् ऋ १०,२०,७.
यज्ञिय,या- -यः ऋ १, १४२, ३; ३,२२, १२; ४, १५, १; ५, १०,२; ८,२३,१८; ३९,७;७५ ३; ९७,१३; १०३,११; ९,७१, ६; ७७,५; १०,११, १; ५०,४; ८८,५; खि ४,९,२; मा ४,११; ८,२९[o]; का ४,५,१; ९,५, २[o]; तै २,६,११,१†; ३,४,११,४†; ६,१, १, २¶; मै ३,६,२¶; ९, ६[२]¶;†४,११,६[२];१३,४;†काठ ७, १७; $१३[o], ९; १०; १६, २१;२३,१२;२६,८¶;२८,४¶; ¶३४,८;११;३८,१२;¶क ४१, ६; ४४, ४; कौ १,४६०†; जै १,४८,४†; शौ ११,१,१६;१८, १,१८†; २०,५५, १†; पै १६, ९०,६; -यम् ऋ १,६,४; २०, ८;११९,१; १६१,६; २,२३,२; ३,२,१३; ६०,१; ७; ६,१६,४; ४८, २१; ८, ८०, ९; ९६, ४; १०,१२४, ३; खि ५,५, ६; मा ५,९[२]; १२,१०४; का ५,३, २[३]; १३,७,३; ¶तै १,२, $१२, १; २; २,५,६,४; ६,७, १; $३,१, ४,२;४; ४,२, ७,१$; ५,२,३, ३[३]; ६,१,१,७; ४,९$; ४,२,३; ¶मै १,६,३; २,७,१४$; ३,२, ३; ६,३; ९; ८,५[२]; ९,६; ४,१,

a) विप.। उस.। b) भाप. (यज्ञ-विध्वंस-)। षस. उप. (वि√शस् [हिंसायाम्] > भावे) *वि-शस- > स्वार्थे *वैशस- > नैप्र. यनि. इति।
c) विप.। बस.। d) नाप.। उप. = मल-।
e) सपा. आपश्रौ १७,२२,१ °धनम् इति पाभे.।
f) व्यप. (चैत्रियायण-)। बस. उप. = सेना-।
g) नाप. (साम-विशेष-)। यज्ञायज्ञा- (मन्त्रप्रतीकम्)+ मत्वर्थे यक्र. घः,छः प्र. द्र. (तु. पाभे.)।
h,i,j) यक्र. परस्परं पाभे.।
k) नाप. (यज्ञियवस्तुजात-, सूक्त-विशेष- [तै.])। पस.।
l) पाठः ? °युज- > -जैः इति शोधः।
m) तु. यज्ञ-विभ्रष्ट-। n) उप. ण्विः प्र.।
o) सपा. तै ३, ३, १०, १; ४, १,१ आपश्रौ ९,१९,२ हरितः इति पाभे.।

१२; २,९; १०, ५†; ¶काठ ८, २²;८; १३,१०; १६,१४§;२०, ८; २३, ३²;९; २५,५;६;८;२६, ३;५;८²; ३०, ८²§; ९;३१,९; ¶क ६,७²; ७,३; २५,५§;३१, १०; ३९,२; ३; ४०,१; ४१,१; ३; ६²; ४७,९; कौ २,२०१†; जै ३,१८,८†; शौ २,३४,१; ६, ११६, १; †२०, ४०, ३; ६९, १२; पै ३,३२,२; ५,५,६; १५, २,७; १६, ४९, ७; –†यस्य ऋ ३, १,[२१; ५९,४; ६,४७,१३; १०,(१४,६) १३१,७][a];३२,७; मा २०, ५२[a]; का २२,५, ६[a]; तै १,७,१३, ५[a]; मै ४,१२,५[a]; १४,१२[a]; काठ ८,१६[a]; शौ ७, ९७,१[a];२०,१२५,७[a];पै ५,३१, ९[b]; –या ऋ ८,२५,१;१०,६६, १(७,३४,२५;५६,२५);९]मा ४, १२;१९; का ४,५, ५; ६,३; तै १,२,४,२; ३,३,७,३¶; ४,१०, ५; ६,१,७, ५; मै १,२, ४; ८, ९¶; ३,७,५²;¶; काठ २,४;५; ७, १५¶; २४, ३²; ३६, १४; ३६, १५²⁰; क १,१६; १७; ६, ५¶; ३७, ४²;शौ ६, १०८,१; ७,८५,४;१०,९,३; पै १,१०२, १; १६, १३६, ३; १९,१७, ७; –याः ऋ १, १४२, ९; २, ४१, २१; ५,५२,१; ६,५२,१४[d];७, ३५,१५[e]; १०,१९,७; ३६,१०; ६६, ६; ८५, ३१; ९२, २;मा १७, १३; का १८, १, १३; तै १,८,१०,२; २, ५,९, ६¶; ३, २, ४,१; ४,६, १, ४; ¶६, १, १,७; ४, १, ३; २, ३; ७, ३, १३,१; मै २,६,२; १०, १; ३, २,३²¶; ८,७²;†;¶; १०,७¶; ¶४, १, ८; १२; ५,१³; ¶काठ ८, ९; १५, ८§; १७, १०§; २३, १; २५,५; ६²;९; २६, ८; ३४, ८; ४३, ३§; ¶क ७, ५; २८, १§;३५,७; ३९, २; ४²¹; ४०, २; ४१,६; शौ २, १२,२; ६, १२२, ५; ७, २९, १; ११, १, १०; १३[g]; १७; १८; २७; १२, २,१३;२०[h];१४,२, १०†; ६७; १८,४, ५७; १९, ५८,६; पै २, ५,३; ७, ३,६; १६, ८९, १०; ९०,३[g];७; ८;१७, ३१,३; १०; १८, ८,१†; १३, ६[h];१९, ३१,१६†; २०,३०,४; –०याः ऋ ५, ८७, ९; –यान् ऋ १, १८८, ३; १०, ११,१; ५२, २; तै १,५,१०,३; २. ५,९, ६; मै १, ४,१; २,३,८[i];३, १,१०¶; ¶३, १, ७; १०; काठ ४, १४; १४,६¶;३१,४¶; क ४७,४¶; शौ ११,१,४; १८, १,१८†; पै १६, ८९, ४; १९, २९, १३; –†यानाम् ऋ ३, ३३, ११; ४, १, २०; ४३,१; ५, ४२, ४; ६, ४१, १; ६३, ५; ७, ३५, १५; ३९, ६; ८,९६,४;१०,१४,[(३, १, २१; ५९, ४; ६, ४७, १३) ६ (१३१, ७)]; ८८, ६; १२५,३; मा ८,१५; १७,१३§; १९, ५०†[a];३३, १६§; का ९, ३,१; १८,१,१३§; ३२,१,१६; तै १, ४, ४४, १; ६, १२,४§; २, ६, १२, ६†[a]; ४,६,१,४§; ५, ७,२,४§; मै १, ३,३८; २, १०, १§; ४, १४,१§; काठ ४, १२; १३, १५²§; १७, १०§; क ३,१०; २८,१§; शौ ४,३०, २;६,५५,३†[b];७,१०२,२; १८, १,५८; १९,४२,४§; पै २,५७, ३†[a];१९,९,१†[a]; २०,३३,१०; –†यानि ऋ १, ७२, [३; ६, १,४]; ८७,५; १०, ६३, २; मै ३, २,७¶; ४,१३,६; काठ १८, २०; –याभ्याम् मै ४, ६, २¶[j]; –याम् ऋ ७,४२,३; १०, ४४, ६; १०१,९²; तै ६,१, ७, ५¶; ¶मै १,६, ३; १२; ¶काठ २५, ५; २९, १[k]; ३१, ८; ३६, ५; ¶क ३९, २[f]; ४५, २; ४७, ८; शौ २०,९४,६†; –याय ऋ १, २७, १०; ५, १२, १; मा ३८, ११; का ३८, २, ५; †कौ १, १५;२,१०१३; †जै १, २, ५; ४,९,४; –यासः ऋ १, ७२,४; ६; ७३,७; १४८, ३; १६१, ३; २, ३,४; ३, ६, ३; ५४, १३; १८; ६, ५, २; ७, ३५, [१४; १०,५३,५]; ३९, [४; १०,७७,

---

a) सपा. °यस्य (बौश्रौ १३,१४:७ च)<>°ज्ञियानाम् इति पामे. ।

b) पामे. पृ २५४८ *c* द्र. ।

c) सपा. तैब्रा २,७,७,७ यज्ञियः इति पामे. ।

d) पामे. पृ २५४७ *e* द्र. ।

e) पामे. पृ १०१३ *g* द्र. ।

f) °ज्ञी° इति मूको. ।

g) छन्दस्तः *यज्ञेया- > -याः इति शोध्यम् ।

h) पामे. पृ २०६९ *j* द्र. ।

i) सपा. तै ३,२,८,२ प्रमृ. सोमपान् इति पामे. ।

j) पामे. पृ २५२५ *a* द्र. ।

k) SL. °यम् इति चिन्त्यम् ।

८]; ८, ९६, ८; १०, ८८, ११; १३; खि १, ११, १; मा ४,५[a]; का ४,२,३[a]; तै १,३, १४,३†; मै ४, १४, १४†; काठ ७,१६†; शौ १९,११,४†;५‡; पै १३,८, १४†; १५‡; -०यासः[a] तै १, २,१,२; मै १, २, २; -०यासः ऋ ५,६१,१६; ६, ४९,११; ८, ३०, २; १०, १८, २; ५३, ४; मै ४, १४,९; शौ ११, १, १२; पै १६, ९०, १; -यासु ऋ ७, ९५,३; ८,३९,७; १०,१३२,५; -ये ऋ ७,२,६; १०, ६४, १४; तै ५,२,३,३¶; मै १,२,४[b]; ६, ३; ९; २,२,९; ३, ११, १०$; ¶काठ ७, १३^{2}$; ८, २^{2}; २५, ५; ८;९; ३१,६; ३९, ६$; ¶क ६,२^{2}$;७^{2};३९,२; ४०,१[c];२[c]; ४७,६[c]; शौ ६,६२,१; पै१०,९, ५; १९, ३०, ४; -०ये शौ ७, ८५,४; -येन ऋ ७, ६७, १; -†येभिः ऋ १०,१४, ५; ८८, ३; तै २,६, १२, ६; मै ४,१४, १६; -येभ्यः ऋ १, १३९, ७^{2}; ४, ५४,२; ५,५२, ५; मा ३३, ५४†; का ३२, ४, ११†; काठ १, १०; ३,१; क २,८; -†येषु ऋ ७,३२,१३; शौ २०, ५९,४; -यैः तै २, १, ११, ३[d]; ५, ७, २४,१[e]; काठ ७, १२; ४४,६[e]; ४५,१६[e]; क ६,२; शौ १८,१, ५९‡; पै १,१०२,१.

यज्ञे(ज्ञ-ई)श[f]- -०श खि ७, ३,१.

†युज्यु[g]- -ज्यवः ऋ ३,१९, ४; ८, ६३,५; -०ज्यवः ऋ २, १४,८; -ज्यवे ऋ १, ३१, १३; ५५, ६; ५, ४१, ३; ९, ६१, १२; ८६, २६; मा २६, १७; कौ २, २३; ३, १, ७; जै २, ५, ४; ३, ३, २; -ज्यू ऋ १०, ६१, १५; -ज्यून् ऋ ५, ३१, १३; -ज्योः ऋ ४,२३,२.

युज्वन्[h]- -ज्वनः ऋ १, १३,१२; ६,२८, ४; ८, ३२, १८; मै १, १०, १८¶; काठ १३, १६†; ३६, १३¶; शौ ४, २१, ४†; -ज्वनाम् शौ १२, ३, ६; -ज्वने ऋ ६, २८, २; शौ ४, २१, २†; -†ज्वभिः ऋ १,३३, ५; १०, ९६, ५; शौ २०, ३०, ५; -ज्वसु ऋ १०, १५१, २; ३; -ज्वा ऋ २, २६, १; ३, १४, १; ६, १५, १४; खि ५, १२, १; तै ४, ३, १३, ५†; ६, ३, १०,५¶; मै ४,८,१[v]¶; १०,१†; शौ २०,१२८,१.

युज्वरी[i]- -री पै १४, ३, १६; -रीः ऋ १, ३, १; १०, ४१, [(७, ६९,२) २].

युष्टवे ऋ १, १३,६; ४,३७,७[j].

¶यष्टव्य- -व्यम् मै १, १०, ७^{2}; २, ३, ३; ४, १^{2}; ५; ५, ११; काठ १२,१०^{2}.

१युष्टृ[k]- -†ष्टा ऋ २, ९,६; १०, ६१, १७; तै ४, ३, १३, २; ६, १, ५; मै ४, १०,५.

२यष्टृ[l]- -ष्टा ऋ ६,५२,१.

३यष्टृ[m]- -ष्टा काठ १, १२; २१, १३†; ३१, ११; क १, १२; ४७, ११.

४यष्टृ- -०ष्टः तै १, १, १२, १.

याजयितव्य- -व्यः मै २, ४, ५¶.

१याज्य- -ज्यम् तै ७, २, १०, ४¶.

२याज्य[n]- -ज्यः पै १, ५४,१.

३या(ज्य>)ज्या[o]- -¶ज्यया तै २, ६, २, ५^{2}; ३, ४, १०, ४; -¶ज्या तै २, २, ८, ६; ११, ५; ३, ५, ३; ६, २, ३; ४^{2}; ५; ६^{2}; मै १, ४, ११; २, १, ८; ३, ९; काठ १०, १०; ११^{2}; १२, ५^{2}; ११; ३६, १३; -ज्याः मा २०, १२; का २१,

---

[a]) सपा. यज्ञियासः (बौश्रौ ६,२:२५ च) <> युज्ञियासः (माश ३,१,३,२४ च) इति पाभे. ।

[b]) सपा. मा ४,२२ प्रभृ. देवयुजने इति पाभे. ।

[c]) °ज्ञी° इति मूको. ।

[d]) यज्ञियैः सुम् > सपा. मै ४, १२,२ काठ १०,१२ आश्रौ २,११,१२ प्रभृ. रातहव्यः इति पाभे. ।

[e]) पाभे. पृ २०१० *i* द्र. । [f]) व्यप. (कृष्ण-) । षस. ।

[g]) विप., नाप. । कर्तरि कर्मणि च युन् प्र. उसं. (पाउ ३,२०) ।

[h]) =युजमान- । ङ्वनिप् प्र. (पा ३,२,१०३) ।

[i]) यद्वा क्वनिबन्तात् ङीप् प्र. ।

[j]) 'नः (अस्मान्) यष्टवे (प्राप्तुम्)' इति वा. । धा. संगतौ =प्राप्तौ वृत्तिः । यद्वा वि√अश् > व्यष्टवे इति शोधः ? (वैतु. ORN. यातवे इति शोधः [तु. ऋ १, ११३, १६; ८, ७, ८ प्रभृ.] ?)। शेषं सस्थ. टि. वि√चि > वि-चितन द्र. ।

[k]) विप. । तृन्नन्तम् । [l]) नाप. । तृजन्तम् ।

[m]) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः ।

[n]) विप. । कर्मणि ण्यः प्र. उसं. (पा ३,१,१२४) ।

[o]) नाप. (ऋग्-विशेष-) । ण्यत् प्र. ।

७, १३; ¶तै ६, १, ५, ५[२]; २, ३, ४; मै १, ७, १; २, २, ८¶; ३,७,२[२]¶; ८,१¶[२];११, ८; ¶काठ १०, १०[२]; ११,१०; २३, ९[२]; ३८,४; क ३६,६[२]¶; -ज्याभिः मा १९, २०; २०, १२; का २१, २, ९; ७, १३; मै ३, ११, ८; काठ ३८, ४; -¶ज्याम् मै २, १, ७; ३, ७; काठ १०,१;१२,५; -¶ज्यायाः तै १, ६, १०, ५; काठ २३, ८; -¶ज्यायै तै १, ६, १०,५; २,६,३,२; ५,१,१,१; मै १,४, ११; काठ १८,१९;क २९,७.

¶याज्या (ज्या-अ) नुवाक्या[a]- -क्ययोः तै १, ६,८,२; मै १, ४, १०; काठ ३२, ७; -क्याः तै १, ५, २, १; ५, ५, १, १; मै १, ४, ११; २, १, ८; ११; ३, १, १०; काठ ११, १; १२, ५; १९, ८; २३, ८; ९; २५, १; क ३६,६;३८,४; -क्याभिः मै १,५,६; -ऽक्याभ्याम् तै ७, ३,११, २; काठ ४३, १; -क्ये तै २, २, २, ३; ५; ११, ४; ३, २, ९; ३, ५[२]; ४, ३[२]; ४; ८, २; ३, ५, ४,४; ५,५,१,२; मै १,५, १२; १०,१८;२,१,१; ८; २,३; ११; ३,६; ५,१[२]; ३, ३,१०; काठ ९,१७; १०,१[२];२; ११; ११,१[२]; २; ३[२];४[२]; १३, १; १९, ८; २१, १०; २९, ४; ३६,१३; क ४५,५.

यजु- प्रमृ. √यज् द्र.

यज्ञ-कुणपु[b]->°ण (पक्[*] >पिक्रा[*] >) पी[c]- -पी मै ३, १०, ३; ४,८,२.

?यडूकः[d] पै ८, ११, ७.

√यत् (वधा.), >याति, ।यतते ऋ १,९५,७[e]; ९८,१; ९,९२, ३[f]; १०, ७५, ३; मा २६, ७; का २८,७, १; तै १,५, ११,३; २, २,६, १¶; मै ४,११, १; काठ ४, १६; पै ८, १४, ७; यतति ऋ ७, ३६, ⌊(३, ५९, १) २⌋; ।यतेते ऋ १०, १३,५; शौ ७, ५९,२; पै २०, ३०,३; ।युतन्ते ऋ ८, ४३, ४; मा ३३, २; का ३२, १, २; यतन्ते ऋ ७, ७६, ५; ७९, २; युतथः ऋ ५, ६५, ६; यतथः ऋ ६, ६७,१०; यताते पै ४, ४०, ३[g]; युतस्व मा ७,४५; का ९, २, ६; तै १, ४, ४३, २; ६, ६,१, ४; मै १, ३, ३७; ४, ८, २; यतस्व ऋ १, १६९, ६; मा २७, ५; का २९, १, ५; तै ४, १,७,२; ५, ६, १, ४; मै २, १२, ५; १३, १; काठ ४, ९; १८, १६; क ३, ७; २९, ४; शौ २, ६, ४; युततम् ऋ ८, ३५, १२; यतध्वम् मा १०, २९; का ११, ८,६; अयतन्त मै १, ११,५¶. येतिरे ऋ १,८५, ८; ५, ५९,२; ८,२०,१२; १०,७७,२. ।यातयति ऋ ३, ५९, ⌊१[h] (७, ३६, २)⌋; तै ३, ४, ११, ५; काठ २३,१२; ३५,१९; क ४८, १७; यातयाति पै १६, ६३,३[i]; यातयात् ¶तै २, ६, १०, २[२]; यातयासे ऋ ५, ३, ९[j]; यातय ऋ १०, १२७, ७; अयातयन्त ऋ १, ३३, ६; यातयेत् काठ ३६, ५¶.

युतत्- -तन् ऋ ५,४८,५.

।युतमान, ना- -नः ऋ ५, ४, ⌊(१,१२३, १२) ४)⌋; -ना ऋ १०, ६२, ११; -नाः ऋ १, १२३, ⌊१२ (५, ४, ४)⌋; ३, ५८,८; १०, १८, ६[k]; शौ १२, २, २४[k]; -ने ऋ १०, १३,२; शौ १८, ३, ३८; -नौ ऋ १०, ११३,७.

१युतान[l]- -नाः ऋ ३,८,⌊(१,१६३, १०) ९⌋; ५,३३,१०.

२यतानु[l]- -नः ऋ ९, ९७, ⌊(१, ६८,५) ३०⌋.

यत्त- -त्ताः[m] काठ ३७, ११¶; पै ९,१२,६[n].

१।यातुयत्- -यन् ऋ ९, ३९, २; ८६, ४२; कौ २, २४९; जै ३, २१, १४; -न्तम् ऋ ५, ३२, १२.

---

a) तु. पृ २३०३ *c* ।

b) नाप. (*यज्ञियपशुशव- ⌊पक्षि-विशेष- इति BW. प्रमृ.⌋) । c) = *यज्ञियपशुशव-समूह- ।

d) पाठः ? (√ज्वल् ⌊तापे⌋ > कर्तरि) *ज्वालुक-> -कम् इति शोधः? । e) सपा. पै १५,१२,५ यजते इति पाभे. ।

f) तु. सस्थ. टि. २अनु- । g) यथा ते इति मूको. ।

h) = सपा. आश्रौ ३, ११,२२ प्रमृ. । तैब्रा ३, ७, २, ३ आपश्रौ ९,२,६ तु कल्पयति इति पाभे. ।

i) पाभे. पृ १९०० *h* द्र. ।

j) √ध्यै > ध्यात- > √ध्यातय > नैप्र. यनि. ।

k) पासे. पृ २५४१ *a* द्र. ।

l) विप. । अदा. यक. शानन्, शानच् प्र. च द्र. ।

m) सप्र. काठ २७,८ प्रमृ. संयत्ताः इति पाभे. ।

n) तु. सस्थ. टि. ?प्रदायुरे° ।

२यातयत्[a]– > यातयुजू-जन–
-नः ऋ १,१३६,३[2]; ३,५९,५; –नम् ऋ ८, १०२,१२; –ना ऋ ५, ७२, २.
यत्– √इ द्र.
?यत पै ५, १६, ६.
यत– प्रभृ. √यच्छ् द्र.
यतत्– √यत् द्र.
यतस्– यद्– द्र.
?यतमस्वतृप्सा पै १९, २०,८.
यतमान– √यत् द्र.
यतर– यद्– द्र.
यत-रश्मि– √यच्छ् द्र.
यत (व्यं>) व्यां[b]– -व्या[c] तै २,३, १३,१.
यतस् (:) यद्– द्र.
१यतान–,२यतान– √यत् द्र.

१यति– √यच्छ् द्र.
२यति[d]– -तयः ऋ ८, ६,१८; १०, ७२, ७[e]; खि १, २, ७; –तये[f] ऋ ७, १३, १; –तिः ऋ ९, ७१, ७?[g]; कौ २, ३०४[f,h]; जै ३, ६, ११[f,h]; –तिभिः मै १, ४, १; २, १२, ३?[i]; काठ ५, ४; १८, १८; ३२, ४; क २९, ६; –|तिभ्यः ऋ ८, ३, ९[j]; शौ २०, ९, ३; ४९, ६; –तीन्[k] तै ३, ३,७,३; ६, २, ७, ५; मै १, १०, १२; ३, ९, ३; काठ ८, ५; ११, १०; २५,६; ३६,७; क ७,१;३९,४; –तीनाम्[k] तै २,४,९,२¶.
३यति– यद्– द्र.
यती– √इ द्र.

यतीः[l] शौ २,५,३[h].
यतुन[m]– -नस्य ऋ ५,४४,८.
?यतोनमित्वासिनम् पै १९,४०,३.
यत्त– √यत् द्र.
?यत्तः[n] मै १, ६,१२¶.
?यत्ताम्[o] पै १,५३,४.
यत्र,त्रा यद्– द्र.
यत्वा √यच्छ् द्र.
?यत्वा[p] खि ५,१४,५[q].
?यत्वाग्मांसेअपवौ पै १९,३०,१.
?यत्वान् पै ५, ३७,२.
यथा, यथा यद्– द्र.
?यथेयमंसमातमनम् पै १३,१०,१०
यद्[r]–
य, या– यः १,४, ⌊४ (९, ४५,२)⌋; ⌊१०; ८,३२,१३⌋;७, ⌊९;१७६, २⌋; ८, ७[s]; १२, ८; ९;१८,१;

---

[a]) तु. टि. २अर्चत्– ।
[b]) विप. (⌊*शीतला-⌋ तनू-)। यातव्यां–>नैप्र. यनि. (वैतु. भा. < यातु– ⌊कृत्या-⌋, सा. K. < √यत् ⌊अर्थः ?⌋ इति ?)।
[c]) सपा. मै २,३,१ काठ ११,११ यातव्यां इति पाभे.।
[d]) नाप. (संयतात्मन्-, ⌊भृगुसाहचर्यात्⌋ तदाख्य-वर्ग-विशेष-)। व्यु.?। पाउ ⌊४,११८⌋ भा. सा. PW. प्रभृ. <√यत् इति, सा. ⌊पक्षे⌋, GW. प्रभृ. <√यम् इति। शेषं *f*,*k*. टि. द्र.। [e]) वैतु. वें. सा. =मेघ- इति ?।
[f]) =नियन्तृ-, निर्देशक- इति (तु. वें. ORN. BS. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. =दातृ- इति)।
[g]) शोधः पृ १९२२ *a* द्र.।
[h]) परस्परं पाभे.।
[i]) यत्तिभिः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पूर्वं स्थलम्)।
[j]) वैतु. वें. =प्रदातृ-, सा. ⌊पक्षे⌋ =अन्यष्टृ- इति।
[k]) =⌊यतिवेषधर-⌋ असुर- इति भा. सा. (तु. ऐब्रा ⌊७,२८⌋ प्रभृ.)।
[l]) स्वरूपम् ?। सा., ?W. (तु. टि.) यति–(<√यम्) > -तीन् इति शोधं प्रस्तावुकौ; सा. ⌊पक्षान्तरे⌋ स्त्री. =आसुर्यः प्रजाः इति; W. WI. =नदी- (<यती– ⌊<√इ⌋) इति। पाभे. अनु Gri. २यति–इति, LR. =ऐन्द्रजालिक- इति, W ⌊IS ३,१५३⌋ =मल्ल- इति च। ४यति–> *°तिर् > नैप्र. *°ती > यनि. इति वा यतिस्– (=२यति–)> प्र१ -तीः इति वा मतम्।
[m]) नाप. (*लोक- ⌊तु. आयतन-⌋) । <√यत् ⌊*निवासे⌋। 'अस्य यतुनस्य (लोकस्य) केतुना (प्रकाशेन ⌊निमित्तभूतेन सता⌋) ते (तव) यासु (यशस्वत्) नाम (*स्तोत्रं) ऋषिस्वरं ज्यायांसं चरति (करोति)' इति वा. (तु. पृ १०२२ *l*; वैतु. सा., दु. स्क. ⌊या ६,१५⌋ नाप. ⌊आदित्य-⌋<√यत् ⌊द्रुतगतौ⌋ इति, PW. GW. प्रभृ. विप. इति च)।
[n]) पाठः? √इ>यत्–>यतः इति शोधः (तु. मूको.)।
[o]) पाठः? ए(आ√इ)>आ-यत्–>°यताम् इति शोधः?। सपा. तै ५,७,४,४ शास्ता इति पाभे.।
[p]) यत् त्वा इति शोधः (तु. मूको.; वैतु. RW. युक्त्वा इति शोधः?)। सस्थ. ?उच्चैःश्रवसम् >°सो (प्र३) इति, हर्यौः>हरयो (प्र३) इति च शोधौ।
[q]) सपा. शौ २०,१२८,१६ ये त्वा इति पाभे.।
[r]) सना.। व्यु.? <√यज् इति पाउ ⌊१,१३२⌋।
[s]) पाठः? ⌊प १⌋ यस्य > नैप्र. यस्स >यस(स्)> यनि. इति मतम् (तु. सस्थ. टि. काकुद्–>-कुदः)।

२[३]; २४, ४xx; १७६,४?[a]; ४, १७, १२?[b]; ५, ७, ९[c]; ३३, १[d]; ३[e]; ६, ४, ५?[f]; १५,५[२g]; ४७, २[h]; ७५, १९[i]; ८, १, १२[j]; १०, २९, १?[k]; ८२, ३[२l]; ८३, ५[m]; १२१, ८[२n]; खि १,४, १०; ५,८[३]; ६,३;१०, ३; ४; १२, ५; २,१,६; ९; ६, १६; ६[२],१६xx; मा १,८;२५; २६[२]; २, १५[२]; २५[३]xx; १७, १०[२]†[g]; का १,३,४; ९,३; ४[२]; १०, ५[२]xx; १८, १, ११[२]†[g]; तै १, १, ४, १; ९, १; २[२]; २, ३, ३xx; ४, ६, २,१[४]; ‡[l]; मै १, १,४; १०[३]; २, ३;६; ८[३];†; ९[३]; †[२]xx; २, ८, १[o]; †१०, १[२g]; ३, ८,८[२p]; ¶[२]; ४, १४, १७[२q]; १८¶[२]; काठ १, ४; ९[३]; २, ४; ५[२]; ७; ९[६]xx; †; १७, १७[२]†[g]; क १,४;९[३];१६;२,३[४]; †;४[२]†;५[२];१५;१६; २८,१[२]†[g]; †कौ १, ४४; ५८[२]; ‡; ६४; ७७; ८९‡; २४४[j]; ३१२‡[r]; ३७२§[s]; २, ६७०‡[t]; †जै १, ४, १०; ६, ४[२]; ‡; ७, २; ८, ५; ९, ९‡; २६, २[j]; ३२, १०‡[r]; ३९, ३§[s]; ३, ५५, ११‡[t]; ४, ६,१‡[r]; शौ १,५, २†; ८,१; १२, १; २; ३[३]xx; २, ३६, ८[u]; ४, १६, १[v]; ६, ४२, २[w]; ११,१,५[x]; १३, ३, १६?[y]; १४, १,४७†[j]; १९, ३५, ५[z]; २०, ७१,३[a1]; १२८, १?[b1]; पै १, ७, १; २; ११, २;१४,१; १७, १; २[२]; ३[३]xx; २, २२, ३[c1]; ३४, ९?[d1]; ५, ९,७?[e1]; ६, २, २[३f1]; १५,१७, ७[२]?[g1]; १७,३४, ८[h1]; १८, ७, ९[i1]; २३,३‡; २५,२[j1]; १९,२,

[a]) 'यस्य ते (तव कृते) मयः (वयः [अन्नं]) न (भवति) तं जहि' इति वा. इति कृत्वा पा स्यात्। तत्र *योस्य (यस्य) > नैप्र. यनि. इत्येकः कल्पः। यद्वा यस्तव कृतेऽन्नं न ददातीति शेष इत्यपरः कल्पः।

[b]) पाठः? यद् उ इति द्विपदः शोधः।

[c]) पाठः वा. च? इति कृत्वा युत् इति शोधः स्यात्। 'युत् (अपि) ते धायसे (<भाप. धायस्- [वैतु. सा. विप. इति]) शम् अस्ति (तत् [सर्वम्] =) द्युम्नं श्रवश चित्तम् उत एषु मर्त्येषु आ...धाः' इति वा. द्र. (वैतु. सा. आ युः = [हे अग्ने] यस्त्वं सर्वतो भवसीति?)।

[d]) पाठः? (यथा उ>) *यथो इति शोधः। 'यथा उ स्तुतः (सन्) अर्यः (इन्द्रः) अस्मै जनाय (मह्यं) वाजसातौ सुमतिं संचिकेत' इत्युत्तरार्धे वा.। शेषं सस्थ. नू-> नून् इत्यत्र टि. द्र. (तु. छन्दः, पूर्वार्धे इत्था इति साऽऽकाङ्क्षं पदं च)।

[e]) यदसन् > सपा. मा १०,२२ प्रमृ. विदसाम इति पाभे.।

[f]) याः इति शोधः (तु. ORN.)।

[g]) तु. पृ ६०९ b^1 टि.।

[h]) पाठः? यस्य इति शोधः (तु. छन्दः, सप्र. ऋ ७, १९,५ च)।

[i]) पाभे. पृ ८७८ e द्र.।

[j]) पाठः? यदि इति शोधः (तु. सपा. पै १८,११,७ यत् इति पाभे., ?चकृम्यः टि. च)।

[k]) तु. सस्थ. टि. वा युः।

[l]) पाभे. पृ १४४९ a द्र.। तत्र तैआ १०, १, ४ इत्यस्यापि समावेशः द्र.।

[m]) पाभे. पृ १९५७ c द्र.।

[n]) सकृत् पाभे. पृ १६०९ d द्र.।

[o]) तु. टि. आ (मा १४,३)।

[p]) सकृत् सोमे इति पाठः? यो मे इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. मै १,२,१० काठ २५,९)।

[q]) सकृत् सप्र. कामा १२७ : ९ अन्यः इति पाभे.।

[r]) सपा. ऋ ८,८८,५ हि इति पाभे.।

[s]) पाभे. पृ २३५५ b द्र.।

[t]) पाभे. पृ १४४५ c द्र.।

[u]) पाभे. पृ १८९१ j द्र.।

[v]) पाठः? युव इति शोधः (तु. सस्थ. इदम् इति यत्-साकाङ्क्षम्)।

[w]) पाभे. पृ १२२७ d द्र.।

[x]) पाभे. पृ २०४० d द्र.।

[y]) न. प्र१ स्यादिति कृत्वा यद् इत्यस्य सतः नैप्र. दकारलोपः द्र. (तु. ऋ ३, ६२,१० प्रमृ.; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. एवेति)।

[z]) वैतु. सा. W. ये इति।

[a1]) तु. पृ २५५८ s।

[b1]) पाठः? (तु. सस्थ. ?अमू रिशादसः इत्यत्र [परि.] टि.)।

[c1]) यो यजातै > सपा. मा १२, ६९ प्रमृ. तोशमाना इति पाभे.।

[d1]) पाठः?। सपा. शौ ३,२०,८ ?संवभूविम इति पाभे.।

[e1]) याः [प्र३] इति शोधः।

[f1]) सकृत् पाभे. पृ१७२० K द्र.।

[g1]) सकृत् पाठस्त्रुटितः।

[h1]) सपा. शौ १२,२,४७ वः इति पाभे.।

[i1]) यः...अगात् > सपा. शौ १४, २, ८ आ... अरुक्षाम इति पाभे. (तु. पृ १२२१ a)।

[j1]) यः सर्वान् > सपा. शौ १३,२,४२ यावतः इति पाभे.।

१३[२]?[a]; १६,२[३]; †; ‡; २२,२?[b]; ३३,१३[२]?[c]; ३४,५?[d]; ४७, १[२e]; २०, ८, ४[२]?[f]; ४२, २?[f]; ५४, ६?[g]; ५९, ३?[h]; यम् ऋ १, १,४; १८,४; २४,१२; २५,१४; २७,७[२]xx; १५१,१[i]; ४, ११, ६?[j]; ६,११,४[k]; ५८,४[l]; ८,७४, ११[m]; १०,१२१,६[n]; खि १,७, ४;५;९,१;१०,३; २,१०,७,१२, ३; १३, ३[o]xx; मा १, ८; २५; २६[२]; २,१५[२]; १७xx; ३२,७†[n]; का १,३,४;९,३; ४[२]; २,४,१[२]; ४xx; २९, ४,२†[n]; तै १,१,४, १;९,१[२]; २[२]; १०,२; १३,२;२, ५,१; १३, १xx; २, ४, १४, १[२p]; ३, १, ४,४; ३, ६,१[३]¶; ¶४,९,४[२]; ५[२]; ५,३,१; ६,२;४, १,८, ५†[n]; मै १, १,४; १०[३]; २,६;९; १४xx; २, ४, ७†[q]; ४, १४, १५[३]†[k]; १६[l]; काठ १, ४; ९[३]; १२; २,७; ११[२]xx; १९, ४[r]; क १,४; ९[३]; १२; २, ५[२]; ९†; १५xx; †कौ १, ५४; ५९; ८८; १८५; २०६[२]xx; †जै १, ५, १०; ६, ५; ९, ८; २०, १; २२, ३[३]xx; शौ १, २६, १; २, ११, ३; १९-२३, १-५; ३, ५, ३; १५, ४†xx; ४, २, ३†[n]; ६, २, २; ७, ८६, ६[२p]; १०, ६, ६; १३, १, २१‡[s]; १९, २०, १?[t]; ३९, ९[२u]; २०, १३६, १६[v]; पै १, ४५, ३; ५१, ४; ५७, ३; ५९, ३; ६३, ५xx; १०८, १?[t]; २. २३,५[w]; १८, १७, १‡[s]; १९, ४१, ११[x]; यम्ऽयम् ऋ २, २५, [१-५]; मै ४, १४, १०†; यया ऋ १, ६३,८; १२०, ५?[y]; १७८, १; २, ३४, १५[२]; ३, ६०, २; ४, २०, ९; ५१, ६; ५,४५,६[२]; ११; ६, २२,१०xx; मा ९, १२[२]; का १०, ३, ४; ¶तै १, २, २, २†; ७, २, २; २, २, ६, ५; मै १, २, २†; ३, १०, ५¶; ¶काठ २, ३†; ८, ९[५]; १३, ६; २१, १३†; क १, १५†; †कौ १, ४९३; २, ५६६; ७८६; ८७८; †जै १, ५१, ७; ४, २८, ५; २९, १०; शौ ३, १८, १[२]†; १०, ८, १०; १०, ४[३]; ११, ४,५; १८; १२, १५; १४, २, ९xx; पै १६, ५६, १७; १०२, ४; १०७, ४[३]; १८, ७, १०; २०, ५२, ६; ययोः ऋ २, ३२, १; ३, ४४, ३; ५०, २; ५४, २; ६, ६०,४; ७, ६५, १; ८, १०, ३; ४; ४०, ४; ५९, २; ९, ५८, ४;

---

a) सकृत् पाठः ? ये इति शोधः।

b) पाठः ? ये इति शोधः (तु. सपा. मा १३,८ प्रमृ.)।

c) पाठः ? सकृत् अथ इति, सकृत् च यत् इति शोधः (तु. पृ १९९५ *d*)।

d) पाठः ? यत् इति शोधः।

e) शोधः सस्थ. टि. ?आखो द्र.।

f) पाठः ? शोधः पृ २२६३ *t* द्र.।

g) पाठः ? शोधः पृ १७९६ *a* द्र.।

h) पाठः ? शोधः पृ १८६८ *d* द्र.।

i) सपा. तैब्रा २,८,७,६ ईम् इति पाभे.।

j) तु. Barth [BB १५,१९०] WAG [१,२८३ *b*] ?ORN. प्रमृ.; वैतु. पपा. प्रमृ. यत् इति पदमिति। अत्र वा. कृते सस्थ. ?अरमत् [परि.], दोषा- > -षा च टि. द्र.।

k) पाभे. पृ ६५७ *j* द्र.।

l) सपा. तैब्रा २,८,५,४ तम् इति पाभे.।

m) पाभे. पृ १४०७ *a* द्र.। n) पाभे. पृ ७९४ *c* द्र.।

o) इयम् इति खिसा [१४,३]।

p) सपा. मै ४,९,२७[२]; १२,२[२] काठ १०, १२[२] पै १, १०२, ४ यथा इति पाभे.।

q) Sch. स्वरहीनः पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ [५,५३,६], सात. च)।

r) य इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ३०,२ संस्कर्तुः टि., तै ५,१,४,५ च)।

s) यं त्वा > सपा. ऋ ८, ७, २८ यद् एषाम् इति पाभे.।

t) पाठः ? यम्- > -मः इति शोधः (तु. पै. मूको. *यम[ः] > *यस (ः) > स [त्-] इत्याकारः लैवि. (वैतु. शौ. पाठम् अनु शोधितः पै. पाठः ?)। छन्दोप्यत्र लिङ्गं द्र.। उक्तेन शोधेन हि जागतस्य मानस्योपलब्धेरिति दिक् (वैतु. अनुक्रमण्या उपेक्ष्यस्त्रैष्टुभः संकेतः)।

u) सकृत् पाठः ? यत् (क्रिवि.) इति शोधः।

v) यः इति शंपा. सात.।

w) शोधः पृ ५७७ *f* द्र.।

x) सपा. मंब्रा १,२,३ अग्निम् इति पाभे.।

y) पाठः ? यनि. = *प्र यद् इति कृत्वा प्रथमं नैप्र. > *प्र या इति पृथक्-पदः वावि.। पश्चाद् एकपदः लैवि. च स्वरविषये मिथ्याकृतः शोधश्च शोध्यः (तु. सस्थ. टि. ?प्रैषयुः, यद् > या च)।

१०, २२, ५; ६५, ५[२]; खि १, ६, २; ३, २२, ५; ५,७,३, ४; मा ८, ५९; का ९, ७, ८; तै २, ३, १०, १[२]; ४, ७, १५, ३; मै ३, १६, ५; ४, १३, ८; १४, ६; काठ ११, ७; १९,१३; २२, १५; ३०, ९[२]¶; कौ १, ३६१; †२, २०३;४१०; जै १, ३८, २; †३, १८, १०; ३१, १०; शौ ४, २५, २[२]; २६, ५; २८, १; २; ५; २९, ७; ६, १३८, ४; ७; २६, १; पै १, ६८; ५; ४, ३४, २[२]; ३६, ४; ३७, १-३; ३८, ७; ५, २२,३; ३१, ६; २०, १४, १०; १५, १[२]; २; यस्मात् ऋ १, १८, ७; २, ९, ३; १२, ९; १६, २; ८, ४७, १८; १०३, ३; खि १, ३, ४; ४, ११, ३; मा ८, ३६; १७, ७५†; ३२, ३;५; ३४,३; का ८, ११, १; १८, ६, ११†; ३५, ३, ४; तै ¶२, ४, २,३[२]; ११, ४; ४, ६, ५, ४†; मै २, १०, ६†; ४,५, ७[२]¶; ¶काठ १०, ११; ११, ६; १२, १३[२]; १३, ३; १२[२]; १८, ४†; २९, ८; क २८,४†; कौ २, ८६६†; जै ३, २१, ४†; शौ ४,३५,४[२]; ६; ६, ७१, २; ९, ३, २०; १०, ७, २०[२]; ३१; १२, ३, ४५; १३, ३, २[२]; १६, ६,२†; १९,७२,१; २०,३४,९†;१७†; पै १, ६६; २; २, २८, ३; ५, ११, ३; २२, ६; १३, ७,९†; १८; १४, १४; १६, ४०, १०; ६२, १; १७, ९, १[२]; १०, २; ४०, ५; १८, २५, १०; १९, ३५, ३; ४९,६; २०, ५१,३†; यस्मिन् ऋ १, ५,९; ३३, [१४; १७४, ५]; ४०, [(३६, ४) ५]; १३२, ३; १६४, २२; २९; १६८, ६; २, २, ११××; ७, ८३, २[a]; खि ४, १,१; ११, ५[२]; मा १२, ४७†; १७, ३०†; १९, ८७; २०, ३२; ७८†; २३, १७[२]; ३४, ५[२]; ५७†; ४०, ७; का १३, ४,३†; १८, ३, ६†; २१, ६, ८; २२, ३, १; ७, १२†; २५, ४, ६[२]; ३३, २, २०†; ४०, १, ७; तै १, ३, १४,३†; ६, १२, २; २, २, ५, ३¶;†४, २,४,२;६, २, ३; ५, ४, १२, २¶; ७, २६, १[२]; मै १, ४, ८¶;६,२†; १०, १२; २, १, ८¶; ४,२¶; ७, ११†; १०, ३†; १३, २३‡; ३, ११, ४†; ९; ४, १, ९[२]¶; ५, २¶; १२, २; काठ †७, १४; १६; ८, १¶; १६; ९, ११¶;१६,११†; २९,९¶; ३१, ७[२]¶; ३४, ६[c]¶; ३७,९; ३८, ३; ९†; ४०, १‡; ४५, ४[२]; क ६, ६¶; ७, ४†; २५, २†; ३१, २†; ४७, ७[२]; †कौ १, ४७; ८५‡; २, ७३; ५०६; ८६५; †जै १, ५, ३; ९,५‡; ३, ७, ११; ३९, ५; ४, २१, ३; २२, ६; शौ ४, २४, ५[f]; ३५, ६; ५,२,६†;१७,१२-१७; ८, ९, ३[२]; ९, ७, १३; १४, ११‡[b]; १४‡[b]; २१†; १५, १८†××; पै १, ६६,२; ६९,३; २,१४,४;५९,२; ३,२८,४; ४, १, ५; ३, १; १४, १; २३, ५[c]××; १६, ६७,४‡[d]; यस्मै ऋ १, ९४, २; १५; १६६, ३; १२; ३, ३०, ७; ५, १, ९; ४, ११; ७, ८; ७, ५९, ४;६०, ४; ८, ३, २३; ४७, ४; ७;५१, ४; [६; ५२, ६]; ५२, ३; ८; १०, ३१; ४; ८६, ३; ९७,२०; २२; १८५, ३[e]; खि ३, ३,४; ६; ४, ३; ६; ८; मा ७, ३; १२, ९५†;९६†; १००; का ७, १, ३; †१३, ६, २२; २३; तै १, २, १, २[f]; ४, ४६, १†; ¶२, २, ८, ४; ५, १, १; ४, ३[२]; ३, ४, ९, ७¶; ४, २,६, ५[२]†; ¶५, २, २, २;४,६, २; ६, १, १, ९[f]; मै १, २,१[f]; ७, ५¶; २, ५, ७¶; ६, १२‡[g]; ¶३, २, २; ३, ८; १०, १; ४, २, १३¶; ५,३; १२, ४†; १४,१; काठ २,१[f]; ७,२†; १०, १२†; ¶१९, ९;१२; २१,८¶; २२, ८[२]¶;२३,१[f]; २३,१¶; क १, १३[g];५,२†; ३०,७¶;३१, २¶; ३५, २[२]¶;७[g]; ३८,५¶; शौ ४,२४,३;४[२];३५,५;५,३०, १७; ६, ११८, ३; ८, १५, १; १०, ६, ३४; ७, ३९[२]; ८,३६; १९, ३२,२; ८; ३९,२[h]; ३; ४;

a) यस्मिन्नाजा इति द्वि-पदः पाठः? यस्मिन् न आजा इति त्रि-पदस्तत्र शोधः द्र. (तु. वा. नञ्-साकाङ्क्ष्यम् [वैतु. सा. सस्थ. चन्>च, न इत्येवं द्वैपयेन तत् समाधित्सुः?]; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. द्वि-पदः पाठ इति?)। b) पामे. पृ १४११ *f* द्र.। c) सपा. शौ १९,४६,३ तस्मिन् इति पामे.। d) सपा. ऋ १,१६४,१४ तस्मिन् इति पामे.। e) पामे. पृ १४२५ *b* द्र.। f) पामे. पृ १०९२ *n* द्र.। g) पामे. पृ १०९३ *a* द्र.। h) पामे. पृ ७६७ *p* द्र.।

४८, १, २०, १२६, ३; पै १, ६५, ३; ४, ३९, ४; ९, ३, २; १४,७; १२,†१,२;१५;४,२;८; १६,५०,५; १७,१०,१०; १९, ३४,३; ४२,१५†; यस्य ऋ १, ५, ४; ११, ८; ३०, ५; ३३,३; ५१, १; ५२, १; १४; ५४ [३ (५,३५,४)]; ५७,१××; १७३, १२[a]; ८,७४,४; १०, ८९,६?[b]; १०५, २[c]; १२१, ४[४d]; १६५, ४[e]; खि १, ४,१;१२,५; २,७, १;१५,१[३]; ३,३,९;४,४;२२,४; ५,८,२;७,७,१०; मा ३,४६†[a]; ४,२५;५,२०†; ७,७†; २९;८, २९; ३१†; ११, ६†; ५२†; ८१××; २५, १२[४]†[d]; का ३, ५,३†[a]; ४, ८, ३; ५, ५, ८†; ७, ३,१†; ९, १,४; ५,२; ४†; १२,१,६†; ५,३†; ७,१६××; २७, १०, ३†[४e]; ¶तै १,२,६, १$; ४, ४, १†;५, ८, ५[२];७, ३,२; ३[२]; ६, ५[२]; १३, २[२]†; २, १,१, ३××; ३, १४, ६$[f]; ४,१, ८,४[६d]; ¶मै १, २,५$; ९†; ३, ६†; ४, १०; ११[२]; १३[७]; १४; ५,५; ६,५;८[२]; ९; १०, १२[२]××; २†[a]; ¶काठ २, ६$; १०†; ६, १[२]; ५; ७[२]; ८[२];७,४; †८,१६;१७; ९,१५[२]; १०,१; ५[२]; ११,२; ७$; १२, १;४;६; १४†; १३,४[२]; ५[५];९; १०[२];$; १४, ९[२]; १५, ११†; १६, ४†; ७$; १७, १८†; १९$; $१८, ३; १४; १९, १४[३]†; २०, ३[२]; ९;१२; २१, १; १२[२]; २२, १; ६; ११; १५[२]$; २३, २; २५,२; ६[३];७; २६, ४; १०; २७,८[२]; २९, ५; ७[४]; ३०, २; ३[४]; ७; ९; १०; ३१, ३[२]; ८[२]; १५[२]; ३२, ४[२]; ३४, २; ३; १७[४]; ३५, ३[२]†; १६;१७[२]××[g]; ¶क १, १९$; २,४†;३,२†; १२[२]; ४, ४; ६[२]; ७[२]××; †कौ १, ३४; ७०; १०८;३१६; ३५५; ३७६××; ५४१‡[h]; २, ४३; १२९‡[i]; ४५४‡[h]; †जै १, ३, १४; ७, ८; १२, २; ३३,४; ३७,४××; ५५, ११‡[h]; ३, १३, ५‡[i]; ३४,१२‡[h]; शौ १,५, ३†; २०, ४†; २, १३, ५; २४, १-८; ४, २, १[२]†; २[२]†; ३; ४[२]; ५[३]××; १९, ४,४†[j]; ५६, ५; पै १,७८,२; ८७,२;१०३,३;२, ४२,१-८; ७३,५××; १९,४५, १२‡; यस्याः ऋ १, ४८, १३; ४,२२,२; ५,३,५; ६,६१, ८; ७५, १५; ८, ९४, ३; १०, ८६,२३; १२७, ४; खि ३,११, १; मा १२, ६४; का ९,५, २[२]; १३,५,३; तै ३,३,१०,१; ११, ४; ४, १,१; ४,२,५, ३; मै १, ६, १२¶; २,१,५¶; ३,८,४[k]; ११,१०; ४,६,८[२]¶; १४, ११; काठ ८,१७[k]; २०, ६; ३८, २; ¶क ३१,८; ४१, ६; जै ४,१०, ९†; शौ ६,६२, २; ८४,१; ७, ७,४[l]; २८,१××; १०, २,२८; ३०; पै ३, १५, ४; ६, ७,५; ६;२०,२; १६, १८,८××; १९, ३०, ७‡[m]; ४१, १?[n]; २०, १२, ६; ३५, १; ३८, ८?[o]; यस्याम् ऋ १०, ८५, ३७[२]; खि २, ६, १; २; १५; ३, ११,२; मा ९,५; १८, ३०;१९, ४४; का १०,२, १; २०,१, १; २१,३,१५; तै १,७,७,१;३, ३, ११,४; मै ४,१४,११[२]; काठ ८, ४¶; १३, १४; ३८, १४; क ६,९¶; शौ १२,१,३[३];४;५[२];९; १०; १३[३]××; पै १, ९२, १; ३,१७, २; १०, १,५; १३, ५, ५; १७, १, ३[२]; ४[३]××; यस्यै मा ८, २९[२]; तै १, ७,२, ४¶; २,६,२,३[२]¶; ३,३, १०, १; ¶मै ३, ९, ६[२]; ७; ८; १०,१[२]; ४,१,५; ६; ¶काठ ९,

a) पाभे. पृ १५९४ a द्र. ।

b) पाठः ? √भ्यस् [भये] > (क्त्वो ल्यपि) *भ्युस्य > नैप्र. *ह्युस्य > यनि. इति कृत्वा शोधोऽपेक्षितः द्र.। तथाहि, 'इन्द्राद् मन्युमतः सतो भीतः सन् न सोमो न चान्यत् किञ्चिदपि क्षरणशीलं वस्तु अक्षाः' इति वा. सुवचः स्यात्। अक्षाः इत्यत्र निघातोप्यत्र लिङ्गं द्र., अन्यथा यद्वृत्तयोगीयः निघाताभाव आपद्येतेति दिक् ।

c) OBN. यो अस्य इति शोधुकः ? ।

d) पाभे. पृ १८८० l द्र. ।

e) सपा. मै ४, ९,१९ यमस्य इति, शौ ६,२९,२ यौ ते इति च पाभे.।

f) पाभे. पृ १४१४ c द्र. ।

g) सकृत् सपा. क ४८,१५ यदि इति पाभे.।

h) पाभे. पृ १०४० b द्र. ।

i) पाभे. पृ ७६८ c द्र.।

j) पाभे. पृ १४१५ h द्र. ।

k) सपा. तैब्रा २,४,२,७ अस्याः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १४१६ c द्र.।

m) सपा. ऋ १,१६२,७ देवानाम् इति पाभे.।

n) पाठः ? यस्य इति शोधः ।

o) यस्या इति पाठः ? यनि. शोधः ।

२; २६, ८; ३१,३; ४;७; १०; क ¶८, ५; ४७,३; ४; १०; या ऋ १,२२,२;३; २५,[११; (८, ६,२९)]; ४६,२;६;४८,६;५९, ३;[३; ९१, ४]; ८३, ३××; १२०, ५?[a]; १५१,४?[b]; ८, ५, १३[c]; १०, ११३, ७[d]; खि १, ६,२; ९,२[२];३; १२,३[५];४;××; ४, ७[२];१०[e]; मा ४, ३७†; ५, ६;८[३]; ४०; ६, ३‡[f]; ७, ११†; ८, ४†; ५९××; का ४, १०,८†; ५, २,४[२]; ८[३]; ९,७[२]; ६,१, ३‡[f]××; तै १, २, १०, १†;११, १[४]; ३,४, ३[२]; ९,१[२]; †४,६,१××; मै १, २,१;७[६]; १३[२]; १४; १६; ३,८†; १२[g]; २६;४, ३[२]; ८[२]¶××; ३, १३, १[h]; काठ २, ४; ८[५]; ३, १[२]; ४, २†; ३‡; ४××; ९, ६[२i]; ५०, ५[३j]; क १, १६; २, २[३]; ३[२]; ८[२]; ३, २†; ३;८[२];†; ४, २; ४-६; †कौ २, १३०; १४३‡[k]; ४९४; ५०४; ८०९; १०७९;१०९१;११५३;१२१०; †जै ३, १३,६; १४,४‡[k]; ३८, ८; ३९, ३; ५७, ८; ४, १, ६; शौ १, १५, २;१६, ३; १८, १; २०, १; २८, ३[३]; २, ३,२; ९, १××; ६,२२,३?[l]; पै १, १०, २;८६,४[३]; ८८,३; ९५,२;४?[m]; ९८,१?; १००,१; १०४,२; ४; १०९, १; २, १२, ३?[n]××; ३, १०,३[m]?; ४, १३, ७[३o]; ५,२६, ३[२]?[p]; ६, ४, १०[e]; ८, १, ९[q]; ९,१६,४?[r]; १७,२०, ६[२s]; १९, २१,६[t]; ४४, २४?[u]; यो(या+उ) ऋ ५, ७९, ३; खि १, १२,४; मा ५, ६; ४०; कौ २, १०९२†; शौ ११, ६, ९; याः ऋ १,२३,१७; ३२,८;४३, ९;८४,१०; ९१,१; ११३,१०[२]; १८;१४४,१; १६३, ५; १६९, ४××; ५, ३३, २?[v]; १०, ११४, २?[w]; खि १, ६, ४; ८, ३;२,६,६; मा ६,२४†;७,१५[२]; ११, ७७; †१२, ४९[२]; ७५$; ८९[३]××; का २, ३, ५; ६, ६, ३†; १२, ७, १२; †१३, ४, ५[२]; ६, १; १५[३]; १८××; तै १,५,१०, २; २,३, ९, २; ३¶; ६, ९,६;८[२]¶; ¶३,१,४, १; ९, २[२]; ११, ६†××; मै १, २, ३;४,३; ५, ५[२]¶; ¶६, ३; ६[२]; ७, १[२]××; ¶काठ २,१४†; ४, १५†; ५, ६$; ७, ४;८;१२$; १३[६]; †[३]; ६$; ८, ९; ११, २; १२, २[२]$; क ५, ३¶;६,२[४];¶[३];†७,५;२५,२[२]†; ४[२];†;‡; २७, १;६; २८, ५†; ३०,७[२]¶;८[२]××; †कौ१,२५०; २५४; ४०९; २, ३२९; ३४२; ३५५; ९५७; १०६४; १२०९; †जै १, २६,८; २७, २; ४०,१·

---

a) पाठः ? यनि. = यद् (क्रिवि.) इति कृत्वा नैप्र. वावि. द्र., स च शोध्यः (तु. सस्थ. टि. ?प्रैषयुः, यद्–>यया इति च)। b) तु. पृ २२२५ *g* ।

c) = यौ (वैतु. ORN. प्रमृ. अन्यथादर्शिनः ?)।

d) *यद् वीर्याणि > नैप्र. या वी° इति कृत्वा यनि. रूपं न. द्वि१ इति वा *यदा>नैप्र. या इति वा (तु. छन्दः)?। सस्थ. कुर्त्वा इति च कृत्वन्– इत्यस्याऽर्थे कुर्त्व– इत्यस्य वा *कुर्त्वन्– इत्यस्य वा कर्तरि कृतः सतः पुं. प्र२ रूपं द्र.। उत्तरे कल्पे *कुर्त्वाना> नैप्र. यनि. इति विशेषश्चेति कृत्वाऽत्र विषये पृ ११५२ *h* नेष्टम् (तु. सस्थ. ३ध्वान्त–> -तम् इत्यत्र टि.; वैतु. अन्ये तथेष्टा एव)।

e) तु. सस्थ. टि. ?तुरंगमिष्ठासि ।

f) पाभे. पृ १४१६ *g* द्र.। g) पाभे. पृ१४४७ *a* द्र.।

h) सपा. या<>यका (माश १३,२,९,६;५,२४ तैब्रा ३,९,७,३ च) इति पाभे.। i) यात्र इति पाठः? या, तत्र इति द्वि-पदः शोधः। पृ १०४० सस्थ. अत्र इति नेष्टम्।

j) याः इति संकेतयन् SI. चिन्त्यः।

k) पाभे. पृ १३४७ *a* द्र.।

l) यात् (यदा) इति शोधः।

m) (तु. टि. ?प्रहितेपुः°, ?प्रहुतेपु।

n) पाभे. पृ १७१७ *m* द्र.।

o) सस्थ. उपाहरन् (?त्) टि. द्र.।

p) या (च) इति पाठः ? अद्या इति शोधः।

q) या ते>सपा. शौ ५, ११, ९ आ ते इति पाभे.।

r) शोधः पृ ३५७ *e* द्र.।

s) सकृत् या च>सपा. शौ १२,४,४६ अथो इति पाभे.।

t) या ते>यस्ते इति, इषिरा यता>(इषिर–> √इषिराय>) °यति इति, वाते>वा ते (तुभ्यम्) इति, अरङ्कृता>अहङ्कृतः इति,विविदामहे>(वि√वद्>) विवदामहे इति, जिहीषति> जहि, (रुष्- [रोष–]>) रुड्भिः (तु. मूको.) इति मन्त्र-शोधः।

u) पाठः? यः इति शोधः। v) यात् (यदा) इति शोधः। नैप्र. तकारो लुप्तः द्र.। w) रूपम्? यनि. एवेति पपा. प्रमृ.। *यत् [न. प्र१]>नैप्र. या इति तु स्यात्।

३; २७, ५; २९, १२; ४,७, १; २०,६; शौ १,४, २; ६,४; १७, १; २२,३[२]; २९, २†; ३३, १; २; ३[२]; ४; २,२,४; ५xx; ४, ३८, ४[a]; पै १,७,४; ५; ११,२; २५, १; २; ३[२]; ४; २८, ३[२]; २९,१; २; ३[२]xx; ५, ९, ६[४b]; ७[२?c]; १३, १०, ४?[d]; ५?[d]; १९, २, ९?‡[e]; ४१, १[f]; यान् ऋ १, ७३, ८; १२१, १२; २, ३४,१४; ३,८,६; ३५,९; ४७, ३; ४,३५,७; ६,६६,३; ८,४०, ८; १०, १४, ३; १५, १३[२]; खि ४,९,६; ५,७, ३, ११[२]; मा ८,१९; १९, ६७[२]†; का ९, ३, ५; २१,४,१८[२]†; तै १,४,४४, २; ५,१०,३; ६,१०,५¶; २,६, १२,५†; ३,१,९,१[२]¶; ३,८,३; ६, ३, १, ६[२]¶; ७,३,५, १¶; मै १,२,१०[१०]; ३,३८; ४,१; ५, ९¶; २, ३, ८; ¶३, ३, ४; ९, ४[२]; ४,६,३[२]¶; ७,७¶; १०,३[२]; १४,१६†; काठ २,११[c]; ३,२; ४,१२; १४; १०,७[२]¶; १२,२[२]; १९,१३[२]; २५,९[२]; २६, ३[२]; ¶; ३४,१९; ¶३७, १४[२]; १६[२]; क २,५[c]; ९; ३, १०; ४०, २[२]; शौ २, ३५, १; २[g]; ३, ६, १; ३; ५; ११,५; ७; २३,३; ५, ८,७[२]; ७, १०२, ३xx; पै १, ६१,२; ५; ८८, २[g]; ३; ३, ३, १; ६;

१४, ३; २६, ४[h]; ५, १४, ८?[i]xx; यानि ऋ १, १५, ८; ३२, १; ३६, ५; ५२, ७; १०८, ५; १६५, ९; १०; २, ३०, १०; ३३, १३; ३, १४, ७xx; खि १, ९,२; २,१०, ३; मा २७,१; ३३,७९†; का २९, १, १; ३२,६, १०†; तै १,१, ७, २; ५, १०, ३; ६,४, ३; ७, ५,४¶; ८, ५,३; ¶२, ४, १, २; ३[२]†; ११, १; ४, १, ७, १xx; मै १,१,८; २,१०; ६,१; २, ४, ४¶; ५, ५¶; ७, ७‡; १०xx; काठ १,७; ¶६, ६; ७; ७, १२; ९, ६; १८[२]†; १९†; १०, ७[३]¶; १८,१६; १९, १¶; २१, २[३]¶xx; ¶क ४, ५; ६; ८, १०$; २९, ४$; ८; ३१, १७[२]; ३५,८[२]; ३९, ४xx; कौ ३, ३, ११†; †जै २, ३, १; ४, १९, ३; शौ २, ५, ५†; ६, १; ३, २, २; २३, ४; ४, ७, ७; ५, ३, ४†; ६, २; १९, १३; ८, ९, ३; ९,३,६; ६, १५xx; पै १,८,२; ५४,२; ९१, ४[२]; १०१, ४; १०८, २[२]xx; ८, १, ९[j]; २०, ४३, ६[k]; याभिः ऋ १, २३, १७; ३०, १३; ४५, ५; ४७,५; ११२, १-३; ४[२]; ५ [५; (११८, ६)]; ६[२]-११[२]xx; ८, १, ८; खि

१,९, ६; ३, १०, ६[l]; मा ६, २४†; १०, १[२m]; २७, २७†; का ६, ६, ३†; ११, २,१[२m]; २९, ३, ४†; †तै १, ७,१३, ५; ८, ११, १[२]$[m]; २, २, १२, ७; ८; ४,१४, ४; ३,३, ११, ५; मै २, १, १०¶; ६,८; †४, १०; ६; १२,२; ४; ६; १४, २; †काठ ८, १७; १०, १२; १३, १६; १५, ६[२]$[m]; २१,१४; †कौ १,१५३; २, ३९३; ४३४; ६२९; †जै १, १६, ९; ३, ३१, १३; ३३, ९; ५२, ६; ४, १०, ६; शौ १, ४, २†; ४, २१,३†; ५, ४, ५; ७, ५०, २†; ९, २, २५; १३, १, ९; १४, १, ३७†; १८, २, ९; २०, १२२, १†; पै ४, २२, ७; १४; १,६; ९[m]; १२; १३; १५[२]; १६, ७८, ७; १८, ४, ६†; १५, ९; १९, ८, १३; ३६, १; २०, १०, ९†; याभ्यः ऋ ६, ४७, ३; ७, ४७, ४; तै ५, १, ५, १०¶; ¶मै १,५,११[२]; ६,११; ४,३,४; काठ १९,५¶; क ३०, ३¶; याभ्याम् ऋ ८, ३८,१०; मा १८,५२; का २०, ३,२; २; तै ४, ७,१३, १; मै २, ३,८†; १२, ३; ४, १२, ६; काठ १८, १५; २८, २¶; क २९, ४; ४४, २¶; कौ १, ३६९; २,

a) या इति सा. w. ।

b) सक्त् या इति विसर्गरहितः पाठः शोध्यः ।

c) पाठः? या(:) वा इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः) ।

d) शोधः पृ १८५४ r द्र. ।

e) पाठः? यः इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?निष्ठ्याः) ।

f) पाठः? या इति शोधः ।

g) पामे. पृ १४३२ f द्र. ।

h) उपह्वयाम यान् > सपा. मा ३, ४२ प्रमृ. उपह्वयामहे इति पामे. ।

i) पाठः? यत्र इति शोधः (तु. पृ १६९४ m) ।

j) सपा. शौ ५,११,९ आ···यन्तु इति पामे. ।

k) यान्यग्ने इत्यस्य स्थाने सपा. शौ ४, ३९, १० जातवेदः इति पामे. ।

l,m) यक. पामे. पृ १४२१ g, f द्र. ।

१२११; जै १, ३८,१०; शौ २, ३२, ६; ४, २५, २; २६, ६; ७, ५६, १; ११५, २××; पै २, १४, ४; ३, ३८,६; ४, ३४, २; ३६, ५; ७, ४, १; ९, २३, ८; याम् ऋ १, १७,९[२]; ३२, १३; ८०, १६; ३, ३८, ८; ५३, १६; ६, ५३, ८××; खि ३, १५, ६; ४, ४, ४; ५, १; ८, ९; ९,६; मा १, २८[a]; १२, ६४; १६, ३; १७, ७४; ३२, १४; का १, ९, ६[a]; १३, ५, ३; १७, १, ३; १८, ६, १०; ३५, ३, ११; ¶तै १, १, ९, ३$[a]; ५,४, ४; ७, १, ५; २, २; ८, ४$; २, ५, १, ६[३]; ३, ५, ९, १××; ¶मै १,४,८[२]; १२[५]; ५, ११[२]; ६, ९; ११, ३$; २, १, ४; २, १$; ९, २$; १०, ६$; ३, १, २××; ¶काठ ६,६;८, ४; १२, १; १५†; $१४, १; ७; १६; १२$; २९,१०?[b]; क ४,५¶;६, ९¶; २५, ३; २७, १; २८, ४××; कौ २, २७९†; जै ३,

२३, १०†; शौ १, १३, ४; ३, १०,२;३; ४,४,१;१७,४[३];१८, ५[३];१९, ६?[c]××; ५, ३१, १[३]; ४[२d]; १२,४,१९[e]; पै १,८७,३; १०४, २; २, ३९,३[२]; ७१,४[२]; ७८, १××; १६,३२,९[३f]; १७, १७,८[e]; या॒म्ऽयाम् मै ४, ४, ४¶; यासाम् ऋ १, १३३, ४; ७, ४९, ३; १०, २२, १३; १६९, २; ३; खि ४, १२, १; तै ५, ६, १, १; ७, ४, १७, १[२]; ५, १, १[३]; मै २, १३, १[२]; †; ४, २, ११[४]; काठ १६, १३; ४४, ६[२]†; शौ १, ३३, २†; ३; ३, २३, ६; ४, ३८, ५; ६, ९,३; ८, ७,२;१६; १२, ३, ३१; पै १, २५, २; ३; २, ९०, ४; ३, १४, ६; ७,१३, १;४; ८; ८, १२, ९[२]; १४, १, ३†××; यासु ऋ १, १४१, ५; २, ११, ३; १३, १; ४, ५१, ७; ५, ४४, १; ७, ४९, ४[४]; ६१, ५; १०, ९१, १२; मा ७, १२†; का ७, ६, १†; तै १,४,९,१†;५,६,१,१[२]; मै १,

३,११†; २, १३,१[२];४,३,६¶; काठ ४,३†; १२, ८¶; क ३, ३†; शौ १,३३, १[२];४,२,६‡[g]; ८, ७, १८; पै १, २५,१[२]; १४, १, २[२]; १६, १३, ७; ये ऋ १, ७,७;८,६;१४,६;८[२];१९, ३-८; २०,२;२४,६; १०; २५,९;३३, १०××; २, २८,७?[h]; ४, ४५, ४?[i]; ५०, २?[j]; ५, ३८, ३[k]; ४९, ५[२l]; ६१, ११[m]; ६, ६, ४?[n]; ८, ६, १८[२o]; ३४, १७?[p]; १०, १५४,३[२q]; खि १, ३, ३; ४, ४; २, ८, ३; ९, २; १४, ९[२]; १०[३]; ११; ३, १-२, ८; ५, ३[२]; ६××; ५, १५, ७[r]; खिसा १५, १०[२]; २९,३०;४५;४८; मा २,३०[२]; ४,११; ७,१९†;३२†; ८, १८; ६१[२]; ९, १७†; ३६[५]××; का २, ७, २[२]; ४, ५, ३; †७, ८, १; १४, १; ९, ३, ४; १०, ३, १०†; ११, १,२;१०, २†; १२, १, ५†××; तै १, २, ३, १; १४, ५†; ४, १०, १†; ३३, १[२]†; ४४, २; ५,

---

a) पाभे. पृ१४२२ *c* द्र. । b) शोधः पृ ७५८ *b* द्र. ।

c) ध्या॒म् इति शोधः (तु. पै ४,१९,६)।

d) पूर्वश्रवणे पाठः? वल्ग॒म् इत्येतत्प्रतियुक्तं विप. इति कृत्वा यु॒म् इति शोधः ।

e) पाठः? या॒न् (कामान्) इति शोधः (तु. W. LB.; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.)।

f) स्वराजः इति पदात् पूर्वं द्वितीये पादे द्विः पाठः? या॒ः (आपः) इ॒त् इति सकृत्-पठितव्यः शोधः। सस्थ. चतुर्थस्य पादस्य पाठः? तद्विदे इति पदात् पूर्वं ताः इत् इति पदद्वययोगः शोधः। g) पाभे. पृ १६०९ *d* द्र. ।

h) पाठः? यु॒त् (यदा) इति शोधः (तु. सस्थ. व॒ध्र-> -धैः इत्यत्र टि.)।

i) पाठः? यु॒द् (यतः) > नैप्र. यनि. इति मतम्।

j) नैप्र. < यु॒दि इति कृत्वा अव्य. स्यात् (तु. सस्थ. ?धु॒नेति- इत्यत्र टि.)। k) शोधः पृ २५२६ *g* द्र. ।

l) पाठः? यु॒द् (यतः) इति शोधः (तु. सस्थ. टि. प्रा √दा> प्र॒···आ॒···दु॒ः)। सस्थ. ?अ॒वैतु > अ॒पैतु इत्यपि शोधः (तु. उक्तमेव टि.)।

m) ये॒, ईम् > सपा. कौ १, ३५६ जै १, ३७, ५ यु॒दी इति पाभे. ।

n) पाठः? यु॒द् (यदा) इति शोधः ।

o) = यु॒दि > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये प्र३ इति?)।

p) शोधः, वा. च पृ २००२ *g* द्र. ।

q) पाभे. पृ १४२० *h* द्र.।

r) सपा. शौ २०,१३०,७ यु॒वाः इति पाभे. । यु॒वानः इति शंपा. सात.?।

१०, १; ४[२]; ६, ११, १-३××; ३, १, ११, ८?[a]; मै १, २, ३; १०[५]; १५; ३, १३†; ३८; ४, ३[६]; ८[३]××; काठ २, ४; १५†; ४, ५†; १२; ५, २; ६[३]; ६, ७[२]; ११†; ७, ८[३]××; क १, १६; ३, ४†; १०; ४, ६[२]; ६, ३[४]; ९[२]; ८, १××; †कौ १, २५; ३८; १३३; १७२$; २१२$; २५४; ३२४; ३६८; ३७३; २, १३८××; †जै १, ३, ५; ४, ४; १४, ९; १८, ८$; २२, ९$; २७, २; ३४,२; ३८,२××; शौ १,१,१; ६,१४;७, ३; १५, ३; ४; १६, १; १९, २[२]; ३०, २[२]××; २, २८, १[b]; ६, ७६, १[c]; ८, ४, २३‡; ९, १, ९[d]; १८, ४, ८६[२e]; १९, ३५,५[f]; पै १, ६, १; १०, ३; १२, ४; १४, २[२]; ३; २०, २[२]; २२, ३; २४, २;३; ४२,३[२]××; ११, ४,५[f]; १५, १२,६?[g]; १६, ११, ३‡; ७४,७?[h]; १७, ३२,५‡[i]; २०, १,६[j]; येन, >ना ऋ १,८,२;

३४, ९;४२,५; ४७,९; ५०,६; ५६, ३; ६१, ६; ६२, [२; ९, १७, ३९]; ६३,२; ७२, ८××; खि १,३,५[२];१०,४; ११,३[३];८[२]; १२, ८; २, ६[२], १७; १३, ३; ३, १०, ३××; ४, ५, ३५[k]; मा २, २१; ३, ३६; ४, २९†; १२, ४८; १३, ४५; १५,३९†; ४०†;४९;५५[२];१८, ६२[२]; का १, ७,५;३,३,२८; ९, ५;४,९,६†; १३, ४, ४†; १४, ४,८;१६,†५,२१;२२;६,१××; तै १, २,९,१†;२,४,५,१;७,१; ¶१२,३;५; ६,२,२; ३, ३, ८, २;४, ६, १¶;८, ५¶; ५, ४, २××; मै १, २, ५; ३, ३५; ४; ३; ५¶; ५, ४†; ५¶; ११[२]¶;२,¶४,१;३; ५,९¶;७, ११†××; काठ २, ६†; ५, ६; ६,१०†; ७,२†;९,१२¶; ११, १३; १३, ३¶××; क १, १९†; ५, २†; २५, २†; ८; २९, ६[३]; ८¶××; †कौ १, २५८; ३९४; २, १७०; २३१; २७८; २८९[३]; ४४७;

६५२;७७८; ८५१××; †जै १, २७,६;४४,४;२,१,५$; ३,१६, ८; २०,१५; २३,११; २४,५[३]; ३५,५; ५६,१७; ४, १२,४; शौ १,९,३;१३,१; २९,१;३२, १; ३, ९,४;१५,५;६; २२,३[३]××; ६,१२९,२[l];१४,१,५८[m]; १९. २४, १[n]; पै १, ११, १; १९, ३; ६६, ३; २, ४१, ४†; ५२, ३;७३,१[२]; ३,७,५; १४,१××; ११, ७, ८[३]?[o]; १५, ५, ८[n]; १७,२९,८[२]?[p];११[२]?[p]; येनऽयेन तै ७, ४, ४, १¶; शौ ४, २६, ७; येभिः ऋ १, १०९,७; १२१,६; १७४,३; २,३७,३;३, ३, १०; ३२, ४; ३६, २; ६, १७, ५; ७, १, ७; ८, ५,८; २२,७××; खि १,३,३;३,१-२, ८[२]; तै १, १, १४,४†; †मै ४, १०, २;११,१; काठ ३५, ९†; ३७, ९[६]; कौ १, १७२; †२, ७७५; ११३४; जै १, १८, ८; शौ ६, ११२, २; ३; ७, ५७, २; १०, ८, ३५; १४, १, ३४†; पै २, ५२, १; ४, ३,

[a]) यात् (यदा) इति शोधः।

[b]) सपा. शतं ये<>त्वाम्? इति पाभे.।

[c]) सपा. ये एनम् <> येनेदम् इति पाभे.।

[d]) पाठः? याः (आपः) इत् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. तृतीये पादे ते इति द्विः पाठोऽपि? तत्रोभयत्र ताः (आपः) इत् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. चतुर्थस्य पादस्य पाठः? तद्विदे इति पदात् पूर्व ताः इत् इति पदद्वययोगः शोधः।

[e]) येऽत्र इति प्रथमः पाठः? ये, तत्र इति द्वि-पदः शोधः। द्वितीये पाठे च यत्र इति शोधः। पाभे. पृ २०१२ *e* द्र.।

[f]) तु. शंपा. सा.w.; वैतु. पपा. (तु. मूको.) यः इति।

[g]) शोधः पृ २२११ *b* द्र.।

[h]) पाठः? यः इति शोधः संभाव्येत। येऽनु > सपा. शौ ९,१३,७ एति इति पाभे.।

[i]) ये च > सपा. ऋ १०,१८,६ शौ १२,२,२४ युति इति पाभे.।

[j]) ये अपसः >सपा. शौ ७,८,१ नमसा इति पाभे.।

[k]) सपा. खिसा २९, ३६ दूढ्येन इति पाभे.।

[l]) सपा. शौ १९,३२,३ यथा इति पाभे.।

[m]) पाभे. पृ १४३० *b* द्र.।

[n]) प्रकारवचने तृ. इति कृत्वा = यद्वद् एवं सस्थ. तेन = तद्वद् इति द्र.।

[o]) इन्द्रजस्य येन इति सस्थ. पाठः? इन्द्र! [न+ (√जस् [हिंसायाम् = आयासे] >भावे)] *जस्य- > तस.) *अ-जस्य- (अनायास-) > -स्येन इत्येक-पदः शोधः (तु. छन्दः)। अत्र पृ ८२३ इन्द्र-ज- > -जस्य इति कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। [p]) शोधः पृ १७६३ *o* द्र.।

२[३]; ३[३]; ७, ६, २; १३, १४, ७; १७,५,५××; येभ्यः ऋ १०, ६३,३; ७; १५४, १; मा १७, १४‡[a]; का १८, १, १४‡[a]; तै ४,६,१, ४‡[a]; मै २,२,१¶; १०,१‡[a]; ४, १२,१†; काठ ९, १२¶; १७, १७‡[a]; ३२, ५¶; क २८, १‡[a]; शौ ११, २, २५; १२,१,१५; १८, २,१४†; १९, ५८, ६; पै ९, २३, १२; १६, १०६,५; १७,२,६;१८,६; १९, ४१, १०; येषाम् ऋ १, ३७, ८; ३, ७, ५; ९, ३; ५, २, ५; १०, ४; १८, ३; ६१,१२;८७, ३; ७;६, ६८,७××; खि २, ६, १७; ९, २[२]; ३, ६, २; मा ३, ४२; ६, २७; ७,१; २२†;१३, ८; १६, ६४-६६; ३३, २४; का ३, ४,५; ६, ७, ५; ७, १, १; १४, १†; १४, १, ८; १७, ८, १८[३]; ३२, २,७†; तै १,३, १३, २;४, २, १; ६,७,३¶;७, १२, १; २, २, २, ५¶; ३, १०, २; ३,१,४,१;७,२¶; ४, २,८, ३; ५, ११, २××; मै १, ३, १; ४;९;६, ४¶; २,३,४[२]; ९, ९[३]; ४,१२, ६†; काठ ३,९; ४, १; १०, ७¶; ११, ७[३];१३, १५†; १७,१६[३]××; क २,१६; ३, १; २७, ६[३]; ४२, १; ४६, ६[२]¶; †कौ १, १२३; २, ६८८-६९०; †जै १, १४,९;४, १७,४-६; शौ १,३०,४[२];२,२६, १[२];३,११,१;४;६,१२२,२××; १९, ५६,४[b]; पै १, १४,४[२]; २, १२, १[२]; ३,६, २; ८, ४; १९, १; ३; २६, ४××; येषु ऋ १, ५१, १२; १२२, १२; १६७ ३; २, ११, ३; १५; ५, १८, ४; ३१, १३; ६४, ६; ६, १९,१२;५०,५××; मा ३,४२; ७, १७†; २३,४९;५०; का ३, ४, ५; ७,७,१†; २५, ९,५;६; काठ १६, १५; †कौ १,५५४; २, ५०; †जै १, ५७, १; ३,५, ९; शौ ७, ६२, ३; ८, २, २२; पै ३, २६,४; १६,५, २;१३६, ७; यैः खि १,९,२?[c]; ¶मै २, २,७; ३,३; ९; ४,१; ४,२,३; काठ १२, १०[२]¶; शौ ५, २१, ८; ११, ४,६;७; १२, १,४७; १८,४, २; ७०[२]; १९, ९, ५; पै १६, ५६,७; ?यो शौ २०, १२८, २[d]; यौ ऋ १, २३, ५; ९२, १७; ११६,१; ६, ६७,३; ७, ६८, ८; ८४, २; १०, १४, ११; ६६, ७; तै १, ७, ७, २; ¶२, २,६,२; ५,६, २; ४, ७, १५, ३[३]; ६, ४, ५, ३; ७, २, ९, २;३; मै ¶१, ६,९; ८, ८; ९,७; १०, ८; १२; ३, ६,६¶;१६,५[३]; ४, १४, १०†; ¶काठ ६, ६; ८, ५; १२, ६; १३, ३; ४; २२, १५[३]§; २४, ४;८××; ¶क ४,५; ६-७,१; ३७, ५; ३८, १; कौ १, ३६१; †२, १४४;१०८६; जै ३, १४, ५†;शौ ४, २५,१[३]; २८,१[२];२[३]; ३[२]××; पै २,५०, २; ४,३४, १[३]; ५;३७,१[२]; २; ४××; १६, १३७,३[२e].

यतस्(:) ऋ १, २२, १६; १९; २५, १७; १२८, ४; १४१, १; २, २४, ६; ३, ४,[९; ७, २, ९]; १०, ६; १३,४;२९,१०××; १०,८१,२[f]; †मा ३,१४;६,४; ११,१९§; १२, १९;५२; १३, ३३; १५, ५६; १७, १८[f]; २०; २३,६३§; †का ३,३,४; ६, १, ५; १२, २, ८§; १३, २, २; ४, ८; १४, ३, ७; १६, ६, ८; १८,२,३[f];५;२५,१०,११§××; तै १,३,६,२†;५,५,२†; १०,४; २,१,८,२¶; ३,१,२,३¶; ११, १†; ५, ८, १; ४,१,२,३;†२, २, १; ४,३××; मै †१,२,१४; ५-६, १; ८, १¶; ११, ७¶; २, ७, २;१०, २[३]†[f]; ¶३, १, ३;९;६,६[२]; ९,३××; †काठ २, ४; ३, ३; ४, २‡; ६, ९; ७, १२§; ८,४[f];१२¶; ९,१९××; †क १, १६; २, १०; ६, ९[f]; ७,७¶; २८,२[२f]××; †कौ १, २७४;२,६७१; ८३३; १०२१; १०२४; †जै १, २९, २; ३, ५५,१२; ४,५,५; ९,२; शौ १, १३, २; २, २,३; ३, २०,१†; ४, ६, ८; ३१,५†; ५, २, १†; ६,७५,२; ३;७,२७,६†××; ८, ४,३‡[g]××; पै १,२३,१;२६,४; ३१,३;६२,१;७०,३; २,३२,२; †३,३४, १;३५, १;४,११,५[h];

a) सपा. ऋ ९, ६९,६ इन्द्रात् इति पाभे.।

b) सा. यैषाम् (या, एषाम्) इति?।

c) येः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

d) शोधः वा. च पृ २४९७ *i* द्र.।

e) संकृत् पाठः? ये इति शोधः (तु. शौ १०,९,१४)।

f) सपा. तै४,६,२,४ युदी, काठ१८,२ युदिद् इति च पाभे.।

g) सपा. ऋ ७,१०४,३ युया इति पाभे.। h) अतः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. टि. ?अतः कर्तुः [परि.])।

१२,५†××; यतःऽयतः मा ३६, २२; का ३६, १, २२; पै १, ४५, ४.

यतो-जा[a]- -जाः मा २३, ५९;६०; का २५, १०, ७; ८.

यत्र,>त्रा ऋ १, १३, ५; २२, ४;२३, १८; २८,१-४; ८३, ६; ८९,९[२]××; १०, ३१,९[b]; ८७, ६[c]; खि १, ३, २; २, ३,१; ३,५,४; १२,१[२]-३[२]××; मा ४, १; ३२; ६, ३†; ११, ७१†; १२, ८०†; १३, १५†××; का ४,१,१; १०,३; ६, १,३†; १२, ७,६†; १३,६,६†;१४,१, १५†××; ¶तै १, ३,६,२; ६, १२, ३; २, २, ८, २; ३;४,२; ४,४, १;२; ××; मै ¶१, २, १४†; १५$; ४,११;१४; ५,५; १३;६,५;८,२;३[२];४;९[२]××;२, १३, २२[d]; काठ २, ४; ३,३†; ¶६, ३; ७; ८, २[२]¶××; क १, १६; २,१०†; ¶४, २; ६; ६, ७[२]¶××; †कौ २, ५६; २४८; ६१७; ७०९‡; ८४०; ९४२; १२१६; जै २, १, ५†; ३, ६, २; २१, १३; ५०, ५; ५८, ६‡;४,१,३; १८,८; शौ १,४, ३†; ८,४; २५, १; २,१,१; ५; २५,५; ३, १३, ७××; १८,२, ५७[e]; पै १,३२,१; ९७,४; २, ६,१; ३; ३१, ४‡××; १६,४, ३[f]; १९; ३३, ५[g]; यत्रऽयत्र ऋ ६,७५,६; मा २९,४३†; का ३१, २,१०†; ¶तै १,५, २,४; २, ६, ७, १; ४, ६, ६, २†; ५,१,१,४;६,३,१; ¶मै १,१०, १३; ३, १, १; ३; ६, ४; १६, ३†; ¶काठ ७, १३$; १२, १; ६[२]; १९, १; २; २३, २; ५; २६, ८; ३६, ७; ४६, १†; ¶क २९, ८[२]; ३५, ८; ३६,२; ४१,६; शौ १०,१,२९; १९,३, १; पै १५,१०,६†; १६,३८,१.

यत्र-कामम्[h] शौ ९,३,२४; पै १६,४१,२.

यत्रा(त्र-आ)कृत[i]- -ताय तै ५,४,१०,१¶.

यत्रो(त्र-उ) काठ २०, १४‡.

यथा ऋ १, ६,६;१०,५; २३, १३; ३०, १२; ३९,७;४३,२[३]; ३[२]××;३,३६,६[j];४,४२,१[k];७, ३, ७?[l]; १०४,३[m]; १०, ७३, ६?[n]; खि १,१,२;२,११, १; १३,१[o]××;३, १७[२],४?[p]; १९, १?[p];५,२२,४[q]; मा २, ३३;३, ५८[३];७,३५†;८,२८[२];४६;१०, ३२†;११,५७;१२,३९; १६,४; ४८†××; का२,५,८;७,६;३, ८, २[३]; ७, १७, १; ८, २१, १; ९, ५, १[२];११,१०,२†; १२,५, ८; १३, ३,१०; १७, १, ४××; तै ¶१, ४,१८,१†; ५,२,३[२]; ७, ३;४;९,५; ६,७,१;१०,५; १२, ३†; ७, १, ६; ८,६, २[५]$××; २, ४, १४, २[r]; ३, २, ८,६[३]; †;‡[२s]; ¶मै १,३,१५$; १९†; ४,५; १२; ६, ३[२]; ४; ५[२]××; ४, १२,३[२r]; †; काठ २,१५†; ४, ८†; ७,४[५]¶;८, १६†; ९, ७[४]; १९†; ११, ६¶; ७; ८[२]; ¶; १०××; ३५,७‡[s]; †कौ १,

---

[a]) विप. (चन्द्रमस्-)। उस. उप. विडन्तम्।

[b]) पाभे. पृ १०४० *h* द्र.।

[c]) पाभे. पृ ८७८ *l* द्र.।

[d]) =सपा. तैब्रा ३,१,१,८। काठ ४०,१२ तैब्रा २,४, २,६ आपश्रौ ९,८,६ तु अथ इति, तैब्रा ३,१२,३,२ यथा इति च पाभे.।

[e]) सपा. आग्निगृ ३, ५ : २,८ यथा इति पाभे.।

[f]) सपा. शौ ८,२,१३ यथा इति पाभे.।

[g]) सपा. शौ ६,१०६,१ तत्र इति पाभे.।

[h]) उस. उप. णमुलन्तम्।

[i]) नाप.। तस. अन्तोदात्तो वा उस. थादि-स्वरो वा।

[j]) सपा. तैब्रा २,४,३,११ यत् इति पाभे.।

[k]) GW. यथा नः> यतानः इति शोधः।

[l]) यथा वः इति द्वि-पदः पाठः? यथावत् इति शोधः। सस्थ. तेभिः इति पाठः? तथा एभिः इति द्वि-पदः, नि इति पाठः? न इति च शोधः। '(वयम्) अग्ने (तुभ्यं) यथावत् (येन प्रकारेण) इडाभिश्च हव्यैश्च (युक्तं) परि (भोजनं) दाशेम (दद्याम); तथा (तेनैव प्रकारेण) अग्ने (त्वमपि) नः (अस्मान्) आयसीभिः पूर्भिः न (इव) एभिः (स्वीयैः) महोभिः शतम् (पुनः पुनः) पाहि' इति वा।

[m]) पाभे. पृ २५६७ *g* द्र.।

[n]) शोधः वा. च पृ २१५८ *a* द्र.।

[o]) सपा. खिसा १४,१ युजा इति पाभे.।

[p]) यथा इति स्वरः? यनि. शोधः।

[q]) सपा. शौ २०,१३६,४ यथा इति पाभे.।

[r]) पाभे. पृ २३४७ *j* द्र.।

[s]) सपा. ऋ १०,१७३,६ अथो इति, मा ७,२५ अथा इति, पै १९,६,४ अत्रा इति च पाभे.।

९२§; १२२;१३६;१६८;१८६; २०३; २१४‡[a]; २३५; २५२; २५९; २६५××; ४०७‡[b]; ४९०‡[c]; †जै १, १०,२§;१२, ८;१५,२; १८,४; २०,२; २१, १०;२३,१;२५,३;२६,१०;२७, ७;२८,३××; ४२,७‡[d]; शौ १, २, ४; ३, ९; ११, ६[२]; १६,४; २२,३†; २९,३†; ५; ६; ३४, ५[२]××; ४; १, ७[e]; १९, २४, २[f]; ३[f]; पै २, १९,४; २९,१; १४, २, ६; १६,२८,८; १८,२, ८†;९†; ५, ६†; २२,११; १९, ६,३; ४९,४; यथाऽयथा ऋ ४, १९,१०;५४,५; ८,३९,४; १०, १००, ४; १११, १; खि ४, ५, ३५[g].

यथा-हुत– -ताय मै २, ९, १०.

यथा[h] ऋ १, २५, १; २६,[४; ९,६४, २९]; ३०, १[a]; ५०,२; ३; १३०,६; २,४३,३; ३,४५, ३; ५,९, [३ (६, १६,४०)]; ५; २५,८;५३,७;५४,४;८७,७; ७, १५,५; ८, १,२;२१, ५[b]; १५; २९, ६; ४७,५; ११; ६०,१३; ७५,५; [(६,५९,७) १२]; ८६, ४; १०२,६; ९,३६, १[c]; १००, ४; १०,१८,१४; २२,९;७२,७; ९७,११; १३४,६; खि २,१, ६;३,१७[२],४[२]; ५[२];५,२,३;२२, ४?[i]; ७, ७, ४; मा ८,४०†; १२, ८५†; २३, २९; का ८, १५, १†; १३, ६, ११†; २५, ६,९; †तै १,६, १२, २§[j]; २, ६,११,१;३; ३, ४, ११,६; ४, २,६, २; मै १,३, ३३†; २,७, १३†; ४,९,५[३k];९;११, २?†[l]; ६[२]†; †काठ ४,११; ७, १७; १६,१३; ¶क ३, ६†; ९; ४, ५;७[२];५,३[४]; †कौ २, ५;४४१; ७११;१०००;१०७०; ३,५,७; ८;†जै ३,५८,८;४,६,३;२८,३; शौ ६,१४,२;३[m]; १३,२,१७†; १८†; २०, †४७,१४;१५;८५, २†; १३४,१[n]; १३६,४; ६-८; पै××२,३,४[o]; ५,१७,३; ४;६[p]; ७; १३, ५, २३[q]; १७, १८, ९[r]; १०[s]; १९,१३, ८[3t]; २०, १६,२[२u];४०,३[v].

यथ(था-ऋ)तुँ*[w]– -तुं काठ ३३,८¶.

यथ(था-ऋ)र्षि[w]– -र्षि काठ २,६[x].

यथा-कामम् ऋ १०, १४६, ५; तै ६, ३,१०,४¶; काठ २२, ६¶; क ३४,१¶; पै ५,१५,५.

यथा-कृत[w]– -तम् ऋ ७, १८,१०.

यथा(था-अ)ङ्ग[w]– -ङ्गम् शौ ६,१०१,१; पै १६,८८,४; १९, १३,१०.

¶यथा-छन्दस[w,y]– -सम् काठ १९, ४; १२; २०,४; २३, २[३];२६,८; क ३०,२;३१,२;६; ३५,८[२]; ४१,६.

यथा-तथा->याथातथ्य– > °थ्य-तुस् (:) मा ४०, ८; का ४०,१,८.

यथा-दिश[w]– -शम् काठ ११,१०.

¶यथा-देव(ता>)त[w]– -तम् तै २,२, ११, ३[२];३,१,६, १[२];५,७,१,१[२]; ६, १,४,८[२]; मै २,३, ५; ३,१,३; ८, ५; ४,३, ४;४,४;९; ६,५[२]; काठ २,६§; ११,८; २५,७; २८,३; क ३९, ५; ४४,३.

[a,b,c]) सपा. यक्र. युथा<>यथा इति पाभे.।

[d]) सपा. ऋ ७,५६,१ अधा इति, कौ १, ४३३ अथा इति च पाभे.।

[e]) युथाऽसः> सपा. पै ५,२,७ धातासि इति पाभे.।

[f]) सपा. हिगृ १,४,८ अथ इति पाभे.।

[g]) सपा. खिसा २९, ३६ युथा युतः इति पाभे.।

[h]) पादान्ते निघात इति फि [८५], MGS [४५३]।

[i]) युथा इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ २०, १३६,४)।   [j]) पाभे. पृ २०७८ c द्र.।

[k]) पाठः? युथा इति शोधः (तु. पपा.)।

[l]) युथा इति पाठः [तु. Sch.]? यनि. शोधः (तु. पपा. सात. सपा. ऋ ८,१०२,६ च)।

[m]) आशुंगः शिशुको यथा (तु. पृ ८३९ a) > सपा. पै १९,१३,९ सुपर्णो वसतेर् इव इति पाभे.।

[n]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. च पाठाऽभावः।

[o]) सपा. शौ २, १०,८ अधि इति, तैत्रा २, ५, ६,३ आपमं २,१२,१० हिगृ २,३,१० युत् इति च पाभे.।

[p]) सपा. शौ ६,१११,१ यदा इति पाभे.।

[q]) यथा इति मूको.।

[r,s]) सपा. यक्र. शौ १२,४,२९;३० यदा इति पाभे.।

[t,u,v]) सकृत् सपा. यक्र. शौ ६,१४,२;७,११८,२;१,३, ७ इव इति पाभे.। [w]) अस. वा. क्रिवि.। अन्तोदात्तः।

[x]) सपा. आपश्रौ १०,२५,१ यथर्तु इति पाभे.।

[y]) समासान्तप् टच् प्र. उसं. (पा ५,४,१०७)।

?यथा-धूर- -रम्[a] काठ ३,९.

यथा-नामन्[b]- -म शौ ४, ३८,७.

यथा-परु[b]- -रु शौ ९,५,४; १८,४,५२; पै १४,३, ६; १६, ९७,३.

यथा-परुस्- -रुः पै ५,१२,६

यथा-पूर्व[b]- -र्वम् ऋ १०, १९०,३; ¶तै १,६, ११,५; ७, ५,४; २,५,३,५;९,४; ६,१,३; ६; ५,२,१, १; ५,४,४; ६, ३, १०,४[२]; ७,२, ७,१[२]; ३,१०,५; ५,८,५;२०,१$;¶मै १,४,१२; १५; ३,३, २; ४,९[४]; १०,१;३; ४,१,३[२]; १२[२]; ४, १०; ८,९; ¶काठ २६,७; २९,२; ३०,३[२]; ३१,२[२]; ९; ३३,२; ८; ३४,१; ३५,१६; ४५, १७$; ¶क ४१, ५; ४५,३; ४६,६[२]; ४७,२[२];९; ४८,१४; पै १९,३४,२.

¶यथापूर्वत्व- -त्वाय काठ २७,५; क ४२,५.

यथा-बल[b]- -लम् शौ ३, २०,९; पै ३,३४,१०.

यथा-भाग[b]- -गम् मा २, ३१[२]; का २,२,६[२];७,३[२]; तै १, ८,५,१;२,५,९,६¶;३,२,५,५; मै १,२,३; काठ ९, ६[c]; शौ ७, ११४,२;पै ४,९,३; ५,१५,१[d]; १६,६; १३,१०,१.

¶यथा-यजुस्[b]- -जुः तै १, ५, ८, ५; ७,६,१; ४; ५; २,३, ११,३; ४,१०,३; ३,१,५,२;३, ४,२; ४,१,२;३,५; ६,१,३,२; १०,३; ११,२;४; २,२,४; १०, ५;७; ३,२,४; ४,५; ८,२;४;९, ४; ४,२,६; ६,३,४; काठ १९, १०; २३-२४, ६; २५, ९; २९, ३[२]; ३१, ११; क २७, ७; ३०,८; ३६,३; ४०, २; ४५,४; ४७,११.

¶यथा(था-आ)यतन[b]- -नम् तै ७,५,६,४; काठ २८,१;३१, ६; क ४४, १; -नात् तै ७, ५, ६,४.

यथा-य(था>)थ[b]- -थम् मा ५,४०; २१,५८; का ५, ९, ७; २३,६, ११; तै १,३,४, ३; ५,१०,१; २,२,११,३¶; मै १, २,१३; २,१,९¶; ३,९, १[२]¶; ११,५; १२, २१[e]; काठ ३, १; ७,३;११¶; २६, २¶; क २,८; ५,२; ४०,५¶; शौ १०,८,३३; ९,४; पै १,५९, १; १६,१३६, ४; १९,२८,६;३३,३.

¶यथा-योनि[b]- -नि काठ ८,६; क ७,२.

¶यथा-रूप[b]- -पम् मै ३, ४, ७[२]; काठ २२, ८[३]; २८, १; क ३५,२[३].

?यथारूपः[f] पै ५,३०,४[g].

यथा-लोक- -कम् मै १, ६, २; ७[२];¶; ८,६¶; ¶काठ १९, १२; २२,६; ¶क ३१, २; ३४, १; शौ ११,११,२६.

यथा-वश[b,h]- -शम् ऋ २, २४,१४;३,४८,[४;७,१०१,३];. ५,३४, ६; १०,१५,१४; १६८, ४; मा १९, ६०†; का २१, ४, १०†; तै ५, ६, १, ३[i]; मै २, १३,१[i]; ४, १४,१०†; कौ १, ४५७‡[j]; २, ८३६‡[j]; जै १, ४८, १‡[j]; शौ ३, १३,४[i]; ७, १०९,१; १८, ३, ५९†; पै १, १०७,३†;२०,३,६.

यथा-विभाग[b]- -गम्[c] क ८,९.

¶यथा-वृत्त[b]- -त्तम् मै ३, ४,७[२].

यथा-सवन[b]- -नम् तै ३, २,९,२¶.

?यथासावा पै १,९८,४.

यथा-सृष्ट[b]- -ष्टम् तै ५, ३,४,७¶.

¶यथा-स्थान[b]- -नम् तै २, ६,८,७; ५,२,२,६[२];६,४,१,४.

यथा-स्थामन्[b,k]- -म मै ४, ६, ६¶; शौ ७, ६९, १; पै ३, १३,६.

यथो(था-उ)क्थ[b]- -क्थम् मै ४,६,५¶.

यथो(था-उ)दित[b]- -तम् तै ६,६,३,४¶.

यथौ(था-ओ)कस्[b]- -सम् शौ १२,१,४५; पै १७,५,३.

यदा ऋ १, ८२, १[l]; १०३, ८;

---

[a]) °धुरम् इति शोधः (तु. सपा. माश्रौ २, ३,२,२२ प्रमृ. पाभे., BC. च)। सपा. आपश्रौ १२, ६, ३ यथा-यथम् इति पाभे. । [b]) अस. वा. क्रिवि. ।

[c]) सपा. क ८,९ °विभागम् इति पाभे. ।

[d]) सपा. कौसू ७३,१४ यथाशक्ति यथाबलम् इति पाभे.।

[e]) पाभे. पृ २४३९ *o* द्र. ।

[f]) शोधः पृ ८९३ *b* द्र. ।

[g]) सपा. शौ ३,२४,४ उदुत्सम् इति पाभे. ।

[h]) उप. भाप. । [i]) पाभे. पृ ९५९ *k* द्र. ।

[j]) यथावशम् > सपा. ऋ २, २२,१ यथावशत् इति पाभे. । [k]) उप. =स्थान- ।

[l]) पाभे. पृ १११७ *g* द्र. ।

११५,[४(७,६०; ३)]; १६१, ४; १६३,[७; १०, ७,२]; १६४, ३७; ३,५३,४××; १०,१६,२[१a]; खि १,८,१;९,५; ११,४; ३,३, ८; ५,२२,२?[b]; †मा १५,६२; १७,२५; २९,१८; ३३,३७; †का १६,७,५; १८,३,१; ३१,३,७; ३२,३,८; ¶तै २,१,५,२;२,६, ४;४,१०,२; ६,९,६; †४,४,३, ३; ६, २, ४; ७, ३××; ¶मै १;४,१३[२]; ५, ८; ९; ६,६; ८, ६; ७[२]; १०,८; १२; १४; ११, ५××; ¶काठ ६;६[२]; ९,३;१०, ६; ७; ११; ११, २; ६[२]××; १५,५?[c]; ३०, ७[d]; ¶क ४,५[२]; २६, ९†; ३१, ११; ३५, ७; ४४, ६[२]××; कौ १, २८८; †२, १७९‡; ५७०; ७४०; जै १, ३०, ६; ३, १६, १७‡; ४६, ५†; ४, ११, २†; शौ ३, १३, ६; ६, १११, १[e]; ३; ८, ७,२१; ९,१५,१५†; ११,६,५; १४;१६; १७; १०,११; १८××; १२,४,२९[f]; ३०[g]; १९, ३४,८[h]; पै १,४६, ६[२]; २, २४, ३; ३,४, ६; ७,१९,६; ८,१६, ७[२]; १६, १३,११‡××.

यद्रो (द्रा-ड) शौ १८, २, ५‡[a].

¶युर्हि तै १,७,१,२;४,३;३,१, १,३; ३,१;२; ५,१,३, ४;४,२, १;७,४,२; ७, २, ४,१; ७,५[२]; मै १,४, १०; ६,४; ७; ८; १०; ८, ३; २,१, ११; ३,२, ४; ६, २;४××; काठ ६,७[२]; ८; १०, ६; ७; ११, १०; १९, ५; १०; २०, ५; २१,६××; क ४,६[२]; ७; ३०,८; ३१,७;२१;३५,५[२]; ३६,६[२]××.

युद्- यत् ऋ १,१,६;१०,२; १२, [४; ७४,७]; १५,१०;२२,२१; २३,११;[२२[२]; १०,९,८[३]]××; ७, ६६,४?[i]; ८,४५,३१[j]; १०, २८,२?[k]; ४२,९[l]; ८७,६[m]; खि १, ३,१; २; ३,१;४[२];५; ४,७; १०;६,१; ६××; ४,७[२], ६[n];५, १५, १७[o]; २२, १; ३; ४; १२;७, १, १; ४, १; ७, ९; मा १, १३; २, २२[p]; २४; ३, १७; ४५[५]; ६२; ५, ९[३]; ६,१५[२]; १७[३]; २०; २२; ३३[३]; का १,४, ४; २,५,२[२]; ५[p]; ६, १; ७, ४; ३,३, ८; ५, २[५]; ९, १;४××; ११, ७, २‡[q]; तै १, १, †१४, ३; ४[२]; २, ‡१, २; ३, ३; ४, १; १२, १[२];३, ९, १[२]; १०-११, १××; ५, १०; ३‡[r]; ३, १,४, ३[s]; ४, २, ६, २[३]; ‡; ६, २, ११‡; मै १, १, ६; २, २[३]; ५[२]; ८[४];१०; १६[२]; १७; १८; ३, १; ३[३]; ४; १४; २०†××; २, २, १३[१३]?¶[t]; १३, १[२]; काठ १, ५; ८[२]; २, ६[२]; ९[२]; १४†; १५[२]†; ३, ६[२]; ७; ८; १०[२]××; ७, १२[४]; ८, १४[३]; ३०,८[६]; ३५,४[३];‡[r];¶[२]; क १, ५;८[३]; १९[२]; २, ३[२]; १३[२];१४; १५;१७[३]; ३,४; ६†; ९†;१०[३]; †[२]××; ४८, ५‡[r]; †कौ १,२०; ५३[२]; ५७; ६४‡[u]; ८६;९०[२]४; ९४; ११३-११५; १२१;१२२; १२६; १३५××; २७७‡[v]; ४९१‡[w];२,२४२‡[w]; †जै१,२, १०;५,९[२];६, ३;७,२‡[u];९,६;

----

[a]) परस्परं पाभे.। [b]) यु° इति स्वरः? यनि. शोधः। [c]) यदाश्व° इति पाठः? यदा श्वतः इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. SI. यत्, आ° इति च्छेदः)। [d]) यदादाभ्यः इति पाठः? यद्, अदाभ्यः इति शोधः (तु. सपा. तै ६,६,९,२)। [e]) पाभे. पृ २५६९ *p* द्र.। [f,g]) पाभे. यक. पृ २५६९ *r, s* द्र.। [h]) अथो यदा सममवः [तु. RW.] >सपा. अथोपदान भगवः इति शंपा. सात. पाभे.। [i]) युत्र इति शोधः। उत्तरे मन्त्रे सु क्षयः इत्यत्राऽन्वयः द्र.। [j]) =यदि (तु. पृ २११६ *b*)। [k]) निर्देशः? (√इ [गतौ] >)युत्->[प्र१]यन् इति सांहितिकः पाठ एव शुद्धः द्र. [तु. OBN. FOY (KZ [३४,२५०]) GRV.; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. इति?]। तु. सत्य. टि. पृक्ष-। [l]) पाभे. पृ ८३८ *a* द्र.। [m]) पाभे. पृ ८७८ *l* द्र.। [n]) पाठः (तु. पै ६,४,६ मूको.)? ह इति शोधः सुपठः (तु. शौ ५,५,७ पै. च)। [o]) युद् ईम् (तु. सपा. आश्रौ ८, ३,१७)>सपा. शौ २०, १३२, १० युदि (तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. युदीयुम् इति) इति, शांश्रौ १२, १८, १७ लेलिम् इति च पाभे.। [p]) सपा. शौ ७,१०३,१ हुविः इति पाभे.। [q]) सपा. ऋ ५,३३,२ तम् इति, मा १०,२२ युम् इति पाभे.। [r]) पाभे. पृ १९०७ *c* द्र.। [s]) युद् अस्यात् > सकृत् सपा. माश्रौ १, ८,३,२ सधस्थाद् इति पाभे.। [t]) एकतरत्र युदीहु > युदिहु इति शोधः। [u]) सपा. ऋ १०, ११५, १ युदि इति पाभे.। [v]) पाभे. पृ ७५९ *f* द्र.। [w]) सपा. ऋ ९, ४१, १ ये इति पाभे.।

१०[2]§; १०, ४; १२,७; ८××; ५१, ५‡[a]; २, ४, १०‡[b]; ३, २१, ७‡[a]; शौ १,२, ३; ३, ६[2]; १०, ३; १३, ३; १८, ३[2]; २०,३[2];२३,१;४; २५,१; ३२, ३; ३५,१; २,१;१[c];२××[d]; २, ३४,२[e];३५,३[f];६,१८,३[g];१९, १३,१[h]; १५,४[i]; पै १,८,२;९, २; ३; १५, २?[j]; ३[k]; १६, ४; २३, ३; २६, ४[2]; ३०, १; ४; ५;३२,१; ३३, ३[2]; ५[2]××; २, ५७,३[l]; ३, १;८‡[m]; ६, १६, ६‡[n];११,६,४‡; १६,७४, ८[o]; १७, २७,३[2]?[p]; १९,२२,१२?[q]; ३६, ६[2]?[r]‡; यत्ऽयत् ऋ ८, ६१,६; खि ५,७,४,१६; तै १, ७,४, ६¶; ¶मै १,५, १२; ३, २,१०[4]; ३; ४[2]; ४,७;७,६; ४, ४, ६; ¶काठ ७, १०; २४, ४; ८; ३०,९; ३४, १७; ३७,१७; ¶क ५,९; ३७, ५; ३८, १; कौ २,९३०†; शौ ११,७,१५; १२, १,४६; ३,३; १३; २२; ३९; २०, ११८,२†; पै ५, २९, ७; १६,१५४, ५; १७, ३६-३८, ३; ३९,९; १९, ७, १५[g].

यक्,का- -कः मा २३,२३; का २५,६, ३; -का खि ५,१५, १०[s]; मा २३,२२[t]; का २५, ६, २[t]; तै ७,४,१९,३[t]; काठ ४४, ८[t]; शौ २०, १३०, २०[u]; -के ऋ ८,२१,१८.

यतम,मत्,मा- -मः ऋ १०, ८७,८; १७; मै ४,५,९¶; काठ १३,१५; शौ ४,११,५; ५,२९, २; ४; ७-९; ६, ५५, १; ८,३, ८†; १७†; १०, २, ८; पै ३, २५,४; १३,९,३-५; ७; ८;१०; १६,६,८†; ७,७†; १९,७;५९, ६; १९,९, २; -मत्[v] शौ ५, २९, ५; -मम् मै २, १,४¶; -मस्याम् शौ ११,२, १२; १४; २७; पै १६,१०५, २; -मा शौ १२,३,१; पै १७,३६,१; -माः शौ ११,१, १३; पै १६, ९०,३; -मान् शौ ११,१, १०; पै १६, ८९,१०; -मे शौ ११, १, २६; ३२; १२, ३, ४९; पै १६, ९१, ६;९२,२; १७,४०,९.

यतर,रत्,रा- -¶रः तै २,५,८, ३; मै २,१, २; ४, ३, २; काठ १०,३; १२,७; २५,१; क ३८, ४; -†रत्[v] ऋ ७,१०४, १२; शौ ८, ४, १२; पै १६,१०, २; -रस्मिन् मै १, ९, ६¶; -रस्मै ¶काठ १०, ११; ११, ५; १२, १३; -रा शौ १०, ७, ४३; -¶रान् तै २, ४,३,१; ६,२,७, १; मै १,१०,१५; २, १,११;३, ८,५; ४,२,६; काठ १०,७;११; २५,६; ३६,९; क ३९,३;-¶रे काठ २५,२; क ३८,५; -रेषाम् काठ ९,१४¶.

¶यतर-तस्(:) काठ २८, २; क ४४,२.

यतर-त्र मै ४,२,६¶.

२यति- -ति ऋ ७, ४३, ४; १०,१५,१३;१८,६; ६३,६; मा १९, ६७; का २१, ४, १८; शौ १०, ३, ६?§[w]; १२,२,२४.

यति-धा शौ ८,९, ७[x]; १०, १,२०; पै १६,३६,१०.

---

[a]) सपा ऋ ९, ४१,१ ये इति पाभे. ।

[b]) सपा ऋ ६,४६,५ विशिष्टः पाभे. ।

[c]) पाभे. पृ २३५८ *a* द्र. ।

[d]) पाभे. पृ १९१२ *c* द्र. ।

[e]) पाभे. पृ २५७१ *r* द्र. ।

[f]) पाभे. पृ २३९१ *l* द्र. ।

[g]) सपा. अदो यत् <>यत्ऽयत् इति पाभे. ।

[h]) वैतु. सा. स्वर्-युत(<√इ)- >-यत् इति ? ।

[i]) स्वर् युत > ऋ ६,४७,८ पै ३,३५,४ शांब्रा २५, ७ तैब्रा २,७,१३,३ स्वर्वत् इति पाभे. ।

[j]) एतद्- > एषा- > -षा इति शोधः (तु. छन्दः, सपा. शौ १, १४,२, सस्थ. ?नयून् टि. च)।

[k]) सपा. शौ १,१४,३ एषा इति पाभे. ।

[l]) पाठः ? ये इति शोधः। [m]) सपा. ऋ १०, १७३, ६ शौ ७, ९९, १ ध्रुवम् इति पाभे. ।

[n]) यत्, ते > सपा. ऋ १,१८७,६ त्वे इति पाभे. ।

[o]) सपा. शौ ९,१३,८ यदि इति पाभे. ।

[p]) यत् ते अग्नेर् वीर्यं सः इति पाठः ? धत्ते अग्निर् वीर्यं सम् इति शोधः ? (तु. मूको.)।

[q]) यात् (यदा) इति शोधः ।

[r]) यद्, ईर्ष्या > सपा. ऋ १०, १६४, ४ अभिद्रोहम् इति, शौ ६, ४५, ३ अपि मृषा इति च पाभे. । [s]) तु. पृ ७९५ *m* ।

[t]) पाभे. पृ २५६३ *h* द्र. ।

[u]) यका इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. पृ ७९५ *m*)।

[v]) पाप्र. (७,१,२५) स्वमोर् अद्डादेशः ।

[w]) w. यदि इति शोधः (तु. सपा. पै १६, ६३,६)।

[x]) सपा. पै १६, १८,७ ऋतुधा इति पाभे. ।

यत्-काम,मा[a]- -मः मा ४,४[b]; का ४,२, २[b]; तै ५, ७,३, ३¶; ¶मै २,१, २; ४; ५,७; ३, १, १०^{२}; ३,१०;८,५; ४,२,३^{३};४, ६;८,१; शौ ६, १२२, ५; १०, ९,२७; ११,१,२७; पै १६,९१, ७; १३८, ८; -†माः[c] ऋ १०, १२१, १०; मा १०, २०; २३, ६५; का ११, ६,५; २५, १०, १३; २९,४,४; तै १,८,१४,२; ३,२,५,७; काठ १५,८; शौ ७, ८४,४;८५,३; पै २०, ३१,१०.

यत्-तस्(:)[d] खि ४,४,२.

यद्-अक्रन्दः काठपुष्पि ३९.

यद्-देवता- > °वत्य- -त्यः काठ ३४, १६¶.

*यद्रि- > यद्रिय(य्-अ) न्च्- -यङ्[e] तै ५,५,१,१¶.

यद्र्य(द्रि-अ)च्, न्च्- -द्र्यक्,ग् मै २,१,१०; -द्र्यङ् काठ १९, ८[e]; -द्र्यञ्चम् काठ २६,९^{२}; क ४१,७^{२}.

या-दृश्- -दृक् ऋ ५, ४४, ६; मै १, ९, ६¶; ¶काठ ९,१४; ११, ४; -दृङ् काठ ३०,३¶; क ४६, ६¶; -दृश्मिन्[f] ऋ ५,४४,८.

¶या-दृश- -शे तै ७, ५, ७,२; काठ ३३,७.

या-वत्- -वत् ऋ १, ३३, [१२^{२}; ७, ९१, ४^{३}]; १०८, २; ३,१८,३; ७,७९,४; १०,११४, ८^{२}; खि ७,७,८^{३}; मा ३८,२६; का ३८,६, १; ¶तै १,६,९,१^{३}; २;२,२,१०,२; ४,१२,१; ५,४, २; ३, २, ६, १§; ५,१०, १^{२}; ६,२,४,४^{२}××; ¶मै १,६,३^{२}; ४;७,५; १०, १०; २,३,५; ६; ४,१^{४};३;४;५,७; ९××; ¶काठ ७,९; ८,२^{३}; ९, २; १२; १०, ४; ११, ५; ८^{२}; १२,१०^{३}××; ¶क ६,७^{३}; ८,५; ३०, ४; ३१, १; १२^{२}; ३४, १; ३७,५; ३९, ५^{२}××; शौ ३,१५, ३†; २२, ४;५^{२};४,६,२; ५,१९, ४; २२, ५!^{३};६,७२,२; ३; ७५,३;८,९, ६××; पै ३,१८,५; ६^{२};५,८,१; २७,३; ७,११,९^{३}; ८,९,४;२०, ६;७××; ¶-वत्ऽ-वत् मै ३, ८,३; ४,१,२; काठ ३१,१; क ४७,१; -वतः ऋ ७,३२, १८; ¶तै २,३,१२,१; ६,१०,२; ६, १,४,७, काठ १२,६¶; †कौ १, ३१०;२,११४६; जै १,३२,८†; शौ १३, २,४२[h]; २०,८२,१†; -¶वतःऽ-वतः काठ ३०,१; क ४६, ४; -वता मै २, ४, ५¶; -वताम् मै २,३, २¶; -¶वति काठ ८, ३; २२, १३; २६, ३; क ६,८; ४१, १; -वद्भिः तै ६, २, १, २¶; -वन्तः ¶तै १,५, ८,१; ८,६, १§; २,३,११, ४; ३,२,८,३; ४,८, २; ५,१,८,१; ३,१,२;६,१,२,१;७,१,२,१;२, २;१^{२}; ¶मै १, ११, ५; २,३,३; ६;३,७,९;४,१,६^{२}; ३,७^{२};४,४; ६,४;८,१^{३}; ¶काठ ११,६;१२, २^{२}; १३,४; १४,५;९; २०,१०; २४,८;२६,१; ३०,१^{२}××; ¶क ३१,१२;३८,१;४०,४; ४६,४^{२}; ४७,४^{२}; शौ ६, ११६, ३; ७, १४, २; १२,३, ३६; ४०; ५०; १४, २, ४९; १९, ५८, ६; पै १६,४९,९;७१,५; १४९, ११!; १७,३९,६; १०; ४०,१०; १८, ११,९; -वन्तम् तै ६,१,९, ६¶; -¶वन्ति तै २,१,२,५; ४,२; मै १,७,३; काठ ९,१; १५,१०;३०,१; क ८,४;४६,४; §पै १६;१००;१२; २०,२५,६; -वन्तौ शौ १२,३,१; पै १७, ३६, १; -वान् ¶तै १,७,५, २; २,२,५,५; ३,४,१, ४^{२}; ५, १;३, ४; ४,५; ६,१; २, २-३, ५; ४, ३××; ¶मै १,४,९; ९, ८;१०,१८;११;८; २,१,२^{२}; ५; ३;३;५^{४}; ६××; ¶काठ ९,१५^{४}; १०,४; ११,५; १३,१०; १२; १९, ४; ५; १२; २०,१-३××; ¶क ३०, २;३; ३१, २-५; ७; १०-१२; ३५,७^{२};८; ४१,२;८; ४४, १; शौ ४, ११, ८; पै ३, २५,१०.

यावती- -ती मा ३८, २६; का ३८, ६, १; ¶तै १,६, ९,१^{२}; २,२,९, ५; ६,४,१; ३; ३,२,६,१; ५,२,३,१; ६,१,८, १; ४, ३,२; ¶मै १,११,५; ३, ७-८, ६^{२}; ४, ३, ९; १०; ६,

---

a) विप. । वस. । b) पाभे. पृ १०९२ *n* द्र. ।
c) पाभे. पृ १०९३ *a* द्र. ।
d) अकारादेशाऽभावः उसं. (पा ७, २, १०२ [तु. मा ३६,२१ यतः इति, संस्कर्तुः टि. च])।
e) सपा. परस्परं पाभे. ।
f) सत१ मिन् उसं. (पा ७,१,१५)।
g) यद्-वस(त् >)न् जातस् तद्-व (सन्न् >) सान् असि इति पाद-शोधः (तु. छन्दः) । सपा. पै १३, १,७ महान् इति पाभे. ।
h) सपा. पै १८,३५,२ यः सर्वान् इति पाभे. ।

४; ७,९;८, ८; ¶काठ १४, ५; २५, ४-६; २७,७; २८,१; २९, ८; ३७,१६; ¶क ३९,१; २;४; शौ ४,६,२; ९,२, २०; पै ५,८, १;२७,३;१६,७८,४; -तीः ¶तै २,३, ११,५; ७,५,२, १; मै १, १०,८; ४,१,१३; ¶काठ ८,३; १०,१०; २८,३; ३१,१०; ३३, १;३६,२; ३७,१;४; ¶क ६,८; ४४, ३; ४७, १०; शौ ८,७, १३; ९,२, २१; २२; १४,२, ४९;५१; वै २, ३६,१;२; १६, १३,३; ७८, ५; ६; १८, ११, ९; १०; -तीनाम् मै ४, २, ९; शौ ८,७, २५; पै १६,१४,४; -तीपु शौ ८, ७, २६; पै १६, १४,५.

यावच्-छु(<श)स(:) तै १,५,९,१¶.

यावच्-छ्रे(<श्रेष्ठ>)ष्ठा[a]- -ष्ठाभिः शौ ७,३२, १‡.

¶यावत्-तरसु[b]- -सम् मै १, १०,८; काठ ३६,३.

यावत्त्मूत[c]- -तम् तै ६, १, ८,४¶.

यावत्-प्रिय[b]- -यम् मै १, ६,३¶.

यावत्-सुबन्धु[d]- -न्धु शौ १८,४,३७; पै २०,३३,२.

यावद्-अङ्गी[b]->यावद-ङ्गीन[e]- -नम् शौ ६,७२, ३; पै १९,२७,१५.

यावन्-मात्र[b]- -त्रम् ऋ १०, ८८,१९; खि ३,१८,२.

?य द दां द प्र ए ताम् पै ११, ५, १०.

?यद मां ज न मा न म व र्च स्व सा कनिक्रदं पै ८,२०,५.

?यदवक्कसो वै १९,२९,१४.

यदा यद्- द्र.

?यदान्या त्वा सत्या निया यन्या परिभूर्ण्या पै १५,२३,६.

यदि[f],>दी ऋ १, ११, ३; २७,१३; ३०, ८; ५६,४; ७९,२; १६१, २; ८; १६८, ८; १७३, ८; १७८, ३xx; ३, ३१, ६[g]; खि १,७, ४; २, १४, ५; ४, ५,१६; ३३; ९, ३; सा २०, १५; १६; २३, ४९; ३३, ५९[g]; का २२,१, २; ३; २५,९,५; ३२,५,५[g]; ¶तै १, ५,१,१; २,१,१,४; २,७;४,३; ९,३;२,४,३;४; १०,३;४;३,१, ४xx;४,६,२,४‡[h]; ¶मै १,४,६; ११;५,११; १३; ६,९;७,२; ८,२;४;६;७xx;४,६,४;[g]; काठ ६, ३; ६; ८xx; २७, ९; [g]; ¶क ४, २; ५; ७xx; ४८,१५; कौ १, ८२; ३५६‡[i]; ४५०; ५३७; २, ९५; २३७;६१९; ७७४; ७९२; ९८१; १०४८; जै १, ९, २; ३७, ५‡[j]; ४७, ४; ५५, ५; ३, ९, ८;२१,२; ५०, ६; ४, २४,२; शौ १,१६,४;२५,२; २,१४,५;३,११,१; २xx; ५, २, ४‡[k]; ७, ६८, १[l]; २०,१३२,१०[m]; पै १,१०,४; ३२, २; ३; ६२, १; २xx; १९[n], ५३,७-९.

?यदीपे पर्वतामस पै १७, २९, ४.

यदु[o]- -दवे ऋ ५, ३१,८; -दुः ऋ १०,६२,१०; -दुम् ऋ १,३६, १८; ५४,६; १७४,[९; ६,२०, १२]; ६,४५,१; ८,४,७;७,१८; ९,६१,२; १०, ४९, ८; कौ १, १२७; २, ५६१; ९५५; जै १,

a) विप. । 'यावदपि स्यात् तावदेव (सर्वथाऽपि) श्रेष्ठा' इति कृत्वा तस. अन्तोदात्तः (तु. पाभे. याच्छ्रेष्ठा- इति; वैतु. सा. भिन्ने पदे इति ?) ।

b) अस. (पा २, १, ८) । वा. क्रिवि. ।

c) °वत्-त्मू° इति पपा., तदनु उप. भा. <√मव् [बन्धने] इति, PW. प्रमृ. त्मृत- इति कृत्वा <√तीव् [स्नेहने] इति च । विप. ([व्याप्तिपूर्वक-संसिक्त-] सोम-क्रयणी-पद-) । वा. क्रिवि. सत न. द्वि१ । (यावत्+त्मन्- > अस.) *प्रावत्-त्म- (आत्म-व्याप्त-)+आ-प्लुत- > उस. *यावत्त्माप्लुत- > नैप्र. *°त्मा रुत->*°त्मोत- >यनि. इति तु मतम् ।

d) अस. उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६, २,१२१) ।

e) व्याप्नोतीत्यर्थे खः प्र. (पा ५, २, ७ [वैतु. सा. भिन्ने पदे इति ?]) ।

f) अव्य. । व्यु. ? < यद्- इति PW. GW. प्रमृ. ।

g) सपा. तैत्रा २, ५,८,१० आपश्रौ १२, १५,६ हिश्रौ ८,४,२१ ?युती इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ २५६७ f द्र. । i) पाभे. पृ २९६२ g द्र. ।

j) पाभे. पृ २५६५ m द्र. । k) पाभे. पृ ७८३ a द्र. ।

l) सना. [यद्- (तु. अदस्- [=*अदि-])] । सहृत् पाभे. पृ १४३४ o द्र. ।

m) पाभे. पृ२५७१ o द्र. ।

n) पाठः ? तु. सस्थ. टि. ?मिषाविद्धयमाम् ।

o) व्यप. (राजन्-) । व्यु. ? ।

१४,३; ३,४५, ३; ४, २०, १; -दुषु ऋ १, १०८, ८; -दौ ऋ ८,९,१४; १०,५; ४५, २७; शौ २०,१४१,४.

†याद्व[a]- -द्वः ऋ ८,१, ३१; -द्वम् ऋ ७,१९,८;८,६,४८; शौ २०, ३७,८; -द्वानाम् ऋ ८,६,४६.

?यद्यत् सुहत्याम् पै २,१९,३[२].

यद्रियञ्च्-, यद्र्यच्,ञ्च्- यद्- द्र.

यन्तवे,यन्तव्य-, यन्तुम् √यच्छ् द्र.

†यन्तुर[b]- -रम् ऋ ३, २७, ११; ८, १९, २; कौ २, १०३८; जै ४, २९,४.

१यन्तृ-,२यन्तृ- प्रमृ. √यच्छ् द्र.

?यन्त्यवाताय वित्पति[c] शौ २०, १३६,३.

यन्त्र-, यन्त्रिय-, १यन्त्री- प्रमृ. √यच्छ् द्र.

?यन्नयः[d] ऋ ८,२,४०.

?यन्वेष्टेभ्यः पै ८,८,३.

?यन् मुखम्[e] पै ११,२,५.

√यभ्, यभति तै ७, ४, १९, २[२१]; ३[२१]; यभ खि ५, २२, ९; शौ २०,१३६,११-१३.

यभ्युमा(न>)ना[g]- -ना खि ५, २२,३.

?यभण्वास् पै १७,१३,६.

?यभारसेन पै १७,१३,६.

√यम्, १यम- √यच्छ् द्र.

२यम,मा[h]- -†०म ऋ १०,१४,५; तै २, ६, १२, ६; मै ४, १४, १६; शौ १८, १,५९; -०म ऋ १०, १०,१३;१४,४;११;१५४,४;५; का ४०, १, १६; तै २, ६,१२, ६†; मै ४, १४, १६†; शौ १, १४,२; †१८,१;१५;६०;२,१२; १५; १८; पै १, १५, २; १९, २९; १४; -मः ऋ १,६६, ४[२]; १६३,३; १०,१३,४; १४,२;३; ९; १५,८; १८,१३;५१,३;९२, ११; ११४, १०; १३५, १; खि ३, १०,५; ४, ५,२७[?i]; २९[?i]; मा ८,५७; १२,४५; १९,५१†; २९; २४†; ३५, १†; का ९,७, ५; १३,४,१; ३१,३,३†; ३५, ४,२१†; तै ¶२,१,४,३;४;६,६, ४; ५; १२, ५†; ३, २, ४, ४; ३,८, ३¶; ४,५, १; ४, २, ४, १†; ४, ९, १; १०, ३; ६, ७, १†; ¶५,१,८,२;२,३,१;५,१०, २;७,१;६,१[२]¶; ¶मै १,५,१२; ६,१२[२]; २,१,८;५,३;६[२]; ११[२]; ७,११§; १३, २०§; ३,२,३[२]; §;४,६; ४, ४,२; १६†[२]; काठ १३, २[२]; १६, ११; २०, १¶; २१, ४¶; ३४,१५¶; ३८,१२; ३९, १३; ४०, ६†; ११[२]; क २५, २; ¶३१, ३; १९; शौ ४, ३४,४; ५,२४, १४; ६,४६, १; ६३,२; ८४, ३; ९३,१; ८,१३, ६; ९,१२, १; २०; १२, ३, ८; १५,१४, १३; १६,४, ४; १८, †१, ४७; ५०; ५५; २, ३२; ३७; ३,४१†; ४६†; ५२†; ६३; ६९; ४,२६; ४३;५४; १९,२०, १; पै १,१०८, १; २, ८०-८१, ३; ३,१०,१; २;३९,१; ४,२७, ७; ५,६,५-७;१७,८; ६,२२,३; १२,७,११; १५,९,३; १६,४६, ९[?j]; ९६,६; १३५,३; १३९,१; २१; १७, ३६, ८; १८,६,२[k];

[a]) विप., व्यप.। तस्येदमित्यर्थे तस्यापत्यमित्यर्थे च अण् प्र. भत्वाऽभावश्च उसं. (पा ४,१,८६;१,४,२०)।

[b]) विप. ([दीप्ति-भृत्-] अग्नि-)। (√इध् [दीप्तौ] > भावे) *इधन्तु-+भर-> वस. *इधन्तु-भर-> नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. नावग्रहः, वें. सा. PW. GW. प्रमृ. = नियन्तृ- इति, BS. <यम्- [भाप. वा २यम- वा] + √तुर् [संतरणे] इति, L[४८६] २यन्तृ- >-न्तारम् इतीव च)।

[c]) यनि. शंपा. सात. पाठः? भंस आतत्य विद्यते इति RW. शोधितः पाठः, सपा. खि ५,२२,३ ?युम्यमाना विनम्यते इति पाभे.। [d]) यन्, पपा. अयः इति? यम्, नयः इति शोधः। यम् इत्यस्य चोत्तरे मन्त्रे अस्मै इत्यनेन संबन्धः, उभयोर्मन्त्रयोरेकार्थान्वयश्च द्र. (तु. शौ १२, ३,१६;१७; सप्र. पत्रा १,१ वाठ १ इत्यत्र जहार इति श्रुतिः, ORN. GRV. यत्, नयः इत्येवं छेदुकौ च; वैतु. दु. स्क. [या ३, १६] वें. सा. GW. अभि-युत्- > -यन् [तु. पृ ३२३ j], अयः [<√इ) इति, सा. पत्रा [तु. Eelsingh]) यन्नरः इति ?)।

[e]) शोधः पृ ६९२ c द्र.।

[f]) सपा. मा २३,१८ प्रमृ. नयति इति पाभे.।

[g]) यु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः। पाभे. c टि. द्र.।

[h]) वप्रा. सत् विप. नाप. व्यप. च। व्यु.? <√यम् इति या [१०,१९]।

[i]) यु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. खिसा १९, २७; २९)।

[j]) नमस्->नमः इति शोधः।

[k]) पाभे. पृ २०८१ k द्र.।

१९,११, ३; १४,१३; ४६,१०; –मम् ऋ १,१६४, ४६; १०, १४,१; ७; १३; ५८,१; ६४,३; ¶तै २,६,६,५;३,३,८,४;५,२, ३,१[२]; मै १,५, १२¶; ४,७,२; १४,१६[२]†; काठ १३,४¶;२०, १¶;२९,२;३८,१२[२]; ४०,११; क ३१,३¶; ४५,३; शौ ४,४०, २; ९,१५, २८†; १४, २, ६९; १८,१, ४९†; ५४†; २,१†; ३, १३;६२; पै १,८४,३†; १२,७, ११; १८, १३, ९; –मयोः ऋ १०,८, ४; ११७,९; –मस्य ऋ १,३५,६;३८,५; ८३,५; ११६, २; १०,१०,७; ९; १२,६; १४, १२;१७,१; २१,५; ५२,३;९७, १६; १२३, ६; १३५,७; खिसा २९,३०![a]; मा १२,९०†; २५, ४; २७, ९; का १३, ६, १६†; २७,४, १; २९,१, ९; तै २,१, ४;३¶;३,२,८,२;३¶; ४,१,७, ४;४,११,२; ५,७,२१,१; मै १, ५,२[b]; ८[b]; २,१२,५; ३,४, ६; १५,४;४,९,१९[२]‡[c]; १४,१७[२]; काठ ६, ९[b]; ७, ६[b]; ९, १२¶; १८, १६; २२, ५; ५३,११; क ४,८[b]; २९, ४; †कौ १, ३२०; २,११९६; जै १, ३३, ८†; शौ २,१२, ७; ३,२९, १; ५,५,८; ३०,६; ६,२९, ३; ४६,२; ९६, २†; ११०,२; ११७, १; ११८, २; ७,५५,१; ११७,२; ८,१,९; ७,२८;९,२३; १०,५,१२; १२, २, ५४; १६, ५,१; ४-८; १८, †१,८;१०; ३४; ५३; २,१३†; २७;५६;३,६६;७०;४,३१;३२; १९,५६,१; २०,२५,५†; पै २, ५,८; ३,८, १; १७, ४; ५,१७, ८; ६,४, ८; ८,१९, ६; ९,१३, ६; १०,९,१०†; १३,५,१;१६, १,९; १४,७†; २०,२;४९,१०; ५०,४; १२८, ५; १७,२३,३†; २४,१;४-११; ३५,२; १९,१२, ५†;२०,१;३२,७;३९,१२;५२, ९†; २०,६, ४; २७,८;९; ६०, ४; –ुमस्य[d] शौ १९, ५७,३; पै ३, ३०, ३; –मा ऋ २, ३९, २; ३, ३९, ३; ९, ६८, ५; –माः ऋ १, १६४, १५; ५,५७,४; शौ ९,१४,१६†;१०, ८,५; पै १६,६७,५†; १०१,४; –मात् ऋ १०, ६०,१०; तै ५, १, ८, २¶; मै ३, २, ३[२]¶; –माय ऋ १०,१४, १३[२]; १४; १५; १६५, ४; मा ७,४७; २४, ३०; ३०, १४; १५; ३७, ११; ३८,९; ३९, १३; का ९, २, ८; २६,६,५; ३४,३,१; २; ३७,२, १; ३८,२,३; ३९,९, ३; तै १, ८,७,२; ५,२, ३, १¶; ५,११, १; ७,१, ६, ४¶; मै १,९, ४[२]; ¶; २,६,३; ३,१४, ११; ४,९, ३;८; काठ ९,९;११¶; १५,२; २०,१¶; २३,६; ४०,११;४७, १; क ८,१२; ३१,३¶; शौ ५, ३०,१२; ६,२८,३; ६३,२;८४, ३; १३३,३; १२,३,५६[e]; १८, †२, १[२]; २; ३; ४, ५५; ७४; पै २,५४,२; ५,३३, ३; ९,१४, २; १६, ११८, २; १२१-१२३, २; १९, १२, ११[f]; २७,११†; १३†;४८,३†; –मे ऋ १०,१३, २; १४, १६; तै ४,३, ११,५; मै २, १३, १०; काठ ३९,१०; ४०, ११†; शौ ३,१०, १; ४, ३४, ३; १८, २, ६†; ३२; ३, ३८†; पै १, १०४, १; ६,२२, ३; –मेन ऋ १, १६३, २; ७, ३३,[९; १२]; १०,१४;८[g]; १०; मा १२, ६३; २९, १३†; का १३,५,२; ३१,३, २†; तै १,८, ५,२†; ४,२, ५,३; ६,७, १†; ७,३,१४,१; मै २, ७,१२; काठ १६,१२; ३५; १५![a]; ४०, ६†; ४३,४; क २५, ३; शौ ६, ३२, २[h]; ६३; ३; ८४, ४; †१८,२, ११; २१[g]; ३, ५८; पै १९, ५, १३; ११,५; –मौ ऋ ६, ५९, २; तै ७, १, १, ३¶; मै २,१, ८¶; ४,४,८; काठ १३,४¶.

यमी[i]– -०मि ऋ १०,१०, १४; काठ ७,१०¶; क ५,९¶; शौ १८,१,१३‡;१६†; –¶मी तै ३,३,८,३; काठ ७,१०; क ५, ९; –†मीः[j] ऋ १०, १०,९; शौ १८,१,१०; –मीम् तै २,१,९,

[a]) यु° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[b]) =सपा. आपश्रौ ६,१६,१२। आश्रौ ३, ६,२७ तु ऽपितृणाम् इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ २५६२ *e* द्र.।

[d]) तु. शंपा. सात. च, °मस्य इति RW.।

[e]) सपा. पै १२,४१,६ वसुभ्यः इति पाभे.।

[f]) सपा. शौ ६; २०,१ रुद्राय इति पाभे.।

[g]) सपा. तैआ ६,४,२ स्वधाभिः इति पाभे.।

[h]) पाभे. पृ २५१४ *d* द्र.।

[i]) व्यप.। स्त्री. पुंयोगे ङीष् प्र. (पा ४,१,४८)।

[j]) ङ्या अपि पक्षे सुलोपाभावः उसं. (पा ६,१,६८) इति, अथवा प्र१ सुलोपाऽभावो ज्ञापयेद् यथा यम्- > °मी-

४¶; -स्यम् ऋ १०, १०, ७; काठ १३, ४¶; शौ १८,१,८†; -स्यां[a] ऋ ३,५५,११[b]; ५,४७, ५; ९,६८, ३; तै ४, २, ५,३[c]; मै २,७,१२[c]; -स्या मा १२, ६३[c]; का १३, ५, २[c]; मै १,५, १२¶; -स्या काठ १६,१२[c]; क २५, ३[c]; पै १९, ५, १३[c]; -स्याः[d] मै ३, १५, ५; काठ ५३, १२; -स्यै[d] तै ५,७,२२,१; -स्यै मा २५,५; का २७,५,१.

२याम[e]- -मम् मै २,५, ११¶; शौ ६, ११६, १; पै १६, ४९, ७; -माः मा २४,३; का २६, १, ५; तै ५,६, १५, १; मै ३, १३,४; काठ ४९,५.

¶यामी- -मीः काठ २२, ११;३४,२; क ३५,५; -मीभिः काठ २२,११; क ३५,५.

याम्य,म्या[f]- -म्याम् तै ४, ४, १२,४; मै ३,१६,४; काठ २२, १४; पै १५,१,१०; -म्याय मा १६,३३; का १७, ५, २; तै ४, ५,६,१; मै २,९, ६; काठ १७, १४; क २७,४.

¶यम-गाथा- -थाः काठ २०, ८; क ३१, १०; -थाभिः तै ५,१, ८,२.

यम-त्व- -त्वम् तै २,१,४,४¶.

यम-दूत- -तः शौ ८,८, ११; पै १६, ३०, १; -तान् शौ ८, २, ११; पै १६,४,१.

यम-देवता->°वत्य,त्या- -त्यः मै ३,२,३[2]; -त्यम् मै १,४,१३; -त्या मै ३,३,१०[g].

यम-नेत्र[h]- -त्राः मा ९, ३६; का ११,१,२; तै १,८, ७,१; मै २, ६,३; काठ १५, २; पै २, ५३, २; -त्रेभ्यः मा ९, ३५; का ११,१,१.

यम-राजन्[h]- -जसु शौ १८, २, २५[i]; -जानः तै ५,५,९,४; मै ४,९,५; -ज्ञः ऋ १०,१६,९[j]; शौ १२, २, ८†[j]; १८, २,४६; पै ५,३१,३; १७,३०,९†[j].

यम-राज्य[k]- -ज्यम् मा ३५, १९‡[l]; का ३५,४,१८‡[l]; मै १, ८,६¶; -ज्ये मा १९, ४५; का २१,३,१६; मै ३,११,१०; काठ ३८, २; शौ १२,३,१;४, ३६; पै १६,७३,४; १७,१९,६; ३६, १; -ज्येषु शौ १२, ३, ३; पै १७,३६,३.

¶यम-लोक- -कात् काठ २०,८; क ३१,१०; -के मै २,५,११[2].

यम-श्रेष्ठ[k]- -ष्ठान् शौ ११,८, ११; पै १५,१४,४.

¶यम-श्व[l]- -श्वौ मै १,६, ९; काठ ३७,१४.

यम-(स>)सादन[m]- -नात् शौ १२,११,२.

यम-सू[n]- -सूः ऋ ३,३९,३; -सूम् मा ३०,१५; का ३४,३,२.

यमि(न्>)नी[o]- -०नि शौ ३, २८,४; -नी शौ ३,२८, १; ५; ६.

यमे(म-इ)ष्ट[p]- -ष्टम्[q] तै १,८,१४, २; मै २,६, ८; ४, ४,२; काठ १५,६.

?यमक्ते पै १९,३२,१५.

यमगाथा- प्रमृ. २यम- द्र.

यमल-,यमम्,यमयिष्णु- √यच्छ् द्र.

?यमरात् पै ३,१७,२.

यमसान- √यच्छ् द्र.

?यमस्ये[r] खि ४,७[2],८.

इति प्राति. अन्यद्, *भृध- (दीप्ति-, विशरण-, संयोग- प्रमृ.)+(√मा [माने] > कर्तरि) *मी-> उस. *भृध-मी- > नैप्र. *य-मी- इति प्राति. चाऽन्यद् इति। प्रकृतं चेदं रूपमुत्तरस्य प्राति. स्यान्न पूर्वस्य (तु. ग्राम-णीः प्रमृ.)।

[a]) प्र२, द्वि२, तृ१ इति ऋ. त्रिषु स्थलेषु यक. विवेकः।

[b]) तु. वें. सा. GG. ORN.; वैतु. PW. प्रमृ. वपूंषि इत्यस्य विप. सत् यम्य->-म्यां इति?।

[c]) पाभे. पृ २०१० l द्र.। [d]) सपा. परस्परं पाभे.।

[e]) विप.। साऽस्यदेवताद्यर्थे अण् प्र.।

[f]) विप.। प्राग्दीव्यतीयः यञ् प्र. (पावा ४,१,८५)।

[g]) सपा. काठ २१,१० पितृदेवत्यः इति पाभे.।

[h]) विप.। बस.।

[i]) सपा. तैआ ६,७,२ यमराज्ये इति पाभे.।

[j]) सपा. °मराज्ञः<>°मराज्यम् इति पाभे.।

[k]) षस. उत्तरपदमाद्युदात्तम् (पा ६, २,१३०)।

[l]) षस. समासान्तः अच् प्र. उसं. (पा ५, ४, ७७)। उप. श्वन्-।

[m]) °सदनात् इति पपा.।

[n]) नाप.। उस. उप. <√सू [प्राणिप्रसवे]।

[o]) विप.>नाप. (युगल-प्रसू-)।

[p]) चस. (तु. पा ६, २, ४५; वैतु. भा. तृस.)। उप. <√यज् इति।

[q]) =सपा. तैब्रा १, ७,८,६ बौश्रौ १२, ११:१५च। मा १०,२० का ११, ६,६ माश ५, ४,२,१० तु अमेष्टम् इति पाभे.।

[r]) पाठः (तु. पै. मूको.)? यमस्य युः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. शौ ५, ५,८ पै ६,४,८)।

यमितवै,यमित्री- √यच्छ् द्र.
यमिनी- २यम- द्र.
यमिष्ठ- √यच्छ् द्र.
१यमी- २यम- द्र.
२*य(म्>)मी[a]- -म्यः ऋ ५, ४४, ४.
यमुः अजुर्यमुः टि. द्र.
यमुना[b]- -ना ऋ ७,१८, १९; खिसा २०, ५[c]; -नायाम् ऋ ५,५२, १७; -०ने ऋ १०,७५,५.
यामुन[d]- -नम्[e] शौ ४,९,१०.
यमुन-नदी-कालिकुं[f]- -?कम् खि २,१४,९.
यमुन-ह्रद- -दे खि २,१४,४.
यमेष्ठ- २यम- द्र.
?य मे वा स्य दिध्मोः पै ३,३७,१.
?यं पिण्ड× कर्करपि स्मर× पाचल स्मन्तपुन × करंकर[g] पै २०, ६१,१.
√*यय्[h], ययेयुः मै ३,६,९¶.
ययाति[i]- -तेः ऋ १०,६३,१.
ययाति-वत् ऋ १,३१,१७.
ययि[j]- -यिः ऋ ५, ७३, ७; ८७,५; -यिना ऋ १०,९९,५; -†यिम् ऋ १,५१, ११; ८७, २; तै ४, ३,१३,७.
ययी[k]- -यियः ऋ १०, ७८, ७; -य्यम् ऋ २,३७,५.
ययु[l]- -युः मा २२,१९; का २४, ६, १; तै ७,१, १२, १; मै ३,१२, ४; काठ ४२,३.
?ययुः[m] शौ ४,२४,२; पै ४,३९,३.
?ययैः[n] खि १,१०,२.
?यरसिः[o] पै १९,४८,१९.
यर्हि यद्- द्र.
१यव[p]- -०व शौ ६,१४२,१; पै ९,९, २; -वः ऋ १,६६, २;१३५,८; २,५,६; खि ५,१०,४; मा ५, २६; ६,१; का ५,७,१;६,१,१; तै १,३, १,१;२,२;६,१; ६,२, १०-११,३; ३,४,१; ¶मै १, २,११$; १४$; ६, ५; ८, १; १०, १२; ३,९, ३[२]; ४, ६,३; काठ २, १२; ३, ३; ६,२¶; ३६,६¶; क २,६;१०; ४,१¶; शौ ८, ७, २०; ९,१,२२; ११, ८, १५; २०,१२७, १०; पै ८, १८,९; ९, ८, ३-६; ९; ३; ४[२]; ११,११; १५,१३, ७; १६,१३, १०; -वम् ऋ १, २३, [१५; १७६,२]; ११७,२१; ५,८५,३; ७,३,४; ८,२,३;२२,६; ६३,९; १०, २७, ८; ४३, ७; ६८, ३; १३१, २; मा १०, ३२†; १९, ६†;२३,३०;३१;३८†;का ११, १०, २†; २१, १, ५†; २५,६, १०; ११; ७,६†; तै १,८, २१, १†; ५,२, ११, २†; ६,४, १०, ५¶; ७,२, १०,२¶; ४,१९,२; ¶मै १, १०, १२; ११, ४†; २, ३, ८†; ३,८,९; ९, ३;१०,२; १३,१$; ४,८,९ †; काठ १२, ९¶; १३, १५; १४, ३†; २७, ८¶; ३६,६¶; ३७,१८†; ४४, ८; कौ २,८६†; जै ३,८,१२†; शौ ६,३०, १; ९१,१; १४०,२; १४२,२; †२०, १६,३; १७,७; १२५, २; पै ९,८,१;२; ७;१९, १८, ७; २४, ४; ४९, १०;

---

a) नाप. (वृष्टि-धारा-)। < √यृ = √क्षृ 'क्षरणे' (तु. पृ २२०१ *j*)।
b) व्यप. (नदी-)। व्यु. ? < √यु [मिश्रणे] इति या [९,२६], < √यम् इति पाउ [३,६१] PW. प्रमृ. च।
c) °ना इति स्वरः ? यनि. शोधः।
d) विप. (आञ्जन-)। तात्रभविकः अण् प्र.।
e) सपा. पै ८,३,१० वासनुम् इति पाभे.?।
f) कस.>षस.। °मुन° इत्यत्र ह्रस्वः (पा ६,३,६३)। °दी° इति स्वरः ? यनि. च °कम् > -०क [सं१] इति च शोधः द्र.।
g) पाठः ? अयः-पिण्ड ! करंकरा(र!अ)पि स्मर !, पाच ! दस्मन्त ! पुनः करंकर ! इति त्रैष्टुभपाद-द्वयात्मकः पूर्वार्ध-शोधः इति विमृश्यम्। तत्र करंकर इति च कर- (भाप. < √कृ [हिंसायाम्]) + कर- (कर्तरि < √कृ [करणे]) > उस. द्र.।
h) धा. गतौ वृत्तिः ?।
i) व्यप. (राजर्षि-)। व्यु. ? < √यत् इति GW.।
j) वप्रा.। भाप. (वेग-), विप. (प्रगमन-शील-, *दीप्यमान-), नाप. [मेघ- (वैतु. अन्ये क्रुदिति कृत्वा < √या [गतौ] इतिमात्रम्?)]।
k) विप. ([ययिमत्- = वेगवत्-] सिन्धु-, रथ-)। मत्वर्थे ईः प्र. (वैतु. *j* टि.)।
l) विप. ([वेगवत्-] अश्व-)। < √या (तु. सस्थ. शिशु-)।
m) पाठः ? (√*यय् [= √जज् 'युद्धे = हिंसने'] > √यायय् > कर्तरि) *याययु- [विप. ([हिंसक-] इन्द्र-)] > -युः इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. सा., ? W. *युयु- इति कृत्वा < √यु [अमिश्रणे = पृथक्-करणे, परासने]. इतीव ?)।
n) पाठः ? ययेः इति संस्कर्तुः टि.।
o) शोधः पृ २४७७ *a* द्र.।
p) नाप. (धान्य विशेष-)। व्यु.! मा [५, २६] < √यु [अमिश्रणे] इति।

-विमू ऽ-वम् ऋ ९, ५५,१; कौ २, ३२५; जै ३,२७, १; -वस्य ऋ१,५३,२;८.७८,१०; तै ६,४, १०, ५¶; मै ४, ३, २¶; काठ १२,७¶; शौ २,८,३; २०,२१, २¹; पै ९,९,४²; ११,१२²;२०, ३९,३; -वाः मा १८,१२;१९, २३;९१; का १९,४,४; २१,२, १२; ६, १२; तै ४, ७, ४, २; ¶मै १, ६, ११; २,३, १; ११, ४§; ३, २,५; ८,९²; ४, ३, ६;४; ८; ¶काठ १०,४; १२, ४; १८,९§; २५, १०; २६,५²; ३८,३§; क २८,९; ४०,३¶; ४१,३²¶; शौ ९,६, १४; २०, १३०,७; पै ५,२०, ४?; ९,१०, १०; १६, १११, १४; १९, ६, ९?‡ᵃ;४७,१२; -वात् पै १९, ५१,९; -वान् ¶मै २,१,२; ३, २,५;४,८,७; शौ ६,५०,१;२ᵇ; -वे तै ६,४,१०, ५¶; शौ ११, ६, १३; पै १६, २२, ३; -वेन ऋ २,१४, ११; ९,६८,४; १०, [४२-४४, १०]; ¶तै २, ६,८, ४;७,३,१४,१; काठ ३५,१५¶; ४३,४; †शौ ७,५२,७;२०,१७, १०; ८९,१०; ९४,१०; पै १७, ३५, ६†; -वैः मा २१, ३२; का २३, ४, ४; मै ३,११,२;९.

यव-त्वु- -त्वम् तै ६,४,१०,६¶.

†युव-मत्- -मत् ऋ ८,९३,[३;९, ६९,८]; १०,४२,७; मै ४,१४, ५; काठ ८, १४§; क ८, २§; कौ २, ८०२; जै ४, २, ५; शौ २०,७,३; ८९, ७; -मन्तः ऋ १०,१३१,२; मा १०,३२; १९, ६; २३, ३८§; का ११,१०,२; २१,१,५; २५,७,६§; तै १,८, २१,१; ५,२,११,२; मै १,११, ४; २,३,८; ४,८, ९; काठ १२, ९; १४, ३; ३७, १८; शौ २०, १२५,२.

¶युवमती- -तीः तै ६,२, १०, २; ११, २; ३,४, १; काठ २५, १०; २६, ५; क ४०-४१, ३; -तीभिः मै ३,८,९;९,३.

यव-मय- -यः ¶तै २, ४, ११, ५; ¶मै १,६, ५²; २,४,५;६,३-५; १३§;४,३,८; ¶काठ १०, ४²; ११,८; १२,४; १५,२;३; ४;५; ९; ३७, २;३; पै ९, ११, ११; -¶यम् तै १, ८,७-८,१;१०,१; मै १,६,५; ८,८; २, १, २²; २, ६;३, ५; ६, ६; काठ १०, ४²; ११, ८; -येन पै २, ३७, २; १९,३९,४.

यव-मात्र- -त्रम् तै २,६,८,४¶.

√*यवय>यवयु- -युः ऋ ८, ७८,९.

यवा(व-आ)चित्ᶜ- -तम् तै १, ८, १८,१.

यवा(व-अ)द्- -वादः ऋ १०, २७,९.

†युवा(व-आ)शिर्ᵈ- -शिरः ऋ १, १८७,९;८,९२,४; काठ ४०,८; कौ १,१४५; जै १,१६,१; पै ६, १६, ८§; -शिरम् ऋ २, २२, १;३,४२,७; खि ४,७,४,१५§; कौ १, ४५७; २, ८३६; जै १, ४८,१; शौ २०,२४,७;९५,१.

¹यव्यᵉ- -व्यम् ऋ १, १४०, १३; -व्येᶠ मा २३,८; का २५,३,५; मै ३, १२,१९.

²यव्यु- >यव्या- -व्यायैᶠ तै ७, ४,२०,१; काठ ४४, ९.

²युवᵍ- -वाः मा १४, ३१; का १५, ९, ४; मै २, ८,६; १३, १२ʰ; काठ १७,५; २१,१¶ⁱ;२२,५ʰ; क २६,४;३१,१६¶ⁱ; -वानाम्ʲ मा १४, २६; का १५, ८,५; मै २, ८,५; काठ १७, ४; २१, १; क २६,३; ३१, १६.

³युवᵏ- -वः शौ ९, २,१३²; पै १६, ७७,३².

³य व क्रु णो म्य र्वे णी अ ह स्य स्व-वा रा द नी य सी पै ,१, ५२, १-४.

ᵃ) पामे. पृ १७३७ *b* द्र. । ᵇ) पामे. पृ १७१७ *l* द्र. ।

ᶜ) विप. (स्थूरि- [*पिटक-]) । उस. थादि-स्वरः । उप. आ√चि [चयने] अधिकरणे क्तः प्र. (तु. भा.) ।

ᵈ) विप. । वस. ।

ᵉ) नाप. (वैतु. वें. =देश-) । समूहार्थे यत् प्र. ।

ᶠ) निमित्ते सप्तमी [=यव्याय (पावा २, ३, ३६ [तु. सपा. तै ७, ४,२०,१ यव्यायै इति पामे.; वैतु. उ. म. -व्यः इति पदमिति ?])] ।

ᵍ) नाप. ([अवर्धुकचन्द्र-यत्-] पूर्वपक्ष-) । अ (नञ्)+ *वृध- (वर्धुक-) >तस. *अ-वृध- + मह- (*चन्द्र-) > वस. *अवृध-मह- > नैप्र. *युमह- > यनि. (वैतु. <√यु [मिश्रणे] इतीव माश ८,४,२,११ ?) ।

ʰ) सपा. युवाः (माश्रौ ६,२,३,२ वाश्रौ २, २,२,८ च) <> यावाः इति पामे. ।

ⁱ) सपा. यवाः <> यावाः इति पामे. ।

ʲ) सपा. युवानाम् <> यावानाम् इति पामे. ।

ᵏ) विप. ([*वियोजक-] अग्नि- प्रमृ. [तु. PW.]) । <√यु 'पृथक्करणे' (वैतु. B. रक्षणार्थे माप. इति,

?यवघः[a] क २७,६.
?यवयं[b] पै ५,३,५.
यवया[c]->यवया-वन्[d]- -वानः शौ ९,२,१३; पै १६,७७,३.
यवया-वाच[e]- -चः[f] पै २,२,४.
?यवयोर् अवयान्म् पै १९,२६,२.
†यवस[g]- -सम् ऋ ३, ४५, ३; ५, ७८,२; ७,१०२, १; ८,४, १८; मै ४,१२,५; काठ २०,१५; कौ २, १०७०; -सस्य ऋ २, १६, ८;७,९३,२; -साः ऋ ४, ४१, ⌊५;१०,१०१, ९⌋; १०,११, ५; शौ १८,१,२२; -सात् ऋ ७, १८,१०; -से ऋ १,३८,५;५, ९,⌊४; ६,२, ९⌋;५३,⌊१६; १०, २५,१⌋; ७,३,२; ८७, २; १०, ९९,८; १००,१०; ११५,२; मा १५, ६२; का १६, ७, ५; तै ३,१,११,६[h]; ४,४,३,३; मै २, ८,१४; काठ १७, १०; क २६, ९; कौ १,४२२; २,५७०; जै १, ४१,४; ३,४६,५; -सेन ऋ ४, ४२,१०; मा ७, १०; का ७,४, २; -सेषु ऋ १, ९१,⌊१३; ८, ९२,१२⌋.
युवस-प्रथम[i]- -मानाम् खि ५,७, २, ६; मा २१, ४३-४५; का २३,५, ३[३]; मै ४, १३,७; काठ १८,२१.
†यवसा(स-अ)द्- -सादः ऋ १, ९४, ११; १०, २७, ९; पै १२, १,११.
यवागू[j]- -?गुम् काठ ११,२¶[k]; -गूः तै ६, २,५, २[२]; मै १, १०, १; काठ १५, २; -¶गूम् मै २,२, ७; काठ ३५, १७; क ४८,१५; -¶ग्वा काठ ६,३[२]; क ४,२[२].
?य वा वीं यां स र घा यः पृ षा य म श्वा भ र त्[l] पै ९,८,४.
यवाशिर्- १यव- द्र.
यवाष[m]- -षः[n] काठ ३०,१; क ४६, ४.
युविष्ठ[o]- -ष्ठ ऋ २,६,६; -ष्ठ ऋ १, २२, १०;२६,२; १४१,१०; १४७,२; १८९,४; २, ७, १;३, १५,३; १९,४; ४,२,१०; १२; ४,६;११; १२,४; ५,१,१०;३, ११; ६, १५,१४; ४८, ⌊८ (७, १६,१०)⌋; ७,१,३;७,३;८,२३, २८; ८४,३; १०,१,७;२,१;४, २;४५,९[p];६९,१०;८०,७;८७,

?w. नाप. =१युव- इति च ?)।

[a]) विप. (⌊*आयुध-योधिन्-⌋ शूलिन्- ⌊रुद्र-⌋)। (आ√यु⌊*छेदने⌋>)*आ-यवर्-(आयुध-)+युध्-> उस. *आयवर्-युध्- > प्र३ *आयवर्युधः इत्यध्यक्षरः शोधः [तु. सपा. मा १६,६० आयुयुधः <⌊*आयवर्-युधः⌋ इति, तै ४, ५, ११, १ काठ १७, १६ ?यव्युधः (<यवीयुधः ⌊तु. विभिन्नशब्दसारूप्यमात्रे ऋ ८, ४, ६; १०, ६१, ९⌋ <*आयविर्-युधः) इति, मै २, ९, ९ ?वोयुधः > ⌊*आयवस्-युधः >⌋ *आयवो-युधः ⌊तु. पपा. आवः-युधः =*आयवः-युधः⌋ इति शोधसापेक्षाः पाभे. ⌊तु. पृ ६८९ *j*⌋]।

[b]) पाठः ? (√जभ्,म्भ् ⌊हिंसायाम्⌋>) जभ(.म्भ)-यत्- >-यन् (वैतु. BKA. अवयन्) इति शोधः।

[c]) भाप. (वियोजना-)।<√यु 'पृथक्करणे' (तु.३यव-)।

[d]) विप. [⌊विद्रावणकृत्-⌋ देव- (वैतु. पपा. प्रमृ. उप. यावन्- इति, LR. <√या ⌊गतौ⌋ इति ?⌋)]।

[e]) विप. (⌊वियोजक-⌋ भिषज्-)। वस. उप. भाप. सत् √*स्यक्ष् ⌊माने⌋>*स्यक्ष->नैप्र. यनि.।

[f]) यवयावा च इति पाठः (तु. मूको.)?।

[g]) नाप. (भोजन- ⌊तृणादि-⌋)। व्यु.?। पाउभो ⌊२,३, १७३⌋ प्रमृ.<√यु ⌊मिश्रणे⌋ इति ?। (√भृ>)*आयु-(पोषण-)+(√*भृष्>)*भृष-(धारण-)>वस. *आयु-भृष->नैप्र. *आयुवस-(तु. अवस्-)>यनि.।

[h]) वैतु. भा. ⌊पक्षे⌋ क्विप. इति ?।

[i]) विप.। बस. (वैतु. म. सस. इति ?)।

[j]) नाप. (पाकवद्-विमिश्र-पेय-)। व्यु.?। जल-+*आपु-(*प्राचुर्य-)>षस. *जल-आपु- >*जलआपु (वत्>)-वती- >नैप्र. *जभापोई- > यनि. [तु. नभा. लप्सी, लहसी (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. पाउ. पाउच्च ⌊३,८१⌋: <यक्र. √यु ⌊मिश्रणे⌋ इति, १युव- इति च ?)]।

[k]) °गूम् इति शोधः।

[l]) पाठः ? यवमयः सरघायाः पोषाय मध्वाभरत् इति शोधः (तु. सपा. पै ९, ११,११)।

[m]) नाप. [क्षुप-विशेष- (तु. नभा. जवासा⌊सा⌋)]। *भृष-(वृष्टि-)+*आपु- (विशरण-)>वस. *भृष-आष->नैप्र. *धभाष- > यनि. (तु. वृ ⌊श⌋ ष- ⌊=अर्क-⌋-साहचर्यपूर्वं वृष्टिविशरणश्रावणम्)। वृश-, वृष इत्यत्र च टि. द्र.।

[n]) सपा. मै ४, ८,१ एवाषः इति पाभे. पर्यायस्वरूपः सन् सन्यायः द्र.। एवं पृ १०७० *g* अयं विशेषः द्र.।

[o]) नैप्र. <युविष्ठ्य- (यद्र.)।

[p]) सपा. °ष्ठ: (आपमं २,११,२८ च)<> °ष्ठ्य इति पाभे.।

८; खि १,४,८; मा १२,२६†[a]; ४२;१३,५२†; १७,७६†; १८, ७७; का १३,२, ९†[a]; ३,१३; १४,५,६†;१८,६,१२†; २०,५, १०; †तै १, २, १४, ३[b]; ४; ३,१४,३; ४,२,२,३[a];३,४; ३, १३, ४;५; ६,५,४; ७,१५, ६; †मै २,७, १०$; १०, ६; १३, ११; ३,२, २$; १६,५; ४,१०, १[2];११,४[2];५[2]; †काठ २, १५[2]; ६,११[2]; ७,१६[2];१६,१०; १८, ४;२१; १९, १२; ३५, १; ३९, १५; †क २५, १; २८,४; ३१, २; †कौ १,३७; २,५९६;७२५; †जै ३,४८,१२;५९,१६; शौ ५, २९,४; ८,३, ८†; पै १३,९,३; ५; १६, ६, ८†; -ष्ठः ऋ १, १४१,४; १६१, १; ४, १२, ⌊३ (७,१६, १२)⌋; ६,६, २; ७,४, २; तै १, ३,१४, ४†; ¶मै २, १,१०; ३,२,७; काठ २०,८¶; क ३१, १०¶; शौ २०, १३५, ८†; -ष्ठम् ऋ १, ४४, ४;६,५, ⌊१(२२, २)⌋; ७,३, ५; १०,⌊५ (१०,४६,४)⌋; १२,१;१०,२०, २; १४३, २; ¶तै २, २, ३,१; २; मै २,१३, ५†; काठ ३९, १३†; कौ २, ६५४†; जै ३, ५४, ४†; -ष्ठाः शौ १८, ४, ६१‡[c]; -ष्ठाय तै ¶२, २,३,१; २; ५, ६, १५, १; मै २, १, १०¶; काठ १०, ७[4]¶;४९, ५; -ष्ठेन काठ १०,७¶.

युविष्व्य[d]- -०ष्व्य ऋ १, ३६, १५; -०ष्व्य ऋ १,३६, ६; ४४, ६; ३, ९, ६; २८, २;५,८,६[e];६, १६, ११; ४८, ७; ७, १६,⌊१० (६,४८,८)⌋; ८,६०,४;८; ७५, ३; १०२, ३; २०; मा ३, ३; †११, ७३; ७४; का ३, १, ३; †१२,७,८;९; †तै २,६,११,१; ४,१, १०, १[2]; मै †२,७, ७[2]; ९‡[a];४,११,६†; †काठ ७,१७; १६, ७[2]; ९‡[a]; कौ २, ११†; †जै १,४, ३; ३,२, २; ४,१९, ४; २८, ८; शौ १९, ६४, ३†; -ष्व्यम् ऋ ५, २६, ७; मै ४, ११,१; काठ २,१४.

यव्री[f]- -व्र्या[g] ऋ १, १६७,४.

यवीयुध्- √युध् द्र.

?यवेधसे[h] पै १९,२४,२.

?यवैत्[i] पै ९,९,३.

?यवैनान्[j] पै १,८७,१.

?यवोच्छिष्ट[k] पै १९,२२,४.

?यवोम पै ७,८,४.

१यव्य-, २यव्यु- १यव- द्र.

३यव्यु- > ०व्या(वप्रा.)- -व्या[l] ऋ

a) पाभे. पृ २५८० *p* द्र.।

b) भा. ⌊पक्षे⌋ <यवितृ- इति।

c) सपा. ऋ १,८२,२ नुविष्ठया इति पाभे.।

d) विप. (⌊दीप्तिप्रादुर्भावादिमत्-⌋ अग्नि- प्रभृ.)। (√यु ⌊बधा.⌋ > भावे) *युविस्- + मत्वर्थे त्यप् प्र. उसं. (पा ४,२, १०४) > यनि. (वैतु. पा ⌊६, ४,१५६⌋, PW. प्रभृ. =⌊युवन्- > ⌋ युव्- + ⌊अतिशयार्थे⌋ इष्ठन् प्र.> युविष्ठ- > स्वार्थे यनि. इति? ⌊मौस्थि. °ष्व्य- > °ष्ठ- इत्यस्य क्रमस्य इष्टतरत्वाभिसन्धेः⌋) ।

e) सपा. वैश्रौ १,६:८ हिश्रौ ३,२,५६ °ष्ठ इति पाभे.।

f) नाप. [नदी- (तु. ⌊अर्थतः⌋ PW. प्रभृ. युव्या- इति मन्वानाः; वैतु. ⌊प्राति.?,<√यु 'मिश्रणे' इति कृत्वा⌋ वें. =वाच्- इति, सा. = विद्युत्- इति, Gri. = युवति- इति, ?GG., ?GRV. = मध्यस्थता- इति च)]। नैप्र.<यह्वी-।

g) तृ१ (वैतु. PW. प्रभृ. क्रिवि. =प्राचुर्येणेति)। सस्थ. ?अयासः > *भृधमयु- (विप. ⌊जलपूर्ण-⌋ मरुत्-) > भृधमयासः > नैप्र. *अयमयासः इति शोधः (तु. छन्दः ⌊पृ ३९६ निर्देशो नेष्टः⌋)। 'मरुतः (उक्त-प्रकारेण) जलपूर्णाः (सन्तः) साधारण्या (*महा-धारया ⌊यद्र.⌋) नद्या इव परा-मिमिक्षुः (तीव्रं ववर्षुः)' इति वा.।

h) इवे(व-ई)रते इति शोधः (तु. सपा. शौ १९, ३८,२)।

i) यवः इत् इति द्वि-पदः शोधः।

j) पाठः? (*मूर्धमया⌊न>⌋ना-⌊*मूर्धन्-⌋>) *मूर्धमेना- > -नाम् इति शोधः (तु. पार. जबीन ⌊मूर्धन्-⌋)। सस्थ. ?कन्या>क्रिम्याः (ष१) इत्यपि शोधः। सस्थ. ?विभिन्दान् > वि-भन्दन् (=वि-भण्डन्, वि-भिन्दन्) इति शोधः (तु. मूको.)।

k) पाठः? सम् (वर्धय) उच्छिष्ट ⌊सं१⌋ इति द्वि-पदः शोधः (तु. षष्ठो मन्त्रः)।

l) विप. (⌊*स्तुतिकारिणी-⌋ गिर्-)। (√वृध् ⌊*स्तुतौ⌋ >भावे) *वृधे- + (√मि ⌊माने⌋ > कर्तरि) म(यु>) या- > उस. *वर्ध-मया > नैप्र. *धमया- > यनि.। 'मरुतः (*स्तोतुः ⌊निघ ३,१८⌋) यव्या गीः, यस्य (इन्द्रस्य ⌊कर्मणि ष. =यम् इन्द्रम्⌋) वन्दते' इति वा. (वैतु. वें. सा. = मिश्रयन्ती- इति, भा. सा ⌊तै.⌋ विप. ⌊मही-⌋ इति कृत्वा १युव्या- इति, सा ⌊कां.⌋ उ. म. K. = १युव्य- ⌊नाप.⌋ > तृ१ इति च, PW. प्रभृ. यनि. नद्यर्थे नाप. ⌊तु. टि. यव्री-⌋ इति?)। सपा. माश २,५,२,२८ काठ

१, १७३, १२; मा ३, ४६; का ३,५, ३; तै १,८, ३, १; मै १, १०,२; –?व्याभिः[a] ऋ ८,९८, ८; कौ २,६१; जै ३,६, ७; शौ २०,१००,२.

यव्या-व(त्>)ती[b]– -वत्याम् ऋ ६,२७,६.

?यव्युधः[c] तै ४,५,११, १; काठ १७, १६.

√यश् (वधा.)[d] > १यशस्[e]– -शः ऋ १, १०, ⌊७; ३, ४०, ६⌋; २५, १५; ३, ६२, १; ४, ३२, ⌊१२; ५, ७९, ६⌋; ५, ४, १०; ७९, ७; ६, २, १; ७,१५,१२; ७४, ५; १०४, ११; ८,१९,६; २३, २१; १०३, ९; ९,२०,४; ३२,६; ६१, २६; ९४,३; १०६, १३; १०८, ९; १०, २२, २; ३६,१०; १०६, ११; खि १,१, १; ५,३; २,४,१; ६,१०; ६,३, १; मा १८,८; २०,५; ६४; २१, ३८; ५१; ५८; २८,२४; ३०; ४४; ३२, ३; ३९,४; का १९,३, ४; २१,७, ४; २२,६, १०; २३,४, १०; ६, ४; ११; ३०, ३,१; ७; ४,१०; ३५, ३, ३; ३९, २,२; तै १,४,४६,१†; २,३,३, १¶; ३,१,१०,२; २,४,१; ४,७,३,१; ¶५,३,१०,४[२]; ७,६, ४[२]; ७,४, २०,१; मै २,१, ४[२]¶; ११,३; ३,४,८¶; ११,२; ३; ५; ८; ४, ६, ५[१]¶; १०, १†; काठ ९, १६[२]¶; १०,२[२]¶; १८,८; २२, १३[२]¶; ३८, ४; ४४, ९; क २८,८; ३५, ६[२]¶; †कौ १,८४; १९५; ५७६; ५७९; २, २२९; ३२१; ३६१; ५६४; $३,३,१; १०[४f]; †जै १,९,४; २१,२; ५८, ११; ५९,२; २,२,२[२]$; ३,५,५; १२,७; २०,१३; २६,७; ३०,४; ४५,१; शौ ३, २२, १; ६,३९, १; ६९,१[g]; ३; ८,४,११†; ९, ८, ५; १०, ३, १८-२०; २१[२]; २२[२]; २३; २४; ८,९; ११,७,२५; १०,२०; १२, ६,२; १३,५, १; ६, १; १४,२, ५६; १५,२, ८[२]; १४[२]; २०[२]; २८[२]; १९,३७,१[h]; ५८,३; २०,६,६†; १३२, १५[i]; पै १, ५४,२[h]; ६९, २; ८९,३; ११०,३; ३,१८,१; ८,२०, १०; १६,१०,१†; ६४,८; ९[२]; १०[२]; ६५, १-३; ८६, १०; १०१, ५; १४१, २; १५२, ११; १५५,५; १७,२९,१३; १८,१२,५; १९,८, ७; ३८,११; ५१,४; ५५,१; २०, ४५, २; –शसा खि २,६,५?[j]; मा २०,७२; २१,२४; का २२, ७,६; २३, ३,२; तै ५,३, १०, ४¶; ७, ४, ३[k]; मै ३,४,८¶; ११, ४; १२; ४,६, ५[२]¶; काठ २२,१३¶; २७,१०[१]¶; ३८,९; ११; क ३५, ६¶; कौ ३, ३, १०[l]; जै २,२,२[l]; शौ १०, २, ३३; ३,१७-२५; ६,२७; १२,५, २; १३,८,४; ५; ६; ९,१; २; ५; १९,५६,६; पै १, ११०,३[m]; ३, ८; ६[n]; २५,६; १६, ६२,५; ६४, ८-१०; ६५,१-४; १४०,२; १९, ४८, १७; –शसि तै ४,४,६,२; मै २, १३, १८; काठ ३९, ९; –शसे मा १९, ९२; २०, ३; का २१,६,१३; ७,२; मै ३,११;

९,४ क ८,७ अवया इति पाभे. अपि नैप्र. सन्न्यायः द्र.।

[a]) पाठः ? यव्याः (द्वि३), अभि इति द्वि-पदः शोधः। इह यनि. नाप. (*नदी-पथ-⌊तु. ऋ १०, ७५, २ प्रमृ.⌋)। (√वृध् ⌊*रदने =खनने⌋ >भावे) *व्रध– +(√मि ⌊माने⌋ >अधिकरणे) म(य>)या– > उस. *व्रधमया– > नैप्र. यनि.। 'यथा वाः (जलं) *यव्याः अभि वर्धन्ति ⌊स्वभावतो निम्नगत्वाद्⌋ गच्छन्ति ⌊एवम्⌋ ब्रह्माणि त्वा अभि वर्धन्ति' इति वा.।

[b]) व्यप. (नगरी- ⌊हरियूपीया-⌋)।

[c]) विप. (⌊*आयुध-योधिन्-⌋ शूलिन्- ⌊रुद्र-⌋)। व्यु. शोधाय च ?यवधः इत्यत्र टि. द्र. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. सा. <*यु- ⌊शत्रु-⌋ +√युध् > उस. इति, PW. प्रमृ. <⌊√युध् >⌋ यवीयुध्– इति !)।

[d]) धा. दीप्त्यादौ वृत्तिः।

[e]) भावे असुन् प्र. (वैतु. पाउ ⌊४, १९१⌋ प्रमृ. <√अश् ⌊व्याप्तौ⌋ इति)।

[f]) पाभे. पृ २३१५ *f* द्र., एकतरत्र यशः <> यशसा इति पाभे.।

[g]) सपा. शौ ९, १, १८ पै २, ३५,२; १६, ३३,६ मधु इति पाभे.।

[h]) =सपा. तैब्रा २,५, ७, १ आश्रौ ६, १२, २। मै २,३,४ प्रमृ. आश्रौ ६,१२,२ तु राधः इति पाभे.।

[i]) यशः शवः (तु. RW.) > ये शिशवः इति शंपा. सात. पाठः ?।

[j]) °शा° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[k]) =सपा. बौश्रौ १०, ४६ : ११। पै १, ५३,१ तु यशसम् इति पाभे.।

[l]) सपा. जै २,२,२ यशस्वी इति पाभे.।

[m]) सपा. शौ १९,५८,३ यशसम् इति पाभे.।

[n]) सपा. शौ ४,११,६ तपसा इति पाभे.।

१?[a]; ८[b]; ९; काठ ३८,३; ४; –शोभिः शौ ६,३९, २; पै १९, ८,९;१०,८.
यशस्-कर*[c]– -रम् खि २, १४, ७.
¶यशस्-काम– -माः तै २,३, ३,१; काठ १०,२.
यशस्-कृत्– -कृतम् तै १, ५, ५,४[d].
√यशस्य>यशस्यु– -स्यवः[e] शौ ४,११,६.
यश(स्य>)स्या– -†स्ये[f] तै १, २,१३, २; मै १, २, ९; काठ २,१०.
यशस्-वत्– -वत् खि ५,७, ३, १०; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३; –†वतः ऋ १,९,[६(३, १६,६)]; ८,२३,२७; १०२,८; कौ २, २९७; जै ३, २४, १३; शौ २०, ७१, १२; –वता ऋ ३,१६,[(१, ९, ६) ६]; –वति ऋ १०,३८, १; –वन्तः[g] तै १, ५,५,४; काठ ६,९; क ४,८; –वान् ऋ १०, २०, ९; शौ ६, ५८,२; पै १९,१०,७.
यशस्वती– -ती ऋ १०, ११,३; तै ४,४, १२,२[h]; मै ३, १६, ४[h]; शौ १८, १, २०†; –तीः ऋ १, ७९, १; तै ३, १, ११,५†; शौ ६,५८,२; पै १९, १०,७.
यशस्-विन्– -०विन् तै ५,७, ४,३; पै १, ५३,१; –विनः शौ १९,५६,६; पै ३,८, ६; १९,८, ९; १०, ८; ४३, ९; –विनम् काठ ६, ९[d]; क ४,८[d]; शौ ६, ३९, २; पै १९, ४८, १९; –विनाम् खि १, १, १[i]; –वी काठ १०,२¶; जै २,२,२[j].
यशस्वि-तम– -मः मै २, १,४¶.
यशस्-सद्[k]– -सत् काठ ३९,५.
यशो-दा[k]– -दाः तै ५, ३, १०, ४[२]¶; –दाम् तै ४,४, ६, २; मै २,१३,१८; काठ ३९,९.
यशो-धा– -धाम् खि ५, ७, १, १०; मै ४,२, १०[२]; ¶; १३,२; काठ १५,१३.
यशो-भग[l]–>यशोभगि (न्>)नी[m]– -न्यै[n] मा २,२०; का २,५,२.
२यशस्[o]– -शसः ऋ ३, १, ११; ४, ५१,११; ७,२१,२; ३६, ६; ८, ४८, ५; ९, ६१, २८; १०,४६, १०[p];६४,११; ७६,६; मा २७, २; का २९,१,२; तै ४,१,७,१; मै २,१२, ५; काठ १८,१६; क २९,४; †कौ १,४७९; २,१२८; †जै १,५०,३;३,१३,४;शौ २,६, २;६,३९,२;५८,२; पै ३,३३,२; १९,१०, ७; –शसम् ऋ १, १, ३;३१,८;६०,१;९२,८;२,३,५; ३,१,१९; ५,३२, ११; ६,८,५; ४९,९; ७,४२,५; ७५, २;९३, ४; ८, ६१,५; १०,३९,२; ९१, १५; मा २०,७९†; का २२,७, १३†; †तै ३,१, ११,१; ४,३, १३,५; †मै ३,११,४;४,१०,४; ११,१;१३,७; १४, १५; †काठ ४,१५;३८,९; †कौ १,२५३;२, ९२९; जै १, २७, १†; शौ ६, ३९,२; ५८, १[३]; १९, ५८,३[q]; २०,११८, १†; पै १, ५३, १[r]; ४,३०,१-९; १९,८,९; १०,६[३]; ८; –†शसा ऋ १,१२२,४; ४, १,१६[s]; ५,८,४[s]; ७,६९,३; ९, ८१,१[s]; १०,७१,१०;१०६,२[s]; मै ४,१४,१०; कौ ३, ३, ५; जै २,१,७; –†शसाम् ऋ ६,३,२; ९,९७,३; कौ २,७५१; पै २०, ३८, २; –शसे ऋ ५,१५, १;

a) यशसे इति शोधः (तु. सपा. मा २०,४४; वैतु.सात. यश° इति ?)। b) सपा. मा २०,३ तैब्रा २,६,५,३ वीर्याय इति पाभे.। c) °श° इति स्वरः? यनि. शोधः।
d) सपा. °कृतम्<>यशस्विनम् <> मा ३,१८ प्रमृ. सहस्कृतम् इति पाभे.।
e) पाभे. पृ १४६६ *i* द्र.।
f) =सपा. वौश्रौ ६,२४:३५। पाभे. पृ १५४८ *j* द्र.।
g) सपा. मा ३,१८ प्रमृ. सहस्वन्तः इति पाभे.।
h) सपा. पै १५,१,५ सहस्वती इति पाभे.।
i) यशस्वि° इति स्वरः? यनि. शोधः।
j) पाभे. पृ २५८२ *l* द्र.। k) विप. (इष्टका-)।
l) कस. उप. =ऐश्वर्य-।
m) वैतु. पा ४,४,१३१ °भग्य–, °भगीन– इति च।
n) सपा. काठ ५,४;३२,४ वेशभ° इति पाभे.।
o) विप.। कर्तरि असिः प्र [तु. २अपस्–]।
p) =*यच्छस्– [स्त्री. =देय-वस्तु (तु. सस्थ. टि. सं-प्र√यम् >सम्···प्र···यन् इति; वैतु. वें. सा. =यशांसि [अन्नानि] इति, GW. स्त्री. विप. [तु. ऋ ३,१,११])]। q) पाभे. पृ २५८२ *m* द्र.।
r) पाभे. पृ २५८२ *k* द्र.।
s) नाप. [अर्थः? (तु. GRV. [तु. ऋ ९,८१,१;१०, १०६,११]; वैतु. वें. सा. GW. =१यशस्– इतीव ?)]।

मा २०,४४; का २२,४,९; मै ३,११,१; काठ ३८,६; शौ ३,२१,५; पै ३,१२,५; -शसौ ऋ ५,४३,२; -शाः ऋ ८,२३,[३०; ९०,५]; †कौ १,२४८; २,७६१; †जै १,२६,६; शौ ६,३९,३[४];५८,३[४]; १३,१,३८[३]; पै ४,३०,१-९; १८,१८,८[३]; १९,८,८[४];३२,१५[४].

यशस्-तम- -मः ऋ ८,२३,१०; काठ ७,१४[a]; शौ ६,३९,३; ५८,३; पै १९,८,८; -मम् ऋ ७,१६,४; ८,१०२,१०; -मस्य ऋ २,८,१.

†यशस्-तर- -रः ऋ ९,९७,३; कौ २,७५१; -रम् ऋ ८,२,२२.

?यशस्वी च[b] खि ३,१७[२],१.

?यशाम्[c] पै १९,४८,१७.

?यष्मादार्ष्यो पै १५,१७,८.

यष्टवे, यष्टव्य- √यज् द्र.

य(ष्टि>)ष्टी[d]- -ष्टीम् खि २,६,१४[e].

१यष्टृ-, २यष्टृ-, ३,४यष्टृ- √यज् द्र.

?य सी द य द म् पै १९,२१,८.

?यसृन्धुः पै २०,३६,३.

यस्क[f]- -स्काः[g] काठ १३,१२¶.

?यस्मा ह शौ १९,४८,१[h].

√यह् (वधा.) > यह्[i]- >

†यहु[j]- -हुः ऋ ८,६०,१३; जै ४,६,३; -०हो ऋ १,२६,१०; ७४,५; ७९,[४; ७,१५,११]; ८,४,५; १९,१२; ८४,५; मा १५,३५; का १६,५,१७; तै ४,४,४,५; मै २,१३,८; काठ ३९,१५; कौ १,९९; २,९००;९११; ९६७; जै १,११,३; ४,१४-१५,४.

†यह्व,ह्वा[k]- -०ह्व ऋ १०,११०,३; मा २९,२८; का ३१,४,४; मै ४,१३,३;१४,१५; काठ १६,२०; शौ ५,१२,३; -ह्वः ऋ ३,१,[१२; ४,५,२]; ५,५; ९; ४,७,११; ७,६,५; ८,२; ९,७५,१; १०,११,१[l]; काठ ७,१६; कौ १,५५४; २,५०; ३,३,१३; जै १,५७,१; २,२,८; ३,५,९; शौ १८,१,१८; -ह्वम् ऋ १,३६,१[m]; ३,३,८; ४,५,६; ५,१६,४; ८,१३,२०; २४; १०,९२,२; कौ १,५९; जै १,६,५; -ह्वस्य ऋ ३,२,९[n]; २८,४; -ह्वाः ऋ ४,५८,७;५,१,१[o]; मा १५,२४[o]; १७,९९; का १६,५,५[o];१९,१,८; तै ४,४,४,२[o]; मै २,१३,७[o]; काठ ४०,७; कौ १,७३[o]; २,१०९६[o]; जै १,८,१[o]; शौ १३,२,४६[o]; पै ८,१३,७; १८,२५,६[o].

यह्वी[p]- -ह्वी ऋ १,१४२,[७;५,५,६; ९(३३,५)१०२,७; १०,५९,८]; ५,४१,७; ६,१७,७; १०,९३,१; मा २१,१७; का २३,२,६; मै ३,११,११; काठ ३८,१०; -ह्वीः ऋ १,५९,४;७१,७;७२,८; २,३५,९; १४; ३,१,४; ६; ४,१३,३; ५,२९,२; ९,३३,[(१,१४२,७;

---

a) पाभे. पृ २३१६ c द्र.।

b) पाठः ? यशस्-+वृत्यं- (भाप. [वरण-])> वस. *यशस्वृ (त्य >) त्या- > प्र१ -त्या (विप. [वधू-]) इति शोधः। सस्थ. ?तेजस्वी च > तेजस्वृत्या इत्यपि शोधः। एवं पृ १४७७,१४७८ a च निर्देशो नेष्टः।

c) विशाम् इति शोधः (तु. आपश्रौ ६,२०,२)।

d) विप. ([*ऋद्धि-संपादिनी-] लक्ष्मी-)। ऋधस्-+ (कर्तरि) भृ (ति->)ती-> उस. *ऋधस्-भृती-> नैप्र.*धस्वृती->*यसटी->यनि.। दण्डार्थे वैप ४ द्र.।

e) पाभे. पृ २०५७ c द्र.।

f) व्यप. (ऋषि-)।

g) बहु.<यास्क-(पा २,४,६३)।

h) च, यु° इति पाठः ? > च, चक्ष्महे इति शोधः (वैतु. पपा. च, युस्मै, ह इति, सा. च, यस्मै [=यस्य] इति, शंपा. यामहे इति, RW. W. चयामहे इति शोधश्चेति)

i) भाप.।

j) विप. (इन्द्र-)। मत्वर्थे उः प्र. (वैतु. PW. प्रमृ. कृत् प्र. इति, दे [२,२] < √या + √ह्वे [तु. k टि.] इतीव?)।

k) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। मत्वर्थे वः प्र. (वैतु. कृद्वृत्तमिति कृत्वा या (८,८ [तु. SEY ९८]) प्रमृ. < √या + √ह्वे इति, पाउ [१,१५४] दे [३,३] < √यज् इति, पाउभो [२,३,१३१] दे. [पक्षे] < √यस् इति, PW. प्रमृ. < √यह् [तु. √यक्ष्] इति ?)।

l) नाप. ([अदितेः पुत्र-] अग्नि-) इति GW.।

m) नाप. (पक्षिन्-) इति GW. ?।

n) पाभे. पृ १३७४ o द्र.।

o) नाप. [*प्रशाखा- (तु. [पदस्वारूप्यमात्रे] वें. सा. प्रमृ. GW. ORN. प्रमृ. च; वैतु. PW. विप. इति?)]।

p) विप., नाप. (नदी- [ऋ ३,१,९ प्रमृ.])।

५,५,६)५(१०२,७; १०,५९, ८)|; ९२, ४; तै २,५, १२, १; मै ४,१२, ४; कौ २, २२०; जै ३,२०,२; –ह्वीभिः ऋ ३,१,९; –ह्वीपु ऋ ७,५६,२२; ७०,३; काठ ८, १७; –ह्वयः ऋ १०, ९९,४.

यह्व(त् >)ती[a]– -तीः ऋ १, १०५,११; ९,११३,८.

√या (वधा.), याति ऋ १, ३५, ३[3]; ६,७५,१; ७,४९,३;७५,६; मा २९, ३८†; का ३१, २, २†; तै ३,१,१, ३¶; ४,६,६, १†; ५, ६,१,१†; †मै २,१२,१; ३,१६, ३; कौ २, ५९०‡; जै ३, ४८, ५‡; शौ १, ३३, २†; ३, २१, ३; १३, १, २३; पै १,२५,२†; याति ऋ १, ५०, ९; ७७, ५; १२२,१०; १६१, १४[2]; २,२७, १२; १५;३०,१; ३,२,१०;६१, ४[b]; ४, ⌊१३-१४,५⌋; ५,६, ३; ३१,१;८०,२; ६,२,२;५१,१२; ७,३८,६;७८,२;९५,१;९८,१; ८,२७,१७;९,९, १;१५,१;२५, ⌊४;४३, ३⌋;४४,३;७१,८; ८६, ३३; ९७, ४७; १०७,८[2]; १०, १३९, १;१६८, १; खि १,१०, १; २, १४, ५; ५,१५,११; मा १७,५८†; का १८,५,९†; तै ४, ६, ३, ३†; मै २, ७, १२;१०, ५†; ३,३,८†; ४,१४, ७†; ९; †काठ ९,१९; १८,३; ३९,१३; ४६, १; क २८, ३†; †कौ १, ४७६; ५१५; २, २८५; ३४७; ६१६;१०८८;३,५,१३; †जै १, ४९,१०; ५३,५; ३,२४,१;२९, ४†; ५०, ४; शौ १०, ८, १८; १३, २, २४†; ३८; ३, १३; १४; †२०, ४७, २१; ८७, १; १३१, ३$[c]; पै १, १०७, १†; ८, ९, ६; १४, १, ३†; १५,१०,१†; १६,१५०,८;१८, १७, ३; २२,९†; २४, ६; १९, ४२, ११; २०, १७, १; यातुः मै ३,१६,५; युान्ति ऋ १,३७, १३; ८, ७, ४; २८; शौ १९, ४३, १-८; यान्ति ऋ १,१६१, १४; ¶तै ७,२,१,३;४[2]; पै ५, १३,३; यासि ऋ १, १२,⌊४; ७४,७⌋; ४४, १२; ४,१६, ११; ६,२३, १; ८,९, १८; १०,११, ११; ११२,२; १४२, ४; तै ३, ५,५, ३; कौ १, ६१‡[d]; जै १, ६, ७‡[d]; शौ १३, २, ३; २०, १४२, ३†; यासि ऋ १, १६५, ३; २,१, ६; ४,१३, ४; ५,८१, ४; ६,५८, ३; ९,१००,८; १०, ४,३;७५,२; मा ३३,२७†; का ३२,२,१०†; तै १,३,१४, १†; †मै ४,११,३; १२,५;१४,१६; †काठ ९,१८;११,१३; शौ १३, १, २१‡; ३८; १९, ५६, १; पै १, ८७, १; ३, ८, १; १८, १७, १‡; १८, ८; २०, ७; याथुः ऋ १,३४, २; १८३,⌊३; (१८४,५)६,४९,५⌋; ८,९,१२; खि १,३,३[10]; तै ४, ७,१५,२; शौ २०,१४१,२†; याथः ऋ ५, ७४, ३; ८, २६, २; काठ २२, १५; याथु ऋ ६, ५०, ५; याथ ऋ १,३९,१; २,३४,३; ३,६०, ४; युामि[f] ऋ १, ५८,⌊७; ३, ५४, ३ (१०, ३०, ४)⌋; ८, ३, ११; ५३,८[g]; ६१,६; १०,४७, ८; खि ३,५,८[g]; कौ २,९३०†; शौ२०,११८,२†; †यामि[i] ऋ१, २४,११[h?]; ५, ५४,१५;७३,२; ६,५१,४;८,३,९; २७,१; ७३, ६;१०,११९,१३; मा १८,४९; २१, २; का २०, २, १२; २३,१,२; तै २,१, ११, ६; ५, १२, १;४, २, ११, ३; ५,७, ६, ४; मै ३,४, ८;४,१०,२; ४; १२, १; ४; १४, ३; १७; काठ ४, १६†;१०,१३†; ११, १३; १२, १५; १७, १९; २१, १३;४०,११†; कौ १,४८; जै १, ५,४; शौ २०,९,३;४९,६; यामः ऋ ३, ३३, ६; †यातु ऋ १, ३५,⌊१०(११८,१)⌋; १५७,३; मा ३४,२६; का ३३, १,२०; कौ २,१११०; पै १५,१२,२‡; १७, ४,८; यान्तु खि ७,७,५; †याहि

[a]) विप. (२अप्-)। मतुप् प्र. स्वरविधौ व्यञ्जनाविद्यमानत्वात् तत्स्वरश्च (तु. पाका ६, १, १७६, दत्-वत्– प्रमृ.; वैतु. सा. शत्रन्तं कृदिति ?)।

[b]) तु. ऋ ७,७८,२; वैतु. R ⌊ZDMG ४८, ४७८⌋ GW. प्रमृ. आयाति इति संकेतुकाः (तु. इहैव पश्चो मन्त्रः)। [c]) शंग. सात. युाति इति ?।

[d]) सपा. ऋ ७,१६,५ वेषि इति पाभे.।

[e]) °थः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ १०, ८५,१५ अयातम् इति पाभे.)।

[f]) धा. याच्ञायां वृत्तिः (तु. निघ ⌊३,१९⌋; वैतु. या ⌊२,१⌋ प्रमृ. नैप्र. <√याच् इति)। [g]) धा. गतौ वृत्तिः।

[h]) पाठः ? (√*यास् ⌊याच्ञायाम्⌋ >) *यास्मि इति शोधः (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ या ⌊२,१⌋ प्रमृ.)।

[i]) सपा. शौ २,२,१ यौमि इति पाभे.।

ऋ १,१२९,९;२,११,१७;४,४, १; ७,३,५; ८,२३,६; मा १३, ९;२९,११$; का १४,१,९;३१, १,११$; तै १,२,१४,१[a];५,१, ११,४¶; मै २,७,१५; ३,१६, २; काठ १६, १५; याहि ऋ १, १३५, [२;७, ९०, १]; ३, ४१, ८; ७,२९, [(३, ४३, ३) २]; ९, १४, ८; ६४, १५; १०६,६; १०,१०,८; ८९,१६; १०४,[(१, ३, ६) ६[b]]; १४२, ७[c]; खि ३,१४, १; तै ३,१,४, १¶; मै २,५,१०; ९,१०; काठ १३,९; ३०,८; ४६,२; क २५, ६†; कौ २, १९३†; जै ३,१७, १४†; शौ २, ३४, ५; ५, २०, १२; ६, ९२, १; १८, १, ९; ४, २; ३; २०, २३,८†; पै ३, ३२,७; ५,३१, ७; ६, ८, ७‡; ९,२४,१२; १५,१२,६;९; १६, ७१, ९-११; ७२, ६; १५०, ५; १९, ३४, १०; †यातम् ऋ १, ११७, १०; १८४, [(१८३, ३) ५ (६,४९, ५)]; ४,१३, १; ८, ९,११;२६,१५; शौ २०,१४१, १; †यातम् ऋ १,३४, ४; ४७, २; ११७-११८, २; २, ३९, ३;४१, ७; ५,७६,१; ६, ६२, १०; ७,६७,३;७;९१,५; ८,९, ११; ३५, [७-९]; १३-१५; मा २०, ८१; का २२, ८, २; काठ १७,१८; कौ २,११०२; पै ९, १२, ९$[d]; यातु ऋ १, ३८, ११[e]; ३,३३,१२; †यात ऋ ७, ३८,[(४, ३७, १) ८]; ५९, ४; मा ९, १८; २१, ११; का १०, ३,११; २३,१, १२; तै १,७,८, २; ४,७, १२,१; २; मै १,११, २; काठ १३, १४; पै ५, १९, ५$; याथन ऋ १, २३,११; याथन ऋ ५, ५७, २; अयात् ऋ १०, ८५, ७; खि ३,१९,१; शौ १२,११,२; †१४,१;६;१०; †पै १८, १, ६; १०; अयात् तै २, ३, ८, १¶; ¶अयाताम् मै २,१,११; काठ १०, ५; ¶अयुः तै ५, ३,२,३; मै १,११,५; ७; ३,४,३; ४,३, २; काठ १२,७; १४, ५; ७; २१, १२; २३, ३; अयाः शौ २, १२,७; †अयातम् ऋ १,११६,१८; ५,२९,९;१०, ८५,१४; १५; तै ४, ७,१५,४; मै ३, १६, ५; शौ १४, १,१४; १५; पै १८, २, ३; ४; अयातम् ऋ ५, ३१, ८; काठ २२, १५†; अयातन ऋ ८, ७, २६; यायात् क ७, ४¶; यायाम् ऋ ५,६४,३.

ययातु पै ९,१६,२.

?ययौ[e] ऋ ३,३३,९; ययौ ऋ ४, २६, ५; पै ५,६, ७; †ययुः ऋ ८, ७, २९; ९, ८६, ४६; १०, १७, ४[f]; १५४, २; मा २३, १६; का २५, ४,५; शौ १८,२, १६†; ययुः ऋ ५, ५३, २; ७, ८३,१; ययाथ ऋ १०, १७, ८; शौ १८,१,४३†;४,४७; ययाथ ऋ ५,२९, ९; ६,४०, ४; †ययु ऋ ८,३४, [१-४; ५?[g]; ६-१५]; कौ १, ३४८; २, ११५७-५९; जै १, ३६, ७; यय ऋ ५, ६१, २; यासत् ऋ १,७१, ६; अयासीत् मै २, १३, १०; अयासुः ऋ ७,५७,१; यासिष्टम् ऋ १, ११९, ४[h]; ७, ४०, ५; ६७, [१०;६९,८].

*या->येष्ठ- -ष्ठः ऋ ५, ७४, ८; -ष्ठा ऋ ५,४१,३; -ष्ठाः ऋ ७, ५६,६.

१†यात्- यातः ऋ १,३२, १५; मै ४, १४, १३; पै १३, ६, १५; याताम् ऋ ४, २८, ३; ५,५५, [१[i]-९[i]]; ७, ४८,१; १०, १२, ५; तै २, ४,८, २[i]; काठ ११,

a) वैतु. आयाहि इति K.।

b) तु. सस्थ. टि. उप। c) तु. सस्थ. टि. अनु।

d) यातुम् इति मूको.।

e) आ···शृणोत ययौ इति पाठः? आ···शृणोताऽऽययौ इति शोधः। °त, *आ-ययौ> °ताँ-ययौ > °ता-(,)ययौ > °ता, ययौ > °त, ययौ इत्यभिसन्धिः। 'हे स्वसारः, कारवे आशृणोत, (अहं)वः दूराद् आँ-ययौ' इति वा.।

f) पाभे. पृ ७५१ f द्र.।

g) पाठः? (√जि [जये] > लोटि मपु १ *जय+ *आत् >) जयात् (द्र्) इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?)। 'यथा (युद्धमुखे) वृष्णे (शूराय) पूर्वपार्य्यं (वीर-पाणं [दधति, विजेता स्यादिति, एवं हे]) दिवावसो (इन्द्र!) ते (तुभ्यं) सुतानां (सोमान [अयं]) दधामि [अतः (*आत् =अधुना [पीतपानः सन्] त्वम्)] अमुष्य (दिवि वर्तमानस्य) दिवः शासतः (देव-वर्गस्य) दिवं (द्युलोकं) *जय (देवान्तर-विजेता भव)' इति वा. (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. लिटि [मपु२ > मपु१] < √या इति, वा. च पीडुकाः)।

h) पृ ६८३ l टि. यनि. शोधः (तु. सस्थ. आ··· गतम् [परि.])। i) पाभे. पृ १०९३ f द्र.।

९[a]; ३०, ४[a]; क ४६, ७[a]; शौ १८,१,३३; यान् ऋ २,३८,३; यान्तः ऋ ४,२५, ८; ८,८३,६; यान्तम् ऋ ३, ३२, १४; १०, ४०,१; तै १,६, १२, ३; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; ३८,७; यान्ता ऋ १,११७,१२.

†याती– -त्याः ऋ १०, ८५, १२; शौ १४,१,१२; पै १८,२, १.

-यात– -तः ऋ १, १४१, ८; -तम् ऋ १०, १३१, ३; शौ ३,८,६; ६,९४,२; १०,८,८; २०,१२५, ३†; पै १६,१०१, ३; १९,१०, १४; -ताः ऋ ५,३३,५.

¶यात-याम[b]– -मम् मै ४, १, १२;८,६; काठ ३१,९; क ४७, ९; -माः क ४५,५; -मेन मै ४,१,३; काठ ३१,२.

¶यात-यामन्[b]– -मा तै ५, १, ५,२[2]; ४,५,१[2]; ६,५,९,३; ७, १,८,१; मै ३,९, ५; काठ १९, ५[2]; क ३०, ३[2]; -मानि तै २, ६,३,१; ३,४,९,४; ५,१,८, ३; ६,६,७,४; मै ४,३,५; ६;८,६; काठ १२,८; १९,८; क ३०,६; -म्ना क ४७,२.

¶यातयाम्नी– -म्नी तै ५, ५,३, १; -म्नीः तै ५,५, ६,२; मै ४,८,९.

यातवे ऋ १, ३७, १०; ४४, ४; ११३, १६; १५७, [१(१०, ३५,६)]; ५,२९, १०; ८,७,८; १२,३; २०,६; ९,६२,१७;१८; ६३, [८; ६५, १६]; ९; ७८,२; ९९,२; १०,७५,२; ६;१०६,१; १४३,१; मै ४,१२,५†; †कौ १, २२१; २, १८३; ५६७; ५६८; ६२३‡; ९८१; ११०८; †जै १, २३,८; ३,१७, ४; ५१,१‡; ४, २४,२; २८,६; ७; शौ १२, १, ४७; १३,२, ८; २०, ६३, ९†; पै १७,५,५; १८,२१,२.

यातवै तै ६,२,६,१¶.

१यातृ[c]– -ता ऋ ७, ३४, ५;८, ७०, १; १०, ९९, ३; कौ १, २७३; २, २८३; जै १,२९, १; ३,२३,१५; शौ २०, ९२, १६; १०५,४.

†यान[d]– -नम् ऋ ४,४३,६; -नान्[e] ऋ १०, ७३, ७; ११०, २; मा २९,२६; का ३१,४, २; मै ४, १३, २; काठ १६, २०; शौ ५, १२,२.

यानी[f]– -नी तै ४,४,६, २[3]; मै २,८,१३[4]; काठ २२,५[4].

२याम[g]– -मः ऋ १, ३४, १; १००, २; १६६, ४; १७२, १; ४, ५१, ४; ५, २३, ४; ६, ६६, ७; १०,२०, ९; का १९, ५, ३[h]; मै ४, १, ३¶; काठ ३१, २¶; क ४७, २¶; -मम् ऋ ७,५६,६; ६९,२; ८,७, [२; १४]; ४; ९६, १; मै २, १३, १०; ४, १४, १०†; काठ १९, १२¶[i]; क ३१,२¶[i]; शौ १०, २,६; पै १६,५९,७; -मात् ऋ ३,५३, १९; -माय ऋ १,३७, ७; ३९,६; ८,७,५; -मासः ऋ ५,३,१२; १०,३,४; -मे ऋ ५, ५४,५; खि ३,१९, १; मा ११, १३; का १२,२, २; तै ४,१,२, १; मै २, ७, २; काठ १६, १; १९,१२[j]; २३,६¶; क ३१,२[j]; -मेन ऋ ५,५३, १२; -मेभिः ऋ ८, ७,७; ९,६७, ७; -मेषु ऋ १,३७ [८; ८,२०,५]; ४८, ४; ८७,३; ४,३२,२३; २४; ५, ५६,७; ७३,७; तै ४,३, १३,७; मै ४, ११, २; -मैः जै १, १५,१‡.

याम-कोश[k]– -शाः ऋ ३,३०, १५.

१यामन्[l]– -म ऋ २,३४, १०; मै १,११, ४; -मन् ऋ १, ३३, २; ३७, ३; ८५, १; ११२, १; ११६, १३; १३१, ७; १६६,१;

---

a) पाभे. पृ १०९३ *f* द्र.।
b) विप.। बस.।
c) विप.। तृन्नन्तम्।
d) नाप. (रथ-)। करणे प्र.।
e) विप. ([*यान-योग्य-] पथिन्-)। यान- > *यान्य- > नैप्र. यनि. (तु. सा. BW. MW.; वैतु. वें., [पक्षे] सा., PW. प्रमृ. मार्गार्थे नाप. पुं. [तु. पा २,४,३१] इति?)।
f) नाप. (तु. पृ ३८ *b*)।
g) वप्रा.। नाप. (मार्ग-, यात्रा-, रथ- प्रमृ.)। मन् प्र.।
h) पाभे. पृ ७५२ *g* द्र.।
i) यामम् ...क्षेमम् > सपा. मै ३,२,२ योगक्षेमम् इति पाभे.।
j) सपा. तै ५,२,१,७ योगे इति पाभे.।
k) विप. ([गति-निरोधिन्-] मर्त्य- [तु. तात्पर्यतः सा. Gri.])। उस. उप. कर्तरि <√*कुश् [आवरणे =निरोधे]। 'हे इन्द्र, मर्त्या एतादृग्दुष्टाः सन्तः (तव) हन्तव्याः अभूवन् (अतः) दृह्य (स्थिरो भव)' इति वा. (वैतु. LR., ?GRV. GG. =यात्रार्थ-मञ्जूषा- इति, PW. प्रमृ. =रथ-पेटिका- इति च)।
l) वप्रा. सत् भाप. नाप. च।

१८१,७; २, ३६, २; ३,२,१४; २९,६; ३०,१३; ४,२४, २; ५, ४४,४[a]; ५२,२; ५८,७;७३,९²; ६,१५,५; ३८,१; ४; ७,५८,२; ६५, १; ८५, १; ८, २२, १४; १०,३,४; ४६,१०; ७७,८;७८, ६;९४,१३; १२७, ४[b]; खि ५, ७, ३, २; मा १७, १०†; २८, १३[c]; का १८,१,११†; ३०,२, २; तै ३,२, ८,४; ४,६,१,२†; मै २,१०, १†; ४, १३,८; काठ १७, १०†; १९, १३; क २८, १†; कौ १, १३५†[d]; शौ २०, ६७, ४†; -मन्ऽमन् शौ ४, २३,३; पै ४,३३,४; -मनः ऋ ५,५७, ३; -†मनि ऋ १, २५, २०;१३८,२; १६८,५; ३,५४, १४; ४,२७,४; ५,५३,१६; ७, ३२,२६; ९, ४५, ४; १०,६४, १; ७७, ४; ८०, ५; ९२, १३; तै ७,५,७, ४; काठ ३३,७; कौ १,२५९;२,८०६; जै १,२७, ७; ४,३०,६; शौ १८,३,६७; २०, ७९,१; -मनिऽमनि ऋ ९,६७, १०; -मभिः ऋ १, ३७,[११; ५, ५६,४]; ५,६६,५; ८१,५.

याम-श्रुत[e]- -तेभिः ऋ ५,५२, १५.

¶यायावर,रा- -रः तै ५,२, १,७²; मै ३,२, २; काठ १९, १२²; क ३१, २²; -रस्य मै ३, २, २²; -राः मै ३,२,२.

यावन्[f]- -वा ऋ ७,१,५.

यास्यत्- -स्यन् शौ १३, २, २८; पै १८,२३,५.

या- यद्- द्र.

?याः कृच्छ्राः[g] पै ११,३,२.

?याकाश्या[h] पै ९,१६,४.

?याकिदन्तीः पै ५,९,८.

?या गृत्स्यत्रिपञ्चाशीः[i] शौ १९, ३४,२.

√याच्,>याचि, याचते पै १६, ११६,९; याचति तै १,५,९, ६¶; मै १,५, १२¶; काठ १०, ३²;¶; शौ ९,६,४; १०,८; पै १६,१११,४; ११५,४; याचन्ते ऋ ९,७८,३; याचन्ते ऋ ८,२, १०; जै ४,२१,९†; याचन्ति मै १,८, ५¶; याचन्ति शौ १२,४, २६; पै १७, १७, १०; १८, ६; याचामि शौ ५,७, ५; याचामि ऋ १०,९, ५; जै ४, २९, १†; शौ १,५,४†;१५,१३,१३; पै ८, १५, ९; २०, ५३, ८; याचामहे ऋ १०,२२, ७; याचामः पै ९, १०, ९; याचतात् ऋ ९, ८६, ४१; ¶याचेथाम् काठ ३०, १; क ४६,४; याचत>ता ऋ १०, ४८, ५; याचामहे मै ३,७,३¶; ¶अयाचत तै २,१,२, १; ३,५, १; काठ ८, १०; ११,३; २९, ७; क ७, ६; ४५, ८; ¶अयाचन्त काठ २४, १; क ३७, २; अयाचन् शौ १२,४, २०; २४; पै १७,१८, ४; याचेत् मै १,५, १२¶; याचेयुः शौ १२,४,२२; ४८; पै १७,१८,२;२०,८.

याचिष्यति तै १,५, ९, ६¶; †याचिषत् ऋ ८, १, २०; कौ १,३०७; जै १,३२, ५; †याचिषामहे ऋ ८, ६७, १; तै २,१, ११,५; मै ४,१२,१.

याचयते शौ १२,४,३८[j].

याचत्- -चद्भ्यः शौ १२,४, १; २; १२; पै १७,१६,१; २; १७,२; -†चन् ऋ ८, १,२०; कौ १, ३०७[k]; जै १,३२,५.

याचमान- -नः शौ ६, ११८, ३; ११९, ३; पै १६, ५०, ५; ७; -नस्य शौ ७, ५९, १; पै २०, १४,२; -नाय मै ४,८,३¶.

याचित,ता- -तः काठ २८, ५¶; क ४४, ५¶; शौ १२, ४, ४८; ५०; पै १७,२०,८; १०; -ताम् शौ १२,४, १३; १९; २५;२६; पै १७,१७,३;८; १८,५;१९,६.

याचितुम् शौ १२, ४, ३१; पै १७, १९,१.

¶याच्ञ,च्ञा[l]- -च्ञः[m] काठ ७,४; क ५,३; -च्ञा[m] तै १,५,७,४...

---

a) नाप. (*पृथिवी-)। <√या = √धा [*धामनि]।

b) =आगमने इति GW. प्रभृ.।

c) वैतु. म. =कर्मन्- इति कृत्वा <√यम् इति ?।

d) वैतु. भ. नि यामन् इति क्विप. इति ?।

e) विप. (सूरि-)। बस. उप. भाप. (वैतु. सा. तृस.)।

f) नाप. (शत्रु-)। वनिप् प्र.।

g) शोधः *i* टि. द्र.।

h) शोधः पृ २५७ *e* द्र.।

i) या कृत्या स्यात् त्रैपञ्चाशी इति पाद-शोधः। एतदनु पृ १५१४ *n,o* शोधः द्र.। सपा. पै [११, ३, २]. अप्ययमेव शोधः (तु. मूको.; वैतु. सा. यनि. एव, W. WI. याः कृत्याः इति, Geld [KZ २७, २१८] छन्दस्तः याश्च कृ° इति, RW. अक्षकृत्याः इति च)।

j) पाभे. पृ १२९९ *g* द्र.। k) तु. सस्थ. टि. आ।

l) भाप.। नङ् प्र. (पा ३,३,९०)।

m) परस्परं पाभे.।

याच्छ्यु[a]- -च्छ्याय शौ १२,४,३०; पै १७,१८,१०.
?याजयन्ति[b] काठ ३४,५.
याजयितव्य-, १याज्य-, २याज्य-, ३याज्य- √यज् द्र.
१यात्- √या (वधा.) द्र.
२यात्[c] ऋ १,८०,१५; ६,२१,६; ७, ८८,४[2]; १०,६८,१०; शौ १२, १,५७; २०,१६,१०†; पै १७, ६,६.
याच्-छ्रे(<श्रेष्ठ>)ष्ठा[d]- -ष्ठाभिः ऋ ३,५३,२१.
यातु- √या (वधा.) द्र.
?यातः पै १,७०,१.
?या तं द षद ख ल सद्या पै १, ८६,४.
यातयज्जन-, १यातयत्-, २यातयत्- √यत् (वधा.) द्र.
यात-याम-,°यामन्-, यातवे, यातवै √या (वधा.) द्र.
यात(व्य>)व्यां[e]- -व्या[f] मै २, ३, १[3]; काठ ११,११[2].
?याताम[g] मै ४,९,२७‡.
१यातु[h]- -तवः ऋ ७,२१, ५; शौ २, २४,१-८; १०,७,१८[i]; १२, ६, ६; पै २,४२, १-८; ११, १-५; -तुः ऋ ८,६०, २०; काठ ३७, १३[2];१४[2]; पै १३,९, १०; १०, ४-६; २०, ५२, ६; -तुभिः पै १३, १०,७; -तुम् ऋ ५,१२, २; -तू काठ ३७, १४¶; -तून् शौ ४,९,९; पै ८,३, १; ६,२[j]; -तूनाम् ऋ ७, १०४,२१; शौ ५, २९, ८; ९; ८,४, २१†; पै १६,११,१†.
यातु-चातन[k,l]- -नम् शौ १,१६,२.
यातु-जुम्भन[k]- -नम् शौ ४, ९, ३; पै ८,३,२.
†यातु-जू[m]- -जूनाम् ऋ ४, ४,[५; १०,११६,५]; मा १३,१३; का १४,१,१३; तै १,२, १४,२; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; क २५,६.
यातु-धान[m]- -०न ऋ ७,१०४, [१५;१६]; शौ †८,४,१५;१६; पै २,८२, १-५; ८३,१-३; ८४, १-११; †१६, १०, ५; ६; -नः ऋ ७, १०४, १५; १०, ८७,८; ११;१५-१७; काठ ३७, १४¶; शौ ४, २८,६; †८, ३,८; ११; १४;१५;१७; ४,१५; पै ४,३७, ६; १०,११, ५; †१६,६,८; ७, १;४;६; ७; १०,५; २०,१५,९; -नम् ऋ ७, १०४, २४; १०, ८७,१२; शौ १,७, १; ४,३,४; २०, ८; ८,३, ५‡[n]; ४, २४†; पै २,८,५; ४,४, १; १८,५; ८, ७,६;९,१२; १६, ६, ६‡[n]; ८, ६[o]; १०; ११, ४†; -नस्य ऋ १०, ८७, ५; १०; २५; कौ १, ९५†; जै १,१०,६†; शौ १,८, ३; †८, ३,४;१०; पै ४, ४, ९; †१६, ६,४;१०; ८,९; -ना ऋ १०, ८७, २४; पै १६, ८, ८†; १०; -नाः ऋ १०,८७,९;१८; १२०,४[p]; मा १५,१६; का १६, ४,३; तै ४, ४, ३, १; मै २.८, १०; काठ १६,१५; १७, ९; ३७,१४[2]¶; क २६, ८; शौ १, ७,३; ७,७३,२; †८,३,९; १६; १९,४६,२; पै १,६५,२; ४,४; ३; २३, २; २५, ४; ६, १,४†,

---

[a]) भाप.। न्यङ् प्र. उसं. इति पूर्वतो विशेषः। स्त्री. °च्छ्या- (तु. माश २,३,४,४)।

[b]) जयन्ति इति शोधः (तु. पृ ९३९ *a*)।

[c]) यावदर्थे अव्य.। नैप्र. <यावत् (तु. पृ १४१९ *d*, वें. सा [ऋ १०, ६८, १०]; वैतु. PW. प्रमृ. <युद्- इत्येवं सदपि युस्मात् [पं१] इत्यस्य पर्याय इति ?, सा. अन्यत्र √या [गतौ] > १यात्- इति ?)। शेषं *d* टि. द्र.।

[d]) विप. ([सर्वथापि श्रेष्ठा-] ऊति-)। नैप्र. <यावच्छ्रेष्ठा- (तु. सपा. शौ ७, ३२,१ पाभे.; वैतु. वें. पूप. <√या [गतौ] इति, सा. <√यत् [प्रयत्ने] इति च ?)।

[e]) विप. ([*शीतला-] तनू-)। यादु- (जल- >शैत्य-) > *याद(व्य)>व्यां-> नैप्र. यनि.।

[f]) पाभे. पृ २५५८ *c* द्र.।

[g]) याचाम इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,९,५ शौ १, ५,४ तैब्रा २,५,८,६ तैआ ४,४२,४ याचामि इति पाभे.; वैतु. पपा. याताम् इति ?)।

[h]) भाप. (परबाधन-क्रियाविशेष-), नाप. (यातुधान-)। बाधा-+*धर्म-> उस. *बाधा-धर्म-> नैप्र. *धाधु- >यनि. (वैतु. सा. दु [या ६,३०]<√यत् [हिंसायाम्] इति, पाउ [१,७२] सा [पक्षे], GW. <√या इति)।

[i]) पाभे. पृ १०१० *a* द्र.।

[j]) पाभे. पृ २३६२ *m* द्र.।   [k]) विप.। उस.।

[l]) पृ ३८५ *e* दिशा पै. पाभे. शोध्यः।

[m]) नाप. (रक्षस्-)। उस.।

[n]) पाभे. पृ १८९८ *n* द्र.।

[o]) सप°. शौ ८,३,२५ अर्चिषा इति पाभे.।

[p]) पाभे. पृ ११०४ *m* द्र.।

७,७,९; १३,१०,२;९;१२;१६, ६,९†; ७,८†; १४९,११; १९, २५,१४;२७,२; -०नाः शौ ६, ३२,२; -नाद् ऋ १०,८७, ७; पै ८,६, ८; -नान् ऋ १,३५, १०; १०,८७,२; ३; [४; १३]; १४; १९; मा ३४, २६†; का ३३,१, २०†; कौ १, ८०†; जै १,८,८†; शौ १,७, २; ५-७; ८,१;२८,१;२; ४,१८,८; २०, ६;५,१४, २;२९,११†; †८,३, २; ३; ६; ७; १२; १३; १८$; २१‡; १०,५, ४८; ४९; पै २, २०,२;६२,४; ३,२२,४; ४,४, २; ५-७;८; १८,३; ४; ६,८,१; ८,६,७; १६,†६,२; ३;५; ७‡; †७,२;३;५; ८,१‡; ८१,२; ८; १९,३०,१६; ३१, २; -नानाम् खिसा १५, १०; मा १३,७; का १४,१,७; तै ४,२,८, ३; मै २, ७,१५; क २५, ६; पै १९,२२, ३; -नेभ्यः मा ३०,८; का ३४, १,८; शौ ६,१३, ३; पै १९,५, ३; -नैः पै ५,३७,३.

यातुधानी- -नीः शौ १, २८,४; ४,१८, ७; पै ५, २४, ७; -न्यः ऋ १,१९१; ८; १०, ११८,८; खि ४,५,५; मा १६, ५; का १७,१,५; तै २,५,१२, ५†; ४, ५, १, २; मै २,९, २; काठ ७,१६†; १७,११; क २७, १; शौ १, २८, २; ४; २,१४, ३; ४,९, ९; २०, ६; १९, ३६, २;३९,१; ५-८; ४७, ७; पै १, ४७,२; ९९,१; २,४,५; २७,२; ६, ८,१; २०, ६; ७,७, ३; ८; १०,१; ५-८; ८,३,१; ६,७; ७, ६; १३,१०,२; १५,१८,५;१९, ३०,११; १६; ३१,१;२; -न्या पै १,४७,१.

यातुधान-क्षयण[a]- -णम् शौ ६, ३२,१; पै २,४६,२;१९,११,६.

यातुधान-जम्भन[a]- -नम् पै २, ४६,२; १९,३१,३.

यातुधान-हन्[a]- -हनम् काठ ३९,५.

यातु-मत्- -मन्तः ऋ ७, १०४, [२०; २५]; शौ ८,४,२०; २५; पै १६,१०, ९; ११, ५; -मान् शौ १,७,४; पै ४,४,४.

यातुमती- -तीनाम् ऋ १, १३३,२;३.

यातु-मा[b]- > यातुमा॑वत्- -†वत्[c] शौ ८,४, २३; पै १६, ११,३; -†वतः ऋ १,३६,२०; जै ४,८,६; -वताम् ऋ ७,१०४, २३[c]; ८,६०,२०; -वान् ऋ ७, १,५; पै ७,९,११[d]; १३,१०,४.

यातु-हन्- -हा शौ १,१६,१; पै १, १०,३.

२यातु[e]- -तुः पै १९,१९,११.

१यातृ- √या (बधा.) द्र.

२यातृ[f]- -ता ऋ १,७०,६.

३यातृ[g]- -तारम् ऋ १, ३२, १४; पै १३,६,१४†.

याथातथ्य-, याथातथ्य-तस् (ः) यद्- द्र.

[?]याथात्री[h] पै १९,२६,१३.

√याद् (बधा.) > [?]यादमान- -नः ऋ ३,३६,१[i];७,६९,३[j]; मै ४,१४, १०; -नाः[k] ऋ ३,३६,[७;६;१९, ५(१०, ३०;१३)]; ७,७६,५.

---

[a]) विप. । उस. ।

[b]) यातु- + (√मा [*कृतौ] > भावे) मा- > षस. *यातु-मा- + मतुप् > यनि. विप., नाप. [यातुधान- (तु. स्क. सा.; वैतु. [पक्षे] स्क. मा-वत्- [=मत्सदृश- पावा ५, २,३९] + यातु- > षस. *मावत्- यातु- [अन्वयविपर्ययेण] यनि. इति, W [शौच ४, ८] °तु-मा° इति पपा. इति कृत्वा मावत् =वतुप् प्र. इतीव ?)] ।

[c]) सपा. °मावत् <> °वताम् इति पाभे. । सस्थ. रक्षस्- (भाप. [हिंसन-]) । [d]) पाभे. पृ १८४७ *j* द्र. ।

[e]) नाप. (तु. नभा. जादू) । एवं च 'परि त्वैद् यातुः [प्र१] आसुरः परि (तव) भ्रातुः परि (तव) स्वसुः परि तवाऽन्याभ्यः *स्त्रीभ्यः अन्यो योऽप्यस्त्यासुरः (=यातुः [अपि अस्ति आसुरः])' इति वा. (पृ १९२९ *c*[1] यदुक्तं तत्र यथायथं शोधः) पृ १८६७ *h* नेष्टम् ।

[f]) नाप. (*व्याध-) । √व्यध् + तृन् > *व्युद्धृ-> नैप्र. यनि. (तु. [अर्थतः] वें. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. <√या [गतौ] इति) ।

[g]) =२यातृ- । तृच् प्र. इति विशेषः ।

[h]) 'सेध *त्वं *निषेक्तारम्, वेगम् इवोदक्यं त्वम् । कृष्णा *त्वं गौः सारस्वती *या *धात्री, कृष्णतमा *गौः कृष्णात् कृष्णवर्त्मनी' इति मन्त्र-शोधः ।

[i]) विप. ([*पुष्णत्-] इन्द्र-) । धा. पोषणे वृत्तिः (वैतु. वें. अभिक्रमणे इति, सा. याच्ञायाम् इति, PW. प्रमृ. संगमने इति च) ।

[j]) विप. ([गतिमत्-] रथ-) । धा. गतौ वृत्तिः ।

[k]) √या > यात्- > √यात् > नैप्र. यनि. धा. द्र. । वा. पृ २३२४ *l* द्र. ।

याद्स्[a]– -द्से मा ३०, २०; का ३४,४,२.

यादु(र>)री[b]– -री ऋ १,१२६,६.

यादृश्–, यादृशा– यद्– द्र.

१या दोषः[c] पै ३,४०,२.

याद्राध्य[d]– -ध्यम् ऋ २,३८,८.

याद्व– यदु– द्र.

यान–, यानी– √या (वधा.) द्र.

?यानृणान्य् अनुवत्तान्[e] पै १९,३९,१२.

?यापि पै २,७२,५.

१याम– √यच्छ् (वधा.) द्र.

२याम– २यम– द्र.

३याम– √या (वधा.) द्र.

४याम– -मेषु शौ ६,२१,२[f]; पै १,३८,२[f].

१यामन्– √या (वधा.) द्र.

२यामन्[g]– > याम हूतम[h]– -?मा ऋ ५,७३,९; ८,७३,६.

याम-हूति[i]– -तिषु ऋ ५,६१,१५; ८,८,१८; -तौ ऋ १०,११७,३[j].

?या मा यित्यम् पै १,९२,२.

यामी– २यम– द्र.

यामुन– यमुना– द्र.

याम्य– २यम– द्र.

?यायती[k] पै २,८५,१.

यायावर– √या (वधा.) द्र.

याव[l]– -वाः तै ४,४,७,२[m]; ५,३,४,५[n]; -वानाम् तै ४,३,९,२[o]; १०,३; ५,३,४,५[o].

यावत्–, यावती– यद्– द्र.

?यावती(:)सिञ्चा[p] पै १९,१८,११.

यावन्– √या (वधा.) द्र.

?या वने[q] ऋ १०,२३,२.

?यावन्तीम् पै १७,१५,९.

यावयत्-सख–, यावयद्-द्वेषस्– √यु द्र.

?या वा[r] पै १६,२२,४.

?याशूनाम्[s] ऋ १,१२६,६.

√*यास् (याच्ञायाम्), †अयासिषम्[t]

---

a) भाप. [*प्रसाद-, रञ्जन- (वैतु. भा. सा ⌊तैत्रा ३, ४, १५, १⌋ = जलग्राह- इति, PW. प्रमृ. = मैथुनेच्छा- इति?)]।

b) विप. (⌊*यब्धा-⌋ रोमशा- ⌊व्यप.⌋)। धा. *यभने वृत्तिः। कर्मणि कुरप् प्र. उसं [पा ३, २, १६२ (वैतु. ⌊पक्षे⌋ दु ⌊५,१५⌋ या आदुरी इतीव विभज्य <आ√दृ ⌊आदरे⌋ इति, यद्वा <यादु- उदक- ⌊निघ १, १२⌋ इति च?)]।

c) यावद्-ओषः (बस. विप. ⌊ओदन्य-, शर-⌋) इति शोधः।

d) विप. (⌊*स्थिर-वास-योग्य-⌋ योनि-)। यावत् (*सार्वकालिकतया)+राध- (*निवास-) > उस. *यावद्राध- > तदर्हेऽर्थे यनि. (वैतु. पूप. यात्- ⌊यद्र.⌋ इति कृत्वा GW. विप. इति, PW. BW. प्रमृ. किवि. इति च; वें. सा. यात्- ⌊<√या⌋ इति कृत्वा विप. इति)। शेषं सस्थ. टि. वरुण- इत्यत्र द्र.।

e) पाठः?। सपा. शौ ६, ११७, १ पै १६, ४९, १० अपमित्यमप्रतीत्तम् इति पाभे.।

f) तु. सस्थ. ?सोमः।

g) कष्ट-, = बाधा-। नैप्र. <(√ध्वर् >)ध्वर्मन्–।

h) विप. (⌊*बाधायाम् आहूततम-⌋ अश्विन्-)। *याम-हूत- > यामहूत-तम- > नैप्र. यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ. उप. ⌊√ह्वे>⌋ हू- > हू-तम- इतीव?)।

i) = कष्टे ह्वान- (अब्रह्मण्योद्घोष-)। सस. पूप. स्वरः [पा ६,२,२ (तु. PW. GW. प्रमृ. ⌊तात्पर्यतः⌋ = रक्षणार्थ-ह्वान- इति; वैतु. वें. ORN. प्रमृ. तस. पूप. = १यामन्– इति, सा. विप. ⌊यज्ञ-⌋ वस. इति च विशेष इति)]।

j) वैतु. सा. पूप. याम– ⌊गन्तृ-⌋ इति?।

k) शोधः पृ ५७८ e द्र.।

l) नाप. (⌊क्षीयमाणचन्द्रवत्-⌋ पूर्वपक्ष-)। २युव– टि. दिशा द्र.। नैप्र. यनि.।

m,n,o) पाभे. यक. पृ २५७९ h, i, j द्र.।

p) यावद्, (*धृषिञ्-चर– ⌊शत्रु-⌋ >) *धृषिञ्च– > -चाः इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. टि. ?नीकानीचास्तनः द्र.।

q) यावन्– ⌊< √या⌋ > यावने इति शोधः (तु. ORN.; वैतु. पपा. प्रमृ.)।

r) पाठः? तु. शौ ११, ६,१४ यदा इति पाभे.।

s) निर्देशः? (यद्– >)या (√अश् ⌊भोजने⌋ > ⌊कर्मणि⌋ *अशु– ⌊भोजन-⌋ >) अशूनाम् इति द्वे पदे स्याताम्। 'या कशीकेव जङ्गहे, या (च) यादुरी (सती) मह्यं भोज्यानाम् अशूनां शतानि ददाति, (सा मया) आगधिता परिगधिता (सम्यगुपभुक्ता)' इति वा। (वैतु. पपा. अनु यनि. एकं पदमनुमन्वानाः वें. सा. PW. प्रमृ. तथा-तथा व्याचक्षाणाः?)।

t) तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ स्क. उ. म. विव. भ. <√या ⌊याच्ञायाम्⌋ इति (तु. टि. √या>यामि; वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. <√या ⌊गतौ⌋ इतीव?)।

ऋ १,१८, ६; खि ४,८, ७; मा ३२, १३; का ३५,३,१०; कौ १, १७१; जै १, १८,७.

*यासु[a]- -सु ऋ ५,४४,८.

?यास्य क्रमीम्[b] पै २०,५९,३.

यास्यत्- √या (वधा.) द्र.

√यु (वधा.)[c],>यवि, यावि, युयूष, योयु, यौमि शौ २,२,१‡[d]; पै १,७, १‡[d]; युताम् शौ ११, १२,१६; योधि[e] ऋ ५, ३, ९; (यु>) यूढ्वम्[f] काठ ३,६. युयोत[g] ऋ ८, ७१, ८; ।युयोतु ऋ ५,५०, ३; ६, ४७,[१३ (७, ५८,६) १०,(७७, ६)१३१,७]; मा २०, ५२; का २२,५, ६; तै १, ७, १३, ५; मै ४, १२,५; काठ ८,१६; शौ ७,९७,१;२०, १२५, ७; ।युयोधि[h] ऋ १, १८९, १; २, ६, ४; मा ५,३६; ७,४३; १२,४३; ४०, १६; का ५,९, २; ९,२, ३; १३,३, १४; ४०,१, १८; तै १,१,१४,३; ४, ४३, १; ४, २, ३, ४; मै १, २, १०; १३; २, ७, १०; काठ ६,१०; १६,१०; ।युयोधि ऋ १,१८९, ३; २, ३३, ३; ६, ४८, १०; मै ४, १४, ३; काठ ३,१; क २, ८; २५,१; कौ २, ९७४; युयुतम् शौ २०, १३९, १; युयोतम्[i] ऋ ७, ७१, १; युयुध्वम्[i] मै १, १, ११?[j]; २, १६?[j]; ३, १०,१?[j]; क २, १३; युयोत,ता ऋ ३, ५४, १८; ७, ३४, १३; ५६, ९; ८,१८, ११; युयोत ऋ २, २९ [२; १०, १००,९]; ७,५८,[(६,४७,१३) ६; १०, ७७, ६ (१३१, ७)]; पै २,७०,५; ।युयोतन ऋ ८, १८,१०; कौ १, ३९७; जै १, ४४,७; युयोम[k] शौ ७,७१,१; पै २०, १२, ३; ।युयवन् ऋ ७, ३८, ७; मा ९, १६; २१, १०; का १०,३,९; २३,१,१०; तै १, ७,८, २; मै १, ११, २; काठ १३, १४; युयोथाः ऋ २, ३३, १; युयुयाताम् ऋ ८,१८,८[l]. युवते मै ४,८, ६¶; ¶युवते तै २,२,३,२; ६,६,७, ३; मै १,८, ८;९; १०,८[2]; काठ ६,८; ३२, ४[2]; ३६, २[2]; क ४,७; ।युवसे ऋ ६, ६०, २; काठ ४, १५; युवासे ऋ ६, ३५, ३; ।युवस्व ऋ ४,४८,५; ८,२६,२०; तै २, २,१२,७; मै ४,१४,२[2]; युवस्व ऋ ६,६, ७: ३९, १; ¶अयुवत तै २,१,४,३; मै १,१०,८[2]; २, ५,३; अयुवेताम् मै २,५, ५¶; अयुवन्त काठ ३६, २[3]; शौ ४, २३,५; पै ४,३३,५; युवन्त ऋ ८, ७१, ४; युवथाः पै ७, ३, १०‡; ¶युवेत मै ३, २, ७; काठ २०,८; क ३१,१०.

योयाव मै २,१,१०¶; ४,४,३; ४¶; ।योषति ऋ ८,३१, १७; ३३,९; तै १,८, २२,४; मै ४, ११, २; काठ ११, १२; कौ २, १०४८; शौ २०,५३,३;५७,१३; योषत् ऋ २,३३, ९; ८,१,२७; अयावि[m] मा २८,१५; का ३०, २, ४; यावीः ऋ ८, ७९, ४; यावीः ऋ १,१२९,३; यूषम् शौ ६,१२३,४; योषम् तै २,४, ५, २; काठ ७, १३; यौषम् मै १, २,३.

यवयति तै २, २,३, २¶; यवयसि ऋ ८,३७,४; यवयन्तु ऋ ८,४८,५; यवय ऋ १०,१२७, ६; मा ५, २६[2]; ६, १[2]; का ५, ७, १[2]; ६,१,१[2]; तै १, ३,१,१; २; २, २[2]; ६, १[2]; मै १, २, ११[2n]; १४[2n]; यवय,

---

a) विप. ([यशोयुक्त-] नामन्)। व्यु. ?। यशस्वत्-> नैप्र. यनि. इति मतम् (तु. सस्थ. टि. ऋषि-स्वर्-)।

b) शोधः पृ १८६८ *d* द्र.।

c) मिश्रणाऽमिश्रणादिषु धा. वृत्तिः द्र.।

d) पाभे. पृ २५८५ *i* द्र.।

e) लोटि मपु१ पिन्निमित्तकः गुणः धा. च स्वरस्तदवस्थः [पा ३,४,८८ (तु. वे. प्रमृ.; वैतु. PG [३,२४] योधि इति, BRV. निघात इति, GW. <√युध् इति च)]।

f) सपा. तै १,३, ८, २ ऊढ्वम् इति, मा ६, १२ का ६,३,२ वोढ्वम् इति क. मै. ?युयुध्वम् इति च पाभे.।

g) लोटि प्रपु१ तप् आदेशः उसं. (पा ७,१,४५)।

h) वैप ३,६९० धा. धर्षणे वृत्तिरिति निर्देशो नेष्टः।

i) तमादेशस्य पित्त्वम् उसं. (पा ३,४,१०१)।

j) युयुध्वम् इति स्वरः ? तु. पपा., मा. प्रमृ. पाभे. [तु. *f* टि.]।

k) सपा. तैआ १,१,३ प्रमृ. आश्रौ ८, १४,१८ प्रमृ. व्योम इति पाभे.।

l) सपा. तैब्रा ३, ७, १०, ५ आपश्रौ १४, २९, १ यूयाताम् इति पाभे.।

m) सपा. खि ५, ७[3],४ मै ४, १३, ८ काठ १९,१३ यूयवत् इति, तैब्रा ३,६,१३,१ युयवत् इति च पाभे.।

n) सकृत् सात. यावय इति।

>या ऋ १,५,[१०;१०,१५२,
५]; १०, १०२, ३; क २, ६[२];
१०[२]; शौ २०, ६९, ८†; पै २,
३७,२; ८८,५†; १९,३९,४.
यावयते काठ १०, ७¶; यावयत्
शौ ६,४,२; पै९,९,३?[a];१९,२,
२; यावयात् पै १५, २३, १३;
यावयान् पै १५,२२,४; २३,३;
यावयाः शौ ७, ६७, १; पै २,
२६, ४; ५, २३, ४; १९, १५,
१०; यावयतु पै ३, १०, ३[b];
यावयन्तु ऋ ७, ४४, ३; मै ४,
११,१†; शौ ९,२,१३; पै १६,
७७,३; यावयस्व ऋ ५, ४२,९;
†यावय,>या ऋ ६, ४६, ९;
१२; ७,७७, ४; १०, १२७, ६;
काठ २, १२[२]; ३,३[२]; ९,१९†;
कौ १, २६६; जै १, २८, ४;
यावय,>या शौ १,२,३; २०,
३[२]; ‡; २१, ४‡; ४, १९, ७;
५, २२, ६; ६, ४, ३; १२, १,
३२‡; ५०; २०, ८३, १†; पै
१३, १,८; १७, ४, २‡; ५,८;
१९,२,३;१६,७[२]; ‡; यावयतम्
शौ १, २०, २; पै १९, १६,६;
अयावयन्त काठ १०,७¶.

अयोयवीत् ऋ १, ५२, १०;
यूयुवत् त्रि ५,७, ३, ४; मै ४,
१३,८; काठ १९,१३.
युयूपतः ऋ १,१४४,३.
योयुवत्[c] पै १३, ९, १; १५,
२२,३;२०,४३,७.
यावयुत्[d]–>यावयत्-सखु[e]– -खः
ऋ १०,२६,५.
यावयुद्-द्वेषस्[f]– -षसम् ऋ ४,
५२, ४; –षाः ऋ १, ११३,
१२.
युत– -ताः शौ १३,४, ६; –तौ पै
१८,२४,६[g].
युत-द्वेषस्[h]– -षसः ऋ १, ५३,
४; शौ २०,२१,४†.
युयूपत्– -पन् ऋ ४,१६,११.
युवमान– -नः ऋ १,५८,२.
यूथ[i]– -थम् ऋ ४, ३८,५; ५, २,
४; ८, ४६, ३०; पै ९,२४, ४;
–थस्य ऋ ५,४१,१९; १०,३२,
४; –†था ऋ १.७, ८; ८१,७;
४,२, १८; ५,३१, १[j]; ६, १९,
३; २९,५; ४९, १२; ७,६०,३;
८, २५, ७; ६१, ८; ९,७१, ९;
७६, [५; ९६,२० (९७, ३२)];
मै ४,१२,४; काठ १०,१२; कौ
२,९३२;९७२; शौ १८,३,२३;
२०, ५६, ४; ७०, १४; पै ९,
४,१०§; –थानि ऋ ८,४,२०;
मै ४,२,१४¶; –थे ऋ १,५८,५;
१६४,१७; ३,५५, १७; ९,७७,
५; ११०, ९; कौ २, ८४६†;
जै ३,५८, २†; शौ ५, २०, ३;
९,१४, १७†; १३, १, ४१; †पै
१६,६७,७;१८,१९,१; –थेऽ-थे
तै ५,७,३, १¶; –†थेन ऋ १,
१०,२; कौ २,६९५; जै ३,५६,
२२; –†थेषु ऋ १०, ८६, १५;
शौ २०,१२६,१५.
यूथ-शस्(:) पै १९,११,१३[k].
†यूथ्य,थ्या[l]– -थ्यः ऋ ९,१५,
४; कौ २, ६२१; जै ३,५०, ८;
–?थ्यम् त्रि ३,८, ४‡[m]; –थ्या
ऋ १०,२३,४; शौ २०,७३,५;
–?थ्याम्[n] ऋ ८,५६, ४[m].
यूयुवि[o]– -विः ऋ ५,५०,३[p].
योतवे ऋ ८.१८,५.
†योतवै ऋ ८,७१,१५; जै ४,१४,
९.
योतोस्(:) ऋ ६,१८,११.
योयुवत्– -वत् शौ १९,४७, २; पै
६,२०,२.

[a]) पाठः? यव(:)इद् यावयद्-यावयत् इति शोधितोऽष्यक्षरश्चतुष्पदः पादः। धा. अमिश्रणे (वियापने) वृत्तिः। आम्रेडने तु मूको.।

[b]) सपा. पै १,९५,४ वेतु इति पामे.।

[c]) यूयवत् इति मूको.। पामे. पृ २३१८ *k* द्र.।

[d]) स्वार्थे णिजन्तात् धा. कर्तरि शता प्र. उसं. (पा ३,२,१३० [तु. वें. सा. स्क. PW. GW. प्रमृ. च; वैतु. पपा. =यवयत्- इति]).।

[e]) विप. ([संयोगि-सुहृद्-] पूषन्-)। कस. पूप. धा. मिश्रणे (संयोगे) वृत्तिः (वैतु. अन्ये अमिश्रणे इति)।

[f]) विप. ([वियुक्तद्वेषभावा-] उषस्-)। बस. पूप. धा. अमिश्रणे (वियोगे) वृत्तिः।

[g]) सपा. शौ १३,२,३८ त्रियौ इति पामे.।

[h]) विप.। बस. उप. भाप.।

[i]) नाप. (समूह-)। थक् प्र. (तु. या [४,२४] प्रमृ.)।

[j]) यूथेव>सपा. पै १५,१२,२ अहेरिव इति पामे.।

[k]) सपा. शौ ६,६६,३ शाठ्या इति पामे.।

[l]) विप. (वृषन्- [सोम], वृष्टि-)। तत्रभवीयः यत् प्र.। [m]) सपा. परस्परं पामे.।

[n]) यूथ्यां (<यूथिका [प्र१]) इति शोधः (वैतु. GW. प्र. =प२ इति कृत्वा थ्याम् इतीव?)।

[o]) नाप. (*वायु-)। कर्तरि किन् प्र. (पा ३,२,१७४)। धा. *धुवने वृत्तिः।

[p]) उस्थ. ?द्वियो>द्वियम्, उ इति द्वि-पदः शोधः।

†योयुवती[a]- -तीनाम् ऋ ८,६९,२; कौ २,८६२; जै ४,२५,२.

?युः[b] ऋ ८,१८,१३.

युक्त-, युक्ति-, युक्त्वा, युक्त्वाय, युग- √युज् द्र.

?युग्जापि[c] पै ८,२०,११.

युग्म-, युग्य- √युज् द्र.

?युंक्तोः[d] पै १८,२५,२.

√युच्छ्, युच्छति ऋ ५,५४,१३; युच्छन्ति पै ५,२२,६; युच्छन्तु ऋ ८,३९,२.

√युज्, >योजि, योयुज्, †योजते ऋ ७,१६,२; मा १५,३३; का १६,५,१५; तै ४,४,४,४; कौ २,१००; ४६८‡[e]; जै ३,१०,२; ३५,३‡[e]; †योज>जा ऋ १,८२,⌊१-५⌋; मा ३,५१;५२; का ३,७,१;२; तै १,८,५,१;२; मै १,१०,३[2]; काठ ९,६[2]; क ८,९[2]; कौ १,४१५; ४१६; ४२४; जै १,४०,७; ८; ४१,६.

†युजे ऋ ७,२३,३; १०,१३,१; मा ११,५; का १२,१,५; तै ४,१,१,२; मै २,७,१०; ४,१०,५; १४,५; काठ १५,११; शौ १८,३,३९; २०,१२,३;

†युक्ष्व, >क्ष्वा ऋ १,१०,३[f]; १४,⌊१२ (५,५६,६)⌋; ८१,३[g]; ९२,१५[h]; ६,१६,४३[j]; ७,४२,२; ८,३,⌊१७(४९-५०,७)⌋[i]; २६,२०; ७५,१; १०,४,६; ११,⌊९; १२,९⌋; मा ८,३४[f]; १३,३६[j]; ३७; ३३,४; का ८,८,१[f]; १४,३,१०[j]; ११; ३२,१,४; तै २,६,११,१; ४,२,९,५[j]; ५,५,३,१[2j]; २[2j]; मै २,७,१७[2j]; ३,४,५[j]; ४,११,६; १४,२; काठ ७,१७; २२,५[2j]; ६[2j]; क ३४,१[2]; जै ३,५६,२३; शौ १८,१,२५; २०,५६,३; युंज्याताम् ऋ ७,४२,१.

†युयोजते ऋ ८,७०,७[2]; कौ १,२६८[2]; जै १,२८,६[2].

युजन्त ऋ ६,६६,६; ८,२०,४; अयुजन्त पै १९,२८,११.

युङ्क्ते ऋ १,१२४,११; ¶तै १,६,८,४[2]; ५,५,३,१;२; मै ३,४,५[3]¶; युङ्क्ते ऋ १,८४,१६; १३४,३; तै †४,२,११,३; ४,१२,५; ५,१,२,२¶; मै ३,४,५¶; १६,४†; काठ २२,६[2]¶; ४५,२१†; क ३४,१[2]¶; कौ १,३४१†; जै १,३५,१०†; शौ १८,१,६†; ¶युनक्ति तै १,६,८,४; ७,६,६; ५,४,१०,१; ५,३,१; ६,५,९,३; काठ २४,५; युनक्ति मा १,६[v]; का १,३,२[v]; तै १,५,७,१¶; १०,३; ६,६,३; ८,४[2]; १०,२¶; ७,६,६; ¶२,१,१०,३; ४,८,२; ¶५,२,५,२; ४,१०,२; ५,३,२; ७,५,१३,१; ¶मै १,४,५; ५,५[3]; ११,६[2]; ३,४,४[4k]; ८,४; ४,१,११; ४,५; ६; ¶काठ १४,६[2]; २२,१[3k]; ६[3]; २७,९; ३१,१३; १५; ४५,९$; ¶क ३४,१[3]; ३७,६; शौ ३,३१,५‡[l]; युञ्जाते पै ८,११,३;

†युञ्जते ऋ १,८७,३; १३९,४; २,३४,८[m]; ५,८१,१[2]; मा ५,१४; ११,४; ३७,२; का ५,५,१; १२,१,४; ३७,१,२; तै १,२,१३,१; ४,१,१,१; ३,१३,७; मै १,२,९; २,७,१; ३,८,७; ४,९,१; ११,२; काठ २,१०;

†युञ्जते ऋ ५,४३,४; ६३,५; ८१,१; १०,९४,१२; मा ५,१४; ११,४; ३७,२; का ५,५,१; १२,१,४; ३७,१,२; तै १,२,१३,१; ४,१,१,१; मै १,२,९; ३,८,७; ४,९,१; काठ २,१०; १५,११[2]; १८,१९; २५,८; क २,४[2]; २९,७; ४०,१;

†युञ्जन्ति ऋ १,६,१; २; ८,९८,९; १०,१०२,१०; मा.

---

a) विप. (⌊*वृषस्यन्ती-⌋ धेनु-)। LR. वः युवतीनाम् इति द्वि-पदं शोधं प्रस्तावुकः ?।

b) द्वयु- (विप. ⌊जन-⌋)> -युः इति शोधः (तु. PW. ORN. प्रभृ. ⌊तु. छन्दः, उत्तरौ मन्त्रौ ऋ ६,९७,३; ९,१०४,६⌋; वैतु. वें. √यु ⌊अमिश्रणे⌋ > यु- इति, सा. √या>यु- इति, GRV. आयुस्->⌊द्वि१⌋ आयुः> नैप्र. यनि. इति ?)। द्वयु- इति च वप्रा. सत् प्रकृते हिंसकार्थे नैप्र. <(√ध्वर्>) ध्वर्यु- (प्रकरणान्तरेऽर्थान्तरविवेचनाय तु. पृ १६८४ *d,e*)।

c) युनज्मि इति सावसरः शोधः द्र.।

d) पाठः ?, सपा. शौ १३,२,४२ अतन्द्रः इति पाभे.।

e) सपा. ऋ ९,९७,९ रंहते इति पाभे.।

f/g/h/i) यक्र. सपा. युक्ष्वा <> युङ्क्ष्वा इति पाभे.।

j) सपा. युक्ष्व (माश ७,५,१,३३[2] काश्रौ १७,५,५ प्रभृ. च) <> युङ्क्ष्व (तांब्रा ४,२,१९ च) इति पाभे.।

k) सकृत् तु. सस्थ. टि. अपि। l) सपा. ऋ १०,१७,१ कृणोति इति पाभे.।

m) तु. सस्थ. टि. आ।

२३,५;६; का २५,३,१;२; तै ७, ४,२०,१[२]; मै ३,१२,१८; १६, ३[२]; कौ २, ६२; ८१८; ८१९; जै ३,६,८; ५७,८; ९; शौ २०, २६,४; ५; ४७, १०; ११; ६९, ९; १०; १००,३; †युञ्जन्ति ऋ १,१६४,२; ९,६२,१७; ८९,४; १०,१०१,४; १६४, २; खि ५, १४, ५; मा १२, ६७; का १३, ५,६; तै ४, २, ५,५; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; २१, १४; २५, ८¶; ४४, ९[२]; क २५, ३; ४०,१¶; जै ४,१९,१०; शौ ३, १७,१; ९,१४,२; १३,३,१८$; २०, १२८, १६$; पै २,२२,२; ७४,१‡[a]; १६,६६,२; १९,३८, ५†; युनक्षि ऋ १०, ६०, ६; युञ्जाथे ऋ १,१५७,२; खि १, ८,१; कौ २,११०९†; युञ्जाथे ऋ ५,७४, ३; युञ्जे ऋ ३,१,१; मै ४, ११,२†; काठ २,१५†; कौ २, ११७८; ११७९; जै ३, १, १; युनज्मि ऋ १, ८२, ६; तै १, ६, २, १; १०, १; ३, १,६, १[२]; २[२]; मै १, ४,१;५†; काठ ४,१४; शौ ४,२२, ५; ७, ८३,२; १९,२५,१; पै २०,३१, ८; युनज्मि ऋ ३, ३५, ४; ७, १९,६; मा १०,२१[b];१८,५१[c]; का २०, ३, १[c]; तै १, ८, १५, १[b]; ४, ४, ५, १[२]; ७, १३,१[c]; ५,४,१०,१; ७,१,१८, १[४];२; मै २,६,११[b];१२,३[c];३, ४,४[c]; ४,४,५[b]; काठ १५, ८[b]; १८, १५[c]; २२, १; ३१, १५; ३५, २; ४०, २[४]; ४१, ९[५]; क २९,४[c]; ४८,३; शौ ३,३०, ६; १०, ५, १-५; १८, २, ५६; †२०, ३७, ६; ८६, १; पै ३, २१, ५; ३८, ५; ५, १९, ६; ६, ६, ८; १६, १२७, १-५; युनग्मि[d] का ११, ७, १[b]; युनजत् ऋ ७, ३६, ४; युनजत् ऋ १०,२७,९; युनजन् ऋ ६,६७, ११; १०, ५१, ४; युङ्क्ताम् पै १९, ३५, ११; २०, ६०, १०; युनक्तु शौ ५, २६, २; युनक्तु तै १, ५,१०,३; ६,८,४; ७,५, १३, १[२]; मै २, ७, १२[३]; काठ १६,१२[२]; ४५, ९[२]; क २५,३[२]; शौ ५,२६,१;३;७; ८;९[२]; १०; ११; पै ९, २, १-३; ७-११; युञ्जताम् पै १९, ३५,११; २०, ६०,१०; युञ्जन्तु मा ९,८; का १०, २, ५; शौ ३, ३, १; ६, ९२,१; युञ्जन्तु मै ३,१२, २१; पै १९, ३४, १०; युङ्क्ष्व, >ङ्क्ष्वा कौ १, २५‡[e]; ३०१‡[f]; ४१४‡[g]; २,३५४‡[g]; ६९६‡[h]; ७३३‡[e]; १०८३‡[i]; जै १, ३, ५‡[e]; ३१, ९‡[f]; ४०,६‡[g]; ३, २९, ११‡[g]; युङ्ग्धि तै ४, ४, १२, ४[j]; मै ३, १६, ४[j]; काठ २२, १४[j]; शौ ११, १, ९; पै १५, १, १०[j]; १६, ८९, ९; युञ्जाथाम् ऋ १, ४६, [७; ८, ७३,१]; ८,२२, ९; ८५,७; मा ११, १३; का १२, २, २; तै ४-५,१,२,१; मै २,७,२†;३,१, ३; युञ्जाथाम् ऋ १,१८३, १; २,३७,५; ४,४५, ३; काठ १६, १; १९ २; क २९,८; युङ्ग्ध्वम् ऋ ५,५६,[(१,१४,१२; १३४, ३)६[३]]; तै ३, ४, ८, २¶; †युनक्त[k] ऋ १०,१०१, ३; मा १२,६८; का १३, ५, ७; तै ४, २, ५, ५; मै २,७, १२; शौ ३, १७, २; पै २, २२, १; †युनक्त ऋ १०,१०१, १०[l]; काठ १६, १२; क २५, ३; पै १२, ६, ४; अयुङ्क्त पै १८. २१. २; अयुनक् ऋ ६,४४,२४; †आयुनक्[m] ऋ १, १६३, २; मा २९, १३; का ३१, ३, २; तै ४, ६, ७,१; काठ ४०, ६; अयुञ्जत ऋ १, १२०,५; खि ५,५,६; अयुञ्जन्[n] मा ९,७; का १०, २,४; मै १, ११,१; काठ १३,१४;आयुञ्जन्[n] तै १, ७, ७, २; युञ्जीत कौ २, १२१९; ¶युञ्ज्यात् तै ५, ४, १०,१; मै ३,४,४; काठ २२,१. †युनजते[o] ऋ ७,२७, १; तै १, ६,१२,१; मै ४,१२, ३; कौ १,

---

a) सपा. ऋ ६, ११, ४ मै ४, १४, १५ अञ्जन्ति इति पाभे.।

b) सपा. युनज्मि (माश ५, ४,३, ५ तैब्रा १, ७, ९,१ आपश्रौ १८,१७,१ प्रभृ. च) <>युनग्मि<> शांश्रौ ५, १५,८ प्रभृ. प्रयच्छामि इति पाभे.।

c) सपा. शौ ४,१४,६ अनज्मि इति पाभे.।

d) अपदान्तेऽपि कुत्वम् उसं. (पा ८,२,३०)।

e,f,g,h,i) पाभे. यक. पृ २५९४ j,i,q,f,h द्र.।

j) सपा. आश्रौ ४,१२,२ युङ्ग्धि इति पाभे.।

k) मपु३ तबादेशः। l) तु. सस्थ. टि. प्रति।

m) सांहितिको दीर्घः द्र. (तु. पपा. [ऋ. मा.]; वैतु. तै. [पपा.] पाका. प्रभृ. [६ ४,७३] आडागम इति)।

n) सपा. परस्परं पाभे। o) श्नम्-शौ विकरणौ द्र.। सपा. युनजते<>युनजन्ते इति पाभे.।

३१८; युनजन्ते[a] जै १,३३,६‡. युयुजे ऋ १.१६१,६; १०,३४, ११; युयुजे ऋ १० ७५,९;७९, ७; युयोज शौ ६, १३३, १; पै ५.३३,१; युयुज्रे ऋ ५,५३.१; ६,२५, ३; युयुज्रे ऋ १,४६,८; युयुक्षे शौ ८,९ ७; पै १६ १८, ७; युयुज्म ऋ ८, ६१, १२; योक्ष्ये शौ १९, १३, १[b]; पै ७, ४, १; †अयुक्त ऋ १ ५०, ९; ११५, [४; ७.६०, ३]; ५. ४५, १०; ८७.४, ६,६१, ४; ९,६३, ८; मा ३३, ३७; का ३२,३,८; मै ४, १०, २; काठ ९, १९; कौ २, ५६६; ३. ५, १३; शौ १३,२,२४; २०,४७,२१;१२३, १; पै १८, २२, ९; †अयुक्त ऋ १, ४८, ७; ९, ६३, ९; काठ ११, १; कौ २, ५६८; जै ४, २८, ६; ७; शौ १३, २,८$; पै ९, १, २$[c]; आयुक्त ऋ ५, १७, ३[d]; †अयुक्षत ऋ १,९२, २; ३, २६, ४; ८, ४१, ६; कौ २, ११०६; पै ५, ३८, २‡[e]; आयुक्षाताम् ऋ १, १५७, [१; १०, ३५, ६][f]; कौ २, ११०८†; †अयुज्रन् ऋ १, १६९, २; ३ ४१, २; शौ २०, २३,२; †अयुक्थाः ऋ १, ९४, १०; पै १२,१, १०; अयुग्ध्वम् ऋ १ ६४,७; ५,५५,६; ५७,३; अयुजि ऋ ५. ४६, १; योज ऋ २,१८,३; †अयुज्महि ऋ ६, ५३,१; तै १,१,१४,२.

युज्यते ऋ ४, ४५, १; ¶मै १, ५,५[२]; ३,४,४; ४,७,४; शौ ८, ९,३; १०, ८, १०[२]; युज्यते ऋ ५,१,३; ९, ७२, १; ¶तै ३,१, १०,२; ५,४, १०, १; मै ४,६, ४¶; ¶काठ ७,४;१८,१९; २२, १; ¶क ५, ३; २९, ७; कौ २, १०९८†; शौ १०,२, ३; पै ८, ९,७; १६,१८,३; ५९,३;१०२, ४[२]; युज्येते मै ४, ६, ७¶; युज्यन्ते ¶मै १,११,७; ४,१,८; १४; शौ १२, १, ३८; युज्यन्ते मा २३, ३७; का २५, ७, ५; तै ५, २,११,१; मै ४,४, ६¶; ¶काठ १४, ७; २६, ९; ५०, ५; क ४१, ७¶; पै १७, ४, ९; युज्यसे ऋ १,२८,५; युज्यताम् शौ १४,१,६४; पै १८,६, १२; युज्यन्ताम् मा ३५,२; का ३५,४,२; युज्येथाम् मा ४,३३; का ४, १०, ४; युज्यध्वम् ऋ १०,१७५,१; युज्येरन् मै ४,७, ३¶.

अयोजि ऋ ५,७५, [(१, ३०, १८) ९]; †अयोजि ऋ १,१२३, १; ९,८८, २; कौ २, ८२२; जै ४,४,३; योजि ऋ २,१८,१.

अयोयुजन् पै १२,६,२.

युक्त,क्ता– -क्तः ऋ १,६९,४; ८२, ५;१५८,३; ७,६३,२;६९,२;८, ५८, १; १०, २७, ९; ५१, ७; १०२, ६; खि ३, १८, २; ¶तै ३,४,१०, ४; ५,४, १०,१[२]; ५, १०,६; ¶मै १,४,५;५,१३; ३, ४,४; ७, ९; †४,१४,१०; १५; ¶काठ २२,१[२]; ३१, १५; ३२, ३; कौ २, ४३५‡[g]; जै ३,३३, १०‡[g]; शौ ५,१७,१५; २९,१; ९,१२,२४; १३,३,१९; पै १३, ९,२; १६,१३९,२५; –क्तम् ऋ ८,२५, २३; १०, १०, १३; मा २९,४[h]; का ३१,१,४[h]; तै ५,१, ११,२[h]; ६,२,७, २¶; मै १,५, ५¶; ४, ९,२[i]; काठ ७,४¶; क ५, ३¶; शौ ८, ९,७; १८, १, १५†; पै १६, १८, ७; –क्तस्य ऋ १०,१०२, ६; –†क्ता ऋ १, ८४,३; ११६,१८; १६४,९; ५, २७,२; ८,५७,१?[j]; ९४,१;१०, ९३,१३; खि१,४,२;मा ८,३३; का ८,९,१; तै १,४,३७,१; काठ ३७,९; कौ १,१४९;२,३७९; जै १,१६,५; ३,३०,२२;४,१०,८; शौ ९, १४, ९; पै १६,६६, ९; –क्ताः ऋ १,१६४,१४;१९; ३, ३०,२;५३,४; ५५,१८; ६,४७, १८; ७,२८, १; ७९, २; ८,१, २४; १०,९४, ६; ७; खि १,३, ४; मा ३४, ११†; का ३३, १, १३†; तै ५,७, ७, ३; मै ४,६, ४¶; काठ २७,९[२]?¶[k]; †कौ १, २४५; २,७४१; जै १,२६, ३†;

---

a) तु. पृ २५९९ इति?। b) तु. RW.; वैतु.
c) सात. °क्षे ५,२ सा. [क्षे] यक्षे इति च?। अनक्तु इति शौ [illegible]। [illegible] अनक्ति इति, मा २७,१२ प्रभृ.
d) सांहितिको [illegible] (तु.
e) सपा. ऋ १०,[illegible] ६,२ अयु[illegible]। [illegible] इति पाभे.।
f) सांहितिको दीर्घः (तु. पपा. वैं.; वैतु. सा. आऽयु° इति?)।
g) पाभे. पृ ६५९ i द्र.।
h) सपा. मै ३,१६,२ काठ ४६,२ अक्तम् इति पाभे.।
i) तु. पृ २५४२ g।
j) °क्ताः इति पपा. ? यनि. शोधः।
k) सकृत् अयुक्ताः इति शोधः (तु. सप्र. मै ४,६,४)।

शौ ५,२६,४; ५; †९,१४, १४; १९; १०,५,६; ८,८; १८४,१; पै ९,२,४;५; १६,३०,७[a];†६७, ४;९;१०१,३; १२७,१-५; १९, १५, १[b]; २०, १२; ४०, १३; –क्तान् ऋ १,२३,१५;१२६,५; ५, ३१, १०; –क्तानाम् ऋ ४, ३२, १७; काठ ३१, १५¶; –क्तानि ¶मै १, ५, १३; ३,९, ८; –क्ताभ्याम् ऋ ६, २३, १; –क्ताय तै ७, ४, २२, १; काठ ४५, १; –क्तासः ऋ १, ११८, ४;४,४८,४[c]; ६,३७,१; ७,९०, ५; १०, ११४, १०; खि ४, २, २[c]; –¶क्ते तै ३,४, १०,३; ५, ४,१०,२; मै ३,४,४; काठ २२, १; –क्तेन ऋ ५, २७, ३; मा ११,२; का १२,१, २; तै ४,१, १,१; ६,२,७, २¶; मै २,७,१; ३,१, १; ४, ४; काठ १५,११; –क्तेषु मै १, ५, १३[२]¶; कौ १, ३३७; जै १, ३५, ६; –क्तैः ऋ १०, ११२, ४; काठ २६, ९¶; क ४१, ७¶; –क्तौ मै १, ४,३; काठ ५,४.

युक्त-ग्रावन्[d]– -वा ऋ ३,४,[९; ७,२,९]; ५, ३७, २; तै ३, १, ११,२†; ५,२,४[e]; ४,४,१,२[e]; ५. ३,६, १[e]; मै ४.१३, १०†; काठ[e] १७, ७; ३७. १७; क २६, ६[e]; शौ ९, ७, १०[f]; –†ग्णः ऋ २,१२,६; शौ २०, ३४,६; पै १३, ७, ६; –ग्णा मै २,८;८[e].

युं(क्त>)क्ता-नेमि[1]– -मिम् खि १,२,८.

युक्ता(क्त-अ)श्व[d]– -श्वम् ऋ ५, ४१,५.

¶युक्ति– -क्तिः मै ४, ६, ४; –क्तौ ऋ १०,२७,२०[g]; –क्त्यै मै ३, १,३;८, ७; ४,४,८;९.

युक्ति-मत्– -मन्ति मै ३, १, १¶.

†युक्त्वा ऋ १,१६१,७; १७७, [१; ५, ४०, ४]; ३; खि ४,५. २१; मै ४,१४,१८; काठ ३८,७; शौ ६.३७,१$[h]; २०,१२,७;१२८, १६$?[i]. पै २०,१७,९$[h].

युक्त्वाय ऋ १०,९३, १४; मा ११, ३; का १२, १, ३; तै ४,१, १, १; मै २, ७, १; काठ १५ ११.

युग[j]– -गम् ऋ ३. ५३, १७, १०, ६०,८; ७२,९; तै ५,७.१४,१; मै २,१, ११¶; काठ ५३.४; पै १९,४१. ९; –गस्य ऋ ८.९१, ७; शौ १४,१,४०; ४१†; पै ४, २६, ७†; १८,४, ९; –†गा ऋ १,१४४, ४[k]; १८४,३; २,२,२; ३९, ४; ५,५२, ४; ७३, ३; ६, १६, २३; ८, ४६, १२; ६२,९; ९,१२,७[l]; १०,२७,१९; १०१, ३; ४;१४०, ६[m]; मा १२,६७; ६८; १११[m]; का १३,५,६; ७, १०[m]; तै ४,२,५,५[२];७,३[m]; मै २,७,१२[२]; काठ१६,१२[२];१४[m]; २१,१४; क २५.३[२];५[m]; कौ २, ११७१[m]; शौ ३,१७,१;२; पै २, २२,१;२; १२,६,४$; –†गानि ऋ १, ९२, [११ (१२) १२४, २]; १०३, ४; ११५, २[n]; ३, ३३, ८; ७, ७०, ४; १०, १०, १०; मै ४,१४,४†; शौ १८, १, ११; २०, १०७,१५; पै १६,५३, १६$[o]; –गाय ऋ ७, ८७, ४; –गे ऋ १, १५८, ६; १६६, १३; १०, ७२,१-३; शौ ८,२,२१; पै ११, ५,४; १६,५, १; –†गेऽ-गे ऋ १,१३९,८; ३, २६,३; ६.८,५; १५,८; ३६,५; १०,९४, १२; कौ २, ९१८; जै ४, १६, १; शौ २०, ६७, २; –गेन पै २०, ४७, २; –गेभ्यः पै १,९९,३; –गेषु ऋ ७,९,४.

a) सपा. शौ ८,८,१६ उप्ताः इति पाभे.।

b) सपा. शौ ७,५४,२ उत्स्थुः इति पाभे.।

c) पाभे. पृ १६६८ *o* द्र.। d) विप.। बस.।

e) पाभे. पृ १४७६ *k* द्र.।

f) सपा. पै १६,११३,५ सुतसोमः इति पाभे.।

g) वा. पृ २१८९ *i* द्र.।

h) छन्दस्तः युक्त्वाय इति शोधः सुकरः (तु. w.)।

i) तु. पृ २५५८ *p*।

j) नाप. (रथावयव-, काल-भेद-)। घक् प्र. उसं. (पा ३,३,१८)। पाप्र. तु घञन्त उञ्छादित्वं द्र.।

k) (तु W. युग[ा]नि इति ?।

l) सपा. कौ २.५५२ युजा इति पाभे.।

m) = सपा. माश ७, ३, १,३४। मै २,७,१४ तु युजा इति पाभे।

n) घा. *कर्मणि वृत्तिरिति कृत्वा 'यत्र (यदा) भद्राय भद्रं (स्यादिति) प्रति (अभिलक्ष्य) देवयन्तो नरो (धार्मिका जनाः) युगानि (*कर्माणि) वितन्वते (कुर्वते)' इति वा. (तु. [अभिप्रायतः] सा.; वैतु. [पक्षे] सा. प्रभृ. अन्यथा-दर्शिनः)।

o) सपा. शौ ११,३,१० आन्त्राणि इति पाभे.।

¶*युग-शु[a]– > युगशु-र[b]– -रम् मै २,४,१; काठ १२,१०.

युग्य[c]– -ग्यौ काठ १४,७.

युग्म– -ग्मस्य पै १३, ३,१४.

?¶युग्मदयुज[d]– -जे तै ५, ४, ८, ५; –जौ मै ३, ४, २?; काठ २१,११.

युज्,ञ्ज्[e]– युङ् मा १०, २५; का ११,७,५; तै १,८,१५,२; ७,५, १९,१[२];२; मै २,६,१२; ४,४, ६; काठ १५, ८; ४५, १५[३]; युजः ऋ ४,३२, ६; ८,८३, २; मा २३,३७; का २५, ७, ५; तै ५,२, ११, १; मै ३, १२, २१; काठ ५०, ५; शौ ११,१०, २५; पै १६, ८७, ५; १९, २८, १?; युजः ऋ १, १०, ९; ९, ७, ३; †युजम् ऋ १, ७,५; ३३, १०; १२९, ४[२]; २, २५, [१-५]; ४, ३७,५; ५,२०, १; ३०,८; ३४, ८; ६,४५,१९; ८,६२, ६; ७७, ७; ९,६५,१२; १०,४२,४;८९, ८;९२,७; मा १९,६४; का २१, ४,१४; तै ७,५,१९,१[२]$; मै ४, १४, १०; काठ ४५,१५[२]$; कौ १,१३०; २,१५५; जै १,१४,६; ३,१५,३; शौ २०,७०,११;८९, ४; युजा ऋ २, २४, १२; युजा ऋ १, ८,४; २३, [९; २, २३, १०]; ३९,४; १०२, ४; २,२३, १८; ४,२८, १;२; ६,४४, २२; ५६,२; ७,१, १३; ३१,६; ३२, २०;४३, ५; ४८,२; ९५,४; ८, १७, ३; २१, [११; १०२, ३]; ६३,११;६८, ९; ९२,३१; ३२; ९६,१५; ९,११,९;१४,४; १०, ३३,९;५५,८;६२,७; ८३,१;३; ८४, ४; १०२, १२; खि ४, ५, ३१; मा २१, १८[f]; का २३,२, ७[f]; तै ४, ४, ५, १[२]; मै १, ३, १२[f]; २, ७, १४‡[g]; १३, ९†; ३,११,११[f]; ४,६,३[३f]; ¶[२];११, २†; १४, ७†; काठ ४, ४[f]; ९, १९†; १६, १४‡[h]; २३, ११†; ३८, १०; ४०, २[४]; ११†; क २५,५‡[h]; †कौ १,१२८;२३८; ४०३; २, १८; २१७; ४८०‡; ५५२‡[i]; ७९९; †जै १, १४,४; २५, ६; ४५,५; ३,२, ९; १९, १२;३६,५‡; ४३, ८‡[i]; शौ ४, २३,५; ३१, ४†; †३२, १; ३; ५,२१, ११[j]; ७,५२, ४†; १३, १,३[j]; †२०,३, ३;१८,६; ३८, ३; ४७,९;७०, २०; १३७,९$; पै ३,३६,५†; ४,१२, ४†; ३२, १;३; ३३,५; १८, १५,३; १९, २५,१३‡; २०,१४,६; ५२, ४; युजे[k] ऋ ८,४१, ६; शौ ६,५४, १;२; पै ८,९, ६; १९,८,४; ५; युञ्जम् ऋ १०,१०२, ९; †युञ्जा ऋ १, १६२, २१; मा २५, ४४; तै ४,६, ९, ४; काठ ४६, ५.

?युजः[l] कौ ३, १, ३; जै २,४, ८; शौ ६,३३,१.

†युजान,ना– -नः ऋ २,१८,५; ३, ५७,४; ४,२,३; ६,३४,२; ३९, २;४७, १९; ४९,५; ७,६९, ५; ७०,२; ८,१३,२७;५०, [(४९, ७)७]; ९, ६४, १९; ८६, ३७; ९७,२८; १०,२२,४; खि ३,२, ७; मै ४,१४, १०; काठ १७, १८; कौ २, ३०७; जै ३, २५, ३; –नम् ऋ १, ६५, १; –ना ऋ ५ ८०, ३; ७.७५,४; –नाः ऋ १,१६५, ५; ३,४३, [६; ६, ४४,१९]; ६,२९,२; मै ४,११, ३; काठ ९,१८.

---

[a]) भाप. (*संयुग- [संमर्द-], वन्ध-)। वन्धार्थे शः प्र. उसं. (पा ५,४,४२)।

[b]) विप. ([संयुगवन्धवत्-] इन्द्र-)। मतुबर्थे रप् प्र. उसं. (पा ५,२,१०७)। द्वि१ सत् वा. क्रिवि. (वैतु. PW. प्रमृ. युगपद्भावमात्रे तात्पर्यमिति, Sch [ZDMG ३३,१९०] युग–+शर–[इषु-] इतीव ?)।

[c]) नाप. (वाजिन्-)। तद्वहतीत्यर्थे यत् प्र.।

[d]) पाठः ? युग्मता-युज– इति शोधितं प्राति. विप. ([*द्वित्व-युक्त-] छन्दस्-, स्तोम-)। उस. उप. कर्मणि कः प्र. (वैतु. भा [तै.] ?*युग्मत– [सम-] + अयुज्– [विषम-] > द्वस. समासान्तष् टच् प्र. इतीव, मै. युग्मदयुजौ [Sch.] इति, युग्मदयुजौ [सात.] इति च पाठः ?)।

[e]) विप., नाप.। क्विन् प्र.।

[f]) सपा. तै ३,५, ३,२ प्रभृ. वयम् इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ २५९७ *m* द्र.। [h]) पाभे. पृ १२३२ *i* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २५९७ *l* द्र.।

[j]) सपा. तैब्रा २,५,२,३ सयुजा इति पाभे.।

[k]) तु. वें. सा. [?], WI.; वैतु. RW. युज्– > युजः इति, PW. GW. प्रमृ. [ऋ.] तुमर्थीयः केः प्र. इति, सा [शौ.] क्विप. [उपु१] इति च।

[l]) पाठः ? युज्य– > -ज्यः इति शोधः (तु. सस्थ. टि. आ)। 'यस्य इन्द्रस्य *युज्यः ? जनाः (जनः) इदम् (इदानीम्) आ रजः (तस्य प्रीति-पर्यन्तम् [तस्य]) ? रन्त्यं (*रन्ध्यम् [शौर्यम्]) ? तुजे (स्तुते)' इति वा.

युज्य,ज्या[a]- -ज्यः ऋ १, २२, १९; २, २८, १०; ७ २२, २; मा ६, ४; १०, ३१; १३, ३३; १९, ३[२]; का ६,१,५; ११, १०, १;१४,३,७;२१,१,३[२]; तै १,३, ६,२;८,२१,१; मै १,२,१४; २, ३,८;३,११,७[२]; ४,१४,९; काठ ३,३; १२, ९; १६, १६; क २, १०; कौ २, २७८; १०२१; जै ३,२३, ११; ४, ९,२; शौ ६५, ११,९; १०; ६,५१, १; ७,२७, ६; २०,११७, २; पै ६८,१,९; १०; १९,४३,४; -ज्यम् ऋ १, ५२,७; १५६,२; ४,२५, २; ६, ५२,१०; ७,३६, ७; ८,४, १२; ४६,१९; तै २,४,१४,५; मै ४, १०,३; १२, ३; काठ १३, १५; -ज्या[b] ऋ ८, ९०,२; कौ २, ८४३; जै ४,१८, १०; शौ २०, १०४,४; -ज्याभिः ऋ ७,३७,५; -ज्याय ऋ २, २८, ३; ७,१९, ९; ८,४, १५; ९,६६,१८; ८८, १; खि २,७-८,१; कौ २,८२१; जै ४, ४, २; शौ २०, ३७, ९; -ज्यासः ऋ १०,९९,४; -ज्येन ऋ ६, २१, ७; -ज्येभिः ऋ १, १४५,४; १६५, ७; ६,३,८; ७, ३९,६; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८.

युज्यमान,ना- -नः मा ९, ८; का १०,२,५; शौ ६,९२,१; ९,१२, २४; १८, १, ३९[c]; पै १६, १३९,२५; १९,३४,१०; -नम् ऋ २,४०,३; ७,७८, ४; मै ४, १४,१; -ना ऋ ३,३५,१.

युञ्जान- -नः मा ११, १; का १२, १,१; तै ४, १, १, १; मै २,७, १; काठ १५,११; -नाः[d] तै ४, ३,११,२; मै २, १३, १०; काठ ३९, १०; -¶नेषु तै १,६, ८, ४[२]; ५,५,३,१; २; मै ३,४,५[२]; काठ २२,६[२]; क ३४,१[२].

युयुजान- -नः ऋ ४, २, २; ४५, ६; ५,४०,८; ६,५९,५.

युयुजान-सप्ति[e]- -प्ती ऋ ६, ६२,४.

¶योक्तव्य- -व्यः तै ३,१, १०,२; काठ ७,४; क ५,३.

¶योक्तुम् मै १,११,६; काठ १४,६.

योक्तृ- -क्तारम् मा ३०, १४; का ३४,३,१.

योक्त्र[f]- -क्त्रम् ऋ ५, ३३, २[g]; तै ५,७,१४,१; मै १,५, १३¶; काठ २३,४[२]¶; ५३,४; क ३६, १[२]¶; शौ ७,८३, १; पै ५,२८, ९; २०,३१,९; -क्त्रा तै १,६, ४,३; -क्त्राणि ऋ ३,३३,१३; मै १,४,१; २, १२, ३; काठ ५, ३; शौ १४,२, १६†; पै १८,८, ७†;१४,६; -क्त्रे शौ ३,३०,६; पै २,६५,३; ५,१९, ६; -क्त्रेण खि २,१०,६; तै ६, १,३, ५¶; मै ३,६,७¶.

योग[h]- -गः ऋ १,३४,९; ¶तै १, ५,७, ३; ६,१०,१; २,५, ७,१; ५,५,३,२; मै १,४,५¶; ¶काठ ७, ९; ३१, १५[२]; क ५, ३¶; -गम् ऋ १,१८, ७; १०,११४, ९; मै ४, १, ११[२]¶; काठ ३१, १३[२]¶; शौ १९, ८,२[३]; -गान् ऋ २,८,१; -गाय मा ३०,१४; का ३४,३,१; शौ १०,५, १-६; पै १६, १२७, १[२]-५[२]; -गे ऋ १,५,३; ३,२७, ११; ४,२४,४; ५,२७,५;४३,५; ७,५४,३;६७, ८;८६,८; ८, ५८, ३; १०,३०, ११;३५,९; ३९,१२; ८९, १०; खि १,४,१; १२, ५; ¶तै १,६, ८,४; ३,४, १०,१†; ५,२,१,७; ५,३,१; मै ३, ४, ५[२]¶; ¶काठ ७, ४; २२, ६[२]; क ३४, १[२]¶; कौ २, ९२†; १२१९; जै ३,९, ६†; शौ १९, १३, १; २०,६९, १†; पै ७, ४,१; १५, १२, ९; -†गेऽ-गे ऋ १, ३०, ७; मा ११,१४; का १२, २, ३; तै ४, १,२,१; ५,१,२,१; २¶; मै २, ७,२; ३,१,३; काठ १६,१;१९, २; क २९, ८; कौ १,१६३; २, ९३; जै १, १७, ९; ३, ९, ७; शौ १९, २४, ७; २०, २६, १; पै १५, ६, ४; -गेन तै १, ८, १५,१.

ऋहद् इति वनम् इति स्वर् इति च *रन्ध्य- इत्यस्य विप. त्रीणि । उत्तरयर्चा युग्मकं च द्र. (वैतु. सा. क्विप. इति)।

[a]) विप., नाप., भाप. । क्यप् प्र. उसं. [पावा ३,१, १०९ (तु. सा. PW. प्रमृ.; वैतु. भा ⌊तै १, २, ६, २⌋ युज्->तद्धितः प्र. इति)]।

[b]) °ज्यानि इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. तथात्वे °ज्या आ इति स्थिति-संभवः; वैतु. GRV. R ⌊ZDMG ४८, ६७८⌋ °ज्यम् इति शोधः इति?)।

[c]) सपा. ऋ १०,३१,९ अज्यमानः इति पाभे.।

[d]) सपा. शौ ८,९,१४ युजमानाय इति पाभे.।

[e]) विप.। बस.। [f]) नाप. (रज्जु-)। करणे ष्ट्रन् प्र.।

[g]) छन्दस्तः *योकत्रम् इत्येवं पठ्यमानं सद् यनि. प्राति. योगध्र- इति प्राग्रूपमिति व्यु. संकेतः।

[h]) भाप., नाप. (अलब्धलाभ-)।

योग-क्षेम[a]– -मः मा २२, २२; का २४,८,३; तै ७,५,१८,१; मै ३,१२,६; काठ ४५,१४; –मम् ऋ १०,१६६,५; मै ३,२,२[2]¶; पै १९, २५, ११†; –¶मस्य मै १,९,५; काठ ९,१३.

१योग्य[b]– -ग्यम् शौ ८, ९, ७; पै १६,१८,७.

२यो(ग्य>)ग्या (बप्रा.)[c]– -ग्याः ऋ ७, ७०,४[d]; १०,५३, ११?[e]; –ग्याभिः ऋ ३,६,६[f].

योजन[g]– -नम् ऋ १,८८,५; १९१, [१०-१३]; ५,५४,५; ८,७२,६; ९,७,१; मै २,७,१२; कौ ३,४, ८; जै २, २, १; पै †४,१९, १-६; १९, २३, १२[h]; –ना ऋ १,३५,८; २,१६,३; ८,९०, ३; ९, १०२, ३; १०,८६, २०; मा ९,१३; ३४, २४†; का १०, ३,६; ३३,१,१८†; तै १,७,८, १; मै १,११,२; काठ १३,१४; कौ २,३६५;४७८‡; जै ३,३०, ७;३६, ३‡; शौ २०,१२६,२०; –नानि ऋ १, १२३, ८; १०, ७८, ७; मै ३,८,४; काठ ८, १७; शौ ४,२६,१[i]; पै ४, ३६, १; २०, ३५, १; –†नेन ऋ १, ९२,३; कौ २,११०७; –नेभिः ऋ ६, ६२, ६; –†नेषु ऋ १, १६४,९; शौ ९,१४,९; पै १६, ६६,९.

योजयित्वा काठ ३७,१२¶.

युज्–, युजान–, युञ्ज्– प्रभृ. √युज् द्र.

युत– प्रभृ. √यु द्र.

?युती[j] खि १,८,१.

युत्कार–, युद्ध– √युध् द्र.

√युध्, > यवीयुध्, योधि, युयुत्स, योत्सि ऋ १,१३२,४[k].

युध्यति मै ४,४,१[2]¶; ¶युध्यति मै ४,४,१; ¶युध्येते काठ २९, ५; क ४५, ६; †युध्यन्ते ऋ १०,१५४,३; शौ १२,१,४१?[l]; १८,२, १७; युध्यन्ते ऋ ८, २, १२; जै ४,२२, ११†; पै १७,५, १; २०, ४०, ८†; युध्यताम् पै ५, ११, १; युध्यस्व पै २, ३८, २; †युध्यत ऋ ८, ९६, १४; शौ २०,१३७, ८; युध्यै ऋ ४, १८, २; अयुध्यन्त काठ १०, ७¶; अयुध्यः ऋ ४, ३०, ५; युध्येयुः मै ३,८,२¶.

युयोध ऋ ६, २५,५; युयुधते ऋ १, ३२, १३; युयुधुः ऋ ४, ३०,३; ७,८३, ७; योधिषत् ऋ ८,४५,५; योधिष्टम् ऋ ६,६०, २[m].

योधयाः ऋ ७, ९८,४; शौ २०, ८७, ४†; योधय>या ऋ ३, ४६,२; अयोधयः ऋ १,३३,७.

युयुत्सति शौ ११, १२, २६; अयुयुत्सन् ऋ १,३३,६.

यवीयुध्[n]– -युत् ऋ १०, ६१, ९; –युधा ऋ ८,४,६.

युद्ध– -द्धानि ऋ १०, ५४, २; –‡द्धाय[o] शौ ४, ३१, ४; पै ४, १२,४.

युध्[p]– †युत्सु ऋ १, ९१, २१; १४०,१०; २,१७,२; ७,८२,४; ९, ८९, ३; १०, १०३, ७; मा १७,३९; ३४, २०; का १८,४, ७; ३३,१, १४; तै ४,६,४, ३

a) मध्यमपदलोपिनि कस. अन्तोदात्तः (तु. भा. म.; वैतु. भा [पक्षे], उ. द्वस. इति)।

b) नाप. (युगधारण-समर्थ-पशु-)। अत्र योग– =युग–। यत् प्र. (पा ५,१,१०२)।

c) यः प्र. उसं (पा ५,१,१०२)।

d) नाप. स्त्री. (स्तुति- [तु. वें. सा.; [अंशतः] PW. GW. GRV. रचना-, प्रयत्न- इति])। धा. *स्तुतौ वृत्तिः (वैतु. GW. कृद्वृत्तमिति ?)।

e) °ग्यानि इति शोध इति कृत्वा °ग्य– इति नाप. न. (*काम्यवस्तु- [वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति, वें. सा. विप. इति, ?PW. GW. d टि. द्र.])। धा. *इच्छायां वृत्तिः।

f) नाप. स्त्री. (रज्जु-)।

g) नाप. (योक्त्र-, रथ-, स्तुति- प्रमृ.), भाप. च। करणाद्यर्थे ल्युट् प्र.।

h) सपा. शौ ६, १०५,२ आशुमत् इनि, पै १९, २३, १० केतुमत् इति च पाभे.। i) पाभे. पृ ८७३ a द्र.।

j) *आयु-तिर्– (विप. [आयुष्मत्-, दीर्घायुस्-]) > [प्र१] -तीः इति, सस्थ. ?जेति>जयति इति च शोधौ। 'तदा आयुतीः (सन्) तनूनां रसं जयति (मनुष्यः)' इति वा।

k) तु. सस्थ. टि. आ।

l) °ध्य° इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. W. प्रमृ.)।

m) तु. सस्थ. टि. अभि।

n) तु. टि. ?यवधः [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. पपा. अनु वें. सा. यनि. =यवि-युध्– इति कृत्वा उस. [√यु>] *युवि– (>युवी– [ऋप्रा ९,१६]) इति राक्षसार्थे नाप. सत् पूप. इति ?]।

o) सपा. युद्धाय<>युधये इति पाभे.।

p) भाप.।

मै २,१०,४[२]‡[a]; ४,१४,१; काठ १८,५; क २८,५; कौ २,१२०५; जै ४,१९,९; शौ १९,१३,७; पै ७,४,७; †युधः ऋ १०,१०३,२[b];३[a,c]; मा १७,३४[b];३५[a,c]; का १८,४,२[b];३[a,c]; तै ४,६,४,१[२a,b,c]; मै २,१०,४[b]; काठ १८,५[२a,b,c]; क २८,५[२a,b,c]; कौ २,१२००[b]; १२०१[a,c]; शौ १०,१०,२४$; १९,१३,३[b];४[a,c]; पै ७,४,३[b];४[a,c]; १६,१०९,४$; १९,३४,१५[d]; युधः ऋ ८,२७,१७; युधम् ऋ १,५३,७; शौ ६ ६६,१; १०३,३; २०,२१,७; पै १९,११,१०;१८,१०; †युधा ऋ १,५३,७;५९,⌊५;७,९८,३⌋; १६६,१; १७४,४; २,२२,२; ३,३४,७; ४,१७,१०; ५,२५,६;५२,६; ७,१८,७;२१,६;९२,४; ८,१६,१०; २१,१३; ४५,३; १०,४९,९;५५,८; ६०,३; १०३,४; मा १७,३६; का १८,४,४; तै ४,६,४,२; ७,४,१५,१; मै २,१०,४; ४,११,१; १४,१२; काठ २,१५; १८,५; २२,१५$[e]; ४४,४; क २८,५; कौ १,३३६$; ३९९; २,६९०; ७३९; ८३८; १२०२; जै १,३५,५$; ४५,१; ४,५,३; ११,३; १७,६; शौ १,२४,१$[f]; १०,६,१६$; २०,११,७;२१,७; ४६,१; ८७,३; ११४,१; पै १६,४३,८$; युधाम् शौ ७,८६,३?[g]; युधि ऋ १,८,३; २,२४,९; ६,४६,११; ८,४५,२१; शौ २०,७०,१९†; युधे ऋ १,६१,१३; तै ४,७,१५,२; मै ३,१६,५; शौ ४,२४,७[e]; २०,३५,१३†; पै ४,३९,७[e].

युत्-कार[h]- -रेण[i] ऋ १०,१०३,२; मा १७,३४; का १८,४,२; तै ४,६,४,१; मै २,१०,४; काठ १८,५; क २८,५; कौ २,१२००.

युधि[j]- -धये ऋ ५,३०,४;९; १०,२७,२;३८,३; ४८,६;८४,४[k]; ११३,३; काठ ८,१६†.

युधिं-गम[l]- -मः खि ५,१३,६; शौ २०,१२८,११.

†युधेन्य- -न्यानि ऋ १०,१२०,५; शौ ५,२,५; २०,१०७,८; पै ६,१,५.

?युधो[m] पै २,२५,१.

युध्म,ध्मा[n]- -०ध्म ऋ ८,१,७; कौ १,२७१; जै १,२८,९; ४,१०,५; –ध्मः ऋ १,५५,२;५;२,२१,३; ६,१८,⌊२; ७,२०,३⌋; तै ४,६,४,१‡[o]; मै २,१०,४‡[o]; काठ ८,१७; १८,५‡[o]; –ध्मम् ऋ ८,९२,८; कौ २,९९३; जै ४,२७,२; –ध्मस्य ऋ ३,४६,१; मै ४,१४,१४; –ध्माः ऋ ४,२४,४.

युध्य[p]- -ध्यम् पै २०,१८,७.

युध्यत्- -ध्यतः ऋ १,५२,⌊५; ६-१३) १४⌋; ३,५५,८; ८,७,२४; मै ४,१२,३†; –ध्यता पै २,२५,४; –ध्यते ऋ ४,३०,४; –ध्यन् ऋ १,६३,७; ५,३३,४; ६,२६,२; ९,७०,१०; –ध्यन्तः ऋ ६,३३,४; ८,४७,८; –ध्यन्तम् ऋ १,३३,⌊१४; ६,२६,४⌋.

युध्यमान- -नम् खि ३,९,१;

---

[a]) एकत्र सपा. युत्सु<>युधः इति पाभे.।

[b]) जयत, सहध्वम् इति द्वे क्रिये प्रतिस्वं तत् इति कर्माऽन्विते इति कृत्वा पादादौ युधः इति सं३ इति वें. सा. उ. म. प्रभृ., तत् इति क्रिवि. (संप्रति) इति कृत्वा द्वयोः क्रिययोः सापेक्षं कर्म युधः इति द्वि३ इति GW. GRV. W. प्रभृ.।

[c]) वें. ष१, सा. पं१, उ. =योद्धृ- इति कृत्वा द्वि३, म. युध- > -धः (तु. ⌊पक्षे⌋ सा.) इति च। अर्वाञ्चस्तु संस्रष्टा इत्यन्वितं द्वि३ इति (तु. पाभे.)।

[d]) प्र३। अत्र कर्तरि कृत्।

[e]) सपा. परस्परं पाभे.।

[f]) युधा जिता> सपा. पै १,२६,१ जिघांसिता इति पाभे.। [g]) धा. द्युतौ वृत्तिः। यद्वा पाठः? इति कृत्वा (√युत् ⌊दीप्तौ⌋>भावे *युत्- > *युताम् >संहितायां पराङ्गवत्-स्वरे) युताम् इति शोधः।

[h]) विप. (इन्द्र-)। उस.। [i]) पाभे. पृ ३९७ o द्र.।

[j]) भाप. (तु. वें. सा.; वैतु. GW. L ⌊४७६⌋ प्रभृ. °धये इति तुमर्थे *कये प्र. इतीव कृत्वा अव्य. इति?)।

[k]) परस्परं पाभे.।

[l]) विप.। उस. उप. खजन्तम्। यु...मः इति खि. स्वरः, युधिं गमः इति शंपा. सात. स्वरश्च शोधार्हः (तु. RW.)।

[m]) युधाम् ⌊ष३⌋ इति शोधः। सस्थ. ?इधि> (वृध्- > सप्त१) वृधि इत्यपि शोधः।

[n]) विप. (वैतु. GW. प्रभृ. नाप. ⌊योद्धृ-⌋ इति)।

[o]) पाभे. पृ २३३६ f द्र.।

[p]) तु. पृ ३९७ g। वा. क्रिवि.।

-†नाः ऋ २,१२,९; ४,२५,८; १०, २५, ९; शौ २०, ३४, ९; पै १३,७,९.
युध्वन्[a]- -ध्वा ऋ ९,६६,१६;८८ ५; १०,७५,४.
युयुत्सत्- -त्सन् ऋ १०,४८,१०; -त्सन्तम् ऋ ५,३२,५.
युयुधि[b]- -धयः ऋ १,८५,८;१०, ११५,४.
यूयुधि[b]- -धिः ऋ १०,१४९,४.
योध[c]- -धः ऋ १,१४३,५;६,२५, ५; -धम् ऋ ६, २६, ४; -धाः ऋ ३,३९,४; १०,७८,३.
योधीयस्- -यान् ऋ १, १७३, ५.
योधना[d]- -नायै पै ५,१०,८.
योधिन्- -धिनः पै १,१०८,३.
योध्य- -ध्या ऋ ९,९,७.
युध्या-*मधि[e]- -धिम् ऋ ७, १८, २४.
?युनस्य पै ११,५,१३.
?यु न स्य ता म् पै १३,१०,७?.
√युप् (वधा.), >योपि, योयुप्य, युयोप ऋ १, १०४, ४; †युयोपिम ऋ ७,८९,५; तै ३,४,११, ६; मै ४, १२,६; काठ २३,१२; शौ ६,५१,३; पै १९,४३,५.
योपयति मै १,८,९¶; †योपयामसि[f] ऋ १०, १३४,७; कौ १, १७६; जै १,१९,२; ¶अयोपयन् मै ३, ९, ४; काठ २६, ६[२]; क ४१,४[२].
यूयुपाम मै १,२,७[g].
¶योयुप्यते तै २,६,४,४; ५,५; योयुप्यन्ते तै २, ६, ५, ६¶; योयुप्येत तै २,६,५,५¶.
युपित- -तम् शौ ४,२५,२[h].
†योपयत्- -यन्तः[i] ऋ १०,१८,२; शौ १२,२, ३०; पै ५, १३, ९; १७,३२,१०.
¶योपयित्वा तै ६,३,४,७;५,३,१.
युयुजान- प्रभृ. √युज् द्र.
√युयुत्स प्रभृ. √युध् द्र.
√युयूष, युयूषत्- √यु (वधा.) द्र.
युव्-, युव- युष्मद्- द्र.
?युव[j] पै १२,६,८.
युवजानि- युवन्- द्र.
युवत्[k]- -वत् ऋ १, १११, १; १०, ३९,८.
युवति- युवन्- द्र.
युवद्रिच्-, युवधित- युष्मद्- द्र.
युवन्[l]- ०युवन् ऋ १, १४१, १०; युवभिः ऋ ३, ३१, ७; युवभ्यः ऋ १,२७, १३; मै २, ९,४; काठ १७,१३; †युवा ऋ १,११, ४; १२,[६; ७, १५,२; ८,१०२, १]; ८७, ४; १४४,४; १५५,६; २,४,५; २०,३; ३,८, ४; २३,१; ४, १,१२; ५,१,६; ४४,३;४५,९; ६०,५; ६१,१३; ७४,५; ६, ४५,१; ७१, १; ७, २०,१; ८,२१,२; २९, १; ४५, [१-३]; ६४,७; ९,१४,५; १०, ४०, ११; ४६, ३; मा ७, ३३; २२,२२$;३३,२४; का ७,१४, १; २४,८,२$;३२,२,७; तै १, ३,१४,१;४, ४६, ३; ३,४,११, १; ५,११, ५; ७,५, १८, १$; मै ३,८,४¶; १२, ६$; ४,१०, २;११,१; १२,६[२]; १३,१; काठ २,१५; १३,१५; १५,१२[२];१७, १८; २३, १२; ३४, १९; ४५, १४$; कौ १, १२७; १३३; १४२; ३५९; ४४५$; २, ५९; १९४; ६००; ६८८-९०; जै १,

a) विप. । क्वनिप् प्र. ।
b) विप. । किन् प्र. उसं. (पा ३,२,१७१) ।
c) नाप. (योद्धृ-) ।
d) भाप. । युच् प्र. (पा ३,३,१०७) ।
e) नाप. (*शत्रु-) । (√युध् [युद्धे]>भावे) *युध्या- (श्रध्या- [तु. ऋ २, १२,१०])+[√ *मध् (=√मृध् [वधा.]=√वृध्)> कर्तरि] *मधि-> उस. यनि. [वैतु. सा. ORN. व्यप. [शत्रु-] इति, LR. <युध्याम [लोटि उप३]+धि- (<√धा इति वा [तु. गर्भ-धि-]<√धी [चिन्तायाम्] इति वा ?)] । f) तु. सस्थ. टि. आ ।
g) पामे. पृ २३१८ *k* द्र. ।
h) पामे. पृ १२२७ *s* द्र. ।
i) =सपा. तैआ ६,१०,२ आमिगृ ३,७,१ : २१ प्रभृ. । कागृ ४५,८ तु लोभयन्तः इति, मागृ २,१,१३ लोपयन्ते इति च पामे. ।
j) भुवः (भूम्याः) इति शोधः । सस्थ. ?जनयन् > जनयत् (लङि प्रपु१) इत्यपि शोधः ।
k) =युवन्- (तु. PW. GW. प्रभृ.) । व्यु. अपि तेनैव सन्यायता द्र. (वैतु. वें. स्क. सा. विप. सत् <नैप्र. युवन्-वत्- इति) ।
l) वप्रा. । विप. ([अतीत-शैशव- प्रभृ.] देव-, पुरुष-, पशु- प्रभृ.), नाप. । (√यु [वधा.]>भावे) *युवस्-> मत्वर्थे *युवर्मन्- वा *युवस्मन्- वा > नैप्र. यनि. (वैतु. या [३,२०] प्रभृ. √यु [मिश्रणे]+कृत् प्र. इतीव, WAG [१,८०;१७९ *d*] √*यू+अन् प्र.>युवन्- इति, [√*यू+न् प्र. >] यून्- इति च ?) ।

१४, ३; ९;१५,८; ३७,८; ४६, ९$; ३,६,५; १८,१;३४,२२$; ४८,१६; ४, १७, ४-६; शौ ६, २,३$; १०,४, १५$; १३, १, ११‡; २०, १४, २; ६२, २; $पै १, ३९, ३[a]; १६, १६, ५; १८,१६,१‡; १९,१,५; युवानः ऋ १,६४, ३; १५२, ५; १६५, २; १६७, ६; ३, ५४, १०; मै २,१२, ४; ३,८, ४¶; ४,६, ६¶; ११, ३†; काठ ९, १८†; ०युवानः ऋ ५, ५७-५८, [८]; ८, २०, १७; १८; ०†युवानः ऋ १, १८६, १; ५,५८, ३; ६, ४९,११; मा ३३,३४; का ३२, ३,५; मै ४,११,२; युवानम् ऋ १,७१,८; ११७, १३; ११८,६; २, १६, १; ३३, ११[b]; ३५,४; ३, ३२, [७; ६, १९, २ (४९, १०)]; ६,५,१; ८,४४,२६; ९, ९,५;६७,२९; १०,३२,८; ३९, ४;५५,५;९२, १४; खि १,२, ७; ५,७; ९; ५,५, ४; मा ३३, ११†; †का ३२,१, ११; तै १, ३,१४, ६†; २,५,१२, २†; ३, ३,९,१;४,५,१०,४†[b]; ७,१३, ५; ५,७, २, १; †मै ४,९,१२; १२,४;१४, १५; काठ ४०,२†; †कौ १,३२५; २,११३२; जै १, ३४,३†; शौ ६,१,२‡[c];७,२,१; ३३,१†;९,४,२४;१५,९†; १०, ८, ४४; ११, ७, १८; पै १६, २६,३;६८,८†; १५४, ८; १९, १, २‡[c]; २०, १, ३; ३०,५†; युवाना ऋ १,२०, ४; ११०,८; ४,३३, [३; ३५,५]; ३६,३; ६, ६२,४; खि १,९,३; ५,७,४,८; मा १५,५३; का १६, ६, ५; काठ ४, १६†; १८, १८; २३, ११†; क २९, ६; पै २०, १५, २; †०युवाना ऋ १, ११७, १४; ३,५८, ७; ७,६२,५; ६७, [१०; ६९,८]; खि १,१२,३;४; मा २१,९; का २३,१,९; तै १, ८,२२,३; मै ४, ११, २; युवानौ कौ २, १२१९[d]; †यूनः ऋ १, ११२,२१; ३,४६,१; ६,५१,४; ८, २०, १९; मै ४, १४, १४; यूना ऋ ९, ६८, ५; †यूने ऋ १,५३,१०;६३,३;९१,७;१७४, २; ५,३६,६; १०,३०,६; मै ४, १०,६; काठ २, १४; १३, १६; शौ २०,२१,१०.

युवति[e]- -†तयः ऋ १,९४, २; २, ३५, ४; ११; ३, १, ६; ५४,१४; ५५,१६; ५,२,४; ६, ६७, ७; १०, ३०, ६; तै २,५, १२,२; मै ४,१२,४; काठ १३, १६; $शौ १४,२, २९; ६१; पै ८, १४,२; $१८, ९,९; १२,९; -तिः ऋ १,११३, ७; ११८,५; १२३, २; १०; १२४, ११; ३, ६१,१; ४,१८,८; ५,२,१; ४७, १;६१,९; ८०,६; ७,१,६; ७७, १; ८०,२; १०, १८,१०[f]; ७५, ८; ११४,३; १८३,२; तै ४,३, १३,६†; मै २, १३, १६; काठ २१,१४; कौ ३,३, ७; जै २,२, ६; शौ १९,४९,१[g]; ८; पै १४, ४,१; ८[g]; १८, २५, ७†; ८‡; -†तिभिः ऋ ९,८६,१६[h]; १०, ३०,५; कौ[h] १, ५५७; २,५०२; जै[h] १,५७,४;३,२९,१; -तिम् ऋ १,१६७,६; १०,४,४;१७८, ३[i]; शौ १८,३, ३; -ती ऋ १, ६२,८; १८५,५; ३,५४,७; शौ १०, ७, ६; ४२; पै १७, ७,६; -तीः ऋ ४,१९,७; पै १७,१५, १; -०ते ऋ ५,२,२; खि ४,७[?], ६[j]; पै ६,४,६[j]; -तेः पै १९, २१,१;-त्याः ऋ १०,४०,११; -त्याम् ऋ १०, ६१, ६; -त्योः ऋ ६,४९,२;१०,३,७.

युवति-दा- -दाः काठ ३९,९.

?युवत्युश्विनौ[k] खि १,२, ६.

---

a) सपा. तै २,४,५,१ वृषा इति पामे.।

b) पामे. पृ १३४९ *a* द्र.।

c) सपा. ऋ ८,६९,४ सत्पतिम् इति पामे.।

d) सपा. शौ १९,१३,१ गोब्रा २, १, १८ वृषाणौ इति पामे.। e) विप., नाप. । स्त्री. तिः प्र. (पा ४,१,७७)।

f) पामे. पृ २०९८ *b* द्र.।

g) तुमस्- > स्वार्थे *तमस्मयु- (घनान्धकार-) +(√ *ता[धारणे]>करणे) *ति-> उस. *तमस्मय-ति-> नैप्र. यनि. इति कृत्वा भिन्न-प्रस्थानं सत् पृथगदः प्राति. द्र.। वा. सस्थ. (√भृ>) बिभर्षि इत्यत्र द्र.।

h) सपा. युवतिभिः <> योषाः इति पामे.।

i) भाप. (*जूति- [वेग-])। धा. *जवे वृत्तिः। 'शर्यां (शर-संबन्धिनीं) युवतिं न (इव) तार्क्ष्यस्य रंहिं न वरन्ते' इति वा. [वैतु. या [१०,२९] शर्या- (नाप. = इषु-[वैतु. वें. विप. = विशीर्णचारित्रा-, असती- इति कृत्वा युवति- इति नाप.]) इत्यस्य विप. सत् <√यु 'मिश्रणे' [तु. सा. GW. प्रमृ.]]। j) सपा. शौ ५,५,७ सुभगे इति पामे.।

k) युवत्या० (ती आ०) इति द्वि-पदः शोधः। ०ती

यौवन[a]– -ने शौ १८,४,५०.
?युव-जानि[b]– -निः ऋ ८, २, १९; कौ १,२२७; जै १,२४,७.
√युवन्य > युवन्यु– -न्यून् ऋ ५,४२,१५.
युवमान– √यु (वधा.) द्र.
√युवय, युवयु– युष्मद्– द्र.
युवल[c]– -लम्[d] मै २,८,२; काठ १७, २; क २६,१.
युवश[e]– -शा ऋ १,१६१,३[f]; ७; ८, ३५,५.
यु(व>)वा[g]– -वा तै ३,५, ६, २; ५, ५,९,१[2]¶; मै २,१३, १२; काठ ४०,३.
युवाकु–,युवा-दत्त–प्रमृ. युष्मद्–द्र.
?युशः पै २०,३८,४.
युष्म– युष्मद्– द्र.
युष्मद्[h]–
तव ऋ १,१, ६; २, ३; ११, ६; १५, ५; १९, २; २४,५; १५; २९, २; ३१, १xx; ६,५,४[i]; ८, ४४, १७[2j]; ९, १८, ३[k]; खि २, ६, ६; १९; ७-८, ५; ११, ५; ३, १५, ४; ८; २९; ४, ७,७; ७[2], ८?[l];७,७; ३; मा ३,५६†; ४,२३[2]; ५,६;४०; ७, ३५[2]†;१०,५;१५; ११,१२xx; का ३,७, ६†; ४,७, ४[2]; ५,२, ४; ९,७; ७,१७, १[2]†; ९,२,९; ११,५, ६; १२,२, १; †१३,१, १३;३,७xx; तै १,२,५,२;११, २; †१४,१;५;६; ३,४,३;†१४, ३;८[2]; ४,१८,१[2]†xx; मै १,२, ४;७;१३; १८†;३,१;१९[2]†;५, १[2]†;६,१†xx;२,१२,४[m]; काठ २, ५[2]; ८; १४†; १५[2]†; ३, १; ८†; ९; ४, ८[2]†xx; ३५, १४†[l]; क २, २; ८; १५†; १६; ३, ६[2]†; ५, २[2]; ६, १;= २†xx; ४८,१३[2]; †[l]; †कौ १, २५; ६६; ९७§; १०८; २२९; २७०; २७४; ४१२‡[n]xx; २, २७३‡[o]; †जै १,३, ५; ७, ४; ११,१; १२, २; २४, ५; २८, ८; २९, २; ४०, ४‡[n]xx; ३, २३,५‡[o]; शौ १, १०, २; २३, ३; २, २९, २; ३, १०, ८; ४, ९, ७†; २५, ३; ३२,५†; ३९, १०; ५, ५, ८; ८, ९[2]‡[p]xx; १३६, ६[q]; पै १,१७, ४[r]; २६, १[s]; ६०,४; ६४-६५,१; ९५,२; ३; ९७,१; १०६,१xx; ७,१८, ८[2]‡[p]; २०, ४२, १?[t]; तवऽतव[u] मै १,२,४; काठ २, ५?[v].
*ताव–>ताव-कु[w]– -केभ्यः ऋ १,९४,११; पै १२,१,११†
तुभ्य– -†भ्य[x] ऋ १,५४,९; १३५,

इति च युवति– (*धमनकर्तृ-) इत्यस्य प्र२ सत् वाह्वोः विप. द्र.। सस्थ. ?दुहतु> दुहाताम् इति चापि शोधः।

a) भावे अन् प्र. (पा ५,१,१२९; वैतु. पा [५,१,१३०] अण् प्र. इति ?)।

b) =तरुणपत्नीमत्-। विप.। वस. *जानि– (तु. जनि– [जाया-] इति उप. (तु. WAG [१,१२४]; वैतु. पाप्र. [५,४,१३४] जाया–> *जानि– इतीव ?)।

c) नाप. (छन्दो-विशेष-)। व्यु. ?।

d) सपा. मा १४,९ प्रमृ. विवलम् इति पाभे.।

e) विप. (युवन्- [प्रकरणतः] द्यावा-पृथिवी-])। (√यु [*नववयस्कतायाम्] > भावे) *युत्–+मत्वर्थे *वशच् प्र. > *युद्वश–> नैप्र. यनि. (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. <युवन्–+शः प्र. इतीव ?)।

f) सस्थ. सा. ?शयानौ> *मिश्रयन्तौ इति शोधः।

g) विप. ([*द्युतिमती-] इषु- प्रमृ.)। सस्थ. श्रूयमाणो नामशब्दोऽवधारणे अव्य. द्र.। (√युत् [भासने] > भावे) *युत्–+मत्वर्थे वः प्र. > *युत्वा–> नैप्र. यनि. (वैतु. नाप. इति कृत्वा भा. सा. युवन्– > स्त्री. डाः प्र. इति, PW. प्रमृ. =इषु- इति, [पक्षे] सा. =बाधकेभ्यः पृथग्भूता- इति च)।

h) सना.। तु. टि. अस्मद्–।

i) सपा. आपश्रौ १४,२९,३[3] प्रमृ. तपः इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १५७५ e द्र.।

k) सपा. तुव<>त्वे इति पाभे.।

l) भव इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ ५,५,८)।

m) सपा. तुव<>त्वयि (माश ८,६,३,२२ च) इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १४०३ k द्र.।

o) सपा. ऋ ९,१०७,२० उत इति पाभे.।

p) सपा. ऋ ८,४४,२४ ते इति पाभे.।

q) सपा. खि ५,२२,७ ते इति पाभे.।

r) सपा. शौ १,१२,४ मम इति पाभे.।

s) सपा. शौ १,२४,१ तत् इति पाभे.।

t) पाठः ?। सपा. शौ ५,२२,१ पै १३,१,१ तक्मानम् इति।

u) तु. पृ १५०१ i।

v) तवऽतव इति स्वरः ? यनि. शोधः।

w) तु. टि. *माम–>माम-कु–।

x) तुभ्यम् इत्येव नैप्र. लुप्तमकारं सदेवं विपरिणतं द्र.।

[२;८,८२,५];२,११,३; ३,४२, ८;५,११,५; ३०,६; ७,२२,७; ८,५१,९;७६,८;९,६२,[(३१, ३) २७];८६,[(८,३, ६; १२, २८; ३०) ३० (१०, ५६, ५)]; १०, १६७, १; खि ३,३,९;४, ११,१३; मा ३३,८२; का ३२, ६, १३; मै २, १३, ७; कौ २, १२७; ९५९; जै ३,१३, ३; ४, १९,१; शौ २०,२४, ८; ७३,१; –भ्यम् ऋ १, ६८, ३; ७१, ६; ८०, ७; १२१, ५; १२९, ३; १३४, ४^{२}; ५; १३५,१; १३९, ६××; खि २, १, ८?[a]; ३,१५, १२; २२, १०; ४, ४,३; ५, ३, १; मा ५, ७; ११, ३९; ५६; १२,६२; ११६†; २७, ४; ३५, ९^{३}; का ५, २, ५; १२, ४, २; ५, ७; १३, ५, १; ७, १५†; २९, १, ४; ३५, ४, ८^{३}; तै १, २, ११, १; ३, १४,३†; २,५, ११,५¶; ४,१,४, १; ५,३; ७, २; १०, १‡[b]; २,५, ४; ४, ४, ६†; ५, १, ५,२; ६, २,२, ५; मै १, २, ७; २,७, ४; ५; १२; १२, ५; १३, ७†; ३, १,५; ४, ९¶; †४,६,४¶; ११,४^{२}; १३, ५^{२}; १४, ३; काठ २, ८; ६, १०†; ७, १६†; १६,४;५;१२; २१^{२}†; १८, १६; १९, ५^{२}××; क २,२; २५, ३; २९, ४; ३०, ३^{२}; ४८, १५†; †कौ १, २१३; ४१२; २, १२७; २१८; ३७३; ८२१^{२}; †जै १, २२, १०; ४०, ४; ३, १३, ३; १९, १३; ३०, १६; ४,४, २^{२}; २०, ५; शौ १, १३, ३; २, ९, ५; २८, १; ३, २३, ५; ४, ८, २; ५, १८, १; ६, ९२,३†;११२,१; ७,४८,३; ८७,३;६××; पै १,१२,१; ४५, ४; २,१०,२; ५२,४; ३,१४,५; ३३,४; ३९, ४; ४,२, २; २७, ७; ६,९,३××; १३,३,१३[c].

ते ऋ १, २, ३; [४ (९, ४५, २)]; ५, ७; ८, ९; ९, ४; ५; ११, २; ६; ७; १४, २; ८××; ८, ४४, २४[d]; ९, १०५, ४[e]; १०, १३७,२[f]; खि १,४,९;९,४; २, १, ५; ९^{२}; ५, १; ६^{२},१०; ८, २; १०, १^{२}; २^{२}; ३××; ४, ५, ३[g]; ७,६[h];५,९,१[i]; ७, १, १[j]; खिसा ३,१; २६,२३; ३१,११; मा १,२;९;२२^{२};२५;२६^{२};२,८; १२; १४; १७; १९××; का १, २,२; ३,५; ८,३; ९,२; ३; ४^{३}; १०,५; २,२,३; ४,५; ६,२××; तै १,१,२,१^{२};२^{२};८,१^{२}; ९,१^{४}; २^{२}; ३; १०, २; ३; १३,२;१४, ३†××; ४, ४६, २†[h]; ४,२,६, ४^{२}‡[k]; मै १,१,२^{२};९^{२};१०^{४};१२; २,१^{२}××;३,३९[l]; ६,२^{७};†;‡[m]; २,७, १३^{२}‡[k]; १३, १०[n]; काठ १,२^{४}; ८^{२}; ९^{५}; १०; १२; २, १; ३^{२}; ४^{२}××; ३, ६[१०]; १६, १३^{२}‡[k]; १८, २^{२}; †; ‡[p]; १९, १३[q]; २३,१२^{२};†^{२};‡;२४,९[२r]; ४४,८[३s]; क १,२^{४};८^{२};९^{५}; १०; १२; १३; १५^{२}; १६^{२}××; २५, ४^{२}‡[k];२८,२^{२}; †; ‡[r]; †कौ १, ७; ८;११;३४;५३; ५८; ६५^{२}; ७५^{२}××; ३७१‡[t]; २९३९‡[p]; †जै १,१,७;८; २,१;३,१४; ५, ९;६,४; ७,३^{२}; ८,३^{२}××; ३९, २‡[t];शौ १,३,१^{३}–५^{३};६;७^{२};८^{२}; ७;५;१०,२××; २,३२,६[३u]; ४,

---

[a]) °भ्युम् इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[b]) सपा. ऋ ८,१०२,२१ ते इति पाभे. ।

[c]) सपा. शौ १,२९,४ मह्यम् इति पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ २६०४ *p* द्र. । [e]) पाभे. पृ१२९० *e* द्र. ।

[f]) सपा. तैब्रा २,४,१,८ तैआ ४,४२,२ मे इति पाभे. ।

[g]) सपा. खिसा २९,३ इतः इति पाभे. ।

[h]) °थे इति पाठः (तु. पै ६,४,६ मूको.) ? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ ५,५,७) ।

[i]) तु. सस्थ. टि. निश्√चर् > निः···चर्चरीति ।

[j]) भव,ते>सपा.खिसा ६,१;१३,१भवति इति पाभे. ।

[k]) सपा. ऋ १०, ९७, १२ एकत्र विभे., अपरत्र तास्ते>ततः इति पाभे. ।

[l]) पाभे. पृ १५०३ *j* द्र. ।

[m]) श्येना ते>सपा. ऋ १,१६३,१ श्येनस्य इति पाभे. ।

[n]) सपा. तै ४,३,११,४ काठ ३९,१० अस्य इति, तै ४, ३, ११,४ मम इति, काठ ३९,१० नु नः इति च पाभे. ।

[o]) सकृत् पाभे. पृ ७७० *h* द्र. ।

[p]) तु. मूको. (संस्कर्तुष्टिप्पणे), कौ २,९३९ च । स्वा हि ते >सपा. ऋ १०,८१,६ मा १७,२२ प्रमृ. उत द्याम् इति पाभे. ।

[q]) वैतु. SI. <तद्– इति ? ।

[r]) सकृत् <तद्– इति SI. विमृश्यः ।

[s]) वैतु. SI. सकृत् <तद्– इति ? ।

[t]) पाभे. पृ २३७९ *q* द्र. ।

[u]) सकृत् पाठः ? युस्ते *अपि वि° > युस्तें(ऽपि)वि° इत्यस्य पाठस्य स्थाने युस्ते वि° इति लैवि. इति कृत्वा

१६, ७?[a]; ६, ८०, १[b]; ३[४c]; पै १, ७, १[2]; ८-९, २; १२, ३; १३,३; ४[2]; १५,१; २; ३[2]; ४; १६, ३; १७; ४[3]; ११२, २?[d]; ४, ५, १०?[e]; ६,६,९[3?f]; १६,२९,७[g]; १९,१८,२[h]; ४६, ३[i]; २०,६,४[j].

२*त्व॒, *त्वा॒, *त्वा- त्वत् ऋ १, ५७, ४; ८४, ६; १९; २, २८, ६; ३३, १०; ३, १४, ६; १७, ⌊५; ५, ३, ५⌋; ३०, १; ४, ११, ३[४]; ४[3]××; खि २, ११, ३; ४, ५, २५; †मा २, १७$; ६, ३७; १०, २०; १२, ११; २३, ६५; २६, १२[2]; ३४, १८; ३५, २२$; †का २, ४, ५$; ६, ८, ८; ११, ६, ५; १३, १, १२; २५, १०, १३; २९, ४, ४; ३३, १, १२; ३५, ४, २१$; †तै १,१, १३, २$; १४, ४[2]; ८, १४, २; ३, २, ५, ६; ७, २, ७, ५; †मै २, ६, १२?[k]; ४, ११, २; १४, १; ९; †काठ १, १२$; ४, १६[2]; ६, १०; १५, ८; १७, १८; २१, १४[४]××; क १; १२; ४६, ६†; ४८, ९†; †कौ १, ६८; ८६[2]; २०३; २४७; ३७३; ४५३$; २, ३००; ३३४; ८६१××; †जै १, ७, ६; ९, ६[2]; २१, १०; २६, ५; ३९, ४; ४७, ८$; ३, २४, १६; २८, ६; ४, २८, २[2]; शौ ३, ७, ६; २३, १[2]; ५, ११, ४[2]; ६, ३०, २; ८७, १†; ९०, १[h]; ७, ८४, ४; ८५, ३××; पै १, ३७, १; ४४, ३; ४; ६४, २; ५, १०, ६?; ११, ८; ८, १, ४[2]; १५, ७?; १३, ५, २७××; त्वम् ऋ १, १, ६; ५, ६; ११, ५; ७; १२, ५; १४, ⌊११; ६, १६, ९⌋; १५, ⌊३; ७, १६, ६⌋; १८, ५; २५, २०; २७, ४[l]; २८, ५; ३०, २२××; ८०, ७[m]; खि १, ५, १; २; २, १, १[2]; २, ५; ३, १; १०, ४; ५; ११, ३; ५; १४, ११××; खिसा २९, २७[3]; ३१, ११[2]; मा २, ९; २१; २७; ३, १९; ३५†; ४, १४; १६[2]; २५; ५, ७××; का १, ७, ५; २, २, ४; ६, ६; ३, ३, १०; १७†; ४, ५, ६; ८[2]†; ८, ४; ५, २, ५××; तै १, १, ४, १; १४, ४[3]†; २, १; २; ३, १[2]†; ६, १; ११, १[2]××; मै १, १, २; २, २; ३[3]; †[2]; ७; १३[2]; †; ३, १३; २२†; २७[2]†; ३६[2]××; ४, ९, ११†[l]; काठ २, २; ४[3]; †[2]; ६[2]; ८; १४[६]†; १५†××; क १, १४; १६[3]; †[2]; २, २; ८[2]†; ३, ४××; †कौ १, २; ६; २८[l]; ४०; ४१[2]; ४२; ५३; ६१[3]; ८३××; २, १३२‡[n]; ८४७[l]; †जै १, १, २; ६; ३, ८[l]; ४, ६; ७[2]; ८; ५, ९; ६; ७[3]××; ३, १३, ८‡[n]; ४, ११, १०[l]; शौ १, ७, १; ७; ८, ४; ९, ३; ११, ३[2]; ६; १७, २; २४, १; ३××; पै १, ५, ३[2]; ८, २; १२-१३, ४; १९, ३; २६, १; ३; २८, २; ३०, २[२०]××; ४, १, ९?[p]; १६, ४४, १०[q]; १७, ६, ८[r]; १९, १५, ६[s]; ४०, १[2?t]; ७[u];

तत्परः शोधो विमृश्यः (तु. छान्दसं साकांक्ष्यं च °*पि वि° > °*विवि° > वि° इत्येवमेकस्य ⌊*पि>⌋ *वि इत्यस्य अंशस्य सौलभ्यं च)। एवं स्थिते ते>तें इत्यत्र यः स्वरितो भवति, सोऽभिनिधानमूलकतया (नोदात्तानुगामित्वमूलकतया) संभाव्येत।

[a]) पाठः ? (इदम्->) अतः ⌊पं.⌋ इति शोधः (तु. सस्थ. ⌊√मुच् >⌋ मोचि)।

[b,c]) पाभे. यक. पृ १४१३ *f*, *g* द्र.।

[d]) तु. पृ ५३ *k*।

[e]) शोधार्थं पृ ३०५ *p* द्र.।

[f]) ... सकृत् शोधः पृ ७१४ *n* द्र.।

[g]) सपा. तु. शौ ८,८,६ हि इति पाभे.।

[h]) सपा. ते ... <>त्वत् इति पाभे.।

[i]) सपा. मा २०,१,१७ मर्त्यस्य इति पाभे.।

[j]) सपा. मा २७, ९ ... अस्मात् इति, शौ ७, ५५, १ अस्मत् इति च पाभे.।

[k]) च्युतस्वरः पाठः (तु. पपा ⌊मै ४,१४,१⌋, सात. च)? यनि. शोधः (तु. ऋ १०,१२१,१० मै ४,१४,१)।

[l]) = सपा. माश्रौ ४,४,३५। तैआ ४, ११,८ आपश्रौ १५,१६,१० तु त्युम् इति पाभे.।

[m]) पाभे. पृ १५०४ *d* द्र.। [n]) पाभे. पृ १४४८ *h* द्र.।

[o]) सकृत् त्वाम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ १९,५२,२[2])।

[p]) तम् इति शोधः? (तु. सस्थ. टि. ?ऊडुर्)।

[q]) त्वाम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मूको. BKA. च)। [r]) सपा. शौ १२,१,६३ कवे इति पाभे.।

[s]) सपा. शौ ६,७४,३ इह इति पाभे.।

[t]) एकतरत्र तम् इति वा (तमु ⌊मू-उ⌋>) तम्व् इति वा शोधः?।

[u]) पाभे. पृ १४०७ *d* द्र.।

२०,४०, ८‡[a]; त्वम्ऽत्वम् ऋ १०,९६, ५; शौ २०,३०, ५†; त्वा ऋ ४,२८,१;२;७,१,१३;८, ६८,९; ९२,२१; काठ ९,१९†; त्वा ऋ १, १, ७; ४, ९; ५, ७; १०, १[२]; ८; १०; १२; १४, २; ६; १५, ⌊१; ८, ९२, २२⌋××; १९१, ⌊१०-१३⌋; ७, ५४, १[b]; ८, ६, २०[c]; खि १,१, ३; ४, १०; ५, ६; २, १, १; १०, ६; १३,४; १४,२; ३, १, ३××; ५, २०, ४[d]; मा १,१[२]; ३; ४; ६[४]; ९; १०; ११[२]××; ४, २०[२e]; ६, ९[४e]; का १, १, १[२]; २, ३; ४; ३, २[४]; ६[२]; ७; ८××; ४, ६, ४[e]; ६, २, ३[३e]; तै १, १, १, १[२]; २, १; २[३]; ३, १; ४, १[३]; २[३]××; २, ४, २[३e]; २, ३, १०, ३[४f]; ३, ४, १०, १†[e]; ५, ७, २, १[g]; ६,१,७, ७[२e]; मै १,१,१; २[३]; ३[३]; ६[२]; ७[७]××; २, ४[६e]; १५[७e]; ३, १०[२h]; ३,१,८[८i];७, ६[६e]; ९, ६[६e]; काठ १, १[२]; २[३]; ३; ४[५]; ५[५]; ६[७]; ८[३]; ९[४]××; १०,११[२j]; २४,३[३e]; २६, ८[४e]; ९[e]; क १, १[२]; २[२]; ३; ४[५]; ५[५]××; १७[३e]; २, १२[४e];३७, ४[४e]; ४१, ६[४e]; †कौ १, १३; १४; १७; २६; २९; ४६; ६२; ६८;८०;९३§××; †जै १,२,३; ४;७; ३, ६; ९; ५, २; ६, ८; ७,६; ८,८;१०,३§××; शौ १, १०, ३; ४; १२, २; १३, ४; १६,४;१८,३; २२, १-३; २३, २××; २०,१३५, ९[k]; पै १,७, १; ९,३; ४; १०, ४; ११, ३[२]; १२, २; १६, २; २६, ४; २८, १-३××; ३, २०, ६[२l]; ७, ६, ९[२]?[m]; १४,२, १०[n]; १६,१४, ७[३]‡[o]; १७, १५, २?[p]; १९, ३१, २१?[q]; ३६, ११?[r];१८?[s]; २०,४, ८[t]; २०, ९?[u]; त्वाभिः ऋ २, २०, २; त्वाम् ऋ १,२, २; ५, ८[३]; ९, ४; ११, २; ५; १२, ८; १४, ५; २५, १९××; ७,१,३[v]; खि २,६, ५; १३,५; ३,५,८; ४,२,७; ९,७; ५,७,२, ११; ४,१५; मा २, ९; ६, २६; ७,२०; १०,२३; ११,३२†;१२, २८;९८[४]××;१७,७६†[v]××; का ६,७, २; ७,८, ३; ११, ७, ३; १२,३,५†;१३,२,११†;६,२४[४]; †१६,५,३××; १८, ६, १२†[v]; तै १,२, ६, १; ३, १३, १; ४, १०-११, १; †४६, १-३; ८,५, १[२]; २,१,११,६†; ४,२, १××; ४,६,५, ४†[v]; मै १,२,१४†;२, ४,३[३]¶; ५,१०[२];७,३†; ९;१२, ५; १३,७[५]†××; काठ २,१५[२]†; ४,५; १६†; ६,१०†; ७, १६†; १०, १०¶; १२, १५†; १५, १२[२]××; १८,४†[v]; ३५, १†[v]; ३९, १३[२]‡[w]; क २,१६; ३,४; २८,४†[v];२९,४; †कौ १,८‡[x]; ९; ४२; ५४; १९७; २०५; २३४[३]; ३०२; ४०७; ४०८××; २,३३४[२]‡[w]; ५१६‡[x]; ७२५[v]; †जै १,१,८‡[x]; ९;४,८; ५,१०;

a) सपा. ऋ १०,१५४,३ शौ १८,२,१७ वा इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ८५१ *a* द्र.।

c) त्वाऽऽसा (पपा. त्वा आसा) इति ? (√वस् ⌊कान्तौ⌋ >वाँस्- ⌊प्रसाधनक-⌋> तृ१) वासा इति-परत्वेन शोधः (तु. सस्थ. टि. १धर्मन्- -र्मं)।

d) सस्थ. पृ ८५२ ईड° इति शोधः, पृ १४८४ तु इति च नेष्टम्।

e) पाभे. पृ १०५७ *d* द्र.।

f) सकृत्=सपा. आपमं २,४,५-९ पागृ १,१६,६। काठ ११,७ तु अयम् इति पाभे.।

g) =सपा. मंब्रा २,२,१८। पागृ ३,२,२ तु ताम् इति पाभे.।

h) पाभे. पृ१९९० *g* द्र.।

i) सात. एकः त्वा शब्दोऽधिकः, स चापपाठः (तु. Sch.)।

j) सकृत् तु. सस्थ. टि. आ√यज् >आयाजयानि।

k) पाभे. पृ ८५२ *g* द्र.।

l) सपा. शौ ३,१२,७ इमाम् इति पाभे.।

m) तु. टि. ?स्थिरा त्वा।

n) सपा. मा १६,७ एनम् इति पाभे.।

o) द्विर् उत् त्वा > सपा. शौ ८, ७, २८ अथो इति पाभे.। p) तास्त्वा>ता अस्त्वा इति BKA. शोधः। q) प्रमादात् च्युत इव (तु. छन्दः शौ ४,२०,६)।

r) शोधः वा. च पृ २४७२ *z* द्र.।

s) शोधः पृ १२४२ *a* द्र.।

t) सपा. मा ४,२५ तै १,२,६,१ शौ ७,१५,१ प्रमृ. त्युम् इति पाभे.।

u) त्वम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?एह, मूषकेवेह)। v) पाभे. पृ १४२३ *a* द्र.।

w) सपा. ऋ १०,९१,८[२] तमिद् इति पाभे. ? (तु. पृ १४०४ *e* अपि, यत्र यनि. अनु शोधः)।

x) पाभे. पृ १०८९ *a* द्र.।

२१, ४; २२, २; २६, २[३]; ३१,१०××; ३,२८,६[२]‡[a]; ४०, १२‡[b]; ५९, १६[c]; शौ २,६,३; १०, २-८; ३६, ७; ३,४, २[२]; ९, ६; ५, १४, ९; २५, २××; पै १,१२, १[d]; ५१, २; ६०, १; ६८,१;८५,१; २; ८९, १; ९५, ४; ९६, १; १०२, १××; ७, ३, २?[e]; १९, २८, ८?[f]; त्वे[g] ऋ १, २६, ६; ३६, ५; ६; ४८,१०;५१,७; ५९,१; ७२,६; ७३,७; ९४,[३; २,१,१३]××; ७, १६, ७[h]; मा ४, २२; ५, ६;४०; १२,१०८†; १७,७५†; ३३,१४†[h]; का ४,७, ३; ५,२, ३; ९, ६; १३, ७, ७†; १८, ६,११†; ३२,१,१४†[h]; †तै १, २, ५, २$; ३, १४, २; ४,४६, १; ३, १, ११, ७; ५, १०, १; ४, २,७, ३; ६; ५, ४; ६, १, ८, ५$; †मै २, ७, १४; १०, ६; १३, ११$; ४, १२, ६[३]; काठ २, ८; ३, १; ७, १२[२]; १६†;८,१६†; १६,१४†;†१८, ४; २०[३]; २४, ४; ४०, ८†; क २, २; ८; ६, २[३]; २५,५†; २८,४†; †कौ १, ३८[h];२५४; २, ११४[i]; ४१६; ४४५‡;
६५६; ८३५; ८५६; ९३०; ९६८; ११६८; †जै १, २७,२; ३, १५, १२[i]; ३२, ६; ३४, ३‡; ५४, ६; ४, ५, ७; १९, ३; ४; †शौ ५, २, ३; २०, १७, २; १८, ५; ५५, २; ९४, ४; १०७, ६; ११८, २; †पै ६, १,३; १२,१,४.

त्वज्-जात- -तेभिः पै १५,२०, १‡[j].

त्वत्-पाद-पद्म[k]- -द्मम् खि २, ६[१], २७; ६[३],२५[l].

त्वत्-पितृ[m]- -तारः तै १,५,१०, २.

¶त्वत्-पुरोहि(त>)ता[m]- -ताः तै ३,५,२,१; काठ ३७,१७.

त्वद्-योनि[m]- -नयः शौ १३,१, २; पै १८, १५,२.

*त्वद्-भ्रि->*त्वद्रि->†त्व-द्रिच्[n]- -द्रिक् ऋ ५,३, १२; १०,४३,२; शौ २०,१७,२.

त्वद्-विवाचन[o]- -नाः तै १,५, १०, २.

त्व-य(त>)ता[p]- -तायै ऋ ७, २०, [१०; २१,१०].

†त्वां-का(म>)मा[q]- -मयो[r] ऋ ८, ११, ७; मा १२, ११५; का १३,७,१४.

त्वा-दत्त[p]- -त्तः ऋ ८,९२,१८; -त्तेभिः ऋ २,३३,२[j].

†त्वा-दात[p]- -तम् ऋ १, १०, [७; ३, ४०, ६ (८, ६४, १)][s]; ५, ७, १०; ३९, १; कौ १, १९५; ३४५; २, ५२२; जै १, २१,२; ३६,४; ३,४०, १८; शौ २०,६,६.

त्वा-दूत[m]- -तासः ऋ २,१०, ६; ५,६,८.

त्वा-निद्[t]- -निदः ऋ ८, ७०, १०.

त्वाम्-आहुति[m]- -तयः तै १, ५,१०,२.

√*त्वाय>†त्वायत्- -यतः ऋ १,५३,३; २,२०,२[u]; ६,२३,७; ७,१८,२; शौ२०,२१,३; -यता ऋ ६, ४०, ३; -यद्भ्यः ऋ १, १०२, ३; -यन्तः ऋ ७, १८, [१२ (१,५२,१५;१०३,७)]; ८, २,१६; कौ १, १५७; २, ६९; जै १,१७,३; ३,७, ७; शौ २०, १८,१.

†त्वाया- -या ऋ १, १०१, [८;९];९; २,१८,६; ३,४६, ५; ४,२,६; १४; ५,३२,१२; ६,१, १३; ७,१८,२१;२९,३; ८,६१, ९; मै ४,१३,६; काठ १८,२०.

a) पाभे. पृ १४२३ *a* द्र.।
b) पाभे. पृ १०८९ *a* द्र.।
c) पाभे. पृ१४२३ *a* द्र.। d) पाभे. पृ २५६६ *b* द्र.।
e) पाठः? त्वम् इति शोधः (तु. मूको., सस्थ. टि. ?चामाद्, ?शंभुवम् इति च)।
f) शोधः पृ ८१४ *h* द्र.।
g) पाप्र. शे इत्यादेशः (पा ७,१,३९)।
h) सपा. जै १,४,४ त्वयि इति पाभे.।
i) तु. सस्थ. टि. आ√भूष्>आभूषन्ति।
j) सपा. परस्परं पाभे.।
k) षस. अन्तोदात्तः। उप. उपमितसमासः।
l) त्व···द्रुम° इति स्वरः? यनि. शोधः।
m) विप.। बस.।
n) मद्रिच्- टि. द्र.।
o) विप.। बस. उप. <वि√(√वच्>)वाचि।
p) तृस.। उप. धा. दाने वृत्तिः।
q) विप.। बस. पूप. द्वि. अलुक्।
r) पाभे. पृ १०८९ *a* द्र.।
s) वैतु. सा. <√दै [शोधने]। t) विप.। उस.।
u) द्र. पृ ३६४ *c*।

†त्वायु- -यवः ऋ १,३,४; ३,४१,[७; १०,१३३,६]; ८,९२,३३; १०,९१,९; मा २०,८७; का २२,८,८; कौ १,१३२; २,४९६; जै १,१४,८; ३,३८,१०; शौ २०,१८,४; २३,७; ८४,१; -युः ऋ ६,४७,१०; -युभिः ऋ ४,१६,१९.

†त्वा-वत्[a]- -वत् ऋ १०,१००,१; -वतः ऋ १,९१,८; २,२०,१; ४,२२,६; ७,२१,८; २५,४[2]; ८,२,१३; २१,१५; ४५,३३; ३५,४६,१; १०,२९,४; तै २,२,१२,८; ३,१४,१; मै ४,१०,१; काठ २,१४; कौ १,१९३; २०९§; २,११५४; जै १,२०,९; २२,६§; शौ २०,७६,४; -वान् ऋ १,३०,१४; ५२,१३; ८१,[५,७,३२,२३]; १६५,९; १८९,६; ६,२१,१०; ३०,४; १०,३८,५; मा २७,३६; ३३,७९; का २९,५,५; ३२,६,१०; मै २,१३,९; ४,११,२; १४,१८; काठ ९,१८; ३८,७; ३९,१२; कौ २,३१; ४३५; जै ३,४,२; ३३,१०; शौ २०,१२१-१२२,२.

त्वा-वसु[b]- -सुम्[c] ऋ ७,३२,१४; -‡०सो[c,d] कौ १,२८०; २,१०३२; जै १,२९,६; ४,२७,७.

त्वा-वृध,धा[e]- -धः ऋ १०,१४७,४; -धा ऋ १,५६,४[f]; -धेभिः ऋ १०,६९,९.

त्वा-हत- -तस्य ऋ ७,३२,७.

†त्वे(त्वा-इ)षित- -तः ऋ ८,७७,१०; मै ३,८,३; जै ४,११,४.

†त्वो(त्वा-ऊ)त- -तः ऋ १,७४,८; ३,१९,३; ५९,२; ६,१,९; ३३,[२ (७,५६,२३)]; ८,५१,२; खि ३,३,२; तै १,३,१४,६; ३,४,११,५; मै ४,१०,२; १३,६; १४,१५; काठ १८,२०; २३,१२; -ताः ऋ १,७३,९; २,११,१६; ४,४,१४; ५,३,६; ६,१६,२७; १९,७; १३; १०,१४८,१; तै १,२,१४,६; मै ४,११,५; काठ ६,११; कौ १,३१६; ३३६§; जै १,३३,४; ३५,५§; -तासः ऋ १,८,२; ३; ४,२९,५; ८,६८,९; ९,६१,२४; १०,२२,९; जै ३,४४,७; शौ २०,७०,१८; १९.

त्वो(त्वा-ऊ)ति[b]- -तयः ऋ ५,६५,[५ (८,४७,१-१८)]; ९,६६,१४; ७६,५.

*त्वय्[g]- त्वया ऋ १,८,४; ३६,४; ५३,[११; १०,११५,८]; १०२,४; १३२,१; १४१,९; १७४,६; १७८,५; २,१,१४; ४,९××; खि ४,५,३१; मा १,१६; २,२७; ९,५; १०,८; ११,१०; १२,२८†; १३,५४-५८; १९,५२†; का २,६,६; १०,२,१; ११,४,४; १२,१,१०; १३,२,११†; १४,७,२; ४; ६; ८; १०; २१,४,३†; तै १,२,१४,६†; ४,४६,३†; ५,६,४; ६,६,३; ७,७,१; ८,१२,३; १५,१; २,६,१२,१†; ४,१,१,४××; मै १,१,६; २,१; ४,१†; २; ७¶; ५,१४[3]; २,६,९; ११××; काठ २,१; १४†; ४,१४†; ५,५; ६,११†; ७,३; १२[3]; १६†; १३,१५××; क १,१३; ५,२; ६,२[3]; ८,१; २५,९[5]××; †कौ १,४०३; ७५७; ८०७; ३,१,५; †जै १,४५,५; २,५,२; ३,२८,३; ४,३०,७; शौ १,७,५; ३,६,४; ४,१५,६; १७,६; ७; १८,८; १९,४; २०,२[h]; ३१,१†; ४†; ३२,१××; ५,३०,१६[i]; पै २,५५,३; ३,३,५; ३६,५†; ३८,९; ३९,६; ४,४,५; १२,१†; ४†; २५,४; ३२,१××; ५,२३,६[j]; त्वयि मा ५,६; ४०[2]; १५,५३; २०,२४; ४०,२; का ५,२,४; ९,७[2]; १६,६,५; २२,२,१; ४०,१,२; तै १,२,११,१; ३,४,३[2]; ४,७,१३,५; मै १,२,७; १३[2]; ५,३; १०¶; ३,९,१[2]; काठ २,८; ३,१[2]; ७,१२; १८,१८; ३७,१५; क २,२; २,८[2]; ६,२; २९,६; जै १,४,४‡[k];

a) सादृश्ये वतुप् प्र.(पावा ५,२,३९)। b) विप.।बस.।
c) =सपा. ऐब्रा ६,२१ गोब्रा २,४,१; ६,३ आश्रौ ५,१६,१; ७,४,६। कौ. जै. तां [२१.९,१६] तु त्वावसो इति पाभे.। d) वैतु. सा. भ. पदद्वयमिति।
e) विप.। बस. उप. भावे कः प्र.। f) वैतु. सा. उस. उप. क्विबन्तम् इति, अन्यत्र तृस. इति च?।
g) तु. टि. अस्मद्->१मय्-। त्व->तृ१, सप्त१ च यकारोपजनः इति Ben (तु. WAG [३, २२५ c])।
h) पाभे. पृ १४३५ i द्र.।
i) तुया इति W. शोधः (तु. पृ १४०९ c पाभे.)।
j) सपा. शौ ४,१७,४ तुया इति पाभे.।
k) सपा. ऋ ७,१६,७ कौ १,३८ त्वे पाभे.।

शौ ४, २५; ३; ८, २, ३; १२, १, १५; १३, १, ५४; १८, २, ५२; ३, ७०; १९, ३१, ११[२]; ४७, ९; पै ४, ३४, ३; ५, ३२, ७; ६, २०, ९; ८, ७, ८; १०, ९; १०, २, १[२]; ७; ८[३]××.

*युव- -वत् ऋ १, १०९, १; –[व्भ्याम् ऋ १, १०८-१०९, २; ११७, २५; ७, ६०, ⌊१२; ६१, ७⌋; ६८, ४; ७०, ६; तै १, १, १४, १; –वम् ऋ १, १५, ६; ३४, ३-५; ४७, ५; ८९, ४; ९२, ⌊१७; १५७, ४⌋; ९३, ५[२]; ११××; ७, १०४, ५[a]; खि १, ४, २; ५, १०; ७, ४; ११, ६[४]; ७[२]; १२, ६[४]; ५, १, २; †मा ७, १०; ८, ५३; १०, ३३; ११, १३$; १४, ११$; २०, ७६; २५, १७; का ७, ४, २†; ९, ६, ५†; १०, ३, १२[b]; ११, १०, ३†; १२, २, २; १५, ४, १; २२, ७, १०†; २७, ११, ४†; तै १, ८, २२, ५†; †२, १, ११, १; ३, १४, १; २; ५, २, ३¶; १२, २; ३, २, ५, ४; ४, १, २, १; ३, ६, १; ५, १, २, १; मै १, ३, ३; ५, १४[३]; २, २, ६; ७, २; ८, ३; ३, १, ३; २, ९; ११, ४†; †४, १०, १[२]; ११, २[२]; १२, ४; ५; १३, ७; १४, ६; १०[९]; १२; १८$; काठ ३, १०; †४, १५; १६[२]; ७, ३; ११; १०, १२; ११, १२†; १६, १; १७, ३; १९[२]†; १९, २; २०, ११; २३, ११†; २५, ५[c]; २८, ९†; क २, १७; ५, २; २६, २; २९, ८; ४८, ६[c]; †कौ २, १०४; ३५१; १०८६; १०९५; †जै ३, १०, ६; २९, ८; शौ १, २०, २; ३, १, ३[d]; ११, ६; ४, २५, ३; ७, ४३, २†; ५४, १; ८, ४, ५†[a]; १४, १, ३१; २, ४२; †२०, १७, १२; ८७, ७; १२५, ४; १३९, १; १४३, २; ७; पै १, ६१, ३[e]; ४; १०९, ३; ४; ४, ३४, ३; ७, ८, ३; १०; १८, ३, १०; ११, १; १९, १५, ५; १६, ६; २०, ४६, ५; ६; ५०, ७; –वयोः खि १, २, १; ५, ११; ७, ५; ९, ५; तै ३, ५, ४, १; ७, १, ६, १¶; मै १, ४, ३; काठ ५, ६; ८, १०¶; क ७, ६¶; –वाभ्याम् ऋ १, १०९, ४; २, ४०, ५; ५, ६४, ४; ८, ५, ३; ⌊१८; २६, १६⌋; १०१, ८; मै ४, ८, १¶; १४, १†; काठ ४, १५†; –वाम् ऋ १, ४७, ⌊४; ८, ५, १७⌋; १०९, ५; ११७, १९; ११९, ५; १३९, ३[२]; १५१, ८; १८०, ८; १८१, ९; १८३, ५××; खि १, २, ३; ३, ७; ४, ३; काठ ८, १०¶; क ७, ६¶; †कौ २, ३४१; ९७९; †जै ३, २८, १३; ४, २३, १०; पै १५, २१, ३; ६; †युवोः[f] ऋ १, ३४, १; १०; ४६, १४; ११२, २; ११७, १३; ११९, ३; ५; ८; १३९, २××; खि १, १२, १[२]; मै ४, १४, १०[२]; कौ २, ९२८; १०४५; जै ४, २, ७; शौ ७, ६०, १; २०, १४३, २.

*युव-ध्रि-> *युवद्रि->युव-द्रिच्- -द्रिक् ऋ ४, ⌊४३-४४, ७⌋; शौ २०, १४३, ७.

युव-धित[g]- -ता ऋ ६, ६७, ९.

√युवय >युवयु- -युः ऋ ६, ६३, ३; –यूः ऋ ४, ४१, ८; –यूनि ऋ ७, ७०, ⌊७; ७१, ६⌋.

युवा-दत्त- -त्तस्य ऋ ८, ३६, १२.

युवा-नीत- -तस्य ऋ ८, ३६, १२.

√युवाय >युवायत्- -यन्तम् खि १, १२, २.

युवायती[h]- -ती खि १, ७, ३.

युवायु- -यवः ऋ १, १३५, ६.

युवा-युज्[i]- -युजम् ऋ १, ११९, ५.

युवा-वत्[j]- -वते ऋ ३, ६२, १.

*युवद्->[युवाकु[k]- -कवः ऋ १, ३, ३; मा ३३, ५८; का ३२, ५, ४; –कु[l] ऋ १, १७, ४[२]; १२०, ९; –कुः ऋ १, १२०, ३; ३, ५८, ९; ७, ६०, ३[m]; ६७,

---

a) पाभे. पृ १५६९ *g* द्र. । b) पाभे. पृ २००७ *g* द्र. । c) पाभे. पृ ११७१ *h* द्र. । d) पाभे. पृ ९६३ *c*, पै ३, ६, ३ त्वम् इति च द्र. । e) सपा. शौ ३, ११, ६ पुनः इति पाभे. । f) <युवयोः ⌊तु. पृ २०४१ *e*⌋ । g) विप. ⌊वैतु. GW. नाप. इति⌋ । h) °यु° इति स्वरः? यनि. शोधः । i) विप. (रथ-) । उस. । j) विप. (देव-) । व्यु. त्वा-वत्- इत्यत्र द्र. । k) विप. (⌊युष्मदीय-⌋ सोम- प्रमृ.) । युवद्- + (*भाग-मयु->) *भागु- > बस. *युवद्भागु- > नैप्र. *युवाभागु-> यनि. (वैतु. बें. स्क. सा. <युवा- + कु- ⌊<√कम्⌋ इति वा <√यु ⌊मिश्रणे⌋ इति वा) । l) किवि. । m) वैतु. PW. L ⌊४०६⌋ °कु ⌊न. द्वि३⌋ इति (तु. ORN.) ।

४;६८, ७; -कोः ऋ ७,६८, १.

युष्म- -ष्मत् ऋ ५, ५८, ४; ७, ६०, १०; ९५, ५; तै ६,१,६, ६¶; मै ४, १, १४; १४, ३†; काठ ४, १६†; जै २, ४, ७; -ष्मस्यम् ऋ १, ८८, ३; १७१, ४; पै १, ३७, ४; -ष्माः[a,b] मा १,१३; ११,४७; का १, ४, ३; १२, ४, ११; -ष्मान् ऋ १, १६१, १४; ४, २, ३; ८, ७, ६[3]; तै १, १,५, १[b]; ३, २, ५, ६; ४, १, ४, ४[b]; ७,१,५,२¶; मै १,१,४[b]; ३,३९; २,७,५[b]; काठ १,११[b]; १६,४[b]; १९, ५[b]; क १, ११[b]; ३०, ३[b]; शौ १८, ४,८६; २०, १३५, १०[c]; पै ९, ४, ९[3]; -ष्माभिः ऋ ८, ६३, १०; तै ३, २, ४, ५; -ष्मासु काठ ९,६; क ८,९; -ष्मे[d] ऋ ४, १०, ८; ३७, ३;६,१८, ५; ८, १८, १९; ४७, ८; ६८, १९; खि ५, २०, ५[c]; पै ९,४,९.

√युष्मय>युष्मयु(त्>)

न्ती- -न्तीः ऋ.२,३९,७.

१युष्माक[e]- -कम्[f] ऋ १, ३९, २; ४; ११०, [७; ७, ५९, २]; १२४, १३; २, २७,५; ५, ५३, ५; ८, १८, १७; १०,७७, ४; ८२, ७; १२६, ४; मा १७, ३१†; का १८,३, ७†; तै १,४, १,१; ४,६,२,२†; मै १,१०,३; २, १०, ३†; काठ १८,१†; क २८,२†; शौ ८, ९, २२; पै ५, ३९,७†; ९,४,८; १६,११,१०; २०,२२,९.

२युष्माक, का[g]- -?क[h] ऋ ७, ५९, ९; १०; तै ४,३, १३, ३; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; -काभिः ऋ १, ३९, ८; -केन ऋ १,१६६,१४.

युष्मा-दत्त- -त्तस्य ऋ ५, ५४, १३; ८,४७,६.

युष्मा-नीत[i]- -तः ऋ २, २७, ११; तै २,१,११,६†.

युष्मा-वत्- -वत्सु ऋ २, २९, ४.

युष्मे(ष्मा-इ)षित- -तः ऋ १, ३९,८.

युष्मो(ष्मा-ऊ)त- -तः ऋ ७, ५८,४[3].

यूयम् ऋ १, १५, [२; ६,५१,१५; ८,७,१२;८३,९]; ३८,४;८६,९; १६६, ६; १७१,२; २, २८, [३ (७, ६०, ५)]××; ५, ५५, ५[j]; मा १,१३; ४, १२; †१२, ७६; ८३; २०, ५४†; २७, ३८†; ३४,४०†; का १,४,३; ४,५,४; †१३,६,२;९; २२,५,८†; २९, ३,९†; तै १,१, ५, १; ३,८,२; ५,११,२†; †२,२,१२,५;४,८, २[j]; ३, २, ४,५;५, ६;४,१०, ११†; ४,†२,६,१; २;३,११,४[2]; ५,५,२,६[2]; मै १,१,४;११; २, ३; १६;९,५¶; २,७,१३†; ३, १०,१; ४, १४, २†; ७†; १२; काठ १,११; ३,६; ६,१०; †८, १६; १७; ९,६[2]; १२¶; १९†; १०, ६¶; ११, ६¶; ९†[j]××; ३०, ४†[j]; क १, ११; २, १३; ८, ९[2]; २५, ४[2]†; ३९, ३; ४; ४६, ७†[j]; †कौ २, ६५६; ७५१; ९७७; १०३०; †जै ३, ५४, ६; ४, १७, ३; २३, ८; शौ १,२६, ३; ३०; १; ३, १, २; १६, ७†; ४, २१, ६†; २७, ६; ३७, १२; ५,२१, ११; ६, ११४,१;११५,१××; पै १, १४, १; ३६, १-३; २, ८७, २; ३,६, २; ४,२१,७†;३५,६; †५,२८, २; ३९, २; ७; ६,२; ६[2]××; १६,२८, २[k]; १८,१३, ९[l]; २०,६,२†[m].

वः ऋ १, ७, १०; १४, ४; २०, [५; ४, ३४, २]; ३०, १; ३६, १; ३७, [१ (५)]; [४; ८, ३२, २७]; ६, ७××; १०, १८, ६[n]; १०६,४[o]; खि १, ३, १०; २,

---

a) स्त्रियां द्वि२ नत्वाभावः। b) सपा. युष्माः<> युष्मान् (बौश्रौ १,६:५ च) इति पाभे.।

c) सपा. युष्मान्<>युष्मे (RW. च) इति पाभे.।

d) तु. पृ २६०८ *g*। e) तु. टि. १अस्माक-।

f) तु. पृ ५५० *f*।

g) विप. (ऊति-, परीणस्-)। २अस्माक- द्र.।

h) निर्देशः? -कया इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. [अंशतः] वें.; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?)।

i) विप.। तं. पपा. नावग्रहः।

j) पाभे. पृ १५७१ *e* द्र.।

k) सपा. शौ १०,१,३० इत्र इति पाभे.।

l) सपा. शौ १४,२,६९ वयम् इति पाभे.।

m) यूयं नः>सपा. ऋ १०, ३७,११ अस्माकम् इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १३७९ *l* द्र.।

o) शोधः पृ ६६२ *d* द्र.।

१०,६; ३, १, १; २, ४; २१, २; ४, १, १; ९, ४; १०[२], २१![a]××; मा १, १[२]; १२; १३[२]; १६[२]; २०;३१××; ३,४१[b]; का १, १, १; २;४,१; ४[२]; ५,७[२]; ७,४; १०, ३××; ३,४, ५[b]; तै १,१, १,१[३]; ५,१[२]; २[२]; ६,१; १०,१;३××; मै १,१, १[२]; ५[६]; ६[५]××; ३, १५!‡[c]; ४, २, ५![d]; काठ १, १[३]; ३[२]; ५[३]; ६[२]; ८[३]; ९!××; क १, १[३]; ५[४];६[२]××; †कौ १,५;१२;२१; ३५;४५;५५[२];५९;६९;८७[२]××; ३५१‡[e]; †जै १, १, ५; २, २; ३-५, १; ६, १[२]; ५; ७, ७; ९, ७[२]××; ३२, १[f]‡; शौ १,५,२; ३; १७, ४; ३०,२[२]; ४[२]; २,२, ४; १४, २[२]; ६××; १२, २, ४७[g]; १३, १, ३[h]; पै १, ७, ४; १४, २[२]; ४[२i]!; १८, ४[२]; २१, २; २९, ४; ५३, ४××; १०,१, ११![j]; १६, ३३, १०[k]; १९,३,५‡![l].

वाम् ऋ १, २, ४; १७, ३; ७-९; २२,३;४; ३०,१८; ३४,१; ५××; खि १, २,२-४; ३,३[m]; ४[n];६; ४,१; ४;५;७; ५,८××; मा १, ६[२]; ३, १३[२]; ४, ९; ५, २५[२]; †७,८;९;११××; का १, ३,२[२]; ३, ३, ३[२];४,४,१; †७, ३, २; ४-५, १; ११, ७, ५; १२,१,५†××; तै १,१, ४, १; १२, १; १३, ३; †१४, १[३]; २; २, २, १; ४, १, २; ४-६, १†;†५,५,१; २××; ७,४,१९, १[o]; मै १, १, ४[३]; २,२; ११[३]; ३, ३; ६-८†××; ३,१२,२०[o]; काठ १,४; १२; २,३; ३, ३†; १०; ४, २[३]†××; ३१, ११; ४४,८[o]; क १,४; १२; १५;२, १०†; १७; ३, २[३]†; ४, ८[३]†; †५, ३; ४; २५, २××; †कौ १, १७८; २८७; ३०४[२]; ३०५[२]$;३०६;४१८××; जै†१, १२, ९$[p]; १९, ४; ३०, ५; ३२, ३[२]; ३[२]; ४; ४०, १०; २, २, १; †३, १०, ५[२]; १४, १२××; शौ २, २९,४; ३०,२; ४,२६,१;५; २८,१[२]; २९,१;६, ७८,३; १२२,३; १४०, २××; १९, ९, ४[q]; पै १,८७, २; ३; ९५, ४!; १०९, ३†; ११२, ३[३]; २, १७, ३; २३, ३[२]; ५८, २××;२०,१५,३‡[r];६१,९[s].

√युष्मय, युष्मयु(त् >)न्ती- प्रभृ. युष्मद्- द्र.

यूथ-, यूथ्य- √यु (बधा.) द्र.

यूप[t]- -पः ऋ १, ५१,१४; मा १९, १७; का २१,२, ६; ¶तै २,१, १, ६; ५, ७; ७, ७; ८, १; २; ९, ३; ५, २, ६, २; ६, १, ३, ४;३,३,१; ४,१; ४; ५; ७;७, २,१,३; ¶मै १, ८, ७[२]; २,५, १; ३, ९, २; ३[५]; ४[६];१०,६; ४,५,९; ७,९[२];८,८; ¶काठ ६, ६; १२, १३; २०,४; २५,४;

---

[a]) युद्-> यः इति शोधः (तु. शौ २,१,२)।

[b]) वः सुमनाः (आपश्रौ ६,२७,५ लाश्रौ ३,३,१ शांगृ ३,७,२ च) <> वसुवनिः (हिगृ १,२९,१ च) <> वः सुवनिः आपश्रौ ६, २७, ३ <> वसुमनाः आपश्रौ १६,१६,४ इति पाभे.।

[c]) अव इति शोधः (तु. [परि.] सस्थ. टि. अव√नी >अवनयामसि)।

[d]) शोधः पृ ८९८ b द्र.।

[e]) सपा. रयिं वः <>रयिवः (शांश्रौ ६,४४,१;१८, १८,९ शांगृ ६, ४, ४ च) इति पाभे. (वैतु. विव. ऋ. अनु पाठः)।

[f]) सपा. ऋ ७,८१, १ कौ १,३०३ उ इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ २५५९ h[1] द्र.। [h]) पाभे. पृ ७९७ e द्र.।

[i]) सकृत् वयः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ १, ३०,४)।

[j]) (अस्मद्- >) नः इति शोधः।

[k]) तेन, वः > सपा. शौ ९, १,२० तेनो (तेन+उ) इति पाभे.।

[l]) ते इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०, ४५, २ सस्थ. टि. ? विद्म वो नाम इति च)।

[m]) ये वाम्>सपा. खिसा ३७,३ आवाम् इति पाभे.।

[n]) सपा. खिसा ३,७,४ वा इति पाभे.।

[o]) सपा. मा २३,२० वाजी इति पाभे.।

[p]) पाभे. पृ २३१६ c द्र.।

[q]) (नः >) नो (>लैवि. *ना >वा [तु. मूको.] > यनि.) इति शोध-प्रकारः?।

[r]) पाभे. पृ १०५९ a द्र.।

[s]) परि वाम् इन्द्रः > सपा. शौ १९,२७,२ मादुभ्यस्त्वा चन्द्रः इति पाभे.।

[t]) नाप. (यज्ञ-स्तम्भ-)। व्यु. ? <√युप् इति मै ३, ९,४ माश १,६,२,१ PW. WAG [१,८२], MAG [२२, b] प्रमृ. च, <√यु [मिश्रणे] इति प्राउ [३,२७] प्रमृ.

१०; २६, ३[२]; ४[२]; ५[४]; ६[२]; ८; २९, ८[४]; ३४, २; १५; ¶क ४, ५; ३१,६; ३९, १; ४०, ३; ४१, १; २[२]; ३[४]; ४[२]; ६; शौ १२, १, ३८; –¶पम् तै ६, ३, ३, १; ४, ७-९; १०, ३; ६, ४, १; मै ३, ९, २; ४[२]; १०, ६[२]; काठ २५, १०; २६, ५[२]; २९, ८[३]; क ४०, ३; ४१, ३[२]; –पयोः तै ६, ६, ४,३¶; –¶पस्य तै ६, ३, ४,७; ९[२]; मै २, ५,२; ३,७,९; ९,२;४[२]; १०, ५; काठ २६, ३; ४[३]; ६[२]; क ४१,२[३];४[२]; –पा ऋ ४,३३, ३; –पाः ¶तै ६, ६,४, ४; ५; –पात् ऋ ५, २, ७; तै ६, ३, ३, ३¶; मै ३, ९, ४¶; काठ २६, ४¶; क ४१,२¶; –पान् मै ३,९, ४¶; शौ १३, १, ४७; पै १८, १९,७; –पे तै ६, ६, ४, ३¶; काठ २९, ८¶; शौ ९, ७, ५; पै ५, २८, २?[a]; १६, ११२, ११; –पेन मा १९, १७; का २१, २, ६; तै ६, ३, ४, ७[२]¶; ¶मै ३, ९, ४; ४, ८, ८; काठ २९, ९¶; –पैः मै ३, ९, ४¶.

¶यूप-त्व– -त्वम् तै ६, ३, ४, ७; मै ३, ९, ४; काठ २६, ६; क ४१, ४.

†यूप-वाहु[b]– -हाः ऋ १,१६२, ६; मा २५, २९; का २७, १२, ६; तै ४, ६, ८, २; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४.

†यूप-व्रस्क[b]– -स्काः ऋ १, १६२, ६; मा २५, २९; का २७,१२, ६; तै ४, ६,८, २; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४.

¶यूप-शकल– -लः तै ६,३,७,५; –लम् तै ६, ३,४,२; काठ २६, ५; क ४१, ३.

यूपा (प-अ) ग्र– -ग्रात् पै १९,४२, ३.

¶यूपा(प-अ)वट– -टस्य काठ २६, ६; क ४१,४.

¶यूप्य[c]– -प्यः काठ २६, ३[२]; क ४१, १[२].

?यूपा[d] क ४८, १८[२].

?यूपि– -पेः पै १९, २५,१.

यूयम् युष्मद्– द्र.

यूयुधि– √युध् द्र.

यूष[e]– –षेण[f] तै ५, ७, २०,१; काठ ५३, १०.

यूषन्[g]– -ष मै ३,१०,४¶?[h]; –षन् तै ६, ३, ११, १¶; –†ष्णः ऋ १, १६२, १३; मा २५, ३६; तै ४, ६, ९,१; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४; –ष्णा मा २५, ९[f]; का २७, ९, १[f]; ¶तै ६,३,११,४; मै ३,१५,८[f].

¶यूस्[g]– यूः तै ६, ३, ११, १; ४; मै ३, १०, ४.

? ये के च स्थ व्यध्वराः[i] शौ ६, ५०, ३.

?ये के चे ल म पा श्वे पु र्वा तृं द्र- मी ते लि पद लं नृ प श्री पा प ते गृहः पै ११, ७, २.

?ये ज ग या सू यं स्तृ बु य मा व तो- क्यम् पै २, ६७, ५.

?ये ज रा ये पै २, ६, ४.

?ये ज रा ये मा म् पै २, ६७, ३.

?येणस्या पै ११, ५,५.

?ये नेययुः पै १, ८७, ४.

?येम पै ६, १०, ९.

येमान्– √यच्छ् (वधा.) द्र.

येयजामहु[j]– -हाः मा १९, २४; का २१,२,१३.

येवाष[k]– -षः शौ ५,२३, ८; पै ७,२, ९; –षाः-षाः पै १९, २९, ४; –षासः शौ ५,२३,७; पै ७,२, ८.

√येप्[l] > येपत्– -पन्तम् शौ ४,७,४.

येपन्ती– -न्ती ऋ ३,५३,२२.

येष्ठ– √या (वधा.) > *या– द्र.

---

a) अधिक-पाठः ? तु. सस्थ. टि. ?प्रविमुच्यमा।

b) विप.। उस. उप. अण् प्र.। c) तदर्हीयः यत् प्र.।

d) यूपन्– > -षा इति शोधः (तु. सपा. मै १, १०,५[२] काठ ३५,२०[२])।

e) नाप. (पक्व-रस-)। व्यु. ? < √यूष् ⌊वन्धे⌋ इति अभा., < √यु इति पाउमो ⌊२,३,१६७⌋ MW.।

f) सपा. यूषेण <> यूष्णा इति पाभे.।

g) = यूष–। व्यु. ?।

h) –ष एतया इति (तु. sch., सात.)? ष्पन् वसया इति शोधः (तु. मूको., सप्र. तै ६,३,११,१)।

i) ये क्षय-स्था (: ⌊गृहवर्तिनः⌋) व्यध्वराः [< *व्यध्-वर– (< √व्यध् ⌊हिंसायाम्⌋ कर्तरि)] इति शोधः।

j) नाप. (प्रगाथ-विशेष-)। < ये यजामहे (तै १, ६,११,१)।

k) विप. (⌊*त्वरितच्छेदिन्-⌋ क्रिमि-)। (√*यु ⌊त्वरायाम्⌋ > भावे *युर्य– > नैप्र. *युव्य– ⌊तु. जज्ञ-पाति- दैवा ३, १७⌋ >) *ये–+ (√व्रश्च् ⌊छेदने⌋ > भावे *वृश्च– > नैप्र.) *वाष– > बस. ये-वाष– (तु. सस्थ. शिपविलुक–)। l) धा. उत्कथने वृत्तिः (वैतु. वें. सा. स्रवणे इति, सा ⌊शौ.⌋ = √जेप् ⌊प्रयत्ने⌋ इति च)।

?येष्यां[a] पै १३,५,१२.

योक्तव्यं-, योक्तुम्, योक्तृ-, योक्तृ-, योग- √युज् द्र.

?योगीः[b] खिसा २०,२.

१योग्य-, २योग्य-, योजन- √युज् द्र.

?योजनाम्[c] पै १४, ४,७.

योजयित्वा √युज् द्र.

योतवे, योतवै, योतोस(:) √यु (वधा.) द्र.

योत्योर्वृभ्रवन्त्योः[d] पै ४,१,९.

योध-, योधना- प्रभृ. √युध् द्र.

?योनवेहद पै १०,१,४.

योनि[e]- -नयः खि ३, १०[२], ९; मै १, ८, ८¶; २, ७, १५; ३,४,७; काठ ३९, ३; -ना ऋ १, ६५, २; १४४, ⌊४ (१५९, ४)⌋; १६४, ३२; ३,५४,६; ४, १,१२; ८, ९, २१; ९,६२,८[f]; १५; ७२, ६; ७३, १; ८६,६[g]; २५[h]; १०, ६५, ८; १०१,११; †शौ ९,१५,१०; २०, १४२,६; पै १६, ६९, १†; -?नि[i] पै ६, २, १; -निः ऋ १, १०४, ⌊१; ७, २४, १⌋; १६४, ३३; २, ३, ११[j]; ३,२९,१०; ५३,४; ४,३, २; ५, ७८, ५; १०, १२५, ७; मा ३, १४†; ४,१०; ७,८;१०-१२;१७;२१;२२;२५;३१; ३२; ३३;३४†; ३५-४०; ८, ८;२९; ३३-३५; ३८-४१; ४४-४६; ९, २[३]; ३; ४; १०, ८; २६; ११, १२; २०; २९; १२,५२†; १३, २; १४, २३; १५, ५६†; १७, ८८†[j]; १९, ६;८; २०, १;३३; २३,२; ४; २६, ३-१०; का ३, ३, ४†; ४,४, ३; ७, ३-४, २; ५,१; ६, २;७,३; ८, ४; ९,१; १०,२;१३-१५,१;१६,१†;१७-१८,१; २०-२२,१; ८,५,१; ८-१०, १; १२-२१, १; ९,५, २; १०,१,२-४; ५[२]; ११,४,४; ८, १; १२,२, १; ९; ३,२; ४,८†; १४, १, २; १५, ७, १; १६,६, ८†; १९,१,२†[j]; २१,१,५; ७; ७,१; २२,३, २; २५,१-२, २; २८,२-९, १; तै १,२,२,२; ४, २-१३, १; १५-२१,१; २६,१; २९-३१,१; ३७-४२,१; †५,५, २;७,२; ७,९,१;१२,१[३]; २[३];८, १२,२;१६,१; २,२,५,६¶; ३, ३, १०,१; ४,१०,४†; ५[२]; ५, १०,१; ४,१,२,१;३; २,४,३†; ८,१;३,८,१;७,१३,५†;¶५,१, ४,२;२,६,५;१०,१;३,३,४; ४, २,१;८,३;६, ९,१; ७,२५,१$; ६,१,३,७; ८[३]¶; २,५,५¶; ३, १,१¶;४,३,४¶; ११,२; ५,१, ३;७,३; ७,५, २५, २¶; मै १, १,२;१२;२,२; ३,६; ७;८;१०-१३;१४;१५;१७-२५; २८;३१-३४; †५,१;५[२]; ६; ६, १†; ९, ७¶;¶१०,६;१३[३]; २०[२]; ११, ४[६]; २, ३, ८[३]; ५, १¶; ९¶; १०[k]; ६,९;११;७,२[२]; ३;८,४; १३,२[६];¶३,१,३$;४$;५[३]; २, १;२;३[२];५; ६[२]$; ३, ६;४, १; ७;१०; ६, ७[२]; ७, ४; ७; ८[२]; ८,१०;९,१; २[२];७; $१२,१६; १७; ¶४, २,१[२]; १०; ११[४]$; ४,३[२]; $; ५$; ५, १[२]; २; ५[२]; $; ६, ३[२]; ७,४;८,९; काठ २, ३;४†; ४,२[६]; ३[२];५[३];६[७]; ७[२]; ८[६]; १०; ११[४]; ६,९†; ७,४[२]†; ५†; ७¶; १५¶; ¶८,४[२];१२; ¶११,२; ४; १२,३¶;९[३]; १३, १¶;७¶;९[२k];१०;१४,३[७];१५, ७[२];१६,१-३; ११†; १२‡;१५; १७, ४; १८,१७‡[l]; १८†;१९, ४[२]†;९¶; १०¶; १२¶; २०, ४¶; ५; ९¶; १३; ¶२१, ३; ११;२३,२¶;४[२]; ¶;६†; २४, ६;२६, १;३; ३०, ४; ५[९];३५, ६‡[m]; ¶३६, १; ७; १४;३७, १८[२]; ३८, ४; ३९, २; ४५,५; क १, १५; १६†; ३, २[६]; ३[९]; ४[७]; ५[३];६[६];८; ९[४]; ४,८†;†५

a) पर्यैष्यम् (<परि√इष्) इति शोधः। सस्थ. ?दुहितरो >दुहितुर् उ इति, ?पत्याम् > पत्यौ (> त्याव्) इति च शोधौ (तु. पृ १६५७ *n*)।

b) यनि. च, सपा. खि ३, १२[२], २ यो गीः इति च ? योगी इति शोधः (तु. मूको.)।

c) पाठः ? । तु. सपा. शौ १९, ४९, ७ ये वना इति पाभे.।

d) शोधः पृ ९८२ *t* द्र.।

e) वप्रा.। नाप. पुं. स्त्री. (प्रभव-, आश्रय-)। <√यु इति पाउ [⌊४,५१⌋, या ⌊२,८⌋ PW. प्रभृ. च (वैतु. वानि १,१, ⌊पक्षे⌋ दे ⌊निघ १,१२⌋ <√वी इति ?)]। धा. यथायोगं *प्रादुर्भावनिवेशनादौ वृत्तिः।

f) सपा. कौ १,५०३;२,३४४ प्रभृ. योनौ इति पाभे.।

g) सपा. कौ २,२३७ जै. ३,२१,२ योनौ इति पाभे.।

h) पाभे. पृ ९४७ *n* द्र.।

i) योनिम् इति शोधः (तु सपा. शौ ५,१,१)।

j) पृ १२७७ *n* टि. घृतमस्य योनिः इति समाविष्टं द्र.।

k) सपा. तै ३,३,९,२ प्रभृ. रेतः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ ९५३ *b* द्र.।

m) पाभे. पृ १७८९ *d* द्र.।

३[२];४;¶६,५;९[२]; ७,७¶; २५,
२†; ३‡; २६, ३; २९, ६†;
३०,२[२]; ¶; ८¶; ¶३१,२; ६;
७[२]; §; ११;१८;३५, ८¶;३६,
१[२];¶; ३†; ३७, ७¶; ४०,
४¶;४६,७; ४८, ७‡[a]; कौ १,
३१४†; जै १,२२, २†; शौ ३,
२०,१†; ४, ३०, ७†; ९, १५,
१२†; १३,१, १७; १५,१५,७;
पै १, १०७, ४‡[b]; ३, ३४,१†;
५,३७, १; ६,३,७; १०, १, ९;
१६,५२,४; ६९, २†; १८,१६,
७;१९, २८,११; २०,५२, १०;
–¶निना मै १,८, २; ३,१,२;
५; ३, ६; काठ ६, ३; १२, ४;
१९,४; १०; २३, ३; क ४, २;
३०,२;८; ३५, ९; –निम्यः मा
१३, ३४; का १४,३, ८; मै १,
८,८[२];¶; काठ ७, १२; –निम्
ऋ १,११३,१; १२४,८; १४०,
१; २, ३८, ८; ३, ५, ७; ३३,
⌊(१, १४६,३)२;१०,१७,११⌋;
४; ६२,⌊१३; ५,२१, ४; ९,८,
३; ६४, २२⌋; ४, ५०, २; ५,
२१,४; ४७,३; ६७,⌊२; ९,६४,
२०⌋; ६, १५, १६; १६, ⌊३५;
९, ३२, ४; ६४, ११⌋; ७,४,
५; ७०, १; ९७, ४; ८, २९,
२;९,१,२;२,२;१९,३;२५,⌊२;
३७, २; ३८, ६⌋; ⌊६; ५०,४⌋;
३८, ६; ४०,२; ६१,⌊२१;६५,
१९⌋; ६२,⌊४; ८२, १⌋; ६४,
⌊१७; ६६,१२⌋; ७०,७; ७१,६;
८०,२; ८२,१;९७,४५; १०१,
१४;१५;१०७,४; १०,१७,११;
१८,७; ३४,११;६५,७; ६८,४;
९१,४;९६,२;९९,२; १०७,९;
१२३, २; १४८,५; १६२,⌊१;
२⌋;४;१८४,१; खि २,१०,२;३,
२२,१;५,७, ४,७; मा ८,२२[e];
१०, २६;११, ५९; १२, १७;
२८;५९; १०५; १३, ३; ५[२]†;
१४,१; १७,६०†; ७३; १९,७;
७६; २६, २६†; ३१,१९[d]; का
९, ३, ८[e]; ११,८, १; १२, ५,
१०; १३, १, १८; ३, ९; ४,
१५;७, ४; १४,१,३;५[२]†;१५,
१,१; १८,५,११; ६,९; २१,१,
६; ५, ३; ३५, २,२[d]; तै १,१,
७,२; १०, १;१३, १; ३;३,४,
२†; ४,४४,३; ¶२,२,५,२;६;
३,१२,२; ३,१,८,२[२]†; ३,१०,
१; ५,११,२†; ४,१, ५,४; ९,
३; २, १, ५; ३,३; ५,१; ८,२;
३[२]†;९,५[२]†;३,४,१; ११,१;६,
३,४†; ५,३; ¶५,१,५,५;२,२,
४;६,४,५; ६,¶१,३,६; ८; ६,
२,२; मै १,३,२८; १०, २०¶;
२,३,८;५, ४¶;१०[२]†;७,६;८;
१०;११;१४;१५; ८,१; ९,१०;
१०,५†; ६;१३,१०; ¶३,१,४;
२,१[e]; ८; ६,७;८; ११,६§;४,
१०,४†; १३,२; काठ १, १०;
४,१३; ७,१४; १२, ३¶; १३,
४¶;९[२];†[२];१५,१२†;१३;१६,
५; ८;१०; ११; १४; १५[२]; †;
१७,१;१८†; १९; १८,३†;४;
¶१९,९; १२; २३, ४[१]¶; २६,
३¶; २९,३[२]¶; ३२,३¶; ३५,
८[२]†; ३६,१४¶; ३७,१८;३८,
१;१४; ३९,२; १०; क १,१०;
३, १०; २५, १; २; ५; ६;
१०; २८,३†; ४; ३०,४; ३१,
२¶; ३६,१[२]¶; ४१, १¶; †कौ
१,३२१§; ४७२; ४७३; ५११;
५६२; २, ९; २५; ४०; ५६‡[f];
१६७; २७१; २७५; ३३०‡;
३५०;३५८; ३८८;४२६;५३०;
५५८;६२८; ६४३;६६६;७३८;
७४७‡; १०९९; †जै १, ३३,
९§;४९,६;७;५३,१;५७,७; ३,
१,११;३,४;५,२; ६,२‡[f]; १६,
३;२२,२;२३,३; ७; २७, ६‡;
२९, ७; ३०, १; ३१, ८; ३३,
१;४१,६;४४,४;५२,८; ५३,१;
८; ५५,७; ४,२६,२;३; शौ १,
११,३; ५; ३,२३,२; ५; ४,१,
१; ५,१,१; २; ६,१; २५,५†;
९; ६,८१,२; ७, १०२, ५; ८,
९,२;१२; १०,५, २३; १२,२,
३१†; १३,२, २५; १८,३,५७;
४,२८[२]†; †२०,१६,४; ३०,२;
८८,२; ९६,११;१२;१४; पै १,
५,३; २,२९, ३; ३,१४,२; ७;
५,२, २; ४, १४‡; १२, १; २;
५;६; १५,४; ६,२, ३; ११,१;
७,११, ५†; १९,५; १३,२, ३;
८;१७; १६,१८-१९,२; ७२,७;
१३०, ३;१५०,१; १७,३३,१†;
१८,२२,२; १९,१७, २; †२५,
१२; १३; ५२, २; २०, १२,
७[२]†; २५, १०;२६,३;७; ३४,
५; –निषु ऋ १,१५,४; २,३६,
४; १०,४०,११;६३,१५;१२२,
५; शौ १३,१,१९;२०,६७,५†;

---

a) पाभे. पृ १७८९ *d* द्र. । b) =सपा. गोत्रा १,२,९ । ऋ १०,१६८,३ तु सखा इति पाभे. । c) स्वां योनिम् >सपा. भाग्र २,१५:५ स्वयोनिम् इति पाभे. । d) सपा. पै १६,१५१,१० पदम् इति पाभें. । e) सप्र. काठ १९,११ क ३१,१ रेतः इति पाभे. । f) सपा. ऋ ६, १६,१७ प्रमृ. सुदः इति पाभे. ।

पै १८, १६,९; –नीः मा १७, ७९; का १८, ६, १५; तै १,५, ३,३; ४,६, ५, ५; मै १, ६,२; क ६,८; –नीन् काठ १, १२;७, १४; ८,३;१८,४;२१,१२;३४, १९; क १, १२; ४७,११; –नेः ऋ २,९,३; ३५, १०; मा १७, ७५†; का १८,६,११†; ¶तै २, १,५,३;२,४,८[२]; $;५,२;७,१; ४,११,४; ३,२,६,३;५,१०,३[२]; ४,२,७,२$; ६,५,४†; ५,६,९, १; ७,५,१; ६,२,५,५; ३,३,५; ४,३,४; ७,३; ५,७,१;६, ११, ३; ¶मै १,६,१$; १०; ८,९[२]; १०,८[२]; ११,६; २,५,१;९;१०, ६†; १३, १†; ३,१, ३; २,३[२]; ४,७; ६,८[२]; ७,७;८,१०; १०, ४; ४,४,५; ५,२; ७,४[२]; ८,९; ¶काठ ७,९[२]; १०,१०; ११,२; ६; १३,१; ४; १४,६; १८,४†; २०,४; २३,२[२]; २४, ५[२]; २६, १; ३६,२[२]; ¶क २८, ४†;३१, ६; ३५, ८[२]; ३७, ६[२]; ४०, ४; शौ ५,२५,१; ७,३६,३; १४,२, ४३; पै २,४,४[a]; ३,३९,५; ७, ५,९; १३, २, २; १७, ३३, २; १८,११,३; –नौ ऋ १,६३,४; ६६,३; ७९,३; १०४,७; १४४, २; १४९,२; १७४,४; १७८,२; ३,१,७; ११; २९,८; ६२,१८; ४,१, [११; १७,१४]; १६,१०; ६,१६,४१; ७, ३, ५; ९, १३, [९; ३९,६ (६३,५)]; २५, [३; २८,३]; ९२,२; १०,८,३; १०, ७;३१,६;४६,६; ६१,६;७०,६; ८५, २४; १०१, ३; १२३, ६; मा २, ६; २०; ३, ३१; ११, ३५†; १२,५४;६१;६८†; १३, ५३; १५, ५९; २७,१७‡; २९, ६; ३१†; का २, १, ९; ५, १; ३,३, १२; १२,३, ८†; १३,४, १०; १७; ५, ७†; १४, ६, १; १६,७, २; २९,२,७‡; ३१,१, ६; ४,७†; तै १,१,१०,२†;५, ६,१; ३,४, १०,५¶; ५, ६,२; †११,२;४; ४,१,३,३†;८,२‡; २,२,२‡[b]; ४,४;५,२; ५†; ३, १,१; ¶५,१,११,३; २,१०,१; ३,१२, २; ६,१,३, ८¶; मै १, १,१२; २,३;५,२; ९[२]; ¶;¶६, ३; ८-१०; ८, २¶; ¶२, ३,३; ५, ६; ७, ३†;९[b]; ११$;१२†; १८$; ८, १$; १२, ६‡; ¶३, २,१;२;३[२];५[४]; ८;७,४; ७;८[२]; ९,१; १६,२$; ¶४,२,१०; ५, ५;६,६; ८; ७,६; १०,३†;१३, ३†;१४,९[२]$; काठ १, ११; ६, ३¶; ७, १; ७; ११, ४¶; १३, ७¶;१५, १२†; १६,३†; ९‡[b]; ११; १८;१९; २०†; ¶२०,४[२]; ५;९; २१, ३¶; ¶२४,४; ६[४]; ¶२६,२; १०; ३१, १०; ४०, ६[२]; ४६, २; क १, ११; ४, २¶;५,१;२५,२;९[२]; २९, ५‡; ¶३१,३$;६[२];७;११;१८; ३४, १; ¶३७, ५;७[२];४०,५¶;४१, ८¶; ४७, १०; †कौ १, ३२०; ५०३‡[c];२,१५;२३७‡[d];२७०; ३४४‡[c];५४५; ६३२; ११९६; †जै १,३३,८;५२,७‡[c];३,२,६; २१,२‡[d];२३,२;२९,१‡[c];४३, १;५१,१०; शौ २,१,५[e];३,१७, २†;५,१२,६†[f];११,७,७; १४, १,१९†; १८,१, ८†;३,६६†; १९,५६,१; पै ३,८,१; ५,१६, २; ९,१, ७; ११,१, १४; १५, २,८; १६, १५३, ७; १८, ६, ६†; –न्याः शौ ६, १२१, ४; पै १६, ५१, ४; –न्याम् मा १९, ८७; ९४; का २१, ६, ८; १५; तै ३, ४, १०,५¶; मै ३, ११, ९[२]; काठ ३८, ३[२]; शौ ५, २५, ८[g]; पै ५, ११,८;१२,२; ११, १, १; ११; १३, २, ४; १५[g]; १९, ४८, १५; १६;५५, ८-१०.

¶योनि-तुस(ः) मै ४,२,११.

योनि-दोष[h]– -षात् खि ३, १०[२], ३.

¶योनि-मत्– -मति मै ३, ४, ७; –मन्तः मै २, ३, ३; –मन्तम् मै २,३,३; ३,४,१०; काठ १२, ६; १९, ९; २६,३; क ४१, १; –मान् मै ३,४,१०; ९,२; काठ २६,३; क ४१,१.

योनि-प(<स)द्[i]– -षदः खि २, ११,५.

योन्य[j]– -न्यम् ऋ ८,४५,३०.

?योनिदधीवासो पै १३,५,२८.

योपयत्–, योपयित्वा √युप् द्र.

?योप्यध्यसरम्[k] पै १९,१९,११.

?योप्सी पै ५,१६,४.

---

a) सपा. शौ २,१४,२ अक्षात् इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ ९४७ *n* द्र. । c) पाभे. पृ २६१४ *f* द्र. ।

d) पाभे. पृ २६१४ *g* द्र. ।

e) पाभे. पृ १७१४ *p* द्र. । f) पाभे. पृ ९५३ *b* द्र. ।

g) सपा. शांग १,१९,११ साधय इति पाभे. ।

h) यो॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः । i) विप. । उस. ।

j) विप. ([योनि-सदृश-] गिरि-) । इवार्थे यः प्र. उसं. (पा ५,३,१०३) । k) शोधः पृ २५९० *e* द्र. ।

योर्[a]- †योः ऋ १,७४,७[b];१०,१७६, ३[c]; तै ३,५,११,१[c]; मै ४,१०, ४[c]; काठ १५,१२[c].

?योवा कृक्षद् यो वापिवत् सुतम्[d] पै १३,७,१२.

?यो वा खो वी ण वा[e] पै १९,४७,१.

१योपणा[f]- -णा ऋ ८, ८,[(५, ७३, ५) १०]; ४६; ३३; १०, ११, २; ४०, ६; शौ १८,१, १९†; -णाः ऋ ३,५६,५; -†णाम् ऋ ३,५२,[३;६२,८; ४,३२,१६]; ९, १०१, १४; १०, ३९,[(१, ११७,२०)७]; १४; कौ २,७३७; जै ४,२६,२; -णासु ऋ ७,९५, ३; -णे ऋ ७,२, ६; १०,११०, ६; मा २७, १७; २९, ३१†; का २९, २, ७; ३१,४, ७†; तै ४,१, ८, २; मै २,१२, ६; ४, १३, ३†; काठ १६,२०†; १८, १७; क २९, ५; शौ ५, १२,६†.

२योपणा[g]- -णा ऋ ५,५२,१४.

†योपन्[h]- -षणः ऋ १, १४१,२; ४, ५, ५; ९, १, [७; ६, ५]; ३२, [२; ३८, २ (४३,२; ६५, ८)]; ५६, ३; ६८,७; कौ २, १२१; ६२५; जै ३, ५२, ५; ४, २७,६.

योपा[i]- -पा ऋ १, ४८,५; ९२, ११; १०१,७;११९, ५;१२३,९;११; १६७,३;३,३३,१०;३८,८;४८, २; ५,७८,४; ८०, [(१,२४,७) ६]; ६,७५, ३; ४; ७,६९, ४; ७५,५; ७७,१; ९,३२,५; ४६, २;९६,२४?[j]; १०,१०,४; २७, १२;४०,२;९;१२३,५; खि २, १४, ६; मा २२, २२; †२९, ४०;४१; का २४,८,२; †३१, २,४;५; तै †४,६,६,१;२;७,५, १८, १; मै ३, १२, ६; १६, ३[२]†; ४, १४, १०†; काठ ४५, १४; ४६, १†; शौ १२, ३, २९†; १४,१, ५६; १८,१,४†; १९,४९,१; पै १४,४,१; †१५, १०,३; ४; १७,३८, ८; १८,६, ४; -†षाः ऋ ४,५८, ८; १०, १६८,२; मा १७,९६; का १९, १,९; मै ३, १२, २१§[l]; काठ ४०, ७; ४६, १; शौ १८, ४, ६०‡[k]; पै १,१०७,२§; ८,१३, ८; -षाम् ऋ १,५६,१; ११५, २; ११७, [२० (१०, ३९,७)]; ४,२०,५;९,९३, २; १०,३,२; ५३, ११; खि ५,५, ४; मै ४, १४, ४†; †कौ २,७६९; ८९७; जै ४, १३, १०†; शौ १४,२, ३७; २०, १०७, १५†; पै १८, १०,७; -षे ऋ १,१०४,३.

योपित्[i]- -षित् मै ३, ७, ३¶; -षितः शौ १, १७,१[l];६,१२२, ५; ११,१, १४; १७;२७; पै ९, ११,५; १६, १०,४; ७; १९,४, १५[m]; -षितम् ऋ ९,३८, ४; कौ २,६२६†; जै ३,५२, ७†; शौ ६, १०१, १; पै १९, १३, १०.

---

[a]) भाप., विप. =धावत्-, द्रुतगतिक-। <√*योद् (=√*धोर् [गतिचातुर्ये])।

[b]) भाप. पु.। सस्थ. उपव्दिदु- इति विप. ([निर्घोषवत्-] योर्-) इति कृत्वा पृ ९३४ e यथावच्छोधः द्र. (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. च [√या>] यु- >प१ इति)।

[c]) विप. (रथ-)। 'यथा अभिवृत्तोऽपि सन् रथो द्रुतगति-वशाद् निवृत्ताऽऽवरणतया चकास्ति, एवम् अरणीभिरभि-वृत्तोऽपि सन्नग्निरन्तर्ज्वालया जाज्वलीति' इति वा. हृदयम् (वैतु. वें. सा. <यो- [<√यु मिश्रणे-] इति, अर्वाचां मतं b टि. द्र.)।

[d]) योऽनाऽऽवृताऽऽस्यो ([वै >] वा + अपिवत् >) वाऽपिवत् सुतस्य इति पाद-शोधः (तु. मूको., सपा. शौ [२०,३४,१२], BW. पाठश्च)।

[e]) शोधः पृ ६२० a द्र.।

[f]) नाप. (स्त्री-)। <(*वृर्धुष्- >)√*युष् 'वृद्धौ' (तु. [तात्पर्यतः] SEY [८२]; पाउ [१, ९७], सा [ऋ ३,५२,३] <√*युष् =√जुष् [प्रीतौ] इति; वैतु. या [३,१५], पाउभो [२,२,१५०], PW. प्रमृ. <√यु [मिश्रणे =संगमने] इति ?)।

[g]) =१योषणा-। स्वरे एव विशेषः। 'न (यथा) योषणा मित्रं (प्रति) दाना (भक्त्या [गच्छेत् तथा त्वम् हे]) ऋषे। मारुतं गणं (प्रति) अच्छ (गच्छ)' इति वा. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. यनि. प्राति. स्तुति-पर्यायः, रूपं च तृ१ इति ?)।

[h]) नाप. (स्त्री-)। व्यु. g टि. द्र.। अङ्गुल्यर्थ औपचारिकः स्यादथवा दोषन्- इत्यनेनांशेन सन्यायता स्यात् इति ?।

[i]) पाठः ? °षा(:)इव इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. GW.)।

[j]) पाभे. पृ १८५९ g द्र.।

[k]) पाभे. पृ २६०३ h द्र.।

[l]) सपा. पै १९,४,१५ या ३,४ जामयः इति पाभे.।

[m]) सपा. शौ १,१७,१ जामयः इति, या ३,४ योषाः इति च पाभे.।

¦योस्[a]- योः ऋ १, ९३,७;१०६,५; ११४,२; १८९,२; २,३३, १३; ३,१७,३; ५४,२[b]; १८,४; ४, १२,५; ५,४७,७; ५३,१४;६९, ३; ६,५०,७; ७,३५,१; ६९,५; ८,३९, ४; ७१,१५; १०,९, ४; १५, [४; ३७, ११]; १०५ ३[c]; १८२, [१-३]; ४[b]; ९[b]; मा १९, ५५; ३६,११; १२; का २१,४, ५; ३६, १, ११; १२; तै १,१, १४,४; ७,१३,४; २,३,१४, ३; ६, १२,३; ३,२,११, ३; ४,५, १०,२; मै १, ६,२[3]; ४,१०,१; ६;११,१[2]; १३,१०; १४, ६$; १०; १८; काठ २,१५[3]; ७,१४; १३, १६; १७, १८; २१, १४; ३८,१३; ४०, ११; क ६, ४; कौ १, ३३; जै १, ३, १३; ४, १४,९; २८, १०; शौ १,६, १; १८,१,५१; १९,१०,१; ११,६; पै ४,२८,५; १३,८,१;१६;२०, ६, २.

यौवन- युवन्- द्र.

?यौवनानि[d] खि २,२,५.

?यौवनानि[d] पै २०,४६,१०.

र

रंसु[e]- -सु ऋ २,४,५.

?रंसु-जिह्व[f]- -ह्वः ऋ ४,१,८.

?रंस्तमोस्स्यो पै ६,२२,२४.

√रंह्, >रंहि, रंहते ऋ ९,९७,९[g]; अरंहत ऋ १०,१०२,७; अरंहः ऋ ५,३२,२.

रंहयन्ते ऋ ८, १९, ६; अरंहयन्त ऋ १०,११३,६.

¦रंहमाण,णा- -णः ऋ ९,११०,३; मा २२,१८; का २४,५, १; कौ २, ७१५; जै ३, ५९, ७; -णा ऋ ९,१००,४.

रंहयत्- -यन्तः ऋ १,८५,५.

रंहि[h]- -ह्यः ऋ ९, ८९, ४७[1]; शौ १८,२, ९; -हिः ऋ १०, ९५, ३; १७८, [(४, ३८, १०) ३]; -ह्या ऋ ४,१, ३[2j]; ९,२,१; ६, ८; १०६, १३; १०,९६, ४; काठ २६,११; ३५, ६; क ४८, ७; कौ १,५७६;२,३८७; जै १, ५८,११; ३,५,५;१२,७;३१,७; शौ २०,३०,४; -ह्यै मा ६,१८; का ६,४,२; तै १, ३,१०,२; मै १,२,१७; काठ ३,७; क २,१४.

रंह्य[k]- -ह्यः ऋ २,१८, १; -ह्यम् ऋ १०,१४७,४.

√रक्ष् (वधा.)[l], रक्षते ऋ ९, ६८,४; ¶रक्षते मै ४, १, ५; काठ ३१, २[2];३; क ४७,२[2]; ३; रक्षति ऋ २,२६,४; ८,४१, १; मा १९, १०; का २१, १,९; तै ४, ३, ११,१[m]; मै ३,११,७; रक्षति ऋ ३,५,६; ५३,१२; ९,८३,४; तै ४,३,११,२; मै २,१३,१०; ४,

---

[a]) भाप. (सुख-)। √*युष् (=√जुष् [प्रीतौ])> *योपस्- > नैप्र. यनि. (तु. [पक्षे] BSG [अंशतः] <√जुष् इति यावत्; वैतु. या [४, २१] प्रभृ., BSG [पक्षे] <√यु [अमिश्रणे] इति?)। इह शम् इति पृथक् पदम्। शंयु-, शंयोस्- इत्युभयत्र तु शम् इति समासे पूप. द्र.। यनि. ततो विवेकः द्र. (वैतु. या [४, २१] शंयोः [निघ ४,१] इत्यस्य विषये शं योः [ऋ १०,१५,४] इत्येतद् निगमुकः?)।

[b]) वैतु. पपा. प्रभृ. आयोः इति पदमिति, वा. च?।

[c]) वा.? (तु. सस्थ. टि. अप, आ, पापजे; वैतु. L[३४४],WAG [१,२४१ a] यद्- > ययोः > यनि. इति?)।

[d]) यद् (यदा) उ वनानि (वृक्षान्) इत्यध्यक्षरस्त्रि-पदः शोधः। सपा. कौसू ४६,५४ अप्ययमेव शोधः द्र.।

[e]) विप. ([दीप्र-] अग्नि-)। वा. क्रिवि.। <√*रंस [=√लप्] 'कान्तौ =दीप्तौ'। सस्थ. चिकिते इति <√कित् '*दीप्तौ' (तु. [स्वरूपतः] PW. प्रभृ.; वैतु. नाप. सत् सप्त३ रूपमिति कृत्वा पपा. या [६, १७] प्रभृ. =*रम्-+सुः प्र. इति, GW. =*रण्-+सुः प्र. इति?)।

[f]) विप. [[दीप्रजिह्वावत्-] अग्नि- (वैतु. पपा. वें. सा. =*रम्- [विप. =रमणीय-]+सुं-जिह्वा- [नाप., प्रास.]> बस. इतीव?)]।

[g]) पाभे. पृ २५९४ e द्र.।

[h]) भाप. [तु. या १०,२९], नाप. (धारा- [तु. GW. प्रभृ.])। इन् प्र.।

[i]) वें. सा. विप. इति।

[j]) यनि. भाप. (वेग-) सत् तृ१। सस्थ. ?आशु > °शु इति शोधः (तु. छन्दः वा. च; वैतु. पपा. प्रभृ. °शुं इति?)। 'हे (अग्ने) सखे! न (*अधुना) सखायं (माम्) अभि (प्रति [आत्मानं तथा]) आशु आववृत्स्व (आवर्तय), इव (यथा), *रथ्यं चक्रं रंह्या (आवर्तते)' इति वा. (तु. GW. GRV.; वैतु. वें. सा. विप. =रंह-+अर्हत्यर्थे साध्वर्थे वा यत् प्र. इति)।

[k]) कर्मणि ण्यत् प्र. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,१,२१४)।

[l]) धा. रक्षायां हिंसायां च वृत्तिः।

[m]) पाभे. पृ १३७३ g द्र.।

१, ३¶; काठ ३७, १८; ३९, १०[3a]; शौ ८, ९, १३;१०,१०, ११; ११,७, ८; १०; २२; १२, १,१८; पै १३,१४,८; १६,१९, ३;१०८,१; १५५, २; १८,२६, ४[b]; रक्षतः तै ४, ७, १५,३; मै ३,१६,५; रक्षतः ऋ १,१६०,२; रक्षन्ते ऋ ८,६७,१३; रक्षन्ते ऋ १,६२,१०;७२,६; ९०,२[c]; ३, ७,७; रक्षन्ति ऋ १,४१,१;१०, १०८,७; मै ४, १४,११; कौ १, १८५†; जै १,२०,१†; शौ १०, ७,२३; १२,१, ७; १९,४८,५; रक्षन्ति ऋ ३, ५१,५; मा ३४, ५५; का ३३,२,१८; ¶तै ५,५, १०,३;६,१,१०,५; शौ ५,२७, ७[b]; १३,१, २३; पै १६, १०३, ११; रक्षसे ऋ ६,४३,२; रक्षसे शौ १७,१,१६; पै १८, ३१,८; †रक्षसि ऋ २,२३,५; ४,९, ८; १०,३७,५; मा ३, ३६; का ३, ३, २८; मै १, ५, ४; रक्षसि ऋ १०, २५, ६; काठ ७, २†; क ५, ३†; शौ १९, ३०, ३; पै १३, ११, २१; रक्षेथे ऋ १, ३४,८; ३, ५४; १६;५, ६३,७; रक्षथः शौ ४, २५, १; रक्षथः काठ २२, १५; शौ ४,२५, ३[d]; पै ४, ३४,१; रक्षथ काठ ३७, १०; रक्षे पै १३, ५, १४; २७; रक्षात् पै १७, ३८, ४; रक्षतु मै ३, १६,४?; शौ ८,१, ११; १२[e]; रक्षतु ऋ ६, ५४, ५; ७, १५, ३; खि ७, ७, ६[f]; तै ३, ५,४,१[2];२; ४, १, ११, २†; ४, १२, १; मै १, ४, ३[6]; ३, १६, ४; ४, १०, ३†; १२, ६; काठ ४, १४†; ५, ६[3]; कौ २, ७३१†; शौ ८, १, ११;१२;५, १६; २२; १२,३, २४[2a]; १८, ३, ६२; १९, १६,२; १७,१-५; ७-१०; २७, २[e]; १५; ३४, १; ३५, २; पै १, ३७, ४; २,२२, ५†[f]; ५, १६, ५; ४०, ३; ७, ८,८; १६, १-५; ७-१०; १०, ७, २; ८, ५; १५-१६, १-१०; ११, ३, १; ४, २; १३, ३, १६; १०, १२; १५, १, ४; १६, २, १[2]; २[3]; २८, ६;११; १७, २, ९; ३८, ४; १९, ५०, ११; रक्षताम्[g] शौ ८,१,१२; रक्षताम् ऋ १, १८५, १०;१०, ३६, २; मै ४, १२, ६; शौ ८, १, १३[3h]; २, १५; ६,२०; ९, ३, १९; १०, १,२१; १९,१६, २; पै १०,८, ५; १३, ३, १६; १६, २, २; ३[3h]; ४, ५; ८१, १; रक्षन्तु शौ ८,१,११; रक्षन्तु ऋ ८, ४८,५; शौ ५, २८,१०; ८, १, १४; ९, ५, ३८; १४, २, ७[i]; १९, १६, २[3]; १७, ६; २७, ३; ९; १५[2]; पै १, ३७, ३; ५; २, ५९, ८; ६, २१, ५; ७, १६, ६; ९, १२, ४; १०, २, ९;७, ३; ९; ८, ५[2]; १३, ३, १६[2]; १६, २,१; ४; ७२, २; ९९, ४; १७, १, ८;९,४; १८,७,८; १७, ३; १९, २२,५; रक्षस्व ऋ १०, ६९, ४; मा ५, ३९[j]; ८, १[j]; का १, २,४; ३, ८[j]; ५, ९, ५[j]; तै १, १, ३, १; ४, २; ८, १; ३, २, १०, १; मै १, १, ३; २, १३[j]; ३,९[j]; ४, १,३[3]; ५; १३[2j]; काठ १, ३; ४; ३, १[j]; ४, २[j]; ३१, २; ३; क १, ३; ४; २, ९[j]; ३, २[j]; ४७, २; ३; रक्ष,>क्षा ऋ १, १८, ३;३५, [११ (१, ११४, १०)]; ५४, [११; १०, ६१, २२]; ९१, [८ (१०, २५, ७)]; १०४, १; ३, १, [१५ (५४, १)]; ४, ३, १४; ६, ८, ७; १६, ३०; ७१, [३; ७५, १०]; ७, १५, [१३ (८, ४४, ११)]; ८, ८४[(१, ४१, ६)३]; ९,२९,५; ६१,३०; १०, ४[७ (७, ७)]; मा ३, ३०†; ४,१४; १३, ५३†; १८, ७७; २९, ४७†;३३,६९†; ८४; ३४, २७; का ३, ३, २२†; ४,५, ६; १४, ५, ६†; २०,५, १०; ३२, ५, १५†; ६,१५†; ३३, १, २१†; †तै १,४,२४, १; २, ३, १४, १; ४, ५,१०, ३; ६, ६, ४; ७, ५, २४, १; †मै १, ३, २७; २, १३, ११; ३, १६, ३; ४, १०, १[2]; १४, १८; †काठ २, १४[2]; ४, १०; ७, २; १६; १०, १३; ४१, १; †कौ १, २४; २, १३०; †जै १, ३, ४; ३, १३, ६; ४,

---

a) पाभे. पृ १३७३ g द्र.। b) पाभे. पृ २१५४ b द्र.। c) पाभे. पृ १५४० e द्र.। d) पाभे. पृ २५२९ n द्र.। e) पाभे. पृ १९४३ g द्र.। f) मह्यं र°> सपा. ऋ ४,५७,७ अनु यच्छतु इति, शौ ३, १७,४ अभि रक्षतु इति च पाभे.। g) स्वरः? BW. WG. निघातात्मकः शोधः (तु. तत्रैव त्रयोदशो मन्त्रः)। h) सकृत् पाभे. पृ १२२५ n द्र.। i) पाभे. पृ १८९४ a द्र.। j) पाभे. पृ १२२५ o द्र.।

६, १०; शौ ६, १०७, १-४; ८, ६, २५; १९, ४७, ६†; पै १६, ८, ५†; रक्ष,>क्षा ऋ १, ३१, १२; १०, ५३, ६;८७, ९; २०; खि ५, २२, ९; ७, ७, ३; मा १, ४; ११; ३४, १३; का ३३, १, ७†; तै ३,४, २,२†; ४,४,१२; २; काठ १३, ११;१२;२२,१४; ३८,७†;४६, १†; †क ३, ८; ५, २; कौ २, ५९६†; जै ३,४८,१२†; शौ ४, ३८,६;७; †८, ३,९; १९;२०, १३६,११; पै ६, २०,६;११,५, १;१२,३,४;१५,१०,१०†;१६, ६-७,९†; ८,५†; ८१,६; १९, ४४, ७-१०; रक्षो(क्ष-उ) ऋ १, १७४,३; रुक्षतात् ऋ ४,५०,२; शौ २०,८८,२†; रुक्षतम् ऋ १, १८५,[२-८]; तै ४,४, १२, ३; मै ३,१६,४;४,१४,७†; रक्षतम् ऋ १, ९३, ८; काठ २२, १४; पै १५,१,८; १६,७२,४?[a]; २०, २५, ५; रक्षध्वम् मा ४, २७; का ४,९,४; तै १,२,७,१;३,४, २; ७,१,५,२; मै १,२,५; काठ २, ६; क १, १९; रुक्षत,>ता ऋ २, ३४, ९; शौ १, ३०, १; रक्षत ऋ १, १६६[(६४, १३) ८]; मा २२, १९[b]; का २४,६, २[b]; मै ३, १२, ४[b]; शौ ११, १२,१५; पै ४, २४,७; अरक्षत ऋ ६, ८, २; मै ४, ११, १†; अरक्षत् ऋ १, ७४, २; कौ २, ७३०†; अरक्षन्त तै ७, १, ५, २¶; †अरक्षन् ऋ १, १४७, [३;४,४,१३]; ४,३३,४; तै १, २, १४,५; मै ४,११; ५; काठ ६,११; अरक्षन् ऋ १,१४८,५; ४,२७, १; १०, ३३,१; खि ५, ५,६[c]; ¶तै ६,१, १०,५[d]; ३, १,२; रक्षेयुः तै ६,१,१०,५¶. रुक्षन्तु मा २६,१४. †ररक्ष ऋ १, १४७, [३; ४,४, १३]; तै १, २, १४, ५; मै ४, ११,५; काठ ६, ११; †रक्षिषत् ऋ ७,१२, २[e]; ८,६१,१५; कौ २,६५५[e]; जै २, ३, ५; ३,५४, ५[e]; रक्षिषः ऋ ८,६१,१७; कौ २, ८०८†; रक्षीः शौ ५, ७, १[f].

?रक्षान्[g] पै २,११,३.

रुक्षण- -णेभिः ऋ ४,३,१४.

रुक्षत्- -क्षन् शौ ४, ३८, ५; १९, ४६, २; पै ४, २३, २; –क्षन्तः शौ ८,२;१०; पै १६,३,१०.

रुक्षमाण- -ण काठ ३७,१०[h];¶; –णः ऋ १,३१,१२; ९,८७,२; मा ३४, १३†; का ३३,१,७†; तै २, १, ११, ४†; काठ ३७, १०[2h]; कौ २,२८†; जै ३,३,७†; –णा ऋ १, ७१,९; ५, ६२,५; ७,६१,३; –णाः ऋ १, ७२,५; १४६, ४; २, २७, ४; १०, ६८, १[i]; तै ३,४,११,३†; †मै ४, १२, १; ६; †काठ ११, १२; २३, १२; शौ ३,३०, ७; १८,४,७०; २०,१६,१†; पै २, ११, १[j]; ५, १९, ८; २०, ११, ५†; –णासः ऋ १, ९६, ६; –णौ ऋ ५,६९,१.

१रुक्षस्[k]- -क्षः ऋ १, २१,[५; ७, १०४,१]; ८६,९; १३३, ५; ३, ३०,१६;१७; ४,३,१४; ६,१८, १०; ७,१०४,४; १३;२२;२३[l]; ८,६०,२०; ९,५३,१; ९७,१०; १०, ८७, १०; १४; ८९, १४; ११८,७; १५२[(८,६१,१३)३]; खि २,१६,१; मा १,७[2];९;१४; १६[2]; १९; २९[4]; ६, १६[4]; ९, ३८[2]; का १,३,३[2];६; ५,१; ६; ७; ७,१;८,३; १०,१[4]; ६,३,५; ६[3]; ११, १, ४[2]; तै १,१,२,१; ४,१;५,१; २; ६-८,१; १०,१; २,५, १; ३, १,१; ९,२; ८,७, २[4]; ६,१,८,३; २,१०, १; ३, ९,२; मै १,१,२;४; ६; ७[2]; ८; ११;२,१६[3]; ५,१;२, ६,३[4]; ३,

a) रक्ष, तम् इति शोधः?। b) पाभे. पृ १२२६ a द्र.।

c) सपा. शांश्रौ ८,२०,१ अतक्षन् इति पाभे.।

d) सपा. काठ २४, ६ क ३७, ७ अगोपायन् इति, सोमम् अरक्षन्> मै ३,७,७ सोमरुक्षंयः इति च पाभे.।

e) सपा. तैआ २,६,१ मुञ्चातु इति पाभे.।

f) धा. हिंसायां वृत्तिः। पाभे. पृ १५५३ e द्र.।

g) पाठः? रक्षस्–>-क्षः इति शोधः (तु. मूको., सपा. शौ [२,४,३] अत्रिणः इति पाभे. च)।

h) सकृत् सपा. माश्र २,१५,१ रक्षमाणम् इति, पाश्र ३,४,१५ रक्षमाणां (°णम् इति BC.) इति च पाभे.।

i) धा. *वेगवद्-उत्पतने वृत्तिः।

j) सपा. शौ २,४,१ दुक्षमाणाः (वैतु. सा. रक्षमाणः [तु. W.]) इति पाभे.।

k) नाप. (हिंस-)। धा. *हिंसायां वृत्तिः। असुन् प्र. [पाउवृ ४,१८९ (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. या [४,१८] प्रमृ. रक्षायां वृत्तिरिति, या [पक्षे] रहस्–+√क्षण् इति वा रात्रि–+√नक्ष् इति वा, भा. [पक्षे] <√क्षर् इति)]।

l) भाप. (हिंसा-. [तु. पृ २५९० c])।

१०,१[३]; ४,१,२;४;६[२]; ७[२]; ८; १२;३,४[३]?[a];९,१३[b];१३,४?[c]; काठ१,२;४; १५, २[३]¶; १६, १३‡[d]; २१?; २३, ११†; २४, ४¶;३१,९; †कौ १, ५४०; २, ३६९;१०६४; १२१७; †जै १, ५५,७; ३,३०, १२; ४, ७, १; शौ १, २१, ३†; ४, १७, ५; ३७,२; ७,२४, १; ७३,२; †८, २, १२$; ३, १०; १३;४, १; ४;१३; २२; २३[e]; ९, ४, १७; १०, ५, ४९; ११,१,२१; ३२; १२,१,४९; ३, १४; १५; ४३; १३,६,४; १४,१,५९; १९,३६, २; पै ११, ६,४‡[d]; †१६,८, १०;९,१;५; –क्षसः का ५,६,१; ७,१; ६,१,१; तै १,२,५,१;३, १,१;८,७,२;६, १,८,४;२,१०, २; मै १,२,१०;२,८,८; काठ २, ५;९;११;१२;३,३; २४,४; शौ २,९, १; ६,१११, ३; –†क्षसा ऋ ९, ८५, १; कौ १,५६१; जै १, ५७, १०; –क्षसाम् मा २, २३; ५,२२; २६;६, १;१६; ९, ३८; २४, ४०[f]; का २,५,६;६, ३,५; ११,१,४; २६,८,५; ¶तै १, १, ५, २$; ३, ९, २$; ६, ८, ४; २, २, २, ३[२]; ५, ७,२; ११, ७; ६, ४, ४; ६, २;३; ३, ४,१, १; ५, १, ३, ३; ४; ५, ९;२,२, ३;४, ६,२;३; ६,१,४, ६;८, ३;११,३; ४; २, १, ६[२]; १०,१; ३, २, १; २[२]; ७, २; ८, १; २; ९, २$; ४; १०, ३; ४,२,६[२];९, ५; १०,३; ६,३,१; २; ¶मै १,१, ७$; २,१६$;४, १०;२,५,६;३,१,९;२,५;६[३];३, ५;७;६,१; ७,८[२]; ९;८,७; ८[४]; ९, ५[२]; ७[३]; १०, १[६]$; ६[२]; १४,२१$[f]; ४,१,२; ३; ४[२];५; ६[२]; ७-९; १२[२]; ३,४[२]; ५,१;८, ५[२]; ¶काठ १०, ५[२]; २३, १; २४,४; ३१,१०[२]; –क्षसे ऋ ५, २,९;१०; ६, ६२, ९; तै १,२, १४, ७[२]†; काठ २, १५†; पै १६, ८, ३†; –क्षांसि ऋ १, ७९,[१२; ७,१५,१०]; ६, १६, [२९;९,६३,२८]; ४८;६३,१०; ७,३८,७; ८,२३,१३;३५,[१६-१८];४३,२६; ९,१७,[(१६,४) ३; ३७, १; ५६, १]; ४९, ५; ११०, १२; १०,३६,४; ८७,९; १९; ९८,१२; १८७,३; खि ४, ६,७; मा २,२९; ९,१६†;१५, १६; १८,५२; २१,१०; २५,९; ३४, ५१; का २,७, १; १०,३, ९†; १६,४, ३; २०,३,२; २३, १,१०; २७, ९, १; ३३,२,१४; ¶तै १,७, ८,२†; २,२, २,२[२]; ३;३,२; ४,१,१[४]; २[३]; ३[२];६,६, ३[२]; ३,१,१,३;४,१,१; $४,४, ३,१; ७;१३,१; ५,१,३,२[२];४[२]; ५,२[२]$;१०,१; २[२]; २,२,३;५, ३;७,४;५[३]; १०,१;४,५,१[२]; ६, १,४,५; ७,३; ८,३[३]; २,१, ६[४]; ९,२[३];३;१०,१; ३,२,१[२];२;९, २;१०,३;४,२,६;९,५;६,३,१[२]; मै १,४, १०¶; ११, २†; २,१, ११[५]¶; ८,१०; १२,३; ¶३,१, ३;९[२];२,६[२]; ३,५;७; ७,४[२];८, ७[२]; ९,५; ७[३]; १०,१[२]; ६;१५, ८$; ४,१,३;७[२];९[२];१०[२];१३[३]; ३,४[४]; ५,१[२]; ६,२; ८,५[६]; ११, २†;५$; ¶काठ †२,१४; १५; १०, ५[५]; ७[६]; २३, १[२]; २४,४; ३१,९;१०[२]; ३८,१२; †कौ १, ८०; ११४; २,६४२;७८९; †जै १,८,८; १२,८; ३,५२,१०; ४, ६,९; शौ १, ३५, २; २,४, ४; ४, १०,२; २५,४[g]; ३७,१; ५, २९, ११†; ६,२२,१; ३४,२†; ५२, १‡[h]; ८१, १; ८, ३, ९†; १८;२६†;६,१३;७,१४;९,१२, १७; ११,८,१६; ११,१६; १२, १; १२,१,५०; १४,२,२४;४१; १९,३४,९; ३६,१; ४;५; पै १, ८३,२; –क्षोभिः काठ१०,५¶; –क्षोभ्यः ऋ ७, १०४, २५; तै २,६,१,५¶; ¶मै २,१,११; ३, १,९; ७,८; ४, १,१२[२]; शौ ८, ३,२४‡; ४,२५.

२रक्षस्[i]– -†क्षसः ऋ १,३५,१०; ३६, [१५; ७, १,१३]; ७६, ३; ७९,६; १२९,११; २,२३, १४; ३,१५,१; ४,४,१;१५; ५, ४२, १०; ८३, २; ६, २१, ७; ७, १०४, [७; १०, ७६, ४]; १७-१९; २१; ८,२३,१४; ६०,१०; [१९ (१०२, १६)]; ९, ६३,

---

[a]) सकृत् रक्षः, अभि° इति शोधः (तु. पृ ३६६ f)।

[b]) भाप. (*कुशल-)। धा. गुप्तौ वृत्तिः। सपा. तैआ ४, २१,१ पाठाऽभावः।

[c]) अर्थः ?। सात. रक्षः इति ?।

[d]) सपा. रक्षः <> रपः इति पामे.।

[e]) भाप. (हिंसन- [तु. पृ २५९० c])।

[f]) पामे. पृ ७५८ e द्र.। [g]) पामे. पृ २५२८ l द्र.।

[h]) सपा. ऋ १,१९१,९ विश्वानि इति, पै १९, ७, ५ °श्वा नि° इति च पामे.।

[i]) =१रक्षस्-। अस्तिः प्र. उसं. (पाउ ४,२३७)।

२९; ७१, १; ८६, ४८; ९१,४; १०, ८७, २३; २५; १३२, २; १८२, ३; मा ११,४९; १३,९; १५, ३७; ३४, २६; का १२,४, १३; १४,१,९; १६,५,१९;३३, १,२०; तै १, २,१४,१; ६; ४, १,५,१;४,४,६; मै २,७,५;१५; १३, ८; ४, ११, ५; १४, ६$; काठ ६, ११; १६, १५; कौ १, ३९;९५; १०६; २,८९५;९१३; जै १,४,५;१०,६; ११,१०; ४, १४,२;१५,६; शौ २,३,६$;४, १९, ३$; ८, ३, २३; ४, ७; १७-१९; २१; ५, ८$; १४, २, ७$[a]; पै १६, ८; ९; १९, ३७,१२; –क्षसम् ऋ ९,१०४, ⌊६(१०५, ६)⌋; –क्षसाम् शौ २, ३, ६; –क्षसे ऋ ७, १, १९; –क्षाः ऋ ७, १०४, १६; शौ ८, ४, १६; पै १६, १०, ६.

३रक्षस्[b]– -क्षः काठ १,५[३]; ६-८; १०;३, ६[३]; १५, २[२]¶; ¶२५, ९; १०; २६,५¶; ३१, १; ३; ४[३]; ५-७; क १, २; ४; ५[३]; ६-८; १०; २,१३[३]; २५,४‡[c]; ३७, ५¶; ¶४०, २; ३; ४१, ३¶; ४७, १;३;४[३]; ५; ६; ९; पै २,२७, २; ८८,२†; ४, २४, ६;५,१७,३;५[d]; २३,७;४०,३; ६,१४, ५; ७,१९,१;७; १३,४, २; †१६,४, २$; ६,१०; ७,३; १०, ३; ११, २; ३; २५, ७$; ११-१२,२$; १७,५,७; ३७,४; ५; ४०, ३; १८, ६, ७; १९,१, १०;२७,२;२९,१;३२-३३,१३; ३६,१८; २०, १५, ५; –क्षसः काठ २५,९; १०; २६, ५; ३९, १५†; क १, १८; २,३; ५; ६; १०; २५,६; ३७, ५; ४०,२;३; ४१,३; पै ४,२५,४; ५,१७,१; २२, ६; २५, ३; †१६, ८-९, ७; १०,७; ८; १०;११,१; २७, ८$; १७, १२, ७; १८,७, ८[e]; ४२, ५; ११!; –क्षसा पै १६, १५२, ७![f]; १९, १३, १७; –क्षसाम् ¶काठ ३, ६$; ८,५; १३, १२; १९,२; ३; १०; २०, ५[२];१३;२१,८;१०;२२, ७;११; २४,८;२५,१; ४;८;९[७]; २६,१; ७; ८; २७,५; २८,४; २९, ८[३]; ३१,२; ३[२]; ४[२]; ५-७; ३४,१५; ¶क २, १३$; ७, १; २९, ८; ३०,१[२]; ८; ३१,७[२]; ३५,१;५; ७; ३७, ५; ३८,१; ४; ३९, १; ४०,१;२[७];४;४१, ५;६; ४२,५; ४४,४; ४७, २; ३[२]; ४[२]; ५-७; १०[२]; पै १६,८१, २; १७,२४, १०; –क्षांसि ¶काठ ७, १०[४]; ८, ५; १३, १४†; १५, १२†; १७, ९$; १८, १५$; १९, २; ३[४]; ५[२];१०[२]; २०,३; ५[४]; २२, ७[२]; ११;२४,६[२]; ७; ८; २५,१; ६[२]; ८[३]; २६, १; २; ८; २७,५; २८,४; २९,८[३]; ३१,१; ३;४[२]; ७[३]; ८[२]; ३२, ७; ३७,८[३]; १४, ३९, १५†; ¶क ५, ९[४]; ७, १; २६,८$; २९,४$; ८; ३०,१[४]; ३[२];८[२]; ३१,५; ७[४]; ३५,१[२];५; ७[२]; ३७,५; ७[३]; ८; ३८,१; ४; ३९,४[२]; ४०,१[३]; ४;५; ४१,६; ४२,५; ४४,४; ४७, १; ३; ४[२]; ७[२]; ८[२]; ९; १०[२]; पै १,८६,२; २,११,४; २७,१; ४; ३,३८,६; ४, २५, ३; ५,१, ७; १३-१४, ६; ६,८,१[f]; ७,५, ७; ७,३; ७; १९,२; १०,१,१२; ११, ३,९[२]; १३,१,१[g];४;१; १३,१०; १४, ३,१०; १५, १४, ९; २०,९[२]!; १६,६,९†; ७,५†; ८,४†; १३, ४; ८०,५; १३९,१५;१७,५,८; १५, ३; ५; १८, ७, ७[२]; ९,५; ११,२;१९,११,६;१७,१†;२५, १४; ४५, ४†; २०,५४, १०†; –क्षोभ्यः ¶काठ २६, ७;८; क ¶४१,५; ६; पै ४,१८,३; १६; ११,५†.

राक्षस[h]– -सम् तै २, ५,३, ५¶.

रक्षस्-त्व– -त्वेन ऋ ८,१८,१३.

रक्ष(स्य>)स्या[i]– -स्या तै २, ३,१३, १; मै २, ३, १[२]; काठ ११,११[२].

रक्षस्-विन्[j]– -विनः ऋ १,१२, ५;३६,२०; ८,६०, २०; जै ४, ८,६†; –विनम् ऋ ७,९४,१२; –विना ऋ ८, २२,१८[k]; –विने

---

a) सपा. आपमं १,७,९ अंहसः इति पाभे.।

b) स्वराङ्कनाऽभावात् पृथङ् निर्देशः।

c) पाभे. पृ २६२१ *d* द्र.। d) पाभे. पृ २५२८ *i* द्र.।

e) °क्षसः ⌊द्वि३⌋ इति शोधः (तु. पै १७,१२,७; सस्थ. टि. ⌊परि.⌋ आहन्तृ– -न्ता इति च)।

f) सपा. मा १२,९९ पाप्मानम् इति पाभे.।

g) सपा. शौ ५,२२,१ द्वेषांसि इति पाभे.।

h) विप.। तस्येदमीयः अण् प्र.।

i) विप. (तनू-)। हननेऽर्थे यत् प्र. (पा ४,४,१२१)।

j) नाप. (राक्षस-)।

k) 'अश्वावद्' इत्यतः प्रारभ्य अनाधृष्टं रक्षस्विना (राक्षसवर्गेण) इत्यन्तं विविधं विशिष्टं (यद्) नः

ऋ ८,४७,१२; ६०, [(२२,१४) ८]; –वी तै ६,६,३,२¶.

रक्षस्विनी– -नीः शौ ६, २, २; ७, ११९, २; पै १९,१, ६; २०,१७,६.

रक्षो-देवत्याँ– >॰त्र (त्य >) त्या– -त्या मै १,४,१२¶.

रक्षो-नाश(न>)नी– -नीः पै १६,१२,१०.

रक्षो-युज्– -युजे ऋ ६,६२,८.

रक्षो-हत्य[a]– -त्याय ऋ ६, ४५, १८.

रक्षो-हन्– -घ्नः मै १, २, ११; काठ २, ११[४]; २५, ९[३]; क २, ५[३]; ४०, २[३]; –घ्ने तै १,८, ७, २[३]; २,२,२,२¶; मै २,१,११¶; ६,३; काठ १०, ५¶; १५, २[३]; पै २,५४,१;२; ४-६; –हणः मा ५,२५[३]; का ५,६, ४[३]; तै १,३, २,१;२[४]; ८,७,१; ६,२,११,१; मै २,६,३[५]; ४,३,४; काठ १५, २[५]; पै २,५३,१-६; –हणम् ऋ १, १२९, ११; २, २३,३; १०, ८७,१; मा ५,२३; का ५,६,१; तै १,२,१४,६†; २,२,२,२¶; मै १, २, १०; ११[३]; २, ८, ८; काठ २,११; १५; २५, ९; २६, ११†; क २,५; ४०, २; शौ ४, २३,३; ८,३, १†; पै ४,३३,४; ७,१९, १०; १६,६,१†; –हणा ऋ ७, ७३, ४; –हणौ[b] मा ५, २५[२]; का ५, ६, ५[२]; तै १,३, २, २; काठ २,११[२]; २५, ९[३]; क २, ५[३]; ४०, २[३]; –हनम् काठ ३९,५[१]; –हभ्यः काठ १५, २; पै २,५४,३; –हभ्याम् काठ १५,२; –हा ऋ १,१२९,६;७, ८,६; ९,१,२; ३७,३; ६७,२०; १०,९७,६[c]; १०३,४; १६२,१; †मा ५, २४§; १२, ८०[c]; १७, ३६; २६,२६; का ५,६,३; १३, ६,६†[c]; १८,४, ४†; †तै १,४, ४६,२[c]; ४, २,६,२[c]; ६,४, २; ¶६,१, ४, ६; ६,३, १; मै १, २,१०; २, १, ११¶; ६,३; ७, १३†[c]; १०, ४†; ४, १, ९¶, काठ २,११[२]; १०,५¶; १५,२; १६,१३†[c]; १८,५†; ३१, ७¶; ३८, १२; क २, ५[२]; २५,४†[c]; २८, ५†; ४७, ७¶; †कौ २, ४०; ६४४; १२०२; †जै ३,५,२; ५३,२; शौ १, २८, १†[c]; ८,२, २८; १९,१३,८†; ३३,४; ४४, ७†[c]; २०,९६,११†; पै ४,८,१-१३;७,४,८†; ५, ८†[c]; १०,१, १२†[c]; ११, ६, ९†; १२,५,४; १५, ३,७†[c]; १९, ३५, १२†; १३†;१४;२९,१.

¶राक्षोघ्न[d]– -घ्नम् तै ५, १,१०,२[२]; काठ १०,५; २०,५; क ३१,७; –घ्नेन मै ३,२,६.

रक्षोघ्नी– -घ्नी तै २, २,२, ३; मै १,२,११[२b]; पै ३,२२,२; ३; ६, ८, ३; –¶घ्नीः तै २,६, ४,४; मै ४,१,३;४; ३,४; ५,१; ८,५; काठ ३१,२; ३; ३९,१§; क ४७, २; ३; –¶घ्नीम् काठ २६,८; क ४१,६.

रक्षा– -क्षायै[e] काठ १, ४; ३१,३; क १,४;४७,३.

†रक्षित– -तः ऋ १०, ८५, ४; शौ १४,१,५; पै १८,१,५.

१रक्षितृ– -ता शौ १९,३४,१[f].

२रक्षितृ– -ता ऋ १,८९, ५; ६,७, ७; १०,८५, ५; मा २५, १८†; का २७,११,५†; तै ५,५, १०, १¶; २; मै २, १३, २१[१२]; ४, १४, १; शौ ३, २७, १-६; १४, १, ४; १९, १५, ३; –तारः ऋ १, ८९, १; मा २५, १४†; का २७, ११, १†; –†तारम् ऋ १०,६७,६; मै ४, १४,५; शौ २०,९१, ६; –तारा ऋ २, ३९, ६; –तारौ ऋ १०, १४, ११; शौ १८, २; १२†; –तृभ्यः शौ ३, २७, १-६; –त्रे शौ १२, ३,५५-६०.

३रक्षितृ– -ता पै ३,२४, १-६; ३५, ३; १०,१५,१-१०; १६,६-१०; ११,३,१; १८, १, ४†; –तारः काठ १, १२; २६,११†; ३७, १५; ३९, ३; ४०, ३; ५[g]; क १,१२; –तृ पै १०,१६, १; –तृभ्यः पै ३,२४, १-६; –त्रे पै १७,४१,५-१०.

रक्षित्री– -त्री पै १०,१६, २-५.

(अस्माकं) वर्तिः (गृहम् [तद्]) आयासिष्टम्, अस्मिन्ना (अस्मिन् [नो गृहे]) वाम् (युवयोः) आयाने (आयानार्थे [हेतौ सप्त.] वयं) वामानि धीमहि' इति वा. इति कृत्वा युग्मकं द्र. । पृ ६०३ c प्रदर्शितचरः वा. चैतदन्वंशतः सुशोधः ।

[a]) उस. उप. भाप. । [b]) सपा. रक्षोहणौ <> रक्षोघ्नी इति पाभे. । [c]) =सपा. आपश्री १६,६,७। शौ ८, २,२८ तु अथो इति पाभे. ।

[d]) नाप. (सूक्त-विशेष-) । सास्यदेवतीयः अण् प्र. (वैतु. पात्रा [५,४,३६] स्वार्थे इति, सा. PW. प्रमृ. <रक्षो-घ्न- इति) । [e]) पाभे. पृ १२६३ c द्र. ।

[f]) ॰ता इति WI. । [g]) पाभे. पृ १२२६ l द्र. ।

रक्षण- √रक्ष् द्र.
?रक्षणम् पै १९,३७,२.
?रक्षणा वा न वक्षण वा[a] पै २,१७,५
रक्षत्- √रज् (वधा.) द्र.
?रक्षता पै ८,१८,४.
रक्षमाण-, १रक्षस्- प्रभृ. √रज् (वधा.) द्र.
?रक्षीकः पै १७,१५,६.
रक्षोदेवत्या- प्रभृ. √रक्ष् द्र.
रघट्[b]- -घटः शौ ८, ७, २४; पै १६, १४,३.
रघु[c]- -घवः ऋ ४, ५, १३; -घुः ऋ ५,३०,१४;४५,९; -घुम् ऋ ८, ३३,१७; -घू ऋ १०,४९,२.
रघ्वी- -घ्वी ऋ ६, ६३, ९; -घ्वीः ऋ १, ५२,५;४,४१,९; मै ४,१२,२†.
रघीयस्- -यांसः तै ७,४,९,१¶.
रघु-ज[d]- -जाः ऋ ९,८६,१.
†रघु-द्रु[d]- -द्रु ऋ १०, ६१, १६; -द्रुवः ऋ १,१४०, ४; ५,६,२; ८,१,९; मा १५, ४२; का १६, ५, २४; मै २, १३, ७; कौ २, १०८९; जै ४,१०,७.
रघु-पत्मन्[d,e]- > रघुपत्म-जंहस्[f]- -हाः ऋ ६,३,५; मै ४,१४,१५†
रघु-पत्वन्[d]- -त्वा ऋ १०, ६, ४; -त्वानः ऋ १,८५,६; शौ २०, १३,२†.
रघु-मन्यु- -०न्यवः ऋ १,१२२,१.
√रघुय > रघुयत्[g]- -यत् ऋ ४, ५,९.
रघुया[h] ऋ २,२८,४.
†रघु-यामन्[i]- -मा ऋ ९,३९, ४; कौ २,२५०; जै ३,२१,१५.
रघु-वर्तनि[j]- -निः ऋ ९, ८१, २; -निम् ऋ ८, ९, ८; शौ २०, १४०,३†.
रघु-ष्यद्[d,k]- -ष्यत् ऋ ४, ५, ९; -ष्यदः ऋ १, ६४, ७; ८५,६; १४०,४; ८,३४,१७; शौ ३,७, १; १३,३, १६; २०, १३, २†; पै ३,२,१; -†ष्यदम् ऋ ३,२६, २; ५,२५,६; ७३,५; मै ४,११, १; काठ २,१५.
√रज्,ञ्ज् (वधा.), > रजि, रञ्जि, अरज्यत शौ १५,८,१.
?रजय[l] शौ १,२३,१.
?रञ्जयते[m] पै १६,१५१,२.
रजत,ता[n]- -¶तः मै २,२,२; काठ ११,४; -तम् ऋ ८, २५, २२; तै १,५,१,२[२]¶; ¶मै ३,८, २; ४,४,४; ¶काठ ८,५; १०,४[२]; क ७, १¶; शौ १३, ८, ६; पै १५, २०,७‡[o]; -¶ता तै ६,२, ३,१; मै २, २,२; ३, ८,१[p]; ४, ४,४;६; काठ ११,४; २४,१०; क ३८, ३; -ताः मा २३, ३७; का २५,७, ५; तै ५,२, ११,१; मै ३, १२, २१; काठ ५०, ५; -ते शौ ५, २८, १; पै २, ५९, १०; -¶तेन मै ४,२,१;१३.
रजत-नाभि[q]- -भिः शौ ८,१४, ११; पै १६,१३५, ६; -भी मा २९,५९; का ३१, ७, १; तै ५, ५,२४,१; काठ ४८,३.
रजत-पात्र- -त्रम् शौ ८, १३, ६; पै १६,१३५,३.
१रजन- > ०नी[r]- -०नि शौ १, २३,१.
रजयि(तृ >)त्री- -त्रीम् मा ३०, १२; का ३४,२,४.

a) सपा. शौ २, ३०,३ विवक्षवो अनमीवा विवक्षवः इति पाभे.।
b) नाप. (*सरीसृप्- [वैतु. BW. =पक्षि-विशेष-, LR. =मधु-मक्षिका- इति ?])। MVG [३०४, ८ टि.], L [४६६] प्रभृ. रघु- > -घवः इति शोधः इति ?।
c) विप., नाप. (अश्व-)। <√*र(रं)घ् [गतौ] इति (पाउ १,२९)। d) विप.। उस.।
e) उप. <√पत् (*हिंसायाम् [=√पृत् <√स्पृत्])।
f) विप. ([*शीघ्रघातक-, युद्धकारिन्-] अग्नि-)। वस. उप. भाप. <√*जंह् 'युद्धे' (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. GW.<√हा [गतौ] इति, वें. सा. =जङ्घा- इति च?)। शेषं सस्थ. ? वेः इत्यत्र द्र.।
g) वैतु. वें. सा. उस. उप. <√इ इति ?।
h) वैतु. वें. सा. प्र३ इति ?।
i) विप. (सोम-)। उस. उप. मनिनन्तम्।
j) विप. (अत्य-,रथ-)। वस.।
k) उप. √स्यद् [गतौ] + क्विप् प्र.।
l) रञ्जय (रन्धय) इति शोधः (वैतु. W. राजय इति ?)।
m) ०ष्येते इति शोधः। सस्थ. ?नीलयते > ०ष्येते इत्यपि शोधः।
n) विप. ([रजतमय-] निष्क- प्रभृ), नाप. (रूप्य-)। कतच् प्र. (पाउ ३,१११)। धा. ऋद्धौ वृत्तिः ?।
o) पाभे. पृ २५३८ e द्र.।
p) र° [तु. Sch.] इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सात.)।
q) विप., व्यप. (कुबेर-पुत्र- [शौ. पै.])। वस.।
r) विप. ([*रन्धनी-, विनाशयित्री-] ओपधि-)। धा. हिंसायां वृत्तिः।

रजस्[a]- -जः ऋ १,५०,७; ५६,५; ५८, १; ५; ६२, ५; ८१,[५; ६,६१,११]; ८३,२;८४,१;९०, ७; ११०,६;१३९,४[?]; १४१,७; २,३१,२; ३,१, ५; ४,३६, १; ४५, [२;६];५, ४८,२;५३, ७; ५९,१; ७, ६६, १५;८७,२; ८, ८८, ५; ९,२२, ४; ५; ६३,६; ६८, ९; ७२,[८; १०७, (२१) २४]; ७७, २; १०,३७,३;५६, ५; ६६,११; १०५,७; १२९,१; १४३, २[b]; १४९, २; खि ३, २२,३; ४,२, १; मा १३,२८†; ३४,३२; का १४,३, २†; ३३, २,१; तै १,४, ३९, १†; २,३, १४,६; ४, २,९, ३†; मै २,७, १६†; काठ १०, १३; ३९,३†; †कौ १, ३१२; ३४७; २,३७८; ३,१, ३$[c]; ५,१२; †जै १, ३२,१०; ३६, ६;२,४,८$; ३, ३०,२१; ४,६, १; शौ ४,१,४; २५, २; ६, ३३, १[d]; ८,२, १; १०,१, ३२; ३,९; १२,१, ५७; १३,२,२२†; ८,६; १९,४७,१; †२०, २५, २; ४७, १९; पै ४, ३४,२;५,२, ४; ६,२०, १;९, ७,११; १५,१,११[e]; १६, ३,१; ५,४[f];३८,४; ६३,८; १७,६,६; २५,६†; १८, २२,७†; २४,५; १९,२८,१;४५,६†; -जसः ऋ १,६,१०;१९,३;३२, ७;५२,६; १२; १४;७९,१; ९२,१; १२४, ५;१६०,१; १६४,१९;१६८,६; २,२,३; ४०,३; ३,२६,७; ४९, ४; ४,१,[११;१७,१४]; ५,४७, ३;४८,१;५९,३;६९,४;६,६२, १[g];७१,१;७, ३५, ५; ६४, १; ८७,६; १००,५; ८,५७,३;५९, २; ९,६२, १४; ८६, ३०; १०, ८,६; ३७, [७; १८७, ५]; ४९, ६; ५३, ६; ९५, १७;१२१, ५; १२३,१;१३९,५; १४३,५; खि १,४,४; ६,२; †मा ७,१६;१३, १५; ४४$; १५,२३; १७, ६०; १८, ६६; ३२, ६; †का ७,७, १; १४,१, १५; ४,७$; १६,५, ४; १८,५, ११; २९,४, १; †तै १,४,८,१; २,२,१२, ५; ३,१, ११,४; ४,२,२; ३,६; ४,१,८, ५;२,५,२$[h];१०,३$;४,४,१; ६,२, २‡;३,४; मै १,३,१०†; २,७,१२;१५†; १७; १०,५†; १३,२२;३,२,४; †४,९,६?$[i]; ११; १०, १; १२, ५; १४, १; काठ ४,३†;६,१०†;१३,११†; १२†;१५[j];१६,१२;१५†; १७; १८,३†; २०,२;४०,१२; क ३, ३†; २५, ३; २८, ३†; ३१,४; †कौ २, ९७६; ११०५; ३, ३, १२; †जै २,२,७;४,२३,६; शौ ४,२,३; ५, ११, ५; ६; ६,३४, ५[h]; ८, २, ९; ९, ३, १५; १४, १९†; १०,८,३‡[k];४०‡[k];१३, ३,८; १९, १०,५†; †२०,७०, ६; १४३,९; पै १,१०२, ३; ५, ३१,५; ६,१७,३†; ८,१,५; ६; १३, ८, ५†; १६, ३,८;४०,६; ५२, ५; ६७, ९†; १०१, ६‡[k]; १०३,७†; १८, २१,२; -जसा ऋ १,३५,२;९;१६४,१४; १०, ३२,२; मा २१,३५; ३३,४३†; †३४, २५; ३१; का २३,४,७; ३२,३,१४†; †३३,१,१९;२५; तै ३,४, ११,२†; मै ३,११,२; †४,१२,६; १४, ६; काठ ३७, ९[l]; शौ ९, १४, १४†; पै २, ५९,१०[m]; १६,६७, ४†; १९, ४२, १०; -जसि ऋ २, २, ४; ९, ७४, ६; १०, १५, २; ४५, ३; ८२, ४; १२३, ८; †मा १२, २०; १७, २८; १९, ६८; †का १३, २,३; १८,३,४; २१,४, १७; †तै २,६, १२,४; ४, २, २,२; मै २,७, ९; १०; ३†; ४, १०, ६†; †काठ १६, ९; १८, १; क २८, २†; कौ २, ११९८†; शौ १२,१, ६०; १३, १, ११; २, ४३; १८, १, ४६†; पै २,३०, ३†; ४,११,४; १८,१६,१;२५,३;२०,१४,२[n];

a) वप्रा. । नाप. (अन्तरिक्ष-, लोक-, धूलि- प्रमृ. [तु. या ४,१९]) । कसुन् प्र. ।

b) वा. ? तु. सस्थ. टि. न्या √सो>विस्यतम्···आ । धा. इह वन्धने वृत्तिः संभाव्येत ? ।

c) तु. सस्थ. टि. आ (वैतु. सा. रजो-युजः इत्येकं पदमितीव ?) । d) तु. सस्थ. टि. आ ।

e) शोधः पृ २४१९ g द्र. ।

f) सपा. शौ ८,२,२४ तमः इति पाभे. ।

g) धा. स्तुतौ वृत्तिः (तु. निघ ३,१४) इति कृत्वा भाप. इति । h) पाभे. पृ १४६९ a द्र. ।

i) °सः इति स्वरः (तु. पपा.) ? यनि. शोधः । पाभे. पृ १४६५ f द्र. । j) पाभे. पृ १६२५ i द्र. ।

k) पाभे. पृ २३५९ i द्र. । l) सपा. तैब्रा २,७,१५, ३ रजसी इति, पै ४,३,४ रजसोः इति च पाभे. ।

m) सपा. शौ ५, २८,१ तपसा इति पाभे. ।

n) सपा. शौ ५,५९,१ आत्मनि इति पाभे. ।

३२,९; -†जसी ऋ १,१६०, ⌊४(६,७,७)⌋; ४,४२, ⌊३; ५६, ३⌋; ६; ६,९,१; १५,९; ७,८०, १;९९,१; ९,६८,३; मै ४,१४, ५; ७; कौ २, ११९; जै ४,१६, २; -जसोः पै ४, ३,४[a]; -जःसु ऋ ७,३४,१६; ८,७७, ५; १०, ४३, ८; शौ २०, १७, ८†; -जांसि ऋ १,३२,१४; ३५,४; १४९, ४; १५४, १; १६४, ६; १६६,३; ४; १८०,१; १८१,५; १८७, ४; २, ३९, ७; ३,४,४; ३०,२;५८,५; ६२,१६; ४,४५, ७;५३,३; ५; ५,५४,४;६३,५; ६९,१; ७३, ३; ८१, ३; ६, ७, ⌊(१,१६०,४) ७⌋; ३०,३; ३१, २; ४९,१३; ६९, ५; ७,२१,६; ६८,३; ८,४३,६; ७३,१३;८२, ⌊९; ९३,८⌋; ९,३,७[b];८[b]; १०, ७५, ७; १११, २;४; मा ५, १८†; ८, ५९; ११, ६†; २०, ५६; २१, ८†; ३४, १९†; का ५,५,६†; ९,७, ८; १२,१,६†; २२,६, २; २३,१, ८†; ३३,१, १३†; तै †१,२,१३,३; ८,२२, ३; ३, ५, ४,२; ४,१, १, २†; ७,४,१५, १†; मै १,२,९†; ४, ३; २, ७,१†; ३, ११,३; †४, ११,२;१४,६[2]; काठ २, १०†; ४, १६†; ५,६; ७, १६†; १५, ११†; ३८, ८; ४०, ८†; ४४, ४†; क २, ४†; †कौ १, २२०; २, १३; ६१२; ६१३; ११२५; †जै १, २३, ७; ३,२, ४; ४९, १०; ५०,१; शौ ७,२६,१;२७, १†; ४२, १; ९,१४, ७†; १२, १,५१; १३,१,७;२,२८;३,२१; पै ६,१६,४†;१३,६,१४†;१६, ६६, ६†;१७, ५, ९; १८, १५, ७; २३,५;२०, ६, ९†; १०,१; १४,१०;-जोभिः ऋ १,११६, २०;६,६२,२;६.

रजश्-श(य>)या[c]- -या मा ५,८; का ५,२,८.

रजस्-तुर्[d]- -तुरम् ऋ १, ६४, १२;९,४८, ४; १०८, ७; †कौ १, ५८०[e]; २, १९०; ७४४[e]; †जै ३,१७,१०;२०,४; -तूः ऋ ६, २,२;६६,७.

रजस्य[f]- -स्याय मा १६,४५; का १७,७,४; तै ४,५,९,१; मै २,९,८; काठ१७,१५; क२७,५.

रजा-श(य>)या[g]- -या तै १, २,११,२; मै १, २, ७; काठ २, ८; क २,३.

रजस्[h]- -सम् शौ ८,२, १०; -साः[i] शौ ११, २,२५; पै १६, १०६, ५; -?सो[j] पै १६, ३, १०.

रजत-, १रजन- √रज् द्र.

२रजन[k]->रजन-रौहिण[l]- -णौ मै ४, ९,२.

¶३रजन[m]- -नः तै २, ३,८,१; काठ २७,२; क ४२, २; -नम् काठ ११,१.

राज(न>)नी[n]- -नी काठ ११,१.

?रजनि[o] शौ २०,१३५,२.

रजयित्री-, रजस्- √रज् द्र.

१रजि[p]- -जिम् ऋ ६, २६,६[q]; शौ

---

a) पाभे. पृ २६२५ *l* द्र.।

b) नाप. (*रोमन्-)। धा. आवरणे वृत्तिः। 'पवमानः दिवं (*द्रोणकलशं) वि(*अभिलक्ष्य) तिरः रजांसि धावति' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ रोचन- > -ना) इति मतम्।

c) विप. (तनू-)। उस. उप. अजन्तम्। पूप. =रजत-। °जा-श° इति पाभे.।

d) विप.। उस.।

e) अज° इति पपा.?।

f) विप. (रुद्र-)। तत्रभवीयः यत् प्र.।

g) नैप्र. °जश्श°>°जाश° इति (तु. वाधूश्रौ ४,५९[2]: १० रजाशयम् ⌊वैतु. भा. पूप. डादेशः⌋)। व्यु. *c* द्र.।

h) विप. (⌊*घातक-⌋ मृत्योः नियान- =आक्रमण-, मत्स्य-)। धा. हिंसायां वृत्तिः। असच् प्र. उसं. (पाउ ४,२२२)।

i) वैतु. सा. रजस्->-जसां इति पाठः इति?।

j) °सम् इति शोधः (तु. शौ ८,२,१०)।

k) नाप. (पुरोडाश-)। व्यु.?।

l) पुरोडाशयोः द्वस.। सपा. तैआ ४, ४,१ रौहिणौ इति पाभे.।

m) व्यप. (कौणेय-)। व्यु.?।

n) विप. (⌊रजनसंबन्धिनी-⌋ इष्टि-)। यद्वा चक्षुर्दीप्तिजनन औपयिकत्वाद् <√राज् ⌊दीप्तौ⌋ इति, रजनेनाऽभिसंबन्धस्तु व्यु. अप्रयोजकः।

o) पाठः (तु. शंपा. सात., आश्रौ ⌊८,३,१९⌋ Garbe वैताश्रौ ⌊३२, २५⌋)?। राजनि इति C., रुज्जुनि इति RW ⌊शौ २०,१३३,३⌋ शोधश्च।

p) व्यप. (*राक्षस-)।

q) 'त्वं पिठीनसे (तन्नाम्ने स्वभक्ताय ⌊तद्धिताय⌋) दशस्यन् (*दक्षस्यन् ⌊शौर्यं कुर्वन्⌋) रजिं शच्याऽहन्' इति वा. (तु. सा. Gri. GW. GRV. प्रमृ. कन्यार्थे व्यप. इति; वैतु. वें., ⌊पक्षे⌋ सा. च नाप. सत् =राज्य- इति?)।

२०,१२८,१३?[a]; –जी ऋ १०, १०५,२[b].

२रा॒जि[c]– -ज्या ऋ १०,१००,१२.

र॒जिष्ठ,ष्ठा[d]– -†ष्ठम् ऋ १,९१,१; मा १९, ५२; का २१,४, २; तै २, ६,१२, १; मै ४, १०, ६; काठ २१,१४; –ष्ठया ऋ १०,१००, १२; –ष्ठाः ऋ ७, ५१, २; ९, ९७,२८; –†ष्ठाम् ऋ ९,८९,२; जै ४,१९, ८; –ष्ठैः ऋ १, ७९, ३; ८,१०१, १०; खि ५,७, २, ७; मै ४, १३, ७; काठ १८, २१; जै ४,१६,४†.

?रजी पै २०,३०,७.

र॒जेषित[e]– -तम् ऋ ८,४६,२८.

र॒ज्जु[f]– -ज्जुः ऋ १, १६२, ८; मा २५,३१†; का २७,१२, ८†; तै ४, ६, ८,३†; मै ३, १६, १†; काठ ४६,४†; शौ ४,३,२;१९, ४७, ७; पै ६, २०, ७; ११,७, ९; –ज्जुभिः मै ३, ९, ४¶; –ज्जुम् तै २, ५,१, ७¶; काठ १०,३¶; –ज्जूनाम् तै ६,१,३, ५; –ज्ज्वा तै २,२,६,५¶; शौ ३,११,८; पै १,६१,२;१६,५१, २; –ज्ज्वाम् शौ ६, १२१,२.

रज्जु-सर्ज॒[g]– -र्जम्[h] मा ३०, ७; का ३४,१,७.

√रण् (वधा.), > रणि, रारण,

†र॒णन्ति ऋ ८, ९२, २०; ९, १११,२; कौ २, ७३; ९४२; जै ३, ७, ११; ४, १, ३; शौ २०, ११०, २; रणन्ति ऋ ३, ७, ५; रणे[i] मै १, २, १५; ३, ९, ६; रणत् ऋ ८,९३, २०; र॒णन् ऋ ४,३३, ७; ५, ५३, ⌊१६; १०, २५,१⌋[j]; रणन्त ऋ ७,५७, ५; ?†र॒णा[j,k] कौ १, ४२२; जै १, ४१,४; †र॒ण>णा ऋ ९,७,७; कौ २,४८४; जै ३,३६,९; रण ऋ ५,५१, ⌊८-१०⌋; ८,१३,९; काठ ३, ४[l]; २६, ७[l]; क २, ११[l]; ४१,५[l].

†र॒ण्यति ऋ ५, १८, १[l]; ८, ३३,१६; १०,४३, ६; शौ २०, १७, ६; रण्यति ऋ १,८३, ६; ९, १०७,१८; शौ २०,२५,६†; †र॒ण्यन्ति ऋ ८,१६, २; जै ४, २२,६; शौ २०,४४,२; रण्यन्ति ऋ १, ३८, २; रण्यथः ऋ ५, ७४,३; रण्यतु पै १, ३९,२.

†रारण ऋ ९, १०७, १९; १०, ८६,१२; तै १, ७,१३,२; काठ ८,१७; कौ १, ५१६;२, २७२; जै १,५३,६;३,२३,४; शौ २०, १२६, १२; र॒णिष्टन ऋ २,३६, ३; मा २६,२४†; अराणिषुः ऋ ८, १३, १६.

रणयामसि ऋ ८, ९२, ⌊(१, ९१,१३)१२[m]⌋; र॒णयन्त ऋ १,

---

[a]) शोधः पृ २४६५ *e* द्र. (वैतु. RW. यनि. इति, शंपा. सात. र॒विः इति च)।

[b]) नाप. (*रज्जु-)। तृ १ (तु. पृ १५४३ *c*; वैतु. द्विव. सत् वें. हर्योः विप. इति, सा. रजस्योरर्थे नाप. इति, PG ⌊२, ९५⌋ ऋज्वर्थे 'शेपा' इत्यस्य विप. इति च ?)।

[c]) नाप. (रज्जु- ⌊तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. =पथिन्-, दिशा- इति ?⌋)। <√रज् ⌊*वन्धने⌋।

[d]) =ऋजुतम-। नैप्र. ऋ॒° > र॒° (तु. पा ६, ४, १६२; वैतु. ⌊पक्षे⌋ या ⌊८,१९⌋ < र॒जस्- इति ?)।

[e]) विप. (⌊*वेगवद्-गतिक-⌋ वपुस्- ⌊=*वाहन-⌋)। र॒यस्वत्–+इषित–> वस. *र॒यस्वदिषित–> नैप्र. *र॒यस्व इ° > *°यस्वे° > *°यसे° > *°ज ए° > यनि.। सस्थ. अ॒श्व– इति शु॒न– इति च यक. *वेगवत्-प्राचुर्य-वदर्थवाचके द्र.। '(इन्द्राऽऽगमनार्थं यद्) वपुः (*वाहनं) तत् अश्वेषितं रजेषितं शुनेषितं च सत् प्राज्म (प्रकृष्टगतिमत् ⌊भवति⌋)' इति वा. (वैतु. पपा. अनु वें. सा. GRV. प्रमृ. र॒जः-इ° > यनि. ⌊तु. WAG १,२३८ *a*⌋ इति कृत्वा र॒जस्– ⌊=उष्ट्र- वा गर्दभ- वा⌋ इति, GW. र॒ज– ⌊=महिष- वा हरिण- वा⌋ इति च पूप. इति ?)।

[f]) नाप. (रशना-)। <√*रस्ज् [*√लस्ज् 'व्रीडने =*सज्जने =वन्धने' (तु. WAG ⌊१,१३९ *a*⌋, MW. WW⌊२,३७४⌋; वैतु. पाउ ⌊१,१५⌋ या ⌊२,१⌋,PW. ?GW. <√सृज् इति कृत्वा *सृ॒जु– > नैप्र. यनि. इति? ⌋)]।

[g]) नाप.। उस. उप. अण्णन्तम्।

[h]) सपा. तैब्रा ३,४,३,१ °सर्गम् इति पाभे.।

[i]) सपा. रणे <> रण <> ते १, ३,७,१ प्रमृ. रण्व <> मा ६,७ माश ३, ७,३,११ रम इति च पाभे.।

[j]) सपा. र॒णन् <> ?र॒णा इति पाभे.।

[k]) स्वरूपम् ? *र॒णन् गा॒° (तु. सपा. ऋ १०,२५, १) > *°णङ्गा॒° > *°णङ्डा° > °णा गा॒° इति कृत्वा र॒णन् इत्यस्य शत्रन्तस्य प्र१ र॒णा इति विपरिणामः स्यात् ? (वैतु. सा. BS. र॒णा– > -णाः इति गा॒वः इत्यस्य विप. इति, भ. =र॒णन् इति कृत्वा लङि प्रपु३ इति, S. =लोटि मपु१ ⌊र॒ण⌋ इति च ?)।

[l]) पाभे. पृ ८०१ *l* द्र.। [m]) तु. सस्थ. टि. आ॒।

१४७, १; ३, ५७, २; ४,७,७; १०, १४८,३; †रणयन्त ऋ ६, १,४; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; रणयन् ऋ १, १००, ७; रणयन्तु ऋ ६, २८, १; शौ ४, २१,१†; रणय>या ऋ ८,३४, ११; अरणयन् ऋ १०,८८,२.

†रारणत् ऋ १,१०,५;९१,१४; कौ १, ३६३; जै १, ३८, ६; रारणत् तै २,४, ५, १; पै १, ३९, ३; रारणः ऋ ८,३२, ६; अराराणुः[a] ऋ ८,४,२१.

रण[b]– -†णम् ऋ ८, ९६,१६;१०, ११२, १०; ११३, ४; कौ १, ३२६; जै १, ३४, ४; शौ २०, १३७, १०; –णम्ऽ-णम् पै ६, १,४‡[c]; –णस्य ऋ ८, २, ४२; –णाः ऋ ६,२७,⌊१;२⌋; –णाय ऋ १, ६१, ६; ९; ११६, २१; १६८,९; ३,३४,४; ४७, १; ५, ३१, ५; ४१,४; ७,२०, ५; ८, १७, १२; ३३,९; ९, ९७, ५३; १०,९, १; ९५,७; मा ७,३८; ११, ५०†; १४, ३; ३६, १४; का १२, ५,१†; १५,१,३; २८, ८, १; ३६, १, १४; †तै १,४, १९,१; २,४,१४,२; ४,१,५,१; ५,६,१,४$; ७,४, १९, ४; †मै १,३, २२; २,७,५; ८,१$; ४, ९,२७;१२,२; †काठ ४,८; ८, १७; १६, ४; १७,१$; ३५, ३; क ३, ६†; २५, १०; †कौ २, ७६; ४५५; १०४८; ११८७; †जै ३, ८, २; ३४, १३; शौ १, ५, १†; २,४, १; ५, ४; †२०,५, ६; ११,४; ३५,६; ९; ५३, ३; ५७, १३; पै २,७, ५; ११,१; ३, २७, ३; ५,१७, २; १४, १, १; १९,४५, ८†; २०, ६, ३[d]; १९, २; –†णे ऋ १, ११९, ३; ६, १५, ५; ६७,११; ९, ⌊(४४,१[e];)६६, १३⌋?[f]; मा १७,१०; का १८,१,११; तै ४, ६,१,२; मै २,१०,१; काठ १७, १७; क २८, १; –†णेऽ-णे ऋ १,७४,⌊३; ६,१६,१५⌋; मा ११, ३४; का १२,३,७; तै ३,५,११, ४;४,१,३,३; मै २,७,३;४,१०, ३; काठ ८, १६; १६, ३; कौ २, ७३२; शौ ५, २, ४‡[c]; २०, १०७, ७‡[c]; –†णेषु ऋ १०,१२०, ५; शौ ५, २, ५; २०,१०७,८; पै ६,१,५.

रण-कृत्[g]– -०कृत् ऋ १०, ११२,१०.

रण-स्थ[h]– -स्थः खिसा २९,११.

रणितृ– -ता ऋ ८,९६,१९.

१रण्य,ण्या[i]– -ण्यः ऋ ९,९६,९[j]; –ण्या ऋ ८, ७७, ११[k]; १०, ११२, ५[l]; जै ४, ११, ५; –ण्यानि[m] ऋ १, ८५,१०; ३, ५५,७; –ण्याम् शौ १२,१,४३; पै १७,५,२.

रण्य-जित्– -जित् ऋ ९, ५९,१.

रण्य-वाच्– वाचः ऋ ३,५५,७.

२रण्य[n]– -ण्याय शौ ९,३,६; पै १६, ३९,६.

रण्व,ण्वा[o]– ण्वः ऋ १, ६६, २; ६९, २; ३; १४४, ⌊७ (८, ७४, ७) १०, ६४, ११⌋; २, ४, ६; २४, ११[p]; ४,१, ८; ६, २,

[a]) वैतु. सा. प्रभृ. धा. शब्दे वृत्तिः ।

[b]) भाप. (मोद- ⌊तु. या ९,२७⌋), नाप. [संग्राम- (तु. या ४,८ ⌊तु. SEY ११७⌋)]। भावेऽधिकरणे च अप् प्र.।

[c]) पाभे. पृ २४१४ *f* द्र.।

[d]) सपा. शौ ७,१७,१ सौभगाय इति पाभे.।

[e]) तने इति पाभे.। सोऽपि सन्यायतया च१ सत् < *तना ⌊न तु < *तने⌋ इति कृत्वा पृ १४५४ निर्देशे तत्परे टि. च यथावच्छोधः द्र.।

[f]) पपा. प्रभृ. अनुगतो निर्देशः ? *°णाय आ° > *°णाया° > *°णा आ° > °ण आ° इत्येवं स्थिते °ण इति < *°णा ⌊न तु < *णे⌋ इति द्र.। रूपं चेदं च१ एव (तु. ऋ १,१६८,९; ३, ३४,४; १०, ९, १ प्रभृ.; वैतु. सा. GW. सप्त१ इति ?)।   [g]) विप. (इन्द्र-)। उस.।

[h]) रण° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[i]) भाप. विप. नाप.। यत् प्र. उसं. (पावा ३,१,९७ ⌊तु. PW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. तद्धितवृत्तमिति ?⌋)।

[j]) विप. (सोम-)।   [k]) भाप. स्त्री. तृ१।

[l]) नाप. भाप. वा (युद्ध-)। स्त्री. तृ १। सस्थ. अननुकृत्य,त्या– इति पपा. अनुगतः सन् पृ १५८ कृतचरो निर्देशः ? अना(न्-आ)नु° इति तत्र शोधः (विप. =आनुकृत्य-रहित- ⌊पौनःपुन्यरहित-⌋ इति कृत्वा बस. द्र.। तत्रत्ये टि. चापि यथावच्छोधः द्र.)। आनु° च < अनु-कृति– (वैतु. अन्ये अनु√कृ > °कृत्य– इतीव ?)।   [m]) नाप. (वीर्य- ⌊बलवत्कर्मन्-⌋)।

[n]) भाप.।   [o]) विप.। कत्रदौ वः प्र. (वैतु. ⌊पक्षे⌋ भा. सा. < √रण्व् इति ?)।

[p]) धा. प्रीतौ वृत्तिरिति वें. सा. प्रभृ.। धा. हिंसायां वृत्तिरिति कृत्वा 'अपि सतां रण्वः

७[a]; ३,३; १०,११,५;६४,१०; शौ १८,१,१२†; –ण्वम् ऋ १,१२८,८[३]; १२९,७; ३,२६, १;४,७,५; ६,२९,१[b]; १०, ३३,६; –ण्वया ऋ ७,५४,३; तै ३;४,१०,१†; –ण्वा ऋ १, ६५,३; २,४,४; ४,१६,१५; –†ण्वाः ऋ ५,७,२; ७,५९, ७; तै २,१,११,३; मै ४, १२,४; –०ण्वाः ऋ ४,३७, १; –ण्वासः ऋ १०,११५,४. √रण्व्,रण्वतु तै १,२,५,१[c]; ६,१,८,२[c]; रण्व[d] तै १,३, ७,१; ६,३,६,२.

रण्वन्– -ण्वभिः ऋ ५,४४, १०.

रण्वि(तु>)ता– -ते ऋ २, ३,६.

†रण्व-संदृश्[e]– -दृक् ऋ ३, ६१,५; ७,१,२१; –दृशम् ऋ ६,१६,३७; मै ४,११,२; काठ ४०,१४; कौ २,१०५५; जै ३,५४,१.

रत– √रम् द्र.

१रति[f]– -तिम् खि १,२,२.

२रति– √रम् द्र.

रत्न[g]– -त्नम् ऋ १,४१,६; ५३,१; ५८,[७; ३,५४,३]; ९१,१; ९४,१४; १२५,१; १४०,११; १४१,१०; २,३८,१; ३,८, ६;१८,५; २६,३; ८; ५६,७; ४,१,१०;१८;२,१३; ५,१२; १२,[३; ७,१६,१२]; ३५,८; ४१,३; ४४,[४; ७,७५,६]; ५,४८,४;४९,१;२; ६,१३,२; १९,१०; ६५,३; ४; ७,१६, ६;२५,३; ३७,२; ३८,[६; ५२,३]; ७५,८; ८१,३; ८, ६७,७; ९,४७,४;५९,१;८६, १०; १०,७४,३; खि १,५, ८; मा १९,५२†; का २१,४, २†; तै १,७,८,२‡[h]; २,६, १२,१†; †मै ४,१०,१; ६; काठ २१,१४†; कौ १,४४९; †२,३८१; ८६४; जै १,४७, ३; ३,३१,१†; †४,२१,२; २९,६; शौ ५,१,७; ७,१५, ४; १८,३,५३; †२०,२१, १; १४३,४; पै ५,१३,१; १२,१,१४†; १५,२१,६; १९,५०,१०; २०,३,३; –त्ना ऋ १,३५,[८(१,४७,१)]; ३,२,११; ३,१; ४,५४,१; ५,१,[५; ६,७४,१]; ७,१७, ७;३८,१; ७०,४; ८,९३,२६; १०,११,८; मा ३४,२४†; का ३३,१,१८†; तै १,८,२२, १; ४,१,३,४†; †मै २,७, ३; ४,१०,१$; ११,२; १४, १५; †काठ ४,१६; ११,१२; १६,३; ३४,१८; †शौ ७, ३०,१; १८,१,२६; पै ६,२, ७; २०,७,२; –†त्नानि ऋ १,२०,७; ४७,[(१,३५,८)१]; ३,६२,४;४,१५,[३; ९,३,६]; ५,७५,३; ८२,३;७,६७,[१०; ६९,८]; ८,५५,९; ९,३५,[२२-२४]; खि ४,९,५; मा ११,२५; का १२,२,१४; तै १,८,२२, २; ४,१,२,५; मै १,१,९; ४,११,२;४$; काठ ४,१६; १६,२; २१; ३८,१२; कौ १, ३०; ३०६; २,६०७; ७५४; १०९५; जै १,३,१०; ३२,४; ३,४९,९.

रत्न-धु[i]– -धेभिः ऋ ४,३४,८; ३५,७.

रत्न-धा[i]– -†धाः ऋ १,१५,[३; ७,१६,६]; १६४,४९; २,१, ७; ४,३४,६;९,६७,१३; ९०, २; १०७,४; १०,३५,७; मा २६,२१; ३८,५; का ३८,१, ५; मै ४,१४,३; कौ १,५११; ५२८; २,२५; ७५८; जै १, ५३,१; ५४,१०; ३,३,४; ४,२९,६; –धाभिः ऋ ४,३४, ७; –धाम् खि ३,२२,४; मा ४,

---

(सन्) महां (महतां) शवसा (बलवत्) ?ववक्षिथ ('प्रवधिता)' इति वा. इति मतम्। शेषं पृ २३९९ j, सस्थ. ?ववक्षिथ इत्यत्र च टि. द्र.।

a) धा. राजभावे वृत्तिः स्यात्? (तु. सस्थ. ?पुरोव)।

b) '?महां (महताम् [अपि सतां पापबुद्धीनां]) रण्वं (हिंसितारम्)' इति वा.।

c) =सपा. आपश्रौ १०,२३,२। मा ४,२१ प्रमृ., माश ३,३,१,२ माश्रौ ३,१,३,३९ तु रम्णातु इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २६२७ i द्र.।

e) बस. पूप. प्रकृतिस्वरः। उप. भाप.।

f) भाप. (राति-)। √रा [दाने]+ डतिः प्र. उसं. (पा ३,३,९६)।

g) नाप. (*महार्घवस्तु-)। <√*रध् (=√ऋध्, √राध्) 'ऋद्धौ' (वैतु. या [७,१५] प्रमृ. <√रम् इति, PW. GW. WAG [१,५; ११७ a] <√रा इति, अन्ये केचित् [तु. SEY ७१] <√*रन्त् [वस्तुभावे] इतीव?)।

h) पाभे. पृ १६९५ k द्र.।

i) विप.। उस. उप. यक. कः प्र. विच् प्र. च।

२५; का ४,८,३; तै १, २, ६, १; मै १,२, ५; काठ २, ६; क १, १९; कौ १, ४६४; जै १, ४८,५; शौ ७, १५, १; पै २०, ४, ८.

†रत्नधा-तम- -मः ऋ १, २०, १; -मम् ऋ १, १,१;५, ८,३; तै ३, ३,११,२; ४,३,१३,३; मै ४,१०,५; काठ २,१४; कौ ३, ३,४; जै २,१,१०.

रत्न-धेय[b]- -यम् ऋ ४,१३,१;३४, ४;३५, १; २; ९; ५, ४२, ७; पै १९,४९, १०; -या[b] ऋ ४, ३४, १; -यानि ऋ ७, ५३,३; १०, ७८, ८; -याय ऋ ४,३४, ११; ७, ९, ५; मै ४, १४, ११†; शौ ६, १४०, २.

रत्न-भाज्[c]- -भाजः ऋ ७, ८१,४.

रत्न-वत्- -वन्तम् ऋ ३, २८,५.

रत्निन्- -त्निनः ऋ ७, ४०, १; मै ४, ३, ८¶.

रत्निनी- -नीम् ऋ १,१८२,४.

रथ[d]- -†०थ ऋ ६,४७, [(१,९१,४) २८]; मा २९, ५४; तै ४,६,६, ६; मै ३, १६,३; काठ ४६, १; शौ ६, १२५, ३; पै १५, ११, ७; -थः ऋ १, ३०, [१८; ५, ७५, ९]; ४६, [३; ८,५, २२]; ८; ५४, ३; ५८, ३; ६६, ३; ९४, ८; १०८, १; ११६, १८; ११७, २; ११८, १; ११९, ३; १२०, ११; १२२, १५; १२३, १; १३५, ४; १४१, ८; १५७, ३; १६१, ३; १६३, ८; १८०, १; १८१, ३; १८२, १; १८३, २; [३ (१८४,५) ६, ४९, ५]; २, १६,३; ६; १८, १; २९, ४; ३, ११,५; १५,५; ४९, ४;५८, ८; ४, ९,८;३१, १४;३६, १; ४३, ५; ४५,१;७; ४८, ५; ५, १०, ५;१८;३;३७, ३; ७४, ८; ७७, ३; ६, ३४, २; ६१, १३; ६३,[७; ७,६८, ३]; ६८, १०; ७,३४,१?[e]; ३७,१;६७,८;६९, १; ३;५;७१,४; ८,९,१८;१३, [३१; ३३; ११]; १९, [८(८४, १)]; २२, [(५, २८)५]; २६, ४;३१,३; १५; ३३,[(१,७, २) ४]; ७३, १३; ९, ३८, १; ८८, २; ९०, १; ९२, १; ९४, ३; १११, ३[2]; १०, २९,२; ३९,१; ४४, २; १०७, ११; ११२, २; १७६, ३; खि १,१०,४; मा ३, ३६; २१, ३१; ५५; २३, १४; २९, १९†; का ३,३,२८; २३, ४,३;६,८; २५,४, ३; ३१, ३, ८†; तै ¶१, ५,२, ४;८,७, २; २२, ३†; २, २, १२, ७†; ३, ४, ८, २¶; ५, ११, १†; ४, ६, ७, ३†; ७, १५, २; ¶५, २, ६, २;४, ९, ३; ११, २; ६,१,३, ४¶; ७,५,२३, २; मै १,†५,४; ५;११[2];७,२¶;८, ९¶; २,६,३; ३,११,२;५;१६, ५; ¶४, ३, ४; ७,९; ८, २;९, १४†?[e];१०,४†; ११,२†;†१४, २; १०[3]; काठ †७, २; ४; ९; ¶८, ८; १५; ११, १२†; १५, २;१२†; १७, १८†; २०, ४¶; २१,१२¶; २२, १५; २३,६¶; २५,४¶; २९, ८¶; ३४,१७¶; ¶३७, ११; १२[2];४५, २०; ४६ ३†; ¶क †५,२; ३; ७, २; ८, ३; ३१, ६; ३९, १; †कौ १, ५३६; २, ६२४; ८२२; ९०६; ९४१[2]; १०८०; १११०; †जै १, ५५; ४; ३;

---

a) भाप., नाप. । उस. ।

b) च१ सत् (नैप्र. वर्णलोपे) < *०याय (तु. वें. सा. WAG [३, ४२ b], MVG [पृ ५९]; वैतु. R[ZDMG ४८,६४] द्वि१ सत् <०यम् इति, GW. Old [ZDMG ६३,२८७] द्वि३ सत् यनि. एवेति?)।

c) विप. ([रत्न-भाजयित्री-] उषस्-) । उस. उप. ण्यन्तात् कर्तरि कृत् (तु. [तात्पर्यतः] सा. PW. प्रभृ.; वैतु. वें. प्रापणार्थे भाप. सत् स्त्री. द्वि३ इतीव?)। ०भाजः इति ष. कर्मणि द्र.।

d) नाप. (वाहन-)। (√हृ [हरणे = उह्यमानप्रापणे] > *हरथ- > नैप्र. यनि. । बप्रा. सदर्थान्तरेऽपि श्रूयते [तु. ऋ ६,४७,२७; ७,६७,१ इत्यत्र टि.. (वैतु. <√रंह् वा <[विपरीतात्] √स्थिर् वा <√रप् वा <√रस् वा <[√रम् >] रम- + स्थ- [<√स्था] वेति या [९, ११] प्रभृ., <√रम् इति पाउ २,२ [तु. पाम १,४,२४], <रस- इति गोब्रा [१,२,२१], <√ऋ इति WAG [१,१०१] GW. प्रभृ.; वैतु. SEY [११०] <√*रथ् [गतौ वा वर्तने वा] इतीव?)]।

e) पाठः?। 'मनीषा अस्मान् प्रति तथा प्रैतु यथा वाजी रथं प्रति प्रैति' इति वा. इति कृत्वा ?अस्मत्-सुतष्टः > अस्मान् सुतष्टम् इति (तु. पृ ५४९ g), ?रथः > ०थम् इति, ?वाणीः [मै.] > (वाजिन् >) -जी इति शोध-त्रयं च द्र.।

५२, ४; ३, १, २; ४, ३; १५, १; २०, ४; शौ ४, १२, ६; २१, ७; ५, १४, ५; १३; ७, ६०, ९†; ८, ८, २२[a]; १०, ४, १³; †२०, ७६, २; ९४, २; १४२, ३; पै २, ७१, ५;४, १५, ७; ३८, ७; ८,९, ७; १२, १, ८†; १५,२२, ६; १६, १५, १³; १९, २९, ८; ४२, ११²?; २०, ६, ५†; –थम् ऋ १, २०,३; २५,१८; ३४,५; [१०; ४,४५,३]; ३५,४;५; ४६, [७;८,७३,१]; ४९,२; ५१, १२; ५२, १;५४,६; ५६, १; ६१,४; ७०, ४; ८२, ४; ८४, ३; ९२, [१६; ७, ७४,२; ८,३५, २२]; ९४,१; १००,१६; १०२,३; ५; ९; १०६,[१-६]; १११,१; ११२, २; १२; ११६,१७; ११७, १३; ११८, ५; ११९, १; २; ५; ७; १२०,१०;१२९,१; १०; १३०, [६; ५,२,११; २९,१५]; १५७, [१; १०,३५,६]; २;१६१,६;७; १६४,२; ३; १६७,५; १७५,३; १७७-१७८, ३; १८०, [१०; ४,४४, १]; १८२, २; २,२, ३; १०, २; १२,८; २०,१; २३,३; ३१,१-४; ३७,५; ४०,३; ३,२, १;१५;३५,४;४४,१; ४,२,१४; १६, [२०; १०,२९,१४]; ३३, [८;३६,२]; ४३,२; ४६,[४; ८, ५,२८]; ५,१,११; ३१,४; ११; ३३,२; ३५, ७; ८;५६,८;६३, १;५;७; ७३, [५; ८, ८, १०]; ७४,३; ७५, १; ६,१८,९; २६,

४; ३१,५;३७,१; ४४,२४;४५, १४;४७,२०[b]; ५३,१; ६३,५; ७५,८; ७,२३,३;३३,१०;४१, ६; ४८,१;६७,१[c]; ७१,३;७८, ४; ९०,५; ८,१,३५;५, ३४;९, ८;१०,६; १३,२३; २२,१;२५, २३;२६,१;३३,१८;४५,९;४६, २४;४८,५;५८,३; ६८,१; ६९, १५; १६;७३,१;८०,४-६; ८४, १;९, ७१,५; ७५, १; ९६, २; १०७, १३; ११२, ४; १०,४, ६; ११, [९; १२, ९]; २३, ३; २६,९; २९,८;३९,४; १२;४०, १;६; ४१,१;२; ५३,७; ६०,२; ६३,१४;७०,५;७५,९;१०१,७; १०२, १; १०३, ५; ११४, ६; ११९,३; १२२,७; १३५, ३-५; १३८, ३; १४३, १; १७१, १; खि १, ३,२; ४, १;७,४; ८,१; १०,३; २,६²,१९?;४, ५, २१; †मा ८,३३; १०,२२; १७,३७; २९, ४५; ५३; ३४, ३९; †का ८,९, १; ११, ७, २; १८,४,५; तै †१, १,१४,२; ४,३७,१; ६, १२, ६;७,७,२$; †४,६,४,२; ६,३;६;५, ७,१४, १; मै ¶१, ११,६;७²; २,७,३†; १०, ४†; १३,१३; ३, १६, ३†; ¶४,३, ८; ४, ५³; ६³; ८, ३; १०,५†; †१२,२;३; †१४,१; ५;६;१२; काठ ८,१६†; ¶१४,६;७; १८, ५†; २३,६¶;२६,११†;¶२८, ४; ५; ३७, ९†; ४०, ३; ४६, १²†; ५३, ४; क २८, ५†; ¶४४,४;५; †कौ १, ५;

६६; ३५४; ३७७;४१८; ४२४; ४४०; ५५४; २, ५०; १०४; ११८;३७९;४१४;५९४;७८४; १०८४;१०९३;११०८;११०९; ११२१; १२०३; †जै १,१, ५; ७,४; ३७, ३; ३९,८; ४०,१०; ४१,६; ४६,४; ५७,१; ३,५,९; १०,६;१२,५; २०,[२२;३२,४; ४८,१०; शौ ३,१६,६†;६,३७, १;१२५, २†; ८,१,६;†९,१४, २; ३; ११, २, १८; १३,१, २४;२,७; ३,१८; १८,१,२५†; १९,१३,५†; †२०,१२-१३,३; ३४,८; ३५,४; ७३,४; ७६, ८; ८६,१; ९२,१२; १३; १४०,३; १४३,१; पै १,६४, २; २,५५, २; ३,३६, ६†; ४, २८,१-६†; ३१,६;५,३४,९;७,४,५†;८,७, ७;२०,८;१०,३,१; ११, ७,७; १२,१,१†;१३,७,८†; १२, ३; १५,१०, ८†;११,६†;१२,३?[d]; ९;१६,१,६;†६६, २; ३; ७१, १०;१०५,८;१८,१७,४;२१,१; २०,१७, १; ४७,१; –थस्य ऋ १, ३०,[१९; ५, ७३, ३]; ३४, ९;५०,९;७४,७; ८८,२; १८०, ९; २,१८,७; ३,३५,२;४५,२; ५३,[५; ६]; ६,६२,२; ८,२२, ४;७२,६; ९१,७; १०, २६,८; ५९, १; ११४, १०; १३२, ४; १६८,१; खि ४,५,१०;५,८,२; काठ ९, १९†; ३४, ९¶; †कौ २, १०६९; ३, ५, १२; शौ ४, १२,७; १०,१; ८;४,२;१२,१, ४७; १३, २, २४†; १४, १,

a) सपा. पै १६, २१,३ अधिष्ठानम् इति पाभे. ।

b) *आयुधार्थे नाप. सद् वज्र- इत्येतेनोद्देश्येन सता विधेयभावेन युक्तम् । <√*रथ् [=√रध्] 'हिंसायाम्'।

c) नाप. (स्तोत्र-)। <√*रथ् (=√राध् [*आराधने])। शेषं पृ २१४० d¹ द्र.। वाम् इति द्वि. युक्तोऽसौ कप्र. इति शोधस्तु तत्र द्र. ।

d) शोधः पृ १८६५ g द्र. ।

४१†; २०,४७,२१†; १२७,२; पै १,१०७,१†, ४,२६,७†; ८, ९,६; १५, १२, ६[2]; १६, १५, २; ३५,८; १७,५, ५; १८,२०, १०; २२, ९†; १९, १९, १०; २६, ९; –था ऋ ७, १८, २२; –थाः ऋ १,३८, १२; १८६,८; ४, १४,[४;४५,२]; १९, ५; ५, ३३,५; ५५, [१-९]; ७,७४,६; ८, ३, [१५ (४३, १) ९, ६७, १७]; ९,१०,१;२; २२,२; ६९, ९; खि ५,१५, १२; तै २,४,८, २†; ३, ४, ८, २¶; †मै १,३, ३९; २, ४, ७; †काठ ११,९; ३०,४; ३७,१२¶; क ४६,७†; †कौ १,२५१; २, ४६९; ४७०; ७१२; ११६२; †जै १,२६, ९; ३, ३४,५; ३५, ४; ५८, ९; शौ ३,९, ५; †२०, १०,१; ५९,१; १३१, ६[a]; पै ३,७, ६; –थात् ऋ ५, ३६, ३; –थान् ऋ १, ११२,२२; १३०, ५[2]; २,८,१; २३, १३; ५, ५३, ५; ७३,१०; ६,४७,२४; ८,१२,३; †शौ ५, १३,६; २०,६३, ९; पै ८,२,४; –†थानाम् ऋ १, ४८, ३; ४, ३८,६;५,५२,९;५३,१०; ६६, [३;८६,४];७४,८; ७,३२,[(५, ४,९; १०,१५७, ३) ११; १०, १०३,४];४४,४;८,२३,२;६८, ४;९४, १;१०३,१०;९,९६,१; १०,२६,५; ७८,४; १०३,१०[b]; १७८, १; मा १७, ३६; ४२[b]; का १८,४,४;१०[b]; तै ४, ६,४, २; ४[b]; मै २ १०, ४; काठ ४, १५; १८,५; क २८, ५; कौ १, १४९; ३३२; ३६४; ५३३; २, १२०२; १२०८[b]; जै १, १६, ५;३५,१;३८,३;५५,१; ४,१०, ८; शौ ७,९०,१; –थाय ऋ १, १११,३; १४०,१२; ५,३१,१; ८,६८,१३; तै ६,२,६,२¶; ७, ५, २३, २; काठ ४५, २०; शौ १३, २, ६; पै १५, १२, २†; –†थासः ऋ १, १२६, ३; २, १२,७; ४१, १; १०,१४२, ५; मा २७,३२; का २९,३, ५; शौ २०,३४,७; पै १३,७,७; –थे ऋ १,६,२;१३,४;१४, [१२;१३४, ३;५,५६,६];१६,२;३४,२;४७, [३;६]; ५०,८;९४, १०; ११८, ४;१३९,३; ४; २,१८,३; ३४, ७[c]; ३,३५,१; ४१,९;४,४४,२; ५,१७,४; ४३,५;५४,[(१,६४, ४) ११]; ७५, ४; ६, २९, २; ४७,१९; ५५,६; ५९,५;७५,६; ७,३२,२; ६६, १५; ८,१, २४; २५;३१; ७,[(१, ३९, ६) २८]; २०,[८; २२,९]; २६,२३; ६५, ४; ८५,७; ९८, ९; ९,२१, ४; ६२, १७; ८९, ४; ९८,२; १०, ३३,५; ६४, १२; ९६, ६; १२; †मा २३,६; २९,४३; †का २५, ३,२; ३१,२,१०; †तै २,३, ८, २; ४, १४, ४; ४, १, ४, ३$; ६,६,२; ७, ४, २०, १; †मै ३, ९, २¶; १६, ३[2]; ४, १०,६; १२,४; †काठ ९, १९; ११, १; २६, ११; ३६, १५$; ४४, ९; ४६, १; †कौ १, २४५; २, ६२; ५६८‡[a]; ७००; ७४१; ७४२; ८१९; १०२६; ३, ५, १४; †जै १, २६,३; ३, ६, ८; ५७, ४; ९; ४, १९, १०; २६, ५; २८, ७‡[d]; शौ ४, १०, ६; ६, ३८, ३; १०, ३, २०; १३, १, २१†; २, ८; २३†; †२०, २३, ९; २६, ५; ३१, १; ३२, २; ४७, ११; २०; ६९, १०; १००, ३; १४३, २; पै २, १८, ४; ५, २९, ४; ९, ४, १२; १२, १, १०†; १५, १०, ६†; १६, ६५, १; १८, १७, १†; २१, २; २२, ८†; –थेन ऋ १, २२,४; ३४, १२; ३५, [२; ४, ४४, ५; ८, ५, ३५]; ४७, [२; ८,८,११;१४]; [७; १३७,२;५, ७९, ८; ८, १०१, २]; [९; ८, ८,२;२२,१५]; ४८,१०; ११३, [१४;४,१४,३]; ११६,१; २०; ११७,१५;११८,२; [३;३, ५८, ३]; १०;१२३,५;७; १२५, ३; १३४,१;२,२७,१२;१६;३,३३, ९; १०; ५३, १; ४, ४, १०; १४, १; ४४, ४; ४६, [५; ८, ५, २]; ४८, [(१, १३५, ४) १-४]; ५, ३१, ९; ८३, ७; ६, ४५, १५; ६२, १०; ७, ६७, ३;७१, २; ७२, १; २; ७५, ६; ७८, १; ८, २०, १०; ५७, १; ७३, २; ८५, ८; १०, ३९, ७; ७०, ३; ८५, २६; १०३, ४; खि १, २, ४; ४, २; ७, ६; ३, १४, १; ५, ६, ४; †मा १७, ३६; ३३, ३३; ४३; ७३$;

[a]) °ध्याः इति शंपा. । [b]) सपा. शौ ३, १९, ६ पै १, ५६, २ वीराणाम् इति पाभे. । [c]) नाप. (स्तोत्र-) । व्यु. तु. पृ २६३१ *c* । पाठः?

*र्‌थस्– > -थः इति मतम् । सस्थ. ? तुम् > तत् (तु. पृ ६६१ *n*, १४०४ *b*) ।

[d]) पाभे. पृ १५४८ *m* द्र. ।

३४, ३१; †का १८,४, ४;३२, ३,४; १४; ६, ४§; ३३, १, २५; †तै १,२, १४, ४; ३,१, ११,६; ४, ११, २;३, ४, ८, १§; ६, ४, २; मै २, ७, १२; १०, ४†; ३,४, ३¶; †४, ११, ५; १२, ६; †काठ ६,११; ११, १३; १७, १८; १८, ५; २१, १२¶; २३, ११; ३८, १४§; क २८, ५†; †कौ १, ३३८; २, १२०२; जै १, ३५, ७†; †शौ १४, १, २०; १९, १३, ८; २०,१४३,४;५; पै २, २२, ६; २५, ४; ७, ४, ८†; १३, १०, ६; १८, २, ९†; –†थेभिः ऋ १, ४८, ७; ८८, १; १००, १०;२, १५,४;५, ५, ३; ५८, ६;६, ७५, ७; ८, ७०, १; ९, १५, १; खि १, ११, ७; मा २९, ४४; तै ४, ६,६,३; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; कौ १, २७३; २, २८३; ६१६; जै १, २९, १; ३, २३, १५; ५०,४; शौ २०, ९२, १६; १०५, ४; पै १५, १०, ७; –थेभ्यः ऋ १, ९४,११; तै ४, ५,४,१; पै १२, १,११†; –थेपु ऋ १, ३९, [६ (८,७, २८)]; ६४,९; ८५,४; ५; ८७,२; १६६,९; २, ३४, ८; ५, ५३,२;४; ५६, ६; ७; ५७, ६; ६०, २; ४; ६१, १२; ८, २०, १२; तै ४, ३, १३, ८†; मै १, ११, ७¶; ४, ११, ४†; कौ १, ३५६; जै १, ३७, ५; पै ४, २५,२; –थैः ऋ १,११६, ४; ५, ६०, १; ८, ७, १७; खि ५, ७, १, ३; तै ४,७,१२, १; मै १,११, ७²¶; †४, १३, २; १४, ११; काठ १४, ७²¶; शौ ७, ५२, ३†; पै २०,३०, २.

१राथ्य[a]– -थ्येभिः ऋ १,१५७, ६.

रथ-काम– > √रथकाम्य,¶रथकाम्यति काठ ७,५; क ५ ४.

रथ-कार– -रम् मा ३०, ६; का ३४, १, ६; –राः शौ ३, ५, ६; पै ३, १३, ७; –रेभ्यः मा १६, २७; का १७,४, १; तै ४,५,४,२; मै २,९,५; काठ १७,१३; क २७,३.

रथ-कृत्स[b]– -त्सः[c] काठ १७,९; क २६, ८.

रथ-कृत्स्न[b]– -त्स्नः[c] मै २,८, १०.

रथ-क्रीत– -तम् शौ ११, ८, २३.

रथ-क्षय[d]– -याणि ऋ ६, ३५, १.

रथ-गृत्स[b]– -त्सः[c] मा १५,१५; का १६, ४, १; तै ४, ४, ३, १.

रथ-चक्र– -क्रम् ¶मै १, ६, ६; ११, ७; ३, ४, ७; काठ ३७, १२²¶; पै २, ७७, ४[e].

¶रथचक्र-चित्[f]– -चितम् तै ५, ४, ११, २; काठ २१, ४²; क ३१, १९.

¶रथचक्र-चिति[f]– -तिम् मै ३, ४,७.

*रथ-चर्[g]– > °चर्-*पण[h]– -णे ऋ ८,५,१९; खि ५,७,४,१६.

रथ-जित्[i]– -जित् ऋ ९, ७८, ४; पै २, २२, ६; –जिताम् शौ ६, १३०, १[j].

राथजिते(यु>)यी[k]– -यीनाम् शौ ६, १३०, १[j].

रथ-जूति[l]– -तिम् शौ १९, ४४, ३; पै १५,३,३.

रथ-तुर[m]– -तुरम् ऋ ४, ३८, ३; –तुः ऋ १०, ७७, ८; –तुर्भिः ऋ १, ८८, २.

रथ-नाभि– -भौ खि ४, ११, ५; मा ३४, ५.

रथ-पति– -तिभ्यः तै ४,५,४, २.

†रथ-प्रा[n]– -प्राम् ऋ ६, ४९, ४;८, ७४,१०; मा ३३, ५५; का ३२,

---

a) नाप. (*रथ-)। स्वार्थे यत् प्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. रथ्य– इत्यस्यैव सांहितिको दीर्घ इतीव ?)।

b) व्यप.। व्यु. ?।

c) सपा. °कृत्सः <> °कृत्स्नः <> °गृत्सः (माश ८, ६,१,१६ च) इति पाभे.।

d) विप. (ब्रह्मन्-)। बस. उप. < √क्षि [निवासे]।

e) सपा. शौ ६,८,१ लिबुजा इति पाभे.।

f) सपा. परस्परं पाभे.। तु. यक्र. द्रोण-चित्–, °चिति–।

g) नाप. (*सारथि-)। उस. उप. < √ चर् [चलने]।

h) नाप. [*सारथि-पीठिका- (तु. [अंशतः] वें. सा. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. LR. GRV. प्रभृ. =रथ-मार्ग-)]। बस. उप. (√*सन्द्- [*= √सद् 'उपवेशने'] > भावे) *सन्द– > नैप्र. *सन– इति द्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. °थ-च° इति विभाग इति कृत्वा उस. उप. < √ चृ[क्षाप्] इति)।

i) विप. (सोम-), नाप. (अप्सरस्- [शौ.])। उस.।

j) PW. MW. पूप. =अनुराग-इति, Grill [तु. W.] यक्र. अर्थ° इति आर्थजितीनाम् इति च शोधुकः।

k) नाप. (अप्सरोगण-विशेष-)। तस्यापत्यीयः ढक् प्र.।

l) विप. (अस्मद्-)। उपमाने बस.।

m) विप. (अश्व-, मरुत्-)। उस. उप. कर्तरि क्त्।

n) विप. (गो-, वायु-)। उस. भाप. सतः पूप. अर्थः?।

५, १; मै ४, ५०, ६.

रुथ-प्रोत,थ[a]- -तः मा १५,१७; का १६, ४, ५; तै ४, ४,३, १; मै २,८,१०; काठ १७,९[b]; -तम् मै २, १,३¶; -थः क २६,८[b].

रुथ-प्रोष्ठ[c]- -ष्ठेपु ऋ १०, ६०,५.

रुथं-म(ध्य>)ध्या[d]- -ध्याम् खि २, ६, ३.

रथ-मुख- -खम् शौ ८, ८,२३; पै १६, ३१, ४; -¶खे तै ३, ४, ८, २; ५, ४, ९, ३; काठ २१, १२.

†रथ-या[e]- -या ऋ ८, ४६, १०; कौ १, १८६; जै १, २०, २.

रथ-यान[f]- -ने शौ ४, ३४, ४; पै ६, २२, ४.

?†रथ-यावन्[g]- -वाना ऋ ८, ३८, २; कौ २,४२४; जै ३,३२,१५.

रथ-यु[h]- -युः ऋ १, ५१, १४.

रथ-युज्- -युजः ऋ १, १३९, ४; ८, ३३, १४; -युजम् ऋ ५, ४१, [६; १०, ६४,७].

रथ-युस्[i]- -युः ऋ ७, २,५; १०, ७०, ५.

रथ-रेप- -षम् मै ४, ३, ८¶

*रथर्यु[j]->√रथर्य, †रथर्यति ऋ९, ३, ५[k]; कौ २,६०९; जै ३,४९, ८; रथर्यतः ऋ ८, १०१, २[l]; †रथर्यसि ऋ १०, ३७,३[m]; पै १७, २५, ६.

रुथ-वत्- -वत् ऋ ५, ५७, ७; ७, २७, ५; ७७, ५[n]; -वते ऋ १, १२२, ११?[o].

रथ-वाहण,न(वप्रा.)[p]- -णम् मा १२,७१[q];२९,४५‡;का १३,५, १०; -नम् ऋ ६, ७५, ८[r]; तै

[a]) व्यप. (देव-सेनानी-)। वस. पूप. विप. (विनाशकृत्- ⌊<√*रथ् = √*रध् 'हिंसायाम्'⌋), उप. भाप. (आक्रमण- ⌊<√*प्रोत् = √प्रोथ्⌋)।

[b]) सपा. परस्परं पाभे.।

[c]) व्यप. (⌊रथप्रोष्ठाऽपत्यभूत-⌋असमाति- ⌊=*राथप्रोष्ठ- >बहु. यनि.⌋)। व्यु.?। वस. पूप. विनाशकृदर्थे <√*रथ् ⌊हिंसायाम्⌋, उप. च युद्धार्थे भाप.(<√*प्रोष् ⌊=√प्रुष्⌋ 'संक्लेशने')।

[d]) विप.। वस.। 'ध्याम् इति स्वरः? यनि. शोधः द्र.।

[e]) भाप. (*रथ-प्रदान-)। षस. उप. भाप.<√या [=√धा =√दा 'दाने' {वैतु. वें सा. प्रमृ. √*रथय >यनि. (तु. अश्वया- गव्या- प्रमृ.; वैतु. R ⌊ZDMG ४८, ११६⌋ =रथ्या- इति?})]। यनि. तृ१ द्र.।

[f]) नाप. (रथमार्ग-)। कास.।

[g]) तोशासा रथ° इति पाठः? तोशा, (*सारथ-यावन्- ⌊सह-गामिन्-⌋>)°वाना इति शोधः। एवं पृ १४९२ *d* एतदनु शोधः द्र.। *सारथ- इति च प्राति. सरथ- इत्यस्यैव पर्यायः सत्तेनैव सन्यायं व्याख्यातं द्र.।

[h]) विप. (⌊*रथ-प्रदातृ-⌋इन्द्र-)। उस. उप. √या (=√धा=√दा ⌊दाने⌋)+कुः प्र. (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. √रथय> यनि. इति)।

[i]) विप. (⌊*रथाऽऽरूढा-⌋ द्वार्- ⌊=ज्वाला-⌋)। उस. उप. <√*युस् (=√जुष् ⌊सेवने⌋)। वा. क्रिवि. सतः यनि. रूपं न. द्वि१। प्रथमे स्थले ? देवयन्तः> °यन्ती-> °न्त्यः इति शोधः। '*देवयन्त्यः (देवकामाः) दुरः (ज्वालाः) देवताता (देवलोके) रथयुः (रथारूढा इव सत्यः ⌊महता वेगेन⌋) वि-अशिश्रयुः (प्रस्थिता अभवन्)' इति वा.। द्वितीये स्थले ? देवुम् > दैवुम् (देव-प्रापिकरम्) इति शोधः। 'हे द्वारः (*ज्वालाः ⌊पूर्वोक्तवत्⌋) रथयुः उक्तप्रकारकं रथं धारयध्वम् (आत्मना सेव्यमानं रथं देवान् प्रति गमयत)' इति वा. (वैतु. सा. GW. PW. L⌊४१५⌋ ORN. रथयु- ⌊विप.⌋ > यनि. रूपं बहु. स्थाने एक० इति मात्रमभिप्रयन्तः ?)।

[j]) विप. > नाधा.। रुथ- + अर्यु- (स्वामिन्) > षस. *रथार्यु-> नैप्र. यनि. [वैतु. या ⌊६, २८⌋ <⌊रुथ->⌋ *रुथर्-+क्यच् प्र. इतीव (तु. स्क. दे ⌊निघ २,१४⌋ WAG ⌊३,३१ *b*⌋)]।

[k]) अत्र रुथ- इति *रस-पर्यायः द्र.।

[l]) अत्र रुथ- इति *दीप्ति-पर्यायः द्र.।

[m]) अत्र रुथ- इति वाहन-पर्याय एव भवति।

[n]) नाप.।

[o]) रुथ-वन्तः इति शोधः। शेषं यथोक्तं पृ १८१६ *c* (वैतु. L ⌊५११⌋ रुथ-वत्यै ⌊प्रशस्तये⌋ इति, Barth ⌊KZ २९,५४३⌋ रुथ-वाते इति च शोधौ इति, पपा. प्रमृ. अन्ये यनि. एवेति च ?)।

[p]) शुप्रा. ३, ८६ पा ८,४,८ इति णत्वम्।

[q]) नाप. (⌊रथवहनकृत्-⌋ अश्वादि-)। उस. उप. <√वह् 'वहने' (तु. सा. उ. म. Gri.; वैतु. PW. प्रमृ. *r* टि. द्र.)।

[r]) वें. सा. =धन- इति, उ.म. =शकट- इति (तु.काश्री १५, ६,२७-२८; GRV. ORN. पूप. =युद्ध- सामग्री- इति, सस्थ. हविस्- =हविर्धान- इति च विशेषः),

४, २, ५, ६[a]; ६, ६, ३†; मै २, ७, १२[a]; ३, ३, १०[2]¶; काठ १६, १२[a]; २१, १०¶; ४६, १†; क २५, ३; शौ ३, १७, ३[a]; पै ४, २७, ३; १५, १०, ८†; १९, ५१, १२; २०, ४७, १; -नस्य मै २, २, १¶; -ने मै ४, ४, ६¶; पै ५, २९, ४; १९, २९, ८.

रथवाहन-वाहु[b]- -हः तै १, ८, २०, १[2]; मै २, ६, १२[2]; काठ १५, ९[2].

रथ-विमोचन-> °चनीय[c]- -यम् मै १, ११, ७, ४, ४, ६.

रथ-वीति[d]- -तिः ऋ ५, ६१, १९; -तौ ऋ ५, ६१, १८.

रथ-वृत्- -वृत् काठ ३५, १३; क ४८, १३.

रथ-शीर्ष- -र्षे मै ३, ४,३¶.

†रथ-सङ्ग- -ङ्गे ऋ ९, ५३, २; कौ २,१०६५; जै ४, ७,२.

रथस्-पति[e]- -तिः ऋ ५, ५०,५; १०, ६४, १०; ९३, ७.

रथ-स्पष्ट[f]- -ष्टे तै २,५, ६, १¶.

रथ-स्पृत्[g]- -स्पृतम् पै १३,१०,१.

रथ-स्पृश्[g]- -स्पृशः ऋ १०,५५,८.

रथ-स्वन[h]- -नः मा १५, १६; का १६, ४, ३; तै ४, ४, ३, १; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६, ८.

¶रथा(थ-अ)क्ष- -क्षेण तै ६, ६,४, १; मै ४, ७, ९; काठ २९, ८.

रथा(थ-अ)ङ्ग- -ङ्गेन मै ३, ६,९¶.

†र(थ>)था-सह्- -सहा ऋ ८,२६, २०; मै ४, १४, २.

रथिन्[i]- -†थिनः ऋ १,१२२,८;६, २७, ८; ४७, ३१; ९, ९७, ५०; मा २९, ५७; तै ४, ६, ६, ७; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; कौ २, ७७७; शौ ६, १२६, ३; ११, १२, २०§; पै १५, १२, १; -थिनम् ऋ १०, ४७, ५; मै ४, १४, ८†; -थिने ऋ १०, ४०, ५; -थिभ्यः मा १६, २६; का १७, ३, ५; तै ४, ५, ४, १; मै २, ९, ४; काठ १७,१३; क २७,३; -थी ऋ ५, ८३,३;८,४,९?; तै ५, २,२,३¶; काठ १९, १२¶; क ३१, २¶; कौ १, २७७†; जै १, २९, ७†; शौ ४, ३४, ४; ७, ६४, १;७७, १[j]; पै ६,२२, ४; २०,८, ६; ११, ७[j].

रथिनी- -नीः ऋ १, ९, ८; शौ २०, ७१, १४†.

रथिन[k]- -नाः खि १, २,४.

रथी[l]- -थी ऋ १०, ५१, ६?[m]; -थीः ऋ १, २५, ३; ४४, [२; ८, ११, २]; ७७, ३; ३, २, ८; ३, ६; ३०, ११; ४, १०, २; १५, २; ६, ५, ३; ४८, ९; ५५, १; ६१,१७; ८, ७५,१; ९५, १; ९, ६४, १०; १०, १०२, २; खि ५, ५, १; †मा १३, ३७; १५, ४५; ३३, ४; †का १४, ३, ११; १६, ५, २७; ३२, १, ४; तै २, ५, ९, २;६, ११,१†;†४, २, ९,५; ४, ४,७; †मै २,७, १७; १३, ८; ४,१३, ४; †काठ ७,१७; १६, २१; २०, १४; २२ ५; ३८, १२; †कौ १,४१; ३४९; ४८१; २, ९७३; ११२८; ११३१; †जै १, ४, ७; ३६, ८; ५०, ५; ४, ११, ९; -थीनाम् ऋ १, ११, [१; ८, ४५, ७][n]; †मा[n] १२, ५६; १५, ६१; १७, ६१; †का[n] १३, ४, १२; १६,

---

PW. प्रमृ. = रथस्थापनाऽऽधार- इति च । विप. ([*रथ-स्थापनोपयुक्त-] हविस्- [हर्म्य-]) इति कृत्वा उस. उप. <√वह् (=√वस् [निवासे]) इति मतम् ।

a) पृ २६३४ q द्र. ।

b) नाप. (वाहकपशु-) । उस. उप. अण्णन्तम् । धा. कर्षणे वृत्तिरिति कृत्वा पूप. भाप. इति मतम् ।

c) नाप. (हविस्-) । तदस्य प्रयोजनमित्यर्थे छः प्र. ।

d) व्यप. (राजन्-) । बस. उप. <√वी ।

e) नाप. । रथः-पु° इति पपा. । तु. टि. ऋतस्-पति-, भुवनस्-पति- । f) तृस. । उप. <√स्पश् ।

g) विप. । उस. । h) व्यप. । उस. उप. कर्तरि अच् ।

i) विप., नाप. । j) सपा. ऐब्रा१ ,२२ आश्रौ ४,७,४ रतिः इति, शांश्रौ ५, १०, ८ रयिः इति च पाभे. ।

k) = रथिन्- । मत्वर्थीयः इनच् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२) । l) विप., नाप. । मत्वर्थीयः ईः प्र. (पावा ५, २, १०९) ।

m) -थीः इति सविसर्गः शोधः (तु. ?GW. L [३७५], राष्ट्री- >?-ष्ट्री इत्यत्र टि. च; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. साध्विति समर्थुकाः सन्तः यथा नमी-, पृथी-, मातली- इत्येतेषां (प्र१) ?-मी, ?-थी, ?-ली इत्येतानि विसर्गहीनानि रूपाणि भवन्ति तथैवेहेति?) । वस्तुतस्तु तत्रापि समानस्य शोधस्याऽवकाशः द्र. ।

n) वैतु. पपा. शुप्रा [३,१११] सा. °थि° इति । सपा. °थीनाम् <> °थीनाम् <> °थीनाम् इति पाभे. ।

७, ४; १८, ५, १२; मै २, १०, ५†[a]; ३, १६, ५[b]; †काठ[a] १८, ३; ३६, १५; ३७, ९; †कौ[a] १, ३४३; २, १७७; †जै[a] १, ३६, २; ३, १६, १५; –थीनाम् तै ४, ६, ३, ४‡[a]; ७, १५, ३[b]; –थीनाम्[c] काठ २२, १५[b]; क २८, ३†[a]; –†थ्यः ऋ १, १२१, १४; १४८, ३; २, २४, १५; ३, ६, ८; ४, १६-१७, ⌊२१; १९-२४, ११; ५६, ४⌋; ५, ५४, १३; ८७, ८; ६, ५१, ६; ९; ७, २१, ३; ८, १९, ३५; ४७, ५; १०, ७८, ५; ९१, ७; १३०, ७; मा ३४, ४९; का ३३, २, १२; मै ४, ११, ४; १२, १; कौ २, ३३३; जै ३, २८, ५; –०थ्यः ऋ ७, ५६, २१; ६६, ⌊१२; ८, ८३, ३⌋; –†थ्यम् ऋ ६, ७, २; ४६, २; ४९, १५; ७, ५, ५; ८, १०३, ७; ९, १६, २; १०, २३, १; ९२, १; मा २७, ३८; का २९, ५, ७; मै २, १३, ९; काठ ३९, १२; कौ १, ३३४; २, १६०; ४९२; ९३४; जै १, ३५, ३; ३, १५, ८; ३८, ६; ४, ११, ७; शौ २०, ९८, २; पै १९, ३४, १४§[d]; –थ्या ऋ १, १५७, ६; १८२, २; २, ३९, २; ३; ५, ७५, ५; ७, ३९, १; ८, २५, २; १०, १०२, ११[e]; –०थ्या ऋ १, ३४, ७; ५, ७६, १; ६, ६२, ७; कौ २, ११०२†; –थ्यै ऋ ८, ४४, २७; –?थ्योः[f] कौ १, १५४; जै १, १६, १०.

रथी-तम[g]– -मः ऋ ६, ४५, १५; ५६, २; ३; ८, ४५, ⌊(१, ११, १) ७⌋; ६१, १२; ९, ६६, २६; कौ २, ६६१†; जै ३, ५५, २†; ४, २२, ३; –मम् ऋ १, ११, ⌊१ (८, ४५, ७)⌋; ६, ५५, २; ८, ९९, ७; †मा १२, ५६; १५, ६१; १७, ६१; †का १३, ४, १२; १६, ७, ४; १८, ५, १२; तै ४, ६, ३, ४†; मै २, १०, ५†; †काठ १८, ३; ३६, १५; ३७, ९; क २८, ३†; †कौ १, २८३; ३४३; २, १७७; †जै १, ३०, १; ३६, २; ३, १६, १५; –मा ऋ १, २२, २; १८२, २; –मौ तै ४, ७, १५, ३; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५.

†रथी-तर[g]– -रः ऋ १, ८४, ६; कौ २, ३००; जै ३, २४, १६.

√रथीय > रथीयु(त्>) न्ती[h]– न्ती ऋ १, १६६, ५.

रथे-चित्र[i]– त्रः मा १५, १६; का १६, ४, ३; तै ४, ४, ३, १; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६, ८.

†रथे-शुभ्[j]– -शुभम् ऋ १, ३७, १; ५, ५६, ९; तै ४, ३, १३, ६; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३.

रथे-(स्थ>)ष्ठ– -ष्ठाय ऋ ८, ४, १३; –ष्ठेन ऋ २, १७, ३.

रथे-(स्था>)ष्ठा– -ष्ठाः ऋ १, १७३, ४; ५; ६, २९, २; मा २२, २२; का २४, ८, २; तै ७, ५, १८, १; मै ३, १२, ६; काठ ४५, १४; –ष्ठाम् ऋ ६, २१, १; २२, ५; ८, ३३, १४; ९, ९७, ४९; खि ५, ५, ४; कौ २, ७७६†; शौ २०, ३६, ५†.

र्थो(थ-आ-ऊ)ढ ⌊ळ्ह⌋[k]– -०ढ ऋ १०, १४८, ३.

रथो(थ-उ)पस्थ– -स्थः शौ ८, ८, २३.

रथौ(थ-ओ)जस्[l]– -जाः मा १५, १५; का १६, ४, १; तै ४, ४, ३, १; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६, ८.

१†रथ्य[m]– -थ्यः ऋ २, ४, ४; ३१, ७; ९, ३६, १; कौ १, ४९०;

a) पाभे. पृ २६३५ *n* द्र. ।

b) सपा. ॰थीनाम् <> ॰थीनाम् <> ॰थीनाम् इति पाभे. । c) स्वराङ्कनाभावात् पृथङ् निर्देशः ।

d) रथियम्, रथीम् इति मूको. ।

e) तु. वें. सा., पृ ७५५ *d*; वैतु. PW. GW. प्रभृ. <२रथ्य- इति? ।

f) पाठः? (रथी-> प्र२) –थ्यौ इति शोधः (वैतु. पपा. भ. यनि. इति, सा. रथ्योर्हिता इति पाठे रथ्यः, आर्हिता इति द्वे पदे छेदुकः, विव. <रथ्य- इति) ।

g) तु. (पक्षे) पाका ८, २, १७ PW. GW. प्रभृ. च; वैतु. पपा. ऋप्रा ९, ७ शुप्रा ३, १११ तैप्रा ३, ७ पावा ८, २, १७ सा. प्रभृ. च ॰थि॰ इति ।

h) पपा. ॰थि॰ इति । i) व्यप. । सस. पूप. स्वरः ।

j) विप. । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

k) विप. । तृस. उप. <आ√वह् (तु. पपा.) ।

l) व्यप. । वस. ।

m) विप., नाप. (अश्व- प्रभृ.) । यत् प्र. (पा ४, ३, १२१; ४, ७६) ।

जै १, ५१, ४; –थ्यम् ऋ १, ३५, ६; ९, २१, ६; –थ्यस्य ऋ ४, ४१, १०; ५, ४१, ३; –थ्या ऋ १, ५३, ९[a]; १८०, ४; २, ४, ६?[b]; ४, १, ३?[c]; १०, १०, ७; ८; ८९, ७; ११७, ५; शौ १८, १, ८; ९; २०, २१, ९; –थ्यासः ऋ ९, ८६, २; –थ्ये ऋ ९, ९१, १; कौ १,५४३; जै १,५५,१२.

२रथ्य,थ्या- -थ्या ऋ ७, ९५, १[d]; –थ्याः[e] ऋ ३, ३६,६; –थ्यासः ऋ ६, ३७,३[f]; –थ्ये[e] ऋ ३, ३३,२; मै ४, १४,७†.

√रथकास्य प्रमृ. रथ- द्र.

रथंतर[g]- -रः काठ ३४, १६?¶[h]; –रम् ऋ १०, १८१, १; मा १०, १०; ११, ८; १३, ५४; १५, ५; १०; १८, २९; का ११, ५, १; १२, १, ८; १४, ७, २; १६, १, ७; ३, २; १९, ९, ४; तै १, ८, १३, १; २, ६, ७, १; २¶; ३, १, ७, २[2]¶; ३[2]¶; १०, १; ४, ४, १; ४, १, १, ३; ३, २, १; १२, २; ४, २, १; १२, १; ¶७, १, १, ४; ४, २; ३; २, १, २; २, ३; ३, ५, ३; ७, ३; ९, ३; ४, १, २; २, ४; ४, ३; १०, २[2]; ५, ८, २; मै १, ११, ९[2]¶; २, ३,७; ६, १०; ७, १; १९; २०; ८, ७; ९; ११, ६; ३, १, १[2]; ३, ५; १६, ४; काठ ६, ७¶; १२, ५¶; १४, १०[2]¶; १५, ७; ११; १६, १९; १७, ६; ८; १८, १२; १९[2]; २१, ५[2]¶; २२, १४; ¶२३, २[४]; ४; ¶३४, १[2]; २; ३५, ११; ३७, ७¶[2]; ३९, ७; क ४, ६¶; २५, ९; २६, ५; ७; २९, १; ७[2]; ३१, २०[2]¶; ४८, ११; कौ ३, २, ५†; जै २, ५, ७†; शौ ८, ११, ६; ९; ११, ३, १६; १३, ३, ११; १२; १५, २, २; ३, ५; ४,२; ३; पै २,४९,२; १५, १, २; १६, ५४, ३; १३३,१०; ११; –रस्य तै २, ५, ८, १¶; मै २, ३, ७[2]¶; काठ ५, २; १२, ५[2]¶; ३३, २¶; शौ १५, २, ४; –राः पै १७, २९, १६; –रात् तै ४, ३,२, १; –राभ्याम् पै १६, ५७, ४[1]; –राय काठ ५१, १; शौ १५, २, ३; –रे ऋ १, १६४, २५; मै १, ११, ५¶; ४, ९, १०; काठ ७, १४; १४, ५¶; क ६, ३; शौ ९,१५, ३†; पै १४, १, १२; १६,६८, ३†; –रेण मा २१, २३; का २३,३,१; तै ३,५,३, १; मै २, ३,४; ३,११,१२; ४, २,२[2]¶; काठ ११,७; ३६,१५; ३८,११; ४३, ४; शौ ८, ११,७.

राथंतर[j]- ¶रः तै २, ५, ७,२; ७, २, ८,२[2]; –राय मा २९, ६०; का ३१,५,१; तै २,३, ७, २¶; ७,५,१४,१; मै २, ३, ७; ३,१५,१०; काठ १२, ५; ४५, १०.

---

a) अर्थः ?। विप. (L*वर्तुलगति-] चक्र- L*तदाख्याऽऽयुध-; वैतु. अन्ये रथावयव- इति])। (√वृत् [वर्तने] > भावे) *वृत्य- + (√या [गतौ] > भावे) > *या- > वस. *वृत्य-या- > नैप्र. यनि. इति मतम्।

b) निर्देशः ? प्र१ रुथ्य(ः) इव इति शोधः। 'अग्निः स्वानीत् (शब्दं करोति) न (यथा) पथा (गच्छत्) वाः (जलम्) इव (यथा [च]) पथा (गच्छन्) रथ्यः (अश्वः [शब्दं कुर्यात्])' इति वा. (तु. सा.; वैतु. वें. =रथचक्रम् इति, सा. [पक्षे] =रथः इति, ?GW. रथ्यं [=रथिअम्], व इति शोधुकः GRV. प्र३ =रथचक्रा इति च)।

c) निर्देशः ? रुथ्य(म्)इव इति शोधः [तु. L ३३१ (तु. W [शौच २, ५६]); वैतु. पपा. अनु यनि. सत् =प्र२ इति सा. प्रमृ., =तृ१ इति वें., [पक्षे] GRV. च ?]। 'आशुम् (अश्वम्) न (इव) रथ्यम् चक्रम् इव (च [सन्तम् आत्मानम्]) आववृत्स्व (आवर्तयस्व)' इति वा.।

d) विप. (L*रथयोग-युक्ता-] सरस्वती- [नदी-विशेष-])। यत् प्र. उसं. [पा ४, ३, १२१ (तु. R [ZDMG ४८, ६८१]; वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. रथी- > यनि. इति; सा [पक्षे] रथ्या- =राजमार्ग- इति)]। प्र१ द्र.।

e) नाप. (नदी-)। व्यु. *d* टि. द्र.।

f) विप. (अश्व-)।

g) नाप. (सामन्-, छन्दस्-)। व्यु. ?। ऋ. पपा., तांब्रा [७, ६,४], पा [३, २,४६] < [रुथ->]-थम् + √तृ इति, मा. पपा. अनवग्रहः (तु. माश [९, १, २,३६] < *रसन्तम्- इति)। प्रथमेऽर्थे (√*रथ् [= √रस् [शब्दे] > भावे) *रथन्त- + मत्वर्थे रः प्र. इति च, द्वितीयेऽर्थे यनि. धा. बन्धने वृत्तिरित्येव विशेष इति च मतम्।

h) सपा. अप्रा. ३,३ रा° इति ताद्धितः पाभे.।

i) सपा. शौ ११,४,२ द्यावापृथिवीभ्याम् इति पाभे.।

j) विप.। प्राग्दीव्यतीयः अञ् प्र. (पा ४,१,८६)।

राथंतरी- -रीम् तै २, ५, ७,२¶.

रथन्तर-सामन्[a]- -मा काठ३४,२¶

?रथन्तुम् पै २०,३९,१.

रुथ-पति- प्रभृ. रथ- द्र.

रथर्वी[b]- -र्व्याः शौ १०, ४, ५; पै १६, १५,५.

रुथ-वत्- प्रभृ. रथ- द्र.

रथिर[c]- -रः ऋ ३, १, १७; ३१, २०; ९, ७६, २; ९७, ४६; ४८; खि १, १०, ३; कौ २, ५७९†; जै ३, ४७, ५†; -रम् ऋ ३, २६, १; ७, ७, ४; -रा खि १, ११, १; -†०रा ऋ ७, ६९, ५; मै ४, १४,१०; काठ १७, १८; -राः खि १,३, ३; -रासः ऋ ८, ५०, ८; ९, ९७, ३७; १०, ७६, ७; खि ३, २, ८; कौ २, ७०७†; जै ३,५८,४†; -रैः खि १,११,७.

√रथिराय, आ√र° द्र.

रुथी- प्रभृ., १रुथ्य-, २रथ्य- रथ- द्र.

√रद्(वधा.)[d], रुदति ऋ १,१६६,६; रुदन्ति ऋ ७, ६०, ४; मै ४, १२,४†; रदन्ताम् शौ ११, १२, ८; रुद>दा ऋ १, १६९, ८; ६, ६१, ६; मै ४, १४, १३†; रद ऋ ९, ९३, ४; अरदत् ऋ ७, ४७, ४; १०, ८९, ७; अरदत् ऋ ३, ३३, ६; अरदः ऋ ६, ३०, ३; ७, ७९, ४; अरदतम् ऋ १,११६,७.

ररद ऋ ७,४९,१.

रुदत्- -दन्तम् शौ २, १३६, १६[e]; -दन्ता ऋ १, ११७,११.

रुदन्ती- -न्ती ऋ ५, ८०, ३; -न्तीः ऋ २, ३०, २.

रदित- -ते शौ ११,११,७-११;१३, १४; २५.

†रुद्वँ-वसु[f]- -०सो ऋ ७, ३२, १८; कौ १,३१०; २, ११४६; जै १, ३२,८; शौ २०,८२,१.

√रधू,न्धू (वधा.)[g], रन्धि[h] ऋ ४, २२,९.

ररन्धि[i] ऋ १,९१,१३; ३,४१, ४; ६,२५,९; १०,५९,५.

रध्यामः तै ६, २, २, १¶; रध्यत् पै १८, ३१, १‡; रुध्यतु शौ १७, १,६‡; रध्य मा १०,२८; का ११,८,५; तै १,८, १६, २; मै २, ६, १२; ४, ४, ६; काठ १५, ८.

रराध पै ५,३७,४; ररधुः ऋ ७, १८,१८; रन्धीः ऋ १,१७४,२; ४, १६, १३; ७, ३१, ५; शौ २०,१८,५†; रधम् ऋ १,५०, १३; शौ १७, १, ६; २४†; पै १८, ३१, १; †रधाम ऋ १०, १२८, ५; तै ४, ७, १४, २; काठ ४०, १०; शौ ५, ३, ७; पै १,७८,२$; ५,४,६.

रन्धयते मै ४,४,६¶; रन्धयामि शौ १९, ६६, १; पै १६,१५०, ५; रन्धयत् ऋ २, १९, ६; रन्धयः ऋ ६, ४३,१; रन्धयम् ऋ १०, ४९, ४; ५; रन्धयासि शौ ६, ७, २; रन्धयासि शौ ६, ६,१; ५४, ३; पै १९, ३, ११; रन्धयतु पै ९, २५, १०; रन्धयन्तु शौ ७, ११४, ३; पै ४, ९,५; ९,२५,१५; रन्धयस्व ऋ ३, ३०, १६; रन्धय,>या ऋ १, ५१, ८; १३२, ४; ३,५३, १४; ६, १९, १२; ५३, [५-७]; ७, ३०, २; १०, ८७, ८; शौ ४, २२, १; २; ८, ३,८†; १२, १, १४; पै ३,१३,७; २१, १; ३; ४, ४, ६; १६, ६,८†; १७, २, ५; रन्धयाध्वै पै ९,४, ७; रन्धयानि ऋ १०, २८, ९;

---

a) विप. (सोम-)। बस. (तु. तैब्रा १,४,६,७ प्रमृ.)।

b) विप. ([*घातिका-] पृदाकू-)। (√*रथ् [=√रध्] 'हिंसायाम्'>भावे) *रथर्- + (√मा [कृतौ]>कर्तरि) *मी-> उस. *रथर्-मी-> नैप्र. यनि. [वैतु. W., WAG [२,२५ b] प्रमृ. नाप. सत् = सर्पभेद- इति; LR., ?WAG. रथर्- [=*रथचक्र-]+(√वी [*कामि]>कर्तरि) *वी-> उस. यनि. इति च]।

c) विप. (अग्नि-, इन्द्र- प्रमृ.)। <√*रथ् (= √वृध् '*गतिशौर्यादिषु' [तु. पृ ६९३ l; वैतु. अन्ये मत्वर्थे <रथ- इति])।

d) विलेखन-दंशन-विदारण-दानादिषु धा. वृत्तिः।

e) रोद° इति शंपा. सात.।

f) विप. ([*वृद्धिमद्-वसु-] इन्द्र-)। (√वृध्> *वृधत्- + वसु-> बस. *वृधद्-वसु- (तु. वृधद्-वार-)> नैप्र. यनि. (तु. [तात्पर्ये] GW.; वैतु. पपा. प्रमृ. √रद्>रदु-> रदा- इति पूप. इतीव [तु. सा. भ. विव. ORN.]?)।

g) धा. हिंसा-दमन-संराद्ध्यादिषु वृत्तिः।

h) लोटि मपु१।

i) *ररन्धय> नैप्र. यनि.। धा. ऋ ६,२५,९ इत्यत्र हिंसायाम्, अन्यत्र च रञ्जने वृत्तिः (तु. [तात्पर्ये] GW. GRV.; वैतु. या [१०,४०] PW. प्रमृ. अन्यथावदाः?)।

अरन्धयत् ऋ ७, १८, ९; अरन्धयत् ऋ १, १३०, ८; शौ १०, ४, १०; १६[a]; १७[a]; पै ९, २५, १४; १६, १५, १०; अरन्धयः ऋ १,५१,⌊६ (१३०, ७)⌋;२,११,१९; ५,२९,११; ६, २३,२; अरन्धयम् ऋ१०,४९,५. रीरधत् ऋ २, ३३, ५[b]; रीरधासि पै १९, ८, ६; २०, १२, ४; रीरधः ऋ १, २५, २[c]; २, ३२, २; ३, १६, ५[c]; ८, ६०, ८; काठ ४०, १०‡[d]; रीरध>धा ऋ १०, ३०, १; †रीरधतम् ऋ ७, ९४, ⌊३; ८, ८,१३⌋; कौ २,२६८; जै ३,२२, १५; रीरधत>ता ऋ ६,५१,६.

रन्ध्र- -न्ध्रः मै ४, ५, २; -न्ध्रम् ऋ १०, ११३, ८; -न्ध्राः मै ४, ४, ६¶.

रन्धन- > √रन्धनाय[e], अरन्धनायः ऋ १,५३, १०; शौ २०, २१,१०†.

रन्धयत्- -यन् ऋ १, ५०, १३; ५१, ९; कौ १, ३९२‡; जै १, ४४, २‡; शौ १७, १, २४†; पै १९,५०,१३.

रन्धयन्ती- -न्ती पै ३,२२,४.

रन्धयमाण- -णः मै ४,४,६¶.

रन्धि[f]- -न्धिम् ऋ ७,१८,१८.

?रधोवाय[g] पै ४,२१,५.

रध्र[h]- -ध्रम् ऋ २, ३४, १५; ७, ५६, २०; पै ९, ८,८; -†ध्रस्य ऋ २,१२,६; ३०, ६; १०,२४, ३; शौ २०, ३४, ६; पै १३, ७,६.

रध्र-चोद[i]- -दः ऋ २,२१,४.

रध्र-चोदन[j]- -नः ऋ ८, ८०, ⌊(६, ४४,१०)३⌋; -नम् ऋ ६, ४४, ⌊१० (८,८०,३)⌋; १०,३८,५.

रध्र-तुर्[l]- -तुरः ऋ ६,१८,४.

?रुन्[k] ऋ १,१२०,७.

रन्त √रम् द्र.

१रन्ति(वप्रा.)- -न्तयः ऋ ७, १८, १०[l]; ९,१०२,५[m]; पै १२, ७, १२; २०, ५७,६[m]; -न्तिः मा २२, १९[n]; का २४, ६, २[n]; तै १, ६, ३, १; ४, ४, १२, ४[o]; ५[p]; ७,१,१२,१[n];१८,२[n]; ४,१७,२[n]; मै ४, ९, ११; काठ २२, १४[o,p]; ४१, ३[n]; ४४, ६[n]; शौ ३, १०, ६[q]; पै १, १०५, २[q]; १५, २, १[o]; २[p]; २०, ४१, ३; -न्ती कौ २, १००४[r]; जै ४, १७, १०[r]; -न्तीः पै १२, ७, १२; -ऽन्ते मा ८, ४३; का ९, ६, २; तै ७, १, ६,८; मै ४, २, ५.

---

[a]) पाभे. पृ १३६२ *l* द्र.।

[b]) धा. *तृप्तौ वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. मना->-नायै)।

[c]) वैतु. सा. <√राध् इति।

[d]) सपा. ऋ १०,१२८,८ प्रमृ. रीरिषः इति पाभे.।

[e]) वैतु. सा. णिजन्त इति।

[f]) भाप.। इन् प्र.। [g]) शोधः पृ १८८७ *j* द्र.।

[h]) वप्रा.। नाप. (ऋद्धिमत्-, मन्द- प्रमृ.)।

[i]) विप. (इन्द्र-)। उस.।

[j]) उप.<√तुद् "चोदने' (तु. ऋ २,१२,६)।

[k]) निर्देशः ? महो रुन् > पपा. प्रमृ. महः, रुन् इति। महा (*महान्तौ) इति *वरन् इति च पदे इति मतम्। [√वृ ⌊आच्छादने⌋ > कर्तरि *वरण- (=वारण- ⌊रक्षक-⌋) > प्र २] *वरणा > नैप्र. *वरन् इति। '(हे अश्विनौ) हि (यतः) युवं महा (महान्तौ) वरन् (रक्षकौ) आस्तम्' इति वा। (वैतु. वें. स्क. सा. =दातारौ ⌊<√रा 'दाने'⌋ इति, GW. ORN. ⌊पक्षे⌋ यनि. भाप. सत् सत्१ इति, PG ⌊२, १०७⌋ ORN. महः रुन् > महे रणे इति शोधः इति च)।

[l]) विप. (⌊हिंसाकृत्-⌋ नियुत्-)। < √*रन्त् (=√रन्ध्) 'हिंसायाम्' (तु. ⌊वा.⌋ वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. =योद्धृ- इति कृत्वा नाप. इति, ORN. नाप. ⌊गो-⌋ इति, GW. भाप. < √रम् इति च)।

[m]) विप. (⌊रञ्जनकृत्-⌋ यक्र. देव-; अप्सरस्- ⌊=रमति-⌋)। <√*रन्त् (=*√रञ्ज्) 'रञ्जने' (तु. वें. सा. ORN.; वैतु. अन्येऽन्यथावदाः ?)। [n]) सपा. रन्तिः (माश १३, १,६,२ तैब्रा ३,८,९,३;१२,२ मंब्रा १,३,१४ काश्रौ २०, ३,४ प्रमृ. च)<>रतिः(काश्रौ १२,४,८ प्रमृ. च)<> रमः (द्राश्रौ ९, ४,२२ लाश्रौ ३,८, १२ हिगृ १,१२, २ च)<>रमतिः (तैब्रा ३. ८,९,३ प्रमृ. आपश्रौ २१, ९,१३;१२,७च)<>ऐब्रा ५, २२ आश्रौ ८,१३,१ रम इति पाभे.। [o]) सपा. २रन्ति->?-न्तीः इति पाभे.। [p]) =सपा. आश्रौ ४,१२,२। मै ३,१६, ४ तु रातिः इति पाभे.। [q]) =सपा. तैआ ३,११,१२ मंब्रा २,२,१४ आपश्रौ ६,५,७ प्रमृ.। आश्रौ २,२, १७ माश्रौ १, ६, १, १५ तु पुष्टिः इति पाभे.।

[r]) विप. (⌊रञ्जनशील-⌋ इन्द्र- ⌊प्रकरणात्⌋)। -*न्तिस्+ सू° > नैप्र. यनि. दीर्घः (वैतु. सा. *अश्वयोः विप. सत् प्र२ इति वा स्त्री. °न्ती-> प्र१ यनि. इति वा ?)।

२रन्ति[a]- ?-न्तीः[b] मै ३, १६, ४.
रन्तृ-, रन्त्य- √रम् द्र.
√रन्ध्, रन्धन- प्रभृ. √रध् द्र.
रन्ध्र[c]- -न्ध्रम् ऋ ८, ७, २६.
√रप् (वधा.)[d], > रारप्, रपामि ऋ १०, १०, ११; शौ १८, १, १२†; रपत् ऋ १,१७४, ७; १०, ११, २; शौ १८,१,१९†, अरपत् ऋ १, ११९, ९; ५, ६१, ९[e]; ?रपेम[f] ऋ १०, १०, ४; शौ १८, १, ४†.
रारपीति ऋ ६, ३, ६.
रपस्[g]- -पः ऋ ७, ३४, १३; ८, १८, ८;१६; २०,२६; ६७,२१; १०, ५९, [८[३]-१०[३]]; ६०,११; ९७, १०; १३७, २; ३; मा १२, ८४†; ३५, ११; का १३, ६, १०†; ३५, ४, १०; तै ४, २, ६, १‡[h]; ३†; मै २, ७, १३[२];†; ‡[h]; काठ १६,१३†; क २५,४†; शौ †४,१३,२; ३; ५, ४, १०; ६, ५७, ३†; ९१, १; २†; पै १, ३१, ४; †५, १८, ३; ४; ७, ५, १०; ९, ७, ५; १४[?i]; ११, ६, ११†; १३, १३, ५; १९, १८, ७; ८†; ९; ४१,४; २०, ४१, ७; –पसः ऋ २, ३३, ३; ७; पै १५, २०, ५†; –पसा ऋ ७, ५०, [१-३]; –पांसि ऋ १, ३४, [११; १५७, ४]; ६९, ४[j]; ६, ३१, ३[k]; खि १, ११, ३; मा ३४, ४७†; का ३३, २, १०†; तै ४, २, ६, १‡; मै २, ७,१३‡; काठ १६, १३‡; क २५, ४‡; पै ११, ६, ४‡;
रारपत्- -‡पत्[l] कौ १, २८१; जै १, २९, ९.
√रप्श्[m] > रप्शत्- > रप्शद्-ऊधन्[n]- -धभिः ऋ २,३४,५.
†रप्सुद्[o]- -प्सुदा ऋ ८, ७२, १२; मा ३३, १९; ७१; का ३२, २, २; ६, २; कौ १, ११७; २, ९५२; जै १, १३, ३.
√रफ् > रफित[p]- -ताय ऋ १०, ११७, २.
√रभ्,रम्भ्[q], रभे पै १९, ३१, २; रभन्ताम् पै ७,३,३; रभस्व शौ

---

a) विप. ([ओषधीनां भरणकर्त्री-] दिशा- [ऊर्ध्वा-])। √*रन्त् (=√रन्ध् *=√राध् [संसिद्धौ]) + क्विच् प्र.।
b) °न्तिः इति शोधः (तु. सपा. तै ४, ४, १२,४ भिन्नस्वरः सन्नपि समानार्थः रुन्तिः इति पाभे.)।
c) नाप. (छिद्र-)। < √रन्ध् '*छेदने' (तु. पाउभो [२,३,३०] GW.; वैतु. PW. MW. < √रद् इति, [पक्षे] अभा. < √रम् + √ध्र इतीव?)।
d) धा. व्यक्तायां वाचि व्यतिक्रमे च वृत्तिः।
e) तु. सस्थ. टि. प्रति।
f) √सप् [समवाये] > सपेम इति शोधः ? (तु. ORN. विमर्शमात्रम्)।
g) भाप. (पाप- [या ४, २१])। धा. व्यतिक्रमे वृत्तिः।
h) पाभे. पृ २६२१ *d* द्र.। i) तपः इति शोधः।
j) 'यत् (त्वं) समानैः नृभिः (देवैः [सहचरितः सन् रपांसि अहन्]) यत् (तैः)युक्तः रपांसि विवेः (अवधीः) तत्तु ते (तव)दंसः (विशिष्टं कर्म भवति)' इति वा. [तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. Auf (KZ २५, ६०२ [R.]), OV [२टि.] अत्र विवेः, अपांसि इति पदे इति?]।
k) 'हे इन्द्र! त्वं शुष्णमभियुध्य, कुयवं दश, सूर्यस्य चक्रं *मुपाय (इति कृत्वा) रपांसि अविवेः (अवधीः)' इति वा.। सस्थ. ?मुषायः (तु. पपा. प्रभृ.)> °य इति शोधः (तु. ऋ १,१७५,४)। अत्र 'अभियुध्य, दश, *मुपाय' इति क्रिया-समुच्चये लोटि सति 'अविवेः' इति सामान्यवचनं क्रिप. द्र. (पा ३,४,४;५)। इहापि Auf. प्रभृ. अपांसि इति पदमित्याहुः (तु. *j* टि.)। तन्न।
l) सपा. ऋ ६,५९,६ वावदत् इति पाभे.।
m) धा. पूरणे, वृद्धौ (तु. विरप्शिन्- [निघ ३,३], प्र√रप्श्) वृत्तिः। n) विप. (धेनु-)। बस.।
o) स्वरूपम्? पपा. नावग्रहः। सा. (ऋ. कौ.) =गवाज्योः पयस्- इति कृत्वा < रिप्सु-द-, लिप्सु-द-, रप्- [मन्त्र-] + सु + द- इति वा, < रप्- + सुद- [< √सूद्] इति वा, म. विव. च द्यावापृथिवी-विशेषणमिति कृत्वा < रप्सु-दा- इति, यत्र पूप. =रूप- [तु. अप ४८, ७९], भ. भाप. [=स्तोत्रेण स्थिति-] सद् < रप्- [स्तुति-] + √सद् इति, PW. प्रभृ. °प्सुदा- इति प्राति. इति, GW. ORN. यनि. प्राति. इति च। वस्तुतः भाप. (*क्षीरात्मक-भोजन-भृति-)। 'हे गावः यज्ञस्य मही (महत्या) रप्सुदा (भोजन-भृत्या) उपावत' इति वा.। (√*अप्स् [√बप्स् =√भस्] 'भोजने' > कर्मणि) *अप्सु- > नैप्र. *रप्सु- + भृत्- (भाप.) > पस. *रप्स-भृत्- > नैप्र. यनि. इति मतम्।
p) धा. *रिक्तभावे वृत्तिः? (वैतु. सा. GW. प्रभृ. हिंसायां रोगे इति, वै. शब्दे इति?)।
q) सपा. शौ ४,२०,६ आरभे इति पाभे.।

११,१,१४; पै १६,९०,४.
रारभे पै ८,११,१०.
रभ्->रभिष्ठ,ष्ठा- -ष्ठया खि ५,७, २,८!ᵃ; मा २१, ४६; का २३, ५,४; मै ४, १३, ७; काठ १८, २१; -ष्ठाः ऋ ५,५८,५; मै ४, १४,१८†.
रभीयस्- -यसः मा २१,४६; का २३, ५, ४; काठ १८, २१; -यांसम् खि ५, ७, २,८; मै ४, १३,७.
रभ्यस्ᵇ- -भ्यसः ऋ १, १२०, ४.
रभस्- -भः ऋ १, १४५, ३ᶜ; -भसा पै ८,२,१!ᵈ.
१रभसᵉ- -सः मा २१,३८; का २३, ४, १०; मै ३, ११, २; -सम् ऋ २, १०, ४; ३, ३१, १२; ६, ६१, १; मा ११, २३; का १२, २, १२; तै ४,१, २,५; ५,१,३,३; मै २,७, २; ४,१४, ७; काठ ४,१६; १६,२; १९,३; क ३०, १; -सा ऋ ३, १, ८; -साः ऋ १,८२, ६; ५,५४, ३; -सानि ऋ ९,९६, १; कौ १, ५३३; जै १, ५५, १; -साय ऋ १,१६६, १; -सासः ऋ १, १६६,१०; १०,९५,१४.
रभस्-वत्- -वतः ऋ १, ९,६; शौ २०,७१, १२†; -वद्भिः ऋ १०,३,७; -वान् ऋ १०,३,७.
रभो-दा- -दाम् ऋ ६, २२,५; शौ २०, ३६,५†.
२रभसᶠ- -सस्य ऋ ९,७३,६ᵍ.
रभसानʰ- -नः ऋ ६,३,८.
रभिⁱ- -भिः ऋ ८,५,२९.
रम्भʲ- -म्भम् ऋ ८,४५,२०.
रम्भिन्ᵏ- -म्भी ऋ २,१५,९.
रम्भिणीˡ- -णी ऋ १,१६८, ३.

√रम् (वधा.), रमि, रामि, रमते ऋ ८,१०१,४; रमते ऋ २, ३८,२; १०,१४५, ४; शौ १०, ७, ३७; पै ५, २१,७; १३,१, १४; १७, १०,८; २०,३,३; रमन्ते ऋ २, ३०,१; १०, १११, ९; ¶तै ३, ४,३,५; ५, २,८, ३; मै ३,२, ६¶ᵐ; काठ २०,६¶ᵐ; क ३१, ८¶ᵐ; पै १२,७,१२; रमसे शौ ३,१८,३‡; ५,२२, ९; रमताम् खि ३, १५, २६; ४,८, ४; मा २२,१९; का २४, ६,२; शौ ७, १३,४; पै २,७७, १; १०,६,८; २०,६०,११²; रमन्ताम् शौ ७, १२०,४ⁿ; रमन्ताम् मै ३, १२, ४; ४, २, १०; शौ ७, ११६, १ᵒ; ८, १, १; पै १६, १, १; २०, १९, ७ⁿ; ५७,५; रमस्व ऋ १०, ३४, १३; मा ४, २२; १३,३५; का ४, ७, ३; १४,३, ९; मै १,२,४;८,८; काठ २,५; २४,४; क १,१८; ३७,५; रमᵖ मा ६,७; का ६,२, १; रमेथाम् मा ५,१७; का ५, ५,५; तै १, २,१३,२; ६, २,९, ३; रमध्वम् मा ३,२१; ६,८; का ३,३,१२; ६,२,२; तै १,३,७,१;५, ६,१; ८,२; ६,३,६, २; मै १,२,१५; ५,२; ९; ३,९, ६!ᑫ; काठ ७,१; शौ ७, ६२, १; रमध्वम् मा ८, ५१; का ९, ६,३; काठ ३, ४; ७,७; २६, ७; क २, ११;५,१; ४१,५; ¶अरमत तै ६,४, १०, ५³; काठ ६,२⁴; क ४,१⁴; अरमन्त ऋ ३, ५६, ४; ¶रमेरन् काठ २५,३³; क ३८,६².
रन्तʳ ऋ १, ६१,११;७,३९,३; शौ २०,३५,११†.

ᵃ) °ष्ट° इति पाठः ? यनि. शोधः ।
ᵇ) तु. तुभ्यस्- प्रमृ. ।
ᶜ) भाप. । तु. सस्थ. टि. सम्···आदत्त।
ᵈ) नभस्->[ष१]-भसः इति शोधः [तु. सपा. शौ[५, १३,३] ? नभसा (> -भसः [तु. w.]) इति] ।
ᵉ) विप. । मत्वर्थे अच् प्र. उसं. (पा ५, २,१२७ [वैतु. पाउ ३,११७ वानि. ४,१४ कृद्वृत्ते असच् प्र. इति]) ।
ᶠ) भाप. (*शब्द-) । असच् प्र. । धा. शब्दे वृत्तिः (तु. √रप्, √लप् [वैतु. धा. वेगे वृत्तिं कृत्वा वें. सा. Gri. भाप. इति; GW. प्रमृ. विप. =१रभस- इति च]) ।
ᵍ) सपा. पै ६,११,३ ?सौमनस्य इति पाभे. ।
ʰ) तु. धियसान- ।
ⁱ) विप. [[बन्धयुक्ता-] ईषा- (तु. सा.; वैतु. इतरे नाप. =[उपस्तम्भनार्थ-] रथावयव-विशेष- इति ?)] ।
ʲ) नाप. (उपघ्न-, दण्ड- [तु. या ३,२१, SEY ६५]) । कर्मणि घः प्र. । ᵏ) विप.>नाप. (तु. सा. PW. प्रमृ.) ।
ˡ) नाप. (शौर्योपकरण-विशेष- [=आयुध-विशेष-]) । सस्थ. इव इति पदं *संप्रत्यर्थे द्र. ।
ᵐ) सपा. पाम ५,४,३६ वर्धन्ते इति पाभे. ।
ⁿ) सपा. आपश्रौ ४,१५,४ भवन्तु इति पाभे. ।
ᵒ) पाभे. पृ १२३१ g द्र. । ᵖ) पाभे. पृ२६२७ i द्र. ।
ᑫ) अमेध्यम् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. मा ६, ८, मै १, २, १५ प्रमृ.) । एतदनु पृ ३८९ सस्थ. ᵖरिहर्तव्यम् । ʳ) रमन्त> नैप्र. र(अ)न्त> यनि. इति ।

रारन्तु[a] ऋ ३,४२, ८; शौ २०, २४, ८; रारन्धि[a] ऋ १,९१, ⌊१३ (८,९२, १२)⌋; ३,४१, ४; शौ २०,२३,४†; रारन्त ऋ ५, ५४,१३.

रण्णातु[b] मा ४,२१; का ४,७,१; मै १,२,४; ३,७, ६; काठ २,५; २४, ४; क १, १८; ३७, ५; †अरण्णात् ऋ २, १२, २; शौ २०, ३४, २; पै १३, ७, २; अरण्णात् ऋ २, १५, ५; १०, १४९, १; खि ५, ५, ११[2]; †अरण्णाः ऋ ५,३२,१[c]; कौ १, ३१५; जै १, ३३,३.

अरंस्त ऋ २, ११, ७; अरंसत शौ १, १७, ३; पै १९, ४,१३; १६,१[d]; रंस्थाः शौ १४,२,१९; पै १८,८,१०; ‡रंसिषः[e] जै १, ३२,८; ‡रंसिषम्[e] कौ १,३१०; २,११४६.

¶रमयते तै १,५,८,२; ७,१,६; रमयति मै १,८,८¶; ¶रमयति तै ६,३,६,२; काठ ६,१; क ३, १२; रमयतु का ३,२,५[f]; काठ १३, १६[g]; रमय, >या ऋ ५, ५२, १३[h]; पै १८, १६, ९[1]; रमयत, >ता तै २,४,७,१; ९, १; काठ ११, १३; अरमयन् मै १,८, ४¶; अरमयः ऋ २,१३, १२; ४,१९,६; ५,३१, ८; रमयेत तै १,७,१,६¶.

रामयन्ति ऋ ७, ५६, १९; मै ४,१४, १८†; रामयः[j] ऋ १, १२१,१३.

अरीरमत् ऋ २,३८,३; ६, ७१, ५; रीरमत् ऋ ७, ३२, १०; १०,९२, ८[k]; अरीरमः पै १९, ३२,१७; अरीरमम् पै २०,३३, ४[d]; †रीरमाम ऋ १, १६५,२; मै ४,११,३; काठ ९,१८.

रत– -ताः मा ४०,९;१२; का ४०, १,९;१२.

२रति– -तिः[l] मा८,५१; का९,६,३.

रन्तृ– -न्ता ऋ ९,९२,३.

रन्त्य[m]– -न्त्यः ऋ १०,२९,३; कौ ३,४, २[3]; जै २, ३, ३[3]; शौ २०, ७६,३†; –न्त्यम्[n] कौ ३, १, ३; जै २,४,८; शौ ६, ३३,१; पै १९, २८,२.

रम– -मः मै ३,१२,४[1].

रम-हा(र>)री[o]– -०रि पै २, ९१,४.

रमण– >°णीय– -यः पै१२,७,१२

१रमति[p]– -तयः शौ ७,७९,२;–तिः तै १,६,३,१; ७,१,१२,१[1];१८, २[1];४,१७,२[1].

२रमति[q]– -तिः शौ ६,७३,२;३.

३रमति[r]– -तयः पै२०,५७,६;–तिः काठ ४१,३[1]; ४४,६[1]; पै १९, १०,१०; ११; २०, ४१, ३.

रमयां√कृ, रमयामकः काठ ७,७¶.

रम्य[s]– -म्ये खिसा ३३,१४.

१रा(म्य>)म्या[t]– -म्याःऋ२,२,८.

रमक– >रामकायन[u]– -नः मै ४, २,१०¶.

√रम्ब्, रम्बते ऋ १०, ८६, ⌊१६; १७⌋; शौ २०,१२६,१६;१७.

√रम्भ्, रम्भ–, रम्भिन्–, रम्भिणी– √रभ् द्र.

रयि[v]– -यिः ऋ १, ६६, १; ७३, १; १२७, ९; १२८, १; २,१, १२; ३, ६२,३; ४, २, ५;७; ११,४; ३६, ५; ५, २५, ७; ५०,५; ६, १३,१; १४,५; १५,⌊१२; ७,४, ९⌋; २०-२१, १; ६८, ७; ७, १५,५;३२,२१;८४,३; ८, ३१, ⌊११; ९,१०१, ७⌋; ५१,९;१०; ९,५,⌊३ (६१,१८)⌋;१०,१९,३;

---

[a]) वैतु. GW. प्रमृ. <√रन् इति। [b]) पाभे. पृ२६२९ *c* द्र.। [c]) धा. विसर्जने वृत्तिः (तु. या ⌊१०,९⌋ प्रमृ.)। [d]) सपा. अरंसत <> अरीरमम् <> शौ ६,७७, १ अतिष्ठिपम् इति पाभे.। [e]) सपा. रंसिषः <> रंसिषम् <> ऋ ७,३२,१८ प्रमृ. रासीय इति पाभे.। [f]) =सपा. काश्रौ ४, १४,२३ प्रमृ.। शांश्रौ २,१०,१ प्रमृ. तु जनयतु इति पाभे.। [g]) पाभे. पृ ६३३ *f* द्र.। [h]) तु. PW. GW.; वैतु. सा. गिरा इत्यस्य विप. इति। [i]) सपा. शौ १३,१,१९ जनय इति पाभे.। [j]) धा. *दीपने वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. नू–>नून्)। [k]) तु. सस्थ. टि. आ। [l]) पाभे. पृ २६३९ *n* द्र.। [m]) विप. (मद-)। त्यप् प्र.। [n]) भाप. (तु. पृ२५९८*l*; वैतु. सा. विप. इति शौ. <रन्ति– इति च)।

[o]) विप. (⌊अर्थः ?⌋ किमीदिनी- ⌊=राक्षसी-⌋)। [p]) भाप. (रन्ति-), विप. (अघ्न्या- ⌊तै १, ६, ३,१, शौ.⌋)। भावे कर्तरि च अतिन् प्र. (पाउ ४,६३)। [q]) भाप.। अतिः प्र. इति पूर्वतो विशेषः। [r]) विप. (पै. ⌊रतिकृत्-⌋ अप्सरस्- ⌊तु. सस्थ. १रन्ति–⌋), भाप.। [s]) °म्य– इति? यनि. शोधः। [t]) विप. (⌊रमणीया-⌋ उषस्-)। [u]) व्यप.। अपत्यार्थीयः फक् प्र.। [v]) पुं. स्त्री. नाप. (धन- ⌊निघ १,१२⌋)। < √*रय् (=√ऋध्) 'ऋद्धौ' (वैतु. <√रा इति या ⌊४, १७⌋ PW. GW. प्रमृ. च)। क्वचित् धा. दीप्तौ वृत्तिः (तु. ऋ १,४६,२;२,९,४)।

११७, १; खि ३,३,९; १०; मा ८,४२; १८,१०; २६,१२†;३३, ८२†; का ९, ६, १; १९,४,३; ३२,६,१३†; तै १,१, १४,४†; ५,७,२¶; ६,६, ४†; ३,१,११, १†; ४, ७,४, १; ७,१,६, ६¶; ७,२; मै १,४,३†;८¶; २,११, ४; ४,२, ११[d]; †काठ ५,६; ९, १९;१८, ९$; ३२, ६; ३९-४०, १४; क२८, ९; †कौ १, ८६; २२५‡[a]; ५४६; २, १६८; १८८‡; ३१८; ९५९; ९६०; ११५५‡[a]; †जै १, ९, ६; २४, ३‡[a]; ५६, २; ३, १६, ६; १७, ९‡;१९,१३; ४, १९,१;२;२८, २; शौ १, १५,२; १९,३१,१२; २०,११९, २†; पै २०, ४३,९; –यिणा ऋ १०,१२२,३;–यिभिः ऋ १,६४,१०; –यिम् ऋ १,१, ३; ८, १; १२,[११; ८,२४,३; ९,४०, ५; ६१,६]; ३०, [२२; १०,२४,१]; ३४,५;१२;४७,६; ४८,१३;५८,६;६०,२;६४,१५; ६८,३; ७९, ८; [९; ६,५९,९]; ८५,१३; ९२,८; ९७,१; ११६, ३; १९; ११७, २३; १२९, ७; १३३,७; १४१,११; १५९, [५; ४,३४, १०; ४९, ४; ६,६८,६; ७,८४,४]; १६२,२२; १६९,४; २,२, ६; ४,८; ७,१; ११, १३; १३,४; १५,५; १९, ५; २५,२; ३०,११; ४०,६; ४१, ९; ३,१, १९;१४,६; २४,५; ४५,४;५१, ५;५४, १३; ४,१२, २; ३३,८; ३४,२;३५,६; ३६,८;[९; १०, १८३,१]; ३७,[५; ८,९३,३४]; ८; ४४, [६; ६,६,७]; ५०-५१, १०; ५३,७;५,४, ७; ११; ९, [७; २३, २]; १०, ७; २०, १; २३,१; २४, २; ३३,६; ४१,५; ४२, [१८; ४३, १७; ७६-७७, ५]; ५४, १४; ८०,३; ८६, [६; ८,(१२,४) १३, १२]; ६,१,३; ५, ७; ८, ५; १०, ५; १६,२०; २८; २९; २८, २; ४७,६; ४९, १५; ६४,४; ६५,६; ६८,५; ८; ७०,६;७,१,५;२४;५,९;१६,९; २०,७; ३६,७; ३७,६; ३९, ६; ४२,६; ७५,२; ७६, ७; ७७,६; ९२,३;९३,४; ९७,[(६,२३,२) १०]; ८, ३, ११; ५, १०;[१५; ७,१३]; ३६;६,[९; ९,६२-६३, १२];१३,५; १२; २३,१२;२४, २८; ४०,१; ४३,१५; ४६,१९; ६०, ११; ७१,३; ६; ७५, ११; १२;९०,४;९३,२१; ९५,८; ९; ९७, ३;९,४, [७;४०,६;१००, २]; ८[b]; १०; ७,९; ११-१२, ९;१३,५; १९,[६; ४३,४; ६३, ११]; २०,४;२९,६;३१,१;३५, १; ४०, [(३३, ६)३; ६३, १; (६५,२१)]; ४८, ३; ६३, २३; ६५, ३०; ६६, २१; ६७, ६; ६८, [१०; १०,४५, १२]; ७२, [८;१०७, २१(२४)]; ८६,४१; ८७,६;९३,४;५; ९७,२१; ४४; ९८, १; ४; १०१, ९; १०२,३; १०६,९; १०,१५,७; ११; १९, १;२१,४;३८,२;४०, १३; ४७, [१-८]; ७६,४; ८५,४१[c]; ९१, १५; १३४, ४; १४०, [(४)५]; १५६,३; १६७,१; खि १,६, ७‡[a];७,६;४,९,४;मा ३,१४‡[e]; २५†; ८, ३८†; ९,३४; १२,८; २९†;५२‡[e],११०†; १५,४८†; ५६‡[e]; १७, १६†; १८, ७४†; १९, ५९†; ६३†; ६४†; २०, ५८;७९†;८३†; २५,४५;४७†; २७, ४; ६†; २७†; ३३,९०†; †का ३,३,४‡[e];१७;८, १३, १; $१०, ५, २[f]; ३; १३, १,९$; २,१२; ४,८‡[e]; ७, ९; १६, ५, ३०; ६,९‡[e];१८,२,१;२०,५, ७; २१,४,८; १३; १४; २२,६, ४$; ७,१३; ८,४; २७,१५, २; २९, $१,४; ६;३,४;५,२; †तै १,१,७,२$; ३,१४,३; ४;६-८; ४,४६,१; ५,५, २[२]; ‡[e]; ६, ३; ११,५; ६,६,३; ७,१०,१$; २, २,१२,६; ८; ४,५,१$; ६,११, ३[२];१२,२; ३,१,११, १; ३,८, ३$;११, १; २-४$, ४,११,३; $५, १, १; २; ४, $१, ७, २; ३; २,१, ३$;४, ४‡[e]; ७, २; ४; ३, ४, १$; १३, ५; ४,४, ८; ६,१,५; ९,४; ७,१३, ५‡[e];

a) 'न (*संप्रति) अगः [<*अग- (=भग- [स्वामिन्-] इन्द्र-)] रयिः [*विप. ([भरणशील-] इन्द्र-)] आचिकेत' इति पदानि वा. च। सपा. ऋ ८,२,१४ 'अगः *ररिः (<√रा [दाने]) आचिकेत' इति पदानि वा. च (वैतु. पपा. [कौ.] नागो>न अगोः इति, [ऋ.] अगोः अरिः इति, सा. अयिः [अरिः] इति च)। पृ १८ अगो- > -गोः इति नेष्टम्।

b) सपा. कौ २, ४०४ जै ३,३१,२४ वाजिन् इति पाभे.।

c) सपा. मंत्रा १,१,७ आपमं १,३,२ पागृ १, ४,१६ प्रभृ.। हिगृ १, २०,२ तु पशून् इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २३६३ u द.। e) पाभे. पृ १२३१ k द.।

f) पाभे. पृ २१२७ i द.।

६,१,८, ५¶; मै १, ५, १[२]‡[a]; ३†; ६, १‡[a]; ७, १; १०, ३; ११,४; २,७,९; १४†;१०,२†; १२,५[२]; ३, ११,३;४†; ४, १, २¶; २, १[२]¶; ७[२];९[२]¶; †१०, २;४; ५; ६[३]; †११,४; ६[२];१२, १-४†; ६[२];†१३,६; ७;†१४,१; ५; ८[५]; ९[३]$; १२$; १५; १६; काठ १,७;१०[b]; २,४‡[a];१४[२]†; ४, १५†; ६, ९‡[a]; १०[२]†; ७, १†;१२;१६†;१७[२]†; ८,१७[२]†; ९, ६; १०, १२[३]†; १३†; १२, १४†; १३, १६; १४, २; १६, ११‡[a]; १४; १८, १†; १६[२]; १८‡[a]; २०†; †२०-२१, १४; २६, ११†; ३१, १¶; ६; ३८,८; ९†;१२;४६,५†; क १, ७; १६‡[a]; ५, १†; ८,९; २५, ५‡[a]; २८, २†; २९, ४[२]; ४७, १¶;६; †कौ १,२२;४३;१२९; १९९; ३१७;३५१‡[c]; ४४१$; ४४४$; ४९६‡[d]; ५०१;५१७; ५४९; २, १११; १३९; १७०; २७६;३२१;३६५; ४०३;४०६; ४२९;४५८;४८६; ४८९;५४२; ५५३;५८६; ५८८;६७८;७५३; ७५४;७९९;८७०; ८७५;८७६; ८७९;९९९;१०००;११७०; ३, ४,१$; †जै १,३,२; ४,९; १४, ५; २१,६; ३३,५; ३६, १०‡[c]; $४६,५; ८; ५१, १०‡[d]; ५२, ५;५३,७; ५६,७; २,२,९$; ३, ११,७; १३,१५;१६,८; २३,८; २६,७; ३०, ७; ३१, २३; २६; ३३,४; ३४,१६; २३$; ३७,१; ४;४२,७;४३,९; ४६,२;४८,२; ४;५६, ६; ४,३, १०; ६,८; ९; १२,७;२४,१०; शौ २,६,५;३, ५,२; १२,५; २०,१‡[a]; ३‡[e]; ५‡; ८; ४, २१, २†; २५, ५; ३३,१†;३९,२;४;६;८; ६,३३, ३;५४,२; ६५, १, ७, १८,१; २१,३;४;४९,१;८१,२; ८४,१; ८५,२;८७,३;९,४,२१; ११,१, ३; ११; १२, २, ४६; १४, १, ४२[b]; २; ४†[f]; ६†; ३७[g]; १८, ३, ११; १४; ४३†; ४४†; ४, २९†; ४०; १९, ३, ३; ७,५; ३१, १२; १३; १४†; †२०, १३, १; १७, १२; ६७, १; ७०, १७; ८७, ७; १४३, ६; पै १,२४,४; ३९,४; ४१,२; ११२, ४; ३,२०, ५; ३३, ४; ६; ३४, १‡[a]; ४‡[c]; ८‡;९;४, २९,१;३४,५; ६,१७,१०; १०, ५,१३; १४; १६,२६,२;८९,३; ९०, २; १५१, ९; १७,३४, ७; १८, ७, ४†[f]; ६†; १०, १०[g]; १९,८,५; ११,११; २१, १४†; २४,१९;२६,५; २८,३; २०,२, ४; ३१,७†; ३२, १; –यीणाम् ऋ १, ४६,[२; ८,८,१२]; ६०, [४; ७२, ९]; ५; ६८, ४; ७०, [३; ७,१०,५]; ७३,४; ९६,७; १८१, १; २,९,४; २१,६; ३८, १०; ४०, १; ३,७,३; ५४,१६; ४,५०,[६; ५,५५, १०; ८,४०, १२;४८, १३; १०,१२१, १०]; ५,३,८; ३६, १; ६,१,८; ७,२; ३१,१; ४५,१९;६०,१३; ७,५, ५; ८,१९,८;४६,२; ७५,४; ९, ४७,५;९७,२४; १०१,६;१०२, ४; १०, ५,१; ४५, ५; ४७,२; १०६,७; खि ३,११, २; मा ३, १३; १०,२०†; १२,२२†; १५, २१†; १९, ४४; ५४†; ६१; २३, ६५; का ३, ३, ३; ११,६, ५†; १३, २, ५†; १६,५, २†; २१,३, १५; ४, ४†; ११; २५, १०, १३†; २९,४, ४†; †तै १, १,१४,१; ५,५, २; ६,६,४; ८, १४,२; २२,२; ५; २,२,१२,२; ६,११,१; १२,२; ३,२,५,७;७, २; ४,२, २,३; ४,४,१; †मै १, ५,१; २,६,१२; ७,९$;१५; ३, ११, १०$; ४, १०,६; ११,२[२]; १३,६;१४,१$;६;८; †काठ ६, ९; ७, १२$; ८, १७[२]; १५,८; १६,९;१५; १७,१८; १९; १८, २०; २१, १४; ३०, ६; ३८,२; †क ४, ८; [२५, ६; †कौ १, १०१; २, २२४; ४९२;१०७९; †जै १,११,५; ३,२०,८;३८,६; शौ ३,१०,५; ६,६२,२; ७,४१, २; ८४, ४[h]; ८५, ३†;११४, ६; १०, ९, २७; ११, १,३४; १६, ३, १; ४, १; †२०,८८, ६; १३७, ६; पै १, १०५, १; २, ३९, ५; ४, ९, १; १६, ९२, ४; १३८, ८; १९, ३०, ६†; २०, ९, ५[२१]; ३१, १०; –य्या ऋ १०, १९, ७; मा

[a]) पाभे. पृ १२३१ k द्र. । [b]) पाभे. पृ १४५७ a द्र., पै २०, ३४, १० वलम् इत्यपि द्र. । [c]) पाभे. पृ २६१२ e द्र. । [d]) सनत्, रयिम् > ऋ ९, ५२, १ सनद्रयिः इति पाभे. । [e]) पाभे. पृ २१७५ q द्र. ।

[f]) पाभे. पृ २६४३ c द्र. । [g]) पाभे. पृ २०५६ f द्र. ।

[h]) पतयो रयीणाम् > सपा. अप्रा २,५ अप ३७,५,४ विशांपते इति पाभे. ।

[i]) सकृत् सपा. शौ ७,४१,२ रयिष्ठाम् इति पाभे. ।

१२, ७[a]; १०; ४१; का १३, १, ८[a]; ११; ३, १२; तै १, २, ४, २; ५; ३,३; ४, ४[२];¶; ४, २, १, ३; ३, ४; ५, २, २, ५¶; ६, १, ७, ८; ७, १, ६, ६¶; मै १, ५, ३[२]; १०[४]; ७, १[३a]; ४; २,७, ८; १०; १४[३a]; ४, २, १०[२];¶; ९, ११[b]; १२; काठ ७, १३; ८, १४; ९, १; १६, ८; १०; १९, ११; १२; २२, १२; ३२, २¶; क ८, २; ४; २५, १; ३१, १; २; कौ २, ११८३; शौ ३, १४, १; ६, ७८, २[c]; पै १, ४१, ३; २, १३, ४; १९, २१, १६†; २०, ९, ८‡[d]; -य्याः पै १९, २२, १३; -य्याम् तै ७,१, ७,२¶; -य्यै मा ९, २२; १४, २२; का १०, ४,५; १५, ६, २; तै ४, ४, ५, १; ७, १, ११, १; ५, १३, १; मै १, ३, ३०; ११, ३; २, ८, ३; ११, ६; ४,७,४; काठ १७, ३; ४०-४१, २; ४५, ९[२]; क २६, २.

रयि-दा- -दौ ऋ ३, ५४, १६.

रयिन्[e]-> †रयिन्-तम[f]- -मः ऋ ६, ४४, १; कौ १, ३५१; जै १, ३६, १०.

रयि-पति- -†तिः ऋ १, ६०, ⌊४; ७२, १⌋; २, ९, ४; ४०, ६; ९, ९७, २४; तै २, २, १२, २; मै ४, १४, १; -०ते ऋ ६, ३१, १; तै ३, २, ३, १[g].

रयि-पोषण[h]- -†णम्[i] काठ ९, ७; क ८, १०.

रयि-मत्- -मत् ऋ १०, ३६, १०; -मते का ३, २, ५; -मन्तः ऋ १०, ७४, १; -मान् मा ३, ४०; १२, ५९; का १३, ४, १५; तै ४, २, ५, १; ¶७,१, ६, ७; ७, २; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; क २५, २.

†रयि-वत्- -०वः ऋ १, १२९, ७; ६, ५,७; ४४,१[j]; मा १८, ७४; का २०, ५, ७; तै १,३, १४,३; -वतः ऋ ६,६८,५.

रयि-विद्[k]- -वित्,द् ऋ २, १,३; ३, ७, ३.

†रयि-वृध्- -वृधः ऋ ७, ९१, ३; मा २७, २३; का २९, ३, १; मै ४, १४, २.

रयि-षा(<सा)च्- -षाचः ऋ १, १८०, ९.

रयि-षा(<सा)ह्- -षाट्,ड् ऋ १, ५८, ३; ९, ६८, ८.

१रयि-(ष्ट>)ष्ठा- -ष्ठा तै ३, ४, २, २; ३, ६.

२¶रयि-ष्ठा- -ष्ठाः काठ १३, ११; १२; -ष्ठाम् शौ ७, ४०, १; ४१, २[l]; पै २०, ९, ८‡.

रयि-ष्ठा⌊,स्था⌋न- -ष्ठानः शौ ७, ८१,२; -स्थानः ऋ ६,४७,६; पै २०,३१,७.

√रयीय>रयीयत्- -यन् ऋ ३, ६२, २.

रयीषु[m]-> रयीषिन्- -षिणः[n] कौ १,४४१; जै १,४६, ५.

रराट[o]- -टम् मा ५,२; का ५,५, ९; तै १, २, १३, ३; ६, २, ९, ४; मै १, २, ९; ३, ८, ७; काठ २, १०; २५, ८[२]; क २, ४; ४०, १[२]; -¶टानि मै १, ११, ६; काठ १४, ६; -टे मा २४, १[p]; का २६, १,१.

१ररा॑ण-, २ररा॒ण-, ३रराण-, ररावन्-, ररिवस्- √रा द्र.

रव-, रवथ- √रु (शब्दे) द्र.

†रवि- -विः शौ २०, १२८, १३[q].

√*रश् (वधा.)>रश(न>) ना[r]- -नया ऋ ४,१,९; १०,१८,१४;

a) सपा. गोब्रा२,२,४ वैताश्रौ१३,२३ प्रजया इति पाभे.। b) र॒° इति पपा. स्वरः? । c) पाभे. पृ १०४३ c द्र. । d) सपा. ऋ १,१६४,५२ वृष्टिभिः इति, तै ३, १, ११,३ शौ ७,४०,१ वृष्ट्या इति च पाभे.। e) नाप. । मत्वर्थीयः इनिः प्र. उसं. (पा ५,२,११६)। f) तु. मदिन्-तम- (वैतु. पपा. °यिं-त° इति)। g) पाभे. पृ १५८८ h द्र. । h) विप. । उस. । i) पाभे. पृ १८९६ j द्र. । j) पाभे. पृ २६१२ e द्र. । k) उप. <√विद् (लाभे ⌊तु. वें.; वैतु. सा. ज्ञाने⌋ इति)। l) पाभे. पृ २६४४ i द्र. । m) नाप. (*सम्पद्-) । (√ऋध्>) *ऋधीषु- (=ऋजीषु-)>नैप्र. यनि. । °षिन्- इति विप. (इन्द्र-⌊तु. पपा. नावग्रहः ; वैतु. °यि-इ° इत्यवग्रह इति कृत्वा उप. <√इष् 'गतौ' इति सा. भ., 'इच्छायाम्' इति वित्र. BS.⌋) । n) तु.सा. सात.; वैतु. पपा. वित्र. BS. °णे इति । सपा. ऐआ ५,२,२ रयिषणि इति पाभे. । o) नाप. (ललाट-) । (√हृष् ⌊*ऊर्ध्वभावे⌋ > भावे) हृष्ट- + भृत- (भाप.) > बस. *हृष्ट-भृत- > नैप्र. यनि. । p) सपा. मै २,१३,२ ललाटे इति पाभे. । q) शोधः पृ २४६५ e, २६२७ a च द्र. । r) नाप. (रज्जु-) । धा. बन्धने वृत्तिः (तु. पाम ⌊७,१,९६⌋; वैतु. पाउ ⌊२,७५⌋ यनि. धा. <√अश् ⌊व्याप्तौ⌋ इतीव?)।

७०, १०; खि ५, ७, २, ७-९; मा २१, ४६; का २३, ५, ४; मै ४, १३, ७[3]; काठ १८,२१[3]; –ना ऋ १,१६२,८; मा २५, ३१†; का २७, १२, ८†; तै ४,६, ८, ३†; ¶६,३, ४,५; ६; मै ३, ९, ४¶; १६, १†; काठ २६, ६[6]¶; ४६, ४†; क ४१, ४[6]¶; शौ १०, ९, २; पै १६, १३६, २; –नाः ऋ १, १६३, ५[a]; १०, ५३, ७; मा २९, १६†[a]; का ३१, ३, ५†[a]; तै १, ६, ४, ३; ७, ४, ४; ४, ६, ७, २†[a]; मै ४, ७, ९¶; काठ २९, ८¶; –†नाभिः ऋ ९, ८७, १; १०, ४, ६; ७९, ७; कौ १, ५२३; २,२७; जै १, ५४, १; ३, ३, ६; –नाम् ऋ १, १६३, २; २, २८, ५; ५, १, ३; मा २२, २; २८, ३३; २९, १३†; का २४, १, २; ३०, ३, १०; ३१, ३, २†; तै ४, १,२, १; ६, ७, ११; ५, १, २, १; ¶६, ३, ६, ३; ६, ४, ३; ७, १, ११, १; मै १, ४, १; ५; २, १२, ३; ३, ४, ५; १२, १; ४, १४, ९†; काठ ५, ३; ¶२६, ६; ८; २९, ८¶; ३२, ३; ४०, ६†; ¶क ४१, ४; ६; कौ २, १०९८†; शौ ७, ८३, १; पै १८, १४, ६; २०, ३१, ९; –¶नायाः तै ६, ३, ४, ६; ७; मै ३, ९, ४[2]; काठ २६, ६; क ४१, ४; –नायाम् काठ ३४, १५¶; –¶ने तै ६, ६, ४, ३; मै ४, ७, ९; काठ २९, ८.

रशन-संमि(त>)ता- -ताम् तै ६, ६, ४, १¶.

?रशनाकृतः[b] पै २०, ४७,४.

√रशनाय>रशनायमा(न>)ना- -ना शौ १४, २, ७४; पै १८, १४, ४.

रशना-संमि(त>)ता- -ताम् काठ २९, ८¶.

रश्मन्[c]- -श्मा[d]* ऋ ६, ६७,१.

रश्मि[e]- -श्मयः ऋ १, ५०, ३; ५९, ३; १०५, ९; १०९, ७; १३५, ९; २, ५, २; ३, ७,९; ४, १३, ४; ५२, ५; ५, ५५, [३; १०, ९१, ४]; ६, २९,२; ७५, ६; ९, ६४, ७; ६९, ६; ८६, ६; †मा ८, ४०; २९, ४३; †का ८, १५, १; ३१, २, १०; ¶तै ३, ३, ४, १; ४, ६, ६, ३†; ६, ३, ८, ३; ४, ५, ५; ७, ५, २५, १; ¶मै १, ३, ३३†; १०, १६; ३, ६, ३; १६, ३†; ४, ४, २; ५, ५[2]; ८, ८[2]; १२, ५†; १४, १४; ¶काठ ४, ११†; ११, १३†; २८, १०; ३३, ६; ३६, १०; ४६, १†; क ३, ९†; ४५, १¶; †कौ २, २३७; ३०८; ७२०; ३, ५, ८; †जै ३, २१, २; २५, ४; ५९, १२; शौ ६, १०५, ३; ७, ११२, १; १०, १०, २०; ११, ७, ११; १३, २, १८†; २०, ४७, १५†; पै १५, १०, ६†; १६, १०८, १०; १५४, १; १७, २९, २; ९; १८, २२, ३†; २०, ३०, १; –श्मये मा ३८, ६; का ३८, १, ६; मै ४, ९, ७; –श्मिः ऋ १, ३५, ७; १०, १२९, ५; मा २, २६; १८, १९; ३३, ७४†; का २, ६, ५; १९, ७, १; ३२, ६, ५†; तै ३, ५, २, १; ४, ४, १, १; ७, ७, १; ५, ३, ६, १; मै २, ५, २¶; ११, ५; ३, ४, १¶; ४, ६, ६[2]; काठ १२, १२¶; १७, ७; १८, ११; २१, ११[2]¶; ३७, १७; क २६, ६; २८, ११; पै २०, ५३, ६; –श्मिना ऋ ८, २५, १८; मा १५, ६; २३, १४[2]; का १६, २, १; २५, ४, ३[2]; तै ५, ४, १२, २¶; मै २, ८, ८; काठ ११, १३†; पै १४, ३, ४; –श्मिभिः ऋ १, १९, ८; ४७, [७; १३७, २; ५, ७९, ८; ८, ८, १४; १०१, २]; ४९, ४; ८४, १; ८७, ६;

---

a) सपा. काठ ४०,६ *वृषणा- >-णाः (तु. Sch.; वैतु. सात. वृषभाः ?) इति पाभे. ।

b) पाठः ? (वातं हि) रशनां (मृगबन्धनसाधनभूतं) कृधि इति द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)। सपा. कौसू १२७,५ वातो हि (रशनावत् कृतः >) रशनाकृतः इति पाभे. (वैतु. PW. प्रभृ. °ना-आकृ° इत्यवग्रहे सत्युभयत्र समानः पाठः इति ?) ।

c) नाप. (रज्जु-) । धा. बन्धने वृत्तिः ।

d) *रश्मना > नैप्र. यनि. ।

e) नाप. पु. । रज्ज्वर्थे धा. बन्धने वृत्तिः (तु. SEY [१२१]; वैतु. या [२,१५] < √यम् [बन्धने] इति ?)। किरणार्थे धा. दीप्तौ वृत्तिरिति मतम् (वैतु. PW. GW. RN [३६५], SEY. प्रभृ. रज्ज्वर्थादेव लक्षणया किरणार्थ-लाभ इति ?), पाउ [४, ४६] < √रश् (< √अश् [व्याप्तौ]) इति ।

९२, १२; १२३, [१२; ५. ४, ४]; १२४, ८; १३२, ३; १३६, २[२]; ४, १४, २; ३; ५२, ७; ५, ८१, ४; ७, २,१; ३६, १; ४७, ४; ७७, ३; ८, १२, ९; ४३, ३२; ७२, १६; ९, ४१, ५; ६१, ८; ६६,२७; ८६, ३२; ९७, २३; १००, ८; १११, ३; १०, ३५, ५; ७७, ५; १३२, ६; मा १, १२;३१[२]; ४, ४; १०, ६; २९; १३,२२; १८, ४६; का १, ४, १; १०, ३[२]; ४, २, २; ११, ४, २; ८, ६; १४, २, ७; २०, २, ९; तै १, १, ५, १; १०, ३; २, १, २; ४, ३९, १†; २, १, ११, २†; ४, १०, २¶; ३, ३, ३, २; ४, १¶; ४, २, ९, ४; ११, २†; ५, ७,६, ३; मै १, १, ६; ९; १२; २, १; १०, १; १६¶; २, १, ५[२]¶; ४, ८¶; ६, ८; ७, १६; ३, ११, १०; ४, १, २; ११, २[२]†; १२, ५; काठ १, ५; २, १; ८, १७†; ९, ५¶; ¶११, ५; १०; १५, ६; १६, १६; २३, १; ३३, ६[२]¶; ३६, १०¶; क १, ५; १३; ३५, ७; †कौ १, ३४७; २, २४६; ३७८; ४३२; ६६२; ९४१; †जै १, ३६, ६; ३,२१, ११; ३०, २१; ३३, ७; ५५, ३; ४, १, २; २२, ४; शौ २, ३२, १; ५, ३०, १५; ६,६२, १; १०८, १; ५[a]; ७, १२, १; ९, १३, २२; १२, १,१५;

१३, २, २; ४०; ४, २-७; ९; पै २, १४, १; ४, १६, १; ७; ५, ३, १; २; १३, ७; १४,१; ६, १७, ८†; ७, १३, २; ९, १४, ५; १०, ९, ५; १०, २[b]; १४, १, २०; १५, १९, २; २३, ३; ४; १६, १५२, १०[b]; १७, २, ६; १८, १८,२[b]; २०, ६;२४,८; १९,२३,११; ३०,४; ३५, १५; ५१, २; -श्मिभ्यः मा २२, २८; का २४, १४, २; मै ३, १२, ७; -†श्मिम् ऋ १,१२३, १३; ४, २२,८; ५, ७,३; ३३,३; ८,७, ८;३२, २३; ९,९७, ३३; १०, ९३,९; तै २,१, ११, ४; मै ४, १२,४;५; -श्मिपु ऋ १,१३४, ४[२]; खि २, १४, ९; मा ८, ४८; १३, ८; का ८, २२, २; १४,१,८; तै ४,२,८,३†; मै १, ३, ३६; ६, १०¶; २,७, १५; काठ १६,१५; ३०, ६; क २५, ६; पै ९,१२, ७; १९,१७, ७; २२, २; -¶श्मी काठ २७,१[३]; क ४२,१[३]; -श्मीन् ऋ १,२८, ४; १०९,३; १४१,११; १४४, ३; ८,३५, २१; १०,१३०, ७; खि ३, २२, ६; मा १०, २२‡; ११, १७; ३४, ४९†; का ११, ७,२‡; १२,२,६; ३३,२,१२†; ४०,१,१६; तै १,६,४,३; ७,४, ४; ४,१,२,३; मै १,४,१;५;८, ९; २,१२,३;३,४,५;४,३,४¶; काठ ५,३; १६, २; ३२, ३; शौ ४,३८, ५; ७,८७, ४; ५; १३,

२,१०; १८,१, २७; २८; पै २, ५७,४; ४,१४, २; १६,८; १६, ७१,८; १८,१४,६; २१,४;२५, १; -श्मीनाम् तै १, ६-७,६, १; ३,२,१०,२[२]; मै २,५, ११[२]¶; -०श्मे ऋ ५,१९,५.

रश्मि[c],श्मी-व॒(त्>)ती- -¶तीः काठ २२, १२; क ३५, ५; -तीभिः काठ २२, १२¶; -तीम् मा १५, ६३; का १६, ७, ६; मै २, ८, १४; काठ ४०, ५; -त्या काठ ७, १३[३]; क ६, ३.

र॒स[d]- -सः ऋ ६, ४४, २१; ८, ३, २०; ९, ३८, ५; ४७, ३; ६१, १७; १८; ६७,८; १५; ७४, ९; ७६,[१; ७७,५]; ८४, ५; ८६, १०; ९६, २१; १०, ९, २; खि ३, १०,१; मा ९, ३;११,५१†; १८, ९; १९, ३३; २०, २७; ३६, १५†; ३९, ४; का १०, १, ४; १२, ५,२†; १९, ४, १; २१, ३,२; २२, २,४; ३६, १, १५†; ३९,२,२; तै १, १,१०, २;३;२,६,१; ७,१२,२; ८,११, १; ¶२, १,२,७; ७,१; २[२]-६[२]; २, १०, ४; ३,११, १; ४,९,२; ३; ३,५,७, १¶; ४,१,५,१†; ७, ४, १; ५,५,६, ३†; ६, १, ३; ४†; ¶६, ३, ११, १[२]; ४; ६, ७, ४; ७, ४, १९, ४†; मै १, २,१; १७[e]; ¶६, ३; ७; १०, १३¶; ११,४; ¶२,३, ५; ४,८;५,७[६]; ६, ७§; ७,५†; ११, ४§; १३,१§; ३, ३,५¶;

a) पाभे. पृ ९०२ *h* द्र. ।
b) सपा. शौ १३,१,१२ अ॒श्मना इति पाभे. ।
c) काठ. पाठः ।
d) वप्रा. सत् भाप. (प्रीति-). नाप. (द्रव-, सार- प्रभृ.) च ।
e) पाठः ? सपा. तै १, ३,१०,१ काठ ३,७ क २, १४ रो॒हिष्यै इति पाभे. ।

६, २[२]; ७, ४[२]¶; ¶१०, ३; ४; ११, ६; ७; ¶४, १, १०; ४, १; ९; ५, २[३]; ७, ७[३]; ९, १०$; २७†; काठ २, १; ¶११, ८; १०; १३,८[३]¶;१४, ३; १५, ६; १६, ४†; १८, ९; २०-२१,७¶; २५, ४¶;¶२९, ४[२]; ५; ३१, ८¶; ३४, ३¶; ३५, ३[२];†; ३६,१५[६]; ३८, ३; ३९, २[२]; क १, १३; २८, ९; ¶३१,९; ३९,१¶; ¶४५,५[२]; ६;४७, ८¶; †कौ १, ५५८; २, २४०; २४१; ३८१; ५७८; ६२७; ६५०; ११८८; †जै १, ५७, ५; ३, २१,५; ६; ३१,१; ४७, ४; ५२,९; शौ १, ५,२†; ३, १३, ५; २८, ४; ४, ४, ५; ६, १६, १; ९, ४, ५[a]; १०, ४, १८; १२, ६, ४; १४, २, ५८; पै १, ४८, २[b]; २, ८३, १; ३, ४, ५; ४, ५,५; ६, १५, १; ९, २५, १; १६, १६, ८; २४, ४[a]; १४१, ४; १९, ५,७; ४५, ९†; २०, ३६,७; –सम् ऋ १, ७१, ५; १०५, २[c]; ५, ४३, ४; ७, १०४, १०; ८, ५३, ३; ९, ६, ६; १६,१; २३, ५; ६२, ६; ६३, १३; ६४, २४; ६५, १५; ६७, ⌊३१; ३२⌋; ७९,५;९७,१; १०९, ११; ११३, ३; १०,७६, ७; खि १, ८, १?[d]; २, ९, ४; ५; ३, ५, ३; मा ९, ३; १९, ७५; ७९; ८३; का १०, १, ४; २१,५, २; ५; ६, ४; ¶तै १, ७, १२, २$; २, १, २, ७; ७, ३-६; ९, २; २, ४,५; १०, ४; ३, ११, १; ६, ३, ११, १[२]; ३; ४; ६,७,४; ७, २, १०, १; ¶मै १, ६, ७; १०, ९; ११, ४$; २, ३, ५; ५,७; ३, २,८; १०,३;४[३];७;$११, ६[२]; ९;४, १, ३; ३, १०[३]; ४, १; ९[२]; ५,२[२];६;९[२]; ८,६; ¶काठ १३, ८[२]; १०; १४, ३$; २०, ७; २५, १०; २७, २; ३१, २; $३८, १[२]; ३; क ३१, ९; ४०, ३; ४२, २; ४७, २; †कौ १, ५२६; २, ३६०; ४२८; ६४८; ६४९; ६८३; ७४९; †जै १, ५४, ४; ३, ३०, ३; ३३, ३; ५६, १२; ४, १८, ७; शौ २, २६, ४; ५; ४, २७, २; ३; ५, १३, २;३; ८,४, १०†; ९, ८, २; १९, ३१, ५; पै २, २, ३; १२, ४; ५; २३, १; ४, ३५, २; ३; ६, १५, ४[२]; ८, २, १; २; ९,१०, १; १०, ५,५; ११, ८; १६, ९, १०†; १७, ३५, ७; १९,३५,१४; –सस्य ऋ १, ३७, ५; ९, ८५, १; मा ९, ३; का १०, १, ४; तै १, ७, १२, २; मै १, ११, ४; ४, ५, २¶; काठ १४, ३; कौ १, ५६१†; †जै १, ५७, १०; २, ४, ७; शौ १, २८,३; ४, १७, ३; १८, २, २४; पै ५, २३, ३; २०, २६, ८; –साः ऋ १, १८७,४; ६, ६३, ८; ८, ४९, २; ९, ११३, ५; खि ३, १, २; काठ ४०, ८†; कौ २,१६२†; जै ३, १५,१०†; शौ ४, १५,२; १९, ३१,४; २०,५१,२†; पै ६,१६, ४†; १०, ५, ४; १९, ५२, ३; –सात् मा ३१, १७; का ३५, २, १; मै २, ७, १५; पै १९, ४६, ३; –सान् पै ५, ३, १;२; –†सानाम् ऋ १, १८७, ५; काठ ४०, ८; जै २, ३, ४; पै १, १११, २$; ६, १६, ५; –साय मा २, ३२; का २,७,४; तै ३, २, ५, ५; मै १, १०, ३; काठ ९, ६; क ८, ९; शौ १८, ४, ८१; पै १६, ४२,६; ४३,१; १९, ४०, ४; –से ऋ ९, १४, ३; मै १, ६, ३¶; ४, ९, १[e]; शौ २, २९, १; पै १९, १७, १०; –सेन ऋ १, २३, ⌊२३; १०, ९, ९⌋; ९, ९७, १२;५७; १०९, २०; मा १, २१; १९, ५; ९४; २०, २२†; २५, ९; का १, ८, १; २१, १, ५; ६, १५; २२, १, ७†; २७, ९, १; तै १, १-२, ८, १; ४, ४५, ३†; ४६, २[२]; ¶२, १,७, ३[२]; ५;६; ३, ५, ७, १¶; ५, ७, २०, १; †६, २, १०, ५; ३, ९, ३;११, ३[२]; मै १, १, ९; २,६; ३,३९; १०, ९¶; ¶२, ४, ८[२]; ५, ७[३]; ३, ३, ५¶; १०, ४[२]¶; ११, ७;९; १५, ८; ¶४, १, ९; ३, १०[२]; ४, १$; ७, ७; ८, ९; काठ १, ८; २,६; ४, १३; १३, ८[२]¶; २१, ७¶; २९, ३†; ३१, ७; ३७,१८; ३८, ३; ५†; ५२, १०; क १, ८; १९; ३, ११;

---

a) पाभे. पृ १२१७ *i* द्र. । b) सपा. शौ ७,५७,१ व्रुलम् इति पाभे. । c) =वीर्य- । d) रसन् इति पाठः ? यनि. शोधः । सस्थ. ? युतिः> जूतिः (*विप. ⌊रथ-⌋) इति; ?येति>जयति इति चापि शोधौ द्र. । e) =सपा. माश्रौ ४,१,१९ । तैआ ४, २,६; ५, ३,५ आपश्रौ १५,३,७ तु हरसा इति पाभे. ।

कौ २,३७१†; जै ३, ३०,१४†; शौ ३, ३१, १०; ४, ३५,३; ६, ७८, १; १२४, १; ७, ९४,१†; १०,५, ४६; ६, २; २२; ८, ४४; पै १, ३३, १; १०,४, १; ८; ११, १, १०; १६, ४२, २; १९, १६, ९; –सेभ्यः शौ २, ४, ५; पै २, ११, ५; –सैः पै ५, ७, ४.

रस-भञ्ज(न>)नी– -नीम् पै १७, १४, ३.

रस-वत्– -वत् ऋ ५, ४४, १३; –वते तै २,२, ४,४¶; –वन्तम् तै २, २,४,४¹¶; –वान् ऋ ६, ४७, १; ¶तै २, २, ४, ४; शौ १८, १, ४८†; ४, ३३.

†रसाय्य[a]– -य्यः ऋ ९, ९७, १४; कौ २, १५७; जै ३, १५, ५.

रसा(स-आ)शिर्[b]– -शिरः ऋ ३, ४८, १.

रसिन्– -सिनः ऋ ८, १, २६; ३, १; ९, ११३, ५; मा १९, ३५; का २१, ३, ४; मै २, ३, ८; ३, ११, ७; काठ १७, १९; ३८,२; †कौ १,२३९;२,७४३; ७७१; †जै १, २५, ७; –सी मै ४, ३, १०¶.

?रसा[c] पै १७, २७, ४.

†रसा[d]– -सया ऋ ४,४३,६;१०,७५, ६; १२१,४[e]; मा २५,१२; का २७,१०,३; तै ४,१,८,४; मै २,१३,२३; काठ ४०, १; पै ४, १, ६; –सा ऋ ५, ४१, १५; ५३, ९; ८, ७२, १३; ९, ४१, ६; मा ३३, २१; का ३२, २, ४; कौ २, २४७; ८३०; जै ३, २१,१२; –साम् ऋ १, ११२, १२; शौ ४,२, ५‡; –?सायाः[f] ऋ १०,१०८, [१; २].

?रसावतिपम् पै ९, २१, ५.

?रस्यन् पै १९, १८, ५.

?रस्योनं[g] खि ७, ७, ४.

?रहर्[h] पै ९, १२, १२.

रहस्[i]–>रह-सू[j]– -सूः ऋ २,२९,१.

रहूगण[k]– -णाः[l] ऋ १, ७८, ५.

√रा,¶राते तै ३, ४, ९, १; २; मै ४, ५, ४; रासि ऋ २, ११, १४³; रासि ऋ १, १४०, १२; २, ११, १३; ३३, १२; ३, ४, १; ६, ४, ८; ७, ९५, ६; ९, ९, ९; मै ४, १४, ७; रास्व, >स्वा ऋ १, ११४, ६; ९; ३, ५७, ६; ६२, ४; ४, २, ११; ६, ४८, ४; ७, १६, ४; ८, ४, १६; ६०, ६; ११; ९, ४३, ६; ६१, २६; १०, ७, ७; मा ४,१६; का ४,५, ९‡[m]; तै १, २, ३, २;८, २२, २†; ५, ५, ४, ४†; ६, १,४,

---

a) विप. (⌊*रसपूर्ण-⌋सोम-)। (रस->√*रसाय> भावे) *रसाया- (रसवत्ता-)+(√मी ⌊=√मा⌋ 'माने'>भावे) *मय्य->वस. *रसाया-मय्य-> नैप्र. यनि.। अस्यैव वा रस-+मत्वर्थे आय्यः प्र. स्वरश्चेति पाप्र. ऋजीयानुनुवादः (वैतु. सा. √रस+आय्यः प्र. इति, PW. प्रमृ. च ⌊रस->⌋ √रसाय+कृत् प्र. इति?)। b) विप. (अन्धस्-)। वस.। c) तानि रसा इति पाठः? ता (तानि) अति-रसा (°सानि ⌊त्रीणि⌋) इति शोधः?। d) नाप. (नदी-)। रस-+(√सन् ⌊संभक्तौ⌋> कर्तरि ⌊स्त्री.⌋) *सा-> उस. *रस-सा- (तु. विस-खा-) > नैप्र. यनि. [तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ सा. रस-+⌊मत्वर्थे⌋ अच् प्र. इति; वैतु. या (११, २५ ⌊तु. SEY ६५⌋) प्रमृ. <√रस ⌊शब्दे⌋ इति?]। e) जातावेकवचनम् (नदीभिः ⌊वैतु. वें. यनि. =पृथिवी- इति?⌋) f) वैतु. ⌊पक्षे⌋ या (११, २५ ⌊शोधे सति⌋) *रसाय- (=रसान्वित ⌊<*रसमय-⌋)> -या (=°यानि) इति 'पयांसि' इत्यस्य विप. इतीवाभिप्रायुकः। या. ?रसानि तानि> °न्विता° इति शोधः।

g) पाठ? अस्मत् (पं३), नि-वर्हे, *रक्षम्⌊ण्>⌋णा– (⌊राक्षसी-⌋> द्वि३) -णाः इति पाद-शोधः। सस्थ. ?ऊर्मयः>*ऊर्मिकाः इत्यपि शोधः। ?रस्येनां (खिसा ३०,५) इति पाभे. अपि समानः शोधः।

h) पाठः? अहर् विमाय तिष्ठसि इति पादः सु-शोधः (तु. पृ २४८७ g)।

i) नाप. (गुप्तस्थान-)। <√रह् (<√रक्ष् 'गोपने' ⌊वैतु. अन्ये त्यागे⌋)।

j) नाप. (व्यभिचारिणी-)। उस. पूप. विसर्गलोपः उसं [पावा ८,३,३६ (तु. WAG ⌊१, २८७ a⌋; वैतु. GW. प्रमृ. रह- ⌊=रहस्-⌋ इति पूप. इति?)]। उप. <√सू 'गर्भविमोचने' (तु. सा. प्रमृ.; वैतु. वें. <√सू ⌊प्रेरणे⌋ इति कृत्वा वा. अन्यथा-दृक्?)।

k) व्यप. (⌊अङ्गिरोगोत्रोत्पन्न-⌋ ऋषि-)। पपा. नावग्रहः। PW. प्रमृ. °हू-ना° इति। l) बहु.<राहूगण्ये- इति।

m) रास्व इति द्विसकारः सम्प्रदाय-पाठः स्यात्? (तु. शुप्रा. ४, १४७ ⌊< √रास् इति उ. सा.

७; मै १, २, ३; ३, ६, ९; ४, ११, २†; †काठ २, १५; ४, १६; कौ १, ४३†; २९४; २, ५६४†; जै १, ४, ९†; ३१, २; ३, ४५, १†; रास्व ऋ २, २७, १०; ३, १३, ७; ४,११, २; ५, १३, [५; ८, ९८,१२]; ७, ७९, ४; ८१, ५; ८, २३, १२; तै १, ४, ४६, ३†; ३,२, ३, १; ३; ३, ८, ३; ४, ७,२; मै १, ५, ३; १०; †४, ११,२; ४; काठ २, ४; १५†; ५,४;६, १०†; ७, ३; २२, ६; ४०,५†; क १, १६; ५, २; कौ २, ५२१†; जै ३, ४०, १७†; शौ ६, ३९, २[a]; ७९, ३; २०, १०८, ३†.

रुरते ऋ ५, ७७, ४; ८, ३१, २; ररीथाः ऋ ६, ४४, ११; ‡ररास्व[b] शौ ७, २१, २; ७०, १; रराथाम् ऋ १,११७, [२३ (६, ७२, ५)]; †ररीध्वम्[c] ऋ ५, ८३,६; तै ३,१,११,७; काठ ११, १३.

†रिरीहि ऋ ६, ३९, ५; ६५, ६; ९, ११, ९; ९१, ६; १०, ९८, १०; १६९, ३; तै ७, ४, १७, २; काठ ४४, ६; कौ २, ७९९.

ररिषे ऋ २, १, ५; रराथे ऋ ६, ७२, [(१, ११७, २३)५]; ररे ऋ ७, ३९, ६; ५९,५; ९९, ६; १०, ४९, ३; †ररिम>मा ऋ २,५,७; ३,१४, ५; ३२,[२; ३५,१; ५,४३, ३]; ८,२,१; मा १८,७५; का २०,५,८; कौ १, १२४; २, ८४; जै १,१३, १०; ३,८, १०; †रासते ऋ १, ९६, ८; ४, ५५,८; ७,४५, ३; ८,१, २२; १०,१२२,१; मै ४,१४,६; काठ ७, १६; २३, ६¶; रासत् ऋ ५, २५, १; †रासत् ऋ ६, ४९,८; मा ३४, ४२; का ३३, २, ५; तै १,१, १४, २; रासन् ऋ ७,४०,६; रासन् ऋ ७,३४, २२; रासताम् ऋ १०,३६,१४; शौ १९, ७, ४[२]; ४०, ४‡; रासन्ताम् ऋ ७,३५, १५; १०, ६५,३;१५; ६६, १५; शौ १९, ११,५†; रासाथाम् ऋ १,४६, ६; पै १२, ६,१४†; †रासीय ऋ ७, ३२,१८[d];८,१९,२६; शौ २०, ८२[d], १; अरासत ऋ १, १६६, ३; ५, ७९, ६; ८, ४७, ४; अरासत ऋ ३, ५३, १३; अरास्थाः खि ५, ७, ४, १६; अराध्वम् ऋ १, १६६, १२; ७, ५९, ४; ८,४७,७.

१रराण,णा- -णः ऋ ३, १,२२;४, १,५;२,१०; ५,४१,८;४३,१३; ६,२३,७; १०,६१,१२; ९८,७; १६९,४; १८३, [(४,३६,९)१]; मा २१, ४†; २७, २१‡; का २३,१,४†;२९, २,११‡; तै २, ५,१२, ४†; ४, १, ८, ३‡; ७, ४,१७,२†; मै २,१२,६‡; †४, १०,४; १४, १७; शौ ५, २७, ११‡; ७,१२०,२; १३, २,३३; -णयोः काठ ७, १२; -णा ऋ १, ११७, २४; २,३२, ५; १०, ६१,१५; तै ३, २,११,५†;५,१, १; ४,३, ४, १; मै ४,१२, ६†; काठ १३,१६†; शौ १, १८,२; ७, ५०,२†; ९, १, २; पै २०, १०,९†; -णाः ऋ ४, ३६, [९(१०, १८३,१)];५,३३,८.

२†रराण- -णः ऋ ३, ४,९; तै ३, १,११,१; मै ४,१३,१०.

रराण-ता[e]- -ता[f] ऋ १,१७१,१.

३रराण,णा- -णः काठ १८, १७‡; ३४,१९†; ४४,६†; क २९,५‡; पै ९, १, ११‡; १८, २३, ९; १९,५१,८†;२०,१७,८; -णा पै १६,३२,३; २०, १७, ९; -णाः पै १३,६,६‡[g].

रुरावन्[h]- -वा ऋ १०, ४०, ७; -व्णाम् ऋ ८,३९,२[i].

ररिवस्- -वान् ऋ १,१३८,४.

१रातु- -तः ऋ ७, ६७, ७; -तम् ऋ १,१६२, ११; ८,३२, २१[j]; १०, ११६,७; मा २५,३४; का २७, १३,३; तै ३,५,८, १; ४, ६,८, ४†; मै १, ३, ३५; ३,७, ९¶; १६, १†; काठ ४६,५†; -तस्य ऋ ८, ५, १४; -ता ऋ ३,३५,७; शौ ७,४८,३; पै २०,

---

[का.] च; वैतु. उ. [मा.] <√रा इति])।

a) पाभे. पृ १५४० o द्र.।

b) सपा. ऋ २,३२,६ प्रमृ. दिदिड्ढि इति पाभे.।

c) तु. पाम ६,१,४५। d) पाभे. पृ २६४२ e द्र.।

e) तु. BS. ORN; वैतु. वें. सा. LB. रराणत्- (<√रण्)>तृ१ इति, GW. MVH. लुङि मपु३ रूपमिति।

f) तृ१ रूपम्।

g) सपा. ऋ १,३२,६ या ६,४ रुजानाः इति पाभे.।

h) विप.। वनिन् प्र. धा. द्वित्वं च उसं. (पाउ ४,११३)।

i) वैतु. GRV. WAG. [३, १५५ b] प्रमृ. अराती रुरा° > °तीः अरा° इति मन्वानाः।

j) सपा. कौ १,२२३ जै १,२४,१ रातौ इति पाभे.।

१०, १३; -तानि ऋ १,१३१, १.

†रातु-तम- -मा ऋ १,६१, १; शौ २०,३५,१.

रातु-हविस्[a]- -विषे ऋ २,३४, ८.

रातु-हव्य,व्या[a]- -०व्य पै २, ६६,१; -व्यः ऋ १, ३१, १३; ५४,७; ११८,११; १५३,३; २, २५, १; ४, ७, ७; ४४, ३; ८, १०३,१३; मै ४, १२,२[b];१४, १०†; काठ १०,१२[b]; शौ २०, १४३, ३†; -व्यम् खि १,९,१; कौ १,६३; जै १,७, १; शौ ३, ३, १‡; पै २, ७४, १‡; -व्यस्य[c] ऋ ५, ६६,३; -†व्या ऋ ७,३५,१; मा ३६, ११; का ३६,१, ११; शौ १९, १०,१; पै १३, ८, १; -०व्या ऋ ६, ६९,६; -व्याः ऋ ५,४३, १४; ६,११, ४; मै ४, १४, १५†; -व्याम् ऋ ५, ४३, ६; -व्याय ऋ ५,५३,१२; ७, १९, ६; शौ २०,३७,६†.

१रातिन् >०नी- -नी ऋ ४, ६,[३(३, १९, २; ६,६३,४)]; -नीम् ऋ ३,१९,[२(४,६,३)].

राति[d]- -तयः ऋ १, ११, ३; ८; २९,४; १३२, २[2]; ८, ४९, ५; ६२,[१-१२]; ९९, ४; खि ३, १,५; मा ३८, १३; का ३८,२, ७; तै ७,४,१५,१†; मै ४,९,९; काठ ४४, ४; कौ १, ४५३;†२, १७९; ६०२; ६७०; ११२०§; जै १, ४७, ८; †३, १६, १७; ५५, ११; शौ ११, १०, २१; †२०, ५८,२; ७४, ४; पै १६, ८७,१; -तये ऋ ५,१०, ६; मै ४,१४, १२; -तिः ऋ १, ३४, १; ८९,२; ११७, १; १२२, ७; १३९,५[2]; १६८,७;१८४,४; ३, ३०,७; ५,३८, १; ६,४५, ३२; ५८,१; ६३,[(४, ६, ३)४]; ७, २५, ३; ८, १३, ४; १९, १९; २४,९; ९२,२९; १०,६६,१०; ९५,१७; १३३, ३[e]; १४३, ४; १८०, १; खि १, ४, ७; मा ८, १७; १५, ३८†; २५,१५†; का ९,३,३; १६,५,२०†; २७,११, २†; तै १,४,४४,१; ३,४,११, ४†; ४, १, ११, ३†; मै १,३, ३८; ३,१६,४[f];†४,१०,३;१२, ३; ५; १४, २; काठ ४, १२; १५†; १३, ९; १०; ३८, ७†; ३९, १५†; क ३, १०; †कौ १, ७५; १११; २८७[2]; ३६६; २, १७५; ९०९; ११५३[e]; †जै १, ८, ३; १२,५; ३०, ५[2]; ३८,७; ३, १६, १३; ५६, १६; शौ १, २६, २; ३, ८, २; ७, १८, ४; †२०,६०,२;९५,४; पै २,२३, ३; ३०, १†; १९, १, ८; २०, २, ६; -तिभिः ऋ १, ११, ६; ३,१९,२; ८,१९,२९; जै ३, ४८,१८†; -तिम् ऋ १,६०,१; १६२, २; १६९, ४; २,१,[१६; २,१३]; ३,२, ४; ६२,११; ४, ५,२;१७,५; ३४, १०; ६,३८, १; ६३,८; ७,३८, ५; ५६,१८; ८,९,१६; २३,२८; ७१,८;७९, ५; १०१, ८; १०, १४०, ५; १७८,२; मा १२, ११०†; २२, १२;१३; २५, २५; का १३,७, ९†; २४,४, ४; ५; २७,१२,२; †तै ४,२,७,३; ६,८,१; मै †२, ७,१४; †३, १६,१; ४,१४, ६; †काठ १६,१४; ४६,४; क २५, ५†; कौ २,११७०†; शौ १९,३, ४[g]; २०, १४२,१†; -तिषु ऋ ८,४,१९;१९,१२; -तौ ऋ ५, ३३,९; ६, ५०, ९; ७, १,[२०; २५]; २५, ४; ३७, ८; कौ १, २२३‡[h]; जै १, २४, १‡[h]; शौ ६,३९,२.

राति-षा(<सा)च्[i]- -षाचः ऋ २,१,१३; ६,४९, १४; ७,३४, २२; २३; ३५,११;३८,५; ४०, ६; १०, ६५, [(७, ३५, १५) १४ (१५; ६६,१५)]; खि ५,५, ७; मै ४,१४, ११†; शौ १८,३, २०; १९, ११, २†; पै १३,८, १२†; -षाचम् ऋ ७,३६,८.

राति-सूर[j]- -रः खि १,५,११.

---

a) विप. । वस. । b) पाभे. पृ २५५६ *d* द्र. । c) व्यप. (ऋषि- [तु. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW.प्रमृ. विप. इति]) । d) भाप. (दान-), नाप. (दातृ- [तु. स्क. GW. प्रमृ.; वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति?]) । रातु- (*भाप.[दान-]) + भृति- (भाप. [पोषण-]) > पस. *रात-भृति- > नैप्र. यनि. । नाप. वस. इतिमात्रे विशेषः (वैतु. पा ३,३,९६ क्तिनः प्र. उदात्तवादः?) । राति- इत्यस्याऽऽद्युदात्तस्य प्राति. अनुपलम्भात् पृ ४०५ *i* यथापेक्षं शोधः द्र. । e) सपा. जै ४, १,६ रात्रिः इति पाभे. । f) पाभे. पृ २६३९ *p* द्र. । g) सपा. काठ ३५, १ आपश्रौ १४, १७,१ शंसन् इति पाभे. । h) पाभे. पृ २६५० *j* द्र. । i) विप.-नाप. । उस. उप. <√सच् । j) सस. पूप. प्रकृतिस्वरः । उप. =शूर- ।

रातुम् पै १,२९,१.

रात्वी काठ ११,१[a].

रावन्[b]– -वा[c] मा ६, ३०; का ६, ८,१.

?रा[d] पै ५,२६,१.

राका[e]– -का ऋ २,३२, ८; ५, ४२, १२; ¶तै ३, ४, ९,१; २; ६[2]; काठ १२, ८[2]¶; पै ११, १, ५; २०,१०,१०†; –†काम् ऋ २, ३२, ४; तै ३,३,११, ५; मै ४, १२,६;१३,१०; काठ १३, १६; शौ ७, ५०, १; पै ११,१, ६$; २०,१०, ८; –कायै तै १,८,८, १¶;५,६,१८,१; मै २,६, ४¶; काठ १५,२¶; ४९, ८; –†०के ऋ २, ३२, ५; तै ३,३,११,५; मै ४,१२,६;१३,१०; काठ १३, १६; शौ ७, ५०, २; पै २०, १०,९.

राक्षस–; राक्षोघ्न– √रक्ष् द्र.

√राज् (बधा.)[f], >राजि, राजति ऋ १, १४३,४; शौ १०,१०, २८; राजति ऋ ४,५३,४; ५,२५,४; ६,४७,१९; मा ३६,८[g]; का ३६, १,८[g]; काठ ३९, १५[g]; कौ १, ४५६[g]; जै १,४७,१०[g]; पै १६, १०९, ८; २०, १०,४; राजतः ऋ १०,१३,५; शौ ७,५६, १[h]; ५९, २†; पै २०, ३०, ३†; राजन्ति ऋ ३, ५६, ८; राजसि ऋ १,१४४,६; †राजसि ऋ १, २५,[२० (५, ३८, ३)]; ३६, १२; १८८, १;५,२८,२;७,३२, १६; ८,१५,३; १९,३१;३७,३; ६०,१५;९,६६,२; ८६,५;२८; १०,१६७,१; कौ १,४६;२७०; २,२३८; ११७३; जै १, ५, २; २८,८; ३,२१,३; शौ २०,६१, ६;६२, १०; राजथः ऋ ५,७१, २;७, ८३, ५; जै ४,१८, ४†; †राजथः ऋ ३,६२,१७; ४,५६, ६; ५, ३८, [(१, २५, २०)३]; ६३, २; मै ४, १४,१२; कौ २, १४;९४७; जै ३,२,५; राजामि ऋ ४, ४२, [१;२]; अराजन् शौ ५,१८,१०; पै ९,१८,५.

राष्टि ऋ १,१०४,४; राट् ऋ ६, १२,५?[i]; अराट् मै ३,१,४¶.

राजयते मै ४,१२,३; राजयाति तै २, ४,१४, २; राजयातै शौ ६,९८,१; पै १९,१२,१३.

राज्[j]– राट्,ड् ऋ १, १२१,३; ५, ४६, ८; ६,१२, १; मा ९,२२; १४,२१;२२; १८,२८; का १०, ४,५; १५, ६,१; २; १९, ९,२; तै ४,३,७,२[2]; ५,३,२,५[2]¶;७, १, ११, १; मै २,८, ३[2]; ३,२, ९[2]; ४,१३,१०†; काठ २,११; १७, ३[2];१८,१२; २०, ११[2]¶; ३६, १५; ३७, १; ४१, २; क २६, २[2]; २९, १; ३१, १३[2]¶; शौ ७,५१,२†.

राजत्– -जते ऋ ८, १९, ३२; –†जन्तम् ऋ १, १, [८ (२७, १) ४५, ४ (८,८, १८)]; ३,२, ४;६,१,८; मा ३,२३; का ३,३, १५; तै १,५,६, २; मै १,५,३; ४, १३, ६; काठ ७,१;८; १८, २०; क ५, १; पै ५, २७, २$; –जन्तौ ऋ ८,८,[(१,१,८;४५, ४;७,२४,४)१८].

राजन्ती– -न्ती ऋ ६, ७०,२.

१राजन्[k]– -†०जन् ऋ १,२४,१४; ९१,[४(६,४७, २८)]; ६,४६, ६; ८, ७९, ९; तै १,५,११,३; २,३, १४, १; मै ४,१०,३; ४; १४, १७; काठ ४०, ११; शौ २०,८०,२; –०जन् ऋ १,२४, ९;६३,[७(४,२१,१०)]; ७९,६; ९१, ८; २,२७, [१७;२८,११; २९,७];२८,९; १०; ३०,९;४, १९,१०; ५,४,१; ३६,२; ६,१, १३;७,३;८,५; १२,२;१९,१०; ३९,५;७,८६,५;८९,१; ८,४८, ७; [८ (१०, ५९,६)]; ७९, ८; ९७, १५; ९, ११,३; ६१, १७; ११३-११४, ४; १०, १, ६;

---

a) पाभे. पृ ९९५ *f* द्र. ।

b) विप. (अद्रि-) । कर्तरि वनिप् प्र. । धा. अर्थः? ।

c) =सपा. माश ३,९,४,३ । तै १,४,१,१ मै १,३, ३ काठ ३,१०, क २,१७ तु ग्रावा इति पाभे. ।

d) शोधः पृ ४०६ *c* द्र. ।

e) नाप. (पूर्णमासी-) । (√पृ [पूर्तौ]>) *प्र– (पूर्ण-) + राजन्– (*चन्द्र- [<√राज् 'दीप्तौ'])> कस. *प्र-राज्- > तद्वदर्थे *प्रराज(क्>)का–> नैप्र. यनि. (वैतु. या [११, ३०], पाउ [३, ४०] <√रा [दाने], WAG [१,१८९ *b*] <√रा [*श्वशब्दे], WW. [तु. SEY ८२] <√रक् [लगने =मैथुने] इतीव?) ।

f) शासन-दीप्ति-रक्षण-स्वाम्यादिषु धा. वृत्तिः ।

g) =सपा. साम्रा २,६,७ आश्रौ ८,२,२१ । ऐआ ५, ३,१ तु विराजति इति पाभे. ।

h) सपा. कौ १,३६९ वि···राजतः इति पाभे. ।

i) शोधः पृ १६९९ *r* द्र. ।

j) नाप. । पुं. स्त्री. । कर्तरि क्विप् प्र. ।

k) नाप. । धा. रक्षणे, स्वाम्ये वृत्तिः ।

a) सपा. शौ ८,३,३ अग्ने इति पाभे.।

b) सपा. शौ ८,३,२० अग्ने इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २४९० *g* द्र.।

d) वैतु. [पक्षे] या [१२,३६] प्रमृ. पूर्वेण समस्तमिति स्वरतश्चिन्त्यम्।

e) धा. सेवने वृत्तिः (तु. टि. प्र-तिपत्–)।

f) पाभे. पृ १२६२ *h* द्र.।

g) सपा. पै १,१०७,२ गोपाः इति पाभे.।

h) राजा इति स्वरः ? यनि. शोधः।

२, ३, ६, २¶; ४, १४, १[२a]; ६, ६, ५¶; †४, १, ८, ४; २, २, ३; ३, १३, १; ६, ४, ५; ५, ६, १, १†; ¶६, १, ९, १; २, १, २; ४, ४, ३; ६, ३, २†; ७, ५, १५, १¶; १६, १†; २३, २; मै १, ३, २२†[b]; २६; ३९†; ६, ११¶; ¶१०, १३; १६; २, २, १¶; ५, ८[२]¶; ६, ९[२]; ७, ९[२]; †; ‡[c]; १५†; †१३, १; २३; ३, ९, १¶; ११, ६; ८[२]; ९; १२, १७†; ४, ¶३, १; २; ७; १०[२]; ४, ३[२]; ८¶; ९; ६-७, ८¶; ८, ५†; १०-११, १†; १२, २; १३, १०†; १४, ७; १३[३]; १४[२]†; १८†; काठ २, १४†; ३, ८; †४, ८[b]; १३; १६[२]; ८, १७; १०, ६¶; ११, ३¶; १३, ३¶; १४, २; १५, ७[२]¶; १६, ९[२]; †; ‡[c]; १५†; २४, ९¶; २८, ३[२]¶; २९, ३†; ३५, ७†; ३६, ७¶; ३७, ९; ३८, १; ३; ४[२]; ७†; १२[३]; ३९, ८; ४०, १†; ९; ४५, १३†; २०; क २, १५; ३, ६†[b]; ११†; २५, ६†; ३८, २¶; ४४, ३[२]¶; ४५, ४†; ४८, ९†; †कौ १, ७०; २७३; ४५९; ५४०; ५६२; २, १८३; २०७; २०८; २८३; ३२२; ३६९; ४८२; ६६६; ७०६; ७४५; ९६६; १११३; १२२०; ३, १, २; †जै १, ७, ८; २९, १; ४८, ३; ५५, ७; ५७, ७; २, १, १; ३, १७, ४; १९, २; ३; २३, १५; २६, ८; ३०, १२;

३६, ७; ५५, ७; ४, ७, ७; ८, १; १९, ८; २०, ९; शौ १, ३३, २†; २, ३२, ४; ३६, ३; ३, ३, ३; ४, ५; १२, ४; १६, २†; २२, ३; ४, २, २†; ८, १; १६, २; ५; २२, २; ३; ४; ५, १७, २†; १९, ६; १०; २१, ११[२]; २३, ११; २५, ६; ६, ८८, १†; २†; ९८, ३; १०४, ३; ७, ८८, १; १२३, १†; ८, ७, १६; २०; १३, ६; १४; ९, १, २२; १२, २; २२; १०, १, २२; ३, ११; ६, १५; ११, ७, १७; १४, १, ४९; ५९; १५, २, १६; २२; १४, ५; ७; १३; १८, १, ३३†; ३, ६९; ४, २६; ४३; ५३; १९, ५, १†; २०, १; २६, ४; ३३, ४; ४९, ६; †२०, १२, ७; १७, २; ३६, ९; ९२, १६; ९३, ३; १०५, ४; पै १, २५, २; ५०, ३; ९२, ३; १०८, १; २, १४, ३; २१, २; ४०, २; ६५, १; ७४, ३; ८०, ४; ३, १, ५; १८, ४; २०, ४; २१, २-४; २७, ६; ४, २, १; ३१, २†; ५, ६, ५-७; २६, ४; ६; ७; ३२, ४; ५; ९; ६, ६, ३; ७, ६, ६; ७, ९; ८, १०, १२; ९, ९, ४; १२, १२; १५, २†; १६, ४; ७[d]; १९, ३; १२, ५, ४; १३, २, ५[e]; १६; ५, १०; ६, १५[२]†; १४, १, ३†; १९[२]; ४, ६; १६, १३, ६; १०; ३७, १; ४३, ३; ६४, १; ७३, ४; ९६, ६; १३९, २; २३; १५४, ७; १७, २९, ९; १८, ५, ५; ६, ७; १९, ६, ९†; ३३, १[f]; ३६, १२; १३; ३८, १५; ४३, ७; २०, १५, ८;

१८, ४†; २१, २?[f]; २८, १; ३२, ४; ५१, ९; ५४, ५; ६०, ६;
–जानः ऋ १, ४१, ३; ८५, ८; ७, ४०, ४; ६६, ६; ११; ८३, ७; ९, १०, ३; १०, ७८, १; ९३[(१, १२२, ११) ४]; ९७, ६; १०९, ६; १२६, ६; खि ३, १५, ११; मा १२, ८०†; का १३, ६, ६†; तै ४, २, ६, २†; मै २, २, ११¶; ७; १३†; काठ ८, ४¶; १६, १३†; ३७, ९; क ६, ९¶; २५, ४†; †कौ २, ४७१; ७०३; †जै ३, ३५, ६; ४६, ९; शौ ३, ५, ७; २९, १; ५, १७, १०†; १९, ५७, २; पै १, ९२, २; २, ५५, २; ३, ३०, २; ४, ३, ५; ५, ३९, ६†; ९, १५, ९†; १०, ४, २[३]; ११, ६, ९†; १७, ३५, ६‡;
–०जानः ऋ १, १२२, [११ (१०, ९३, ४)]; ८, १९, ३५;
–जानम् ऋ १, २३, १४; २, १, ८; ३, ४३, ५; ४, १, २; ३, १; ४२, ९; ५, २, ६; ३९, ४; ५४, ७; १४; ५८, ४; ६, ८, ४; ७, ३१, १२; ८, ४३, २४; ९, ४८, ३; ७०, ३; ८५, ३; ११४, २; १०, १४, १; ३३, [(८, १९, ३२) ४]; १२४, ८; १४१, ३; मा ९, २३; २६†; १९, ३४; ३५; २१, ३९; ५७; का १०, ५, १; ५†; २१, ३, ३; ४; २३, ४, ११; ६, १०; तै १, ३, १४, १; ७, १०, १; ३†; ¶२, ३, १, ३$; ३, १; ५, २; ६, १; ५, ६, ५; ३, १, २, १¶; ४, ७, १५, २; ¶६, ४,

a) सकृत् पाभे. पू ८१२ *k* द्र.। b) धा. सेवने वृत्तिः (तु. टि. प्र-तिपत्–)। c) पाभे. पृ १२१७ *h* द्र.। d) सपा. शौ ५,१७,९ राजन्यः इति पाभे.। e) राजा वरुणः > सपा. शौ ५,२५,४ मित्रावरुणौ इति पाभे.। f) पाठः ? मूको. अपठिततवात् वा. अनपेक्षिततवाच्च नेष्टः (तु. सस्थ. टि. सोम- > -मः)।

७,१;८,१-२; मै १, ११, ४[२];†; २, १, ८¶; २, १; ३, ८; ७, १३; १३, १५; ३, ११, २; ५; ७[२]; †४, ११, ४; १४, १६; काठ ७, १६†; ९, १४¶; ११, ३¶; ६; १४, २[२]†; १७, १९; २४, ८¶; ३४, ११¶; ३७, ३; १२¶; ३८, २[२]; क २९, २; ३८,१¶; †कौ १, ६९; ९१; २, १८८; ७७५; ११४५; †जै १, ७, ७; १०, १; ३, १७, ९; ४, २९, ९; शौ ३, २०, ४†; ६, १२८, १; ११, ८, २; १८, १, ४०‡[a]; ४९†; ३,१३; पै ३,३४, ६†;४,३,१;१४,१,१; १५,१३, ३; १९,२४,१६; २०, ३३, २; –जाना ऋ १,७१,[९; ३, ५६, ७]; २,३६,६;५, ६२,६[b]; ६५, [२; ८, १०१, २];६,१६, २४; १०,१४,७; ६४, ५; खि ५,६, ३[c]; मै ३,१६,५; ४,१४,१६†; काठ २२,१५; –०जाना ऋ १, १३६,४; १३७,१; ३,३८,५;६; ७, ६४, २; ४; १०, ६१, २३; –जानौ ऋ २,४१,५; ६,६२,९; तै २,६, २,१¶; कौ २,२६१†; जै ३, २२, ८†; शौ १८, १, ५४‡; –०जानौ ऋ ७,८४, १; १०, ३९, ११; –ज्ञः ऋ १, ९१,[३; ९,८८, ८]; १२२,१५; १२६,२; ६,५१, ४; ८,४, १९; ५, ३८; १०, ४०, ५; १०३,९; १६७, २; खि ५,३, ४; १०,१; ३; ४; मा १७, ४१†; का १८, ४,९†; ¶तै २, ५, ६,४; ३,१, २,१; ८,२; ४,६,४, ३†; ५,५, ११, १$; ६,२,१,२; ३,२, ६; ¶मै २,२,१;६,५[d]; १०,४†;४, ३,८[३]; ४,६$; काठ ३,८; १०, १०[२]¶; १५, ४[२]¶[e]; १६, १३; १८,५†; २४, ६[३]¶; २७, ३¶; ३७,१३;क२,१५;२८,५†;३७, ७[३]¶;४२,३¶; कौ २,१२०७†; शौ १,१०,१;३; २५,३; ४,१६, ३; ४[e]; ६,६८,१; ३; ९,२, ६; १०,५, ४४; १४, २, ४९; १५, २,१८;२४; १०,१; १६,८,२९; १९,६,१६;१३,१०; २०,१२७, ७;९;१०; पै १,९,१; ३;६३,३; २,२०,२;३६,३;५२,३; ५,३६, ९; ७,४, १०†; ८,७, ५; ९,५, १४; १०, ६, १; १३, ९, ११; १४,१; १६,७६, ५; १३२,१०; १८, ११,९; १९,१७,४[f]; १३; १४; २०, २७,९; ३६,६; –ज्ञा ऋ १०, ९७, २२; मा १०,३१; १२, ९६†; का ११,९, २; १३, ६,२३†; तै २,६,२,२¶; ४,२, ६,५†; ६,३,२,१¶; ४,८,३¶; ६,७,२; ७,३, १४, १; ¶मै १, १०,५; २,१,२; ३,९, १; ४,७, २$; काठ १०, ३¶; २९, २; ३५, २०¶; ४३, ४; क ४५,३; ४८,१८¶; पै २,२५,३;४०,१; ४, ३०, १-९; ५,४०, ७; १९, ४९, १२; ५०, ९; –ज्ञाम् मा २७,५; का २९,१, ५; तै ४,१, ७,२; मै २,१२,५; काठ१८,१६; क २९,४; शौ २,६, ४; ४,२२, ५; ६,४०, २; पै १, २७,३; ३, ३३,५; १३,५,२४; –ज्ञे ऋ १, ५३,१०; ७१,४; १०, १४,१५; तै ¶२, ३, ५-६,१;५,५, ११, १[५]; ६,१७, १; १९-२०,१; ७, ४, १६,१; ५,२३,२; मै १,११, ५¶; २, ¶२,७; ८; ५,६; काठ १०, १०¶; ११, ३¶; १३, २; १४, ५¶; १९, २¶; २४, ८¶; ४४,५; ४५,२०; ४७,१६; ४९, ७;९; १०; ¶क २९,८; ३८,१; शौ २,१३,२; ६,२०,२; ९३,२; १५,२, १७; २३; १८,२, ३†; १९, २४, ४; २०, २१, १०†; पै २,९, ४; ६६, १; १५, ६,१; १६, ११८, ४; १२१-१२३, ४; १७,२१, ५[२]; १९,१२,११;१४, १४.

राज्ञी– -ज्ञी मा १४, १३; १५,१०; का १५,४,२; १६,३, १; तै ४,३,६, २; ४, २,१; ७, ३,१, ३¶; मै २,८,३; ९; काठ १७,३; ८; २०, ११[२]; ३४,२¶; क २६,२;७; ३१,१२[२]; पै १५, १६,२; २०,१९,१०.

राज-कु– -का: ऋ ८,२१,१८.

राज-कृत्[g]– -कृतः शौ ३,५,७.

[a]) पाभे. पृ १७४९ *g* द्र. । [b]) वैतु. GW. संर । [c]) सपा. मा ३३,७२ का ३२, ६,३ शांश्रौ ७, १०, ११ आज़ानेषु इति पाभे. । [d]) सपा. तै १,८,९,१ राजन्यस्य इति पाभे. । [e]) नाप. (*रज्जु-पाश-) । < √राज् (= √लस्ज् [तु. रज्जु–, रजि–] '*व्रीडने =वन्धने') । 'वरुणस्य राज्ञः (*पं१ =पाशात्) न मुच्यातै' इति वा. (तु. सपा. पै ५,३२,२ पाशात् इति पाभे.; वैतु. सा. W. प्रभृ. प१ सद् वरुणस्य विप. इति कृत्वा सस्थ. √मुच् इत्यस्याऽपादानसाकाङ्क्ष्यं विगणयन्तः ?) ।

[f]) सपा. शौ ६,८२,१ वन्वे इति पाभे. ।

[g]) नाप. । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

राज-कृ(त>)ता- -ता शौ १०, १,३; पै १६,३५,३.

२¶राजन[a]- -नम्, -नस्य, -नेन तै ७,५,८,३¶.

राजन-त्व- -त्वम् तै ७, ५, ८,३¶.

राजन्य[b]- -०न्य शौ ५,१८,१; ३; पै ९,१७, १; १०; १७,१९, ३; -न्यः ऋ १०, ९०, १२; मा २२,२२;३१,११†; का २४, ८,१; ३५, १,११†; ¶तै २,१, २,९;३,४,३; ४,१३,१^{2}; ५,४, ४;१०,१^{2}; ५,१,४,५; १०,३[c]; २,२,४;६,४; ६,२,५,३;६,११, ४; ७,१,१,५; ५,१८,१$; ¶मै १,५,८^{2};६,५^{2}; ९;८,७; ११,५; २,१,४;९;२,५; ३,१;५,४;८^{2}; ३,१,५; २,२;४,३;१२,६$; ४, ४,३^{2};५; ६;९; १०; ¶काठ ८, ३; १०, १०; ११, ४^{2}; ६; १२, १;१०; १३,३; ४; १२; १४,५; ८; १९,४; १२; २०,४; २६,८; २७, ४; २८, १;२९,१०^{4}; ३९, ८$; ४५, १४$; ¶क ६,६;८; ३०,२;३१,२;६; ४१,६;४२,४; ४६,३^{4}; शौ ५,१७,९[d]; १८,२; १२, ४,३२; १५,८, १; १९,६, ६†; पै ३,९,३; ९,५,६†; १७, २; १७,१९,२; -न्यम् मा ३०, ५; का ३४, १, ५; ¶तै २, ४, १३,१; ५,१, १०, ३[e]; ¶मै २, १,९^{2};४,२; ५,४; ८^{2}; ४,४,५; काठ १२, १२¶; पै ५, ५, ८; -¶न्यस्य तै १,८,९,१[f]; २,५, १०, १^{2}; ५,१,४, ५; २,२, ४; ६,४; ६,२,५,२; ६,११, ४; मै १,४,८;६,५; ९^{2}; १०^{3};११;८, ७^{2}; २,३,१;३,१,५;२,२; ४,७, ६; काठ ६,६; ८,१^{2};४;१२,१; १९,४; १२; २०, ४; २१,१०; २४,१; २६,८; ३२,४; क ४,५; ६,६^{2};९;३०,२; ३१,२;६; ३७, २; ४१,६; $शौ १०,१०, १८; १२,४,३३; पै १६,१०८, ८$; -न्याः पै ८, ९, ८; ९,९, ६; -¶न्यात् तै २, ४, १३,१; ५, १०,१; काठ ११,४; -न्यानाम् पै ८,९,९; -न्याय ¶काठ १०, ४;१०; ११,४; १३,३;४; ३७, १; -न्ये काठ ३६, १५¶; शौ ६,३८,४; पै २,१८,३; -¶न्येन काठ ८,१; ३; ४; २७,४; क ६, ६;८;९; ४२,४; -न्येभ्यः मै २, ९,५.

राजन्य-वत्- -वान्[g] तै ५, १,१०,३¶.

१राज-पुत्र- -¶त्रः मै १, ११, ७; ४,६,६^{2}; काठ १४,८^{2};२८, १; -त्रा ऋ १०,४०,३.

२राज-पु(त्र>)त्रा[h]- -त्रा ऋ २,२७,७.

राज-यक्ष्म[i]- -क्ष्मः काठ २७, ३¶; क ४२, ३¶; शौ ११,४, ८; १२,७,११; पै १६,५६,१०; १४३,२; -क्ष्मम् पै २०,५७,८; -¶क्ष्मस्य तै २,३,५, २; ५,६, ५; काठ ११, ३; -क्ष्मात् ऋ १०, १६१, १; काठ ११, ३¶; †शौ ३, ११,१; २०, ९६,६; पै १,६२,१; -क्ष्मेण मै २,२,७¶.

¶राजयक्ष्म-गृहीत- -तः मै २,२,७^{2}.

राज-रथ- -थे पै २,३४,२.

राज-वध[j]- -धेभ्यः शौ ६,१३, १; पै १९,५,१.

राज-सव- -वैः पै १०,९,८.

राज-सू[k]- -स्वः मा १०, १[l]; ६[m]; का ११, २,१[l];४,२[m].

राज-सूय,या[n]- मैपुष्पि २, ६; काठपुष्पि १५; -यम् ¶तै ५, ६,२,१;३,२; काठ ३७,६¶; ९; शौ ४,८,१; ११,९,७; १९,३३, १; पै ४,२,१; १२,५, १; १६, ८२,७; -¶यस्य तै ५,६,३,४;

[a]) नाप. (साम-विशेष- ⌊ऋ ७,२७,१-३⌋)। मत्वर्थे अण् प्र. (पा ५,२,५९ ⌊वैतु. भा. कृद्वृत्तिरिति⌋)।

[b]) नाप.। अपत्ये जातौ यत् प्र. (पा ४,१, १३७ ⌊वैतु. पाउ ३,१०० <√राज् इति⌋)।

[c]) पाभे. पृ २३०० *d* द्र.। [d]) पाभे. पृ २६५४ *d* द्र.।

[e]) सपा. काठ १९,१० क ३०,८ क्षत्राणि इति पाभे.।

[f]) पाभे. पृ २६५५ *d* द्र.। [g]) पाभे. पृ २२९९ *c* द्र.।

[h]) विप. (अदिति-)। बस.।

[i]) नाप. (राजरोग-)। पस. परनिपातः (पा २,२,३१)।

[j]) उप. = ⌊वधकारक-⌋ अस्त्र-।

[k]) विप. (२अप्-)। उस. उप. <√सु ⌊अभिषवे⌋।

[l]) सपा. °स्वः (माश ५,३, ४, ३ च)<>°सूयाः (वाश्रौ ३,३,२,२८ च) <>°सूयाय (बौश्रौ १२,८ : ६ च) इति पाभे.।

[m]) सपा. °स्वः (माश ५,३,५,१८ च) <>°सूयाः <>°सूयाय (तैब्रा १,७,६,४ च) इति पाभे.।

[n]) विप. (⌊सोमाभिषवकारिणी-⌋ २अप्-)। नाप. (राज्याधिकारप्राप्तिलक्षण-यज्ञविशेष-)। उस.। प्रथमेऽर्थे पूप. =सोम-, उप. च <√सु ⌊अभिषवे⌋। द्वितीयेऽर्थे पूप. =ईश्वर-, उप. च <√सु ⌊*प्रशासने⌋ इति विवेकः।

मै ४,४,५;–याः मै २,६,८[2a/b]; ४, ४,२[2a/b]; काठ १५,६[2a/b]; पै १४, १, १-१८; १७, २९, १६; –याय तै १, ८, ११,१[a]; १२, १[b]; –¶ये मै ४, ३,२; काठ १२, ७; १०; ३७, ४; ५; –¶येन तै ५,६,२,१; ३, ४; मै २,४,१[3]; ४,३, १[3]; ४; ५; ९[3]; काठ १२,१०.

¶राजसूया(य-अ)भिषिक्त[c]– -क्तस्य मै ४,३,७.

राजा(ज-अ)धिपति[*]– -तिः खि २,१४,७[d].

राजा(ज-अ)श्व– -श्वः शौ ६, १०२,२; पै १९, १४,२.

राजा(ज-आ)सन्दी– -न्द्यै मा १९,१६; का २१,२,५.

राजा(ज-आ)हार[e]– -राय काठ ३४,३¶.

१राज्य[f]– -ज्यम् ऋ ७, ६, २; तै १, ८, १०, २; ¶२, १, ३, ४[4]; ५[2]; ३, १,२; ६, ६,५; ७, ५,८,३[3]¶; मै १, ६, ११¶; २, ¶२,१[2];८;५, ८[2]¶;६,१२; ४, ४,६; काठ १५, ८; ३७,९; शौ ४,८,१; –ज्यस्य मै २, २,१¶; –ज्यानि शौ ११, ८, १५; –ज्याय तै ¶२, १,३,४;५;३,३, ९,२; मै २, ५,८[2]¶; १०; काठ ४०, ९; –ज्येन तै २, ६, ६, ५¶.

२राज्य[f]– -ज्यम् शौ ११, १२, २[g]; –ज्ये शौ १८, ४, ३१; ३२.

३राज्य[h]– -ज्यम् शौ १२, ३, ३१; –ज्याय शौ ३, ४,२[i].

४राज्य[j]– -ज्यम् पै ४, २, १; १६,४३,३;१७,३९,१; –ज्यात् पै ८, ११, ६; –ज्यानि पै १५. १३,७; –ज्याय ¶काठ १३, ३; १५,५; पै ३, १, २; –ज्ये काठ १३,३[2]¶.

२राजन्[k]– -जनि ऋ १०,४९,४.

†राजसे[l] ऋ ८, ९७,१०; ९, ८६, ३६; कौ १, ३७०; २, २८०; जै १,३९,१; ३, २३,१२; शौ २०, ५४, १.

राज्–, राजक– प्रमृ. √राज् द्र.

?राजत[m] पै १७, २०, ९.

१राजन्–, २राजन्– प्रमृ. √राज् द्र.

राजनी– ३रजन– द्र.

राजन्य– प्रमृ. √राज् द्र.

¶राजस्तम्बायन[n]– -नः मै ३, १०,३; ४, ८,२.

?राणीतु पै २,४०,३.

१रात–, प्रमृ. √रा द्र.

२*रात[o]– > २रातिन्[p]– -तिषु ऋ ८, ३४,१८[q].

राति–, १रातिन्– प्रमृ. √रा द्र.

?रात्यात[r] पै ५,२६,२.

?रात्रयेभ्यातुमानं पै १,९७,३.

रात्रि,त्री[s]– -त्रयः ¶तै २, ५, ६,४; ८,३[3]; ५,६,७, २; ७, २, १०, ३; ३, ७,२; ४,५, ४;७, ३;५, १,४; ¶मै १, ४,३§;५,१३;६, १२;७, ३;८, ६;१०, ८[2]; १७; ¶काठ ५,६§;९,१;२१,५; २३; ८; ३४,७[2]; ९[2]; ३६, २[2]; ११, ¶क ८,४; ३१,२०; –त्रये शौ ८, २,२०; पै १६,४,१०; १७,२१, ६;–० त्रि ऋ १०,१२७,८; काठ १३,१६†; शौ ३,१०,७![t]; १९, ४७, २;५; ४८,२;४९,३; ६;७; –०त्रि खि ४, २,१;२; मा ३४, ३२; का ३३, २,१; तै ५,७,२,

a) पाभे. पृ २६५६ *l* द्र.। b) पाभे. पृ २६५६ *m* द्र.।

c) सस. पूप. स्वरः उसं. (पा ६, २,३२)।

d) °पु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

e) नाप.। टस. उप. अण् प्र.। पूप. =सोम-।

f) भावकर्मणोर् यथायथं यक् प्र. ष्यञ् प्र. च, कित्-स्वरः चित्स्वरश्च। g) तु. पपा. सा. W. प्रमृ.; वैतु. WI. पूर्वेण समस्तमिति।

h) यत् प्र. उसं. (पा ५, १, १२५)।

i) वैतु. WI. राज्याय इति?।

j) स्वराङ्काऽभावात् पृथङ् निर्देशः।

k) भाप (समर्धन-)। धा. *समृद्धौ वृत्तिः (=√राध्)। च. अर्थे सप्त. (तु. वें.? सा. PW. प्रमृ.; वैतु. GRV., ?ORN. प्रमृ. तुमर्थीयमिति)। l) तुमर्थीयः असेः प्र.।

m) पाठः? सपा. शौ १२,४,४९ अदात् इति पाभे.।

n) व्यप. (यज्ञ-वचस्-)। व्यु.? <राजस्तम्ब- इति?।

o) नाप. (*चक्र-)। (√ *व्रात् [=√वृत्] 'वर्तने' > कर्तरि) *व्रात- > नैप्र. यनि.। p) नाप. (*रथ-)।

q) वैतु. अन्ये = (√रा [दाने] >) राति- इत्येव?।

r) अरात्याः सर्वमिथ्य त्वम् इत्येवमयं पादः सु-शोधः (तु. पृ ८४० *f*)।

s) नाप. (निशा-)। (√*व्रा [=√वृ 'आवरणे'] > भावे) व्रात- + (√भृ > भावे) *भरि- > वस. *व्रात-भरि- > नैप्र. यनि. (तु. [तात्पर्ये] SEY [११७]; वैतु. या [२, १८], पाउ [४, ६७], PW. WAG [१, १२ *a* था. अर्थः?] प्रमृ. < √रा [दाने] इति, [पक्षे] या प्रमृ. <√रम् इति च?)। t) तु. सस्थ. टि. आ।

१; काठ ४०,२; शौ ३, १०, ३; १९, ४७,१; ३; ८; ९; ४८,३; ६; ४९,८; ५०,१; २;४; ६;७; पै १, १०३, २;३![a]; ६, २०,१; २;५;८;९;२१,२;३;६; १४,४, ३;६-८; ११; १२;१४;१६;१७; –त्रिः खि ४, २, १४[२]; मा २३, १२; ५४; ३७, २१; ३८, १६; का २५,३,९;१०,२; ३७, ३,७; ३८,३,२; ¶तै १,५, ७,५;९,२; ३;५; २,१,७,३;४; ३, ३,४,१; ६,४, २,४; ७, ४, १८, १$;५, २५,२; ¶मै १,५, ९[२];१२[२]; ८, ६;८;३,१, ६;२,८; ३, ९;६,६; ९;७,१०;८,९; ९,५;१२,१९$; ४, ७, ६; ९, ८$; काठ ४४, ७; जै २, २,६; ४, १, ६‡[b]; ४,९;५, १;६,७; शौ १३, ७,२; पै १०, १६, २; १८, ३२, ९; –¶त्रिभिः तै २,४, १,१; मै ४, ५,१; –त्रिम् तै ¶१,५,८,४;९, ३¶; ४, ४, १, १; ५, ३,६,१; ४,९, ३¶;७, २०, १; ६, ४,८, ३¶; ७,४,८, १¶; ¶मै १, ५, १२;४,५,१;७,६; शौ १,१६,१; ३,१०,२;५,१७,१८; ८,९,२१; १०,१,३२; १५, १३,१; ५; ७; १३; १६, ७, ९; १७, १, २५; २६; १९, ४८, ५; ४९, ५![c]; पै १, १०, ३; १०४, २; ३; ३, २२,५; ६, २१, ५; ९,१६, १; १४, ४,५; १६, १९,९; ३८,४; १५२,४; १८, ३२, ९[d]; –त्रिम्-ऽत्रिम् तै ४, १,१०, १[e]; शौ १९,५०,३; ५५,१[e]; पै १४,४, १३; –त्रिया ¶तै ५, ४, ९, ३; ६,६, ११, ४; –त्रियाः ¶तै १, ५,९,३;६,१,३,२; –त्रियै तै ४, ४,१,१[f]; ५, ५,१५,१; ¶७,१, २;३; ६, २,३,३¶; ७, १,१७, १; ५,५, १¶; –त्रिषु मै १,५, १३¶; –त्री ऋ १, ११३, १; ११५, ४; ५, ३०, १४; १०, १२७,१;१९०,१; खि ४,७[२],१; मा ३३, ३७†; का ३२,३,८†; तै ४,३, ११,३; मै २,१३,१०; ४,५, २¶; ९, २७[g]; १०, २†; काठ ६,८¶; ¶७, ६[३]; १०; ८, ३[२]¶; १३,१६†; १५,१०; २२, ६¶; २७,८¶; ३४,१६¶;३५, ११;¶३७,१०;१४;१६;¶क ४, ७;५,५;९; ६,८[२]; ३४, १;४८, ११$; कौ२,१०९९†; ३,३,७[h]; शौ २,८,२; १५, २; ४,१८,१; ५,५, १; ६,१२, १[i]; १२८, २; ७,७२,१[g]; ८४,३; ९, ३, १७; ११,६,२१; १५,२,५;१३;१९; २०;२५; १९,४९,१; २; ४; ९; २०, १२३,१†; पै १, १०३,१; २,७२,२; ८०,२;३; ५,२४,१; ६,४, १; ५, ४; ८,९, ३; १३, १०,१२;१४,३; १४,४,१;२;४; ९![j]; १५,१५,६[g]; १६, २३,१; ४०,७; १७,१५,५; २०,२५,५; ३३, १[g]; –त्रीः ऋ १, ११६, २४; १०,९५,१६; मा १९,१४; ३६, ११[g]; का २१, २,३; ३६, १,११[g]; ¶तै २,५,१, ७; ३,५, ४,१$; ५,६,७,१; २; ६, १,६, ५[२]; ७,२,१०,३; ३,९,१;४,३-४, १; ¶मै १,५,१२;६,१२;८, ६; १०, ८; ३, ७, ३[२]; ४,६[५]; ¶काठ ६, ७; ९, १४; १२,९[१]; १४,४[२]; २१, ५[६]; २३,६; २४, १[२]; ३४, ६[३]; ७[४]; ३६,२; ¶क ३१,२०[७]; ३७, २[३]; शौ ४,११, ११; ११, ७, ३; १५, १३, ९; पै ३, २५, ७[२]; ९,११,२; १६, १५३,२; –त्रीणाम् तै २,५, ६, ६¶; ३, ५, ४, १; मै १,४, ३; काठ ५,६; शौ ४,५,४; ७,८५, ४; पै १, १०२, १;४, ६, ४; १०, १०, २; १६, १५२, १०; –त्रीभिः ऋ १०, १०, ९; काठ १०, ७¶; शौ १८, १, १०†; –त्रीम् ऋ १,३५,१; ५,८१,४; खि ४,२,३; ४; मा १५,६; का १६, २, २; मै १, ५, १२; ६, १२¶; २,१,५¶; ५,९¶;८,८; ¶३,३,९;६,३;८,१; ४,५,२¶;

a) तु. सस्थ. टि. आ। b) पाभे. पृ २६५१ *e* द्र.।

c) शिवां रात्रिम् अन्वहं (सूरि- >√*सूरि [स्तुतौ] > लङि उपु१) सूरयं च इति पाद-शोधः। शेषं पृ २२१ *b* द्र. (वैतु. RW. रात्रि [सं१] इति, शंपा. रात्री [प्र१] इति च शोध इति?)।

d) सपा. शौ १७,१,२६ अहः इति पाभे.।

e) सपा. रात्रिम्ऽरात्रिम् (वौश्रौ १०,१४:१ प्रसृ. च) <>रात्रीम्ऽरात्रीम् (माश ६,६,४,१ काश्रौ १६,६,२ प्रसृ. च) <> मा ११, ७५ का १२, ७,१० माश ६, ६,३, ८; ४,२ अहःऽअहः इति पाभे.।

f) सपा. रात्रियै <> रात्र्या <> रात्र्यै (तांब्रा १,९,८ वैताश्रौ २२,४ च) इति पाभे.।

g) सपा. रात्री<>रात्रीः (तु. मै. पपा.)<> तैआ ४,४२,१ रात्रिः इति पाभे.। h) पाभे. पृ १८३२ *p* द्र.।

i) सपा. पै १९, ४, ४ रात्री इति पाभे.।

j) रात्रि (सं१) इति शोधः।

¶काठ ६, ६; ८[२]; ७,९[२]; १०[२]; ८,१२[२]; १०,५[२]; ११,३;५;१३, ५[२]; १७, ७§; २१, ९; २३,५; ३७, १०§; ३८, १२§; ५३, १०§; ¶क ४,५;७[२]; ५,९[२];७, ७[२]; २६, ६§; पै २०, ३९, ३; -त्रीम्ऽ-त्रीम्[a] मै २, ७,७; ३, १,९; काठ १६, ७; १९,१०; क ३०, ८; पै २०, ४८, १; -¶त्रीषु काठ ७, १५; क ६,५; -०त्रे पै ६, २०, ३; १९, १०, ८?[b];-त्रेः ¶मै २,५,७;३,६,६; -त्रौ मा २३, ४; का २५, २,२; पै १९,४,४[c]; -त्रौऽ-त्रौ खि ४, २, १३?[d]; -त्र्या मा ३, १०; १५,६[e]; का ३,२,३;१६,२,२[e]; काठ ६, ८; ९, ११¶; क ४,७; शौ ११, २, १६; १९, १८, ५; पै ९,१२, ४; २०, १-१२; १०, १२;३; १६,१०५, ६; १८,१८, २; २०,५८, ४; -त्र्याः ऋ १, ९४,७; १०,१२९, २[f]; ¶मै १, ६, १२; २, १, ५; ३, ८, १; ¶काठ ७,६[२]; ११, २; १३,५[२]; २४, १०; ३४, ४; ¶क ५, ५[२]; ३८, ३; शौ १३, ३,२६; ७,२; १९,५६,२; पै ३, ८,२; १२,१, ७[f]; १७, २४, ६; -त्र्याम् ऋ १०, ६८, ११; काठ ७, १०¶; क ५,९¶; शौ २०,१६,११[f]; पै १०,६,५; -त्र्यै मा २४,२५; ३६; ३०,२१; का २६,५,५;८, १; ३४,४, ३; मै ¶१,८,१; ५; २,८,८[e];३,१४,६;१७; १९; ४, ९,९; काठ ६, १¶; ५¶; १७, ७[e]; ३७,१२[२];१४[२];¶;१५;१६; ४१,८; ४७,५; क ३,१२¶; ४, ४¶;२६,६[e]; पै १, ६३,३;१९, २१,११.

रात्रि-सूक्त[g]- -क्तम् खि ४,२,१४.

रात्रि-स्तव[g]- -वम् खि ४,२,१४.

?रात्रिहीर्चानसदपात[h] पै १४,४,७.

राथजितेयी- रथ- द्र.

राथंतर- रथन्तर- द्र.

१राथ्य- रथ- द्र.

२राथ्य[i]- -थ्यः मा २३,१३; का २५, ४,२.

√राध् (वधा.), > राधि, राधति ऋ १०, ६३, ६; राधत् ऋ १, १२०,१; राधाम ऋ १, ४१,७; ८,७०,१३.

राध्यताम् मै ४, १४, ११; शौ १२,१,२; राध्यताम् मा १, ५; का १, ३, १; तै १,५, १०, ३; पै १७,१,२.

राध्नोति मै ३,२,२¶[j]; राध्नुवन्ति तै ७,४,८,३¶; राध्नुहि मा २२, ४; का २४,१,४; मै ३, १२,१; अराध्नोत् ¶मै ३,२,२[k];६[l].

रराध ऋ १०, १०७, ६; ¶रराध मै २,५,१; काठ १३,१; रात्स्यसि शौ ११, ४, १०; राध्यासम् मा २२, ४; २७,३-६; का २४,१, ४; ३७,१,३-६; तै १,१, २,१; ४, ४३,२[m]; ६, ६,१,३[m]; मै १,३,२९[n]; ३०[n]; ३,१२,१; ४, ९,२४[४]; अरात्सुः तै ७,४, ८, ३¶; ¶अरात्स्म तै ७, ५, १, १[३];२,१; अरात्स्म तै २,६, ९, ५; काठ ३३, १¶; अरात्स्यम् मै ४,९,२६[४].

राध्यते पै १७,२९,५[२]; अराधि ऋ १, ७०, ४; १०, ५३, २; अराधि मा २, २८; का २, ६, १०; तै १,६,६,३.

राधयामि शौ ११, १, १०; पै १६,८९,१०; राधयेत् तै ५, ६, ९,३[२]¶.

राधयिष्यामः तै २,६,८,३¶.

अरीरधाम तै २,६,९,७.

राद्धि- -द्धिः शौ १०,२, १०; ११, ९,२२; पै १६,६०,२; ८४,२.

?राधं[o]- -०धानाम् ऋ १,३०,५; ३, ५१, १०; कौ १, १६५; २, ८७;९५०; जै १,१८,१;३,९,१; शौ २०,४५,२.

राधस्[p]- -धः ऋ १,९, ५; १०,

---

a) पाभे. पृ २६५८ *e* द्र.।

b) राति- > -तौ इति शोधः संभाव्येत (तु. सपा. शौ ६,३९,२; पृ २३८२ *c* द्र.।

c) पाभे. पृ २६५८ *i* द्र.।

d) °त्रौ इति स्वरः? यनि. शोधः।

e) पाभे. पृ २६५८ *f* द्र.।

f) सपा. तैब्रा २,८,९,४ °त्रियाः इति पाभे.।

g) पस. अन्तोदात्तः। रा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

h) रात्रिः, हि, तान्, अथ, तपात् इति शोधः।

i) विप. ([*परिपुष्ट-] अन्न-)। < √*राथ् [=√राध् 'संसिद्धौ' (वैतु. उ. म. प्रमृ. < रथ- [वाहन-] इति?)]।

j,k) सप्र. तै ५,२,१,६ काठ १९,१२ क ३१, १ यक्र. अवरुन्धे, अवारुन्ध इति पाभे.।

l) सपा. काठ २०,५ आर्ध्नोत् इति पाभे.।

m) पाभे. पृ १०१५ *g* द्र.।

n) पाभे. पृ १०१५ *f* द्र.।

o) नाप. (धन-)। करणे घञ् प्र. अन्तोदात्तश्च।

p) वप्रा.। नाप. (धन- प्रभृ.)। करणे असुन् प्र.।

[७; ८, ६४, १]; ४४, १; ४८, [२; ७, ९६, २]; ५१, ७; ५७, १; १००, १७; ११०, ९; १२१, [५; १०, ६१, ११]; १२२, ८; ११[a]; १५९, ५; २, ९, ४; १२, १४; १३, [१३; १४, १२]; २२, ३; ३४, ११; ३८, ११; ४, २१, ९; ३१, ९; ३२, १८; ५, १३, ६; ३९, १; ५२, १७[२]; ५३, १३; ५७, ७; ६३, २; ७९, ५; ६, ४७, १४; २२; २५; ७, ५, ८; १६, २; २२, ८; २७, २; ३; ७७, ४; ५; ७९, ४; ८१, ५; ९२, ३; ८, ४, १९; २४, २१; २९; ५४, ५; ८; ५५, [१; ५६, १]; ८०, १०; ९०, ६; १०३, [७; ९, १, ३]; ९, ६१, २७; ९७, ६; १०, ७, २; २९, ३; ९६, ५; १५९, ५; खि ३, ६, ५; ८; ७-८, १; ५, २०, ४[२]; खिसा २९, ४१; †मा १५, ३४; २७, २७; †का १६, ५, १६; २९, ३, ४; तै १, ४, ४३, २; २, २, १२, ८†; ४, ४, ४, ५†; ६, ६, १, २; ३¶; मै १, ३, ३७; २, ३, ४[b]; ४, ८, २; १०, ६†; १२, ३†; †१४, १२; १४; काठ ४, ९; १०, १२†; १७, १९†; २८, ४; ४०, ३[b]; क ३, ७; ४४, ४; †कौ १, ४०; १९४; ३४५; २, ४१; १००; ५२२; ५६५; ७०४; ७६२; ८३७; ८६०‡[c]; ९३४; ११३०; ३, १, २; †जै १, ४, ६; २१, १; ३६, ४; २, १, १; ३, ५, ३; १०, २; ४०, १८; ४४, १०; ४, ७, ९; ११, ७; ८; १७, ९; शौ ५, ११, ११[d]; १९, ५, १†; †२०, १५, १; ३०, ५; ३४, १५; ६५, ३; ७१, ११; ७३, २; ७६, ३; ९३, १; १३५, ९[३]§; पै १, ४६, १; ६; १३, ७, १५†; २०, १८, ४†; –धसः ऋ १, १५, ५; २२, ७; ८१, ६; ४, २०, ७; ५, ३८, १; ८६, [४; ६, (६०, ५) ४४, ५]; ६, ४७, २२; ५५, २; ६०, १३; ७, [२८-३०, ५]; ७६, ७; ८, १४, ४; २१, १६; २४, ८; ४६, ११; ५०, ६; ६१, १४; ९, ४६, ५; ८१, ३; १०, १४०, ५[e]; खि ३, २, ६; मा ३, १३; १२, ११०†[e]; ३०, ४†; का ३, ३, ३; १३, ७, ९†[e]; ३४, १, ४†; †तै १, १, १४, १; ५, ५, २; †मै १, ५, १; २, ७, १४[e]; †काठ ४, १५; ६, ९; क ४, ८†; †कौ १, २२९; ३६६; २, ५८९‡[f]; ६७२; ११७०†[e]; †जै १, २४, ५; ३८, ७; ३, ४८, ६‡; ५५, १३; पै ३, ३८, ४[g]; शौ २०, २७, ४†; –धसःऽ-धसः ऋ ६, २७, ३; –‡०धसः[h] कौ २, ६७२; जै ३, ५५, १३; –धसा ऋ १, ४८, १४; ५४, ७; ९४, १५; १३५, [४ (४, ४८, १-४)]; ४; ३, ३०, [२०; ५०, ४]; ४, ५५, १०; ५, ४३, ९; ६, ४, ७; १०, ५; ८, १, १४; २३; २४, १३; ८१, ४; ५; ९७, ६; १०, २३, १; मा ३३, १३†; का ३२, १, १३†; तै १, २, ३, २; काठ ३४, १९‡; ३५, ८‡; क ४८, १‡; कौ १, ३३४†; २, ८९‡; जै १, ३५, ३†; ३, ९, २‡; शौ २०, ११६, २†; पै ३, ३८, ७; १२, १, १५†; २०, १०, १३; –धसाम् ऋ ८, ९०, २; मै १, २, ३; काठ २, ४; २३, ६[२]¶; क १, १६; कौ २, ८४३†; जै ४, १८, १०†; शौ २०, १०४, ४†; –धसि ऋ ४, ३२, २१; –धसे ऋ १, १७, ७; ८१, ८; १३९, ६; ३, ४१, [६; ६, ४५, २७]; ५१, १२; ४, २०, २; २४, १; २९, ३; ५, ३५, ४; ६, ३८, ५; ७, ७९, ५; ८, १, ६; २, २९; २४, १०; १२; ४५, २४; ४९, ३; ६४, १२; ६८, ७; ७०, ९; ९३, १६; ९, ८, [३; ६०, ४]; ९७, ४२; १०, १७, १३; खि ३, १, ३; मा २०, ४९†; का २२, ५, ३†; तै ४, २, ७, ३‡; ७, ५, १३, १; काठ ४५, ९[२]; क २५, ५‡; †कौ १, २०८; २९२; २, ८३; ५३०; ६०४; †जै १, २२, ५; ३०, १०; ३, ८, ९; ४१, ६; ४९, ३; शौ ७, ४८, ३; †२०, २२, ३; २३, ६; ५६, ५; पै २०, १२, ९†; –धांसि १, २२, ८; ८४, २०; ५, ७९, [६; ७]; ६, ४४, १२; ४८, ९; ७, १५, ११; १६, १०; ३७, २; ८; ८, ६, ४६; ८, १३; मै १, ४, २; †कौ १, ४१; ३८६‡; २, ८५९‡; ९७३; १०७४; †जै १, ४, ७; ४३, ६‡; –धोभिः ऋ ६, ६०, ३; काठ ४, १५†.

---

[a]) धा. स्तुतौ वृत्तिरिति कृत्वा यनि. नाप. (स्तोत्र-) इति (तु. पृ १८१६ *c*)। [b]) पाभे. पृ २५८२ *h* द्र.।
[c]) पाभे. पृ १५३३ *k* द्र.। [d]) पाभे. पृ ६८८ *b* द्र.।
[e]) =सपा. माश ७, ३, १, ३३। तै ४, २, ७, ३ तु राधसे इति, काठ १६, १४ शवसे इति च पाभे.।
[f]) सपा. ऋ ९, ९८, ५ वृत्रहन् इति पाभे.।
[g]) सपा. मा १७, ६८ शौ ४, १४, ४ प्रभृ. रोदसी इति पाभे.। [h]) राधसस्पते > सपा. ?राधस्पते इति पाभे.।

राधो-देय[a]- -याय ऋ ४,५१, ३; ८,४,४; कौ २,१०७२.

?राधस्पते[b] ऋ ८,६१,१४.

?राधे[c] शौ १९,७,३.

राध्य- -ध्यः ऋ १, १५६, १; खि ३,१५,९; -ध्यम् ऋ १,११६, ११; ८,९२,२८; कौ १, २३३; २, १७४; जै २, २, ५; ३,१६, १२; शौ २०, ६०, १; -ध्यस्य ऋ १०, ७७, ६; -ध्या ऋ २, २४,१०; -ध्यानि ऋ ४, ११, ३; काठ २१, १४[?]; -ध्ये पै १३,१२,१-१३[?][d].

राध्यमान- -नस्य शौ ११,३,११.

?राधोगूर्ताः[e] मा ६, ३४; का ६,८, ५; तै १,४,१, १; काठ ३,१०; क २,१७.

?राध्वम्[f] मै १,३,३.

?रानाभयः पै १५,१२,७.

रान्द्र्य[g]- -न्द्र्या ऋ ६,२३,६.

१राम- -मम्[h] पै १२,७,१४.

२राम->१रामा[i]- -मामा् तै ५,६, ८,३; काठ २२,७; क ३५,१.

३राम[j]- -मम् ऋ १०,३,३; कौ २, ८९८; जै ४,१३,११.

२रामा[k]- -मायाम् शौ १२,२, १९; पै १७,३१, ९; -०मे शौ १,२३,१; पै १,१६,१.

रामी[l]- -मीः ऋ २,३४,१२.

२रा(म्य>)म्या[m]- -म्याणाम् ऋ ३,३४,३;७,९,[(६, ४८,६)२]; मा ३२,२६; का ३२,२,९; शौ २०,११,३; -म्यासु ऋ६,६५,१

४राम->रामाय(ण>)णी[n]- -णी शौ ६,८३,३; पै १,२१,४.

५राम[o]- -मे ऋ १०,९३,१४.

?राम्या- √रम् द्र.

रायत्- √रै (शब्दे) द्र.

?रायीम्[p] पै १७,१५,१०.

---

[a]) उस. उप. √दा [दाने] + भावे यत् प्र. ।

[b]) राधस्- > प१ -धसः + (पति- > सं१) ०पते > (संहितामात्रे) ०सस्प० इति शोधः । आमन्त्रिते पराङ्गवत्तया पूर्वस्याऽपि निघात इति कृत्वाऽऽमन्त्रितादन्यत्र राधस्- इत्यस्य पति- इत्यस्य च पृथक्पदत्वं स्यात् (तु. छन्दः; सपा. कौ २,६७२ ०सस्-प० इति पाभे. च; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. = राधः-पते इत्यवगृहीतं सत् पस. इति ?) ।

[c]) पाठः ? राधस्- > (च१) -धसे इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. W. [तात्पर्ये] -धः इति शोधुकः; वैतु. सा. *राधा- > -धे [प्र२] इति विशाखे इत्यस्य पर्याय इति ?) । सस्थ. ?पूर्वा > -र्वाः (*दीप्तिमन्तः [=फल्गुन्यौ हस्तश्च]) इति, ?स्वाति- > -तिः इति ?अरिष्ट> -ष्टम् इति चापि शोधाः । सस्थ. सुखो = ०खा उ (तु. सस्थ. शिवा इति) ।

[d]) भाप. । धा. हिंसायां वृत्तिः । च. अर्थे सप्त. । सस्थ. ?अवचर > (अभि √चर् > लटि उपु१) अभिचरे इति शोधः (वैतु. BKA. = अव-चर- > -रः इतीव) । पृ ४५० निर्देशः शोध्यः ।

[e]) रमध्वं (हे) गूर्ताः (आपः) इति द्वि-पदः शोधः (तु. मै १, ३,३ ?राध्वम्, गूर्ताः [तु. f टि.]; वैतु. [प्रकृते] पपा. प्रमृ. एकं समस्तं पदं [<राधस्- + गूर्त-] इति कृत्वा विप. [२अप्-], भा. वस., सा [का.] उ. म. उस., K. प्रमृ. च तृस. इतीव ?) ।

[f]) पाठः ? (√रम् >) रमध्वम् इति शोधः (तु. छन्दः, e टि. च) ।

[g]) विपं. ([रमणीय-] वक्षण- [स्तोत्र-]) । (√रम् > भावे) *रमन्त्र- > मत्वर्थे *रमन्त्र्य- > नैप्र. *रान्त्र्य- > यनि. (तु. [तात्पर्ये] वें. सा.; वैतु. PW. GW. < √ *रण्ड् [= √रण्] इति ?) ।

[h]) परमेष्ठिन् रामम् इति पाठः ? परमेष्ठे (तु. BKA) (नि √रम् [रञ्जने] > भावे) *नि-राम- > -मम् इति शोधः । एतदनु पृ १९१३ n शोधो विमृश्यः ।

[i]) नाप. (*पत्नी-) । < √रम् '*बन्धने' (वैतु. या [१२, १३] प्रमृ. [तु. ल. टि.] = शूद्रा- इतीव कृत्वा रमणार्थे च कृष्णवर्णार्थे च व्यामिश्रयन्तः ?) ।

[j]) नाप. (अन्धकार-) । व्यु. k टि. द्र. ।

[k]) विप. ([कृष्णवर्णा-] ओपधि-, अवि- [शौ.]) । (√वृ [आवरणे] > भावे) *व्रा- + मत्वर्थे *मः प्र. > *व्राम्, मा- > नैप्र. यनि. । [l]) नाप. ([कृष्ण-वर्णा-] रात्रि-) । स्त्री. ङीप् प्र. उसं. (पा ४, १, ४१) ।

[m]) नाप. (रात्रि- [तु. निघ १, १७]) । यः प्र. इति k टि. विशेषः (वैतु. सा. [पक्षे] कर्तरि कृदिति) ।

[n]) अर्थः ? । PW. प्रमृ. अपत्यार्थे ष्फक् प्र. इति [तु. शौ ७, ७८, १], सा. वस. इति च । विप. ([*प्रस्रवत्-स्रावा-] अपचित्-) । (√स्रु [स्रवणे] > भावे) स्राव- + (√इ [गतौ] > भावे) अयन- > पस. *स्रावाय(न>)ण- > ०ण-त्र (त् >)ती- > नैप्र. यनि. इति मतम् । [o]) व्यप. (असुर- [*राजन्-]) ।

[p]) पाठः ?अराय्री- > -यीम् इति शोधः । सस्थ. ?वातमेजयान् > ०या- > ०याम् इत्यपि शोधः ।

रार्यीरपिभाहिता[a] पै १७,१५,१.
?रारदा[b] पै २०,४१,७.
?रारन्[c] ऋ १,१२२,१२.
रारपत्- √रप् द्र.
?रावृद् पृ ७१५ *p* द्र.
रावन्- √रा द्र.
राशि[d]- -शयः ऋ ८,९६,८; शौ ६, १४२,३; -शिः ऋ ६,५५, ३[e]; -शिम् ऋ ४,२०, ८; ९, ८७, ९; पै ८, १८,८.
  राशि-वाहन- -नौ पै ८, ११,३.
राष्ट्र[f]- -ष्ट्रम् ऋ ४,४२, १; ७,८४, २; १०,१०९,३;१२४,४;१७३, १[g];२[h];५; मा १०, २[४];३[६];४[११]; १२, ११†[g]; २०,८; का ११,२, २[४]; ३[११]; १३, १, १२†[g]; २१, ७,७; ¶तै १,६,१०,३; ८,११, १[२]$; २,१,२,९;४,७; ३,१,४[३]; ५,१,१; ३,४, ६,२[४]; ८,१[११];२; ३[३]; ५, ७,३[२];४,२, १,४†[g]; ५, २,१,४[४]; †[g]; $[३]; ४,७,७[२];९, ३;७,४, ४[४]$; ¶मै २,१,४; ५, ४;६,७[३]$; ३,१,९[२]; ३,७[३]; ४, ३[३];७,४; ८,६; ११,८$; ४,३, ८[४];९;४,१;२[२];६[२]; ६,३[२]; काठ १५,६[५];१६,८†[g]; १९,११[३];†[g]; ¶२१, १०[३]; १२[४]; २७, ८¶; ¶३७,११[६];१२[२];३८,४; क ३१, १[३];†[g]; ४८, ९†[g]; शौ ३, ४,१; ८,१; १९,२; ५; ५,१७,३†;४; १९,६; ७; ८[२]; ६,३९,२; ८७, १†[g]; २†[h]; ८८,२†; १२८, १; १३४,१; ७,३६, १; ८,९, १३; १०,३,१२; १०,८; ११,७,१७; ९,१७; १८; १२, ३,१०; ६,२; १३,१,१;४;५;८;२०; ३४;३५; १९, ४१, १[i]; पै १,५३, २; ३; ११२,३; २,७२,१, २;५; ३,१, १;१३, १[j]; २[२k]; १९,२;५; ५, ३३,४; ६,९, ३; ९,४, ३; १५, ३†; ४; १७, ३; १८, ४; १०; १९,४[२]; ६; १०,२,२;९;४,१[२]; ३[२];६[२]; ८;१०;११[४]; १२; १५, १,४[३]; १६,१९,३; ६४,१; ८३, ८; १०७,८;१४१,२; १५४,७; १७, ३६, १०; १८, १५, १;४; ५;८; १६,१०; १८,४; ५; १९, ६, ५†[g]; ६†[h]; ८†; ८,९; १०, ८; २४, १६; ४६,१५; २०, ८, ९; -ष्ट्रस्य ऋ १०, १२४, ५; खि ४, ६, ४; ¶मै २,१, ११; ४,३, ८; काठ ३७, ११[३]¶; शौ ३,४-५,२; ५,१९,४; ६,५४,२; पै ३,१,२; १३, २; ९,१९, १; १९,८, ५; -?ष्ट्रा पै ५,३७,२; -ष्ट्राणाम्[m] ऋ ७, ३४, ११; -ष्ट्राणि तै २,२,७, ४¶; मै १, ६,१; २,७, ८‡[n]; काठ ७, १२; शौ १९,३०,३; पै १३,११,२१; -ष्ट्रात् तै ३,४,८,२¶; -ष्ट्राय ऋ १०,१७४, १; तै ४,४,१२, ३[o]; मै ३,१६,४[o]; शौ १, २९, १†; ४; १३, १,१[p]; १५,१०, २; १९, २४, १; पै १, ११, १; १०,४, ३; ७; १३-१४, १-१०; १३, ३, १३; १५, ५, ८; १८,

[a]) पाठः ? राये ऋषं(=आ-ऋष)भा(भ-आ)हि(त>)ता इति शोधः । 'ऋषभाहिता कुलीना धेनू राय आ-सर्पतु' इति वा. ।

[b]) शोधः पृ २२३३ *o* द्र. ।

[c]) 'येषु (देवेषु) *वसुताती [=°त्या (तृ१ [वैतु. पपा. प्रमृ. =°तिः])] द्युम्नानि (*ज्योतींषि) रारन् (=√रञ् [=√राज् 'दीप्तौ'] > यङ्लुकि प्रपु३) *रारजुन् > नैप्र. यनि. इति वा. व्याकरणं च (वैतु. वें. सा. शत्रन्तं <√रा इति, सा. [पक्षे] लेटि प्रपु१ <√रम् इति, PW. GW. प्रमृ. √रन् [ण्] > लेटि रूपमिति च) ।

[d]) वप्रा. । नाप. (समूह-) । <√*राश 'संयोगे' [तु. रशना-, रश्मि- प्रमृ. <√*रश 'वन्धने' (तु. पाम ७, १,९५ GW. प्रमृ. च; वैतु. पाउ [४, १३३] <√रश्√<√अश [व्याप्तौ] इति ?)] ।

[e]) *विप. ([दातृ-] पूषन्- [वैतु. अन्ये नाप. इति]) । <√*राश (=√रा, √रास्) 'दाने' । सस्थ. धारा- इत्यपि प्राति. समानार्थं सत् नैप्र. < (*धर्तृ->) धर्ता इत्यंशेन पृ १७१८ *i* शोधः द्र. ।

[f]) वप्रा. । भाप., नाप. च (क्षत्र-, क्षत्रिय-), नाप. (राज्य- [अधिकृतक्षेत्र-]) । <√राज् [*रक्षणे] । नाप. (*देश-) । <√राज् [*निवासे] ।

[g]) पाभे. पृ २५४४ *d* द्र. ।

[h]) पाभे. पृ २५४६ *i* द्र. ।

[i]) पाभे. पृ ११८५ *m* द्र. ।

[j]) सपा. शौ ३,५,१ वर्चसा इति पाभे. ।

[k]) एकतरत्र सपा. शौ ३, ५, २ रयिम् इति, अपरत्र क्षत्रम् इति च पाभे. ।

[l]) सपा. तै ४,४,१२,२ मै ३, १६,४ काठ २२, १४ साम इति पाभे. ।

[m]) तु. टि. उष्ट्रानाम् ।

[n]) पाभे. पृ ११८६ *b* द्र. ।

[o]) सपा. पै १५,१,७ क्षत्राणि इति पाभे. ।

[p]) सपा. तैब्रा २,५,२,१ राष्ट्रेषु इति पाभे. ।

१५,१[a]; –ष्ट्रे खि २,६,७[b]; ५, १०,२; ४; मा ९,२३; २०,१०; २२,२२; का १०,५,१; २१,७, ९; २४, ८, १; तै १,७, १०,१; ८,१८,२;३,४,८,३¶; ५,४,७, ७¶, ७,५,१८,१; मै १,११,४; २, १, ११¶; ३,१२, ६;४,४, १[c]¶; काठ १४,२; ३८,४;४०, ९;४५,१४; शौ ५,१७,१२-१७; १९, १०; १२,१, ८; १३,१,९; २०,१२७,९; १०; पै ९,१५,८; १९,३; १४,१, १४; १७, १,९; १८,१५, ९; –ष्ट्रेण ¶तै २, ३, १,३; ३,४,८,१[3]; शौ ६,७८,२; पै १९,१६,१०.

राष्ट्र-काम– -माय तै ३, ४, ८, १¶.

राष्ट्र-दा– -दाः मा १०, २[४]; ३[९]; ४[११]; का ११, २, २[४]; ३[२१०]; तै १,८, ११, १[3]; मै २,६, ७[3]; काठ १५,६[५].

राष्ट्र-दिप्सु[d]– -प्सवः शौ १०,३, १६; पै १६,६४,६.

राष्ट्र-भृत्[e]– -भृत् तै ५, ७, ४, ४¶[f]; मै ४, १४, १७[2g]; –०भृत्[g] शौ ६, ११८, २; पै १६,५०,४; –भृतः ¶तै ३, ४, ८,१[3];२-४; ७;५,४,९,३;७,४, ४; मै ३,४, ३¶; ¶काठ २१, १२; ३७,१०;११[४];१२; शौ ७, ११४,६[h]; १०,८, १५[i]; १३,१, ३५[j]; पै ४, ९,१; ५,२९,१-७; १३, १४, ७; १८, १८, ५; –भृताम् तै ३,४,६,२[2]¶; काठ २१,१२¶; –भृद्भिः तै ३,४,६, २[४]¶.

राष्ट्रभृत्-त्व– -त्वम् तै ३, ४, ६,२[2]; काठ २१,१२.

राष्ट्र-भृत्य[k]– -त्याय शौ १९, ३७, ३; पै १,५४,४.

राष्ट्रिय[l]– -यम् मै ३,३,७¶.

¶राष्ट्रीय[l]– -यः मै २, १, १२[2]; काठ ३७,११[2].

राष्ट्र[m]–> १राष्ट्री– -ष्ट्री ऋ ८, १००,१०;१०,१२५,३; खि ३, २२,२; शौ ४, १,२; ३०,२†; पै ५,२,१.

२राष्ट्री[n]– -ष्ट्री[o] ऋ ६,४,५?.

√रास्[p]>रासमा(न>)ना– -ना पै १७,३,१२.

रास-भ[q]– -भः ऋ १,११६, २[r]; खि १,३, ४; मा ११, ४६; का १२, ४,९; तै ४,१,४,३[2]; ५,१,५,६; ७; मै २, ७,४; काठ १६, ४; क ३०,३; –भम् ऋ ८,८५,७[s]; मा ११,१३; का १२,२,२; तै ४-५, १,२,१; मै २, ७, २†[s];३,१, ३; काठ १६, १; १९, २; क २९,८; –†भस्य ऋ १, ३४,९[t]; १६२,२१[u];३,५३,५[t]; मा २५, ४४[u]; तै ४, ६, ९, ४[v]; काठ ४६,५[u].

?रासभ-दन्त[u]– -न्तम् पै ६,१४,२.

---

a) पाभे. पृ २६६२ *p* द्र. ।

b) रा० इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

c) पाभे. पृ ११८६ *b* द्र. ।   d) उस. उप. <√दम्भ् इति ।   e) पुं. स्त्री. च नाप. (मन्त्र-, चिति-, इष्टकाविशेष-, अप्सरोविशेष- प्रभृ.) । उस. उप. क्विबन्तम् ।

f) वैतु. PW. प्रभृ. राष्ट्रभृत् तयैव> ॰भृतयैव > (॰भृति–>) ॰भृत्यै(त्या-ए)व इति शोधः स्यादिति ? ।

g) पाभे. ८७०*d*; अन्यत्र ॰भृत्<>॰भृत् इति पाभे. ।

h) विप. (२अक्ष- ⌊वैतु. PW. प्रभृ. नाप. इति⌋) ।

i) नाप. (राजन्- ⌊स्वामिन्-⌋) ।

j) विप. (⌊स्वामिन्-⌋ देव-) ।

k) उस. उप. भावे क्यप् प्र. (पा ३,१,११२) । ॰ष्ट्र॰ इति शंपा सात. पा. सु-शोधः ।   l) शैषिकः यक्र. घः प्र. छः प्र. च (पा ४, २, ९३;११४) ।

m) विप. (⌊स्वामिनी-⌋ वाच्-) । √राज् ⌊स्वाम्ये⌋ + तृन् प्र. ।

n) विप. (⌊*प्रचण्ड-⌋ वायु-, अग्नि-) । कृद्वृत्ते <√राज् (वधा.) । प्रगतिप्रदीप्त्यर्थयोः श्लेपः (तु. व्यु. GW. GRV.?; वैतु. वें. सा. मत्वर्थे < राष्ट्र- इति?) ।

o) राष्ट्रीः इति विसर्गान्तः शोधः (तु. रथी– > -?थी इत्यत्र टि.; वैतु. पपा. GW. प्रभृ. यनि. ऐवति ?) ।

p) धा. दाने वृत्तिः ।

q) विप. (⌊वाहक-⌋ वाजिन्- ⌊अश्व-⌋) । *रास- (भार-)+(√भृ ⌊*वहने⌋ >भावे *भ्र–>) *भ–> बस. यनि. । नाप. (वप्रा. ⌊अश्व-, रथ-⌋) । पूप. =भार- इति वा, (अश्वार्थे) = रथ- इति वा, (रथार्थे) =चक्र- इति वा? शेपमुक्तम् (वैतु. पपा. नावग्रहः, पाउ ⌊३,१२५⌋ प्रभृ. नाप. ⌊गर्दभ-⌋ इति कृत्वा<√रास् ⌊शब्दे⌋ इति वा ⌊तु. PW. प्रभृ.⌋, <√*रस् ⌊=√ऋष् 'गतौ'⌋) इति वा ⌊तु. GW.⌋?) ।   r) नाप. (*रथ-) ।

s) नाप. (अश्व- ⌊तु. वें. सा.⌋) ।

t) विप. (⌊वहन-कर्तृ-⌋ वाजिन्-) ।

u) नाप. (*रथ-) । सस्थ. धुर्– =*रथगर्त- ।

v) मूको. रासदन्तम् इति ? ।

रा̱सभा(भ-अ)श्व[a]- -श्वा खि १,२, ५; पै १२,६,२.

रा̱(स्न>)स्ना[b]- -स्ना मा १, ३०; ११, ५९; ३८, १; ३; का १, १०,२; १२,५,९; ३८, १,१;३; तै १,१,२,२; ४,१,५,४; मै १, १,२;३; २,७,६; ३,१,७; ४,१, २;९, १;७; काठ १,२; १६, ५; १९,६; ३१,१; क १,२; ३०,४; ४७,१; -¶स्नाम् मै ४, १, २; काठ ३१,१; क ४७,१.

¶?रास्नाका̱[c] काठ २५, ९; क ४०,२.

रास्पिन̱[d]- -नस्य ऋ १, १२२,४.

रास्पिर̱[e]- -रासः ऋ ५, ४३,१४.

?राहु̱णा[f] शौ १९,९,१०.

√रि,री,री̱यते ऋ १,१३५,७; †रीयते[g] ऋ १०,५३,८; मा ३५, १०; का ३५, ४, ९; शौ १२, २, २६; पै १७,३२,६;७.

रिणा̱ति ऋ १, १६६,६; रिणते̱[h] ऋ ५, ५८,६; †रिण̱न् ऋ ८,७, २८; १०,१३८, १[i]; शौ १३,१, २१; पै १८,१७,१; रिणाः शौ २०, १३५,११[j]; †अ̱रिणात् ऋ २,१२,३; ३,३,११; ४,२८,१; १०,६७,१२; तै १, ५, ११, ४; मै ४, ११,२; १४,५; काठ ९, १९; शौ २०,३४,३;९१,१२; पै १३, ७,३; अरिणात् ऋ २,१५, ६; अ̱रिणाः ऋ ४, ३०, ६; अरिणाः ऋ १, ५६, ६; ४,१९, [५; ४२, ७]; खि ५, २१, १[j]; अ̱रिणीत ऋ ३, ६०,२.

†रिण̱त्- -णन् ऋ २, २२,४; ८, ३२, [२; ९, १०९,२२]; कौ १, ४६६; जै १, ४८, ६.

†रि̱त्[k]- रितः ऋ ६, ५७, ४; काठ २३,११; कौ १,१४८; जै १,१६, ४.

†रीति̱[l]- -तिः ऋ २, २४, १४; ३९, ५?[m]; ६, १३,

---

[a]) विप. ([*वहनकुशलाऽश्वयुक्तरथवत्-] अश्विन्-)। बस. पूप. =*विप. (वैतु. भा. सा. प्रभृ. नाप. [गर्दभ-] इति)। सपा. तैआ १, १०, २ रासुभाश्वा इति पाभे.।

[b]) =रशना̱-।<√*रास् 'बन्धने' (तु. [पक्षे] अभा.; वैतु. पाउ [३,१५]<√रस् [अर्थः?], Wack [KZ ४६, २७२] <[√यम् [बन्धने] >] *या̱स्ना- इतीव?)।

[c]) शोधः पृ १७८६ *d* द्र.। PW. प्रभृ. रास्ना + अल्पार्थे कः प्र. इति।

[d]) विप. ([*दैव्य-] आयु- [*जन्मन्-])। 'हे विश्वे देवाः, वः (युष्माकं) रास्पिनस्य (दैव्यस्य) आयोः ([निर्धारणे ष.] जन्मनः=सर्गस्य मध्ये) मातरा (द्यावापृथिव्यौ) प्रकृणुध्वम्' इति वा.। (√*रास् [=√राज्] >भावे) *रा̱स्-+मत्वर्थे पिनच् प्र. उसं. [पावा ५,२,१२२ (तु. [प्रत्ययार्थे] या [६, २१], [विप. इति मात्रे] वें. GW.; वैतु. सा. दु. प्रभृ. =नाप. [स्तोतृ-] इति, या. प्रभृ. <√रप् वा √रस् वा? 'शब्दे' (तु. [स्तोत्र- वा जल- वेति कृत्वा] SEY [१४२]), [पक्षे] सा. <*रास्पु- इति?)]।

[e]) नाप. (ऋत्विज्-)। 'आयोः (जन्तुमात्रस्य) मातुः (पृथिव्याः) परमे शुक्रे पदे (यज्ञवेदिकायाम्) रातहव्याः (गृहीतहविषः [सन्तः]) नमसा (युक्ताः सन्तः) सुशेव्यम् (अग्निम्) अग्मन् (तत्र च ते) वासे (*भासनार्थं) मृजन्ति (दीपयन्ति)' इति वा.। (√रास् [*शब्दे=स्तुतौ] > भावे) *रा̱स्-+मत्वर्थे पिरच् प्र. उसं. [तु. [अंशतः] सा.; वैतु. वें. GW. प्रभृ. विप. इति; सा. WAG [१, २१ *b*] *रास्पु- (जुहू- [<√रा 'दाने' + √स्पृश्]) > *रास्पि̱न्- > यनि. इति?]।

[f]) (कर्तरि <√*राष् [=√राज्] 'दीप्तौ') *राष्मण̱- > -णः इति शोधः (तु. सा. मूको. शंपा. W. यनि.; वैतु. पपा. मूको. च शराहु̱णा इति, मूको. शं̱ रा° इत्यपि?)। विप. ([*भ्राजमान-] आदित्य-)। अत्र संहितायां राहु̱णः श̱म् > नैप्र. °णा̱ श̱म् इति वर्णपरिणामः द्र. (वैतु. सा. प्रभृ. स्वरविरोधे सत्यपि [तु. W.] यनि. =राहु- > [तृ१] हु̱णा इति?)।

[g]) =सपा. माश १३,८,४,३ आगृ १,८,२ प्रभृ.। शौ १२, २,२७ तु स्यन्दते इति, तैआ ६,३,२ आग्निगृ ३,६, १ : २४ प्रभृ. रे̱वतीः इति च पाभे.।

[h]) तु. टि. कृण्वते̱।

[i]) तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें सा. शत्रन्तम् इति।

[j]) सपा. परस्परं पाभे.।

[k]) विप. (२अप्-)। क्विबन्तम्।

[l]) भाप. क्तिन् प्र.। अन्तोदात्तत्वम् उसं. (पा ३, ३, ९६)।

[m]) रीती̱ [तृ१] इति शोधः (तु. GW [परि. ५२४]; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि.?)। द्वितीयस्य पादस्याऽऽदौ अक्ष्यर्थे *रक्षि̱- > -क्षी̱ इति। सस्थ. अजुर्या इति पदं (=√अज् [गतौ] > भावप्राशस्त्ये) अजुर्या̱- > तृ१ यनि. इति कृत्वाऽत्र विषये पृ६६ यन्निर्दिष्टपूर्वं तन्नेष्टं सच्छोध्यम्। '(हे अश्विनौ) वाता (वातौ) इव (सन्तौ) अजुर्या (तीव्रगत्या) नद्या (नद्यौ) इव (सन्तौ) रीती

१[a]; मै ४, १४, १०; –तिम् ऋ ५, ४८, ४; ९, १०८, १०; कौ २,३६२; जै ३,३०,५.

†रीत्या(ति-आ)प्[b]– -०त्यापः ऋ ९,१०६,९; कौ २, ६७८; जै ३,५६,६; –त्यापा ऋ ५,६८,५; मै ४,१३,९; कौ २,८१७; जै ३, ५७,७.

रीयमा(ण>)णा– -णाः[c] मा १०, १९; का ११,६,४.

√रिच्, > रेचि, रिरिच्यात् ऋ ४, २४,५; रिरिच्याम् ऋ १०,१०, ७; शौ १८,१,८†.

रिच्यते तै १, ७, ५,२¶.

रिणक्ति ऋ ७, ७१, १; काठ २८, १¶; क ४४, १¶; रिञ्चन्ति मै ४, ६, ४¶; रिणचाव ऋ ८, १००, १२; आरिणक्[d] ऋ २, १३, ५; †रिणक् ऋ २, १५, ८; मै ४, १४,५.

रिरेच शौ ५, १, ३; रिरेच ऋ ४, १६, ६; पै ६, २, ३; रिरिचथुः ऋ ४, २८,५; आ-रैक्[d] ऋ १, ११३, २; १६; कौ २, ११००†; आ-रैक्[d] ऋ १, ११३, १; १२४, ८; ३, ३१, २; कौ २, १०९९†.

मरिरेचीत् ऋ ४,२४, ९.

रिक्त,क्ता– -¶क्तम् मै ४, ६, २; काठ २७,५; क ४२,५; –¶क्ता मै १, ६, ४; ४, २, १०; –क्ताम् मै ३, २, ७¶; –क्ताय तै ७,३,२०,१; काठ ४३,१०.

रिक्त-कुम्भ– -ऽम्भान्[e] शौ १९, ८,४; पै २०, ४६, १.

रिक्थ[f]– -क्थम् ऋ ३,३१,२.

रिच्यमा(न>)ना– -नाम् तै १, ७, ५, १¶.

रिरिक्वस्– -क्वांसः ऋ १,७२,[५; ४,२४,३]; पै २०,११,५†.

¶रिरिचान– -नः तै १, ७, ३, २; ५,१,८,३; ६, ६, ५, १[2]; ११, १; ७, १,८, १; मै १, ६, १२; ३, ४, ६; ९, ६; ४, ७, ८[2]; काठ २२, १; २६, ९; २९,९[2]; क ४१, ७.

†रेक्णस्[g]– -क्णः ऋ १, ३१, १४; १२१, [५; १०, ६१, ११]; १५८,१; ६, २०, ७; ७,४,७; ४०, २; ८, ४, १८; ४६, १५; १०, १३२, ३[2]; –क्णसा ऋ १, १६२,२; मा २५,२५; का २७, १२, २; तै ४, ६, ८, १; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४.

रेक्णस्-व(त्>)ती– -तीः ऋ १०, ६३, १६.

रेचित– -तम् पै १९, २५, ५.

रिणत्–, रित्– √रि द्र.

√रिप् (वधा.)[h], †रिरिपुः ऋ ५,८५, ८; तै ३,४, ११, ६; काठ २३, १२.

†रिप्[i]– रिपः ऋ २, ३२, २; ७, ३२,१२; ६०,९[j]; १०४,१८; शौ ८,४,१८; २०, ५९,३; पै १६, १०, ८.

रिपु[k]– -†पवः ऋ १, १४७,[३;४, ४, १३]; १४८, ५; २, २३, १६; ३, ३०, १५; ५,३, ११; तै १, २, १४, ५; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; –पवे ऋ १, १८९, ५; २, २७, १६; ५, १२, ४; ६, ६७,४; ७, ६५,३; ८, २२, [१४; ६०, ८]; पै २, ३०,४; –†पुः ऋ १, ३६, १६; २, ३४, ९; ४१, [८ (६, ६२, २; ८, १८, १४)]; ६, ५१, ७; ७, १०४, १०; ८, २३, १५; १०, १८५, २; मा ३, ३२; २०, ८२; का ३, ३, २४; २२, ८, ३; मै १, ५, ४; काठ ७,२; क ५, २; कौ १, १०४; जै १, ११, ८; शौ ८, ४, १०; १९,

---

(वेगेन) रक्षी (अक्षी) इव (सन्तौ) चक्षुषा (दीप्तिरश्मिना) अर्वाक् आयातम् (आगच्छतम्)' इति वा ।

a) प्रवाहकार्थे विप. इति कृत्वा कर्तरि क्विप् द्र. ।

b) विप. ([वप्रा.] सोमधारा–, मित्रावरुण–) । बस. आप्– (<√आप् [प्रापणे]) इति उप. भाप. (तु. [अंशतः] ऋ ६,१३,१, सा.; वैतु. भा. [तु. वैप २] सा. PW. GW. BSG. प्रमृ. २अप्– इति ।

c) पाभे. पृ ८५२ *f* द्र. । d) अ°, आ° इति पपा. (तु. ऋप्रा २, ७७) । e) रिप्त– (भावे <√रिप् [हिंसायाम्]) + कुम्भ– मलो. कस. रिप्त-कुम्भ– > -म्भान् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. सुर्व– > -र्वैः) । यद्वा रिक्त-कुम्भी– > -म्भ्याम् इति शोधः (तु. पै. मूको.) । 'तान् इमान् सर्वान् रिक्तकुम्भ्यां परासुव' इति वा ।

f) नाप. ([अन्वयागत-] धन- [निघ २,१०]) । थक् प्र. पाउ (२,७ [तु. या ३,२]) ।

g) =रिक्थ– । असुन् प्र. नुडागमश्च (पाउ ४, १९९, [तु. या ३,२]) । h) धा. हिंसा-वञ्चन-लेपनादिषु वृत्तिः ।

i) भाप., नाप. (शत्रु-) । j) तु. सस्थ. टि.? वरुणधृतः ।

k) विप., नाप. (वञ्चक-, शत्रु-) । कुः प्र. (वैतु. दे [३, २४] <√रिफ् इति, पाउ [१,२६] <√रप् इति ?) ।

४९, ९$; पै १४, ४, ९$; १६,९,१०; –†पुणा ऋ ४,५८, ५; मा १७, ९३; का १९, १, ७; काठ ४०, ७; पै ८, १३, ५; –†पुम् ऋ ५, ७९,९; ६, ५१, १३; ८, १८, ⌊(२, ४१, ८; ६, ६३, २)१४⌋; ९,८३,४; कौ १, १०५; जै १,११, ९; –पूणाम् ऋ ८, ६७, ९; –पून् मै २, ७, ५‡[a]; पै १, ४२,४; ७,११,४; –पोः ऋ ४,३,१३; ८,११,४.

रिपु-संकट[b]– -टे खि ४,२,९.

रिप्त[c]– -सः का २,४, ३![d]; –सम् ऋ १, १६२, ९; मा १९,३५; २५, ३२; का २१, ३,४; २७, १३, १; तै ४, ६,८,४†; मै ३, १६, १†[e]; काठ ३८, २; ४६, ४†.

रिप्र[f]– -प्रम् ऋ ९, ७८, १; १०, १७, १०; मा ४, २†; का ४, १, ३†; तै १, २,१,१†; मै १, २,१†; ३, ६,२[2]†; ६¶; १०, १¶; काठ २, १†; क १,१३†; शौ ६, ५१, २†; १०, ५, २४; १२, २, ११; ४०; १६, १,१०; १८, ३, १७; पै ६, ३, ३†;९; ९, २२, २६; १६, १३०, २; १४९, ९; १०; १२; १७,३१, १; ३४, १; १९, ४३,६†; –प्रा पै ८,१,६; –प्राणि शौ १२,२, १३; पै १७, ३१, ३; –प्रात् शौ १२,३, ५; पै ६,३,१२; १७, ३६,५.

रिप्र-वाहु[g]– -†हः ऋ १०,१६, ९; मा ३५, १९; का ३५, ४, १८; शौ १२, २, ८; पै १७, ३०,९.

रिप्र-हन्– -हा खिसा २९, ८.

रेपस[h]– -पः ऋ ४,६,६; तै ४,३, १३, १†.

रिपु[i]– -पः ऋ ३, ५, ⌊५[j](४, ५, ८)⌋;१०,७९,३[k].

√रिफ्>रि(फत्>)फती– -ती शौ ३,२८,१.

√रिभ्, रेभते मै १, ८, २¶; रेभति ऋ १, १०५,९, ¶रेभन्ते मै १, ८, २; काठ ६, २; २५, १०; २६, ५; क ४,१; ४०-४१, ३; रेभन्ति ऋ ९, ९७, ५७; तै ७, १,१, ३¶.

रिरेभ ऋ १, १२०,६.

रिभ्यते ऋ ७,७६,७.

†रेभत्– -भतः ऋ ८,३७,⌊(३६,७) ७ (३८, ८)⌋; ४४, २०; काठ ४०, १४; –भद्भिः ऋ १०, ३, ६; –भन् ऋ ७, १८, २२; ९, ९६, ⌊६; १७⌋; ९७,१;७; ४७; १०६, १४; तै ३,४, ११,२; मै ४, १२,६; काठ २३, १२; कौ १, ५२४; ५२६; २, १२२; २९४; ४६६; ५२५; ७४९; जै १, ५४, २; ४; ३,५, ४; २४, १०; ३५, १; ४१,१; –भन्तः ऋ १०,६१,२४; खि १,२,२.

रेभती– -भत्यौ खि १,३,७[l].

?रिरपम् पै ९, ४,८.

रिरिक्वस्– √रिच् द्र.

रिरिक्षत्– प्रमृ. √रिष् द्र.

रिरिचान– √रिच् द्र.

रिरिह्वस्– √रिह् द्र.

√रिश् >रिश(त्>)न्ती– -न्तीः ऋ ६,२८,७[m].

१रि(श>)शा[n]– -शाम् शौ ११, ११,१५.

?रिशम्[o] पै ७, १३,७.

---

[a]) पाभे. पृ १६९३ g द्र.।

[b]) °सं° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[c]) धा. लेपने वृत्तिः।

[d]) पाठः? -सम् इति शोधः (तु. सपा. मा ⌊२, १६⌋ प्रमृ. अक्तम् इति पाभे., सा. विभ. व्यत्यय इति ?)।

[e]) तु. ऋ. प्रमृ. सात. च; वैतु. Sch. BC. रिप्रम् इति ?।

[f]) नाप. (पाप-⌊या ४,२१⌋)। रक् प्र. उसं. (वैतु. पाउ ⌊५,५५⌋ <√री)।

[g]) विप. (⌊क्रव्याद्-⌋ अग्नि-)। उस. उप. अण्णन्तम्।

[h]) भाप. (*लेप- ⌊आच्छादन-⌋)।

[i]) वप्रा.। विप. (⌊अर्थः ?⌋ अग्नि-)।

[j]) सपा. ऋ ४,५,८ रूप- >-पः इति, कौ ३, ३;१३ विपु->-पः इति पर्यायभूतौ पाभे. [वैतु. LR., B⌊JAOS २७,७४⌋ रूपुः इति शोधः इति ⌊तु. शौ १३,१,४ प्रमृ. रुहुः इति च⌋, वें. सा. GRV. प्रमृ. ⌊तु. निघ १,१⌋ यनि. <रिप्- ⌊=पृथ्वी-⌋ इति च ?)]।

[k]) वें. सा. GRV. प्रमृ. इहाप्युक्त एव प्रस्तावः? उभयत्र वा. प्र. आकाङ्क्षा तु द्र.।

[l]) विप. (⌊स्तुवत्यौ⌋ निषदुपनिषन्नाम्न्यौ *ऋषिके ⌊तु. सस्थ. नि-षद्- इत्यत्र टि.⌋)।

[m]) सपा. शौ ४, २१,७ प्रमृ. तैब्रा २,८, ८, १२ रुशन्तीः इति पाभे.।

[n]) नाप. [राक्षसी- (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ BW. प्रमृ.)]। पाभे. पृ १६५४ o द्र.।

[o]) च त्वा रिशम् इति पाठः? च(चा)त्वाल->°लिश- > -शम् इति शोधः?।

२रिशा[a]– > रिशा*दस्[b]– -दसः ऋ १,१९,५; २६,४; ६४,५;१८६, ८;६,५१,४;८,२७,४; १०,७७, ३; ५; मा ३, ४४[c]; का ३, ५, १[c]; पै ६, १७, ४†; २०, ४२, १; –†०दसः ऋ १, ३९, ४; ५; ६०, ७; ६१, १६; ७, ५९, ९; ८, २७, १०; ३०, २; ८३, ५; तै ४, ३, १३, ३; मै ४, १०, ५[d]; काठ २१, १३[२];‡[e]; शौ ७, ८२, १; पै २,७०, ५$; –दसम् ऋ १, २, ⌊७; ५, ६४, १ (७, ६५, १)⌋; ७, ६६, ७; खि ५,१२,१?[f]; मा ३३, ५७†; का ३२,५,३†; †कौ २, १९७; ४१७†; †जै ३, १८,४; ३२,७; शौ २०, १२८, १?[f]; –दसा ऋ ५, ६६, १; खि ५, ६, ३; ७,४, ७; मा ३३,७२; का ३२, ६, ३; –०दसा ऋ ५, ६७, २; ७१, ⌊१; ८, ८, १७⌋; जै ४, १८, ५; –दसे तै ५, ६,२०,१; काठ ४९, १०; –दाः ऋ १, ७७, ४; ९, ६९, १०; शौ २, २८,२?[g].

?रिशादौ[h] पै १,१२,२.

रिश्य[i]– -श्यस्य शौ ५,१४,३[j].

रिश्य-प(द् >) दी[k]– -दीम् शौ १, १८,४; पै २०,१८,७.

√रिप् (हिंसायाम्), रेषि, रिरिक्ष, रेषत् ऋ ७,२०,६.

रिरिषेः ऋ १,१२९,१०.

रिष्यति शौ १४,१, ३०; २,८; रिष्यति ऋ १,१८, ४; ५, ४४, ९;५४, ७; ६, ५४, ३; पै १८, ३; ९; ७, ९; रिष्यतः शौ २, १५, १-६; पै ६, ५, १-१३; रिष्यन्ति ऋ १०, १०७, ८; पै १५, २१, ८; रिष्यसि ऋ १, १६२, २१; ८, ३१, १६; †मा २३,१६;२५,४४; का २५, ४; ५†; †तै १, ८, २२,४; ४, ६,९, ४; मै १, २,१५; ४,११, २†[l]; †काठ ११, १२; ४६,५; रिष्यथ ऋ ५,५४,४; †रिष्याति ऋ १०,९७, १७; मा १२,९१; का १३, ६, १७; तै ४, २, ६, ५; मै २,७,१३; काठ १६,१३; क २५, ४; शौ ६, १०९, २; पै १३, १३, ८; १९, २७, ८; रिष्यात् तै १, ६, २,१; १०,२; काठ ३१, १४; पै ८,८, ६‡; १५, १५,३‡; रिष्याः ऋ १०, ५१, ७; मै ४, १४, १५†; शौ ८, २, १३; पै १६, ४, ३; रिष्याम पै १६, ७०, ९; †रिष्येत् ऋ ८, ४८,१०; तै २, २, १२, ३, मै ४, ११, २; काठ ९, १९; †रिष्येत् ऋ १, ९१, ८; तै २, ३,१४,१; मै ४, १०, १; काठ २, १४; रिष्येम ऋ ६, ५४, ९; खि ५, ११,४; मा ३४, ४१†; का ३३, २,४†; शौ ७, १०, ३†; २०, १२७, १४.

रिषाथ ऋ ७, ३३, ४; रिषाथन ऋ १०, ४८, ५; ९४, १०.

रिषत् ऋ ६, ५४, ७; ८, ६५, १०; ६७, ११; १०, ६२, ११; ९७, २०; खि ५, ११, ३[m]; मा १२,९५†; २७,२; का १३, ६, २२†; २९, १, २; तै १,

[a]) भाप. । वप्रा. (रक्षा-, शौर्य- प्रमृ.) ।

[b]) विप. (⌊रक्षादिकृत्-⌋ मरुत्-, मित्रावरुण- प्रमृ.) । वस. उप. (√*दस् 'कृतौ' ⌊तु. दंसि– =कर्मन्-⌋ > भावे) *दुस्– इति [वैतु. या ⌊६,१४⌋ < √रिश् ⌊हिंसायाम्⌋ + √दस् ('दारणे' ⌊तु.उ.म.; वैतु. स्क.⌊ऋ⌋,दु. = √अस् 'क्षेपणे' इति⌋); पपा. ⌊तै.⌋ < रिश– (शत्रु-) + अदस्– (तु. भा. सा. PW. GW. प्रमृ. उप. < √अद् इति ⌊अन्यत्र पपा. नावग्रहः⌋); OV ⌊१४⌋ < *रि– ⌊=रै–⌋ + √शद् ⌊शौर्ये⌋; RN. < रिशा– ⌊*धन-⌋ + √दस् ⌊*धारणे⌋; PG ⌊ ३, १९१-२ ⌋ ?VVS ⌊२५६⌋ प्रमृ. < रिशा– ⌊=वेग-, शौर्य-⌋ + √दस् ⌊धारणे⌋; Auf. प्रमृ. ⌊तु. PW.⌋ < अरि– ⌊*शत्रु-⌋ + √शद् इति?] ।

[c]) पाभे. पृ २५५३ *m* द्र. । [d]) ऋ° इति पपा. ।

[e]) एकत्र ऋ ७,५९,१० आगत इति पाभे. ।

[f]) RW. यनि. इतीव, सपा. शांश्रौ १२, २०, १ शंपा. सात. च रिशादुसः इति पाभे. । पाठः? शोधः अमूरिशा° ⌊परि.⌋ द्र. ।

[g]) पाठः (तु. मूको. =°दा इति, सा. ⌊तु. शंपा. W.⌋ =°दाः इति च)? रिशादस्– > -दसा [=°दसौ (मित्रावरुणौ ⌊तु. सना. पै १,१२,२ °शादौ इति पाभे.⌋)] इति शोधः। जागतः पादः द्र. । व्यु. *b* टि. द्र. ।

[h]) रिशादस्– > -दसौ इति शोधः । शेषं *b*,*g*. टि. द्र. । [i]) = ऋश्य- । नाप. (मृग-) । < √रिश् (= *√लिश् ⌊*गतौ⌋) ।

[j]) सपा. पै ७, १,१० ऋश्यस्य इति पाभे. ।

[k]) विप. । उपमाने वस. । [l]) ऋ° इति पपा. ।

[m]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. ⌊शौ २०,१२७,१३⌋ रीरिषत् इति पाभे. ।

६, १, १; ४, १, ७, १; २, ६, ५†; मै २, १२, ५; काठ १, २[a]; १८, १६; ३१, १[a]; ३७, ११[²]; क १, २[a]; २९, ४; ४७, १[a]; शौ १९, ३९,२-४; पै १, ६५, ३[²b]; ७, ७, ६; १०,२-४; ११, ७, ११; १२, ६, १०; रिषन् ऋ ८,१०३, १३; खि ५, ११, ३[c]; शौ २, ६, २; ३,१२, ६; ११, १, २५; ३२; २०, १२७, १३; पै ३,३३,२; ९, ३, २; १५, २०, ९; १६, ९१, ५; ९२, २; १९, ३४, १५; ४२, १५‡;२०,२२,३; रिषः मा ११, ६८; का १२, ७, ३; तै ४, १, ९, १; मै २, ७, ७; ३, १, ९; काठ १६,७; १९, १०; क ३०, ८; पै ६, ५, १-१३; रिषम् ऋ १०, १८, १३; तै १, १,२, १[a]; शौ १८,३, ५२†; रिषाम, >मा ऋ १,९४, [१-१४]; ४, १२, ५; ६, ४४, ११; १०, १७८,२; मा ११,७५; का १२, ७, १०; तै ४, १, १०, १; मै २, ७,३†; ७; ४, ११, १†; काठ २, १५†;१६, ७; †कौ १, ६६; २, ४१४-४१६; †जै १, ७, ४; ३, ३२, ४-६; शौ ३, १५, ८; १३, २, ३७; १४,२, ५०; १९, ५५, १;२; २०,१३, ३†; पै १, ९५, ३; १२, १, १-१४†; १८, १३, ७; २४,४; २०, ४७, १०; ४८,१; ५६,७. रेषयन्ति ऋ १, १४८, ५; रेषय शौ ११,१,२०[d]; पै १६,९१,१. रीरिषत् ऋ ३, ५३, २०; शौ २०,१२७, १३; पै ३, २७, ५; †रीरिषः[e] ऋ १,११४,७;८; ७, ४६, ३; ८९, ५; १०, १८, १; १२८, ८[f]; मा १६, १५; १६; ३५, ७; का १७, १, १५; १६; ३५,४, ६; तै ३,४, ११,६; ५, ११,३; ४,५, १०, ३[³]; ७,१४, ४[f]; मै ४, १२, ६[²]; काठ २३, १२[³]; शौ ५,३, ८[f]; ६, ५१,३; ११,२,२९; पै ५, ४,७[f]; ९, ७, ८; १६,१०६, ९$; १९,४३,५; †रीरिषत ऋ १, ८९, ९; मा २५,२२; का २७,११,९; मै ४, १४,२; काठ ३५, १; रिरिषीष्ट ऋ ८, १८, १३; रीरिषीष्ट ऋ ६,५१,७.

रिरिक्षति ऋ ८,१८,१३.

रिरिक्षत्– -क्षतः ऋ ७,३६, ४; -क्षन्तम् ऋ १,१२९,१०.

रिरिक्षु– -क्षोः ऋ १,१८९,६.

रिष्[g]– रिपः ऋ १, ४१, [२; ५, ५२, ४; ६७, ३ (८, २७, १६; १०, ६३,१३)]; ९८, [२ (७,५, २) १०, ८७, १]; २, २६, ४; ३४,९; ३५, ६; ३,३१,२०; ६, २४,१०[²]; ६३,२; १०,३६,२; मा ३,४८;८,२७;१८,७३; २०, १८; का ३,५,५;९,४,४;२०,५, ६;२२,१,४; तै १,२,१४,७†;४, ४५, २; ५, ११, २†; मै १,३, ३९; २,१३,११†; काठ ४,१३; १६†; ३७,१५;१६;३८,५;४०, ३†; क ३, ११; शौ ८, ३,१†; पै ६,१२, ८; १६,६,१†; रिषे[h] ऋ ५,४१,[१६;७,३४,१७].

रिषण्[i]– >√रिषण्य[j], रिषण्यति ऋ २,२३, १२; काठ ४,१६†; रिषण्यः ऋ २,११, १; ७,९,५; १०,२२, १५; मै ४,१४, ११†; †रिषण्यत ऋ ८,१, १; २०,१; कौ १, २४२; ४०१; २, ७१०; जै १,२५,१०; ४५, ३; ३,५८, ७; शौ २०,८५,१; पै २०,४८, १०.

रिषण्यु– -ण्यवः ऋ १, १४८,५.

†रि[,री]षत्[k]– -षतः ऋ १, १२, [५[l](१०,८७,२३)]; ३६, १५; ७, १५, [१३(१, १२, ५)८, ४४, ११]; मै ४, १०, १; काठ २, १४[l]; कौ १, २४[m];

---

a) पाभे. पृ १०१८ *n* द्र. ।

b) एकत्र रिषन् इति? यनि. शोधः (तु. ऋ १०, ९७,१७) । c) °पु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

d) तु. सात. B.;वैतु. सा. ? W., मूको., शौच (३,९४) भाष्यम् रेशय (< √*रिश = √लिश [अल्पीभावे]) इति पाभे. सस्थ. ? ते > त्वयि इति शोधः (तु. सपा. पै १६, ९१,१) ।

e) तै. पपा. यनि. इति; अन्यत्र पपा. रिरिषः इति ।

f) पाभे. पृ २६३९ *d* ।

g) भाप., नाप. (हिंस्र-) ।

h) भाप. > च १ (तु. या [१०, ४५] वें. PW. MW. तुमर्थीयः प्रयोग इति; वैतु. सा. [पक्षे] GW. कर्तरि कृदिति ?) । i) भाप. । क्युः प्र. ।

j) वैतु. पाका. [७,४,३६] रिष्ट– > यनि. इति ।

k) ऋ १, १२, ५ जै. च रि° इति, अन्यत्र संहितायां दीर्घः (तु. ऋप्रा ९,४७) ।

l) सपा. शौ ८,३,२३ रक्षसः इति पाभे. ।

m) वैतु. BS. रि° इति? ।

जै १, ३, ४?; पै १६, ८, ५; -षन्तम् ऋ २, ३०, ९; -षते ऋ १,१८९,५; ५, ३,१२.
रिषयुध्यै ऋ १,१२९,८.
रिष्टु[a]- -ष्टम् ऋ १, १३१, ७; ९, ११२,१; शौ ४,१२,२[b]; पै ८, ८,४; १९,७,९.
रिष्यत्- -ष्यन्तः पै १५, २१,९; १९,४१,९.
रेषण[c]- -णाः ऋ १,१४८,५.
रेषि(न्>)णी- -णीनाम् पै ३, ३९,३.
√रि(=लि)ह् (आस्वादने), > रेरिह्, रेढि मै १, ६,५¶; रेढि ऋ १०, ११४, ४[2]; मै १, ६, ५¶; †रिहते[d] ऋ ८, २०,२१; कौ १, ४०४; जै १, ४५, ६; रिहन्ति ऋ १,१४६, २; ३,४१, ५; १०,१२३,३; शौ २०, २३, ५†; †रिहन्ति ऋ १, २२,१४; १८६,७; २,३५,१३; ९, ८५, [११; ८६,३१]; ४३;४६; ९७, ५७; १००,१; ७; १०,१२३,१; मा ७, १६; का ७,७, १; तै १, ४,८,१; मै १,३, १०; काठ ४, ३; ३५, ३; क ३, ३; ४८, ४; कौ १, ५५०; ५६४; २, ३६७; ९६४; जै १,५६, ८; ५७, ११; ३,३०,१०; ४,२०,८; शौ १८, ३,१८.
रेरिह्यते ऋ १०,४,४.
रिरिह्वस्- -ह्वांसम् ऋ १०, ७९,३.
रि(हत्>)हती- -ती ऋ ३,५५, [१३;१०,२७,१४].
१रिहाण- -णाः मा २, १६; का २,४,३; तै १,१,१३,१; मै १, १,१३; ४,१,१४.
२रिहा(ण>)णा- -णे ऋ ३,३३, १; ७,२,५; शौ ५,१,४; पै ६, २,४.
३रिहाण- -णा खि ५, ७, ४, ६; -णाः काठ १, १२; ३१, ११; क १,१२; ४७,११.
रेढ(=ह)ण- -णाय पै ७,११,४.
रेरिह- -हम् शौ ८,६, ६; पै १६, ७९,६.
†रेरिहत्- -हत् ऋ १,१४०,९; ४, ३८,६; १०,४५,४; मा १२,६; २१;३३; का १३,१,७;२-३,४; तै १,३,१४, २; ४,२, १-२,२; मै २,७,८; काठ १६,८-१०.
रेरिहती- -तीम् शौ ११,११, १५; पै १७,१२,१.
रेरिहाण,णा- -णा ऋ ३,५५,१४; ६,२७,७.
√री, रीति-, रीयमाणा- √रि द्र.
रीषत्- √रिष् द्र.
?रीसिसि[e] पै १९,३,१०.
√रु(शब्दे),>रोरु, रोरूय,रुवति ऋ ९,७०, ७; रुवत् ऋ १, १७३, ३; ४,५६,१[f]; मै ४, १४,७†[f]. अरावीत् ऋ ९,७४,५; अरावीत् ऋ ९,७१, ९; १०, ८,२; अराविषुः ऋ १०,९४,६.
रोरवीति ऋ ३,५५, १७; †रोरवीति ऋ ४,५८, ३; ६,७३,[१; १०, ८,१][g]; ७, १०१, १; मा १७,९१; का १९, १, ५; मै १, ६,२; काठ ४०,७; कौ १,७१[g]; जै १,७,९[g]; शौ १८, ३,६५[g]; २०, ९०, १[g]; पै ८, १३, ३; अरोरवीत् ऋ २, ११, १०; ५, ३०, ११; अरोरवीत् ऋ ८, ६, ४०[h].
रुव- -वः ऋ १, ९४, १०; शौ ५, १३,३; पै ४, २४,१?; ८,२,१; १२, १, १०†; -†वम् ऋ ३, ३१,६; ५, ६३, ३; ९,७२, ३; मा ३३, ५९; का ३२,५, ५; मै ४,६, ४;१४,१२; काठ २७, ९; -†वेण ऋ १,६२,४;७१,२; ४, ५०,१;४; ५; ७,३३,४; ७९,४; ९,९७, ३६[i]; १०, ६७,६; ९४, १२; १११, २; तै २,३,१४,४; मै ४,१२,१;५; १४,५; काठ ९, १९; १०-११, १३; शौ २०, ८८,१;४; ५;९१,६.
रुवथ[j]- -थः ऋ १, १००, १३; -थेन>ना ऋ ९,८०,१.
रुवण->√रुवण्य[k], रुवण्यः ऋ ८,९६,१२.
रुवण्यु- -ण्युम् ऋ १,१२२, ५.
रुवत्- -¶वतः मै ४,८, १; काठ ३०, १; क ४६,४; -वन्तम् ऋ ५,४२,१४.

---

a) वैतु. GW. MW. <√रिश् इति।
b) सपा. पै ४,१५,५ शीर्णम् इति पाभे.।
c) नाप. (हिंस्र-)। युच् प्र.।
d) स्वर-कृते तु. MGS[४६६० टि ४]।
e) पाठः? सपा. शौ ६,६,१ रन्धयासि इति पाभे.।
f) सपा. रुवद्धोक्षा (शांब्रा २३, ३ च) > सपा. तैब्रा २,८,४,७ नुवद्धयोऽक्षा इति पाभे.।
g) सस्थ. आ =अभि (क्रप्र.) इति कृत्वा पृ ६९५ e यदुक्तं तन्नेष्टम्।
h) तु. सस्थ. टि. उप.।
i) पाभे. पृ २४१४ h द्र.।
j) =रुव-। अथः प्र. (पाउ ३, ११३)।
k) तु. टि. रिपुण-> √रिपण्य।

¶रुवथ[a]- -थः मै १,१०,१६; काठ ३६,९.
रोरुवत्- -†वत् ऋ १,५४,१[b],५[b]; १४०,६; ६,६१,८; ९,६५,१९; ६८,२; ७१,२; ८५,[९;८६,७]; ९१,३; १०,२८,२; ७५,३;८६, १५; ९२, ५; कौ १, ५०३; २, ३४४; जै १,५२, ७; ३,२९,१; शौ २०,१२६, १५; -वतम् शौ ११,१२,२६.
रोरूयमाण- -णः खि ४,९,५[c].
रुक्-काम- √रुच् द्र.
रुक्त्वा √रुज् द्र.
रुक्म- √रुच् द्र.
?रुक्मणी पै ७,९,६.
रुक्ष[d]- -क्षः ऋ ६,३,७; -क्षे[e] पै २, ३४,२.
रुग्ण-, रुग्णवती- √रुज् द्र.
√रुच् (दीप्तौ), > रुचि,रोचि,रोचते ऋ १,४३,५;१४०,११;३,५५,११; १०, ६५,५; ¶तै २,२,३,३;५, ३,१०, ३[२]; ५,१०,२; मै १,५, ९¶; शौ ११, १०, १६; रोचते ऋ १,५८,२; १४८, ४[f]; १८८, ११; ३,२९,७; ४,१०, [५ (७, ३,६)]; ११,१[f]; ८,४३,८;४४, २१; ९,१११, १; १०,६९, २; मा ८,४९;११,५४; का ८,२२, ३; १२, ५,५; तै †१,३,१४,८; ५,५,३; ३,३, ३-४,२; ४,१,५, २; ३,१३,१†[f]; ५,३,१०,३¶; मै १,३,३६; ५, १†; ५[२]¶; २, ७,५; काठ १६,५; २२,४; ६¶; ३०,६; ४०,१४†; क ३४,१¶; †कौ १, ४६३; २,९४०; †जै १,४८,९;४,१,१; १२,१२; शौ १०,८,२४; ११,७,२६; पै १२, ७, ७; १६, ८६, ६; १०३, १; १५५, ३; †रोचन्ते ऋ १,६,१; मा २३, ५; का २५, ३, १; तै ७,३,१०,५¶; ४,२०,१; मै ३, १२,१८; १६,३; कौ २, ८१८; जै ३, ५७, ८; शौ २०,२६, ४; ४७,१०; ६९,९; रोचन्ते ऋ ८, ५५,२; खि ३,७,२; काठ ४४, ९†; रोचसे ऋ ६,२, ६; मै ४, ९, ५[g]; कौ १, ८३†; जै १,९, ३†; शौ १३, २, ३०[g]; १८,४, ५९†; पै १८,२३,७[g]; रोचत ऋ ४,१,१७; †रोचत ऋ ४,१०,६; तै २,२, १२, ७; मै ४, १२, ४; रोचन्[h] खि ४,९,७?; ‡रोचस्व[i] मा ३८, १७; का ३८, ४, १; अरोचत ऋ १०, ८८, ७; खि ४,९, ७?; अरोचत ऋ ५, १४, ४; ८, ५६, ५[२]; खि ३, ८, ५[२]; ४, ९,७; मा ३३, ९२; तै ७,३,१०,५¶; मै ४,१०,२†; काठ ३९, १५†; जै ३,३८, २; पै ७,५,१; १९, ३५,६; †अरोचथाः ऋ ३, २९, १०; मा ३, १४; १२,५२; १५, ५६; का ३, ३, ४; १३, ४, ८; १६, ६, ८; तै १,५, ५, २; ४,२,४, ३; ७, १३,५; मै १,५-६, १; काठ ६, ९; शौ ३, २०, १; अरोचथाः †काठ २,४; १६,११; १८,१८; क १,१६†; शौ १३, ३, २३; पै ३, ३४, १†; रोचेत काठ ९, १६¶.
रुरुचन्त ऋ ४,५५,२.
रुरुच्याः ऋ ६,३५,४.
†रुरुचे ऋ ६,१५, ५; मा १७, १०; का १८, १, ११; तै ४,६, १,२; मै २, १०, १; काठ १७, १७; क २८, १; रुरोच ऋ ४, ५,१५[f]; रुरुचिरे खि १,१२,१; रुरुचुः ऋ ४, १६, ४; ६, ६२, २; शौ २०,७७, ४†; रुचिषीय शौ १७,१, २१; रोचिषीय मै ४, ९, ५; पै १८, २२, ५; अरोचि ऋ ७,१०,२; ७७,२.
रुचयन्त ऋ ३,६,७[f].
रोचयत् ऋ ३,२, २; ६,३९,४;

---

a) = रवथ- । अथक् प्र. ।
b) तु. या [५,१६] स्क. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW. प्रभृ. धा. हिंसायां वृत्तिरिति ।
c) सपा. ऋ ५,४४,२ विरोचमानः इति पाभे. ।
d) भाप. (*ज्वाल-) । < √रुच् [दीप्तौ] । 'दिवः न (इव) विधतः (*भ्राजमानस्य) यस्य (अग्नेः) वृषा (*दीप्रः) रुक्षः ओषधीषु (समित्सु [अन्तः]) नवीनोत् (नूनोत् [*अतितरां दीप्यते])' इति वा. [वैतु. वें. सा. GW. GRV. ORN. Brug [१, ७२९; २, १, ४११] विप. ([रोचन-] वृषन्- [अग्नि-]) इति; PW. प्रभृ. नाप. सत् = वृक्ष- इति (< √रुह् [तु. पाउवृ ३, ६६]); GRV. [पक्षे] यनि. = रुक्ष इति कृत्वा °क्षे इति मन्वानः]।
e) सस्थ. निष्क- = हिरण्य- इति कृत्वेव नाप. (*रजत-) ।
f) तु. सस्थ. टि. आ ।
g) सपा. शौ १७,१,२१ रोचः असि इति पाभे. ।
h) लेटि रोचत् इति शोधः । सस्थ. तेग्नि- इति विप. < √तिज् [दीप्तौ] इति ।
i) सपा. ऋ १, ३६, ९ प्रभृ. तैआ ४,५,२ शोचस्व इति पाभे. ।

रोचयतु मै ४,९,५[३]; रोचयेताम् मै ४, ९,५; रोचयन्तु मै ४, ९, ५[a]; रोचय,>या ऋ ९, ९, ८; मै ४,९,५[५]; काठ ४०,१२[३]; शौ १४, १, ३१; पै १८, २, १०; अ॒रोचयत् खिसा १४, ३; अरोचयत् ऋ ८, ३, ६; ९,९, ३; २८, ५; ३७,४; खि २,१२, ३; †कौ २, १७३‡[b]; २८६; ६३४;६४५; ९३८; †जै ३,१६, ११‡[b]; २४,३; ५२-५३,३; ४, २३, ५; शौ २०, ११८, ४; अरोचयन् ऋ ८,२९, १०; काठ ८,१¶; क ६,६¶;†अ॒रोचयः ऋ ९, ६३, ७; कौ १, ४९३; २, ५६६; जै १,५१, ७; ४,२८,५; †अरोचयः ऋ ३,४४,२;८,९८, २; कौ २, ३७६; जै ३, ३०, १९; शौ २०,६२,६.

†अ॒रुरुचत् ऋ ९, ८३, ३; कौ २, २२७; ३, २, २; जै २,५, १०; ३,२०,११.

रुक्म[c]- -†क्मः ऋ १,८८,२; ९६, ५[d]; ४, १०, ⌊५; ७, ३, ६⌋; ६; ५, ६१, १२;६, ५१,१;७,६३, ४; १०,४५,८[d]; मा १२, १;२; २५; १३, ४०§; १७, ७०; का १३,१,१;२; २,८; १४,४,३§; १८,६, ६; तै १,३, १४,५; २, २, १२,७; ४,१,१०,४[२]; २,२, ४; ९, ६§; ६,५,२; ७,१२,३; ५,२,७,५¶; मै २,२,२[२]¶; ७, ८[२];१७§;३,२,१[३];§;४,४,८¶; १२, ४; काठ १०, १३;¶११, १;४; १६, ८[२]; ९; १६§; १८, ४;१९,११; क ३१, १; –क्मम् ऋ १, ११७, ५; ५, १, १२; मा १५, २५†;का १६, ५, ६†; ¶तै १,८,१८, १; ४,४,४,२†; ५, १,१०, ३; २,७, १; २; ५; मै २,१३,७†; ¶३,२,१;६; ४, ४, ४[३]¶; काठ १४, ८[२]; १९, ११¶;२०,५[२]¶;¶क ३१,१;७[२]; –क्मा शौ ९, ५, २५; २६; –क्माः ऋ १, १६६, १०; ५, ५४, ११; ७, ५६, १३; मै ४, १४,१८†; –क्मान् ऋ १, ६४, ⌊४(५, ५४,११⌋); –क्मासः ऋ ८,२०, ११; –क्मेभिः ऋ ५, ५६, १; –क्मेषु ऋ ५, ५३, ४; –क्मैः ऋ ५,५२,६; ७,५७, ३; –क्मौ तै २,३,२,३¶.

रुक्म॒-प्रस्तरण[e]- -णम् शौ १४, २,३०; पै १८,९,१०.

रुक्म॒-वक्षस्[f]- -क्षसः ऋ २, ३४,८; ५,५५, १; ५७,५; १०, ७८,२; –०क्षसः ऋ २,३४,२; ८, २०, २२; शौ ६,२२, २; पै १९,२२,११.

†रुक्मि॒न्- -क्मिभिः ऋ ९,१५, ५; कौ २, ६२०; जै ३, ५०,७; –क्मी ऋ १,६६,३.

रु॒च्[g]- रुक् ¶तै ३,४, ९, ६; ५,१, ८,५; ७,३,१०,५; रुचः ऋ ९, ९, ८; ४९, ५; ९६, २४; १०, १८८, ३; मा १३, २२; २३[२]; १८,४६;४७[२]; का १४,२,७;८[२]; २०,२,९;१०[२]; तै ३,४,७,२;९, ६¶; ४,२,९,४[३]; ४,१०,१; ५, ७,६, ३[३]; मै २, ७, १६[३]; १३, २०[२]; काठ ¶१३, १; ८; १२; १६,१६[३]; ३४, ९¶; ३९, १३; कौ २,७८९†; पै १९, १८,१४; १६[३];२८,१०; २०,८,५; रुचम् खि ४,६,१०; मा १३,२३;१८, ४७; ४८[४]; का १४,२,८; २०, २,१०; ११[४]; ¶तै २,१,२, ४; ९; ४,१; ८,१; २,३,३; १०,१; ३,२, ३; ३,४,८,७; ९,६[२]; ४, २,९, ४§; ५,१,८, ५; ३,१०, ३[२]; §७,६, ३[२]; ४[२]; ७, २,१, ३; २-३,२; ५,६; ३,१०,५; ४, ३,३-५; ७, २; मै १,५,२; ९[२]; ६,१; ६[२]; ८¶; २,५, २¶; ७, १६; ३, ४, २¶; ८[४]; ४, ७, ३¶;९,५; काठ ६,९; ७,६[२];¶; ¶१३,१; ७; ८; १२; १६,१६; ३४, ९¶; ४०, १३; क ४, ८; पै १९, १८, १५; रु॒चा ऋ ४, ५६, १; ९, ६४,१३; २८; ६५, २७; १११, १; १०, १०६, ४; खि ४, ६, १०; ९, १; मा ११, १९; १२,१६;१८,४८; का १२, २,८; १३,१, १७; २०,२, ११; तै ४,१,२,३; ९,३; २,१,५; ५, ७,६,४; मै १,६,१;६; २,७,२; ८; ३,४, ८; ४, १४,७†; काठ १६,२[h]; ८; १९,३; ३६, १५[i]; ३७, ९[i]; ४०, १३; क ३०,१;

---

[a]) पाभे. पृ १९९० *b* द्र. ।

[b]) सपा. ऋ ९,८६,२१ वि॒रोचयत् इति पाभे. ।

[c]) विप. (दीप्यमान-), नाप. (स्वर्ण- प्रभृ.) ।

[d]) विप. [अग्नि- (तु. GW., ⌊तात्पर्यतः⌋ वें.सा. स्क. PW. प्रभृ.; वैतु. GRV. नाप. सत् =स्वर्णाभरण-इतीव?)] ।

[e]) विप. (वह्य-) । बस. उप. भाप. । °प्र॒° (तु. शंपा. सात. पपा. च) इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. PW. प्रभृ.)।

[f]) विप. (मरुत्-) । बस. । [g]) भाप., नाप. ।

[h]) रुचो इति सात. । [i]) = सपा. तैत्रा २, ७,७,६; १५, ४ । शौ ४,८,५ पै ४,२,६ अपाम् इति पाभे. ।

†कौ १, ४६३; ५०५; २, ४; १९१;९४०; †जै १,४८,९;५२, ९; ३,१, ६; १७, १२; ४,१,१; पै १८, २३,७[a]; †रुचाऽरुचा ऋ ९,६५, २; कौ २, २५५; जै ३, २१, २०; ०रुचाम् मै १, ५,२; ९; काठ ६, ९; ७,६; क ४, ८; रुचे ऋ ९, २३,२[b];१०५,५; मा १३, २२; ३९; १८, ४६; का १४,२,७;४,२; २०,२,९; तै ४, २,९,४;६; ४, ६,२; ५,७,६,३; मै १,५,२; ९; २,७, १६; १३, २०[२]; काठ ६,९; ७,६; ८,९¶; १६,१६[२]; २२,५; ३७,२;क ४, ८; ७, ५¶; †कौ १,५०२; २, ९६२; जै १, ५२,६†; शौ १०, २,१६; पै १६, ६०, ९; १९, १८, १४; १५[४].

¶रुक्-काम– -मः तै २,२,३,३; ३, ४, ९,६; काठ १३, ८; १२; -माः काठ ३४,९.

रुक्-मत्– -मते, -मन्तम् तै २, २,३,३¶.

रुच्[c]– -चः मै ४,४, ५[d]; -चम् खि १,४,१०; मा ३१, २१; का ३५,२, ५; -चाय मा ३१,२०; का ३५, २,४.

रुचयत्– -यन् जै १, १२,१०[e].

रुचान्,ना– -†नः ऋ ३, १५, ६; ६,३९,४; ७,६९, १; १०, ४५, ८; मा १२, १; २५; का १३,१, १;२, ८; तै १, ३, १४, ५; ४, १,१०,४; २, २,४; मै २, ७,८; ४, १४, १०; काठ १६, ८; ९; -नाः ऋ ४, ५१,९.

१रुचि[f]– -चिः शौ १२,१,२५;१३, ६,२;१७,१,२१; -चिम् शौ ३, १५,६[g]; पै १९, ४९,३; -च्या शौ १३,२,३०; १७, १,२१.

२रुचि[i]– -चिः[h] मै ४,९, ५; -च्या मै ४,९,५[२].

३रुचि– -चिः पै १७, ३, ६; १८, ३२,५; १९,४२,८.

रुचित्– -तः मै ४,९,४;५[i]; -तम् पै १५,२१,७.

रुचिर– -रः पै १९,२,३?[j]; २१,४.

रुरुक्वस्– -कान् ऋ १, १४९, ३; कौ २,११२४†.

रुरुचान्– -नम् ऋ ३,२,३.

१रोक[k]– -कः ऋ ६,६६,६.

२रोक[l]– -काः ऋ ३,६,७.

३रोक– -कैः पै ७,१३,९.

रोच्[m]– रोचः मै ४,९,५.

१रोच– -चः शौ १७, १, २१[d]; पै १८, ३२,५[d]; -चाय काठ ४१, ८?[n].

२रोच[o]– -चे पै २०,५२,७.

रोचन,ना[p]– -‡०न[q] शौ १३, २, १९; २०,४७, १६; पै १८,२२, ४; -नः शौ ४,१०, ६; १४,१, ३८; पै ४, २५, २; १८, ४,७; -†नम् ऋ १,४९, [४;५०, ४[q]; ३, ४४, ४]; ८, ९८, [३; १०, १७०, ४]; मा ३३, ३६[q]; का ३२,३,७[q]; तै १,४,३१, १[q]; मै ४,१०,६[q]; काठ १०, १३[q]; कौ २, ५१‡[r]; ३७९; ६४४‡[s]; ३, ५,९[q]; जै ३,५,१०‡[r];३०,२०; ५३,२[s]; ४, २,१[q]; शौ १३, १, ३१$; २०, ६२, ७; $पै १५, २१,७; १८, १८,९; -नस्य ऋ ५,६९,४; १०, ४६,३; -ना ऋ १,६,१;८१,५; १०२,८; १४६, १; २,२७, [९; ५, २९, १]; ३, १२,९; ६१, ५; ४,५३, ५; ५, ६९,१; ८१, ४; ६, ७, [७; ९, ८५,९]; ८,५,८;१४,७;९;९३, २६;९४,९; ९,१७,५;३७,३[s,t];

a) सपा. शौ १३,२,३० रुच्या इति पाभे.।

b) तुमर्थीय इति GW. प्रमृ.।

c) विप.। कः प्र. (पा ३,१,१३५) तत्स्वरश्च।

d) सपा. रुचः<>रोचः इति पाभे.।

e) सपा. मै ४,१४,१४ रोचमानः इति पाभे.।

f) भाप.। यक. किन् प्र., किः प्र. च।

g) सपा. आपमं २, २२, ४ प्रमृ. रुचम् इति पाभे.।

h) सपा. तैआ ४,६,२ रुक् इति पाभे.।

i) विप.। =सपा. शांश्रौ ५,९,२५ प्रमृ.। तैआ ४,६, २ तु रोचितुः इति पाभे.।

j) पाठः? तु. शौ ६,४,३ उरुज्मन् इति पाभे.।

k) भाप.। घञ् प्र.।

l) = १रोक-। उञ्छादित्वाद् अन्तोदात्तः इति विशेषः।

m) भाप.। विजन्तम्।

n) पाठः? सपा. तै ७,१,१७,१ रोगाय इति पाभे. [तु. Sch, टि.]।

o) =रोक-। कुत्वाऽभावः।

p) भाप., विप. ([दीप्तिमत्-] व्योमन्-), नाप. (नक्षत्र-)।

q) सपा. °न<>°नम् इति पाभे.।

r) सपा. ऋ १,१५५,३; ९,७५,२ रोचने इति पाभे.।

s) सपा. परस्परं पाभे.।

t) पाठः? -नाद् > नैप्र. यनि.। 'इह दिवः (*द्रोणकलशस्य) रोचना ([भाप.] प्रीत्या [= तत्प्रेरितः सन्]) अव्ययं वारं (=पवित्रं विधावति [=अभिधावति])' इति वा.।

४२,१; १०,३२,२; ४९,६;६५, ४; ८९,१; १८९, २[a]; †मा ३, ७[a]; २३,५; †का ३,१,७[a];२५, ३, १; †तै १,५, ३, १[a]; ४,२, ११,१; ३,१३,८; ७,४,२०, १; †मै ३,१२,१८;१६,३; ४, १०, ४; ११-१२,१; †काठ ४, १५; ७, १३[a]; ४४, ९; क ६, ४†; †कौ २, ७२७[a]; ८१८; ९९०; १०४३; ३,५,५[a]; †जै २,६,४[a]; ३, ५७,८; ५९,१९[a]; ४, २,६; शौ ६, ३१,२†[a]; ७५,३; †२०, २६,४; २८, १; ३; ३९, २; ४; ४७, १०; ४८,५[a]; ६९, ९; पै १९,१५,८;४५,१२†[a]; -नाः मै २,७,११‡[b]; काठ ३४, १३; पै १९, ३९, १३; -†नात् ऋ १, ६, ⌊९;४९, १; ५,५६,१; ८,८, ७⌋; १४, ९; ८, १, १८; कौ १, ५२; जै १,५, ८; शौ २०,७०, ५; -नानाम् ऋ ३,५, १०; शौ ४,१०,२; पै ४,२५, ३; -नानि ऋ १,९३,५; १४९, ४; ३,५६, ८; तै २,३,१४, २†; मै ३, २, ८¶; ४,१०, ११†;काठ ४,१६†; कौ २, ११२५†; शौ १९,७,१; -ने ऋ १, १९, ६; १०५, ५[c]; १५५, ⌊३; ९, ७५, २⌋[d]; ३, ६, ८; २२, ३[b]; ८, १०, १; ६९, ३; ८२, ४; ९७, ५; ९, ८६, २७; खि २, १४, ९; मा १२, ४९†[b]; ५५†; १३, ८; १५, ५०; ६०; का १३,४, ५†[b]; ११†;१४,१, ८; १६, ६, २; ७,३; तै ३,५, ४,१;५,३; ४, †२,४,२[b];४; ८, ३;७,१३,३; ५,५,६,३†; मै १, ४,३; २,७,१५; ८,१†; १२,४; ३, २, ८†; †काठ ५, ६; १६, ११[b];१५§; १९; १८,१८;२१, ३; क २५,२†[b];६;९†; २९, ६; ३१, १८; कौ १, ३६८†;; †जै १,३८,९; ४, २५, ३‡; शौ ७, ७७,४[e]; पै ५,१३,८†; ६,१७, ६†; १५,२१,८; ९; १९,२२, २; २०, ११, ८[e]; -नेन ऋ ३, ५५, ⌊९; १०, ४, २⌋; ६,१,७; १०,८८,५; मा २७,१; का २९, १,१; तै ४,१,७, १; मै २,१२, ५; ३, ४, ६; ४,१३, ६†; काठ १८, १६; २०†; २२, १; क २९, ४; शौ २, ६, १; पै ३, ३३, १; -नेषु ऋ ६, ४४, २३.

†रोचन-स्था[f]- -स्थाः ऋ ६,६, २; तै १,३,१४, ४; -स्थाम् ऋ ३,२,१४.

रोच(न>)ना-वत्- -वत् काठ ३७, ९; शौ १३,३, १०; पै ४, ३, १; -वतः[g] पै १६,२९, ७; १९,४३,९.

रोचमान,ना- -नः ऋ ३, ४६, ३; ७, ३, ९; ६२,१; ९, १११, २; १०,११८,४; मै ४,१४,१४; क ६,२†; कौ २, ९४२†; जै ४,१, ३†; शौ ३,५, ४; ५, २०, ६; १३,२, २८; ४२; पै ३,१३, ४; ८,२०,९; ९,२४,७; १६,१५०, १०; १८, २३, ५; -नम् मै २, ७, ३[h]; शौ ११, ७, २३; पै ८, २०,३; १६,१५५,४; -नस्य ऋ १०,३,५; मै ४, ९, ५; -ना ऋ ६,६४, २; -नाः ऋ १, १६५, १२[i]; ३, ७, ५; ४,१४, १; ६, ६४,१; मै ४,११,३†; काठ ९, १८†; -नाम् ऋ १, ११५, २; तै १,४,३४,१; मै २,१३, १९; ४, १४, ४†; काठ ४०, ४; शौ २०,१०७,१५†.

रोचयत्- -यन् ऋ ९, ४९, ५; कौ २,७८९†.

रोचिष्णु- -ष्णु खिसा २९, ८; -ष्णू मा १२, ५७; का १३,४, १३; तै ४, २, ५, १; मै २,७, ११; काठ १६,११; क २५,२.

†रोचिस्[j]- -चिषा ऋ ५,२६, १; मा १७, ८; का १८, १, ९; तै १, ३, १४, ८[k]; ५, ५, ३; ४, ६, १, ३; मै १, ५, १; २, १०, १; ४, १०,१; काठ १७, १७; १९, १४; क २८, १; कौ २, ८७१; जै ४, १२,९.

रोचुक- -कः मै १, ४, १२¶.

रोरुचान- -नः ऋ ४, १,७.

रुच्-, रुच-, रुचयत्-, रुचान-, १रुचि-प्रभृ. √रुच् द्र.

---

[a]) नाप. [उषस्- (वैतु. ?GRV. ORN. विप. ⌊उषस्-⌋ इति, GW. Gri. न. द्वि२ इति)]।

[b]) सपा. रोचनाः <>रोचने (माश ७,१, १,२४ च) इति पाभे.। [c]) तु. सस्थ. टि. आ।

[d]) पाभे. पृ २६७२ r द्र.।

[e]) = सपा. शांश्रौ ५, १०, २१। रोचने दिवः > सपा. आश्रौ ४, ७, ४ सोम्यं मधु इति पाभे.।

[f]) विप. (अग्नि-)। उस.।

[g]) सपा. शौ ८,८,६ वाजिनीवतः इति पाभे.।

[h]) पाभे. पृ १३९७ k द्र.।

[i]) तु. सस्थ. टि. प्रति। [j]) भावे इसिः प्र.।

[k]) वैतु. भा. विप. इति?।

√रुज् (भङ्गे),>रुजि,रुरुक्ष,रुजति ऋ १०,८९, ६; मै ४,६,४¶; रुजन्ति ऋ ४,१८,६; †रुजामि ऋ ४,४, ११; तै १,२,१४,४; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; रुजत् ऋ ६, ३२, २[a]; ७, ७५, ७; तै २,३,१४,५†[a/b]; †रुजन् ऋ १, ७१, २; †रुज,>जा ऋ ९,५३,३;९१,४; कौ २,१०६६; जै ४, ७, ३; †अरुजत् ऋ ६, ६१, २; मै ४, १४,७; काठ ४, १६; रुजेम ऋ ४, २, १५. रुरोज ऋ ६, १८, १०; १०, ८९, ७; †रुरोज ऋ ४, ५०, ५; ६, ३२, ३; तै २, ३, १४, ४; मै ४, १२, १; काठ १०,१३; शौ २०, ८८, ५; †रुरोजिथ ऋ ६, १६, ३९; तै २, ६, ११,४; कौ २, १०५७; जै ३, ५४, ३; रुक्[c] मै २,९, ९; क २७, ६; रोक्[c] मा १६,४७; का १७,८, १; रौक् काठ १७,१६[c]. अरुरुजतम् खि १, ५, १०.

रुक्त्वा[d] तै ६, ४,११,१¶.

†रुग्ण- -ग्णम् ऋ ३,३१, ६; मा ३३,५९; का ३२,५,५; मै ४,६, ४; काठ २७, ९.

रुग्ण-व (त्>) ती- -त्या तै ६, ४, ११, १¶.

रुज, जा[e]- -जः शौ १६, ३, २?[f]; -जा मा १०,८; का ११,४, ५.

रुजत्- -जन् ऋ ४, १६, ८; १०, ८४,३;१६८,१[g]; शौ १,१२,१; ४,३१,३†;१६, १,२; २०,७७, ८†; पै ४,१२,३†; १८, २८,२; -जन्तः ऋ ६,६, ३; तै १,४, ११, १; ३, ३, ११, २†.

रुजा (न>) ना[h]- -नाः ऋ १, ३२, ६[i].

रुजित- -तम् पै १६, १४६, ९[j].

†रुरुक्षणि[k]- -णिम् ऋ ९, ४८, २; कौ २, १८७; जै ३, १७,८.

रोग[l]- -गः शौ ६,४४, १; पै १, ४६, २;२०, ३३, ७; -गम् शौ १, २, ४; २, ३, ३-५; ३, २८, ५; ६, १२०, ३; ९, १३, १-५; २१; २२; पै १, ८, ३; ९, १४, ६[m]; १६, ५१,१;७४, १-५; ७५, ११; १९, ३०, ९; २०, ४३, ४; ५४, ३; -गस्य पै १९, २,१४; -गान् पै ७, १५,८; १७,१३,८; २०,५६,२; -गाय तै ७, १, १७, १.

रोग-नाशन[n]- -नम् शौ ६, ४४, २; पै २०, ३३, ८.

रोग-नाशि* (न्>) नी- -नी खिसा ३१, १०[o].

रोग-मृत्यु-भया(य-अ)पहृ[p]- -हम् खिसा १८, २१.

रोग-स्थान- -नम् पै १, ८, ४; २०, ५४, ३.

रुत[q]- -तम् ऋ ९, ११२, १; शौ ५,५, ६[r]; पै ६, ४, ७[r]; -तस्य ऋ १०, ३९,३; मा १६, ४९[s]; मै २, ९, ९[s]; काठ १७, १६[s]; क २७, ६[s].

√रुद्,>रोदि, रोदात् खि २,११, १[t]; †रुदन्ति ऋ १०, ४०,१०; तै १,५,१, २¶; शौ १४, १,

---

a) वैतु. सा. वात्रन्तम् इति?।
b) सपा. ऋ २, १५, ८ रिणक् इति पाभे.।
c) सपा. रुक्<>रोक् (माश ९,१,१,२४ च)<>रौक्<> तै ४,५, १०, १ अरः इति पाभे.।
d) इह भ्रातृव्यस्य इति कर्मणि ष (पा २,३,५४) द्र.।
e) विप. (इषु-), नाप. (आदित्य-)। कर्तरि कः प्र.।
f) अर्थः? रुचः इति संभाव्यते।
g) पाभे. पृ २३२० *l* द्र.।
h) नाप. (नदी- [तु. निघ १,१३ या ६,४])। धा. 'रदने=खनने' वृत्तिः। 'इन्द्रेण शातितः सन् वृत्रः नदीः *संविविशे' इति वा. इति कृत्वा सस्थ. ?सम्...पिपिषे> सम्...विविशे [=शिश्ये इति शोधः (तु. [तात्पर्यतः] स्क 'उदकरूपेण नदीः प्रति जगाम' इति वा. कृत्वा √पिष् [गतौ] इति; वैतु. स्क. [पक्षे], सा. लक्षणया =कूल- [तु. GW.], सा. [पक्षे] =पाषाणादिक-, स्क. [पक्षे] =आत्मग्रीवा-; Gri. =जीर्णदुर्ग- इति, विप. °नाः [प्र१] इति स्वीकुर्वन् ?GRV. रुजा[ज-अ]नस- इति वा रु[ज>] जा-नास- वेति। पक्षान्तराणि विमर्शश्च ORN. द्र.)]।
i) पाभे. पृ २६५० *g* द्र.। j) पाभे. पृ२५२१ *a* द्र.।
k) विप. (सोम-)। सन्नन्ताद् अनिः प्र.।
l) नाप.। कर्तरि घञ् प्र. (पा ३,३,१८)।
m) पाभे. पृ २५२८ *j* द्र.। n) विप. (भेषज-)।
o) पाभे. पृ १९९३ *o* द्र।
p) ग...या° इति स्वरः? यनि. शोधः द्र.।
q) नाप. (व्रण-)। <√रु ('रेषणे' [<√रिष् 'हिंसायाम्'] = √ऋ 'हिंसायाम्', √रुज् [तु. सिभा १,२०९])। r) सपा. खि ४,७[2],७ ऋतम् इति पाभे.।
s) पाभे. पृ ९९६ *c* द्र.। t) =सपा. मंत्रा १,१,१० आपमं १, ४,७ प्रमृ । पै २०, ५५,४-६ तु रुदम् इति माग १,१०,१० रुद्रियाय इति च पाभे.।

४६; पै १८, ५, ३.

रुदति पै १६, १२६,१-३?[a]; १९, २,५?[a].

अ͟रुदत् शौ १४,२,६०; पै १८ १२, ७; अ͟रोदीत् तै १, ५, १, १¶; ¶अरोदीत् तै १,५,१, १; मै ४, २, १२; रुदन् शौ ८, १, १९; पै १६, २, ८; रुदम्[b] पै २०,५५,४-६?.

रोदयन्ति पै २,५७,५; ?रोदया[c] पै ३, ३७,१; अ͟रोदयत् ऋ १०, ६७,६[d]; शौ २०,९१,६†; अरोदयत् ऋ १०, ९९, ५; मै ४, १४,५†.

रुद͟त्- -द͟तः ऋ १,३३,७.

रुद͟ती- -ती पै १९, ४१, ५; -त्यः खि २, ११, ३; शौ ११, ११,१४.

रो͟द[e]- -दम् शौ ८,६,२६; पै १६, ८१,७; -दस्य पै २०,१८, ९?; -देन शौ १४, २, ५९-६१; पै १८,१२,७-१०.

रोद(न>)ना[f]- -नाम् पै २०,१८, ९.

?रुदिततत्मे अर्द पै २० ,४४, ३.

?रुदुषीः पै १७,२२,१४.

रुद्र͟,द्रा͟[g]- -͟द्र ऋ ५, ३, ३; मा १०, २०; का ११, ६, ६; तै १, ८, १४,२; मै १,८,५;१०,४; २०; २,६,८; ४,४,२; काठ ९,७; शौ २,२७, ६; -०द्र ऋ १, ११४, २;३;७; ८; २,३३,१[h];२-४;७; १०; ११; १२[h];१५; ७,४६,२; ⌊(१, १०४, ८)४⌋; १०, १६९, १; मा ३,५७[2]; ६१; १६,१;२; १५†; १६†; ४९; का ३,८,१[2]; ६; १७,१,१; २; १५†; १६†; ८,३; तै १,८,६, १[2]; २; ३,१, ९,४; ४,११, ३†; ४, ५,१,१[3]; १०,१;२[2]†;३[2]†;४†; ¶५, ५, ७,२;३[6];४[3]; ७,४, १७, १†; मै १, १०, ४[2]; २०[2]; २, ९, २[2]; ९;१०; ४,९,४†[i]; १२,१; ६†; काठ ६,७; ९,७[2]; १५,६; १७, ११[2];१६; २३,१२†; ३६,१४[3]; ४०, ११[3]; ४४, ६†; क ४, ६; ८,१०[2];२७,१[2]; ६; शौ ६,९०, ३; ११,२, ३;१३[j]; १५[k]; २६; २९†;१८,१, ४०†; पै १, ३७, २;९५,१?;२; २,१६,४; ५,२२, ९;७,३,१०†[h];१४,२,८; †१५, २०, १; २; ५; १६, १०४, ३; १०६,६;९; १९,१८,३; २१,६; ५१,५†; २०, ४७, ३; ५६, २; -द्रः ऋ १,४३, ३; ११४, ११; २,१,६; ३४,२; ३८,९; ५,४६, २;५१,१३;६०,५; ६,५०, १२; ७,३५,६; ४०, ५; १०,६५, १; ६६,३; ९३, ४; खि ४,५, २७; मा ४,२०;२१; ८,५८; ९,३९; १०, २८; ३३,४८†; का ४,६, ५;७,१; ९,७, ७; ११,३,१; ८, ४; ३२,४, ५†; तै १, २,४, २; ५,१; ३, १४,१†; ६,७, ४[2]¶; ८,६,१;१०,१; ¶२,१,७,२;२, २,३;१०,१;४;६,६,५;६; ¶३, १,३, १; ५,१; ९,५; ६[2]; ४,५, १$; १०,३[2]; ५,५,२; ४,४,९, १; ¶५,४,३,१;४;१०,५;५,५, १;७,२;४; ९,३[2]$; ७,३,३; ६, १,७,७[2]; ८,२; २,३, २[4]¶; ३, ५,१¶; ९,३; ५,६, ४¶; ७,५; १५,१[3]¶; ¶मै १,२, ४[2]$; ४, १३[2];६,४;६;७;११[3];९,१$;४; २,१,५; १०;२, ४; ३,७; ६,६; ९,१$;१३,२०$; ३,१,३[2]; ३, ४;७,६[3]$;७;१०;८,१[2]; ९,१[2]; ४;१०,१[2];५; ४,२,१०;१२; ३, ४[2]; ८; ६, ९[2]; ११[2]$; काठ २,५[2]; ६, ५¶; ८, ६[2]¶; ८¶; ९,८;११¶; १०,६¶; ११,५[3]¶; १२,५¶; १५,५; १७,११; २२, ११¶; २३, ६[2]¶; २४, ३[2];

[a]) रुजति इति शोधः ।

[b]) पाभे. पृ २६७४ *t* द्र. ।

[c]) पाठः ? त्वा = तु आ इति कृत्वा आ-रोदयाम् इति शोधः (तु. सस्थ. त्वा>तु आ शोकयाम्) । सस्थ. ?बहुः > बहु (क्रिवि.) इत्यपि शोधः ।

[d]) वैतु. सा. व्यनाशयत् इति ? ।

[e]) भाप. ।

[f]) त्रिप. (अलक्ष्मी-) ।

[g]) त्रिप. (⌊दीप्र-, घोर-⌋ अग्नि-, वायु- प्रमृ.), व्यप. (देव-) । <√रुद् [यथा. {=*√रुच्, √रुज् (तु. काठ २५,१ प्रमृ.; वैतु. या १०,५ ⌊तु. SEY ९८,१०४, ११०⌋ प्रमृ. <√रुद् ⌊'शब्दे', WAG १,१५७ 'भङ्गे'⌋ इति वा, <रु- ⌊<√रु 'शब्दे'⌋+द्र- ⌊<√द्रु 'गतौ'⌋ इति वा)}] ।

[h]) =सपा. तैब्रा २,८,६,९ । ऐब्रा ३, ३४ तु रुद्रिय इति पाभे. ।

[i]) रुद्रः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु ऋ २, ३३,१० प्रमा. च) । सस्थ. ?तत्>त्वत् इत्यपि शोधः द्र. ।

[j]) सपा. पै १६,१०५,३ उग्र इति पाभे. ।

[k]) पाभे. पृ २२२९ *a* द्र. ।

¶; ४[२]; ¶; ६¶;९¶; २५,१¶; ¶२६,२[२];३; २७,६[४]¶; ¶२८, १;६[२]; ३०, १०¶; ¶३४, १४; १६; ३६, १४¶; ३९, ४; १३; ४०,५[२]; क १,१७;१८; ४,४¶; ¶७,२[२]; ३; ८, ११; ३५,५¶; ३७,४[२];¶; ५[२];¶; ७¶; ¶३८, २;४;४०, ५[२]¶;४२, ६¶[४];४४, ६[२]¶; ४६,८¶; शौ १,१९, ३; ३, २२,२; ६,३२,२[a]; ९०, १; १४१,१; ७,९२, १; ८,५, १०; १३, ४, ४; ६,५; १५, ५, ११; १४,११; १९, १०, ६†; पै १, २०,३; २,२०,३;८०,४;८५,४; ३, १८, २; ५, १६, ७; ८,१५, ११; ९,११,२; १३,८,६†;१०, ७; १४,२, ३; १५, ८,३[b]; १६, २७,१०; १५०,८; १७,१५, २; १९, १८, २; २२,७; ४०, १२; २०, ३२,६; ४१, ४; –द्रम् ऋ १,४३,४;११४,४; २,३३,५;३, २,५; ४,३,१; ५,४२,११; ५२, १६; ६,४९,१०[२];७,१०,४;४१, १; ८,७२,⌊(५,१७,२) ३⌋;१०, ६४,८;१२६,५; खि ४,५,४०[c]; मा ३, ५८;२५,३; ३४, ३४†; ३९,९; का ३,८,२;२७, ३, २; ३९,७,१; ¶तै $१,३,१४,१†; ४,३६, १[२]; ८,६,२;२,१,७,७; २,१०,१;६,६,५;६;८,३; ३,४, १०,४; ¶५, ४, ३, ३[२]; ४;६, ५,६,३;५;७,१; ८,५[२]; ¶मै १, ५,१३;८,५; १०, ४$; २०[६]$; ३, ३, ४[६]; ७,६[२]; ९, ४[२]; १५, ३$; ४,३, ८; ४,२; ८,३; ११, ४†; ¶काठ ६, ५; ७,१६†; ९, ७$; १९,२; २१,६[१०]; २२,११; २५, १; २७, ६; २८, ६[२]; ३०, १०;३६,१४[९]$;४०,११†; ¶क ८, १०$; २९, ८; ३१, २१[१०]; ३५,५; ३८,४; ४२, ६;४४,६[२]; ४६,८; कौ १, ६९†; जै १, ७, ७; १०,५; शौ ३,१६,१†; ११, २, १७; ८, ९[d]; १५,५, १०; पै ४, ३१,१†;५,३९, ५†;१४,२, १; १६, १०५,७; २०, २४, १; –द्रस्य ऋ १,६४, २; ⌊१२; ६, ६६,११⌋; ८५,१; २,३३,६; ८; १३; ⌊(१, ११४, ६) १४; ६, २८,७;(७,८४,२)⌋; ५,४२,१५; ५९, ८; ६, ५०,४; ६६, ३; ७, ५६,१;५८,५; ८,१३,२०?;२०, १७; मा ११, १५; १६, ५०†; ३९, ९; का १२, २,४; १७, ८, ४†; ३९,७,१; तै १,१,१,१;५, १,१¶; २,६,६,५¶;४,१,२,२; ५,१०,१[e]; ४†; ५,१,२, ३;४, ३,३¶; ७,१८,१;२२,१; ६,१, ७,८¶; मै ¶१,८,५; १०,२०[३]; २,२,४¶; ७,२;९,९†;३,१,३; ९,४¶; ४,१,१; काठ १,१; ६, ७¶; ९, १२¶; १६, १; १७, १६†; १९, २; २१, ६¶; २५, १¶;३०,९¶;१०†;३६,१४[३]¶; ५३,८; ११; क १, १; ४, ६¶; २७, ६†; २९, ८; ३१, २१¶; ३८,४¶;४६,८; कौ १,४३३†; जै १,४२,७†; शौ ४,२१, ७†; ६, ४४, ३; ५७,१; ५९, ३; ७, ७९,१; ११, २, १२; ३०; १२, २,४७;४,५२; पै १, ३२,३; २, २०,२; ३६,१;२; ५; १३, १४, २; १५,२०,२?[f]; १६,१०५,२; १०६, १०; १५०, ७; १७,२०, १२; ३४, ८; १९, १०,३; १४, १२;२१,५; ३१, १२; २०,३७, ७; –द्रा ऋ १, १५८, १; १०, ९३,७; मा ४,२१; का ४,७,१; तै १,२,५,१; ६,१,८,१; मै १, २, ४[२]; ३, ७, ६; काठ २,५[२]; २४,४; क १, १८[२]; ३७, ५; पै १५,२१,३; –०द्रा ऋ ५,७३, ८; ७५, ३; कौ २, १०९५†; –†०द्रा ऋ २, ४१, ७; ५, ७०, २; ३[g]; ८, २६, ५; मा २०, ८१; का २२, ८, २; –द्राः ऋ १, ६४,३; १६६, २; २, ३४, १३; ३, ८; ⌊८; ७, ३५, १४; १०, ६६, १२⌋; ५, ६०, २; ८, ३, ७; ५४, ३;६३, १२; १०, ९२, ६; १२८, ९; खि ३, ६, ३; ५,७,१;५; २०, ४; मा २, ५; ९,३४; ११,५४; ५८; ६०; ६५; १२, ४४; १४, २; २०;३०; १५, ११; १६, ६; ५४;५६;६३; २१,२४; २३,८; ३३, ५०†; ३४, ४६†; का २, १,७; १०, ६, ४; १२,५,५;९; ११;६,५; ७, १९; १३,३,१५; १५, १, २; ५,६;९,४; १६,३, ४; १७, १, ६; ८,८; १०;१७; २३, ३,२; २५, ३,४; ३२,४,

[a]) सपा. पै १९,११,७ शर्वः इति पाभे.।

[b]) तु. सपा. शौ ५,२४,१२ मरुतां पिता इति।

[c]) खिसा २९,४२ रौद्रम् इति?। सस्थ. नन्दीमानं? टि. द्र.। [d]) सपा. पै १५,१३,९ उग्रः इति पाभे.।

[e]) पाभे. पृ ९९६ *e* द्र.।

[f]) पाठः? रुद्र! (?वल)स्य इति द्वि-पदे शोधे द्वितीयं प्राति. अध्यवसेयं द्र.।

[g]) तु. पृ ८२६ *i*, २४९२ *f* च।

७†; ३३, २, ९†; तै १, १,९, ३; ४, ११, १; ७, ११, २; २, १, ११,३[a]; ३, ३, ३,१; ४,९, ७¶; ५, २,३¶; ४,१,५,२;३; ६, १; ३; २,३,४;३,७,२;१०, ३; ४,२,१; ५, १, २; ११,१[२]; २; ७, १४, ४†; ५, १, ६, ३; २,२,६; ३, ४, ३¶;¶५,२,६; ९, ३;¶६, ७, ३; ७, २, २; ६, १, १,१¶; ७,¶१, ५,२; ४;३, १३, १; ४,२०,१; मै १,१,१०; २, ८[२]; ४, ३; ७, १; ८, ४¶; १०, २०[२]¶; ११, १०[३]; २,७, ५; ६[५]; १२; ८, १; ३; ६; ९; ९, ३;९[३]; ११, ५; ३, १,६;४, ६¶; ११, १२; १२, १९; ४, १, १०¶; ५, ४¶; १३, २; काठ १, ९; ७, ६¶; ८, १४; ९, १६¶; १४, ४[३]; १५, १३; १६, ५[३]; ६; १७, १; ३; ५; ८; ११; १६[३]; १९, ६?[b]; ¶२१, १; ५; २२, ७[२]¶; १०; २५,५; २६, ९¶; २८, ३¶; ३१,८¶; ३४,७¶; ३५, ७;३६, १४[३]¶; ३७, १७¶; ३८, ११; १३; ३९, ८; ४०, ३; १०†; ४३,३; ४४,९; क १, ९; ५, ५¶; ८, २; २५, १०; २६, २; ४; ७; २७, १;६[३]; ३०,४; ३१,२०¶; ३५, १[२]¶;४; ३९,२; ४१,७¶; ४४, ३¶; ४७, ८¶; ४८, ९; †कौ १, २५६; २, ९२३; जै १, २७, ४†; शौ ५, ३, ९‡; १०†; ६, ६८, १;८, ८, १२; १०,७, २२; ११, ८, १३;१२,

२, ६; १९, ९, १०; ११; ११, ४†; २०, ९९, १†; १३५, ९; पै १, १०१, २; २, २३, ५; ८०, ३; ५, ४, १४†; १०, ३, ५; १३, ५, १७; ८, १४†; १४, २, ९; १५, १४, ६; १६, ३०, २; ७०, ४; ७२, २; १७, ९, ३; ३०, ६; १९, १७, १३; ४०, १४; ५१, ३; -०द्राः ऋ १, ३९, [७ (४२, ५)]; ८, ७, १२; १०, ६६, १२; मै १, ३, १; -०द्राः ऋ २, ३४, ९; ५, ५४, ४; ६०, ६; काठ ३, ९; क २, १६; -द्राणाम् ऋ १, १०१, ७; ८, १०१, १५; १०, ६४,११; मा १४,२५; २४-२५, ६; का १५, ८, ३; २६, २, १; २७, ६, १; तै १,१, ११, २; ४, ३, ९, २; ४, ११,२; ५,५, १६, १; ६, १५,१; ७, १७,१; मै १, १, ८; १२; ३, १; ३६; ९, २; १०, २०[४]¶; २,८, ५; ३, ३, ४¶; १३, ७; १५, ६; ४, १, ८; १३; काठ १,११; ३, ९; ९,१०; १७, ४; २१,१; २२, ५; ३१, १०; ३६,१४[४]¶; ४७, ६; ४९, ५;५३, ७; क १, ११; २, १६;२६, ३; ४७,१०; -द्रात् ऋ २, ३३, ९; ¶तै ३, ५, ५, २; ५, १, २, ३; ६, ५, ६,४; ¶मै ३, १,३[२]; ४,१, १; ६, ९; -द्रान् ऋ १, ४५,१; ३, २०, ५; १०, ६६, ४; तै ३,५, १, २; ४, ४,१, २[c]; ५, ३,६, १¶; ¶७, १, ५,१; ३; मै २,

८, ८[c]; ३, ३, ६¶; काठ १७, ७[c]; ३७, १७; क २६, ६[c]; कौ १, ९६†; -द्राभ्याम् पै ५, २२,३;४;८; -द्राय ऋ १,२७, १०; ४३, १; ११४, १; [६; (२, ३३, १४)]; १२२,१; १२९, ३; ४, ३, ६[d]; ७; ५, ४१, २; ७, ३६, ५; ४६, १; १०, ९२, ९; १२५,६; खि ७, २, ३; मा ७, ४७; १६,१८; २८;३९; ४८†; २४,३;३८, १६; का ९, २, ८; १७, २, २; ४,२; ६,३; ८, २†; २६, १, ५; ३८, ३,२; तै १, २, ३,३; ८, १०, १¶; ¶२, २, १०,४;६,६,६; ८, २; ३,२, ४,२; ४, ५, २, १;५,१; ८, १; १०, १†;[e] ५, २, ५, ३¶; ५, ९, ३; ६, ३,५, १¶; ¶मै १, २, ३§; ४-५, १३; ९, ४[२]; १०, २०; २, १, ६; १०[२]; ३, ७; ६,६; §९,३; ५; ७; ९†; ३, ६, १०; ७, ६; ७;९,१;१०,१[२]; १३,४§;४,२, १०;९, ९§;११, ४†; १२,१†; काठ ७, १६†; ८, ८¶; ९, ९; ११¶; १०,६¶; ११-१२,५¶; १५,५; १७,१२;१३;१५;१६†; २०, ३¶; २३, ६[२]¶; २४, ६¶; ¶२६, २[२]; ३; २७, ६¶; ४०, ५; ¶क ७, ३; ८, १२§; §२७, २; ३; ५; ६†; ३१, ५; ३७, ७; ४०, ५[२]; ४२, ६; †कौ १,१५; २,१०१३; †जै १, २, ५; ४,९,४; शौ ४, ३०,५†; ६, २०, २[c]; ७, ९२, १; १९,

---

[a]) पाभे. पृ ८६९ *j* द्र.। [b]) °द्रः इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. मा ११,५४ काठ १६,५)। [c]) =सपा. तांत्रा १,९,१० वैतांश्रौ २२,४। मा १५,६ तु आदित्यान् इति पाभे.।

[d]) विप. ([दीप्र-] नासत्य- = *नक्षत्र- [तु. सस्थ. नासत्य-])। [e]) पाभे. पृ २५७६ *f* द्र.।

५५, ५; पै २, ३६, ४; ५, २२, २; ५-७; १५, २०, ४; २०, ३२, ६; ४१, ९; –द्रासः ऋ १, ८५, २; ५, ८७, ७; ८, १३, २८; ९, ७३, ७; –०द्रासः ऋ १, ३९, ४; –०द्रासः ऋ ५, ५७, १; ८, २०, २; –द्रेण ऋ १०, ९२, ५; १२६, ७; शौ ११, २, ७[a]; पै २, २५, ३; ५, ३८, ७†; १६, १०४, ७[a]; –द्रेभिः ऋ १, ५८, ३; १००, ५; १०१, ७; ३, ३२, ३; ७, ५, ९; १०, ४; ३५, ६; ८, १०३, १४; १०, ३२, ५; ६६, ३; ९९, ५; १२५, १; खि ४, १, १; तै २, १, ११, २; ७, १, १८, १; काठ ४१, ९; †शौ ४, ३०, १; १९, १०, ६; पै १३, ८, ६†; –द्रेभ्यः खि ५, ७, ४, १७; मा २, १६; १६, ६४-६६; २२, २८; २४, २७; का २, ४, २; १७, ८, १८[२]; २४, १४, २; २६, ६, २; तै १, १, १३, १; ३, ५, ६, २; ४, ४, १, २; ५, ११, २; ५, ५, २, ६¶; ७, १, ५, २[२]¶; मै १, ११, १०; २, ८, ८; ९, ९[२]; ३, ७, १०; १२, ७; १४, ९; काठ १७, ७; १६[२]; २२, ७¶; ३७, १७; ५१, २; क २६, ६; २७, ६[२]; ३५, १¶; पै १, ८६, १; १७, २२, ३; –द्रेषु ऋ १०, ६४, ८; पै २, १८, ५; –द्रैः ऋ २, ३१, [१; ८, ३५, १]; ३, ३२, २; १०, १५०, १; खि, ५, ७, ३, ७; मा ५, ११; ११, ५५; १४, ७; २८, ४; १८; २९, ८; का ५, ४, १; १२, ५, ६; १५, २, १; ३०, १, ४; २, ७; ३१, १, ८; तै १, २, १२, २; २, २, ११, ५¶; ४, १, ५, २; ३, ४, ३; ¶५, १, ११, ३; ५, ९, ४; ¶६, २, २, १; ७, ५; मै २, २, ६¶; ७, ५; ८, १; ३, ७, १०¶; १६, २; ४, १२, २; १३, ८; काठ २, ९; १०, १२; ११, ३¶; १६, ५; १७, १; १९, ६; १३; २४, ९¶; ४६, २; क २, ३; २५, १०; ३०, ४; ३८, २¶; शौ १९, १७, ३; पै ७, १६, ३; –०द्रौ ऋ ८, २२, १४.

१रौद्र[b]– -†द्रः ऋ १०, ३, १; कौ २, ८९६; जै ४, १३, ९; –द्रम् ऋ १०, ६१, १[c]; –द्रेण मा ५, ३४, का ५, ८, ५; तै १, ३, ३, १; मै १, २, १२; काठ २, १३; –द्रौ ऋ १०, ६१, १५.

२रौद्र[d]– -द्रः मा २४, ३९; का २६, ८, ४; तै २, ६, ३, ४¶; ५, ५, १९, १; ७, ५, २१, १¶; ¶मै २, ५, ६; ६, ३; ३, ३, १०; १४, २०§; ४, ३, ८; ८, ३; –द्रम् ¶तै १, ८, ७, १; ९, २; मै १, ८, १०; २, २, ४¶; –द्राः मा २४, ३; का २६, १, ६; तै ५, १, २, ३¶; ६, ११, १[e]; मै ३, १, ३¶; १०, ५¶; १३, ४.

१¶रौद्री– -द्री तै २, १, ७, २; ७; मै ३, १०, १; ४, ३, ४; –द्रीः मै २, १, ५; काठ ११, ५; –द्रीस् तै २, १, ७, ७.

३रौद्र– -द्रः काठ १५, २; ४; ४५, १८; ४७, ९; –द्राः काठ १९, २¶; ४९, १[e]; क २९, ८¶; –द्रेण क २, ७.

२¶रौद्री– -द्रीः काठ २२, ११[२]; क ३५, ५[२]; –द्रीभिः काठ २२, ११; क ३५, ५.

¶रुद्र-त्व– -त्वम् तै १, ५, १, १; काठ २५, १; क ३८, ४.

रुद्र-प्रेषि(त>)ता– -ते पै १, ८६, ५.

रुद्र-वत्– -वतः खि ५, ७, ४, १७; –वते मा ६, ३२; ३८, ८; का ६, ८, ३; ३८, २, २; ¶तै २, २, २, ३; ११, ६[२]; मै १, ३, ३; ¶२, १, १०; २, ६; ४, ५, ४; ९, ८; काठ ३, १०; १०, ६[२]¶; ११, ३¶; क २, १७; –वन्तम् शौ १९, १८, ३; पै ७, १७, ३.

रुद्रवद्-गण[f]– -णस्य तै ३, २, ५, २.

रुद्र-वर्तनि[g]– -नी ऋ ८, २२, १४; खि ५, ७, ४, ८; मा १९, ८२; का २१, ६, ३; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; –†०नी ऋ १, ३, ३; ८, २२, [१; १०, ३९, ११]; मा ३३, ५८; का ३२, ५, ४.

रुद्र-हूति[h]– -तये[1] मा ३८, १६; का ३८, ३, २.

रुद्र-होतृ[h]– -त्रे[1] मै ४, ९, ९.

---

a) सपा. काय ११५ : ६ शर्वेण इति पाभे. ।

b) विप. । प्राग्दीव्यतीयः अण् प्र. ।

c) विप. ([तीव्र-] ब्रह्मन्- [=स्तोत्र-]) । 'इदं ब्रह्म इत्था रौद्रं···यद् अस्य' इत्येवं वा..द. ।

d) सास्यदेवतीयः अण् प्र. ।

e) सपा. मा २४, २ का २६, १, ३ मै ३, १३, ३ वारुणाः इति पाभे. ।

f) विप. (सोम-) ।

g) विप. ([स्वमार्गदीपनकृत्-] अश्विन्-) । वस. ।

h) विप. (रुद्र-) । वस. पूप. =स्तोतृ- ।

i) सपा. °तये<>°त्रे (तैआ४, १०, ३ च) इति पाभे. ।

रुद्रा (द्र-अ) ङ्गिरस्- -रसः पै १६, १३६, ९.

रुद्रा (द्र-अ) वसु (ष्ट>) ष्टा- -ष्टा तै ३, ५, ६,२.

१रुद्रिय,या[a]- -ियम् ऋ १,४३,२; ७, ४०, ५; १०, ६४, ८; तै ३, ४, ११, २; मै ४, १२, ६; -ीया[b] ऋ १, ७२, ४; काठ २, ८[c]; -याः ऋ ३, २६, ५; -याणाम् ऋ ८, २०, ३; १०, ४८,११; -याभिः तै २, १,११, ३; मै ४, १२,२; -याय ऋ ५, ४१, ११[d]; -यासः ऋ १,३८, ७; ५, ५८, ७; मै ४,९, १२[e]; -येषु ऋ २, ११, ३.

२रुद्रि (य>) या[a]- -या[c] तै १, २, ११, २; ६, २,२,७; मै १, २, ७; ३,७,१०.

३रुद्रिय,या- -यम् काठ २३,१२†; -या काठ २४, ९; क २, २; ३८, २; -याः[f] पै २०,१९,७; -याभिः काठ १०, १२.

४रुद्रिय- -०याः ऋ २, ३४, १०; -०यासः ऋ ५, ५७,७; ६,६२, ८; ७,५६,२२; काठ ८,१७†.

?रुद्रिनन्तुं[g] पै १७,३७,३.

√रुध्[h], रोधति ऋ ८,४३,६; काठ ७, १६†.

रुणद्धि शौ ७, ५२, ६‡[i]; ११, ५, ६; २०, ८९, ९‡[i]; रुणद्धि ऋ १०, ४२, ९[i]; मै ४, २,४¶; शौ ११, ५, ५; पै १६, ५८,३;४; रुणध्मि ऋ १०, ३४, १२; रुन्द्धि शौ १९, २९, ३[j]; अरुणत् तै २, ६,८,५¶. रुरोधिथ ऋ १,१०२,१०; अरौत् शौ १०,४,२६; पै १६, १७, ७; रौत्सीत्[k] खि ४, ७,५[l];६[l].

रुधत्- -धतः ऋ १,१७९,४.

रुधि->रुधि-क्रा[m]- -क्राम् ऋ २, १४,५.

१रुधिर्[n]- -रम् शौ ५, २९, १०; -राः पै ५,१०,७.

रोध[o]- -धात् पै ५, २२,३.

रोध-च(क>)क्रा[p]- -क्राः ऋ १,११०,७; -?क्रे[q] शौ ५,१,५.

१रोधन[r]- -ना ऋ १, १२१,७.

२?रोध(न>)ना[s]- -नाः ऋ २,

---

[a]) विप. । इदमाद्यर्थीयः यक्र. घः प्र., घन् प्र. (तु. पा ४,२,२८) च ।

[b]) नाप. सत् देवपर्यायः इतिं कृत्वा °याः (प्र३) इति शोधः (तु. GW.; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति ?) । सस्थ. ग √भू इति गत्यर्थेऽकर्मकः धा. (तु. ऋ ५,५९,४) ।

[c]) सपा. परस्परं पाभे. ।

[d]) सपा. शौ ५,११,१ पै ८,१,१ असुराय इति पाभे. ।

[e]) =सपा. तैआ ४,२०,२ । माश्रौ २,५,४, २४ तु रुद्रासः इति पाभे. ।

[f]) सपा. शौ ७,१२०,४ पुण्याः इति पाभे. ।

[g]) पाठः? सपा. शौ १२, ३, १३ स्सुरन्, विषक्तम् इति पाभे. ।

[h]) =√रुह् (तु. WAG ⌊१,२१७ a⌋ प्रमृ.) ।

[i]) शौ. 'यः देवकामः (सन्) धना न रुणद्धि' इति वा. इति कृत्वा तिङोऽनिघातः । ऋ. 'यः देवकामः (अस्ति, स) धना न रुणद्धि' इति वाक्यद्वयमिति कृत्वोत्तरे यद्योगाभावान्निघात इति विवेकः ।

[j]) सपा. पै १३,११,१२ भङ्ग्धि इति पाभे. ।

[k]) °सी° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[l]) सपा. खि ४,७[२],४;९ शौ ५,५,५ पै ६,४,४ पृहि इति पाभे. ।

[m]) विप. (⌊रोधकृत्-⌋ नमुचि-) । उस. पूप. भाप., उप. <√*क्रा [=√कृ 'करणे' (वैतु. व्यप. ⌊असुर-⌋ इति कृत्वा <रुध्- ⌊संग्राम-⌋> ⌊सप्त १⌋ रुधि+√क्रम् इति सा., <रुधि- ⌊=२रुधिर-⌋+√कॄ ⌊विक्षेपे⌋ इति GW. WAG ⌊१,२१७ a⌋)] ।

[n]) विप. (⌊अवरोधक-⌋ पिशाच- प्रमृ. (वैतु. PW. GW. प्रमृ. २रुधिर- इत्यनेनाऽस्य साजात्य- ब्रुवाः ⌊तु. m टि.⌋ ?) ।

[o]) भाप., नाप. (तट-) ।

[p]) विप. [⌊रोधोवक्रा-⌋ अवनि- =नदी- (वैतु. सा. GW. GRV. प्रमृ. स्रवत्- इत्यस्य नदीपर्यायस्य सतः ⌊तु. ऋ ७,६७,८; १०,५९,९ प्रमृ.⌋ उप. =आवर्त- इति कृत्वा विप. इति; निघ ⌊ १,१३ ⌋ वै. सा. ⌊पक्षे⌋ नदीवाचकं नाप. इतीव ?⌋)] । बस. ।

[q]) पाठः ? (√*व्रोध् ⌊निवासे⌋> भावे) व्रोधस्-+ (√कृ ⌊करणे⌋> भावे) क्र- > बस. व्रोध(स्क>)स्क्रा- >(प्र२) -स्क्रे इति शोधः । विप. [⌊निवास-प्रद-⌋ मही- =द्यावापृथिवी- (तु. विच. ⌊RO २१,४५५-४५७⌋)] ।

[r]) भाप. (अनुरोध-, निर्बन्ध-) । अग्निपरो मन्त्रः । 'यदाऽसौ गोः (स्तुतेः) रोधनानि परिलक्ष्य अध्वरे अपस्यात्' इति वा. (तु. सस्थ. टि. परि.; वैतु. स्क. परिरो° इति योग इति) ।

[s]) प्राति. पदं च? रोधन- > -ना(नि) इति शोधः । नाप. (*दुर्ग- ⌊पुर-⌋) । 'विश्वा (विश्वानि) रोधना अस्य (इन्द्रस्य) पौंस्यम् अस्मै (इन्द्राय) अनुददुः' इति वा. (तु.

१३,१०.

रोधस्[a]– -धः ऋ ४, ५, १; १०, ४८,२; –†धांसि ऋ २,१५,८; ४,२२,४; तै २,३,१४,५; मै ४, १४,५.

रोधस्-व(त्>)ती[b]– -तीः ऋ १,३८,११.

२रुधिर[c]– -रम् पै ५,१०, ६; –राणि पै १७,२९,१५; –रेण मै ४,९, १९; पै ५, १०, ९.

रुधिरा(र-अ)स्थि-म(ज्जा>)ज्जँ[d]– -जम् खि २,१२,२.

?रुन्धारात् पै ९,७,९.

√रुप्(वधा.)[e], > रोपि, अरुप्यत् काठ २५,४; क ३९,१.

अरोपयः पै ५,८,२[f].

?१रुरुपः[g] पै २, १, ४; ५; अरूरुपः शौ ४, ६, ३[f]; रूरुपः शौ ४,७,३; ५;६.

रोप[h]– -पः पै ३, ३७, १.

रोपण[i]– -णाः शौ ९, १३, १९; पै १६,७५,९.

रोपयिष्णु– -?ष्णुः पै ३,३७, १[j]; –ष्णू पै ५, २८, २[k].

रोपि[l]– -पयः शौ ११,२,३; पै १६, १०४,३; –पीः शौ ५,३०,१६; पै ९,१४, ६; ११, ७, ४; १५, २०,१०.

†रोपुष–>रोपुषी[m]– -षीणाम् ऋ १,१९१, १३; पै ३, ९, ७; ४, १७,७;१९,७.

?रुप् (वप्रा.)[n]– रुपः ऋ ४,५,७; ⌊(३, ५, ५)८⌋; १०, १३, ३; शौ १८,३,४०†[o].

?रुप्यंत्वद् पै ८, १५,७.

†रुम[p]– -मे ऋ ८,४,२; कौ २,५८२; जै ३,४७,८; शौ २०,१२०,२.

रुरु[q]– -रुः मा २४, ३९; का २६, ८, ४; तै ५,५, १९,१; मै ३, १४, २०; काठ ४७,९; –रून् मा २४, २७; का २६,६,२; मै ३,१४,९ ७५,१५.

रुरु-शी(र्षन्>)र्ष्णी[r]– -र्ष्णी ऋ ६, ७५,१५.

रुरुक्कस्– √रुच् द्र.

रुरुक्षणि– √रुज् द्र.

रुरुचान– √रुच् द्र.

२?रुरुपः √रुह् द्र.

रुवण–,√रुवण्य–,रुवण्यु–,रुवत्–, रुवथ– √रु (शब्दे) द्र.

√रुश्(दीप्तौ)> १†रुशत्[s]– -शत् ऋ १,६२,९; ९२,५; ११५,५; ३, २९,३; ४,५,१५; ११,१; ५,१, २;५४,१२;६,७२,४;७,७७,२; ८,९३,१३;९,९१,३; १०,३१, ११; ४९, १०; मा ३३, ३८; ३४, १४; का ३२,३,९; ३३,१, ८; तै ४,३,१३, २; मै २, १३, ७; ४, १४, ४; कौ २, १०९७; ३,२,१; जै २, ५, ६; शौ २०, १२३, २; –शतः ऋ १, १८१, ८;४,७,⌊(१,५८,४) ९⌋; –शता ऋ ४,३, ९; ६, ६५,१; ९,६९, ५;१०,१,१; मा १२, १३; का

ऋ२,१२,१०; वैतु. पपा. अनु यनि. पदमिति कृत्वा नाप. सत् नदीपर्याय इति सा., तत्तीर-पर्याय इति PW. GW. प्रभृ.)।

[a]) नाप. (कूल-, अवरोधन-, अपिधान-)। वप्रा. सत् <√रुध्=√रुह् ⌊आरोहे⌋ इति कृत्वा = उच्छ्रित-प्रदेश- (तु. ऋ ४,२२,४)। [b]) नाप. (नदी-⌊तु. निघ १,१३⌋; वैतु. GW. प्रभृ. विप. इति)।

[c]) नाप. (असृज्-)। (√रुध् ⌊रक्तवर्णे⌋ >) *रुध्- > यनि.। [d]) समाहारे द्वस. अन्तोदात्तः। °धिर···म° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[e]) पीडा-भङ्ग-छेदन-विमोहनादिषु धा. वृत्तिः।

[f]) सपा. परस्परं पाभे.।

[g]) रूरुपः इति शोधः (तु. मूको. BKA.; वैतु. र. यनि. ?)।

[h]) कर्तरि कृत्। धा. छेदने वृत्तिः।

[i]) विप. (⌊अङ्गपीडाकर-⌋ यक्ष्म-)। युच् प्र.।

[j]) °ष्णूः (द्वि३) विप. (⌊छेदन-कर्त्री-⌋ आधी- = आधि-) इति शोधः। [k]) विप. (⌊छेदनकर्त्री-⌋ दंष्ट्रा-)।

[l]) नाप. स्त्री. (तीव्रवेदना-)। इन् प्र.।

[m]) विप. (⌊विष-लोपिनी-⌋ ओषधि- ?)। धा. लोपे वृत्तिः। ण्यन्तात् सतः कर्तरि उषन् प्र. उसं. (पाउ ४,७६)। स्त्रियां यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ सा.; वैतु. वें. GW. प्रभृ. नाप. इति ?)।

[n]) यनि. वा रुप– इति वा प्राति. ?। विप. (⌊दीप्र-⌋ अग्नि-)। <√*रुप 'रूपे' (तु. पृ १८०० q; वैतु. अन्ये नाप. सत् = भूमि- प्रभृ. ?)।

[o]) रूपः इति RW. WI.। रुप्–> यनि. इति PW. प्रभृ., सा. = मृतः पुरुषः इति।

[p]) व्यप. (राजन्-)।

[q]) नाप. (हरिण-विशेष-)। <√रु ⌊शब्दे⌋ इति पाउ ⌊४,१०३⌋ प्रभृ., <√ऋ ⌊हिंसायाम्⌋ इति सा. (ऋ ६, ७५,१५)। <√*रुरु ⌊वल्गने⌋ इति तु मतम्।

[r]) विप. (इषु-)। बस.।

[s]) विप. = दीप्तिमत्-। कतृन् प्र. उसं. [तु. पृषत्- (तु. WAG ⌊१,२०१ a⌋ SEY ⌊११७⌋; वैतु. या ⌊२, २०; ६, १३⌋ <√रुच् ⌊दीप्तौ⌋ इति ?)]।

१३,१,१४; तै ४, २, १, ४; मै २,७, ८; काठ १६, ८; –शद्भिः ऋ १, ६२,८; ४; ५१;९; १०, ३, ३; ६; कौ २, ८९८; जै ४, १३,११; –शन् ऋ ८, ७२, ५; –शन्तः ऋ १,४८,१३; ६,६४, १;३;८,१,३३; शौ ४,१६,६$[a]; –शन्तम् ऋ १,९२,२; ६,१,३; ६,१;९, ९७,१५; १०,१,५; मै ४,१३,६; काठ १८,२०; कौ २, १५८; ११०६; जै ३, १५, ६; शौ १४,१,३८$; पै१८,४,७$.

रुशती– -†ती ऋ १, ११३, २; १०,७५, ७;८५,३०; कौ २, ११००; शौ ३, २८;१; १४,१, २७; पै १८, ३; ६; –तीम् ऋ १, ११७,८; १०,३, १; कौ २, ८९६†; जै ४,१३,९†; शौ १२, ३, ५४; पै १७,४१,४.

रुशत्-पशु[b]– -शुः ऋ ५,७५,९.

रुशद्-ऊर्मि[c]– -ॱर्मे ऋ १,५८, [४(४,७,९)].

रुशद्-गु[d]– -गवि ऋ ५,६४,७.

†रुशद्-व(त्स>)त्सा[d]– -त्सा ऋ १,११३,२; कौ २, ११००.

रुशद्-विधा(न>)ना[d]– -ना मै २,१३,१०.

√रुश् (हिंसायाम्) > २रुशत्–

रुशन्ती– -‡न्तीः[e] शौ ४, २१, ७; ७, ७९, १.

१†रुशम[f]– -मम् ऋ ८,३,१२; –मे ऋ ८,४,२; ५१, ९[g]; खि ३,३, ९; कौ२,५८२;९५९; जै ३,४७, ८;४,१९,१; शौ २०,१२०,२.

२रुशम[h]– -माः ऋ ५, ३०, १२; –मानाम् ऋ ५, ३०, १४; –मासः ऋ ५,३०,१३; –‡मे[g] मा ३३, ८२; का ३२, ६, १३; –मेषु ऋ ५,३०;१५; खि ५, ८,१; शौ २०,१२७,१.

√रुष् (हिंसायाम्), ‡रोषति कौ २, ६७०; जै ३, ५५;११; †रोषति ऋ ८, ४, ८; ९९, ४; कौ २, ९५६; जै ४, २०, २; शौ २०, ५८,२.

?रुषात्- पै १९,३४,१६.

रुषत्[i]– -षता पै ५,३२,१[j]; –षन्तः पै ५,३२,१[a].

?रुषयम् पै २० ५६,३.

?रुष्यन्तम् पै ३, २२,४.

√रुह् (वधा.), > रोपि,रोहि,रोहति शौ १०, ६, ३३; रोहति ऋ ८, ४१,८; तै ५,३, ६;३¶; ¶काठ ६,७;१४,७; २१, ११; २८, २; ३२,५; क ४४, २¶; पै २,७९, २; ९, १२, ७; १६, ४५, ३; रोहतः मा २३,२४; का २५, ६; ४; तै ७,४,१९, ३; मै ३, १३, १; काठ ४४,८; रोहन्ति[k] मै ४, १२,२[l]; काठ ८,१६[l]; शौ ८, ७, ८;१७; रोहन्ति तै ७,५,८,५¶, मै १,६,९¶; काठ ३०, ५¶; पै १६,१२, ८; १३, ९; रोहसि पै १४,३,१२;१६; रोहात् शौ ११, १,३०; पै १६, ९१,१०; रोहतु ऋ १०,१६,१३[m];६२,८; तै १, ६,३,२; शौ ४,१२, ४[?];५; ६, १०६,१?[n]; १८,३,६†[m]; पै ४, १५,२;३[?]; १२,६,९; १९,२०, १७?[o]; रोहन्तु खि २,५, १;६[?]; २४;रोहन्तु ऋ १०,१४२, ८; पै १९,३३,५†; रोह शौ १३, १, ३४[?]; रोह शौ १३,१, ३४[?]; पै ५,१३,६; १४,३,१०; १८,१८, ४[?];रोहाव का १०,४,३; तै १,७, ९,१[?]; रोहाव मै १,११,३[?];८[?]; काठ १४, १[?]; ८; अरोहत् मा १२, १०३; का १३, ७, २; मै २,७,१४; काठ ८,१¶;१६,१४; २२,१०¶; क २५,५;३५, ४¶; शौ १९,६,२‡[p]; पै ९,५, २‡[p]; अरोहन् काठ ८, १¶; रोहेम शौ १९,६७,४.

रुह[q] पै १०, २,५; ३, १; ४;

---

[a]) रुषन्तः इति सा.। सपा. रुशन्तः<>रुषन्तः इति पाभे.। [b]) विप.([जागरित-जीवा-] उषस्- [तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. प्रभृ. अग्नेः विप. इति?])।

[c]) विप. (अग्नि-)।

[d]) विप. [[प्रदीप्त-किरणा-] उच्छन्ती- =उषस्- (तु. GW.; वैतु. PG [१,२३७] नाप. [उषस्-] इति)]।

[e]) पाभे. पृ २६६६ *m* द्र.।

[f]) व्यप. (राजन्-)। [g]) सपा. परस्परं पाभे.।

[h]) =१रुशम–। वहु. तद्देशजाः इति (वैतु. सा. जनपद-विशेषः इति कृत्वा वहु. तद्देशवासिनः इति)।

[i]) भाप.। धा. *वन्धने वृत्तिः।

[j]) सपा. शौ ४,१६,६ विषिताः इति पाभे.।

[k]) तु. सस्थ. टि. आ।

[l]) =सपा. तैआ १,८,७ शांश्रौ ५,१०, ३२। आश्रौ ४, ७, ४ तु रोहन्तु इति, तै १, ६, १२, २ तिष्ठन्ति इति च पाभे.।

[m]) सपा. तैआ ६,४,१ जायताम् इति पाभे.।

[n]) रोहन्तु इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०, १४२,८)।

[o]) शोधः पृ २२६८ *i* द्र.। [p]) पाभे. पृ ९०१ *h* द्र.।

[q]) भा. हिंसायां वृत्तिः।

रुहेयुः पै १७, ३३, २; रुहेयम् मा ९,१०[२]; तै १,७,८,१; मै १, ११,१;७; काठ १३,१४; रुहेम का १०,३,१[२].
रुरोह शौ १०,२,८; १३,१, ४; २६; ३, २६; पै १४, ३, २२; १६, ५९,६; १८,१५, ४[२];१७, ६; रुरुहुः ऋ ६, ७,६; ९, ७९, ४; शौ ४, १४, १[a]; रुरोहिथ शौ ७, ६७,१[b]; रुरोहिथ शौ ६, १३९,१; रोक्ष्यामि तै १, ७,९, १; रुक्षत पै १९, ५१, १५; अरुक्षत् शौ १२, ३, ४२; पै १७, ४०, २; अरुहत् ऋ ६, ७१,५;८, ७२,४; पै १९, २३, ८; अरुहन् ऋ १, ११०, ६; अरुहम् मा ९, १०[२]; अरुहाम का १०, ३, १[२].
रोपयति पै ४, १९, ६; ९, १०,८; अरोपयः पै ९, १०, ६; रोपयेत् तै २,६,८,४¶; ?२रुरुपः[c] पै ४,२१,२.
रोहयाति पै १८, १६, ३; रोहयतु शौ १३,१, १३; रोहय शौ ४, १२, १; रोहय मा १२, ६३[d]; का १३,५,२[d]; मै २, ७, १२[d]; काठ १६, १२[d]; क २५, ३[d]; पै १८,१७,१; १९,११,५; अरोहयत् क ६,६¶; ¶अरोहयन् मै १, ६, ९; काठ १२,१२; क ६,६.
रुह्– रुहः ऋ १०,९७,२; मा १२, ७६†; का १३,६,२†; तै ४,२, ६,१†; मै २,७,१३†; ४, १२, २[e]; काठ ८, १६[e]; १६,१३†; क २५,४†; शौ १३, १,४; ८[f]; ९[f]; २६;३,२६; पै ११, ६,२†; १८,१५,४;८[f]; ९[f]; १७,६.
रुहत्– -हन्तम् पै ३, ३८, ५; २०, ९,८‡[g].
रुहन्ती– -न्तीम् पै १७, १२, ९.
रुहाण,णा– -णाः ऋ १,३२,८[h]; खि ४,९,४; तै ३,५,४,२; ४,१,२, ४;७,१३,१[i]; मै १,४, ३; २,७, २;१२,३[i]; काठ ५,६; १६, २; १८, १५[i]; क २९, ४[i]; पै १३, ६,८†.
रूढ,ढा– -ढ पै १९, ५०, १४; -ढः तै ६,३, ३, ५¶; -ढाः मै १,६,९¶; पै ८,१६, १.
रूढ्वा[j] शौ १३,१,८; पै १८, १५, ८.
¶रोक्ष्यत्– -क्ष्यन् मै १,११,८; काठ १४, ८.
रोह[k]– -हः मै ३, ४, २¶; पै १६,४६, १०?[l]; -हम् मा १३, ५१[m]; का १४,५,५[m]; तै ४,२, १०,४[m]; मै २,७,१७[m]; काठ ८, १[२]¶; १६,१७[m]; २८,२¶; क ६, ६[२]¶; २५,८[m]; ४४,२¶; पै १६, ४६,१०?[l]; १८,१७,१; -हाः पै १३,१४, ७; -हान् शौ ४,१४, १[m]; पै ३,३८,१[m]; -हाय तै ५, ५,१, ७¶; -हेण ऋ १, १८०, ५[n]; -हैः शौ १३,१,१३; पै १८, १६,३.
१रोहण– > रोहणी[o]– -णी शौ ४, १२,१[p,q].
२रोहण– -णम् ऋ १,५२, ९; पै १५,१५,४.
रोहत्– -हन् पै ९, १२,७.
रोहन्ती– -न्ती पै १२,६,१.
रोहमाण– -णम् पै १६, १५१,८.
रोहयत्– -यन्तः ऋ १०,६५,११.
रोहस्[r]– -हांसि ऋ ६,७१,५.
१रोहि(न् >)णी[o]– -णी पै ४,१५, ४[q].

a) पाभे. पृ ९३९ *m*, ९५९ *f* च द्र.।
b) पाभे. पृ २३५१ *a* द्र.।
c) रूरुपः इति शोधः (तु. [संकेतग्रहणाय] मूको.; वैतु. र. यनि. इति ?)। ?१रुरुपः इति √रुप् इत्यत्र गतम्। पृ २००० *a* अपेक्षितः शोधः द्र.।
d) पाभे. परि. अधिरोहय तै ४,२,५,३ टि. द्र.।
e) पाभे. शोधश्च यक्र. पृ २०७८ *c,d* द्र.।
f) =उन्नत-प्रदेश- (वैतु. अन्ये अन्यथावादाः)।
g) पाभे. पृ २२८८ *b* द्र.।
h) तु. पृ २४३३ *p*।   i) तु. पृ १४१ *g*।
j) सपा. तैब्रा २,५,२,२ गत्वाय इति पाभे.।
k) भाप.।
l) यक्र. प्ररोहः इति च रोहः इति च शोधः ?।
m) °हम् आयन् > सपा. शौ. पै. °हान् रुरुहुः इति पाभे.।
n) वैतु. पपा. प्रभृ. ओहेन इति पदमिति ? (तु. पृ २४८६ *e*)।
o) विप., नाप. [रोपयित्री-, तद्गुणवतीतदाख्यौषधि- (? लाक्षा- [तु. शौ ५, ५,९ पै ६,४, ९; १० प्रभृ. कौसू २८,१४] B. प्रभृ.)]। धा. रोपणे पुनरुत्पाद्य नवीकरणे वृत्तिः, कर्तरि प्र. च।
p) वैतु. सा. LR. सकृत् ण्णि [सं१] इति।
q) सपा. °हणी (कौसू २८,५ च) <> °हिणी [तु. अभ. सा. च] इति पाभे.।
r) नाप. (उच्छ्रित-प्रदेश-)।

रोहिष्यै[a] तै १, ३,१०,२; काठ ३, ७; क २, १४.

?रुहाम्[b] पै १०,२, ६.

√रू(=√लू[c]) रुवत्, राविष्ट मै ४, १३,४; काठ १६,२१; राविषम् ऋ १०, ८६,५; शौ २०,१२६, ५†.

रवितृ- -ता मै ४, १३, ४; काठ १६, २१.

रूक्ष[d]- -क्षः मै १,८,५¶.

रूढ-, रूढ्वा √रुह् द्र.

रूप (वप्रा.)- -पः[e] पै २, ७९, १; -पम्[f] ऋ १, ७१, १०; ९५, ⌊८; ९, ७१, ८⌋; ११४-११५, ५; १६३, ७; १६४, ४४; ३, ३८, ७; ६; ४७; १८; ७, ९७, ६; ८, ४१,५; ९, ६५,१८; ६८, ६; ७४, ७;९७,५७; १०,१२३, ४; १२४, ७; १६८, ४; खि २, ६; १०; मा ७, ४५; ८, ४९; १८, ६०[g]; १९,१३[२]; १४;१५; १६[२]; २१; २२[२]; २३[४]; २५[२]; ३१; ८०; ८१; ९१; ९३; २१, ३७;५५; २८,४२; २९, १८†; ३१, १७; २२; ३३, ३८†;३९, ४; का ८, २२, ३; ९, २, ५; २०,४, ३[g]; २१, २, २[२]; ३;४; ५[२]; १०; ११[२]; १२[४]; १४[२];२०; ६, १; २;१२;१४; २३, ४, ९; ६, ८; ३०, ४, ८; ३१,३,७†; ३२, ३, ९†; ३५, २,१;६;३९, १,२; ४०, १, १६; तै १, ४, ४३, २; ६, ४,४[h]; ८,२¶; ७, ४, ५[२h]; ¶२, १,१,५; ३,३-५; ६, २[२]; ३; ८, २; ५; ३, २, ८; ११, २; ४,९,१; ११,५; ६,४, ३; ३,३,२, २; ४,१; २[२]¶; ५, १;३; ¶५, ७, ३; ९, १; ४,६, ७; ३†; ¶५, १,२, १;६; १०, ५; २, १,६; ३-४, २;६, ५;९, १; १२, २§; ३,१०,१;११,२; ४,४,४; ८,३;४[२];५[२]; ९,४; ५, १, ३; ६,३,४; ६, १;७,१,२[२]; ३;७, १§[g]; ८,३; ¶६,१,३,१; २; ६, ५;७; ८,१;५; ९,३; २, ४, १;२; ४; ५, ३[२]; ४[२]; ६,३; ७, १; ३; ३, ६, २; ११, १; ५;८,४; ६, १, २[२]; §;११,६; ७, १, ६, २-४¶; ५, १६-१७, १; २५, १¶; ¶मै १, §३, ३६; ३७; ४, १०; २, ४, ५[४]; ५, १[७]; २; ५; ६[२]; ७[४]; ८; ९; ७,१५§; १३, १०§[i]; ३, १,७; २, १;४; ३,६; ४,३; ६, १[२];५; ६[३]; १०[२];७,४; ९,१;३;१०,३; §११, २; ५; ९[४]; ४, १,१[२]; २, ४[४]; ९; ११[४]§; १४;३, १[२];८[२]; ४, ३[२]; ४; ६[३]; ७; १०; ७, ९; ८, २[३]§; १४, ४†; ¶काठ १, ७§; ४, ९§; ११, २[२]; १०; १२, ३; ४; १३, १; २; ३[२]; ५[३]; ७; ८; १७,१८†; १८, ४; २१, २; ७; ११; २२, ८; १३; २४, १;६;७; २५, ४; २८,४[४]; §२९, ८; ३०,६§; ३१, ६§; ३२, ७; ३४,१[२]; ५; ३७, १;२; ७; ३८, ३[४]§;३९, ३§; §४५, ५;११-१३; ४६, ३†; ५०,६§; ¶क १, ७§; ३, ७§; ३०, २; ३१, १७; ३५, २; ३७, २; ७; ८; ३९, १; ४४, ४[४];§; ४७, ६§; कौ २, १८४†; जै ३, १७, ५†; शौ १,२४,१; २, २९,६; ५, २९, १५; ९, ४,७; ५,२४; १२, १५; १५, २६; १०, २, १२; ११, ९, १; १२, ३, ३३; ६;३; १४, १, ५६; ५७; १९, ५६, २; २०, १२३,२†; पै १, १३, ३; २६, १; १०७, ३; ३, ८, २; ८, १४, ८†; १३, ५, १०[३]; १६, २४,८; ४३,४;६०, ४; ६१,७; ८; ८२, १; ९६,८; १००, २; १३९, १८; १४०,४; १४१, ३; १७, २९, १७; ३९, ३; १८, ६,४;५; २३, ५; १९, २६, १४; ४२, १०; ४६, ३;

-पम्ऽ-पम् ऋ ३, ५३, ८; ६, ४७,१८; मा २०, ६४; का २२, ६, १०; मै ३, ११, ३; काठ ८, १४; शौ १, २२, ३; १९,१,३;

---

[a]) तुमर्थीयः इष्यैन् प्र. (पा ३,४,१०)।

[b]) दुहाम् ⌊लोटि प्रपु१⌋ इति BKA. शोधः।

[c]) तु. भा. सा ⌊तैब्रा ३, ६,६,३⌋।

[d]) विप. (परुष-)। <√रूक्ष् 'पारुष्ये' (तु. अभा. प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ. <√रूष् इति, CA. <√रूज् इति)।

[e]) पुं. नाप. (क्षुप-भेद-) । (√*व्रुष् ⌊=√वृष्⌋ 'विरोहे'>) *व्रुष्प-> *रुक्प-> *रुप्प-> यनि.।

[f]) न. नाप. (वर्ण-, आकृति- प्रभृ.)। √रुच् ⌊दीप्तौ⌋> *रुक्प-> यनि. (तु. या २,३;३, १३ ⌊SEY ११,१?⌋; वैतु. WAG ⌊१,८६ *a*⌋ <√*रुप् ⌊=√रुप्⌋ 'भेदने' इति, WAG ⌊१, १८४ *b*⌋, Brug ⌊१,५२३⌋ <√*रु ⌊=√वृ⌋'आच्छादने' इति?)।

[g]) =सपा. माश ९,५,१,४७ माश्रौ २,५,५,२१। काठ ४०,१३ शौ ६,१२३,२ तु. लोकम् इति पाभे.।

[h]) पाभे. पृ ११७६ *j* द्र.।

[i]) पाभे. पृ ११७१ *c* द्र.।

पै १, २८, ३?[a]; ९, १२, १; १९, ४३, १४; –पयोः शौ १०, ८, २३; पै १६, १०२, १०; –पस्य मै ३,१०,३¶; –†पा ऋ २, १३, ३; ५, ४२, १३; ८, १०१, १३; १०२,८; ९,६४,८; ८५, १२; १११, १; १०, ९६, ३; १३६,४[b]; १३९, ३; मा १२, ६६; का १३, ५, ५; तै ४, २, ५, ४; काठ १६, १२; क २५, ३; कौ १, ४६३; २, २९७; ३०९; ९४०; जै १, ४८, ९; ३, २४,१३; २५, ५; ४,१, १; शौ २०,३०,३; –?पाः[c] शौ ५, २६,८; –पाणाम् तै ३, ४, ५, १; ¶काठ ५, ४$; ११, २; १३, ५; २४, १; २६, ७; २८, ८; ३२, ४[२]; $; ३४, २; ¶क ३७, २; ४१, ५; ४४, ८; शौ ९, ४, ६; पै १५, ८, २; १६, २४, ६; –पाणि ऋ १, १०८, ५; १८८, ९; ५, ५२, ११; ८१, २; ७, ५५, [१; ८, १५,१३; ९, २५,४]; १०,२१, ३; ८५, ३५; १६९, ३[d]; १८४, १; खि १, १, १[e]; ३, १५,१०; मा २, ३०; १०, २०‡[f]; १२, ३†; २३, ६५‡[f]; २८, ३२; का २, ७, २; ११, ६, ५‡[f]; १३,१,३†; २५, १०, १३‡[f]; ३०, ३, ९; तै १, ५,९, २[२]¶; ¶२, ४, ६, १; ६, १०, ३; ३, ५, १, १; ७, ३¶; ९, १¶; ४, १,१०,४†; ३, ११,२; ¶५, १, ८, ४[२]; ३,१,४; ५,१,२; ६, १; २; ¶६,४,१०,२; ६,६,२[२]; ७, १; ६,८¶; ३,१४,१; ४,१७, १†; ¶मै १, ५, १३†; ७, २[२]; १०, ९; २, ५, १[४]; ७; ११[४]; ७, ८†; १२‡; १३, १०$; ३, १,१०; २, १[२]†; ४, १[२]; ३; ७, ५; ७; ९, ६; ४, २, ११[२]; ४, ७; ७,४; १२; १$; ६†; १४, ९$; काठ ८, १५¶; १०,१२†; १२, ४¶; ¶१३, ५; ८; १६, ८†; १९, ११†; २०, १०[२]¶; १५†; ¶२१, ३; ८[२]; ११; १२; ¶२२, १[२]; ७; २३, १२†; २६, ७¶; २८, ८; २९, १¶; ३०, ७¶; ३२, ४¶; ३५, १५¶; ३६-३७, ३¶; ३९, १०; ४३, ४; ४४, ६†; ¶क ८, ३; ३१, १†; १२[२]; १८; ३५,१; ४१,५; ४४,८$; ४५,२; कौ २,११८०; ३, ४, १२; जै २, १,८; ३, १, २; शौ १, १, १; २४, ४; ४, २०, ५; ५, २५, ५†; ६, २०, ३; ७, ६२,७; ८४, ४‡[f]; ८५, ३‡[f]; ९, ४, १; १२,३, २१; ४, २९; १३, १, ११; २, १०[g]; १४, १, २८†; २, ३०; १९, ४९,४; पै १, ६,१; २६,५; ८, ६, ११; ९,१२, ८; १३, १,२; २, ३; ४, १६; १४, ३; १३;४, ४; १६, २४,१; १२७,१[h]; २;५; १५१, २; १७, १८, ९; ३८,१; १८, ३, ७†; ९,१०;१६, १‡; १९, ३९, १; २०, २२, २†; ३१, १०‡[f]; –पात् काठ १३, ७¶; –¶पाभ्याम् तै ७, ४, २, ३; ४; ३; काठ ३४, ७; –पाय मा ३०, ७; का ३४, १, ७; तै ७, ३, १७, १; काठ ४३,७; शौ १०, १०, १; ११, २, ५; पै १६, १०४, ५; १०७, १; –पे ऋ १, १६४, ६; ४, ११, १; ९, १६, ६; मा ८, ४८[i]; १९, ७७; ७८; का ८, २२, २[i]; २१, ५,४;५; तै ४, ३,१३,२†; ७, ५, १,४¶; मै १, ३, ३६[i]; ६;१०¶; ३,११, ६[२]; काठ २०, ३¶; ३०, ६[h]; ७; ३४,७¶; ३८, १[२]; क ३१, ९¶; शौ ९,१४, ७; १३, २, २८; ४२; पै ९, ३; ६; १६, ६६, ६†; –पेण खि ४, १३,३; मा ७, ४५; २५, ९[j]; का ९, २, ५; २७, ९, १[j]; ¶तै १, ४, ४३, १$; २,१,१, ६; ८,५; ३,२,८; ४,९,४; ३,३, ३, २$[i]; ४, १; २; ५, १, ४,

---

a) °पं रूपेण यो वयः इति पाठः? यनि. इति, वयो वयः इति च शोधः (तु. शौ १,२२,३)।

b) पाभे. पृ २३६२ *h* द्र.।

c) °पा [द्वि३] इति शोधः (तु. सर्वे मूको. [एकवर्जम्], सपा. पै [९, २,६] मूको.)। °पा अ° इत्यत्र सन्ध्यभाव आर्षः (तु. WI.), बहुधाऽनुरूप– > -पाः इत्यत्र वा पाठ इति तु यद् W. वचः, तदसङ्गतम्। उक्ते सपा. पै. ?विरूपा > अपि(=तु)रूपा इति द्वि-पदः शोधः।

d) विश्वा रूपाणि > सपा. पै १९, ५१,७ रूपधेयानि इति पाभे.।

e) विश्वा रूपाणि > सपा. खिसा १, १ विद्यारूपम् इति पाभे.।

f) पाभे. पृ १३५७ *h* द्र.।

g) पाभे. पृ २१२६ *f* द्र.।

h) पाभे. पृ २३६२ *n* द्र.।

i) सपा. रूपे (माश ११, ५, ९, ९ च) <> रूपेण (बौश्रौ १४,१२ : १२ च) इति पाभे.।

j) पाभे. पृ २१५४ *i* द्र.।

२; २, ३-४, २; ६,५; ९,१;३, १०, १;११, २; ४, २,४; ८,२; ४[२]; ५[२]; ९, ४; ७, ८, ३; १९-२०, १§; ६, १, ९, ३; २, ४, १; ६, ३; ३, ११, ५[२]; ६, १, २[२]§; ¶मै १, ३, ३७§; ६, ७; ३, ३, ६; ७, ४; ९, ५; ४, ३, १[२]; ५, ७; ८, २§; ¶काठ ४, ९§; १३,४;५;७[२];८; २०,२-४; ७; २१, ७; ११; २४, १; २८, ४[२]; ३०, ६§; ३७, ७; §५३, ९;१०; क ३, ७; ¶३१, ५; ६; ९; ३७, २¶; ४४, ४[२]; शौ ४, ११, ७;५, २५, १०-१३; १०, ८,३१;पै १,७१,३![a]; २,७२,२; ८०,२;१३,२,१०-१४; –¶पेण-ऽपेण मै १, ५, ९; काठ ७, ७; –पेभिः ऋ ५,४३,१०; –पेभ्यः तै ३, २, ३, २; मै २, ९, १०; –पेषु मै ४, २, ११[२]¶; –पैः ऋ १, १६०, २;९, ३४,४;१०, ११०, ९; ११२, ३; मा १०, ३०;२९, ३४†; का ११, ९, १; ३१,४, १०†; तै ७,१, ६,८¶; ¶मै १, ५, ९; ३,४,१[२];३;१५, ८§[b]; ४, ३, ४; १३, ३†; ¶काठ २, ९§; ८,१५; १२, ४; १६, २०†; २१, ११; १२;

क ८, ३¶; शौ ५, १२, ९†.

रूप-कृत्[c]– -कृत् ¶तै १, ७,४, ५; ६, १, ८,५; ३, ६,२;५, ८,४; –कृतम् मै ३, ११,२.

रूप-ता– -तायै मै २,४,४¶.

रूप-धेय– -यानि खि २, ९, २; शौ २, २६, १; पै २,१२, १; १९, ५१, ७‡[d].

रूप-वत्– -वन्तः पै १६,१३९,२७.

†रूप-शस(:) ऋ १, १६४, १५; शौ ९, १४,१६; पै १६,६७,५.

रूप-समृ(द्ध>)द्धा– -द्धा तै ७, १, ६,६.

रूप-समृद्धि– -द्ध्यै तै ५, १,१, ४¶.

रूप-सुघ्नत्– -घ्नतः पै २,७९,३.

√रूपि, अरूपयत् काठ २१, ९¶.

रूपक,का[e]– -कम् पै ६,१४,४; –काः शौ ११,११,१५.

रूर[f]– -रः शौ ५,२२,१०; पै १३, १, २;१०; –रम्[g] शौ ५,२२, १३; पै १६, ७४, ६; –राय शौ १, २५,४;७,१२१,१; पै १,३२,४.

रे[h]-> रे-वत्[i]– -वत् ऋ १, ७९,५; १२,१४; ९५, [११; ९६, ९]; ११६,१८;१२४, ९;१०[२];१५१, ८;९[२]; २,२, ६;९,६; २५,४;३, ७, १०;१८, ४;५;२३, २;४;४, ५१,४;५, २३,[४;६, ४८, ७]; १०, ३५,४; ६९,३; ७७,७; मा १५, ३६†; का १६, ५, १८†; तै २, ५, १२, २†; ३, ५, २, ४[j]; ४, ३, १३, २†; ४, १, २[j]; ४, ५†; १२, ४; ६, १, ५†;५, ३, ६, १¶; मै २, १३, ८†; ३, १६, ४; †४, १०,५; १२,४; काठ १७,७[j];२१,१३†; २२,१४; ३७,१७[j]; ३९,१५†; क २६,६[j]; †कौ १, ३७†[k]; २, ९१२; १०८२; †जै १,४,३‡[k]; ४,१५,५†; पै ६,३, ५; ८,१४, ११†;१५,२,२; –†वतः ऋ १, ४,२; १२०, १२; ६,४४,११; ७, ४२, ४; ८, २, १३; ४७, [९; १०, ३६,३]; १०,२२, १५; तै २, ३, १२, ८; कौ २, ४३८; ११५४; जै ३, ३३, ४; शौ २०, ५७, ३;६८, ३; –वता ऋ ४, २५, ७; मै २, ८, ८[j]; –वते ऋ १०, ११६, ३; –†वद्भिः ऋ ६, १, ११; मै ४, १३,६; काठ १८,२०; –†वन्तम् ऋ ८, २,११; २१, १४; कौ २, ७४०; जै ४, २१,१०; शौ २०, ११४, २; –†वान् ऋ १, १८, २; २७, १२; २, २७, १२; ७,

---

[a]) पाठः ? रूपे नः इति शोधः । आ [कप्र.], रूपे इति संबन्धः (तु. सस्थ. टि. वाम–>-मेन?) । प्रकृते यनि. प्राति. नाप. (अपसव्य-पार्श्व-) द्र. । व्यु. ? <(√राध्, √साध् इत्येतयोरार्जवार्थे समूलस्य सतः) √*रूप् (=√*रुध्,पृ) इति मतम् ।

[b]) पामे. पृ २१५४ *i* द्र. ।   [c]) विप. (त्वष्टृ-) ।

[d]) पामे. पृ २६८४ *d* द्र. ।

[e]) पुं. नाप. (रक्षोभेद-)। (√रुष् [हिंसायाम्]>भावे) रुष्–> *रुप्प–> यनि. । सस्थ. ? जिगीषमाणो > (√गॄ [निगरणे]>) जिगीर्षमाणम् इति शोधः ।

[f]) विप. ([उष्ण-] तक्मन्-) । व्यु. ? ।

[g]) शीतं रूरम् > सपा. शौ ९, १३, ६ पै १, ३२,५ विश्वशारदम् इति पामे. ।

[h]) वप्रा. सत् भाप. (*साम-स्वर–लय-?), नाप. (धन-) । प्रथमेऽर्थे <√री (=√ली [लये]) । द्वितीयेऽर्थे रयि–> नैप्र. रै–> यनि. ।

[i]) विप., क्रिवि., नाप. (साम-विशेष- [तै ४, ४,१२, ४ प्रमृ.]) च । मतुपः प्र. स्वरः (पावा ६,१,१७६) ।

[j]) पामे. पृ ७५७ *b* द्र. ।

[k]) पामे. पृ १५८० *d* द्र. ।

१, २३; ८, २, १३; ४५, १५; ४८, ६; ९६, १९[a]; १०, ६०, ४; १६०, ४; खि ५, १२, ४; १३, ३; ४; मा ३, २९; का ३, ३, २१; तै २, २, १२, ८; मै १, ५,४; काठ ७, २; क ५, २; कौ २, १०१५; ११५४; जै ४, ९, ६; शौ २०, ९६, ४; §१२८, ४[b]; ८; ९.

१रेवती[c]– -ऽति ऋ १०, ८६, १३; मा ६, ११; का ६, २, ६; मै १, २, १५; ३, ९, ७; शौ २०, १२६, १३†; –ऽति ऋ ५,५१, १४; काठ ३, ६; क २, १३; शौ १९, ४७, ४; पै २, ९, ४; ६,२०, ४; २०, ५८, १; –ती ऋ ३, ६१, ६; १०, ३५, ४; तै ४, ४,१०, ३; मै २, १३, २०; ४, २, १०; काठ ३९, १३; शौ १९,७,५; –तीः ऋ १, ३०, १३; १५८, २; ९, ७२, ९; १०, ३०, १४; मा १, २१; का १, ८, १; तै १, १, ८, १; ५, ८, २¶; ७, १३, ५†; †२, २, १२, ८; ४, १४, ४; ६, ३, ६, २¶; मै १, १, ९; ३, ९, ६¶; ४, १, ९[२]; ¶; २, १०; १२, ४†; काठ ७,७¶; ८,१७†; १०,१२†; १२,१५†; २६, ७¶; ३१, ७¶; क ४१, ५¶; †कौ १, १५३; २, ४३४; †जै १, १६, ९; ३, ३३, ९; शौ ३, ४, ७; ९, १२, ३; २०, १२२, १†; पै ३,१, ७; ९, २२, २५; १५, ५, ५; १६, १२९, ५; –ऽतीः मा ३, २१; ६,८; का ३,३,१२; ६, २,२; तै १, ३,७, १; ८,१; ५, ६,१; ८,२; ६, ३,६,२; ८, २; मै १,२, १५; ५, २; ९; ३,९,६; काठ ७, १; शौ ६, २१, ३; –ऽतीः ऋ ४, ५१, ४; १०, १९, १; ३०, ८; १२; काठ १, ८; ३, ४; ७, ७; १२, १५†; २६, ७; ३१, ७; ३९,१†; क १,८; २, ११; ५, १; ४७, ५; पै १, ३८, ३; १९, २१, १४†; –तीनाम् ऋ १०,१८०,१; तै ३, ४,११,४†; १२, ३†; काठ ३८, ७†; पै ६, ३, ५; –तीम् मै ४, २, ९¶; –त्याम् मै ४, २, ९[२].

रेवत्य[d]– -त्यम् काठ १,८; ३१, ७; क १, ८.

२रेवुति,ती[e]– -तयः[f] तै ५, २, ११,१; मै ३, १२, २१; काठ ५०,५; –¶ती तै २, २,८,६; मै २,३,७; काठ १०,१०[२]; ११, २[२]; १२, ५[g]; –तीः मा २१, २८; का २३,३, ६; मै ३, ११, १२; काठ १०, १०¶; ३८, ११; –तीनाम्[g] मै ४, ७, ३¶; –तीभिः शौ १३,१,५; पै १८,१५,५; –¶तीम् तै २,२, ८,६; मै २,३, ७; काठ १२, ५; –त्यः[f] मा २३,३५; का २५,७, ३; –¶त्या मै २,३,७; काठ १२,५; –त्याः[g] काठ २९, ७; क ४५,८.

रैवत[h]– -तम् काठ ३३,४¶; ३९,७; पै २,३८,२?; –ताय मा २९,६०; का ३१, ५, १; तै २, ३,७, ३¶; ७, ५, १४, १; ¶मै २,३,७; ३,१५, १०; काठ १२, ५¶; ४५, १०; –तासः ऋ ५, ६०,४.

रैवत्य[i]– -?त्या[j] ऋ १०,९४, १०.

रेकु[k]– -कु ऋ ४,५,१२; १०,१०८,७.

रेक्णस्-, रेक्णस्वती– √रिच् द्र.

रेकु[l]–> √रेकुस्य, ¶अरेकुस्यत्

a) विप. (⌊*दीप्तिमत्-⌋ इन्द्र-, अहन्-)। इह √राज् > राज्-> नैप्र. *राय्-> *रै-> *रे- इति द्र.।

b) देवान् इति शंपा. सात. चिन्त्यौ।

c) विप., नाप. (नक्षत्र-विशेष- ⌊तै ४,४,१०,३ प्रभृ.⌋) च। उत्तरेऽर्थे (√रञ् ⌊दीप्तौ⌋ > भावे) *रुज्-> *रय्-> रे-। शेषं समानम्।

d) भाप.। यत् प्र. (पा ४, ४,१२२)।

e) विप. (⌊रेवत्सामवती-⌋ वाच्-)। *रेवद्वती-> नैप्र. रेवती-> ⌊पक्षे⌋ °ति- (तु. नारि,री-)।

f) सपा. मा २३,३५ प्रभृ. रेवत्यः इति पाभे.।

g) नाप. (साम-विशेष-)।

h) विप., नाप. (साम-भेद-)। इदमर्थे स्वार्थे च अण् प्र.।

i) विप. (⌊आढ्यतावत्-⌋ ग्रावन्-)। (रे-वत्- + ⌊*स्वार्थे⌋ अण् प्र. >) रैवत- + मत्वर्थे यः प्र. उसं. (पा ५,२,१२०)। j) –त्याः ⌊प्र३⌋ इति शोधः। 'महसा रैवत्याः (तद्विषयकाऽऽढ्यतावन्तः)' इति वा.।

k) विप. (⌊*गुप्त-⌋ पद- ⌊*धन-⌋) इति कृत्वा (√*व्रप् ⌊आवरणे⌋>) *व्रपस्म(न्)-> नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये रिक्तार्थे <√रिच् इति ?)।

l) नाप. (*छदन-)। (√वृप् > √रिप् ⌊*छदने⌋ >) *रेप्-> नैप्र. यनि. > नाधा. क्वचित् प्र. लालसायाम् असुक् (पावा ७,१,५१)।

काठ ७,१०; क ५, ९![a].

?रेक्षतिम् पै २, ६४, १.

?रेक्षाणाकेन पै १९,४८,७.

रेचित- √रिच् द्र.

√रेज्,>रेजि, रेजते ऋ १,३७,[८; ८,२०, ५]; ६, ६६, ९; १०, १४७, १[b]; तै ४, १, ११, ४†; मै ४, १०, ३†; [रेजते ऋ १, ८०,१४; ५,४४,९; ६०, २;८, २०,५; मै ४, ११, २; काठ २०, १५; रेजति ऋ १, १२९, ६[२]; १६८,५; रेजेते ऋ ८,९७,१४; रेजन्ते ऋ ७, २१, ३; शौ २०, ३४, १७; रेजन्ते ऋ १, १४३, ३; १६४, १५; ६, ५०, ५; शौ ९, १४, १६†; पै १३, ७, १८; १६, ६७, ५†; रेजन्ति पै २०, ५१,३‡; रेजथ ऋ ५, ५९,४; [रेजत ऋ ४, १७, २; २२, ४; ५,६०,३; तै ३, १, ११, ५; मै ४,१२,५; रेजत् ऋ ४, १७, २; †रेजन्त ऋ ८, १०३,३; कौ २, ८६६; जै ४,२१, ४; अरेजेताम् ऋ १,३१,३;१५१, १; २, ११, ९.

रेजयति ऋ ८, ६६,३; रेजयन्ति ऋ ७,५७,१; रेजयत् ऋ ५,८७, ५; १०, ६१, १६.

रेजमान,ना- -नः ऋ १, १७१, ४; ३,३१,३; -नम् ऋ १०, ६,५; -नाः ऋ ७, ६०, १०; -नान् ऋ १०,४४,८; शौ २०, ९४, ८†; -नाम् खि ४, ८, ६; -नै ऋ १०, १२१, ६[c]; मा ३२, ७[c]; का २९, ४, २[c]; तै ४,१, ८, ५[c]; मै २,१३, २३[c]; काठ ४०, १[c]; शौ ४,२२,३§; पै ४, २२, ३§;४,१,५[c].

रेज्म- -ज्मम् पै ५, १९,७.

रेढण- √रिह् द्र.

रेणु[d]- -णुः ऋ १,३३, १४; १०,७२, ६; -णुम् ऋ १,५६,४; ४,१७, १३; ३८, ६; ७; ४२, ५; १०, १६८,१; शौ १०,१,१३; पै १, १०७,१†; १६, ३६,३.

रेणु-ककाट[e]- -टः ऋ६,२८,४; खि ५, ७,३,२; मै ४, १३,८; काठ १३, १६†; १९, १३; शौ ४, २१,४†; -टम् मा २८,१३; का ३०, २, २.

रेतस्[f]- -तः ऋ १,६८, ४; ७१, ८; १२८, ३[२]; १६४, ३४-३६; ३, ५५,१७; ४,३,७; ५,८३,१; ६, ७०,२; ७,३३, ७; १३;६७, ६; ९,६०, ४;९९, ६; १०, ६१,२; ६;७;[(१, १२१,५)११]; ९४, ५[g]; १२९,४; खि १, ३, ४; मा ८, १०; १९, ४८; ७६; ८४; २१,५५; २३, २०; ६१†; ६२; ३३,११†;३८,२८; का ३,९,१; ८, ६,४; २१,३, १९;५, ३;६, ५; २३, ६,८; २५,५, ३; १०, ९†; १०;३२,१, ११†; ३८,६, २; तै १,२, ५,२;३, १४, ६†; ५,९, १[२]¶;६, ४,४; ७, ४,५[२]; ¶२,१, १,६; २,८; २, ९, ४; १०, ३;३,[३,४[२]; १०,३§[h];४, ४,३; ६,१[२];५,७,३; ६,१०,२[२]; ३, १, ४, ३[१]; २, ९, ७¶; ३,९,२[१]; ¶५, २, ६, ३; ४[२]; १०,१[२]; २[२]; ५,४, १[२]; २[२]; ६, ८,३-५; ¶६,४,१, १;११, ४, ५, ६,१[२]; ७,३; ८, ३[२]; ६[४];६; ५,१; ¶७,१, १;२;४,१८,२[२]†; १९,१§;५,२५, २; ¶मै १,३, १§;५,६; ६,३[२];९; १०[२];१२[२]; ८,२[२]; ५[२];९,८; १०,५;९[२]; २, १-२, ४;५, १; ७, १६[२]§; ३, १,३[२]; २,१[२];३[४]; ४[२]; ६[२]; ८[२]; ९[२];३,६; ४,२[२];३; ५,३;६,१[२]; ५;७, ५[२];९, ५[२];१०, ७;§११,

a) *रेष्ट- (=*रेष्-) >√रेष्टस्य>अरेष्टस्यत् इति शोधः (तु. मूको. अरेस्तरयत्] इति; वैतु. र. यनि. इति, सूर्यकान्तः [सिमा १,१७३] यनि. =अरं [√*क्रुस 'क्लेशे'>] क्रुस्यत् इति द्वे पदे इति?)। 'सा(रात्रिः) पशुषु (तेषामुपरि) अरेष्टस्यत् (छदनमैच्छत्, च) न व्यौच्छत्' इति वा। b) पाभे. पृ २३७९ *q* द्र.। c) पाभे. पृ २३३५ *t* द्र.। d) नाप. (पांसु-)। <√री [=√रज्] '*मृद्भावे' +[*भङ्गार्थे] नुः प्र. उसं. [पाउ ३, ३८ (वैतु. MVG [४२ *b*, टि ११] <√री [गतौ] इति?)]। e) विप. (अर्वन्-)। वस. उप.=ककाटिका- (तु. GW. GRV.; वैतु. वें. सा. रेणुक-काट- इति विग्रहं मत्वा =रजस उद्भेदक- इति [तु. WAG १,१४६ *a*]; उ. म. नाप. (रेणुपूर्ण-कूप-) सत् उप. =क-काट- [कुत्सित-कूप-] इति)।

f) वप्रा. (जल-, वीर्य- प्रभृ.)। <√*रित् [=√वृध् (वधा. [वैतु. पाउ ४,२०२, दे १, १२ <√री 'गतौ' इति?])]।

g) सपा. पै १९,३१,१६ वाचः इति पाभे.। h) पाभे. पृ ८७१ *b* द्र.। i) =सपा. बौश्रौ ४,६:२५। पै ३,३३,३ तु गोपाः इति पाभे.। j) पाभे. पृ २६१४ *k* द्र.।

५;६; ९; १०;१२, २०$; १६, ४$[a]; ४, १, १२[४];२, २२; ३, २;५[२]; ७[२];५,४[३]; ७,८; ८,६[३]; ९, १$;१४,९[२]$;१५†; ¶काठ २, ५$;३, ९$;५, ४$; ६,३; ७[२];७, ५;१५[२]; ८,५; ९,१५[३]; १०, ११; ११, २;५; १२, ७; ८[२]; १३;१९, २[२];११; २०,४[३]; ६[४];९[३]; १०; २२, ७[२]; १४$[a]; २३,४; २४,५[३]; २६; १; ७[४]; २७, २;९; २८,८[२]; २९,४[२];९; ३०,८$[b]; ३२, ४; ३३, ८[२]; ३५,१४$; २०; ३६, ४[४]; ३७, ५; १३$; १४$; ३८, १-३; ३९, ३$; १५†; ४४, ७[२]†; ८$; ¶क १,१८$; २, १६$; ४, २;६[३]; ५, ४; ६, ५[२]; ७,१; २९, ८[२]; ३१, १;६[३];८[४];११[३]; १२; ३५,१[२]; ३६,१; ३७, ६[३]; ४०, ४; ४१, ५[४]; ४२,२; ४४, ८[२];४५,५[२]; ४६,२; ४८,१३$; १८; कौ २, ११९४[२]; शौ २, २८,५[c]; ३४,३[b]; ४, १५,११†; ३४,४; ५, २८,६; ६, ११, २; ४९, ३†[d]; ८,९, १३[e];९,१,२; ४,४[f];७;२३‡;१५,१३†;१४†; १७†; १०, २, १७; १०, २९; ११, ७,१२; २५;१०, २९;१२, ३,३; १४, २, १४;१९,५२,१; पै १, ३०,१; ८३,३[g]; २, ५९, ४; ३, ३९, ५?[h]; ५, ७, १०†; १५, ५;३७, ५;६, २२,३; १३, २,२?[h]; १५, ५, ३[e]; १६,१९, ३[e];२४,५[f]; ८; २६, ४‡; ३२, ३; ६०,५; †६९,२-५; ८७,१०; १०९, ९; १५४, २; १५५, ५; १७, ३६, ३; १९,१२, २;४४, १६-१९; –तसः ऋ १, १००, ३; ३, ३१, १०; ८,६,३०; ९, ८६,२८; ¶तै १,५,९,१;२; ५, ६,८,४; ५;६,६,६,२; ¶मै ३, २,६; ८[३]; ५, ३; ७, ५; ¶काठ २, १४†; ९, १५; २४, ५; क ३७,६¶; कौ १,२०†; जै १,२, १०†; शौ १४,२, ३७; पै १८, १०, ७; –तसा ऋ ५, १७, ३; ८३,४; ९,७४, १; मा २५, ७; का २७, ७,१; तै ५,६, ८,४¶; मै २, १३, १०[e]; ३, १५, ९; ४;१२, ५†; ¶काठ ८,५; २०, ६;२२, ७; ३९,१०$[e]; ¶क ७, १; ३१,८; ३५, १; शौ ८, ७, २१;१३,१,१५; पै १, ४७, १; ३, १४, ७; ११, १, १०; १६, १३, ११†; १८, १६, ५; १९, ४०,१३; –तसि ऋ ६,२८, ८; ९, १९, ४; तै ५, २,१०, ३¶; ¶काठ २०, ९; १०; ¶क ३१, ११; १२; –तसे ऋ १, १५५, ३; मा ३९,१०; का ३९, ८,१; तै ७, १, १९, ३; ३, १६,२; मै ३, २, ९¶; काठ ३९, १; ४१, १०;४३,६; –तांसि ऋ ८, ४४, १६;१०, ६४,१४; †मा ३,१२; १३,१४; १५,२०; †का ३, ३, २; १४, १, १४; १६, ५, १; तै १,५,५,१†; ३,५, ६,३;४, ४, ४,१†; ५, ६, ८, ४¶; †मै १, ५,१;५; काठ ६,९†; क ४,८†; †कौ १,२७; २,८८२; जै १,२, ७†.

¶रेतस-व(त् >)ती- -ती मै १, ५,५;७,४; काठ ७, ४;९,२; क ५,३; ८, ५.

रेतस्-विन्- -विने तै ७, ५,१२,२; काठ४५,३; –वी तै५,५,४,२¶.

¶रेतः-सिच्- -सिक् तै ५, ६, ८;५; –सिचौ तै ५, ६, ८, ४; ५; मै ३, २, ६; काठ २०, ६; २२,७; क ३१,८; ३५,१.

रेतो-घ्रस्- -घसः मा ८, १०; का ८,६,४.

रेतो-धा- -धाः ऋ ३,५६,[३; ७, १०१,६]; ५,६९,२;९,८६,३९; १०,१२९,५; खि ५, ५, ५; मा ८, १०; २३, २०; ३३, ७४†; का ८,६, ४; २५,५,३; ३२,६, ५†; ¶तै १,७, ४,५; २, १,१, ६;२, ७; २,१०,३; ४,४, ३;५, २,६,४; ६,५, ८,४; ७, ४,१९, १$; ¶मै १,६, ९; २,१-२,४; ५,१; ३,२,५;१२,२०$; ४,३, ६;७; ७,८; १४,९$; ¶काठ ५, ४$; ८, १०; १०, ११; ११,२; ५; १२,८; १३; २०,४; २९,९; ३२, ४[३]$; ३७, ५; ४४, ८$; ¶क ७, ६; ३१, ६; ४६, २; कौ २,३०५†; जै ३, २५, १†; शौ ५, २५, १; पै ३, ३९, ४; –धाम् खि ५,७,१.१०; मा ८, १०; का ८,६,४; मै ४,२,१०[३]; १३,२; काठ १५,१३.

---

a) शोधः पृ २४१९ *g* द्र. । =सपा. आश्रौ ४,१२,२ । तै ४, ४,१२,१ अुतः इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ २६८७ *i* द्र. । c) पाभे. पृ ८७१ *b* द्र. ।

d) पाभे. पृ २६८७ *g* द्र. ।

e) पाभे. पृ १३९६ *c* द्र. ।

f) पाभे. पृ २६१४ *k* द्र. ।

g) सपा. शौ १,३५,३ तेजः इति पाभे. ।

h) पाठः? सपा. शौ ५,२५,१ श्रेपः इति ।

रेतो-भृत्– -भृत् खि ५,५,५;
रेतिन्[a]– -तिनः ऋ १०,४०,११.
?रेत्तन्[b] पै २०, ५८,४.
रेपस्– √रिप् द्र.
रेभ[c]– -०भ खि ५, ९, १[d]; शौ २०, १२७,४; –०भ खि ५,९,३; शौ २०, १२७, ४; –ꜛभः ऋ १, ११३,१७;१२७,१०[e]; ६,३, ६; ११, ३; ९, ७, ६; ६६, ९; ७१,७; ८६, ३१; कौ २, ४८३; जै ३, ३६, ८; –भम् ऋ १, ११२,[५; ११८, ६]; ११६, २४; ११७, ४; ११९, ६; १०, ३९,९; खि १,१२,२; मा ३०, ६; का ३४, १, ६; –ꜛभाः ऋ १, १६३, १२; १०, ७१, [(१, १६४,३) ३]; ८७,१३; मा २९, २३; का ३१,३, १२; तै ४, ६, ७,५; काठ ४६, ३; शौ ८, ३, १२; १०,५,४८§; पै १६, ७, २; –भासः ऋ ८, ९७, ११; खि ५,९,२; कौ २, २८२†; जै ३,२३,१४†; शौ २०,५४,२†; १२७, ५; –ꜛभे ऋ १०, ८७, १२; शौ ८,३,२१; पै १६, ८, १; –भैः ऋ ७,६३,२.
रै(भ>)भी[f]– -ꜛभी ऋ १०,८५, ६; शौ १४,१,७; पै १८, १,७; –भीभ्यः तै ७,५, ११, २; काठ ४५,२.
रेभत्– √रिभ् द्र.
रेरिह्–, रेरिहत्–, रेरिहाण– √रिह् द्र.
रेशी[g]– -शीनाम् मै १, ३,३६; काठ ३०, ६; ७; –शीषु तै ३, ३, ३,१.
रेष्[h]– रेट् मा ६,१८[i]; का ६, ४, १; मै १,२,१७; काठ ३, ७; क २, १४.
रेषण–, रेषिणी– √रिष् द्र.
*रेष्म[j]–> रेष्मिय[k]– -याय तै ४,५, ७,२[l].
रेष्म्य[k]– -ष्म्याय[l] मा १६, ३९; का १७, ६, ३; काठ १७, १५; क २७,५.
रेष्मन्[j]– -ष्मणा पै १५, १९, ८; –ष्मा शौ १५, २, ७; १४; २०; २७; पै ९, २५, १३; –ष्माणम्[m] मा२५,२; का २७, २,२; मै ३,१५,२.
रेष्म-च्छिन्न[n]– -न्नम् शौ ६,१०२, २; पै १९,१४,२;१९,१०.
रेष्मण्य[k]– -ण्याय[l] मै २,९,७.
!रेष्वमभिस्सह पै १, ८९,२.
√रै (भषणे), रायसि ऋ ७,५५,[३; ४]; राय ऋ ७, ५५,३.
रायत्– -यतः ऋ १, १८२,४.

---

a) विप. । <रेतस्– इति वें. सा. प्रमृ. ।

b) सायम् इति शोधः इति BKA. (तु. सपा. शौ ११, २,१६ पै १६,१०५,६) ।

c) विप., नाप. (स्तोतृ-), व्यप. (तु. ऋ १, ११२, ५; ११६,२४; ११७,४ प्रमृ.) । कर्तरि अच् प्र. ।

d) स्वराभावः ? यनि. शोधः (तु. शौ.) ।

e) *विप. ([*धन-भृत्-] अग्नि-) । (रै– > नैप्र.) रे– +(√भृ> [कर्तरि] भ्र–> नैप्र.) भ–>[उस.] यनि. । 'यद् (यदा) ईम् (इमम् [अग्निम्]) प्रति (उद्दिश्य) हविष्मान् (सन् [यजमानः]) विश्वासु क्षासु (भूमिषु) जोगुवे (<√गु [*गमने] =अटाट्यते [तदा तस्याऽन्येषां च]) ऋपूणाम् (ऋषीणाम् [अजानतामेव सताम्]) अग्रे (अयम् अग्निस्तेभ्यः) रेभो न (इव [सन्]) जरते (भासते)' इति वा. ।

f) नाप. (ऋग्-विशेष- [शौ २०,१२७,४-६]) । मत्वर्थे अण् प्र. उसं. [पा ५,२,६१ (तु. सा [ऐब्रा ६,३२],PW. प्रमृ. च; वैतु. भा. सा [तै.] रेभ– =शब्द-कृद्- अग्नि- इति कृत्वा तत्संबन्धात् प्र. इति)] ।

g) विप. ([*रसवती-] २अप्– [प्रकरणतः]) । *व्रेश– (*रस–) > *व्रेशवती–> नैप्र. व्रेशी– (=सपा. मा ८,४८ का ८,२२,२ पाभे.) > यनि. (वैतु. सा. भा [तै.] < √रिश [हिंसायाम्] उ. म. सा [का.] <[*उदरे > नैप्र.] *रे+√शी इति ?) ।

h) विप. ([*स्रुप्रा-] वसा- [यूप-]) । (√री [गतौ]>) *रयुस– (गतिमत्-) > नैप्र. यनि. (तु. [तात्पर्यतः] माश ३, ८, ३, २० [तु. सा. Egg. प्रमृ.]; वैतु. सा [का.], उ. म. <√रिष् [हिंसायाम्] इति ?) ।

i) सपा. तै १,३, १०, १ श्रीः (<√*श्र [= √स्र 'गतौ']) इति पाभे. ।

j) नाप. (वात्या- =झञ्झावात- [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. अन्ये =प्रलय-काल- इति]) । <√रेष् (= √रेज् [कम्पने]) ।

k) विप. ([*वात्यामय-] रुद्र-) ।

l) सपा. परस्परं पाभे. ।

m) अत्र देवतोपचारः ।

n) विप. ([*वात्याऽऽन्दोलित-] तृण-) । पूप. स्वरः (पा ६, २, ४८) । उप. <√छिद् (=* √चर् [गतौ]) ।

रै॒ (वप्रा.)[a]– रा॒म्[b] ऋ १०, १११, ७; रा॒यः ऋ १,३१,१०; ६२, १२; ६८,५;९८,३; १२३,१३;१६७, १;१६९, ५;२, १६,२;४, ८,७; ४१, १०; ४८, १; ५, ४२, ८; ५४,७; ६,१, ५; १४, ३; १९, ५;३६, १; ५; ४७, ९; ७, १८, २०;३४, २२;२३; ३५,२;३७, ८; ८, ५२, १०; १०, ११७,५; १४०,४; खि ३,४, १०; मा २, १०;२४; ४, २२[३]; ५,७; ६, ६; ७, ४; ८,१४;१६; १२,१०९†; १८,१०; का २, २,९; ६,१; ४, ७, ३[२]; ४; ५, २, ७; ६, १, ७; ७, २,१; ९,३, २; १३,७,८†; १९, ४, ३; तै १, २, ५, २[३]; ७,१;११,१;३,५,१[c];९,२;४,३, १;५,६,२;४;३,२,८,४?[d];४,२, ७,२†; ७,४,१; ६,१,८,४;५[२]; २,२, ६;३, ९,४; मै १,२, ४[४]; ७;३,५;३८;३९; ४,१; ५,२;६, १; २,४,३[२];७,१४†;११,४; ३, ७,७;८,२; ४, ९,१३;१३, ६†; १४,१७; काठ २,५[३];८;३,३;४, १;१३;७,१;१८,९; २०†; २४, ४[३]; ¶; †कौ २,१०२८;११६९; जै ४,२६,७†; शौ १९,१०,२†; पै १३,८, २†; ०राय॒ः तै २,४, ५,२; रा॒युः[e] ऋ १,४,[१०; ८, ३२,१३]; १७,३[f]; २४, ५;३३, १; ३६,१२; ५१, १४; ७२,८; ७३,९; [१०;४,२,२०]; ८१,७; ९१,२३;९६; [६;१०,१३९,३]; ११३, ४; १२५, १; १२७,११; १३८,३;१४९,[१; १०,९३,६]; १६६, ३; २,१,१०; २,१२; ९, ५;११,१२; २४,१५; २७,[१७; २८, ११; २९, ७]; ४०, ४; ३, २,१५; १६,१; ३; १९,३; ३०, १८; ३६,१०; ५४,२१; ५६,६; ४, ४,६; १२, [३; ७,६०,११]; १७,११;२०,७; ८;२१, ४;१०; २९,५; ३३, १०; ३६, ६; ४१, [१०; ७,४,७]; ५,१२, ३;१५, १;५; २५,३; ३३, १०; ३६,४; ४१,५; [८ (४२,१६)]; ४२,५; ४९, ४; ५४,१३; ६८;३; ६,४, ८; ११-१२, ६; १५, ३; २२, ३; २३,१०;३६,४;४४, २;४८, ९;५०,११;५४,[८; ८,२६,२२; ४६,६; ५३, १]; ५५,२; ३; ७, ४,६;८,३;१८, ३;२०, ९; २८, [५; २९-३०,५]; ३०, १; ३२, १९;३४, २४; ३७,[५; ८,९७, १५]; ४०, ३; ५६, १५; ५७, ६; ७५, ५; ९३, २; ९५, २; ९७,४; १००, २; ८, ३, २२; ४, १६; २३; २७; २९; ४७, ४; ४८, ७; ५१, [६; ५२, ६]; ५६,२; ५९, [७; १०, १७, ९; १२२,८]; ७१, ४; ९२, ९;९५, ४; ९, ३३, [६ (४०, ३; ६२, १२; ६३, १)]; ३५, २; ६१, २६; ८९, ७; ९४,३; १०,२२, १५; ३०, १२; ३५-३६, ७; ४३,३; १४१,२[g];६; १४७, ४; ५; खि १,६,७; २,६,१८;७-८, ४;३,३-४,६;५, १;८,२; ४,६, १; मा ३,१९;२०[२]; ६३; ४,१; २२; ५, ३९; ७, १३; १४;१८; ८,५१;६२; ११,५८[४]; ७५;७६; १३, १; १५, ७[२h]; १७, ५०; ५४[२];७१; २७,२०†;३४,२३†; ५०;३७, १२[1]; का ३, ३, ११; १२[२]; ४,१, १;७, ४;५, ९,६; ७,६, २;३; ७,३; ४;९, ६, ३; १२,५, ९[४]; ७, २†; १०; ११; १४, १,१; १६, २,३[२h]; १८,५, १; ५[२]; ६,७; २४, ७,४†; २९, २, १०†;३३, १,१७†; २,१३; ३७,२,२[1]; तै१,२,२,१‡[j];३,३; ५,२; १४,३†; ३,१, २;४, २; ६,२[२];८, २; १४, ६†;५, ६,२; ३[२];६,१,३; २,२; ३,२†; ४,४;

a) भाप. (*शोभा-) । <√*राय् (=√राज्) 'दीप्तौ' (वैतु. वें [ऋ १०, १११, ७] <√ऋ [गतौ] इतीव?)। नाप. (धन-) । <√*राय् (=√राध्) 'संसिद्धौ =*समृद्धौ' (वैतु. पाउ [२,६६] प्रमृ. <√रा [दाने] इति?)।

b) रा॒यम् >*रा॒अम् >यनि. । पाप्र. तु प्राति. आ आदेशः उसं. (पावा ७,२,८५)। c) तु. पृ ५८ *f*, *i*।

d) द्वि३ [तु. सा.; वैतु. भा. (तु. K., ?WAG [३, १२० *a*] =*रा॒य– > प्र१ इतीव?)]। सस्थ. ?अ॒रिष्टो >°ष्टौ इति शोधः।

e) विभक्तिस्वरः (पा ६,१,१७१)। f) '[नः (अस्मान् [< प्रथमस्य मन्त्रस्य तृतीयात् पादात्])] रायः अनुकामम् आतर्पयेथाम् (=[√*धृप् 'धारणे' >*धर्पि 'धापने' >] *धर्पयेथाम् [आधापयेथाम्, आधारयेथाम्])' इति वा. इति कृत्वा यनि. द्वि३, सस्थ. ?तर्पयेथाम् >धर्पयेथाम् इति शोधश्च (तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. स्क. सा. यनि. पदं [तृतीयार्थे] प१ इति, ORN. च१ इति च)। g) पाभे. पृ २१७५ *q* द्र.।

h) पाभे. पृ २०५९ *f*, २०६० *d* द्र.।

i) पाभे. पृ २०५९ *g* द्र.। j) पृ २६९१ *h* द्र.।

६,२[2a]; ७,४,६;९,२[2a]; ३,१, १,४;४,२; ८,३;९,४; २,३,१; ५, १[3];३,८, ३;९,१; ११,२;५; ४,७, २;५, ५,३; ४,१, ५,४; ८,३†; ९,१; १०, १;२; ३,४, २;६,३,१; २[3]; ५, ३; ५,४,६, २[3];¶;७,९,१; ६,१,२,६;३,२, ५;८,४; मै १, १,६; ११; २,६; ११; १३; १४[2]; १६;३, १२;४, ३; ५,२[4]; ८;९[3]; १४[4];७, १;२, ७,६[4]; ७[3];१०, ४;५[3]; १२,६†; ३, ९-१०,१; ४,१, ६;२,५; ८; १०[2]; ११,५†; १२,१; ४†;६; १४,१[2]†; ७†;१५[2]¶; काठ १, ३; २,५; १२; ३,३; ४,४;१२; ६,९;११†;७,१[3]; १२; ८,१७†; ९,४; १३,१६; १८,३[3]; ४;३५, ३; १८; ४०, ५; †कौ १, ४१; ६०; ३४६; २, २२१; २३३; ४९५;५६४; ८१५;८५५;९७३; ९९४; ११४७; †जै १,४, ७;६, ६;३६, ५;३, २०, १७; ३८,९; ४५,१; ५७,५; ४, २७, ३; शौ १, ९, ४; २, १३, ३; २९,२; ३४,१; ३, १०,३; ८; १४, ६; १५,८; ५,२७, १०; ६, ५, २; ७, ४१, २; ४९, २; ५२,६‡[b]; ९,४, २२; २४; ११, १, ३४; १८,१, ४३;४, ४७; ६२; १९, २४,५; ३१, १३; ५२, १;५५, १;२; †२०, १७, ३; ३६, ३; ५६,४; ६८,१०; ८३, २; ८९, ९‡[b]; पै १, ९६, १; १०४, ३; २०, ४८, १; रायः काठ १, ६; ९; १०[2]; २,४;३, १;६; ५,१; २[3];†; ४[3]; ५[3a]; ७, १[3]; ३;६; ७[4];¶;८; १०,१२†; १३,१५†; १६,५[4]; ७[3]; १४†; १७, १८†; १९†; २४,९; २६,२; ६[3]; ¶; ११†; ३०,८; ३१,२; ५; ३२, २[3];†;¶;५[3a];¶; ३९,१†; ४०, २; क १,९; १२;१६; १८[3]; २, २;६;८; १०[3]; १३; ३, १; ३; १०;११; ४,८; ५,१[e];५; ६,२; ८,७; २५,५†; २८, ३[4]; ४; ९; २९, ५†; ३०,४; ३७,५[3]; ¶; ३८, २; ४०, ५; ४१, ४[3]; ¶; ४७,२; ४८, ४; पै १, १९,३[c]; ४; ३०,१; १०६,६; २,१३,३; ६६-६७, ३;३, ३२,२; ५,१५, ६;९, १,१०; १०, ५,१३; १२, ६, ११; १४, ३, ८; १४; १५, ५-६,२; १६, ३६, ३; ९२, ४; १९, ३, १४; १७,११; ५२,७; ५३,१-३; २०, १, ३;२, ७;५, ४; ९, ५; १८, २; ४७, १०; रायम् पै ७,१९,५; राया ऋ १, ४८, १; १६; ५३, ५; ७१, ६; १२९, [९;४, ३१,१२; ८,९७, ६]; १०; ३,१६, [(१,९,३) ६]; २३, २;४, २,९; ५,१५; ८,६; ४२,१०; ५,३, ६;१०,१[d]; ३०, १; ५०,२; ६, ५,५;१३,३;१५, ११; १८,७;११; १९,१३;२०, ६;३५, १; ४९, १३;७, ४३,५; ६६,८;६७,९;७२,[५; ७३,५]; ९५, ४; ८, ५, ३३; २४, १५; २६,७; ४६, ५; १०, ४२,९[b]; ९३, १०[e]; १३[f]; खि ५, ७, ३, १; मा ७, १०†; २८, १२; का ७,४, २†; ३०, २,१; तै १, ४, १, २; ३, ५, ५, ३; मै २, २,६†; ४,१३, ८;४, १४,७†; काठ १०, १२†; १२, १५†; १९,१३; †कौ २, ४१८; ८६१; जै ३,३२,८†; शौ १४, २, ३६; २०, २१,५†; पै १८, १०, ६; †रायाम् ऋ ९, १०८, १३; कौ १,५८२; २, ४४६; जै १, ५९, ५;३, ३४,४; राये ऋ १,५,३; ९, [६ (३, १६, ६)]; १०, ६; ५४, [११; १०, ६१,२२]; ७३, ८;८४,१७; १००,१६;११३,५; ११६, ९; १२०,९; १४२, १०; १८९, १; २,३,४; ३, १५,३[g]; १९,१;५३,११; ४,२,११;३१, ११; ५,६,३; १५, ५; २०, ४; ४१, ११; ४२, १५; [(४१,८) १६]; ४३, १;४६,४; ५०,१?[h]; ५; ६४, ६; ६९, ३; ७९, १;

---

[a]) पाभे. पृ १९७३ *a*,१९७४ *b* च द्र. ।

[b]) सपा. ऋ १०,४२,९ (तु. RW.) राया इति पाभे. ।

[c]) पाभे. पृ २०५९ *i* द्र. ।

[d]) सपा. राया (शांग्रा २१, ३ च) <> राये इति पाभे. ।

[e]) सस्थ. तुर्वणे (*ऋध्- [ऋद्धि-]+ *भर्मन्- [भरण-] > षस. *ऋध्-भर्मन्- > [च१]) *ऋध्-भर्मणे इति कृत्वा 'उत (तथा), राया (धनद्वारा) तुर्वणे' इति वा. (तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. WAG [१, २६८, *a*] ध्ये इति, R [ZDMG ४८,६८३] ध्यः इति च शोधौ ?) ।

[f]) राया- (भाप. [स्तुति-, पूजा-]) > -या [प्र१] इति कृत्वा < √*राय् 'आराधने' (तु. निरु √राज् [*स्तुतौ] > भावे नीराजना-) इति मतम् (वैतु. अन्ये यनि. < रै- इतीव) । शेषं पृ २०२२ *i* द्र. ।

[g]) वैतु. GW. रायः इति ।

[h]) ध्यः [द्वि३] इति शोधः । '(मर्तः) रायः इषुध्यति (इच्छति [तु. पृ ८४६ *h*])' इति वा. [तु.

६, १, २; १७, १४; ४५, ३०; ४९,१४; ७,९, ६; १८, २; ६; २०,६[a]; २७, ५; ३२, ९; ३४, १८; ८६,७; ९०,३[२]; ८,४,१५; ७, १८; २३, १६; २४, १२; ४८, २; ७१, १४; ९७, १३; १०३,४; ९, १०, १; ४५, [३; ६४,३]; ६३, [१६ (६४,१२)]; ८६, ४५; ९७,६; १०,५९, २; ६१, २२; ६३, १५; ७६, २; ११२,१०; ११६, १; खि ५,४, ३;४; मा ४,८?†[b]; ५,३६†; ६, ३३; ७,४३; ११, ६७?†[b]; १३, ३५[c]; २२,२१?†[b]; २७,२४[२]†; ४०,१६†; का ४, ३,२†?[b]; ५, ९, २†; ६, ८, ४; ९, २, ३†; १२, ७, २†?[b]; १४, ३, ९[c]; २४, ७, ४?†[b]; २९, ३, २[२]†; ४०,१, १८†; †तै १, १, १४, ३;४, ४३, १; ५, ५, ४, ४; मै १, २, २?†[b]; १३†; ३, ३; ८, ८[d]; २, ७,७†?[b]; ३,६, ५?†[b]; †४,१३,६; १४, २[२]; १८; काठ २, २?†[b]; ३, १†; १०?†[b]; ६, १०†; १६, ७†; १८, २०†; २३,८†; ३८, ७†; ३९, १३†; ४०, ५†; ९; क १,१४?†[b]; २, ८†; १७; †कौ १, ४९; ५८; ८१?[b]; ९३§; ४२१; ४६०; २, ९२§; १३३; ४६९; ९६६; १०८८; १०९०; §४, ३; ४; †जै १, ५, ५; ६, ४; ९, १?[b]; १०,३§; ४१,३; ४८,४; २,७, १§;२§; ३,९,६; १३,९; २०, ३‡; ३५,४; ४,१४,८; २०,९; शौ १८,२,३७; †२०, ५५, १; ६९,१; ७१,१२; १०३, १.

रायुस्-काम- -मः ऋ १, ७८, २; ७, ३२, ३; ४२, ६.

रायस्-पोष[d]->°ष-दा[e]- -दे[f] मा ५,१; ६,२२; का ५,१,१;६,८, ३; मै १,२, ६; ३, ३; ३,७,९; ४, ५, ४; काठ २, ८; ३, १०; २४,८; क २,२; १७; ३८,१.

रायस्पोष-दावन्[e]- -न्ने[f] तै १,२, १०,१; ६,२,१,३.

रायस्पोष-वनि[e]- -नि मा ५,२७; ६, ३; का ५, ७, ३; ६, १, ४; -निः मा ५, १२; का ५, ४, ३; तै १, २, १२,३; ६,२, ८, २; मै १, २, ८; ३, ८,५; काठ २, ९; २५, ६; क २, ३; ३९, ४; -निम् तै १, ३, १, २; ६, २; काठ २, १२; ३, ३; ३८,१३; क २,६; १०.

रैभी- रेभ- द्र.

रैवत-, रैवत्य- रे- द्र.

१रोक-, २रोक-, ३रोक- √रुच् द्र.

रोदयत्- √रुद् द्र.

रोग-, रोगनाशन- प्रमृ. √रुज् द्र.

रोच्-, १रोच-, २रोच-, रोचन, ना- प्रमृ. √रुच् द्र.

?रोचित् पै ५, १, २.

रोचिष्णु- √रुच् द्र.

रोद-, रोदन- √रुद् द्र.

१रोदसी[g]- -सी ऋ १, १०, ८; ३१, ३; ३३, ९; ३६, ८; ५१, १०; ५४, २; ५९, ४; ६२, ७; ६४, ९; ७२,४; ७३, [८; १०, १३९, २]; ७६, २; ८५, १; १००, १४; १२२, १; १३४,३; १५१, १;१६०,२;४; १७३, ३; ६; १८५, ४; १८६, ८; २, १, १५; २, ५;६; ११, ९;१२, १; १५, २; १७, [४; ९,११०,९]; २२,२; ३१, ४; ३,२,२;७; ३, २; ४; १०; ६,[२; ४,१८, ५; ७, १३, २; १०, ४५, ६]; ५; १०; ७, ४;९; १३, २; १५,५; ३०,५; ३१,१०; ३२, ७; ३४, १; ३८, ३; ८;३९, ८; ४९,३; ५३, [१२; ८, ६,१७; ९, १८, ५];५४, [१५;४,१६,५;८,२५, १८]; ५६,१;७; ५७,४;६१,६;

सपा. तै [१, २,२, १ प्रमृ.] पपा., सा [का.], PG (१, १६१ [तु. ऋ ८, ६९, २]; वैतु. ऋ. पपा. प्रमृ. यनि. [तु. K तै.])] ।

[a]) वैतु. GW. रायुः इति ।

[b]) तु. पृ २६९१ *h* ।

[c]) =सपा. माश ७,५,१, ३१ तैब्रा १,४,४, ८ आश्रौ ३,१२,२३ प्रमृ. । आपश्रौ ९,९,१ बौश्रौ १४, २४ : ३९ भाश्रौ ९, ११, ८; १२, १२ हिश्रौ १५, २, १, १० तु रय्यै इति पाभे. ।

[d]) भाप. ।

[e]) विप. । उस. ।

[f]) सपा. °दे (माश ३, ४,१,१२ च) <> °पदाने इति पाभे. ।

[g]) नाप. [द्यावापृथिवी- (तु. निघ [३, ३०] प्रमृ.)] । (√*रुद् [निवासे] > भावे) रोदस्- > *रोदस्वती- > यनि. । दिवि देवानां भुवि च मानवादीनां निवासप्रदे सती तयोच्येते द्यावापृथिव्यौ (तु. विव [RO २१, ४५५-४५६] *ब्रोधस्के इत्यत्र टि.; वैतु. या [६,१] प्रमृ. <√रुध् [आवरणे] इतीव?)

[७; १०, ८०, २]; ४, ७, ८; १६,५; १८,५; १९,१; ३४,९; ४२,३; ५, १, ७; १६, ४;२९, ४; ३०, ८; ३१, ६; ४२, १४; ४६, [८[a]; ७, ३४, २२[a]]; ५३, ६;६१,१२;८५,३; ६,१, [११; ४,६];३,७;८,३;११,४; १२,१; १५,१५; १६,२४; १७,७;२९, ५; ३०, १; ४४, [५; ८, ९३, १२]; ४६,५; ४८,६; ५२,१४; ६६, ६; ७; ६७, ५; ७०, ६; ७३,[१; १०,८, १]; ७, २,३; ५,४; १२,१; १८,२४; २०,४; २३, ३; २८, ३; ३१, ७; ३४, २३; २४; ३५, ३;३९,[७;४०, ७ (६२,३)]; ४०, २[a,b]; ५६, १७; ५७,१; ३; ५८,१;६१,४; ६९,१; ७२, ३; ७९, १; ८६, [१; ९,१०१, १५]; ८७, २;३; ९०, ३;९६,१;९७, ८; ९९,३; ८, ३,६;६, ५; [३८;७६,११]; ७,१६;१०,६;१२,७; [(६,१५) २४]; १५,२; २०,४; २५,२१; ४१,१०; ६४,[४;१०,१४०,२]; ७०, ५; ७३, १३; ९४, ११; ९८,५; ९,१८,६; ४१, ५;७०, ५[c];७४,२; ७५, [४; ८५,१२]; ७६,३; ८६, १३; ९७,२७;३८; १०१, ७; १०,५, ४; ११, [९; १२,९]; ४५, ४; ५०, १; ५४, १; ५५,३; ५९,८; ६५,५; ७६, १; ८०, १; ८८, ३; ८९,१३; ९३, १; ९६, ११; ११२, ४; ११९, ७; १३४, १; १३६, १; १४७, १; खि १, २, ५?[d]; २, १३, ३; ४, ९, २?[d]; ३?[d]; †मा ५, १६; १२, ६;२१;२३; ३३; १०७; १७, ५९; ६८§[e]; २०, ६०§; २१; ३४§; २७, २४; ३३, २३; ७५; †का ५, ५, ३; १३, १, ७; २,४; ६;३, ४; ७, ६; १८, ५,१०;६,४§[e]; २२, ६,६§; २३, ४,६§; २९, ३, २; ३२, २,६; ६,६; †तै १, २, १३,२; ३, १४, २; ५,११, २; ७, १३, १; २; २,४,८,१; १४, ३[c]; ४, २, १,२; २,२;३; ७, ३; ६,२,३; ५, २§[e]; ५,१, ५, ४¶; †मै १, २,९; ३,३२; २,४,७;७,८; ९§; १४; §१०, ५;६[e];१३,५;२३‡;३,§११,२; ३;१६,५; ४,१०,५;११,१;१२, ३; १३,६; १०[a]; १४, २; ९§; १०;१५; †काठ २,१०; ४,११; १६; ८, १६; ९, १९; ११,९; १३; १२;१५[c]; १६,८;९;१०; १४; १८, ३; ४§[e]; २०; १९, ५§; ३८, ८§; ३९, १३; ४०, १‡; †क २, ४; ३, ९; २५,५; २८, ३; ४§[e]; †कौ १, ७१; १८२; २७८[c]; ३७१; ३७९; ५४६; २,१६८; २१२[c]; २४६; ३३९; ४४०; ५८०; ५९८; ६५४; ७०८; ७३८; ८३८; ८४६; ९३८; १००३; ११६७; ३, १, १§; ३, ९; †जै १, ७, ९; १९, ८; २९, ८[c]; ३९, २; १०; ५६, २;२, २, ४; ४,१०; ३, १६, ६; १९, ७[c]; २१,११; २८, ११; ३३, १५; ४७, ६; ४८, १४; ५४, ४; ५८, २;५; ४, ८, ४; २३, ५; २६, ३; शौ १, ३२, ३; ३, ३, १†; ४, १,४[f]; २, ३‡; १४,४[e]; १६,५; ५, १,९; ७,५१,२†[a]; ८,९,६; ११, ७, १; १३, २,३२; ३,६; १८, १, २५†; ३, ६५†; १९, १०, ३; †२०, ११, १; १२,३; ३२, १; ३४, १; ४२, २; ६१, ५; ६२, ९; ६४, २; ७७, ५; ८०, १; ८१, १[c]; ९०,१; ९२, २०[c]; १०७,२;११८, ४; पै १, २३, ३; २, ७४, १†; ५, ३२, ५; ३८, १†; ६, २; ९; ७, ३, ८; १३, ७, १†; ८, ३†; १०, ८; १४, ३, १७; १५, २१, ५; १६,१८,६; १५३,१; १८,२३, १०; ३३, १४†; –०सी ऋ १, ५२, १०?[g]; १०५, [१-१८]; १८५,३; ३, २६,९; ५४;३;४; १०; ४,५५,६; ५६,४; ६,५०, ३; ६२, ८; ७०, २; ३; ९, ७, ९; ९८,९; १०, १२, ४; ६७, ११; ७९, ४; तै ४, ७, १५,६; मै ३, १६,५?[h]; ४,१४,९; काठ २२, १५; †कौ १, ४१७; २, ४८६; †जै १,४०, ९; ३, ३७, १; ४, १७, २; †शौ १८, १, ३१; ४, ८९; २०, ९१, ११;

–सीभ्याम् ऋ १, १३६, ६;

–†स्योः ऋ १, ३३, ५;५९,२; ९६, ४; ११७, १०; १२२, १;

---

[a]) द्विव.(तु. पपा. वें. प्रमृ.; वैतु. सा. GW. W. ORN. प्रमृ. प्र१ इति) । [b]) सा. द्विव. इति । शिष्टम् *a* टि. द्र.। [c]) सप्त२ (वैतु. वें. सा. GRV. प्रमृ. प्र२ इति, GW. प्र१ इति च) । [d]) ॰दु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः ।

[e]) पामे. पृ २६६० *g* द्र. । [f]) पामे. पृ २३८१ *e* द्र. । [g]) रो॒द्र॰ [द्वि२] इति शोधः (तु. ऋ ७, ६९,१ स्क. वें. सा. LR. GRV. प्रमृ.; वैतु. GW. यनि. एव)। [h]) रो॒॰ इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. तै.) ।

१४९, २; ८१५१, ३[a]; १६८, १[a]; ३, ३१, १३; ४, ३, ⌊१; ६, १६,४६⌋; ६,२,⌊११; १४, ६ (१५, १५)⌋; २४, ३; ७, ६, २; ६; ८,७२, १३; ९, ९०, १; १०,१,२;७४,१; खि २,६,१९; ७-८, ५; मा ११, ४३; ३३, २१; का १२, ४, ६; ३२, २, ४; तै १, ३, १४, १; ४, १,४, २; ५, १, ५, ४; मै २, ७, ४; ३, १, ५; ४, ११, ४; काठ ७, १६;२६, ४;१९,५; क ३०, ३; कौ १,६९;५३६;२,८३०; जै १, ७, ७;५५,४.

रोद(सी>)सि-प्रा[b]- -प्राः ऋ १०, ८८,५; -प्राम् ऋ १०,८८,१०.

२रोदसी[c]- -सी ऋ १,१६७,४?[d];५[e]; ५, ५६, ८; ६,५०, ५; ६६, ६; १०,९३,११[f].

?रोदसोः[g] ऋ ९,२२,५.

?रोदस्य पै २०,१८,९.

रोध-, रोध-चक्रा-, १रोधन- √रुध् द्र.

?रोधनस्यादिदेवनम् पै १३, १०, ५.

२रोधना-, रोधस्- √रुध् द्र.

रोप-, रोपण- √रुप् (बधा.) द्र.

?रोपणा (क>) का[h]- -कासु ऋ १, ५०,१२; शौ १, २२, ४; पै १, २८,४.

रोपयिष्णु-, रोपि-, रोपुषी- √रुप् (बधा.) द्र.

रोमन्[i]- -म, > मा ऋ १, ६५, ४; ९, ९७, ११; कौ २, ३७०†; जै ३, ३०, १३†; पै १६, ७५, १२?[j]; -माणि ऋ १, १३५, ६; ९, ६२, ⌊८[k] (६७, ४; १०७, १०)⌋; ७५, ४; खि २, १२,२; पै १६, १३९,१८[l].

रोमण्-वत्- -वन्तौ ऋ ९,११२,४.

रोम-श,शा- -शम् ऋ ८,३१, ९; १०; ८६, १६; १७; शौ २०, १२६, १६; १७; -शा ऋ १, १२६, ७; ८, ९१, ६; पै ४,

२६,६.

?रोमि पै ४,२४,२.

?रोम्भामसि[m] पै १, ४९,३.

रोर[n]- -राभ्याम् मा २५, ३; का २७, ३,२; मै ३,१५,३.

रोरुचान- √रुच् द्र.

रोरुवत्- √रु (शब्दे) द्र.

?रोरुहम् पै ६,१४,९.

रोरूयमाण- √रु (शब्दे) द्र.

रोह-, १-२रोहण-, रोहणी-, रोहत्-, रोहमाण-, रोहयत्-, रोहस्-, १रोहिणी- √रुह् द्र.

२रोहि(णी>)णी[o]- -णी तै २, १,७, २; ७; ७, १, ६, २; ३; मै २, ५, ७[२]¶; ३, ७,४¶; ४, २,४; ¶काठ १३, ८; ३७, १; शौ ६, ८३,२; १३,१,२२;२३; १९,७, २; पै १,२१,३;१६,४७,१;१८, १७,२; ३; -णीः तै ५,६,१२, १; १५,१; मै ३,१३,६; ४,२, ११; शौ १,२२, ३[२p]; ८,७, १; १८,४,३४; पै १,२८,३[२p];१६,

a) GW. AVM. प्रभृ. रोदसोः इति पिपठिषवः।

b) विप. (अग्नि)। उस. उप. <√प्रा ⌊वैतु. या ⌊७, २८⌋ <√पृ इति। पूप. ह्रस्वत्वम् (पा ६,३,६३)।

c) व्यप. [देवी- =*मरुत्-पत्नी- (वैतु. या ⌊११, ५०⌋ प्रभृ. =रुद्र-पत्नी- इति ?)]। (√रुद् '*वेगे'? > भावे) *रोदस्- > *रोदस्व(र>)री- > यनि.।

d) -सीम् ⌊द्वि१⌋ इति शोधः (तु. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. पपा. वें., सा. ⌊पक्षे⌋, GRV. द्वि२ इतीव, सा. ⌊पक्षे⌋ सप्त१ इतीव च ?)।

e) प्र१ (तु. पपा. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. प्र२ इतीव ?)।

f) प्र१(तु. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. पपा. वें. प्र२ इतीव ?)।

g) प्राति. ? रोदसी- > ⌊ष२⌋ *रोदस्योः > नैप्र. यनि. (तु. छन्दः; वैतु. PW. GW. प्रभृ. < *रोदस्- इति)।

h) नाप. (तदाख्यपक्षिन्-)। हरस्- (*हरित-)+ वर्ण- > कस. *हरोवर्ण- + पक्ष- > वस. *हरोवर्ण-प(क्ष>)क्षा- > नैप्र. यनि. ?।

i) नाप. = लोमन्- (वाल-)। (√रुह् ⌊*छेदने⌋ >) *रोह्मन्- > यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ WAG ⌊१,१८४ b; १९१ b⌋ <√*रु ⌊<√वृ 'आवरणे'⌋ इति; वैतु. पाउ ⌊४,१५१⌋ अभा. < √रु ⌊शब्दे⌋, अभा ⌊पक्षे⌋< √रुह् इति।

j) तु. BKA.; वैतु. र. -मम् इति चिन्त्यम्। सपा. शौ ९, १३,२२ रोगम् इति पाभे.।

k) सपा. कौ १,५१३; २,३३०; १०३९ वाराणि इति पाभे.। l) सपा. शौ ९, १२,१५ लोमानि इति पाभे.।

m) रम्भयामसि इति (तु. BKA.)?। n) नाप. (शरीरावयव-विशेष- ⌊अंस-ग्रन्थि- इति उ. म.⌋)। व्यु. ?।

o) विप. (लोहित-वर्ण-), नाप. (नक्षत्र-)। < √रुह् '*दीप्रवर्णे' (तु. रुधिर-, रोहित-; वैतु. पा ४, १, ४१ प्रभृ. स्त्री. < रोहित- इतीव ?)। p) एकतरत्र तु. पपा. Gri; वैतु. W. B. BC. °णीदेव° इति समस्तम् ?।

१२,१; १७,१४,८?[a]; १९,२०, ३; २०,५६,४; –णीम् ¶तै २, १,७,७; ७,१,६, ३[२]; मै २, ५, ७¶; काठ १३,८¶; शौ १२,१, ११[b]; पै १३, १४, ५; –णीषु ऋ १, ६२, ९; ८, ९३, १३; कौ ३, २, १; जै २, ५, ६; –ण्यः मा २४, ५; का २६, १, ९; काठ ४९, २; ५; –ण्या ऋ ८, १०१, १३; तै ७, १,६, २[२]¶; –¶ण्याः काठ ८, १[२]; क ६, ६[२]; –ण्याम् काठ ८, १[४]¶; ३७,१; क ६,६[४]¶; पै ४,१५,४.

२रोहिणी[c]– -णी तै ४,४,१०,१; २; मै १, ६, ९¶; २, १३, २०; काठ ३९,१३; –णीम् तै २,३, ५,१[२]; –¶ण्याम् मै १, ६,९[४]; २, २, ७; काठ ११, ३[२].

¶रोहिणी-त्व– -त्वम् काठ ८, १[२]; क ६, ६[२].

रोहित् (वप्रा.)[d]– -हित् ऋ १,१००, १६; मा २४, ३०[e]; ३७; का २६, ६, ५[e]; ८, २; तै ५, ५, १६, १; ६, १, ६, ५¶; मै ३,१४,११[e]; १८; २,१२¶; काठ ४७, ६; –हितः ऋ १, १४,[१२ (१३४, ३)५, ५६, ६]; ७, ४२, २; तै ६, १, ६, ६¶; –हितम् शौ ४, ४,७; ६, १०१,३[f]; पै १९,१३,१२.

रोहिद्-अश्व[g]– -०श्व ऋ ८,४३,१६; जै ३, ४६, ३†; –०श्व ऋ १, ४५, २; १०, ९८, ९; –श्वः ऋ ४,१,८; १०,७,४; खि ५,७,४, १८; मा ११, ७२[h]; का १२, ७, ७; तै ४,१, ९, ३; मै २, ७, ७; काठ १६, ७.

१रोहित[i]– -०त शौ १३, १, २१‡; ३, १-२५; पै १८, १७, १‡; –तः ऋ १,२९,[६; ८,७,२८]; मा २४,२; का २६,१,३; तै ५, ६, ११, १; मै ३, १३, ३; काठ १२, ४[२]¶; ४९, १; शौ १३, १,१; ३-८; १०; ११‡[j]; १३-१५; १८; २४; २५; २६[२]; ३५; ४६; ५२; ५४; २, २५; ३९[४]; ४०[२]; ४१; ३, २६; पै ९, २१, ११; १३, १४, ७; १८, १५, १; ३-८; १०; १६, १‡[j]; ३-५; ८; १७, ४; ५; ६[२]; १८,५; १९,६; २०,१; ३;२३, २; २४, ७[४]; ८[२]; ९; –तम् ऋ ८,३,२२; मा १९,८३; का २१, ६, ४; मै ३, ११, ९; ४, २, १४¶; काठ १३,२¶; ३८, ३; शौ १३, १, १३; ३, १२; २३; पै ९, २१, ११; १८, १६, ३; –तस्य ऋ ८, ३, २४; शौ १, २२, १; १३, १, ९; २२; २३; ४७-५१; पै १, २८, १; १८, १५, ९; १७,२; ३; १९,७-११; –ता ऋ १, ९४, १०; १३४, [३ (५, ५६, ६)]; २, १०, २; ३, ६, ६; ४, २,३; ५, ६१, ९; ८,६८,१५; १०,६०,६; पै १२, १, १०†; –ताः मा २४, ६; का २६, २, १; मै ३, १३, ७; काठ १२, ४¶; पै १९,२०,१०; –ताय मा १६, १९; का १७, २, ३; तै ४, ५, २, २; ७, ३, १८, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; ४३,८; क २७,२; शौ १३, १, १३; पै १८,१६,३; –तासः ऋ ४, ६,९; –ते मै ३, ७,४¶; काठ २४, २¶; क ३७, ३¶; शौ १३, १, ३७; १४, २, २३; पै १८, ९, ३; १८, ७; –तेन तै १, ६, ४, ३; ७, ४, ३; काठ ५, ३; ३२, ३; शौ १३,१, ३४; ५५; पै १८, १८,४; २०, ४; –तेषु काठ ४०, ४; –तैः शौ १, २२, २; पै १, २८, २; –तौ ऋ ५, ३६, ६; शौ ५,२३, ४; पै ७,२,४; २०,५६,५.

२रोहित[k]– -तेभ्यः शौ १९, २३, २३.

रोहित-ललाम[g]– -माः तै ५, ६, १८,१; २०,१[l]; काठ ४९,८.

रोहिता(त-अ) क्षर– -रः पै १८, १६,५[m].

रोहिता (त-अ)ज्ञि[n]– -ज्ञिः मा २९,

---

[a]) शोधः पृ २१५३ *o* द्र.।

[b]) सपा. पै १७,२,२ लोहिनीम् इति पाभे.।

[c]) नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। शेषं २रोहिणी- द्र.। स्वरे विशेषः।

[d]) विप. (लोहितवर्ण-), नाप. (*हरिण- प्रमृ. [तु. २रुधिर-, रुरु-])।

[e]) पाभे. पृ १२६३ *p* द्र.।

[f]) अर्थः?। नाप. (ऋश्य-स्त्री-)। व्यु.?। *भरस- (गर्भ-) +(√धा > [कर्तरि] *धित्- > नैप्र.) *हित्- (गर्भ-प्री-)>यनि. इति मतम्।

[g]) विप.। वस.।

[h]) वैतु. उ. सं१ रूपमिति।

[i]) = रोहित्-।

[j]) पाभे. पृ १२१२ *n* द्र.।

[k]) नाप. (रोहितशब्दवत्-मन्त्र- [तु. कौसू. ९९, ४])। मत्वर्थे अच् प्र.।

[l]) सपा. काठ ४९,१० लो॰ इति पाभे.।

[m]) सपा. शौ १३,१,१५ उष्णिहाक्षरः इति पाभे.।

[n]) वस.।

५९; का ३१, ७, १; तै ५, ५, २४, १; काठ ४८, ३.

रोहिता(त-अ)नुवचन- काठपुष्पि ४२.

रोहिता(त-अ)श्व- -श्वः पै १२, ६, २.

रोहितै (त-ए)त[a]- -ताः तै ५, ६, १८, १; काठ ४९, ८; -ताय तै ७, ३, १७, १; काठ ४३, ७.

रोहि[,ही]तक[b]- -कः मै ३, ९, ३¶; -कस्य पै ९, ७, १३; -केऽ-के मै ३, ९, ३¶.

रौहीतक[c]- -कः मै ३, ९, ३¶.

?रोहितरूपम् मै ३, ७, ४[d]; काठ २४, २[e]; क ३७, ३[e].

रोहितललाम- प्रभृ. १रोहित- द्र.

रोहिष्यै √रुह् द्र.

?रोह्यन्तः [f] पै ५, १०, १.

?रौतेन पै १३, १, ९.

२रौद्र- प्रमृ. रुद्र- द्र.

रौहिण[g]- -णम् ऋ १, १०३, २; २, १२, १२; खि ५, १४, २; शौ २०, ३४, १३†; १२८, १३[h]; पै १३, ७, १३†.

ल

√लक्ष् (वधा.)>†लक्ष[i]- -क्षम् ऋ २, १२, ४; शौ २०, ३४, ४; पै १३, ७, ४.

लक्षण- -णस्य पै २०, १७, ४.

लक्ष्मन्[j]- -क्ष्म ¶मै ४, २, ९; १४; शौ १, २३, ४; ६, १४१, २; ३; १२, ४, ६; पै १, १६, ४; १७, १६, ५; १९, २२, ८; ९; -क्ष्मणि तै ७, ४, १९, २; काठ ४४, ८.

लक्ष्म(ण>)णा[k]- -णा, -णाम् तै ७, १, ६, ३¶.

लक्ष्मण्य[l]- -ण्यस्य ऋ ५, ३३, १०.

लक्ष्मी(वप्रा.)[m]- -०क्ष्मि शौ ७, १२०, १[n]; -क्ष्मिया तै २, १, ५, २¶; -¶क्ष्मी[o] तै २, १, ५, २; ७; -क्ष्मीः[o] ऋ १०, ७१, २; खि २, ६[२], २६; ६[३], २७; २८; ४, ६, ४; मा ३१, २२; का ३५, २, ६; ¶मै २, ५, ३; ४, २, १; शौ ७, १२०, २; ४; ११, ९, १७; १२, ५, ६; पै ५, ३७, ३; १०, २, १; १६, ८३, ७; १४०, ६; १४९, ७; १९, ५०, ५; २०, १७, ८; १०; १८, ६; १९, २; ४; ७; १०; २०, १; ३; ४; ६; ७; -क्ष्मीणाम् ऽ-क्ष्मीणाम् पै २०, २०, ८; -क्ष्मीम् खि २, ६, १; २; १३-१५; ६[२], २५; ६[३], २३; पै २०, १८, १०; १९, ३; ९; २०, ५; -क्ष्म्यः शौ ७, १२०, ३; पै २०, २०, ७; -क्ष्म्यम् शौ १, १८, १; पै २०, १८, २; -क्ष्म्योः पै २०, १८, ५.

लघु[p]- -घु पै ११, २, ८; -घुः शौ ९, ३, २४; पै १६, ४१, २.

लघीयसी- -सी शौ १०, १, २९; पै १६, ३८, १.

¶लङ्गल[q]- -लेन काठ २९, ४[r].

?लङ्गलाखुमलम् पै १९, ३२, १८.

√लप्, > लालप्, लालपीति शौ ६, १११, १; पै ५, १७, ६.

लप[s]- -पः पै ४, २४, ५.

---

[a]) कस. अन्तोदात्तः।

[b]) नाप. (वृक्ष-विशेष-)। पै. °ही° इति।

[c]) विप. (यूप-)। विकारेऽर्थे अञ् प्र.।

[d]) रोहितं रूपं *भूयिष्ठम् इति त्रि-पदः शोधः (तु. [संकेतग्रहाय] मूको. रोहितरूपम् इति, सपा. काठ. क. च टि; वैतु. Sch. रोहित-रूपम् इति, सात. रोहितरूपम् इति च?)।

[e]) °पाः (विप. [पशवः]) इति शोधः। *d* टि. द्र.।

[f]) रोहयत्- > -यन्तः इति शोधः (तु. BKA.)।

[g]) व्यप. (असुर- [मेघ- इति निघ १, १०])। व्यु.? <रोहिणी- इति GW. प्रभृ.। [h]) BC. रो° इति?।

[i]) नाप. (ग्लह-)। धा. *वदने वृत्तिः?।

[j]) नाप. (चिह्न-)। करणे मनिन् प्र.।

[k]) अर्शआदीयः अच् प्र.।

[l]) अर्थः व्यु. च?। विप. ([लक्षणवत्-] ध्वन्य-) इति वें., व्यप. (लक्ष्मण-पुत्र-) इति सा. GW. प्रभृ.।

[m]) नाप. (चिह्न-, *धन- प्रभृ.)। <√लक्ष् (दर्शन-समृद्ध्यादिषु; वैतु. या ४, १० [तु. पाउ ३, १६०] <√लक्ष् [दर्शनमात्राभिप्राये] इति वा, <√लाञ्छ् इति वा, <√लभ् इति वा, <√लप् इति वा, <√लग् इति वा, <√लज्ज् इति वा?)।

[n]) पामे. पृ १९९८ *j* द्र.।

[o]) यदा *लक्ष्- (ऋद्धि-) > (*लक्ष्मयु-> *लक्ष्मयी->) यनि. प्राति. भवति, तदा प्र१ सुपो लोपः द्र.। यदा तु *लक्ष्- + (√मा>)मी-> उसं. लक्ष्मी-, तदा सुब् न लुप्यते इति विवेकः द्र.। [p]) = रघु-।

[q]) नाप. (हल-)। < √लङ्ग् '*भङ्गे' (वैतु. पाउ १, १०८ 'लगने' इतीव?)। शेषं लाङ्गल- इत्यत्र द्र.।

[r]) सपा. क ४५, ५ ला° इति पामे.।

[s]) कर्तरि कृत् द्र.।

लालपत्- -पतः काठ १२,१२¶[a].
लपित[b]- -ताः? शौ ४, ३६, ९.
लप्सुद[c]- > लप्सुदिन्- -दिनः तै ५, ६,१६,१; काठ ४९,६.
लव[d]- -वान् मा २४, २४; का २६, ५,४; मै ३, १४, ५.
√लभ्, ?लभते खिसा २६, २२[2]; लभते खि ७, ७, १०; लभामि खि २,६[2],१७; अलभत मै ४, ३, ४¶; लभेत्[e] शौ २०,१३६, १६; लभेत् खि ३, १७[2], २; खिसा २६, २२.
लप्सीय काठ ९, ७; क ८,१०.
लब्ध्वा शौ १, ८, २[f]; ५, ८, ८; पै ७, १८,९.
√लम्ब् > लम्बन- > °न-स्त (न >)नी- -०नि पै १०,१,१.

१लय[g]- -यः मा १८,७; का १९,३,३.
२लय[g]- -यः तै ४, ७, ३, २.
?लयिष्यते पै ८,१६,७;२०,४७,९.
लयु[h]- -युः मै २, ११, ४.
ललाट[i]- -टम् शौ ९, १२, १; १०, २, ८; पै १६, ५९, ६; १३९, १; -टात् पै ४,७, ११[j]; ९,३, ९; -टाय तै ७, ३, १६, १; काठ ४३, ६; -टे खि २, १२, ३?[k]; मै १, ८,१¶; ३, १३,२; काठ ६, १¶; क ३, १२¶; पै १६, १४७, १.
ललावुक[l]- -कम्[m] खि ५,२२,४.
ललाम[n]- -¶मः तै २, १,३,५;१०, १; मै २, ५, ६[2]; ८;४,२,१४; काठ १३, ४-६;७[2]; -मम् ¶तै २, १,३,१;४[2];५; मै २,५,८¶; काठ १३, ४¶; शौ १५, १, ३; पै १८, २७, ३; -¶माः मै २, ५, १०[2]; काठ १३,७; -¶मान् तै २, १, ४, १; काठ १३, ७; -माय तै ७, ३, १७,१; काठ ४३, ७.
ललामी[o]- -मीः[p] ऋ १, १००, १६; -म्यम्[q] शौ १, १८,१;४; पै २०, १८, २.
ललामगु[r]- -गुम्[m] मा २३, ३९; का २५,६,९; शौ २०,१३६,४.
?लल्हीय[s] पै ११, ७,७.
लवण,णा[t]- -णात् शौ ७, ८०, १; पै १, २१, १; -णा पै १९, ४०,११; -णेन पै ८,१०,२.
लाक्षा[u]- -क्षा खि ४,७[2],११; -०क्षे खि ४, ७, ७?[v]; ७[2], ६; शौ ५,

a) सपा. मै २,४,२ विलालपतः इति पाभे.।

b) PW. प्रभृ. °त- ⌊भाप.⌋ > -ता ⌊तृ१⌋ इति (तु. सर्वे मूको.; वैतु. सा. अनु शंपा. °ताः इति शोधुकः?); W. WI. °ता (?त्वा) इति मन्वाते, सा. लिपिताः इति?। विप. (⌊हिंसाकृत्-⌋ पिशाच-) इति कृत्वा < √लप् ⌊=√लू⌋ 'छेदने' + कर्तरि क्तः प्र. इति मतम्।

c) नाप. (कूर्च- ⌊अज-श्मश्रु-⌋)। व्यु.?।

d) नाप. (वर्तक-)। पपा. मूको. च °व° इति।

e) शंपा. सात. अस्वरः पाठः।

f) सपा. पै ४,४,१० कृत्वा इति पाभे.।

g) नाप. (कृष्टभुवः पुनः समीकरणोपकरण-)। यथासंकेतं पर्यायभूते प्राति. द्र.। सर्वं चैतत् < √ली ⌊संश्लेषणे⌋। h) १लय- इत्यनेन सन्यायं द्र.।

i) नाप. (मस्तक-)। नैप्र. < रराट- (तु. पृ २६४५ o टि; वैतु. अभा. < √लड् ⌊ल्⌋ इति वा < √लल् + √अट् इति वा?)।

j) सपा. ऋ १०,१६३,१ जिह्वायाः इति पाभे.।

k) °टे इति स्वरः? यनि. शोधः।

l) नाप. (शिश्न-)। व्यु.?। (√लल् ⌊विलासे =*प्रजनने⌋ > भावे) लला- + (√भज् ⌊सेवने⌋ >) *भागुक- > उस. *लला-भागुक- > यनि.।

m) सपा. °वुकम् <> °मगुम् इति पाभे.।

n) विप. (⌊वर्णचिह्नित-⌋ पशु-)। (√*लप् = √लस ⌊दीप्तौ⌋ > *लप्त- ⌊तु. रक्त-⌋ > नैप्र.) *लल- [नाप. (वर्ण- ⌊तु. पंजा. ललारी < *लल-कारिन्- =वस्त्ररञ्जक-⌋)] > तद्वदर्थे यनि. (तु. अभा. < √लल् ⌊विलासे =*दीप्तौ?⌋ इतीव)।

o) विप. (⌊पुण्ड्रवती-⌋ श्यावा- =*वडवा-)। मत्वर्थे ईः प्र. (तु. सा.)। p) प्र१।

q) विप. (⌊*मलिना-⌋ लक्ष्मी- =*रूपसंपद्- ⌊वैतु. W. =पीता- इति?⌋)। यत्तु सा. लक्ष्म- > -क्ष्मम् इति पठति तदनुरोधेनेह यनि. ललाम्य- > द्वि१ इति, तन्न।

r) नाप.। वस.। (√भज् > भावे) *भागुक- इति उप. इति विशेषः। शेषं l द्र. (वैतु. उ. म. < ललाम- + ⌊√गम् >⌋ गु- इतीव?)।

s) शोधः पृ ३०२ i द्र.। t) विप. (क्षारमय-), नाप. (सैन्धव-)। < √लू इति प्रायोवादः।

u) नाप. (जन्तु-विशेष-जनित-रक्तनिष्यन्द-) < √लष् 'दीप्तौ' [तु. विव (सिभा १,२११ ⌊तु. तात्पर्यतः पाउत्र ३, ६२ < √राज् इति, अभा. < √लक्ष् वा √लष् वेति च⌋)]।

v) ला° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ ५,५,७)।

५, ७; पै ६, ४,६.
लाक्षा-रक्त- -क्तम् पै ९,२५,२.
?लाक्षाय त्वा[a] पै ६,४,११.
लाङ्गल[b]- -लम् ऋ ४, ५७, ४; मा १२, ७१; का १३, ५, १०; तै ४, २, ५, ६; मै २, ७, १२; काठ १६,१२; क २५,३; शौ ३. १७,३;६†; पै २,२२, ३; १२, ६, ३†; १९, ५१, १२; -लेन तै ६, ६, ७, ४¶[c]; मै २, ७, १२; ४,८,६¶[c]; क ४५,५¶[c]; पै २, २२, ४;९, ८,१; -लेभ्यः शौ २, ८, ४.
लाङ्गूल[d]-> लाङ्गूल-गृह्य[e] पै ९, ८,१.
लाज[f]- -जाः मा १९, १३; ८१; का २१, ३, २; ६, २; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; -जैः मा २१, ३२; ४२; का २३, ४, ४; ५, २; मै ३,११, २; ४.
?लाजी३न्[g] मा २३, ८; का २५,३, ५; तै ७, ४,२०, १; मै ३,१२, १९?[h]; काठ ४४, ९.
१लाय[i]- -यः काठ १८,८; क २८,८.
२लाय[j]- -यम् ऋ १०, ४२, १; शौ २०, ८९,१.
√लालप्, लालपत्- √लप् द्र.
?लाहणि[k] शौ २०, १३४, ५.
√लिख् (वधा.), लिखत् खि ५,१५, १७; शौ २०,१३२, ८; लेखीः[l] मा ५, ४३; का ५, १०, ४; तै १,३,५,१;६,३,३,३;काठ ३, २; २६, ३; क २,९; ४१, १.
लिखित- -तम् काठ १९, १०¶; क ३०, ८¶; शौ १२, ३, २२; पै १७, ३८, ३.
√लिप्,म्प्, ¶अलिम्पत् काठ ६,५; २५,४;३१, ८; क४,४;४७,८. लिप्यते मा४०,२; का ४०,१,२.
? लिप्सम्य्[m] पै ५, ३४,२.
लिबु (ज>) जा[n]- -जा ऋ १०, १०, [१३-१४]; शौ ६, ८,१; †१८, १, १५; १६.
√लिश्, ¶अलिशन्त मै १,८, ४; काठ ६, ५; क ४,४.
√लिह् > लेह[o]- -हे पै १३,९,७.
? लीशाथी[p] शौ २०, १३४, ५.
√लुप्, लुप्येत तै ३,२,९,५¶.
लुप्त- -प्तम् पै २, ३९, ३[q]; -प्तौ पै १६, ८, १०.
लोप[r]-> १लोप्य[s]- -प्याय मा

[a]) °क्षा त्वा इति शोधः (तु. विव [सिभा १,२१३])। सपा. खि ४,७[२],११ ?-क्षा यद्वा इत्यत्रापि समानः शोधः।
[b]) =लङ्गल-। (√*भ्रञ्ज् = √वृञ्ज् [हिंसायाम् =*भञ्जने] > भावे) *भ्रङ्ग-> *भ्रङ्ग-भ्रङ्ग- > *राङ्ग- > *लाङ्ग- (भङ्गाऽतिशय-)> तदुपकरणार्थे यनि. [वैतु. या (६,२६ [तु. SEY ३४; ६५]), पाउ [१, १०८] < √लग्[ङ्] 'लगने' (वैतु. WW [२,४३६] 'आन्दोलने' इति वा [साम्यात्] <लाङ्गूल- इति वा?)]। [c]) पामे. पृ २६९६ r द्र.।
[d]) नाप. (पुच्छ-)। <√*लाङ्ग् [अतिरिक्तभावे कौटिल्ये वा? (तु. नभा. लाङ्ग [शाटिकायाः कौटिल्यविशिष्टबन्ध-])]। [e]) तस. उप. < √ग्रह्+ ल्यबन्तम् (पा २, १, ७२)। 'लाङ्गले (लाङ्गलेपायाम्) गृह्य (हलस्य ग्रहणं कृत्वा)'. इति वा.।
[f]) नाप. पुं. वहु. (व्रीहिभृष्टक-)। <√लाज् 'भर्जने' (तु. या ६,९ < √भ्रज्ज् इति यत् PW. उक्तं तदपि तात्पर्यतः समानम्।. √भ्रज्ज् > नैप्र. √*भ्राज् > √राज् > √लाज् इत्यभिसन्धेः; वैतु. SEY [१४३] ?)।
[g]) प्राति. पदं च? लाज- > *लाजिन्- (विप. [अश्व-] > [सं१ प्लुतौ] यनि. इति सा. K. [तु. पृ ५६७ c]। लाज- > समूहेऽर्थे *लाजि- > द्वि३ यनि. इति उ. म. PW. WAG [३, ७९ a])।
[h]) 'जी३ इति पाठः (तु. पपा. मा. प्रभृ.)? यनि. शोधः। [i]) =१लय-।
[j]) नाप. (इषु-)। <(√रध् [हिंसायाम्]>) *राधु- > यनि. (वैतु वें. सा. < √ली [संश्लेषणे] इति?)।
[k]) लोहेन इति RW.।
[l]) =सपा. माश ३, ६,४,१३; १४ प्रमृ.। मै १,२, १४;३,९,३ माश्रौ १,८,१,११ हिंसीः इति पामे.।
[m]) शोधः पृ ५८५ e द्र.।
[n]) नाप. (लता-)। (√*श्लिध् [= √वृत् 'वर्तने =*कौटिल्ये'] > भावे) *श्लिध्म[न्]- + (√वृध् [वृद्धौ] > भावे) *वृध- > बस. *श्लिध्म-वृ(ध >)धा- [=वलयितवृद्धिमती-] > यनि. (वैतु. पपा. नावग्रहः, या [६, २८] < √ली+वि√भज् इतीव, WAG [१, १९४ b] < √रभ् [बन्धने] इतीव?)।
[o]) भाप.। [p]) लीप्सेथाः इति RW.।
[q]) सपा. तैब्रा ३, ७, १३, २ गुप्तम् इति, वैताश्रौ २४,१ क्लप्तम् इति च पामे.। [r]) नाप. (अगम्यप्रदेश-, म.[पक्षे] प्रलय-)। अधिकरणे घञ् प्र.।
[s]) विप. (रुद्र-)। भवार्थे यत् प्र. (पा ४,४,११०)।

१६,४५; का १७,७,४; तै ४,
५,९, १; मै २,९,८; काठ १७,
१५; क २७, ५.

?२लोप्य[a]- -प्यम् पै १९,४९, ६.

√लुभ्, लुलोभ पै १९, ५१,२.

लुब्ध- -ब्धः काठ १२,[०]८¶.

लोभ- -भः खि २,६[२],२२.

¶लुशाकपि[b]- -पिः काठ ३०,२; क
४६,५.

लूक्ष[c]- -क्षः तै ५, ५,१०,६¶.

लू(त>)ता[d]- -ताम् तै ७,५,९,
१[२]¶.

लेक[e]- -कः तै १, ५,३,३.

ले(ल>)ला[f]-> √लेलाय, √लेले
[< √लेलाय], अलेलायत्[g]
तै ५,६,४,२¶; ¶अलेलेत्[g] काठ
८,२; क ६,७.

?लेला*-यत्[h]- -यत्[i] मै १, ८,
६;२,२,३; काठ ६,७; क ४,६.

√लेलीय, अलेलीयत[g] काठ २२,
९; क ३५,३.

१?लोक[j]- -कः ऋ ३, ३७, ११;
शौ २०,२०,४;५७,७;-कम् ऋ
१, ९३, ६; २, ३०, ६;३, २,
९[k]; ४, १७,१७;५,४,११; ६,
२३, ३;७; ७३, २; ७, २०, २;
३३, ५; ६०, ९; ८४, २; ९९,
४; ९,९२,५; १०, १३, २;
१६, ४; ३०, ७; १०४, १०;
१८०, ३; तै १,४,४६, १; ६,
१२,४; २,३,१४,२; मै ४,१४,
१८; काठ ४,१६[२];८,१६; १०,
१२; शौ ७,८९,२; १८,२,८;
३,३८; -के ऋ ३,२९, ८; ५,
१,६; मा ११,३५; का १२,३,
८; तै १,३, १४,१; ३,५,११,
२;४,१,३,३; मै २,७,३; ४,
११, १; काठ २,१५; १६,३.

२लोक[l]- -कः मा ६,६; ८,२६; १९,
४५; २३, १७[३]; ३५, १;
का ६, १, ७; ९,४,४; २१, ३,
१६; २५, ४, ६[३]; ३५, ४, १;
¶तै १,३, १, १§; ६,१§; ५,
७,१;९,४;६,५,१§; ७,५,१§;
२; २, ५,७,२[२];११,७;६,५,४;
५;७,६; ३, १, २,१; ३, ५, ५;
५, १, ८, ५; २, ३,७; ३, ३,
५; ७, १; ६, ८, २; ३; ७, ५,
३; ४; ५[२]; ६[२]; २६, १[२]§;
६, ३,४, १; ५, ११, १[२]; ६,
११, १; २; ७, १,५,७; २, १,
४[२]; ३, ७, २; ४, १, ३; २,५;
४, २; १०-११, २; ५, ७,४[२];
¶मै १, ४, ३§; ७; ८[२]; १२;
५, ५[२]; ८, ४; ६[२]; ७; १०,७;
१७[२]; २,२,८;४, ५;७,१६[२]§;
३,२,३;३,४;६,१;७,७;८,१०[२];
११, १०§; ४, १, १०; ४,४;
५, ३[२]; ६, ३[२]; ५[४]; ७-९; ८,
२; ३; ¶काठ ६, ६; ८, १; ९,
१६; ११-१२,४; १४, ८; २०,
१३; २२, ७; १३; २३, ९;
२५, ३; ८; २६, १; २[२]; २७,
१०[३]; २८, २;६; १०; २९,७;
३०, ५; ३१, १४‡; ३२, ४§,
३३, २[२]; ३[२]; ४[३]; ७[३]; ८;
३४,२; ३६, १;११[२]; ३८,२§;
३९,३§; ४५,४[३]§; ¶क ४,५;
६, ६; ३५, १; ३६, ६; ३८,६;
४०, १; ४; ५[२]; ४४, २; ६;
४५, १; कौ ३, ४, १२; जै २,
१, ८; शौ ३, २८, ६; ५, ३०,

---

[a]) ?अपि, लो°>अपिलोप्य- इति शोधः। [b]) व्यप.।
[c]) विप. ([रिक्त-,हीन-] यजमान-)।<√*लूष् 'रेचने' वा, 'हानौ' वा (तु. √रिच्, √रुष्, √लू)। तु. रूक्ष-।
[d]) विप. ([लूना-] पृथिवी-)। <√लू [छेदने]।
[e]) व्यप. (आदित्यान्यतम-)। <√*लिक् 'दीप्तौ' (तु. [तात्पर्ये] अभा. <√लेक् [दर्शने] इति)।
[f]) भाप. (प्रकम्प-)। √ली (=√री गतौ [तु. WAG १, १९३ *a*])+लः (=रः) प्र.। [g]) सपा. परस्परं पाभे.।
[h]) विप. ([प्रकम्पवत्-] *अग्नि-)>वा. क्रिवि.। मत्वर्थे यतुप् प्र. उसं. (पा ५,२,९४)। यत्तु माश ११ [काश १३], ४, ३,१ (√लेलाय > शतरि) लेलायत्- > लेलायन्ती- इति श्रूयते, तदितोऽन्यत् सत् पर्यायत्वमस्य भजत इति। [i]) °लाय इति ? यनि. शोधः।
[j]) संहितायां पूर्ववर्तिना उ इत्येतेन स्वाङ्गतां नयत् उलोक- इत्येतदादि प्राति. द्र.। तच्च नाप. (लोक-[भुवन-])। (√वस् [निवासे]>भावे) *उष्ट- (उषित-) + (√भज् >अधिकरणे) भाग->उस. *उष्ट-भाग-> *उडोग- >यनि. [वैतु. पपा. प्रभृ. उ इति पृथक् पदमिति, PW. प्रभृ. < उरु-लोक- इति वा, < अवलोक- इति वा (तु. ? WAG [१, ५२ *d*; १९२ *b*])]।
[k]) नाप. (*नाक-)। ऊर्ध्व- + लोक- > कस. ऊर्ध्व-लोक->*ऊडु-लोक- > ऊलो° > यनि. इति कृत्वा भिन्नं प्राति. द्र.। सस्थ. ?अमृत्यवः > -वे [च १] इति शोधः (तु. सपा. मै १, ३, ३५), ?मर्त्यें > -र्त्याय (च १ [तु. छन्दः]) इति च शोधः। सपा. मै. ?लोकम् > उलोकम् इति ?जामी > -मिम् [द्वि १] इति च शोधौ (तु. सपा. ऋ.)। [l]) नाप. (भुवन-)।< *उलोक- [=१लोक-(वैतु. WAG [२,२०८] <√रुच् [दीप्तौ])]।

१७; ८, ८, ८; ९, ५, ५; ९;
१२, ४; ११, १, ७;९, १; १२,
२, १; ३, ४७[a];५, ३; १३, २,
४०[b]; ९, २; १५, ७, ४; ५;
१७, १, १८; पै २, ४०, १;
६, ९, १०; ९, १४, ७; १४,
३, २; १६, २९, ८; ८२, १;
८९, ७; ९३, १-१०; ९४,१-७;
९५, १-९; ९७, ४; ५; १०;
१३९, ४; १४०, ३; १७, २९,
७^{२}; १७^{२}; ३०, १; ४०, ८[c];
१८,२९,३[e]; -कम् ऋ ६,४७,
८; ८, १००,१२; १०, १४,९;
८५, २०[d]; खि १, १२, ७;
३, १०, २; १०^{२}, ९; मा ८,
६०;११,२२;१२,४५;५४;१५,
५९; १८, ५२; ५८; २०, २५;
२६; २३, १७^{३}; ४३; ३४, ५५;
३५, २; का ९, ७, ९; १२, २,
११; १३, ४, १; १०; १४, ७,
१०; १५, ३, ५; ६, २; ९, ४;
१६, ७, २; २०, ३, २; ४, १;
२२,२, २; ३; २५, ४, ६^{३}; ८,
५; ३३, २, १८; ३५, ४, २;
¶ तै १, १, १२, १$;५,४,४^{३};
७, १^{२}; ९,४^{४}; ५; ६, १०, २^{२};
७,१, ३; ४, ४; ६, १; २^{२};
२, २, ५, ५; ३, ४, १;
५, ६, १; ७, २^{२}; ११, ७; ६,
३, २; ५, ३; ४; ६^{२}; ९, ७;
३, १,२,१; २; ९, ५^{३}; ३, ५,
५; ६, १^{२}; २; ८, ४; ४, ३,५;
५,४,३;$४,१,२,४; २,४,१†;
४; ३, ११, ४; ७, १३, १; ५,

१, १०, ५; २, १, ७^{२}; ३, ४^{३};
५; ७; ८, ४; ५; ३, २, २; ५,
३; ४^{२}; ७, १^{२}; ९, १; २^{२};
४, १, ४^{२}; २, ३; ४; ३, २;५;
७, १; २; १०-११, १; ५, ५,
४^{२}; ६, ५, ३^{२}; ८, २; ३^{३};
७, ७, १$; ८, ३; २४, १$;
२६, १^{३}$; ६, १, १, २; २,
३^{२}; ३, ३; ५,५;२, ४, १; ५,
४; ६, १^{२}; २; ३; ९, ३;३,२,
१^{३}; २; ३; ५; ४, ७^{२}; १०,२;
११, ३; ५,३, १^{२}; ८, २^{३};११,
१^{२}; ६, १, १^{२}; २; ४; ९, २^{२};
११, ५^{२}; ७, १, ४, १; ५,३^{२};
७, १^{६}; ४^{२}; २, १, १^{२}; २; ४;
४, २^{३}; ८, ६; ९, २^{२}; ३,१,२;
४, २^{२}; ५, १^{२}; ३^{२}; ७, ३; ४;
९, ३^{३}; १०, १^{२}; ३^{२}; ४; ४,१,
२;३; २, ३; ५^{२}; ३, ६^{२}; ४,
१^{२}; २; ३^{३}; ६,१^{७}; ३; ९, १^{३};
१०^{२};५,१,५;७,४^{२}; २४, १^{३}$;
मै १;१,१३;२, ११;१४; १५^{४};
३,३५?^{१०}†;¶४,५;६;७^{४};८;१२;
¶५, ५; १०; ¶६, ११; १२;
१३^{३};७, ५¶; ¶८, ६^{२}; ९; ९,
५¶; ¶१०, ७; १५; १९^{२};
¶११, ७^{५}; ८^{३};९^{४}; १०$;२,१,
१¶;२,१३¶;५,३¶;७,२; ११;
१६; ८,१;९,१०; १२,३; १३,
३; १०; ¶३,१, १०^{२}; २,३^{२};
$; ४^{३};५; ८$;९; ३,४; ४,२;
४;६^{४};७; ५, १;२;५^{२};६, २;५^{२};
८,२; ४^{४}; ५^{२};७; ९,१^{४}; ३^{२};४^{४};
५^{२};६^{२}; १०, १^{२}; २^{२}; ३; ¶४,

३,१^{३};$^{२}; ४,३; ४^{२};९^{३}; १०^{३};
५,३^{२};६, २; ४;८; ९;७, २;५^{४};
६^{२};७; ९^{४}; ८, २; ३^{३}; ८;१०^{२};
१४,११$; ¶काठ १-२,१२$;
३, ३$; ७,८;९;१३^{३}$; १५^{२};
८,४;७;८^{३};९^{३};१२; ९,३^{२};१६;
१७;११, ४^{२}; १२,६; १३,१२;
१४, ४$; ७^{३}; ८^{३}; ९^{२}; १०^{२};
$१६, २; ११;१९; १८,१५$;
१९,१; ९; २०, १^{३};६; ७;११;
२१, २^{६}; ३^{२}; ४^{२}; ६^{३}; ९;१०;
२२, १^{२};३^{२}; ६^{३};७; १३^{४}; २३,
२; ४; ५; ८^{५}; ९^{२}; २४, ६;८;
२५,२;३; ५^{४};६^{२}; ७;८^{४};१०$;
२६, १; २^{५}; ४^{३}; ५$;६^{४}; ७^{२};
२७,६;२८,२;३; ४^{७};१०; २९,
७;८^{२};३०,२^{२};७; ९^{५};३१,११^{२};
$; १४$; ३२, ३^{२};४; ६;३३,
२^{२};४; ६^{५}; ७^{२}; ३४,५; ६^{३};७^{४};
८^{२}; ३६, १; ९;१२; १३; ३८,
१३$; $३९,२^{३}; ३; १०; ४०,
१३^{२}$[f]; ४१, १^{३}$; $४५,४^{३};
१६; ¶क १, १२$; $२, ६;
१०; ६, २$; ५^{२};९; ७,३^{३};४;
५^{३}; ७;८,६; $२५, २;९; २९,
४$; ८; ३१, ३^{३}; ८; ९; १३;
१७^{६};१८^{२}; १९^{२};२१^{३}; ३४,१^{४};
३५, १;८; ३६,१; ५^{४};६^{२}; ३७,
७;३८,१; ५;६;३९, २^{५};४^{२};५;
४०, १^{४}; ३$; ४;५^{५}; ४१,२^{३};
३$;४^{४}; ५^{२}; ४२,६; ४४,२;३;
४^{७}; ४५,१; ४६,५^{२};४७,११^{३};
$; ४८, २$[g]; कौ २, ६५१†;
शौ २, ९, १; ३, २८, ५; ६;

[a]) अर्थः ?। विप. (पुत्र-)। व्यु. ? दर्शनीयार्थे <√लोक् इति वा नवार्थे नैप्र. < *नव-कु- (तु. नुव- ⌊तु. पंजा. यनि. एवार्थे ल्वा- इति⌋) इति वा विमृश्यम् (वैतु. गणार्थे नाप. इति w. प्रमृ.?)। [b]) पाभे. पृ २३६१ *n* द्र.।

[c]) पाभे. पृ २०८१ *h* द्र.। [d]) =सपा. आपमं १, ६, ४ मागृ १, १३, ६ या १२, ८। मंत्रा १, ३, ११ तु नाभिम् इति पाभे.। [e]) शोधः पृ २६९९ *k* द्र.। [f]) पाभे. पृ २६८३ *g* द्र.। [g]) सपा. काठ ३५,१ नाकम् इति,

४,११, ६;९; १४,६; ३४, २; ५, १८, १३; ६, ११९-१२०, १; १२१, १; २;४; १२२, ३; १२३, २[a]; ७, ८८, ४; ८, ९, १५; ९,२, ११; ५, १; ६; १२[२]; १६[२];२२; २६; ६, ९;७, ६;११, १३;११,१, ८;१७;१८; ३१; ३७[२]; ७,७; १०, १०;११; १२,१, १;२, ४५; ३, ७; १६; १७;१९, २६;२८; ३९;५३;४, ३६; १४, १, ५८; ६१†; २, १३; १८, १, ५५†; २, २५[b]; ४७; ५३; ३, ४; १३; ७३; ४,२;७; १०;१३; ४४;१९,१५, ४†;५४,५[२]; पै १, ७२, १;७७, १;२,१०, १;२३, १; ३,२५,६; ९; ३२,२[c]; ३५,४†; ३८,५;६; ९[२];९,१७,३;२१, १-७;९-१२; २२, २६; २३, १८; ११, ५,९; १२, २, १५[२]; १३, १४, १७; १४,३,४; ११;१५, १७,८;१६, ३,२[d]; १९,५; ३४, ७; ५०,६; ५१,४; ७;७१,९; ७६,१०;८५, ९;८६, २;८८,४-६;८९,४[e]; ८; ९०, ७-९;९१,१०[f]; ९२, १;७; ९६,६;९७,१; २; ६; ९८, १[२]; ७[२];१०३,११;१११,११; ११६, १; १५३, ७; १७, १,१; ९,९; २९, १३;१७; ३०, ८; ३४, ६; ३६,७; ३७, ६; ७; ९; ३८,५; ३९,८; ९; ४१, ३; १८, २,६; ६,१०†;८, ४;१९, ४४,३;४६, १५;२०,४८,५;–¶कयोः तै २, ५,८, २; ६, २,१; ३;५, १,५, ८;३, २,१;४, ५;४,१, ३;६,४;

६,१,१, २;८, ५;४,२, ६;६,४, १;७, ३, ४, १[३];५, २;३; ७,४; ९,३;४, २,५;३, ६;४,३; मै १, ५, ५;७,५; ३, १,१; ६,१[३];८, ४[३]; ४, ३, १; ४, १०; ८,१०; काठ ८, ४[२]; ९, ३; २५, १०; २६, १;५; २८,१०; ३०,५; क ६, ९[२];८, ६;४०, ३;४; ४१,३; ४५, १; –¶कस्य तै १, ७, ६, २;२, २,५, ४;५, ११,१; ६;६, ३,३;४;५, १, ८,६; २,३,५;८, १;६;३, २,२;३, ५; ७,४;४,१, ४;६, ८,१; ७,२,३; ८,३$;६, ३,२, ३; ४,८; ७,३; ५, ३,१; ३;४, १;८, २;६,१, १;५;४,२; ११,२;७,१,५,७;२,१,३; ६,२; १०, १; ४, २-३, २; ६, २; ३; ५, १,३; ६[२]; ८, ५; मै १, ४, १३; ८, ६; ११, ९, २, ५, ११[२]; ३, २, १; ३; ८; ३, १; ४; ८;९[२]; ४, २[२];७; ७,५; ९, ४[२]; ४, ४, ५; ६; १०; ५,३;६, ७; ८; ७, ५[२]; ६[२];८,२; ३[३];८; १०; काठ ९, १४; १४,७;१०; १९, १०; ११; २०, १; ६;७; ११; २१, २;३;४[३];८; ९[२];२२, ७;२३,८;२४,६;८;२५, २;२६, ४[२]; ७; २७, १; २८, २[३]; ४[३]; ३०,५; ३३,६;३४, ७; क ३०, ८; ३१, १; ३; ८; ९; १३; १७; १८; १९[३]; ३५, १; ३७, ७; ३८,१;५; ४१, २[२];५; ४२, १; ४४, २[३]; ४[३]; –काः ऋ ९, ११३, ९; खि २, १, ७३; मा ५, २६; ६, १; २०, ३२; ४०, ३;

का ५, ७, २; ६, १, १; २२, ३, १; ४०, १, ३; ¶तै २, १, ३, १; ४, ८[२]; ३, ६, २[२]; ४, १०,३; ११, ५[२]; ५,७, २;११, ६; ६, २, ६; ४, २; ५, ३; ३, ३, ६, २[२]; ५, १, ६, ४; ८,२; ९, ६; १०, ३; २, ३, ६; ८, ४; ३, ३, ४; ९, २[२]; ४,३, ३; ४; ९, ४; १२, २; ५, १,७;५, ३; ७, ६, २[२]; ३; १०, २; ६, १,१, ७; २,३, ४; ३,३, ३; ४, ५, ७; ६, २, २; ३, १;८, ३; ४[३]; ७, १, १, ६; २, १; २,४,१; २; ३, ३, १; १०, ५; ४, ५, २; ¶मै १,$२,११;१४; ४,९; ६, ८; १२; २, २, १३; ३, १, ५;७; २,३; ७; ३,३-५; ४,३[२]; ७[२]; ६, ९[२];७, १०;८, १; ७; ९; ९, ३-५; ७; १०,५; ४, १, १; ३; ५; ८[२]; ९; १०; ५, ५; ७, ३[२]; ८, ५; १४, १$; ¶काठ २, १२$; ३, ३$; ७, ९;८,८[२];९[२]; १२; १०-११, १०;१२,४[३];६; १३, ३;१९,३; ६; ११[२]; २०, १; ६; ८; १३; २१, ३; ६; ७; १२[२]; २२, ४; ७; ८; ११[२]; २४, १०; २५, १; ४; ६; ८;१०$; २६,२;४;५$; २९,३; ७; ३१, २[२];३;६[२];७; ३२, ६; ३३, ४; ७[२];८[२]; ३४, ७; ९; १३; ३७, १६;१७; ¶क $२, ६; १०;५, ८;७,३[२];६[२];७; ३०,१;४; ३१, १[२];३;८; १०; १८; २१; ३५, २;५[२]; ३८,३; ४; ३९, १; ४;

शौ १९,३,४ वाकैः इति च पाभे., पृ १७८५ e अपि द्र.। [a]) पाभे. पृ २६८३ g द्र.। [b]) पाभे. पृ २०१० o द्र.। [c]) यन्तु लोकम् > सपा. शौ २,३४,१ भागमेतु इति पाभे.। [d]) सपा. शौ ८,२,२ अर्वाङ् इति पाभे.। [e]) सपा. शौ ११,१,४ नाकम् इति पाभे.। [f]) सपा. शौ ११,१,३० पन्थाम् इति पाभे.।

४०, १; ३$; ५; ४१, २; ३$; ४५,४;४७,२[२];३; ६; शौ ४, ३५,५;६,११७,३;१०,६, ३१; ७,२२;२९; ३०; ११, ३, १९; १२,३,२०; १५,६, १७[a]; १३, २;४;६;८;१०; १८,४,४; ५?[b]; ६७;१९,९,१२; ५४,४; पै ५, ४०, ८; ६, २२, ११; १२, २, १४;१४, ३, ३०; १६, ४४,८; ५४,१२; ५७, १८; १००, ४; १७,९,१०; १०,१;११,४; ३७, १०; –कात् मा २, ३०[c]; का २,७,२[c]; ¶तै १,५, ४,४; ८, ३;९,४;७,६, १; २, २, ५, ४; ६,३,५;५,४;६; ५,४, १०, ३; ५,७,१[२];६,८,१; ६,१,१,१;५; २,२,६; ३;८,२; ९, ४; ७, ३, १०, २; ¶मै १,४,१३;६,१२[२]; ११,८[२];३,६, १[२]; ८,२[२];४,८, १०; ¶काठ ७,७;९;१३,४;१४, ८[२];१९, ११; २२,१३[२];२३,१; ८;९;२४,१;६;८; ९;१०[२];२५, ४;५[२]; २६,६;२८, १; ३०, ५; ३१,८;३२,५; ३३,६[३];८; ३६, १२; ¶क ३१,१;३५, ७; ३६, ५;६;३७,२;७; ३८, १; २;३[२]; ३९, १; २[२]; ४१, ४; ४७, ८; शौ ६,१२०,२[d]; ८, १, ४; ९, १;९,२,१७; १८; १२,३, ४५; ४,५३; ८, ११; १९,५६; १; पै ३,८,१;१६,१,४; १८, १; ५०, १०; ७७, ६; ७; १४४, १०; १७, २०, १३; ४०, ५; –कान् ऋ १०,९०,१४; मा ९, ३१; ३१, १३†; ३२, ११; १२;

का १०, ६,१; ३५,१,१३†; ३, ८;९; ¶तै १,७,५, ४[३]; ६, २[२]; ११,१$; २,१, ३,१[२]; ४,८; ३, ६,१[३]; २[२];४,१२,२[२];५,२,२[२]; ७,२;११,६[२]; ३,३,६,२[२];४,३, ६;५,४,३;५,२,१,१[३]; ३,९,२; १०,१; २; ११,२[२]; ४,३,३; ७, १[२];५,५-६,३; ७,५,७;६,३; ६, २,३,४; ६,२,२;७,१,२,१; ७, १$;२,४,१; ३,२,१; ५,२; ७, ३; ९,२;४,१,२; ४,२; ¶मै १, ४,९;५,११; ६,६-८;१२; ११, १०$;२,१,१०[२]; $;२,८;१३[३]; ४;८; ५,३[५]; ३,१,६[२];२,३; ६; ७;८,१[२];४[२];७[३]; ९,१;३-५;७[२]; ४,१, ३[३]; १२$; २; २; ३,७[२]; ४,५[२];५,५; ७,३[२]; १४,१३$; ¶काठ ७, १२$; ८; ८[२]; १२; १०,१०[२]; १२,४; १३,३[३];१२[२]; १४,४$; १९,६; ११[२]; २०,६; १०; २२,८; २४,१०[२]; २५,२[२]; ८[२]; २६,२[५]; ६[२]; २७,७; २९, ७[२]; ३०,५; ३१,२[२];३; ९;११; ३२,६; ३३,४;७[२]; ३४,६; ¶क ७,३[२]; ७; ३०, ४;३१, १[२]; ८; १२; ३५,२; ३८,३[२]; ५[२]; ४०, १[२];५[५]; ४१, ४[२]; ४५; ८; ४७, २[२];३;९;११; शौ ४,३८,५; ९, १,२३; ५, १४; १८; ११, १४; १०,६,१६; ७,७; १०; ३६; ९, ६;१०; १०,२३; ११,५;३; ७, ४;६;१२, १२; १२,३, ६; १५; २५[e];३६; १३, १,१६; २,१०; ४२; १९,६,८†; ५४,५[२]; पै ३, ३८, ११; ६,३, २; २२, २; ९,

२०, ३; १२, २,१५[२]; १४, ३, १८; २०; २१[२]; ३०; १६,४३, ८;५७,१८;९८,४; ९; ११०,३; १३६,७;१०; १५३,४; ६; १७, ७,८;८,१;१०,६;२७,४;३६,६; ३७,५;३९,६; १८,१६,६; २१, ४;२४,९[f];२५,२;–कानाम् ¶तै २, ३, ६, २; ४, ११, ५; ३, ३, ६, १; ५, १, ६, ४; २, ९,१;५,१, ७; ६, ८,६; ७, ६, २;६,२,८,४;१०,४; ३,४,३;७, १; ५, ४; ५; ३, ३, १; ¶मै २, २,८; ३, १, ३; ७; ३, ९; ४, १;२; ८, १; ५; ९; ९, १; ३; ४; ४, १, ५; ८;१३, ७; ¶काठ १०,१०[२]; १२,४[२]; २०, ७; २१, ९; २५,६; २६, ३; ५; २९,७[२];८; ३३, ६[३];७;८; ३४, १३; ३७,११; ¶क ३१,९; ३९, ४;४१,१;३;४५,८[२]; शौ ४,३५, १;१५, ६,१८[g]; पै १६, ९५,६; –¶काभ्याम् काठ १९,११; क ३१; १; –काय मा ३०, १३; ३५,२२; का ३४,२,५; ३५,४, २१; ¶तै १,७,६, २; २,२, ५, ४; ५,४,१०,१; ५,४,४; ७,१[२]; ६,८,१; ७,२,२; ८,२; ६,१,२, ३;८,५; ३,२,१; ८,१; ४,२,५; ५, ४, १; ६,१, १; ७, १, १७, १$; २, १०, १; २०, १$; ४, २१, १$; ¶मै १, ५, १०; ९, ५; ३, ३, ४; ४, ४; ८; ८, १०; ४, ५,३;६,८; ८,८; काठ ७; ७¶; २१,४¶; ¶२२,१;७; ¶२५,८;१०;¶२६,२;५; ४१,

a) तु. RW. WI.; वैतु. शंपा. सात. लो° इति।
b) शोधः सस्थ. प्रति इत्यत्र, २स्व(र्ग>) र्गाः इत्यत्र च टि. द्र.। c) पामे. पृ २५४९ c द्र.।
d) सपा. तैआ २,६,२ लोकान् इति पामे.।
e) पामे. पृ १२३७ a द्र.। f) पामे. पृ २३६१ q द्र.।
g) शंपा. सात. लो° इति?।

८;४२,१०; ४४,१०; ¶क ३१, १९; ३५, १; ४०, १; ३; ५; ४१,३;शौ १०,५,७-१४;पै १६, १२८, १-९; -के ऋ ९,११३, ७^{२};१०,८५,२४; खि २,६, ५; ९,२; ३,१२, ३; मा ३,२१[a]; १२, ३५; १३, ३१; १५, १०-१४; ५०; १७, २; १९, ४६[b]; २३, २०; ३५, ६; का २, ३, ८; ६, ९; ३,३, १२; १३, ३, ६; १४,३, ५; १६, ३, ३; ६; ९;१२;१५; ६, २; १८, १, ३; २१,३, १७[b]; २५,५,३;३५,४, ५; ¶तै १,१, १०, २†; ११, २$; ४, ४३, २$; ५, ४, ४; ६,१$; ८, ३; ६, ३, ३$; ७, १,१;३,४^{४};$; ६,३; २,१,४,३; ५, ५,४;८,१;२^{२};११,१; ६,१, २;३;४^{२};३,४;६,४; ३, २, ५, ६^{४}$;३, ८, ४; ५^{२}; ४, ३, ६; $५, ४, १; ६, १; २; $४, २, ३, २; ८, १; ४, २, ३; ११,४;७,१३, ३; ५,२,१, ६; ७,५;३,५,२; ६, ३; ७, २; ४, १,२;२,४;४,१; ८, १; ९, ४^{२}; ११,१^{२};५,१,५^{४}; ६; २, ३; ४, ३^{२}; ४; ८, ३^{३}; ६, ६, ३; ९, २;७, २, २; ३,४; १०, २; ६, १,१,१; ५, ५; ६, ३; ८, ५^{२}; १०,५^{३};२,२,६;३,५^{३};३,१, २; ५,१;९,४; ४, २,५; ६; ५, ७, १;९,२;६,५, ३^{२}; ८, ३^{२}; ११, ६;७,१,६,४; २,४, २; ३, ५, १^{२}; २^{३}; १०, १^{२}; २^{२}; ४;

४, १,३; २; ५; ३,४; ११,१^{२}; ३;१९,१$; ¶मै १, १, १२$; ३,३७$; ४,३$;७; ८^{२};५,३$; ५;६,२$; ६^{३}; १२;७, ४^{२};५;८, ६;९; १०, ५;१७; १८;११,८^{३}; २,१, ६^{३}; ३,९; ५, ३;११; ७, १०$; $८, ९^{५}; १४; १२, ४$; ३, १, ५^{२}; १०^{३};२, ६;७; ३,१^{२}; ४$;४, १;२;६, १;२;७; ७, ३;८, १;२; ९;९, ४^{२}; ११, १०$[b]; १२, २०$; ४, १, ८^{३}; ११; १३; २,१^{२};३,१; ४; ४,५; १०; ६, ४; ७,१; ८, २^{३}; $; १०; $१४,७; ११; ¶काठ १, ११$; ४, ९$; ५, ६$; ७,४; ८^{२}; १३^{३}$; ८, १; ३; ९,२^{२}; ३;१२;१६; ११, ४; १२, ११; १३, ४; १४,६;८;९^{४};१६,१०; १७, ८^{५}$; १८, १८$; २०, ६;१३; २१,२; ३;४^{३}; ६;११^{२}; १२; २२, १३; २३, ८; ९^{२}; १०; २४,६;९;२५,५;१०;२६, १;१०; २७, ५^{३};६; १०^{३}; २८, १;३;४^{४};६; ७^{२};२९, २;५;३०, ७;९^{२};३१, ६^{३};१०; १४$;१५; ३२,४;५; ३३,२; ३^{३};४;५^{२};८; ३४,६^{७};८; ३५,२०; ३६, ११; १२; ३८, २$[b]; $३९, १;२^{२}; ३; ४४, ८$; ¶क ३, ७$; ५,३;६, २^{२}$;६;८;८, ५^{२}; ६^{२}; २५,१$; २६, ७^{५}$; २९,६$; ३१, ८; १७; १८; १९^{३}; ३६, ५; ६^{२}; ३७, १; ७; ३८-३९, २; ४०, ३; ४; ४१, ८; ४२,

५^{३};६;४४,३;४^{४}; ६; ७^{२}; ४५, ३;६;४७, ६^{२}; १०; ४८, १८; शौ २, १०, ७; ३, २९, ४;४, ११, ४; ३४, २; ५-७; ६,२६, १[c]; ११७, ३[d]; ११८; २; ७, १०४, १[e];८,१,१;९,५,७;११; १८; १९;१०, ७, २८; ११,१, १९; ३५;६,११; १८; १०,१०; १२,२, ९; ३, ३;४,[g]३५; १०, ११; १४,१, १९†; १५,१२,७; ११;१६, ९,२; १८,२,२०;३, ७१;४, १;११;६७; १९,९,१३; पै २,३, ५; ७३, ४;३, २५,२; ४,४०,३; ५,१३,८;१४,३;३१, ४;४०,२^{२};६,२२, २;६-८;१०; १३^{२}; २५^{२};८,१९, ६; ९, २१, ८;११, ५,४;८; १६,१, १;२२, १;८;५०,४;५२,५; ७०,८;७१, २;६; ८५,९; ९०, १०; ९२,५; ७;९७, ७;९; ९८, २[f];९९, ५; १४६, ७; १७, १९,५; ३६,३; १८, ६,६†; २९,३; १९, ४६, १३; -केन शौ ३, २९, ३-५; -केभ्यः मा ३०, १२; का ३४, २,४; ¶तै २,६, १,३; ४;४,२; ५,२;३;३, ५,२,२;५,१, २,६; ५,६; ८,२;२,८, ४;९,१;४,३, ४;९,४; ६,२,३, २;३,३^{२};१०, ८;३, ३,३;४,१; ४,४,३;६,३, १; ¶मै १,४, ७^{२}; ५, ११; ६, ६^{२};८, ६;२,१,१०;२,८;५,३^{२}; ९; ३,१,२; ३^{२};५;२,१^{४}; ३,४; ५;६,६; ९^{२};८, १^{२}; ४;७;९;९, ७;४,१, १;९;१०^{३}; १२; ४,५;

---

[a]) पाभे. पृ २३६७ *s* द्र. ।

[b]) =सपा. माश १२, ८, १, २० तैब्रा २, ६,३,५ आपश्रौ १, १०, १२ शांगृ ५,९, ४ । कौसू ८९, १ तु गोष्ठे इति पाभे. । [c]) पाभे. पृ १७१५ *l* द्र. ।

[d]) पाभे. पृ १७८६ *a* द्र. ।

[e]) सपा. माश्रौ १, ३,५,२६ ब्रध्नम् इति, तैब्रा ३,७, ५,१३ आपश्रौ ३,१३, ५ ब्रध्ने इति, काठ ३१, १४ सन्तु इति च पाभे. । [f]) पाभे. पृ २११० *f* द्र. ।

५,६²;६,६²;८,५; ¶काठ ८,५²; १३,३²; १९,१;३; ५; २०,८; २१,७;१२; २४,१०⁴; २५,२; ४; २६,५; १०²; २७, १;३०, ४²; ३१, ७; ८;३२, ५²; ३७, १६; १७; ¶क ७, १²; २९,८; ३०, १;३; ३१, १०; ३८, ३³; ५²;३९, १; ४१,३; ८²;४२,२; ४६, ७³;४७,८; पै १६, ९५,५; –केषु खि ३,१५,१८;३१; खिसा २६,२१²; ¶तै २, १,३, १;६, १,३;२,६; ३,४,३,६;५, ४, ३; ५, १,९, ६;३, ३,६; ३, ३,४; ६,३²; ५,५, ४;६, २,७, ३;७, २,४, २;३, ६, २; ४,३, ५;५, ३; ११, १; ¶मै १,६, ७;१३; ११,५;२,२,७; ३,३$;९;८,१; ५;४, १,३; ¶काठ १४, ५;१९, ११; २०,१;१३; २२,४; २५-२६,६; २९,३; ७²;८; ३०,४; ३१,२; ६; ३२, ६; ३३, ३;४; ६³;८²; ¶क ३१, १;३;३९,३; ४१, ४; ४५, ४; ८²; ४६, ७; ४७, २; ६; शौ ९, ११, ११²; पै १६, ११७,५⁴; –¶कैः तै ६, १,१,७;४,५,७;६,२; काठ २२, ७;२६, ४; ३३, ६;७²; क ३५, १; ४१,२; –¶कौ तै २, ५, ८, १;२;६, २,१;४;५, १;५,८;३, २,१;४, ५;४,६,४; ६,२,१;३, ४; मै १, ५, ११; ३, १, ७²; काठ ७, ९; २१, ११; २३, ८; ३३,६;३४,१०; क ५,८; पै ५, ३१, ८$.

लौक्य,क्या[a]– -क्याः शौ ११,९, ३; १५, ६,१७; पै १६, ८२, ३; –क्यानाम् शौ १५,६, १८.

लोक-कृत्[b]– -कृत् ऋ ९, ८६, २१; १०,१३३,१; तै १,७,१३, ५; मै ४, १२,४; कौ २, १७३; ११५१; जै ३, १६, ११; ४,१, ४; शौ २०, ९५, ३; पै १६, ४७, ९$; –कृतः शौ १८, ३, २५-३५; ४, १६-२४; –०तौ तै १,१,१२,१; मै १,१,१३; काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७,११.

¹लोक-कृत्नु[b]– -त्नुम् ऋ ८,१५, ४;९, २, ८; कौ १, ३८३; २, २३०;३९४; जै १, ४३, ३; ३, २०, १४; ३१, १४; शौ २०, ६१,१.

लोक-जित्[b]– -जितम् शौ ४, ३४, ८; पै ६,२२,९.

लोक-नाथ[c]– -थम् खिसा ३३, २२.

¶लोकं-पृ(ण>)णा[d]– -णया तै ५,७, ५,६²; काठ २०,१; २२, २²; १०; क ३१, ३; ३५, ४; –णा तै ५,५, ६,२²; ७, ५, ६; –णाः तै ५, २,३,६; मै ३, ४, ५³.

लोक-वत्– -वत् पै १९,३५,७².

लोक-विद्[b]– -वित् मै १, २,१५.

लोक-सनि[b]– -नि मा १९,४८; का २१,३,१९; मै ३, ११,१०; काठ ३८,२.

लोक-स्पृत्[b]– -स्पृते तै ७,५, २४,१[e]; काठ ४१,१[e].

लोकिन्->°किनी– -नी पै १६, ४७,९.

लोक्य[f]– -क्याः खि ३, १२, १[g].

?लोकोति पै १८,२७,८[h].

¹लोग(वप्रा.)– -गम् ऋ १०,१८, १३[i]; शौ १८,३,५२; –गेन ऋ १०,२८,९[j].

---

a) नाप. । प्राग्दीव्यतीयः ण्यः प्र. । MW. स्वरितान्तं प्राति. इति चिन्त्यम् । b) विप. । उस. ।

c) षस. °कु° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

d) नाप. (ऋच्-, इष्टका-भेद-) । <लोकं पृण (मा १२,५४ प्रभृ.) इति वा, उस. उप. कान्ते पूप. द्वितीयाया अलुक् (वैतु. पावा ६,३,७० मुमागम इति) वा ।

e) सपा. छां २, २४,५;९ लोकक्षिते इति, छां २,२४, १४ लोकक्षिद्भ्यः इति, मैउ ६, ३५³ लोकस्मृते इति च पाभे. ।

f) =लौक्य– । भवार्थे यत् प्र. (पा ४, ४, ११०) । यतोनावीयः स्वरः ।

g) सपा. खिसा २०,३ लोकाः इति पाभे. ।

h) सपा. शौ १५,१,८ प्रोर्णोति इति पाभे. ।

i) नाप. (*आत्रारक-) । <√*लुज् [=√रुध्] 'गोपने' [तु. सपा. तैआ ६, ७, १ आग्निगृ ३,८,२ : २९ प्रभृ. लोक– इति पाभे. (<√*लुच् 'गोपने' [तु. पंजा. √लुकाना 'गोपने']); वैतु. =लोष्ट– इति कृत्वा <√रुज् [भङ्गे] इति GW. WAG [१,१९२ b] प्रभृ. ?] ।

j) नाप. (लोष्ट- [मृत्-पिण्ड-]) । *मृदा– (मृद्-) +(√रुज् [=√रुध्] '*पिण्डभावे' >) रोग– (*पिण्ड-) > षस. *मृदा-रोग– > *मलारोग– > *म्लोग– > यनि. (वैतु. WAG [१, १९२ b] <√रुज् [भङ्गे] इति ?) ।

लोचन[a]– >लोच(न>)ना-व(त्>) तीb– -तीः पै १९,१८,५.
?**लोध्र**c– -ध्रम् ऋ ३,५३,२३.
लोप– √लुप् द्र.
लो(प>)पाd– -पा तै ५,५, १८, १; काठ ४७,८.
लोपामुद्राe– -द्रा ऋ १,१७९,४.
लोपाशf– -शः ऋ १०, २८, ४; मा २४, ३६; का २६, ८,१; तै ५, ५,२१,१; मै ३,१४, १७; काठ ४७, ११.
१लोप्य–, **२लोप्य**– √लुप् द्र.
लोभ– √लुभ् द्र.
लोमg– -मम् पै १६, ६१,७;८.
?**लोमकण्यः** पै ४, २१,६.
लोमन्h– -म मा १९, ९२[१]; २३,३६; का २१, ६, १३[२]; २५, ७, ४; तै ५,२, ११,२; ७,४, ९,१¶; मै ¶१, ८, १; १०, १२; ३,३, ३; ११, ९[१]; १२, २१; ¶काठ ६,१;२; १३,१०; २१, ४;३४, १२; ३६,६; ३८,३[२]; ५०,५$; ¶क ३, १२; ४, १; ३१, १९; शौ ४,१२, ५;१२, ४,८; पै ४, १५, ३;१७, १६,७; –¶मभिः तै ५,१,२,६;६,२; काठ १९,३; ३८,१४$; क ३०, १; –मभ्यः ऋ १०,१६३,५; मा ३९, १०[२]; का ३९, ८,१[२]; तै ७, ३, १६, २; काठ ४३, ६; –मसु पै १६, १४९,२; –मानि मा १९,८१; २०, १३; का २१, ६, २; ७, १४; तै ७,५, २५, १¶; मै २, ५,१¶; ३, ६, ६¶;११, ८;९; काठ १२, १३[२]¶; १३, १¶; २५, ६¶; ३८, ३; ४; क ३९, ४¶; शौ ९,६, २; १२, १५[१]; १०,७, २०;९,२; २४;१२,११, ७; पै २, ३३,३; ८३, २; १६, ५३, ५; १००, १२; १११, २; १३६, २; १३८,४; १७, ९,१, २९, ११; १९, ४७, १२; २०, ६०, ११; –¶म्नः-ऽम्नः ऋ १०; १६३,६; पै ४, ७, ७; –म्ना शौ ४, १२, ५; पै ४,१५, ३; –म्नि पै १,६४,४[i]; –¶म्नि-ऽम्नि शौ २, ३३, ७; २०, ९६, २३.
¶**लोम-तस्(:)** तै ५, १, ४, ३; ६, १,९,३; मै ३,१,५.
लोम-वत्– -वति खि ५, १६, ६[k]; शौ २०,१३३,६[l]; –वते तै ७, ५,१२,२; काठ ४५,३.
¶**लोम-श,शा**– -शः मै २, ५, १; ४,२,३; काठ २४, ७; क ३७, ८; –शम् तै ५,१,८, ४[m]; मै २,५,१; ३, २, ५; ४, ६; काठ २२,१; –शा मै ४, २, १४; –शाः तै ५, १, ८, ४; ६, २, ११,३; मै ३,८, ८; काठ २२, १;१३[१];२५,९; क ३५,६[१];४०

a) नाप. (*लोहित-)। (√रुच् ⌊दीप्तौ⌋>) *रोचु-(दीप्तिमत्-)+वुन- (रस-) >कस. *रोच-वनु- > *रोचनु->यनि.।
b) विप. (⌊लोहित-पूर्णा-⌋ धमनि-)। सस्थ. ? त्वाम् > ताम् इति, ? लोहितावृतम् > लोहिताऽऽवृत्- > -वृतम् इति च शोधौ। नान्तरीयपूर्वे चतुर्थे मन्त्रे च ? पृथङ् निन्यः>प्रथिन्यः (<प्रथि⌊न्>⌋नी-) इति शोधः। एतदनु पृ १८०८ नि-नी- > निन्यः इति, पृ २०९६ पृथक् इति च गतौ निर्देशौ नेष्टौ।
c) नाप. (*शूर-?)। *वुलस- (वल-)+(√धा ⌊धारणे⌋>) धु->उस. *वलोधु->यनि.। '(यद् अस्मत्पक्ष्यं) लोधं (शूरं) पशु (तृणं) मन्यमानाः (प्रतिपक्षिणः) जनाः नयन्ति (अभिवुभूषन्ति ⌊तत्रैतत् कारणं यत् तेऽस्माकं⌋) सायकस्य (इषुबलम्) न चिकिते (विदुः)' इति वा. ? [वैतु. =ऋषि- इति कृत्वा <⌊√लुभ्>⌋ लुब्ध- इति या ⌊४, १४⌋ वें. सा. प्रमृ., =रक्तवर्ण-पशु- इति कृत्वा <√रुध् (रक्तवर्णे ⌊तु. १रोहित-⌋) इति PW.GRV. ORN. प्रमृ.?]। d) नाप. (पक्षि-भेद- ⌊लक्का-?⌋)। e) व्यप. (अगस्त्य-पत्नी-)।
f) नाप. (लोपाक- ⌊शृगाल-⌋?)। (√रु ⌊शब्दे⌋ >) *रोरु- (तुमुलशब्दवत्- ⌊> क्रिवि.⌋)+(√वाश् ⌊शब्दे⌋>) वाशु- (शब्द-कर्तृ-) >उस. रोर-वाशु- > यनि. (वैतु. वें. सा. <√लुप्+√अश् ⌊भोजने⌋ इति, WAG ⌊१, १८४ b; १९३ a; २०१ a⌋ <√लुप् इति च?)। g) =लोमन्-।
h) नाप.। रोमन्- इत्यस्य पर्यायः सँस्तेनैव सन्यायो द्र. (वैतु. या ⌊३,५⌋ <√लू इति वा, <√ली इति वेति, अभा ⌊पक्षे⌋ <√रु ⌊शब्दे⌋ इति च?)
i) पामे. पृ २६९४ l द्र.।
j) सस्थ. त्वा दमस्मि इति पाठः ? न त्वा दमस्ये (? दमस्यामि वा) इति शोधः। (√*दम् ⌊=√यम्⌋ 'बन्धने'>भावे *दमस->) √*दमस्य इत्यस्य नाधा. यनि. रूपं द्र.।
k) °म° इति स्वरः? यनि. शोधः।
l) लोमम्, अति इति शंपा. सात.।
m) विप. (⌊ऊनातिरिक्तलोमोपमेयाऽक्षरवत्-⌋ छन्दस्-)।

२; –शायाः मै ४, २, ३; –शौ मै १,१०, १२; काठ ३६, ६.

लोमश-वक्ष(ण>)णा[a]– -ेणे खि ४,७,७[b]; ७[२],६?[c]; शौ ५, ५,७; पै ६,४,६.

१लोमश-सक्थ[d]– -क्थौ[e] मा २४,१; का २६,१,३.

२लोमश-सक्थ[f]– -क्थौ[e] तै ५, ५,२३,१.

३लोमश-सक्थ- -क्थौ[e] काठ ४८,२.

लोम-सक्थ[g]– -क्थौ[e] मै ३,१३,२.

लोष्ट[h]– -ष्टम् तै ५,२,५,६; मै ३,६, ९; काठ २३, ६; ३७, १६; क ३६,३; –ष्टान् तै ५, २, ५, ६; काठ २०,४; क ३१,६.

लोष्टा(ष्ट-आ)भृत- -तस्य पै ५, ३६,७.

लोह[i]– -हम्[j] मा १८, १३; का १९, ५,१; तै ४,७,५,१.

लोहित(वप्रा.)[k]– -तः तै २,५, १, ४¶; –तम् ¶तै २,१,७,२;४, १,१;६,१०,२[२]; ¶मै १,८,१[२]; ६[२]; ¶काठ ६,१[२]; ७[२]; १०,७; १३,८;२१,८; २४,३;११; ¶क ३,१२[२]; ४,६[२]; ४७,८; शौ ९, १२, १७; १०,९, १८; ११,३, ७[२];७,२५; १४,२,४८; १५,१, ७; पै ५,९, ७; ११,१,८; १६, ५३, १२[२]; १२७, ८; १३९, १५; १५५, ५; १८, ११, ८; २७,७; –तस्य[l] शौ ६,१२७, १; पै १, ९०, १; –तात् पै ११, १, ४; –ताय मा ३९, १०[२]; का ३९, ८, १[२]; तै ७,३, १६, २; काठ ४३,६; –ते मै १,८,२¶; –तेन मा ३९,९; का ३९,७,१; तै १,४,३६,१; मै ४, २,९¶; शौ ६, १४१, २; १५, १,८; पै १८, २७, ८; १९, २२,९.

लोहिनी[m]– -नी ¶मै २,५,२[n]; ३,१०,१; ४,५, ७; शौ १२, ३,५४, पै १७, ४१, ४; –नीः शौ १०, २, ११; पै १, १४, ३;२, ६४, १; १६, ६०, ३; –नीनाम् शौ ७,७८,१[o]; –नीम् शौ १२,३,२१; पै १७, २, २[p], ३८,१.

लोहित-क्षी(र>)रा[q]– -राः शौ १९,९,८.

लोहित-गन्ध[r]– -न्धेन तै ५, ७, २३, १; काठ ५३,१३.

लोहित-ग्रीव[q]– -०व खि ७,७,४; –वः[s] तै ७,४, १२, १; काठ ४४,१.

लोहित-तूल[q]– -लानि काठ ३४, ३¶.

लोहित-ललाम- -माः काठ ४९, १०[t].

लोहित-वत्– -वते तै ७, ५, १२, २; काठ ४५, ३.

लोहितवती[u]– -तीम् पै९,२२, १७.

लोहित-वासस्[q]– -ससः शौ १, १७,१; पै १९,४,१५.

---

[a]) विप. [अर्थः ? (लाक्षा- [तु. सिभा १,२०९-२१०])]।

[b]) लो···णे इति स्वरः ? यनि. शोधः।

[c]) °शम° इति पाठः स्वराभावश्च ? यनि. शोधः।

[d]) विप. (पशु-)। वस. समासान्तष् षच् प्र.। वैकल्पिकोऽन्तोदात्तः [पा ६, २,१९२]।

[e]) सपा. परस्परं पाभे.। [f]) =१लोमश-सक्थ-।

[g]) =लोमश°। मध्यमपदलोपी वस.। शेषं *d* टि. द्र.। पाठः (°मसक्थ- इति [तु. Sch.], °मसक्थ- इति [तु. सात.], °मशस° इति [तु. पपा.]) ? यनि. शोधः (तु. पाभे.)।

[h]) नाप. (मृत्पिण्ड-)। व्यु. ? <√लुट<रुज् इति या [६,१] प्रमृ. (तु. Brug [२,३,२८२] WW [२, ४०८] SEY [७१] प्रमृ.]), √लुश् [अर्थः ?] इति पाम ७,१,९६; √लू इति पाउ ३,९२ [तु. पासि.], √लुप् [अर्थः ?] इति पाउभो २,२,९४; <√लोष्ट् इति अभा. प्रमृ. ?। *म्रद्-(मृद्-)+(√*भृष् [बन्धे]>) *भृष्ट->पस. *म्रद्-भृष्ट->*म्रोष्ट->यनि. (तु. लोग- [ऋ १०, २८,९] इत्यत्र टि.) इति मतम्।

[i]) नाप. (ताम्र-)। <√रुध् "*रक्तवर्णे' (तु. रुधिर-; वैतु. पाउभो [२, ३, १९३] <√लू [छेदने] इतीव, अभा. <√लुं<रुह् इतीव च ?)। सस्थ. अयस्- इति =*अर्जस्- (*रजत- [=श्वेतधातु]) इति कृत्वा शोधोऽपेक्षितः द्र. ?।

[j]) सपा. लोहम्<>लोहितायसम् इति पाभे.।

[k]) विप. ([रक्तवर्ण-] अयस्- प्रमृ.), नाप. (रुधिर-, ताम्र-)। तु. *i* टि.। [l]) नाप. (रोगभेद-)। व्यु. ?।

[m]) तु. टि. १रोहिणी-। [n]) पाभे. पृ २२५८ *e* द्र.।

[o]) सपा. पै १९,३६,२ अर्जुनीनाम् इति पाभे.।

[p]) पाभे. पृ २६९५ *b* द्र.। [q]) विप.। बस.।

[r]) पस.। [s]) सपा. मा २३, १३ का २५,४,१ माश १३,२,७,२ असितग्रीवः इति पाभे.।

[t]) पाभे. पृ २६९५ *l* द्र.। [u]) =रजस्वला-।

लोहित-वृक्ष- -क्षः पै २०, ५१, ८.

लोहिता(त-अ)यस[a]- -सम् मै २, ११, ५[b]; ४, ४, ४; काठ १८, १०[b]; क २८,१०[b].

? लोहिता(त-अ)वट[c]- -टम् पै १९, १८,४;५.

लोहिता(त-आ)स्य[d]- -स्यान् शौ ८, ६,१२; पै १६, ८०,३;८१,८.

लोहिता(त-अ)हि[e]- -हिः मा २४, ३१; का २६, ७, १; तै ५, ५, १४,१; मै ३, १४, १२; काठ ४७,४.

*लोहितो(त-ऊ)र्ण[f]- > र्णी[g]- -र्णी मा २४, ४; का २६,१, ७; तै ५, ६, १२,१; मै ३,१३, ५; काठ ४९,२.

लौक्य- २लोक- द्र.

---

[a]) कस. समासान्तः टच् प्र. (पा ५,४,९४)।

[b]) पाभे. पृ २७०६ *j* द्र.।

[c]) लोहिता(त-आ)वृत्- > -वृतम् (रुधिराऽऽवर्तनम्) इति शोधः (तु. पृ २७०५ *b*)।

[d]) विप.। बस.।

[e]) नाप. (सर्पजाति-विशेष-)। कस. अन्तोदात्तः। उप. =१अहि-।

[f]) वैतु. PW. प्रमृ. र्ण- इति।

[g]) विप. (अजा-)। स्त्री. ङीष् प्र.।

इति वैदिकपदानुक्रमकोषे सांहितिके प्रथमे विभागे चतुर्थः खण्डः समाप्तः॥